

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΗΣ

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΑΙ Ε,

ἐκ τῶν Μουσῶν.

23922

Τοῦ αὐτοῦ Εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Ὁμήρου βιοτῆς.

HERODOTI HALICARNASSEI

HISTORIARVM LIBRI IX,

IX MUSARVM nominibus inscripti.

Eiusdem Narratio de vita HOMERI.

CVM VALLÆ INTERPRET. LATINA HISTO-
riarum HERODOTI, ab HENR. STEPHANO recognita:
& Spicilegio FRID. SYLBURGII.

Item cum iconibus structurarum Babylonicarum ab HERODOTO descriptarum.

Excerpta è Ctesiaë libris de rebus Persicis &
Indicis, & ex iisdem FRAGMENTA auctiora.

Cum INDICE aucto & locupletato.

Alia quæ accesserunt ad hanc editionem, versâ cognosces post præfationes pagina.

Editio adornata opera & studio Gothofredi Jüngermani.

FRANCOFVRTI,

Apud Claud. Marnium, & hered. Jo. Aubril.

MDCVII.

Cum privilegio Regis Gallie ad sexennium.

ILLVSTRISS. DN.

DN. PHILIPPO LVDOVICO,
COMITI HANOVIAE ET RINECKÆ,

Domino in Mintzenbergk &c. S. Cæs. Mai.

à consiliis, Heroi generosiss. &
clementiss.

ILLVSTRISS. Comes, Domine clementissime,
Scriptorem celeberrimum, & quo vetustiore post
Mosem & sacrae historiae conditores integrum nostra
aetas non vidit, sub T. ILL. GENEROS. nomine edi-
mus. HERODOTVS is est, quem HISTORIAE PAREN-
TEM, Eloquentiae parens nominare haudquaquam fu-
it veritus. Editionem vero illam sub illustrissimo no-
mine Tuo (vt de hac re prius aliquid verborum faci-
am, & ita de mei facti ratione, quum praesertim ipse au-
ctor ob famam suam & gloriam quam per tot saecula ipsi Musae suae conserua-
runt, sermonem longum minime desideret) quod suscepimus, ei rei causam
addidisse & votum nostrum si commemorem, nihil falsi hinc protulisse certe
sum existimandus. Postquam enim per vnum alterumve annum & quod ex-
currit, hinc in T. ILL. GENEROS. vrbe noua substiti, primum ab oculo typogra-
phorum Cl. Marnio aduocatus, si aliquo pacto ipsius desiderio de bonis aucto-
ribus Graecis denuo vel nouiter, si ita daretur occasio, edendis corrigendisve
possem satisfacere, quae quidem ampliss. & clariss. amicorum nonnulla de me
fuerat opinio, accesseratque commendatio, quamuis ingenii mei tenuitate,
quod numquam dissimulaui, sed fassus fui ingenue, me vtrique isti oneri, certe
alteri praesertim, imparem esse affirmarem, hominem insuper nulla eruditae do-
ctrinae copia instructum, & qui illas spes amicorum virorum, quos veneror, non
tam re ipsa vlla ex parte, quam amore & beneuolentia, qua me non meritum li-
cet prosequerentur, sustinere possem: postquam igitur, quod dicere coepi, per a-
liquantum temporis spatium hinc substiti, cogitatum fuit aliquoties, si qua no-
ua boni auctoris editione studia nostra qualiacunque T. ILL. GENEROS. pro-
bare, immo commendare porro possem, atque adeo testari publice, nos hinc sub
tutela T. ILL. GENEROS. vixisse sane nec inuitos nec non lubenti animo. Sed
occasio digna mihi haecenus dari visa nulla: ita fui occupatus potissimum alie-
na opera curans, excussus propriis, vt ille ait: & vlllo illicio alienam mihi ad
me pertrahere, id vero, quamuis more hoc hodie fit, quo tamen & alia non bo-
no scilicet fiunt, facere nolui; nec vnumquam me tam improba capiat cupiditas.

Interim T. ILL. GENEROS. hinc ob angusta negotia abire contigit, acciditque paullo post uti optimus Marnius noster post alios eximios historicorum Græcorum & HERODOTI editionem adornari iuberet, vnius preli ratione præsertim ita poscente. Ibi statim nobis incidit, forte cum hoc auctore nos id audere posse, quod hactenus sollicitos habuerat; & in diuturna absentia T. ILL. GENEROS. eam editionem vouimus, ut quamprimum ἐπὶ ἀσπίδι illa rediret, contingeretque ex ista ἀπὸ τοῦ, gratissima, & ut utroque vocabulo Herodoti nostri utamur, qualis numquam antea relictum omnium διέσω. Cuius voti quum simus facti compotes, merito ante omnia & nobis gratulamur ideo, gratiasque agimus benignissimo omnium rerum moderatori, summo & αὐτῶν τε Deo, quod tam largæ vota nostra expleuerit, ut T. ILL. GENEROS. non tantum saluam sanamque reducem videre potuerimus, sed & insigni præterea titulo auctam cognoscere: eundemque cæli & terræ potentiss. arbitrum precamur, uti porro T. ILL. GEN. consilia & facta gubernare, dirigere, & fortunare clementer & benigne velit. Reuertor ad præsens. Et causam quidē quæ me impulit, cur T. ILL. GEN. cum HERODOTO nostro alloqui ausus fui, sic attigisse, satis, ni fallor, esse iam potest. De altero, huius nimirum auctoris dignitate & auctoritate, fortasse verba magis adhuc compendifieri queant, quum ea T. ILL. GENEROS. nullo modo ignota esse possint, ut quam profecto in hisce litteris, quas humaniores vocamus, non mediocriter tinctam vel ex tam deprædicata fama cognoscere & audire potuimus sæpius. Sane uti T. ILL. GENEROS. multo maiora dignioraque offerri debere nullo modo eo inficias, ita tamen nec hunc nostrum indignum ea sperare volo. Nec enim vereor ne illi adhærescat apud T. ILL. GENEROS. macula ista, quam aspergere conati fuerunt non solum recentiores non nulli, sed etiam antiquiorum aliqui: quorum maleuolentia eousque progressa fuit, uti quidam ἐξ ἐναντίας, si dīs placet, Ἡρόδοτον scribere ausi fuerint: nisi illos tamen, graues alias & eruditos auctores, quid excuset, quod manifesti sint patriæ amore (qui in multis præiudicium facit) id potissimum fecisse, quam HERODOTVS noster non ita extollat, uti ipsis allubuisse, vel facturi fuissent si suscepissent ἰσοείας ἀποδείξει ipsi. Scilicet ille solos Bæotos & Thebanos laudasset, in hoc numquam reprehensus esset. Sed eius apologiam, quum iam laboriose id præstiterint, tam Gallice quam Latine, viri doctissimi, in quibus & breuiter & grauius auus etiam meus Ἰωάννης Ioachimus Camerarius, à me retexi non est opus, nec locus etiam hic patiatur: & me hercle apud ILL. GENER. T. actum agere non decet. Lubet saltem addere hoc tamen de fabulosis quibusdam narrationibus, quæ in HERODOTO (quis negat?) leguntur, quas tamen ille sacerdos Musarum non de se nobis largitur, vel οἷός τινι promittit, sed ab aliis accepta suæ historiæ intulit: nō idcirco tam temere censoria ipsum virgula, quam quidam nullo populi suffragio arripiunt, castigandum. Quid enim? consideret mihi quis ista ἐθνικά & πόλιν, is præsertim *Qui mores hominum multorum vidit & urbes*. An non vbique locorum talia acroamata in promptu sunt apud ciues? an non origines suas ab antiquis plane & oblitteratis monumentis repetunt? an, vetustiore modo possint arcessere suæ vrbs memoriam, fabulas effugere curant? Certe illas narrationes tales tum pueri à parentibus audimus & mandamus memoriæ, porroque in nostros posteros quasi de manu in manum traditas deriuamus. Ea tum late peruagantur scilicet, fiuntque sermo publicus: & historiarum scriptor eiusmodi certe debet de originibus locorum & urbium antiquitate quæ feruntur, exponere: longæque id præstat

P R A E F A T I O.

præstat quam ut quid comminiscatur ipse, quod ut quidam ingeniosi fecere, ita numquam laudatum fuit à prudentioribus. Quæ itaque penes scriptorem culpa residet, si talia quædam ἐπιτόμῃς μυθώδῃ inserat in historia, præsertim tali quæ circa τῶν πικρῶν ἀναγνώφας occupari necesse habet sapius, qualis & nostri HERODOTI profecto est: quem διηγήσεις suas, ut & alii ipso antiquiores, τῶν πικρῶν, in quibus res gestæ fuerunt, ἀνελουδιώτα partitum, critici veteres iam diu est quod obseruarunt? Ne quid dicam quam ingenue ille identidem contestetur ita ferri, ita famam esse, ita se audiuisset, immo aliquoties etiam non sibi ista quidem verisimilia esse, tamen se non debuisse prætermittere, alia, quæ ab aliis iam monita, & inter prolegomena Herodoto nostro præfixa habentur. Nec vero ista de originibus, quæ in omnibus scriptoribus quo ab vltima vetustate euocentur longius, fabulosiores videri solent, è meo ingenio deprompsi: sed ex Dionysii Halicarnassei commonefactione, accuratissimi talium arbitratoris, qui profecto longe modestius & cautius de præcis illis scriptoribus iudicium fert, quam hodie à quibusdam fere calore quodam & plerumque imperitiâ fieri, videmus. Istum ad modum & Ælianus, ὁ μελίφθογος, postquam ex Alexandro Myndio, vetusto scriptore, protulit historiâ de ciconiis, quæ aues exacta ætate ad Oceanitidas volent insulas, idque præmii pro pietate erga parentes referant, ut ex auiibus conuertantur in homines: ἢ μοι δοκεῖ μῦθος εἶναι. Fabulam id esse, ait, non puto. Quid enim, addit, hoc comminisci Alexandro profuisset? Turpe namq; esse viro cordato mendacium præferre veritati, si etiam maximum proponatur eius facti lucrum; nedum istud facturum eiusmodi vir præsumendus sit in iis, unde ne vilis quidem lucelli exspectare debeat emolumentum vllum. Quæ certe & de nostro HERODOTO pariter recte & verè dici possunt, eamque ob causam afferre volui: qui tamen numquam processit eo audaciæ, ut bruti alicuius in hominem μεταμόρφωσιν πεισθῆναι per-suadere voluerit cuiquâ; etsi tale quid, ut dixi, de ciconiis Prænestinus ille sophista Myndio historico credebatur. Verum, ut supra dixisse commemini, mea defensione scriptorum eximius non eget, absque aliis hoc satis & abunde est iam præstitum: & omnis antiquitas cum honore & laude vsurpauit HERODOTI nomen, sæpe eum τὸ συγγραφεὶα honesto nomine vocantes. σφώτατοι, γλυκῶς, θαυμασιώτατοι ἢ μελίγηρῶ Herodotum aiunt, eius diuinam in dicendo suauitatem in primis admirati. utque eum semper præstantissimum putarunt, qui ad Homeri sui exemplum quam proximus accedere posset; ita HERODOTVM nostrum & quidem solum ὁμπεκάλῳ extitisse præclari rhetores scriptis suis contestatum reliquere. Nec itaque dicam quidquam etiam de illo, quem adiunctum antea à typographorum σφάκῳ scriptis HERODOTI, nec ego temere auellere volui, archiatro regio, inquam, СТЕСІА: quod is omnia nostro contraria narrare in historia animum induxerit. nam cuius vitii HERODOTVM affinem facere vult, οὐκ εἰς ἑλκεσι αὐτὸς μάλιστα βεβήκει οἷα τῶν, idque auctores certatim annotarunt. Antiquitati sane viri, non à nemine etiam laudati, hoc dedi, & quæcunque raptim Fragmenta colligere potui, vel ab aliis collecta fuere, quoniam eius scripta ad nos non peruenerunt, ea Excerptis à Photio adieci, & in publicum sic aucta & locupletata edidi denuo: quum præsertim earundem gentium historiam, Assyriaca nimirum & Persica, quam noster HERODOTVS, scribere suscepit. Verum ut tandè finem imponam orationi: si igitur HERODOTI nostri historiam principem locum inter alias antiquorum tenere affirmauero, & iure quidem meritòque, nec vllam facile illi posse vel debere anteponi: id non absque auctoritate gratissimorum viro-

P R Æ F A T I O.

rum certe fetero. Nec itaq; Illustriss. heros, Dn. clementiss. eius editionem existimauimus indignam, quæ sub T. ILL. GENEROS. nomine adpareret, quum in ea profecto haud parua res commemorentur, sed potentiss. regum & principum consilia ac facta, multa; monita inspergantur à viro principe legi digna: ne quid dicam quam pie loquatur, quamuis ethnicus ille vir, de diuina providentia: & quod neminem Græcorum scribendi genere accessisse propius ad Hebraicam breuitatem simplicitatemque velint, ex eoque sacræ chronologiæ cum profanis historiis conciliationem non incertam petant, ac collationem instituant nec inutilem nec iniucundam. Quæ ego sane ex grauiss. & doctiss. virorum iudicio profero: quum meum, vt iuuenis adhuc & imperitior, nec in vsu rerum versatus, nec eruditione aliqua suffultus, interponere non debeam. Qui itaque satis abunde voti summam me consequutum putabo, si nostrum qualecunq; studium (quantum quidem in tam breui temporis spatio, quo absolutus fuit hic auctor, mea ex parte præstari potuit, variis aliis distracto modis) in Herodotea editione noua, vt ornatior quam antea prodiret, positum, à T. ILL. GENEROS. non improbatum fuisse cognouero. Cuius quidem rei me spes bona fouet, qui sciam T. ILL. GENEROS. fauorem erga bonas litteras & artes earumq; cultores eximium, virtutem vt hodie raram, ita laudatissimam in principe viro: quam, vt & alias, quas in T. ILL. GENEROS. admiramur, ore quod magna sonaturum est prædicari decet: ego pro tenuitate mei ingenioli & oris infacundia calamum hic sisto, & eas potius colo cum silentio & animo venerabundò. Nec aliud iam addo quam vt T. ILL. GENEROS. cum auctore isto cultum & deuotionem humiliter & submisce iterum iterumque deferam, quæ vt ab homine tenui & ignoto illa ne spernat, obnixè & maximopere rogo. Ita, quod restat, Deum æternum oro, vt ille propitius T. ILL. GENEROS. saluam & incolumem diu diuque superstitem esse sinat cum bono Ecclesiæ suæ & Reip. emolumento: Illustrissimæque domus vestræ gloriam antiquam non solum conseruare, sed altius etiam extollere velit. T. ILL. GENEROS. quam optime valeat. Hanouia in T. ILL. GENEROS. vrbe noua, è typographio Wecheliano. Anno ∞ 100 VIII. ipsis Idib. Mart.

T. ILLVSTRIS. GENEROSIT.

humillimus cliens

GOTHORREDVS INGERMANVS.

LEGTORI CANDIDO.

NIHL fuit, amice lector, de quo nos minus cogitauerimus anno praterito, quam HERODOTI editionem ista hieme susceptam iri: nec eius rei mihi vel leuiter in mentem venire potuit. Sed varie se habent etiam optimorum typographorum saperationes, ut mehercle, quantum ego haftenus, dum illi arti non ita diu operam ἐπαυοῦσμαι in parte dedi, cognoscere potui, adeo ut illud & hic verum esse, quod prouerbio teritur, expertus pronunciem, scilicet & nos plerumque in ipsa demum arena consilium capere oportere, non secus ac gladiatores aiunt. Ita ergo factum & noui fuis, qui voti mei nondū potui fieri vel semel compos, ut ad opus aliquod praesi ac parati accederemus. Quis enim tum quod ad me attinet, ne quidquam ambitiuincula ex his verbis mihi quis sinistre colligeret, qua in me profecto non est vlla, nihil magni veleximii à mea tenuitate proficisci posset, nec ego quid saltem promissam: tamen occasio sic esset à viris litteratis egregiam aliquam colligere symbolam ociosis in Reip. litteraria gratiam nobis credo illi haudquaquam negarent. Verum ὅφρ' illa Musa, quae non ubique adeo nobis in propinquo: locorumque interualla sibi & temporis longioris spatium interponunt. Sed ad ea qua nostram editionem attingunt propius: ubi non mirabor, si quaedam monere velim fuero, ita hac in ipsis nundinis scribo, & quum liber iam mitti ad eas debuerat. Quum itaque auctoris cuiusdam veteris diu expectata Gracolatina editio nondum à viro docto huc transmissa esset, quam alias prelo sublicere, nostro fuit decretissimum, operaque ad suos labores denuo confluerent, Marnius nobis, tum prelo praefertim ita exigente, consilium de Herodoto edendo cepit, & dictum factum, in eam rem adiutorem H. Stephani secundam ad nos misit, qua operis nostris pro exemplari esse posset. Ego tum eram socium Polluce, & Notis ad eum pertexendis, quas ut auderem aliquas post opt. amicū nostrum W. Seherum, quem in eadem re occurratum esse sciebam, cuiusque editio hisce nundinis prodit, causā princeps fuit. Palatinus eximius ab amicis, viro IANO GRUTERO (cuius eruditionem illam τὸν πᾶν admittimus an summam erga me benevolentiam exosculer magis, incerte angitur animus; & Musa non sirint, ut umquam tam angusta temporis spatio eius de me meritōrum enumerationem ac deprædicationem imprudentem includam) ex illustr. illa Bibliotheca erutus, in quo hoc clare discere potui, non vane iactari de epistole à viris qui in eo genere hodie familiam ducunt, eam ut Africam esse: quippe adferre semper aliquid. At non tanti forte nouitas, quae si spectetur sola, cordatorum etiam virorum canilla haud effugit, ut ideo quid porro in isto auctore tētare debuērī, nisi tam multas veras lectiones me reperisse in laudato perassem, vel veras tamen quasdam, ubi vulgata falsa videntur, repositorū eius ope adiutus sperassem: daq̃, si mansperneretur hic partus, eritque qui tollere velit, το αὐτὸ τὰ καὶ βοήθει, quod praescini tamen addiderim. Ego itaque, ne multis morer, sum in Polluce totus, ita in eodem pergebam: satis ratus, si Herodoti editio ad Stephanianae exemplum publicaretur, nobisque saltem hoc proponeremus: ut nostra qualiscunq̃ diligentia pro viribus tamen Stephanianae esset amula: diligentia, inquam, non eruditio, ad cuius autem tale, quale ille vir attigit, me peruenire posse haud spero umquā. Verum tamen quum superiori anno curiam exeunte, cogitationes nostra eis τὴν ἑαυτοῦ conuerterentur frequentius, consideratā operā meā, & quod restaret profugandum ante quam nundina aduenirent, quarum terminis nostri labores iniquius, si verum dicere licet, plerumque circumscribuntur, & viso, me demum peruenisse ad ὀνομαστὸν septimum, si qua absolendum esset in Polluce quod sub manu, verendum esse ne in Herodoti editione amplius quam priuaricus viderer, ut qui huic plane nullam operam à me dedissem: sic itaque mearum rerum hercle suscipere coepi, cura animum incertante varia. Sed cogitanti tamen Pollucem alias proditura, licet ego nihil adfuerem, quum ille sat eruditum editorem, amicū nostrum, esset iam nactus: & mihi etiam aliquod mōr a pretium fore, quod à doctissimo quodam viro in eo auctore obseruata & emendata expectare iussus fui è Gallia abruptiq̃ tandem hoc filum, & Pollucē sepossi, cum estate, si erit otium & facultas, οὖν δὲ resumpturus. Itaque Herodoto tandem, non ita tamen solo, ut non & aliis distraherer saepius, per duos mensis operam dedi, quantam per quotidianum pensum dare licuit, & pauca quadam attulisse mihi videor ut illius iam editio prodiret illustriq̃ & μεοδύνη aliqua auctor: plura sane allaturus, si per tempus licuisset huic rei inherere longius. Scilicet qui in opere ipso parum possunt, in parergis sunt occupati: quique in libro ipso elaborare nihil audant, interdum tamen quasi alludunt ad margines. Tu de omnibus ita censebis, amice & candidè lector, ut tumultuarie valde praestitis, & nimis properanter, præterea ab homine cui profecto nec ingenium in numerato est, nec ex prompta adeo memoria. Ego paucis ordine ea referam, quo & de aliorum laboribus certus fias unde scilicet quidque & à quo simus mutuat. ita enim unicuique suum, ut verum & par est, poteris tribui.

Textus (vsi vocabulo iam recepto in hac re utar) Graecus & Latinus nostri Herodoti ad exemplum

A D C A N D I D V M

*editionis H. Stephani secunda expressus est: quid vero ipse in sua recensione praestiterit, cognoscas, si libet, ex ipsius prolegomenis, quae statim cum altis Herodoto praefixa inuenies. Mutare mihi nihil permisi, nisi quosdam typographicos errores, ita certos, ut me palpari putarem: quia tamen in re quo versarer cauti, adhibui semper editionem eius primam, mihi quondam à Clariss. GRVTERO datam. raro item in interpunctionibus variavi, itidem illa priori nonnunquam in consiliis adhibita, editione certe diligentissima. ubi tamen utrumque spero ita tentatum, ne quidquam facile in iis locis, quos studio se mutasse ait in illa secunda editione, peccarem. De interprete alias quem VALLAM autumant, mihi profecto idem accidit, quod H. Stephano, ut obscuras quasdam sententias tam apte expressas ab eo in Herodoto mirarer, interdum tamen ipsius interpretatio, licet nondum ullam accuratorem linguarum cognitionem mihi vendicare possim, meis auribus quidem nescio quid mendosum sonaret & inconcinnum. Adeo ut si quid ego voluerim refert, optimum H. Stephanum de nouo vertisse & optarem, quod illi facile fuisset, qui vix duodecim dies consumpserit in tot interpretationibus & melioribus & verioribus conscribendis quas ora adposuit: vel ut istas interpretationes, quas margini adiecit, in textum ipsum transfuisset, quum prae iis altera plerumque etiam plane falsa sint, vel Graecis verbis minus respondeant. Verum quoniam ipse hoc noluit, immo etiam aliis diserte interdixit ne in contextum referrent has interpretationes, & nos eius voluntatem contra ire hic iam nolimus: quo tamen lectori ora paginarum ad notandum vel obseruandum essent liberiores; illa omnia cum bona ipsius diligentia pace migrare iussimus in extremas paginas, ubi nobis videntur locum non minus certe commodum vel elegantem obtinere: numeris praefixis, qui singulorum quo referenda indices. Ceterum de libello qui vitam HOMERI continet, didici ex prima H. Stephani editione, eum esse ex Conradi Heresbachii interpretatione, ab H. Stephano multis locis recognita: at versus qui passim inserti occurrunt, Conradum non vertisse: ideoque eos partim ex eiusdem H. Stephani, partim ex aliorum interpretatione nos habere. Et hac de contextu, interpretatione, interpretationeque recognita. Ad CAPITA, siue TMEMATIA quod attinet, dixi antea, num ad Caesarem, quid in ea re spectassem, eundem auctorem ita videlicet partis. Si qui improbant, libere dico in hac re, malo cum illo quem magnum in ea auctorem sequor ita desipere (quod Musae tamen bene prohibebunt) quam cum illis diuerse sentire. Sed, inquit, rectius tamen & melius potuisset ista paritio institui. Hic sane habebunt me fatentem, & aptius alium potui, & non negabo; nostramque minus congruam interdum, immo sepius, & id fatebor, & fuisset alia modo qualis qualis ad manus, arripuissem libens vel ambabus quod aiunt. Ego mehercule in festinatione summa non potui ista dinumerare accurate: nec ullum inde auctori nostro spero fore incommodum; quod eas numerorum inquisitiones ora interiori paginarum adposui, neg, ipsum contextum ideo distraxi: saltem ea fini elaborans, ut Index ad eas accommodari posset; non ad paginas, quae in nulla non editione incerte variare solent. Auctorem alias ita scripsisse, eiusque orationem ea inter se coherere apparet, ut omnem istam minutam divisionem respiciat, si nesciuissem, ex re ipsa satis potuissem experiri. Nec capita etiam inter se paria, sed illa prolixiora, ista breuiora feci, prout mihi multum rerum nominumve contineri videbatur pro Indice excerpenda. Nec spero tam iniquum mihi aliquem exiturum, ut ad mensuram hac tradi sibi postulet. Nemo tamen in Plinio, Aeliano, (quamuis illis alia scribendi materia) aliis, hanc inaequalitatem culpae, sed sic permittunt, quamuis ab indoctis, sepe librariis ea profecta segmenta sciant. Sed vos qui nimium reprehenditis & acerbo animo, confidite quae vel noueni, quot Herodotus noster & Cephalion quidam Musas conscripsit, idemque tentate separatim quisque: dabo vobis contra pignus, si inter vos conueniet, & ni tandem exclamabitis ipsi Quot capita tot sensus, id quod vulgo iactant. Pergo. Notulae quae in textu Latino nigrae occurrunt interfert. & tales ¶, designant tibi tmemata, vel tmematia, in qua H. Stephanus librum unumquemque in sua editione posteriori distribuit. quia distributione, ut ipse ait, lectio quae alioqui nimis longa videri posset, in certa intervalla, seu longa quadam via, diuidatur, ubi commode, si visum fuerit, liceat interquiescere. Id quoniam ipse monuit, nec ego sane omittere volui. De vita vero HOMERI adhuc dicendum superest, nos in H. Stephani editione ad Graecum contextum nullas diuisiones (ut ipse Herodotus vocabulo vocat) lectiones inuenisse. Quum itaque olim dum Heidelbergae apud nobil. & ampliss. V. G. MICH. LINGELSHHEIMVM, patronum meum eximium, quem honoris & laudis gratia nomino, degerem, cum ms. Palatino, in quo una cum quibusdam aliorum auctorum scriptis ista *ἱστορία* & *ἔργα* *ἡρώδου* & *ἔργα* *ἡρώδου* continebatur, illum libellum contulisset, istaque excerpta adhuc inter scidas meas inuenissem, & quosdam locos inde augeri & emendari non inepte posse vidiissem, eam *ἱστορία* singulis locis in margine Graeci contextus adscripsi; in contextu ipso mutavi nihil, sicut & infra in scriptum illud praefatus fui. Sequuntur adiecta ab H. Stephano adpendices, de PERSARVM LEGIBVS ET INSTITVTIS una, altera de AEGYPTIORVM, utraque ex auctoribus praeiis ab eo excerpta cum quibusdam eius in aliquot locos obseruationibus. Hic lubuit quid loco quasi tertia adpendicis addere, vel quasi locupletare adpendicem Stephani Aegyptiacam. De illo enim Aegypti flumine unico, NILO, ex pluribus auctoribus adieci veterum sententias inter se dissentientes omnes super huius fluminis augmento, partim & Herodoti opinionem resutantes. Notaueram mihi illa loca, quum alias collectanea ad Herodotum pararem, variis*

LECTOREM.

variis antiquis raptim peruolutis, & nouis etiam quicunque mihi ad manus: fuisse, qui hac non sperabam posse tempore tantulo. Sed ista tamen priuatum corrasisse forte non erit aliquando plume superuacuum. Possent enim ni fallor quaedam loca inde Herodoti emendari, illustrari certe: & utinam hanc operam nobis H. Stephanus, qui omnium potuisset optime, dedisset, suasque illas promissas adeo adnotationes emisisset: quas iam umquam emerfuras quis speret, postquam

Τὸν Μῦθον αὐτὸς τέλει θανάτω κατέληεν.

Uix uocat in his temporis angustiis, lubet tamen locum qui occurrit in exemplum subiicere. Clione, cap. CXVII, ait ad Astyagen Harpagus: ἐπὶ τῇ ποιήσῃ τὰ τέταρτα καὶ δέκα, ἐπὶ αὐτῇ τὸ παιδίον, πέμψας τὴν ἑλπίδα τῆς πιστοῦτας, & εἶδον δὲ ἐκείνων, καὶ ἐθαύμαζον. Hic pro ultimis verbis forte alicui non displiceat lectio quorundam, ut uidetur, ueterum, ἐθαύμαζον. Sic enim diserte Thomas magister in eclogis uocatum Asticorum: ὡσαύτως (scilicet ut ἐθαύμαζον dicimus pro ἐθαύμα. & ἡσανακτισαμένη αὐτὴ τῷ ἡσανακτισαμένῳ) καὶ ἐθαύμαζον αὐτὴν & ἐθαύμα. Ἡ ῥόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ καὶ εἶδον δὲ ἐκείνων, καὶ ἐθαύμαζον. Sed non possum quin & alterum, quum non ita procul illum sequatur, addam, qui forte maioris momenti. Eadem prima Musa, cap. CXVIII, de Astyage legitur: πρῶτον μὲν τὴν μάγαν τῆς ἀναιροπόδας, οἱ μὲν αἰγνώσαν μετὰ τῇ Κύρον, τῆς αἰσχρολόγοι. Scilicet pro illo ματῖναι forte κατῖναι legendum, nec aliter ueteres codices habuisse, si me Thome eiusdem auctoritas non fallit, quamuis apud eum corrupta una litterula ita legas: αἰσχρολόγῳ τὸ αἰσχρολόγῳ, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ οἱ μὲν αἰγνώσαν μετὰ τῇ Κύρον. In primis uero plura in illis, qui Herodoti uerba hinc inde laudauerunt, mendosa possent è nostro rescribi. Sane apud Stephanum, siue quisque est ille ὁ πρὸς ἐθνικὰ κατὰ γένεσιν, uarietas in propriis urbium creberrima est, ut loco exempli, Θύελλα, πύλος Οἰωνοῦ, ἐν ἡμῶν Φωκίῳ ὠκισον, ὡς Ἡρόδοτος α'. atqui in Herodoto nostro illa τ' ἐλθ' ἡσβρίται in ea Musa Clione, cap. CLXVII. Sit quæ Euterpe, cap. XXIX, Ταχομυῶ, Ethnicographo saltem Χομυῶ ex eodem libro Herodoti affertur. Qui Ζυῶντις in Melpomene, c. CXIV, Ζυῶντις ex eod. libro quarto laudat idē, & in Βυῶντις ait, καὶ αὖτις Διὸς γ' Ἰζῶντις legi apud Herodotum, quo modo tamen & in Κύρῳ (quæ Κύρῳ Herodoto ibidē adducit, γῆς, inquit, καὶ Ἰζῶντις τῆς ἐν ἡμῶν Ἡρόδοτος περὶ τῆς. Verū mitto hæc, & dico de ceteris quæ restant. His itaque appendicibus, quas dixi, subiectum habes FRID. SYLBURGII Spicilegium in Herodotum, quod ex editione Herodoti Latina minori forma ab illo ad exemplum Stephanianum primum anno MDCLXXXIV curata, ubi id interpretationibus H. Stephani in margine insertum, raptim excerpti. Non paucis tamen locis adhuc inquiri posse in interpretem nemo mihi negabit qui examinabit accuratius, ociosiusque, hoc agere uolet. Mihi sane ita visum fuit non raro uel obiter relegenti, & proposuissē libēs, si per tempus licuisset, tam quorundam locorum interpretationes alias, quæ apud recentiores exstant post Vallam prolata, quam meas de quibusdam locis in Herodoto Latino dubitationes, ut uiri docti de his statuerent & decernerent, rectene apud secus illud facerem: nam & ego meum nomen inter illos profiteor qui doceri cupiunt. Vel illud ultima Musa, cap. CXIX, quale est? offa illa salutaris prius imposita resiliit palpitauitque, quemadmodum pisces recens capti. Quando prius? & quid uerbigerari opus? omnino scripsisse Vallam, prunis, & id a librario male descriptum, uel ab operis male lectum, indeque effectū illud prius. Græcæ certe id confirmant: οἱ πρὸς ἐπὶ τῷ πυρὶ κείνῳ ἐπὶ ἀδοντὶ τῇ ἑταίρῳ, ὅπως περὶ χυδῶνς νάλωται. Ibidem statim ante capite CXVIII, ὡς κατὰ λαμβάνοντο ὀλίγον ἐόντες ὑπὲρ Αἰγῶν πτωχεύει. Valla, quum pauci essent, super Ægos fluentia circumuenti, qui itaque legerit ὀλίγοι ἰόντες. An recte uero, ego non iudico, saltem indico ut legerit. Qualia multa quis obseruet, qui uel obiter hoc agat. Ne recedamus longius, eadem Calliope, c. 98. Quod facientes quum cernerent Persæ, & scirent Samios fuisse adhortatos, arma Samiis adimunt, potius debebat Ionas, pro Samios. Ita enim Herodotus, καὶ τοῖσι Ἰωσὶ ἐθνεύσαντας: scilicet ὡς εἶδον οἱ Πέρσαι τῆς ἑλπίδας. cap. LXXIV, Εὐρυβάτην, Eurybatem Argiū legimus, quem Valla mendose Eurybiadem habet. Sic cap. LII, de Amompharete: ἀπὸ τῶν ἑθνεύσαντων τῶν περὶ τὸν λόγον in Valla omissa negans particula, quippe qui colloquio superiori interfuisset. Verum & hac colligo non ultra, sed missa facio iam. Nunc & de CTESIA breuiter, in quo pariter, quod ad excerpta quidem ex ipsius Persicis & Indicis à Photio attinet, sequuti sumus H. Stephani editionem Herodoto adiunctam: nisi quod aliqua quæ auctiora in clariss. & beneuolentiss. uiri D. HOESCHELII Photio Græco erant, uel in ms. Bauarico esse idem uir laudatus monuit, ea fere in contextum nostrum retuli, utrimque secus tamen unci inclusa, & re ad oram indicata: Latinam uersionē tum pariter mutuatus ex Latino Photio eximia eruditionis uiri A. SCHOTTI, qui praeclaram illam editionē suam ad me ante annum dono misit. Græcæ lectiones variantes ad oram uero sunt ex eadem editione Photii, quam cum Stephaniana Ctesia diligenter contuli, & ubicunque illa variabat ad nostram adnotaui. de quibus & infra ad Ctesiam monui: sicut & de hoc, Notas subiectas & Interpretationes diuersas esse ab eodem A. Schotto, priores quidem: posteriores uero, quæ nouo incipiunt à signo, eas ab H. Stephano & D. Hoeschelio esse. Ipsi Ctesia præfixi H. Stephani disquisitionem de CTESIA, & quæ sub finem eiusdem notarum legebantur de Διπτογῶφια quorundā nominum, in Ctesia præsertim, deque uoce ἑλκῶν hac inquam ex editione ipsius prima, qua anno MDCLVII dedit Ctesia eclogas Græcas cum quorundam aliorum. Ut itaque Persica & Indica excerpta ex conuersione H. Stephani Latina habes, & quæ antea, (quam,

A D C A N D I D V M

& in prioribus eius editionem scilicet sequutus, hic loco monere nolui: nō ignarus alias à clariss. Schotto in eadem re post ipsum elaboratum esse haud frustra, ut vel quæraptim excerpti indicent, praesertim in Indicis) ita in Indicis & alteram subiecti ab amico nobis viro quondam confectam, & qui nunc μακάριον δει-
 σμαίνω, L. RHODOMANO, (ob cuius obitum Graeca Muse αἰτίων ἀλλήλων ἐκώκων) sed non edita, quam descriptam huc misit, quā de nostro instituto cognouisset, nob. & cl. vir Mel. Goldastus. Vltimam par-
 tem, Fragmenta nimirum CTESIAE congesta, & in ordinem non nullum in-
 dum digesta, ibi si meo labori aliquid adscribam, non spero me ideo cuiusquam reprehensionem incursum. Quamuis enim sa-
 tear lubens praecipua quadam ex Xenophonte, Plutarcho, Athenaeo, & Demetrio Phalereo ab H. Stephano
 primum collecta & edita: posteaque ab A. Schotto in Latino suo Photio aucta ex aliis auctoribus: tamen
 & eadem & non pauca alia me contulisse vel ipsius Ctesiae verba, vel aliorum ex ipso factas ἐκλογάς, vel
 ubi eius mentio, certam est. Vbi tamen nihil exposco quam tumultuaria συγγραμμάτων. quam pau-
 cis enim diebus me circumscripserint opera, quibus ista describenda, conscribenda, omniaque περιέγως,
 quid referre attinet? Adscripsi vero ad Latini contextus oram semper, quo interprete illa legas: quae si
 quibusdam crebrius petenda fuere, ut ex Plutarcho, Aeliano, Tzetze, id interdum omissum fuit admoni-
 tiuncula, facileque ipse colliges ab eodem esse interprete, cuius versionem in eiusdem auctoris verbis antea
 adposuimus. Athenaei omnia puto ex H. Stephani interpretatione, certe ex eius editione horum fragmen-
 torum eam sumus mutuati. In ceteris minutioribus particulis, ubi non ad manus fuit versio, a me ipso ex-
 sculpere conatus fui aliquid interim quod alicuius versionis loco esset, ne una ex parte scilicet pagina va-
 carent: In quo te iterum rogatum volo quisquis es, ut benigne mecum agere velis, & non ad tuam erudi-
 tionem ista expendere nimis, qua me facile vincis, vel vincere potes: ego enim cedam libens, acerbitem
 tantum deprecor & in carpendo malevolentiam, alias facillime laturus si meliorem substitueris, nostraq;
 alleueris attrum Transuerso calamo signum. Errare solent & qui cauent ne errent, qui nonnum sua
 in annum premunt: quid mihi incautiori & sua iam adeo praecipitanti accidat? Et idcirco egregiam lau-
 dem spoliaque ampla referet hercle nemo, qui festinantis erroribus valde insultabit. At quo feror? nec
 enim cum tali mihi rem esse volo, sed cum candido & humano lectori, quem tamen & ipsum ne morer di-
 utius, sermonem contraho. Notas igitur extrema quaq; paginarum ora Ctesianorum fragmentorum ut
 in mentē venit ita quasdam aspersi: sicut & in tertia feci adpendice. De Indice iam in Herodotum sermo
 iterum longus incipiendus foret. Sed breuiter. quum eum quem inceperam ipse perficere non possem, re-
 concinnavi quantum potest priores: ita tamen ut multum auxerim vel sexcentis locis, multa falsa & ri-
 dicula eiecerim, & pleraq; ad Herodoti ipsam dictionem reformauerim. conferre volenti id patebit: licet
 non omnia curua corrigere potui, sed omittere sit coegit nolentem quamuis pro labore multo & vario
 ἀγών & ἀναγής. Optimus ille vir, H. Stephanus, cuius memoriam cum honore usurpo & laude, ita eius in-
 finita & eximia merita de bonis auctoribus iubent, cuiusq; illam provinciam mandauerit, is frustratus
 profecto fuit ipsum non parum. Ad Graecum quod attinet, in eo construendo actum agere me non opus
 fuit scilicet. Notum enim exstare Lexicon Ionicum Aem. Porti quod Herodoteæ lectioni utiliter adhi-
 beas. In eum finem addidimus numeros barbaros in ora contextus Graeci: ut ita istud Lexicon & nostra
 editioni inservire commode possit. Sed fere oblitus fui eorum quae Herodoto praefiximus. Ut itaque ὑπερ-
 ῥητικόν, quod αἰνέ, ἰσχυρῶς, verbo, quod ad illa, absolū, sunt ea PROLEGOMENA ex H. Stephani am-
 babus editionibus petita, ut & vocum HERODOTI recensio. Nos adieci-
 mus LEXICON, uti quidem ti-
 tulus praescribitur, vel potius, ut mihi videtur glossas notabiliorum in Herodoto vocabulorum. Misit id
 ad nos ita transcriptum, quod exemplo edimus, ē suo ms. vir nob. & cl. MEL. HAIMINSFELDIUS GOL-
 DASTVS. Quod coniectura de quibusdam incidit obiter, ad oram posui: alias mihi notavi bonam par-
 tem αὐτολεξέει ex his glossis exstare apud Corinthum in iis quae prater alias de dialecto Ionica conscripsit.
 Tum de vita, scriptis & stylo nostri HERODOTI ex priscis aliquot Testimonia adieci, quantum quidem
 per unum alterumq; diem, quo protractum fuit hoc opus in ipsis nundinis, coaceruare licuit. Tu & hanc
 operam boni consule, idem rogatus, quod de priore abs te petii. Sed de carmine duplici ad me à clariss. &
 literatiss. viris misso, statimq; subiecto, volo me tibi omnino excusari. Nec enim diffiteor mihi immeri-
 to tribui quidquid ibi laudis: nec potui tamen quae amoris causa misissent ommittere, licet non & potui non
 erubescere ideo. Testari itaque libet, me amorem & benevolentiam eorum erga me agnoscere insigniter,
 animoque gratissimo amplecti. cetera illos partim de nostro instituto non recte intellexisse, quum id, ut
 in-
 nue exposui, aliorum potissimum vestigiis insistat illorumq; exemplum sequatur, partim prauidicio, i-
 gnoscant verbo, quod fecit amor, praecipuos, in me laudando fuisse largiores. Ego sane quo rarius illis ad-
 iecero oculum, lucrifacere potero ruborem sapius. Optarem tamen τῷ Δαυμάδιῳ BROUGHTONO Hecato-
 stichon, quod in Herodoti & mei gratiam pangere cepit, absolvere licuisset. Nunc derepente alio profo-
 ctus, id abruptum reliquit. Libet tibi tamen primos aliquot versus ex iis quos vidi, vel Herodoti nostri
 causa, & ut ceteros eliciam, adscribere,

Ἡ ῥοδόπου λυγρὴ ἰατρική διὰ τοῦ
 Χερσιμῆ πρὸς τὸ νόσημα Ἐβερζίου γράμματι ἦν.

LECTOREM.

Οΐσπερ, ὅσκι θελή, ὅτιω δὴ ταῦτα μάμῃλι,
 Ἐνέα Μυσιῶν δωρήματα νόσφιν ἐλίζας.
 Κλειῶ ἔχει Κύρη κλέει, ἐν Βαβυλῶν ἄλωσι.
 Πρᾶξι δὲ Ἡσαίας πρὸς Κύρη ἐννομακλήδω. &c.

Nec amplius te moror amice lector. Tu modo hac, quæ in tuam gratiam à nobis præstita sunt, bene interpretare, & ignosce erratis, quæ nos praterierunt, quum præsertim oculi in valetudo ad occupationum mearum vim accederet, egoq; alias nec è Lyncei prosapia nec Argimeferam, qui tamen sub oculis credo negotium inuenirent, talis est operarum plerumque varietas, & errorum inconsiderans accumulatio, laborumque quasi catenam, quod considerare debes, trahimus continuam: adeo ut hic τὸ αἰαμασσητον, (quod alias de proprio solius, & τῷ ὅτι γῆς ἔδῃ εἰς ἐνα ἡμῶν ἀφικνεῖσθαι, ut cum Aristide hoc dicam) à nobis exigere vel le nemo debeat, qui modo ipse hominem se natum cogitauerit. Vale & nobis faue. quod si feceris efficies nos ad alia post hac alacriores.

HVGONIS BROUGHTONI

ad Gothofredum Iungermanum distichon.

Ὁ Σπός ὁ Ἡρόδοτος κοσμήτωρ ἰσορράων
 Τόσος Ἰογερμαὶ κόσμος ἐῷ Ἡροδότῳ.

Ad Cl. Musarum Herodoti ἑπίμυσον ἀπορθωτῶν GODE-FRIDVM

I V N I V M meum.

HERODOTO imbuerant omnes ipsæque nouena,
 germana Aonides, ora stylumque, Deæ:
 Ioniasque illas Veneres, quantum usque fuisset,
 unius in linguam denique transtulerant.
 Ne quicquam hoc. Adeo vis maior Temporum, & omnem
 Ioniam, & nobis surpuit Aonidas.
 Te, nisi, quanquam innuptæ illæ, seclo genuissent:
 Quid: nisi ut Herodoto tu decima una fores?

Et aliter.

Hac tenus Herodoti fuerant Musæ, ore, locutæ:
 Musarum vel subdica mage Herodotus,
 cœlesti auspicio & tanta suffultus opum vi,
 totam illam nobis fuderat Ioniam.
 Quin & facundas ultro dudum ipse Athenas
 liquerat: Ausonio cuius in orbe nouus:
 Ioniamque suam Ausoniâ mutauerat orâ:
 iam tunc, sponte sua, deditus in Latium.
 Cùm mala degeneris labes & rugula secli,
 in Phæbi tristem obtexuit ore notam.
 Nec tulit id, vernans IUVENALIS adorea nostri:
 & noua Diuarum, longius, Heba nouem.
 Quin nunc tota suum, pro nomine, se illa Neandrum,
 inque nouam ingereret Gemmulam, opesque nouas.
 Non nisi, ut Herodoto fieret consultius inde:
 atque illi posset Heba redire sua.

Prorsus uti placitum est Superis: sua munera Terra,
 temporum in alterna disuariare vice:
 atque arbusculi mala damna trimestria Honoris,
 reddere, Verè iterum mox rediuiua nouo.
 Aut & uti anguiculis, Anni pars una, Senecta,
 & sua cùm fuerit, perbreuè, turpis hyems:
 altera mox eadem, vernilius inde recentans,

637
 638
 639

pellem interpollat, Annua bina dies.
 Quamque bene istud iam? cùm sic quoque Nomina rebum
 compariant? præsens est sua iisque Fides?

Iuuenalis e-
 nim & Iu-
 uenci

Cumque adeo & sic tu, malis iam siue Neander,
 siue Poetarum agnominis esse duum:
 utrunque implesti nobis: nitidaque Iuuenta &
 dotibus ingenii, Vere sacroque tuo:
 Ipsi etiam Herodoto vitam atatemque Nouasti:
 Verque reducti illi pulcrius inde suum
 Ionicumque Leporem illum, suaque ora recocto,
 nunc laus ista tua est, restituisse Seni.

Ἰωάν. & Θεοφράστου.

S E R I E S

EORVM QUÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

HERODOTI defensio cōtra eius reprehensores, nominatim vero Plutarchum, ex Ioach. Came- rarii proœmio in historias Herodoti	Pag. 1	bus, opera H. Stephani	575.598
Herodoti vita, ex eodem	7	Adpendix alia de incremento Nili, & eius causis ex diuersis auctoribus.	606
De dialecto Ionica, ex eodem	8	Frid. Sylburgii spicilegium ad Herodotum	617
Herodoti vocabula Ionica, & quædam genera loquē- di, illi cum Homero magna ex parte communia: nec non alia: collecta & Latine reddita partim ab Io- achimo Camerario, partim ab Henrico Stephano	11	Sequuntur C T B S I Æ quædam:	
Ionismi Gallici, siue Ionici Gallicismi, ex eodem H. Steph.	24	H. Stephani de Ctesia disquisitio	630
Alia de Herodoti vocibus & varia in quibusd. mss. scriptura, &c. ex eiusd. H. Stephani prolegomenis di- uersis.	27.30.33	Eiusdem de ἀντιγραφία quorundam nominum, in Ctesia præsertim: & de Excerptis ipsis ac voce ἑκατό- γων	631
Lexicon vel Glossæ Herodoteæ Græcæ ex ms.	35	Elogium Ctesia Cnidii ex Brissonio	634
De vita, scriptis, stylo Herodoti ex auctoribus anti- quis tam Græcis quam Latinis testimonia	37	Veterum testimonia aliquot de Ctesia, eiusque sty- lo	635
Quibus subiecta & epigrammata aliquot Græca vete- rum, & pro eius defensione plura noua H. Stephan.		Series regum Persicorum ad Ctesia historiam ab A. Schotto descripta	636
Herodoti libri ipsi 1 x, nomine Musarum inscripti, Clio, Euterpe, Thalia, Melpomene, Terpsichore, E- rato, Polymnia, Vrania, Calliope. cum interp. Latina L. Vallæ, & recognitionibus H. Stephani.		Ctesia Persicorum Excerpta ex Photio, cum interp. H. Stephani, & variis lectionibus ex editione græca Photii: item cum diuersis interpretationibus A. Schotti: & notis eiusdem, & H. Stephani, Davidisq; Hæschelii.	637
Herodoti libellus de genere vitæque Homeri, cum in- terp. Heresbachii, ab H. Stephano recognita.	558	Ctesia Indicorum Excerpta ex eodem Photio, cum iisdem quæ ad Persica accesserunt	637
Adpendices ad Herodotum de Legibus & Institutis tam Persicis quam Ægyptiacis, è diuersis auctori-		Eadem Indicorum excerpta ex interpretatione Rho- domani	668
		Ex iisdem Persicis, Indicis, & aliis Ctesia scriptis fra- gmenta, ex variis auctoribus congesta	673
		Omnia cum interpretatione Latina & Notis, Index in Herodotum.	

EX IOA.

EX IOACHIMI CAMERARII PROOEMIO IN HISTORIAS HERODOTI.

VVM Ricardus Crocus, Britannus, qui Lipsiam aduenerat, statuisse domi suæ quibusdam priuata opera Herodoti historias explicare, nos etiam tum ad hunc autorem cognoscendum à magistro sumus missi. Etsi autem Crocus vix peruenit ad secundum illius auctoris librum enarratione sua, ego tamen captus dulcedine & elegantia atque etiam facilitate scriptorum, quum celeriter diuersitatem quandam sermonis, quam *διαλεκτὸν* vocant, percepissem, ita postea semper in illo legendo hæsi atque perseueraui, vt qualemcunque (sentio enim quàm exigua hæc sit) facultatem Græcæ linguæ consequuti sumus, eam magna ex parte Herodoti lectioni acceptam referre debeamus. Itaque & nunc eum quo tum vsus fui (acceptum à magistro) Herodoti codicem, tractatum versatumque à me plurimum, omnibus in pagellis notatiunculis & scriptura nostra insignem, inter alios omnes & diligo maximè, & quoties fortè aspexi, non vnquam ferè temperare mihi possum quin aperiam, & in eo aliquid legam. Tum redit in memoriam puerilis studii iucundissima cogitatio: & illum laborem mediocrem, non tamen fuisse omnino *ἄλιον, ἔσθ' ἀπίλεστον ἰδρῶθ' ἐν ἰδρωσά, λᾶτορ*. Autorem autem istum tanti facio animo meo, vt nullum omnium aliorum huic meritò anteponi posse censeam.

Paulo post.

Neque me fugit, posse hoc testimonium de Herodoto meum videri magis amoris esse erga illum tam longo tempore confirmati, quàm iudicii, vel etiam illo hoc esse corruptum. Notum enim quod & astrologi vsurpant, *τὴν φιλίαν ἔπ' ἡμῶς ἐλαττοῦ πρὸ μείζονος, ἔμεγαλύνειν πρὸ μικρότερος*. Quapropter hoc loco placuit causas exponere cur tanti facerem illum, & veluti rationes referre sententiæ nostræ, atque etiam respondere iis quæ rescuissimus aduersus ipsum dici solere: vt intelligi posset, neque nos temere aut de puerili persuasione quadam illum celebrare, & insectatores ipsius ad malignitatis crimen quandam etiam imprudentiæ ignominiam sibi accersere. Ac nostra sententia paucis illa quidem confirmabitur. responsio erit longior, vt necesse est: de qua tamen & ipsa, inductio animi mei & rationum conclusio magis atque certius poterit perspicui. Quum igitur in quocunque autore in primis id quod ab illo susceptum est ad exponendum, & ipsa expositio, considerari soleat: in priore hæc ferè spectanda ad laudem existimo, si ex res sumptæ delectæque sint quarum cognitione alii adiuuari, quæque ipsæ suapte bonitate placere posse videantur: in posteriore, si expositio sit verbis sententiisque apta atque consentanea. Quæ breuiter dicta latè patent ad intelligendum. Sed in utroque quid Herodotus neglexit, vel non præstitit potius, quominus præclarissimus & celeberrimus auctor haberi debeat? Nam quæ accedit antiquitatis auctoritas, quanti & ipsa sit putanda, quantumque ponderis habeat, quis non videt? Quisve ignorat omnium consensu maximam huic laudem, admirationem, reuerentiam deberi? Quum autem priorum temporum historias, variarum quidem gentium, sed potissimum Persarum & Græcorum, componendas & narratione sua exequendas suscepisset, nōne potius præcipuas & præclaras res complexus est expositione sua, quàm nihili atque fuitiles? vt fecere, fortasse & veteres aliqui, certè posteriorum ex illo genere sophistico multi, qui nihil nisi inani quadam oblectatione animos leuium quorundam afficere studuerunt. sicut ille Æthiopicorum & Deæ Syriæ auctor: de quibus faciliè existimari potest de similibus operibus aliorum. Ergo nihil tale in hoc esse auctore affirmo? Minimè equidem: sed hoc caput esse historiarum nego, quum sit potius expolitio & exaggeratio quadam illius. Argumentum autem & caput quod? foundationes, euersiones, mutationes regnorum maximorum, opulentissimarum urbium expugnationes, successiones potentissimorum regum, celeberrimarum ciuitatum fortunæ & imperia. Oratio verò nōne placidissimè decurrens, omnibus ornamen-

tis conspicua est & illustris? Sola compositione (vt Ciceroni placet) dissolutior, id est, numeris carens: quum naturalium quædam in illa tamen numerorum modulatio insit, à quo ipso etiam præstantia quædam non abest. Narrationes sunt disertæ: indicationes expressæ & speciosæ: explicationes accuratæ & euidentēs: collectiones certæ atque plenæ: in his rerum gestarum, hominum, temporum fides: accurata compertorum relatio, dubiorum coniectura sagax, fabulorum verecunda commemoratio: mira vbiq; simplicitas, & eximius quidam candor. Quæ omnia historię potissimum famam, dignitatem, virtutem constituunt & perficiunt.

His breuiter & strictim commemoratis, ad ea quæ in hoc autore reprehendi, quorumque nomine vituperari à quibusdam ille solet, accedamus. Contra quæ quum dicemus, etiam eorum pleraque quæ posuimus paulo antè, tractabuntur copiosius & enodatius. Ac primum de illa vulgari & sanè veteri accusatione mendaciorum pauca disseramus. non enim certè res ipsa multa desiderat. Aldus etiam Manutius iam hoc ante nos crimen diluit. Sed quænam sunt illa obsecro mendacia? Quidam sanè profitentur ea se annotasse & confutasse: quæ vtinam peruenissent in manus nostras. ita enim futura esset responsio copiosior.

inuen. sat. 10. Neque desunt qui Herodoti potissimum scripta illi satyræ insectationi occasionem præbuisse perhibeant, vt audaciam mentiendi in historia Græcorum exagitaret. Nam Athos (vt ille loquitur) velificatus, derideretur, & compedes Hellesponti, epotaque flumina Medo. Nonnulli fabulosas quasdam narratiunculas insertas passim historię, vt huius grauitate indignas, reiciunt, & propter illas autorem mendacii damnant. Sed de iis quæ memorantur ab Herodoto propter magnitudinem nobis incredibilia, periniquum fuerit iudicium, si non vera esse ideo statuemus quod notis cuique rebus, moribus, disciplinæ non similia, neque rationibus nostris congruentia esse videantur, sique nonnisi iis quæ facile intelligere & animo complecti possimus, fidem habendam esse ducemus. Quam multa illi ipsi qui hæc antiquiora falsa fictaque esse affirmare audent, se vidisse referunt & pro certis commemorant, à quibus assensio legentium refugit? Etiam posteris hoc nostris accider, vt multa quæ nunc nimis verè fiunt atque geruntur, expositione inflata & amplificata esse suspicentur. Sunt sanè quædam inaniora (non enim nego) in talibus, vt in peregrinatorum, qui adire illa loca quæ tellus extrema refuso summuouet oceano, sermonibus. Cuius inhumanitatis tamen fuerit, vniuersum genus narrationum istarum semel abiicere vt futile & vanum? Quod si fiat, omnem historię rationem confundi, habitumque peruertere necesse sit. Quid de Babylone prodiderit Herodotus, non est ignotum. Hæc nobis scilicet probabuntur de sensu & cognitione oppidulorum nostrorum. Quid enim ad illa spatia, vel maxime vrbis

Pol. 3. omnium quas nouimus ambitus? Itaque & Aristoteles gentem regionemve appellandam potius Babylona, & si qua alia æqualis fuerit, quam ciuitatem aut urbem, censet. Quid de fertilitate soli Assyrii quæ narrat, an nos credere poterimus de nostris aruis? Quo tamen loco ipse ignorantie incredulitatem refutauit. sic enim ait, *Ita bene fert ea terra fruges*

in Chione. 5. 103 *vt nunquam non reddat ducena: si autem quàm potest optimè tulerit, reddit trecenta. Folia tritici & hordei lata nascuntur digitis commodis quatuor. At milii & sesami quam procera arbores exeant, in scientia certa non memorabo. Intellego enim, eos qui in regione Babyloniorum non fuere, minimè credituros vel ea quæ de frugibus modo diximus. Sunt autem hæc etiam distinguenda. Alia enim ad vtilitatem aliquam legentium, vel explicationem eorum de quibus narratio fit, referuntur atque pertinent: vt Babylonis descriptio, & copiarum Xerxis enumeratio. de quorum altero facile perspiceretur, meritò fuisse securos ciues in tali & ita munita vrbe: alterum & potentiam regni Asiatici, & in quod tum periculum Græcia venerit, demonstrat. Vtrumque autem documentum quoddam dat, nullas, quamuis magnas, vires, infractas, neque opes inuitas esse. In aliis nihil quæritur, nisi vel delectatio, vel vt audientium animi moueantur noua mirabilique narratione: vt de gryphibus, formicis Indicis, phœnice, & his similibus. Horum, vt illa omni equidem mendacii crimine planè libero, ita haud facile concessero, in horum vllò mendacii manifesti autorem redarguendum esse: quum tot derisa quondam & exhibita, pænè iam comperta esse existimentur: quumque non minus istis à veritate abhorrentia multa asseuerentur ab iis, qui non audiuisse de aliis, sed seipso aspexisse dictitent: vt nihil tam sit absurdum quin fidem reperire posse videatur. Sed ab his recedamus. —*

Ob fabulosas quidem narratiunculas tantum abest vt quasi mendacem inaccessi vituperarique autorem hunc debere putem, vt etiam, quum & aptissime illas inseruerit, & bellicissime concinnarit, & venustissime composuerit, admirandus: quumque instructionem in singulis aliquam vitæ, consiliorum, actionum comprehenderit, eximiam gratiam quoque

P R O O E M. I N H E R O D O T V M.

ab omnibus meritis esse videatur. Quid quod fidem suam in his fere liberat, cauetque ne quis simplicior decipiatur, quum addit semper huiusmodi quiddam, *Vt ferunt, Vt ego audiui, Quod veri mihi quidem simile non sit.* In Euterpa verò plane refutat illam fabulam de precibus ancillarum manibus, *Hæc garrientes ita narrare mihi quidem videntur.* Item Melpomene, fabulam de Psyllis præmunit. ea enim quæ Afri perhibeant se memorare ait. Quid autem dicit in Polymnia, quod meminisse in tota historia vult lectorem? *Ego, inquit, qua fando cognos, exponere narratione mea debeo omnia: credere autem esse vera omnia, non debeo.* In coniecturis quidem sequendis, quum de apparentibus (ut ipse ait) obscura colligere studeret, si falsus est, cui obsecro omnium hoc non accidit? Neque qui tale aliquod erratum in scriptis veterum animaduertit, sibi ideo placere & illum contemnere debet. quod ferè ineruditiores isti facere consuevere, qui exultant ad hos notationum & reprehensionum successus, non secus ac si thesaurum inuenissent: quum hic verè tum thesaurus (secundum vetus verbum) in carbones euadat. Sed paulum etiam ad fabulas illas reuertamur: quæ, obsecro, cur offendunt animum cuiusquam, quum veritati & integritati historiarum minimè officiant? Sed ut in senectæ apud Thucydidem conciones, (quas certè nemo, ut opinor, non confictas, neque non quidem nullas, sed non tales ab iis quibus attribuuntur habitas esse videt) illæ tamen, ut in grauitate huius auctoris, admirationem, ita in dulcedine nostri, fabellæ voluptatem habent. At egressionem, & nihil ad rem pertinentium quasi inculcationem, ab historia alienæ sunt. De quo equidem aliter sentio, neque in hoc, neque vlllo in genere eruditionem, intelligentiam, doctrinam quasi in angustum cogendam, ut non liceat euagari & excurrere, si libeat, longius. Immo vel solus hic fructus est ingenii & industriæ studiorum, ut veluti ostentatione instantiæque sui gloriam laudemque petat. Auferat in his mihi aliquis ista: incorruptam, sanctam, castam, ut virginem, debere esse historiam. Non corrumpunt enim, non violant hæc illam: sed exornant, ut aurum & gemmæ pudicissimarum quoque corpora, purissima illa quidem. Nam ut malæ & profligati pudoris femina insigniorem reddunt comptu turpitudinem suam: ita, quamuis varia copiosaque sit quasi emblematis quibusdam, summa historiarum falsa & commentitia, meritò in sua hæc infamia quasi superba improbetur. Itaque non inornatam, non nudam, non contractam, sed splendidam, vestitam, explicatam (dummodo integram, & ut ita dicam, probam & incorruptam) decet esse historiam. Cuius fidem omnem nonne in temporum indicatione, in nominum commemoratione, in rerum tam bello quam pace à quibusque susceptarum atque gestarum certa enarratione, in occasionum consiliorumque prudenti persecutione omnes positam esse sentiunt? Quæ vniuersa nostrum autorem existimo & custodisse diligenter, & præstitisse præclare. Quæ enim tempora indicauit falsò, quæve confudit? Quorum hominum locorumve nomina posuit perperam? Res autem ab iis gestas quos complexus fuit, narratione sua, accurate illas quidem retulisse non dubitarim asseuerare: certò autem & verè quoque, libenter equidem crediderim, quanquam ab aliquibus assensio quodammodo refugiat. In consiliis profectò & occasionibus recensendis qui circumspeditionem & prudentiam requirit maiorem, nimium is quidem esse fastidiosus mihi videtur. Ad hæc, si, ut in fabula magni & memorabilis argumenti, adiuncta sunt veluti *παραπλοῖον*, quibus vndique illa insignis & conspicua reddatur, cuius quæso vel rationis vel sapientiæ, ne dicam incogitantia & stultitia, fuerit reprehendere? Quum autem historia non solum delectationem cognitionis, sed instructionem etiam animorum continere debeat, ut & voluptatem & vtilitatem afferat legentibus: si his ipsis quæ ut fabulosa notantur, etiam monita vtilia atque salutaria multa insunt, quis iam eos non modò qui vituperent, sed qui laudent, iniquius ferre omnino possit? Fuit Candaules rex Lydorum: nemo, ut opinor, negare audet. Hoc tempore in aliam familiam translatus fuit regnum Lydiæ. an quisquam falsò hoc proditum dicit? Coniugitur illa iam culpant de satellite coactò aspicere nudam reginam? Quæ si, quod haud scio annon sint, conficta essent, quanti multis de causis fieri mererentur? Nonne illam peruersionem animorum, quæ ita mirabiliter, ut diuinitus effici videatur, sæpe virginibus fatalibus casibus animaduertitur, demonstrant? Quam speciosis & bonis sententiis illustris est narratio? Item & in aliis multis poteram, sine vlllo exquisitionis labore, ostendere. Expugnari præter omnium metum & opinionem Sardis oportuit. Sit iam illud de puero nato cum capite leonino falsum, (quod fortasse minimè est) quam pulchrum hoc? quod non circum ille urbem totam latus fuit: quod si factum fuisset, capi secundum responsum diuinorum urbs non posset. Sint sanè illa Scytharum dona fictitia: quid incommoditatis tamen habet, vel quid potius pulchritudinis & bonitatis non habet cum enarratio tum interpretatio, elegans, festiua, acuta? Sed quare ego prauitate quadam animi,

c. 132.

c. 173.

c. 152.

Euterpe, c. 35.

Clio, c. 9.

Clio, c. 4.

Melpom. c. 190.

Polymnia, c. 14
Vranio, c. 137.

non vera esse potius, id est, ira audita cognitaque auctori, putem? Eadem & de Xerxis somnio, de regibus Macedonum, de Galiiis similibus dici possint. Quapropter, quod ad crimen hoc vanitatis attinet, prorsus in nostro autore turpitudinem illam & mendaciorum maculas deterfas esse confido. Neque possum satis animo constituere meo, qui factum esse existimem, ut à veteribus quoque illud in hunc conferretur. Nisi vnus fortasse aliquis plures in errorem induxit, aut inuidia odiumve, vel (ut mollius dicam) animi certa quædam destinataque inductio quosdam ad huiusmodi calumnias impulit. Sed hæc velle exquirere omittamus.

NUNC AD aliam maiore studio susceptam & grauius atque inimicius factam accusationem veniendum, quam intendit huic vir magnæ doctrinæ & sapientiæ laude clarus, Plutarchus Chæronensis, qui nostrum autorem acerbissimè postulauit & conuincere conatus est malignitatis, edito libello, cui præscripsit *περὶ τῆς Ἡροδοτῆος κακότητος*. Contra quæ, etsi singularis est viri auctoritas & celebris eruditio, concedi tamen nobis oportere puto, ut pro Herodoto dicere liceat: si illi permittitur, contra non minus se, quam nobis ipse est, antiquiorem Herodorum scriptio, atque aliquanto certè præstantiorem multis nominibus virtutum. Ipse quidem Plutarchus quo paratior venit ad maledicendum Herodoto, & in eo copiosus fuit ac vehemens, hoc minus læsisse illum putari debet. Quis est verò qui non laudatissima quoque conuiciis impetere posse videatur, quum Zoilos & Xenophanes suos habuerit Homerus? Quid autem verbis conquirere & comprehendere homini non infanti neque obtuso difficile? Et dicit hoc egregiè Æneas ad Achillem,

Iliad. v.

*Multa licet memores conuicia uterque vicissim,
Qua neque centenis remis instructa carina
Perferat. ipsa etenim facilis verbisq; redundans,
Sermones variis hinc lingua reuoluit & illinc:
Quisque & fortè alii quod dixerit, audiet ipse.*

Ut autem contra ea quæ quisque improbet dicere rectè possit, ita quomodo dicat diligenter considerandum: nequid vel inscitè vel etiam malignè improbare videatur. Nam horum vtrumcunque deprehensum & notatum contradictionem omnem infirmat: ita quidem sæpenumero, nemo ut responsione magnopere dignam arbitretur. De quo & elegantissimis versibus & luculento sensu compositum epigramma Græcum Eueni veteris poetæ fertur: quod nos quondam Latinum fecimus ut sequitur,

*Est multis pariter mos omnia dicere contra,
Sed non & similis dicere recta labor.
His sat erit verbum me commemorasse vetustum:
Hæc mihi quum placeant, tu licet illa probes.*

Plutarchus autem minimè cauit ne insimulando malignitatis alterum, malignitatem ipse quandam singularem suam proderet. Nam quum collegisset quasi intimos sensus & reconditam voluntatem prauitatis malignorum, ad illa à se proposita postea, ut pueri à magistris secundum capita quædam traditas materias deducere iubentur, sic accusationem suam applicauit, in autorem hunc (ut ego quidem iudico) illa conferens alienæ malignitatis crimina. Ac ne dissimulauit ipse quidem neque texit causam iræ ac odii sui: nam suam ciuitatem, id est Bœotos, ignominia affectos, & infamatos (ut ait) immeritò, grauitè fert & dolenter. Hinc igitur illæ lacrymæ, hæc illa indignatio. Statim igitur quid auctoritatis in tali criminatione sit, quam non veritatis sed vltionis cupiditas expresse, apparet, ut illius quasi filum sequentes, refellere quæ congeffit singula nihil sit necesse. Sed ad quædam tamen aliquid dicamus.

Quòd vero huic incipiens, suauitatem orationis, qua iucundè commouerentur legentes, exprobat, ad id nihil aliud respondendum censeo, quàm quod Alexander Hectori fratri, qui sibi in iurgio formositatem obieciisset, οὐκ ἐν δόξῃ ἐστὶ θῆναι ἐν μυνδία δῶρα. Sed malignitatem omnem vndique ita colligit: Primum de vsu nominum asperiore, de quæ verbis durioribus, in copia molliorum & leniorum. Deinde, si extra historię seriem alicuius vitia, vel si in hac laudes ieiunius commemorentur. Præterea, quum plurium fortè sermones referantur, assentiri deterioribus. omnino enim coniecturas sequi ad peiora, esse malitiosi & infensi animi. Postremò, laudis adiectione veluti condire vituperationem. esse enim simplicitatis hanc simulationem pessimam. Quid ad hæc ergo dicemus? profectò non reperit in Herodoto ista Plutarchus, sed animo suo conquisita in illum intulit. Quare enim vsu nominum verborumque in hoc autore non probat? qui quidem (ut existimo) vsus est disertæ & accurata oratione ætatis suæ, quam à posterioris seculi forma dif-

ferre

ferre nos quoque intelligere possumus. Quid autem causæ fuerit cur non potius illa verè & simpliciter, quàm mendaciter & inuidè, dici sentiamus? Egregium est quod conquerenti Lasthenis factioni, (quorum scelere prodita fuerat Olynthus) contumeliose à Macedonibus se nefarios proditores appellari, respondisse Philippum regem accepimus, *Macedonas esse indoctam nationem ac inciuilem, solereq; sicum nominare sicum, & ligonem ligonem.* Quid autem offendit (obsecro) Plutarchum, quòd Herodotus protulit asperius quædam, ac non molliuit appellationibus? Visum enim scilicet illi fuit id dicere quod esset. Nam de coniecturis sequendis deque laude & vituperatione vniuersa hoc licebit vnum iterum atque iterum respondere: de suo illum iudicio historiam susceptam exposuisse: neque rectè facere eum qui ingenti sui viros in alieno opere explicare velit, præsertim ad infamiam auctoris. Ego, vt quicquæ retulit, sic sensisse, audiisse, comperisse existimo. Et cur non in hac potius persuasione perseuerem quàm illam inducam maleuolentiæ, peruersitatis, virulentæ? Quia enim contumelia afficit diuina & humana, sacra & profana. Si vera sunt, quæ est contumelia? (rectè enim ille in comœdia negat se maledicere, quum, quæ vera sint, dicat) sin falsa, ostendatur falsitas. Sed quomodo ostendit? ratiunculis quibusdam & conclusiunculis leuissimis. Quod quasi ipse sentiret, ne hoc quidem agere se ait, vt mendacii, sed vt malignitatis reum peragat Herodotum. Hanc igitur defendamus, si possumus. Ac laudationibus illis minutis & tenuibus (vt vult Plutarch.) quot possunt opponi præclarè, & pleno ore (vt dicitur) enuntiatur? Quæ enim hoc? *Omnium quos scimus hominū primi Athenienses cursu illati in hostes sunt: omnium primi sustinere vestitus Medici & hoc ornatorum aspectum: ad illud autem usque tempus nomen quoque Medorum terribile fuerat.* Addantur his quæ de Cynægiro scripsit. Ac nequis Athenienses tantum laudatos benignius credat, (in quo nescio quam suspicionem corruptæ largitionibus voluntatis mouet Plutarchus, temerè quidem, vt videtur, neque ipse quicquam explanat) quid? parcène Lacedæmonios laudauit his verbis? *Sunt Lacedæmonii in certaminibus singularibus haud ullis aliis inferiores: in acie verò omnium mortalium præstantissimi.* Quid? horum ciues Sperthiam & Bulin parumne prædicatione sua ornauit? Sed hæc innumerabilia sunt. Atque in nomen sophistæ etiam inuehitur quasi probrosum: quum profectò eos, qui veluti opifices quidam essent sapientiæ, & artem quandam facerent illius, sophistas, vt citharistas & grammatistas, vocatos, & postea vitio hominum, (vt in aliis pluribus euenit) nomen quoque male audiisse constet. Nam quòd exagitat præclaram sententiam de instabili & incerta fortuna rerum humanarum, quam Herodotus Soloni attribuerit (cui quidem similes & alibi leguntur) nimis sapientiæ & pietati hominis concedatur: qui veritus sit, ne si ita de Deo loquamur, vt humanus intellectus quæ dieuntur percipere possit, parum pii esse videamur. Cur ergo Deo oculos, manus, pedes, aures attribuimus? cur dicimus Deum irasci? cur vleisci? etiam vereri profectò, tentare, pœnitere, lætari, dolere. *πῶρρω γὰρ λύπης καὶ χαρᾶς ἰδρυται τὸ θῆον.* sine quibus illa ne intelligi quidem possunt. Quid Xenophon? (quo nemo fuit numinis colentior, nemo obseruantior, nemo impietatis erga Deum actior hostis) nōne eandem sententiam ponere non dubitauit in præclaro illo opere suo historiarum rerum Græcarum? sic enim ait, *καὶ ὁ θεὸς ὅς ῥα εἶναι, πολλὰ καὶ χαίρει τοῖς μὲν μικροῖς μεγάλους ποιῶν, τοῖς δὲ μεγάλους μικροῖς.* Hæc igitur sacrilega est in Herodoto sententia, quia secundum hominum intelligentiam *φθονερὸν* dixit esse τὸ θῆον. Sed hæc quam sint futilia quis non videt? Omissam autem illam retis fabulam & Pittaci pugnam ferat æquo animo Plutarchus: seque hoc consoletur, quòd, vt ait, tot alias exposuerit non magis profectò fabulosas. Sed prætereunda sunt certè aliqua, indigna quæ refutentur. Cræsi quidem annon satis clarè memorat eruditionem, & doctrinam fortunæ aduersæ? cui *τὰ παθήματα μαθήματα ἐχρόνευε.* Neque Xenophon sapientissimus vir dubitauit similiter post amissum regnū prudentiorem Cræsum producere. Ad alias argumentationes illius de Ephesiis, Colophoniiis, Chiis: vbi quàm leui vtitur ratione, quòd Lampfacenus Chaton, antiquior ille quidem Herodoto, quædam non scripserit. Quasi nihil oportuerit narrare Herodotū, nisi quod in litteras iam esset relatum. Quod dictū est perquam ridiculum: præsertim quum ipse profiteatur, eorum quæ alii non comprehenderint, mentionem facere decreuisse. Sed cum de illis, tum de Samiis, Corinthiis, Lacedæmoniis, de Isagora, Aristogitone, Atheniensibus, Platæensibus, quæ disputat, patiamur sanè illum vincere. Quis enim, qui aduertere animum paulum modò voluerit, non perspecturus facile est victoriæ istius præclarum successum?

Erasmus, c. 123.

Ibid. c. 114.

Polymn. c. 104.

Polymn. c. 134.

Hoc nomine usus est Herod. in Clione, c. 29.

Clione, c. 30.

Hellenium l. 1.

Clione, c. 207.

Erasmus, c. 108. & 120.

Atticam Lacedæmone peruenirent. Hæccine narratio illam merebatur tragicam acclamationem, hunc autorem cælum ipsum, dierum rationem, omnes res confundere? Nam de lege, deque prælii die, sua fide affirmante utroque, venia (ut opinor) dabitur ei qui fidem Herodoti pluris sibi faciendam quam Plutarchi, & illum potius quam hunc sibi esse sequendum putauerit. De Philippide etiam obscura est infectatio: & erat hic locus in nostro libro corruptior.

Reliqua sunt calumniis manifestis referta, & ubique confersa nigro sale, & atrocibus quidem illis sed infirmis criminibus referta. Sane Thebanos, ut ciuitatem suam, (notum enim, fuisse hunc Chæronensem Bœotum) exquisita & peraccurata defensione propugnauit, & in hac parte admodum vexauit autorem nostrum. In quo quidem ignoscendum est, dolori ipsius, sed reprehendenda profectò impatentia & ira. Quàm enim moleste fert & indignè læsos oratione ab Herodoto suos? Hoc igitur (ut apparet) vlcus tangi noluit, neque potuit ferre. Sed mendacii crimine Herodotum (ut opinor) facile liberat non modò fama, illis temporibus longe lateque vagata, sed conseruata etiam ad posteritatem, proditiōis Thebanorum: de qua & Demosthenes argumentum duxit leuitatis & infidelitatis illius ciuitatis: & illud in sermonibus hominum semper permansit, decimam à Thebanis Apollini persolui oportere. Cuius mentionem à Xenophonte scimus semel atq; iterum fieri. Quum enim communi decreto statuissent Græciæ ciuitates, quæ aduersum barbaros consenserant, ab iis qui nulla necessitate coacti Persæ se subiecissent, Delphico Apollini bello confecto decimam exigere debere, Thebani quidem potentia sua resistere decreto: sed quòd illo tenerentur, fama memoriaque hominum constantissime perdurauit.

Philippica 2.

Hell. 5.

Decretum fœderis extat in Polymnia, c. 132.

Præterea quamuis malitiosum & prauum Plutarchus faciat Herodotum, non stultum tamen fuisse neque hebetem confitetur. Quid autem incogitantius fieri potuisset, & in summa audacia amentius, quam ea affirmare atque tradere, quæ, si falsa essent, non modo paulo ante defunctorum dictis atq; relationibus, sed memoriæ, viuorum propemodum, testimonio refutari atq; redargui possent? Et ille cum tam impudenter mendacio, cum tam inconsistentia expositione, cum narratione tam dissidente, in celeberrimum frequentissimumque totius Græciæ conuentum (ita enim accepimus) venire, & illa vanissima atque leuissima scripta, plena malevolentiae & obrectationis, reclamantibus diuinorum & humanorum monumentorum inscriptionibus, recitare non dubitaret? Nimis ineptum & friuolum facis autorem, contra tuam quoque existimationem. Non audiuiissent ac potius exhibuissent, vel male etiā multatum illo tanto theatro eiecissent eum, qui plane ad irridendum & eludendum auditores, quique in communi Græciæ solenni que cœtu ad nomen Græcum proscindendum lacerandumque adesset. De consilio autem & facto Leonidæ retinendi Thebanos etsi astute differit, nemini tamen non plurima in mentem venire arbitror quibus hoc etiam loco defendi possit narratio. Adduxerat inuitos, sed sic ut à ciuitate delectos: ergo non modò illius, sed suorum quoque metus hos continuit. Dimisit alios, quos minus alacres in aperto esse discrimine videbat. illis enim parcendum decreuerat. Quomodo voluit autem vel potuit omnino quadringentos retinere, quum trecentos solum haberet ipse secum? Primum voluisse Leonidam perdere istos Thebanos dixerat: neque non plures quam trecenti cum illo fuere. Nam præter Thespienses, etsi non dicitur, cum trecentis tamen Spartanis sequutos alios plures ditionis ipsorum intelligere debemus. Ita enim fieri solitum scimus, ut Spartani nequaquam veluti solitarii, sed quodam satellitio suorum stipati in expeditionem proficiscerentur, quum singuli interdum ad septenos adducerent eorum quos *ἐκλωτας* vocarunt. Sed quid facerent? aut in illis angustiis quid experirentur tutius quam quod retulit Herodotus? Neque aliud tempus omnino videtur fuisse vel defectionis, vel fugæ, vel transitionis, quam quod memorauit Herodotus. Sed in tanto tumultu quo pacto exaudiri potuit imploratio? Et interfectos enim scribit nonnullos, & vel de gestu intellectum fuit supplices hos esse. Notas quidem cur impudentissime confingere voluerit, causam equidè nullam reperio. Accusat paulo post asperitatem vocabuli, quod de fuga consuluisset dixerit Græcos. Nimis est seuerus noster Aristarchus. Atque etiam illud non tulerit credo, quòd rex regum censer aufugiendum de Troia non enim (ut opinor) mollius est *φειγασθαι*, quam *δροσμον βαλεῖν*. Quid verò de Naxiis & Themistocle dicemus? Scilicet in metu tanti belli, & tempestate barbaricæ classis ingruente, incredibile fuerit, insulanos homines non ad eos proficisci voluisse quibus nemo non interitum aut seruitutem impendere existimaret. Themistocli vero indecorum aut turpe fuerit, adiutum ipsum alterius consilio, non solum omnia commentum fuisse: at Agamemnonem, non vnum aut alterum, sed decem *ὀψοφάδμονας* optare non puduit. Nam in Artemisia quod facerías consumit suas, quibus nequaquam abundat, fecisse videtur incogitantius.

Polymn. c. 205. c. 220.

Calliopo, c. 28.

Polymn. c. 233.

Vrania, c. 4.

In his quæ sequuntur, quod non modò quid perperam scripserit, sed quæ scribere etiam
Herodotus, docere vult, sit hoc & ipsùm præclaræ & singularis sapientiæ Plutar-
chi. Cetera innotata suspitionibus, & alienarum rerum mentionibus confusa, & fallacibus
complexionibus intricata, & anxietate quadam mirifica accusationis sese ipsa infirmantia,
vel relinquamus sane, vel ad priora remittamus. Ad omnia enim ferme responderi dicique
idem videtur posse: insaniam esse & furorem, non peruersitatem, neque fraudulentiam, et
conmemorare, quæ quum primùm cognita fuissent, hominum scientia reprobarentur, &
posterioribus autem inter se dissidere & contraria esse faciliè perspicerentur. Etsi autem
homines docti ac ingeniosi non difficulter reperiunt quomodo aliquid dicendo euertere
possint, quæ reddere aut suspectum possint, tanta est tamen vis veritatis, vt nescio quo pa-
re, quamvis oppressa & obscurata, illa plerumq; tamen resistat atque eluceat contra dolos
& veritatem. Quapropter non quid conquisierit ad insectationem Herodoti Plutarchus,
neque conuitia quæ illi facit nimis cupide, neque studium exagitandi autorem antiquissi-
mum, sed rem ipsam spectabimus. Ipsi autem Plutarcho hoc dicimus,

Idem 3

— οὐ μὲν ἔκλειε ταῦτ' ἀγορεύεις.

οἱ ὅθι καὶ ἄλλοι μῦθον ἀμείνονα τὸδε νοήσαι.

Εἰ δ' ἐπὶ πόνθ' ἔστιν ἀπὸ παλαιῆς ἀγορεύεις,

Εἴθε δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς φρεσὶν αἰετοῦ αὐτῆς.

Sic enim videtur non ille quidem quæ senserit ipse, in hoc libello disseuuisse, sed vel alio-
rum voluntati assentatus esse: vel quid in mala causa posset, ostendere voluisse. Quod si de
animi sui iudicio & inductione illa ad talem modum disputauit, profectò in hac parte re-
cessit à se ipse. Non enim aliter existimo quàm fuisse Plutarchum, virum non modò erudi-
tum & sapientem, sed etiam bonum, quam famam, præsertim probitatis, vt tueretur, minus
curasse illum apparet in proposito accusationis huius. Sed finem faciamus. Non enim iu-
cunda nobis fuit quasi contentio & rixa cum tanto viro, quam tamen vt necessariam, omit-
tere non potuimus, & in officii (vt rati sumus) custodia, & in studio nomini bonitatisque au-
toris excellentissimi debito.

OBIECTVM autem & hoc nobis, quod quidam volunt à Thucydide contra Hero-
dotum dici, de fabulosis narrationibus & historiis confictis ad auditorum voluptatem, quæ
quam delectatione tantummodo afficerent audientes, in præsentia quidem innarent, sed diuturnum
fructum non haberent. Ego verò non magis in Herodotum hæc conferri posse puto, quàm in
quemlibet priorum de scriptoribus historiarum. Et (vt verum fatear) illas planè præcæ
positiones antiquissimarum rerum oratione & verbis ad venustatem, & iucunditate qua-
dam animos perfundendum, compositas (quales potissimùm Pherecydis Syrii fuisse acce-
pit) grauiissimum autorem existimo veritati rerum gestarum non oportere præferri cen-
suisse: ac hilaritatem historiæ cedere seueritati, neque iuauitatis cuiusdam lenitatem, con-
stantiæ & dignitati narrationis anteponi voluisse. Sed de hoc quisque, vt lubuerit, ita sta-
tuat atque sentiat. Nos autem hoc teneamus: non modò propter sermonis elegantiam, &
illam cum ab aliis tum Cicerone laudatam dulcedinem, & quasi amœnitatem quandam,
diligendum hunc autorem, & in manibus semper habendum esse: sed propter rerum co-
gnitionem maximarum, propter maximè ad vitam vtilium sententiarum copiam, ob pluri-
ma certò, accuratè, prudenter, honestè dicta, magnificandum nobis, vel in suo potius ge-
nere anteponendum vniuersis. Nara sunt ex Latinis Ciceronis & Quintilianælogia præ-
clarissima huius auctoris. Græcorum autem quæ opinio de his libris fuerit, satis indicat in-
scriptio nominum Musarum, quibus omnem sapientiam & doctrinam & ingenii præstan-
tiam, antiquitatem significasse notum est. Et quicumque meminerit ipsius, honoris & laudis
præstationem semper vsurpasse reperiuntur. Quas ob res neque me pigere operæ positæ in
hoc autore debere puto, neque non hortandi mihi videntur omnes, vt studio singulari in
hoc autore versari, & illum præcipuo amore complecti velint. Nam & mihi fructuosam
lectionem huius videor sentire, & aliis item futuram esse confido. Visum autem, &c.

Thucyd. lib. 1.
ὅτι καὶ τὸ τοῦ
μῦθου ὁ ἄνθρωπος
ἐμαίετο τὸν
τῶν

DE HERODOTO, EX EODEM IOACH.

CAMERARIO.

HERODOTI patrem fuisse Lyxem & Dryo matrem perhibent, patria Halicarnassen-
sem: quod præscriptum nunc etià in historia filius legitur. Parentes in sua ciuitate bono
loco natos tradunt, ipsumq; fratrem habuisse Theodorum nomine. Quum autem teneretur
Halicarnassus à Lygdamide tyranno, nepote Artemisiz reginz Cariz, secessit Herodotus

Lucian. Hero-
doto, vel Easio-
no.

in Samum insulam: atque ibi lingua Ionica historiam magna cum cura composuit, re-
latam in libros nouem: quam quum in frequenti Græciæ conuentu Olympiorum recitauisset,
sic placuit vniuersis vt ita audirent quasi Musas loquentes: ideoque libris quos nouem (vt
diximus) essent, Musarum nouem indidere nomina. Quum reuersus in patriam tutor fuis-
set ciuibus suis tyranni expellendi, successit quidem res, sed inuidia maxima Herodotum
excepit. Ita enim fieri solet vt periculorum metum parua securitate obrecreationes fere se-
quantur. Cedendum igitur, relinquendos ingratos ciues ratus, quum Atheniensium
tum colonia in Thurios Italiæ populos deduceretur, sua sponte illis se colonis socium ad-
didit: & ibi finiuit vitam suam: sepultusque fertur in foro. etsi quidam Pellæ mortuum fuisse
tradidere. Ipse facit mentionem λόγων Ἀστυρίων & λόγων Λιθυκίων, quos conscripserit: de qui-
bus tamen hæc mentio solummodo restat. Herodotum scribunt, quum recitaret in Olym-
piis (vt supra rerulimus) historias suas, audiuisse Thucydidem qui adhuc ætate puer esset:
quumque Thucydides tum quasi diuinitus commotus lacrymas profudisset, animaduert-
tisse hoc Herodotum, & gratularum fuisse patri ipsius Oloro: hortatumque vt erudiendum
curaret filium diligenter: gliscere enim in animo illius cupiditatem bonarum artium atque
disciplinarum. De Herodoto Græcum epigramma fertur, quo memoratur & illa inuidiæ
fuga & discessio in Thurios.

Cliono, c. 106.
Eusebio, c. 161.

Ἡρόδοτον Λυξέω κρύπτει κένος ἦδ' Ἰωνόντα
Ἰάδος δ' ἑκαίης ἱστορίας πρῶτοντι,
Δωρῆων πατρὸς βλαστὸν ἀπο τῷ γ' ἀπ' Ἀλίων
Μῶμον ὑπεκπεφυγῶν, Θέρμεν ἔχει πατρίω.

Estat apud
Stephanum: sed
magis integrum
in scholiis Ne-
bulæ Ari-
stoph.

quod nos ita aliquando conuertimus,

Terra, situm Herodotum Lyxe, tegit ista sepulchrum,
Qui prisca Ionica laudem habet historia.
Dorica produxit tellus hunc: unde fugatus
Inuidia, hac patria Thuriæ sedis humo.

Erasmus, 152.

Ex eo factum est vt aliqui præscriptionem Halicarnassensis mutarent in Thuriis: quod &
Plutarchus annotauit in libello De exilio. Reperio relatum hunc in olympiadem LXXVII,
& LXXXIII. cum quo non dissentit quod traditur, floruisse Thucydidem olympiade
LXXXVII, & olympiade LXXXVIII mortuum Periclem Xanthippi filium, cuius
Herodotus meminit. Plinius vbi de ebena differit, Herodotum scribit Thuriis condidisse
historiam anno ab V. C. trecentesimo decimo. Quod & ipsum cum numero LXXXVII
olympiados consentit, quo aliqui floruisse Herodotum tradidere: quum acceperimus Ro-
mam conditam esse circiter olympiada VI. Sane cum Hellanico vixisse fuisseque apud Ar-
chelaum, traditum est: quod tempus & Evripidis poetæ fuit, quem genitum accepimus eo
die quo Persæ fuere à Græcis fusi. Pherecydes & Hecæus diu ante illū historias & fabulas
cōponere primi oratione soluta cœpere. Fuit & Xanthus quidam scriptor Lydus, quem in
Lydorum historia sequutum Herodotum putant. Fuit & Charon Lampfacenus paulò hoc
superior, qui & ipse bellum Persicum descripsit. Sed & Hellanicus suas historias ante He-
rodotum edidit, quas ipse se legisse significat. Fuit hoc nomine Olophyxius Thrax, qui de
nymphis & sacris scripsit: & alius, medicus.

DE DIALECTO IONICA, EX EODEM.

ORATIO Herodoti elegans est, & Ionicæ linguæ propria quadam facilitate, sine omni-
bus veluti anfractibus, defluens. Dialectus autem (id est peculiare orationis genus)
Ionum cum Attica lingua magnam habet communitatem. Nam & hæc quodam tempore
appellatio Atheniensium, & Ionicæ omnes coloniarum Atheniensium fuere. In quibus acci-
dit vt sonus vocis & forma sermonis in alieno scilicet solo Asiæ atque insularum mutaretur.
Traditum autem est, appellatos primùm Cranaos incolas Atticæ, quum Pelasgi adhuc
Græciam tenerent: regnante deinde Cecrope, Cecropidas. Cui quum successisset Erech-
theus, tum illis fuisse inditum nomen Atheniensium: ac mox ab Ione ductore, Ionum. Hic
fuit Xuthi, vel Apollinis (vt poetæ) filius, susceptus ex Creusa Erechthei filia: & AEgiali ac
Helices regnum tenuit. Cuius gens postea à Doriensibus pulsā, ab Atheniensibus in ciuita-
tem recepti fuere.

Pausan.
Athenic.

Varietates in Ionica lingua hæc fere annotantur. A in η mutatur, nisi Doricum fuerit. A
in η mutatur in η. Mutatur & ε in η, diuisa diphthongo, itemque in genitiuis nominum & ω
mutatum est ex ου. Crassæ mutantur in tenues. Attica mutatio est α in ε. Vsurpant Iones
& ε

ἰσθῶν exempla promiscue subnotauimus, & aliis quibusdam proprietatibus dialecti
 Ionice indicatis. Ἡροδοτῷ Ἀλικοναοσῆος ἰσθῆνης δοσὸδεῖς ἦδε, pro Ἀλικοναοσῆος ἰσθῆνης δοσὸδε-
 ῖς ἦδε, pro ἡμαῖαι. Ἰαυὶ τῷ ἰνάχῃ, pro ἰώ. πλεύνας, pro παλεόνας. Ἀπ' ἧς, pro
 ἀπ' ἧς. Ἀπαλαμῖαι, pro ἀπαλαμῖαι. & Ἀξιαφυγητότατα, pro ἀξιαφυγητότατα. Διαπληγῆς ἀμύμους καὶ
 πλεονῆς ἦσαν, pro Διαπληγῆς ἀμύμους καὶ πλεονῆς ἦσαν. Ἐγγόνες, pro ἐγγόνες. Ἡ δὲ, pro ἡδὲ.
 Δασύτατα, pro δασύτατα. Μόδης, pro Μύδης. Θρόνον βασιλῆιον, pro βασιλείον. Ἐσάμηναι, pro ἐσά-
 μηναι. Ἐπὶ πρῶτον, pro ἐπικρατῖν. Κυρίαν τ' ἡμερῶν, pro κυρίαν τ' ἡμερῶν. Κυθῶνας, pro κυθῶνας.
 Ἐπὶ πρῶτον πεισσι, pro ἐπὶ πρῶτον πεισσι. Περλάω, pro παλείω. Ἰόν, pro ἰόν. Ὀρεῖ, pro ὄρεῖ. Κα-
 νῶ, pro ἐκῶ. Ἐὼν, ἔσσι, pro ὦν, ὦσι. Ἐχρῶν ἑδῶναι, pro ἐχρῶν ἑδῶναι εἰσι. Ἐπὶ πρῶτον, pro
 ἐπὶ πρῶτον ἦσαν. Τυρχαῖον, ἀνθρῶπι, ἀναξ, ἀνθρῶπι, ἀνθρῶπι, pro τὶ δὲ χαῖον, ὡ ἀνθρῶπι, ὡ ἀναξ, ὡ ἀνθρῶ-
 πῳ, ὡ ἀνθρῶπι. quae Attica synaloepha & in aliis reperitur: vt πατήρ, ἔτιος. Ἰέρ, pro ἰέρ. Πόλις,
 pro πόλις, πόλις. Ἐγγυαῖον, pro ἐγγυαῖον. Ἐπὶ πρῶτον, pro ἐπὶ πρῶτον. Ἐπὶ πρῶτον, pro ἐπὶ πρῶτον. Τά-
 ντα, καὶ πρῶτον, ἔσσι, pro πρῶτον, καὶ πρῶτον, ἔσσι. Πανῶν, pro πανῶν. Ἰδιῶν, pro ἰδιῶν. Μέγα-
 ρον, pro μέγαρον, μέγαρον. Ὀπίων, pro ὀπίων. Ὀρίων, pro ὀρίων. Σαδμῶν, pro
 σαδμῶν. Χρῶν, pro χρῶν. Κινῶ, pro κινῶ. ἀνθρῶπι, pro ἀνθρῶπι. Τυφῶ, ἔ-
 σσι, pro τυφῶν, ἔσσι. quod plane Atticum est. πλεύν, pro παλεόν. Προσδέχῃ, pro προσδέχῃ.
 Ἐσῶ, pro ἔσῶ. Διζῶ, τριζῶ, pro διαζῶ, τεριζῶ. Αἱ τ' ὅτι, pro αἱ τ' ὅτι. Ἐν τῇ ἀμαρτῇ, pro
 ἐν τῇ ἀμαρτῇ. ac concutiam omnino vocalium Iones amant. Ἀδρεῖ, pro ἀδρεῖ. quae non
 ἴσθῶν ἀμύμους. Ἐπὶ πρῶτον, pro ἔπικρατῖν. Ὀπίων, ἔκ, κῶ, pro ὀπίων, ὀπί, πῶ. Βαδῶν,
 ἔσσι, pro βαδῶν & ὄφας. Ἐσῶν, pro ἔσῶν & ἔσῶν. Ἀδῶν, pro ἀδῶν. Ἐπὶ πρῶτον, pro ἐπὶ πρῶτον.
 Κέρια & γέρια, pro κέρια & γέρια, contracto de κέρια, eliso τ. Ἐ-
 πὶ πρῶτον, pro ἐπὶ πρῶτον. Καπτεράφαι, καπτεράμηναι ἦσαν. Τρῶμα, pro τραῦμα, omisso u. nisi
 magis est a verbo Ionico factum quod τρώει illi dicunt. id est, ἰσθῶν. Apud Homerum
 Ἐπὶ πρῶτον, pro ἐπὶ πρῶτον posuimus: Ἐπὶ πρῶτον, pro ἐπὶ πρῶτον. Herodotus αἱ πῶν, pro αὐπῶν.
 Contra μέγαντα & φύλας, Iones, pro μέγαντα & φύλας. Ὀφῶν, pro ὄφῃ. quod Atticis est
 ὄφῃ. Ἀπὸ πρῶτον, pro ἀπὸ πρῶτον. Ἀρμῶν, pro ἀρμῶν. Μανῶν, pro μανῶν. Λῶν, pro
 λῶν. ὅτ in a solutione, & ὅτ, ac ὅτ, ποικίλονται videtur. Ἰπὸ πρῶτον, λῶν, pro ἰπὸ πρῶτον,
 λῶν. Κράν, pro κράν. κρατῶν, pro κρατῶν: vt Homero Κράν, pro Κράν. Re-
 duplicationes sunt Homericæ, τετυκῶν, ἐπὶ πρῶτον, τετυκῶν. Herodotus Ἀρμῶν, dixit
 pro ἰσθῶν. Ἐπὶ πρῶτον, pro ἐπὶ πρῶτον. Ἀπὸ πρῶτον, pro ἀπὸ πρῶτον. Duplicationes con-
 sonanticæ Ionicæ illæ quidem esse perhibentur, sed sunt poëticæ, vt ὄσον φέρτερος ἴσθῳ.
 ὅτ τῷ ἐπὶ πρῶτον. ὅτ τῷ ἐπὶ πρῶτον.

Est autem & aliorum pronominum hic usus, οὗ τῶντα ἐπεδύωεν οὐκ ἐν ἡλικίᾳ, οὗ πάντας ἐπέτρεμα ἀνείξω, προὐλὰ πάντας ἀνείξω. Et rursum, ἐγὼ γὰρ, pro ἡ γὰρ. Iliad. p.

ὅς ἐπὶ ἀρχαῖς καὶ μετακινήσας τὸ ἀνδρὸς τὸ ἐν ἡρώ.

Ὅτι μὴ σὺν εἰώσι βῶν σκ. πῶς εἰσὶν.

Παύνη καὶ ἐξή (συντες, ὁ ἡρώων βῶσι τῶν ἡρώων).

Ionum sunt anastrophe. vt, ὅστις αἰς. Iliad. β. — σὺ δὲ ἰσχυρὸν αἰς δειλοσύνῃ. Sic ἔστι, pro
φ. ὦ. Et, βίωσις τῶν μὴ ἀνδραπήσις περ. Iliad. β. τὸ δὲ ἡδὴ ἔχον αἰς ἡρώ μετὰ λαφύρα. ἰ. κατὰ.

Sunt & ῥητορικῶν Ionicæ verbi substantiui. vt, ἐν προσηύει, μετὰ προμήσει. Polymn. καὶ πάντα
καὶ ἄλλα, id est, παρρησίᾳ.

Cum aliter, tum interpolito ὧν dirimunt coniungenda. μετὰ μὲν ὧν πύτις, & βασιλῆος
τῶν κέραι ἐλίσσαν, id est, πῶς ἐλίσσαν. & καὶ ὧν σκαλῆς, pro κατὰ λαφύρα. & κατὰ μετὰ φάρμακας, pro
κατὰ φάρμακας ἐμὲ. & εἰπε τῷ βασιλῆος, pro τῷ βασιλῆος ἡρώ. Sic αἰς ἡρώ, pro κατὰ τῶν
Iliad. β. καδδὲ πᾶν εὐχάλλω. & Iliad. ρ. — δὸς ἡ μελῆος θυμὸν ἐλῶμαι, pro ἡρώ εὐχάλλω, & ἀφῶ
μα θυμὸν. Iliad. α. σκ. δὲ ἔλον Α' τρεῖς δὲ. ἰ. ἐλόν δὲ. Sic, pro δὲ ἡρώ, pro ὕφην. Polymn. καὶ πάντα
καὶ χημάτας ἡρώ, ἰ. ἀπῶ γων.

Præpositiones absolutæ, quasi adverbialiter, sæpe ponunt: μετὰ ἡρώ, τῷ βασιλῆος ἀπὸ μὲν τῶν
Σαρδεῖς, postea verò, quum exercitus Sardis venisset. Sic, καὶ πρὸς ἀντισημονίς ἡρώ, πρὸς ἡρώ.
Iliad. χ. πρὸς δὲ μετὰ δύσιν ὧν ἐπὶ φρονέοντ' ἐλῶμαι. Alibi, ἐν δὲ αὐτὸς ἐδύνατο κατὰ πᾶσι χαλκόν. Item, ἡρώ
πρὸς ἡρώ καὶ τῶν. Herod. Polymnia, ἐν δὲ Ἀρπημὸς ἡρώ, in illo litore est sanum Diane.

Ionicum est casum ad præpositionem referri quæ cum verbo adiuncto composita est.
vt, ὅτι αἰ ἐνορῶν, id est, ἡρώ ὧν ἐν αὐτῷ, quid in se animadverteret. Iliad. β. — πρὸ δὲ αὐτῶν ἡρώ, id
est, ὅτι πᾶν ἡρώ. Et ὧν ἡρώ ἐπὶ τῶν ὧν. Item Iliad. ν. δεῦρ' ἡρώ ἐκ τῶν ὧν ἡρώ
ἡρώ. ἡρώ τῶν ὧν ἡρώ. Herod. Clione τῶν ὧν ἡρώ ἐπὶ τῶν ὧν ἡρώ, id est, ἐν τῶν
τῶν, in tertium annum distulit Sardiū expugnationem. Idem, δὸς ἡρώ τῶν ὧν ἡρώ, id est,
δὸς ἡρώ τῶν ὧν.

Singularis vsus infinitiui εἶναι, Ionicus est, hoc modo, καὶ τῶν ὧν ἐν ὧν ἡρώ, καὶ
ἡρώ τῶν ὧν εἶναι, vt h. ec prima quidem cura esset. Et, ὧν ὧν ὧν ὧν ἐκ τῶν ὧν, quod ὧν
ἡρώ quidem nobis fiat. Et, τῶν ὧν εἶναι, In quo totum verteret, aut & ipsa.

HERO

HERODOTI VOCABULA IONICA, ET QVÆDAM LOQVENDI GENERA, ILLI CVM HOMERO MAGNA ex parte communia: necnon alia.

COLLECTA ET LATINE REDDITA, PARTIM AB IOACHIMO CAMERARIO, partim ab Henrico Stephano: littera C illius nomen, H huius nomen indicante. à quo & addita nunc fuerunt aliquibus Camerarii interpretationibus exempla.

HENRICVS STEPHANVS LECTIO-
nis Herodoti studiosis.

*I*n vulgo receptum morem usurpare, quàm meum tenere, maluisssem, Ioach. Camerarii nomen silentio prateriissem: ac titulum huic opusculo præfixissem quo hanc recensionem pariter & interpretationem vocabulorum, quæ quum Herodotus sibi habere peculiararia videatur; habet tamen cum ceteris Ionibus, & nominatim cum ipso etiam Homero (ad pleraque quod attinet) communia, totam suscepissem & in me recepissem. Nec tamen magnum onus humeris meis imposuisssem. quæ enim Camerarius de illis vocabulis antea scripserat, meis infarciendo, gæg, pro meis ostentando, magnum queris leuamentum in promptu mihi fore animaduvertebam. Præsertim vero quum multo plures à me quàm ab illo voces recenserentur & exponerentur, sub mea commentationis prætextu dominium in illius quoque commentatiunculam usurpare, res fuisset quæ multorum exemplis defendi (si exempla malam defendere causam queunt) potuisset. Verum ego non solum, absens tantummodo plūmis se vestire, cornicula in morem, sed etiam vel miscere suis alienas, atque id dissimulare, vix ingenui esse hominis, semper existimaui. Atque hoc & meus Thesaurus testari abunde potest. Quin etiam Paralipomena tantum institutionis grammatices (aut saltem eorum partem) scribere malui, quàm meam institutionem grammatices ad tam multas aliorum addendo, in aliena plurima manum iniicere, simulq; miseros lectores et ambe toties repetita occidere. Neque tamen sum nescius, reperiri quotidie qui multo maiori cum turpitudine plagiarii sint: id est, multo turpius & magis pudendum plagium committant, dum aliena, & quidem è multorum nonnunquam libris consarcinata, siue confuta, aut (sicut Græca vox magis placet) συρρικνωμένη (licet eorum nonnulli ne artem quidem talia consarcinandi, siue consuendi, siue τὸ συρρικνῶν, calleant) impudentissimo noni tituli libri, aut noui saltem nominis auctoris, mendacio, pro suis obtrudentes, & obtrusa venditantes, fucum faciunt: etiamsi nulla futura sit quæ vel quæ tam multis alienis ὀνόματι (id est, de suo) insuisse dici possint.

Ceterum, quantum pauca illa quæ Camerarius sunt, ita meis inseruerim (apposito ubique eius nomine) ut intacta in illis omnia reliquerim, fuisse tamen ubi eius interpretationi nonnullarum vocum aliquid adiuuere, aut in eam non sine aliquo fortasse lectoris fructu inquirere potuerim, ostendam alias (deo fauente) in illis quibus Herodoti lectores, præsertimq; eius valde studiosos, amplius inuabo. Sed malui exemplorum alicubi adiectione, aut exempli, ubi Camer. nullum attulerat, contentus esse. Ne hoc quidem tacebo, me in quibusdam vocabulis exempla Homeri, in quibusdam Hippocratis, (quæ Erotiani, & Galeni dexticis, quum ea excudi, destinaueram) in nonnullis, utrinque, attulisse.

A.

γῆν καὶ φέρειν, Ionicum est de hostilibus direptionibus. Herodot. lib. I. c. 88. φέρεισι τε καὶ ἀγασσάσθαι. Et rursum I, 166. καὶ ἀγον γὰρ ἦδη ἔειπεν πρὸς πελοποννησίους ἀπαντας. Iliad. ε. οἷόν κ' ἦε φέρονεν Ἀχαιοὶ ἥκεν ἀγόν. Neq; me fugit, & apud Xenophontem & alios Atticos autores hanc figuram reperiri. nam & alia, quæ ut Ionica annotauimus, illi usurparunt. vtriusq; enim linguæ eadē (ut supra diximus) origo fuit. C.

Ἀγωνεῖν vide in Ἀπαγωνεῖν. Pass. Ἀγωνεῖν ἔστινα signific. Adducens, VII, 33. ἀγωνεῖν γυναικάς. H.

Ἀγορεύωμαι, ὤμαι, Concionor, Concionem habeo. Vnde ἡγορεύωντο, VI, 11. ἐγίνοντο ἀγοραί. καὶ δὴ καὶ σφί καὶ ἄλλοι ἡγορεύοντο. Sic Hom. II. δ., versu 1. οἳ δὲ θεοὶ παρὲς Ζηνὶ καὶ Ἡρμῶσι ἡγορεύοντο. Sed hic est potius Concilium habebant, Consultabant. At quum dicit, ἀγορεύσας ἔμελλεῖν εἰπε, est Concionem habuit. Verbum autem Ἀγορεύω apud hunc (sicut apud Thucyd. & Aristoph.) est, In foro versor. H.

Ἀγχιπροφα, In contrarium mutata, Contraria. Ἀγχιπροφα βαλεόμαι, VII, 13. Proprie autem Ἀγχιπροφον q. d. Conversionem, id est, mutationem, propinquam habens, siue Mutationi propinquum. H.

Ἀγωνίδαται pro ἡγωνισμένοι εἰσι, sed passiuè significat. pro Decertati sunt. IX, 26: 2. πολλοὶ μὲν γὰρ τε καὶ εὐ ἔχοντες πρὸς ὑμῶν ἑμῶν ἀνδρες σπαρτήται, ἀγώνες ἀγωνίδαται, multa certamina decertata sunt. Sed perperam in Aldina & Germ. edit. ἀγώνες pro ἀγώνες scriptum est. H.

Ἀδαίς, Ignari, Imperiti. IX, 45. ἡμεῖς δ' ἀπαράιτε εἰμὲν καὶ ἀδαίς πούτων τ' ἀνδρῶν. H.

Ab eodem pro Ἀδαίς dicitur Ἀδαίμων, vt VII, 65. ἀδαίμονα τ' ἰσῶν. Quinetiam verbum Διδάσκω, didicit. H.

Ἀδεῖν & Ἀνδάνειν, Placere, Ἀλλ' ὅσο Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἠνδάνει θυμῷ. Et, ὡς δ' ἔλεγε θυγάτης μοι ἀδεῖν κακός. C. Vide Ἀπιδεῖν & Ἐάδε.

Ἀίμασιαι, Septa. Sed addit Herod. in primo, c. 180. αἰμασιή πλυνθῆων ὀπίμων. Odyss. σ. αἰμασιῶς τε λέγων, Septa stigmens. C.

Ἀΐνη, Existimatio. C.

Ἀΐχη κακῶς ἐσηκέναι dicitur πρὸς Ἰνα, ab Herodoto, rarissimo sed elegantissimo loquendi genere, lib. VII. c. 152. de Argiuis, ἐπιδήσφι πρὸς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἶχη ἐσηκε, hoc sensu, Quum minimè secundum ius aduersus Lacedæmonios prælium fuisset. Quam interpretationem etsi aperte præcedentia & sequentia confirmant, possit tamen ea & Eustathii testimonio comprobari: qui postquam dixit δόρυ nonnunquam significare πόλεμον, id est, bellum, (veluti quum aliquis vocatur δουρὶ κλυτός) itidemque vocem αἶχη vsum istum

habere: vnde δουράλω & αἶχλω αἶμας significare pariter ὅ ἐν πολέμῳ ἀλῆς subiungit, καὶ δὲ πῦρ ἔη ῥόδοτος πρὸς Ἰνῶν, ὡς κακῶς πρὸς τὴν αἶχμη ἐσηκε πρὸς τὴν δαίνα, ἡ γοῦν ἐδυσχερῆσθαι αὐτῆς ὀπίμων. Additque, hoc ex consequenti esse dictum. καὶ γὰρ λαβὴν γὰρ τοῖς ἐν μάχῃ δυσχερῆσι, κακῶς αὐτῆς ἐσθαι τὴν αἶχμη. Ceterum in compositione quoque nomen hoc pro bello vsitatum esse apud Iones sciendum est, quum videlicet appellant ἡμαχημῶν quod alii συμμαχίαν, vt VIII, 140: 1. ἡμαχημῶν συνθημῶν. Ab eadem voce est μετῶχημῶν. vnde μετῶχημῶν γῆν legimus, VII, 140: 2. μετῶχημῶν τὴν γῆν ἐκτιμήσαν. H.

Ἀλῆς, Conferti. Et Ἀλίζω ac συναλίζω, Colligi seu Congregari. Et Ἀλή, Cæcis. C. Exemplum verbi Ἀλίζω, I, 79. ἀλίζω τὴν τ' αὐτῶν δυνάμιν. Vtutur & Hippocr. hoc verbo Ἀλίζω. Inuenitur autem & actiuum Ἀλίζειν apud Herod. VII, 12. necnon compositionem συναλίζειν, I, 126. Ad nomen autem ἀλῆς quod attinet, sciendum est, ἀλῆς quoq; apud Hipp. existare: atque alicubi ἀλῆς & πῶλον compulsi.

Ἀλεονή χώρα, Calida regio. Et Ἀλῆα, Calor, vt in locis apricis. C.

Ἀλεωρὴ à Valla redditur Remedium, IX, 6. ὡς καὶ αὐτὸ ἰνὰ ἀλεωρῶν εὐρήσονται. Proprie autem sonat Euitatio, Declinatio, Effugium. Accreditur etiam Leuamen, & Laxamentum, necnon Solatium. Hippocr. ἐν πρῶτῃ βίβλῳ vtutur, Ἀντιστὶς γὰρ νόσῳ ἰνῶν καὶ μνηστῶν παρὰ χεῖρ μετὰ δὲ ἀλεωρῶν.

Ἀλῆ vt ab Homero, ita etiam ab Herod. quibusdam loquendi generibus adhibetur: quorum vel frequentissimū est (nisi memoria fallit) ἐς ἀλλῶν τρέπει. quo videtur significari quod vulgò dicimus, Se mettre en defense. Hoc autem existimatur dici à Latio, Vim parare: veluti quum scribit, Ἄλλος νῆμα παραντὸς ἐκκίδει. III, 78. αἰὰ τ' ἐδράμον πάλιν ἀμφοτέρω, καὶ ὡς ἐμαθόν τὸ πεινυμένον πρὸς ἀλλῶν ἐτρέποντο. Quibus verbis subiungit: ὁ μὲν δὲ πρὸς τὴν φθαλγὴν τοῦ ἀκατελόμενου, ὁ δὲ πρὸς τὴν αἶχμη ἐτρέποντο. (vbi obserua simul eundē vsum, vtibi τρέπει cum alio accusatiuo.) Estque πρὸς ἀλλῶν τρέπει tanquam genus, at πρὸς αἶχμη τρέπει, velut species. Paulo post τῇ χειρὶ χρεῖσθαι hac in signif. vsurpat: ὁρῶν δὲ μιν δόρον ἐσῶπα ὁ Γοερύης εἶρετο ὅτι ἔχρηται τῇ χειρὶ. Alioqui χεῖρ χρεῖσθαι reddi etiam potest Manum conficere. Fortassis tamen πρὸς ἀλλῶν ἐτρέποντο eo in loco reddendum potius fuerit, Vim caperunt, vel, Vim moliti sunt, aut Totis viribus obsistere ceperunt. Nam illud Vim parare, minus est in quibusdam locis quàm πρὸς ἀλλῶν τρέπει. veluti quum in principio II, 45. dicitur de Hercule, ἐς ἀλλῶν τρεπόμενοι πάντας (φείας κατὰ φονεύουσι. H.

Ἀλῆα,

adiectiue, γὰρ μὲν αὐτῶν, *Sententia contraria*, *Sententia repugnans*, VII, 19. H.

Ἀντιόμφοι sunt Ionibus qui aliis ἐναντιόμφοι, siue ἐναντίοι. ut initio Melpomenes, καὶ νικήσαντες μάχηις ἀντιπεμένους. Paulo post, εὖρον γὰρ αὐτῶν μένιν σφι σπῆλαιον σὺν ὀλίγῃν. At verò alibi VII, 9. cum accut. persone, sequente etiam præpositione ἐς, habente suum accusativum, pro Occurrere seu obviam venire hostiliter. H.

Ἀντιπάλαιοι, *Hostes*, *Adversarii*, πάλαιοι. VII, 236, fine. H.

Ἀνωσάμφοι, VII, 139. in fine, καὶ βασιλῆα ματαίῃ γε θεῶς ἀνωσάμφοι. *Qui repulerunt*, pro ἀνωσάμφοι. nisi fortè hoc ipsum reponendum sit. H.

Ἀξυνόμφοι, actiua signif. pro ἀξύνωμαι. I, 199. principio, πολλὰ δὲ καὶ ἐκ ἀξυνόμφοι ἀναμίσχοντες τῇσι ἄλλοις. *Qua non dignantur*, *Qua de dignantur*. Item VII, 16 initio ἀξυνόμφοι actiua itidem significatione. Verum σὺν ἀξύνωμαι ibi non est *Dedignans*, sed *Dignum non indicans sedere*, vel *rem se dignam*, aut, *Indignum se indicans qui sederet*. Eod. cap. 16. n°. 2. tamen vocæ actiua dixit ἀξύνωμαι, *Dignabitur*. H.

Ἀπηνέουσι significat *Exportare* siue *Deportare*. Ἀγνέωσι, *Apportare*: & simpliciter ἄγειν. C. Frequens usus horum verborum est III, 89, 92, 93, 94, 97.

Ἀπιδεῖν, *Displicere*: ut Ἀδεῖν, *Placere*. H.

Ἀπειματίουσι significat apud Herodotum, *Crepitum emisit*. II, 162. ὃν Ἀμασις (ἐν τῇ γῇ τῶν ἰσθμίων) ἐπέσχετο ἀπειματίουσι. C.

Ἀπεισῶ, *Absentia*. (ut Democrito ἐν τῷ, *Βοπᾶ constitutio*) IX, 84. ἐπαυχωμένους τῇ ἀπεισῇ τῆς μάχης. C.

Ἀπὸ μὲν ἔστιν pro ἀπὸ τῆς μὲν, VII, 89. initio, Sic multa composita diuidit, inserta particula ἀν. ut ἀπὸ ἀνέδωκεν pro ἀπιδόκεν & κατ' ἀν ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε. H.

Ἀρδεις, *Genus telis*, & (ut volunt) *Phaestra*: sed significat apud Herodotum *Ferrum* (ut opinor) *scittæ*. C.

Ἀρθμοι, *Concors*, *Beneuolus*, *Amicus*. VII, 101. in principio, μὲν ἔοντες ἄρθμοι. Et IX, 9 Ἀθηναίων ἡμῶν ἔοντων μὴ δέσμοις. At verò ἄρθμοι substantiui vice fungitur, VI, 83. πῶς μὲν δὴ σφι λυθὲν ἄρθμοις ἀλλήλους, *concordia inter eos erat*. Item δέσμοις, *Concors*, *Amica*, IX, 36. H.

Ἀρεθᾶ de natura equæ posuit Herodotus. C.

Ἀση, *Molestia*. Et, Ἀσπῶν, *Molestia & dolore affici*. C. I, 136 extremo, μηδεμίαν ἄσην ἀνδρῶν τῶν περὶ πρὸς ἑαυτῶν vbi videri possit necesse minime fuisse addere ἀνδρῶν. Ab Hippocr. ἄση de certo quodam molestiæ genere dicitur: nimirum de stomachi fastidio, necnon de fastidio ciborum. Quinetiam de inquieta corporis iactatione quæ ægrotis contingit. Vnde & Ἀσπίδες hi vocantur. pro quo & Ἀσπίδες

gemino or scribitur. Sic verò & Ἀσπίδες apud eundem, non solum Ἀσπίδες. Vide Hippocr. lexicum.

Ἀσπής, *Illusus*, *Incolutus*. IX, 5. ἀπὸ πρὸς ἀσπῆς, passiva signif. Apud Hippocr. actiua est. am. ut ἀσπῆς ῥήγας, *innoxia*. Sic & aduerb. Ἀσπῆς apud eundem, *Innoxie*.

Ἀτῆρ, sicut & apud Homerum (cui Ἀτῆρ etiam in usu est) pro *Antem*, vel *Sed*. lib. VI, cap. 133. respondet particulæ μὲν, cui passim δὲ ac interdum apud hunc quoque: ut IX, 115.

Ἀτίσθαλα, *Nefaria*, *Nefanda*, *Scelestia*. IX, 77 & aliis plerisque locis. Necnon aliquis dicitur ἀτίσθαλα, ut IX, 115 initio. Frequens est & Homero. H.

Ἀτίοντες, *Nihil curantes*. Est & Homerus similiter usus. C.

Ἀτρεκέως, *Verè*. vel *Certò*, ut I, 57. σὺν ἔχῳ ἀτρεκέως ἐπῆν. Sic II, 167. σὺν ἔχῳ ἀτρεκέως κείναι. Hoc aduerbium frequens est apud Homerum etiam & Hippocratem: apud Homerum pro *Verè*, apud Hippocratem & pro *Certò*, *Exploratò*: & plerumque pro ἀνέρεως, *Exactè*. ut in Prognost. & διωκτῶν δεινμῶν ἀτρεκέως. Sic & Ἀτρεκέως pro *Exactus*. Exact etiam Ἀτρεκέως apud Herodotum, quo significatur *veritas*. Apud Hippocr. ἀτρεκέως scribitur: ut ἀτρεκέως κείναι apud eum legitur pro eo quod attuli ex Herodoto ἀτρεκέως κείναι. H.

Ἀτρυτον πόνον, *Intolerabilem*, IX, 51. initio, ἔχον πόνον ἀτρυτον. C.

Ἀτ' δαίεν, *Vocem emissere*, seu *Loqui*. C.

B

Βαθυπέτη αὐτῇ ἰαντῆς, *Vbi profundissimum est*. Item de Istro IV, 48. ἴσος αὐτῆς ἰαντῇ ῥέει. id est *Aequabili flumine fertur*. C.

Βάρις, in Euterpe, c. 41. Nauigium Ægyptiacum. C.

Βαρυσυμφοράταις αὐθρόπων, I, 45. id est, βαρείας συμφορᾶς αὐθρόπων μάστις πᾶσιν. vel βαρεῖαι συμφοραί. *Qui omnium hominum maximè graues calamitates est perpeffus*. siue *grauem calamitatem*. Vel vna voce, *Miserrimus*. H.

Βασίλεια, I, 11. ὅπως ἡ βασίλεια καλεῖται. At verò βασίλεια, cum accentu in penult. in lingua communi dicitur *regnum*: apud Herodotum βασιλήν. ut ibidem sequitur proximè βασιλήν. H.

Βεωμήρα, id est, *περίοδος*, *Celebria*. C. Vide βῶται.

Βοηθῶν pro βοηθῶν, (id est, *Auxiliari*) apud hunc scriptorē, teste Eustathio affecturque & ab Hesychio. Legimus tamen & cum ὁ βοηθησάντων I, 150. in medio. H.

(vt proximè præcedit βα-
 τισμὸς). *Clamare*. At in fine c. 146, l. I,
 ὁ βαπτισμὸς τῶν ἰουδαίων αὐτοῖς, non malè,
 ἀλλ' ἐκ τῆς ἀνάγκης σιμπελλεῖται suum maritum. Sic A-
 νδρὸς βαπτισμὸς, vnde αὐτὸς βαπτιστὴς I. 10. ex-
 clamat, ὁ βαπτισμὸς αὐτοῦ pro βαπτισμῷ αὐτοῦ, &
 c. 137 pro βαπτισμῷ αὐτοῦ. Pallium au-
 τὸν βαπτισμὸν pro βαπτισμῷ αὐτοῦ habuisti

βαπτισμὸν.

Progenitor, in Vrania, c. 117. Alio-
 quò, vulgo recepta significatione est pa-
 ter.

Egyptiorum esse ait septem, II, 164.

Sacerdotes, alios, pugnatores, alios,
 ἄλλους vocari. &c. Vbi Valla interpret, *Septē*
classium. Sed non minus placeret mi-
 hi *Septem ordines*, vel *Septem classes*. Sic alibi I,
 ὁ βαπτισμὸς ἑπτά Perfarum esse scribit. At ve-
 rò I. 10 legimus, ὁ βαπτισμὸς ἑπτά, & ὁ βαπτισμὸς H.

Perpendere interpretatur *Perpendere suas*
vires, quæ inferiores sint aduersariorum viribus.
 Itaque posset accipi Thalia, c. 25. αὐτὸν νυν μα-
 δυν τῶν καμύσας ἐρησιμαχίαν. Significat
 videtur simpliciter, τῇ γυνάμειμαχίαν hoc est,
Metastereptiam, & *perpendere*. Vrania, c. 19,
 ὁ βαπτισμὸς ἑπτά, ὁ βαπτισμὸς ἑπτά. At Polymnia, c.
 110, ὁ βαπτισμὸς ἑπτά, ὁ βαπτισμὸς ἑπτά.

ὁ βαπτισμὸς.

ὁ βαπτισμὸς.

Δείπνα annotarunt ab Ionibus appellari
 Cœtus triginta hominum qui simul ci-
 bum caperent. Homero tamen δειπνῶν ἁπλῶς
 cibum significat, atque etiam equo-
 rum pabulum. vt Ναυδὶ ψυχὰς δὴ δειπνόν. &
 δειπνόν δὴ δειπνόν δειπνόν δειπνόν.

De decus, *Opprobrium*. Vnde & ver-
 bum.

Βλαψαί pro *βλαψαί*, apud hunc scripto-
 rem, sicut apud Homerum: vt Eustathius
 quoque annotat in hunc illius poëtæ locum,
 Ἡ δὲ βλαψαί ἐστὶν ὁ βλαψαί βλαψαί κδοπὴ
 αὐτοῦ ἐπὶ τῷ, &c. Apud hunc IV, 198, lo-
 γος δὲ δειπνῶν παλίου signific. Hinc & δη-
 λῶς apud Hippocratem: ite δηλητὴρ φαρ-
 μακὸν perniciosum arque adeo lethifera H.

cum genitiuo, vsum habens diligen-
 ter notandum hoc in loco, I. 2. γένος ἀνδρῶν δια-
 φερῶν τῶν ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων, inter omnia
 quæ sunt Delphi donaria H.

Διφάσιον, *Calumniari*, & *Insectari*, & *Fallere*,
 & *Verbalis* C.

Διαπν πικρῶς, *Diuersari*, *Habitare*, *Commora-
 ri*. Sic III, 1. ὁ βαπτισμὸς αὐτοῦ πικρῶς διαπν
 αὐτοῦ, ὁ βαπτισμὸς πικρῶς αὐτοῦ (ita enim inter-

pungendum est, non inter πικρῶς & διαπν, vt
 in Ald. & Germ. editione) id est, *Vbi diuersa-
 batur*. seu, *Apud quos domicilium habebat*. At
 verò IX, 81. circa finem, διαπν interpres red-
 didit *vitam*: de rege Persarum, ὅς πικρῶς διαπ-
 νῶν ἔχων, ἡλθε ἐς ἡμέας ἑταίρῳ ἐχόντας ἀπαμειβ-
 ῶμεθα. Sed malim, *Cui quævis salis sit ratio vitæ
 æui*, siue, *Qui quævis tali vitam vitatur*. Cum hoc
 autem vñ nominis διαπν, non cum illo, con-
 uenit ille qui passim apud Hippocratem oc-
 currit, quin etiam apud medicos eius poste-
 ros, qui ex eo sunt mutuati: nisi quòd multo-
 rum ægrotorum διαπν, cum illa regis Persa-
 rum comparata, plane est ἐξυρῆ (vt loquitur
 illic Pausanias) præsertim si verum est illud,
Qui medicè viuit, miserè viuit.

Διασφῆς, *Crepido rupium*. C.

Διαφῆρον τὸν αἰῶνα, III, 40. *Æuum transigere*,
 seu *Æuum agitare*. Perinde ac si diceretur,
Perdurare in vita. Apud Hippoc. Διαφῆρον
 exponitur etiam *Morbum perferant*. Atque i-
 dem & voce pass. Διαφῆρον utitur pro *Dura-
 re*: si mendo carent exemplaria.

Διαχρῆς pro simplici χρῆς. vt VI, 11. αὐτὸ
 μαλακὴν πικρὰν ἀπαλύνει Διαχρῆς. In præcedenti
 autem cap. 10. dixerat, ἀγνοήσων πικρὰν διχρῶ-
 ν. Sic III, 72. αὐτὸν ψευδομῶν ἐστὶν ἀληθινὸν Δια-
 χρῆς. At verò V, 101, eum eodem datu
 uo utitur & composito illo & simplici ver-
 bo, ὁ βασιλεὺς κέτι αὐτὸν ἀληθινὸν χρῆσθαι πικρῶς, ἢ ἰ-
 σθῶν. Et sequitur, ὁ δὲ μὴν ἀληθινὸν χρῆσθαι ἐκ-
 λιν. Paulo post c. 102. ἀληθινὸν Διαχρῆσθαι. Et
 mox, τῇ (videlicet ἀρετῇ) Διαχρῆσθαι ἢ ἑλπίδι.

Verum alicubi pro *Interficere*. vt I, 24. sed ibi
 Διαχρῆς, pro Διαχρῆσθαι. Quinetiam com-
 positum, κατὰ χρῆσθαι vñum hunc apud illum
 habet, si bene inemini: apud posteros qui-
 dem certè eum habere constat. H.

Διδόναι λόγον εἶναι, vide in λόγῳ.

Διχαίον ὁργαζ, II, 149. *Quæ sunt iuste magni-
 tudinis*. Utitur autem & lingua Gall. illa vo-
 ce Lat. hac in signific. Apud Hippocratem
 διχαίον exponitur ὁ λόγος: quod non solum
 rationi consentaneum, sed proportioni consenta-
 neum, alicubi interpretandum esse videtur.
 Alioquin etiam exponitur. Erotianus au-
 tem & qualdam exposcit, affert quæ mihi vi-
 olenta videntur. H.

Διχαίον (ape pro ἀγῶν, sequente in finiti-
 uo. Proprie autem sonat perinde ac si quis
 dicat, διχαίον κρινεῖν, id est, *iudicare rem esse in-
 statam*. III, 148. ὅς λαβὴν μὲν διδόμενα δοκῇ ἐδικαίω-
 ν. Vbi Valla, recipiendation putauit: sed malim, re-
 cipere iustum esse non putauit. Vel potius, *pare esse
 non putauit*. H.

Διφάσιον, *Geminum*: seu *Duplex*. C.

Item plural. Διφάσιον, *Duplicia*. vel *Bina*.
 aut *Duo*. Vt διφάσιον πικρῶς, I, 18. *Duo vul-*

nera. Et διφάσαι αἰτίαι III, 122. Et διφάσαι εἰρήνες, II, 182. Βίφα imagines. seu bifaria. Suspitor autē ex hoc διφάσιος Latinos mutuatos esse suū *Bifarius*, itidemque *Trifarius* ex τριφάσι. Quod si ita sit, rectius scribentur per ph. H.

Δοξάζω, pro quo dictum postea fuit δοξάζω. IX, 47. ἐπεὶ τι δοξάζωδε εἶναι ἀρεστὴν, *existimari estis*. Et VIII, 124. ὁμῶς θεμιστοκλῆς ἐβόων ὅτι ἐδοξάθη εἶναι αὐτῷ πολλὸν Ἑλλήνων σφώπασθαι αὐτὰ πᾶσι τῶν Ἑλλάδων. Vbi fortasse aliquis ἐδοξάθη ut ἐβόων scribendum putet. Sed quid si ἐβόων malè pro ἐβόων scriptum est? & scribendum est ἐβόων, factum ex ἐβόων, (ut antea βόων pro βοῶσι, βεβωμένα pro βεβωμένα, atque alia huius ipsius familiae habuimus) manente altero ἐδοξάθη, sine σ, ut ἐχρυσάθη absque littera illa scribitur? H.

Δαλόπιρος, *Magis feruus*. Et Δαλοπῆρη, *magis ferua* VII, 7. H.

Δωπῖναι, δῶρα, seu δόσεις, *Munera, Largitiones*. Et ἐδωκε δωπῖναι, *dono dedit*. II, 1, οἳ καὶ ἐδωπῖναι θεὸν ὡς τιμήσασιν. Et Δωπῖναι, *Dona corrumpere* II, 179. H.

E

Eἰσὶ, *Placuit*: ea signific. qua dicitur *Placuit ista facere*. pro *Visum est*. IV, 145. λακεδαίμονισι δ' εἰσὶ δέκεσθαι τὰς Μινύας, ἐπὶ οἷσι θέλῃσι αὐτῇ. Sic alibi, ἐσὶ σφί' εἰσὶ ὁμολογῆ χρησάμεναι. Item εἰσὶ δαν, circa principium Calliopes, c. 5, sine infinitiuo, ἐπὶ οἳ καὶ ταῦτα εἰσὶ δαν, *Sive hac illi placebant, Sive hac sentiebat*.

Εὔχρησιν in duobus Herodoti locis legi: sed alios præterea occurrere cupio in quibus hoc vocabulum legatur, antequam de eo dicere ausim quod suspitor. Vix enim in duobus illis εὔχρησιν pro χῆρν dictum esse, mihi persuadere possum. H.

Εὔχρησιν, vide in κυρεῖν.

Εὔλει, pro εἰωθε, *Solet, Solitum est*. Pro quo & Φάλει dicitur. Vtrunque eodem loco habes, VII, 50:1. Quum autem videamus Herodotum in priore quidem membro dicere Φάλει, in posteriore autem, εὔλει: minime dubium esse cuiquam debet quin ita sit accipiendum. Ideoque Galenus, apud Hippocratem ita potius exponere debuit quam verbo δύναται. H.

Εὔκ. Præpositio hæc apud Herod. vsum quendam habet, qui non animaduersus fecit ut huic loco absurda interpretatio daretur, I, 10. μαθῆσαι δ' ἡ ποιητὴν ἐκ τῶ ἀνδρός. Malè enim intellectum fuit, μαθῆσαι ἐκ τῶ ἀνδρός, pro τὴν ποιητὴν ἐκ τῶ ἀνδρός. id est, ὑπὸ τῶ ἀνδρός. ut a libi docebo, simulque alia huius vsum exemplā proferam. H.

Εὔκατρω (pro quo perperam alicubi ἐκατρω,

quum positivum sit ἐκατρω) Longius, *Longius*. Viterius: & ἐκατρω, *Longissime*. H.

Εὔκινεσθαι, *Licerem, Facilitate esse*. Sic III, 142, initio, τῶ, δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βελαμῶν ἡνιάδαι, σὺν ἐξέφειτο. *Non licuit, Facilitate non fuit, Datum non est, siue, concessam*. H.

Εὔκωγλοιόμω, *Admirantes*. vel potius *Valde admirantes*, & *ad stuporem usque*. IX, 47. initio ἐκπαυλομῶν ὡς οὔτι Φύγασι ἐκ πόλεως. Derivatū ex Εὔκωγλος. vnde & aduerbium Εὔκωγλος, apud Homerum, necnon apud Hippocratem, non simpliciter *Mirum in modum*, sed *Stupendum in modum*. Nisi quis *Ad stuporem usque* malit dicere. H.

Εὔκωσται τῶν Φρενῶν, *De statu mentis deinde esse*. III, 155. τῶς σὺν ἐξέπλωσται τῶν Φρενῶν; Alibi in propria signif. ἐκπλώσται, I, 29, de Solone. Sic autem & Ἀναπλώσται, II, 93. vbi proxime præcedit & ἐκπλώσται. Inuenitur tamen alicubi in hoc verbo, & apud hunc, diphthongus εὔ, more linguæ communis, non ω sed ex errore, ut opinor. Eorum locorum vnus est II, 179, τῶς αἰνῶν αἰνῶν πλῶν. H.

Εὔκτῃσιν, pro κεκτῃσιν, ut apud Homer. vnde ἐκτῃσιν, VIII, 140 extremo. Sic & Hom. II, 6, -- εἰδ' ὅσα Φασὶν Ἴλιον ἐκτῃσιν εὐναῖον Πηλεΐδην. Vult tamen Eustathius non minus Atticum esse quàm Ionicum. Quamvis autem hoc ex aliorum (ut credibile est) grammaticorum autoritate dicat, aut illi fides habenda non est, aut exemplaribus Aristophanis deneganda. Non ignoro alioqui Atticis cum Ionibus esse quædam communia. H.

Εὔλινυν, *Acquiescere*. C.

Εὔλινυν, pro ἐλάμιν, ut I, 80 τῶ δῆτι καὶ ἐπὶ χεῖ ἐλάμιν αὐτῶς. de equitatu Croci. Quo (inquit) & ipse Cyrus oppressum iri se verēbatur. Et Melpom. [V, 21] καταλινυν, pro καταλινυν. à verbo λάμιν, quod δόμιν, id est, accipere, illis significat. C.

Inuenitur & λάμιν, VII, 39. Quinetiam compositum φοβόλαμιν pro φοβόλαμιν, IV, 13. Cum hoc autem vñ huius verbi conuenit quod & eod. lib. IV. c. 79. legitur, νῦν εἴτ' ὁ δαίμων καὶ τὴν ὑμῶν βασιλείαν λαλῶν, καὶ βακχεῖ. H.

Εὔμολον, *Restrictum in navi, & veluti claustrum regionis*. Et de portis, χαλκιδεῖ εὔμολον, Phœnissis. C.

Εὔναιον, vide in καλῶν. H.

Εὔναιον, Scythæ euirati & vates Scythici, quorum & Hippocrates meminit ἐν τῶ αἵματι, ὑδάτων, τῶν. sed ibi αἰνῶν vocat. Aliqui annotarunt ἐνδρίας esse bellatores apud Ionas. C.

Εὔναιον, est ἐνέγκω. C.

Εὔναιον, id est ἐνέγκω, Quæ intellexisset, Clione, c. 68. Et ibid. c. 77. ἐνέγκω, τὴν χειμῶνα παρὰ

δισπνίζω. In Clione, cap. 129. cum accusat. personæ & datiuo rei, πρὸς τὸ ἑωυτοῦ δισπνίζων τὸ μὲν ἐπὶ αὐτῇ σαρξὶ τῷ πατρὶος ἐθαύνησε. Vbi fortasse rectius τῷ quam τὸ post δισπνίζων scriberetur. Alioqui subaudiendum fuerit κατὰ. H.

Θορός, τὸ σπέρμα. C.

Θορπ non Θορός habet editio Basiliensis Heruagii, vnde sumpta hæc Camerarii fuerunt: sed hunc tamen Θορός scripsisse mihi persuadeo. Nam illud Θορπ ne speciem quidem vocabuli Græci præ se fert: at Θορός significans σπέρμα, id est, semen (sed intellige semen genitale) legitur apud hunc nostrum scriptorem, legitur apud Hippocratem. Apud hunc, vt II, 93. principio, ἀπορράλλοντες τῷ Θορῷ: apud Hippocratem, vt quum scribit libro De morbis secundo, ἐπεέρχεται οἱ Θορός πυλὺς καὶ ὕγρως. Scio alioqui fuisse qui aliquantulum discriminis inter Θορὸν & σπέρμα ponendum existimarint. Obseruandum est autem, non simpliciter σπέρμα, sed σπέρμα παιδοποιῶν, ab Herodoto dici, vt, 68. H.

Θυμαλγής, Animo dolorem afferens. vt θυμαλγία ἔπα. I, 29 initio. Verba dolorem animo afferentia, vel Aegritudinem alicui afferentia, vt loquitur Terentius. Possis & ita reddere, Verba quæ animus egre fert. Quoniam autem Homerus quoque isto composito vitur, (veluti quum θυμαλγής ἐπ' αὐτῷ & θυμαλγία μῦθον dicit) possis, magis poetice loquens, reddere, Verba animum mordentia. H.

Θυμός, vocabulum valde alioqui & apud ceteros vsitatum, quendam vsu habet qui apud ceteros vix occurrat, nisi ex eius imitatione. Iungit enim genitiuo: vt quum lib. I, cap. 1. dicit, ἀνέεδον τῶν φορτίων τῶν σφιν λῶ θυμός μαλιστα. id est, quorum maxime (vel potissimum) erat illis cupido.

Θύσαναι, id est, κρυφάει, Bulle aut simbrina in clypeis & tunicis. C.

Θύσαναι geminato σ apud eum antea scriptum fuit: sed ne geminetur σ obstat quantitas syllabica, quum prima brevis sit apud poetas: etiamsi, licentia vtentes, in θυσανόεις & θυσανόεσσα producant, vt metrum possit ingredi. Tum autem & duplicatur illa littera in quibusdam exemplaribus. H.

I.

Ἰθαγενής, Germanus, Nativus. II, 17. οὐκ ἰθαγενία ἑμαυτῷ ἐστὶ, ἀλλὰ ὀρυκτῷ, Non sunt ostia natia, sed fossilia. C.

Vtus est hoc vocabulo non solum Ho-

merus, sed Hippocrates quoque: sed uterque paulo alia signific. quam in loco qui modo ex nostro scriptore allatus fuit. Legimus enim οὐδ' ἔ,

— ἀλλὰ μέισον ἰθαγενέος ἐτίμα.

vbi ἰθαγενέος sonat γησίος apud Hippocratem verò ἰθαγενές κῆμα potest quidem fortasse exponi itidem γήσιον, sed alia tamen ratione. Est enim conceptus verus, & qui à falso, id est, à mola, distinguitur. Videndum an vocabula *Genninus* & *Germanus* & hic & illic habere locum possint. H.

Ἰθὺς & Ἰθὺ pro ἰθὺς & ἰθὺ, itidemque Ἰθία pro ἰθία, sicut apud Homerum & Hippocratem. Dicit autem ab Herodoto ἐκ τῆς ἰθείας exponit ἐκ τῆς προφανούς & παρυθ' hunc eius locum afferens, III, 127 ἐκ μὲρ δὲ τῆς ἰθείας γραπὸν ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἐδόκει πέμπειν, ἀπὲρ οἰδεόντων ἐπὶ τῶν περὶ γμάτων. Est enim reponenda apud Suidam hæc scriptura, οἰδεόντων vna voce, pro illa quæ apud eum duas voces habet, αἱ δεόντων. Vide plura super hoc loco in his verbis, οἱ δεόντες περὶ γμάτων. H.

Ἰκνεομένης, vnde οὐκ ἰκνεομένης & οὐκ ἰκνεομένης, Non debet. & μάλλον τῷ ἰκνεομένης, Magis quam conueniret. Hæc Camer. Exempla autem habes VI, 65. φῶς αὐτὸν οὐκ ἰκνεομένης βασιλεύει τῶν Σπαρτηγέων. Paulo post eod. cap. οὐκ ἰκνεομένης βασιλεύει Σπάρτης. Quod autem & aliis in locis feci in Gallorum, & aliorum qui Gallici sermonis studiosi sunt gratiam, hic quoque faciam, vt quàm bene conueniat hic aduerbii istius vsus cum eo quod Gallice dicitur, ostendam. Quum enim aduerb. ἰκνεομένης, vel potius ἰκνεομένης, (hanc enim lectionem præfero) à verbo ἰκνεομαι originem habeat, quod est venire, Gallice venir: animaduertendum est ista verba, οὐκ ἰκνεομένης βασιλεύει, posse ita nostro illo sermone exprimi, Il ne lui vient pas de regner. Est autem vient à Latino venit, (littera i ex fine ad principium transeunte) Ionicè, οὐκ ἰκνεομένης, perinde ac si quis diceret, οὐκ ἰκνεομένης εἰς αὐτὸν τὸ βασιλεύειν, pro illis, οὐκ ἰκνεομένης βασιλεύει. Alioqui & his verbis hoc exprimeret sermo noster, Il ne lui touche pas de regner. Alterius autem generis loquendi, μάλλον τῷ ἰκνεομένῳ, exemplum tibi suppeditat VI, 84. ὁμιλοῦνται μάλλον τῷ ἰκνεομένῳ. quum antea προμᾶλλον τῷ ἰκνεομένῳ dixisset μεζόνως vtens his verbis, ὁμιλοῦνται σφι μεζόνως. Nam qui aliquid facit μάλλον τῷ ἰκνεομένῳ, id est, magis quam conuenit, siue magis quam par est, is dici potest illud πλεον μεζόνως, quod Ionicum est pro μειζόνως. quasi dicas, maiorē in modū quam oporteat. Sed Valla malè hunc locum cum

veris

verit, non secus quam si verba illa μάλλον τῷ
 ἰκνεομένῳ non ad ὀμιλέειν sed ad ἀμνηστούν, siue
 ad ἀμνηστούν (vt ibi legimus) referrentur.
 Addam & hoc, Hippocratem quoque illo
 aduerbio vsum esse, & quidem alicubi si-
 gnificare apud illum *Quantum par est, Quan-
 tum satis est*. vt quum dicit, γαῖα πίνειν ἰκνεο-
 μένως. Apud eundem ἐν τῷ ἰκνεομένῳ χρόνῳ.
*Debito tempore, Conuenienti tempore, Suo tem-
 pore*. Miror autem afferri ex illo loco scri-
 pturam ἰκνεομένῳ ἐ loco libri De fract. ἐν τῷ
 ἰκνεομένῳ χρόνῳ, & dici, ἰκνεομένον χρόνον non
 minus quam ἰκνεομένην, in vfu esse. quasi ve-
 rò illam quoque scripturam Græca lingua
 possit admittere, ac non iubeat nos vel ἰκνεο-
 μένῳ vel ἰκνεομένην dicere. Ceterum huius ge-
 neris loquendi aptum habemus hoc quoque
 exemplum, *περομένην τῷ χρόνῳ τῷ ἰκνεομένου.*
Semescere ante debitum tempus. Et quasi quis di-
 cat, *Ante legitimum tempus*. Alioqui & sim-
 pliciter, *Ante tempus*, dici potest. Poëtæ autē
 dicerent etiam (vt opinor) *Ante suum tem-
 pus*. Ex eodem affertur & hoc, *Φροντίδες ἔχ-
 ῃ ἰκνεομένην* (sed malo ἰκνεομένην) pro *curis intem-
 pestiuis*. at verò illud, ἐν τῷ ἰκνεομένῳ χρόνῳ, apud
 Herodotum etiam exstat. vi, 86.

Ἰστέειν & Ἰστέειναι sæpe apud hunc scri-
 ptorem occurrunt, præsertimque illa vox ac-
 tiua. Est autem Ἰστέειν *Interrogare, Sciscitari.*
Percontari, Inquirere: & Ἰστέειναι, *Interrogari,*
Inquiri. II, 19, Ἰστέειν αὐτὸς ἑστὶν αὐτῶν δυνάμειν ἐχ-
 ῃ Νεῖλῳ τῷ ἐμπύλιν πεφυκέναι τῶν ἄλλων ποταμῶν.
 Et paulo post, ταῦτά τε δὴ τὰ λεγόμενα βαλόμενος
 εἰδέναι ἰστέειν. Sic I, 61. μετὰ δὲ, εἰπε ἰστέειν, εἰπε ἔ-
 δ, *Φράζει τῇ ἑαυτῆς μητρὶ.* Dicit matri siue percon-
 tant siue non. Sed Valla longè ἰστέειν hic esse
 putauit *Enunciare*, ideoque alienum ab hoc
 loco sensum commentus est: vt tibi patebit
 ex collatione verborum eius cum iis quæ
 margini adscripta sunt. At verò pass. vox
 ἰστέειναι I, 24. legitur, sed ita vt actiuam poti-
 us signific. habere videatur. H.

K

Kαὶ δὴ frequens est apud hunc, in narra-
 tionis velut incremento: vt quum Latine
 dicitur *Atque etiam*, vel *Tum*, vel *Tum eti-
 am*, & similiter. C.

Καὶ ὅτε πάνυ, *Admodum*. C.

Aliquando (I, 71.) & præfixo articulo di-
 cit *τὸ καὶ ὅτε*, siue *καὶ ὅτε*. Eustathius tamen in
 librum iωτα Iliadis, non Ionum sed Dorum
 esse dicit articuli pleonasmum ante aduer-
 bia. H.

Καταγίξεν, vt καταγίξεν πυρ, *Igni consecra-
 re*. Item, *Immolare & sacrificare*, Clione. c. 86.
 & Melpomene c. 35. Et *Εναγίξεν, Inferias mis-*

tere: Euterpe, c. 44. in fine. ὡς ἡρώϊ ἐναγίξεν. C.

Illi autem καταγίξεν addendum est κατα-
 γίξεν. si quidem emendatè scriptum est
 καταγίξεν, I, 202. Sed (verum vt fatear)
 suspicione apud me scriptura hæc non ca-
 ret: præsertim quum & Erotianus, suo in
 Hippocratem lexico, *Εναγίξεν*, non *Εναγί-
 ξεν*, scribat, exponens, *τοῖς καταχομένοις ἢ
 τοῖς καταχθονίοις θύειν*. sicut Hesychius, *χοάς ἐ-
 πιφέρειν*, vel *θύειν τοῖς καταχομένοις*. Sed ma-
 gis priorem probo expositionem quam po-
 steriorem: & in posteriore placet quòd κα-
 τοχομένοις tantum dixerit, non autem cum
 Erotiano, ἢ τοῖς καταχθονίοις quoniam hoc
 de diis inferis dici solet. Non solum autem
Inferias mittere dixerunt Latini, sed etiam
Inferias ferre, & Inferias dare. At *Inferias fa-
 cere* (vt etiam exponitur) me legere haud
 memini. H.

Καταδοῖσαι vsurpat vt alii καταποιῶναι. H.

Καταπεριζέσθαι interpretantur, *Gratè ha-
 bituros aut impruè laturos esse*. ἀπὸ τῆς περι-
 deducto vocabulo. vt Thalia, c. 36. extre-
 mo, & καταπεριζέσθαι, de iis qui Cræsum con-
 seruassent. Et non minus in fine eiuldem li-
 bri, c. 156. & Polym. c. 17. Sed Terpsich. c. 105.
 posse ita accipi videtur vt sit à verbo *ικέσθαι*
 Ionico, & significet, *Progredi longius aut effu-
 gere*, similè ve aliquid. C.

Καταφράζομαι, vide in ἐπιφράζομαι. H.

Καπέδῃσαν φῶρα εἶναι, II, 174. metaphora
 respondente ei quam habet ἀπίλυσαι. H.

Κατηλοχέοντο, vide in Ἀλοχέσας.

Κείρειν apud Herodotum, *Vastare, Populari.*
 veluti quum dicit vii, 32. πάντῃ ἐπιφλε-
 ζον καὶ ἐκείρον. Et ix, 15. ἐκείρει τοὺς χώρους. iti-
 demque passiuè, vii, 65, ἐκείρετο ἡ Ἀττική.
 Quem verbi huius vsum sumpsit Hero-
 dotus ex Homero, viente non solum sim-
 plici, sed & composito *κατακείρειν*. vt O-
 dyss. χ. — ὅτι μοι κατακείρετε οἶκον, *Depradabami-
 ni domum, Spoliabatis domum*. Herodoti au-
 tem exemplo vsurparunt etiam Thucyd. &
 Plato. H.

Κερύζειν, *Diripere, Sternere*. II, 115. ἀλλὰ καὶ
 οἰκία τῶν ξείνων κερύσαις ἤκει. Et Homer. --- ἰθὺ
 περὶ Τρώας κερύζει καὶ ἄλλας. C.

Κῆ, vt κῆ, item κη sine accentu, quum est par-
 ticula *ὡς ἂν πληρωματικῆ*, id est expletiva. Ex-
 emplum illius exstat I, 32 extremo, σκοπέειν
 ἢ χρόνῳ πάντος χρόματῳ πλὴν πλεοντῶ καὶ δόσεσι-
 ται. At huius exemplum cum alii plerique
 præbent loci, tum hic, iv, 124, *καθὼς ὡς ἐξή-
 κοντο μάλας κη*. H.

Κληδὼν & Κληδὼν, *Rumor, Fama, Omen*. χαῖ-
 ρε ἢ κληδόνι. Odyss. v. C.

Κυνημάτων, Euterpe, c. 2. *Vagitus puerilis*.

significatio *πεπινημένης*, vt videtur Cam. Quamuis autem ita legatur in edit. illa Basilienfi, puto tamen Cam. scripsisse *πεπινημένη*, non *πεπινημένης*. aut ita, *πεπινημένης* (vt videtur) facta. vel potius huic vocabulo data. Vel tale quid.

Κόσμος, *κόσμος*, id est, *Ordo*, *Ratio*. I, 99. *κόσμον τινδε ὁ Διὸς παῖς ἐστὶ κλέος* ἱστορίας, *Hanc rationem primus instituit*. vel, *Ita res regni ordinauit*. Item, II, 13, *ἔφουζεν οὐδὲν κόσμον, de effusa fuga*. Inde HomERICA, *κρημνίζουσι λαῶν*. & *αὐτὰρ ἔπειτ' ἐκώσμηθεν ἄμ' ἡγεμόνεσσιν ἐκαστοι*. C.

Κυρῖδι, ab Herodoto (sicut & ab Homero ante illum) dicta fuit vxor, quam duxit dum adhuc esset *κυρῖδι*, id est *uirgo*, & quidem *iuuenula*, siue *iuuenilem aetatem non excedens*. Sic in Clione cap. 135. *Γαμήσιδι ἔκαστος αὐτῶν πολλὰς μὲν κυρῖδας γυναῖκας*. Sed ab Homero terminatione alia *κυρῖδι* dicitur. Sic II, 1, *οἱ μὲν κυρῖδιλον ἄλοχον ἐκ τῆματι πολλὰ μαίψ' οἴχεσθ' αἰάζοντες*. Sic Iliad. 7, -- *Ἀχιλλῆος γείνο Κυρῖδιλον ἄλοχον θήσεν*. Verum & *κυρῖδι* πόσις (id est *maritus*) vicissim ab Homero dicitur. H.

Κυρεῖν, cum genit. *τυγχάνειν*, siue *τυχεῖν*. Item *κυρήσκει*. vt I, 59. circa finem, *ἐλθέτω τι τῷ δήμῳ φυλακῆς τινὸς πρὸς αὐτῷ κυρήσκει*. *aliquam custodiam ab illo consequi*, vel *obtinere*. Hinc & *κυρήσκει* pro *τυχάνειν*. Apud Hippocratem participio iungitur, eo modo quo *ἔπειχε*, vel *τυγχάνει* plerumque illi iungi videmus. Legimus enim apud illum, *ἐμὴν κυρήσκει τὸ σῶμα πθινός*, id est, *nequedum corpus mortuum fuerit*. Vbi alioqui *τύχη* dici potuisset.

Ἐγκυρεῖν itidem pro *ἐντυχεῖν*, vt lib. VII, 218. *ἐνκυρήσαντες στρατῷ, inciderunt in exercitum*. Exstat verò & aliud compositum apud Hippocratem, videlicet *συγκυρεῖν*, vt in libro De morb. *συγκυρήσκει ὥστε τρυγῶσαι μεθύοντα*. sed hoc est pro *συμβήσκει*, id est, *conueniet*.

Κώμω χρῆσθαι, *Comestationem exercere*, vel potius *comestationes*. in Clione, cap. 21 extremo, *ὅτι πίνουσιν τε πάντες καὶ κώμῳ χρῆσθαι ἐς ἀλλήλους*. vbi interpretes vertit, *Et inter se comestationibus uterentur*. Ab hoc nomine est *κώμαζεν*. At verò *κώμα*, quod frequens est apud Hippocratem, quamuis consequi illas τῶν *κωμάζοντων* comperationes plerumque videamus, mirum tamen est si Galenus *κωμάζειν* prius esse quam *κώμα*, & hoc ex illo deduci putauit. Nec enim rationi & artis grammatices legibus consentaneum magis puto *κώμα* quam *κώμον* ex illo deducere: id est, non minus *præposterè* illud quam hoc posse fieri.

Κῶς, & *κως* encliticè, pro *πῶς* & *πῶς* enclitico, passim apud hunc scriptorem, *præ-*

sertimque hoc posterius: vt lib. III, c. 150. *κῶς ταῦτα ποιῶντες ἐλαύναν*.

A

Λαεῖν, vnde *Διαλαεῖν* I, 114. Et *λελαβηκα*, IV, 79, *κῶ ἔστι ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμῖν βασιλέα λελαβηκα*. Paulo antè, *καὶ ἡμέας ὁ θεὸς λαμβάνει*. legitur & *λάβει*, cūm alibi, tum I, 108.

Λαμοῖα, *Parmæ*, aut *Pelææ*. C.

Λαῶρα, *Angiporium*. vt & Odyss. χ. C.

Λέσχη, *Sermo*, *Colloquium*. In Euterpe, c. 32 *ἀπὸ πικέσθαι ἐς λέσχην πρὸς Νείλου, mentionē factā dicit Nilus*. Et Calliope, c. 70. *ἡμομένης λέσχης, verba quæ fierent*. Et *ἐλέσχα*. vt I, 153 *ἐπὶ ἰώνων πύρρα ἐστὶ ἐλέσχα, ἀλλὰ τὰ οἰκίαια, non de Iouum malis sed de suis fabulabuntur*. Et *περὶ λέσχης*, II, 135. *Celebris*. Et apud Heliod. *λέσχη*, locus publicus, de fabulis & colloquio vulgi, vt apparet, dictus. Odyss. σ, *οὐκ ἐθέλεις εὐδεν χαλκήϊονες δόμον ἐλθόν, ἢ ἐπὶ ἐς λέσχην*. C.

Ληΐσθαι, *Rapere*. C.

Λιπαρὴ, ἢ *πικρὴ ἀρετὴ*, IX, 21. *Constantia* (scilicet *tolerantia*) & *fortitudine*. *Λιπαρῆσι μένοσιν, durate*, Calliope c. 44. Et Euterpe, c. 42. *ἐπεί τι λιπαρῆσιν τὸν Ἡρακλῆα, quæ Hercules perscūtraret in flagitando*. C.

Λογῶ, etiam *fabulam*, id est, *μῦθον*, significat. vt Clione, cap. 141. *ἐλεξέσθαι λόγον*. Et, *Ἀἰσώπης λογοποιός*, &, *Ἐκπετῶ λογοποιός*, Euterpe c. 134. & 143. C.

Λόγον ἰωυτῷ δίδοναι, *Reputare aliquid*, seu *Secum perpendere*. C.

Λωβᾶσθαι, *Fadare*, eo modo quo dicitur a Virgilio, *Fadavit vultus*, de facie mutilata. Sic enim apud nostrum scriptorem Zopyrus seipsum *λωβάσθαι*, III, 154. Atque vt hic legimus *ἰωυτὸν λωβάσθαι* (additis etiam his duobus verbis, *λωβῶν αἰνέσων*) sic paulo pòst, *ἰωυτὸν λωβάσθαι*. Ac paruo interuallo sequitur cap. 155. *λελωβημένον* significat. passiuam. Apud Homerum Iliad. β, *ἢ γὰρ αὖ Ἀτρεΐδην κῶ ὕστατα λωβήσαιο*, *Nunquid postremum me iniuria affecisses*. vel, *contumeliis*. *Λωβᾶσθαι* etiam inuenitur, & quidem apud Hippocratem. Ac significationem passiuam habet *λωβέονται* in hoc eius loco, *αἰτὰρ πολλὰ πρὸς δὴ καὶ ἀλλὰ λωβέονται*. vbi redditur, *Probro & dedecore afficiuntur*. H.

M

Μελετώνς, *Curator*, vel *Curatrix*, *Cui curæ est alicuius demandata est*, *Præfēctus alicui rei*, seu *alicui negotio*. I. II, c. 65. *μελετώντα δαπνοδέχεται*.

της

ὡς ἀποφῆς χάρις ἐκείνων, καὶ ἔρσητες καὶ θήλεια, τῶν Αἰγυπίων. Paulo post, τῇ μελεδωνῶν θηρίων. Item, τῶν οἰκητῶν μελεδωνῶν, III, 61. quod repetitur & c. 63. seq. Sed & ipsum verbum μελεδάνειν habes VIII, 115. μελεδάνειν τὴν καὶ τρέφειν, videlicet, τοὺς νοσούντας. H.

Μέμνηται, sequente infinitiuo, *Fert animus hoc facere, Animatus sum ad hoc faciendum.* In Eratone, c. 84. μετὰ τοῦτο μεμονέναι μιν τίποδός. Sic Homerus Iliad. σ, --- μάλιστ' ἢ Φαίδιμῳ Ἐκτωρ Ἐλέμηναι μέμονεν. Sic autem dicitur μεμνάς cum eodem infinitiuo, & ad eandem rem significandam, paulo antè, Ἐλέμηναι μεμνάς.

Μεταδύει dicitur, *Qui mutauit sententiam, seu quem prauituit.* H.

Μεταίχημῳ γῆ, vide in Αἰχμή.

Μετῆξέπροι, id est, ἱνές. II, 36. Ζεὺς μετῆξέπροι καλῆσι. C.

Μῆνις, κατὰ & ἔγκρατος, *Vehemens ira.* C.

Μῆχῳ pro μηχανή. vt II, 181. τοῦτο γὰρ οἱ κακοὶ ἀναμῆχῳ. Estque reponendum hoc ipsum verbum, & lib. IV. cap. 151. non longe à princ. pro μῆχῳ. Vt utitur & Homerus: vt Iliad. β, - εἰ δέ τι μῆχῳ Εὐρύμηναι διωάμιστα. Vt autem μῆχῳ pro μηχανή ab hoc scriptore dicitur, ita vicissim πᾶθῳ pro πάθῳ.

Μῖν dicunt αὐτὸν. C.

Μύδρον, *Candens massa.* vt μύδρον σπῆρεον. I, 165. vel λιθῳ Διέπυρον. vt ille philosophus dixit: solem esse μύδρον, Anaxagoras Clazomenius, Ion. C.

Μυσίλλων, *Dissecare,* Hom. μυσίλλοντ' ἄρα πᾶλλα. In Clione, c. 132. Δι' αὐτοῦ μύσας καὶ μέγιστα πῆρεον, *secta in partes victima.* C.

N.

Νεορχμουῦ, *Novare,* id est, νεωτερίζειν. C.

Νόμῳ, vt communiter, *legem* significat: vt, I, 29. Σόλων αὐτὸν Ἀθηναῖος, δὲ Ἀθηναίους καλεῖσασιν νόμους ποιήσας. Et, *Mores ac instituta:* quæ & νόμοι: vt Thalia, cap. 38. ἔγωγε νομίζωσι πολὺν καλὸν νόμον ἐν αὐτοῖς νόμους ἐκαστοὶ εἶναι. In Melpom. c. 76. ἔκαστος ἢ νομαίσει καὶ ἔτι αἰνῶς χρᾶδός φεύγονται. Et *consuetudinem ac morem:* Et ἔξαπλῶν τοὺς ἐν πικρῶν νόμῳ ἐστὶν οἱ, in Clione, cap. 90. Significat & *Pascua:* vt apud Homer. quoque ἐπεὶ κενομῶν μιν ἔασι. Et *regio:* vt νομὸς ὀρεῶν, Μενδήσι. Et *classis:* vt νομοὶ φέρον, in Thalia, c. 90. & c. Atque hæc posteriores duæ significationes sunt acuti nominis. Est & *modorū* appellatio: vt de Arione, I, 24. νόμον τ' ὄρετον διεξελθεῖν, quos apparet acutos fuisse, & concini solitos voce altiore. Ἐν χερῶν νόμῳ, significat, *In conspectu, Consertis manibus.* C.

Νῶν, particula ὡς παθηματικῇ, id est, *expletiva,* passim apud hunc scriptorem, post

μῶν. Ac statim initio primæ Musæ, Περσέων μῶν νῶν οἱ λόγοι φοίνικας φασὶ γινέσθαι & Διὰ Φορέας αἰτίες. Sepe autem his particulis μῶν νῶν responderet ἢ in altero membro. vt lib. II. circa finem. H.

E.

Ενίλῳ & φιλίῳ & ὁμορχμῶν σωθῆναι & Διὰ λύσαι, *Hospitii amicitiaq; & belli conjunctionem & dissolutionem significat.* C.

Ξυρὸν, *Χομαcula.* Adhibetur autem hoc nomen cuidam loquendi generi, quo vtitur VI, 11. ὅτι ξυρὸν γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πηγάματα, αὐδρὲς ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλδ' ἔροισι ἢ δέλοισι. Exstat idem loquendi genus (quod proverbiale fuisse videtur) apud Homerum: nisi quod ἔσεται est apud eum, non ἔχει. Iliad. κ,

Νῶν γὰρ δὴ πάντες οἱ ξυρὸν ἔσεται ἀκμῆς

ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς, ἢ βιῶναι.

In quo proverbiale genere loquendi exponendo vsurpari solet vox *Discrimen:* quæ tamen vtriq; parti conuenire non potest. neq; enim dicet aliquis *sibi imminere discrimen de tuenda vita,* vt dicet *discrimen de amittenda:* neque *discrimen de libertate subeunda,* vt *discrimen de subeunda seruitute.* Hoc constat, eos dici ἐπὶ ξυρὸν τῆς ἀκμῆς ἔσας, vel, ἐπὶ ξυρὸν ἀκμῆς ἔχειν, dici τὰ πηγάματα eorum qui ab ipso temporis articulo velut opprimuntur, quo vel prosperam vel aduersam fortunam experientur. Nec aliunde videtur petitum hoc loquendi genus (quanuis alii secus sentiant) quàm ab iis quæ aciei cultri seu gladii admotæ, leui manus impulsu amputari possunt. Atque ita pertinebit ad id quod proverbialiter itidem dicitur, *Sub cultro esse.* Vnde apud Horatium, *Et me sub cultro liquit.* H.

O.

Οἰδόντα πηγάματα, vel οἰδαίνοντα, ad verbum, *Res tumentes,* de iis quæ adhuc sunt turbulentæ, siue quæ nondū sunt compositæ: quasi quis dicat, *quarum tumor nondum refedit.* In Thalia, c. 127. ἅπ' οἱ οἰδόντων ἐπὶ τῶν πηγάματων. quod male reddit interpretes, *Vtique rebus nondum satis fundatis.* Sic autem & eod. lib. c. 76. vbi Ald. & Germ. editiones οἰδόντων habent pro οἰδεόντων. qui error est apud Suidam quoque. Sed illo in loco interpretes ea verba præterit: ego in margine adscripta ibi interpretatione reddidi, *rebus flagentibus.*

Οἰχάει, pro ὄχει. Et Iliad. β, ἐπὶ σῆθ' ὡσορχαί. C.

Ὅπως, ὡς, *quomodo.* vt III, 116. ὅπως μῶν γινόμενος. & paulo antè, ὅπως θάλασσα ἐστὶ τὰ ἐπὶ νῆα.

Sed alium etiam usum habet istud vocabulum, qui non datur illi ὅπως. ut in Clione, c. 11. εὐθρεγδὲ καὶ πρῶθεν, ὅπως ἡ βασιλεία καλέοι, φοιτῶν. vbi redditur *quum* vel *quoties* vocaret. Sic ὅπως οἱ, *quum* vel *quoties* plueret. Atque ita plurimis in locis vtitur. H.

Ὀλοίτροχ, subaudito nomine πέτρο, Saxi quoddam genus est; in hostes proiici vel potius deuolui soliti: quod à rotunditate nomen istud habere quidam crediderunt. Xenophon ad Ὀλοίτροχος addidit πέτρος. Homerus autem Iliad. v, quadrisyllabe, Ὀλοίτροχος ὡς δὲ πέτρος, vbi subauditur πέτρο. Quidam tenui spiritu hanc vocem scribunt, tanquam ita dicatur quasi Ὀλός ἐν τῷ τρέχῃ. Fufius de hac voce differitur in meo Thesauro Græcæ linguz. H.

Ὀνομαι, *Vitupero*, vel *Contemno*, *Pro uili habeo*. ut II, 167. ἦκουσιν ὃ Κορίνθιοι ὄνομαι τοὺς χειροπέχους. vbi interpres contrario sensu dixit, *Corinthii quoque minimi faciunt opifices*. Sic apud Hom. ὄνοισι, Iliad. v, & Od. ξ. Et ὄνονται, Od. φ.

Ὅπ interdu pro ὁπλῶν. ut II, 78. εἰρεπὸς ὅπ καὶ ἡρώδης καὶ χερσὶ. Sic II, 19. circa finem, ὃπ αὐτοὺς δὲ τοῖς ποταμοῖς μὲν πάντων ποταμῶν οὐ παρέχεται. H.

Ὅπτεχ, pro ὅπ τεχεται, *Quamcelerrime*, *Quamcitissime*. Vel, *Primo quoque tempore*, IX. 7. in fine. H.

Ὅπμή significat ὁμή, *Nisi*, *Praterquam*, & similia. C.
οἱ δαμοὶ, id est, ὁδόνες. C.

Π.

Παρεσθῆναι, *Introducere*. C.

Παρεσθῆναι alicubi poni videtur pro simplici μέμνημαι, sicut pro hoc ponitur quibusdam in locis compositum ὀπιμέμνημαι, vel ἐπιμνήσθω. H.

Πάρεξ, *Praterquam*. C.

Πάρεχει μοι, sequente infinitiuo pro ἔστι μοι, *Licet mihi*, *Penes me est*, *In me situm est*. III, 142. H.

Παριδών, I, 37. ἔπεινὰ δειλίω μοι παριδών. Et paulo post, c. 38. ἔπειν ἄλλο ἔδεν ἄχαρ. παριδών τι. Vtrobique pro ἐνιδών positum quidam existimarunt. H.

Παχέες, *Diuites*, *Opulenti*, Αἰγυπτίων ὃ οἱ παχέες, vbi interpr. vertit *proceres*. Nam ἰσχυροὶ sunt ex illorum numero. H.

Περικμητιώω, idem cum simplici ἠμπτίω significare videtur: videlicet *Aegre ferre*, *Grauitur ferre*, *Indignari*: atque adeo magnam indignationem præ se ferre: quod fit querendo, siue quiritando: Vnde factum est ut III, 64. περικμητιώσας τῇ ἀπίσῃ συμφορῇ, reddiderim, *De tota calamitate questus*. Sed VIII,

109 initio, absque villo casu ponitur περικμητιών. Apud Suidam & περικμητιώσας (non περικμητιώσας) & περικμητιών, non περικμητιών. At verò illius περικμητιών plura tibi exempla Thesaurus meus suppeditabit.

Περίλεχίνδω, vide in Λέχῃ.

Πιέρξ, *Circum*: ut *Arboribus clausi circum*. vel *Circa*: ut *Corpora multa virum circa*. C.

Πισάμεναι, id est ὁπίσθια. *πισάμεναι* enim *Coquere* & *Conficere*. ut Homero quoque, metaphorice, *γέροντες πισάμεναι*. C.

Πίσσω, id est, *πικρῶς*, *Fretus*: ut & Hom. ἡρώδης πίσσω καὶ κέρει χειρῶν. Sed & Eurip. Oreste, *πρόσωπὸν πίσσω καμαθῇ πύρρησιν*. C.

Πολέμα, alicubi pro *πλεμνέ*. H.

Πρόξ, *Subito*. lib. VIII, c. 65. καὶ πρὸς πφωτὴς ἀκύν. C.

Σ.

Σαγήρεις, *Secures*, aut *Bipennes*, aut aliud barbarici teligenus. Ita Camen. siquidem fides habenda est illi Basiliensi editioni: ac nō potius credendum est illum σαγήρεις scripsisse. H.

Σαρκάζειν, *Tondere* significat seu *Vellere*. ut Melpom. c. 64. *Σαρκάσας βοὸς πλωρῇ*. Atque id & Hippocrati significat verbum, ἐν τῷ πρὸς ἀρθρῶν, α. C.

Σακκίω, *Excolo*, in Melpom. c. 13. τὰ ἐπὶ πρὸς γῆντι πέπον, σακκίωσι ἱματίοισι. vbi tamen interpr. verbo *exprimunt*, non verbo *excolant*, usus est. Sed Eustathius, vel potius Dionysius apud Eustathium, ex hoc nostro historico Herodoto affert etiam *σακκίωσι* ὑποσκιζόμενοι. Quinetiam ὑποσκιζέω τῆς ὁδῆς esse ait τὸ περὶ πρὸς καὶ ὑφαιρέειν (subaudiendum autem puto τῆς ὁδῆς cum hoc verbo ὑφαιρέειν) atque addit, in hac significatione respici forrasse ad saccum qui paulatim euacuatur. Alioqui σακκίωσι dicuntur etiam saccularii fures, siue sacculorum fures: quum Hesychius σακκίωσι exponat, *τὸ ἐκκενῶσαι διὰ κλοπῇ τοὺς σάκκους*. Sed apud illum & in verbo & in nomine littera σ geminatur (sicut & in σακκίωσι apud Herodotum: quum Aelius Dionysius σάκκος etiam non σάκκ ab Atticis scriptum fuisse testatur.

Σπέρχειν, *Aduersari* & *offendi*. Et *Σπέρχεις Perturbatus*. C.

Συγινώσκω (ut admonui in Λ' αναγνώσκω) à vulgari vsu & ipsum discedit apud Herodotum: qui duobus modis eo vtitur. VII, 13. νῦν μὲν τοι συγινῶς, *χρησθῆναι τῇ ἐκείνῃ γνώμῃ*. vbi συγινῶς est, *Postquam mecum reputavi hanc rem*. vel, *consideravi*, seu *perpendi*. Sic in fine cap. 3. lib. IV. μαθόντες ὡς εἰσι ἡμέτεροι δῶλοι, καὶ συγινῶς τῶν. Sic & cap. V. in fine. (Talem autem usum

usum esse verbi συμφρονῶν, in meo linguae Graecae Thesauro docui.) Aliter in fine c. 43. lib. IV. ubi infinitiuo iungitur, ἔρξης δὲ οἱ οὐ συνίσκων λέγον ἀληθία. q. d. *Non assensiens ipsi vera dicere, ipsum videlicet. q. d. Non conficius ipsi veritatis.* In hoc tamen loco libri V, cap. 91. συμφωνῶσιν αὐτοῖσι ἡμῶν ἐπισημασθῆναι, magis propriè addi potest, *Confici nobis sumus.* Quinetiam voce passiva vritur alicubi hac in signific. vt V, 86. ἔσονται συμφωνήσαντες, *esse, q. d. τὸ ἐξ ἑαυτῶν.* Vbi autem dicit, VI, 92. ἐπισημασθῆναι, ἡσὺν τὴν αὐτῶν δέσποιναν, signific. *Non agnoscebant culpam.* H.

Συμφύλας interpretantur συγγενῆς, Clione, c. 189. Significat autem correptionem. C.

Συναλίζω, vide in Δ' λέες.

Συναμωρεῖσθαι, *Fastare, Perdere.* Et Συναμωρεῖσθαι, *Noxius.* C. Sed scribitur etiam συναμωρεῖν. H.

Συννοήεχόμενος, I, 88. *Cogitabundus.* Vel, *Quum in attenta cogitatione versaretur.* H.

Συρμύζειν, *Purgare τῇ συρμύει.* quam alii positionem, alii herbam aut radicem, alii lucum quempiam fuisse putauerunt. C.

Συπυδῶν, sequente infinitiuo, I, 92. *Studio meo & opera aliquem adituro ad aliquid efficiendum, vel, Studium meum alicui ad aliquid praestitum.* At verò ἐπ' αὐτῶν & ἀπ' αὐτῶν alibi in locis vicinis ceu contraria ponuntur. H.

Σφι προ σφίσι ponunt. C.

Σχοινότης, *Rectum.* C.

T.

Τ' ἄρξας καλάμων, Clione, c. 179. interpretantur *Areolas arundineas, super quibus lateres areferent.* Sunt & τὰ πρὸς πῶν. Et rethigia πρὸς ὧν habent appellationem. Nominantur etiam πρὸς in volucris. C.

Τέλειος, *Perfectum, Confirmatum, Euidens.* δι' ἑξῆς ἀνέρας & πάλιν. I, 121. Et, πὲρ τέλει τ' αὐτῶν, I, 183. *grandes oves.* C.

Τέλη, *Impense, & Ordines.* C.

Τέω interrog. vt I, 117. πῶ δὴ μόρω τ' αὐτὰ καταχρήσασθαι. *Qua morte interfecisti?* Eodem modo ποῖσι ὄμμασι, I, 37. H.

Τετρυμέναι, *Afflictum esse.* C.

Τὸ, passim pro ὃ, id est *quod* relatiuum. Sic I, 51. ἀδῶλον τὸ λέγουσι εἶναι. Et paulo ante, ὃ πρὸς αὐτῶν τὸ ἔνομα. pro ὃ, *cuius nomen quatuordecim fiam.* Sic alibi ἐν τῷ pro ἐν ᾧ, *in qua.* Pluralis autem genitiuus τ', quum est articulus praepositiuus, interdum voculam ὃς interiectam habet inter nomen cum quo iunctus est. vt I, 117. τὸς Δελφῶν, pro τὸς τ' Δελφῶν. vel potius τ' Δελφῶν ἴς.

Τετράσιον, *Triplex:* vt διφάσιον, *Duplex.* C.

Τῶ ἐόντι χρησάμενος, *Veritate usus, Eo quod res erat.* Et τῶ ὄντι, *Reuera.* Et κτ' τὸ ἐόν, *Secundum veritatem.* C.

τῶν ἰδῶν, pro ὧν ἴδῶν, *Qua comperta aut cognita sunt.* vsitata parenthesis Herodoto. C.

τῶν, id est, τὸ αὐτὸ, similitudinem & aequalitatem & coniunctionem significat. κτ' τῶν τὸ τὸ ἔξ ἑλλῶν λέγουσι, I, 1. *idem ipsum quod Graeci memorant.* Χίμαιρῶν καὶ ἑρπυγῶν κτ' τῶν τὸ Διὸς λέγουσι, I, 14. *eadem lingua videntur.* Item τῶν τὸ Φρονήσας, de consensione & concordia, in Clione, c. 59. fin. Et in Polymn. c. 145. συλλεγμένων ἐς τῶν τὸ, *quum conuenissent.* C.

T.

Υ' ἔμε, *Petulantia & lascinia:* vt de equis, Clione c. 189. de mulis, Melpom. C.

Υ' γηρὸς, id est, ὑγιανὸς, *Sanius.* C.

Υ' πρὸς ῥῶσιν, *Supersilire,* vt II, 66. ὑπερρῶσιντες τὰς ἀνθρώπους. Apud eundem legimus & καταρῶσιν. apud Homerum autem & ἀπὸ ρῶσιν & ἐπὶ ρῶσιν legimus.

Υ' περὶ τιμῆς vsum quendam apud Herodotum habet multorum auribus valde mirum futurum. Ponitur enim pro *Communico:* ea in signific. qua dicimur consilium nostrum alicui vel cum aliquo communicare, (vtriusque enim exempla inueniuntur) & qua Cicero dicit, *De societate multa inter se communicarent.* lib. V, c. 24. circa finem, νῦν ὦν, Πρωτοῖα ἢ δὲ πρῶτα μεγάλα κατεργάσασθαι, ἀπὸ πρῶτοι μοι πάντως, ἵνα τι αὐτὰ ὑπερρῶσιν. Nunc igitur quum res magnas aggredi in animo habeā, fac omnino ad me accedas, vt tecum de iis communice. sed alterum verbū multo aptius mihi videtur. Interp. reddidit *Aperiam.* Sic VII, 8:1. διὰ ὑμῶν ἐγὼ συνέλεξα, ἵνα τὸ νοεῖν πρῆσται ὑπερρῶσιν ὑμῶν. Quinetiam I, 8. τὰ τῶ Γύγης καὶ τὰ ἀνδραίεσσι τ' πρῶτα ἐπὶ ὑπερρῶσιν. Vritur vero & actiua voce ὑπερρῶσιν eadem in signific. vt videbis II, 155. & V, 32. H.

Φ.

Φ' ἄλαρα, *Ornamenta equorum.* C.

Φάρμακα, *Colores.* Clione, c. 98. πορμαχῶνες ἡ δ' ἰσμενοὶ εἰσι Φαρμάκισι, *nitent coloribus.* Et Φαρμακεῖν, *Tingere.* C.

Φάρσος, *Portio.* C.

Φερέσιν, *διωάμενος, Sufficiens.* C.

Φρονήρης, *Mentis compos.* C.

Φῶρ, *Fur.* C.

X.

Χ' ἐλ' χρῆσθαι, seu τῇ χερί, vide in Α' λέξ.

Χ' ἔαν, *Respondere,* id est, *Oraculum reddere.* ἢ ὅτι Πυθίη οἱ χεῖρ πῶς, I, 55. *responsum Pythia hoc reddidit.* Et χρῆσθαι τὸ πῶς, Clione, c. 69. *Quum oraculum redditum mihi sit.* Inde & χρῆσθαι sed hoc communius. C.

Χρῆμα. vt, σὺν μέγα χρῆμα. I, 36. Et, πνευματικὸν χρῆμα σφαιερὸν. III, 53. Et, χρῆμα πολλὸν νῶν. VI, 43. Et, χρῆμα χημῶν ἀφ' ἑαυτῶν. VII, 188. C.

Ψ.
ΨHERES, Quæ in caprificis bestiolæ nascun-
 tur. C.

Ω.

Ω' *ῥῆναι*, I, 3. *Respectum habere*, aut *curam*.
 Et, *ἡδε μὴ ὧν ἔσται*, III, 155. *Nihil momenti*
attuleris, vel, *Nihil retuleris*. C.

EX EIVSDEM H. STEPHANI PROLEGOMENIS, IN SECUNDA EDITIONE HERODOTI.

QUANTA sit variis in rebus Gallicæ linguæ cum Græca conuenientia, & quàm multa Græcorum loquendi genera in Gallicum sermonem ita verti possint vt verbum verbo reddatur, (quum Latina contrà Græcis nullo modo respondeant) ante multos annos docui, in Gallico libro cui titulus est, *De la conformité du langage Francois avec le Grec*: id est, De conformitate (si ita loqui licet) Gallici sermonis cum Græco: at quum primam Herodoti editionem dedi, vel hunc vnum argumento meo non parum exemplorum suppeditare animaduerti. Quum autem ea illi editioni præfixissem, ne in hac quidem prætermittenda, sed potius cum aliquo auctario exhibenda censi.

IONISMI GAL'lici, sive IONICI

Gallicissimi, qui apud Herodotum leguntur.

A ἡποβαλέεις τὴν κεφαλὴν, Tu perdras la teste.
VIII, 65.

Καμύσστα ἔτυψεν ἡ ἀληθινή τ' λόγων, *Cela luy toucha*
le cœur. III, 64

Τὰ μὲν αὖν, καὶ ὡς ἦσιν, τὰ δὲ ὡς αὖν, *le mettray*
ce que dessus, dessous. id est, le renuerceray tout
l'ordre qui y est establi. III, 3

Οὐκ ὁρῶντες αὐτοὺς πείσθηκας, Vous ne nous gonnez pas bien.

Κόσμον τόνδε Δηϊόνης πρῶτος ἐστὶ κατασκευάσας,
Il fut le premier qui établit cet ordre. I, 99

Μαγεῖν πολλὴ λέγειν, C'est une grande folie de dire
cela. I, 146

Ἐρχομαι φράσων, Je vien à dire. Vtitur autem illo genere loquendi frequentissime: sed mutato interdum partic. φράσων in λέξων, aut ἑρέων. I, 194

Συνήχεται, S' attacher, de conferentibus ma-
nus. 1214

Ἰνα ἴδω τί κστε καὶ λέξει, Póur voir qu'il dira. II,
II 4.

Εἰ λάβῃ τ' μισθὸν, ἢ ἀρκεσθῇ ὁ μισθός, vel son paye-
ment. de eo qui punitus fuit pro meritis:
feu, poena quam meruit affectus fuit. III,
15.

Ως ἵ ἐστὶ οἶνον ἀπίκετο. *Quand il vint au vin, pro*
Quand il vint à parler du vin. III. 22

Τὸν πάλαι Ὁσιότατον εἰπεῖν, *Qui a donné charge de dire ceci.* III. 63

Ἀπὴνεκε Καμβύση, *l'emporta Cambyses*. vt dici-
 tur, *Cette maladie l'emporta*. Ἀλὶβι, λοιμὸς
 τοῦ παλαδῶν ἀπὴνεκε. III.66

Επεὶ τε ἔς Δαρείον ἀπῆκετο γνώμην Διοφάνταυ,
Quand il vint à Darius de dire sa sentence. III,
 71.

Δ' ἡνέκωτον ἤπ' κεφαλῇν' φέρεται δὸς ἔργου
κατω, *Il se laissa tomber. etiam de eo qui præ-*
cipitem se dederit. III, 75

Θυμὸν ἔχει ἀγὰθόν, *Ayez bon courage.* III, 85
 Προσέφερε Δαρεῖον λόγον ποιῶντι, *Porta ceste parole à*
Darius. III, 134

Ἐσαν ἐν φυλακῇσι, *Ils estoient sur leurs gardes, III,*
152.

Γινῶναι τὸ θελεῖ παῖ δῶρα λέγειν. vt dicimus, *Que
peut dire cela?* pro, *Quid hoc sibi vult?* iv,
131.

Εἴδοσαν σφέας αὐτίκας Ἀπέρητῳ Αἰγύπτῳ βασιλεῖ,
 vt dicimus, *Ils se donnerent à un tel prince.* IV,
 159.

Ei ὑμῶν φίλον ἐστὶ, *S'il vous plait*. quum rogamus
ut aliquid fiat. V, 20

Θίόν, ἡ χρῆμα ἐπίσης; Qu'avez vous fait? cum
inreparatione. V, 23

Εκ νέου, De nouum, pro De integro, Rursus.
V, 116.

A'taſin, Desordre. VI, 13

Οὐκ ἀνέδοσαν τὴν ὁμοίαν, Ils n'ont pas rendu la pareille, *vel*, Ils ne rendirent pas. VI, 21

Τετάρτη τῶν τριῶν, *Il y a trois ans de ceci. pro Trois*
ans depuis ceci. VI, 40.

Εἰ μὴ σφίσι ἔχοντες. vt dicitur, *A qui en auez-vous?*
 pro *A qui en uoulez-vous?* VI, 49

Εἰς τὴν ἐκταύτην ἔχειν, *Aqui iluiuent*, pro *A qui il ap-
partient*. Huc pertinent quæ de aduerbio
ἐν τοῖς πόσις dixi in recensione vocab. *Herodoti*. VI. §7

Τὴν ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ, *Illicita ce propos.* VI.
69.

Καὶ τὸ οὐκ ἔστι ἄλλως εἰπεῖν, *On ne le peut dire au-*
trement. id est, On ne le peut nier. VI, 124

Οὐκ ἦλθον ἐς τῆτον τὸ λόγον ὥστε μάχεσθαι, *Ils n'ont*
viendrent pas à ces termes. VII, 9:2

Tὰς προτὸς ἡμέρας, Ces iours passez, pro Nuper.
VII. 16:2

Κομιζαν Ξέρξεια Διποδέξειν λέγονται εἶν. vt Gall.
Cen'est rien diest. vñ, 17

Прѣзъмъ

Πρῆγμα αὐτὸ ἡμῶν, sequente infinitivo, *On n'auroit autre chose à faire que, &c.* VII, 130
 Προῶτον χρημάτων πάντων, *Deuant toutes choses.* VII, 145.
 Εὗρε(τω) Συμβαλλόμενον, vt à nobis dicitur, *Je trouve par mon compte.* VII, 187
 Διέξοδοι βαλδμάτων, vt dicimus, *Discours.* VII, 234.
 Ἀριθμὸν ποιέειν, *Faire le compte.* VIII, 7
 Ἡ περὶ δὴ ἔφερε τὴν ἀληθινὰν πᾶσαν. Tale est in nostro sermone, *On luy apporte toute la ve-*

rité du fait. VIII, 82
 Φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, *Il emporte à toute la Grece.* VIII, 142.
 Ἐξέμαθον πᾶν τὸ ἐόν, *Ils sceurent tout ce qui en estoit.* IX, 11
 Ἐκ τὸν ὀργαὶ δίκαιαι, vt Gall. *Iustes*, id est, *De iuste mesure.* Iustæ mensuræ.
 Δέ(κτη), aliquot in locis ad regem: vt illi-
 mus *Sire*: pro quo scribi *Cyre*, postea
 deriuatio à voce κύρις (id est, *dominae*)
 postea deprauata fuit in κύρις.

ALIA DE HERODOTI VOCIBVS, ET

VARIA IN QVIBVSDAM MS. SCRIPTVRA &c.

Ex eiusdem prolegomenis in eadem
secunda editione.

RATIONI autem consentaneum mihi videtur vt à quibusdam illius recensitionis [*pro-*
dentis vocum Herodoti] locis initium sumam, super quibus habeo quod te moneam.
 mus crit vbi vocabulum ἀπίοντες (VII, 223. in fine) Camerarius interpretatur *Nihil*
 addens, Homerum similiter esse vsu. Nam ἀπίοντες quidem legimus apud Homer.
 sed pro βεβλαμμένον, (videlicet εἰς τὰς φρένας, siue τὴν φρένα. vnde dicitur aliquis voce co-
 sita βλαψίφρων) ab ἀπῇ. Pro illo igitur ἀπίοντες, ego vel ἀπίοντα (fuit autem facilis lapsus ex ἀπῇ
 in ἀπίοντα) vel ἀπίοντα reponendum censeo. Illud tamen mihi nullum lexicum sed memoria
 diu sollicitata suppeditauit. Recordatus sum enim me legisse (apud Theognin, ni fallor)
 hunc versum,

Πᾶς τις πλῆστον ἀνδρῶν ἔει, ἀπῇ δὲ πενιχρόν.

At verò ἀπῇ, pro κατὰ φρονῶν apud Homerum extat Iliad. v. Quòd si etiam incidisset Ca-
 merarius in aliquem Herodoti locum vbi vox ἀπίοντες vsu illum haberet, eam pro men-
 dosa habendam esse, ex iis quæ dixi constat.

Fuerunt alioqui vocabula quædam inter illa quæ idem recensuit, in quorum scriptura
 ab editione Basilien. si discedere non dubitavi, quum manifestus esse error videretur. Sed
 tamen, ne meo stare iudicio necesse habeas, hæc sunt, αἰγινέειν, mutatum in ἀγινέειν & εὐμαρῆν,
 in εὐμαρῇ necnon θορπῇ, (quod barbarum potius quàm Græcum videri poterat) mutatum in
 θορός. Item χῆνες in ψῆνες, de bestiolis quæ in caprificis nascuntur. Monui autem & de no-
 mine σαγήρεις, tanquam suspecto, pro σαγάρεις, quod apud Herodotum legitur.

Sed hinc ad alia venio, quæ scrupulum iniicere cuiquam possint circa interpretatio-
 nem. Ex his est εὐμαρῆν, quod ille interpretatus est *stercus*: quum potius *ventris exoneratio* si-
 gnificetur: sicut & ἀπόπαι(ς) (quo illud exponitur) hoc sonat.

In vocabuli Εὔπρεφώς interpretatione dubitari potest de illa voce Latina *Obliquè*, po-
 sita inter hæc duas *Accuratè & Vehementer*: & suspicatus sum primo aspectu, *Obnixè* cum
 scripsisse: sed quum postea cogitavi, Suidam testari, Herodotum esse vsum pro ἀπατηπικῶς,
 id est, *Fallaciter, Deceptorie* (si & hac vti voce licet) *Fraudulenter*, illud *Obliquè* retinendum, &
 tantum sedem ei suam mutandam censui.

In voce χρημα locos aliquot, tanquam eiusdem rei exempla, affert, quum tamen non
 eundem in omnibus illis locis vsu habeat vox ea de qua agitur. Quatuor enim exemplo-
 rum, quæ proponit, primum ei est hic locus, σνὸς μέγα χρημα: secundum, iste, τεραυνίς, χρημα
 σφαλερόν: tertium, χρημα πολλὸν νεῶν: quartum, χρημα χειμῶν ἀφόρητον. atqui in illo secundo
 loco vbi dicitur, τεραυνίς, χρημα σφαλερόν, non idem est vsum vocabuli χρημα, qui in ceteris tri-
 bus: adeo vt hic χρημα in περῶνι mutando, dici queat eodem sensu τεραυνίς, περῶνι σφαλε-
 ρόν: at in ceteris illis locis vbi genitiuus iungitur illi nomini χρημα, hæc mutatio locum non
 habeat. Quoniam autem huius loquendi generis nullam ille expositionem addit, ideoque
 lector eam se à me expectare non immerito dicturus est, oro vt meum Thesaurum consule-
 re, & ita vicariam operam illum mihi præstare, malit: simulque diligenter eum quem ibi
 propono Plauti locum expendere, annon in eo Ionicam illam phrasin repræsentare, aut
 saltem ad eam alludere, voluerit. Simul autem inde discas, non minus Atticis quam Ioni-
 bus vsitatum illud loquendi genus fuisse, quum & Aristophanes eo vtatur. Ac sunt certe &
 alia plurima quæ Attici ab Ionibus mutuari non dubitarunt.

In iis quæ paruo intervallo sequuntur (pauca enim tantum verba interiecta sunt, quibus vox ψῆγες exponitur: pro qua perperam scriptum esse χλῆς in editione Basiliensi, paulo ante dixi) postquam ὥρην ἔχων, interpretatus est *Respectum habere aut curam*: subiungit, *Et, εὐδαιμνίᾳ ὥρῃ ἔσται, Nihil momenti attulerit.* Quæ tamen interpretatio convenire loco non potest. Sunt enim verba illa ex hoc lib. III, 155. loco, τὸ σπαστὸν στρατῆς τὸ εὐδαιμνίᾳ ὥρῃ ἔσται ἀπολλυμένης. Sonant autem hæc, *Cuius amissionem nemo curabit, vel, De cuius amissione nihil pensi cuiquam erit.*

Sed nec ad verbi γνώμαχίαν interpretationem non satis attentionis attulisse videtur: atque id vel ex iis intelligere poteris quæ in meo Thesauro de verbo illo dicuntur.

VENIO nunc ad aliud cuius mentionem obiter tantum feci in illa ipsa recensione, ne, si forte diutius differam, obliuiscar. Id autem est de vocabulo ἐγκλιῶ. Dixi enim me vix persuadere mihi posse, ἔγκλην in duobus quos legissem Herodoti locis, pro κόπην positum esse. Ideo autem à me dictum hoc est, quod vocem hanc pro adiectiuo tantum nomine habeam, & nihilomagus substantiuum esse nomen posse existimem quàm ἐγκυκλον, aut ἔγγονον, aut ἔμπονον. Confirmant autem, mihi hanc opinionem quatuor nostri scriptoris loci: quorum primus sit hic, VI, 73. δεινὸν ἰνὰ σφί ἐγκλην διὰ τὸ περὶ πηλακισμὸν ἔχων. Secundus autem hic, VI, 133. ἀπὲρ ἰνὰ ἐγκλην ἔχων. Tertius sit iste, VIII, 29. ἐγκλην σφί ἀμφοτέρων ἔχοντες. Ad quartum autem antequam veniam, considerare te iubebo in duobus locis sequi participium ἔχων, in vno ipsum verbum ἔχει. Quid tum? dices. Quoniam dico scriptam ab Herodoto fuisse præpositionem ἐν seorsum ab illis duabus syllabis quæ sunt secunda & tertia in voce ἔγκλην, & illam præpositionem per tmesin à participio & alibi à verbo separasse, remanente in medio voce κλην. vt perinde sit ac si scriptum esset, δεινὸν ἰνὰ σφί ἐν κλην ἔχων, pro δεινὸν ἰνὰ σφί κόπην ἔχων. Item, ἀπὲρ ἰνὰ κόπην ἐνέειχε. Eodem modo in illo tertio loco, κόπην σφί ἀμφοτέρων ἐνέχοντες. Sed quid me in hanc suspicionem, vel potius sententiam (omnino enim illud mihi persuadeo) adducit? Locus ille qui superest ex iis quos me allaturum promiseram. Is legitur in Clione, c. 118. Αἰσάγης δὲ, κρύπτων τὴν οἰκίαν ἐνέειχε χόλον. Esse enim scribendum ἐνέειχε, vt habet posterior hæc editio, non ἐνέειχε, vt in priore legebatur, (Aldinam & Basiliensem perperam sequente) luce clarius est. Quomodo enim ab ἐνέειχε esse ἐνέειχε possit? Iam vero & absque adiectione dici ἐνέειχε ἰνὰ, Thesaurus meus docebit. Ac meminit certè huius vsus verbi ἐνέειχε Eustathius quoque scribit enim, ἐπέειχε apud Homerum in Odyssea esse καὶ ἴνους ἔχειν atque hoc dici etiam ἐνέειχε. Ille autem Odyssea locus est hic, ex libro τ,

Δαίμονι, τί μοι ὦδ' ἐπέειχε κακότητι θυμῷ;

Vbi postquam dixit idem scholiastes, ἐπέειχε (intellige tamen ἐπέειχε μοι) idem esse quod καὶ ἴνους ἔχεις, & præpositione hac indicari interdum ἐναυτιότητα, exemplis quibusdam docuit, tandem subiungit, simile verbo ἐνέειχε esse hoc ἐπέειχε. Hoc tantum superest nunc vt videamus an Herodotus libenter tali tmesi vtatur seu dialysi seu dizrefi qualem haberet illa quæ apud eum repono scriptura. Sed præter vnum quod habemus in eodem scholiastæ loco huius figuræ exemplum ex historico, VI, 49. ὅτι σφίσι ἔχοντες τοὺς Αἰγυπτίους pro σφίσι ἐπέειχοντες (nam hoc esse dictum διὰ διελυμνίως scribit: & alibi διηρημένως eadem de re dicit) alia passim apud eum occurrunt. vt αὐτὰ ἐδέξαμεν, pro ἀνέδεξαμεν & δότο μὲν ἔδαν, pro ἀπέδαν & καὶ μὲν ἐκείναι, pro κατέκλειπαι. Ac (vt de alia dialysi loquar quæ illi vel potius dialecto illius est peculiaris) intericiitur & vocula ὦν. vt ἀπ' ὦν ἔδωκαν & καὶ ὦν ἐκάλυψε, pro κατεκάλυψε. Hæc autem quum ita sint, non immeritò (vt opinor) vocabulum illud ἐγκλιῶ, quatenus quidem substantiuum, non adiectiuum tantum, sedem obtinebat, è Græcæ linguæ finibus procul amandatur. Nec mirum est tamen tam multis doctis viris & in Græca lingua exercitatis, ac nominatim, Ioachimo Camerario, viro doctissimo & huius linguæ peritissimo, (scribit enim μέγας, Κόπην, Ἐγκλην, *Vehemens ira*) non mihi tantum, vocem illam fucum fecisse, quum & Græcis lexicographis fecerit: ac potissimum Suidæ: qui eo etiam magis est reprehendus quod ex hoc epigrammatis loco, — ἥς φθόνῳ αἶεν ὀφείδαις ἀγαθὸν ἔγκλην αἶεν ἔχει, colligat, ἔγκλην αὐτὴ ἢ πτόμον ὀργή: & non animaduertat, ἐγκλιῶ vt adiectiuum, iungi cum substantiuo φθόνῳ.

Libet eadem opera & de quibusdam aliis vocabulis te commonescere, quæ quum ex Herodoto afferantur, vt scripta sunt in typographicis editionibus, suspitione tamen haud carent, præsertim veteris libri autoritate (ad nonnulla quod attinet) eam augent. Ex his est verbum διὰφθορέει, in hoc lib. I, cap. 88. loco, πόλιν τι πλεονὴν διὰφθορέει, καὶ χρημάτων τε καὶ διὰφθορέει. Quamuis enim primo aspectu videri possit verbum istud διὰφθορέει admittere posse (vt ex nomine διὰφθορέα factum) tamen Herodoti sæculo in vsu fuisse, vix credibile est. Huc autem accedit quod in vet. exempl. non διὰφθορέει sed διὰφθόρει legitur.

Quod

Hic quoque alius exemplum, sicut eodem scriptor, videlicet VII, 10. eximium dicitur.

[illegible]

Sunt vero & alii loci in quibus contigisse idem videmus. Nec dubito quin eorum sit et numero ille, ex lib. V, cap. 92: *ἡ ἀποστολή*. Sulpicior enim est lectoribus quem-
piam, cui insolens valde haec metaphora lectori videbatur, votum illam *ἀποστολή* in
hoc quam margini adscriptam vides, *ἀπομύσειν*, mutasse. Atqui cogitandum erat,
Huiusmodi habere nonnulla eiusmodi, & quæ quum in aliis tantum scriptoribus versato,
non tamquam mira videti queant, esse tamen suspecta non debeant. Ad hoc quidem
testis *ἀποστολή* quod attinet, talis eius usus apud hunc ipsum animadvertisse mihi
videtur, quod si nomen nullum aliud apud eum existeret huius phrasidis exemplum, saltem nõ
minime admitti posse quiuis concesserit, quam quod alibi apud eum legitur, videlicet II, 177.
ἐκ τῆς ἀποστολῆς ὅτι *ὁ πρῶτος ἐστὶν ἀποστολὴ*. Nam (ut dixi in recensione & interpretatione)
ponitur Herodoti) *ἐκ τῆς ἀποστολῆς* est. De statu montis deo *ἐκ τῆς ἀποστολῆς* liquidem ad illud *ἐκ τῆς ἀποστολῆς*
respicimus. Alioqui, si prout nra significatio alicubi huic orisio datur, Significat *De*
ἀποστολῆς vel brevius, *De ἀποστολῇ* vel *ἀποστολῆς*. Aut elegantius, *Ἀποστολῆς ἀποστολῆς*
est. Quod si verbum verbo reddatur, *E mensura mensuræ*, nam *ἐκ τῆς ἀποστολῆς* ἢ *ἀποστολῆς*, quid aliud
est? Ita utem *ἐκ τῆς ἀποστολῆς* pro *ἐκ τῆς ἀποστολῆς*, nec dubito quin pro illo *ἀποστολῆς*. Herodotus

idem scripserit. Sed de hac apud illum scripturæ inconstantia frequentibus erit.

Sunt autem quædam loquendi genera quibus verba adhibentur valde Latina, (præsertim ad scripturam quod attinet) & ita quidem ut modò hoc modo illud verbum sit esse adhibitur videamus, non sine dissensione exemplarium. Horum vnum est cum accusatio personæ, & interdum *την χεῖρα θέλει εἶναι*. Nam & *θέλει* huic loquendi generi adhibetur. Ac lib. I, c. 115. legimus quidem, *τὸ πῶς πῶδα αὐτῇ τῇδε θέλει εἶναι*, in Aldina etiam editione: sed paulò ante, c. præced. ubi habes itidem *την χεῖρα θέλει εἶναι*, in Aldina legitur *θέλει*. at *θέλει* est vet. exempl. est sumptum. Sed tamen initio libri V occurrit, *ὁ δὲ πρὸς τὴν καὶ τὸ Παύλον τῇδε θέλει εἶναι*. quod est a *θέλει* Quinetiam III, 115. extremo libentius *θέλει*.

Ac sunt & diuersis lectionibus nonnullæ quæ haud vno in loco annotantur: ut *πομπή* pro *νόμισι* nam ut in hoc lib. III, c. 99. loco, *νόμισι ἢ τοῖςδε λίγιστοι χροῖσται*, habes ex vet. *πομπή* pro *νόμισι* sic & alibi hæc diuersa lectio in iisdem libris se offert.

Sunt denique & lectiones nonnullæ margini adscriptæ, quæ germanæ esse videntur quum illæ quæ in textu sunt, videantur esse vocabula quæ margini expositionis loco adscriptæ à quopiam fuerant. Exemplum nobis suggerit I, 85. ubi pro *ἐνθ' ὧς* margini adscriptum est *ἐνθ' ὧς* nam illud *ἐνθ' ὧς* fuisse adscriptum margini, ad exponendum illud *ἐνθ' ὧς*, & ex margine (ut fit) in contextum irrepsisse verisimile est.

Sunt verò & nonnullæ lectiones, quæ quamuis meritò suspectæ esse videantur, tamen eadem illa vocabula non vno in loco leguntur. Ex his est verbum *περὶ* pro *ἐν*.

Sunt deniq; & quædam ex illis lectionibus quæ quum per se nullo admitti modo quod, si aliquantum adiuuentur (hoc autem fit aliquid in illis emendando) digne sunt quæ magis aut saltem non minus quam quæ in textu sunt recipiantur. Sed hoc in meis Annotationibus aliquando (deoque fauente) exemplis planum faciam.

Ut autem interim intelligas lector quanto accuratius in hac editione fuerit à me emendata Vallæ interpretatio, quàm in priore, quæ illis typographis pro exemplari fuit: magnum maioris huius accuratioris indicium vel in prima totius libri periodo habes. Magis tamen infigne exemplum occurret, lib. I, 10. nam ibi si Vallæ interpretationem sequeris, & totum locum attentè considerabis, Herodotum sibi non constare, sed aperte sibi repugnare, dicere cogeris. Hæc enim verba, in illa tam celebri historia de Candaule malè merito de vxoris suæ pulchritudine, *μαρτυρεῖ τὸ μινδὲν ἐκ τῆς αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς αἰσχυρῶς ἦν. ὅτι ἔδοξε μαρτυρεῖν*, Laurentius Valla ita vertit, *Hec ut didicit à viro quid ætium esset, neque præ pudore exclamauit, neque visa est percepisse*. Quid (respondebunt hic plerique) peccatum à Valla dici potest? Nonne *μαρτυρεῖ ἐκ τῆς αὐτοῦ*, significat id quod apud eum legitur: *ut didicit à viro*. siue, *ut didicit ex viro*. Certè, *μαρτυρεῖ ἐκ τῆς αὐτοῦ*, non aliud significare potest: sed dico repugnare hoc prorsus illi tam bellæ dissimulationi ipsius, quæ his etiam verbis describitur, *ὅτι ἔδοξε μαρτυρεῖν*, & quam quum in ea permansisset, sequutus est is quem ex ea sperabat exitus. Sed quæ tamen alia loci istius excogitari interpretatio potest? Aliam nihilominus excogitandam esse atque nec tamen aliam (meo quidem iudicio) excogitari posse quàm hanc quæ à me margini est adscripta, *Hec ut animaduertis quod à viro factum erat*. Sed tu (dices fortasse) ita interpretando, præpositionem *ἐκ* cum *μινδὲν* iungis, perinde ac si dictum esset *μινδὲν τὸ τῆς αὐτοῦ*. Atque plane nouum in Græca lingua hoc esse arbitror. At ego, quidquid tibi & plurimis fortasse aliis in ea nouum est, mihi nouum esse nego: atque adeo talis vsus præpositionis huius exempla tibi iam nunc duo, duobus è locis, cedo. Vnus est, ex eod. lib. I, c. 87. *ἐν τῇ αἰσχυρῇ* & *αὐτὸς ἔδοξε μαρτυρεῖν*. Alter autem legitur eod. lib. I, c. 114. non procul ab initio, *ὅτι δὲ μινδὲν τῆς αὐτοῦ* & *κῆρ*. Animaduerti autem & Dionem, Herodoti imitatione, aliquoties hanc præpositionem ita esse usum. Iam considera lector quantū errorem inducat interdum ignoratus tam paræ particule extraordinarius (ut ita dicam) vsus. Sed libet obiter & aliud de iis quæ in eodem (I, 10.) sequuntur loco addere. Quum igitur hæc subiungantur, *ὅτι αὐτὸς αἰσχυρῶς ἦν*, & hæc ita vertantur à Valla, *neque præ pudore exclamauit*, quasi pudor efficere debuerit ut exclamaret: ego, qui aliam atque adeo contrariam, esse video mentem Herodoti, ita eam expressi, *neque exclamauit, utpote pudore reuera*. Quinetiam, ut lectori hanc esse mentem Herodoti subindicarem, inter *αὐτὸς* & *αἰσχυρῶς ἦν*, interpunctionem posui. Illa autem verba, *ὅτι ἔδοξε μαρτυρεῖν*, quæ vertit, *neque visa est percepisse*, maluissimè ut veruissimè, *neque visa est animaduertisse*; aut *neque præ se tulit animaduertisse*: ut habes margini à me iam præcedentibus adscriptum.

At exempla maioris in hac posteriori editione accuratioris (& quidem nonnulla
 fortasse insignia) circa emendationes interpretationis Vallæ, ipsemet editionem
 hanc cum altera conferens, aut annotationes meas legens, inuenies: atque in iisdem pluri-
 marum eius emendationum, margini adscriptarum (quarum plerasque & prior editio ha-
 buit) vel alioqui dubitationem tibi mouere possent, reddetur. Simul verò & de quibus-
 dam quæ in ipsa Herodoti dictione (vulgo textum vocamus) vel emendata sunt, vel videntur
 emendanda, in illis disceretur. De emendationibus autem loquor siue iis quas iam prior e-
 ditio exhibuit, siue iis quas ista nunc exhibet. Emendata porro fuerunt ex veteris quidem
 exemplaris autoritate plurima, vel potius veterum exemplarium (nam raro absque duorum
 saltem consensu id facere sum ausus) verum & vnus interdum locus ex collatione cum a-
 lio. Sic enim lib. I. cap. 46. ἐς Ἀῖας pro ἐς Σάβας, alio è loco: & lib. II, cap. 40. pro τῆς repositi-
 οῦς fuit, alio itidem è loco. Dicitur autem ἴσσι pro ἴσσι. Verum & quædam (ac non
 paucæ fortasse) emendationes coniecturales in illis annotationibus proponuntur: & quæ-
 dam nonnullæ quæ noua etiam vocabula Herodoto dabunt: (noua voco quæ antea apud
 illum non comparebant in illis quæ vsquam comparebant exemplaribus) ex quibus sunt
 ἀλλογνώστους & διαποσειμένους. sed de illo quidem ἀλλογνώστους vix vlla dubitatio relinquitur: at de
 διαποσειμένους relinqui mihi dubitationē fateor. Reponetur autem hoc διαποσειμένους pro
 διαποσειμένους, quod legitur lib. I, c. 59. initio, adiunctum participio κατὰ χεῖρας interposito par-
 ticula καὶ vinculo. Iam verò & ex Plutarcho atque aliis qui locos huius scriptoris citant, e-
 mendationes depromuntur. Horum autem in numero est Eustathius suis tum in Homerti
 tum in Dionysii de situ orbis poematum commentariis. Quinetiam ex ipso interprete Val-
 læ nonnullæ emendationes sumentur: quarum tales sunt nonnullæ vt quod in nostra lecti-
 one affirmatur, id lectio eius neget, aut vice versa.

Quon verò ad eam scripturæ inconstantiam attinet, de qua me verba facturum pro-
 misi, (vnde nimirum fit vt eadem vocabula non vbique eam litteræ aut litterarum mutatio-
 nem habeant quam dialectus Ionica poscit aut poscere videtur) eam inconstantiam non
 Herodoto sed librariis, dialecti qua ille vtitur, sæpe obliuiscens, imputandam esse aio:
 aut certè nonnullis qui alicubi vtrumque quæ Ionicè scriptæ erant scripturam à lingua com-
 muni receptam margini apposuerunt. Vt enim à mentione verbi ἐκπῶσαι (quod sermonis
 huius occasionē mihi præbuit) initium sumam, quis credat Herodotum ita inconstantē fuisse
 vt modò πῶσαι, aut ἐκπῶσαι, aut ἀπῶσαι, modò πῶσαι, vel ἐκπῶσαι, vel ἀπῶσαι diceret?
 Atq; vt de hac ipsa littera ω loqui pergam, in eiusdē formæ vocabulis, aut etiā iisdem, modò
 litterā illam ω modò o habemus, haud enim χέωνται tantum, sed χέονται etiam legitur: itidem-
 que ὀρίωντες & ὀρίοντες, illud III, 157, hoc, IV, 125. Ac scimus tamen a Corintho scribi, Iones ὀρέω
 pro ὀρέω, itidemque ἐχέοντο pro ἐχέοντο dicere. Quinetiam modò hæc littera α, modò η, in
 vno eodemq; verbo occurrit. nam & χεῶσαι & χεῖσαι legitur. Sic ἐχέω & ἐχέη. Ac quam-
 vis χεῖσαι & χεῖσαι pro χεῖσαι & χεῖσαι scriptum sit, cum alibi cum Ι, 8. itidemque χεῖσαι
 non χεῖσαι, Ι, 59. item alibi ἀχέω pro ἀχέω quumque in his non alia sit mu-
 tatio quam litteræ α in η, tamen ἐχέη, non ἐχέη, alicubi nostris se oculis offert, mutato etiā
 in α. Atque, vt in mentione mutationis litteræ α in aliam maneam, quamuis μέγαδ pro
 μέγαδ loci nobis exhibeant, eodemque modo alicubi ὑπερμεγέθας pro ὑπερμεγέθας le-
 gamus: tamen & μέγαδ locis aliquot scriptum est: vt Ι, 60. Sic etiam πῶσαι dicit, pro πῶσαι,
 vocali α locum vocalis ε tribuens: sed ne hæc quidem mutatio vbique fit.

Ab vocali α vt veniam ad ε, quum hæc Ionico more auferri à principio quorundam vo-
 cabulorum dicatur, & ἐκέν inter illa ponatur, tahquam κέν non ἐκέν, Ionicum sit:
 tamen ἐκέν quoque hunc apud scriptorem sæpe occurrit. Sic non solum ὦραι pro ὦραι,
 sed etiam hoc ipsum ὦραι apud eum legimus. Ac ne ὦραι quidem pro ὦραι constanter scri-
 ptum est. Vtque loquar de iis quoque locis vbi contra inseritur hæc vocalis, præter morem
 linguæ communis, sciendum est, non μηχανάμεν tantum sed μηχανάμεν etiam, itidemque
 μηχανάμεν, legi.

Ab α ad η transiens, mutari quidem & hanc vocalem η dico in aliam, Ionico more: sed ne
 sic quidem constantiam seruari. nam quum vox ἡς Ionicæ dialecto assignata sit, nō minus
 ἡς, vel ἡα seu ἡα, quam ἡα, seu ἡα, apud eum esse scriptum videmus. Ac pro ἡς &
 ἡα legimus ἡς & ἡα multis quidem in locis, (in quorum vno ita est allucina-
 tio Vallæ interpretis, vt VII, 18, ex genitio plurali ἡσάνων, dicto pro ἡσάνων, fecerit gentem quæ
 ἡσάνων diceretur) sed non tamen in omnibus. Quumq; pro ἡσάνων scribi debeat ἡσάνων, ta-
 men illud interdum occurrit. Sic etiam μαρτίων pro μαρτίων nec solum ἀσάνων, sed & ἀσάνων.
 Atq; adeo IV, 33. ἀσφάληης, non ἀσφάληης, legitur.

Ad vocalem, quod attinet, alicubi nec in ipsa lex Ionicæ dialecti servatur. Nam haud rariū *ειρῆ* sed *εἰρῆ* quoque apud eum habemus. Ac initio Terpsichores *αἰσῆ*, pro *αἰσῆσι*, ut alibi *αἰσῆσι*. Ac, quum, sæpe ab Ionibus inferatur, veluti quum *ξῆ* pro *ξῆν* dicitur, in omnibus tamen eiusmodi vocabulis id factum non videmus. Quumque vicissim in multis detrahatur, veluti in *Πηγάδι* (item in *ἔρῳ*, in *ἔρῳ*, atque aliis) tamen & *Πηγάδι* legitur. Et alicubi *αἰσῆ*, alicubi *αἰσῆ* legitur. Vocalem, plerique loci habent in pronomibus *εἰς* & *οἷο*, sed illam (tanta est scripturæ inconstantia) eadem pronomina non minus frequenter coguntur relinquere, eius locum occupantibus *quid* & *οἷο*. Eodemque modo participii *μεινύμεν* locum sæpe à *μεινύμεν* occupari, idemque in aliis huiusmodi participiis, quinetiam in ipsis verbis, fieri videmus.

Vocalis *υ* non minus habet & ipsa quod queratur. Quum enim quodam suo iure debeat cum vocali *ο*, ad efficiendam diphthongum, coalescere, in plerisque vocabulis, quorum numero est *ὑνομα* pro *ὄνομα*, (quod idem iuris cum *ὄνομαίης* & *ὄνομαζω* communis) en tibi nihilominus *ὄνομαζων*, non *ὑνομαζων*, I, 44.

Nec melior est vocalis *ω*, quam aliarum conditio: quum eam ex verbo *παίω*, superueniens sæpe expellat, ut dictum est: nec *ζω* semper, sed plerunque *ζῶ*, scribatur.

In ultima vocali ultimus sit meus hoc de genere inconstantia, qua leges Ionismi violantur, sermo: (alioqui enim, quo plura de illa dico, eo plura superesse dicenda video) donec non solum has lectiones *διφασίας* (ut Herodoti vocabulo utar) proferre, sed de iis iudicium ferre vacet.

EX EIVSDEM H. STEPHANI PROLEGOMENIS

alii ibidem, de opera à se præstita in secunda editione, quam in nostra sequuti sumus.

AC primum quidem, ad eos quod attinet quibus sine cortice natæ in Græcorum scriptorum lectione datur, id est, qui interpretis operâ, tanquam *χειρὰ γράψας* cuiusdam, non requirunt, (quumvis multo pauciores in Herodoto & Thueydide, quam aliis, eam non requirere notum satis sit) sed ceteris ad hanc lectionem adminiculis esse contenti possunt: non eas tantum quas antea diuersas scripturas (ut Græci *Διαφόρας γράφας* appellant) exhibui, sed numerum earum auxi: & censura adhibita, quasdam ex auctoravi: non tamen ita ut amandarem, sed tantum ut loco suo motis alium minus honorificum darem. Ex ipso enim textu (ut hodie moris est vocare) in marginem transtuli. Sed quasdam vicissim maiore dignas honore iudicavi, ideoque eas hinc illuc transtuli. Iam verò & plerosque locos emendavi, qui tibi facessere alioqui negotium poterant: & quidem haud parum negotii nonnulli. Quorum in numero est hic qui in Euterpe cap. 40. legitur, *ἐπὶ τῷ πενήντῳ τῆς, καὶ ἐπὶ τῷ κατὰ τὴν, ἵσταται τῷ βῶν*. Quem enim illa vocula *τῆς* non torqueat? cui crucem non figat? Sed esto, verisimilem posse videri hanc emendationem, unde tamen tantum confidentia (dices) ut eas voculas *τῆς* & *τῆς* margini non adscripseris, sed ipsis Herodoti verbis inferere ausus fueris? Quoniam Herodotum ex Herodoto me emendare, vel (si mauis) Herodotum esse sui ipsius emendatorem, videbam. Ita enim ille in sequentibus, eadem in Musa paucarum paginarum intervallo, cap. 61. *ἐν τῷ Βασίλει πάλαι ἀνέστησαν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι τῷ, εἰρημὸν ποιοῦν. τὴν ποιοῦν γὰρ δὴ μὴ τὴν ποιοῦν ποιοῦν καὶ ποιοῦν, μὴ ποιοῦν*. Sunt verò & alii loci quibus male affectis ex ipso Herodoto medicinâ adhibui. Sed superesse fateor qui eandem à me aut ab alio quopiam opem expectent. Parum autem abfuit quin & alium quendam emendare mihi permiserim: suum illi vocabulum, antiquum certè, & multorum auribus, etiam in Græca lingua valde exercitatorum, insolens futurum, restituendo, id autem est *ἀλλογνώσις*. Nec dubito quin, si de hac emendatione, tanquã ex nimia fiducia proficiscente, accusatus fuisssem, esset meo patrocinium Hefychius suscepisset. Sed (ut opinor) nec Hippocrates Ion, quum me scriptori Ioni operam præstantem vidisset, opem vicissim præstare mihi recusasset: præsertim quum eodem & ipse vocabulo utatur, paulo quidem alium sed tamen non alienum ab eo quem apud Herodotum habuisset, dans ei usum. Ut taceam, non absurde verò esse, utrunque ab illo, Hippocrate inquam, datum ei usum fuisse. Est verò & alius quidam nostri historici locus, qui vocabulum quoddam non minus Hippocrati quàm Homero usum requirere videtur: ut in meis annotationibus (deo fauente) declarabo. Immo quid obstat quominus iam nunc illam saltem libri illius portiuunculam (aut si quid portiuacula minus dici possit) representem? Scito igitur agi de hoc loco, quem habes lib. II, c. 47. *αἱ γὰρ*

της αὐτῶν, ὡς ἀδυνάεις βίβας περιττῶς παλάσσαντες ὕς, καὶ ἐπλήσαντες ταύτας, θύεσι. Nam quum in Aldina ista parker & Basiliensi editione habeamus, ὡς ἀδυνάεις βίβας περιττῶς παλάσσαντες ὕς, quid vetat quominus quis pro voce βίβας scribendum βαμβας suspicetur? Saltem è scriptura qua nihil significari potest, aliam quæ non incommodum sensum habeat, efficiet: idque minima cum mutatione. Talem autem mutationem, id est minimam siue leuissimam, quum sufficere ad quorundam locorum emendationem viderem, pro religioso supersticiosus esse nolui. Atque hinc factum est vt in hac posteriore editione (hoc exemplo contentus ero) pro ἀππιῶσι scribere ἀππιῶσι non dubitauerim, lib. II, cap. 94. quum manifestum sit ἀππιῶν esse quod Dioscorides ἐππιῶν dicit. Adscripta autem margini lectio ἀππιῶσι, quæ nihil potest significare, fieri potest vt ex alia manarit, aliis litteris scripta, sed eandem tamen pronunciatiōnem (vt iampridem litteris diuersis eadem pronunciatio dari cœpit) habente: ac audiens aliquis verbum ἀππιῶσι (quod esse poterat expositio illius ἀππιῶν) non illo modo scripserit, sed hoc, ἀππιῶσι.

Iam verò & commoda quorundam locorum interpunctione magis etiam quàm antea lectoribus commodasse, & labore illos leuasse, ex ipsa collatione apparebit. Alicubi tamen eorum diligentia hoc reliqui, vt quam interpunctionem in annotatione margini adscripta loquutus essem, eam in ipsis Herodoti verbis (nisi fortè à me dissentirent) sequerentur. Ac huius etiam rei exemplum suggeret illa ipsa quæ modò proposita fuit pagina. In eadem enim, lib. II. c. 95. legitur, τὴν δὲ νύκτα αὐτὰς χεῖται ἐν τῇ ἀσπιδὶ καίτη· πρὶ ταύτῃ ἴσῃσι τὸ ἀμφιθέλεισθον sed tamen sequendo ea quæ margini adscripsi, post χεῖται ponenda est πλεία στήμη, et post καίτη, tantum ἀποστήμη. Fateor interim me simul etiam mutaturum libenter αὐτὰς in ἑτάς.

Paulo post.

Ad eos autem vt veniam, quibus contrà sine cortice natæ in Græcorum scriptorum lectione est negitum, eos qui sine Theseo è multis illorum locis emergere non possunt, eos qui duce filo, vt in aliquo labyrintho, sua ponere vestigia necesse habent: multo plus & ipsi huic editioni, quàm priori, se debere, meritò fatebuntur: quum me in multo pluribus locis interpretationem Vallæ emendasse, in quibusdam in meipsum etiam, ad emendationem quod attinet, inquisiuisse animaduertent. Hoc enim de quibusdam locis posse mihi videor dicere, vbi quæ me non satis tum temporis oculatum subterfugerant, à me nunc, ceu facto oculatiore, deprehensa fuerunt. De locis tamen iis non iam loquor, vbi tales erant commissi errores quales in nominum quorundam interpretatione: qui nimirum sunt eorum è genere quos μέγας φοβῶναι siue μέγας φοβῶναις appellare soleo, quod metamorphoses, & miras quidem eas, in quibusdam scriptorum Græcorum locis interpretandis faciant. Atque horum è numero vnus est vbi nomen ἡσόνες, quod sonat inferiores, seu viribus minus valentes, mutatum fuit ab interprete in nomen populi omnib. geographis, omnib. historicis incogniti: quum is ab illo vocetur ἡσόνες. Locus ille est in Polymnia, c. 18. ἰδὼν τι πολλὰ ἐμεγάλαι πρὸνται πρὸ γῆρας ὑπὸ ἡσόνων. vbi vide quæ margini adscripta sunt. Ac eodẽ modo eod. lib. c. 93. nomen vel potius pronomen relatiuum οἵτινες, quod responderet Latino qui, videbis transformatum in quendam populum. ita enim ille, quos prius appellatos fuisse ἡσόνες, dictum est: quum verba Herodoti (de Caribus loquentis) hæc sint, ἔστι δὲ, οἵτινες πρὸ πρὸν ἐκγέοντο, εἰρηται. Sofiant verò hæc, Hi autem, quoniam (id est, quo nomine) prius vocarentur, dictum est. Sic lib. I, c. 176. vides, ἐκ ἰσίων, quod Ionica dialecto dicitur pro ἰσίων, ab ἰσίων, (cuius nominatiuus singularis est ἰσίων, quo significatur familia) quendam populum seu quandam gentem ab interprete nobis fieri, cui nomen sit Ἰσίων. Atque his adiiciendus est mons Hirus, per eandem metamorphosin factus, lib. I, cap. 80. nam ibi legitur, qui è monte Hira matris Dindymena lapsus. vbi admonitiunculam margini adscriptam vide. Quod si ad aliud genus errorum interpretis à me emendatorum veniendum sit, illi non cedens, quin potius id superans, de nullo potius hoc dici posse existimo quàm de eo vbi contrarium omnino sensum verbis auctoris dat interpretes. Exemplum quod in mentem venit primum, est in Euterpe, cap. 167. hæc enim exhibet ista Herodoti verba, ἦκεται δὲ Κορινθιοὶ ὄνονται τὰς χειροτέχνας, à Valla sic interpretata, Corinthii quoque minimi faciunt opifices: quum Herodotus, contrarium de Corinthiis testetur, eos nequaquam minimi facere opifices, vel potius, contemptui habere. Aliunde autem non contigit tam magnus error quàm ex non intellecto verbi ὄνομαι vsu: sicut nec compositum ex hoc factum χεῖρον θῆς intellexit Euterp. cap. 136. vbi exstat inscriptio, cuius principium hoc est, ΜΗ' ΜΕ ΚΑΤΟΝΟΘΗΣ' ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ. nam has voces ille ita reddit, NE ME LAPIDEIS PYRAMIDIBUS COMPAREB. Vbi

illum videri aliud verbum quàm *χαλκον* legisse, dixi in iis quæ margini adscripta sunt: sed quum ne illius quidem verbi *ὄνοντι* significationem assequutus sit, facile mihi persuadeo, nō aliam eum lectionem illic sequutum esse, sed idem ei in illo etiam verbo quod ex hoc compositum est vsuuenisse. Quis igitur est illorum verborum sensus? Illorum regis Asychis verborū sensum (lectores enim ibi suspensos reliqui) esse hunc arbitror, NE ME CONTEMNAS PRÆ LAPIDEIS PYRAMIDIBVS. Vel, Ne me asperneris. Ceterum, ad priorem illum quod attinet locum, quem Valla ira vertit, *Corinthii quoque minimi faciunt opifices*, suam ei interpretationem vel hoc reddere suspectam debebat, quod vlla vix artificia magis celebrarentur quàm quæ *κορινθιαρχῆ* (eo modo quo *Ἀθηναρχῆ*, & *Μιλησιαρχῆ*, & *Ναξιαρχῆ*) nominabantur. Haud scio autem an ex vllo nobis clarius & certius esse id possit loco, quàm ex Actorum apostolicorum capite XIX. Ibi enim quidam nomine Demetrius vel ex vno artificio procudendi templa Dianæ argentea (siue thecas templi effigie, aut scriniola, siue nummos celeberrimi illius templi formam repræsentantes, aut alias eius imagines, intelligere oporteat) magnum artificibus præbuisse quæstum dicitur. In dubium igitur vocari non potest quin mea quàm vera est, tam falsa sit illa meæ contraria interpretatio. Quodd si librum hunc euoluere libeat, alios plerosque locos inuenies vbi meam itidem interpretationem, & quidem alteri omnino repugnantem, propono. Taceo de locis vbi Latina eius verba negant quod Herodotus ait, aut vice versa: sed ita vt id è lectione contraria nostræ contigerit, ei quæ imputari debeat. Ac fateor posse alicubi, vtri potius lectioni acquiescendum sit, dubitari: atque hæc, vt opinor, incidere dubitatio poterit non procul ab initio Clionis, cap. 24. vbi de Arione legimus, καὶ Ἀρίων ἐστὶ ἀνάνθημα χάλκεον, ἢ μέγα, ἔτι ταινάρω. contra enim *χάλκεον, μέγα*, legisse Vallam videmus. At eod. lib. cap. 37. vicissim negationem ille habet vbi nullam habemus. nam pro *δορυγεωμέτρων* lectum ab illo fuit *ὅτι δόρυ γεωμέτρων*.

Verum, vt de locis in quorum interpretatione peccauit, verba pergam facere, eorum in numero nonnulli sunt vbi hoc inde contigit, quod non animaduertet verbum quodpiam vsum quendam Herodoto, aut certe eius dialecto, peculiarem habere. vt I, 45, *συγκρίνωσκέμεν*. Nam & actiuam vocem *συκρινώσκω* longe aliud sonare passim apud hunc scriptorem, quàm *ignoscere*; in recensione & expositione quorundam eius vocabulorum à me aliquot exemplis ostensum fuit. Minus autem quis miretur fortasse illum *ἑπιστολῶ* reddidisse *epistolam*, lib. VI, c. 50. quum potius *mandatum* significare videatur. Ac fallitur Eustathius in eo quod credit, vocem *ἑπιστολῶ*, quæ apud Æschylum id sonat, pro *ἑπιτολῶ* positam esse, adiectione litteræ σ. quasi verò à verbo *ἑπιτίλλομαι*, quod Homero vsitatissimum est, deduci eam necesse foret, ac non *ἑπιστάλλω* quoque, & quidem in soluta etiam oratione, eum vsus haberet. Qua de re si quis cum Eustathio dubitat, omnē vtrique meus Thesaurus Græcæ linguæ dubitationem tollet.

Inter illa autem de quibus nunc demum in hac posteriore editione monui, est quidam vsus prepositionis *ἐκ*, qui non animaduersus fecit vt in eorum interpretatione quæ de Cambyse & Gyge narrantur, I, 10. aliquid sit absurdi: ex eo quod, vbi dicitur, *μαθόναι δὲ τὸ πικρὸν ἐκ τῆς αἰδρός*, interpretes non viderit, intelligi debere, non *μαθόναι ἐκ τῆς αἰδρός*, sed *τὸ πικρὸν ἐκ τῆς αἰδρός*: vt ostendi in iis quæ recensione & expositioni vocabulorum huius scriptoris subiunxi.

At eorum è numero de quibus in annotationibus agetur, est quod dicitur de Persis, I, 133, *μεθυσκόμενοι δὲ εἰώθεσι βαλεῖν ὅσας τὰς αὐτοδαμότας τῶν πρυγμάτων*. Nec enim eos tantum facere iniuriam Herodoto arbitror, qui ista ex eo afferunt, at quæ subiungit tacent: sed eos etiam qui *μεθυσκόμενοι* interpretantur *ebrii*: vt intelligamus, Persas, quum iam sunt ebrii, de rebus maxime seriis consultare. Cur enim *μεθυσκόμενοι* pro *μεθυομένους* accipiamus, potius quàm id quod propriè sonat intelligamus? Id verò non aliud est quàm *dum se inebriant*. Quantum autem sit discriminis inter eum qui ad ebrietatem iter facit, eum quæ; qui iam iter illud confecit, atque ad eam peruenit, cuilibet iudicandum relinquo. Tantum certè discriminis est quantum inter eum qui urbem quampiam oppugnat, & eum qui iam expugnauit. Quæ comparatio est eo aptior, quod is etiam qui se inebriat, mentem suam velut oppugnat, & de statu suo deturbare conatur: at postquam hoc effecit, iam dici potest eā expugnasse. Quamobrem non video quid obstat quin participium illud *μεθυσκόμενοι* interpretemur (si verbum verbo reddere nolimus) *inter pocula*, aut saltem *inter larga pocula*. Quod *πικρὸν* esse fateor: quamuis Liuius largius vinum etiam dicat. *Largiore vino* (inquit) *usus*. Nec verò videtur contra me facere quod sequitur, de eo qui domui in qua sunt præest, proponente postridie quod ipsis in ea consultatione potatoria visum fuit. Proponit enim tanquam iis qui è mensa (si tamen ea tum utebantur) tandem non nisi ebrii surrexerint, ideoque illorum quæ à se

stagna fuerint, recordari haud queant, at nihil obstat interim (meo quidem iudicio) quia intelligamus illis inter larga pocula, & tamen antequam essent ebrii, consultantibus, ebri-
tatem solitam superuenire. Sed viderit alius quispiam quid pro Peris afferri possit, super eo
etiam quod subiungitur, & quomodo illud quoque factum ostendi minus absurdum queat
quam prima fronte videatur: *πὶ δὲ αὐτῇ Φορτὴ περὶ ἐλευσάνῃ, μεθύοντες δὲ πρὸς τὴν πόλιν*.

Exhibebunt porro illæ annotationes meæ, deo fauente, & quorundam locorum em-
mendationes, ex coniectura: quandoquidem vetere exemplari (cuius etiam expectatio fec-
it vt editionem huius scriptoris differrem) video me ante bellorum nostrorum finem potius
ri haud posse. Atque vt huius quoq; operæ aliquod tibi velut γῶμα interim præbeam, quana-
dam læti quem habet Thalia, c. 130, proponam. Nam ibi pro *ἰωνίου* scribo *ἰωνίου*,
leui cum mutatione, sed eiusmodi tamen, vt quum ex illo *ἰωνίου* nihil nisi ineprum eli-
ci possit, (præsertim si quis Vallæ interpretationem sequatur) contra iam *ἰωνίου* non du-
bitem quin Herodoti mentem habeamus.

Eodem in opere, eademq; opera, de illa quoq; scripturæ diuersitate agam, qua fit vt et
eiusdem vocabuli scriptura modo dialecti Herodoti, id est, Ionica, legem seruire, modo ab
ea differere videatur: & e duabus tribusve (tot enim sunt interdum) quam potius recipi-
entem arbitrer, declarabo. Interim certè adeo in hac parte nihil mutare sum ausus, vt in
ipso etiam principio *Ἀλκαρασση* retinuerim, & in *Ἀλκαρησση* mutare noluerim: quamuis
sit *Ἀλκαρησση*, II, 4. & *Ἀλκαρησση* VIII, 104. In eo quidem magna est constantia, quam
quis mirari possit, quod nusquam (si memoria non me fallit) genitio Ionico, id est,
in ædificante, videtur: sed quemadmodum prima totius operis vox est *Ἡροδότου*, non *Ἡροδότης*,
sic alibi alia virorum nomina illo non hoc scripta modo, & *Νεῖλε*, non *Νεῖλος*, *Περσῶν* ite-
dem, non *Περσῶν*, atque adeo *λόγος* etiam, non *λόγος*, habeamus.

Sed quamuis de multis te monuerim, non dubito quin aliqua quæ in eorum esse nu-
mero debebant, mihi exciderint: quod si ita est, suus illis eodem in opere locus erit.

Iam verò, quoniam, si *εἰδὼς λέγειν* non oportet, multo minus, *εἰδὼν λέγειν*, quid attinet,
quæ hæc EDITIO POSTERIOR adiuncta priori habeat dicere? Sed ea quidem quæ huic He-
rodoti libro præfixa sunt, partim mea, partim Ioachimi Camerarii, fuerunt tantum locuplet-
tata, & quidem ea in parte quæ mea est: at quæ subiuncta, DE LEGIBUS ET INSTITU-
TIS TAM PERSICIS QUAM ÆGYPTIACIS, ex variis scriptoribus sumpta, nunc
primum adiecta sunt. At poterant tamen (inquies) ex aliis etiam alia quædam sumi. Pote-
rant, fateor: sed iis quæ præcipua videbantur, esse contentus volebam.

EX EIVSDEM H. STEPHANI PRÆFATIONE

in primam editionem.

Herodoteæ autem historię virtutes non ex ore meo, sed Ioachimi Camerarii, omni ge-
nere doctrinæ celeberrimi, accipies. Quem ego virum cum antea plurimum dilexi,
(vt vicissim ab eo plurimum me diligere animaduerti) tum verò ex quo ipsum quoque veho-
menti amore Herodotum complecti cognoui, illa certè amoris in Herodotum nostrum so-
cietas, pristinam illam amicitiam, quantum augeri potuit, tantum auxit. Quod si lectis illis
Camerarii de Herodoto scriptis aliquid tibi oculi superfuerit, meæ etiam editioni Latinæ in-
terpretationis præfixa quædam à me eiusdem argumenti inuenies: in quibus satis prolixè
illis respondeo qui mendacem esse Herodotum mentiuntur: adeo vt præfationem illam,
apologiam Herodoti ideo inscribendam censuerim. Inter alia multa ibi, miram illam histo-
riam & quæ præ ceteris omnibus iudicari fabulosa posset, de Scythis seruis qui dominis ab-
sentibus in vxorum illorum possessionem inuolant, tandèmq; quum iusto prælio repelli
ab armatis dominis non potuissent, solis flagellis repulsi fuerunt: illam inquam historiam
annalibus posterorum (in his enim & Moschouitz numerantur) testatam ad hunc vsque
diem extare leges: detortis duntaxat (vt fit) nonnullis facti circumstantiis. Leges item, quod
de Thressis mulieribus narrat Herodotus, eas excedentibus è vita maritis comites se cer-
tatim offerre, simili Indicarum mulierum facto (cuius testes oculati hodieque extant)
confirmari. Quid quòd illa de mulieribus Babylonicis historia, quæ viris extraneis
semel in vita se prostituere necesse habebant, Ieremiæ Prophetæ testimonio confirmatur?
Quod autem ad quasdam de rebus leuioribus historias attinet, (in quibus tamen non mi-
nus fides eius suspecta est) eas ab aliis quoq; scriptoribus, addito non eius sed aliorum testi-
monio, referri scimus. Cuiusmodi est quod de Amasidis thorace apud hunc nostrum histo-
ricum legimus: ab illo enim proditum est, vnamquaq; eius *ἀρσενόλεον*, quamvis alioqui

Amasius, habuisse in se ἀρπιδόνας τρηπτοίας καὶ ἰχθυόσας φανείας. At Plinius nullam Herodoti mentionem faciens, certam tamen huic rei fidem affert, quum ita scribit, *Miventur hoc, ignorantes in Aegyptii quondam regis (quem Amasin vocant) thorace, in Rhodiorum insula essentis in templo Minerva CCCLXV filis singula fila constare. quod se expertum nuper Roma prodidit Mutianus ter consul: parnasq; iam reliquias eius superesse, hac experientium iniuria.* (Taceo insignem errorem quem interpretes hic commiserat, ἀρπιδόνας non fila sed venationes interpretatus.) Hæc ego aliaq; huiusmodi mecum reputans, & mendacem tamen subinde vocari Herodotum audiens, hoc epigramma inter scribendam illam apologiam, in calumniatores illos lusi, tanquam ipsum Herodotum compellans:

Ἄφρων ὅς ψεύσῃ σε καλεῖ, ὅτι πύθεται ἄλλῃ.
καὶ τί γὰρ εἰ ψεύσῃ ψεύδεται ὅς σε καλεῖ;
εἰς ἧ παλαιὴ λόγῃ διδάσκοναι αὐτὸς ἄμεινον,
Ἄφρων καὶ ψεύχης ὡς αὐτὸς ἄλλαν εἰπὼν.

Huic certe potissimum scriptori id accidit quod præ quouis alio metuisse videmus, nimirum ne mendacis à posteris nomen acciperet. Sed si quæcunque incredibilia videntur (dum ea experientia nostra vel sensu nostro siue ingenii captu merimur) mendacii insimulanda essent, quàm multa in sacris historiis, quæ tam certæ sunt fidei, mendacii insimularentur? Quem autem librum post sacrosanctos illos habemus in quo res adeo magnæ commemorantur in quo providentiæ potentiaq; diuinæ, quæ superbos deprimat, tot tamq; luculentæ exempla conspiciantur? ubi regum, potentissimorum alioqui (quorum & ipse superbiæ ac vesaniam nobis ante oculos sæpe ponit) regnorumq; adeo horrendæ euerfiones narrantur? Quis est ex quo certius sacra chronologia cum profanis historiis conciliari possit? Addo etiam (quod vel maxime commendare nobis hunc scriptorem debet) qui religiosus de diuina providentia & quidem valde similibus verbis, interdum etiam iisdem, loquatur? Omitto, prisca illius sæculi simplicitatem, & humile (in quibusdam etiam regibus) vitæ genus eodem nobis modo utrobique describi. Omitto & hoc, nullum vsquam extare apud Græcos autores scribendi genus, quod (ut in omnino diuersa lingua) ad Hebraici breuitatis simplicitatemq; magis accedat. Nemo certe est qui quum legit apud Herodotum hanc inscriptionem, *Amasis Polycrati ita dicit: item, Mardonius hæc dicit: non possit vsitatum prophetis præsertim stylum agnoscere, Hæc dicit Dominus Deus.* Nemo est item qui quum Herodotum ita ordientem suam historiam audit, *Herodoti Halicarnassei historia editio hæc: (de qua interpretatione alibi dicendum erit) simile esse hoc Esaiæ exordium passurus non sit, Visto Esaiæ filii Amos.* Nec non istud Ieremiæ, *Verba Ieremiæ filii Helcia.* Cui simile est omnino apud prophetam Amos, *Verba Amos.*

Iam verò quod ad Homerum attinet (ut à sacris ad profana veniamus) quisquis lectio nis illius studiosus est, ad eam profectò neq; magis compendiarium neq; magis expeditam viam, quam hunc autorem peruolutando, sternere sibi potest: nec aliunde melius quæ apud Homerum Ionica sint, & quæ non tam Ionica quam poetica, cognoscere.

adeo ut qui sit φιλόμυθος, eum esse etiam φιλόλογον, rationi consentaneum sit.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΩΝ ΗΡΟ-

ΔΟΤΕΙΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

Ex ms. codice Melchioris Haiminsfeldii Goldasti.

Α.

NE' ΛΗ' χρήση.

Α'ναξυρίδας· τὰ βασιλῆα ἐ βασιλικῶν
ὑποδημάτων.

Αὐλὸς· εἰς ἀγκλάτῃς ὀρχήματι.

Α'νακῶς· Ὀπμιελῶς, Φυλακικῶς.

Α'βρῶν· καλὸν, αὐθαδὲς, τρυφερόν.

Α'νασιμῶν· δαπανῶν, αἰαλίσκειν.

Α'νέγνωσεν· ἀνέπεισεν, ἐδίδαξεν.

Α'ντήρον· τὸ ἐναυλῶμενον.

Α'λέξομενες· ἀμυνεμένοις.

Α'ρδὶς· Φαρέτεα· κτὶ τὸ βέλ.

Α'πίσις· ἱκανώσις.

Α'φιδέας· ἀλύσεις, αἰῶ, ψέλλια.

Α'ποφύω· τὴν πελεμένω τιμῶ ὑπὸ τῶν δέλων
τῶς διασώτεις.

Α'πομιμήτης· ἀτίμης.

Α'πεμαπείσεν· ἐμώσανεν.

Α'πηλικέστερον· πρεσβύτερον.

Α'μύσσειν· παρφοσεν, ἐλκεν, ζέειν.

Α'νδρόσφιγχα· συνθετὸν αὐθραπ· κτὶ σφύγγη δημύρ-
γμα.

Α'νμωρητί· ἦγεν κατὰ Φρονήσεις.

Α'νδρόγυν· ἔρμα Φροδίτ.

Α'μβολάδην· κατὰ ὑπερβολῶν.

Α'γίς· ἡ δὲ Λύδεις Φορῶσι δοράν.

Α'νθέρμας· τὰς κυλῶς τῶν ἀσφοδελῶν.

Α'γυλαπίν· διακέν, φυλαδεύειν, ὀπτιπῆν, ὑβρίζειν.

Α'χαρσίση· τὸ πρὸς χάριν τοῖς πολλοῖς· ἔλῳ, κτὶ τὸ ὀπτι-
δόσεις χρημάτων ποιῆσαι.

Α'φλασον· τὸ ἄκρον τῆς πρύμνης.

Α'ρθμία· Φιλία.

Α'ιωρηγίντες· μετρωροδέντες.

Α'ναρεόμενον· τὸ ἐν γαστρὶ συλλαμδανόμενον.

Α'καυτοπλήξ· ὁ πωλοσόμενος.

Α'βί· ὁ πολυβί· ὡς ἀξυλ· ὁ πολυξυλ.

Β.

ΒΥΣΣΟ' Σ' βυθός.

Βάρις· ναῦς.

Βεπύρις· ὀβελῶς μετὰ λυς.

Βαλανάγρεα· κλείς.

Γ.

ΓΑΥΑΟ' Σ'· πωλοῖον Φοινίκιον· κτὶ Φρέατι· αὐτληγίρι-
ον, κτὶ χαλακτοδόχον ἀγγεῖον.

Γεωπῆναι· αἱ γῆς πενῶντες κτὶ ἄποροι.

Γνωσιμαχεῖν· τὸ γινῶναι τὴν αὐτὴν ἀσθένειαν κτὶ ἔναν-
τίων τῶν ἰσχυρῶν.

Γοργύρη· δισκοματῆρον ὑπογέων.

Γυμνοπαγδία· ἐορτὴ ἐν Σπάρτῃ, ἐν ἣ γυμνοὶ χορὸς ἱστάσι.

Δ.

ΔΗΜΟ' ΕΡΓΟΙ· εἰς τὸ δημόσιον κείμενοις.

Διγυραμῶ· ὕμν· εἰς Διόνυσον.

Διασφάγας· αἱ δὲ μετὰ πύργου.

Διπροφορευόμενος· Φορεῖς Φορεμῶν.

Ε.

Ε'ΓΧΡΙΨΑΙ· ἐμπιστεῖν, πρὸς αἰσῶσι.

Ε'σθδίσαντες· ὕλισαντες.

Ε'σθδὴτῆμα· ἐνευωχητῆμα.

Ε'λόχισεν· εἰς λόχους κατέπεζεν.

Εὐλέων· σκολήκων.

Ε'πιφορήμα· τραγήμα.

Ε'πίλαμπ· κατὰ Φανῆς.

Ε'πίσις· Φανερὸς.

Ε'πταλα· ἡ μὴ βεβαία κλῆσις, ἀλλ' ὀπτιπῶν.

Ε'πταλα· τὰ ἐπάνω τῶν σρωμάτων.

Εὐπκῶ· ραδίως ἐργασμένα.

Ε'νωσας· ἐνοήσας.

Εὐμάρεια· ἡσυχία, εὐκαλία.

Ε'μβολ· χαλκωμα πειλὴθῶν πρὸς τὴν πρῶτον
τῶς ναυσίν.

Ε'νάρες· οἱ ὀπτιπῶν.

Ε'φειδρον· ὀπτιπῶν.

Ε'πίσιον· ἐπικον, κατὰ λυμα.

Ε'κνίζεν· ἔδανεν, ἀπὸ τῆς πύας.

Ε'ναγίζεν· χορὰς ὀπτιπῶν τοῖς κατοιχομένοις.

Ε'δάλωσι· ὑπερβόμασιν ηὖς.

Ε'κέρησεν· ἔτυχεν.

Ε'πικέρησεν· πλάγιον.

Ε'πρεφέως· ὀπτιπῶν.

Ε'λῶν· ἐλάσις.

Ε'παμνησόμενος· αἰσινῶσις.

Ε'ναμοτία· πῆξις πρὸς τῶς Α'ηκῶς.

Ε'ρμῖς· ὁ πωλοπῶν.

Ε'λυτρον· σκέπη, δῖμα.

Εἰρῶ· πρὸς Λακεδαιμονίους ἐν τῷ πρώτῳ ἐκασ-
τῷ ὁ πῆξις ρωδῶν καλῶν, τῷ δευτέρῳ πρὸς
κεμζόμενος, τῷ τρίτῳ μικροζόμενος, τῷ πέμπτῳ
πρὸς πῆξις, τῷ πέμπτῳ πῆξις, τῷ ἑκτῷ μελέριον. Ε'φ-
ηεῖν ἢ παρ' αὐτοῖς ὁ πῆξις ἀπὸ ἐτῶν ἰδὲ μέζει κτὶ
κ'. Βαρυτόνως ἢ τὸ μελέριον, ὡς πρὸς πωλοπῶν ἀπὸ
μῶν, αὐχλῶν ὑψαύχην.

Ε'πίδοξα· αὐτὶ τὰ πρὸς δόκιμα.

Εὐεση· ἡ εὐμερία, εὐπερία· ἡ καλλίστη τῶν ἐτῶν ἀφ' ἧς
γαγῇ. Διογηνιανὸς αὐτοῦ τῶ σ' γράφει.

Εἰρά· μέτρα, ζώνη.

Ζ.

ΖΥΓΑΙΣ· κατὰ δόξαις.

Ζώνη· πρὸς φρενὲν ἐνδυμα.

Ζάκρος· νεώκρος, ἱερεύς.

Η.

Η'ΜΕΚΤΕ'ΩΝ· δυσφορῶν.

Η'θδόν· μετ' ἰσχύος, μετ' ἀκαλασίας, ὀρχηδόν.

Η'λυσιν· ἐφοδον, πορείαν.

f 2

1. Ec. ἀμφδ.
II, 69.

2. Ec. ἀμφδ.
II, 109.

3. f. ἀμφδ.
III, 108.

4. Ec. ἀμφδ.
VI, 8.

5. Ec. ἀμφδ.
II, 104.

6. Scriba-
dum paco
ζαρά & re-
tro ad Z. vi.
de VII, 69,
et 75.

I.

ΙΛΗ· τῆς ἐπὶ πικρῇ, συστροφῇ.
 Ἰθαγενεῖς· οἱ γῆσιαι παῖδες.
 Ἰστία· δι᾿ ἑπτα.
 Ἰακχάδισι· λέγεται, φλυδῶσι.

K.

ΚΝΑΦΟΣ· ἀκαταῖτος ἑλκεσαι ἰμάτια.
 Καλαπεία· πρὸ ἀναλώματός, ἐκ σπανίστου.
 Κνυζημαῖται· πορῶν ἀποφθιγμάτων.
 Κορύνη· ξύλον ὀπλισμῶν.
 Κρεῖ· ὄρεον δυσσιάνιστον τῆς γαίης.
 Καπνόντες· ἀποδεχομένοι.
 Καίνων· τὸ χρησάμενος λόγῳ καίνῳ.
 Κομιδή· ἀνασώσις, ὀπλισμῶν.
 Κέρκερ· νεὸς εἶδος.
 Κληρχαῖ· γεωργός.
 Κρησφύρατι· κτ. φυγῇ, ὀχύρωμα.
 Καταγνέων· κτ. λύων.
 Καλλιερῆσαι· θύειν.
 Κυμαίνω· ὑπαγωγῇ, ἀγναλός.
 Κυρδασία· πιδρῶς.

Λ.

ΛΕΥΚΗ· πᾶσις περὶ ὅλον τὸ σῶμα.
 Λαῦραι· ῥύμι, ἀμφὸς.
 Λίνον· λυρῶν χορδή, ἡ ὠδῆς ὄνομα.
 Λάξιν· λήξιν, μερισμὸν, κλήρα.
 Λάσθη· ἀγλήνη.

M.

ΜΕΤΕΞΕΤΕΡΟΙ· πνέες.
 Μύδρον· σίδηρον ἀργόν.
 Μελεδωνοί· φρονισταί.
 Μυχαί· κτ. δυσσεύς.

N.

ΝΕΟΧΜΩΣΑΙ· νεωστὶ κινήσει.
 Ναυλόχον· λιμένα.

Ξ.

ΞΕΝΙΉΝ· συνεθήκατο ὡς ξενίῳ ἐδώρηται.

O.

ΟΨΘΙΟΣ νόμος· τρέπῃ μελωδίας.
 Οὔρον· ὀροθεσία.
 Οἶχνα· ἀσπίδων πρόποδες καὶ δεσμοί.
 Οὐκτ· ἀσπίδα· ἀσπίδα ποιῶσα.
 Οργισαῖ· μαλαγῶς.
 Οισύπη· ῥυτίδα ἀσπίδων ἑρμα.
 Οὐκ ἐκνεομύως· κτ. ἀσπίδων.
 Οἶν· τὸ περὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἀγγεῖα πολὺ πνέει ἐν σπέρματι.
 Ορχηδόν· ἡ ἑρδόν.

Π.

ΠΗΚΤΙΣ· ὄργανον, ψαλτήριον.
 Πισοί· ψῆφοι.
 Πρυτανεῖον· θεσμοθέσιον, ἵολ· κτ. ἡ τῆς σίτης θήκη.
 Πρόχυσις· τὸ ἀποσπένδειν.
 Πρόπλη· νεοκέρ· μετὰ τῆς σ, ὁ δὲ ἕλος.
 Πάπυροι· θεοὶ φοινικῆς ἐν τῇς πρύμναις ἰδρυμένοι.

Παλάρις· τὰ ἐκ τρυγῶν παλάσμα· κυρίως ἡ τῆς σι-
 κων ἐπὶ ἀλλήλῃ θῆσις.

Περφορητὰ· ἀπὸ τῆς.
 Πρόξενος· ἀσπίδα.
 Πολεμαρχ· ἄρχων τῶν ξένων.
 Πρόξας· εὐρύς.

P.

ΡΗΠΙΣ· πλέγμα.
 Ρηχίς· φραγμῶν, ἡ δὲ σιμῆς τῆς φραγμῶν.
 Ρῆχ· φραγμός.

Σ.

ΣΠΕΡΧΘΕΙΣ· περσίδες.
 Σκευή· ὅπλασις καὶ σιλή.
 Συμψήσεις· συντήψεις.
 Σαράρεις· πελέκεις.
 Σχοινοπνέες· μακρόν.
 Συρμάζων· κτ. αἰρεῖν πόματι τῷ ἐκ ζιῶν ἐὺδατῷ.
 Σπιδίξας· ἐκδέραις. Σπιδίξ· τὸ φλοιὸς ῥίζης τρι-
 νῆς· οἱ δὲ, φοινικῶν ῥάβδον. Σπιδάκεις· καὶ οἱ κύνας.
 καὶ ἀσπίς, ὄργανον ἐκ περσικῶν.
 Συρμάς· βρώμα διὰ σῆτος καὶ μέλιτος, ἡ λάχανον σι-
 λῶν εἰσὶν.
 Σκντάλας· ῥάβδος.
 Σῶρα· σωτήρια, λύτρα.
 Σάχισι· ἀσπίς.
 Σχόιν· συμβολαίς· οἱ ψιατοποιοί.
 Στερόφ· τὸ περὶ πλὴν κεφαλῆν ἑρῶν.
 Σπιδμός· ὁ δὲ μέτρον, κτ. ἀλυσμα.
 Σινάμων· κτ. ἀσπίς.
 Σαυρωτήρ· ξυστήν, ὄρεον. ἡ εὐραξὶς ὅν ἐστιν ἀσπίς ἐξ ἑ-
 λαν.

T.

ΤΡΙΗΚΑΔΑΣ· δι᾿ ἑπτα καὶ τριῶν καὶ δέκα καὶ
 ἀνδρῶν λ'.
 Ταροῖ· ἀσπίς· ἀσπίς ἐν ἡ ἐξ ἡρακλῶν πλὴν ἑρῶν.
 Τριφάσιοι· τριφῶν, τριφάσιοι.
 Τόριον· τὸ τριῶν, ἐπὶ ἐνέμῳν εἰς αὐτό.
 Τέμπας· τὰ ἐν τῶν ὀρῶν, καὶ οἱ σιμῶν τῶν.
 Τανίαν· διὰ δῆμα.
 Ταροῖς· ἡ τῶν ὀρῶν ἀσπίς.

Φ.

ΦΑΡΜΑΚΟΙΣ· βαφαῖς.
 Φάλαρα· τὰ περὶ τὰς γνάθους σκαπύματα.
 Φάρως· τριφῶν, κλῆσμα.
 Φρενήρης· σῶφρων.
 Φεμαζαδα· φρυαζαδα, φυσησῶν.
 Φόρμ· πλέγμα, ὁ κόφινος.
 Φυλάξαντες· ἐπιτηρησάντες.
 Φιρέγγος· βιβατωτής.

X.

ΧΡΗΜΑΤΟΣ· ἀσπίς.
 Χοιράδες· πίστες λαοὶ ἐν θαλάσῃ.
 Χορδῶν· τῶν.

Ψ.

ΨΗΝΕΣ· κωνόπια τὰ ἐν τῇς ὀλύνθῃς τῇς ἀ-
 σπῇ.

VETERVM ALIQVOT TESTIMO-
NIA ET ELOGIA

DE HERODOTI VITA,
SCRIPTIS, ET DICTIONE.

IN QVIBVS AVCTORIS LAVDES, ET
eius historia & stylicum aliorum comparatio.

HERODOTI VI-
ta, ex Suida.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ
βίος, ἐκ τῆς Σειδᾶ.

α. H. St.

HERODOTVS, Lyxi & Dryonis fi-
lius, Halicarnassicus, ex illustri ge-
nere natus, fratrem habuit Theo-
dorum. Samum se contulit, pro-
pter Lygdamin, tertium ab Arte-
misia tyrannum Halicarnassi. Pisindelis enim,
Artemisia, Lygdamis autem, Pisindelidis filius
fuit. Sami autem Ionicam dialectum excoluit,
& historiam libris IX scripsit, auspicatus à Cy-
ro Persa, & Candaule Lydorum rege. Sed Ha-
licarnassum reuersus, quum tyrannum expul-
lisset, & tandem sibi à ciuibus inuideri cerne-
ret, Thurium, quò tum Athenienses coloniam
deducebant, ultro abiit: ibique defunctus & in
foro sepultus est. Alii Pellæ mortuum tradunt.
Libri eius Musæ inferibuntur. De HERODO-
TO, in epistola scribit Iulianus apostata, *Quis
ignorat Aethiopum sermonem de cibo qui apud nos
optimi est alimentis? Nam quum mazam attigissent,
se mirari dixerunt quomodo stercoribus vescerentur:
sicui fide dignus Thurius historicus videtur.
Gentes autem ichthyophagas & sarcophagas ne per
somnia quidem nostram victus rationem vidisse
tradunt ii qui orbem terrarum describant. Quorum
victum si quis apud nos amulari vellet, nihilo cum eo
melius quàm cum iis qui cicutam aut aconitum aut
elleborum bibissent, ageretur.*

Ex Strabonis Geographicis,
lib. XIV.

α. G. Xyl.

VIRI illustres nati sunt ibi [*Halicarnassi*]
HERODOTVS historiarum scriptor: qui de-
inde Thurius est appellatus, quod socium se
deducendæ in Thurios coloniarum praeuisset.
tum Heraclitus poeta, Callimachi socius: &
nostra ætate Dionysius historiarum conditor.

Ex Luciani Herodoto seu
Aetione.

Interp.
Vinc. Ob-
solutio.

VTINAM vero & alias HERODOTI
virtutes mihi imitari concessum fuisset,

HΡΟΔΟΤΟΣ, Λύξου καὶ Δρυῶνος, Ἀ-
λικαρνασσεύς τῆς Πηλίου Φανῶν καὶ Ἀ-
δελφον ἐχθρῶς, Θεοδώρον. μετῆλθε δὲ
ἐν Σάμῳ διὰ Λύγδαμον τὸν ἀπὸ Ἀρ-
τεμισίας τρίτον τύραννον ἡρώμενον Ἀλικαρνασσὸς.
Πισινδήλης γὰρ ἦν υἱὸς Ἀρτεμισίας· ὃς δὲ Πισινδήλη-
δος, Λύγδαμος. ἐν αὐτῇ τῇ Σάμῳ καὶ τῇ Ἰάδᾳ ἡ-
σκήθη διὰ λεκτον. καὶ ἐγραψεν ἱστορίαν ἐν βιβλίοις
θ'· ἀρχὰς μὲν ἀπὸ Κύρου καὶ Πέρσου καὶ Κανδαύλης
Λυδῶν βασιλέως. ἐλθὼν δὲ εἰς Ἀλικαρνασσὸν, καὶ
τὸν τύραννον ἐξελάσας, ἐπειδὴ ὕστερον εἶδεν ἑαυτοῦ
φθονήμενον ἀπὸ τῶν πολιτῶν, εἰς τὸ Θέρμιον ἀποικί-
ζομενον ἀπὸ Ἀθηναίων, ἐθελοντὴς ἦλθε. καὶ ἐκ-
τελέσας, ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς πέταται. Ἰνὲς δὲ ἐν
Πέλλῃ αὐτὸν τελευτῆσαι φασιν. Πιπρηάφονται δὲ οἱ
λόγοι αὐτοῦ Μῦσαι. πρὸς Ἡροδοτὸν λέγει ὁ πρῶτος
Ἰης ἐν Πιπρηᾷ, τίς οὐκ ἀγνοεῖ τῶν Αἰθίοπων ὑπὲρ
παρ' ἡμῶν τροφίμωνται σιτίς λόγον; ἀψάμενοι γὰρ
τῆς μάλης, θαυμάζειν ἔφασαν, ὅπως κόπρεια σιτι-
μήνοι ζῶμεν· εἰ τῷ πιστοῦ ὁ Θέρμιος εἶναι λογοποι-
δοκεῖ. ἰχθυοφάγων δὲ καὶ σαρκοφάγων αὐτῶν
πῶν γῆν, μηδὲ ὄναρ ἰδόντα τῶν περὶ ἡμῶν διατῶν,
οἱ τῶν οἰκουμένων περὶ γῆν ἰσχυροῖν. ὧν
εἴ τις παρ' ἡμῶν ζηλώσῃ τῶν διατῶν Πιπρηήσῃ,
ἔδεν ἄμενον διὰ κείσεται τὸ πᾶν οἶον περὶ σιτι-
μῶν, ἢ τὸ ἀκόνειν, ἢ τὸν ἐλθέειν.

30

Ἐκ τῆς Στρεβωνος γεωγραφί-
κων, βιβλ. ιδ'

Ανδρες δὲ ἐγένοντο ἐξ αὐτῆς [*Ἀλικαρνασσὸς*]
Ἡρόδοτος τε ὁ συγγραφεύς, ὃν ὕστερον Θέρμιον
ἐκάλουν, διὰ τὸ πικρῶναι τὴν εἰς Θέρμους ἀπο-
κίαν· Ἐρακλῆται δὲ οἱ ποιηταί, ὁ Καλλιμάχης ὁ
πρῶτος· Ἐκαδὲς ἡμεῖς Διονύσιος ὁ συγγραφεύς.

Ἐκ τῆς Λουκίανου Ἡροδοτῆ, ἢ
Αἰτίωνι.

Ηρόδοτος εἶπε μὲν καὶ ἄλλα μνηστῶν δύναται ἦν,
f 3

ἐπὶ πάντας Φημί, ὅσα προσὴν αὐτῷ, μάλιστα γὰρ εὐχῆς ἵκται
 γὰρ, ἀλλὰ καὶ ἐν ὅκ τ' ἀπάντων, αἶον, ἢ καὶ ἀλλ' ὅ τ' λό-
 γων, ἢ ἀρμονίαν αὐτῶν, ἢ τὸ οἰκεῖον ἢ ἰωνία καὶ προσ-
 Φυῖς, ἢ τ' γνώμης τὸ περὶ τὸν, ἢ ὅσα μυρία καὶ λα-
 οὐκ ἐκείν' αἶμα συλλαβῶν ἔχει, πέρα τ' εἰς μύμητιν
 ἐλπίδ' ὅ. ἀ γ' ἐποίησεν ὅππ' τις συλλαβὰς, ὥς
 πολλαχῶς τοῖς Ἑλλήσιν ἐν βραχεὶ κατέστη, ἐγὼ καὶ σὺ
 καὶ ἄλλ' αὐτὴ μύμηται. παρ' ὧσας γὰρ οἰκεῖται, ὅκ
 τ' Καρίας, ἐν δὲ τ' Ἑλλάδ' ὅ, ἐσκοπεῖτο πρὸς ἑαυ-
 τὸν, ὅπως αὐτὰρχα καὶ ἀπεργαζομένηται ἐπίσημ' ὅ
 ἐπεῖδοι τ' γένετο, καὶ αὐτὸς, καὶ τὰ συλλαβὰς αἰ-
 τῶν ἐν πεντοσόντῳ, νῦν καὶ Ἀθηναίοις, νῦν δὲ
 Καρνεῖσις αἰαγνῶν (καὶ, ἢ Ἀργείοις, ἢ Λακεδαι-
 μονίοις ἐν τῷ μέρει, ἐργῶδες καὶ μακρὸν ἔγειτο εἶναι,
 καὶ τελευτᾷ ἐμικρὰ ἐν τῷ ποιῶν ἐσταδῶ. ὅκ ἐν ἡ-
 ξίς Δία σπᾶν τὸ πᾶν γὰρ, ὅδε καὶ Διόμεισις ἔτω
 κατ' ὀλίγοις ἀγέων ἐσπλέγων τὴν γνῶσιν. ἐπε-
 βέβηκε γ', εἰ διωκτὸν εἴη, ἀφ' ὅσας πῦν λαβεῖν πῦν
 Ἑλλήνας ἀπαντας. ἐνίσταται ἐν Ὀλύμπῳ τὰ με-
 γάλα, καὶ ὁ Ἡρόδοτος τὸν ἐκείν' ἦκεν οἰνομίσις τ'
 καὶ ἐν ἡμέλει ἐγλίχετο, πλεῖστον τὴν τῆς αἰ-
 πανήγειν, ἀπανταχοῦ ἐν ἡδὴ τ' ἀρίστων σπουδαι-
 γμῶν, παρελθὼν ἐς τὸ πᾶν ὁδομον, ὅ γε αὐτῶν, ἀλλ'
 αἰωνιστὴν Ὀλυμπίων προέχεν αὐτὸν, ἀδίων τῆς
 ἰσχυρίας, ἐκλήων τῆς προῖτας, ἀχρεῖ καὶ μέσας
 κληθῆναι τῆς βιβλῆς αὐτῆς, ἐνέει αὐτῶν ὅσας.
 ἡδὴ ἐν ἀπαύσει αὐτὸν ἡδέσθαι πλεῖστον, ἢ τῆς Ὀ-
 λυμπιακάς αὐτῆς. ὅκ ἐστίν, ὅσας αὐτῆς ὅ. καὶ
 Ἡρόδοτος ὀνόματ' ὅ, οἱ μὲν αὐτοὶ ἀκούσαντες ἐν Ὀ-
 λυμπίᾳ, οἱ γ' ὅκ τ' τ' πανηγύρεως ἔκοντων πυνθανό-
 μενοι. ὅ ἐστι πῦν φανείη μόνον, εἰδείντο αὐτῶν δα-
 κτύλῳ, ὅτ' ἐκείν' Ἡρόδοτος ἐστίν, ὁ τῆς μάχης
 τῆς Περσικῆς ἱατὶς συγχεραφῶς, ὁ τῆς νίκης ἡμῶν
 ὑμνήσας. πᾶσι τ' ἐκείν' ἀπέλαυσε τ' ἰσχυρῶν, ἐν
 μιᾷ σπουδῇ πᾶν δὴ μὲν ἵνα κενεῖν ἦ. φωνεῖ Ἑλλά-
 δ' ὅ λαβὼν, καὶ αἰακρυχθεὶς ἐχέει ὅ. ἐνός μα Δία
 κήρυκε, ἀλλ' ἐν ἀπασιν πόλει, ὅτ' ἐκείν' ὅ. ἐν τ'
 πανηγύρεων. ὅπερ ὅσας κατενοῶσαντες, ἐπὶ το-
 μὸν ἵνα ταύτῃ ὁδὸν ἐς γνῶσιν, ἰππίας π' ὁ ἐπιχώ-
 ρι αὐτῶν σοφιστῆς, ὁ Προδικὸς ὁ Κεῖ, ὁ Ἀνα-
 ξίμηνος ὁ Χί, καὶ Πῶλ, ὁ Ἀκράγατιν, καὶ
 ἄλλοι (συχοὶ, λόγους ἐλεγον αἰ καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν
 πανηγύρεν, ἀφ' ὧν γνώριμοι ἐν βραχεὶ ἐγίνον-
 ται. & c. Ἡρόδοτος μὲν ἐν, ἐπαίειμι γὰρ ἐπ' ἐκεί-
 νον, ἱκανῶς τῶν Ὀλυμπίων τ' πανηγύρεν ἔγειτο, καὶ
 συγχεραφῶς δαμασπὸν δαΐδαίσις Ἑλλήσι, τῆς Ἑλλη-
 νικῆς διεξιόντα, ὡς ἐκείν' διεξήλθεν. & c.

rant in Olympia, alii vero ex iis qui ex ludis regressi fuerant, audita & ipsi perceperant. Tum vero ubicumque in publico saltem apparuisset, certum monstrabatur digitis: Hic ille est HERODOTVS, qui pugnas Persicas lingua Ionica condidit atque conscripsit, qui victorias nostras venustissime concelebrauit. Talem ipse laudem historiarum nomine consecutus est, in vno conuentu ab omni populo totius Græciæ commune nactus suffragium, non ab vno per Iouem præcone ebuccinatus, sed in omnibus quaque versum ciuitatibus, vnde quisque erat eorum qui ad ludos publicos confluerant. Hoc cum animaduertissent postea ad parandam cognitionem viam esse compendiosissimam & Hippias illius gentis sophista, & Prodicus Cius, & Anaximenes Chius, tum Polus Acragantinus, aliique complures, orationes semper habuerunt & illi in ludis publicis, vnde breui noticiam sibi parauerunt.

non omnes dico quibus ille præditus præcel-
 luit (maior enim voto hæc res fuerit) verum v-
 nam ex omnibus, videlicet aut orationum ele-
 gantissimarum munditiem, aut illarum nu-
 merosam concinnitatem, aut propriam & na-
 turalem linguæ Ionice dictionem, aut senten-
 tiarum grauitatem & præstantiam, aut quæ-
 cumque alia (quæ & infinita sunt & elegantia)
 ille vno quasi fasciculo comprehensa possidet,
 omnem imitationis spem excedentia. Cete-
 rum quæ cum libris à se elucubratiss fecerit, tū
 quemadmodum passim in breui temporis spa-
 tio apud Græcos in noticiam venerit, mihi &
 tibi & alteri cuicumque tandem imitari haud-
 quaquam fuerit difficile. Cum enim relicta
 patria soluisset ex Caria, recto cursu in Græciā
 delatus est, vbi de seipso eam cogitationē sus-
 cepit, quo pacto quam celerrime & minimo
 cum negotio inclaresceret, ac famigerabilis
 fieret cum ipse, tum eius quoque elucubrata vi-
 gilix. At enim obambulantem, nunc quidem
 Atheniensibus, nunc autem Corinthiis recita-
 re historiarum monumenta à se condita, mox
 Argiis aut Lacedæmoniis, partim laboriosum
 esse existimabat & longum: partim cunctatio-
 nem & morā non mediocrem in illo fore pro-
 spiciebat. Voluit ergo negotiū omne in com-
 pendium contrahere, neque ita particulatim
 innotescere, noticiam modice & pedetentim
 congregans & colligans. Callide vero obser-
 uabat si vsquam locorum Græcos vna congre-
 gatos omnes deprehenderet. Commodum
 itaque instabant magna Olympia. HERODOTVS
 autem hanc solam sibi venisse occasionē arbi-
 tratus, cuius maxime erat cupidus, frequentis-
 simis ludis obseruatis, iamque ex omnibus lo-
 cis collectis Græcorum optimatibus, progres-
 sus in opisthodomum, non spectatore sed cer-
 tiatorem se ipse exhibebat, cantillans historias
 memoriæ à se proditas, ac præsentium aures o-
 rationis suauitate demulcens, donec & Musa-
 rum nominibus eius libri nobilitari & vocari
 cepti sint, & illis nouem existentibus. Proin-
 de iam omnes illum nouerant multo profecto
 magis quam Olympicorum certaminū victo-
 res: nec quisquam erat cui HERODOTI nomen
 inauditum fuerat, quem nonnulli ipsi audie-

L E G E N T V R historiarum H E R O D O T I li-
bri nouem , numero & nomine totidem
Mufarum. Hic Ionicæ dialecti norma effe
quetur, vt Atticæ Thucydides. Fabulas adhibet,
crebriusq; digreffiones, per quæ fensus ipfi atq;
fententiæ dulcedo fluit : quanquam pro hi-
ftoriæ modo, proprioque ipfius & conuenien-
te charaâere, hæc ipfa interdum obfcuritatem
pariant, recufante veritate fabulis fuam obfu-
fcari accuratorem, aut plus æquo à re propo-
fitæ fcriptorem digredi.

Auspiciatur historiam à Cyri imperio, qui primus Persarum regnum tenuit: unde natus, quomodoque educatus creuerit, atque regnarit: & perungit adusque Xerxis imperium, eiusque contra Athenienses expeditionem ac fugam. Quartus vero à Cyro rex fuit Xerxes: post secundus Cambyses erat, & tertius Darius. Qui enim interiectus est Smerdis magus, hic non adnumeratur: quod tyrannus fuerit, sibi que minime debitum regnum, solo malo ac fraudibus occuparit. Darii successor, Xerxes filius fuit, in quem historia definit: neque ad regni eius finem usque progressa: quia his temporibus HERODOTVS ipse floruit, ut inter ceteros & Diodorus Siculus testatur. Thucydidem forunt cum adolescens admodum apud patrem adstans, hunc suam historiam recitantem audiret, illacrymasse, HERODOTVM QUE de illo subiecisse: Quam gloriarius hic filius, Olure, ardenti ad discendum ingenior

*Hoc etiam apud Marcellinum de vi-
ta Thucydidi exstat
ita:*

HERODOTUS autem temporibus videtur
vixisse Thucydides, siquidem HERO-
DOTVS meminit irruptionis in urbem Plat-
eas factæ, quam historiam narrat Thucydi-
des libro secundo. Aiunt etiam, quum HE-
RODOTVS suas historias in hominum cœtu reci-
taret, Thucydidem recitationi illi interfuisse,
et eum eas audivisse, lacrymasse. quod ubi
Socrades vidisset HERODOTVS, dixisse eum
Socrati Oloro patri Thucydidis, Filium tui Oloro
videtur.

Diodorus Siculus biblioth. hi-
stor. lib. V.

De re et inter scriptores Hæc opus est
in Ecolani belli tempora exorsus, quic-
quid fibre toto orbe terrarum est gestum, id no-
menibus populis. Cum pugnam tandem Gre-
corum cum Persis ad Mycalen & oppugnatio-
ne Sali, opus illud finit.

Α Νεγκιάθη Ἡ ροδοντι ἱερων λῶναι, καὶ
αὐτῶν καὶ ἐπαυμίαν τῶν ἐπὶ Μυσῶν.
Γ' ὠνικῆς δι' ἀλῶντι καὶ οὐτ' αὐτῶν, αὐτῶν
αὐτῶν ὁκωδῶν. κῆρητι δι' ἀλῶντι καὶ
παυμῶντι πολλῶν, δι' ὧν αὐτῶν ἡ καὶ ἀλῶντι
γλυκύτης ἀλῶντι, οἱ καὶ πρὸς τῶν τῆς ἱερίας
καπάλῃ, καὶ τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ καπάλῃ
τοῦτον, ἐπὶ τῶν ἀλῶντι, οὐκ ἔχει τῆς
ἀλῶντι μῶντι αὐτῆς ἀμυνῶντι τῶν ἀλῶντι
βαίαι, εἰς τῶν τῶν πρὸς αὐτῶν, ἀλῶντι
τῶν πρὸς αὐτῶν.

Ἀρχὴ δὲ τῆς ἰσορίας ὅσοι τὸ Κύριον βασιλείας,
 τοῦ πρώτου Περσῶν βασιλεύσαντο· ὅθεν πῖ Φιν,
 καὶ ὅπως ἐτραφῇ πε, καὶ ηὐξήθη, καὶ ἐβασίλευσε
 καὶ κἀταίσι μέχρι τῆς ἑξῆς βασιλείας, καὶ τῆς
 κατὰ τὴν Ἀθωαιῶν ἐπελαστικῆς, καὶ τῆς Φωγῆς τῆς
 ἐκείνης· πίπτει δὲ ἐστὶν ὅσοι Κύριον ἑξῆς· δούτε-
 ρον γὰρ Καμβύσης, καὶ τέλει δὲ Δαρείου· ὁ γὰρ με-
 τὰ Σμάρδης ὁ μάγος οὐκ ἀνέμεικται πύτταις,
 ἀπὲρ δὴ τοῖσιν καὶ ἐπεσέκευται αὐτῷ ἀρχὴν
 δόλου καὶ ἀπάτην ὑπελθόν· Δαρεῖς δὲ ἀξίω-
 χος, ὁ γὰρ ἑξῆς, ἐφ' ἧ ἰσορία καταλήγει, καὶ
 μέχρι τέλος τὴν αὐτὴν περὶ τοῦ βασιλείας· ὁ γὰρ
 Ἡρόδοτος ἐν αὐταῖς πύτταις ἡκμαστοῦς χρόνους, ὡς
 αἱ καὶ πῖ καὶ ὁ Σικελιώτης Διόδωρος ἰσορεῖ· λέγε-
 ται γὰρ, ἀναγνώσκοντες αὐτῶν τὴν ἰσορίαν, καμνοῖσι
 εἶσι οὕτως ὡς τῶν παλαιῶν Θεκυδίδου ἀποδοῦναι, καὶ
 ἀποδοῦναι τὴν Ἡρόδοτον ὁμοφώνησθαι, ὡς εἴη ὁ
 πῶς, ὡς ὁ Λουρὶ, ὁ σὺς ὁργῶσθαι ἔχον πῶν φύσει
 περὶ μαθήματα.

Τούτο καὶ ἀπὸ τοῦ Μαρκελλίου
ἀπὸ τοῦ Θεοκυδίδου βίβλιν
εἰσέλας ἔσται.

Φάινεται ὅτι ἡ ῥοδόπου χρόνον γονέμου
 ἔην ὁ μὲν ἡ ῥοδοτὸν μέγαντες τῆς θηβαίων
 ἐσβολῆς ἐς πύλιν Πλάτυνας, πρὸς ἧς ἰσραὴ ὀουκ ἐδί-
 σθη ἐν τῷ δυνάμει. λαζαρι δὲ π καὶ πύλιν, ὡς
 παρὰ τοῦ ἡ ῥοδόπου πρὸς ἰσραὴ ἐσβολῆς ὀουκ ἐκινυμένους,
 παρὰ ἢ ἀκροασθὲν ὀουκ ἐδίσθη καὶ ἀκροασθὲν, ὡς ἀκρο-
 σθὲν ἔπειτα φασὶ τὴν ῥοδόπου πύλιν θρασυμένους ἐν
 πύλιν αὐτῆς πρὸς τὴν πύλιν τὸ ὄλον, ὡς ὄλον, ὡς
 γὰρ ἡ Φουκὸς ἔστιν ὡς πρὸς μαθημάτων.

Διοδωρος: Σπουδαιότες βιβλίοι.
14ος αιώνας.

[illegible]

Virtus omnium prima est, sine qua nulla
alia orationis utilitas. Quznam illa est? Ser-
mo persus, proprietatem linguæ Græcæ re-
tinens, hanc ambo studiose conseruant. He-
rodotus enim, Ionicæ linguæ optima regula
est; Thucydides vero, Atticæ. Tertium locum
habet breuitas, in qua videtur Thucydides
Herodotum antecelluisse. quamquam dicere
aliquis posset, breuitatem iucundam videri, si
cum perspicuitate coniuncta & elaborata fue-
rit; sed si caruerit, acerbam & austera. ve-
rum nihil esto præterea. Post hæc perspicuitas
collata est; quæ cum virtutibus adiunctis
primæ tenet: in qua satis diligenter ambo elab-
orauerunt. Post hanc virtutem constituitur le-
nitas, & vehementium affectuum imitatio:
quam inter se partiti sunt scriptores. Thucydi-
des enim, in grauioribus affectibus expimen-
dis melior; Herodotus, in lenioribus effin-
gendis præstantior. Secundum hæc statuun-
tur illæ virtutes, quæ summum & admiran-
dum studium & apparatus ostendunt: in qui-
bus historici pares sunt. Succedunt iis aliæ,
quæ orationis vim & vehementiam & similes
facultates complectuntur: quibus Herodo-
tum Thucydides superat. Suauitatem autem,
persuasionem, delectationem, & alias virtutes
cognatas longe præstantiores Herodotus
Thucydide inducit. In verborum elocutione,
proprietaem naturæ Herodotus secutus est;
grauitatem Thucydides, qui & in verbis sui si-
milis est totus. Virtutum omnium maxima &
quali princeps est Decorum: quam diligentius
Thucydide Herodotus seruat. similis. n. hic
in omnib. ac in consonib. magis quâ in narra-
tionibus. Mihi quidē, & carissimo Cæcilio, De-
mosthenes eius enthymemata vel maxime ex-
pressisse & imitatus esse videtur. Vt autē vno ver-
vtriusq. poëses: (non n. verebor poëses eas appe-
runt, q. constructio Herodoti hilaris est, horri-
hæc dixisse sufficiat, cum multa nobis alia dicen-

Sequitur in eodem Dionysio, de Xenophonte rege, ubi inter alia:

Metaphonem, HERODOTVM in utroque genere, cum in eo quod in materia cernitur, tum quod in elocutione imitatur. &c. Non solum vero ob materiam in celum ferendus est, (in qua HERODOTVM sequitur) sed etiam propter dispositionem suspiciendus. &c. Atque hæc quidem est forma rei & argumenti eius. Forma vero elocutionis, partim similis HERODOTO, partim nõ adeo redundans & fluens. Purus quidem satis in verbis, & appetus, quemadmodum & HERODOTVS: delegit autem verba virata, & rebus ipsis à natura imita: quæ omniuo non minus suaviter & iucunde quam HERODOTVS ipse componit. Excelentia vero & splendorem, amplitudine iucunda, & suavitatem cõformationem historicã, quemadmodum HERODOTVS, non habet. nõ modo enim hoc ab ipso mutari nõ potuit, sed etiam si aliquando voluit suã excitare elocutionem, paululum in spiras, veluti * terrena autem, exemplo languescit & extinguitur. In multis enim plus, quo longior sit, nec adeo feliciter vt HERODOTVS personarum dignitatem attingit & exprimit: sed in multis, si quis recte consideret & perpendat, cum negligentiorẽ speriet.

Πρώτη τ' ἀρετῶν ἡ πρώτη αὐτῆς χάρις αὐτῶν τῶν
ἄλλων τ' ἐπὶ πρὸς λόγους ὀφείλει. τίς ἡ καὶ μετὰ
ταῖς ὀνομασίαις τ' Ἐλευθερίαν χαρὰν πρὸς τοὺς
ἀλλοιῶν. πάντων ἀκροῦσθαι ἀμφοτέρω. Ἡ
ροδοτὴς πρὸς τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν ἀδελφὴν
δὴς τὴν Ἀττικὴν. τριτὴν ἔχει χάρις ἡ καλουμένη
συμπύκνισις. ἐν ταύτῃ δοκεῖ περὶ τῆς Ἡροδοτῆς ὁμοιο-
δοτῆς. καὶ τὴν λέγει ὡς αὐτὴς μετὰ τοῦ αἰφύς ἐξ-
ταξομένη, ἡδὺ φαίνεται τὸ βραχὺ ἐν τῇ ἀπαιτήσιν
10 ταύτης, περὶ αὐτῆς μὴ εἶναι τὴν αὐτὴν. ἐν τῇ
γενεῇ μετὰ ταῖς ταύταις περὶ τῆς πρώτης μετὰ τῇ ἐπιτήδεω-
σιν ἀρετῶν. ἰκανῶς ἐν ταύτῃ καταπερὶσθαι ἀμφοτέρω
μετὰ ταύτῃ συγκαταταῖς ἀρετῇ, τῇ ἡδὺν τὴν ἐπι-
θῶν μίμησις. διήλυν τὴν ἀρετὴν ταύτῃ οὐ συγγρα-
φεῖς. ὁμοιοδοτῆς μὴ γὰρ (αὐτῇ) δηλώσας κρείττων
Ἡροδοτὴς ἢ τὰς ἡδὺ ἀρετῆς ἀντίον. μὴ αὖ
τῇ αὐτῇ τοῦ μέγα ἐκταξομένης ἐκφαίνουσα τὴν
κατασκευὴν ἀρετῆς. οὐ καὶ ταύτης οὐ συγγραφεῖς. ἐ-
πισημαίνουσα αὐτῇ τὸν αὐτὸν καὶ τὸν αὐτὸν ἐν τῇ ὁμοιοδο-
20 τῇ διωκτικῇ τῆς φράσεως ἀρετῇ ἐκταξομένης,
κρείττων ἐν ταύτῃ Ἡροδοτῇ ὁμοιοδοτῆς. ἡδὺν ἡ
ἢ ἐκταξομένης ἐκταξομένης καὶ τῇ ὁμοιοδοτῇ
φύσας μετὰ τῇ ὁμοιοδοτῇ κρείττωνος Ἡροδοτῆς.
τὴν φράσεως τὴν ὀνομασίαν τὴν μὴ καὶ φύσιν Ἡρο-
δοτῆς ἐκταξομένης, τὴν δὲ δαυνοῦ ὁμοιοδοτῆς, ὁμοιοδοτῆς
πρὸς ὧν ἐν λόγοις. ἀρετῶν ἡ κατασκευὴ τὴν περὶ
ταύτῃ Ἡροδοτῆς ἀκροῦσθαι μάλιστα ἢ ὁμοιοδοτῆς.
ὁμοιοδοτῆς γὰρ ἔστι ἐν ταῖς, καὶ τῆς ἀμφοτέρω
μάλιστα ἢ τῇ ἀρετῇ (ἐν). ἐμοὶ μάλιστα ἐν τῇ φιλαδέλφῃ
30 Καρμυλῷ δοκεῖ τὴν ἐνθυμήματα αὐτῶν μάλιστα γὰρ
καὶ ἐκταξομένης Δημοδοτῆς. ἡ καὶ τῇ ἀμφοτέρω
λαίμεν αὐτῇ πρὸς ἀμφοτέρω. ἢ γὰρ αὐτῇ αἰφύ-
θειν πρὸς αὐτῇ λέγων. διαφύσας ἢ καὶ πρὸς
μάλιστα ἀλλήλων, ἐπὶ τὴν μὴ Ἡροδοτῆς καὶ ἄλλων
λαίμεν ἐπὶ, φραζομένη τὴν ὁμοιοδοτῆς. ἀπὸ τῆς
ἐκταξομένης ἐκταξομένης τῇ συγγραφῇ, πολλῶν ἢ ἄλλων
ἐκταξομένης λέγων, ἐκταξομένης καὶ ἐπὶ τῇ ἐκταξομένης.

1. Secunda
dicendi vir-
tus hic omis-
sa est, vò no-
tatur qd non
natis liberos
gignat. ut ex
Lydia videre
licet supra,
et ex Iso-
choro. F. S.

Ξαναφῶν μὲν γὰρ Ἡρόδοτος ζήλωτος ἐγένετο καὶ
ἀποφάσεις τῆς χαρακτῆρας, τὸν τε πραγματικὸν
καὶ τὸν λεκτικόν. βλ. εἰς μόνον ὃ τὸ πρῶτον χάριν
ἀπὸ τοῦ ἐπαρνεῖσθαι, ζήλωτος Ἡρόδοτον γινώμενον,
ἀλλὰ ἐπὶ οικονομίας. βλ. καὶ ὁ μὲν πραγματικὸς
τὸ πρῶτον αὐτοῦ τὸ ὅτι ὁ ζήλωτικος, πῇ μὲν ὅροι
Ἡρόδοτος, πῇ ὅτι ἐνδεέστερος. καθάρος μὲν γὰρ τοῖς ὀνό-
μασιν ἰκανῶς, καὶ σαφῆς, καθάπερ ἐκάπτος ἐκλέγει
ὃ ὀνόμαζεν αὐτὴν τὴν ἐπὶ ἀρετῇ τῆς πραγμασι, καὶ
αὐτὴν ἴσθη αὐτὴν ἰδοὺς πάντοτε καὶ χαρῆς ἰδὼς, καὶ
ἴσθη Ἡρόδοτον. ὅπως ὁ ἐκάλως ἐμὴ ὁ δὲ ἐπὶ
ἐπὶ διαγομῶν ἰδὼς πᾶσι μαῖα ἰσοῦσιν. Ἡρόδοτος
ὅχι. καὶ γὰρ μόνον οὐκ ἔχουσιν τὴν παρὰ αὐτὴν λαβεῖν,
ἀλλὰ καὶ παρὰ διαγομῶν ἐκλεβόντων τὸ φέρειν, ὅλγαν
ἐκλεβόντας ὡς αὐτὴν ὁ δὲ ἐπὶ ἀρετῇ τῆς πραγμασι, καὶ
μαῖα ὅπως γὰρ γὰρ ὁ δὲ ἐπὶ ἀρετῇ τῆς πραγμασι, καὶ
πᾶσι, καὶ ὅχι ὡς Ἡρόδοτος. Ἡρόδοτος ὅχι ὡς αὐτὴν
εὐτυχῶς, ἀλλὰ ἐν πολλοῖς ὀλιγωρὸς ἐστίν, αὐτὸς ὅς ὁ δὲ
σκαπῇ.

I Stephanus
videatur lo-
gendum in
H'edius in
H'edius in
in exn. nisi
matis, in-
quit, patri-
ciam, que
ex aduerso
respondet
repro, re-
ponere. Sed
siue hoc, si-
ue illo mo-
do legas, de-
sideratur ne-
gatio. F.S.
a Pro, s. a-
quis foras
is legeris
N. F. S.

ταῖς ἀρχαῖαις ἱστορίαις. Εὐαίρεις μὲν ἐν ταῖς ἀνδράσι καὶ ἀγαθῶν ἢ κακῶν ταῖς μεθ' αὐτῶν ἐπιποι-
οῖς (ὡς περὶ καὶ ἀναγκαῖός ἐστιν. *interprete A. Dindischio*, Neq; vero vt hec dicerem, eo sum
adductus, quod illos viros accussem; quibus etiam veniæ multum tribuo, si, cū in
explicanda nationum & locorum histōria versarentur, fabulosa figmenta rece-
perunt: quandoquidem apud omnes homines, tum cōmuniter de locis, tum
proprie de Urbibus, monumenta quędam seruabātur huiusmodi, quas dixi, rerū,
auditione perceptarum: quas filii à patribus acceptas suis deinde posteris vt tra-
derent, elaborarunt. quod si qui litteris eas consignare vellent, ab his vt ita plane
exponerentur quo modo de veteribus acceperant, dignum putabant. quas pro-
pter illos viros, vt locorum descriptiones fabulosis additamentis variarent, atq;
distinguerent, necessitas compulit.

Et iterum eodem libro.

Scriptores autem qui ante Peloponnesiam 10
cum bellum fuerunt, atq; ad Thucydidis vsq;
perueniunt, omnes propemodum i-
dem consilium secuti sunt. quos quidem aut
Ionica lingua, vt quę illis temporibus maxime
omnium floreret, aut Attica illa vetus, non ad-
modum dissimilis, oblectauit. Hi sane omnes,
vt est ante dictum, sermonis proprietatem ma-
gis, quam dicendi tropos admauerunt; tropos
vero velut condimenta orationi insperferunt. 20
verborum autem compositionem omnes can-
dem fere affectarunt, simplicem, minimeq; af-
fectatam. Neq; vero in sententiis figura aliqua
exornandis tantum diligentie posuerunt, vt
supra communem vulgoque ritam, atq; ab o-
mnibus vsurpata dicendi ratione efficerent.
Itaq; eas virtutes quas necessarias vocauimus,
illorum omnium habet dictio, est enim & pu-
ra, & perspicua, & brevis, satis proprium cu-
iusq; dialecti characterem seruans. eas autem
dicendi virtutes quas adiectitias nominauim-
us, quib. omnis oratoria vis maxime fit per-
spicua, neq; omnes, neq; summas adhibuerunt,
sed paucas, ac modice sublimitatem videlicet,
elegantiam, gratuitatem, magnificentiam: ne-
que *πναι* item, neq; *βάρ*, quę nos nervorum
contentionem, & pondus possumus appella-
re; neq; *πυθ* vllum, quod animi affectiones
excitarentur; neq; spiritus illos magnos & cer-
taminibus aptos, ex quibus illa dicendi spec-
ies conformatur, quę Gręcę *δυναμεις* dicitur,
Latine vim in dicendo possis nominare. Vnum
ἡρεσόν excipio. is enim & in verbo-
rum dictu, & compositione, atque in ipsa
figuraturę varietate, longē ceteris antecellit,
& ita suam orationem instruit, vt vel optima
poesi solutam orationem similem faciat; propter suauitatem illam & venustatem, ac ad
summum vsque perductam voluptatem. qui ne illas quidem maximas, quas diximus, &
præclarissimas dicendi virtutes omittit, præter genus illud certaminibus aptum: idque siue
quod natura ab eo dicendi genere abhorrebat, siue quod suis quibusdam rationibus ad-
ductus, sponte illud, tamquam historiis minime accommodatum, contempsit. is enim, ne-
que concionibus multis, neque aliis ad contentionem accommodatis orationibus vititur;
neque vllam ad concitandos animorum motus, & res augendas amplificandasque vim
habet.

Καὶ πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν βιβλίω.

10 Οἱ δὲ περὶ τῆς Πελοποννησιακῆς γυνήες πολέμῳ,
 Ἐμέλει τῆς Θεκυδίδει παρατείνοντες γυνήεις, ὁ-
 μίαις ἔχον ἀπαντες ὡς ὅτι τὰ πλεονεκτήματα
 οἱ περὶ τῆς Ἰαδοῦ περιελομένοι Διὰ λειπτοὶ τῶν τε τῆς
 πόλεως μάλας ἀνδράων, καὶ οἱ περὶ δὲ χαίρων
 Ἀττικῶν, μικρὰς πικρὰς ἔχοντες Διὰ φθορὰς ὡς
 τῶν ἰσθίων. πάντες γὰρ ἔτι, καὶ περὶ Φίλων, ὡς
 τὴν καὶ λείων μᾶλλον ἐσώδασαν, ἢ περὶ τῆς ὀπι-
 κλῆς ταύτης ἡ ὡς περὶ ἡδυσμα παραλάμβανον. πῶ-
 20 ὅσιν τι ὀνοματῶν ἰμοίων ἀπαντες ἐπιτηδύοντες, τῶν
 ἀφελῆ καὶ ἀπειρηθῶν, ἔσθ' ἐν τῷ ὁρηματίζῃ πρὸς
 λέξεις, τὰς νόσεις ἐξέειπον ὅτι πάλιν τῆς περὶ
 μύτης καὶ κοινῆς καὶ σωτηρίας ἀπαντὶ Διὰ λειπτοὶ τας μὲν
 ἐν ἀναγκάσι ἀρετὰς ἢ λέξεις αὐτῶν πᾶσιν ἔχει
 ἔσθ' ὡς περὶ, ἔσθ' αὖθις, ἔσθ' αὖθις ἔστιν, ἀποχρῶν-
 τας σὺν καὶ τὸν ἴδιον ἐκείνης Διὰ λειπτοὶ χαρὰς
 ἔσθ' αὖθις ὅτι ὁρηματῶν, ἔσθ' ὡν μάλας Διὰ ὁρημα-
 τῶν ὡς περὶ τῶν δυνάμεως, ἔσθ' ἀπὸ τῶν, ἔσθ' εἰς
 ἀκρον ἡκίστας, ἀλλ' ὁλίγας καὶ ὅτι βραχὺ ὡς
 30 λέγω, καὶ καλλιρρημοσύνη, καὶ σεμνολογία,
 καὶ μεγαλοπρέπεια ὡς περὶ ὅτι τὸς, ἔσθ' βαρὺ
 ὡς περὶ τῶν, διαγεγονοται πῶς ὡς περὶ πᾶσι
 νοσὶ καὶ ἐναγωνίον πνῦμα, ἔσθ' ὡν ἡ καλλιρρημὴ γίνεται
 δυνάτης, πάλιν ὡς ἡ ὁρηματῶν. ἔσθ' ὡς περὶ τῶν ἐκ-
 λογῶν τῶν ὀνοματῶν, καὶ ὡς περὶ τῶν ἀνδρῶν, καὶ κα-
 τὰ τῶν τῶν ὁρηματισμῶν πικρὰν, μακρὰ δὲ ἡ
 τῶν ἄλλων ὑπερβαλετο, καὶ περισκεύασε τῇ κα-
 τὰ τῇ πηλὸς τῇ πηλὸς Φράσιν ἰμοίων γενέσθαι, πειθῶς
 πᾶσι χαίρων, ἔσθ' εἰς ἀκρον ἡδονῆς ἡκίστης ἐνεκα
 40 ἀρετὰς τῆς μετρίως καὶ λαμπρῶς ἔχον τῶν
 ἐναγωνίων ὡς περὶ ἐν ταύτης ἐκείνης ἔστι ἐκ τῶν
 φουκῶς πρὸς αὐτὰς, ἔστι κατὰ λογισμὸν ἵνα ἐκ-
 σίως ὑπερβῶν, ὡς ἔχ' ἀρμοσιστῶν ἰσθίων, ὡς
 γὰρ δημηγορίας πολλὰς οὐκ ἔχει, ὡς περὶ ἐναγωνίως κα-
 χήτων λόγοις, ὡς περὶ ἐν τῷ παλαιῶν, καὶ δυνάμει
 ταῖς πρᾶγμα, τῶν ἀλλῶν ἔχει.

π post articulum τῆς rectius expungetur. 2 scriptus cod. h. καλλίγημος vno λ. contra morem. F. S.

ὡς τὰς αὐτὰς βιβλίας.

Eodem libro.

Οὕτοι τῆς τέλει, ἐν αἷς αἱ πράξεις ἐπεπλήρωσαν, 10
ἀπολαθῶν ἐμείρεται τὰς διηγήσεις, ὥς Ἡρόδοτος πε-
ρὶ Ἑλλάνων. καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν παρ' αὐτῶν συγ-
γραφέων ἐποίησαν.

ὁ αὐτὸς Διοτύπος. Ἀλκαριναεὺς,
ὡς παρ' Ἀλκίσιωχῆς. ὁιομ.

Narrationes enim ita disposuit (*Thucydides*) ut neq; loca persequeretur, ubi gesta res erant; quod *HERODOTVS*, *Hellanicusq;*, & alii nonnulli ante illius ætatem historici fecerant.

*Idem Dionysius Halicarnassensis de vo-
cum structura.*

Η δὲ τοι θυγαυλίς λείξῃ, καὶ ἡ Ἀντιφῶντι
 τῷ Γ' αμυνσίῃ, καλῶς μετ' ἀνταπαινήσῃ, ἥ-
 περ πῶς καὶ ἄλλαι, ἔμελλ' ἡδέως γε πᾶν· ἡ δὲ γε
 τῷ Κηδῶνι συγγραφέως Κτησίῃ, καὶ ἡ τῷ Σακερ-
 κῷ Ξενοφῶντι· ἡδέως μετ' αἰσιν μάλα, ἔμελλ'
 καλῶς γε ἰφ' ὅσον εἶδει. λέγειν δ' ἐκινώτερον, ἀλλ'
 ἔχ' ἐκείναις ἐπὶ καὶ παρ' ἐκείνοις ἤρμοσται ἵνα
 ἡδέως, καὶ ὡς ἔχ' αἰσιν καλῶς. ἡ δ' Ἡροδοτῆς σω-
 φροσύνη, ἀμφοτέρω τ' αὐτὰ ἔχει· καὶ γὰρ ἡδεῖα ἐστὶ καὶ
 καλῇ.

καὶ μετὰ πολλὰ.

30

Et longe post.

Τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι πλὴν αὐτῶν ὀκνεῖν (ὀ-
μῆρην) μυστικότητα ἐπιτηδεύουσιν, ὕστερον μὲν ἐκῆ-
νοι μακρῶ πρὸς ὁμηροὺς ἐξισταζόμενοι φαίνονται·
αὐτὰρ καθ' αὐτὰς ἡμετέρας τῆς αὐτῆς, ἀξιοδία-
τοι μελοποιῶν μὲν, Σπυρίδωνος τε καὶ Ἀλκαίου
παραγυδοποιῶν ᾗ, Σοφοκλέους συγγραφέων ᾗ, Ἡρό-
δοτου ᾗ, ῥητόρων ᾗ, Δημοσθένους.

πὸν αὐτὸν τρόπον ἐς τὰς αὐτὰς βιβλίας
μετὰ τῶν ὁρχιῶν Φησί.

*Eodem modo & ibidem post initium
libri ait.*

λαμβάνειν τὴν πνεύματι μου, ὁ μὴ θέλει
λαβάνειν τὴν πνεύματι μου. ἀλλὰ ἡ γὰρ ἐκ τῶν
ἐν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνη.

Sumatur è poëtis, Homerus, ex historicis ve-
ro HERODOTVS. Satis enim ex his coniecere
de alijs possumus.

καὶ πάλιν μετὰ πολλὰ.

Et iterum post multa.

Ὁπποῦν ἡδίστην τε καὶ κάλλιστον ἐν λόγοις ἡ μα- 50
 γνη, πάντως εἶδέναι πείθομαι. αὐτοδιδασκα-
 λία αὐτῆς πᾶσαι πᾶσαι μὲν τῶν Ἡροδοτῶν λέξιν,
 πᾶσαι δὲ τῶν Πλάτωνος, πᾶσαι δὲ τῶν Δημοκρί-
 των. ἀμύχανον γὰρ εὐρεῖν τέτων ἑτέρως ἐπισκεψάμε-
 νος, πᾶσι τοῖς καὶ περικλήαις² εὐροπταῖς, καὶ ἁπ-
 λῶς πολυειδέτεροις χρησάμενος, λέγω δὲ, τὸν μὲν
 αἰς ἐν ἰσορίαις σχηματισμῶν, τὸν δὲ, αἰς ἐν ἀπολογῶν
 καί τι τῶν, αἰς ἐν λόγοις ἀναγκαίῳι χρῆται.

Quod verò res suauissima & pulcerrima in dicendo vicissitudo sit, credo ignorare neminem. eius exemplum vero propono totam Herodoti dictionem, totam Platonis, totamque Demosthenis. Non possibile enim est inuenire alios qui crebrioribus episodis, & variationibusque pulcristius fluant, figurisque magis diuersis fuerint vsu. Hunc dico, velut in historiae cultu; illum, velut in dialogorum venustate; istum vero, vt in sermonis forensis usu.

1. Fortasse rectius *superiores, posteriores, inferiores*. F. Sylb.

a. *expositus*, *expositus* potest tamen admitti etiam *expositus* illud pulchrius fluentes, hoc elegantius coloratas significat. D. S.

Ο' αὐτὸς Διόνυσος Ἀλκιμακράτους ἀδελφὸς
 Δημοκράτους Σφωτῆτος· εἶπε αὐτῇ τέ-
 τε τέλει βλάβε ἐπύραζε.

Τῆς δὲ τρίτης ἀρμονίας, ἣν ἔφω· μυστὴν ἐξ
 ἀμφῶν εἶναι, τὴν χρησιμοποιεῖται ἐκλέγουσαν ἀφ'
 ἐκπύρας, ὅδεῖς ἐστὶ χαρμυκτὴρ ἰδιῶ· ἀλλ' οὐς αὖ οἱ
 μυστῆρες ἂν αὐτῇ πεσομένης ἔχουσιν ἢ διωόμεναι,
 τὴν μὲν Φυγῆν, καὶ ἢ λαβεῖν, ἔτι κ' ἡμῶνται, καὶ ἁ-
 πρὸν τὴν ζωγραφίαν τὴν μύγμῳ. ταύτης τῆς ἀρ-
 μονίας κατέστι· μὲν ἐγγὺς πικρῶν ὁ ποιητὴς Ὀμη-
 ρῶ, καὶ ἔκ αὐτοῦ τις εἴποι λέγειν ἄριστον ἡμῶν μύγμῳ
 τῆς σκόνῃς πορὸς ἀμφω ταῦτα· λέγου ἢ τίς τε ἡ δα-
 νῶν, ἔπερ μὲν· ἐξήλωσαν ἢ αὐτὸ ἐπὶ τὴν πολλὰ ποιη-
 τὴν καὶ μιλῶν, ἐπὶ δὲ πραγματικῆς τε καὶ καμωδίας·
 συγγραφεὺς τε ἀρχαῖοι καὶ φιλοσόφοι καὶ ῥήτορες·
 οὐκ ἀπ' αὐτῶν μνησθήσεται πολλοὶ αὐτοῖς ὅτι· ἀρχαῖοι ἢ
 τῶν ἐν λόγοις δυνατοὺς αὐτῶν, οὐς ἐγγὺς κατέστιν
 εἶναι πρὸς ἡμᾶς, ἔτι καὶ ἔξω ἡμῶν μόνον· συγγρα-
 φῶν μὲν, Ἡρόδοτον, φιλοσόφων ἢ, Πλάτωνα· καὶ
 γὰρ αἰνῶμα καὶ χάρις αὐτῶν ἢ πρὸς τὴν πᾶν ἀρ-
 μονίαν, οἱ ἢ ὁρᾷ ἐγγὺς καὶ ἐκπύρας ἐγγὺς καὶ αὐτῶν
 ἐκπύρας, τῶν βαλομένην σκοποῖν ἐστὶν. φέροι δὴ τίς
 ἐκ αὐτῶν ἐμολογήσεται τῆς τε αὐτοῦ καὶ τῆς ἡδέας
 ἀρμονίας μέσλιν εἶναι τήνδε τίς λέγει, καὶ τὴν κατέστι
 εἶλη φένοι παρ' ἐκπύρας, ἢ πρὸς τὴν Ἡρόδοτος
 εἰρήν τῶν ἐπὶ εἰς τὸν λόγον ὅτι· ἐκπύρας καὶ τῆς
 πορὸς τὰς ἑλληνικὰς στρατίας· μετὰ κατέστιν εἰς
 τίς δ' ἑλθεῖν ἀφ' αὐτῶν ἢ λέγει· Ἀνδρῶν Πέρονται
 &c.

Παρεδ' Διοκυνίῳ τῷ Λογάρχῳ ἐπὶ τῷ
θεύῳ.

Μόνος. Ἡ πόλις. Οἱ μαθηταὶ. ἰσ-

Εκ τῶν Επισκόπων ὁρίσθη
τὸν β.

ПЕРІ Н'РОДО'ВСТ.

En τῶντων τῆς κατ' ἐστὶας πανηγυρικῆς ἀναγγε-
λιατικῆς ἐκείνῳ Ἡρόδοτος. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς μὲν ἑ-
κδοτῆς, Ἐὐαγγελιστῆς παλῆς ἐστὶ τῆς ἡδοναῖς. Ἐν δὲ
ἐννοιαῖς μυθιαῖς ἀφαιδὸν ἀπὸ τῆς καὶ τῆς λέξης ποιητικῆς
καὶ ἐν δὲ διόλῳ μεγέθος ὃ πηλαχὺ μὲν ἔχει καὶ τὸ κατ'
ἐννοιαῖς, καὶ μὲν τὸ πᾶν ἐλπίαν καὶ τὸ πᾶν ἑκδοτῆς
τὸ πᾶν ἀφαιδὸν καὶ τὸ πᾶν ἑκδοτῆς καὶ τὸ πᾶν ἑκδοτῆς.
pratem quam amplitudinem in dictione.

1. *perperam* substantivum accipiendum pro *perperam*, i. e. *perperam* vocat. nisi *perperam* substantivum genere v. s. p. m. accipias, ut
 2. *perperam* Rom. 1.3. *perperam* substantivum accipiendum pro *perperam*, i. e. *perperam* vocat. nisi *perperam* substantivum genere v. s. p. m. accipias, ut
 3. *perperam* postulant *perperam*, vel *perperam* vel saltem *perperam*. F.S. 3. *perperam* postulant *perperam* in exemplari ex precedentibus repetitum di. s. s.
 4. *perperam*. F.S. 4. *perperam* postulant *perperam* habet exemplar di. s. s. 5. In exemplari citato *perperam* parum congruere, ego Stephano
 Herodoti edit. segg. malui. F.S.

εἰ γὰρ ἀλλήλοις τῶν ῥημάτων αὐτῶν κατὰ τὴν πρὸς σωφρο-
 νίαν, καὶ πρὸς βάσεις, δακτυλικαὶ τε εἰσι καὶ αἰαπα-
 στικαί, ἀποδομικαὶ τε καὶ ὅλως σεμνοί. ἥ γ' ἡ καὶ πα-
 ρη παρὰ σὺν πᾶσι, εἰς ἑκάστην ἀλλήλων, καὶ ἄλλας καὶ ποιη-
 τικὰς μεμνηται. Διὰ δὲ τῶν καὶ ἀλλήλων τῶν
 μεγάλων πολλὰ καὶ ἐκτετακται, ὥς ἐν τῇ ἄλλῃ, καὶ ἐν
 τῇ ἐξορμητῶν ἱστορίῳ κατὰ τὰς ἑξῆς πρὸς Ἀρ-
 τάβανον, καὶ κείνους πρὸς ἑξῆς περὶ τῶν αὐθιγῶν
 νῶν πραγμάτων λόγους. ποικύτα καὶ περὶ Ἡρο-
 δότου.

Ἐκ τῶν Μαρκελλίῳ περὶ τῶν Θυ-
 κιδίδου βίβλιν.

Plerique enim numeri ipsius in compositioni-
 bus & pedibus dactylici sunt & anapaestici, &
 spondaici, prorsusq; graues. Mores verò & af-
 fectus personarum, si vllus alius, pulcherrimè
 & poetico more quàm maximè imitatur. Ob
 eas vero & maiori amplitudine scripsisse videtur,
 ut alibi, & septimo historiarum, in Xerxis
 ad Artabanum, & illius ad Xerxem de rebus
 humanis sermonibus. Et hæc de Herodoto
 dicta sunt.

Ex Marcellino, de Thucydi-
 dis vita.

Τῶν δὲ περὶ αὐτῶν (Θυκυδίδου) συγγραφέων πρὸς
 καὶ ἱστορικῶν αὐτῶν ὡς αὐτὸν τὰς συγ-
 γραφὰς, καὶ ψιλλῇ μόνῃ χρησάμενων Διόπαντος
 διηγήσει, πρὸς αὐτῶν δὲ περιττῶν λόγους πᾶσι, ὅ-
 δὲ ποιησάντων δημογορίας, ἀλλ' Ἡρόδοτος μὲν ὅτι
 χρησάμενος, ὅ μὲν ἐξισχύσαντος (δι' ἀλόγων γὰρ
 ἐπαίσι λόγων, ὡς πρὸς αὐτῶν μάλιν ἢ περὶ δη-
 μογορίας) μόνος ὁ συγγραφεὺς ἐξέυρεται δημο-
 γορίας, καὶ τελείως ἐπαίσι μετὰ κεφαλαιῶν καὶ
 διαιρέσεων, ὥστε καὶ εἰς αὐτὴν πᾶσι δημο-
 γορίας.

Cum autem scriptores, ac historici, qui eum
 (Thucydidem) ætate præcesserunt, historias ani-
 ma (ut ita loquar) carentes conscripserint, &
 nuda, simpliciq; rerum narratione vbique
 sint vsi, nec vllis personis vllam orationem
 attribuunt, nec vllas conciones fecerint, cum-
 que HERODOTVS rem tentarit, nec voti com-
 pos fieri potuerit (HERODOTVS enim con-
 ciones paucis verbis expressas fecit, persona-
 rum fictionibus similiore, quam concionibus)
 vnus hic historix conditor conciones & inue-
 nit, & perfectè composuit, ita ut earum vnaquæque sua capita, & partitiones habeat, & ad
 certum statum reuocari possit.

Καὶ πάλιν.

Et iterum,

Ἰνα δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀγνοῖς χαρακτῆρας, 20
 ἰδίῳ μὲν Ἡρόδοτος ἐχρήσατο. (ὅς ἐστι ὁ
 ψηλός ἐστι, ὅτι ἰσχνός) ἰσχνῶν δὲ ἑνοφῶν. Διὰ γὰρ
 ἐν τῇ ἱστορίῳ ὁ Θυκυδίδης καὶ ποιητικῶς πολλὰ καὶ
 ἐχρήσατο λέξεσι, καὶ μεταφοραῖς τισί.

Sed ut reliquas dicendi formas cognoscas,
 scias HERODOTVM quidem media esse vsum
 (quæ neque sublimis, neque tenuis est) Xeno-
 phontem verò tenui. Thucydides igitur, ut
 sublimem faceret orationem, sæpe & poeticis
 dictionibus, & quibusdam translationibus est vsus.

Sed abrumperem cogimur hanc telam. exstant alias hinc inde alia eiusmodi, ut apud eun-
 dem Hermogenem, Phalereum Demetrium, alios. Sic & elogia alia, quale illud vel ab inimi-
 co, quem se scripto contra Herodotum professus est, Plutarcho: χαρακτῆρας, ait de Herodoto,
 αὐτῶν, καὶ ἡδὺς ὁ λόγος, καὶ χάρις ἐπιτετακται, καὶ δεινότης καὶ ὡς αὐτῶν διηγήματα. Herodotus au-
 tem, ait Diodorus Siculus, ὁ πολυπράγμων, εἰ καὶ ἡς ἀλλήλων, γαρονῶς, ὅτι πολλὰς ἱστορίας ἐμπε-
 ρεῖται. Aristides vocat καλῶς λογιστῶν. Θαυμασιώτατων καὶ μελίστην, Athenæus. Ἡρόδο-
 τος ὁ σοφώτατος, inquit Cedrenius: ὁ γλυκύς Ἡρόδοτος, Eustathius. Alia eiusmodi, qua
 sibi quis potauerit plenius & melius. Nos, quod unum adhuc possumus, è Cicerone & Quin-
 tiliano testimoniis aliquot præclaris additis, subiiciemus dein aliquot epigrammata in
 Herodoti laudem à veteribus scripta, & plura noua H. Stephani, contra eos qui Herodoti hi-
 storiam fabulositatis accusant.

Ex Cicerone lib. II. De orat.

Apud Græcos autem eloquentissimi homines remoti à causis forensibus, cum ad ce-
 teras res illustres, tum ad scribendam historiam maximè se applicauerunt. Nanque & He-
 rodotum illum qui princeps genus hoc ornauit, in causis nihil omnino versatum esse ac-
 cepimus. Atqui tanta est eloquentia ut me (quantum ego Græcè scripta intelligere possum)
 magnopere delectet.

Ex

Ex eodem in Orat.

Quo magis sunt HERODOTVS Thucydidesque mirabiles, quorum ætas quum in eorum tempora quos nominaui accidisset, longissimè tamen ipsi à talibus deliciis vel potius ineptiis abfuerunt. Alter enim sine vllis salebris, quasi sedatus animis, fuit: alter incitator fertur, & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum. primisque ab his (vt ait Theophrastus) historia commota est, vt auderet vberius quam superiores & ornatus dicere.

Ex eodem in Hortensio, apud Nonium.

Quid enim aut HERODOTO dulcius, aut Thucydide grauius? &c.

Idem libro de legibus I,

Patrem historiarum eundem vocat: atque hoc referendum videtur ad illa verba quæ ex secundo H. Steph. de oratore libro allata paula antè fuerunt, HERODOTVM illum qui princeps genus hoc ornauit. nam de historia scriptione loquitur.

*Ex M. Fabio Quintil. lib. IX,**Vbi de compositione loquitur.*

Itaque vt confiteor, penè ultimam oratoribus artem compositionis quæ perfecta sit, contigisse: ita illis priscis habitam inter curas, in quantum adhuc profecerant, puto. Neque enim mihi quamlibet magnus autor Cicero persuaferit, Lysiam, HERODOTVM, Thucydidem, parum studiosos eius fuisse.

Aliquanto post.

In HERODOTOQ. verò cum omnia (vt ego quidem sentio) leniter fluunt, tum ipsa *Alia* habet eam iucunditatem vt latentes etiam numeros complexa videatur.

Idem lib. X.

Historiam multi scripsere præclare: sed nemo dubitat duos longè ceteris præferendos: quorum diuersa virtus laudem penè est parem consequuta. Densus & brevis, & semper instans sibi Thucydides: dulcis & candidus & fusus HERODOTVS. Ille concitatis, hic remissis affectibus melior: ille concionibus, hic sermonibus: ille vi, hic voluptate.

*Addamus & hoc ex A. Gellii Noct. Attic. lib. XV.
cap. XXIII.*

Hellanicus, HERODOTVS, Thucydides, historiarum scriptores in isdem temporibus seculi laudè ingenti floruerunt: & non nimis longè distantibus fuerunt ætatibus. nam Hellanicus initio belli Peloponnesiaci fuisse quinque & sexaginta annos natus videtur. HERODOTVS tres & quinquaginta, Thucydides quadraginta, scriptum hoc est in libro vndecimo Pamphilæ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ IN HERODOTVM, QVO-
rum prima tria veterum sunt, reliqua H. Stephani.

ΧΡΙΣΤΟΔΩΡΟΥ ποιητῆς Θηβαίου Κορίνθιου.

Antholog.
lib. V.

Οὐδ' Ἀλικαρνασσοῦ με παρέδραμε θεῶν αἰοιδῶν
Ἡρόδοτος πολυίδεϊς, ὃς Ὀλύμπῳ κλέα φωτῶν
Ὅσα περ ἠπείρῳι δὴς ἤγαγν, ὅσα τ' αἰῶν
Ἐδρακεν ἐρπύζων, ἐν αἰαῖς αἰεθναῖο Μύσας
Μίξας εὐεπίησιν ἰώηδος αἶθρα φωῆς.

CHRISTODORI POETAE THEBANI CO-
PTITÆ.

Interprete Cl. SALMASIO.

*Nec te Alicarnasso vates diuine filebo
HERODOTE ὁ σάπιενς, quo fortia facta virorum,
Quidquid in Europa atque Asia labentibus annis
Tempora prisca tulere, nouem sacrate Camænis
Iuncta ladi certat florens facundia lingua.*

ΑΔΗΛΟΥ.

apud Scroph.
voce Θύγα.

Ἡρόδοτον Λύξεω κρύπτει χέρις ἠδ' ἐθανότα
Ἰάδης δεχαῖνς ἰσοεικῆς πρὸς ἄνθρωπον,
Δωρείων πατρὸς βλαστὸν ἄπο. τῷ γὰρ ἄπλητον
Μῶμον ὑπεκωρυγῶν, Θύειον ἔχε πατρίην.

INCERTI.

Eodem interprete.

*Lyxide HERODOTI cineres humus ista recondit
Historia antiqua patris Ioniaca.
Quem Doris patria extulerat, patria altera posthac
Thurias excepit, dum fugit inuidiam.*

Fuit hoc epigramma & supra allatum ab auctore meo, cum eiusdem interpreta-
tione, pag. 8. Monuit me etiam SALMASIVS postor ὁ παῖς, in tertio versu, ubi
vulgo habetur Δωρείων πατρὸς, Palatinos codices habere Δωρεῖον ὅκ πατρὸς,
quod ipsum tamen vulgato melius non esse censet.

ΑΛΛΟ.

Ἡρόδοτος Μύσας ξηρία πατρίδι ἀρεῖα ἔχων
Ἀντὶ φιλοξενίας βίβλον ἔδωκε μίαν.

ΕΡΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Εἰς

τὸν Ἡρόδοτον.

Ἡρόδοτος λιγυρῶν ὅτι μύσας ἄξια Μυσῶν,
Τῷδε βίβλοις σφετέραις δῶκεν ἐπὶ νουμίας.

Εἰς

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ IN HERODOTVM

57

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Ἡρόδοτος τίς φθέρμα μελιζαγὲς εἶπεν ἀκούσας,
 "Οὐδ' οἶ Μουσάων, ἣν λαλῇ Ἡρόδοτος.

Ἡ' ὅταν, Καλ
 λίστη σὺν
 τῷ λ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Ἡρόδοτος λαλέοτος ἀκὴν ἔσο Μοῦσα σιωπῇ,
 "Ὅφρα σὲ μὴ εἴπω Μοῦσαι ἄμουσοι ἔμεν.

Ἡ' ὅταν, Μὲ
 σὺν τῷ λ. δι
 κῆς Μῦθος ἄ
 μωτος ἔμεν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Οὐχ Ἐλικωνιάδων πάδες ἦν, ἀλλ' Ἡρόδοτος,
 Φοῖβος ἄτ', ἐν μέσσω τῷ Ἐλικωνιάδων.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Ἡρόδοτος λεγόμενα πόνοσ' ἅμα ἐνέα Μουσῶν
 Κλέμια ὃ Μυσάων κέλλιον ἄμμε λέγειν.
 Εἰδέκα δ' ἦν γεγραφώς, δεκάτις αὖτ' ἔπλασι Μῦσαι,
 Ὅφρα μὴ ἡ δεκάτη βίβλος ἄμυστος ἔοι.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Ἔστι μὲν, ἔστι Γαῖ' λιγυρὴ Δι' ἀλεκτος ἀπασι
 Ἐξοχα, ἐμὰ λακρυῖ' ὅζα φέρει θέρους.
 Ἀλλὰ γ' ὅσον Γαῖ' πασῶν περὶ φέρεσ' αὐτὴ ὅσῃ,
 Τόσον Γαζόντων Ἡρόδοτος περὶ φέρει.

ALIA EIVSDEM H. STEPHANI EPI-
 GRAMMATA, PARTIM GRÆCA, PARTIM LATINA, QUÆ

iis qui HERODOTVM accusant fabulositatis, respondent: è qui-
 bus primum quod incipit Ἀφρων omisitimus hīc, quum
 id supra iam pag. 34. habueris.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ΗΡΟΔΟΤΟΝ,

ὡς ἀπ' αὐτῶν.

Θαύματα πολλὰ λέγων, δοκέω πολλοῖσιν ἄπιστος.
 Σοὶ δ' ἄπιστος ἐστὶν ὅς με ἄπιστον ἔργον.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ

ὡς ἀπ' αὐτῶν.

Μυθικὴ ἰσοεὶα φθονερῶν τῶνδε κελεύει.
 Φεῦ πόσον ἰοῦόλον ὃ σῶμα τῷ φθονερῶν.
 Ἀλλὰ γράφειν τῶνδε πολλοὶ μὲν λέγουσι καὶ ἄλλοι.
 Ἡ τῶνδε γράφειν, μυθικὰ ὅσ' ἔγραψεν;
 Ἰσοεὶα πολέες τῶνδε γράφουσι καὶ ἄλλοι,
 Καὶ τῶνδε ἐλέγεται μυθικὴ ἰσοεὶα.
 Ὅσ' ἐπ' αὐτοῖς τῶνδε δοκεῖ, δοκεῖ ἔργον πᾶσι.
 Καὶ πῶς ἄπιστα δοκεῖ σήμερον, αὖριον ἔ.
 Ἡ μὴ ἰσοεὶα, τῶνδε γράφουσι, κελεύει.
 Ἡ τῶνδε δοξογράφος, μὴ π' ἐμυθογράφος.

Εἰς τὸν Ἀττὸν, ὧς

ἀπ' αὐτοῦ.

Ἐκλυον εἰν αἰδέω, πᾶσι πολλοὶ πᾶλλακι ἄνδρες,
 Ἰσοεὶς κατ' ἐμῆς πολλὰ κακηνόρεον.
 Πλούταρχος, Βοιωτὸς ἀνὴρ, πρῶταρχος ἀπάντων,
 Καὶ κακόνδης ἐμῷ Φησὶ Διοφείκων.
 Ἀλλ' εἰ κ' εἰν αἰδέω παρρησίῃ βῆ μοι οἶκος,
 Ἡθὺς οἱ δ' ἦθες, κ' ἔκακόνδης ἐμοί.

SEQUVNTVR LATINA, IN EIVSDEM
 HERODOTI PERSONA SCRIPTA.

I.

MENDACEM historicum quonam me teste probabis,
 Qui nostros libros non reuerenter habes?
 Dicere non satus est, Nimis hæc mihi mira videntur.
 Mira nimis seclis haud ea visa suis.
 Illa hoc in seclum secla ut reuocentur oportet,
 Si mendacem aliquo teste probare voles.
 Non reuocare potes? peto tantum quod potes, ut non
 Me, quæ visa mihi, visa negare velis.

I I.

Qui quis is est, vel quisquis erit, quo iudice mendax
 Dicat, vel nimium vel nihil ille sapit:
 Nil sapit, hoc vulgo qui dicere credulus audet,
 Atque leui famæ pondus inesse putat.
 At si quis lectis hoc ausa dicere musis,
 Quum sapit has ultra, plus satis ille sapit.

I I I.

Quod mihi narranti non credis, fabula dici
 Protinus hoc dignum est, liuide, iudice te.
 Quod quis non credit, si sic vocitare licebit,
 Historicos multos fama sinistra manet.
 Credulus haud volo sis, incredulus & volo non sis:
 Hic volo tu discas posse tenere modum.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η' ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΟΙ Θ', ΕΠΙ-

γεφόμεναι ΜΟΥΣΑΙ.

HERODOTI HALICAR-

NASSEI HISTORIA: SIVE HISTO-

RIARVM LIBRI NOVEM, MVSARVM

nominibus inscripti.

LIBER PRIMVS,
qui inscribitur CLIO.

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ,
ἑπταγεφόμενη ΚΛΕΙΩ.

ΗΡΟΔΟΤΙ Halicarnassei ¹ historiz explicatio hæc est: vt neque ea quæ gesta sunt, ex rebus humanis oblitterentur

² ex æuo, neque in-

gentia & admiranda opera vel à Græcis edita vel à barbaris, ³ gloria fraudentur, cum alia, tum vero ⁴ quæ de isti inter

¹ se belligerauerunt. Persarum ⁵ eximii

memorant dissensionum autores extitisse Phœnices, qui à mari quod rubrum

vocatur, in hoc nostrum ⁶ proficiscentes, & hanc incolentes regionem quam

nunc quoq; incolunt, longinquis continuo nauigationibus incubuerunt: faciendisque

Ægyptiarum & Assyriarum mercium vecturis, cum in alias plagas,

tum etiam Argos peruenerunt. Argos etenim ea tempestate omnibus ciuitatibus

regionis quæ nunc Græcia nominatur, antecellebat. Huc porro appulsos

Phœnices mercimonia exposuisse: & quinto sextove quam appulissent die,

cunctis fere diuenditis, feminas ad mare venisse cum alias multas, tum vero regis

ΗΡΟΔΟΤΟΥ Αλικαρνασσης ιστο-

ρινης ἀποδείξις ἥδε· ὡς μὲν τε πα-

ρὸν μῦθος ἐξ ἀνθρώπων τῷ χρό-

νῳ ἐξέτεταλτο γῆναι, μὴ τε ἔργα

μεγάλα τε καὶ θαυμάσια, τὰ μὲν

Ἕλλησι, τὰ δὲ βαρβάροις ἀ-

ποδείχεται, ἀκλεῖα γῆναι· τὰ τε ἄλλα, καὶ δὲ ἡ αἰ-

τίη ἐπολέμησαν Ἀλλήλοισι. Περσῶν μὲν νῦν οἱ ἱππικῶν

λόγιοι Φοίνικας φασὶ γενέσθαι τῆς ἀφ' ὧν αἰτί-

οις. πύτοις γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς καλεομένης θα-

λάσσης ἀπικυμένοις ὅτι τὴνδε τὴν θάλασσαν, καὶ

οἰκήσαντες τῷτον τὸν χώρον τὸν καὶ νῦν οἰκέουσιν, αὐ-

τίη ναυπηλοῖσι μακρόν· ὅτι τῶνδε. ἀπαγινέ-

οντες δὲ φορτία Αἰγυπτία τε καὶ Ἀσσύρια, τῇ

τε ἄλλῃ χώρῃ ἐσαπικνέσθαι, καὶ διὰ καὶ ἐς Ἀρ-

γος. ὁ δὲ Ἀργος τῷτον τὸν χρόνον παύσαν ἀ-

πασι τῷ ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένη χώρῃ.

ἀπικυμένοις δὲ τοῖς Φοίνικας ἐς διὰ ὁ Ἀργος τῷ-

π, ἀφ' ἧς τῶνδε τὸν φόρτον. πέμπη δὲ ἡ ἑκτη ἡ-

μέρη αὐτῶν ἧς ἀπικνόντο, ἐξ ἐμπολημένων σφι γε-

δὸν πᾶσιν, ἐλθεῖν ὅτι τὴν θάλασσαν γυναι-

κας, ἄλλας τε πολλὰς, καὶ διὰ καὶ τῷ βασιλεῖ

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ Historiz editio. Totum hoc principium possit ita reddi, Hæc est historia ab Herodoto Halic. edita: vt nec ea quæ facta sunt, ex hominum memoria temporis longinquitate deleantur, neque magnorum & admirandorum facinorum, quæ partim Græci partim barbari ediderunt, fama extinguatur, cum circa alia quæ de iis cognita digna sunt, tum vero circa hoc, quænam belli inter eos causa fuerit. Persarum quidem certe sermones memorant diss. Legit autem hic interpretes λόγοι pro λόγοι. ὁ Προφῆτι, & positus sedibus in ea regione quam, &c.

θυγατέρα. ὃ δὲ οἱ οὐνομα εἶ) καὶ τὸ αὐτὸ καὶ Ἑλ-
 λῆες λέγουσιν, Ἰοῦν τὴν ἰνάχου. αὐτὰς γὰρ καὶ
 παρὲν μὲν τὸν ἰνὸς, ὡς ἐπὶ τῶν φορτίων τῶν σφιν μὲν
 θυμὸς μάστιγα· καὶ τὸς Φοίνικας ἀφ' ἑλθούσας μέ-
 νοις ὁρμήσας ἐπὶ αὐτὰς. αὐτὰς μὲν δὲ πλεῖνας τῶν
 γυναικῶν ἀποφυγέειν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν δῆμῳ ἀρ-
 παδίωσαι. ἐσθ' αὖτε ὁμοῦ δὲ ἐς τὴν νῆα, οἱ ἑλθόντες ἀ-
 ποπλεόντες ἐπὶ Αἰγύπτου. Οὕτω μὲν Ἰοῦν ἐς
 Αἰγύπτου ἀπικέειν λέγουσι Πέρσαι, ὅς τε ὡς Ἑλ-
 λῆες· καὶ τῶν ἀδικημάτων τῶν ἀρῶν παρ' αὐτοῖν.
 μετὰ δὲ αὐτὰς, Ἑλλήων πινὰς (οὐ γὰρ ἔχουσι τού-
 νομα ἀπὸ τῆς Φοίνικας ἐς Τύρον
 παρ' αὐτοῖς, ἀρπάσας τὴν βασιλῆος τὴν θυγατέρα
 Εὐρώπην. (εἶπεν δὲ αὐτοὶ Κρήτες) αὐτὰς δὲ
 ἴσα σφι παρ' ἴσα γνέσθαι. μετὰ δὲ αὐτὰς, Ἑλ-
 λῆας αἰτίους τῆς δολιχῆς ἀδικίας γνέσθαι. καὶ πα-
 πλώσαντες γὰρ μακρὴν νῆα ἐς Αἶαν τε τὴν Κολ-
 χίδα καὶ ἔπειτα Φάσιν ποταμὸν, ὅθεν ἔπειτα, ἀφ' ὧν
 ἑλθόντες καὶ πάλιν τῶν εἰνεκεν ἀπικέειν, ἀρπάσας
 τὴν βασιλῆος τὴν θυγατέρα Μηδείην. πέμψαν-
 τα δὲ τὸν Κόλχων βασιλῆα ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυ-
 κας, αἰτέειν τε δίκας τῆς ἀρπαγῆς, καὶ ἀπαίτειν τὴν
 θυγατέρα· τοὺς δὲ ἀποκρίσασθαι ὡς ὁ δὲ ἐκεί-
 νοι Ἰοῦν τῆς Ἀργείας ἔδωκεν σφι δίκας τῆς ἀρπα-
 γῆς· ὁ δὲ ὡν αὐτοὶ δώσαν ἐκείνοισι. Δολιχῆ δὲ
 λέγουσι γνέειν μὲν αὐτὰς Ἀλέξανδρον τὸν Πριάμην,
 ἀκηχρότα αὐτὰς, ἐλθόνταί οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος δι'
 ἀρπαγῆς γνέσθαι γυναικας, ὅτις ἀμφοὶ πόρως
 ὅτι οὐ δώσει δίκας· οὐτε γὰρ ἐκείνοις δίδοναι. οὐ-
 τὼ δὲ ἀρπάσαντες αὐτὰς Ἑλένην, πῶσιν Ἑλλήσι δό-
 ξαι, παρ' αὐτοῖς πέμψαντες ἀγγέλους, ἀπαίτειν τε
 Ἑλένην, καὶ δίκας τῆς ἀρπαγῆς αἰτέειν. τοὺς δὲ,
 παρ' ἑλθόντων αὐτὰς, παρ' αὐτοῖς σφι Μηδείας
 τὴν ἀρπαγὴν· ὡς οὐ δόντες αὐτοὶ δίκας, ὁ δὲ ἐκ-
 δόντες ἀπαίτειν, βουλοίατο σφι παρ' ἄλλων
 δίκας γίνεσθαι. Μέγας μὲν ὦν τῶν ἀρπαγῆς
 μωρίας εἶ) παρ' ἄλλων· ὃ δὲ ἀπὸ τοῦτου, Ἑλλη-
 νας δὲ μάλιστ' αἰτίους γνέσθαι. παρ' αὐτοῖς γὰρ
 ἀρῶν εἰς τὴν Ἀσίην, ἢ σφέας ἐς τὴν
 Εὐρώπην. ὃ μὲν νῦν ἀρπάζειν γυναικας, αἰδρῶν
 ἀδικῶν ἔργον νομίζοντες. ὃ δὲ ἀρπαδίσειν ἀπο-
 δύν ποιήσασθαι τιμωρέων, αἰσῶντων· ὃ δὲ μηδεμί-
 νη ὥρην ἔχειν ἀρπαδίσειν, σωφρόνων· διὸ γὰρ
 δὲ ὅτι εἰ μὴ αὐταὶ ἐβουλεύατο, ὅς τε αὐτὰς ἥρπάζοντο.
 σφέας μὲν δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας λέγουσι Πέρσαι ἀρ-
 παδίσειν τὴν γυναικῶν λόγον ὁ δὲ ποιήσασθαι.

filiam, cui nomen esset idem quod Græ-
 citradunt, Io filiam Inachi. Dumque
 hæ feminæ puppi navis assistentes ea
 mercarentur quæ cuiusque aviditas ma-
 xime ferebat, in eas Phœnices sese ad-
 hortatos impetum fecisse: & ipsarum
 plerisque aufugientibus, Io cum aliis
 aliquot raptam fuisse: eisque in navem
 impositis Phœnices in Ægyptum ve-
 la fecisse. Hunc itaque in modum Io
 in Ægyptum peruenisse memotant Per-
 sæ, non quemadmodum Græci: &
 hoc iniuriarum principium extitisse.
 Post hæc Græcorum quosdam, quorum
 nomina non possunt dicere, Tyrum
 appullos, filiam regis rapuisse Euro-
 pam: (fuerunt autem isti Cretenses) il-
 lisque par pari repensum. Verum po-
 stea Græcos secundæ iniuriæ autores
 extitisse. longa enim naue in ora Col-
 chidis & ad Phasim fluuium, quæ cete-
 ra transgissent quorum gratia vene-
 rant, illinc rapuisse filiam regis Medea-
 m. Ad quam reposcendam, pœnasque
 de raptu petendas, quum rex Colcho-
 rum caduceatorem misisset, Græcos re-
 spondisse, ut illi de rapta Io Argiua pœ-
 nas sibi non dedissent, ita ne se quidem
 illis daturus. Secunda dehinc ætate, fe-
 runt, Alexandro Priami filio, quum ista
 audisset, cupidinem incessisse uxoris si-
 bi per rapinam à Græcia comparandæ,
 certum habenti omnino se pœnas non
 pensurum, quas nec illi pependissent.
 Ita quum is Helenam rapuisset, visum
 esse Græcis, primum missis illuc nun-
 ciis & Helenam repetere, & pœnas de
 raptu petere. Illos vero tergiuersantes
 mentionem fecisse de raptu Medæ:
 & qui nec pœnas dedissent, nec rapinam
 reposcentibus reddidissent, quomodo
 vellent ab aliis sibi pœnas dari. Hæte-
 nus igitur inter eos mutuis solis rapinis
 actum. Eorum autem quæ deinceps ex-
 titerunt, Græcos præcipue autores exti-
 tisse, qui priores in Asiam quam ipsi in
 Europam copias ducere incepissent. Se
 quidem sentire iniuriorum virorum fa-
 ctum esse rapere feminas: amentium
 vero, raptis vlciscendis operam dare:
 prudentium autem, pro nulla habe-
 re raptarum pulchritudinem: quippe
 quæ, nisi voluissent, haud dubie ra-
 ptæ non fuissent. Eoque suarum
 feminarum ex Asia raptarum Persæ
 negant ullam se habuisse rationem:

1 Phœnices. Sed alteram loci sequitur. 2 Et ista quidem pari compensatione inter eos esse facta. 3 Eam Colchicam aduectos. 4 Medææ raptum ipsis obiecit, ista prætexendo, quum nec ipsi pœnas esset. 5 Raptas nihil curare. 6 Se itaque Asianos raptarum mulierum nullam rationem habuisse dicunt Persæ: Græcos

Ἑλλήνας δὲ Λακεδαιμονίης εἵνεκεν γυναικὺς ἑ-
 λον μέγα πτωχεύειν, καὶ ἔσθ' αὖ ἐλθόντας εἰς τὴν
 Αἰόνην, τὴν Πριάμου δύναμιν κατελεῖν. ἀπὸ
 τούτου τ' αἰεὶ ἠγόσατο· ὅτι Ἑλλήνων σφίσι (ἐκ) τῆς
 πολέμοιοι. τὴν γὰρ Αἰόνην καὶ τὰ ἐνοικέοντα ἔθνεα
 βαρβάρων οἰκιστέον· οἱ Γέροντες, τὴν δὲ Εὐρώπην
 καὶ ὅτι Ἑλληνικὴν ἡλώται καχευεῖσθαι. Οὕτω
 μὲν Γέροντες λέγουσι γινέσθαι, καὶ ἀφ' ἧς τὴν Ἰλίου
 ἄλῳσιν δεισέουσιν σφίσι ἐοῦσαι τὴν ἀρχὴν τῆς
 10 ἑχθρῆς τῆς ἐς τοὺς Ἑλλήνας. καὶ δὲ τῆς Γούης οὐκ
 ὁμολογέουσι Πέρσῃσιν οὕτω Φοίνικας. οὐ γὰρ ἀ-
 παγγίσθαι χρὴ σαρπηδόνος λέγουσιν ἀναγνῖναι αὐτὴν
 ἐς Αἰγύπτου, ἀλλ' ὥς ἐν τῇ Ἀργεὶ ἐμίσγετο πρὸς
 ναυκλήρω τῆς νῆος. ἐπεὶ δὲ ἔμαθεν ἔγκυος εὐ-
 στα, ἀνδρὸς πρὸς τοκέας, οὕτω δὴ ἔθελον τὴν αὐ-
 τὴν τοῖσι Φοίνιξι σπυροκπλῶσαι, ὥς αὐτὴ μὴ κατὰ δὴ-
 λος γήνηται. ταῦτα μὲν νῦν Πέρσας τε καὶ Φοίνικας
 λέγουσιν. ἐγὼ δὲ καὶ μὴ τούτων οὐκ ἔρχομαι ἐ-
 ρέων ὥς οὕτως ἢ ἄλλως κῶς ταῦτα ἐγίνετο. ὅτι δὲ
 20 οἶδα αὐτὸς περὶ τὸν ἑσπέρην ἀδίκων ἔργων ἐς
 τοὺς Ἑλλήνας, τῶν σπηναίων, περὶ τὸν σπῆνα ἐς ὃ
 πρὸς τὸν τῆς λῆγης, ὁμοίως μικρὰ καὶ μεγάλα ἄετα
 αἰδομένων ἐπιζιών. τὰ γὰρ τοπάλαι μεγάλα
 ἦν, τὰ πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γένην. τὰ δὲ ἐπὶ ἐμοῦ
 ἦν μεγάλα, πρὸς τὴν ἦν σμικρὰ. τὴν αἰδομένην
 ἦν ὡς ἐπὶ τῇ ἀμφοτέρω οὐδ' αὖ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ
 μένουσαν, ἐπὶ τῇ ἀμφοτέρω ὁμοίως.

Κροίσκος ἦν Λυδὸς μὲν ὁ γένος, παῖς δ' Ἀλυ-
άτῃ· τὸν τύραννος ὁ ἰθιεύων τῷ ἐπὶ τοῦ Ἀλίου ποταμοῦ, ὃς
30 ῥέων ἀπὸ Μεσαμβρίας μεταξὺ Σύρων καὶ Παφλα-
γώνων, ἔξιν ὡρὸς Βορρῆν αἰέμενοι ἐς τὸν Εὐξείνονα καλε-
όμενον πόντον. οὗτος ὁ Κροίσκος, βαρβαρὸν ὡρ-
τός τ' ἦν ἡμεῖς ἰδοῦν, τοὺς μὲν κατεγρέφατο Ἑλλή-
νων ἐς φόρον ἀπαγωγῶν, τοὺς δ' ἐφίλοις ὡρσοποιή-
σατο. κατεγρέφατο μὲν Ἰωνᾶς τε καὶ Αἰολεᾶς, καὶ Δω-
ρεῖας τὸς ἐπὶ τῇ Ἀσίῃ ἐφίλοις ὁ ὡρσοποιήσατο Λα-
κεδαίμονι ἐς. ὡρὸς δ' ὁ Κροίσκος ὡρσῆς πᾶντες Ἑλ-
ληνες ἦσαν ἐλδύηροι. ὁ δὲ Κιμμερίων ἐξείλετο
— ὁ ἐπὶ τὴν Ἰωνίην ἀπὸ κέρμενοι, Κροίσκου ἐὸν ὡρσού-
40 τερον, ὃ κατεστροφὴν ἐγένετο τῷ πόλει, ἀλλ' ὅτι
δρομῆς ὡρπαγή. Ἡ δὲ ἡγεμονίη οὕτω ὡρσῆλ-
θεν, ἐῴσα Ἡρακλεδίδων, ἐς τὸ γένος ὁ Κροίσκου, κα-
λεομένους δὲ Μερμενάδας. ἦν Καυδαύλης, ὁ νοῖ
Ἑλλήνες Μυρσίλων καλεοῖσι, τύραννος Σαρδίων, ὃς ἡγεμονίαν
Myrsilum nominant, Sardium fuit ὁ tyrannus,

1 *Vel, in necessitudinem suam recipiunt: cum Europa vero & Græcis nullam sibi societatem intercedere existimant. Vel, nihil sibi esse commune.* 2 *Tum demum vltro cum Ph.* 3 *Dicere non cōstitui. Quid non me comparo ad dicendum.* 4 *Hunc ubi indicauerim, vltius progrediar, tam p.* 5 *De vtrisque ment.* 6 *Regnator. vel rex. ant. dominator. Sic & alius in locis.* 7 *Vel, Alios subactos, sine (subiugatis) pendere sibi tributum coegit.* 8 *Vrbes subiugavit. Vel, pati iugum coegit.* 9 *Substituere eandem interpretationem quam paulo ante.*

3 ἀπόγονος δὲ Ἀλκίου τῷ Ἡρακλῆος. Ἀργῶν
 μὲν γὰρ ὁ Νίνου, τῷ Βήλου, τῷ Ἀλκίου, πατρὸς
 Ἡρακλειδῶν, βασιλῆος ἐγένετο Σαρδίων. Καν-
 3 δαύλης δὲ ὁ Μύρσου, υἱαυτοῦ. οἱ δὲ παρ' ἑτέρῳ Ἀρ-
 3 γῶνος βασιλεύσαντες ταύτης τῆς χώρας, ἦσαν ἀ-
 πόγονοι Λυδοῦ τῷ Ἀΐτῳ. ἀπὸ τευ ὁ δῆμος Λυ-
 δὸς ἐκλήθη ὁ πᾶς ὅς ἐστι, παρ' ἑτέρῳ Μήων καλεῖ-
 10 μιν. παρὰ τούτων δὲ Ἡρακλειδῶν ἐπιτετα-
 φθέντες, ἔσχον τὴν ἀρχὴν ἐκ θεοπατριῶν, ἐκ
 δαύλης τε τῆς Ἰαρδαίου γεγονότες καὶ Ἡρακλέ-
 10 ος. ἀρξάντες ἐπὶ δύο καὶ εἴκοσι ἡμέρας ἀνδρῶν, ἔ-
 τια πέντε τε καὶ πεντακῆσια, πᾶσι παρὰ πατρὸς
 ἐκδεκόμενος τὴν ἀρχὴν, μέγρι Κανδαύλει
 τῷ Μύρσου. Οὗτος δὲ ἦν ὁ Κανδαύλης ἡρώδης
 τῆς ἐαυτοῦ γυναικὸς ἑραδῆς δὲ, σφοδρῶς οἱ εἶ-
 20 γυναικα πολλὸν πασέων καλλίστην. ὥστε ὅταν
 πα νομίζων. ἡ γὰρ οἱ τῷ αἰχμοφόρῳ Γύγῃ ὁ
 Δασκύλου ἀρεσκέμενος μάστιγι. πύργῳ τῷ Γύ-
 20 γῃ καὶ τῷ ἀσπυδαίεσσι τῷ παρηγμάτων ὑπὸ
 20 ἐπὶ τοῦ Κανδαύλης, καὶ δὴ καὶ ὁ εἶδος τῆς γυναι-
 20 κὸς ὑπερβαίνειν. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόν-
 20 τος (χρὴν γὰρ Κανδαύλην ἡρώδα κακῶς) ἔλε-
 20 γε παρὰ τὸν Γύγην τοιάδε, Γύγη, οὐ γὰρ σὺ δακνῶ
 20 πείθεσθαι μοι λέγοντι παρὰ τῷ εἶδει τῆς γυναι-
 20 κὸς. (ὥτα γὰρ τυγχάνει ἀνδραποισίον ἔόντα
 20 ἀπίστευτα ὁφθαλμοῖς) ποίεε ὅπως ἐκείνην θέσε-
 20 αι γυμνῶ. ὁ δὲ, μέγα ἀμβώσας, εἶπε, Δέσπο-
 20 τα, τίνα λέγεις λόγον ἐκ ὑγίης, κελθὼν με δε-
 20 σπιναι τὴν ἐμὴν θέσασθαι γυμνῇ; ἅμα δὲ κι-
 20 θῶν ἐκ θυμοῦ στυγερόντα καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. 30
 20 πάλαι δὲ τὰ καλὰ ἀνδραποισίον ἐξέδρηται, ἐκ
 20 τῷ μαρτυρεῖν δεῖ. εἰ ποῖσιν ἐν τῷδε ἔστι, τίνα
 20 σκεπάζειν τὰ ἐαυτοῦ. ἐγὼ δὲ πείθομαι ἐκείνῃ
 20 εἰ πασέων γυναικῶν καλλίστην καὶ σὺ δόμα
 20 μὴ δέσθαι αἰόμων. Ὁ μὲν δὲ, λέγων τοιαῦ-
 20 τα, ἀπεμάχετο, ἄρ' ὀδῶν μὴ πῶς αὐτῇ
 20 ὦν ἵκηται κακόν. ὁ δὲ ἀμείβεται τοιάδε, Ὁ δὲ
 20 σὺ Γύγη, καὶ μὴ φοβῶ μήτε ἐμὲ, ὥς σὺ πει-
 20 ρώμενοι λόγον τόνδε. μήτε γυναικα τὴν ἐμὴν,
 20 μὴ τι τοῖς αὐτῆς ἵκηται βλάβος. ἀρχὴν γὰρ 40
 20 ἐγὼ μηχανήσομαι οὕτως ὥστε μὴ δὲ μαθεῖν μιν
 20 ὁφθαλμοῖς ὑποδύ. ἐγὼ γὰρ σὺ εἰς ὁ οἶκημα εἰ
 20 τὰ κοιμάμεθα, ὅπως τῆς ἀπογομένης θυ-
 20 ρῆς θύσω. μετὰ δὲ ἐμὲ ἐσελθόντα, παρέσθαι καὶ
 20 ἢ γυνή ἢ ἐμὴ εἰς χροῖται. κείνη δὲ ἀγχοῦ τῆς

ab Alcæo Herculis filio oriundus. Si-
 quidem Heraclidarū primus, Sardium
 rex extitit Argon, Nini filius, Beli ne-
 pos, Alcæi ptonepos: nouissimus, Can-
 daules Myrsi filius: quum ante Argo-
 nem qui in ea regione regnauerāt, fuisset
 oriundi à Lydo Atys filio, à quo to-
 tus is populus cognominatus est Ly-
 dius, quum Meon antea vocaretur. Ab
 his ¹ succedentes Heraclidæ, imperiū
 ex oraculo adepti sunt, Iardanæ ancil-
 la & Hercule genti: idque per quingeri-
 tos & quinque annos, duas & viginti vi-
 rorum ætates, tenuerunt, filius patri
 deinceps succedens, usque ad Candau-
 lem Myrsi filium. Hic igitur Candau-
 les vxorem adamabat, eamque præ a-
 more arbitrabatur omnium femina-
 rum esse pulcherrimam. Hoc ita esse si-
 bi persuadens, apud Gygein, Dascyli fi-
 lium, ex satellitibus suis (erat enim is ma-
 xime ipsi acceptus, ² eoque ministro
 in rebus magis arduis utebatur) spe-
 ciem vxoris supra modum extollebat.
 Ad quem non multo interiecto tem-
 pore (necesse nanque erat ei male eue-
 hire) inquit his verbis, Gyges, ³ neque
 enim videris mihi fidem habere refe-
 renti de coniugis specie: (quod magis
 incredulæ sunt hominibus aures quam
 oculi) fac illam conspicias nudam. Hic
 autem vehementer exclamans, Quem-
 nam, inquit, here sermonem profers
 haudquaquam sanum, qui me iubes
 inspicere heram meam nudam? Mulier
 exuta tunica, & verecundiam paritet
 exiit. Iam olim hominibus sunt honesta
 excogitata, ⁴ vnde discere debemus: ex
 quibus hoc vnū est, Quæ sua sint, quem-
 que inspicere debere. Ego vero tibi fi-
 dem habeo, illam esse feminarum om-
 nium speciosissimam, neque oro ne me
 ores illicita. Atq; hæc dicendo Gyges
 repugnabat, pettimescens nequid sibi
 ex ea re mali contingeret. Cui vicissim
 ille his verbis, Fidens, inquit, esto Gy-
 ges: caue timeas aut me, tanquam hoc
 te sermone tentantem, aut vxorem me-
 am, nequid tibi ex ea detrimenti cre-
 tur. Principio enim ⁵ sic ego machina-
 bor, vt illa ne deprehendere quidē possit
 se abs te fuisse inspectam. Te nanque se-
 cundū fores cubiculi in quo cubamus,
 quum apertæ fuerint, collocabo. Vbi
 ergo fuero ingressus, aderit & vxor mea
 in cubiculum: iuxta cuius introitum

1 Autem educati Heracl. 2 Eiqueret magis serias communicabat) spec. 3 Quia non videris m. 4 Vnde discere o-
 portet. 5 Iam olim compertum fuit quanam honestatis essent consentanea, & inde nobis petenda disciplina est. Vnde antea eorum est,
 5 Tali artificio utar, vt.

sella posita est, super quam vestes illa, ut quamque exuer, reponet, sese per multum otium spectandam præbens: quæ quum à sella cubitum perget, ¹ ostendens inuicem terga, curæ tibi sit deinceps ne te per fores abeuntem conspiciat. Gyges igitur, ubi effugere non potuit, fuit paratus: quem Candaules, posteaquam hora cubandi visa est adesse, in cubiculum duxit: statimque post & vir or adfuit. quam introeuntem ac vestimenta deponentem Gyges intuitus, ubi auersa fuit illa cubitum vadens, ipse è loco prorepens foras abiit: & inter exeundū à muliere conspectus est. ² Hæc, ut didicit à viro quid actum esset, neque præ pudore exclamauit, neque visa est percepisse, habens in animo Candaulem vlcisci. Apud Lydos enim, & fere apud ceteros quoque barbaros, magno probro est etiam virum conspici nudum. Ita tunc nihil aperiens mulier, silentium tenuit: mox autem ubi dies illuxit, quos domesticorum maxime sibi fideles intelligebat esse, quum præparasset, Gygem accersit. Hic eam nihil suspicans scire eorum quæ acta erant, accersitus venit: quippe qui antea solitus esset ad reginam concedere, quoties ab ea vocaretur. Ut venit, ad eum his verbis mulier inquit, ³ Nunc duabus tibi præsentibus viis, Gyges, offero electionem, in vtram malis diuertere. Aut enim me pariter ac regnum Lydorum habe, ubi Candaulem interfeceris, aut te ipsum continuo occumbere sic oportet: ne in omnibus Candauli obsequendo, ⁴ posthac scias quæ te scire non decet. sed aut illum qui ista consuluit, interire opus est: aut te, qui nudam me es conspiciatus, & illicita fecisti. Ad hæc verba Gyges primum obstupescens, postea obsecrare illam ne se ad talem necessitatem adigeret alterutrum eligendi. Vbi non persuadet, sed utique propositam sibi necessitatem cernit aut interimendi herum, aut per alios pereundi, elegit ut ipse superesset: atque ita percontans illam, inquit, Quandoquidem me adigis inuitum ad herum meum occidendum, age, audiam quo pacto illū adoriemur. Excipiens illa, Ex eo, inquit, loco adoriendus erit vnde ille me nudam ostendit. in sopitum autem impetus dabitur.

xii Posteaquā igitur insidias instruxerunt,

ἑσόδου θρόνου· ὅπῃ τῶτον τῷ ἱματίῳ κατὰ ἐν ἑ-
καστον ἐκδιώουσα θήσει, καὶ κατ' ἡσυχίην πολλ-
λίω παρήξει πρὶ θεήσασθαι. ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τῆς
θρόνου εἰρήνη ὅπῃ τῷ δυνάμει κατὰ ἰώπου τε αὐτῆς
γῆν, σὺ μελέτω δ' ἐνθεῖν ὅπως μὴ σε ὀφείτω ἰόν-
τα ἀφ' ἧς ἡσυχίας. Ὁ μὲν δὲ, ὡς οὐκ ἠδυνά-
το ἀφ' αὐτῆς, ἦν ἐπιμοῖς. ὁ δὲ Κανδαύλης, ἐπεὶ
ἐδόκεεν ὥρῃ τῆς χρίτης εἶναι, ἤγαγε δὴ Γύγαν ἐς οἴ-
κημα· καὶ μετὰ ταῦτα αὐτῇ παρήν καὶ ἡ γυνή.
ἔσελθούσας δὲ καὶ πηθεῖσαι τὰ εἴματα ἐθήητο ὁ Γύ-
γης. ὡς δὲ κατὰ ἰώπου ἐγχετο, ἰούσης τῆς γυναι-
κὸς ἐς τὴν χρίτην, ὥστε καὶ ἐχώρεεν ἕξω. καὶ ἡ
γυνή ὅρα μιν ὀξύνοντα. μαθούσα δὲ ὅ ποιητὴν ἐκ τῆς
τῆς αἰδέας, οὐτε ἀνέβωσεν, αἰσχυρῆσαι, οὐτε ἐδο-
ξε μαθεῖν, ἐν νόῳ ἔχουσα ἴσασθαι δὴ Κανδαύ-
λεα. τῷ δὲ γὰρ τοῖσι Λυδοῖσι, σχεδὸν δὲ καὶ τῷ
τοῖσι ἄλλοις βαρβάροις, καὶ αἰδέα ὀφειλῶναι
γυμνὸν, αἰσχυρῶν μεγάλην φέρει. Τότε μὲν τῆς αἰσχυ-
ρῆς οὕτως, ὅσῳ δὲ δηλώσασα, ἡσυχίην εἶχεν ὡς τῆς
δὲ ἡμέρη τάχιστα ἐγγόρεε, τῷ οἰκετίῳ τοῖς μέλι-
σι ἑώρα πρὸς τοὺς ἐόντας ἐωυτῇ, ἐποίμους ποιησαμένη,
ἐκάλεε δὴ Γύγαν. ὁ δὲ, ὅσῳ δὲ δακρύων αὐτὴν τῷ
πρηχθέντων ὀπίσασθαι, ἦλθε καλεόμενος. ἐώσθε
γὰρ καὶ παρῶν, ὅπως ἡ βασίλεια καλέοι, φοιτᾷν.
ὡς δὲ ὁ Γύγης ἀπῆκετο, ἔλεγε ἡ γυνὴ τὰδε, Νυνὶ
τοῖς δυοῖν ὁδοῖν παρευρέων, Γύγι, εἰδῶμι αἴρεσιν,
ὅκατέρη βούλεαι τραπεῖσθαι. ἡ γὰρ Κανδαύlea
ἀποκτείνας, ἐμὲ τε καὶ τὴν βασιλῆην ἔχετὴν Λυ-
δῶν, ἢ αὐτὸν σε αὐτῇ οὕτως ἀποθήσκειν δεῖ· ὡς
αὐτὴ μὴ πάντα περὶ ὁρμήας Κανδαύλης, τῷ λοιποῦ ἱ-
δῆς τὰ μὴ σε δεῖ. ἀλλ' ἡ ποιητὴν γὰρ τῷ τῷ βυ-
λευσάμενον δεῖ ἀπολλυθῆναι, ἢ σε δὴ ἐμὲ γυμνὴν θῆ-
ναι ὁρμήας, καὶ ποιήσασθαι οὐ νομιζόμενα. ὁ δὲ
Γύγης τέως μὲν ἀπεθώμαζε τὰ λεγόμενα· με-
τὰ δὲ, ἰκέτο μὴ μιν αἰσχυρῆσαι ἐνδεῖν ἀφ' αὐτῆς
καὶ τοιαύτην αἴρεσιν. οὐκ ὡς δὲ ἐπειθε, ἀλλ' ἑώρα
αἰσχυρῆσαι ἀληθῶς παρῶν, ἢ δὴ δεσπότεια
ἀποκτείναι, ἢ αὐτὴν ὡς ἄλλων ἀπολλυθῆναι. αἰ-
ρέεται αὐτὸς περὶ τῆς. ἐπὶ τῷ δὲ λέγων τὰδε, καὶ
δε, Ἐπεὶ με αἰσχυρῆσαι δεσπότεια δὴ ἐμὸν κτεί-
νειν, οὐκ ἐθέλοντα, φέρε ἀκούσω τί καὶ τρέσῃς
ὅτι χειρὸς μὲν αὐτῆς. ἡ δὲ, ὡς λαβούσα ἔφη, Ἐκ
τῆς αὐτῆς μὲν χρεῖς ἡ ὁρμή ἔσαι ὅτι περὶ καὶ ἐκείνος ἐ-
μὲ ἐπεδέξατο γυμνὴν· ὡς ὡς μὲν δὲ ἡ ἐπιχει-
ρησις ἔσαι. Ὡς δὲ ἤρτυσαν τὴν ἐπιβουλήν,

1 Et si fueris à tergo, curzti. 2 Vel, Hæc ut animaduertit quod à viro factum erat, neque exclamauit, utpote pudore retenta, neque præ se tulit animaduertisse. 3 Nunc quum duæ viæ in tua sint potestate, G. 4 Posthac videas quæ te videre non decet.

νυκτὸς γιγνομένης, (οὐ γὰρ μετίετο ὁ Γύγης, ὅσθ' οἱ
 ὡς ἀπαλλαγὴν ὁδομήν, ἀλλὰ ἔδεε ἢ αὐτὸν ἀπολ-
 λείναι, ἢ Κανδαύλεα) εἶπετο ἐς τὸν θάλαμον τῆς γυ-
 ναικί. καί μιν ἐκείνη, ἐν χειρὶ διόν δοῦσα, κατακρύ-
 πτει ὑπὸ τῷ αὐτῷ θυρίῳ. καὶ μετὰ ταῦτα, ἀνα-
 παυομένη Κανδαύλεω, ὑπαισδύς τε καὶ ἀπο-
 κτείνας αὐτὸν, ἔσχε καὶ τῷ γυναικὶ καὶ τῷ βασι-
 λῆϊν Γύγης· τῷ καὶ Ἀρχιλόχος ὁ Πάριος, κατὰ
 τὸν αὐτὸν χρόνον ἡρόδοτος, οἱ ἰάμβω τε μέτρῳ ἐπ-
 εμνήσθη. Ἔσχε δὲ τῷ βασιλῆϊν, καὶ ἐκρε-
 τώθη ἐκ τῆς ἐν Δελφοῖσι χρηστῆς. ὥς γὰρ
 εἴη οἱ Λυδοὶ δεινὸν ἐποιεῦντο ὁ Κανδαύλεω παῖς,
 ὃς ἐν ὅλοις καὶ ἐν ὅλοις ἦσαν, σιωέσθαι ἐς τὸν δ' οἱ τε τῷ Γύ-
 γει ὁρῶνται καὶ οἱ λοιποὶ Λυδοί, ὡς μὲν εἴη ὁ
 χρηστῆς ἀνέστη μιν βασιλέα· τῷ δὲ Λυδῶν, τὸν-
 δε βασιλεύειν· ὡς δὲ μὴ, ἀποδιδῶναι ὅτι οὐκ ἐστὶν Ἡ-
 ρακλείδης τῷ ὄρχῳ, ἀνείλε τε εἴη ὁ χρη-
 στῆς, καὶ ἐβασίλευσεν οὕτω Γύγης. πρὸν δὲ μὲν
 τῷ εἶπε ἡ Πυθίη, ὥς Ἡρακλείδῃσι πίσσις ἦξει ἐς
 τὸν πέμπτον ἀπὸ γένον Γύγῃ. τούτου τῷ ἔπος Λυ-
 δοὶ τε καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῷ λόγον ὁδομήν ἐποιεῦ-
 ντο, τὸν δὲ ἐπετελέσθη. Τῷ μὲν εἴη τυραννί-
 δα οὕτως ἔσχον οἱ Μερμνάδαί, τοῖς Ἡρακλείδῃς
 ἀπέλρομαι. Γύγης δὲ τυραννίσας ἀπέπεμψεν
 ἀνὰ θήματα ἐς Δελφοὺς ὅσα ὀλίγα· ἀλλ' ὅσα μὲν
 ὄργου ἀνὰ θήματα ἔστιν οἱ πλείστα ἐν Δελφοῖ-
 σι· παρ' ἐξ δὲ τῷ ὄργου, χρυσὸν ἀπλεον ἀνέ-
 σθηκεν, ἄλλοι τε, καὶ τῷ μάλιστα μνήμῃ ἄξιον ἔχειν
 ἔστι, κρητῆρες οἱ ὀρθοὶ ἐξ χρύσειοι ἀνὰ θέματα. ἔ-
 σσι δὲ οὗτοι ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ, καθὼν ἐ-
 χοντες τεύχεα παλαιά. ἀληθεῖ δὲ λόγῳ χρε-
 ῖται δὲ μὲν, οὐ Κορινθίων τῷ δὲ δήμου ἔστιν ὁ θησαυρὸς,
 ἀλλὰ Κυφελῶν τῷ Ἡπίανος. οὕτω δὲ ὁ Γύ-
 γης, ὡς ἔπος βαρβαρῶν τῷ ἡμῖν ἰδὲ μὲν, ἐς Δελ-
 φοὺς ἀνέθηκεν ἀνὰ θήματα, μετὰ Μίδην τὸν Γορ-
 δίῳ, τὸν Φρυγίας βασιλῆα. ἀνέθηκε γὰρ δὴ καὶ Μί-
 δης τὸν βασιλῆον θρόνον, ἐς τὸν ὡς ἐκείνῳ ἐδί-
 καζεν, ἔοντα ἀξιοθέτον. καί τῳ δὲ ὁ θρόνος ὅτι εἰ-
 θά τῳ οἱ τῷ Γύγῳ κρητῆρες. ὁ δὲ χρυσὸς ὅτι καὶ
 ὁ ἄργυρος τῷ ὁ Γύγης ἀνέθηκεν, ὑπὸ Δελφῶν κα-
 λείε· Γυγάδας, ὅτι τῷ ἀνὰ θέτος ἐπωνυμίῃ. ἐσέδωκε
 μὲν οὖν καὶ ὅτι σπαρτὴν, ἐπεὶ τε ἤρξεν, ἐς τε Μίλητον
 καὶ ἐς Σμύρνην, καὶ Κολοφῶνος ὅτι ἄς οὐ εἶλεν. ἀλλ' ἔστιν
 γὰρ μέγα ἔργον ἀπ' αὐτῷ δὲ ὁ ἐχρῆστο, βασιλεύσας
 τοῖς δυὼν δέοντα τεύχεα ἐχόντα ἔπαι. τῷ οὖν μὲν

& nox aduenit; Gyges¹ nihil cuncta-
 tus est: quippe cui nulla deuitandi fa-
 cultas esset, sed necesse aut perire, aut
 Candaulum perimere. mulierem in
 thalamum sequitur, quem illa, dato pu-
 gione, subter easdem fores occulit. Vn-
 de postmodum iste procedens, quie-
 scentem Candaulum obtruncat, vxore-
 que eius & regno potitus est.² Cuius rei
 meminit & Archilochus Parius, qui
 per idem tempus fuit, in iambo trime-
 tro. Obtinuit autem regnum Gyges
 & in eo fuit confirmatus ex Delphico
 oraculo. nam quum Lydi indigno ani-
 mo ferrent Candaulis casum, atque in
 armis essent, conuenit inter hos ac fa-
 ctionem Gygianam, vt, si oraculum
 respondisset hunc esse regem Lydo-
 rum, ipse regnaret: sin minus, principa-
 tum Heraclidis restitueret. Accepto igitur
 oraculo Gyges ita regnauit.³ Sed
 demum Pythia loquuta, Heraclidarum
 vltionem in atnepotem Gygis esse ven-
 turam. quod carmen neque Lydi neque
 ipforum reges vllius momenti fecerunt,
 priusquam exitu comprobatum est.
 Hunc in modum obtinuerunt tyranni-
 dem Mermnadæ, sublati Heraclidis.
 Gyges,⁴ tyrannide occupata, Delphos
 donaria misit non pauca, ⁵ vbi quæ
 ex argento donata visuntur, eorum ple-
 raque istius sunt. Et præter argentum,
 immensam vim auri dedicauit: po-
 suitque cum alia, tum vero (quod præci-
 pua mentione dignum est) pateras au-
 reas, numero sex, pondo triginta talen-
 torum: quæ in Corinthiorum thesau-
 ro collocata sunt. licet is thesaurus (si
 vera loqui volumus) non Corinthii po-
 puli sit, sed Cypseli Ectionis filii. Ita
 Gyges, barbarorum quos ipsi nouimus
 primus, munera apud Delphos posuit,
 secundum Midam Gordii filium, Phry-
 giæ regem. Nam & Midas obtulit re-
 giam sellam, in qua sedens iura solitus
 dicere erat, rem spectaculo dignam:
⁶ quod tribunal eodẽ quo Gyges obtu-
 lit loco, vocitatur à Delphis Gygadas,
 eius videlicet qui obtulit cognomine.
 Is igitur postquam imperio potitus est,
 arma intulit Mileto & Smyrnæ, urbem-
 que Colophonem vi cepit. Nec aliud
 vllum præclarum facinus ab eo ge-
 stum est, quum duodequadraginta an-
 nos regnauerit. Et hunc quidem nos,

¹ Ut qui non dimitteretur, nec vllam effugiendi facultatem haberet, sed cui necesse esset aut per. ² Cuius, videlicet Gy-
 gi, mem. ³ Sed id demum tamen Pythia erat loquuta. ⁴ regno occupato. ⁵ Sed cum alia plurima ex argento Delphis
 sunt ab eo posita, tum vero etiam præter arg. ⁶ Quæ sella eodem loco posita est quo Gygis pateræ: vocaturque à Delphis hoc
 eorum & argentum à Gyge oblatum, Gygæum, eius videl.

his duntaxat de eo commemoratis, mis-
 xv sum facimus. ¶ ARDYIS autem eius fi-
 lii faciemus mentionem, qui post Gy-
 gem regnavit. Hic Prienenfes expugna-
 uit, & Miletum inuasit: quo, ¹ Sardium
 tyrannidem obtinente, Cimmerici à Scy-
 this Nomadibus eiekti è sedibus suis,
 in Asiam transierunt, Sardisque præ-
 xvi ter arcem ceperunt. Quū autem vn-
 dequingaginta regnasset annos, suc-
 cessit S A D Y A T T E S Ardyis filius,
 regnavitque annis duodecim. Sadyat-
 10 ta successit A L Y A T T E S, qui cum
 Cyaxare Deiocis nepote bellavit &
 Medis: Cimmericisque exegit ex Asia,
 Smyrnam etiam à Colophone condi-
 tam cepit, & Glazomenas inuasit. ²
 Vnde non quemadmodum optabat dis-
 ccessit, sed vehementer euentu frustra-
 tus. Alia quoque opera, quum in im-
 perio fuit, dignissima memoratu edi-
 dit, quæ hæc sunt. Bello quod gessit
 cum Milesiis, à patre traditū, hac ratione
 Miletum illuc transgressus obsidebat:
 Dum fruges in regione erant adultæ,
 tunc exercitum immittebat, proce-
 dens in expeditionem ad cantum fistu-
 larum, fidiumque, ac tibiæ tam mu-
 liebris quam virilis. Quumque in a-
 grum Milesium pervenerat, non ædifi-
 cia quæ in agris erant, diruere, non in-
 cendere, non fores effringere, sed in-
 columes esse passim sinere: arboribus
 modo fructibusq; regionis peruasatis,
 rursus se recipiebat. Nam Milesii mare
 obtinebant, ut opus non esset hosti illic
 confidere. Ædificia autem idcirco Ly-
 dus non excidebat, ³ ut & Milesii ha-
 bentes vade procederent, humum sere-
 rent colerentque: & quum hoc illi fe-
 cissent, ipse cum exercitū ingressus ha-
 beret aliquid quod popularetur. Hæc
 xvi faciens, vndecim oppugnauit annis:
 per quos ⁴ duo ingentia vulnera acce-
 pere Milesii: vnum, in Limeneio (quod
 est ipsorum regionis) pugna commif-
 fa, alterum in campo Mæandri. Horum
 vndecim annorum sex adhuc apud Ly-
 dos regnabat Sadyattes Ardyis fili-
 us, qui cum exercitu terram Milesiam
 tunc inuaserat, & idem bellum con-
 flauerat: quinque reliquis eius filius A-
 lyattes, bellum quod à patre acceperat
 (ut à me superius commemoratum est)
 intentius administravit: in quo bello
 Milesios nulli ex Ioniis subleuauerunt,
 præter Chios, qui soli fuere auxilio: red-

παρήσομεν, ποσὰ τὰ ἐπιμνηστέα. Ἀρδύος
 ὃ τὴ Γύλῳ μετὰ Γύλῳ βασιλεύσαντο μνήμην
 ποιήσομεν. ὅτ' ὃ Γελύεας τε εἶλεν, ἐς Μίλητον τε
 ἐπέβαλεν. ἐπὶ τούτου τε τυραννίδος, Σαρδίων,
 Κιμμέριοι δὲ ἡγίων ὑπὸ Σκυθῶν τῶ νομάδων
 δῆλαισάντες, ἀπικέατο ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ Σαρ-
 δὶς πλὴν τῆς ἀκροπόλεως εἶλον. Ἀρδύος ὃ βα-
 σιλεύσαντος ἐνὸς δέοντα πενήτηντα ἔτα, ἐξεδέξα-
 10 πο Σαδυάτης ὁ Ἀρδύος, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτα δυ-
 ὡδεκα. Σαδυάτῃς ὃ, Ἀλυάτῃς. ὅτ' ὃ Κυ-
 ἀξάρῃ τε παρὰ Διόκειον ἀπογόνῳ ἐπολέμησε, καὶ
 Μήδισι. Κιμμέριους τε ἐκ τῆς Ἀσίας ἐξήλασε.
 Σμύρνην τε τὴν ὑπὸ Κολοφώνιος κτισθεῖσαν εἶ-
 λεν, ἐς Κλαζομένας τε ἐπέβαλεν. ἀπὸ μύνην τῶν
 τῶν ἐκ ὧς ἦλεν ἀπήλαξεν, ἀλλὰ περὶ πλά-
 σας μεγάλας. ἄλλα ὃ ἔργα ἀπεδέξατο ἐὼν ἐν τῇ
 ἀρχῇ ἀξιαπηνήτοτα τὰ δέ. Ἐπολέμησε Μι-
 λησίοις, ὡς ἀδεξάμενος ὃν πόλεμον ὡς τὸ πα-
 20 τρός. ἐπελαύνων γὰρ ἐπολιόρκησε τὴν Μίλητον
 τῶν ποτῶν. ὅπως μὲν εἴη ἐν τῇ γῇ καρπὸς ἀ-
 δρός, τῶν καὶ τὰ ἐπέβαλε τὴν στρατιάν. ἐστρα-
 τῶντο ὃ ὑπὸ συνέλῳ τε καὶ σπηκίδων, καὶ αὐτοῦ
 γυναικείου τε καὶ ἀνδρείου. ὡς ὃ ἐς τὴν Μιλησίην ἀνί-
 κητο, οἰκήματα μὲν τὰ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οὐτε κατ-
 ἐβαλεν, οὐτε ἐνέωιμαρην, οὐτε θύρας κατέ-
 30 σῶσα, ἔα ὃ καὶ χώρην ἐσάμεναι. ὃ τὰ τε δένδρεα
 καὶ ὃν καρπὸν ὃν ἐν τῇ γῇ ὅπως ἀφαιρείειν,
 ἀπαλλάσσετο ὁπίσω. τῆς γὰρ θαλάσσης οἱ Μιλησίοι
 ἐπεκράτεον, ὥς τε ἐὼς ἔδρης μὴ εἶ) ἔργον τῇ στρα-
 30 πῇ. τὰ ὃ οἰκίας οὐ κατέβαλεν ὁ Λυδὸς, τῶν δὲ εἶ-
 νεκα, ὅπως ἔχοιεν ἐν τῷ τε ὀρμώμενοι τῇ γῇ ἀνί-
 ρειν τε καὶ ἐργάζεσθαι οἱ Μιλησίοι. αὐτὸς ὃ, ἐκεί-
 νων ἔργα ζομένων, ἔχοι τι καὶ σίνεσθαι ἐσβάλλον.
 Ταῦτα ποίειν, ἐπολέμει ἔτα ἑνδεκα. ἐν τοῖσι
 βώμασι μεγάλα διφάσια Μιλησίων ἐγένετο, ἐν τε
 Λιμνήϊῳ χώρῃ τῆς σφετέρης μαχισαμένων, καὶ
 ἐν Μαγείδρου πεδίῳ. τὰ μύνην ἐξ ἔτα τῶ ἐν-
 δεκα Σαδυάτῃς ὁ Ἀρδύος ἐπὶ Λυδῶν ἦρχε, ὃ καὶ ἐς-
 βαλὼν τῆν καὶ ἐς τὴν Μιλησίην τῇ στρατῇ (Σα-
 40 δυάτῃς γὰρ ὅτ' καὶ ὃν πόλεμον καὶ σινάψας)
 τὰ ὃ πέιτε τῶν ἐπὶ τὴν ἀπόμεινα τοῖσιν ἐξ Ἀλυ-
 ατῃς ὁ Σαδυάτῃς ἐπολέμει. ὃς ὡς ἀδεξάμε-
 νος (ὡς καὶ περὶ τὸν μοι δεδήλωται) ὡς τὸ πα-
 τρός ὃν πόλεμον, περὶ τὴν ἐν τῇ γῇ. τοῖσι ὃ
 Μιλησίοις οὐδ' αὖ μοι Ἰώνων ὃν πόλεμον τῶν σιν-
 ἐπελάφρων, ὅτι μὴ Χίοι μοῦνοι. οὗτοι δὲ ὃ

1 Sardium regno potiente. 2 Vnde non cum eo quem optabat exitu discessit. 3 Ut postea prodeuntes Milesii possent terram ferere & colere: & quum &c. 4 Duas ingentes clades acc.

ὁμοῖον αἶψα τοδιδόντες ἐπιμύρεον· καὶ γὰρ δὴ πρὸς
 τεθρονοὶ Μιλήσιοι τοῖσι Χίοισι ὃν πρὸς Ἐρυθραίοις
 πόλεμον στυδίζεσκον. Τῷ δὲ δωδεκάτῳ
 ἔτει λήϊου ἐμπιπράμενους ὑπὸ τῆς στρατῆρος,
 στυλνείχθη τὴ τοιοῦδε θνέσθαι πρῆγμα· ὥς ἀ-
 φθὴ τάχιστα ὁ λήϊος ἀνέμῳ βιώμενον, ἄφατο πρὸς
 Ἀθλευαῖνης, ὅτι κλησιν Ἀσσησῆς. ἀφθὴς δὲ ὁ ἴ-
 ος κατεκρούθη· καὶ τὸ πρῶτον καὶ μὴ λόγος οὐ-
 δὲ ἐξήρετο, μετὰ δὲ, τῆς στρατῆρος ἀπικραμένης ἐς
 Σαρδίς, εὐόσησιν ὁ Ἀλυσῆς. μακροτέρως δὲ 10
 οἱ θνόμενης τῆς νόσου, πέμπει ἐς Δελφοὺς θε-
 πρῶτοις, εἴτε δὴ συμβουλεύσασιν αὐτὸς τευ, εἴτε καὶ
 αὐτῶν ἔδδξε πέμψασθαι τὸν θεὸν ἐπείρεσθαι πρὸς τῆς
 νόσου. τοῖσι δὲ ἡ Πυθίη ἀπικραμένοις ἐς Δελφὸς
 οὐκ ἔφη χρήσιν πρὶν ἢ ὃν νηὸν τῆς Ἀθλευαῖνης ἀνερ-
 θῶσιν οἱ ὃν ἐπὶ τῇ χώρῃ τῆς Μιλησῆς ἐν
 Ἀσσησῇ. Δελφῶν οἱ δὲ ἐγὼ εὐτὼ ἀκούσας γε-
 νέσθαι· Μιλήσιοι δὲ πᾶδες πρὸς πηλείοις τοῖσι, Περ-
 εΐαιδρον δὲ Κυψέλου, εἶοντα Θερασβούλῳ τῷ τό-
 τε Μιλήτου τυραννέοντι ξείνῳ ἐς ταμίαια, πρὸς 20
 θνόμενον δὲ χρηστήριον δὲ τῷ Ἀλυσῇ θνόμενον,
 πέμψασθαι ἀγγελοὺς κατεπειν, ὥς αὖτε πρὸς
 δὲ πρὸς δὲ παρὲν βουλεύεται. Μιλήσιοι μὲν τῷ
 οὕτω λέγουσι θνέσθαι. Ἀλυσῆς δὲ, ὥς οἱ
 ταῦτα ἔδεικνύλην, αὐτῇ ἐπέμπε κήρυκας ἐς Μί-
 λητον, βουλεύμενος ἀποδοῦναι ποιήσασθαι Θερα-
 σβούλῳ τε καὶ Μιλησίοις χεῖρον ὅσον αὖτε ὃν νηὸν οἱ-
 κροδμή. ὁ μὲν δὲ ἀπὸς οὗτος ἐς τὴν Μίλητον ἔ-
 30 Θερασβούλος δὲ σαφῶς πρὸς περὶ θνόμενος
 πρῶτα λόγον, καὶ εἰδὼς τὰ Ἀλυσῆς μέλλει ποιή-
 σιν, μὴ χαλᾶται τοιοῦδε ὅσος ἦν ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ
 καὶ ἐωυτῇ καὶ ἰδὼ πικρὸς, τῷ περὶ ἄπαντα στυαγα-
 γῶν ἐς τὴν ἀγορὴν, πρὸς Μιλησίοις, ἐπεὶ αὖτε
 40 ὃς σιμῆν, τότε πίνειν τε πρῶτον καὶ κῶμα
 αὐτῶν ἐς ἀλλήλους. Ταῦτα δὲ ἐποίησε καὶ πρὸς
 ἡγετῆρα Θερασβούλος, τῶν δὲ εἰ. εἰκα, ὥς αὖτε δὴ
 ὁ κήρυξ ὁ Σαρδῆσιος, ἰδὼν τε σπῶν μέγαν οἴκον κε-
 χυμένον, καὶ τῆς αὐτῆς οἰκίας ἐν ὅπῃ αὐτῆς οἰοῖτο,
 ἀφείλη Ἀλυσῆτη. τὰ δὲ καὶ ἐξήρετο. ὥς γὰρ δὴ ἰ-
 δὼν τε οὐκ ἔφη ὁ κήρυξ, καὶ εἰπὼν πρὸς Θερασβούλον 40
 τὰς ἀπολαῖς τῆς Λυδῆς, ἀπῆλθεν ἐς τὰς Σαρδίς, ὥς
 ἐγὼ πυνθαίμεθα, διὸ ὅθεν ἄλλο ἐξήρετο ἢ ἀλλο-
 γῇ. ἐλπίζω γὰρ ὁ Ἀλυσῆς σποδῆναι τε εἶναι ἰσχυρὴν
 ἐν τῇ Μιλητῇ, καὶ τὴν λέων τὴν βύαζον ἐς ὃν ἔρατο κα-
 6 κρῦ, ἥκουε τὸ κήρυκος ἰοῦσθαι τοῦ οὐκ τῆς Μιλήτου

dentes vicem ¹ quodd aliquando Milesii
 Chiis bello quod cum Erythraeis gere-
 bant, auxilia tulissent. Duodecimo au-
 tem anno incensis ab exercitu segeti-
 bus, hoc rei fieri contigit: Segetes ut e-
 rant incensæ, ² valido vigente vento,
 celerrime peruasent Mineræ tem-
 plum, cognomine Asses, quo incendio
 templum deflagrauit. ³ Neq; vilius mo-
 menti ea res in præsentia habita est:
 sed quum post exercitus reditum Sar-
 dis Alyattes decubuisset, diuturniusque
 agrotaret, Delphos misit ad deum de
 sua valetudine sciscitatum, siue alieno si-
 ue suo pte consilio ad mittendum indu-
 ctus. Nunciis autem, quum Delphos
 peruenissent, se reddituram responsum
 Pythia negavit, priusquam templū Mi-
 neræ reparassent, quod in terra Mile-
 siorum apud Allesum concremassent.
 Ita actum esse ⁴ ego Delphis accepi: sed
 Milesii his illa addunt, Periandrum, Cy-
 pseli filium, quum audisset oraculum A-
 lyatti redditū, misisse nuncium ad Thra-
 sybulum, tunc ⁵ Milesiorum tyrannum
 (cuius in primis erat familiaris) admoni-
 tum ut aliquid prospiciendo sibi consu-
 leret in præsens. Et Milesii quidem ita id
 gestum memorant. Alyattes autē, ubi
 hæc ipsi nunciata sunt, confestim cadu-
 ceatores Miletū mittit, ad ineundas cum
 Thrasybulo & Milesiis paciones tantis-
 per dum templum ædificaretur. ⁶ Dum
 caduceator Miletum venit, Thrasy-
 bulus (ut qui omnem sermonem plane
 persenserat, noratque quidnam Alyat-
 tes facere statuisset) huiuscemodi rem
 machinatur. Quod frumenti in vrbe e-
 rat vel suum ipsius vel priuatorum, id om-
 ne in forum congerit: præcipitque Mi-
 lesiis ut quum ipse signum dedisset, cun-
 cti potarent, & inter se comestationi-
 bus vterentur. Hæc Thrasybulus ea
 gratia fecit præcepitque, ut caduceator
 Sardius cernens ingentem frumenti a-
 ceruum effusum, & homines oblectatio-
 nibus vacantes, renunciaret Alyattæ.
 Quod & contigit. nam ut illa conspe-
 xit caduceator, Thrasybuloque Lydi
 mandata exposuit, reuersus est Sardis:
 & (ut ego audio) ob nihil aliud inter
 eos pacificatum est. Sperans enim A-
 lyattes vehementem penuriam rei fru-
 mentariæ Miletū esse, & populum ad
 extremum usque malorum deuenisse,
 reuerso illinc caduceatore audiebat

XVIII

XX

XXI

XXII

¹ Quod antea Milesii cum Chiis bellum aduersus Erythraeos gessissent. ² Venti adactæ, celerr. ³ Neque res hæc
 eo ipso tempore consideratu digna visa est: ⁴ Ego ex Delphis audiui. ⁵ Milesi regem (quocum illi hospitalis amicitia sum-
 ma intercedebat) adiun. ⁶ Dum caduceatores Mil. veniunt Thra. sequendo præcedentia.

xxiii

xxiv

ἐδιδραμία αὐτῷ, ἵππερ ἦν ὁπινάτος. Ποστ
 ἡζε inter eos ita conuentum est vt mu-
 tuo hospites essent ac focii: proque vno
 duo delubra apud Assesum ædificauit.
 Alyattes ipse ex morbo conualuit. Et
 quæ ad bellum quidem Alyattis cum
 Milesiis atque Thrasymbulo pertinent, ita
 habuere. ¶ Periander autem Cypseli
 filius, fuit is qui Thrasymbulo indica-
 uit oraculum, Corinthi tyrannus: cui
 maximum miraculum fuisse oblatum
 populares sui prædicant, & his Lesbii
 assentiuntur. Arionem Methymnæum
 delphino insidentem ad Tænaron fuisse
 euectum, qui erat citharædorum
 sui sæculi nulli secundus: quique pri-
 mus hominū quos nouimus, & fecit &
 nominauit & docuit Corinthi dithy-
 rambum. Hunc Arionē ferunt, quum
 permultum temporis triuisset apud Pe-
 riandrum, concupisse in Italiam Sici-
 liamque nauigare: rursusque, parta in-
 genti pecunia, voluisse Corinthum¹ re-
 uerti: & quum profecturus Tarento es-
 set, quia nullis magis quam Corinthiis
 fideret, nauigium virorum Corinthio-
 rum conduxisse. Quum igitur altum te-
 nerent,² istos Arioni insidiatos, vt eo
 deturbato, pecunia potirentur. Hoc il-
 lum intelligentem, oblata eis pecu-
 nia, mortem tantum fuisse deprecatum.
 Non persuadenti nautas iussisse vt aut
 sibi manus inferret, vt sepulturam in
 terra nancisceretur, aut illico in mare
 desiliret. Arionem ad hanc³ difficulta-
 tem redactum, obsecrasse vt quando-
 quidem ipsis ita placitum esset, pateren-
 tur se omni suo ornatu coopertum, stan-
 temque super foros, cantare: & quum
 decantasset, pollicebatur se sibi manus
 illaturum. Istos igitur (inuaserat enim
 eos libido audiendi præstantissimum
 inter homines modulatorem) ἐπὶ puppe in
 mediam nauem concessisse. Illum, in-
 duto sibi omni ornatu, ac sumpta ci-
 thara stantem super foros, inchoasse
 carmen quod dicitur orthium: eoque
 decantato, sese, vt erat ornatus, in mare
 iecisse. Et hos quidem cursum tenuisse
 Corinthum: illum vero aiunt à delphino
 exceptum, Tænaron fuisse transuectum:
 & quum ἐ delphino descendisset, Co-
 rinthum eodem habitu perrexisse: & v-
 bi peruenit, quicquid contigerat enar-
 rasse. Periandrum autem, quia non
 crederet, tenuisse hominem in custo-
 dia, nequod prodiret: ceterum curauisse

τοὺς ἐσαπτοὺς λόγους ἢ ὡς αὐτὸς κατεδόκει. μετα
 δὲ ἢ τε ἀλλὰ γὰρ σφι ἐγλύετο, ἐπὶ ὧτε ξείνους ἀλ-
 λήλοισι ἐπὶ καὶ ξυμμαχοῖς: καὶ δύο τε αὐτὶ ἐ-
 νὸς τοῖς τῇ Ἀθηνᾷ ἀκαθόμηνον Ἀλυσίας ἐπὶ
 τῇ Ἀσσησῶ, αὐτὸς τε ἐκ τῆς τοῦ σπουδῆς. καὶ
 τὰ μὲν κατὰ τὸν παρὰ Μιλησίοις τε καὶ Θερσού-
 βουλον πόλεμον Ἀλυσίας ὧδε ἔσχε. Περσείας
 δὲ ὡς Κυφέλου παῖς, ὅττι ὁ τῷ Θερσούβου-
 λῳ ὁ χρηστήριον μὲν ὤσας: ἐτυράνιδε ὃ ὁ Περ-
 σείας δὲ Κορίνθου, τὰ δὲ λέγεισι Κορίνθιοι (ὁ
 μολογέουσι δὲ σφι Λέσβιοι) ἐπὶ τῷ βίῳ θάυμα
 μέγιστον παρὰ τῶν ἄλλων. Ἀείονα δὲ Μηθυμναῖον ἐ-
 πὶ δελφίνος ἐξενειχθέντα ὑπὲρ Τάιναρρον, εὐόντα
 καθαράδιν τῷ τότε εὐόντων ὁστέονος δούτερον, καὶ
 διθύραμβον, παρῶτον αἰθέρων τῷ ἡμεῖς ἰδμεν,
 ποιήσαντά τε καὶ ὀνομάσαντά καὶ διδάξαντά ἐπὶ
 Κορίνθῳ. Τοῦτον δὲ Ἀείονα λέγουσι, τὸν πολ-
 λὸν τῷ χρόνῳ ἀφαιρέοντα παρὰ Περσείας, ἐ-
 πιθυμήσαντα πλάσσειν ἐς Ἰταλίῳ τε καὶ Σικελίῳ
 ἐργασάμενον δὲ χρήματα μεγάλα, δελήσαντα ὅτι-
 σω ἐς Κορίνθον ἀπικέσθαι. ὁρμᾶσθαι μὲν γὰρ ἐπὶ
 Τάειντος, πρὶν δύναντα δὲ οὐδαμοῖσι μάλλον ἢ Κο-
 ρινθίοισι, μισθώσασθαι πλοῖον αἰνῶν Κορίνθι-
 ων. τοὺς δὲ ἐπὶ τῷ πελάγῳ ὅτι βουλεύειν, τὸν Ἀ-
 εῖονα ἐκβαλόντα, ἔχειν τὰ χρήματα. τὸν δὲ, πω-
 ἐντα τῷ το, λίσσεσθαι, χρήματα μὲν παρῶντα
 σφι, ψυχὴν δὲ παρῶντα. οὐκ ἔστιν δὲ πεί-
 θειν αὐτὸν πύτοις, ἀλλὰ κελδεῖν τοὺς πορθμέας ἢ
 αὐτὸν ἀφαιρέσθαι μιν, ὡς αἰθέρων ἐπὶ γῆ τῇ
 ἢ ἐκπηδᾶν ἐς τὴν θάλασσαν τὴν Ἰαχίαν. ἀπ-
 ειληθέντα δὲ τὸν Ἀείονα ἐς ἀπορίαν, παρῶντα
 αἰεῖν, ἐπειδὴ σφι οὕτω δοκέοι, παρῶντα αὐτὸν ἐπὶ
 τῇ σκλῇ πᾶσι τῶν ἐπὶ τοῖς ἐδωλίοις, αἰεῖσθαι.
 αἰεῖσθαι δὲ, ὡς ἐδέκετο ἐπὶ τὸν κατεργάσασθαι. καὶ
 τοῖς ἐπὶ τῇ γὰρ ἡδονῇ, εἰ μέλλειν ἀκρύσεισθαι
 τῷ ὁρίσθῃ αἰθέρων αἰεῖσθαι, αἰαχωρήσθαι ἐκ
 τῆς παρῶντος ἐς μέσσην νῆα. τὸν δὲ, ἐπὶ τῇ τε
 πᾶσι τὴν σκλῇ, καὶ λαβόντα τὴν κηφῆν, τῇ
 ἐπὶ τοῖς ἐδωλίοις, διεξελθὼν νόμον τὸν ὁρ-
 ῶν. τελευτῶντος δὲ τῷ νόμου, ῥίψαι μιν ἐς τὴν
 θάλασσαν ἐπὶ τὸν, ὡς εἶχε, σὺν τῇ σκλῇ πᾶ-
 σι. καὶ τοὺς μὲν ἀποπλέειν ἐς τὴν Κορίνθον. τὸν δὲ
 δελφῖνα λέγουσι ὑπολαβόντα, ἐξενειχθῆναι ἐς Τά-
 ναρρον. ἀποβαλόντα δὲ αὐτὸν χωρὲς ἐς Κορίνθον σὺν
 τῇ σκλῇ. καὶ ἀπικέμενον ἀπὸ τῆς πᾶσι τῇ
 νός. Περσείας δὲ ὑπὸ ἀπίστῃς Ἀείονα μὲν
 ἐπὶ φυλακῇ ἔχειν, οὐδαμῇ μεπείντα, αἰαχῶς δὲ

1 Hic opinio est potius recto, vel rectior sum. 2 Istos machinatos esse vt Arione deturbato, pec. 3 Consilii inopiam.

ἔχον τῷ περὶ μέων ὥς δὲ ἄρα παρῆναι αὐτὰς κλη-
θέντας, ἰσορέεσθαι εἴ τι λέγῃεν περὶ Ἀρείονος. φα-
μύων δὲ ἐκείνων ὥς εἴη τε σῶς περὶ τὴν Ἰταλίην, καί
μιν ὅτι πρὸς ὅσοντα λίποιεν ἐν Τάραντι, ὅτι φημὶν αἰ-
σφι δὲ Ἀρείονα, ὡς περὶ ἔχον ὅξε πηδῆσαι καὶ τὸς, ἐκ-
πλαγῆντας, ἐκ ἔχειν ἐπὶ ἐλεγχόμενους ἀνιέεσθαι.
ταῦτα μὲν νυν Κορίνθιοι καὶ Λεσβίοι λέγουσι. καὶ
Ἀρείονος ὅτι ἀνὰ θημα χάλκεον καὶ μέγα ὅτι Τα-
νάρ, ὅτι Δελφῖνος ἐπεὶ ἄνδρος. Ἀλυαί-
της δὲ Ὀυδῶς δὲ περὶ Μιλησίους πόλεμον διενεί-
χας, μετὰ τὸ τελεθῆναι, βασιλεύσας ἔπειτα ἐπὶ καὶ
πεντήκοντα αἰέθηκε δὲ, ἐκφυγὼν τῷ Ἰῶσον, δούτερος
δὲ τῷ οἰκίῃς ταύτης, ἐς Δελφὸς χρητῆρα τε δό-
γυρον μέγα, καὶ ὑποκρητὴρ δὲ σιδήρεον χύλην,
θῆς ἀξιὸν δὲ πύργον τὸν Δελφοῖσι ἀνὰ θημά-
των. Γλαύκῃς τὸ Χίον ποίημα, ὅς μινος δὲ πύργον
ἀνδρῶν σιδήρεον χύλησιν ἐξέδρε. Τελεθῆ-
σαντος δὲ Ἀλυαίῃς, ὅξε δὲ ἐξάτο τὸ βασιλεῖν Κροί-
σος ὁ Ἀλυαίῃς, ἐπὶ ἐὼν ἡλικίῃν πέντε καὶ τε-
λέκοντα ὅς δὲ Ἑλλάνων περὶ τοῖσι ἐπεθήκατο Ἐφε-
σίοισι. ἔνθα δὲ οἱ Ἐφέσιοι πολιορκούμενοι ὑπὸ αὐ-
τῷ, αἰέθησαν τὸ πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι, ὅξε ἀφαιτες ἐκ
τῷ ὑποδοχίον ἐς τὸ τεῖχος. ἔστι δὲ μετὰ τὸν παλαιῆς
πόλιος, ἡ τότε ἐπολιόκετο, καὶ τῷ ἡν, ἐπὶ τὰ δίοι.
περὶ τοῖσι μὲν δὲ τούτοις ἐπεχίρησε ὁ Κροῖσος· με-
τὰ δὲ, ἐν μέρει ἐκείνοις ἰώνων τε καὶ Αἰολέων, ἄλ-
λοις ἄλλας αἰτίας ὅτι φέρων, τῷ μὲν ἐδύνατο μέ-
ζονας παρὰ βέλκην, μέζονα ἐπαινώμενος, τοῖσι δὲ
αὐτέων, καὶ φάλαγγας ὅτι φέρων. Ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ
Ἀσίῃ Ἑλλήνες κατεγράφατο ἐς φόρου ἀπαγωγῇ, 30
ὅς δὲ ἔπειτα ἐπινόεε, νέας ποιησάμενος, ὅτι χρέος
πῶσι νησιώτησι. εὐνῶν δὲ οἱ πύργων ἐπὶ μὲν ἐς τὴν
ναυπηγίαν, οἱ μὲν Βίαντα λέγουσι δὲ Πριηνεῖα ἀπ-
7 κροῖον, χύμενον ἐς Σαῶντας, οἱ δὲ, Πιττακὸν δὲ Μιτυλη-
ναῖον. εἰσαγμένου δὲ Κροίσου εἴ τι εἴη νεώτερον περὶ
τῷ Ἑλλάδα, εἰπόντα τὰδε, κατὰ παλαιὰν τῷ ναυ-
πηγίαν, ὧς βασιλεῦς, νησιώται ἴσταν στυγέοι-
ται μὲν ἐν, ἐς Σαῶντας τε καὶ ὅτι σε ἔχοντες ἐν τῷ
στρατεύεσθαι. Κροῖον δὲ, ἐλπίσαντα λέγειν ἐκ-
10 νον ἀληθέα, εἰπεῖν, Αἰ γὰρ τῷ το θεοὶ ποιήσονται ὅτι
νόν νησιώται, ἐλθεῖν ἐπὶ Λυδῶν πᾶδας στυγέοι-
σι. τὸ δὲ, ὑπολαβόντα φάμα, ὧς βασιλεῦς, περὶ
15 μὲν μοι φαίνεται εὖ εἶσαδαι νησιώταις ἰππευομένοις
λαβόν ὅτι νησιώταις εἰκότα ἐλπίζω. νησιώταις δὲ πᾶ-
18 καίς ὅτι χύμενον ἄλλο ἢ ἐπεὶ τε τὰ χύμενον ἐπύθοντο σε
da spe. Verum quid aliud insulanos optare censes 3 quam, simulac audierint constitu-

ut nautas haberet. Eos accitos, ubi adfu-
erunt, percontatū siquid de Arione me-
morarent: & referentibus illum sospi-
tem circa Italiam agere, fortunatumque
Tarenti se reliquisse, Arionem apparuisse
eodem quo defluisse habitu: istos ter-
refactos, nihil amplius habuisse quod
convicti inficiarentur. Hęc Corinthii ac
Lesbii aiunt: extratque apud Tænarum
1 ingens Arionis ex ære donariū, super
delphinum sedens. Porro Alyattes Ly-
20 dus, confecto cum Milesiis bello, post-
ea, quum septem & quinquaginta re-
gnasset annos, vita excessit: qui secūdis
ex hac domo, quum ē morbo conua-
luisset, apud Delphos dedicavit gran-
dem ex argento pateram: itemque al-
teram ex ferro paruulam, compactilem,
spectatu dignam inter omnia quæ sunt
Delphis donaria: opus Glauci Chii, qui
solus omnium compactionem ferri ex-
cogitavit. ¶ Defuncto Alyatte, succes-
sit in regno CROESVS, annos natus
25 quinque & triginta: qui primus Græ-
corum Ephesiis bellum intulit. Vnde
Ephesii ab eo obsessi, urbem Dianę do-
narunt, fune ex æde Dianę ad murū alligato.
Est autem inter veterem urbem
quæ tunc obsidebatur, & templum,
septem stadiorum interuallum. Hos
primos Cræsus aggressus est, deinde ve-
ro carptim singulos Ionum Æolumq;
alias in alios caussas prætendens, ut in
quosque maximas reperire poterat: in
quosdam etiam friuola causatus. Po-
30 stea vero quam Græcos in Asia subegit
ad tributum pendendum, tunc consti-
tuit ædificatis nauibus aggredi insula-
nos. Ad quas compingendas, quum om-
nia in expedito essent, dicunt alii Bi-
antem Prienæum, alii Pittacum Mity-
lenæum, quum se Sardis contulisset, in-
terrogatum à Cræso numquid apud
Græciam noui esset: respondisse quod
illum à compingenda classe inhibuit.
Inquit enim, Insulani, ὁ rex, 2 decem
millia equorum coemerunt, habentes
in animo aduersus Sardis atque te
exire in expeditionem. Et Cræsum
vera loqui ratum, dixisse, Vtinam dent
dii hanc insulani mentem Lydos inua-
dendi cum equis. Atque hunc excipi-
entem dixisse, Videris mihi, ὁ rex, cupi-
de vota facturus ut insulanos in conti-
nente adipiscaris equitâtes, haud absur-

xxv

xxvi

xxvii

1 Legit μέγα, non οὐ μέγα, id est, non magnum. Deinde omittitur ἀνδρῶν, id est homo, post sedens. Nisi quis malis, delphino in-
fidens homo. 2 Vel, Infinitum equitatum coemunt. 3 Quam quoniam audierunt consti-

iſſe te aduerſus ſe claſſem ædificare, ut naſti Lydos in mari intercipient, te- que pro his Græcis quos tu in conti- nente ¹ tibi adiecisti, vlciscantur? ² Hoc ſermone delectatum admodum Crœ- ſum, atque inductum (eſt enim viſus ille perquã ſcite dixiſſe) ab ædificanda claſſe deſtituiſſe, atque ita cum Ionibus qui in- ſulas incolerent, hoſpitiū contraxiſſe. Interiecto autem tempore, ſubaſtis ſer- me omnibus qui intra Halym colunt: nam præter Cilices ac Lycios ceteros omnes Crœſus in ſuam poteſtatem re- degit, qui ſunt, Lydi, Phryges, My- ſi, Mariandyni, Chalybes, Paphlago- nes, Thraces, Thynique & Bithyni, Ca- res, Iones, Doreſ, Æoles, Pamphylii. ¶ His inquam ſubaſtis, & potentia Ly- dorum per Crœſum aucta, contulerunt ſe Sardis opibus florentes, tum cete- ri omnes è Græcia ſophiſtæ, qui ea tem- peſtate erant, pro ſe quiſque profici- ſcentes: tum vero Solon, vir Athenien- ſis, qui quum leges iubentibus Atheni- enſibus tuliſſet, decem annos per cauſa- m contemplandi, nauigando erat per- egrinatus, ut ne quam legum quas con- diderat abrogare cogeretur. Nam hoc Athenienſes ipſi facere nequibant, ma- ximo iureiurando adaſti ad eas decem per annos ſeruandas quas ipſis Solon condidiſſet. Harum itaque legum ac contemplandi gratia Solon peregre pro- ſectus, in Ægyptum ad Amasim ſe con- tulit, & Sardis ad Crœſum. Eo quum perueniſſet, hoſpitaliter in regiã à Crœ- ſo exceptus eſt: tertioque aut quarto quam venerat die, iuſſu Crœſi, miniſtri circumduxerunt hominem circa the- ſauros: omniaque quæ illic inerant ma- gna ac beata, oſtendarunt. Eum porro contemplatum cuncta, & ut ſibi oppor- tunum fuerat intuitum, talibus percon- tatus eſt Crœſus, Hoſpes Athenienſis, quia multus ad nos rumor de te emana- uit ob tuam ſapientiam, tuamq; ³ diſcur- ſationem, qui philoſophando permul- ta videndi gratia es peregrinatus: ideo mihi nunc cupido inceſſit ſciſcitandi ex te ⁴ ecquem vidisti omnium beatissi- mum. Sperans videlicet ſe inter homi- nes beatiffimum eſſe, ita ſciſcitabatur. Solon autem nihil admodum aſſen- tatus, ſed ut res erat reſpondens, Ego vero (inquit) ô rex, vidi beatiffimum Tellum

μέλλοντα ὅτι σφίσι ναυπηγέσθαι νέας, λαβεῖν
 ὁρᾶσθαι Λυδούς ἐν θαλάσῃ, ἵνα ὑπὸ τῶν ἐν
 τῇ ἡπείρῳ οἰκηθῶν Εὐλαίων τίσονται σε, τοὺς οὖν
 δουλώσας ἔχεις; κέρτα τε ἡδῆναι Κερίσσην τὰ ἔπι-
 λόγῳ· καὶ οἱ (παραφύεως γὰρ δόξα λέγῃ) πει-
 θόμενοι, παύσασθαι τῆς ναυπηγῆς· καὶ οὕτω τοῖ-
 σι τὰς ἡσυχίας οἰκηθῶσι Γῶσι ξεινίῳ συνεθήκα-
 το. Χρόνου δὲ ἐπιγνομένου, καὶ καταστραμμέ-
 νων σχεδὸν πύργων τῶν ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν οἰ-
 κηθῶν. πλὴν γὰρ Κιλικίων καὶ Λυκίων, τοὺς
 ἄλλους πύργους ὑπὸ ἐαυτῶν εἶχε καταστράμα-
 νος ὁ Κερίσσης. εἰσὶ δὲ οἵδε, Λυδοί, Φρύγες, Μυσοί,
 Μακεδωνοί, Χάλυβες, Παφλαγῆνες, Θρη-
 κες, οἱ Θυωοί τε καὶ Βιθυοί, Καῖρες, Ἰῶνες, Δω-
 ρεῖες, Αἰολεῖς, Πάμφυλοι. Καταστραμμένων
 δὲ τούτων, καὶ παρασκευασθέντων Κερίσου Λυ-
 δοῖσι, ἀπικνέοντα εἰς Σάρδεις ἀναχωρούσας πλῆ-
 ται ἄλλοι τε οἱ πύργες ἐκ τῆς Εὐλάδος σφισαί,
 οἱ τῶν οὖν χρόνον ἐτύγχανον ὄντες, ὡς ἑκα-
 τος αὐτῶν ἀπικνέοντο· καὶ δὴ καὶ Σόλων, ἀ-
 νὴρ Ἀθηνᾶς, ὃς Ἀθηνᾶοισι νόμους καλῶσα-
 σι ποιήσας, ἀπεδήμησε ἔτεα δέκα, κατὰ θεω-
 ρίαν παρῆσαν ἐκπλώσας, ἵνα μὴ δὴ πῖνα τῶν
 νόμων αἰαγκαδῇ λύσας τῶν ἔτεο. αὐτοὶ γὰρ οἱ
 οἱοί τε ἦσαν αὐτῷ ποιῆσαι Ἀθηνᾶοι. ὁρκοῖσι γὰρ
 μεγάλοισι κατείχοντο, δέκα ἔτεα χρῆσθαι νό-
 μοις τοῖς ἀπὸ σφίσι Σόλων θῆται. Αὐτῷ δὴ
 ὦν τούτου καὶ τῆς θεωρίας ἐκδημήσας ὁ Σόλων
 εἵνεκα, εἰς Αἴγυπτον ἀπῆκετο παρὰ Ἀῖμασιν, καὶ
 δὴ καὶ εἰς Σάρδεις παρὰ Κερίσσην. ἀπικόμενος
 δὲ, ὁξείνιζεν ἐν τοῖσι βασιλεῦσι ὑπὸ τῷ Κερί-
 σου· μετὰ δὲ ἡμέρῃ τετάρτῃ ἢ πεντῇ, καλῶ-
 σαντος Κερίσου, ὃν Σόλινα θεράποντες παῖ-
 δον κατὰ τοὺς θησαυροὺς, καὶ ἐπεδείκνυνον πύργα
 ὄντα μεγάλα τε καὶ ὀλβία. θεσπόμενοι δὲ μὴ τὰ
 πύργα εἶναι μεγάλα τε, καὶ σκεψάμενοι ὡς οἱ οὐκ
 κατὰ χρεὸν ὦν, εἶρετο ὁ Κερίσσης παῖδε, εἶπε Ἀ-
 θηνᾶε, παρ' ἡμῶν γὰρ παρὲς σέο λόγος ἀπῆκεται
 πολλὸς, καὶ σφίσις εἵνεκεν τῆς σῆς καὶ παλαιῆς, ὡς
 φιλοσόφων, τῆς πολλῆς θεωρίας εἵνεκεν ἐπελή-
 λυτας· νῦν ὦν ἡμεῖς ἐπείρεσθαι με ἐπὶ τῇ σέ, εἴ-
 τινα ἢ δὴ πύργων εἶδες ὀλβιώτατον. ὁ μὲν, ἐλ-
 πίζων ὅτι αὐτῶν ὀλβιώτατος, ταῦτα ἐπα-
 ρώτα. Σόλων δὲ, ὁρᾶν ὑποθωπύσας, ἀλλὰ τὰ
 ὄντα χρῆσάμενος, λέγει, ὦ βασιλεῦ, Τέλλου

1 In servitutem redegit. 2 Hoc illius ita respondentis sermone del. *Vol.* His verbis quibus sermonem ipsius exceperat. *Alioquin ἢ πλὴν ἔσσης pro λόγῳ.* 3 Vagam peregrinationem [*proprie vagationem*] quam, utpote philosophari volens, multa videndi studio confecisti. 4 An quæpiam vidi.

I

10

20

30

40

B

" καὶ τοὶ ὅτι ὡς περὶ χώρῃ ὁ δὲ μὴν κατὰ κλέει παρὴν
 " ἐωυτῇ παρέχουσα, ἀλλὰ ἄλλο μὲν ἔχει, ἐπεὶ δὲ
 " ὅτι δέεται· ἢ ὅτι τὰ πλείεστα ἔχει, ὅτις ἔστιν αὐτῇ. ὡς
 " ὅτι αὐτῶν τοῦ σώματος ἐν ὅσῳ αὐτὰρ κλέει ὅτι. ὁ μὲν
 " γὰρ ἔχει, ἄλλου ὅτι δέεται ὅτι. ὅς δὲ αὐτῶν πλεί-
 " στα ἔχει, ἀφ' αὐτῶν, καὶ ἐπειτα τελευτήσῃ διχαί-
 " εως δι' βίον, ὅτι παρ' ἐμοὶ ὁ οὐνομα τῶν, ὡς
 " βασιλῆς, δίκης ὅτι φέρεται. σκοπεῖν δὲ χρὴ
 " πᾶν δὲ χρῆματος τὴν τελευτήσῃ ἀποθήσεται. πολ-
 " λοὶ γὰρ δὴ ὑποδέξας ὅλον ὁ θεός, περὶ ῥίξας αἰε-
 " ρεψε. Ταῦτα λέγων τὰς Κροίσου, ὥς ἔτε ἐ-
 " χαιρίζετο, ὅτε λόγῳ μιν ποιησάμενος ὁ δὲ νός, ἀπο-
 " πέμπεται· καὶ τὰ δὲ ξας ἀμαθία ἔτι, ὅς τὰ παρε-
 " όντα ἀγαθὰ μετῆς, τὴν τελευτῇ πᾶν δὲ χρῆματος
 " ὁρᾷ ἐκέλευε. Μετὰ ὅτι Σόλων οἰχομένην, ἐ-
 " λαβεῖ ἐκ θεῶν νέμεσις μεγάλη Κροίσου, (ὡς εἰχά-
 " σαι) ὅτι ἐνόμισεν ἐωυτῇ ἔτι αὐτῶν τοῦ ἀπὸ τῶν ὁλ-
 " βιώτατοι. αὐτῇ δὲ οἱ ὁδόντι ἐπέστη ὁνειρος, ὅς οἱ τὴν
 " ἀληθείην ἐφάνη τῶν μελλόντων γινέσθαι κακῶν
 " κατὰ τὸν παῖδα. ἦσαν ὅτι τὰς Κροίσου δύο παῖδες· τῶν
 " οὐτέρως μὲν διέφθαρτο· (ὡς γὰρ δὴ καφός) ὁ δὲ ἐ-
 " τερος, τῶν ἡλικίων μακρόν τὰ πᾶν ταῦτα περὶ. οὐνο-
 " μα δὲ οἱ ὡς Ἀ' τυς. τῶν τοῦ δὴ ὦν τὸν Ἀ' τῶν σημάζει
 " τὰς Κροίσου ὁ δὲ νός ὡς ἀπολέει μιν αἰχμῇ σιδη-
 " ρῇ βληθείη. ὁ δὲ ἐπεί τ' ἐξηγέρθη, καὶ ἐωυτῇ
 " λόγῳ ἔδωκε, κατὰ ῥῶν δὴ στας τὸν ὄνειρον, ἀγεται μὲν
 " τὰς παρὰ γυναικας· ἐωυτῇ ὅτι ἐρατῆ ἔστιν μιν τῶν
 " Λυδῶν, οὐδαμῇ ἐπὶ ὅτι τοιοῦτον ὁρῆμα ἐξέπεμ-
 " πε. ἀκύντια ὅτι ἐδράχια, καὶ τὰ τοιαῦτα πᾶν ταῦτα τοῖ-
 " σι χρεόνταις πόλεμον ἀνδραποιοί, ἐκ τῶν αἰδρεῶ-
 " 27 ουνόμα, καὶ ἐκ χρομίσας, ἐς τοὺς θαλάμους· σπυρίνο· μὴ τι
 " οἰκρεμάμενον τὰς παρὰ δὲ ἐμπόση. ἔχοντος δὲ
 " οἱ ἐκ χειρὸς τῶν παρὰ δὲ τὸν γάμον, ἀπικρέεται ἐς τὰς
 " Σαρδεις αἰὲρ συμφορῇ ἐχόμενος, καὶ οὐ καθαρός
 " χεῖρας ἐὼν, Φρυγῶν μὲν γυνῇ, γυνεὸς ὅτι βασιλῆς.
 " παρὰ τῶν ὅτι ἐς τὰς Κροίσου οἰκία, καὶ νόμους τὰς ἐ-
 " πιχωρεῖς καθαροῦ ἐδέετο ὅτι κυρῆσαι. Κροί-
 " σος δὲ μιν ἐκάθηρε. ἐστὶ δὲ τῶν πλησίων ἡ κατὰ ρας
 " τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Ἑλλήσι. ἐπεί τε ὅτι τὰ νομιζό-
 " μενα ἐποίησε ὁ Κροίσος, ἐπιωθαίετο ὁ δὲ νός τε καὶ τίς
 " εἴη λέγων τὰς, Ἀνδραποιοί, τίς ἔστι ἐὼν, καὶ ὅτι τὸν Φρυ-
 " γίης ἔκων, ὅτις ἔστι ἐμοὶ ἐγγύς; τίνα τε αἰδρεῶν ἢ γυ-
 " ναικῶν ἐφόνδους; ὅτι ἀμείβετο, ὡς βασιλῆς, Γορ-
 " δίω μὲν τοῦ Μίδω εἰμι παῖς, ὁνομάζομαι δὲ

bile est: sicut nec una regio cuncta si-
 bi ipsi suppeditat: sed aliud habens, alio
 indiget: quæ tamen habet plurima, ea est
 optima. quemadmodum etiam hominis
 corpus unum aliquod non est consum-
 matum: quia aliud habet, alio caret. Sed
 quisquis horum plurima constanter ha-
 buerit, & postea placido animo è vita
 excesserit, hic apud me nomine hoc,
 veluti rex, donari meretur. Omnis au-
 tem rei oportet inspicere exitum, quod sit
 euasura: quoniam multos deus, quibus
 2 fortunas suppeditauerat, radicitus e-
 uertit. Hæc Solon, neque assensando
 Cræso, neque vilius eum momenti fa-
 ciendo, loquutus dimittitur: saneque est
 visus esse indoctus, qui bonis præsen-
 tibus prætermisissis, iuberet omnium re-
 rum inspicere exitum. ¶ Post abitum
 Solonis ingens deorum indignatio Cræ-
 sum excepit, quod (ut coniectare licet)
 seipsum omnium hominum beatissi-
 mum arbitraretur. Statim igitur ei
 quiescenti somnium oblatum est, veri-
 tatem indicans malorum quæ circa fi-
 lium erant euentura. Erant autem Cræso
 liberi duo: quorum alter 3 qui mutus, in-
 utilis erat: alter inter æquales in omni-
 bus longe primus, nomine Atys. Hunc itaque
 Atym Cræso significat somnium, fore ut
 ferrea cuspis traiectum interimeret. Ex-
 perrectus, & secum rem ver-
 sans, somnio territus, accipit filio vxo-
 rem: & quum solitus esset præesse copiis
 Lydorum, nusquam eum amplius ad tale
 munus dimittit: iacula & hastas, omnia-
 que huiusmodi quibus homines in
 bello vtuntur, è porticibus amouens, in
 thalamos infert, nequid suspensum in fi-
 lium decideret. Quum autem nuptias
 filii in manibus haberet, aduenit Sar-
 dis quidam in calamitate positus, mani-
 busque non puris, natione Phryx, regio
 ex genere. Hunc, quum ad ædes Cræsi
 venisset, exrituque domestico, ut sibi
 expiari liceret, orasset, Cræsus expiauit.
 Modus autem expiandi propemodum
 is est apud Lydos qui apud Græcos. Vbi
 vero legitima peregit Cræsus, percon-
 ratus est unde ille, quisnam foret, in-
 quiens, Homo, quis tu? & quo Phrygiæ
 loco profectus, domesticus mihi factus
 es? & quem virum aut quam feminam
 interemisti? Ad quæ ille respondit, 3 Mi-
 dx, Gordio prognati, sum filius, nomine

1 Is (meo quidem iudicio) dignus est, δ rex, qui nomē illud ferat. scribendo δ βασιλεύ, pro ὡς βασιλεύς. 2 Felicitatem ostenta-
 bat. 3 Vitio corporis laborabat: erat enim surdus. 4 Μίδω μὲν τοῦ Γορδίου. Sic etiam in sequentibus.

Adraſtus: quia fratrem meum ipſius im-
prudēs interemi, ad ſum eiectus à patre,
& omnibus rebus exutus. Crœſus autē
inuicem ad eum his verbis inquit, Ex vi-
ris nobis amicis oriundus es, & ad ami-
cos veniſti: hīc in noſtris ædibus tu ma-
nens, nullius rei indigebis. Iſtam por-
ro calamitatem quam leuiſſime feren-
do, plurimum lucrificies. Atque ille
quidem apud Crœſum domicilium ha-
buit. ¶ Verum per hoc idem tempus

XXXVI

buir. ¶ Verum per hoc idem tempus apud Olympum montem Myfiæ, aper eximiæ magnitudinis extitit, qui ex hoc monte progressus, Myforum opera peruastabat: quemque sæpenumero Myfi aggressi, nihil admodum mali ei fecerāt, sed ab eo acceperant. Ad extremum igitur missis ad Crœsum nunciis ita dixere, Apparuit, ô rex, apud nos maximus aper, qui agrestia corrumpit opera: quem itudiofissime captantes, interimere tamen non valuimus. Nunc itaque te obsecramus vt nobiscum filium tuum ac delectos iuuenes canesque mittas, quò belluam è regione tollamus. Hæc illis precantibus, Crœsus sômnia memoria repetens, ita respondit, Filii quidē mei nolite amplius facere mentionem: neque enim eum vobis dimitterem. nam est nouus maritus, & ista nunc sunt ei cordi. Lydorum tamen delectos & venatores omnes cum canibus vna mittam, mandaboque euntibus vt promptissime vobiscū belluā de regione summoueant. Hæc

XXXVII

Crœsus respondit. Cuius verbis quum contenti ¹ non essent Mysii, interuenit Crœsi filius, auditisque quæ Mysii precarentur, & Crœso negante cum illis missurum se filium, hæc inquit ad eum adolescens, ² Pater, quæ nobis antehac aliquando honestissima ac magnificentissima erant, vel in bella vel in venationes eundo, specimen sui dare, horum utroque nunc exclusum me tenes, nulla in me animaduersa neque ignauia neque socordia. Nunc ergo quibus me oculis conspici oportet euntem in forum, atque illinc redeuntem? qualis ciuibus, qualis vxori recens nuptæ videbor? cui illa viro videbitur nupta? Proinde me tu aut sinas venatum ire, aut mihi verbis persuadeas, potiora ista esse quæ facis. Cui respondens

XXXVIII

A'δρηςτος. Φοιδύσας δὲ ἀδελφεόν ἐμεωῦτ' ἄε-
κων τὰ σφείμι, δέληλα μὴός τε ὑπὸ τῷ πατρὸς,
καὶ ἐξερημύος πόρυτων. Κροίσος δὲ μιν ἀμείβετο
τοῖςδε, Αἰδρωῖν τε φίλῳ τυγχάεις ἐκ γένος ἐών,
καὶ ἐλήλυθας ἐς φίλους· εἴτα ἀμηχανήσεις χρη-
ματος σθένος, κλέων ἐὺ ἡμετέροις. συμφορῶν ^ᾗ ἡματιν.
δὲ ταῦτ' ὥς χρυσότατα φέρων, κερδισμένους πλεῖ-
στον. ὁ μὲν δὴ διαίεται εἵχε· ἐὺ Κροίσου. Εἰν ^ᾗ οὐ Κροί-
δὲ τὰ αὐτὰ χρεῖα τούτω, ἐὺ τὰ Μουσῶν Οὐλύμ-
¹⁰ τω σουὸς χρῆμα γίνεται μέγα· ὀρμώμενος ὃ σὺ
ἐκ τῷ οὔρεος τούτου, τὰ τῶν Μουσῶν ἔργα ἀφα-
φθείρεσκε. πολλὰ καὶ τοῖς Μουσῶν ἐὺ αὐτὸν ἐλθόν-
τες, ποιεέσκον μὲν σθένος κακόν, ἔπασχον δὲ πρὸς
αὐτόν. τέλος δὲ ἀπικόμενοι τῷ δὲ Κροίσου τῶν
Μουσῶν ἀγγέλῳ, ἔλεγον τάδε, Ωἱ βασιλεῦ, υἱὸς χρη-
μα μέγιστον διὰ φαίνῃ μιν ἐὺ τῇ χώρῃ, ἐς τὰ ἔργα
ἀφαφθεῖται. τῶν περὶ τὸν πορθυμέου μὲν ἐλέει, οὐδὲ
ναίμεθα. νῦν ὧν περὶ δεόμεθα σεῦ, ὅν παιδά καὶ
λοχαδας νεπιίας καὶ κύνες συμπέμφαι ἡμῖν, ὥς
²⁰ αἰ μιν δέλω μὲν ἐκ τῆς χώρας. οἱ μὲν δὴ τούτων
ἐδέοντο· Κροίσος δὲ μνημονεύων τῷ οὔρειον τὰ ἐ-
πεα ἔλεγέ σφι τάδε, Παιδὸς μὲν πρὸς τῷ ἐμοῦ μὴ
μνηστῆτε ἐπὶ· οὐ γάρ αὖ ὑμῖν συμπέμφασμαι (ιε-
όραμός τε γάρ βῃ, καὶ ταῦτά οἱ νῦν μέλει.) Λυ-
δῶν μὲν τοὶ λοχαδὰς καὶ οἱ κυνηγετοὶ πρὸς συμ-
πέμφω. καὶ ἀφελώσομαι τοῖσι ἰούσι, (ἔ) ὥς
περὶ μοι τοῖσι σκευάζεσθαι ὑμῖν ὅ θηρίον ἐκ τῆς
χώρης. Ταῦτα ἀμείψατο. Σποχρεωμένοι δὲ
τούτοις τῶν Μουσῶν, ἐπεισέρχεται ὁ τῷ Κροίσου
³⁰ παῖς, ἀκηχρὸς τῶν ἐδέοντο οἱ Μουσῶν. οὐ φαμένου
δὲ τῷ Κροίσου τὸν γε παῖδά σφι συμπέμφειν, λέ-
γει πρὸς αὐτόν· ὁ νεπιῆς τάδε, Ωἱ πάτερ, τὰ κάλ-
λιστα πρὸς ἐπὶ καὶ ἠριαιότατα ἡμῖν νῦν, ἐς τε
κλέμοις καὶ ἐς ἄλλας φοιτούντας διδοκίμει· νῦν
δὲ ἀμφοτέρων με πύτων σποχρησίως ἔχεις, ὅτε τι-
να διελίην μοι παρεδὼν, οὔτε ἀθυμήν. νῦν τε ποι-
σί με χρὴ ὅμμασι ἐς τε ἀγορεύει καὶ ὅς ἀγορῆς φοι-
τούντα φαίνεσθαι; κύϊος μὲν τις τοῖσι πολιτησὶ δό-
ξω (ἔ); κύϊος δὲ τίς τῇ νεογάμου γυναικὶ; κύϊος ὃ ἐκεί-
⁴⁰ νη δοξεῖ ἀνδρὶ σκυοκέφει; ἐμὲ δὲ σὺ ἢ μέγας ἰέναι ὅτι
τίλῳ θύρην, ἢ λόγῳ αἰάπφσον ὅπως μοι ἀμείνω βῇ
ταῦτα ὅτε ποιούμενα. Αἰμείβεται Κροίσος τοῖς-
δε, Ωἱ παῖ, οὔτε διελίην, οὔτε ἄλλο σθένος ἄλλαι

10

auiam, neque quod aliud quippiam iniucundum

1 *Legit ovis δαρχισμωτων. quae eff. vera lectio videtur.* 2 Antehac quidem, pater, nobis licebat ex rebus pulcherrimis, & in primis generosis, nempe bella & venationes frequentando, nominis celebritatem quaerere. at tu nunc utroque istorum ex. l.

" παριδών τοι, ποιέω ταῦτα· ἀλλ' ἄ μοι ὄψις οἰείρου
 " ἐπὶ τῷ ὕπνῳ ὅππῃ τὰ ἔφη σὲ ὀλίγη χρόνιον ἔσεσθαι.
 " ἔπειθ' ὅτ' αἰχμῆς σιδηρῆς ἀπολέεσθαι. πρὸς ὧν
 " πλὴν ὅφιν ταῦτά γε, τὸν τε γάμον τοι τῶτον ἔαυευσσας,
 " καὶ ὅτ' ἐπὶ τὰ πρὸ λαμβανόμενα οὐκ ἀποπέμπω,
 " φυλακὴν ἔχων ἰκῶς διωαίμεν ὅτ' ἐμῆς σε
 28 ἡ γὰρ " ζῶης ἀφαιρέσει. " εἰ γὰρ μοι μωῶς τὴν γαί-
 " νης ἐὼν παῖς· ὅν γὰρ δὴ ἔτερον, διεφθαρμένον τὴν
 " ἀχλὺν, οὐκ εἶναι μοι λογίζομαι. Ἀμείβεσθαι ὁ
 " ἱερώης τοῖςδε, Συγῆώμην μὲν ὧ πάτερ τοι, ἰδόντι γε
 " ὅφιν τοιαύτην, πρὸς ἐμὴν φυλακὴν ἔχειν. ὃ δὲ οὐ
 " ματαίη, ἀλλὰ λελήθη σε ὁ νόστιον, ἐμὲ τοι δίκαιον
 " ἔστι φράζειν. Φῆς τοι ὁ νόστιον ἔπειθ' αἰχμῆς σιδη-
 " ρῆς φαίμαι ἐμὲ τελευτήσῃ· ὅς δὲ καὶ μὲν εἰσι
 " χεῖρες, καὶ δὲ αἰχμὴ σιδηρῆ, καὶ σὺ φοβέαι· εἰ μὲν
 " γὰρ ἔπειθ' ὁδοίτος τοι εἴπε τελευτήσῃ με, ἢ ἄλλου
 " τευ ὅ, πὶ τούτῳ ἔοικε, χρεὼν δὴ σε ποιέειν τὰ ποιέεις·
 " καὶ δὲ ἔπειθ' αἰχμῆς. ἐπεὶ τε ὧν οὐ πρὸς ἀνδρας
 " ἡμῖν γίγεται ἢ μάχῃ, μέγας με. Ἀμείβεσθαι Κροί-
 " σος τοῖςδε, ὦ παῖ, ἔστι τῇ μενικᾷ γνώμῃ ἀπο- 20
 " φαιῶν πρὸς τῶ ἐνυπνίου. ὡς ὧν νενικημένος ἔπειθ'
 " σέο, μεταγινώσκω, μετήμῃ τί σε ἰέναι ὅτ' ἐπὶ τὴν ἀ-
 " γρην. Εἰπας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖσος, μεταπέμπε-
 " ται ὅν Φρύγαν Ἀδραστον· ἀπικαμένη δὲ οἱ λέγει
 " πᾶς, Ἀδραστε, ἐγὼ σε συμφορῇ πεπληγμένον, ἀ-
 " χρεῖ πῃ τοι οὐκ οἰεῖσθαι, ἐκ ἀθῆρας, καὶ οἰκίοισι ἔπειθ'
 " δόξαντος ἔχω, πρὸς ἔχων πᾶσαν δαπάνην· καὶ
 " ὧν (ὁφείλεις γὰρ, ἐμὲν πρὸς ποιήσαντος χρηστὰ ἔς σε,
 " χρηστὸς οἷός με ἀμείβεσθαι) φύλακα παῖδος σε πύ-
 " μου χρεῖζω γενέσθαι, ἔς ἀγρὴν ὁρμωμένον· μή τι 30
 " ἴσῃ καὶ ὁδοὶ καλῶ περὶ κακῶν ὅτ' ἐπὶ δὴ λήσει φανέ-
 " ωσι ὑμῖν. πρὸς δὲ τούτῳ, καὶ σὲ τοι χρεὼν ἔστι ἰέναι
 " ἐνταῦθα. " ἀπολαμψάμενος τοῖσι ἔργοις. πατρὶ-
 " ὄν τε γὰρ τοῖςδε, καὶ πρὸς ἐπὶ ῥώμῃ ἔπειθ' ἔχει.
 " Ἀμείβεσθαι ὁ Ἀδραστός, ὦ βασιλεῦ, ἄλλως μὲν
 " ἔγωγε μὲν οὐκ ἦν ἔς ἀέθλον ποιοῦνδ' (οὔτε γὰρ
 " συμφορῇ τοιῇδε κεχρημένος εἰχὸς ἔστι ἐς ὁμήλικας
 " ὧν ὁρᾶσθαι ἰέναι, οὔτε ὧ βούλεσθαι πάρα) πολ-
 " λαχρῇ τε αἰσχρὸν ἐμὲ ὕπνῳ· καὶ ὧν, ἐπεὶ τε συαυ-
 " δῆς, καὶ δὲ πῃ χρεῖζατο (ὁφείλω γὰρ σε ἀμείβεσθαι 40
 " χρηστοῖσι) ποιέειν εἰ μὴ ἐτοιμος ταῦτα. παῖδά τε σὺν, τῷ
 " ἀφαιρέσειας φυλάσσον ἀπὸ μύθου, τῶ φυλάσσοντος
 " εἴνεκεν πρὸς ὁδοὺς τοι ἀποροσῆσθαι. Τοῖςδε τοῖσι ἐ-
 " πέτε δὲ ἀμείβεσθαι Κροῖσον, ἦσαν μὲν ταῦτα ὅ-
 " κηρυκταὶ λεγᾶσι τε νενήσοι τε καὶ κυσὶ. ἀπο-
 " σpondit, mox instructi viris delectis, iuuenibusque & canibus, discedunt. Qui vbi ad

mihi animaduerteterim in te, hæc fa-
 cio: sed visum quod in somnis mihi
 oblatum est, dixit te brevis æui furu-
 rum: quippe ferrea periturum cuspi-
 de. Cuius visigratia & has maturaui nu-
 ptias, nec ad ea quæ suscipiuntur, dimit-
 to, obseruans siquo pacto queam te,
 dum vivo, à clade subtrahere. Filius e-
 nim mihi vnicus es. nanque alterum au-
 ribus captum pro nullo existimo. Ad
 quem vicissim adolescens, Pater, in-
 quit, tibi equidem ignosco agenti circa
 me custodiam, qui talem videris vi-
 sionem: verum tu illam non probè
 percipis: quam (quoniam te latet) æ-
 quum est me tibi interpretari. Ais ti-
 bi somnum ostendisse, me ferrea peri-
 turum cuspidē. At vero quænam ma-
 nus sunt, quæve cuspis ferrea quam tu
 pertimescas? Nam si dente dixisset aut
 aliquo huius simili periturum me, debe-
 res facere quæ facis: nunc autem dixit,
 cuspidē. Quare quum non sit nobis pu-
 gna cum viris, ire me sinas. Et Cræsus,
 Euincis me, inquit, fili ista loquens de
 somnio intelligendo. Quapropter, vt
 abste victus, muto sententiam, & tibi
 veniam do eundi ad venationem. Hæc
 loquutus Cræsus, Adrastum Phrygem
 accersit, eique, vbi adfuit, talia inquit,
 Ego te Adraсте calamitate præditum
 (non ingrato tibi hæc exprobro) expia-
 ui, & receptum domi habeo, omnem
 suppeditans sumptū: nunc ergo de me,
 qui prior de te bene meritus sum, de-
 bes inuicem bene mereri. Custodem te
 opus est esse filii mei, venatum profici-
 scientis, nequi inter viam occulti grassa-
 tores in vestram perniciem prodeant.
 Ad hæc, tua interest eò te ire vbi splen-
 dor ex rebus gestis paratur: quod tibi
 paternum est: & præterea tibi robur
 adest. Cui Adrastus, Ego, inquit, ὁ
 rex, in istud certamen alioqui non
 pergerem: quem tali calamitate affe-
 ctum, nefas est ad æquales se conferre
 fortunatos, aut velle inter eos adeste.
 & frequenter meipsum continui:
 nunc tamen quoniam tibi hoc in animo
 est, cui gratificari debeo & gratiam re-
 ferre pro beneficiis, istud exequi para-
 tus sum: filiumque tuum, quem me
 custodire iubes, expecta incolumem re-
 diturum custodis causa. Postea-
 quam his verbis Adrastus Cræσο re-
 spondit, mox instructi viris delectis, iuuenibusque & canibus, discedunt. Qui vbi ad

1 Calamitate percussus (quod non dico vt quicquam ingratum tibi exprobrum) 2 Neque mihi ea est voluntas.
 3 Quod ad custodem attinet.

montem Olympum peruenire, belluam indagant, & inuentam circumfusi iaculis incessunt. Ibi hospes is qui à cæde fuerat expiatus, & vocabatur Adrastus, vibrato in aprum iaculo, non illum, sed frustrato ictu filium Cræsi adeptus est. Ille, cuspide ictus, vocem somni impleuit. Quod factum quidam Cræso nunciaturus cucurrit, peruenientique Sardis, pugnam illi & filii necem indicauit. Cræsus autem morte filii perturbatus, eò grauius eam ferebat quòd is eum necasset quem expiasset à cæde. Et pergrauiter cladem suam lamentans, Iouem expiatorem inuocabat, testificans quæ ab hospite passus esset.

XLIV

Inuocabat etiam hospitalem & familiarem, hunc eundem nominans deum: hospitalem quidem, quod quum domum excepisset hospitem, percussorem filii sui imprudens aluisset: familiarem vero, quod quem pro illius custode misisset, eum comperisset maximum hostem. Secundum hæc, Lydi ad-

XLV

fuerunt qui mortuum adferebant: post ipsum interfectorem sequebatur. Stans autem hic ante cadauer, sese Cræso tradebat manus protendens, iubensque ut se super cadauer mactaret, referendo, tum priorem calamitatem suam, tum, quoniam suum etiam expiatorem interemisset, sibi viuendum amplius non esse. Hæc Cræsus audiens, etsi in tanto domestico luctu positus, tamen Adrastum miseratus est, & ad eum inquit, Habeo abs te hospes omnem satisfactionem, quoniam te ipsum morte condemnas. Neque verò tu huius mihi cladis auctores, nisi quatenus id fecisti imprudens: sed deorum quispiam, qui iam pridem mihi ventura significauit. Cræsus ergo filium pro dignitate sepeliuit. Adrastus autem ² Midæ filius, Gordii nepos, is qui tum fratris tum expiatoris interfectorem extiterat, ubi silentium hominum fuit, ad sepulcrum, ³ ignoscantibus ei hominibus ob quæ ipse grauissime afflictabatur, sese super bustum transfodit. ¶ Porro Cræsus, filio orbatus, ingenti in luctu duos annos egit. ⁴ Quem luctum postea finiuit Astyagis Cyaxaris filii dominatio à Cyro Cambyfis filio sublata, & res Persarum

XLVI

χρόμοι δὲ ἐς τὸν Οὐλύμπον ὁδὸς, ἐζητέον τὸ θε-
εῖον· δὴρὶντες δὲ, καὶ παριστάμενοι αὐτὸ κύκλῳ, ἐση-
κρίπτον. ἔνθα δὴ ὁ ξείνος αὐτὸς δὴ ὁ καταρχὴς
τὸν φοῖνον, καλεόμενος δὲ Ἀδρηστον, ἀκρίπτον τὸν
σὺν, τὸ μὲν ἀμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τὸ Κρείσιον
παῖδος. ὁ μὲν δὴ βληθεὶς τῇ αἰχμῇ, ὤξεπλησεν τὸ
ὀνείρου τιμὴν φήμι. ἔπει δὲ πῖς ἀγγαλέων τὰ
Κρείσιον ὁ γεγεῖνος· ἀπικρόμενος δὲ ἐς τὴν Σαρ-
δῖς, τιμὴν τε μάχῃ καὶ τὸν τὸ παῖδος μόνον ἐσήμα-

10 νέοι. Οἱ δὲ Κρείσιος, τὰ θαυμάσια τῶν παιδὸς συν-

παρὰ γὰρ, μάλιστα ἐδεικνύετο ὅτι μιν
ἀπέκτεινε τὸν αὐτὸς φόνου ἐκάθηρε. παρὰ μὲν τῶν
δὲ τῇ συμφορῇ δεινῶς, ἐκάλεσε μὲν Δία καθάρσι-
ον, μαρτυροῦμενος τὰ ὑπὸ τῷ ξείνῳ πεποθῶς εἶη.
ἐκάλεσε δὲ ὅτι τῶν τε καὶ ἐπαρτήριον, τὸν αὐτὸν τὸν
ὀνομάζων θεόν· τὸ μὲν ὅτι τῶν καλέων, ὅτι δὴ τὸν
οἰκίῳσι ὑποδείκνυμι τὸν ξείνον, φονέα τὸν παῖδος
ἐλάτταναι βόσκων· τὸν δὲ ἐπαρτήριον, ὡς φύλακα
συμπέμπας αὐτὰς, ὡς οἱ πολέμῳ τῶν.

11

20 Παρήσαν δὲ μετὰ τῶν οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν νε-
κρὸν, ὅππῃ δὲ εἴπετο οἱ φονεὺς. εἰς δὲ τὸν παρὰ
τῶν νεκρῶν, παρὰ δὲ τοῦ αὐτοῦ Κρείσιον, παρὰ τῶν
τῶν χεῖρας, ὅππῃ πασφάξαι μιν καλῶν τὰ νε-
κρῶν· λέγων τιμὴν τε παρὰ τῶν αὐτοῦ συμφορῶν,
καὶ ὡς ἐπὶ ἐκείνῃ τὸν καθάρσιον ἀπολάλκων εἶη·
ὅσοι οἱ εἶη βιώσιμον. Κρείσιος δὲ πύτων· ἀκρί-
πτον, τὸν τε Ἀδρηστον καὶ ἀκρίπτον, καὶ τὸν ἐπὶ
κακῶν οἰκίῳσι ποσούτω, καὶ λέγει παρὰ αὐτὸν, Εἰ-

30 αὐτὸς κατὰ δικαίαν θάνατον. εἰς δὲ οὐδὲ μοι τοῦ-
δε τῶν κακῶν αἴτιος, εἰ μὴ ὅσον ἀέκων ὤξεργαστος·
ἀλλὰ θεὸς καὶ πῖς, ὅς μοι καὶ πάλαι παρὰ ἐσθίμαι-
νε τὰ μέλλοντα ἐσθίμαι. Κρείσιος μὲν ἔπειτα
ὡς εἰκὸς τὸν αὐτοῦ παῖδα. Ἀδρηστον δὲ
ὁ Γορδῖος τὸν Μίδαν, ὅτι δὴ ὁ φονεὺς μὲν τὸν
αὐτοῦ ἀδελφοῦ γυμνόμενος, φονεὺς δὲ τὸν καθάρσι-
ον, ἐπεὶ τὸν ἡσυχίαν τῶν ἀνδρῶν ἐχέει, παρὰ τὸ
σημα, συγγνωσκόμενος ἀνδρῶν εἶη· τὸ αὐτὸς εἶδε τὸν
βαρυσυμφορώτατος, αὐτὸν ὅππῃ πασφάξαι τὰ

40 τύμβῳ. Κρείσιος ὅτι δὲ οὐδὲ ἐπὶ ἐν πένθει μεγά-
λα καθήκοντα, ὅτι παῖδος ἐστὶν ἡλικίας. μὲν δὲ Ἀστύαγος
τοῦ Κυαξάρους ἡγεμονίᾳ καταρχόμενος ὑπὸ Κύ-
ρου τὸν Καμβύσιν, καὶ τὰ τῶν Περσῶν παρήγματα

1 Hospitalem & sodalitem, eundem illum deum appellans. 2 Legit, ὁ Μίδαν τὸν Γορδίον, ut in præcedentibus. 3 Sese ex-
istimans omnium hominum quos unquam vidisset, esse miserrimum, seipsum sup. 4 Postea vero Astyagis Cyaxaris filii princi-
patus à Cyro Cambyse filio sublatus, Cræsi luctum inhibuit, eumque in solitudinem coniecit quomodo posset, priusquam
Persæ

KLIX

conciſus in ahenō coxit, operculo a-
heneo imposito. Atque ita ē Delphis
Cræſo reſponſum eſt. Ex Amphiarai
vaticinio quidam reſponſum ſit Ly-
dis, quum in ſacro illo rite ſacrificaffent,
non queo dicere. Nam de eo nil fertur
aliud quam quod & hoc Cræſus verax
varicinium ſe naſtum eſſe exiſtima-
uit. Poſt hæc autem ingentibus ho-
ſtiis deum qui eſt apud Delphos exo-
randum ſtatuit. Immolauit enim lecta
pecora numero ter mille: præterea le-
ctos aureos & argenteos, phialas aureas,
& amiētus purpureos, ac tunicas ingenti-
pyra extructa concremauit, ſperans
ſeſe aliquanto magis his rebus poſſe deū
illum ſibi adiungere, iuſſis etiam Lydis
omnibus, vt ſua ipſorum, quicquid tale
haberet quiſq; immolaret. Quo ex ſa-
crificio quū immēſa vis auri defluxiſſet,
ex ea dimidiatos lateres cōflauit, longi-
ores quidē, ſex palmorū, breuiiores autē,
triū, craſſitudine palmari, numero cen-
tum decem & ſeptem: quorum quatuor
erant auri excocti, ſinguli pondo duo-
rum & dimidii talenti: ceteri vero, auri
albidi, pondo binū talentorum. Fe-
cit quoque leonis effigiem ex auro ex-
cocto, decem talentorum pondo. qui
leo dum templum Delphicum deſta-
grauit, à ſemilateribus decidit: (ſuper il-
los enim erat collocatus) & nunc in Co-
rinthiorum theſauro repositus eſt, pon-
do ſex talentorum atque dimidii, eli-
quatis tribus talentis ac dimidio. Hęc
Cræſus vbi perfecit, Delphos miſit, cū-
que eis hæc alia, duas grandi forma pa-
teras, auream argenteamque: quarum
aurea intrantibus templum ad dexte-
ram poſita erat, argentea ad ſiniſtram.
Quæ & ipſæ, quum templum incenſum
eſt, amotæ fuerunt, aureaque in Clazo-
meniorum theſauro poſita, pondo ta-
lentorū octo & dimidii, præterea mina-
rum duodecim: argentea ad ſuggrundā
ante templi, ſexcentarum amphora-
rum: quæ in quam miſcebatur vinū à
Deo: theophaniæ feſto: opus (vt Del-
phici tradunt) eodori Samii, vt & ego arbi-
tror. non enim mihi videtur opus vulga-
re. Miſit præterea dolia argentea qua-
tuor, quæ in Corinthiorum theſauro
ſunt collocata. Donauit item aquimi-
naria duo, aureum argenteumq;: quorū
in aureo inſcriptum eſt, donarium eſſe
Lacedæmoniorum: non recte, quoniam

L

καταχύψας, ὁμοῦ ἔφεε αὐτὸς ἐν λέβητι χαλκίῳ,
χάλκεον ὅτι θῆμα ὅτι θῆς. Τὰ μὲν δὲ ἐκ Δῆ-
φω ἐγὼ τὰ Κροίσῳ ἐχρήσθη· ὃ δὲ Ἀμφιαρεῶ
τῷ μαθητῷ ἀποκρίσιν, οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅ, πῶς
Λυδοῖσι ἐχρησε, ποιήσας πᾶσι δὲ ἱερὸν τὰ νομιζόμε-
να. ὃ γὰρ ὡς ἐστὶ τῷ λέγεται ἄλλο γε, ἢ ὅτι καὶ τῷ
εὐόμιστε μαθητὴν ἀφ' αὐτῶν ἐκ τῆς θαλάσσης. Μετὰ δὲ
ταῦτα θυσίῃσι μεγάλῃσι δὴ ἐν Δελφοῖσι θεὸν ἱλά-
σκετο. κτήνῃ τε γὰρ τὰ θύσιμα πᾶντα τεχνήλια ἐ-
θύσε, κλίνας τε ὅτι χρύσεις καὶ ἐπαργύροις, καὶ φιά-
λας χρυσεῖας, καὶ εἴματα πορφύρεα, καὶ κιθῶνας, καὶ ἡ-
σας πυρρῶν μεγάλῃν, κατέχευε· ἐλπίζων δὲν θεὸν
μᾶλλον τοῖς τοῖτοις ἀνακτήσασθαι. Λυδοῖσι τε πᾶ-
σι παρέπεμψε θύειν πᾶντα πῖνα αὐτῷ τούτῳ ὅ, τίς ἔχει
ἐκαστος, ὡς δὲ ἐκ τῆς θυσιῆς ἐλήντο, καταχεάμενος
χρυσὸν ἀπλετον, ἡμιπλίνθια δὲ αὐτῷ ὅ, ἡλκον· ὅτι
μὲν τὰ μακρότερα, ποιέων ἐξαπάλασσα, ὅτι δὲ τὰ
βραχύτερα, τεπαλάσσα· ὕψος δὲ, παλαγιστῆρα.
ἄρθροι δὲ, ἐπὶ ἀκροῖς τε καὶ ἐκαστοῖν. καὶ πούτεων,
ἀπέφθου χρυσοῦ τέσσαρα, τρία ἡμιτάλασσα· ἕκα-
στον ἑλκυστῆρα· τὰ δὲ ἄλλα, ἡμιπλίνθια, λελκυσ-
τῆρα χρυσοῦ, σαθρὸν διτάλασσα. ἐποίητο δὲ καὶ λέοντος
εἰκόνα χρυσοῦ ἀπέφθου, ἑλκυσσαν σαθρὸν τάλαν-
τα δέκα. οὗτο ὁ λέων, ἐπὶ τῇ καταχεύῃ ἐν Δελ-
φοῖσι νῦν, κατέπεσε ἀπὸ τῆς ἡμιπλινθίων· (ὅτι
γὰρ τοῖς τοῖτοις ἴδρυτο) καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ Κοριν-
θίων θησαυρῷ, ἑλκων σαθρὸν ἐβδόμων ἡμιτάλασ-
σον. ἀπετάκη γὰρ αὐτῷ τέταρτον ἡμιτάλαντον.
Ἐπιτελέσας δὲ ὁ Κροῖσος ταῦτα, ἀπέπεμψε ἐς
Δελφοὺς καὶ τὰ δὲ ἄλλα ἅμα πῶσι, κρητῆρας δύο
μεγάλῃ μεγάλους, χρύσειον καὶ ἀργύρεον· τῷ δὲ
μὲν χρύσεος ἐκίετο ὅτι δεξιά ἐσιόντι ἐς δὲν νῆον· ὁ
δὲ ἀργύρεος, ἐπὶ ἀριστερῇ. μετεκινήθησαν δὲ καὶ
οὗτοι ὑπὸ δὲν νῆον κατακείμενοι. καὶ ὁ μὲν χρύσε-
ος κεῖται ἐν τῷ Κλαζομενίων θησαυρῷ, ἑλκων σα-
θρὸν ἑνῶν ἡμιτάλαντον, καὶ ἐπὶ δυνάδεκα μίνας· ὁ δὲ
ἀργύρεος, ὅτι τῷ παρθένῳ τῆς γυναικὸς, χωρὶς
ἁμφορέας ἐξαχσίοις. ὅτι κίρναται γὰρ ὑπὸ
Δελφῶν ποφαίῃσι. φασὶ δὲ μὴν Δελφοὶ Θε-
οδώρου τῷ Σαμίῳ ἔργον εἶναι. καὶ ἐγὼ δοκέω
οὐ γὰρ τὸ σικυτιχὸν φαίνεται μοι ἔργον εἶναι.
καὶ πῶς τε ἀργυρέους τέσσαρας ἀπέπεμψε,
οἱ ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ ἐσῶσι· καὶ περὶ ῥαι-
τήρια δύο ἀνέθηκε, χρύσειον τε καὶ ἀργύρεον, τῷ
τῷ χρυσεῷ ὅτι γέγραπται, Λακεδαιμονίῳ Φα-
μένῳ ἐν δυνάμει· οὐκ ὀρθῶς λέγοντες. ἔστι γὰρ

1 Quum autem huic sacrificio finem imposuisset, magnam auri vim liquefecit, & ex ea dnta.

Quærebat autem an diuturnum sibi fore imperium. Cui Pythia in hæc verba respondit,

Regis apud Medos mulo iam sede potito,

Lyde fugam mollis scruposum corripe ad Hermum,

Nene mane : ignavus posito sis Lyde pudore.

LVI His ex versibus, quum allati essent, multo magis quam ex ceteris voluptatem Cræsus accepit, sperans fore ut nunquam apud Medos mulus pro viro regnaret : & proinde nec ipse nec posterius sui principatu abrogarentur. Post hæc putavit sibi curandum ut potentissimos Græcorum sibi conciliaret. Idque vestigando, comperit Lacedæmonios atque Athenienses, eos esse : quod alteri in Dorico genere, alteri in Ionico antecellerent. Nam de his ita antea iudicabatur, quum ab initio altera gens foret Pelasgica, altera Hellenica, hoc est Græca : quarum hæc nunquam solum mutavit, illa assidue multumque est pervagata. Etenim sub Deucalione rege oram Phthiotidem incoluit, sub Doro Hellenis filio regionem quæ ad Ossiæ & Olympum iacet, nomine Istixorim : unde à Cadmæis eiecta, coluit in Pindo locum quem vocant Macednû. Inde rursus in Dryopidem commigravit, atq; ita in Peloponnesum venit, Doricaque cognominata est. Ceterum qua lingua Pelasgi sint vsi, pro certo affirmare non possum : sed coniectura signorum licet dicere eandem qua nunc Pelasgi vtuntur qui supra Tyrrhenos urbem Crestonem incolunt, quodam tempore finitimi eorû qui nunc Dores vocantur, tunc incolentes regionem quæ nunc Thesalia nominatur, & Placiam, & Scylacem : quum Pelasgi habitarent ad Hellepontum, qui contermini Atheniensium erant : aliaque omnia Pelasgica oppida nomen immutarunt. Quibus signis coniectantes oportet dicere, Pelasgos barbarâ lingua fuisse : & si tota gens Pelasgica talis erat, gentem Atticam utpote Pelasgicam, quum in Hellenes, id est Græcos, transit, linguam simul istorum perdidisse. Etenim neque Crestoniatarum loquela cum vlllo circa populorum consentit, & Placianorum ne secum quidem ipsa.

ἐπειρώπα ὃ τὰδε χρηστὴραζόμενος, εἰ οἱ πολυχρόνιος ἔσται ἡ μὲν ἀρχὴ. ἢ ὃ Πυθίῃ οἱ χρᾶ τὰδε,

Ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεύς Μῆδοισι γῆνται,

Καὶ τότε Λυδὲ ποδαβρὲ πολυφειδὰ παρ' Ἑρμῶν

Φεύγειν μὴ δὲ μένειν, μὴ δὲ αἰδέϊσθαι κακὸς εἶναι.

Τούτοις ἐλθούσι τοῖσι ἔπεισι ὁ Κροῖσος πολλὰν πῆμαλιστα πῆματων ἦσθ, ἐλπίζων ἡμίονον οὐδαμῶς αὐτ' αἰδρὸς βασιλεύειν Μῆδων· οὐδ' ὦν αὐτὸς, ὅσθ' οἱ δὲ αὐτὸς παύσεσθαι κατετῆς δεχθῆς. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐφρόνιζεν ἰστορέων τοῖς αἰ' Ἑλλήνων διωπατοῖς εὐνοῖας προσηκόντας φέροι. ἰστορέων δὲ, διεσκε Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναιοὺς προέχοντας· τοῖς μὲν, τὴν Δωρικὴν γῆν, τοῖς δὲ, τὴν Ἰωνικὴν. ταῦτα γὰρ ἡμὲν τὰ προσηκόντα εἶνόντα δὲ δεχθῆναι. ὁ μὲν, Πελασγικὸν, ὁ δὲ, Ἑλληνικὸν ἔθνος. καὶ ὁ μὲν, οὐδαμῶς καὶ δεχθῆναι. ὁ δὲ, πολυπληθέστερον καὶ ἄλλοι. ὅτι μὲν γὰρ Διὸς καλίωνος βασιλῆος οἶκε γῆν τὴν Φθιώτιν· ὅτι δὲ Δωρεὺ τὴν Ἑλλήνιον, τὴν ὑπὸ τὴν Ὀσσην τε καὶ τὴν Οὐλύμπην χώραν, καλεομένην δὲ Ἰστιαίωτιν. ἐκ δὲ τῆς Ἰστιαίωτιδος ὡς ἐξ ἀμέτῃ ὑπὸ Κασμείων, οἶκεν ἐν Πίνδῳ Μακεδόνων καλεομένων. ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὸς ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη, καὶ ἐκ τῆς Δρυοπίδος οὐτῶς ἐς Πελοπόννησον ἐλθὼν, Δωρικὸν ἐκλήθη. Ἦν πῖνα δὲ γλῶσσαι ἴσαι οἱ Πελασγοί, ἐκ ἑχὼ ἀτρεκέως εἰπεῖν· εἰ δὲ χρεῶν ὅσῃ τεκμαίρομεν λέγειν τοῖσι νῦν ἔπι εὐοῖσι Πελασγῶν τῇ ὑπὸ Τυρσηνῶν Κρητῶνα πόλιν οἰκεόντων, οἱ ὁμοεῖς κατετῆς ἦσαν τοῖσι νῦν Δωρικῶσι καλεομένοις· οἶκον δὲ τὴν καὶ τὴν νῦν Θεσσαλίαν καλεομένην, καὶ τὴν Πελαγονίαν τε καὶ Σκυλακίαν, Πελασγῶν οἰκησάντων ἐν Ἑλλάδι· οἱ στωικοὶ ἐλθόντες Ἀθηναιοῖσι καὶ ὅσα ἄλλα Πελασγικὰ εἶνόντα πολιόμενα, ὁ οὐνομα μετέβαλε· εἰ τούτοις τεκμαίρομεν δεῖ λέγειν, ἦσαν οἱ Πελασγοὶ βαρβαροὶ γλῶσσαι ἰέντες. εἰ τοῖς νῦν ἡμῶν παρὰ τοῖς ὅσῃ δὲ Πελασγικὸν, ὁ Ἀθητικὸν ἔθνος ἐὼν Πελασγικὸν, ἄλλα τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Ἑλλήνας, καὶ τῇ γλῶσσαι μετέμελλε. καὶ γὰρ δὴ ἔτε οἱ Κρητικῶν ἡται οὐδαμοῖσι τῇ νῦν σφέας προσηκόντων εἶναι ὁμόγλωσσοι, ἔτε οἱ Πελασγικοί, σφίσι δὲ ἐμόγλωσσοι.

1 Nam hæc duæ gentes antiquitus præcellere iudicabantur, una videlicet Pelasgica, altera vero Hellenica : quarum ista quidem nunquam alio demigravit, illa vero valde multumque sit vagata. 2 Totum hunc locum sic interpretor, qui in Græco etiam exemplari prorsus est periturbatus. Sed ex coniectura licet dicere, eius linguæ fuisse cuius sunt hodie ii ex Pelasgis qui supra Tyrrhenos Crotona civitatem incolunt, & olim finitimi erant iis quos nunc Dores vocant : tum videlicet quum eam quam nunc appellant Thesalicam regionem incolebant : & ii quoque Pelasgi qui Placiam & Scylacen condiderunt, & Atheniensem contubernales fuerunt. Ex his, inquam, coniectura facta, dicere licet, Pelasgos olim barbaram fuisse loquutos. Nam & Crotoniæ & Placiani lingua quidem dissident à suis vicinis, inter se vero conveniunt : —

14 δὴ λῶσι τε ὅτι τ' εἰνείκδ' αὐτο γλώσσης χαρακτῆρα μεταβαίνοιντες ἐς αὐτὰ τὰ χωρία, τὸν ἔχουσιν ἐφ' οὐλακῇ. Τὸ δ' Ἑλληνικὴν γλῶσση μὲν, ἐπεὶ τε ἐχέμετο, αἰεὶ καὶ τῇ αὐτῇ χρέεται, ὥς ἐμοὶ καὶ φαίνεται εἶναι. ἀπὸ γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς Πελασγικῆς, ἐὼν ἀδελφεὺς, ἀπὸ σμικρῆς τίως τ' ἀρχὴν ὁρμεώμενον, αὐξήσεται ἐς πληθὺς, τ' ἐθνέων πολλῶν μάλιστα πλεονεκτήσεται αὐτῷ, καὶ ἄλλων ἐθνέων βαρβαρῶν συχνοῦς. ὥς δ' ἡ ὥν ἐμοὶ τε δοκέει, ὅθεν δ' Πελασγικὴ ἐθνὸς ἐὼν βαρβαροὶ, ἔδωκε μὲν ἀλλὰ αὐξήσεται.

Τούτων δ' ἡ ὥν τ' ἐθνέων δ' αὖτε Ἀττικὴν, κατεχόμενον τε καὶ διεσπασμένον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὁ Κροῖστος ὑπὸ Πείσιπρατος τῆς Ἰπποκράτους, τὸν τ' ἑρρινοῖν ἱερὰν δ' οὐκ ἔστιν Ἀθηνῶν. Ἰπποκράτης γάρ, ἐὼν ἰδίωτης, καὶ θεωρεῖται τὰ οὐλύμπια, τέρας ἐχέμετο μέγα. θύσαντος γὰρ αὐτῷ τὰ ἱερά, οἱ λέοντες ἐπεσώτες, καὶ κρεῶν τε ἐόντες ἐμὲ πλεοὶ καὶ ὕδατος, ἀλλὰ πυρὸς ἐξέσαν, καὶ ὑπερβαλόν. Χείλων δ' ὁ Λακεδαιμόνιος πᾶσι τῶν καὶ θεωρεῖται τὸν τέρας, συνεβέβηκεν Ἰπποκράτει, πρὸς αὐτὸν γυναικὰ τεκνοποιὸν μὴ ἀγαθὴν ἐς τὰ οἰκία εἶναι τυχάνει ἔχων, δόλυντα τ' ἡ γυναικὰ ἐκπέμπειν καὶ εἰς οἱ τυχεῖς ἐὼν παῖς, τὸν ἀπίπαδα, ἔκων αὐτὰ πρὸς αἰνέσαντος Χείλωνος πείθεσθαι, λέγει δ' Ἰπποκράτης ἡμέτεροι οἱ μὲν αὐτῷ Πείσιπρατος τὸν, ὅς, σασιζοῖν τῷ πρὸς αὐτὸν καὶ τῷ ἐκ τῆς πεδῆς Ἀθηνῶν, καὶ τῷ μὲν πρὸς αὐτὸς Μεγακλῆος τῆς Ἀλκμαίωνος, τῷ δ' ἐκ τῆς πεδῆς, Λυκούργου Ἀριστολαΐδου, κατεφροῖσας

28 ὁραπύται τ' τυραννίδα, ἡ γαίρε τρεῖς τινὲς αἰσιν, συλλέξας δ' ἑκασιώτα, καὶ τῷ λόγῳ τῷ Ἰπποκράτει πρὸς αὐτὸς, μη-
28 πινδὲ χαίεται τοιαύτη ὥς μακρὰς ἐσώτων τε καὶ ἡμίονου, ἡλασέν ἐς τ' ἀγροῦν δ' ἑλθὼς, ὥς ἐκπεσὼς τὸς ἐχθρὸς, οἱ μὲν ἐλάοντο ἐς ἀγρὸν ἡλθον ἀπολέσαι δ' ἦεν. ἐδίδετό τε τ' ἡμὲς οὐλακῆς πινὸς πρὸς αὐτὸν κυρῆσαι. πρὸς τὸν δ' ἑλθὼς αὐτὸς τῇ πρὸς Μεγακλῆα ἡμιονὴν κρατήρη, Νίσαια τε ἐλὼν, καὶ δὴ αὖ ἀποδείξας μὲν ἀλλὰ ἔργα. ὅς δ' ἡμὸς ὅς Ἀθηνῶν, ὅς ἀπατηθεὶς, ἔδωκε. οἱ τῷ ἀσὼν καταλέξας αὐτὰς τὸς τῆς, οἱ δ' οὐροφροὶ μὲν ἐκ ἐλθόντες Πείσιπρατος, κερυτφόροι δ'. ἐξύλων γὰρ κερύνας ἔχοντες εἶπον
40 τὸ οἱ ὅτι πινδὲν, συνεπόμεναί τε τ' ὅτι αἱμα Πείσιπρατος, ὅς, τ' ἀκρόπολιν, ἐνθα δ' ὁ Πείσιπρατος ἦρχεν Ἀ-

Per quod declarant, quam linguæ figuram obtinebant quum in hæc loca transierunt; eandem se nunc conseruare. At natio Hellenica, id est Græca, ex quo existit, eadem lingua semper est vsa, vt mihi videtur: ideo imbecillis, quod ex Pelasgica fuit abscissa, & ab exiguo initio profecta, mox in multas gentes augescens, tum aliarum, tum præcipue barbararum frequentia se ad illam conferente. Quæ causâ mihi videtur fuisse cur gens Pelasgica, quod Græca esset, nequaquam magnos profectus fecerit. Ex his igitur gentibus, Atticam quidem Croesus audiebat obtineri, oppressamq; esse à Pisistrato Hippocratis filio. Hic enim ea tempestate tyrannus Athenis erat. Cuius patri, quum priuatus spectaret olympia, ingens contigit portentum. Nam quum hostiam immolasset, athena (vt imposita erant) plena & carne & aqua, absque igne efferbuerunt, ita vt aqua redundaret. Quod portentum conspicatus Chilon Lacedæmonius, qui forte aderat, suasisit ei primum, ne vxorem secundam duceret domum: secundo loco, si vxorem haberet, eiiceret: & siquidem ex ea filium sustulisset, abdicaret. Huius consilio non persuasus Hippocrates, hunc postea Pisistratum filium sustulit, qui in seditione litoraliū, quibus præerat Megacles Alcmaonis filius: & campestriū, quibus præerat Lycurgus Aristolaidis filius, tertiam seditionem excitauit, tyrannidem affectans: contractisque seditionis, per causam turandi montanos, huiusmodi rem machinatur: Seipsum ac mulos quum vulnerasset, agitauit vehiculum in forum, tanquam elapsus ex hostibus, quem rus proficiscentem illi prorsus interimere voluissent: & populum precatus est vt aliquid custodiæ circa se obtineret, quum prius specimen sui edidisset in expeditione contra Megarense, cui præfuerat, capta Nisæa, aliisque præclaris operibus editis. Populus igitur Atheniensis, ita deceptus, dedit ei quosdam e ciuibz delectos pro satellitibus, non qui hastas sed clauas ferrent, Pisistratum se-

LVIII

LIX

1 & satis ostendunt se eam ipsam linguæ formam conseruasse quâ habebant quum in eas regiones migrarent. Itaque si tota gens Pelasgica talis erat, Atticæ regionis incolæ Pelasgi, & quæcunque aliæ Pelasgicæ ciuitates nomen mutarunt, quum in Hellenas mutarentur, suam etiam linguam dediderunt. Gens autem Hellenica semper ex quo existit, eadem lingua vsa est, vt mihi videtur: quumque à Pelasgis abscissa, imbecilla esset, à tenuibus quibusdā principibus progressa, valde multis gentibus & frequentibus etiam barbaris cum ea se coniungentibus, in multitudinem excreuit. Et sic quoque mihi videtur Pelasgica gens, quum barbara esset, magnopere non creuisse.

LX tus, nullis qui tum erant magistratibus
 perturbatis, neq; legibus mutatis, sed in
 presenti statu manens, urbē bene ac pul-
 chre exornauit. Sed nō multo post tem-
 pore milites Megacelis & Lycurgi con-
 cordibus animis eū eiecerunt. Hunc
 igitur in modum Pisistratus primū ob-
 tinuit Athenas, & tyrannidem nondum
 valde stabilitam amisit: cuius eieectores
 rursus inter se seditiones redintegrarūt.
 Hac autem seditione Megacles fatiga-
 tus, Pisistratum misso caduceatore in-
 uitat nunquid velit filiam capere vxo-
 rem, addita tyrannidis cōditione. Acci-
 piente vero conditionem Pisistrato, ma-
 chinati sunt ad illū restituendū, rem (vt
 ego cōperio) longe stultissimā: (quando-
 quidem iam olim diiudicatum est Græ-
 cam gentē dexteriolem esse quam bar-
 baram, & magis ab ineptiis abhorren-
 tem) præsertim si isti ex Atheniensium
 numero, qui inter Græcos feruntur sa-
 pientia primi, talia machinati sunt. Erat
 in tribu Pæania mulier nomine Phya,
 tribus digitis minus statura quatuor cu-
 bitorum: alioqui formosa. Hanc mulie-
 rem omni armatura quum instruxif-
 sent, in currumque sustulissent, com-
 positam in eum habitum quo venu-
 stissima videnda esset, in urbem a-
 gunt, præmissis qui præcurrerent præ-
 conibus, quique quum in urbem venif-
 sent, hæc mandata exequerentur, his
 verbis, Athenienses, bonamente exci-
 pite Pisistratum, quem Minerua ipsa
 præcipuo inter homines honore profe-
 quuta, in suam reducit arcem. Isti igitur
 passim euntes talia prædicauerunt: &
 statim rumor in tribus emanauit, Pisi-
 stratum à Minerua reduci. Qui vero in
 urbe erant, persuasi hanc mulierem esse
 deam ipsam, feminæ supplicarūt pariter,
 LXI & Pisistratū acceperunt. Hunc in mo-
 dum quē diximus, recuperata tyranni-
 de, Pisistratus, ex pactione quam inierat
 cum Megacle, filiam eius duxit vxo-
 rem. Verum quum & filii essent ei ad-
 olescentes, & Alcæxonidæ diceren-
 tur obnoxii esse crimini piaculari, ne-
 lens ex nouo coniugio liberos tolle-
 re, haud legitime coibat cum vxore.
 Quam rem quum inter illicita occul-
 tallet, postea ad matrem retulit, enun-
 tiaret id necne. Mater viro indicauit.
 Iste vero iniquo animo ferens se à Pisi-
 strato contumelia affici, vt erat ira-
 tus, milites homini infensos reddidit.

Πρωταίνων, οὐτε πρὸς τῆς εὐσεβείας σιωπῶντας, οὐτε
 θέσμιον μεταλλάξας, ὅτι τε τοῖσι κατεγεώστοι ἐμῶν,
 τὴν πόλιν χρὸς μέσων καλῶς τε καὶ δὴ μὴ οὐ πολλὸν
 χρεὼν τῷ δὲ φρονήσαντες οἱ τε τῷ Μεγακλέους
 ἔραπιῶται καὶ οἱ τῷ Λυκουργοῦ δὲ ἐλαύνουσί μιν. καὶ αὐτῶν
 Οὕτω μὲν Πείσις ἔρατος ἔχε παρῶντον Ἀθῆνας, καὶ
 τὴν τυραννίδα οὐκ ἔτι κέρτα ἐρρίξω μὲν ἔχων,
 ἀπέβαλεν. οἱ δὲ δὲ ἐλάσαντες Πείσις ἔρατος, αὐτὸς
 ἐκ νέος ἐπὶ Ἀλλήλοισιν ἐσαΐασαν. καὶ ἐλαυνόν-
 10 μος δὲ τῇ γαστρίῳ Μεγακλέος, ἐπεκρυκνέτο Πεί-
 σις ἔρατος, εἰ βύλοι τοῖσι τὴν θυγατέρα ἔχον γυναικα
 ὅτι τῇ τυραννίδι. ἐν δὲ ξανθοῦ ὅτι λῶν, καὶ ὁμο-
 λογήσαντος ὅτι τέ τοισι Πείσις ἔρατος, μηχανῶνται
 δὴ ὅτι τῇ κατὰ τὴν ἡγήσαντα, ὡς ἐγὼ δὴ
 εἰσκω, μακρῶς ἐπὶ γὰρ ἀπεκρίθη ἐκ παλαιτέρου
 τῷ βαρβαρῶν ἐθνῶν δὲ Ἑλλήνων, ἐόντων δὲ ξείνων
 20 τερον, καὶ δὴ τῆς ἡλιθίου ἀπηλλαγμένοι μάλλον· εἰ
 καὶ τότε γὰρ ἔτι Ἀθῆναιοι τοῖσι παρῶτοις λε-
 γόμενοι εἴη Ἑλλήνων σοφίῃ, μηχανῶνται ποι-
 20 αῖδε. ἐν τῇ δὲ τῇ Παιανίῃ ἡ γυνὴ τῇ οὐνοῦ
 μὲν Φύη, μέγας δὲ πηχέων τεσσάρων δὲ πο-
 λείπου (καὶ βεῖς δακτύλοις, καὶ ἄλλως δὲ δῆς. ταύ-
 τῃς τὴν γυναικα σκιδάσαντες πομποπλή, ἐσαρ-
 μα ἐσθ. βάσαντες, καὶ παρῶντες σχῆμα οἷον τι
 ἐμελλεν δὲ παρῶντα τον φέρεσθαι ἔχουσα, ἡλαυ-
 30 νοι ἐς δὲ ἄς, παρῶντες κήρυκας παρῶνται
 15 τες, οἱ τὰ ἐντεταλμένα ἡγήσαντες ἐς δὲ ἄς ἀπὸ
 μῶν· λέγοντες τοιαῦτα, ὅτι Ἀθῆναιοι, δέκαδε ἀ-
 γαθῶν ὡς Πείσις ἔρατος, ὅτι αὐτὴ ἡ Ἀθῆναις πη-
 30 σαι αὐτῶν καὶ μάλα, κατὰ γὰρ ἐς τὴν ἐοῦσῃ
 ἀκρόπολιν. οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἀφ' οὐκ ἐπίστοις ἔλε-
 γον· αὐτὰ καὶ ὅτι τῆς δὴ τοῖς φάσις ἀπὸ τοῦ ὡς
 Ἀθῆναις Πείσις ἔρατος κατὰ γὰρ· καὶ ἐν τῇ ἄς
 περὶ μῶν τὴν γυναικα εἴη αὐτὴ τὴν θεόν, παρῶν-
 40 χοντό τε τὴν αὐτῶν, καὶ ἐδέχοντο δὲ Πείσις ἔρατος.
 Ἀπολαβὼν δὲ τὴν τυραννίδα τῶν τῶν εἰρημῶν
 ὁ Πείσις ἔρατος, καὶ τὴν ὁμολογίην τὴν παρῶν Μεγα-
 κλέα ἡγομένην, γαμέει τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. οἷα ὅτι πα-
 40 δων τε οἱ τῶν παρῶντων νεπιέων, καὶ λεγομένων ἐν-
 ἀγέων· εἴη τὴν Ἀλκμαωνίδων, ἐβυλόμενος οἱ γὰρ
 αὐτὸς τὸν νεογάμου γυναικὸς τέκνα, ἐμίσγετο οἱ οὐ
 καὶ τὸν νόμον. τὰ μὲν νῦν παρῶντα ἔχοντες ταῦτα ἡ
 γυνὴ· μετὰ δὲ, εἴτε ἐς ὁρμίσση, εἴτε καὶ οὐ, φέρ-
 ζει τῇ ἐοῦσῃ μητρὶ ἢ τῇ πατρὶ· ὅτι δεινὸν πῆσαι,
 ἀπμαΐσθαι παρῶν Πείσις ἔρατος. ὁρμὴ δὲ ὡς εἴ-
 κε κατὰ λάσσετο τὴν ἔχοντα τοῖσι γαστρίῳ τῇσι. καὶ
 τῇσι.

1 Non coibat cum vxore vt moris est. Et illa quidem initio hoc tegebat, postea vero matri, sive percontanti, sive minus, ex-
 posuit: & ista rursus marito. 2 Positis inimiciis in gratiam rediit cum seditionis.

μαθὼν δὲ ὁ Πεισίστρατος τὰ ποιόμενα ἐπ' ἐω-
 τῷ, ἀπαλασσετο ἐκ τῆς χώρας τοῦδε ἀπὸ
 ἀπικνέμενος δὲ ἐς Ἐρίτειαν, ἐβουλόετο αὖτις
 38 γὰρ σιταίν. Ἰσπίεω δὲ γνώμῳ νικήσαντος, αἰα-
 κτᾶσθαι ὁπίσω τὴν τυραννίδα, ἐθαῦτα ἤγειρον
 δωτήνας ἐκ τῶν πολιῶν, αἵτινες σφι παρειδίατόχου
 39 π. πολλῶν δὲ μεγάλῃ τῷδε σπέρματι χρημάτα,
 Θηβαῖοι ὑπερεβάλοντο τῇ δόσει τῶν χρημάτων.
 μετὰ δὲ, οὐ πολλῷ λόγῳ εἰπεῖν, χρόνος διέφυ, καὶ
 40 πῶντα σφι ἐξήρτυτο ἐς τὴν κατόδον. καὶ γὰρ Ἀρ-
 γεῖοι μαδωτοὶ ἀπὸ κρητὸν ἐκ Πελοποννήσου καὶ
 Νάξιός σφι αἰὲρ ἀπικνέμενος ἐκ λοντῆς, τῷ οὐνο-
 41 μᾶλ' Ἀλγδαμῆς, παρ' ὅσῳ πλείστην παρεί-
 χετο, κημίας καὶ χρημάτων καὶ ἀνδρῶν. Ἐξ
 Ἐρετῆς δὲ ὁρμηθέντες, ἄλ' ἐνδεχάτου ἔτιος
 42 ἀπὸ κρητὸν ὁπίσω καὶ παρ' ὅσῳ τῆς Ἀττικῆς ἴσχυ-
 σι Μαραθῶνα. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ σφι στρα-
 43 ποπεδδολομοῖσιν, εἴτε ἐκ τῆς ἀσπίδος σασιῶται ἀπὶ
 κρητὸν, ἄλλοι τε ἐκ τῶν δῆμῳ παρ' ὅσῳ ῥέον, οἷσιν ἡ
 44 τυραννὶς παρ' ἐλδομένης καὶ ἀσπαστέρας. οὐ-
 45 τω μὲν δὲ συνεληίζοντο. Ἀθηνᾶων δὲ οἱ ἐκ τῆς
 ἀσπίδος, ἕως μὲν Πεισίστρατος τὰ χρημάτα ἤγειρε,
 καὶ μετὰ τῆς ὥς ἔσχε Μαραθῶνα, λόγον ὁπότενα
 46 εἶχον· ἐπεὶ τε δὲ ἐπύοντο ἐκ τῆς Μαραθῶνος αὐ-
 47 τῶν πρὸς τὸν ἔσχετε ὑεσθαι ὅτι δ' ἄστυ, οὐτὼ δὲ βοηθεύ-
 σιν ἐπ' αὐτόν. καὶ οὐτοί τε πῶντες ἐπὶ τῇ ἡσαν ὅτι τῆς
 48 καπνῶν καὶ οἱ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ὡς ὁρμηθέν-
 τες ἐκ Μαραθῶνος ἡσαν ὅτι δ' ἄστυ ἐς τὸν ὅσον σπ-
 49 ιόντες, ἀπικνέοντα ὅτι Παλληνίδος Ἀθηνᾶς ἰ-
 ρόν, καὶ αἰτία ἔθεντο τὰ ὅσα. ἐθαῦτα γὰρ
 50 πομπῇ χρεώμενος παρ' ὅσῳ τῶν Πεισίστρατος
 Ἀμφίλυτος ὁ Ἀκαρναῖ, χρησμοδόγος αἰὲρ, ὅς
 οἱ παρ' ὅσῳ χρεῶν ἐξ ἀμέτρῳ τῶν, πᾶσι λέ-
 γων,

Ἐρρίσθαι δὲ ὁ βόλος, ὅδε δὲ δίκτυον ἐκπέ-
 τασαι·

Θυνοὶ δὲ οἱ μῆσσοι σεληνᾶς ἄλ' ἔνυκτος.

Ὁ μὲν δὲ οἱ ἐθαῦτα χρεῶν τὰδε Πεισίστρατος ὅς
 συλλαβὼν ὁ χρησμοδόγος, καὶ φασ δὲ καὶ ὁ χρησμο-
 40 ἐπὶ τῇ τῇ γραπῇ. Ἀθηναῖοι ὅς οἱ ἐκ τῆς ἀσπίδος παρ' ὅσῳ
 εἰσὸν τε δ' ἀμύμονοι ἡσαν δὲ τῇ καὶ μὲν τῇ ἀρ-
 41 σον μετ' ἐξέτεροι αὐτῶν, οἱ μὲν παρ' ὅσῳ κύβοις, οἱ δὲ
 παρ' ὅσῳ ὑπνον. οἱ δὲ ἀμφὶ Πεισίστρατον, ἐσπένοντες,
 42 τὴν ad talos, partim ad somnum. In hos igitur impetu facto, qui cum Pisistrato erant,

Quæ fieri Pisistratus contra se animad-
 uertens, regione prorsus abscedit: & v-
 bi Eretriam peruenit, vna cum filiis
 deliberat. Quum autē sententia Hippizæ
 præualuisset, de tyrannide rursus recu-
 peranda, aliquot ciuitates excitaue-
 runt, quæ ipsis nonnihil beneuolæ e-
 rant. Et cum aliæ complures contule-
 runt pecuniæ multū, tum vero Thebani
 plurimum. Post hæc non ita multo in-
 teriecto tempore, omnia ad reditum
 10 eis in expedito fuerunt. Nam & ex
 Peloponneso Argiui aderant merce-
 de conducti, & Naxius quidam, no-
 mine Lygdamis, ultro adueniens, mul-
 tum alacritatis addidit, allatis & pecu-
 niis & copiis. Profecti autem Eretria, LXII
 anno vndecimo vertente redierunt,
 & primum in Attica Marathonem oc-
 cuparunt. Ad quos interea ibi castra
 habentes cum seditiosi ex vrbe se con-
 ferebant, tum alii ex tribubus con-
 fluebant, quibus erat tyrannis quam
 libertas iucundior: atque ita congrega-
 bantur. Ceterum Pisistratus, quandiu
 pecuniam cogebat, & postea Mara-
 thonem tenebat, Athenienses qui in-
 tra urbem degebant, rem nihili fece-
 runt: sed vbi acceperunt eum ex Ma-
 rathone urbem versus mouere, ita do-
 mum ad se defendendos obuiam ten-
 dunt. Isti igitur cum omnibus copiis in-
 festi in illos redeuntes tendebant. Quū
 autem qui cum Pisistrato erant ἐ Μα-
 rathone digressi, simul contra vr-
 bem irent, & in eundem locum con-
 uenissent, perrexerunt ad Mineræ
 Pallenidis fanum, altrinsecusque ar-
 ma posuerunt. Hic diuina pompa fun-
 gens Amphilytus Acarnan ariolus, 4
 Pisistratum cui assistebat adiit, & hexa-
 metro carmine vaticinatus est, inqui-
 ens,

Est nummus proiectus, item sunt retia
 tenta:

Nocte meant thynni claro sub sidere luna.

Hoc ille oraculum diuino afflatus spi-
 43 tu reddidit. Pisistratus vero, eo per-
 cepto, & se illud accipere affirmavit,
 & in Athenienses vrbe egressos copias
 duxit. At illi tunc ad prandium se con-
 uerterant, & secundum prandium par-
 44 tim ad talos, partim ad somnum. In hos igitur impetu facto, qui cum Pisistrato erant,

1 Munera collegerunt ex vrbibus antea sibi vtunque cognitis. 2 Postea vero (vt paucis absoluam) tempus emerfit, & omnia ad reditum fuerunt ipsis parata. 3 Peruenit, & arma ex aduerso posuit. Ibi vero diuino impetu fretus Amph. 4 Pisi- strato adfuit, & ad eum accedens, hex. 5 Verriculum iactum est, expansaque retia, nocte Mox aderunt thynni cl.

eos in fugam vertunt. Iphis autem fugientibus solertissimum consilium Pisistratus excogitavit, ut Athenienses nec amplius caperentur, & tamen dissiparentur: Pueros, iussus conscendere equos, præmisit, qui assequendo fugientes, madata Pisistrati dicerent, iuberentque eos bono animo esse, & ad sua quemque abire. Ita audientibus dicto Atheniensibus, Pisistratus tertio potitus Athenis, tyrannidem stabilivit, tum auxiliariorū copiis, tum pecuniarum prouentibus, partim indidem, partim à flumine Strymone comparatis. Filios quoque eorum Atheniensium qui perstitierant, nec è vestigio fugā fecerant, pro obsidibus sumptos, in Naxum transtulit. Hanc enim insulam bello subegerat, Lygdamidique permiserat, quum antehac etiā Delum insulam ex oraculis expiasset. Expiavit autem, quatenus prospectus à templo ferebatur, eatenus ex omni loco cadaueribus effossis, & in alium eiusdem insulæ locum translatis. Itaque Pisistratus tyrannide potitus est, Atheniensium aliis in prælio cæsis, aliis vna cū Alcmaeonidis domo profugis. ¶² Hūc ita Atheniensibus imperantē ea tempestate Cræsus audiebat: Lacedæmonios quoque magnis è cladibus ereptos, & iam Tegæatibus bello superiores esse. Quippe sub Leone & Hegesicle Spartæ regnātibz, Lacedæmonii quum cetera bella prospere gessissent, aduersus solos Tegæates cladem acceperant. Et antea fere ex omnibus Græcis pessime morati fuerant,³ tam circa se quam circa hospites nullo consuetudinis conuersationisque commercio. quæ instituta in melius mutauere, Lycurgo, viro inter Spartiatis probato, Delphos ad oraculum profecto: cui, simulatque in ædem ingressus est, Pythia hæc inquit,

Ad mea venisti præpingua templa Lycurge,

Græce Ioui & cunctis qui tectatuentur Olympi.

Ambigo vaticiner sis utrum, virne deusne:

Sed multo magis esse deum te credo Lycurge.

Nonnulli præter hæc aiunt Pythiam ei exposuisse instituta quæ nunc à Spartiatis seruantur. Ipsi tamen Lacedæmonii volunt, Lycurgū, quum esset tutor & idem patruus Leobotæ Spartiatarū regis

τοὺς Ἀθῆναιούς τρέπεισι. φέρντων δὲ πύτων, βουλὴν ἐθαυτὰ σοφωτάτῃ Πεισίστρατος ἐπιτεχνῶται, ἵκως μήτε ἀλίσθῃεν ἐπὶ οἱ Ἀθῆναιοι, διεσχεδασμένοι τε εἶεν. αἰαβιδάσας τοὺς παῖδας ἐπὶ ἴσταις, παρέπεμπε· οἱ δὲ, καταλαμβάνοντες τοὺς φέρντας, ἔλεγον τὰ ἐν τεταλμύρῃ ἀπὸ Πεισίστρατος, θαρσύνειν τε κελύοντες, καὶ ἀπιέναι ἑκαστον ἐπὶ τὰ ἐωυτῶν. Πειθαρχῶν δὲ τῷ Ἀθῆναιῶν, οὕτω δὴ Πεισίστρατος ποτεῖται σχῶν Ἀθῆνας, ἐρρίζωσι τὴν τυραννίδα, ἐπιχειροῦσι τε πολλοῖσι, καὶ χρημάτων σιωόδοισι. τῷ μὲν, αὖ- 16 πῶθεν, τῷ δὲ, ἀπὸ Σβυμόνος ποταμοῦ σκυλόντων ὁμήρους τε τῷ παρθεναίῳ τῶν Ἀθῆναιῶν καὶ μὴ αὐτίκα φέρντων παῖδας λαβὼν, καὶ καταστῆσας ἐς Νάξον. καὶ γὰρ αὐτὴν ὁ Πεισίστρατος κατε- 20 σρέφατο πολέμῳ, καὶ ἐπέτρεψε Λυγδάμει. πρὸς γὰρ ἐπὶ πύτοις, τὴν ἡσὼν Δῆλον καθήρας ἐκ τῶν λογίων. καθήρας δὲ ὧδε· ἐπὶ ὅσῳ ἐποφίς τῆς ἐσθῆς εἶχεν, ἐκ πύτου τῆς χώρου πρὸς ἐξορύξας τῆς γε- 20 κροῖς, μετεφόρειν ἐς ἄλλον χώρον τῆς Δῆλου. καὶ Πεισίστρατος μὲν ἐτυραννίδειν Ἀθῆναιῶν Ἀθῆναιῶν δὲ οἱ μὲν ἐν τῇ μάχῃ ἐπεπῆλκεσαν, οἱ δὲ αὐτῷ μετὰ Ἀλκμαωνίδει ἐφάρνεν ἐκ τοῖς οἰκίης. Τῆς μὲν νῦν Ἀθῆναιῶν τοιαῦτα ὄν χερόν τῶν ἐπὶ νῦν ὁ Κροῖσος κατέχοντα· τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους ἐκ κακῶν τε μεγάλων πεφάρντας, καὶ ἐόντας ἡδὴ τὰς πολέμῳ κατωφτέρας Τεγεατέων. ἐπὶ γὰρ Λέοντος βασιλεύοντος καὶ Ἡγησιχλέος ἐπὶ Σπάρτῃ, τοὺς ἄλλοις πολέμοις διτυχείοντες οἱ 30 Λακεδαιμόνιοι, πρὸς Τεγεάτας μωυῖοις παροσέπαιον. ὁ δὲ ἐπὶ πρῶτον τούτων, καὶ κακισμῶν πατοῖσιν γεδὼν πρῶτων Ἑλλήνων, κατὰ τε σφέας αὐτοὺς, καὶ ξείνοισιν ἀπαρῶνται. μετέβαλον δὲ ὧδε ἐς Διόμειον· Λυκούργου τῷ Σπαρτητέων δοκίμου αἰσρὸς ἐλθόντος ἐς Δελφοὺς ἐπὶ ὃ χρηστήριον, ὡς ἐσθίει ἐς ὁ μέγρον, διθὲς ἡ Πυθίη λέγει 40 τὰδε,

Ἡ κῆς ὦ Λυκέργε ἐμὸν ποτὶ πίονα ἵππον,

Ζεὺς φίλος, καὶ πᾶσιν ἐλύμπια δώματ' ἔχουσι.

Δίξω ἢ σε θεοὶ ματεύσομαι, ἢ ἐγὼ αἶδρα. 40

Ἀλλ' ἐπὶ καὶ μάλλον θεὸν ἔλπομαι ὦ Λυκέργε.

Οἱ μὲν δὴ πῖες πρὸς τοῦτοισι λήρῃσι καὶ φέρσῃ αὐτὰ τὰ Πυθίῃ ὅν νῦν κατεστῶτα χόσμον Σπαρτητέων ὡς δὲ αὐτοὶ Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, Λυκούργον ἐπὶ τῷ πῶσαι. Λεωβώτῃ, ἀδελφῇ 40 φιδίου μὲν ἐωυτῶν, βασιλεύοντος δὲ Σπαρτητέων, 40

1 Ne dispersi Athenienses, amplius conglobarentur. 2 Cræsus igitur per id tempus Athenienses eo redactos esse intellexit: Lacedæmonios autem mag. 3 Nullo neque inter se neque cum peregrinis commercio. sed ad æquam & honestis legibus institutam gubernationem sic transferunt.

ἐν Κρήτης ἀναγιάσαι τῶντα. ὡς γὰρ ἐπὶ ἑ-
σέοι, πᾶσι μετίησι τὰ νόμιμα πόρτα, καὶ ἐ-
φύλαξε τῶντα μὴ παρῆλθαι. μετὰ δὲ, τὰ ἐς
πόλεμον ἔχοντα, ὁσμοτίας, καὶ τετρεκάδας καὶ συ-
σίτια· πρὸς τε πύπιοι, τὴν ἐφόρου καὶ γέροντας
ἐς τοὺς Λυκούργους. Οὕτω μὲν μεταβαλόντες εὐ-
νομήθυσαν. τῶν δὲ Λυκούργου τελευτήσαντι ἱερῶν
εἰσαγγέμενοι, σέβονται μεγάλας. οἷα δὲ ἐν τῇ χώρῃ ἀ-
γαθὴ, καὶ πληθὺς οἶκον ὀλίγων ἀνδρῶν, αἰὰ τε ἐδρα-
μον αὐτῆς, καὶ δὲ θλίψηθυσαν. καὶ δὴ σφιν οἶκον ἐπὶ
ἀπὲρ κρήνην χίλιον ἄγειν, ἀλλὰ κατὰ φρονήσαντες
Ἀρκάδων κρέσσοντες εἶναι, ἐχρησθησάμενοι τὸν Δελ-
φοῖσιν ἐπὶ πάσῃ τῇ Ἀρκάδων χώρῃ. ἡ δὲ Πυθίᾳ σφιν
χρᾶτάδε,

Ἀρκάδιό μ' αἰτῆς; μέγα μ' αἰτῆς· οὗτοι δὲ ὤ-
σαν.

Πολλοὶ δὲ Ἀρκάδῃ βαλὼν φάροι ἀνδρες ἔα-
σαν,

Οἱ δ' ἀποκλύουσιν, ἐξὰ δὲ τοῖς ἔτι μεζαίρω.

Δάσω τοι Τεγέῳ ποσσὶν ὀρχήσασθαι,

Καὶ καλὸν πεδίον χοίρεν Ἀγαμέμνησας.

τῶντα ὡς ἀπείχεσθαι ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμό-
νιοι, Ἀρκάδων μὲν τῶν ἄλλων ἀπείχοντο· οἱ δὲ
πίδας φερόμενοι, ἐπὶ Τεγέῃ ἐστράτευοντο,
χρησάμενοι καὶ δὴ πείσασθαι, ὡς δὲ ἔξωθεν ἀποδι-
οῦμενοι τὴν Τεγέῃ. ἐσσωθέντες δὲ τῇ συμβου-
λῇ, ὅσοι αὐτῶν ἐζωρήθησαν, πείδας τε ἔχοντες
καὶ ἐφόροντο αὐτοῖς, καὶ χοίρεν Ἀγαμέμνησας μὲν δὲ
πείδων δὲ Τεγέῃ, ἐργάζοντο. αἱ δὲ πείδας αὐ-
ται ἐν τῇσιν ἐδεδίατο, ἐπὶ καὶ ἐς ἑμῆσιν ὄναι ἐν

Τεγέῃ, πρὸς δὲ τὸν τῆς Ἀλαίης Ἀθηνῆς κρε-
μαίνεσθαι. Κατὰ μὲν δὲ τὴν δὲ πρὸς τῇ πόλεμον
συνεχῶς αἰεὶ κακῶς ἀέθλεον πρὸς τὴν Τεγέ-
αν.

17 κατὰ δὲ τὴν κατὰ Κερῖσιν χρόνον, καὶ τὴν Ἀνα-
ξαιδείδῃ τε καὶ Ἀεΐδῳ βασιλεύοντι, ἐν Λα-
κεδαιμόνῃ ἦσαν οἱ Σπάρτην κατεστράτευον τῶν
πολέμων ἐγγίνεσθαι, ἔσθω τοῖς δὲ γυμνασίοις· ὅτι
αἰεὶ τῶν πολέμων ἐσθῶντο ὑπὸ Τεγέῃ, πεί-
σαντες τοὺς πρὸς τοὺς ἐς Δελφοῖς, ἐπὶ πρῶτον τῶν
αὐτῶν ἱλασάμενοι, κατὰ πρῶτον τῶν πολέμων Τεγέ-
αν γυμνασίοις. ἡ δὲ Πυθίᾳ σφιν ἔχοντες, τὸν Ὀρί-
στου τῶν Ἀγαμέμνητος ὅς τε ἐπαγαγεμένους· ὡς δὲ
ἀνδρῶν οἶκον οἷός τε ἐγένετο τῇ θήκῃ τῶν Ὀρίστου,

ἐν Κρήτῃ ἡμεῖς ἀνέλαβον. Siquidem quum
primum tutor factus est, omnia iu-
ra immutavit: deditque operam ne-
quis ea transgrediretur: deinde vero
quæ ad bellum pertinent, enomotias,
triacadas, & sylsitia: super hæc insti-
tuit tribuna plebis, ephoros ac senatores.
Ita illi ad rectum vitæ genus translati
sunt à Lycurgo: quem vita defunctum,
delubro ædificato egregie colunt. Ex
quo, cum bonitate soli, tum non exi-
gua hominum copia, discurrerunt sta-
tim, ac benigne rem gesserunt. Nec
amplius contenti otio frui, quum se
Arcadibus præstantiores esse arbitraren-
tur, de omni illorum terra occupanda ora-
culum Delphicum consuluerunt. Qui-
bus Pythia respondit,

*Me petis Arcadiam: multum petis: hæc
tibi tradam.*

*Multi apud Arcadiam vefcentes glandæ
viri sunt,*

*Qui te reiciunt. tibi ego hæc invidero
hincquam,*

*Salsandæ Tegeræ plantæ plaudente daturus:
Vtque queas campū metiri fune feracem.*

Hæc responsa ubi accepere Lacedæ-
monii, à ceteris Arcadibus abstin-
entes, bellum intulere Tegeatibus, feren-
tes secum compedes: videlicet captiofo
freti oraculo, tanquam essent ipsi reda-
cturi Tegeatas in captiuitatem. Verum
congressi prælio ac fugati, quicunque
eorum viui sunt capti, eisdem quas ipsi
attulerunt compedibus induti, campum
Tegeatem metiri fune coluerunt. Com-
pedes autem quibus vincti fuerant, ad
nostram usque memoriam incolumes
fuerunt circa templum Mineræ Alex
apud Tegeam suspensæ. Atque superi-
ore quidem bello Lacedæmonii aduer-
sus Tegeatas assidue semper male pu-
gnauerant: Cræsi tamen ætate & Ana-
xandridæ Aristonisque, regum suo-
rum, longe superiores contra eosdem
extiterunt, hunc in modum tales effecti:
Quum semper in bello à Tegeatibus su-
perarentur, missis Delphos consultori-
bus, oraculum sunt sciscitati quemnam
deorum placarent ut Tegeatū victores exi-
sterent. His Pythia respōdit, id fore si of-
fa Orestis filii Agamemnonis referrent.
Cuius vnam quū nequirent inuenire,

1 Enomotia erant vigintiquinque virorum collegia, & secundum alios plurimum: ex quoque his factum à rege magistratus. Triacadas, triginta virorum collegia. Sylsitia, cæteri in quos distribuitur annos, cibum communiter capiebant. 2 Quumque in fertili & populoſa regione verſarentur, excurrerunt statim, ac proſperè rem gessit. vol, secunda fortuna vi sunt. Sed dicitur quodammodo expositum etiam suo-
stenerunt, ex Suida: quem vide.

rursus ad deum mittunt de loco sciscitatum in quo situs Orestes esset. Hæc nunciis interrogantibus, ita Pythia inquit,

Est quaedam Arcadia Tegea, in regione pa-
tenti:

Hic duo flant venti vi peruehemente co-
eti,

*Forma hostis forma, & plaga superindita
plaga,*

*Hic Agamemnonides terra omniparente
tenetur,*

Quo tu sublato Tegeæ sperabere victor.

Vbi hæc audierunt Lacedæmonii, nihilo tamen minus ² inuentione frustrabantur, etsi omnia disquirentes: donec Liches, vnus Spartiatarum, eorum qui benemeriti vocantur, comperit.³ Sunt autem benemeriti, ex ciuibus semper militia equestri perfundis, qui ni quotannis, qui quo anno ex equitibus Spartiatis exeunt, ne torpescant, alii aliò mittuntur. Ex his Liches quum esset, rem illam apud Tegeam adinuenit, fortuna pariter atque solertia vsus.

4 nam quum Tegeates à Lacedæmoniis hoc anno commercio mutuo ad-eundi essent, & iste in ærariam officinā venisset, iutuebatur ferrum dum procu-debatur. Quo in spectaculo admira-bundum animaduertēs faber ferrarius, intermisso opere, Quanto magis Lacon hospes, inquit, admirarere, si idem quod ego tu nosles, qui tantopere admiraris ferratium opificium. In hac enim corte puteum facere quum vellem, incidi in loculum septem cubitorum: & quia incredulus eram omnino fuisse maiores quàm nunc sunt homines, aperui eum, & inueni cadaver æquali cum loculo longitudine: quam vbi mensus sum, ite-rum obrui. Hæc illo referente quæ viderat, Liches considerans, coniectauit hunc ex oraculo esse Orestem, hac vi-delicet coniectura: duos quidem quos ærnebat fabri ferrarii folles, totidem cōperit esse ventos: incudē vērō & mal-leum, 5 formam formæ hostem: fer-rum vero quod procuderetur, 6 plagam superinditam plagæ: hac ratione id con-iectans, quod in plagam hominis ferrū inuentum sit. Hęc itaque secum agitans, Spartā regressus, rem omnem Lacedæ-moniis refert. Illi 7 ex cōposito hominē

ἔπεμπον αὐτὸς εἰς τὸν θεὸν ἐκφορημένους τὸν χῶρον
ὡς τὰ χέοιτο ὁ Ὁρέτης. εἰρωτῶσι δὲ αὐτὰ ποῖσι θεο-
σφύποισι λέγει ἡ Πυθίη τάδε,

Εἴς τινος Ἀρχαδίνης Τεχέη" λ. Δρῶ ἐν χώρῳ, ἧ' λευκῶ

Εἴθ' αἰέμοι πνεύουσι δύο κρατερῆς καὶ ἀνάγ-
κης,

Καὶ τύπος ἀντίτυπος, καὶ πᾶν ὅτι πᾶσι καὶ πᾶσι

Εἴθ' Ἀγαμεμνόνιδες κατ' ἐγὼ Φροῖδος αἶα·

10 Τὸν σὺ χερμιασάμενος, Τελέης ἐπὶ πᾶρρος ἔαση.

ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἀπὸ
 χρόνῃς δὲ δούρεος ὅσῃν ἔλασσαν, πολλὰ διζήμενοι
 ἐς οὗ δὴ Λίχης τ' ἀγαθοεργῶν καλεομένων Σωαρ-
 πητέων αἰῶρεν. οἱ δ' ἀγαθοεργεῖ εἰσι τῶν ἀστῶν,
 ἐξιόντες ἐκ τῶν ἰσπέων αἰεὶ οἱ ὠρεσβύτατοι, πέν-
 τε ἔτεος ἐκάστῃ. πῶς δὲ τῶν ὄντων ὄντων ὄντων ἀν-
 ὤσιν ἐκ τῶν ἰσπέων, Σωαρπητέων τὸ κρινῶν ὄρε-
 πεμπομένων, μὴ ἐλινύειν ἄλλοις ἄλλῃ. Του-
 τέων ὦν τῶν αἰδρῶν Λίχης αἰδρεῖται Τεγέη, καὶ τῶν Λίχης
 20 στυτυχή χρησάμενος καὶ σοφίῃ. εὐούσης γὰρ
 τῶν ὄντων χρόνον ὅτι μιξίης πρὸς τῆς Τεγέης,
 ἐλθὼν ἐς χαλκήϊον, ἐθνεῖτο σίδηρον ἐξελαυνόμενος
 καὶ ἐν θωύματι, ὁρέων δ' ποιούμενος. μαθὼν δὲ
 μιν ὁ χαλκήϊος ἀποθωύμαζοντα, εἶπε παυσάμε-
 νος τῶν ἐργῶν, Ἦκου αἰετὶς ἐβῆτε Λάκων, εἴα εἶδες
 τὸ ὅπως ἐγὼ, κάρτα αἰετὶς ἐβῆμας, ὅκου νῦν ἔγωγε
 χαλκήϊος θωύμα ποιούμενος τὴν ἐργασίην τῆ σιδη-
 ρου. ἐγὼ γὰρ ἐν τῇδε θέλῳ τῇ αὐτῇ φρέαρ ποι-
 ῆσαι, ὅπως ὁρῶσαν, ἐπέτυχον σαρῶν ἐπὶ ἀπὸ
 30 τῶν ἀπὸ τῆς μὴ μὲν γινέσθαι μηδαμᾶ μέζοντας αἰ-
 δεόποις τῶν νῦν, ἀνὰ τῶν αὐτῶν, καὶ εἶδον ὅτι νε-
 κρὸν μὴ κείῃσιν ἐόντα τῇ σαρῶν μετρήσας δὲ, στυ-
 χωσά ὀπίσω. ὁ μὲν δὴ ἔλεγε τὰ ὅπως ὁπῶς περ ὁ δ'
 ἐνώσας τὰ λεγόμενα, στυεβάλλετο ὅτι ὀρέσας
 κατὰ τὸ θεοπρεπὸν τῶν ἐν τῇ, τῇδε συμβαλλέ-
 ομενος τῶν χαλκήϊος δύο ὁρέων φύσας, τῶν αἰέμων
 ὁρῶν ἐόντας ὅτι ἀκρόν, ἐν τῶν σφύραν, τὸν
 τε τύπον καὶ ὅτι αἰτίτητον ὅτι δὲ ἐξελαυνόμενος
 σίδηρον, τὸ πᾶν ὅτι πᾶν πᾶν κείμενος ἐν τοῖς
 40 δὲ πᾶσι καὶ ὡς ὅτι κακῶ αἰδεόπου σίδηρος
 αἰδρήται. συμβαλλόμενος δὲ ταῦτα, καὶ ὡ-
 ἐλθὼν ἐς Σωάρτην, ἐφραζε Λακεδαιμόνιοι
 πολλοὶ τὸ ὄργημα. οἱ δὲ, ἐκ λῶν πωλασθῶν ἐπε-

1 Hic typus antitypus, noxæ & superindita noxæ. *Quid autem hoc sibi velit, paulo post exponetur.* 2 Ab inuentione aberant.

3 Benemeriti autem isti (scu benefici) sunt quini cives ex equitibus etate maxime prouecti, qui singulis annis exeunt. Quos oportet eo anno quo egrediuntur, communi consilio ex equitibus Spartanis alios alio dimissos, nulquam moram trahere.

4 Nam quum Lacedæmoniis Tegeatas adeundi facultas hoc tempore esset. 5 Typum esse & antitypum. *Typum vocat maleurum idum tucudi impingentem: quum quum vicissim repellat incus, antitypus vocatur, quasi vicissim foriens.* 6 Noxam superinducam noxæ: hac rat. id con. quod in damnum hominis fer. 7 Per simulationem hominem crimine intentato, exil.

ἰδίων. νεῖκα πτεῖς οἱ ἀγίλῳ, ἰδίῳ ζῶσι. ὁ δὲ, ἀπὸ Κρήνης εἰς
 Τεγέαν, καὶ φερόμενον τὴν ἐκ τῆς συμφορᾶς πρὸς
 ὃν χαλκία, ἐμπαύσθη παρ' οὗ ἐκδιδόντος τὴν
 αὐλήν. χρόνῳ δὲ ὡς αἰεθῶσεν, ἐνοικίωσεν. αἰο-
 ρύζας δὲ ὃν παύσθη, καὶ τὰ ὅσα συλλέξας, οἷχτο φέ-
 ρων ἐς Σπάρτην. καὶ ἀπὸ τούτου τῷ χρόνῳ, ὅπως
 ἐπαιρώατο ἀλλήλων, πολλὰ καὶ τυπέρι τὰ πο-
 λέμῳ ἐγένοντο οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἤδη δὲ σφι καὶ ἡ
 πολλὴ τῆς Πελοποννήσου ἡ κατεστραμμένη.
 Ταῦτα δὴ ὦν πάλαι παλαιόμορος ὁ Κροῖσος, ἐ-
 πιμπεῖς Σπάρτην ἀφ' ἑλούς δῶρα τε φέροντας,
 καὶ δευσομόους συμμαχίης ἐντελέμενός τε πάλαι
 γινώσκων. οἱ δ' ἐλθόντες ἔλεγον, Ἐπιμπεῖς ἡμέας
 Κροῖσος ὁ Λυδῶν τε καὶ ἄλλων ἐθιέων βασιλεὺς, λέ-
 γοντες, ὅτι Λακεδαιμόνιοι, χρησάντος τῷ θεῷ ὃν
 Ἕλληνα φίλον πορεύεσθαι, (ὑμέας γὰρ παλαιό-
 μοι πορεύεσθαι τῆς Ἑλλάδος) ὑμέας ὦν ἐστὶν ὁ χρη-
 σάντων πορευομένων, φίλος τε γέλων ἡμέας καὶ
 18 σύμμαχος αἰδῶ τε δόλου καὶ ἀπάτης. Κροῖσος
 μὲν δὴ ταῦτα δι' ἀφ' ἑλῶν ἐπεκρηκόμενος. Λακε-
 δαιμόνιοι δὲ, ἀκηρότερες καὶ αὐτοὶ ὁ θεὸς ἐπὶ οὖν
 Κροῖσῳ ἡρόμενον, ἠδυσάν τε τῇ ἀφίξει τῷ Λυ-
 δῶν, καὶ ἐπίσαντο ὅρκα ἐξήνης περὶ καὶ συμμαχίης.
 καὶ γὰρ πῆες αὐτοὶ ἐργασίαι εἶχον ἐκ Κροῖσῳ πό-
 τερον ἐπὶ γινώσκαι. πέμψαντες γὰρ οἱ Λακεδαί-
 μωνιοι ἐς Σάρδεις, χρυσὸν ὠνόεοντο, ἐς ἀγαλμα βου-
 λόμενοι χρησάμεναι τούτῳ, ὅτι τῷ τῆς Λακωνικῆς ἐν
 Θόρνακι ἰδρυται Ἀπόλλωνος. Κροῖσος δὲ σφι ὠ-
 νεομένοισι ἔδωκε δωτίην. Τούτων τε ὦν εἵνεκα
 οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν συμμαχίην ἐδέξαντο, καὶ ὅτι
 ἐκ πάλαι σφέας πορεύεσθαι Ἕλλησων, αἰρέετο
 φίλοις. καὶ τούτῳ μὲν, αὐτοὶ ἔσαν ἐπιμοὶ ἐπαγγέλαι-
 π'· τούτῳ δ' ἐπὶ ποιεῖσθαι κρητῆρα χάλκεον, ζωδίων
 τε ἔξωθεν πλήσαντες πρὸς τὸ χεῖλος, καὶ μεγάλα
 τελεχασίους ἀμφορέας χωρέοντα, ἦγον, δῶρον βου-
 λόμενοι αἰπιδύμεναι Κροῖσῳ. ὅτι ὁ κρητὴρ οὗ ἐκ
 πίκτο ἐς Σάρδεις, δι' αἰτίας διφασίας λεγόμενης
 ταύτης· οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι ὡς ἐπὶ τε ἀ-
 γόμενος ἐς Σάρδεις ὁ κρητὴρ ἐγένετο κατὰ τὴν
 19 Σαμίνην, πυρόμενοι Σάμιοι· ἀπὸ λήσαντο αὐτοὶ,
 νηοὶ μακρῆσι ἐπιπλώσαντες· αὐτοὶ δὲ Σάμιοι
 λέγουσι ὡς ἐπὶ τε ὑγέρησαν οἱ ἄγοντες τῷ Λα-
 κεδαιμόνιῳ ὃν κρητῆρα, ἐπαυθαίοντο δὲ Σάρ-
 δεις τε καὶ Κροῖσῳ ἡλωχένας, ἀπέδοντο ὃν κρητῆ-
 ρα ἐν Σάμῳ· ἰδιώτας δὲ αὐδρας πειραμένους

criminis convictum exilio damnant.
 Qui in Tegeam profectus, & calami-
 tatem suam referens fabro ferrario,
 10 conduit ab eo nolente vendere cor-
 tem. Ibi que aliquandiu habitans, ubi
 rem cognovit, effosso sepulchro ossa
 collegit, ea que portans Spartam rediit.
 Quo ex tempore Lacedæmonii quoties
 cum Tegeatibus congressi sunt, superio-
 res exitere: præterea vero magna etiam
 pars Peloponnesi iam eis parebat. Hæc ita-
 15 que omnia Cræsus audiens, misit nū-
 cios Spartam cum muneribus, ad rogan-
 dam belli societatem, iussos dicere quæ
 oporteret. Ii postquā peruenerunt, Nos
 (aiunt) Cræsus misit, Lydorum aliarum-
 que gentium rex, ita inquiring, Lacedæ-
 monii, quoniam deus oraculum reddi-
 dit ut Græcā mihi societate adsciscere,
 & vos inter Græcos antecellere audio,
 statui vos mihi in societatem ex oracu-
 lo prouocandos ad ineundam mecum
 quam cupio amicitiam atque socie-
 20 tatem, citra dolum fraudemque. Cræsus
 hæc per legatos nunciavit. Quorum ad-
 uentu Lacedæmonii, qui & ipsi oraculū
 audierant, gausi, fœdus cum eis ho-
 spitii societatisque inierunt. Etenim
 iam antea intercedebant nonnulla Cræ-
 si in Lacedæmonios beneficia. Nam
 quū illi misissent Sardis ad aurum co-
 emendum, quo usuri erant in id simu-
 lacrum Apollinis quod nunc positum
 est 2 apud Laconicam in Thornace,
 eo auro sunt à Cræso donati. Quade
 25 re Lacedæmonii, quodque se amicos il-
 le præ omnibus Græcis delegisset, so-
 cietatem admiserunt, & hoc denūcian-
 ti sese paratos exhibuerunt. Quod ubi
 extrinsecus fecerunt, pateram aheneam
 labiorum tenuis frequentibus animalibus
 extrinsecus cælatam, triginta am-
 phorarum capacem, dono afferebant,
 volentes Cræsum remunerari: sed eam
 Sardis non pertulerunt, propter alteru-
 tram harum quæ feruntur causarum.
 Lacedæmonii quidem aiunt hanc pate-
 ram dum ferretur Sardis, 3 quum Samū
 30 appulli essent, à Samiis fuisse interce-
 ptam: qui, cognita re, nauibus istos
 longis aggressi fuere. Ipsi vero Samii
 aiunt, Lacedæmonios, qui pateram
 portabant, serò venientes, quum audis-
 sent Cræsum captū esse cum Sardibus,
 illam in Samo vendidisse viris priuatis,

1 Conducebat, (id est, conducere conabatur) à non locante (id est, à nolente conducere) cortem. Vbi vero tandem ei persuasit
 illam locare, inhabitare coepit: ac eff. sep. 2 Apud Thornacem Laconicæ regionis. Et tum denunc. sese par. exhibuerunt: cum etiā
 fabricari erat. 3 Quum circa Samum essent.

qui eam Iunonis templo dedicauere: & illos qui vendidissent, Spartam reuersos, forsitan dixisse à Samiis sibi fuisse ereptā. Ac de patera ita res se habet. ¶ Cræsus autem elusus oraculo, aduersus Cappadociam exercitus comparabat, spe & Cyrum & potentiam Persicam euer-
 LXXI tendi. Cui in hac apparanda expeditione occupato, Lydus quidam, nomine Sandanis, & antehac pro circumspecto habitus, & ob hanc quam dixit sententiam plus nominis apud Lydos consequutus, hunc in modum Cræso consuluit, Aduersus tales viros expeditionem paras, rex, qui coriacea subligacula, qui è corio reliquam vestem ferunt: qui non quibus volunt cibis vescuntur, sed quos habent, utpote regionem asperam incolentes. Ad hæc potu-
 non vini vtuntur, sed aquæ: non ficos ad comedendum, nec aliud quicquam boni habentes. quibus quum nihil sit quod eripias, si viceris: sin victus fueris, animaduerte quot bona amittes. Vbi gustauerint illi nostra bona, 2 circumstant nos, nec abigi poterunt. Equidem diis habeo gratiam, qui non induxerunt in animum Persis vt Lydos inuaderent. Hæc loquutus, non tamen Cræsum flexit. Etenim Persis, antequam Lydos subigerent, nihil erat neque lautum neque opiparum. Porro Cappadoces à Græcis Syri nominantur: & erant hi Syri, antequam Persæ impetirent, ditioris Medorum, tunc autem Cyro parebant. Siquidem imperium Medicum ac Lydum disternabat fluuius Halys, qui ex Armeno monte profluens, primum Cilicas, dehinc Matienos qui sunt ad dexteram, & Phrygas qui sunt ad læuam: tum boream aduersus tendens, Syros, Cappadoces, Paphlagonisque interfluit: Cappadoces à dextra, Paphlagonες à sinistra perstringens. Ita flumen Halys cuncta fere superiora Asiæ, à mari quod Cypro obiectum est, ad Euxinum vsque Pontum dirimit. Est autem dorsum totius huius regionis, longitudine quinque
 LXXII diebus itineris viri expediti. Itaque aduersus Cappadociam Cræsus cum exercitu profectus est, cupidus cum hanc partem soli fecundi suo adiiciendi, tum vel magis, fiducia oraculorum, Cyrum vlciscendi: propter Astyagem, Cyaxaris filium, Medorum regem, affinem suum, quæ Cyrus Cambyſis filius prælio

ἀναθίναί μιν ἐς τὴν ἑρμῶν· τάχα δὲ αὐτοὶ ἀπο-
 δόμοι λέγειν ἀπὸ τῶν ἀπὸ Σαμίων. καὶ μὲν οὖν δὴ χρητῆ-
 ρα οὕτω ἔσχε. Κρείστος δὲ ἀμαρτῶν τῷ χρη-
 σμῶ, ἐποίητο στρατὸν ἐς Κατωπαδοκίην, ἐλπί-
 σας καταρῆσιν Κύρῳ τε καὶ τῷ Περσῶν δυνά-
 μιν. ὁ δὲ σκδαζόμενος δὲ Κρείστου στρατὸν
 αἰσθῆναι ὅτι Πέρσης, τῷ Περσῶν, νομίζομενος καὶ
 πρὸς αὐτὸν ἐστὶ σοφός, ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς γνώμης καὶ
 10 ὁ καὶ ῥά οὐνομα ἐν Λυδοῖσι ἔχων, σιωπῶν λέ-
 σι Κρείστου πάδε, (οὐνομα οἱ ὡς Σαμίων) ὦ βα-
 σιλεῦ, ἐπὶ αὐτοῖς τοῖς τοῖς στρατὸν αἰσθῆναι
 σκδαζέαι, οἱ σκυτῖνας μὲν ἀναξυρίδας, σκυτῖναι
 δὲ τῷ ἄλλῃ ἐσθῆτα φορέοισι· σιτέονται δὲ σῖκα
 ὅσα ἐθέλωσι, ἀλλ' ὅσα ἔχουσι, χώρῃ ἔχοντες τρη-
 χίην. πρὸς δὲ, σῖκα οἷα ἀφ' ἑσθῆτων, ἀλλὰ ὅ-
 στροπότεοι. οὐ σὺν καὶ δὲ ἔχουσι τρώγην, σῖκα ἄλ-
 λο ἀγαθὸν ὁδόν. τὸ τοιοῦτον δὴ, εἰ νικήσεις, τί σφεας
 ἀπαρήσεται, τίσι δὲ μὴ δέν; τὸ δὲ, ὡς νικῶν, 2
 20 μὴ δὲ ὅσα ἀγαθὰ ἀποβαλέεις. γὰρ σάμιοι γὰρ τῷ
 ἡμετέρων ἀγαθῶν, πρὸς αὐτοῖς, ὁδὸν ἀπὸ τοῖς ἔσονται.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοῖς ἔχω χάριν, οἱ σῖκα ὅτι νόον
 ποίεοι Πέρσης στρατὸν αἰσθῆναι ὅτι Λυδοῖς. ταῦ-
 τα λέγων, σῖκα ἐπειθε δὴν Κρείστον. Πέρσης γὰρ, πρὶν
 Λυδοῖς καταρῆσθαι, ἦν οὐτε ἀβρὸν οὐτε ἀγα-
 θὸν ὁδόν. Οἱ δὲ Κατωπαδοκίᾳ ὡς Ἑλλήνων
 Σύριοι ὀνομάζονται. ἔσαν δὲ οἱ Σύριοι ἔπει, ὁ μὲν
 πρὸς τὴν Πέρσας δρῶν, Μήδων κατήκοι, τότε
 δὲ, Κύρου. ὁ γὰρ οὗτος ἦν τῆς τε Μηδικῆς ἀρχῆς
 30 καὶ τῆς Λυδικῆς, ὁ ἄλλος ποταμός, ὅς ἐστι δὲ Ἀρμε-
 νίου οὐρεος ἀφ' ἧς Κιλίκων. μετὰ δὲ, Μαππινῶν μὲν
 ἐν δὲ ἡμετέρων ὁδὸν ὁδὸν, σῖκα δὲ τῷ ἐπὶ τῷ, Φρύγας. παρ-
 αμφοτέρωθεν δὲ τοῖς, καὶ ῥέων αἰὼ πρὸς βορέην
 ἀνέμων, εἶναι μὲν Συρίους Κατωπαδοκίας ἀπὸ τῶν,
 δὲ δὴ οὐνομα δὲ Παφλαγονίας. οὕτω ὁ ἄλλος πο-
 ταμός ἀποτμήνῃ χερσὶν πρὸς τῆς Ἀσίης τὰ κατὰ
 σῖκα θαλάσσης τῆς αἰτίον Κύρου ἐς τὴν Εὐξείνου
 πόντον· ἐστὶ δὲ αὐτῶν ὁδὸν τῆς χώρης ταύτης ἀ-
 πᾶσης, μὴ καὶ ὁδὸν δὴ οὐνομα αἰδρὶ, πέντε ἡμέρας αἰα-
 40 σιμῶνται. Ἐστρατὸν δὲ ὁ Κροῖστος ὅτι τὴν
 Κατωπαδοκίην τῷ δὲ εἶνεκε, καὶ γῆς ἡμέρας, πρὸς τὴν
 σαοῦ πρὸς τὴν ἐκ τῆς μοίρης βουλόμενος, καὶ μέ-
 λιστα τῷ χρηστέῳ πίστωσης ἔων, καὶ πᾶσαι ἐθέ-
 λων ὡς Ἀρσάγης Κύρον. Ἀρσάγης γὰρ
 δὴ Κυαξῶν, εἶναι Κροίστου μὲν γαμβρὸν, Μή-
 δων δὲ βασιλεῖα, Κύρος ὁ Καμβύσιος καταρῆ- 19

1 Vel, Coriacea femoralia. Intelligere autem videtur quæ ὅς braccæ dicuntur. 2 Pertinaciter eas retinebunt.

Ἰσθμὸς εἶχε, ἡρώμενοι γὰρ ἐν Κροίσῳ ὦδε.
 Σκυθῶν τῶν ἰομαδῶν ἰληαῖδων ἐπαύσατο, ἵπ-
 οὺς ἔλαβον ἡ Μήδικα ἔπυρρυνε, ὅτι χε-
 ρὶ τοῦ Μήδων Κυαζάρης ὁ Φραγίτιος τῆς Διό-
 κλειδος, ὡς ἐοικέναι ἔσκεν ὅτι πολλοὺ ποιεῖται
 αὐτοῖς, παῖδά σφι παρέδωκε τὴν γλῶσσαν τε κα-
 μένην, καὶ τὴν τέχνην τῆς πόλεως χερσὶν ὅτι ἡρωμέ-
 νου, καὶ αἰεὶ ποιεῖται τῶν Σκυθῶν ἐπὶ ἀρχῇ, καὶ
 αἰεὶ πὶ φερόντων, καὶ ὅτε στυγερὰ ἐλθὼν σφῆρας μὴ-
 δὲν ἵππων ἔλαβον, καὶ αἰεὶ χερσὶ, ὁ Κυαζάρης,
 (ὡς γὰρ, ὡς διεδόξετο, ὅτι ὁ ἄλλος) ἡγήσας κάρ-
 τα πειρίσας ἀφῆκε. οἱ δὲ, ταῦτα πρὸς Κυαζάρην
 παύοντες, ὡς δὲ ἀνάξια σφῶν ἐοῦσιν ἀποκρί-
 νουσι, ἐβουλόσαντο τῶν σφῶν διδασκαλῶν
 παίδων ἕνα κατακτεῖναι. σκιδάσαντες δὲ αὐτὸν ὥσ-
 περ ἐώρσαν καὶ τὰ θηρία σκιδάζειν, Κυαζάρει δού-
 ναί φερονταί, ὡς ἀρχὴν δίδουσι. δόντες δὲ, τὴν παχί-
 νην κομίζεσθαι τῶν Ἀλυσίων δὲ Σαδναττεῶ
 ἐς Σαρδίς. ταῦτα καὶ δὴ ἐγέρτο. καὶ γὰρ Κυαζάρης
 καὶ οἱ παρόντες δαυτομόνες τῶν κρεῶν, περὶ τῶν
 ἐπαύσαντο καὶ οἱ Σκύθαι ταῦτα ποίησαντες, Ἀλυσί-
 ον ἰκέταί ἐγέρτο. Μετὰ δὲ ταῦτα (οὐ γὰρ δὴ
 ὁ Ἀλυσίωνος ὁξείδου τῆς Σκύθας ὁξείδου πὶ Κυα-
 ζάρει) πόλεμος τοῖσι Λυδοῖσι καὶ Μήδοισι ἐγέρθη
 ἐπὶ ἑτά πεντε. ἐπὶ τοῖσι πολλὰ καὶ μὴ οἱ Μήδοι
 τοῖς Λυδοῖς ἐνίκησαν, πολλὰ καὶ δὲ οἱ Λυδοὶ τοῖς
 Μήδοις. ἐπὶ δὲ καὶ νυκτομαχίην πᾶσι ἐποίησαντο.
 ἀφῆροντες δὲ σφῶν πᾶσι δὲ πόλεμον, ταῦτα
 ἐπὶ συμβολῆς ἡρωμῆς, στυγερὰ ὡς τε τῆς μά-
 χης στυγερῶς, τὴν ἡμέρην ὁξείδου νύκτα ἡμέ-
 ραν. τὴν δὲ μεταλλαγλὴν ταύτην τῆς ἡμέρης
 Θαλῆς ὁ Μιλήσιος τοῖσι Ἰῶσι πρὸς τὸν ἵπ-
 ον, οὐρεὶ πρὸς τὸν ἵππον ἐπὶ τὸν ἵππον ἐπὶ τὸν ἵππον
 ἐγέρτο ἡ μεταβολή. οἱ δὲ Λυδοὶ τε καὶ οἱ Μήδοι
 ἐπὶ τε εἶδον νύκτα αὐτῇ ἡμέρην ἡρωμῆς, τῆς μά-
 χης τε ἐπαύσαντο, καὶ μὴ πᾶσι ἐπαύσαντο καὶ ἀμ-
 φότεροι εἰρήνην ἐοῦσι ἡμέρας. οἱ δὲ συμβι-
 βάσαντες αὐτοῖς, ἔσαν οἱ δὲ, Συέννης τε ὁ Κίλιξ,
 καὶ Λαβυνητός ὁ Βαβυλωνίος. οὗτοι σφι καὶ ὁ
 ὄρκιον οἱ ἀπέσταντες ἡμέρας ἔσαν, καὶ γὰρ ἔσαν
 ἀλλαγλὴν ἐποίησαν. Ἀλυσίαν γὰρ ἐγέρτο
 δουῶν τὴν θυγατέρα Ἀρυνίαν Ἀλυσίαν τῶν Κυ-
 αζάρων παίδων. αὐτὴ γὰρ αἰαγίτης ἰσχυρῆς συμ-
 βάσεις ἰσχυροὶ ἐπὶ ἐγέρτο συμμύειν. ὅρκα
 δὲ ποιεῖται ταῦτα πᾶσι ἐπὶ τῇ Εὐκλειᾳ.

victum ceperat. Erat autem Cræso As-
 styages hunc in modum affinis: Apud
 Scythas pecuarios quum esset seditio,
 caterua quædam eorum¹ secessit in ter-
 ram Medicam, qua tempestate Medo-
 rum tyrannus erat Cyaxares, Phraor-
 tæ filius, Deiocis nepos. qui Scythas
 hos, utpote supplices, initio benigne al-
 loquebatur ac plurimi faciebat, adeo ut²
 pueros eis traderet imbuendos tum
 lingua Scythica, tum artificio arcus ven-
 tendi. Interiecto deinde tempore, quum
 Scythæ venatum assidue irent & semper
 aliquid afferrent, nonnunquam tamen
 contingebat ut nihil caperent. Quos ita
 reuertentes manibus inanibus³ Cyaxa-
 res (erat enim, quum ingenti tenebatur
 ira, peracerbus) probris insectabatur. Id
 illi, ut se indignum, à Cyaxare pati non
 ferentes, consilio habito decreuerunt
 ut aliquem eorum puerorum quos do-
 cerent, trucidarent: apparatusque ve-
 feras apparare consueuerant, Cyaxari
 offerrent, perinde atque ferinam: idque
 quum obtulissent, quam celerrime se ad
 Alyattem Sadyattis filiū Sardis confer-
 rent. Quod & factum est. nam & Cyaxa-
 res & qui aderant conuiues ex his carni-
 bus gustauerunt: & Scythæ perpetrato
 hoc, Alyatti se supplices præbuerunt.
 Quos postea reposcenti Cyaxari (quod
 Alyattes reddere abnuerat) bellum in-
 ter Lydos Medosque quinquennale
 conflatum est. Quo in bello sæpe Medi,
 sæpe Lydi victores extiterunt, & noctur-
 num quoddam prælium gesserunt. Sex-
 to autem anno signis collatis, quum æ-
 quo Marte certarent, stante pugna
 contigit ut repente dies nox efficeretur.
 Quam immutationem huius diei futu-
 ram Thales Milesius Ionibus prædixe-
 rat, hunc ipsum annum præfiniens quo
 immutatio facta est. Lydi ac Medi ubi
 diem noctescere viderunt, à pugnando
 destiterunt: eoque propensius ad pa-
 cem inter se constituendam festinaue-
 runt: autoribus conuentionis Syennesi
 Cilice & Labyneto Babylonio: qui ut
 iusurandum intercederet & reconci-
 liatio affinitate fieret, properarunt: de-
 cernentes ab Alyatte Arienam filiam
 Astyagi Cyaxaris filio nuptum dan-
 dam. quoniam sine vehementi neces-
 situdine conuentiones stabiles iniri
 non queunt. Incunt autem hæ gentes
 fœdera cum cetera ritu Græcorum,

¹ Subdixit se. ² Legit παῖδας σφῶν παρ. Sic autem sequitur παῖδων. ³ Cyaxares (erat enim, ut se ipsa ostendit, ira in-
 terpos) asperere admodum & indigne tractauit. ⁴ Inter pugnandum. ⁵ Operam dederunt.

LXXV

tum feriendo brachia qua illa humeris connectuntur, ac mutuum sanguinem delingendo. ¶ Hunc igitur Astyagem auum suum maternum Cyrus bello victum tenebat, ob eam quam in sequentibus indicabo causam. Quo nomine Cræsus ei infensus, nunquid inferret Persis bellum, ad oracula *consultenda* miserat. Et quum responsum reddidisset ²haud syncerum, ³secum facere interpretatus, in expeditionem profectus est + aduersus quandam Persarum partem. Atque vbi ad Halym flumen peruenit, tunc (vt ego quidem sentio) pontibus ibi sitis copias traduxit: vt autem Græci dicunt, Thales Milesius traductor extitit. Nam quū incertus animi Cræsus foret qua parte fluminis traiceret exercitum (nullosdum enim ex illis pōtibz ea tempestate fuisse) fertur Thales, qui in his castris aderat, fecisse vt fluuius qui ad laeuam exercitus fluebat, flueret etiam ad dexteram. Fecisse autem hunc in modum: Fossam pēraltam, exorsus supra castra, ductam in speciem lunæ, depressit, quæ castra, vt erant metata, à tergo amplecteretur: in quam quum traduxisset ex pristino alueo fluuium, iterum eum, vbi exercitus traiectus esset, in suum alueum refunderet. Itaq; quum celerrime fluuius diuisus esset, vtrunque vado meabilis effectus est. Quidam vero aiunt veterem etiam omnino exaruisse alueum. Cui rei equidem non accedo. quo enim modo qui rursus redierunt, illū transiuis-

LXXVI

sent? Cræsus igitur exercitu traiecto, venit in Cappadociæ locum qui dicitur Pteria, omnium eius regionis iustissimum, iuxta urbem Sinopen, fere ad pontum Euxinum sitam. Hic statiuā habens, prædia Syrorum vastat, & urbem Pteriorum expugnat diripitque. Cepit quoque cunctas circa vrbes, Syros nihil commeritos exterminans. Hinc Cyrus coacto suo exercitu, sumptisque omnibus qui in medio incolebant, obuiam perguit: missis tamen, antequam exercitum educeret, caduceatoribus ad

10
20
30
40
50
60
70
80
90
100
110
120
130
140
150
160
170
180
190
200
210
220
230
240
250
260
270
280
290
300
310
320
330
340
350
360
370
380
390
400
410
420
430
440
450
460
470
480
490
500
510
520
530
540
550
560
570
580
590
600
610
620
630
640
650
660
670
680
690
700
710
720
730
740
750
760
770
780
790
800
810
820
830
840
850
860
870
880
890
900
910
920
930
940
950
960
970
980
990
1000

κὺ πρὸς τούτοις, ἐπεὶ τὸς βραχίονας ἐπιτάμω-
ται, ἐς τὸ ὁμοχροῖν δ' αἶμα ἀναλείχοιτο ἀλλή-
λων. Τοῦτον δὲ ὦν δὲ Ἀστυάγῃ Κυρὸς εἶπτα
ἐὼς τὴν μητρὸς πατέρα καὶ τρεῖς ἀδελφοὺς ἔχε, δι' αἰ-
τίου τὸ ἐγὼ εἰ ποῖσι ὁπίσω λόγῳι σημαίω. τὰ
Κροῖσος ἐπιμεμφομένης τῷ Κύρῳ, ἐς τε τὰ χρη-
στῆρα ἐπέμπε, εἰ στρατὸν ἔχει Πέρσας εἰρωτέ-
ων· κὺ δὲ κὺ ἀπικρομένου χρησμοῦ κελδήλοιο, ἐλπί-
σας πρὸς ἐὼς τὴν χρησμὸν εἶ, ἐστρατεύετο ἐς τὸ
Περσέων μοῖρην. ὡς δ' ἀπῆκετο ἐπὶ δὲ Ἀλίου πο-
ταμὸν ὁ Κροῖσος, δ' ἐθαύπει, ὡς μὲν ἐγὼ λέγω, καὶ
τὰς εὐστάτας γεφύρας διεβίβασε δὲ στρατὸν. ὡς δὲ ὁ
πολλὸς λόγος Ἑλλήνων, Θάλης ὁ Μιλήσιος διεβί-
βασε οἱ. ἀπορέοντος γὰρ Κροῖσου ὅπως οἱ ἀγλαβή-
σεται δὲ ποταμὸν ὁ στρατός, (οὐ γὰρ δὴ εἶναι καὶ τὴν
τὸν δὲ χεῖρον τὰς γεφύρας αὐτὰς) λέγεται παρ-
όντα δὲ Θάλῳ εἰ τὰς στρατοπέδῳ, ποιῆσαι αὐτῷ,
δὲ ποταμὸν δὲ ἀριστερῆς χειρὸς ῥέοντα τὴν στρατῷ, κὺ
ἐκ δεξιῆς ῥέειν. ποιῆσαι δ' ὥδε· αἰῶθεν τὴν στρατοπέ-
δου ἀγλαβή, διώρυχα βαλὲν ὀρύσσειν, ἄροντα
μυνοῖ δὲ αὐτῷ, ὅπως αὐτὸς στρατοπέδῳ ἰδρυμένον καὶ ἰώ-
που λάβοι. αὐτὴ καὶ τὴν διώρυχα ἐκτραπέδῳ
ἐκ τῆς ἀρχαίων ῥέειν, κὺ αὐτὴς τὸ ἀμειβομέ-
νος δὲ στρατοπέδῳ, ἐς τὰ ἀρχαῖα ἰσβάλλοι. ὥστε ἐπεὶ
τε κὺ ἐξήδη τὰ χίλια ὁ ποταμός, ἀμφοτέρῃ ἀγλα-
βῶς ἐκέρχεται. οἱ δ' κὺ τὸ ἀγλαβὴν λέγονσι κὺ δὲ ἀρχαῖον
ῥέειν, ἀποξηρανθῆναι. ἀλλὰ τὸ μὲν εἰς πρῶτον
ἐμειν, ὡς γὰρ ἐπίσω πορδύομαι διεβήσαν αὐτὸν;
Κροῖσος δ', ἐπεὶ τε ἀγλαβῶς σὺν τὰς στρατῷ ἀπῆ-
κετο τὸ Καππαδοκίης ἐς τὸ Πτερίνη καλεομένην, (ἢ
τὸ Πτερίνη ἐστὶ τὴν χώρας αὐτῆς δὲ ἰσχυρότατον, κατὰ
Σινώπην πόλιν τὴν εὐξείνῳ ποταμῷ μάλιστ' ἀκρο-
μένην) ἐν αὐτῇ ἐστρατοπεδούετο, φθίρων τῶν Συ-
ρίων τὴν κληρὸν· κὺ εἶλε μὲν τῶν Πτερίων τὴν πό-
λιν, κὺ ὕδρα πόδισατο, εἶλε δ' αὐτὴν τὴν οἰκίδας αὐτῆς
πάσας· Συρίους τε ὁδὸν εἰσάγει αἰτίους, αἰασάτους
ἐποίησε. Κυρὸς δ' ἀγλαβῶν δὲ ἐὼς τὴν στρατῷ, κὺ πα-
ραλαβὼν τὴν μεταξὺ οἰκείας πόλιν, ἐπὶ τοῦτο
Κροῖσῳ. πρὶν δ' ὅτε λαόν τιν' ὀρμήσαι δὲ στρατῷ, πέμ-
ψας κληρυκὰς ἐς τὴν ἰωνίαν, ἐπεῖχετο ὑφέας ἀπὸ
Κροῖσου ἀπιστάναι. Ἴωνες μὲν ἰὼν εὐκὲς ἐπείθοντο.
Κυρὸς δ' ὡς ἀπῆκετο, κὺ αὐτὴς στρατοπεδούετο Κροῖ-
σῳ, ἐθαύπει δὲ τὴν Πτερίνην χώραν ἐπειράντο καὶ δὲ
ἰσχυρὸν ἀλλήλων μάχης δὲ καρτερῆς ἡρωικῆς, καὶ
πεσόντων ἀμφοτέρων πολλῶν, τέλος ὁδὸν τεροῖν
κήσαντες διέβησαν, νυκτὸς ἐπελθούσης. καὶ τὰ μὲν

1 Tum secundo brachia vsquedum sanguis profuat, ac mutuo illura delingendo. Vt legatur αἰμοχροῖν pro ὁμοχροῖν. Videt Tacitum, lib. 12. 2 Captiosum. 3 A se facere. 4 In Persarum fines.

στρατόπεδα ἀμφοτέρω ὅπως ἡγωνίσασα. Κροΐ-
 σος δ', μεμφθεὶς καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐωὺτ' ἐστὶν
 μα' αὐτῷ γὰρ οἱ συμβαλὼν στρατοὶ πολλὸν ἐλάσσων
 ἢ οὗ Κῦρος· τῆς το μεμψθεὶς, ὡς τῇ ὑστεραίῃ οὐκ ἐπει-
 ρᾶτο ὅπως ὁ Κῦρος, ἀπὴλαιε ἐς τὰς Σαρδίδας, ἐν
 ἰσχυρῶν, τῶν ἀκαλέσας μὲν Αἰγυπτίους καὶ τὸ ὄρ-
 κιοι· (ἐποιήσασα γὰρ καὶ πρὸς Ἀμασιν βασιλεύοντα
 Αἰγυπτίαν συμμαχίαν πρὸς τὴν πρὸς Λα-
 κεδαιμονίους) μεταπεμψάμενος δ' καὶ Βαβυλωνίους·
 (καὶ γὰρ πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἐπεπύκνωτο συμμαχίαν· ἐ-
 τυράννευε δ' τῶν Βαβυλωνίων τ' ἡγεῖον τῶν Λα-
 βυωνίων) ἐπαγγέλλας δ' καὶ Λακεδαιμονίους παρῆναι
 ἐς χεῖρον ῥητόν· ἀλίστας δ' ὅτι τῆς καὶ τῶν ἐωὺτ'
 συλλίξαι στρατὸν, ἀνέναντον, ὃν χειμῶνα παρεῖς,
 ἅμα τῷ ἡεὶ στρατῷ ὅτι τῆς Πέρσης. καὶ ὁ μὲν,
 ταῦτα φρονέων, ἀπῆκετο ἐς τὰς Σαρδίδας· ἐπεμπε-
 κήρυκας καὶ τὰς συμμαχίας, πρὸς τοὺς ἐς τὴν ἐμ-
 πηον μὲν συλλέγεσθαι ἐς Σαρδίδας. ὃν δ' ὁ παρ-
 ὄντα καὶ μαχεσάμενον στρατὸν Πέρσης, ὅς αὐτῷ
 ἐξήνικας, πῶς αὖτε ἀφείας, διεσκέδασεν οὐδ' αὖτε ἐλπίσας
 μήποτε ἄρα ἀγωνισάμενος οὕτω τῶν ἀπλησίων
 Κῦρος ἐλάσει ὅτι Σαρδίδας. Ταῦτα ὅτι πλεονέ-
 κων Κροίσῳ τὸ πρὸς ἀφείον πῶς ὁφείων ἐπεπλήθη.
 Φαιέντων δ' αὐτῶν, οἱ ἵπποι μεπέντες τὰς νομας νέ-
 μονται, φοιτῶντες κατὰ διον. ἰδόντι δ' τὰς Κροί-
 σῳ τῆς το, ὡς περ καὶ αὐτῷ, ἐδδξε τέρας εἶναι· αὐτίκα δ'
 ἐπὶ τῇ ἐκ- ἐπεμπε θεοτόποις ἐς τὰς δ' ἐξηγητίας Τελμισσέ-
 ων. ἀπὸ κρήνῃσι δ' οἱ τοὺς θεοτόποις, καὶ μαθόντες
 πρὸς Τελμισσέων δ' ἡλεῖ σημαίνει τὴν τερας, οὐκ
 ἐξεχόμενον Κροίσῳ ἀπαγγέλλαι. πρὶν γὰρ ἢ ὅπως
 σφείας αἰάπλωσαι ἐς τὰς Σαρδίδας, ἡλὼ ὁ Κροίσος.
 Τελμισσέας μὲν τοὶ τὰς ἐγνώσαν, στρατὸν δ' ἄλλο ὄρ-
 ον πρὸς δόκιμον εἶναι Κροίσῳ ὅτι τῶν χῶρων· ἀπὸ
 κρήνῃσι δ' οἱ τῶν κατὰ τὴν τερας τῆς ὅτι χῶ-
 οὺς· λέγοντες ὅτι εἶναι γῆς παῖδα, ἵππων δ', πολέ-
 μων τε εἶναι καὶ ἐπὶ λυδοῖς. Τελμισσέας μὲν οὖν ταῦ-
 τα ὑποκρίναντο Κροίσῳ ἡδὴ ἡλώχετι, ὅς ἐν, καὶ εἰ-
 δότες τῶν αὐτῶν Σαρδίδας τε καὶ αὐτῶν Κροίσον.
 Κῦρος δ', αὐτίκα ἀπελαύνοντος Κροίσου καὶ τὴν μά-
 χην τὴν ἡμερῶν ἐν τῇ Πτερίῃ, μαθὼν ὡς ἀπελά-
 σαι μέλλει Κροίσος ὅρασκεδ' αὖ τ' ἐστὶν, βελού-
 μνος ἐρεσκε πρὸς γῆμα οἱ εἶναι ἐλαύνειν ὡς διώγειτο
 πᾶσι δ' ὅτι τὰς Σαρδίδας, ὅπως πρὶν ἢ ποδύτερον δι-
 αθῆναι τὴν Λυδοῖν διώκειν, αὐτὸς ὅτι καὶ λαβῶναι.
 ὡς δ' οἱ ταῦτα ἐδδξε, καὶ ἐποίησε καὶ τῶν ἐλάσας γὰρ
 ὃν στρατὸν ἐς τῶν Λυδοῖν, αὐτὸς ἄγγελος Κροίσῳ

in modū duo exercitus dimicauerunt.

Cræsus, à suo exercitu incusatus quod cum Cyri multo maioribus copiis
 conflisset, postero die quum Cyrus ip-
 sum supersederet inuadere, regressus
 est Sardis, habens in animo euocare Æ-
 gyptios ex fœdere: quorum cum rege
 Amasi, antequam cum Lacedæmo-
 niis, societatem inierat: accersere et-
 iam Babylonios, cum quibus & ipse fœ-
 dus percusserat: (erat autem Babylonio-
 rum tyrannus ea tempestate Labyne-
 tus) denunciare item Lacedæmoniis
 ut ad certam diem præsto essent: his-
 que & suis copiis coactis, ubi per hye-
 mem quieuisset, initio statim veristen-
 dere aduersus Persas. Hæc destinans
 Cræsus, abiit Sardis, dimisitque cadu-
 ceatores ad socios, edicens uti ad quin-
 tum mensem Sardis conuenirent. Ex-
 ercitus vero qui aderat ex militibus
 conductis, qui cum Persis dimica-
 ret, missum fecit ac dissipauit: minime
 sperans vnquam fore ut Cyrus, qui sic
 æquo Marte pugnasset, Sardis copias
 promoueret. Hæc Cræso ratiocinan-
 te, omnia suburbana colubris imple-
 ta sunt: quos, ut existerant, equi in-
 ter ambulandum, quum ad pascua irent,
 comedebant. Id Cræso cernenti visum
 est (ut erat) esse portentum: ideoque
 mittendum ad coniectores Telmisses.
 Qui missi sunt ad consulendos Telmis-
 sas: ubi acceperere responsum, didicere-
 que quid sibi vellet significaretque por-
 tentum, non contigit ut Cræso renun-
 ciarent. Nam priusquam retro Sardis
 reueherentur, Cræsus est captus. Tel-
 misses ita cognouerant, exercitū exter-
 num Cræso illuc affuturum, qui quū af-
 foret, indigenas subigeret: quod diceret
 colubrum terræ filium esse: equum, ho-
 stem & aduenam. Hæc Telmisses Cræso
 sunt interpretati, sed iam capto: nondū
 tamen gnari eorum quæ Sardibus ac
 Cræso euenerāt. Cyrus certior factus,
 Cræsum, qui statim post prælium apud
 Pteriam gestum abscesserat, consti-
 tuisse dispergere copias, consilio inito,
 comperiebat operæpretium esse quam
 celerrime posset promouere exerci-
 tum Sardis, ut hostem, priusquam ille
 contraheret iterum Lydorum copias,
 occuparet. Hoc ubi probauit, sta-
 tim exequutus est: propereque ducto in
 Lydiā exercitu, ipse met nuncius Cræso

1 Cræsus autem causatus sui exercitus paucitatem: (erant enim ipsius copiarum multo minores quam Cyri) hoc, inquam, causatus, quum postero die Cyrus non descenderet in certamen, regressus. 2 Quos prodeuntes equi relictis pascuis, passim comedebant.

aduenit. Vnde Crœsus in magnam sollicitudinem adductus, quod præter opinionem præterque expectationem suam se res haberent, tamen Lydos in prælium produxit. Lydorum gente in Asia nulla fuit ea tempestate nec fortior nec magis strenua: ex equisque pugnabat, equitandi sane perita, hastas perlongas gestans. Campus in quo concursus est, ante urbem Sardanensem iacet, magnus & editus: quem cum alii amnes interfliunt, tum omnium maximus Hermus, palude interruptus, qui è monte Hiro matris Dindymenæ lapsus, infunditur mari iuxta Phociam oppidum. Hic ubi vidit Lydos ad pugnandum instructos Cyrus, eorum equitatu reformidans, constituit admonitu Harpagi Medi, ita faciendum: Coactis omnibus qui ipsius exercitum sequebantur camelis, vel frumentum vel vasa portantibus, sarcinas detraxit: & viros imposuit equestri stola indutos: quibus ornatis præcepit ut præirent ceteras copias aduersus Crœsi equitatum: peditatum, ut hos subsequeretur. post hunc collocavit omnem equitatum. Postquam omnes constituit, imperat eis necui ceterorum Lydorum parcerent: sed quemlibet occiderent obstitentem, præter ipsum Crœsum, nisi captus quidem repugnaret. Hæc imperans, camelos contra equitatum instruxit, hac ratione quod camelum equus reformidat, adeo quidem ut nec speciem eius intueri nec odorē sentire sustineat. Id ideo commentus est ut equitatum Crœsi, quæ ille se prævaliturum considerabat, inutilem redderet. Simul atque igitur in pugnam itum est, equi, olfactis protinus conspectisque camelis, retro se auertunt. vnde spes Crœsi interiit. Verum non protinus Lydi ob id exterriti sunt, sed cognitare, ab equis desiliunt, ac pedites cum Persis confligunt. & tandem, multis utrinque cadentibus, vertuntur in fugam: ac muros ingressi, à Persis obsideri cœperunt. Quam obsidionem in longius processuram ratus Crœsus, alios nuncios è muris mittit ad socios. nam qui antea dimissi erant, hi conuentum Sardis ad quintum mensem indixerant. At hos dimittebat, oratum, quam celerissima auxilia mitti sibi utique iam obsecro. & cum ad alios socios misit, tum vero

ἐλθούσας. ὁ δὲ αὐτὰ Κροίσος εἰς ἀπείρην πολλὴν ἀπρημύμος, ὥς οἱ παῖδες δόξαν ἔχε τὰ πονήματα ἢ ὥς αὐτὸς κατεδόκει, ἔμελλε τὰς Λυδίας ἐξῆς εἰς μάχην. 21
ἦν δὲ τῶν τῶν χρόνον ἔθνος οὐδὲν ἐν τῇ Ἀσίᾳ οὔτε αἰσθητέον, ὅτε ἀλκιμώτερον ἢ Λυδίου. ἦν δὲ μάχη σφέων ἡ ἀπὸ ἵππων δ' ἔρα τὰ τε ἐφόρεον μέγιστα, καὶ αὐτὶ ὅσον ἵππευσα ἄγαθοί. Εἰς δὲ πεδίον δὲ σιμυθόντων ἔπο τὸ πρὸς τῷ ἁγείῳ ὅτι τὸ Σαρδηνίου, εἰς μέγα τε καὶ ὑψηλόν, (ἔχε δὲ αὐτὸς πεταμοὶ ῥέοντες καὶ ἀγροί, καὶ ἔλλος συρρήγνυσι εἰς τὸ μέγιστον, καλεῖται 22
μῆμον δὲ Ἑρμῶν. ὅς ἐξ ἑρέος ἱερῶ μνηστῆς Δινδυμῆνης ῥέων, ἐκιδιδόεις θαλάσσαν καὶ Φωκίαν πόλιν) ἐνθαῦτα ὁ Κύρος ὡς εἶδε τὰς Λυδίας εἰς μάχην πασσομύμους, κατὰ ῥωδ' ἵππους ἐποίησε, Ἀρπάγου ὑποπλημύς ἀνδρὸς Μήδων τοῖον δὲ ὅσαι τὰς στρατὰς τῶν αὐτῶν εἶποιτο σιτοφόροι τε καὶ σκωφόροι καὶ μηλοὶ, ταῦτάς πᾶσας ἀλίσαι, καὶ ἀπελὼν τὰ ἄχιστα, ἀνδρας ἐπὶ αὐτάς ἔθηκε ἵππα δα σολῶν ὄρεσας. 23
μύμους σκωδῶσας δὲ αὐτοῖς, πρὸς ταῖς δὲ δῆς στρατῶν τῶν οἰκείων πρὸς τὸ Κροίσου ἵππων τῇ δὲ καμῆλῳ ἐπὶ αὐτῶν τὰς πρὸς στρατὸν ἐκείλθε. ὅπως δὲ τὸ περὶ ἐπὶ ἐταξέ τὸ πᾶσαν ἵππων. ὡς δὲ οἱ πάντες διετετάχατο, ὁ δὲ αὐτὸς τὸν δὲ Λυδῶν μὴ φεδωμύμους, καὶ ἐκείνους πᾶν τὸ ἐμποδῶν ἡρόμους, Κροίσου δὲ αὐτὸν μὴ κτείναν, μηδὲ ἡ συλλαμβανόμενος ἀρμυῶνται. ταῦτα μὲν ὁ δὲ αὐτὸς. τὰ δὲ καμῆλους ἐταξέ αὐτὰ τὸ ἵππων δὲ εἰς καμῆλων ἵππος φοβεῖται, καὶ ἐκ αὐτῶν 24
ἔχεται ὅτε τὸ ἰδέσθαι αὐτὸν ὄρεων, ὅτε τὸ δὲ μὴ οὐ φραγόμενος. αὐτὸς δὲ ὡν τὰς εἰνέας ἐπὶ σὺν τοῖς οἰα τὰς 30
Κροίσου ἄχρηστον ἢ ὁ ἵππων, τὰς δὲ τοῖς καὶ ἐπὶ χεῖρ ἑλάμψατο ὁ Λυδός. ὡς δὲ καὶ συνήσαντες τὸ μάχην, ὁ δὲ αὐτὰ ὡς φραγόμενος τὰ χεῖρ τὰ καμῆλων οἱ ἵπποι καὶ ἰδόντες αὐτάς, ὅπως αὐτὸς φεβν. διέφθαρτό τε τὰς Κροίσου ἡ ἐλπίς. καὶ μῆτοι οἱ γὰρ Λυδοὶ δὲ ὁ δὲ τε, δὲ λοιπὸν. ἀλλ' ὡς ἐμάθον δὲ γινόμενοι, ἀποθροόντες ἀπὸ τῶν ἵππων, περὶ τοῖς Πέρσῃσι συλλέγονται. χεῖρ δὲ περὶ τῶν ἀμφοτέρων πολλῶν, ἐβᾶποντο οἱ Λυδοὶ. καὶ ἰληθέντες δὲ εἰς δὲ τῶν, ἐπολιορκέοιτο ὑπὸ τῶν Περσέων τοῖς μὲν δὲ κατεστῆκε ἐπολιορκίᾳ. Κροίσος δὲ δὲ ὁ χρόνος ὅτι μακρότερον ἔστατο τὸ 25
λιορκίᾳ, ἐπεμπε ἐκ τῶν τῶν δὲ ἀχέρας εἰς τὰς συμμαχίας. οἱ μὲν γὰρ πρὸς τὸν διέπεμποντο εἰς πέμπτον μῶνα πρὸς τὸν συλλέγονται εἰς Σαρδίης. τοῖς δὲ ἐξέπεμπε τὴν ταχίστην δὲ εἰς βοηθεῖν, ὡς ἐπολιορκέοιτο Κροίσου. εἰς τε δὲ ὡν τὰς ἀλλὰς ἐπεμπε συμμαχίας, καὶ δὲ καὶ

1 Cum alii amnes permean, tum vero etiam Hellus in omnium maximum influens, qui Hermus vocatur: & ex monte matris Dindymenæ facto ortus, infunditur mari, &c. Pro Hellus autem legitur & Hyllus: quod affertur ex Homero & Strabone. 2 Ac muros ingressi.

ἐς Λακεδαίμονα. Τοῖσι δ' ἐν αὐτοῖσι Σπαρτιήτησι
 κατ' αὐτὸν τῶτον τ' χρόνον σιωπεπὶ πῶκα ἐέρις ἐῖσα
 πρὸς Ἀργεῖς παρὲς χωρὸς καλεομένης Θυρέης. Ἡ δ'
 Θυρέας αὐτῶν ἐῖσα ἦν Ἀργολίδος μοίρης, ἀποτε-
 μώμενοι ἔχον οἱ Λακεδαμόνιοι. ἦν δ' ἐν ἡμέρῃ Μα-
 λεῶν ἡ πρὸς ἐσπερίῳ Ἀργείων, ἡ τε ἐν τῇ ἡπείρῳ χώ-
 ρῃ, ἐν ἣ ἡ Κύθηρα ἵστος, ἐν αἰγαίῳ τῇ νήσῳ. Βοηθη-
 σάντων δ' Ἀργείων τῇ σφετέρῃ ἀποταμνομένη, ἐ-
 σταῦτα συνέβησαν ἐς λόγους συνελθόντες, ὥστε τελε-
 χεύσας ἐκαστῶν μαχέσασθαι ὅκότεροι δι' αὐτῶν ἐ-
 νων, τῶν τε ἐν τῇ τ' χωρῇ. Ὡς δ' ἡ πλῆθος ἔγραπ' ἀ-
 δικαστοῦ ἐκαστέρου ἐς τ' ἐωὺ τῶν, μηδὲ πᾶσι μὲν ἀ-
 γωνιζομένων, τῶν δὲ εἵνεκα, ἵνα μὴ παρὲντων τ' γρα-
 ποπέδων, ὁρῶντες οἱ ἕτεροι ἐσσωμένους τὴν σφετέ-
 ρην, ἐπαμυνώσιν. συνθέμενοι ὦν αὐτὰ ἀπαλλάσσον-
 το. λογάδες δ' ἐκαστῶν ὑπολθόντες σιωπέδον.
 μαχομένων δ' σφέων, ἐν γινόμενων ἰσοπαλέων, ὑπε-
 λίποντο δὲ ἀνδρῶν ἐξαχσίῳ ὅσῃς Ἀργείων μὲν, Ἀλ-
 κίνωρ τε καὶ Χρέμιος Λακεδαμόνιων δ', Οἰθυράδης.
 ὑπελείφθησαν δ' ἔπειτα νύκτος ἐπελθούσης. οἱ μὲν δὲ
 δύω τ' Ἀργείων, ὡς νενικηκότες ἔθρον ἐς τ' Ἀργεῖς ὁ
 δ' τῶν Λακεδαμόνιων Οἰθυράδης, σκυλίσσας τοὺς
 Ἀργείων νεκρῶν, ἐν ποροσφορήσας τὰ ὅπλα πρὸς τ'
 ἐωὺς γρατοπέδον, ἐν τῇ πᾶσι εἶχε ἐωὺν. ἡμέρῃ δὲ
 22 δούτῃ παρῆσαν πωθαίομενοι ἀμφοτέρω. τῶν
 μὲν δὲ αὐτοὶ ἐκαστέρω ἐφασαν νικᾶν. λέγοντες, οἱ
 μὲν, ὡς ἐωὺ τῶν πλῆθους πειρηθέντας. οἱ δ', τὴν μὲν
 ἀποφάινοντες πεφύργεσθαι, τ' δ' σφέτερον πᾶσι
 μέλαινα, καὶ σκυλίσσασθαι τὴν ἐκείνων νεκρῶν. τέλος
 δ', ἐκ τ' εἰδὸς συμπεσόντες ἐμάχοντο. πεσόντων δ'
 καὶ ἀμφοτέρω πολλῶν, οἰκῶν Λακεδαμόνιοι. Ἀρ-
 γεῖοι μὲν ἰὼν ἀπὸ τῶν τῶν χρόνῳ κατὰ κράτος
 τῶν κεφαλῶν, πρὸς τῶν ἐπὶ πύλαις κρημνίτες, ἐποίη-
 σαντο νόμον τε καὶ κατὰ τὴν, μὴ πρὸς τῶν θρέψαν
 μὲν Ἀργείων μηδὲνα, μηδὲ τῶν γυναικῶν. σφι
 χρυσόφορῶν, πρὶν αὖ Θυρέας αἰασώσονται. Λακε-
 δαμόνιοι δ' πάντας τῶν νόμων ἔθεντο νόμον. ὅς γ' ἐκ τῶν
 πρὸς τῶν, ἀπὸ τῶν χρόνῳ. τ' δ' ἐν λέγοντες. ὅτι
 πρὸς τῶν τῶν τελεχυσίων, Οἰθυράδην, αἰχμυόμε-
 νοι ἀπονοστήσαντες Σπάρτην, τ' οἱ συλλοχίτων διεφθαρ-
 μένων αὐτῶν ἐν τῇσι Θυρέῃσι, κατὰ χρῆστας ἐ-
 40 ωὺν. Τοῖσιν δ' ἰοῖσι Σπαρτιήτησι ἐνισαμένων
 τ' πρὸς τῶν, ἦκε ὁ Σαρδηνὸς κήρυξ, δεόμενος Κροίσῳ
 βοήθει, πολιορκουμένῳ. οἱ δ' ὁμῶς ἐπεί τε ἐπύθοντο τ'
 κήρυκα, ὁρμήσαντες βοήθει. καὶ σφι ἡδὴ παρῆσαν
 σμένιοι, καὶ νεῶν ἐκείνων ἐπὶ μὲν, ἡλθε δὲ ἡ ἀφ' ἡλίου, ὡς
 ἡλώχετο τ' τῶν Λυδῶν, καὶ ἔχοιτο Κροῖσος ζῶ-

ad Lacedæmonios. Ceterū per id tem-
 pus & ipsis Spartiatis inciderat cum Ar-
 giuis contentio de agro qui dicitur
 Thyrea. Quem locum, etsi terræ Argo-
 licæ partem, tamen Lacedæmonii¹ in-
 tercifum tenebant. Etenim Argiuorum
 est quicquid regionis Malea tenus ad
 occasum vergit in continente: & insulæ
 tum aliæ, tum vero Cythera. Quum ergo
 Argiui suo territorio² intercifo auxiliū
 ferrent, ibi ab utrisque in colloquium
 ventum est ut tricenī utrinque dimica-
 rent: & utri superiores extitissent, eo-
 rum regio foret: atque ambo exercitus
 in suam uterq; terram discederent, nec
 permanerent dum dimicaretur: ea scilicet
 causa, ne, si adessent, parti succum-
 bentī auxiliū sui ferrent. His con-
 uentis, in diuersa digrediuntur. Ex utrif-
 que delecti viri qui relictī sunt confli-
 xerunt: atque illis quidem, ut equo mar-
 te pugnantibus, ex sexcentis tres omni-
 no reliqui fuerunt: idq; noctis interuen-
 tu. ex Argiuis duo, Alcīnor & Chromi-
 20 us, qui tanquam victores Argos cursu
 contenderunt: ex Lacedæmoniis vnus
 Othryades, qui spoliatis Argiuorum
 cadaueribus, eorum arma ad suorum
 castra detulit, & se in suo ordine tenuit.
 Postero die utrique re audita adfue-
 runt, sibi que victoriam vendicabant:
 Argiui quidem, quod suorum plures
 superfuisse dicerent: Lacedæmonii ve-
 ro, quod qui eorum superfuerant, fugif-
 sent: suus autem perstitisset, & hostium
 cæfos spoliasset. Ex contentione tan-
 30 dem concurrentes pugnant: ac post-
 quam permulti utrinque ceciderunt,
 Lacedæmonii vincti. Quo ex tem-
 pore Argiui tonsis capitibus, quum an-
 tea necessario criniti essent, legem con-
 diderunt, se deuouentes ne prius co-
 mam alerent, neue mulieres aurum fer-
 rent, quam Thyreas recuperassent. His
 ē diuerso legem tulere Lacedæmonii,
 ut in posterum comati essent, quum an-
 tea non fuissent. Othryadem, qui vnus ē
 trecentis delectus reliquus fuisset, aiunt
 pudore Spartam reuertendi, ob socios
 40 interfectos, illic apud Thyreas mortem
 sibi consciuisse. Quum hæc esset apud
 Spartiatis rerum conditio, aduenit ca-
 duceator Sardianus precatum Cræso
 obfesso auxilia. Illi, caduceatore audito,
 statuerunt Cræso statim succurrendū.
 Quibus iam se apparantibus, ac nauibus
 paratis, alius affertur nuncius, murum
 Lydorum expugnatū, Cræsumq; viuit

θαιέειν. ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ ἄφρων, ὡς εἶδεν ὅτι οὐκ
 ὄν Πέρσῃ, ὑπὸ δέοις τε καὶ κακῷ ἔρρηξε φωνήν. εἴ-
 πε δ' Ἀΐδεσθε, μὴ κτείνε Κροίσον. οὗτος μὲν δὴ τῷ
 23 ποτὶ πρὸς πρὸς φθονὸν ἔλεγε. μὲν δ' οὐκ ἔφωβετο
 πρὸς τὰ χεῖρον τῆς ζῆς. Οἱ δ' Πέρσῃ τὰς τε δὴ
 Σαρδῖς ἔχον, καὶ αὐτὸν Κροίσον ἐζώρυσαν, ἀρξάντα
 ἑπτα τετραρεσκαίδεκα, καὶ τετραρεσκαίδεκα ἡμέρας
 πολιορκηθέντα καὶ ὁ χρηστὴν ἰκόντα, καὶ καταπαύσαν-
 τα τὴν ἐκ τῆς μεγάλης δόξης. λαβόντες δ' αὖ-
 10 τὸν οἱ Πέρσῃ ἡγετὴν τῷ Κῦρον. ὁ δ' ὅτι σπυρνήσας πυ-
 ρρὴν μεγάλην, αἰετὶς ἀπὸ τῆς αὐτῆς Κροίσον τε καὶ
 πρὸς τὴν δεδεμένον, καὶ δὲ ἐπὶ τῇ Λυδῶν παρ' αὐτὸν
 παῖδας ἐν νότῳ ἔχον εἴτε δὴ ἀκρυθίνια τῶν κατ-
 ἀρχὴν ἔαν ὅτε φθῇ, εἴτε καὶ δι' ἑλπίδα ὅτι τελέσει
 15 λων, εἴτε καὶ πυρρὸς Κροίσον ἐπὶ τοσούτοις, καὶ
 ἡδὲ εἰνεκα αἰετὶς βασιλεὺς τὴν πυρρὴν βουλόμενος
 εἰδέναι εἴ τις μιν δαμόνων ῥύσεται τῷ μὴ ζῶντα κα-
 τὰ καὶ θῶναι. ὁ μὲν δὴ ποιεῖν ταῦτα. πρὸς δὲ
 Κροίσον ἐξέτι πρὸς τῆς πυρρῆς, ἐπελθεῖν (καὶ φθῇ
 καὶ κῶλον πρὸς τῷ) ὁ δὲ Σόλωνος, ὡς εἰρήνην σπυ-
 20 ρρὴν εἰρημνόν, ὁ Μηδὴνα ἐπὶ τῷ ζῶντων ὁ λβιον.
 ὡς δὲ ἄρα μιν τῷ φθῇ ἡναι τῷ, αἰετὶς καὶ μὲν τε
 25 καὶ αἰετὶς ἀξάντα ἐκ πολλῆς λειποψυχίας, ἐς
 τῆς τοσούτοις Κροίσον. καὶ δὲ Κῦρον ἀκρύσαν-
 τα, καὶ τῷ τῶν ἐρμηνείας ἐπείρεσθαι ὁ Κροί-
 σος, τίνα τῶν ὅτι καὶ λέοιτο. καὶ τῶν, πρὸς τῶν
 30 τῶν ἐπείρεσθαι. Κροίσον δὲ τῶν μὲν σιγῶν ἔχειν
 ἐρωτῶμεν μετὰ δὲ, ὡς ἡναγκάζετο, εἰπεῖν,
 35 Τὸν αὖτ' ἔγωγε πᾶσι τυράννοις πρὸς τῶν μετὰ τῶν
 40 χρηστῶν ἐς λόγους ἐλθεῖν. ὡς δὲ σφί' ἀσπικα ἔφρα-
 ζε, πάλιν ἐπείρωτεον τὰ λεγόμενα. λιπαρεόντων
 δὲ αὐτῶν, καὶ ὅχλοι παρὰ τῶν, ἔλεγε δ' ὡς ἡλ-
 θε δὲ τῶν ὁ Σόλων ἐπὶ Ἀθῆναιος, καὶ θεοσάμε-
 νος παρὰ τῶν ἐκ τῶν ὁ λβον, ἀποφλαυρῶσι οἱ. ὁ
 δὲ εἰπὼς, τῇ αὐτῇ πρὸς τῶν ἀποβέβηκε τῇ φθῇ
 45 ὡς εἴπε. οὗτος γὰρ μάλιστα ἐκ τῶν λέγων, ἢ ἐς ἄ-
 πην ὁ αἰδεσθῆναι, καὶ μάλιστα τῶν τῶν σφί' αὐ-
 τῇ δὲ δόκει τῶν ὁ λβιον ἐπὶ. ὁ μὲν Κροίσον ταῦτα
 ἀπηγγέειλ. ὁ δὲ πυρρῆς ἡδὴ ἀμύνης, καὶ ἐπὶ τῶν
 50 ἔφατ' ὡς δὲ Κῦρον ἀκρύσαντα τῶν ἐρμηνείων τὰ
 εἴπε Κροίσον, μετὰ τῶν τε, καὶ ἐν ὧσαν τῶν ὅτι καὶ
 αἰδὸς αἰδεσθῆναι ἐκ τῶν, ἀλλὰ δὲ δὲ τῶν, ἡρόμε-
 νον ἐκ τῶν διδάμνην ἐκ τῶν ἐλάσσω, ζῶντα πυ-
 55 ρρὴν εἰρημνόν. πρὸς τῶν τούτοις, εἰπὼς ταῦτα τῇ
 60 τῶν, καὶ ὅτι καὶ ἐλάσσω ὡς οὗτος εἴη τῶν ἐκ τῶν

mortem, an non. Id ubi filius eius mutus
 aspexit, timens patri, erupit in vocē, in-
 quiens, Homo, ne perimas Cræsum. Atq;
 hoc ille primū effatus, postmodū per om-
 ne vitæ tēpus vocalis extitit. Persæ & LXXXVI
 Sardibus potiti sunt, & Cræso viuo, quū
 regnasset annos quatuordecim, totidē-
 que dies fuisset obsessus, amisso magno
 imperio, ut ei fuerat responsum. Eum
 captum Persæ ad Cyrum perduxerunt:
 quem ille vinctum compedibus su-
 per ingentem quam struxerat ligno-
 rum struem imponit, circaque eum
 bis septem Lydorum filios: siue ha-
 bens in animo primitias has alicui deo
 offerre, siue volens votum persolvere,
 siue cupidus sciendi num quis dæmo-
 num liberaret Cræsum, (quē religiosum
 esse audierat) quominus pyræ imposi-
 tus viuus concremaretur. hæc quidem
 Cyrum fecisse aiunt. Cræso autem su-
 per pyram stanti, etsi in tanta calami-
 tate posito, tamen venisse in mentem
 Solonis, quod ab eo sibi nutu dei fuisset
 dictum, Ex viuentibus beatum esse ne-
 minem. Quod dictum ubi subiit Cræ-
 so, ferunt eum ex vehementi defectione
 animi victum, ingemiscentem, ter So-
 lonem nominasse: & Cyrum, quum au-
 disset, iussisse interpretes eū percontari
 quemnam inuocaret. Illosque acceden-
 tes fuisse percontatos, & hunc interro-
 gatum silentium tenuisse. Deinde quū
 loqui cogeretur, dixisse, *Illum nominavi*,
 quem cum omnibus tyrannis collo-
 qui, ego quā ingentem pecuniam
 præoptassem. Eum non planē loquentē,
 rursus interrogant quidnam esset quod
 dixisset. Efflagitantibus atque infe-
 stantibus, inquit quemadmodum So-
 lon, qui esset Atheniensis, ad ipsum à
 principio venisset, & intuitus omnes e-
 ius opes coram, pro nihilo duxisset. Ad-
 eo quæ de ipso dixerat, omnia ea eue-
 nisse: neque hæc magis de seipso quā
 de omni hominum genere, & de iis præ-
 sertim qui sibi ipsis beati viderentur.
 Hæc Cræso referente, iam pyra incensa
 ardere extrema cœpisse: & Cyrū, auditis
 per interpretes quæ Cræsus dixisset,
 prænituisse: quum se quoque hominem
 esse cognosceret, qui alium hominem,
 qui se inferior non fuisset opibus, viuum
 rogo traderet. Præterea veritum ob id
 pœnam, ac reputantē nihil esse in rebus

1. Hæc interpretatio continet potius verbum *καταπνέων* ut *εφρην* legendum. 2. Inquit Solonē Atheniensem olim ad ipsum ve-
 nisse, & intuitum omnes eius opes, pro nihilo duxisse.

humanis stabile, iussisse ignem celerissime extinguere iam incensum, Cræsumq; deponi & quæ cum eo erant. Verum eos qui iussi fuerant, non potuisse amplius vim ignis superare. Ibi ferunt Lydi Cræsum cognita Cyri sententiæ mutatione, quum cerneret vnumquemque extinguendo deuoluendoque igni incumbentem, nihil tamen profici, exclamando inuocasse Apollinem, vt ipsi adesset, siquod ab eo donum illi gratum fuisset oblatum, ipsumque præsentī malo liberaret. Ita cum lacrymis Cræso deum inuocante, nimbos repente, quum serenum ac tranquillum esset, ¹ contractos esse, imbresq; erupisse, ac vehementissima aqua pluuisse, & rogum extinxisse. Ita Cyrum, cognito deorum cultorem ac bonum virum esse Cræsum, è pyra deposuisse: atque hunc in modum interrogasse, Cræse, quisnam tibi hominum persuasit vt cum exercitu inuaderes fines meos, ex amico factus hostis? Cui Cræsus, Ego (inquit) rex, istud feci tuo prospero, meo infausto fato, Græcorum deo autore, qui me ad bellum tibi inferendum impulit. Neque enim quispiam ita amens est vt bellum quàm pacem præoptet. nam in pace filii patres, in bello patres filios sepeliunt. Sed vt ista fierent, dæmoni cordi fuit. Hæc Cræsus loquutus est: quem Cyrus solutum iuxta se collocauit, ac in multa sane obseruatia habebat: intuensque eum admirabatur, tam ipse quam omnis circa eum cœtus. Ille cogitabundus silentium tenebat. Mox conuersus, ac cernens Persas Lydorum diripientes urbem, Vtrum debeo, inquit, rex, tibi loqui quod sentio, an tacere hoc tempore? Cyrus vero eū, quæcunque liberet, audacter proloqui iussit. Tunc ille Cyrum percontatur, ² Quidnam (inquiens) tanta frequentia properat agere? Cui Cyrus, Tuam, inquit, urbem diripit, tuasque opes absument. Atqui (Cræsus excipit) neque urbem meam diripis, neque meas opes. nihil enim mihi iam cū istis reb⁹ est: sed tua ferunt aguntq;. His verbis iniecta cura, Cyrus Cræsum semotis arbitris interrogat quidnam in his quæ fierent, sibi cōstituendū censeret. Ad quē Cræsus, Quoniam me dii seruū tibi tradiderunt, iure debeo, siquid amplius animaduertero, id tibi indicare. Perse, ait, natura proterua sunt, & iidē inopes. Quos si diripientes tu ac potiētes magnis opibus negli-

Δεσφοισι ἀσφαλέως ἔχον, κελύειν σβεινύειν τὴν
 παχίστην δ' ἐκατόμβιον πῦρ, καὶ καταβιάζην Κροῖσον
 τε καὶ τὸς μετὰ Κροίσου. καὶ τὸς, πείρωμβροισι οὐ
 δυνάσασθαι ἐπὶ τῷ πυρὸς ἔπι κρησσηται. Ἐνθαυ-
 τα λέγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροῖσον μαρτυρεῖται τὴν Κύ-
 ρου μεταγνώσιν, ὡς ὦρα πᾶντα μὲν αἰδρα σβεινύ-
 τα δ' πῦρ, διωαμβροῖς δὲ δὲ καὶ ἐπὶ καταλαβεῖν, ἔπι-
 βώσασθαι, δὲ Ἀ' πόλωνα ἔπι κηλέομβρον, εἴ τι γι-
 κεχαισμβρον δὲ αὐτὸν ἔδωρήθη, ὡς ἔστιν, καὶ ἄλλοι καχορῆ-
 10 ρύσασθαι μιν ἐκ τῷ παρεόντος κακῷ. δὲ μὲν, δα-
 κρύοντα ἔπι κηλέεσθαι δὲ θεόν. ἐκ δ' αἰθέρις τε καὶ
 ἡνεμῖς στωδρα μὲν δὲ ἀπίνης νέφεα, καὶ χέμῳ δὲ τε
 καὶ ἀρράγῃναι, καὶ ὑσμῖν δὲ ἀπὶ λαβροτάτω καὶ ἀσβε-
 δῶ αὐτὸν τὸ πῦρ. οὕτω δὲ μαρτυρεῖται δὲ Κῦρον ὡς
 εἶη Κροῖσος καὶ θεοφίλης καὶ αὐτὸν ἀγαθός, καὶ ἀβι-
 βάσας δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς, εἴρεσθαι τὰ δὲ, Κροῖ-
 20 σε, τίς σε αἰδεσφῶν αἰγνώσει, ἔπι γὰρ τὸ ἐμὲν γρά-
 τῶσά μιν, πολέμιον αὐτὸν φίλου ἐμοὶ καὶ ἔστιν, καὶ
 ὁ δ' εἶπε, ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ αὐτὸν ἔδωκα τῇ σῇ
 30 μὲν δὲ δαμονίῃ, τῇ ἐμῷ δὲ καὶ καχοδαμονίῃ. αἰ-
 πος δὲ τῶν ἐν γένετο ὁ Ἑλλήνων θεός, ἐπ' ἀρας ἐμὲ
 ἔστρεψεσθαι. ὁ δὲ οὕτω αἰσθητός ἐστι ὅς τις
 πόλεμον ὡς εἰρήνης αἰρέσεται. ἐν μὲν γὰρ τῇ οἱ
 παῖδες τὸς πατέρας γαίῳσι, ἐν δὲ τῇ, οἱ πατέρες
 τὸς παῖδας. ἀλλὰ αὐτὸν δαμονίῃ καὶ φίλῳ ἡν οὕτω
 40 γνέσθαι. Ὁ μὲν αὐτὸν ἔλεγε. Κῦρος δ' αὐτὸν
 λύσας καὶ πᾶσι τὸ ἐγὼ ἐμῷ δὲ, καὶ καὶ ἐν πολλῇ
 ὡς γνέσθαι εἶχε. ἀπεθώμαζε τὸ ὅρῳ καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ
 ὡς ἐκ γένετον ἐόντες πᾶντες. ὁ δ' ὡς, στωνοίῃ ἐχόμενος,
 3 ἡσυχος ἦν. μὲν δ' ὡς, ἔπι σφραγίς τε καὶ ἰδόμενος τὸς Πέρ-
 24 σας δ' ὡς Λυδῶν ἄστυ κεραῖζοντες, εἶπε, ὦ βα-
 σιλεῦ, ἔπεσθαι λέγειν ὡς σε τὰ τοῖων τυγχάνω, ἡ
 σιγᾶν ἐν τῇ παρεόντι ἔστι, Κῦρος δὲ μιν θαρσύν-
 4 καὶ ἐλθεσθαι λέγειν ὅ, τι βούλοιο. ὁ δ' αὐτὸν εἰρώσθαι,
 λέγων, Οὕτως ὁ πολλὸς ὁμιλος τί αὐτὸν ἀποδῇ
 πολλὴ ἐργάζεται; ὁ δὲ εἶπε, Πόλιν τε τὴν σὴν ἀφάρ-
 5 πάζει, καὶ χεῖμα αὐτὸν τὰ σὰ ἀφάρθωρε. Κροῖσος
 δ' αὐτὸν, Οὕτως πόλιν τὴν ἐμὴν, οὕτως χεῖματα
 6 τὰ μὰ ἀφάρπάζει. (ὁ δὲ γὰρ ἐμοὶ ἐπὶ τῶν μετὰ)
 40 ἀλλὰ φέρεσθαι τε καὶ ἄρχειν τὰ σὰ. Κῦρος δ' ἔπι με-
 λές ἐγνέτο τὰ Κροῖσος εἶπε· μετὰ σφραγίσματος δ' ὡς
 ἄλλοις, εἴρετο Κροῖσος ὅ, ποῖ ἐσορῶν ἐν πῶσι ποῖ-
 μένοισι. ὁ δ' εἶπε, Ἐπεὶ τέ με θεοὶ δῶκα ἀδύλῳ σοι,
 7 διχαῶ, εἴ τι ἐσορῶ πλέον, σφραγίσθαι σοι. Πέρσαι, φύ-
 σιν ἐόντες ὕβρις αἰ, εἰς ἀχρήματι ἡν ὧν σὺ τῶν πε-
 8 εἰδῆς διαρπάσαι αὐτὰ καὶ ἀφάρθωρε, χεῖματα με-

1 Concurrissē, *vel* ingruissē. 2 Quidam, inquit, tanta ista turba tanto studio agit?

" γὰρ αὖτε, τὰ δὲ πρὶν ἔξ' αὐτῶν ἐπιδόξα ἡμέαται· ὥς αὖ
 " αὐτῶν πλείστα κατὰσχῃ, τῶν περὶ πορθέμεσθαι
 " τοὶ ἐπὶ μακρὸν ὄμιλον. ἡμῶν ὅν ποίησιν ὧδε, εἴ τοι
 " δρῆσθαι πρὸ ἐγὼ λέγω· καὶ πρὸς τῶν δόρυφόρων ὅτι
 " πάσῃσι τῇσι πύλῃσι φυλάκεις, οἱ λεγόντων πορθεῖς
 " τῶς ἐκφέρεται τὰ χρήματα ἀπαρεόμηνος, ὥς
 " σφεα αἰαγισίως ἔχει δεκάτῃ πλῆθει τῶν Διῶν. καὶ
 " οὐτέ σφι οὐκ ἀπεχθήσεται, βίη ἀπαρεόμηνος τὰ
 " χρήματα, καὶ ἐκείνοι συγγίνοντες ποιέειν σε δίκαια, ἐ-
 " χόντες ποιήσονται. Ταῦτα ἀκῶν ὁ Κύρος, ἔπει- 10
 " ῖδεντο, ὥς οἱ ἐδόκεε δὲ ὑποπίθεσθαι. αἰνέσας δὲ
 " πολλὰ, καὶ ἐντελέμενος τοῖσι δόρυφόροις τὰ Κροί-
 " σος ὑπαθήσασθαι ὅτι τελέειν, εἶπε πορθεῖς Κροίσου πα-
 " δε, Κροῖσε, αἰρητημῶν σου ἀνδρὸς βασιλέως χρη-
 " σὰ ἔργα καὶ ἔπεα ποιέειν, αἴτιο τὴν δόσιν τὴν πνα
 " βούλεαί τοι ἡμέαται πορθεῖν. ὁ δὲ εἶπε, ὦ
 " δέσποτα, ἔσθ' ἂν με χαλεπὴ μάλιστ' ὄνθ' ἔστιν ἔλ-
 " λυῶν, ὃν ἐπὶ μῆστα ἐγὼ θεῶν μάλιστ', ἐπείρεσθαι,
 " πέμψαντα τὰς δὲ τὰς πέδας, εἰ ἔξαπατᾶν τοὺς δὲ
 " ποιῶντας νόμους ἔστι οἱ. Κύρος δὲ εἶρετο, ποῖοι τῶν 20
 " ἐπηγερόων πορθεῖν τοῖσι. Κροῖσος δὲ οἱ ἐπὶ μακρὸν
 " ἡγεῖσθαι τὴν ἐν ὧν τῶν ἀφ' ὧν αἰαγισίως, καὶ τῶν χρησ-
 " τῶν τὰς ὑποκρίσας, καὶ μάλιστ' αἰαγισίως
 " καὶ ὥς ἐπ' ἀρτίς τῶν μαθητῶν, ἐξ ἑαυτοῦ ἔπει-
 " Πέρσας. λέγων δὲ ταῦτα, κατέβαινε αὐτὸς πορθεῖ-
 " τὸ μῶν, ἐπεισὶν οἱ τῶν θεῶν πύτων ὀνειδίσαι. Κύ-
 " ρος δὲ μελέσας εἶπε, Καὶ τῶν περὶ τῶν παρ' ἐ-
 " μὲν Κροῖσε, καὶ ἄλλου πρὸς τῶν αἰετῶν οἱ δὲ
 " ὥς δὲ ταῦτα ἤκουε Κροῖσος, πέμψων τῶν Λυδῶν
 " ἐς Δελφοὺς, ὅτε τέλετο, πρὶν τὰς τὰς πέδας ὅτι τῶν 30
 " τοῦ ὄνθ' οὐδὲν, εἰρωτᾶν εἰ οὐ πῶς αἰσχυρῶνται, τοῖσι
 " μαθητῶσι πᾶσι Κροῖσος ἐξατρίβεσθαι ὅτι
 " Πέρσας, ὥς κατὰ πᾶν τὴν Κύρου δύναμιν,
 " ἀπ' ἧς οἱ ἀκροθίνια ποιεῖται ἡμέαται· δεικνύοντες
 " τὰς πέδας. ποιεῖται τε ἐπειρωτᾶν, καὶ εἰ ἀχαί-
 " ροις νόμους εἶναι τοῖσι Ἑλλήνεσσι τοῖσι. Ἀπι-
 " κρῶντο δὲ τοῖσι Λυδοῖσι, λέγουσι ταῦτα δὴ τὰ
 " ἐντελέμενα, τὴν Γυθίην λέγουσι εἰπεῖν τὰδε,
 " Τὴν περὶ πορθεῖν μοῖρην ἀδυνάτ' ὅτι ἀποφυγέ-
 " ει καὶ θεῶν· Κροῖσος δὲ πέμψων ἡμέας ἀμαρτιάδα 40
 " ὅς ἐπὶ πλῆθος, ὥς ἐάν δόρυφόρος Ἡρακλείδων, δόλορ
 " γυναικὶν ὅτι ἀπώμηνος, ἐφόνευσεν ὃν δεσπότηα,
 " καὶ ἔσχε τὴν ἐκείνου πᾶν ὅσ' ὅν οἱ πορθεῖν
 " σάν. πορθεῖν μὲν δὲ Λοξίω ὅπως αὖ κατὰ
 " τῶς παῖδας τῶν Κροίσου ἡγοῖτο ὁ Σαρδίων πάρος,

gis, id tibi ex hoc credibile est euenturū,
 ut quisque istorum plurimis opibus po-
 tietur, ita maxime in te rebellaturum,
 esse expectandum. Nunc igitur, si tibi
 placent hæc quæ ego dico, ita facito: Si-
 ste ad singulas portas aliquot ex tuis fa-
 tellitibus custodes, qui vetent exportari
 opes, ut earum decimæ Ioui necessario
 reddantur. Ita neque tu odium illorum
 contrahes, vi opes eripiendo: & ipsi ag-
 noscentes se iusta agere, non inuiti fa-
 cient. Hæc audiens Cyrus, maiorem in
 modum gaudius est tali admonitu, ea-
 que vehementer approbavit: & iussis
 satellitibus id exequi quod Cræsus ipsi
 subiecisset: his verbis eum affatus est,
 Cræse, quandoquidem & facta &
 dicta tua egregia viri regis sunt, pe-
 te quid muneris à me velis impræsen-
 tiarum tibi dari. Ad quem Cræsus,
 Here, inquit, sine me gratum esse erga
 deum Græcorum, quem ego maxime
 omnium veneratus sum, ut missis ad eum
 his vinculis perconter nunquid ei fas
 sit bene de ipso merentes decipere. Et
 Cyro interroganti quidnam id esset
 quod incusaret, altius repetens omnem
 suum aperuit animum, redditaque si-
 bi oracula, & præcipue donaria sua,
 quibus rebus fretus suscepisset aduersus
 Persas expeditionem. Hæc comme-
 morando rediit rursus ad petendam
 veniam ista deo exprobrandi. Ad quem
 ridens Cyrus, Et hoc, inquit, Cræse à
 me impetrabis, & quicquid aliud: atq;
 id quoties tibi opus erit. Vbi hæc au-
 diuit Cræsus, Delphos misit quosdam
 Lydos, iussos, quum ad limen templi
 vincula deposuissent, sciscitari deum
 nunquid cum puderet ob oracula quibus
 Cræsum induxisset ad bellum Persis
 inferendum, tanquam Cyri potentiam
 euersurum: unde tales primitiæ offer-
 rentur: compedes scilicet ostendendo.
 & sciscitari cum hæc, tum nunquid Græcis
 diis foret fas esse ingratis. Lydis illuc
 profectis, & hæc mandata executis, Py-
 thia fertur ita respondisse, Sortē fato de-
 stinātā defugere, deo quoque est impossi-
 bile. Cræsus autem quintæ retro ætatis
 crimen luit, hoc est abauit: qui quum ef-
 fet satelles Heraclidarum, mulieris dolo
 inductus, dominum interemit: illiusque
 dignitate potitus est, nihil ad ipsum per-
 tinente. Verum Apollo, quum studuerit
 ut hæc Sardium clades liberis Cræsi,

1 Cræse, quum sis rex ad bene agendum & dicendum comparatus, pete, &c. 2 Here, inquit, maxime gratum mihi fece-
 ris, si permiseris ut deū Gr. q. e. max. o. veneratus sum, missis, &c. 3 Et quicquid aliud tibi opus erit. 4 Tritani. i. Gygis, à quo
 quinitus erat Cræsus.

non ipsi Cræso contingeret, tamen transferre fata non potuit: sed quatenus illa permiserunt, annixus est, atque ei gratiam retulit, utpote dilata Sardium expugnatione tres annos. Et hoc Cræsus discat, tribus annis serius quam fata destinarant, se fuisse captum. Secundo loco, quod ipsi ardenti opem tulit. nam quod ad oraculum pertinet, haud recte Cræsus conqueritur: quoniā Apollo prædixit, eum esse magnum imperium, si bellum Persis inferret, eversurum: de qua re ipsum consultare volentem, decuerat mittere sciscitatum utrum ipsius Apollo diceret imperium, an Cyri. Sed quod dictum erat, nec considerans, nec interrogans, sibi ipsi acceptum referat. Quod autem ultimo responso ait Apollinem dixisse de mulo, ne hoc quidem discussit. Nam mulus hic, Cyrus erat: quippe qui duobus diuersarum gentium parentibus ortus sit, generosiore matre quam patre. Nam illa quidem, Meda erat, Astyagis Medorum regis filia: hic autem, Persa, & Medis subiectus: & licet omnium infimus, tamen dominam suam in matrimonium duxit. Hæc Lydis Pythia respondit: quæ illi Sardis reuerſi Cræso nunciarunt. Quibus auditis Cræsus suam ipsius agnouit culpam esse, non dei. De Cræsi igitur imperio & prima Ioniz subactione ita res se habet. Porro Cræsi non hæc solum quæ iam diximus, sed alia quoque permulta donaria in Græcia extant. Siquidem apud Thebas Bœoticas tripus est aureus, quem illic Apollini nuncupauit Ismenio: apud Ephesum quoque buculæ aureæ, atque columnæ pleræque. Quinetiam in vestibulis templi apud Delphos clypeus visitur aureus ingens. Atque hæc etiam nū ad nostra usque tempora supererant: nonnulla tamen interciderunt. Ac vero quæ apud Branchidas Milesiorum a Cræso dedicata fuerunt, pondere (quantum intelligo) æquali erant iis quæ sunt Delphis. Ceterum ea quæ tū Delphos, tum etiā ad Amphiaraimis templum, hæc sibi, veluti domestica bona, paternarumque facultatum primitias, diuis consecrauit. Quandoquidem cetera donaria è facultatibus erant aduersarii, qui Cræso, priusquam regno inauguraretur, repugnans, Pantaleontis partibus impense studebat: hunc in regni potestatem prouehere conatus. Pantaleon enim, & ipse, Alyattis filius erat, Cræsi frater,

καὶ μὴ κατ' αὐτὸν Κροῖσον, οὐκ οἶόν τε ἐγχετο παρ-
αγαγὴν μολεῖς· ὅσον δὲ ἐνέδωκεν αὐτῇ, λυύσα-
το, καὶ ἐχαρίσατο οἱ. τρία γὰρ ἔπεα ἐπὶ πηβέσσιν
λέτο τῷ Σαρδίῳ ἄλῳσιν. καὶ τὸ ἐπιστάτω
Κροῖσος, ὡς ὕστερον πῖσι ἔτεσι τούτοις ἀλὸς τῆς
περὶ φρονήσεως. διδύματα δὲ τούτων, χαρομήνῃ αὐ-
τῷ ἐπήρκεσεν. κατὰ δὲ ὁ μακρὸν δὲ θυμὸν, οὐκ
ὀρθῶς Κροῖσος μέμφεται. περὶ γὰρ οἱ
Λοξίης, ὡς ἐρατὴν ἔπειτα Πέρσας, μεγάλῃ
ἔργῳ καταλύσιν. ὃν δὲ, πρὸς ταῦτα χρῆν
δὲ μέλλοντα βουλεύεσθαι, ἐπείρεσθαι πέμψαν-
τα, κατέχευε τὴν ἐαυτοῦ ἢ τὴν Κύρου λέγει δὲ χρῆν.
οὐ συλλαβῶν δὲ ὀρθῶς, οὐδὲ ἐπὶ φρονήσεως, ἐαυ-
τὸν αἶψα ἀπορραίνετο. ὅτι καὶ ὁ τελευτῶν χρῆσθαι
εὐαδὸς εἴπετα εἴπετα Λοξίης πρὸς ἡμίονου· οὐ-
δὲ τὸ σιωπῶν. ἦν γὰρ δὴ ὁ Κύρος ἐπὶ ἡμί-
ονος. οὐ γὰρ δυοῖν οὐκ ὁμοειδῶν ἐγγενέες, μη-
τρὸς ἀμείνωνος, πατρὸς δὲ ὑποδεσφύου. ἡ μὲν
γὰρ ἦν Μήδης, καὶ Ἀγυάγος θυγάτηρ τῇ Μήδων
βασιλείᾳ· ὁ δὲ, Πέρσης τε ἦν, καὶ δὲ χρῶντος
ὑπὸ ἐκείνοις· καὶ ἐνερθε εὖν τοῖσι ἀπασιν, δε-
σποίνῃ τῇ ἐαυτοῦ σιωπῶν. Ταῦτα μὲν ἡ Πυθίῃ
ὑπεκρίνατο τοῖσι Λυδίοις· οἱ δὲ ἀνέεικον ἐς
Σαρδῖς, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Κροῖσῳ. ὁ δὲ, ἀκού-
σας, σιωπῶν ἐαυτοῦ ἐπὶ τὴν ἀμαρτάν, καὶ οὐ τῇ
θεῷ. κατὰ μὲν δὴ τὴν Κροῖσου τε δὲ χρῶν, καὶ ἰω-
νίης τὴν περὶ τὴν καταστροφὴν, ἐσχέετο. Κροῖ-
σος δὲ ἐστὶ καὶ ἄλλα ἀνὰ θῆματ' ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι πολ-
λά, καὶ οὐ τὰ εἰρημνία μοῦνα. ἐν μὲν γὰρ Θήβῃ-
σι τῇσι Βοιωτῶν, τείποι χρύσεος, ὃν αἶεθκε τῷ
Ἀπόλλωνι τῷ Ἰσμελίῳ· ἐν δὲ Ἐφέσῳ, αἱ τε
βόες αἱ χρύσεαι, καὶ τῶν κίωνων αἱ πολλαί· ἐν δὲ
περὶ τοῖσι ἐπὶ Δελφοῖσι, ἀπὸς χρύσειον με-
γάλην. Ταῦτα μὲν καὶ ἐπὶ ἐς ἐμὴν ἡν περὶ εὐοντα, τὰ δὲ
ἄλλα πόλιν τε τῶν ἀνὰ θῆματων. τὰ δὲ ἐν Βραχ-
χίδῃσι τῇσι Μιλησίων ἀνὰ θῆματ' ἐπὶ Κροῖσῳ, ὡς ἐ-
γὼ πωθαίνομαι, ἴσα τε σαθροῖς καὶ ὁμοῖα τοῖσι ἐπὶ
Δελφοῖσι, τὰ μὲν ἰσὺ ἐς τε Δελφοῖς, καὶ ἐς τοῦ
Ἀμφιαρέω, ἀνέθηκε, οἰκῆν τε ἐόντα, καὶ τῶν πα-
τρῶν χρημάτων ἀπαρχῶν· τὰ δὲ ἄλλα ἀνὰ θῆμα-
τα δὲ ἀνδρὸς ἐγχετο ὅστις ἐχθρὸς, ὅς οἱ, πρὶν ἢ βασι-
λεύσας, αἰψάσιωτα κατεστῆκε, συσπείδων Παν-
ταλέοντι γράειν τῷ Λυδῶν δὲ χρῆν. ὃ γὰρ Πανταλέ-
ων, ἦν Ἀλυάτῃ μὲν παῖς, Κροῖσου δὲ ἀδελφεός
οὐκ ὁ-

25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

ὅς ἐκ ὁμομνήτειος. Κροῖσος γὰρ ἐκ Καίρης
 ἠὲ γυναικὸς Ἀλυάττης, Πανταλέον δὲ ὅς ἐστι Ἰάδρος.
 ἐπεὶ τε δὲ δόντος τῷ πατρὸς ἐκράτησε τῆς Σελήνης
 ὁ Κροῖσος, ὃν αἰθροῦσιν ὃν αἰπὴν ὠρῶντα ὅτι
 κρηφῆς ἐλκων διέφθιρε. τὴν δὲ οὐσίην αὐτῷ ἐ-
 πιπράτερον καπρώσας, τότε τρεῖς αὖτε εἰρημίας
 αὐτῷ ἐπέσθησαν. καὶ ἐπὶ μὲν αἰαθημάτων
 ποταῦτα εἰρήσθω. Θώμα ὃ γῆ Λυδία ἐς συγ-
 γρασφῆν οὐ μάλα ἔχει, εἰς αὖτε καὶ ἄλλη χώρα, παρ-
 ἐξ τῆς ἐκ τῆς Τμώλου καταφροῦς μὲν ἦν γμα-
 10 τος· ἐν δὲ ἔργον πολλὸν μέγιστον παρέχεται, χω-
 εἰς τῇ τε Αἰγυπτιῶν ἔργον καὶ τῇ Βαβυλωνίων.
 ἐστὶ αὐτῇ Ἀλυάττει τῷ Κροίσου πατρὸς σῆμα,
 τῇ ἡ κρηφῆς μὲν ὅτι λίθων μεγάλων, ὃ δὲ ἄλλο
 σῆμα, χῶμα γῆς. ὁξεργάζαντο δὲ μιν οἱ ἀγοραῖοι
 αἰθροῖται, καὶ οἱ χειρῶνακτες, καὶ αἱ ἐπεργάζομε-
 ναι παρὰ δόκον. οὗτοι δὲ πέντε εἶντες, ἐπὶ καὶ ἐς ἐ-
 μέῃσαν ὅτι τῷ σήματος αἰῶ· καὶ σφί γράμματα
 ἐνεκαχόλαστο, τὰ ἑκάς οἱ ὁξεργάζαντο. καὶ ἐφαί-
 νετο μετρεῖσθαι τῷ τῇ παιδισκῶν ἔργον, ἐὼν μέγ-
 20 σον. τῷ γὰρ δὴ Λυδῶν δήμου αἰθροῦς τέρως παρ-
 ὀντομαί πασαι, συλλέγουσαι σφίσι φερνάς· ἐς δὲ αὐ-
 στωοικῆσαι τῷ το ποιέουσαι. ἐκιδόσαι ὃ αὐτῇ
 ἐαυτῶν. ἡ μὲν δὲ ἐπὶ τοῦ σήματος, εἰς αὖτε
 ἐξ, καὶ δύο πλέθρα· ὃ δὲ ἄλλο, ὅτι πλέθρα
 τετρακίδεκα. λίμνη δὲ ἔχειται τῷ σήματος μεγά-
 λη, τὴν λέγουσι Λυδοὶ αἰναον (ἢ). καλεῖται ὃ αὐ-
 τη Γυγάη. τῷ το μὲν δὴ τοιοῦτόν ἐστι. Λυδοὶ δὲ
 νόμοισι μὲν ὅτι ἀπληροῖσι χρεώνται καὶ Ἕλληνας·
 χωρὶς ὅτι τὰ δῆλα τέκνα καταπορνοῖσι παρ-
 30 τοὶ δὲ αἰθροῦται τῇ ἡμεῖς ἰδὲ μὲν, νόμισμα χρυ-
 σῶν καὶ ἀργύρου καὶ ἀμφοῖν ἐχρήσαντο· παρὰ τοὶ ὃ
 καὶ ἀπληροῖ ἐχρήσαντο. φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τῶν
 παρὰ γῆας τῶν νῦν σφίσι τε καὶ Ἕλλησι κατεστῶ-
 σαι, ἐαυτῶν ἐξ ἄρρημα ἡμέσθαι. ἀμα δὲ τῶν
 τε ἐξ ἄρρημα τῶν σφίσι λέγουσι, καὶ Τυρρηνίην
 ἀποικῆσαι· ὡς δὲ αὐτῶν λέγοντες· ὅτι Ἀττος
 τῷ Μαίεω βασιλῆος σποδείην ἰχθυὴν αἰὰ τῇ Λυδίην
 26 πᾶσαν ἡμέσθαι καὶ τῶν Λυδῶν τέως μὲν διαλῆν λιπα-
 ρέοι τῶν, μὲν ὃ, ὡς ὁ παύεσθαι, ἀκεα δὲ ζεῶσαι· ἄλλον ὃ
 30 ἄλλο ὅτι μὲν καὶ αὐτῶν. ἐξ ἄρρημα δὴ ὡν
 τότε καὶ τῶν κύβων καὶ τῶν ἀστράλων καὶ τῶν σφαιρῶν, καὶ

assiduis laboribus tolerasse, postea vero, quum nō cessaret *malum*, remedia quæsiuisse, & ali-
 um aliud excogitasse. Tum igitur inuentū ab iisdem ⁷ alex tessellarumq; ludum, & pilæ, cete-

at non germanus: *matres enim habebant*
diuersas. Nam Cræsus matre fuit Cari-
 ca, Alyattis vxore: Pantaleon ex ¹ Iade
 fuit susceptus. Quum autem tradito
 à patre imperio Cræsus potiretur, ho-
 minem illum qui ante sic pertinaciter
 sibi restitisset, in fullonis officinam
 pertractum interemit. Bona autem eius-
 dem iam ante diuis destinata, tunc v-
 ti diximus iis locis consecrauit. Atque
 de donariis hæcenus dictum sit. ¶ Por-
 ro Lydia quod scribatur nihil sane mi-
 randum habet, prout aliæ regiones, præ-
 ter auri ramenta è Tmolo prouenientia.
 Vnum tamen nobis exhibet multo ma-
 ximum præter Ægyptiorum & Baby-
 lonicorum opera. Ibi enim est Alyattis
 Cræsi parentis sepulcrum, cuius basis
 è grandioribus est lapidibus: reliqua se-
 pulchri pars, ² aggestio est terræ. Quod
 sepulcrum construxisse feruntur homi-
 nes ³ emptitii atque operarii, & vna
 cum his adiuvantes ancillæ. Ceterum
 ad nostram vsque ætatem in summo
 tumulo quinque termini stabant, qui-
 bus litteræ insculptæ indicant quæ sin-
 guli elaborauerint: apparebatque ex
 mensura, ancillarum opus esse maxi-
 mum. Lydorum enim filix omnes
 meretricantur, atque hoc quæstu tan-
 tis per dotem colligunt dum nupserint:
 se autem ipsæmet locant. Sepulcri hu-
 ius ambitus, stadiorum est sex, & duo-
 rum ⁴ iugerum: latitudo, ⁵ iugerum tre-
 decim. Confinis est eidem sepulcro
 lacus ingens, quem Lydi referunt esse
 perennem. vocatur autem Gygaus. At-
 que hoc quidē sic habet, Lydi legibus
 propemodū vtuntur Græcorū similibus,
 nisi quod Lydi filias suas prostituunt. Hi,
 primi eorum quos nouimus, nummum
 aureū argenteumq; ad vtendū percusse-
 runt, & primi caupones institoresq; ex-
 titerunt. Aiunt & ipsi se ludos inuenisse
 qui etiamnum apud Græcos cum illis
 communes sunt: simul autem hæc inue-
 nisse, & in Tyrreniam, *hoc est* ⁶ *Thur-*
sciam, colonos deduxisse. Id quod hunc
 in modum accidisse referunt: Tempore
 Atyis, Manis regis filii, annonæ difficul-
 tatem per vniuersam Lydiā valde grassa
 tam esse, & initio quidem Lydos vitam

XCIII

XCIV

¹ Ionica. ² Terræ aggestæ moles est. ³ Circumforanei.

⁷ Tessellarum & talorum.

⁴ Plethrorum.

⁵ Plethrorum.

⁶ Hetruriam.

rorumque ludorum omnium genera, præterquam ¹ talorum. horum enim inuentionem sibi non vendicant Lydi. Porro ad famem discutiendā, altera quidem dierum in totum lusibus occupatos fuisse, ne videlicet ciborum quærendorum sollicitudine distorquerentur: altera vero à lusibus abstinentes, vesci consueuisse. Atque hoc modo vixisse annis duodeuiginti. Vbi autē malum non remitteret, sed magis etiam sæuieret, tum regem vniuersos Lydos bifariam diuississe, ² & hos quidē in sedibus suis permisisse, illos vero aliquod ablegasse colonos. Ac vero iis qui in sedibus suis permanerent, regem ipsum perrexisse imperare: illis autem qui deducendæ coloniz destinati erant, filium suum præfecisse, cui nomen Tyrrheno. Hos è Lydia excedentes, primum diuertisse Smyrnam: & mox fabricatis nauigiis, nimirū quibus ea quæ navigationi accommoda videbantur, imponerent, ad victum sedesque quærendas orā soluisse: donec varias nationes præteruecti, ad Vmbros peruenissent: vbi ciuitatibus constructis, ad hunc vsq; diem habitauerint. Atque pro Lydis, propter regii filii qui eos deduxit, nomen, appellatione quoque commutata, nominatos fuisse Tyrrhenos. Lydi itaque à Persis in seruitutem redacti fuerunt.

¶ Hinc iam nobis exequetur oratio, tum quisnā fuerit CYRVS ille qui Cræsi euertit imperium, tum quomodo Persæ Asiæ imperio potiti sint. ³ Igitur quemadmodum quidā memorant Persarū, non qui res Cyri illustrare, sed prout illa se habent, referre student, ita ego conscribam: gnarus trifarias alias esse de Cyro narrandi vias. Quum Assyrii annis quingentis viginti superiorem Asiam obtinuissent, primi Medi ab ipsis deficere cœperunt: qui cum Assyriis pro libertate præliati, strenue se gesserunt: excussoque seruitutis iugo, in libertatem sese asseruerunt. Post quos & aliæ nationes idem fecerunt quod & Medi. Ceterū quum iam per continentē in vniuersum propriis vterentur legibus, hac demum occasione rursus tyrannidi subiecti fuerunt. Fuit apud Medos vir sapiens, cui nomen erat DEIOCES, filius Phraortis, qui quum ad tyrannidem aspiraret, huiusmodi quædam excogitauit.

ἄλλων πασῶν παιγνιέων τὰ εἶδεα, πλὴν ὅτι πῶν. καὶ πῶν. τούτων γὰρ ὡς τὴν δῦρεσιν οὐκ οἰκητοῦνται Λυδοί. ποιεῖν δὲ ὥς τε πρὸς τὸν λιμὸν ὄξυλιν τὴν μὲν ἐτέρῳ τῷ ἡμερῶν παίζειν πᾶσαι, ἵνα δὴ μὴ ζητῶσι σιτία. τὴν δὲ ἐτέρῳ σιτέσθαι, παρορμήτους τῷ παιγνιέων. πριούτω τρώσῃ ἀφ' ἑαυτῶν ἑταῖρων δόντα εἶχουσι. ἐπεὶ τε δὲ οὐκ αἰνῆσαι οὐ κακόν, ἀλλ' ὅτι μάλλον ἐπιβιάζεσθαι, οὕτω δὴ τὸν βασιλῆα ἀοτῶν, δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πρῶτον, κληρώσας τὴν μὲν ὅτι μὴ, τὴν δὲ ὅτι ὄξυλιν οὐκ τῆς χώρας. καὶ ὅτι μὴ τῇ μέρει αὐτῇ λαγχανούσῃ τῷ μοιρῶν, ἐαυτὸν τὸν βασιλῆα πρὸς τὰ σπείν, ὅτι δὲ τῇ ἀπαλλασσομένη, τὸν ἐαυτῷ παῖδα, τῷ οὐνομα ἐστὶ Τυρσηνόν. λαχόντες δὲ αὐτῶν τῆς ἐτέρου ὄξυναι οὐκ τῆς χώρας, καὶ καταβιῶσαι ἐς Σμύρνην, καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἐσθλῶν τοῖς πρῶτοις ὅσα σφι ἔχουσιν ἐκ τῆς πλοῖα, ἀποπλέειν κατὰ βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν. ἐς ὃ ἐθνεα πολλὰ πρὸς αὐτοὺς ἀπικέσθαι ἐς Ὀμβρικοὺς. ἐνθα σφῶν ἐσθλῶν πλοῖα, καὶ οἰκέειν οὐ μέλει τῷδε. αὐτὴ δὲ Λυδοὶ μετονομασθῆναι αὐτοὺς ὅτι τὸ βασιλέως τὸ παῖδος, ὅς σφῶν ἀνῆγαγε. ὅτι τούτου τὴν ἐπωνυμίην ποιεῖν τοῖς οἰομασθῆναι Τυρσηνοί. Λυδοὶ μὲν δὴ ὑποπέρσῃσι δεδούλωντο. Ἐπιδίξεται δὲ δὴ τὸ ἐπὶ τῷδε ἡμῖν ὁ λόγος τὸν τε Κύρου, ὅστις ἐὼν τῷ Κροισῷ ἀρχὴν κατεῖλε, καὶ τῶν Πέρσας, ὅτε τρώσῃ ἡγήσατο τῆς Ἀσίας. ὡς ὡν Περσῶν μετεξέτεροι λέγουσι, οἱ μὴ βουλόμενοι σιμνοῦν τὰ πρὸς Κύρου, ἀλλὰ τὸν ἐόντα λέγειν λόγον, κατὰ ταῦτα γενέσθαι. ὅτι τῶν ἀμφοτέρων Κύρου καὶ τριφασίας ἄλλας λόγων ὁδοὺς φῆναι. Ἀσσυρίων ἀρχόντων τῆς αἰῶς Ἀσίας ἐπὶ ἑταῖρα εἶχουσι καὶ πεντακῆσια, πρῶτοι αὖτῶν αὐτῶν Μήδων ἡρξάντο ἀσίστασθαι. καὶ ὡς οὗτοι πρὸς τῆς ἐλθούσης μαχεσάμενοι τοῖσι Ἀσσυρίοις, ἐγῆνοτο αἱδρὸς ἀγαθοί. καὶ ἀπὸ τῶν ἀμφοτέρων τὴν δουλοκρασίην, ἡλθούσῃσαν. μετὰ δὲ τούτους, καὶ πᾶλλα ἐθνεα ἐποίησε τῷδε Μήδων. Ἐόντων δὲ αὐτῶν πρῶτων αἰὰ τὴν ἡπειρὸν, ὥς αὐτοὺς ἐς τυρσηνίδας ἐξῆλθον. αὐτῶν δὲ τοῖσι Μήδων ἐγῆμε σοφός, τῷ οὐνομα ἦν Διόκης, παῖς δὲ ἦν Φραόρτεω. οὗτος ὁ Διόκης, ἐσθλὸς τυρσηνίδας, ἐποίησε τοιαῦτα.

¹ Calculorum. ² Et forte legisse, alteram quidē partem ad manendum, alteram vero ad excundum è regione. Et partem quidem illi cui sortitō obtigisset ut maneret, seipsum regem, migrantem autem, suum filium præfecisse, cui nomen Tyrrheno. Alteros porro quibus sorte obtigerat ut emigrarent, Smyrnam descendisse. Hic mox etc. ³ Ita autem de his scribam ut Persæ quidāarrant, qui res Cyri gestas verbis augustiniores redderet nolunt, sed id quod res est dicere: gnarus triplicem aliam esse de Cyro narrandi viam.

ἐν τῇ
ἐν τῇ

κατοικημένων τῶν Μηδων κατὰ κόμας, ὅς γ' ἔ-
ωυτὸς ἐὼν καὶ πρῶτον δόκιμος, καὶ μᾶλλον τε καὶ
πρῶτον δὲ διχασμῶν ἐκ τῆς αἰτίας, ἥσκει. καὶ
ταῦτα μὲν τοῖς ἐοῦσι αἰομῆς πολλῆς αἰὰ παῖσαι τὴν
Μηδικὴν, ἐπεί, ὅτις ἀμφοῖν ὅτι τῶν διχασμῶν ὁ
δικὸν πολέμιον ἐστὶ. οἱ δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς κόμας
Μηδοὶ, ὁρῶντες αὐτὸς τὰς τρέποις, δικαστὴν μιν ἐ-
ωυτῶν ἀρέοντο. ὁ δὲ δὴ, οἷα μενέμενος δ' ἐχλὺν,
ἰδὺς τε καὶ διχασμῶν. ποιεῶν τε ταῦτα, ἔσθαι οἱ εἴ-
χε ὅσα ὀλίγον πρὸς τῶν πολιτῶν οὕτω, ὥστε 10

ἐν τῇ
ἐν τῇ

πρωτοκόμοι οἱ ἐν τῇ ἀλλήσι κόμασι ὡς Διό-
κῆς εἴη αἱ μωῦος κατὰ τὸ ὄρδον δικάζων, πρῶτον
ἐν τῇ πρῶτῃ ἀδικίᾳ γνώμησι, τότε ἐπεὶ τε ἡ-
χρυσαν, ἀσμενοὶ ἐφοίτεον τῶν Διόκῆα καὶ αὐ-
τοὶ δικαστῶν. τέλος δὲ, ὅσα ἐν ἀλλήσι ἐστὶν ἐ-
ποντο. Πλάτωνος δὲ αἰὲν γνομῶν τῶν ἐκφοιτῶν-
τος, οἷα πρωτοκόμων τὰς δίκας ἀποβαίνειν κατὰ
τὸν, γνοῖς ὁ Διόκῆς ἐς ἐωυτὸν πρὸς ἀνακρίμενον,
οὔτε κατίζειν ἐπὶ ἡτέλε ἐν τῇ πρῶτῃ πρῶ-
κατίζων ἐδικάζει, οὐτ' ἐφ' ἡδικᾶν ἐπὶ. οὐ γὰρ οἱ λυ- 20
σιτελέειν, τῶν ἐωυτὸν δ' ἐκμεληκτά, τοῖσι πέλας δι-
ήμερος δικάζειν. ἐοῦσι ὡν ἀρπαγῆς καὶ αἰομῆ-
ης ἐπὶ πολλῶ μᾶλλον αἰὰ τὰς κόμας ἢ πρῶτον
ἐν τῇ, σιμελέχθῃσαν οἱ Μηδοὶ ἐς τῶν, καὶ ἐδί-
δωσαν σφίσι λόγον, λέγοντες πρὸς τῶν κατηκέν-
των. ὡς δὲ ἐγὼ δόκω, ὅτι καλίστα ἐλεγον οἱ τοῦ

27
ἐν τῇ

" Διόκῆα φίλοι, Οὐ γὰρ δὴ τρέπω τὰ παρὲν-
" πηρεῶν, διωαπὶ εἰμὸς οἰκέειν τὴν χώραν,
" φέρε τῇσιν ἡμῶν αὐτῶν βασιλέα. καὶ οὕτω
" ἢ τε χώρα ἐν γήμῃται, καὶ αὐτὸς πρὸς ἔργα τρε- 30
" φόμετα, ὅσα ἐπὶ αἰομῆς ἀνίσταται ἐσόμετα.
ταῦτα κηλέγοντες, πείθοις ἐωυτὸς βασιλέα.
Αὐτίκα δὲ πρὸς βαλλομένων ὄντινα τῇσιν βα-
σιλέα, ὁ Διόκῆς ἐπὶ πολλὸς ἐπὶ πρὸς ἀνδρὸς καὶ
πρὸς βαλλομένους καὶ αἰνεόμενος. ἐς ὃ τῶν καταινέ-
οις βασιλέα σφίσι ἐστὶ. ὁ δὲ ἐκ ἐλθε ἀνδρὸς οἰκία
τε ἐωυτὸς ἄξια τῇ βασιλείᾳ οἰκὸς δ' ἐμῇσαι, καὶ κρα-
τῶν αὐτὸς δ' ἐφοροῖσι. ποιεῖσι δὲ ταῦτα οἱ Μηδοὶ.
οἰκὸς δ-

ductusq; in medium ut omnium suffragio rex comprobaretur. At ille iussit ædificia sibi erigi
imperio digna, stipatoresq; ad custodiam corporis sui adiungi. Huic Medi hæc præstiterunt;

Quum Medi per vicos passim habitaret,
Deioces ' cum ante apud suos proba-
tus, tum magis studiosiusque æquita-
tem affectabat venditabatque, quod
videret apud Medos vniuersos magnam
quandam licentiam: sat sciens æquitati
iniquitatem esse inuisam. Medi vero
qui eundem habitabant vicum, intuen-
tes hominis mores, iudicem ipsum con-
trouersiarū sibi constituunt. Hic, ut qui
principatum ambiret, rectū se æquum-
que præbuit. Quæ quum faceret, lau-
dem apud populares suos obtinuit haud
quaquam exiguam: adeo ut hæc intel-
ligentes qui apud ceteros pagos habita-
bant, nempe Deiocem solum esse qui
incorrupte iudicaret, læti vndiq; afflu-
rent quotquot prius iniquis sententiis
fuerant superati, ad Deiocem, & ipsi li-
tes finiendas transferrent: postremo
nulli alii hanc prouinciā permitterent.
Quum vero numerus accurrentiū cre-
sceret, utpote qui intelligerent sentē-
tias iuste terminari, Deioces, animadu-
rens, vniuersa in se vnum incumbere,
neque amplius illic considero vbi prius
ius dicere consueuerat, volebat, neque
omnino iudicare amplius. Siquidem
non è re sua esse inquiebat si totos dies
rebus suis domi neglectis, dirimendis a-
liorū litibus operam impenderet. Quū
igitur rapinæ sceleraque passim per vi-
cos multo etiam magis quā prius patra-
rentur, Medi habito cōcilio, de cōmuni
rerū statu colloqui cœperunt. Et quā-
tum mihi videtur, Deiocis amici ex cō-
posito in hanc sententiam loquebantur,
Nequaquā, inquiētes, hisce modis vsuri
hanc nostram regionem poterimus diu
habitare. Agite igitur, constituamus no-
bis ipsi regē, ut videlicet ditio nostra bo-
nis legibus administretur, & nos, ad sua
quisq; opera diuertentes, nusquam im-
punitate sceleratorum violemur. Quæ
quum sic referrentur, persuasi Medi re-
gibus sese subiiciunt. Continuo con-
sultatū est quemnā regem crearent. De-
ioces adeo ab omnib. cōmendatus, pro-

xcvii

xcviii

1 Ipse, quum iam ante apud suos celebris esset, tum vero magis etiam quam antea iustitiam sectari aggressus est: quod videret apud Medos vniuersos mag. q. licentiam, & satis sciret iuri iniuriam aduersari. 2 Adeo ut quum in aliis pagis intellexissent Deiocem solum esse qui incorrupte iudicaret, qui prius iniqua iudicia erant experti, ad Deiocem disceptaturi ultro accederent: postremo nulli alii arbitrium deferrent. Quū autem in dies ventitarent plures, utpote q. 3 Hic (ut ego quidem existimo) Deiocis amici bellissimum sermonem sunt exorfi. Enimvero, inquiebat, si pergamus his moribus viuere, hanc nostram regionem diu non poterimus incolere. 4 Et nos res nostras agamus, neque male agendi licentia nostris sedibus pellamur. His verbis persuasi Medi regio imperio se subiicere, statim consultant quemnam regem creent. Tum Deioces ab omnibus nominati & prædicati, adeo ut omnium tandem suffragio rex approbaretur. 5 Hæc in eius gratiam Medi fecerunt, etique, &c.

etque ædificia ingentia probeque mun-
nita extruxerunt in ea quam designa-
uerat regione: permiserunt quoque sa-
tellites ex vniuersis Medis quos vellet, si-
bideligeret. Deioces igitur imperio po-
nitus, Medos compulit vnum oppidum
condere: vt hoc vno communito ex-
ornatoque, aliorum non ita magnam
curam haberent. Obsequentibus quo-
que hac in re Medis, mœnia constituit
ampla simul & valida, quæ nunc Ecba-
tana appellantur, in quibus murus vnus
alteri veluti confinis erat: sic nimirum
constitutis mœnibus, ¹ vt ambitus sin-
guli alteris gradatim essent sublimio-
res, solisque pinnis prominerent. ² Ad-
iuuabat huc loci ipsius commoditas,
vt qui collis instar esset eleuatus. Sed
accessit etiam maius quiddam data o-
perafactum. siquidem ambitus isti nu-
mero erant septem contigui, in quo-
rum postremo regia est & thesauri. Hæc
mœnia quum amplissima sint magni-
tudine, prorsus illum Atheniensium æ-
quant ambitum. *Atque singula quidem
pinnae suis atque hunc in modum distinctis
fulgent coloribus. Nempe primi ambitus
pinnae colore sunt albicanti, secundi
nigro, tertii purpureo, quarti caesi-
o, quinti sandaracino: postremi vero duo,
alter argentatas, alter inauratas habet
pinnas. Et his quidem munimentis
Deioces se suamque regiam circum-
sepsit, ac reliquum populum seorsum
circumquaque habitare iussit. Cete-
rum vniuersis hoc ornatu constructis,
primus Deioces cauit necui ad regem
ingredi liceret, sed per internuncios
cuncta transigerentur: adeo vt nec con-
spici regem a quoquam fas esset. ³ ad
hæc, nec ridere, nec expuere (propterea
quod omnibus factum deformia essent)
coram liceret. Hæc ideo faciunt apud
regem, ne videlicet eum cernentes æ-
quales & vna cum eo educati strenui &
fortes, indoleant atq; insidientur: quin
potius quiddam a reliquis hominibus
diuersum ipsis esse videatur, si coram i-
psum non intueantur. Quibus quum se
Deioces iam adornasset, atque in im-
perio confirmasset, in exercenda ius-
titia valde seuerum se præbuit. Ete-
nim litigantes causas suas conscriptas intro per internuncios mittebant, quas ille decisas*

οἰκοδομῆσαι τε γὰρ αὐτὰς οἰκίας μεγάλας τε καὶ ἰ-
σχυεῖς, ἵνα αὐτὸς ἐφρασε τῆς χώρας· καὶ δορυ-
φοροῦν αὐτὰς ὅτι τρέποισι ἐκ πόλεων Μήδων κα-
ταλέξασθαι. ὃ δὲ, ὡς ἔσχε τι τὸ ἀρχαῖον, τὸς Μή-
δοις ἐλάττωσε ἐν πόλει μακροῖς ποιεῖν αὐτὰς, καὶ τὸ
πολεῖταις αὐτὰς, τῶν ἄλλων ἥσσον ὅτι μέγαλα. πε-
ρὶ μὲν δὲ καὶ ταῦτα τῶν Μήδων, οἰκοδομῆσαι τε
καὶ μεγάλα τε καὶ κατὰ τὴν φύσιν, ταῦτα τὰ νῦν ἑκ-
βάτεια κέκληται, ἕτερον ἑτέρῳ κύκλῳ ἐστὶν αὐτά.
¹⁰ μνηχάηται δὲ οὕτω τὸ πείχος ὥστε ὁ ἕτερος τῶ ἐ-
τέρῳ κύκλῳ πῶσι πορμαχεῖται μοῦνοισι βῆσι ὑ-
ψηλότερος. ὁ μὲν πικρὸς, καὶ ὁ χωρεῖν συμμα-
χεῖ, καλῶν ἐόν, ὥστε ποῦτο ἐστὶν. ὁ δὲ καὶ μέγα-
λόν πεπετηδύθη, κύκλων ἐόντων τῶν σωματόν-
των ἐπὶ αὐτῶν, ἐν δὲ τῶν τελευταῖα τὰ βασιλῆα ἐνεῖσι
καὶ οἱ θνητοὶ. ὁ δὲ αὐτῶν μέγιστον βῆσι πείχος,
κατὰ τὸν Ἀθηναίων κύκλον μέγιστά κη ὁ μέγα-
ρος. τῶ μὲν δὲ πορτοῦ κύκλου οἱ πορμαχεῖται
εἰσι λαοὶ. τῶ δὲ δούτερον, μέγαντες· τῶ δὲ
²⁰ κύκλου, φοινίκιοι· περὶ τοῦ δὲ, κυλῆροι πέμπτη
δὲ, σανδαρακίνοιοι. οὕτω πόλεων τῶν κύκλων οἱ
πορμαχεῖται ἐν τῶν μὲν οἱ εἰσι φαρμακίνοιοι. δύο
δὲ οἱ τελευταῖοι εἰσι, ὁ μὲν καταργησάμενος, ὁ
δὲ καταχερυσάμενος ἔχων τὸς πορμαχεῖται.
Ταῦτα μὲν δὲ ὁ Διόκῃς αὐτῶν τε ἐτείχεε, καὶ
πολεῖ τὰ αὐτῶν οἰκία. ὁ δὲ ἄλλον δὴ μόνον πέριξ
ἐκέλευε τὸ πείχος οἰκεῖν. οἰκοδομησάντων ὅτι πό-
λεων, ἕσποντον τοῦ δὲ Διόκῃς πρῶτος βῆσι ὁ καταστῆσαι
μῆκος, μῆτε εἰσεῖναι πορτὰ βασιλέα μῆδενα συγ-
³⁰ χωρεῖν, δι' ἀγγέλων δὲ πόλεα χρεῖσθαι· ὅτι αὐτῶν
τε βασιλέα ὑπὸ μῆδενοιοι. πορτὸς τε πύργοι ἐ-
πιγελάει καὶ πύειν αὐτῶν, καὶ ἀπασιν τῶν γὰρ ἐστὶ
αἰσχερόν. Ταῦτα δὲ πολεῖ ἐκείνῳ ποιεῖται, ὅπως ἂν ἐοικέναι
μὴ ὁρέοντες οἱ ὁμηλικῆς ἐόντες· καὶ σῶντες, ἀ-
γαροῖτε καὶ ἄλκιμοι, λυπεσίατο, καὶ ὅτι βουλάτοι-
εν, ἀλλ' ἑτεροῖον σφιδάκοι ἐστὶν μὴ ὁρέωσι. Ἐπεὶ φοῖται ἐκείνῳ
τε δὲ πάντα διεχρήσθη, καὶ ἐκράτει ἐκείνῳ τῇ
τυραννίδι, ἐκ δὲ δίκαιον φυλάττω χαλεπῶς. καὶ ἐκείνῳ αὐτῶν
ταῖς δίκαις γράφοντες, εἰσω πορτὸς ἐκείνῳ ἐστὶν
⁴⁰ πέμπτον καὶ ἐκείνῳ ἀφαιρῶν, καὶ ἐσφραγμένους πολεῖται,
ἐκπέμ-

¹ Ita vt ambitus alter alterum amplectatur. ² Adiuuante ipso loci situ, vt qui collis esset. Sed accessit maior etiam ars & industria, factis septem ambitibus inter se contiguis, in quorum postremo regia est & thesauri. Eorum autē amplissimus magnitudine plus minus circuitum Athenarum exæquat. Suntque primi ambitus pinnae albæ: secundi, nigrae: tertii, purpureæ: quarti, caeruleæ: quinti, sandaracinae. ³ Præterea ne ridere coram vel exereare in quoquam honestum haberetur. Et hæc à Medis apud regem obseruantur, ne videlicet, &c.

ἐκπέμπει καὶ ταῦτα μὲν καὶ τὰς δίκας ἐποίει. τὰ δὲ
δὴ ἄλλα ἐκείνου μέγα τοιοῦτα πυνθαίνοιτο ὑβρί-
ζοντα, τῆτον ὅπως μεταπέμψαιτο κατ' ἀξίω ἐκεί-
νου ἀδικήματος ἐδικαίω. καὶ οἱ κατασκοποῖ τε καὶ
κατήγοροι ἦσαν αἰὰ πᾶσαν τὴν χώραν τῆς ἡρχε.

Δηϊόκης μὲν νυν ὁ Μηδικὸν ἔθνος συνέστρεψε
μοῦνον, καὶ τότε ἤρξε· ἔστι δὲ Μηδῶν ποταμὸς ἡμέα,
Βουσαί, Παρηπτακηνοί, Στυράτες, Αἰζαίται, Βύ-
διοι, Μάγροι. ἡμέα μὲν Μηδῶν ἐστὶ παῖδες. Δηϊό-
κειω δὲ παῖς γίνεται Φραόρτης, ὅς, τελευτήσαντος

Δηϊόκειω, βασιλεύσαντος τεῖα καὶ πενήκοντα ἔτηα,
παρεδέξατο τὸν ἀρχὴν. παῖς δὲ δαδάρμος δ', οὗτος
ἀπεχρᾶτο μέγαν ἀρχὴν τῶν Μηδῶν· ἀλλὰ στρα-
τάρχης αὐτὸς ἐπὶ τῆς Πέρσης, παρ' οἷσι τε τέτοισι
ἐπεθίκατο, καὶ πρῶτος Μηδῶν ἐπονηκόις ἐποίησε.

καὶ ὁ, ἔχων δύο ταῦτα ἔθνη, καὶ ἀμφοτέρω ἰσχυρῶς,
κατεστρέφετο τὴν Ἀσίαν, ἀπ' ἄλλης ἐπ' ἀπ' οἷων ἔθνος.
ἐς δὲ στρατάρχης αὐτὸς ἐπὶ τῆς Ἀσσυρίης, καὶ Ἀσ-
συρίων τέτοις οἱ Νίνον ἔχον, καὶ ἡρχον παρ' οἷσι

πρότων, τότε ἦσαν μεμνημένοι μὲν συμμάχων, 20
ἀπὲρ ἀπεσώτων, ἄλλως μὲν τοῖς ἐσώτοις ὁ ἡρχων
ἐπὶ τῆς τῆς δὲ στρατάρχης αὐτὸς ἐπὶ τῆς Ἀσσυρίης, αὐτὸς τε

διεφθάρη, ἀρξας δὲ δύο τε καὶ εἴκοσι ἔτηα, καὶ ὁ στρατὸς
αὐτοῦ πολλός. Φραόρτης δὲ τελευτήσαντος, δέ-
δεξατο Κυαξάρης ὁ Φραόρτης τῶν Δηϊόκειω παῖς.

οὗτος λέγεται πολλὸν ἐπὶ ἡμέας ἀλκιμώτερος τῶν
παραγόνων καὶ πρῶτος τε ἐλόχισεν καὶ τέλει τῆς
τῆς Ἀσίης, καὶ πρῶτος διέταξε χωρὶς ἐκείνης ἐστὶ, τῆς
τε ἀλκιμώτερος, καὶ τῆς ἰππέας, καὶ τῆς τοξοφόρου.

πρῶτος δὲ αἰαμὶξ ἐπὶ πρόμαχοις αἰαπεφυρμένοις. 30
οὗτος οἱ ποταμοὶ ἐστὶ μαχησάμενος, ὅτε νύξ ἡ ἡμέ-
ρῃ ἐγένετο σφίμαχοι μὲν οἱ καὶ ὁ Ἀλφειὸς ποταμὸς

αὐτὸς Ἀσίῃ πᾶσαν συστήσας ἐσώτα. συλλέξας δὲ τῆς
ἐσώτα ἀνὰ τῶν ἀρχαίων προμάχων, ἐστρατεύετο ἐπὶ
τῇ Νίνῳ, πημερῶν τε τῶν πατρῶν, καὶ τῇ πόλιν ταύτην

ἔλκων ἐξελθόν, καὶ οἱ, ὡς συμβαλὼν ἐρίκησε τῆς Ἀσ-
συρίης, περικαταμάχων τῇ Νίνῳ, ἐπὶ ἡλθε Σκυθῶν

στρατὸς μέγας. ἦγε δὲ αὐτοὺς βασιλεὺς ὁ Σκυθῶν
Μαδύνης, Πρωτοθύεω παῖς· οἱ ἐσέβαλον μὲν ἐς τὴν
Ἀσίαν, Κιμμερίους ἐκβαλόντες ἐκ τῆς Εὐρώπης, ἵδ- 40

ποισι δὲ ἐπὶ ἀσπίδοι φέρουσι, ἔτι δὲ τῇ Μηδικῇ
χώραν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς Μαγνήτι-
δος ἐπὶ Φάσιν ποταμὸν καὶ ἐς Κόλχας τετήκοντα ἡ-
μερῶν ὁζώνων ὁδός. οὗτος δὲ Κολχίδος καὶ πολλὸν ὑ-

περῆται ἐς τὴν Μηδικήν, ἀλλὰ ἐν ὁδῷ μέσου ἔθνος
vero non ita longo itinere perueniri potest in

remittebat. Et hæc quidem iniudiciis
facitabat. Ceteris autem in rebus hunc
ordinem instituerat : Si quem intel-
lexisset iniuriam cuiquam facere, hunc
ad se ascitum, indicta pro delicti mo-
do pœna multabat : in quem usum

exploratores auscultatoresque per v-
niuersam suam ditionem disposue-
rat. Deioces igitur solam Medicam 61
subegit nationem, eique soli impera-
uit. Cuius nationis tot numero gen-
tes sunt, Buxæ, Pareraceni, Struchates,

Arizanti, Budii, Magi. Tot sunt in Me-
diagentes. Deioce defuncto, qui an- 611
nos tres & quinquaginta regnavit, fi-
lius eius PHRAORTES suscepit impe-
rium. Qui solo imperio Medorum non

contentus, bellum ante omnes intulit
Persis, eosque primos in potestatem
Medorum redegit. Quibus nationibus

potitus, valida utraque, mox Asiam
subegit, aliam deinceps atque aliam in-
uadendo gentem: donec ad Assyrios op-

pugnandos peruenit, ad eos inquam As-
syrios qui Ninum incolebant, quondam
omnium principes, sed tunc à sociis

per defectionem desertos: alioqui per se
bene habentes. Aduersus hos expedi-
tione suscepta Phraortes, secundo ac

viceſimo quàm regno potitus est anno,
cum pleraque exercitus parte periit.
Post obitum eius, CYAXARES filius, De- 611
iocis nepos, successit: qui dicitur multo

maioribus suis fortior fuisse, & primus
Asiaticos populos in prouincias distin-
xisse, primusque in suum quosque ordi-

nem distribuisse, hastatos, equites, sagit-
tarios: quum prius omnia promiscua
fuiſſent atque implicita. Hic est qui cū

Lydis bellum gessit: quo tempore in i-
pſa pugna dies in noctem est conuer-
sus: quique tota supra Halym flumen

Asia sibi conciliata, collectis suis omni-
bus, copias duxit aduersus Ninum, si-
mul & patrem ulturus, & ciuitatem i-
pſe euerſurus. Ipſi porro, Assyriis præ-

lio superatis, Ninum obſidenti ingruit
ingens Scytharum exercitus, duce Scy-
tharum rege Madye Protothyæ filio.

qui Cimмериis ex Europa eiectis in A-
ſiam eruperunt: & dum illos fugientes
perſequuntur, ita in Mediam penetra-

runt. Est autem à lacu Mæotide ad
Phasim vsque & Colchos, expedito via-
tori iter triginta dierum: è Colchis
vero non ita longo itinere perueniri potest in Mediam: sed vna duntaxat natio inter-

1 In turmas decuriae. 2 Promiscue fuissent confusa.

secta est, Sapires: quos ubi transie-
ris, continuo occurrit Media. Scythæ
tamen hæc non irruperunt, sed alia
via superiore & multo longiore desce-
dentes, Caucaso monte ad dextram
relictæ. Hæc Medi cum Scythis congres-
si, prælioque fusi, Asiæ imperium ami-
serunt. Porro Scythæ vniuersa Asia
potiti, hinc recta in Ægyptum contende-
runt. Quibus iam Syriam Palæstinam
ingressis Psammitichus occurrens Æ-
gypti rex, muneribus precibusque effe-
cit ne ulterius progredierentur.¹ Scythæ,
ubi retrocedentes in urbem essent Palæ-
stinæ Ascalone, bonæque parte Scytharum
nullam iniuriam inferente, pauci ali-
quot relictæ Veneris Vranis fanum de-
pecularunt, inter cetera (quantum e-
quidem scio) huius deæ fana vetustissi-
mum. Siquidem quæ in Cypro est *eius-
dem deæ* ædes, ex hac prodiit: id quod
ipsi etiam Cyprii referuntur. Quin-
etiam illud apud Cythera delubrum
Phœnices ex hac Syriæ regione orti
condiderunt. Ac vero dea ipsa templi
spoliatoribus eorumque posteris mor-
bum immisit femineum: quemadmo-
dum & ipsi fatentur Scythæ, se videli-
cet illo morbo ob id laborare.² & vide-
re licet apud Scythas hunc morbum
curantes, quos Enareas appellant Scy-
thæ. Postquàm vero iam vigintiocto an-
nis Asiæ imperium Scythæ obrinuif-
sent, omniaque iam pæne ex negligen-
tia licentiaque depopulata essent (nam
præter tributum exactionesque, di-
ripiebant, extorquebantque à quibusli-
bet quæcunque possidebant) tandem
horum potiore partem Cyaxares at-
que Medi hospitio acceptam inebria-
tamque interemerunt. Et sic quidem
Medi recuperarunt imperium, rece-
ptis iis quibus prius potiebantur, & Ni-
num expugnauerunt: (vt autem cepe-
rint, in aliis mox scriptis indicabo) Assy-
riosque, excepta Babylonica quapiam
portione, subegerunt. Post hæc Cyaxa-
res, ubi quadraginta annis³ vna cum
Scythis imperasset, vita functus est.

Cuius regnum suscepit ASTYAGES
filius. Hic filiam sustulit, appellauit-
que eam Mandanem: quæ visa est ei per

αὐτῶν ἔστι, Σάπειρες· τὸτο δ' ὡς θαλασσοπόροις,
 ἔτι δὲ τῇ Μηδικῇ. οὐ μὲν τοι οἷγε Σκύθαι τῷ τῇ ἐπὶ-
 βαλόν, ἀλλὰ τ' κατ' ὁδὸν πολλὰ μακροτέρῳ
 ἔκτερα πόμῃροι, ἀνδρῶν ἔχοντες ὁ Κανχάσιον ὁ-
 ρος. εἰ ταῦτα οἱ μὲν Μηδὶ συμβαλόντες ποῖσι Σκύ-
 θησι, καὶ ἐσπώντες τῇ μάχῃ, τῆς δ' ἑλπίδος κατελύθη-
 σάν· οἱ δ' Σκύθαι τ' Αἰγύπτιον πᾶσαι ἐπέχον. Εἰ-
 θεῦτεν δ' ἦσαν ἐπὶ Αἰγύπτιον· καὶ ἐπεὶ τε ἐλθόντο δὲ
 τῇ Παλασίῃ Συρίῃ, Ψαμμίπχος σφέας Αἰγύ-
 10 πτιου βασιλῆος ἀπᾶσας δώροισι τε καὶ λιτῇσι ἀπο-
 τρέπει παρῶν τῶν μὴ πορεύεσθαι. οἱ δ', ἐπεὶ τε
 ἀναχωρέοντες ὀπίσω, ἐλθόντο δὲ Συρίῃς δὲ Αἰσκά-
 λωνι πόλει, τῶν πλεόντων Σκυθῶν παρ᾽ ἐλθόντων
 ἀσπίδων, ὀλίγοι πινὲς αὐτῶν ὑπολειφθέντες, ἐσθ-
 λησαν τ' ἑρμῆος Αἰφροδίτης δ' ἰερῶν. ἔστι δ' τὸτο δ' ἰ-
 ερῶν, (ὡς ἐγὼ πυνθασάμηνος ἐρεῖσκω) πόντων δ' ἑ-
 χαρότατον ἱερῶν ὅσα τῷ τῆς τ' θεῶν. καὶ γὰρ δὲ δὲ Κῦ-
 πρι ἰερῶν ἐνθεῦτεν ἐλθόντο, ὡς αὐτοὶ λέγουσι Κύπριοι·
 καὶ δὲ δὲ Κῦπρι οἱ, Φοίνικες εἰσιν οἱ ἰδρυσάμενοι, ἐκ
 20 τῷ τῆς τ' Συρίῃς ὄντες. ποῖσι δ' τῶν Σκυθῶν συλή-
 σασι δ' ἰερῶν δὲ δὲ Αἰσκάλωνι, καὶ τοῖσι ποντίων αἰεί
 ἐκρήνοισι ἐνέσκηψε ὁ θεὸς θηλείδην ἰουσον· ὥστε ἄ-
 μα λέγουσι τε οἱ Σκύθαι ἀφ' αὐτῶν σφέας ἰοσπίν, καὶ
 ὁρᾷ παρ' αὐτοῖσι τὴν ἀπικρομένους ἐς ἱλὺ Σκυ-
 θικῶν χώρην ὡς ἀφ' ἑκάστης, τὴν καλέουσι Εἰαρῆ-
 ας οἱ Σκύθαι. Εἰ μὲν μὲν οὐκ ἔτι καὶ εἴχουσι ἔτι
 ἦρχον τῆς Αἰγύπτου οἱ Σκύθαι, καὶ τὰ πᾶντα σφι ὑπὸ
 τε ὕβριος καὶ ὀλιγαρχίας ἀνάσταται. χωρὶς μὲν γὰρ
 φόρων, ἐπὶ παρῶν παρ' ἐκαστῶν δ' ἐκαστοῖσι ἐπέ-
 30 βαλόν. χωρὶς δ' τῶν φόρων, ἦρχον παρ᾽ ἐλαύνον-
 τες τῶν ὅσων ἔχουσι ἐκαστοί. καὶ τῶν μὲν τὴν δ' ἑ-
 πλῶνας Κυαζάρης τε καὶ Μηδὶ ἐξένισαντες καὶ κα-
 ταμεθύσαντες κατεφόνον. καὶ οὕτω αἰετῶντο
 τ' ἀρχὴν Μηδὶ, καὶ ἐπεκράτειον τῶν παρ' αὐτοῖς
 ἑρῶν· καὶ τῇ τε Νίνων εἶλον, (ὡς δ' εἶλον, ἐν ἐτέροις
 λόγοις δηλώσω) καὶ τὴν Αἰσσυρίους ὑποχειρίους
 ἐποίησαντο, πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μοίρης. με-
 τὰ δ' αὖτε, Κυαζάρης μὲν, βασιλεύσας περὶ
 40 τῶν. Ἐκδέχεται δ' Αἰσσυρίους ὁ Κυαζάρης παρ᾽ αὐ-
 τῇ βασιλείῃ. καὶ οἱ ἐλθόντο θυγάτηρ, τῇ οὐνο-
 μα ἔτετο Μαυδάρην. τὴν ἐδόκεε Αἰσσυρίους δὲ 29

1 Scythæ vero egredientes, quum in urbem Syriæ Ascalonem peruuenissent, plerisque nullo illato damno prætergressis, pauci aliquot rel. Ven. Vraniz fanum spoliarunt. omnium (quantum quidē intelligo) huius dæ templorum vetustissimum. 2 Et sibi iis qui in Scythiam veniunt, eo morbo affectos conspici: quos Scythæ ipsi enareas, *id est execrabiles, seu execrationi obnoxios*, appellant. Itaque octo & viginti annos Scythæ imperium Asiæ tenuerunt, quo tempore omnia iniuriis & superbe imperitando vastarunt. Siquid præter tributa, tantū singulis exigebant quantum iis imposuissent: & tributis non contenti, singulorum etiā bona passi n prædabantur. Plerisque igitur ipsorum Cyaræ & Medi hospitio acceptos & inebriatos interemerunt. Et hoc modo recepto imperio, iis que prius obrinebant sunt potiti, & Ninum ceperunt. Quomodo autem ceperint, & Assyrios (excepta Babylonia) sibi subiecerint, alibi declarabo. 3 Comprensio Scytharum imperio, regnasset.

τῶν ὑπὸν οὐρῆσαι τοσούτων ὥστε πᾶσι ἡσσαι μὴ τιῶν ἐ-
 ωὺτῃ πόλιν, ὅτι καὶ ταχέως αὐτὴν Ἀσίην πᾶ-
 σαν. Ὑποχέμενος δὲ τῶν μάγων τοῖσι οἰεῖσθό-
 λουσι ὅτι ἐνύπνιον, ἐφοβήθη, τὰ ῥ' αὐτέων αὐτὰ ἐ-
 κῆσα ἐκμαθὼν. μετὰ δὲ, τὴν μὲν Μαιδαρίην
 ταύτην εὐρύσσειν ἡδὴ αὐδ' εὖς ὠραίνῃ, Μήδων μὲν τῶν
 ἐωὺτῃ ἀξίων ὁδοῖν διδοῖ γυναικί, δεδωκὼς τὴν ὁ-
 ψιν· ὁ δὲ Πέρση διδοῖ, τὰ ὑπόμα ἢν Καμβύσης·
 διδόμενος εὐκρίνης μὲν εὐντα ἀγαθῆς, τρεῖς δὲ ἡ-
 συχίου· πολλὰ ἔειρε ἀγῶν αὐτὸν μέσου αὐδ' εὖς
 Μήδου. Σωοικεουσι δὲ τῶν Καμβύση τῆς
 Μαιδαρίης, ὁ Ἀρσάκης τῶν περὶ τῶν ἐπὶ εἰδὲ ἄλ-
 λην ὁψιν· ἐδόκει οἱ ἐκ τῶν αἰδίων τῆς θυγατρὸς
 ταύτης Φυλαγμίδος· τὴν δὲ ἀμπελον ὅτι πρὸν
 τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ἰδὼν δὲ τὸ, καὶ Ὑποχέμενος
 τοῖσι οἰεῖσθόλοισι, μετεπέμψατο ἐκ τῶν Περσέ-
 ων τὴν θυγατέρα ὅτι τε καὶ εὐρύσσει. ἀπικαμένην δὲ
 ἐφύλασσε, βουλόμενος ἑλκύνωμενον δὲ αὐτῆς δια-
 φθεῖραι· καὶ ἐκ γὰρ οἱ τῆς ὁψιος οἱ τῶν μάγων ὁ-
 κεισθόλοι ἐσημαίνον ὅτι μέλλει ὁ τῆς θυγατρὸς αὐ-
 τῇ γένιος βασιλεύσειν αὐτ' ἐκείνου. Ταῦτα δὴ ὦν
 φυλαγμίδος ὁ Ἀρσάκης, ὡς ἐλκύντο ὁ Κύρης,
 καλέσας Ἀρπαγον, αὐδ' εὖς οἰκίῃσι, καὶ πρὸς τὸν
 περὶ Μήδων καὶ πόρτων ὅτι πρὸν τῶν ἐωὺτῃ, ἔλε-
 γε· οἱ τοιαῦτα, Ἀρπαγε, τῶν γὰρ οἱ αὐτῶν περὶ τῶν
 μῆδα μὴ τῶν ἀρχέσσει· μῆδ' ἐμέ τε τῶν ἀβάλλῃ,
 καὶ ἄλλοις ἐλόμενος, δὲ ὑπερὶ σεαυτῶν περὶ τῆς
 λαβὲς δι' αὐτὴν Μαιδαρίαν ἔτεκε παῖδα. φέρων δὲ ἐς
 ἐωὺτῃ, ἀπόκτεινον· μετὰ δὲ, γὰρ τὸν τρεῖς ὅτε
 αὐτὸς βούλεται. ὁ δὲ ἀμείβεται, ὁ βασιλεύς, οὐτε
 ἄλλοτε καὶ παρ' εὖς αὐδ' εὖς τῶν ἀχαιῶν ὁδοῖν,
 φυλαγμίδος δὲ ἐς σε καὶ ἐς δι' μετέπειτα χρό-
 νον μῆδ' ἐξ ἀμαρτεῖν. ἄλλ' εἰ τοι φίλον τὸ οὐ-
 τὼ γίνεσθαι, γὰρ δὴ τὸ γέ μόνον Ὑποχέμεσθαι ὅτι
 τῆς εὖς. Τοῦτοισι ἀμειψάμενος ὁ Ἀρπαγός,
 ὡς οἱ παρ' εὖς ὁ τῶν αἰδίων κεκοσμημένων τὴν ὅτι
 θανάτῳ, ἡ καὶ κλάων ἐς τὰ οἰκίῃα. παρ' εὖς δὲ
 ἐφ' ἑαυτῇ τῇ ἐωὺτῇ γυναικὶ δι' πᾶντα Ἀρσά-
 κος ῥηθέντα λόγον. ἡ δὲ παρ' εὖς αὐτὸν λέγει, Νιῶ ὦν
 τί σοι ἐν ὁδοῖν ποιεῖν; ὁ δὲ ἀμείβεται, οὐκ ἦν
 περὶ Ἀρσάκης, Οὐδ' εἰ τῶν ἀφ' ὁδοῖν τε
 καὶ μακρῶν κακίων ἢ νῦν μακρῶν, οὐ οἱ ἐγγὺς
 περὶ τῆς οἰκίας τῇ γυναικί, ὁδοῖν ἐς φόνον τοιούτων
 faniet quam nunc insanit, non tamen eius voluntati parebo, neque ad hanc necem

quietem tantum vrinx fundere vt om-
 nem ipsius urbem oppleret, atque v-
 niuersam Asiam inundaret. Quod som-
 nium quum magis, somniorū inter-
 pretibus, exposuisset, conterritus est,
 singula quæque ab illis edoctus. Ideo-
 que visum hoc reformidans, Manda-
 nen iam viro maturam, nulli Medo-
 rum qui ea dignus esset, tradendam sta-
 tuit, sed Persæ cuidam nomine Cambysi,
 quem compertum habebat familia qui-
 dem bona ortum, ceterum ingenio
 sedato, gerentemque semulto infra
 mediocris Medialicuius condicionem.
 Eodem quo Cambysi collocauerat fi-
 liam anno, visionem alteram vidit: vide-
 batur ei ex genitalibus filix viris ena-
 sci quæ omnem occuparet Asiam. Quod
 visum quum retulisset ad interpretes som-
 niorum, filiam iam prægnantem &
 partui vicinam ex Persis accersit, ei-
 que, quum venisset, custodiam apponit,
 volens quod illa peperisset interime-
 re. Etenim magi somniorum interpre-
 tes visionem illam portendere dice-
 bant Astyagi, prolem filix pro ipso re-
 gnaturam. Hoc igitur obseruans Astya-
 ges, vbi genitus est Cyrus, adscito Har-
 pago familiari suo, & inter Medos fi-
 dissimo, atque omnium rerum suarum
 procuratori, hæc inquit, Harpage, ne-
 gotium quod tibi iniungo caue præ-
 termittas, aut villo modo exequi su-
 persedecas: ² neve committas vt alios
 præponendo, postea tibi ipsi perniciem
 crees. Capito quem Mandane pepe-
 rit puerum, in domumque tuam ferto,
 atque occidito: postmodum quoquo
 modo voles ipse sepelito. Cui respon-
 dit ille, ³ Neque alias vnquam rex huic
 viro rem iniunxisti ingratham, & in po-
 sterum dabimus operam nequid in te
 delinquamus. Quod si tibi cordi est
 hoc ita fieri, ⁴ mea interest id industrie
 exequi. Hæc quū respondisset Harpa-
 gus, eique puer traditus esset ornatus
 ad necem, contulit se domum, flens:
 adiensque vxorem, refert omnem ha-
 bitum secum ab Astyage sermonem.
 Ad quem vxor, Quid igitur, inquit,
 faceret tibi in animo est? Ego vero (re-
 spondet vir) quanquam Astyages man-
 dauit, etiam si desipiet, peiusque in-
 cix

¹ Et quem ipse infra mediocris conditionis Medos duceret. ² Neque me decipito, & ne aliis ad hoc agendum delectis tan-
 dem tibi ipse malum crees. ³ Neque alias vnquam animaduertisti in hoc viro quidquam iniucundum [vel molestum] & in-
 post. vt παρ' εὖς, cum usum habeat quem ante παρ' εὖς. Legit autem in proximo sequentibus hic interpr. φυλαγμίδος. ⁴ Meum est.
⁵ Puerulus cum ornatu traditus esset ad necem.

obsequar: idque multis de causis, tum quod puer ipse mihi cognatus est, tum quod Astyages grandis natu est, & virili prole orbus: quo defuncto, si tyrannis ad eius peruentura est filiam, cuius nunc filium per me interimit, quid aliud restat hinc mihi quam periculum maximum? Enimvero securitatis meae causa expedit hunc puerum interire, sed per aliquem ipsius Astyagis, non per aliquem meorum.

cx Hæc loquutus, è vestigio nuntium mittit ad bubulcum Astyagis, quem norat¹ pascuorum maxime idoneorum, & montium feris frequentissimorum esse gnarissimum: cui nomen erat Mitradates: cuius contubernalis & eadem consuetudo erat, nomine Cyno, Græca lingua, id est canis, Medica, Spaco. nam canem Medi spaca appellant. Locus ubi bouum pascua ille habebat, montium radices erant, ad ventum boream Ecbatanorum, & ad pontum Euxinum. Hoc enim tractu ad Saspis vergente, Media valde montosa est & edita, ac nemoribus frequens, reliqua vero tota admodum plana. Hic itaque accersitus, propere quum venisset, inquit ad eum Harpagus, iubet te Astyages hunc capere infantem, quem in desertissimo montium exponas, ut celerrime pereat. & hæc ut tibi dicerem mihi iniunxit: & nisi hunc interemeris, sed aliquo pacto serua ueris, pessimo exitio te occubiturum, cui expositioni infantis inspector ego præpositus sum. Hæc ubi audiuit bubulcus, sumpto infante, rediit quæ venerat² ad bouile suum. Ei, dum in urbem abiit, vxor sua, quæ erat prægnans, per totam diem parturiens, è voluntate demonis enixa est filium. Absente marito utriusque mutua tenebantur sollicitudine: hic quidem vxori parturienti metuens, illa vicissim marito timens, propterea quod præter consuetudinem ab Harpago accersitus esset. Vbi autem reuersus affuit, cum vxor, utpote ex improviso cernens, prior interrogauit quid ita studiose ipsum Harpagus accersisset. Cui ille, Vxor, inquit, ubi in urbem veni, & vidi & audiui³ quod nec visum oportuit nec agi circa dominos nostros. Harpago domus omnis luctu tenebatur: in quam ego perterrefactus simulatque introii, video puerulum in medio

ὑποκρήσω. πολλῶν δὲ εἵνεκα οὐ φοιῶσά μιν καὶ ὅτι αὐτὰ μοι συγγρηῆς ὅστιν ὁ παῖς, καὶ ὅτι Ἀστύαγης μὲν ὅστις γέρον, καὶ ἄσπας ἑρσείος γένου· εἰ δὲ λήσει τούτου τελευτήσαντος ἐς τὴν θυγατέρα ταύτην ἀναβῶμαι ἡ τυραννὶς, ἥς κινῶν ὁ γόνος κτείνει δι' ἐμαυτοῦ, ἄλλο πῆ λείπεται ὃ σὺ θεῖται ἐμοὶ κινδύνων ὁ μέγας; ἀλλὰ τὸ μὲν ἀσφαλὲς εἵνεκα ἐμοὶ, δεῖ τὸν τελευτᾶν ὃν παῖδα· δεῖ μὲν τοὶ τῷ πινυ Ἀστύαγος, αὐτὸς φοιᾶν γυμνάσαι, καὶ μὴ τῷ ἐμῷ. Ταῦτα εἰπὼς, αὐτίκα ἀγγέλον ἐπεμπε ὅππῃ βουκάλον ὃν Ἀστύαγος, ὃν ἡπίστατο νομας τε ὅππῃ τηδεωτὰς ἐκ νέμοιτα, καὶ οὐρεὰ θηριώδεστα· τῷ οὐνομα μὲν Μιτραδάτης. σιωποῖκε δὲ τῇ ἐαυτοῦ σιωδούλῃ. οὐνομα δὲ τῇ γυναικὶ μὲν τῇ σιωποῖκε, Κυνῶ, καὶ τὴν τῷ Ἑλλινῶν γλῶσσαν· καὶ τὴν Μηδικὴν, Σπακῶ. τὴν γὰρ κυῶ καλεῖσιν ἅπαντες Μηδοί· αἱ δὲ ὑπὸ ὠρεῶν εἰσι τῷ οὐρέων ἐνθα ἐκ νομας τῷ βοῶν εἶχε ὅτι δὴ ὁ βουκάλος, πρὸς βορέα τε αἰέμου τῷ Ἑκβατάρων, καὶ πρὸς τὴν πόντου τῇ Εὐξείνου. ταύτῃ μὲν γὰρ ἡ Μηδικὴ χώρα πρὸς Σαπείραν ὁρεὶν ὅστις κάρτα, καὶ ὑψηλή τε, καὶ ἰσορησι σιωπρεφής· ἡ δὲ ἄλλη Μηδικὴ χώρα, ὅτι πᾶσαι ἀπέδδ· ἐπεὶ ὧν ὁ βουκάλος αὐτοῦ ἡ πολλὴ καλεόμηνος ἀπῆκετο, ἔλεγε ὁ Ἀρπαγὸς πᾶσι, Κελεύει σε Ἀστύαγης ὃ παιδίον τῷ λαβόντα, θείναι ἐς δὲ ἑρμιόπτον τῷ οὐρέων, ὅπως αὐτὰ χίσα ἀφ' ὧν ἀρεῖν. καὶ πᾶσι τοὶ ἐκέλευσε εἰπεῖν, ἢ μὴ ἀποκτείνης αὐτόν, ἀλλὰ τε καὶ τρέψαι πρὸς κοίτην, ὁλέθρα τὰ κακίστα σὲ ἀφ' ἧς ἴσθαι. ἐποτρύνει δὲ ἐκ κλέμενον ὅτι τέταρτα μὲν ἐγώ. Ταῦτα ἀκούσας ὁ βουκάλος, καὶ αἰαλαβὼν ὃ παιδίον, καὶ τὴν αὐτὴν ὁπίσω ὁδὸν, καὶ ἀπικνέεται ἐς τὴν ἐπαυλιν. τῷ δὲ ἄρα καὶ αὐτῷ ἡ γυνὴ ὅππῃ τεξέουσα πᾶσαν ἡμέρην, τότε κως κατὰ δάμωνα πῆκεται, οἰχομένη τῷ βουκάλου ἐς πόλιν· ἦσαι δὲ ἐφ' ὅτι δὲ ἀμφοτέρω ἀλλήλων πέρι· ὁ μὲν, τὸ τόκου τῇ γυναικὶς ἀρρώδων, ἡ δὲ γυνὴ, ὅτι σὺ ἐκ ἐσθλῶς ὁ Ἀρπαγὸς μετέπεμψατο αὐτῇς ὃν αὐδρα· ἐπεὶ τε δὲ ἀπονοστήσας ἐπίστη, οἷα ὅτι ἀέλπτου ἰδούσα ἡ γυνὴ, εἶρετο πρὸς τὴν ὅππῃ οὐ πρὸς ὅπως Ἀρπαγὸς μετέπεμψατο. ὁ δὲ εἶπε, Ὡς γυναι, εἰδόν τε ἐς πόλιν ἐλθὼν καὶ ἡκούσα ὃ μήτε ἰδεῖν ὅφελον, μήτε κατεγγυᾶσαι ἐς δεσπότης ἡμετέρας. οἷος μὲν πᾶς Ἀρπαγὸς κλαυθμῷ κατεῖχετο· ἐγὼ δὲ ἐκπλαγείς, ἦ αἰσῶ. ὥς δὲ πᾶσι ἐσθλόν, ὁρῶ παῖδον πρὸς κεί-

1 Pascua & montes feris oppletos quam opportunissime incolere. 2 Fore ut pessimo supplicio te interficiat. Expositum autem intueri sum iussus. 3 Ad casam suam. Huic porro etiam vxor quæ per totum diem parturiebat, tunc forte numinis voluntate filium pepererat, dum ipse in urbem proficisceretur: erantque alter de altero solliciti. 4 Quod utinam neque vidissem, neque unquam dominis nostris eueniat.

„ μῆλον, ἀπαίρειν τε καὶ κραυγαῖό μιν, κακομημέ-
 „ νον χρυσῶν τε καὶ ἐσθῆτι πόκιλῃ. Ἀρπαγὸς δὲ ὡς
 „ εἶδε μὲν, ἐκέλευε τὴν παχίστην αἰαλαβόιντα ὃ
 „ παιδίον, οἷχεσθαι φέροντα, καὶ θῆναι ἐν τῇ θηλειᾷ.
 „ σατον εἴη τῷ οὐρέων· φασὶ Ἀρτιάγας εἶναι ὃν ποι-
 „ αῦτα ἐπιτέλλοντο· πολλὰ ἀπειλήσας εἰ μὴ σφρα-
 „ γίσαιμι. καὶ ἐγὼ δὴ αἰαλαβῶν, ἔφερον, δοκέων τῷ
 „ πινος οἰκατέων εἶναι. οὐ γὰρ αἰχτεκατέδοξα ἔειπεν
 „ ἡμεῖς. ἐτάμνον δὲ οὐρέων χρυσῶν τε καὶ εἵματα κα-
 „ κομημέρον· πρὸς δὲ, καὶ κλαυθμόν κατετεῖντα 10
 „ ἐμφανέα ἐν Ἀρπαγῷ. καὶ δὴ κατ' ὁδὸν πωλά-
 „ νομεθ' ὃν πῶτα λόγον περὶ τοῦτος, ὃς ἐμὲ πρὸς πέ-
 „ πων ἔξω πόλιος, ἐνεχείρισε ὁ βρέφος· ὡς ἄρα
 „ Μανδράνης τε εἴη παῖς τῆς Ἀρτιάγας θυγατρὸς,
 „ καὶ Καμβύσῳ τῷ Κύρου. καὶ μιν Ἀρτιάγης ἐ-
 „ τέλλεται ἀποκτεῖναι· καὶ τὸ ὦδ' ἔστι. Ἀμὰ δὲ
 „ ταῦτα ἔλεγε ὁ βουκόλος, καὶ ἐκκαλύψας ἀπεδεί-
 „ κνυε. ἡ δὲ, ὡς εἶδε ὁ παιδίον μέγα τε καὶ δειδῆς ἐ-
 „ ὄν, δακρύσασα, καὶ λαβούρην τῷ γυνάμῳ τῷ αἰ-
 „ δρὸς, ἔρχετο μεθ' ἑμὲ τέχνη ἐκθεῖναι μιν. ὁ δ' ὅς κ' 20
 „ ἔφη οἷός τ' εἶναι ἄλλως αὐτὰ ποιεῖν. ἐπιφοιτήσιν
 „ γὰρ κατασκόπους δὲ Ἀρπαγῷ κατὰ φοιτῶντας
 „ ἀπολέεσθαι τε καὶ κίσα, καὶ μὴ σφραγίσαι. ὡς δὲ
 „ οὐκ ἔπειθε δῶρα ὃν ἄνδρα, δδύπερ λέγει ἡ γυνή
 „ πάδε, Ἐπεὶ τοῖσι οὐ δυνάμει σε πεῖθω μὴ ἐκθεῖ-
 „ ναι, σὺ δ' ὦδ' εἰς πόλιν, εἰ δὴ πᾶσα γε αἰαγκη ἔφθηναι
 „ ἐκκαίμενοι. τί τοιαῦτα γὰρ καὶ ἐγὼ, τί τοιαῦτα δὲ θεοῖς
 „ τῷ τομῷ φέρων πρὸς τῆς ὁδῆς Ἀρτιάγας θυ-
 „ γατρὸς παῖδα ὡς δὲ ἡμεῖς ἐόντες βέβαιον. καὶ
 „ οὐτὼ οὐτε σὺ αἰώσῃς ἀδικεῖν τῆς δεσπότης, οὐτε 30
 „ ἡμῖν κακῶς βεβουλῶμεθα εἶναι. ὅ, τε γὰρ θεοῖς
 „ βασιλῆς ἔσθ' ἡ κυρῆσι, καὶ ὁ παρ' ἐμὸν οὐκ ἀπολέ-
 „ σαι τὴν ψυχὴν. Καρῶν τε ἔδωκε τῷ βουκόλῳ
 „ πρὸς τὰ παρ' οἷός τ' εἶναι λέγειν ἡ γυνή, καὶ αὐτὴ ἐ-
 „ ποίει ταῦτα. ὃν μὲν ἔφερε θανάτωσαν παῖδα, τῷ
 „ τομῷ τῷ δαδιδὸς τῇ ἐμῇ γυναικί. ὃν δ' ἐμῇ
 „ εἰς τὴν νεκρὸν λαβὼν ἔθηκε ἐς τὸ ἄγος ἐν τῷ ἔφερε
 „ ὃν ἔτερον. κακομησας δ' ἐπὶ τῷ χρόνῳ πᾶσι τῷ ἐπὶ
 „ εἰς τοῦτος, φέρον ἐς τὸ ἐρμύρατον τῷ οὐρέων πηλῇ
 „ ὡς δ' ἐπὶ τῇ ἡμέρῃ τῷ παιδίῳ ἐκκαίμεν ἐχέμεν, ἡ 40
 „ φύλακας ἐς πόλιν ὁ βουκόλος, τῷ π. α. πρὸς βόσκων φύλακας
 „ αὐτὰ κατὰ λῆναι. ἐλθὼν δὲ ἐς τὸν Ἀρπαγῶν, ἀπο-
 „ δεκτικῶς ἔφη ἐτοῖμος εἶναι τῷ πατρὶος ὃν νέκυον.
 „ πέμψας δὲ ὁ Ἀρπαγὸς τῷ ἐμῇ θορυφῶσαν

positum, palpitantem vagientemque,
 auro ac versicolori veste ornatum. eum
 Harpagus, ubi me vidit, iussit celerri-
 me sumere, atque exponendum aspor-
 tare, in montem quammaxime fe-
 ris abundantem: dicens Astyagem es-
 se qui hæc mihi iniungeret: magno-
 pere minatus, nisi ea facerem. Ego ac-
 ceptum puerum attuli, ratus alicuius illum
 domesticorum esse, non autem illius
 generis. Admirabar tamen quod viderē
 auro vestibisque ornatum: præterea
 quod planctus manifestus fiebat in Har-
 pagi domo. ² Atqui inter viam, ex
 omni oratione famuli qui me extra vr-
 bem deduxit, mihiq; infantem tradi-
 dit, percepi eum Mandanes Astyagis
 natæ & Cambyſis Cyro geniti esse fi-
 lium, & ab Astyage iussum interfici: at-
 que is hic est. Hæc loquēs bubulcus, ^{cxii}
 puerum detectum ostendit: quem illa
 intuita procerum ac speciosum, genua
 viri cum lacrymis amplexa, obsecrat ne
 qua ratione puerum exponat. Hic ne-
 gare aliter ista fieri posse: superuen-
 turos enim ab Harpago speculatores
 ad rem explorandam: seque, nisi id exe-
 quatur, miserrime periturum. Mulier
 ubi id viro non persuadet, ³ Quando-
 quidem, inquit, te nequeo inducere,
 quod secundum est facito, si modo ne-
 cessitas prorsus est aspici puerum dum
 exponitur. Quoniam ego quoque peperi,
 peperit autem mortuum: ablatum hūc
 expone, & istum ex Astyagis filia, tan-
 quam ex nobis genitum, alamus. Ita
 neq; tu iniurius in dominos esse depre-
 henderis, neque nobis male consulueri-
 mus. Nam & hic qui obiit, regale sepul-
 chrū nanciscetur, & iste qui superest, a-
 nimā non amitter. Sane quam cōmode ^{cxiii}
 visa est bubulco mulier loqui pro præ-
 senti conditione: atq; ita continuo fecit.
 Igitur quē necaturus attulerat, eū vxori
 tradidit: suum autem, qui mortuus erat,
 acceptum, collocauit in eo vase in quo
 alterum portauerat. Omnique alterius
 pueri cultu ornatum, in desertissimo
 monte exposuit. ⁴ Ideoque post pueri
 expositionem, relicto quodam pecu-
 ariorum pro se illic vicario, in urbem
 se contulit, & ad domum Harpagi: ait-
 que sese paratum illi ostendere pueri ca-
 dauer. Harpagus, missis suorum satellitū

¹ Nunquam enim cogitaſſem ex eo genere eſſe. ² Ceterum in via rem totam ex ministro intellexi, qui mihi extra urbem
 deducto puerulum in manus tradidit: filium eſſe videlicet Mandanes Astyagis filii, & Cambyſis Cyri filii: & Astyagem iubere illū
 interfici. Nunc igitur hic eſt. ³ Secundo hæc dixit, Quandoquidem igitur tibi non poſſum perſuadere ut non exponas, tu ſal-
 tem hoc facito: ſi quidem omnino neceſſe eſt expoſitum cerni. ⁴ Tertio vero die quā puer expoſitus fuerat.

fidelissimis, rem per eos inspexit, ac bubulci filium sepeliuit. Et hic quidem infans humatus est. Alterum vero, qui postea Cyrus appellatus est, vxor bubulci sibi sumptum, educauit, imposito illi alio quopiam ac non Cyri nomine. Qui posteaquā decennis fuit, cum res ista quæ illi contigit, palam fecit: Ludebat in pago vbi armenta illa erant, & ludebat cum æqualibus in via: quem inter ludendum ceteri pueri quū pro rege sibi elegissent, cognominatum bubulci filium, ipse eos muniis distinguebat: vt alii domorum structores essent: aliis, vt satellites: alii, vt oculus regis esset: alii, vt mandatorum renunciator, tanquam suum singulis munus assignans. Horum puerorum quidā collusor Artembaris filius erat, viri inter Medos clari, quē Cyrus, quod imperata non fecisset, iussit ab aliis pueris comprehendere: & quum illi paruissent, multis verberibus affecit. Quæ puer tanquam se indigna passus, iniquissimo animo ferens, vbi primum dimissus est, in urbem ad patrem perrexit, & quæ a Cyro pertulisset deplorauit: non tamen Cyrum nominans (nondum enim eius hoc erat nomen,) sed filium bubulci Astyagis. Artembares, vt erat ira percitus, ad Astyagem, ducens filium secum, contendit: & rem intolerandā passum esse inquit, eiusque humeros ostendens, Siccine indigne (ait) accipimur, rex, ² a filio bubulci serui tui? Audiens hæc atq; cernens Astyages, volens Artembaris, honoris gratia, vlcisci puerum, iussit accersiri bubulcum & filium. Qui quum ambo adfuissent, intuens in Cyrum Astyages, Tunc (inquit) hoc tali patre genitus, ausus es huius filium, viri apud me primarii, tam indignis concidere verberibus? Cui ille, Istud, inquit, herc, huic ego iure feci. pueri enim pagani, quorum hic vnus erat, me regem suum ludentes constituerant: quippe qui videbar eis ad hoc maxime esse idoneus. At iste, quū ceteri pueri iussis obtemperaret, audiens dicto esse nolebat, ac me nihili faciebat: propter quod pœnas dedit. Quod si ego propterea villo malo sum dignus, hīc tibi præsto sum. Hæc loquente puero, subiit Astyagi agnitio eius, vifaque est figura oris referre ac repræsentare ipsū, & gestus esse liberalior, & tempus expositionis cum pueri ætate congruere. His perculsus Astyages, aliquandiu sine voce mansit.

τὸς πτωχὰς, εἶδ' ὅτε ἀφ' ὧν ἔσθ' ἐπὶ
 βουκόλου τὸ παῖδ' ὄν. καὶ τὸ μὲν ἐθαύμαζεν ὅτι ὕστερον
 τῶν Κῦρον ὀνομαζέμενα, τῶν ἀγαθῶν ἔτρεφε
 ἡ γυνὴ τῆς βουκόλου, οὐκ ὅμοια ἄλλοις καὶ οὐ
 Κῦροι θεμύη. Καὶ ὅτε δὴ ἡ δέκα ἔτης ὁ παῖς,
 ὡρῆμα ἐς αὐτὸ τοῖονδε ἡρόδοτον ἔξέφηνέ μιν. ἔ-
 παιζε ἐν τῇ κώμῃ ταύτῃ ἐν τῇ ἡρῇ καὶ ἀβουκολίᾳ
 αὐταὶ ἐπαιζέοντες ὡς ἡλικίᾳ ἐν ὁδῷ καὶ οἱ παῖ-
 δες παίζοντες εἰλοντο ἐαυτῷ βασιλέα (εἶ), τὸν δὴ τὸ
 τῆς βουκόλου ἐπὶ κλησιν παῖδα. ὃς αὐτῶν διέταξε
 τὸς μὲν, οἰκίας οἰκοδομεῖν, τὸς δὲ, δροσφόρους εἶναι. ³¹
 δέ κ' ἐπὶ αὐτῶν, ὁ φθαλμὸν βασιλῆος (εἶ). τὰ δὲ
 πινυ, τὰς ἀγέλιαις ἐσφένδον ἐδίδετο ἑώρας, ὡς ἐκαστὸς ἐρ-
 γον παρὰ τῶν. εἰς δὴ τῶν τῶν παίδων συμπαί-
 ζον, ἐὼν Ἀρτεμῶν παῖς, αἰδρὸς, δοκίμας ἐν Μή-
 δουσι (ὅς γ' ὁ δὴ ἐποίησε τὸ παρὰ τῶν ἐκ τῆς Κῦρος) ³²
 ἐκείνῳ αὐτὸ τὸς ἀγέλιαις παῖδας ἀγαθὰ ἐφί-
 μῳν ὅτι παῖδων, ὁ Κῦρος τὸ παῖδα βηχῶς κέρτα
 ὡς ἐλάσσε μακρὰ ὅς, ἐπεὶ τε ἐμετέθη τάχιστα, ³³
 ὡς γὰρ δὴ ἀνάστα ἐαυτῷ παθῶν, μᾶλλον πᾶσι με-
 κτε. καὶ ἦθ' ὅν ὅς πόλιν, ὡς τὸ πατὴρ ἀποικί-
 ζετο τὸ ὑπὸ Κῦρος ἡγήσει. λέγων δὲ ὁ Κῦρος, (ὅς γ' ὁ
 ἦν τὸ τῶν) ἀλλὰ ὡς ὁ βουκόλος τὸ Ἀρτεμῶντος
 παῖδος. ὃς Ἀρτεμῶντος ὀργῇ, ὡς εἶχε, ἐλθὼν τῶν
 τὸ Ἀρτεμῶντος, καὶ ἅμα ἀρσενικός τὸ παῖδα, ἀνὰ ῥοῖα
 ὡρῆματα ἐφ' ἡ ποιεῖναι, λέγων, ὡς βασιλῆα, ὅ-
 ποῦ ὁ δὲ βουκόλος, βουκόλος ὁ παῖδος, ὡς ἐκείνῳ ἐίμε-
 θα (δὲ κ' ἐπὶ τῷ παῖδος τὸς ὡς.) Ἀκῶσας δὲ καὶ ἰ-
 δὼν ὁ Ἀρτεμῶντος, γέλωι πικρῶς τῶν παίδων τῆς
 τὸ Ἀρτεμῶντος ἐνέκα, μετεπέμπετο τὸν τε βουκόλον
 καὶ τὸ παῖδα. ἐπεὶ τε ὁ παρῆσαν ἀμφοτέρω, βλέψας
 ὡς τὸ Κῦρον ὁ Ἀρτεμῶντος ἐφ' ἡ, Σὺ δὲ ἐὼν ὅδε τοι-
 κ' ἐὼν ὁ παῖς, ἐτόλμησας τὸ δὲ παῖδα ἐὼν ὁ παῖς
 τῶν παρ' ἐμοὶ ἀφ' ἡ τοιῇδε ὡς ἐμὲ, ὃς ἀμείβεται
 ὡς, ὡς δὲ ἀποτα, ἐγὼ ταῦτα τῶν ἐποίησα σὺ δὲ
 κ' οἱ γὰρ με ἐκ τῆς κώμης παῖδες, τὸ καὶ ὅδε ἡ, παῖ-
 ζοντες, σφέν αὐτὸ ἐξήσαιο το βασιλέα. ἐδόκει γὰρ
 σφ' (εἶ) ἐς ὅτι ἐπὶ τῇ δέωτα τῶν. οἱ μὲν νῦν ὡς οἱ παῖ-
 δες τὰ ἐπὶ τῇ ἀσέβει ἐπετέλεον, ὅτι δὲ ἀσέβει ἐπὶ
 καὶ λόγον εἶχε ὅς ἐστιν ἐς ὅδε ἐλαβε τὸ δίκαιον. εἰ δὲ ὅτι
 δὲ εἶνεκα ἀξίος τε κακοῦ εἰμι, ὡς τοι πάρεμι. ³⁴
 Ταῦτα λέγων τὸ παῖδος, τὸ Ἀρτεμῶντος ἐσθ' ἀνά-
 γνωσις αὐτῶν καὶ οἱ ὅτι, τε χαρὰ τῇ τῶν παρὰ τῶν
 παρὰ τῶν ἐδόκει ὡς ἐαυτῶν, καὶ ἡ ὡς ἐλα-
 σεις ἐλθὼν τῇ εἶναι, ὅτι, τε χεῖρος τῆς ἐκεί-
 σεως τῇ ἡλικίᾳ τῇ παρὰ τῶν ἐδόκει συμβαίνει. ἐκ-
 τὰς δὲ τούτοις, ἐπὶ χεῖρον ἀφ' ὅπου ἡ

1 Ipse qui bubulam eorum præcipiebat vt domorum str. 2 A serui tui, & quidem bubulci filio

μόνις ὃ δὴ κατεαίνετο χθελίς, εἶπε (θέλων ἐκπέμψαι
 ὃν Ἀρτεμβάρεια, ἵνα ὃν βουχέλοι μουῦον λαβὼν
 βασιάνῃ) Ἀρτεμβάρεις, ἐγὼ ταῦτα ποιήσω, ὥστε
 καὶ παῖδα ὃν σὸν μηδὲν ὅτι μέμφεσθαι. ὃν μὲν δὴ
 Ἀρτεμβάρεια πέμπει. ὃν δὲ Κύρην ἦρξεν εἰσὼ οἱ γε-
 γασκότες, καλὸς αὐτοῦ τῆς Ἀρτεμβάρειας. ἐπεὶ δὲ ὑπε-
 λείψας ὁ βουχέλος μένος, μενοεινέτω παῖς αὐτῆς εἰ-
 ρετο ὁ Ἀρτεμβάρεις, καὶ τὴν λαβὼν τὴν παῖδα, καὶ πῶς εἴη ὁ
 παῖς αὐτῆς. ὃ δὲ εἰσὼ τὴν ἐφηγεμένην, καὶ τὴν τελευ-
 σαν αὐτῆς ἐπὶ τῇ πατρὶς αὐτῆς. Ἀρτεμβάρεις δὲ μιν οὕτως
 ἐβυλάσας ἔφη, ἐπὶ θυμὸν ἔσ' ἀνδράσιν μεγά-
 λας ἀπικνεύσας. αὐμὰ τε λέγων ταῦτα, ἐστὶ μὲν τοῖσι
 δορυφόροις λαμβάνει αὐτόν. ὃ δὲ, ἀρσένιος ἐστὶ
 ἀνδράσιν, ὅτε δὴ ἔφαινε τὴν εἰσὼ λόγον. ὁρμήνους
 δὴ ἀπὸ ὁρμῆς, διεξήλθον, τῇ ἀληθείᾳ ἡγεώμενος. καὶ
 κατέβαινε ἐς λιμένα, καὶ συλινώμενην εἰσὼ τὴν καλὴν
 ἔχον αὐτόν. Ἀρτεμβάρεις δὲ, ὅτε μὲν βουχέλος τὴν ἀλη-
 θεῖαν ἐκφύλακτος, λόγον ἦδ' ἐλθέτω ἐπὶ οὐκ
 Ἀρπαγόω καὶ μεγάλως μεμφόμενος, καλέει αὐτὸν
 τὸς δορυφόρους ἐκείλους. αἳ δὲ οἱ παρὶν ὁ Ἀρπαγός,
 εἶρετο μὲν ὁ Ἀρτεμβάρεις, Ἀρπαγε, τίς δὴ μοῖρα ὃν
 παῖδα κατεχρήσατο, τὸν τοι παρέδωκε ἐκ θυγάτρός
 γεγνησθῆαι ἐμῆς; ὃ δὲ Ἀρπαγός ὡς εἶδε τὸν βουχέλον
 ἐνδὸν εἰσὼ, ὅτε πέπειται ὅτι φθόρεα ὁδὸν, ἵνα μὴ ἐλθ-
 ῇ ὁρμήνους ἀλίσκομαι. ἀλλὰ λέγει παῖς, ὁ βασιλεὺς,
 ἐπεὶ τε παρέλαβον ὁ παῖς, ἐβυλάσας σκεπῶν ὅ-
 πως σὺ τε ποιήσω καὶ νόον, καὶ ἐγὼ παρὸς σε γυρόμενος
 ἀνὰ μαρτύριον, μήτε θυγάτηρ τῇ σῇ, μήτε αὐτῇ σὺ
 εἴλω αὐτῆς. ποιεῖ δὴ ὡς καλέσας τὸν βουχέλον
 τὸνδε, ὁρμῆνους δὲ παῖς, φάσ' ἐπὶ τῇ τὴν καλέω
 ὅτι ἀπεκρίναται αὐτόν. καὶ λέγων ὅτι γε, ὅτε ἐβυλάσας
 σὺ γὰρ ἐνέτελλο ὅτε. ὁρμῆνους μὲν τοι παῖς καὶ
 παῖς, ἐνὶ φθόρεα ὅτι μιν ἐς ἔρημον ἔβας, καὶ ὁρμῆ-
 νους φουλάσας ἀχρεῖς ἐτελευτήσιν ἀπὸ φθόρας
 πολλοῦτα ὡς δὲ, ἡν μὴ παῖς ὅτι τελέα ποιήσῃ. ἐπεὶ ἴδ' ὃ
 ποιήσας τῆς τῆς καλεώμενος, ἐτελευτήσῃ ὁ παῖς.
 δὲ, πέμψας τῇ δυνάμει τὸς περὶ οὐρανὸν, καὶ εἰ-
 δὸν δὲ ἐκείνων, καὶ ἔταψα μιν. ὅπως ἔχε, ὁ βασιλεὺς,
 ὡς τῇ τῇ τῇ τῇ καὶ τοιούτῳ μοῖρα ἐχρήσα-
 το ὁ παῖς. Ἀρπαγός μὲν δὴ τὴν ἰδίαν ἔφαινε λόγον.
 Ἀρτεμβάρεις δὲ, κρύπτων τὸν οἱ ἐστὶν ὁρμήνους ἀπὸ
 γοῆς, ὡς ἔφατο κατὰ τὴν ἡμέραν παρὸς ὁ βουχέλος ὁ
 παῖς, πάλιν ἀπηγγέειτο ὅτι Ἀρπαγόω μὲν δὲ, ὡς οἱ
 ἐπὶ φθόρεα, καλέσας λέγων ὡς ὡς ἐστὶν ὁ παῖς,
 καὶ ὁ γυρόμενος ἐχθρὸς καλῶς. Τῷ τε γὰρ πεποιημένῳ (ἐ-
 φη λέγων) ἐς ὃν παῖδα τῆς τῇ ἐκαμνον μεγάλως,

vixque tandem ad se reuersus, volens
 à se Artembarem dimittere, ¹ vt bubul-
 cum submotis arbitris rimaretur, Ego
 (inquit) Artembares, efficiam vt filius
 quoque tuus ob hoc nihil conqueri pos-
 sit. Dimisso igitur Artembare, & eius
 iussu per famulos Cyro introducto, bu-
 bulcum (qui solus erat relictus) per-
 contatur vnde puerum accepisset, quif-
 ve ei tradidisset. Ille ex se genitum re-
 spondere, & genitricem eius apud se
 esse. Astyages dicere, non bene sibi il-
 lum consulere qui ² cuperet ad ingentes
 deuenire necessitates. Simulque hæc di-
 cens, satellitibus innuit vt caperent ip-
 sum. Hic autē ad necessitates redactus,
 ita demum rem patefecit: ab initioque
 exorsus, vera referendo, descendit ad
 preces & petendam sibi veniā. ³ Bubul-
 co veritatem eloquuto, Astyages pau-
 ciora iam verba fecit: sed Harpagum, cui
 valde succensebat, vocari à satelliti-
 bus iussit. Quem, vbi adfuit, perconta-
 tur Astyages, Harpage, qua nece inter-
 emisti quem tibi tradidi puerum & filia
 mea genitum? Harpagus (vt vidit pasto-
 rē interesse) noluit tergiuersari menda-
 cio, ne argumētis conuinceretur: sed ita
 respondit, Ego, posteaquam infantē ac-
 cepi, rex, cogitavi quo pacto ex animi
 tui sententia facerem: ⁴ & tamen, quum
 apud te innoxius extitissim, ne fōrē aut
 filia tua aut tibi ipsi carnifex. eoque ita
 statui agendū: Accersito huic bubulco
 infantē tradidi, inquiens te esse qui iu-
 beres illū interfici. In quo dicendo men-
 titus non sum. tu enim ita præceperas.
 Atq; huic, dū puerum trado ex tuo præ-
 cepto, iussi exponeret in deserto monte,
 perstaretque in eo obseruando tantis-
 per dum expirasset: comminatus isti
 extrema quæque nisi hæc effecta reddi-
 disse. Vbi hic fecit imperata, & infans
 obiit, missis eunuchorum fidissimis,
 rem cognoui, & per eisdem mortuum
 sepeliui. Ita res habet, rex: atque hæc
 morte defunctus est puer. Et Harpa-
 gus quidem ⁶ directam habuit oratio-
 nem. Astyages autem dissimulata qua il-
 li infensus erat causa, ob id quod conti-
 gerat, primum rem ei enarrat quemad-
 modum ipse ex bubulco audierat: de-
 inde ea narrata, cō deuenit vt diceret,
 Quod puer viuit, & quod accidit, bene
 habet. De eo enim (inquit) quod in hunc
 puerum factum erat, valde laborabam,

CXVII

CXVIII

¹ Vt de bubulco seorsum accepto questionem haberet, Ego, &c. ² Acti vitro vellet in maximas angustias sese dare.
³ Astyages bubulci veritatem eloquuti non magnam rationem habuit: sed Harp. ⁴ Et tamen, quum in te nihil peccassem,
 neque filia tua, neque tibi ipsi essem carnifex. ⁵ Tradidi igitur isti hoc modo: addito mandato vt cum expon. ⁶ Simplicem.
 & à filia

cxix

& à filia mea infimulatus, haud leuiter ferebam. Igitur in bonum conuersa fortuna, tum filium tuum mitte ad puerum hunc qui recens venit : tum vero ad cœnam mihi adesto. siquidem constitui pro recepto filio diis quibus honor hic conuenit, sacrificare. Harpagus, quum hæc audisset, adorato rege, ac sibi maiorem in modum gratulatus quod peccatum suum commode cessisset, & propter sortem prosperam ad conuiuium vocaretur, domum abiit. Quam ingressus, properanter filium qui ipsi vnicus erat, tredecim circiter natum annos, mittit domum Astyagis, iubens exequi quæcunque ille imperaret. Ipse gestiens, quid sibi successisset vxori exponit. Eius porro filium, vbi aduenit, Astyages iugulatum & in frustra concisum partim torruit, partim elixauit, & probe conditum, paratum habuit. Dehinc sub horam cœnæ, postquam adfuerunt cū ceteri conuiuæ, tum vero Harpagus, conuiuiis quidem aliis atque ipsi Astyagi mensæ appositæ sunt ouilla refertæ carne: Harpago autem, præter caput & manus extremas ac pedes, reliquis filii sui partibus. nam illa in canistro operta, separatim reposita erant. Eum autem, postquam satis depastum illo cibo putauit Astyages, interrogat nunquid sit illis oblectatus epulis. Se vero valde oblectatum dicenti Harpago, ii quibus negotiū erat datum, adferunt caput filii cum extremis manibus ac pedibus tectum: & adstantes iubent detegere, ac sumere quod vellent ex eis. Harpagus obtemperans, vbi detexit, cernit reliquias filii. non tamen eo spectaculo consternatus est, sed apud seipsum mansit. Et percontanti Astyagi nunquid agnosceret cuius feræ carne pastus esset, se agnoscere respondit: sibi que quicquid rex ageret, placere. Hoc reddito responso, receptisque reliquiis carniū, domum abiit, eas (vt ego opinor) illic collectas humaturus. Et Harpagum quidem hac vltione Astyages prosequutus est. De

cxxx

Cyro autem deliberans, eisdem ex magis accersuit qui fuerant ipsius somnium sic interpretati. Postquam venerunt, sciscitatur eos quid censeant de visione sibi agendum. Illi necessario fore inquiunt vt puer, si superstes esset, nec hactenus periisset, regnaret.

καὶ θυγατρὶ τῇ ἐμῇ Διφραβελήμῳ, οὗ ἐλ-
 Φρῶ ἐπιδύμῳ. ὡς ὅν τῆς τύχης δὲ μετεσώ-
 σης, τὸ τοιοῦτον, ὅν σε αὐτὸς παῖδα ἀπόπεμψον. ὅν
 παῖδα ὅν νεήλυδα. τὸ δὲ (ὡς εἶπε τὸ παιδὸς
 γὰρ μέλλω θύειν τοῖσι θεῶν πρὸς αὐτὴν προσέεται)
 παρὰ μοι ὅτι δειπνον. Ἀρπαγὸς μὲν, ὡς ἤκου-
 σεν ταῦτα, προσκυνήσας, καὶ μέγαλα ποιῶσα μῆκος
 ὅτι τε ἡ ἀμαρτία οἱ ἐς δέον ἐγεγόνει, καὶ ὅτι ὅτι τύ-
 χησι χρεῖς ἦσιν ὅτι δειπνον ἐκέκλητο, ἥτε ἐς τὰ οἰ-
 κία. ἐσελθὼν δὲ τὴν ταχίστην, ὡς γὰρ οἱ παῖς εἰς
 μοῦνος, ἔτα τεία καὶ δέκα χυμάλισα γεγνῶς,
 τὸν ἐκπέμπει, ἵεναι τε καλῶν ἐς Ἀρπυγίαν,
 καὶ ποιεῖν ὅ, τι αὐτὸς ἐκέλευε. αὐτὸς δὲ εὖ
 χαρὴν ἔων, φέρει τὴν γυναικὶ τὰ συγκυρήσασα.
 Ἀρπυγίης δὲ, ὡς οἱ ἀπῆλτο ὁ Ἀρπαγὸς παῖς,
 σφάλλας αὐτὸν, καὶ κατὰ μέλας διελὼν, τὰ μὲν ὡ-
 σήσας, τὰ δὲ ἐψήσας τῶν κρεῶν. ὅττινα δὲ ποιη-
 σάμενος, εἶχε ἐτοίμα. ἔπειτα δὲ, τῆς ὥρης γενομέ-
 νης τὸ δειπνον, παρῆσαν οἱ τε ἄλλοι δαγτυμόνες, καὶ
 ὁ Ἀρπαγὸς. τοῖσι μὲν ἄλλοις καὶ αὐτῷ Ἀρπυγί-
 ῇ παρέθηκεν τὰ πρὸς πλεονεξίαν μὴ λῆναι
 κρεῶν. Ἀρπαγὸς δὲ, τὸ ἐξ αὐτῆς πατρὸς, πλεονεξίαν
 κεφαλῆς τε καὶ ἄκρων χειρῶν τε καὶ ποδῶν, τὰ ἅλα
 πάντα ταῦτα ὅ, χωρὶς ἐκείτο ὅτι καμῶν κατακα-
 καλυμμένα. ὡς δὲ τῷ Ἀρπαγῷ ἐδόκει ἅλῃς ἔχειν
 τῆς βορῆς, Ἀρπυγίης εἶρετο μιν εἰ ἠδούκει τὴν γοῖν.
 φασὶν δὲ Ἀρπαγὸς καὶ κάρτα ἠδούκει, παρέ-
 φερν τοῖσι προσέειπε τὴν κεφαλὴν τὴν πατρὸς
 κατακακαλυμμένην, καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας
 ὁ Ἀρπαγὸς δὲ ἐκέλευον προσάναγκες ἀποκαλύπτειν
 τε καὶ λαβεῖν ὅ, βούλεται αὐτῶν. περὶ μὲν δὲ ὁ
 Ἀρπαγὸς, καὶ ἀποκαλύπτων, ὅρα τὸ παιδὸς τὰ λείμ-
 ματα. ἰδὼν δὲ, οὐτε ἔξελπάζη, ἐν τῷ ἐξ αὐτῆς γί-
 νεται. εἶρετο δὲ αὐτὸν ὁ Ἀρπυγίης εἰ γινώσκοι ὅτι
 θεοῦ κρέα βεβρώκει. ὁ δὲ γινώσκων ἔφη, καὶ ὅτι
 εἶναι ὅ, πρὸς αὐτὸν βασιλεύς ἐρδῇ. τοῖσι δὲ ἀμφ-
 ψάμενος, καὶ αἰαλαβῶν τὰ λοιπὰ τῶν κρεῶν, ἥτε ἐς
 τὰ οἰκία. ἐρῶν τε γὰρ ἐμελλε (ὡς ἐγὼ δοκέω) ἀλίσ-
 θαι τὰ πάντα. Ἀρπαγὸς μὲν Ἀρπυγίης δι-
 κῆν τοιαύτην ἐπέθηκε. Κύριος δὲ πέρι βασιλεύων, ἐκεί-
 λει τὰς αὐτὰς τὰς μάγων οἱ δὲ ἐνύπνιον οἱ ταύτην ἔκρι-
 ναν ἀπὸ καλῶν ὅ, εἶρετο ὁ Ἀρπυγίης ἡ ἔκριναν οἱ τὸ
 ὅ, οἱ δὲ τῶν πατέρων εἶπαν, λέγοντες ὡς βασιλεύσασα
 γῆν τὴν παῖδα εἰ ἐπέζησε, καὶ μὴ ἀπέθανε πρὸς τὸν
 χρόνον.

1 Sed mentis compos fuit. 2 Quomodo sibi visum illud essent interpretari. Illi idē responsum reddiderunt quod ante, oportere puerum regnare, si superstes esset, nec prius obisset. Atqui, &c.

ὁ δὲ ἀμείβεται ἀδελφῶν τοῖςδε, ἔστι τε ὁ παῖς καὶ ὁ
 ἐστὶ καὶ μιν ἐπὶ ἀγροῦ Δρακιδῶν οἱ ἐκ τῆς
 κώμης παῖδες ἐς ἦσαντο βασιλέα. ὁ δὲ, πρῶτα ὁ-
 Γεωργίῳ οἱ ἀληθεῖ λόγῳ βασιλῆες, ἐτελέωσι ποίη-
 σας. καὶ γὰρ δορυφόρους, καὶ θυρωροὺς, καὶ ἀγέλι-
 κήφορους, καὶ τὰ λοιπὰ πρῶτα Δρακιδῶν ἤρχε. καὶ
 νῦν ἐς τὴν αὐτὰ φάμεν φέρειν; εἴπω οἱ μάγροι,
 Εἰ μὲν ὡς εἶπες, καὶ ἐβασίλευσε ὁ παῖς μὴ ἐκ
 πρηνότητος πνός, θάρπει τε τούτου εἴνεκα, καὶ θυμὸν ἐ-
 χε ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἐπὶ ποδύτερον ᾤξε. ὡς
 σμικρὰ γὰρ καὶ τῇ λογίων ἡμῶν ἔνια κεχώρηκε.
 καὶ τὰ γε τῇ ὀνειράτων ἐχόμενα, τελέως ἐς ἀνδρ-
 33 νες ἔρχεται. ἀμείβεται Ἀγυάγης τοῖςδε καὶ αὐ-
 τῷ γὰρ μέν
 ὅς, ὦ μάγροι, αὐτὴ πλείους τῇ γνώμῃ εἰμὶ,
 βασιλῆος ὀνομασθέντος τῷ πατρὶ, ὅς κεν τε δὴ ὁ-
 νεῖρον, καὶ μοι δὴ παῖδα τῶτον εἶναι δεινὸν ὁδοῦν ἐπὶ. ὁ-
 μως μὲν τοι συμβουλεύω, καὶ μοι, δὲ ὡς ἐσκεψάμε-
 νοι, τὰ μέλλει ἀσφαλές εἶναι οἴκῳ τε καὶ ἐμῶ καὶ
 ὑμῖν. εἴπω πρὸς αὐτὰ οἱ μάγροι, ὦ βασιλῆα,
 καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν ὡς πολλοῦ ὅστις καταρῶνται ᾤξε- 20
 χλὴν τὴν σὺν. κείνως μὲν γὰρ ἀλλοτεῖοι, ἐς
 δὴ παῖδα τῶτον ὡς ἐρεῖς ὄντα Πέρσῳ καὶ ἡμῖς
 ὄντες Μηδοῖ, δουλοῦμεθα τε, καὶ λόγῳ ὁδοῦνός γε-
 νόμεθα πρὸς Περσέων, ὅσοις ξείνοι· σέο δὲ ἐρε-
 ῖς βασιλῆος, ὄντος πολίτη, καὶ ἀρχομένου δὲ
 μέγας, καὶ πᾶς πρὸς σέο μεγάλας ἐχόμεν. οὐ-
 τὼ δὴ πρὸς ἡμῖν σέο τε καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς πρὸς
 ὁδοῦνός γε. καὶ νῦν εἰ φοβερὸν πειρώμεθα, πρὸς αὐτοῖς
 πρὸς φέρωμεν· νῦν δὲ ἀποσκήψαντος τῷ ἐν-
 πνίου ἐς Φλαῶν, αὐτοῖς τε θαρσύνωμεν, καὶ σοὶ ἔτερε 30
 τοιαῦτα Δρακιδόμεθα. δὴ τὴν παῖδα τῶτον ὅς
 ὁφθαλμῶν ἀποπέμψαι ἐς Πέρσας τε καὶ τὰς γει-
 νάμεναι. Ἀγυάγης αὐτὰ ὁ Ἀγυάγης, ἐχθρὸν
 τε καὶ καλέσας δὴ Κύρον, ἐλεγέ οἱ τοιάδε, ὦ παῖ,
 σέ γὰρ ἐγὼ δὴ ὅψιν οἰείρου οὐ τέλει νῆδικοι, τῇ σε-
 ῶν τῇ μοίρῃ ὡς εἶπες· νῦν δὴ ἵθι χαίρων ἐς Πέρ-
 σας· (πομπὸς δὲ ἐγὼ ἄμα πέμψω) ἐλθὼν δὲ ἐ-
 κεί, πατέρα τε καὶ μητέρα δῶρήσεις, οὐ κατὰ Μιτρά-
 38 δάτην τε δὴ βουχέλον· καὶ τὴν γυναικα αὐτῇ.
 Ταῦτα εἶπας ὁ Ἀγυάγης, ἀποπέμπει δὴ Κῦ- 40
 ρον. νοστήσαντα δὲ μιν ἐς τὴν Καμβύσῳ τὰ αἰχία,
 ἐδέξατο οἱ γεινάμενοι καὶ δούλῳ, ὡς ἐπύ-
 θοντο, μέγας ἡσυχάζοντο, οἷα δὴ ἑπτάμενοι
 αὐτῇ τότε τελευτήσαν· ἰστέον τε ὅτε τὴν τῶν
 ὡς ἔχοντο. ὁ δὲ σφί ἐλεγε, φασ πρὸς τοῦ μὲν
 ἐκ εἶδός

Atqui puer & viuit & incolumis est, (A-
 styages excepit) & quum ipsum ruri
 agentem pueri eius pagi, regem dele-
 gissent, quæ faciunt qui reuera sunt re-
 ges, ea omnia hic fecit. Nam satellitibus,
 ianitoribus, internunciis, ac ceteris
 muniis institutis, imperium exercuit:
 quæ vobis quonam videntur specta-
 re? Si superest puer (Magi respondent)
 atque regnavit¹ nulla ex providen-
 tia, confidito ob id, ac bono sis animo,
 iam non eum regnaturum iterum. Nam
 quædam vaticinationes nostræ in exi-
 gua reciderunt,² & velut insomnia in
 imbecillum quiddam tandem redactæ
 sunt. Ego (inquit Astyages respon-
 dens) istius vestræ, magi, fere sum sen-
 tentiæ,³ me somnio esse defunctum,
 puero iam rege nominato, nihilque mi-
 hi amplius eum esse reformidandum.
 Vos tamen probe considerantes, quæ-
 nam futura sint & meæ domui & vobis
 tutissima consulite. Ad hæc magi, No-
 stra etiam, rex, (inquit) magni inter-
 est, tuum stare principatum:⁴ qui si im-
 mutetur, & ad hunc puerum qui Persa
 est transeat, nos quoq; qui Medi sumus,
 in seruitutem redigemur apud Persas, &
 extranei nullius erimus pretii: te vero
 regnante, cuius populares sumus, tum
 ex parte imperamus, tum magnos a-
 pud te honores obtinemus. Quo magis
 per nos & tibi & regno tuo prospicien-
 dum est: & nunc, siquid cerneremus
 quod timendum esset, tibi aperiremus:
 verum quum in rem friuolam nunc
 euaserit somnium, & ipsi confidimus,
 & te itidē confidere iubemus, & hunc
 ablegare puerum ab oculis tuis in Persi-
 dem ad parentes. His auditis Astyages
 gausus est: accitoque Cyro hæc in-
 quit, Fili, quum ego propter quandam
 haud sanam somnii visionem in te fuiss-
 sem iniurius, tuo tamē ipsius fato super-
 stes es. Nunc itaque lætus ad Persas ito
 cum iis quos ad te deducendū mittam.
 Eo perueniens, parentes tuos offendes:
 patrem, non qualis est Mitradates bu-
 bulcus, & matrem, non qualis est vxor
 eius. Hæc loquutus Astyages, Cyrum
 dimittit. Quem ad domum Cambysis
 reuersum, acceperunt sui parentes, &
 audire vehementer amplexati sunt, vt
 quem statim mortem obiisse credide-
 rant. Sciscitabantur igitur quonā modo
 superstes esset. Hic se vero ait eos antea

¹ Non de industria & absque villo consilio, confid. ² Et quæ ex insomniis pendunt, prorsus ad leue quidpiam deueniunt.

³ Hunc esse somnii exitum, puero, &c. ⁴ Alioquin enim alienatus, ad hunc puerū qui Persa est, deueniret: ac tum nos qui Medi sumus, in seruitutem redigeremur, nulliusque pretii essemus apud Persas, utpote extranei. At permanente rege, cuius pop-

CXXIII

οὐκ εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμάρτηκαί μιν πλείστον· κατ' ὁ-
 δὸν δὲ πυθέσθαι πάντας τινὲς ἐαυτῷ πάντην. ὅστις α-
 ἴσκει μὴ γὰρ ὡς βασιλεὺς τοῦ Ἀ' στρατεύματος εἶη παῖς·
 ἀπὸ δὲ τῆς κατὰ τὸν ὁδοῦ ἐν πόλει λόγον τῷ πεμπτῷ
 πυθέσθαι. τραπεζῶν δὲ ἔλεγε ὑπὸ τῆς τοῦ βου-
 λεύου γυναικὸς· ἡ δὲ τε τῶν αἰνέων ἀφ' ἑαυτῶν
 τοῖς· ὡς τε οἱ ἐν τῷ λόγῳ τὰ πάντα ἡ Κνωσὶς. οἱ
 δὲ τοκέες παρὰ λαβόντες ὁ οὐκ ὄρα τῷτο, (ἵνα θείο-
 τέρως δοκέῃ τοῖσι Πέρσῃσι περὶ εἶναι σφί· ὁ παῖς)
 κατεβαλὼν φάτιν ὡς ἐκ κελεύων Κῦρον κύων δὲ ἐ-
 θρεψε. ἐνθεῦτεν μὴ ἡ φάτις αὐτῇ κεχωρήκαε.
 Κύρῳ δὲ ἀνδρὶ μὲν, καὶ ἐόντι τῷ ἡλικίῳ ἀνδρὶ-
 οτάτῳ καὶ περὶ φιλεσάτῳ, περὶ σέκειτο ὁ Ἀ' στρα-
 γος, δῶρα πέμπων, ποσάδαι Ἀ' στρατεύματα ἑπιθυ-
 μέων. αὐτῷ ἐαυτῷ γὰρ ἐόντος ἰδιώτῳ οὐκ ἐνέω-
 ρα πμωρὶν ἐσομένης Ἀ' στρατεύματα. Κῦρον δ' ὅρε-
 ων ἐπιτρεφόμενον, ἐποίητο σύμμαχον, τὰς πάντας
 τῷ Κῦρον τῇ ἐαυτῷ ὁμοιούμενος. περὶ δὲ ἐπὶ τῷ-
 τῷ τὰ δὲ οἱ κατέρχασθαι· ἐόντος τῷ Ἀ' στρατεύματος πι-
 κρῷ ἐς τὴν Μήδους, συμμίσγων ἐν ἑκάστῳ ὁ Ἀ' ρ-
 παγος τῷ περὶ τῷ Μήδων, αἰεπεῖτε ὡς χρὴ Κῦ-
 ρον περὶ σπασμῶν, Ἀ' στρατεύματα παύσαι τῆς βα-
 σιλικῆς. κατεργασμῶν δὲ οἱ τοῦτου, καὶ ἐόντος ἐ-
 ποίμου, οὕτω δὴ τῷ Κῦρῳ ἀφαιτωμένῳ ἐν Πέρσῃ-
 σι βουλόμενος ὁ Ἀ' ρπαγος ἠηλῶσαι τινὲς ἐαυτῷ
 γνώμην, ἄλλως μὴ οὐδαμῶς εἶχε, ἅτε τῷ ὁδῷ
 φυλασσόμενον· ὃ δ' ἐπιτεχνῶνται τοιοῦτον· λαγὼν
 μηχανησάμενος, καὶ αἰσάσας τοῦτου τινὲς γαστέ-
 ρα, καὶ ὁδοῖν ἀποτείλας, ὡς δ' εἶχε, οὕτω ἐπέθηκε
 βιβλίον, τὰ οἱ ἐδόκεε ἐφ' ἑαυτῶν. ἀπορράψας δ' τῷ
 λαγῷ τινὲς γαστέρας, καὶ δίκτυα δοῖς, ἅτε θηρῶν,
 τῷ οἰκετίῳ τῷ πιστάτῳ, ἀπέστειλε ἐς τὴν Πέρ-
 σας· ἐπὶ λαγῶν οἱ, ἀπὸ γλώσσης, διδόντα ὃν
 λαγὼν Κύρῳ, ἐπειπεῖν, ὡς χειρὶ μιν διελθῆναι, καὶ μη-
 δένα οἱ τῶν ποιῶν παρρησιαί. Ταῦτα δ' ἡ αὐτῇ
 ὡς ἐπιτελέα ἐγένετο· καὶ ὁ Κῦρος παρὰ λαβὼν ὃν
 λαγὼν αἰσάσας. ὁρῶν δ' ἐν αὐτῷ τὸ βιβλίον ἐν-
 εὖν, λαβὼν ἐπελέγετο. τὰ δ' ὑπομνήματα ἔλεγε πᾶ-
 δε, ὡς καὶ Καμθύσειω, σὲ γὰρ θεοὶ ἐπορεύοσι· (οὐ
 γὰρ ἂν ἔχῃ ἐς ποσὺν τὴν τύχης ἀπὶ κνη). σὺ νῦν Ἀ'-
 στρατεύματα τῷ ἐαυτῷ φοιέας ποσῶν. καὶ μὴ γὰρ τῷ ἑαυτῷ
 περὶ θυμὸν τέθηκας, ὃ δ' καὶ θεοὶ τε καὶ ἐμὲ περὶ.
 πᾶσι καὶ πάλαι δοκέω πάντα ἐκ μεμαθημένα, σὺ τε
 αὐτὸ πέρι, ὡς ἐπαρήχη, καὶ οἷα ἐγὼ ὑπὸ Ἀ' στρατεύματος
 πέποιθα· ὅτι σε καὶ ἀπέκλινε, ὡς ἐδόκεα ἐν βασιλείῳ.
 σὺ νῦν

1 Er in maximo errore versatū fuisse. 2 Et instabat Harpagus, dona mittendo. *Vel, Eius studiosus erat.* 3 Quum lepore arte composuisset, eiusque ventrem rescidisset, nihil lacerando, indidit libell. 4 *Vel, Præcipiens ut quum leporem Cyro daret, suo ore diceret ut Græc. Vel, Cyrum admoneret etiam ut Græc.*

& hæc & alia infinita commoda aderunt sine vlllo seruitutis labore: nolentibus vero, innumerabiles, quales hesternæ, ærumnæ. Nunc itaque obtemperando mihi, efficiamini liberi. nam & diuina quadam sorte ipse genitus hæc bona videor in manus vestras esse allaturus, & vos non arbitror inferiores esse Medis, cum in aliis tum vero in bellicis rebus. Quæ quum ita sint, rebellate quam-
 cxxvii primum ab Astyage. Persæ, vt qui iam pridem¹ dedignarentur parere Medis, nacti² præsidem, libenter se in libertatem vindicarunt. Hæc moliri Cytum Astyages quum accepisset, misso nuncio accersit. Ille nuncium iubet renunciare, se prius illuc venturum quam Astyages ipse velit. His auditis, Astyages Medos cunctos armat, hisque³ aduerso numine Harpagum præficit, oblitus eorum quæ illi fecisset. Comparato exercitu, vbi Medorum copiar⁴ cum Persicis prælium conseruerunt, quicunque eorum⁵ sermonis Harpagi erant expertes, præliabantur: qui vero participes, ad Persas transibant. Plerique de industria ignauiter agebant, fugamque faciebant. Dilapso turpiter Medico exercitu, Astyages vt primum rem cognouit, minitans Cyro, inquit, Ne sic quidem Cyrus gaudebit. Hæc tenus loquutus, ante omnia eos magos somniorum interpretes qui suassissent ipsi Cyrum dimittendum, patibulis affigit. Deinde reliquos Medorum qui in vrbe erant, adolescentes pariter & senes, armat. Quibus eductis, cum
 cxxviii Persis conflixens fugatur: viuusque capitur, amissis quos eduxerat Medis. Ei captiuo astans Harpagus insultauit, eumque diuersis lacecessit, cum alia quæ homini dolerent, dicens, tum vero percontando cum de cœna sua in qua ille ipsū carnibus filii pauisset:⁶ quoniam regnum eius ad seruitutem decidisset. Eum intuens Astyages vicissim interrogat nunquid⁷ ipsius foret Cyri opus. Harpagus vero, suum esse dicere: idque merito, quoniam ipse ad Cy-
 cxxix rum scripsisset. ⁸ Tum Astyages eum improuidissimum atque iniquissimum omnium hominum compellauit. Improuidissimum quidem, quod, si facultas ei aderat vt rex efficeretur,

ἔσαι τὰδε τε καὶ ἄλλα μευ εἰς ἀγαθὰ, ὁδὸν δὲ πόον¹
 δουλοπαρεπία ἔχουσι· μὴ βουλομένοισι δ', εἰσὶν ὁ²
 μὴν πόνοι τὰς χηρὰς παρὰ πλῆθοι αἰαεῖθ' ἄνθρωποι.³
 νῦν ὧν ἐμέο περὶ πόνοι, γίεσθε ἐλδ' ἄνθρωποι. αὐτὸς τε⁴
 γὰρ δοκέω θεῶν τὴν τύχην γεγενηῶς, τὰ δὲ ἐς χεῖρας ἀγα-⁵
 θὰ καὶ ὑμέας ἡγήμην ἀνδρῶν Μήδων εἶναι οὐδ' αὖ-⁶
 λοτέρους, οὔτε τὰλλα, οὔτε τὰ πολέμια. ὥς ὧν ἐ⁷
 χόντων ὧδε, ἀπίσαδε ἀπὸ Ἀστυάγου τὴν βασι-⁸
 λειαν. Πέρσαι μὲν νῦν παρὰ τὴν ἐπὶ λαβόμε-⁹
 νοι, ἄσμενοι ἐλδ' ἄνθρωποι, καὶ πάλα δεινὸν ποιεῖ-¹⁰
 μένοι ὑπὸ Μήδων ἀρχεσθαι. Ἀστυάγης δ' ὡς
 ἐπύθετο Κύρου παρὰ τοῦ βασιλῆως, πέμψας ἀγγέλους
 ἐκέλευε αὐτόν. ὁ δ' ἔκλυε δὴν ἀγγέλους
 ἀπαγγέλλειν ὅτι παρὰ τὸν ἥτορ παρὰ ἐκείνους ἢ
 αὐτὸς Ἀστυάγης βουλήσεται. ἀκούσας δ' ἑαυτὰ ὁ
 Ἀστυάγης, Μήδους τε ὥπλισε πόλιν, καὶ στρατη-¹¹
 γὸν αὐτῶς, ὥς τε θεοβλαβὴς ἐὼν, ἀπέδειξε Ἀρπα-¹²
 γὸν λήθην ποιεῖν μένος τὰ μιν ἐόργα. ὥς δ' οἱ
 Μήδων στρατὸς ἀνέμεινον τοῖσι Πέρσῃσι σπινόμε-¹³
 νοι, οἱ μὲν πνέες αὐτῶν ἐμάχοντο, ὅσοι μὴ τῷ λόγῳ
 μετέσχον· οἱ δ' αὖθις ἐμάχοντο τῷ Πέρσῃσι, οἱ
 δ' ἡττήθησαν ἐπὶ τοῖς ἀνδράσι καὶ ἐφύγον. Διαλυ-¹⁴
 θέντος δ' τοῦ Μήδικου στρατεύματος ἀσχυρῶς, ὥς
 ἐπύθετο τὰχιστα ὁ Ἀστυάγης, ἔφη, ἀπειλέων τὸν
 Κύρου. Ἀλλ' οὐδ' ὡς ὁ Κύρος γε χαίρησι. ποταμὸν
 ἑα εἶπας, παρὰ τὸν μὲν τῷ μάγων τοῖς ὀνειροπό-¹⁵
 λοις, οἱ μὲν ἀνέγνωσαν μετεῖναι δὴν Κύρου, τοὺτους
 ἀνισκολόπισε. μετὰ δὲ, ὥπλισε τοὺς ὑπολει-¹⁶
 φθέντας τῷ Μήδων ἐπὶ τῷ ἀγῶνι, νέους τε καὶ πα-¹⁷
 ρεῖς ἀνδράς. ὁ δ' ἄρα γὰρ δὴ τούτοις, καὶ συμβα-¹⁸
 λὼν τοῖσι Πέρσῃσι, ἐσώθη. καὶ αὐτὸς τε Ἀστυά-¹⁹
 γης ἐζωρήθη, καὶ τοὺς ἀνέλαβε τῷ Μήδων ἀπέ-²⁰
 βαλε. Ἐόντι δὲ ἀνιχνεύοντι τὸν Ἀστυάγην
 παρὰ τὸν Ἀρπαγὸν κατέχευε τὴν κατεκρη-²¹
 μένην. καὶ ἄλλα λέγων ἐς αὐτὸν θυμολογία ἔπει· καὶ
 ἦν καὶ εἶρετό μιν παρὰ τὸν ἐὼν τῷ δειπνῶν, τὸ μὲν ἐκεί-²²
 νος παρὰ τῷ παιδὸς ἐποίησε, ὅτι εἴη ἡ ἐκείνους δουλο-²³
 σιὴ αὐτῇ τῇ βασιλείᾳ. ὁ δὲ μὲν παρὰ τὸν αὐτῶν, αὐτῶν
 ἔπειθ' ἐπὶ τῷ ποταμῷ δὴ Κύρος ἔρριψε. Ἀρπαγὸς δ' ἔφη,
 αὐτὸς γὰρ γὰρ τὸν καὶ τὸν παρὰ τὸν δὴ ἐὼν τῷ δειπνῶν εἶναι.²⁴
 Ἀστυάγης δὲ μὲν ἀπέφαινε τὸν λόγον σκαμπάτον τε
 καὶ ἀδικάτον ἐόντα πᾶσι δὴν ἀνδράσι· σκαμπά-²⁵
 τον μὲν γε, εἰ παρὰ τὸν αὐτῶν βασιλεία γινέσθαι,
 εἰ δὴ δὴ

1 Graviter ferrent 2 Ducem, 3 Tanquam diuinitus mente captus, Harp. 4 Cum Persicis iunctæ fuerunt, Vel, Persicis occurrerunt, 5 Propositum Harpagi ignorabatur, præliabantur: ceterum ad Persas. 6 Quod esset illius seruitus pro regno. Id est, Quod propter illud ex rege seruus factus esset. 7 Sibi vindicaret Cy. 8 Tum Astyages demonstrare cepit illum omnium hominum & stultissimum esse & iniquissimum. Stultissimum quidem, quod quum ipsi liceret regem esse (si modo per ipsam res ea gesta esset) alteri imperium tribuisset: iniquissimum quæ.

εἰ δὲ δὲ ἐαυτὸν ἐπαρήχηται παρὰ τοῖς ἄλλοις πε-
 ρείσθαι δὲ κέρως· ἀδικώτατον δὲ, ὅτι τὸ δέϊπνον
 εἵνεκεν Μήδους κατεδούλωσε. εἰ γὰρ δὲ δέϊπνον
 πῶς ἐξελεῖται ἄλλοις τὴν βασιλείαν, καὶ μὴ
 αὐτὸν ἔχειν, δικαιοτέρων ἐστὶ Μήδων τὴν παρὰ βα-
 λείν τὸν δὲ ἀγαθὸν ἢ Περσέων. νῦν δὲ Μήδους μὲν,
 αἰατιῶν τούτου ἔοντες, δούλους αὐτῶν δεσποτέρων
 γεγενῆσθαι Πέρσας δὲ, δούλους ἔοντες παρὰ Μή-
 δων, νῦν γεγενῆσθαι δεσποτάς. Ἀγυάγης μὲν
 νῦν βασιλεύσας ἐπὶ ἑταπέτε καὶ τεύχεοντα, οὐ-
 πω τῆς βασιλείης κατεπαύθη. Μῆδοι δὲ ἐπὶ
 κυψαί Πέρσῃσι διὰ τὴν τούτου πικρότητα, ἀρ-
 ξαίντες τῆς αἰῶντος ποταμοῦ Ἀσίης ἐπὶ ἑταπέ-
 τε καὶ Κῦρος ἐπὶ δούλων δέοιτα, παρὰ τὴν ὅσοι οἱ
 Σκύθαι ἤρχον. ὑγέρω μὲν περὶ χερσὶν μετέμνησέ
 τε σφι τῶν ποιήσας, καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ Δα-
 ρείου. ἀποστάντες δὲ, ὁπίσσω κατεστράφησαν, μά-
 χην νικηθέντες. τότε δὲ ἐπὶ Ἀγυάγης οἱ Πέρσαι
 τε καὶ ὁ Κῦρος ἐπὶ μαρτυράντες τοῖσι Μήδοις, ἤρχον
 δὲ ἀπὸ τούτου τῆς Ἀσίης. Ἀγυάγης δὲ Κῦρος,
 κακὸν ὁδὸν ἄλλοι ποιήσας, εἶχε παρὰ ἐαυτῶν, ἐς
 ὃ ἐτελεύτησε. οὐπὼ δὲ Κῦρος γυμνασὶν τε καὶ
 τρυφῇ, καὶ ἐβασίλευσε, καὶ Κροῖσον ὑγέρων
 τούτων ἄρξαιτα ἀδικίης, κατεστράφητο, ὡς εἴρη-
 ται μοι παρὰ τῶν. τῶν δὲ κατὰ τὴν ἑταπέτην,
 οὐπὼ πάσης τῆς Ἀσίης ἤρξε. Πέρσας δὲ εἰδὼς
 νόμοις τοιοῖσι γεγενημένους. ἀγὰρ μὲν καὶ ἰη-
 οὶ καὶ βωμοὶς οὐκ ἐν νόμῳ ποιεῖσθαι ἰδρύνεσθαι,
 ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιεῖν μωρίαν ἐπιφύρουσι· ὡς
 μὲν ἐμοὶ δοκεῖν, ὅτι οὐκ ἀνδρῶν ποιεῖν ἐν νόμῳ
 τοῖς θεοῖς, κατὰ τὸ οἱ Ἑλλῆνες, ἐστὶ. οἱ δὲ νομί-
 ζουσι Διὶ μὲν, ἐπὶ τῇ ὑψηλότητι τῇ οὐρανῶν ἀ-
 ναβαίνοντες, θυσίας ἔρδειν, ὅν κύναν παρὰ τῇ
 οὐρανοῦ Δία καλεοῦντες· θυνοῖσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σε-
 λήνῃ, καὶ γῇ καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι καὶ αἰέμοισι. τού-
 τοισι μὲν δὲ μοιῶσι θυνοῖσι ἄρχηται. ἐπιμε-
 μαθῆναι δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ θυίῃ, ὡς τε Ἀσ-
 συρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων. καλέουσι δὲ Ἀσ-
 σύριοι τὴν Ἀφροδίτην, Μύληταν· Ἀραβιοὶ δὲ,
 Ἀλίτην· Πέρσαι δὲ, Μίτραν. Οὐσίη δὲ τοῖσι
 Πέρσῃσι παρὰ τῶν εἰρημίων γεγῆς ἢ δὲ κατεστράφη.
 ἔτε βωμὸς ποιεῖται, ἔτε πῦρ αἰαχίοισι, μέλλον-
 τες θυῖν· οὐκ ἀποδοῖν χρέωνται, οὐκ αὐτῶν, ἔτε μω-
 μασι, οὐκ ἑλλήσι. τῇ δὲ ὡς ἐκάστῳ θυῖν θέλει, ἐς χῶ-
 ρον καθαρόν ἀγαθὸν δὲ κτεῖνος, καλεῖται ὅν θε-
 ὄν, ἐς ἐφ' αὐτῶν τὴν πᾶσαν μυρσίην μάλιστα.

ἐαυτῶν

alteri tribuerit imperium, si modo illa
 per ipsum gesta essent: iniquissimum ve-
 ro, quod cœnæ causâ Medos in serui-
 tutem redegit. Si enim oportebat o-
 mnino cum comparare alteri regnum,
 nec sibi habere, satius futurum fuisse
 Medorum alicui id bonum comparare
 quam Persarum. Nunc Medos, qui hu-
 ius peccati affines non extitissent, ex
 dominis factos esse seruos: & Persas
 qui fuissent hætenus serui, nunc domi-
 nos effectos esse Medorum. Hunc in
 modum Astyages, quum quinque & tri-
 ginta regnasset annos, regno amotus est:
 ob cuius acerbicatem Medi subiecti
 fuere Persis centum ac duoderriginta
 annos, omni supra Halym fluvium Asiæ
 dominati, excepto tempore quo Scythæ
 regnauerunt. Iidem sequentibus tem-
 poribus, quum horum factorum præni-
 teret, à Dario defecerunt: sed prælio vi-
 cti, iterum subacti sunt, Persæque qui tunc
 cum Cyro aduersus Astyagem rebella-
 uerunt, deinceps Asiæ imperitauerunt.
 Cyrus nullo alio malo afficiens Astya-
 gem, penes se habuit quoad vita excessit.
 Ita Cyrus genitus educatusque, regno
 potitus est. Et mox Cræsum iniuriæ illa-
 torem subegit, quemadmodum à me
 superius commemoratum est. Quo
 subactò, ita omnem Asiam adeptus est.
 ¶ P O R R O ritus quibus vtuntur Per-
 siæ, tales esse comperi. Neque statuas,
 neque templa, neque aras extruere con-
 suetudo est, quinimmo hoc facientibus
 infantiæ tribuere, ob id (vt mea fert opi-
 nio) quod non, quemadmodum Græ-
 ci, sentiunt deos ex hominibus esse or-
 tos. Moris habent, editissimis quibus-
 que consensu montibus, Ioui hostias
 immolare, omnem gyrum cæli, Iouem
 appellantes. Soli Lunæque sacrificant,
 & telluri, igni, aquæ atque ventis: his-
 que solis sacra faciunt iam inde ab ini-
 tio. Vranix quoque sacrificant, sic
 nimirum ab Assyriis Arabibusque edo-
 cti. Vocant autem Assyrii Venerem My-
 littam, Arabes eandem Alittam appel-
 lant, Persæ Metram. Sacrorum autem
 ritum circa hosce iam dictos deos hu-
 iusmodi quondam instituerunt. Persæ
 quippe sacrificaturi, nec aras erigunt,
 neque ignem incendunt prorsus, sed
 neque libamentis vtuntur, aut tibiis, in-
 fulisve, aut molis: verum, vt quisque diuis
 hisce sacra facere statuit, in locum mundum
 victimam sistens, deum illum implorat,
 myrto maxime cinctam gestans tiam.

1 I ostea vero didicerunt Vranix etiam sacrificare, & ab Assyriis & ab Arabibus edocti.

CXXIII

CXXIV

¹ Sacrificans autem, non pro se solo priuatimque vota nuncupat, sed communiter vniuersis Persis bene precatur. in primis quidem regi: quoniam ² inter Persas omnes idem quoque comprehenditur. Vbi vero iam in minutas portiuunculas membratimque hostiam conscidit, carnibus elixis herbam substernit quam mollissimā, maxime trifoliū. Huic impositis carnibus, magus astans, theogoniā accinit. siquidē hanc illi dicūt esse incantationē efficacissimam. Citraque magum nullum illis fit legitimum sacrificium. Mox sacrificus sublatis carnibus vitur in quencunq; vsum illi fert animus. Ex omnibus diebus præcipue colendum censent suum quiq; natalem: nimirum hoc die plus aliis æquum censentes ciborum apponere. Et ditiores, integros boues, camelos, equos, asinos, eosque in fornacibus tostos; isto die in mensam apponunt: pauperes natalē minoribus pecoribus honorant. Cibis autē vtuntur perpaucis, bellariis multis, neque iis admodum bonis. Hinc est quod Persæ dicunt, ³ Græcos pastos iam demū non esurire amplius. Nempe ipsis à cœna cibi apponuntur pretii nullius, & siquid apponatur, nō cessant quin edant. Vinum largius illis apponitur. Eisdem nec vomere coram, nec vrinam facere licet: quæ etiam nunc ita obseruantur. Poti, de rebus maxime seriis consultare consueuerunt. ⁴ nā siquando ipsis consultandum videtur, tum postera die ieiunant, proponitque is qui edibus illis in quibus forte cōsultatur præstet: & si placuerit, atq; ieiunauerint, vtuntur ipso: sin minus comproberur, abrogant: & de quibus ieiuni deliberauerint, de eisdem poti pronunciant. Quū in via inuicem sibi occurrunt, ex hoc quis cognoscat an pares sint: nam salutationis loco se mutuo osculantur. quod si alter fuerit inferior paulo, malas osculantur duntaxat: sin autē alter fuerit multo ignobilior, prostratus adorat honoratiorem. In primis autē illos obseruat reuerēter qui proxime habitant: secundās tribuunt iis qui à primis proximi: atque sic deinceps progredientes, quo viciniore, hoc arctiori necessitudine iunctos existimant:

ἐωὐτὰ μὲν δὴ τὰ θύοντι δὴ μυνὼ οὗ οἱ ἐγγίνε-
ται ἄρα θάλα ἀγαθὰ ὅ δὲ πᾶσι τοῖσι Πέρσησι κατ-
δύχεται δὲ γίνεσθαι, καὶ τὰ βασιλεῖ. ὅ γὰρ δὴ
τοῖσι ἅπασιν Πέρσησι καὶ αὐτὸς γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ
Ἀχαιμοσύλας κατὰ μέρεα τὸ ἱρήιον, ἐφήση τὰ κρέα, 36
ὑποπλάσας ποίην ὡς ἀπαλωτάτην, μάλιστα δὲ
τεῖφυλλον, ἥτις ταύτης ἔθηκε ὡν πρῶτα κρέα.
Ἀχαιμύτος δὲ αὐτῶν, μάλιστα δὴν παρῆγεως ἐπαεί-
δει θεογονίην; οἴη δὴ σκείνοι λέγουσι εἶ) τι ἐπα-
οιδεῖ. ἀνδρὶ γὰρ δὴ μάγου οὐ σφιν νόμος ἐστὶ θυσι-
ας ποιεῖσθαι. ὅπισθ' ὧν δὲ ὀλίγον χεῖρον, ἀποφέ-
ρεται ὁ θύσας τὰ κρέα, καὶ χεῖραι ὅ, τι μιν ὁ λόγος
αἰρέει. Ἡ μέρην δὲ ἀπασέων μάλιστα σκείνην τι-
μᾶν νομίζουσι τῇ ἑκάστος ἐχέμετο. ὅ τ' αὐτῇ δὲ
πλέω δαίτῃ τῶν ἄλλων διακρίσει παρῆγεσθαι. ὅ
τῇ οἰδωδύμονες αὐτῶν, βοιω καὶ ἰσπων καὶ χαμῆ-
λων καὶ ὄνων παρῆγεσθαι ὅλους ὁπποῖος ὅ καμῖνοι-
σι: οἱ δὲ πένητες αὐτέων τὰ λεπτὰ τῶν παρῆγε-
των παρῆγεσθαι. οἵποισι δὲ ὀλίγοις χεῖρονται,
20 ὅπισθ' ὧν δὲ πολλοῖσι, καὶ οὐ καλοῖσι. καὶ ὅτε
τῷτο φασι Πέρσας τῶν Ἑλλήνων σιτοκομήους, πει-
νῶντας παύεσθαι, ὅτι σφιν ἀπὸ δείπνου παρῆγεσθαι
οὐδὲν λόγου ἄξιον. εἰ δὲ π' ὅτε παρῆγεσθαι, ἐσθί-
οντες αὐ οὐ παύεσθαι. οἷον δὲ κάρτα παρῆγεσθαι.
καὶ σφιν σὺν ἐμέσας ἔξῃσι, σὺν οὐρήσας αὐτί-
ον ἄλλου. ταῦτα μὲν οὕτω φυλάσσεται. μεθυ-
σκόμοι δὲ ἐώτασι βουλεύεσθαι τὰ ἀποδαγόμε-
τα τῶν παρηγμάτων. ὅ δ' αὖ ἂν σφιν βουλεύο-
μοις, τῷτο τῇ ὑπερλίτῃ νήφοις παρῆγεσθαι ἔγ-
30 αρχος, ὅ τ' αὖ ἐόντες βουλεύονται. καὶ ἡ μὲν
ἂν καὶ νήφοις, χεῖρονται αὐτέων. ἡ δὲ μὴ ἂν
ματρίσι. τὰ δ' αὖ νήφοις παρῆγεσθαι βουλεύονται,
μεθυσκόμοι ὅτε ἀχαιμοσύλοι. Ἐντυγχά-
νοντες δ' ἄλλήλοισι ὅ τ' ὅδοισι, τὰ δὲ αὐτῶν παρῆ-
γεσθαι εἰ ὁμοιοῖσι οἱ ἐντυγχάοντες. αὐτῶν γὰρ τῶ
παρῆγεσθαι ἄλλήλοισι, φιλέοισι τοῖσι γόμα-
σι. ἡ δὲ ὅτε οὐτερος ὑποδέξεται ὀλίγον, τὰ πα-
ρειας φιλέονται. ἡ δὲ πολλῶν ὅτε οὐτερος ἀχαιμύτος
εἰς, παρῆγεσθαι παρῆγεσθαι ὅτε ἔτερον. πμῶσι
40 δὲ σὺν πρῶτον τοῖς ἀγχισα ἐωὐτ' οἰκόντας, με-
τὰ γὰρ αὐτοῖς. δούτερον δὲ, τοῖς δὲ τῶν με-
τὰ δὲ, κατὰ λόγον παρῆγεσθαι πμῶσι. ἡκιστα δὲ
τοῖς ἐωὐτ' ἐκαστῶν οἰκημένοις ὅτε πμῶσιν, ὅτε ἐκαστῶ

¹ Illi autem qui sacrificat, non licet sibi priuatim precari bona, sed commun. ² Inter cunctos Persas ipse etiam qui sacrificat comprehend. ³ Græcos finem edendi facere dum adhuc esuriunt, quod à cœna nihil apponatur illis quod sit alicuius pretii: quod siquid tale apponeretur, non esse finē faciēdos quoad satiati essent. Vini valde appetentes sunt. ⁴ Quod autē ipsis placuerit deliberantibus inter pocula, id post die proponit dominus illius domus in qua deliberauerint: & si quidem placuerit sobriis etiam, eo vtuntur: sin minus, relinquunt. De quibuscunque autem sobrii consultauerint, inebriati ea in disquisitionem rauocant. Si in via etc.

νομίζοντες ἐωὺ τὸς εἶ) αἰθερόπων μακρῶ πα πέρ-
 τα ἄριστοι· τὸς δὲ ἄλλοις, κατὰ λόγον τὰ λεγ-
 μένα τῆς ἀρετῆς ἀντίχεσθαι. τὸς δὲ ἕκαστα τῶ
 οἰκέοντες ἀπὸ ἐωὺ τῶ, κακίς οἱ εἶ). ὅπτι δὲ Μή-
 δων ἀρχόντων ἐν ἤρχε τὰ ἔθνεα ἀλλήλων, σωμα-
 πέρτων μὲν Μῆδων, καὶ τῶ ἄλγιστα οἰκέοντων σφί-
 σι· οὗτοι δὲ καὶ τῶ ὁμοῦρων· οἱ δὲ, μάλα τῶ ἐ-
 χομῶν. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ οἱ Πέρσαι πι-
 μῶσι. παρθέδανε γὰρ δὴ τὸ ἔθνος ἀρχόντε καὶ
 ὅπιτροπῶν. Ξεινὰ δὲ νόμῳ Πέρσαι 10
 παροίενται αἰδρῶν μάλιστα. καὶ γὰρ δὴ τῶ Μή-
 δικῶ ἐδῆτα νόμισαντες τῆς ἐωὺ τῶ εἶ) καλῶ,
 φορέουσι, καὶ ἐς τὰς πολέμους, τὰς Αἰγυπτίους θά-
 ρεας. καὶ ὁ παλαιὰς τε πρυτοδαπας σιωθαί-
 μῳοι ὅπιτροπῶν, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ Ἑλλήνων μα-
 θόντες, πασι μίσθονται. γαμέοι δὲ ἕκαστος αἰ-
 τῶ πολλὰς μὲν χυρείδους γυνῆκας, πολλὰ δὲ ἐ-
 πι πλῆθους παλλακὰς κτῶνται. Ἀνδραγα-
 θίη δὲ αὐτὴ ἀποδέδεκται, μετὰ τὸ μάχεσθαι εἶ) ἀ-
 γαθόν, ὅς αἱ πολλοὶ ἀποδέξῃ παῖδας. τὰ δὲ ποῖς 20
 πλείους ἀποδεδεικνύει, δῶρα ἐκπέμπει ὁ βασι-
 λῆς αἰὰ πρῶτον. τὸ πολλὸν δὲ ἡγεαται ἰσχυ-
 ρὸν εἶ). παρθέδοι δὲ τὰς παῖδας, ἀπὸ πενταέτεος
 ἀρχαίμῳι, μέχρι εἰκοσαέτεος, τρία μῶνα, ἰσ-
 τῶν, καὶ τοξοῦν, καὶ ἀλθίζεσθαι. πρὶν δὲ ἢ
 πανταεὶς ἡγήται, οὐκ ἀπικρέεται ἐς ὅτι τὰ πα-
 τεῖ, ἀλλὰ πρὸ τῆσι γυναιξὶ δαίεται ἔχει. τῶ
 δὲ εἶνεκα τῶ ποιεῖται, ἵνα ὡς ἀποδῶν τρεφόμε-
 νος, μηδεμίαν ἄσπιν ἀνδρῶν τὰ πατεῖ παρθεβάλ-
 λη. Αἰνέω μὲν τὸν τὸν δὲ ὄντομον· αἰνέω δὲ καὶ 30
 τοῖδε, τὸ μὴ μῆς αἰτίας εἶνεκα μῆτε αὐτὸν δὲ βα-
 σιλέα μηδὲνα φοιβεῖν, μῆτε τῶ ἄλλων Περσέ-
 ων μηδὲνα τῶ ἐωὺ τῶ οἰκετῶν ὅπτι μὴ αἰτίη ἀνῆ-
 κτον πάθος ἔρδειν. ἀλλὰ λογισάμενος ὡς δι-
 εἰσκη πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα ὄντα
 37 τῶ ὑποουργημάτων, οὕτω τὰ θυμῶ χεῖται.
 ἀποκτεῖναι δὲ ὁσάνα καὶ λέγῃσι δὲ ἐωὺ τῶ πα-
 τέρα, ἢ μητέρα. ἀλλὰ ὅσα ἢ δὴ τοιαῦτα ἐγῆ-
 το, πᾶσαν ἀνὰ κη Φασὶ δὴ αἰετὸν ὄντα τῶ αἰε-
 ρεθῶναι ἢ τοῖς ὑποβολιμαῖα ὄντα, ἢ μοι χίδῃ. 40
 δὴ Φασὶ

se nimirum omnium longe optimos ar-
 bitrantes: alios vero, quo remotius dis-
 fusi sunt, hoc à virtute magis esse alienos.
 atque illos demum secundum dictam
 proportionem pessimos esse colligentes
 qui à Persis absint quam remotissime.
 Sub Medis imperiū obtinentibus, ple-
 raque nationes quoque imperitabant:
 sed quibus omnibus præerant Medi. Ii-
 dem & affines perinde atque Persæ co-
 lunt. Quæ gens imperiū curam gerens,
 late progressa fuit. Externorum autē
 morum Persæ maxime omnium homi-
 num sunt studiosi. nam & Medicam ve-
 stem propria elegantiore arbitantes,
 gestant: & in pugnis thorace utuntur Æ-
 gyptio. Quin voluptatibus etiam omnis
 generis quas semel rescire potuerunt,
 frui student. A Græcis edocti, puerorū
 quoque indulgent amoribus. Virgines
 multas ducunt vxorum loco, sed multo
 plures pallacas habent. Secundum
 bellicam fortitudinem potior ducitur
 numerosæ sobolis procreatio: & illi qui
 quam plurimos liberos ediderit, huic
 rex tanquam strenuum quippiam præ-
 stiterit, singulis annis munera mittit.
 Liberos suos, à quinto anno incipien-
 tes vsque ad vicesimum, tribus dunta-
 xat instituunt, equitare, arcu sagit-
 tas excutere, vera loqui. Ante quin-
 quennium filius in conspectum patris
 nō venit, sed apud feminas degit. Quod
 ea gratia sic fit vt si inter educatio-
 nem decedat, nullam hæc prolis iactu-
 ra patri afferat molestiam. Equidem
 hunc morem laudo: laudo item illum,
 ne ob vnam tantum culpam liceat vel
 ipsi regi occidere quempiam, neque
 alicui aliorum Persarum atrocius ali-
 quid in familiam suam exercere ob v-
 num solum delictum: sed expendere
 iubetur quisque, si plura ac magna pa-
 trarit, atque tum demum iusta vtatur
 indignatione. Suum autem patrem
 aut matrem aiunt neminem vnquam
 occidisse: verum quotquot horum for-
 te acciderunt, omni necessitate excus-
 sa, hos tandem deprehensos tradunt
 aut subditios, aut spurios. Quippe

1 Minime autem eos qui sedes à se remotissimas incolunt, honore afficiunt: seipsos omnium hominum longe præstantissi-
 mos esse arbitantes in omnibus rebus: ceteros autem, prout propius incolunt, (vt dictum est) virtutem amplecti. At qui longissi-
 me ab ipsis habitent deterimos esse. Porro Medis imperium obtinentibus, quædam etiam gentes mutuo imperabant, id est, impe-
 rium in quasdam obtinebant, & vicissim aliarum imperio suberant. Medi enim vniuersis imperabant, & maxime sibi propinquis: hi
 autem, etiam finitimis: isti vero, iis qui maxime vicini erant. Eadem autem ratione & Persæ vicinos suos colunt. Late enim prog-
 diebatur illa gens, imperans & præfecturas obtinens. Externorum aut. 2 Huic rex munera quotannis mittit. In multitudi-
 ne autem positum esse robur existimant. Lib. 3 Sed vbi considerauerit, si peccata commissa plura maioraque esse competiat quam
 obsequia præstira, tum demum iram suam exercet. Suum autem patr. aut m. aiunt nem. vnq. occidisse: sed quicumque tales fuerint
 filii, necesse esse vt si de illis inquiratur, aut suppositum, aut spurium comperiantur. Quippe veris.

verissimile nequaquam videri aiunt ut is qui verus parens sit, à proprio filio inter-
 imatur. Quæcunque apud eos fas non
 est facere, ea nec dicere. Turpissimum
 apud eos ducitur, mentiri : secundolo-
 co, æs alienum debere, cum ob alias
 multas causas, tum quod necessum sit
 eundem qui debet, mendacio quoque
 obnoxium esse. Siquis è ciuibz lepra
 aut vitiligine infectus sit, huic in ciuita-
 tem accedere non conceditur, neque
 cum aliis Persis consuetudinem habe-
 re. Dicunt enim hos morbos illis immif-
 sos quod in solem peccauerint. Exter-
 num vero qui iisdem correptus fuerit,
 è regione sua exigunt : atque¹ ob eandẽ
 causam albas columbas in regionem il-
 lam afferunt. In flumen nec immeiunt,
 nec inspuunt, nec manus abluunt, nec
 denique simile quippiam faciunt, sed
 flumina inter omnia religiosissime co-
 lunt. Hoc quoque Persis accidit pe-
 culiare, quod quanquam illos lateat, no-
 bis minime est obscurum : nempe quæ-
 cunque apud illos nomina vel corpo-
 ribz vel magnificentiz sunt similia, ea
 omnia in eadem terminari littera, quam
 Doros san appellent, Iones sigma. Et, si
 animaduertas attentius, deprehendes
 nomina Persarum non quædam, sed om-
 nia similiter claudi. Equidẽ hæc pro-
 be sciens de Persis possum indubitatò
 affirmare. at ista quæ de mortuis produ-
 tur, obscuriora, neque perinde certò : ca-
 dauera videlicet defunctorum Persarũ
 non prius humari quam aut ab alite aut
 cane trahantur.² Magos tamen sat scio
 hæc facitare : quandoquidem aperte
 faciunt. Persæ igitur mortuum³ cera
 inuoluentes in terram condunt. Magi
 vero cum ab aliis hominibus tum à sa-
 cerdotibus Ægyptiis differunt. Siqui-
 dem hi nullius animantis occisione se
 polluant præter ea duntaxat quæ diis
 immolant : Magi suis ipsorum manibus,
 excepto homine atq; cane, quiduis occi-
 dunt : immo hoc palmarii loco ducunt, si
 formicas serpentesque, & breuiter repti-
 lia atque volatilia plurima necauerint.
 Atque de horum ritibus hunc in mo-
 dum dictum sit : nos ad institutam nar-
 rationem recurrimus. ¶ Porro Iones
 atque Æoles, vbi audierunt Lydos ci-
 tra negotium à Persis victos, legatos
 Sardis miserunt ad Cyrum,⁴ ultro po-
 stulantes vt iisdem conditionibus eos

δή φασι εἶναι τὸν γὰρ ἀληθῶς ποιεῖν ὑπὸ τῷ
 ἐωυτῷ πατὴρ δὲ ἀποθνήσκειν. Ὅχι οὐκ ὅσα δὲ σφι
 ποιεῖν οὐκ ἔστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔστι. αἰ-
 σχιστὸν δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νερόμισαι· δό-
 ρα δὲ, τὸ οὐφείλειν χρέος· πολλῶν μὲν καὶ ἄλ-
 λων εἵνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκάζει φασὶ ἐπὶ τὸ οὐ-
 φείλοισιν, καὶ τὸ ψεύδους λέγειν. ὅς αὖ δὲ τῶν ἀ-
 γῶν λέγουσιν ἢ λώκην ἔχει, ἐς πόλιν ἔτι οὐ κατ-
 ἔρχεται, οὐδὲ συμμίσχεται τοῖσι ἄλλοισι Πέρση-
 σι. φασὶ δὲ μιν ἐς τὸν ἥλιον ἀμαρτάνειν, ταῦτ'
 ἔχειν· ζεῖν δὲ πᾶσι, τὸν λαμβανόμενον ὑπὸ
 πούτεων, πολλοὶ ὀξελαύνουσι ἐκ τῆς χώρας· καὶ
 τὰς λώκας περὶ τῆς, τὴν αὐτὴν αἰτήν ὅπτι-
 φέροντες. ἐς ποταμὸν δὲ οὔτε εἰσέρουσι, οὔτε
 ἐμπίουσι, οὐ χειρὸς ἐπαπνίζονται, οὐδὲ ἄλ-
 λὰ πᾶσι ποιοῦσι, ἀλλὰ σέβονται ποταμοὺς τῶν δῖνα
 πᾶσι, ἀλλὰ
 πᾶσι μάλιστα. Καὶ τὸ δὲ ἄλλο σφι ὡς συμ-
 πέτωκε γίνεσθαι, τὸ Πέρσας μὲν αὐτοῖς λέληθε,
 ἡμᾶς δὲ οὐ. τὰ οὐνόματα σφι εἶναι ὅμοια τοῖσι
 σώμασι καὶ τῇ μεγαλοπρεπείῃ, τελευτῶσι πᾶ-
 ρα ἐς τοῦτο γράμματα, τὸ Δωριέες μὲν σὰν καλέ-
 ουσιν, Ἰωνες δὲ, σῆμα. ἐς τὸ τοῦ διζήμενος δῖρ-
 σεις τελευτῶντα τῶν Περσέων τὰ οὐνόματα, οὐ
 τὰ μὲν, τὰ δὲ οὐ, ἀλλὰ πᾶσι ὁμοίως. Ταῦ-
 τὰ μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν,
 τὰ δὲ μὲν ὡς κρυπτόμενα λέγεται, καὶ οὐ σα-
 φηνέως περὶ τῷ ἀποθανόντι· ὡς οὐ περὶ τῷ
 θάπτειται αὐτῷ. Πέρσας εἰσέκει, τὸν αὖ ὑπὸ ὄρ-
 νθος ἢ κυνὸς ἐλκυομένη. μέγας μὲν γὰρ ἀτρεκέ-
 ως οἶδα ταῦτα ποιεῖν· ἐμφανέως γὰρ δὴ ποι-
 οῦσι. κατακρηώσαντες δὲ ὦν τὸν νέκυν Πέρσας,
 γῇ κρύπτουσι. μάστιγι δὲ κεχεαίδαται πολλὸν
 τῶν τε ἄλλων ἀνδράπων, καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἰ-
 ρέων· οἱ μὲν γὰρ ἀγνοοῦσι ἐμφυχον μηδὲν κτεί-
 νειν, εἰ μὴ ὅσα θύουσι· οἱ δὲ δὴ μάστιγι αὐτοχει-
 εῖν πᾶσι, πλὴν κυνὸς καὶ ἀνδρῶν, κτεί-
 νοῦσι. καὶ ἀγώνισμα τοῦτο μέγα ποιεῖται,
 κτείνοντες ὁμοίως μύρμηκας τε καὶ ὄφεις, καὶ
 τὰλλα ἐρωτᾶ καὶ πετεινά. καὶ ἀμφὶ μὲν τῶν
 νόμων τούτων ἔχεται ὡς καὶ δεχόμενος ἀντιτάξαι.
 αἶμι δὲ ὅπτι τὸν περὶ τῷ λόγον. Ἰωνες
 δὲ καὶ Αἰολέες, ὡς οἱ Λυδοὶ τάχιστα κατεστρέ-
 φαντο ὑπὸ Περσέων, ἐπεμπον ἀγγέλους ἐς Σάρ-
 δις πρὸς Κύρην, ἐθέλοντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι
 εἶναι τοῖσι

¹ Columbas exigunt, vel expellunt eandem causam prætendentes. In flum. ² Magos quidem certe sat sc. ³ Vel, cera cir-
 cumvoluentes, aut integentes. ⁴ Volentes iisdem conditionibus stare quibus & Cræso fuerant subiecti. Verum Cyr.

εἰ) πῶσι καὶ Κρείσσῳ ἦσαν κατήκοοι. ὁ δὲ, ἀκούσας
 αὐτῶν τὰ παρὰ τὸν ἄνθρωπον, ἔλεξε ἐσφί λόγον, αὐδρα-
 φὰς αὐλητῶν ἰδόντα ἰχθύς ἐν τῇ θαλάσῃ, αὐλέ-
 ειν, ἐδοκέοντά σφας ἐξελδύσασθαι ἐς γλῶσσαν ὡς ὅτε φευ-
 ἀνταί τῆς ἐλπίδος, λαβεῖν ἀμφίβληττον, καὶ
 παρὲν αὐτῶν τε πλῆθος πολλὸν τῶν ἰχθύων καὶ ἐξεί-
 ρυσαι. ἰδόντα δὲ παλλομένους, εἰπὲν ἄρα αὐτοῖς
 " παρὲς τὸς ἰχθύς, Πάυρα δέ μοι ὀρχέομενοι, ἐπεὶ
 " οὐκ ἐμὸ αὐλέοντος ἠθέλετε ἐκβαίνειν ὀρχέομενοι.
 Κύρος μὲν τῶν περὶ τὸν λόγον πῶσι Ἰῶσι καὶ πῶσι Αἰο-
 λαῖσι τῶνδε εἰς ἑκάστην ἔλεξε, ὅτι οἱ Ἰῶνες παρὰ τε-
 ρον αὐτῶν Κύρου δεηθέντος δι' ἀγγέλου ἀπίσασθαι
 σφας ἀπὸ Κρείσσου, οὐκ ἐπείθοντο. τότε δὲ κατ-
 εργασάμενοι τῶν πονημάτων, ἦσαν ἐπὶ τοῖς περὶ
 αὐτῶν Κύρου. ὁ μὲν δὲ, ὀργῇ ἐχόμενος, ἔλεξε ἐσφί
 πάδε. Ἰῶνες δὲ ὡς ἠκούσαν τούτων, αἰεὶ ἐιχθητές ἐς
 τὰς πόλεις, τείχεά τε παρὲν βιάλλοντο ἑκάστοις, καὶ
 σιωπῶντες ἐς Παιώνιον οἱ ἄλλοι πλὴν Μιλη-
 σίων (παρὲς μὲν οὖν γὰρ τοῦτο ὄρχιον Κύρος ἐποι-
 ῆσαντο, ἐπὶ οἷσι δὲ ὁ Λυδὸς) πῶσι δὲ λοιποῖσι Ἰῶσι
 ἐδόξε κενὴν λόγον πέμπειν ἀγγέλους ἐς Σπάρτην,
 δεησάμεναι Ἰῶσι πικρῶς. Οἱ δὲ Ἰῶνες οὗτοι,
 τῶν καὶ τῶν Παιωνίων ὅσοι, τῶν μὲν οὐρανῶν, καὶ τῶν ὀ-
 ρέων ἐν τῇ καλλιῳ ἐπὶ γῆρας ἰδρυσάμενοι πόλι-
 ας πόλεων αὐθιγῶν τῶν ἡμεῖς ἰδμεν. οὔτε γὰρ
 38 τὰ αὐτῶν αὐτῆς χωρία τῶνδε ἐποιέετο Ἰωνίη, οὔτε τὰ
 κατὰ, οὔτε τὰ παρὲς τὴν ἡμῶν, οὔτε τὰ παρὲς τὴν ἐ-
 σπέρην. τὰ μὲν, ὑπὸ τῷ ψυχρῷ τε καὶ ὑγρῷ
 περὶ ὄρεα, τὰ δὲ, ὑπὸ τῷ θερμῷ καὶ αὐχμῶδε-
 ος. γλῶσσαι δὲ οὐ τὴν αὐτὴν οὔτοι νομιόμενοι,
 ἀλλὰ τρεῖς τέσσαρες παρὰ γλῶσσας. Μίλη-
 τος μὲν αὐτῶν παρὰ τὴν κέεται πόλις παρὲς μεσση-
 βείην· μετὰ δὲ, Μυοῖς τε καὶ Περίην· αὐτὰ μὲν ἐν
 τῇ Καρίῃ κατὰ κλίμα, κατὰ τὰς ἀφ' ἑλζόμε-
 ναί σφι. αἱ δὲ ὅτι ἐν τῇ Λυδίῃ· Ἐφεσος, Κολοφῶν,
 Λέβδος, Τέως, Κλαζομεναί, Φώχεια. αὐτὰ ὅτι αἱ
 πόλεις τῆσι παρὰ τὴν λεχθείσῃσι ὁμολογέοις καὶ
 γλῶσσαι ὁμοῦν, σφί ὅτι ὁμοφώνεοις. ἐπὶ δὲ τρεῖς
 ὑπὸ λοιποῖσι Ἰάδεις πόλεις, τῶν αἱ δύο μὲν, ἡσσοῖς οἰ-
 κέεται, Σάμον τε καὶ Χίον ἢ ὅτι μία ἐν τῇ ἡπείρῃ ἰδρυ-
 40 ται, Ἐρυθραῖ. Χίος μὲν ἰσχυρὴ καὶ Ἐρυθραῖοι καὶ τῶνδε
 ἀφ' ἑλ-

admitteret quibus Cræsi subiectos in
 ditionem accepisset. Verum Cyrus
 ad eorum postulata per huiusmodi *si-*
militudinem atque apologum respondit,
 Tibicen, inquit, quidam ubi pisces
 in mari conspexisset, canere tibia cœ-
 pit, ratus nimirum eos *ad cantus suavitatem*
 in terram progressuros: at spe sua
 frustratus, misso in mare verriculo, in-
 gentem piscium vim complexus est tra-
 xitque. Et quum palpitantes cerne-
 ret in sicco, dixit ad pisces, Tempera-
 te, inquit, nunc mihi quæso à saltatio-
 nibus: quando non libuit vobis me ca-
 nente saliendo progredi. Quæ verba
 Cyrus Ionibus Æolibusque ideo dixit,
 quod Iones prius ipso Cyro per legatos
ad amicitiam inuitante, & flagitante ut
 à Cræso rebellarent, constanter recu-
 sauerant: actum demum, rebus non
 ex sententia succedentibus, parati es-
 sent Cyri imperata facere. Hac occa-
 sione ira commotus, dicto responso eos
 20 dimisit. Iones, his auditis, ad suas quique
 ciuitates reuertuntur, mœniaque com-
 muniunt. Congregabantur autem
 in Panionio alii omnes, præter Mile-
 sios. quippe cum his solis fœdus inie-
 rat Cyrus, iisdem conditionibus quibus
 & 2 Lydos receperat. Porro reliquis Io-
 nibus communi sententia videbantur
 legati in Spartam mittendi, qui *simul &*
presentem rerum statum nunciarent & au-
 xilium rogarent. ¶ Iones vero illi ad
 quos Panionium quoque pertinet, ciui-
 tates habent cū celi bonitate, tum mon-
 tium commoditate omnium optime
 sitas quas nos nouerimus, adeo ut neq;
 superior regio, neque inferior, neque ea
 quæ orientem nec quæ occidentem spe-
 ctat plaga, Ioniam hac in parte xmulari
 possit. Siquidem hæc vel frigore ri-
 get, vel premitur aquis: illa rursus calore
 ac situ squallet. Lingua vtuntur non ea-
 dem, 3 sed eius quatuor proprietates du-
 cūt. Miletus, prima apud ipsos ciuitas, ad
 meridiem vergens. Post hæc Myus & Pri-
 ene: hæc in Caria sitæ sunt, eadem lingua v-
 tentes. Illæ vero in Lydia, Ephesus, Co-
 lophon, Lebedus, Teos, Clazomenæ,
 Phocæa, quæ cum iam dictis ciuitatibus,
 quantum ad linguam attinet, non con-
 ueniunt, inter se tamen eadem sonant

lingua. Reliquæ sunt tres ciuitates Ionicæ, quarum duæ insulas habitant, Samum vi-
 delicet & Chium: tertia in continenti sita, Erythræ. Ex his Chii & Erythræi eandem

1 Rebus confectis. 2 Legit hic interpretes λυδοῖς, non λυδῆς. 3 Ad uerbum, Sed quatuor modos deductionum usurpant.
 i. Ea vtuntur in quatuor modos & proprietates deducta.

sermonis proprietatem sibi vendicant: Samii vero ab his discrepantes, propriā quandam receperunt loquendi formā. Atq; hunc in modum quatuor omnino linguarū fiunt proprietates. Ac vero ex iisdem Ionibus Milesii erant qui cum Cyro metus prætectu fœdus pepigerāt. Insularibus autem nihildū grauius fuit metuendū, quod Persis Phœnices nondum essent subiecti, & ipsi Persæ nauigiis non vterentur. Porro hi non aliam ob causam ab Ionibus defecerunt quā quod cum imbecilles essent omnes alii Græci, tum Iones oppido quam infirmisimi, & nullius propemodum momenti. Siquidem præter vnas Athenas, nulla vrbs alia insignis erat. Iam enim alii Iones, atque ipsi Athenienses, Ionum nomen refugerant, nolentes Iones appellari. Quinetiam nunc plerosque ex illis videas quos nominis istius pudeat. Ceterum duodecim istę ciuitates nomine ipso gloriabantur: & *quum semel nomen sibi Panionis indidissent*, fanum quoque de suo nomine construxerunt Panionium. Cuius nullos participes facere in animum sibi induxere: nec erant qui magnopere postularent eiusdem participes fieri, exceptis tantum Smyrναῖς. Tale quippiam Dorienſibus accidit qui Pentapolin incolunt, quæ ante Hexapolis vocabatur. nam & hi cauent ne quem è finitimis Dorienſibus ad Triopium² sacrum admittant: adeo vt etiam ex popularibus suis, qui sacri legem trāsgressi essent, à ludorum communicatione excluderint. Nā in certamine Apollinis Triopii tripodes victoribus constituebantur ærei: quos acceptos nō è³ sacro efferre, sed deo ipsi donare ibidem oportebat. At vir quidā Halicarnasseus, nomine Agasicles, in eodem certamine victoria potitus, ausus est legem hanc violare, tripodemque domum ferens⁴ sibi asseruare. Propter quod commissum, quinque hæ ciuitates, Lindos, Ialysus, Camærus, Cos atq; Cnidus, sextā ciuitatem Halicarnassum à sacrorum participatione remouerunt: hac videlicet pœna Halicarnasseos multātes. At qui mihi sane videntur Iones duodecim fecisse ciuitates: nec voluisse plures recipere, propterea quod eorundem Peloponnesum habitantium totidem fuerint partes: quemadmodum nunc quoque

ἀφ' αὐτῶν, Σάμιοι δὲ ἐπ' ἐωὺ τῷ μουνοῖ. ἔ-
τοι χαρσκήτῃρες γλώσσης πῆσαιρες γίνονται.
Τούτων δὴ ὦν τῷ Ἰώνων οἱ Μιλήσιοι μὲν ἦσαν
ἐν σκέπῃ τῷ φόβου ὅρκια ποιησάμενοι· τοῖσι δὲ
αὐτῶν ἡσιώτῃσι ὡς δεινὸν ὁρᾶν. οὔτε γὰρ Φοί-
νικες ἦσαν καὶ Περσέων κατήχοι, οὔτε αὖτις οἱ Πέρ-
σαι ναυβάται. ἀπεσχίσθησαν δὲ ἀπὸ τῷ ἄλλων
Ἰώνων οὗτοι κατ' ἄλλο μὲν ὁρᾶν, ἀδενέος δὲ ἐόν-
τος τῷ πᾶσι τότε Ἑλλήνικῷ ἥρεος. πολλῶ δὲ
10 ὡς ἀδενέστατον τῷ ἔθνεω ὅ Ἰωνικὸν, καὶ λόγου ἐ-
λαχίστου. ὅτι γὰρ μὴ Ἀθῆναι, ὡς ὁρᾶν ἄλλα
πόλιμα λόγμον. οἱ μὲν ἰω ἄλλοι Ἰῶνες καὶ Ἀ-
θῆναιοι, ἐφυγον ποιῶμα, οὐ βουλόμενοι Ἰῶνες
κεκληθᾶναι. ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνονται μοι οἱ πολλοὶ
αὐτῶν ἐπαρξάμενοι τῷ ὀνόματι· αἱ δὲ δυνά-
μει πόλεις αὐτῶν τῷ τε οὐνόματι ἠγάλλοντο καὶ ἰ-
ερὸν ἰδρύσαντο, ὅτι τε σφέων αὐτῶν τοῦτομα ἐ-
θεντο Παϊώνιον· ἐβουλόσαντο δὲ αὐτῶν μεταδοῦ-
ναι μηδαμοῖσι ἄλλοις Ἰώνων. οὐδ' ἐδέησαν ὅ
20 οὐδαμοὶ μεταχεῖν, ὅτι μὴ Σμυρναῖοι. Κατά-
πῃ οἱ ἐκ τῆς Πενταπόλιος ἰωὺ χώρης Δωριέ-
ες, πρῶτερον ὅ Ἑξαπόλιος τῆς αὐτῆς ταύτης κα-
λεομένης, φυλάσσονται ὦν ἡ μηδαμοῖς ἐσδέξα-
30 ἔσθαι τῷ πρῶσι καὶ Δωριέων ἐς ὃ Τειοπικὸν ἰε-
ρόν· ἀλλὰ καὶ σφέων αὐτῶν τοῖς πᾶσι ὃ ἰερὸν αἰο-
μήσαντες ἐξεκλήσαν τῆς μετοχῆς. ἐν γὰρ τῷ ἄ-
γῳ τῷ Τειοπίου Ἀ' πολλῶνος ἐπῆσαν πωάλαι
τείποδας χαλκοῖς πῖσι νικῶσι· καὶ τοῖς χεῖ-
νὲς λαμβάνουσιν ἐκ τῷ ἱερῷ μὴ ἐκφέρειν, ἀλλ'
30 αὐτῶν αἰατῆναι τῷ θεῷ. αἷρ ὦν Ἀλικάρῃσι-
σις, τῷ οὐνόματι ὡς Ἀ' γασκλήης, νικήσας, δινό-
μον κατηλόγησι· φέρων δὲ πρὸς τὰ ἐωὺ τῷ οἰκίᾳ
πρῶσεπαλάσει διν τεύποδα. ἀφ' ταύτῃ
τῷ αἰτήναι αἱ πῖτε πόλεις, Λίνδος, καὶ Ἰηλουσός τε
καὶ Κάμειρος, καὶ Κῶς τε καὶ Κνίδος, ἐξεκλήσαν τῆς
μετοχῆς τῷ ἑκτῇ πόλιν Ἀλικάρῃσιν. τοῖσι
οἱ μὲν ἰω ταύτην τῷ ζῆμιν οὗτοι ἐπέθηκαν.
Δεκέοισι δὲ μοι δυνάδεκα πόλεις ποιεῖσθαι οἱ
Ἰῶνες, καὶ οὐκ ἐπῆσαν πλῆθους ἐσδέξασθαι,
40 τοῦδε εἵνεκα· ὅτι καὶ ὅτε ἐν Πελοποννήσῳ οἱ-
κεον, δυνάδεκα ὡς αὐτῶν μέρεα, κατὰ πῃ ἰω
Ἀχαιῶν,

1 Adeo quidem vt cum alii Iones, tum ipsi Athenienses hoc nomen refugerent, Ionesque appellari nollent. Sed etiamnum multi eorum nomen hoc sibi pudendum ducere videntur. At hæ duodecim ciuit. 2 Tempulum. 3 Templo. 4 Ad clauum suspendere. Propt.

Ἀχαιῶν, τῶν δὲ ἐλατύντων Ἰῶνας, δωδέκα
 ἔστι μέρη. Πελλίῃ μὲν τε πρώτη περὶ Σικυώ-
 νος· μετὰ δὲ, Αἴγαια, καὶ Αἰγαί· ἐν τῇ Κρα-
 θίς ποταμὸς ἀνιῶνός ἐστι, ἀπὸ τῆς ὅθεν Ἰταλὴ πο-
 τὰμὸς ὁ οὐῶμα ἔσχε· καὶ Βοῦρα, καὶ Εἰλίκη,
 (ἐς τὴν κατίφυρον Ἰῶνες ὑπὸ Ἀχαιῶν μάχῃ
 ἐπαυθέντες) καὶ Αἰγίον, καὶ Ρύπες, καὶ Πατρέ-
 es, καὶ Φαρέες, καὶ Ωλεις, ἐν ταῖς Πείρες πο-
 ταμὸς μέγας ἐστὶ· καὶ Δείμη, καὶ Τειταῖες, οἱ
 μινυῖοι τούτων μεσσηγῶν οἰκέτοισι. Ταῦτα δω-
 δέκα μέρη νῦν Ἀχαιῶν ἐστὶ, καὶ τότε γὰρ Ἰώνων
 ἦν. τούτων δὲ εἴνεκα καὶ οἱ Ἰῶνες δωδέκα πόλι-
 as ἐποίησαντο· ἐπεὶ ὡς γένοιτο μάλλον οὗτοι Ἰῶνες
 εἰσι τῶν ἄλλων Ἰώνων, ἢ καλλίοντι γεγεῖναι, μω-
 εῖν πολλὰ λέγειν· τῶν Ἀβαντες μὲν δὲ Εὐβοίης
 εἰσι οὗκ ἐλαχίστη μοῖρα, τοῖσι Ἰωῖνός μετὰ τού-
 τῃ οὐκ ὀλίγη γάρ ἐστιν. Μινύαι δὲ Ὀρχομενίοισι
 ἀναμείχονται, καὶ Καθμεῖοι, καὶ Δρύοπες, καὶ
 Φωκέες ἀποδάσιοι, καὶ Μολοσσοί, καὶ Ἀρχα-
 39 δες Πελασγοί, καὶ Δωριεῖς, Ἐπιδαυριοί, ἄλ-
 λα τε ἔθνη πολλὰ ἀναμείχονται· οἱ δὲ αὐτῶν,
 ἀπὸ τῆς περὶ τῆς Ἀθηνῶν ὀρμηγίτης, καὶ
 νομίζοντες θυματότατοι εἰσι Ἰώνων. οὗτοι δὲ οὐ γυ-
 γῆρας ἡγάγητο ἐς τὴν ἀποικίην, ἀλλὰ Καίερας
 ἔσχον, τῶν ἐφόνδυσαν τοὺς γυνέας. Ἀφ' τούτων
 δὲ οἱ φόνος αἰγυαῖες αὐταί, νόμον θέμεναι, σφί-
 σι αὐτῇσι ὅρκους ἐπήλασαν, καὶ παρῆδδον τῇσι
 θυγατέρας μὴ κατεῖναι ὁμοσιῶσαι τοῖσι ἀνδράσι,
 μηδὲ οὐκ ὀλίγη βλάβη τῇ ἐκ τῆς ἀνδρῶν, τῇ δὲ εἴ-
 νεκα, ὅτι ἐφόνδυσαν σφείων τοὺς πατέρας καὶ ἀν-
 30 δρας καὶ παῖδας· καὶ ἐπεὶ τε ταῦτα ποιήσαντες, αὐ-
 τοῖσι στυγίαν. Ταῦτα δὲ ἦν γινόμενα ἐν Μιλή-
 τῳ. Βασιλέας δὲ ἐστήσαντο, οἱ μὲν αὐτῶν, Λυ-
 κίους, ἀπὸ Γλαύκου τῆς Ἰππολόχου γεγενητάς·
 οἱ δὲ, Καύκωνας Πυλίου, ἀπὸ Κόδρου τῆς Με-
 λαίου· οἱ δὲ, καὶ στυγαμφοτέρους. Ἀλλὰ γὰρ
 περὶ ἔχοντες τῇ οὐκ ὀλίγη μάλλον πᾶσι ἄλλων
 Ἰώνων. ἔσθαι ὅτι οἱ καθαροὶ γεγενητοὶ Ἰῶνες.
 εἰσι δὲ πάντες Ἰῶνες, ὅσοι ἀπὸ Ἀθηνῶν γεγενητάς,
 καὶ Ἀπατῆρια ἄγροισι ὀρτυῖ. ἄγροισι δὲ πάντες,
 40 πλείω Ἐφεσίων καὶ Κολοφώνων. οὗτοι γὰρ μινυῖοι
 Ἰώνων οὗκ ἄγροισι Ἀπατῆρια καὶ οὗτοι καὶ φόνου πι-
 νὰ σκῆψιν. Τὸ δὲ Γαλιώνιον ἐστὶ τῆς Μυκάλης
 χωρὸς ἰεὺς, περὶ δὲ ἄρκτον τετραμυλῶς, καὶ νῆ-
 ὄσαρρη-

ionium locus est Mycales facer, ad Septentrionem vergens, communiter ab vniuersis

Achæorum, qui Ionas è sedibus suis ex-
 egerunt, duodecim sunt partes. Nempe
 prima ante Sicyonē est Pellena, deinde
 Ægiræ & Ægæ, ad quam Crathis fluuius
 perennis labitur: à quo & Italicus ille vo-
 catus est. Post Ægas Bura est & Helice:
 quo ab Achæis bello fracti Iones confu-
 gerūt. Post hæc Ægion est, & Rhypes, &
 Patrenses, & Pharenenses, atque Olenus,
 quam Pirus ingens fluuius præterfluit.
 Postea Dyma & Tritæenses, qui soli me-
 diterranea colunt. Hæ sunt duodecim
 Achæorum illæ portiones quæ tum qui-
 dem Ionum erant: hæcque causâ fuisse
 videtur quapropter Ionibus duodecim
 ciuitates constituere placuerit. Nam i-
 stos præcipue magisque aliis Iones esse,
 aut præstantius quippiam gessisse, ma-
 gna infania esset asseuerare: quum ex
 his Abantes sint, Eubœæ haudquaquā
 minima portio, qui tamen nec cum Io-
 num nomine quicquam habent com-
 mune: & Minyæ Orchomeniis sint ad-
 mixti, Cadmei quoque, Dryopes, Phœ-
 censes, Molossi, Arcades, Pelasgi, Doræ,
 Epidaurii, atque aliæ pleræque nationes
 inter se commixtæ sint. * Quorum alii
 ex Atheniensium Prytaneo progressi,
 nobilissimos se Ionum existimauerunt.
 Hi coloniam ducentes, loco vxorum
 Caricas habebant mulieres, quarū iam
 ante parentes interemerant. Propter
 quam cædem mulieres Caricæ legem
 tulerant, quam iureiurando inter se fir-
 mauerant, tradideruntque suis deinceps
 filiabus, quod videlicet cum maritis nū-
 quam cibum sumerent, neque propriis
 nominibus compellarent: propterea
 quod eorum patres, maritos atque filios
 trucidassent, & quum hæc patrassent, si-
 mul orbas ad concubitum violenter ra-
 puissent. Hæc Mileti fiebant. Reges
 autem creauerant, partim Lycios, Glau-
 co Hippolochi filio oriundos: partim
 Cauconas Pylios, Codro Melanthi pro-
 genie ortos: partim ex vtrisque. Sed no-
 men Ionum inter ceteros maxime am-
 plectuntur. Et sunt quidem illi veriatque
 genuini Iones: omnes tamen Ionum no-
 menclaturæ communicant quotquot
 Athenis oriundi Apaturia festa conce-
 lebant. Concelebrant autem omnes,
 præter Ephesios & Colophonios, qui soli
 ex Ionibus ab Apaturiis arcentur, idque
 ob cædis patræ causam. Porro Pan-
 40

1 Omittit ἀποδάσιοι. 2 Ex quorum numero, illi qui ex Prytaneo Atheniensium profecti sunt, & se Ionum nobilissimos existimauerunt, hi vxores secum non adduxerunt quum in coloniam migrarent, sed Caricas habuerunt, quarum

Ionibus Neptuno Heliconio dicatus. Mycale autem promontorium est in continenti situm: quod quā zephyro vento expositum est, ad Samum pertinet. Ad hunc montem collecti vniuersi Iones sacrificiū celebrabant quod Panionia vocant. Accidit hoc sane non Ionum sacris duntaxat, verum communiter omnibus Græcorum festiuitatibus, vt in eandē litteram finiant, perinde atque Persarum nomina. Et hæ quidem Ionice sunt ciuitates. Æolicæ autem ciuitates sunt, Cumæ, quæ & Phriconis vocatur, Larissæ, Nouus murus, Tenus, Cilla, Notium, Ægiroessa, Pitana, Ægæa, Myrina, Grynia. Atque hæ x i Æolicæ fuerunt prisce ciuitates. Vna autem Smyrna (Æolica & ipsa ciuitas) ab Ionibus² diruta fuit. Alioqui & hæ, duodecim erant numero, in continenti sitæ, quæ ditionē habebant Ionibus præstantiorē, at quæ tamen ad illius cæli temperiē nequaquam accederet. Smyrnam vero hac occasione amiserunt Æoles, quod Colophonios per seditionem ē sedibus submotos recepissent: qui postea Smyrnazos obseruantes, dum extra urbem Bacchi sacra celebrarent, occlusis portis urbē occuparunt. Succurrentibus autem Æolibus vniuersis, sic inter eos transigebatur, vt si Iones vtenilia bonaque mobilia Æolibus redderent, Æoles Smyrna cederent. Hanc conditionē quum Smyrnæi acceperant, distributæ sunt vndecim hæ ciuitates, suos quæque constituens ciues. Hæ itaque continentis sunt ciuitates, exceptis iis quæ Idam habitabant: nam illæ ad has non referuntur. Insulares vero quinque ciuitates Lesbum colebant. sextam enim in Lesbo Arisbā Methymnæi iam sibi subiecerant, tanquam consanguinitate iunctam. In Tenedo autem vna habitabatur ciuitas, & altera quædam in Centū appellatis insulis. Iam vero Lesbiiis Tenediisque⁴ nihil grauius, perinde atque ceteris Ionibus insulas tenētibus, erat metuendū: at reliquis ciuitatibus cōmuniter placuit Iones sequi, quocunque illi duxissent. ¶ Porro vbi Ionum Æolumque legati Spartam apulissent (id quod fiebat properanter) ex omnibus delegarunt Phocensem quendam, cui nomen Pythermo, qui postulata proponeret. Hic purpurea veste indutus, ⁵ in Spartiatarum conuentum, qui ad famam legatorum collectus fuerat,

ἔξαρχηρόμος ὑπὸ Ἰώνων Προσίδωνι Ἐλικωνίῃ· ἡ δὲ Μυκᾶλη ὅσῃ τῆς ἡπείρου ἄκρῃ, πρὸς ζέφυρον ἀνεμὸν κατήκονσα Σάμα. ἐς τὴν συλλεγόμενοι ἀπὸ τῶν πολλῶν Ἰῶνες, ἄγεσκειν ὀρήν, τῇ ἔλθοντο οὐνόμα Πασιώνια. πεποίησιν δὲ οὐτὶ μόνον αἱ Ἰῶνες ὀρετὰ τῆτο, ἀλλὰ καὶ Ἑλλήνων ὁμοίως πᾶσαι ἐς τὸ αὐτὸ γράμμα τελούσας, κατὰ τὴν Περσέων τὰ οὐνόματα. αὐταὶ μὲν, αἱ Ἰάδες πόλεις εἰσι. Αἰδέϊ, αἱ Αἰολίδες, Κύμη, ἡ Φεικωνίς καλεομένη, Λήριασαι, Νέον τεῖχος, Τίωρος, Κίλλα, Νόπον, Αἰγιερέα, Γίτονη, Αἰζαῖαι, Μύεινα, Γρυῖαι· αὐταὶ ἑνδεκά Αἰολέων πόλεις ἀρχαῖαι. μία γὰρ σφέων πρὸς ἐλύνθη ὑπὸ Ἰώνων, Σμύρνη. ἦσαν γὰρ καὶ αὐταὶ δωδέκα ἐν τῇ ἡπείρῳ. οὗτοι δὲ οἱ Αἰολεὲς χώρην μὲν ἔτυχον κτίσαντες ἀμείνω Ἰώνων, ὥρεων δὲ ἡκιστοὶν ὅς τε ὁμοίως. Σμύρνην δὲ ὥδε ἀπέβαλον Αἰολεὲς. Κολοφωνίους αἰδρας γάσει εἰσαφέντας, καὶ ἐκπεσόντας ἐκ τῆς πατειδός, ὑπεδέξατο. μετὰ δὲ, οἱ φυγάδες τῶν Κολοφωνίων φυλαχθέντες τῆς Σμυρναῖος ὀρετὴν ἔξω τεῖχος ποιεύμενοις Διονύσῳ, τὰς πύλας ἀποκλήσαντες, ἔσχον τὴν πόλιν. βοηθούσων δὲ πύργων Αἰολέων, ὁμολογῆν ἐχρήσαντο, τὰ ἐπιπλά ἀποδόντων τῶν Ἰώνων, ἐκλιπεῖν Σμύρνην Αἰολέας. ποιησάντων δὲ ταῦτα Σμυρναῖων, ὅτι διείλοντό σφεας αἱ ἑνδεκά πόλεις, καὶ ἐποίησαντο σφέων αὐτέων πόλεις, ἑξά τῶν ἐν τῇ Ἰδῇ οἰκημένων. κενωρίδαται γὰρ αὐταί. αἱ δὲ τὰς ἡσούς ἔχουσαι, πέντε μὲν πόλεις τὴν Λέσβον νέμονται. τὴν γὰρ ἕκτῃ ἐν τῇ Λέσβῳ οἰκομένην Ἀείσβαι ἠνδραπόδισαν Μεθυμναῖοι, ἐόντας ὁμοίους. ἐν Τενέδῳ δὲ μία οἰκεῖται πόλις, καὶ ἐν τῇσι Ἑκαδὶ ἡσούσι καλεομένησι ἄλλη μία. Λεσβίοισι μὲν νῦν καὶ Τενεδίοισι, κατὰ τὴν Ἰώνων τοῖσι τὰς ἡσούς ἔχουσι, ἦν δεινὸν ὁρᾶν· τῇσι δὲ λοιπῇσι πόλισι ἕαδε κρινῇ Ἰῶσι ἔπεσθαι, τῇ αὖ οὐτοὶ δὲ ξηγέωνται. Ὡς δὲ ἀπικέατο ἐς τὴν Σωδῆτην τῶν Ἰώνων καὶ Αἰολέων οἱ ἀγγελοι, (κατὰ γὰρ δὴ τὰχος ἦν ταῦτα περὶ σόμματα) εἰλθοντο πρὸς πύργων λέγειν ὅτι Φωκεία, τὰ οὐνόμα ἦν Πύθερμος. ὁ δὲ, πορφύρεόν τε εἶμα περιβαλλόμενος, (ὡς αὖ περὶ βασιλεῖς πλεῖστοι σκελδοῖεν Σπαρτητίων)

1 Æγæα, αἰγῶναι. 2 Dirempta fuit. 3 Distribuerunt, vel inter se partita sunt ipsos illæ vndecim. 4 Nihil pericul. 5 Vt plurimæ Spartiatis, quum hoc audissent, accurrerent, processit, hort.

καταπὰς, ἔλεγε πελλὰ, πτωρὲν ἐαυτοῖσι χρεῖ-
ζων. Λακεδαίμονιοι δὲ οὐκ ἔκρινον, ἀλλ' ἀπέδω-
ξέ σφι μὴ πτωρὲν ἴωσι. οἱ μὲν δὲ ἀπαλ-
λάσσοντο. Λακεδαίμονιοι δ' ἀπὸ σάμνῳ τῷ Ἰώ-
νων τοῖς ἀγγέλοις, ὅμως ἀπέπειλαι πεντηκόντερά
ἄνδρας, ὡς ἐμοὶ δοκέει, καταπόποις τῷ τε Κύρου
40 ὀρηγμάτῳ, καὶ Ἰωνίῃς. ἀπὸ σάμνῳ δ' οὗτοι ἐς Φώ-
καιον, ἐπεμπον ἐς Σάρδεις σφέων αὐτῶν δὲ δοκι-
μώτατον, τῷ οὐνόματι Λακρίνης, ἀπερὶ οὗτα Κύ-
ρου Λακεδαίμονιων ῥῆσιν, γῆς τῆς Ἑλλάδος μηδε-
μίῳ πόλιν σιωαμωρὲν, ὡς αὐτῷ οὐ παροξυσμέ-
νων. Ταῦτα εἰπόντος ἑκλήρυξεν, λέγει Κύρον ἐπε-
εῖρεσθαι τοῖς παρ' ἐόντας οἱ Ἑλλήων, τίνες εἰόντες
ἄνθρωποι Λακεδαίμονιοι, καὶ πόλιν, ταῦτα ἐ-
αυτὰ παρὰ γὰρ οἱσι. σιωαμωρὸν δὲ μιν εἰ-
πὲν παρὰ τὸν κήρυκα δὲ Σωαρπήτην, Οὐκ ἔδει-
σα κω ἄνδρας τοιούτους, πῶς ἔστι χῶρος ἐν μέσῃ τῇ
πόλει ἀποδεδεγμένης, ἐς δὲ συλλεγόμενοι, ἀλλή-
λοις ὁμοιωῦντες ἔξαπατῶσι. τοῖσι, καὶ ἐγὼ ὑγιαίνω,
οὐτὰ Ἰώνων πάντας ἔσαι ἄλγεα, ἀλλὰ τὰ οἰκῆα.
ταῦτα ἐς τοὺς πόλιντας Ἑλλήνας ἀπερρίψεν ὁ Κύ-
ρος τὰ ἔπεα, ὅτι ἀνθρώποις κτησάμενοι, ὡς ἡ τε καὶ ὀρή-
σαι χρεώονται. αὐτοὶ γὰρ οἱ Πέρσαι ἀνθρώποις ὁδοῖν
ἐώτασι χρῆσθαι, ὅσοι σφι ἔστι τὸ πᾶν ἀνθρώ-
μετὰ ταῦτα ὅτι τρέφας τὰς μὲν Σάρδεις Ταβά-
λα ἀνδρὶ Πέρσῃ, δὲ ἡ χρυσὸν τὸν τε Κροίσου καὶ δὲ
τῷ ἄλλῳ Λυδῶν Πακτῆ ἀνδρὶ Λυδῶν χρημίζειν,
ἀπὸ λαοῦ αὐτὸς ἐς Ἑκβάτῃνα, Κροίσον τε ἅμα
ἀνθρώπος, καὶ τὴν Ἰωνίαν ἐς ὅσον λόγῳ ποιησά-
μενος τὴν πόλιν ἐστίν. ἡ τε γὰρ Βαβυλωνίαν οἱ ἡν
ἐμπόδους, καὶ ὁ Βάκτερον ἔθνος, καὶ Σάχα τε καὶ
Αἰγύπτιοι, ἐπ' οὓς ἐπέιχε τε στρατηλάτῃν αὐτὸς,
ὅτι δὲ Ἰωνίαν ἄλλοι πέμπειν στρατηγόν. Ὡς δὲ
ἀπὸ λαοῦ ὁ Κύρος ἐκ τῷ Σαρδίῳ, τὴν Λυδίαν
ἀπέστρεψε ὁ Πακτῆς ἀπὸ τῆς Ταβάλου καὶ Κύρου
καταπὰς δὲ ὅτι ἡτάλασαν, ἅτε δὲ χρυσὸν ἔχων
πομπὴν δὲ ἐκ τῷ Σαρδίῳ, ὅτι κύριος ἐν ἐμαυτῷ
το, καὶ τοῖς ὅτι ἡτάλασαν οἱ αἰσχροὶ ἐπείθεσθαι
ἐαυτὰς στρατεύεσθαι. ἐλάσας δ' ὅτι τὰς Σαρ-
δεῖς, ἐκπολιόρκει Τάβαλον, ἀπερὶ γὰρ οὗτον ἐπὶ ἀκρο-
πόλιν. Πυθόμενος δ' κατ' ὁδὸν ταῦτα ὁ Κύρος,
εἰπε παρὰ Κροίσον πᾶσι, Κροῖσε, πῶς ἔστι τὸ τέλος
τῷ γινόμενῳ τούτῳ ἐμοί; οὐκ αὖτις Λυδοί, ὡς
εἴκασιν, ὀρηγμάτῳ παρίχοντες, καὶ αὐτοὶ ἔχοντες.
Φερινίῳ

processit: hortatusque est Lacedæmo-
nios multis verbis ad auxilium Ionibus
ferendum. ¹ Illi, quamvis Ionum lega-
tos repulissent, tamen myoparonem ab-
legarunt, quantum ego conicio, homi-
nibus instructum qui rerū Cyri Ionum-
que successum explorarent. Hi Phocæā
appulsi, Sardis mittunt spectatissimum i-
pforum, nomine Lacrinem, qui Cyro
Lacedæmoniorum mandata perferret:
nimirum ne vlli Græciæ ciuitati damnum
inferret: utpote se id minime toleraturis.

Cyrus audiens quæ Lacrines proferret, CLIII
rogasse fertur circumstantes Græcos
quinā homines essent Lacedæmonii, &
quam multi numero. Mox ubi hæc co-
gnouisset, ad Spartiatam dixisse, Equidē
nō extimui vnquam homines illos qui-
b⁹ locus est in media vrbe vacuus, in quē
collecti mutuis ipsi sibi iuramētis impo-
nunt. Atq; his, (si modo superi me serua-
uerint incolumē) non Ionū, sed propria
sua incōmoda erunt deploranda. Hæc
in vniuersos Græcos verba detorsit Cy-
rus: quod fora ampla haberēt in quibus
negotiationes exercebant. nam Persæ i-
psi horum nullo distinentur, neq; illis vl-
lum est forum. Post hæc Sardis Taba-
lo homini Persæ commisit: Cræsi au-
tem ceterorumque Lydorum thesau-
rum Pactyæ Lydo tradidit deferendū. I-
pse versus Ecbatana contendit, Cræsum
vna secum ducens: Ionum interim non
magna habitatione, ² etiamsi primi ad-
oriendi fuissent. quandoquidem Baby-
lon ei obstaculo esse videbatur, & Ba-
triana quoque natio, item Sacæ at-
que Ægyptii, in quos ipse expeditionem
facere in animo habebat, in Ionas au-
tem alium quempiā imperatorem mit-
tere. CLIV
¶ ³ At vero ubi Cyrus ē Sardis
Lydos exegisset, Pactyas à Tabalo atque
Cyro desciscit. Et quia Lydorum thesau-
rum habebat, consensu nauibus auxi-
liarios mercede conduxit, maritimis-
que omnibus persuasit vt communem
secum expeditionem susciperent. Atq;
his succedentibus, Sardis castra mouit,
Tabalumq; in arce vndiq; conclusum
obsedit. Cyrus hæc ex itinere intel-
ligens, Cræsum hunc in modū alloqui-
tus est, Quisnam, inquit, Cræse, finis erit
eorū quæ nūc mihi accidunt? ⁴ quando
non cessabunt Lydi (vt videntur) tantisper
& sibi & mihi negotium faceffere,

¹ Adde ex vet. cod. Græcis, Lacedæmonii vero illis aurem præbere noluerunt, imo non ferendum esse auxilium Ionibus sta-
tuerunt. Hi igitur abierunt. Illi, &c. ² Hic mendosum esse videtur Græcum exemplar. ³ Verum simulatque Cyrus Sardibus est
profectus, Pactyas Lydos ad desciscendum à Tabalo & Cyro impulit. Et quia Sardium thesaur. ⁴ Non videntur Lydi facessendi
mihi & sibi negotium finem facturi.

¹ dum eos prorsus delere aggrediar. Videor equidem perinde fecisse atque is qui occiso patre, filiis pepercerit. Si quidem ego te cepi, qui plus quam Lydorum pater eras, ipsis autem urbem suam reddidi: adeo ut nunc mirer eos à me deficere. Quum hanc suam sententiam Cyrus exposuisset, Cræsus excepit, veritus nimirum ne Sardis funditus euerteret, Rex, inquit, Cyre, quanquam prudenter tu recteque dixeris, moderaberis tamen furori, neque patieris antiquam hanc ciuitatem ita excindi, quæ cum superiorum tum eorum quæ nunc acciderunt, rea non est. nam priorum ego autor fui, id quod meopte hoc capiendo: præsens factum Pactyas designauit, cui tu Sardis commiseras: hic tibi pœnas det. Lydis autē veniam dans, hæc illis impera. ne videlicet aliquando viribus aucti, vel defectionem meditari ausing, vel molesti esse possint. Interdicit illis ne arma bellica possideant, iubetoque supra tunicam palliū gestare, induere item cothurnos. Adhæc impera ut liberos citharam pulsare, psallere, cauponari doceant. & mox comperies, ô rex, viros in mulieres degenerasse, nihilque metuendum ne rebelles vnquā à te desciscant. Hæc ideo Cræsus suggessit, quod optabiliorem Lydis hanc esse conditionē existimaret, quam semel subactos venundari: sat sciens se, nisi prætextum idoneum comminisceretur, non persuasurum illi ut institutū detrectaret. Adde etiam quod formidabat ne in posterum aliquando Lydi, si imminentem calamitatem effugissent, rebellantes à Persis funditus exstinguerentur. Cyrus hac Cræsi admonitione gauisus, remissaque iracundia, respondit ei se pariturum. Accersitoque continuo Mazare, homine Medo, eadem illi præcepit, quæ Cræsus suggesserat, Lydis imperanda. Atq; præter hæc mandauit, illos omnes sub corona venundari, quotquot vna cum Lydis Sardis oppugnassent: Pactyam autem viuū ad se perducit. Et ista quidem exitinere quum præcepisset, ² Lydos compulit ad Persarū mores recipiendos. Pactyas intelligens exercitum non procul abesse, conterritus confugit Cumam. Mazares vero nihil cunctatus, Cyri exercitus partē quam secum ducebat, Sardis promouit. Verum vbi Pactyam iam vna cum suis commilitonibus Sardis abiisse cognouit, primum Lydos adegit Cyri mandatis obsecudare.

Φρονίζω μὴ θῆξιν ἢ ἔξω δὲ ἀποδίστασαι σφέ-
αι. ὁμοίως γὰρ μοι νῦν γε φαίνομαι πεπονηκείαι, "
ὡς εἴ τις πατέρα ἀποκτείνει, τῶν παίδων αὐτὸν "
φείσασθαι. ὡς δὲ καὶ ἐγὼ Λυδῶν ὄν μὴ πλέον τι ἢ "
πατέρα εἶναι σε λαβὼν ἄγω, αὐτοῖσι δὲ Λυδοῖ- "
σι τὴν πόλιν παρέδωκα· καὶ ἔπειτα θωμάζω "
εἴ μοι ἀπέσῃσι. ὁ μὲν δὴ πάτερ νόεε, ἔλεγε· ὁ δὲ "
ἀμείβετο τοῖςδε, δειπας μὴ αἰασά τοις ποιήσῃ "
ταῖς Σαρδίς, ὧ βασιλεῦ, τὰ μὲν εἰχόμενα εἴρη- "
10 κας· σὺ μὲν τοι μὴ πόρτα θυμῷ χρεώ, μηδὲ πό- "
λιν ἀρχαίην δειπασήσης, αἰαμαρτήτων ἐοῦσθαι "
καὶ τῶν πατέρων, καὶ τῶν νῦν ἐφεώπων. τὰ μὲν "
γὰρ πατέρων ἐγὼ τε ἔπαρξα, καὶ ἔμην κεφα- "
25 λῇ αἰαμαζίας φέρω· τὰ δὲ νῦν παρέρω, Γα- "
κτύης γὰρ ὅστις ὁ ἀδικέων, τῶν οὐκ ἐπὶ τρέφας Σαρ- "
δίς, οὗτος δότω τοι δίκην. Λυδοῖσι δὲ συγγνώ- "
μην ἔχων, τὰ δὲ αὐτοῖσι ὀπίσταζον, ὡς μήτε πό- "
τέωσι, μήτε δεινοῖς τεέωσι. ἀπείπε μὲν σφι πέμ- "
ψας, ὅπλα ἀρήια μὴ ἐκτεῖναι· κέλθε δὲ "
30 σφέας κιδῶν· ἀπὸ δὲ νῦν τοῖσι εἴμασι, καὶ χρ- "
θόνοις ἀποδέεσθαι. παρὲν πε δὲ αὐτοῖσι κίτα- "
εἰς εἰναι καὶ φάλλειν, καὶ καπηλεύειν παρὰ δὲ "
τῆς παιδείας. καὶ ἔλαχε σφέας, ὧ βασιλεῦ, "
γυναικάς αὐτῶν ἀνδρῶν ὅφρα γαυρόντας. ὥς οὐδὲν "
δεινοῖ τοι εἶσονται μὴ ἀποτέωσι. Κροίσος μὲν δὴ "
ταῦτά οἱ ἀπετίθητο, αἰρετώτερον ταῦτα δειπσκων "
Λυδοῖσι, ἢ αἰσραποδίστασαι. τὰς παρὰ δὲ σφέας "
ὀπίστα μὲν οὐκ ἐπὶ μὴ ἀξίον χρεῶν παρὰ φασιν παρ- "
τείη, οὐκ ἀπαίσει μιν μεταβουλεύσασθαι· ἀρ- "
35 ῶ δὲ ὅτι μὴ ἐπὶ ὕστερον κατεοῖ Λυδοῖ, ἐπὶ δὲ παρ- "
ὄν ἀποκτείνωσι, ἀποκτείνοντες ἀπὸ τῶν Περσέων "
ἀπολῶνται. Κύρος ὁ παῖς τῇ ἀποθήκῃ, καὶ "
ἀπὸ τῆς ὀργῆς, ἔφη οἱ πείθεσθαι. καλέσας ὁ "
Μαζάρης ἀνδρά Μήδων, ταῦτά οἱ ἐπετίλατο "
παρὲν πεῖν Λυδοῖσι τὰ ὁ Κροίσος ἀπετίθητο· καὶ "
παρὲν ἀνδραποδίστασαι τοῖς ἄλλοις πόλιν, οἱ "
μὲν Λυδοῖν ὅτι Σαρδίς ἐσφατῶσαντο, αὐ- "
40 ὄν ὁ Πακτύνη πόλιν ζῶντα ἀγαγὼν παρ' ἐω- "
πὸν. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐπιτελά- "
40 μος, ἀπὸ λαυνοῦ ἐς ἡμέραν τὰ Περσέων. Πακτύνης ὁ "
πυθόμενος ἀγχού (εἰ) σταδίων, ἐπὶ ἐωῦδον εἶναι, "
δείσας ὥχρετο φάλαγγιν ἐς Κύμην. Μαζάρης δὲ ὁ "
Μήδης ἐλάσας ὅτι τὰς Σαρδίς, τὸ Κύρου σταδῶ "
μοῖραν ὁσπιδήκατε ἔχων, ὡς οὐκ ὄρε ἐπὶ εἰς τὰς τῆς "
ἀμφὶ Πακτύνη ἐπὶ Σαρδίσι, παρὰ μὲν τοῖς Λυ- "
δοῖς ἡνάγκασε τὰς Κύρου ἐπιτελεῖν·

¹ Cogito nunquid maxime expediat eos in seruitutem redigere. Mihi enim videor nunc perinde fecisse &c. ² In Persiam ad sedes suas perrexit. Pact.

ἐκ πύτου δὲ κελύσμοσυν Ἀυδοὶ τὴν πᾶσαν δι-
 αταίης τῆς ζῆς μετέβαλον. Μαζάρης δὲ μετὰ
 τῆτο ἔπειπε ἐς τὴν Κύμῳ ἀγγέλοις, ἐκδιδο-
 ναὶ κελύων Πακτύῳ· οἱ δὲ Κυμαῖοι ἐγνωσά-
 συμβουλῆς πέρι ἐς θεὸν αἰῶσαι ὅτι ἐν Βραγχιδίῃ-
 σι. ὡς γὰρ αὐτοὶ μαθητὴν ἐκ παλαίου ἱδρυμέ-
 νον, τῷ Ἰωνέσι τε παύρτες καὶ Αἰολέες ἐώπουν χρε-
 εῶσαι. ὁ δὲ χῶρος ἐστὶ, ὅτι τῆς Μιλησίου ἡ-
 Παυόρμου λιμένος. Πέμφαιτες ὦν οἱ Κυμαῖ-
 οὶ ἐς περὶ Βραγχιδίας θεοπορεύσας, ἥρως τε καὶ 10
 Πακτύῳ ὁκρίον τι ποιεόντες, θεοῖσι μέλλουσιν
 χρεῖσθαι. ἐπειρωτῶσι δὲ σφὶ ταῦτα χρηστέ-
 ον ἐγρέτο, ἐκδιδοῖναι Πακτύνι Πέρσῃσι. Ταῦ-
 τα δὲ ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, ὁρμέ-
 ατο ἐκδιδοῖναι· ὁρμεωμένων δὲ ταῦτη τῆς πληθ-
 ος, Ἀριστόδικος ὁ Ἡρακλείδου, αἰὲρ τῆς ἀσ-
 ἐων δόκιμος, ἔσχε μὴ ποιῆσαι ταῦτα Κυμαί-
 οισι, ἀπιδέον τε τῶν χρησμάτων, καὶ δαχέων τοῖς θε-
 οπορεύσας οὐ λέγειν ἀληθῆος. ἐς δὲ, πᾶν ἄνθρωπον πε-
 ρὶ Πακτύῳ ἐπειρωτῶμενοι, ἦσαν ἄλλοι θεοπορεύ- 20
 ται, τῶν καὶ Ἀριστόδικος ὡς. Ἀπικυμένων δὲ
 ἐς Βραγχιδίας, ἐχρηστέαζον ἐκ παύρων Ἀ-
 ριστόδικος, ἐπειρωτῶν τὰς, ὡς ἴαξ, ἦλθε παρ'
 ἡμᾶς ἰκέτης Πακτύνος ὁ Ἀυδοῦ, φεύγων θάνατον
 βίαν παρὲς Περσῶν· οἱ δὲ μιν ἔχαιτόν τε, παρ-
 εῖναι κελύουσιν Κυμαῖοις. ἡμεῖς δὲ δειμαίνον-
 τες τὴν Περσῶν δύναμιν, ὅτι ἰκέτην ἐς τοῦδε οὐ τε-
 πολμήκαμεν ἐκδιδοῖναι, πρὶν αἰεὶ δὲ ἀπὸ σέυ ἡμῖν
 δηλωθῇ ἀτρεκέως ὅτι τερατοειώμεν. ὁ μὲν ταῦ-
 τα ἐπειρώσας· ὁ δὲ αὐτὸς ὅτι αὐτὸν σφίσι χρησμάτων 30
 ἔφαμε, κελύων ἐκδιδοῖναι Πακτύνι Πέρσῃ-
 σι. παρὲς ταῦτα ὁ Ἀριστόδικος ἐκ παρρησίας ἐ-
 ποίει τὰς· περὶ ὧν ὅτι μοι κύκλω, ἔχαιρες τοῦς
 εἰρητοῖς, καὶ ἄλλα ὅσα ἐν νουοβλήματι ὀρίσθαι
 γνῆα ἐν τῷ νῶ. ποιεόντες δὲ ἀντὶ ταῦτα, λ-
 γεται φωνῶν ἐκ τῆς ἀδύτου γνῆσθαι, φέρουσαι
 μὲν πρὸς ὅτι Ἀριστόδικον, λέγουσαι δὲ τὰς,
 Ἀνοσιώτατε αἰθερόπων, τί τὰς πολμᾶς ποιε-
 εις; τοῖς ἰκέταις μου ἐκ τῆς νῆος κεραίσεις; Ἀριστό-
 δικον δὲ ἐκ δόρῃσας, παρὲς ταῦτα εἰπεῖν, ὡς 40
 ἴαξ, αὐτὸς μὲν οὕτω τοῖσι ἰκέτησι βοηθεῖς, Κυ-
 μαῖοις δὲ κελύεις ὅτι ἰκέτην ἐκδιδοῖναι; ὅτι δὲ αὐ-
 τὸς ἀμείψασθαι τοῖςδε, Ναὶ κελύω, ἵνα γὰρ ἀσ-
 βήσαντες, γῶσον δόλοισιν, ὡς μὴ πολλοὶ πᾶ-
 ρι ἰκετῶν ἐκδύσιος ἔλθοιτε ὅτι δὲ χρηστέον.

Ταῦτα

le pereatis, neque deinde oraculum hoc de reddendis vestris supplicibus laceffatis,

Et iam inde Lydi omnem vitę rationem
 commutarunt. Deinde Mazares nun-
 cios Cumam misit qui Pactyam repo-
 sicerent. Cumæi vero consilio inito sta-
 tuerunt ad deū apud Branchidas referē-
 dum quid facto opus esset. Erat enim il-
 lic oraculum peruerustū quo Æoles Io-
 nesq; cōmuniter vti consueuerāt. Ora-
 culum hoc in Milesiorū agro est sitū su-
 pra Panormū portum. Missis igitur ad
 Branchidas cōsultoribus, rogabāt quid-
 nam facientes hac in re deō gratificaturi
 essent. Consulenti bus respondebatur
 Pactyā Persis esse permittendum. Quę
 quum relata audirent Cumæi, putaue-
 runt oraculo acquiescendū, Pactyamq;
 reddendum. Ceterū quum huc bo-
 na pars propensa esset, Aristodicus,
 Heraclidis filius, vir inter ceteros Cu-
 mæos clarus, seu oraculo parum fidens,
 siue ipsos consultores oraculi respon-
 sum non recte perferre existimans, con-
 stanter obstabat quominus oraculo Cu-
 mæi obtemperarent. Vnde factum est
 vt iterum de Pactya interrogaturi alii
 mitterentur sacerdotes cōsultores, inter
 quos ipse quoque Aristodicus erat. Hi
 quum ad Branchidas peruenissent, v-
 nus ex omnibus Aristodicus consulebat
 oraculum, sciscitans in hæc verba, O
 rex, venit ad nos supplex Pactyas Lydus,
 mortem fugiens violentam: Persę eun-
 de reposcentes, iubent Cumæos homi-
 nem dimittere. Nos Persarum poten-
 tiam formidantes, tamen supplicem
 nondū reddere ausi sumus, donec intel-
 ligeremus ex te indubitato quid facere
 nos conueniret. Hunc in modū scisci-
 tanti Aristodico, idē rursus respondeba-
 tur quod priores retulerant, nempe Pa-
 ctyam Persis permittendum. Post hæc
 Aristodicus tale quippiā de industria ag-
 greditur: Templū circumiens, passerēs
 aliasque auiculas quę forte in templo i-
 stic nidulabantur, ē nidis exemit. Quę
 quum illc faceret, memorant vocem
 ex adyto auditam quę ad Aristodicum
 ferretur, atque huiusmodi quędam so-
 naret, Hominum scelestissime, quę-
 nam libido te incessit vt auderes meos
 supplices diripere? Aristodicū nihil du-
 bitasse ad hunc modū respondere, Tu-
 ne rex sic auxilium fers supplicibus, &
 Cumæos iubes supplicem Pactyam
 tradere Persis? Cui deus respondens,
 Equidem, inquit, iubeo vt impii ma-

CLVIII

CLIX

1 Cumæi, Pactyam tradere decreuerant. vel, in animo habebant. Quum autem vulgus hoc decreuisset, Aristod.

CLX

Porro ubi responsum hoc postremum relatum audiuerunt Cumæi, neque volentes Pactyam Persis tradere interimendum, neque eundem penes se detinendo, Cypri ad ciuitatis suæ expugnationem excitare, hominem ablegant in Mitylenam. Mitylenæi, quum Mazares subinde per nuncios Pactyam flagitaret, paciscuntur pro certa mercede mittendum: quod tamen nolim indubitato asseuerare, quandoquidem non fuit persoluta. Cumæi, cognoscentes ea quæ circa Pactyam à Mitylenæis gesta essent, misso ad Lesbum nauigio, Pactyā deportant in Chium. Indidit vero ex Mineræ tutelaris deæ templo violenter raptus, à Chiis redditur. Reddiderunt autem pro Atarnei mercede: Atarneus autem locus est Mysiæ, eregione Lesbi situs. Et sic quidem in custodia Persæ habebant Pactyam, ut Cyro quum primum liceret traderetur. Atque multo exinde tempore, Chiorum nullus ex Atarneis neque molis libabat hordeaceis deo cuiquam, neque secundæ mensæ fructibus inde decerptis utebatur. Breuiter omnia à sacrorum usu remouebantur quæ ex agro illo prouenerent. Postquàm vero Pactyasiam à Chiis traditus fuit, Mazares mox in illos castra promouit qui vna cum Pactya Tabalū oppugnassent: & partim Prienienses subegit, partim Mazandri campum incurrauit, frumentationem militibus faciēs: Magnesium etiam pari modo. Postremo Mazares morbo correptus, vita defungitur. ¶ In defuncti vero locum suffectus Harpagus, & ipse Medus: nimirum quem Medorum tyrannus Astyages indignis epulis exceperat, quique Cypri in regni potestatem inuexerat. Hic, inquam, à Cyro institutus dux, simulatque in Ioniam venit, vrbes ductis aggeribus cepit. Nam ubi moenia ciuesque undique exercitu clausisset, aggere ad murum obiecto *citra negotium* expugnabat: atque sic Phocæa prima Ionum ciuitate peritita est. ¶ Hi Phocenses, primi Græcorum longis nauibus visiferuntur: Adriamque simul & Tyrheniam, Iberiam atque Tartessum occupauerunt. Nauigiis autem prestantur non rostratis, sed penteconteris, hoc est lembis quinquagenum, remorum. Hi quum primum Tartessum venissent, grati admodum fuerunt regi, cui nomen erat

CLXI

CLXII

CLXIII

Ταῦτα ὡς ἀπερχομένη ἤκουσαν οἱ Κυμῆοι, ὅπου
λόγῳ οὔτε ἐκδόντες ἀπολέσθαι, οὔτε παρ' ἐ-
αυτοῖσι ἔχοντες πολιορκεῖσθαι, ἐς Μιτυληνὴν
αὐτὸν ἐκπέμποισι. οἱ δὲ Μιτυληναῖοι, ὅτι πῶμα
ποτρὸς τῆς Μαζάρους ἀγγελίας ἐκδιδόναι τὸν Πα-
κτύνην, παρὲς κἀλάζοντο ὅτι μαδῶ ὁσφρῆ. οὐ
γὰρ ἔχω τὸ πόμα εἰπεῖν ἀτρεκέως· οὐ γὰρ ἔτελε-
ώθη. Κυμῆοι γὰρ ὡς ἔμαθον ταῦτα, ὡρῶν με-
τα ἐκ τῆς Μιτυληνῆς, πέμψαντες πλοῖον ἐς
Λέσβον, ἐκχεμίζουσι Πακτύνην ἐς Χίον. ἐνθα-
πὲν δὲ ἔξ ἱερῷ Ἀθηνᾶς πουλίουχου ἀποπα-
σθεῖς, ὑπὸ Χίων ἔξεδόθη· ἔξεδδσαν δὲ οἱ Χίοι
ὅτι τὰς Ἀτάρνει μαδῶ· τῆ δὲ Ἀτάρνειος τού-
του ἐστὶ χώρος τῆς Μιῆς, Λέσβου αἰτίας. Πα-
κτύνην μὲν νῦν παρὰ δὲ δῶκε οἱ Γέροισι εἶχον ἐν
φυλακῇ, θέλοντες Κύρῳ ἀποδέξαι. αὐτὸ δὲ χε-
νός· οὐδ' ὅτι οὐλός, ἡρόδοτος, ὅτι Χίων ὁσφρῆς
ἐκ τῆς Ἀτάρνειος τούτου, οὔτε οὐλὰς κερῶν πρὸς
χρῶν ἐποίησε τοῖς ὁσφρῆσι, οὔτε πέμματ' ἐπέσ-
σετο καρπὸν τῆς ἐνθαπνῆς, ἀπείχετο τε τῆς πρὸς
τῶν ἱερῶν τὰ πόμα ἐκ τῆς χώρης ταύτης γινόμε-
να. Χίοι μὲν νῦν Πακτύνην ἔξεδδσαν. Μαζάρ-
ους δὲ μετὰ ταῦτα ἐστρατεύετο ὅτι τοῖς συμπολι-
ορκήσας Τάβαλον. καὶ τὸ μὲν, Πεινήας
ἔξινδρα ποδίσσας· τῆ δὲ, Μαγαδρου πεδίον
πρὸς ἐπέδραμε, λήϊον ποδίσσας τὰς στρα-
ταῖς Μαγνησίην δὲ ὡσαύτως. μετὰ δὲ ταῦτα, αὐτί-
κα νύμφη τέλει τῇ. Ἀποθαλόντος δὲ τούτου,
Ἀργαῖος κατέβη ἀφ' ὁδοῦ τῆς στρατηγίας, γέ-
νος καὶ αὐτὸς ἐὼν Μήδης, τὸν ὁ Μήδων βασιλεὺς
Ἀρτάκης αἰόμενος τραπεζῇ ἔδασε, ὃ τὰς Κύρῳ
τῶν βασιλῆων συνατρεγασάμενος. οὐδ' ὡς ἡν-
τίπερ ὑπὸ Κύρῳ στρατηγὸς ἀποδέχεται, ὡς ἀπ-
ήκετο ἐς τὴν Ἰωνίην, αἶρεται πόλιος χώμασι. ὅ-
πως γὰρ τειχέρας πεινήσει, ὃ ἐνθαπνῆς χώμα-
τ' ἔχων πρὸς τὰ τείχεα ἐπόρρει. πρῶτη δὲ Φω-
κίη Ἰωνίης ἐπεχείρησε. Οἱ δὲ Φωκίαιες οὔτινα να-
πλήσι μακρῇσι πρῶτοι Ἑλλήων ἐχρήσαντο, καὶ
πὺν τε Ἀδρίην καὶ τὴν Τυρρηνίην καὶ τὴν Ἰόνον καὶ τὴν
Ταρτησὸν· οἱ εἰσι οἱ κατὰ δὲ ξαντες. ἐκαστὸν οὖν
ἵδου στρατὸν ἵδου, ἀλλὰ πεντηκοντέρισι. ἀπ-
ήκετο ὅτι ἐστὶ Ταρτησὸν, πρὸς φιλέας ἐχρῶντο τὰς
βασιλείας τῆς Ταρτησίων, τὰς οὐνομα μὲν αὐτῶν

42

40

1 Haud enim possum id certo dicere, quum res ad exitum perducta non fuerit. 2 Neque bellaria ex fruge inde collecta pinsebantur. Denique omnia &c. 3 Illo in prædam suis militibus expósito: Magnesi. 4 Cypri ad regnum obtinendum adiuuauerat. Hic, &c. 5 Postquam enim ciues intra moenia compulerat, aggere &c. 6 Phocæam primam Ionum ciuitatem oppugnauit. Hi Phoc. 7 Longinquis nauigationibus vsi sunt: Adr. 8 Ostenderunt. vel, Patrefecerunt.

Ἀργανθώνιος· ἐτυράνδου δὲ Τάρτηας οὐ γὰρ
 κρινταί· τε, ἵβισσε δὲ πόλιν, εἴχουσι καὶ ἑκατὼν. τῶ-
 τω δὲ τῶ ἀνδρὶ παροσφιλέες οἱ Φωκαεῖς οὕτω δὴ
 πείθοντο, ὥς τὰ μὲν παρὰ σφί· σφέας ἐκλιπόντας
 Ἰωνίῳ, ἐκέλευε τῆς ἐαυτοῦ χώρας οἰκῆσαι ὅκου
 βούλονται· μετὰ δὲ, ὥς τὸ πρὸς ἐπιτε τῶν Φω-
 καεῖς, ὁ δὲ πυθώμενος τὸν Μῆδον παρ' αὐτοῦ ὥς
 αὐτοῖσι, ἐδίδου σφι χρήματα πείχους πενταλέ-
 σται τὴν πόλιν. ἐδίδου δὲ ἀφαιδῶς· καὶ γὰρ ὅ-
 ἢ πενταλέσ τῶ τείχεος· οὐκ ὀλίγοι γὰρ οἱ εἰσι· τῶ-
 πο δὲ πόλιν, λίθων μεγάλων, καὶ δὲ σιναρμοσμέ-
 νων. Τὸ μὲν δὲ τείχος τοῖσι Φωκαεῶσι τρέψα-
 ποιῶν δὲ ἔξεποιήθη. ὁ δὲ Ἀρπαγὸς ὥς ἐπήλασε τὴν
 στρατιάν, ἐπολιόρκει αὐτοῖς, παροσχομένης ἐ-
 πεα ὥς οἱ καταχεῖν εἰ βούλονται Φωκαεῖς παρμα-
 χῶνα εἶνα μοῖων τῶ τείχεος ἐρεῖψαι, καὶ οἰκῆμα
 ἐν καπρῶσαι· οἱ δὲ Φωκαεῖς, περὶ μεκτέοντες τῇ
 δουλοσύνῃ, ἔτασαν θέλειν βουλόμεσθαι ἡμέ-
 ριον μίλον, καὶ ἐπεισὶ ἀποκρινέεσθαι. ἐν ᾧ δὲ
 βουλόμεσθαι αὐτοῖς, ἀπαγαγεῖν ἐκείνους ἐκέλευον
 τὴν στρατιάν ἀπὸ τῶ τείχεος. ὁ δὲ Ἀρπαγὸς ἔ-
 φηεῖδέναι μὲν δὲ τὰ ἐκείνοις μίλλοιεν ποιεῖν, ὅμως
 δὲ σφι παρίεναι βουλόμεσθαι. ἐν ᾧ ὦν ὁ Ἀρ-
 παγὸς ἀπὸ τῶ τείχεος ἀπήγαγε τὴν στρατιάν, οἱ
 Φωκαεῖς ἐν τούτῳ· καὶ ἀπαπαντες τὰς πέντη-
 χντῆρας, ἐς θεῶν τοῖς τέχνη καὶ γυναικας καὶ ἑπι-
 πλα πόλιν, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ
 τῶ ἱερῶν, καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα, χωρὶς ὅτι
 χαλκὸς ἢ λίθος ἢ γράφῃ ἦν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα
 ἐσθλῆτες, καὶ αὐτοῖς ἐσβαῖτες, ἐπλεον ὅπτι Χίου.
 τὴν δὲ Φωκαίῳ ἐρμωπεῖται ἀνδρῶν ἑσχον οἱ Πέρ-
 σαι· οἱ δὲ Φωκαεῖς, ἐπεὶ περὶ Χίου τὰς νῆ-
 σους τὰς Οἰνούσας καλεομένης οὐκ ἐβούλευντο
 ὠνδύμενοισι πωλέειν, δεισόντες μὴ αἱ μὲν ἐμ-
 ποριοὶ ἡρῶνται, ἢ δὲ αὐτέων ἡσος ἀποκλησάτῃ,
 τὸ πρὸς εἶνεκα, πρὸς ταῦτα οἱ Φωκαεῖς ἐσέλθοντο
 ἐς Κύριον. ἐν γὰρ τῇ Κύρῳ εἴχουσι ἔτεσι πρὸς τε-
 ρον τῶντων οὐκ ἔο παρὰ τοῦ ἀνέστησαντο πόλιν τῇ οὐ-
 νομα ἦν Ἀλαλίη. Ἀργανθώνιος δὲ τῇ καὶ τῇ
 τετελευτήκει. ἐλθόντων δὲ τὴν Κύριον, παρὰ
 τὰ καὶ ἀπὸ τῶν εἰσὶ ἐς τὴν Φωκαίην, κατεφόνδ-
 σαν τῶν Περσέων τὴν φυλακὴν, ἢ ἐφ' ὅπως πα-
 ραδεδάμεν παρὰ Ἀρπαγὸς τὴν πόλιν. μετὰ
 δὲ, ὥς τὸ πρὸς ἐξέρχασθαι, ἐποιήσαντο ἰσχυρὰς
 καταράς παρὰ ἀπολειπομένης ἐαυτοῦ τῶ στόλου.
 πρὸς δὲ

καὶ αὐτοῖς
 σπυγῆς

Arganthonio, quique iam octoginta an-
 nis Tartessiorum regno prae fuerat. Vi-
 xit autem annos centum viginti. Atque
 Phocenses Arganthonio ista occasio-
 ne redditi sunt amici, quod videlicet
 Phocenses Ioniam relinquentes, iussit
 in sua ditione sedes deligere ubicunque
 illis liberet. Verum quum hoc non per-
 suasisset Phocensibus, intelligeretq; in-
 terim Medum in eos exercitum duce-
 re, pecunias numeravit liberaliter. Si-
 quidem ipsius muri ambitus non pau-
 corum est stadiorum, totusque à maius-
 culis lapidibus, iisque affabre concin-
 natis. Et murus quidē ille à Phocensi-
 bus hoc pacto fuit constructus. Porro
 Harpagus exercitum promouens, vr-
 bem oppugnauit: quū postulasset prius
 sibi sat esse, si vellent Phocenses vnum
 duntaxat muri propugnaculum demo-
 liri, vbi habitationem extrueret, cetera
 illis se permitturum intacta. Phocenses fer-
 uitutum auersantes, responderunt di-
 em vnum se ad consultandum sumptu-
 ros: sed interim dum consultaretur, il-
 lum exercitum ab vrbe iuebant ab-
 ducere. Harpagus autem, quanquam se
 scire diceret quid facturi essent, tamen
 se illis vt consultarent permittere. Simul
 atque igitur ille exercitum abduxit,
 Phocenses continuo lembos instruxe-
 runt, quibus liberos vna cum vxoribus
 atq; supellectile vniuersa imponent:
 ad hanc statuas quoq; templorum & ce-
 tera donaria, nisi quae vel ferrea vel lapi-
 dea aut denique picta essent, & reliqua
 omnia imposuerunt. quas & ipsi conscē-
 dentes, soluerunt, traieceruntque in
 Chium. Phociam autem iam desertam
 hominibus occupauerunt Persae. Pho-
 censes autem, quū ipsis Chii insulas quae
 OEnusae vocantur, licitantibus addicere
 nollent, metuentes ne illuc emporium
 transferretur, obque hanc causam hae
 eorum insula excluderetur, concesserunt
 in Cynrū. Hic enim iam ante viginti an-
 nos ciuitatē ex vaticinio condiderant,
 nomine Alaliam. Interea autem Argan-
 thonius fatis concesserat. Porro Cynrū
 traiecturi Phocenses, prius diuerterunt
 Phociam, praesidiaq; illic Persarū quae
 ab Harpago forte custoditae causa relicta
 fuerant, trucidarunt. Quibus patratīs,
 quotquot ex classica sodalitate supero-
 rant, cōmuni cōsilio sese mutuis execra-
 tionibus dirisq; deuotionib; astringunt.

CLXIV

CLXV

1 Phocenses huic viro adeo fuerunt accepti, vt primum quidem ipsos relicta Ionia quam vellent suae regionis partem incolere iusserit: deinde vero quum id non persuaderet, & ex illis audiret Medi vires crescere, pecuniam illis ad vrbe muro circumvallandam dedit: & quidem large. Siquidem &c. 2 Proposuisset illis. 3 Diras atroces imprecari sunt omnibus suae classis qui illis remanerent.

¹ Ad hæc grande saxum in mare demergunt, iuramentoque confirmant non prius se de repetenda patria cogituros, quam saxum vadis imis leuatum renarit. ² Commodum vero, profectioem molientibus, plusquam medietatem desiderii cepit ingens paterni soli morumque Phocensium: & plerique etiam violato iuramento remigrarunt in Phocæam: alii autē iuriurando satisfaciētes, soluentesque ex OEnusis, Cynrū recta petierunt. Quo quum appulissent cōmuniter habitarunt vna cum superioris temporis colonis, annis quinque, sacraque crexerunt. Ceterum quum iam vicinos circūquaque hostili more popularentur, communi sententia bellum in eos adornant Tyrreni atque Carthaginenses, utriusque sexaginta nauibus instructi. Phocenses ex aduerso sexaginta & ipsi naues milite implent, obuiamque illis procedunt in mare quod appellatur Sardonium. Commissa nauali pugna, Phocensibus Cadmea quædam contigit victoria. nam quadraginta illis naues perierunt, reliquæ viginti contusis rostris factę inutiles. Regressi igitur Alaliam, sumptis liberis vxoribusque, atque reliquis facultatibus quantas naues ferre poterant, relicta Cynro, demigrarunt Rhegium. Verum ē nauibus illis quæ perierant, quotquot homines in Carthaginensium Tyrrenorumque manus peruenerunt, (capti enim pluri) hi omnes protracti ē nauibus, lapidibus obruebantur. Deinceps vero quæcunque ex Agyllensium vel pecoribus vel iumentis atque hominibus locum illum accedebant, vbi Phocenses lapidati fuerant, continuo ³ morbida fiebant, stupore atque igne corripiebantur sacro. Quare Agyllenses Delphos miserūt, volentes cōmillum illud expiare. Pythia hæc iussit facere, quæ etiam nunc ab Agyllæis obseruantur. nā & iusta illis persoluūt magnifice, & gymnicū celebrant certamen. Et Phocenses quidem huiusmodi fato vti sunt. Illi autem qui hinc progressi Rhegium confugerant, ciuitatem condiderunt in agro OEnotriæ quæ nunc appellatur ⁴ Hyela. Atque Phocensium in Ionia res sic habent. ¶ Simile quiddā accidit Teiis, quos simul-

πρὸς δὲ ταύτησι, καὶ μύδρον σιδήρεον κατεπόντε-
σαν· καὶ ὡμοπαίμην τῶν ἐν Φωκαίῳ ἔξεν, τῶν ἢ
δὲ μύδρον τῶν αἰαφῆαι. γελοιοῦν δὲ αὐτῶν
ὅτι τὴν Κύρνον, ὑπὸ ἡμίσεας τῶν ἀστῶν ἔλαβε
πόρος τε καὶ οἶκος τῆς πόλεως, καὶ τῶν ἡγεῶν τῆς χώ-
ρης· ψευδοὶ δὲ ἡμιόμοι, ἀπέπλεον ὁπίσω ἐς
τὴν Φωκαίην· οἱ δὲ αὐτῶν ὄρκοι ἐφύλασσον, ἀ-
εργήντες ἐκ τῶν Οἰνουσίων, ἐπλεον. Εἰπέτε
ὅτι ἐς τὴν Κύρνον ἀπῆκοντο, οἶκον καὶ μετὰ τῶν
πρὸς τὴν ἀπικαμένων, ἐπὶ ἑτα πέντε· καὶ ἐπὶ ὁ-
δρῶσαντο. καὶ ἄρτι γὰρ ἦδη καὶ ἔδερν τὸς ποιεῖ-
καὶ ἀπὸ τῶν· στρατιῶνται ὧν ἐπὶ αὐτοῖς καὶ ὡ-
λόγη χρησάμενοι Τυρσηνοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, καὶ
ἐκατεροὶ ἐξήκοντα. οἱ δὲ Φωκαῖες, πληρώσαντες
καὶ αὐτοὶ τὰ πλοῖα, εὐντα διεθμόν ἐξήκοντα, αἰτία-
ζον ἐς τὸν Σαρδόνιον καλεόμενοι πέλαγος. συμ-
μισγόντων δὲ τῇ ναυμαχίῃ, Καδμείη τις νίκη πῖσι
Φωκαῖσι ἐγένετο. αἱ μὲν γὰρ πεπαισμένοι σφίσι
ἦν διεφθάρησαν, αἱ δὲ εἰς αἱ ποιεῖσιν ἦσαν ἀ-
χρηστοί. ἀπεσφάφατο γὰρ τὸς ἐμβόλους. κατα-
πλώσαντες δὲ ἐς τὴν Ἀλαλίην, ἀέλαβον τὰ τέ-
κνα καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κτήσιν ὅσην οἱ αἱ
τε ἐχόντο αἱ ἦν σφίσι ἀγνῶν· καὶ ἐπειτα ἀφέντες
τὴν Κύρνον, ἐπλεον ἐς Ρήγιον. Τῶν δὲ ἀφ-
φθάρσεων ἐπὶ τὸς ἀνδρας οἱ τε Καρχηδόνιοι καὶ
οἱ Τυρσηνοὶ ἐλαχόν τε αὐτῶν πολλὰ πλείους, καὶ
τότοις ὄξα λαχόντες κατέλωσαν. μετὰ δὲ Ἀγυλ-
λαίοις πᾶσι τὰ παλαιότερα ἐν χώρῃ ἐπὶ τῶν Φω-
καῖς καταλυσθέντες ἐκίατο, ἐγένετο ἀφασ-
φα καὶ ἐμπροσθεν ἀπὸ πλοῦτος ὁμοίως πρὸς βατα
καὶ ὑποζύγια, καὶ ἄλδεσποι. οἱ δὲ Ἀγυλλαῖοι ἐς
Δελφούς ἐπεμπον, βουλομένοι ἀκείσασθαι τὴν ἀ-
μαρτίαν. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευσε ποιῆσαι
καὶ νῦν οἱ Ἀγυλλαῖοι ἐπὶ ὅτι τελέοισι. καὶ γὰρ ἐνα-
γίζοι σφίσι μεγάλως, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ὅτις αἱ
σι. καὶ οὐ τοι μὲν τῶν Φωκαίων τοιοῦτα μέρη διε-
χρήσασθαι. οἱ δὲ αὐτῶν ἐς Ρήγιον καταφυγόντες,
ἐπὶ τὴν ὁρμώμενοι, ἐκτίσαντο πόλιν γῆς τῆς Οἰ-
νωτένης ταύτης, ἥτις νῦν Ὑέλη καλεῖται. ἐκπι-
σαν δὲ ταύτην, πρὸς ἀνδρὸς Ποσειδωνίῃ τεω μαθόν-
τες ὡς δὲ Κύρνον σφίσι ἡ Γυθίη ἐχρησε κτήσας, ἥρων ἐ-
οῖτα, ἀλλ' οὐ τὴν ἦσαν. Φωκαῖς μὲν νῦν πέρι τῆς
ἐν Ἰωνίῃ οὕτω ἔσχε. Παρὰ πλείους δὲ τού-
τοι καὶ Τηίοι ἐποίησαν· ἐπεὶ τε γὰρ σφῶν

¹ Ad hæc ferri massam candentem in mare proiecerunt, seque non prius Phocæam reuersuros iurauerunt quam hæc massa emergeret. Commod. &c. Hæc autem verba, Saxum vadis imis leuatum renarit, sumpsit Vallæ ex Horatio. ² At quum Corficam nauigarent, maiorem illorum partem desiderium ac commiseratio cepit ipsius vrbis, ac sedii suæ regionis. Quare violato iureiurando Phocæam remearunt. Alii autem iur. ³ Mente alienabantur. ⁴ Hyela Eam autem condiderunt, à quodam Posidoniæ edo-
cti, Pythiæ oraculo iussos fuisse Cynrum condere, qui heros esset, non ipsam insulam. Atque Phoc.

ἔλεχόμενα τὸ πύχον Ἀρπαγός, ἐσβαίντες πό-
 ρες ἐς τὰ πλοῖα, οἵχοντο πλέοντες ὅτι τῆς Θρηκί-
 ης. καὶ ἐνθαῦτα ἔκτισαν πόλιν Ἀβδηρα· τὴν
 παρ' ἑτέρους τούτων Κλαζομήσιος Τιμήσιος κτίσας,
 οὐκ ἀπώνητο, ἀλλ' ὑπὸ Θρηκίων ἐξελαθείς, πι-
 μάς νῦν ὑπὸ Τηίων ἐν Ἀβδηρησι ὡς ἦρως ἔ-
 χει. Οὗτοι μὲν νῦν Ἰώνων μοῦνοι τὴν δουλο-
 σιῶν οὐκ αἰεχόμενοι, δ' ἐλίπον τὰς πατερίδας.
 οἱ δ' ἄλλοι Ἰῶνες, πλείω Μιλησίων, διὰ μά-
 χης μὲν ἀπικέατο Ἀρπάγω, κατὰ δ' οἱ ἐκλι-
 πόντες· καὶ αἱσφρες ἐγρόντο ἀγαθοί, παρ' ἑτῆς ἐω-
 τῆς ἕκαστος μαχόμενοι· ἑσπεύοντες δὲ καὶ ἀλόν-
 τεσ, ἔλθον· κατὰ χώρην ἕκαστος, καὶ τὰ ὅππια σ-
 σόμενα ἐπετέλεον. Μιλησιοὶ δὲ (ὡς καὶ παρ' ἑτε-
 ροῖς μὲν εἴρηται) αὐτὰ Κύρῳ ὄρκιον ποιησάμενοι,
 ἡσυχίην ἄγον. οὕτω δὲ δούτερον Ἰωνίῃ ἐδεδού-
 λωτο. ὡς δὲ τοῖς ἐν τῇ ἡγεσίᾳ Ἰῶνας ἐχειρώσα-
 το Ἀρπαγός, οἱ τὰς νήσους ἔχοντες Ἰῶνες, κατ-
 ἀρρώδησαντες ταῦτα, σφέας αὐτοὺς ἐδούσαν Κύ-
 ρῳ. Κεκακωμένων δὲ Ἰώνων, καὶ συλησμέ-
 νων ὁσὲν ἦσαν ἐς τὸ Γαλιώνιον, σωθαίονεσι γνῶ-
 μὴν Βίατος ἀνδρα Πεινήεα ἀποδίδεσθαι Ἰῶσι
 χρησιμωτάτην, τῇ εἰ ἐπείθοντο, παρείχετο ἄν-
 σφι δ' ὁραμονέειν Ἐλίων μάλιστα· ὅς ἐκέλευε
 χρίνῳ ἑσπέρῳ Ἰῶνας ἀεργήτας πλέειν ἐς Σαρδόν,
 καὶ ἐπειτα πόλιν μίαι κτίξιν πόρτων Ἰώνων. καὶ
 οὕτω ἀπαλαχθέντας σφέας δουλοσσιῶν, δι-
 ὁραμονήσειν, νήσων τε ἀπασιῶν μεγίστην νεμομέ-
 νοις, καὶ ἀρχόντας ἄλλων. μόνουσι δὲ σφι ἐν τῇ
 Ἰωνίῃ οὐκ ἔφη εὐορᾶν ἐλθεῖν ἐπὶ ἐσπέρῳ, αὐ-
 τη μὲν Βίατος τῷ Πεινήεος γνώμη ὅτι διεθαρ-
 μύουσι Ἰῶσι γυρομένη. χρηστὴ δὲ, καὶ ὡρὴν ἡ δ' ἔ-
 φθαρῶναι Ἰωνίην, Θαλέω ἀνδρὸς Μιλησίου ἐγέ-
 νετο, αἰέκεθεν γῆρος ἐόντος Φοίνικος· ὅς ἐκέλευε
 ἐν βουλῇ τεῖον Ἰῶνας ἐκτῆσθαι· τὸ δ' ἔτι ἐν Τέῳ.
 Τέῳ γὰρ μέσον ἐστὶ Ἰωνίης. τὰ δ' ἄλλας πόλεις οἰ-
 κησάμενος, μηδὲν ἦσαν νομίζεσθαι, κατὰ δ' εἰ δὴ μοι
 εἶεν· ἔγωγε μὲν δὴ σφι γνώμας τοιαύτας ἀπεδέξαμην.

44

Ἀρπαγός δὲ καταστρεφάμενος Ἰωνίην, ἐποίησε
 στρατήν ὅτι Κάρας καὶ Καυνίους καὶ Λυκίους, ἅμα

ἀγόμενος

atque aggerum beneficio cepisset Har-
 pagus, omnes conscensis nauibus tra-
 iecerunt in Thraciam, ibidemq; urbem
 condiderunt Abdera, cuius fundamen-
 ta prius iecerat Temesius Clazome-
 nius: sed nihil pro hac sua opera fru-
 ctus reportans, à Thracibus expulsus
 fuerat: nunc tamen à Teiis apud Abdera
 heroum colitur honoribus. Hi igitur
 Ionum soli seruitutem non ferentes, pa-
 trium solum reliquere. ¹ Verum alii
 Iones, præter Milesios, prælio superati
 tandem, accesserunt Harpago, perinde
 atque illi qui defecerunt, virosque se
 strenuos declararunt, pro suis quisque
 fortiter pugnans. Superati autem & ca-
 pti in sua quisque patria remanserunt:
 eaque quæ imperabantur subibant. Mi-
 lesii qui iam Cyro fœdere astricti erant,
 (quemadmodum superius à me com-
 memoratum est) quietem agebant.
 Hunc itaque in modum Ionia secundo
 in seruitutem fuit redacta. Porro quum
 Ionibus iis potitus esset Harpagus qui
 continentem habitabant, insulani ho-
 rum exemplo conterriti, ultro sese de-
 diderunt Cyro. Iam verò Ionibus, et-
 iam si afflicti, nihilominus sese ad Pan-
 ionium recipientibus, audio Bian-
 tem Prienæum saluberrimum dedisse
 consilium: cui si obtemperassent, licuisset
 Græcorum omnium felicissimos vi-
 uere. Siquidem ille suadebat ut com-
 muni classe soluètes, Sardiniā peterent,
 & ibi vnam ciuitatem omnium Ionum
 construerent. Hoc enim pacto eos ser-
 uitude liberatos feliciter esse victuros, om-
 nium insularum maximā incolentes,
 & ceterarum imperio potientes. Sin au-
 tem manerent in Ionia, nullam inquit
 sibi apparere libertatis spem. Hæc Bian-
 tis sententia ipsis Ionibus subactis prodita
 fuit. Verum Thaleris quoq; sanum illud
 consilium, iam ante subactam Ioniam
 datum, nempe qui iusserit Ionas vnam
 quandam communem curiam habere,
 eamque esse in Teo: propterea quod
 Teos in media esset Ionia: ceteras autē
 ciuitates habitatas, ² nihilominus huic
 parituras quàm aliarum ciuitatum tri-
 bus legibus parerent. Atq; hi quidem
 huiusmodi consilia dederunt. ¶ Har-

CLXII

CLX

CLXI

¹ At ceteri Iones (exceptis Milesiis) prælium quidem & ipsi cum Harpago commiserunt, sicut & qui solum patrium relique-
 runt: seque fortiter gesserunt: pro sua quisque patria pugnantes: sed superati captique, in suis sedibus remanserunt, imperata facien-
 tes. Milesii autem, qui &c. Fortasse tamen possit & aliter exponi ἡμῶν καὶ χώρην. ² Nihilominus eodem loco haberi quo tribus.
 Sed iocundum aliam etiam interpretationem admittit.

ducens Ionas atque Æoles. ¹ Nam Cares ab his oriundi ex insulis progressi sunt in continentem. Olim enim Minoi parebant, appellabanturque Leleges, & insulas habitabant. tributum autem nullum pendebant, quantum equidem possim superiora repetendo è longissimo auditu coniectare: sed ² quum Minos flagitabat, naues ei implebant. ³ Ille felici usus belli successu, multos agros populabatur. Caricæ gentis, omnium quæ illis temporibus claruerunt ingeniosissimæ, memorantur tria inuenta. quippe galeis cristas imponendas primi ostenderunt Cares, clypeis ⁴ signa adiungere, ⁵ postremo lora quoque scutorum excogitauerunt. antea nanq; citra habenas gestabāt quotquot clypeis utebantur, ac balteis duntaxat coriaceis fulcientes, collo sinistroque humero sustinebant. Post Caras vero tempore longo succedente, Diores atq; Iones ex insulis egredientes, in continenti sedes posuerunt. Hanc in modum Cretenses de Caribus referunt. Quanquā his non assentiūtur Cares qui se aborigines atq; indigenas esse memorant, eodemque nomine vsque vsos. atq; apud Mylasios Iouis Carii delubrum ostentant vetustissimum, quo communiter quoque Mysi atque Lydi vtuntur, vt qui Caribus sint germani. Quippe Lydū & Mysum Caris fratres esse dicunt, atque ob id eodem vtuntur fano: at quotquot alterius sunt gentis, etiam si Carum lingua vtantur, non tamen sacro participant. Caunii vero, quantum mihi videtur, indigenæ sunt: et si ipsi se è Creta oriundos affirmant. Linguam sane aut ipsi ad Caricam accommodauerunt, aut Cares ad Caunicam. ⁶ id quod ægre diiudicari posset. At legibus vtuntur cum ab aliis gentibus tum à Carum moribus multum diuersis. Nam apud illos laudatissimum habetur, ⁷ iuuentutem frequenter amoris gratia ad comotationes conuenire, tam viros quam mulieres atque pueros. Sacra principio sibi constituerāt externa, quorū postea pertaxi, quū patriis duntaxat videretur vtendū diis, Caunii ⁸ omnis ætatis sumptis armis, sacerdotem ad Calyndicos vsq; mōtes persequēbātur, fustibus cēdētes,

ἀγρίωνος καὶ Ἰωνίας καὶ Αἰολέας. εἰσὶ δὲ τέτταρες Κᾶρες ἀπὶ νησιῶν ἐς τὴν ἡπείρου ἐκ τῆς ἡσίων. ὁ γὰρ παλαιὸν εἶοντες Μίνω κατήκοι, καὶ καλεόμενοι Λέλεγες, εἶχον τὰς νήσους, φόρον μὲν οὐδέναν ὑποτέλειοντες, ὅσον καὶ ἐγὼ διωκτὸς εἰμι μακρότατον ὀξικέαθαι ἀκρῇ. οἱ δὲ, ὥπως Μίνως δέοιτο, ἐπλήρωον οἱ τὰς νῆας. ἅτε δὲ Μίνω κατεργασμένου γαῖαν πολλὴν, καὶ δὲ τυχεῖοντος τῶν πολέμων, ὁ Καραὶν ὡς ἔθιος λογιμώτατος τῆς ἐθίων ἀπόμεινεν τῶν τῶν ἄμα δὲ χεῖρον, καὶ μακρῶν μάλιστα. καὶ σφι τελέα δὲ δὴν ἔργατα ἐγχετο, πῶσι οἱ Ἕλληες ἐχρησάντο. καὶ γὰρ ὅτι τὰ κραία Λόφοι ὅτι δέεσθαι Κάρεις εἰσὶ οἱ καταδίζαντες. καὶ ὅτι τὰς ἀσπίδας τὰ σημεῖα ποιεῖσθαι. καὶ ὅχαια ἀσπίσι οὐ τοῖς εἰσὶ οἱ ποιηταὶ μὲν παρῶν. τίως δὲ αὐτὸ ὅχαιον ἐφόρεον τὰς ἀσπίδας πόρτες οἱ ὅπως ἐώθεισαν ἀσπίσι χρεῖσθαι, τελευτῶσι σκυπῖνοι οἱ κίχοντες παρῶν τοῖσι αὐχέσι τε καὶ τοῖσι ὀρεῖσι οἱ ὅμοιοι παρῶν μὲν. μετὰ δὲ τὸς Κάρεις, χεῖρον ἔτερον πολλῶν Δωριεῖς τε καὶ Ἰωνες ἐξ ἀνέστησαν ἐκ τῆς ἡσίων, καὶ ἔτι ἐς τὴν ἡπείρου ἀπὶ νησιῶν. καὶ μὲν δὴ Κάρεις οὐ τὰς Κρήτες λέγουσι γινώσκειν. οὐ μὲν τοῖς αὐτοῖς γὰρ ὁμολογεῖται τῶν τοῖσι οἱ Κάρεις, ἀλλὰ ἀνομιζοῖται αὐτοῖς ἐώθει τὸς αὐτοῖς χθονας ἡπειρώτας, καὶ τὰς οὐνόματι τὰς αὐτὰς αἰὲς ἀφ᾽ ἑωυτοῦ τὰς παρῶν. ἀπὸ δὲ κινῶσι δὲ Μυλαῖοι Διὸς Καραίου ἱερὸν ἀρχαῖον, τοῦ Μυσοῖσι μὲν καὶ Λυδοῖσι μέγιστον, ὡς κασιγνήτοις ἐῖσι τοῖσι Κάρσι. δὲ γὰρ Λυδοὶ καὶ δὲ Μυσοὶ λέγουσι εἶναι Κάρους ἀδελφούς. τῶν τοῖσι μὲν δὴ μέγιστον ὅσοι δὲ εἶοντες ἄλλος ἔθνος, ὁ μόνος γὰρ τοῖσι Κάρσι ἐγχεῖται, τῶν τοῖσι δὲ μέγιστον. οἱ δὲ Καῦνιοι, αὐτοῖς χθονες, δοκέειν ἐμοί, εἰσὶ. αὐτοῖς μὲν δὲ ἐκ Κρήτης φασὶ εἶναι. παρῶν χωρήσας δὲ γλῶσσαι μὲν παρῶν δὲ Καραὶν ἔθιος, ἡ οἱ Κάρεις παρῶν δὲ Καυνίαν ἔτι γὰρ οὐκ ἔχω ἀβέβαιος ἀφ᾽ ἑωυτοῦ νόμοισι δὲ χρεῖται καὶ χωρῶν μὲν τοῖσι πολλὸν τῶν τε ἄλλων ἀφ᾽ ἑωυτοῦ καὶ Καραίων. τοῖσι γὰρ καὶ μάλιστα οἱ ὅτι κατὰ ἡλικίαν τε καὶ φιλότητα ἰθαδὸν συγγίεσθαι ἐς πόσιν, καὶ αὐτὰς καὶ γυναιξὶ καὶ παῖσι. ἰδρωθέντων δὲ σφίριων ξεινικῶν, μετ᾽ ἐπειτα ὡς σφίρι ἀπέδδξε, (ἐδίδξε δὲ τοῖσι πατερίαι μόνον χρεῖσθαι θεοῖσι) ἐνδύειν τὰ ὅπλα ἀπὸ τῶν Καυνίων ἡβονδὸν τυφλόντες θούρασι δὲ ἡέρεα, μέχει οὐρανὸν τῶν Καλινδικῶν ἔποντο,

¹ Inter hos autem Cares ex insulis in continentem venerunt. Olim &c. ² Vel, Quum Minos opus erat, naues &c.

³ Quum autem Minos magna ditioe potitus esset, prosperaque in bello fortuna vteretur, longe Carica gens supra omnes alias celebris erat. Tribusque rebus quas illi excogitabant, vsi sunt Græci. Quippe gal. ⁴ Vel, insignia, picta videlicet. ⁵ Anfas quoque sicut excog. Antea nanque absque ansis gestab clypeos quicunque illis vii soliti erant colloque & dextro humero circumpositos vinculis coriaceis tenentes agitabant. Post Caras &c. ⁶ Haud enim certo diiudicare possum. ⁷ Prout ferunt gradus ætatum, & amicitia intercedit, ad comotationes turmatim conuenite viros, mulieres ac pueros. ⁸ Sumptis armis petulantior æream ferientes hastis, ad Calynd. vsque montes perueniunt,

καὶ ἔφασαν ἐκβάλλειν τὰς ξεινικὰς θεοὺς. καὶ οὐ-
 τοὶ μὲν τρεῖς ποιοῦντο τοιοῦτοι χρέωνται. Οἱ δὲ Λύκιοι
 ἐκ Κρήτης πῶρχα ἄν γε γένεσσι· τὴν γὰρ Κρήτιον
 εἶχον τοπαλαὸν πᾶσαι βαρβαροί. διενειχθέν-
 των δὲ ἐκ Κρήτης πρὸς τῆς βασιλικῆς τῆς Εὐρώπης
 παίδων, Σαρπηδόου τε καὶ Μίνω, ὡς ἐπεκράτησε
 τῆς αἰσῆς Μίνως, ἔξελασε αὐτὸν τε Σαρπηδόνα καὶ
 τὰς σασιώτας αὐτῶν· οἱ δὲ ἀπωθέντες, ἀπικνύοντο τῆς
 Αἰῆς ἐς γῆν τὴν Μιλυάδα. τὴν γὰρ ἰὼν Λύ-
 κιοι νέμονται, αὐτὴ τοπαλαὸν ἦν Μιλυάς. οἱ δὲ Μι-
 λυαῖ, τότε Σόλυμοι ἐκαλέοντο. πῶς μὲν δὴ αὐ-
 τῶν Σαρπηδῶν ἦρχε. οἱ δὲ ἐκαλέοντο πᾶσι τε
 ἠνείκατο οὐ μόνον, καὶ ἰὼν ἐπικαλέονται ὑπὸ τῆς
 πρὸς οἰκῶν οἱ Λύκιοι, Τερμίλαι. ὡς δὲ ἔξ Αἰῆς αἰ-
 ῶν Λύκως ὁ Παιδίοιος, ἔξελασθὲς καὶ ὄψιν ὑπὸ τῆς
 ἀδελφοῦ Αἰγέως, ἀπικνύει ἐς τὰς Τερμίλας πρὸς
 Σαρπηδόνα, οὕτω δὴ κατὰ τὴν Λύκω τὴν ἐπὶ πω-
 μῆν, Λύκιοι αἰὶ χρόνον ἐκλήθησαν. νόμοισι δὲ,
 πᾶσι μὲν Κρητικῶσι, πᾶσι δὲ Καλεικῶσι χρέωνται. ἐν
 δὲ τῷδε ἴδιον ἐομίκασιν, καὶ οὐδαμῶσι ἀλλοῖσι συμ-
 φέρονται ἀνδρῶν καλέοισι ὑπὸ τῆς μητέ-
 ρων ἐωντοῖς, καὶ οὐκ ὑπὸ τῆς πατέρων. εἰρημέ-
 νου δὲ ἐτέρου δὲ πλησίον ἢς εἴη, καταλέξει ἐωντὸν
 μητρεῖν, καὶ τῆς μητρὸς αἰαμνέεται τῆς μητέ-
 ρος. καὶ ἦν μὲν γυνὴ ἀστὴ δούλω σκυοικίῃ, ἡμ-
 νῆα τὰ τέκνα νενόμισται· ἦν δὲ ἀστὴς ὅς, καὶ ὁ παρ-
 ῶς αὐτῶν, γυνῆ καὶ ξείνῃ ἢ παλλακὴν ἐχῆ, ἀπ-
 ῖμα τὰ τέκνα γίνεσθαι. Οἱ μὲν ἰὼν Κερῆες οὐδὲν
 λαμπερὸν ἔργον ἀποδεδέχμενοι, ἐδουλώθησαν ὑ-
 πὸ Ἀρπάρου· οὐτε αὖτε οἱ Καρῆες ἀποδεδέχμενοι
 οὐδὲν, οὐτε οὖσι Ἑλλήων αὐτὴν τὴν χώρην οἰκέου-
 σι. οἰκέουσι δὲ καὶ ἄλλοι, καὶ Λακεδαιμονίων ἀπ-
 οικιστοὶ Κιιδῶν, τῆς χώρας τῆς σφετέρης τετραμμέ-
 νης ἐς πόντον, ὅθεν Τειόπιοι καλέεσθαι. Στρατῶν
 δὲ ἐκ τῆς Χερσονήσου τῆς Βυβλεσίης, ἐούσης τε πᾶ-
 σης τῆς Κιιδῆς, πλὴν ὀλίγης, πρὸς ῥόον· (τὰ μὲν
 45 γὰρ αὐτῆς πρὸς βορέω ἀέμον, ὃ Κεραυνικὸς
 ὀνόματι ἀπείργει, πᾶσι δὲ πρὸς νότον, ἢ κατὰ Σύ-
 μω τε καὶ Ρῖδον θάλασσα) ὅθεν δὲ ὀλίγον τῆτος,
 ἐόντων τε ὅτι πέντε σταδία, ὥρυσαν οἱ Κιιδῶν, ὅ-
 σον Ἀρπαγὸς τὴν ἰωνίαν κατεσρέφετο, βουλό-
 μενοι ἵκναι τὴν χώρην ποιῆσαι. ὅθεν δὲ πᾶσι
 σφι ἐχέμετο. τῇ γὰρ ἡ Κιιδῆ χώρην ἐς τὴν ἡπει-
 ρον τελευτᾷ, ταύτῃ ὁ ἰσθμὸς ὅστις ὅθεν ὥρυσαν.

exclamantesque externos se exigere de-
 os. Et huiusmodi moribus illi utebantur.
 Lycii autem à Creta ab initio originem
 traxerunt. Cretam enim primum uni-
 versam barbari incolebant: deinde con-
 tendentibus de imperio Europæ filiis
 Sarpedone atque Minoe, Minos supe-
 rior factus expulit Sarpedonem¹ eiusq;
 conspiratores. Hi expulsi, Asix regionē
 occupauerunt Milyada. Quam enim
 nunc Lycii incolunt, olim erat Milyas:
 & Milyæ tunc appellabantur Solymi.
 Dum igitur ipsis imperitaret Sarpedon,
 eo quod attulerant nomine vocaban-
 tur, & nunc adhuc vocantur à vicinis,
 Termilæ. Quum vero Lycus Pandionis
 filius à fratre Ægæo Athenis pulsus, ad
 Sarpedonem in Termilas abiisset, factū
 est temporis progressu ut de Lyci nomi-
 ne Lycii vocarentur. Legibus utuntur
 partim Cretensium partim Carum.
² Quamquam hoc unum, præter ceteros
 homines, pro lege habent peculiare,
 quod à matribus nomina sibi ipsis in-
 duunt. Et si quis obuium percontetur
 quisnā sit, quæve familia ortus, à matri-
 bus autisque protinus genus suum repe-
 tet. Adde quod si qua ingenua seruo nu-
 pserit, liberi qui ex his suscipiuntur, in-
 genui existimabuntur: si autem vir in-
 genuus, & quidem inter eos primarius,
 uxorem duxerit externā aut pallacam,
 suscepti ex his liberi reputabuntur³ mi-
 nime ingenui. Enimvero huius tem-
 pestatis Cares nullo præclaro facinore
 edito, ab Harpago subacti sunt. Nec Ca-
 res tantum nullū ediderūt, sed nec Græ-
 ci quotquot illam regionem tenebant.
 Tenebant autem cum alii tum Lacedæ-
 moniorum coloni Cnidii, quorum re-
 gio declinat ad mare appellatum Trio-
 pium. Nam quum initium Byblefix ex
 peninsula auspicetur, sintque Cnidii
 propemodum circumflui: (eam enim
 partem qua boream spectat, Ceraunius
 claudit sinus, australem vero Symanum
 Rhodiumque mare) reliquum quod
 perquam exiguum est, nempe quinque
 stadiorum, Cnidii tentauerunt perfo-
 dere interea dum Harpagus Ioniam e-
 uerteret, volentes suam ditionem in in-
 sulæ formam redigere.⁴ Eratque hic
 isthmus quem perfodere statuerant, ea
 parte qua continentem spectat Cnidia.

— se expellere deos externos dicentes. Et hi quidem moribus, *vel ritibus*, huiusmodi utuntur. At Lycii δὲ ἔσ. ¹ Et quos habe-
 bat suæ conspirationis, *vel factionis*, socios. ² Sed hunc morem peculiarem habent, & cum aliis nullis convenientem, *vel com-
 mune*, quod se de nominibus matrum appellant, non patrum. Adeo ut si quis vicinū suum roget quis sit, recenseat se ipsum, *id est*,
genus suum, *vel gentē suam*, à matre: matrisque suæ matres enumeret. Adde quod ἔσ. ³ Infames. *Vel*, *Honoribus indigni*. ⁴ Erat
 autem intra ipsum isthmum tota ipsorum ditio. Nam qua parte in continentem definit, isthmus est, quæ perfodere statuerant.

¹ Id ergo multa manu conantibus diuinitus arbitror aliquid repugnasse, quod nimirum omnes qui manū admouerent læderet, cum alias corporis partes, tum præcipue oculos infestante petra. Cnidii, missis nunciis Delphos, rogant quidnam istuc esset quod tantopere conatibus eorum aduersaretur. Pythia, ut ipsi referunt Cnidii, senario versu respondit in hanc sententiam,

*Isthmum neque aggerate, neque fodite:
Iupiter nanque ipse, si placuisset, fecisset Insulam.*

CLXXV

Quum respondisset hunc in modum Pythia, Cnidii à perfodiendo isthmo destiterunt, & inuadenti cum exercitu Harpago, ultro sese non commisso prælio dederunt. ² Pedasii qui mediterraneam supra Halicarnassum colunt, aliique vicini maximam diligentiam adhibere feruntur ut eorum sacerdos Palladis sacram barbam habeat, id quod ter illis accidisse putatur. Hi soli in Caria populi Harpago diu reluctati sunt, multumq; negotii exhibuerunt, ³ montem extruendo cui nomen Lyda. Tandem tamen & ipsi expugnati fuerunt. ⁴ Ceterum ubi in Xanthium campum exercitum produxisset Harpagus, Lycii contra procedentes, pauciq; cum multis confingentes, strenue sese gesserunt. Superati autem prælio fugatique, in urbē sese receperunt, vxores, liberos atque pecunias vna cum familia tota in arcem cogentes: admotoque igne arcem vna cum ceteris rebus incenderunt. Quæ ubi fecissent, ipsi regressi iureiurando se mutuo astringentes, eoque horrendo, cum hostibus iterum congressi sunt, fortiterq; pugnando omnes oppetierunt. Ex Lyciis autem, qui Xanthii dicuntur esse, hi omnes, ⁴ præter octoginta quosdam, Istixorum sunt conuenæ. qui octoginta tum emigrantes, superstites remanserant. Xanthum igitur hunc in modum obtinuit Harpagus: pari modo Caunū. Nam Caunii Lycios insequuti sunt magna ex parte.

LXXVII

⁵ Tum igitur inferiorem Asiam Harpagus euertebat, superiorem ipse Cyrus, vniuersam gentem subigens nihilque relinquens. At ego in præsentia illorum gestorum pleraque prudens omittam, ea

ἢ δὴ πολλῇ χειρὶ ἔργα ζοιμένων τῶν Κνιδίων· μάλλον γὰρ πικρὰ θείεσσιν ἐφαινότο πτωσκέαδαι οἱ ἔργα ζοιῶντες τὸ εἶκότος, τὰ τε ἄλλα τὸ σῶματος, καὶ μάλιστα τὰ πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς, θραυομένης τῆς πέτρης· ἐπεμπονὲς Δελφοῖς, ἐσσησολήτους δ' αὐτίξουσιν. ἡ δὲ Πυθίη σφι (ὡς αὐτοὶ Κνιδιοὶ λέγουσι) χρεὼν ἐν τειμέτρῳ τόνει τὰδε,

Ἰσθμὸν ὅ μὴ πυργώτε, μήδ' ορύσσετε

10 Ζεὺς γὰρ κ' ἔθηκε ἡσόν, εἴ κ' ἐβόλετο.

Κνιδιοὶ μὲν, ταῦτα τῆς Πυθίης χρησάσης, τὴν τε ορύγματος ἐπαύσαντο, καὶ Ἀρπάγῳ ὑπείκοντο· τὰς δ' ἑσπέραι, ἀμαχητὶ σφέας αὐτοὺς παρέδρσαν. Ἦσαν δὲ Πηδασιεὺς, οἰκιστὲς ὑπὸ Ἀλικαρνασσοῦ μεσόγαλαν· τοῖσι ὅπως τὸ μέλλαι ἀνεπιτήδεον ἔσθαι, αὐτοῖσι τε καὶ τοῖσι περὶ οἰκισσίν, ἡ ἱερεὶν τῆς Ἀθηνᾶς πύργονα μέγα ἴσχει. τρεῖς σφι τὸ ἐγγύετο. οὗτοι τῶν περὶ Καρίῳ ἀδρανμοῦν τοῖσι αὐτίξον χερσὶν Ἀρπάγῳ, καὶ πρήγματα παρέδρσαν πλείστα, ὅρως τειχίσαντες, τῶν οὐνοῦ μάστιγι Λίδῃ. Πηδασιεὺς μὲν νῦν χερσὶν ἐξαιρέθησαν. Λυκιοὶ δὲ, ὡς ἐς δ' Ἐσθίων περὶ ὠν ἤλασε ὁ Ἀρπαγὸς ὄντας ὄν, ὑπεξείοντες, καὶ μαχόμενοι ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς, ὅρως ἀπεδέκηντο· ἑσπέραι δὲ, καὶ κατεilahέντες ἐς δ' ἄστυ, σπεύδοντες ἐς τὴν ἀκρόπολιν· τὰς τε γυναικας καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ χρήματα καὶ τὰς οἰκίας· καὶ ἔπειτα ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀκρόπολιν πᾶσαν ταῦτα καὶ ἔσθαι. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, καὶ σπεύδοντες ὅρως δεινοὺς, ὑπεξελθόντες ἀπέθανον πάντες Ἐσθίων μαχόμενοι. τῶν δὲ νῦν Λυκίων φαρμάκων Ἐσθίων ἐστὶν, οἱ πολλοὶ, πλείων ὄνδρῶντα ἰστίων, εἰς ἐπὶ λυδίας· αἱ δὲ ὄνδρῶντα ἰστίαι αὐταὶ ἔτυχον πτωκαῦτα ἐκδημέουσαι, καὶ οὕτω περὶ ἔλθοντο. πλείων δὲ Ἐσθίων οὕτως ἔσχε ὁ Ἀρπαγὸς. τῶν δὲ πλείων δὲ καὶ πλείων Καυόντες. καὶ γὰρ οἱ Καυῖοι τοὺς Λυκίους ἐμιμήσαντο τὰ πλείων. τὰ μὲν νῦν καὶ τῶν τῆς Ἀσίης Ἀρπαγὸς ἀνάστα ἔποιε· τὰ δ' αὖτε αὐτῆς, αὐτὸς Κύρος, πρὸς ἔθνος κατὰ σφερόμενος, καὶ ὁδὸν παρὰ τοῖς. τὰ μὲν νῦν αὐτῶν πλείων παρὰ σφῶν· τὰ δὲ

¹ Id ergo multa manu conantibus, quia qui operi incumbabant, vehementius & diuinius quam ut commune quiddam id videri posset, tum aliis corporis partibus, tum præcipue circa oculos, dum rupes feriretur, vulnerari videbantur, Cnid. ² Porro Pedasii, vel Pedasenses, supra Halic. medit. incolebant: apud quos illi quæ Mineræ sacerdos est, proluxa barba nascitur quoties ipsis aut ipsorum vicinis aliquid mali imminet. Quod ter illis vsu venit. Hi soli &c. ³ Munio operibus monte. ⁴ Sunt aduenæ, præter octoginta familias: quæ tum in urbe non erant, atque ita superstites fuerunt. Xan. &c. Descripit autem Vallam istam, quæ pro istius perperam scriptum fuisse, manifestissimum est ex his proximo sequentibus, ai de ista.

coedilibus lateribus pro maceria prætēxuntur. Ipsa vrbs plena domibus est ternarum quaternarumque contignationum, secta in vias cum rectas tum vero transuersas, quæ ad flumen pertingunt: ad quarum singulas pro numero vicorum protulæ factæ sunt in maceria quæ flumen sepiebat, & ipsæ æreæ, & ad flumen idem ferentes. Et hic quidē murus lorica est. Alius vero intrus non multo quam hic debilior, sed exilior: inque vtriusq; ciuitatis plagæ medio murus est erectus, quorum hic regiam comprehendit ambitu prægrandi atque valido: in altero vero Iouis Beli templum æreis portis, id quod mea etiam nunc ætate existit, duorum vndecunque stadiorum amplitudine, figura quadrata.

¹ In sacri medio turris solida, crassitudine simul & altitudine stadii, cui alia rursus superimposita turris & huic subinde alia, ad octauam vsque. His forinsecus scalæ sunt in circuitu adhibite, per quas ad singulas conscenditur turres.

² In mediis gradibus ductus, sellæque in hoc factæ, in quibus ³ ascensuros liceat sedere ac conquiescere. In postrema turri facellum est aliud, in quo lectus est splendide stratus, & apposita mensa aurea. Statua tamen in hoc facello nulla est: neque hic noctu cubat hominum aliquis, præter mulierem vnam ex indigenis, quam ex omnibus deus delegerit, vti narrant Chaldaei huius dei sacerdotes.

⁴ Narrant enim illi (tamen si mihi parum credibilia referre videntur) deum ipsum ingredientē templum, in hoc cubili conquiescere, perinde atque Thebis Ægyptiacis, vti ferunt Ægyptii. Ibi enim in Thebani Iouis fano mulier quoque cubat: ⁵ quæ vtraque mulier cum viris putatur non habere consuetudinem: sicut etiam dei antistita Patari Lyciæ ciuitate, ⁶ quando ita accidit. Neque enim oraculum ibi celebratur perpetuo: vbi autem id futurum est, antistita noctu in templum concluditur. ⁷ Porro in Babylonis templo aliud etiam est facellum inferius, quod ⁸ magnam habet Iouis statuam, eamque auream, ⁹ ponē mensam, & ipsam auream, simul & sustentaculum cum sella, omniaque aurea: adeo vt Chaldaei octingentorū talentorum auri opus æstiment. Extra facellum altare est, & ipsum aureum: atq; præter hoc,

αἰμασὴ πλίνθων ὁπίεων τῶν αἰμασίων. ὃ δ' αὖτε αὐτὸν πληρὸς οἰκίεων περιεσφοντε καὶ τετρασφοντε, κατατέμνεται τὰς ὁδοὺς ἰσθίας, τὰς τε ἄλλας, καὶ τὰς ὁπταροσίας τὰς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀγούσας. κατὰ δὲ ὧν ἐκαστὴν ὁδὸν ἐν τῇ αἰμασὴ τῇ αἰμασὴ τὸν ποταμὸν πυλίδες ἐστήσαν, ὅσας ὅρ λαύραι, πσαῖται δριθμόν. ἦσαν δ' καὶ αὐταὶ χάλκεαι, φέρουσιν καὶ αὐταὶ ἐς αὐτὸν τὸν ποταμὸν. Τοῦτο μὲν δὲ τὸ τεῖχος, θωρήξ' ἐστὶ. ἔπερσεν δ' ἐσώθεν τείχος ὡς ἐστὶ, ἔ' πολ-
¹⁰ λὰ τῶν ἀδενέστερον τῶν ἐπέρου τείχεος, φεινότερον δέ. ἐν δὲ φάρσι ἐκαστέρῳ τῆς πόλιος ἐπὶ τείχεος ἐν μέσῳ, ἐν τῷ ἦεν τὰ βασιλῆα, ὡς ἐβόλῳ τε μεγάλῳ καὶ ἰσχυρῷ. ἐν δ' ἐπὶ τῶν Διὸς Βήλου ἱερὸν χάλκεον πυλὸν, καὶ ἐς ἐμὲ τὸ ἐπὶ εὐν, δύο σαδίων, πᾶν τὸ ἐν τῷ τῶν ἱερῶν πύργος τερεὸς οἰκοδομηται, σαδίου καὶ ὁ μήκος καὶ ὁ βάρος καὶ ἐπὶ τῷ τῶν πύργου ἄλλος πύργος ἐπὶ βέβηκε, καὶ ἔπερσεν μάλα ἐπὶ τούτῳ, μέχρ' οὐδ' ὅκτῳ πύργῳ. ἀναβάσεις δ' ἐς αὐτὸν ἐξωθεν κύκλῳ τῶν πύργων τοὺς πύργους ἔχουσα πεποίηται. μεσουῶν δὲ καὶ τὸ αἰαβάσιος, ἐστὶ καταγωγή τε καὶ θώρηξ ἀμπαυσῆριος, ἐν τοῖσι κατίζοντες ἀμπαύονται οἱ ἀναβάνοντες. ἐν δ' ἐπὶ τῶν τελευταίων πύργῳ ἵππος ἐπὶ μέγας. ἐν δὲ τῶν ἱππῶν κλίνη μεγάλη κέεται δὲ ἐστρωμένη καὶ ἡ βάσις αὐτῆς ἀσβεστὴν χρυσήν. ἀγαλμα δ' ἐστὶ ἐν αὐτῇ αὐτῷ ἱερῷ ἀνδρὸς ἱερῶν, ὅτι μὴ γυνὴ μοιῶν τῶν ἐπὶ τῶν εἰσὶν, τὸν δὲ ὁ θεὸς ἔληται ἐκ πασέων, ὡς λέγουσι οἱ Χαλδαῖοι, ἐόντες ἱερεῖς τούτου τῶν θεῶν. Φασὶ δ' οἱ αὐτοὶ αὐτοὶ (ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες) τὸν θεὸν αὐτὸν φοιτᾶν τε ἐς τὸν ἵππον, καὶ ἀμπαύεσθαι ἐπὶ τῆς κλίνης, κατὰ τὸν ἐν ὀνήσει τῆς Αἰγυπτοῦ, καὶ τὸν αὐτὸν τῶν ἱππῶν, ὡς λέγουσι οἱ Αἰγυπτιοί. καὶ γὰρ δὲ ἐκείθι κοιμᾶται ἐν τῷ τῶν Διὸς τῶν ὀνηβαέος γυνή. ἀμφοτέρω δὲ αὐταὶ λέγονται ἀνδρῶν οὐδαμῶς ἐς ὁμιλίῳ φοιτᾶν καὶ κατὰ τὸν ἐν Παταροῖσι τῆς Λυκίας, ἡ περὶ μαντις τῶν θεῶν ἐπὶ αὐτῇ γυνή. ἔ' γὰρ δὲ αἰεὶ ἐστὶ χρυσῆς ἱερὸν αὐτῇ ἐπὶ αὐτῇ δὲ γυνή, τότε ὧν συγκατακλινέται τὰς νύκτας ἔσω ἐς τὸν ἵππον. Ἐστὶ δὲ τοῦ ἐν Βαβυλωνίῳ ἱεροῦ καὶ ἄλλος κατὰ τὸν ἵππον, ἐντα ἀγαλμα μέγα τοῦ Διὸς ἐν κατῇ μῶν χρυσοῖ. καὶ οἱ τῶν αὐτῶν μεγάλη τῶν αὐτῶν χρυσή, καὶ ὁ βάθρον οἱ καὶ ὁ θρόνος 47 χρυσεὸς ἐστὶ καὶ, ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι, ταλαίων ὀκτακοσίων χρυσοῦ πεποίηται ταῦτα. ἔξω δὲ τοῦ ἵππου, βωμός ἐστὶ χρυσεός. ἐστὶ δὲ καὶ

¹ In templi m. ut in præced. ² In med. gr. stacio. ³ Ascendentes ⁴ Quarum mulierum vtraque cum v. ⁵ Intelligit, Quando contingit ut antistita debeat fungi munere. ⁶ Porro illo Bab. ⁷ Magnum hab. Iouis simulacrum sedens. Vel sedentis, legendis κατὰ μέτρον. ⁸ Et illi magna mensa adiacet aurea: cuius scamnum & sella sunt ex auro.

ἄλλος βωμὸς μίγας¹ οὗ θύεται τὰ τέλεα τῶν
βάτων. ὅτι γὰρ τῷ χρυσοῦ βωμῷ οὐκ ἔξεσι θύειν
ὅτι μὴ γαλαθιὰ μοῦνα. ὅτι δὲ τῷ μέζονος βωμοῦ
καὶ κατὰ χίλια λίβανωτῶν χίλια τάλαντα ἔτεος ἐκά-
ς τοι Χαλδαῖοι, πότε ἐπὶ αὐτῷ ὀρτυλῷ ἄγασιν ὅθεν
τούτω. ὡς δὲ ἐπὶ τῷ περὶ πύργῳ ἐπὶ τῷ χερσὶν
ἐκείνῳ καὶ ἀνδρίας δυνάδεα πῆχεων, χρύσεος, τερεάς.
ἐγὼ μὲν νῦν οὐκ εἶδον τὰ ὅσα λέγεται ὑπὸ Χαλδαί-
ων, αὐτὰ λέγω. τούτω τῷ ἀνδριάντι Δαρφός μὲν ὁ
Υἱὸς αἰῶνος, ὅτι βουλεύσας, οὐκ ἐτόλμησε λαβεῖν.
Ξέρξης δὲ ὁ Δαρφίου ἔλαβε, καὶ τὸν ἱερεὺς ἀπέκτεινε,
ἀπαγορεύοντα μὴ κινεῖν τὸν ἀνδριάντα. ὁ μὲν δὲ ἱ-
ερὸν τῷ τοῦ οὗτω κεκρόσμηται. ἔστι δὲ καὶ ἰδὲ αἰατήμα-
τα πολλά. Τῆς δὲ Βαβυλωνίως αὐτῆς πολλοὶ
μὲν καὶ ἄλλοι ἐξήκοντο βασιλεῖς, (τῶν παλαιῶν Ἀσ-
συρίοισι λόγοισι μνημὺν ποιήσας) οἳ τὰ τείχεα
τε ἐπεκρόσμησαν καὶ τὰ ἱερὰ ἐπὶ δὲ καὶ γυναικὲς δύο.
ἡ μὲν πρώτη ἐπὶ Σέρξας, τῆς ὑστερῆς θύεισι πέντε
πρῶτον θύοντες, τῇ ἑορτῇ ὡς Σείραμις. αὐτῇ
μὲν ἀπεδίξατο χάματα αἰὰ τὸ πεδίον ἐόντα ἀξιο-
δύντα. πρῶτον δὲ ἐώησε ὁ ποταμὸς αἰὰ τὸ πεδίον
πρὸς πελαγίῳ. Ἡ δὲ δὴ δεύτερον θύοντες αὐτῇ
τῆς βασιλῆας, τῇ ἑορτῇ ὡς Νίτωκρῖς (αὐτῇ δὲ συνε-
πώτερη θύοντες τῇ πρῶτῃ Σέρξας) τῷ τοῦ μὲν
μνημόσυνον ἐλίπετο τὰ ἐγὼ ἀπηνήσομαι. τῷ τοῦ δὲ, τῷ
Μήδων ὀρώμεν Σέρξας μὲν γὰρ τε καὶ οὐκ ἀβρεμί-
ζοντες, ἀλλὰ τε ἀραιρῶντα ἄστα αὐτοῖσι, οὗ δὲ δὴ
καὶ τῷ Νίνων, πρῶτον δὲ αὐτῷ ὅσα ἐδύναντο μάλιστ'
πρῶτον μὲν τῷ Εὐφρήτην ποταμὸν, ἐόντα πρῶτον
ἰθὺς, ὅς σφι ἔλατ' ὁ πόλις μέσης ῥέει, τῷ τοῦ, αὐτῶν
διώρυχας ὀρύσσας, ὅτε δὴ πὲρ ποίησε σκολιόν, ὥστε
δὴ τῆς ἐς τὴν πῖνα κωμῶν τῶν τῇ Ἀσσυρίῃ ἀσι-
κρῆς ῥέων. τῇ δὲ κωμῇ ἑνομάβετο ἐς τὴν ἀπικρῆται
ὁ Εὐφρήτης, Ἀρδεῖα. καὶ νῦν οἱ αὐτοὶ κωμίζονται ἀπὸ
τῆς θαλάσσης ἐς Βαβυλῶνα, καὶ πλεόντες ἐς τὴν Εὐ-
φρήτην ποταμὸν, τῆς τε ἐς τὴν αὐτὴν κωμῶν
πρῶτον μὲν, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμέρῃσι. τῷ τοῦ δὲ τοῦτο
ἐπίησι. χάματα δὲ παρέχουσι παρ' ἐκαστῶν τῶν πο-
ταμῶν ὁ χεῖλος, ἀξίον θαύματος, μέγας καὶ ὕψος ὅ-
σον πῶς. κατὰ τὴν δὲ πολλὰ Βαβυλωνίως ὥρυσσε
ἐλῦτον λίμνης, ὀλίγον τῷ πρῶτον τῶν πο-
ταμῶν, βάθος μὲν ἐς τὸ ὕδωρ αἰεὶ ὀρύσσουσα, ὅρος δὲ
τὸ πρῶτον αὐτῇ ποιεῖσα, εἰχσίοι τε καὶ τετρα-
κσίων σαδίων. τὸν δὲ ὀρύσσοντες χοῦν ἐκ τού-
του τῷ ὀρύγματι ἀμασίμου πρῶτον τὰ χεῖλα
τοῦ ποταμοῦ παρὰ χέουσα. ἐπεὶ τε δὲ οἱ
ἔρκετο,

aliud altare ingens, in quo integræ æ-
tatis¹ hostiæ immolantur: quandoqui-
dem supra aureum illud non licet ho-
stias mactare, præterquam lactentes. In-
super in hoc maiusculo altari Chaldaei²
quotannis centum millia talentorum
libanoti adolent, quando huic suo deo³
sacra faciunt. Eratque in hoc tem-
plo etiamdum illo tempore statua duo-
decim cubitorum è solido auro: quan-
quam ego hanc non viderim, sed ea
referam quæ à Chaldæis referuntur.
Hanc statuam Darius Hytaspis filius
insidiosè captans, non ausus tamen fuit
diripere: sed eam postea Xerxes Da-
rii filius abstulit, sacrifico, qui prohibu-
erat statuam loco dimouendam, inter-
empto. Atque illud templum hoc pacto
constructum fuit ornamentis: etiam si a-
lia sint peculiaria pleraque eiusdem do-
naria. ¶ Huius Babylonis multi quo-
que aliquando reges extitere, (quorum
in exponendis rebus Assyriis mentio-
nem faciam) qui & muros ornauerunt
& templa: & inter eos duz feminæ. Ha-
rum prior, quæ quinque ætatibus ante
posteriorem regnavit, vocata est SE-
MIRAMIS. Hæc per planitiem ag-
gere extruxit spectaculo dignos, quum
antehac flumen eam omnè restagnare
solitum esset. Posterior regina, ΝΙΤΩ-
CRIS nomine, extitit superiore solerti-
or. cui⁴ cum alia monumēta extiterunt,
quæ ego commemorabo, tum vero hoc,
quod animaduertens imperium Medo-
rum ingens ac pacatum, subactaque ab
his multa oppida, & inter hæc Ninum,
præmuniuit se omnibus quàm potuit
maxime. Ante omnia fluvium Euphra-
tem, qui prius mediam ipsorum urbem
interfluens, rectus erat, tortuosum red-
didit, fossis superius depressis, adeo ut
quendam Assyriæ pagum, nomine Ar-
dericā, ter influat, & qui nunc è mari per
Euphratem Babylonē versus subuchun-
tur, ter ad hunc eundem pagum appli-
cent, idque triduo. Et hunc quidem ta-
lem reddidit. Aggerem vero ex utroque
fluminis labro aggescit visu mirandum:
tantæ est & magnitudinis & sublimitatis.
Multo supra Babylonem, aliquantulum
seorsum à flumine, effodit & paludis e-
luuiem, profunditate quidem ad aquā
usque semper ducta: latitudine vero e-
ius quoquoersus⁵ trecentorum vigin-
ti stadiorum. Hæc fossitia humus ad
fluminis ripas aggesta est. Quem locum

1 Pecudes imm. 2 Vel, Quotannis libanotum ad pondus centum mill. tal. adolent. 3 Festum diem celebrant. 4 Pa-
ludis receptaculum, 5 Id est, Quo ad aqua fodiendo inueniuntur. 6 Quadringentorum vig.

vbi depressit, crepidinem ambitus eius lapidibus induxit. Hæc duo, vt flumen flexuosum & lacuna tota, fossa esset, idco fecit vt fluuius per multos anfractus retentus, sedatior mearet, & nauigationes Babylonem versus essent tortuosæ, & ex ipsis nauigationibus longus ambitus lacunæ exciperetur. Ad hæc, quæcunque erat regio ad inuadendum opportuna, & compendiarie ex Medis via, hanc intersepsit, ne Medi commercio Assyriorū ipsius negotia cognoscerent.

Et hæc quidem ex profundo circumiecit. Ceterum ex eis talem fecit communicationem, Quum sit vrbs in duas dirempta regiones, fluuiio medium tenente, quoties aliquis ex altera in alterā regionem transire volebat sub regibus superioribus, is necesse habebat nauigio transire: quod erat (vt reor) molestum. Huic autem etiam rei ista prospexit. si quidem vbi effodit effluuium paludis, aliud opere eodem monumentum sui reliquit. Lapidem pregrandes incidit, qui vbi parati fuerunt, & locus depressus, in locum ipsum quem depresserat, omnē fluminis cursum auertit. Qui locus effossus dum impleteretur, interea pristino alueo arefacto, oras fluminis intra urbē, ac descensus qui ex portulis ad flumen ferunt, extruxit coctis lateribus, eadem qua muros ratione. Extruxit item circa mediam ferme urbem pontem ex iis quos effoderat lapidibus, ferro eos ac plumbo deuinciens. Hunc sub publicis quadratis, per quas Babylonii transirent, interdiu cōmittebat, eisdē noctu tollebat: hac videlicet caussa ne per noctē transcuntes mutua furta exercebant. Vbi porro lacuna repleta fuit flumine, & opus pontis exornatū, tunc fluuium Euphratem ex palude in pristinum alueum reuocauit: atque ita palus quam effoderat, visa est necessario facta, & pons in vsum ciuium extructus. Eadem autē regina hunc etiam machinata est dolū: Supra portas vrbs celeberrimas, loco edito atq; conspicuo, sepulcrum sibi extruxit, atq; his litteris inscripsit: sic vbi

REGVM BABYLONIS POST ME
FVTVRORVM FVERIT PECVNIAE
PENVRIA, APERTO SEPVL-
CRO SVMITO QVANTVNCVN-
QVE LIBVERIT PECVNIAE. NE
TAMEN NISI INDIGVERIT, ALI-
OQVI APERITO. NON ENIM IN
REM EIVS FVERIT. Hoc se-

ἄρυκτο, λίθους ἀγρομένη, κρηπίδα κύκλῳ περὶ αὐτὴν ἤλασε. ἐπέειπε δ' ἀμφοτέρωθεν ταῦτα, τὸν τε ποταμὸν σκολιὸν, καὶ τὸ ὄρυγμα πρὸς ἑλὸς, ὡς ὅ, τε ποταμὸς βραδύτερος εἴη, περὶ χαμπαῖς πολλὰς ἀγρομένης, καὶ οἱ πλοῖοι ἐὼς σκολιοὶ ἐς τὴν Βαβυλῶνα· ἐκ τε τῆς πλώων ἐκδέκῃ περὶ ὁδοῦ τῆς λίμνης μακρῆς. καὶ τὸ τοῦ εἰργάζετο τῆς χωρὸς τῇ αἰτέ ἐς βολαὴν ἦσαν, καὶ τὰ σύντομα τῆς ἐκ Μήδων ὁδοῦ, ἵνα μὴ ὀπίσσω γινώσκουσιν οἱ Μῆδοι ἐκ μεταστάσει αὐτὰ τὰ πρήγματα. Ταῦ-

τα μὲν δὴ ἐκ βάθους περὶ βάλετο. τοιῶν δὲ ὅς αὐτὸν παρενθῆκεν ἐποίησατο· τὸ πόλιος ἐξ ἑσθῆς δού φαρσέων, ὅς ὁ ποταμὸς μέσον ἔχοντος, ὅτι τὸ προτέρω βασιλέων ἵκως τις ἐθέλοι ἐκ τῆς ἐτέρω φαρσέως ἐς τὴν τερον ἄρχειν, χερὴν πλοῖα ἄρχειν. καὶ ἦν (ὡς ἐγὼ δοκέω) ὁ χληρὸν τὸ αὐτὸ καὶ τὸ προτέρω. ἐπεὶ τε γὰρ ὤρυσσε τὸ ἐλὺθρον τῇ λίμνῃ, μημίστεται οὐ τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔργου ἐλίπετο· ἐτάμνετο λίθους περὶ με-

κείας ὡς δὲ οἱ ἦσαν οἱ λίθοι ἐποιοί, καὶ ὁ χωρίον ὠρύκτο, ἐκ τῆς φαρσέως τὸ ποταμὸς δὲ ῥέεθρον πρὸς ἑλὸς ὠρύσσει χωρίον, ὡς ὅτι ἐκ πλατὺ τοῦ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ ἐξ ἑσθῆς τῆς ἀρχαίας ῥέεθρος, τὸ μὲν τὰ χεῖλα τὸ ποταμὸς καὶ τὸ πόλιν, καὶ τὸ τὰς καταβάσεις τὰς ἐκ τῆς πυλίδων ἐς τὸ ποταμὸν φερέσας, ἀνοικοδόμησε πλίνθοις ὡς ἦσαν καὶ τὸ αὐτὸ λόγον τὰς τείχει· τὸ τοῦ καὶ μέσθιν καὶ μελίσα τὸ πόλιν, τοῖσι λίθοις τῆς ὠρύσσας, οἰκοδόμει γέφυραν, δέσσει τὰς λίθους σιδήρων τε καὶ μολύβδου. ἐπεὶ εἰσεσκεῖτο ἐπ' αὐτὴν, ὅπως μὴ ἡμέρη ἴσ-

νοίτο, ξύλα τετραγώνια, ἐπ' ὧν τὸ ἄρχειν ἐκπεύνητο τοῖς Βαβυλώνιοι. ἰσὺς ὁ νύκτας τὰ ξύλα ταῦτα ἀπαί-

ῥέεσπον, τῶν δὲ εἶνεκα, ἵνα μὴ φοιτέοντες τὰς νύκτας κλέπτουσιν παρ' ἀλλήλων. ὡς ὅ, τε ὄρυχθ' ἐν λίμνῃ πλήρης ἐγένετο ὑπὸ τῆς ποταμὸς, καὶ τὰ περὶ τὴν γέφυραν ἐκεχρύμνητο, τὸ Εὐφρήτην ποταμὸν ἐς τὰ ἀρχαία ῥέεθρα ἐκ τῆς λίμνης ἐξάγαγε· ὅς τ' ὄρυχθ' ἐλὸς γινώσκουσιν, ἐς δὲ ὅσον ἐδόκει γενέσθαι. καὶ τοῖσι πολιήταις γέφυρα ἦν κατεσκευασμένη. Ἡ δὲ αὐτὴ βασίλεια καὶ ἀπ' αὐτὴν τοιῶν δὲ τίνα ἐμνηχαιήσατο· ὡς τὸ μελίσα λεωφόρων πυλίων τῶν ἀγέων, τὰ φονεῶν τῇ κατεσκευάσατο μετέωρον ὅτι πολλὰς αὐτῶν τὴν πυ-

λέων. ὅς ἐκ τῆς φαρσέως ὅς ἐς τὸ τὰ φονεῶν μετὰ λέγειν τὰ δὲ, Τῶν τὶς ἐμεῦ τῆς τερον γινόμενων βαβυλωνος βασιλέων, ἡν σπανίση χρημάτων, ἀνοίξας τὸν τάφον, λαβέτω ὅκος ἀβοῦλεται χρήματα. μὴ μέντοι γε μὴ σπανίξας γε, ἀλλ' ὡς ἀνοίξῃ. ὅς γὰρ ἀμείνων. ὅς

1 Hæc autem extruxit qua parte aditus erant & viz compendia quæ ex Medis ducit: ne Medi etc. 2 Et his quidem munitionibus ab imo usque urbem circumdedit. Sed & has munitiones obiter ad hunc vsum accommodauit: Quum sit etc. 3 Rece-

ptaculum 4 Comperita fuit opportune facta: & pons etc.

CXC

Babyloniis eum producto exercitu praestolantibus. Qui, ubi propius urbem ille promouit, cum eo conflixerunt, proelioque fugati, in oppidum compulsi fuerunt. Itaque, quia Cyrum iam pridem animaduenterant inquietum esse, viderantque omnes pariter gentes agredientem, comportauerant permultorum annorum commeatus: ideoque tunc obsidionem nihili faciebant. Et Cyrus, quum iam longo tempore nihil admodum res ipsius proficerent, inops consiliierat. Tandem, siue alius ei anxio suggestit, siue ipsi in mentem venit quid in rem esset, sic statuit faciendum: Instructis vniuersis copiis partim quâ fluuius urbem ingreditur, partim à tergo quâ egreditur, praecipit ut, quum cernerent alueum posse transiri, illac urbem inuaderent. Ita instructis atque admonitis suis, cum inutiliori exercitus parte abiit ad paludem. Eo ubi peruenit, quæ Babyloniorum regina fecerat circa flumen & circa paludem, eadem & ipse fecit. ¹ Nam reuocato flumine, alueum eius pristinum vado transibilem reddidit. Quod quum ita factum esset, Persæ qui ad hoc ipsum instructi erant, per alueum vnde fluuius Euphrates abscesserat, ² mediorum fere femorum tenus fortiter Babylonem introierunt. Quos Babylonii, si factum Cyri prius aut audissent aut sensissent, haud dubie ³ contempto eorum ingressu, pessimo exitio affecissent. Nam obseratis omnibus quæ ad flumen ferunt portulis, consensisque septis, ipsi pro ripis stantes illos progressos veluti in cauea excepissent. ⁴ Nunc ex inopinato eis Persæ astiterunt: & quum capti essent qui media vrbis incolebāt Babylonii, propter eius tamen magnitudinem non sentiebatur (ut fertur) ab iis qui circa extrema habitabant. Sed quod forte dies festus eis esset, exercedis choreis atque oblectationibus operam dabant, donec planè hoc rescuerunt. Atque ita primò capta est Babylon. ¶ Cuius ciuitatis quanta sit potentia, cum ex aliis multis declarabo, tum vero ex hoc. Quum regi magno omnis plaga cui imperat, sit ⁵ distributa in ipsius atque exercitus eius alimentum, præter tributa, ex duodecim quibus annus constat mensibus, quatuor regio Babylonica, octo

CXCII

οἱ δὲ Βαβυλωνιοὶ ἐκ τραπευστάδμοι, ἐμδρον αὐτοῖ. ἐπεὶ δὲ ἐγγύετο ἐλαύνων αἰχμῇ τὸ πόλιος, στυγέβαλον ἱεοὶ Βαβυλωνιοὶ, καὶ ἐσπένοντες τῇ μάχῃ, καὶ ἐκλήθησαν ἐς τὸ ἄστυ. οἱ δὲ ἐξ ἐπιστάδμοι ἐπὶ τῷ ὀρότερον δὲ Κυρὸν ἐκ ἀβερμίζοντα, ἀλλ' ὀρέοντες αὐτὸν πομπὴ ἐθνεὶ ὁμοίως ἐπιχειροῖτα, πορσαζατο σιτία ἐτίων κάρτα πολλῶν. ἐθαυζα ἔποι μὲν λόγον εἶχον τὸ πολιορκίης ἐδέναι. Κύρος δὲ ἀπορήσει ἐνείχετο, ἅτε χροῖα ἱε ἐπὶ νομὸν συχιν, αὐωτέρω δὲ ἐδέν τὸ τρηγματῶν ποροκοπομῶν. Εἴτε δὲ ὦν ἄλλος οἱ ἀπορέοντι ὑπεσθῆκατο, εἴτε καὶ αὐτὸς ἐμαθε τὸ ποιητέον οἱ μὲν, ἐποίησε δὲ τὸν ὀρόνδε τὰς αἰσ τὸ τραπεῖον ἀπασαν δὲ ἐμβολῆς τὸ ποταμὸν, τῇ ἐς τὸ πόλιν ἐσβάλλει, καὶ ὅπου ἐσθῆς τὸ πόλιος τὰς αἰσ ἐτέρως, τῇ δὲ ἐκ τὸ πόλιος ὁ ποταμὸς πορσῇ τῷ τραπεῖ, ὅταν δὲ ἐσθῇ τὸ ῥέεθρον ἰδῶν, ἡμῶν μόνον, ἐσθῇ αἰ τῷ τραπεῖ ἐς τὸ πόλιν. ἔπειτα δὲ ἔπειτα τὰς αἰσ, καὶ καὶ τῷ τραπεῖ ἐσθῇ αἰσ, ἀπὸ λαυε αὐτὸς σὺν τῷ ἀρχεῖ τῷ τραπεῖ. ἀπὸ κῆμος δὲ ἐπὶ τὴν λίμνην, τὰ τῇ τὸ Βαβυλωνίων βασιλῆα ἐποίησε κατὰ τὸν ποταμὸν καὶ καὶ τὴν λίμνην, ἐποίησε καὶ ὁ Κύρος ἔτερα ἰοῖα αὐτῶν. τὸ γὰρ ποταμὸν διώρυχιν εἰσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην εἶσθαι ἔλας, τὸ ἀρχαῖον ῥέεθρον ἐσθῇ αἰ ἐποίησε, ὑπονοστήσαντος τῷ ποταμῷ. ἡμῶν μὲν δὲ ἔπειτα τῶν οἱ δὲ πᾶσι Πέρσαι οἱ τῷ ἐτεπῆκατο ἐπὶ αὐτῶν τῶν καὶ τὸ ῥέεθρον τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, ὑπονοστήσαντος ἀνδρείως ἐς μέσον μηρὸν μάλισσά κη, καὶ ἔπειτα ἐσθῇ ἐς τὸ Βαβυλωνίαν. εἰ μὲν μὲν ποροπύθοντο ἡ ἐμάθον οἱ Βαβυλωνιοὶ τὸ ἐκ τὸ Κύρος ποιοῦ μόνον, ἐδὲ αἰ τῷ ἐσθῇ ἐδὲ τῶν Πέρσαι ἐσθῇ ἐς τὸ πόλιν, διέφθηναι κακίστα. καὶ ἐκλήθησαν τῶν γὰρ αἰ πᾶσας αἰ ἐς τὸν ποταμὸν πυλίδας ἐχέσας, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῷ αἰμασιὰς ἀναβαίνοντες αἰ τῷ τραπεῖ τὰ χεῖλα τῷ ποταμῷ ἐληλαμῶν, ἐλαβον δὲ σφειας ὡς ἐν κύρτῃ. νῦν δὲ ἐκ ἀποροδοκῆς σφι παρέσθον οἱ Πέρσαι. ὑπὸ δὲ μεγάλῃος τὸ πόλιος, ὡς λέγει ὑπὸ τῇ αὐτῇ οἰκημῶν, τὸ ἐπὶ τῷ ἐξ αἰ τὸ πόλιος ἐαλωχῶτων, τῶν δὲ μέσον οἰκείον αἰ τὸ Βαβυλωνίων, ἐμαθαίνον ἐδὲ καὶ αἰ, ἀλλὰ (τυχεῖν γὰρ σφι εἶσθαι ὅρτ) χορδῶν τε ἔπινον χροῖον, καὶ αἰ ἐπὶ τῷ τραπεῖ αἰ. ἐς ὃ δὲ καὶ καὶ ἐπὶ τῷ τραπεῖ. καὶ Βαβυλωνίων μὲν ἔπειτα πορσῇ αἰ αἰρητο. Τὴν δὲ δὲ νῦν ἔπειτα τῷ Βαβυλωνίων πολλοῖσι μὲν καὶ ἀποροδοκῶν ὅση τις ἐστὶ, ἐν δὲ καὶ ἐπὶ τῷ τραπεῖ ἐπὶ μεγάλῃος ἐσθῇ αἰ αὐτῶν τε καὶ τὸ τραπεῖς ἐσθῇ αἰ τῷ τραπεῖ τῷ τραπεῖ πᾶσα ὅσῃς ἀρχῇ. δὲ νῦν δὲ αἰ μνησῶν ἐοίπων ἐς τὸ ἐπὶ αὐτῶν, τῶν ἱεσπας ῥέφῃ μὲν ἡ Βαβυλωνίαν χώρα, τῶν δὲ οἱ καὶ

1 Nam fluuiio in paludem, siue stagnum, ducta fossa immisso, pristinum eius alueum, fluuiio subsidente, vel abscedente, peruium reddidit. 2 Mediorum femorum tenus, ad summum, fortit. 3 Ingredi non permisissent, sed pess. 4 Nunc ex inopinato illis Persæ superuenerunt. Tantaque vrbis erat magnitudo, ut (quemadmodum narrant accollæ) quum capti essent qui extremas vrbis partes incolebant, ii qui mediam urbem incolerent id nescirent. Sed quod etc. 5 Intelligit, singulis regionibus indici solium quid alendo regi et armis copiis persoluerant.

CXCIV

colentes ficum more. Harum, ut aliarum arborum, Græci masculas vocant, quarum fructum iis quæ palmulas ferunt alligant, ut illinc prodiens culex, palmulas penetrans cogat maturefcere, alioqui occasuras. Masculæ enim in fructu culices¹ ferunt, quemadmodum caprifici. Venio ad id quod ex omnibus quæ sunt in ea regione, secundum ipsam urbem, mihi summo miraculo est differendum. ¶ Nauigia illorum quæ per flumen commeant Babylonem, omnia sunt orbiculata atque coriacea, quæ pecuarii Armenii, qui supra Assyrios incolunt, ex cæsis salicibus faciunt, instruuntque pellibus, nudo illarum extrinsecus posito in modum solis: neque puppe discreta, neque prora acuminata, sed in speciem clypei magis orbiculata. Tale nauigium stramentis stipatum fluuiio deferendū permittunt, cum aliis rebus, tum vero doliis è palmularum vino onustum, dirigentibus illud duobus, cum totidem palis: quorum alter introrsum palum trahit, alter exterius pellit. Fiunt autem nauigia hæc & magna admodum & minora: quorum maxima quæque ferunt pondus quinque millium talentorum, singula singulos asinos viuos intus habentia, maiora etiam plures. Postquam igitur nauigantes Babylonem peruenerunt, onusque exposuerunt, lignis nauigii atque omnibus stramentis venundatis, pelles asinis imponunt, eosque in Armeniam agitant. aduerso enim flumine nauigari præ illius rapiditate nullo pacto potest. Propterea enim non ex lignis, sed ex pellibus nauigia fiunt. Idem, ubi asinos agitando in Armeniam redierunt, alia ad eundem modum nauigia cōparant. Et naues quidem eorum tales sunt. ¶ Amictu autem tali videntur: Duabus amictiuntur tunicis, vna linea vsque ad pedes demissa, cui alteram lancam superinduunt: postremo candidam penulam circumiiciunt. Calceos gerunt gentis more, soleis Thebanis pæne similes. Capita habentes comata, mitris redimiunt, vnguētis toto corpore delibuti. Anulū signatorium singuli gestant, & sceptrum

CXC

πρὸς συκέων τρέπον τεραθύνουσι· τὰ τε ἄλλα, καὶ φοινίκων πρὸς ἔρσηνας Ἑλλήνες καλέουσι, τῷ πονδὶ καρπὸν διείδουσι τῇσι βαλασηφόροις τῶν φοινίκων, ἵνα πεπαίνηται σφὶς ὁ ψῦν πλὴν βάλαμον ἐς δύονων, καὶ μὴ ἀπορρέῃ ὁ καρπὸς ὁ τῶν φοινίκων. ψῆνας γὰρ δὴ φέρουσι ἐν τῷ καρπῷ οἱ ἔρσηνες, κατὰ δὲ δὴ οἱ ὀλωτοί. Τὸ δὲ ἀπὸ μύτων θωύμα μέγιστόν μοι ἐστὶ τῶν ταύτη, μετὰ γὰρ πλὴν πόλιν αὐτῶν, ἔρχομαι φέρων. τὰ πλοῖα αὐτοῖσι ἐστὶ τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν πορθύοντα ἐς τὴν Βαβυλῶνα ἐόντα κυκλοτερέα, πᾶντα σκύττα. ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖσι Ἀρμενίοις τοῖσι κατὰ τὸν Ἀσσυρίων οἰκημένοις νομέας ἰότης ἀμύμονοι ποιοῦνται, περὶ τῶν τοῖσι διφθέρας τετραγώνων ἐξωθεν, ἐδάφους τρέπον, οὐτε ἀρύμνην ἀποκρίνοιντες, οὐτε ἀρῆν σπυράζοντες, ἀλλ' ἀσπίδος τρέπον κυκλοτερέα ποιοῦσάντες, καὶ χαλκῆς πλήσαντες πᾶν τὸ πλοῖον τῷ ποταμῷ ἐν τῷ ποταμῷ φέρεται, φορητὸν πλήσαντες· μέγιστα δὲ, βίχρες φοινικίους 20 κατὰ γρῦσι οἶνου πλέουσιν. ἰθαυέται δὲ ὑπὸ τε δύο πλήκτρων, καὶ δύο ἀνδρῶν ὀρθῶν ἐξωθέν. καὶ ὁ μὲν ἑσθ' ἔλκει τὸ πλήκτρον, ὁ δὲ ἐξωθέν. ποιεῖται δὲ καὶ κατὰ μέγιστον ταύτα τὰ πλοῖα, καὶ ἐλάττω τὰ δὲ μέγιστα αὐτῶν, καὶ περὶ χαλκῆς γλίσσας λαίτων γόμοι ἔχει. ἐν ἑκάστῳ δὲ πλοῖῳ οἶος ὥς ἂν ἑνὸς ἑνός, ἐν δὲ τοῖσι μέζουσι, πλῆνες. ἐπεὶ αὖ οὖν ἀπικνύονται πλέοντες ἐς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ ἀφαιρῶνται ἐν φόρῳ, νομέας μὲν τῶν πλοίων καὶ πλὴν χαλκῆς μὲν πᾶσαι ἀπεκρήνυνται. τὰ δὲ διφθέρας ὀπισθὰ 30 ξαντές ἐπὶ τῶν οἶων, ἀπελαύνουσι ἐς τὰς Ἀρμενίας. αἰὰ δὲ τὸν ποταμὸν γὰρ δὴ οὐκ οἶα τέ ἐστὶ πλείον ὁδὸν τρέπον, ὑπὸ τῆς τοῦ ποταμοῦ. ἀφαιρῶν γὰρ ταύτα, καὶ οὐκ ἐκ ξύλων ποιεῖται τὰ πλοῖα, ἀλλ' ἐκ διφθερέων· ἐπεὶ αὖ δὲ τῶν οἶων ἐλαύνοντες ἀπικνύουσι ὀπίσω ἐς τὰς Ἀρμενίας, ἀλλὰ ὥς τῷ αὐτῷ ποιεῖται πλοῖα. τὰ μὲν δὲ πλοῖα αὐτοῖσι ἐστὶ ποιῶντα. Ἐν δὲ τῇ περὶ τῶν χρέωνται· κινῶν ποδὶν καὶ λίαν· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡμεῖον καθῶνα ἐπεδιδύει. καὶ χαλκίδων λαβὴν ἀεὶ βαλλόμενοι, ὑποδήματα ἔχουσι ἐπιχώρια, τῶν ἀπλήσια τῇσι Βοιωτικῇσι ἐμβάσι. κινῶντες ὅτε κε 51 φάλας, μίτρῃσι αἰαδόνται, μεμυεμένοι πᾶν τὸ σῶμα. σφρηγίδα δὲ ἕκαστος ἔχει, καὶ σκῆπτρον

1 Producunt, 2 Hunc locum ita vertit Bayf. in lib. Dora Nauali, Nauigia illis sunt quæ secundo flumine deferuntur Babylonem versus, omnia circulari forma, eaque ex aluta. Vbi enim Armenii qui supra Assyrios habitant, ligna circularia è salice coaptant, obtendunt extrosus tegumenta è pellibus, quibus soli vice videntur carinæque loco, nulla neque puppis neque prora forma discreta, verum scuti instar, in orbem composita: deinde stipula referti, illudque nauigium flumini permittunt, mercibus onustum: præcipue autem bicos è palmarum foliis comportant vino refertos. Reguntur autem gubernaculis duobus, cum totidem hominibus qui stant: quorum alter introrsum trahit, alter extrinsecus propellit. Fiuntque hæc nauigia valde magna, nonnulla & minora: eorum autem maxima ferunt onus talentorum quinque millium. Inest & in vnoquoque nauigio asinus viuus, in maiioribus etiam plures. Pro Bicos è palmarum foliis, alii Dolia palmea interpretantur.

χειροποίητον· ἐπὶ ἑκάστῳ δὲ σκήπτρῳ ἔπεσι πε-
ποιημένον ἢ μῆλον, ἢ ῥόδον, ἢ κείνον, ἢ αἰεῶς, ἢ
ἄλλο τι. αἶψα γὰρ ὅπσιμον οὐ σφι νόμος ἔστι ἐ-
χειν σκήπτρον. αὐτὴ μὲν δὲ σφι θῆσις περὶ τοῦ
σώματος ἔστι. Νόμοι δὲ αὐτοῖσι ὧδε κατετέτακται·
ὁ μὲν σοφώτατος· ἴδμεν, κατὰ γνώμην τιλὴν ἡμ-
τέρῳ, τῷ καὶ Ἰλνυριῶν Ἐνετοῦ πωθαιόμενῳ
χρησάται· κατὰ κῆμας ἑκάστας ἀπαξ τῷ ἔτεος ἑ-
κάστου ἐποιέετο τὰδε· ὥς δὴ αἱ παρθένοι θύσια
το γάμων ὠρεῖσθαι, ταῖς τὰς ἱκας συναγάγειεν πα-
ρας, ἐς ἐν χειρὶ ἰσάλασκειν αἰτίας· περὶ δὲ αὐ-
ταῖς ἴσατο ὁμιλος αἰδρών. αἰσὰς δὲ κατὰ μὴν ἑκά-
στην κήρυξ πωλέεσκε, πρῶτα μὲν τιλὴν διειδεσά-
την ἐκ πασέων· μετὰ δὲ ὅπως αὐτὴ διέγυσα πολ-
λὴν χειρίων πωλείη, ἄλλην ἀνεκέρυσσε, ἢ μετ'
ἐκείνην ἔσκε διειδεσάτη. ἐπωλέοιτο δὲ ὅπτι σμυοι-
κήσει. ὅσοι μὲν δὲ ἔσκειν δὴ δαίμονες τῶν Βαβυλωνί-
ων ὅπτι γαμοί, ὑπερβάλλοντες ἀλλήλους δέω-
νέοιτο τὰς καλλιστάδουσας· ὅσοι δὲ τῷ δήμῳ ἔσκειν
ὅπτι γαμοί, οὗτοι δὲ εἰδέος μὲν ὁσὲν ἐδόντο χρη-
στοῦ, εἰ δὲ αὐτὰ χρηματὰ τε καὶ αἰχρίνας παρθένοις
ἐλάμβανον. ὥς γὰρ δὴ οἱ δὲ ἐλθοῖ ὁ κήρυξ πωλέ-
ων τὰς διειδεσάτας τῶν παρθένων, αἰσὴν αὐτὴν
ἄμορφοτάτην, ἢ εἰ τις αὐτῶν ἐμπηγεῖς ἦε. καὶ
ταύτην ἀνεκέρυσσε, ὅστις θέλει ἐλάχιστον χειρί-
ον λαβὼν, σμυοικέειν αὐτῇ· ἐς ὅταν τοῦ ἐλάχιστον
ὅπτι γαμῶ πωσέκεται. τοῦ δὲ αὐτὸν ἐγίνετο
ἀπὸ τῶν διειδέων παρθένων. καὶ οὕτω αἱ ἄμορ-
φοί τὰς ἀμόρφους καὶ ἐμπηγεῖς δέεδιδδσαν. ἐκ δὲ ὤ-
ναι δὲ τιλὴν ἐωυτῶν θυγατέρα ὅπως βούλοιο ἑκά-
στος, ὅς ἐστιν, ὁσὲν αὐτὴν ἰσχυτέων ἀπαγαγέ-
σθαι τιλὴν παρθένον πειάμενον, ἀλλ' ἐπὶ ταῖς
χρῆμα καταστήσαντα, ἢ μὲν σμυοικέσει αὐτῇ, οὐ-
τω αἰάγασθαι· εἰ δὲ μὴ συμφερίαιτο, ἀποφέ-
ρειν τοῦ χειρίον ἔκειτο νόμος. δέω δὲ καὶ δὲ ἄλλης
ἐλθόντα κώμης τοῖν βουλόμενον ὠνέεσθαι. ὁ μὲν
νυν καλλιστος νόμος, οὗτος σφι ἔω· οὐ μὲντοι νυν
τοῦ διπλοῦ γε διετέλλε ἐών. ἄλλο δὲ πὶ δέωρῃ κασι νεωστὶ
θρέεσθαι, ἵνα μὴ ἀδικεῖν αὐτὰς, μηδὲ ἐς ἐτέρῳ
πύλιν ἀγωνισθαι. ἐπὶ τε γὰρ ἀλόντις ἐκακάθη-
σαν καὶ οἰοφθορήθησαν, πᾶς τις τῷ δήμῳ βίου
σπαρῖζον καταπορνύει τὰ θήλεα τέκνα. Δέω-
τερος δὲ σοφὴν ὁδὸν ἄλλος σφι νόμος κατετέθηκε·
adigit ad quæstum corpore faciendum. Alteram item sapienter condiderunt legem,

affabrefactum, cui superstat aut ma-
lum, aut rosa, aut lilium, aut aquila,
aut aliud quippiam. Nam absque insigni
gestare sceptrum ipsis nefas est. Atque
hic eorum corporis est cultus. Leges
vero quæ constitutæ ab ipsis, hæ sunt:
Vna quidem, prudentissima, altera au-
tem (quantum ego sentio) qua Enetos
qui sunt ex Illyris, audio vii per singu-
los pagos. Semel enim quotannis ista
fiebant. Vbi virgines effectæ essent nu-
biles, eas quum congregassent, vniuer-
sas vnum in locum recipiebant, quas cir-
cumfistente virorum frequentia, sur-
gens præco sigillatim vendebat: sed pri-
mum pulcherrimam omnium, secundum
hanc (ut quamplurimo venditur
auro) aliam euocabat quæ post illam ef-
fet speciosissima. Vendebatur autem in
contubernium. Babylonii igitur qui lo-
cupletes, & iidem cælibes erant, pulcherri-
mas quasque mercabantur, ut quisque
licitando alterum superauerat. At iis ex
plebe qui essent cælibes, his non opus e-
rat pulchra forma: ideo turpiores virgi-
nes simulque pecunias accipiebant. Nā
præco, vbi virginum speciosissimarum
peregisset venditionem, excitabat de-
formissimam, si quis illorum mercari
volens existeret: edicebatque quisquis
vellet quamminimo auri sumpto eam
in matrimonium habere, donec illi qui
minimo contentus esset, femina addi-
ceretur. Ita aurum ex speciosis virgini-
bus conficiebatur, & sic speciosæ de-
formes ac debiles collocabant. Quarum
nullam cuique emptori fas erat si-
ne fideiussoribus abducere, sed datis fi-
deiussoribus de ducenda illa in vxore-
m, ita demum licebat abducere. si de
hoc non conueniebat, lex lata erat ut
aurum illi redhiberet. Quinetiam ex a-
lio pago venientibus licebat vxorem
mercari si vellent. Hæc apud eos ho-
nestissima lex erat, quæ tamen non per-
seueravit. Sed nouissime aliud quiddā
excogitauerunt, ne quis feminas iniuria
afficiat, neve quis aliam in urbem ab-
ducat. Nam posteaquam expugnati ma-
le accepti sunt, remque domesticam
absumpserunt, unusquisque plebei-
us qui victus inopia premitur, filias suas

cxcvi

cxcvii

1 Vbi autem hæc auro multo vendita erat, aliam addicebat, quæ secundum illam esset spec. Vendebantur autem ea condi-
tione ut vxores essent emptoriibus. Babylonii igitur qui c. 2 Surgere iubebat 3 Debilitas aliqua parte corporis. Vel, Quæ
aliquo vitio corporis laborarent. 4 Nec vero cuique suam filiam collocare licebat cui vellet, neque emptori sine fid. 5 Vi-
dentur in Gr. exemplaribus præpostere collocata esse quedam verba, c. esse hic sensus, Et hæc quidem apud illos honestissima consue-
tudo erat, ne iniuria illas afficerent, neque in aliam urbem abducerent. Verum ad hæc usque tempora non permansit: sed nouiss.
aliud q. excogitauerunt. Nam posteaquam in sua urbe expugnatione vexati fuerunt & bonis eueris, unusquisq.

Ægrotos efferendi in forum: (neque enim medicis vtuntur) vt de eorū languore consulant¹ qui eos adeunt, si quis & ipse eundem passus est morbum, aut alium vidit patientem. Hæc viri qui illos adeunt consulunt, hortanturque ad ea quæ ipsi faciendo effugerint similem morbum, aut alium nouerint effugisse. Nec fas est cuiquam ægrotantes præterire silentio, nec antequam explorauerit quoniam ille morbo laborer. Senulcra eisdē in melle sunt: luct²

rer. Sepulcra eisdē in melle sunt: luct⁹
funebres Ægyptiacis perfimiles. Quo-
ties autem cum vxore miscetur vir Ba-
bylonius, adhibito thymiamati assidet,
& ex altera parte mulier idē facit. Quin-
etiam sub diluculum abluuntur ambo,
nullum vas priusquam se abluerint ta-
cturi. Eadem & hæc Arabes faciunt.
Vna iisdem Babylonis lex est omni-
bus modis fœda. nempe omnibus mu-
lieribus indigenis commune est, semel
in vita ad Veneris templum desidenti-
bus, cum externis viris consuetudinem
habere. Ceterum quum pleræque sint
diuitiis tumētes,² quę sui copiam facere
recusent, hæ vehiculis cameratis vectæ,
pro templo consistunt, relicta interim à
tergo magna famulitii turba. Pleræq;
etiam hunc in modum faciunt. Ad tem-
plum Veneris sedent nodis corollisque
tēpora reuinctæ multę mulieres, è qui-
bus aliæ accedunt, aliæ discedunt. Nam
diuerticula vndecunque sic funiculis
distincta aditum præbent externis ad
mulieres illas, quam cuique libuerit de-
ligendam. Porro quum semel illic con-
federint, non prius domum regrediun-
tur quam hospitem aliquis pecuniā mu-
lieri in sinum iniecerit, & cum eadē à fa-
no seorsum abducta rem habuerit. Ho-
spitem autem illum qui pecuniam obtu-
lit, dicere oportet, Ego tibi deam Mylit-
tam imploro. Mylittā enim Assyrii Ve-
netem appellant. Ac vero pecuniam
illam, quantulacunque sit, non fas est
reiicere,³ siquidem in sacrum conuer-
titur vsus. Neque mulieri etiam per-
mittitur hospitem aliquem repudiare:
sed quicumq; is est qui pecuniā obie-
cerit primus, hunc illa sequitur citra de-
lectum. Postremo vbi iam congressa
fuerit cum externo mulier, * dea ex-
piata, domum reuertitur. At deinceps⁵
legantiori, citius discedunt: quæ verò

τὸς καί μιν οὕτως ἐς τὴν ἀγορὴν ἐκφορέουσι· (οὐ γὰρ δὴ ῥέεωται ἱππεῖσι) ποροσόντες ὦν πρὸς δὴν καί μιν οὕτως, συμβουλευόμενοι πρὸς τῆς νόσου, εἴ τις καὶ αὐτὸς ποιῶν τὸ ἔπαθε ὄχιον αὐτὸς ὁ καί μιν, ἢ ἄλλον εἶδε παθόντα. ταῦτα ποροσόντες συμβουλευόμενοι, καὶ ῥαγίζοντες ἅπαντες αὐτὸς ποιήσας ἐξέφυγε ὁμαλῶς νόσον, ἢ ἄλλον εἶδε ἐκφυγόντα. σιγῇ δὲ παρῆλθαι δὴν καί μιν οὕτως οὐκ ὀφείδει, πρὶν αὐτὸν ἐπείρηται ἡ νόσος οὐκ ἔχει. Ταφὰ δὲ σφίσι μέλιτι. θρῆνοι δὲ ῥα πλείοσι τοῖσι τῷ Αἰγύπτῳ. ὅσαίς δὲ αὐτὸν μυχθὴ γυναικὶ τῇ ἐαυτοῦ αὐτὴ Βαβυλώνιος, πρὶν θυμῷ κατὰ μὲν ἰσχυρῶς ἔχει, ἐτέρῳ δὲ ἡ γυνὴ τῷ δὲ τῷ ποιεῖ. ὅρθευ δὲ ἡσυχίᾳ, λυγρὰ ἀφ' ὅτε ἄνθρωπος γὰρ ὁ δὲ ἰσχυρῶς ἀφ' οὗ πρὶν αὐτὸν λυγρῶς. ταῦτα δὲ ταῦτα καὶ Ἀρσένιοι ποιεῖ. Οἱ δὲ δὴ ἀσχυρῶς τῷ νόμῳ ὅτι τοῖσι Βαβυλώνιοις, ὅδε δὲ πᾶσαν γυναικὰ ἐπὶ χειρὶ ἰσχυρῶς ἐς ἑαυτὸν Ἀφροδίτης, ἅπαντες τῇ ζῆ μυχθῶν αὐτὸν ἔχει. πολλὰ δὲ καὶ οὐκ ἀξιόμηναι αἰαμίσθεσθαι τῇσι ἄλλοις, οἷα πλούτῳ ὑπερβυζιεύουσιν, ἐπὶ ζῆντων ἐκ καμάρῃσι ἐλάσασθαι, πρὸς δὲ ἑαυτοῖς ἡσυχίᾳ δὲ σφίσι περὶ πολλὰ ὅτι περὶ αὐτὸν ποιεῖσιν ὅδε τῷ τελεῖται Ἀφροδίτης κατὰ τὴν σέφαρον πρὸς τῇσι κεφαλῇσι ἔχουσιν θώμην γυναικὶ πολλὰ γυναικας. αὐτὸν γὰρ πρὸς σφίσι, αὐτὸν δὲ ἀπέρχονται. σχοινοτενέες δὲ διεξοδεῖ πρὸς τὰ τέρπον ὅδε ἔχεισι δὲ τῷ γυναικῶν, δὲ ὧν οἱ ξείνοι διεξιόντες ἐκλέγεται. ἔθλα ἔπειτα ἔχεται γυνὴ, οὐ πρὸς τέρπον ἀπαλλάσσεται ἐς τὰ οἶκία, ἢ πρὸς οἱ ξείνων ἔργον ἐμβαλὼν ἐς τὰ γυναικας, μυχθὴ ἔξω τῷ ἑαυτοῦ. ἐμβαλὼν δὲ οἱ εἰπὶν πόσινδε, Ἐπικαλέω τοι τὴν θεὸν Μύλιττα. Μύλιττα δὲ καλέουσι τὴν Ἀφροδίτην Ἀσούριοι. ὅδε δὲ ἔργον, μέγα δὲ ὅτι ὅσον ὦν. οὐ γὰρ μὴ ἀπώσεται. οὐ γὰρ οἱ θεοὶ ὅτι. γίνεται γὰρ ἑαυτῷ τῷ δὲ ἔργον· τῷ δὲ πρῶτῳ ἐμβαλὼν περὶ περὶ, ὅδε δὲ ποδοκίμα ὅδε δὲ. ἔπειτα δὲ μυχθὴ, ἀποσιωσάμενη τῇ θεῷ, ἀπαλλάσσεται ἐς τὰ οἶκία· καὶ τῷ πρὸς τούτου οὐκ ἔτι μέγα τί οἱ δώσεις ὥς μιν λάμψαι. ὅσα μὲν νῦν εἰδὲς τε ἐπαγνύουσι εἰ καὶ μετὰ τοῦ, τὰ γὰρ ἀπαλλάσσονται· ὅσα δὲ ἀμορφοὶ αὐτῶν εἰσὶ, χεῖρον πολλὸν πρὸς μὲν οὐκ,

1 Accedentes igitur ad ægrotum si qui aut eodem morbo laborauerint, aut laborantem aliū viderint, de illo consilium dant, hortant. 2 Quæ se aliis immiscere dedignantur, hæc vch. 3 Siquidem illa sit sacra. 4 Rite factis deæ sacris, 5 Nihil tam magnum est quo dato potiri illis possit.

ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ νόμον ἐκπληροῦν ἐν γὰρ τελέτῃ καὶ
 τελευτῇ μετεξέτεροι χρόνον μέγιστοι. οὐ γὰρ ἔστι
 ἢ Κύπρῳ ὅτι πᾶσα πληθος τελευτῶν νόμος. Νόμοι
 μὲν δὲ τοῖσι Βαβυλωνίοισι ἔπει κατεφέασι. εἰσὶ δὲ αὐ-
 τῶν παλαιὰ ῥῆς, αἱ δὲ ἐν δὴ οὐ σιέονται εἰ μὴ ἰχθυῖς
 μέγιστον τὸς ἐπεί τε δὴ θηροῦσάντες ἀνήνωσι πρὸς ἡ-
 λιον, ποιεῖσι τὰ δεξιὰ ἄλλοις ἐς ὄλμον, καὶ ἐν αἰεὶς
 ὑπὲρ ἐροισι, σῶσι δὲ σινδόνος. καὶ ὅς μὲν αὐτὸ βυβληται
 αὐτῶν, ἅτε μάλα μαζάμβρος ἔχῃ. ὅς, αὐτὰς ἔ-
 πον ὁ πῶς. Ὡς δὲ Κύρῳ καὶ ἔπει δὲ ἔθ.ος κα-
 ἔργαστο, ἐπεθύμησε Μασσαγέτας ὑπὲρ αὐτὸ ποιή-
 σαί. ὅς δὲ ἔθ.ος τῶν καὶ μέγα λέγει (ἔθ.) καὶ ἄλκιμον,
 οἰκημῶν δὲ πρὸς ἡλίου καὶ ἡλίου ἀνὰ τολάς, πρὸς τοῦ
 Ἀράξω ποταμῷ, αἰτίον δὲ Ἰσσηδόνων ἀνδρῶν. εἰσὶ δὲ
 οἱ πῖνες καὶ Σκυθικὸν λέγουσι τῶν δὲ ἔθ.ος (ἔθ.). Ὅς
 Ἀράξης λέγει καὶ μέζων καὶ ἐλάσων (ἔθ.) τῶν Ἰστρο-
 νήσους δὲ αὐτὰς Λέσβω μεγάλα πᾶσα πληθύνει
 συχνὰς φασὶ (ἔθ.). ὅς δὲ αὐτῇσι, ἀνθρώπους εἰσιτίον
 μὲν ῥίξας ὁ δὲ ἔθ.ος ὀρύσσοντες πρυμνίας καρπὸς δὲ ἀ-
 πό δειδρῶν ἐξ ἄρρηκτῶν σφι ἐς φορβῶν καπατήθε-
 ῶν ὥρῃς, καὶ τὰς σιτέας τῶν χιμερινῶν. δὴ δὲ
 σφι ἐξ ἄρρηκτῶν δένδρεα καρπὸς τοῖς δὲ πῖνας φέρον-
 τα, τῶν ἐπεί τε αὐτὸς τῶν δὲ σινδόνος καὶ εἰλας, καὶ
 πῦρ ἀνακαύσων, κύκλῳ περὶ ζομῶν ἐπιβάλλειν
 ἐπὶ δὲ πῦρ ὅς φραγμομῶν δὲ καπαμαζομῶν δὲ καρ-
 πῶν τῶν ἐπιδωμομῶν, μεθύσκεσθαι τῇ ὁδῇ, καπα-
 πρὸς Ἑλλήνας τῶν οἰ.ω. πλῶνός δὲ ἐπιβαλλομῶν τῶν
 καρπῶν, μάλλον μεθύσκεσθαι. ἐς ὅς ἔρχοντο τε αἰεία-
 σθαι, καὶ ἐς αἰοιδῶν ἀπικρέας. τῶν μὲν αὐτῇ λέγε-
 ται δίατα (ἔθ.). ὅς δὲ Ἀράξης ποταμὸς ῥέει μὲν ἐκ
 Μασση-
 νων,

antequam legi faciant satis. Fitq; inter-
 dum ut vno atque altero anno aut etiam
 triennio atque diutius expectare oport-
 eat miseris. ¹ Alicubi, nempe in Cypro,
 similis quædam lex est. Hæc sunt Ba-
 byloniorum instituta. quorum tres sunt
² familiæ, quæ nullo alio nisi piscibus
 victitant. quos captos ubi arefecerunt
 ad solem, hoc faciunt: In pilam con-
 iiciunt, ac pistillis pinsunt: ³ deinde
 linteis conferuant, unde quisquis vult
 conspergit, offamque facit quam in
 modum panis torreat. ¶ CYRO, post
 hanc gentem ab eo subactam, incescit
 cupido MASSAGETAS in suam pote-
 statem redigendi. Quæ gens fertur &
 magna esse & strenua, ad auroram so-
 lisque ortum sita, trans Araxem flu-
 vium eregione Issedonorum. Sunt et-
 iam qui eam Scythicæ nationis esse di-
 cant. Araxes Istro maior & idem mi-
 nor esse memoratur: & in eo frequentes
 insulæ Lesbo pares magnitudine: & ho-
 mines qui illas incolunt, æstate vesci ra-
 dicibus quibuslibet quas ipsi euellunt:
 arborum autem fructus quos maturos
 comperiunt, in cibū reponere, quo per
 hyemem vescantur. Ab illis inuentas et-
 iam esse arbores talē fructum ferentes,
 qui iactus ab illis in ignem quē turma-
 tim collecti accenderint, odore suo eos
 circumquaq; confidentes perinde ineb-
 riat ac vinum Græcos: & eo vehemen-
 tius quo plus eius fructus fuerit inie-
 ctum, donec ad tripudiandum cantan-
 dumque confurgant. Atque hæc fertur
 eorum esse viuendi cōsuetudo. Araxes
 porro fluuius à Mantienis quidem, vn-
 de & Gyndes (quem Cyrus in trecentos
 ac sexaginta diduxit riuos) fluit, sed
 per sexaginta ora prorumpens, quæ, vno
 excepto, in paludes eluuiæque euol-
 untur. ubi feruntur homines habita-
 re qui crudis victitent piscibus, & pro
 vestibus vtantur vitulorum marino-
 rum pellibus. Reliquum illud per aper-
 tum fluit in mare Caspium, quod mare
 per sese est, nec villo cum alio commi-
 scetur. Nam & illud quod Græci omne
 pernauigant, & id quod extra colu-
 mnas est, Atlanticum dictum & ru-
 brum, idem est mare. Caspium vero est
 alterum, ac per seipsum, longitudinis
 quindecim dierum, cursui navis quæ re-
 mis vtatur: latitudinis, ubi spatiosissi-
 mum est, octo dierum. Est autem, quæ ex
 parte ad vespertum vergit, Caucaſo præ-

¹ Sed & in aliqua Cypri parte simil. ² Tribus, ³ Legit σίζουσι, quum αἰεὶ vera sit scriptura. id est, incernunt per lin-
 teum.

CCIV

10

ECV

SCVI

1 *Græcæ verba suspēcta hīc sūnt.* 2 Hanc Cyrus per quosdam quos miserat, simulatis verbis ambiebat, uxorem sibi habere volens. At Tomyris ubi non se sed Massagetarum regnum ab illo ambiri animadvertit, accessit. *Græc.* 3 Quid? admonitionibus hīs uti noles? & omnia quieti antepones? Atqui, si tanto læcessendi Massageras desiderio teneris, agedum omitte quem fers in consternando pontibus fluvio laborem: & nobis trid.

πύτοις, ἐς μέσον σφι παρέστηε δ' ὀρήγμα, συμ-
 βουλὰ δ' ὁ μὲν οὐκ ἔτερεα ποιεῖ. τῷ δὲ κατὰ τῷ-
 δ' αἱ γνώμη σιωπῆς ἐπιπλοῖ, κελδόντων ἐσδέκα-
 αθα Τόμυριν τε καὶ δὲ τ' ἐραδὶ αὐτῆς ἐς τὴν χώ-
 ρην. Παρεὼν δὲ καὶ μεμφομένης τὴν γνώμην
 αὐτὴν Κροῖσος ὁ Λυδὸς, ἀπεδίκηκε τὴν αὐτὴν τῇ
 78^α παρεκκλίνῃ, λέγων. τὰ δὲ, ὦ βασιλεῦ, εἴ ποτε μὲν
 79^α καὶ πρὸς τὸν τοι, ἐπεὶ με Ζεὺς ἔδωκε τοι, δ' αὖ ὅρα
 80^α σφάλμα ἐόν ἰκὼ τὰς σῶ, κατὰ δυνάμιν ἀποτρέ-
 81^α ψειν. τὰ δὲ μοι παθήματα τὰ εἶσα ἀχάριστα,
 82^α μαθήματα γάρ εἰ. εἰ μὲν ἀθάνατος δοκέεις εἶ, 10
 83^α καὶ τ' ἐρατῆς τοιαύτης δεῖχαι, ὅσθι αὖ εἴη ὀρήγμα
 84^α γνώμας ἐμέ σοι ἀποφαίνασθαι· εἰ δὲ ἔγνωκας ὅτι
 85^α αἰδέσθαι καὶ σὺ εἶς, καὶ ἐτέρων παιδὶ δεῖχαι, σὺ δὲ
 86^α νον πρὸς τοι μαθῇ, ὡς κύκλος τῷ αἰδέσθαι ὅτι
 87^α ὀρηγμάτων. πρὸς φερόμενος δὲ, σὺ δὲ αἰεὶ τοῖς
 88^α αὐτοῖς δ' ὑπέρχειν. ἥδη ὦν γνώμην ἔχω πρὸς τοῦ
 89^α παρεκκλίνου ὀρηγματος τὰ ἐμπαλιν ἢ οὗτοι. εἰ
 90^α γὰρ ἐθέλῃς σὺ ἐσδέξασθαι τοὺς πολεμίους ἐς τὴν
 91^α χώραν, ὅδε τοι ἐν αὐτῇ κίνδυνος εἶναι. ἐστω γὰρ μὲν, 20
 92^α πρὸς πολλοὺς πῦσιν τὴν δεξιάν. δὴλα γὰρ
 93^α δὴ ὅτι νικῶντες Μασαγέται, οὐδ' ὅπως φεύγον-
 94^α ται, ἀλλ' ἐπὶ δ' ὀρχαίς τας σὰς ἐλάσσι. νικῶν δὲ, οὐ
 95^α νικᾷς ποσὺν τον, ὅσον εἰ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐς τὴν ἐκείνων, νικῶν
 96^α Μασαγέτας, ἐπὶ οὐ φεύγουσι. ταῦτ' οὖν γὰρ αὐτῇ
 97^α σὺ ἐκείνῳ, ὅτι νικῶντας τοὺς ἐσθίουμένους, ἐλάσσι
 98^α θὶς τῆς ἀρχῆς τῆς Τομυρίδος. χωρεῖς τε τῇ ἀπὸ
 99^α γημερίου, ἀσχερόν τε καὶ σὺ αἰσχερόν, δὲ Κύρου γὰρ
 100^α δὲ Καμβύσιον γυναικὶ εἰζῆναι ὑποχωρῆσαι τῆς
 101^α μάχης. νῦν ὦν μοι δοκέει, ἀφ' ἑαυτοῦ πρὸς ἐλπίν 30
 102^α ὅσον αὖ ἐκείνοι διεξίωσι· ἐσθλὸν τιν' ἢ τὰδε ποιῶν-
 103^α τας, περὶ ἑαυτοῦ ἐκείνων πρὸς γίνεσθαι. ὡς γὰρ ἐγὼ
 104^α σιωπῶντα, Μασαγέται εἰσὶ ἀγαθὸν τε Περσι-
 105^α κῶν ἀπειροὶ, καὶ καλῶν μεγάλων ἀπαθῆες. τῷ τοι-
 106^α σι ὦν τοῖσι δ' ὅδε ἔσσι τῷ πρὸς ἑαυτῶν ἀφ' ἑαυτοῦ πολ-
 107^α λα κατὰ φύσιν, καὶ σκεδάσαι τας, πρὸς ἑαυτῶν
 108^α τὰς ἐρατοπέδῳ τὰς ἡμετέρῳ δαίτῃ. πρὸς δὲ, καὶ
 109^α χρητῆρας ἀφ' ἑαυτοῦ οἴνου ἀκρήτου, καὶ σιτία πᾶν-
 110^α τοῖα. ποιῶντας δὲ ταῦτα, ὑπολειπομένους
 54 111^α τῆς ἐρατῆς δ' φλαυροῦσθαι, τοὺς λοιποὺς αὐτοῖς ὅς-
 112^α αναχωρεῖν ἐπὶ δὲ πρὸς ἑαυτὸν. ἡ γὰρ ἐγὼ γνώμη
 113^α μὴ ἀμάρτυρα, καὶ οἱ δὲ ὁ μὲν ἀγαθὰ πολλὰ, βέβη-
 114^α ται τε πρὸς αὐτὰ, καὶ ἡμῖν δ' ἐσθλὸν τιν' λείπεται ἀ-
 115^α ποδοῦς ἔργων μεγάλων. Γνώμη μὲν αὐτῶν συν-
 116^α ἔσασαν. Κύρος δὲ, μετεῖς τὴν πρὸς τέρην γνώ-
 117^α μιν, τὴν Κροῖσου δὲ ἐλόμενος, πρὸς ὀρήγμα

etisq; in medium rem proponit, con-
 sulens utrum sibi agendum constitue-
 rent. Illorū in idem cōuenere sententiæ,
 iubentium recipi in ipsorum regionem
 cum suo exercitu Tomyrin. Quā sen-
 tentiam Cræsus Lydus quum adesset,
 improbat, contrarium disserens his ver-
 bis, Equidem tibi, rex, etiam antea di-
 xi, quandoquidem Iupiter tibi me tradi-
 dit, quicquid animaduertero errati in
 tua domo, id omne me pro viribus auer-
 surū. nam mei casus, etsi ingrati, mihi ta-
 mē extitere disciplinæ. Si tibi esse videris
 immortalis, & eiusmodi exercitui præ-
 esse, nihil est opus ut meam tibi dicā sen-
 tentiā: sin vero te quoq; agnoscis homi-
 nem esse, & aliis talibus præesse, illud in
 primis discito, humanarum rerum cir-
 culum esse, qui rotatus, semper eosdem
 fortunatos esse non sinit. Ideoq; de hac
 quam proposuisti re, secus ego atque isti
 sentio. Si enim hostes in hanc terrā vo-
 lemus excipere, id tibi ex hoc periculū
 erit, ne fugat⁹ omne amittas imperium:
 quia haud dubie victores Massageræ,
 non se retro fuga recipient, sed tuas pro-
 uincias adorientur. Victor autē tu non
 adeo multū vincis quā multum si tra-
 iiciens in terram illorum, victis Massa-
 getis instabis fugientibus. ¹ Hoc enim
 pro illo substituit consilium, ² ut victo
 hoste, recta pergas ad subigendum To-
 myridis regnum, & quidem sine duce.
 Turpe est enim atq; intolerabile, Cyrū,
 Cambyfis filium, mulieri cedentem de-
 trectare pugnam. Itaque mihi placet,
 traiectis copiis procedere eousque dum
 illi in occursum prodeant: atque dehinc
³ ita faciendo, dare operam ut illos su-
 peremus. Namque, ut ego audio, Massa-
 getæ bonorum sunt Persicorum insueti,
 & magnorum commodorum expertes.
 his ergo viris propone in nostris castris
 magnam instructarum epularum copiā,
 magna vi pecorum interfecta, cum ma-
 gna etiam vi poculorum vini meri, at-
 que omnis cibariorum generis. Hoc v-
 bi fecerimus, imbecillissimis quibus-
 que militum ibi relictis, cum reliquis
 ad flumen nos recipiamus. Tantis enim
 bonis cōspectis illi (nisi me fallit opinio)
 se ad ea conuertent: vnde nobis super-
 erit facultas magnas res perpetrandi.
 Atq; hæc quidem ⁴ in discussionem ve-
 nere sententiæ. Cyrus autē, priore repu-
 diata, Cræsiq; probata sententia, indixit

1 Etenim idem ipsum opponam illi quod dixi, illos, si vicerint, adorienturos tuas provincias, fore ut victo hoste, &c. 2 Te, victo
 hoste, recta perrecturum ad Tomyridis regnum. Ac præter illud quod est commemoratum, turpe est atque intol. 3 Ita ut dicam
 fac. 4 Proposuit fuerunt sen-

Tomyrīdi ut retrocederet, utpote se aduersus illam traiekturo. Illa, quemadmodum à principio sponderat, retrocessit. Cyrus in Cambyſis filii ſui (cui regnum tradebat) manus præbuit Cræſum, ac maiorem in modum ut hominem honore beneficiisque proſequeretur, præcepit, ſi ſua aduersus Maſſagetæ traiektio nõ recte cederet. Hæc ubi præcepit, eoſq; remiſit in Perſidem, ipſe cū copiis ſuis flumen traiecit. Tranſmiſſo Araxe ubi nox aduenit, vidit per quietẽ ralem viſionem: Videbatur Cyrus ſomnis cernere maximũ natu filiorũ Hyſtaſpis, habentem in humeris alas, quarũ altera Aſiam, altera Europam inumbraret. Hyſtaſpi (qui Achæmenides erat, ¹ Arſamenis filius) erat ex liberis natu maximus Darius, tunc ferme viceſimũ ætatis annum agens, in Perſide relictus quod non maturus militiæ eſſet. Experrectus Cyrus viſum ſuum ² intra ſe retractabat: quod quum ei magni momẽti videretur, vocato Hyſtaſpi remotis arbitris, inquit, Filius tuus, Hyſtaſpes, mihi atque regno meo inſidiari deprehenſus eſt: hoc ³ vnde procul dubio nouerim, per me noſcas licet. Dii mihi, quod mei curã gerunt, quæcunq; euentura ſunt, oſtendunt. Siquidem proxima nocte inter quietem vidi liberorum tuorum natu maximum, in humeris habentem alas, quarum altera Aſiam, altera Europam inumbraret. Ex quo viſo ⁴ nulla tergiuerſatio eſt quin ab illo mihi tẽdantur inſidiæ. Quapropter tu quãprimũ in Perſidem reuertere: facitoque ut quum ego ſubactis Maſſagetis illuc rediero, filium tuũ mihi ſiſtas ad cauſam dicendã. Et Cyrus quidem hæc loquutus eſt, ſcilicet quod ſibi inſidiari Dariũ ſuſpicabatur. At dæmon ei portendebat ipſum ibi mortem oppetiturũ, & eius regnum ad Dariũ eſſe peruenturum. Reſpondens illi Hyſtaſpes, Abſit, inquit, rex, ut quiſpiã vir genere Perſes, tibi moliatur inſidias: quod ſiquis ſit, iſ primo quoque tempore morte mulctetur. tu enim Perſas ex ſeruis liberos, ex ſubditis, aliorũ hominũ dominos effeciſti. Quod ſiqua tibi viſio filiũ meũ indicat rebus nouis cõtra te ſtudere, ego tibi eum ⁵ exhibeo pro tuo arbitrato tractandũ. Hoc reddito reſponſo, Hyſtaſpes traiecto Araxe in Perſidẽ contendit, Cyro filiũ ſuum Dariũ cuſtoditurus.

Τόμυρε δὲ ἀναχωρεῖν, ὡς αὐτὸν ἀφαισθησάμενον
ἐπὶ ἐκείνῳ. ἡ μὲν δὲ δὲ ἀναχωρεῖ, κατὰ τὸ ἐ-
γετο παρῶτα. Κύρου δὲ Κροῖσῳ ἐς τὰς χεῖρας ἐς-
θίς τῷ ἐωυτῷ πατρὶ Καμβύσῃ, τῷ πατρὶ τῷ βασι-
λεὺς ἐδίδου, καὶ πολλὰ ἐπὶ ἐλαφρόν οἱ τιμᾶν τε
αὐτὸν καὶ δὲ ποιεῖν, ὡς ἡ ἀφαισθῆς ἡ δὲ Μαατα-
γέτας μὴ ὀρθωθῇ. Ταῦτα ἐπὶ ἐλαφρόν, καὶ ἀπο-
τείλας πόποις ἐς Πέρσας, αὐτὸς διέβαινε τὸ ποταμὸν,
καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ. Ἐπεὶ τε δὲ ἐφασμάθῃ δὲ
10 Ἀρξίεα, νυκτὸς ἐπελθόντος, εἶδε ὅφιν ὄντων ἐν τῷ
Μααταγέται τῇ χώρῃ, τοιούτῳ. ἐδοκεῖ Κύρου
ἐν τῷ ὄντι ὄραν τῷ ὕψιστος παίδων δὲ παρὰ τοῦ
πατρὸς ἔχοντα ἐπὶ τῷ ὤμῳ πτέρυγας· καὶ τοιούτῳ
τῇ μὲν τῷ Ἀσίῳ, τῇ δὲ τῷ Εὐρώπῃ ἐπισκιάζειν.
Ὑψίστος δὲ τῷ Ἀρσάμειος, ἐόντι αὐτῷ Ἀχαιμε-
νίδῃ, ὡς τῷ παίδων Δαρῆος παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐὼν το-
τε ἡλικίῃ ἐς εἴκοσι καὶ μάλα ἔτεα. καὶ οὗτος κα-
ταλέλφῃ οὐ Πέρσῃσι, (οὐ γὰρ εἶχε καὶ ἡλικίῃ στρα-
τεύεσθαι) ἐπεὶ ὡς δὲ ἐξέγερθῃ ὁ Κύρος, ἐδίδου λό-
20 γον ἐωυτῷ πατρὶ τῷ ὄφιος. ὡς δὲ οἱ ἐδόκει μεγάλη
εἶναι ὁ ὄφιος, καλέσας Ὑψίστος, καὶ ἀπολαβὼν μόν-
ον, εἶπε, Ὑψίστος, παῖς σὺ· ἐπὶ βουλῇ ἐμῇ τε καὶ
τῇ ἐμῇ δὲ ἔαλωκε. ὡς δὲ ἀφαισθῆς ταῦτα οἱ-
δα, ἐγὼ σημαίω. ἐμεῦ γὰρ κηδόνται, καὶ μοι παρ-
τα παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπὶ περὶ ὄφιν· ἡ δὲ ὡς ἐν τῇ
παρὰ τοῦ πατρὸς νυκτὶ ὄντων, εἶδον τῷ ὄντι παίδων δὲ
παρὰ τοῦ πατρὸς ἔχοντα ἐπὶ τῷ ὤμῳ πτέρυγας· καὶ
τοιούτῳ τῇ μὲν τῷ Ἀσίῳ, τῇ δὲ τῷ Εὐρώπῃ ἐπι-
30 σκιάζειν. οὐκ ἔστι μὴχανὴ ἀπὸ τῷ ὄφιος παύτης
οὐδὲ μίαν, ὅ μὴ καὶ ἄλλοι ἐπὶ βουλῇ ἐμῇ. σὺ πίνω
τῷ πατρί τῃ πορῶν οὐπίσω ἐς Πέρσας, καὶ παῖς ὁ-
κως, ἐπεὶ ἐγὼ τὰδε καταστρέψαμεν ἐλθὼν ἐκείνῳ,
ὡς μοι καταστήσης δὲ παῖδα ἐς ἐλῆχον. Κύ-
ρος μὲν δοκέων Δαρειὸν οἱ ἐπὶ βουλῇ ἐμῇ, ἐλεγε πα-
40 δὲ τῷ δὲ δαίμων παρὰ τοῦ πατρὸς ὡς αὐτὸς μὲν τε-
λατῆσιν αὐτῷ τὰ αὐτῇ μέλλοι, ἡ δὲ βασιλὴν αὐτῷ
παρὰ τοῦ πατρὸς ἐς Δαρῆος ἀμειβεταὶ ὡς δὲ ὁ Ὑψίστος
τοιούσδε, ὡς βασιλῆς μὴ εἴη αὐτῷ Πέρσης γεροντός,
ὅς τις τοῖς ἐπὶ βουλῇ οἱ· εἰ δὲ ἔστι, ἀπὸ τοῦ ὡς πα-
50 χισαὶ ὅς αὐτῷ μὲν δούλων, ἐπὶ ὄφιν ἐλθὼν Πέρ-
σας εἶναι· αὐτὸν δὲ ἀρχαῖα καὶ ἄλλων ἀρχὴν αὐ-
πύτων· εἰ δὲ τις τοῖς ὄφιν ἀπαγγέλλοι παῖδα δὲ ἐμὸν
νεώτερον βουλῇ ἐμῇ σέο, ἐγὼ τοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς
χρῆσθαι αὐτῷ τὰ τῷ ὄφιν, πὶ σὺ βούλειαι. Ὑψίστος
μὲν τῷ πατρὶ ἀμειβεταὶ καὶ ἀφαισθῆς δὲ Ἀρξίεα,
ἡ ἐς Πέρσας, φυλάξων Κύρου δὲ παῖδα Δαρῆος.

1 Arſacis, nam Cræſus. cod. pro ἀρσάμειος habens ἀρσάμειος. 2 Apud se examinabat. Vel, in disquisitionem vocabat. Ad verbum, sibi ipsi rationem illius viſi reddebat. 3 Vnde certo cõpererim, 4 Nulla ratione negari potest quin Cræſus. 5 Id est, Officio, Vel, exhibere paratus sum.

Κῦρος ὅτε ἐπελθὼν ἀπὸ τῆς Ἀραξέως ἡμέρης ὀδὸν ἐποίησε τῆς Κροίσου ὑποθήκας· μὲν δὲ ταῦτα Κύρου τε καὶ Περσέων τῶν καθάρων γρατῶν ἀπαλάσαντος ὁπίσω ὅππῃ τῇ Ἀραξέῃ, λελθόντος δὲ ἀρχαίου, ἐπελθόντα τῇ Μασσαγετέων βιτημορίδης τῆς γρατῆς, τὴς τε λελθόντας τῇ Κύρου γρατῆς ἐφόρευε ἀλεξομένους, καὶ τῶν περικλυμένων ἰδόντες δαῦτα, ὡς ἐχειρώσαντο τὴς σιαιτίνας, κλιθεῖτες ἐδάμωτο. πληρωθέντες δὲ φορβῆς καὶ οἴνου, ὤδον· οἱ δὲ Πέρσαι ἐπελθόντες πολλὰς μὲν σφέων ἐφόνευσαν, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλάνας ἐζώρησαν, καὶ ἄλ-

Τομύριος λης, καὶ τῇ βασιλῆϊς Τομύριδος παῖδα, γρατῇ γένοντα Μασσαγετέων, ὃν ὄνομα ἦν Σπαργαπίσης.

Ἡ δὲ, πυθμένην τὰ τε περὶ τῆς γρατῆς γένοντα καὶ τὰ περὶ τῆς παῖδας, πέμπουσα κήρυκα τῷ Κῦρῳ, ἔλεγε ταῦτα, Ἀπληγε αἵματος Κύρε, μηδὲν ἐπαρ-
 ἥης τῷ γένοντι ταῖς δὲ τῶν ἡμετέρων, εἰ ἀμπελίνῃ κερ-
 ῶν τῷ τῶν αὐτῶν ἐμπιπλάμενοι μέγαδε ἔτω, ὡς τε
 55 κατόντος ὁ οἶος ἐστὶν ὁ σῶμα, ἐπὶ δὲ πλάττειν ὑμῖν ἔπεα
 κακὰ· ποιεῖτε φαρμάκῃ δδλῶσας, ἐκράτησας πα-
 ἰδος τῆς ἐμῆς, ἀλλ' ἐμὰ χηρὴν δὲ κερτερόν. ἦν δὲ μὲν
 ὁ παραινέσης ὑπόλαβε τὸ λόγον. ἀποδύς μοι δὲ
 παῖδα, ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς γῆρας ἀζύμιος, Μασσαγε-
 τῶν βιτημορίδης τῆς γρατῆς κατεβρίσας· εἰ δὲ μὴ ταῦτα
 οὐ ποίησεις, ἥλιον ἐπόμνυμι τοῖς τῇ Μασσαγετέων δι-
 ασπότην, ἥ μὴν σέ γε καὶ ἀπληστον ἐόντα, αἵματος κερ-
 ρέσω. Κῦρος μὲν ἦν, τῇ ἐπεὶ τῶν τετέων αἰεὶ χθέν-

Τομύριος τῶν, ὃ δὲ αἰεὶ ἐποίητο λόγον· ὁ δὲ βασιλῆϊς Τομύρι-
 δος παῖς Σπαργαπίσης, ὡς μιν ὁ, τε οἶος αἰεὶ κε, καὶ ἐ-
 μαρτεῖνα ἦν κακῆς, δεηθεὶς Κύρου ἐκ τῆς δεσμῆς λυθῆ-
 ραι, ἔτυχε ὡς ὅτε ἐλύθη τε τάχιστα, καὶ τῇ χερσὶν ἐκρά-
 τησε, διηργάσας ἐαυτὸν καὶ δὴ τῶν μὲν ἔργῳ ποιούτω
 τελευτῶν. Τίμυρις δὲ, ὡς οἱ οὐ Κῦρος ἐκ ἐσκήκασε,
 συλλέξασα πᾶσαν τὴν ἐαυτῆς δύαμιν, συνέδωκε Κύρῳ.
 ταῦτην τῇ μάχῃ, ὅσαι δὲ βαρβαρῶν ἀνδρῶν μάχαι
 ἐχθρόνιο, κρίνω ἰχυροτάτην ἡμέλει, καὶ δὴ καὶ πυθνός μιν
 ἔτω ὅτε ἡρόδοτος. τῶντα μὲν γὰρ λέγει αὐτοὺς ὅτε
 30 εἰς ἀνὰ τὴν ποταμὸν ἐξέδωκεν· μὲν δὲ, ὡς σφὶ τὰ βέλεα
 ὄξετε ποτίζετο, συμπεσοῦντα τῇ αἰχμῇσι τε καὶ τοῖσι
 χερσίδοις συνέχευον. ἡρώοι τε δὲ ὅππῃ πολλοὶ συνε-
 σάναι μαχομένους, καὶ ὁ δὲ ἑρως ἐγέλθη φεύειν· τέλος δὲ
 οἱ Μασσαγῆς ὅτε εἰείατο· ἦ τε δὲ πολλὴ τῇ Περσι-
 κῆς αὐτῆς γρατῆς αὐτῇ διεφθάρη καὶ δὴ καὶ αὐτὸς Κρό-
 ρος ἡλελυτῶν, βασιλεύσας ἰα πᾶντα ἐὶς ὁ δὲ οἶος βίηχον-
 τα ἔπεα. ἀσπὸν δὲ πλῆτασα αἵματος ἀνδραγαθήσου
 Τομύρις, ἐδίξτε τοὺς τοῖσι τεθνεώσι τῇ Περσέων δὲ
 Κῦρου νέκυν. ὡς δὲ ὤρε, ἐναπῆκε αὐτῷ τὸν κεφα-
 λὸν ἐς τὸ ἀσπὸν. λυμνηνομένη δὲ τῇ νεκρῷ, ἐπέλεγε
 35 ταῖς, Σὺ μὲν ἐμὸν ζώσης τε καὶ νικῶσης ἐς μάχην,

αὐτῇ

ἐναπῆκε

αὐτῇ

¶ Cyrus autem Araxe traiecto progres-
 sus vni⁹ diei iter, quæ Cræsus admonue-
 rat exequitur: relictaq; illic imbelli par-
 te copiarū, mox cum expedita manu ad
 Araxem reuertitur. Hos itaque relictos
 ex Cyri exercitu aggrediens tertia Mas-
 sagetani exercitus pars, sese defensas
 interimit. Eadem, conspecto epularū ap-
 paratu, post aduersariorū cadē, ad epu-
 landum discumbit: refertaq; cibo ac vi-
 no soporatur. Persæ superuenientes ho-
 rum multos occidunt, multoque plures
 viuos capiunt, cum alios, tum vero ducē
 eorum, reginæ Tomyridis filiū, cui no-
 menerat SPARGAPISES. Tomyris,
 cognito exercitus ac filii sui casu, misso
 ad Cyrum caducatore, ita inquit, Inex-
 plebilis cruore Cyre ne spiritus tollas ex
 hoc quod actū est. Si fructu vitino, quo
 ipsi distenti adeo desipitis vt descende-
 te in corpus vino improba à vobis verba
 fundantur, sitali veneno filium meum
 vicisti, dolo, non proelio, es superior.
 Quare meum admitte consilium, bene
 tibi consulentis: Abi, reddito mihi filio,
 ex hac regione, ferens impune quod
 tertiam Massagetarum partem profliga-
 sti. Quæ nisi feceris, per Solē iuro Mas-
 sagetarum dominum, fore vt ego te, et-
 si insatiabilem cruoris, tamen satiem.
 Hæc verba ad se perlata Cyrus pro ni-
 hilo habuit. Filius reginæ Tomyridis
 Spargapises, vbi à vino relaxatus didicit
 se in malo esse, exorauit à Cyro vt vin-
 culis solueretur. Statimq; quum solutus
 est ac manū compos effectus, seipsum
 interemit: atque hic quidem talem obiit
 mortem. ¶ Tomyris autem, quum Cy-
 rus ipsi non auscultaret, contractis suis
 copiis ita confligit cum Cyro, vt hanc
 pugna ex omnibus quæ inter barbaros
 extiterunt, acerrimam censeam extitisse.
 Eam autem ita gestam fuisse accipio:
 Primum utrosque spatio inter se di-
 stantes, sagittas misisse: deinde sagittis
 absumptis concurrentes, lanceis pugio-
 nibusque fuisse confertos: ac diu pu-
 gnantes perstitisse, neutris fugere volē-
 tibus: ad extremū Massagetas superiores
 extitisse: ibique cum permagnam exer-
 citus Persici partem tum vero Cyrum ip-
 sum occubuisse, quum vnū de triginta
 omnino regnasset annos. Cuius cadauer
 inter cæsorū Persarū stragē Tomyris
 perquisitum quū inuenisset, caput in v-
 trē demisit quē humano cruore cōple-
 uerat: mortuoque insultans inquit, Tu
 quidē meū viuētis & in pugna victricis

ccxi

ccxii

ccxiii

ccxiv

1 In quod malum incidisset. Vel, Quantum malum sibi accidisset.

2 Manus conferuisse.

filium perdidisti dolo captum: at ego te (prout nterminata sum) cruore saturabo. Hæc de Cyri vitæ exitu: de quo quæ multa referantur, is qui mihi maxime verisimilis videtur à me commemoratus est. ¶ Massagetæ & amictum gerunt & victum habent Scythico similem. Ex equis præliantur, ¹ & pedibus. utroque enim genere valent. Sagittarii item sunt atque hastati, sagares, ² hoc est pugiones, è more gestantes: in omnibus auro vten-tes & ære. Utuntur nanq; ære in omni-¹⁰ bus quæ ad hastas, ad pharetras, ad sagares pertinent: auro autem in cunctis quæ ad capitis, ad balteorum, ad axillarum ornamentum spectant. Equorū itidem pectoribus æreos thoraces circumdant. ³ Circa frenum, frenaque & phaleras, aurum adhibent: ferro atq; argento nihil prorsus vten-tes: nam quum in eorū regione immensa sit auri atque æris copia, ferritamen atque argenti nihil est. ⁴ Moribus his utuntur: Singuli quidem vxorem ducunt, sed ea communiter utuntur. Nam quod Græci memorant facere Scythas, id non Scythæ faciunt, sed Massagetæ. siquidē vir Massageta quoties cupidine capitur mulieris, suspen-²⁰ sa ad plaustrum pharetra, sine pudore cōcumbit. Terminus vitæ nullus eis propositus est: sed vbi quis admodū senuit, conuenientes propinqui eum immolāt, & cum eo aliquot pecudes: quarum car-nibus pro epulo, vbi coxerunt, vescun-³⁰ tur. quod genus obitus apud eos beatifimum habetur. Languore extinctos nō edunt, sed terra operiunt, loco damni-putantes quod ad immolationē nō per-uenerint. Nihil omnino ferunt: sed pe-coribus victitant, piscatuque, quem eis abunde Araxes fluuius suppeditat: lac autem potitant. Ex diis vnum Solem ve-nerantur, cui equos immolant. ⁴ Hic autem eis mos sacrificandi, vt deorum perniciosissimo è quadrupedibus omnibus perniciosissimum mactent.

ἀπώλεσας παῖδα δ' ἐμὸν, ἐλὼν δόλω. σὲ δ' ἐγὼ, κατὰ πόρην πείλυσσά, αἵματος κρήσω. τὰ μὲν δ' ἡ Κῦρος τελευτήν τ' ἐβίβη, πολλὰν λόγων λεγο-
μένων, ὅδε μοι ὁ πιθανώτατος εἴρηται. Μασα-
γέται δ' ἐδῆ τὰ τε ὁμοίῳ τῇ Σκυθικῇ φορέεσι, καὶ Περσικῇ
διαίτῃ ἔχουσι. ἵπποισι δὲ εἰσι καὶ αἰπτοὶ ἀμφοτέ-
ρων γὰρ μετέχουσι. καὶ πῦρται τε καὶ αἰχμοφόροι, σα-
γάρφες νομίζοντες ἔχουσιν. χρυσῷ δ' καὶ χαλκῷ τὰ πόμ-
τα χρεώνται. ὅσα μὲν γὰρ ἐς αἰχμάς καὶ σαρδάρες καὶ σα-
γάρφες, χαλκῷ τὰ πόμτα χρεώνται. ὅσα δ' ὡς κε-
φαλῶν, καὶ ζώσῃρας καὶ μαχαλιστῆρας, χρυσῷ κο-
σμεύονται. ὡς δ' αὖτως τῶν ἵππων τὰ μὲν ὡς ἐπὶ τὰ
τέρνα, χαλκῆς θώρηκας ὡς ἀλλοιοὶ. τὰ δ' ὡς ἐπὶ
τῆς χαλινῆς καὶ ὅμοια καὶ φάλαρα, χρυσῷ. σιδῆρεω
δ' ὅδε σαργύρεω χρεώνται ὁσδὲν. ὁσδὲ γὰρ ὁσδὲ σφι
ἔστι τῇ χώρῃ ὅδε χαλκὸς καὶ ὁ χρυσοῦς, ἀπλετος.
Νόμοισι δ' χρεώνται τοιοῖς δὲ γυναικὶ καὶ μὲν γαμέει
ἕκαστος, ταῦτασι δ' ὅπερ κείνα χρεώνται. ὅδε Σκύθας
φασὶ Ἑλληνες ποιεῖν, καὶ Σκύθαι εἰσὶ οἱ ποιεόντες, δι-
²⁰ λὰ Μασαγέται δ' γὰρ ὅπερ θυμῷ σφ' ἡγναικὸς Μασ-
σαγέτης αἰὲρ, ὃν φασὶ βεβῆα ἀποκρεμάσας πρὸ
τῆς ἀμαξῆς, μίσσηται ἀδελφῷ. ἕως δὲ ἡλικίης σφι
πρὸς κείναι ἄλλος μὲν ὁσδὲς, ἐπεὶ δ' ὅδε γέρον γῆνται
καρτὰ, οἱ πρὸς στήθεσιν τῆς ἐπὶ πῶτες στυλῆθοντες θυ-
οίμιν, καὶ ἄλλα πρὸς ὅσα πᾶσι αἵμα αὐτῶν ἐφύσαντες δὲ
τὰ κρέα, καταβωχέονται. ταῦτα μὲν τὰ ὀλβιώτατα
σφι νένομισαι. ὃν δ' ἵσσω τελευτήσας, τὰ καὶ καρτὰ
σιτέονται, ἀλλὰ γῆν κρύπτουσιν, συμφορῶν ποιδύμιοι
ὅτι οὐκ ἵκετο ἐς τὸ τυθῆναι. ἀπείρουσι δ' ὁσδὲν, ἀλλ'
³⁰ ἀπὸ κτηνῶν ζώοισι καὶ ἰχθύων οἱ δ' ἀφθονοὶ σφι ἐκ
τῶν ἀεζέων ποταμῶν πρὸς γίνονται. γαλακτοπόται
δὲ εἰσι. θεῶν δ' μύθιον ἡλίον σέβονται, ὃν θυοὶ ἵπποις
νόμος δ' ὁσδὲ τῆς θείης τῶν θεῶν τῶν ἱερίων, πᾶντων
τῶν θνητῶν δ' ἀρχαίον διατίονται.

¹ Et absque equis. Gall. Ils combattent à pied & à cheval. ² Aliis sagarim securis genus esse putant, & ipsæmet Valla sic alibi ver-
sit. ³ Circum habenas fr. ⁴ Est autem institutum hoc sacrificium vt deorum perniciosissimo omnium mortalium perniciosi-
ssimum mactent. Sed Valla κτηνῶν legis pro θνητῶν.

56 ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΗΕΡΟΔΟΤΙ
ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ ΗΑΛΙCΑΡΝΑΣΣΕΙ
ΥΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΗΙΣΤΟΡΙΑΡΥΜ ΛΙΒΕΡ
ἐπιγεγραμμένη secundus, qui inscribitur
ΕΥΤΕΡΠΗ. ΕΥΤΕΡΡΕ.

ΕΛΕΥΤΗΣΑΝΤΟΣ δὲ
Κύρου, παρέλαβε τὴν βα-
σιλείαν Καμβύσης, Κύρου ἐ-
ὦν παῖς καὶ Κασσανδράνης τῆς
Φαρνάσσου θυγατρὸς. τῆς
παραποταμούσης, Κύρος αὐ-

τὸς τε πένθος μέγα ἐποίησατο, καὶ τοῖσι ἄλλοις
παρεῖπε πᾶσι τῷ ἥρχε, μέγα πένθος ποιεέσθαι.
ταύτης δὲ τῆς γυναικὸς ἐὼν παῖς καὶ Κύρου Καμ-
βύσης, Ἰωνίας μὲν καὶ Αἰολίας ὡς δούλους πα-
τρῶιός ἐστις ἐνόμιζε· ὅπῃ δὲ Αἰγυπτιὸν ἐποίη-
στο στρατηλασίην, ἄλλους τε παρὰ λαβὼν τῷ

Ἐλλήνων, ἥρχε, καὶ δὴ καὶ Ἑλλήνας, τῷ ἐπεκράτει.

Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτην σφέ-
ων βασιλεύσας, ἐνόμιζον ἐαυτοὺς παρὰ τοῖς ἡμέ-
ραις παρὰ τῶν ἀνδράπων.

Ἐπεὶ δὲ Ψαμμήτι-
χος βασιλεύσας, ἠθέλησε εἰδέναι εἰ πῆες ἡγοῖατο
παρὰ τοῖς, ἀπὸ τούτου ἰομίζουσι Φρύγας παρὰ τε-
ρῶν ἡμέρας ἐαυτῶν, τῷ δὲ ἄλλων, ἐαυτούς.

Ψαμμήτιχος γὰρ ὡς οὐκ ἐδυνάτο συνθεσέμε-
νος πόρον εὐδέναι πύτου αἰδοῦν εἰ ἡγοῖατο παρὰ

ἰδοῖσι
τοῖς ἀνδράπων, ὅπῃ τεχνᾷται ποιεῖν· παῖδας δὲ οὐ
νεογνὰ ἀνδράπων τῷ ὅπῃ τεχνᾷται· διδοὶ ποιο-
μενὰ τρέφειν ἐς τὰ πένθνια τρεφέντων ποιεῖν δε-

δοῖν λαμβάνειν μηδὲν αὐτίκῃ αὐτῶν μηδεμίαν θω-
νὴν ἰέναι, ἐν τῇ δὲ ἐρήμῃ ἐὼν ἐαυτῶν κέεσθαι

ἰπῶν
αὐτὰ, καὶ τὴν ὥρην ἐπαγνέειν σφίσι αἴγας. πλη-
σαντα δὲ τῷ γάλακτος, πᾶλλα ἀφαιρῶσθαι.

ταῦτα δὲ ἐποίησε καὶ ἐτέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος,
λέγων ἀκούσας τῷ πατρὶος, ἀπαλαχθέντων τῷ
ἀσήμερον κρυψμάτων, ὡς πᾶσι φωνῶν ῥήξαι παρὰ

τῇ. πᾶσι ὦν καὶ ἐγρήγετο. ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγ-
γύειε, ταῦτα τῷ ποιμνὶ παρήσαντο, αἰοῖσιν τε τὴν

θύρην, καὶ εἰσίοιτο, τὰ παῖδας ἀμφότερα παρὰ
πύλωνα, βέκχος ἐφώνεον, ὁρῶντες αὐτὰ χεῖρας.

καὶ

Y R ovita functo, re-
gnum suscepit CAM-
BYSSES, eius & Cas-
sandanz Pharnaspo
genitz filius: quā an-
te virum defunctam
Cyrus ingenti luctu

& ipse prosequutus est, & ceteris quibus
imperabat, eam ingenti luctu prosequi
precepit. His parentibus ortus¹ Camby-
ses, quum Iones & Aëoles pro heredi-
tariis suis servis haberet, aduersus Aë-

gyptios fecit expeditionem, comparato
cum ex aliis tum vero è Græcis quibus
dominabatur, exercitu.

Ægyptii au-
tem, priusquā apud eos regnaret PSAM-
METICHVS, omnium hominū se primos
extitisse arbitrabantur: verū Psammeti-
cho regnum adeptο, quū incessisset cu-
pido noscendi quinam primi hominum
extitissent, ex eo tempore putauerunt
Phrygas quam se priores extitisse, se ve-
ro quam ceteros. Enimvero Psamme-
tichus, quum sciscitando quinam primi
hominum extitissent, nullū exitum in-
uenire posset, huiusmodi rem machina-
tur: Pueros duos ex humilibus parenti-
bus recens natos, tradit pastori inter pec-
ora educandos hunc in modum: iubēs
videlicet neminem coram eis vocem vl-
lā edere, sed in deserta casa ambos seor-
sum collocari, eisdemque in tempore
capras adduci: vbi autē lacte expleti fo-
rent, alia administrari. Hæc ideo facie-
bat iubebatque⁴ Psammetichus, quod
quæ vox prima ex his pueris erumpe-
ret, vbi inarticulate vagire desissent, au-
dire cuperet: prout & contigit. Nam bi-
matus exacto tempore, pastori qui hæc
administabat, aperienti ianuam atque
intranti, ambo infantes porrectis ma-
nibus occurrentes, beccos clamabant.

1 Cambyses, Iones quidem & Aëoles pro paternis servis habebat, sed aduersus Aegypt. Sonabit autem paternis, à patre reli-
ctis. 2 Nullam rationem inire posset, 3 Eisdemque certis temporibus capr. 4 Vallaisa vultuatur, iubebatq; Psammet. quod
superet ex pueris, vbi inarticulate vagire desisterent, audire: legens lib. 2. c. 10. pro ἡ πᾶσι φωνῶν.

Quod primo audiens pastor obtulit: quum verò crebrius adeunti & obseruanti idem verbum frequentaretur, ita demum re domino indicata, iussus ab eo, pueros attulit exhibuitque. Quos quum & ipse Psammetichus audisset, percontabatur quanam homines beccos quippiam appellarent. Hæc percontans compèrit Phrygas sic panem appellare. ¹ Tali negotio argumentari, Phrygas, & priores extitisse Ægyptii concesserunt. Quod ita actum esse equidem ex sacerdotibus Vulcani, qui sunt Memphi, audiebam. Græci tamen cum alia multa inepta memorant, tum vero Psammetichum pueros educandos curasse apud mulieres quarum linguas præcidisset. Hactenus de puerorum educatione referebant. Alia quoque apud Memphim audiui ex Vulcani sacerdotibus, cum quibus in colloquium veni. Quinetiam harum ipsarum rerum gratia & Thebas & Heliopolin, *id est Solis urbem*, me contuli, animo cognoscendi nunquid consentanea dicturi essent iis quæ Memphi dicerentur. Nam Heliopolitani feruntur Ægyptiorum esse solertissimi. ² Atque ex iis narrationibus, quæ ad rem diuinam pertinentia audiui, ea non libenter enunciauerim, nisi ipsorum tantummodo nomina, existimans omnes homines idem sentire de his, quorum quicquid commemorabo, id oratione coactus commemorabo. ³ ¶ Quæ autem humanarum rerum sunt, hæc ita referebant inter se constare: Omnium hominum primos Ægyptios annum comperisse, ⁴ distinguentes eum in duodecim temporum menses. Et hæc comperisse ex astris: qui eo prudentius (ut mihi videtur) ⁵ hoc agunt quam Græci: quod Græci quidem tertio quoque anno intercalarem mensem introducunt, temporum gratia: Ægyptii vero numero tricenorum dierum, quibus duodecim menses taxant, adiiciunt quotannis quinos dies. unde eis ratio circuli temporum constat eodem redeuntis. Ægyptios quoque primos, duodecim deorum cognomina in usu habuisse, & ab illis Græcos fuisse mutuatos. Itē primos diis & aras & simulacra & delubra statuisse: quinetiam animalia in saxis sculpsisse: ⁶ quarum rerum pleraque ita effecta opere demonstrabant. Præterea primum mortalium regnasse Menem,

τὰ μὲν δὴ παρῶτα ἀκρύσας, ἥσυχος ἡ οὐ ποιμὴν
 ὡς δὲ πολλὰ καὶ φοιτέοντι καὶ ὅπτι μαλ' αὐτῶν πολλοὶ
 λὸν ἡ τῆς τοῦ ὅπτος, οὕτω δὴ σημήνας τῶν δεσπο-
 τη, ἥγαγε τὰ παλαιὰ καλῶσαντος ἐς ὅφιν πλὴν
 ἀκρίνου. ἀκρύσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήπχος,
 ἐπικυβήτετο οἵπνες αἰδεσθῶν βέκχες τὶ καλῶν-
 σι. πικυβητοῦ δὲ, δὲλεσε Φρύγας καλέον-
 τας ὅτι ἀρῶν. οὕτω συνεχώρησαν Αἰγυπῆσιοι, καὶ
 ποιούτω καθημεσάμενοι παρήματι, τοὺς Φρύγας
 10 ὡρεσβυτέρους ἐξ) ἐαυτῶν. Ὡς δὲ μὲν γινέσθαι
 τῶν ἱρέων τῶν Ἡρακλίου ἐν Μέμφι ἤκουον. Ἐλ-
 λυνες δὲ λέγοντες ἄλλα τε ματαίᾳ πολλὰ, καὶ ὡς
 γυναικῶν καὶ γλώσσας ὁ Ψαμμήπχος ἐκταμῶν,
 πλὴν δαίεται οὕτως ἐπιήσαστο τῶν παλαιῶν καὶ
 τῶν παλαιῶν γυναικῶν. κατὰ μὲν δὴ πλὴν τρεφλῶ
 τῶν παλαιῶν ποσάματα ἔλεγον. ἤκουσα δὲ καὶ ἄλλα
 ἐν Μέμφι, ἐλθὼν ἐς λόγους τοῖσι ἱερεῶσι τῶν Ἡρα-
 κλίου καὶ δὴ καὶ ἐς Θήβας τε καὶ ἐς Ἡλιούπολιν
 αὐτῶν εἵνεκεν ἐτραπόμην, ἐθέλων εἰδέναι ἐς συμ-
 20 βήσονται τοῖσι λόγοις τοῖσι ἐν Μέμφι. οἱ γὰρ Ἡ-
 λίου πολῖται λέγονται Αἰγυπτίων ἐξ) λογιστά-
 τοι. τὰ μὲν νυνθεῖα τῶν ἀπηγημάτων οἷα ἤκουον, 57
 οὐκ εἰμὶ παρῶτος ἀξιοῦμαι εἶπε ἢ τὰ οὐνό-
 ματα αὐτῶν μουσῶν νομίζων πρὸς αἰδεσθῶ-
 ποὺς ἴσον παρὶ αὐτῶν ὅπτι σάσαι. τὰ δὲ μὲν ὅπτι
 μνηστῶ αὐτῶν, ὑπὸ τῶν λόγων αἰσχυρὰ καὶ
 30 νοσὶ ὅπτι μνηστῶν. Ὅσα δὲ αἰδεσθῶν παρῶ-
 ματα, ὧς δὲ ἔλεγον ὁμολογούντες σφίσι παρῶ-
 πους Αἰγυπτίους αἰδεσθῶν ἀπομύτων ἐξδύρειν ὅν
 30 οἰαυδὸν, δυνάδεκα μέρεα διασπαρμένους τῶν ὡρέων
 ἐς αὐτόν. ταῦτα δὲ ἐξδύρειν ἐκ τῶν ἀστέρων ἔλε-
 γον. ἄριστοι δὲ ποσῶδε σφώτερον Ἑλλήνων (ὡς
 ἐμοὶ δὲ κρίνει) ὅσα Ἑλλήνες μὲν ἀπὸ τείτου ἔτεος
 ἐμβόλιμον ἐπεμβαλλοῖσι, τῶν ὡρέων εἵλεκεν. Αἰ-
 γυπῆσιοι δὲ τεληκνητήμερος ἄριστοι τοὺς δυνάδε-
 κα μένους, ἐπάρξαι αὐτῶν πρὸς πέντε ἡμέρας
 παρὲς τῶν ἡμερῶν. καὶ σφίσι ὁ κύκλος τῶν ὡρέ-
 ων ἐς τὸν ὅφιν, παρὲς γίγεται. δυνάδεκα τε γε-
 40 νῶν ἐκαστοῦ ἔλεγον παρῶν Αἰγυπτίους νομίσαι,
 καὶ Ἑλλήνας παρὲς σφίσι δυνάδεσθαι. βωμοὺς τε καὶ
 ἀγάλματα καὶ τοῖς θεοῖσι σπονδαῖς σφέας παρῶ-
 πους, καὶ ζῶα ἐν λίθοις ἐκλύειν. πούτων μὲν νυν
 τὰ πλεονέργα ἐδήλου οὕτω γινόμενα. βασι-
 λῶσαι δὲ παρῶν αἰδεσθῶν ἔλεγον Μένους. καὶ Αἰγυπῶν
 ἐπὶ

1 Ex hac re coniecturam facientes, Phr. *Vel*, Quum hanc rem examinassent. 2 Verum quæ mihi ad deos pertinentia nar-
rarunt, ea scriptis mādare non libet, præter illorum nomina: quod idem de illis omnes homines scire existimem. Quæ autem præ-
terea de his commem. 3 Quæ autem ad res humanas spectant, hæc ita communi consensu referebant. Omn. 4 Atq; illi duo-
decim tempora distribuisse. Et hæc comp. 5 Annuum spatium ei igitur ita distinctum. 6 Quæ ita se habuisse re ipsa compro-
bat magna ex parte. Præter.

IX

10

20

30

40

1. Reflectitur versus ea quae dixi loca.

μήκρος μὲν, πλοῦν δὲ ξανθὴν ἐκ μυχῶν διεκ-
 πλάσσει ἐς τὴν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης, ἡμέραι δὲ αἰσι-
 μοῦνται τεσσαράκοντα, εἰρεσὶν χρεώμεθα. ὅθι
 δὲ, τῇ ὑπὲρ τοῦ ὅτι οὐ χόλος, ἡμῖν ἡμέρας πλείου.
 ῥηχὴν δὲ ἐν αὐτῇ καὶ ἀμπωτὶς αἰὰ πᾶσιν ἡμέραις
 γίνεται. ἕτεροι πλοῦν τοῦ χόλου καὶ ὑπὲρ τῆς Αἴγυ-
 πτου δοκέω γινέσθαι. ὅν μιν, ἐκ τῆς βορρῆς θα-
 λάσσης ἔχοντα ἐπὶ Αἰθιοπίας. ὅν δὲ, Ἀραβίους,
 ὅν ἐρχομαι λέγων, ἐκ τῆς νοτίας φέροντα ὅτι Συ-
 εῖης. σχεδὸν μὲν ἀλλήλοισι συμφοραῖνοι τὰς μυ-
 χοὺς, ὁλίγον δὲ πᾶσι θαλάσσης τῆς χώρας. εἰ ὦν
 δὴ ἐθέλειται ἐκ τρέψαι ὅ ῥέεθρον ὁ Νεῖλος ἐς τὸν
 ὅν Ἀραβίους χόλον, τί μιν κωλύει ῥέοιτος τούτου,
 χωδύναι ἐν τῇ διασπείων ἐτέων; ἐγὼ μὲν γὰρ
 ἐλπίζω γε μὲν ἐν τῇ χωδύναι αὐτοῦ γε δὴ
 ἐν τῇ περὶ αἰσιμοῦν καὶ ὅτι ὅτι ἐν τῇ
 ἡμέρας, ὅτι αὐτὴ χωδύναι χόλος, καὶ πολλὰ μέ-
 ζον ἐπὶ τούτου, ὅτι περὶ τοῦ τε ποταμοῦ καὶ οὕτως
 ἐργατικῶν. Τὰ περὶ Αἴγυπτον ὦν, καὶ τοῖσι λέ-
 γουσι αὐτὰ πείθομαι, καὶ αὐτὸς οὕτω κατὰ δοκέω
 (εἰ), ἰδὼν τε τὴν Αἴγυπτον περὶ αἰσιμοῦν τῆς ἐχο-
 μένης γῆς, ἐν γὰρ τῇ φαίνεται ὅτι τοῖσι ὅροις,
 καὶ ἀλλήλοισι ἐπιδιόουσιν ὥστε καὶ τὰς πυραμί-
 δας δηλέσθαι. καὶ φάμιν μοῦν Αἴγυπτον
 ὅθι τὸ ὅτι ὅτι Μίμφιος ἔχον. περὶ δὲ τῇ
 χώρῃ, οὐτε τῇ Ἀραβίᾳ περὶ οὐρα εἰσὶν τὴν Αἴ-
 γυπτον περὶ σιχελίαν, οὐτε τῇ Λιβύῃ, οὐ μὲν οὐδὲ
 τῇ Συρίᾳ, (τῆς γὰρ Ἀραβίης τὰ περὶ τῆς θαλάσσης
 Σίριοι νύμονται) ἀλλὰ μετὰ τὸν τε καὶ κατερρήγνυ-
 μένῃ, ὥστε εὐδοκίαν τε καὶ περὶ χυσιν ἐπὶ Αἰθιο-
 πίας κατὰ αἰσιν ἐν τῇ περὶ τοῦ ποταμοῦ. τὴν δὲ
 Λιβύην ἰδὼν ἐρυθροτέρην τε γὰρ καὶ ὑποφαι-
 μοτέρην. τὴν δὲ Ἀραβίαν τε καὶ Συρίαν δὲ γὰρ
 δεξιέρην τε καὶ ὑποπετρὸν εὐδοκίαν. Ἐλέγον δὲ καὶ
 πόδε μοι μέγα τεκμήριον. περὶ τῆς χώρας ταύτης οἱ
 ἱερεῖς, ὥς ὅτι Μύριος βασιλεὺς, ὅπως ἔλθοι ὁ πο-
 ταμὸς ὅτι οὐκ ἐπὶ πῆχας ὅ ἑλαχιστον, δὲ δέσκε
 Αἴγυπτον τὴν εἰρη Μίμφιος. καὶ Μύριος οὐκ
 ἦν ἔπειτα εἰς ἀνάγκη πτελῶ τῆς, ὅτι τῇ ἱερέων τῶν
 ἑλγὼν ἡχοῦν. καὶ εἰ μὴ ἐπὶ ἐκαστὴν ἡ πεντεκα-
 δεκα πηχέας αἰσιν τῆς ἑλαχιστον ὁ ποταμὸς, ὅτι
 ὑποφαινὲς ἐπὶ τῇ χώρῃ. δοκεσιν δὲ μοι Αἴγυπτιῶν οἱ
 εἰρη τῇ λίμνης τῇ Μύριος, οἰκόντες τὰ τε ἄλλα χω-
 ρία καὶ ὁ καλεόμενον Δέλτα, ἢ ὅτι τῇ χώρῃ αὐτῇ
 κατὰ λέγον ὅτι διδοῖ ἐς ὕψος, καὶ ὁ ὅμοιος ἀποδοῖ
 ἐς αὐξήσιν, μὴ κατὰ χύσιν αὐτὴν τοῦ Νεῖλου,

Prolixitas quidem, inchoando naviga-
 tionem¹ ex Inacho in amplum æquor,
 consumit quatuor dies remigationis: la-
 titudo vero, ubi sinus amplissimus est,
 dimidiatum diem navigationis. In quo
 sinu quotidie reciprocatio aquarum &
 vadisum estuarium est. Porro aliū hu-
 iusmodi arbitror sinum extitisse qui in
 Ægyptum ferretur, à mari septentrio-
 nali Æthiopiam versus tendens: sicut
 Arabicus (de quo à me sermo institutus
 est) ab austrino Syriam versus tendit: qui
 prope inter se suos recessus terminat, e-
 xiguo quodam terræ intervallo direm-
 pti. Quod si in hunc Arabicum sinum
 Nilus velit alucum suum convertere,
 quid prohibebit assidue fluentem, quin
 intra viginti millia annorum illum obli-
 met?² Ego enim credo, intra decē millia
 annorum qui ante me natū transierunt,
 sicubi siccanea facta sunt, nimirum & si-
 num siccaneum fieri posse, etiam multo
 quam hic est maiorem, à tanto flumine
 atq; ita operoso. Itaq; quæ de Ægypto
 à referentibus audiui, ea & ipse ita ha-
 bere existimo. quippe quum videam &
 Ægyptum esse exprorectā à terra conti-
 gua, & conchylia existere in mōtib; ac
 falluginē exudare, quæ etiā pyramides
 corrumpat: & solum hunc montem qui
 in Ægypto imminet Memphi, arenas
 habere. Præterea regionē hanc nulli al-
 teri conterminat, aut Arabiæ, aut Libyæ,
 aut Syriæ assimilem esse (etenim Arabiæ
 maritimā oram Syrii incolunt) sed nigrā
 terram & fragilem habere, utpote limo
 ex alluvionibus ab Æthiopia flumine
 deucto. Nā Libyam humū scimus ma-
 gis rubram esse, & magis⁴ subarenaceā:
 Arabicam vero atque Syriacam, argillo-
 siorem ac suppetrosam. Quinetiā hoc
 magnū huius regionis documentū aie-
 bant sacerdotes, sub rege Myri fluuium,
 quoties octo cubitis, dum minimū, in-
 fluebat, irrigasse Ægyptum quæ infra
 Memphim est. necdum ab obitu Myris
 nongenti erant anni ad tempus quo hæc
 ego a sacerdotibus audiebā. At nūc, nisi
 ad sedecim aut ad quindecim saltē cu-
 bitos ascendat fluuius, in regionem non
 trāscendit. Quæ regio, si proportionē in
 altum surgat, & tantundem ad incre-
 mentum tendat, non restagnante eam
 Nilo, videntur mihi Ægyptii utiq; qui
 infra paludem Myridis incolunt cum a-
 lia loca tum vero eū qui vocatur Delta,

¹ Ab eius recessu usque ad latū mare. Legendum est enim ex vet. cod. μυχῶν, non ἰνὰ χυῶν, ut legit Valla: nec μυχῶν, ut in vulg. edis. habetur. ² Hic Græca exempl. mendosa esse videntur. ³ In rimas fissam. ⁴ Subarenaceam vocat cui arena subest: suppetrosam (vel potius subpetrosam) cui parra sub sunt. i. lapides. q. d. petrificam. i. lapidofam. Sic exprimere voluit ὑποψαμμοτήριον ὅτι ὑποπατήριον.

idem passuri omni futuro tēpore, quod aiebant ipsi passuros aliquando Græcos. Nam quum audirent omnem Græcorū terram pluuiā perfundi, nō fluminibus, vt suam, dicebant fore vt decepti aliquādo magna spe, male¹ esurirent. Qui sermo hoc dicere vult, Græcos si nolit eis deus pluerē, sed siccitatem immittere, fame extinctum iri, vt pote quibus nihil aquæ, nisi tantum à Ioue, suppetat. Atque hæc quæ ab Ægyptiis in Græcos dicuntur, recte se habent: age, nūc vicissim dicā quomodo res ipsis Ægyptiis se habeant. Si, vt superius dicebam, quæ infra Memphim est regio, (hæc enim est quæ augefcit) velit in altū augefcere proportionē præteriti temporis,² quid aliud Ægyptios, qui illic incolunt, quam esurituros: si neque gustare ea quæ ab Ioue sunt, neque à flumine restagnari queant rura ipsorum? Isti nanque ex omnibus hominibus, atque ex omnibus Ægyptiis, maxime illaboratum percipiunt fructum, qui neque proscindendis aratro sulcis, neque subigendo solo, neq; aliud quicquam exercendo eorum quæ in aruis colendis ceteri mortales, laborem tolerant: sed postquam fluuius sua sponte superueniens irrigauit rura, irrigataq; reliquit rursus, tunc in suum quisque rus iacto semine sues immittit, conculcatoque suis semine, messem deinde expectat: atq; vbi³ suis semine versauerit, ita demum frumentū percipit. Quod si vellem⁴ de Ægypto Ionū vti sententiis, qui solū Delta Ægyptū esse aiūt, à Persei specula appellata, dicentes illā secundū mare, ad Pelusiacas vsq; taricheas, quadraginta schœnorum esse: à mari autem mediterranea versus, pertingere ad Cercasorū urbem, iuxta quā scinditur Nilus in Pelusium fluens & in Canobū: cetera vero Ægypti, partim esse Africæ, partim Arabiæ: ostēderemus, hac ratione vten-tes, nullam Ægypti primitus fuisse regionem. Nā Delta eis (vt ipsi dicunt, & mihi videtur)⁵ defluxa humus est, & quæ nuper (vt sic dicam) extitit. Itaque si nulla eis terra erat, quid curiosi sunt, putantes se primos homines extitisse? qui ne in puerorum quidem experimentum, qui primam linguam proderent, ire debebant. Ego certe Ægyptios opinor neq;

πέισαζον¹ πρῶτα χρόνον δι' ὅτι λυποῖν Αἰγυπτίους, τότε αὐτοὶ Ἑλλήνας ἔφασαν πέισαζον. πικρὰν γὰρ ὡς ὕδατος πᾶσι τὴν χώραν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὅτι πικρὰ μοῖσι ἀρδῇ, κατὰ τὴν σφετέρην, ἔφαθ' Ἑλλήνας. φθάνειν γὰρ ἐλπίδος μεγάλης, κακῶς πείσσειν. ὅς τ' ἔπος τὸ ἐθέλει λέγειν, ὡς εἰ μὴ ἐβλήθη σφ' σφοδρῶς ὁ θεός, ἀλλ' αὐχμῶ δ' ἄρα χροῖαζον, λιμῶσι Ἑλληνες αἰρεθήσονται. ὅς γὰρ δὴ σφοδρῶς ὕδατος ἐδεμήθη δὴν ἀποστροφῇ ὅτι μὴ ἐκ τῷ Διὸς μένον. Καὶ αὖτε ὁ αὐτὸς Ἑλλήνας Αἰγυπτίοισι ὁρθῶς ἔχοντα εἶρη. φέρεται γὰρ καὶ αὐτοῖσι Αἰγυπτίοισι ὡς ἔχει φερόμεν. εἰ σφοδρῶς ἐβλήθη (ὡς καὶ πρότερον εἶπον) ἡ χώρα ἡ ἐνερθε² Μέμφιος (αὕτη γὰρ ἐστὶ ἡ αὐξανομένη) ἐξ' ὅρων τῆς παρὰ χερσὶν χρόνος ἐς ἄλφον αὐξάνει, δὴ οὐ τίς οἱ παροχέουται οἰκόντες Αἰγυπτίων πείσσειται, εἰ μὴ τε γένεσται σφοδρῶς ἡ χώρα τὰ ἀπὸ Διὸς, μὴ τε ὁ ποταμὸς οἷός τ' ἔσται ἀέρας ὅπως αἰνῆται, γὰρ δὴ νῦν γε ἔστι ἀπὸ τῶν ὑπὸ ταῖς καρπὸν καμίζον³ ἐκ τῶν τε δῶν αἰθρῶν πῶν ἀπὸ τῶν, καὶ τῶν λυποῖν Αἰγυπτίων. εἰ ἔτε ἀρδῇ αἰσθητὴς αὐξάνει, ἔχουσι πόδας, ὅτε σκάλοντες, ὅτε δὴ οὐδ' ἐρῶν ζῶντες ἔδωκεν, τῶν δὴ αἰθρῶν περὶ λήϊον ποιεῖται. ἀλλ' ἐπεὶ αὐτοῖσι ὁ ποταμὸς αὐτόματ' ἐπαυελθὼν ἀρδῇ αἰσθητὴς ἀέρας, δῆλόν τ' ἐστὶν ὁπίσω, τότε σφοδρῶς ἔκαστος τῶν αὐτῶν ἀέρας, ἐβλάθη ἐς αὐτὸν. ἐπεὶ αὖτε κατὰ πατηθῇ τοῖσι υἱοῖς ὁ σπέρμα, τῶν ἀμνητῶν ἀπὸ τῆς τῆς. ἀποδιδόσας τῶν τοῖσι υἱοῖς τῶν, ὅπως καμίζον. Εἰ δὲ βελόμεθα γνώμησι τοῖσι ἰώνων χρόνος⁴ αὐτῶν Αἰγυπτίους, οἱ φασὶν ὅτι πρὸς Δέλτα μένον⁵ εἰς Αἰγυπτίον, ἀπὸ Γερσίου καλεῖται μένη σχοπιῆς, λέγοντες ὅτι παρὰ θαλάσσαν εἰς αὐτὸν, μέλει τὰριχειῶν τῶν Πηλοισιακῶν, τῇδε τεταράχεται εἰς χοῖνοι. ὅς τ' ἀπὸ θαλάσσης λεγόντων ἐς μεσόγαιαν τείνῃ αὐτὸν, μέλει Κερκεσῶν πόλιος, καὶ ἡν χιζῶν ὁ Νεῖλος, ἐς τὴν Πηλοισιον ῥέων καὶ ἐς Καίωτον, τὰ δὲ δῶν λεγόντων τῶν Αἰγυπτίων, τὰ μὲν Λιβύης, τὰ δὲ Αἰγυπτίας εἰς. ἀποδιδόσας αὐτῶν, τῶν δὲ λῶν χρόνος αὐτοῖσι, Αἰγυπτίοισι ὅτι ἐβλάθη πρότερον χώραν. ἡ δὲ σφοδρῶς τὸ γὰρ Δέλτα (ὡς αὐτοὶ λέγουσι Αἰγυπτίοι, καὶ ἐμοὶ δοκέει) ἐστὶ κατὰ ῥυτὸν τοῦ ποταμοῦ, ὡς λῶν εἰπεῖν, δῶν πεφηνός. εἰ τοῖνυν σφοδρῶς ἡ μεδεμένη ὑπὸ ἡγεῖται, τίς περὶ ἐργάζον⁶ δοκέοντες τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων γεγενῆται, ὅς γὰρ δὲ σφοδρῶς ἐς ἄρα πείσσει τὰ παίδων ἰέναι, τίνα γὰρ σφαιρῶν ἀπύσοι. ἀλλ' ὅτι Αἰγυπτίους δοκέει

¹ Recte legit Valla πικρὰν (ut habent vet. cod.) non πικρῶν. ² Nonne Ægyptios qui hanc partem incolunt, esurire necesse fuerit, si neque Iupiter illorum regioni plueret, neque fluuius in arua illorum transcendere possit? Nunc enim isti minore labore quā omnes alii homines, atque adeo quam ceteri Ægyptii, fructum à terra percipiunt: qui neque se fatigant proscindendis aratro sulcis, neque sarriendo solo, neque aliud q. Lego autem videri pro γένεσται. ³ Suum ope frumentum à spiciis excusserit, tum demum colligit. Quod si etc. Sunt enim qui σφῶν ἀποδιδόσας id significare hic putant, ut id loco sit tritus attonis. ⁴ Humus est alluuii fluuii deuectia. ⁵ Nil sane necesse fuit eos in infantibus experiri quam primam vocem emitterent. Ego certe Ægypt. etc. Huius autem facti meminisse libro eodem supra.

ἄμα δὲ Δέλτα τῷ ὕδατι ἰώνων καλεομένην ἡμέ-
 ραι, αἱ εἰς τὴν ἕξιν αἰθέρεων ἡμῶς ἐγγύς. πο-
 ρεύσας δὲ τὴν χώραν, πολλοὺς μὲν τῶν ὑποκαταβαίνον-
 των γινέσκει, πολλοὺς δὲ τῶν ὑποκαταβαίνον-
 των δὲ ὅντων παλαιὰ ἢ ὅπως Αἴγυπτος ὀκαλέετο τῆς
 60 τῶν ἐμὴν γὰρ εἰς εἰκοσι καὶ ἑκατὶ καὶ ἑξακισχίλι-
 οί. Εἰ δὲ ἡμῶς ὀρθῶς περὶ αὐτῶν γινώσκοντες, ἴ-
 ωνες οὐκ ἂν φρονέωσι περὶ Αἴγυπτου· εἰ δὲ ὀρθῶς
 ἢ τὸ ἰώνων γινώμη, Ἑλληνας τε καὶ αὐτοὺς ἴωνας ἀπο-
 δείκνυμι οὐκ ὅπως αὐτοὺς λογίζεσθαι· οἱ φασὶν τεῖα
 10 μόρια εἶναι τῶν πασάν, Εὐρώπην τε καὶ Ἀσίαν καὶ Λι-
 βύην. τίταρτον γὰρ δὴ σφέας πρὸς λογίζεσθαι Αἴ-
 γυπτος δὲ Δέλτα, εἰ μὴ τέ γε ὅτι τὸ Ἀσίης, μὴ τε τῆς
 20 Λιβύης. καὶ δὲ ὁ Νεῖλος γε ὅτι καὶ τῶν τῶν ὁ λόγος, ὁ
 τὸ Ἀσίης ἐκείνην τῇ Λιβύῃ. τῶν Δέλτα δὲ τῶν καὶ
 τῶν οὐκ ἐκείνην τῇ Νεῖλος ὥστε ἐν δὲ μεταξὺ Ἀ-
 σίης τε καὶ Λιβύης γίνοιτ' αὖ. Καὶ τὸ μὲν ἰώνων
 γινώμη ἀπὸ μέρους ἡμῶς δὲ ὡς καὶ περὶ τῶν λέγ-
 ομένων Αἴγυπτον μὲν πᾶσαν εἶναι τῶν Αἴγυ-
 πτίων οἰκομένην, κατὰ τὴν Κιλικίαν, τὴν ὑπὸ Κιλί-
 20 κων, καὶ Ἀσσυρίαν, τὴν ὑπὸ Ἀσσυρίων. ἔτι δὲ
 Ἀσίῃ καὶ Λιβύῃ οἶδα μὲν ὅτι ἐν ὀρθῶς λόγῳ, εἰ μὴ
 τῶν Αἴγυπτιων ἔργα. εἰ δὲ τῶν ὑπὸ Ἑλλήνων νομο-
 σκώων χρησόμεθα, νομίζω μὲν Αἴγυπτον πᾶσαν, ἄρ-
 30 ξαμένην ἀπὸ Καταδύπων τε καὶ Ἐλεφαντίνης πό-
 λιος, διὰ διαρρέει, καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπωνυμίων
 ἔχει τὰ μὲν γὰρ αὐτῇ, εἶναι τὴν Λιβύης· τὰ δὲ, τὸ Ἀσίης.
 ὁ γὰρ δὲ Νεῖλος ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Καταδύπων, ῥέ-
 40 ει, μέσσην Αἴγυπτον χερσὶν ἐς θάλασσαν. μέχρι μὲν
 νῦν Κερκεσώρος πόλιος ῥέει εἰς ἐὼν ὁ Νεῖλος· ὁ δὲ ἀπὸ
 τῶν τῆς πόλιος, χερσὶν τριφασίας ὁδὸς· καὶ ἡ μὲν
 πρὸς τὴν ὕδατι, καλεῖται Πηλὸσιον στόμα· ἡ δὲ ἐπὶ
 50 τῇ ὁδῷ πρὸς ἑσπέρην ἐστὶν. τῶν δὲ Κανωβικὸν στό-
 μα κέκληται. ἡ δὲ δὴ ἰθὺς τῇ ὁδῷ δὲ Νεῖλος ἐστὶν ἡ δὲ
 αὐτῇ φερόμενος, ἐς τὸ οὐκ τῆς Δέλτα ἀπικνέεται.
 ὁ δὲ ἀπὸ τῶν χερσὶν μέσσην δὲ Δέλτα ἐς θάλασσαν
 60 ἔξιν, ὅτε ἐλαχίστην μέρην τῆς ὕδατος παρεχόμενος
 ταύτην, ὅτε ἡμισυ ἐνομαστέω. ὁ καλεῖται Σεβεννυτι-
 κὸν στόμα. ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον διφασίας στόμα καὶ ἀπὸ τῆς
 Σεβεννυτικῆς ἀπομαχθῆναι, φέροντα ἐς θάλασσαν, 40
 ποῖσι ἐνομασία καὶ τὰ δὲ τῶν μὲν, Σαίτικὸν αὐτῶν,
 τὰ δὲ, Μενδῆσιον. ὁ δὲ Βολβίτιον στόμα καὶ ὁ
 Βουχλικὸν οὐκ ἴθα ἡμέα στόματά ἐστι, ἀλλ' ὅρου-
 κτά. Μαρτυρεῖ δὲ μου τῇ γνώμῃ ὅτι πρὸς αὐτὴν
 60 ὅτι Αἴγυπτος, ὅσην πινὰ ἐγὼ ἀποδείκνυμι τῶν λό-
 γων, καὶ ὁ Ἀμμωνος χρηστήριον ἡμόμορον· ὁ ἐ-
 γὼ τῆσι ἐμεῶν τῶν γνώμησι ὕστερον περὶ Αἴγυπτος

cum loco quem Delta Iones vocant, pa-
 riter extitisse, sed semper fuisse ex quo
 genus humanum extitit, ¹ progressuque
 terræ multos ex eis reliquos fuisse, mul-
 tos aliunde subingressos. Ideoque o-
 lim Thebæ Ægyptus vocabatur, cu-
 ius ambitus est stadiorum sex milliū ac
 centum viginti. Itaq; si nos de eis re-
 160 ste sentimus, Iones nō recte sentiunt de
 Ægypto: sin recte Iones sentiunt, osten-
 do neque Græcos neque Iones scienter
 computare: qui aiunt tria membra to-
 tam esse terram, Europam, Asiam, Afri-
 cam. quartum enim membrum annu-
 merare debent Delta Ægypti, si non sit
 neque Asia, neque Africa. Nam secun-
 dum hanc rationem non est Nilus qui
 Asiam ab Africa disternit: qui quum
² diuortia faciat circa acumen Deltæ, id
 quod in medio est, Asiæ & Africæ esset.
 Sed nos Ionum sententiam missam fa-
 170 cientes, ita de his dicimus: Ægyptū qui-
 dem, eam omnem esse quæ ab Ægyptiis
 incolitur: quemadmodū Ciliciam, eam
 quæ à Cilicibus, & Assyriam, quæ ab As-
 syriis. Sed Asiæ & Africæ scimus recta
 ratione nullum esse terminum, nisi ter-
 minos Ægyptiorū. Si vero quod Græcis
 persuasum est sequemur, sentiemus om-
 nē Ægyptum quæ à Catadupis & Ele-
 phantina vrbe incipit, bifariā diuidi, &
 utrunq; cognomen obtinere: aliā enim
 eius partē, esse Africæ, aliam Asiæ. Quip-
 pe Nilus à Catadupis incipiens, mediam
 interfluentis Ægyptum in mare influit: v-
 20 no quidem aluco vsque ad Cercaforum
 urbem, inde autem tripartito. Et alueus
 quidem ad auroram vergens, Pelusium
 ostium: alter ad vesperam tendens, Ca-
 nobicum ostium nominatur. Tertius,
 quo recta Nilus meat, talis est: Delatus
 per superiora, ad acumen Deltæ peruenit,
 dehinc medium Delta scindens, in ma-
 re exit: non minimam huic aluco por-
 tionem aquæ præbens, nec minime ce-
 lebrem, quod Sebennyticum ostiū ap-
 30 pellatur. A Sebennytico itē duo alia di-
 uiduntur ostia, in mare ferentia, quibus
 hæc sunt imposita nomina, vni Saiticū,
 alteri Mendesium. Nam quæ Bolbitinū
 & Bucolicū nominantur, non sunt nati-
 ua ostia, sed effossa. Huic meæ opinio-
 178 ni, tantam esse Ægyptum quantam ra-
 tione demonstravi, testimonium etiam
 dat oraculum quod ab Hammone est
 redditum: quod ego posterius quàm ita
 in animum induxeram, circa Ægyptum

¹ Terraque fluminis decursu accrescente multos ex eis remansisse, multos item in inferiorem regionem descendisse. ² Plu-
 nius sciffuram vocat.

audui. Nam qui sunt ex vrbe Mareā & Apia, incolentes Ægypti fines Libyam versus, quod sibi Libyes non Ægyptii viderentur, quodque perosi sacrarū ceremonias, nollent bobus feminis prohiberi, miserunt ad Hammonē, negantes quicquā cum Ægyptiis sibi esse cōmune. Habitare enim se extra Delta,¹ nullumq; sibi cū illis linguæ esse commercium, ac velle sibi fas esse omnia gustare. Hæc eos deus facere nō permisit, inquiens Ægyptū esse eam quā Nilus supergressus irrigaret: quicq; infra urbem Elephantinam incolentes, ex hoc flumine potarent, eos esse Ægyptios. Hæc illis ita oraculo respōsa sunt. ¶ PORRO NILVS, vbi inflatus est, nō inodo Delta inundat, verum etiā plagā quæ dicitur Libyca esse, aliquoties & Arabicam: idq; vtroque versus duorum dierum itinere, & amplius eo vel minus. De cuius fluminis natura neq; à sacerdotibus quippiā, neque ab alio vllō percipere potui: quum promptissimo forem animo ad hæc ab illis audienda, cur Nilus aquis inflatus labatur, inchoans ab æstiuo solstitio, ad centum vsque dies, & prope totidem diebus retrocedat, relinquens fluentia: ita vt per omnē hyemem tenuis esse perseveret ad solstitiū rursus æstiuū. De his nihil omnino potui percipere ab Ægyptiis sciscitando, num aliquam vim Nilus haberet natura diuersam ceteris fluuiis. Hæc ego nōscendi cupidus, eos interrogabam, & cur solus omnium amniū nullas ex se auras remitteret. De qua tamen aqua quidā Græcorum, quū insignes vellent effici sapientia, trifariam differuerunt. quarum opinionum duas ne mentione quidem dignas existimo, nisi eatenus vt illas tantū significo. Earū vna ait, ventos etefias esse in causa: tūr Nilus infletur, prohibentes eum effluere in mare. Atqui nonnunquam etefiæ nondū spirauerunt quum Nilus id agit. Ad hæc, si etefiæ in causa forent, oporteret alia quoque flumina quæcunque etefiis obnoxia sunt, idem quod Nilus pati: & eo magis quo tenuiora sunt, minores gurgites exhibentia. Sunt autē multa in Syria, multa in Africa flumina, quæ nihil tale patiuntur quale patitur Nilus. Altera opinio est² incredibilior quā idem quam hæc quæ dicta est, dictum tamen admirabilior, quæ ait illum, quod ab Oceano fluat, istud efficere: ipsum vero Oceanum orbem terrarum circumfluere. Tertia opinio, vt multo

ἐπυθόμεν. οἱ γὰρ δὴ ἐκ Μαρῆς τε πόλιος καὶ Ἀπίας οἰκούντες Αἰγυπτοῦ τὰ πρὸς οὐρα Λιβύῃ, αὐτοὶ τε δοκέοντες εἶναι Λίβυες, καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀχθόμενοι τῇ παρὰ ἱερὰ θρησκείῃ, βουλόμενοι θηλέων βοῶν μὴ ἔργεσθαι, ἐπέμψαντες Ἀμμωνα, φάμενοι οὐδὲν σφίσι τε καὶ Αἰγυπτοίοισι κοινὸν εἶναι. οἰκούν τε γὰρ ἐξω τῆ Δέλτα, καὶ οὐδὲν ὁμολογούν αὐτοῖσι βύλασθαι τε πόρτων σφίσι δεῖσθαι γεύεσθαι. ὁ δὲ θεὸς σφέας ἐκ ἑα ποιεῖν ταῦτα, φασ Αἰγυπτοῖν εἶναι ταῦτην τὴν ὁ Νεῖλος ἐπιπλύνει ἀρδὴ καὶ Αἰγυπτίαν εἶναι τὰς τῆς οἰκονομίας πόλιν οἰκούντες, ἀπὸ τῆς ποταμῆς τῆς πίνουσι. ἔτι σφίσι ταῦτα ἐρρέθη. Ἐπερχόμενος δὲ ὁ Νεῖλος, ἐπεὶ αὐτὸν πληθύνει, ἔμεινον δὲ Δέλτα, καὶ τῆς Λιβύης τε λεγόμενης χώρας εἶναι, καὶ τῆς Ἀραβίας οὐραχῆς. καὶ ἐπὶ δύο ἡμερῶν ἐκαστέρωσι ἰδόν, καὶ πλεῖν ἐπὶ τὰς καὶ ἔλασσον. τῆς ποταμῆς δὲ φύσις πέρι, ἔτι πᾶσι ἰρέων, ἔτι καὶ οὐδὲν ὁμολογούν αὐτοῖσι βύλασθαι. πρὸ θυμὸς δὲ ἑα τὰ δὲ παρὰ αὐτῶν πυθέσθαι, ὅτι κατέρχεται μὲν ὁ Νεῖλος πληθύνων ἀπὸ τῆς ποταμῆς τῆς χειμῶνος δεξιὰς μερὸς ἐπὶ ἐκαστῇ ἡμέρᾳ: πλάσας δὲ εἰς τὸν ὄρθρον τὰς τῶν τῆς ἡμερῶν, ὅπως ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀπὸ λείων ὁρεῖσθαι. ὡς βραχὺ δὲ ὅν χειμῶνα ἀπὸ τῆς δεξιᾶς μερὸς ἐπὶ αὐτῆς τῆς ποταμῆς τῆς χειμῶνος. τὰς τῶν ὡν πέρι, οὐδὲν ὁμολογούν αὐτοῖσι βύλασθαι. τὸ ἐν ἡμέρᾳ τῶν δεξιᾶς μερὸς Αἰγυπτοῖν, ἰσόμεν αὐτοῖσι βύλασθαι διὰ μὲν ἑαυτοῦ Νεῖλος τὰ ἐμπάλιν πεφυκέναι τὴν αὐτὴν ποταμῆν. ταῦτα τε δὴ τὰ λεγόμενα βυλόμενος εἰδέναι, ἰσόμεν. καὶ ὅτι αὐτὰς ἀπὸ πνεύματος μωῶος πόρτων ποταμῆς ἐπαρέρχεται. Ἄλλὰ Ἕλληνας μὲν πινες ἐπίσημοι βυλόμενος ἡμέρας σοφίην, ἐλίσσει παρὰ τῆς ὕδατος τῆς τριφασίας ὁδὸς. τὴν αὐτὴν δὲ τὴν ὁδὸν ἐπὶ ἀξίῳ μεταβῆναι, εἰ μὴ ὅσον σημεῖον βυλόμενος μένον. τὴν ἑτέραν μὲν λέγει τῆς ἐτησίης αἰέμενος εἶναι αἰτίης πληθύνειν ὅν ποταμὸν, καλύνοντες ἐς θάλασσαν ἐκρέειν ὅν Νεῖλον. πολλὰς δὲ ἐτησίης μὲν οὐκ ἔπεισαν, ὁ δὲ Νεῖλος τῶν δὲ ἐργάζεται. πρὸς δὲ, εἰ ἐτησίης αἰποιῆσαι, χεῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ποταμοῖς, ὅσοι τοῖσι ἐτησίησι αἰποῖ ῥέουσι, ὁμοίως πάσχειν καὶ κατὰ ταῦτα τῶν Νεῖλου καὶ μάλλον ἐπὶ ποσούτω, ὅσω ἐλάσσονες εἰσίν, ἀδενέσθαι τὰ ῥέματα ὡς ῥέχονται. εἰσὶ δὲ πολλοὶ μὲν ἐπὶ τῇ Συρίῃ ποταμοῖς, πολλοὶ δὲ ἐπὶ τῇ Λιβύῃ, οἱ οὐδὲν τοῖς ποταμοῖσι οἶον τι καὶ ὁ Νεῖλος. Ἡ δὲ ἑτέρα, ἀνεπίσημον ἑτέραν μὲν ὅτι τὴν λελεμένης, λείψαν δὲ εἰπὴν, θαύμασι τῇ ἡ λέγει ἀπὸ τῆς Ὠκεανὸς ῥέοντα αὐτὸν ταῦτα μεταβῆναι. ὅτι δὲ Ὠκεανὸν χεῖν παρὰ τῆς ὁδοῦ. Ἡ δὲ τριτὴ τῆς ὁδοῦ, πολλὰν

¹ Nec se cum illis consentire, ac velle esse. ² Indochior.

ὅτι περὶ τὴν ἐξοδα, μάλιστα ἐφάσκει. λέγει γὰρ δὴ
 ἐπὶ αὐτῇ ὁδῷ, Φαρυγὴν δὲ Νήλον ῥέειν ἀπὸ τη-
 ρυμένης χιόνης· ὅς ῥέει μὲν ἐκ Λιβύης ἀφ' ἡμέραν
 Αἰθιοπῶν, ὅθεν διδῶν ἐς Αἴγυπτον. καὶ ὡν δὴ τὰ ῥέοι
 αὐτὸ ἀπὸ χιόνος, ἀπὸ τῆς θερμότητος τῶν ῥέων ἐς τὰ ψυ-
 χροτάτα· τῆς δὲ πολλὰ ὅτι αὐτοὶ λογίζονται τοιού-
 των πέρι οἷα τε εἶναι, ὡς ὁδὸς εἰκὸς ἀπὸ χιόνος μιν
 ῥέειν· ὡς αὖτε μὲν καὶ μέγιστον μαρτυρεῖται οἱ αἰετοὶ
 ὡς ῥέχονται, πνέοντες ἀπὸ τῆς χύσεως τούτων
 θερμῶν· δὲ ἄλλοι δὲ, ὅτι αἰετοὶ ἢ χύσεως ἢ ἀκρύσταλ-
 λος ὄψεσθαι ἐξοδα, ὅτι ἡ χύσις πύση, πᾶσα αἰα-
 κη ὅτι ὕστατον ἐπὶ πέντε ἡμέρησι. ὡς τε εἰ ἐχίονιζε, ὕε-
 τ' αὐτὰ ἡ χύσις. τῆς δὲ οἱ αἰετοὶ ὡς ἔχεται ὑπὸ
 καύματος μέλας ἐόντες. ἱκτῖνοι δὲ καὶ χελιδόνες δὲ ἐ-
 πὶ ἔσονται ὅθεν ἀπολείπεται. γέρωνες δὲ φάσκει
 δὲ χιμῶνα δὲ ἐπὶ τῇ Σκυθικῇ χώρῃ ἡρόδοτος,
 φοιτῶσι ἐς χιμαδίην ἐς τὴν τοῖς τῶν. εἰ τοί-
 νυν ἐχίονιζε καὶ ἐπὶ αὐτῇ τῇ χώρῃ δι' ἧς τε ῥέει
 καὶ ἐκ τῆς ῥέου ῥέει ὁ Νήλος, ὡς αὖτε τοιοῦτον
 ὁδὸν, ὡς ἡ αἰακή ἐλέγχει. ὅτι τῇ τῇ ὡ-
 κεαὶ ἐλέγχει, ἐς ἀφανὲς δὲ μύθον ἀνείκατος, ὅθεν ἐχ-
 ἔλεγχον. οὐ γὰρ πᾶσι ἔγωγε οἶδα ποταμὸν ὡς κε-
 ἀνὸν εἶναι. ὅμως δὲ, ἡ πᾶσι τῇ ῥέου ῥέου ἡμο-
 λῶν ποιητῶν, δοκέει ὅτι οὐνομα δὲ ῥέει ἐς τὴν
 πύσην ἐπὶ αἰετῶν. Εἰ δὲ μὲν φάσκει ἡ ὡ-
 κεαὶ ῥέου αἰετῶν, αὐτῶν τῇ τῇ ἀφανέων
 γνώμην ἀποδέξασθαι, φράσω δὲ τοῖς μοι δοκέει πλη-
 θύνεσθαι ὁ Νήλος τῇ ῥέου. τῇ χύσεως ὡς ἡ ἀπε-
 λαυνόμενος ὁ ἥλιος ἐκ τῆς ῥέου διεξόδου ὑπὸ
 τῇ χιμῶνι, ἔρχεται τῆς Λιβύης ἐς τὰ ἄνω. ὡς
 μὲν αὖτε ἐλέγχεις δὲ δηλώσαι, πᾶσι εἴρηται· τῇ γὰρ
 ἀλχοτάτω γε χώρῃ ὅθεν ὁ θεὸς, καὶ κατ' ὡς πᾶσι, αὐ-
 τὴν εἰκὸς δι' ἧν τε ὕδατων μάλιστα, καὶ τὰ ἐν χώρῃ
 ῥέου μαρτυρεῖται τῇ ποταμῶν. ὡς δὲ ὅτι
 πλέονι λόγῳ δηλώσαι, ὡς ἔχει. διεξὼν τῇ Λιβύης
 τὰ αὖτε ὁ ἥλιος, πᾶσι ποιεῖ, αὐτὸ δὲ πᾶσι τῇ χύσεως
 αἰετῶν τε εἰκὸς ὅτι ἡ ῥέου ὅτι τῇ τῇ χύσεως, καὶ
 αἰετῶν τῇ χύσεως ἐξοδος, καὶ αὐτῶν ψυχρῶν, διεξὼν,
 ποιεῖ οἷον ὅτι ὁ θεὸς ἐξοδος ποιεῖ, ἰὼν δὲ μέσῃ τῇ
 ἔραν. ἐλκεῖ γὰρ ἐπ' ἐξοδος ὅτι ὕδατος ἐλκεῖς ὅτι, ἀπὸ
 τῆς τῇ αὖτε χύσεως. ὑπολαμβάνοντες δὲ οἱ αἰ-
 νετοὶ, καὶ ἀφ' οὐρανῶν, τῇ χύσεως καὶ εἰς εἰκὸς
 οἱ ἀπὸ τῆς τῇ χύσεως πνέοντες, ὅτι τῇ χύσεως, καὶ ὁ
 λίψ, αἰετῶν πολλὸν τῇ πᾶσι ὑπὸ τῇ χύσεως. δοκέει
 δὲ μοι ὁδὸς πᾶσι ὅτι ὕδατος ἐπὶ τῇ χύσεως ἀπο-
 πέμπεται τῇ Νείλου ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ ἀπολεί-
 πεται τῇ ἐξοδος. ὡς αὖτε ὁδὸν δὲ τῇ χιμῶνι,

modestissima, ita longe falsissima est :
 quippe quæ & ipsa nihil dicit, inquiens è
 niuib. liquefcentibus manare Nilum :
 qui quæ ex Africa per medios Æthiopes
 fluens in Ægyptum euadat, ex locis ca-
 lidissimis ad frigidissima, quomodo ex
 niuib. fluere? De qua re multa sane
 sunt quæ quis coniectare possit, non esse
 credibile, eum qui talis sit, manare de
 niuib. primum ac maximum testimo-
 nium perhibentibus ventis, qui ab his
 regionibus calidi spirant: secundum, ea
 plaga quæ sine imbris & sine glacie
 perpetuo est. (super niuem aut quæ ce-
 cidit necesse omnino est intra quinque
 dies plueret: quare si in his regionibus
 ningeret, etiam plueret.) tertium, homi-
 nibus qui ab æstu solis nigri sunt, & mil-
 uis, atque hirundinibus, quæ illic peren-
 nant. Grues quoq; Scythicæ plagæ hye-
 mem fugientes, ad hæc loca se conferunt
 hybernatum. Si igitur vel quantulum-
 cunque ningeret in ea plaga per quam
 fluit & ex qua incipit Nilus, profecto ni-
 hil tale esset, quemadmodum necessitas
 arguit. At is qui de Oceano loquitur,
 ad occultā fabulam referens, caret argu-
 mento. Neq; enim ego vllū noui fluiū
 qui sit Oceanus, sed hoc nomen opinor
 Homerum, aut aliquē priscorū poetarū,
 quum inuenisset, in poeticam intulisse.
 Quod si opiniones quas proposui, im-
 probantē me oportet de occultis ferre
 sententiam, dicam: quare mihi videatur
 impleri Nilus æstate. Hyberno tempore
 sol abscedēs à pristino cursu subter hye-
 male sidus, meat in superiora Africæ.
 Totum, vt quidem breuissime demon-
 stretur, à me dictū est. Etenim deū hunc,
 vt cuique terræ proxime accedit, ita eam
 maxima siti afficere credibile est, & sca-
 turigines indigenarū amniū arefacere.
 Vt autē pluribus verbis demonstretur,
 ita habet: Sol Africæ superiora perme-
 ans, ista efficit. nam quum omne veris
 tempus sit serenum in his regionibus, &
 ipsæ regiones sint calidæ ac venti frigidi,
 transiens sol facit quemadmodum me-
 dio cælo means æstate facere consueuit
 ad se enim trahit aquā, attractamque in
 superna abiicit loca. quam excipientes
 venti ac dissipantes liquefaciunt, hi vi-
 delicet, qui (vt credibile est) ab hac regi-
 one flant, auster & africanus, multo omni-
 um pluuiosissimi. Quanquam mihi vi-
 detur non omnem sol humorem eius
 anni Nilo remittere, sed penes sci-
 psū referuare. Idem, mitigata hyeme,

xxiii

xxiv

xxv

ἡ χιμῶνι

ἡ πύση

ἡ ὑπολεί-
 πεται

1. i. As tem certe totam (ut maxima breuitate utar) hisce verbis comprehendā.

rursus

alii aduersus Arabes & Syros, alii ad Marcam aduersus Libyam. (Quibus in locis, quemadmodum sub rege Psammeticho erant, ita meæ ætate Persarum præsidia excubabant. nam & apud Elephantinam & apud Daphnas Persæ excubias agunt.) Quū igitur triennium in præsidio fuissent Ægyptii, neq; illinc ab aliquo dimitterentur, cōmuni vñ consilio, a Psammeticho ad Æthiopiam sibi transeundū putauerunt. Quos, re audita, Psammetichus insequutus, vbi est assequutus, multis verbis obsecrabat, verabatque patrios deos ac liberos vxoresque deferere. Ibi quidam illorum fertur ostenso veretro dixisse, vbicunque id esset, sibi vxores & liberos fore. Hi posteaquam in Æthiopiam profecti sunt, sese Æthiopum regi tradiderunt: quos ille ita remuneratus est. Erant ei nonnulli Æthiopum aduersarii, quorum terram eripientes istos iussit incolere. Æthiopes, his colonis inter se collocatis, facti sunt mansuetiores, moribus Ægyptiacis imbuti. Ad quatuor igitur mensium partim nauigationem, partim iter, cognoscitur Nilus: præter id quo fluit per Ægyptum. Tot enim menses in summa reperientur impendi ab iis qui ex Elephantina ad hos Automolos pergant. Fluit autem ab hespero & occasu: dehinc quid sit, nemo potest pro comperto narrare. est enim deserta præ feruore ea regio. ¶ Accepi tamen hoc ex quibusdam Cyrenæis, qui se ad Ammonis oraculum ille commemorarent, colloquutosque cum Etearcho Ammoniorum rege, & ex aliis sermonibus deuenisse in confabulationem de Nilo, cuius nemo nosceret fontes: Etearchūque narrasse, aliquando quosdam ad se venisse Nasamonas, quæ gens sit Libyca, Syrtim incolens, & orā Syrtis quæ vergit ad auroram, nō multū supra Syrtim. Eos, quum venissent, interrogarenturque nunquid amplius haberent quod referrent de Africæ desertis, retulisse, apud se fuisse quosdam virorū præpotentium filios petulantes: eos, quum in virilem ætatem adoleuissent, cū alia superuacua fuisset machinatos, tum vero ex sese quinque sortitos ad inspiciundas Libyæ solitudines, & siquid amplius cernerent quam ii qui longissima inspexissent. Oram enim maritimam Libyæ aquiloni obnoxiam Libyas & Libyum per multas gentes ab Ægypto incipientes omnem obtinere vsque ad promontorium Soloentem, quod Lybiam terminat,

ἄλλη δὲ πρὸς Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων, καὶ ὁ Μαρὴν πρὸς Λιβύης ἄλλη. ἐπὶ δὲ ἐπ' ἐμὴ καὶ Περσέων κατὰ ταῦτα αἱ φυλακαὶ ἔχουσι ὡς καὶ ἐπὶ Ψαμμήτιχου ἦσαν. καὶ γὰρ ὁ Ἐλεφαντίνη Γέρονται Φρυγέοισι, καὶ ὁ Δάφνησι. τῆς ὡν δὴ Αἰγυπτίους τέλει ἔτεα Φρυγῆσιν αὐτὸν ἐπέλυε ὕδεις τῆς Φρυγῆς· οἱ δὲ, βουλόμενοι, καὶ χρινῶ λόγον χρησάμενοι, πρῶτες ἀπὸ τῆς Ψαμμήτιχος ἀποστάτες, ἦσαν ἐς Αἰθιοπίνην. Ψαμμήτιχος δὲ πύρρως, ἐδίωκε. ὡς δὲ κατέλαβε, ἐδέετο, πολλὰ λέγων, καὶ σφεας θεοὺς πατρώους ἀπολιπεῖν ὅκα ἔα, καὶ τέκνα, καὶ γυναῖκας. οἱ δὲ πῖνα λέγεται δειξάμενοι τὸ ἀδίδιον, εἰπεῖν, ἔνθα αὐτὸ τοῦ ἦ, ἔσομαι αὐτοῖσι ὡς παῖτα καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας. οὗτοι ἐπὶ τῇ ἐς Αἰθιοπίαν ἀπὶ κεντο, διδοῦσι σφεας αὐτοῖς τῷ Αἰθιοπῶν βασιλεῖ. ὁ δὲ σφεας τῷ δὲ ἀντιδωρέεται. ἦσαν οἱ ἀφ' ὧν πῖνες γεγενῆσθαι τῷ Αἰθιοπῶν· πύτοις ἐκέλευε δὲ ἐλόντας, πῶς ἐκείνων γλῶσσαι εἶναι. πύτων δὲ ἐσοικιζέντων ἐς τῆς Αἰθιοπίας, ἡμερῶν τε γένεσι Αἰθιοπες, ἦτα μαζόντες Αἰγυπτία. Μῆξι μὲν νῦν πεισέρων μηνῶν πλοῦ καὶ ὁδοῦ, γινώσκεται ὁ Νεῖλος, πρὸς τῆς Αἰγυπτίας ῥόμβου. οὗτοι γὰρ συμβαλλόμενοι μῶντες εὐερίσκονται αἰασιμῶν μοι, ὅς Ἐλεφαντίνης πορθομένης ἐς τοὺς Αὐπμόλους πύτους. ῥεῖ δὲ ἀπὸ ἑσπέρης τε καὶ ἡλίου δυσμέων. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς δεξιᾶς, ἵκει σαφέως φερόμενος. ἔρημος γὰρ ὅστις ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ καύματος. Ἀλλὰ τὰ δὲ μὲν ἡκούσα ἀνδρῶν Κυρηνάων, Φαλῶν ἐλθεῖν τε ὅτι ὁ Ἀμμωνιος χρηστήριον, καὶ ἀπικέσθαι ἐς λόγους ἔπειτα ὅπως τῷ Ἀμμωνίων βασιλεῖ· καὶ πως ἐκ λόγων ἄλλων ἀπικέσθαι ἐς λέσχην πρὸς τῷ Νεῖλου, ὡς ὁ δὲ αὐτὸ οἶδε τὰς πηγὰς. καὶ οἱ ἔπειτα ἄρχοντες φαίει ἐλθεῖν κατεπαρ' αὐτῶν Νασαμώνας ἀνδρας. ὁ δὲ ἔθνος τῶ τοῦ ἔστι μὲν Λιβυκὸν, νέμεται ὃ πῶς Σύρτιν τε καὶ τὴν πρὸς ἡμῶν χώραν τῆς Σύρτιος ὅκα ἐπὶ πολλόν. ἀπικόμενοι ὃ τῆς Νασαμώνας, καὶ εἰρωτεωμένοι εἰ πῆχουσι πλέον λέγειν πρὸς τῷ ἔρημον τῆς Λιβύης, φαίει τῷ ὅτι σφίσι γινέσθαι ἀνδρῶν διωαγέων παῖδας ὕβριτας· τῆς ἄλλὰ τε μηχανάσθαι ἀνδρωτέας πεισά, καὶ ὁ δὲ καὶ ἀποκληρώσας πῆτε ἐαυτῶν, ἐφορμήους πᾶ ἔρημα τῆς Λιβύης, καὶ εἰ πῆ πλέον ἴδοιεν τῷ μακρότατα ἰδομένων. τῆς γὰρ Λιβύης τὰ μὲν καὶ τὴν βορρην θάλασσαν, ἀπ' Αἰγυπτίας ἀρξάμενοι μέχει Σολέοντος ἄκρης, ἡ τελευτὰ τῆς Λιβύης, παρὴν καὶ σφίσι πᾶσαν Λιβύην, καὶ Λιβύων ἔθνη πολλὰ,

1 Non longe penetrando, vel progrediendo. Eos, q.

64

πλήν ὅσοι Ἕλληνες καὶ Φοίνικες ἔχουσιν. τὰ δὲ ὑπερ-
 θαλάσσης τε καὶ τῆς ἑπὶ θάλασσαν κατεκόντων
 ἀνθρώπων, τὰ κατὰ τὴν θηριώδους ὅτι ἡ Λιβύη.
 τὰ δὲ κατὰ τὴν θηριώδους, ψάμμος τίς ἐστι, καὶ
 αὐτὸς δεινὸς, καὶ ἔρημος πᾶντων. ἐπεὶ ὦν τοὺς νεη-
 νίας ἀποπεμπομένοις ὑπὸ τῆς ἡλικίας, ὅσαί τε καὶ
 σιπίοισι δὲ ἄλλοις ἀνθρώποις, ἵεναι τὰ κατὰ τὴν θηρι-
 ωδὴ οἰκομένης· ταύτην δὲ διεξελθόντες, ἐς τὴν θηρι-
 ωδεῖα ἀπικέσθαι. ἐκ δὲ ταύτης, τὴν ἔρημον διεξιέ-
 ναι, τὸ δὲ πᾶν ἀνθρώποις πρὸς ζέφυρον αἶμα. διεξ-
 ελθόντες ὃ χωρὸν πολλὸν ψαμμώδεα, καὶ ὡς πολλή-
 σι ἡμέρησι, ἰδεῖν δὴ κατεδίδρακα ἐπεὶ πεφυκ-
 ῆς καὶ σφέας πρὸς τὴν θηριώδεα, ἀπικέσθαι τὴν ἐπὶ ὄντος
 ὅτι τῆς δένδρεων καρπῶν. ἀπὸ μὲν οἱ δὲ σφί ἐπὶ
 ελθεῖν ἀνδρας μικρὰς, μετρίων ἐλάσσονας ἀνδρῶν.
 λαβοῦντες δὲ ἀγρίων σφέας. φωνῆς δὲ ἔτι πὶ τῆς ἐκεί-
 νων τῆς Νασαμῶνας γινώσκον, οὐτε τοὺς ἀγρίων τῆς
 Νασαμῶνας. ἀγρίων τε αὐτοῖς δὲ ἐλέων μεγίστων καὶ
 διεξελθόντες ταύτας, ἀπικέσθαι ἐς πόλιν, ἐπὶ τὴν πό-
 λιν (ἢ) τοῖσι ἀγρίοις ὁ μέγας ἴσους, χροῖμα δὲ μέ-
 λαιας. τὰ δὲ τὴν πόλιν ῥέειν ποταμὸν μέγαν. ῥέ-
 ῃ δὲ ἀπὸ ἐσπερίας αὐτὸν, πρὸς ἡλίου ἀνατέλλοντα.
 φαίνεται δὲ ἐπὶ αὐτῷ κροκοδείλοις. Οἱ μὲν δὲ
 τῆς Ἀμφοῖου Ἐπερχοῦ λόγος ἐς τὸ τοῖσι δι-
 δηλώσας. πλὴν ὅτι ἀπονοστήσας τε ἔφασκε τοὺς
 Νασαμῶνας, ὡς οἱ Κυρηναῖοι ἔλεγον. καὶ ἐς τὸς οὗτοι
 ἀπὸ τῆς αὐτῆς πόλεως, γῆν (ἢ) πόλιν. ὅν δὲ δὴ
 ποταμὸν τῆτον τὸ παραρρέοντα καὶ Ἐπερχοῦ συν-
 εβάλλετο (ἢ) τὸ Νεῖλου καὶ δὴ καὶ ὁ λόγος ἔτι αἰρέ-
 τ. ῥέει γὰρ ἐκ Λιβύης ὁ Νεῖλος, καὶ μέσην τῆς Λι-
 βύης καὶ (ὡς ἐγὼ συμβάλλομαι, τοῖσι ἐμφαίνει τὰ μὴ
 γινώσκοντα τεκμηριώμενος) τῷ Ἰγρῷ ἐκ τῆς ἴσων
 μέσων ὁρμαίνεται. Ἰγρὸς τε γὰρ ποταμὸς ἀρξάμενος
 ἐκ Κελτῶν καὶ Γυρρῶν πόλιος, ῥέει μέσην χερσὶν τῆς
 Εὐρώπης. οἱ δὲ Κελτοὶ εἰσὶ ἐξ ἡ Ἑσπερίων τῆς ἡλέ-
 ων ὁμοῦροισι δὲ Κυρηναῖοις, εἰ ἔσται πρὸς δι-
 μέων οἰκέοισι τῆς ἐπὶ τῇ Εὐρώπῃ κατεκόντων τε-
 λυτῶν ὁ Ἰγρὸς ἐς θάλασσαν ῥέων τὴν τῇ Εὐξεί-
 νου πόντου ὁρμῆς Εὐρώπης, τῇ Ἰστροῖοι Μι-
 λησίων οἰκέοισι ἀπικεῖται. Οἱ μὲν δὲ Ἰγρὸς (ῥέ-
 ει γὰρ δὲ οἰκομένης) πρὸς πολλῶν γινώσκειται.
 πρὸ δὲ τῆς Νείλου τῆς ὁρμῆς ὁδεῖς ἔχει λέγειν.
 αἰκίητος τε γὰρ ὅτι καὶ ἔρημος ἡ Λιβύη, δὴ ἥς ῥέει.
 πρὸ δὲ τῆς ῥάματος αὐτῆς, ἐπὶ ὅσον μακρότατον ἰ-
 σσομένην ἡ δὲ Αἴγυπτος εἴρηται ἐκ διδοῖ ὅτι Αἴγυ-
 πτος. ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς ὁρμῆς Κιλικίας μάλιστά κη
 ἀπὸ τῆς ἐστίν. ἐπὶ Σινώπῃ τῇ ἐπὶ τῇ Εὐ-
 ξείνῃ πόντου πέντε ἡμερῶν ἰστία ὁδὸς διζώνων ἀνδρῶν. ἡ δὲ Σινώπῃ τῇ Ἰγρῷ ἐκ διδοῖ ἐς θάλασσαν

præter id demum quod aut Græci obti-
 neant, aut Phœnices: ac supra maritimā
 oram, & eos qui ad mare incolunt, feris
 vltiora habitari: at quæ vltiora sunt
 parte à feris habitata, arenosa esse, vehe-
 menterque arida, ac prorsus vasta. Igitur
 eos iuvenes ab equalibus dimissos, aqua
 atq; cibariis probe instructos, primum
 per regionē hominibus habitatam per-
 rexisse: hanc permenfos, in illam à feris
 habitatam peruenisse. Ex ea per solitu-
 dines iter fecisse ad ventum zephyrum:
 peragratoque multo spatio fabulosi loci
 pluribus sane diebus, aspexisse demum
 arbores in planitie quadam enatas, ad
 easque accessisse, ac fructum qui inerat
 decerpisse. Eisque inter decerpendum
 superuenisse quosdam infra medio-
 crem virorum staturam pusillos: quo-
 rum linguam Nasamones non intelli-
 gerent, vt nec ipsi Nasamonum: & ab his
 deprehensos ductosque fuisse per maxi-
 mas paludes: atq; illas transgressos per-
 uenisse in urbem in qua vniuersi fo-
 rent æquali statura illis qui adduxissent,
 colore nigro. Eam urbem præterlabi
 grande flumen, ab hespero ad orientem
 solē fluens, in quo conspicerentur cro-
 codili. Hactenus à me sermo Ammo-
 nii Etearchi cōmemoratus sit: nisi quod
 is aiebat Nasamones (vt Cyrenæi refere-
 bant) reuertisse, & eos homines a d quos
 illi peruenissent, omnes esse fallaces.
 Flumen autem quod præterfluebat, &
 Etearchus coniecitabat Nilum esse, & ra-
 tio sic dicat. Ex Libya enim Nilus fluit,
 eamq; mediam secat: & (vt ego ex aper-
 tis ignota coniecto) pari tractu atque I-
 ster meat. Ister nanque fluere incipi-
 ens à Celtis atque vrbe Pyrene (Celtæ
 autem sunt extra cippos Herculis, Cy-
 nesiis finitimi, omnium in Europa ad
 occasum habitantium vltimi) mediam
 Europam scindit: totamque permen-
 sus quam Istriani Milesiorum coloni
 incolunt, mari Euxino finitur. Et I-
 ster (fluit enim per terrā habitatā) inter
 primos cognoscitur: de Nili vero fonti-
 bus nemo habet quod referat: & meri-
 to, vt pote Libya per quā fluit, deserta. De
 eius fluxu, quam potuit longissime repe-
 tendo narrari, dictum est. exit autem in
 Ægyptum. Porro Ægyptus montanæ
 Ciliciæ fere opposita est. Hinc rectā ad
 Sinopem in ponto Euxino sitam, quin-
 que dierum est rectū iter viro expedito.
 Sinope autem Istro cō mare irrumpenti

xxxiii

xxxiv

1. Inpositores, vel præfixatores. 2. Verum Ister à multis cognoscitur, quippe qui per terram habitatam fluit.

ex aduerso est sita. Ita Nilus totam per-
means Africam, videtur mihi æqui-
parandus Istro. Haftenus de Nilo di-
ctum sit. ¶ VENIO ad plura de Ægypto
referenda: quia plura quam alia omnis
regio mirabilia habet, & præter omnem
regionem exhibet opera relatu maio-
ra. Horum gratia plura de ea comme-
morabuntur. Ægyptii, quemadmo-
dum & cælo eorum & flumine diuer-
sam ab aliis naturam ostendente, ita i-
psi pleraque omnia à ceteris homini-
bus diuersa constituerunt & instituta &
iura. Apud hos feminæ quidē negoci-
antur cauponanturque, & institoriis
operis vacant: viri autem intra domos
texunt. Alii villum subtegminis desuper
tramant, Ægyptii subter. Onera viri ca-
pitibus, feminæ humeris baiulant. Fe-
minæ, stantes mingunt: viri, sedentes.
Domi ventrem exonerant, foris in viis
comedunt: reddentes rationem, quæ
sunt turpia, sed necessaria, ea in occulto
fieri debere: palam vero, quæ non sunt
turpia. Mulier neque dei neque deæ vl-
la sacerdos est, sed viri deorum omni-
um & dearū. Alendi parentes filiis nul-
la, nolentibus: filiabus, etiam si nolint,
summa necessitas est. Deorū sacerdo-
tes alibi comati sunt, in Ægypto derasi.
¹ Apud alios ritus est, statim in funere
proximi capita deglabrare: Ægyptii in
funeribus sinunt capitis crines auge-
scere, barbam tamē tondent. Apud ce-
teros mortales victus à ferarum secre-
tus est consortio: Ægyptii cum feris
vescuntur. Alii frumento atque hor-
deo victitant: Ægyptiis ² victitare iis quæ
ex his facta sunt, maximo probro est: sed
cibis è farre confectis, quod quidam sili-
ginem appellant. ³ Conspersionem pedi-
bus, lutū manibus ⁴ subigunt. Virilia, alii
italia relinquūt qualia natura sunt, præter
eos qui ab istis didicerunt: Ægyptii cir-
cumcidunt. Viri binas vestes habent,
feminæ singulas. Alii velorum ansulas
& funes extrinsecus assuunt, Ægyptii
intrinsicus. Græci litteras scribunt &
calculis computant, à sinistro in dextrū
manum ferentes, Ægyptii à dextro in si-
nistrū: & hoc facientes aiunt se in dex-
trum, Græcos facere in sinistrum. Litteris
bifariis vtuntur, quarum vnas, sacras
vocat, populares alteras. ¶ In deos

ἄνθρωποι. ὅτι πλεον θωυμάσια ἔχει ἢ ἄλλη
πάντα χώρα, καὶ ἔρτα λόγος μὲν παρέχει τὸν πᾶσαν
χώραν τῶντων εἶνεκα πλεον τῶν αὐτῶν εἰρήσας. Αἰγύ-
πτιοι ἅμα τῶν ἑραῶν τῶν καὶ σφέας εὐνῆς ἐτεροῖς, καὶ
ὅτι πολλοὶ φύσιν ἀνθρώπων παρεχόμενοι ἢ οἱ ἀλλοιοὶ πο-
ταμοί, καὶ πολλὰ πόλεις ἔμπαν τοῖσι ἀλλοιοῖσι αἰ-
10 δεσποιοῖσι ἐσθῆσαι τὸ ἥτα τε καὶ νόμους. ἐν τοῖσι, αἱ μὲν
γυναικες ἀναρχαὶ καὶ ἀκαταστάται· οἱ δὲ ἄνδρες,
κατ' οἴκους ἐόντες, ὑφάινουσι. ὑφάινουσι οἱ μὲν ἄλλοι,
αὖτε χρόκην ὠθέντες, Αἰγύπτιοι δὲ καὶ αἰῶν. τὰ ἀρχαῖα
οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φορέουσι· αἱ δὲ γυναι-
κες, ἐπὶ τῶν ὤμων. ἑρέουσι, αἱ μὲν γυναικες, ὀρ-
θαὶ, οἱ δὲ ἄνδρες, κατὰ μῆκος. διμαεῖν χεῖρας
ἐν τοῖσι οἴκοις, ἐσθῆσαι δὲ ἐξω ἐν τῇσι ὁδοῖσι· ἐπιλέ-
θοντες ὡς τὰ μὲν ἀσχετὰ, αἰσχυρὰ δὲ, ἐν ἀποκρύφῳ
ἐστὶ ποιεῖν χεῖρας· τὰ δὲ μὴ ἀσχετὰ, αἰσχυρὰ δὲ, ἐξ-
20 τὰ γλῆνι μὲν ὑδερμῇ ἔτε ἑρσενος καὶ, ἔτε θηλέος· αἱ-
δρες δὲ, πόρτων τε καὶ πασῶν. βέβηκεν τὸς πέντας τοῖσι
μὲν πασὶν ὑδερμῇ αἰσχυρὰ, μὴ ἐκ λυμῶσι· τῇσι δὲ
θυγατράσι πάντα αἰσχυρὰ, καὶ μὴ ἐκ λυμῶσι. Οἱ
ἱερεῖς τῶν θεῶν, τῇ μὲν ἀνθρώπων καμῆσαι, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ ἐξη-
ρεῖν. πῶσι ἀλλοιοῖσι αἰδεσποιοῖσι νόμος ἅμα καὶ δεῖ
κεκαρθῆαι τῇ κεφαλῇ, τὸς μάλιστα ἱερεῖς. Αἰγύ-
πτιοι δὲ ὑπὸ τὸς θανάτους αἰσχυρὰ τῇσι αὖτε αἰσχυρὰ,
τῇσι ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ὅτι ἡμεῖς, τῶς δὲ ὑπερκαμῶσι.
τοῖσι μὲν ἀνθρώποις ἀνδρῶσι καὶ θηλείῳσι δὲ αἰσχυρὰ
30 ἀποκέρει. Αἰγύπτιοι δὲ ὁμοῦ θηλείῳσι δὲ αἰσχυρὰ ἐστὶ
ἀπὸ πυρέων καὶ κριθῶν ὅτι μὲν ζῶσι Αἰγύπτιον δὲ
τῇσι ποιδυμῶν ἀπὸ τῶντων τῇσι ὄντας μέγιστον ἐστὶ
ἀνὰ ἀπὸ ὀλυρέων ποιδυμῶν σιτία, τῇσι ζῶσι μετὰ ἐξ-
τεροῖς καλέουσι. φουρῶσι δὲ μὲν καὶ τοῖσι ποσὶ, ἐν δὲ
πῇσιν τῇσι χερσὶ καὶ τῇσι χερσὶ ἀναίρεόνται. τὰ αἰ-
σχυρὰ ὅτι μὲν αἰσχυρὰ ὡς ἐξήκοντο, πῇσιν ὅσοι ἀπὸ
τῶντων ἔμαθον Αἰγύπτιοι δὲ ἐσθῆται μὲν. εἰ μάλιστα,
τῇσι μὲν αἰσχυρὰ ἐκαστος ἔχει δύο· τῇσι δὲ γυναικῶν
ἐν ἐκαστῇ. τῇσι ἱερέων τὸς κρίκους καὶ τὸς κάλους οἱ
40 μὲν ἄλλοι ἐξωθεν τῶν δούκων, Αἰγύπτιοι δὲ, ἐσωθεν.
γυμναστικά γυμναστικοί, καὶ λογιζόμενοι ψήφοις,
Εἰ μάλιστα μὲν, ἀπὸ τῇσι ἀριστερῶν ἐπὶ τὰ δὲ διὰ φέ-
ροντες τῇσι χεῖρας, Αἰγύπτιοι δὲ, ἀπὸ τῇσι δεξιῶν
ἐπὶ τὰ ἀριστερά. καὶ ποιεῖν τῇσι ταῦτα, αἰσχυρὰ μὲν
φασὶ ἐπὶ τὰ δὲ διὰ ποιεῖν, Εἰ μάλιστα δὲ ἐπὶ ἀρι-
στερά. διδοασίσι δὲ γυμναστικῇ χεῖρας καὶ τὰ μὲν αὐτῇσι, ἱερεῖς, τὰ δὲ, δημοτικῇ καλέεται. Θεο-

¹ Apud alios homines more receptum est ut in luctu statim capita tondentur ab iis quos potissimum is attingit: at Ægyptii, in morte suorum, sinunt capitis barbaeque pilos crescere, quum alioqui antea tonsi fuerint. Apud c. ² Victitare his, maxime probrosum est. sed ex olyris c. baria conficiunt, quas alii zeas appellant. ³ Farinam aqua maceratam subigunt pedibus, lutum autē manibus. Fortasse autem intelligit lutū ex quo intritum conficiunt, quod Gall. mortier. ⁴ Subigunt, & iisdem stercus accipiunt.

σεβέας ὃ παλαιῶς ἔοντες μάλιτα πόρων ἀνδρό-
πων, νόμοισι τοιοῖςδε χεῖνται. ὁ χαλκῶν ποτη-
ρίων πίνοισι, ἀφ' ὧν αἰὲν αἰὲν πᾶσαν ἡμέραν ἔχ-
ομεν, ὁ δὲ οὐδ' ἄλλὰ πόρτες. εἴματα δ' ἰνέα φορέ-
οισι αἰεὶ νεόπλυτα, ὅππῃ δδύοντες τὸ τοῦ μάλιτα.
τὰ τε αἰδοῖα περὶ τὰ μίονται, καὶ θαλάσσης εἴκεν.
περὶ μύρτες καὶ αἰεὶ ἔῃ ἢ ὅτ' ὅτε περὶ τῇσι. οἱ δ' ἰρέ-
ες ξυρδύονται πόρῃ ὅσῳμα ἀφ' ἧς τῆς ἡμέρας, ἵνα
μήτε φθίρ, μήτε τι ἄλλο μυστὸν μηδὲν ἐγγίηται
σφι περὶ αἰὲν οἱσι τὸς θεοῖς. ἐδῆται δ' φορέουσι οἱ
ἰρέες λινέην μίονται, καὶ ὑποδήματα βύβλινα. ἄλ-
λην δὲ σφι ἐδῆται ἕκαστος λαβὴν, ὅσῳμα ὑποδή-
ματα ἄλλα. λουῖται δ' ἡμέρας ἑκάστης ὕ-
δατι ψυχρῷ, καὶ ἡμέρας ἑκάστης νυκτός. ἄλλας τε θρη-
σκείας μυρίας ὅππῃ τελέουσιν, ὡς εἰπεῖν λόγῳ. πάροισι
δ' ἡ ἀρχαὶ ὅσῳ οὐλίαν. ἔτε τι γὰρ τῶν οἰκτιῶν τελέου-
σι, ἔτε δα πομπῶνται, ὅσῳ καὶ οἱ σφί βῆσι ἰρὰ πε-
σόντα. καὶ χλωῶν καὶ βοῶν κρεῶν πλῆθος τι ἑκάστη
γίνεται πολλὸν ἑκάστης ἡμέρας. δίδεται δὲ σφί καὶ οἶος
ἀμπέλιος, ἰχθύων δ' ὅσῳ σφί ἔξῃ πᾶσα δα. καὶ
μοῖς δ' ἔτε τι μάλα ἀπείρουσι Αἰγύπτιοι ἐν τῇ χώρῃ,
τὸς τε γρομῶνται ἔτε βώρουσι, ἔτε ἔφοντες δατέ-
ονται. οἱ δ' ἡ ἰρέες, ὅσῳ ὅτε ὀρέοντες αἰεὶ χόνται, νομίζον-
τες δ' καὶ αἰὲν μιν εἶναι ὅσῳ τῶν. ἰσθται δ' ὅσῳ εἰς ἑ-
κάστη τῶν θεῶν, ἄλλὰ πολλοί, ὅτε εἰς βῆσι ἀρχιερέως.
ἐπειδὴ δὲ τις ἀποθάνῃ, τῶν τοῦ ὁ παῖς αἰπὴ κτίσεται.
Τὸς δ' βῆς τὸς ἑρσείας, ὅτε ἑ παφου εἶναι νομίζουσι, καὶ
τὸς τε εἰνεκα δοκιμάζουσι αἰεὶς ὅδε. τεῖχα καὶ κα-
μίνῃ δῆται ἐπιούσαν μέλαιναν, οὐ καὶ αἰὲν εἶναι νο-
μίζῃ. δίδεται δ' τῶν ταῦτα ὅππῃ τὸς τεταγμένους τῶν τις
ἰρέων, καὶ ὅρῳ ἑστῶτος τῶν κτεῖνος καὶ αἰσίου, καὶ τῶν
γλῶσσαν δίδουσαι, εἰ καὶ αἰὲν τῶν περὶ κτεῖνων
σημῶνται τὰ ἐγὼ ὅσῳ ἄλλῳ λόγῳ ἑρέω. κατὰ δ' καὶ
τῶν τεύχεα τῆς ἑρῆς, εἰ καὶ φύσιν ἔχει πεφυκίας, καὶ
δ' τοῦ τῶν πόρων ἡ καὶ αἰὲν, σημάσεται βύβλα
περὶ τὰ κτεῖνα ἐλίστων. καὶ ἐπειτα γλῶσσαι τεῖδα
ὅππῃ πλάσας, ὅππῃ βάλαντον δακτύλιον καὶ οὐτὼ ἀπ-
άρουσι. ἀσήμενον δ' ὅτ' ἡ γλῶσσαι θάλασσης ἡ ζήμῃ ὅππῃ
κτεῖται. δοκιμάζεται καὶ μὲν ὅτ' κτεῖνος τῶν τοῦ
δε. Οὐσίη δὲ σφί ἡδε κατέστη. ἀρχῶντες δ'
σεσημασμένον κτεῖνος πρὸς τὸ βωμόν ὅσῳ αἰὲν ὅσῳ
σι, πυρὴν καίουσι. ἐπειτα δ' ὅτ' αἰὲν οἶνον καὶ ἑρῆου
ὅππῃ αἰσίου, καὶ ὅππῃ καλέσται τὸν θῶν, σφάζουσι.
σφάζοντες δ', ἀποτάμνουσι τὸ κεφάλην. σῶμα μὲν
δὲ ἑ κτεῖνος δίδουσι. κεφαλὴν δ' ὅτ' ἐκείνῳ πολλὰ
κατὰ τῶν ἀσήμενοι, φέρουσι τοῖσι μὲν αἰὲν ἡ ἀρχῇ, καὶ

καὶ πᾶσι
ταῖς.

κατὰ τῶν
σήμενοι.

supramodum supraq; omnes homines
religiosi sunt, talibus moribus videntes:
Aheneis in poculis potant, singulis ea
diebus extergentes, non eorum aliquot,
etiam aliquot non: sed vniuersi. Linea
ferunt vestimenta semper recens ablu-
ta, huic rei præcipue vacantes. Virilia
circumcidunt munditiæ gratia, pluris
facientes se mundos esse quā decoros.
Sacerdotes tertio quoq; die totum cor-
pus eradunt, nequis pediculus deos co-
lentibus aut alia sordes creetur. Iidem
vestem tantummodo lineā, calceos¹ pa-
pyraceos gestant: nec aliā vestem aut a-
lios calceos inducere eis fas est. Lauantur
quotidie frigida, interdū² ter, noctu
bis. Alias præterea ceremonias prope di-
xerim infinitas exercent. Qui etiam non
exiguus afficiuntur commodis. nam ne-
que è re domestica aliquid conterunt,
neq; impendunt, sed eorū singulis quo-
tidie³ cibi sacri cocti præsto sunt, & car-
nis bubulæ & anserinæ satis abunde-
que. Vinum quoque vineale illis datur.
De piscibus gustare nefas est illis. Fabas
Ægyptii in sua terra nec admodum se-
rūt, nec eas quæ prouenerint, aut⁴ cru-
das aut in aqua coctas, edūt. Sacerdotes
vero ne aspicere quidē eas sustinent, ar-
bitrantes haud mundū illud legumē ef-
fe. Initiantur non sigillatim cuique de-
orum, sed gregatim: quorum vnus est
pontifex. vbi quis defunctus est, filius e-
ius subrogatur. Boues mares, Epaphi
esse censent: eaque de re hunc in mo-
dum explorant: Si pilum in eo nigrum
vel vnum viderint, nequaquam mundū
censent. Explorat autem hæc sacerdo-
tum aliquis ad id constitutus, pecude cū
stante & erecta tum etiam resupinata:
lingua etiam exerta *explorans* an pura sit
iis signis quæ ego alio referam in libro.
Inspicit & caudæ pilos, nunquid eos ha-
beat secundum naturam procreatos.
Eū, si fuerit his omnibus mundus, notat
alligato cornibus byblo: deinde applici-
ta terra sigillari anulo impressa, abducit-
ur. Nā immolanti eo sigillo non notatā,
pœna morte sancita est. Et hunc quidē
in modum pecus exploratur. Sacrifi-
candi autem is eis est ritus. Pecude quæ
obsignata est, ad arā vbi immolatur ab-
ducta, pyram incendunt: deinde⁵ supra
pecudem libato *contra templum* vino, ac
deo inuocato, eā mactant: mactatæ ca-
put asportant in forū, si nundinæ sint, &

1 Byblinos 2 Bis. δι. πᾶσι τῇσι. 3 Sunt qui sacrificia exponant, alii panes sacros. 4 Videtur aliud legisse quam habeant
vulz. edit. 5 Supra hostiam 6 Mactatæ caput amputant, & reliquum corpus excoriant. Capiti autem illius multa imprecanti,
asportant. Asportant, inquam, in forum quidem, illi quibus forum est, &

eis Græci negotiatores adfuerint: atque
 illis vendunt: qui si nō adfuerint, in flu-
 men abiiciunt. Execrantur autē capita
 in hæc verba, vt siquid mali aut ipsis
 immolantibus aut vniuersæ Aegypto fu-
 turum sit, id in caput hoc conuertatur.
 Eodem porro ritu circa capita pecu-
 dum immolandarum, & vini libamina,
 omnes pariter Aegyptii in omnibus tem-
 plis vtuntur. Atque ex hoc ritu fit vt
 nemo Aegyptiorum de capite vllius ani-
 mantis degustet. Est tamen sacrorum
 delectus, & alius apud alia templa ado-
 lendi modus ab eis institutus. Quam igitur
 deā maximā esse censeant, & cui ma-
 ximum festum celebrent, iam nunc di-
 cam. Posteaquam ieiunauerunt pridie
 festi, atq; obdormierūt, bouem immo-
 lant, eumque corio exuunt, & aluo tota
 vacuant. Intestina intra ventrem adi-
 pemq; relinquunt, crura truncant, & ex-
 tremos lumbos armoſque, ac ceruicem.
 His actis, reliquum bouis corpus stipant
 panibus puris, & melle, & vna passa, &
 ficis, & thure, & myrrha, atque aliis o-
 doribus. Vbi hæc infarſerunt, adolent,
 multum vini oleique infundentes: ieiuni
 tamen priusquā sacrificent. Dum sa-
 crificium ardet, omnes² verberantur.
 Posteaquam vapulauerunt, dapes ex sa-
 crificii reliquiis proponuntur. Boues
 mares eosdemq; mūdōs, ac vitulos vni-
 uerſi Aegyptii immolant: at feminas eis
 immolare non licet, vt pote Iſidi conſe-
 cratas. Nam Iſidis simulacrū muliebre
 est, bubulis præditū cornibus, quemad-
 modum Io Græci describunt. Bouesque
 feminas omnes itidem Aegyptii vene-
 rantur ex omnibus pecudibus lōge plu-
 rimum: eoque nemo Aegyptius Aegy-
 ptiaue Græci viri aut os suauiaretur,
 aut cultro, vel veru, vel olla illius vtire-
 tur, aut pura bouis carne Græco cul-
 tro incisa vesceretur. Boues qui demor-
 tui sunt hunc in modum sepeliunt: Fe-
 minas quidem in flumen abiiciunt, ma-
 res autem in suburbanis singuli defo-
 diunt, vno aut altero cornu extante, si-
 gnigratia. Vbi computruerunt, & sta-
 tum tempus aduenit, præsto est ad sin-
 gulas vrbes nauis ex insula nomine Pro-
 ſopitide, quæ est in Delta, habetque no-
 uem schœnorum ambitum. In qua cum
 aliæ sunt frequentes vrbestum ea vnde
 proficiſcuntur naues ad ossa tollenda, no-
 mine Atarbechis, vbi templum Veneris

Ἕλληνες σφίεωσι ἐπὶ δὴ μοι ἐμποροῖ, οἳ δὲ φέροντες
 ἐς τὸ ἀργυρῶν, ἀπὸ ὧν ἐδόντο· τοῖσι δ' αἰμὴν παρέρωσι
 Ἕλληνες, οἳ δὲ ἐκ βαλλοῖσι ἐς τὸ ποταμὸν κατὰ ρεῖον
 ὅ, τὰ δὲ λέγοντες τῇσι κεφαλῇσι, εἴ τι μέλλοι ἢ σφίσι
 τοῖσι θύοισι, ἢ Αἰγυπτίῳ τῇ στυαπάσῃ κακὸν γινέ-
 σθαι, ἐκ κεφαλῶν αὐτῇ τὴν βραπέδα. καὶ μὲν ἰὼν αὐ-
 κεφαλὰς τὴν θυομύων κτηνέων, καὶ τὴν ἀπὸ πωλείων ὅ, οἷον,
 πάντες Αἰγυπτίῳ ἰομοῖσι τοῖσι αὐτοῖσι χρέων ὁμοί-
 ως ἐς πάντα τὰ ἱερὰ, καὶ ἀπὸ τῶν ὅ, ἰόντων, ὅ, δὲ ἀπὸ
 ὁ δὲ ἐνὸς ἐμφύχῃ κεφαλῇ γούσι Αἰγυπτίῳ ὁ δὲ εἰς.
 Ἡ δ' ὅ, δὲ ἀφ' αἰρέσις τὴν ἱερὰν, καὶ ἡ καὶ αἰς, ἀπὸ τῆς ἀπὸ
 ἱερῶν σφί καὶ ἐξήκε. τὴν δὲ ὧν μερίστην ἰε δαίμονα ἡ γῆν
 εἰ, καὶ μερίστην οἱ ὅ, τὴν ἀνάγκῃ, αὐτῇ τὴν ἐρχομένη ἐρέ-
 ων ἐπὶ τὴν ποροῖσιν ὅ, τῇσι, καὶ ἐπὶ τὴν καὶ δὲ ὅ, θύ-
 οισι τὴν ὅ, καὶ ἀπὸ δὲ ῥαντες, καὶ ἰλὶν μὲν καὶ ἰνὴν πᾶσαν
 ἐξω εἶλον, σπλάγχνα δ' αὐτῶν λείπεις ἐν τῷ σώματι
 καὶ τὴν περὶ μέλην, σκέλεα δ' ἀποτάμις, καὶ τὴν ὅ, σφίω ἀ-
 κρην, καὶ τὴν ὅ, μὲν τε καὶ τὴν βράχην. αὐτὰ δ' ποιή-
 λες, ὅ, δὲ ὅ, σῶμα τὴν βοὸς περὶ πλάσι ἀρτῶν καθαράν,
 καὶ μέλητος, καὶ ἀσφίδους, καὶ σῶμα, καὶ λίαν ὅ, καὶ
 σμύρης, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν θυομύων. πλῆσαντες δ' τῶν
 κατὰ γῆν, ἔλαμον ἀφ' ὅ, καὶ κατὰ χέοντες. ποροῖσιν
 σάντες δ' ὅ, θύοισι καὶ ὅ, τὴν ἱερὰν, τὴν πῶν ὅ, πᾶντες.
 ἐπεὶ δ' ἀπὸ τῶν ὅ, δαίμονα ὅ, τὰ ἐλπίοι ὅ,
 τὴν ἱερὰν. Τὴν μὲν ἰὼν κατὰ ρεῖον ἐρσενας τὴν βοὸν καὶ
 τὴν μὲν ὅ, οἱ πάντες Αἰγυπτίῳ θύοισι αὐτῇ τὴν θηλέας
 ὅ, σφί ἐξέσι θύον, ἀπὸ ἱερὰ εἰσι τὴν ἰοῖος. ὅ, γὰρ τὴν ἰοῖος
 ἀγαλμα ἐὼν γυναικῆιον, ἐκ κεράων ὅ, κατὰ τὴν Ἕλ-
 ληνες τὴν ἰοῖος γράφει. καὶ αὐτῶν αὐτῇ τὴν θηλέας Αἰγυ-
 πτίῳ πάντες ὁμοίως σέβον ὅ, ποροῖσιν πᾶντων μα-
 λιστα μακρῶν. τὴν εἶνεκα ὅ, τὴν Αἰγυπτίῳ, ὅ, τε γυνὴ
 ἀνδρὰ Ἕλληνα φιλήσει αὐτῇ τὴν ὅ, ματῇ. ὅ, δὲ μαχαί-
 ρη ἀνδρὸς Ἕλληνος χρεῖται, ὅ, δὲ ὅ, εἰσι, ὅ, δὲ λέ-
 ῃ, ὅ, δὲ κρέως κατὰ ρεῖον βοὸς ἀφ' αἰς τὴν μὲν
 Ἕλληνα μαχαίρην γούσι. τὰ πᾶσι δ' ὅ, τὴν ἀπὸ
 θηοῖσιν αὐτῶν βέσ, ὅ, πῶν τοῖονδε. αὐτῇ μὲν θηλέας ἐς τὴν
 ποταμὸν ἀπὸ αἰς τὴν ἐρσενας, κατὰ ρεῖον αἰς αἰς
 ἐν τοῖσι ποροῖσιν, ὅ, κέρας ὅ, ἐτερον καὶ αἰς ἀμφότε-
 ρα ὅ, ὅ, σμῆνις εἶνεκα. ἐπεὶ δ' ὅ, σαπῇ, καὶ
 ποροῖσιν ὅ, τὰ μὲν χρέων, ἀπὸ κρέων ἐς ἐκαστὴν πό-
 λιν βαρὺς ἐκ τὴν ποροῖσιν καλεομένης ὅ, ἰοῖος. ὅ, δὲ
 ὅ, ἐστὶ μὲν ἐν τῇ Δέλτῃ, αὐτῇ μὲν ὅ, αὐτῇ εἰσι ὅ, οἱ
 ἐν ἑα. ἐν αὐτῇ δὲ ὅ, ἰοῖος τὴν ποροῖσιν ὅ, σφί ἐν ὅ, μὲν
 καὶ αὐτῇ πόλεις συχναί. ἐκ τὴν αἰς βαρὺς αὐτῇ ὅ, οἱ
 αὐτῇ ἀπὸ τῶν αὐτῇ τὰ ὅ, τὰ τὴν βοὸν οὐνομα τὴν πό-
 λιν Ἀτάρβηχιν. ἐν αὐτῇ Ἀφροδίτης ἱερὸν ὅ, οἱ

apud quos mercatores Græci diuerſantur, ibique illis vendunt: illi vero quibus non adfuerint Græci, in flum.

1 Et precati sunt. καὶ πύκνουνται. pro quo aliud legit. 2 Omnes seipsos verberant. Postquam autem verberare desierunt, dapes
 &c. In vulg. edit. huius interpret. Valla, epulauerunt legitur pro vapulauerunt.

ἰδρυται. ἐκ τούτης τῆς πόλεως πλατύνονται πολλοὶ ἄλλοι ἐς ἄλλας πόλεις· αἰορῶντες δὲ τὰ ὄρεα ἀπάγρυσσι, καὶ θάπλουσι ἐς ἑ. α. χῶρον πρῶτες. κατὰ ταῦτα δὲ τοῖσι βίῃσι καὶ τὰλλα κτείνεα ἀπάρτα θάπλουσι ἀποθνήσκοντα. καὶ γὰρ περὶ ταῦτα ἔ-
 τωσφι νενομοθέτηται. κτείνουσι γὰρ δὴ τὸ δὲ ταῦ-
 τα. ²⁸ Ὅσοι μὲν δὴ Διὸς Ὀηθαίος ἰδρυται ἰ-
 ῥόν, ἢ νομοῦ τῆς Ὀηθαίου εἰς, οὗτοι μὲν πρῶτες οἷων
 ἀπεχόμενοι, αἶγας θύουσι. θεοὺς γὰρ δὴ ἔτι οἱ αὐ-
 τὸς ἀπάρτες ὁμοίως Αἰγύπιοι σέβονται, πλὴν Ἰ-
 σιός τε, καὶ Ὀπίριος, ὃν δὴ Διόνυσον ²⁹ λέγουσι. τού-
 τοις δὲ ὁμοίως ἀπάρτες σέβονται. ὅσοι μὲν δὴ τοῦ
 Μένδητος ἐκτίλνται ἰῥόν, ἢ νομοῦ τῆς Μένδητος εἰ-
 σί, οὗτοι δὲ αἶγων ἀπεχόμενοι, εἰς θύουσι. Ὀηθαῖοι
 μὲν μὲν, καὶ ὅσοι Διὸς τῶ τοις οἷων ἀπέχονται, Διὸς
 τὰ δὲ λέγουσι τὸν νόμον τὸν δὲ σφι τελεῖναι. Ἡρα-
 κλῆα θελήσαι πάλιν ἰδέσθαι Διὸς Δία, καὶ ὃν οὐκ ἐ-
 θέλην ὁφείλναι ἔπειτα αὐτὸς τέλος, ἐπεὶ τε λιπαρέ-
 67 ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

extructum est. ex qua vrbe alii permulti
 vagantur in alias vrbes. Vbi autem effo-
 derunt ossa, asportant, eaq; vno in loco
 cuncti sepeliunt. Quem porro in mo-
 dum boues, in eundem defuncta alia
 pecora sepeliunt. ita enim apud eos circa
 hac legibus comparatum est. nam ne
 hac quidem interimunt. Ceterum
 qui Iouis Thebani templum incolunt,
 aut Thebanæ¹ prouinciæ sunt, ii omnes
 ab ouibus se abstinentes, capras immo-
 lant. Non enim eosdem deos similiter
 colunt vniuersi Ægyptii, præter Isidem
 & Osirin, quem Bacchum esse aiunt. hos
 peræq; vniuersi colunt. Qui vero Men-
 detis templum obtinent, siue Mendesiæ
 prouinciæ sunt, hi capris abstinētes, im-
 molant oues. Itaq; Thebani, & quicun-
 que propter illos ouibus parcunt, aiunt
 ideo sibi conditam hanc legem, quod
 Iupiter, quum ab Hercule cernere eum
 volente, cerni nollet, tandem exora-
 tus hoc commentus sit, vt amputato ari-
 etis capite, pelleque villosa quam illi
 detraxerat, induta sibi, ita sese Herculi
 ostenderet: & ob id Ægyptios institui-
 se Iouis simulacrum facere arietina fa-
 cie: & ab Ægyptiis Ammonios acce-
 pisse, qui sunt Ægyptiorum atque Æ-
 thiopum coloni, &² linguā inter utro-
 que vsurpantes. Qui etiam mihi viden-
 tur ideo se Ammonios cognominasse
 quod Ægyptii Iouem³ Ammonem ap-
 pellant. Ob hanc rem arietes non ma-
 ctantur à Thebanis, sed eis sacrosancti
 sunt. Certo tantum die quotannis in fe-
 sto Iouis, vnum demū arietem obtrun-
 cant, cuius pellem detractam, hunc in
 modum Iouis simulacro induunt: ad
 illudque deinde aliud ducunt Herculis
 simulacrum. Hoc acto, cuncti qui circa
 templum sunt, arietem verberant, dein-
 de sacra eundem vrna sepeliunt. ¶ De
 Hercule autem hunc ego audiui sermo-
 nem, quod sit vnus ex diis duodecim.
 nam de altero Hercule quem Græci no-
 runt, nulla in parte Ægypti quippiā po-
 tui audire: cuius nomen non Ægyptii à
 Græcis acceperūt, sed Græci poti⁹ ab Æ-
 gyptiis, & ii quidē Græci qui hoc nomē
 filio Amphitryonis imposuere. Quod ita
 se habere, cum multa mihi indicia sunt,
 tū vero istud, quod hui⁹ Herculis vterq;
 parens, Amphitryon & Alcmena, fuerūt
 ab Ægypto oriūdi: & quod Ægyptii nē-
 gant se aut Neptuni aut⁴ Tyndaridarū

1 Vel, præfecture & sic statim post. Valla utrobique, ritus. id est iugum, non iugum. 2 Id est, Lingua vsentes qua aliquid cum utro-
 rumque lingua commune habet. 3 Ammon 4 Diocturoorum.

nomen nosse: neq; hos deos inter ceteros admiserunt. Quod si nomen dæmonis vilius à Græcis mutuati essent, nō minus, imo vel magis, istorū mentionē fuissent habituri: si etiam tunc nauiculariā exercebant, & vlli Græcorum nauicularii erant, vt credo, & mea fert opinio. Istorum igitur potius deorū quam Herculis nomen Ægyptii percepissent. Atqui vetustus quidam deus est apud Ægyptios Hercules, & (vt ipsi aiunt) decem & septem annorum millia sunt ad Amasin regem, ex quo Herculem¹ ex octo diis, qui duodecim erant, vnum esse arbitrantur. Quibus ego de rebus certior fieri² cupiens, à quibus possem, in Tyrum Phœnicix urbem nauigavi, quod ibi templum Herculis esse audire: quod & vidi opulenter exornatum cum aliis multis donariis, tum vero duobus cippis, altero ex auro excocto, altero ex lapide smaragdo maiorem in modum splendēte per noctem. Veniensque in colloquiū cum dei sacerdotibus, percontabar quantum temporis foret ex quo id templum fuisset extructū: sed comperi ne hos quidem congruere cum Græcis, quippe dicentes ab vrbe condita fuisse dei templum pariter extructum: esse autem à Tyro condita annorum duo millia ac trecentos. Vidi præterea Tyri etiam aliud Herculis templū cognomine Thasii. Quinetiam in Thasum profectus sum, vbi inueni templum à Phœnicibus conditum, qui ad inuestigandam Europam nauigantes, Thasum condiderunt: quod quinq; virorum ætatibus prius fuit quam Hercules Amphitryonis in Græcia existeret. Hæc quæ commemorantur, plane declarant Herculem vetustū deum esse. eoq; videntur hi rectissime facere è Græcis, qui bifaria Herculi templa ædificanda colendaq; censuerunt: vni quidem, vt immortalī, cognomine Olympio, immolantes: alteri vero, vt heroi, parentantes. Alia quoq; multa incōsiderate Græci loquuntur, quorum & hæc inepta fabula est, quam de Hercule ferunt: Eum, quum in Ægyptū peruenisset, ab Ægyptiis redimitū, tanquam Ioui immolandū, cum pompa fuisse eductū, ac tantisper³ quietē tenuisse dū illi ante aram eū stetissent: ibi ad vim conuersū, omnes interemisse. Quæ quum dicunt Græci, videntur mihi se & naturæ Ægyptiorum & morū

εἶδεναι, ὁ δὲ σφί τοι οὐτοι ἐν τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι ἀποδεδέχεται. καὶ μὲν εἴ γε παρ' Ἑλλήνων ἔλαβον οὐνόμα τῷ δαίμονος, τούτων οὐκ ἦκιστα ἀλλὰ μάλιστα ἐμὲλλον μνήμην ἔχειν, εἴ ποτε καὶ πότε ναυπηγῆσι ἐχρῆντο, καὶ ἦσαν Ἑλλήνων πῖες ναυπηγοί, ὥς ἐλπομένη τε καὶ ἐμὴ γνώμη αἰρέει. ὥς τε πούτων αὖ καὶ μάλλον τῷ θεῷ τὰ οὐνόματα ἔξεπιτέατο Αἰγυπῖοι ἢ τῷ Ἡρακλέος. ἀλλὰ πῶς Ἡρακλῆος ὅστις θεὸς Αἰγυπῖοισι Ἡρακλῆος. ὥς δὲ αὖτε λέγουσι, ἔπα ὅτι ἐπὶ ταχυγίλια καὶ μύρια ἐς Ἀμασιν βασιλεύσασθα, ἐπεὶ τε οὐκ τῷ ὀκτὼ θεῶν οἱ δυνάμει θεοὶ ἐγνώοντο, τῷ Ἡρακλέα ἕνα νομίζουσι. Καὶ γέλων δὲ τούτων πέρι Γαφῆς πῖ εἶδεναι ἔξ ὧν οἶόν τε λέει, ἐπλάθου καὶ ἐς Τύρον τῆς Φοινίκης, σιωθαπόμμος αὐτῇ εἶπ' ἱερὸν Ἡρακλέος ἄγον· καὶ ἴδον πολλοῖσι κατεσκεύασμένον ἄλλοις τε πολλοῖσι ἀναθήμασι, καὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν ἑπτά δύν, ἡ μὲν, χρυσοῦ ἀπέφθου· ἡ δὲ, σμαράγδου λίθου, λάμποντος τὰς νύκτας μέγα ἦτορ. ἐς λόγους δὲ ἔλθων τοῖσι ἱερῶσι τῷ θεῷ, εἰρήμην ὁκνῶς χρένος εἶπ' ὅτι οὐ σφί ὁ ἱερὸν ἵδρυται. ὤρον δὲ ὁ δὲ τούτοις τοῖσι Ἑλλήσι συμφερεσμένους. ἔφασαν γάρ, ἅμα Τύρῳ οἰκισμένη καὶ ὁ ἱερὸν τῷ θεῷ ἵδρυνθῆναι. εἶπ' δὲ ἔτεα ἀφ' οὗ Τύρῳ οἰκέουσι, τετρακῖς καὶ διγίλια. εἶδον δὲ ἐν τῇ Τύρῳ καὶ ἄλλο ἱερὸν Ἡρακλέος, ἐπινομήν ἔχοιτος Θάσιου εἶπ'. ἀπὸ κλέμνος δὲ καὶ ἐς Θάσον, ὤρον ἱερὸν Ἡρακλέος ὑπὸ Φοινίκων ἵδρυνθῆναι, οἱ κατ' Εὐρώπης ζήτησιν ἐκπλώσαντες, Θάσον ἐκπύσαν. καὶ ταῦτα πέντε ἡμεῖσι ἀνδρῶν πρῶτα ὅτι ἦ δὲ Ἀμφιτρυῶντος Ἡρακλέα ἐν τῇ Ἑλλάδι γενέσθαι. τὰ μὲν ἰωὶς ὁρημένα δηλοῖ σάφους παλαιὸν θεὸν δὲ Ἡρακλέα ἐοῖτα. καὶ δοκέοις δέ μοι οὐτοι ὁρθῶς Ἑλλήνων ποιεῖν, οἱ δὲ Ἡρακλῆα ἵδρυσάμενοι ἐκτίωται· καὶ τὰ μὲν, ὥς ἀθανάτων, Ὀλυμπίῳ δὲ ἐπινομήν, θύοις· τὰ δὲ ἑτέρω, ὥς ἡρώϊ, σιγίζουσι. λέγουσι δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα ἀεπισκέπῃς οἱ Ἕλληνες. Διήκεις δὲ αὐτῶν καὶ ὁ μῦθος ὅτι, ὅτι τῷ Ἡρακλέος λέγουσι ὥς αὐτὸν ἀπὸ κλέμνον ἐς Αἰγυπῖον ἐφέλκοντες οἱ Αἰγυπῖοι, ὑπὸ πομπῆς δέκοντες ὥς θύοντες τὰς Διί. ὅτι δὲ, τίς μὲν ἡ σὺ χῆν ἔχει· ἐπεὶ δὲ αὐτὸν πρὸς τὰς ὤμους κατάρχοντο, ἐς ἀλκίῳ βαπόμνον, πᾶν τὰ σφέας κατὰ φονδύσαι. ἐμοὶ μὲν ἰωὶς δοκέοις ταῦτα λέγοντες, τῷ Αἰγυπῖῳ φύσιος καὶ τῷ ἰόντι

1 Ex quo è diis octo facti fuerunt duodecim, quorum vnum Herculem censent. 2 Studens pro viribus Tyr. 3 Se continuisse 4 Tenuisse dum ad aram adamoto molam inspergerent. End. 5 Ibi viribus vii cepisse, omnesque interem. Adven-

πάμπαν ἀπείρως ἔχειν οἱ Ἕλληνες. πῶσι γὰρ
 ὁδὸν κτῆν' αὐτῶν θύειν ὅτι, (χωρὶς ὕδωρ, καὶ ἔρσενων
 βοῶν, καὶ μένων, ὅσοι αὐτῶν καθαροὶ ἔωσι, καὶ χυμῶν)
 κῶς αὐτοὶ αὐτῶν θύουσιν; ἐπὶ δὲ ἕνα ὅτι τῇ Ἡ-
 ρακλέα, καὶ ἐπὶ αὐτῶν (ὡς δὴ φασί) κῶς φύ-
 σιν ἔχει πολλὰς μυριάδας φοιῶντας; καὶ πάλιν μὲν
 τούτων ποσὺν ἡμῖν εἰπῶσι, καὶ πάλιν τῶν θεῶν καὶ
 πάλιν τῶν ἡρώων δὴ δέξια εἴη. Τὰς δὲ δὴ αἰ-
 γας καὶ τοὺς τράγους τῶνδε εἵνεκα οὐ θύουσιν Αἰγυ-
 πτίων οἱ εἰρημῶν. ὁ γὰρ τῶν οὐκ τῶν θεῶν λαγύ-
 ζονται εἰς οἱ Μενδῆσι. τοὺς δὲ οὐκ τῶν θεῶν πύτους,
 πρὸς τῶνδε τῶν δώδεκα θεῶν φασὶ θύεσθαι. γρά-
 φοισι δὲ δὴ καὶ γλύφουσιν οἱ ἑταίροι καὶ οἱ ἀγαλ-
 ματοποιοὶ, τῶν Γαῖος, κατὰ τῶν Ἑλλήνων, τῶν ἀλμα,
 αἰγῶν, ὅσων καὶ τράγους κελεύει· οὐ πτοῦτον νο-
 μίζοντες εἰσὶ μὲν, ἀλλ' ὅμοιοι πῶσι ἄλλοις τοῖσι. ὁ-
 τὰ δὲ εἵνεκα πτοῦτον γράφουσιν αὐτῶν, ὅμοιοι ἡδὴ
 ἐστὶ λέγειν. σέβονται δὲ πτοῦτον τοὺς αἰγας οἱ Μεν-
 δῆσιοι, καὶ μάλλον τῶν ἔρσενων τῶν θηλειῶν. καὶ τῶ-
 των οἱ αἰπόλοι πῶς μέζοντας ἔχουσιν. ὁ γὰρ πτοῦτον
 εἰς μέγιστον, ὅς τις ἐπεὶ ἀποθάνῃ, πένθος μέγα πτοῦ-
 τῶν Μενδῆσιων νομῶν τίθεται. καλέεται δὲ ὁ, τε-
 τράγος καὶ ὁ γὰρ Αἰγυπτιῶν, Μένδης. ἐγέρτο δὲ
 ἐν τῶν νομῶν πτοῦτον ἐμὲν τῶνδε τῶνδε γυναι-
 κὶ τῶνδε ἐμίσγετο ἀναφάνδον. τῶνδε ἐστὶν εἰδείξιν
 αὐτῶν ἀπὸ τοῦ. ὅτι δὲ Αἰγυπτιῶν μαρὸν
 ἡλῶται θηρίον εἶ. καὶ τῶνδε μὲν, ὡς τις φαύση
 αὐτῶν παριώνος, αὐτοῖσι τοῖσι ἱματίοις ἀπὸ τῶν
 βαψέων ὄν, βαρὺς ἐστὶν ποταμῶν. τῶνδε ὅτι σὺ βῶ-
 ται, ἐόντες Αἰγυπτιῶν ἐλθόντες, ἐστὶν ὁδὸν τῶνδε
 Αἰγυπτιῶν ἐσπέρχονται μῶν οἱ πτοῦτων. ὁδὸν σφί-
 ἐκ δὲ δίδονται θυγάτηρ ὁδὸν ἐλθεῖν, οὐδὲ ἀγαθὰ
 εἰς αὐτῶν. ἀλλ' ἐκ δίδονται οἱ σὺ βῶται, καὶ ἀγν-
 ται δὲ ἀλλήλων. πῶσι μὲν ἰὼν ἄλλοις τοῖσι θύειν
 ἐστὶν Αἰγυπτιῶν σελήνη καὶ Διονύσου μέντοι-
 σι, τῶνδε αὐτῶν χροῖον, τῇ αὐτῇ πτοῦτον τῶνδε ὅτι θύ-
 σαιτες, πατιονται τῶνδε χροῖον. διότι δὲ τῶνδε ἐστὶν μὲν
 τῇσι ἄλλοις ὁρτῇσι ἀπεσχηγῆσιν, ἐστὶν ὁδὸν τῶνδε
 σι, ἐστὶν μὲν λεγρὸς πτοῦτον αὐτῶν Αἰγυπτιῶν λεγρ-
 μῶν. ἐμὲν μὲν τοῖσι πτοῦτον μὲν ὁδὸν ἀπὸ τῶνδε
 ὅτι λέγειται. θεοῖν δὲ ὅτι τῶνδε ὅτι σελήνη ποιεῖ-
 ται ἐπεὶ αὐτῶν τῶνδε ἀκρῆν, καὶ ὁ σπλῆν, καὶ ὁ
 ἐπὶ πλοῦν σελήνης ὁμοῦ, κατ' ὅν ἐκάλυψε πάση
 τῶνδε κτῆν' ἐστὶν τῇ πτοῦτον τῇ πτοῦτον ἰνδῶν γιομέ-
 νῃ καὶ ἐπεὶ κατὰ γίγει πτοῦτον. τὰ δὲ ἄλλα κτῆν'
 σι πτοῦτον ἐστὶν τῇ πτοῦτον, ἐστὶν τῇ αὐτῇ ὅτι θύ-
 ωσι. ἐστὶν ἄλλῃ δὲ ἡμέρῃ ὁδὸν ἐστὶν γδυσάτο.

ignaros prorsus ostendere. Quibus enim nullam pecudem fas est immolare, præter suæ, præterque boues mares, & vitulos (dummodo mundos) & anse- res: ii qua ratione immolarent homines? Aut quomodo Hercules, quum vnus esset, & adhuc (vt aiunt) homo, tot millia virorū interemisset? Hæc tamē tot quæ de his rebus diximus, sint & à diis & ab heroibus in bonam partem accepta.

¶ Porro capras & hircos ea de causâ ii quos diximus Ægyptiorū non mactāt, quod Pana inter octo deos Mēdesii numerant, quos octo aiunt priores duodecim diis extitisse. Panos autem simulacrum & pictores pingunt & statuarii scalpunt, quemadmodū Græci, caprina facie, hircinisq; cruribus: haudquaquam existimantes eum esse talem, sed simile ceteris diis. Qua tamen eum causâ talē pingant, non est mihi relatu iucundum. Verum hi omnes cum capras, tum vero maxime capros venerantur. Et inter Mendesios caprarii præcipuo honore afficiuntur, & ex his vnus maxime: qui quum decessit, ingens toti Mendesiæ prouinciæ luctus proponitur. Vocatur autem & hircus & Pan, Ægyptiacè, Mendes. In hac regione contigit hoc mea memoria prodigium: Hircus cum muliere coijt propalam, quod in ostentationem hominum peruenit. Suem autem Ægyptii spurcam beluam arbitrantur: quam si quis vel transeundo contigerit, abit lotum sese cum ipsis vestimentis ad flumen. Eoque soli omnium subulci, Ægyptii indigenæ, nullum ingrediuntur in templum: nemoque aut filiam cuiuspiam eorum nuptum dare vult, aut cuiuspiam eorum filiam in matrimonium ducere: sed ipsi inter se subulci dant accipiuntque filias. Aliis diis immolare suæ ius Ægyptiis non est, præterquam Lunæ & Libero: quibus quū per tempus plenilunii suæ immolarunt, eorum carne vescuntur. Cur autem aliis diebus festis suæ ode- rint, at in isto mactent, huius rei ab Ægyptiis ratio redditur: sed quam mihi notam magis decorum est non referre. Sacrificium autē de suisibus Lunæ hunc in modum fit, Immolata suæ, extremam eius caudam, & lienem, & omentum simul componunt, & adipe qui circa aluum pecudis existat, ea operiunt, ac deinde igni adolent: reliqua carne plenilunii die vescuntur, quo die sacra faciunt: alio die non amplius gustarent.

1. Sunt qui i. πτοῦτον, pro ostento hic accipiant. 2. Immersum se flumini cum ipsis vest.

Qui sunt ex eis inopes, propter tenuitatem facultatum, ¹ assimilatos quosdam sues coquunt, quos immolent. Baccho quoque in eius festo singuli in cenam porcam pro foribus mactant, redduntque subulco qui illā vendiderat. ² Quin & alium diem festum Baccho Ægyptii agunt sine porcis, fere per omnia Græco festo similem. Sed loco phallorum, *id est* *ficulneorum uerecitorum a collo pendentium*, sunt ab eis excogitatae statuæ cubitales ³ è neruis compactæ, quas feminæ circumferunt per pagos, mentula nutante, quæ propemodum instar est reliqui corporis: & tibia præeunte, quam feminæ, Bacchum canentes, sequuntur. Cur autem mentulam habeat iusto maiorem *statua* & vnum corporis membrum agitet, redditur ab eis ratio sacra. adeo ut iam Melampus Amytheonis filius non imperitus huius sacri sed peritus fuisse videatur: Siquidem Melampus fuit qui Græcis Dionysi, *id est* *Liberi patris vel Bacchi*, nomē & sacrificium, & pompam phalli ⁴ enarrauit, non tamen omnem plane rationem complexus. Verum ii qui post hunc extiterunt ⁵ sophistæ, rem in maius explicauerunt. Itaque phallū Dionysio missum narrandi Melampus autor extitit: a quo edocti Græci faciunt ea quæ faciunt. Equidē Melampodem virum fuisse sapientem aio, ⁷ diuinationemque sibi ipsi comparasse: eundemque cum alia multa ab Ægypto accepta Græcis enarrasse, tum vero nonnulla de Dionysio, tamen commutata. ⁸ Neque enim dixerim quæ in Ægypto fiunt huic deo, congruere cum iis quæ in Græcia. nam consentanea essent Græcis, non autem nuper introducta. Neque tamen dicam Ægyptios à Græcis fuisse mutuatos ⁹ aut hoc aut aliud quippiam. Videtur autem mihi Melampus quæ ad Dionysum pertinent audisse ex Cadmo, aliisque Tyriis qui cum eo è Phœnice venerunt in terram quæ nunc Bœotia appellatur. ¹⁰ Ac omnia fere deorum nomina ex Ægypto in Græciam peruenerunt. Idque ego ex barbaris sciscitatus, ita rem habere comperio, ac reor ex Ægypto præcipue venisse: ¹¹ & idcirco illic non esse usquā

οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ὡς ἀδενείης βίου, φαίνας πλάσαντες, καὶ ὑποθήσαντες τῷ θεῷ, θύουσι. Τῷ δὲ Διόνυσῳ τῆς ὀρθῆς τῇ θορῶν, χοῖρον πρὸς τῷ θυρέῳ σφάζας ἕκαστος, διδοὶ ἀποφέρειν. ὃν χοῖρον αὐτὰς ἀποδομένης τῷ συμβωτίων. πλὴν δὲ ἄλλω αἰάγρῳσι ὀρθῶν τὰ Διόνυσῳ οἱ Αἰγύπτιοι, πλὴν χοίρων, κατὰ τῶν ἡμετέρων παρὰ τὰς Ἑλλήσι. αἰτί δὲ φαλλῶν, ἀλλὰ σφί βεσι δὲ δηρὸν ὅσον τε πηχυαῖα ἀγάλματα ἰδούσας, τὰ περὶ τορέουσι κατὰ κώμας τὰ γυναῖκες, ἰδούσας αἰδοῦν, οὐ πολλὰ τέφ' ἔλασσον ἔον τῷ ἄλλου σώματος. περὶ γὰρ αὐτῶν. αἱ δὲ ἐπονται αἰδοῦνται δὲ Διόνυσον. διότι δὲ μέζον τε ἔχει δὲ αἰδοῦν, καὶ κινεῖ μοῦνον τῷ σώματος, ἔστι λόγος περὶ αὐτῶν ἰσὺς λεγόμενος. Ἡ δὲ ὦν θορῶν κεί μοι Μελάμπος ὁ Ἀμυθίωνος τῆς θυσιῆς τῆς οὐκ ἐστὶν ἀδαῆς, ἀλλ' ἐμπειρος. Ἑλλήσι γὰρ δὲ Μελάμπος βεσι δὲ δηρὸν ὅσον τε Διόνυσου παῖς, καὶ πλὴν θυσιῶν, καὶ πλὴν πομπῶν τοῦ φαλλοῦ. ἀτρεκέως μὲν οὐ παρὰ συλλαβῶν δὲ λόγῳ ἔφηνε. ἀλλ' οἱ ἑπὶ τῶν ἡμετέρων τούτων σφιστὰς μεζόνως ὤξεθ' ἔναι. ὃν δὲ ὦν φαλλῶν δὲ τῷ Διόνυσῳ περὶ τὸν Μελάμπος βεσι δὲ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων κατὰ τὰς πόλεις Ἑλλήνων. ἐγὼ μὲν νυνὲς φημι Μελάμπος δὲ ἡρόδοτον ἀνδρα σοφόν, μακροῦ τε ἰσχύος τε ἡσυχίας, καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν Αἰγύπτου, ἀλλὰ τε πολλὰ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων Ἑλλήσι, καὶ τὰ περὶ δὲ Διόνυσον, ὀλίγα αὐτῶν περὶ τὰς ἡμετέρας. οὐ γὰρ δὲ συμπε-
³⁰ σέειν γε φήσω τὰ τε ἐν Αἰγύπτῳ ποιεῖν καὶ τὰς ἡμετέρας. καὶ τὰ ἐν τοῖσι Ἑλλήσι. ἡμότερα γὰρ καὶ τοῖσι Ἑλλήσι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑσθ' ἑσθ' ἡμετέρας. οὐ μὲν γὰρ φήσω ὅπως Αἰγύπτιοι παρ' Ἑλλήνων ἔλαβον ἢ τὸ πο, ἢ ἄλλο τι ἰόντων. πρὸς τὸν αὐτὸν δὲ μοι δοκεῖ μάλα Μελάμπος τὰ περὶ δὲ Διόνυσον περὶ Κάδμου τε τῷ Τυρίῳ, καὶ τῷ αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἐς τὴν νῦν Βοιωτήν καλεομένην χώραν. Σχεδὸν δὲ καὶ ἡ παρὰ τὰς οὐνοῦς τῷ θεῷ Αἰγύπτου ἐλήλυθε ἐς τὴν Ἑλλάδα. δὲ πλὴν γὰρ ἐκ τῶν βαρβάρων ἦναι, πρὸς τὸν αὐτὸν οὐκ ἔστιν ἑσθ' ἑσθ' ἡμετέρας. οὐ γὰρ δὲ αὐτῶν Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν ἡμετέρων. ὅ, πρὸς τὸν αὐτὸν

¹ Sues farinaceas fingunt, quas coctas immolant. *Ut legatur φαίνας pro τῷ πρῶτῳ.* ² Reliquum autem festum Baccho celebrant Ægyptii, exceptis porcis, pariter fere ceteris in rebus ac Græci. ³ Quæ fiducialis tractat moueatur tanquam viuz. *Sunt qui putent esse nostras marionettes, vel mariottes.* ⁴ Videtur positus significare ὁ ἐξηγητὴς, qui autor illis fuit. *Vel, Qui introduxit. Alii, Qui inuexit. Sic statim post ὁ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ἔστιν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων.* ⁵ Qui illis praeiuit ἢ viam ostendit. *Id est, Qui magister illis fuit.* ⁶ Philolophi. ⁷ Phallum certe qui Baccho circumfertur, Melampus introduxit: & ab eo edocti Gr. ⁸ Artemque diuinandi sibi comparasse: & cum alia multa quæ ex Ægyptiis audiuerat, Græcis introduxisse, tum vero quæ ad Dionysum pertinent, paucis tamen ex illis commutatis. Neque enī. ⁹ Sunt qui hunc locum ita interpretentur, Neque enim dixerim casu contigisse ut eadem tam in Ægypto tum in Græcia huic deo sacra fierent. Sunt enim vnus modi apud Græcos, neque recens introducta. ¹⁰ Aut hunc aut alium iurum. *Vid.* ¹¹ Nam à barbaris profecta esse audiens, ita r. ¹² Nam præterquam

Ποσιδέωνος, καὶ Διοσκουῶν (ὡς καὶ πρότερον
μοι ταῦτα εἴρηται) καὶ Ἡρῆς, καὶ Ἰστῆς, καὶ Θέ-
ταος, καὶ Χαρίτων, καὶ Νηρηίδων, καὶ τῶν ἄλ-
λων θεῶν, Αἰγυπτοῖσι αἰεὶ ἔστε τὰ οὐνόματα ὅσα
ἐν τῇ χώρῃ. λέγω δὴ τὰ λεγόμενα αὐτοῖς Αἰγυπτι-
οῖς· τῶν δὲ οὐ φασὶ θεῶν γινώσκειν τὰ οὐνόματα. ἔ-
στι δὲ μοι δοκέουσι ὑπὸ Πελασγῶν ὀνομασθῆναι,
πλὴν Ποσιδέωνος. τῶν δὲ ὄν θεῶν τῶν Λιβύ-
ων ἐπύθοντο· οὐδ' αὖ μὴ γὰρ ἀπὸ Σελήνης Ποσιδέ-
ωνος οὐνόμα' ἐκτίθεται, εἰ μὴ Λίβυες· καὶ πρὶν
ὅτι θεῶν τῶν αἰεὶ νομίζουσι εἶναι Αἰγυπτίοι
οὐδ' ἦρως ὁδεῖν. Ταῦτα μὲν νῦν, καὶ ἄλλα
πρὸς τούτοις, τὰ ἐγὼ θράσω, Ἑλλήνες ἀπὸ Αἰ-
γυπτίων νενόμισται. τῶν δὲ Ἑρμῆος τὰ ἀγάλματα
ὅρα' ἔχειν τὰ αἰδοῖα ποιεῦντες, ὅσα ἀπὸ Αἰγυ-
πτίων μεμαθήκηται, ἀλλ' ἀπὸ Πελασγῶν, παρ-
οῖ μὲν Ἑλλήνων ἀπύρτων Ἀθηνῶσι παλαιά-
βοῖτες, τῶν δὲ τούτων ὧ' ἄλλοι. Ἀθηνῶσι γὰρ
δὴ τῶν αὐτῶν ἐς Ἑλλήνας τελέουσι Πελασγοὶ
σινοῖσι ἐγγύοντο ἐν τῇ χώρῃ· ὅτι καὶ καὶ Ἑλλη-
νες ἤρξαντο νομιθῆναι. ὅστις δὲ τὰ Καθεῖρων ὄρ-
για μεμύηται, τὰ Σαμοθρίκας ἐπιτελέουσι λα-
βοῖτες τῶν Πελασγῶν, οὗτοι ὡς ἡρ' οἶδε τὰ λέ-
γω. τίς γὰρ Σαμοθρίκῃ οἴκειν πρότερον Πε-
λασγοὶ οὗτοι, ποῖ καὶ Ἀθηνῶσι σινοῖσι ἐγγύον-
το, καὶ τῶν τούτων Σαμοθρίκας τὰ ὄργια παλαιά-
λαμβαίνουσι. ὅρα' ὡς ἔχειν τὰ αἰδοῖα τὰγάλμα-
τα τῶν Ἑρμῆος, Ἀθηνῶσι παρῶν. Ἑλλήνων πα-
ρὰ Πελασγῶν μαθόντες, ἐποίησαντο. οἱ δὲ Πε-
λασγοὶ ἰεὺς τινα λόγον περὶ αὐτῶν ἔλεξαν, τὰ ἐπὶ
σινοῖσι Σαμοθρίκῃ μυσηρίοισι δεδῆλωται. Ἐ-
θνον δὲ καὶ πρῶτα πρότερον οἱ Πελασγοὶ θεοῖ-
σι ἐπὶ δ' οὐδ' οὐνόμα' ἐποιεῦντο ὁδεῖν
νὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ ἀκχεύσαντες. θεοὶ δὲ πρὸς
ωνόμασάν σφας ἀπὸ τῶν τοιούτων, ὅτι ἔσμεν
τες τὰ πρῶτα τῶν ὀνόματα καὶ πάσαις νομαῖς εἶχον.
ἐπὶ ταῖς χερσὶν πολλοῦ διελθόντες, ἐπύθοντο ἐκ τῆς
Αἰγυπτίου ἀπὸ γινώσκοντες τὰ οὐνόματα τῶν θεῶν τῶν
ἄλλων. Διονύσου δὲ ὑπερὶ πολλῶν ἐπύθοντο καὶ
μετὰ χερσὶν ἐχρηστέοντο περὶ τῶν οὐνομάτων
ἐν Δωδώνῃ. ὅ γὰρ δὴ μαθητὴν τῶν νενόμιστο θεί-
χαίεται τῶν ἐν Ἑλλήσι χρηστέων ἐῖς· καὶ
ὅτι χερσὶν τῶν μούρων. ἐπεὶ ὡς ἐχρηστέοντο

nomina neque Neptuni, neque Casto-
ris, quemadmodum à me superius dictū
est, neque Iunonis, neque Vestæ, neque
Themidis, neque Gratiarum, neq; Ne-
reidum, neque aliorum deorum. Dico
autem quæ ipsi dicunt Ægyptii, qui se
negant deorum illorum, Neptuni & Di-
oscurorum, agnoscere nomina. Videntur
autem mihi isti à Pelasgis fuisse nomi-
nati, præter Neptunum, quem à Liby-
bus audierunt. Nam Neptuni nomen ab
initio nulli usurpauerunt, nisi Libyes,
qui semper hunc deum in honore ha-
bent.¹ Eum Ægyptii igitur putant esse,
sed nullo honore prosequuntur. Hos
itaque ritus & alios præterea quos ego
referam, Græci sunt ab Ægyptiis imita-
ti: sed ut Mercurii statuas facerent
porrecto cum veretro, non ab Ægyptiis,
sed à Pelasgis didicerunt, & primi qui-
dem ex omnibus Græcis Athenienses
acceperunt, & ab his deinceps alii.² Nā
præstabant inter Græcos ea tempestate
Athenienses, in quorum regione permi-
xti Pelasgi habitant, ex quo cœperunt
pro Græcis haberi. Hæc quæ dico, quis-
quis Caborum sacra initiatur, quibus
Thracæ initiantur, novit à Pelasgis esse
sumpta. Nam Samothraciam quondam
incoluerunt hi Pelasgi, qui cum Athe-
nienſibus vna habitauerunt, à quibus
orgia Samothracæ acceperunt. Itaque
primi è Græcis Athenienses à Pelasgis
edocti, statuas Mercurii erecta virilia
habentes fecerunt. De qua re Pelasgi sa-
crum quendam sermonem retulerunt,
qui in Samothraciæ mysteriis declara-
tus est. Idem antea in deorum inuo-
catione tū omnia immolabant, (quem-
admodū ego apud Dodonam audiendo
cognoui) cum nulli deorum aut cognom-
en aut nomen imponebant, quippe
quod nondum audissent.³ Quos autem
cognominaverunt, eos ob id cognomi-
nauerunt, quod omnes res atque omnes
regiones illi tenerent reductas in ordi-
nem. Multo deinde progressu temporis,
aliorum deorum nomina audierunt ex
Ægypto allata: post quos diu nomen
Dionysi acceperunt. Itemque aliquan-
to post de illorum nominibus in Do-
dona oraculum petiuerunt. Namque
hoc oraculum omnium quæ apud
Græcos sunt oraculorum vetustissi-

ἡ ἀπὸ μὲν
τῶν θεῶν
μὴ

Neptuni & Dioscurorum, (quemad. à me s. dict. est) & Iunonis, & V. & Themidis, & Gratiarum, & Ner. & aliorum deo-
rum nomina Ægyptii semper olim in sua regione habuerunt. Dico autem &c. 1 Quidam sic, Ægyptii vero heroas nullis sacris
dignantur. Vel, Pro diis non habent. 2 Atheniensium enim, qui tunc inter Hellenas censabantur, Pelasgi contubernales fuerunt in
ea regione: unde etiam corp. pro Gr. haberi. Quisquis autem Caborum sacris fuit initiatus (quæ Samothracæ peragunt à Pelas-
gis sumpta) is quæ dico intelligit. Nam Samothr. 3 Quos autem eos vocant, id est deos, quod res omnes omnesque regiones,
vel pronicias, hinc est, id est dispositas, sine collocant ordinem.

Pelafgis apud Dodonā nunquid nomina quæ à barbaris aduenissent asciscerēt, oraculum redditum est vt illis vterentur. Atque ita ex eo tempore sacrificauerūt, deorū nomina nuncupantes, & ea deinceps è Pelafgis Græci acceperunt. ¶ Vnde autem singuli deorum extiterint, ancundti semper fuerint, aut qua specie, haftenus ignoratum est, nisi nuper atq; heri, vt sic dicam. Nam Hesiodus atque Homerus (quos quadringentis non amplius annis ante me opinor extitisse) fuere qui Græcis theogoniam introduxerunt, eisque & cognomina & honores, & diuersa artificia & figuras attribuerunt. ² Quibus & posteriores videntur extitisse hi poetæ, qui fuisse priores feruntur. Et prima quidem illa Dodonææ sacerdotes meminerunt: posteriora autem ad Hesiodum vsq; & Homerū, ego referā. At de oraculis quæ in Græcia, & de illo quod in Libya est, talia Ægyptii commemorant. Narrabant sacerdotes Iouis Thebani duas feminas, quæ essent sacerdotes, Thebis à Phœnicibus fuisse abductas: & harū vnam in Libya fuisse venundatam, se audisse, alterā in Græcia: atque has feminas esse quæ primæ apud dictas gentes oracula cōstituisent. Percontantiq; mihi vnde id quod commemorarent, adeo compertum haberent, ad hæc responderunt, maiorem in modum se institisse vestigare de his mulieribus, nec tamen vnquam inuenire potuisse: sed postea hæc quæ dicebant de eis audisse. Hæc igitur Thebis è sacerdotibus audiui. Antistites autem Dodonæorū hæc aiunt: Geminas Thebis Ægyptiis columbas nigras aduolauisse, vtramq; nigram, vnam quidē in Libyam, alteram ad ipsos: quæ fago insidens, humana voce eloquuta sit, eo loci Iouis oraculum condi³ debere: & se interpretatos esse, quod ipsis annunciaretur id esse diuinitus, & ob id se ita fecisse. Eam vero quæ ad Libyas abisset columbam, iussisse illis vt Ammonis oraculū conderent: quod & ipsum Iouis est. Ita referebant Dodonæorū sacerdotes, cū assensu ceterorū Dodonæorū ⁴ templo vicinorum: quarum antiquissimæ nomen erat Promenæ: proximæ, Timaretæ: minimæ natu, Nicandre. De quibus ita mea fert opinio: Si re vera Phœnices abduxerunt feminas sacerdotes, & earum alteram in Libya, alterā in Græcia

ἐν τῇ Δωδώνῃ οἱ Πελασγοὶ εἰ αἰέλωνται τὰ οὐνόματα τὰ ἀπὸ τῆ βαρβάρων ἤκουσα, αἰήλε δὲ μητιόνην χρεῖσθαι. ἀπὸ μὲν δὴ τούτου τῆ χειρὸς ἔβηον, τοῖσι οὐνόμασι τῶν θεῶν χρεώμενοι. τῶ δὲ ὅτε Πελασγῶν Ἕλληνες ἐδέξατο ὕψερον. ὅτε γὰρ ἐγένετο ἕκαστος τῶν θεῶν, εἴτε αἰεῖ ἦσαν πόλιντες, οἳ οἱ τῆ πινες τὰ εἶδεα, οἳ κ' ἠπιτέατο μέχερ' ἔπειθ' ἔβηον τε καὶ χεῖρας, ὡς εἰπεῖν λόγῳ. Ἡ σίοδον γὰρ καὶ Ὀμηρον ἡλικίην τετραχρῶσισι ἔτεσι δοκέω μὲν πρεσβυτέροις ἡμέεσθαι, καὶ ἔτι πλείοσι. ἔτι δὲ εἰσι οἱ ποιῶνται τες θεοζοιήν Ἕλλησι, καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες, καὶ πινάς τε καὶ τέχνας διελόιτες, καὶ εἶδεα αὐτῶν σημνῆναι. οἱ δὲ πρεσβύτεροι ποιῶνται λεγόμενοι πύτων τῶν αἰδρῶν ἡμέεσθαι, ὕψερον, ἐμὸι δοκέειν ἐγγύοντο ἱστων. καὶ τὰ μὲν πρεσβυτά αἱ Δωδωνίδες ἱρήναι λέγουσι: τὰ δὲ ὕψερον, τὰ ἐς Ἡσίοδον τε καὶ Ὀμηρον ἔχοντα, ἐγὼ λέγω. Χρηστέων δὲ πέρι τῶν τε ἐν Ἕλλησι καὶ τῶ ἐν Λιβύῃ τοῦδε Αἰγυπῆιοι λόγοι λέγουσι. ἔφασαν οἱ ἱεεὲς τῆ Θηβαίας Διὸς, δύο γυναικας ἱρήνας ἐκ Θηβαίων δὲ αὐτῶν ἔσθαι ὑπὸ Φοινίκων καὶ τὴν μὲν αὐτέων πωλεῖσθαι ἐς Λιβύην πωρηθεῖσαν, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἕλληνας. ταῦτάς τ' αἱ γυναικας εἶπ' αἱ ἰδρυσαμένης τὰ μνηστῆρια πρῶτάς ἐς τοῖσι εἰρημνοῖσι ἔθεισε. εἰρημνοῦ δὲ μὲν ὅταν οὐτῶ ἀτρεκέως ἔβησαν ἀμφοὶ λέγουσι, ἔφασαν πρὸς ταῦτα ζητησὶν μεγάλην ἀπὸ σφέων ἡμέεσθαι τῶν γυναικῶν τουτέων καὶ ἀνδρεῖν μὲν σφέας οὐδυνατοὶ ἡμέεσθαι πυθέσθαι ὅτε ὕψερον ταῦτα πρὸς αὐτέων τὰ πρὶν δὴ ἔλεγον. Ταῦτα μὲν οὖν τῶν ἐν Θήῃσι ἱεέων ἤκουον. τὰ δὲ Δωδωναίων φασι αἱ πρεσβυτάτες, δύο πελειάδας μελαίνας ἐκ Θηβέων τῶν Αἰγυπῶν ἀναπαραμένας, τὴν μὲν αὐτέων, ἐς Λιβύην, τὴν δὲ πρὸς σφέας ἀπικέσθαι. ἰσομῆν δὲ μιν ἔπειθ' ἔφη, αὐδαῖσθαι φωνῇ ἀνδρῶν, ὡς χρεὼν εἴη μνηστῆιον αὐτῇ Διὸς ἡμέεσθαι. καὶ αὐτοὶ ὑπολαβὴν θεοῖσι εἶπ' ὅτε ἐπαγγελλόμενοι αὐτοῖσι, καὶ σφέας ἐκ τούτου ποιῆσαι. τὴν δὲ ἐς τὴν Λιβύαν οἰχομένην πελειάδα, λέγουσι Ἀμμωνος χρηστέον κελεύσαι τὴν Λιβύαν ποιέειν ἔστι ὅτι καὶ τὸ Διὸς. Δωδωναίων δὲ αἱ ἱρήναι (τῶν τῇ πρεσβυτάτῃ οὐνόματι Προμείδῃ, τῇ δὲ μετ' αὐτῇ, Τιμαρέτῃ, τῇ δὲ νεωτάτῃ, Νικανδρῇ) ἔλεγον ταῦτα. συνωμολόγηον δὲ σφί καὶ οἱ Δωδωναῖοι οἱ πρὸς οἱ ἐβήον. Ἐγὼ δὲ ἔχω πρὸς αὐτέων γνώμην τῇδε: εἰ δὴν ἔως οἱ Φοινίκες δέχησθαι τὰς ἱρὰς γυναικας, καὶ τὴν μὲν αὐτέων, ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἕλλάδα

¹ Cognomina dederunt, honoresque & artificia distribuerunt, id est singulis assignauerunt, ac eorū figuras etiam effinxerunt, vel simulacris repræsentarunt. Vel simplicius, figuras eorum indicauerunt. ² Qui vero istis priores poetæ fuisse dicuntur, posteriores (vt mihi quidem videtur) fuerunt. Et prima quæ illa Dod. sacerdotes dicunt: ea vero quæ ad Hesiodum & Homerum spectant, ego is sum qui dico: At de orac. ³ In fatis esse. ⁴ Qui templi curam gerunt. Vel, quibus templi cura demandata est.

ἐπέδοιτο, δρκεῖν ἐμοὶ ἡ γυνὴ αὐτῇ τῆς νῦν Ἑλλά-
 δος, πρὸς τὴν Ἰ Πελασγίης καλδρυμῆς τῆς αὐ-
 τῆς θαύτης, πρὸς τὴν αὐτῆς ἐς Θες πρὸς τοῖς. ἔπειτα
 δουλεύουσα αὐτῇ, ἰδρύσασθαι ὑπὸ φηγῶ πεφυ-
 κῆν Διὸς ἱερὸν ὥστε ἡ εἰς, ἀμφιπολῶσαι ἐν
 Θήῃσι ἱερὸν Διὸς, εἶτα ἀπῆκετο, ἐνθαῦτα μνήμην
 αὐτῆς ἔχειν. ἐκ τῆς τούτου, χρηστῆς καὶ κατηγήσατο,
 ἐπεὶ τε σὺν ἑλᾶβε τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν, φαίει
 δὲ οἱ ἀδελφεὺν ἐν Λιβύῃ περὶ τῆς αὐ-
 τῆς Φοινίκων ὑπὸ ὧν καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῇ. Πελᾶ-
 δες δὲ μοι δοκέουσι κληθῆναι πρὸς Δωδωναίων ἐ-
 πὶ τῇδε αἰ γυναικες, δρπὶ βάρβαροι ἦσαν ἐδόκε
 δὲ σφι ὁμοίως ὄρῃσι φθῆσθαι. μὲν τὸ χεῖρον τὴν
 πελειάδα αἰδεσπίνῃ φωνῇ αὐδαΐσασθαι λέγουσι,
 ἐπεὶ τε τὰ σὺν ἐπὶ σφι ἡνδρα ἡ γυνή. ἔως τὸ ἐβαρ-
 βείζει, ἐδόκε σφι ὄρῃσι τρέπον φθῆσθαι. ἐπεὶ
 τὴν τρέπον δὲ πελειάδα αἰδεσπίνῃ φωνῇ φθῆσθαι-
 τὴν μέλαινα ἡ λέγουσιν ἐπὶ τὴν πελειάδα, σημαί-
 νουσι ὅτι Αἰγυπλίῃ ἡ γυνὴ ἡ. Ἡ τὸ μαθητὴν τε
 ἐν Θήῃσι τῆς Αἰγυπλίας καὶ ἐν Δωδωνίῃ, πρὸς
 πλῆσιν ἀλλήλοισι τυγχάνουσι εὐδῶσαι. ἔστι δὲ καὶ
 τῇ ἱερῇ ἡ μνηστικὴ ἀπὸ Αἰγυπλίας ἀπὸ γυνῆς πρὸς
 γυναικας τὸ πρὸς καὶ πομπῶν καὶ πρὸς σαγῶν πρὸς
 πρὸς αἰδεσπίνῃ Αἰγυπλίας εἰς οἱ πομπῶν καὶ
 πρὸς πύτων Ἑλληνες μεμαθήκασι. περὶ μὲν
 δὲ μοι τούτου, τὸδε αἰ μὲν γὰρ φαίνεται ἐκ πολ-
 λῶν τῶν χρόνων πομπῶν καὶ, αἱ δὲ Ἑλληνικαὶ νεω-
 ς ἐπὶ ἐποικίσθαι. Παμπρῆζουσι δὲ Αἰγυπλίοι
 ἐκ ἀπ᾽ αὐτῶν ἐπὶ αὐτῶν, πομπῶν καὶ δὲ συχναὶ μά-
 λιστα μὲν καὶ πρὸς θυμῶν ἐς Βούβασιν πόλιν, τῇ
 Ἀρτέμιδι δόρυ πρὸς, ἐς Βούβασιν πόλιν τῇ Ἰσι. (ἐν
 θαύτῃ γὰρ δὴ τῇ πόλει ἐστὶ μέγιστον Ἰσιος ἱερὸν. ἰ-
 δρυται δὲ ἡ πόλις αὐτῇ τῆς Αἰγυπλίας ἐν μέσῳ τῆς
 Δέλτα. Ἰσιος δὲ ἐστὶ καὶ τὴν Ἑλλῶν γλῶσσαν
 Δημήτηρ) τῇ δὲ, ἐς Σαῖν πόλιν τῇ Ἀθηνῶν
 πομπῶν καὶ ζουσι. τέταρτα δὲ, ἐς Ἡλίου πόλιν τῇ
 Ἡλίῳ. πέμπτα δὲ, ἐς Βουτου πόλιν τῇ Ἀπτοῖ. ἔ-
 κτα δὲ, ἐς Πάτρημ πόλιν τῇ Ἀρτί. Ἐς μὲν
 νῦν Βούβασιν ἐπὶ αἰ καμίζων, πομπῶν καὶ δὲ. πλέ-
 κσι τε γὰρ δὴ ἅμα ἄνδρες γυναιξί, καὶ πολλοὶ τι πλῆ-
 ρος ἐκ τῶν ἐν ἐκαστῇ βάρει. αἱ μὲν πινε τῇ γυ-
 ναϊκῶν, κερθῶν ἔχουσαι, κερθῶν καὶ οἱ τὸ αὐλῶ-
 σι κατὰ πρὸς τὸν πλῆθος. αἱ τὸ λαοὶ γυναικες καὶ
 ἄνδρες αἰδῶσαι, καὶ τὰ χεῖρας κερθῶν. ἔπειτα
 δὲ πλεόντες κατὰ πρὸς τὸν πλῆθος ἄλλῃ ἡνδρα, ἐγ-
 χεῖν φαντες τὴν βάρει τῇ γῇ, πομπῶν καὶ δὲ.

vendiderunt: hanc, quæ in Græcia illa
 quæ Pelasgia vocabatur, venit, eam esse
 quæ apud Thesprotos venit: atq; dein-
 de ancillantem ibidem, condidisse sub
 fago enata fanum Iouis, quemadmo-
 dum mos erat Thebis ministrare in Iouis
 templo. Hinc processit ut hic memoria
 eius haberetur: atq; hinc oraculum in-
 stitutum. Et posteaquam illa linguam
 Græcam accepit, dixisse aiunt, sororem
 suam in Africa ab eisdem Phœnicibus (ut
 ipsa fuisset) venundatam. Quod autē
 mulieres à Dodonæis columbæ vocatæ
 sunt, ob id mihi videtur factū quia bar-
 baræ essent, quod videlicet simile quid-
 dam aubus sonare ipsis viderentur. In-
 teriecto deinde tempore columbā hu-
 mana voce loquutam aiunt, postquam
 quæ ipsi intelligere possent mulier lo-
 quuta est, tamdiu volucris modo sonare
 visa quamdiu barbare loquebatur.
 nam columba quomodo humanam vo-
 cem sonaret: Nigram autem columbam
 esse dicentes, Ægyptiam feminam si-
 gnificant. Suntque pene simillima in-
 ter se oracula, & illud apud Thebas Æ-
 gyptias, & hoc apud Dodonam. estque
 diuinandi in templis ratio ab Ægypto
 ascita. Ipsi igitur Ægyptii extiterūt prin-
 cipes conuentus & pompas & conciliabula
 faciendi, & ab eis Græcis didicerūt.
 Cuius rei hoc apud me argumen-
 tū est, quod illa cōstet priscis tēporibus,
 Græcanica vero recens fuisse instituta.
 Nec vero semel quotannis conuentum
 agunt Ægyptii, sed frequenter, cū alibi
 tum præcipue ac studiosissime in vrbe
 Bubasti, in honorē Dianæ. Secūdo loco
 in vrbe Bufiri, in honorē Isis. In qua
 vrbe maximum est templum Isis, ip-
 sa in medio Delta Ægypti sita. Est au-
 tem Isis quæ Græca lingua dicitur Δημή-
 τηρ, id est Ceres. Tertio gradu in vrbe
 Sai, in honorē Mineræ. Quarto,
 Heliopoli, in honorē Solis. Quinto in
 vrbe Buti, in honorē Latonæ. Sexto in
 vrbe Papremi, in honorē Martis. Ce-
 terum quū se conferunt in urbem Bu-
 bastin, hæc faciunt: Nauigant viri pari-
 ter & mulieres, magnaque est in singulis
 nauibus utrorumq; multitudo. Inter na-
 uigandū assidue mulieres aliquot, crepi-
 tacula tenentes plaudunt, viri tibiis ca-
 nunt: ceteri ceteraq; modulantur ma-
 nusq; complodunt. Atq; ut ad quamq;
 urbē perueniunt nauigādo, talia agunt:

1 Videtur mihi hæc mulier venundata apud Thesprotos in ea regione quæ nunc Hellas est, quæ eadem prius Pelasgia voca-
 batur: deinde ancillans ibidem, sub fago quæ ibi nata esset constituisse Ioui sacrum, id est, fagum quæ ibi erat, Ioui consecrassse, sicut
 pat erat eam quæ Thebis sacra Iouis obisset, eo loco ad quem peruenisset, monumentum ipsius habere. Atque hinc orac. 2 Col-
 locutiones cum diis per sequestrem & interpretem.

Appulsa ad terram naui, mulierum alix
 ea quę dixi faciunt, alię compellantes e-
 ius vr̄bis feminas, ingerunt probra, alię
 saltant, alię surgentes ¹ retrahunt illas.
 Talia in singulis ciuitatibus ad flumē si-
 tis agunt. Quū ad vr̄bem Bubastin per-
 uentū est, diem festū celebrant magnis
 hostiis offerendis. quo in festo plus vini
 vinealis absumitur quā in reliquo anni
 tempore. Commeant illuc (ut indigenę
 aiunt) virorū ac mulierum, pręter pue-
 ros, ad septingenta millia. Atq; hęc qui-
 dem in ea vr̄be fiunt. At in vr̄be Busiri
 quomodo diem festum Ifidi agant, su-
 perius à me dictū est. Verberantur enim
 post sacrificium cuncti & cunctę, multa
 sane hominū millia: quo autem verbe-
 rentur, non est mihi fas dicere. ² Sed ex
 omnibus pręcipue hoc faciūt Cares qui
 Ægyptū incolunt: adeo quidē ut gladiis
 quoq; frontes concidant. Ex quo facto
 datur intelligi eos hospites esse, non Æ-
 gyptios. Vbi vero in Sain vr̄bem sacri-
 ficatum conuenerunt, noctu sub dio vni-
 uersi circum domos frequētes lucer-
 nas accendunt, imbutas sale & oleo ple-
 nas ³ cum multo lychno, quod tota ar-
 det nocte. Cui festo nomen impositum
 est, Accensio lucernarum. Ad hunc cō-
 uentum quicunque Ægyptiorū non ie-
 rint, obseruantes sacrificii noctē, & ipsi
 vniuersi lucernas accendunt: atq; ita ac-
 cenduntur lucernę nō in Sai modo, sed
 etiam per vniuersam Ægyptum. Qua
 vero gratia nox hęc lumen & honorem
 sortita sit, sacra quędam ratio cōmme-
 moratur. Ad Heliopolin & ad Butin
 qui veniunt, tantū sacrificasse contenti
 sunt. In Papremi vero, quemadmodum
 alibi, & sacrificia & res diuinas per-
 agūt, ⁴ sed quoad sol circumfertur, pau-
 culi sacerdotes circa simulacra exer-
 centur: quum plures eorum tenentes li-
 gneas clauas stant pro foribus tēpli, alii
 eregione, plus mille virorū qui vota exe-
 quuntur, cum singulis fustibus frequen-
 tes alia ex parte consistunt. Porro simu-
 lacrum lignēū ex ligneo sacello deaura-
 tō in alias sacras ædes pridie exportant,
 paucis illis qui ministerio simulacri reli-
 cti sunt, trahentibus plaustrum quatuor
 rotarum, quo vehitur sacellum cū simu-
 lacro quod intus est. Hos ingredi prohi-
 bēt ii qui in vestibulo stant. At ii qui vo-
 ta exequuntur, opitulantes deo, percu-

αἱ μὲν πινες τῶν γυναικῶν ποιδῶσι τὰ παρ' εἰρήνης· αἱ
 δὲ τρωάδισι, βοῶσαι τὰς ἐν τῇ πόλει αὐτῇ γυ-
 ναῖκας· αἱ δὲ ὀρχέονται, αἱ δὲ αἰασύρονται αἰσάμε-
 ναι. αὐτὰς τὰς πᾶσαν πόλιν τὰς ποταμίων
 ποιδῶσι. ἐπεὶ δ' ἀπώκωνται ἐς τὴν Βούρσιν, ὁρ-
 τάζουσι μεγάλας αἰάζοντες θυσίας. καὶ οἷος ἀμ-
 πέλινος αἰασμοῦται πλέον ἐν τῇ ὀρτῇ αὐτῇ
 ἢ ἐν τῇ ἀπὸρπιν ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιλαίῳ. συμ-
 φοιτῶσι δὲ ὅ, πᾶσι καὶ γυνὴ ἔστι, πλὴν παιδί-
 10 ὦν, καὶ ἐς ἐβδόμη χιλιὰς μυριάδας, ὡς οἱ ἐπιχω-
 εῖοι λέγουσι. αὐτὰ μὲν δὴ αὐτῇ ποιεῖται.
 Ἐν δὲ Βουσίει πόλει ὡς αἰάζουσι τῇ ἰσὶ τὴν ὀρίλιν,
 εἰρηται πρὸς τὸς μοι. τύπῳ τῇ γὰρ δὴ μὲν τὴν
 θυσίῳ πρὸς τὸς καὶ πᾶσι, μυριάδες κάρτα πολλαὶ
 αἰσάμενων. τὰς δὲ τύπῳ τῇ, οὐ μοι ὅσον ἔστι λέ-
 γειν· ὅσοι δὲ Καρῶν εἰσὶ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκεῖοντες, οὗ-
 τοι δὲ ποσὺ τῷ ἐπὶ πλέω ποιδῶσι πύτων, ὅσα καὶ τὰ
 μέγιστα κέρπῳ τῇ μαχαίρησι· καὶ τῷ ἐπὶ δὴ τῷ
 ὅτι εἰσὶ ξένοι καὶ ἐκ Αἰγύπτῳ. Ἐς Σαῖν δὲ πόλιν
 20 ἐπεὶ συλλεχθῶσι τῇσι θυσίῳσι ἐν τῇ νυκτὶ, λύχνα
 καίουσιν πᾶσι πολλὰ ὑπὸ ἀθήρῳ παρὰ τὰ δωμα-
 τα κυκλῶ. τὰς δὲ λύχνα, ἐς ἐμβόφια ἐμπλεῖα ἀ-
 λὸς καὶ ἐλαίου· ὅτι πολλῆς δὲ ἐπερὶ αὐτῷ δὲ ἐλλύχνι-
 ον· καὶ τῷ τῷ καίεται πρὸς ὑχίον. καὶ τῇ ὀρτῇ οὐώμα
 κέεται λυχνόκῃ· οἱ δὲ ἀμὲν ἔλθωσι τῶν Αἰγυ-
 πτίων ἐς τὴν πόλιν καὶ αὐτῇ τῇ, φυλάσσοντες τὴν
 κτὰ τῆς θυσίας, καίουσιν καὶ αὐτοὶ πρὸς τὸς λύχνα. καὶ
 ἔπειτα ἐκ ἐν Σαῖ μοι καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πᾶσαν
 Αἰγύπτῳ. ὅτι δὲ ἐνεκα φῶς ἔλαχε καὶ πρὸς τὸς
 30 αὐτῇ, ἐς ἰέρως παρὰ αὐτῇ λόγος λεγόμενος. Ἐς δὲ
 Ἡλίου τε πόλιν καὶ Βουτουῦ θυσίας μοιῶας ὅτι τε-
 λέουσι φοιτῶντες. ἐν δὲ Πατρήμῳ θυσίας μὲν καὶ ἰ-
 35 πατρήμῳ, κατὰ τὸν καὶ τῇ ἄλλῃ, ποιεῖουσι. ὅτι τὸ αὐτῇ γίνηται
 κατὰ φερὸς ὁ ἥλιος, ὀλίγοι μὲν πινες τῶν ἰρέων παρὰ
 δὲ ἀγαλμα πεποιέεται, οἱ δὲ πολλοὶ αὐτῶν, ἐκ ξύ-
 λων κερύας ἔχοντες, ἰσᾶσι τῷ ἱερῷ ἐν τῇ ἐσίδῳ.
 ἄλλοι δὲ δὴ χωλὰς ὅτι τελέοντες πλῆνες χιλίων
 ἀνδρῶν, ἕκαστοι ἔχοντες ξύλα, καὶ οὐ πᾶσι τὰ ἐπὶ τῷ
 40 ἐκ ἀλῆες ἰσᾶσι. ὅτι ἀγαλμα ἐὸν ἐν τῷ μικρῷ ξύ-
 λῳ καὶ ἐκ χρυσῷ μύρῳ, παρὰ κερύμῃσι τῇ παρ-
 τεραῖν ἐς ἄλλο οἶκημα ἱερῷ. οἱ μὲν δὴ ὀλίγοι οἱ παρὰ
 τῷ ἀγαλμα λελεῖ μύρῳ ἐλκρῳσι τῷ ἀκκλῳ ἀμα-
 ξαι, ἀγασαν τὸ ἱερὸν τε καὶ ὅτι τῷ ἱερῷ ἐν τῷ ἀγαλ-
 μα· οἱ δὲ ἐκ ἐῶσι, ἐν τοῖσι παρὰ πύλαισι ἰσᾶντες,
 ἐσῆναι· οἱ δὲ δὴ χωλὶ μύρῳ, πρὸς τῷ τῷ, παρὰ

¹ Pudenda reuelant. ² Quotquot autem Cares Ægyptum incolunt, in eo plus etiam faciunt istis, quod & feriant fron-
 tem gladiis. ³ Quibus superstans incumbit ipsum ellychnium, ⁴ Sole autem iam inclinante, pauci quidam ex sacerdotibus
 circa simulacrum occupati sunt, plurimi autem eorum, vel, maior autem pars, tenentes lign. cl. st. pro f. templi. Alii vero qui vota
 exequuntur, plures quam mille homines, cum singul.

οισι ἀλλοῖς ἀλλήλοισι. ὁ δὲ αὐτὰ μάχη ἐξυλοισι καρ-
τερῇ γίνεται· κεφαλὰς τε σιναράσσονται· καὶ ὡς ἐ-
γὼ δοκέω, πολλοὶ καὶ ἀποθνήσκουσιν ἐκ τῆς τραμά-
των. οὐ μὲν οὖν γὰρ οἱ τε Αἰγύπτιοι ἔφασαν ἀποθνή-
σκειν ὁσέτινα. Τὴν δὲ πατήρ μου Τεύτιον ἐκ
τῶνδε νομίσαντα οἱ ὅτι χῶροι· οἰκέειν δὲ τὰς ἰσθ-
μύων, τῆς Ἀρεος τὴν μητέρα, καὶ τὴν Ἀρεά ἀποθε-
σθαι ἡρώδης, ἐλθεῖν δὲ ἀνδρῶν μόνον, ἐθέλοντα τῇ
ἑοικέναι· ματρί σὺ μὲν ἔτι καὶ τὴν πατρὸς τῆς μητρός,
οἷα δὲ ὅπως ποτὶ αὐτὸν πρῶτον, οὐ παρὲν
παρῆναι, ἀλλ' ἀποφύκειν· ὅτι δὲ ἄλλης πόλιος ἀ-
γαθὸν αἰδομένοισι, τίς τε πατρὸς τῆς μητρός
ὡς παρῆναι, καὶ ἐσελθεῖν τὴν μητέρα. ἀπὸ
τῆς τῆς Ἀρεῖς Τεύτιον τὴν πληγὴν ἐκ τῆς ὁρτῆς
νεομικέναι φασί. καὶ ὁ μὴ μίσγασθαι γυναῖκα ἐκ
ἐξῆς, μὴ δὲ ἀλούτοις ἀπὸ γυναικῶν ἐς ἱερὰ ἐσέναι, ὅ-
τι εἰσι οἱ παρὲν θρησκύουσιντες. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι
χρῆσθαι πρῶτον αἰδομένοι, πάλιν Αἰγυπτίῳ καὶ Ἑλ-
λήνῳ, μίσγονται ἐκ ἐξῆς καὶ ἀπὸ γυναικῶν αἰ-
σάμενοι, ἀλούτοι ἐσέρχονται ἐς ἱερὰ, νομίζοντες δὲ
20 ἀφ' ἑξῆς (ἢ) κατὰ τὰ ἄλλα κτήνηα. καὶ γὰρ τὰ ἄλ-
λα κτήνηα ὁρᾶν καὶ ὀρνίθων ἡρώα ὁ χυρόμηναι ἐν τε
τοῖσι τοῖσι τῆς θεᾶς καὶ ἐκ τοῖσι τελεῶσι. εἰ δὲ ἦν
τὰς θεᾶς τὴν μητέρα φίλον, δὲ αὐτὸς τὰ κτήνηα ποί-
ειν. ὅτι μὲν οὖν τοιαῦτα ποιεῖντες, ὅτι λέγουσι ἔμοι
γε δὲ καὶ ἑξῆς. Αἰγύπτιοι δὲ θρησκύουσιντες παρῆ-
σως τὰ τε θεᾶς καὶ τὰ ἱερὰ, καὶ δὴ καὶ τὰ δὲ. ἐξ ἧς ἡ Αἰ-
γύπτιος ὁμοῦς τῇ Λιβύῃ, ὁ μάλιστα θεοῦ ὅτι τὰ
δὲ ὅντα σφι, ἀπαντα ἱερὰ νεόμισται· καὶ τὰ μὲν, σὺν-
εργα αὐτοῖσι τοῖσι αἰδομένοι, τὰ δὲ, ὅτι τὸ εἶναι καὶ
30 αἰσάμεναι τὰ ἱερὰ, εἰ λέγουσι, κατὰ τὰς αἰσάμεναι
τὰς θεᾶς παρῆναι, τὰ ἐγὼ φάσκω μάλιστα ἀπὸ τῆς
εἰρηκῆς αὐτῆς ὅτι φαύλας, ἀναγκάη
καταλαμβανόμενος εἶπον. νόμος δὲ ὅτι παρὲν τῆς
θεᾶς ὡς ἔχων· μελεδωνοὶ ἀποδεδέχεται τῆς
τρεφῆς χωρὶς ἐκείνων, καὶ ἑρπεντες καὶ θήλειαι τῆς Αἰ-
γυπτίων, τῆς πατρὸς πατρὸς ἐκδέχεται τὴν
πρώτην. οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλιος ἐκείνης διχὰς τὰς δὲ
σφι ἀποτελέουσιν, διχόμενοι τὰς θεᾶς τῆς αὐτῆς ὅτι
εἰον· ἐξουῶντες τῆς πατρὸς ἢ πατρὸς τῆς κεφαλῆς, 40
ἢ ὅτι ἡμῶν, ἢ ὅτι τῆς μέρους τῆς κεφαλῆς, ἰσάσι σα-
θμῶν πατρὸς ἀργύριον τὰς τείχας· ὅτι δὲ ὡς ἐλκῶ-
ση, τὴν τῆς μελεδωνῆς τῆς θεᾶς διδοῖ. ἢ δὲ αὐτὴ
αὐτὴ τὰ μιν ὅτι ἰχθύς, ὡς ἀρῆχει βορὴν τοῖσι θεοῖσι.
τρεφῆ μὲν δὲ αὐτοῖσι τοιαῦτα ἀποδέχεται. ὅτι δὲ

tiunt hos, sese ipsi defensantes. Hic ve-
hemens existit fustuaria pugna mutuo
capita ferientium: multique ex vulneri-
bus (ut ego opinor) pereunt, et si Æ-
gyptii quemquam mori negant. LXIV
A-
iunt autem indigenæ conuentum hunc
ideo institutum: Templum id incolui-
se matrem Martis, & ad eam Martem
iam adultum ac virilis ætatis venisse gra-
tia coeundi cum matre: quem maternos
ministros, ¹ ut qui eū à principio non a-
gnoscerent, quum ingredi ad matrē non
finerent, hunc, ex alia ciuitate adductis
hominibus, illos male multasse, & ad
matrē fuisse introgressum. ² Et ob hanc
rem aiunt solennem esse Marti die festo
hanc rixam, & institutum ne in templo
cum feminis coiretur, neve à venere nisi
ablutis templa adirentur. Hi sunt qui
primi ceremoniis vacauerunt. nā ceteri
fere mortales, præter Ægyptios ac Græ-
cos, coeunt in templis: & à venere sur-
gentes, non abluti introeunt templum,
putantes hominem esse ut ceteras ani-
mantes. Etenim videre licet & pecudes
omnes & volucrū greges coire in deorū
templis atque in fanis: quod si non esset
deo gratum, ne pecudes quidem id esse
facturas dicunt. Mihi autem istā facien-
tes non probantur. ¶ Ægyptii porro LXV
cum in aliis ad sacra pertinentibus, tum
vero in his superstitione agunt. Ægy-
ptus, quum sit Libyæ finitima, non ta-
men admodum bestiis abundat: quæ
vero illic sunt, ex omnes pro sacris ha-
bentur, ³ partim mansuetæ, partim im-
mansuetæ. Qua autem causâ pro sacris
habentur, si dixerō, ad res diuinas oratio
mea descender, quas ego in primis enar-
rare deuito: quarumque quicquid dixi,
id necessitate coactus delibando dixi.
Consuetudo quæ de bestiis est, ita habet:
Eas seorsum singulas educandi curâ Æ-
gyptii atque Ægyptiæ suscipiunt: in quo
honore filius patri succedit. His bestiis
omnes qui in urbibus sunt, vota persol-
uunt, supplicantes illi deo cuius illa be-
stia est, hūc in modum: Derasis filiorum
capitibus aut in totum, aut ex media, aut
ex tertia parte, appendunt crines vna
in lance, & altera tantundem argenti:
quæ pecunia quum lancem traxerit, eā
tradunt curatrici bestiarum. Illa pro hoc
concisos pisces præbet bestiis escam.
⁴ talis enim cibus illis præbetur. Quarū

¹ Ut qui antea ipsum non viderent, non fuisse ingredi, sed abegisse. ² Et ob hanc rem Marti hanc verberationem die fe-
ro solennem se instituisse aiunt. Sed & ne in templo cū f. congregarentur, neve à congressu, ad verbum, à feminis, nisi abl. tem. adit.
hi primi religiose cauerunt. Vel, Sed in templo congregati etc. his primis religio fuit. ³ Quarum alix inter ipsos homines aluntur, aliæ
non item. Cur autē abstineatur ab iis quæ sacra sunt, si dix. ⁴ Et huiusmodi quidē educatio ipsius est constituta. Quarum

liquam quis necauerit, si volens, morte mulctatur: si nolens, plectitur ea multa quam sacerdotes statuerint. Quisquis tamen ibin aut accipitrem necauerit, siue volens siue nolens, necessario morte afficitur. Quum autem multæ sint bestię quæ vna cum hominibus vitant, multo tamen plures essent nisi res hæc officeret felibus. Feles postquæ sunt enixæ, non amplius ad eunt masculos: eas isti coeundi gratia indagantes, tamen potiri nequeunt: ergo contra illas talia cõminiscuntur: Ereptos & subreptos earũ fetus occidunt, non tamen occisos edunt. Illę fetibus orbatę, cupiditate aliorum (amantissima enim fetuum bestia est) ita demũ ad mares se conferũt. Felẽ incensa strue diuina res occupat. nam quoties ignẽ extinguere neglexerunt Ægyptii, custodias felium dispositi agunt. At illę aut intrudendo sese hominibus, aut transiliendo in ignẽ insiliunt. Hoc dum contingit, ingenti luctu afficiuntur Ægyptii. Quibuscunque autem in domibus felis opperit mortẽ, earum domorum habitatores cuncti sola supercilia eradunt: totum autem corpus & caput, in quorum domibus *morsus* canis. Efferuntur autem feles mortuæ ad sacra tecta, vbi salitæ sepeliuntur in vrbe Bubasti. Canes feminas in sua quisque vrbe tumulant, sacratis in loculis. Eodem modo quo canes feminas, & ichneutæ sepeliuntur. Nam mygalas, id est mures araneos, & accipitres in vrbem Butum asportant. Vrsos autem, qui sacri sunt, & lupos non multo vulpibus grandiores, eo loci sepeliunt vbi iacentes inueniunt. ¶ At crocodilo talis inest natura: Quatuor mensibus maxime hybernis nihil omnino edit: & quum sit animal quadrupes, tamen terrestris & aquatile est. Nam oua parit humi, excluditq; & plerumque diei in sicco agit, sed totam noctem in flumine, quippe calidiore aqua quam nocturno sereno & roscido. Ex omnibus quæ nouimus animalibus, hoc maximum exiit ex minimo. siquidem oua gignit haud multo maiora anserinis, & proportionẽ oui ferus excluditur: at excrescens, ad decẽ & septem & amplius cubitos peruenit. oculos habet suillos, dentes magnos proportionẽ corporis, & prominentes atq; serratos: cui ex omnibus bestiis soli lingua innata non est. Idem inferiorem

αὐτὶς τῷ θηρίῳ τούτῳ ἀποκτείνει, ἣν μὲν ἔκων,
 θαλάσσης ἢ ζῆμιν ἢν δὲ ἀέκων, ἀποτίνειν ζῆμιν τὴν αὐ-
 οὐρανὸν ἀέκωνται. ὅς δ' αὖτε ἡ ἰρῆκα ἀποκτείνει, ἣν
 τε ἔκων, ἣν τε ἀέκων, τεθναίαι αἰάγκη. Πολλῶν
 δὲ οὕτων ὁμοτρόφων τοῖσι αἰθεράποισι θηρίων, πολ-
 λῶ αὖτε πλέω ἐγίνετο, εἰ μὴ κατελάμβανεν τὸς αἰ-
 λούρους τοιάδε. ἐπεὶ αὖ τέκωσι αἱ θήλειαι, οὐδέ τι
 φοιτέοισι παρὰ τοῖς ἔρσησιν. οἱ δὲ, διζήμενοι μίσγε-
 σθαι αὐτῇσι, οὐκ ἔχουσι. παρὰ ὧν ταῦτα σφί-
 ζονται τὰδε ἀρπάζοντες ἀπὸ τῶν θηλειῶν, καὶ ὑπε-
 ρβόρῳι τὰ τέκνα, κτείνουσι· κτείναντες μὲν τοῖς, οὐ
 παύονται. αἱ δὲ, περισχόμεναι τῶν τέκνων, ἄλλων τῶν λαπίων
 δὲ ἐπιθυμέουσιν, οὕτω δὲ ἀπικρέονται παρὰ τοῖς τῶν
 ἔρσησιν. φιλότεκνοι γὰρ οὗ θηρίον. πυρκαϊῆς δὲ γι-
 νομένης, θεῖα ὀρήγματα καταλαμβάνει τοὺς αἰλού-
 ρους· οἱ μὲν γὰρ Αἰγυπτοῖσι ληστὰς φερόμενοι ἔ-
 χουσι τῶν αἰλούρων, ἀμελήσαντες σβεννύναι τὸ
 κατόμιον· οἱ δὲ αἰλουργοὶ, ὄχλαδύνοντες, καὶ ὑπερ-
 σκοπεύοντες αἰθεράς, ἐσάλλονται ἐς τὸ πῦρ. πύ-
 των δὲ γινομένων, πάντα μέλας τὸς Αἰγυπτοῖσι
 καταλαμβάνει. ἐν ὁτέσι δ' αὖ οἰκίῃσι αἰλουργοὶ ἀ-
 ποθαῖν ἀπὸ τῆς αἰσχύνης, οἱ οἰκίσταις πᾶσι
 ξυρέονται τὰς ὀφρύας μωῦας· παρὰ ὁτέσι δ' αὖ
 κύων, πᾶσι τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν. Ἀπάρνεται
 ὅτε αἰλουργοὶ ἀποθαῖν ἐς ἰσθμὸν ἔλθουσιν, ἔνθα θά-
 πονται χειρὸς θέντες ἐν Βουβάσι πόλιν. τὰς δὲ
 κύνας ἐν τῇ ἐν τῇ ἑκάστῃ πόλιν θάπνουσι ἐν ἰρήσιν
 θήκησιν. ὡσαύτως ὅτε τῇσι κυσὶ οἱ ἰχθυοὶ θάπνεται.
 τὰς δὲ μυζαλὰς καὶ τὸς ἰρῆκας ἀπαρῆσαι ἐς Βουτὸν
 πόλιν. τὰς δὲ ἀρκτοὺς ἐοῦσας ἰσθμὸν, καὶ τὸς λύκους, καὶ πόλιν τῆς
 καὶ πολλὰ τῶν ἐοίκων ἀλωπέκων μέζοντας, αὐτὰ θά-
 πνουσι τῇ αὐτῇ ὁρῇ καὶ κείνοι. Τῶν ὅτε χρό-
 νων φύσιν ὅτι τοιάδε· τὸς χειμερινοῖς μῆνας
 τεσσάρων ἐσθίει ὁ δὲν ἐὼν ὅτε παρὰ, χειρῶν καὶ λι-
 μιαῶν ὅτι. τίς μὲν γὰρ ὡς ἐν γῇ, καὶ ἐκλέπει· καὶ ὅ
 πολλὸν τῆς ἡμέρας ληστέει ἐν τῇ ξηρῇ, πᾶσι δὲ
 νύκτα πᾶσαν ἐν τῇ ποταμῷ θερμότερον γὰρ ἢ ὅτι
 ὅ ὕδωρ τῆς τε αἰθέρας καὶ τῆς διέσου. πᾶσι τῶν ὅτε
 ἡμεῖς ἰδμεν θηρίων, τῶν ὅτε ἐλαχίστου μέγιστον
 γίνεται. τὰ μὲν γὰρ ὡς, χιμῶν οὐ πολλὰ μέλι π-
 κτεῖ καὶ ὁ νεοσσὸς καὶ λόγον τῶ ὡς γίνεται· αὐτὸς ὁ
 μῆνος ὅτε, γίνεται καὶ ἐς ἐπὶ τῇ αἰδέει πῆχας, καὶ μέλι
 ἐπὶ ἑκαὶ δὲ ὁφθαλμοὺς μὲν, ὅς· ὁδόντας δὲ, μεγά-
 λους καὶ χαυλιόδοντας, καὶ λόγον τῶ σάμας. γλασ-
 σαν δὲ μωῦων θηρίων οὐκ ἔφουσι· ὅσοι τὴν κατὰ

1 Nisi tale quiddam felibus accideret. 2 Ergo aduersus hoc *malum* tali vtuntur verfucia: 3 Orto autem incendio diu-
num quiddam felibus accidit. Egyptii enim recedentes & ignem extinguere negligentes, feles obseruant: feles autem subeuntes
& superstitientes homines, in igne insiliunt. *Vel salientes supra homines.* 4 Id est, Canes masculi ferarum indagatores, Gall. *Chien de chasse, Limiers.* 5 Ad verbum, mortalibus.

73

κινῆ γὰρ, ἀλλὰ καὶ τὸ το μωῦον θηρίων τὴν αἰὼ
 γνάθον παρσάγει τῇ κάρτῃ· ἔχει δὲ καὶ ὀύχας καρ-
 τερούς, καὶ δερμα λεπίδων ἀρρηκτοῦ ὅτι τῷ ὥ του.
 τυφλὸν δὲ ἐν ὕδατι, ἐν δὲ τῇ αἰθείῃ ὅξυδερέστατον.
 ἄτε δὴ ὦν ἐν ὕδατι διαταί ποιδύμῳ, ὃ γόμα
 ἐν ὁδῷ φορέει πῶν μετ' ὃν βοδελίων. τὰ μὲν δὴ
 ἄλλα ὄρνεα καὶ θηρία φάγει μιν· ὃ δὲ τροχίλος
 εἰρηνῶν οἱ ὅτι, ἄτε ὠφελεομένη παρὲς αὐτῶ. ἐπ-
 εὐ γὰρ ἐς τὴν γῆν ἐκβῆ ἐκ τῷ ὕδατος ὁ κροχέδ-
 λος, καὶ ἐπειτα χάρη, (ἔωθε γὰρ τὸ ὥ ὅτι πῶν
 ποιεῖν παρὲς ὃν ζέφυρον) εἰθαῦτα ὁ τροχίλος ἐς-
 δυνῶν ἐς τὸ γόμα αὐτῶ, καπατῶνι τὰ βυίλλας· ὃ
 δὲ, ὠφελεομένης, ἡδεταί, καὶ ὁδὸν οἰνεταί ὃν τρο-
 χίλον. Τοῖσι μὲν δὴ τῶν Αἰγυπτιῶν ἱερεῖς οἱ
 κροχέδελαι, τοῖσι δὲ οὐ, ἀλλ' ἄτε πολέμιους παρ-
 ποιοῖ. οἱ δὲ παρὲς τὴν Θήβας καὶ τὴν Μοίριος λίμνην
 οἰκούντες καὶ κάρτα ἡγνύται αὐτοῖς ἐπὶ ἱερεῖς. ἐκ
 πῶντων δὲ ἓνα ἐκαστὸν ἐκτρέφουσι κροχέδελον,
 δεδιδυγμένον ἐπὶ χειρὶ ἡγεῖα· ὅρτηματά τε λίθι-
 να χυτὰ καὶ χρύσεια ἐς τὰ ὦτα ἐσθάντες, καὶ ἀμφι-
 δίας παρὲς τοῖς ἐμπαρσάτοις πόδας, καὶ σιτία ἀπό-
 πακτα δίδοντες, καὶ ἱρήια, καὶ παρὲς ποίντες ὥς καλ-
 λισα ζῶντας· ἀποθαίνοντες ὅταν χέουσιντες, θά-
 πησιν ἐν ἱρήσι θύκησι. οἱ δὲ παρὲς Ἐλεφαντίνῳ
 πόλιν οἰκούντες, καὶ ἐκαστὸν αὐτοῖς, ἐκ ἡγεομένων
 ἱερεῖς ἐπὶ. καλέονται δὲ οὐ κροχέδελαι, ἀλλὰ χάρ-
 ψαι. κροχέδελαι δὲ Ἰῶνες ὠνομασαν, εἰκαζόν-
 τες αὐτῶν τὰ εἶδεα τοῖσι παρὲς σφίσι γνομένησι
 κροχέδελαι τοῖσι ἐν τῇσι αἰμασίῃσι. Ἄγραι
 δὲ σφειν πολλὰ καπτεσσι, καὶ πῶντοια. ἡ δὲ ὦν
 ἔμοιγε δοκεῖ ἀξιώματα ἀπηνήσις ἐπὶ, ταύτην ἱε-
 ρῶ· ἐπεὶ δὲ ὦντος συὸς δελεάση παρὲς ἄγκιστρον, με-
 λει ἐς μέσσην ὃν ποταμόν. αὐτὸς δὲ ὅτι τῷ χέλεος τῷ
 ποταμῷ ἔχων δέλφακα ζῶν, ταύτην τυπῆ. ἐπα-
 κέσαι· ὅτι τῷ φωνῆς ὁ κροχέδελος, ἔταται ἐπὶ τὴν φω-
 νήν· ἀτυχὲς ὅταν τῷ ὦντος, κατὰ πῆ. εἰ δὲ ἔλχουσι
 ἐπεὶ αὐτὸς ὅταν ἐλκυσθῇ ἐς γῆν, παρὲς ὦντος ἀπὸ τῶν ὅ
 θη-
 ρευτῆρ πηλῶ κατ' ὦν ἐπλασε αὐτῶ τῶς ὀφθαλμῶς.
 τῷ ὅταν ποίνσας, καρτὰ ἀπὲς τῶς παρὲς χεῖρ-
 ται μὴ ποίνσας ὅταν τῷ, σὺν ποίνσας. Οἱ δὲ ἴσπερ οἱ
 ποταμῶν νομῶν μὲν τῶν Παρνημίτη ἱερεῖς εἰσι, τοῖσι δὲ
 ἀλλοῖσι Αἰγυπτιῶσι ἐκ ἱερεῖ. φύσιν δὲ παρέχον· ἱ-
 δέης τοῖσι δὲ τετραπόδι ὅτι, διχὴλον ὁπλαῖς ἐοός·
 σιμόν, λοφίῳ ἔχον ἱππῶ, χαυλιόδοντα φάινον· ἱ-
 ππῶ ἱππῶ, καὶ φωνῶν μέγας, ὅσον τε βῆς ὁ μέγας.

ὃ δερμα

minentibus & cancellatis dentibus, fulgida cauda, equina voce, magnitudine maximi tauri,

maxillam solum non mouet, sed superi-
 orem inferiori admouet. Ungues quoque
 robustos habet, pellemque squamatam
 circa tergum impenetrabilem. Inter a-
 quas cæcus, sub dio perspicacissimus. I-
 taque quod in aqua vitam degat, os fert
 introrsum hirundinibus refertum. Quum-
 que cum ceteræ volucres ac bestię fu-
 giant, solus ipsi trochilus pacatus est,
 quod videlicet ei est utilis. Etenim post-
 equam crocodilus ex aqua in terram
 10 egressus est, ac deinde hiauit (semper e-
 nim fere hoc ad zephyrum facere solet)
 tunc in eius os trochilus penetrans, de-
 uorat illas sanguifugas. Qua utilitate de-
 lectatus crocodilus, nihil omnino tro-
 chilum lædit. Quibusdam Ægyptiorum
 crocodili sacrosancti sunt: quibusdam
 non sunt, sed veluti hostes exagitant.
 Sacros admodum esse eos existimant qui
 circa Thebas & Mærios stagnum in-
 colunt: quorum utriusque vnum ex omni-
 bus crocodilis alunt cicurem & edo-
 ctum manu tractari, appendentes eius
 20 auribus vel gemmas, vel ex auro fusiles
 inaures, & primoribus pedibus catenam
 innectentes: cibaria quoque accommo-
 data ac sacra præbentes, consecrantur
 tanquam pulcherrime viuentem. At ubi
 mortem obiit, sale conditum sacris in urnis
 sepeliunt. At qui circa Elephantinam urbem
 incolunt, quod sacros esse non censeant,
 etiam comedunt. Neque vero crocodili
 vocantur, sed champse: verum lones appel-
 lauere crocodilos, illi generi crocodilo-
 rum quod apud eos in sepibus gignitur,
 4 ipsorum formam comparantes. Hos
 capiendi quum sint complura & multi-
 plicia genera, vnum tantum hoc mihi,
 quod maxime dignum relatu videtur,
 puto scribendum. Vbi tergum suillum
 hamo circumdatum, ad alliciendum cro-
 codilum, pertulit in medium fluminis ve-
 nator, ipse ad oram fluminis porcellum,
 quem viuum tenet, verberat. cuius vo-
 cem crocodilus audiens, secundum il-
 lam tendit, nactusque tergum deuorat.
 Et posteaquam attractus est, ante om-
 nia eius oculos venator cæno opplet.
 Hoc actum, cetera facile sane obtinet, al-
 lioqui cum labore adepturus. ¶ Iam ve-
 ro fluuiales equi in plaga Papremitana
 sacri sunt, in cetera Ægypto non sacri:
 talem speciem naturamque habentes:
 Quadrupedes sunt, bifidis pedibus: un-
 gulis bouinis, simo naso, equina iuba, & e-

LXIX

LXX

LXXI

1 Cum solum trochilo pacem habet, utpote a quo iuuetur. Etenim pos. 2 Constituta, vel decreta. 3 Et viuum honestissi-
 metractantes. 4 Valla interpretatio habet tantum, comparantes. 5 Exertos dentes ostendentes, cauda & voce equina,

Διὰ ταῦτα πάντα τὰ ὄρνιθας ταύτας. Εἶδος ὃ
 τῆς ἰβίδος τοῦδε μέλανα δεινῶς παῖς, σκέλεα δὲ φο-
 ρεῖ γρηναίου, πρὸς ὅσον δὲ ἐς ταμίαια ἐπὶ γρυ-
 πον, μέγας, ὅσον κρέξ. Τῷ μὲν δὴ μελαίνων τῷ
 μαχομένων πρὸς τὰς ἰβίδας, ἥ δὲ ἰβὶς. Τῷ δὲ ἐν
 ποσὶ μάλλον εἰδωμένων τοῖσι αἰθερόποισι, (διὲς αἰ-
 γρὸν δὴ εἰς αἰβίδας) ψιλήν τε κεφαλὴν, καὶ πῦν δειρὴν
 πᾶσαν λευκὴν πτεροῖσι, πλὴν κεφαλῆς, καὶ αὐχένος,
 καὶ ἄκρων τῷ περύγων, καὶ πύγων ἄκρου. ταῦτα ὃ
 τὰ εἶπον πρὸς ταῦτα, μέλας ὅστις δεινῶς. σκέλεα δὲ καὶ
 πρὸς ὅσον, ἐμπερὶς τῇ ἐτέρῃ. τῷ ὅφιος ἡ μορφή,
 οἷον τῷ ὕδρῳ. πῖλός τ' ὅστις πτερωτὰ φορεῖ, ἀλλὰ
 τοῖσι τῆς νυκτερίδος πτεροῖσι μάλα σκελετὰ ἐμπερὶ-
 σατα. ταῦτα μὲν θηρίων περὶ ἰσθμῶν εἰρήστω. Αὐ-
 τῷ δὲ δὴ Αἰγυπτίων ἐν μὲν πρὸς τὴν ἀσπιδόχην
 Αἰγυπτον οἰκίους, μή μιν αἰθρῶν πρὸς ταῦτα ἐπ-
 ασκούμετες, μάλα λογώταται εἰς μακρῶ τῷ ἐ-
 γρὸς διὰ τὴν ἀπὸ κίχλιν. ὅπως ὅστις τοῖς
 διὰ τῶν συρμαίξιν βεῖς ἡμέρας ἐπεξῆς με-
 νός ἐκαστος, ἐμετοῖσι θηρίων μὲν τῷ ὕδρῳ καὶ κλύσμα-
 σι, νομίζοντες ἀπὸ τῷ βροχίοντι σιτίων παῖς τὰς
 ἰβίδας τοῖσι αἰθερόποισι γίνεσθαι. εἰς μὲν γὰρ καὶ ἄλ-
 λως Αἰγυπτίοι μὲν Λίβυας ὑμέσας πρὸς ταῦτα αἰ-
 θρῶν, τῷ ὡρέων (ἐμοὶ δοκέει) εἶνεκεν, ὅτι ὅστις μετα-
 λλάσσει αἰσθάναι. ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι αἰ-
 θερόποισι αἰβίδας μάλα γίνονται, τῷ τε ἄλλων
 εἶνεκα πρὸς ταῦτα, καὶ δὴ καὶ τῷ ὡρέων μάλα. Σρτο-
 φαγέοις ὃ ἐκ τῷ ὄλυνθῳ ποιεῖν τῷ τῷ, τὰς
 ἐκείνοις καλλῆς ὁνομάζουσι. οἷον δὲ ἐκ κελύων
 πεποικημένον διὰ τῶν συρμαίξιν. ὅτι γὰρ σφι εἰς ἐν τῇ
 χώρῃ ἀμπελοῖ. ἰχθύων δὲ τὰς μὲν, πρὸς ἡλίον αὐτῶν
 ναντες, ὡς σιτέονται, τὰς δὲ, ὅτι ἄλμης τε (αἰ-
 χυλάς) ὄρνιθων δὲ τὰς τε ὄρνιθας, καὶ τὰς ἰβίδας,
 καὶ τὰ μικρὰ τῷ ὄρνιθῶν ὡς σιτέον, πρὸς αἰ-
 χυλάς. τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ὄρνιθων ἢ ἰχθύων ὅτι σφι
 ἐχόμενα, χωρὶς ἢ ὅτι σφι ἰσθμῶν ἀπὸ δεδῆκα, τὰς
 λοιπὰς ὅτι τὰς καὶ ἐφθῆς σιτέονται. Ἐν δὲ τῇσι
 σιτιοῦσιν τοῖσι διδάμοσι αὐτῶν, ἐπεὶ ἀπὸ δει-
 πνου γίνονται, πρὸς φέρει αὐτῶν νεκρὸν ἐν σπῶν ὕλιν-
 νον πεποικημένον, μεμνημένον τῷ μάλα καὶ γρη-
 νῷ καὶ ἔργῳ. μέγας ὅσον τε πρὸς τὴν πηχυαῖον, ἢ
 διπλήν. δεικνύει ὅτι ἐκαστος τῷ συμποτίων, λέγει,
 "Εἰς τὸν ὡρέων, πίνε τε καὶ τέρψασαι γὰρ ἀποθαίων
 τοῖς. ταῦτα μὲν πρὸς τὰ συμποσία ποιεῖσι.
 πατέροις ὃ γρηναῖοι νόμοισι, δὴ ὅτι ὅτι ἐπὶ κτε-
 ωται. Τοῖσι δὲ τε πολλὰ ἐπαξία ὅτι ὅτι ὅτι,
 καὶ δὴ

idcirco se his auibus honorem exhibe-
 re. Eius auis species talis est: Nigra tota LXXVI
 vehementer est, cruribus gruinis, rostro
 maxima ex parte adunco, eadem qua
 crex magnitudine. Et hæc quidē species
 est nigrarum quæ cum serpentibus pu-
 gnant. At earum quæ pedes huma-
 nis similes habent (nam bifariæ ibides
 sunt) gracile caput ac totum collum,
 pennæ candidæ, præter caput ceruicem-
 que, & extrema alarum & natium. quæ
 omnia quæ dixi sunt vehementer ni-
 gra, crura & rostrū alteri consentanea.
 Serpentis porro figura qualis hydrarū:
 alas pennatas non gerit, sed glabras &
 alis vespertilionis valde similes. Hæte-
 nus de sacris bestiis dictum sit. ¶ Ipso- LXXVII
 rum autem Egyptiorum, ii qui circa
 partem Egypti frumentariā habitant,
 2 memoria omnium hominum com-
 mentantes, sunt fere eorum in quorum
 ego veni experimentum, longe excel-
 lentissimi. Tali autem vitæ genere v-
 tuntur: Singulis mensibus triduo pur-
 gant se, vomendo atque intestina dilu-
 endo, gratia sanitatis conferuandæ: ex-
 istimantes omnes languores homini-
 bus creati ex cibis quibus aluntur. Nam
 sunt alioqui Egyptii omnium homi-
 num, secundum Libyas, maxime salubri
 corpore, 3 aeris (ut mihi videtur) bene-
 ficio, qui nunquam immutatur: ex cuius
 mutationibus præcipue existunt in ho-
 minibus morbi. Pane vescuntur quem
 4 ex farre conficiunt, quem panem col-
 lectem nominant. Vino vtuntur facto
 ex hordeo: desunt enim in ea regione
 vites. Visitant quoque tum piscibus (par-
 tim crudis ad solem arefactis, partim sal-
 sugine conditis) tum auibus crudis,
 prius tamen sale conditis, coturnicibus
 anatibusque atque auiculis. 5 ceteris au-
 tem vel volucris vel piscibus qui i-
 psis in proximo sunt, (præter illos qui
 ab eis sunt recepti pro sacris) partim as-
 sis, partim elixis. Apud locupletes eo- LXXVIII
 rum, quum multi conuenerunt, & à
 cœna discessum est, circumfert aliquis
 in loculo mortuum è ligno factum, sed
 pictura & opere verum maxime imitan-
 tem, longitudine cubitali omnino, aut
 bicubitali, ostendensque singulis con-
 uiuiarum, ait, In hunc intuens pota & ob-
 lectare, talis post mortē futurus. Hæc illi
 apud conuiuia faciunt, contentiq; mor-
 ribus patriis, nullum alium asciscunt.
 Quibus cum alia sunt egregia instituta, LXXIX

1 Earum vero quæ hominibus magis obuersantur, 2 In prodendis memoriæ factis omnium hominum se exercentes,
 3 Tempestatum. Gall. En disposition du temps. 4 Ex olytis, id est, zea. 5 Ceteris autem quæ cum auibus aut piscibus af-
 finitat em aliquam habent,

tum vero illud, adhibendi modulato-
rem, qui & in Phœnice & in Cypro, &
alibi nomen pro differentia gentiū ha-
bet. Idem tamen congruit cum eo quem
Græci decantant, appellantes Linum.
ut ego admirer cum alia multa quæ sunt
apud Ægyptum, tum vero vnde id no-
men Lini acceperint, quem semper
quodammodo decantare cognoscun-
tur. Vocatur autem Linus Ægyptiace
Maneros: quem Ægyptii tradide-
runt, quum filius vnicus extitisset pri-
mi ipsorum regis, præmaturaque mor-
te decessisset, his lamentis ab Ægyptiis
fuisse decoratum: & cantilenam hanc
eamque solam ipsis institutam. Con-
gruunt præterea in hoc cum solis Græ-
corum Lacedæmonibus Ægyptii, quod
minores maioribus natu obuui cedunt
via, ac deflectunt, aduenientibusque è
sedili assurgunt: qua in re cum nullis
aliis Græcorum conueniunt. Inuicem
compellandi se mutuo in viis adorant,
genu tenus demissa manu. Vestibus
amicuntur lineis, circa crura simbria-
tis, quas calasiris appellant, super quas
candida¹ ferunt amicula linea superie-
cta. Lanæ tamen vestes neque in ædes
sacras gestantur, neque vna cum cada-
uere sepeliuntur: profanum enim est.
Consentanea vero hæc sunt iis quæ Or-
phica & Bacchica appellantur: sunt au-
tem Ægyptia & Pythagorea. Nam his
quoque ceremoniis participant, laneis
indutum vestibus humari religiosum
est, de quibus sacra redditur ratio. Alia
insuper sunt ab Ægyptiis excogitata,
quis mensis diesve cuius deorum sit, &
quo quis die genitus, qualia fortietur, &
quam mortem obibit, & qualis exister.
Quibus rebus qui in poesi versati sunt,
vili faciunt. Plura quinetiā ab eis prodi-
gia cōperta sunt quā a ceteris omnibus
hominibus. nā quum prodigiū extitit,
scribunt id, obseruantes quomodo euen-
rit: & si quando postmodū huius simile
extiterit, exēplo prioris putant euentu-
rū. Diuination apud eos ita est constitu-
ta ut eius artificium nulli mortaliū ven-
dicetur, sed certis diis. Siquidem Her-
culis illic oraculum est, & Apollinis, &
Mineræ, Dianæque ac Martis, & Iouis.
sed quod præcipuo honore colunt ex om-
nibus oraculis, Latonæ est, in vrbe Bu-
ti. Verū hæc vaticinia non eodem modo

καὶ δὴ καὶ αἶσμα ἐνεστὶ Λίνος, ὡς περ ἐν τῇ Φοινί-
κῃ αἰοιδίμους ἐστὶ καὶ ἐν Κύπρῳ, καὶ ἐν ἄλλῃ. κατὰ
μῆτοι ἐθνεα οὐνομα ἔχει. συμφέρεται δὲ αὐτὸς εἴ-
ναι ὅτι ἐλλήνες Λίνον ὀνομάζοντες, αἰεῖδουσιν· ὥς-
τε πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀποθαυμάζειν με τῶν πε- 75
ρὶ Αἰγυπτιῶν εἰόντων· ἐν δὲ δὴ καὶ ὅτι Λίνοι οὐχ ἦν
ἔλαβε τίνομα. φαίνονται δὲ αἰεῖ κατε τῶν αἰε-
δόντες· ἐστὶ δὲ Αἰγυπτίῃσι ὁ Λίνος καλὸς μῦθος
Μανέρως. ἔφασαν δὲ μιν Αἰγυπτῖοι τῷ πατρὶος
βασιλεύσαντος Αἰγυπτίων παῖδα μοιωνοῦντα γα-
νέσθαι· ἀποθαλόντα δὲ αὐτὸν αἰεῖν, θρῆνοισι τού-
τοισι· ὡς Αἰγυπτίων πρὸς δὲ καὶ αἰοιδίῳ τε
ταύτῃ μούνῃ ἐστὶ, καὶ παρὼν σφίσι γινέσθαι.
Συμφέρεται δὲ καὶ τὸδε ἄλλο Αἰγυπτῖοι ἐλλή-
νων μούνοισι Λακεδαιμονίοισι. οἱ νεώτεροι αὐτέ-
ων τοῖσι παρῆσιν ἐστὶ στυτυχαίοιτες, εἰκασίῃ δὲ
ὁδοῦ, καὶ ἐκ τῶν περὶ καὶ ἐκ τοῖσι, ὅς ἐστιν ὡς
αἰεῖσθαι. τὸδε μὲν τοῖς ἄλλοις ἐλλήνων οὐδαμοῖσι
συμφέρεται· αὐτὶ τῷ παρῶν γὰρ εἰν ἁπλῶς
ἐν τοῖσι ὁδοῖσι, παρῶν ἐστὶ, καπέντες μέχει τῷ
γυναικὸς τὴν χεῖρα. Ἐνδεύχασι δὲ καθῶς λι-
νέας, πᾶσι τὰ σκέλεα θυσιάζοντες, οἱ καλέουσι κα-
λασίρας· ὅτι τῶν τοῖσι δὲ εἰρήναι εἶματα λάρκα ἐσ-
ταβληδὸν φορέουσι. οὐ μὲν τοῖς ἐς γὰρ τὰ ἰερά ἐσφέ-
ρεται εἰρήναι, ὅσθι συγκατατάσσεται σφι. οὐ γὰρ
ὅσον. ὁμολογέουσι δὲ ταῦτα τοῖσι ὀρφικῇσι καλε-
ομένοισι καὶ βακχικῇσι, ἐστὶ δὲ Αἰγυπτῖοι καὶ Πυ-
θαγορείοι. ὅσθι γὰρ τούτων τῶν ὀργίων μετέχοι-
ναι, ὅσθι ὅτι ἐν εἰρήναι εἶμασι θαυμάσι. ἐστὶ δὲ
30 πᾶσι τῶν ἰερῶν λόγος λεγόμενος. Καὶ τὰδε ἄλ-
λα Αἰγυπτῖοις ἐστὶ ἐξ ὁμηρικῶν· μεῖς τε καὶ ἡμέρη
ἐκείνη θεῶν ὅτι ἐστὶ καὶ τῇ ἐκείνης ἡμέρῃ γηρό-
μυθος, ὅτι οἱ ἐγκυρήσει, καὶ ἔκως τελευτήσει, καὶ ὁ-
κλῆος τις ἔσται. καὶ τούτοις τῶν ἐλλήνων οἱ ἐν ποι-
ήσιν ἡρόμυθοι ἐχρησάτο. τέρατά τε πλέω σφι· εἴ-
ρηται ἢ τοῖσι ἄλλοις ἀπασιν ἀνθρώποις. ἡρόμυθου
γὰρ τίς ἐστι, φυλάσσουσι γὰρ ὁμήρου πᾶσι ποτα-
μον· καὶ ὡς κατε ὑπερὶ τῶν πλησίων τούτων γήρηται,
καὶ τῶν ὁ νομίζουσι ἀποθήσθαι· Μαιτική δὲ
40 αὐτοῖσι ὡς δὲ ἔχει. αἰεῖσθαι μὲν ὅσθι παρῶν
κέεται ἡ τέχνη, τῇ δὲ καὶ μετέξετεροι. καὶ γὰρ Ἡρα-
κλῆος μαιτήριον αὐτῷ ἐστὶ, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ Ἀθηνά-
ης, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Ἀρεος, καὶ Διός. καὶ ὅς γε μέλιναι
ἐν πᾶσι ἄρσεται πᾶσι τῶν μαιτήριων, Ἀπτοῖς ἐν
Βατοῖ πόλιν ἐστὶ. καὶ μὲν τοῖς αἰεῖ μαιτήριαι σφι καὶ ἰωὺ δὲ

1 Tum vero etiā Linus cantio in Phœnice & Cypro & aliis locis decantata: quæ rariū quidē pro singularum gentium dif-
ferentia nomen habet: sed (ut inter omnes conuenit) eadem illa est quam Græci canunt, & Linum appellant. ut cum alia multa quæ
sunt in Ægypto, tum etiam illud admirer. vnde Lini illis quem videntur iam inde ab omnino cecinisse, nomen sit exortum. Vo-
catur porro Linus ὧς. 2 In viis pro mutua salutatione, ador. 3 Valla, ferunt amicula tanquam superiecta: omittens eἰρήνη, id
est, lanæ.

LXXI

LXXXI

LXXXII

LXXXIII

Διὰ ταῦτα πάντα τὰ ὄρνιθας ταύτας. Εἶδος δὲ
 τῆς ἰβίδος τοῦδε μέλαινα δεινῶς πάσῃ, σκέλεα δὲ φο-
 ρεῖ γαστρίου, πρὸς ὧσιν δὲ ἐς ταμίαισα ὑπὲρ γυ-
 πον, μέγας, ὅσον κρέξ. τῷ μὲν δὲ μελαίνων τῷ
 μαχομένων πρὸς τὰς ἰβίδας, ἥ δὲ ἰβὶς. τῷ δὲ ἐν
 ποσὶ μάλλον εἰλωμένων τοῖσι ἀνθρώποισι, (διζαί
 γδ δὲ εἰσι αἰβίδες). ψιλὴ κεφαλὴ, καὶ πλεῖον
 πᾶσαν λωκὴν περὶ σι, πλεῖον κεφαλῆς, καὶ αὐχένος,
 καὶ ἄκρων τῷ περὶ γυν, καὶ πύργου ἄκρου. ταῦτα δὲ
 τὰ εἶπον πόρτα, μέλαινα δὲ δεινῶς. σκέλεα δὲ καὶ
 πρὸς ὧσιν, ἐμπερὶς τῇ ἐτέρῃ. τῷ δὲ ὄφις ἡ μορφή,
 οἷον τῷ ὕδρων. πῖλός δὲ πῖρως φορεῖ, δὲ ἀλλὰ
 τοῖσι τῆς νυκτερίδος πῖρως μέλαινα καὶ ἐμπερ-
 σατα. τοῦτα καὶ ἀνθρώπων περὶ ἰβίδων εἰρήσων. Αὐ-
 τῷ δὲ δὲ Αἰγυπτίων ἐν μὲν πᾶσι πλεῖον ἀνθρώπων
 Αἰγυπτιοῖσι, μή μιν ἀνθρώπων πόρτα· ἐπ-
 ασκόντες, μέλαινα λογιστὰ εἰσι μακρῷ τῷ ἐ-
 γὼς διὰ τὴν ἀπικόμεν. ὅπως δὲ τῆς ποιῶν
 διὰ τῆς. συρμαίξας βεῖς ἡμέρας ἐπεξῆς μη-
 νὸς ἑκάστη, ἐμετοῖσι θηρώμενοι τὸ ὑγίην καὶ κλύσμα-
 20 σι, νομίζοντες ἀπὸ τῷ βροχόντων σιπῶν πάσῃ τῇ
 ἰβίδος τοῖσι ἀνθρώποισι γίνεσθαι. εἰσι μὲν γὰρ καὶ ἄλ-
 λως Αἰγυπτίοι μὲν Λίβυας ὑγέσασθαι πόρτων ἀν-
 θρώπων, τῷ ὡρέων (ἐμοὶ δοκέειν) εἵνεκεν, ὅτι ἔμεταλ-
 λαστοὶ αἰῶναι. ἐν γὰρ τῇ μεταβολῇ τοῖσι ἀν-
 θρώποισι αἰῶναι μέλαινα γίνονται, τῷ τε ἄλλων
 εἵνεκα πόρτων, καὶ δὲ καὶ τῷ ὡρέων μέλαινα. Ἐρτο-
 φαγέοι δὲ ἐν τῷ ὡρέων ποιέοντες ἔρτοισι, τὰς
 30 ἐκείνοι καλλῆς ἰσὶ νομάζουσι. οἷον δὲ ἐν κελύων
 πεποιημένων διὰ τῆς. ἔνθα σφι εἰσὶ ἐν τῇ
 χώρῃ ἀμπελοι. ἰχθύων δὲ τὰς μὲν, πρὸς ἡλίον ἀν-
 ναιτες, ὡμὰς σιτέονται, τὰς δὲ, ἔξ ἄλλης τε (αἰ-
 χιδόχτες ὄρνιθων δὲ τὰς τε ὄρνιθας, καὶ τὰς ἰβίδας,
 καὶ τὰ μικρὰ τῷ ὄρνιθων ὡμὰς σιτέον), πρὸς αἰ-
 χιδόχτες. τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ἡ ὄρνιθων ἰχθύων ἐν σφι
 ἐχόμενα, χωρὶς ἡ ὄρνιθων σφι ἐν δὲ ποδὲ δέχεται, τὰς
 40 λαίπρως ὅπως καὶ ἐφθὰς σιτέονται. Ἐν δὲ τῇσι
 σιτέουσι τοῖσι ἀνθρώποισι αὐτῶν, ἐπεὶ ἀπὸ δει-
 πνου γάωνται, πρὸς αἰβίδας ἀνθρώπων ἐν σιτέον
 νον πεποιημένον, μεμνημένον ἐς μέλαινα καὶ γασ-
 40 τρὴν καὶ ἔργον. μέγας ὅσον τε πόρτα πύργου, ἡ
 δίπνηχυ. δείκνυσι δὲ ἑκάστη τῷ συμποτίων, λέγει,
 „ Ἐς τὸν ὡρέων, πίνε τε καὶ τέρψου· ἔσται γὰρ ἀποθαίων
 τοῖς. ταῦτα μὲν πᾶσι ταῖς συμποσίαις ποιεῖσιν.
 πατέροις δὲ γαστρίων νομοῖσι, δὲ ὡν ἔδνα ὑπὲρ κτε-
 ωνται. Τοῖσι δὲ τε πολλὰ ἐπαΐξαι ἐστὶ νόμιμα,
 καὶ δὲ

idcirco se his auibis honorem exhibe-
 re. Eius auis species talis est: Nigra tota
 vehementer est, cruribus gruinis, rostro
 maxima ex parte adunco, eadem qua
 crex magnitudine. Et hæc quidē species
 est nigrarum quæ cum serpentibus pu-
 gnant. ¹ At earum quæ pedes huma-
 nis similes habent (nam bifariæ ibides
 sunt) gracile caput ac totum collum,
 pennæ candidæ, præter caput ceruicem-
 que, & extrema alarum & natium. quæ
 10 omnia quæ dixi sunt vehementer ni-
 gra, crura & rostrū alteri consentanea.
 Serpentis porro figura qualis hydrarū:
 alas pennatas non gerit, sed *glabras* &
 alis vespertilionis valde similes. Hæc-
 tenus de sacris bestiis dictum sit. ¶ Ipso-
 rum autem Egyptiorum, ii qui circa
 partem Egypti frumentariā habitant,
² memoriam omnium hominum com-
 mentantes, sunt fere eorum in quorum
 ego veni experimentum, longe excel-
 lentissimi. Tali autem vitæ genere v-
 tuntur: Singulis mensibus triduo pur-
 gant se, vomendo atque intestina dilu-
 endo, gratia sanitatis conservandæ: ex-
 istimantes omnes languores homini-
 bus creari ex cibis quibus aluntur. Nam
 sunt alioqui Egyptii omnium homi-
 num, secundum Libyas, maxime salubri
 corpore, ³ acris (ut mihi videtur) bene-
 ficio, qui nunquam immutatur: ex cuius
 mutationibus præcipue existunt in ho-
 minibus morbi. Pane vescuntur quem
⁴ ex farre conficiunt, quem *panem* col-
 lectem nominant. Vino vtuntur facto
 ex hordeo: defunt enim in ea regione
 vites. Visitant quoque tum piscibus (par-
 tim crudis ad solem arefactis, partim sal-
 sugine conditis) tum auibis crudis,
 prius tamen sale conditis, coturnicibus
 anatibusque atque auiculis. ⁵ ceteris au-
 tem vel volucris vel piscibus qui i-
 psis in proximo sunt, (præter illos qui
 ab eis sunt recepti pro sacris) partim as-
 sis, partim elixis. Apud locupletes eo-
 rum, quum multi conuenerunt, & a
 cœna discessum est, circumfert aliquis
 in loculo mortuum ἐ ligno factum, sed
 pictura & opere verum maxime imitan-
 tem, longitudine cubitali omnino, aut
 bicubitali, ostendensque singulis con-
 uiuarum, ait, In hunc intuens pota & ob-
 lectare, talis post mortē futurus. Hæc illi
 apud conuiuia faciunt, contentiq; mo-
 ribus patriis, nullum alium asciscunt.
 Quibus cum alia sunt egregia instituta,

LXXVI

LXXVII

LXXVIII

LXXIX

¹ Earum vero quæ hominibus magis obuertantur. ² In prodendis memoriæ factis omnium hominum se exercentes,
³ Tempestatum. Gall. La dissipation du temps. ⁴ Ex olyris, id est, ζα. ⁵ Ceteris autem quæ cum auibis aut piscibus af-
 finitat em aliquam habent,

tum vero illud, adhibendi modulato-
rem, qui & in Phœnice & in Cypro, &
alibi nomen pro differentia gentiū ha-
bet. Idem tamen congruit cum eo quem
Græci decantant, appellantes Linum.
ut ego admirer cum alia multa quæ sunt
apud Ægyptum, tum vero vnde id no-
men Lini acceperint, quem semper
quodammodo decantare cognoscun-
tur. Vocatur autem Linus Ægyptiæ
Maneros: quem Ægyptii tradide-
runt, quum filius vnicus extitisset pri-
mi ipsorum regis, præmaturaque mor-
te decessisset, his lamentis ab Ægyptiis
fuisse decoratum: & cantilenam hanc
eamque solam ipsis institutam. Con-
gruunt præterea in hoc cum solis Græ-
corum Lacedæmonibus Ægyptii, quod
minores maioribus natu obuui cedunt
via, ac deflectunt, aduenientibusque è
sedili assurgunt: qua in re cum nullis
aliis Græcorum conueniunt. ¹ Inuicem
compellandi se mutuo in viis adorant,
genu tenus demissa manu. Vestibus
amicuntur lineis, circa crura fimbria-
tis, quas calasiris appellant, super quas
candida ² ferunt amacula lineæ superie-
cta. Lanæ tamen vestes neque in ædes
sacras gestantur, neque vna cum cada-
uere sepeliuntur: profanum enim est.
Consentanea vero hæc sunt iis quæ Or-
phica & Bacchica appellantur: sunt au-
tem Ægyptia & Pythagorea. Nam his
quoque ceremoniis participant, lanceis
indutum vestibus humari religiosum
est. de quibus sacra redditur ratio. Alia
insuper sunt ab Ægyptiis excogitata,
quis mensis diesve cuius deorum sit, &
quo quis die genitus, qualia fortietur, &
quam mortem obibit, & qualis exister.
Quibus rebus qui in poesi versati sunt,
vli fuerunt. Plura quinetiā ab eis prodi-
gia cōperta sunt quā a ceteris omnibus
hominibus. nā quum prodigiū extitit,
scribūt id, obseruantes quomodo euen-
rit: & si quando postmodū huius simile
extiterit, exēplo prioris putant euentu-
rū. Diuination apud eos ita est constitu-
ta ut eius artificium nulli mortaliū ven-
dicetur, sed certis diis. Siquidem Her-
culis illic oraculum est, & Apollinis, &
Mineræ, Dianæque ac Martis, & Iouis.
sed quod præcipuo honore colunt ex om-
nibus oraculis, Latonæ est, in vrbe Bu-
ti. Verū hæc vaticinia non eodem modo

καὶ δὴ καὶ αἶσμα ἔνεστι Λίνος, ὅσπερ ἐν τε Φοινί-
κη αὐοιδμὸς ἐστὶ καὶ ἐν Κύπρῳ, καὶ ἐν ἄλλῃ. κατὰ
μῆτοι ἐθίκα οὐνομα ἔχει. συμφέρεται δὲ αὐτῷ εἶ-
ναι ὅτι Εἰληνὲς Λίνον ὀνομάζοντες, αἰδέουσι· ὥς-
τε πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀποθωμάζειν με τῷ πε- 75
ρὶ Αἰγυπτιῶν εἶναι· ἐν δὲ δὴ καὶ ὅτι Λίνον ὀνόμαζον
ἔλαβε τὸνομα. φαίνονται δὲ αἰεὶ κατε τῶν αἰετῶν ἔλαβον
δροντες· ἐστὶ δὲ Αἰγυπτίῃσι ὁ Λίνος καλὸς μῦθος
Μανέρας. ἔφασαν δὲ μιν Αἰγυπτῖοι τῷ πατρὶος ³ Μαν-
ρώ.
βασιλεύσαντος Αἰγυπτίων παῖδα μοιωνοῖν ἔα γε-
νέσθαι· ἀποθαίοντα δὲ αὐτὸν αἰώρην, θρήνοισι πύ-
τοισι ἔω· Αἰγυπτίων πημεθῶν. καὶ αὐοιδῶν τε
ῥαῦτην μούνην εἶ, καὶ παρῶτην σφίσι γνέσθαι.
Συμφέρεται δὲ καὶ τὸδε ἄλλο Αἰγυπτῖοι Εἰλη-
νων μούνοισι Λακεδαιμονίοισι. οἱ νεώτεροι αὐτέ-
ων τοῖσι παρῶν τεροῖσι σιωπῶν χαίροιτες, εἰκασί· ὅ-
δοδῶ, καὶ ἐκ τῶν ὀνομάτων καὶ ὀνομάτων, ὥς ἔδρῃς ἔω-
αίεταται. τὸδε μὲν τοῖς ἄλλοις Εἰληνων οὐδαμοῖσι
συμφέρεται· αἰτὶ τῷ παρῶν ὀνομάτων ἀλλήλους
ἐν τοῖσι ὁδοῖσι, παρῶν κωμῶσι, καπέντες μέχρι τῷ
γῶνατος τῇ χεῖρι. Ἐνδεύκασι δὲ χιθῶνας λι-
νέας, ὡς τὰ σκέλεα θυσιάζοντες, οἱ καλέουσι κα-
λασίρας· ὅτι τῶν τοῖσι δὲ εἰρήνεια εἴματα λῶν καὶ ἔω-
αυαβλητὸν φορέουσι. οὐ μὲν τοῖς ἐν γὰρ τὰ ἱερὰ ἐσφέ-
ρεται εἰρήνεια, ὅσπερ συγκατατάσσεται σφίσι. οὐ γὰρ
ὁπλον. ὁμολογέουσι δὲ ῥαῦτα τοῖσι ὀρφικῶσι καλεο-
μῶσι καὶ βακχικῶσι, εἶσι δὲ Αἰγυπτῖοι καὶ Πυ-
θαγορείοι. ὅσπερ γὰρ πύτων τῷ ὀργίων μετέχον-
τα, ὅσπερ ἐστὶ ἐν εἰρήνεια εἴμασι θαφθῶναι. ἐστὶ δὲ
30 ὡς αὐτῷ ἱερὸς λόγος λεγόμενος. Καὶ τὰδε ἄλ-
λα Αἰγυπτῖοις ἐστὶ ἐξ ὀνομάτων· μεῖς τε καὶ ἡμέρη
ἐκαστῇ θεῶν ὅτι ἐστὶ καὶ τῇ ἐκαστῇ ἡμέρῃ γνέ-
μῃ, ὅτι οἱ ἐγκυρήσει, καὶ ἔκως τελευτήσει, καὶ ὁ-
κρίως τις ἔσται. καὶ τοῖσι τῷ Εἰληνων οἱ ἐν ποι-
ήσιν γνόμενοι ἐχρήσαντο. τέρατά τε πλέω σφί· εὖ· ⁴ ἀνύρῃται
ρηται ἢ τοῖσι ἄλλοις ἀπασιν ἀνδράσιν. γνόμενου
γὰρ τέρατος, φυλάσσουσι γνόμενοι τῷ ποδῶ-
ν· καὶ αὐτῶν τε ὕστερον ὡς πλησίον τούτῳ γήνηται,
καὶ τῷ ὅτι νομίζουσι ἀποθνήσκειν· Μαιτική δὲ
40 αὐτοῖσι ὡς δὲ ἔλαβε. ἀνδράσιν μὲν ὅσπερ παρῶν
κέεται ἢ τέχνη, ὅτι καὶ μετέξετεροισι. καὶ γὰρ Ἡρα-
κλῆος μαιτήριον αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ Ἀθηναι-
ης, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Ἄρεος, καὶ Διός. καὶ ὅτε μέλιντα
ἐν πῆλῃ ἄρῃται πᾶσι τῷ μαιτήριον, Ἀπὸ τοῦ ἐν
Βατοῖ πόλιν ἐστὶ. καὶ μῆτοι αἰετῶν μαιτήριον σφί· καὶ τῷ ὅτι

¹ Tum vero etiā Linus cantio in Phœnice & Cypro & aliis locis decantata: quæ varium quidē pro singularum gentium dif-
ferentia nomen habet: sed (ut inter omnes conuenit) eadem illa est quam Græci canunt, & Linum appellant. ut cum alia multa quæ
sunt in Ægypto, tum etiam illud admirer. vnde Lini illis quem vident: ut iam inde ab omni p̄uo cecinisse, nomen sit exortum. Vo-
catur porro Linus ὧς. ² In viis pro mutua salutatione, ador. ³ Valla, ferunt amacula tanquam superiecta: *omnibus eiōντα, id*
est, lanæ.

ἐστὶν, ἀλλὰ διὰ φοροῖ εἰσι. Ἡ δὲ ἰντερική κτ'
 πᾶσι δέσφιδε δάσαι. μήνιν οὐδὲν ἔχοντες ἰντρὸς ὅστις
 καὶ πλεόντων πόντα δὲ ἰντρὸν ὅστις πλεόντων γὰρ
 ὁφθαλμοῖς ἰντρὸς κατετέλει οἱ δὲ κεφαλῆς οἱ δὲ ὀ-
 δόντων οἱ δὲ τῶν κτ' ἰνδρῶν οἱ δὲ τῶν ἀφανέων οὐ-
 σων. Θρῆνοι δὲ καὶ παφᾶσφρων, εἰσι αἱδε. τοῖσι
 αὖτε πόλινται ἐκ τῶν οἰκνίων ἀνδραποδοί, τῶν πρὸς καὶ
 λόγους, ὅς τινι πόλινται ἐκ τῶν οἰκνίων πύτων
 κατ' ὧν ἐπλάσσει κεφαλῶν πηλῶ καὶ ὁ πρὸς σω-
 πον. καὶ πᾶσι τοῖσι οἰκνίοισι λιπύσσει τ' νεκρὸν, αὐ-
 τὰ αἰὰ τ' πόλιν γροφάμηναι, τύπνεται ἐπεὶ ζυμῆ-
 ναι, καὶ φαίνας τῶν μαζῶν. σὺ δὲ σφιδε πρὸς σφ-
 κῶσαι πᾶσαι. ἐπὶ τῶν δὲ οἱ ἀνδρῶν τύπνεται, ἐπὶ
 ζωσμένων καὶ ἔπειτα ἵσταται ποιήσασιν, ἔπειτα τ'
 ἱερείων καὶ κνίσι. Εἰσι δὲ οἱ ἐπὶ αὐτῶν πύτων
 κατὰ τῶν, καὶ τῶν κνίσι καὶ τῶν. ἔπειτα ἐπὶ σφ-
 κῶσαι ὁ νεκρὸς, δὲ κνίσι τοῖσι κνίσι τῶν δει-
 γματα νεκρῶν ἐξυλιν, τῶν γὰρ ἡ μεμνημένη. καὶ
 τῶν ἀποδοῦναι τῶν αὐτῶν φασὶ ἐῖ) τῶν οἰκνίων
 ποιήσασιν ὁ οὐκ ἐπὶ τοῖσι τῶν ἀνδρῶν ὁ οὐκ ἐπὶ
 ζῶν τ' ὁ δὲ τῶν δὲ κνίσι τῶν ἀποδοῦναι τε τῶν
 καὶ ὁ τελεστήν τ' δὲ τῶν, ὁ τελεστήν. φράσαν-
 τες δὲ, πύτωνται παρ' αὐτῶν κτ' ὡς πᾶσι ἐλόν-
 ται σφιδε σκῶσαι τῶν νεκρῶν. οἱ μὲν δὲ ἐκ ποδῶν
 μᾶλλον ὁμολοῦνται, ἀπαλλάσσονται. οἱ δὲ ὁ
 λῆ πόλινται ἐπὶ οἰκνίσι, ὡς τῶν ἀποδοῦναι ταρι-
 χεύσιν. πρὸς τῶν σκολιῶν σιδρῶν διὰ τῶν μ-
 ξωτήρων ἐξάγεισιν ὅν ἐγκέφαλον, τῶν μὲν αὐτῶν οὐκ
 ἐξάγεισιν, τῶν φάρμακα ἐλχόντες. μὲν δὲ λίθω
 76 Αἰθιοπικῶν ὅς ἐστι τῶν γράσαντες τῶν τ' λαπάρνι, 30
 ἐξ ὧν εἰλόν τ' κνίσι πᾶσαν ἐκκαθήσαντες δὲ αὐτῶν,
 καὶ διηθήσαντες οἶν φουρνίσι, αὐτῶν διηθήσαντες θυ-
 77 πύτωνται μῆναι τῶν τελεστήν. ἐπὶ τῶν ἰνδρῶν σμύρ-
 νης ἀκρεῖς τοῦ τελεστήν, καὶ καὶ, καὶ τῶν ἄλλων
 78 θυμῶν, πλὴν λιβαίνω, πλῆσαντες, συρρά-
 πῶσαι ὡς τῶν. τῶν δὲ ποιήσαντες, ταριχεύσιν ἰ-
 ρῶ, κνίσαντες ἡμέρας ἐξοδμήσαντες. πλῆσαντες δὲ
 πύτωνται ἐκ ἐξείσιν ταριχεύσιν. ἐπὶ δὲ παρέλθωσι
 αἱ ἐξοδμήσαντες, λούσαντες ὅν νεκρὸν, κατελίσσονται
 πύτωνται ὁ σῶμα σιδρῶν βυσσίνης τελεστήν κα. 40
 79 ἀπετμημένοι, ἀποχέοντες τῶν κνίσι, τῶν δὲ
 αἰτὶ κνίσι ἀπολλὰ χρεώται Αἰγυπτοῖ. ἐπὶ
 80 τῶν τῶν ἀποδοῦναι μιν οἱ πρὸς σφιδε, πύτωνται
 ἐξυλιν τῶν πύτωνται ἀνδραποδοῦναι τῶν ποιήσαντες, ἐπὶ τῶν
 ἐπὶ οἰκνίσι τῶν, ἰσάντες ὅν πρὸς τοῖχον. οὐκ ἔστι τῶν
 πολυτελέσασιν σκευάζει νεκρῶν.

sunt omnia instituta, sed differenter. Iam vero medicina apud eos hunc in modum est distributa, ut singulorum morborum sint medici, non plurium. itaq; omnia referta sunt medicis. Alii enim sunt oculorū, alii capitis, alii dentium, alii alui partium, alii morborum occultorum. Luctus eorundem ac sepulturae tales sunt: Quibuscunque aliquis ex domesticis decessit, homo alicuius momenti, ibi omnes feminae illius familiae caput sibi & vultum oblinunt luto. deinde relicto domi cadauere, ipsae per urbem vagantes se plangunt, succinctae, nudatis mammillis, & cum eis proxima quaeque. Altera ex parte viri, & ipsi expectorati se verberant. His actis, ita demum ad condiendum portant. Sunt autem certi ad hoc ipsum constituti, qui hoc artificium faciunt: qui, quum ad ipsos cadauer portatum est, ostendunt iis qui portauerunt, exemplaria mortuorum lignea, pingendo assimilata. Et eorum unum accuratissime fabricatum esse aiunt, (cuius ego nomen si nuncupauero, haud faciam sancte) alterum illo inferius, ac vilioris pretii: tertium, vilissimum. Quibus expositis sciscitantur ab iis ad quod exemplum velint effingi mortuum suum. Isti ubi de pretio conueniunt, illinc abeunt. At hi relictī in adibus, hunc in modum diligentissime condiunt corpus: Ante omnia incuruo ferro cerebrum per nares educunt, ut quamque partem educentes, ita locum eius medicamentis explentes. Dehinc acutissimo lapide Aethiopico circa ilia conscindunt, atque illac omnem alium protrahunt: quam ubi repurgarunt, ac vino palmeo elucunt, rursus odoribus contusis proluunt: tum alium complentes contusa myrrha pura, & casia, & aliis (excepto thure) odoribus, iterum consuunt. Vbi haec fecere, saliant nitro abditum septuaginta dies. nam diutius salire non licet. Exactis septuaginta diebus cadauer ubi abluerit, sindone byssina totum incisissimis foris inuoluunt, gummi illinentes: quo Aegyptii glutinis loco plerumque utuntur. Eo deinde recepto, propinqui ligneam hominis effigiem faciunt, in qua mox inserunt mortuum, inclusumque ita, reponunt.

1 Alui & vicinarum partium. 2 Inter cognatos, vel necessarios, nisi alicuius deprauatum est, aut pro oīe loco positum. 3 Afines omnes. 4 Succincti. 5 Nomen nuncupare nefas esse duco. 6 Ipsum quidem siccantes, pharmaca vero infundentes. 7 Reponunt in loculo, vel potius in loco sepulchrorum loculi dicato, & rectum statuunt ad patientem. Siquidem mortuos sumptuosissime apparant, vel adornant. Eos autem 80.

ρηιδμόν δ' εἰσκαλῶ, ἐὼν δ' μέγας, δῖππχυν δ' ἐπε-
 αὐ φανῆ, δ' εἰσελθὼν ἀπασαν τὴν Αἴγυπτον. ταῦτα
 μὲν λέγουσι· περὶ δὲ τῶνδε Ἑλληνικὰ καὶ Περσέει.
 ἀγῶνα γυμνικὸν πηγεῖσι διὰ πάσης ἀγωνίης ἔχοντα·
 77 παρ' ἔχοντες ἀθλα, κτῶεα, καὶ χλαῖνας, καὶ δέρμα-
 τα· εἰσελθὼν δ' ἐμὲ ὅτι σφι μοῦνοισι ἔωθε ὁ Περσέας
 ἔπι φανείσθαι, καὶ ὅτι κεχωρίδαται Αἴγυπτιῶν τῶν
 ἄλλων, ἀγῶνα γυμνικὸν πηγεῖτες, ἔφασαν δὲ Περσέας
 ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως γερμένειν. ὃν γὰρ Δαναὸν καὶ
 τὴν Λυγκίαν ἐόντας Χεμμίτας, ἐκ πλῶσται ἐς τὴν Ἑλ-
 10 λᾶδα. ἀπὸ δ' ἐκ τῶν γυμνασίων, κατεβάνοντες
 δὲ Περσέας. ἀπὸ μὲν δ' αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον, κατ'
 αἰτίνην τὴν Ἑλληνες λέγουσι, οἷσιν ἔα Λιβύης τὴν
 Γοργὸν κεφαλῶν, ἔφασαν ἐλθεῖν καὶ τῶνδε σφέας, καὶ
 αἰαγῶναι τὸς συγγενέας παύτας. ἐκ μεμαθηκῶν
 δὲ μιν, ἀπὸ μὲν δ' αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον, ὅτις Χεμμίτος ἔ-
 νομα πεπυσμὸν τῶνδε τῶν μὲν ἀγῶνα δὲ οἱ γυ-
 μνικὸν αὐτὸν κελύσαντος, ἔπι τελέειν. ταῦτα
 μὲν πᾶσι οἱ κατὰ τὸν τῶν ἐλέων οἰκόντες Αἴ-
 γυπτιοὶ νομίζουσι. οἱ δ' ἤδη ἐν τοῖσι ἔλεσι καποικη-
 20 μῶσι, τοῖσι μὲν αὐτοῖσι νόμοισι γέρονται τοῖσι καὶ οἱ ἄλ-
 λοι Αἴγυπτιοὶ καὶ ἄλλα, καὶ γυναικὶ μὴ ἔκαστος αὐ-
 τέων συμμοικέει, κατὰ τὸν Ἑλλήνων. ἀπὸ τῶνδε δὲ τε-
 λείν τῶν σιτίων, τὰ δὲ σφι ἄλλα ὅσα δέονται· ἐφ' αὐ-
 τῶν πλήρης γίνονται ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ πεδία πελαγίση,
 φύεται ἐν τῷ ὕδατι κρίνεα πολλὰ, τὰ Αἴγυπτιοὶ
 3 δρέψουσι, καλέουσι λωτόν. ταῦτ' ἐπεὶ δ' δρέψονται, αὐαῖς
 σι τῶνδε ἡλίον, καὶ ἐπειτα δὲ ἐκ τῶν μέσων τῶν λωτῶν, ἡ
 μήκωνι ἐὼν ἐμφέρεις, ὁπλίσαντες, ποιεῦνται ἔξ αὐτῶν
 ἄρτους ὁπλίσαντες, ὅτις ἡ ῥίζα τῶνδε λωτῶν ἐ-
 30 δωδμή καὶ ἐγγύσει ἔπι φέως ἐὼν τροχίλον, μέγα-
 ρος καὶ μήκων. ἐστὶ δ' καὶ ἄλλα κρίνεα ῥόδοισι ἐμφέρεα,
 ἐν δὲ ποταμῶν γιγνόμενα καὶ ταῦτα ὅσα ὁ καρπὸς ἐν
 ἄλλῃ κάλυξι τῶνδε φυομένη ἐκ τῆς ῥίζης μὲν κρήνη
 σφικτὴν ἰδὲν ὁμοίωται. ἐν τῇδε τῶνδε ὅσον τε
 πυρὸν ἐλαῖν ἐγγίγει συχία. τῶνδε δ' καὶ ἀπαλὰ
 ἰαυῖα καὶ αὐαῖ. τῶνδε βύβλοι τῶνδε πέτρων γιγνόμεναι, ἐπεὶ δὲ
 αἰαπαῶσιν ἐκ τῶν ἐλέων, τὰ μὲν αὐαῖ αὐτὸν ποτα-
 40 μόντες, ἐς δὲ ὅτι βράπαςι· ὅτι καὶ τὸν λεγόμενον
 ὅσον ἰεὲς πηχυν, τῶνδε σι, καὶ πωλέουσι. οἱ δ' αὖ καὶ ἄρ-
 τας βύβλων γρησῇ τῇ βύβλω γρησῶν, ἐκ κλίβανου
 ὅσα φανείναι πηξάντες, ἔτω τῶνδε. οἱ δὲ πῆνες αὐτῶν
 ζῶσι ἀπὸ τῶνδε ἰχθύων μύων. τῶνδε ἐπεὶ ἄλβωσι, καὶ
 ἔξελωσι τὴν κλίβανον, αὐαῖς σι τῶνδε ἡλίον, καὶ ἐπει-
 5 τας αὐαῖς ἐόντας σιτέονται. οἱ δὲ ἰχθύες οἱ ἀγε-
 λαῖοι ἐκ μὲν τοῖσι ποταμοῖσι οὐ μέλας γίνονται·

stabat, inueniri, bicubitali magnitudine:
 quod postquam apparuerit, exuberare
 omnem Ægyptum. Hæc quidem illi a-
 iunt. Faciunt autem Perseo Græcanico
 gymnicos ludos, per omne certandi ge-
 nus, propositis præmiis tum pecorum,
 tum palliorum, tum pellium. Percon-
 tantique mihi cur eis solis consueuisset
 apparere Perseus, & cur in edendogy-
 mnico certamine ab Ægyptiis discrepa-
 rent, aiebant Perseum ex ipsorum ciui-
 tate esse oriundum. Danaum enim &
 Lynceum, qui essent Chemmitæ, nauigasse
 in Græciam: à quibus originem
 gradatim ducendo, deueniebant ad Per-
 seum. Hunc in Ægyptum profectum
 eam ob causam quam & Græci dicunt,
 gratia afferendi ex Libya caput Gorgo-
 nis, venisse quoque ad ipsos, ac cognatos
 omnes agnouisse. quos postquam agno-
 uisset, & nomen Chemmis ex matre au-
 disset, in Ægyptum venisse, & gymni-
 cum certamen celebrari iussisse. Hæc
 20 omnia opinantur Ægyptii qui supra pa-
 ludes incolunt. Qui vero in paludi-
 bus, vtuntur eisdem quibus ceteri Ægy-
 ptii moribus, cum in aliis tum in haben-
 dis singulis vxoribus, quemadmodum
 Græci. Ceterum ad victus facilitatem
 alia sunt eis excogitata. Siquidem quum
 fluuius plenus campos inundauit, in ipsa
 aqua exoritur ingens vis liliorum, quæ
 loton Ægyptii vocant. Ea vbi demessu-
 erunt, ad solem exiccant: deinde quod
 medium lori est, papaueri assimile, post-
 quam coxerunt, ex eo faciunt panes as-
 30 fos. Est autem huius lori radix quoque
 esculenta, etiam suauitate præstanti, or-
 biculata, mali magnitudine. Sunt & alia
 lilia rosæ similia, & ipsa in flumine na-
 scentia: quorum fructus in alio calice
 germinans è terra, simillimus specie est
 fauo vesparum. In eo esculenta quædam
 instar nuclei oliuæ coagmentata innas-
 cuntur, quæ & tenera comeduntur &
 arefacta. Iam vero byblum annuū vbi è
 paludibus excerpserunt, superiorē eius
 40 partem amputant, quā in aliud quiddā
 conuertunt: quod relictum est inferius,
 longitudine cubitali, id edunt pariter, ac
 venundant. Eo siqui admodum suauis vt
 cupiunt, in luculento forno torrefactū
 ita comedunt. Sunt præterea ex eis qui so-
 lum piscibus victitant, quos vbi ceperunt,
 exenteratos ad solem desiccant, exicca-
 tisque deinde vescuntur. In flumini-
 bus non fere gignuntur pisces gregales:

xcii

xciii

1 Quorum genealogiam describentes, deuen. 2 Scilicet certamen gymnicum ipsius iussu peragere. Et hi quidem sunt
 citus Ægyptiorum qui sup. 3 Calyce adnascente è radice, simil.

sed nutriuntur in stagnis. qui hæc faciunt: Simulac incescit eis libido gignendi, gregatim in mare enatant, duobus masculis genituram spargentibus, quâ femine¹ confectantes, recuruando se ex ea concipiunt. Eadem vbi prægnantes in mari sunt effectæ, remeant omnes rursus ad loca sibi consuetæ, non amplius eorundem ductu, sed feminarum. Gregatim autem præeuntes, faciunt quæ admodum fecerant mares, oua fundentes instar milii parua, quæ mares venientes deuorant. Sunt autem ea tanquam milii grana, pisces: quum ex illorum granorum reliquiis non deuoratis, sed nutritis, pisces fiant. Ex his piscibus qui capiuntur, dum in mare meant,² his detrita dextra: quod ea de caussa patiuntur, quod in mare dum tendunt, à sinistra terram legunt: rursus eadem via reuerrentes, incurfant atq; offensant contingendo terram plerumque, ne itinere aberrant propter aquæ decursum. Nilo incipiente augetcere, in primis depressa loca terræ & lacunæ fluuio proximæ impleri incipiunt. Confestimq; redundante à flumine aqua, hæc plena fiunt, & continuo cuncta pisciculis minutis opplentur. Vnde autem verisimile sit eos gigni, hoc mihi videor caussæ intelligere, quod superiore anno postquâ Nilus abscessit, pisces qui oua in cæno pepereant, vna cū postremis abeunt aquis: circūacto rursus anno, vbi aqua restagnauit, protinus ex his ouis gignuntur pisces. Et ad pisces quidē quod attinet, ita se res habet. Porro Ægyptii qui palustria accolunt, vnguento vtuntur ex fructu sillicypriorum, quod appellant Ægyptii³ kiki, hunc in modū conficientes. Sillicypria hæc, quæ apud Græcos vltro nascuntur, ad oras fluminum stagnorumque serunt, multum quidem fructum ferentia, sed graueolentem. Hunc vbi collegerunt, alii contusum, ad ignē, alii in sartagine coquunt, & quod ex eo defluit excipiunt, pingue quiddam, & non minus ad lucernas idoneū quam oleum, sed graueolentiā exhibens. Sunt autem aduersus culices, quorum magna vis est, hæc ab eis excogitata. Illos quidem qui supra paludes incolunt, iuuant turres quas dormituri ascendunt. nam culices ventus prohibet in altum volare.

τρεφόμενοι ἐν τῇσι λίμνῃσι, ποιάδε ποίεουσι ἐπεὶ σφεας εἶσι οἱ γινώσκοντες, ἀγελῶν ἐκπλώουσι ἐς τὴν θάλασσαν ἡγόνται δ' οἱ ἔρσυνες, ἀπορραίνοντες ἑαυτοὺς αἰὲς, ἐκόμεναι αἰακάπλουσι, καὶ εἰς αὐτὰ κύσκονται. ἐπεὶ δὲ πλήρεις γίνονται ἐν τῇ θαλάσῃ, ἀναπλώουσι ὅπισθεν ἐς ἡγεατὰ ἐωὺτ' ἑκάστοι. ἡγόνται μὲν περὶ καὶ ἐπὶ οἱ αὐτοὶ, ἀλλὰ τῶν θηλεῶν γίνονται ἡγεμονίῃ. ἡ δὲ μέλαινα δ' ἀγελῶν, ποιδῶσι οἶοντες ἐποίησαν οἱ ἔρσυνες. τῶν γὰρ ὡν ἀπορραίνουσι κατ' ὀλίγους τῶν κέλεων οἱ ἔρσυνες καὶ ἀπίνουσι ἐρχόμενοι εἰς τὴν οἱ κέλεσι ἔσονται, ἰχθύες. ἐκ τῶν περὶ γινόμενων καὶ μὴ καταπινομένων κέλεων οἱ τρεφόμενοι, ἰχθύες γίνονται. εἰ δὲ αὐτῶν ἀλῶσι ἐκπλώοιτες ἐς θάλασσαν, φαίνονται τεύεσθαι τοὺς ἐπὶ ἄριστοι τῶν κεφαλῶν. οἱ δὲ αὖ ὅπισθεν αἰαπλώοιτες, τὰ ἐπὶ δόξια τεύεσθαι. πάροισι δ' αὖτα ἀπὸ τοῦ ἐρχόμενοι τῆς, ἐπὶ ἄριστοι καταπλώουσι ἐς θάλασσαν καὶ αἰαπλώοντες ὅπισθεν, τὸ αὐτὸ ἀντέχονται ἐλθόμενοι, καὶ φάσιντες ὡς

20 μάλιστα, ἵνα δὴ μὴ ἀμάρτοιεν τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῶν ῥόνων. ἐπεὶ δ' ἡ πληθύνει ἀρχεται ὁ Νεῖλος, τὰ τε κελύεα τῆς καὶ τὰ τέλματα τὰ πρὸς τὸ πέραν, πορθεῖται ἀρχεται πύμπλασται, διηκόντος δ' ὕδατος ἐκ τῆς ποταμῆς καὶ αὐτὰ τε πλέα γίνονται αὐτὰ, καὶ παραχρημα ἰχθύων σμικρῶν πύμπλαται πύμπλα. κῆν δ' εἰς αὐτοὺς γίνονται, ἐγὼ μοι δοκέω κατανοεῖν τὸν ποταμὸν πορτέρου ἔπος ἐπεὶ ἀπολίπη ὁ Νεῖλος, οἱ ἰχθύες ἐκτεκόντες ὡς ἐς τὴν ἰλιῶν, ἀμα τὰ ἐχάτω ὕδατι ἀπαλλάσσονται. ἐπεὶ δ' ὡς ἐλθόντος τῆς χειρὸς πάλιν ἐπέλθῃ τὸ ὕδωρ, ἐκ τῶν ὡν τέτων αὐτὰ γίνονται οἱ ἰχθύες ἔσονται. καὶ περὶ μὲν τῶν ἰχθύων ἔτι ἔχει. Αἰεὶ φασι δ' ἰχθύων Αἰγυπτιῶν οἱ περὶ τὰ ἔλεα οἰκόντες, ἀπὸ τῶν σιλικυπρίων ἔκαρπυ, ὃ καλεῖται μὲν Αἰγυπτιῶν κίκι. ποιδῶσι δ' ὡς τὰ χεῖλα τῶν τε ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν ἀπείρουσι τὰ σιλικυπρία αὐτὰ. τὰ γὰρ ἐν Ἑλλήσι αὐτόματα ἀγρία φύεται, αὐτὰ ἐν τῇ Αἰγυπτίᾳ ἀπείρουσι, καρπὸν φέρει πολλὸν μὲν, δυσώδεια δέ. τῶν ἐπεὶ συλλέξονται, οἱ μὲν, χόφαντες, ἀπὸ πούσι οἱ δ' ἰχθυόεντες ἀπέψουσι, καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν συγκομίζονται. ἐστὶ δ' ὅτιον, καὶ ὅτιον ἡσων ἔλαίου τῶν λυχίων πορσινές. ὁ δὲ μὲν δὲ βαρέα παρήχεται. Πρὸς δὲ τοὺς κείωντας ἀφ' ὧν οἱ εἶναι τὰ δὲ σφί βεβηχαι μελῶν τοὺς μὲν τὰ αἶμα τῶν ἐλέων οἰκόντας οἱ πύργου ὡς

78

ἄπ' αὐτοῦ

¹ Confectantes, abforbent, & ex ea conc. Legendum enim ἀνακάπλουσι ex vet. cod. non ἀνακάμπτουσι, cum Valla, nec ἀναλέμπτουσι, cum vulg. edit. ² His capita sinistram versus attrita apparent: qui vero capiuntur dum remeant, dextram habent attritam. idque ob eam causam pat. ³ Vulgo ricinus esse existimatur.

πῶσι δὲ πρὸς τὰ ἔλεα εἰκέοισι τὰ δὲ αὐτῇ τῇ πύργων
 ἄλλα μεμνηχάνηται. πᾶς αὖτ' αὐτέω ἀμφίβλη-
 ς ἐνέκτηται, τῷ τῆς ἡμέρας μὲν ἰχθὺς ἀρδύει,
 τῷ δὲ ὑκτα αὐτῷ χεῖται ἐν τῇ αἰαπαύεται καί-
 τη· πρὸς αὐτῷ ἴσῃσι δὲ ἀμφίβληττον. καὶ ἐ-
 πείτα ἐν δὲ ἰσῇ αὐτῷ, καθόδ' οἱ δὲ κῶνωπες,
 ἢν μὲν ἐν ἰματίῳ ἐλίζα, ἄλλος δὲ δὴ, ἢ σιδῶνι, ἀφ' αὐ-
 τῶν δ' ἀκροῖσι. ἀφ' αὐτῶν δὲ δικτύου ὁδὸν περὶ αὐ-
 τῶν ἀρχῶν. Τὰ δ' ὅτ' ἡ πλοῖα σφι τοῖσι φορτη-
 γοῖσι, ἐστὶ ἐκ τῆς ἀκάνθης ποιδύμνα, τῆς ἡμορ-
 10 ^{ἡμορ} φη μὲν ὅτι ὁμοῖα τῷ Κυρίῳ αἰφ' αὐτῶν. δ' ὅτ' ἀ-
 κροῖσι, ἡμῶν ὅτι. ἐκ τῆς αὐτῆς ὡν τῆς ἀκάνθης καὶ ἀ-
 μύροι ἐξ ἑλίου ὅσον τε διπῆχεα, πλινθίδων στυπῆ-
 σι, καὶ τῶν δ' ἀμύροι τρέπεν τοιοῦδε· πρὸς γὰρ
 φοῖσι πυκνοὶ καὶ μακροὶ πρὸς εἰς τοῖσι διπῆχεα
 ἐξ ἑλίου· ἐπὶ αὐτῷ τρέπεν τούτῳ καὶ πηγήσονται, ζυ-
 γὰ ὅτ' ἐπὶ πολλῆς τείνοσι αὐτῶν. νομῶσι δ' ὅτ' ἐν χε-
 ῶνται· ἔσονται δ' αὐτῶν ἀρμονίας ἐν ὧν ἐπ' αὐτῶν (αὐτῇ
 βύβλω. τῷ δ' αὐτῶν ὅτ' ἐν ποιεῖται, καὶ τῷ δ' ἀφ' αὐ-
 τῆς τρέπεν ἀφ' αὐτῶν. ἰσῇ δὲ ἀκαθίῳ χρέ-
 20 ^{ἰσῇ} ῶνται, ἰσῇ τοῖσι δ' βυβλίνοισι. ταῦτα τὰ πλοῖα αὐτῶν
 δυνάται μὲν ὅτ' ἐν ποταμῶν ἐν δυνάται πλέειν, ἢν μὴ λαμ-
 πρὸς ἀνέμος ἐπέχη· ἐκ γῆς δὲ παρέλκεται. καὶ
 ῥοόν δ' ἐκ μίξεται ὧδε· ἐστὶ ἐκ μυρίκης πεποιημένη
 θύρη, καὶ τῶν ἀμύρων ῥίπτει καὶ λαμῶν, καὶ λίθος τε-
 τρημένος διτάλατος μάλιστά κη σάθμων. τούτων δ'
 μὲν θύρην δεδεμένην καὶ λαμῶν ἐμπαρῶν τε πλείου
 ἀπείε ὅτ' ἐπὶ φέρεται, ὅτ' ἐν λίθον ἄλλω καὶ λαμῶν ὅτ' ἀπείε.
 ἢ μὲν δὲ θύρην, τῷ ῥοόν ἐμπαρῶν, καὶ ῥέει τῶν
 30 ^{ἰσῇ} ὧν, καὶ ἔλκει τῷ βύβλιν· (τῷ δ' ὅτ' ἐν αὐτῶν ὅτ' ἐν τοῖ-
 σι πλοίοισι τούτοις) ὅτ' ἐν λίθον ὅτ' ἀπείε ἐπὶ λαμῶν,
 καὶ ἐν ὧν βυβλίν, καὶ πηλὸν ἐν πλοῖον. ἐστὶ δὲ σφι τὰ
 πλοῖα ταῦτα πλῆθει πολλὰ, καὶ αὐτῶν ἐν αὐτῶν πολλὰς
 χιλιάδας ταλάτων. Ἐπὶ αὐτῶν δ' ἐπὶ αὐτῶν ὅτ' ἐν
 40 ^{ἰσῇ} ὧν, καὶ πόλιν μὲν αὐτῶν φαίνονται ὧν ῥέει
 σι, μάλιστά κη ἐμπαρῶν τῇσι ἐν αὐτῶν Αἰγαίῳ καὶ
 τῶν ἰσῶν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δ' Αἰγύπτῳ, πέλκας
 γίνεται αὐτῶν πόλιν μὲν αὐτῶν ὧν ῥέει. πορθμῶν
 ὧν, ἐπὶ αὐτῶν γῆν, ὧν ἐπὶ καὶ τῶν ῥέει ἐν ποταμῶν,
 ἀφ' αὐτῶν μέσου τῶν πεδίων. ἐς μὲν γὰρ Μέμφιν ἐκ
 50 ^{ἰσῇ} Ναυκρατὸς αἰα πλώοντι, παρ' αὐτῶν αὐτῶν πυραμί-
 δας γίνε· ὁ πλῶν. ἐστὶ δ' ὅτ' ἐν αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν δ' ὅ-
 τ' ἐν Δέλτα, καὶ τῶν Κερκασσῶν πόλιν. ἐς δ' Ναυ-
 κρατὶν ἀπὸ θαλάσσης καὶ Κανόβου ἀφ' αὐτῶν πλέων,

At qui intra paludes habitant, alia turri-
 um vice sunt machinati, hæc videlicet:
 Singuli sua habent retia, quibus per di-
 em pisces capiunt, eisdē noctu vtuntur
 cubili in quo requiescunt. Circundatis
 illis, deinde operti somnū capiunt. qui
 si in vestimento inuoluti aut in sindo-
 ne dormirent, eos per ipsa indumenta
 culices morderent: per retia vero ne
 tantulum quidem mordere conantur.

2 Naues eorum onerariæ sunt factæ ἐσπῖ-
 30 ^{na} na, cuius figura simillima est loto Cyre-
 neo, & cuius lacryma gummi est. Ex hac
 spina ligna cōcidunt, quæ magnitudine
 bicubitali, 3 tanquā lateritio opere com-
 ponunt, hunc in modum compingen-
 tes: Ligno cubitali circum densos ac
 longos stipites appendunt: vbi hunc in
 modū compegerunt, desuper frequen-
 tia transtra extendunt. 4 Commissuris
 nequaquam vtuntur, sed introsum
 compages byblo innectunt. Guberna-
 culum 5 scite faciunt, & hoc per carinam
 transit. Malo quoq; spinaceo, & velis ex
 60 ^{byblo} byblo vtuntur. Hæc nauigia contra flu-
 men meare non possunt, nisi luculentus
 ingruat ventus, verum à terra protra-
 huntur. Secundum decursum hoc pa-
 cto feruntur: Est 6 ianua ex myrica facta,
 7 putaminibus arundinaceis strata, &
 lapis politus duorum fere talentorum
 pondo. huiusmodi 8 ianuam fune alli-
 gatam, in anteriore parte nauis sinunt
 deferri: lapidem vero retrorsum alio
 fune. 9 Ita ianua, impetu aquæ insi-
 dente, protinus meat & trahit barin-
 30 ^{hoc} hoc enim his nauigiis est nomen. Lapis
 autem dum retrorsum trahitur, fundo
 admotus dirigit nauim. Horum nau-
 giorum ingens apud illos est copia, quo-
 rum quædam ferunt multa millia talen-
 torum pondo. Quum regionē super-
 40 ^{gressus} gressus est Nilus, solæ vrbes apparent,
 eatenus extantes vt insulis. Egæi maris
 fere assimiles esse videantur. Nam cete-
 ra Egypti, pelagus efficiuntur: ipsæ quæ
 vrbes, solæ extant, quæ stationes nauium
 faciunt. Nec iam, quum hoc contingit,
 per alueum fluminis, sed per medium
 campi nauigatur. Ex Naucrate quidem
 50 ^{Memphim} Memphim versus, non iam iuxta pyra-
 mides ipsas, sed iuxta acumen Delta &
 urbem Cercasorum. A mari autem &
 Canobo Naucratē versus per campum

1 Nocte vero sic vtuntur: Cubile in quo quiescunt, reti circumdant, deinde op. *Vi legatur οὕτω, non αὐτῇ.* 2 Nauigia eo-
 rum oneraria sunt facta ἐσπῖ. 3 In formā lateris comp. hunc in m. compingentes: Cuneis frequentibus & longis circumnectunt
 bicubitalia ligna. vbi hunc in m. 4 Curuatis autem in gyrum lignis non vt. 5 Vnum faciunt, *in pro quo hic legit v.* 6 Cra-
 tis. 7 Ex arundinum refegminibus confuta, *vel contexta.* & lapis perforatus, duorum f. *etc.* 8 Cratem. 9 Cratis itaque
 imp. 10 Memphim versus nauiganti, iuxta ipsas pyramidas est cursus, *id est tenetur, vel dirigitur.* at ne hic quidem est turris, sed
 est alius iuxta ac.

ad Anthyllam urbem venies, & ad urbē
 quæ vocatur Archandri. Harum vr-
 biū Anthylla, quæ est insignis, datur pec-
 ualiaris in calceamenta vxori semper e-
 ius qui in Ægypto regnat. quod factum
 est ex quo Ægyptus fuit ditionis Persarum.
 Altera videtur mihi nomē habere
 ab Archandro Danaï genero Phthii Achæi filio. Archandri enim vrbs nomi-
 natur. ¹ Quod si alius quisquā Archāder
 esset, nequaquā Ægyptiū nomen foret.
 Hactenus quæ vidi, quæ noui, quæ inter-
 rogavi, dicta sunt: hic pergam differere
 de Ægypto quæ audiui, addēs & aliquid
 quod ipse viderim. ¶ MENE M, qui
 primus apud Ægyptū regnavit, aiebant
 sacerdotes ² iunxisse pontibus Nilum
 ad Memphin. nam cum, Libyam ver-
 sus totum præterlabi montem Psammi-
 um: & supra Memphin centum circiter
 stadia meridiem versus aggesta humo
 ad anfractum fluminis arefecisse pristi-
 num alueum. ita flumen facto alueo per
 medium montium fluere. Adeo nunc
 quoque sub Persis iste anfractus Nili
 qui coercitus fuit, magnis præsiidiis cu-
 stoditur, quotannis obleptus aggeribus.
 Quos si refringens flumen velit ea par-
 te redundare, omnis Memphis adibit
 periculum ne aquis operiatur. Ab hoc
 Mene, qui primus exitit rex, ³ id vnde
 fuit amnis effectum terrestre, ibique ab
 eodem urbē hanc conditam quæ nunc
 Memphis appellatur (est enim Mem-
 phis in angustiis Ægypti sita) & exteri-
 us aquilonē versus & vespertū, ex flumi-
 ne effossum esse stagnū, (nam ab auro-
 ra ipse Nilus coerces) & ab eodem in ea
 vrbe extructum hoc templum Vulcani
 tum magnū tum memoratu dignissimū.
 Post hunc recensēbant ē libro sacerdo-
 tes nominatim alios trecentos ac trigin-
 ta reges. In quibus tot ætatibus homi-
 num, decem & octo fuissent Æthiopes,
 & vna mulier alienigena: ceteri, viri Æ-
 gyptii. Mulieri quæ regnavit, fuit no-
 men idem quod reginæ Babylonicæ,
 NITOCRIS. Quam dicebant vltam
 fuisse fratrem, ab Ægyptiis, apud quos
 regnabat, interemptum: quum eo inter-
 empto, regnum ad hanc detulissent. vlt-
 am autem fratrem, multis Ægyptiorum
 dolo absumptis. ⁴ Nam extruxisse eam
 permagnum ædificium subterraneum,
 per causam quidem noui operis, ani-
 mo autem aliud agitantē: & conuocatis

ἄλλοις κατ' Ἀνθυλλὰς τε πόλιν, καὶ τὴν Ἀρχανδρίου
 καλεσμένην. Τουτέων δὲ ἡ μὲν Ἀνθυλλα, εὐο-
 σα λογίμη πόλις, ἐς ὑποδήματα ἄξιοντος δίδο-
 ται τῷ αἰεὶ βασιλεύοντι Αἰγυπτίου τῇ γυναικί. τῷ-
 πο δὲ γίνεται ὅπου ὑπὸ Πέρσῃσι ἐστὶ Αἴγυπτος. ἡ
 δὲ ἑτέρα πόλις δέκεται μοι ὁ οὐνόμα ἔχειν ἀπὸ τοῦ
 Δαναοῦ, γαμβροῦ Ἀρχανδρίου τῷ Φθίου, τῷ Ἀ- 79
 χαοῦ. καλεῖται γὰρ οὗτο Ἀρχανδρίου πόλις. εἴη
 δὲ αὖ καὶ ἄλλος τις Ἀρχανδρος· οὐ μὲντοι γε Αἰ-
 γυπτίον ὁ οὐνόμα. Μέχει μὲν τοῦ περὶ ἐφίς τε
 ἐμοί, καὶ γνώμη, καὶ ἰστορίῃ ταῦτα λέγουσα ἐστὶ· ὅ
 δὲ ἀπὸ τῆς δὲ Αἰγυπτίου ἐρχομαι λόγοις ἐρέων, ὅτι
 ἤκουον. Περσέσσι δὲ τοῖς καὶ αὐτοῖσι τὴν καὶ τῆς ἐμῆς ἐφί-
 ος. Τὸν Μενῶν Περσῶν βασιλεύοντα Αἰγυ-
 πτοῦ, οἱ ἱερεῖς ἔλεγον τῷτον μὲν ἀπογεφυρώσαι τὴν
 Μέμφιν. ὃν γὰρ ποταμὸν πόρτα ῥέειν πρὸς τὸ
 ὄρος ὃ Ὑάμμον πρὸς Λιβύης· ὃν δὲ Μενῶν αὐτῷ 80
 ἦν, ὅσον τε ἔκαθεν σταδίου ἀπὸ Μέμφιος, ὃν πρὸς
 μεσσηνέως ἀγκῶνα πρὸς χώσαντα, ὃ μὲν ὁρ-
 χαιὸν ῥέει δὲ ἀπὸ ξηραίας, ὃν δὲ ποταμὸν ὀχευ-
 σαι, ὃ μέσον τῷ οὐρέω ῥέειν. ἐπὶ δὲ τῇ καὶ ὑπὸ Περ-
 σέων ὁ ἀγκῶν ἐστὶ τῷ Νείλου ὅς αὖτε γινώσκοντες ῥέει,
 ἐν φυλακῇσι μεγάλῃσι ἔχεται, φερασύνων αὐτῷ
 πόρτος. εἰ γὰρ ἐπὶ λήσσι ῥέει καὶ ὑποβῶναι ὁ πο-
 ταμὸς ταύτη, κινδυνὸς πάση Μεμφί καὶ ἀκλυ-
 οῦται ἐστὶ. ὡς δὲ τῷ Μηνί τῷ τῷ πρὸς τῷ γυ-
 ναικί βασιλεὶ χέρσιν γεγενῆαι ὁ ἀφ' ἑμῶν, τῷτο
 μὲν, ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι ταύτην, ἥτις καὶ Μέμφις
 καλεῖται. ἐστὶ γὰρ καὶ ἡ Μέμφις ἐν τῷ περὶ τῆς
 Αἰγυπτίου· ἐξ ὧν δὲ αὐτῆς περὶ οὐρανὸν λίμνην ἐκ
 τῷ ποταμοῦ πρὸς βορέην τε καὶ ἀπὸ ἑρην. ὃ γὰρ
 πρὸς τὴν καὶ αὐτῆς ὁ Νείλος ἀφ' ἑρην. τῷτο δὲ, τῷ
 Ἡφαίστου ὃ ἱερὸν ἰδρύσασθαι ἐν αὐτῇ, ἐὸν μέγα τε
 καὶ ἄξια πηγητότατον. Μετὰ δὲ τῷτον, κατέλεγον
 οἱ ἱερεῖς ἐκ βύβλου, ἄλλων βασιλέων τε περὶ οὐρανὸν 81
 καὶ τελέοντα οὐνόματ' αὐτῶν. ἐν ταύτοις καὶ ἡμεῖς αἰ-
 δεσθῶν, ὅτι καὶ δεκά μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μὴν δὲ
 γυνὴ ὅτι καὶ ἡμεῖς· οἱ δὲ ἄλλοι, αἰεὶ Αἰγυπτίοι. τῇ
 δὲ γυναικί οὐνόμα ἡμεῖς, ἥτις ἐβασίλευσε τὸ πρὸς τῇ
 Βαβυλωνίῃ, Νίτωκεις. τὴν ἔλεγον πημερεύσαν
 ἀδελφεῶν, ὃν Αἰγυπτίοι βασιλεύοντες σφῶν ἀπέ-
 κτειναν· ἀποκτείναντες δὲ, οὕτω ἐκείνη ἀπέδδσαν
 τὴν βασιλείην· τοῦτο πημερεύσαι, πολλὰς Αἰ-
 γυπτίων ἀφ' ἑμῶν δόλα. ποιησάμενην γὰρ μιν
 οἰκῆμα πημερῆς, ὑπογάμον, καὶ οὐκ ἐν τῷ λόγῳ,
 νόμῳ δὲ ἄλλα μηχανᾶσθαι. καλέουσιν δὲ μιν καὶ 82

¹ Sed fieri potest ut aliquis alius Archander fuerit: non tamen Ægyptium est hoc nomen. ² Aggestisse Memphin. fluuium enim totum præterlabi solitum montem subulosum Libyam versus: Menem autem supra stadia circiter centum à Memphi, sinu qui meridiem versus ferebatur obstructo, aref. pr. ³ Quum ea pars à qua fluuium arcuer. t. continens facta esset, vel terrestri, ibi abe. ⁴ Nam quum domum conderet, specum subterraneum & eum quidem valde longum excauasse, ut ipsa quidem dicebat, mentē autem aliud machinatam esse. & conuoc. *Vi legatne καὶ οὐκ ἐν τῷ λόγῳ, νόμῳ δὲ ἄλλα μηχανᾶσθαι.*

Αἰγυπλίῳν τῆς μέλῃςα μεταπίοις τῷ φοίῳυ ἤδεε,
 πολλοὺς ἐστῆν· δαγνυμῶροις ὃ, ἐσθῆνα ὅν ποταμὸν
 δι' αὐλῶνος χρυπῶυ μεγάλου. Τῷ τῆς μὲν πέρι το-
 σταῦπα ἔλεγον. πλὴν ὅπ αὐτῶν μὲν, ὡς τῷ το εἴερ-
 ρας ο, ρίψα ἐς εἴκημα σποδῶ πλέον, ἕκως ἀπμῶ-
 ρητος γῆνται. Τῶν δ' ἀλῶν βασιλέων, ἐ γ' ἔλεγον
 σὸ δὲ μῆν ἔργων ἀπόδεξιν, καὶ σὸ δὲ ἐξ ἡ λαμπερ-
 τητος, πλὴν ἐνὸς τῷ ἐχάτου αὐτῶν Μοίειος. τῷ τον
 ὃ ἀποδέξασθαι μνημόσυνα, ἔ Ἡ φαίγῃ τὰ πρὸς
 βορέην αἰέμον τετραμυλῶα περὶ πύλας, λίμνην τε
 ὀρύξαι· τὴ ἡ περὶ μέγας ὅσων ἐστὶ σαδίων ὕστερον δηλώ-
 σω. περὶ μῖδας τε σὺ αὐτῇ οἰχοδομήσαι, τῇ τ' με-
 γάτερος πέρι, ὅμυ αὐτῇ τῇ λίμνη ἐπιμνήσομαι. τ' τον
 μὲν ποταῦπα ἀποδέξασθαι· τ' ὃ ἄλλων σὸ δὲ ἡ σὸ δὲ ἐν.

Παράμφαλμος ὦν τέτοις, τῷ ὅτι τέτοις ἡμο-
 μόνυ βασιλέως, τῷ οὐνόμα ἐν Σέσωφεις, τούτου
 μνήμην ποιήσομαι· ὃν ἔλεγον οἱ ἱερεῖς παρῶτον μὲν
 πλοίοις μακροῖς ὁρμηθεῖσα ἐκ τῆς Ἀρεβίδος κόλ-
 που, τὴς ὡδεῖς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν κατοικη-
 μένους καταστρέφει· ἐς ὃ πλεοντάμιν παρῶσα, ἀπ-
 ικέαζ ἐς θάλασσαν, μηκέτι πλωτὴ ὑπὸ βραχέ-
 ων. οὐκ ἔστιν ὅ, ὅπισθεν ἀπῆκετο ἐς Αἰγυπτον καὶ τῶν
 ἱερέων τὴν φάσιν, στρατιὴν πολλὴν τῶν λαβὼν ἤλαυνε
 ἀπὸ τῆς ἡπείρου, πρὶν ἔθνος ὁ ἐμποδὼν καταστρε-
 φόμενος. ὅτε οἱσι μὲν ἰσχυρῶν αὐτῶν ἀλκίμοις ἐπετύλ-
 χαι, καὶ δὴν ὡς γλιχομένοις ὡδεῖς ἐλδοκείης, ἰσ-
 πῖσι μὲν γῆρας αἰῆς ἕως τῆς χώρας, ἀπὸ γεγε-
 μέτων λεγούσας τὸ, τὴν ἐωὺ τῷ οὐνόμα, καὶ τὴν πάλης,
 καὶ ὡς διωάμει τῇ ἐωὺ τῷ καταστρέψατο σφέας· ὅτε-
 ων ὅ, ἀμαχητὶ καὶ διπτεῖας παρῶσα ἐς πόλιν, 30
 τέτοις ὅ, ἐνέγραφε ἐν τῇσι γῆλῃσι καὶ ταῦτα καὶ
 τοῖσι ἀνδρῶσι τῶν ἐθνῶν ἡμετέροις καὶ ἡμετέροις αἰ-
 δῶτα γυναικὸς παρῶσα ἐνέγραφε, ἡμετέροις βουλόμενος
 ποιεῖν ὡς ἦσαν ἀνάλκιδες· Ταῦτα δὴ ποιεῖν,
 διεξίει τὴν ἡπείρου. ἐς ὃ ἐκ τῆς Ἀσίης ἐς τὴν Εὐ-
 ρώπην ἀφῆκε, τὴν τε Σκύθας καταστρέψατο καὶ
 τὴν Ὀρθίους. ἐς τέτοις δὲ μοι ἐδοκέε καὶ ὁ παρῶσα
 ἀπῆκεσθαι ὁ Αἰγυπτίος στρατός. ἐν μὲν γὰρ τῇ πύ-
 των χώρῃ φαίνονται σταθῆσαι αἱ γῆλαι· ὃ ὁ παρῶσα-
 τέρω τέτων, οὐκ ἐπὶ. οὐκ ἔστιν δὲ ὅτι στρέψας ὅπισθεν, 40
 ἡμετέροις ἐπὶ τὴν ἐλδοκείαν τῆς φάσις πᾶσι, ἐκ ἔχον ὁ ἐν-
 δεῦτε ἀνέκεως εἰσὶν εἴτε αὐτοὶ ὁ βασιλεὺς Σέσω-
 φεις ἀποδιδάμενος τὴν ἐωὺ τῷ στρατῆρος μέριον ὅσον δὴ,

ad conuulsum multis, quos præcipue nouerat fraternæ cædis autores fuisse, per occultum quendam specum immisisse flumen discumbentibus. Hæc demum de illa referebant, præterquam quod, ubi hoc fecisset, conspersisse eam multo cinere ædificiū, quò impunita esset. Aliorū autem regū nullum referebant clarū opus editū, nisi vnus, qui postremus horum extitit, **MOERIS**. Hunc enim ædificasse memoratu digna, Vulcani vestibula, ad ventum aquilonē vergentia: & stagnū effodisse, cuius quot sint in ambitu stadia, posterius aperiām: & pyramides in ea extruxisse, de quarum magnitudine simul cū ipsius lacu mentionem faciam. Hunc itaque tantū operū edidisse: alios autē nihil prorsus.

¶ Quos ego prætergressus, eius qui his successit, nomine **SESOSTRIS**, mentionē habebo. Istum dicebant sacerdotes, primū longis nauibus ex Arabico sinu profectum, rubri maris accolæ in suam potestatem redegissee: progressumque longius, venisse in mare iam vadōsum, & proinde non nauigabile. Illinc ubi retro se ad Ægyptum recepisset, secundum sacerdotum commemorationē, coactō ingenti exercitu per continentem perrexisse: omnesque gentes, ut in quamque incidebat, subegisse. Et quascunq; earū nanciscebatur feroces & vehementer studiosas libertatis, in earum regionibus cippos statuebat, inscriptos litteris sui nominis & patriæ, & quæ referrent ipsum illos vi subegisse: quarum vero vrbes nullo prælio nulloque negotio cepisset, his cippis inscriptum easdem litteras quas scripserat eis gentibus quæ viriles extiterāt, tum muliebria genitalia: planum facere volens, illos haudquaquam viriles extitisse. Hæc faciendo peragrabat continentem, donec ex Asia in Europam transgressus, Scythas subegit & Thraces: ad quos usq; & non vltèrius mihi videtur Ægyptius exercitus peruenisse, quoniā in istorum terra tituli, non vltra, positi apparent. Hinc digressus retro abiit, & posteaquā ad Phasin subsedit, quid deinceps, non habeo quod dicam, an ipse rex Sesostris, diuiso suo exercitu, aliquantulū copiarū

1 Sese coniecisset in domum cinere plenam, quò imp. 2 *Hunc locum Budeus ita vertit*, Primū omnium regum longis na-
tibus Arabicum sinum præteruectum, & populos rubri maris accolae in potestatem suam redegisſe: indeque retro iſdem veſtigis
reuerſum, & coactis ingentibus copiis tranſgreſſum in continentem inſeſto exercitu obuias vbique gentes ſubegiſſe: Quacun-
que autē erat natus gentes ſtrenuas, & pro libertate tuenda acriter ac percipide dimicantes, per horū ille regiones ſelas, *id eſt, cippos la-
pideos*, ſtatuebat, litteris ſignificantes ipſius regis nomen & patriam, & vt copiis eos propriis ac viribus ſubegerat. Quorum verò vr-
bes nullo negotio aut in incremento certamine cepiſſet, apud hoſ itidem vt apud illos qui ſtrenuitatis ſpecimen ediderant, cippos quo-
que ſtatuebat, atque eo ampliù muliebrā gemmalia adſculpebat, ſignificare volens eoſ ignauoſ eſſe. 2 Deinceps pro comperto
dicere non poſſum an ipſe r.

reliquerit, ad eam regionē incolendam, an aliqui militum pertaxi peregrinationis, circa fluuium Phasin substiterint.

civ Nam Colchi videtur Ægyptii esse: quod ipse prius notum quam ex aliis auditum refero. Cuius rei quum mihi cupido incessisset ut utrosque percontarer, magis Colchi reminiscebantur Ægyptiorum, quam Ægyptii Colchorum. Dicebant autem Ægyptii se opinari Colchos ē Sesostris esse exercitu. ¹ Ipse autem ex hoc coniecturam capiebam, quod atro colore sunt & crispo capillo, (tamen si hoc pro nihilo putari posset, quū & alii sint huiuscemodi) ² sed quod isti præcipue. Præterea quod soli omnium hominum Colchi & Ægyptii & Æthiopes ab initio statim pudenda circumcidunt. Nam & Phœnices & Syrii, qui sunt in Palæstina, didicisse id ab Ægyptiis & ipsi confitentur. Syrii vero qui fluuium Thermodontem & Parthenium accolunt, & horum contermini Macrones, à Colchis se nuper didicisse aiunt. Hi enim ex hominibus soli sunt qui circumciduntur: & in hoc faciendo, agnoscuntur Ægyptii esse. Ægyptii vero atque Æthiopes, non queo dicere utri ab utris didicerint. nā videtur esse perantiquū. Sed quod ex Ægypto, quum illic commercium haberent, didicerint, magnū mihi sit hoc testimonium: quod hi Phœnices qui cum Græcis commercium habent, non amplius circa virilia imitantur Ægyptios, nec eorum qui nascuntur, virilia circumcidunt. Agedum & aliud de Colchis dicam, in quo sint similes Ægyptiorum. Hi soli atque Ægyptii linum eadem ratione ³ operantur: omnisque utrorumque vita pariter & lingua similis est. Linum autem Colchicū a Græcis Sardonicum appellatur, quum illud quod ab Ægypto venit, appelletur Ægyptiacum.

cvi Titulorum quos Sesostris rex Ægypti⁴ regionatim crexit, plerique iam incolumes non extant. quosdam in Syria Palæstina ipse vidi inscriptos, tum quibus dixi litteris, tum muliebribus genitalibus. Circa Ioniam quoque duæ huius viri figuræ visuntur in petris incisæ: vna quidem quā ex Epheso in Phocæam itur, altera verò, quā ē Sardibus Smyrnam versus. In qua tum utraque in sculptus est vir magnitudine quinūm palmorum, dextra spiculum tenens: sinistra arcus, ceteramque item armaturam & Ægyptiacam

αὐτὴ κατέλιπε τῆς χώρας οἰκήτορας· εἴτε τῷ πνεύματι πωπῶν ἐν τῇ θαλάττῃ αὐτὴ ἀχθεαίνεσθαι, πρὸ Φάσι ποταμοὶ κατέμειναν. Φαίνονται μὲν γὰρ εἶντες οἱ Κόλχοι Αἰγυπῆσιοι. ἰσχυρὰ δὲ πρὸς τὸν αὐτὸς, ἢ ἀκούσας ἄλλων, λέγω. ὥς δέ μοι ἐφροντίδι ἐξήμετο, ἠεὶ μὲν ἀμφοτέρους· καὶ μάλ· λον οἱ Κόλχοι ἐμμενέατο τῷ Αἰγυπῆσιον, ἢ οἱ Αἰγυπῆσιοι τῷ Κόλχων. ἰομίζετο δὲ ἔφασαν Αἰγυπῆσιοι τῆς Σεσωστρείου στρατῆρος εἶναι τοὺς Κόλ· χους. αὐτὸς δὲ εἶπε τῇδε, καὶ ὅτι μετὰ τῶν ἑσεί· εἰσι καὶ οὐλότρεχες. καὶ τὸ το μὲν ἐς ὁδοὶν αἰή· καί· εἰσι γὰρ καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι. Ἀλλὰ ποῖσι δὴ μάλλον, ὅτι μουνοὶ πρῶτον ἀνδρῶν Κόλχοι, καὶ Αἰγυπῆσιοι καὶ Αἰθίοπες περὶ ἀμνοῦται ἀπὸ δὲ χῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικας δὲ καὶ Σύριους οἱ ἐν τῇ Παλαμ· τίνῃ, καὶ αὐτοὶ ἀμολογέοισι παρ' Αἰγυπῆσιον με· μαθημένα· Σύριοι δὲ οἱ πρὸς Θερμοδόντα καὶ Παρθέσιον ποταμῶν, καὶ Μακρόνες οἱ τούτοις ἀγ· γαίοντες ἐόντες, ἀπὸ Κόλχων φασὶ νέωσι μεμαθη· μένα· οὗτοι γὰρ εἰσι οἱ περὶ ἀμνοῦται ἀνδρῶ· πων μουνοὶ· καὶ οὗτοι Αἰγυπῆσιοι φαίνονται ποι· εἰντες καὶ τρωτά. αὐτῷ δὲ Αἰγυπῆσιον καὶ Αἰθι· όπων οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὁκότεροι πρὸς τῷ ἐπὶ τῶν δέξιας. ἀρχαῖον γὰρ δὲ τὸ φαίνεται εἶναι· ὥς δὲ ὅτι μοι γὰρ Αἰγυπῆσιον δέξιας, μέγα μοι καὶ τὸδε μαρτύριον γίνεσθαι· Φοινίκων οὐκ ἐστὶ τῇ Ἑλ· λὰ καὶ περὶ τῶν λαδὲ ὅτι μοι γίνεσθαι, οὐκ ἐπὶ Αἰγυπῆσιον μεμνοῦται κατὰ τὰ αἰδοῖα, ἀλλὰ τῷ ὅτι μοι γίνεσθαι οὐ περὶ τὰ· μοι οἱ τὰ αἰδοῖα. Φέρε δὴ καὶ ἄλλο εἶπω πρὸς τῷ φέρε τῶν τῷ Κόλχων, ὥς Αἰγυπῆσιοι πρὸς φερέες εἰσι. λί· νον μουνοὶ οὗτοι τε καὶ Αἰγυπῆσιοι ἐργάζονται κατὰ τρωτά. καὶ ἡ ζῶν πάσα καὶ ἡ γλῶσσα ἐμφερέες ἐστὶ ἀλλήλοισι. λίνον δὲ ὁ μὲν Κολχικόν, ὑπὸ Ἑλλή· νων Σαρδονικόν κέκληται· ὁ μὲν ποῖ αὐτὸ Αἰγυπῆσιον ἀπικυρῶν, καλέεσθαι Αἰγυπῆσιον. Αἱ δὲ τῇ· λαί, καὶ ἴσα κατὰ χώραν οἱ Αἰγυπῆσιον βασιλεῖς καὶ τῷ Σέσωστρεί, αἱ μὲν πλεῖντες οὐκ ἐπὶ φαίνονται πρὸς· χῆς. εἰσοῦσαι· ἐν δὲ τῇ Παλαμ· τίνῃ Συρίῃ αὐτὸς ὥρεον εἰσοῦσαι, καὶ τὰ γράμματα τὰ εἰρημικά ἐν εἰσοῦσαι, καὶ γυναικὲς αἰδοῖα. εἰσι δὲ καὶ πρὸς Ἰωνίῳ δύο τύποι ἐν πέτρῃσι ἐγκεχυρῶν μὲν τούτου τῷ ἀνδρῶν, τῇ τε ἐκ τῆς Ἑφείας ἐς Φώκαιαν κατέρχονται, καὶ τῇ ἐκ Σαρδίων ἐς Σμύρνην. ἐκ τῶν δὲ αὐτῶν ἐγγέγραπται, μέγας πέμψης ἀπὸ τῆς τῇ μὲν δέξια χειρὶ ἔχον αἰχμῶν, τῇ δὲ ἀριστερῇ τόξον καὶ πῦν ἄλλην σκιδνὴν ὡσαύτως. καὶ γὰρ Αἰγυπῆσιον

¹ Ipse partim ex hoc ² Sed ex istis magis, quod soli etc. ³ Et in eo istos Ægyptiorum consuetudinē sequutos confiteor ⁴ Elaborant. Vel, Apparent. Gall. acconistrent. ⁵ Per singulas regiones

CX

CXI

20

82

1 *Hæc adeo post Subrepiisset*, Danum autem Scythas vincere non potuisse, ideoque in. 2 *Proteruitate quadam sumpt.*
3 *Pœnz qua mulctaretur.*

μῆκος μὲν ἐκείνου, πῆχυν ἐκατὸν, εὖρος δ' οὐκ ἔτι.
 Τούτου δὲ ἐκδέξασθαι πλὴν βασιλῆϊ ἐλεγεινῶν
 δὲ Μεμφίτιον, τὰς δὲ πλὴν Ἑλλήνων γλῶσσας
 οὐνομα Πρωτία ἐστὶ· τῆς γὰρ τέλει δὲ ἐστὶ ὁ Μέμ-
 φι κάρτα καλὸν τε καὶ εὖ οὐκ ἀσκήμον, τῆς Ἡφα-
 γνίης πρὸς τότον αἰέμον κείμενον. περὶ οὐκ ἐστὶ δὲ
 τέλει δὲ τῆς Φοίνικες Τύριοι. καλέεται δ' ὁ χωρὸς
 οὗτος ὁ σιναίπας, Τυρίων γραπτοπιδόν. ἐστὶ δὲ ἐν τῇ
 τέλει δὲ τῆς Πρωτίας ἱερὸν, ὃ καλέεται ξείνης Ἀφρο-
 δίτης· συμβαλλομένη δὲ τῆς τοῦ ἱεροῦ, Ἑλένης δὲ Τυν-
 δάρεω καὶ τῇ λόγον ἀκηρώς, ὡς διατήρη Ἑλένη πα-
 ρὰ Πρωτείῃ· καὶ δὴ καὶ ὅτι ξείνης Ἀφροδίτης ἐπ' αὐ-
 τῇ ἱερῶν, μὴν ἐστὶ. ὅσα γὰρ ἀνὴρ ἀνὴρ Ἀφροδίτης ἱερῶν ἐστὶ, ὅ-
 ταμα ξείνης ἐπικαλέετο. Ἐλεγον δὲ μοι οἱ ἱερεῖς
 ἱεροῦ ἐν τῇ ἐν Ἑλένην γνέσθω δὲ Ἀλέξανδρον
 ἀρπάσαντα Ἑλένην ἐκ Σπάρτης, ὅπου πλείον ἐς
 τὴν αὐτῇ· καὶ μὴν ὡς ἐγὼ περὶ ἐν Αἰγύπτῳ, ὅθεν
 αἰέμον ἐκβάλλου ἐς τὸ Αἰγυπτίων πύλας. ἐν-
 θεῶν τε (ἐν γὰρ αἰετὶ τὰ πονέματα), ἀπικνέετο ἐς Αἰ-
 γυπτίους, καὶ Αἰγυπτίους ἐς τὴν Κανωβίαν καλεώμε-
 νον τόπον τῆς Νείλου, καὶ ἐς Ταριχεάς· ὡς δὲ τῇ
 ἱστορίας, ὅτι καὶ ἐστὶ, Ἡρακλῆος ἱερὸν. ἐς δὲ ὡς κα-
 φυγὼν οἰκέτης ὅτε αἰετὶ πῶν ἐπικαλέεται ἐν-
 θεῶν ἱερῶν, ἐν αὐτῇ διδοὺς τὰς θεῶν, ὅτι ἐξέρχεται
 ἀφ' αὐτῆς. ὁ νόμος οὗτος ἀφ' αὐτῆς ἐν ὁμοίᾳ μίχρῃ
 ἐμὴν τὰ ἀπαρχῆς. τῆς ὡς δὲ Ἀλέξανδρου αἰ-
 σίαται περὶ πόντες, πύλας μὲν οὐκ ἐστὶ τὸ ἱερὸν ἔχον-
 τα νόμον. ἰκέται δὲ ἐξ ὁμοίων τῆς θεῶν, κατηγέροντο τὸ
 Ἀλέξανδρου, βουλόμενοι βλάπτειν αὐτὸν πύλας λό-
 γον ἐξηγούμενοι ὡς εἶχε περὶ πλὴν Ἑλλήνων τε καὶ τῶν
 ἐς Μενέλεων ἀδικίαν. κατηγέροντο δὲ ταῦτα πρὸς τε
 τοὺς ἱερεῖς καὶ τὸν τῆς τόμου τούτου φύλακον, τὰς
 νόμους ὡς Θῶν. Ἀκούσας δὲ πύττειν ὁ Θῶν,
 πέμπει πλὴν παχίς ἐν ἐς Μέμφιν πρὸς Πρωτία
 „ ἀνελίην, λέγουσιν τὰς, Ἡκεῖ ξένος, γνός μὲν,
 „ Τύρεος, ἔργον δὲ αἰόσιον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐργασμέ-
 „ νος. ξείνου γὰρ τῆς ἐν αὐτῇ ὅθεν πατήσας πλὴν γυναι-
 „ κα, αὐτὴν τε ταύτην ἀγὼν ἦκει, καὶ πολλὰ κάρτα
 „ χεῖματα, ὅθεν αἰέμον ἐς γλῶσσιν ὅθεν ἀπενεχθείς.
 „ καὶ περὶ δὴ τὰς τῶν ἐν αὐτῇ ἀσινέα ἐκ πλέην, ἢ ἀφ-
 „ λώμεθα τὰ ἔχων ἦλθε; αἰπὴ πέμπει πρὸς ταῦτα ὁ
 „ Πρωτεὺς λέγουσιν τὰς, Ἀνδρὰ τῶν, ὅς τις κατέβη
 „ αἰόσια δὲ ἐργασμὸς ξένον τὸ ἐν αὐτῇ, συλλαβόντες,
 „ ἀπάγετε παρ' ἐμὲ, ἵνα ἰδῶ τί κατέβη καὶ λέξῃ. Ἀκού-
 „ σας δὲ τὸ ὁ Θῶν, συλλαβόντες δὲ Ἀλέξανδρον, καὶ
 „ τὰς νέας αὐτῆς κατήγει. μὴ δὲ, αὐτὸν τε τῶν αἰγῶν ἐς
 Μέμφιν, καὶ τὴν Ἑλένην τε καὶ τὰ χεῖματα· πρὸς δὲ καὶ

centenūm cubitorum longitudinis, o-
 ctōnūm latitudinis. ¶ Huic in regno cxii
 successisse aiebant virū Memphiten cui
 nomen esset lingua Græca PROTEVS.
 cuius nunc apud Memphin visitur fa-
 num, decorum sane ac valde adornatū,
 ad australem partē templi Vulcani posi-
 tum, circumquaque Phœnicibus Tyriis
 habitantibus : qui locus omnis castra
 Tyriorum appellatur. In hoc fano Pro-
 tei est ædes quæ vocatur Veneris ho-
 spitæ : quam coniicio esse Helenæ Tyn-
 dari filia : tum quia apud Proteum fuisse
 diuersarā audiui, tum etiam quod co-
 gnomine Veneris hospitæ appellatū est.
 Nam quæcunque sunt alterius Veneris
 templa, neutiquam hospitæ appellatur.
 Et sane percontanti mihi sacerdotes de cxiii
 Helena, referebant ita rem esse gestam:
 Alexandrum, rapta è Sparta Helena,
 quum renaugaret domum, in mari Æ-
 gæo ventis cursu excusū in Ægyptiacū
 pelagus: atque illinc, non remittentibus
 flatibus appulsum, in Ægyptum, ad osti-
 um Nili quod vocatur Canobicū, atque
 ad Taricheas. Erat in eo litore, Herculis
 templū, quod nunc quoq; est: ad quod
 si quis cuiuscunq; hominis seruus con-
 fugiens capiat sacras noras, sese deo tra-
 dens, cum nefas est tangere. Quæ san-
 ctio ad meam vsque ætatem prorsus im-
 mutata perseueravit. Eam templi le-
 gē mancipia Alexandri quū audissent,
 ab eo profugerunt: assidentesque deo
 supplices, Alexandrum insimulabant,
 eum destructum volentes: remque om-
 nem exponebant vt circa Helenā ge-
 sta erat, & illatam Menelao iniuriam.
 Insimulabant autem de his apud sacer-
 dotes & apud huius ostij Nili præfe-
 ctum, nomine Thonin. His auditis, cxiv
 Thonis quam raptissime Memphin ad
 Proteū mittit hæc nuntiātū, his verbis:
 Peregrinus quidam venit genere Teu-
 cer, qui rem nefariam in Græcia perpe-
 trauit: quippe seduxit hospitæ uxorem,
 quam secū ducens cum multis admodū
 opibus, in tuam terram ventis appulsus
 est: vtrumne sinemus eum abire impu-
 nem, an ea quæ attulit secum eripie-
 mus? Ad hæc remisit Proteus qui dice-
 ret, Virū istum, vndecunq; is sit qui rem
 nefariam in hospitem suum perpetravit,
 comprehensū ad me deducite, vt quid-
 nam dicturus sit sciam. Hoc vbi ac-
 cepit Thonis, Alexandrū comprehen-
 dit, nauesque eius distinet: dehinc illum cxv
 Helenamque cum opibus, atque etiam
 seruos

seruos Memphin ducit. Quibus omnibus representatis, Proteus percontatus est Alexandrum quisnam esset, & vnde cum nauibus profectus. Alexander illi & genus suum commemorauit, & patriæ nomen, & vnde nauigasset, & quo. Sed interrogante Proteo vnde Helenā accepisset, titubantem in loquendo ac tergiuersantem coarguebant ii qui fuerant supplices, exponentes omnia quæ in scelere admittendo gesta essent. Tandem Proteus apud eos hanc sententiam tulit, inquiens, Ego, nisi magni interesse arbitrarer de nullo peregrino supplicium capitis sumere, ad terram meam ventis appulso, supplicium pro Græco illo de te fumerem. ³ omnium hospitem deterrime, scelestissimum facinus admisisti, à tuo ipsius hospite crepta vxore: ⁴ neque his contentus, cum ea abisti. Ac ne his quidem satis habens, compilata hospitis domo venisti. Itaque quoniam magni momenti esse duco necare hospitem, mulierem hanc atque opes tibi vt abducas non sinam, sed ego hæc Græco hospiti reseruabo, dum ille ipse constituerit venire ad ista reportanda. Tibi vero ipsi, tuisque conuectoribus, vt è mea terra in aliā triduo transfreretis præcipio, alioqui vos pro hostibus persequuturus. Hunc Helenæ ad Protea aduentum fuisse sacerdotes referebant. Quam famam videtur mihi & Homerus accepisse: sed quia non perinde decora res erat in carmine, alio loquendi modo est vsus, in quem transtulit, declarans se hunc famæ sermonem notum habuisse. Id manifestum est ex eo quod in Iliade facit mentionem eiusdem erroris Alexandri: nec vsquam alibi retrahat, Alexandrum abducentem Helenam, cum alibi fuisse errabundum, tum etiam Sidonem Phœniciæ applicuisse. Meminit enim huius rei in laudanda virtute Diomedis: ita versibus in-

CXVI

Iliad. 2.

*Picturata inerant ibi pallia, opus mulierū
Sidonidum, quas ipse Paris formosus ab
urbe
Sidonia duxit, sulcans freta lata carinis,
Quum resulat magnis Helenam natalibus
ortam.*

*Meminit quoq; in Odyssæa his versibus,
Hoc habuit Ioue nata probum præsensque
venenum,*

τοὺς ἰκέτας. αἰαχομίδειν τε καὶ πρῶτον, ἡρώτα τ' Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτῶς, τίς τε εἴη, καὶ ὅθεν πλέοι. ὁ δὲ οἱ καὶ ὁ γένος κατέλεξε, καὶ τῆς πατρὸς εἶπε τοῦτο. καὶ δὴ καὶ ὁ πλῖον ἀπηγήσατο ὅθεν πλέοι. μετὰ δὲ, ὁ Πρωτῶς ἡρώτα αὐτὸν ὅθεν πλέοι. Εὐλένῳ λαβῶσι· πλατωμίδου δὲ τῷ Ἀλέξανδρου ἐν τῷ λόγῳ, καὶ οὐ λέγοντος τῷ ἀληθινῷ, ἤλεγχοι οἱ γένεσθαι ἰκέται, δὲ γινώσκοντες πάντα λόγον τῷ ἀδικήματος. τέλος δὲ σφί λόγον τοῖνδε ἐκφαίνει ὁ

10 Πρωτῶς, λέγων ὅτι, Εἰ μὴ πᾶσι πολλοῦ ἡγέμευ " 83

μηδὲνα ξείνων κτείνειν, ὅσοι ἔσονται αἰέμεν ἢ δὴ σπο-
λαμφθέντες ἤλθον ἐς χώρην τὴν ἐμὴν, ἐγὼ αὖτε
ἔσθ' ὅτ' Ἑλλήνων ἐπὶ σάμῳ. ὅς, ὃ καὶ κτε αἰ-
δρῶν, ξεινῶν τυχῶν, ἔργον αἰσώματα ἐργάσασθαι
πᾶσι τῷ σῶσι τῷ ξείνου τὴν γυναικα, τὴν ἔχον ἡλ-
θες. καὶ μάλα σέκ' ἤρκεσέ τοι ὁ συγγνέσθαι αὐ-
τῇ, ἀλλ' αἰατοῖράσας αὐτῇ, οἴχου λαβῶν. καὶ
ὅσ' ἔσθ' αὐτὰ τοι μοῦνα ἤρκεσε, ἀλλὰ καὶ οἰκία τῷ ξεί-
νου κερεῖσας ἤκει. νῦν ὦν ὅτ' ἔσθ' αὐτὰ πολλοῦ ἡγέ-
μευ.

ὅτ' οἱ καὶ
ἔχον
ἐκλέ-
ψας.

20 μὴ μὴ ξεινοκτονέειν, γυναικα μὴ αὐτὴν καὶ τὰ
χρήματα οὐ τοι παρῆσθαι ἀπάγασθαι, ἀλλ' αὐτὰ ἐ-
γὼ τὰ Ἑλλήνων ξείνῳ φυλάξω, ἐς ὃν αὐτὸς ἐλθὼν
ἐκείνῳ ἀπαγαγέσθαι ἐθέλῃ. αὐτὸν δὲ σε καὶ τοὺς
σοὺς συμπλοοὺς τελεῶν ἡμερῶν παρὰ γὰρ δὴ ἐκ
τῆς ἐμῆς γῆς ἐς ἄλλην πινὰ μεταρμίζεσθαι· εἰ δὲ
μὴ, ἅτε πολέμους παρῆσθαι. Εὐλένῳ μὴ
ταῦτ' ἀπὸ τῆς Πρωτῶς ἐλεγον οἱ ἱεεὶς γινέ-
σθαι. δοκεῖ δέ μοι καὶ Ὀμπερὸς ὁ λόγον τῶτον
παρῆσθαι. ἀλλ' οὐ γὰρ ὁμοίως ἐς τὴν ἐποποιήν
30 διωρεπῆς ἡ τὰ ἐτέρω, τὰ ὅτ' ἐχρήσατο ἐς ὃ μετ-
ἦκε αὐτὸν, δηλώσας ὡς καὶ τῶτον ἔπαισατο ὁ λόγον.
ἡ γὰρ δὲ, κατὰ γὰρ ἐποίησε ὁ Ἰλιάδῃ, καὶ οὐδ' αὖτε
ἄλλ' ἀνεπόδισε ἐπὶ τῷ πλάνῳ τὴν Ἀλέξανδρου,
ὡς ἀπὸ τῆς Σιδωνίας ἔλθον Εὐλένῳ τῇ τε δὴ ἄλλ' πλα-
τωμίδος, ὡς ἐς Σιδῶνα τῇ Φοινίκῃ ἀπὸ τῆς. ἐπι-
μέμνηται ὅτ' αὐτὸς ὁ Διομήδης ὁρίσσει. λέγει ὅτ' αὐτὸς
ἔπειτα ὁ δὲ,

Εἴθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμπόκιλοι, ἔργα γυναικῶν
Σιδωνίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοδῆς
40 ἤγαγε Σιδωνίην, ὅτι πλὴν δὴ ῥέα πόντον,
Τὴν ὁδὸν ἦν Εὐλένῳ παρ' αἰθήρα γινώσκοντες
ρεῖαν.

ὅτι μέμνηται δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, ὅτ' αὐτὸς τοῖς
ἔπειτα,

Τοῖα Διὸς θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μηπόεντα,

1 Supplices, ἰκέται, pro quo hic legit, οἰκίταις. 2 Ad verbum, Non dicentem veritatem 3 Qui (ὁ omnium hominum deterrime) hospicio exceptus, scelestiss. At hic pro ξεινῶν legit ξείνων, coniungens cum αἰδρῶν, ὅτ' οἱ καὶ αἰδρῶν. 4 Neque vero tibi satis fuit cum illa rem habuisse, sed etiam sublata illa abiisti. Ac ne his quidem contentus, direpta hosp. Potest & aliter exponi αὐτὴν ἔχοντα.

Εἴθε, τὰ οἱ Πολυδάμνια πόρεν Θῶνος παῖς
χρίτης,

Αἰγυπλίῃ τῇ πλῆστα φέρει ζείδωρος ὄρεα
Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐοδλὰ μεμνυμένα, πολ-
λὰ δ' ἰατρικά.

καὶ τὰ δὲ ἕτερα παρὰ Τηλέμαχον Μενέλαος λέγει,

Αἰγυπλίῃ μ' ἐπὶ δούρυθοι μεμαῶτα νέεσθαι
Εἴθρη, ἐπεὶ ὅσφιν ἔρεξα τελέσσας ἐκαστόμβας.

ὣς πού τοι τοῖσι ἔπεισι δηλοῖ ὅτι ἡπίστατο τῶν ἐς

Αἰγυπτιὸν Ἀλέξανδρου πλάτην. ὁμοῦ δ' ἡ Συ-¹⁰

εῖν Αἰγυπλίῃ. οἱ δ' Φοίνικες, τῶν ἐστὶ Σιδῶν, ἐν τῇ

Συεῖν οἰκίονται. Κατὰ τῶν δὲ τὰ ἔπεια καὶ πόδες

ὁ χαλεπὸν οὐκ ἤκιστα, ἀλλὰ μέγιστα δηλοῖ ὅτι οὐκ

Ὀμήρου τὰ Κύπρια ἔπεια ἐστὶ, ἀλλ' ἀπὸ πινός. ὡς

μὲν γὰρ τοῖσι Κυπρίοις εἶρη ὡς τελευτῶν Ἀλέξαν-
δρος ἀπῆκετο οὐκ Σπάρτης ἐς δ' Ἰλίου ἄγων τῇ Ε-

λένῃ, ὡς αἰεὶ τε πινύματι χρησάμενος καὶ θαλάσσει

λείῃ. ὡς δ' Ἰλιάδι λέγει ὡς ἐπλάζετο ἄγων αὐτῶν.

Ὀμήρου μὲν νῦν καὶ τὰ Κύπρια ἔπεια χαίρεται.

ἐπειδὴ δὲ μὲν τὸν ἱεῖας εἰ μάταιον λόγον λέγεται²⁰

οἱ Ἕλληνες τὰ παρὰ Ἰλίου γένεσθαι, ἢ ὅ, ἔφασαν παρὰ

τῶν, τὰ δὲ ἱστορίαι Φάμενοι εἰδέναι παρ' αὐτῶν

Μενέλεω. ἐλθὼν μὲν γὰρ μὲν τῇ Ελένῃς ὁ παρὰ τὴν ἐς

τὴν Τρώϊδα τῇ Ελλωίων στρατῶν πολλὰ βου-
σαν Μενέλεω. ἐκβάσαν δ' ἐς γῆν καὶ ἰδρυθῆσαν τῶν

στρατῶν, πέμπει ἐς δ' Ἰλίου ἀφ' ἑλγος. σὺν δὲ σφί-
ν ἐναι καὶ αὐτῇ Μενέλεω. τὸ δ' ἐπεὶ τε ἐσελθὼν ἐς δ'

τῆς ἑλγος ἀπαιτῆν Ελένην τε καὶ τὰ χεῖματα, πῶς ἔχε-
το κλέψας Ἀλέξανδρος, τῶν τε ἀδικημάτων δίκας

αἰτῆν. τὸ δ' ὅτι Τρώες τῇ αὐτῇ λόγον λέγειν τότε καὶ³⁰

84 μετέπειτα, καὶ ὁμνύουσιν, καὶ δύνωσιν. μὴ μὲν ἔχει Ε-

λένη, μηδὲ τὰ ἐπὶ τῇ ἀδύμῃ χεῖματα, ἀλλ' εἰ

αὐτὰ πᾶσι ἐν Αἰγυπλίῃ. καὶ οὐκ ἀδικίᾳ αὐτῇ

δίκας ὡς ἔχειν, ἀπρωτεῖς δ' Αἰγυπλίος βασιλῆς

ἔχει. οἱ δ' Ἕλληνες καταγελαῶσαι δοκούντες ὡς

αὐτῶν, ὅτε δὲ ἐπολιόρκεον, ἐς ὃ ἐξέλθον. ἐλθούσι δὲ δ'

τῆς ἑλγος ὡς οὐκ ἐφαίνετο ἡ Ελένη, ἀλλὰ δὲ αὐτῇ λό-
γον τῇ παρὰ τῇ ὁμοῦ τῇ αὐτῇ, ὅτε δὲ πρὸς αὐτῇ

τῇ παρὰ τῇ ὁμοῦ τῇ αὐτῇ, οἱ Ἕλληνες, αὐτῇ Μενέ-
λεω ἀπαιτῆσαι τῇ Πρωτεῖα. Ἀπὸ τῇ

105 δὲ ὁ Μενέλεως ἐς τῇ Αἰγυπτίῃ, καὶ ἀνα-
πλώσας ἐς τῇ Μέμφιν, εἰπὼς τῇ ἀληθείᾳ τῇ

τῇ γῆματων, καὶ ξεινίᾳ ἠντήσε μεγάλων, καὶ

Ελένην ἀπαθῆα κακῶν ἀπέλαβε. παρὰ δὲ, καὶ

τὰ ἐξ αὐτοῦ χεῖματα πᾶσι. τυχὼν μὲν τοῦ

των, ἐλθὼν δὲ Μενέλεως ἀδικῶς ἐς Αἰγυπτίαν.

ἀποπλέειν γὰρ ὡρμημένον αὐτῇ ἴσχον ἀπλοῖαι

iniurius in Aegyptios exitit. nam quum proficisci conaretur, nec per ventos posset,

40

idque

idque

idque

idque

idque

idque

idque

idque

idque

idque

idque

Quod Polydamna sibi Thonis donaueras
uxor:

Aegypti qua terra ferax fert plurima
mixtim,

Multa quidem proba, multa autem da-
mnosa venena.

Hæc quoque alia ad Telemachum Me-
nelaus inquit,

Huc etiam Aegypto dii me tenuere re-
uerſi

Conantem, quibus haud tuleram solennia
sacra.

In his carminibus fatetur Homerus se

nosſe errationem Alexandri in Aegy-
ptum. Est enim Syria Aegypto conter-
mina, & Phœnices (quorum Sidon est)

in Syria incolunt. Itaque cum hiver-
sus, tum vero hic locus, non minimum,

imo maxime probant, Cyprios verſus,
non Homeri, ſed cuiuſpiam alterius ef-
ſe: in quibus dicitur Alexander ex Spar-
ta Helenā ducēs, triduo Ilium perueniſ-
ſe, ſecundo vento uſus ac tranquillo ma-
ri: quum in Iliade dicat illum, quū Hele-
nam duceret, erraſſe. Sed Homerus
& Cypria carmina valeant. Ceterum,
nunquid Græci vana quæ circa Iliū ge-
ſta memorarent necne, percontanti mi-
hi, ſacerdotes ita reſpondebant, ſe co-
gnouiſſe ex ipſo Menelao, rapta Helena
magnas Græcorū copias auxilio veniſſe
Menelao in regionem Teucriam: quæ
in terram egreſſæ, locoque communi-
to, miſerunt Ilium legatos, cumque e-
is & ipſum Menelaum iſſe. Hos, poſt-
quam ingreſſi ſunt mœnia, tum Helenā,
'opesq; quas Alexander furto aſportaf-
ſet, repopoſciſſe, tū iniuriæ ſatiſfactionē.
Teucros autem tunc eadem narraſſe,
deinde & iuratos negaſſe habere ſe He-
lenam atq; opes de quibus arguerentur,
ſed ea in Aegypto eſſe omnia: neque ſe
iure reatum ſuſtinere earum rerum
quas Proteus Aegyptius rex teneret:
Græcos, quum ſe ab illis derideri ar-
bitrarentur, ita obſediſſe Ilium, donec
expugnauerunt. Vrbe capta, quum He-
lena non appareret, & eandem orationē
quam prius audirent Græci: ita demum
habita prioribus verbis fide, ipſum Me-
nelaum ad Proteum mittunt. Hic ubi
ad Aegyptum peruenit, & Memphin ap-
puliſt, expoſita rei geſtæ veritate, hono-
rificentiſſime hoſpitiſmo exceptus, Hele-
nam malorum immunem recepit, &
inſuper omnes pecunias ſuas. Et quum
hæc aſſequutus eſſet Menelaus, tamen

odysſ. d.

CXVII

CXVIII

CXIX

idque iam diu, rem nefariam excogitavit. Sūptis enim duobus pueris quorundam indigenarum filiis, excelsique, haruspicinam fecit. Quod ubi eum fecisse rescitum est, inuisus & exagitatus¹ fuga in insulas Africæ obiacentes. Eo posteaquam se contulit, nihil amplius quod referrent Ægyptii habebant. Atque horum alia sese ex historiis nosse dicebant, alia ut apud ipsos gesta, sese magis habere comperta. Et hæc quidem aiebant Ægyptiorum sacerdotes. Ego vero² ad ea quæ de Helena commemorata sunt, & ipse adiicio hoc coniecturæ, Si intra Ilium fuisset Helena, utique fuisset Græcis tradita, siue volente Alexandro siue inuito. Neque enim ita despiebat Priamus, aut alii eius propinqui, ut suis ac liberorum corporibus, atque etiam urbe periclitari vellent, quo Alexander Helenæ contubernio potiretur. Quod si inter initia ita sensissent, tamen, posteaquam cum multi aliorum Troianorum, tum vero Priami filiorum duo treve aut plures perierant cū Græcis præliantes, siquid referentibus credi versificatoribus debet: hæc, inquam, omnia quum cōtigissent, ego crediderim, Priamum, vel si ipse in contubernio Helenā habuisset, Achæis redditurum fuisse, cupiditate præsentia mala deuitādi. Neque vero regnum ad Alexandrum erat peruenturum, ut iam sub eo res essent, seniore Priamo, quum Hector & natu maior & virtute præstantior quàm ille, regnum esset defuncto Priamo suscepturus: quem haudquaquam decuisset fratri iniuste agenti indulgere, quum præsertim tanta mala propter eum, tum priuatim ipsi, tum ceteris Troianis omnibus euenirent. Sed nec poterant reddere Helenam, nec verum dicentibus eis Græci fidem habebant, numine (ut quod sentio dicam) disponente, ut funditus euerſi planum facerent hominibus, Magnarum iniuriarum magnas à diis esse ultiones. Et hæc quidem,³ ut mihi videntur, dicta sunt. ¶ Protei autem regnū dicebant suscepisse R H A M P S I N I T Y M, qui⁴ memoriam sui reliquit vestibula ab occasu spectantia templum Vulcani: & e regione vestibulorū statuit duo simulacra quinūm & vicepūm cubitorum longitudinis: quorum quod aquilonem spectat, id Æstatem: quod austrum, id Hyemem Ægyptii vo-

ἔπειτα δὲ τὸ πρὸς πολλὸν τοιοῦτο ἔω, ὅτι τεχνῆται
 ὀνήματα ὅκ' ὅποιον λαβὼν γὰρ δύο παῖδά ἀνδρῶν
 ὅτι χαίρων, ἐντομὰ σφρα ἐποίησε. μὲν δ', ὡς ἐπαί-
 στος ἐχρετο τὸ πρὸς ἐργασμῶς, μισθούς τε καὶ διωχ-
 μῶς, οἷχετο φεύγων τῇσι τοῖσι ὅτι Λιβύης. ὁ δ'
 θεῦται δ' ὅκ' ἐβάρπετο, ὅκ' ἐπ' εἶχον εἰπὴν Αἰγύπτι-
 οἱ. τῶν δ' ὅτι μὲν ἰσορήσει ἔφασαν ὅτι σααῖ, τὰ δ'
 παρ' ἐωυτοῖσι γνόμενα, ἀρεχέως ἐπίστα μῶροι λέγαν.
 Ταῦτα μὲν Αἰγυπτίων οἱ ἱερεῖς ἔλεγον. ἐγὼ δὲ τὰ
 λόγῳ τὰ πρὸς Ἑλένης λεχθέντι καὶ αὐτὸς περὶ ἡ-
 μῶν, τὰ δὲ ὅτι λεγόμενος· εἰ μὲν Ἑλένη ἐν Ἰλίῳ, ἀπο-
 δέσθαι αὐτὴν τοῖσι Ἑλλησι, ἢ τοῖς ἐχθροῖς γὰρ ἄχρη-
 πος Ἀλέξανδρος. καὶ γὰρ δὴ ἔττω γὰρ φρενοβλαβὴς ἔω ὁ
 Πείριμος, ὅς δ' οἱ δῆλοι περὶ στήθεσσι αὐτῶν, ὥς πῶσι
 σφετέροισι σώμασι καὶ τοῖσι τέκνοισι καὶ ἡ πόλις κιν-
 διωδὴν ἐβάρποντο, ὅκ' Ἀλέξανδρος Ἑλένη στυοι-
 χέη. εἰ δὲ τοῖς καὶ πῶσι περὶ τοῖσι χεῖροισι ταῦτα ἐ-
 χίνωσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν Τρώων, ὅκ' ἐτε συμ-
 μίσθοντες τοῖσι Ἑλλησι, ἀπώλυντο αὐτῶν δὲ Πείριμ-
 ὁ δ' ἐστὶ ὅτε καὶ δύο, ἢ ἄλλοι, ἢ καὶ ἐπὶ πλείους τῶν παίδων
 μάχης γινόμενης ἀπέθνησκον, εἰ καὶ τοῖσι ἐποποιόισι
 χρεώμενον λέγαν τῶν δ' οἱ πῶσι συμβαίνοντων, ἐ-
 γὼ μὲν ἔλπομαι, εἰ καὶ αὐτὸς Πείριμος στυοίκεε Ἑ-
 λένη, ἀποδέσθαι αὐτὴν τοῖσι Ἀχαιοῖσι, μέλλοντά γὰρ
 δὴ τῶν παρ' οἰκῶν κακῶν ἀπαλλαγέσθαι. καὶ μὲν ὅς δ' ἡ
 βασιλὴν ἐς Ἀλέξανδρον περὶ ἡ, ὥς γέροντος
 Πείριμους εὐνός, ἐπ' ἐκείνῳ τὰ ὀνήματα εἶ, δῆλα
 ἔκτωρ, καὶ περὶ στήθεσσι, καὶ αὐτὸς ἐκείνους μάλλοι γὰρ ἐ-
 ὦν, ἐμελλε αὐτὸς Πείριμος ἀποθανόντος περὶ λαμ-
 ψαῖ, τῶν δ' οἱ περὶ στήθεσσι ἀδελφόντι δὲ ἀδελφῶν ὅτι τρέ-
 πει. καὶ ταῦτα, μεγάλων κακῶν δι' αὐτὸν συμβαίνον-
 των, ἰδὴ τε αὐτῶν, καὶ τοῖσι δῆλοι πῶσι Τρώσι. ἀλλ'
 καὶ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδέσθαι, ὅς δ' ἡ λέγουσι αὐτοῖσι
 τῶν ἀληθινῶν ὅτι στυον οἱ Ἑλλῆνες· ὡς μὲν ἐγὼ γνῶ-
 μῆν ἀποφαινομαι, τῶν δ' οἱ δαμοῖς περὶ στήθεσσι
 ὅκ' ὡς πρὸς ἀνδρῶν ἀπολόμῳι, καὶ παλαιὸς ὅτι τοῖσι
 αἰθερῶσι ποιῶσι ποιῶσι, ὡς τῶν μεγάλων ἀδελφῶν
 των μεγάλων εἰσὶ καὶ αἱ τιμῆραι περὶ τῶν καὶ ταῦ-
 τα μὲν ἡ ἐμὸν δόξαι εἶρη. Πρωτοῦ δ' ἐκ δὲ ἔ-
 αἰς τῶν βασιλῶν Ράμψινον ἔλεγον ὅς μιν μῶσαι
 ἐλίπετο τὰ περὶ πύλας τὰ περὶ ἐσπέρου τε βραμ-
 μῶν τῶν Ἡφαιστῆος· αἰτίες δ' τῶν περὶ πύλων ἐ-
 σπῆσε ἀνδρῶν δύο, εὐνός, ὁ μέγας πῆτε καὶ εἰ-
 χροσὶ πῆχων. τῶν Αἰγυπτιῶν δ' οἱ μὲν περὶ βορέην
 ἐστὶ καὶ καλέοισι ἥρας, τῶν δ' οἱ μὲν περὶ κυνέοισι ἰε-
 καὶ δ' οἱ ποιῶσι δ' οἱ περὶ νότον, χαίμενα καλόμε-
 νοι.

1 Nauibus in Libyam profugit. Inde quonā iter conuerterit, nihil ampl. Hic interpr. pro mui legi mui. 2 Et ipse asse-
 nior iis quæ de Hel. &c. his adiectis, Si &c. 3 Ex opinione mea d. 4 Monumenta 5 Id Æstatem vocant, & eum quidem
 adorant atque beneficiis prosequuntur: ei autem qui ad notum est, & Hyems vo-

νον, τὰ ἔμπαλιν πύτων ἔρδοισι. πλοῦτον δὲ τὸν πύτων
 τῷ βασιλεῖ ἡμέσας ἔργου μέγας, οἷον οὐδὲνα τῷ
 ὑπερὸν ἔπιγρυφέντων βασιλέων διώσας. ὡς
 βαλέας, ὅδ' ἐλθὲν ἐλθόν. βαλέας δὲ οὐδὲν ἐν αὐ-
 σφαλίῃ τὰ χρήματα θησαυρίζον, οἷον οὐδὲ μέσας
 οἰκίας ἔχον. τῷ δὲ ἔργαζομένον, ὅτι βαλέας, τὰ δὲ
 85 μηχανάσας τῷ λίθων παρὰ σκαθάσας ἕνα ἔχον
 τὸν ἐν τῷ τοῖχῳ ῥηιδίως καὶ ὑπὸ δύο ἀνδράν καὶ
 ὑπὸ ἑνός. ὡς δὲ ἐπετελείσθαι τὸ οἶκημα, τὸν βασι-
 λῆα θησαυρίσαι τὰ χρήματα ἐν αὐτῷ. χεῖρας δὲ πε-
 ρείοντες, τὸ οἶκον δὲ περὶ τελευτῇ τῷ βίῳ ἔοντα, ἀνα-
 κέλευσας τὴν παῖδας (ἔτι) γὰρ αὐτῶν δύο) τῷ τοῖσι
 δὲ ἀπηνήσας, ὡς ἐκείνων παρορέων, ὅπως βίον ἀ-
 φθονοῦν ἔχουσι, τεχνάσας τοὺς οἶκον δὲ τῶν θησαυρῶν
 τῷ βασιλῆος. σαφές δὲ αὐτοῖσι πόρτα ἔξηγησά-
 μιν τὰ περὶ τῶν ἔξαρσιν τῶν λίθων, δύναι τὰ μέτρα
 αὐτῶν, λέγοντα ὡς αὐτὰ ἀφ' αὐτῶν ὄντες, ταμίαι
 τῷ βασιλῆος χρημάτων ἔσονται. καὶ οὐδὲν τελευτῇ
 90 τῷ βίον, τὴν δὲ παῖδας αὐτῶν ἐκ ἐς μακρὸν ἔργον ἔ-
 χουσι. ἐπελθόντες δὲ ἐπὶ τὰ βασιλῆα νυκτὸς, καὶ οὐδὲν
 λίθον ἐπὶ τῷ οἶκον δὲ μακρὸν ἀνδράν, ῥηιδίως με-
 ταχέλευσας, καὶ τῷ χρημάτων πολλὰ ἔξενευσας.
 ὡς δὲ τυχεῖν οὐδὲν βασιλῆα ἀνοίξαντα τὸ οἶκημα, θω-
 ῦμάσας, ἰδόντα τῷ χρημάτων καπαδεῖα τὰ ἀγῆα.
 οὐδὲ ἔχον τὸν ὄντα ἐπαιπᾶται, τὸ τε σημεῖον ἔον-
 των ὄντων, καὶ τῷ οἶκον δὲ καπαχεκλῆσθαι. ὡς δὲ
 αὐτῶν καὶ οὐδὲν ἀνοίξαντα, αἰεὶ ἐλάσσονα φαίεσθαι
 τὰ χρήματα (τὴν γὰρ κλέπτας οὐδὲ ἀνέμεινε καραῖζον-
 30 τας) ποιῆσαι μιν τὰ δὲ πᾶν τὰ παρὰ τῶν ἐργασ-
 ασαι, καὶ αὐτὰς περὶ τὰ ἀγῆα ἐν τοῖσι τὰ χρήματα
 ἐκείνῃ, ἔχοντα. τῷ δὲ φωνῶν ὡς αὐτῶν ἐν τῷ παρὰ
 χεῖρας ἐλθόντων, καὶ ἐκείνους τῷ ἐπὶ αὐτῶν, ἐπὶ
 παρὰ τὸ ἀγῆος παρὰ τῶν, ὅπως τῇ πᾶν ἐν ἔχε-
 σθαι. ὡς δὲ γινώσκαι αὐτῶν ἐν οἶκον καὶ ὡς, ὅπως κα-
 λέειν οὐδὲν ἀδελφεόν, καὶ οὐδὲν αὐτῶν τὰ παρὰ τῶν,
 καὶ κελεύει τῷ ἀγῆος ἐκείνῃ, ἀποτάμειν αὐτῶν τῷ
 κεφαλῇ. ὅπως μὴ αὐτῶν οὐδὲν, καὶ γινώσκαι ὅς
 εἶναι, παρὰ τῶν παρὰ τῶν ἐκείνῃ τῷ δὲ αὐτῶν λέγειν, καὶ
 ποιῆσαι μιν περὶ τῶν ἀγῆων. καὶ καλὰ μὲν οὐδὲν
 40 λίθον, ἀπέναι ἐπὶ οἶκον, ἀπέναι τῷ κεφαλῇ τοῦ
 ἀδελφεοῦ. ὡς δὲ ἡμέρῃ ἔχοντα, ἐπὶ αὐτῶν οὐδὲν βα-
 σιλῆα ἐς τὸ οἶκημα, ἐκπεπληχθαι, ὅπως τῶν σώμα-
 τῶν φωνῶν ἐν τῇ πᾶν ἀγῆος τῷ κεφαλῇ ἔοντα. τῷ δὲ οἶκον
 μα, ἀνέμεινε, καὶ ἔτε ἔσοδον, ἔτε ἐκείνῃ ἐδεμῖν ἔχον.
 ἀπορῶν δὲ μιν, τὰ δὲ ποιῆσαι τῷ φωνῶν τῷ νέμειν

cant, praeponere facientes. Huic regi
 ingentem etiā pecuniarum vim fuisse,
 quam nemo regum qui deinceps scripti
 sunt, superare potuerit, ac ne proximo
 quidem accedere. Et quum in tuto eam
 pecuniam collocare veller, ædificium
 extruxisse lapideum, cuius parietum v-
 nus in exteriorem ædium partem per-
 tingebat. sed structorem insidiantē hoc
 fuisse machinatum: Is vnum ē lapidibus
 ita struxit ut ē pariete facile tolli à duo-
 10 bus viris atque adeo ab vno posset. Ædi-
 ficio absoluto, regem in eo pecuniam re-
 posuisse: interiecto tempore, structorem
 illum, quum esset vita excessurus, voca-
 se ad se filios (nam duos huic fuisse) eis-
 que narrasse, se illis prospicientem, ut af-
 fluenter vitam degerent, astute ædifi-
 casse regis ærarium: denique omnia il-
 lis exposuisse plane, mensurasque ad la-
 pidem amouendum docuisse, ac dixisse,
 illos hæc obseruantes, regii ærarii quæ-
 stores fore. Patre vita functo, haud in-
 20 longum filios rem distulisse. noctu enim
 ad regiā accedentes, lapidē ædificii in-
 uentum nullo negotio amouisse, mul-
 tumque pecuniæ expilasse. Quum autē
 rex forte fuisset ædificium ingressus, vi-
 deretque vasa nummorum imminuta,
 obstupuisse: nec habuisse quem insimu-
 laret, quū & signa salua & ædificium ob-
 seratum esset. Vbi antē iterum ac tertio
 aperienti minor assidue pecunia appa-
 rebat, hoc fecisse, ne fures cū furto ab-
 irent: Laqueos faciendos curasse, & e-
 30 os circa vasa in quibus pecuniæ inerant
 collocasse: fures, quemadmodum supe-
 riori tempore, quum venissent, & alter
 eorum penetrans ad vas rectā perrexisset,
 eum fuisse laqueo retentum: & vbi
 agnouit quo in malo esset, protinus fra-
 trem vocasse, & præsentis condicionis
 sue certiore fecisse: iussisseque ut quam-
 celerrime introgressus sibi caput abscin-
 deret: ne ipse conspectus agnitusque quis
 esset, etiam illū vita perderet. Qui quum
 visus esset probe dicere, fratrem ei obse-
 quentem ita fecisse: & adaptato lapide
 domum abiisse, fratris caput asportantē.
 Vbi dies illuxit, ingressum in ædificium
 regem expauisse, cernentē corpus furis
 in laqueo sine capite, & ædificiū incor-
 ruptum, nullumque neque ingressum
 neque egressum habens. Ita abiisse, atque
 ita faciendum statuisse ut furis cadauer

catur, contraria istis faciunt. 1 Denique quum illis omnia quæ ad lapidem amouendum pertinerent, aperte exposu-
 isset, eius mensuram dedisse, ac forte dixisse ut si hæc obseruarent, regii ær. 2 Apparebat (nam fures non desinebant diripere) i-
 psum hæc fecisse: Laqueos etc. Vel (ut ipse furibus assidue diripientebus)

et muro suspenderet: custodesque illic apposuisse, iussos ut si quem plorantem aut miserantem animaduertissent, eum ad se perducerent. Suspenso cadauere matrem indigne tulisse, alloquutamque filium qui supererat, imperasse ut quacunque ratione machinari posset, corpus fratris resolveret asportaretque: id si negligeret, minatam se regem esse adiuturam ad eum indicandum quod pecunias regias haberet. Aduersus hanc quum filius multa verba faceret, nec persuaderet, quod illa rem grauiter accipiebat, eum talem rem fuisse commentum: Instratis asinis vtres vino plenos imposuisse: & postquam agendo asinos iuxta custodes, fuit ante suspensum cadauer, reuulsis ligaculis, duos tresve pedes resoluisse: & quum vinum proflueret, tum caput cadentem, vehementer vociferatum esse, tanquam nescientem ad quem prius asinorum se conuerteret. Custodes quum multum vini profluere viderent, concurrisse cum vasis in viam: & id quod proflueret lucrificantes comportasse. Istum simulata iracundia omnibus maledixisse, aliquantoque post illis consolantibus, finxisse se mitigatum, & ab irascendo desisse. Tandem seduxisse a via asinos atque instruxisse: & quum plura verba inter eos fierent, & quidam faceto dicto hominem laceraret, ut risum eliceret, donasse illis vnum ex vtribus. Atque eos illic, ut erant discumbentes, potare constituisse, prehensantes hominem ac iubentes ut secum ad compotandum maneret: atque istum obsequutum remansisse: & quum inter potandum comiter acciperetur, donasse insuper alterum vtrem. Ita se vino ingurgitantes custodes, admodum temulentos esse factos, somnoque oppressos, ibidem ubi potauerant obdormisse. Istum, ubi multum noctis erat, tunc corpus fratris dissoluisse, & custodum malas dexteras in contumeliam derasisse, & asinos imposito cadauere domum versus agitalle, exequutumque imperia matris. Regem, ubi ei renuntiatum est furem cadauer surripuisse, acerbè tulisse: & quum veller quomodo inuenire quisnam esset ista machinatus, hoc fecisse, quod apud me caret fide. Filiam suam domi prostituisse, iussam omnes indifferenter excipere: sed priusquam coirent, adigere ad sibi dicendum quidnam in vita esset actum a se solertissimum & scelestissimum: & qui narraret quæ

τὸ τεῖχος κατακρεμάσαι φυλάκεις ὅτι αὐτὸ κα-
τὰ τὴν ὁρίαντα, ἐπὶ τῇ λαοῦ σφί, ὅτι αὐτὸ δὴν ὅτι
κλαύσαι, ἢ κατὰ τὴν πᾶσι μὲν, συλλαβόντας ἀγνῶ-
στους ἐαυτὸν. ἀνακρεμάσει δὲ τὸ νέκυος, ἢ μήτε-
ρα δεινὰς φέρειν. λῶντος δὲ πρὸς τὸν πατέρα, πα-
τέρα παιδὸς μὲν, πρὸς τὸν σπιν αὐτοῦ, ὅτι τὸν δὴ
ναταμὴν ἀναλῶν ὅπως δὲ σῶμα τὸ ἀδελφεῖ κατὰ
λύπας χυμῶν. εἰ δὲ τὸν ἀμείλῃσι, ἀφαιλέειν αὐ-
τοῦ, ὡς ἐλθόντα πρὸς τὸν βασιλῆα, μὲν οὖν αὐτὸν
ἐχοῖτα παρὰ χεῖρα. ὡς δὲ χαλεπὸς ἐπελαμ-
βάντο ἡ μήτηρ ἢ πατέρα τὸν παιδὸς, καὶ πολλὰ πρὸς
αὐτὸν λέγων, ὅτι ἐπὶ τῇ ἐπιτεχνήσας τοιαυτὰ μὲν ὁ-
νοῖς κατασκάδα μὲν, καὶ ἀσκήσας πλήσαντα εἶναι,
ἐπιθῆναι ὅτι τῷ ὄντι, καὶ ἐπὶ τὰ ἐλαύνειν αὐτοῦ. ὡς δὲ
καὶ τὸς φυλάκοντας καὶ τὸν κρεμάμενον νέκυον, ἐπι-
σπᾶται. ἢ τῷ ἀσκήσας δὴ ὁ ἴσως ποδῶνας αὐτὸν, λῶ-
ναι ἀπαμύσει. ὡς δὲ ἔρρεε ὁ οἶος, ἢ κεφαλῶν μιν χυ-
πῆσαι μεγάλα βοῶντας, ὡς ὅτι ἐχοῖτα πρὸς ὁ-
χοῖον τῷ ὄντι πρὸς τὸν τρεπῆται. τὸς δὲ φυλάκεις,
ὡς ἰδόντες πολλὴν ῥέοντα δὴ οἶνον, σιωτρεῖν ἐς τὴν ὁ-
δὸν, ἀπὸ τῆς ἐχοῖτας, καὶ δὴ ἐκ κεχυμένον οἶνον σιγῇ
μῆτιν, ἐκ κέρδει παιδὸς μὲν. ὅτι δὲ λαοὶ δὴ δρέσθαι
πᾶσι, ὅρῳ πρὸς παιδὸς μὲν. ὅτι ἀμυθῶν μὲν ὅτι
αὐτὸν τὸ φυλάκων, χεῖρα πρὸς τὸν νέκυντα πρὸς τοῖς
καὶ τὸν πατέρα τὸ ὄρη. τέλος δὲ, ὅτι ἐλαύνει αὐτὸν τὸς
ὄντας ἐκ τῷ ὄντι, καὶ κατασκάδα. ὡς δὲ λῶντας ἰε-
ρεῖς ἐλθόντας, καὶ τὴν καὶ σκάδα μιν, καὶ ἐς γέλωτα
πρὸς τὸν γέλωτα, ὅτι δὴ οὐαὶ σφί, τῷ ἀσκήσας ἐν ἁ-
πῶσι. τὸς δὲ αὐτὸν ὡς πρὸς εἶχον κατακλινέας, πίνειν
ἀφαιλέσαι, καὶ αὐτὸν πρὸς τὸν ἀμύσει, καὶ καλῶν
μετ' ἐαυτῷ μείναντα συμπίνῃ. ὅτι δὲ πειθῶναι
τε δὴ, καὶ κατὰ μῆτιν. ὡς δὲ μιν πρὸς τὴν πόσιν φι-
λοφρόνως ἡσπάζοντο, ὅτι δὴ οὐαὶ αὐτοῖς καὶ ἄλλων τῷ
ἀσκήσας. ἀφαιλέει δὲ τὸν ποτὴν χρησάμενος τὸς φυ-
λάκεις, ὡς μὲν οὐαὶ αὐτοῖς καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τὸ
ὑπνός, αὐτὸν εἰς τὸν πρὸς ἐπὶ τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν. ὅτι δὲ,
ὡς πρὸς τὸν καὶ τὸν καὶ, τὸ, τε σῶμα τὸ ἀδελφεοῦ
καταλύσαι, καὶ τὸν φυλάκων ἐπὶ λυμὴν πρὸς τὸν
σφί, ὅτι δὴ οὐαὶ παρὸς τῆς. ὅτι δὴ οὐαὶ ὅτι τὸν νέκυντα
τὸς οὐαὶ, ἀφαιλέειν ἐπὶ οἴκῳ, ὅτι τελέσας τὴν μητέρα
παρὰ πρὸς τὸν κατὰ τὴν. ἢ ὅτι βασιλέα, ὡς αὐτὸν ἀ-
πὸ τῆς ἡμέρας τὸν οὐαὶ ὅτι νέκυντα ἐκ κεκλεμμένους, δὴ οὐαὶ ποι-
εῖν. πρὸς τὸν ἐκ λῶντος δὴ πρὸς τὴν ὅτι οὐαὶ εἶναι ὁ
λαῶντα μηχανώμενος, πρὸς τὸν μιν παρὰ τῆς, ἐμοὶ μὲν ἐπὶ
σφί, τὸν κατὰ τὸν ἐαυτῷ καλίσσαι ἐπὶ οἰκῆματος, ὅτι δὲ
λαμῶντος πρὸς τὸν ὅτι οὐαὶ πρὸς τὸν κατὰ τὴν καὶ πρὸς τὸν
νέκυντα, ἀφαιλέειν ἐπὶ αὐτῷ ὅτι, ὅτι δὲ τὸν κατὰ τὴν
αὐτὸν πρὸς τὸν καὶ αὐτοῖς αὐτοῖς ὅτι δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας

Detrahis vtrumque duobus aut tribus personibus seu facinus resoluisse illos laxatis vinculis

in omni sermone constitutum est ea scribere quæ auditu cognoui. Inferorum principatum tenere Cererem & Libe-
rum Ægyptii aiunt. Hi denique primi extiterunt qui dicerent animam hominis esse immortalem, quæ de mortuo corpore subinde in aliud atque aliud corpus, ut quodque gigneretur, immigraret. Atque ubi per omnia se circumtulisset, terrestria, marina, volucra, rursus in aliquod hominis corpus genitum introire. atque hunc ab ea circuitum fieri intra annorum tria millia. Hanc rationem sunt à Græcis qui usurpauerint tanquam suam ipsorum, alii prius, alii posterius. quorum ego nomina sciens, non duco scribenda. ¶ Ad Rhampsinitum vique regem aiebant in Ægypto viguisse sane ius omne. Post hunc autem, qui in regno successit C H E O R E M in omne flagitium fuisse prolapsum. Omnibus namque eum templis obsecratis, ante omnia Ægyptiis ne sacrificarent interdixisse. Deinde iussisse ut in suis ipsius operibus exercerentur: aliis, ut ex lapidicinis Arabici montis saxa exciperent, & illinc ad Nilum usque proraherent: aliis, ut transmissio flumine, illa acciperent, & ad montem qui dicitur Libycus traherent. Faciebant autem opus circiter decem hominum myriades, id est, centum millia, ternis semper mensibus singulæ. In ea via populus dum trahendis saxis atteritur, decenne tempus triuit, quod non multo minoris operis mihi videtur quam pyramidem exiituisse. Cuius longitudo est quinque stadiorum, latitudo decem passuum; altitudo (ubi maxima est) octo passuum, lapide polito & animalibus insculpto. In hac decem annos fuisse consumptos, & in subterraneis ædibus in tumulo, supra quem pyramides stant, quas fecit sibi pro sepulcro, in insula, intro misso per fossam Nilo. Verum in pyramide hac annos viginti absumptos: cuius singule frontes (nam est formæ quadratæ) sunt octogentum iugerum parit altitudine, saxis dolatis decentissimeque coagmentatis, quorum nullum est minus triginta pedum. Fuit autem extructa hæc pyramis in speciem graduum, quas quidam scalas, quidam atulas vocant. Posteaquam eam principio talem fecissent, attollebant reliquos lapides breuib. machinis à ligno factis, ex humo in primum ordinem graduum leuantes. 4 Vbi super hunc gradum lapis erat,

πρὸς πύλινον δὲ λόγον ὑποκρίσας, ὅτι τὰ λεγόμενα
ὑπὸ ἑκάστῳ ἀκτὴν γράφω. Στεφανὶ δὲ τῷ
καὶ τῷ Αἰγύπτιοι λέγουσι Διμήτριον καὶ Διόνυσον. 87
πρὸς τοὺς δὲ καὶ τὸνδε δὲ λόγον Αἰγύπτιοι εἰσὶ εἰπόν-
τες, ὡς ἀνδρῶν ψυχὴ ἀθάνατος ἐστὶ. τὰ σώμα-
τος δὲ καταφθιόντος, ἐς ἄλλο ζῶον αἰεὶ γινόμενον ἐς-
δύεται. ἐπεὶ οὖν ἐξείληται πύλινον τὰ χερσὶ καὶ τὰ
θαλάσσια καὶ τὰ πτηνὰ, αὐτὸς ἐς ἀνδρῶν σῶμα ἢ πτηνὰ,
γινόμενον ἐς δύνειν. τὴν ἐξείλησιν δὲ αὐτῇ γίνε-
σθαι ἐν τριηλίοσι ἔτεσι. τὰ τῶν λόγων εἰσὶ εἰ-
10 Εὐκλείων ἐχρήσαντο, οἱ μὲν, πρῶτον, οἱ δὲ, ὕστε-
ρον, ὡς ἰδίῳ ἐωὺ τῷ εἶναι. τῷ ἐγὼ εἰδὼς τὰ οὐνό-
ματα, οὐ γράφω. Μίχει μὲν κω Ῥαμφινί-
του βασιλῆος (ἢ) ἐν Αἰγύπτῳ πᾶσαν διανομίαν ἐ-
λεγον, καὶ διδιδόναι Αἰγύπτιον μεγάλως μὲν ὅτι
βασιλεύοντα σφραγίσαντα, ἐς πᾶσαν κακότητα
ἐλάττω. καὶ ἀκρίβησιν γὰρ μιν πρῶτα τὰ ἱερὰ,
πρῶτα μὲν σφραγίσαντες τὴν αὐτῇ ἀφ' ἧς μὲν ὅτι
ἐργάζεσθαι ἐωὺ τῷ κελεύει. πρῶτα Αἰγύπτιους. τοῖσι
20 μὲν δὲ ἀποδεδέχθαι, ἐκ τῷ λιθοποιεῖν τῷ ἐν τῷ
Ἀραβίᾳ ἔρει, ἐκ πυλῶν ἑλκὼν λίθους μέχει τοῦ
Νείλου. ἀφ' ὧν αὐτῶν τὰς ὅτι ποταμὸν πλοίοισι,
τὰς λίθους ἐπερὶ στήθεα ἐκ δέκα, καὶ πρὸς τὸ Λι-
βυκὸν καλεῖσθαι ἔρει, πρὸς τὸ πλεονεξεῖν ἐργάζονται
ὅτι δέκα μυριάδας ἀνδρῶν αἰεὶ τὴν τελευτὴν
ἐκείνην χερσὶν ὅτι ἐργάζεσθαι τελευτῶν ἐωὺ, δέ-
κα μὲν ἔπειτα τὸ δὲ καὶ τὸ ἐλκὼν τὰς λίθους, τὸ ἐδίδ-
μαι, ἔργον ἐὼν πολλὴν τὴν ἐλάττω τὴν συρματὶδος,
ὡς ἐμοὶ δοκέει. τὸ μὲν γὰρ μὴ ἐκείνη πέντε σάββατα
30 ἔρει, δέκα ὀργάνῃ ὕψος ὅτι τὴν ὕψος τῇ ἐστὶ αὐτῇ
ἐωὺ, ὅτι τὰ ὀργάνῃ λίθους ἐξ ὧν ζῶντες ἐργα-
ζόμενοι. ταύτην ὅτι τὰ δέκα ἔπειτα ἡμέρας. καὶ τῷ ὅτι
τὸ λῶν, ἐπὶ ὧν αἰεὶ συρματὶδες, τῷ ὑποκρί-
σας οἰκιστῶν, τὰς ἐποιεῖτο θήκας ἐωὺ τῷ ἐν τῷ, διὰ
ρυχὰ τῶ Νείλου ἐσαγαγόν. τῇ ὅτι συρματὶ αὐτῇ
χερσὶν ἡμέρας εἴκοσι ἔπειτα ποιεῖσθαι, τὸ πρῶτα
καὶ μετὰ τὸν ἑκάστον ὅτι πλεονεξεῖ, ἐκείνης τετρα-
γώνῃ, καὶ ὕψος ἴσον. λίθους ὅτι ἐξ ὧν καὶ δέκα μὲν
40 ταμίαι. ὅτι τὸ λίθων θήκωντα ποδῶν ἐλάττω.
Εἰ ποιεῖται ὅτι αὐτῇ ἡ συρματὶς αἰσθητὴ ὅτι
πρῶτα, τὰς μετεξέτεροι κρῶσας, οἱ βωμίδας οἰομα-
ζαν. τοιαύτην πρῶτον ἐπὶ τὴν ἐποίησαν αὐτῇ, ἡ φρον
τὰς ὅτι λίθους λίθους μετακινήσει ζύλων ἐργάζων πε-
ποινημένη. χαμῶν μὲν ὅτι τὸν πρῶτον τοῖς τῷ
αἰσθητὴ ἀείροντες ὅπως ὅτι αἰεὶ ὁ λίθος ἐπὶ αὐτῇ,

— toto hoc opere, vel tota hac narratione, constituit. 1 Omnem legum æquitatem &c. 2 Altitudo autem, qua parte est altior seipsa. Sic ad verbum. Intelligit autem fastigium ipsius pyramidis. Gall. La pointe, vel, l'éguille. 3 Octogentum pedum
4 Atque prout in eum lapis attollebatur.

εἰς ἐτέρῳ μηχανῇ ἐπὶ τῷ ἐξέσσαν ὅτι τῷ πρῶ-
 του εἰχοῦ. ἀπὸ πύτου ὅτι ὅν δόλτερον εἴλατο
 εἰχοῦ, ἐπὶ ἄλλῃ μηχανῇ. ὅσοι γὰρ δὴ εἰχοῖ ἦ-
 θεν τῷ αἰαβαθῶν, ποσῶναι καὶ αἱ μηχαναὶ ἦσαν
 εἴτε καὶ τὴν αὐτὴν μηχανῇ εὐδοκίαν μίαν τε καὶ δι-
 βάσαντον μετεφόρεον ὅτι εἰχοῖ ἕκαστον, ὅπως ὅν
 λίθον ἐξέλοιεν. λελέχθω γὰρ ἡμῖν ἐπὶ ἀμφοτέρω,
 κατὰ τὸ λέγεσθαι. ἔξεποίησεν δὲ ὦν τὰ αἰώματα αὐ-
 τῆς πύτου. μὲν γὰρ, τὰ ἐπὶ ἄνω τούτων ἔξεποιεῖν
 τελευτᾶ δὲ, αὐτῆς τὰ ἐπὶ ἄνω καὶ τὰ κατωτέρω 10
 ἔξεποιεῖσαν. ποσῶναι γὰρ ἂν γεγραμμένων Αἰγυ-
 πτίων ἐν τῇ πυραμίδι, ὅσα ἐς τε συρμαίνω καὶ κρόμ-
 μυα καὶ σκέρδα ἀνασιμῶν τοῖσι ἐργαστομένοισι. καὶ
 ὡς ἐμὲ δὲ μεμνησθαι τὰ ὁ ἐρμηνεύς μοι, ὅτι λεγέ-
 μινος τὰ γεγραμμένα, ἔφη, ἕξακῶσα καὶ χίλια τὰ-
 λαντα ἄργυρίου τετελεσθαι. εἰ δὲ ἐστὶ οὕτως ἔ-
 χοντα ταῦτα, καὶ εἰς ἄλλα δεδαπνησθαι ὅτι
 ἐς τε σίδερον, τὰ ἐργάζοντο, καὶ σπία καὶ ἐσθῆτα τοῖσι
 ἐργαστομένοισι, ἐκ τῶν χρόνων μὴ οἰκιστοὶ τὰ ἐργα
 ὅτι εἰρημύον. ἄλλοι γὰρ (ὡς ἐγὼ δοκέω) ἐν ταῖς λί- 20
 θοῖς ἐταμνον, καὶ ἄλλοι. καὶ δὲ ὑπὸ γλῶσσοις ἐργά-
 ζοντο οὐκ ὀλίγον χρόνον. Ἐς τὸν δὲ ἐλθεῖν Χέ-
 οπα κακότητος, ὡς τε τὴν θυγατέρα τὴν ἐωυτῆς,
 χρημάτων δόμον, κατὰ τὰ ἐπὶ οἰκίαν, ὡς
 πρὸς τὰς ἀπορήσασθαι ἄργυροι οὐκ ὄντι. οὐ
 γὰρ δὴ τὸ πᾶν ἐλέγξον. τὴν γὰρ, τὰ τε ὑπὸ τῷ πᾶ-
 88 τὸς ταχέως ἀπορήσασθαι. ἰδὲ γὰρ καὶ αὐτὴν ἂν
 ἡ μημησθαι ἡ μημησθαι καὶ ἀπορήσασθαι. καὶ τὸ ἐσι-
 ὄντος πρὸς αὐτὴν ἐκαστοῦ δέσασθαι ὅπως δὴ αὐτῇ
 εἶα λίθον ἐν τοῖσι ἐργασίαις δαρέοιτο. ἐκ τῶν δὲ τῶν
 λίθων ἐφασαν τὴν πυραμίδα οἰκιστοὶ τῶν, τὴν
 ἐν μέσῳ τῶν περὶ ἐστὶν, ἐμπεραδὲν τῆς με-
 89 γάλῃς πυραμίδος. τῆς δὲ καλὸν ἕκαστον, ὅλου καὶ
 ἡμίσεος πλῆθους. Βασιλεύσας δὲ ὅν Χέοπα
 τῶν Αἰγυπτίων λέγουσι πενήτηντα ἔτη. τελευ-
 τήσαντος γὰρ τούτου, ἐκδέξασθαι τὴν βασιλῆην ὅν ἀ-
 δελφὸν αὐτῆς Χερφῶνα. καὶ τῶν γὰρ αὐτῶν τῶν
 τῶν ἂν χερσῶν ὅτι ἐτέρω. τὰ τε ἄλλα, καὶ πυρα-
 μίδα ποιῶναι, ἐς μὴν τὰ ἐκείνη μέγα οὐκ αἰσέσαν.
 ταῦτα γὰρ ὦν καὶ ἡμεῖς ἐμεμνησθαι. ὅτε γὰρ ὅτε οἱ- 40
 κήματα ὑπὸ γλῶσσοις, ὅτε ἐκ τῶν Νείλου διώρυξ ἡ καὶ
 ἐς αὐτὴν, ὡς ἐστὶν ἐπὶ τῇ ῥέουσας. δεικνύμενον
 δὲ αὐτῶν ὅτι, ὡς ἐστὶν περὶ τῆς αὐτῆς λέγου-
 σι καλεῖσθαι Χέοπα. ὑποδείκναι γὰρ ὅτι τῶν διόμων
 λίθου Αἰθιοπικῶν ποικίλου, πᾶσι καὶ τῶν ποικίλων

alteri machinæ imponebatur, quæ in ipso primo gradu stabat. Ab hoc deinde in alterum ordinem trahebatur, super alteram machinam. Nam quod ordines graduum, totidem machinæ erant, siue eandem machinam, quæ una & facilis ad ferendum esset, transferebant ad singulos ordines, quoties saxum amoliebantur. Dictum sit à nobis de utroque, quemadmodum refertur. Effecta sunt igitur ita prima quæque ex pyramide, quæ erant altissima: deinde gradatim sequentia: nouissime vero quæ solo sunt iuncta & infima. In ipsa pyramide literæ Ægyptiacæ scriptæ, indicant quantum sit erogatum in operarios pro 2 apio, capis, & aliis: quod interpret earum litterarum (ut probe reminiscor) aiebat in summa mille & sexcenta talenta pecuniæ esse. Quod si ita se habet, quantum in alia credibile est fuisse consumptum, vel in ferramenta, vel in cibos, vel in vestitium operariorum? Atque per id quod dixi tempus opera extruebant. Alio ite tempore (ut ego opinor) lapides exciderunt atque portarunt, & alio non exiguo subterraneam fossam effecerunt. Propter quod eo flagitii deuenisse Cheopem, ut pecunia defectus, filiam suam in quodam ædificio proflutuerit, imperans quantumcumque faceret quæstum. (non enim dicebatur quantum) eamque cum patris iussa fecisse, tum vero priuatim de relinquenda sui memoria cogitasse, itaque singulos ad se intrantes orasse ut sibi ad opera singulos lapides donarent. Ex his lapidibus aiebant extructam fuisse pyramidem quæ stat in medio trium, in conspectu pyramidis magnæ, cuius unum quodque latius sesquiuugerum est. Quinquaginta annos regnasse hunc Cheopem Ægyptii dicebant: eoque defuncto accepisse regnum fratrem CHERHRENE: & hunc eodem instituto usum cum in aliis tum vero in facienda pyramide, non tamen quæ ad magnitudinem fratris accederet. Eas namque & nos sumus dimensi. Nam subterranea non subsum ædificia, neque per fossam derivatus in eam Nilus (quemadmodum in alteram) influit, sed extructo aqueductu introsum insulam circumluit, in qua situm esse ipsum Cheopem aiunt. Fulsisse eum ex Æthiopico lapide versicolore primum domum, quadraginta pedibus

1 Dictum enim sit à nobis quod aiunt in utramque partem. 2 Raphano, 3 Vestem, id est, vestitum, operariorum, dum per id quod dixi tempus opera extruebant. 4 Sesquiplethri spatium habet. Ad verbum, Sesquiplethrum est, id est, 150 paces pedum. 5 Primum autem ædificio ex lapide Æthiopico versicolore ædificato, quadraginta pedibus

111A XX

CCXIX

EXX

CRUX

[illegible]

— infra, alteram ædificauit eadem magnitudine, magnæ contiguam. *ut legatur singulæ pro singulis.* 1. Ita legere-
set, 2. Extrabat in urbe &c. *vel, visibatur.* 3. Adolentur;

89
ἤπει

ἡμῖς ὠρέομεν ὅτι ὑπὸ χειρὸς τοῦ χιτῆρος ἀπο-
βελήκηται, αἱ δὲ ποσὶ αὐτέων ἐφαίγοντο ἐούσαι· ἔτι
ἐς ἐμέ. Ἡ δὲ βοῦς τὰ μὲν ἄλλα κατακέρυτται
φοινικέῳ εἴματι· δι' αὐχένα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν
φαίνει καὶ χρυσοῦν παχὺ κάρτα χρυσοῦ. μετα-
ξὺ δὲ τῶν κερέων, ὃ τὸ ἡλίου κύκλος μεμνημένος
ἔπειτα χρύσιος. ἔστι δὲ ἡ βοῦς οὐκ ὀρθή, ἀλλ' ἐν
γυνάσσει κειμένη· μέγας δὲ ὅσπερ μεγάλη βοῦς
ζωή. ἐκφέρειται ὅτε τὸ οἰκήματος αἰὰ πόρτα λα-
ῖετα· ἔπειτα τυπώονται οἱ Αἰγύπτιοι δι' οὐνομα-
ζόμενον θῆρον ὑπὸ ἐμὲ ὅτι ποιούτω τμήματα, τό-
τε δὲ καὶ τὴν βοῦν ἐκφέρεισι ἐς τὸ φῶς. φασὶ γὰρ
αὐτὴν δεηθῆναι τῶν πατρῶν Μυκερίνου ἀποθνή-
σχευσαν, ἐν τῇ ἐνιαυτῷ ἅπασι μιν δι' ἡλίου κατι-
δόν. Μετὰ δὲ τῆς θύγατρὸς τὸ πάθος, δούτε κα-
τέτα τῇ βασιλείᾳ τὰ δεῖν ἡμέτερα· ἐλθεῖν οἱ μνηστή-
τον ἐκ Βουτύς πόλεος, ὡς μέλλοι ἐξ ἔτεα μοιῶν ἐι-
οῖς, τῷ ἐβδόμῳ τελευτήσιν. δι' δὲ, δεινὸν ποιησά-
μενον, πέμψαι ἐς τὸ μαρτύριον ὅτι θεῶν οὐκ εἶδισμα, ἀν-
τιμεμφομένοι ὅτι ὁ μὲν αὐτῷ πατὴρ καὶ παῖς, ἀπο-
κλήσαντες τὰ ἱερά, καὶ θεῶν οὐ μεμνημένοι, ἀλλὰ καὶ
τῶν ἀνθρώπων ἀφίεροντες, ἐβίωσαν χρόνον ὅτι
πολλόν· αὐτὸς δὲ ὡς ἐβίωσεν, μέλλει παχέως οὕτω
τελευτήσιν. ἐκ δὲ τῆς χρηστερίου αὐτῷ δούτε κα-
ἐλθεῖν λέγοντα, τῶντων εἶνεκα καὶ σιωπαχύνει· αὐ-
τῷ δὲ βίον· οὐ γὰρ ποιήσεται μιν τὸ χρεὼν· εἴη ποί-
ειν. δεινὸν γὰρ Αἰγυπτιῶνα κακοῦσθαι ἐπὶ ἔτεα πεν-
τήκοντα τε καὶ ἑκατόν. καὶ τῶν μὲν διὰ τοῦ πο-
σίου οὐκ εἶδισμα βασιλέας, μαθεῖν τῆτο, καίνοι δὲ
οὐ. ταῦτα δὲ ἀκούσας δι' Μυκερίνου, ὡς κατὰ-
κεκριμένος ἦν οἱ τοῦτων, λύχνα ποιησάμενοι πολ-
λά, ὥσως γίνοντο νύξ, αἰάψαι αὐτὰ, πίνειν τε καὶ
ἀπαχεῖν, οὐτε ἡμέρας, οὐτε νυκτὸς ἀνείστα, ἐς τὰ
ἔλα καὶ τὰ ἄλσος πλανώμενον, καὶ ἵνα σιωπῶντο
ἔτι· ἐν ὁποτέρᾳ ἔπι τὴν δεινότητα. ταῦτα δὲ ἐμνησα-
σάμενος, θέλων τὸ μαρτύριον τῷ δόλμῳ ἀποδίδειν, ἵνα οἱ
δυώδεκα ἔτεα αὐτῷ ἐξ ἐτίων γήνηται, αἱ νύκτες ἡμέ-
ραι ποιούμεναι. Πυραμίδα δὲ καὶ οὗτ' ἀπελί-
πετο πολλὸν ἐλάσσων τῶν πατρῶν, εἰκασί ποδῶν κα-
ταδύουσαν, καὶ λον ἐκαστοῖν τελευτῶν πλέθρων, ἐκαστος τε-
τραγώνου λίθου δὲ ἐς τὸ ἥμισυ Αἰθιοπικῶν. τὴν
δὲ μετεξέτερι φασὶ Ἑλλήνων Ρόδωπος ἐταίρης
γυναικὸς εἶναι, οὐκ ἐρῶς λέγοντες. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ εἰ-
ρήτες μοι φαίνοι· λέγειν ἔστιν ἡ Ρόδωπος. ἐγὼ
αὖ οἱ πυραμίδα ἀνέχουσαν ποιήσασθαι καὶ τὴν, ἐς τὴν
παλαιάν χιλιάδας αἰαρίων, ὡς λόγος εἴπειν,
αἰαρίων.

ipfi vidimus temporis diuturnitate de-
lapsas, quæ ad meam usque ætatem ad
pedes eorum strata viscebantur. Bos
quoque cum ceterum corpus operta est
Phœniceo pallio, tum vero cervicem &
caput crasso admodum auro: cuius in-
ter media cornua¹ circulus annexus in-
est, foli assimilatus. Neque stans est bos,
sed ingenua cubans, magnitudine quā-
ta est grandis vacca vana. Effertur autem
ἐν conclaui quotannis. & postquam Æ-
gyptii verberarunt deum quendam,
quem in tali negotio non puto mihi no-
minandum, tunc & bouem in lucem
proferunt. Aiunt enim eam orasse pa-
trem Mycerinum, ut defuncta quoran-
nis semel solem intueretur. Huic re-
gi, post calamitatem filix, secundo lo-
co hæc accidisse: Ex urbe Buti venisse
oraculum, fore ut sex omnino annos
vivere, septimo defuncturus. Id hunc
ægre ferentem, vicissim misisse ad ora-
culum contumeliosas querimonias:
quod, quum pater suus & patruus qui
deorum immemores templa clauserant,
hominesque perdiderant, tamdiu vixis-
sent, ipse pie faciens tam cito foret vita
defuncturus. Rursus ei venisse dicuntur
ex oraculo responsa, eapropter ipsum
propere vitam finiturum quod non id fa-
ceret² quod deberet. Oportuisse enim
Ægyptum centum quinquaginta an-
nis affligi: idque duos qui ante eum fu-
issent reges didicisse, ipsum vero, ne-
quaquam. Hæc ubi accepit Myceri-
nus, se iam à numinibus damnatum, lu-
cernas fecisse permultas, quibus quum
noctesceret accensis, potaret ac se ob-
lectaret: neque diu neque noctu intermit-
tentem quin per paludes perq; nemora
vagaretur,³ utque audiretur iuuenili-
bus in rebus studiosissime versari. Hæc
autem idcirco excogitat, quod vellet
oraculum convincere mendacii, ut duo-
decim pro sex fierent anni, diebus factis
ex noctibus. Pyramidem & hic reli-
quit longe minorē paterna, vicenis pe-
dibus ex omni parte (nam est quadran-
gularis) breviorē,⁴ quæ est trium iuge-
rum, Æthiopico ex lapide ad medium
usque. Hanc quidam Græcorum volunq
esse Rhodopis mulieris prostantis, non
recte sentientes: qui ne nosse quidē vi-
dentur quānā fuerit Rhodopis de qua
loquuntur. Neque enim talem pyrami-
dem illa sibi facere destinasset, in qua
talentorum infinita (ut sic dicam) millia)

CXXXII

CXXXIII

CXXXIV

1 Orbis est solis aureus assimilatus.

2 Quod in factis esset ut faceret.

3 Et ubi intelligeret cœnacula esse commoda.

4 Trium plethrorum, id est pedum 300.

consum-

consumpta sunt. Ad hæc, non istius sed
Amasis regis temporibus Rhodopis flo-
ruit. Multis enim post hos reges annis
qui istas pyramides reliquerunt, Rho-
dopis extitit, genere Thracia, ancilla
Iadmonis Samii, ex vrbe Vulcani, con-
serua Æsopi fabularum scriptoris¹ nam
& hic Iadmonis fuit) postquam is huic
mulieri non minimum cordi fuit. Siqui-
dem quum sæpenumero Delphi ex or-
aculo pronunciarët, siquis sumere pœ-
nas veller² animæ Æsopi, alius nullus
extitit qui sumere veller nisi Iadmonis¹⁰
ex filio nepos, alius Iadmon. ita & Æso-
pus Iadmonis fuit. Rhodopis autem
in Ægyptum abiit, à Xantho Samio
transportata. Et quum eo ad quæstum
faciendum venisset, magna pecunia fuit
redempta à Charaxo, viro Mitylenæo,
Scamandronymii filio, Sapphûs poema-
tum conditricis fratre. Hunc in modum
Rhodopis libertatem nacta est, & in Æ-
gypto remansit: gratiosaquæ veliemen-
ter effecta ingentes opes³ comparauit,²⁰
quæ Rhodopin transcenderent, non
quæ ad talem pyramidem faciendam a-
scenderent.⁴ Ex quarum opum decima
parte cuiunque etiam hoc volenti co-
gnoscere licet, non magnam ab illa pe-
cuniam fuisse repositam. Quû enim o-
ptaret memoriam sui in Græcia relin-
quere, fecit opus quod ab alio excogi-
tatum non est nequæ donatum, idque
donauit in templo Delphico monumẽ-
tum sui. E decima enim suarum opum
tot è ferro verua ad boues torrëndos fe-
cit, ad quot facienda sufficeret decima i.³⁰
psa: quæ Delphos misit: quæ nunc quoq;
posita sunt eregione templi, post aram
quam Chii donauerunt. Gaudent autẽ
quodammodo in Naucræte prostibula
fieri gratiosa. nam hæc de qua mentio
habetur, adeo nobilitata est fama, vt ne-
mo Græcorum non edidicerit Rhodo-
pis nomen. Alterius quoque quæ po-
sterior fuit nomine Archidice, fama
per Græciam celebris extitit, sed mi-
nus quam prioris: cuius amore Cha-
taxus insaniens, Mitylenen rediit, vt
meminit Sappho, cõuiciis eum insecta-
ta. & de Rhodope quidem hætenus.
¶ Post Mycerinum autem Ægypti re-
gem fuisse dicebant sacerdotes Asy-
chis, eumq; fecisse Vulcano porticû
ad solem orientem, longe pulcherrimã

ἀνασίσφονται. πρὸς δὲ, ὅτι κατὰ Ἀἰμασίον βασι-
 λείοντα ἡ ἀκμάζουσα Ρ' οδῶπις, ἀλλ' οὐ καὶ τῆ-
 που. ἔτεσι γὰρ κ' ἄρτα πολλοῖσι ὕστερον πού τινι τῇ
 βασιλῆων τῇ τῆς πυραμίδας τῶν λιπόντων,
 ἡ Ρ' οδῶπις ἡμεῶν μὲν, ἀπὸ Θρηάκης δούλη δὲ ἡ
 Ἰάδμονος τῆς Ἡφαίστου πόλιος, αἰδρὸς Σαμῖς, σύν-
 δουλος δὲ Αἰσώπου τῆς λῆρποιού. καὶ γὰρ οὗτος Ἰά-
 δμονος ἐχέμετο, ὡς διέδεξε τῇδε οὐκ ἦκιστα. ἐπεὶ τε
 γὰρ πολλάκις κηρυσσόντων Δελφῶν ἐκ θεοπερ-
 πίου, ὃς βούλοιο ποιεῖν τῆς Αἰσώπου ψυχῆς ἀνέ-
 λείσθαι, ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἐφαίνετο, Ἰάδμονος δ' ὡαι-
 δὸς παῖς ἄλλος Ἰάδμω ἀνείλετο, οὕτω καὶ Αἰσώπος
 Ἰάδμονος ἐχέμετο. Ρ' οδῶπις δὲ ἐς Αἴγυπτον ἀπέ-
 ἵκετο, Ἐσθίω τῆς Σαμίου κρημίσαντός μιν. ἀπι-
 κρομένη δὲ κατ' ἐργασίην, ἐλύθη χρημάτων μεγά-
 λων ὥστε αἰδρὸς Μιτυληναίου Χαρσίου, πῦ
 Σκαμαιοδρῶν μουσαῖδος, ἀδελφεοῦ δὲ Σαπφῆος
 τῆς μουσοποιού. οὕτω δὲ ἡ Ρ' οδῶπις ἐλθεῖν ἠρώσθη,
 καὶ κατέμεινε τε ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ κ' ἄρτα ἐπαφρό-
 διπες ἡρομένη, μέγιστα ἐκτίσασα τοῦ χρηματῆρα, ὡς αὖ
 ἐν Ρ' οδῶπιν, ἀτὰρ οὕτως καὶ ἐς πυραμίδα τοιαύ-
 την ἐξικέσθαι. τῆς γὰρ τὴν δεκάτην τῇς χρημάτων
 ἰδέσθαι ὅτι ἐτι καὶ ἐς τὸδε πρὸς τὴν βουλομένην,
 οὐδὲν δὲι μέγιστα οἱ χρηματῆρα αἰσθῆναι. ἐπεθύ-
 μητε γὰρ Ρ' οδῶπις μνημῆιον αὐτῆς ἐν τῇ Ἐλλά-
 δι κατὰ λιπέσθαι, πῶμα ποιοσαμένη τῷτο, ὅ μὴ
 τυγχάνῃ ἄλλω ὀφειλόμενον, καὶ αἰσθῆναι ἐν τῇ
 ῥῷ, τῆς αἰσθῆναι ἐς Δελφοὺς μνημόσυνον ἐαυτῆς.
 τῆς ὦν δεκάτης τῇς χρημάτων ποιοσαμένη ὀβε-
 λοὺς βουπόρους πολλοὺς σοληρέους, ὅτι ἐν ἐκώρει ἡ
 δεκάτη οἱ, ἀπέπεμπε ἐς Δελφοὺς. οἱ καὶ νῦν ἐπὶ
 σπινθῆρας, ὅπως μὲν τῆς βωμοῦ ὅν Χίῳ αἰετῶ-
 σον, αἰπὸν δὲ αὐτῇ τῆς τοῦ. φιλέοισι δὲ καὶ ἐν τῇ
 Ναυκράτι ἐπαφροδίπιν γίνεσθαι αἰετῶν. τῷτο
 μὲν γὰρ, αὐτῇ, τῆς πέρι λέγεται ὅδε ὁ λόγος, οὕτω
 δὲ πικρὴν ἐχέμετο, ὡς καὶ πρὸς τῆς Ἑλληνες Ρ' οδῶ-
 πιος τοῦτομα ὀφειλόμενον. τῷτο δὲ, ὕστερον τῶ-
 της, τῇ οὐνομα ἡ Ἀρχιδίκη, αἰδῶμος ἀνὰ τῇ Ἐλ-
 λάδι ἐχέμετο, ἥσαν δὲ τῆς ἐτέρης ἀελεγχίνουτος.
 Χάραξος δὲ ὡς λυσάμενος Ρ' οδῶπιν, ἀπειόσθη
 ἐς Μιτυλήνην, ἐν μέλει Σαπφῶ πολλὰ κατε-
 κερτόμηνό μιν. Ρ' οδῶπις μὲν νῦν πέρι πέσσω-
 μεθα. Μετὰ δὲ Μυκεῖνον ἡμεῶν Αἰγύπτου
 βασιλέα, ἔλεγον οἱ ἱερεῖς ἡμεῶν Ἀσχιον, ὅν
 τὰ πρὸς ἡλῖον αἰσθῶντα ποιῆσαι τῇ Ἡφαί-
 σῳ περὶ σῶμα, ἐόντα πολλῶν τε καὶ ἁλίστα

1 Nam & hic Iadmonis fuit, vt hinc maxime ostendit. Sig. 2 *Id est vita, vel pro vita.* 3 Cōparauit, pro Rhodopes quidem condicione, neque tamen ad potentiam tantam peruenit. *Vel, ad tantum regnum. At Valla pro regnida legit rexipidi. Quam lectionem sequendo (quæ & in aliquot vet. quibusdā cod. habetur) ita uerſe, Sed non quæ tantæ pyramidis sumptus ferre poſſet.*

4. Nam quum ipsius opum decimam partem quivis etiam nunc cernere possit, non est cur magnas ipsi opes tribuamus.
5. Charaxus autem quum liberata Rhodope Mytilenae rediisset, Sappho versibus suis illum est valde infectata:

καὶ πολλὰ μέγιστα ἔχει μὲν γὰρ καὶ τὰ πόλιντα πο-
 πύλαα τύποις τε δὲ μεγλυμύρους, καὶ ἄλλα ὅ-
 ψιν οἰκιστὸν μεμνῶντων μυρίων, ἐκείνα δὲ καὶ μακρῶ
 μέγιστα. ὅτι τὸν βασιλεύοντος, ἔλεγον ἀμύξι-
 πος εὐρύς, πολλὰς χρημάτων, γνέσθαι νόμον Αἰγυ-
 πτίοις, ἀποδεκνύμενα ἐνέχουσαν τὴν πατρὸς δὲ νά-
 κω, οὕτω λαμβάνειν ὁ χρεός. πρὸς τὴν δὲ
 ἐπὶ πύτῃ τῷ ἰομῷ τὸνδε, δὲ διδόντα ὁ χρεός, καὶ ἀ-
 πασης κρατεῖν τῆς τῷ λαμβάνοντος θήκης. τῷ δὲ
 ὑποπθῆναι τὸν δὲ ἐνέχουσαν τῷ δὲ ἐπείναι ζημί-
 ων, καὶ μὴ βουλομένη ἀποδοῦναι ὁ χρεός, μηδὲ
 αὐτὰς ἐκείνῃ τελευτήσαντι ἐπὶ ταφῆς, κυρῶσαι μὴ
 ἐν ἐκείνῃ τῷ πατρὶ τῷ τῷ, μὴτ' ἐν ἄλλῃ μηδε-
 νί, μὴτ' ἄλλον μηδὲνα διέωυτὴ ἀπογνῶσκοντά-
 ς. ὑπερβαλέσθαι δὲ βουλόμενον τῷ τὸν δὲ βα-
 σιλέα πῶς πρὸς τὸν ἐωυτὴ βασιλέα γνῶσκοντάς
 Αἰγύπτου, μνημόσυνοι πυραμίδα λιπέσθαι ἐκ
 πηλίδων ποιήσαντα· ἐν τῇ γράμματι ἐν λίθῳ ἐ-
 κεῖν λαμβάνειν τὰς δὲ λέγοντάς ἐστι, ΜΗ' ΜΕ ΚΑΤ-
 ΟΝΟΘΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑ-
 ΜΙΔΑΣ. ΠΡΟΕΧΩ ΓΑΡ ΑΥΤΕΩΝ ΤΟΣΟΥ-
 ΤΟΝ, ὅσον ὁ Ζεὺς τῶν ἄλλων θε-
 ῶν. ΚΟΝΤΩ ΓΑΡ ΤΗΠΟΥΤΥΠΟΝΤΕΣ ΕΣ
 ΛΙΜΝΗΝ, ὅ, ΤΙ ΠΡΟΣΧΟΙΤΟ ΤΟΥ ΠΗΛΟΥ
 ΤΩ ΚΟΝΤΩ, ΤΟΥΤΟ ΣΥΛΛΕΓΟΝΤΕΣ, ΠΑΙΝ-
 ΘΟΥΣ ΕΪΡΤΣΑΝ· ΚΑΙ ΜΕ ΤΡΟΠΩ ΤΟΙΟΥ-
 ΤΩ ΕΞΕΠΟΙΗΣΑΝ. τῷ τὸν μὲν ποσάυτα ἀπο-
 δέξασθαι. Μετὰ δὲ τῷ τὸν, βασιλεύοντι αὐτῷ
 τυφλὸν δὲ Αἰγύπτιος πόλεος, τῷ τὸν οὐνομα Αἰγύπτιος
 ἵνα· ὅτι τούτου βασιλεύοντος, ἐλάσθαι ἐς Αἰγύ-
 πτον χεῖρ πολλὴ Αἰθιοπῶν τε καὶ Σαβακῶν τῷ
 Αἰθιοπῶν βασιλέα. ὅν μὲν δὲ τυφλὸν τῷ τὸν οἰ-
 χεσθαι φάσκει ἐς τὰ ἔλεα· ὅν δὲ Αἰθιοπῶν βα-
 σιλεύοντι Αἰγύπτου ἐπὶ ἔτεα πενήκοντα. ἐπὶ τοῖ-
 σι αὐτῶν τὰς δὲ ἀποδέξασθαι. ὅπως τῷ τὸν Αἰγυ-
 πτίων ἀμάρποι τὶ, κτείνειν μὲν αὐτῷ ὁδὸν ἐθέ-
 λειν· ὅν δὲ, κατὰ μέγιστος τῷ ἀδικήματος ἐκείνῃ
 δικάζειν, ὅτι τῷ τὸν χῶμα τῷ χῶμα πρὸς τῇ ἐ-
 ωυτῷ πόλιν, ὅθεν ἐκείνῃ τῷ ἀδικούντων. καὶ
 οὕτω ἐπὶ αἱ πόλεις ἐγίνοντο ὑψηλότεραι. ὅ μὲν γὰρ
 πρὸς τὸν, ἐχώσθησαν ὑπὸ τῷ τῷ διώρυχας ὀρυ-
 ξάμεναι, ὅτι Σέσωττος βασιλέος· διότι τὰς δὲ,
 ὅτι καὶ ὅτι τῷ Αἰθιοπῶν· καὶ τῷ τῷ ὑψηλὰ ἐγίνοντο. ὑ-
 ψηλέων δὲ καὶ ἐτέρων τῷ τῷ τῷ ἐπὶ τῇ Αἰγύπτῳ
 πολλῶν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, μάλιστα ἢ ἐν Βουβάστῳ πόλιν δὲ ἐχέσθαι, ἐπὶ τῇ καὶ ἱερὸν ἐστὶ Βουβάστου

longeque maximam. ¹ Habere enim v-
 bique cum figuras insculptas, tum aliam
 infinitam ædificiorum speciem. Illud ve-
 ro maximum ab hoc rege fuisse factum,
 ut quum vehementer laboraretur ex æ-
 re alieno, legem hanc Ægyptiis pro-
 mulgauerit, ut ita demum quis pecu-
 niam mutuo acciperet, si cadauer patris
 pignori traderet. Hunc autem ad hanc
 legem adiecisse, ut penes creditorem es-
 set potestas omnis sepulcri debitoris,
 utque hæc irrogaretur multa pignus
 deponenti: cui, si dissolvere æs alien-
 um recusaret, fas non esset sepeliri aut
 in paterno aut ullo in alio sepulcro: ac
 ne alium quidem ex seipso progenito-
 rum sepulturæ mandare. Hunc præter-
 ea regem superiores antecellendi cupi-
 dum, reliquisse memoriam sui pyrami-
 dem lateritiam, incisus lapidi litteris in
 hæc verba, NE ME LAPIDEIS PY-
 RAMIDIBVS ² COMPARES, QUAE
 TANTVM ILLIS PRAECELLO
 QVANTVM IVPITER CETERIS
 DIIS. NAM FVNDVM LACVS CON-
 TO VERBERANTES, QVICQVID
 LVTI CONTO ADHAERESCEBAT,
 ID COLLIGENTES, ³ ME COMPO-
 SVERVNT, ET IN TALEM MEN-
 SVRAM REDEGERVNT. atque id
 demum operis hunc regem edidisse.
 ¶ Post hunc regnasse cæcum quendam cxxxvii
 ex vrbe Anysi, nomine ANYSIN: atque
 eo regnante, excutrisse in Ægyptū ma-
 gna cum manu Æthiopum SABA-
 CVM regem: & quum cæcus hic fuga se in pa-
 lustria proripuisset, illū regnasse in Æ-
 gypto quinquaginta annos: idque intra
 tempus ista edidisse: Quoties Ægyptio-
 rum quisquā aliquid deliquisset, nemi-
 nem voluisse morte afficere: sed pro sui
 quenque delicti magnitudine, damnare
 ad aggerendā certam mensuram aggerū
 intra urbem vnde quisq; ⁴ incolentium
 erat. Atq; ita vrbes sunt etiā sublimiores
 effectæ. nā primū humus aggesta fuerat
 ab iis qui sub rege Sesostris riuos effode-
 rant: iterū sub rege Æthiope valde sunt
 vrbes factæ excelsæ, cū ceteræ quæ in Æ-
 gypto sunt, tū vero (ut mihi videtur) Bu-
 bastis vrbs, vbi præcipue terra exagge-
 rata. In qua vrbe templum est Bubastis,

¹ Habere enim cum aliis porticus, figuræque bene sculptas, & alias infinitas ædificiorum species. tum vero ista longe plura. Hoc regnante quum non sine magna difficultate pecunias alii cum aliis communicarent, legem hanc Ægyptiis fuisse dicebant, ut ita demum etc. ² Vt distinguatur post hoc, ita sicut ut hac verba ad sequentia referri possint. q. d. Ista que sequuntur. quatenus sit cuncta, non tantummodo. ³ Videtur alius legisse quum q. d. etc. ⁴ Latet dixerunt, & me in talem formam rede-
 g. ⁴ No-

quæ nostra lingua dicitur Diana, omnium maxime memorabile. Quo et si alia sunt tum grandiora tum sumptuosiora, nullum tamen est aspectu iucundius. Id ita se habet: Cetera præter accessum insula est: cui⁹ ad ingressum vsq; duo è Nilo fluentia vicina currunt, nec confluunt, hinc atque illinc præterfluentia, centum vtrunque pedum latitudinis, arboribus inumbrata. Eius vestibulum decem passibus sublime est figuris senum cubitorum adornatum. Id templum in media vrbe situm, vndique circumeuntium oculis subiicitur. nam quum vrbs sit aggestu terræ sublimis, templum quemadmodum à principio conditum, nec loco motum, pro speculo est. illud² materia figuris exculpta ambit. Interius delubrum, ingenti procerissimarum arborum manu consistarum ludo ambiente, in quo delubro statua est. Longitudo templi quoquouersus vnus est stadii. Ab eius ingressu via per forum orientem versus, quæ fert ad Mercurii templum, tria circiter stadia longitudinis, & quatuor iugerum latitudinis, strata lapide est, vtrinque arboribus manu consistis in cælum euntibus. Atq; hunc quidè in modum templum habet. Vtrum se ita ad extremum liberatos Æthiophe referebant, quod ille per quietem oblata sibi visione, fugæ se mandauerit. Visus est sibi videre quendam astantem, qui suaderet ipsi vt cōgregatos cunctos Ægypti sacerdotes incideret medios. Hac eū visione conspecta dixisse, videri sibi deos demonstrare hanc occasionē, vt piaculo in sacra cōmisso, aliquid cladis aut à diis aut ab hominibus acciperet: se vero nequaquam ista facturum, sed abiturum: quoniam excessisset iam tempus quod ipsi à diis vaticinatum esset, quousque foret in Ægypto regnaturus. Etenim quum in Æthiopia ageres, oraculis quibus vtuntur Æthiopes, responderat deus, fore vt is in Ægypto quinquaginta regnaret annos. Id tempus quum excessisset, & viso insomni perturbatus esset Sabacus, ultro ex Ægypto concessit. Eo profecto ex Ægypto, rursus cæcum è palustribus egressum accepisse imperium: vbi quinquaginta annos habitasse insulam, cinere atque humo aggesta. Nam vt quicque Ægyptiorum iussus illuc ibat portans frumentum, ei mandabat vt clam Æthiophe ad se dono etiam cinerem ferret. Hanc insulam nemo ante Amyrtæum inuenire potuit, sed

ἄλγιστα πηγή τοιαύτην μέγιστον γὰρ καὶ ἄλλα, καὶ πολυδά-
 πνον ὡς τε ἔστι ἱερὰ. ἡ δὲ δὴ δὴ ἰδέσθαι ὁσὲν τούτου
 μέλλον. ἡ δὲ Βούβαστις, καὶ Ἐβλάδα γλαῖσαν ἔστι
 Ἀρπυμῆς. Τὸ δὲ ἱερὸν αὐτῷ ὡς ἔχει. πλὴν τῆς
 ἐσοδοῦ, ὅ ἄλλο ἡσὸς ἔστι. ἐκ γὰρ τῆς Νείλου διώρυ-
 χος ἐσέχουσι, καὶ συμμίσγουσιν ἀλλήλησι, ἀλλ' ἄρχει
 τῆς ἐσοδοῦ τῆς ἱερῆς ἐκαστέρῃ ἐσέχει. ἡ μὲν, τῇ περὶ ῥέε-
 σα, ἡ δὲ, τῇ δὲ ῥέεσσι ἐκαστέρῃ ἐκαστὸν ποδῶν, δὲ ἑν-
 ὄρει κατὰ σκιος. τὰ δὲ περὶ πύλας, ὅφρος μὲν δέκα
 ὀργυῖων ἔστι, τύποισι δὲ ἑξαπλήχεσι ἐσκαδάδαται ἀ-
 ξίοισι λόγῳ. ἐὼν δὲ ἐν μέσῃ τῇ πόλει τὸ ἱερὸν, κατὰ
 ῥέεσιν ποδῶν περὶ ἑνὸς. ἄτε γὰρ τῆς πόλεως μὲν
 ἐκ κεχωσμένης ὕψους, τῆς δὲ ἱερῆς ἐκ κεκλιμένης
 ὡς ἀρχὴν ἐποίησιν, ἐστὶ τὸ ἱερὸν ἔστι. περὶ δὲ αὐτῷ
 αἵμασι ἡ ἐγγλυμένη τύποισι. ἔστι δὲ ἑσώθεν ἄλσος
 δένδρεων μεγάλων πεφυτμένων περὶ ἑνὸς μέγαν,
 ἐν τῷ δὴ τῷ γαλαμα ἐνι. δὲ ῥέεσσι καὶ μήκος τῆς ἱερῆς,
 πόδων σαδὶς ἔστι καὶ μὲν δὴ πλὴν ἐσοδοῦ, ἐστὼ μὲν ἐ-
 ρὶ ὁδὸς λίθος ὅτι σαδίοις τρεῖς μάλιστα καὶ, ἀφ' ἧς
 ἀγρῆς φέρουσιν ἐς τὸ πᾶν ἡ δὲ δὲ ῥέεσσι, ὡς τεσσά-
 ρων πλέθρων. τῇ δὲ καὶ τῇ τῆς ὁδοῦ, δένδρεα ἑκατομῆ-
 κα πέφυκε. φέρει δὲ ἐς Ἐρμέω ἱερὸν. ὅ μὲν δὴ ἱερὸν
 τῆς ὕψους ἔχει. Τέλος δὲ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς Αἰθί-
 οπος ὡς ἐλθόντων ἡμέρας. ὅφιν ἐν τῷ ὕψει τοιούδε ἐ-
 δόντα αὐτῷ, οἴχεσθαι φέροιται. ἐδόκει οἱ αἰδρα ὅτι
 σάντα, συμβαλὼν τὴν ἱεράς τῆς ἐν Αἰγύπτῳ συλ-
 λέξαιτα πόδας, μέσσοις δὲ ῥέεσσι. ἰδοὺ δὲ τῇ ὅφιν
 τῷ τῆν λέγειν αὐτῷ, ὡς περὶ φασὶν οἱ δοκεῖ τῷ τῆν
 τῆς τῆς περὶ δεικνύει, ἵνα ἀσέβησας περὶ τὰ ἱερὰ,
 κακὴν περὶ τῆς τῆς ἡ περὶ δὲ ῥέεσσι λαβοῖ. ἔκ-
 ων περὶ τῆς τῆς. ἀλλὰ γὰρ οἱ δὲ ἐληλυθέναι ὅν
 χεῖνοι, ὅς οἱ κερεῖσθαι ἀρξάντα Αἰγύπτῳ ἐκ-
 χωρεῖν. ἐν γὰρ τῇ Αἰθιοπῇ ἐόντι αὐτῷ τὰ μαρτυρία,
 τοῖσι χεῖρονται Αἰθίοπες, αἰσλεῖ ὡς δέοι αὐτὸν Αἰγύ-
 πτω βασιλεύσας ἔπειτα περὶ τῆς. ὡς ὅ ὅς οἱ
 ὅτι δὲ ἡ, καὶ αὐτῷ ὅφιν τῆς ἐν τῇ ἐπετάρασσε, ἐ-
 κὼν ἀπαλλάσσει ἐκ τῆς Αἰγύπτῳ ὁ Σαβακὼς.
 Ὡς δὲ ἀρὰ οἴχεσθαι ὅν Αἰθιοπὰ δὲ Αἰγύπτῳ, αὐτῷ
 τῷ τυφλὸν ἀρχὴν ἐκ τῆς ἐλέων ἀπὸ κέρμενος. ἐνθα περ-
 τῆς τῆς ἔπειτα ἡσὸν χῶσας ἀποδῶτε καὶ γῆ, οἴκεε. ὅπως
 γὰρ οἱ φοῖβαν σῖτον ἀρξάντα Αἰγύπτῳ, ὡς ἐκαστοῖσι
 πορὸς τετάρχαι σιγῇ ἢ Αἰθιοπος ἐς τῷ δωρεῇν κελύ-
 φη σφέας καὶ ἀποδὸν χαρίζεσθαι. τῷ τῆν πλὴν ἡσὸν ὁσὲν
 περὶ τῆς ἐδωάθη Ἀμυρταίου δὲ δὲ ῥέεσσι. ἀλλὰ

exxxviii

exxxix

xl

1 Est autem Bubastis, ea quæ lingua Græca Artemis dicitur, id est, Diana. Sed hac urbs habetur in cod. Gr. post ista, Nullum tamen est aspectu iucundius. 2 Septem figuris exculptum 3 Latitudo autem & longitudo 4 Quatuor plethorum, id est, 400. pedum.

tudinem fuisse ortum. bis quidem illinc
 exortum vbi nunc occidit: bis autem
 unde nunc oritur, illic occidisse: nec ta-
 men sub hac aliquid in Ægypto esse
 immutatum, nec ea quæ ex terra, nec ea
 quæ flumine ipsis proueniunt, nec quæ
 ad morbos aut quæ ad mortes perti-
 nent.¹ Atque ante Hecataum sermo-
 num scriptorem, apud Thebas originē
 generis sui recensentem, ac progenito-
 res familiæ suæ repetentem ad sextū de-
 cimū deū, sacerdotes louis tale quid-
 dam fecerant: & mihi non recensenti
 originem familiæ meæ, introducto in
 quoddam grande cœnaculum, enume-
 rando demonstrabant tot è ligno colof-
 fos quot dixi. Ibi nanq; stabant pontifi-
 ces sub imagine vitæ qua quisque vixe-
 rat. enumerantes itaq; sacerdotes osten-
 debant mihi vnumquenque eorum ef-
 se filium proxime defuncti sacerdotis,
 imagines eorum singulas gradatim per-
 censendo, donec omnes exposuerant.
 Atque Hecatao originem suam recen-
 senti, & ad sextumdecimū deum refe-
 renti, occurrebant è diuerso progeniem
 recensentes, & in enumeratione nō ad-
 mittentes id quod ab illo diceretur, ho-
 minem progenerari è deo. Occurrebant
 autem in repetenda progenie hunc in
 modum, quod dicerent vnicuique co-
 lossorum fuisse Piromin ex Piromi ge-
 nitum, donec trecentos quadraginta
 quinque² commemorarent: Piromin
 assidue ex Piromi procreatum, non re-
 ferentes ad deum illos aut ad heroa. Est
 autem Piromis Græca lingua expositum
 καλὸς καὶ γαθὸς, id est, honestus & bonus.
 Eos itaque quorum mages erant, de-
 monstrabant tales omnes extitisse, sed
 multū à diis distantes. Priores tamen his
 viris fuisse deos in Ægypto principes,
 vna cum hominibus habitantes, & eo-
 rum semper vnum extitisse dominato-
 rem: & postremum illic regnasse Orum
 Osiris filium, quem Græci Apollinem
 nominant. Hunc, postquam extinxit
 Typhonem, regnasse in Ægypto postre-
 mum. Osiris autem Græca lingua est
 Dionysus, id est, Liber. Atqui apud
 Græcos nouissimi deorum esse censentur Hercules, Dionysus & Pan: at apud Ægyptios
 Pan vetustissimus est etiam ex octo diis, qui primi dicuntur: Hercules, ex iis qui secundi,

λιον ἀνατεῖλαι· ἐνθα τε νῦν καταδύεται, ἐνθα
 τεν δὲ ἐπὶ πρυτὶλαι· καὶ ἐνθεν νῦν ἀνέλλει, ἐνθα
 πα δὲ καταβύβει. καὶ οὐδὲν τῷ κατ' Αἴγυπτον
 ὑπὸ ταῦτα ἐτερογενεῖαι, οὔτε τὰ ἐκ τῆς γῆς, ὅ-
 τε τὰ ἐκ τῆς ποταμοῦ σφίγνόμενα, οὔτε τὰ ἀμφὶ
 νοῦσιν, οὔτε τὰ κατὰ τοὺς θανάτους. Πρῶτον δ'
 ἑκατάμω τῷ λογιστῷ ἐν Θήβῃσι γνηστολόγησαν
 ἐκ τῶν, καὶ ἀναδρήσαντι τε πλὴν πατρὶος ἐκκα-
 δέχοντο θεόν, ἐποίησαν οἱ ἱερεῖς τῷ Διὶ, οἷόν τι καὶ ἐ-
 μοί· συγγνηστολόγησαν ἡμεῶν. ἐπαγαγόντες δ' ἡ γνη-
 ἐς δὲ μέγαν ἔσω ἐὸν μέγα, ἐξηλείμενον δεικνύ-
 τες χλασσοὺς ξυλίνοις πυγύποις ὅσοις ἔειπον. Ὁρ-
 χιστὸς γὰρ ἕκαστος αὐτοῖσι ἰσχυρὸν τῆς ἐκ τῆς ζώ-
 ης εἶχονα ἐκ τῶν. Ὁριθμούντες ὦν καὶ δεικνύοντες οἱ
 ἱερεῖς ἐμοί, ἀπεδείκνυσαν παῖδα πατρὸς ἕκαστον
 ἐκ τῶν ἐόντων, ἐκ τῶν ἀγγίστα σποδαίνοντος τῆς εἰχ-
 νος, διεξιόντες ἀπὸ πατέρων, ὥς οὐκ ἀπέδεξαν ἀπα-
 σας αὐτάς. ἑκατάμω δὲ γνηστολόγησαν ἐκ τῶν, καὶ
 ἀναδρήσαντι ἐς ἐκκαδέχοντο θεόν, ἀπεγνηστολόγη-
 σαν ὅτι τῇ ὁριθμώσει, οὐ δεικνύοντες ὡς αὐτοῖς, ἀ-
 πό θεοῦ γινώσκοντες ἀνθρώπων. ἀπεγνηστολόγησαν
 δὲ ὡς, φάμενοι ἕκαστον τῶν χλασσοῦν Πιρώμιν
 ἐκ Πιρώμιος γενέσθαι. ἐς δὲ πέντε καὶ τεσσα-
 ράκοντα καὶ πενήκοντα ἀπέδδξαν χλασσοὺς, Πί-
 ρωμιν ἐπωνομαζόμενον καὶ οὔτε ἐς θεόν, οὔτε ἐς ἥ-
 ρωα ἀνέδρουν αὐτοῖς. Πιρώμις δὲ ὅστις κατ' Ἑλ-
 λάδα γινώσκοντες, καλὸς καὶ γαθός. Ἡ δὲ ὦν τῶν
 αἱ εἰχνοὶ ἦσαν, πεινυτοῖς ἀπεδείκνυσαν σφραγισμέν-
 τας εἰσάγειν, θεῶν δὲ πολλὸν ἀπαλλαγόμενοι. Ὁ δὲ
 πρῶτον τῶν ἀνθρώπων τούτων, θεοὺς εἶναι τοὺς ἐν Αἴ-
 γυπτῷ ἀρχοῦσας, οὐκ εἰσάγειν αἶμα τοῖσι ἀνθρώποι-
 σιν καὶ τούτων αἰεὶ εἶναι ὅτι κρατερόντα εἶναι. ὅσα δὲ ὅτι
 τον δὲ αὐτῆς βασιλεύσαντι ὧν ὅτι Ὀσίριος πατὴρ
 ἦν, ὅτι Ἀπόλλωνα Ἑλλήες ὀνομάζουσι· τῶτον
 καταπαύσαντα Τυφῶνα, βασιλεύσαντι ὧν ὅτι Αἴ-
 γυπτίου. Ὅσοις δὲ ὅτι Διόνυσος κατ' Ἑλλάδα
 γινώσκοντες. Ἐν Ἑλλήσι μὲν νυνεώτατοι τῶν θεῶν
 νομίζονται εἶναι Ἡρακλῆς τε καὶ Διόνυσος καὶ Πάν. παρ'
 Αἰγυπτίοισι δὲ Πάν μὲν ἀρχαιότατος, καὶ τὸ ἐκ τῶν παρ'
 τῶν λεγόμενων θεῶν εἶναι. Ἡρακλῆς δὲ, τὸ δεύτερον,

1 Iam prius autem Hecatao historiographo apud Thebas originem generis sui recensenti, ac progen. fam. suæ ad sextumde-
 cimū usque deum repetenti, sacerdotes louis tale quiddam fec. quod mihi recens. originem fam. meæ. Introducto in q. gr. cœna-
 cū. demonstr. tot è ligno colossos quot dixi. Illic enim singuli pontifices adhuc viui imaginem suam collocant. Enumer. itaque etc.
 Legitur autem ὅτι ita, ἐκ τῶν οὐ γνηστολόγησαν. quam lectionem hic sequitur. 2 Commemorarent Piromidas cognominatos, neq; ta-
 men refer. Legendo πῖρμιος ἐπωνομαζόμενος. 3 Minime cum hominibus versantes,

τῶν δὲ δώδεκα λεγόμενων· Διόνυσος δὲ, τῶν πέν-
 των, οἱ δὲ τῶν δώδεκα θῶν ἐγγόιοι. Ἡρακλεῖ
 μὲν δὴ ὅσα αὐτοῖς Αἰγύπτιοι φασὶ εἶναι ἔπειτα ἐς Α'-
 μασιν βασιλέα, δεδήλωται μοι παλαιότερον. Παιὶ δὲ
 εἴ τι πύτων πλέον λέγεται εἶναι, Διόνυσος δὲ ἐλάχι-
 στα τούτων· καὶ πύτω πεντακισχίλια καὶ μυρία
 λογίζονται εἶναι ἐς Α' μασιν βασιλέα. καὶ ταῦτα Αἰ-
 γύπτιοι ἀτρεκέως φασὶ ὁπίσασθαι, αἰεὶ τε λογιζο-
 μένοι, καὶ αἰεὶ ἀπογραφόμενοι τὰ ἔπαια. Διόνυσος
 μὲν νῦν τῶν δὲ Σεμέλης τῆς Κάδμου λεγόμενῃ
 γένεσθαι, κατὰ ἑξαχίλια ἔπαια καὶ χίλια, μάλι-
 στα ὅτι ἐς ἐμέ. Ἡρακλεῖ δὲ τῶν Ἀλκμειῶν, κατὰ
 εἰναχίλια. Παιὶ δὲ τῶν Πηνελόπιδος (ὅτι ταύ-
 τῃς γὰρ καὶ Ἑρμῆος λέγεται γένεσθαι ὑπὸ Ἑλλη-
 νων ὁ Παιὶ) ἐλάττω ἔπαια ὅτι τῶν Τρωϊκῶν, κατὰ ὁ-
 κταχίλια μάλιστα, ἐς ἐμέ. Τούτων ὧν ἀμφοτέ-
 ρων παλαιότερον χρεώσθαι τοῖσι τίς πείσεται λεγόμενοι-
 σι μᾶλλον· ἐμοὶ δὲ ὧν ἡ παλαιότερον γνώμη ἀπο-
 δέδεται. εἰ μὲν γὰρ Φαίεσι τε ἐγγόντο, καὶ κατ-
 ἐγήρασαν καὶ οὗτοι ἐν τῇ Ἑλλάδι, κατὰ τὸν Ἡρα-
 κλέως ὁ δὲ Ἀμφιτρυῶν γένεσθαι, καὶ δὴ καὶ Δι-
 όνυσος ὁ δὲ Σεμέλης, καὶ Παιὶ ὁ δὲ Πηνελόπιδος γε-
 νόμενος, ἔφη αἱ πῆς καὶ πύτοις ἄλλοις γυμνοῖς ἀν-
 δρας εἶναι τὰ ἐκείνων οὐνόματα τῶν παλαιότερον
 τῶν θεῶν. νῦν δὲ Διόνυσόν τε λέγουσι οἱ Ἕλληνες
 ὡς αὐτὴν γένεσθαι, ἐς δὲ μηρὸν ἐνέβριάφατο Ζεὺς,
 καὶ ὤκειν ἐς Νύκταν πύτῃ ὑπὸ Ἀιγύπτου, εὐ-
 σσαι ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ. καὶ Παιὶ γὰρ πέρι οὗτος ἔχου-
 σι εἰπεῖν ὅκη ἐτράπετο γένεσθαι. δὴ γὰρ μοι ὧν
 γένεσθαι ὅτι ὕστερον ἐπύθοντο οἱ Ἕλληνες τούτων τὰ οὐ-
 νόματα ἢ τὰ τῶν ἄλλων θεῶν. ἀπὸ οὗ δὲ ἐπύθοντο
 χρεῖον, ἀπὸ τούτου γυναιχόλοισι αὐτῶν πύτῃ γένε-
 σθαι. ταῦτα μὲν νῦν αὐτοῖς Αἰγύπτιοι λέγουσι. Ὅ-
 σα δὲ οἱ τε ἄλλοι ἀνθρώποι, καὶ Αἰγύπτιοι λέγου-
 σι, ὁμολογῶντες τοῖσι ἄλλοις κατὰ ταύτην πύτῃ
 χῶρην γένεσθαι, ταῦτ' ἡδὲ φασὶ παλαιότερον
 δὲ πύτῃ καὶ τῆς ἐμῆς ὀφίως. Ἐλθερωθέντες
 Αἰγύπτιοι μετὰ δὲ ἱέρειά τῃ Ἡφαιστοῦ βασιλεύ-
 σαι, (ὅθεν γὰρ χρεῖον οἱ οἱ τε ἦσαν αὐτῶν βα-
 σιλεὺς ἀφαιτᾶσθαι) ἐσῆσαντο δώδεκα βασι-
 λέας, ἐς δώδεκα μείσας δασαίμενοι Αἰγύπτιον πύ-
 σαν. οὗτοι ἔπι γαμίας ποιοσάμενοι, ἐβασίλευον, νό-
 μοισι τῶνδε χρεώμενοι, μήτε καταρῆεν ἄλλῃσι,
 μήτε πλέον τι διζῆσθαι ἔχειν ὅν ἕτερον τοῦ ἐτέ-
 ρου· εἶναι τε φίλους ἀμαλίστα. τῶν δὲ δὲ εἰς ἑκα-

numero duodecim : Dionysus, ex iis
 quiteriii vocantur, ab illis duodecim
 procreati. Ab Hercule autem quantum
 annorum ad Amasin regem esse ipsi
 Aegyptii aiunt, superius à me patefa-
 ctum est. A Pane vero plus annorum es-
 se dicitur: minimum inter hos, à Diony-
 so: quanquam ab hoc ad Amasin regem
 quindecim millia annorum supputan-
 tur. Et hæc Aegyptii pro compertis asse-
 uerant, seque icire assidue supputando,
 semperque annos describendo. A Dio-
 nyso quidem certe, qui ex Semele Ca-
 dmi genitus fertur, ad meam ætatem
 sunt anni ferme mille sexcenti: ab Her-
 cule vero Alcmenæ filio, ferme non-
 genti. A Pane autem Penelopes (ex
 hac enim & Mercurio Pan genitus di-
 citur à Græcis) minus annorum est
 quā à bello Troiano, octingenti fere ad
 me anni. Virum horum probabilius
 sibi videtur, eo quod utatur licet: mi-
 hi autem de his recepta opinio proba-
 tur. Nam si & isti in Græcia cum cele-
 bres fuissent tum senuissent, quemad-
 modum Hercules ex Amphitryone ge-
 nitus, Dionysus ex Semele, & Pan ex
 Penelope natus, dixisset aliquis & hos
 alios habere illorum deorum nomina
 qui prius geniti fuerant: nunc Græci
 aiunt Dionysum, statim editum, ab Ioue
 infutum in femore, portatumq; in Nyf-
 sam quæ est supra Aegyptum in Æthio-
 pia. De Pane ne habent quidem quod
 dicant, ubinam à partu sit educatus. ex
 quo fit mihi manifestum, Græcos audi-
 uisse posterius horum quàm aliorum
 deorum nomina: & ex eo tempore illo-
 rum progenies recensuisse quo primum
 de iis audierant. atque hæc quidem Aë-
 gyptii aiunt. ¶ QUAERITUR vero ceteri ho-
 mines cum Aegyptiis consentientes me-
 morant in hac regione fuisse gesta, hæc
 iam explicabo, 2 aliquid etiam his quæ
 ego vidi conferentibus. Post Vulcani
 sacerdotem regem suum Aegyptii liber-
 tatem adepti, duodecim sibi reges (nullo
 enim temporis momento poterant sine
 rege viuere) deligunt, in totidem partes
 omni Aegypto distincta. Isti iunctis inter
 se affinitatibus regnabant, pactioibus
 initis ne mutuo auferre imperiū cona-
 rentur, neve quis plus alio quippiam
 obtinere quæreret, sed ut essent inter
 se quam amicissimi. Atque ea de causa

1 A me vero quæ sit de illis sententia commemoratum est. Quod si & isti, videlicet Dionysus & Semele, & Pan ex Penelope genitus, in Græcia celebres fuissent ac consensissent, quemadmodum Hercules ex Amphitryone genitus, dicere etiam posset ali-
 quis & hos alios. 2 Quibus aliquid etiam adiucitur ex iis quæ ipse conscripsi. Post Vulc.

has pactiones arctas accuratasque inie-
runt, quod eis inter initia, simulatque
tyrannides inuaserunt, responsum fue-
rat, Qui in templo Vulcani ærea phiala
libasset, eum totius Ægypti regno poti-
turū. ¹ Vbi omnia sacra exequuti sunt,
placitum est eis aliquod relinquere sui
commune monumentum : ex eoque
placito fecerunt labyrinthum, paulo su-
pra stagnum Mœrios, maxime urbem
versus quæ dicitur crocodilorum: quem
ego aspexi fama maiorem. Si quis enim
ex Græcorum narratione muros & o-
peris speciem ² ratiocinetur, minus con-
cipiet quam pro labore & sumptu hu-
ius labyrinthi. Tamen si enim Ephesi
templum est memoratu dignum, & in
Samo, tamen pyramides erant narratio-
ne maiores, quarum singulæ multis ac
magnis operibus Græcis æquiparandæ
sunt. Sed eas quoque labyrinthus ante-
cellit. Etenim duodecim eius aulae sunt
recto opertæ, portis oppositis altrinse-
cus: sex ad aquilonem contiguæ, toridæ
ad austrum vergentes, eodem extrin-
secus muro præclusæ. Bifaria in eo sunt
domicilia, vna subterranea, altera supe-
riora ³ illis imposita, vtraque numero
tria millia, quingenta. Quorum ea qui-
dem quæ superiora sunt, ipsi vidimus,
& quæ aspeximus enarramus, subterra-
nea vero auditu didicimus. ⁴ Nam præ-
positi Ægyptiorum nolebant vlllo pacto
illa monstrari, quod dicerent illic sepul-
cra esse tum eorum regum qui edifican-
di labyrinthi fuere autores, tum sacro-
rum crocodilorum. Ita de inferioribus
ædificiis fando cognita referimus. Su-
periora ipsi aspeximus humanis operi-
bus maiora. nam egressus per tecta, &
⁵ regressus per aulas diuersissimi, infi-
nita me admiratione afficiebant. Ex
aula in conclauia transitur, ex conclau-
ibus in cubicula, è cubiculis in solaria
alia, è conclauibus in alias aulas. Horum
omnium lacunar, quemadmodum pa-
rietes, lapideum est, sculptilibus pas-
sim figuris ornatum. Singulæ aulae ma-
xima ex parte digesto lapide albo, co-
lumnarum ambitu redimitæ. Angulo
quo finitur labyrinthus, adhæret py-
ramis quadraginta passuū, in qua gran-
dia sunt insculpta animalia, ad quæ iter
sub terra fit. Et quū talis sit labyrinth⁹,
tamen stagnū Mœrios, ad q. labyrinth⁹
ædificatus est, plus præbet admirationis.

ποις νόμοις τούτοις ἐποιεῦτο, ἰσχυρῶς περικέκλιοντες·
ὁ κέχρητος ὀσφικαὶ δὲ χαλκῆς αὐτίκα ἐπισταλμένοι
ἐς τὰς τυραννίδας, ὅν χαλκῆς φιάλη ἀπέσπασεν αὐ-
τίων ἐν τῇ ἱερῇ τῇ Ἡφαίστου, τῶν ἀπάσης βασι-
λεύσιν Αἰγυπτίου. ἐς γὰρ δὴ τὰ πύργους ἰσχυρῶς πε-
ρίεργον. Καὶ δὴ σφί μνημόσυνα ἔδωκε λιπέσθαι
καὶ ἡ. δόξαν δὲ σφί, ἐποίησαντο λαβύρινθον, ὀλίγον
ὑπὲρ τῆς λίμνης τῆς Μοίριος, κατὰ κερκαδείων
καλεομένην πόλιν μάλιστα καὶ κείλην. ὅθεν γὰρ
ἡ δὴ ἰδὼν λόγρον μέζω. εἰ γὰρ τις τὰ δὲ Ἐλλήνων
τείχεα τε καὶ ἔργα, ἀπόδξιν συλλογίσαιτο, ἐλασ-
τος πόνου τε αὐτῶν δαπάνης φάσειν εἴοιεν τῶ λα-
βυρίνθου τούτου καὶ τοὶ ἀξιόλογος γε καὶ ὁ ἐν Ἐ-
φέσῳ ὅστις νῆος, καὶ ὁ ἐν Σάμῳ. ἦσαν μὲν νῦν καὶ αἱ
πυραμίδες λόγρον μέζω, καὶ πολλῶν ἐκάστη αὐ-
τίων Ἐλλήνων ἔργων καὶ μεγίστων ἀνέστη. ὁ δὲ
δὴ λαβύρινθος καὶ τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει·
τῶ γὰρ δωδεκά μὲν εἰσι αὐλαὶ κατὰ γένη, αἰτί-
συνται ἀλλήλοισι· ἐξ μὲν πρὸς βορέην, ἐξ ὅ πρὸς
νότον τετραμύδιαι συνεχέες. πῆχος δὲ ἔξωθεν ὁ
αὐτὸς σφείας περικέκλιται. οἰκήματα δὲ ἐν ἐστὶ διπλᾶ,
τὰ μὲν, ὑπὸ γαλα· τὰ δὲ, μετέωρα ὑπὸ ὀκείνη-
σι τετραχίλια, δὲ θμὸν πενταχίλιον καὶ χιλίον ἐ-
κάστη. τὰ μὲν νῦν μετέωρα τῶν οἰκημάτων αὐ-
τοῖ τε ὠρεοῦ μὲν διεξίοντες, καὶ αὐτοὶ θεοσάμμοι λέγ-
ονται· τὰ δὲ αὐτίων ὑπὸ γαλα λόγροισι ἐπωθαί-
μεθα. οἱ γὰρ ἐπετεώτες τῶν Αἰγυπτίων δεικνύ-
ναι αὐτὰ οὐδαμῶς ἠέλεον, φάμμοι δὲ καὶ αὐτοὶ
ἔτι τῶν τε ἀρχῶν ὅν λαβύρινθον τῶν οἰκοδομη-
σαμένων βασιλέων, καὶ τῶν ἱερῶν κερκαδείων. οὐ-
τω τῶν μὲν καὶ τῶν περὶ οἰκῆματι· ἀκτὴ πρὸς λαβόν-
τες λέγεται. τὰ ὅ αὐτῶν μέζονα αἱ δεσποτῶν ἔργων
αὐτοὶ ὠρεοῦ μὲν. αἱ τε γὰρ ἐξ ὁδοὶ ἀφ' ὅ τῶν γεγῶν, καὶ
οἱ ἐλιγμοὶ ἀφ' ὅ τῶν αὐλέων εἴοιτες ποικιλώτατοι,
θώμα μύριον παρέχοντο, ἐξ αὐλῆς τε ἐς τὰ οἰ-
κήματα διεξίοντο, καὶ ἐκ τῶν οἰκημάτων ἐς πασά-
δας ἐς γέρας τε ἄλλας ἐκ τῶν πασάδων, καὶ ἐς αὐ-
λας ἄλλας ἐκ τῶν οἰκημάτων. ὁρθὴ ὅ πύργων
τούτων λιθίνη, κατὰ τῶν οἰκῶν. οἱ ὅ πῆχοι, τύπων
ἐγγλυμμένων πλείοι· αὐλὴ ὅ ἐκάστη περὶ στυλός,
λίθος λακκῶ δὲ μυσσὶ μὲν παμάλιστα. τῶ γωνίης τε-
λατῶν τῶν λαβυρίθων ἐχεται πυραμὶς τεσσαρα-
κοντόγυς, ἐν τῇ ὥσα μέγλα ἐγγλυπται, ὁδὸς δὲ
ἐς αὐτὴν ὑπὸ γῆν πεποίητο. Τῶ γὰρ λαβυρίθων τῶν
εἰρησίων τοιούτων, θώμα ἐπὶ μέζονι παρέχεται ἡ Μοίριος κα-
λεομένη λίμνη, παρ' ἣν ὁ λαβύρινθος οὐκ οἰκοδομήτο·

¹ Nam in omnibus templis conuenire solebant. Visum autem est eis &c. ² Æstimet. Vel, colligat. ³ Illis aulis imposita
numero tria millia, singula vnde mille quingenta. ⁴ Nam qui ex Ægyptiis prefecti erant labyrintho. ⁵ Anfractus, vel, im-
plicata via, per aulas diuersissimæ infinitam admirationem afferebant, ex aula in conclauia transeuntibus, ex conclauibus in cubi-

τῆς δ' αἰμέτερον τῆς αἰόδου εἰς εἰς εἰς ἐξ ἀχέ-
 οἱ καὶ πεισχύλις, σχοίνων ἐξήκοντα ἑόντων, ἴσοι καὶ
 αὐτῆς Αἰγυπτίου δ' αἰόδου θάλασσαν. κέεται δὲ
 μακρὴ ἡ λίμνη πρὸς βορέην τε καὶ νότον, εὐστα βέ-
 ρος, τῇ βαθυπᾶτι αὐτῇ ἐωυτῆς, πεντηκοντόργμος. ὅ-
 πι δὲ χειροποίητος ἔστι καὶ ὀρυκτὴ, αὐτὴ δηλαδὴ. ἐν
 γὰρ μέσῃ τῇ λίμνῃ μάλιστά κη ἐστὶ δύο πυρα-
 μίδες, τὴν ὕδατος ὑψέχουσιν πεντήκοντα ὀργμὰς
 ἑκατέρῃ· καὶ ὁ κατ' ὕδατος οἰκὸς δόμηται ἔτερον το-
 σούτον· καὶ ἐπ' αὐμφοτέρῃσι ἔπεσι χυλασὺς λίθι-
 νος, κατὰ μέτρον ἐν θρόνῳ. οὕτω αἱ μὲν πυραμίδες
 εἰς ἑκατὸν ὀργμῶν, αἱ δὲ ἑκατὸν ὀργμὰς δίχα καὶ εἰς
 ἑκατὸν εἰς ἀπὸν εἰς ἀπὸν εἰς ἀπὸν εἰς ἀπὸν εἰς ἀπὸν
 μετρεομένης καὶ τετραπλήχεις, τῇ πεδῶν μὲν τε-
 τραπαλασίῳ ἑόντων, τῇ πηχέος, ἐξαπαλασίῳ.
 ὁ δὲ ὕδωρ ἐν τῇ λίμνῃ, αὐτὴ γινέσθαι μὲν οὐκ ἔστι· (ἀν-
 υδρὸς γὰρ δὴ δεινὰς ἐστὶ ταύτης) ἐκ τῆς Νείλου δὲ
 καὶ διὰ ὕδατος ἐστὶν αὐτῇ. καὶ ἐξ μὲν μὲν ὕδατος ἐστὶν ὅτι
 πλὴν λίμνης, ἐξ ὧν μὲν ὕδατος ἐστὶν ἐν Νείλῳ αὐτῆς. καὶ
 ἐπεὶ αὐτὴ ἐκρένεται ἐξ ὧν ἡδὲ, τότε τὸς ἐξ μὲν ὕδατος ἐστὶ
 βασιλῆος καπαβάλλει ἐπ' ἡμέρην ἑκατὴν πάλαι-
 τον δρυμῆος ἐκ τῆς ἰχθύων· ἐπεὶ αὐτὴ ἐστὶν ὁ ὕδωρ
 ἐς αὐτὴν, εἰς αὐτὴν μίνας. Ἐλεγον δὲ οἱ ἑπὶ χῶροι
 καὶ ὡς ἐς τὴν Σύρτιν πλὴν ἐν Λιβύῃ ἐκ διδοῖ ἡ λίμνη
 αὐτὴ ὑπὸ γλῶσσοι, τετραμυδὴν δὲ πρὸς ἑατέρην ἐς
 πλὴν μεσόγαιας πρὸς δὲ ὅρος δὲ ὑπὸ Μέρμιοις.
 ἐπεὶ τε δὲ τὸ ὀρύγματος τέτοιον οὐκ ὦρεον δὲ χουῶν
 οὐδαμῶς ἑόντα, ὅτι μελὲς γὰρ δὴ μοι μὲν, ἡ ἐμὴν
 τὴν ἀνχίσα οἰκέοντες τῆς λίμνης ὅκον εἶναι ὅκον οὐ
 ἐξορυχθεῖς· οἱ δὲ ἐφρασαν μοι ἵνα ὀξεφορήσῃ. καὶ
 ἀπετίνας ἐπειθὺν ἡδὲ γὰρ λόγῳ καὶ ἐν Νίνῳ τῇ
 Ἀσσυρίῳ πόλιν ἡρόδοτον ἔτερον πεισχύοντο. τὰ γὰρ
 Σαρδαναπάλου τῆς Νίνου βασιλῆος χεῖματα ἐ-
 ὄντα μέγαρα, καὶ φυλασσόμενα ἐν θησαυροῖσι κα-
 ταχίοις, ἐπειθὺν κλωπες ἐκφορήσιν. ἐκ δὲ
 αὐτῶν σφετέρων οἰκῶν δρυμῆος οἱ κλωπες, ὑ-
 πὸ γλῶσσοι σαθροὶ μὲν, ἐς τὰ βασιλῆα οἰκία ὠρυ-
 σον. ὅν δὲ χουῶν δὲ ἐκ φερέμενον ἐκ τῆς ὀρύγμα-
 τος, ὅκον γινέτο νῦν, ἐς δὲ Τίγριν ποταμὸν, πα-
 ρέρροντα πλὴν Νίνου, ὀξεφόρον· ἐς δὲ κατέρχεται
 εἰς τὸν ὅτι, πεισχύοντο. πεισχύοντο ἔτερον ἡκούσα καὶ
 ὁ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ λίμνης ὀρύγμα γινέσθαι· πλὴν
 οὐκ ὅς ἀλλὰ μετ' ἡμέρην ποιεῖ μὲν. ὅρι-
 σοντες γὰρ δὲ χουῶν τοῖς Αἰγυπτίοις, ἐς δὲ Νεί-
 λον φορέειν· ὁ δὲ, ὑπολαμβόμενος, ἐμελλε δρυμῆος.

Cuius in circuitu mensura trium milli-
 um & sexcentorum stadiorum est, schoe-
 norum sexaginta, quanta videlicet ipsi-
 us Aegypti ad mare mensura est. Iacet
 autem stagnum longo situ aquilonem
 versus austrumque: altitudine, ubi eius
 profundissimum est, quinquaginta pas-
 sium. Quod autem manu facta sit ac de-
 pressa, indicat, quod in eius ferme me-
 dio stant duae pyramides, quinquaginta
 passus ab aqua extantes, altero tanto
 aedificii aquis recto. Super quarum v-
 traque lapideus est colossus in folio se-
 dens: ita pyramides sunt centum passu-
 um. Centum autem¹ iusti passus sunt
 stadium vnum² sex iugerum. Passus,
 inquam, mensurae sex pedum, siue qua-
 tuor cubitorum: pedes autem, quatuor
 palmorum: cubiti vero, sex palmorum.
 Aqua stagni nativa non est, utpote so-
 lo illo admodum arido, sed è Nilo de-
 riuata, sex mensibus in stagnum fluens,
 totidem retro in Nilum refluens. Illis-
 que sex mensibus quibus effluit,³ au-
 gens regium fiscum talentis argenti sin-
 gulis, in singulos dies, prouentu piscium,
 quum influit, viginti minis. Hoc sta-
 gnum dicebant etiam indigenae euade-
 re in Syrtin Africae, perforato sub
 terram meatu in mediterranea⁴ Hesper-
 iam versus, secundum montem Mem-
 phi imminentem. Verum quum humum
 è lacu egestam nusquam viderem (hoc
 enim mihi indagare curae erat) percon-
 tabar proximos accolarum vbinam es-
 set humus illinc defossa.⁵ Illi dicere
 fuisse deportatam, facile id mihi persua-
 dentes: quippe qui simile quiddam fa-
 ctum esse apud Ninum urbem Assyrio-
 rum auditu cognoueram. Siquidem
 fures quidam magnam vim pecuniae
 Sardanapali, qui Nini rex erat, in the-
 sauris subterraneis abstrusam, compila-
 re quum constituisent, à suis domibus
 fodere exorsi sunt, dimensi viam sub ter-
 ra ad regias aedes, eamque humum è cu-
 nicultis effossam, ubi nox aderat, in flu-
 men Tigrim (qui Ninum praeterfluit)
 exportabant, donec id quod optabant
 perfecere. Eodem modo audiui in
 Aegypto hanc alteram fuisse factam
 lacunam, praeterquam quod non noctu
 haec, sed interdiu est facta. Aegyptios e-
 nim humum quam effodiebant, in Nilum
 extulisse, quam ille acceptam dissiparet.

¹ Videtur respondere hac Graeca phrasis Gallica. ² Sex plethrorum. Id est, centum pedum. ³ In regium fiscum talenta argenti singula singulis diebus ex prouentu piscium persoluit quum influit, viginti minas. ⁴ Occidentem versus. ⁵ At illi quo-
 nam esset deportata, mihi exposuerunt.

CL I

Et hic quidem lacus ita fertur fuisse depressus. Duodecim autem reges quum iuste degerent, ac statim tempore in templo Vulcani sacrificassent, & ultimo die festo libaturi essent, porrexit eis pontifex aureas phialas, quibus libare consueverant, aberrans numero, duodecim videlicet viris undecim phialas. Ibi Psammithichus, qui postremus eorum stabat, quum non haberet phialam, detractam sibi æream galeam tenuit, libavitque. Ferebant autem & ceteri omnes reges, & tunc quoque gestabant galeas. Nec tum quidem dolo malo Psammithichus galeam tenuit. Ceteri tamen id consulto factum esse à Psammithicho existimantes, & in memoriam redeuntes, oraculum ipsis esse redditum, qui ærea in phiala libasset, cum solum regem Ægypti futurum, non censuerunt quidem æquum esse Psammithichum morte mulctari, postquam rimando compererunt non id illum fecisse industria: sed maxima potentiae suae parte exutum in palustria relegandum, ne illinc egressus, ceteræ Ægypto se immisceret. Hunc Psammithichum, quum Sabacum Æthiopem, qui patrem eius Necon interemerat, fugisset in Syriam, postquam Æthiops ex insomnii visione abiit, reduxerunt ii Ægyptii qui sunt à tribu Saitana. Deinde quum regnaret una cum undecim regibus, contigit ei ut fugeret iterum propter illam galeam in paludes. Igitur intelligens quam ignominiose tractatus ab illis esset, statuit ultimum iræ qui ipsum persecuti essent. Itaque ex oraculo Latonæ, quod in vrbe Buti apud Ægyptios veracissimum est, ad quod ipse miserat, redditum est responsum, affuturam ultionem ei à mari viris æreis existentibus. Quod responsum ei magnam incredulitatem offudit, viros æreos ipsi in auxilium venturos. Non longo tempore interiecto, Iones quosdam & Carres prædandi gratia nauigantes, necessitas compulit applicare ad Ægyptum. Hi quum in terram exissent ære armati, Ægyptiorum quidam nuncium fert Psammithicho ad paludes: & quia nunquam viderat aliquos ære armatos, ait, egressos à mari æreos viros campestris populari. Ille agnoscens oraculum esse perfectum, amicitiam cum Ionibus

CL II

ἡ μὲν νῦν λίμνη αὕτη οὕτω λέγεται ὀρυχθῆναι.
 Τῶν δὲ δώδεκα βασιλέων δικαιοσύνην ἡρώμε-
 νων, ἀλλὰ χεῖρον ὡς ἔθυσαν ἐν ταῖς ῥῶ τῷ Ἡφαιστῷ,
 τῇ ὑσάτῃ τῆς ὁρτῆς μελλόντων καταπαύσειν, ὁ δὲ
 χιρὸς ἐξέτεικέ σφι φιάλας χρυσῆς, τῇ σιγῇ ἐ-
 θυσαν ἀπειδεῖν (ἀμαρτῶν τῷ δὲ θυμῷ) ἐνδεκά, δυνά-
 δεκά εὐοῦσι. ἐνθαῦτα ὡς ἐκ εἰς φιάλῃ οὐ ἔχα-
 πος ἐστὼς αὐτῶν Ὑαμμίτιχος, πᾶσι δὲ ἰδὼς τὴν
 κινῆν εὐοῦσαν χαλκῆν, ὥς ἔχε τε καὶ ἔπειθε. κυ-
 10 νῆας γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι πρῶτες ἐφόρεον τε βασιλῆες, καὶ ἄλλοι
 ἐτύγχανον τότε ἔχοντες. Ὑαμμίτιχος δὲ νῦν ἄρ' ἔμεινον
 ὁδῶν δολερῶ ἰοῦ χρεώμενος, ὥς ἔχε τὴν κινῆ-
 ν. οἱ δὲ, ἐν φρενὶ λαβόντες τὸ, τε ποιήσαντες ἐκ Ὑαμ-
 μίτιχου, καὶ ὁ χρηστήριον, ὅτι ἐκέχρησ' ὁ σφι, δὲ
 χαλκῇ ἀπέσταντα αὐτῷ φιάλῃ, τῷ τὸν βασιλῆα ἐ-
 σταδαί μου ἰόν Αἰγύπτου· ἀσπληθέστες τῷ χρη-
 σμοῦ, κατεῖναι μὲν ἐκ ἐδιδόσαν Ὑαμμίτιχον, ὡς
 ἀνδρείον βασιλῆον ἐξ ὁδοῦ πρὸς πατρίδα
 αὐτὸν ποιήσαντα· ἐς δὲ τὰ ἔλεα ἐδιδόσ' σφι διώξας,
 20 φιλοῦσας τὰ πλείστα τῆς διωμέως· ἐκ δὲ τῷ
 ἐλέων ὁρμώμενον μὴ ἐπιμίσγεσθαι τῇ ἄλλῃ Αἰ-
 γύπτῳ. Τὸν δὲ Ὑαμμίτιχον τῶτον πρῶτον
 φάροντα δὲ Αἰθίοπα Σαβακῶν, ὅς οἱ δὲ πατέρ' αὐ-
 30 Νεκῶν ἀπέκτεινε, τῶτον φάροντα τότε ἐς Συρί-
 ν, ὡς ἀπαλλάχθαι ἐκ τῆς ὀφείας τῷ ὀνείρου ὁ Αἰ-
 θίοψ, κατήγαγον Αἰγυπτίων οὗτοι οἱ ἐκ νόμου τῷ
 Σαίτω εἰσι. μὲν δὲ, βασιλεύοντα ποδύτερον πρὸς
 τῷ ἐνδεκά βασιλέων, καταλαμβαίνει μιν ἀπὸ τῆν
 κινῆν· φάροντα ἐς τὰ ἔλεα. ἐπιτάμενος ὡς ὡς φάρον
 30 πρὸς εὐβελισμὸς εἶη πρὸς αὐτῷ, ἐπεινόςε τίσασθαι
 τοὺς διαζαίτας. πέμψαντι δὲ οἱ ἐς Βουτουῖ πόλιν
 ἐς δὲ χρηστήριον τῆς Λητῆς, ἐνθα δὲ Αἰγυπτίοισι
 ὅτι μαρτυροῦν ἀφ' αὐτῶν, ἦλθε χρησμός, ὡς τίς
 ἦξει ἀπὸ θαλάσσης χαλκῶν ἀνδρῶν ἐπιφαιέντων.
 καὶ ταῖς μὲν δὲ ἀπὸ τῆς μεγάλης ὥστε ἐκέρχυντο, χαλ-
 κέους οἱ ἀνδρες ἦξιν ἐπικεύροι· χεῖρον δὲ οὐ πολ-
 λὸν διελθόντος, ἀναγκάην κατέλαβεν Ἰωνά τε καὶ
 40 Καρὰς ἀνδρας, καὶ λήϊν ἐκ πλώσας, ἀπενέχθη-
 ναι ἐς Αἰγύπτου ἐκβαίτας· ἐς γὰρ καὶ ὁ πλοῦς
 χαλκῶ, ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίων ἐς τὰ ἔλεα ἀπὸ
 μὲν δὲ Ὑαμμίτιχου, (ὡς ἐκ ἰδὼν πρῶτον χαλκῶ
 ἀνδρας ὁπλισθέντας) ὡς χαλκεοὶ ἀνδρες ἀπὸ τῆς
 ἀπὸ θαλάσσης λεηλατῶσι δὲ πεδίον. ὁ δὲ, μα-
 θὼν δὲ χρηστήριον ἐπὶ τελευτῶν, φίλα τε τοῖσι Ἰωνσι

1 At illi mente comprehenso facto Psammithichi, atque oraculo ipsis reddito. Vel, Quum Psammithichi factum ἔσ' sibi redditum oraculum apud se considerassent. 2 Quaestione habita comper. 3 Quum Sab. Æth. antea fugiens, qui patr. eius N. interemerat, in Syriam venisset, postq. Sed vulgatam lect. iuxta sequendo, interpretandum esset, qui patrem eius volens interemerat. id est, non per imprudentiam. 4 E præfectura 5 Repente apparentibus. Vel, In conspectum venientibus.

καὶ Καροὶ πειέεται καὶ σφείας, μεγάλα ὑποσχιδί-
 μος, πείθει μετ' ἐαυτῷ ἡμέδα. ὥς ὅς περ σέ, οὐ-
 τω ἄμα τοῖσι μετ' ἐαυτῷ βουλομένοισι Αἰγυπίοι-
 σι, καὶ τοῖσι ὅπτιοις, κατὰ τὰς βασιλείας.
 Κρατήσας ὅ Αἰγυπίου πάσης ὁ Ψαμμίτιχος, ἐ-
 ποίησε τῷ Ἡφαίστῳ πρεσβύλαια ἐν Μέρμφι, πρὸς
 τὸς ἵκοντο αἰετοὶ τετραμύρια· αὐλῶν τε τῶν Ἀ-
 πι, ἐν τῇ βέφεται ἐπεὶ φαῖν ὁ Ἀπὶς, οἰκδομήσε,
 ἐν δὲ τὸν τῷ πρεσβυλαίων, πᾶσαν τε πείσσει ἐ-
 ὄσαι, καὶ τύπων πλείων. αἱ τὶ καὶ οὖν, ὑπερᾶσι χυ-
 λασσὶ δὲ ὡς πῆχες τῇ αὐλῇ. ὅς ὁ Ἀπὶς καὶ τῶν
 Ἑλλήνων γλῶσσαι ἐστὶ Ἑπαφος. Τοῖσι δὲ Ἰ-
 ωσι καὶ τοῖσι Κερδοῖσι συγκατεργάζεσθαι αὐτῷ,
 ὁ Ψαμμίτιχος δίδωσι χώρου ἐνοικῆσαι ἀνέκας ἀλ-
 λήλων, τῷ Νείλῳ δὲ μέσον ἔχοντας τοῖσι οὐνόματι
 ἐπέθη Στρατόπεδα. τέτοις τε δὴ σφι τὰς χώρας δι-
 δωσι, καὶ τὰλλα τὰ ὑπέχετο πόλιν ἀπέδωκε. καὶ δὴ καὶ
 παῖδας παρέβαλε αὐτοῖσι Αἰγυπίους, τῷ Ἑλλάδῃ
 γλῶσσαι ἐκ δὲ δασκαῶ. ἀπὸ ὅ τῶν ἐκ μαθητῶν
 τῷ Ἑλλάδῃ γλῶσσαι, οἱ νῦν ἐρμυνέες ἐν Αἰγύπτῳ
 γιγνῆσιν οἱ ὅ Ἰωῆς τε καὶ οἱ Κερδοὶς τέτοις τὰς χώ-
 ρας οἰκοῦντες χεῖρον ὅτι πολλόν· εἰσὶ ὅ οἱ καὶ
 πρὸς ὁλίγον θαλάσσης ἐνερθε Βαβυλῶν πόλεος, ἐ-
 πὶ τῷ Γηλοσίῳ καλεομένῳ στόματι τῷ Νείλου·
 τέτοις μὲν δὴ χεῖρον ὑπερὶ βασιλεύς Ἀμασις
 ὄξαια ἤσας, ἐν δὲ τὴν κατόικησε ἐς Μέρμφιν, φυ-
 λακῶν ἐαυτῷ τοῖς ποιδύμους πρὸς Αἰγυπίων. τέ-
 των ὅ οἱ κἀνέτων ἐν Αἰγύπτῳ, οἱ Ἕλληνες ἔτι ὅτι
 μισθόμοροι τέτοις, τὰ πρὸς Αἰγυπίων γινόμενα, ἀ-
 πὸ Ψαμμίτιχος βασιλῆος δέξασθαι, πόλιν καὶ τὰ
 ὑπερὶ ὅτι σάματα ἀτρεκέως. πρὸς τοῖς γὰρ ὅ οἱ ἐν
 Αἰγύπτῳ ἀλλόγλωσσοι καὶ πικρῶς. ὅς ὡν δὲ
 ἀνέστησαν χώρων, ἐν τέτοις δὴ οἱ τε ὅλοι τῷ ἱε-
 ῶν καὶ τὰ ἐρείπια τῶν οἰκημάτων ὁ μέγας ἐμδὴ ἦ-
 σαν. Ψαμμίτιχος μὲν ἰω ἔτι ἔχε Αἰγυπίων.
 Τὸ ὅ χεῖρον ἐστὶ ἐν Αἰγύπτῳ πολλὰ ἐπεμνήσθη
 ἥδη καὶ δὴ λόγον πρὸς αὐτὸν ὡς ἀξίον εἶναι ποιεῖσθαι.
 ὁ γὰρ χεῖρον ἐστὶ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ, ἐστὶ μὲν Λη-
 τῆς ἱερὸν, ἐν πόλιν ὅ μεγάλη ἰδρυμένη, καὶ ὁ Σεβεν-
 νυτικὸν καλεομένην στόμα τῷ Νείλου, αἰαπλέοντι
 ἀπὸ θαλάσσης αἰα. οὐνόματι ὅ τῇ πόλιν τῷ τῇ, ὅ καὶ
 ὁ χεῖρον ἐστὶ, Βουτῶν, ὡς καὶ πρὸς τὸν οὐνόμα-
 ται μοι. ἱερὸν δὲ ἐστὶ ἐν τῇ Βουτῇ τῷ τῇ Ἀπόλλωνος
 καὶ Ἀρτέμιδος. καὶ ὅ γὰρ νηὸς τῆς Λητῆς, ἐν τῇ δὴ ὁ
 χεῖρον ἐστὶ, αὐτὸς τε τῷ χαλκῷ ἐὼν μέγας, καὶ τὰ
 πρὸς πύλαια ἔχει ἐς ὕψος δέκα ὀργάνων. ὁ δὲ μοι
 τῷ πατρὶ ὡς ὁ θῶμα μέγας παρὰ χόλον,

& Caribus facit: eosque magnis polli-
 citationibus hortatur ad secum manen-
 dum. Vbi persuasit, ita demum una
 cum iis Aegyptiis qui secum sentiebant,
 cumque auxiliariis, reges sustulit. O-
 mni potitus Aegypto, fecit in Mem-
 phi tum Vulcano vestibula ad ventum
 austrum vergentia, tum eregione vesti-
 bulorum aulam Api, (in qua Apis edu-
 catur, quū apparuerit) vndiq; columnis
 cinctam, ac figuris refertam: in qua aula
 stant loco columnarum colossi duode-
 nūm cubitorū: Apis autē Græca lingua E-
 paphus est. His Ionib⁹ Caribusq; qui-
 bus fuerat vsus adiutoribus, Psammiti-
 chus dedit ad habitandum posita altrin-
 secus prædia, Nilo medio dirempta, qui-
 bus nomen impositum est Castra. Et
 cum hæc eis loca dedit, tum vero cete-
 ra quæ fuerat pollicitus repræsentavit.
 Pueros quinetiam Aegyptios commisit
 lingua Græca imbuendos, à quibus lin-
 guam Græcam edoctis oriundi qui
 nunc in Aegypto interpretes sunt. In-
 coluerunt autem Iones & Cares diu
 hæc loca¹ contra mare, aliquantulum
 supra urbem Bubastin, ad ostium Nili
 quod dicitur Pelusiæcum sita. Vnde
 postea Amasis rex Memphin eos trans-
 tulit, in sui tutelam aduersus Aegyptios.
 Post sedes ab istis in Aegypto colloca-
 tas, Græci cum illis ita commercium
 habuerunt, & nos res in Aegypto ge-
 stas, à Psammiticho rege exorſi, & quæ
 deinceps extiterunt, omnia sine ambi-
 guitate nota habemus. Hi enim pri-
 mi Aegyptum, qui diuersæ linguæ es-
 sent, incoluerunt. Atque vnde demi-
 gratunt illuc,² & vestigia naualium,
 & domorum rudera, ad meam vsque æ-
 tatem ostendebantur. Atque hunc qui-
 dem in modum Psammitichus Aegyp-
 to potitus est. ¶ De oraculo autem
 quod est in Aegypto, cum feci multa
 verba, tum faciam, utpote de re memo-
 ratu digna. Est enim oraculum hoc in
 Aegypto, sacrum Latonæ, positum in
 magna vrbe cui nomen est (ut superius
 à me dictum est) Buto, contra ostium
 Nili quod Sebennyticum appellatur,
 à superiori parte maris flumen subeun-
 tibus. In hac vrbe templa sunt Apol-
 linis Dianæque. Et illud Latonæ in quo
 redduntur oracula, grande est, & por-
 ticum habens decem passibus subli-
 mem. Vbi quid mihi ex iis quæ in a-
 perto erant, maximo miraculo fuerit,

CLIII

CLIV

CLV

¹ Proprietas ad mare, infra urbem Bub. ² Et canales quibus deducebantur naues,

referam:

referam: Est in hoc fano Latonæ, delubrum ex vno factum lapide, cuius parietes æquali celsitudine ad longitudinem quadragenūm cubitorum: cuius lacunari pro tecto impositus est alius lapis quatuor cubitorum per oras crassitudinis. Itaque eorum quæ circa templum hoc sunt in propatulo positorum, admirabilissimum apud me fuit id delubrum. Secundo loco insula quæ vocatur Chemmis, in lacu profundo ac spatioſo ſita propter templum quod Buti est: quæ insula ab Ægyptiis fertur innare. Ego tamen eam neque innantem vidi, neque se mouentem: & hoc audire admiratus sum, si verum est insulam natare posse. In hac igitur templum Apollinis magnum est, & aræ trifarie extructæ, & palmæ frequentes enatæ: aliæque partim fructiferæ, partim steriles arbores. Cur autem ea innatans sit, hanc Ægyptii rationem reddunt: quod Latona (quæ ex octo numinibus quæ prima extiterunt, vnum est) quum in vrbe Buti, vbi hoc eius oraculum est, habitaret: Apollinem ab Iside sibi commendatum, occultauit in hac insula nondum innatante, at sospitem reddidit: quo tempore Typhon omnia indagans vt Osiris filium inueniret, aduenisset. Nam Apollinem & Dianam aiunt Dionysi & Isidis filios esse: Latonam vero, nutricem horum ac liberatricem. Ex Apollo quidem Ægyptiæ Orus dicitur: Ceres autem Isis, Diana vero Bubastis. Atque hinc solum non aliunde Æschylus Euphorionis filius, rapuit quod dicam: vt solus omnium qui poetæ dicuntur, fecerit Dianam Cereris filiam, ideoque insulam redditam esse natantem. Hæc illi sic aiunt. Psammitichus vero in Ægypto quatuor & quinquaginta regnavit annos: per quorum undetriginta magnam Syriæ urbem obsidens oppugnauit, donec expugnauit. Hæc est Azotos, quæ diutissimam inter omnes vrbes (duntaxat quas nouimus) sustinuit obsidionem. ¶ Psammitichi filius qui regnum Ægypti suscepit, extitit N E C Y S, qui fossam ad rubrum mare ferentē primus aggressus est, quam Darius Perses secundo loco depressit, longitudinis quidem quatuor dierum navigationis, latitudinis, vt per eam duæ possent simul agi triremes. Aqua quæ in hanc ē Nilo deducitur, paulo supra Bubastin urbem,

φράσω. ἔστι δὲ τὰς τελευτὰς τοῦτο Λητοῦς μήτηρ, ἧς
ἐνὸς λίθου πεποιημένος, ἐς τεῦχος, καὶ ἐς μήκος
καὶ τοῖχος ἕκαστος τέτοις ἴσος. πεπασσέντα πη- 96
χων πυτέων ἕκαστον ἔστι. ὃ δὲ κατὰ γένος τῆς
ὀρεφῆς, ἄλλος ὅτι κέεται λίθος, ἔχων τὴν παρὰ
φίδα τετραπύχην. Οὕτω μὲν γὰρ ὁ μήτηρ τῆς
Φαιερῶν μοι τῆς πατρὸς τοῦτο ὅτι ἔστιν ὅτι θεοῦ μα-
τρὸς τῆς δὲ δούτερον, ἡσος ἡ Χέμμις καλεομένη
ἔστι μὲν ἐν λίμνῃ βαθύῃ καὶ πλατῇ, καὶ μὲν τῶν
ὃ ἐν Βουτοὶ ἔστιν, λέγεται δὲ ὡς Αἰγυπτίῳ αὐ-
τῇ ἡσος εἶναι πλωτῇ. αὐτὸς μὲν ἔγνω ἔτε πλέ-
ουσιν, οὔτε κινηθεῖν εἶδον. τέθηπα δὲ ἀκρῶν εἰ
ἡσος ἀληθῶς ἔστι πλωτῇ. ἐν δὲ ὧν ταύτῃ μή-
τηρ Ἀπόλλωνος μέγας ἐστίν, καὶ ὧμοι τετραπύχοι ἐν-
δρύαται. ἐμπεφύκασι δὲ ἐν αὐτῇ φοῖνικες συχοί,
καὶ ἄλλα δένδρεα, καὶ καρποφόρα καὶ ἄφροα πολ-
λά. λόγον δὲ τοῖονδε ὅτι λέγουσιν οἱ Αἰγύπτιοι, ὅτι
φασὶν εἶναι αὐτὴν πλωτῇ ὡς ἐν τῇ ἡσὶ ταύτῃ ὅτι
εἰσὶν ὡς πλωτῇ, Ἀπὸ τῆς εἰσὶν, εἰσὶν τῆς
ὡς τῆς πατρὸς ἡμομένων, οἰκέουσα δὲ ἐν Βου-
τοὶ πόλιν, ἵνα δὴ οἱ ὃ χρηστὴν τῆς τῆς Ἀπόλλων-
ος τῆς ἰσὶς τῆς κατὰ δὲ ἀμείνη, διέσω-
σε κατακρύψασα ἐν τῇ νῦν πλωτῇ λεγόμενῃ ἡ-
σῶ ὅτι ὃ πατρὸς δὲ Τυφὼν ἐπὶ τῆς, τῆς
ἔστιν τῆς ὀσίειδος ὃν παῖδα. Ἀπόλλωνος δὲ,
καὶ Ἀρτεμιν, Διοιόσου καὶ ἰσὶς λέγουσιν εἶναι παῖ-
δας. Ἀπὸ τῆς δὲ, τῆς αὐτῆς καὶ ὡς τῆς κατὰ
νέεσθαι. Αἰγυπτίῳ δὲ Ἀπόλλωνος, ἔστιν. Δι-
μήτηρ δὲ, ἰσὶς Ἀρτεμιν δὲ, Βούβαστις. ἐν τῇ
πυ δὲ τῆς λόγον καὶ ὅτι τῆς ἄλλης, Αἰσχύλος ὁ Εὐ-
φορίωνος ἡσος ὃ ἐγὼ φράσω, μοῦνος δὲ ποιητέ-
ων τῆς πατρὸς ἡμομένων. ἐποίησι γὰρ Ἀρτεμιν τῆς
δυατῆρος Διμήτηρος, τῆς δὲ ἡσος, ὡς τῆς ἡμ-
εσθαι πλωτῇ. ταῦτα μὲν οὕτω λέγουσιν. Ὑαμ-
μήτηρος δὲ ἐβασίλευσε Αἰγύπτῳ τέσσαρα καὶ πεν-
τήκοντα ἔτη. τῆς τῆς ἐνὸς δέοντα τελέοντα, Ἀζω-
τον, τῆς Συρίης μεγάλης πόλιν, τῆς κατὰ τῆς ἐ-
πολιόρεας, ἐς ὃ δὲ εἶλε αὐτὴ δὲ ἡ Ἀζωτος ἀπασ-
ων πολιῶν ὅτι πλεονέχοντες ὡς πολιορκουμένη αὐτῇ-
χε, τῆς ἡμῶν ἰδμεν. Ὑαμμήτου δὲ Νεκῶς
παῖς ἐγένετο, καὶ ἐβασίλευσε Αἰγύπτῳ, ὃς τῇ διώρυ-
χῇ ἐπεχείρησε ὡς τῆς τῆς Ἐρυθρῆς θάλασσαν
φειδύσθαι τῇ Δαρδανίῳ Πέριος δούτερος διώρυξ
τῆς μήκος ἔστι πλεονέχοντες ἡμέρας τέσσαρες. ὡς δὲ ὡς
χρῆσθαι, ὡς τελέοντες δύο πλεονέχοντες ἑλκασθαι μέ-
νας. ἡσος δὲ ὡς τῆς Νείλου ὃ ὡς ἐς αὐτὴν. ἡ-
κατα δὲ κατὰ τῆς ὡς ὡς Βουβάστιος πόλιν

1 Omnium superioris ætatis poetarum,

ὡς Πάτουμον τὴν Ἀραβίην πάλιν. ἐσέχει δὲ
 ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. ὥρυται δὲ παρ' αὐτὸν
 μὲν τῷ πεδίου τῷ Αἰγυπτίου πὰρ τὸς Ἀραβίην ἔ-
 χοντα· ἔχεται δὲ κατὰ τὴν τῷ πεδίου τῷ Μέρ-
 φιν τῶν ὄρεων, ὡς τὰς αἰλιθοποιμίας ἐνεῖσι. τῷ ὦν δὴ
 οὐρεὸς τοῦτου ὡς τὴν ἑσπερίαν ἦκται ἡ διώρυξ
 αὐτῶν ἐσπερίης μακρὴ παρὲς τὴν ἡδ', καὶ ἔπειτα τεί-
 νει ἐς Ἀφροδίτας φερούσας ἀπὸ τῷ οὐρεὸς παρὲς
 μισαμβρίην τε καὶ ἰότον ἀέμον, ἐς ὃν χάλπον τ' Ἀ-
 ραβίων. τῇ δὴ ἐλάχις ὅν ἐστὶ καὶ στωπομύτατον ἐκ
 τῆς Βορρῆς θαλάσσης ὑπερβύου ἐς τὴν Νοτίην
 καὶ Ἐρυθρὴν τὴν αὐτὴν ταύτην καλεομένην, ἀπὸ
 Κασίου οὐρεὸς τῷ οὐρίζοντος Αἰγυπτίου τε καὶ Συρί-
 ην, ἀπὸ τούτου εἰς σάδρι χίλιοι ἐς ὃν Ἀραβίων χάλ-
 πον. τὸ τοῦ στωπομύτατον. ἡ δὲ διώρυξ πολ-
 λῶ μακροτέρη, ὅσῳ σκολιωτέρη ἐστὶ. τὴν ὅτι Νε-
 κῶ βασιλῆος ὀρύσσοντος, Αἰγυπτίων ἀπώλοντο δυ-
 ὡδεκα μυριάδες. Νεκῶς μὲν νυν μεταξὺ ὀρύσ-
 σων ἐσώσατο, μαθητὴν ἐμ πεδίου γυμνασίου τοιοῦ-
 δε, τὰ βαρβαρὰ αὐτὸν παρὰ ἐργάζεσθαι. Βαρ-
 βάρεις δὲ πᾶσι οἱ Αἰγύπτιοι καλέοισι τοὺς μὴ
 σφί ὁμογλώσσους. Γασσάμμος δὲ τῆς διώρυ-
 χος ὁ Νεκῶς, ἐτράπετο παρὲς στρατίας· καὶ τε-
 ῖναι αὐτὸν ἐπὶ τῇ Βορρῇ θαλάσσῃ ἐπορήθησαν, αἱ
 δὲ ἐπὶ τῇ Ἀραβίᾳ χάλπον, ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσ-
 σῃ· ὦν ἐπὶ οἱ ὅλκι ἐπὶ δὴλοι. καὶ ταύτησί τε ἐ-
 χεῖτο ἐπὶ τῷ δέοντι· καὶ Σύριοι περὶ ὃν Νεκῶς
 97 συμβαλὼν ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε. μετὰ δὲ τὴν
 μάχην, Κάδυν πόλιν τῆς Συρίας εὐοῦσαν μεγá-
 λην εἶλε. ἐπὶ τῇ δὲ ἐσθῇ πᾶσι ταῦτα κατηρασά-
 μμος, αἰεθῆκε τὰ Ἀπόλλωνι, πέμψας ἐς Βεργ-
 χίδας καὶ Μιλησίους. μετὰ δὲ, ἐκκαίδεκα ἔτη πὰρ
 πᾶσι δέξας, τελευτᾷ, τὰς παλαιὰς Ὑάμμι πα-
 ραδίδε τὴν ἀρχὴν. Ἐπὶ τῶν δὴ ὃν Ὑάμ-
 μιν βασιλεύοντα Αἰγύπτου ἀπῆκοντο Ἡλείων αἰ-
 δρες ἀφελαι, αὐχέοντες διαμότατα καὶ κάλλισα πι-
 νῆαι ὃν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνα πᾶσι τῶν ἀφελῶν
 καὶ δοκίοντες ὡς ταῦτα οὐδ' αὖ τοὺς Ὀλυμπίους
 ἀφελῶν Αἰγυπτίους ὡς δὲ ἐπὶ ἐξελθεῖν. ὡς δὲ
 ἀπὸ κάμμοι ἐς τὴν Αἰγύπτου οἱ Ἡλείοι ἔλεγον τῷ
 εἶνεκα ἀπὸ κάμμο, ἐθαυτο ὁ βασιλεὺς ὅτι συνε-
 λέεται Αἰγυπτίους τὸς λεγόμενους εἰς σφωτάτους.
 στωπομύτες δὲ οἱ Αἰγύπτιοι, ἐσώσαντο τῷ
 Ἡλείων, λεγόντων ἀπὸ ταῦτα κατήκει σφέας
 ποιεῖν παρ' ὃν ἀγῶνα. ἀπὸ γὰρ κάμμοι δὲ τὰ
 πᾶσι, ἐφασαν ἡκεῖν ἐπὶ μαθησόμενοι εἰ πῆχοιεν
 Αἰγύ-

iuxta oppidum Arabiæ Patumon dedu-
 citur, euadens in mare rubrum. Initium
 fodiendi sumptum est à planitie Ægy-
 pti, Arabiam versus. Nam quæ supra
 planitiem sunt¹ continens prope Mem-
 phin occupat mons, in quo lapidicinæ
 sunt. Itaque ad huius montis ima ducta
 est fossa ab occidente orientem versus
 longo tractu: & deinde pertingit diuor-
 tio montis tenuis (quod diuortium ad
 meridiem & ventum austrum fert) in
 10 sinum Arabicum. Quâ igitur breuissi-
 mus tractus & maxime compendarius
 est à mari septentrionali ascensus ad au-
 strale, quod idem rubrum vocatur, à
 monte Casio, qui Ægyptum Syriam-
 que disternit, stadia mille sunt in A-
 rabicum sinum. Et hoc quidem breuif-
 simum est: verum fossa multo longior,
 scilicet quanto est² confragosior. In
 qua fodienda sub rege Neco centum
 viginti millia Ægyptiorum perierunt.
 Inque eius medio opere Necus destitit,
 20 hoc³ interpellatus oraculo, cum id o-
 pus barbaro præmunire. Ægyptii autem
 barbaros omnes vocant qui non ipso-
 rum lingua loquuntur. Super sedens
 itaque à facienda fossa Necus, ^{CLIX} 4 ad mi-
 litum copias se conuertit, atque ad clas-
 ses quæ partim in mari septentrionali,
 partim in sinu Arabico ad rubrum ma-
 re sunt ædificatæ: quarum adhuc⁵ ve-
 stigia naualium ostendunt. Et classibus
 quidem Necus, dum opus fuit, est v-
 sus. Terrestri autem acie congressus
 cum Syris in Magdolo, victoria potitus
 30 est, & post prælium, Cadyti, magna
 Syriæ vrbe. ^{CLX} 6 In vestitu autem curiosus
 quum fuisset, illum Apollini dicatum
 ad Branchidas Milesiorum misit. Hic
 perfectis decem & septem imperii sui
 annis decessit, tradito imperio Psam-
 mi filio suo. Eo apud Ægyptum re-
 gnante, nuncii Eleorum aduenerunt,
 iactantes à se in Olympia iustissimum
 7 ac maximum inter mortales proposi-
 tum esse certamen, rati ne Ægyptios
 quidem hominum sapientissimos ali-
 quid ultra hæc esse inuenturos. Isti ubi
 40 in Ægyptum peruenerunt, eaque ex-
 posuerunt quorum gratia venerant,
 rex conuocauit ex Ægyptiis eos qui sa-
 pientissimi haberentur. Qui quum con-
 uenissent, & Eleos audissent omnia cō-
 memorantes quæ par erat ab eis fieri
 in edendo certamine, & se venisse di-
 centes sciscitatum num quid possent

1 Contiguus 2 Obliquior. 3 Impeditus. Val. Remouatus. 4 Ad bellicas copias & triremes partim in m. sept. 5 Ca-
 nales quibus deducebantur naues, ut paulo ante. Alii naualia interpret. 6 Eum autem vestitum quo usus erat quum ista confice-
 rentur, missum ad Branchidas Milesiorum, Apollini dicauit. Postea vero decem & septem omnino annos quum imperasset, decessit, trad. 7 Ac optima ratione præter omnes mortales

CLXI

Ægyptii reperire iustius, habito inter se consilio, interrogarunt Eleos nunquid apud eos certarent ciues. Et illis respondentibus, sine discrimine & suorum & ceterorum Græcorum, cuicunque volenti certare fas esse. Atqui, inquit, illos quum tale certamē proponerent, ab omni iure¹ excedere. Nullo etenim pacto posse fieri quin conciuī pugnantī ciues fauerent, facientes iniuriam hospiti. Sed si vellent iustū proponere certamē, & si eius gratia venissent in Ægyptum, iusserunt hospitibus ponere certamen, nullo Eleorum certare permissō. Hæc Ægyptii Eleis subiccerunt. ¶ Psammis autem, quum sex tantum regnasset annos in Ægypto, facta in Æthiopiam expeditione, mox vita defunctus est. Cuius regnum A P R I E S filius accepit, qui secundum Psammitichum patrum suum, fortunatissimus exitit omnium ad eam ætatem regum, quinque & viginti dominatus annos. Quod intra tempus & bellum Sidoni intulit, & cum Tyro pugna nauali dimicauit. Sed quum calamitas eum maneret, contigit ea occasione quam ego pluribus, dum res Libycas exequar, exponam, paucis contentus impresentiarum. Quū aduersus Cyrenæos Apries exercitu missō magnam cladem accepisset, id ei imputantes Ægyptii rebellauerunt, opinati se ab illo in apertam perniciem fuisse dimissos: ut his internecione deletis, ipse ceteris Ægyptiis imperitaret securus. Hæc perquam grauius ferentes tum ii qui redierunt, tum eorum qui interierant amici, ingenuē descīuerunt. Id ubi rescīuit Apries, mittit ad eos verbis sedandos Amasin. Qui quum peruenisset, reprehendensque dissuaderet ne talia facerent, quidam Ægyptiorum ei à tergo stans galeam circumdat: eaque circumdata, inquit se illam ob regnum imposuisse. Neq; hoc eo inuito factū fuit, ut ostendit. nam simulatque ab iis qui descīuerāt Ægyptiis declaratus est rex, sese apparabat tanquā aduersus Aprien moturus. His cognitis Apries mittit ad Amasin ex iis qui secum erat Ægyptiis, spectatum quendam hominem nomine Patarbemin, iussū ut ad se viuū Amasin perduceret. Hic ubi peruenit, Amasin ad se vocat.² Amasis (sedebat autē in equo ad suos cohortandos, insolēter) stolide iubet hūc ad se adducere Aprie,

CLXII

Αἰγύπτιοι τῶτων διακοτέρον ἐπέξδρεῖν. οἱ δ', βαλυσάμνηροι, ἐσθρῶτων τοὺς Ἡλείους εἴσφι οἱ πολήται ἀγωνίζονται. οἱ δ' ἔφασαν καὶ σφέων καὶ ἄλλων Ἑλλήων ὁμοίως τὰ βουλομένη ἀξείναι ἀγωνίζεσθαι. οἱ δ' Αἰγύπτιοι ἔφασαν σφέας ἔτι πέντας, πολλοὺς τῶ διγὰς ἡμαρτηκένας. οὐδὲ μὲν γὰρ εἴ μὴ χαλὴν ὅπως ἐπὶ ἀσπὶ ἀγωνίζομενοι πορεύσονται, ἀδικέοντες ὅν ξείνοι. ἀλλ' εἰ δὴ βέλονται δικίως πένται, καὶ τοῦτου εἵνεκα ἀπικρία τοὺς Αἰγύπτιον, ξείνοισι ἀγωνισῆσι ἐκέλευον ὅν ἀγῶνα πένται, Ἡλείων δ' μηδεὶ ἀξείναι ἀγωνίζεσθαι. Τῶτα μὲν Αἰγύπτιοι Ἡλείοισι ὑπέθηκαντο. Ψάμμιος δ' ἐξ ἔτεα μουῶν βασιλεύσαντος Αἰγύπτου, καὶ στρατοπολοῦν ἐς Αἰθιοπίνην, καὶ μετὰ τὴν τελευτήσαντος, ἀξεδέξατο τὴν βασιλῆην Ἀπρίης ὁ Ψάμμιος. ὁς μὲν Ψαμμίτην ὅν ἐωῦτ' ἀπαπαρῆ ἐχρέτο δὲ διαμονέσας τῇ παρ' ἐργασίῃ, ἐπ' ἔτεα πέντε καὶ εἴκοσι πρὸς ἑξῆς. ἐν τοῖσι ἐπὶ τῇ Σιδῶνι στρατὸν ἤλασε, καὶ ἐσαυμάχησε τῇ Τυρίῳ. ἐπεὶ δὲ οἱ ἑδὲ κακῶς χρέεσθαι, ἐγένετο ἀπὸ παρ' Ἀσίου, τὴν ἐγὼ μεζόνως μὲν ἐν τοῖσι Λιβυαῖσι λόγισι ἀπηγήσομαι, μετελεύς δ' ἐν τῇ παρ' ἐργασίῃ ἀποπέμφας γὰρ στρατοῦ ὁ Ἀπρίης μέγα ὅτι Κυρηναίους, μεγαλῶς ἐπαρτίσται. Αἰγύπτιοι δ' τῶτα ὅτι μεμφόμενοι, ἀπέσταν ἀπ' αὐτῶν, ἀδικέοντες ὅν Ἀπρίην ἐκ παρ' ἐργασίης αὐτῶν ἀποπέμφαι ἐς φανόμενον κακόν, ἵνα δὴ σφῶν φθορὴ γήνηται, αὐτὸς δ' τῇ λοιπῶν Αἰγυπτίων ἀσφαλέσει ἀρχῇ. Τῶτα δ' διὰ ποιούμενοι ἐπὶ οἱ ἀπονοστήσαντες, καὶ οἱ τῇ ἀπολομένων φίλοι, ἀπέσταν ἐκ τῆς πόλεως. Πυθόμενος δ' Ἀπρίης τῶτα, πέμψεν ἐπ' αὐτοῖς Ἀμασιν καὶ ἀπαύσαντα λόλοισι. οἱ δ', ἐπεὶ τε ἀπικρία κατελέμβαντες τὸν Αἰγυπτίους, τῶτα μὴ ποιεῖν λέγειν αὐτῶν, τῇ πρὸς Αἰγυπτίων ὅτι αὐτῶν παρ' ἐργασίῃ οἱ κυνέην. καὶ περὶ τῆς ἐφ' ὅτι βασιλῆην ἀπέπεναι. καὶ ὅπως ἀεχέον ἐγένετο ὁ παιδόμενος, ὡς διεδείκνυε. ἐπεὶ τε γὰρ ἐσθῆσαν τὸν βασιλέα τῇ Αἰγυπτίων οἱ ἀπικρίατες, παρεσθλάζετο ὡς ἐλῶν ὅτι ὅν Ἀπρίην. Πυθόμενος δ' τῶτα ὁ Ἀπρίης, ἐπέμπε ἐπ' Ἀμασιν αὐτῶν δόκιμον τῇ παρ' ἐωῦτ' Αἰγυπτίων, τὴν οὐνομα μὲν Παταρβημῖς ὅν τειλάμενος αὐτῶν, ζῶντα Ἀμασιν ἀγαγεῖν παρ' ἐωῦτ' ὡς δ' ἀπικρίατος ὁ Παταρβημῖς, ὅν Ἀμασιν ἐκάλεσε ὁ δ' Ἀμασις (ἔτυχε γὰρ ἐπ' ἵππου κατήμενος) ἐπαρῆς ἀπὸ ματαῖος καὶ τῶν τοῦ μιν ἐκέλευσε Ἀπρίην ἀσάγειν.

¹ Aberrasse. ² At Amasis (sedebat enim forte in equo) crure sublato pepedit, & illud Apriz affectui iussit. Ita Camerarius. Affertur & certa interpretatio: sed Camerario assensior.

ὁμος δὲ αὐτῷ ἀξιοῦν τὸ Παταρβήμιν, βασιλέ-
 ως μετὰ πεμπομένην, ἵεναι πρὸς αὐτὸν. τὸν δὲ
 αὐτῷ ὑποκρίσασθαι ὡς ταῦτα πάλαι παρ-
 σκευάζετο ποιεῖν, καὶ αὐτῷ οὐ μέμψασθαι Ἀ-
 πρίην· παρῆσθαι γὰρ καὶ αὐτὸς, καὶ ἄλλους
 ἀξίειν. τὸν δὲ Παταρβήμιν ἐκ τῶν λεγόμενων
 οὐκ ἀγνοεῖν τὴν ἀξιοῦσαν καὶ παρὰ σκευάζεμε-
 νοι ἐρεοῖα σπουδῇ ἀπιέναι, βουλόμενον τὴν ἑα-
 χίστην βασιλείην δηλώσαι τὸν παρὰ σκευάζοντα.
 98 αὐτῷ δὲ ἀπικέσθαι αὐτὸν πρὸς τὸν Ἀπρίην οὐκ ἔχον-
 10 ταν Ἀμασίην, ὁδὸν αὐτῷ λόγον δοῦναι, ἀλ-
 λα πειθόμενος ἔχοντα, περὶ ταμῖν πρὸς ταῦτα
 αὐτὰ ταῦτα καὶ τὴν ῥῆσιν. ἰδοῦμαι δὲ οἱ λοιποὶ
 τῶν Αἰγυπτίων, οἱ ἐπὶ τὰ ἐκείνου ἐφρέοντο, ἄν-
 δρα τὸν δοκιμάζοντα ἐν τῷ οὐτῷ ἀσχετῶς λύμῃ
 ἀφαιρέμενον, ὁδὸν αὐτῷ δὲ πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ
 ἀπικέσθαι πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ, καὶ ἐπὶ τῷ σφῆας αὐ-
 τῷ Ἀμασί. Πυθόμενος δὲ καὶ ταῦτα ὁ Ἀπρί-
 ης, ὥπλιζε τοὺς ἐπὶ τῷ, καὶ ἤλαυνε ἐπὶ τοὺς
 Αἰγυπτίους. εἶχε δὲ περὶ αὐτὸν Κερῶν τε καὶ Γ-
 20 ὠνας, ἄνδρας ἐπὶ τῷ τελομένους. αὐτῷ δὲ οἱ
 τὰ βασιλῆα ἐν Σαί πόλει μέγαλα εἶδεν, καὶ ἀξι-
 οῦντα καὶ οἱ τε περὶ τὸν Ἀπρίην ἐπὶ τοὺς Αἰγυ-
 πτίους ἦσαν, καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀμασίην, ἐπὶ τοὺς ξεί-
 νους. ἐν τε δὲ Μέρφι πόλει ἐγγύοντο ἀμφοτέρω, καὶ
 πειρήσασθαι ἐμελλον ἀλλήλων. Ἐστὶ δὲ Αἰ-
 γυπτίων ἐν τῷ γῆρα. καὶ πούτων, οἱ μὲν, ἱεῖες,
 οἱ δὲ, μάχιμοι κεκλέσθαι· οἱ δὲ, βουκόλοι· οἱ δὲ,
 συβώται· οἱ δὲ, κτήνηλοι· οἱ δὲ, ἐρμύες· οἱ δὲ,
 κυβερνήται. γῆρα μὲν Αἰγυπτίων ποσά τὰ ἐστὶ.
 30 οὐδὲν μακρὰ δὲ σφί κέσθαι ἀπὸ τῶν τεχνέων. οἱ δὲ
 μάχιμοι αὐτῶν καλέονται μὲν Καλασιεῖς τε καὶ
 Ἐρμυτίες. ἐκ νομῶν δὲ τῶνδε εἰσὶ κατὰ γὰρ
 τὴν νομὸν Αἰγυπτίους ἅπαντα ἀφαιρήσθαι. Ἐρ-
 μυτίων μὲν οἱδε εἰσὶ νομοί· Βουσιεῖτης, Σαίτης,
 Χερμῆτης, Παρρημῆτης, Ἰσσοῦς ἢ Περσσωπίτης κα-
 λεομένη, Ναθὼ δὲ ἡμῖν. ἐκ μὲν πούτων τῶν νο-
 40 μῶν Ἐρμυτίες εἰσὶ γινόμενοι, ὅτε ἐπὶ πλείους
 γῆρας, ἐκ καὶ δεκά μυριάδες. καὶ πούτων βασι-
 σῆς ἑδὲς δεδάνηκε ἑδὲν, ἀλλ' αἰετοῖς ἐς τὸ μάχιστον.
 Καλασιεῶν δὲ οἱδε ἀπὸ νομοῖ εἰσὶ· Θηβαῖος, Βυ-
 βασιεῖτης, Ἀφθίτης, Ταίτης, Μενδῆσιος, Σεβεννί-
 τής, Ἀθριβίτης, Φαρβαθίτης, Θμβίτης, Οἰσφίτης,
 Ἀύπης, Μυεκφορίτης· οὗτοι δὲ νομοὶ ἐν τῇ σφί κέσθαι, αἱ δὲ Βυβασιεῖς πόλις· οἱ δὲ νομοὶ Κόλασιεῶν

& quum Patarbemis cum rogaret ut re-
 gem adiret, accitus, respondit se iam du-
 dum dare operam ut id ageret: nec de
 seipso Aprien esse questurum. se enim
 illi praesto futurum & alios adductu-
 rum. Patarbemis non ignarus propositi
 illius, tum ex oratione tum ex apparatu
 quem videbat, statuit suae diligentiae esse
 quam celerissime regem rerum quae age-
 rentur facere certiorum. Huic redeunti,
 quod Amasin non adduceret, nullo ver-
 bo edito Apries ira percitus praecidi au-
 res nasumque iussit. Id intuentes cete-
 ri Aegyptii qui cum eo hactenus sese-
 rant, virum inter eos probatissimum ita
 foede indigneque affectum, ne tantisper
 quidem differentes, ad ceteros
 transcunt, seseque Amasi tradunt. His
 quoque auditis Apries armatis auxilia-
 riis (habebat autem auxiliatorum cir-
 ca se ex Ionibus & Caribus triginta mil-
 lia) in Aegyptios tendit. Erat autem ei
 regia in vrbe Sai ingens ac spectatu di-
 gna. Itaque utrique aduersus alteros A-
 priani & Amasiani in Memphi vrbe
 constiterunt, tentaturi pugnae discrimen.
 Sunt autem in Aegypto septem
 CLXIV hominum genera: quorum alii sunt sa-
 cerdotes, alii qui pugnatore appellan-
 tur, alii bubulci, alii subulci, alii instito-
 res, alii interpretes, alii gubernatores
 nauales. Tot sunt Aegyptiorum genera,
 a suo quodque artificio appellata: sed pu-
 gnatores vocantur Calasiries, & Her-
 motybies, qui harum regionum sunt:
 (nam in regiones distincta est omnis Aeg-
 30 yptus.) Hermotybiorum quidem haec
 CLXV sunt plagae, Busiritana, Saitana, Chem-
 mitana, Papremmitana, insula Prosopitis,
 quae vocatur Natho ex dimidia parte.
 Ex his tractibus Hermotybies, quum
 plurimi, centum ac sexaginta millia sunt:
 quorum nemo quippiam opificii quaestua-
 rii didicit, sed omnes rei militari vac-
 cant. Calasirium haec aliae plagae sunt,
 CLXVI Thebana, Bubastiana, Aphthitana, Tan-
 nitana, Mendesia, Sebennitana, Athri-
 bitana, Pharbathitana, Thmuitana, On-
 nuphitana, Anyfia, Myecphoritana.
 Haec tribus insulam incolit ex aduerso
 Bubastis vrbis. Haec tribus Calasirium,

1 Apries igitur in Aegyptios, Amasis in externos tendebat. Quumque Memphin utrique peruenissent, tentate pugnae discrimen parabant. Ceterum sunt & in Ad verbum, Musus alter alterum experturus erat, vel, experiri parabat. Potest etiam verum non male scripsisse, cum Valla, Apriani & Amasiani. 2 Harum praefecturarum sunt. (nam in praefecturas distincta est omnis Aegyptus) Hermotybiorum quidem haec sunt praefecturae. Et paulo post, Ex his praefecturis, pro Ex his tractibus. Item paulo post Praefecturae, pro Plagae, & pro Tribus, nisi quis malis vocem Graciam nomen ubique retinere. 3 Anytia,

qui dum quoad possunt plurimi coguntur, ducenta quinquaginta millia virorum sunt: quibus nec ipsis licet ulli artificio operā dare, sed solū rei militari, filio discenti a patre. Hoc ab Ægyptiisne mutuati sint Græci non possum pro certo diiudicare, quum videam & apud Scythas Persasque & Lydos, denique apud omnes fere barbaros haberi pro ignobilioribus ciuibus eos, qui artificia discunt, eorumque liberos: generosiores autem eos qui a manuariis operibus abstineant, præsertim qui cessent ob bellum. Hoc itaque cum ceteri Græci didicerunt, tum præcipue Lacedæmonii.² Corinthii quoque minimi faciunt opifices. His solis Ægyptiorum præter sacerdotes, hoc eximii honoris habebatur, ut singulis duodecim aruræ essent exemptæ & immunes. est autem arura centum cubitorum Ægyptiorum quoquouersus. Ægyptius vero cubitus Samio par est. Hæc tamen vniuersis exempta erant: istis vero per vices in orbem fruebantur, & nunquam iidem. Calasirium milleni & Hermothybium, alii totidem circa regem fungebantur annuo satellitum munere. Istis præter aruras dabantur viritim hæc alia, panis tosti pondo quinæ mnæ, carnis bubulæ binæ, vini sextarii quaterni. Hæc assidue satellitibus præbebantur. Vbi igitur ediuerso venientes, Apries cum auxiliariis, Amasis cum vniuersis Ægyptiis in urbem Memphin perueneret, congressi sunt. Et peregrini quidem egregie pugnaverunt, tamē quod erant multo inferiores numero, victi sunt. Fertur Apries ea fuisse persuasione,⁴ ut nullus neque deorum neque hominum posset sibi adimere regnum: adeo videbatur sibi illud stabilisse. Et tamen tunc congressus, prælio fugatus est, viuusque captus ad urbem Saim ductus est in ædes quæ ipsius antea fuissent, tunc autem Amasis regia. Ibiq; quamdiu in regia pascebatur, cum Amasis honeste asseruauit. Tandem inculantibus Ægyptiis non iuste agere qui suum & ipsorum inimicissimum aleret, ita illis Aprien tradidit. Eum isti vbi strangulauere, paternis in monumētis sepelierūt, quæ sunt in templo Mineræ, proxime⁶ cœnaculum ad læuam manū intranti.

εἰσι θηρόμενοι, ὅτε ἔτι πλείους ἐθλεύατο, πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδες ἀνδρῶν. ὁ δὲ πύτοις ἐξέρχεται τῶν χιλιῶν ἐπακῆσαι ὁδομήν, ἀλλὰ τὰ ἐς πόλεμον ἐπασκέοισι μοῦνα, παῖς ὅρα πατὴρ ἐκδέχεται ἡλικιωνοί. Εἰ μὲν γὰρ τὸ πᾶρ Αἰγυπτίων μεμαθήκασι οἱ Ἕλληνες, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως κεῖναι· ὁρεων καὶ Θρήκας καὶ Σκύθας καὶ Πέρσας καὶ Λυδοὺς, καὶ σχεδὸν πάντας τοὺς βαρβάρους, ἀποπιοτέρεως τῶν ἄλλων ἡγεομένων πολυτέων τὸς τὰς τέχνας μαθαίνοντας, καὶ τὸς ἐκ γένους τούτων. τὸς δὲ ἀπαλαγμένους τῶν χειρωναξίων, θηναίους νομίζοντας εἶναι, καὶ μάλιστα τὸς ἐς τὸν πόλεμον ἀειμένους. μεμαθήκασι δὲ ὦν τὸ πᾶν τοῖς οἱ Ἕλληνες, καὶ μάλιστα Λακεδαιμόνιοι. ἦκα δὲ Κορίνθιοι ὄνουνται τοὺς χειροτέχνας. Γέρεα δὲ σφι ἡ τὰς ἐξ αἰρημένων μοιούοις Αἰγυπτίων παρέξ τῶν ἰρίων· ἀρoura ἐξ αἰρετοὶ δυνάδεκα ἐκάστῳ ἀτελέες. ἡ δὲ δέουσα ἐκάστῳ πῆχυν ἑστὶ Αἰγυπτίων πᾶν. ὁ δὲ Αἰγυπτιος πῆχυν τυγαίῃσιν ἐὼν τὰ Σαμίῳ. ταῦτα μὲν δὲ τοῖς ἀπασιν ἡ δὲ δὲ αἰρημένα. τὰ δὲ δὲ ἐν αἰρημένῳ ἐκαρπυῶν, καὶ οὐδὰ μὲν αὐτοῖς. Καλασιεῖν χίλιοι, καὶ Ἑρμοτύβειν ἄλλοι, ἐδρυφύρεον αἰαντὸν ἐκαστον δυνάσιν ἡλικιωνοί. τὸς δὲ παρὰ τῶν δέουσαν ἄλλα ἐδίδδοτο ἐπὶ ἡμέρῃ ἐκάστῃ ὅπ τῶ σίτου σταθμός, πέντε μνῆαι ἐκάστῳ, κρεῶν βοῶν δύο μνῆαι, οἴνου πέντε δρυφύρες. ταῦτα τοῖς αἰεὶ δρυφύρεσι ἐδίδδοτο. Εἰπέτε δὲ σμύοντες, ὅ, τι Ἀπρίης, ἄγων τὸς ἐπικύρους, καὶ ὁ Ἀμασις πάντας τὸς Αἰγυπτίους, ἀπὸ καὶ ἐς Μέρφιν πόλιν, σμυέβαλον· καὶ ἐμαχέσασθαι τοὺς δὲ οἱ ἐξήκοι, πλήθει δὲ πολλῶν ἐλάσσονες εὐντες, καὶ τὸς ἐσώθησαν Ἀπρίῳ δὲ λέγεταί· ἡ δὲ ἡ δὲ αἰρηνοία, μὴ δὲ αὐτοῖς μὴ δὲ δυνάσασθαι παύσαι τὸ βασιλῆος· ἔτω ἀσφαλῶς ἐκὼν τὰ ἰδρύσασθαι ἐδίδδοται. καὶ δὲ τότε σμυέβαλον ἐσώθη καὶ ζωρηθῆς, ἀπὸ καὶ ἐς Σαῖν πόλιν, ἐς τὰ ἐκὼν τὸ οἶκον αἰρητέρον εὐντας, τότε δὲ Ἀμασις ἡ δὲ βασιλῆα. αἰρηταῖα δὲ τὸς μὲν ἐξέφελε ἐκ τῶν βασιλῆοις, καὶ μὲν Ἀμασις· εὐ αἰρητέρος τὸς μεμφομένων Αἰγυπτίων ὡς καὶ ποῖς δέκα τρέφει δὲ σφίσι καὶ ἐκὼν ἐκὼν ἔχθισον, ἔτω δὲ αἰρητέρος δὲ Ἀπρίῳ δὲ Αἰγυπτίοις οἱ δὲ μὲν ἀπέπνιξαν, καὶ ἐπεντα ἔθαψαν ἐκ τῶν πατρώοις πατῶσι. αἱ δὲ εἰσι ἐκ τῶν ἰδρῶν τῆς Ἀθηναίης, ἀλχοτάτω μὲν γὰρ, εἰσὶν δὲ δρυφύρες χεῖρας.

1 Qui rei militari vacant. 2 At Corinthii minime contemptui habent opifices. Intelligi autem Minime vel pro Non, vel contrariatus pro Minime omnium. 3 Α'ρυσθες, ab aliis Cyathis: ab aliis notationem vocabuli sequentibus Hauslus vel Hausfra.

4 Ne deum quidem vllum posse sibi adimere regem. 5 Aliquando quidem in regia nutritus fuit, & cum Amasis honeste oblectauit: vel, honesta obseruantia prosequutus est: tandem autem inculant. Vel, antea quidem in regia nutritus: cum Am. honeste obseruabat: ac postquam inculant Ægyptii, &c. 6 Palatium

ἔτασαν δὲ Σαίται πάντας τῶν ἐκ τοῦ τῆς ἡμο-
 λμοῦ βασιλέως ἐσώ ἐν ἱερῷ. καὶ γὰρ τὸ τῆς Ἀμά-
 σιος στήλη, ἐκείνη μὲν ἐστὶ τῆς μετὰ τὴν ἡδὲ τῆς Ἀ-
 παρίων καὶ τῆς τῆς πατρῶν. Ἐστὶ μὲν οὖν
 καὶ τὸ ἐν τῇ αὐλῇ τῆς ἱερῆς, παρὰς λίθινη μεγάλη, καὶ
 ἡσκημένη ἐν τοῖς τε φοίνικας τὰ δένδρεα μεμνη-
 μένοι, καὶ τῇ ἄλλῃ διαπορῇ. ἐσώ δὲ ἐν τῇ παρὰ δι-
 ξα θυρώματι ἐστὶ ἐν τοῖς θυρώμασι ἡ ἡσκημένη.
 εἰσὶ δὲ καὶ αἱ παρὰ τῆς οὐκ ὅσιον ποιεῖται ἐπὶ τοῖς τε
 παρὰ τῆς ἀναρρῶν τοῦ ὄρους, ἐν Σαί, ἐν τῇ ἱερῇ
 τῆς Ἀπαιῆς, ὅπου δὲ τῆς πορῆς τῆς τῆς Ἀπαιῆς
 ἐχόμενοι ποῖται. καὶ ἐν τῇ τεμένει ὅθεν εἰσάσι με-
 γάλαι λίθιναι. λίμνη τε ἐστὶ ἐχόμενη λίθινη, χρηστὴ
 κεκοσμημένη, καὶ ἐργασμένη ἐν κύκλῳ, καὶ μέγας
 (ὡς ἐμοὶ ἐδόκει) ὅση παρὰ τῆς Δήλης, ἡ Ἐχολῆς κα-
 λεομένη. ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ τὰ δεικνύει τῆς πα-
 ρὸν αὐτῶν νεκρῶν ποιεῖται, τὰ καλεῖται μυθήρια Αἰ-
 συπῆροι. Περὶ μὲν οὖν τούτων, εἰδὼ μοι ὅτι πλε-
 ον ὡς ἕκαστα αὐτῶν ἔχεται, ὅς οἱ μακάριον. καὶ τῆς Δή-
 μητρὸς περὶ πέρι, τῆς οἱ Ἑλλήες θεομοφῶεια κα-
 λεῖται, καὶ ταύτης μοι πέρι ὅς οἱ μακάριον, πλεον-
 ον αὐτῶν ὅσιν ἐστὶ λέγειν. αἱ Δαῖδες θυγατέρες ἡδὲ αἱ
 τελετὴ ταύτην ἐξ Αἰγυπτοῦ ἐξαναρρῶσαι, καὶ διδά-
 ξασθαι τὰς Πελασγίους τὰς γυναικας. μὲν δὲ ἐξανα-
 ρῶσαι πάσης Πελοποννήσου ὑπὸ Δωριέων, ἐξανα-
 ρῶσαι τελετῆς οἱ δὲ ὑπολῆφθαι τὰς Πελοποννήσι-
 ων, καὶ ἐκ ἐξαναρῶντες Ἀρκάδες, διέσωζον αὐτῶν
 νοί. Ἀπαρίων δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν, ἐκαστὸν
 Ἀμασίς, νομῆς μὲν Σαίτες ἐν τῇ πόλει,
 ἕκαστοι οἱ ἐστὶ Σαίτες. τὰ μὲν δὲ παρὰ τὰς κατὰ τὸν
 Ἀμασίαν Αἰγυπῆροι, καὶ ἐν τῇ μετὰ τὴν πόλιν
 αὐτῶν δὲ τῇ μετὰ τὴν πόλιν, καὶ οἰκίαις ἐκ τῆς
 φάμεος. μὲν δὲ, σοφίῃ αὐτοῖς ὁ Ἀμασίς ἐκ τῆς
 μοσύνης παρὰ τὴν πόλιν. καὶ οἱ δὲ αὐτῶν ἀρχαὶ μύρια, ἐν
 τῇ ποταμῇ τῇ χερύσει. ἐν αὐτῶν τε ὁ Ἀμασίς
 καὶ οἱ δαυτομῶντες οἱ πόδας τῶν ποταμῶν ἐκαστὸν
 παρὰ τὴν πόλιν. τῶν καὶ ὧν ἐκ τῆς, ἀγαλμα δαίμονος
 ἐξ αὐτῶν ἐποίησαν, καὶ ἵδρυσεν τὴν πόλιν ἐκ τῆς
 δειώσαν. οἱ δὲ Αἰγυπῆροι φοιτοῦντες παρὰ τὴν πόλιν
 μα, ἐσέβοντο μετὰ τὴν πόλιν. μαθὼν δὲ ὁ Ἀμασίς
 τῆς ἀστὸν ποιεῖται, συγκαλέσας Αἰγυπῆρους,
 ἐξέειπεν, φάσκει τὸ ποταμῆρος τῶν ἀγαλμα γερ-
 νῆναι, ἐς τὸν ποταμὸν μὲν τῶν Αἰγυπῆρων ἐν τῇ
 τε καὶ ἐν τῇ πόλιν, καὶ πόδας ἐκαστὸν ποιεῖται, τότε δὲ
 μετὰ τὴν πόλιν. ἡ δὲ ὧν ἐφῆ λέγων ἐμοίως αὐ-
 τῶν ποταμῶν περὶ τὴν πόλιν. εἰ γὰρ ποταμὸν

Nam Saitani¹ cunctos qui tribules eo-
 rum fuere reges, intra templum sepelie-
 runt. Etenim Amasis monumētum² ex
 altera parte coenaculi est quàm illud A-
 priæ eiusque progenitorum. In eius-
 dem templi aula hoc quoque est ingens
 cubiculum lapideum, tum columnis ex-
 cultum, palmarum arbores imitantibus,
 tum alio sumptu. Intra id cubiculū ge-
 mini postes stant, in quibus urna est. Sūt
 etiam sepulcra, (cuius nomen si nuncu-
 pauero hac in re, haud sancte fecero) apud
 Sain in templo Mineræ post totū
 delubrum prope parietem: atque in fa-
 no stant ingentes obeli, lacusque conti-
 guus lapidea erepidine adornatus, &
 circumquaque probe elaboratus, ma-
 gnitudine (vt mihi videtur) quanta in
 Delo, qui dicitur trochoades. In hoc
 lacu imagines suorum quisque affe-
 ctuū noctu faciunt, quæ vocāt Ægyptii
 mysteria: De quibus quum per multa
 ego norim, quo pacto se habeant singu-
 la, tamen absit vt proloquar. De Cere-
 ris quoq; initiatione, quam Græci the-
 smophoria vocant à ferendis legibus, ab-
 sit vt eloquar, nisi quatenus sanctum est
 de illa dicere. Danaï filiarum ritum hunc
 ex Ægypto attulerunt, eoque Pelasgi-
 cas feminas imbuerunt. Sed deinde om-
 ni Peloponneso à Doribus eiec̃ta se-
 dibus suis, ritus initiandi abolutus est,
 à solis Arcadibus (qui à Peloponnen-
 sibus non eiec̃ti sunt, sed relictī) conser-
 uatus. ¶ Aprie sublato, regnavit ΑΜΑ-
 ΣΙΣ ἐν τῇ tribu Saitana, & vrbe cui nomen
 est Siuph. Eum inter initia Ægyptii
 contemnere, nec vllius sane momen-
 ti ducere, vt qui plebeius fuisset, nec
 insigni familia ortus. Eos vero postea
 Amasis ad se solertia, non⁴ asperitate,
 perduxit. Erant ei cum alia bona infini-
 ta, tum vero peluis aurea, in qua tam
 ipse quam omnes conuiuæ semper pe-
 des abluebant: hanc ille confregit, ex
 eaque⁵ dæmonis statuam fecit, & in ap-
 positissimo vrbis loco statuit: Ægyptii
 simulacrum adeuntes, magnopere ve-
 nerari. Id Amasis fieri à popularibus
 doctus, conuocatis Ægyptiis aperit, Ex
 illa pelui in qua primo Ægyptii euo-
 mere imingereque, & in qua pedes
 abluere contuescent, factum esse simu-
 lacrum quod tunc tantopere venera-
 rentur. Itaque se aiebat perinde atque
 peluim esse factum: etū enim antehac

¹ Cunctos ex ea præfectura reges. ² Longius quidem abest à palatio quàm illud Apriæ eiusque progenitorum: est tamen in
 septo templi hoc quoque, porticus lapidea & columnis ornata palmarum arborum imitant. & alio sumptu. In ipsa porticu geminæ stant fores,
 intra quas est conditorium. Sunt etiam sep. ³ Præfectura. Vel. provincia. ⁴ Non legit ἐν γυναικῶν (vt in vulg. edit.) sed ἐν γυναι-
 κῶν, vt in vet. cod. ⁵ Numinis stat.

fuisset plebeius, impræsentiarum tamen
 esse ipsorum regem, eoque iubere ut
 sibi honor haberetur atque reueren-
 tia. Hunc in modum ad se traduxit Æ-
 gyptios, ita ut æquum censerent ei serui-
 re. Idem hoc usus est in rebus agendis.
 instituto: ab aurora usque dum refer-
 tum esset forum, accurate negotia ob-
 lata agebat: deinde potabat, & inter
 computores iocabatur, morione agens
 ac scutram. Quibus rebus offensi amici,
 talibus eum verbis castigabant, Rex, di-
 centes, non è dignitate tua degis, qui ad
 tantam te dimittis nequitiam. Nam de-
 beres¹ augustò in folio sedens, auguste
 interdiu res administrare. ita & Ægyptii
 cognoscerent à magno sibi viro præsi-
 deri, & tu melius audires. Nunc haud-
 quaquam facis è regia dignitate. His ille
 respondit, arcus ab iis quorum sunt,
 quum est opus, intendi: eos, si semper
 intenti sint, ruptum iri, nec posse eis illos,
 quum indigeant, uti ita & hominis in-
 stitutum esse: si assiduo laborare studio,
 nec ullam partem ad lusum sibi indul-
 gere velit, fore ut pedetentim aut mente
 captus sit aut membris. Quod ego intel-
 ligens, virique rei tempus impertio. Hæc
 Amasis amicis respondit. Etenim fer-
 tur Amasis, quum priuatus foret, fuisse
 potandi iocandique cum dicacitate stu-
 diosus, & vir neutiquam rerum agenda-
 rum anxius. Et quoties cum potantē ac
 se oblectantem necessaria defecissent,
 solitum circumeundo furari: & quum
 repolceretur ab iis qui dicerent eum ip-
 sorum habere pecuniā, ac negaret, ad-
 duci solitum ad oraculum quodcunque
 eo in loco erat: & frequenter ab oracu-
 lis conuictum, frequenter absolutum.
 Postquam vero etiam assequutus est re-
 gnum, ista egit: quicumque dii eum fur-
 ti absoluerant, horum templa neque cu-
 ræ habuit, neque vlla re ad ornamen-
 tum donauit, neque adiens sacrificauit,
 tanquam nihil mererentur, quod redde-
 rent falsa responsa: qui autē eum² pro-
 nunciauerant furem, hos tanquam ve-
 re deos, nec mendacia reddentes oracu-
 la, maxime coluit. Præterea in Sai ve-
 stibulum Mineræ fecit, opus admiran-
 dum, & longe superans cetera tum sub-
 limitate tum magnitudine. tanta est va-
 stitas lapidum atque substructionum.
 Quinetiam ingentes colossos, & im-
 manes androsphingas ibidem posuit.

ἦεν δὲ μύτης, ἀλλ' ἐν τῷ παρεόντι εἶναι αὐτῶν καὶ τῷ
 βασιλεὺς· καὶ πᾶν τε καὶ παρεμψέσθαι ἐωυτῷ
 ἐκέλευε. τοιοῦτον μὲν τὸ πρῶτον παρεμψάμετο τοὺς
 Αἰγυπτίους, ὥστε διχασμῷ δουλεύειν. Ἐχρητο
 δὲ καὶ ὡς αὖτε παρηγμάτων τοιῆδε· ὁ μὲν ὄρθριον,
 μέχρι οὗτο πληθούσης ἀγορῆς, παρθύμους ἐπορη-
 σε τὰ παρὰ φερόμενα παρηγμάτα· ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ-
 του ἔπεινε τε καὶ κατέσκηπτε τοὺς συμποῖτας· καὶ
 ἦν μάταιος τε καὶ παρηγνύμενος. ἀχρηάδεντες ὅτε
 10 τοιοιοὶ εἶλαι αὐτῷ, ἐνοῦντες οὖν αὐτῷ, τοιαῦτα λέγον-
 τες, ὦ βασιλεῦ, οὐκ ὀρθῶς σε αὐτῷ παρῄστηκας,
 ἐς δ' αὔραι φάλλον παρῄσθαι σε αὐτόν. σὲ γὰρ χρῆν
 ἐν θρόνῳ σιμνόν σεμνῷ θαυέοισα, δι' ἡμέρας πορη-
 σιν τὰ παρηγμάτα. καὶ οὕτω Αἰγύπτιοι τ' αὖ ὅτι-
 γάτο ὡς ἔω ἀνδρὸς μεγάλου ἀρχοῦνται, καὶ ἄ-
 μεινον οὐδ' ἡχρῶς. νῦν δὲ ποιεῖς οὐδαμῶς βασι-
 λεύειν. ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖς δὲ αὐτοῖς, τὰ τοῦτα οἱ κα-
 100 κτημέιοι, ἐπεὶ αὐτὸν δέονται χρῆσθαι, ἐντανύουσι·
 ἐπεὶ αὖτε χρῆσονται, ἐκλύουσι. εἰ γὰρ δὴ ὁ πᾶν-
 20 τὰ χρόνον ἐν τῷ αἰνῷ εἶναι, ἐκχεῖν αὐτῷ. ὥστε ἐς
 ὁ δεῖν οὐκ αὐτῷ εἰσὶν αὐτοῖς χρῆσθαι. οὕτω δὴ καὶ
 αὐτῷ τοῦ καταστάσις· εἰ ἐθέλοι κατεσπουδάσθαι
 αἰεὶ, μηδὲ ἐς παρηγνύειν ὁ μέγας ἐωυτῷ αἰέναι, λα-
 30 ροὶ αὐτῷ τοὺς μακρῶς, ἢ ὅγε ἀπὸ πληκτοῦς γυμνασίου. τὰ
 ἐγὼ ὅτι σάμενος, μέγας ἐκατέρω ἱέρω. ταῦτα μὲν
 τοῖς εἰλοῖς ἀμείψατο. λέγεται δὲ ὁ Ἀμασις,
 ὅτε ἠνιδιώτης, ὡς φιλοπότης ἦν καὶ φιλοσκόμμενος, καὶ ὅτι
 καὶ οὐδαμῶς κατεσπουδασμένος αἰὲρ· ὅπως δὲ
 μιν ὅτι λείποι τῷ τοῦ τε καὶ ὅτι παρῄσθαι τὰ ὅτι τῇ-
 30 δεια, κλέπτεισκε αὐτῷ αἰετῶν. εἰ δὲ αὐτῷ φάμενοι
 ἔχιν τὰ σφέτερα χρῆματα, ἀρνέμενοι ἀγασκον
 ὅτι μακρῶν, ὅχου ἐκάστοις εἶναι. πολλὰ μὲν δὴ
 κατηλίσκετο ἔω τῷ μακρῶν, πολλὰ δὲ καὶ
 ἔω ἐφύλαγε. ἐπεὶ τε δὲ καὶ ἐβασίλευσε, ἐποίησεν
 40 σὲ πᾶν· ὅτι μὲν αὐτῷ τῷ ἱερῷ ἀπέλυσαι μὴ φῶ-
 ρα εἶναι, τοῦτον μὲν τῷ ἱερῷ οὔτε ἐπέμελετο, οὔτε ἐς
 ὅτι σκῶν ἐδίδου ὅσῳ· ὅσῳ φοιτῶν ἐθύε· ὡς
 ὅσῳ ἐνὸς εἶναι αἰετῶν, φάσκει τε μακρῶν κακῶν
 μέντοι· ὅτι δὲ μιν κατέδησαν φῶρα εἶναι. τῶτον δὲ
 40 ὡς ἀληθῶν εἶναι τῶν καὶ φάσκει μακρῶν παρῄσθαι
 μένων, ἀμείψατο ἐπέμελετο. Καὶ τῷ τοῦ μὲν,
 ἐν Σαί τῇ Ἀθηνῶν παρῄσθαι θωύμασι οἱ
 ὀξετοῖναι, πολλὸν πᾶν τῶν παρῄσθαι ἀλλομένων
 τῷ τε ὕψει καὶ τῷ μεγάλῳ, ὅσων τε ὁ μέγας
 λίθων ὅσῳ, καὶ ὅσῳ τῶν τῷ δὲ, χρῆσταις
 μεγάλοις καὶ αὐτῷ ἐσφίγας παρῄσθαι αἰετῶν.

¹ Admonebant, Non te ipsum recte regis, ὁ rex, qui ὅς.

² Augustus augusto in folio sedens per totum diem res administ.

³ Qui arcum possident, quum illo opus habent, intendunt: postquam autem usi sunt, remittunt. Nam si perpetuo intentus esset, frangeretur, ut, quum opus esset, uti iam illo non possent. Talem & hominis condicionem esse: si assidue serua tractare, nec vil.

⁴ Ad verbum, Constrinxerant. id est, Conuictorant.

λίθοις τε ἄλλοις ἐς ἐπιτοκὺν ὑποφύειας δὲ μέ-
 γατος ἐκόμεισι. ἡ γὰρ τοῦ ἑσπερίου τῆς μὲν, ἐκ τῆς
 κτ' Μέρφιν ἐκείνων λιθοτομιέων, τῆς δὲ ὑποφύειας
 θεας, ἧς Ἐλεφαντίνης πόλιος, πλοῦν εἰκασίημερέ-
 ων ἀπεχέσθης ἀπὸ Σαίτος. ὅς δ' οὐκ ἦν αὐτέων,
 ἀλλὰ μέγιστα θωυμάζω, ἔστι τόδε οἶκημα μνησ-
 38 ἰκίμην θον ἐκόμεισι ἧς Ἐλεφαντίνης πόλιος, καὶ τὸ οὐκ
 μιζε μὲν ἐπ' ἔτεα τεῖα, διὰ λίθοι δὲ οἱ πορροτεπα-
 χαθ' ἀδρες ἀγαγέες, καὶ οἱ ἀπὸ μνῆς ἡδ' ὑπερῆς.
 τῇ δὲ τῆς αὐτῆς δὲ μνῆς ἐξωθεν ἐστὶ, εἰς τε καὶ 10
 εἰκασίη πῆχες δέξας, τεσσέρες καὶ δέκα ὑψος δὲ, οὐ-
 κτώ. αὐτὰ μὲν τὰ μέγιστα ἐξωθεν τῆς τῆς μνησθέν-
 ἐστὶ. ἀπὸ ἐσθῆτος δὲ μνῆς, οὐκ ἔστι καὶ δέκα πῆχων, καὶ
 πυρῆος δὲ δέξας, δώδεκα πῆχων δὲ ὑψος, πέν-
 τε πῆχων ἐστὶ. αὐτὴ τῇ ἰρὴ κέεται παρὰ τὴν ἐσθῆτος. ἐστὶ
 γὰρ μιν ἐς τὸ ἐν φασι τῆς δὲ εἰνέκα οὐκ ἐσελκύνει
 ὅν ἀρχιτέκτονα. αὐτὴ ἐλκύνει τῆς τῆς, αὐτὴ
 νάξαι, οἷα τε χρῆσις ἐκ γερνιότος πολλῆς, καπαχθ-
 ῶν τὰ ἐργα τῇ Ἀμασί, ἐσθῆτος ὅν ποιησάμε-
 νον, οὐκ ἐάν ἐπ' πορροτέρω ἐλκύνει. ἡ δὲ πινες λέ- 20
 γουσι ὡς ἀνδρὸς διεφθάρη ὑπὸ αὐτῇ τῇ αὐτῇ
 μοχλῶντων, καὶ ἀπὸ τῆς οὐκ ἐσελκύνει.
 Αἰεθῆκε δὲ καὶ τοῖσι δῆλοισι ἰεροῖσι ὁ Ἀμασίς πᾶσι
 τοῖσι ἐλλογίμοισι ἔργα δὲ μέγας ἀξιοθέητα. ὅς δὲ καὶ
 ἐν Μέρφι, ὅν ὑπὸν καὶ μνησθέν, τῆς Ἡφαι-
 στῆς ἐμ' ἐσθῆτος τῆς πόδες πέντε καὶ ἐξωθεν καὶ εἰς
 δὲ μνῆς, ὅπῃ τῇ αὐτῇ βάθρος ἐστὶ, τῆς αὐτῇ
 ὄντος λίθου, δύο καὶ δέκα, εἰκασίη ποδῶν δὲ μέγας ἐ-
 ὠν ἐκείνους. ὁ μὲν, ἔνθεν, ὁ δὲ ἐνθεν τῆς μετὰ. ἐστὶ δὲ
 λίθινος ἑτέρος ποδῶν καὶ ἐν Σαί, καὶ μνησθέν τῇ αὐτῇ 30
 ὅσον τῇ ἐν Μέρφι. τῇ ἰστέ δὲ ἐν Μέρφι ἰερὸν
 Ἀμασίς ἐστὶ ὁ δὲ οὐκ ἐσθῆτος, ἐὸν μέγας τε καὶ ἀξιοθε-
 ητότατον. Ἐπὶ Ἀμασίος δὲ βασιλῆος λέγει Ἀί-
 γυπτιος μέγιστα δὴ τότε διδάμνηται, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς
 ποταμῆς τῇ χώρῃ γινόμενα, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρης τοῖσι
 ἀνδρῶν τοῖσι καὶ πόλιν ἐν αὐτῇ γινόμενα πᾶς ἀπάσας
 τότε δις μυρίας τὰς οἰκοδόμους. νόμον τε Αἰγυπτίοισι
 πόδε Ἀμασίς ἐστὶ ὁ καπαχθῆς. ἀπὸ δὲ κινύει ἑτέος
 ἐκείνους τὰ νομαρχία πᾶσι πᾶσι Αἰγυπτίων, ὅν
 βίβεται μὲν δὲ ποιεῖν τὰ αὐτὰ, μὲν δὲ ἀπὸ φαίνοντα δι- 40
 καίνον ζῶν, ἡ δὲ ἀθανάτω. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηνῶν
 λαβὼν δὲ Αἰγυπτίαν ὅν νόμον, Ἀθηνῶν τοῖσι ἐθε-
 101 πο. τὰς ἐκείνους ἀνείχεσθαι, εἰσὶν ἀμφοτέρω νόμῳ.

ab Aegyptiis mutuatus, Atheniensibus tulit, quam illi, quod sit castissima, assidue usurpant.

Alia quoque saxa prægrandia in appara-
 tum comportauit, ducta partim ἐλαπι-
 dicinis quæ iuxta Memphin sunt, partim
 utique quæ maioris molis erant,
 ex vrbe Elephantina, quæ Sai distat vi-
 ginti dierum navigatione. Adhæc, quod
 non minime sed maxime omnium ad-
 miror, attulit ædificium ex solido sa-
 xo ab vrbe Elephantina, in quo affe-
 rendo triennium consumpserunt duo
 millia delectorum virorum, qui omnes
 erant gubernatores. Huius autem do-
 mus extrinsecus est vnus & viginti cu-
 bitorum longitudo: quatuordecim, la-
 titudo: octo, sublimitas. Hæc est dimen-
 sio exterior tecti ex vno lapide. Intror-
 sum autē duodeuiginti & amplius cu-
 bitorum est longitudo: quinque, sublimi-
 tas. Domus hæc ad ingressum tēpli col-
 locata est. nā ob id aiunt in templū non
 fuisse pertractam, quod quum suspiras-
 set architectus dum illa adueheretur, ut-
 pote pertæsus diutini temporis operæ,
 2 ea de re stomachatus Amasis, non per-
 miferit hominē vltius trahere. Non-
 nulli aiunt quendam ex iis qui vectibus
 lapidem agebant, ab illo fuisse oppres-
 sum, ideoque lapidem non introductū.
 Donauit præterea operibus ob magni-
 tudinem spectaculo dignis cum alia
 templa insignia, tum in Memphi tem-
 plum Vulcani, colosso supino ante illud
 posito, longitudinis quinque & septua-
 ginta pedum. Superque idem pavimen-
 tum gemini colossi stant ex Aethiopi-
 co lapide, vicenū pedum magnitu-
 dinis, hinc & hinc magno illi assisten-
 tes: cuius instar est alter in Sai lapis, eo-
 dem habitu iacens. Illud etiam quod in
 Memphi est templum Isidis ingens &
 spectatu dignissimum, Amasis ædifica-
 uit. Sub Amasi rege dicitur Aegyptus
 fuisse maxime beata, in iis quæ vel regio-
 ni ex flumine, vel hominibus ex regio-
 ne proueniunt, & vrbes quæ incole-
 rentur tunc, fuisse numero illic mille &
 viginti. 4 Amasis quoque extitit qui legem
 hanc apud Aegyptios condidit, ut singu-
 lis annis apud prouinciæ præfides
 Aegyptii omnes demonstrarēt vnde vi-
 uerent: & qui aut hoc non faceret, aut
 non demonstraret sese legitime viuere,
 is morte afficeretur. Quam legem Solon

1 Duodeuiginti cubitorum, & digitorum xx est longitudo: latitudo vero, cubitorum duodecim: quinque, subl. 2 Hoc in religionem vertens Amal. 3 Ex eodem lapide, 4 Hic est autem Amasis qui legem hanc tulit, demonstrare vnum quemque apud præfidem cuiusque loci, vnde viuat: quod qui non fecerit, aut demonstrare vitæ suæ rationem iustam non potuerit, hunc morte mulctandum. Solon autem Atheniensis iuriam hanc legem ex Aegypto Atheniensibus promulgauit, quæ illi semper vti sunt, lege sane inculcata. Ita hunc locum vertit Budano.

CLXXIX Amasis porro, quoniam Græcorum erat studiosus, cum alia in quosdam Græcos officia contulit, tū iis qui in Ægyptum concederent, dedit facultatem Naucrati in urbē incolendi. Qui vero eorū nolent illic habitare, sed nauigando negociari, fecit potestatem certis in locis aras & fana extruendi. Et maximū quidem eorum fanum atq; celeberrimum vocatur Græcum: ciuitates autem quæ cōmuniter illud extruxerunt, sunt, Ionum quidem, Chius, Teus, Phocæa, Clazomene: Dorum autem, Rhodus, Cnidus, Halicarnassus, Phaselis: Æolum vero, vna Mitylene. Harum ciuitatum hoc fanum est, & ab his præfecti emporii præbentur. Ceteræ ciuitates quæ confortes huius rei sunt, rei ad ipsos minime pertinentis confortes sunt. Separatim tamen ædificauerunt, Æginetæ quidē, Iouis: Samii autem, Iunonis: Milesii vero, Apollinis fanum. Nam vetus emporium erat sola Naucratis: præter hoc in Ægypto aliud nullum. Quod si quis in aliud aliquod Nili ostium applicuisset, is necesse habebat deierare se venisse inuitum, datoque iureiurando eadem naui ad Canobicum nauigare: & si id minus per contrarios ventos posset, onera fluuialibus nauigiis circumagere, iustrando Delta, donec perueniret Naucratin. ita Naucratis in honore erat. Iam vero quum Amphictyones templum quod nunc Delphis est, (quia illud prius sua sponte deflagrauerat) recentis talentis construendum locassent, Delphi, quos quarta pars sumptus contingebat, circa ciuitates vagi, cum aliunde tum vero non minimum ex Ægypto retulerunt. nam Amasis quidem eis mille talenta aluminis, Græci autem qui Ægyptum incolebant, vicens mnas donauerunt. Cum Cyrenæis quoque Amasis amicitiam societatemque iniit, ita vt illinc vxorem etiam putaret sibi esse ducendam, siue feminæ Græcæ amore captus, siue alias ob beneuolentiam Cyrenæorum. Vxorem quam duxit, alii volunt filiam fuisse Batti, alii Arcefilai, alii Critobuli, inter suos populares viri spectati, nomine Ladice: cum quadum in toro cubaret, concumbere non poterat, quum tamen aliis mulieribus vteretur. Id quum diu fieret, ad eam Amasis, Tu vero, inquit, vxor beneficio me læstisti: ideoque nullo machinamento vales effugere

Φιλέλλω δὲ ἡρόδωτος ὁ Ἀμασίς, ἀλλὰ τε ἐς Ἑλλήνων μετιξέτερος ἀπεδέξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικυμένωσι ἐς Αἴγυπτον ἔδωκε Ναύκρατι πόλιν ἐνοικήσασθαι. τοῖσι δὲ μὴ βουλευμένοισι αὐτῶν οἰκῆειν, αὐτὸν δὲ ναυπλομένοισι, ἔδωκε χώρους ἐν δρυσαδαὶ βωμοῖς καὶ τεμένεα τοῖσι. ὁ μὲν νυν μέγιστον αὐτῶν τέμενος, καὶ οὐνομαστότατον ἐὶν καὶ χρησιμώτατον, καλεῖται δὲ Ἑλλείων, αἳ δὲ πόλεις εἰσι αἱ ἰδρυμέναί ἐστιν, Ἰώνων μὲν, Χίως, καὶ Τέως, καὶ Φώκας, καὶ Κλαζομένας. Δωριέων δὲ, Ρόδος, καὶ Κνίδος, καὶ Ἀλικαρνησσός, καὶ Φάσις. Αἰολέων δὲ, ἡ Μιτυληναίων μοῦνη. τοῦ τῶν μὲν ὅτι ὁ τέμενος τῷτο. καὶ παρὰ τὰς τῶν ἐμπορίου αὐταὶ αἱ πόλεις εἰσι αἱ παρέχουσαι. ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλεις μεταποιεῦνται, ὁδὸν σφί μετεὸν μεταποιεῦνται. χωρὶς δὲ, Αἰγιήται ἐπὶ ἐφ' ὧν τῶν ἰδρύσαντο τέμενος Δίος· καὶ ἄλλοι Σάμιοι, Ἡρηνοὶ καὶ Μιλήσιοι, Ἀπόλλωνος. Ἡν δὲ τοπαλαὸν μοῦνη ἡ Ναύκρατις ἐμπόριον, καὶ ἄλλοι ὁδὸν Αἰγύπτου. εἰ δὲ τις ἐς τῶν πᾶν ἄλλοι ἐσθλὰ τῶν Νείλου ἀπικέιτο, χρεῖν ὁμῶσαι, μὴ μὲν ἐκόντα ἐλθεῖν. ἀπομόσαντα δὲ, τῇ νηὶ αὐτῇ πλέειν ἐς ὁ Κανόβιν· ἢ εἰ μὴ γὰρ οἷα τε εἴη παρὰ ἀνέμοις ἀντίοις πλέειν, πὰ φορτῆα ἔδδε πειράσθαι ἐν βάρεσι πᾶσι δὲ Δέλτα, μέγιστον οὐ ἀπικέιτο ἐς Ναύκρατιν. οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἐτετίμητο. Ἀμφικτυόνων δὲ μαδωσάντων ὅν ἐν Δελφοῖσι νῦν ἐόντα νηὶν τετρακσίων ταλαίταιν ἐξεργασσάσθαι· (ὁ γὰρ παρὰ τῶν ἐὶν αὐτῷ, αὐτομάτως κατεκέρη) τοῖς Δελφοῖς δὲ ἐπέβαλε τεταρτημόριον τῶν μαδωμάτων πᾶσι σκεῖν. πλαιώμενοι δὲ οἱ Δελφοὶ πᾶσι πόλιν, ἔδωκεν ἄρ' οἱ. ποιεῦντες δὲ τῷτο, ὅσα ἐλάχιστον ὅξ Αἰγύπτου ἠώεσαντο. Ἀμασίς μὲν γὰρ σφί ἔδωκε χίλια στυπνείης τάλαντα· οἱ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκούντες Ἑλλῆνες, εἴκοσι μνέας. Κυρηναίοισι δὲ ἐς Ἀλλήλους Ἀμασίς φιλότητά τε καὶ συμμαχίην συνεθήκατο. ἐδικάωσε δὲ καὶ γῆρας αὐτῷ, εἴτ' ὅτι θυμῶς Ἑλληνίδος γυναικὸς, εἴτ' αὐτῷ, καὶ ἄλλως φιλότητος Κυρηναίων εἴνεκεν. γαμέει δὲ ὧν, οἱ μὲν λέγουσι Βάπτεω, οἱ δὲ Ἀρχεσίλω θυγατέρα, οἱ δὲ, Κερκυβούλου, ἀδελφὸς τῷ Ἀσάνδοκίμῳ· τῇ οὐνομα ἡ Λαδίκη. τῇ ἐπὶ τε συγχλίνειτο Ἀμασίς, μίσγεσθαι ὅσα οἷός τε ἔχοντο. τῇσι δὲ ἄλλῃσι γυναιξὶ ἐχεῖτο. ἐπὶ τε δὲ πολλὸν τῷτο ἐγένετο, εἴπε δὴ ὁ Ἀμασίς παρὰ τῷ Λαδίκῃ τῷτῳ καλεομένην, ὧς γυναι, καὶ τὰ με ἐφ' ὧς μάσας, καὶ ἐστὶ ὁδὸν μὴ μηχανή

μη οὐκ ἀπολωλέναι χάρις γυναικῶν πασῶν. ἡ δὲ
Λαδίκη, ἐπεὶ τὴν οἱ Σφιδμὴν ὁδὸν ἐξήμετο παρὸν-
τες Ἀμασίς, ὅχεται ἐν τῇ νόσῳ τῇ Ἀφροδίτῃ,
ὡς οἱ ἐπὶ ἐκείνῃ τὴν ἰνκτα μίχθῃ ὁ Ἀμασίς, (τῷ
το γὰρ οἱ κακὸν ἐστὶ) μῆχος) ἀγαλμαὶ οἱ ἀποπέμ-
ψιν ἐς Κυρῆην. μὲν δὲ τὸ ὅχλιν αὐτίκα οἱ ἐμίχθη
ὁ Ἀμασίς, καὶ ὁ οὐθὺν ἦδὴ ὅκτε ἔλθοι Ἀμασίς
παρὸς αὐτὴν, ἐμίσητο καὶ κάρτα μιν ἔστρεψε μὲν τῷτο.
ἡ δὲ Λαδίκη ἀπέδωκε τὸ ὅχλιν τῇ θεῷ. ποιησαμένη
γὰρ ἀγαλμα, ἀπέπεμψε ἐς Κυρῆην, ὅτι περὶ ἐς
ἐμὲ ὡς ὄντων, ἔξω τετραμμένον τῷ Κυρηνάων ἄγε-
ος. ταύτην δὲ Λαδίκη, ὡς ἐπεκράτησε Καμβύσης
Αἰγύπτῳ, καὶ ἐπύθετο αὐτὴν ἡ τις εἴη, ἀπέπεμψε ἀσι-
νέα ἐς Κυρῆην. Αἰνέθηκε δὲ καὶ αἰαθήματα ὁ Ἀ-
μασίς πέμψας ἐς τὴν Ἑλλάδα. τὸ μὲν, ἐς Κυρῆην
ἀγαλμα ὅτι χρυσὸν Ἀθηναίης, καὶ εἰκόνα ἐωὺς, γρα-
φὴν εἰκασμένην τῷτο δὲ, τῇ δὲ Λίνδῳ Ἀθηνῶν δύο
τε ἀγαλματα λίθινα, καὶ θώρηκα λίνεον ἀξιοθέητον
τῷτο δὲ ἐς Σάμον τῇ Ἡρῇ, εἰκόνας ἐωὺς διφασίας
ξυλίας, αἱ δὲ τῇ Ἡρῇ τῷ μεγάλῳ ἰδρύσασθαι ἐπὶ καὶ ὁ
μέγας ἐμὲ, ὅπια δὲ τῇ θυρέων. ἐς μὲν ἰων Σάμον
αἰνέθηκε καὶ ξένην τὴν ἐωὺς τε καὶ Πολυκράτους
τῷ Αἰάκῳ. ἐς δὲ Λίνδον, ξεινίης μὲν ὁδομῆς εἵνε-
κεν ὅτι δὲ ἱερὸν δὲ τῇ Λίνδῳ δὲ τῇ Ἀθηνῶν λέ-
γεται τῇ τῷ Δαναοῦ θυγατρὸς ἰδρύσασθαι παρ-
σχούσας, ὅτι ἀπεδίδρησκοι τῷ Αἰγύπτου παῖδας.
ταῦτα μὲν αἰνέθηκε ὁ Ἀμασίς. εἴλε δὲ Κύπρον
παρὸς αὐτὸν δὲ θέρπειν, καὶ κατεστράφητο ἐς Φόρον αὐ-
αγῶν.

quominus inter omnes mulieres teter-
rima pereas morte. Ladice, quum per-
negando nihilo placatiorem redderet
Amasin, vouit intra se Veneri, si ea no-
cte secum coiret Amasis, (hoc enim i-
plius fuisse machinamentum aduersus
illud malum) statuam Cyrenas se illi
missuram. Concepto autem voto, coit
statim cum ea Amasis, ac deinceps quo-
ties adiret, cum ea coibat: ac postmodū
eam perquam valde dilexit. Et Ladice
votum deæ persoluit, facta statua Cyre-
nasque missa, quæ ad meam vsque me-
moriā incolumis erat, extra urbem
Cyrenensem posita. Hanc Ladice Cā-
byses, posteaquam Ægypto potitus est,
cognito quænam esset, Cyrenas illasam
remisit. Donauit item Amasis dona
quæ misit in Græciā: Cyrenas quidem,
statuam Mineræ inauratam, & sui ima-
ginem pictura¹ adumbratam: Lindum
autem, duo lapidea Mineræ simulacra,
& thoracem lineum spectaculo dignū:
Samum vero, lunoni bifarias sui ima-
gines, quæ magno in templo erectæ e-
rant post ianuas, ad meam vsq; ætatem.
Samum quidē, propter hospitium quod
inter ipsum erat & Polycratem Æacis
filium: Lindum autem, nullius hospitii
gratia, sed quia templum quod Lindi
est, Mineræ feruntur extruxisse Danaī
filiz, postquam agnitæ sunt quum fili-
os Ægypti fugerent. Hæc quidem do-
naria dedicauit Amasis, primusque mor-
talium Cyprum cepit, tributariamque
fecit prouinciā.

¹ Ad viuum expressam: ² Eò appulsa quum f.

HERODOTI ΗΡΟΔΟΤΟΥ
 HALICARNASSEI ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
 HISTORIARVM LIBER
 tertius, qui inscribitur
 Τ Η Α Λ Ι Α.
 ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΡΙΤΗ,
 ἐπηγερομένη
 Θ Α Λ Ε Ι Α.

DVERSVS hunc Amasin CAMBYSES Cyri filius, comparato cum ex aliis quibus imperabat, tū ex Græcis Ionibus Æolibusque, exercitu, bellum

Γ' Ἰ τῷτον δὴ ὄν Ἀμασιν Καμβύσης ὁ Κύρου ἐστρατεύετο, ἄγων καὶ ἄλλαι τῶν ἡρχε, καὶ Ἑλλήνων Ἰωνᾶς τε καὶ Αἰολέας, δι' αἰτίων πολλῶν δὲ. πεμφας Καμβύσης εἰς Αἴγυπτον

mouit ob hanc causam: Misso in Ægyptum¹ legato, Cambyſes petiit ab Amasi filiam, & petiit consilio cuiusdam Ægyptii, qui Amasi erat infensus quod se potissimum ex omnibus Ægypti medicis Amasis ab vxore & liberis abstraxisset, amandando in Persas, quo tempore Cyrus ad Amasin miserat petitum ocularium medicum, omnium qui in Ægypto essent præstantissimum. Ob id infensus Amasi ille Ægyptius, institit suadere Cambyſi vt ab Amasi filiam peteret: vt ille aut mærore afficeretur data filia, aut non data, Cambyſi redderetur inuisus.² Amasis eam nec dare audebat, nec abnuere. nam & Cambysem intelligebat non habiturum illam vxoris loco, sed pellicis: & Persarum potentiam grauabatur horrebatque. Hæc reputans, ita sibi faciendum statuit: Erat Aprie superioris regis filia, nomine³ Nitetis, vnica domi relicta, grandis atque speciosa. Hanc puellam Amasis vestitu pariter & auro exornatam, pro sua in Persas dimittit. Quam quum post aliquantum tempus Cambyſes salutasset, filiam Amasis appellans, ipsa ad eum, Rex, inquit, rex, ignoras, ab Amasi elusus, qui me ornatu compram transmissit, traiecit tibi pro sua, quum reuera sim Aprie filia, quæm ille dominum suum cum Ægyptiis rebellans interemit.⁴ Hic sermo extitit causa quæ Cambysem Cyri filium vehementer indignatum induceret aduersus Ægyptū.

κήρυκα, αἵ τε Ἀμασιν θυγατέρα. αἵ τε δὲ ἐκ βουλῆς αὐτοῦ Αἰγυπτίου, ὃς μεμφόμενος Ἀμασιν, ἐπὶ τῷ τῷ, ὅτι μὴ ὅς ἀπορῶν τῷ ἐν Αἰγύπτῳ ἰντράν, ἀποπαύσας ἀπὸ γυναικός, καὶ τέκνων, ἐκδοτὸν ἐποίησε εἰς Πέρσας, ὅτε Κύρος πεμφας τῷ Ἀμασιν αἵ τε, ἰντράν ὁφθαλμῶν ὅς εἴη ἀεὶ σος τῷ ἐν Αἰγύπτῳ. ταῦτα δὴ ὅτι μεμφόμενος ὁ Αἰγύπιος, ἐπὶ τῇ συμβουλῇ, κελδύων αἰ-
 τῇ δὲ Καμβύση Ἀμασιν θυγατέρα· ἵνα ἡ δὲ αὐτῷ, ἢ μὴ δοῖ, Καμβύση ἀπέχρητο. ὁ δὲ Ἀμασιν τῇ δυνάμει τῷ Περσέων ἀχρὸς ὁμοῦ καὶ ἀρρωδίων, ὅς ἐκ εἶχε οὐτε δοῦναι, οὐτε δρῆσαι οὐδέν.
 ὁ γὰρ ἡρώτα τοῦ ὅτι οὐχ ὡς γυναικὶ μὴ ἐμελλε
 Καμβύσης εἶναι, ἀλλ' ὡς παλλακίῳ. ταῦτα δὴ ἐκλογίζομενος, ἐποίησε ταῦτα. ὡς Ἀπρίων τῷ πατρὶος βασιλέος θυγάτηρ κέρτα μεγάλη καὶ δειδής, μοιῶν τῷ οἴκῳ λελειμμένη. οὐνομα δὲ οἱ ὡς Νίτητις. ταῦτα δὴ τῷ πατρὶος Ἀμασινος κοσμήσας ἐαδὴ καὶ χρυσῷ, ἀποπέμπει εἰς Πέρσας ὡς ἐαυτῇ θυγατέρα. μὴ δὲ χερίον ὡς μιν ἡσυχάζετο, πατρὸς οὐνομαζών, λέγει πρὸς αὐτὴν παῖς, ὦ βασιλῆ, ἀφ' ἡμετέρου ἔσται Ἀμασινος οὐ μαιθαίεις, ὅς ἐμὲ σὸς ἰσχυρὰ ἀσκήσας ἀπέπεμψε, ὡς ἐαυτῇ θυγατέρα διδοῖ, ἐοῦσαν τῇ ἀληθινῇ Ἀπρίων τῷ ἐκείνου ἐόντα ἐαυτῇ δευτέρα, μετ' Αἰγυπτίων ἐπιδράσας ἐφόνεισε. τῷ δὲ ὅς ποσ καὶ αὐτὴ ἡ αἰτία ἐχθρομένη ἦτορ Καμβύση ὄν Κύρου, μεγάλως θυμωμένη, ἐπ' Αἰγύπτον.

¹ Caduceatore. Sic alibi κέρτα recte vertit caduceatorem, non legatum. ² Amasis, quum Pers. potentiam grauaretur atq; exhorresceret, nec dare nec abnuere audebat. nam & Camb. ³ Nitetis, valde procera & formosa, solâ ex ea familia relicta,

⁴ Hic sermo & hæc causa vel occasio interueniens Camb. Cyri fil. veh. stomachatum aduersus Ægyptum impulit.

& quo pacto carentia aquis loca trans-
mitteret ambigentem, adiit. Eique cum
alias Amasis res exposuit, tum vero quæ
ad transmittendum pertinebant, sua-
dens, ad regem Arabum mitteret ora-
tum ut sibi tutum præberet transitum.

V Hæc enim duntaxat patet ingressus in
Ægyptum. Nam à Phœnice¹ usque ad
montes Cadytis, quæ est vrbs eorum Af-
syriorum qui nunc Palæstini vocantur:
ab vrbe Cadyti non minore (ut mea fert
opinio) quam Sardis, emporia secun-
dum mare usque ad urbem Ienysum, A-
rabicæ ditionis sunt. Ab vrbe Ienysu rur-
sus Syriacæ, usque ad lacum Serboni-
dis, iuxta quem Casius mons pertingit
ad mare. A Serbonidis lacu in quo Ty-
pho fertur occultatus, deinceps iam Æ-
gyptus est. Hoc tamen intercapedinis
quod est inter urbem Ienysum & mon-
tem Casium & lacum Serbonidis, non
exiguus tractus est, sed itineris instar

VI trium dierum, vehementer aridus. Ve-
rum quod pauci eorum qui in Ægy-
ptum nauigant, notum habent, hoc dicere
institui. Ex omni Græcia, & præterea
ex Phœnice, portatur in Ægyptum bis
quotannis² vas fictile vini plenum: &
tamen ibi ne vnum quidem numero
(ut sic dicam) vas vinarium fictile aspi-
ci³ vacuum potest. Vbinam (dicat ali-
quis) hæc vasa consumuntur? hoc quo-
que ego depromam. Præfecti provin-
ciarum necesse habent ex sua quisque
vrbe colligere vasa testacea quæ Mem-
phin portentur: eadem è Memphi a-
lii aqua impleta portare in hæc arida Sy-
riæ loca. ⁴ ita hydropes superuenientes in
Ægypto sumptæ, ad veteres, in Syriam

VII portantur. Atque hunc in modum quem
dixi aqua contracta, Persæ usque fuerunt,
qui hoc ingressu apparato quamceler-
rime Ægypto potiti sunt. Sed tunc,
quum in expedito aqua non esset, Cam-
byses, audito hospitis Halicarnassei cõ-
silio, missis ad regem Arabum nunciis
tutum iter precatus, obtinuit, data ac-
ceptaque inuicem fide.

VIII Seruant au-
tẽm fidem Arabes inter homines ut qui
maxime, quam hunc in modum dant:
Quoties fœdus inire volunt, alius qui-
dam medius inter utrosque stans, acuto
lapide ferit volam, iuxta maiores digi-
tos eorum qui fœdus ineunt. Deinde
sumpto flocco ex vtriusque vestimento,

καὶ ἀπορέοντι πλὴν ἑλασιν ὅπως τὴν αὐτὴν διεκ-
τεῖν, ἐπελθὼν φεράσει μὴ καὶ πᾶλλα πᾶ Αἰμασίος
τοῦ ἡμαπα. ἔξηγέται δὲ καὶ τὴν ἑλασιν, ὥδε παρ-
αινέων· πέμψαντα τῷ Διὶ Ἀραβίων βασιλέα,
δέεσθαι τὴν διέξοδον οἱ ἀσφαλεία τῷ Δασχεῖν.

Μοιῶν δὲ ταύτη εἰσι φαεραὶ ἐσβολαὶ εἰς Αἴγυπτον.
ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέχρι οὐρανὸν τῷ Καδύπος πό-
λιος, ἥ ἐστι Συρίων τῷ Παλαστίνων καλεομένων.
ἀπὸ δὲ Καδύπος, εὐρύς πόλιος (ὡς ἐμοὶ δοκεῖ)

10 Σαρδίων οὐ πολλῶν ἑλασινος· ἀπὸ ταύτης πᾶ
ἐμπόρεια πᾶ ὅππῃ θαλάσσης μέχρι Ἰνύσου πόλι-
ος ὅστις τῆς Ἀραβίου. ἀπὸ δὲ Ἰνύσου, αὐτὴς Συρί-
ων μέχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἣν δὴ ὁ Κά-
σιος ὕψος τείνει εἰς θαλάσσαν. ἀπὸ δὲ Σερβωνίδος
λίμνης, εἰς τὴν δὴ λῆγος Διὶ Τυφῶ κεκρύφθαι, ἀπὸ
ταύτης ἡ δὴ Αἴγυπτος. ὁ δὴ μεταξὺ Ἰνύσου πό-
λιος, καὶ Κασίου τε οὐρύς καὶ τῆς Σερβωνίδος λί-
μνης, ἐὼν τῷ Διὶ ὀλίγον χωρίον. ἀλλ' ὅσον τε ἐ-
πὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδὸν, αὐτὸν ὅστις δεινῶς. Τὸ δὲ

20 ὀλίγον τῷ εἰς Αἴγυπτον ναυπηλομένων ἐνενήκωσι,
τῷ ποτὶ ἔρχομαι φεράσων. εἰς Αἴγυπτον ὅκ τῆς Ἑλλά-
δος πάσης, καὶ παρὲς ἐκ τῶν Φοινίκων, κέραμος ἐσάγα-
ται πλήρης οἴνου δις τῷ ἔτεος ἐκάστου. καὶ ἐν κε-
ραμίον οἴνην ἑξήκω κείλημον ὅκ ἐστὶ, ὡς λόγος
εἰπεῖν, εἰδέσθαι. καὶ δὴ τὰ (ἵπποις αὐτῶν) ταῦτα αἰ-
μασιμουῶνται, ἐγὼ καὶ τῷ ποτὶ φεράσω. δεῖ δὲ καὶ δὴ-
μαρχὸν ἑκάστον συλλέξαιτα ὅκ τῆς ἐαυτοῦ πόλι-
ος πᾶντα Διὶ κέραμον, ἄγειν εἰς Μέμφιν· τοὶς δὲ ὅκ
Μέμφιος εἰς ταῦτα δὴ τὰ αὐτὰ τῆς Συρίας κα-

30 μίξιν, πλησάντας ὕδατος. ἔτω δὲ ὅππῃ φοιτῶν κέρα-
μος, ἣ ἑξαίρετος ὅκ Αἴγυπτι ὅππῃ παλαιῶν,
καμίζεται εἰς Συρίαν. Οὕτω μὴ νυν Πέρσαι εἰσι
οἱ τῷ ἐσβολῇ ταύτην τῷ Δασκῶσαντες εἰς Αἴγυ-
πτον, καὶ δὴ τὰ εἰρημνῆα, ἔλθαιτες ὕδατι, ἐπεί τε
πάχιστα παρ' ἐλαστον Αἴγυπτον· τότε δὲ ὅκ ἐόντος
καὶ ὕδατος ἐπίμου, Καμβύσης πυλόμενος τῷ Ἀ-
λικαρνασσῶς ξείνου, πέμψας τῷ Διὶ Ἀραβίων
ἀφ' ἑλπει, καὶ δεηθεὶς τῷ ἀσφαλείης, ἐτυχέ· πῆστις δοῖς
τε καὶ δόξας ἀμύμος παρ' αὐτῶν. Σέβονται δὲ Ἀρα-

40 βιοὶ πῆστις αἰδεσθῶν ὁμοῖα τοῖσι μάλιστα. ποιεῦνται
δὲ αὐτὰς ἐπὶ τοῦ ποτὶ· τῷ βαλομένων τὰ πῆστις πειέ-
σθαι, ἄλλος αἰὲρ ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐν μέσῳ ἐτεῶς,
λίθοι ὅστις ὁ εἶσω τῷ χειρῶν τῷ Διὶ τῷ δακτύλου
τῷ μεγάλῳ, ὅππῃ τὰ μὴ τῷ ποτὶ ἀμύμων τὰ πῆστις·
καὶ ἐπὶ τῷ Δασκῶν ὅκ τῷ ἱματίῳ ἐκαστέρου κροκύν, καὶ κροκύν

¹ Usque ad fines Cadytis, quæ est vrbs eorum Assyriorum qui Palæst. ² Vel, Amphora vini plena, sic et in sequentibus. Vel
potionis, Amphora vini plena, ut sit positus singul. pro plurali. ³ Vox respondens huic in textu Gr. non habetur, sed ex ἄλλῳ, quod ibi
legitur, factum fuit κενόν, id est, vacuum. ⁴ Ita amphoræ quæ inuehuntur, sumptæ in Ægypto, ultra veteres in Syriam portantur.
Et quidem Persæ ii sunt qui hunc in Ægyptum transitum apparant, contracta, ut modo dixi, aqua, simulatque occupant Ægy-
ptum. Intelligi autem ultra veteres, pro eo quod est, ultra eas quæ iam antea ibi erant.

hoc tei in illum sunt machinati: Filios qui erant à Phane relictii in Ægypto, in castra perduxerunt, atque in conspectû patris, positoque in medio duorum exercituum cratere: dehinc productos singulos puerorum super craterem obtruncauerunt. Omnibus interfectis, vinum & aquam in craterem intulerunt: quo sanguine epoto, auxiliares ira conflixerunt. Acri prælio commisso, perquam multis vtrunque cadentibus, in fugam vertuntur Ægyptii. Ibi ego rem mirandam vidi, ab indigenis edoctus: Ossa eorum qui in acie ceciderunt, quum iacerent fusa, vt ab initio distincta fuerant, seorsum erant Persarum, aliorum Ægyptiorum: sed Persarum capita adeo fragilia sunt, vt si velis ferire, vel solo calculo perforare possis: Ægyptiorum autem ita firma, vt ea vix ictu lapidis¹ elidas. Cuius rei causam hanc illi reddebant, (facile mihi persuadentes) quod Ægyptii statim à pueris radere capita incipiunt, & os capitis ad solem redditur compactum. Quæ eadem causa est non caluescendi, nam ex omnibus hominibus paucissimos quis Ægyptios caluos videat. His igitur hoc causæ est cur robusta capita gestent. At Persis cur fragilia sint capita, id in causa est quod à principio assuefuerunt operire capita, gestantes pilea tiarasque.² Hæc ego huiuscemodi ossa vidi. Vidi item alia istis similia in Papremi, eorum qui vna cû Achæmene filio Darii ab Inaro Libye sunt cæsi. Ægyptii quoque postquam ex acie terga dederunt, nullo ordine fugam capessunt. Ad quos, quum se recepissent Memphin, misit Cambyzes aduerso flumine nauim Mitylenæam cû caduceatore viro Persa, qui illos ad deditionem hortaretur. Isti vbi nauim aduentare Memphin vident, frequentes ex vrbe effusi, nauim corrumpunt, virosq; frustatim dilaniatos in oppidû afferunt. Et Ægyptii quidem³ post hæc obsessi aliquamdiu restiterunt. Libyes vero id animaduertentes, eadem sibi quæ Ægypto contigissent veriti, sese citra pugnam dediderunt, tributumque inter se partiti dona miserunt. Cyrenæi quoque ac Barcæi iridem vt Libyes timentes, similia & ipsi fecere. Cambyzes munera quæ à Libybus venere, perbenigne accepit: quæ autem à Cyrenæis, succensens, vt opinor, quod exigua erant, quingentas enim minas argenti miserant, quas

μη χάνονται τῶν ἡμαρτῶν αὐτῶν τοῖνδε ἦσαν δὲ Φά-
 νη παῖδες ἐν Αἰγυπλίᾳ καταλελειμμένοι· τὸς ἀγα-
 γόντες ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ ἐς ὅψιν τῷ πατρὶ, κρητῆ-
 ρα ἐν μέσῳ ἔστησαν ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων· μὲν
 οὖν ἀνέροντες καὶ ἕνα ἕκαστον τῶν παίδων, ἔσφαζον ἐς
 τὸν κρητῆρα. ἔχοντο πόμπτων ὅτι διεξελθόντες τῶν παίδων,
 οἷόν τε καὶ ὕδωρ ἐσφύρεον ἐς αὐτόν. ἐμπιόντες δὲ τῷ
 ἀμάρτῳ πόμπτους οἱ ὀπίκουροι, ἔτῳ δὲ σπυρίδαλον.
 μάχης ὅτι ἡμοῦνης καρτερῆς, καὶ πεσόντων ἔξ ἀμ-
 10 φοτέρων τῶν στρατοπέδων πλήθει πολλῶν, ἐτρά-
 ποντο οἱ Αἰγυπῆιοι. Θώμας ὅτι μάχα εἶδον πυρό-
 μῃος τῶν τῶν ὀπίκουρων. τῶν γὰρ ἑσέων περικεχυ-
 μῶν χωρεῖς ἑκατέρων τῶν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ πεσόν-
 των (χωρὶς μὲν γὰρ τῶν Περσέων ἔκρετο τὰ ὄρεα, ὡς ἐ-
 χρεῖαθη κατὰ ὄρεα, ἐτέρωθεν ὅτι, τῶν Αἰγυπίων) αἱ
 μὲν τῶν Περσέων κεφαλῆς εἰς ἀδενέες ἔτῳ ὡς εἰς ἡ-
 λὸς ψήφῳ μύνη βαλέν, ἔχοντες βανέες· αἱ δὲ τῶν Αἰγυ-
 πίων, οὕτω δὲ πύχρυν, ὡς μόνος ἀνὰ λίθῳ παύσας
 ἔχοντες βανέες. αἱ ποὶν ὅτι τῶν τοῦ πόδε ἐλεγον (καὶ ἐμὲ γὰρ ὅ-
 20 πετέως ἐπειθον) ὅτι Αἰγυπῆιοι μὲν, αὐτίκα ἀπὸ παι-
 δῶν ὀρεῖα μῆκοι, ξυρδῶν) ἔχοντες κεφαλῆς, καὶ πρὸς τῶν
 ἡλίων παχύν) ὅτι ὅσον. τῶν δὲ ὅτι τῶν καὶ τῶν μὴ φα-
 λακρῶν αἱ ποὶν ὅτι Αἰγυπῆιοι γὰρ αἱ λῆες ἐλαχίστας
 ἔδιδον φαλακρῶς πόμπτων ἀνὰ ὄρεα. τῶν ποὶν μὲν
 δὲ τῶν ὅτι αἱ ποὶν ἰσχυρῶς φορέοντες κεφαλῆς. τοῖσι
 ὅτι Πέρσησι οὐκ ἀδενέας φορέοντες, αἱ ποὶν τῶν σκη-
 φέοντες ὅτι ὀρεῖας, πύχρυν παύσας τε φορέοντες. ταῦ-
 30 τα μὲν νῦν ποῖα ἔτῳ. εἶδον ὅτι καὶ ἄλλα ὁμοῖα τῶν ποὶν ἐν
 Πατρίᾳ, τῶν ἁμα Αἰγυπῆιᾳ τῶν Δαρείων ἔχοντες
 ὅτι ὀρεῖας ὡς ἐβάνοντο, ἔχοντες ὅτι ὀρεῖας.
 κατεληθόντων ὅτι ἐς Μέμφιν, ἔπεμπε αἱ ἀποταμὸν
 Καμβύσης νέα Μιτυλήνῃ κήρυκα ἄγαντες αἱ-
 δρα Πέρσῃ ἐς ὁμολογῆν ποροκαλεόμενος Αἰγυπῆ-
 ρας· οἱ δὲ ἐπεὶ τε τῶν νέα εἶδον ἐσθλῶς ἐς τῶν Μέμφιν,
 ἐκχυθέντες ἀλῆες ἐκ τῶν πύχρυν, τὴν τε νέα διέφθει-
 ραν, καὶ τὸς ἀνδρας κρητῆρας ἀγαπάσαντες, ἐφό-
 40 ρον ἐς τὸ πύχρυν. καὶ Αἰγυπῆιοι μὲν καὶ τῶν πολλοῖν
 κἀμῶν, χροῖα πορεύσαντες οἱ δὲ πορεύσαντες Λίβυ-
 ρας, δέξαντες τὰ ὀρεῖα τῶν Αἰγυπίων χροῖα, παρέδ-
 σαν σφέας αὐτοῖς ἀμαχητὶ καὶ φέροντες ἐπ᾽ ἔαυτον, καὶ
 δῶρα ἔπεμπον· ὡς ὅτι Κυρηναῖοι καὶ Βαρυῖοι, δέξαν-
 τες ὁμοῖως αὐτοὺς καὶ οἱ Λίβυες, ποῖα ἔποιον. Καμ-
 βύσης ὅτι τὰ μὲν τῶν Λιβύων ἐλθόντα δῶρα, φι-
 λοφρόνως ἐδέξατο· τὰ δὲ τῶν Κυρηναίων ἀπὸ κἀμῶν
 μεμφθῆς, ὡς ἐμοὶ δοκέει, ὅτι ἦν ὀλίγα. ἔπεμψαν γὰρ
 δὲ πενταχρῶς μίαν ὀρεῖαν Κυρηναῖοι· ταῦτα

1 Perfringas. 2 Et hæc quidem ita se habent. 3 Obsessi tandem ad deditionem venerunt. At Libyes vicini eadem

δεσπόδης, αὐτοχειρὴν δέσπειρε τῇ στρατῇ.
 Ἡμέρη δὲ δεκάτῃ αὖτ' ἢς παρέλαβε τὸ πείχος
 τὸν Μέμφιν Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ παρὰ τῷ
 οὐτὶ λύμῃ δὲ βασιλέα τῷ Αἰγυπτίων Ψαμμή-
 νιον, βασιλεύσαντα μὲν ἐξ, τῶτον κατίσας σὺν
 ἄλλοις Αἰγυπτίοις, διεπείρετο αὐτῇ τῆς ψυχῆς,
 ποιεῖν τὰς. φείλας αὐτῇ τῷ θυγατέρι εὐθι-
 πιδουλήνῃ, ὅξέπεμπε ἐπ' ὕδωρ ἔχουσιν ὕδρηον.
 σὺν ἔπεμπε δὲ καὶ ἄλλας παρθένοισι ἀπολέξας αἰ-
 δρωτὶ τῷ πατρῶν, ὁμοίως ἐσταλμένας τῇ τῷ βασι-
 λέος. ὡς δὲ βοή τε καὶ κλαυθμῷ παρήσαν αἱ
 παρθένοι κατὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι πρῶ-
 τες αἰεβόων τε καὶ δυέκλαιον, ὁρέοντες τὰ τέκνα κα-
 κακωμένα. ὁ δὲ Ψαμμένιος, παρὶδὼν καὶ μα-
 θὼν, ἔκλυε ἐς τὸν γλῶ. παρὶδουσέων δὲ τῷ ὕ-
 δροφόρῳ, δούτερά οἱ τὸν παῖδα ὅξέπεμπε μετ'
 ἄλλων Αἰγυπτίων δισχιλίῳ τῷ αὐτῷ ἡλικίῃ ἐ-
 χόντων. τοὺς δὲ αὐχέας καὶ ἀδεδμενούς ἦζον,
 καὶ τὰ σώματα ἐγκεχαλινωμένους. ἄρνοντο ὅτι ποι-
 νὴν τίτοντες Μιτυληναίων τοῖσι ἐν Μέμφιν ἀπο-
 λυμένοις δικασαί, ὡς αἰδεῖτο ἐκείνου δέκα Αἰγυ-
 πτίων τῷ πατρῶν αἶτα πολλυαθαι. ὁ δὲ, ἰδὼν
 παρὶδουσέων, καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἀγχομένον ἐ-
 πὶ θάνατον, τῷ ἄλλων Αἰγυπτίων τῷ παρὶδου-
 σέων, ἐδιδόκεν αὐτῷ κλαίοντων, τῷ δὲ ἐποίησε τὸ καὶ οὐτὶ
 τῇ θυγατέρι. παρὶδουσέων δὲ καὶ τούτων, σὺν-
 ἦνεκε ὥστε τῷ συμποτέων οἱ αἰδεῖτο ἀπηλικέσε-
 ρον ἐκ πεπλωμένα ἐκ τῷ εόντων, ἐχόντα τε σὺν,
 εἰ μὴ ὅσα πτωχὸς, καὶ παρὶδουσέων τῷ στρα-
 τῇ παρὶδου, Ψαμμήνιον τε τὸν Αἰγύσιος, καὶ τοὺς
 ἐν τῷ παρὶδου κατημένους Αἰγυπτίους. ὁ δὲ
 Ψαμμήνιος ὡς εἶδε, αἰακλαύσας μέγα, καὶ κα-
 λέσας ὀνομαστὴν ἐταῖρον, ἐπλήξατο τῷ κεφα-
 λῇ. ἦσαν δὲ αὐτῷ τρεῖς φύλακες, οἱ δὲ ποιδύ-
 μενον πρὸ ὅξέκειντο ἐπ' ἐκείνῃ ὅξέιδον, Καμβύ-
 σης ἐσήμενον. θαυμάσας ὁ Καμβύσης τὸ ποι-
 ὄμενον, πέμψας ἀγγέλον, ἠρώτα αὐτὸν, λέγων τὰς,
 „ Δεσπότης σε Καμβύσης Ψαμμήνιον ἐρωτᾷ διό
 „ τι δὴ τὴν μὲν θυγατέρα ὀρέων κακακωμένην, καὶ
 „ τὸν παῖδα ἐπὶ θάνατον φέροντα, οὔτε δυνέω-
 „ σας, οὔτε αἰεκλαύσας, τὸν δὲ πτωχόν, (σὺν
 „ σοι παρὶδου, ὡς ἄλλων πτωχόμας) ἐτί-
 „ μηςας. ὁ μὲν δὴ τῷ ἐπὶ πρῶτῳ. ὁ δὲ ἀμείβε-
 „ το τοῖς δὲ. ὦ παῖ Κίερον, τὰ μὲν οἰκνῆα ἦν μέζω κα-
 „ κακῇ ὥστε αἰακλαύειν. ὁ δὲ τῷ ἐταίρου παῖδος,
 ἄξιον

sua manu prehenfas, disperfit in milites.
 ¶ Decimo autē die quān muros Mem-
 phis cepisset Cambyfes, Pſammenito
 Aegyptiorum rege, qui ſex omnino re-
 gnarat annos, collocato in ſuburbanis,
 ignominiae gratia, cum Aegyptiis aliis,
 hoc fecit ut eius animum experiretur:
 Filiam illius, veſtitu ſervili circumda-
 tam, cum hydria ad aquam emiſit: & cū
 ea ſimiliter indutas alias quas delegerat,
 primorum virorum filias virgines.
 Quae ubi ad patres perucnerunt cum
 eiulatu ploratuque, ceteri quidem pa-
 tres conſpectis filiabus tam male acce-
 ptis, viciffim vociferati ſunt atque fle-
 uerunt: Pſammenitus autem intuens
 atque intelligens, humi vultum demi-
 ſit. Praeteregreſſis puellis aquam feren-
 tibus, ſecundo loco Cambyſes ante o-
 culos Pſammeniti miſit filium eius cum
 duobus millibus Aegyptiorum aequalis
 ætatis, vinctas fune cervice & frenata
 ora habentibus. Ducebantur autem
 luituri pœnas his Mitylenæis qui cum
 naui fuerant ad Memphin obruncati.
 Ita enim cenſuerant regii iudices, pro
 ſingulis ſuorum interfectis denos pri-
 morū Aegyptiorū interficiendos. Pſam-
 menitus prætereuntes intuens, & filiū
 animaduertens duci ad mortem, aliis
 Aegyptiis qui circumſedebant complo-
 rantibus, ac indigne ferentibus, ipſe idem
 quod erga filiam fecit. His quoque præ-
 tergreſſis, accidit ut quidam² compo-
 torum eius natu grandior, priſtinis bo-
 nis delapſus, ac nihil habens niſi quæ
 inops mendicabat, obiret exercitum,
 necnon Pſammenitum alioſque Aegy-
 ptios in ſuburbanis confidentes. Quem
 ut conſpexit Pſammenitus erumpen-
 te ingente fletu, compellans nomine
 amicum, caput ſuum cedeſbat. Aderant
 autem ei tres obſervatores, qui ut quic-
 quid ab illo fiebat, ex omni viarum ex-
 citu Cambyſi renunciarent.³ Ea quæ
 fiebant admiratus Cambyſes, miſſo
 nuncio Pſammenitum percontatus eſt,
 inquiens, Pſammenite, herus te Cam-
 byſes interrogat quamobrem tu, qui vi-
 ſa filia indigne affecta, viſo etiam filio
 ad mortem cunte, neque eiulaſti ne-
 que fleuiſti, pauperem tanti feceris, tibi
 (ut ab aliis audiuit) nō propinquum. Et
 Cambyſes quidē ita interrogauit: Pſam-
 menitus autē hiſ verbis reſpondit, 'Fili
 Cyri, domeſtica mala erant maiora quā
 ut poſſem ea deſlere: at lamētatio amici

xiiii

1 Menſes. nam μήνας ὅ in vulg. edit. ὅ in vet. cod. legitur. 2 Conuictorum 3 Quod factum admix.

digna lacrymis fuit, qui è multis ac fortunatis opibus ad inopiam recidit, in extremo limine senectutis. ¹ Hæc ubi responsa ab hoc renunciata sunt, visus est illis Psammenitus, ut ab Ægyptiis fertur, recte respondisse. Cræsusq; dicitur illacrymasse, item qui aderant Persæ, ipsique Cambyse commiserationem subiisse, ut prorsus iusserit & filium ex his qui morti addicti essent liberari, & patrem è suburbanis excitatum ad se perducere. Sed filium quidem qui adierunt, non iam superstitem inuenerunt, sed primo loco truncatum: ipsum vero Psammenitum excitatum ad Cambysem perduxerunt: ubi reliquum vitæ vixit, nihil violentum passus. Qui si compertus fuisset non affectasse res novas, accepisset Ægyptum ut eam procuraret. Nam consueverunt Persæ in honore habere filios regum: & etiam si qui ab eis defecerint, tamen illorum filiis restituere principatum. Quod eos ita facere consueisse, cum aliis permultis potest probari documentis, tum vero hoc, quod Thannyræ Inari Libyis filius recepit quem pater obtinuerat, principatum: quodque Pausiris Amyrtæi filius & ipse paternum recuperavit imperium. ² Nec ipsis Inaræ & Amyrtæo quicquam amplius à Persis irrogatum est. Nunc Psammenitus male cogitans, mercedem accepit. nam quum ad defectionem Ægyptios induxisset, captus est: ac deinde à Cambyse conuictus, epoto cruore taurino, statim expiravit. Atque hunc in modum iste decessit. ¶ Cambyse autem è Memphi vrbeni Sain abiit, animo facienda quæ fecit. Etenim simulatque in ædes Amasis ingressus est, imperavit cadaver Amasis è conditorio afferri: deinde prolatum verberibus cædi ac velli cari, & stimulis pungi, ³ omni denique contumelia infestari. Quod facientes postquam defatigati erant, (nam cadauer utpote salitum resistebat, nec quicquam omnino elidebatur) iussit cremari: haudquaquã sancta iubens: quia Persæ deum ignem esse arbitrantur, & apud neutros moris est cremare cadauera: apud Persas quidem, propter id quod dictum est, quia nefas esse aiunt deo depasci cadauere hominis: apud Ægyptios autē, quia persuasum habet ignem

ἀξιον αὐτὸν δακρύων· ὅς ἐκ πολλῶν τε καὶ δίδαμνων ἐκπεσὼν, ἐς τῷ χίλῳ ἀπὶ κταί, ἐπὶ γήραος ἔδωκεν. καὶ ταῦτα ὡς ἀπειρήχθη ὑπὸ τοῦ πυρὸς, 106
δὲ δοκέειν οἱ εἰρησθαι. ὡς δὲ λέγεται ὑπὸ Αἰγυπτίων, δακρύειν μὲν Κροίσον (ἐπεὶ τὸ δέχεται γὰρ καὶ οὗτος ἐπισπώμενος Καμβύσῃ ἐπὶ Αἰγυπτίων) δακρύειν δὲ Περσέων τοὺς παρὰ τοῦ βασιλέως. αὐτὰρ τε Καμβύσῃ ἐσλθεῖν οἰκτὸν πῖνα· καὶ αὐτίκα κελῶειν τὸν τε οἱ παῖδα ἐκ τῆς ἀπολλυμένων σωζέειν, καὶ αὐτὸν 10
ἐκ τῆς περὶ αἰσίου ἀσθενήσαντα, ἀγὴν παρ' ἐωυτόν. Τὸν μὲν δὴ παῖδα ὄρεθ' αὐτὸς οἱ μετόντες, οὐκέτι φειδέοντα, ἀλλὰ περὶ κατὰ κράτος. αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιον ἀσθενήσαντα, ἦσαν τῶν Καμβύσῃ· ἐνταῦθα τοῦ ἀφαιεῖν, ἔχων ὁδὸν βίαιον. εἰ δὲ καὶ ἡπίεσθ' ἢ μὴ πολὺ πειραζομένην, ἀπέλαβε δὲ Αἰγυπτίων, ὡς τε ἐπιτεροῦσθαι αὐτῆς. ἐπεὶ πᾶν ἑώτασι Πέρσας τῆς βασιλείῃ τοὺς παῖδας· τῆς μὲν καὶ σφραγίσαντες, ὅπως τοῖσι γὰρ πατρὶς αὐτῆς ἀποδιδούσι τὴν ἀρχήν. πολλοῖσι μὲν νυν 20
καὶ ἄλλοις ἐστὶ συμβῶσθαι ὅτι τῶν οὕτω νεομύηται ποιεῖν. ἐν δὲ δὴ καὶ ταῦτα, τῶν Λίβυος Ἰνάρου πατρὸς Θανύρα, ὅς ἀπέλαβε τὴν οἰκτὴν πατὴρ εἶχε ἀρχήν· καὶ τῶν Ἀμυρταίου Παυσίρει· ὃς γὰρ οὗτος ἀπέλαβε τὴν τῆς πατρὸς ἀρχήν. καὶ τοὶ Ἰνάρου τε καὶ Ἀμυρταίου οὐδαμῶς καὶ Πέρσας καὶ πλεονέκτησαντο. νυν δὲ μνηστὴρ καὶ ὁ Ψαμμήνιος, ἐλάβε' ὀνίμαθ'· ἀπὸ γὰρ Αἰγυπτίων ἦλθ'· ἐπεὶ τε δὲ ἐπὶ τῆς ἐξήμετης ὑπὸ Καμβύσῃ, αἶμα τῶν περὶ αὐτὸν, ἀπέθανε τῶνδε 30
χρημάτων. οὕτω δὲ οὗτος ἐτελεύτησε. Καμβύσης δὲ ἐκ Μίμφιος ἀπὶ κταί ἐς Σαῖν πόλιν, βουλόμενος ποιῆσαι τὰ δὴ καὶ ἐποίησε. ἐπεὶ τε γὰρ ἐσθλὰ ἐς τὰ τῆς Ἀμασίας οἰκία, αὐτίκα ἐκ ἐλθεῖν ἐκ τῆς πατρὸς δὲ Ἀμασίας νέκυον ἐκφέρειν ἔβω. ὡς δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ἐγένετο, μαστίγῃ δὲ νέκυον ἐκ ἐλθε, καὶ τῶν πείχας ἀποπύλιν, καὶ κεντῶν, καὶ πᾶλλα πύλα λυμάνεσθαι. ἐπεὶ τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον ποιεῖντες, (ὃ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τίς ταιχιδόμος, αὐτὴν χέ τε καὶ ὁδὸν διεχέετο) ἐκ ἐλθεῖν 40
μὲν ὁ Καμβύσης καὶ ἀκαῶσαι ἐπὶ τῇ μὲν οὐκ ὀσισα. Πέρσας γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸν πῦρ· ὃν καὶ καὶ τῶν νεκρῶν, ὅσα μὲν ἐν νόμῳ ὁδὸν τέρεσις ὅστις, Πέρσας μὲν, δὲ ὅσους εἶρη, θεῶν δὲ δίκαιον εἶναι λέγειν νέμειν νεκρὸν αὐτῶν· Αἰγυπτίοισι δὲ νεομύηται πῦρ

¹ Hæc quum ab isto renunciata essent, visus est Psammenitus recte respondisse. feruntque Ægyptii, Cræsum (nam hic quoque à Cambyse in Ægyptum adductus fuerat) eosque qui aderant Persas illacrymasse. ² Quamuis nulli Persas pluribus malis quam Inarus & Amyrtæus affecissent. Vtum Psammenitus quum fraudem molitus esset, mercedem accepit. Deprehensus enim Ægyptios ad defectionem sollicitare, ac deinde à Cambyse conuictus, etc. ³ Vel, Omnibus denique modis vexari.

θηείοι ἐμψυχον· πάλαι δ' αὖτε κατεδίφον πα-
 παρ' αὐτὰρ ἄλγεα· πλησέν δ' αὖτε τῆς βέρης, σωμαπο-
 θήσκον τὰ κατεδιόμην. οὐκ ἔστι θηείοισι νόμος
 οὐδ' ἀμφοῖς σφί' ἐστὶ δὴ νέκυον διδόναι. καὶ ἀφ' αὐτῶν
 ἔλαυνον, ἵνα μὴ καί μιν ὡς δὴ λείων καὶ ἑλ-
 βρώβη. οὐτὼ γὰρ ἐπεὶ ἰστοῖς νομίζοντο ἐρετὶ ληπ-
 ποίειν ὁ Καμβύσης. ὡς μὲν τοὶ Αἰγύπτιοι λέγουσι,
 ἐκ Ἀμασις ὅς τ' αὐτὰ παθὼν, ἀλλὰ ἄλλος τις τῶν
 Αἰγυπτίων, ἔχων τὴν αὐτὴν ἡλικίαν Ἀμάσι· ὃ
 λυμφομένη Πέρσῃ, ἐδόκεον Ἀμάσι λυμφομένη.
 λέγουσι γὰρ ὡς πυθόμενος ἐκ μητρὸς οὗτος Ἀμασις
 τὰ πρὸς ἐαυτὸν ἀποθανόντα μέλλοντα γίνεσθαι, ὅτε
 δὴ ἀκρόατος τὰ ὅτι φερόμενα, δὴ μὲν αὖτε φωνή
 τῆς τοῦ ἑνός γυναικὸς, ἀποθανόντα ἔταψεν ἐν τῇσι
 θυρήσι ἐν δὲ τῇσι ἐαυτὸν τῆς θυκῆς, ἐαυτὸν δ' ἐρετὶ λατ-
 τὰ παρὰ τὴν ἐμψυχὴν θήκης ὡς μάστιγα ἔπειτα. αἱ
 μὲν γὰρ ἐκ τῆς Ἀμασις ἐπὶ λατὸν αὐτῇ, αἱ εἰς ἑλ-
 φρώ τε καὶ δὴ αὖτε φωνή ἔχουσα, ὅμοιοι δὲ
 χύον ἡνέσθαι, ἄλλως δὲ αὐτὰ Αἰγύπτιοι σιμνύου.
 Μετὰ δ' αὖτε ὁ Καμβύσης ἐβλάστησε τριτάσι-
 ας στρατίας, ἐπὶ τε Καρχηδονίοις, καὶ ἐπὶ Ἀμ-
 μωνίοις, καὶ ἐπὶ τῆς μακροβίου Αἰθιοπίας, οἰκημάτων
 δ' Αἰθιοπίας ἐπὶ τῇ νυκτὶ θαλάσῃ. βελδομένη δὲ
 οἱ ἐδόξε, ἐπὶ μὲν Καρχηδονίῃς δὴ ναυπηγῆσαι
 ἀποστείλῃν ἐπὶ δ' Ἀμμωνίοις, τὴν περὶ ἀποκρίναι-
 πα· ἐπὶ δ' τῆς Αἰθιοπίας, κατὰ πᾶσαν πρὸς τὸν ὄφρα
 νῆας τε τὴν ἐν τούτοις τοῖσι Αἰθίοσι λεγόμεναι
 ἡλὶς τρεπίζα, εἰ ἐστὶ ἀληθές, καὶ πρὸς ταύτην
 τὰ ἄλλα κατὰ φύσιν· δῶρα δ' αὖτε λόγῳ φέρον-
 τας τῷ βασιλεὶ αὐτέων. Ἡ δ' ἡ τρεπίζα τῇ
 λίσ, τοῖς δὲ τις λέγεται εἶναι· λέγεται δὲ ἐπὶ τῷ πρὸς
 αἰετῷ, ἐπὶ πλεονεξίᾳ ἐφθάνει πρὸς τῶν τρε-
 πιδων· ἐς δὴ τὴν μὲν νύκτα ἐπὶ τῇ δόλῳ τὰς πῆλαι
 τὰ κρέα τῆς ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ ἐστὶ τῶν τῶν αὐτῶν, τὰς
 δ' ἡμέρας δαίνυσθαι πρὸς τὸν δὴ βελδομένην. φά-
 ναι δ' τῆς ἐπὶ χεῖρας ταῦτα τῇ γυναικὶ αὐτῇ αἰσθάναι
 ἐκείνῃ. ἡ μὲν δὲ τρεπίζα τῇ ἡλὶς καλεομένη,
 λέγεται εἶναι τοῖς. Καμβύσης δ' ὡς ἐδόξε πέμπειν
 ἱεὺς κατὰ σκόποις, αὐτὰ κατὰ πέμπειν δὲ Ἐλεφαν-
 τίνης πόλις, τῶν ἰχθυοφάγων αἰσθάνει τῆς ἐπὶ τῇ
 μῆτι, τῇ Αἰθιοπία γλῶσσα. ἐπὶ δ' αὖτε τῶν μετῆ-
 σαν, ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ ἐπὶ τῇ Καρχηδόνα πλεῖν
 δὴ ναυπηγῆσαι. Φοίνικας δ' οὐκ ἔφασαν ποιήσιν
 τῶν· ὅρχειοι τε γὰρ μεγάλοι ἐκείνῃ δίδασθαι, καὶ
 οὐκ αὖ ποιήσιν, ὅσα ἐπὶ τῆς παιδίας τῆς ἐαυτῶν στρα-
 τῶν. Φοινίκων δ' ἐβουλομένων, οἱ λοιποὶ οὐκ
 ἀξιόμαχοι ἔγνοντο. Καρχηδόνιοι μὲν γὰρ οὐτῶ

δουλο-

animatam beluam esse, & omnia quæ
 nascuntur deuorare, & postquam deuor-
 ando fuerit expleta, una cum ipsa re deu-
 orata emori. Non esse vero apud eos
 consuetudinem mortuum beluis tra-
 dendī, sed faliendi, tum ob id, tum ne
 humatus deuoretur à vermibus. Ita neu-
 tris consuetam rem iussit agi Camby-
 ses. Quaquam (ut ipsi aiunt Ægyptii)
 non Amasis fuit qui ista passus est, sed
 alius quidam Ægyptius eadem quæ A-
 masis ætate: quem Persæ Amasin ar-
 bitrantes vexauerunt. Memorant enim,
 Amasin, quum ex oraculo audisset quæ
 circa se defunctum futura essent, hoc
 modo rei venturæ medendum putas-
 se, ut hunc hominem qui flagellatus
 erat, mortuum ad postes sepeliret ex-
 tra conditorium suum, se autem in con-
 ditorii quam intimo recessu collocari
 filio mandaret. Mihi tamen non viden-
 tur hæc ab initio Amasis fuisse manda-
 ta de sua & alterius hominis sepultura,
 sed aliàs ab Ægyptiis adornata. SE-
 CUNDVM hæc Cambyses constituit
 trifariū mouere bellum, aduersus Car-
 thaginienſes, aduersus Ammonios, ad-
 uersus Æthiopes macrobios, id est longa-
 nos, qui Africam ad australe mare incol-
 lūt. & aduersus quidē Carthaginienſes,
 nauticas copias: aduersus autem Am-
 monios, peditatum: aduersus vero Æ-
 thiopes, prius exploratores mittere, per
 speciem dona ferendi illorum regi, spe-
 ctatum illic mensam Solis, nunquid re-
 uera esset: simulq; res Æthiopicas explo-
 ratum. Solis autē mensa talis esse me-
 moratur: est in suburbanis pratum, om-
 nium quadrupedū assa refectum car-
 ne, quam per noctem singuli ciuiū ma-
 gistratus properant ponere: ad eamque,
 ubi illuxit, cuilibet epulatum licet ac-
 cedere. Hæc autem ipsa à terra reddi
 assidue indigenæ aiunt. Et mensa qui-
 dem quæ Solis vocatur, talis esse fertur.
 Cambyſes autem ubi statuit explorato-
 res dimittere, continuo ab vrbe Elephā-
 tina accersit ex Ichthyophagis, id est
 pisce uescensibus, maxime gnaros Æ-
 thiopicæ linguæ. Vsq; quidam isti ve-
 niunt, interea nauales copias Cartha-
 ginem versus nauigare iubet. verum
 hæc exequuturos se Phœnices negau-
 runt. esse enim magno cum illis iureiu-
 rando se deuinctos: præterea non fa-
 cturos sancte si aduersus liberos suos mi-
 litarent. nam ceteri Phœnicibus ire re-
 cusantibus, ad pugnandum haud ido-
 nei erant. Ita Carthaginienſes quomi-

XVII

XVIII

XIX

1 Ad fores intra conditorium suum, 2 Triplex 3 Et interim dum istos accerferet, nauales cop.

nus in servitutem Persarum redigerentur euaserunt: quoniam Cambyfes haud æquum ducebat vim afferre Phœnicibus, qui seipsos Persis dediderant, ex quibus nauticus omnis constabat exercitus. Sed & Cyprii qui aduersus Ægyptum in militia erant, sese & ipsi dediderant. Porro Cambyfes posteaquã ex vrbe Elephantina aduenerunt Ichthyophagi, eos ad Æthiopes misit, iussis cū ea dicere quæ oporteret, tum dona ferre, amiculum purpureum, aureumque tor-

δουλοσυνώλω διέφυγον πρὸς Περσέων. Καμβύσης γὰρ βίβω σὺν ἐδιδάκτου πρὸς Φοίνιξι, ὅτι σφέας τε αὐτοὺς ἐκ δὲ δώκεσαν Πέρσησι, καὶ πᾶς ἐκ Φοινίκων ἡρτητο ὁ ναυτικός στρατός. δόντες δὲ καὶ Κύπριοι σφέας αὐτοὺς Πέρσησι, ἐστρατεύοντο ἐπὶ Αἴγυπτον. Ἐπεὶ τε δὲ τῷ Καμβύσῃ ἐκ τῆς Ἐλεφαντίνης ἀπύκοντο οἱ ἰχθυοφάγοι, ἔπεμπε αὐτοὺς ἐς τοὺς Αἰθίοπας, ἐνέειλκε μὲν τὰ λέγων χρεὴν καὶ δῶρα φέροντας, πορφύρεον τε εἶμα, καὶ χρυσὸν ὀνυρεπὶον ὡς αὐχένιον, καὶ ψέλλια, καὶ μύρου ἀλάεσθον, καὶ φοινικίου οἴνου καὶ ὀδν. οἱ δὲ Αἰθίοπες οὗτοι ἐς τοὺς ἀπέπεμψε ὁ Καμβύσης, λέγοντα εἶναι μέγιστοι καὶ κάλλιστοι ἀνδρῶπων πόλεων. νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοις χρεῶσιν αὐτοὺς κεχωρισμένοις τῶν ἄλλων ἀνδρῶπων, καὶ δὴ καὶ κατὰ πλὴν βασιλείῃ τοῦ αὐτοῦ. ὅτι αὐτῶν ἀσθενέστεροι μέγιστον τε εἶναι, καὶ κατὰ τὸ μέγαθος ἔχειν πλὴν ἰσχυρῶν, τῶν ἀξιούσιν βασιλεύειν. Ἐς τοὺς τοὺς δὴ ὦν τοὺς ἀνδρας ὡς ἀπύκοντο οἱ ἰχθυοφάγοι, διδόντες τὰ δῶρα τῷ βασιλεὶ αὐτῶν, ἔλεγον τὰδε, Βασιλῆος ὁ Περσέων Καμβύσης, βουλομένης φίλος τοὺς καὶ ξείνος ἡμεῶν, ἡμέας τε ἀπέπεμπε, ἐς λόγους τοὺς ἐλθεῖν καλεῶν, καὶ δῶρα ταῦτά τοι διδοῖ, τοῖσι καὶ αὐτὸς μάλιστα ἡδέεται χρυσῶν μόνος. ὁ δὲ Αἰθίοψ, μεθὼν ὅτι κατόπιν ἡκιστον, λέγει πρὸς αὐτοὺς τοιαῦτα, Οὐτε ὁ Περσέων βασιλῆος δῶρα ὑμέας ἐπέμψε φέροντας, πρὸς τῷ πολλοῦ ἐμοὶ ξείνος γενέσθαι. οὐτε ὑμεῖς λέγετε ἀληθῆα. ἤκετε γὰρ κατόπιν τῆς ἐμῆς δόξης. οὐτε ἐκείνος ἀνὴρ βέλτερος. εἰ γὰρ ἡ δόξα, οὐτ' ἀνὴρ ἐπεθύμησε χῶρος ἄλλης ἢ τῆς ἐωυτοῦ. οὐτ' αὖ ἐς δουλοσυνώλω αὐτῶν δροπὸς ἦγε ὥς ὦν μηδὲν ἡδίκηται. νῦν δὲ αὐτῶν τὸ ζῆλον τὸδε διδόντες, τὰδε ἔπειτα λέγετε, Βασιλῆος ὁ Αἰθίοπων συμβουλεύει τῷ Περσέων βασιλεὶ, ἐπειδὴ οὕτω ὁ πεπτεὺς ἔλκωσι τὰ πᾶσα Πέρση ἐόντα μεγάλα ἵστα, τότε ἐπὶ Αἰθίοπας τοὺς μακροβίους πλήτε ὑπερβαλλόμενον στρατεύεσθαι. μέλει δὲ πούτων, τοῖσι εἰδέναι χάριν, οἱ σὺν ἐπὶ νόον τρέποισι Αἰθίοπων παισὶ γὰρ ἄλλῃ πρὸς κτλ. αὐτῶν τῇ ἐωυτοῦ. Ταῦτα δὲ εἰπὼς, καὶ αὐτοὺς τὸ ζῆλον, παρὲν δὲ τοῖσι ἡκιστον. λαβὼν ὅτι εἶμα τὸ πορφύρεον, ἡρώα ὁ, πείη, καὶ ὅπως πεποιημένον. εἰπόντων ὅτι ἰχθυοφάγων τὴν ἀληθινήν πρὸς τὸ πορφύρεον καὶ βαφῆς, δολεροὺς μὲν τὰς ἀνδρῶν ἐφ' εἶναι, δολερά ὅτι αὐτῶν τὰ εἶματα. δόύτερα ὅτι, ὅτι χρυσὸν ἡρώα πρὸς τὸν ὅτι ὡς αὐχένιον, καὶ τὰ ψέλλια.

x x

xxi

xxii

Æthiopes autem ii ad quos misit Cambyfes, feruntur esse maximi omnium hominum atque pulcherrimi: diuersisque vti à ceterorum hominum ritibus, cum aliis, tum vero hoc circa regnum: quod quem è popularibus maximum & pro magnitudine validum iudicant, hunc regem deligendum censent. Ad hos itaq; viros Ichthyophagi venerunt, offerentesque regi munera, ita loquuti sunt, Cambyfes, Persarum rex, cupiens amicus tibi fieri atque hospes, nos misit, iubens vt in colloquium tuum veniremus, tibiq; hæc dona daremus, quorum ipse vsu maxime delectatur. Ad hos Æthiops, gnarus ad explorandum venisse, talia respondit, Neque rex Persarum vos ideo cum donis misit quod magni faciat hospitium meū, neque vos vera loquimini, quippe qui ad explorandum nostrum imperium venistis: neque iustus ille vir est. si enim iustus foret, non alienam regionem affectaret, sed esset sua contentus, nec homines à quibus nihil laceffitus est in servitutem redigeret. Ei nunc vos hunc arcum date, ita dicentes, Rex Æthiopum regi Persarum consilium ² dat, quando Persæ tam facile trahent in tanta magnitudine arcus, tunc aduersus macrobios Æthiopes cum maioribus copiis moueat bellum: interim diis gratias habeat, qui non inducunt ³ filiis Æthiopum vt præter suam velint aliam comparare regionem. Hec loquutus, arcum laxauit, eisque qui venerant dedit. Tum sumpto purpureo amiculo, rogauit quidnam esset & quomodo confectum. & quum Ichthyophagi veritatem de purpura deq; tinctura dixissent, Dolosi, inquit, homines, dolosa sunt vestimenta. Secundo loco de auro sciscitatus, de tortili monili atque armillis,

1 Palmei. 2 Quum Persæ tam facile tendent tantæ magnitudinis arcus, quam facile hunc à me tendi videtis, tunc copiis supradictum magnis instructus macrobiis Æthiopibus bellum inferat. 3 Id est, Æthiopibus.

Ἰώντες

ἐξηγομύων ὃ τῷ ἰχθυοφάγων ὃν κέσμον αὐτέων, γαλάσας ὁ βασιλῆς, καὶ νομίσας εἶναι σφραπέας, εἶπε ὡς παρ' ἐωυτοῖσι εἰσι ῥωμαλεώτεραι ἰστέων πέδα. πείτον ὃ, ἥρώτα δὲ μύρον. εἰπόντων ὃ τῆς ποιήσεως πέρι καὶ ἀλείψιος, ὃν αὐτὸν λόγον ὃν καὶ παρ' ἐμῆς εἶπε. ὡς ὃ ἐς ὃν οἶνον ἀπίκατο, καὶ ἐπύθετο αὐτὸν τῷ ποιήσιν, ὑπερθετοῖς τὰ πόματι, ἐπείρετο ὃ, τι τε σιτέται ὁ βασιλῆς, καὶ χρέον ἐκέσμον μακρότατον αὐτὸν Πέρσης ζώει. οἱ δὲ, σιτέσθαι μὲν ὃν ἄρτον εἶπον, ἐξηγομύοι τῷ πυρὶ τῷ φύσιν ὀγδώνκοντα δὲ ἔτα ζῆς πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον περὶ αἰέσθαι. παρὲς ταῦτα ὁ Αἰθίοψ ἔφη, οὐδὲν θαυμάζειν εἰ σιτέονται κέσμον, ἔτα ὀλίγα ζώοισι. ὅθεν γὰρ αὐτὰ ποσῦτα διώσθαι ζώειν σφέας, εἰ μὴ τὰ πόματι αἰέθουσι. φράζων τοῖσι ἰχθυοφάγοις ὃν οἶνον. τῷτο γὰρ ἐωυτοῖς ὑπερθετοῖς Περσέων ἐσθίειν. Αἰντερομύων ὃ ὃν βασιλέα τῷ ἰχθυοφάγων τῆς ζῆς καὶ ἀφαιτίας πέρι, ἔτα μὲν ἐς εἰκασίαν καὶ ἐκ ὃν τῆς πολλὰς αὐτέων ἀπικρέας, ὑπερβαλλέειν δὲ πιας καὶ ταῦτα. σίτησιν ὃ εἶ) κρέα τε ἐφθὰ, καὶ πόμα, γάλα. ὡς μὲν ὃ ποιημύων τῷ κατὰ σκοπὸν παρ' ἰχθύων, ὅτι κρήνην σφί ἡγήσατο, ἀπ' ἧς λουόμενοι, λιπαρώτεροι ἐγίνοντο, κατὰ παρ' εἰ ἐλαίῃς εἶ) ὅσον ὃ ἀπὸ αὐτῆς ὡσεὶ ἴων. ἀσθενέες ὃ ὃ ὕδωρ τῆς κρήνης ταύτης ἔτρωδ' ἡ πᾶσι λέγοντες εἶ) οἱ κατὰ σκοπὸν, ὡς τε μὴ δὲν οἶον τε εἶ) ἀπ' αὐτῶν ὅτι πλεον, μὴ τε ζύλον, μὴ τε τῷ ὅσα ζύλου ἐστὶ ἐλαφρότερα. ἀλλὰ πᾶσι σφραχωρέων ἐς βυάων. ὃ ὃ ὕδωρ τῷτο, εἰ σφί ἐστὶ ἀληθῆς οἶον πᾶσι λέγοντες, ἀπ' ὅθεν εἶ) τῷτο πᾶσι χρεώμενοι μακρόβιοι. ἀπὸ τῆς κρήνης ὃ ἀπαλλασσομύων, ἀγαγεῖν σφέας ἐς δεσμοθήριον ἀνδρῶν, ἔτα τῆς πᾶσι ὡς πᾶσι χρεώσῃσι δεδέσθαι. ἔς δὲ ὡς τῷτοισι τοῖσι Αἰθίοψι πᾶσι ὁ χαλκὸς ἀσπινώπαιον καὶ πᾶσι πᾶσι. θεοσάμιοι ὃ καὶ ὃ δεσμοθήριον, ἐθήσαντο καὶ τῷ τῷ Ἡλίου λεγόμενον τρεῖς πεζας. Μετὰ ὃ ταύτην, τελευταίας ἐθήσαντο τῷ θῆκας αὐτέων, αἱ λέγονται σκιδάξασθαι δὲ ὕδωρ, ἔτα πᾶσι πᾶσι. ἐπεί αὐτὸν νεκροὶ ἰσχήνωσι, εἶτε δὲ κατὰ παρ' Αἰγυπτίους, εἶτε ἄλλως πως, γυψώσαντες ἀπὸ πᾶσι αὐτῶν, γυψῷ καὶ κρομέοις, ἐξομοιῶντες ὃ εἶδος ἐς ὃ διωσάν. ἐπείτα δὲ εἰ παρ' ἰσθμῶν ἐξ ὕδωρ πεποιημύων κρήνην. ἡ δὲ σφί πολλὰ καὶ δειρὸς ὀρύσσεται. ὡς μέση δὲ τῇ γῇ καὶ ὡς ἀφαινέται ὁ νέκος, οὐτε ὁδὸν μὲν ὁδομένην ἀχαιὼν παρὰ χέροντες, οὐτε ἄλλο ἀεικὲς ὁδοῦν καὶ

ornatum eius rei exponentibus Ichthyophagis, risit, atque existimans vincula esse, inquit robustiora apud se vincula esse. Tertio sciscitatus de vnguento, quum illi de confectura vngendique ratione dixissent, idem dixit quod de vestimento. Vbi ad vinum peruenit, cuiusque conficiendi rationem audiuit, maiorem in modum delectatus potu, percontatus est quibusnam rebus vesceretur rex, & quod longissimum tempus a viro Persa viveretur. Isti dixerunt vesci regem pane, (exposita tritici natura) perfectissimumque diu vivendi spatium homini Persæ proponi octoginta annos. Ad hæc Æthiops, Nihil se mirari inquit si stercore vespentes, paucis viverent annis. nam ne tot quidem annis victuros nisi hoc potui acceptum referrent. affirmantibus Ichthyophagis ita esse de vino. (hoc enim ipsos Persis subdidisse.) Interrogatus vicissim rex ab Ichthyophagis de vita & victu, plerisque e suis ait ad centum viginti annos peruenire, nonnullos etiam hos transcendere: dixit cibum eis esse carnem coctam: & potum, lac. Et quum exploratores de numero annorum mirarentur, ad fontem quendam eos deduxit, in quo loci efficiuntur perinde atque oleo inuncti, violam olentes. Eam aquam aiebant exploratores adeo inualidam ut in ea nihil innatare posset, ne lignum quidem, & que leuiores sunt ligno: sed omnia pessum ire in profundum. Hæc aqua si vere apud illos est qualis commemoratur, ideo macrobii, id est longævi, existunt, quod ea semper vitur. Deinde a fonte rex istos ad carcerem deduxit, ubi viri omnes aureis vinculis erant alligati. est enim apud hos Æthiopes omnium rarissimum ac pretiosissimum æs. Inspecito carcere, exploratores inspexerunt & mensam quæ dicitur solis. Post hanc ad extremum inspexere eorum sepulcra quæ dicuntur e vitro esse constructa, hunc in modum: Posteaquam mortuum siue Ægyptiorum siue aliorum more arefecerunt, totum gypso inducunt, picturaque exornantes repræsentant quoad fieri potest effigiem eius: deinde cippum ei cauum e vitro, quod apud illos multum est & facile effoditur, circumdant: in cuius medio mortuus interlucet, nihil neque odoris ingrati, neque fœditatis vilius exhibens, sed

1 Id est, Ad sermonem de vino. 2 Legit αἰσχροῖς, ex qua lectione videtur et hic sensus elici posse, Nisi potu illo vires refocillarent: Ichthyophagis vinum innuens. in hoc enim se a Persis vinci. Quum autem vicissim regem interrogarent Ichthyophagi de vita etc. At legendum αἰσχροῖς, perinde fuerit ac si Gallie dicas, S'ils ne daignent leur viande d'un tel breuvage.

xxv

omnia ipsi illi mortuo similia habens. Hunc cippum qui maxime sunt propinqui, intra ædes annum tenent, offerentes ei omnium rerum primitias, hostiasque: anno exacto efferunt, circaque urbem statuunt. Omnibus exploratores inspectis reuerſi ſunt. Qui quum iſta renunciaſſent Cambyſi, continuo ira percitus aduerſus Æthiopes exiit in expeditionem, neque rei frumentariæ apparatu indiſto, neque ſecum ipſo ratione inſita quod in extrema terrarum faceret expeditionem: ſed veluti veſanus, nec mentis compos, ſimulatq; Ichthyophagos audiit, profeſtus eſt cum omni peditatu, Græcis qui aderant illi, manere imperatis. Vbi ad Thebaſ eſt ventum, delegit de exercitu quinquaginta circiter millia, quibus præcepit vt Ammonios diriperent, deinde oraculum Iouis incenderent: ipſe cum reliquis copiis aduerſus Æthiopes contendit. Sed antequam quintam itineris partem confeſſent, exercitum eius protinus com meatus omnis quem ſecum habebat, defecit: mox & iumenta ad veſcendum defecerunt. Quibus rebus cognitis Cābyſes ſi reſipuiſſet ac retroduxiſſet exercitum, in eo quod prius admiferat peccato, vir ſapiens extitiſſet: nunc autem nihil penſi habens, aſſidue proceſſit ulterius. Milites, quamdiu quod de terra ſumerent habuerunt, herbis victitauerunt: at vbi ad ſabulum peruenerē, ibi nonnulli diram rem perpetraverunt. nam fortiti ex ſeiſiſ decimum quemq; comederunt. Id audiens Cambyſes, veritus ſuorum mutuam depaſſionem, intermiſſa aduerſus Æthiopes expeditione, retro rediit, Thebaſque peruēnit, multis de exercitu amiſiſ.

Et quum è Thebis deſcendiſſet Memphin, Græcos miſſos fecit, vt illic enaigarent. Et exercitus quidem aduerſus Æthiopes ita ſe geſſit. ¶ Copiæ autem quæ aduerſus Ammonios miſſæ erant, è Thebis mouentes, itineris duces ſequebantur: ac niſi ſunt vſquedum ad urbem Oaſin peruenerunt, quam incolunt Samii ii qui feruntur è tribu Æſchironia eſſe, ſeptem dierum per arenas itinere diſtantē Thebis: quæ regio vocatur lingua. Græca μακάρων νηος, id eſt, beatorum inſula. in hunc locum dicitur peruēniſſe exercitus. Deinceps quid de eo actum ſit, præter Ammonios & eos qui ab his audierunt,

xxvi

ἔχει πάντα φανερά ομοίως αὐτῷ τῷ νέκυϊ. ἐπὶ αὐτῷ μὲν δὴ ἔχοισι τὴν γῆν ὡς ἐπὶ τοῖς οἰκίοις οἱ μέλιστα προσήκοντες, πόλεων ἀπαρχοῦνται, καὶ θείας οἱ προσάγοντες. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκχωρίζονται, ἵνα ὁσὶν ἐν τῇ πόλει. Θεοσάμνοι δὲ τὰ πάντα οἱ κατὰ σκεπτοὶ, ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω· ἀπαγγέλλαντων δὲ ταῦτα τούτων, αὐτίκα ὁ Καμβύσης ὀργῇ ποιησάμενος, ἐστράτευτο ὅτι τοῖς Αἰθίοπας· οὐτὶς τῶν σκεπτοῦ οἴκου ὁδομίῃ τῶν ἀγγέλων, οὔτε λόγον ἐῴησεν διδοῖν ὅτι ἐς τὰ ἔσχατα γῆς ἐμελλεσθαι τῶν ἑσθαι. οἷα δὲ ἐμμανὲς τε ὦν καὶ οὐ φρενήρης, ὡς ἤκουε τῶν ἰχθυοφάγων, ἐστράτευτο. Ἕλληνων μὲν τὴν ἀρετὴν αὐτῷ πᾶσι καταμύσας, ὅτι δὲ περὶ πόλεως ἄμα ἀγρόμενος. ἐπεὶ τε ὁ στρατεύομενος ἐνέμετο ἐν Θήβαις, ἀπέκρινε τῷ στρατῷ πέντε μυριάδας· καὶ τοῖσι μὲν ἐνετέλλετο Ἀμμανίοις ἔξωθεν ἀποδιδομένους, ὁ δὲ ἑαυτὸν τῷ Διὶ ἐμπαρῆσαι· αὐτὸς δὲ ὅτι λοιπὸν ἄγων ἐστίν, ἢ ἐπὶ τῇ Αἰθίοπας. ὅτι δὲ τῆς ὁδοῦ ὁ πέμ-

20 τῶν μέγας διεληλυμέναι τὴν στρατίαν, αὐτίκα πόλεως αὐτῶν τὰ εἶχον σίτιον ἐχόμενα, ἐπελελείπεε. μετὰ δὲ τὰ σίτια, καὶ τὰ ὑποζύγια ἐπέλιπε κατεσθίοντα. εἰ μὲν νυν μαθὼν ταῦτα ὁ Καμβύσης ἐγνωσμάχεε, καὶ ἀπῆγε ὀπίσω ὅτι ἐστὶν τῇ ἀρχῇ τῆς ἡμετέρας ἀμείνων, καὶ ὁ θεὸς αἰὲρ νῦν ὁδοῖν λόγον ποιούμενος, ἢ ἐὰν εἰς τὸ πρῶ-

30 σω. οἱ δὲ στρατῶται ἕως μὲν πᾶσι εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν, ποιηφάγοντες διέζων· ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν ψάμμον ἀπῆλθον, δεινὸν ἔργον αὐτῶν τινὲς ἐργάσαντο. ἐκ δεκάδος γὰρ ἕνα σφῆων αὐτῶν ἀποκληρώσαντες, κατέφαγον. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης, δέσας τὴν ἀλλήλοφάγην, ἀπείσθον ἐπὶ Αἰθίοπας ὅλον, ὁπίσω ἐπορεύετο. καὶ ἀπικνέσται ἐς Θήβας, πολλοὶ ἀπολέθας τῷ στρατῷ. ἐκ Θηβῶν δὲ ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγῶνας. καὶ καταβάς ἐς Μέμφιν, τὴν Ἑλλήνας ἀπῆκε ἀποπλέειν. ὁ μὲν ἐπὶ Αἰθίοπας ὅλος οὕτως ἔωρθε. Οἱ δὲ αὐτῶν ἐπὶ Ἀμμανίοις ἀποσάλιντες ἐστράτευαν, ἐπεὶ τε ὀρμηθέντες ἐκ τῆς Θηβῶν, ἐπορεύοντο ἔχοντες ἀγῶνας, ἀπικέμενοι μὲν φανεροὶ εἰς ὅσιν πόλιν, τὴν ἔχοισι μὲν Σάμιοι τῆς Αἰσχρινῶν φυλῆς λεγόμενοι ἐπὶ ἀπέχουσι ὅτι ἡμερῶν ὁδὸν ἀπὸ Θηβῶν διὰ ψάμμου. οὐνομάζεται δὲ ὁ χώρος οὗτος κατὰ Ἑλλήνων γλῶσσαι, Μακάρων νηος. ἐς μὲν δὴ τῶν τοῦ χωροῦ λέγεται ἀπικέσθαι ὅτι ἐστίν. ὁ δὲ ἀπῆλθεν δὲ, ὅτι μὴ αὐτῷ Ἀμμανίοι, καὶ οἱ τούτων ἀκούσαντες,

109

1 Thebis autem iter faciebant, itineris duces habentes, & quum descendiss. 2 Ac peruēniſſe quidem eos vſque ad urbem Oaſin conſtat, quam incolunt &c.

ἄλλοι δὲ οὐδὲν ἔχοντες εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. ὅ-
τε γὰρ ἔς τῆς Ἀμμωνίου ἀπὸ κινδύου, οὐτε ὁπίσω ἐ-
νόησαν. λέγεται δὲ καὶ περὶ αὐτῶν Ἀμμω-
νίων· ὅτι ἐκ τῆς Ὀάσιος ταύτης ἰέναι διὰ τῆς
ψάμμου ἐπὶ σφέας, ἡρέσθαι τε αὐτοὺς μετὰ ξύκου
μάλιστά αὐτῶν τε καὶ τῆς Ὀάσιος. ἀριστοὶ δὲ αἰρε-
ομένοισι αὐτοῖσι, ὅτι πινύσκει ἰότον μέγαν τε καὶ ὀξεί-
σιον. φορέοντα δὲ θῖνας τῆς ψάμμου καὶ χαλκὸν
σφέας, καὶ τρέφει τοιοῦτον ἀφαισθύναι. Ἀμμωνί-
οι μὲν οὕτω λέγουσι ἡρέσθαι περὶ τῆς στρατῆρος ἰαύ-
της. Ἀπιγμήνους δὲ Καμβύσῳ ἐς Μέμφιν, ἐ-
φαίη Αἰγυπτίοισι ὁ Ἀπίς, ὃν Ἑλλήνες Ἐπάφον
καλοῦσι. ὅτι ταιέος δὲ τῆς γρομῆρος, αὐτίκα οἱ
Αἰγυπτίοι εἴματα ἐφόρεον τὰ καλλίστα, καὶ ἦσαν ἐν
θαλίῃσι. ἰδὼν δὲ ταῦτα τῆς Αἰγυπτίας ποιέοντες
ὁ Καμβύσης, πᾶν γὰρ σφέας καταδόξας, ἐωὐτὶ κα-
κῶς ὠρήξατο, χαρμόπεια ταῦτα ποιέειν, ἐκ ἁ-
λεσε τοὺς ἐπὶ τῇ πόλει τῆς Μέμφιος. ἀπικραδίους δὲ
ἐς ὅψιν εἶρετο ὅτι ὅτε ἐν μὲν ἑόντος αὐτοῦ ἐν Μέμ-
φιν, ἐποίησε τοιοῦτον ὅσον Αἰγυπτίοι, τότε δὲ, ἐπεὶ 20
αὐτὸς παρήναι τῇ στρατῆρος πληθὺς τι ἀποβαλὼν. οἱ
δὲ ἐφραζον ὥς σφι θεὸς παρήναι φανείς, διὰ χρέ-
ος πολλὰ ἐωθῶς ὅτι φαίνεσθαι καὶ ὥς ἐπεὶ φαίη,
τότε πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις κεχαρηκότες ὀρτάζοντο.
ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμβύσης, ἔφη ψάμμου σφέ-
ας, καὶ ὥς ψάμμου, θαιάτω ἐξήμην. Ἀπο-
κτείνας δὲ τῆς πόλεως, δούτερον τῆς ἱρέας ἐκ ἁλεσε ἐς ὅ-
ψιν. λεγόντων δὲ καὶ περὶ αὐτὰ τῶν ἱρέων, ἐλπίσει ἔφη
αὐτὸν εἰ θεὸς τις χειροῦ τῆς ἀπικραδίας εἶναι Αἰγυπτι-
οῖσι. ποταῦτα δὲ εἰσάσας, ἐπάγειν ἐκέλευε τὸν Ἀπίν 30
τῆς ἱρέας. οἱ μὲν δὲ ἡμετῆσαν ἄξοντες. ὁ δὲ Ἀπίς
ὅτι ὁ Ἐπάφος, γίνεται μὲν ἐκ βοῦς ἥ τις οὐκ ἐ-
πιόη τε γίνεται ἐς γαστέρα ἄλλον βάλλεσθαι γόνον.
Αἰγυπτίοι δὲ λέγουσι σέλας ὅτι τὴν βοῦν ἐκ τῆς οὐ-
ρατοῦ κατὰ γιν, καὶ μιν ἐκ πύθου τίττειν τὸν Ἀπίν.
ἔχει δὲ ὁ μωσχος ὅτι ὁ Ἀπίς καλεόμενος σημή-
ια τοιάδε· ἐὼν μέγας, ὅτι μὲν τῶν μετώπων λευ-
κὸν τετραγώνον φορέει· ὅτι δὲ τῶν ὠνυμῶν, αἰετὸν εἰ-
κασμένον· ἐν δὲ τῇ οὐρῇ, τὰς τεύχας διπλὰς· ὅτι
δὲ τῇ γλώσσει, καθαρόν. Ὡς δὲ ἡ γαστὴρ τὸν Ἀπίν 40
πιν οἱ ἱερεῖς, ὁ Καμβύσης, οἷα ἐὼν ὑπομαρτύρετος,
ἀπασάμενος τὸ ἐγγχειρόμεν, δέλων τύψαι τὴν γασ-
τέρα τὸν Ἀπίον, παῖδ' ὃν μερῶν. γελῶν δὲ, εἶπε ὁρὸς
τοὺς ἱερεῖς, Ὡς καὶ κεφαλῇ, τοιοῦτοι θεοὶ γίνονται
ἐναιμὸι τε καὶ σαρκώδεις, καὶ ἐπαίοντες σιδηρέων;

nulli alii habent quicquā dicere. Nam
neque ad Ammonios pervenerunt, ne-
que retro reuerterunt. Ab ipsis autem
Ammoniis demum fertur, quum illi ex
vrbe Oasi per arenam iter facerent, iam-
que medio fere spatio inter Oasin &
Ammonios pranderent, ingruisse ma-
gnum ac validum austrum, & ingestis
arenæ cumulis eos obruisse, atque hunc
in modum illos è conspectu sublato. ita-
actum esse de hoc exercitu Ammo-
nii memorant. ¶ Cambyse autem
Memphin regresso, Apis (quem Græci
vocat Ἐπάφον) apparuit. Ægyptii, quum
Apis extitisset, vestimenta quam pul-
cherrima ferebant, & celebrando fe-
sto operam dabant. Id tunc facientes
Ægyptios Cambyse intuens, ratul-
que ob res à se male gestas prorsus illos
esse in his gaudiis: præpositos accersit
Memphis, quos, ubi præsto fuerunt,
interrogabat quid ita, quum antea se
apud Memphin agente, nunquam ali-
quid tale fecissent, nunc id facerent,
posteaquam ipse rediisset parte copia-
rum amissa. Illi dicere, dum illis deus
appareret (longo autem temporis in-
teruallo apparere solitum) tunc omnes
Ægyptios solennem celebrare lætitiā.
Hæc ubi audiit Cambyse, mentiri eos
respondit, ac tanquā mentientes mor-
te multauit. His interemptis, iussit
sacerdotes in conspectum venire.
quibus eadem referentibus, dixit, Si-
quis deus mansuetus ad Ægyptios ve-
niret, fore ut se non lateret. 2 Hæc-
tenus loquutus iussit sacerdotes adduce-
re Apin. illi ad eum adducendum per-
rexerunt. Est autem hic Apis, idemque
Epaphus, è vacca genitus quæ nullum
dum alium potest concipere fetum:
quam Ægyptii aiunt fulgure istam
concupere ex eo Apin. Habet autem
hic vitulus qui appellatur Apis, hæc
signa: 3 *Toto corpore est niger*, in fron-
te habens candorem figuræ quadratæ:
in tergo effigiem aquilæ, 4 cantharum
in palato, duplices in cauda pilos. Po-
steaquam Apin sacerdotes adduxere,
Cambyse veluti vecordior, educto
mucrone quum vellet ferire ventrem,
femur percussit, cachinnansque ad sa-
cerdotes inquit, O capita nequam, hu-
iuscemodi dii existunt, sanguine atque
carne præditi, & ferrum sentientes?

1 Vel, Valde, aut omnino, hoc eorum factū improbens, quod in eius rebus aduersis ita se exhilararent, Memphidis præfectos
accersiu: quos, ubi in conspectum prodierunt, interrogauit cur antea, quum 2c. 2 Nec plura loquutus 3 Non uis, sed ui-
γας, (id est, magnus) habent nostra exempl. Magis tamen placeat illud quam hoc: ut dicat Herodotus, eum, quum sit aliqui niger, habere
candorem fig. quadr. Valla autem de suo addidit illa, Toto corpore 4 In lingua scarabeum.

xxx

110

XXXI

1 Quum ne prius quidem compos mentis fuisset. *Quae verba non iam sunt Aegyptiorum, sed ipsius auctoris, q. d. Dicunt illum Aegyptiis hinc furore correptum, atqui ne antea quidem mentis compos erat, exorsus ē.* 2 Οἱ τοὶ ἐν δύο δακτύλοις, quod Gallice dicitur, *A deux doigts pres.* Pro Traberet autem, vertendum potius Adduceret, aut Tenderet, sive Intenderet. *hac enim de arca potius dicuntur, ut & ipse Herodotus in sequentibus dicit Ἀγνῖτιν τὸ τίξεν.* 3 Quum rem novam facere in animo haberet, 4 Donec moriantur.

ἡ περὶ κείνου αὐτῷ οὔτοι καὶ δίκαια καὶ ἀσφα-
 λέα· φάμηντοι, ἵκοντο δὲ δὴνα ὅδε δὲ σκῆψιν ὅς κελεύ-
 ει ἀδελφεῇ συνοικεῖν ἀδελφεόν· ἄλλον μὲν πο-
 ῖναι ποιεῖν τὰ αὐτῶν βούληται. οὕτω οὐτε δὴ νόμον ἔ-
 λυσαν, δεῖσάντες Καμβύσέα· ἵνα τε μὴ αὐτοὶ ἀπο-
 λωνται δὴ νόμοι παλαιότελλοντες, παρὰ τὸν ἄλ-
 λον νόμον σύμμαχον τῷ θεῶντι γαμείναι ἀδελφε-
 ας. τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύσης ἐγχευε τὴν ἐρωμέ-
 νην. μετὰ μὲντοι οὐ πολλὸν χρόνον ἔσχε ἄλλῳ
 ἀδελφείῳ. πούτῳ δὴ τῷ νεωτέρῳ ὅτι αὐτο-
 μὲν οἱ ἐπὶ Αἴγυπτον κτείνει. Ἀμφὶ δὲ τῷ
 θανάτῳ αὐτῆς διζὸς (ὡς περὶ Σμέρδιος) ἔκ-
 φέρεται λόγος. Ἕλληνες μὲν γὰρ λέγουσι Καμ-
 βύσέα συμβαλέειν σκύμνον λέοντος σκύλακι κυνός·
 θεωρεῖν δὲ καὶ τὴν γυναικα τῷ τῇ. νικαυμένου δὲ
 τῷ σκύλακος, ἀδελφεὸν αὐτῆς ἄλλον σκύλακα, ἀ-
 πορρήξαι δὴ δεσμὸν, παρὰ γὰρ ἀδελφῶν οἱ δύο δὲ
 ἡμοκλῶντες οὕτω δὴ τῷ σκύλακος ὅτι κτενέται τῷ
 σκύμνου. καὶ δὴ μὲν Καμβύσέα ἠδεδάται θεώμε-
 νον· τὴν δὲ, παρὰ μὲν, διακρύβειν. Καμβύσέα δὲ
 μαθόντα τῷ, ἐπείρεσθαι διότι διακρύβει· τὴν δὲ εἰ-
 πεῖν, ὡς ἰδύσθαι δὴ σκύλακα τῷ ἀδελφῷ πικρῆ-
 ντα, διακρύβει, μηδὲ τῷ Σμέρδιος, καὶ μα-
 θύσας ὡς κτενέται ὅτι εἴη ὁ πικρῶν. Ἕλληνες μὲν
 δὴ λέγουσι τῷ ὅτι ἐπὶ φασὶ αὐτὴν ἀπολίσθαι ὑ-
 πὸ Καμβύσέα. Αἴγυπτιοι δὲ, ὡς τρεπείζῃ πα-
 κατημύων, λαβούσαν θείδακα τὴν γυναικα πε-
 εἰλίαι· καὶ ἐπὶ μαθίρεσθαι δὴ αὐτῶν, καὶ τερα πε-
 εἰτε πικρῶν ἢ θείδαξ, ἢ δασεία, εἴη ἀμείνων. καὶ
 "δὴ φαίαι, δασεία. τὴν δὲ εἰπεῖν, τῷ αὐτῇ μὲν δὴ
 "καὶ σὺ τὴν θείδακα ἐμμήσας, δὴ Κύρου εἶχον
 "ἀποφιλώσας. δὴ δὲ, θυμωθέντα, ἐμπεδησάτω αὐ-
 τῇ ἐχούσῃ ὅτι γαστρί. καὶ μιν ἐκτρώσασαν ἀπο-
 θαιεῖν. Ταῦτα μὲν ἐς τοὺς οἰκητοὺς ὁ Καμβύσης
 ἐξεμαίη, εἴτε δὲ λέγει δὴ Ἀπιν, εἴτε καὶ ἄλλως, οἷα
 πολλὰ ἔωθε αὐτῶν ποιεῖ καὶ κατὰ λαμβάνειν. καὶ
 γὰρ πῶς ἐκ γυναικὸς νοῦσον μεγάλην λέγεται ἔχειν
 ὁ Καμβύσης, τὴν ἰδίῳ ὀνομάζουσι πινες. οὐ γὰρ
 τοὶ αἰετὸς ὅτι ἦν, τῷ σώματος νοῦσον μεγάλην
 νοσέοντος, μηδὲ τῷ φρένας ὑγιάειν. Ταῦτα δὲ
 ἐς τοὺς ἄλλους Πέρσας ἐξεμύνη. λέγεται γὰρ
 εἰπεῖν αὐτῷ παρὰ Πηξάσπεια, δὴ ἐπὶ μαθί
 μάστιγα, καὶ οἱ τῷ ἀγγεῖας ἐφόρει οὗτος. τῷ
 του τε ὁ παῖς οἰνοχόος ἦν τῷ Καμβύσῃ· πικρῶν
 ὁ αὐτῇ

Iudices & iuste & ingenue respondeñ-
 tes, negant ullam se inuenire legem quæ
 sinat fratri nubere sororem: quandā ta-
 mē inuenire legē, qualiceat regi Persarū
 facere quicquid libeat. Ita neque legem
 abrogarunt metu Cambyfis: & ne legē
 tuentes ipsi perirent, aliam inuenerunt
 adiutricem eius qui sororem in matri-
 monium ducere vellet. Tunc itaque
 Cambyfes² eam quam dixi accepit ux-
 orem, aliquantōq; post & alteram. Ha-
 rum iuniorē quæ ipsum in Ægyptum
 comitata est, interemit. Cuius mors,
 q̄temadmodum illa Smerdis, anceps
 refertur. nam Græci quidem aiunt, dum
 Cambyfes duos catulos, alterum leonis,
 alterum canis, committit, hanc inter-
 fuisse spectaculo: & quum à leunculo
 catulus superaretur, alterum catulum
 huius canis fratrem, abrupto loro su-
 p̄rueuisse: & quum duo essent, ita supe-
 riores leunculo extitisse. Et Cambyse,
 dum id cernit, capiente voluptatem,
 hanc ei assidentem illacrymasse. Eare
 animaduersa, Cambysem interrogas-
 se quidnam lacrymaretur: & mulierem
 dixisse, se viso catulo suppetias fratri
 ferente, ideo flere quod subierit me-
 moria Smerdis, cuius sciret neminem
 fore ultorem. Ob hoc dictum Græci
 illam à Cambyse fuisse interemptam
 memorant: Ægyptii vero ob id quod
 quum ad mensam discumberetur, mul-
 lier lactucam sumpsit, eiusque decer-
 ptis foliis, virum interrogauit, utrum
 discerpta lactuca an densa pulchrior
 foret: quum hic respondisset, Densa:
 Hanc, inquit, lactucam aliquando imi-
 tatus es, qui Cyri domum denudasti. Ibi
 Cambysem indignatione percitum, in-
 filiisse calcibus in prægnantem, eam-
 que abortu edito decessisse.³ Ita Cā-
 byses in præcipuos domesticorum insa-
 niit, siue id propter Apin, siue aliunde,
 qualia multa in rebus humanis mala
 contingere consueuerunt. Etenim fer-
 tur Cambyses ab ipsis natalibus gran-
 di laborasse morbo, quem quidam sa-
 crum nominant: ut haud ab re fuerit,
 cuius corpus magna ægritudine inua-
 lidum esset, eius ne mentem quidem
 sanam fuisse.⁴ Atque in alios quoq;
 Persas insanisse, veluti in Prexaspem,
 quem præcipuo honore prosequabatur,
 & qui ad eum nuncios perferebat: &
¹ cuius filius Cambyfis vina miscebat:

¹ Et caute respond. ² Eam quam diligebat. vel, Amicam illam. ³ Id est, Talia per insaniam facit præcipuis, &c. ⁴ Hæc autem aduersus alios Persas insaniam. Id est, Per insaniam egit. Fertur enim ad Prexaspem dixisse, quem præcip. ⁵ Cuius filius à poculis ei erat.

qui honor & ipse non parvus est : ad hunc (inquam) fertur dixisse Camby- ses, Quemnam virum Persæ me esse censent, aut qualem de me sermonē ha- bent? Et iste ei respondisse, Here, cetera quidē omnia in te magnis laudibus fe- runt, sed nimiste¹ vino deditū aiunt ef- se. Hæc Prexaspes de Persis respondit. Quibus ille indignatus, Siccine, inquit, Persæ me aiunt vino deditum desipere, nec mentis esse compotem? ergo in eo quod prius dixerunt, non veri fuere. Nam senatum Persarum (cui intererat Cræsus) aliquando interrogarat Cam- byses qualis ipse videretur esse vir ad patrem Cyrum adæquandum. Et illi responderant, cum patre esse præstan- tiorem, qui & omnia illius haberet, & Ægypti ac maris accessionem adiecif- set. hæc quidem Persæ dicebant. Sed Cræsus qui aderat, displicente ei quæ dicebatur sententia, ad Cambysem in- quit, Mihi tu quidem Cyro genite, non videris adæquandus esse patri: nondum enim tibi est filius qualem ille te reli- quit. Hoc audito Cambyses delectatus, Cræsi sententiam approbavit. Quo- rum nunc reminiscens, ad Prexaspem iratus inquit, Intellige nunc ipse per te nunquid Persæ vera dicant, an hæc di- centes ipsi desipiant. Nam si filii tui qui in vestibulo stat, medium cor non fru- strato ictu percussero, constabit² nihil esse quod Persæ dicunt: sin aberrauero, constabit Persas vera loqui,³ & me esse intemperantem. Hoc loquutus, in- tendit arcum, puerumque percussit: at- que cum collapsum iussit discindi, & inspicere ictum. quumque in corde sagita esset inuenta, ob id lætabundus atque cachinnans, ad patrem pueri inquit, Prexaspes, facta est tibi fides non me in- fanire, sed Persas. Verum nunc mihi di- cito quemnam ex omnibus hominibus iam noris ita ad destinatum emittere sa- gittas.⁴ Prexaspes hominem aduertens esse vesanum, & in ipsum quoque insa- nientem, Here, inquit, ego ne deum quidem arbitror tam probe iaculati. Et tunc quidem hoc perpetravit. Altero die, duodecim Persas, primoribus⁵ pa- res, ob nullius momenti caussam ne- cavit, viuos in caput defodiens. ¶ Hæc eum facientem Cræsus Lydus censuit his verbis admonendum, Rex, cun- cta noli ætati atque iræ indulgere: sed

δὲ αὐτὴ οὐ σμικρὴ. εἰπεῖν δὲ λέγεται παῖδε, Πρὴ-
ξασπες, χρῖν μὲ τίνα νομίζουσι Πέρσαι εἶναι αὐδ' αὖτε; ἵ-
πνας τε λόγους πρὸς ἐμὲο πεινῶται; ὅν δὲ εἰπεῖν,
ὧδ' ἔειπεν, τὰ μὲν ἄλλα πρῶτα μεγάλως ἔστα-
νέει, τῇ δὲ φιλονεκίᾳ σε φασὶ πλέονως πρὸς κέ-
εσθαι. ὅν μὲν δὴ λέγειν ταῦτα πρὸς Περσέων· ὅν
δὲ, θυμῷ θ' αὖτε, τοῖς δὲ ἀμείβεσθαι, Νυνὲν δ' ἔρα με
φασὶ οἷον πρὸς κείμην, πρὸς φρονέειν, καὶ οὐκ
εἶναι ἰοήμονα. οὐδ' ἄρα σφέων οἱ πρὸς τὸν λόγον
ἦσαν ἀληθεῖς. πρὸς τὸν γὰρ δὴ ἄρα Περσέων οἱ
σωτέρων ἐόντων, καὶ Κροίσου, εἶπετο Καμβύσης
χρῖος τις δοκέει αἰὲρ εἶναι πρὸς ὅν πατέρ' αὖτε τέλει
Κύρου· οἱ δὲ ἀμείβονται ὡς εἴη ἀμείνων τῷ πατρὶ.
τὰ τε γὰρ ἐκείνου πρῶτα ἔχειν αὐτὸν, καὶ πρὸς
κτῆσθαι Αἰγυπτίον τε καὶ τὴν θάλασσαν. Πέρσαι
μὲν ταῦτα ἔλεγον. Κροῖσος δὲ παρῶν τε καὶ οὐκ
δρεσκόμηνος τῇ κρίσει, εἶπε πρὸς ὅν Καμβύσην
παῖδε, Εἰ μὲν νυνὲν ὧ πατὴρ Κύρου οὐ δοκέεις ὁμοῖος
εἶναι πατρί. οὐ γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις οἷον σε κρῖ-
νος κατελίπετο. ἦσθαι τε ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμ-
βύσης, καὶ ἐπαίει τὴν Κροίσου κρίσιν. Τούτων
δὴ ὧν ἐπιμνησθέντα, ὀργὴν λέγειν πρὸς ὅν Πρὴξά-
σπην, Σὺ νυνὲν μάθε εἰ λίγους Πέρσαι ἀληθεῖς, εἴ-
τε αὐτὸν λέγουσιν ταῦτα πρὸς φρονέουσι. εἰ μὲν γὰρ
τῷ παιδὸς τῷ σὺ τῷ δὲ ἐστὶν ὅς σε τοῖσι πρὸς τὸν
σε βαλὼν τύχοιμι μέσης τῆς καρδίας, Πέρσαι φα-
νέονται λέγοντες ὅσδ'· ἢ δὲ ἀμάρτυρα, φαίει τε
Πέρσαι λέγειν ἀληθεῖς, καὶ μεμὴ σφρονέειν. ταῦ-
τα δὲ εἰπὼν, καὶ ἄρα τὴν αὖτε τὴν πύλιν, βαλέειν ὅν
παῖδα· πεσόντος δὲ τῷ παιδὸς, ἀσπασίξειν αὐτὸν
καλῶν, καὶ σέφασθαι τὸ βλήμα. ὡς δὲ ἐπὶ τῇ
καρδίᾳ ὤρεθ' αὖτε ἐπὶ τῷ ὅν ἰόν, εἰπεῖν πρὸς ὅν
πατέρ' αὖτε τῷ παιδὸς, γελῶσθαι, καὶ πρὸς χαρὰν γ-
νόμενον, Πρὴξασπες, ὡς μὲν ἔγωγε οὐ μάρνομαι,
Πέρσαι τε πρὸς φρονέουσι, δὴ γὰρ τοι γέγρ' εἰ. νυνὲν
δὲ μοι εἰπέ τίνα εἶδες ἢ δὴ πρῶτον αἰδοῦμαι οὕτως
ἐπίσχετα τοῦ βλήματος. Πρὴξάσπης δὲ ἐρεῖται αἰ-
δῶν οὐ φρονήρεα, καὶ πρὸς ἐαυτῷ δειμάσθαι, εἰ-
πεῖν, Δέσποτα, οὐδ' αὖ αὐτὸν ἔγωγε δοκέω ὅν θεόν
οὕτω δὴ καλῶς βαλέειν. τότε μὲν ταῦτα ἔξεργά-
σασθαι ἐτέρω δὲ ὅν Περσέων ὁμοίως τοῖσι πρὸς τοῖσι δυ-
ώδεκα ἐπ' ἐδεμῇ αἰτῇ ἀξιοχρεῶ ἔλων, ζῶντας ἐπὶ
κεφαλὴν κατάρυξε. Ταῦτα δὲ μιν ποιῶντα ἐδι-
κώσας Κροῖσος ὁ Λυδὸς ἐβλήθη τοῖς δὲ τοῖσι ἔπειτα,
ὧδ' αὖτε, μὴ πρῶτα ἡλικίᾳ καὶ θυμῷ ἐπὶ βεπέσθαι

III

πρὸς
Πέρσαι
αἰὲν

xxxv

xxxvi

¹ Non legit φιλονεκίαν, sed φιλονή, quam lectionem frequentia comprobare videntur. ² Id est, Vanū esse, vel, frivolum. ³ Et me non sapere. ⁴ At Prexaspem, quum animaduertit hominem mente esse captum, & sibi timeret, dixisse, Here, ego Ge-
⁵ Non legit θυμῷ, sed ὁμοίως: ut & in veter. cod. ⁶ Ob nullum morte dignum crimen. Vel, Nullo crimine mortem committor.
hic & passim poss.

« ἴσχε καὶ κατὰ λάμβανέ στωϊόν, ἀγαθὸν τε παρ-
 « νοον εἶ). σοφὸν δὲ ἡ παρεμνηστὴν. σὺ δὲ κτείνεις
 « μὴν ἀνδρας στωϊὸν πολλήν τας ἐπὶ σὸν δὲ μὴ ἀπὴν ἀ-
 « ξιόχρεον ἐλὼν, κτείνεις δὲ παῖδας. ἡ δὲ πολλὰ
 « ποιῶν ποιήεις, ἔρα ὅπως μὴ σὺ ἀποκτείνωνται
 « Πέρσαι. ἐμοὶ δὲ πατὴρ σὸς Κύρος σὺντέλλετο πολ-
 « λα, καλῶν σε οὐδὲ τέειν, καὶ ὑποπτεῖσθαι ὅ, πᾶν
 « δεικνύει ἀγαθόν. ὁ μὲν δὲ δῖοισιν φαίνων συνε-
 « βούλευε ἰὶ ταῦτα. ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖςδε, Σὺ καὶ ἐ-
 « μοὶ πολὺς συμβουλεύεις, ὅς γε γὰρ μὴ τίω σε 10
 « οὐτὶς πατεῖδα ἐπετρέψωσας, δὲ δὲ τῷ πατρὶ
 « τῷ ἐμῷ συνεβούλευσας, καλῶν αὖδιν Ἀ' ράξια
 « ποταμὸν ἀφ' ὧν ἔρα, ἰέναι ὑπὲρ Μασαγέτας, βου-
 « λουμένῳ ἐκείνῳ ἀφ' ὧν εἰνέειν ἐς τὴν ἡμετέραν, καὶ
 « ἀπὸ μὲν στωϊὸν ὠλεσας, τῆς στωϊὸν πατεῖδος κα-
 « κῶς παρσας, ἀπὸ δὲ ὠλεσας Κύρον, περὶ ὧν μόνον σοι.
 « ἀλλ' οὐτοὶ χαίρων· ἐπεὶ τοὶ καὶ παλαι ἐς σε παρ-
 « φασίος τῶν ἐδεόμην ὑπὲρ λαβείσθαι. ταῦτα δὲ εἰ-
 « τας, ἐλάμβανε ὁ πόξιν ὡς καπατξέσθων αὐτόν.
 Κροῖσος δὲ αἰσθόμενος ἔθεε ἔξω. ὁ δὲ, ἐπεὶ τε το- 20
 « ξέσθαι οὐκ εἶχε, σὺντέλλετο τοῖσι θεράποισι λα-
 « βόντας μὴν ἀποκτείναι. οἱ δὲ θεράποντες, ὑπὲρ τῶν
 « μὲν οὖν τρεῖς αὐτῶν, καπακρύπτουσι δὲ Κροῖσόν·
 « ὑπὲρ τῶν δὲ τῶν λόγων, ὥς τε εἰ μὲν μεταμλήσει τῷ
 « Καμβύσῃ, καὶ ὑπὲρ τῶν τοῖν Κροῖσόν, οἱ δὲ, ἐκφῆ-
 « ναντες αὐτόν, δῶρα λαμβάνουσι ζωάγια Κροῖσου
 « ἢν μὲν δὲ μὴ μεταμλήται, μηδὲ ποτὴ μιν, τότε κα-
 « τὰ γὰρ ἔσθαι. ἐπὶ δὲ σὺν τε δὲ ὁ Καμβύσης δὲ Κροῖ-
 « σον οὐ πολλὰ μετέπειτα χρόνῳ ὕστερον, καὶ οἱ θερά-
 « ποντες, πολλοὶ τῶν ἐπὶ, ἐπηγγέλλονται αὐτῷ ὡς πα- 30
 « ρείειν. Καμβύσης δὲ Κροῖσος μὲν στωϊὸν δὲ αὐτῷ
 « φησὶ ἐπειπνί, ἐκείνους μὲν τοῖς παρσέσθων τας οὐ
 « καπατρέψωσας, ἀλλ' ἀποκτείνειν· καὶ ἐποίησε
 « ταῦτα. ὁ μὲν δὲ τοιαῦτα πολλὰ ἐς Πέρσας τε
 « καὶ πρὸς συμμάχους ἔξεμαίετο, μὲν οὖν ἐς Μέμφιν
 « καὶ θήκας τε παλαιὰς αἰείων, καὶ σκεπτόμενος τοῖς
 « νεκροῖς. ἐς δὲ δὲ καὶ Ἡφαιστου δὲ ἱερὸν ἦλθε, καὶ
 « πολλὰ τῶν γάλαπι κατεγέλασε· ἐς γὰρ τῶν Ἡ-
 « φαιστου τῶν γάλαπι τοῖσι Φοινικίοισι Πατρίχισι
 « ἐμπερέσασιν, πρὸς οἱ Φοίνικες ἐς τῆς παρσῆσι τῶν 40
 « τελέων παρσῆσι. ὅς δὲ τούτοις μὴ ὀπώπεε, ἐ-
 « γὼ δὲ οἱ σημαίῳ· πυγμαίου δὲ ἀνδρός μίμησις ὅστις.
 « ἐπῆλθε δὲ καὶ ἐς τῶν Καβείρων δὲ ἱερὸν, ἐς δὲ οὐδε-
 « μίτον ὅστις ἐσιέναι ἄλλον γε ἢ δὲ ἱέρα. ταῦτα δὲ
 « τῶν γάλαπι καὶ ἐπὶ ἐπὶ, πολλὰ κατασκά-
 « ψας. ἐς γὰρ καὶ ταῦτα ὅμοια πῖσι τοῦ Ἡφαιστου.

cohibe & compesce teipsum. Conducit
 tibi te prouidū esse: & sapientis est pro-
 spicere: tu vero viros interficis tuos po-
 pulares ob nullius momenti causam,
 interficis etiam pueros: qualia si multa
 facies, considera ne abs te deficiant Per-
 sæ. Enimvero pater tuus Cyrus, etiam at-
 que etiam mandans, mihi præcepit ut
 te commonefacere, subiiciendo quic-
 quid boni comperirem. Hoc illi Cræ-
 sus beneuolentiam præ se ferens con-
 solebar. Ad quem Cambyes respon-
 dens, Etiam mihi tu, inquit, dare consi-
 lium audes, tanquam bene aut tuam i-
 ipsius patriam administraris, aut patri
 meo consulueris, iubens eum traiecto
 flumine Araxe tendere aduersus Massa-
 getas, quum illi vellent transire in ter-
 ram nostram. Imo & teipsum male præ-
 sidente in patriæ tuæ, & Cyrum tibi cre-
 dentem perdidisti. sed ob id nequaquā
 gauisurus: quia olim iam debebam ca-
 ptare in te occasionem. ¹ Arcumque
 corripiebat tanquam hominem con-
 fixurus. at Cræsus cursu se foras proripuit.
² Hic ubi non habet in quem telum
 dirigat, mandat ministris ut illum com-
 prehensum interimant. Ministri, qui
 mores eius nossent, Cræsum abdide-
 runt: hac ratione, ut si Cambyes facti
 pœnitens requireret Cræsum, eo pro-
 ducto donis afficerentur quod illū ser-
 uassent: si non pœniteret, nec desidera-
 ret, tunc hominem interficerent. Nec ita
 multo post quum Cambyes deside-
 raret Cræsum, ministri hoc animadu-
 erentes, enunciant ei hominē superesse.
 Cambyes se quidē inquit Cræso super-
 stite gaudere, sed iis qui illum seruassent,
 veniam non daturum, sed mortem
 allaturū: prout & fecit. Multa huius-
 modi tam in Persas quam in socios,
 quum Memphi moratus est, Cambyes
 faciebat ³ insania. adeoque vetusta reclu-
 dens sepulcra, mortuos inspiciebat. Etia
 templum Vulcani adiens, multo derisu
 simulacrum illius cauillatus est. siqui-
 dem statua Vulcani simillima est iis diis
 quos Pataicos vocant Phœnices, quos
 in triremium proris Phœnices circum-
 ferunt: quos qui non vidit, ego sic ei
 indicabo, esse illos Pygmaei viri imagi-
 ne. In templum quoque Cabirom, in-
 accessum alteri quā sacerdoti, in-
 gressus est: & quæ illic erant simulacra,
 multis in ea iocatus verbis, concrema-
 uit. Sūt enim & hæc illis Vulcani similia,

xxxvii

¹ Hæc quum dixisset, arcum corripiebat. ² At hic quum illum configere non posset, *utpote qui se foras proripisset.*
³ Vel, Per insaniam.

à quo se hi homines aiunt esse oriundos.
 Cum multa igitur apud me documento
 sunt, Cambysem vehementer insanisse,
 tum vero illud, quod alioqui non
 tentasset templis legesque habere ludibrio.
 Nam si quis vniuersis hominibus
 prabeat facultatem optimas ex omnibus
 leges eligendi, profecto cunctas
 vnusquisque rimatus, suas eligeret. Non
 igitur credibile est alium quam demen-
 tem, talia ludibrio habere. At ita de suis
 quemque legibus sentire, licet cum aliis
 coniecturis colligere, tum etiam
 hac: Darius accitos qui in sua ditio-
 ne erant Græcos percontatus est quanta
 pecunia vellent defunctis parentibus
 vesci: illis negantibus vlla se pecunia
 hoc esse facturos, Darius dehinc Græcis
 præsentibus, & quæ dicebantur per
 interpretem discuntibus, interrogauit
 eos Indos qui Callatæ nominantur, qui
 vescuntur parentibus, quantum accipere
 pecuniarum vellent vt patres defunctos
 igne comburerent. Indi vehementer
 reclamantes, meliora illum ominari
 iuebant. Atque ita moribus comparatum
 est: recteque mihi videtur
 Pindarus fecisse vt diceret Morem omniū
 esse regem. ¶ C A E T E R V M dum
 Cambyſes in Ægyptum contendit, Lacedæ-
 monii quoque intulere bellum Samo &
 Polycrati Æacis filio, qui Samum vi
 occupauerat, eamque inter initia trifariam
 partitus erat cum fratribus, Pantagnoto &
 Syloſonte: quorum deinde altero necato,
 altero qui erat iunior, eiecto, totam solus
 obuinebat, inito fœdere cū Amasi rege Ægypti,
 cum quo hospitium habebat, mittens munera,
 vicissimque accipiens. Breuique statim
 tempore res eius adeo processerunt vt
 per Ioniam ceteramque Græciam celebra-
 rentur. Quocunque enim bellum intulerat,
 cuncta ei prospere cedebant, quum haberet
 centum biremes, mille sagittarios, inuadēs
 omnes sine vllō cuiusquam discrimine: quod
 diceret se magis gratificari amico si ei
 quæ abstulisset redderet, quam si nihil
 adhuc auferret. Multas itaque hic insulas,
 multa etiam in continenti oppida capiebat.
 Lesbios enim cum omnibus copiis opem
 Milesiis ferentes, nauali prælio vicit
 cepitque, qui omnem fossam mœnia
 Sami ambientem vincti foderunt. Atq;
 res Polycratis tantopere secundas esse
 nō latuit Amasin, cui hoc

πύτου δὲ σφέας παύσας λέγουσι εἶ). Πλυν-
 χῆ ὦν μοι δὴ λὰ βῆ ὅτι ἐμὴν μέγας ὁ Καμβύ-
 σης· οὐ γὰρ αὖ ἱεῖσι τε καὶ νομοίοις ἐπεχίρησι
 καταγελᾷ. εἰ γὰρ πῶς περὶ τῇ πᾶσι αἰδεσσοίσι
 ἐκλέξασθαι κελύων νόμους τὸς καλλίστους ἐκ τῶν
 πύτων νόμων, ἀφ' οὗ καὶ ἄλλοι αὖ ἐλοίατο ἕκαστοι
 πύτων νόμων· οὕτω νομίζουσι πολὺ πῶς καλλίστους τὸς
 ἐκ τῶν νόμων ἕκαστοι εἶ). οὐκ ὦν εἰς βῆ ἄλλο γὰρ
 ἢ μνημόνων ἀνδρῶν γέλωτα τὰ πᾶσι πῆσθαι. ὥς
 10 δὲ οὕτω νομίσασιν τὰ πᾶσι τὸς νόμους πύτες αἰ-
 δεσσοί, πολλοῖσι τε καὶ ἄλλοις τεκμηρίοις παρ-
 εστισαμένους, ὡς δὲ δὴ καὶ τὰδε· Δαρείος ἐ-
 πὶ τῶν ἐκ τῶν ἀρχῆς καλέσας Ἑλλήων τὸς παρ-
 εόχους, εἶρετο ὅτι πόσῳ δὴ χρήματι βουλοίατο τοῖς
 πατέρας ἀποθνήσκουσιν κατασπένδειν αὐτοῖς· οἱ δὲ ἐπὶ
 σὸς δὲ ἔφασαν ἔρδειν αὐτῶν. Δαρείος ὁ μὲν ἰαυ-
 τὰ καλέσας ἱδὼν τὸς καλεομένους Καλλατίας, οἱ
 τοὺς γυνεὺς κατεσθίουσι, εἶρετο, παρόντων τῶν Ἑλ-
 λήων, καὶ δὲ ἑρμηνεύς μαθηαίνων τὰ λεγόμενα,
 20 ὅτι τὴν χρήματι δόξαται αὐτῶν τελευτῶν τὸς πα-
 τέρας κατασπένδειν· οἱ δὲ, ἀμβώσαντες μέγα,
 ἀφ' ἑμὲ μιν ἐκέλευον. οὕτω μὲν οὖν τὰς νεό-
 μισται· καὶ ὁρθῶς μοι δοκεῖ Πίνδαρος ποιῆσαι, νό-
 μων πύτων βασιλέα φήσας εἶ). Καμβύσῳ ὁ
 ἐπὶ Αἴγυπτον στρατοδουλοῦ, ἐποίησαν τὸ καὶ Λα-
 κεδαιμόνιοι στρατηγὸν ὅτι Σάμον τε καὶ Πολυκρά-
 τεα ὅν Αἰάκος, ὃς ἔχε Σάμον ἐπὶ νηυσίν. καὶ τὰ
 μὲν περὶ τὴν τευχὴν δασυμήδης τὴν πόλιν, τοῖσι ἀ-
 δελφοῖσι Παύσανω τε καὶ Συλοσῶνι εἶδμεν· μὲν
 30 δὲ, ὅν μὲν αὐτῶν ἀποκτείνας, ὅν δὲ νεώτερον Συ-
 λοσῶνα ὅς ἐλαβας, ἔσχε πᾶσαν τὴν Σάμον. ἴχων
 δὲ, ἔφηνεν Ἀμάσι τῶν Αἰγυπτίων βασιλείῳ· ὅς
 εἰδὼς, πέμπων τε δῶρα, καὶ δακρύων ἄλλα
 παρ' ἐκείνου. ὡς χεῖρ δὲ ὀλίγῳ αὐτῶν τῶν Πο-
 λυκράτους τὰ πρὸς τὴν αὐτῶν αὐτῶν, καὶ ἡ βουλὴ
 αἰὰ τε τὴν Ἰωνίαν, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα· ὅς
 γὰρ ἰθύσει στρατεύεσθαι, πᾶσι οἱ ἐχώρει δ' τυ-
 χέως. ἔκτιστο δὲ περὶ τὴν τεχνην τε ἑκάστων, καὶ χι-
 λίου πεζόχους. ἔφερε δὲ καὶ ἦγε πύτων, ἀφ' οὗ
 40 καὶ σὸς δὲ. τὰ γὰρ φίλῳ ἔφη χελεῖσθαι μέλ-
 λον ἀποδιδόναι τὰ ἑλθεῖ, ἢ ἀρχὴν μὴ δὲ λαβόν.
 συχνὰς μὲν δὴ τῶν νήσων αἰρήκεε, πολλὰ δὲ καὶ τῶν
 ἐρυαῖα. ὡς δὲ δὴ καὶ Λεσβίους πρὸς στρατὸν βοηθ-
 οῦσας Μιλησίοισι, ναυμαχίᾳ κρατήσας εἶλε, οἱ τὴν
 πᾶσιν πᾶσι τῶν τευχῶν δὲ Σάμῳ πᾶσαν δεδεμέ-
 νοι ὤρουσαν. Καὶ κῶς ὅν Ἀμάσιν δ' τυχεῖν με-
 γάλως ὁ Πολυκράτης σὸς ἐλαίθαι, ἀλλὰ οἱ τῶν

1 Ritusque 2 Pindarus cecinisse, Morem ὅς. nam πύτων de postis dicitur, ut Lat. canere. 3 Bellum inferre cogitaret, 4 Centum naues quinquaginta remorum, 5 Nihil ab initio abstulisset.

offendunt in eius aluo sigillum Polycrat-
tis. Quod vbi viderunt sumpseruntque,
ad Polycratem latabundi quamceler-
rime pertulerunt. Eoque illi reddito, re-
ferebant quo pacto fuisset inuentum.
1 Polycrates, quemadmodum res diui-
nitus contigit, singula quæque à se gesta
retulit in libellum: & qua ratione quod
amiserat recepisset. Hæc vbi scripsit, in
XLIII Ægyptum misit. Quibus tabellis A-
malis perlectis quæ à Polycrate venerat,
2 intellexit non posse præstare hominē
ut alterum hominem fato impendenti
eripiat: utq; Polycrates bene iam more-
retur, bonam fortunā semper expertus,
qui ea quoque reperiret quæ abiecisset.
Missio itaque Samum caduceatore, di-
xit se ius cum illo hospitii soluere. Quod
ideo fecit ne in tristem aliquē grauē-
que casum incidente Polycrate, animi
dolorem veluti de hospite ipse contra-
heret. ¶ Aduersus hunc igitur Polycra-
tem in omnibus beneagentem, Lacedæ-
monii sumpserunt expeditionem, ac-
citi ab iis Samiis qui post hæc Cydoni-
am in Creta condiderunt. Polycrates,
missio clanculum caduceatore ad Cam-
bysem Cyri filium, aduersus Ægyptum
copias comparantem, orauit ut nunciis
ad se in Samum missis, rogaret aliquid
copiarum. Quod audiens Cambyses,
libenter in Samum misit ad rogandas à
Polycrate nauticas copias, quas secum
iste mitteret in Ægyptum. Polycrates,
delectis quos maxime suspicabatur ē
popularibus suis ad rebellionem spe-
ctare, quadraginta triremes misit Cam-
byfi, mandans ne retro eos dimitte-
ret. Et alii quidem negant Samios
XLV à Polycrate missos, in Ægyptum per-
uenisse: sed quum in Carpathio mari
cursum tenerent, inter se colloquutos
decreuisse ne porro tenderēt. Alii vero
aiunt peruenisse in Ægyptum, ac reten-
tos inde fugam fecisse: & in Samum re-
deuntes, Polycratem cum classe oc-
currentem superasse, atque in insulam
exisse: sed pugna pedestri commissa re-
pulsos, ita Lacedæmonem nauigasse.
Sunt qui dicant penes eisdem, ab Æ-
gypto redeuntes aduersus Polycratem,
extitisse victoriam: non recte dicentes
mea opinione. Neque enim oportuif-
set illos asciscere Lacedæmonios, si
per se ad resistendum Polycrati validi
erant. Præterea nec ratio dicitur ut cui

δ' εἰσκόμοισι ἐν τῇ τοῦ αὐτοῦ ἐρεοῦσαι τὴν Πολυ-
κράτους σφρηγίδα. ὡς δὲ εἶδόν τε καὶ ἔλαβον, τά-
χις αὖ ἐφερον κεχαρηκότες τῷ δὲ Πολυκρά-
τει. δίδόντες δὲ οἱ τὴν σφρηγίδα, ἔλεγον ὅτι αὐ-
τῷ ὁρρεθείη. ὅν δὲ ὡς ἐσπλήθη θεῖον εἶδος τῷ ὄντι
γῆμα, γράφει ἐς βιβλίον πάντα, τὰ ποιήσεντά μιν,
οἷα καὶ ἀελαθέσθαι· γράψας δὲ, ἐς Αἴγυπτον ἐπ-
έθηκε. Ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἀΐμασις ὁ βιβλίον
ὁ τῷ δὲ Πολυκράτει ἦεν, ἔμαθε ὅτι ἐκ χει-
10 ρὸς αὐτοῦ εἶη ἀνδρῶν αὐτῶν ἐκ τοῦ
μέλλοντος γίνεσθαι πόλεμον, καὶ ὅτι ὡς εἴη αὐ-
τῷ τελευτήσῃν μέλλει Πολυκράτης δ' τυχεῖν τὰ
πάντα· ὅς καὶ τὰ ἀποβάλλει, δέσκει. πέμψας δὲ
οἱ κήρυκα ἐς Σάμον, ἀγγεῖλαι ἔφη τὴν ξεινήν.
τῷ δὲ εἰνεα τῶν ἐποίει, ἵνα μὴ σιωτῇ τυχῆς δεινῆς
τε καὶ μεγάλης Πολυκράτης καταλαβούσης, αὐ-
τὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν, ὡς ὁ παῖς ξείνου. Ἐ-
πὶ τῷ δὲ ὄντι δὲ Πολυκράτης δ' τυχεῖν τὰ
πάντα, ἐσχατοῦντο Λακεδαιμόνιοι, ὅτι καλεσα-
20 μένων τῷ μετὰ ταῦτα Κυδωνίῃ τὴν ἐν Κρήτῃ κτι-
σάντων Σαμίων. πέμψας δὲ κήρυκα λαβὼν Σα-
μίων Πολυκράτης τῷ Καμβύσῃ δὲ Κύρου
συλλέγοντα στρατὸν ἐπ' Αἴγυπτον, ἐδείκνυτο ὅπως αὐ-
τῷ παρ' ἐαυτοῦ πέμψας ἐς Σάμον, δέοιτο στρα-
τῶν. Καμβύσης δὲ ἀκούσας τούτων, παροξύνει· ἔ-
πεμψε ἐς Σάμον, δεσπότης Πολυκράτους στρα-
τῶν ναυτικὴν αὖ καὶ ἐαυτῷ ἐπ' Αἴγυπτον. ὁ
δὲ, ἐπιλέξας τῷ ἀσπὶν τοῖς ὑπὸ αὐτῷ μάχισα
ἐς ἐπιδράσασιν, ἀπέπεμπε πρὸς ἐχθροὺς τε κέρ-
30 σι· ἐπὶ λεγόμενος Καμβύσης ὡς ἴστω τοῖς μὴ ἀ-
ποπέμπτειν. Οἱ μὲν δὲ λέγουσι τοῖς ἀποπέμ-
φθῆναι Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτους, ὅς αὐ-
τῷ ἐπὶ Αἴγυπτον· ἀλλ' ἐπὶ τε ἐγγύοντο ἐν Καρ-
πάθῳ πλέοντες, διωκόμενοι λόγῳ, καὶ σφιδάειν ὁ
παροσώτῳ μὴ κέτι πλέειν. οἱ δὲ λέγουσι ἀπὸ
μύθου τε ἐς Αἴγυπτον καὶ φυλασσόμενοι, ἐνθάδε
αὐτοῖς ἀποδρῶναι. καὶ ἀπὸ τούτων δὲ ἐς τὴν Σά-
μον Πολυκράτης νηυσὶ ἀπιάσας, ἐς μάχην κατέ-
στη· νικῶντες δὲ οἱ καπνόντες, ἀπέβησαν ἐς τὴν
40 νῆσον. περὶ μάχης αὖτε δὲ ἐν αὐτῇ, ἐσώθησαν· καὶ
οὕτω δὲ ἐπλεον ἐς Λακεδαίμονα. εἰς δὲ οἱ λέ-
γουσι τοῖς ἀπὸ Αἴγυπτου νικῆσαι Πολυκρά-
την λέγοντες, ἐμοὶ δοκέειν, ὅς οὐ θάλασσαν
καὶ ὅτι σφέας Λακεδαιμονίους ὅτι καλεῖσθαι,
εἴτε αὐτοὶ ἱκανοὶ ἦσαν Πολυκράτης τῷ στρα-
τασθαι. πρὸς δὲ πύξισι, ὅσῳ λόγῳ αἰρεῖται, τῷ

1 Polycrates, quum cum subiisset diuinum quiddam id esse, scribit quæ fecisset, & quæ post illa à se facta sibi contigissent. Val. Quicquid sibi post eam rem factam accidisset. 2 Didicit fieri nō posse ut homo hominem à se quæ euentura est retrahat: & Polycratem non felicem fore tandem rerum exitum, qui per omnia prosperam fortunam experiretur: adeo ut ea etiam reperit.

ὑπὶ χυρσί τε μισθῶ τοι καὶ τοξόται οἰκῆιοι ἦσαν πλή-
 ϑει πολλοί, τῶτον ἕκαστος τῶν καπνόντων Σαμίων ἐόν-
 των ὀλίγων ἑσσωθῆναι. τῶν δὲ ἑωῦτα ἐόν-
 των πολιτῶν τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ὁ Πολυ-
 κράτης ἐς πύλινωσιν οὐκ ἔλαβεν, εἶχε ἐποίμους,
 καὶ ἄλλα πρὸς ἰδῶν οὗτοι πρὸς τοὺς καπνίζοντας, ὑπο-
 πρῆσται αὐτοῖσι τοῖσι νεωσίοις. Εἰπέ τε δὲ οἱ
 ἄλλοι Σαμίων ἑκαστὸς Πολυκράτους ἀπὶ
 χυρσί ἐς πύλινωσιν, καταστάντες ὑπὲρ τοὺς ἀρ-
 χοντας, ἔλεγον πολλὰ, οἷα κέρτα δέομαι. οἱ δὲ
 σφι τῇ πρῶτῃ κατὰ κράτος ὑπεκρίναντο, τὰ μὲν
 πρῶτα λέγοντα ὑπεκρίναντο, τὰ δὲ ὕστατα ἐν-
 σιωπῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα, δούτε κατὰ κράτος,
 ἄλλο μὲν εἰπον ὅτι, θυλάκην δὲ φέροντες, ἔφασαν
 ὅτι ἀλφίτων δέεσθαι. οἱ δὲ σφι ὑπεκρίναντο,
 τὰ θυλάκων πειρῆσθαι. βοηθεῖν δὲ ὧν ἔδοξε
 αὐτοῖσι. Καὶ ἔπειτα πρὸς ἀλλήλους ἔφασαν
 τῶν Λακεδαιμόνιων ὑπὲρ Σάμον, ὥς μὲν Σάμι-
 οὶ λέγουσι, ὡς γὰρ πίνοντες ὅτι σφι πρῶτε-
 ροὶ αὐτοῖς νηυσὶ ἐβόηθησαν ὑπὲρ Μεσσηνίων. ὥς δὲ
 Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, οὐκ ἔστι πρῶτον δέομαι
 τοῖσι Σαμίοις ἐφ' ἑαυτοῖς, ὥς τίνασαι βουλό-
 μαι τῶν χρητῶν τῆς ἀρπαγῆς, ὅτι ἦν Κρείσας,
 καὶ τῶν θώρηκος ὅτι αὐτοῖσι Ἀμασις ὁ Αἰγυπτίου βα-
 σιλέως ἐπέμψεν δῶρον. καὶ γὰρ θώρηκα ἐλπίσαν-
 το πρὸς πρῶτον ἔπειτα ὅτι χρητῶν, οἱ Σάμιοι ἐόν-
 τα μὲν λίαν, καὶ ζῶντων ἀνθρώπων συχῶν, κε-
 κρημένον δὲ χρυσῶ καὶ εἰρίοις, ἀπὸ ξύλου τῶν
 δὲ εἰνεκαθωμῶσιν ἄξιον δέοντι ἐκείνη τῶν θώ-
 ρηκος ποιεῖ. εὐὺσα γὰρ λεπτή, ἔχει ἀρπιδόνας ἐν
 ἑωῦτῇ τελεχισίας καὶ ἐξήκοντα, πάσας φανερὰς. τοι-
 οῦτος ἔπερς ὅτι καὶ ὅτι ὡς Ἀλκίον ἀνέθηκε τῇ Ἀθη-
 ναίῃ Ἀμασις. Σιωπελάοντο δὲ τῶν στρατιώ-
 των τῶν ὑπὲρ Σάμον ὥς τε γνέσθαι, καὶ Κρείσιος
 πρῶτον. ὕβρισμα γὰρ καὶ ἐς τῶν εἰχε
 ἐκ τῶν Σαμίων γυμνασίων γυμνῶ πρῶτον τῶν στρα-
 τῶν τούτου, κατὰ δὲ ὅτι αὐτὸν χερσὶν τῶν χρη-
 τῶν τῇ ἀρπαγῇ γερνός. Κερκυραίων γὰρ παῖ-
 δας τελεχισίων ἀνδρῶν τῶν πρώτων, Περικ-
 λῆς ὁ Κυφέλου ἐς Σάρδις ἀπέπεμψε πρῶτον
 Ἀλυσάττεα ὑπὲρ ἐκπύου. πρὸς χόντων δὲ ἐς
 πύλινωσιν Σάμον τῶν ἀγόντων τοὺς παῖδας Κρείσι-
 ων, πύλινωσιν οἱ Σάμιοι ὅτι λόγον, ὥς οἱσι ἀ-
 γορεύονται οἱ παῖδες ἐς Σάρδις, πρῶτα μὲν τοὺς
 παῖδας ἐδίδουσαν ἰερῶν ἀφαιδῶν Ἀρτέμιδος.

permulti aderant, cum auxiliarii metere
 de conducti, tum domestici sagittarii,
 is a Samiis redeuntibus numero paucis
 fuerit superatus: quum præsertim li-
 beri civium atque vxores sub Polycra-
 te essent, quos iste inter naualia coa-
 ctos tenebat, ideo paratos ut si ii qui se-
 cum erant, cum redeuntibus aliis pro-
 didissent, vna cum ipsis naualibus comb-
 ureret. Posteaquam vero Samii qui
 a Polycrate exacti erant, Spartam vene-
 runt, adeuntes principes multa sane (qua-
 lia supplices) commemorabant. Quibus
 illi primo congressu responderunt, corū
 que isti dixissent, priorum quidē oblitos
 esse se, posteriora vero non intelligere.
 Secundo deinde congressu nihil isti di-
 xerunt, nisi allato panario, illud pane in-
 digere. Quibus iidem responderunt
 panario superfuturum. ² Itaque opem
 ferendam eis censuerunt. Atque ubi
 rem quem apparare, cum exercitu in
 Samum se contulere, referendæ gratiæ
 causa, ut Samii aiunt, quia illis aliquan-
 do Samii aduersus Messenios auxilio
 fuissent: ut vero Lacedæmonii aiunt, nō
 tam quia tutari deberent Samios, quam
 ut eosdem vlciscerentur ob interuer-
 sum craterem, quem Cræso portabant,
 & ob thoracem ab Amasi rege Ægypti
 ipsis missum. Interceperant enim Samii
 priore quàm craterem anno, thoracem
 lineum quidē, sed frequentibus anima-
 lium figuris ex auro lanaq; versicolore,
³ è ligno intertextum: ob id admiratione
 dignum, quod quum inscriptæ eius
 venationes essent exiles, tamen singu-
 læ in se habebant tricenas ac sexagenas
 bestiolas, singulasque euidentes: hoc
 mirum reddebat thoracem. Qualis al-
 ter est quem in Lindo Minervæ idem
 Amasis dedicauit. Comparauerunt
 itaque Lacedæmonii exercitum aduer-
 sus Samum, ut Corinthios quoq; solici-
 tarent. ¶ In quos etiam Samiorū exta-
 bat iniuria ætate quæ præcessit hanc ex-
 peditionem, circa idē tempus facta quo
 crater interuersus est. Nam quum Peri-
 ander Cypseli filius, Sardis ad Alyattem
 castrandos mitteret trecentos primo-
 rum Corcyæorum liberos, Corinthii-
 que qui illos ducebant, Samum appulsi
 essent, audita Samii causa cur Sardis pu-
 eri ducerentur, primum edocuere pue-
 ros ut ⁴ puluinar Dianæ contingerent:

XLVI

XLVII

XLVIII

¹ Illos panario superuacaneam orationem curiose addidisse. Quid debuisse illos contentos esse panarium seu saccum ostendere. Videtur hic verus esse huius loci sensus, cui tamen fortasse vox aliqua deest. ² Ferendam tamen illis opem cens. ³ Ex xylo intertextum, quem admiratione dignum reddebant singula eius fila, quæ quum exilia essent, tamen singula in se tricena ac sexagena fila, & quidem euidentia singula, habebant: Talis & alter est quem in Lindo Min. idem Am. dedicauit. Ad hanc vero in Samum expeditionem adiuuerunt etiam Corinthii libenter. ⁴ Templum

μετὰ δὲ, οὐ θεωροέοντες ἀπέλκειν τοὺς ἰκέτας ἐκ τῆς
 ἰερῆς, σπῖων δὲ τοὺς παῖδας ἐργάζων Κορινθίαν, ἐ-
 ποίησαν τοὺς Σάμιοι ὁρτύνειν, τῇ καὶ ἰωὺ ἐπὶ χερσίν αὐ-
 τὰς. νυκτὸς γὰρ ἐπιτηρομένης, ἔτι χερ-
 ῖν ἰκέτων οἱ παῖδες, ἴσασαν χορεῖς παρθέτων
 τε καὶ ἰγνῶν. ἴσάτες δὲ τοὺς χορεῖς, τραπὲς σπ-
 σάμευ τε καὶ μέλιτος ἐποίησαν τὸ νόμον φέρεσθαι ἵ-
 να δῶρ πάζοντες οἱ τῶν Κερκυραίων παῖδες ἔχοιεν
 τροφίμῳ. ἐς τὴν δὲ οἱ ἐχόμενοι ἐς οὐ Κορινθιοὶ τῶν
 10 παίδων οἱ φύλακες οὐχοῖν τοὺς ἀπολιπόντες. τοὺς δὲ
 παῖδας ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι. Εἰ-
 μὴ ἰωὺ Περσίδου τελευτήσαντος τοῖς Κορινθί-
 οισι φίλα ἰωὺ πρὸς τοὺς Κερκυραίους, οἱ δὲ οὐκ αὖ-
 σινοῦσθαι τῆς τραπιδάματος τῆς ἐπὶ Σάμῳ
 ταύτης ἐνεκα τῆς αἰτίας· ἰωὺ δὲ αἰεὶ ἐπεὶ τε ἐκ-
 σαν τὴν νῆσον, εἰσι ἀλλήλοισι ἀφ' ἑαυτοῦ ἐόντες ἐ-
 αὐτοῖσι. τούτων ὧν εἶνεκα ἀπεμνησικακεῖν τοῖσι
 Σαμίοισι οἱ Κορινθιοὶ. ἔπειτα δὲ ἐς Σαρδῆας ἔπιπτε
 ἐπὶ ἐκ τῆς Περσίδος, τῶν πατρῶν Κερκυραίων 115
 20 ὡς ἐπὶ τῆς πατρὸς, τῆς πατρὸς, τῆς πατρὸς. πρὸς
 τῆς γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἦσαν ἐς αὐτὴν τῆς πατρὸς
 πατρὸς ποιήσαντες. Ἐπὶ τε γὰρ τὴν ἐαυ-
 τῆς γυναικα Μελίαν Περσίδος ἀπέκτεινε,
 συμφορῶν τοῖς οἱ ἄλλοι σινοῦσθαι πρὸς τῇ γ-
 γνη ἡμεῖς. ἦσαν οἱ ἐκ Μελίαντος δύο παῖ-
 δες, ἡλικίῳ ὁ μὲν, ἐπὶ τῆς πατρὸς, ὁ δὲ, ἐκ τῆς πατρὸς
 καὶ ἔτα γυναικα. τούτοις ὁ μητροπάτωρ Περ-
 κλῆς, ἐὼν Ἐπιδάμου τύραννος, μεταπεμψάμε-
 νος πρὸς ἐαυτὸν, ἐφίλοφρονέει τε, ὡς εἰς ἰωὺ, θυ- 120
 30 γατρὸς ἐόντος τῆς ἐαυτοῦ πατρὸς. ἐπὶ τε δὲ σφε-
 ρῶν ἀπεπέμπετο, εἶπε πρὸς ἐμὸν αὐτοῖς, Ἀρχι-
 " σε ὡς παῖδες ὅς ἐμῶν τὴν μητέρα ἀπέκτεινε; τῆς-
 " τοῦ ἐπος ὁ μὲν παρσούτερος αὐτῶν ἐκ τῆς πατρὸς λό-
 γῳ ἐποίησαν. ὁ δὲ νεώτερος, τοῦ ὀνόματος ἰωὺ Λυ-
 χόφρων, ἡγήσατο ἀκούσας οὕτω, ὥστε ἀπὸ Κέρκυρας
 εἰς Κόρινθον, ἄτε φονέα τῆς μητρὸς οὐκ πατέρα
 οὔτε παρσούτερος, ἀφ' ἑαυτοῦ τε οὐ πρὸς διελέ- 125
 γατο, ἰσορέοντι τε λόγον ὁδοῖα ἐδίδου. τέλος δὲ
 μιν πρὸς θυμῷ ἐχόμενος ὁ Περσίδος δὲ ἐλαύνει
 40 ἐκ τῶν οἰκίων. Ἐξελάσας δὲ τῆς πατρὸς, ἰσορέει οὐκ
 παρσούτερος πρὸς οὐκ πατέρα διελέχθη. ὁ δὲ πρὸς οὐκ
 δὲ οἱ ἀπὸ τῆς πατρὸς φιλολογίας ἐδέξατο. ἐκεί-
 νου δὲ τῆς ἐπὶ τῆς πατρὸς οὐκ πατέρα ἀποφάλλον εἶ-
 πε, ἄτε οὐκ ἰωὺ λαβὼν, οὐκ ἐμῆς. Περσίδος
 δὲ ὁδοῖα μὴν μηχανίῳ ἐφη εἶναι μὴ οὐκ οὐκ
 ἐκείνῳ ὡς οὐκ πατέρα πρὸς ἐλαύνει τε ἰσορέων.

1 Abstrahi supplices è templo, quum prohib. 2 Ad fumendam in Samios expeditionem operas contulissent. 3 Quippe qui eius non meminisset, quod animum ad id non aduertisset.

se non esse amplius parem administrandis obeundisque rebus, mittit Corcyram accersitum Lycophronē ad tyrannidem administrandam. Nam in maiore filio non erat indoles, hebetiorque esse ei videbatur. Lycophron ne¹ responsione quidem est dignatus cum qui sibi nuncium afferebat. At Perian-der in amorem adolescentis propensus, rursus ad eum misit sororem filiam suam, sperans fore ut ille huic præcipue auscultaret. Hæc, ubi venit, Fili, inquit, 10 mauis tyrannidem recidere in alios, & domum patris tui ad alienos dispergi, quam tu ipse habere illuc reuersus? Redit quæso ad penates, desine tibimet offi- cere.² Læua possessio est peruicacia: no- li malum medicari malo. Multi man- fuctiora³ iustioribus præponunt. mul- ti materna sectantes, paterna perdid- erunt. Lubrica res est tyrannis, cuius multi sunt amatores. Pater senex est prouectæque ætatis: tua ipsius bona ne aliis tradas. His illa verbis ad inducen- dum appositis fratrem alloquebatur, à patre edocta. Cui iste respondens, ne- gat se iturum Corinthum quoad patrem superesse audiret. Hoc quum mulier re- nunciasset, tertio Perian-der caduceato- rem mittit, qui dicat se quidem in Cor- cyram velle concedere, sed ut hic Cor- inthum proficiscatur ad tyrānidis suc- cessionem. Id approbante filio, Peri- ander Corcyram ipse veniebat, iuuenis Corinthum mittebatur. Hæc omnia e- docti Corcyraei, ne ad ipsorum regio- nem Perian-der accederet, adolescen- tem interimunt. Ob hæc igitur Perian- der de Corcyraei ultionem sumebat.

LIV ¶ Lacedæmonii ingenti cum classe v- bi peruenere, Samum obsederunt, suc- cedentesque muro, turrem mari immi- nentem iuxta suburbana transcende- runt. Sed mox cum magna manu sup- petias ipso ferente Polycrate, reiecti sunt. Sed quum à superiore turri (quæ tergo montis prominebat) erupissent tum auxiliarii, tum ipsorum Samiorum permulti, & aliquantis per Lacedæmo- nios sustinuis- sent ipsi, retro fugam fe- cerunt, insequentique ab hoste cæde- bantur.

LV Quod si Lacedæmonii qui aderant, Archias, & Lycopæ similes ex- titissent, eo die capta Samus fuisset. Si- quidem Archias & Lycopes soli cum Samiis ad murum refugientibus irrum- pentes, interclusa ad redeundum via,

οὐκ ἐπὶ εἰς διωαδὲς τὰ πρήγματα ἐπορεύοντο τε καὶ 116
 διέπειν, πέμψας ἐς τὴν Κέρκυραν, ἐπεκέλευε δὲ
 Λυκόφωνα ὅτι τὴν τυραννίδα. οὐ γὰρ δὴ τῶ
 παρὲς οὐτὶς τῶ πατρὶος οὐκ ἐνέωρε, ἀλλὰ οἱ κατ-
 εφάνετο εἰς νωτέρους. ὁ δὲ Λυκόφρων οὐδὲ αἰα-
 κείσους ἠξίωσε δὲ φέρειν τὴν ἀφελίαν. Περία-
 νδρος δὲ, πρὸς ἐχθρόμην τὴν νεώτερον, δούτερον ἀπέπει-
 λε ἐπὶ αὐτὸν τὴν ἀδελφὴν, ἐωυτὴ δὲ θυγατέρα
 δοκέων μιν μάλιστα ταύτην αὐτὴν πείθεσθαι. ἀπικ-
 νήσας δὲ ταύτης, καὶ λεγούσης, ὦ πατήρ, βούλει
 τὴν τε τυραννίδα ἐς ἄλλους πεσεῖν, καὶ δὲ οἶκον τῶ
 πατρὸς ἀφαιρεθῆναι μᾶλλον, ἢ αὐτὸς σφεδῶ-
 ελθὼν ἔχειν; ἀπὶ ἐς τὰ οἶκία, παύσαι σὺ δὲ ζημι-
 ῶν. φιλοπρῆς, κτήμα σκαῖον. μὴ δὲ κακὸν τῶ
 κακῷ ἴω. πολλοὶ τῶν δικαίων τὰ ὀφεικόμενα
 παρῳητοῖσι. πολλοὶ δὲ ἥδη τὰ μητρῴα διζήμε-
 νοι, τὰ πατρῴα ἀπέβαλον. τυραννίς, χρημὴς σφα-
 λερόν· πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἐρῶσαι εἰσι. ὁ δὲ, γέρων τε
 ἥδη καὶ παρηγηκώς. μὴ δὴ τὰ σεωυτὴ ἀναθῆ-
 20 ἄλλοις. ἡ μὲν δὲ τὰ ἐπαγωγὰ τὰ διδασκόμενα
 ὑπὸ τῶ πατρὸς, ἔλεγε πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, ὑπο-
 κρινόμενος, ἔφη οὐδὲ μὲν ἤξειν ἐς Κόρινθον ἐστὶν αὐ-
 τῷ πατρίδι πρὸς τὸν πατέρα. ἀπαθείλας
 δὲ ταύτης ταύτης, δὲ τρίτον ὁ Περίανδρος κήρυκα
 πέμψει, βουλόμενος αὐτὸς μὲν ἐς Κέρκυραν ἵκειν·
 οὐκ εἶναι δὲ ἐκέλευε ἐς Κόρινθον ἀπικνέμενον, ἀφ-
 ἡρὸν ἡμεῖς τῆς τυραννίδος. κατανέσαντος δὲ
 ὅτι τούτοις τῶ πατρὸς, ὁ μὲν Περίανδρος ἐπέλετο
 ἐς τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ πᾶσι οἱ ἐς τὴν Κόρινθον. με-
 30 ῖοντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι τούτων ἕκαστα, ἵνα μὴ σφί
 Περίανδρος ἐς τὴν χώραν ἀπικηται, κτίνοισι δὲ
 νεκρίσκον. αὐτὴ τούτων μὲν Περίανδρος Κερκυραί-
 ος ἐπὶ μὲν ἔπειτο. Λακεδαιμόνιοι δὲ σὺν μεγά-
 λῳ ὡς ἀπικνέοντο, ἐπολιόρχον Σάμον· παρῳητόν-
 τες δὲ πρὸς τὸ τεῖχος, τῶ μὲν πρὸς θαλάσσην ἐπ-
 ὅπως πύργου κατὰ τὸ πρῶτον τῆς πόλιος ὑψ-
 ἔβησαν· μετὰ δὲ, αὐτὸν βοήθησαντος Πολυκράτε-
 ος χεῖρ πολλήν, ἀποκτείναντες. κατὰ δὲ τὸν ἐπὶ πύ-
 40 ρον δὲ τῆς πόλιος τῶ οὐρεὸς ἐπὶ τῶ ἐπὶ
 ἡλθον οἱ τε ὀπίσθιοι καὶ αὐτῶν Σαμίων συχνοί. δε-
 ξάμενοι δὲ τὸν Λακεδαιμόνιον ἐπὶ ὀλίγον χρόνον, ἐ-
 φάσαν ὀπίσω· οἱ δὲ, ὀπίσθιοι, ἐκτείνον. Εἰ
 μὲν νῦν οἱ παρὲντες Λακεδαιμόνιον ὁμοιοὶ ἐγ-
 νοντο ταύτην τὴν ἡμέραν Ἀρχίην τε καὶ Λυκόωτην,
 αἰρέθη αὐτὸς Σάμος. Ἀρχίης γὰρ καὶ Λυκόωτης
 μοῦνοι στωεσπεδόντες φάσαν ἐς τὸ τεῖχος ποῖσι
 Σαμίοισι, καὶ ἀποκτενίσαντες τῆς ὁπίσθου ὁδοῦ,

1 Interrogatione. vel, compellatione. 2 Sinistra. vel, Infamia. 3 Iustus æquitatem anteponunt. i. Equum ὅς βοὸν μῦ-
 νο ἰνὶ πρᾶφρον.

ἀπέθαιον ἐν τῇ πόλει τῇ Σαμίων. βίβω δ' ἀπ' Ἀρχίω
 πύτου γερονόπ' ἄλλω Ἀρχίῃ τῷ Σαμίου τῷ Ἀρ-
 χίω, αὐτὸς ἐν Πιταῇ συνεβρόμην. (δήμου
 γὰρ πύτου ὡς) ὅς ξείνων πόδων μάλις ἐτίμα τε
 Σαμίοις, καὶ οἱ τῷ πατρὶ ἔφη Σάμιον τιῶμα τε-
 λῶσαι, ὅτι οἱ πατὴρ Ἀρχίης ἐν Σάμῳ σφίσι θύσας
 ἐτελεύτησε. πρῶτον δὲ Σαμίοις ἔφη, δῖπ' παρῇ-
 νά οἱ ὅν πάππον δημοσίῃ ὑπὸ Σαμίων δῖ.

Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς σφί τεσσέρας ἐχρήνε-
 σαν ἡμέρας πολιορκέουσι Σάμον, ἐς δ' ὁ πρῶτος τε
 10 ὁ δὲν πρῶτος ἐπὶ τῷ ὀρηγμάτων, ἀπαλλάσ-
 θηντο ἐς τὴν Πελοπόννησον. ὡς δὲ ὁ ματαιότερος
 λόγος ὤρμηται, λέγεται Πολυκράτεια ὅτι χῶρι-
 ον νόμισμα ἐξέβαλε πολλὸν μολίβδου, καὶ χρυ-
 σῶσδά, δίδωσά σφί. τοῖς δὲ, δόξα μάλιστα, οὕτω
 δὴ ἀπαλλάσσεσθαι. ταύτῃ περὶ τὴν στρατιάν
 ἐς τὴν Ἀσίαν Λακεδαιμόνιοι Δωριεῖς ἐποιή-
 σαντο. Οἱ δ' ἐπὶ ὅν Πολυκράτεια στρα-
 τὰ μὲν Σαμίων, ἐπεὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτοῖς ἀ-
 πολέπειν ἔμελλον, καὶ αὐτοὶ ἀπέπλεον ἐς Σίφιον.
 20 ὀρηγμάτων γὰρ ἐδίδοιτο. τὰ δὲ τῷ Σίφίων
 ὀρηγμάτων ἡμέρας τεσσέρας ὅν χρόνον, καὶ ἡμισυ
 μάλις ἐπλούτεον, αἵτε ἔόντων αὐτοῖς ἐν τῇ ἡσυχίᾳ
 χρυσίων καὶ ἀργυρίων μετὰ τῶν οὕτω, ὥστε ἀπὸ
 τῆς δεκάτης τῷ γινόμενων αὐτῶν ὀρηγμάτων, θη-
 σαυρὸς ἐν Δελφοῖσι αἰαχέεται, ὅμοια τοῖσι πλου-
 30 σιωτάτοισι. αὐτοὶ δὲ τὰ γινόμενα τῷ αἰσιν ἐκεί-
 νῳ ὀρηγμάτων διένεμοντο. ὅτε ὡν ἐποικεῖτο ὅν θη-
 σαυρὸν, ἐχρέωντο τῷ χρηστέῳ, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρ-
 εόντα ἀγαθὰ οἶα τε ὅτι πολὺν χρόνον ὀρηγμάτων.
 30 ὅ Πυθίῃ ἐχρησάσθαι τε, καὶ

Ἀλλ' ὅταν ἐν Σίφῳ πυρραμῆα λάβῃ ἡμί-
 ται,

Λάχρ' ἴδῃ τ' ἀγρῇ, τότε δὴ δὲ φρεσὶ μόνος αἰ-
 δέας,

Φρεσάσθαι ξύλινόν τε λόχον κήρυκα τ' ἐρυ-
 θρόν.

τοῖσι δὲ Σίφνιοις τότε ὡς ἀγρῇ καὶ ὅ πυρραμῆ-
 ἰον Παρίῳ λίθῳ ἡσκημένα. Τοῦτον δὲ χρῆσθαι
 οἱ οἶοι τε ἡσκημένα, οὐτε τότε δὲ, οὐτε τ' Ἀρ-
 χίῳ ἀπὸ γένους. ἐπεὶ τε γὰρ τὰ χίσα πρῶτος τὴν
 Σίφιον πρῶτος οἱ Σάμιοι, ἔπειτα τῷ νεανί-
 ας πρῶτος ἀγρῶν ἐς τὴν πόλιν. ὅ δὲ παλαιὸν
 ἀπασιν αἱ ἡσκημένα ἦσαν μιληλεφέες. καὶ ὡς τῷ ὅ
 40 ἡ Πυθίῃ πρῶτος τοῖσι Σίφνιοις, φυλάσσει-
 ασαι δὲ

infra urbem Samiorum occubuerunt.
 Equidem ipse cum alio Archia Samii fi-
 lio, eodemque tertio ab hoc Archia, cō-
 gressus sum' apud Pitane (huius enim
 tribus erat, quæ ex omnibus hospitibus
 maxime Samios honorabat) sibi dicen-
 te Samio nomen à patre fuisse inditum,
 quod eius pater Archias strenue pu-
 gnans, Sami mortem oppetisset: se ve-
 ro ideo Samiis honorem habere quod
 avus suus fuisset à Samiis publice af-
 10 fectus egregia sepultura. Lacedæ-
 monii, quadraginta diebus in obsiden-
 do absumptis, quum in suscepta re ni-
 hil admodum proficerent, in Pelo-
 ponneseum redierunt. Fertur, Polycra-
 tem, (ut rumor quidam temerarius e-
 manavit) magnum numerum mone-
 tæ patriæ è plumbo percussisse, eamque
 auro induxisse, ac Lacedæmoniis de-
 didisse: atque ea accepta illos recessisse.
 Hanc primam expeditionem Dores ad-
 versus Asiam per Lacedæmonios sus-
 ceperunt. Samii, qui Polycrati bel-
 lum intulerant, posteaquam à Lacedæ-
 moniis se relictum iri vident, & ipsi
 20 transierunt in Siphnum. deficiebant
 enim pecuniæ. Vigebant autem ea
 tempestate Siphniorum res, eratque
 hæc insularum locupletissima, ut in
 qua auraria & argentaria metalla essent,
 vnde tantum pecuniæ fiebat ut ex de-
 cima eius parte reponeretur apud Del-
 phos thesaurus locupletissimo cuique
 par, Siphniis pecuniam quæ quorannis
 conficiebatur, distribuentibus. Qui ubi
 thesaurum confecerunt, nunquid diu
 permanere possent ipsis præsentia bo-
 na, consulere oraculum. Eis ita Pythia
 respondit,

2 Quum tamen in Siphno fuerint prytane-
 iæ cana,

Cana fori facies, tunc vir uaser adsit oportet,

Qui notet è ligno agmen, legatumque ru-
 bentem.

Erant eo tempore Siphniis 3 prytane-
 ium forumque Pario lapide exculta:
 40 Hoc autem oraculum Siphnii neque
 tunc statim, neque post aduentum Sa-
 miorum intelligere potuerunt. Nam Sa-
 mii 4 quum velocissime ad Siphnum
 adplicuissent, miserunt ad urbem cum
 legatis unam è nauibus. Veteri au-
 tem instituto naues omnes erant ru-
 brica delibutæ: atque hoc erat quod
 Siphniis Pythia prædixerat, ut obserua-

1 Apud Pitane (huius enim trib. erat) qui ex omn. hosp. Samios potissimum honorabat, suoque patri impositum Samii no-
 men dicebat, quod suus pater Archias str. etc. Valla autem ita vertit quasi de, quod est ante ξείνων, referas δήμου, quum referas Ἀρχίῳ.

2 Hæc explicatur statim post. 3 Id est, domus publica. 4 Quum primum Siph. applicuerunt,

rent ligneum agmina ac rubrum legatum. Nuncii igitur ubi peruenere, decē sibi talenta mutuari precabantur. Negantibus Siphniis se mutuatueros, Samii eorū agros populabantur. Id audientes Siphnii, continuo occurrentes, commissa pugna fugati sunt: eorumq; multi ab vrbe interclusi, quos postea centum talentis recuperauerunt. Ab Hermioneis quoque Samii pecuniarum loco insulam Thyream acceperunt, Peloponneso adiacentem, quam Træzeniis commendauerunt: ipsi Cydoniam in Creta condiderunt, quum illuc non ea de causa nauigassent, sed ut Zacynthios ex insula summouerent. In hac vrbe quinquennium degentes, ita rem bene gesserunt ut templa quæ nunc in Cydonia visuntur, isti fecerint, & Dictynnes præterea delubrum. Sexto eos anno Æginetæ nauali prælio victos cum Cretensibus diripuerunt, ac rostratas naues mutilauerunt, eaque rostra apud Mineræ templum in Ægina affixerunt. Hæc Æginetæ Samiis fecere, infensi quod illi antea sub Amphicrate rege, bello Æginæ illato, magnis cladibus illos affecissent, & inuicem affecti fuissent. & hæc quidem fuit causa. **LX** Protraxi autem sermonem de Samiis ob hoc magis, quod tria sunt apud eos opera Græcanicorum omnium maxima. Vnum, montis in centum quinquaginta passus editi, à cuius imo fossa incipiens ad contrarium os deducta est, longitudinis septem stadiorum: celsitudinis autem ac latitudinis, vtrinque octonū pedum. Item per eam totam altera fossa depressa est: viginti cubitorum, triplo maioris latitudinis, per quā deriuata à magno fonte aqua fistulis in urbem deducitur. Huius fossæ architectus extitit Megarensis Eupalinus Naustrophi filius. Alterum è tribus operibus est agger circa portum in mari, ad viginti passus altitudinis, duobus amplius stadiis longitudinis. Tertium opus est templum omnium quæ nos vidimus amplissimum, cuius architectus primus extitit Rhæcus, Philei filius, indigena. Horum operum gratia sermonem aliquanto magis extendimus. ¶ **CAMBYSÆ** Cypri circa Ægyptum immorante, ac delirante, duo magi iidemque fratres² coniurauerunt: quorum alterum

δοῦναι τὸν ξύλινον λόχον καλῶντα, καὶ κήρυκα ἐρύθρον. ἀπὶ κρήνην δὲ ὧν οἱ ἀγέλοι ἐδέοντο τῷ Σιφνίῳ, δέκα τάλαντα σφίχῃσαι. οὐ φασκόντων δὲ χερσὶν τῷ Σιφνίῳ αὐτοῖσι, οἱ Σάμιοι τὰς χώρας αὐτῷ ἐπόρθηον. πυθομένοισι δὲ διθυῆ ἦκον οἱ Σιφνιοὶ βοηθόντες, καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι, ἐσώθησαν καὶ αὐτῷ πολλοὶ ἀπεκλήθησαν τῷ ἄγεῳ ὑπὸ τῷ Σαμίῳ καὶ αὐτοῖς μετὰ ταῦτα ἐκὰδιν τάλαντα ἐσπῆσαν. Παρὰ δὲ Ἐρμιονέῳ ἦσαν αὐτῷ **10** χερμάτων παρὲλθον, θυρέῳ τῷ ἐν Γελοπονίῳ, καὶ αὐτῷ Τρεζηνίοισι παρὰ τεύχεα τέλειον. αὐτοὶ δὲ Κυδωνίῃν τῷ ἐν Κρήτῃ ἐκπῶσαν. οὐκ ὅτι τῷτο πλεονέτης, ἀλλὰ Ζακυθίοις δὲ ξελοῦντες ἐκ τῆς νήσου. ἐμείναι δὲ ἐν ταύτῃ καὶ διδάσκειν ἔπειτα πέντε. ὥστε τὰ ἰσὰ τὰ ἐν Κυδωνίῃ εὐρύσσων, οὐλοῖ εἰσι οἱ ποιήσαντες, καὶ οἱ τῆς Δικτιῶν νήον. ἔκτω δὲ ἔπειτα Αἰγινήται αὐτοῖς ναυμαχίῃν ² ναυμαχίῃν κήσαντες, ὑδραποδίσαντο μετὰ Κρητῶν. καὶ τῷ ³ χίῃν νηὶ καπρίοις ἐχούσων τὰς πρῶτας ἡρωτικῶς ἔσταν, καὶ ἀέθισαν ἐς τὴν ἐκτὴν τῆς Αἰθιωπιδος ἐν Αἰγίῳ. ταῦτα δὲ ἐποίησαν ἐγκύβοντες ἔχοντες Σαμίῳσι Αἰγινήται. πρῶτον μὲν γὰρ Σάμιοι ἐπὶ Ἀμφοκράτους βασιλεύοντες ἐν Σάμῳ, στρατὸν ἀμύνοιο ἐπὶ Αἰγίῳ, μέγαλα κακὰ ἐποίησαν Αἰγινήται, καὶ ἔπαθον ὑπὸ σκείνων. ἡ μὲν αἴτις αὕτη. Ἐμνήκυνα δὲ πρὸς Σαμίῳν μάλλον, ὅτι σφί περὶ αὐτῶν μέγιστα ἀπορύτων Ἑλλήνων δὲ ξερασιμῶν, ἔρεός τε ὑψηλοῦ ὄρυγμα ἐς πεντήκοντα καὶ ἐκὰδιν ὀργυάς. τῷ δὲ ὄρυγμα κατέπεσεν ὀξεία μῆκος, ἀμφίσομον. **30** ὁ μὲν μῆκος τῷ ὄρυγματος, ἐπὶ αὐτῶν εἰσι. ὁ δὲ ὕψος καὶ βάθος, ὅκτω ἐκάτερον πόδες. ἀπὸ πρυμνῶς δὲ αὐτῷ ἄλλο ὄρυγμα εἰκοσὶ πηχυβάτος ὀρύσσεται, τείνω δὲ τῷ δάτῳ. δι' οὗ δὲ ὕδωρ μεταχέτθοντο μὲν ἀπὸ τῶν σωλῶν, πρὸς αἰγίῳ ἐς τὴν πόλιν ἀγόμενοι, ἀπὸ μεγάλης πηγῆς. ὁ δὲ χιτέκτων δὲ τῷ ὄρυγματος τῷτου ἐγένετο Μεγαρόδης Εὐσταλῖνος Ναυσέφου. τῷτο μὲν δὴ ἐν τῷ περὶ αὐτῶν δάτῳ πρὸς Αἰγίῳ χῶμα ἐν θαλάσῃ, βάθος καὶ εἰκοσὶ ὀργυῶν μῆκος δὲ τῷ χῶματος, μέτρον δύο **40** σαδίων. τείνω δὲ σφί δὲ ξερασαι πρὸς μέγιστος ἀπορύτων νηὶ τῷ ἡμῖς ἰδόμενῳ ὁ δὲ χιτέκτων πρῶτος ἐγένετο Ροῖκος Φίλεω ὅτι χῶμα. τῶντων εἰνεκα μάλλον πρὸς Σαμίῳν ἐμνήκυνα. Καμῶσι δὲ ἐν Κύρῳ, χερσὶν δὲ σφί Αἰγύπτιον, καὶ πρὸς Αἰγύπτιον, ἐπὶ αὐτῶν δὲ ἀδελφοὶ μᾶλλον δὲ ἀδελφοὶ τῷ δὲ ἑτέρου

1 Viginti cubitorum altitudinis. i. profunditatis, trium autem pedū latitudinis. Valla autē pro τείνω legit τείνω. 2 Rebellauerunt. Vel. Insurrexerunt.

καταλελοιπέναι τῶν οἰκνίων μαλεδωτὸν ὁ Καμβύσης. ὅτ' αὖ δὴ ὦν οἱ ἐπὶ μέγ' ἡμαθίων τε δὴν Σμερδίου θάνατον, ὡς κρύπτοιτο γυρόμενος, καὶ ὡς ὀλίγοι τε ἦσαν οἱ ὀπίσθιοι αὐτοῦ Γερσέων, οἱ δὲ πολλοὶ περὶ οὐκ ἔμελλον εἰδέναι. πρὸς ταῦτα βουλόσας καὶ δὲ, ἐπεχείρησε τοῖσι βασιλῆσιν. ὡς οἱ ἀδελφεὸς δὲ εἶπα οἱ σιωπῶντες ὡς αἰ, οἷος μάλιστα δὲ εἶδος Σμερδί τῷ Κύρου, δὴ ὁ Καμβύσης εὐνὴ ἐκὼν αὐτῷ ἀδελφὸν ἀπέκτεινε. ὡς τε δὴ ὁμοίος εἶδος τῷ Σμερδί, καὶ δὴ καὶ οὐνομα τῷ δὲ εἶχε Σμερδίου. τῷ δὲ δὴν αὐτὰ αἰαγνῶσας ὁ μᾶλλον Γαπζείης, ὡς οἱ αὐτὸς πᾶντα ἀφ' ὧν ἔξει, εἴσε ἀγωνεῖ βασιλῆιον θρόνον. ποιήσας δὲ τῷ, κήρυκας διέπεμπε τῇ τε ἄλλῃ καὶ δὴ καὶ ἐς Αἴγυπτον, πρὸς ἐρέοντα τῷ τῷ Σμερδίου τῷ Κύρου ἀκούσας εἴη τῷ λαοῦ, ἀλλ' οὐ Καμβύσεω. Οἷτε δὴ ὦν ἄλλοι κήρυκας πρὸς ἡρώδην ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ἐπ' Αἴγυπτον παχέας, (ὡς εἰσε γὰρ Καμβύσεω καὶ δὴ τῷ εἶναι τῷ Συρίης ἐν Ἐκβαταίοισι) πρὸς ἡρώδην τῷ αἰς ἐν μέσοισι πᾶσι ταλαιμῶνα ἐκ τῷ μᾶλλον. Καμβύσης δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐκ τῷ κήρυκος, καὶ ἐλπίσας μὴν λέγειν ἀληθῆ, αὐτὸς τε πρὸς διδόναι ἐκ Πρηξάσπης (πεμφθέντα γὰρ αὐτὸν ὡς ἀποκτείνοντα Σμερδίον, οὐ ποιεῖν ταῦτα) βλάβας ἐς δὴ Πρηξάσπην, εἶπε, Πρηξάσπης, οὐτὶ μοι διεπρήξας τὸ τοῖ πρὸς δέηκα πρῆγμα. ὁ δὲ εἶπε, ὦ δέσποτα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀληθῆ ὅπως κατ' ἐσσι Σμερδίου ἀδελφεὸς ὁ σὸς ἐπὶ μέγ' ἡμαθίων, οὐ δὲ ὅπως τὸ ἐξ ἐκείνου τῷ αὐτῷ νεῖκος π' ἐστὶ ἢ μέγα ἡσυχρόν. ἐγὼ γὰρ αὐτὸς, ποιήσας πᾶσι μετὰ ἐκείλους, ἔθαψά μιν χερσὶ τῇσι ἐμῶν τῶν. εἰ μὲν νῦν οἱ τεθνεώτες ἀνέστασι, πρὸς δέχεται καὶ Ἀστύης ἀγαθὸν Μῆδον ἐπὶ μέγ' ἡμαθίων εἶδ' ἐστὶ ὡς πρὸς πρὸς τῷ, οὐ μὴν τοῖ ἐκείνου νεώτερον κακὸν ἀναβλάσκει. νῦν ὦν μοι δοκεῖ, μεταδιώσας δὴ κήρυκα, δεξιὰ εἰν εἰρωτευῖν παρ' οὗτου ἡκῶν πρὸς ἡρώδην ἡμῖν Σμερδίου βασιλῆος ἀκούειν. Ταῦτα εἰπὼν Πρηξάσπης, (ἦρεσε γὰρ Καμβύση) αὐτὴν μεταδόντος γυρόμενος ὁ κήρυξ ἦκε. ἀπὶ μὲν δὲ μοι εἶρετο ὁ Πρηξάσπης τὰ δὲ, ὦ δέσποτα, 40 φησὶ γὰρ ἡκῶν πρὸς Σμερδίου τῷ Κύρου ἀδελφός· νῦν ὦν εἶπας τῷ ἀληθινῇ, ἀπὶ χαίρων κατ' ἐσσι αὐτὸς π' Σμερδίου φαινόμενος ἐν ὧν αὐτὸς ἐλέγετο ταῦτα, ἢ τῷ τῷ ἐκείνου ὑπερετίων. ὁ δὲ εἶπε, Ἐγὼ Σμερδίον μὲν

Cambyfes reliquit rei domesticæ eun-
ratorem. Hic cognita Smerdis nece,
quæ occultabatur, paucisque Persarum
erat nota, plerisque cum vivere arbitran-
tibus, rebellandum sibi putavit, atque
ita rem esse aggrediendam. Erat ei in re-
gia germanus, quem dixi vna² coniu-
rasse, corporis habitu quam simillimus
Smerdi, Cyri filio, quem Cambyfes fra-
trem suum interemerat: nec specie tan-
tum corporis Smerdi assimilis, sed et-
iam cognominis. Hunc virum magus
Patizithes instructum quemadmodum
ipse illi omnia peracturus esset, in regi-
um solum perducit. Hoc acto, cadu-
ceatores cum alia in loca, tum vero in
Ægyptum dimittit ad exercitum, qui
dicerent ut Smerdi Cyri filio deinceps
obedirent, non Cambyfi. Hæc cadu-
ceatores alii alibi edixere. Is quoque
qui ad Ægyptum delegatus erat, (in-
uenit autem Cambysem atque exerci-
tum in Ecbatanis Syriæ agentem) stans
in medio, præcepta magi exposuit. Hæc
audiens Cambyfes, vera loqui cadu-
ceatorem ratus, seque à Prexaspe esse
proditum, quod missus ad occidendum
Smerdin, rem non peregisset, intuens in
eum, Prexaspes, inquit, rem mihi non
exequutus es quam iniunxeram. Ad
quem ille, Ista here, ait, haudquaquam
vera sunt, ut aut frater tuus aliquando
rebellaret in te, aut quippiam ex illo vi-
ro certaminis existeret magni exiguique.
quippe quum ego sim exequutus quæ
tu mihi imperasti, quique hominem me-
is ipsius humarum manibus. Quod
si defuncti rebellant, expecta ut et-
iam Astyages Medus in te rebellet: sin
autem ita habet ut antea habebat, nihil
tibi ex illo nouum amplius germinabit.
Igitur mitte mecum qui assequantur
caduceatorem, qui percontando in-
dagent: nunquid à quo Smerdi rege
nobis denunciatum venit, eum audie-
rit. Hæc loquentem Prexaspem Cam-
byfes audiens, quum ei placuissent, con-
festim ad assequendum caduceatorem
misit. Eum, ubi rediit, Prexaspes his
verbis interrogauit, O homo, quando-
quidem te ais à Smerdi Cyri filio ve-
nire nuncium, dicito veritatem: qua
dicta, abito sospes. Vtrum Smerdis i-
pse in conspectum datus tibi ista an-
dauit, an quispiam eius ministrorum? Tum ille, Equidem, inquit, ego Smerdin

1 Inuadendum regnum 2 Rebellasse. *Vel, Insurrexisse.* 3 Aut vlla contentio, *vel, discipulatio*, magna, aut parua ex illo ad-
uersus te oritur. 4 Si forte tamen mortui resurrexerunt, puta fore ut etiam Astyages Medus rebellet: sin res ita se habent ut antea,
i. si mortui nichilo magis nunc resurgunt quam antea, fieri non potest ut nouum aliquod malum ab illo tibi repullulet. 5 A quo ve-
niens, id est, missus, nos Smerdi dicto audientes esse inbeat.

LXIV

LXV

Cyri filium, ex quo Cambyfes aduer-
sus Ægyptum fecit expeditionem, nun-
quam conſpexi: ſed magus quem Cam-
byſes rerum ſuarum familiarium pro-
curatorem conſtituit, is mihi iſta man-
dauit, dicens Smerdin Cyri filium¹ oc-
ptare hæc apud vos dici. Hæc ille lo-
quens, nihil e mentitus eſt. Tum Cam-
byſes, Prexaſpes, inquit, tu quidem
quia vt vir bonus imperata feciſti, cul-
pam effugiſti: verum quiſnam fuerit
e Perſis qui contra me rebellauit, oc-
cupato Smerdis nomine? Ad quem
Prexaſpes, Ego, inquit, hoc quod a-
ctum eſt mihi videor intelligere. Magi
ſunt qui aduerſus te inſurrexerunt, Pa-
tizithes quem tu rerum familiarium cu-
ratorem reliquiſti, & frater eius Smer-
dis. Ibi Cambyſem, quum Smerdis
auდიſſet nomen,² percuffit veritas ſer-
monis, ac ſomnii, per quod ei quidam
viſus fuerat nunciare, Smerdin regio in-
ſidentem ſolio, ad cælum vſque pertin-
gere vertice. Agnoſcens itaq; ſine cauſa
fratris interemptorem ſe fuiſſe, defle-
bat Smerdin. Quem vbi³ defleuit (vt e-
rat omni clade afflictuſ) in equū inſiliit,
habens in animo⁴ quamraptiſſime Su-
ſa verſus exercitum ducere in magum.
Inſilienti in equū,⁵ vagina gladii excidit,
vnde nudatus gladius perſtrinxit eius
femur, in ea ſcilicet parte in qua prius i-
pſe tanquam opportuna ad feriendum
(vt ſibi videbatur) percufferat Apin Æ-
gyptiorum deum. Vulneratus Camby-
ſes, quodnam illi oppido nomen eſſet
interrogauit. Illi aiunt Ecbatana. Sed
quum fuiſſet iam antea Cambyſi red-
ditum ex vrbe Buti oraculum, cum
in Ecbatanis deceſſurum, ipſe interpre-
tabatur ſe in Ecbatanis Mediæ (vbi res
eius omnis erat) ſenem vita functu-
rum: at oraculum in Ecbatanis Syriæ
loquebatur. Tunc⁶ poſtquam ſciſcita-
tur, reſipuit, oppidi nomen audiens, tum
magi iniuria percuffus, tum vulnere:
verbaque oraculi expendens, Hoc in
loco, inquit, fatale eſt Cambyſem Cy-
ri decedere. Haſtenus tunc loquutus.

Ὁν Κύρου υἱὸν βασιλῆος Καμβύσης ἤλασεν ἐς
Αἴγυπτον, ὃν οὐκ ὅπωπα· ὁ δὲ μοι μάγος ὄν Καμβύ-
σης ἐπὶ τῷ πονίῳ οἰκίῳ ἀπέδωκε, ὃς αὖτε αὐτὰς ἐ-
πέλατο, φάς Σμέρδιν ὄν Κυρου υἱὸν ὅν αὐτὰς ἐπὶ-
λέμενον εἶπαι πρὸς ὑμέας. ὁ μὲν δὴ σφί ἐλεγε, οὐ-
δὲν ἐπὶ κτεφθυσμένος. Καμβύσης δ' εἶπε, Πρή-
ξαπες, σὺ μὲν, οἷα αἰὲρ ἀγὰρος, ποιήσας ὁ καλῶς·
μῆλον, αἰτίῳ ἐκπέφυγας· ἐμοὶ δ' τίς αὖ εἴη Περσέ-
ων ὁ ἐπὶ μετ' ἐὼς, ἐπὶ βατῶν τῶ Σμέρδους ἄνομα-
τος; ὃ δ' εἶπε, Ἐγὼ μοι δοκέω στυγνῆναι ὁ γὰρ γένος τῆ-
το, ὃ βασιλῆυ. οἱ μὲν γὰρ εἰσὶ τοὶ οἱ ἐπὶ μετ' ἐὼς, τὸν τε
ἐλίπες μελεδωνὸν τῷ οἰκίῳ, Γαπίζεις, καὶ ὁ τῶ-
του ἀδελφεὸς Σμέρδης. Εἰθαῦτα ἀχρύσαντα
Καμβύσας ὁ Σμέρδους οὐνομα, ἐτυφέη ἀληθινή.
τῷ τε λόγῳ καὶ τῷ ἀνγνίου· ὃς ἐδόκει ἐπὶ τῷ ὕ-
πνῳ ἀπαγείλαι πινάοι ὡς Σμέρδης ἰζομήμος ἐς ὃν
βασιλῆιον θρόνον, φάσκει τῇ κεφαλῇ τῷ οὐρανῷ.
μαθὼν δ' ὡς μάτην ἀπολωλεκὼς εἴη ὃν ἀδελφεόν,
ἀπέκλαμε Σμέρδιν· ἀποκλαύσας δὲ, καὶ ὡς ἐμε-
κτῆσας τῇ ἀπάσῃ συμφορῇ, αἰαθρῶς κεῖ ἐπὶ ὃν ἴσ-
πον, ἐπὶ ὃν ἴσπον τῷ παχίστῃ ἐς Σούσα στρατῶ-
νται ἐπὶ ὃν μάγον. καὶ οἱ αἰαθρῶς κεῖ ἐπὶ τῷ ἴσ-
πον, τῷ κυλεῶ τῷ ξίφους ὁ μύκης ἀποτίσθαι. γυ-
μνωθὲν δ' ὁ ξίφος καὶ ὃν μῆρον. τρωμαπαθεὶς δ'
κατὰ τῶτο αὐτὸς τῇ πρῶτῳ τῷ Αἰγυπτίων θεῶν
Ἀπὶν ἐπληξε, ὡς οἱ χαλεπὴ ἐδόξε τετύφθαι, εἴρετο ὁ
Καμβύσης ὅ, πὶ τῇ πόλει οὐνομα εἴη. οἱ δὲ εἶπον ὅτι
Ἐκβάτανα. τῷ δὲ ἐπὶ πρῶτῳ ἐκέρχης ὁ κα-
Βουτῆς πόλιος ἐπὶ Ἐκβατανοῖσι τελευτήσιν ὃν ἐ-
ον. ὁ μὲν δὴ ἐπὶ τοῖσι Μηδικῶσι Ἐκβατανοῖσι ἐδό-
κει τελευτήσιν γηραῖος, ἐπὶ τοῖσι οἱ αὖτε πρῶτα τῇ πρῶ-
τῳ. ὁ δὲ χερσὶν ἐλόν τοῖσι ἐπὶ Συρίῃ Ἐκβατα-
νοῖσι ἐλεγε ὅτι· καὶ δὴ ὡς τότε ἐπὶ πειρεομήμος ἐπύ-
θετο τῆς πόλιος ὁ οὐνομα, ὑπὸ τῆς συμφορῆς τῆς
τε ἐκ τῶ μαγῶ ἐκπεπληγμένος, καὶ τῷ τρώμα-
τος, ἐσώφρονε. συλλαβὼν δὲ ὁ ποταμῶν, εἶ-
πε, Εἰθαῦτα Καμβύσας ὃν Κύρου υἱὸν πεπρω-
μῶν τελευτᾷ. Τότε μὲν ποταμῶν. ἡμέρησι
δὲ ὕστερον ὡς εἴχου μεταπεμψάμενος Περσέων
τῷ πρῶτον τοῖς λογιματοῖς, ἐλεγε σφί πα-
ρθε, ὦ Πέρσαι, κατὰ ἐλθέηκέ με, ὁ παμίων μα-
λισα ἔκρυπτον πρηγμάτων, τῶτο ἐς ὑμέας ἐκφῆναι.
ἐγὼ γὰρ ἐὼν ἐπὶ Αἰγύπτῳ, εἶδον ὅφιν ἐπὶ τῷ ὕπνῳ

1 Intinxisse. Vel, mandasse. 2 Videtur hac phrasis respondere nostra, Il fus touché en son cœur. 3 Defleuit, & de tota calamitate questus est, in equum insi. 4 Quamprimum. Vel, Primo quoque tempore. 5 Gladius vagina excidit. 6 Postquam scisci-
tatus, oppidi nomen rescivit, tum magi iniuria percussus, tum ex vulnere, resipuit, vel, ad se rediit, & intellecto oraculo, vbi, & quomodo
suum se compleretur esset oraculum, dixit, Hoc in loco fatale est Camb. 7 Eo redactus sum vt id apud vos efferam.

Retum potiri magos, interpretantibus
potius, Cambysem, quæ de nece Smer-
dis dixisset, ea dixisse ut illi omne no-
men Persicum redderetur hostile. Ita-
que pro certo habebant Smerdin Cy-
ri per rebellionem regnare, utpote Pre-
xaspe usque; pernegante à se fuisse Smer-
din interfectum. Neque enim tutum
eierat post Cambylis obitum fateri, i-
psius manu filium Cyri interemptum.

LXVII

¶ MAGVS defuncto Cambyse, simu-
lando se Smerdin esse Cyri filium, qui
ipsi fuerat cognominis, securus regna-
uit menses septem, qui reliqui erant ad
implendum octauum annu regni Cam-
bylis: per quos menses omne genus li-
beralitatæ in subditos munificentia-
que exhibuit, adeo ut eius defuncti ma-
gnum ceperit desiderium omnes Asiam
incolentes, ipsis Persis exceptis. Nam
missis ad singulas quibus imperabat na-
tiones edictis, magus immunitatem tri-
butorum ac vacationem militiæ in tri-
ennium tribuit: atque hoc quidem sta-
tim adeptus imperium edixit. Octa-
uo autem mense, quisnam esset com-
pertus est hunc in modum: Erat Ota-
nes quidam Pharnaspis filius, sed gene-
re atque opibus primo cuique Persa-
rum par. Hic Otanes magum non esse
Smerdin filium Cyri, primus suspica-
tus est, sed eum qui erat, hac coniectu-
ra, quod neque ex arce progrediebatur,
neque Persarum procerum quem-
piam ad conspectum suum vocabat. Ita-
que cum suspicatus esse, hoc sibi sta-
tuit faciendum: Quum haberet filiam
nomine Phædymam, quam Cambyses
tenuerat, cuiusque tunc magus contu-
bernio utebatur, ut aliarum omnium
Cambylis vxorum: misit ad eam quen-
dam sciscitatum quocum homine cuba-
ret, cum Smerdi Cyri, an cum altero.
Illa remisso nuncio, negat se id scire, quip-
pe quæ nec Smerdin filium Cyri vidisset
vnuquam, nec eum cum quo cubaret nos-
set quisnam esset. Ad hanc rursus mittit
Otanes, inquit, Si ipsa Smerdin Cyri
non habes cognitum, saltem sciscitare
ab Atossa quocum viro tu atque illa cu-
bitatis. non enim illa suum ipsius ignorat
fratrem. Filia ad hoc respondit, Ne in A-
toßæ quidem colloquium venire pos-
sum, aut ullam aliam cernere mulierum
cum illo cubantium. Namque hic vir,
quisquis est, quum primum adeptus est
regnum, nos dispersit, aliam alibi collocans.

LXVIII

LXIX

τὸς μάγῳς ἔχειν τὰ ὀρηγμάτῃ· ἄλλ' ἠπιτέατο ἐ-
πὶ ἀφ' ἀβολῇ εἰπεῖν Καμβύσῃ τὰ εἶπε παρὰ τῷ
Σμέρδῳ θανάτου, ἵνα οἱ ἐκπολεμῶν ἡ πόλις ὁ Περ-
σικόν. οὗτοι μὲν νῦν ἠπιτέατο Σμέρδῳ ὅτι Κύρου
βασιλέα ἀπέστελλε. δεινὸς γὰρ καὶ ὁ Περσέας
ἔξαρτος ἦν μὴ μὲν ἀποκτεῖναι Σμέρδῳ. οὐ γὰρ
ἦν οἱ ἀσφαλές, Καμβύσῃ τετελευτησέντος, φά-
ναι ὅτι Κύρου υἱὸν ἀπολαλέκεναι ἀποχρεῖν. ὁ
δὲ δὴ Μάγος, τελευτήσαντος Καμβύσῃ, ἀπεστέ-
λε ἑασιλῶσε, ὅτι καταβύων τῷ ὁμῶν μου Σμέρδῳ
τῷ Κύρῳ μὲν ἐπὶ τοῖς ὀρεγμάτοις Καμβύσῃ
ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτεα τῆς πληρώσεως· ἐν πῶσι ἀπετέ-
λετο ἐς τοὺς ἑσπέρους πόλιν ἀπεργασίας μεγά-
λας, ὥστε ἀποθανόντος αὐτοῦ πόλιν ἔχειν πόλιν τοῖς
ἐν τῇ Ἀσίῃ, παρὰ αὐτῷ Περσέων. ἀφ' ἐμ-
ψας γὰρ ὁ μάγος ἐς πόλιν ἔθνος τῷ ἦρχε, παρὰ
ἀτελήνῃ ἐπὶ τῇ ἐρατῇ καὶ φόρῳ ἐπὶ ἔτεα τέσσαρα.
παρὰ αὐτῷ μὲν δὴ τῷ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ ἐς τὴν
ἀρχὴν. ὁ γὰρ δὲ μὲν ἐπὶ κατὰ δὴ κατὰ
τῷ παρὰ αὐτῷ. ὁ ταῖς μὲν φαρνάσῃ μὲν παῖς,
ἡ δὲ καὶ χρήμασι ὁμοίως τῷ παρὰ αὐτῷ Περσέων.
ὅτι ὁ ὁ ταῖς παρὰ αὐτῷ παρὰ αὐτῷ ὅτι μὲν
γον, ὥς οὐκ εἴη ὁ Κύρου Σμέρδῳ, ἀλλ' ὅπως μὲν
τῇ δὲ συμβαλλόμενος, ὅτι τε οὐκ ἔξεφοῖτα ἐκ τῆς
ἀκροπόλεως, καὶ ὅτι οὐκ ἐκάλει ἐς τὴν ἐκ τῆς οὐ-
δένα τῷ λόγῳ Περσέων. ἑσπέρους δὲ μὲν
ἐποίησε τὰ δὲ. ἔσχε αὐτῷ ὁ Καμβύσης θυγατέρα,
τῇ οὐνομα μὲν φαιδύμη· τὴν αὐτῷ δὴ τῷ αὐτῷ
εἶχε τότε ὁ μάγος, καὶ τῷ αὐτῷ στωοίκε, καὶ τῇσι ἄλ-
λῃσι παρὰ αὐτῷ τῇσι τῷ Καμβύσῃ γυναιξί. ὅτι
πῶν δὴ ὁ ὁ ταῖς παρὰ αὐτῷ τῷ θυγατέρα,
ἐσπέρους παρὰ αὐτῷ ὅτι αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ, εἴτε
ματὰ Σμέρδῳ τῷ Κύρῳ, εἴτε ματὰ ἄλλου τῷ. ἡ
δὲ οἱ αὐτῷ πεμπε, φαιδύμη οὐ γινώσκειν· οὐτε γὰρ
ὅτι Κύρου Σμέρδῳ ἰδέσθαι οὐδαμᾶ, οὐτε ὅτι εἴη ὁ
στωοίκε αὐτῷ εἰδέσθαι. ἔπεμπε δὲ αὐτῷ ὁ ὁ πα-
ρῷ, λέγων, Εἰ μὴ αὐτῷ Σμέρδῳ ὅτι Κύρου γινώ-
σκες, σὺ δὲ παρὰ Ἀτῶν πύθῃ ὅτι τῷ αὐτῷ στω-
οίκε αὐτῷ τε ἐκείνῃ, καὶ σὺ. πῶν γὰρ δὴ καὶ
τῷ γὰρ ἐκ τῆς ἀδελφῆς γινώσκει. ἀντιπέμπε παρὰ
ταῦτα ἡ θυγατήρ, ὅτι Ἀτῶν διώμας ἐς λόγους
ἐλθεῖν, οὐτε ἄλλῃ ὁ δὲ μὲν ἰδέσθαι τῷ στωοίκε
μὲν γυναικῶν. ἐπεὶ τε γὰρ παρὰ αὐτῷ αὐτῷ αὐτῷ
πος, ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ παρὰ αὐτῷ βασιλῆν, διέ-
σπειρε ἡ μείας, ἄλλῃ ἄλλῃ τῷ αὐτῷ. Ἀχαιοὶ τῷ αὐτῷ
παρὰ ὁ ταῖς, μᾶλλον κατεφαίνετο ὁ ὀρηγμάτῃ.

120

1 Quum eum suspectum impossibile haberet, ita egit: Quum hab. 2 An cum alio quopiam.

τρεῖτην δὲ ἀγγελίην ἐς πέμπει παρ' αὐτῶν, λέγου-
 "σαι ταῦτα, ὧς ἔφαθ' ὁ θυγάτηρ, δεῖ σε γένοιθαι ὡς, καὶ δύ-
 "νον ἀναλαβεῖσθαι ὅν αὖ ὁ πατήρ ὑποδιδύειν κα-
 "λῶσι. ἡ δὲ γὰρ μή ἐστι ὁ Κύρου Σμέρδης, ἀλλὰ
 "ὅν αὖ καὶ ἀδελφεὸν ἔχω, οὐκ ἔστι μιν σοὶ τε συγκαίμω-
 "ρον, καὶ ὁ Περσέων κρατὸς ἔχοντα, δεῖ χαίρειν. ἔα
 "ἀπαλλάσσειν, ἀλλὰ διώμην δίκην. ἡ δὲ ὦν ποιήσει
 "πάντα· ἐπεὶ αὖ σοι σιωβόλη, καὶ μάθης αὐτὸν κατε-
 "πνυμένον, ἄφατον αὐτὸν τὰ ὦτα. καὶ ἦν μὲν Φαίη-
 "ται ἔχων ὦτα, νόμιζε σιωπῆν Σμέρδι πατρὶ Κύρου
 "σιωοικέειν· ἦν δὲ μὴ ἔχων, σὺ δὲ τὰ μάγῳ Σμέρ-
 "δι. αἰτήματα περὶ ταῦτα ἡ Φαίδυμη, Φαμέ-
 "τη κινδυνύσειν μέγας ἦν ποιῇ ταῦτα. ἦν γὰρ
 "δὴ μὴ τυγχάνη τὰ ὦτα ἔχων, ὅτι λαμπρὸς δὲ ἀπά-
 "σους ἔσται, ὅς ἐστιν αἰὲς αἰσώσῃ μιν. ὁμοῦ μὲν
 "τοὶ ποιήσειν ταῦτα. ἡ μὲν δὴ ὑπεδέξατο ταῦτα
 "τῷ πατρὶ κατεργάσασθαι. τὸ δὲ μάγῳ πύπου ὃ
 "Σμέρδης Κύρου ὁ Καμβύσιος ἔχων τὰ ὦτα ἀπέ-
 "τεμε ἐπ' αἰτῇ δὴ πῶς οὐ σμικρῇ. ἡ δὲ ὦν δὴ Φαίδυ-
 "μη αὐτὴ τὸ ὅτι αἰὲς θυγάτηρ, πῶς ἔπειτα ἐλέ-
 "ουσα τὰ ὑπεδέξατο τῷ πατρὶ, ἐπεὶ τε αὐτῇ μέ-
 "ρος ἐγένετο τῆς ἀπίστου πατρὸς ὅν μάλιν (ὅς παρ-
 "τρὸς γὰρ δὴ γυναικας φοιτέουσι τοῖσι Πέρσῃσι)
 "ἐλθούσα παρ' αὐτὸν ἦν. ὡς μὲν οὖν δὲ κατε-
 "ράς τὸ μάγῳ, ἦ φασε τὰ ὦτα. μαθούσα δὲ οὐ χα-
 "λεπῶς ἀλλ' ὀπετέως οὐκ ἔχοντα ὅν αἰδρεῖ ὦτα,
 "ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐγγόνει, πέμψασα ἐσθλήν τῷ
 "πατρὶ τὰ θυμῶνα. Ὁ δὲ ὅτι αἰὲς παρὰ λα-
 "βὼν Ἀσπαθίνην καὶ Γωβρύην, Περσέων τε παρ' αὐτοῖς
 "ἐοικῶς καὶ ἐπὶ τῷ ὅτι τῇδε ὡς αὐτοῖς ἐς τῶν, ἀπο-
 "γῆσται πῶς ὁ πατήρ. οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ παρ' αὐτῶν
 "ὡς τῶν οὐ τῶν τῶν ἔχον. ἀνείκατος δὲ τὸ ὅτι
 "ταῖς πῶς λόγους, ἐδέξατο καὶ ἐδόξε σφίσι καὶ
 "αὐτοῖς Περσέων παρ' αὐτοῖς εἶσθαι τῶν ὅτι πῶς
 "εἰ μάλιστα. Ὁ δὲ αὐτῶν μὲν ἡ εἰσαγεται Ἰντα-
 "φέρνηα· ὁ δὲ Γωβρύης, Μεγάβυζον· Ἀσπαθίνης
 "δὲ, Ὑδάρνηα. γερονότων δὲ πύτων ἔξ, παρ' αὐτῶν
 "ταῖς Σοῦσα Δαρείος ὁ Ὑδάσπεος, οὐκ Περσέ-
 "ων ἦσαν· πύτων γὰρ δὴ ἦν οἱ ὁ πατήρ ὅτι παρ' αὐ-
 "τοῖς ὦν αὐτὸς ἀπῆκετο, τοῖσι ἔξ τῶν Περσέων ἐδο-
 "ξε καὶ Δαρείον παρ' αὐτοῖς εἶσθαι. Συνελθόν-
 "τες δὲ οὐ τοῖς ὅτι αὐτοῖς, ἐδόδοσαν σφίσι πῶς καὶ λό-
 "γους. ἐπεὶ τε δὲ ἐς Δαρείον ἀπῆκετο γινώσκον παρ-
 "αίνασθαι, ἐλέγε σφίσι πάντες, ὅτι τὰ ὅτι αὐτῶν ἐδόκεον αὐ-
 "τοῖς μοῦνος ὅτι εἶσθαι, ὅτι τε ὁ μάγῳ εἴη ὁ βασι-
 "λεὺς, καὶ Σμέρδης ὁ Κύρου πετλούτη καὶ αὐτῶν
 "πύπου εἶνεκεν ἦσαν ἀποδῆ, ὡς συστήσαν ὅτι τῶν μά-
 "γῳ βασιλεὺς. ἐπεὶ τε δὲ σιωπῆκε ὡς τε καὶ ὁ μάγῳ

itaque tertio nuncium ad eandem mit-
 tit in hæc verba, Filia, decet te bonis
 ortam natalibus, suscipere periculum
 quod te subire pater hortatur. Si enim
 iste Smerdis, filius Cyri non est, sed is
 quem ego suspicor, non debet neque
 tuo frui contubernio, neque quod po-
 tentiam Persarum obtinet, impune læ-
 tari, sed pœnas luere. Nunc igitur hoc
 agito: quum tecum cubabit, animad-
 uertesque soporatum, palpa eius auri-
 culas: quas si habentem compereris,
 cum Smerdi filio Cyri te cubare existi-
 ma: sin minus, cum Smerdi mago. Ad
 hæc Phædyma respondet, se, si id faciat,
 magnum adire discrimen, quoniam
 probe scit, si ille careat auribus, & ipsa
 in palpando deprehendatur, fore ut ip-
 sa ab illo trucidetur: tamen se id factu-
 ram. Et Phædyma quidem recipit se pa-
 tri hoc esse perfecturam. Huic autem
 Smerdi mago Cyrus, quum regnaret, au-
 res præciderat, non exigua de causa.
 Ergo Phædyma hæc Otanis filia, quæ-
 cunq; receperat patri exequuta est. nam
 vbi vices eius fuerunt adeundi magum,
 (etenim vxores Persarum per vices in
 orbem ad illos pergunt) adiens ma-
 gum, vna cubuit, eiusque, dum vehe-
 menter soporatus esset, aures palpauit:
 quibus carere hominem, non difficul-
 ter sed facile sane deprehendit. Vbi il-
 luxit, celerrime patrem certiorum rei
 gestæ facit. Ille, sumptis Aspathine &
 Gobrya Persarum primoribus, & ad fi-
 dem sibi seruandam accommodatissi-
 mis, rem omnem exponit, qui & ipsi
 sua sponte rem ita se habere suspi-
 cabantur. eoque verba quæ Otanes attu-
 lerat, admiserunt: constitueruntque ut
 singuli sibi singulos in societatem deli-
 gerent è Persis quibus maxime confi-
 derent. Asciiuit itaque sibi Otanes Inta-
 phernem, Gobryas Megabyzum, As-
 pathines Hydarnem. hi quum sex fo-
 rent, Darius à Persis (nam his pater
 eius Hystaspes præerat) Susa aduenit.
 qui quum aduenisset, placuit sex Persis
 hunc in societatem adsciscere. Qui
 quum septem essent, congressi collo-
 quutiq; fidem mutuo dederunt. Quum-
 que ad Darium ordo dicendæ senten-
 tiæ venisset, ita apud ceteros verba fecit,
 Equidem mihi videbar ego solus nosse
 magum regnare, & Smerdin, filium Cy-
 ri, mortem oppetiisse: atque ob id ipsum
 dedita opera huc me contuli, ad ne-
 cem mago comparandam. Verum
 quandoquidem contigit ut vos quoque
 rem sci-

LXX

LXXI

rem sciatis & non solum ego, videtur mihi confestim esse transigendum neque differendum. differre enim satius non est. Ad hæc Otanes, Fili, inquit, Hy-
staspis, & patre egregio ortus es, & te nihilo inferiorem esse patre tuo, indolem præfers: noli tamen ita properare ad rem aggrediendam inconsulto, sed considerantius illam capesse: quam ita demum aggredi debemus quum plures fuerimus. Tum Darius, Viri, inquit, qui adestis, si eo quem Otanes dixit v-
10 temini modo, sciatis vos teterrime perituros. aliquis enim priuati lucri ratione habita rem ad magum deferret. Et vos quidem debebatis potius per vosmet qui cœperatis, ista exequi: sed quoniam statuistis ad plures referendum & me adhibendum, aut hodie transigamus, aut scitote, si nobis hodiernus elabatur dies, non alium occupaturum
ut me apud magum accuset, sed me ut vos accusem. Ad hæc Otanes, quum
cerneret Darium properare, Quoniam,
inquit, nos maturare compellis, nec
sinis differre, age, expone nobis ipse
quonam pacto regiam introire possi-
mus, & illos aggredi. excubias nanque
dispositas esse, ipse quoque, etsi non vi-
su, certe auditu nosti: quas qua ratione
penetrabimus? Cui respondens Darius,
Multa sunt, inquit, Otanes, quæ neque-
unt oratione declarari, sed facto: alia,
quæ oratione declarari possunt, sed vn-
de nihil clari operis existit. Vos vero
nostis, excubias quæ dispositæ sunt,
1 haudquaquam difficiles esse ad pene-
trandū. nam quum nos tales simus, ne-
mo non (quisquis ille sit) cedit nobis,
partim ob reuerentiam, partim ob timo-
rem. Adde quod habeo pretextū² accom-
modatissimum cui inquitamur. siquidē
ē Persis venisse me dicā, ac velle quædā
à patre mādāta regi nunciare. Vbi enim
expedit mendaciū dicere, dicatur. nam
idem optamus, quique mendacium di-
cimus quique veritatem: quippe quum
ii qui mentiuntur, tunc mentiantur
quum persuadendo sunt quippiam lu-
cri facturi: & qui verum dicunt, ideo di-
cant ut verum dicendo aliquod lucrum
3 consequantur. Et alius huc, alius il-
luc magis propensus est. ita non idem
facilitando, idem tamen obtinemus.
quod si nihil lucri faciendum esset, peræque & verax foret mendax, & mendax verax.

είδεται, καὶ μὴ μοιῶν ἐμὲ, ποιέειν αὐτίκα μοι δοκέ-
ει, καὶ μὴ ὑπερβαλέσθαι. οὐ γὰρ ἄμεινον. εἴτε
πρὸς αὐτὰ ὁ Οὐαῖος, ὢ παῖ Ὑστάσπης, εἰς τε
πατρὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἐκ φαίνεσθαι ἔοικας σιωπῇ εἶναι
πατρὸς ὁσδὲν ἥσσω· τίς μὲντοι ἐπιχειρήσιν αὐ-
τὴν μὴ οὕτω σιωπᾷ χυεῖσθαι ἀβούλως, ἀλλ' ἐπεὶ ὁ σω-
φρονέστερον αὐτῷ λαμβάνει. δεῖ γὰρ πλεονῶς
ἡμοῖοις, οὕτω ἐπιχειρεῖν. λέγει πρὸς ταῦτα
Δαρείος, Ἄνδρες οἱ παρεόντες, τρὶς ὥς τὰ εἶρη-
10 μὲν δὲ Ὁὐαῖος εἰρήσεται, ἐπίστασθε ὅτι ἀπο-
λέεσθε χάκιστα. δεῖ γὰρ πρὸς τὸν μάγον, ἰ-
δίῃ περὶ βαλλόμενος ἐν ὧ τῷ κέρδεα. μέγιστα μὲν
νῦν ὀφείλετε ἐπ' ὑμῶν αὐτῶν βουλόμενοι ποιεῖν
ταῦτα· ἐπεὶ τε δὲ ὑμῖν αἰσφένειν ἐς πλεονῶς ἐ-
δοκέει, καὶ ἐμοὶ ὑπερέστασθε, ἢ ποιέω μὲν σήμε-
ρον, ἢ ἴτε ὑμῖν ὅτι αὐτῷ ὑπερπείσῃ ἢ ὑμῶν ἡμέρη, ὥς ἐκ
ἄλλος φθασὲν ἐμὸν κατὰ μέρος ἴσται, ἀλλὰ σφέας αὐ-
τοὺς ἐγὼ κατερέω πρὸς τὸν μάγον. λέγει πρὸς
ταῦτα Ὁὐαῖος, ἐπεὶ ὥς ἀπερχόμενοι Δαρεί-
20 οἱ, Ἐπεὶ τε ἡμέας σιωπᾷ χυεῖν ἀναγκάζεις, καὶ
ὑπερβάλλεσθαι ἐκ ἑαῖς, ἢ δὲ ἡγεῖο αὐτὸς ὅτι
τρὶς ὥς παρὲν ἐς τὰ βασιλῆα, καὶ ἐπιχειρήσο-
μεν αὐτῷ. φυλακὰς γὰρ δι' ἐξέστας οἰδίας
καὶ αὐτὸς, εἰ μὴ ἰδὼν, ἀλλ' ἀκούσας, αἰ τὴν τρῶ-
σιν ὑπερπείσῃ· ἀμείβεσθαι Δαρείος εἰσδε, Ὁὐα-
30 ῖν, ἢ πολλὰ ὅτι τὰ λόγῳ μὲν ἐκ οἰδίας τε δηλώσας,
ἐργῳ δὲ· ἄλλα δὲ ὅτι τὰ λόγῳ μὲν οἰδίας τε, ἐργῳ δὲ
ὁσδὲν αὐτῷ λαμψὸν γίνεσθαι. ὑμεῖς δὲ ἴτε
φυλακὰς τὰς κατεστάσας, ἐούσας ὁσδὲν χαλεπὰς
30 παρελθεῖν. τὸ μὲν γὰρ, ἡμέων εἶναι τοῖων,
ὁσδὲν ὅς τις οὐ παρήσει· τὰ μὲν καὶ κατὰ δέομε-
νος ἡμέας, τὰ δὲ καὶ καὶ δειμαίνων. τὸ δὲ, ἔχω
αὐτὸς σκῆψιν ὑπερπείσας τὴν, τὴν παρὲν φασ
δὲ τε ἡκεῖν ἐκ Περσέων, καὶ βούλεσθαι πᾶσι
πρὸς τὸν πατρὸς σημεῖναι τὰ βασιλείῃ. εἴτα γὰρ
πᾶσι φθασὲν λέγεσθαι, λεγέσθαι. τὸ γὰρ αὐτὸ
γλιχόμεθα οἱ τε φθασόμενοι καὶ οἱ τῇ ἀληθείᾳ
ἀφ' ἡμεῶν. οἱ μὲν γὰρ φθασόμενοι τότε, ἐπεὶ αἱ
μέλλουσι τοῖσι φθασέσι πείσασθαι, καὶ ἡμεῖς οἱ
40 δὲ ἀληθίζονται, ἵνα τῇ ἀληθείᾳ ἐπιπαύσονται κέρ-
δος, καὶ πρὸς μάλλον σφίσι ὅτι τρῶσθαι. οὕτω ἂν
ταῦτα ἀσκέοντες, τῶν τῶν περὶ ἐχόμεθα. εἰ δὲ μὴ
δὲν κερδήσασθαι μέλλοιεν, ὁμοίως αὐτῷ, τε ἀληθ-
ζόμενος, φθασὲν εἶναι, καὶ ὁ φθασόμενος, ἀληθής.

ἢ ὑπερ-
πείσῃ,

ἢ οἰδίας
καὶ

ἢ πρὸς
πείσας,

ἢ πρὸς
πείσας.

LXXII

1 Haud difficulter posse pertransiri. Nam q. 2 Accommodatissimum quo innitentes pertransierimus. siquidem ē P. 3 Consequan-
tur, & aliquis magis ipsis conuertatur, vel, flectatur. id est, Morigerum se præbeat. Q. d. Vt aliquis magis animum ad eorum voluntatem
conuertat. In iis autem quæ proxime sequuntur, aliam sectionem sequuntur in iis.

ὅς αὖ μὲν νῦν τῷ πλουρῶν ἐκὼν παρείη, αὐτῶ οἱ
 ἄμεινον ἐς χεῖρον ἔσται· ὅς δὲ δὴ ἀντιπαύειν πει-
 ρᾶται, δεικνύσθω ἐνθάδε ὡς πολέμιος, καὶ ἔπει-
 τα ὡσαύτως οἱ ἔσω, ἔργον ἐχώμεθα. Λέγει Γο-
 βρύης μετὰ ταῦτα, Ἀνδρες φίλοι, ἡμῖν καὶ καλλι-
 ὄν παρῆξιν αἰσώσασθαι τὴν ἀρχὴν, ἢ εἴ γε μὴ
 οἰοίτε ἐσόμεθα αὐτῶν ἀνταλαβείν, ἀποθανεῖν. ὅτε
 γὰρ ἀρχόμεθα μὲν, εἶντες Πέρσαι, ὑπὸ Μή-
 δου ἀνδρὸς μέγρου, καὶ τοῦτου ὧτα σὺν ἔχοντος, ὅ-
 σοι τε ὑμέων Καμβύσης νοσέοντι παρὰ γυνοῖτο, πάλ-
 ῳ πως καὶ μέμνηθε τὰ ἐπέσκηψε Πέρσῃσι τελευτῶν
 Ὀνείον, μὴ πειρωμένοι αἰσώσασθαι τὴν ἀρ-
 χήν. τὰ τότε σὺν ἐνεδέχμεθα, ἀλλ' ὅτι ἀγα-
 βολῇ ἐδεδέχμεθα ὑπὲρ Καμβύσεως. νῦν δὲ πάλ-
 ῳ καὶ ἡφον πεῖθεσθαι Δαρείω, καὶ μὴ ἀγαλύε-
 σθαι σὺν τῷ συλλέγῳ τῷδε ἄλλοθι ἰόντας ἢ ὅτι Ὀν-
 μέγῳ ἰσχύει. Ταῦτα εἶπε Γοβρύης. καὶ πᾶντες
 ταῦτα αἶνον. Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβουλόον-
 το, ἐγένετο κατὰ στυγίην τὰδε· τοῖσι μέγροι ἐ-
 δόξε βουλομένοισι Πρηξάσπεα φίλον παρὰ γυ-
 νῶν, ὅτι τε ἐπεπόνθε παρὸς Καμβύσεω διαρ-
 σια, ὅς οἱ Ὀνείον τοξότας ἀπολωλέκε· καὶ δι-
 ὅτι μοῦνος ἠπείσπετο Ὀνείον Σμέρδης τῷ Κύρῳ θάνα-
 τον, αὐτοχειρίῃ μιν ἀπολέσας· παρὸς δὲ ἔπ, εἶον-
 τα σὺν αἷνι μεγίστῃ Ὀνείον Πρηξάσπεα σὺ Πέρσῃσι. τῶ-
 νων δὲ μιν εἶπε καλέσαντες, φίλον παρὰ γυνοῖ-
 122 το, τίς τε λαβόντες καὶ ὀρκίοισι, ἢ μὴν ἔξῃ παρὰ
 ἐωῦτα, μηδὲ ἔξοισιν ὧν μὴδὲν ἀνδρῶν
 τῶν ἀπὸ σφέων ἀπάτω ἐς Πέρσας γεγενησθαι
 ὑποσχόμενοι τὰ πᾶντα οἱ μὲν δόσαν. ὑπο-
 σχολοῦν δὲ τῷ Πρηξάσπεω ποιήσιν ταῦτα, ὡς
 αἰετῶν μιν οἱ μέγροι, δούτε καὶ παρὰ γυνοῖ-
 ποὶ μὲν Φαίδροι Πέρσας πᾶντας συγκαλέειν ὑπὸ
 βασιλῆϊ τοῦ τείχους, καὶ οἱ δὲ ἐκείθεν αἰσώσασθαι
 ὅτι πύργον ἀγροῦσιν ὡς ὑπὸ τῷ Κύρῳ Σμέρ-
 δης ἀρχοῦνται, καὶ ὑπὸ σθένος ἄλλου. ταῦ-
 τα δὲ οὕτω ἐπελάοντο, ὡς πιστοῦσθαι δὴν ἐόν-
 τος αὐτῶν σὺν Πέρσῃσι, καὶ παλὰ καὶ ἀποδοξάμε-
 νου γράμμι ὡς περὶ τὸν Κύρῳ Σμέρδης, καὶ ἔξ-
 ὁρμητοῦ Ὀνείον φέρον αὐτῶν. Φαίδρου δὲ καὶ
 ταῦτα ἐπὶ τοῦ εἶναι ποιέειν τοῦ Πρηξάσπεω, συγ-
 καλέσαντες τοὺς Πέρσας οἱ μέγροι, αἰετῶσθαι αὐ-
 τῶν ὅτι Ὀνείον πύργον, καὶ ἀγροῦσιν ἐκείθεν· ὁ
 δὲ, τῷ μὲν πᾶσι καὶ οἱ παρὰ γυνοῖτο αὐτῶν, τοῦ-
 37 ἀπλάθ- των μὲν ἐκὼν ἐπελάοντο. ἀρχαῖος δὲ αὐ-
 38 ἰσχυροῦς Αἰχμνός, ἐξυπλῶνσε τὴν πατρίδα τῷ Κύρῳ. μετὰ δὲ, ὡς ἐς τὸ κατέβη τελευτῶν,

Quod autem ad ianitores attinet, si quis
 corū libenter cedit nobis, utilius ei suo
 tempore erit: si quis resistere conabitur,
 ut erit hostis, ita tunc pro hoste habe-
 tur: deinde intro irrumpētes, rem trans-
 igamus. Post hæc Gobryas, Viri a-
 mici, inquit, nobis pulchrius erit recu-
 perare imperium. aut, si recuperare non
 poterimus, mortem oppetere, quam,
 quum simus Persæ, viro Medo parere,
 & quidem aures non habenti. Quum
 præsertim quicumque vestrum Camby-
 si ægrotanti adfuistis, memoria teneatis
 quæ ille dum vita excederet, Persis im-
 precatus est, nisi imperium recuperare
 tentarent: quæ nos tunc non admitteba-
 mus, invidiose dici à Cambyse existi-
 mantes. Nunc igitur calculum pono
 in Darii sententiam: neque hunc cœ-
 tum dissoluendum censeo, sed statim
 aduersus magum adeundum. Hæc di-
 cta à Gobrya ceteri comprobarunt.

¶ Interea vero dum ab istis consulta-
 20 tur, forte hoc contigit, ut magi inito in-
 ter se consilio statuerent conciliandum
 sibi amicum Prexaspem, quod indi-
 gna passus à Cambyse esset, occiso eius
 filio ictu sagittæ, & solus mortem Smer-
 dis Cyro geniti nosset, quem ipse sua-
 pte manu interemisset: quod præterea
 ob id apud Persas maxima flagrabat in-
 uvidia. His de causis accitum hominem,
 sibi amicum comparabant: accipientes
 fidem ac iusiurandum, fallaciam quæ
 ab ipsis in Persas facta esset intra se ha-
 30 biturum, neque cuiquam mortalium
 patefacturum, pollicitantes innume-
 rabilia se ei daturos. Recipiente Prexa-
 spe facturum se quæ magi suaserant, ite-
 rum illi dicere, in animo se habere om-
 nes Persas sub murum arcis conuoca-
 re: ideoque iubere hunc conscensa turri
 prædicare, à Smerdi Cyri Persis impera-
 ri, & ab alio nemine. Hæc illi præcipie-
 bant, veluti homini summæ apud Per-
 sas autoritatis, & qui sæpenumero asse-
 uerasset eum esse Smerdin Cyri, ac cæ-
 40 dem à se factā pernegasset. Hæc quo-
 que Prexaspe se paratū exequi dicente,
 magi conuocatis Persis, hominem in
 turtim perductum iubent habere ora-
 tionem. Prexaspes, ea quæ ab istis o-
 ratus fuerat sponte obliuiscitur: exor-
 susq; ab Achæmene, seriem familiæ Cyri
 recenset: & ubi tandē deuenit ad Cyrū,

1 Calumniose 2 Neque hoc cœtu dissoluto, eundem aliò censeo quam recta ad magum. 3 Præterea apud Persas
 maxima existimatione esset. 4 Pollicitantes se decies milles ipsius bona multiplicaturos.

commemoravit illius in Persas beneficia. His expositis, prompsit veritatem, caussatus ideo se hactenus occultasse quod sibi tutum non fuisset proferre rem gestam, sed impræsentiarum necessitate coactum proferre: dixitque se à Cambyse adactum Smerdin Cyri occidisse, & magos esse qui regnent. Multis quoque verbis Persas deuovuit nisi rursus imperium recuperarent, ac magos vlciscerentur. Hæc loquutus, sese in caput à turri præcipitem dedit. Hunc in modum Prexaspes, vir per omne tempus vitæ spectatus, occubuit. ¶ At septem Persæ, vbi constituerunt aggredi protinus magos, neque rem differre, deos comprecatû ierunt, ignari omnino eorum quæ circa Prexasperm acta essent: sed hæc inter eundum in medio itineris audierunt: eoque à via secedentes, iterum colloquuti sunt. Quorum qui cum Otane optauerant rem prorsus differri, videbant negantes tunc esse adorandam: qui vero cum Dario, confestim eundum, & quod decretum esset peragendum. Eis concertantibus apparuerunt septem accipitrum paria, insectantium duo paria vulturum, eosque vellicantium atque infestantium. Quod intuentes septem Persæ, sententiam Darii comprobarunt: & mox freti auiibus ad regiam cum fiducia perrexerunt. Vbi ad portas adfuerunt, prout Darius fenserat, ita euenit, nam custodes reueriti Persarum primarios, nec aliquid huiusmodi suspicantes ex his fore, qui venirent diuina cum pompa, ne interrogauerunt quidem. Vbi in aulam introgressi sunt, offendunt eunuchos qui erant à nunciis: & ab his qua gratia venirent interrogantur. Simulque inter percontandum ianitoribus minitabantur quod homines ingredi permisissent: atque vlterius pergere volentes eosdem prohibebant. Isti se mutuo cohortati, eductis gladiis, eos à quibus arcebantur, ibidem trucidant: iidemque cursu in conclaue contendunt, intra quod tunc forte ambo magi agebant, & de iis quæ à Prexaspece rant acta consultabāt. Qui quum vidissent tumultuantes eunuchos atque vociferantes, procurrerunt uterque: & quod fiebat animaduertentes, ad vires conuersi sunt: quorum vnus occupat arcum, alter lanceam sumit.

ἔλεγε ὅσα ἀγαθὰ Κύρος Πέρσης πεποίηκε· διεξελθὼν δὲ ταῦτα, ὅς ἐφαινε τὴν ἀληθείαν, φάμνος πρῶτον μὲν κρύπτειν· οὐ γὰρ οἱ εἶναι ἀσφαλὲς λέγειν τὰ θρόνους· εἰ δὲ τῷ παρόντι αἰαγῆναι μιν καταλαμβαίναν φαίνεν. καὶ οὕτως ἔλεγε, ὅτι μὲν Κύρου Σμέρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβύσῃ ἀμαγχανόμνος ἀποκτείνῃ, τὴν μάρτυρ ἡ βασιλεύς. Πέρσῃσι δὲ πολλὰ ἐπαρησάμνος, εἰ μὴ αἰακτοῦσα τοῦ ὀπίσω τὴν ἐρχομένην, καὶ τὴν μάρτυρ ποῖατο, ἀπῆκε ἐαυτὸν ἐπὶ κεφαλῇ φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ πύργου κατὰ τῷ. Πρὸς ἀσπῆς μὲν ἔων δὲ πᾶντα χεῖρον ἀνὴρ δόκιμος, οὕτως ἐτελεύτησε. Οἱ δὲ ἐπὶ τῇ Περσέων, ὡς ἐβουλόσαντο αὐτίκα ἐπιχειρεῖν τοῖς μάρτυρσι, καὶ μὴ ὑποβάλλεσθαι, ἦσαν διδάμνοιο τοῖσι θεοῖσι, τῇ δὲ Πρὸς ἀσπῆσιν ὁρῶντων εἰδότες ὁδοῦν. ἐν τῇ δὲ ὁδῷ μέσην στείχοντες ἐγίνοντο, καὶ τὰ πρὸς Πρὸς ἀσπῆσιν γενομένη ἐπιωθόμενοι, ἐθαυτο ἐκστάντες τῆς ὁδοῦ, ἐδίδουσαν αὐτοῖσι σφίσι λόγους· οἱ μὲν ἀμφὶ δὲ Ὀταίῳ, πᾶν γὰρ καλῶν οἰότες ὑποβάλλεσθαι, μὴ δὲ οἰδεόντων τῇ πρὸς μάρτυρσιν, ἐπιπύεσθαι· οἱ δὲ ἀμφὶ δὲ Δαρείῳ, αὐτίκα τε ἔπειτα, καὶ τὰ δεδογμένα ποιεῖν, μὴ δὲ ὑποβάλλεσθαι. ὡς δὲ ζομῶν δὲ αὐτῷ, ἐφαίη ἱρήκων ἐπὶ τῇ ζύγῃ, δύο αἰγυπιδὴν ζύγῃ διώκοντά τε καὶ πολλοὺς καὶ αἰμύσοντας. ἰδόντες δὲ ταῦτα οἱ ἐπὶ τῇ Δαρείῳ πᾶντες αἰνεον γνῶμῃ, καὶ ἔπειτα ἦσαν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ πεθαρρήκοντες τοῖσι ὄρῃσι. Ἐπισπῆσι δὲ ἐπὶ τῇ πύλῃ ἐγίνετο οἷον τι Δαρείῳ ἡ γνῶμη ἐφῆρε. καὶ παιδεόμνοιο γὰρ οἱ φύλακας αὐτῶν τοῖς Περσέων παρόντες, καὶ ὁδοῦν τοιοῦτον ὑποπύουσι. τῇ αὐτῇ ἔπειτα, παρίεσαν, λέγειν κομπῇ χρῆσθαι μάρτυρσιν· οὐδὲ ἐπαρῶντα ὁδοῦν. ἐπὶ τῇ δὲ καὶ παρῆλθον ἐς τὴν αὐλήν, ὡς ἐκυσαν τοῖσι τῇ ἀγγελίας ἐσφῆρσι δυνούχοισι, οἱ σφῆρας ἰσφῆρον ὅ, τι θελοντες ἡκίει. καὶ αἶμα ἰσφῆροντες τούτοις, τοῖσι πυλῶσι ἀπείλεον ὅτι σφῆρας παρῆκον. ἴσχον τῇ βουλομένους τὴν ἐπὶ τῇ ἐσφῆρᾳ παρῆκον· οἱ δὲ, ἀφῆκεν ἀσάμνοιο, καὶ παρῆκον τὰ ἐν χειρὶ ἔχει, τῇ τοῖς μὲν τὴν ἴσχοντα, αὐτῇ τῇ συγκαντοῖσι· αὐτοῖσι δὲ ἦσαν δρομῶν ἐς τὴν ἀνδρείαν. Οἱ δὲ μάρτυρσιν ἐτυχον ἀμφοτέρω τῇ καὶ εἶναι εἶναι, καὶ τὰ ἀπὸ Πρὸς ἀσπῆσιν θρόνους ἐν βελῇ ἔχοντες, ἐπὶ τῇ εἶδον τὴν δυνάμειν τε θορυβημένους τε καὶ βολῆτας, αὐτῇ ἰεῖδραμον πάλιν ἀμφοτέρω, καὶ ὡς ἔμαθον ὅτι παρῆκον, πρὸς ἀλκὴν ἐβάπτοντο, ὁ μὲν δὲ αὐτῶν φθαίει τὰ τῷ κατελεύμενος, ὁ δὲ πρὸς τῇ αἰχμῇ ἐβάπτετο,

1 Rem iterum in disquisitionem vocauerunt. Ex quibus Otanes omnino autor erat ut differrent, neque rebus flagrantibus inceptum capesserent: (ut legimus οἰδεόντων) at Darius confest. 2 Vires suas aduersus illos experiri coeperunt. Vbi, Pro viribus illis consistere coeperunt.

εἰθ' αὖτε δὲ στυγέμεστον ἀλλήλοισι. τῷ μὲν δὴ
 τὰ πῶσα αἰαλαβόντι αὐτίων, ἐόντων τε ἀνγχοῦ αὐ-
 τῶν τῷ πολέμιον, καὶ προσκαίμενον, ὡς χρε-
 σὰ γούεν. ὁ δὲ ἔπερος τῇ αἰχμῇ ἡμῶν ἐπε-
 τῆτο μὲν, Ἀσπαθίνῳ παίει ἐς τὸν μηρὸν· τῷ δὲ ὅ-
 123 Ἰνταφέρνηα ἐς τὸν ὀφθαλμόν. καὶ ἐστέρηθη μὲν τὸ
 ὀφθαλμοῦ ἐκ τῆς τραυματίας ὁ Ἰνταφέρνης, οὐ μὲν-
 τοι ἀπέθανε γὰρ. τῷ μὲν δὴ μάγων οὐτερος τρα-
 ματίζει τούτοις· ὁ δὲ ἕτερος, ἐπεὶ τὸ παῖς πῶσα οὐ-
 χερίμα δὲν χρεσὰ ἐγέρτο, ὡς γὰρ δὴ θάλαμος ἐσέχων ἐς
 τὸν ἀνδραγαθία, ἐς τῶτον καταφύγει, θέλων αὐτῷ
 πῶς θῆναι ἑξήντας· καὶ οἱ στυγασσίνησι τῷ δὲ
 ἑσπέρῳ Δαρείῳ τε καὶ Γοβρύῳ. συμπλακέν-
 τος ὁ Γοβρύς τῷ μάγῳ, ὁ Δαρείος ἐπετεῖος ἡ πό-
 ρει, οἷα εἰ σκότει, πρὸς μνηστὴρ μὴ πλήξῃ τὸν
 Γοβρύν. ὁρῶν δὲ μιν δῆλον ἐπετεῖα ὁ Γοβρύ-
 ης, εἰρεῖ ὅτι οὐ χρεῖται τῇ χειρὶ· ὁ δὲ εἶπε, Προμηθε-
 ῖ ὁρῶς σέο, μὴ πλήξω· Γοβρύς δὲ ἀμείβετο, ὡς
 10 καὶ δὲ ἀμφοτέρων δόξιος. Δαρείος δὲ πρὸς μνηστὴρ,
 ὥστε τὸ ἐγχειρίδιον, καὶ ἐτυχέ πως τῷ μάγῳ.
 Ἀποκτείναντες δὲ τὸν μάγῳ, καὶ ἀποθνήσκοντες αὐ-
 τίων ἑξήντας, τὸν μὲν τραυματίας ἐσπέρῳ αὐ-
 τῷ λείποισι, καὶ ἀδυνασῆς εἵνεκεν, καὶ θυλακῆς τὰ
 κρητόλιος· οἱ δὲ πάντες αὐτίων, ἔχοντες τῷ μάγῳ
 ἑξήντας, ἔθον, βοῇ τε καὶ πατάγῳ χρεώμενοι. καὶ
 Πέρσαις τὸν ἄλλοις ἐπεκαλέοντο, ἐξηγεῖσθαι τε τὸ
 ἑσπέρῳ, καὶ δεικνύοντες ἑξήντας· καὶ ἄμα ἐκ-
 τεῖνον πρὸς τὰ πῶσα τῷ μάγῳ τὸν εἰς ποσὶ γινόμενον.
 οἱ δὲ Πέρσαι, μαθόντες τὸ γερνός ἐκ τῷ ἑσπέρῳ, καὶ
 τῷ μάγῳ τὸν ἀπάτῳ, ἐδινάμην καὶ αὐτοῖς ἐπετε-
 30 τῶν αὐτῶν ποιεῖν. ἀσπαθίνοι δὲ καὶ ἐγχειρίδιον,
 ἐκτεῖνον ὅσον πῶσα μάγῳ ὀρεῖσκον. εἰ δὲ μὴ ἰού-
 ἐπελθούσα ἔσχε, ἔλιπον αὐτὸν ὁδὸν μάγῳ. τῶν-
 τῶν τῶν ἡμέρῳ θέρων δὲ οὐσι Πέρσαι καὶ ἡ μάλι-
 124 κα τῷ ἡμέρῳ καὶ ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ ὀρτὴν μετὰ
 ἡν ἄρῳσι, ἡ ἐκλήπται τὸν Περσέων μαγροφονί-
 α· ἐν τῇ μάγῳ ὁδὸν ἔξεσι φαίνονται ἐς τὸ φῶς,
 ἀλλὰ κατ' οἴκους ἐσπέρῳ οἱ μάγῳ ἔχουσι τὸν ἡ-
 μέρῳ τῶν. Ἐπεὶ τε δὲ κατέστη ὁ ἥρως,
 καὶ εἰς τὸν πῶσα ἡμέρῳ ἐγέρτο, ἐβουλόοντο οἱ
 40 ἐπιδμασάτες τοῖς μάγῳσι πῶσα τῷ ἑσπέρῳ
 τῶν πρὸς τῶν καὶ ἐλέχθησαν λόγῳ ἄποισι μὲν
 ἐπίοισι ἑλάνων, ἐλέχθησαν δὲ ὧν. Ὅ τῶν μὲν
 ἐκείλῳ ἐς μέσον Πέρσῳσι καταθῆναι τὰ ἑσπέρῳ
 125 α, λέγων τὰ δὲ, Ἐμοὶ δοκέει, εἴα μὲν ἡμέρῳ μὲν ἄρχον μὲν ἡμῶν μὴ ἐπὶ ἡμέρῳ ἔτε γὰρ ἡδὲ, ἔτε αἰάρον.

atque inde¹ miscentur invicem. Verum
 arcus ei qui illum sumpserat, quum ho-
 stes iuxta essent, nulli vñi fuit: alter qui
 se lancea tuebatur, tum Aspathinis fe-
 mur percussit, tum oculum Intapher-
 nis: oculoque ex vulnere Intaphernes,
 non tamen & vita priuatus est. Hos igitur
 alter magorum vulneravit: alter ve-
 ro, quando arcus ei nulli vñi erat, in
 thalamum qui erat conclavi contiguus,
 se proripuit, fores occlusurus. Sed illuc
 duo de septem cum eo irrumpunt, Da-
 rius & Gobryas: ² quum autem Gobry-
 as esset implicitus cum mago, Darius
 adhuc stans atque hærens, considera-
 bat ne Gobryam feriret in tenebris.
 Eum cernens Gobryas ociosum stan-
 tem, interrogavit cur non vteretur ma-
 niu. Respondenti Dario, Dispicio ne te
 feriam, Tu vero, inquit, vel per vtrum-
 que exige gladium. Cui Darius obtem-
 perans, pugionis idu vibrato magum
 casu percussit. Interfectis magis capita
 10 demunt, eaque gestantes quinque eo-
 rum, duobus reliquis qui faucii erant il-
 lic relictis, tum quod inualidi essent, tum
 arcis tuendæ causa, foras procurrunt cum
 vociferatione ac tumultu: ceterosque
 Persas compellando, rem gestam expo-
 nebant, capita ostentantes: & simul qui-
 cunque magorum ipsis occurrebat ma-
 tabant. Persæ, cognito quod actum ab
 his erat, ac dolo magorum, & ipsi facien-
 da sibi eadem censuerunt: eductisque
 gladiis, ut quæque reperiebant magum,
 interficiebant: & nisi noctis interuen-
 tu cohibiti fuissent, neminem mago-
 rum reliquissent. Hunc diem Persæ
 maxime solennem publice observant,
 & in eo ingens celebrant festum, vo-
 cantes id μαγροφονίαν, id est, magorum ca-
 dem. quo die nulli magorum fas est pro-
 dire in lucem, sed cuncti se intra do-
 mum continent. ¶ Vbi resedit tumultus,
 diesque quinque excessere, ii qui ma-
 gos inualerant, de omni rerum statu cō-
 sultabant. Quorum orationes etsi apud
 nonnullos Græcorum fide carent, tamē
 huiusmodi fuerunt: Oranes hortaba-
 tur ut rem Persicā in mediū constitue-
 rent, ita inquit, ³ Vnum ē nobis prin-
 cipē fieri, amplius mihi nō videtur: ne-
 que enim id aut iucundū est, aut bonū.

LXXII

LXXII

125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

1 Manus conferebant. 2 Quum autem pedem conferret cum in. Vel, Quum autem manū conferret. Vel, Quum adori-
 tos esset Gobryas magum. 3 Ego certe. ut posthac nostrum vnus rerum solus potiat, vel, ut totum imperium vñi nostrum
 posthac deferatur, autor non fuerim. Q. d. Non cenſeo posthac de hoc cogitandi. ut imperium vñi deferatur. Neque enim dicis, Post-
 hac deferatur: quasi iam antea delatum fuerit. Sic intelligendum p. n. lo. post me.

¹ Nam & quo licentiae Cambyfes processerit, nostis, & quo magus.² Quid igitur nobis opus est monarchia, quam sustulimus? in qualicet pro libidine agere omnia impune? quæ virum, etiamsi optimus omnium fuerit, tamen, quum in ea positus est, extra consuetos abiecerit sensus? Quippe quum præter invidiam ab initio ingentiam homini, ingeneretur ex præsentibus bonis insolentia.³ Iraque hæc duo mala habens, nimirum omnem malitiam habet, tum per insolentiam, quod expletus omnibus rebus est, tum per invidiam multa facinora admittens. At enim vir tyrannus, ut qui omnia bona obtineat, debebat sine liuore esse: verum ita natura comparatum est⁴ ut sit aduersarius popularibus suis. siquidem eorum optimis quibusque qui superstites sunt atque viuunt, inuidet, deterrimis delectatur: & quod indecentissimum est, criminationes admittere optimū putat. Nam siue admireris eum modeste, offenditur quod non effuse hoc facias: siue effuse facias, offenditur, quasi sibi assenteris. Et ut exequar dicendo quæ maxima sunt, iura patriæ labefactat, feminis vim affert, indemnatos interimit. At quum dominatur multitudo, primum quidem nomen obtinet omnium pulcherrimū, isonomiam, id est iuris æqualitatem: deinde vero nihil eorum agit quæ monarchus: hoc est unus princeps. nam magistratus tum sorte deliguntur, tum administratorum rationem reddunt: omnia denique consilia in commune referuntur.⁵ Itaque (ut meam dicam sententiam) censeo nobis monarchiæ deiectionibus statum multitudinis esse optandum. in multitudine enim omnia insunt. Otanes quidem hanc sententiam dixit. Megabyfus autem ad oligarchiam. i. ad statum paucorum, rem traducens, ad eam socios hortabatur, his verbis, Quæ Otanes dixit de abolenda tyrannide, ea sint pro dictis à me quoque: sed quatenus hortabatur summam rerum deferri ad multitudinem, in hoc ab optima errauit sententia. Etenim populari multitudine nihil est neque insipientius, neque insolentius. Itaque eos⁷ qui tyranni se-

είδετε μὲν γὰρ τὴν Καμβύσιον ὕβριν ἐπ' ὅσον ἐπέζηλη, μετεσχέκατε δὲ καὶ τῆς τῆς μάγισσας βίης. οὕτως δὲ αὖ εἴη χρῆμα κατηρημένον μου. ναρχίῃ, τῇ ἐξέσει αἰσθηνύως ποιεῖν τὰ βούλεται; καὶ γὰρ αὖ ὅτι πλείστοι δυνάμει πύτων εἰσὶν ἐς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν, ὅπως τῶν ἐμῶν νόμων ἡμῶν γήσι. ἐγγίνεταί μοι γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παρειόντων ἀγαθῶν, φθόνος δὲ ἀρχὴν ἐν ἐμφύεται αἰσθηνύως. δύο δὲ ἔχων αὐτὰ, ἔχει πᾶσαι κακότητες. τὰ μὲν γὰρ ὕβρις κεκαρμένους ἐρῶσι πολλὰ καὶ ἀπείδαλα. τὰ δὲ, φθόνος. καὶ τοὶ αἰσθηνύως τῶν ἀγαθῶν, ἀφθονοὶ ἔδει εἶναι, ἔχοντα γὰρ πύτων τὰ ἀγαθὰ. ὅτι ὑπεναιτίον τούτου ἐς τοὺς πολίτας πέφυκε. φθονεῖ γὰρ τοῖσι πλείστοισι τοῖς θεοῦσι τε καὶ ζώοις, χαίρει δὲ τοῖσι κακίοισι τῶν ἀγαθῶν. ἀφθονοὺς δὲ αἰσθηνύως ἐνδέκεσθαι ἡγέται. αἰσθηνύως δὲ πύτων. ὡς τε γὰρ αὖ ὅτι μετρίως θαυμάζει, ἀχθεται ὅτι οὐκ ἀφθονοῦται. ὡς τε πύτων πύτων κακότητων, ἀχθεται ἅτε θαυμάζει ἡγούμενος. τὰ δὲ δὴ μέγιστα ἐρχομαί εἰς ὅσον νόμοι τε κινεῖ πάτερ, καὶ βιάται γυναικας, κτείνει τε ἀκρίτους. πλήθος δὲ ἀρχόν, πύτων μὲν, οὐδὲ πύτων κάλλιστον ἔχει, ἰσονομίῃ. δὴ πύτων δὲ, πύτων τῶν οὐ μόνον ναρχος, ποιεῖ ὅσον. πάλιν μὲν γὰρ ἀρχὴς ἀρχὴ, αἰσθηνύως δὲ ἀρχὴν ἔχει, βουλεύματα δὲ πύτων ἐς ὅσον αἰσθηνύως φέρει. πύτων ὡν γνῶμι, μετρίως ἡμέας μοι ναρχίῃ, ὅτι πλήθος αἰσθηνύως. ἐν γὰρ τῶν πολλῶν ἐν τὰ πύτων. Οὐταῖς μὲν δὴ ταύτην τὴν γνῶμην ἐσέφερε. Μεγαβύζος δὲ ὀλιγαρχίῃ ἐκέλευε ὅτι πύτων, λέγων ταῦτα, Τὰ μὲν οὐταῖς εἴπτε, τυραννίδα πύτων, λελέχθω καὶ μοι ταῦτα. τὰ δὲ ἐς ὅσον πύτων ὡν δύνω φέρειν ὅσον κακότητων, γνῶμης τῆς ἀρχῆς ἡμαρτήκε. ὀμίλου γὰρ ἀρχῆς ὅσον ἐστὶ ἀξίω-
εἶπε, ὅσον ὕβρις κακότητων. καὶ τυραννίδος ὡν
βειν

LXXXI

124

1 Nam quo progressa sit Cambyfis insolentia vidistis, & magi insolentia experti estis. 2 Quomodo autem monarchia sit res bene ordinata, in qualicet pro lib. &c. Vel, Quomodo autem in monarchia res bene compositæ esse possint? 3 Hæc autem duo habens, omne vitium habet. 4 Ut contrario modo se in populares suos gerat. Vel, Contrariis moribus erga suos populares præditus sit. Vel breuius, Sed contra comparatus est in ciues. ut utriusque sumatur aduersarialiter. 5 Deterrimis delectatur: criminationibus etiam, vel, calumniis, locum dare optimum putat. Et (quod est quiddam minime omnium secum contentiens) siquidem eum mediocri, vel, modica, admiratione prosequaris, infensus est quod non impense colatur: si impense quis eum colat, eo cultu, tanquam assentatione, offenditur. 6 Nobis igitur censeo, missam facientibus tyrannidem, euehendā, vel, prouehendam, esse multitudinem in multitud. &c. Id est, missam facientibus de tyrannide deliberationem. 7 Qui tyranni se-

« βειν φθόνον αἰσῶν, ἐς δὲ δήμου ἀκράτου ὕ-
 « βειν πείνειν, ἐστὶ τοῦδα μὲν ἀναχέτοι· ὁ μὲν γὰρ, εἴ
 « π ποιεῖ, γινώσκων ποιεῖν· τὸ δὲ ὅσον γινώσκων
 « ἐνι. κῶς γὰρ δὴ γινώσκει, ὅς οὐτ' ἐδιδάχθη, οὐ-
 « τε οἷδε καλὸν ὅσον, οὐδ' οἰκλήσι· ὥτ' εἰ τε ἐμπε-
 « σάν τ' ἀπὸ τῶν ματα αἰδουόου, χεῖμα ἄρ' ἔσθ' αὖτις
 « ἵκελος. δημόφ' μὲν οὐκ οἱ Πέρσῃσι κακὸν τοῦτους,
 « οὗτοι χρεώδων. ἡμεῖς δὲ αἰδρῶν τῷ ὁρίσων ἐ-
 « πλέξαντες ὁμιλίῳ, ποῖτοισι πείθειν μὲν ὁ κρε-
 « πος. ἐν γὰρ δὴ τοῖτοισι καὶ αὐτοὶ ἐνέσονται. α-
 « εἰς ὧν δὲ αἰδρῶν εἰς ἀρίστα βουλόμενα γίνε-
 « σθαι. Μεγάβυζος μὲν δὴ ταύτην γνώμην εἰς-
 « ἔφερε. Τεῖτος δὲ Δαρεῖος ἀπεδείκνυτο γνώ-
 « μῳ, λέγων, Ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν εἶπε Μεγάβυζος, ἐς
 « ὅ πλῆθος ἔχοντα, δοκεῖ ὀρθῶς λέγειν· τὰ δὲ ἐς ὁ-
 « λιγάρχη, ὅς κ' ὀρθῶς. τειῶν γὰρ περικλειμέ-
 « νων, καὶ πόλεων τῷ λέγων ὁρίσων ἐόντων, δήμου
 « τε ὁρίσων, καὶ ὀλιγάρχης, καὶ μουναρχοῦ,
 « πολλὰ τὸ περικλειμένον. αἰδρῶς γὰρ ἐνός που
 « ὁρίσων ὅσον ἀμεινον αὐ φαίνεται. γνώμη γὰρ ποι-
 « αὐτῇ χρεώδης, ὅτι περικλειμένοι αὐ ἀμεινότητος τῷ
 « πλῆθος· σιγῶν τε αὐ βουλόμενα ὅτι δυσε-
 « νέας αἰδρῶς οὐτω μάλιστα· ἐν δὲ ὀλιγάρχῃ, πολ-
 « λοις ὁρίσων ἐπασκέοις ἐς ὅ κρινόν, ἔχεται ἴδιον
 « ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι. αὐτὸς γὰρ ἕκαστος
 « βουλόμενος κρυφαῖος εἶναι, γνώμησιν τε νικᾷ, ἐς ὅ-
 « χητα μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνεύονται· ὅς ὧν γὰρ
 « σιες ἐγγίνονται· ἐν δὲ τῷ ἑσπίων, φόνος· ἐν δὲ
 « τῷ φόνου, ἀπέβη ἐς μουναρχίην. καὶ ἐν τοῖτοις
 « διέδωκε ὅσον ὅτι τῷ ὁρίσων. δήμου τε αὐ ἄρ-
 « χοντος ἀδυνάτα μὴ ἔκαστον ἐγγίνεσθαι. κα-
 « κήτης τοῖσι ἐγγινομένης ἐς τὰ κρινά, ἔχεται μὲν
 « ὅς ἐγγίνονται ἴσοι, Φιλίαι δὲ ἰσχυραί. οἱ γὰρ
 « κακώτερες τὰ κρινά, συγκρίψαντες ποιεῖσι. τῷ
 « ὅ τοῖτοι γίνονται, ἐς ὅ αὐ πεισάς τις τῷ δήμῳ τῶν ποι-
 « ἔως παύσῃ. ἐν δὲ αὐτῷ θωμάζεται ὅτι δὴ ὑπὸ τῷ
 « δήμῳ θωμάζεται ὁ δὴ, αὐτῷ ἐφαίη μέναρχος
 « εἶναι. καὶ ἐν τῷ δὴ δὴ καὶ ὅτι ὡς ἡ μουναρχίη
 « κρεῖττον. ἐν δὲ ἔπει πόλεα συλλαβόντα εἰπεῖν, ὅ-
 « λη μὲν ἡ ἐλδομένη ἐγγίνο; καὶ τῷ δόντος; ὅτε
 « ἐκ τῶν τῷ δήμου, ὁ ὀλιγάρχης, ἡ μουναρχοῦ

uitiam fugiunt, ad intemperantis ple-
 bis recidere sauitiam, nequaquam to-
 lerandum est. Nam tyrannus, siquid fa-
 cit, intelligens facit: at plebi suum est
 nihil intelligere. quod enim pacto scias,
 qui neque edoctus est, neque honestum
 nouit, ne domesticum quidem? & qui
 ad res agendas sine consilio præcep-
 sit torrenti flumini similis? Quare siqui
 male consultum Persis cupiunt, ii statu
 populari utantur: nos vero cœtu virorū
 optimorum delecto, ad eos imperium
 deferamus. nam inter eos & ipsi erimus,
 & ex optimis viris credibile est optima
 existere consilia. Hanc Megabyzus sen-
 tentiam dixit. Tertio loco suam Dar-
 us, inquit, Quæ Megabyzus dixit, quæ
 tenus ad statum popularem pertinet,
 recte mihi videtur dixisse: quatenus au-
 tem ad statum paucorū, non recte. pro-
 positis enim tribus statibus, & his omni-
 bus optimis, ut optime imperet populus,
 optime pauci, optime vnus, inter hæc
 multo antecellere vnus imperium sen-
 tio. imperio enim vnus viri qui optimus
 fit, nihil melius esse constat. Quod qui
 sentit, non immerito statum popularem
 missum faciat. ut taceam sic præcipue
 consilia in aduersarios trahi solere. At in
 statu paucorum, quum plures virtuti
 incumbant in publicum, vehementio-
 ra priuatim odia excitari consueuerunt.
 quum enim quisque princeps esse o-
 pret, & in dicenda sententia vincere, ad
 ingentia inter se odia euadunt. Ex qui-
 bus seditiones existunt, è seditionibus
 cædes, è cædibus ad vnus imperium
 deuenitur. vnde intelligi datur quanto
 sit hoc illo præstantius. Iam vero, ple-
 be imperante, fieri non potest quin ma-
 litia exoriatur: exorta malitia in repu-
 blica inter malos, non odia fiunt, sed a-
 micitiæ validæ. qui enim aduersus rem-
 publicam facinorosi sunt, mutuo se oc-
 cultant: idque tamdiu fit dum ali-
 quis populo præpositus tales homines
 compescat, is videlicet quem popu-
 lus inter ceteros admiretur. Hic quum
 admirationi est, tunc verè monarchus ostenditur, declarans in hoc mo-
 narchiam esse rem omnium præstantissimam. Atque ut in summam omnia colligam, vn-
 de nobis libertas extitit, & à quo data? à populōne, an ab oligarchia, an à monarcho?

sentiam fugiunt, in plebis effrenz insolentiam incidere, neq. 1 At plebi nulla intelligentia inest. quomodo enim
 intelligat [vel, unde enim intelligentia ei adsit] qui nec edoctus est nec nouit honestum quicquam, ne in sua quidem familia: & qui
 ad res ag. etc. Sed oia huius potest & aliter exponi. 2 Nam qui hoc animo præditus sit, sine vlla reprehensione multitudinem guber-
 nauit: ut tac. Sequenti autem proxime loci scriptura mendis suspecta est. Videtur tamen posse ita reddi, Atque hac potissimum ratione
 [vel, hoc potissimum modo] consilia taceri apud aduersarios queant. 3 Monarchus euadit,

LXXXIII

LXXXIV

LXXV

τα, ὁ
 28 οὐκ
 ἐλθ-
 τα, ἡ
 ἄλλη πνι-
 μηχυνῇ.

R 3

ἢ βασιλῆ-
ϊν, θάρσει

« τὸ τε τοι ἔστι ἢ βάπλῃα εἶναι ἢ μὴ, θάρσει τούτου εἰ-
 « νεκε, καὶ θυμὸν ἔχει ἀγαθόν· ὡς βασιλῆος ἐσθλὸς δῆλος
 πρὸς δὲ ἔσται ποιεῖν αὐτὰ ἔχω φάρμακα. λέγει Δα-
 « ρεῖος, Εἰ ποῖναι πτοῖται τοῖς ἐχέουσιν σόφισμα, ὥρμηχα-
 « νᾶσθαι, καὶ μὴ αἰσθάνεσθαι· ὡς τ' ἐπιτίσις ἡμέρης
 ὁ ἀγωνὴ μὴν ἔστι. ἀκούσας ταῦτα ὁ Οἰβάρης, ποιεῖ
 τοιοῦδε. ὡς ἐγένετο ἡ νύξ, τῷ θηλέων ἵππων μίην, τὴν
 ὁ Δαρείου ἵππος ἔτεργε μάλιστα, ταύτην ἀγαθὸν ἐς
 τὸ πρῶτον, κατέδρασε, καὶ ἐπὶ τῇ γὰρ τὸν Δαρείου
 ἵππον. καὶ τὰ μὲν πολλὰ περὶ τῆς ἀγῆς τῇ ἵππῳ, 10
 ἐν χερσὶ μὴ πῶν τῇ θηλείᾳ, τέλος δ' ἐπὶ τῇ οὐχ ὁδοῦ τῇ
 ἵππον. Ἀμ' ἡμέρῃ δ' ἀφ' ἧς ὁδοῦ, οἱ δ' ἐξ, κατὰ
 σιωπῇ κἀκεῖ, παρῆσαν ἐπὶ τῷ ἵππῳ. διεξελαι-
 νόντων δ' ἐπὶ τὸ πρῶτον, ὡς ἐπὶ τῷ δ' ὁ χωρεῖν· ἐ-
 γρήγορον ἵνα τὸ παροικηδύνης νυκτὸς κατέδρασε ἡ θη-
 λεῖα ἵππος, ἐνθαῦτα ὁ Δαρεῖος ἵππος πρὸς δ' ἐρα-
 μὸν ἐχρεμέσσε. ἄμα δ' ἐπὶ τῷ ἵππῳ τὸ ποιεῖν, 20
 ἀφ' ἧς ὁδοῦ ἀφ' ἧς καὶ βρογμὸν ἐγρήγορον. ἐπὶ τῇ οὐδὲν
 δ' ταῦτα τῷ Δαρείῳ, ἐτελέωσεν μιν, ὡς περὶ ἐκ σιω-
 πῆτος τῷ θηλέων. οἱ δ' ἐκταροῦντες ἀπὸ τῷ ἵπ- 20
 πων, πρὸς ἐκινῶν μιν τὸν Δαρεῖον ὡς βασιλῆα.
 Οἱ μὲν δὲ φασὶ τὸ Οἰβάρηα ταῦτα μηχανήσασθαι
 οἱ δ' ἐπὶ αὐτῷ. (καὶ γὰρ ἐπ' ἀμφοτέρω λέγεται ὑπὸ
 Περσέων) ὡς τ' ἵππος ταύτης τῷ ἀφ' ἧς ὁδοῦ ἐπὶ τῷ
 στας τῇ χερσὶ, ἐχέει αὐτῷ κρύψας ἐπὶ τῇσι δὴ ἀξυρί-
 σι· ὡς δ' ἄμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι ἀπείσθαι μέλλειν τοῖς
 ἵπποις, τὸν Οἰβάρηα τῶν οὐχ ἐξίρηναι τῷ χερσὶ,
 πρὸς τῷ Δαρείῳ ἵππου τοῖς μὲν κτήρεσιν πρὸς ἐνεί-
 κα. τὸν δὲ, ἀφ' ἧς ὁδοῦ, φεμᾶξασθαι τε καὶ χρεμέ-
 ῆσαι. Δαρεῖος τε δὴ ὁ ὕψιστος βασιλῆος ἀπ- 30
 ἐδέδεκτο, καὶ οἱ ἦσαν ἐν τῇ Ἀσίῃ πρῶτες κατὰ κῆρον,
 πλὴν Ἀρεσίων, Κύρου τε καὶ Ἀρεσίων, καὶ
 ὕστερον αὐτοῖς Καμβύσῃ. Ἀρεῖοι δ' οὐδαμᾶ κα-
 ἤκουσαν ἐπὶ δ' ἐλθούσῃ Πέρσῃσι, ἀλλὰ ἐξήνοι· ἐγρήγο-
 ρον, παρῆσαν Καμβύσῃ ἐπὶ Αἰγυπτον. ἀεχύνων γὰρ
 Ἀρεσίων, ὅς ἐκ ἐσθλῶν ἐπὶ Γέρσῃ ἐς Αἰγυπτον.
 γάμοις τε τοῖς πρώτοις ἐγάμει Πέρσῃσι ὁ Δαρεῖ-
 ος, Κύρου μὲν δύο θυγατέρας, Ἀρπασίαν τε καὶ Ἀρ-
 τυστῶνιν· τῷ μὲν Ἀρπασίᾳ, πρὸς οὐκ ἐκινῶσιν
 Καμβύσῃ τε τῷ ἀδελφῷ καὶ αὐτοῖς τῷ μὲν γὰρ τῷ δ' 40
 Ἀρτυστῶνιν, παρῆσαν. ἐτέρῃ δ' Σμερδῇ τῇ Κυρου
 θυγατρὶ ἐγήμε, τῇ οὐνόμα ἡ Περσέως. ἐξ ἧς καὶ
 τῷ τῷ Οὐταῖῳ θυγατέρα, ἡ δὲ μαγὴ κατὰ δὴ λαν
 ἐποίησε. διδάμους τε πρῶτα οἱ ἐπὶ τῇ πλῆθει. πρῶ-
 τον μὲν ἡν τύπον ποιοῦσιν αὐτοῖς λήθην, ἔσπεσε, ζῶον
 δὲ οἱ δὲ αὐτοῖς, αἱ ἵπποις ἐπὶ γὰρ ἐπὶ δὲ γὰρ ἐπὶ δὲ
 ἔα λέγειν τὰς δὲ, ΔΑΡΕΙΟΣ Ο' ὙΣΤΑΣΠΕ-
 ΟΣ ΣΥΝ ΤΕ ΤΟΥ ἵΠΠΟΥ Τῇ ἈΡΕΤῇ, 50

hoc versaris ut rex sis vel non, huius rei
 causa confidere te iubeo, & bonum
 habere animum, ante te fore regem ne-
 minem: eiusmodi habeo medica-
 menta. Si igitur, inquit Darius, habes isti-
 usmodi commentum, adest tempus co-
 miniscendi, nec differendi rem, utpote
 crastino die nobis futuro certamine.
 Hæc ut audiuit OEbares, ita facit: Vbi
 nox aduenit, vnam equarum quam e-
 quus Darii maxime adamabat, in subur-
 bana adducit, ibiq; alligat: tum equum
 Darii eodem ducit: eumque circum-
 gens, identidem equæ admouet, ac tan-
 dem admittit. Postero die, simulatq; 10
 illuxit, sex Persæ ex conuento adfue-
 runt equis insidentes. & quum in subur-
 banis ultro citroque vectarentur, vbi
 ad locum peruenerunt vbi superiore
 nocte equa fuerat alligata, ibi Darii e-
 quus accurrens hinnitum edidit: & hin-
 nitu edito, protinus fulgur sereno cæ-
 lo tonitruque extitit. Hæc quum Da-
 rio tanquam ex composito accidissent,
 eum compotem voti fecerunt. nam ce-
 teri ex equis desilientes, Darium ado-
 rauerunt. Sunt qui hoc dicant OE- 15
 barem fuisse machinatum, sunt qui a-
 liud. utroque enim modo refertur à
 Persis. Volunt nanque OEbarem attre-
 ctatis manu huius equæ genitalibus, i-
 psam manū intra subligaculum tenuisse
 abditam: & sub ipsum statim solis or-
 tum, quum equi digressuri essent, eam
 naribus equi Darii admouisse, e-
 quumque ad odoris sensum infremuisse
 atque hinnisse. ¶ DARIUS itaque, 20
 Hystaspis filius, declaratus est rex: ei-
 que omnes Asiani audientes dicto fue-
 runt, præter Arabes, qui à Cyro & rur-
 sus à Cambyse subacti, nunquam tamen
 in seruitutem redacti sunt, sed hospites
 extiterunt. 2 Hi Cambyfi aduersus
 Egyptum præsto fuerant: quibus inuitis
 haudquaquam fuissent ingressi Persæ
 Egyptum. Darius matrimonia ex Per-
 sis auspicatus est, ductis duabus Cyri
 filiabus, Atossa, quæ Cambyfi fratri
 & rursus mago nupserat, & Artysto-
 na virgine. Præterea alteram Smerdis,
 filii Cyri, filiam, nomine Parmyn, nec-
 non filiam Otanis duxit, quæ magum
 prodidit. Idem, viribus omni ex parte
 stabilitis, ante omnia simulacrum è la-
 pide factum statuit, hominis equo insi-
 dentis, inscriptis in hæc verba litteris,
 DARIUS, HYSTASPIS FILIUS,
 TVM EQVI VIRTUTE, (cuius

1 De hac re securum esse te velim, 2 Quum Cambyfi aditum in Egyptum permisissent:

LXXXIX

126

XC

XC1

nomēn legebatur) TVM OEBARIS
EQUISONIS, PERSARVM RE-
GNVM ADEPTVS EST. His apud
Persas actis, viginti prouincias (quas i-
psi satrapeias vocant) constituit: earum-
que singulis præsides præfecit: taxato
quod penderetur tributo per nationes,
aliis finitimos transcribens, aliis trans-
ferens, aliis remotiores gentes attribu-
ens. distributo prouinciis hunc in mo-
dum tributo, quod exigebatur cum
hoc edicto, ut qui argentum, ii Baby-
lonici talenti pondere: qui aurum, ii
EVboico pondere afferrent. Valer au-
tem Babylonicum talentum septuagin-
ta minas EVboicas. Etenim sub Cyro
atque deinde sub Cambyse nihil dum
fuerat circa tributa institutum, sed mu-
nera afferebantur. Ob hanc tributi
ordinationem & alia huiusmodi, Persæ
aiunt Darium fuisse institutorem: Cam-
bysem autem, dominum: Cyrum vero,
patrem. quoniam Darius res omnes
quæstui habebat: Cambyse, asper erat
ac morosus: Cyrus, mitis, & omni ra-
tione de illis bene mereri studens. Ab
Ionibus igitur & Magnetibus qui in A-
sia incolunt, & Æolibus & Caribus &
Lyciis & Melyensibus & Pamphyliis
(vnum enim erat idemque impositum
his tributum) pendebantur quadrin-
genta argenti talenta. Hæc erat ab
eo prima portio instituta. A Mytis &
Lydis & Alysoniis & Cabaliis & Hy-
genensibus quingena talenta. Secun-
da portio hæc erat. Ab Hellepontiiis,
qui ad dextram illuc nauigantium siti
sunt, & Phrygibus & Thracibus qui
Asiam incolunt, & à Paphlagonibus
& Mariandenis & Syris, trecenta & se-
xagenata talenta. Hæc erat tertia portio.
A Cilicibus, equi albi triceni sexageni
in dies singulos singuli, necnon talenta
argenti quingenta: quorum centena &
quadragena erogabantur in eam Cilicię
regionem quæ equos producebat: tre-
centa autem & sexagena Dario obue-
niebant: Hæc quarta portio. Ab vrbe
Posideio, quam coloniam Amphilo-
chus Amphiarai filius deduxit in fini-
bus Cilicum ac Syriorum, ab hac ad
Ægyptum vsque, præter Arabum par-
tem, (hæc enim erat immunis) tre-
centa & quinquagena erat tributum:

οὐδὲν λέγων, καὶ οὐδ' ἄλλο τοῦ ἱπ-
ποκόμοι, ἐκτῆσατο τὴν περσέων
ΒΑΣΙΛΗΪΝ. Ποιήσας δὲ ταῦτα ὁ Πέρσης-
σι, ὄρχας κατετήσατο εἰκοσι, τὰς αὐτὰς καλέου-
σι σατραπείας. κατὰ τῆς ὄρχας, καὶ
ἀρχοὺς ὅπως ἴστας, ἐπέτατο φόρους οἱ περσιέ-
ται κατὰ ἔθνη τε, καὶ πρὸς τοῖσι ἔθνεσι πρὸς πλη-
σιοχώρους πρὸς πείρασιν, καὶ ὑπερβαίνων πρὸς πο-
ρεύσας, τὰ ἐκαστέρω ἄλλοις ἄλλα ἔθνη νέμειν. ὄρχας δὲ καὶ φόρων πρὸς πείρασιν τὴν ἐπέτειον κατὰ τὰ-
δε διεῖλε. τοῖσι μὲν αὐτέων ὄργυιον ἀπαγινέ-
ουσι εἴρητο Βαβυλωνίον σαθμὸν τάλαντον ἀσπιέ-
ειν: τοῖσι δὲ χειρόν ἀπαγίνοισι, Εὐβοεικὴν ὅ-
δε Βαβυλωνίον τάλαντον διώματα Εὐβοίας ἐβδ-
μήκοντα μῆας. ὅτι γὰρ Κύρου ἀρχόντος, καὶ αὐ-
τοῦ Καμβύσεως, ὡς κατετήκατο ὁδοὶ φόρου πείρει,
ἀλλὰ δῶρα ἀγίνεον. Ἀφ' οὗ δὲ ταύτην τὴν ὁρίσασιν
τὸ φόρου, καὶ πρὸς ἀπλήσια ταύτη ἄλλα, λέγουσι
Πέρσας ὡς Δαρείος μὲν ὡς κατέστηκεν: Καμβύ-
σεως δὲ, δεσποτῆς: Κύρου δὲ, πατὴρ. ὁ μὲν, οὐδ' ἐκα-
πλήλυνε πόματα τὰ ὁρίσασιν: ὁ δὲ, ὅτι χαλεπὸς ἦν χεῖμα-
τε ὡς καὶ ὀλίγους: ὁ δὲ, ὅτι ἥπιός τε, καὶ ἀγαθὰ
σφι πόματα ἐμνησάσαστο. Ἀπὸ μὲν δὲ Ἰωνῶν,
καὶ Μαγνήτων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ Αἰολέων, καὶ
Καρῶν, καὶ Λυκίων, καὶ Μηλυέων, καὶ Παμφύ-
λων, (εἰ, γὰρ ὡς οἱ πεταγόμενος φόρος ὁδοὶ) πρὸς
ἦν τετραχόσια τάλαντα ὄργυιου. ὁδοὶ μὲν δὲ
πρὸς τὸς οἱ νομὸς κατετήκατο. Ἀπὸ δὲ Μυσῶν, καὶ
Λυδῶν, καὶ Ἀλυσονίων, καὶ Καβαλίων, καὶ Ὑγ-
γέων, πενταχόσια τάλαντα ὄργυιου: νομὸς δὲ
πρὸς ὁδοὶ. Ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ
ἐς πλείοντι, καὶ Φρυγῶν, καὶ Θρηάκων τῶν ἐν τῇ Ἀ-
σίῃ, καὶ Παφλαγονίων, καὶ Μαριανδυνῶν, καὶ Συ-
ρίων, ἐξήκοντα καὶ τετραχόσια ὡς τάλαντα φόρος: νο-
μὸς πρὸς ὁδοὶ. Ἀπὸ δὲ Κιλικίων, ἵσποιοι τε λε-
οὶ καὶ ἐξήκοντα καὶ τετραχόσιοι, ἐκάστης ἡμέρης εἰς γ-
νόμους, καὶ τάλαντα ὄργυιου πενταχόσια. τού-
των δὲ πρὸς τετραχόσια μὲν καὶ ἐκατὸν ἐς τὴν Φρυγί-
ουσαν ἵσποιοι τὴν Κιλικίην χώραν αἰμασιμῶς, τὰ
δὲ τετραχόσια καὶ ἐξήκοντα Δαρείῳ ἐφοίτα: νομὸς
πρὸς ὁδοὶ. Ἀπὸ δὲ Περσῶν δὲ πάλους, τῶν Ἀμ-
φίλοχος ὁ Ἀμφιδάρεω οἴκισι ἐπ' ἔρεσι τοῖσι Κιλι-
κίων τε καὶ Σύρων, ὄργυμνοι ἀπὸ ταύτης μέλει
Αἰγύπτου, πλὴν μοίρης τῶν Ἀραβίων (ταῦτα γὰρ ἦν ἀ-
πείρα) πεντήκοντα καὶ τετραχόσια τάλαντα φόρος ἦν.

1 Sunt qui ita hunc locum exponant, Adiacentis ad nationes, vel gentes, vicinarum regionum incolis, atque etiam transgressus vicinos, iis qui longius erant distiti, aliis alias gentes tribuens. Distribuit igitur prouinciis hunc in modum tributum, quod quidem exigebatur. Vt legatur ἄλλοις ἄλλα ἔθνη νέμειν. ἀρχαὶ δὲ ὅδε. 2 In montibus. Valla legi potest ἔρεσι pro ἵσποιοι.

ἔστι δ' ἐν τῷ νομῷ τέσσα Φοινίκη τε πᾶσα, καὶ Συεῖν
 ἢ Παλαστίνη καλεομένη, καὶ Κύπρος· νομὸς πέμπτος
 οὗτος. ἀπ' Αἰγύπτου δ' καὶ Λιβύων τ' ὁροσίων Αἰγύ-
 πτω, Κυρηνῶν τε καὶ Βάρκης (ἐς γὰρ τὴν Αἰγύπτου νο-
 μὸν αὐταὶ ἐκχεομένας) ἐπ' ἀκρόσια τῶν σὴν πάλαν-
 τα, παρέξ ἑκάστου Μύριος λίμνης γινόμενα ἄργυ-
 ρεῖς, οὗτοι ἐκ τῶν ἰχθύων τούτου τε δὴ χερσὶν ἄρ-
 γυρεῖς, καὶ τῶν ὅπκιμεθ' ἡμῶν οἷα τῶν σὴν ἐπ' ἀκρόσια
 πάλαντα. οἷα γὰρ δυνάδεα μυριάσι Γερσέων τε τοῖσι
 ἐν τῷ Ἀλφειῷ τείχεϊ τῶν ἐν Μέρφει κατοικημένοι
 καὶ ἀμείρεσσι, καὶ τοῖσι τέττων ὅπκιμοις· νομὸς ἕκτος
 οὗτος. Σατταγύδα δ' καὶ Γανδαρίη καὶ Δαδίκη τε καὶ
 Ἀπαρύται, ἐς τῶν δ' τεταγμένων, ἑβδόμη καὶ ἑ-
 κατὰ πάλαντα ὁροσίων νομὸς ἑβδόμος οὗτος. ἀπὸ
 Σέσαν δ' καὶ τῆς Κισίω χώρας, ὅγδοος· νομὸς
 ὄγδοος οὗτος. Ἀπὸ Βαβυλῶνος δ' καὶ τῆς λοιπῆς
 Ἀσσυρίων χώρας, χίλια οἱ ὁροσίων πάλαντα ἄργυ-
 ρεῖς, καὶ παῖδες ἐκ τοῖς πεντακίοις· νομὸς ἑννατὸς ὅ-
 τος. ἀπὸ δ' Ἐκβαταίων, καὶ τῆς λοιπῆς Μηδικῆς καὶ Πα-
 ρκαίων, καὶ Ὀρθοκρυβαίων, πεντήκοντα ἑκάστη τε
 ἑκάστη πάλαντα· νομὸς δέκατος οὗτος. Κάσπιοι δ' καὶ
 Γαισίη, Παιτίμαθοι τε καὶ Δαρφίται, ἐς τῶν δ' συμ-
 φέροντες διήκοντα πάλαντα ἀπαγίνον· νομὸς ἐνδε-
 κατος οὗτος. ἀπὸ Βακτριανῶν δ' μέχρι Αἰλῶν, ἐξή-
 χη καὶ διήκοντα πάλαντα φέρον· ὡς νομὸς δωδέ-
 κατος οὗτος. Ἀπὸ Πακτυκῆς δ' καὶ Ἀρμενίων, καὶ
 τῶν ὁροσίων μέχρι τῶν Πόντου Ἐυξείνους, τετράκοντα
 πάλαντα· νομὸς τεῖς καὶ δέκατος οὗτος. ἀπὸ δ' Σα-
 γαρτίων, καὶ Σαραπείων, καὶ Θαμναίων, καὶ Οὐπίων,
 καὶ Μένων, καὶ τῶν ἐν τῇσι νήσοις οἰκούντων τῶν ἐν τῇ Ἐ-
 ρυθρῇ θαλάσῃ, ἐν τῇσι τὸς Ἀνασάδας καλεο-
 μένας κατοικίῃ βασιλῆος, ἀπὸ τέττων πόλεων ἐ-
 ξάκοντα πάλαντα ἐγένετο φέρον· νομὸς ὅτεταρτος καὶ
 δέκατος οὗτος. Σάκται δ' καὶ Κάσπιοι πεντήκοντα καὶ δι-
 ἡκόντα ἀπαγίνον πάλαντα· νομὸς πέμπτος καὶ δέ-
 κατος οὗτος. Παρσοὶ δ' καὶ Χοράσμιοι, καὶ Σογδοὶ τε καὶ
 Ἀρσοὶ, τετρακόντα πάλαντα· νομὸς ἕκτος καὶ δέκατος
 οὗτος. Περσικαὶ δ' καὶ Αἰθίοπες οἱ ἐκ τῆς Ἀσίης,
 τετρακόντα πάλαντα ἀπαγίνον· νομὸς ἑβδόμος καὶ
 δέκατος οὗτος. Μαντινοὶ δ' καὶ Σαρπειρίοι, καὶ Ἀ-
 λαρόδιοι· διήκοντα ἐπετέτακτο πάλαντα· νομὸς ὅ-
 γδοος καὶ δέκατος οὗτος. Μόχοι δ' καὶ Τιβαρνοὶ, καὶ
 Μάκωσι, καὶ Μοσυνόχοι, καὶ Μάρδοι, διήκον-
 τα πάλαντα ὁροσίων· νομὸς ἑννατὸς καὶ δέκατος οὗτος.
 Ἰνδοὶ δ' πληθὺς τε πολλὰ πλῆθος οἱ ἐν πόλεσιν τῶν
 ἡμεῶν ἰδμεν ἄφρονων, καὶ φέρον ἀπαγίνον τῶν
 πόλεων τὸς ἄλλους, ἐξήκοντα καὶ τετρακόντα πάλαντα

Quinta portio hæc. cui annnumeratur
 omnis Phœnicia & Syria quæ dicitur
 Palæstina, & Cyprus. Ab Ægypto &
 Libybus Ægypto conterminis, & Cyre-
 na & Barca (in portione nanque Ægy-
 pti istæ ordinantur) septingenta proue-
 niebant talenta, præter pecuniam ἐπι-
 scario prouentu lacus Mærios. Exce-
 pta hac pecunia & certo frumenti nu-
 mero, septingenta talenta obueniebant.
 Nam centum viginti millibus Persa-
 rum, qui in Albo muro Memphitico
 stationem habent, & eorum auxilia-
 riis admetiuntur illi frumentum. Sexta
 portio hæc. Sattagyda & Gandarii &
 Dadiæ & Apparitæ, in idem constituti,
 centena & septuagena talenta pende-
 bant: Septima portio hæc. A Susis & ce-
 tera Cissiorū regione, trecena: Octaua
 hæc portio. A Babylone vero cetera-
 que Assyria millena talenta argenti proue-
 niebant, & præterea pueri castrati
 quingeni: Nona portio hæc. Ab Ecba-
 tanis & ab reliqua regione Medica &
 Parycaniis & Orthocorybantibus, qua-
 dringena & quinquagena talenta: De-
 cima portio hæc. Caspii & Pausicæ &
 Panthimati & Daritæ simul conferen-
 tes, ducena talenta afferebant: Vndeci-
 ma hæc portio. A Bactrianis ad Æglos
 usque, trecentorum & sexagenorum
 talentorum erat tributum: Portio duo-
 decima hæc. A Pactyica & Armeniis,
 eorumque conterminis, Euxino tenus
 ponto, talenta quadringenta: Tertia-
 decima hæc. A Sagartiis & Sarangæis
 & Thamanæis & Vtiis & Mecis, & iis
 qui rubri maris insulas incolunt, ubi
 rex eos qui Relegati vocantur collo-
 cat: ab his omnibus sexcentorum talen-
 torum proueniebat tributum: Quar-
 tadecima portio hæc. Sacæ & Caspii
 ducena & quinquaginta talenta affe-
 rebant: Quintadecima portio hæc. Par-
 thi Chorasmiique & Sogdi & Arii, tre-
 centa talenta: Sextadecima portio hæc.
 Paricanii & qui ex Asia sunt Æthio-
 pes, quadraginta talenta: Decima-se-
 prima portio hæc. Mantienis & Saspi-
 ribus & Alarodiis ducena iniuncta ta-
 lenta erant: Duodeuicesima portio hæc.
 Moschis & Tibarenis & Macronibus &
 Mosynæcis & Mardis trecenta talenta
 præcepta erant: Vndeuicesima hæc por-
 tio. Indi, ut sunt multitudine multo nu-
 merosissimi inter omnes quos nouimus
 mortales, ita tributum super ceteros om-
 nes afferebāt tricena sexagena talenta

xcii

xciii

xciv

xcv aureorum ramentorum: Viceſima por-
xcvi tio hæc. Quod ſi Babylonica pecunia
ad pondus Euboicum redigatur, ſunt
nouies millena quingenaque & qua-
draginta talenta argenti. ¹ Aurum verò
ſi terdecies tanto ramentorum taxetur,
in ſumma reperietur ad rationem Eu-
boicam eſſe ſex millia talentorum, ſex-
centaque & octoginta. Quibus in v-
num contractis ad Euboicum compu-
tum, exigebantur in ſummam annui tri-
buti à Dario, talentorum quatuordec-
cim millia quingenta & ſexaginta. Mi-
norem his ſummam omittendam mi-
hi, non referendam puſo. Hoc tribu-
tum Dario ex Aſia obueniebat, & ali-
quantulum ex Libya: cererum proce-
dente tempore & ab inſulis obuenit al-
liud tributum, & ab iis qui Europam
Theſſalia tenus incolunt. Id tributum
rex hunc in modum theſaurizat, *hoc eſt*
verponit. Liquefactum aurum argentum-
que in fiſtiles fidelias infundit: exple-
tas mox fidelias ſubinde frangit: ex eo-
xcvii que auro argenteove, quorics pecunia
indiget, tantum concidit quantum v-
ſus poſtulat. Atque hæc quidem pro-
uinciæ erant ac tributorum taxationes.
¶ Sola autem Perſis ideo inter tributa-
rias à me prætermiſſa eſt, ² quod eam
minime Perſæ colunt: Iſti autem ad fe-
rendum vllum tributum non adigeban-
tur, ſed munera portabant: Æthiopes
Ægypto contermini, quos Cambyſes
in expeditione contra macrobios Æ-
thiopes ſumpta ſubegit, quique ſacram
Niſam incolunt, & Dionyſo dies feſtos
agunt. Iſti Æthiopes eorumque finitimi,
eodẽ quo Indi Calandix ſemine vtun-
tur, ſubterraneasque habent domos. ho-
rum vtrique tertio quoque anno mune-
ra portabant, portantque ad meam vſ-
que memoriam, ³ binos ſemodios au-
ri rudis, & ducenos faſces ebeni, &
quinos Æthiopes pueros, & videnos
grandes elephantorum dentes. Col-
chi quoque inter dona ferentes repo-
ſiti erant, eorumque finitimi ad mon-
tem vſque Caucaſum. Ad hunc enim
montem imperitatur à Perſis. nam qui
ad aquilonem Caucaſi habitant, eorum iam
nulli Perſas turant. Iſti igitur dona ſibi imperata, etiam ad meam vſque ætatem,

ψήματος· νομὸς εἰς τοὺς οὗτος. Τὸ μὲν δὲ
ἀργύριον ὃ Βαβυλωνίον πρὸς τὸ Εὐβοικὸν συμ-
βαλλεόμενον τάλαντον, εἴ τι πεσσεύοντα καὶ πεν-
ταχόσια καὶ εἰνακισχίλια τάλαντα. ὃ δὲ χρυσί-
ον τρισηκιδεκάστατον λογιζόμενον, ὃ ψήγμα δι-
είσεται ἐὸν Εὐβοικῶν τάλαντων ἑγδωκόντα καὶ ἑ-
ξακισίων καὶ τετρακισχίλιον. πούτων ὡν πούτων
συνηθεμένων ὃ πληθὺς, Εὐβοικὰ τάλαντα συν-
ελέγετο ἐς τὸν ἐπὶ τείον φόρον Δαρείῳ, μύρια καὶ
10 τετρακισχίλια καὶ πενταχόσια καὶ ἑξήκοντα. ὃ
δὲ ἐπὶ πούτων ἔλασσαν ἀπείεις, οὐ λέγω. Οὗτος
Δαρεῖος παρῳοῖ φόρος ἀπὸ τῆς Ἀσίης, καὶ τῆς
Λιβύης ἀλιζαχόμεν. παρῳοῖτος μὲν τοῖς τῆς χερσὶν,
καὶ ἀπὸ νήσων παρῳοῖτος ἄλλος φόρος, καὶ τῆς
τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θεσσαλίας οἰκομενῶν. τῶ-
ν δὲ φόρον θησαυρίζει βασιλεὺς τρώσας τοιαύ-
της. ἐς ταῖς κεραμέους τῆς κατὰ χεῖρ. πλη-
σας δὲ ὃ ἄλλος, παρῳοῖ ἐὸν κέραιον. ἐπὶ δὲ
20 δεινῇ χρημάτων, κατὰ κράτος ποσὺ τοῖς ὅσους αὐτὸ
καὶ ὅτε δέηται. Αὐτὰ μὲν ἰαν ἀρχαὶ τῆς ἡσσαν,
καὶ φόρων ὅπτις τις· ἡ Περσὶς δὲ χώρα μού-
νη μοι οὐκ εἴρηται δασιμοφόρος. ἀτελέα γὰρ Πέρ-
σαι νέμονται χώραν. οἱ δὲ δὲ φόρον μὲν οὐδένα ἐ-
παχθῶσαν φέρειν, δῶρα δὲ ἀγίνοισιν Αἰθίοπες οἱ
παρῳοῖσι Αἰγύπτῳ, πρὸς Καμβύσῃς ἐλαμῶν
ὅπτι τοῖς μακροβίοις Αἰθίοπας, κατεστρέφατο· οἱ
αὖτε Νίωσιν πρὸς ἰρὼ κατὰ κηκται, καὶ τὰς Διο-
νύσας ἀνὰ χερσὶ τὰς ὁρῶν. οὗτοι οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ
30 πλησιόχωροι πούτοις, ἀπὸ μακρῶν καὶ χερσὶν
τὰς αὐτὰς τὰς καὶ οἱ Καλιαντῆς Ἰνδοί· οἰκῆματα
δὲ ἐκτῆνται κατὰ γαλα. οὗτοι σωμαφόροι ἀπὸ
πείτου ἐπὶ ἀγίνοισιν, ἀγίνοισι δὲ καὶ ὃ μὲν ἐ-
μῶν, δύο χοίνας ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ, καὶ διηκο-
σίας φάλαγγας ἐβένου, καὶ πέντε παύδας Αἰ-
θίοπας, καὶ ἐλέφαντος ὀδόντας μεγάλους εἰχσοί.
Κόλχοι δὲ ἔλασσαν οἱ ἐς τὴν θωρεῖν, καὶ οἱ παρῳοῖ-
εχέες μὲν τῶ Καυκάσιος οὐρεος. ἐς τοῦτο γὰρ
ὃ οὐρεος ὑπὸ Πέρσῃσι ἀρχεται. πρὸ δὲ πρὸς
βορρῶ ἀνέμοι τῶ Καυκάσιος, Περσέων οὐδὲν ἐπὶ
40 φερνίξει. οὗτοι ὡν δῶρα πρὸς ἐπὶ ἀνῶν, ἐπὶ καὶ ἐμῶν

¹ Aurum autem ramentitium inuenitur eſſe talentum Euboicorum quatuor millium ſexcentorum & octoginta, ſita ratio
incatur ut pſigma. i. ramentum, terdecies tanto argenti rependatur. His igitur omnibus in vnum coagmentatis, Euboica talenta
numero quatuordecim millia quingenta ſexaginta annuo tributo colligebantur. Ita Budæus hunc locum interpretatur lib. 4. De aſſe,
admonens legendum τρισηκιδεκάστατον· quam lectionem & in vet. cod. reperimus. Idem aliis verbis hunc locum ita reddit circa initium
eiusdem libri, Aurum vero ramentitium ſi terdecies expendatur ad argentum, in ſumma reperietur ad rationē Euboicam eſſe qua-
tuor millia talentorum, ſexcentaque & octoginta. Quibus in vnum coactis, ſit ſumma eorum quæ quotannis colligebantur, qua-
terdecies millena quingena & ſexagena talenta Euboica. ² Quod Perſæ immunes agros colant. Iſti porro ad fer. ³ Binos

Διὰ πεντηείδος ἀγίνεον, ἐκαδὶ παύδας, καὶ ἐκα-
δὶ παρθένοισι. Ἀραβιοὶ δὲ χίλια τάλαντα ἀγί-
νεον λιβαυτῷ αἰὰ πρὸς ἑσπέραν. ταῦτα μὲν οὐ πρὶν
δωρεᾶ παρὲς τῆς φόρου βασιλεῖς ἐκόμενον.

Τὸν δὲ χρυσὸν τῶν δὲ πολλὸν οἱ Ἰνδοὶ, ἀπὸ οὗ δὲ
ψῆγμα τῶ βασιλεῖ δὲ εἰρημῶν κομίζουσι, τρέ-
ψαν τοῦδε κτείνονται. ἔστι τῆς Ἰνδικῆς χώρας δὲ
πρὸς ἡλίου αἰσχροῦ φαμμος. τῷ γὰρ ἡμῖς ἰ-
δίῳ, τῷ καὶ πρὶν ἀτρεκέως λέγεται, παρῶν τοῦ
ἡλίου ἀνατολῆς οἰκέουσι ἀνδρῶν τῷ ἐν

τῇ Ἀσίᾳ Ἰνδοί. Ἰνδῶν γὰρ δὲ πρὸς τὴν ἡδὲ ἔρη-
μῶν, ἀπὸ τῶ φαμμος. ἔστι δὲ πολλὰ ἔθνη Ἰν-
δῶν, καὶ οὐκ ὁμῶς οἰοῦσι. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν, νο-
μαδες εἰσὶ· οἱ δὲ οὐ· οἱ δὲ, ἐν τοῖσι ἔλεσι οἰκέουσι
τῆς ποταμοῦ καὶ ἰχθύας σιτέονται ὁμοῖς, τοῖς ἀνέ-
ρουσι ἐκ πλοίων καλαμῶν ὁρμώμενοι. καλα-
μου δὲ ἐν γένυ πλοίων ἐκαστοὶ ποιεῖται. οὗτοι μὲν
δὴ τῷ Ἰνδῶν φορέουσι ἐσθῆτά τε φασίν· ἡ δὲ, ἐσ-
θαὶ ἐκ τῆς ποταμοῦ φλουῦ ἀμύσσει, καὶ ἐκ φώσι,

128 ὅς ἐστιν ὁ ποταμὸς τρέπον καὶ ἀπλῆξαντες, ὡς θώ-

ρηκα ἐνδιωέουσι. Ἄλλοι δὲ τῷ Ἰνδῶν πρὸς
ἡδὲ οἰκέοντες τούτων, νομαδες εἰσὶ, κρεῶν ἐδεσθῶ ὡ-
ς ἡμῖν· καλεῖνται δὲ Παδαῖοι. ἰομοιοῖ δὲ τοῖσι θε-
λέον· χρεῖα δὲ. ὅς αὖ καμῆ τ' ἀστὴν, ἡ δὲ τε ἀστὴρ, ἡ δὲ
τε γυνή, ὅν μὲν ἀνδρᾶ ἀνδρες οἱ μάλιστα οἱ ὁμιλέ-
οντες κτείνουσι, φάμμοι αὖ δὲ, τῆς ἡμῶν τῇ νοῦσα,

παρὰ κρέα σφίσι Διὰ φθέρειν ὁ δὲ, ἀπὸ πρὸς ὁμῶς
ἔστι μὴ μὲν νοσέειν· οἱ δὲ, οὐ συγγίνωσκέμμοι, ἀπὸ
κτείνοντες κατὰ ὡχέονται. ἡ δὲ γυνὴ καμῆ, ὡς
αὐτὴς αἰ ἐπὶ χρεῶν μάλισα γυναικες ταῦτα
τοῖσι ἀνδράσι ποιεῖσι. ὅν γὰρ δὴ ἐς γῆρας ἀπι-
κόμενοι θύσαντες, κατὰ ὡχέονται. ἐκ δὲ πύτου
τῆς λόρου οὐ πολλοὶ πνὺς αὐτῶν ἀπικρέονται· πρὸ
γὰρ τῆς θύνης νοῦσον πρὸς πίπτοντα κτείνουσι.

Ἐτέρων δὲ ἐστὶ Ἰνδῶν ὅτε ἄλλος τρέπος· οὗτε κτεί-
νοισι ὁδὸν ἐμψυχον, οὐτε ἀπείρουσι, οὐτε οἰκίας νο-
μίζουσι ἐκ τῆς θαλάσσης. πρὸς φάμμοι δὲ, καὶ αὐτοῖσι
ἔστι ὅτι κένχεος δὲ μέγας ἐκ καλύκη, αὐτὸματον
ἐκ τῆς γῆς γινόμενον· ὁ συλλέγοντες, αὐτῇ τῇ κα-
λύκη ἐφοροῖ τε καὶ σιτέονται. ὅς δὲ αὖ ἐς νοῦσον αὐ-

τῶν πέση, ἐλθὼν ἐς τὴν ἔρημον κέεται. φροντίζει
δὲ ὁδὸς οὗτ' ἀποθανόντος, ἔτε καμνοντος. Μί-
ξε, δὲ τούτων τῷ Ἰνδῶν τῷ κατέλεξα πρὸς τῶν, ἐμ-
φατῆς ἐστὶ, κατὰ τῶν πρὸς βατῶν. καὶ ὁ χρωμα
φορέουσι ὁμοῖον πρὸς τῶν καὶ τῶν πρὸς τῶν Αἰθιο-
πῶν, ἡ γυνὴ δὲ αὐτῶν, τὴν ἀπείνεται ἐς τῶν γυναικας,
οὐ, κατὰ τῶν τ' ἄλλων ἀνδρῶν, ἐστὶ λευκή, ἀλλὰ

quinto quoque anno afferebant, cente-
nos pueros, totidemq; virgines. Affere-
bant & Arabes millena quotannis ta-
lenta thuris. Hæc isti dona, præter tribu-
tum, regi portabant. Sed Indi id aurū

tam multum, vnde ramenta quæ dixi, regi afferunt, hac ratione comparant. Indicæ regionis id quod ad solē vergit, fabulosum est. nam Indi, duntaxat eorū quos scimus, de quibus aliquid pro cer-
to narratur, primi sunt hominum qui in Asia ad auroram & solis ortum habi-
tant.

¶ IN DORVM autem tractus qui auroram spectat, propter arenam va-
stus est. Eorum autem complures sunt gentes, atque ex lingua inter se dissonæ; & eorum alii sunt dediti rei pecuariæ, alii non: item alii in palustribus fluminis habitant, crudis victitantes piscibus, quos aggressi ex arundineis nauigiis excep-
tant. Singula autem nauigia è singulis arundinis internodiis fiunt. Isti ex Indis ferunt vestem è tegete: quam vbi è flu-
mine messuerunt incideruntque, ple-
ctentes in modum storeæ, tanquam tho-
racem sibi induunt. His finitimi auro-
ram versus sunt Indi pecuarii, carnibus crudis vescētes, nomine Padæi, qui talibus vti moribus narrantur: Quo-
ties ciuium¹ aliquis aliquæ ægrotat, virum quidem sui maxime familiares interimunt: quod dicant illum morbo tabescentem, carnes ipsis corrupturum: & licet se neget ille ægrotare, nihilomi-
nus isti non ignoscentes necant eum, epulanturque. Mulieri vero, suæ maxi-
me necessariæ, idem quod viri viro faci-
unt. Qui autem ad senium peruenit, eo itidem mactato pascuntur. Ideoque cū hac de causâ, tum quia omnes qui in morbum incidunt, necantur, non multi sane eorum ad senectutem perueniunt. Est aliorum Indorum hæc diuersa con-
suetudo, vt nullam animantem interi-
mant, vtque nihil serant, nec domos pa-
randas existiment, atq; herba victitent. Estq; eis semen quoddā milii instar, sua sponte nascēs è terra, suo in calice: quod cum ipso calice lectum coquunt, edunt-
que. Eorū quisquis in morbū incidit, is in locū desertum pergīt, ibiq; decumbit, eius vel decumbentis vel defuncti cu-
rā gerente nemine. Horum omnium quos recensui Indorū coitus in propa-
tulo est, sicut pecorum: color similis ac proximus Æthiopico. genitura quam in mulieres emittunt, non alba, quem-
admodum ceterorum hominum, sed

1. Seu vir seu femina ægr.

atra, ut color corporis : qualem Æthiopes quoque emittunt. Hi Indi longius à Persis absunt, ¹ & vento Austro obnoxii : eoque Dario neutiquam obtemperabant. ² Ceteri Indi Caspatyro vrbi & Pactyicæ regioni contermini sunt, ad ventum Aquilonem habitantes. Et ex aliis Indis ii qui proximam Bactrianis vitam degunt, pugnacissimi sunt, & qui ³ ad aurum præcipue mittunt. Circa hanc enim plagâ vasta sunt propter arenâ loca. in ea solitudine arena formicæ gignuntur, canum quidē magnitudine minores, vulpium vero maiores. Earum nonnullæ & apud eos & apud regem Persarum visuntur, hinc venatæ captæ. Hæ formicæ in faciendis sub terra domiciliis egerunt arenam, ut apud Græcos formicæ, atque eodem modo, ipsa specie corporis simillima. Ea autem quæ egeritur arena, auracea est : ⁴ pro qua in desertum mittentes Indi, ternos singuli camelos iungunt : mares à lateribus, quos frenatos trahunt, feminam in medio, in quam ipsi ascendunt : data opera ut à recentissimis fetibus abstrahas iungant. Etenim apud eos cameli cum nihilo sunt minori pernecitate quam equi, tum vero ad ferenda onera multo valentiores. Qualem autē habeat camelus speciem, Græcis, utpote scientibus, non puto scribendum : sed quod de eo animali nescitur. Camelus in posterioribus cruribus gerit quatuor femora, & totidem genua, & veretrum inter posteriora crura caudam versus spectans. Hunc in modum iunctis camelis, Indi ad aurum *legendum* tendunt, ut quum feruentissimus fuerit æstus, sint in rapina. siquidem præ æstu formicæ sub terra se occultas tenent. Est autem illis hominibus sol ardentissimus matutinus, non quemadmodum aliis meridie, eoque effervescentes dum tempus est à foro discedendi : per quod spatium multo magis vrit quam meridianus in Græcia, adeo ut dicantur illi tum in aqua se ablueri. Meridies veto fere Indos vrit peræque atque alios homines : declinante meridie, talis est illic sol qualis alibi matutinus : ac deinceps magis ac magis frigescebat, dū ad occasum pervenit : quo tempore præcipue friget. Vbi ad locum Indi pervenere, culeis quos attulere,

μέλαινα, κατὰ τὸν ὅρον. τοιαύτην δὲ καὶ Αἰθίο-
πες ἀπείν) θορὴν. ἔτι μὲν τῶν Ἰνδῶν ἐκαστέρῳ τῶν Περ-
σέων οἰκέουσιν, καὶ πρὸς τοὺς ἀνέμους καὶ Δαρείῳ βασι-
λῆος ὑδάμα ὑπῆκυσαν. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κα-
σπατύρῳ τε καὶ τῇ Πακτυικῇ χώρῃ εἰσὶ τορῶν-
τοι, πρὸς ἀρκτὺς τε καὶ βορέας ἀνέμους κατοικημένοι, καὶ
τῶν Ἰνδῶν, οἱ Βακτρείοισι πρὸς ἀπλησίην ἔχουσι
διαταρῶν καὶ μαχημάτων εἰσὶ Ἰνδῶν. καὶ ὅτι τῶν
χρυσῶν τελλόμενοι εἰσὶ ἔτι. καὶ γὰρ τὸ ἐστὶ ἐρημὴν
ἀφ' ἧς τῶν Ἰνδῶν. ἐν δὲ τῇ ἐρημίᾳ ταύτῃ καὶ τῇ
ψάμμῳ γίνονται μύρμηκες, μεγάλα ἔχοντες κυσῶν
μὲν ἐλάσσονα, ἀλωπέκων δὲ μέζονα. εἰσὶ γὰρ αὐ-
τέων καὶ πρὸς βασιλείᾳ τῶν Περσέων, ἐνθαῦται θη-
ρῶντες. ἔτι δὲ οἱ μύρμηκες ποιόμενοι οἰκίσιν
ὑπὸ γῆν, αἰαφορέουσι τῶν Ἰνδῶν κατὰ τὸν οἶον
τοῖσι Ἑλλήσι μύρμηκες, καὶ τῶν αὐτῶν ἔσπον. εἰσὶ δὲ καὶ
θεῖδος ὁμοίᾳται ἔτι. ἡ δὲ ψάμμος ἡ αἰαφεργμύνη
ἐστὶ χρυσίτις. ὅτι δὲ ταύτην τῶν Ἰνδῶν ἐλλοιται ἐς
τὴν ἐρημίαν οἱ Ἰνδοὶ, ζευξάμενος ἐκαστος καμήλους βίς,
σφραγίσαντες μὲν ἐκαστέρῳ ἐρπετα παρέλκον, θηλεα
δὲ, ἐς μέσον. ὅτι ταύτην δὲ αὐτὸς αἰαθαίνῃ, ὅτι τη-
δύσας ὅπως ἀπὸ τέκνων ὡς νεωπάτωι ἀπασσάσας
ζεύξῃ. αἱ γὰρ σφραγίσαντες καμήλοι ἵππων οὐκ ἔσονται ἐς
τρυφήν εἰσι. χρυσὶς δὲ, ἄχθῃ διωπατώτεραι πολ-
λὴ φέρει. Τὸ μὲν δὲ εἶδος ὁμοίον πᾶσι καμή-
λοις, ὅτι καμήλοισι τοῖσι Ἑλλήσι ὑπεράφω. ὅτι μὴ
ὅτι τῆς αὐτῆς αὐτῆς, ὅτι φέρει καμήλους ἐν τοῖσι ὀπιθί-
οις σκέλεσι ἔχῃ τέσσαρας μηρὺς, καὶ γένια τέσσα-
ρα καὶ τὴν αἰδοῖα, ὅτι τὸ ὀπιθίον σκέλεων, πρὸς τὴν
ῥῶν τετραμύρια. Οἱ δὲ τῶν Ἰνδῶν ἔσπον τοῖς καὶ
ζεύξῃ τοιαύτην χρυσάμενοι, ἐλαύνουσι ὅτι τῶν χρυσῶν
λελογισμένως, ὅπως δὲ καυμάτων τῶν θερμότητων
ἐόντων ἔσπον) ἐν τῇ ἀρπαγῇ. ὑπὸ γὰρ τῆς καύματος οἱ
μύρμηκες ἀφάνεες γίνονται ὑπὸ γῆν. θερμότητος δὲ ἐστὶ
ὁ ἥλιος τῶν τοῖσι αἰσθητοῖσι τῶν ἐωθινῶν ἔκαστα-
καὶ τοῖσι ἀνθρώποις μετὰ μέρους, ἀλλ' ὑπερτείλας μέ-
γας δὲ ἀνθρώπων ἀελεύσιος. τῶν τοῖς τῶν χερσὶν καὶ τῶν τοῖς
πολλῶν μᾶλλον ἢ τῇ μεσάμβρῃ τῇ Ἑλλάδι. ὅπως τῶν χερσὶν
ὅτι ἐν ὕδατι λόγος αὐτοῖς ἐστὶ βρέχεσθαι τηλικαῦτα.
μυσθῶσα δὲ ἡ ἡμέρη, χερσὶν πρὸς ἀπλησίως καὶ τῶν
τε ἄλλοις αἰσθητοῖς καὶ τῶν Ἰνδῶν. ἀπὸ κληρονομίας
τῆς μεσάμβρῃς, γίνονται σφραγίσαντες ὁ ἥλιος κατὰ τὸν τοῖσι
ἀνθρώποις ὁ ἐωθινός. καὶ τὸ ἀπὸ τῶν ὅτι τῶν ἐπὶ μᾶλλον
ψυχῇ, ἐς ὅτι δὲ μῆσι ἐών, καὶ τὸ καρπὰ ψυχῇ.
Ἐπειὰ δὲ ἔλθωσι ἐς τὴν χώραν οἱ Ἰνδοὶ, ἔχουσιν θυλάκια,

1 Et versus Austrum ventum: 2 Alii ex Indis Caspatyro vrbi. 3 Ad aurum colligendum præcipue mittuntur. In alii a-
die. interpret. Valla legitur, Qui ad Austrum mittunt, pro, Qui ad aurum mittuntur. vel, proficiscentur. 4 Ad quam colligendam
qui in desertum mittuntur Indi, etc. 5 Sic imita itineris ratione ut quum feruent. etc. Vel, Hoc prudenter præviso ut quum etc.

ἡ ὁμοίαν
οὕτω ὥστ

ἐμπλήσαντες ταῦτα τὴν ἰαμύν, τὴν ποχίτην ἐλαύ-
ναισι ὁπίσω. αὐτίκα γὰρ οἱ μύρμηκες ὁδὸν, ὡς δὴ λέ-
γετο, ἔκαστος Περσέων, μαζόντες διώκοντες. εἰ δὲ ταχυ-
τῆς ὁδοῦ ἐπὶ τῇ ὁμοίᾳ τῇ τῇ ὥστε εἰ μὴ παρ-
λαμβαίει, τῆς ὁδοῦ τῆς Ἰνδοῦς ἐπὶ τῆς μύρμηκας
συλλέγει, ὁδοῦνα αὐτῶν ἀποσώζει. τῆς μὲν
νυν ἑρσείας τῆς καμύλων, (εἰ) γὰρ ἡσυχίας ἐστὶν ὁ
λέων) καὶ τῆς ἀλυσίας ἐπελκυσμένης, ὅτι οὐδὲ ἀμφο-
τέρους τῆς ἡμέρας ἀναμνησκομένης τὴν ἐλπίον τέ-
κνον, ἐπιδιδόναι μαλαχὴν ὁδοῦν. Ὡς μὲν δὲ πλέω τῶν
χρυσῶν ἔστω οἱ Ἰνδοὶ καὶ τῆς Περσίας, ὡς Πέρσαι φασὶν ἄλλος
ὅτι ἀπαινεύει τὸν ὅτι ἐν τῇ χώρῃ ὁρυσσόμενος. Αἱ
δὲ ἑξαπαλῶντες τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον,
κατὰ τὴν ἑλπίαν τῆς ὥρας πολλοὶ τὰ κάλλιστα κε-
κραμένους ἔλαχε. ἔτο μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἑξάτην τῇ
οἰκουμένην ἡ Ἰνδικὴ ἐστὶν, ὡς τὸν ὀλίγον πρὸς τὸν εἰ-
ρηναῖον. ἐν ταύτῃ τῇ το μὲν, τὰ ἐμφυζατέρα ποδῶν τε
καὶ τὰ περὶ τὰ πολλὰ μέζοντα ὅτι τοῖσι ἄλλοις χωρίοις
εἰσι, παρὲς τῇ ἰππων (ἔτοι γὰρ ἐσθλὴ) ὑπὸ τῇ Μηδι-
κῶν, Νισύων καὶ καλῶν ἰππων) τῇ ποτὶ χρυσὸς 20
ἄπλετος αὐτοῖς ἐστὶν, ὁ μὲν, ὁρυσσόμενος ὁ δὲ κατα-
φορδόμενος ὑπὸ ποταμῶν ὁ δὲ, ὡς τὸν ἐσθλῶτα, ἀρ-
παζόμενος. τὰ δὲ δένδρεα τὰ ἀγρία αὐτοῖς φέρει καρ-
πὸν εἰς αὐτὰ καλλοῖται τε πρὸς τὸν φέρει, καὶ πρὸς τὸν
τῇ ἑξῆς καὶ ἐπὶ τῇ οἱ Ἰνδοὶ ἀπὸ τῶν τῇ δένδρεων χρέ-
ων). Πρὸς δὲ αὐτὴν μισαμβείας ἐξάτην Ἀραβίαν
τῇ οἰκουμένην χωρίον ἐστὶν. ἐν τῇ ταύτῃ λιβατωτός τε
ἐστὶ καὶ μέντε χωρίον πασιών Φυόμενος, καὶ σμύρνη, καὶ
κασσίη, καὶ κινάμωμον, καὶ λήδαλον. ταῦτα γὰρ πᾶσι
πλὴν τῆς σμύρνης, διπτεῖως κτέων) οἱ Ἀράβιοι. Ὡς 30
μὲν γὰρ λιβατωτὴν συλλέγουσι, τῇ τῇ ὑδακα θυμῶντες,
τῇ ἑς Ἑλλήνας Φοίνικας ἐξάγουσι. ταύτην θυμῶντες
λαμβάνουσι. τὰ γὰρ δένδρεα ταῦτα τὰ λιβατωφό-
ρα, ὅφιν ἐπὶ τῇ ἐργῇ. μικροὶ τὰ μεγάλα, ποικίλοι τὰ
εἶδεα, φυλάσσουσι, πλὴν τῇ πολλοὶ τῇ δένδρον ἐκα-
στον. ἔτοι οἱ τῇ ἐπὶ Ἀίγυπτον ὅτι τῇ τῇ τῇ, ὁδοῦν
τῇ ἄλλῃ ἀπελαύνον) ἀπὸ τῇ δένδρεων, ἡ τῇ τῇ ὑδακα
καπνῶ. Λέγουσι δὲ καὶ τὸν Ἀραβίαν, ὡς πᾶσα ἡ
ἔτι μὲν πλέω τῇ ὁφίων τῇ τῇ, εἰ μὴ γίγεται κατ' αὐ-
τῆς οἶον τι καὶ τῇ ἐξιδίνας ἡ πικρά μὴ γίγεται. καὶ καὶ 40
τῇ τῇ ἡ τῇ τῇ, ὡς τῇ καὶ εἰκός ἐστὶν, ἔστω σφῆν, ὅσα
μὲν ψυχρὰ τε δὲ καὶ ἐδωδιμα, ταῦτα μὲν πᾶσι
πολύγρια πεποιήκεν, ἵνα μὴ ὅτι λείπει) καὶ ἐπὶ τῇ
μὲν ὅσα τῇ χέτλια καὶ αἰνῆρα, ὀλιγόγρια. ἔτο μὲν, ὅτι

arena completis, ¹ raptissime retro se re-
cipiunt. Quos protinus formicæ (ut à
Persis fertur) olfactu perceptos inse-
quuntur tanta pernicitate quâta in alio
est nullo: ita ut nisi viam ² ad quam for-
micæ congregantur, anticipent Indi,
nemo sit ipsorum inde euasurus. Ideo-
que camelos mares, quod impares fe-
minis sunt in currendo, ³ ne trahantur,
dissoluunt: sed non utrumque pariter.
femina vero, pulli quem reliquit me-
mor, nihil sibi remittit. Hac ratione Indi
maiorē auri partem nanciscuntur, ut
Persæ memorant. nam quod effoditur
in eadem regione aurum, rarius est. Et
cvi
sane pulcherrimas quodammodo res
extrema orbis habitati pars sortita est,
quemadmodum ⁴ Græcia (quod præ-
stantissimum iudicatur) pulcherrimas
regiones. Nam, ut paulo ante dixi, vl-
tima plagarum quæ ad orientem ver-
gentes habitantur, Indica est: in qua &
animantes tam quadrupedes quam vo-
lucres, multo sunt grandiores quam ce-
teris in locis, præterquam equi: (nam ab
equis Medicis vincuntur qui Nisæi vo-
cantur) & infinita vis auri, partim effo-
si, partim per flumina deuecti, partim
ut indicaui surrepti. præterea agrestes
arbores pro fructu lanam ferentes, ouil-
læ tum pulchritudine tum bonitate
præcellentem: qua in vestiarius Indi
utuntur. ¶ Ad meridiem vltime è regio-
nibus quæ habitantur, Arabia est: in qua
cvi
sola omnium nascuntur thus, myrrha,
casia, cinnamomum, & ledanum. cūcta
hæc facilia ad nanciscendum, præter
myrrhā. Nam thus Arabes styrace suf-
fientes legunt, ea quam Phœnices ad
Græcos exportant. hac suffitum thus
capiunt. Etenim thuriferas arbores ob-
seruant colubri subalati, exiguo corpo-
re, ⁵ discolori specie, permagno nume-
ro circa singulas arbores, iidem vide-
licet qui aduersus Ægyptum facto ex-
ercitu tendunt. Nec vlllo alio ab arbo-
ribus quam styracis fumo submouen-
tur, vniuersam terram oppleturi, ut A-
rabes aiunt, nisi (ut iidem narrabant)
simile quiddam istis contingeret ei
quod nouimus contingere viperis, id-
que (⁶ ut credere debemus) solerti
diuinitatis prudentia. nam quæ & ti-
mido animo sunt & esculenta, ea om-
nia fetuosa fecit, ne assiduq̃ esu de-
perirent: contra, quæ sæua & maligna sunt, ea voluit parum esse fetuosa. Vnde fit ut

¹ Quamprimum. Vel, primo quoque tempore. ² Interim dum formicæ congregantur. ³ Dissoluunt. si vna non trahan-
tur vtrique. Id est, si vtrique affequi pari gradu non possint. Ita quidam hunc locum interpretantur: qui & aliam interpretationem ad-
mittere videntur. ⁴ Græcia longe temperatissimas nacta est anni tempestates. Gal. Les saisons de l'année. ⁵ Versicolori ⁶ Vg-
tationi consentaneum est.

CRX

CXX

[illegible]

1 Superfetes, 1 Et arcte amplexa. Vel, Et arcte constringens, Vel, Et inhaerens. 3 Affinorumque mortuorum & al. iumen-
gerum memb. in quammaxima frusta concisa,

κρημίζειν ἐς ταύτα τὰ χωρία· καὶ σφραγίζεσθαι ἀγ-
 χού τῶν νεοασίων, ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ αὐτῶν.
 αἱ δὲ ὀρνίθες καταπετομένης, αὐτῶν τὰ μέγιστα τῶν
 ὑποζυγίων αἰαφορέειν ἐπὶ ταῖς νεοασίαις· αἱ δὲ, οὐ
 ἴσθι μὲν. διωαμένους ἴσχειν, κατὰ ῥήγνυσθαι· ἐπὶ πλὴν γλῶ.
 τοῖς δὲ, ἐπὶ τὸν αἶμα, συλλέγειν οὐτὼ μὲν δὲ κινάμωμον·
 συλλέγειν δὲ ἐκ τούτων, ἀπικνέεσθαι ἐς αἱ
 ἄλλας χώρας. Τὸ δὲ δὴ λήθαι, δὲ Ἀραβί-
 οὶ καλέοιτο λάδαιον, ἐκ τούτου θωμάσι πτερογί-
 νεται. ἐν γὰρ δυσσέμοτα τὰ γινόμενα, διωδέντα
 ποῖ βῆσι. τῶν γὰρ αἰγῶν τῶν τραγῶν ἐν τοῖσι πώ-
 γωσι διείσκειται ἐγγίνόμενον, οἷον γλαῖος ἀπὸ τῆς ὕ-
 λης, χρησίμους δὲ ἐς πολλὰ τῶν μύρων βῆσι. θυ-
 μιώσι τε μάλιστα τῷτο Ἀραβίοι. Τὸσαῦτα μὲν
 θυμιαμάτων πέρι εἰρήσθω. ἀπὸ δὲ τῆς χώρας
 τῆς Ἀραβίης γεασίον ὡς ἡδύ. δύο δὲ γῆρας οἶων
 σφί βῆσι θωμάτος ἄξια, τὰ οὐδαμῶς ἐτέρωθι βῆσι. δὲ
 μὲν αὐτῶν ἕτερον ἔχει αἱ οὐραὶ μακράς, τριτὴν
 χεῖρ ἐκ ἐλάσσονας· αἱ εἰς ἐσθῆι σφί· ἀσέλ-
 κειν, ἔλκεα δὲ ἔχουσιν, αἰατερομένην πρὸς τῇ γῇ
 τῶν οὐρέων. νῦν δὲ ἄσας τις τῶν ποιμένων ἐπίστα-
 ται ζυλευργεῖν ἐς τοσοῦτο· ἀμαξίδας γὰρ ποιεῦν-
 τες, ὑποδέοιτο αὐτὰς τῇσι οὐρήσι, ἐνὸς ἐκάστου κτή-
 νεος πλὴν οὐρῶν ἐπὶ ἀμαξίδα ἐκάστην κατὰ δύνοντες.
 δὲ ἕτερον γῆρας τῶν οἶων αἱ οὐραὶ πλατείαις φο-
 ρέοιτο, καὶ ἐπὶ πῆχυν πλατείαις. Ἀποκλιναμέ-
 νης δὲ μεσαμβρείης, παρήκει πρὸς δύνοντα ἡλίου
 ἢ Αἰθιοπικήν χωρὴν, ἐσχάτη τῶν οἰκουμένων. αὐτὴ δὲ
 χρυσόν τε φέρει πολλόν, καὶ ἐλέφαντας ἀμφιλαφέ-
 ας, καὶ δένδρεα πρὸς ἀγρία, καὶ ἔβρον, καὶ ἀνδράς
 μεγίστους καὶ καλλίστους καὶ μακροβιώτατους· Αὐ-
 τὰ μὲν νῦν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἐξαπαγεῖσι καὶ ἐν τῇ Λι-
 βύῃ. πρὸ δὲ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν πρὸς ἐσπέρ-
 ρην ἐξαπείων ἔχω μὲν ἐκ ἀτρεκέως λέγειν. οὐτε
 γὰρ ἐγὼ γε ἐνδεύμαι Ἡερίαν καλέεσθαι πρὸς
 βαρβάρων ποταμὸν, ἐκ δίδοντα ἐς θάλασσαν πλὴν
 πρὸς βορρην αἴεμον, ἀπὸ τῆς δὲ ἡλεκτρον φοιτᾷ
 λόγος βῆσι, οὐτε νήσοι οἶδα· κασιπερίδας εὐσας,
 ἐκ τῶν κασιπέτρων ἡμῖν φοιτᾷ. τῷτο μὲν γὰρ,
 ὁ Ἡερίαν αὐτὸς κατηγρέει δὲ οὐνομα, ὡς ἐστὶ
 Ἑλληνικόν, καὶ οὐ βαρβαρικόν· ὑπὸ ποι-
 ῆτι δὲ πινος ποιηθέν. οὐτε δὲ ὁδὸν αὐτὸς πινος
 γινόμενον οὐδὲ μᾶλλον ἀκούσθαι τῷτο μελετῶν, ὅ-
 πως θάλασσα βῆσι τὰ ἐπέκεινα Εὐρώπης. δὲ ἐ-
 σχάτης δὲ ὧν κασιπέτρων ἡμῖν φοιτᾷ, καὶ δὲ ἡλε-
 κτρον. Πρὸς δὲ ἄρκτου τῆς Εὐρώπης πολλοὶ
 πλείους· χρυσὸς φαίνεται ἐὼν· ὅπως μὲν γινόμενος,

in ea loca portant: & ubi iuxta nidos pos-
 suere, procul abscedunt. Ad hæc frustra
 delapsæ volucres, ad nidos suos carnem
 comportant: cui sustinendæ impares
 nidi ad terram discissi labuntur: tunc
 Arabes ad eos colligendos accedunt.
 Hac ratione cinnamomum ab illis legi-
 tur, & illinc in alias regiones dimittitur.
 At ledanum (quod Arabes ledanum vo-
 cant) etiam cinnamomo mirabilius cō-
 paratur: quippe quod in graecolentissi-
 mo loco nascens, tamen fragrantissime
 olet. In barbis hircorum invenitur in-
 natum, veluti mucor ligni, cum ad con-
 ficienda multifaria vnguenta vtile, tum
 præcipue ad suffitionem qua Arabes ut-
 untur. Hactenus de thymiamatis di-
 ctum sit. Redolet Arabica regio mirifice
 iucundo quodam odore. Suntque in ea
 ouium duo genera admiratione digna,
 quæ nusquam alibi videntur. Quorum
 vnum caudas habet tam longas ut non
 sint tribus breuiores cubitis: si quis tra-
 hi sinat, vlcera contrahituræ, dum per
 terram atteruntur: nunc unusquisq; pa-
 storum hactenus est doctus arte fabili,
 ut plostellæ faciant quæ singularū ouium
 caudis subligent, superq; plostellæ cau-
 das ipsas alligent. Alterum genus ad cu-
 bitalem latitudinē caudas gerit. Huic,
 qua parte meridies ad solem occidentē
 vergit, contermina est Æthiopia, terra-
 rum habitatarum vltima. Hæc & auri
 multum fert, & vastos elephantes, pro-
 minentibus vtrique dentibus: & cum
 agrestes omnes arbores, tum vero ebe-
 num, necnon viros maximos pulcherri-
 mosque & xui longissimi. Atque hæc
 quidem extrema sunt Asiæ Libyæque.
 De extremitatibus autem Europæ quod
 pro comperto referam non habeo. neq;
 enim assentior fluuium quendam esse
 Eridanū à barbaris vocitatum, qui sub-
 it mare ad septentrionem spectans, vn-
 de electrum venire narratur. Ne Cassi-
 teridas quidem noui insulas, hoc est stan-
 narias, unde ad nos venit cassiteros, id est
 stannum. nam vel ipsum coarguit no-
 men Eridanus, quod Græcum est, non
 barbarū, ab aliquo poetarum fictū. Sed
 etsi hoc studiose quæsiui, à nemine qui i-
 pse viderit accipere potui, quomodo se
 habeat mare ad illam Europæ partem.
 Ab extrema itaque ad nos venit stan-
 num electrumque. Ceterum ad se-
 ptentrionem Europæ quamplurimam
 auri vim esse constat: sed quomodo fiat,

1 Quas si permittantur trahere, id est, demittere ad terram, vel demissas affricare terra, vlcera contrahituræ sint dum illæ ad terram atteruntur: vtrum unusq;

ne hoc quidem pro comperto dicere queo. Dicuntur tamen id à gtyphibus auferre Arimaspi, viri vnoculi. quod nec ipsum crediderim, vt viri nascantur vnoculi, ceteram naturam habentes aliis hominibus parem. Porro extrema terrarum concludunt aliam regionem, intusque cohibent ea quæ nobis pulcherrima putantur, illisque rarissima. Est in Asia planities quædam vndiq; cincta monte quinq; in locis interciso, quæ aliquando fuit ¹ Chorasminorum cum ipsorum finibus & Hircanorum & Parthorum & Sarangzororum & Thomaniorum: sed posteaquam Persæ rerum positi sunt, facta est regis. Ex hoc circumiecto monte ingens amnis profluit, nomine Aces: qui quondam per singulas vndique intercisiones ductus ac distributus, totidem quas dixigentium regiones irrigabat: vbi vero in potestatem regis Persæ venerunt, hoc ab illo sunt passæ, quod anfractibus montium ab rege obstructis, & ad eorum singulos portis inditis, aqua ab exitu interclusa est: interfluenteque introrsum amne, planities quæ intra montes erat, pelagus facta, quum fluat in interiora amnis nulla ex parte exitum habens: atque ita ipsæ gentes pristino aquæ vñ fraudatæ afficiuntur permagno detrimento. Nā hyberno tempore deus illis, quemadmodum aliis hominibus, pluit: sed æstate quum ferunt ² pisum & sesamum, aquam desiderant. Igitur quum nihil eis aquæ tribueretur, ad Persas venerunt viri atque mulieres: stantesque ³ pro foribus regis, cum eiulatu vociferabantur. Tunc rex iis qui maxime indigebant portas referari iussit, utique eas quæ ad illos ferrent: easdem, quum illorum terra humore hausto satiata esset, rursus obserari: ita deinceps alias, vt quique ceterorum populorum maxime aqua indigerent, id faciens (quantum ego auditu cognoui) pecuniæ exigendæ gratia præter tributum. Atque hæc quidem ita se habent. ¶ CETERUM rex vnum è septem viris qui ad-

ὅκ' ἔχω σὸς δὲ τὸ αὐτρεκάς εἶπαι· λέγεται δὲ ὑπὸ τῶν γρυπῶν ἀρπάζειν Ἀριμασπούς, ἀνδρας μονοφθαλμοὺς· πείθονται δὲ σὸς δὲ τὸ τοῦ ὅκως μόνοφθαλμοὶ ἄνδρες φύονται, φύσιν ἔχοντες πλὴν ἄλλω ὁμοίῳ τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις. αἱ δὲ ὦν ἐσχαταὶ οἴκας περικληίουσαι πλὴν ἄλλω χώρῳ, καὶ σὺς ἀπὸ γρυπῶν τὰ κέλιστα δολέοντα ἡμῖν εἶναι, καὶ σπανιότατα ἔχειν αὐταί. Ἐστὶ δὲ πεδίον ἐν τῇ Ἀσίῃ περικληισμὸν οὐρεὶ πᾶντοθεν· ἀφ' ὧν σφάγας δὲ τῆ οὐρεὸς εἰσι πέντε. τὸ δὲ πεδίον ὡς μὲν κατεχορασμίῳ, ἐν οὐρεσὶ ἐόντων χορασμίῳ τε αὐτῶν καὶ Ὑρκασμίῳ, καὶ Παρθῶν, καὶ Σαραγγασμίῳ, καὶ Θωμασμίῳ· ἐπεὶ τε δὲ Πέρσαι ἔχουσι τὸ κράτος, ἐστὶ τῆ βασιλείας· ἐκ δὲ ὦν τῆ περικληίουσας οὐρεὸς τῶν ῥέει ποταμῶν μέγας, οὐδ' ὅμοιος δὲ οἱ ὅτι Ἀκὴς. σὸς δὲ πρὸς τὸν μὲν δὲ δεσπὲ ἀφ' ἡλαμῶντος πᾶντα καὶ τῶν εἰρημῶν πύτων τὰς χώρας, ἀφ' ἡλασφάγας ἀγῶντος ἐκείνης ἐκείνοις· ἐπεὶ τε δὲ ὑπὸ τῶν Πέρσων εἰσι, πεπνυμένοι οἱ οὐδὲ τὰ ἀφ' ἡλασφάγας τῶν οὐρέων ἐνδείμας ὁ βασιλεύς, πύλας ἐπ' ἐκείνη ἀφ' ἡλασφάγας ἔστησε. ἀποκκληισμὸν δὲ τῆ ὕδατος τῆς διεξόδου, τὸ πεδίον δὲ ἐν τῇ τῶν οὐρέων, πέλαγος γίνεται, ἐν δὲ διδοῖς μὲν τῆ πελάγῳ, ἔχοντες δὲ ὕδαμιν ἐξήλθον. οὗτοι ὦν ὑπὸ τῶν μὲν πρὸς τὸν εἰσὶν ἔχοντες τὰ ὕδατι, σὺς ἔχοντες αὐτὰς χεῖρας, συμφορῇ μεγάλη ἀφ' ἡλόνται· ὅν μὲν γὰρ χεῖρας ὕει σφοδρὸς, ὡς περ καὶ τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις· τῇ δὲ ἡρεος ἀπὸ τῶν μελίνων, καὶ σήταμον, χρησάμενοι τῶν ὕδατι. ἐπεὶ αὖ ὦν μὲν σφοδρὰ διδῶνται τὸ ὕδατος, ἐλθόντες ἐς τὰς Πέρσας αὐτοὶ τε καὶ γυναῖκες, πάντες καὶ τὰς ἡρέας τῆ βασιλείας, βοῶσι ὠρυόμενοι. ὁ δὲ βασιλεύς τοῖσι δεομένοις αὐτῶν μάλιστα ἐντέλλεται αἰοῖναι τὰς πύλας καὶ ἐς τὸ περὶ φερούσας· ἐπεὶ δὲ ἀφ' ἡλόντος ἡ γῆ σφένον γῆται πίνουσα τὸ ὕδωρ, αὐτὰ μὲν αἱ πύλαι ἀποκλήνονται, ἄλλας δὲ ἐντέλλεται αἰοῖναι ἄλλοις τοῖσι δεομένοις μάλιστα τῶν λοιπῶν. ὡς δὲ ἐγὼ οἶδ' ἀκούσας, χρηματίζεσθαι ὡς σφοδρὸς αἰοῖναι, ὡς ἐξ τῆ φόρου. αὐτὰ μὲν δὲ ἔχει οὕτω. Τῶν δὲ τῶν μέγας ἐπὶ πύλας αἰτῶν ἐπὶ ἀνδρῶν, ἕνα αὐτῶν Ἰταφέρνηα κατέλαβε ὑβρίσασθαι τὰς, ἀποθανεῖν· αὐτὸς μετὰ πλὴν ἐπὶ πύλας αἰτῶν ἡτέλε ἐς τὴν βασιλῆα ἐπελθὼν χρηματίζεσθαι τῶν βασιλέϊ. καὶ γὰρ δὴ ὁ νόμος οὕτω εἶχε, τοῖσι ἐπὶ πύλας αἰτῶν τῶν μέγας ἔσθον ἐπὶ τῶν βασιλέα αὐτῶν ἀγγέλων, ὡς μὲν γυναικὶ τυγχάνη μισθῶντος ὁ βασιλεύς. οὐκ ὦν δὲ Ἰταφέρνης ἐδίδου σὸς δὲ οἱ ἐσαγγεῖλαι.

1 Chorasminorum montes incolentiū, Chorasminorū inquam & Hirc. 2 Panicum 3 i. In aula regis. sic ὦν in sequentib. locis.

causſam : Quum aliquando pro foribus regis conſiderent Oroetes & alter quidam Perſa nomine Mitrobates , præſectus gentis quæ eſt in Daſcylïo , è verbis ad iurgia peruenerunt. Et quum de virtute diſceptaretur , Mitrobates obiiciens Oroeti , inquit ,¹ Tunc in pretio virorum es , qui inſulam Samum tuæ provinciæ adiacentem , regi non acquiris , ita facilem captu vt quidam è popularibus quindecim armatis fretus occuparit , eiufque tyrannide potiatur ? Hoc iurgium audienti Oroeti adeo doluiſſe quidam aiunt ,² vt affectauerit nõ de obiurgante vindictam , ſed Polycratem prorfus occidere , propter quem male audiſſet. Alii (ſed pauciores) inquirunt , caduceatorem in Samum ab Oroete miſſum cuiuſdam rei rogandę cauſſa : (cuius autem , non dicitur) Polycratẽ autem tunc forte in cõclauis cubantẽ fuiſſe , aſſiſtente ei Anacreonte Teio , ſiue id conſulto , quod res Oroetis contemptui haberet , ſiue forte aliqua huiuſmodi factũ . ad quem quum accedẽs Oroetis caduceator , eiuf mandata exponeret , Polycratem neque ſe ad hominem conuertiffet (erat enim ad parietẽ verſus) neq; quicquam reſpondiſſe. Hæ biſariæ cauſſæ mortis Polycratis fuiſſe memorantur , quarum vrilibet accommodare fidem quis poteſt. Itaque Oroetes in vrbe Magnesia degens , quæ eſt ad Mæandrum flumen ſita , miſit Myrſum quendam Lydum , Gygis filium , cum nuncio in Samum ad Polycratem , cuius animum nouerat. Et enim Polycrates primus extitit Græcorum , duntaxat eorum quos nouimus (ſecundũ Minoẽ , & ſiquis alius iſto prior maris imperio potitus eſt) qui in animum induxerit vt mari potiretur. Primus , inquam , extitit³ ex eo genere quod humanum vocatur , qui multam conciperet ſpem Ioniz atque inſulis dominandi . Hoc igitur eum in animo habere certior Oroetes factus , miſit nuncium in hæc verba , **OROETES POLYCRATI ITA INQUIT** , Audio te res excellentes agitare animo , ſed propoſito rem pecuniariam nõ ſuppetere. Quod ſi ita feceris vt ſuadeo , proſpexeris & tibi & ſaluti meæ. Nã rex Cambyſes (vt mihi pro cõperto renunciatur) de me interficiendo cogitat. nũc igitur meipſũ recipito , atq; pecunias , earũ partẽ tibi habiturus , partẽ mihi permiſſurus : & ipſarũ pecuniarũ beneficio

αἰτίῃ· ὅτι τῇ βασιλείᾳ θυρέων κατήμιον τὸν
 τε Ὀρίτιον καὶ ἄλλον Πέριον τῷ οὐνομα εἶ)
 Μιτροβάτεια, νομοῦ ἀρχόντα τῶ ἐν Δασκυλείᾳ,
 πύτοις ἐκ λόγων ἐς νείκεα συμπεσέειν. κεινομέ-
 των δὲ παρὲς ὄρεως, εἰπεῖν δὲ Μιτροβάτεια τῷ
 Ὀρίτῃ παρὰ φέροντα, Σὺ γὰρ ἐν αὐτῷ λόγῳ, “
 ὅς βασιλεὺς ἦσσι Σάμιον παρὰ τῷ σῶνομα ὡς παρὰ
 κειμήλιον οὐ παρὰ σκεπήσαν, ὡς δὲ δὴ πειρῶσαι δὲ πε-
 τὰ χειρὸς αὐτῶν, τὴν τῇ πρὸς ἐπιχειρῶν σεντα-
 χίδεκα ὀπλίτησι ἐπὶ μακρὰς ἐσχε, καὶ νῦν αὐτῆς
 τυραννίδει· τοὶ μὲν δὲ μὴ φασὶ τῷ ἀκρύσαντα, καὶ
 ἀλγήσαντα τῷ οὐκ εἶδεν, ἐπὶ θυμῷ σκεπὴ οὐκ οὐτῶν δὲ εἰ-
 πόμενα ταῦτα γίγνασθαι, ὡς Πολυκράτεια πόλεως
 ἀπολέσας, ἀφ’ οὗ πρὸς ἀκακῶς ἤκουσε. Οἱ δὲ ἐ-
 λείποντες λέγουσι πέμψαι Ὀρίτεια ἐς Σάμιον κή-
 ρυκα ὅτι δὴ χρέματος δεησόμενοι· (οὐ γὰρ ὦν
 δὴ τῷ λέγεται) καὶ δὲ Πολυκράτεια τυχεῖν κα-
 τακείμενοι ἐν αὐτοῖς· παρὲναι δὲ οἱ καὶ Ἀνα-
 κρέοντα δὲ Τηϊόν. καὶ κως εἶτ’ ἐκ παρὰ οἴκῳ αὐ-
 τῶν κατηλθόντα τὰ Ὀρίτῃ παρὰ φέροντα, εἴτε καὶ
 σιωπῇ τις τοιαύτη ἐπεθύμει. τὸν τε γὰρ κή-
 ρυκα δὲ Ὀρίτῃ παρὰ φέροντα ἀφ’ ἀλέγειν, καὶ
 δὲ Πολυκράτεια (τυχεῖν γὰρ ἐπεὶ σκεπόμενοι παρὰ
 δὲ τοῖς χοῖς) οὐτε πρὸς σκεπόμεναι, οὐτε ὑποκρί-
 νασθαι. Αἰτίαι μὲν δὲ αὐτῶν διφάσαι λέγου-
 νται τῷ θαλάτῃ τῷ Πολυκράτῃος ἡμέρας, πρὸς
 ὅτι πρὸς αὐτῶν οὐκ ἐπὶ πρὸς βούλεται αὐτῶν. ὁ δὲ
 ὦν Ὀρίτῃς ἰζόμενος ἐν Μαγνησίᾳ τῇ ὑπὸ Μαγ-
 νήρου τῷ ποταμῷ οἰκομένη, ἐπεμπε Μύρσον δὲ
 Γύγνω αὐτῶν Λυδὸν ἐς Σάμιον ἀγγεῖλαι φέροντα,
 μαθὼν δὲ Πολυκράτῃος δὲ ἰόν. Πολυκράτῃς γὰρ
 ὅτι παρὰ φέροντα τῇ ἡμεῖς ἰδόμεναι Ἑλλήνων, ὅς θαλασ-
 σκρατέειν ἐπεινῶνται, παρὰ Μίανος τε δὲ Κνωσ-
 σίου, καὶ εἰ δὲ πρὸς ἄλλος παρὰ φέροντα πύτου ἤρξε τῆς
 θαλάσσης. τῆς δὲ αὐτοῖς πρὸς λεγόμενης ἡμέρας
 Πολυκράτῃς μοιχὸς ἐλπίσας πολλὰς ἔχων ἰω-
 νῆς τε καὶ ἰήσων ἀρξέειν. μαθὼν δὲ ταῦτα ἀφ’ ἀνο-
 μέων ὁ Ὀρίτῃς, πέμψας ἀγγεῖλαι, ἔλεγε τῷ
 Ὀρίτῃς ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ΩΔΕ ΛΕΓΕΙ, Πρὸς
 θαλάτῃ ἐπὶ βουλῇ σκεπόμεναι μεγάλοις, καὶ
 χρήματα τοῖς ἐκ εἶ) καὶ τὰ φερόμενα. σὺ νῦν ὡς
 πρὸς αὐτῶν, ὁρθώσεις μὲν σκεπόμεναι, σώσεις δὲ καὶ ἐμὲ. ἐμοὶ
 μὲν γὰρ βασιλῆος Καμβύσης ἐπὶ βουλῇ θάνατον,
 καὶ μοι τῷ ὅτι ἀλλελεται σαφηνέως. σὺ νῦν ἐμὲ
 ἐκ κημῖν αὐτῶν, καὶ χρήματα, τὰ μὲν, αὐτῶν αὐ-
 τῶν ἐχέ, τὰ δὲ, ἐμὲ ἔχειν· εἵνεκά τε χρημάτων, “

1 Itane tu vir confendus es qui inf. 2 Vt non tamen qui hæc dixisset vicisci affectauerit quam Polycr. 3 Id est, Pri-
mus inter homines. Hoc addit quod Minos haberetur Iouis filius.

131 " αῤῥεῖς ἀπάσης Ἑλλάδος. εἰ δὲ μοι ἀπιτέεις πα-
 " τὲρ τῶν χρημάτων, πέμψον ὅστις τοι πισύρατος
 τυγχάνει ἐὼν, τῷ ἐγὼ ὑποδείξω. Ταῦτα ἀ-
 κούσας Πολυκράτης, ἥδη τε καὶ ἐβούλετο καί-
 κως (ἰμείρετο γὰρ χρημάτων μεγάλως) σποτέμα-
 πει τῶντα κατὰ φόρμον Μαιαιδρον Μαιαιδρίου,
 αἰδρα τῶν ἀσάν, ὅς οἱ ἔω γερμασιπής· ὅς χεῖ-
 ρα οὐ πολλοῦ φερον τούτων, δὲ χέριον δὲ ἐκ τῆς ἀν-
 θρεώσος τῆς Πολυκράτους ἐόντα ἀξιοθέτηον αἰέθη-
 κε παρὰ εἰς δὲ Ἡραῖον. ὁ δὲ Ὀρεσίτης, μεθὼν δὲ
 κατὰ σκοπον ἐόντα παρὰ δὲ κίμων, ἐποίησεν τὰδε· λαβ-
 ρακας ὅκτω πληρώσας λίθων, πλὴν καὶ βρα-
 χέος τῆς πατρὸς αὐτῆς χεῖρα, ὅτι πολλὰς τῶν λίθων,
 χρυσὸν ἐπέβαλε. κατὰ δὲ ἡσας δὲ τῆς ἀσάντας,
 εἶχε ἐποίμας. ἐλθὼν δὲ ὁ Μαιαιδρος, καὶ θεσάμε-
 νος, ἀπὴν χεῖρα τῷ Πολυκράτει. Ὁ δὲ, πολλὰ
 μὲν τῶν μαθητῶν ἀπαρτίζονταν, πολλὰ δὲ τῶν
 φίλων, ἐφέλλετο αὐτοῖς. παρὰ δὲ, καὶ ἰδούσης τῆς
 θυγατρὸς ὅφιν ἐνυπνίου τοιῷδε· ἐδόκεε οἱ δὲ πα-
 τέρα ἐν τῇ ἡμέρᾳ μετῴρων ἐόντα, λαοῦσθαι μὲν ὑπὸ
 τῆς Διὸς, χεῖρα δὲ ὑπὸ τῆς Ἥλιου. τῷ τῷ ἰ-
 δούσῃ τῶν ὅφιν, πρῶτον ἐγχετο μὴ σποδὴ μῆσαι
 δὲ Πολυκράτεια παρὰ δὲ Ὀρεσίτεια· καὶ δὲ καὶ
 ἰόντος αὐτῆς ὅτι τῶν πεντηκόντων, ἐπεφίμειτο. ὁ
 δὲ οἱ ἠπειλῶσε, ὡς ὅτι σποδοῖσιν, πολλὸν μιν χεῖ-
 ρον παρὰ δὲ εἶδαι. ἡ δὲ ἡρῶσα ὅτι τελέα τῶν
 τῶν ἡμέσων. βούλεσθαι γὰρ παρὰ δὲ εἶδαι
 πλέω χεῖροι ἢ τῆς πατρὸς ἐσθῆ· Πολυκρά-
 τῆς δὲ, πάσης συμβουλῆς ἀλογήσας, ἐπλεε τῶν
 δὲ Ὀρεσίτεια, αἶμα ἀνδρῶν ἀλλοῖς τε πολλοῖς τῶν
 ἐπαίρων, ἐν δὲ δὲ καὶ Δημοκρίδῃ δὲ Καλλιφόν-
 τῃ, Κροτωνίτῃ, ἀνδρῶν ἰπτόν τ' ἐόντα, καὶ τῶν
 ἀπὸ τῆς χεῖρας ἐπακούοντα αἶμα τῶν κατ' ἐωῦτον. ἀν-
 δρῶν δὲ ἐς τῶν Μαγνησίων ὁ Πολυκράτης, δι-
 εφθάρη κακῶς, οὐτε ἐωῦτ' ἀξίως οὐτε τῶν ἐωῦ-
 τῶν φερονμάτων. ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηκισίων ἡρό-
 κμοι τύραννοι, ὅσοι εἰς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν τυ-
 ράννων ἀξίος ὅτι Πολυκράτεια μεγαλοπρεπείῃ
 συμβληθῆναι. σποκτείνας δὲ μιν ἐκ ἀξίως ἀπ-
 ηγήσας Ὀρεσίτης ἀνδρῶν αὐρώσε. τῶν δὲ οἱ ἐπομῶν
 ὅτι μὲν ἔσαν Σάμιοι, ἀπῆκε, κελύων σφέας ἐωῦ-
 τῶν χεῖρας εἶδαι, ἐόντα ἐλδῆσθαι. ὅσοι δὲ ἔσαν
 ξείνοι τε καὶ δοῦλοι τῶν ἐπομῶν, ἐν δὲ καὶ πόδων
 λόγῳ ποιῶντος εἶχε. Πολυκράτης ὁ αἰακρεμά-
 38 ἰππῆς υἱός, ἐπετέλεσε πᾶσαν τῶν θυγατρῶν.

omni Græciæ imperaturus. De quibus
 si mihi fidem non habes, mittito quem-
 piam tibi fidissimum, ¹ cui ego fidem fa-
 ciam. Quo audito Polycrates gauisus est, atque obsequi volebat. maiorem
 enim in modum pecuniâ auebat. Mittit
 itaq; prius ad rem inspiciendam quen-
 dam è popularibus suis, ² Mæandrium
 Mæandrii filium, scribam suum: qui nō
 longo post hoc tempore ornatum con-
 clavis Polycratis spectatu dignum tem-
 plo Iunonis omnem dicavit. ³ Hunc Or-
 cætes quum cognouisset speculatorem
 esse circumspectū, ita sibi agendum pu-
 tauit: Octo scrinia lapidibus implet,
 præter admodum paruum partem circa
 ipsas otas, ac superficiem lapidum auro
 inducit: eaque scrinia alligata in expe-
 dito habet. Quæ adueniens Mæandrius
 quum inspexisset, Polycraui renuncia-
 uit. ⁴ Enimvero ne illuc sese confer-
 ret, magnopere dehortabantur tum ora-
 cula & amici, tum præcipue somnium
 hoc, quod eius filia viderat: Videbatur
 sibi cernere patrem in aere sublimē ef-
 se, qui à Ioue quidem lauaretur, à sole
 autem inungeretur. Hæc visionem cō-
 spicata, ⁵ instabat omnino dissuadere
 patri ne à patria proficisceretur ad Or-
 cætem: quinetiam ⁶ ad biremem eunti ma-
 le ominabatur: Cui quum ille minitaretur,
 si sospes rediret, fore ut hæc perdia
 maneret virgo: ipsa ut ita contingeret, si-
 bi imprecata est. malle enim se diutius
 virginē esse quam patre orbari. Poly-
 crates omne consiliū pro nihilo habens,
 ad Orcætem nauigauit, cum alios secum
 ducens, tum vero Democedem Calli-
 phontis filium, Crotoniensem medicū,
 qui eam artē apud suos ⁷ præclarissime
 omnium exercebat. Vbi Magnesium
 peruenit Polycrates, tetra morte est af-
 fectus, indignaque sua persona ⁸ & suis
 cogitationibus. nam neque eorum qui
 Syracusis tyranni extiterunt, neq; alio-
 rum Græciæ tyrannorum ullus est magni-
 ficentia cū Polycratē cōparandus. Eum
 Orcætes (quod indignū relatu est) cruci
 suffixit: ex illis vero qui illū comitati fu-
 erant, Samios quidē dimisit, iubens eos
 gratiā sibi habere quod liberi essent: pere-
 grinos autē atq; seruos iure captiuitatis
 sibi vendicans, retinuit. Polycrates ergo
 suspensus omnē filię visionem exoluit.

cxxxiii

cxxxiv

cxxxv

1 Cui ego ostendam. Vel, repræsentabo. 2 Mæandrium Mæandrii fil. 3 At Orcætes quum exploratorem aduentare au-
 disse, ita eg. t. Ad verbum. Expectari audisset. 4 At ille, tum oraculis tum amicis multū dehortantibus, illuc profectus est. qui
 etiam eius filia somnium hoc vidisset Cernere sibi videbatur &c. 5 Omnibus modis, vel, omni arte dissuadebat 6 Ad nauem
 quinquaginta remorum. Sunt qui vertant, ad nauem actuariam. 7 Optime omnium sua ætatis exerc. 8 Et suo ingenui ani-
 mo, vel, excelso. Nam præter Syrac. nullus est Gr. tyr. magnif.

xxvi

nam ab Ioue quidem, quum plueret, la-
uabatur: à sole autem, exudante è mè-
bris abdomine, vngebatur. Hunc exi-
tū habuerunt tot prosperæ res Polycra-
tis, quæ vaticinatus ei fuerat Amasis rex
Ægypti. Verum non multo post tem-
pore Polycratis ultio Orætem excipit.
quippe post Cambyſis obitum occupa-
to à magis regno, Orætes quum eſſet
Sardibus, nihil de Perſis qui à Medis
imperio fraudati erant, bene meritus
eſt: sed in ea perturbatione Mitroba-
tem Daſcylī præfectum (qui illi de
Polycrate exprobrauerat) interemit,
& eius filius Cranapem; ſpectatos in
Perſis viros: & cum alia quoque om-
nifaria flagitia comiſiſit, tum quen-
dam è nunciis qui ad ipſum à Dario ve-
nerat, quod parum iucunda nunciaſſet,
trucidandū curauit, ſummiſſis quibuſ-
dam qui redeuntē aggrederentur, qui-
que trucidatum cum ipſo equo occul-
tarent. Darius, vbi principatu potitus
eſt, Orætem vlcifci eum ob alia ſcelera,
tum præcipue ob Mitrobatem filium-
que, cupiebat: ſed aduerſus eum³ è pro-
feſſo mittere copias conſilii non erat;
vtrique rebus nondum ſatis fundatis;
& imperio recens parto: quum præ-
fertim audiret Orætem multa vi ni-
xum, quum mille Perſarum ſatellitibus
ſtipatus eſſet. nam ſux prouinciæ ha-
bebat Phrygiam, Lydiam, Ioniam. Itaq;
Darius aduerſus hæc hanc rationē ini-
uit: Accitis Perſarum ſummis quibuſq;
proceribus, his loquutus eſt verbis, Per-
ſæ, quis hoc veſtrū mihi repromittat,
& exequuturus & prudentiā duntaxat,
nulla vi, nulliſque copiis? Vbi enim opus
prudentia eſt, ibi vi agere nihil attinet.
Ergo quis veſtrū mihi Orætem vel
adducat viuum, vel interficiat, qui de
Perſis nihil omnino meruit, ſed cū alia
multa ſcelera amiſiſit, tum hæc duo: v-
num, quod dubis è nobis, Mitrobatem
eiuſque filium interemit: alterum, quod
à me miſſos ad ſe accerſendum,⁶ necan-
dos curat, facinus profeſſo non tolerā-
dum: ideoq; priuſquā maiora in Perſas
ſcelera admittat,⁷ cōprehendendus eſt
ad necem. Hæc Darius interrogabat
Perſas. Eorum triginta extiterūt qui re-
promitterēt, ſinguli volētes ipſi id exe-
qui. Quos inuicem contendentes Darius reprehendenſis, fortiri iuſſit. id quum feciſſent, fors

ἐλθὺντο μὲν γὰρ ὑπὸ τῷ Διὶ ὅπως οὐοί, ἐχρίετο δὲ
ὑπὸ τῷ ἡλίου, ἀμειβεῖς αὐτὸς ἐκ τοῦ σώματος ἰκμά-
δα. Πολυκράτειος μὲν δὴ αἱ πολλαὶ εὐτυχίαι
ἐς τὸ ἐτελεύτησαι, τῇ οἱ Ἀμασις ὁ Αἰγύπτου βα-
σιλεὺς παρεμαρτύσατο. Χρόνος δὲ οὐ πολλὸς
ὑστερον καὶ Ὀρεῖτα Πολυκράτειος πίσιες μετήλ-
θον. μετὰ γὰρ δὴ Καμβύσεω θάνατον, καὶ τῷ μά-
γαν τιὸν βασιλῆην, μὲν ὡς τῇ Σάρδισι Ὀρεῖ-
της, ὠφείλει μὲν εὐδὲν Πέρσας, ὑπὸ Μήδων ἀπ-
10 ἀρῶν μὲν οὖν τὴν ἀρχὴν· ὁ δὲ αὖ ταύτῃ τῇ ἀρχῇ
κατὰ μὲν ἔκτεινε Μιτροβάτα δὴ ἐκ Δασκυλεί-
ου ὑπαρχοῦ, ὅς οἱ ὠνείδιζε τὰ ἐς Πολυκράτεια ἔ-
χοντα· κατὰ δὲ, δὴ Μιτροβάτω παῖδα Κρα-
νάπην· αὐδρας δὲ Πέρσησι δοκίμοις. ἀλλὰ τε ἔξυ-
βεισε παρτυῖα, καὶ πῖνα ἀγγελιφόρον ἐλθόντα Δα-
ρείου παρ' αὐτῶν, ὡς οὐ πρὸς ἡδονὴν οἶν τὰ ἀγγε-
λόμην, ἐκτεινέ μιν ὁπίσω χρημίζομενον, αὐδρας οἱ
ὑπείσας κατ' οὐδὲν. ἀποκτείνας δὲ μιν, ἠφάνι-
σε αὐτὰς ἴσως. Δαρείος δὲ ὡς ἔσχε τὴν ἀρ-
20 χὴν, ἐπεθύμησε δὴ Ὀρεῖτα πῖσασθαι, παρῶν τῷ
ἀδικημάτων εἵνεκε, καὶ μάλιστα Μιτροβάτω, καὶ
τῷ πατρὶ· ἐκ μὲν δὴ τῆς ἰθείας εἰσάγον ἐπ' αὐ-
τῶν ἐδόκεε πέμπειν, ἀπὲρ οἱ οἰδαγόντων ἐπὶ τῷ
ἀδικημάτων, καὶ νεωστὶ ἔχων τὴν ἀρχὴν, καὶ δὴ Ὀ-
ρεῖτα μεγάλην τὴν ἰσχυρὰν παρὰ τοῦ πατρὸς ἔχειν·
δὴ χίλιοι μὲν Περσέων ἐδρουφόροι· εἶχε δὲ τομὴν
τὸν τε Φρύγον, καὶ Λύδην, καὶ Ἴωνικὴν. πρὸς ταύ-
τα δὴ ὦν ὁ Δαρείος τὰ δὲ ἐμνηχαῖσθαι· συγκα-
λέσας Περσέων τοὺς δοκίμοις, ἔλεγε σφι τὰ-
30 δε, ὦ Πέρσαι, τίς αὖ μοι τὸ ἐμῶν ὑποσας ἔστι·
τελέσειε σοφίη τε, καὶ μὴ βίη τε καὶ ὀμίλῳ· ἐνθα
γὰρ σοφίης δέει, βίης ἔργον εὐδὲν. ὑμῶν δὴ ὦν τίς
μοι Ὀρεῖτα ἢ ζῶντα ἀγάροι, ἢ ἀποκτείνει· ὅς
ὠφέλησε μὲν καὶ Πέρσας εὐδὲν, καὶ δὲ μετὰ
ἔοργα· τὸ μὲν, δὴ ὁ ὑμῶν ἡγεῖσθαι, Μιτροβάτα
τε καὶ δὴ πατέρα αὐτῶν· τὸ δὲ, τὸς αἰαχάλεοντας
αὐτῶν, καὶ πεμπομένων ὑπὸ ἐμῶν, κτείνει, ὕβρει δὲ
αἰασχέει φαίνων. τὸν τι ὦν μέζον ἐξεργάσασθαι
μιν Πέρσας κακόν, κατὰ λαμπρότης ἐστὶ ἡμῖν θανά-
40 τος. Δαρείος μὲν ταῦτα ἐπὶ τῶν πατρῶν, τὰ δὲ αὐ-
τῶν τελευτήσας ὑπὸ ἐστῆσαν, αὐτὸς ἕκαστος ἐθέλων ἐπίπτεται,
ποιέειν ταῦτα· ἐρίζοντας δὲ Δαρείος κατελάμ-
βανε, κελύων πάντας. παλλομένῳ δὲ, λαγ-

xxvii

xxviii

1 Quum ipse humorem è corpore emitteret, 2 Legit ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀρχῇ. 3 Qui ei illa ad Polycratem pertinentia ex-
probrauerat) 4 Aperte. Gr. ἐκ τῆς ἰθείας. q. d. recta via. 5 Vt p̄te rebus adhuc turbulentis. Vel, Rebus nondum compositis. Ad
verbum, Rebus adhuc tumentibus. q. d. Quum nondum summa rerum resedisset. id est, turbulentus status. 6 Aliquis vestrum. Potest
& interrogatiue legi. 7 Necat, insolentiam intolerabilem exhibens. 8 Morte nobis est occupandus.

χαίει ἐκ πρώτων Βαγαῖος ὁ Ἀρπίντεω. λαχὼν δὲ ὁ
 Βαγαῖος, ποιέει ποιάδε βιβλία γεγραμμένος πολ-
 λαί, καὶ πολλὰν ἔχει τὰ ὀρημάτων, σφρηγιδά-
 σφι ἐπέβαλε τὴν Δαρείω. μὲν δὲ ἵε ἔχων τῶντα ἐς
 τὰς Σαρδίας. ἀπὸ κέρματος δὲ, καὶ Ὀρίτεω ἐς ὅφιν ἐλ-
 θὼν, τῶν βιβλίων ἐνέκατον πειραμένους, ἐδίδου
 τὰ γεγραμμένα τῇ βασιλείᾳ ὅτι λέγεσθαι. (Γραμ-
 ματῶν δὲ βασιλείας οἱ πρότεροι ὑπαρχοὶ ἔχουσιν) ἀ-
 ποπειρεμένους δὲ τὸν δρυφόρων, ἐδίδε τα βιβλία ὁ
 Βαγαῖος, εἰ οἱ ἐδόξε αἶμα ποσάσασιν ἀπὸ Ὀρίτεω. 10
 ὁρῶν δὲ σφραγὶς τὰ βιβλία σφοδρῶς μεγάλως,
 καὶ τὰ λεγόμενα ἐκ τῶν βιβλίων, ἐπὶ μεζόνως, διδὼν ἄλ-
 λος, εἰ δὲ ἐν τῷ ἔργῳ ποιάδε, ὦ Πέρσων, βασιλῆος
 Δαρῆος ἀπαγρῶν ὑμῖν μὴ δρυφορέειν Ὀρίτια.
 οἱ δὲ ἀκούσαντες τῶντων, μετῴκισαν τὰς αἰχμας. ἰ-
 δὼν δὲ τῶν σφραγῶν ὁ Βαγαῖος πειθόμενος τῶν βι-
 βλίων, ἐθαύπε δὲ θαρσύνων, ὅτε ταύτων τῶν βι-
 βλίων διδὼν ὅτι γεγραμμένα, εἰ δὲ ἐγγεγραπτο, Βα-
 σιλῆος Δαρῆος Πέρσωνσι ποῖσι ἐν Σαρδίσι ἐν τέλ-
 λεσιν κτείνειν Ὀρίτια. οἱ δὲ δρυφόροι ὡς ἤκουσαν 20
 τῶντων, ἀπασάμενοι τὰς ἀκινάκους, κτείνουσι παρ-
 αῦτίκα μιν. ἔτω δὲ Ὀρίτια δὲ Πέρσων Πολυ-
 κράτους τῷ Σαμίου τίσις μετῴκισεν. Ἀπὸ κέρ-
 ματων δὲ καὶ ἀνακρῶν ἐν τῷ Ὀρίτεω χρημά-
 των ἐς τὰ Σούσα, σιωπῶντες χερσὶν οὐ πολλὰ ὕψι-
 ρον βασιλέα Δαρείον, εἰ ἀγρῇ θηρῶν ἀποδρῶ-
 σκοῖτο ἀπ' ἵππου, σφραγίσαντες δὲ πόδα. καὶ ὡς ἰ-
 σχυροτέρως ἐς ἐσθλὴν ὁ γὰρ οἱ ἀσφαλῶς ἐξέχου-
 ρησε ἐκ τῆς ἀφ' ἑσθλῆς. νομίζων δὲ καὶ περὶ τὸν ὅτι ἐ-
 ωὕτ' ἔχεν Αἰγυπτίων τὰς δοχεὶς (αἱ δὲ) τῶν τοῦτον 30
 ἰσχυρὰν, τῶν τοῖσι ἐχρῆτο. οἱ δὲ, σφραγίσαντες καὶ βιόμε-
 νοι ἐν πόδι, κακὸν μέζον ἐργάζοντο ἐπ' ἐπὶ ἀμύνειν δὲ
 ἡμέρας καὶ ἐπὶ ἀνύκτας ὑπὸ τῇ παρεόντι κακῷ ὁ
 Δαρῆος ἀγρυπνῆσαι εἶχετο τῇ δὲ ὁ γὰρ ἡμέρῃ ἐ-
 χοντο οἱ φλαύρως, τῶν ἀκινάκων τῶν περὶ τὸν ἐπὶ ἐν
 Σαρδίσι τῷ Κροτωνιῆτι Δημοκίδεος τῇ τέχνῃ, ἀλ-
 γέλλει τῶν Δαρείων. ὁ δὲ ἀγρῇ μιν τῇ παχίστην παρ' ἐ-
 ωὕτ' ἐκέλευσε. τῇ δὲ ὡς ἐξέδωκεν ἐν τοῖσι Ὀρίτια
 ἀμύτρα πόδοισι ἐκρυπνύοντες ἀπὸ μελημάτων, παρῆσαν
 ἐς μέσον, πέδας τε ἔλκοντα, καὶ ῥάκεσι ἐσθλὴν. 40
 Σφραγίσαντες δὲ ἐς μέσον, ἠρώτω ὁ Δαρῆος τῇ τέχνῃ εἰ
 ὅτι σάτω. ὁ δὲ ἔκ ὑπεδέκετο, ἀρρωδῶν μὴ ἐωὕτ' ἐκ-
 φῆαι, τὸ τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἢ ἀπὸ τῆς ἡμέρας.
 κατεσθλὴν τε τῶν Δαρείων τεχνάσειν ὅτι σάτω.
 καὶ τοῖς ἀγρῇ τὰς αὐτῶν, ἐκέλευσε μάστιγας τε καὶ
 κέντρα τῶν ἀφ' ἑσθλῆς ἐς τὸ μέσον. ὁ δὲ ἐθαύμαζε δὲ ὅτι
 ἐκφαίνει, φῆαι, ἀτρεκέως μὴ ὅτι ὅτι σάτω, ὁ-
 μιλήσας δὲ ἰντῶν, φλαύρως ἔχεν τὴν τέχνην.

Bagæum Artontis filium ex omnibus
 contigit. Hic sorte delectus, hac ratione
 usus est: Complures litteras variis de re-
 bus ubi scripsit sigilloq; Darii impressit,
 cum his profectus est Sardis. Eas, postea-
 quam in conspectum Orætis venit, de-
 dit separatim recitandas regio scribæ.
 (regios autē scribas cuncti præfides ha-
 bent.) Reddebat autem separatim Bagæ-
 us litteras, explorandi gratia animos sa-
 tellitum, nunquid annuerent ad rebel-
 landū ab Oræte. Quos animaduertens
 magnopere venerari litteras, & ea quæ
 in illis dicerentur, etiam vehementius,
 reddidit aliam epistolam in hæc verba,
 Persæ, Darius rex interdicit vobis ne a-
 pud Orætem fungamini satellitum of-
 ficio. Hoc illi audito lanceas deposue-
 runt. Tunc Bagæus cernēs illos obtem-
 perantes epistolæ, sumpta fiducia reddi-
 dit scribæ ultimum libellum in hæc ver-
 ba scriptum, Rex Darius mandat Persis
 qui in Sardibus sunt ut Orætem inter-
 mant. Id ubi audire doryphori, id est ha-
 stati satellites, eductis acinacibus sine
 mora Orætem interemerunt. Ita vindi-
 cta Polycratis Samii Oræte persequu-
 ta est. ¶ Traductis atque comportatis
 Susa bonis Orætis, contigit nō diu post
 ut in venatu ferarum Darius rex, dum
 ab equo defilit, pedem intorserit vehe-
 menterq; luxauerit. nam talus ē iunctu-
 ris amotus est. Se itaque existimans, ut e-
 tiam prius, habere ex Ægyptiis eos qui
 primi putarentur arte medicinæ, eorum
 opera utebatur. At isti retorquendo pe-
 dem ac violenter tractando, plus mali
 faciebant: adeo quidem ut septem dies
 totidemque noctes Darius præ mole-
 stia qua afficiebatur transegerit inso-
 mnies. Octauo die eidem male habenti
 quidā Democedis Crotoniensis men-
 tionem facit: cuius de artificio prius iam
 inde in Sardibus audisset. Darius homi-
 nem quam celerissime accersi ad se iu-
 bet. Ille, ut inter captiuos Orætis fuit in-
 uentus, ubi pro neglecto habebatur, in
 medium adductus est, sicut erat panno-
 sus ac cōpedes trahens. In medio po-
 situm Darius interrogauit nunquid eā
 nossset artem. Democedes, veritus ne si
 se proderet, usquequaque Græcia pri-
 uaretur, dissimulare: sed quum videretur
 notitiam artis præ se ferre, Darius
 iussit eos qui hominē adduxerant, verbe-
 ra & tormenta afferre in mediū. Tunc
 ille dissimulatione missa, se plane scire
 artē illā negauit, sed aliquantulū, ob eā
 consuetudinē quā cū medico habuisset.

Factaque

cxxxix

cxxx

Factaque ei potestate curandi, Græcis medicamentis utens, & leuia, post acria, admouens, Darium compotem somni fecit, & breui tempore incolumem reddidit, quum iam se posthac validum fore ad incedendum desperasset. Ob quâ curationem postea quum cum Darius duobus aurearum compedum paribus donasset, interrogauit Democedes nūquid ideo se duplici malo remunerandū putaret, quod ab eo sospes ipse foret effectus. Hoc dicto Darius delectatus, ad suas vxores hominem misit. Eunuchi qui eum deduxerunt ad feminas, dicebant hunc esse qui restituisset animam regi. tunc earum singulæ auream phialæ thecam suffringentes, Democedem donauerunt tam amplo munere, vt famulus nomine Sciton qui sequebatur, excidentes ex percussione phialarū stateres colligens, non paruam auri summā coegerit. ² Hic Democedes hunc in modum ē Crotone profectus, cum Polycrate consuetudinem habuit: quum a patre sane iracundo Crotone cohiberetur, nec eum tolerare posset, illo relicto abiit in Æginam: vbi commoratus vnū annum, primos medicos transcendit, etsi imparatus erat, & nihil instrumentorum habens quæ ad artem medicinæ pertinerent. Ex quo factum est vt insequenti anno Æginetæ conduxerint eū talento, Athenienses tertio anno centū minis, Polycrates quarto anno talentis duobus. ita Samū profectus est. A quo viro nō minimū medici ³ Crotonienses primi numerabantur, secundi, Cyrenæi. Qua etiam tempestate Argiui ceteris Græcis præstare musica ferebantur. Tunc itaque Democedes Dario sanato Susis, maximas ædes obtinebat, & cum rege ad mensam sedebat, omnibus rebus affluens, præter hanc vnam quod in Græciam redire non poterat. Quint etiam Ægyptios medicos regem curare solitos, quum essent patibulis suffigendi, quod a Græco medico superati forent, impetrata ab rege venia liberauit: item vaticinū quendam Eleum, qui Polycratem sequutus fuerat, & inter captiuos pro neglecto relictus. Denique ⁴ maximi apud regem momenti Democedes erat. Interiecto deinde breui tempore, inter alia contigit vt Atossæ Cyri filix (quæ erat Darii vxor)

μὲν ὅς οἱ ἐπέτρφε, Ἑλλησιστοῖσι ἰήμασι χρεώ-
ματος, καὶ ἡπιάματα τὰ ἰσχυρὰ προσάγων, ὑπὸν τῷ
μιν λαγχάειν ἐποίησε, καὶ ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ ὑγίαιεν
εἶναι ἀπέδωκε, οὐδ' αὖ μὲν ἐλπίζοντα δ' ἑπὶ πάλιν
ἔσθαι. δωρεῖται δὲ μιν μετὰ ταῦτα ὁ Δαρεῖος
πεντέων χρυσέων δύο ζύγια. ὁ δὲ μιν ἐπείρετο, εἴ τί τινοι.
οἱ δὲ πλησίον ὁ κακὸν ὁπίσθηδες νέμει, ὅτι μιν ὑγίαιεν
ἐποίησε. ἡ δ' αὖτε ὅτι τὰς ἐπεὶ ὁ Δαρεῖος, ἀποπέμψαι
μιν παρὰ τὰς ἐαυτοῦ γυναῖκας. παρὰ γὰρ οἱ
δ' ἰνοῦχοι, ἔλεγον παρὰ τὰς γυναῖκας ὡς βασιλεῖ
δοῦναι εἴη ὅς τινα ψυχῇ οἱ ἀπέδωκε. ὑποτύπη-
σα ὅτι αὐτέων ἐκάστη, φιάλην τῇ χρυσοῦ σκεῇ δίκη
ἐδώκετο ὁ Δημοκίδης. οὕτω δ' ἡ πρὸ φιλείω-
ρεῖ, ὡς τοῖς ἀποπέμψοντες ἀπὸ τῆς φιλίας σατή-
ρας ἐπὶ μῦθος ὁ οἰκίτης τῶν οὐρανοῦ Σκίτων, αἰε-
λέγετο, καὶ οἱ χρῆμα πολλὸν χρυσοῦ σκελεχθῇ.
Ὁ δὲ Δημοκίδης δ' αὖτε, ὡς ἐκ Κρότωνος ἀσι-
γῆτος, Πολυκράτει ὁμίλησε πατρὶ, ὅς σκελεχ-
ποῖν τῇ Κρότωνι, ὅρῳ χαλεπῷ τῶν ἐπεί τε δὲ
ἐδύνατο φερεῖν, ἀπολιπὼν, εἶχετο ἐς Αἴγινα. κα-
τὰ δ' αὖτε τὴν, τῷ πατρὶ ἐπὶ ὑπερβάλλει
τοῖς πατρὶσι ἰσχυρὰ, ἀσκήτης πατρὶ, καὶ ἐχῶν ἐδὲν
τῶν οὐρανοῦ τῇ τεχνῇ ἐστὶ ἐργαλῆς. καὶ μιν δὲ
τέρῳ ἐπὶ παλαιοῦ Αἰγινήται δημοσίῃ μισθωτοῖ.
τέρῳ δὲ ἐπὶ Αἰγινήται, ἐκ δὲ μιν ἐπὶ τεταρ-
τῳ ὅτι Πολυκράτης δυοῖν παλαιοῖν. οὕτω μὲν
ἀσκήτος ἐς τὴν Σάμον. καὶ ἀπὸ τούτου τῇ αἰδῶς
δοῦναι Κρότωνι ἡντιμὲν ἐπὶ δὲ δόκιμῳ. ἐγε-
νετο γὰρ ὡν τῶν ὅτε πατρὶ μὲν Κρότωνι ἡντιμὲν
ἐλέγχο: τοῦ ἀνὰ τὴν Εὐμάδα ἐπὶ, δὲ τερεῖ δὲ, Κυρη-
ναῖοι. κατὰ δὲ αὐτῶν δὲ τῶν χρόνων καὶ Ἀργεῖοι
ἡκούον μοισικῶν ἐπὶ Εὐμάδων πατρὶ. Τότε
δὲ ὁ Δημοκίδης ἐπὶ τοῖσι Σούροις ἐξήσασκενος
Δαρεῖον, οἱ καὶ τὴν μέγιστον εἶχε, καὶ ὁμοτράπεζος
βασιλεῖ ἐχρήσσει. πάλιν τε ἐνός τῶ ἐς Ἑλλήνας
ἀπέναι, πάλιν τὰ πάλιν οἱ πατρὶ. καὶ τῶ μὲν
τοῖς Αἰγινήταις ἡντιμὲν, οἱ βασιλεῖα πατρὶ ἡντιμὲν
τοῖς, μέλλοις αἰσχρολογοῦσθαι, ὁ δὲ πρὸς Ἑλ-
ληνος ἡντιμὲν ἐαυτῶν θῆσαι, ποῦτοι, βασιλεῖα πατρὶ
τῶν οὐρανοῦ, ἐρρύσατο. τῶ δὲ, μάλιστα, Ἡλεῖοι Πο-
λυκράτει ὁπίσθηδες, καὶ ἀσκήματος ἐπὶ τοῖ-
σι αἰδῶ πατρὶσι, ἐρρύσατο. μὲν ὅτι μέγιστον πατρὶ
Δημοκίδης πατρὶ τῷ βασιλεῖ. Ἐν χρόνῳ δὲ
ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα, τὰ δὲ ἄλλα σκελεχθῇ χρεώσαι
Αἰσχρολογοῦ τῇ Κρότωνι μὲν συγκατεῖ, Δαρεῖος ὅτι γυναικί,

EXXXI

EXXXII

EXXXIII

1 Hæc interpretatio ostendit eum legisse, ἡπία μὲν τὰ ἰσχυρὰ. Alioqui sequendo nostrā lectionem, vertendum esset, Et fomenta valida adhibens. 2 Hic autem Democedes ita Crotone Samum venerat. Cum Polycrate patre versatus, quū asperius iracundiam ferre non posset, illo relicto ab. 3 Crotonienses inclauerunt. hinc enim tempus fuit quum primi quidem medici Græci Crotonienses esse dicerentur, secundi vero, Cyrenæi. 4 In maximo pretio a rege Democedes habebatur.

ἔπι τῷ μαστῖν φῦμα· μὲν δὲ, ἔκρεα γὰρ, ἐνέμε-
 λε παρ' αὐτῷ, ὅσον μὲν δὴ χερσὶν ἰὼν ἔλασσε, ἢ δ', κρύ-
 πουσα καὶ ἀσχυρομένη, ἐφραζέσθ' ἐνεί· ἐπεὶ τε δὲ
 ἐκ κακῆς ἦν, μετεπέμψατο δὲ Δημοκῆδεα, καὶ οἱ
 ἐπέδειξε· ὃ δ', Φαίρυγέα ποιήσειν, ὅρκου μιν, ἢ μὴν
 οἱ αὐτοपुरγήπιν ἐκείνην τῆτο δ' αὖ αὐτῆς δευθῆν
 δεήσασθαι, δὲ ὁδὸν ἐνὶ τῷ αἰσχυρῷ· ἔστι φέρον-
 τα. Ὡς δὲ δῶρα μιν μετὰ ταῦτα ἰωάνης ὕγέα
 ἀπὸ δὲ, ἀπεδέξατο, ἐνθαυτῷ δὴ διδάχεται ὑποδὲ Δη-
 μοκῆδος ἢ Ἀπασα, παρσέδερε ἐν τῇ κατῇ Δα-
 ρείῳ λόγῳ τοιόνδε, Ὡς βασιλῶ, ἔχων διώαμιν το-
 σαύτην κατῆσαι, οὐτέ τι ἔθνος παρσάτω μιν, οὐτε
 διώαμιν Πέρσῃσι. εἰς δὲ ἔστι ἀνδρα καὶ νέον, καὶ
 χρημάτων δευθῆν μεγάλων, φαίνεσθαι τι ἀπο-
 δεικνύμενον, ἵνα καὶ Πέρσαι ἐκμαθῶσι ὅτι ὑπὸ
 αὐτῶν δὲ δῶρονται, ἐπὶ ἀμφοτέρω δὲ τοῖς φέρει ταῦ-
 τα ποιεῖν, καὶ ἵνα σφέων Πέρσαι ἔπι τῶν αὐτῶν
 εἴη δὲ παρσέδερε, καὶ ἵνα τελευτῶνται πολέμῳ, μηδὲ
 ἄλλῃν ἄρ' ἔσται, ἔπι δουλεύωσι τοῖς. νῦν γὰρ αὖτε
 καὶ ἀποδέξατο ἔργον, ἔως νέος εἴη ἡλικίην. αἰζάνο-
 μιν γὰρ τῷ σώματι στυαυζόνται καὶ αἱ φρένες, γη-
 ράσκοντι δὲ συγχεσθῶσι, καὶ ἐς τὰ παρηγμένα πύματα
 ἀπαμβλύνονται. ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἐκ διδάχης ἔ-
 λεγε· ὃ δὲ ἀμείβετο τοῖς δὲ, Ὡς γύναι, πύματα ὅσα παρ
 αὐτῶν ἐπὶ νεῶν ποιήσειν, εἰρήκας, ἵνα γὰρ ἐβόλῃ μιν
 ἔλθαι γένεσθαι, ἐκ τῆς ἡπείρου ἐς τὴν ἑτέραν ἢ
 περὶ Σκύθας στρατεύεσθαι. καὶ ταῦτα ὀλί-
 γον χρόνον ἔσται τελευτῆσαι. λέγει δὲ Ἀπασα τὰ
 δε. Ὁρᾶν, ἔπι Σκύθας μὲν τὴν παρσῆν ἵεναι·
 ἀθροῖται γὰρ, ἐπὶ αὐτῶν βούλη, ἔσονται τοῖς δὲ
 μοι ἔπι τὴν Ἑλλάδα στρατεύεσθαι. ἔπι θυμῶν
 γὰρ, ὡς γὰρ στυαυομένη, Λακωνίας τέ μοι ἡρέσθαι
 περσάνας καὶ Ἀργείας καὶ Ἀθηνας καὶ Κορινθί-
 ας. ἔχεις δὲ αὐτὰ ἔπι τῶνδε ὅσα τὸν ἀνδρῶν πύ-
 των δέξαι τε ἕκαστα τῆς Ἑλλάδος καὶ κατηγήσα-
 θαι, τῶνδε ὅσα ὅν ποδὶ δέξῃται. ἀμείβεσθαι
 Δαρείῳ, Ὡς γύναι, ἐπεὶ τοῖς μοι δοκέει τῆς
 Ἑλλάδος ἡμέας παρσῆν ἀποπερσῆσαι, κατὰ
 σκόπῳ μοι δοκέει Πέρσῃσι παρσῆν ἀμείβοντι ὅμοῦ
 πύματα τὰ σὺ λέγεις, πέμψαι ἐς αὐτοὺς· οἱ μὰ θεῶν
 τες καὶ ἰδόντες ἕκαστα αὐτῶν, ὅσα γὰρ ἐλέοισι ἡμῖν. καὶ
 ἐπειτα ἔξέπιστα μιν, ἐπὶ αὐτοῖς τρέψομαι.
 Ταῦτα εἶπε. καὶ ἅμα ἔπος τ' εἶπε, καὶ ἔργον ἐποίη-
 σε. ἐπεὶ τε γὰρ ταχιστα ἡμέρῃ ἐπέλαμψε, καλέ-
 σαι· Πέρσῃσι ἀνδρας δόκιμους πεντεκσίδεας, ὡς
 τελλετο σφι, ἐπὶ αὐτοῖς Δημοκῆδεϊ, δι-ξελθεῖν
 τὰ παρσῆν ἀποσσία τῆς Ἑλλάδος· ὅπως τε μὴ

in mamilla vlcus exoriretur, deinde re-
 scissum porro grassaretur. quod ista,
 quoad fuit exiguum, præ pudore occul-
 tans, nemini indicauit: sed vbi male iam
 se habebat, accersito Democedi rem of-
 tendit. Ille se redditurum sanam affir-
 mas, adiurat eam vt sibi vicissim ipsa in-
 feruiat in eo quod orauerit, oraturū au-
 tem nihil vnde dedecus redundaret.
 A quo, posteaquam curata est, edocta,
 Dariū, dum cū eo cubat, his verbis allo-
 quuta est, Rex, quum tantum tu habeas
 copiarum, desides, nullam neque gentē
 neque potentiam Persis acquirens. at-
 qui par est virum & iuuenem & magna-
 rum opum dominum, aliquid operis e-
 dendo se ostendere, quo etiā Persæ co-
 gnoscant sibi virum præesse. Quod vt fa-
 cias, duabus de causis interest, vt Persæ
 & eum qui ipsis præest, virum esse intel-
 ligant, & bello atterantur: ne ocium a-
 gentes tibi insidias tendant. Nunc er-
 go aliquod opus edas quoad in ætate
 iuuenili es. nam augescēte corpore
 ingenium pariter augescit, & consene-
 scēte consenescit, & ad res omnes elā-
 guescit. Hæc Atossa ex admonitu De-
 mocedis. Ad quam Darius respondens,
 Quæ, inquit, vxor, ipse facere destina-
 ueram, ea omnia dixisti. ego enim con-
 stitueram Scythis bellum inferre, iun-
 cto mari è nostra continente in alteram
 ponte: & hæc breui tempore perficien-
 tur. Ad eum Atossa, Animaduerte, in-
 quit, nunc: omitte primum Scythis
 bellum inferre, qui, quando cunque vo-
 les, tui erunt: aduersus Græciam mihi
 tu eas in expeditionem. concupisco e-
 nim Lacernas & Argiuas & Atticas &
 Corinthias, fando cognitās, mihi fieri
 ancillas. Et ad hoc virum habes ex o-
 mnibus maxime idoneum ad demon-
 strandas Græciæ res atque exponen-
 das, hunc qui pedem tuum sanauit.
 Cui Darius, Quandoquidem, inquit,
 vxor, tibi videtur nos primum Græ-
 ciam tentare debere, mihi videtur satius
 ante omnia mittere illuc explorato-
 res Persas, vna cum isto quem dicis, qui
 percepta omnia illic & visa renunciet:
 & mox ego ab illis edoctus, aduersus
 Græcos tendam. Hæc loquutus Da-
 rius, & quod est loquutus, re quoq; ag-
 gressus est. nanque vbi primum illuxit,
 accitis quindecim viris Persarum spe-
 ctatis, præcepit vt sequentes Demo-
 cedem omnia Græciæ maritima loca
 collustrarent, neve committerent vt

CXXXIV

10

20

30

40

CXXXV

Democedes ab illis aufugeret, sed rursus eum omnino reducerent. Hæc illis ubi præcepit, secundo loco Democedē ipsum ad se accersitum orat ut¹ exposita atque demonstrata Persis omni Græcia, rursus redeat: iubetque eum dono ferre patri ac fratribus omnia sua vrensilia, affirmans se alia multo plura² illi inuicem donaturum.³ ac præter dona missurum ait, quæ una iter faciat onerariam nauim, omnifariis bonis refertam. Quæ Darius nullo dolo-
 10 so consilio (ut mea fert opinio)⁴ mādabat: ille tamen veritus⁵ ne se Darius tentaret, tanquam fugitiuum, si cuncta sibi oblata caperet: respondit se quidem sua illic velle relinquere, ut ea reuersus sibi haberet: verum nauim onerariam quam Darius promitteret, dono fratribus accipere. Darius postquam hæc Democedi præcepit, homines ad mare demisit. Isti, quum in Phœnicem descendissent, & ex Phœnice in urbem Sidonem, confestim duas
 20 triremes instruxerunt, & simul ingentem onerariam omnifariis bonis impleuerunt. Comparatisq; omnibus, in Græciam traiciunt. & ad euntes maritima eius loca intuebantur atque describebāt. Tum pleraque ac celeberrima Græciæ loca contemplati, in Italiam Tarentum transmiserunt. Ibi Aristophilides Tarentinorum rex,⁶ & ipse Crotonien-
 30 sis, gubernacula Medicarum nauium resoluit, pariter & ipsos Persas detinuit, tanquam certos exploratores. Interea dū isti patiuntur hæc Democedes Crotonem abiit ad domum suam.⁷ Quo abeunte Aristophilides Persas missos fecit, restitutis iis quæ de nauibus abstulisset. Illinc Persæ nauigantes, ac Democedem persequentes, Crotonē perueniunt: nactique in foro Democedem
 40prehendunt. Eum Crotoniensium quidam, res Persicas reformidantes, tradere parati erant: quidam iniectis è diuerso manibus, fustibus cædebant Persas, qui his verbis commonefaciebāt, Viri Crotonienses considerate quid faciatis, qui hominem regis fugitiuū eripitis. An ex usu erit vobis hanc iniuriā regi Dario intulisse, ac vobis bene cederet ista fecisse,

Δημοκλήσῃ σφέας ὁ Δημοκλῆδης, ἀλλὰ μιν πῶ-
 10 τως ὁπίσω ἀπάξωσι. εἰτε ἰαλῆμος δὲ τέτοιον αὐ-
 15 τῷ, δδ' ἔτερε καλέσας αὐτὸν Δημοκλῆδεα, ἐδέετο αὐ-
 20 τῷ ὅπως ἐξηγησάμενος πᾶσαν καὶ ἐπιδέξας τὴν Ἑλ-
 25 λάδα τοῖσι Πέρσῃσι, ὁπίσω ἦξῃ. δῶρα δὲ μιν τὰ
 30 πατρὶ καὶ τοῖσι ἀδελφοῖσι ἐκέλευε πῶτα τὰ ἐκεί-
 35 νου ἐπιπλάσσειν ἄγειν, φασ' ἄλλὰ οἱ πολλὰ
 40 πλῆσια αἰπιδῶσιν. πρὸς δ' ἐς τὰ δῶρα, ὁ καὶ δὲ
 45 οἱ ἔφη συμβαλέεσθαι, πλῆσας ἀγαθῶν πῶρπῶν,
 50 τὴν ἁμὰ οἱ πλεονέχουσαν. Δαρειὸς μὲν δὲ, δοκέ-
 55 εἰνέμοι, αὐτὸν οὐδένος δολοῦν ἰούον ἐπαγγέλλετο. οἱ
 60 αὐτῷ. Δημοκλῆδης δ' εἰσας μὴ δὲ ἐκπειρῶτο
 65 Δαρειὸς, οὐτὶ ἐπιδραμῶν, πῶρπῶν τὰ διδόμενα
 70 ἐδέκετο. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐωυτῷ, καὶ χάριον ἔφη κα-
 75 ταλείπειν, ἵνα ὁπίσω σφέα ἀπελθὼν ἔχοι. τὴν
 80 μὲν οἱ ὁ καὶ δὲ τὴν οἱ Δαρειὸς ἐπαγγέλλετο ἐς τὴν
 85 τὴν Δαρειὸν τοῖσι ἀδελφοῖσι, δέκεσθαι ἔφη. εἰ-
 90 τε ἰαλῆμος δ' ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὁ Δαρειὸς, ἀποτέλλῃ
 95 αὐτῷ ἐπὶ τῷ αὐτῷ. Καταβαίντες δ' οὐτοὶ ἐς
 100 Φοινίκην, καὶ Φοινίκης ἐς Σιδῶνα πόλιν, αὐτίκα μὲν
 105 τετρακτῆρας δύο ἐπλήρωσαν, ἅμα δ' αὐτοῖσι, καὶ γαυλὸν
 110 μέγαν, πῶρπῶν ἀγαθῶν. παρεσκευασμένοι δὲ
 115 πῶτα, ἐπλεονέχοντες τὴν Ἑλλάδα. πρὸς ἰσχυροῦς δ' αὐ-
 120 τῇ, τὰ πρὸς τὰ λαλοῦσα ἐξηκῶν, καὶ ἀπελθόντες. ἐς
 125 δ' ἐπὶ πολλὰ αὐτῇ καὶ οὐκ ὁμοῦσα ἡγεσάμενοι, ἀπὸ κιν-
 130 τοῦ τῆς Ἰταλίας ἐς Τάραντα. εἰσὶν αὐτῷ δ' ἐπὶ Κρο-
 135 τῶν δ' Δημοκλῆδης, Ἀλκιβιάδης τῷ Ταραντι-
 140 νῶν βασιλεῖ, τῷ μὲν, τὰ πῶτα λαλοῦσα παρελ-
 145 τῇ Μνησίου νεῶν, τῷ δ' αὐτῷ τῷ Πέρσῃσι ἔρ-
 150 ζε, ὡς κατασκόπει δὴ τὴν ἐόντα. εἰ δ' ἔτι αὐτῷ
 155 ἐπαχρον, ὁ Δημοκλῆδης ἐς τὴν Κροτωνίαν ἀπικέ-
 160 ρε. ἀπὸ μὲν δ' ἡ δὴ τῷ ἐς τὴν ἐωυτῷ, ὁ Ἀλκιβιάδης
 165 ἔλυσεν τῷ Πέρσῃσι, καὶ τὰ παρὰ τῷ νεῶν, ἀπὸ δὲ κα-
 170 σφι. Πλέοντες δ' οὐκ ἔτι οἱ Πέρσῃσι, καὶ διώκον-
 175 τες Δημοκλῆδεα, ἀπικέροντες ἐς τὴν Κροτωνίαν. οὐκ ἔτι
 180 δὲ μιν ἀρῶντες, ἀπὸ τῷ αὐτῷ. τῷ δ' Κροτωνι-
 185 τῶν οἱ μὲν, κατὰ ῥῶδεοντες τὰ Περσικὰ πῶρπῶν,
 190 πρὸς ἰσχυροῦς ἐπὶ τοῖσι ἔσαν οἱ δ' αὐτῷ πῶν τε καὶ ἰσχυ-
 195 τῷ πῶν ἐπαχρον τῷ Πέρσῃσι, πρὸς ἰσχυροῦς ἐπὶ
 200 τῷ αὐτῷ, Ἀνδρῆς Κροτωνιῆται, ὅρατε τὰ ποιεῖτε. αὐ-
 205 δὲ βασιλεῖος δρηπέτην ἡρόμενον ἀπαρῆεσθε,
 210 ὡς αὐτῷ βασιλεῖ Δαρειῷ ἐκχεῖται πρὸς
 215 βεῖξασθαι, ὡς δὲ ὑμῖν τὰ ποιεῖται ἐξεί καλῶς,

1 Ut quum Persis ostenderit vniuersam Græciam & per eam deduxerit, reuertatur: 2 Pro illis donaturum. 3 Præterea vero ad dona portanda nauem onerariam ei se suppeditaturum dixit, eamque se bonis omnifariis impleturum, quæ cum ipso nauigaret. 4 Pollicebatur: 5 Legit hic interpretes μὴ, quæ lectio magis placet. ille tamen veritus ne Darius eius animum tentaret, nequaquam omnia quæ dabantur percussit, id est recusauit, & accepit: sed sua quidem suo in loco relicturum se dixit, ut ea reuerf. 6 Ut legatur πῶν ex vet. cod. pro πάντων, & ἰσχυροῦς αἰτίας sumatur. quasi dicat non percussisse numerum, tanquam nihil om. scire voluerim. Fortasse tamen & aliter exponi possit ἰσχυροῦς. 7 Non sequitur lectionem edit. vulg. quæ tamē & ipsa suspecta est. 8 In-
 10 terim vero dum iste domum reuertitur, Aristoph. 8 Qui hæc verba obtendebant. Vel, Hæc illis allegabant, vel, proponebant.

cxl

diuina quadam fortuna vsus, Ego, inquit, amiculum hoc nulla pecunia vendendo, sed tibi largior, si modo tuū perpetuo debet esse. Hæc approbans Darius, accepit indumentum. Syloson, qui putarat sibi illud stulte perisse, interiecto tempore, quum Cambyses decessisset, & septem illi magnum oppressissent, & ex septem Darius regnum adeptus esset, vbi certior factus est ad eum virum peruenisse regnum cui ipse roganti dedisset in Ægypto illud amiculum, Susa ascendit, sedensque in vestibulo regis, ait se eum esse qui de rege sit bene meritus. hæc audiens ianitor, regi nunciavit: ad quem admirabundus rex, Et quis est, inquit, Græcorum qui in me beneficus extiterit, cui ego reuerentiam debeam, recens regno potitus? Necdum multi aut nulli eorum ad nos ascenderunt: nec villo Græcorum quicquam (vt sic dicam) opus habeo. tamen hominem introduce, vt sciam quid hæc dicendo velit sibi. Vbi à ianitore introductus est Syloson, ac stetit in medio, interrogatur ab interpretibus quisnam esset, aut quo facto beneficus in regem extitisset. Ipse rem omnem gestam circa amiculum refert, seseque illum esse qui id donasset. Ad hæc respondens Darius, O, inquit, virorum generosissime, tunc ille es qui mihi nullam dum potentiam habenti donasti ea, quamuis parua, tamē perinde grata ac si nunc aliquid magnum acciperem? Qua de re immenso te auro argentoque remunerabor, vt nunquam poeniteat te liberalem in Darium Hystaspis filium extitisse. Cui Syloson, Mihi, inquit, rex, neque aurū neque argentum dederis, sed patriam meā Samum, vbi eam liberaueris: quam nūc post necem fratris mei Polycratis ab Oracte interfecti, occupat seruus noster: hanc mihi donato citra eadem atque direptionem. His Darius auditis, misit exercitum duce Orane vno è septem viris, iussu vt quæ Syloson rogasset, ea effecta redderet. Otanes ad mare descendens, contrahebat exercitū. ¶ At Sami imperiū obtinebat Mazandrius Mazandrii filius, acceptū à Polycrate, vt illud procuraret. Cui, iustissimo virorum volēti esse, non licuit. nā vbi de Polycratis interitu allatus est nuncius, ante omnia Ioui liberatori statuit aram, eiq; fanum in circuitu designauit, quod nūc quoq;

cxli

cxlii

ἡ δὲ τύχη χρηώμενος, λέγει, Ἐγὼ ταύτην πωλέω μὲν ὁστένης χρημάτων· δίδωμι δὲ ἄλλως, εἴ ποτε οὐ πωδὶ ἡμέσθαι. πρῶτως τοι αἰνέσας ταῦτα ὁ Δαρείος, πρὸς λαμβάνει δὲ εἶμα. Ὁ μὲν ὦν Συλοσὼν ἠρώσας τὸ οἱ τῷ τὸ ἀπολωλέναι δι' ἀνηλείω ὥς δὲ τῷ χειρίου πρὸς βασιλέως Καμβύσης τε ἀπέθανε, καὶ τῷ μαγὰ ἐπομέσθην οἱ ἐπὶ αὐτῷ, καὶ ἐκ τῷ ἐπὶ Δαρείος τῷ βασιλείῳ ἔχε, πωλούμεται ὁ Συλοσὼν ὡς ἡ βασιλὴν πρὸς ἐλεηλυτοὶ ἐς τῶν ὦν ἀνδρῶν τὰς χεῖρας αὐτὸς ἔδωκε ἐν Αἰγύπτῳ δεσφέντῳ εἶμα. ἀναβὰς δὲ ἐς τὰ Σοῦσα, ἴξετο ἐς τὰ πρὸς οὐρα τῷ βασιλῆος οἰκίῳ, καὶ ἔφη Δαρείου διεργέτης εἶναι. αἰαχέλλει ταῦτα ἀκούσας ὁ πύλουρος τῷ βασιλείῳ· ὁ δὲ, θαυμάσας λέγει πρὸς ἐνὺν, Καὶ τίς ὅστις Ἑλλήων διεργέτης, ὃν ἐγὼ πρὸς λαμβάνω; καὶ ὡς ἰδὼν τῷ δὲ χεῖρ ἔχων αἰαχέθηκε δὲ τίς ἡ οὐ· δαίς καὶ πρὸς ἡμῶν αὐτῷ. ἔχω δὲ χεῖρος, ὡς εἰ πειν, ὁστένης αὐτὸς Ἑλλήως. ἔμψ δὲ αὐτὸν παρὰ ἄγειτε ἔσω, ἵνα εἰδῶ τίς ἔλων λέγει ταῦτα. παρῇ γὰρ ὁ πύλουρος ὦν Συλοσὼν ἔχε. ταῦτα ὅτι ἐς μέσσην ἡρώτεω οἱ ἐρμύες τίς τε εἴη, καὶ τί ποιήσας, διεργέτης φησὶ εἶναι βασιλῆος. εἶπε ὦν ὁ Συλοσὼν πρῶτα τὰ πρὸς τῷ χλαῖδα ἡρόμενα, καὶ ὡς αὐτὸς εἴη καί τοις οἱ δαίς. αἰμίσεται πρὸς ταῦτα Δαρείος, ὡς ἡμῶν ἔχε αἰσθάνει, σὺ καί τοις εἰς ὅς ἐμοὶ ὁστένης ἔχει· καὶ διὰ μιν ἔδωκε; εἰ καὶ σμικρὰ, ἀλλ' ὦν ἔστι καὶ χάρις ὁμοίως ὡς εἰ μὴ καὶ τῷ μέγα λαβόν· αὐτὸν ὦν τοι χεῖρος καὶ ἀργύρεν ἀπλετον δίδωμι, ὡς μὴ καὶ τοι μετὰ μελήσῃ Δαρείον ὦν ἔστι παρὰ τοῖς ποιήσασιν. λέγει πρὸς ταῦτα ὁ Συλοσὼν, Ἐμοὶ μὴ τε χεῖρος ὦν βασιλῆος μὴ τε ἀργύρεν δίδου, ἀλλ' αἰσθάνει μὲν μοι δὲς τῷ πατερίδα Σάμον· τῷ μὲν, ἀδελφεοῦ τῷ ἐμοῦ Πολυκράτους ἀποτάκοντος ὑπὸ Ὀρίτῳ, ἔχει δὲ ὁστένης ἡμέτερος· ταύτην μοι δὲς αὐτὸν τε φόνου καὶ ἔχει παρὰ πόδιστος. Ταῦτα ἀκούσας Δαρείος, ἀπέστειλε στρατιῶν τε καὶ στρατηγὸν Ὀταίαν, αἰσθάνει τῷ ἐπὶ αὐτῷ ἡρόμενον· καὶ αὐτὸν ἐπὶ λαμβάνει ὅσων ἐδέηθον ὁ Συλοσὼν, ταῦτα οἱ ποιεῖν ἐπιτελέα. καὶ ἔχων δὲ ἐπὶ τῷ γαλακτῶν ὁ Ὀταίος, ἔστειλε τῷ στρατιῶν. Τῆς δὲ Σάμου Μαγαστρός ὁ Μαγαστρίδης εἶχε δὲ καί τοις, ἐπὶ πρὸς τῷ πρὸς Πολυκράτους λαβὼν τῷ δὲ χεῖρ. τὰς διχαπάτω ἀνδρῶν βουλευμένων ἡμέσθαι, ὅς ἐστι ἡμέτερο· ἐπὶ γὰρ οἱ Μαγαστρίδης ὁ Πολυκράτης γαλακτῶν, ἐπὶ τοῖς τοῖς αὐτῷ, Διὸς ἐλθὼν χεῖρος ὧν μὲν ἰδρύσαστο, καὶ τέλειος πρὸς αὐτὸν ἔρρισε τὸ ὦν

1 Sed alioqui dono (si hoc quidem vt fiat necesse est) certe tibi. Quid Sed quod ego vendere nolui, ad alioqui dono, tibi quidem certis libentius quam cuiquam alii, quandoquidem donare non vendere statui. Non immerito tamen suspectus aliquis fueris hic locum.
2 Nec vili Græcorum villo sum beneficio obstrictus. vel. dominus.

136 ἐπὶ τῷ περὶ τῆς πόλεως. μετὰ δὲ, ὡς οἱ ἐπεπείκοντο,
 ἐκκλησίῃν συναγείρας πρὸ τῶν τῶν ἀσάν, ἔλεξε
 „ πᾶδε, ἔμοι (ὡς ἴτε καὶ ὑμεῖς) σκῆπτρον καὶ δυνά-
 „ μεις πᾶσα ἡ Πολυκράτους ἐπιτέτραπται, καὶ μοι
 „ παρέχει νῦν ὑμέων ἀρχεῖν. ἐγὼ δὲ πᾶ τῶν πέ-
 „ λας ἐπὶ πλήρω, αὐτὸς κατὰ δυνάμειν οὐ ποιεῖσθαι
 „ οὔτε γὰρ μοι Πολυκράτης ἤρεσκε δεσποῦν. αἰ-
 „ δρᾷν ὁμοίων ἐμῶν, οὔτε ἄλλος ὅστις ποιεῖται ποιο-
 „ εῖν. Πολυκράτης μὲν νῦν δὲ ἐπλησε μοῖρην τῆς ἐ-
 „ μῆς. ἐγὼ δὲ ἐς μέσον τῶν ἀρχῶν πηδῶ, ἰσὺν
 „ μὴν ὑμῖν παραγρῦν. ποσὰ δὲ μὲν εἰ διχαῖς γέ-
 „ ρεα ἐμῶν τῶν ἡμέρων. ἐκ μὲν γὰρ τῶν Πολυ-
 „ κράτους χρημάτων, δὲ αἰρέτα ἐξ ἁπάντων μοι ἡμέ-
 „ ρων. ἱεροσύνην δὲ περὶ πύτοις αἰρῶμαι αὐτῶν
 „ τ' ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀπ' ἐμῶν αἰεὶ γνησίοις, τῶν Δι-
 „ ὸς τῶν ἐλδοκείων. τῶν αὐτῶν τε ἱερὸν ἰδρυσάμεν,
 „ καὶ τῶν ἐλδοκείων ὑμῖν περὶ τῆς. ὁ μὲν δὲ
 „ ταῦτα τοῖς Σαμίοις ἐπαγγέλετο. τῶν δὲ πρὸς
 „ δὲ τῶν ἀσάν, ἔπε, Ἀλλ' οὐδ' ἄξιος εἰ σύ γε ἡμέων
 „ ἀρχεῖν, γαργῶς τε κακῶς, καὶ ἐὼν ὀλεθρὸς. ἀλλὰ
 „ μάλλον ὅπως λόγῳ δώσις τῶν μετεχείρισας χρη-
 „ μάτων. ταῦτα εἶπε, ἐὼν ἐπὶ τοῖς ἀσάν δόκιμος,
 „ τῶν οὐνομα Λυττεσάρχος. Ματαιίδειος δὲ
 „ νόσφ' λαβὼν ὡς εἰ μὴ τῶν πρὸς ἀρχῶν, ἄλλος τις
 „ αὐτ' αὐτὸν τυραννὸς καταστήσεται, οὐδ' ἡ πρὸς νῦν
 „ εἶχε μετέβαιναι αὐτῶν. ἀλλ' ὡς ἀνεχώρησε ἐς τὴν ἀ-
 „ κροπόλιν, μετὰ πεμπόμηνος ἑνὰ ἔκαστον ὡς δὴ λό-
 „ γον τῶν χρημάτων δώσων, σκελεβέ σφρας, καὶ
 „ κατέδρασε. οἱ μὲν δὲ ἐδεδόκοντο. Ματαιίδειος δὲ
 „ μετὰ ταῦτα κατέλαβε νοῦτον. ἐλπίζων δὲ μὴ ἀ-
 „ ποθανεῖσθαι ὁ ἀδελφεός, τῶν οὐνομα ἔην Λυκα-
 „ ρητος, ἵνα δὲ πεπεγμένως κατὰ σκῆπτρον ἐπὶ τῇ Σάμῳ
 „ ὀρήματα, κατακτείνει πρὸς δεσμῶν πρὸς. οὐ
 „ γὰρ δὴ, ὡς εἰκότα, ἐβουλεύατο εἶ) ἐλδοκείων.
 „ Ἐπειδὴ δὲ ὡς ἀπὸ τῶν ἐς τὴν Σάμον οἱ Πέρσαι, κατ-
 „ ἀρῶντες Συλοσῶντα, οὔτε πρὸς χεῖρας ἀνταίρε-
 „ ται, ὑποσπονδοῖ τε ἔφασαν εἶ) ἐπὶ μοι οἱ ἔμ-
 „ αιδεῖον ἑταίρων, καὶ αὐτὸς Ματαιίδειος, ἐκ χω-
 „ ρῆσαι ἐκ τῆς ἰήσου. καταμύθαιος δὲ ἐπὶ πύτοι-
 „ σι Ὀτάνῳ, καὶ ἀπειπαμένου, τῶν Γερσίων οἱ πλεί-
 „ σον ἄξιοι δέοντες ἡμέροι, κατὰ τὴν τῆς ἀ-
 „ κροπόλιν ἐκατέατο. Ματαιίδειος δὲ τῶν τυ-
 „ ραννῶν ἀδελφεός ὑπομαρξτερός, τῶν οὐνο-
 „ μα Λυττεσάρχος. ταῦτα ὅτι δὲ ἀμαρτῶν, ἐπὶ γο-
 „ γῶν

in suburbanis extat. Deinde ubi hoc
 perfecit, advocata omnium civium
 concione, ita verba fecit, Mihi sceptrū
 atque omnis potentia Polycratis (ut
 vos etiam nostis) demandata fuit: in
 meo quoque arbitrio situm est vobis
 dominari: sed quod in vicino repre-
 hendo, id ipse quoad potero non faci-
 am. Nam neque Polycrates placebat
 mihi, in viros sibi ipsi pares dominatum
 habens, neque alius quispiam talia fa-
 ciens. Et Polycrates quidem fatum suū
 explevit: ego autem, deposito in me-
 dium dominatu, iuris æquabilitatem
 suadeo: postulans iure optimo mihi i-
 psi hoc honoris tantummodo ut pecu-
 nia Polycratis sex demum talenta pecu-
 liariter mihi cedant. & præterea Iouis
 liberatoris (cui ego templum extruxi)
 sacerdotium tam meis in perpetuum li-
 beris, quam mihi qui libertatem vobis
 restitui. Hæc Mæandrius à Samiis po-
 stulabat. Tunc eorum quidam surgens,
 Tu vero, inquit, indignus es qui no-
 bis imperes, tu qui malus extitisti ac
 funestus, sed dignus potius qui pec-
 uniarum quas interuertisti, rationem
 reddas. Hæc Telesearchus (ita enim vo-
 cabatur) dixit, quod inter ciues erat ex-
 pertæ virtutis. Quæ Mæandrius in a-
 nimum accipiens, reputansque fore ut si
 dominatum ipse deponeret, alius quis-
 piam in eius locum tyrannus constitue-
 retur, non deponendum sibi dominatū
 statuit: sed in arcem regressus, accitum
 vnumquenq; eorum, tanquam rationē
 pecuniarū redditurus, comprehendit,
 alligavitque. Post hæc, dum hi in vincu-
 lis sunt, Mæandrius morbo corripitur:
 quem decessurum credens frater suus,
 nomine Lycaretus, quo facilius Sami
 rerum potiretur, omnes vinctos intere-
 mit. neque enim videbantur velle liberi
 esse. Igitur ubi Samum tenuere Persæ,
 Sylofontem reducentes, nemo aduer-
 sus eos manū leuavit. Atque ii qui cō-
 trariæ Mæandrio factionis erant, dedi-
 tionem se facere velle dixerunt: quin
 & ipse Mæandrius ex insula discedere.
 Approbante hæc Otane, atque inito
 fœdere, eminentissimi quique Persarum
 positis sellis eregione arcis sedebant.
 Erat autem Mæandrio germanus vecor-
 diusculus, nomine Charileus, qui quod
 delinquere solebat, in subterranea

cxliii

cxliii

cxlv

1 In alio repr. 2 Erat spectatus. 3 Id est, illis se opposuit. 4 Quinetiam & Mæandri milites & ipse Mæandrius, se pa-
 ratos esse data sibi fide in insula excedere dixerunt. Quum autem hanc conditionem admisisset Otanes, fidemque dedisset, spectatifi-
 limi quique Persarum &c. Lego autem in scriptura ex vet. cod. pro spectatifi-
 5 Qui ob nescio quod delictum in subterranea

loco erat alligatus. Hic quum audisset quæ agebatur, & per specum suspiciens vidisset Persas quiete sedentes, vociferando dicebat velle se in colloquium venire Mæandrii. Eū audiens Mæandrius, iussit solutū ad se adduci. vbi adductus est, confestim conuiciando maledicendoque illi suadebat vt imperum daret in Persas: hæc inquit, Me tu, ô deterrime virorum, qui sum tuus frater, qui- que nihil vinculis dignum peccaui, in subterraneo carcere alligandū putasti: Persas autem, quos cernis te adorientes, atque extorrem facientes, vlcisci non audes, tam faciles tibi ad capiendum? Quos si tu reformidas, præbe mihi auxiliares tuos, vt istos ob suum huc aduentum vlciscar: paratus etiam te ipsum ex insula eiicere. Hæc Charileus. Quem sermonem Mæandrius admisit, quantum ego sentio, non quia eo insipientiæ venisset vt putaret suas vires regis superiores esse: sed quia inuidens Sylofonti si ciuitatem & integram & sine labore esset accepturus, maluerit res Samias debilitari Persis irritatis, atque ita tradi: probe intelligens, Persas prius iniuria laceratos, sœuituros esse in Samios, & sibi tutum ex insula excessum esse quando- cunque vellet. foderat enim sibi occultum cuniculum, ex arce ferentem ad mare. itaque ipse quidem Mæandrius è Samo profectus est. Charileus autem, armatis cunctis auxiliariis, patefactisque portis egreditur in Persas nihil tale expectantes, sed ² omnia pacata existimantes. ³ In hos Persas qui sellas attulerant, & plurimi momenti erant, dato impetu auxiliarii grassabantur. Dū hæc isti agunt, ceteræ Persarum copię auxilio veniunt: à quibus repulsi auxiliarii, rursus in arcem se recipiunt. Otanes imperator, cernens tantā cladem accepisse Persas, etsi memor erat præceptorū Darii, dum ipsum mittebat, ne quem Samiorū aut occideret aut caperet, sed insulam immunem malorum Sylofonti traderet: tamen horum præceptorum oblitus est, iussitque milites vt quem- que Samium adipiscerentur, occidere, virum pariter & puerum. Tunc pars copiarum arcem obsidebat, pars obuium quemq; sine discrimine trucidabat, tam in delubris quam extra delubra. Mæandrius è Samo profugiēs, Lacedæmonē nauigauit. eo vbi peruenit

γύρη ἐδέδετο· ὃ δὴ τότε ἐπακούσας τε τὰ φωνασώμα-
 να, καὶ ὄρακύψας εἰς τὴν γόργυρην, ὡς εἶδε τὰς Πέρ-
 σας εἰρώμεναι κατηλόμεναι, ἐβόα τε καὶ ἔφη λέγων,
 Μαῖανδρίω θελὼν ἐλθὼν ἐς λόγους. ἐπακούσας δὲ ὁ
 Μαῖανδριος, λύσας τὰς αὐτὸς ἐκέλευε αἶψα παρ' ἐ-
 ωυτόν· ὡς δ' ἄχθη παχίστα λαϊδορέων τε καὶ κακίζων
 μιν, αἰετοπτεροῦσι τῶν Πέρσῃσι, λέγων τοιάδε,
 Εἰ μὲν μὲν, ὦ κακίτε ἀνδρῶν, εἰότε στυγερῶς ἀδελφεόν,
 καὶ ἀδικήσαντα ἔδεν ἄξιον δεσμῶν, δῆσται γοργύρης ἡ-
 10 ξίωσας, ὁρέων δ' τὰς Πέρσας ἐκβάλλοι τὰς τε σε καὶ
 αὐοικον ποιεῖν τὰς, ὅτι πολὺ μᾶλλον τίς τῶν, ἔγωγε δὴ τίς εἰότε
 ἀπὸ πτεράων χερσὶν ὀλέωμαι; ἀλλ' εἴη σὺ σφεας καταρ-
 ρωδήκας, ἐμοὶ δὲ τὰς ἐπικέρους, καὶ σφεας ἐγὼ πι-
 20 μωρήσομαι τὸν δὲ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ· αὐτὸν τε σε ἐκπέμ-
 ψας ἐκ τῆς ἡσυχίας εἰς τὴν αὐτὴν ἐλπίδα ὁ Χαρί-
 λεως. Μαῖανδριος δ' ὑπέλαβε τὸν λόγον, ὡς μὲν
 ἐγὼ δοκέω, ὅτι ἐς τὸ παρ' οὐρανὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ὡς δὲ
 ξαμὶ τὸν ἐωυτοῦ δύναμιν ἀνέειπε τὸ βασιλεὺς, ἀλλὰ
 φθοιήσας μᾶλλον συλοῶντι, εἰ δὲ ποιεῖν ἐμελλε ἀ-
 20 πολέμῳ τῶν ἀνέμων τὸν πόλιν ἐρεθίσας ὡς τὰς Πέρ-
 σας, ἐθέλεως ἀδινέσας τὰ ποιῆσαι τὰ Σάμια φη-
 ρματὰ, καὶ ἔγωγε τὸν δὲ ἀνέμων· ὁ δὲ ἐπεκρίβετο ὡς
 παρ' οὐρανὸν οἱ Πέρσαι κακῶς, τὸν σφραγίσαντα ἐ-
 30 μελλοντοῖσι Σαμίῃσι· εἰδὼς τε ἐαυτὸν ἀσφαλέα
 ἐκδισινέσθαι ἐκ τῆς ἡσυχίας, τότε ἐπεὶ αὐτὸς βέβηκε.
 ἐπεποίητο γὰρ οἱ κρυπτὴν διώρυγαν ἐκ τῆς ἀκρόπολις
 φέρουσα ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ. αὐτὸς μὲν δὴ ὁ Μαῖανδριος
 ἐκπλέει ἐκ τῆς Σάμης. τὰς δ' ἐπικέρους πόλιν τὰς ὁ-
 30 πλίστας ὁ Χαρίλεως καὶ αἰαπετάσας τὰς πύλας, ὅ-
 30 ἥκα ἐπὶ τὰς Πέρσας, ἔτε τὸν δεκνόμεναι ποιεῖτο οὐ-
 δὲν, δοκέοντάς τε δὴ πόλιν συμβεβαῖαι. ἐμπεσόντες
 δ' οἱ ἐπικέρους, τὴν Περσέων τὰς διφροφορὰς μὲν τε
 καὶ λόγους πλείους εἰότε ἐκτείνουν. καὶ ἔτοι μὲν αὐτὰ
 ἐποίεω, ἡ δ' ὁμῆς ἑταῖρῃ ἡ Περσικῇ ἐπεβοήθε. πε-
 40 ζόμενοι δ' οἱ ἐπικέρους ὁπίσσω κατέκλιθησαν ἐς τὴν ἀκρό-
 πολιν. Οὐαὶ δὲ τῷ ἑταίρῳ, ἰδὼν πάθος μέγα
 Πέρσας πεποιθότας, ὅτι πολὺν τε τὰς Δαρφύς οἱ ἀπο-
 γέλλων ἐρετέλλετο, μήτε κτείνῃ μηδὲνα Σαμίων,
 μήτε ἀνδραποδίζεσθαι, ἀπαρτὰς τε κακῶν ἀποδοῖναι
 40 τὴν ἡσυχίαν συλοῶντι, τὸν δὲ μὲν τὸν ἐπὶ τοῦ μεμνη-
 μένους, ἐπελῃθαίετο ὁ δ' ἐπαρήγγελε τῇ ἑταίρῃ πόλιν
 τὴν ἀνέμων, καὶ ἀνδρα καὶ παῖδα, ὁμοίως κτενέειν. ὅ-
 40 θῶντα τὸν ἑταίρῳ οἱ μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκειον, οἱ δ'
 ἐκκίνον πόλιν τὴν ἐμποδῶν· γινόμενοι, ὁμοίως ἔν τε ἰσθμῷ
 καὶ ἑξω ἰσθμῷ. Μαῖανδριος δ' ἀποδράς ἐκ τῆς Σάμης,
 ἐκπλέει ἐς Λακεδαιμόνια. ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ δ' ἐς αὐτὸν,

—fossa vinctus detinebatur. Sic paulo post, Et ex illa subterranea fossa suspiciens &c. *Ne tamen peruenit ad simpliciter subterranea fossa, sed canosa etiam, sine limosa.* 1 De omnibus conuenisse existit. 2 Irruentesque auxiliarii Perlas eos qui sellis insidebant, & maximæ autoritatis erant, interfecerunt.

καὶ αἰεὶ ἐκείνους τὰ ἔχων ἔξεχώρησε, ἐποίησε πιά-
 δε· ὅπως ποτήρια ὀργυρεά τε καὶ χρύσεια προ-
 θέτο, οἱ μὲν θεράποντες αὐτῷ ἔξομιον αὐτά· ὁ δὲ
 αὐτὸν χεῖροι τῶν τὰ Κλεομένη τὰ Ἀναξανδρί-
 δειον ἐλθόντων βασιλεύοντι Σπάρτης, προ-
 ἤγε μιν ἐς τὰ οἰκήσια· ὅπως δὲ ἴδδοιτο Κλεομένης τὰ
 ποτήρια, ἀπεθώμαζε τε καὶ ἔξεπλήσιστο· ὁ δὲ
 αὐτὸν ἐκέλευε αὐτῶν ἀποφέρειν αὐτὸν ὅσα βού-
 λοιτο. τῷ τε καὶ δὲ καὶ τοῖς εἰρηνοῦς Μααιδί-
 ου, ὁ Κλεομένης διχαστότατος αὐδρῶν γίνεται· ὅς λα-
 βεῖν μὲν διδόμενα ὅκ' ἐδίχα· μεθὼν δὲ ὡς ἄλ-
 ληοι διδοῦσι τῷ ἄσῳ δὴ ῥήσεται πημελίω, βασι-
 λῆϊ τοῖς ἐφόροις, ἄμεινον εἶ· ἔφη τῇ Σπάρτῃ δὲ
 ξεῖνον δὲ Σάμιοι ἀπαλλάσσειν ἐκ τῆς Πελο-
 ποννήσου, ἵνα μὴ αἰσπίση ἢ αὐτὸν, ἢ ἄλλον πρὸς
 Σπάρτην, καὶ ἄν' ἡμέρας. οἱ δὲ ἑταίροι
 σάντες ἔξεκέρυξαι Μααιδίον. τῷ δὲ Σά-
 μιον σαλῶσαι τε οἱ Γέροντες, παρέδωκαν Συλο-
 σῶντι, ἔρημον εὐδοῦσαι ἀνδρῶν· ὑπερὶ μὲν τοῖς χε-
 ρὶ καὶ συγκατοίκισε αὐτῷ ὁ στρατηγὸς Ὀταίης,
 ἐκ τε ὀφιοῦ ὀνείρου, καὶ νοῦσου ἢ μιν κατέλαβε νο-
 σῶσαι τὰ αἰδῖα. Ἐπὶ δὲ Σάμιοι στρατὸν
 πρὸς αὐτοὺς οἱ χορῶν, Βαβυλώνιοι ἀπέστησαν,
 κατὰ δὲ παρεσκευασμένοι. ἐπὶ γὰρ ὁ, τε
 μάχος ἦρχε καὶ οἱ ἐπὶ αὐτῷ ἐπαρέστησαν, ἐπὶ τούτῳ
 πρὸς τὰ χεῖρα καὶ τῇ στρατῇ ἐς τὴν πολιορκί-
 ῶν παρεσκευασμένοι. καὶ ὡς ταῦτα ποιεῖν
 ἐλάττανον. ἐπεὶ τε δὲ ἐκ τῆς ἐμφανέως ἀπέστησαν,
 ἐπὶ πᾶσι τοῖς δὲ καὶ μητέρας ἔξελόντες, γυναι-
 καὶ ἑκάς οἱ μὲν πρὸς ἑαρίετο, τὴν δὲ ἐβούλετο
 ἐκ τῆς ἐωυτῆς οἰκίας· καὶ δὲ λειπώσας ἀπάσας
 συναγαγόντες, ἀπέπνιξαν. τὴν δὲ μὲν ἑκάς οἱ
 σποτοῖον ἔξαρίετο. ἀπέπνιξαν δὲ αὐτὰς, ἵνα μὴ
 σφενδὴν οἱ σπονδαῖσι μῶσι. Πυθῆμος δὲ ταῦ-
 τὰ ὁ Δαρείος, καὶ συλλέξας ἅπαντας τὴν ἐωυτοῦ
 δυνάμιν, ἐστράτευτο ἐπ' αὐτάς. ἐπελάσας δὲ
 ὅτι τὴν Βαβυλῶνα, ἐπολιόρχεε, φροντίζοντες οὐ-
 δὲν τῆς πολιορκίας. αἰσθάνοντες γὰρ ὅτι πρὸς
 πρὸς μαχεῖν τῶν τείχεος οἱ Βαβυλώνιοι, κατωρ-
 χέοντο, καὶ κατέκωπτον Δαρείον καὶ τὴν στρα-
 τὴν αὐτῶν· καὶ πρὸς αὐτῶν εἶπε τῷ πρὸς ἑπὶ, Τί καὶ τῇ-
 δε ἐσθλὰ ὡς Πέρσαι, ἀλλ' ὅκ' ἀπαλλάσσειν
 τότε γὰρ αἰρήσετε ἡμέας ἐπεὶ ἡμῖοι τεκῶσι.

τῷ

habens quæ in discessu exportauerat,
 1 dat negocium famulis ut pocula argen-
 tea & aurea proponant. Dum illi ea pro-
 munt, interea ipse Cleomenē, Anaxan-
 dridæ filium, Spartæ regem, colloquen-
 do deducit ad ædes suas. Cleomenes ubi
 pocula inspexit, præ admiratione atto-
 nitus erat. Mæandrius eum iubere, quæ-
 cunque liberet, illinc asportaret: 2 idque
 quum etiam atque etiam Mæandrius
 diceret, tamen Cleomenes virorum
 10 iustissimus extitit, qui ea quæ sibi do-
 nabantur, recipienda non putauit. 3 Sed
 quum sensit eadem nonnullis civium
 Mæandrium elargiri, quomodo puniri
 deberet excogitauit. aditis enim epho-
 ris, hoc est tribunis plebis, dixit satius esse
 Spartæ hospitem Samiū è Peloponne-
 so ablegari, necui Spartanorum aut ipsi
 aut alii cuipiā persuaderet fieri malum.
 Illi, Cleomeni obsequentes, Mæandri-
 um ablegauerunt. Persæ ubi diripue-
 re Samum, Sylofonti tradiderunt viris
 20 desolatam. Interiecto tamen tempore
 Otantes imperator frequentem incolis
 effecit, 4 è visione per quietem morbo
 correptus, quo laborauit circa pudenda.
 C E T E R V M, interim dum Samum
 30 nauticus proficiscitur exercitus, interea
 Babylonii rebellauerunt, rebus probe
 admodum comparatis. nam quandiu
 magus imperauit, & septem coniurati
 rem aggrediuntur, per hoc omne tem-
 pus & per occasionem rerum turbata-
 rum, se ad ferendam obsidionē instru-
 xerunt, & in his apparandis usque latur-
 erunt: verū ubi è professo descuerunt,
 hæc sibi facienda statuerunt: 5 Matres
 expellunt: mulierum vnam, quam sibi
 quisque voluit, è domesticis deligit, item-
 que vnam ad panem sibi faciendum: ce-
 teras in vnum contractas strangulant.
 hoc idcirco facientes ne rem frumenta-
 riam ipsorum illæ absumerent. His re-
 40 bus cognitis Darius aduersus eos con-
 tractis omnibus copiis cōtendit: & post-
 quam peruenit, urbem obsidione cin-
 git. Sed illi nihili pendere obsidionem:
 nam cōscensis propugnaculis, tripudia-
 re probraque ingerere Dario atque ex-
 ercitu. quorum quidam ita inquit,
 Quid istic desideris Persæ? quin po-
 tius absceditis, quippe qui tunc expu-
 gnaturi nos estis quū pepererint mulæ.

CXLIX

CL

CLII

1 Ita egit: Quum argentea pariter & aurea pocula promississet, vel, protulisset, ea famuli extergebant, interea autem ipse cum Cleomene Anaxand. filio Spartæ rege colloquens, eum ad ædes suas deducit. 2 Quum bis atq; adco ter dixisset, 3 Sed quū intellexit eum hæc aliquibus aliis civium donaturum, & inde multatum iri aditis ephoris dixit etc. 4 Ex insomni visione & morbo quo illum circa pudenda laborare contigit. Id est, Quod facere in mentem illi venit quum somnium quoddam vidisset, & in morbum incidisset. 5 Matribus suis exemptis, vel, quum matres secerassent aut segregassent.

CLII Hoc quidam Babyloniorum dicebat, credens nunquā parere mulam. Anno ac septem mensibus in obsidione consumptis, iam Darium, atque vniuersum exercitum, tædere quod Babylonios expugnare non posset: etsi aduersus illos omnia machinamenta atque omnes insidias expertus, cū alias, tum illas quibus eosdē Cyrus expugnauerat. Omnia hæc frustra fuerunt, quia Babylonii vehementer excubiis incumbēbant. Sed quum ne sic quidem capi possent, vicesimo quam circumuallati sunt mense, Zopyro, Megabyzi filio, vnius ē septem qui magum sustulerunt, hoc contigit portentū, vt quædam mularum eius quæ frumentū subuectabāt, pareret. Quod vbi ei renunciatum fuit, non credens, fetū ipse inspicere voluit. eo viso, vetuit seruos cuiuspiam rem aperire, reputans illius Babylonii verba, qui inter initia dixisset, postquam mulæ peperissent, fore vt muri expugnarentur. Ex hac fama Zopyro visa est expugnabilis Babylon. diuino enim numine & illum loquutum & suam mulam esse enixam. Igitur vbi visum est fatale esse iam Babylonem capi, adiens Darium, sciscitatus est nunquid perquam magni faceret expugnare Babylonem. Audiens perquam magni ab illo fieri, aliud consultat, quomodo ipse foret vr̄bis expugnator, & suum hoc esset opus. ² beneficia enim apud Persas permultum ad incrementa honorum consequenda valent. ³ Eoque nemini expromens se suffecturū rei faciendę, si seipsum quum mutilasset, ad hostes transfugeret, sese deformissima mutilatione affecit, prorsus quū id minimi faceret. quippe nates sibi præcidit auriculasque, comamque deformiter circumtondit, ⁴ plagas imposuit: atque ita ad Darium perrexit. CLV Quem ille intuens, virum videlicet spectatissimum sic mutilatum, adeo grauius tulit vt exiliens ē solio exclamaret, interrogando quis eum & ob quod facinus mutilasset. Ad eum respondens Zopyrus, Nemo, inquit, rex præter te, cuius tanta potentia est, ita me potuisset afficere. neque alienus quispiam hoc mihi fecit, sed ipse ego: quod indigne animo fero Assyrios Persis illudere. Cui rex, O virorum miserrime, inquit, turpissimo facto pulcherrimum nomen imposuisti, inquit, propter eos qui

τὸ τοῦτο εἶπε τῷ πρὸς Βαβυλωνίων, οὐδαμῶς ἐλπίζων ἡμῖον τεκεῖν. Εἰπὼν δὲ μὲν ἔτι καὶ αὐτῷ διελθὼν ὁ δαρεῖος τὴν ἡγεσίαν, καὶ ἡ στρατὸν πᾶσα, οὐδὲν αὐτῷ εἶναι ἐλπίν πρὸς Βαβυλωνίους· καὶ τοὶ παῖδες σοφίσματα καὶ πάσας μηχανὰς ἐπιποιήκεε ἐς αὐτοὺς Δαρεῖος. ἀλλ' οὐδὲ ὥς ἐδύνατο εἶναι σφέας. ἄλλοι οἱ τε σοφίσματα περιπαύμενος, καὶ δὴ καὶ τῷ Κύρῳ εἰλέε σφέας, καὶ τούτῳ ἐπειρήθη. ἀλλὰ γὰρ δεινὰς ἔσαν οἱ φυλακῆς οἱ Βαβυλώνιοι, οὐδὲ σφέας οἷος τε εἶναι ἐλπίν. Εἰπαὺς οὖν εἰς τὸν μὲν Ζωπύρῳ τῷ Μεγαβύζῳ, τούτου δὲ τῷ ἐπὶ αὐτῶν ἐγγύετο τῷ δὲ μαζῶν κατελάνθαι, τούτῳ τῷ Μεγαβύζῳ παρὰ Ζωπύρῳ ἐγγύετο τίνας τούτους τῷ οἱ σιτοφόρων ἡμῖον ἢ μὴν ἔτεκε. ὥς δὲ οἱ ὄξα γέλῃ, καὶ ὑπὸ ἀπίστῃς αὐτοῦ οὐ Ζωπύρος εἶδε δὲ βρέφος, ἀπίστας τοῖσι ἰδύσιν μηδὲν φράζειν δὲ γέγονος, ἐβουλόετο. καὶ οἱ παρὰ τῷ Βαβυλωνίου ῥήματα, ὅς κατ' ἄρχαι εἶπεν, ἐπιδόμῳ ἡμῖνοι τεκῶσι, τότε δὲ τείχος ἀλώσει-
 10 αἶ, παρὰ τῷ τῷ φημὶν Ζωπύρῳ ἐδόκει ἀλώσιμος εἶναι ἡ Βαβυλὼν. σὺ γὰρ τῷ ἐκείνοι τε εἶπεν, καὶ ἐωὺ τῷ τεκεῖν τῷ ἡμῖον. ὥς δὲ οἱ ἐδόκει μόνον εἶναι ἡ δὲ τῷ Βαβυλὼνι ἀλίσκοι, παρὰ τῷ Δαρεῖος ἀπεσιωπάετο εἰς τὸν πολλοῦ κέρους ποίεσθαι τῷ Βαβυλὼνι ἐλπίν. πυθόμενος δὲ ὡς πολλοῦ πμῶ, ἄλλο ἐβουλόετο, ὅπως αὐτὸς τε εἰς αὐτὸν ἐλὼν αὐτῷ, καὶ ἐωὺ τῷ δὲ γέγονος. κατὰ γὰρ οἱ τοῖσι Πέρσῃσι αἱ ἀγαθουργίαι εἰς τὸν παρὰ τῷ μεγάλῳ πμῶνται. ἀλλὰ
 30 λαὸν μὲν γὰρ οἱ ἐφράζετο ἔργα διωκῶν εἶναι μὲν αὐτοχειρὴ ποιῆσαι, εἰ δὲ ἐωὺ δὲ λωβησάμενος αὐτομολήσῃ ἐς αὐτοὺς. ἐνθαῦτα οὐ ἐλαφρῶ ποιησάμενος, ἐωὺ δὲ λωβᾶται λώβῳ αἰήκας οἱ ἀποταμῶν γὰρ ἐωὺ τῷ τῷ ῥίνα καὶ τῷ ὄρε, καὶ τῷ κῶμῳ κακῶς περικείρας, καὶ μασιγῶσας, ἤλθε παρὰ Δαρεῖον. Δαρεῖος δὲ κέρους βαρέως ἡνεγκε, ἰδὼν αὐτῷ δοκιμάσθαι λεωβημένον· ἐκ τῷ δὲ θρόνου ἀπαπρήσας, αἰέτωσέ τε καὶ εἶρετό μιν ὅς τις εἴη ὁ λωβησάμενος, καὶ ὁ, π ποιήσας. ὁ δὲ εἶπε, Οὐκ ἔστι δὲ ὡς τῷ ὅτι μὴ σὺ, τῷ εἰς διώκας ποσαῦται ἐμὲ δὲ ὡς ἀφῆται. ἔτι τις ἀλλοτρίων ὁ βασιλεὺς παρὰ τῷ ἔργας, ἀλλ' αὐτὸς ἐγὼ ἐμῶν τὸν δεινὸν π ποιήμενος Ἀσσυρίους Πέρσῃσι καὶ ἡλεῶν. ὁ δὲ αἰέτωσέ τε, ὡς χαλκῶς τε αὐτῶν, ἔργα δὲ αἰχρῶ οὐνομα δὲ καλλίστην ἔβου, φᾶς δὲ ἔς

1 Ex hoc omine 2 Fortia enim facta, vel, et enim fortiter gesta. 3 Alio enim nullo facto illam se subiugaturum cogitabat quam si à seipso mutilatus ad illos transfugeret. Tum igitur ad parui pendens, seipsum atrocissima mutilatione afficit: vel, seipsum modis atrocissimis mutilas. 4 Et se flagris cecidit:

„πολιορκησάμενους περὶ τὸν αἰχμάλωτον ἀφαινεῖναι. τί
 „δὲ ὧμάταμε, λελασμένους οὖν, θάσσοι οἱ πολέμι-
 „οι ὡς ἔσονται; πῶς οὖν ὅδε πλωσας τῆς φρε-
 „νῶν, περὶ τὸν ὄρεθραίρας; ὁ δὲ εἶπε, Εἰ μὲν οἱ ὡς
 „εἴητα τὰ ἐμὲλλον ποιήσιν, οὐκ αὖ με παρὲς εἶδες.
 „νῦν δὲ ἐπὶ ἐμῶν. ἔμελλομαι, ἐπὶ ἡμέρας. ἡ δὲ ὦν
 „ἐν μὴ τῆς σὺν δέσῃ, αἰρέομαι Βαβυλωνίαν. ἐγὼ
 „μὲν γὰρ ὡς ἔχω, ἀπομολήσω ἐς τὸ τεῖχος, καὶ φη-
 „σω πρὸς αὐτοὺς ὡς ἔστω σὺ τὰ δὲ ἔπαθον, καὶ δοκέω,
 „πείσας σφέας ταῦτα ἔχειν οὕτω, τὰ δὲ ἔσθαι ἔραπι- 10
 „ῃς. σὺ δὲ, ἀπὸ ἧς αὖ ἡμέρας ἐγὼ ἐσέλθω ἐς τὸ τεῖ-
 „χος, ἀπὸ ταύτης ἐς δεκάτην ἡμέρην τῆς σὺν τοῦ
 „ἔραπῃς, τῆς ὁδοῦ μὴ ἔσθαι ὥρην ἀπολλυμένης,
 „ταύτην χιλίοις τάξον κατὰ τὰς Σεμιράμιδος καλεο-
 „μένης πύλας. μετὰ δὲ, αὐτὴς ἀπὸ τῆς δεκάτης ἐς
 „ἐβδόμην, ἄλλοις μοι τάξον δις χιλίοις κατὰ τὰς
 „Νινίων καλεομένης πύλας. ἀπὸ δὲ τῆς ἐβδόμης
 „ἀφελιπὼν εἴκοσι ἡμέρας, καὶ ἔσθαι ἄλλοις κατ- 20
 „ιστον, ἀγαθὴν κατὰ τὰς Χαλκιδέων καλεομένης
 „πύλας, τετρακισχίλιους. ἐχόντων δὲ μήτε οἱ πό-
 „τερι μηδὲν τῆς ἀμυνούτων, μήτε οὕτοι, πλὴν
 „ἐν χειρὶ δύνανται. τὸ δὲ εἶναι ἔχειν. μετὰ δὲ πλὴν εἴκο-
 „σι ἡμέρας, ἵθις πλὴν μὲν ἄλλην ἔραπλιν καλῶ-
 „ειν περὶ τὸν ὄρεθραίρας πρὸς τὸ τεῖχος. Γέροντας
 „δὲ μοι τάξον κατὰ τὰς Βηλίδας καλεομένης πύ-
 „λας καὶ Κισσίας. ὡς γὰρ ἐγὼ δοκέω, ἐμὲν μεγά-
 „λα ἔργα ἀποδεδεσάμενους, τὰ τε ἄλλα ὅτι τρεῖς φο-
 „ναι ἐμοὶ Βαβυλωνίῳ, καὶ δὴ καὶ τῆς πυλέων τὰς 30
 „βαλάντας. ὁ δὲ εἰσθῆναι, ἐμοὶ τε καὶ Γέρον-
 „σι μελήσει τὰ δὲ ποιέειν. Ταῦτα ἐντελεσάμενος
 „ἡ ἐπὶ τὰς πύλας, ὅτι τρεφόμενος ὡς δὴ ἀληθ-
 „ως αὐτόματος. ὁρῶντες δὲ ἀπὸ τῆς πύργου οἱ κα-
 „τὰ τὴν τεταγμένην, κατέτρεχον καὶ πῶ καὶ ὀλί-
 „γον τι ὡς ἀκλίναντες πλὴν ἐπὶ τὴν πύλιν, ἡρώτεον
 „τὴν τε εἶναι, καὶ ὅτι δὲ δόμος ἦεν. ὁ δὲ σφίη ἡρώ-
 „ως εἶναι τε Ζώπυρος, καὶ ἀπομολέοι ἐς Ὀκείους. ἡ-
 „γρον δὴ μιν οἱ στυλῶρες, ταῦτα ὡς ἡκούσαν, ὅτι τὰ
 „κρινὰ τῆς Βαβυλωνίων. κατὰ δὲ ἐπὶ αὐτὰ, 40
 „κατοικίτῃς, φὰς ἔστω Δαρείου πεποιθῆναι τὰ
 „πεποιθῆναι ἔστω ἐμὲν τὸ παρὲν ὅτι ταῦτα ὁρῶντες συμ-
 „139 λῶσά οἱ ἀπομολήσαναι τὴν γαλινῶν, ἐπὶ τε ἐδὲ πρὸς
 „ἐφαινετο τὸ ἀλώσιος. Νῦν τε (ἐφῇ λέγων) ἐγὼ ὑμῖν
 „ὅτι Βαβυλωνίῳ ἡ καὶ μέγιστον ἀγαθόν, Δαρείῳ δὲ καὶ
 „γραπὴν καὶ Γέρονσι μέγιστον κακόν. ὅτι δὴ, ἐμὲν ὡς
 „λωβησάμενος, κατὰ πρὸς ἔξεται. ὅτι σάμα δὲ αὐτὴ
 „πᾶσας

obsidentur, temetipsum indigne lacerasse. Nunquid, o demens, te mutilato hostes citius deditioem facient? quid in teipsum laniando sensus amisisti? Ad eum Zopyrus, Si, inquit, tecum communicassem quæ eram factururus, tu me non permisisses: nunc memet ego adhibens in consilium, id feci. Itaque iam Babylonem capiemus, nisi tu tuis parces. ego enim ita uti sum ad muros ut transfuga fugiam: dicamque ad illos me hæc abs te esse passum: & ut opinor, ex hoc corporis habitu fidem eis faciens, consequar exercitus præfecturam. At tu decimo die quàm muros fuero ingressus, mille milites ex eo genere cuius amissione nihil admodum damni fiat, colloca ad portam quæ vocatur Semiramidis: rursus interiectis septem diebus, colloca mihi duo millia ad portas quæ dicuntur Niniorum: atque tertio, viginti diebus interiectis, eregione portarum quæ dicuntur Chaldaeorum, alios statue, numero quatuor millia: dum neque priores neque posteriores habeant quo se defendant, præter gladios: hoc tantum sinas eos habere. Post diem vicesimum reliquas copias iube recta muros undiq; subire. Verum ad portas quæ Belides ac Cissia vocantur 4 Persas mihi statuito. etenim (ut ego arbitror) Babylonii mihi, qui magna opera ediderim, committent cum alia, tum vero portarum claves. illine mihi atque Persis curæ erit operam nauare. Hæc ubi mandavit, ad muros perrexit, subinde respectans tanquam vere perfuga. Eo conspecto qui in turribus ad id dispositi erant, deorsum decurrerunt, & alteram portam aliquantulum reclinantes, sciscitabantur quisnam esset, & cuius rei indigens veniret. Quumque hic dixisset se Zopyrum esse, & se ad illos transfugere, cum ad Babyloniorum magistratus deduxerunt. Ante quos ubi stetit Zopyrus, conditionem suam miserabatur, referens a Dario se passum quæ a semetipso passus erat: idque ob eam causam quod suavisset illi discedere cum exercitu, quoniam nulla via ostenderetur urbis expugnanda. At nunc, inquit, ad vos venio Babylonii, futurus vobis maximo bono, Dario autem & copiis eius maximo malo. Neque enim quod ita me mutilavit ferret impune, quum habeam exploratos

CLVI

1 Nisi per te nos sciret. 2 Ut opinor, fide eis facta hæc ita se habere, militum copias impetrabo. 3 Recte legit Χαλδαίων, ut et in vet. cod. non Χαλκιδέων. 4 Ad publicas ædes Bab. cum deduxerant. à la maison de la ville. Quo quum venisset, conditionem suam misere deplorabat, refer. &c.

CLIX

[illegible]

1 Auxiliatorem, 2 Ad ea illi committenda parati erant quæ ab ipsis postulasset. Ille mil. cop. postulavit 3 Ea de quibus cum Dario conuenerat. 4 Templum

ἐκ πυτῶν δὲ τῶν γυναικῶν οἱ νῦν Βαβυλώνιοι
 γένεσσι. Ζωπύρου δ' ὁδοὺς ἀγαθοεργίην Περ-
 σέων ὑπερεβάλετο, ὡς Δαρεῖος κριτὴν, οὔτε τῶν
 ὑπερνομοκλῶν, οὔτε τῶν πρῶτων, ὅτι μὴ Κύ-
 ρος μοῦνος. πούτω γὰρ ὁδοὺς Περσέων ἡξίωσε κα-
 εῶνδον συμβαλέειν. πολλάκις δὲ Δαρεῖον λέγε-
 ται γνώμῃ τῇδε ἀποδέχασθαι, ὡς βούλοιτο αὐ-
 τῷ Ζωπύρῳ εἶναι ἀπαθεία τῆς ἀεικείης μάλλον, ἢ Βα-
 βυλωνιάς οἱ εἴχουσι πρὸς τῇ εὐουσίᾳ πρὸς γνῆσθαι.
 ἐτίμησε δὲ μιν μέγαλως. καὶ γὰρ δῶκε οἱ αἰὰ 10
 πρῶτος ἐδίδου ταῦτα τὰ Πέρσησι ὅτι πτωχῶτα,
 καὶ τὴν Βαβυλωνιά οἱ ἔδωκε ἀτελέα νέμεσθαι μέ-
 χει τῆς ἐκείνου ζῆς· καὶ ἄλλα πολλὰ ἀπέδωκε.
 Ζωπύρου δὲ τοῦτου γένεται Μεγαβύζος, ὃς ἐν Αἰ-
 γύπτῳ αἰτία Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων ἐ-
 στατήγησε· Μεγαβύζου δὲ τοῦτου γένεται Ζώ-
 πυρος, ὃς ἐς Ἀθῆνας ὑπομόλῃσε ἐκ Περ-
 σέων.

ex quibus qui sunt Babylonii originem
 duxerunt. Zopyri autem præstantia
 facta nemo Persarum, Darii iudicio, su-
 pergressus est, neque eorum qui prius
 neque eorum qui posterius extiterunt,
 præter vnum Cyrū: cui comparari nul-
 lus vnquam Persarum dignum se exi-
 stimavit. Ferturque Darius hoc dictum
 sæpenumero v'surpasse, præoptaturum
 se Zopyrum nihil esse cladis passum,
 quam viginti sibi Babylones vltra illam
 quam haberet acquiri. Egrege vero eū
 remuneratus est, cum dando quotannis
 quæ apud Persas sunt honorificentissi-
 ma, atque alia permulta, tum tradita Ba-
 bylone immuni, quoad viueret, in pecu-
 liarem portionem. Huius Zopyri filius
 fuit Megabyzus, qui dux exercitus exti-
 tit in Ægypto aduersus Athenienses &
 socios: atque huius Megabyzi filius Zo-
 pyrus ille qui ad Athenienses transfugit
 a Persis.

HERO

HERODOTI HPOΔOTOY

HALICARNASSEI TOY AAIKAPNΑΣΣΕΩΣ

HISTORIARVM LIBER

Ι' ΣΤΟΡΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ,

quartus, qui inscribitur

ἐπιγεγομένη

MELPOMENE.

МЕЛПОМЕНЪ.

POST Babylonis expugnationem, Darius aduersus Scythas expeditionem fecit. Nam quum floreret viris Asia & magno pecuniæ prouentu, cupido incessit ei Scythas vlciscendi: quippe qui priores iniuriam intulissent, quum Mediâ ingressi essent, & eos qui occurrerant, prælio vicissent. Etenim Scythæ (quemadmodum superius à me dictum est) duodetriginta annos superiori Asiæ imperitauerunt. siquidē persequentes gentem Cimmeriam, ingressi Asiam, abrogarunt imperio Medos, qui ante ipsorum aduentū Asiam obtinuerant. Sed Scythas, quum octo & viginti annos peregre abfuissent, in patriam reuertentes, excepit non minor quam Medicus fuerat, labor. Offenderunt enim non exiguū exercitum sibi occurrentem. Vxores namque eorum, in diuturna virorū absentia ad seruos accesserant visu orbatos. Orbant autē Scythæ seruos omnes lactis gratia, quod portant, ita id facientes: Sufflatoria ossa fistulis simillima sumuntur, eaque genitalibus equarum imposita ore instantur: hoc aliis facientibus, alii equas emulgent. Hoc ideo se facere aiunt, quod venæ equarū sufflatæ implentur & mammae descendunt. Posteaquam emulxerelac, in concava vasa lignea diffundunt. His circumpositi cæci lac agitant. cuius quod summum est delibatur, pretiosiusque habetur: vilius autem, quod subsidit. Huius rei gratia Scythæ quemcunque capiunt, visu orbant. non enim agricolatores sunt, sed pastores. Ex his igitur seruis & vxoribus Scytharum progenita est iuuentus: quæ suorū natalium cōdicionē cognita, obuiā perrexit his qui reuertebantur à Medis. Et primū

 ΕΤΑ' δὲ τὴν Βαβυλωνίους αἰρε-
 σιν ἐχόμετο ὅτι Σκύθας αὐτῶν
 Δαρείου ἔλασις. αἰθύσης γὰρ
 τῆς Α' οἴης αἰδ' ἔχουσι, καὶ χρημά-
 των μεγάλων σκυλόντων, ἐπιθύ-
 μησεὶ Δαρείου τίσασθαι Σκύ-
 θας, ὅτι ἐκεῖνοι ὡς ἔτεροι ἔσβαλον ἐς τὴν Μη-
 δικήν, καὶ νικήσαντες μάχῃ τῆς αἰπουμένης, ὡ-
 ἤρξαντο αὐτοῖς. τῆς γὰρ αἰῶ Α' οἴης ἤρξαντο (ὡς καὶ
 ὡς ἔτεροι μοι εἴρηται) Σκύθαι ἔτεα θυῶν δέοντα
 τεύχεσι πα. Κίμμεροις γὰρ ὅτι διώκοντες ἔσβα-
 λον ἐς τὴν Α' οἴην, καὶ παύσαντες τῆς ἀρχῆς Μη-
 δοῖς. οὗτοι γὰρ, ὡς ἐν τῇ Σκύθας ἀπικέσθαι, ἤρχοντο
 τῆς Α' οἴης· τοὺς δὲ Σκύθας ἀποδημήσαντας ὅκτω
 καὶ εἴκοσι ἔτεα, καὶ ἀφ' ἑξήκοντος τοσούτου καπνόντας
 ἐς τὴν σφετέρην, ὅξεδεξατο ὅσα ἐλάσων πόσιος τῆς
 Μηδικῆς ὄρεσι γὰρ αἰπουμένην σφίγαντες ὅσα
 ὀλίγως. αἱ γὰρ τῆς Σκύθων γυναικες, ὡς σφί οἱ
 ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον πολλόν, ἐφοίτεον ὡς αὖ τοὺς
 δούλους. Τῶς δὲ δούλους οἱ Σκύθαι πᾶσι τυ-
 φλάσι, τῶ γάλακτος εἶνεκεν, ὅτι πίνασι ποιεῦντες ὡς
 ἐπεὶ φυλακτῆρας λαβώσι ὁρεῖας, αὐτοῖσι πρὸς
 ἐμφορεσάτους, τῶ τοὺς ἐσθύντες ἐς τὴν θηλείαν ἵππων
 τὰ ἄρθρα, φυλάσσι τοῖσι σῶμασι· ὅμοι ὅτι θῶν φυ-
 σεόντων ἀμέλγας. Φασὶ γὰρ τῶς εἶνεκεν τῶ ποιεῖν
 τῶ φλέβας τε πίμπλασθαι φυλακτῆρας τῶ ἵππου,
 καὶ ὅτι ἀρκατέας. ἐπὶ τῶ ἀμέλγας τῶ γάλα, ἐς-
 χέαντες ἐς ξύλινα ἀγῆϊα κρίλα, καὶ περὶ τῶς αἵας
 τὰ ἀγῆϊα τῶς τυφλάς, ὀδυνέουσι τῶ γάλα. καὶ ὅτι
 αὐτῶν ὅτι σῶμα ἀπαρῶντες, ἡχέοντα εἶναι πμῶ
 τερεῖ τῶ δὲ ὡς σῶμα, ἡσσι ὅτι ἐτέρη. Τῶτων
 μὲν εἶνεκεν ἀπὸ τῶ τῶ λαβώσι οἱ Σκύθαι, ἐκλυ-
 φλάσι. καὶ γὰρ ὅτι εἰσὶ, ὅμοι ὡς αὖ. Ἐκ του-
 τέων δὲ ὡν σφί τῶ δούλων καὶ τῶ γυναικῶν ἐβά-
 φη νεότης· οἱ ἐπεὶ τε ἔμαθον τῶ σφετέρην γῆν, ἡν-
 πούτω τοῖσι καπνῶσι ἐκ τῶ Μηδῶν καὶ ὡς ἔτεροι

1 *Intellige de iis qui in occursum ad resistendum illis venerant.* 2 *In patriam post tam longum temporis intervallum reuert.* 3 *Cum servis rem habuerant.* 4 *Nomades.*

periculum: at reges, pro regione cum inuasoribus dimicandum. Ita quum neutris alteri obtemperare vellent, & populus censeret sine prælio demigrandum, tradita inuasoribus regione: reges vero, in sua potius patria occumbendum, nec vna cum plebe fugiendum censuisset, quot bona habuissent, & quot mala euidentia habituri essent patria profugi, reputantes: hæc illos sentientes, inter se decertasse, utrosque numero pares: & omnes qui mutuis ictibus concidissent, fuisse à populo Cimmericorum sepultos ad flumen Tyrem: (& eorum adhuc sepulcrum extat.) Sepultis his, illum è regione migrasse: quam desertâ superuenientes Scythas occupauisse. Extantque adhuc in Scythia tum muri Cimmerici, tum portoria Cimmerica, tū regioni cuidam nomen Cimmericæ est, & Bosphorus qui Cimmericus appellatur. Cōstat autem Cimmericos¹ in Asiam fugisse Scythas, & Chersonnesum condidisse, ubi nunc Sinope Græca vrbs sita est. Apparet etiam Scythas in persequendis illis Mediam intrasse, via aberrantes. nam Cimmerici quidem fugientes, iter semper secundum mare tenebant: Scythæ autem eos ad dexteram Caucasum habentes insequabantur, donec ingressi sunt Mediam, itinere in mediterranea conuerso. ¶ Alia quoque fertur communis Græcorū barbarorumque narratio: Aristeus quidam Proconnesius, versificator, Castrobii filius, memorauit se Phæbo instinctum venisse ad Issedonas: & supra hos incolere Arimaspos, viros vnculos: & item supra hos esse grypas, qui aurum asseruent: ac super hos esse Hyperboreos, id est *super aquilonares*, ad mare pertingentes. Hos autem omnes, præter Hyperboreos, Arimaspis autoribus, assidue finitimis bellum inferre, & ab Arimaspis exterminari Issedones, ab Issedonibus Scythas. A Scythiis autem vexatos Cimmericos, qui ad australe mare incolebant, regionem relinquere. Itaque ne Aristeus quidē cum Scythiis de ea regione consentit. Qui vnde fuerit, qui hæc retulit, dictum est à me: sed à me dicitur item quænam de eodem viro in Proconneso & Cyzico audierim. Aristeu aiunt, quum nullo suæ ciuitatis esset inferior genere, ingressum in Proconneso fullonicam officinam, decessisse: fullonemque, occlusa officina, abisse denunciatum rem propinquis defuncti.

ιδίῃ τῇ βασιλείῃ, ἀμαρτάνουσα πρὸς τῆς χώρας τοῖς ὅπλοις. ἔκων δὲ ἐλθεῖν πείθεσθαι οὐτε τοῖς βασιλεύσι δὲ δῆμον, οὐτε τῷ δήμῳ τοῖς βασιλεῦσι. τὸς μὲν δὲ ἀπαλλάσσειν βουλεύεσθαι ἀμαρτάνουσα, τὸν χῶρον τῷ ἀδελφῷ τοῖς ὅπλοις. τοῖς δὲ βασιλεύσι δόξαι ἐπὶ τῷ ἑωυτοῦ κείεσθαι ἀποθανόντας, μηδὲ συμφέρον τῷ δήμῳ λογιζομένους ὅσα τε ἀγαθὰ πεποιθῶσι, καὶ ὅσα φέρονται ἐκ τῆς πατρίδος κακὰ ἐπιδόξαι καὶ ἀλαμβαίνει. ὡς δὲ δόξαί σφι ταῦτα, ἀμαρτάνουσα, καὶ ἀριθμὸν ἴσους ἡμῶν, ἀμαρτάνουσα πρὸς ἀλλήλους. καὶ τὸς μὲν ἀποθανόντας πόντας ἑωυτοῦ, γὰρ οἱ δὲ δῆμον τῇ Κιμμερίων τῷ ποταμῷ Τύρῳ καὶ σφῶν ἐπὶ δὴ λῆς ἐστὶ τὰ φο. γὰρ αὐτὰς δὲ οὐτὼ τὸν ἔξοδον ἐκ τῆς χώρας ποιεῖσθαι. Σκύθας δὲ ἐπελθόντας, λαβεῖν ἐρήμῳ τὸν χῶρον. Καὶ νῦν ἔστι μὲν ἐπὶ τῇ Σκυθικῇ Κιμμερία τείχεα, ἔστι δὲ πορθμένηα Κιμμερία. ἔστι δὲ καὶ χῶρον οὐνομα Κιμμερία. ἔστι δὲ Βόσπορος, Κιμμερίας καλεόμενος. φαίνεται δὲ οἱ Κιμμεριοὶ φέροντες ἐς τὴν Ἀσίαν τὸς Σκύθας, καὶ τὸν Χερσόνησον κτίσαντες, ἐπὶ τῇ νῦν Σινώπῃ πόλιν ἑλλὰς οἰκίσαι. φαίνομαι δὲ εἶσι καὶ οἱ Σκύθαι διώξαντες αὐτοὺς, καὶ ἐσβαλόντες ἐς γῆν τὴν Μηδικὴν, ἀμαρτάνουσα τῆς ὁδοῦ. οἱ μὲν γὰρ Κιμμεριοὶ αἰεὶ τὴν τῷ θαλάσῳ ἐφευγόντες οἱ δὲ Σκύθαι, ἐπὶ δὲ τῇ δὲ Κιμμερίᾳ ἔχοντες, ἐδίωκον ἐπὶ ἐσβαλόντες ἐς τὴν Μηδικὴν γῆν, ἐς μεσόγαλιν τῆς ὁδοῦ τραφέντες.

Οὗτος δὲ ἄλλος ξυγὼς Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων ἡρόδοτος λόγους εἶρηται. ἔφη δὲ Ἀεγεύης ὁ Καυ-² καὶ λέγεται
30 ἑσθίου, αὐτὸν Περσικὴν ποιεῖν ἔπειτα, ἀπὸ τῆς ἑσθίας ἐς Ἰσηδόνας, φοιτῶν ἀμαρτάνουσα ἡρόδοτος. Ἰσηδό-
νων δὲ ὑποφύκειν Ἀεμασσῶν, αἰδέας μοινοφθαλμοῖς. ὑπὸ δὲ τούτων, πρὸς χερσὶν ἑλ-
κας γρύπας. τούτων δὲ, τὸς ὕψος τοῦ ποταμοῦ, κατή-
χοντες ἐπὶ θαλάσῳ. τούτοις ὡν πόντας, πλὴν ὕψος τοῦ ποταμοῦ, ἀεγεύων Ἀεμασσῶν, αἰεὶ τοῖς πλη-
σιοχώροισι ἐπιτίθεσθαι καὶ ὑπὸ μὲν Ἀεμασσῶν δὲ ὡς ἐπὶ ἐκ τῆς χώρας Ἰσηδόνας. ὑπὸ δὲ Ἰση-
δόνας, Σκύθας. Κιμμερίους δὲ οἰκόντας ἐπὶ τῇ ἰοτή
40 θαλάσῳ, ὑπὸ Σκυθῶν πεζοπόροις, ἐκλείπειν τὴν χώραν. οὕτω δὲ οὐ συμφέρεται πρὸς τῆς χώρας ταύτης Σκυθήσι. Καὶ ὅταν μὲν ἐν Ἀεγεύῃ τῶν αἰετῶν εἴσας, εἶρηται. δὲ δὲ αὐτὴν ἡκουον καὶ ποιεῖται.
λόγον ἐπὶ Προκλήσῳ καὶ Κυζίκῳ, λέξω. Ἀεγεύῃ εἶρηται.
γὰρ λέγουσι, ὅντα τῷ ἄσῳ ὡς ἐπὶ ἡμέρας ὑπο-
δέεσθαι, ἐσέλθοντες ἐς κρητὸν ἐπὶ Προκλήσῳ, ἀποθανόντες καὶ δὲ κρητὸν κατεκλήσαντα τὸ ἐργαστήριον, οἷα ἄλλοι ὅντα τοῖς περὶ τὸν ποταμὸν.

¹ Id est, in Asiam venisse quum fugerent Scythas.

ἐσκεδάσθη δὲ ἡδὴ τὸ λόγῳ ἀπὸ τῆς πόλιν ὡς
 τεθνηκώς εἴη ὁ Ἀριστεύς, ἐς ἀμφιβάσις τοῖσι λέγου-
 σι ἀπικνεῖσθαι ἀπὸ τοῦ Κυζικηνόν, ἡγεῖται δὲ Ἀρτά-
 κης πόλιος· φαίνεται σιωπῇ τὴν οἰοντι ὅτι Κυζι-
 κην, καὶ ἐς λόγους ἀπικνεῖσθαι. καὶ τὸν μὲν οὕτε-
 ρα μὲν ἀμφισβητεῖν· τοῖς δὲ προσήκοντες τὰ
 νεκρῷ ὅτι κρηφνίον παρεῖναι, ἔχοντας τὰ πρὸς-
 φερα, ὡς ἀμνηστικῶς· αἰοιχθέντος δὲ τῆς οἰκή-
 ματος, οὔτε τεθνεῶτα, οὔτε ζῶντα φαίνεται Ἀρι-
 στεῖν· μετὰ δὲ, ἐβδόμῃ ἔτει φαίνεται αὐτὸν ἐς Πε-
 ρσκήνησον, ποιῆσαι τὰ ἔπειτα ταῦτα τὰ νῦν ὡς Ἐλ-
 λιών Ἀριμᾶσπας καλεῖται. ποιήσαντα δὲ, ἀ-
 φαισθῆναι τοδὺ πρην. Ταῦτα μὲν αἱ πόλεις αὐ-
 τὰ λέγουσι. τὰ δὲ οἶδα Μεταποντίνοισι τοῖσι ἐν Ἰ-
 τάλῃ συγκυρήσασθαι μὲν τὴν ἀφαισίν τὴν δὲ
 τέρην Ἀριστεῶ τῷ Περσκήνησιον ἔπειτα περὶ ἑρ-
 ῶν καὶ ὅσων οἰοῖται, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος ἐν Προ-
 κνήσῳ τε καὶ Μεταποντίῳ Δέιοσκον. Μεταποντί-
 νοι γὰρ φασὶ αὐτὸν Ἀριστεῖν φαίνεται σφί ἐς τὴν πό-
 λιν, κελύσαι βωμὸν Ἀπόλλωνι ἰδρύσασθαι, καὶ
 Ἀριστεῶ τῷ Περσκήνησιον ἐκωνυμῆν ἔχοντα ἀνδρι-
 αῖτα παρ' αὐτὸν ἰσθμῶν. Φάσιν γὰρ σφί ὅτι Ἀ-
 πόλλωνα Ἰταλιωτέων μοῦνοισι δὴ ἀπικνεῖσθαι ἐς τὴν
 χώραν, καὶ αὐτὸς οἱ ἔπειτα οἱ νῦν ἐὼν Ἀριστεύς· τότε
 ὅτε εἶπε τοῖς θεῶν, εἴ) κέραι· καὶ ὅτι, εἰ ποῖτα ταῦ-
 τα, ἀφαισθῶμαι σφείας ὅτι Μεταποντίνοι λέγουσι ἐς
 Δελφοὺς πέμψασθαι, ὅτι θεὸν ἐπειρωτᾶν, ὅτι φά-
 σμα τῷ αἰθερῶν εἴη· τὴν τε Πυθίην σφείας κε-
 λεύειν πείθεσθαι τὰ φάσματι· περὶ μὲν οἰοῖται, ἀ-
 μαινον σιωποῖσθαι. καὶ σφείας δὲ ἀμνηστικῶς ταῦτα,
 ποιῆσαι ὅτι τελέα. καὶ νῦν ἔσθ' οἱ αἰδελῆς ἐκωνυ-
 μῆν ἔχον Ἀριστεῶ, παρ' αὐτῶν τὰ ἀγάλματα τῷ
 Ἀπόλλωνος. ὡς δὲ αὐτὸν δαφναίνεσθαι· ὅτι ἁ-
 λμα ἐν τῇ ἀγορῇ ἰδρυται. Ἀριστεῶ μὲν νῦν πέ-
 ρει ποσαῦτα εἰρήδω. τῆς δὲ γῆς τῆς πέρι ὁ λό-
 γος ὅδε ὠρμηται λέγεσθαι, ὅσους οἶδε ἀτρεκέως
 ὡς ὅ, πῶς καὶ τὸν θεὸν ὅτι. ὅσους γὰρ δὴ αὐτὸς πρὸς εἰ-
 δέναι φαίνεται διώματι πυθῆαι. ὅσους γὰρ ὅσους Ἀ-
 ριστεῖς, ὅσους οἱ λίγες πρὸς τὴν τῶν μνήμην ἐκωνυ-
 μῆν, ὅσους δὲ τῶν πρὸς τὴν Ἰσθμῶν, ἐν αὐτοῖσι
 τοῖσι ἔπειτα ποίεων, ἔσθ' οἱ ἀπικνεῖσθαι· ἀπὸ τὰ κατὰ
 πρὸς ἔλεγε ἀκρῇ, φασὶ Ἰσθμῶν εἶ) τῆς ταῦτα λέ-
 γοντες. ἀλλ' ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀτρεκέως ὅτι μακρότα-
 τιν οἰοῖ τ' ἐγρόμεθα ἀκρῇ ἔξικεσθαι, πρὸς εἰρήσιν.
 Ἀπὸ τῶ Βορυσθενείων ἐμπορίου (τὸ γὰρ τῶ
 παραθαλάσσιον μισατάτον ἐστὶ πάσης τῆς Σκυθίας)

Disipatoque iam per urbem rumor
 Aristeum esse vita functum, 'superue-
 nisse sermoni de hac re disputantium,
 quendam Cyzicenum, ex urbe Artacia
 profectum, qui diceret sese fuisse con-
 gressum cum Aristeo apud Cyzicum,
 atque colloquutum. Et quum id iste cō-
 tendendo asseueraret, propinquos mor-
 tui ad fullonicam præsto fuisse, habentes
 quæ ad efferendos homines expediunt:
 sed aperta domo, Aristeum nec viuum
 comparuisse nec mortuum. septimo-
 que deinde anno, quum in Procon-
 neso comparuisset, eos versus fecisse
 qui nunc à Græcis Arimaspei vocantur:
 quibus cōditis, rursus evanuisse. Hoc
 istæ ciuitates commemorant: ² quod
 scio congruisse cum Metapontinis qui
 sunt in Italia, trecentis & quadraginta
 annis postquā iterum evanuit Aristeus,
 quemadmodum coniiciens & in Pro-
 conneso & apud Metapontinos inueni.
 Metapontini enim aiunt Aristeum,
 quum apud ipsos apparuisset, iussisse
 aram Apollini extrui, & iuxta eam eri-
 gi statuam quæ cognomen Aristei Pro-
 connesi haberet: quod diceret Apolli-
 nem ad eos ³ solos ex Italiotis in ipsorum
 terram venisse, se illū affectante, & qui
 nunc Aristeus esset, tum fuisse coruum
 quum deum affectaretur. Et hæc lo-
 quutum evanuisse. Eoque aiunt Meta-
 pontini se Delphos ad deum misisse sci-
 scitatum quodnam illud hominis esset
⁴ proloquium, sibi iussisse Pythiam
 ut dicto audientes essent. melius enim
 cum ipsis actum iri, si parerent. Se igitur
 hæc admittentes 'perfecisse. Et nunc
 statua extat cognomine Aristei, iuxta a-
 ram ipsam Apollinis, in foro extructam:
 circumstantibus vtrinque lauris. Hæc
 de Aristeo hæcenus. ¶ Regione autem
 de qua nos dicere institueramus, quæ-
 nam sint vltiora, nemo exploratum
 habet. neque enim id ego ab aliquo
 audire potui, qui se diceret nosse quod
 ipse vidisset. Ac ne Aristeus quidem
 ipse (cuius paulo ante feci mentionem)
 in iis quos fecit versibus, ait se vltra Iffe-
 dones processisse: sed vltiora fando si-
 bi esse cognita, quod Iffedones diceret
 ista commemorare. Verum nos, quoad
⁶ longissime rem inuestigare potuimus,
 omnem referemus. Ab emporio Bo-
 rysthenitarum (hoc enim ex maritimis
 totius Scythiæ est maxime medium)

¹ Cyzicenum quendam, ex Artace urbe venientem, altercatum fuisse cum illis qui ad dicerent: affirmantem se Aristeo occurrisset, eunti Cyzicum, & cum eo colloquutum esse. Quæ de re dum pertinaciter contenderet, propinquos mort. ² Arista Metapontinis qui sunt in Italia, contigisse scio trecent. ³ Solos ex Italiotis esse in quorum terram Apollo venisset, ⁴ Visum, ⁵ Præstitisse. Vel, effecta reddidisse. ⁶ Penitissimum

xviii

primi incolunt Callipidæ, qui sunt Græcoscythæ, *id est, à Græcis facti Scythæ*: super hos aliud genus eorum qui vocantur Halizones. Horum utriusque cum¹ in ceteris seruant ritum Scytharum, tum in ferendo, atque vescendo cæpe, allio, lente, milio. Supra Halizones autem incolunt Scythæ aratores,² qui non ad panem conficiendum serunt triticum, sed ad illud torrendum. Supra hos incolunt Neuri: quorum tractus qui ad aquilonem vergit, quantum nos scimus, desertus est. Atque hæc quidem nationes iuxta flumen Hypanin colunt, ad occidentalem partem Borysthenis. Verū transmissio Borysthenis, à mari prima est Hylæa: dehinc habitant Scythæ agricolæ, quos Græci qui³ sub Hypæne incolunt, Borysthenitas appellant, ipsi vero se Olbiopolitas. Hi igitur agricolæ Scythæ⁴ colunt eum quidem tractum qui vergit ad auroram, trium dierum itinere, pertingentes ad flumen nomine Panticapem:⁵ eum vero qui ad ventum aquilonem, vndecim dierum navigatione, Borysthenem versus. tractus autem qui vltior est, in multum sane spatii desertus est. Ultra quā solitudinem habitant Androphagi, *id est, virorum carne vescentes*, separata natio, ac nequaquam Scythica. At supra hos desertam iam proculdubio omnia, nec vlla gens, quantum

xix

nos scimus. At horum Scythiarū qui agricolæ sunt, plagam quæ ad auroram vergit, transmissio flumine Panticape, Scythæ nomades, *id est, pecuarii*, incolunt, neque ferentes quicquam neque arantes. Nuda autē arboribus est omnis hæc plaga præter Hylæam. Nomades autem isti incolunt tractū quatuordecim dierum longitudinis, auroram versus, ad

xx

Gerrhum vsq; flumen. Trans Gerrhū autem sunt⁶ ea quæ vocantur regia, & Scythæ optimi pariter & plurimi, & qui suos seruos esse ceteros Scythas arbitrantur: à meridie quidem ad Tauricam regionem pertingentes: ab aurora vero, ad fossam⁷ quam dixerunt illi qui è cæcis geniti fuerunt, Oryxam: & ad emporium paludis Mæotidis, quod vocatur Cremni, *id est, prærupta*: quorum pars ad flumen Tanain porrigitur. At quæ superiora sunt, ad ventum aquilonem, Scythiæ regiis, ea incolunt Melanchlæni, alia gens non Scythica. Et supra Melanchlænos paludes sunt, & deserta

ἀπὸ τούτου πρῶτοι Καλλιπίδα νέμονται, ὄντες Ἕλληνες Σκύθαι. Ὑπὲρ δὲ πύτων, ἄλλο ἔθνος, οἱ Ἀλκζόνες καλεῶνται. οὗτοι δὲ καὶ οἱ Καλλιπίδα πάλιν ἄλλα κατὰ ταῦτα Σκύθησι πασκέουσι· σίτον δὲ καὶ σπείρεισι, καὶ σιτέονται καὶ κρόμμυα καὶ σκόροδα καὶ φακὰς καὶ κένχρεις. Ὑπὲρ δὲ Ἀλκζόνων οἰκεῖουσι Σκύθαι ὄροτιρες, εἰς ὧν ἑπὶ σιτήσι σπείρεισι τὸν σίτον, ἀλλ' ἑπὶ ὥρῃσι. πύτων δὲ κατὰ τὴν οἰκίαν Νευρί. Νευρίαν δὲ τὸ πρὸς βορέην αἰέμον, ἔρημον ἀνδρῶπων, ὅσον ἡμεῖς ἰδόμεθα. ταῦτα μὲν πρῶτα τὸν ὕπῳ πόντον ποταμὸν ὅτι ἔθνεα πρὸς ἐσπέρην τῆς Βορυσθέως. Ἀτὰρ Ἀλκζαίη τὸν Βορυσθένα ἀπὸ θαλάσσης, πρῶτον μὲν ἢ Ὑλαίη· ἀπὸ δὲ ταύτης, ἀνδρῶποι οἰκεῖουσι Σκύθαι γεωργί· τοὺς Ἕλληνες οἱ οἰκόντες ἑπὶ τῇ Ὑπῳ πόντῳ ποταμῷ καλεῖουσι Βορυθεῖ· ἔθνος δὲ αὐτῶν, Ὀλβιοπολίται. οὗτοι· ὧν οἱ γεωργὶ Σκύθαι νέμονται τὸ μὲν πρὸς τὴν ἑω, ὅτι τρεῖς ἡμέρας ἐξοὺ κατήκοντες ἑπὶ ποταμὸν τῷ οὐνοῦ καί τῃ Γαυπικῇ τῇ· τὸ δὲ πρὸς βορέην αἰέμον, πλοῖσι αἰὰ τὸν Βορυθένα ἡμερῶν ἑνδεκά. ἥδη δὲ κατὰ τὴν πύτων ἡ ἔρημος ὅτι ἐπὶ πολλοί. μετὰ δὲ τὴν ἔρημον Ἀνδρῶποι οἰκεῖουσι, ἔθνος ἐοικὸς ἰδίον, καὶ οὐδαμῶς Σκυθικόν. τὸ δὲ τούτων κατὰ τὴν ἔρημον ἥδη ἀληθῶς, καὶ ἔθνος ἀνδρῶπων ὥσπερ, ὅσον ἡμεῖς ἰδόμεθα. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἑω τῇ γεωργῶν πύτων Σκυθῶν, Ἀλκζαίη τὸν Γαυπικῶν ποταμὸν, νομάδες ἥδη Σκύθαι νέμονται, οὐ τί τι σπείρουσιν ὥσπερ, οὔτε ὄρουσιν· ψιλὴ δὲ δένδρεων ἡ πᾶσα αὕτη γῆ, πλεὺς τῆς Ὑλαίης. οἱ δὲ νομάδες οὗτοι τὸ πρὸς τὴν ἑω, ἡμερῶν τεσσάρων καὶ δέκα ὁδὸν νέμονται χώρην κατὰ τοῦτον ὅτι πόντον Γέρρον. Πέρην δὲ τῆς Γέρρου ταύτη δὴ τὰ καλὰ μῆλα βασιλήϊα ὅτι, καὶ Σκύθαι οἱ ἀριστοὶ τε καὶ πλείστοι καὶ τοὺς ἄλλους νομίζοντες Σκύθας, δοῦλους σφετέρους τῇ. κατήκονσι δὲ οὗτοι τὸ μὲν πρὸς μεμβρίην, ἐς τὴν Ταυρικὴν· τὸ δὲ πρὸς ἡδ' ἑπὶ τὰ φρον, τὴν δὴ οἱ ἐκ τῇ τυφλῇ γῆ· μῆλοι ὥρυξαν, καὶ ὅτι τῆς λίμνης τῆς Μαῖητιδος τὸ ἐμπόριον, τὸ καλεῖται Κρημνοί. τὰ δὲ αὐτῇ κατήκονσι ὅτι ποταμὸν Ταύριν. τὰ δὲ κατὰ τὴν πρὸς βορέην αἰέμον τῇ βασιλήϊων Σκυθῶν οἰκεῖουσι Μεγάλχλαινοί, ἄλλο ἔθνος, καὶ ἐκ Σκυθικόν. τὸ δὲ Μεγάλχλαινῶν τὸ κατὰ τὴν λίμνην, καὶ ἔρημος

¹ In ceteris quidem ritum Scytharū seruant, sed frumentum serunt & edunt, necnon cæpe, & allium, & lentem, & milium.

² Qui frumentum non ad vescendum serunt, sed ad vendendum. Sup. ³ Ad Hypanin fluuium incol. ⁴ Colunt, orientem quidem versus, trium dierum iter. ⁵ Boream autem versus, dierū vndecim. secundo flumine Borysthenis. ⁶ Vel, Ex quæ vocantur regis, sub. domus. ⁷ Quam foderunt qui è cæcis illis orti fuerunt. E cæcis illis quorum videlicet facta fuit supra mentio.

XXVIII

40

V 3

ὅν τε τὸν μὲν ὡραίων οὐκ οὔτε λόγῳ ἄξιον εἶναι,
 δὲ δὲ θεός, οὐκ οὔτε αἰεὶ. βροταί τε ἡμῶς τῇ ἄλλῃ
 γίνονται, τῆνικαὶ μὲν οὐ γίνονται, θέρεος δὲ ἀμφι-
 θαφές· ἢν δὲ χειμῶνος βροτῇ γήνηται, ὡς τέρως νε-
 νόμισαι θαυμάζεσθαι· ὡς δὲ καὶ οἱ σεισμὸς γήνηται
 ὡς τε θέρεος ὡς τε χειμῶνος οὐ τῇ Σκυθικῇ, ὡς τί-
 σεις θαυμάζεσθαι. ἴσονται δὲ ἀνέχοντο φέρεσι δὲ
 χειμῶνα τῶν, ἡμίονοι δὲ οὐδὲ οἶνο ἀνέχονται τὴν
 ἀρχαίαν. τῇ δὲ ἄλλῃ ἴσονται μὲν ἐν χρυμῷ ἐς εὐ-
 πείας ἀποσφακελίζουσι, οἶνο δὲ καὶ ἡμίονοι ἀνέχον- 10
 ται. Δοκεῖ δέ μοι καὶ δὲ ἡρὸς τῶν βοῶν τοιαύ-
 του ἀφ' αὐτῶν φύειν κέρα αὐτόν. μαρτυρεῖ δέ
 μοι τῇ γνώμῃ καὶ Ὀμήρου ἔπος ἐν Ὀδυσσεΐ, ἔχον
 ὥδε,

Καὶ Λιβύῳ, ὅτι τ' ἀγνὸς ἀφ' αὐτοῦ κεραὶ τελέ-
 θουσι·

ὁρθὰς εἰρημῶν, ἐν τοῖσι θερμαῖα καὶ οὐδ' ἀγνὸς
 τὰ κέρα· ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι φύχαι ἢ οὐ φύειν κέ-
 ρεα τὰ κτενέα ἀρχαίαν, ἢ οὐόντα, φύειν μόλις.
 Ἐνθαυτὰ μὲν οὖν ἀφ' αὐτῶν γίνονται τῶν καὶ θ- 20
 ὤμαζον (περὶ αὐτῶν γὰρ οἱ μοι οἱ λόγοι εἰς ἀρχῆς
 εἰδόμενοι) ὅτι ἐν τῇ Ἡλείῃ πάσῃ χώρῃ οὐ διυέεται
 γίνεσθαι ἡμίονοι, ὅτε ψυχροῦ τῶ χύρου ἔοντες, ὅτε
 ἄλλῃ φανεροῦ αἰπίου οὐδ' ἐνός. φασὶ δὲ αὖτις Ἡλείοι
 οὐκ ἀπάρης τῶν ἐγίνεσθαι σφί ἡμίονοι· ἀλλ' ἐπ-
 εὐὰ περὶ τῇ, ὥρῃ κυίσκεσθαι τῶν ἵππων, ὅτε ἐλευ-
 ροῖσι ἐς τοὺς πλησιοχώρους αὐτῶν· καὶ ἐπειτὰ σφί ἐν
 τῇ τῶν πέλας ὁπίσθι τοῖς οἶκοις, ἐς δὲ αὐτῶν οἰκίαις ἵπ-
 ποι ἐν γαστρί· ἐπειτὰ δὲ ὁπίσθω ἀπελευθύνουσι. Πε- 30
 ρὶ δὲ τῶν περὶ τῶν Σκύθαι λέγουσι ἀνὰ πλεονεῖ-
 ναι δὲ ἡμέρα, καὶ πούτεων εἶνεκα οὐκ οἶοι τε εἶναι οὐτε ἰ-
 δεῖν δὲ περὶ τῶν ἡπείρου, οὐτε διεξιέναι, τὴν δὲ ἐ-
 χωρὶ αὐτῶν τὴν γνώμην· τὰ κατὰ τῶν αὐ-
 τῶν τῶν χώρων αἰεὶ νίφεται, ἐλθόντων δὲ τῶν θέρεος ἢ τῶν
 χειμῶνος, ὡς αὐτὸς εἰκός. ἥδη δὲ ὡς τις ἀνέχεται χι-
 ὄνα ἀδρὴν πύθουσαν εἶδε, οἶδε δὲ λέγων· εἶοκα γὰρ
 ἢ χιὼν περὶ οἶσι. καὶ ἀφ' οὗ χειμῶνα τῶν ἐόν-
 τα τοιοῦτον αἰκνῆται τὰ περὶ βορρῇ ἐστὶ τῶν ἡπείρου
 αὐτῶν. τὰ δὲ ὡς πλεονεῖ, εἰς αὐτῶν τὴν χιὼνα, τοὺς
 Σκύθας τε καὶ τὸς περὶ οἰκίους δοκέω λέγειν. αὐ- 40
 τὰ μὲν οὖν τὰ λέγεται, μακρότατα εἶρηται. Ὑ-
 περὶ βορέων δὲ περὶ αἰσθητῶν οὐτέ τι Σκύθαι λέ-
 γουσι οὐδὲν, οὐτέ τινας ἄλλοι τῶν αὐτῶν οἰκημέ-
 νων, εἰ μὴ ἄρα Ἰσσηδόνες. ὡς δὲ ἐγὼ δοκέω, οὐδὲ
 οὗτοι λέγουσι οὐδὲν. ἔλεγον γὰρ ἂν καὶ Σκύθαι,

nam quum tempus pluendi est, nihil
 ibi quod sit vllius momenti, pluit: æstate
 pluerenon cessat. ¹ Quinetiam toni-
 trua cum alibi, tum ibi nulla existunt, æ-
 stas nubila est: hyeme si fiant tonitrua,
 pro ostento habetur. terremotus in Scy-
 thia si existat seu æstate seu hyeme, tan-
 quam prodigium admiramur. Eam vim
 hyemis equi perferunt, muli asinique
 neque incipientem quidem ferunt:
 quum tamen alibi stantes in gelido equi
 tabefiant, asini vero ac muli durent. Et
 hæc mihi videtur esse caussa cur omni-
 no cornua bouino generi non succre-
 scant: astipulante sententiæ meæ Home-
 ricarminc in Odyssæa, quod ita habet,

*Et Libyen, ubi sunt cornuti protinus a-
 gni.*

Quod recte dictum est, in locis calidis
 mature cornua existere. at in vehemen-
 tibus frigoribus aut non oriuntur statim
 pecoribus cornua, aut si oriuntur, vix o-
 riuntur. In Scythia itaq; hoc propter
 frigora contingit. Quo magis miror (ab
 initio enim oratio mea indagare insti-
 tuit) cur in omni Eleo agro muli ne-
 queant gigni, quum neque locus sit fri-
 gidus, neque vlla alia caussa appareat.
 Aiunt Eleenses ipsi ex imprecatione
 quadam id sibi contigisse: quumque
 tempus aduentat conceptus equarum,
 se in loca finitima illas educere: ibi post-
 quam admiserint asinos, dumque con-
 ceperint, tunc rursus eas reducere. De 30
 pennis autem quibus aiunt Scythæ op-
 letum esse aerem, & idcirco non pos-
 se prospici longius continentem, nec
 ulterius transiri, hæc est mea sententia:
³ Quod ultra eam regionem assidue nin-
 git, & (vt credibile est) minus æstate
 quam hyeme. nam, (prout cuilibet emi-
 nus intuenti cadentem niuē copiosam
 liquet quod dico) nix pennis assimilis
 est: & propter hanc talem hyemem in-
 habitabilia sunt eius continentis loca
 quæ ad aquilonem spectant. Eoque
 opinor, pennas niuem esse interpretan-
 tes Scythas ac circumiectas gentes, ita
 loqui. Verum ⁴ ea quæ reperiuntur, lon-
 gissime dicta sunt. ¶ De Hyperboreis 30
 autem hominibus neque Scythæ quip-
 piam, neque alii vlli illic incolentium
 memorant, præter Issedones: ne ipsi
 quidem (vt mihi videtur) dicentes ali-
 quid. dicerent enim & Scythæ de hoc,

¹ Tonitrua quo tempore sunt alibi, ibi non sunt, at æstate frequentia existunt. Quod si hyeme sit. ² Et gravidæ fuerint, tunc rurs. ³ Quæ sunt ultra hanc regionem loca, semper niuosa sunt, minus tamen (vt rationi consentaneum est) æst. quàm hyeme. Iam vero quisquis cadentem copiosam niuem intus est cõminus, intelligit quod dico. nix enim pennis similis est. ⁴ Quæ commemorantur ab aliis, latissimè expõsita sunt.

quemadmodum de vnoculis dicunt. Quamquam & ab Hesiodo de Hyperboreis mentio fit: quin etiam ab Homero, in Epigonis, si tamen Homerus re vera fecit hos versus. Sed multo plurima de his Delii memorant, sacra alligata in triticea stipula ex Hyperboreis delata venisse ad Scythas, à Scythis deinceps finitimos accepisse, gradatimque per singulos ad occasum usque: atque illinc meridiem versus dimissa, à primis Græcorum Dodonæis esse accepta, & ab his descendisse ad Meliensem sinum, pervasisseque in Eubœam, & oppidatim usque ad Carystum: ab hac vero reliquisse Andrum. Carystios enim esse qui in Tenum portarint, Tenios vero in Delum: atque ita hæc sacra in Delum aiunt pervenisse. Sed primum Hyperboreos misisse duas puellas quæ ferrent hæc sacra, quas Delii aiunt Hyperochen & Laodicen: & cum his tutelæ gratia quinque suis popularibus, qui eas deducerent, nunc Periphærees vocatos in Delo, ubi in magno honore habentur. Sed quum isti ab Hyperboreis missi, rursus non redirent, indigne ipsos Hyperboreos tulisse, si eos quos assidue mitterent non reciperent. Ita misisse qui ferrent ad confines suos sacra in stipula tritici ligata, iuberentque illos considerate mittere ad aliam nationem: atque ita hæc gradatim missa, aiunt devenisse in Delum. His ego sacris simile quiddam fieri animadverti à feminis Thraciis atque Pæoniis, quæ in sacrificando regis Dianæ, non sine stipula triticea id faciunt: atque ipsæ vidicæ facientes. Ceterum his virginibus Hyperboreis vita functis in Delo, parentant puellæ Delicæ ac pueri, tonsis utriusque criminibus: quos puellæ quidem fuso involutos, supra monumentum imponunt: pueri autem ad quandam herbam applicantes, & ipsi sepulchro imponunt. Est autem monumentum intra Artemisium ad sinistram intrantibus, oleaque supra ipsum est nata. Hoc honore ab incolis Deli afficiuntur hæc virgines. Aiunt vero iidem Argin & Opin virginem ex Hyperboreis, eorundem hominum ætate, in Delum venisse, etiam priores Hyperochæ & Laodice: & has quidem venisse ad reddendum Lucinæ tributum quod pro partu maturando instituerant: Argin vero & Opin una cum ipsis deis advenisse, ubi præterea Υπερχης τε & Λαοδίκης. Ιαύτης μὲν γὰρ Εὐκλὴν ἀποφραγύσας αὐτὶ τὴν κορυφὴν ἐπέταξαν πορὸν ἀπικέσθαι. τὴν Ἀργιν τε καὶ τὴν Ὠπιν ἄμα αὐτοῖσι τοῖσι θεοῖσι ἀπικέσθαι λέγουσι.

ὡς καὶ παλαιὸν μυθοφθάλμων λέγουσι. Ἀλλ' Ἡσιόδῳ μὲν ἔστι παρ' ὕπερβορέων εἰρημνύα, ἔστι δὲ καὶ Ὀμήρῳ ἐν Ἐπιγείοισι, εἰ δὲ πᾶσι ὅτι καὶ Ὀμηροῦ ταῦτα παλαιὰ ἐποίησε. Πολλὰ δὲ ἐπὶ πλείεσσιν αὐτῶν Δῆλιοι λέγουσι, φάμνοι ἰσθ' ἐνδεδυννύα ἐν καλαμῇ πυρῶν, ὅς γ' ὕπερβορέων φερέμνυα, ἀπικέσθαι ἐς Σκύθας. ἀπὸ δὲ Σκυθῶν ἡδὴ δεκνόμενος αἰεὶ τὸς πλησιοχώρους ἐκείτους, κομίζῃ αὐτὰς πρὸς ἐσπερίας ἐκαστά τε ἅπ' Ἀδρίην. ἐνθαυτεν δὲ τὸς 10 μωσαμβρίην πρὸς πεμπόμνυα πρὸς τὸς Δωδωνάδας Ἑλλήνων δέκεσθαι. ἀπὸ δὲ τῆς τῶν καλαμῶν ἑπὶ τῇ Μηλιδίᾳ κόλπον, καὶ ἀφ' οὗ πορεύεσθαι ἐς Εὐβοίαν. πόλιν δὲ ἐς πόλιν πέμπειν, μέγχι Καρύστου. ὅς δὲ ἀπὸ ταύτης, ἐκ λιπέης Ἀνδρον. Καρυστίους γὰρ εἶπὲς κομίζοντάς ἐς Τήνον. Τησίους δὲ, ἐς Δῆλον. ἀπικέσθαι μὲν γὰρ ταῦτα ἰσθ' ἔτι λέγουσι ἐς Δῆλον. παρῶν δὲ τὸς ὕπερβορέους πέμψαι φερέσας ἰσθ' ὀνόχρας, τὰς ἑνομάζουσι Δῆλιοι εἶναι ὕπερβορχην τε καὶ Λαοδίκην. ἄμα δ' αὐτοῖσι ἀσφαλείης εἶνεκα 20 καὶ πέμψαι τὸς ὕπερβορέους τὰς ὁδὸν ἀνδράς πέντε πομπῆς, τῶν τὸς οἰκῶν Περιφερῆες καλεῖσθαι, πῶμας μεγάλας ἐν Δῆλῳ ἔχοντες. ἐπεὶ δὲ τοῖσι ὕπερβορέοισι τὸς ἀποπεμφθέντας ὁπίσω ἐκ ἀποιοσέην, δεῖα ποιδνόμενος εἰσφραγίσαι καλαμῇ, ἀποσέλλοντάς μὲν ἀπὸ δέκεσθαι, ἔτι δὲ φερέσας ἐς τὸς ἔστας πᾶσι ἐνδεδυννύα ἐν πυρῶν καλαμῇ, τὸς πλησιοχώρους ἐπισκηνήσιν, καλῶντάς τε πρὸς πέμπειν σφέας ἀπ' ἐκείνης ἐς διὸ ἔθνος. καὶ ταῦτα μὲν ἔτι πρὸς πεμπόμνυα, ἀπικέσθαι λέγουσι ἐς Δῆλον. Οἱ δὲ 30 δὲ καὶ αὐτοὶ τέτοις τοῖσι ἱεροῖσι τὸς ποιδνόμενοι τὸς φερέσας τὰς Ὀρήσας καὶ τὰς Παοιδάδας γυναικάς, ἐπεὶ αὐτοῖσι τῇ Ἀρτέμιδι τῇ βασιλῆῃ, ἐκ αὐτῶν πυρῶν καλαμῆς θυόσας τὰ ἰσθ' καὶ ταῦτα μὲν δὲ οἷδα ἰαύτας ποιδνόμενος. Τῆσι δὲ παρθένοισι ἰαύτησι τῆσι καὶ ὕπερβορέων τελευτήσασιν ἐν Δῆλῳ, κείρονται καὶ αἱ κόραι καὶ οἱ παῖδες οἱ Δηλίων αἱ μὲν, πρὸ γάμου πλόκαμον ἀποσπασνόμεναι, καὶ παλαιὰ τρεῖς εἰλίσσασθαι, ὅτι τὸ σῆμα πηγεῖσι. ὅς δὲ σῆμα ἔστι ἐστὶ ἐς τὸ Ἀρτεμίσιον, ἐσίουσι δὲ τρεῖς 40 χεῖρας. ὅτι πέφυκε δὲ οἱ ἐλαίη. οἱ δὲ παῖδες τῶν Δηλίων, παλαιὰ χλόνην πινὰ εἰλίσσαντες τῶν τευχῶν, πηγεῖσι καὶ οὗτοι ὅτι τὸ σῆμα. αὐταὶ μὲν δὲ ταῦτα πᾶσι πᾶσι ἔχουσι πρὸς τῶν Δηλίου οἰκητῶν. Φασὶ δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ τῶν Ἀργιν τε καὶ τῶν Ὠπιν ἐσθ' ὡς αὐτοῖσι πᾶσι τῶν ὕπερβορέων, καὶ τὸς αὐτοὶ πᾶσι τῶν αὐθιγῶν ποιδνόμενος, ἀπικέσθαι ἐς Δῆλον, ἐργλῶν 47

1 Occasum versus longissime Adriam usque. 2 Puellæ quidem ante nuptias, fuso involutæ.

καὶ σφι πῖμας ἄλλας δεδόσθαι πρὸς σφέων. καὶ
 γὰρ ἀγαίρειν σφι τὰς γυναικάς, ἐπονυμίζουσας τὰ
 οὐνόματα ἐν τῷ ὕμνῳ, τὸν σφι ὧλ' ἔλεγε ἄνθρωπος
 Λύκιος ἐποίησε. τῷ δὲ σφέων μαχόντας ποσειδά
 τε καὶ Ἰῶνας, ὑμνέειν ὧλ' ἔλεγε καὶ Ἀργιν, ὀνομά
 ζοι τὰς τε καὶ ἀγείρας τὰς. οὗτ' δ' ἡ δὲ ὧλ' ἔλεγε καὶ τοὺς
 ἄλλους τοὺς παλαιούς ὕμνους ἐποίησε ἐκ Λυκίας ἐλ
 θὼν, τοὺς ἀειδόμενους ἐν Δήλῳ. καὶ τῷ μνησίων
 καταγχεσθῶν ἐπὶ τῷ βασιλῇ, τὴν ἀποδὸν ταύτην
 ἐπὶ τῷ θηκίῳ τῇ, ὧλ' ἔλεγε καὶ Ἀργίος αἰαισι-
 μῶσθαι ἐπὶ βαλλομένη. ἡ δὲ θήκη αὐτῶν ἐστὶ
 ὅπασθαι τῷ Ἀρτεμίου, πρὸς ἡὲ πετραμυλῇ,
 ἀνχότατ' ἔκ Κηίων ἱστιοπόλου. Καὶ ταῦτα
 μὲν ὧλ' ἔλεγε περὶ εἰρήσθαι. οὗ γὰρ πρὸς Ἀ
 βάσιος λόγος τῷ λεγόμενῳ εἶ) ὧλ' ἔλεγε, ἔλε
 γων, λέγων ὡς οὐκ ἔστιν ὧλ' ἔλεγε κατὰ πᾶσαν τὴν
 γῆν, οὐδὲν οἱ περὶ μένος. εἰ δὲ εἰσὶ πῖνες ὧλ' ἔλεγε
 οἱ αἰθροῖαι, εἰσὶ καὶ ὧλ' ἔλεγε ἄλλοι. γὰρ δὲ ὧ
 ρῶν γῆς πρὸς ἡμῶν γεφυραῖς πολλοὺς ἦδη, καὶ οὐ
 δένα νόον ἔχουσιν ἔξῃ ἡσυχασμένοι. εἰ ὧλ' ἔλεγε
 ῥέουσα γεφυροὶ περὶ, τὴν τε γῆν εὐσαι κυκλο
 περὶ ὡς ἀπὸ πόριου, καὶ τὴν Ἀσίαν τῇ Εὐρώπῃ
 ποιεῖσιν ἴσην. ἐν ὁλίγοις γὰρ ἐγὼ δηλώσω μέγα
 ῥος τε ἐκείνης αὐτῶν, καὶ οἷος πῖς ἐστὶν γεφυρῶν ἐ
 κείνη. Πέρσας οἰκέτοισι κατήκοντες ἐπὶ τῷ νο
 τῇν θάλασσαν, τὴν Εὐρυθρὴν καλεσμένην. πούτῃ
 δὲ ὧλ' ἔλεγε πρὸς βορέην ἀέμον, Μήδοι. Μή
 δων δὲ, Σάπειρες. Σαπείρων δὲ, Κόλχοι, κατ
 ἡκίστες ἐπὶ τῇ βορρῇ θάλασσαν, ἐς τὴν Φάσις πο
 τᾶμος ἐκιδίδι. ταῦτα τέσσερα ἔθνη οἰκεῖ ἐκ
 θαλάσσης ἐς θάλασσαν. Εἰθῶτεν δὲ ὧλ' ἔλεγε
 ἐσπερὴν ἀκτὴν διφάσαι ἀπὸ αὐτῆς κατατείνουσι ἐς
 θάλασσαν, τὰς ἐγὼ ἀποκηρύσσω. εἶδεν μὲν ἡ
 ἀκτὴ ἡ ἐπὶ τῇ πρὸς βορέην ἀπὸ Φάσιος ὄρεσιν
 καὶ ὧλ' ἔλεγε ἐς θάλασσαν τῷ δὲ πόντῳ
 καὶ ὧλ' ἔλεγε ἑλπίον, μέλει Σιγίου τῷ Τρωϊκῷ.
 τὰ δὲ πρὸς νότον, ἡ αὐτὴ αὐτὴ ἀκτὴ ἀπὸ τῇ Μαει
 αιδυῶν χέλωου τῷ πρὸς Φουίικην καὶ μῶν τεί
 νει τὰ ἐς θάλασσαν μέλει Τειροπίου ἀκρῆς. οἰ
 κέει δὲ ἐν τῇ ἀκτὴ ταύτῃ ἔθνη αὐθροῶν περὶ
 χροῖτα. αὐτὴ μὲν ἡ ἐπὶ τῇ ἀκτὴν. ἡ
 δὲ δὴ ἐπὶ τῇ, ἀπὸ Περσέων ὄρεσιν, τῷ δὲ
 τᾶμα ἐς τὴν Εὐρυθρὴν θάλασσαν. ἡ τε Περσικὴ,
 καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης ἐκδεχόμενη Ἀσσυρίη. καὶ ἀ
 πὸ Ἀσσυρίης, ἡ Ἀραβίη. ἀπὸ αὐτῆς οὐκ ἔστιν

hosque illis alios honores donasse. Ad
 eas enim ¹ congregari cœtum mulie
 rum quæ hymnum canant, ab Olene
 Lycio conditum: in quo hymno nomi
 na Argis & Opis nuncupantur. Dein
 de à Deliis edoctos insulanos & Iones,
 cœtus agere instituisse, & nominatim
 Argin & Opin decantare. (hic Olen è
 Lycia profectus, alios quoque vetu
 stos fecit hymnos, qui cantantur in
 Delo) ² dum cinis qui supra sepulcrū
 est Argis & Opis, dispergitur super in
 finitam ægrotorum turbam qui ad a
 ram sunt. Est autem sepulcrum earum
 post Artemisium, ad auroram spectans,
 proxime Ceiorum cœnaculum. Ha
 ætus de Hyperboreis dictum sit. Nam
 de fabula Abaris, qui fertur esse Hy
 perboreus, nihil dico: qui sagittam di
 citur per vniuersam tetram circumtu
 lisse, nihil comedens. Quod si qui sunt
 Hyperborei, id est superaquilonares, erunt
 & alii hypernotii, id est super australes. Nē
 pe rideo quum multos video iam de
 scripsisse ambitum terræ, nullum ha
 bentes in exponendo sensum, qui Occ
 anum scribunt circumfluere, & tēr
 ram, tanquam tornum, factam esse or
 biculatam, & Asiam faciunt Europæ
 parem. Nam ego singularum magni
 tudinem breui patefaciam, ³ & quanta
 sint singula ad describendum. ¶ VBI
 Persæ incolunt, id ad australe proten
 ditur mare quod dicitur Rubrum. Su
 per hos ad ventum aquilonem habitant
 Medi, super Medos Sapires, super Sa
 pires Colchi, ad septentrionale pertin
 gentes mare, in quod influit flumen
 Phasis. Hæ quatuor nationes à mari ad
 mare incolunt. Dehinc vespērā ver
 sus ab ea duæ oræ terrarum ad mare
 protenduntur, quas ego exponā. Hinc
 aquilonem versus, ora vna à Phasī inci
 piens porrigitur ad mare per Pontum &
 Hellespontum, vsque ad Sigeum Troi
 cum: austrum autem versus, eadem ora
 à sinu Mariandyno, qui Phœnicæ adiac
 cet, protenditur secundū mare ad pro
 montorium vsq; Triopium. Incolūt au
 tem in ora hac hominū nationes trigin
 ta: talis est vna ora. Altera vero, à Per
 sis incipiens porrigitur ad rubrū mare,
 quod & Persicum vocatur: deinde gra
 datim Assyria, atque inde Arabia: desi
 nitque in sinu Arabico. etsi non desine

XXXVI

XXXVII

XXXVIII

XXXIX

1 Videtur potius ἀγείρειν ita sumpsit ut quum de matre decurrit dicitur, unde μεταγύπτει. Sic & statim post. 2 Et dum femo
 ra ad aram adolentur, cinerem hunc confusi in conspergendo Opidis & Argidis sepulcro. Est autem sep. 3 Et quales sint sin
 gula, quantum ad descriptionem attinet.

σα, εἰ μὴ ἰόμενός ὃν χρόλοι ὃν Ἀ' εἰς ὅσον, ἐς τ' Ἀ-
 ρείος ἐκ τ' Νείλου διώρυχα ἐσῆγαγε. μέχει μὲν
 νῦν Φοινίκης ἀπὸ Περσέων, ὡς πλατεῖς καὶ πολ-
 λές ἐστὶ τὸ ἀπὸ Φοινίκης παρήκει ἀφ' ἧς δὲ τῆς
 θαλάσσης ἡ ἀκτὴ αὕτη πᾶσα τε Συρίῃ καὶ πᾶσα
 τῇ Παλαιστίνῃ, καὶ Αἴγυπτον, ἐς τὴν πελοταῖαν
 τῇ ἔθνεά ἐστι τρία μοιῦα. ταῦτα μὲν ἀπὸ Περσέων
 παρὰ τὸ ἐσπέρην τῆς Ἀσίης ἔχουσιν ἐστὶ. τὰ δὲ

κατὰ τὰς Περσέων, καὶ Μήδων, καὶ Σαπείρων, καὶ
Κόλχων, τὰ πρὸς ἡὼ τε καὶ ἥλιον αἰατέλλοντα, ἐν-
θεν μὲν ἡ Ἐρυθρὴ παρῆκει θαλάσσια, πρὸς βορέω
ᾧ ἡ Κασπία τε θαλάσσια, καὶ ὁ Ἀράξης ποταμὸς, ῥέ-
ων πρὸς ἥλιον αἰσχοντα. μέλει δὲ τῆς Ἰνδικῆς οἰ-
κέεται Ἀσίη· ὅθεν ἀπὸ ταύτης, ἔρημον ἡδὴ δὲ πρὸς
τὴν ἑω, οὐδὲ ἔχει σὸδεῖς φράσαι οἷον δὴ πᾶσι.

Τοιαύτη μέν ἐστι τοσαύτη ἡ Ἀσίη ἔστι. ἡ δὲ Λι-
βύη ἐστὶ τῇ ἀκτῇ τῇ ἐτέρῃ ἔστι. ἀπὸ γὰρ Αἰζυπτοῦ
Λιβύη ἡδὴ καλεῖται. καὶ μὲν οὖν Αἰζυπτος ἡ ἀ-
κτὴ αὕτη ἐστὶ ἔστι. ἀπὸ γὰρ τῆςδε τῆς θαλάσσης

20 ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν, δέκα μυριάδες εἰσὶ ὄργυ-
 εῖων αὐτὰς δι' αἷ εἶεν χίλιοι σάββσι. ὃν ἀπὸ τῆς θεινῆς
 πύπυ, κερύει πλατεία τυγχάνει ἔξοσα ἀκτὴ, ἥ τις
 Λιβύη κέκληται. Θωμάς ζωὼν τῷ δ' ἰσχυροσάν-
 των ἐν διελόντων Λιβύην ἐν Ἀσίῃ ἐν Εὐρώπῃ. ἐν δ'
 σμικρὰ τὰ ἀφ' ἐφ' ἐρῶν αὐτέων ὅτι. μήκει μὲν γὰρ
 παρ' ἀμφοτέρων παρήκει ἡ Εὐρώπη· ὄρεος δὲ πέ-
 ρει, ὅσῃ συμβαλέειν ἀξίη φαίνεται μοι (εἶ). Λιβύη
 μὲν γὰρ δηλοῖ ἐωυτῇ, ἐξοῦσα πείρρτος, πλην ὅσον αὐ-
 τῆς πρὸς τὴν Ἀσίαν οὐ εἰζει· Νεκρὸν τῆς Αἰγυπτίαν

30 βασιλέος παύτου τῷ ἡμεῖς ἰδὲ μιν, κατὰ δὲ ξαντος·
ὃς ἐπεὶ τε ἔδωκεν αὐτοῖς ὁρῶσιν ἵνα τῷ
Νείλου διέχουσιν ἐν Ἀράβιον ἐλθόν, ἀπέ-
πεμψε Φοίνικας αἰθρας πλοίοισι, ὅτε ἰσχυρὸς ἐς
τὸ ὅπως δι' Ἡρακλῆων τῆλιν ἐκπλέειν ἕως ἐς
τὴν Βορρην θάλασσαν, καὶ οὕτως ἐς Αἴγυπτον ἀπικρέ-
σθαι. ὁρμηθέντες ὡν οἱ Φοίνικες ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς
καλεομένης θαλάσσης, ἔπλεον τὴν Νοτίαν θάλασ-
σαν. ὅπως δὲ ἡμίονοι φθινόπωρον, παροσχόντες τῷ γένει
αὐτῶν ἔρεσκον τὴν γῆν, ἵνα ἐκείνοι τῆς Λιβύης πλέ-

40 οντες ἡμοῖα αὐτοῦ, καὶ μὴ ἐσκοπον ὄνι ἀμνητὸν· θείσαντες
 δι' αὐτοῦ ὅτι οὐκ ἔπλεον. ὥστε δύο ἐπίων διεξεληθόν-
 των, πλείω ἔτει κάμψαντες Ἡρακληῆας γῆλας,
 ἀπὶ κύντοές Αἰγυπτον· καὶ ἔλεγον ἐμοὶ μὴ οὐ πιστά,
 ἄλλω δὲ δὴ τέφρῳ, ὡς ὡδε πλώοιτες ἐς τὴν Λιβύην,
 ὄνῃ λισιν ἔσχον ἐς τὰ δουξιά. οὕτω μὲν αὐτὴ ἐγνώ-
 αθη τοσούτων. Μετὰ δὲ, Καρχηδόνιοι εἰσὶ οἱ
 λέγοντες, ἐπεὶ Σατάωπος γε ὁ Τεάωπος, αἴηρ

28 Σελίδες
16 ο Τεύχος

1 In quamcunque Libyæ partem navigantes peruenissent: messimque expectabant. Quum autem messuissent, oram soluerunt. Ita bienn.

Ἰ' χαμηνίδης, οὐ παρέπλεσε Λιβύην, ἐπ' αὐτὸ
 τὸ πεμφθεὶς· ἀλλὰ δέσας τὸ, τε μήκους τῆ πλοῦς
 καὶ τὴν ἐρημίαν, ἀπῆλθε ὀπίσω, οὐδ' ἐπιτέλεσε δὴ
 ἐπὶ τῷ οἱ ἡ μήτηρ αἰθλον. θυγατέρα γὰρ Ζω-
 πύρου ἐβόησατο τῷ Μεγαβύζου παρθένον. ἔπει-
 ῥα μέλλοντος αὐτῷ Διὸς αὐτὴν τὴν αἰήλου ἀνασκο-
 λοπιεῖσθαι ὑπὸ Ξέρξεω βασιλῆος, ἡ μήτηρ τῷ
 Σατάπweis, εὐοῦσα Δαρείου ἀδελφεῖ, παρητή-
 σατο, φᾶσα οἱ αὐτὴ μέζω ζυμίλω ὅτι δῆσιν ἢ περ
 ἐκείνων. Λιβύην γὰρ οἱ αἰάγκην ἐπαθαι πα-
 πλώειν, ἐς ὃν ἀπικηται, παρὰ πλεον αὐτῶν, ἐς δὴ
 Ἀραβίον χεῖλον. συγχωρήσαντος δὲ Ξέρξεω ἐ-
 πί τούτοις, ὁ Σατάπweis ἀπικόμενος ἐς Αἴγυπτον,
 καὶ λαβὼν νέα τε καὶ ναῦτας παρὰ τούτων, ἐπλεε
 παρὰ Ἡρακλείας γῆλας. διεκπλώσας δὲ, καὶ
 καμψας δ' ἀκρωτήριον τῆς Λιβύης, παρ' οὐνομα
 Σουλῶν, ἐπλεε παρὰ μεσαμβρίην. παρήσας
 δὲ θάλασσαν πολλὴν ἐπὶ πολλοῖσι μηνσὶ, ἐπεὶ τε τῷ
 πλεῖντος αἰεὶ ἔδεε, ἀποστρέψας ὀπίσω, ἀπέπλεε ἐς
 Αἴγυπτον. ἐκ δὲ αὐτῆς ἀπικόμενος παρὰ βα-
 σιλέα Ξέρξεα, ἔλεγε, φᾶς τὰ παρῶντά τε ἀνδρῶ-
 νος μικροῖς παρὰ πλέειν, ἐὰν πὶ φοινικὴν ἀφ-
 χρωμένους· οἱ, ὅπως σφείς καταγείατο τῇ νηϊ,
 φάλαγον παρὰ τὰ οὐρεα, κατὰ λιπόντες τὰ πόλι-
 ας· αὐτοὶ δὲ ἀδίκησιν ὁδοῖν σίνοντες, βρωτὰ ἢ μὴ
 ναὶ ἐξ αὐτῶν λαμβάνειν. τῷ δὲ μὴ παρὰ πλεῖσθαι
 Λιβύην παρὰ τελευτῆς, αἶπον τὸν ἐλέγετο· δ' πλοῖον
 παρὰ πλεῖσθαι οὐ διωκὼν ἐπὶ τῇ παρὰ πλεῖσθαι, ἀλλ' ἐν-
 χεῖσθαι. Ξέρξης δὲ οἱ οὐ συγγινώσκων λέγειν ἀλη-
 θεα, οὐκ ἐπιτέλεσαν τὰ τε δὴ παρὰ πλεῖσθαι αἰθλον,
 αἰεσκολόπισι, τὴν ἄρχαίην δίκην ἐπιτιμῶν. πύ-
 του δὲ τῷ Σατάπweis δινούχος ἀπέδρη ἐς Σάμους,
 ἐπεὶ τε ἐπύθετο τάχιστα δὴ δεσπότεα τετελευτη-
 κῆτα, ἔχων χρήματα μεγάλα, τὰ Σάμους ἀνὴρ
 κατήχε· τῷ δὲ πλεῖσθαι οὐνομα, ἐκὼν ἐπιλή-
 θεμα. Τῆς δὲ Αἰγύπτου τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου
 ὄξυρρέθῃ· ὅς βουλόμενος ἰδὼν ποταμὸν, ὅς κροχ-
 δείλοις δδύτερος ὁδοῖ ποταμῶν πύτων παρὰ πλεῖσθαι,
 τῷ τὸν ἐν ποταμὸν εἰδέναι τῇ ἐς θάλασσαν ἐκδοῖ,
 πέμπει πλοῖοις ἀνδρας τε τοῖς ἐπὶ τῷ αἰθλον·
 ἴν ἐρέειν, καὶ δὴ καὶ Σκύλακα αἰδρα Καρυαιδέα. οἱ δὲ,
 ὁρμηθέντες ἐκ Καπατύρου τε πόλιος καὶ τῆς Γα-
 κτυκῆς γῆς, ἐπλεον ἐπὶ ποταμὸν παρὰ πλεῖσθαι καὶ ἡ-
 λίου αἰατολὰς ἐς θάλασσαν. Διὸς θαλάσσης δὲ
 παρὰ πλεῖσθαι ἐσπέρην πλεόντες, τριηκστὶς μὲν ἀπικνέ-
 ονται ἐς τῷ δὴ χωρὶν ὅθεν ὁ Αἰγυπτίων βασιλεὺς

1 Achæmenidem, qui Libyam non cir-
 cumnavigavit quum esset ad hoc ipsum
 missus: sed cum navigationis longitu-
 dine, tum terræ solitudine deterritus
 retro rediit, non impleto labore quem
 ei mater iniunxerat. Etenim vitiauerat
 filiam virginem Zopyri, filii Megabyzi,
 quem ob hanc causam à Xerxe rege
 suffigendum cruci mater sua, quæ erat
 Darii soror, liberauit: quod diceret se
 maius illi supplicium irrogaturam quàm
 rex pararet. quippe necesse ei fore per-
 navigare omnem Africam, dum perue-
 niret ad Arabicum sinum. His annuen-
 te Xerxe, Sataspes in Ægyptum abiit,
 sumptaque illinc nave ac sociis, navi-
 gavit ad columnas Herculis: quibus
 transmissis, circumuectus Africæ pro-
 montorium nomine Syloes, in meridi-
 em cursum tenebat. Emensusque per-
 multum maris intra complures menses,
 quum assidue pluri tempore opus esset,
 conuerso cursu in Ægyptum rediit. Et
 illinc ad regem Xerxem regressus, aiebat
 se in pernaviganda remotissima ad quàm
 isset ora, vidisse homines pusillos Phœ-
 nicea videntes veste, qui, quum ipsi ter-
 ræ nauim applicarent, ad montes se fu-
 ga proriperent relictis vrbibus. Ipse au-
 tem ingressos nihil illis iniuriæ intulisse,
 pecora tantum illinc accepisse. Quod
 autem totam Africam non pernavigas-
 sent, hanc causam afferebat, quod na-
 uigium ulterius procedere non posset,
 sed retineretur. 2 Hunc Xerxes negans
 loquutum vera, 3 quod certamen sibi
 propositum non exoluisset, in crucem
 sustulit, irrogata quam destinauerat
 pœna. Huius Sataspis eunuchus, audita
 domini nece, Samum cum magna
 pecunia profugit, quam Samius quidam
 interuertit: cuius nomen quum sciam,
 tamen volens 4 obliuiscor. ¶ Ceterum
 Asiæ bona pars à Dario peruestigata
 est. Is cupidus cognoscendi vbinam
 Indus (qui secundus omnium fluminum
 crocodilos præstat) mare influat, mi-
 sit nauibus cum alios quosdam, quos
 vera renunciaturus confidebat, tum
 Scylacem quendam Caryandeum. Isti
 è Caspatyro vrbe & è terra Pactyia sol-
 uentes, secundo flumine auroram ver-
 sus atque solem orientem nauigantes in
 mare, dehinc per ipsum mare occasum
 versus, tricesimo demum mense tene-
 runt eum locum vnde rex Ægyptiorum

1 Achæmenidē Libyam non circumnavigasse, id est, nauigando obis: quasi legeretur λίγυτις ὄν. Vel, λίγυτις separandum à
 sequentiibus. Deinde, Deterritum retro rediisse. 2 At Xerxes, non assentiens ipsi, vera esse quæ diceret, 3 Quod labore sibi pro-
 positum non defunctus esset, 4 Id est, silentio prætereo.

πρὸς Φοινίκας, πρὸς ὧν περ ἐρεῖται, ἀπέπειλε πα-
πλωέναι Λιβύην. μετὰ δὲ τούτοις ἐπεπλώσαν-
τας, Ἰνδοί τε καὶ περὶ τὸ Δαρείους, καὶ τῇ θα-
λάσῃ αὐτὴν ἔχουσιν. οὗτος καὶ τῆς Αἰθιοπίας, πλὴν
τα πρὸς ἥλιον αἰόχουσα, τὰ ἄλλα αἰδύρηται ὁμοίαν
παρεχομένη τῇ Λιβύῃ. Ἡ δὲ Εὐρώπη πρὸς
ἐδαμνυμένη φαίνεται ὅτι γινώσκουσα, ὅτε τὰ πρὸς ἥλιον
ἀνατέλλουσα, ὅτε τὰ πρὸς βορέην, εἰ ἀεὶ ῥυτίδες ὅτι
μήκει ᾧ γινώσκεται) παρ' ἀμφοτέρων παρήκυσται. ὅτι
10 ἔχω συμβαλέσθαι ἐπὶ ὅταν μὴ εὐνοήσῃ γῆ, οὐνό-
ματα περιφάσσα χέεται, ἐπινομίας ἔχοντα γυναι-
κῶν· καὶ οὐρίσματα αὐτῇ Νείλος τε ὁ Αἰγυπτίου
ποταμός ἐστίν, καὶ Φάσις ὁ Κόλχος· οἱ δὲ Ταΐαι
ποταμόν τινι Μαίητι καὶ πορθμῖα τὰ Κιμμέρια
λέγουσι. Ὅθεν τῷ θύεισιν αὐτοῦ τοῦ οὐράνου
θεῶν, καὶ ὅτι ἐξελθόντες ἐπὶ ἐπινομίας. ἢ διὰ τὸ Λι-
βύην μὲν ἀπὸ Λιβύης λέγεται ὑπὸ τῷ πολλῶν
Ελληνῶν ἔχειν τοῦτομα γυναικὺς αὐτόχθονος· ἡ
δὲ Αἰθιοπία, ἀπὸ τῆς Περσηίδος γυναικὺς τὴν ἐπινω-
20 μὴν. καὶ τούτου μὲν μεταλαμβάνονται τὰ οὐνόμα-
τος Λυδοί, φάμενοι ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας, τῆς Κότυρος, τῆς Ἀπὸ
Μαίης, κεκληθῆσαι τὴν Αἰθιοπίαν, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς
Περσηίδος Αἰθιοπίας· ἀπὸ τῆς καὶ τὴν ἐν Σαρδί-
σι φυλὴν κεκληθῆσαι Αἰθαίοι. ἡ δὲ διὰ τὴν Εὐρώπην
οὕτως εἰ ἀεὶ ῥυτίδες ὅτι γινώσκεται πρὸς οὐδαμῶς
αἰδύρητων, οὐτε ὅσον τὸ οὐράνον ἔλαβε τῶν οὐ-
τε ὅστις οἱ αὐτὸς θεὸς φαίνεται, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς Συ-
ριανῆς φησὶν Εὐρώπης λαβεῖν τὸ οὐράνον τὴν χώ-
ρην· πρὸς τὴν δὲ αὐτὴν αἰώνιος, ὡς αἰετὶ
30 ραί. ἀλλ' αὐτὴ γε οὐκ ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας τε φαίνεται εὐ-
στα, καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας τὴν γῆν αὐτὴν ἠπείρου
ὑπὸ Ἑλλάδι Εὐρώπην καλεῖται, ἀλλ' ὅτι οὐκ
Φοινίκης, ἐς Κρήτην· οὐκ Κρήτης δὲ, ἐς Λιβύην. αὐ-
τὴ μὲν ἵνα ὅτι ποσειδῶν εἰρήσῃ. πῶσι γάρ νομιζο-
μένοι οἱ αὐτῶν χρησόμεθα. Οἱ δὲ πόσις ὁ Εὐ-
ξείνος ἐπὶ ὅν ἐς τὸν Δαρείους, χωρὲν πάσι
παρέχεται, ἐξω τῆς Σκυθικῆς, ἐθέτω ἀμαρτία.
οὐτε γὰρ ἔθνος τῆς αὐτῆς τῆς πόσις ὅθεν ἔχουσα
τὴν βαλέσθαι σφίσι πέλει. οὐτε αὖτε λόγον ἔχει
αἰθάλην· γινώσκοντες τὴν Σκυθικῆς ἔθνος, καὶ
Αἰθαίοις. τὰ δὲ Σκυθικῶν γινώσκοντες μὲν ὅτι μέ-
γιστον τῶν αἰθιοπίων κρημάτων φῶτα παρὰ
τῶν αἰθιοπίων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν· τὰ μὲν τοιαῦτα
οὐκ ἀγαμά. ὅτι μέγιστον οὐτω σφίσι αἰθιοπία ὡς
τε ἀπὸ φύσεως τε μηδένα ἐπελθόντα ὅτι σφέας.

1 Mari alluatur. 2 *Diversam videtur sequutus lectionem ab ea qua in vulg. edit, & in nostris vet. cod. habetur.* 3 Tiburnum

4 Non Evēns legit Valla, sed Tveins, cui lectiōni assentiuntur nonnulli etiam vet. cod. 5 Antea vero nōmine carebat, sicut & cetera. 6 Vtemur enim opinionibus quæ de his receptæ sunt. Potest tamen & alius offensio. 7 Vna rerum humanarum maxima, omnium quas quidem nouerimus, solertissime excogitata est.

μή βουλομένης τε ἔξδωρε θύωαι, καὶ λαβεῖν μὴ οἶόν τε εἶναι. τοῖσι γὰρ μὴ τι ἄλλα μὴ τείχεα ἢ ἐκ πτομήρια, ἀλλὰ φερέοικε εἶντες πόλεις ὥσιν, ἵπποτο-
 150 ζόται, ζῶοντες τε μὴ ἀπ' ἄροσιν, ἀλλ' ἀπὸ κτηνέων, οἰκήματα τέ σφι ἢ ὅτι ζυγέων, κῶς ἔκ αὐ εἴη, ἔτοι ἄμαχοί τε ἐν ἀπορρίπτουσι μίλιν; Εἰ δὲ σφι ταῦτα, τὸ τε γῆς ἐξοπὸς ὅτι τῆς γῆς καὶ τὸ πᾶσι μὴ εἶναι σφι συμμάχων. ἢ τε γὰρ γῆς ἐξοπὸς πᾶσι αὐτῇ, πῶς δὲ τε ἐν δ' ὕδρος ἐστὶ ποταμοί τε δι' αὐτῆς ῥέουσι ὅτι πολλὰ τῶν ἄλλων ἐλάσσονες τὸ ἐν Αἰγύπτῳ διωρῶν. ὅσοι δ' ἐνομασίοι τε εἰσι αὐτῶν, καὶ πᾶσι πᾶσι ἀπὸ θαλάσσης, τῶν ἐνομασίων. Ἰ-
 200 ερος μὲν, πεντάστομος μὲν, Τύρης τε καὶ Ὑπώνιος, καὶ Βορυσθένης, καὶ Παντικαπής, καὶ Ὑπάκυρις, καὶ Γέρρος, καὶ Τανάϊς. ῥέουσι γὰρ οἷδε καὶ τὰδε. Ἰερος μὲν ἐν μέγιστος ποταμοὶ πόλιν, τῇ ἡμέρῃ δ' αὖτε, ἵσος αὖτε αὐτῶν ἐν ῥέει καὶ ἑρπύλλος. πᾶσι δ' αὖτε ἐν ῥέει τὸ ἐν τῇ Σκυθικῇ ῥέει καὶ τῶνδε μέγιστος γέροντες, ποταμοὶ καὶ αὐτῶν ἐν αὐτῇ ἐκ δίδοντων. εἰσι δ' οἷδε οἱ μέγιστοι αὐτῶν ποιεῦντες ἔχου μὲν ἴσος Σκυ-
 250 θικῆς χώρας, πάντες μὲν οἱ ῥέοντες τὸν τε Σκύθαι Πόρεα καλέουσι, Ἕλληνες δ' Πυρετόν καὶ αὐτὸς Τιαρανός, καὶ Ἀραρός τε καὶ Νάπαρις, καὶ Ὀρδιαός. οἱ μὲν πρῶτος λεχθεῖς τὸ ποταμὸν, μέγας, καὶ πᾶσι ἡμέρῃ ῥέων, ἀναχθῆναι δ' Ἰερος ὕδαρ. ὃ δ' ἄλλος λεχθεῖς Τιαρανός, πρῶτος ῥέων τε μέγας, καὶ ἐλάσσων ὃ δ' ἄλλος Ἀραρός τε καὶ Ὀρδιαός, καὶ ἐλάσσων ὃ δ' ἄλλος Νάπαρις, ἐξ ἑσθ' ἀλλήλων τὸ Ἰερον ἔχου μὲν αὐτῶν πᾶσι ποταμοὶ Σκυθικῇ συμπεληθῆναι αὐτῶν. Ἐκ δ' Ἀγαθύρων Μάρις ποταμὸς ῥέων 3
 300 συμμίσγει δ' Ἰερος ἐν τῇ Αἰμῇ τὸν ἑρπύλλον ῥέει καὶ μετὰ τοῖς ῥέοντες πρὸς βορέην αἰέμον, ἐσθ' ἀλλήλων ἐς αὐτῶν, Ἀτλας, καὶ Αὔρας, καὶ Τίβησις. ἔχου δ' Ὀρνί-
 350 κης καὶ Ὀρνίκων τὸν Κροβύζων ῥέοντες, Ἀθρῆς, καὶ Νόης, καὶ Ἀπάρης, ἐκ δ' ἑσθ' ἐς τὸ Ἰερον ἐν τῇ Γαίονων, καὶ ἑρπύλλος Ὀδοπής, Κίος ποταμὸς μέσσην ῥέει τὸ Αἴμον, ἐσθ' ἀλλήλων ἐς αὐτῶν. ἔχου δ' Ἰλνυεῶν τὸν ῥέων πρὸς βορέην αἰέμον Ἀπέρης ποταμὸς, ἐσθ' ἀλλήλων ἐς πεδίον τὸ Τελβαλίκον, καὶ ἐς ποταμὸν Βερίον. ὃ δ' Βερίος ἐς τὸ Ἰερον ἔχου ἀμφοτέρωθεν ἐν τῇ μέγας ὃ Ἰερος δὲ 4
 400 αἰετῇ. ἐν τῇ κατὰ τὴν χώραν Ὀμβρίκων, Καρπῆς ποταμὸς, καὶ αὐτὸς Ἀλπίς, πρὸς βορέην ῥέει αἰέμον, καὶ ἔτοι ἐσθ' ἀλλήλων ἐς αὐτῶν. ῥέει γὰρ δὲ καὶ πᾶσι τῇ Εὐρώπῃς ὃ Ἰερος, ὁρμαίνων ἐν Κελτῇ, οἱ ἔχου πᾶσι πρὸς ἡλίου διμῶν μὲν Κιωνίας οἰκέουσι τῇ ἐν τῇ Εὐρώπῃ. ῥέων δὲ καὶ πᾶσι τῇ Εὐρώπῃς, ἐς τὰ πλάγια τῇ Σκυθικῇ ἐσθ' ἀλλήλων.

neque ipsi capi possint, nec ne inueniri quidem, si nolint, atque deprehendi. St-
 quidem nullæ sunt eis vrbes, nulla mœ-
 10 nia extructa: domos secum ferunt sin-
 guli: equestresq; sunt sagittarii, nō pane
 victitantes, sed ex pecoribus: pro domi-
 bus plaustra habentes: quidni imbelles
 alioqui futuri, & ad dimicandum inha-
 15 biles? Hæc autem sunt ab eis inuenta
 cum opportunitate terræ, tum flumi-
 num beneficio. nam hæc terra, quum sit
 campestris, sua sponte vliginosa est &
 humida, eamq; interfluunt flumina non
 20 multo pauciora numero quam in Ægy-
 pto fossæ. Quorum quæ sunt celeberrima
 & à mari nauigabilia, earecen-
 bo. Ister, quinque ostia habens: post
 hunc Tyres & Hypanis & Borysthenes
 & Panticapes & Hypacyris & Gerrhus
 & Tanais. Isti hunc in modum fluunt.
 25 Ister, omnium quos nouimus fluui-
 orum maximus, semper sibi ipsi par tam
 æstare quam hyeme fluit, ab occasu pri-
 mus omnium qui sunt in Scythia. ob id
 omnium maximus quod alii in eum in-
 fluunt, qui ipsum ingentem reddūt: per
 Scythiam quidē delapsi, numero quin-
 30 que. vnus quem Porata Scythæ appel-
 lant, Græci Pyreton: alius, Tiarantus:
 tertius, Ararus: quartus, Napares: quin-
 tus, Ordissus. Horum primo loco dictus
 fluuius, magnus est, & ad aurorā fluens,
 cum Istro aquam communicat: minor
 est Tiarantus, ad occasum magis ver-
 gens. 2 Inter quos ceteri fluentes, Ara-
 35 rus, Naparis & Ordissus, in Istrū infun-
 dūtur. Hi sunt vernaculi Scythiæ amnes,
 qui illum augent. Ex Agathyrsis autē
 fluens vnus, Maris, Istro se immiscet: ex
 40 Hæmi vero iugis tres alii ingentes ad a-
 quilonem ventum, Atlas & Auras & Ti-
 belis: per Thraciam vero & Crobyzos
 Thraces, Athres & Noes & Atarnes: at
 ex Pæoniis ac monte Rhodope, mediū
 interscindens Hæmum Cius in ipsum e-
 45 rumpit. Quin ex Illyriis in aquilonē ten-
 dens Angrus, planitiem Triballicam in-
 terfluens, Brongum intrat, Brongus iste
 Istrum. ita vtrumq; per se magnum Ister
 excipit. Præterea ex regione quæ est su-
 pra Vmbricos, Carpis, & alius ad ven-
 tum aquilonē Alpīs, in Istrum exeunt.
 Omnem enim Europam Ister emeti-
 50 tur (sumpto ex Celtis initio, qui omniū
 in Europa ad solis occasū extremi sunt,
 post Cynetas) totamq; permenfus Euro-
 pam, ex transuerso ingreditur Scythiā.

1 Neque possit eos quisquam nancisci, si inueniri nolint. Quibus enim nulla condita sint mœnia, sed qui domos portant, sintque ex equis sagittandi potiti, ac non ex melle sed ex pecoribus victum habeant, ac in plaustris habitent, qui non hi fuerint in-
 expugnabiles & inaccessibiles. Hæc autem cetera. 2 Per quorum medium cetera. vel, quos ceteri interfl.

- I His quæ dixi fluminibus, & aliis aquas suas communicantibus, Ister fit omnium maximus. nam si alterius cum alterius aqua comparetur, profecto Nilus copia aquæ antecellit, quod in eum nullus neque fluuius neque fons ingreditur, ad incrementum aquæ confert. Quod autem Ister sibi semper par fluit tam æstate quam hyeme, ob id fit (ut mihi videtur) quod hyeme est quantus est, aliquantulo maior quam sua natura fert. nam per hyemem paululum in ea regione pluit, sed ubique ningit. Æstate vero nix, quæ sub hyemem decidit permulta, undique in Istrum liquefacta dilabitur: eumque implet: nec ipsa solum, sed cum ea imbres multi atque vehementes. Quippe per æstatem pluit: quo tempore quanto plus aquæ sol ad se attrahit quam hyeme, tanto plus aquæ cum Istro miscetur æstate quam hyeme. Ita quum paria faciat Ister datis aquis & acceptis, fit ut semper videatur tibi esse similis.
- II Ex fluuiis ergo qui apud Scythas sunt, vnus est Ister. Post hunc Tyres, qui ab aquilone means, ortum trahit ex ingenti palude, quæ Scythicam terrâ à Nebride separat. ad ostium huius incolunt
- III Græci qui Tyrizæ vocantur. Tertium flumen est Hypanis ex Scythia veniens, & ex magna palude profluens, circum quam pascuntur equi syluestres candidi: recteq; vocatur hæc palus, mater Hypanis. Ex hac igitur ortus Hypanis fluit fere quinque dierum nauigatione, angustus, & adhuc dulcis, sed mox quatuor à mari dierum nauigatione sanequam amarus, propter amarum qui in eum fluit fontem: adeo, inquam, amarum, ut quum sit exiguus magnitudine, tamen inficiat Hypanin flumen, in paucis magnum. Est autem hic fons in finibus regionis Scytharum aratorum, & Alizonum, eodem nomine quo locus vnde emanat, Scythica lingua, Amaxampeus, Græca autem lingua, *ἱερὰ ὁδὸς, id est, sacra via.* Apud Alizonas autem contrahit terminos suos Tyres & Hypanis: mox deinde in diuersum abeuntes, mediam inter capedinem laxant.
- IIII Quartus fluuius est Borysthenes, secundum Istrum omnium maximus, & nostra sententia, non modo Scythicorum fluuiorum longe vberimus, sed etiam ceteris vberior, præter Ægyptium Nilum, cum quo non licet alium comparare. Ceterorum autem vberimus est Borysthenes, pascua præbens amœnissima & accommodatissima pecoribus,

ποτίων ὧν τῷ κατὰ λεχθέντων, καὶ ἄλλων πολλῶν συμβαλλομένων ὁ σφέτερον ὕδωρ γίνεται ὁ Ἰστρος ποταμὸς μέγιστος· ἐπεὶ ὕδωρ γὰρ ἐν πρῶτῳ ἐν συμβάλλειν, ὁ Νεῖλος πλήθει ὅτι κεραιεῖται. ἐς γὰρ δὴ τῶν οὐτε ποταμῶν, οὐτε κρῆν ὁδομήν ἐς διδοῦσιν, ἐς πληθὺς οἱ συμβάλλονται οἱ ἴσους ὅς αἰεὶ ῥέει ἐν τῇ θέρει καὶ χειμῶνι ὁ Ἰστρος, καὶ τοιοῦτόι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· τῷ μὲν χειμῶνι ὅστις ὅσος πῆρ' ὅστις ὀλίγον τε μέζων τῆς ἐωυτῆς φύσις γίνεται. ὕεται γὰρ ἡ γῆ αὐτῇ τῷ χειμῶνι πάμπαν ὀλίγον· ἡ φεταὶ δὲ πᾶσι καχεῖται. τῷ δὲ θέρει ἡ χιὼν ἢ ἐν τῷ χειμῶνι πεσούσα ἀμφιλαφῆς, τῇ κατὰ πᾶν τοῦ ἐς διδοῦσιν ὅτι ποσὺν, ἐς δὲ Ἰστρον. αὐτῇ τε δὴ ἡ χιὼν ἐς διδοῦσα ἐς αὐτὴν ἐμφολεῖται, συμπελῆναι, καὶ ὁμοῖοι πολλοὶ τε καὶ λαοὶ σὺν αὐτῇ. ὕψος δὲ τῷ θέρει. ὅσος δὲ πλέον ἐστὶ ἐωυτῇ ὕδωρ ὁ ἥλιος ἐπέλαται ἐν τῷ θέρει ἢ ἐν τῷ χειμῶνι, τοσούτω τὰ συμμοσγόμενα δὲ Ἰστρον, πολλὰ πλησιάζει τῷ θέρει ἢ τῷ χειμῶνι. αὐτῇ πᾶσι δὲ τῷ ταῦτα, αὐτοσηκωσις γίνεται, ὡς τε ἴσον μιν αἰεὶ φαίνεται εὐνοῖα. Εἰς μὲν δὴ τῷ ποταμῶν τοῖς Σκυθησὶν ὅστις ὁ Ἰστρος· μὲν δὲ τῶν, Τύρης. ὅς ἀπὸ βορέω μὲν αἰέμου ὁρμαῖται, ἔρχεται δὲ ῥέων ἐκ λίμνης μεγάλης, ἢ οὐραίου πᾶν τε Σκυθικῶν καὶ Νότιον γῆν. ὅτι τῷ τῷ ὁμαπὶ αὐτῇ καποῖ κλυται Ἑλληνες, οἱ Τυρεῖται καλέονται. Τεῖος δὲ Ἰστρον ποταμὸς ὁρμαῖται μὲν ἐκ τῇ Σκυθικῆς, ῥέει δὲ ἐκ λίμνης μεγάλης, πᾶν πᾶσι νέμονται ἵπποι ἀγροὶ λαοὶ. καλέεται δὲ ἡ λίμνη αὐτῇ ὁρθῶς, μήτηρ Ἰστρον ποταμῶν ἐκ τῆς αὐτῆς ὧν ἀνατίλλων ὁ Ἰστρον ποταμὸς ῥέει. ὅτι μὲν πέντε ἡμερῶν πλῆθος βραχυὶ καὶ γλυκύς ἐστι ἀπὸ τῷ πύτου, πρῶτος θαλάσσης τοσούτων ἡμερῶν πλῆθος, πικρὸς δεινός. ἐκ διδοῖ γὰρ ἐς αὐτὸν κρῆν πικρῇ. ὕψος δὲ πᾶσι πικρῇ, ἢ μεγάλῃ σμικρῇ εὐνοῖα, κυρτὰ δὲ Ἰστρον, εὐνοῖα ποταμῶν ἐν ὀλίγοις μέγαν. ἔστι δὲ ἡ κρῆν αὐτῇ ἐν οὐρεσι χώρας τῆς τε Σκυθικῆς καὶ Ἀλαζονῶν. οὐνομα δὲ τῇ κρῆν, καὶ ὅτι ῥέει τῷ χώρῳ, Σκυθικῇ μὲν, Ἑξ-ἀμαμπαῖος· καὶ δὲ τῇ Ἑλλήνων γλώσσῃ, Ἰστροῖ ὁδοῖ. ὅτι σκυθικοὶ δὲ τὰ τέρματα ὅ, τε Τύρης καὶ ὁ Ἰστρον ποταμὸς καὶ Ἀλαζονας· ὁ δὲ ἀπὸ τῆς περὶ ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς ῥέει δὲ ὁρμῶν ὁ μέγας. Τεῖος δὲ, ὁ Βορυσθένης ποταμὸς, ὅς ἐστι τε μέγιστος τε μὲν Ἰστρον ποταμῶν καὶ πολυαρκέστατος, καὶ γῶμας τῆς ἡμετέρας, ὅτι μένοντι Σκυθικῶν ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλων ἀπορῶν, πᾶν Νεῖλου τῷ Αἰγυπλίῳ. τῷ γὰρ ὅτι οἱ αὐτῇ συμβαλέει ἄλλοι ποταμοὶ· τῷ δὲ λοιπῶν Βορυσθένης ὅστις πολυαρκέστατος, ὅς νομας τε καλλίστας καὶ διομιδιστάς, καὶ πᾶσι παρὲς.

ἰχθύας τε ἀρίστους Διόκριδον καὶ Πλείστους· πίνεσθαι
 τε ἡδιστόν ἐστι· ῥέει τε καθαρόν, ὡς ἀπολεροῖτο ἀπο-
 ρος τε παρ' αὐτὸν ἀρίστος γίνεσθαι. ποίη τε, τῇ δ' ἀσπίρει
 ἡ γῶρη, βαθυτάτη· ἅλεις τε ἐπὶ τῷ ὁματί αὐτῷ αὐ-
 τομάχοι πῆγμυ) ἀπλεῖοι· κήτεά τε μεγάλα αἰά-
 κοντα, τὰ δὲ ταχέως καλέουσι, παρέχεται ἐς τρεῖς
 χεῖρας, δι' ἃ τε πολλὰ θωυμάσαι ἄξια. μέγας μὲν
 γέρρεων γέρρεος χώρου, ἐς τὸν τεσσσεράκις τῆς ἡμερῶν
 πλόος ἐστὶ, γινώσκου) ῥέων ἀπὸ βορέω ἀνέμου· ὃ δὲ
 κατὰ τὴν θάλασσαν ὡς ῥέει ἀνὰ θρόπον ὁδοῖς ἔχει φε- 10
 ραται. Φαίνεται δὲ ῥέων δι' ἐρήμους ἐς τὴν γεωργίαν τῆς Σκυθί-
 ων τῇ χώρῳ. ἔπειτα γὰρ οἱ Σκύθαι παρ' αὐτὸν ἐπὶ δέ-
 κα ἡμερῶν πλόον νέμονται. μέγας δὲ τῆς τῆς ποταμῶν
 καὶ Νείλου ἐκ' ἑχθροφάται τῆς πηγῆς· ἀπὸ δὲ τῆς ὁδοῦ
 ὁδοῖς ἑλλείων· ἀπὸ δὲ τῆς θαλάσσης ὁ Βορυθέ-
 νης ῥέων γίνεσθαι, καὶ οἱ συμμίσγεται ὁ ὕψις ἐς
 τὸν δὲ τέλος ἐκδιδούς. ὃ δὲ μετὰ τὸν ποταμὸν του-
 τέων ἐόντες ἐμὲν ἔχουσι τῇ χώρῳ, ἵππο δὲ ἀπὸ τῆς καλέ-
 ονται. ὃ δὲ αὐτὰ ἱερὸν Διὶ μὲν ἐστὶν ἐνδρυσται· ὡς δὲ
 ἱερὸν ὑπὸ τῷ ὕψι Βορυθένιται καποίκου). ἑλ- 20
 λει μὲν τὰ ἀπὸ τουτέων τῇ ποταμῶν. Μετὰ δὲ τῆς
 περὶ πλοῦ ποταμῶς ἄλλος, τῷ ὄνομα Παντικα-
 πης· ῥέει μὲν γὰρ καὶ ἐπὶ τὸν βορέω τε καὶ ἐκ λίμνης, καὶ
 ὃ μετὰ τὸν τῆς ποταμῶς καὶ τῆς Βορυθένης νέμονται οἱ γε-
 ωργοὶ Σκύθαι· ἐκδιδὸς δὲ ἐς τὴν ὕψι. ὡς δὲ
 φαίνεται δὲ τῷ ποταμῶν, τῷ Βορυθένι συμμίσγεται.
 ἑκτος δὲ ὕψις ποταμῶς, ὃς ὀρμάται μὲν ἐκ
 λίμνης, ἀπὸ μέσων δὲ τῶν νομάδων Σκυθῶν ῥέων,
 ἐκδιδὸς δὲ Καρχινίτη πόλιν, ἐς δὲ τὴν ἀπὸ τῶν
 πλοῦ τε ὕψι καὶ τὸν Ἀχιλλῆον καλεομένην θέρ- 30
 μων. ἑβδομος δὲ γέρρεος ποταμῶς ἀπὸ τῆς χώρῳ
 ἀπὸ τῆς Βορυθένης, καὶ τῆς τῆς χώρῳ ἐς ὃ γινώ-
 σκεται ὁ Βορυθένης· ἀπὸ τῆς χώρῳ μὲν ὡς τῆς τῆς
 χώρῳ· ὄνομα δὲ ἔχει τὸ, ὡς ὁ χῶρος αὐτῶς, γέρρεος.
 ῥέων δὲ ἐς θαλάσσαν, ἐκδιδὸς δὲ τῇ Νομάδων γῶ-
 ρῳ, καὶ τῇ βασιλείῳ Σκυθῶν. ἐκδιδὸς δὲ ἐς τὸν
 ὕψις ποταμῶν. ὃ γὰρ δὲ τῇ Ταταίῳ ποταμῶς, ὃς
 ῥέει πᾶν ἐκδιδὸς ἐκ λίμνης μεγάλης ὀρμῆς μὲν, ἐκ-
 διδὸς δὲ ἐς μέγαν ἐπὶ λίμνην καλεομένην Μαγῆτην, ἡ δὲ
 εἰς Σκύθας τε τῆς βασιλείας καὶ Σαυρομάτας· ἐς 40
 τῇ Ταταίῳ ἔπειτα ὁδοῖς ποταμῶς ἐς ἑλάνθαι ὃ ὄνομα ἐστὶ
 ὕψις. Τοῖσι μὲν δὲ ὄνομα τῶν ποταμῶν οὕτως
 δὴ ἡ οἱ Σκύθαι ἐκδιδὸς δὲ. τοῖσι δὲ κτήνεις ἡ
 ποίη αἰαφουμένη ἐπὶ τῇ Σκυθικῇ, ἐς ἵππον χολωτάτην
 πασῶν ποίων τῇ ἡμῶν ἵππων· αἰοῖσιν οἱσι δὲ τῶν κτή-
 νων ἐστὶν ἐκδιδὸς δὲ τῇ ὕψις ἐκδιδὸς. Τὰ μὲν δὲ

necnon optimorum ac singularium p̄i-
 scium affatim: idem ad potandum sua-
 uissimus, limpidus inter turbidos fluēs,
 iuxta quem sementis optima fit, & her-
 ba non fatiua, etiam altissima. In huius
 quoque ostio ingens vis salis sua sponte
 concrefcit. Præbet idē ingentia cetæ ad
 falsuram, spinis carentia, quæ antacros
 appellant. Alia præterea præstat admi-
 ratione digna. Porro quadraginta quidē
 dierum nauigatione vsq; ad locum no-
 mine Gerrhum, cognoscitur ab aquilo-
 ne fluere: at superiora per quæ fluit, ne-
 mo hominum eloqui potest: videtur ta-
 men fluere per solitudinem ad Scytharum
 agricolantium plagam. nam hi
 Scythæ decem dierum nauigatione ac-
 colunt hoc flumen. Cuius tantum ac
 Nili fontes nec ipse possum, nec ullum
 Græcorum reor posse dicere. Idem quū
 ad mare aduenit, Hypanis cum eo mi-
 scetur eodem in loco mare irrumpens.
 Quod inter hos amnes in confluentem
 tendentes intercapedinis est, ² Hyp-
 poleo promontorium vocitatur, vbi de-
 lubrum Cereris extructum est. Ultra
 quod delubrum sub Hypani incolunt
 Borysthenitæ. Hactenus quæ ab his flu-
 uis. Post hos alius, qui quintus est, 11V
 nomine Panticapes, & ipse ab aquilo-
 ne fluens, atque ē palude: inter quem
 & Borysthenem incolunt Scythæ agri-
 colatores. Idem in Hylæam ingreditur,
 qua transmissa, Borystheni immiscetur. 1V
 Sextus est Hypacaris, qui ē palude ma-
 nans, mediusque Scythas nomadas in-
 fluens, in mare voluitur, iuxta Carci-
 nitin oppidum, ad dexteram coercens
 Hylæam, & cursum qui dicitur Achil-
 lis. Septimus est Gerrhus, nomen à 1VI
 loco obtinens, qui à Borysthene dirimi-
 tur circa ea loca apud quæ Borysthene
 cognoscitur: cui loco nomē est Gerrho,
 determinatque regionem Scytharum
 nomadum ac regionum. & dum in mare
 fluit in Hypacarin dilabitur. 1VII
 Octauus est Tanais, qui superius ē vasta palude
 profluens, in aliā vastiorem diffunditur,
 nomine Mæotin, quæ discludit regio
 Scythas à Sarmatis. In hūc Tanain alius
 influit, nomine Hyrgis. His celeberrimis
 amnibus Scythæ muniti sunt. 1VIII
 Gramen quod in Scythia germinat,
 omnium quæ nos nouimus germinū ³ ari-
 diffimū est: quod ita se habere dissectis
 pecorib; licet discernere. Et ea quidē 1IX

¹ Et gramen, qua parte non scitur regio, altissimum. Ad uerbum, profundissimum, ² Hippoleon; ³ Videtur aliud legif-
 se quædam in Scythia.

ut quammaxima sunt, ita apud eos abundant. cetera autem vulgaria sunt. Atque hunc in modum¹ res sunt eis institutæ.² Deorū hos solos propitiantur: Vestam ante omnes, deinde Iouem ac Tellurem: existimantes Tellurem Iouis coniugem esse. Post hos Apollinem, & cælestem Venerem, & Martem & Hercule. Hos cuncti Scythæ deos arbitrantur. Sed qui regii Scythæ vocantur, etiā Neptuno sacrificant, appellantes Vestam lingua sua Tabiti: Iouem, Papæum: mea sententia rectissime: Tellurē, Apiā: Apollinem, Oetofyrum: cælestem Venerem, Artimpasam: Neptunum, Thammiasadem. Simulacra & aras & delubra³ facienda non putant, præterquam

LX Marti. Idem sacrificium prorsus apud omnia templa fieri eodem modo est institutum, qui talis est: Victima ipsa primoribus implicita pedibus sistitur, cuius à tergo stans immolator, amota in primis infula, pecudem ferit, eaque concidente deum inuocat cui illam mactat: deinde circumdat laqueum collum iniecto baculo circumducit, hostiamque strangulat non incenso igni,⁴ non votis nuncupatis, non sumptis libamentis, sed ubi pecudē strangulauit, eique pellem detraxit, ad coquendum se conuertit.

LXI Verum quum Scythica regio lignorum sit admodum inops, hoc ab illis ad carnem coquendam excogitatum est: Vbi victimam pelle denudauerunt, denudant quoque ossa carnibus, dehinc illas in lebetes eius gentis (Lebsiis crateribus assimiles, nisi quod sunt multo capaciores) iniiciunt: subiectis atque succensis ossibus hostiarum, coquunt. Si autē non adfuerit lebes, omnes carnes hostiarum in aluos illarum & cū aqua commiscunt, atque ossa succendunt. Quibus pulcherrime ardentibus, & aluis facile capientibus carnes ossibus separatas, ita fit ut bos se ipse coquat: & item cetera pecora immolata, per semetipsum quodque elixum fit. Coctis carnibus, is qui immolauit, earum atque intestinorum⁵ libamenta ante se

LXII porricit. Immolant autem alia pecora, tum præcipue equos. Et aliis quidem diis hunc in modum & alias pecudes immolant. Marti vero sic prisco ritu apud quosque tale extruitur templum: Sarmentorum fascēs aggeruntur trium in longum latumque stadiorum, minoris tamē sublimitatis: desuper quadrata

μέγιστα οὕτω σφιδ' ἀποβάσσει· τὰ δὲ λοιπὰ νόμοις κατὰ τὰ δέ σφι ἄρχεται. θεοὺς μὲν μοιῶντες τῆς δὲ ἰλάσκονται, Ἰσίν μὲν μάλιστα, ὅτι δὲ, Δία τε καὶ Γῆν, νομίζοντες τὴν Γῆν τῷ Διὸς ἑῷ γυναικί. μετὰ δὲ πούποις, Ἀ' πολλῶν δὲ καὶ οὐρανίην Ἀ' Φροδίτην καὶ Ἡ' Ἐρακλέα, καὶ Ἀ' ῥεα. πούποις μὲν πρῶτες· οἱ Σκυθαὶ νομομίκασιν· οἱ δὲ καλεομένης βασιλῆϊοι Σκυθαὶ καὶ τὰς Γ' οὐσιδέωνι θύουσι. οὐνομάζονται δὲ Σκυθισί, Ἰσίν μὲν, Ταβιτί· Ζῶς δὲ ὀρθότατα κατὰ γῶμιν γε τὴν ἐμὴν καλεομένης **152** Γαπαῖος· Γῆ δὲ, Ἀ' πία· Ἀ' πολλῶν δὲ, Οἰπόουρος· οὐρανίη δὲ Ἀ' Φροδίτη, Ἀ' ῥήμπασα· Γ' οὐσιδέων δὲ, Θαμιμασάδης. ἀγάλματα δὲ καὶ βωμῶν καὶ νομῶν οὐ νομίζουσι ποιέειν, πλὴν Ἀ' ῥη· πούτω δ' νομίζουσι. Οἰσὶν δὲ ἡ αὐτὴ πᾶσι κατέστηκε πᾶσι πάντα τὰ ἰσάομίας· ἐρδομένη δὲ ὧδε· ὁ μὲν ἱρήϊον αὐτὸς ἐμπεποδισμένον τοῖς δύο πόδας τοῖς ἐμπεσάδους ἔστηκε· ὁ δὲ θύων, ὅπως τῷ κτήεος ἔστω, ἀπάτας τὴν ἀρχὴν τῷ σφιδ' οὐ, κατὰ βάλλει **20** μιν· πύωντος δὲ τῷ ἱρήϊου, ὅτι καλέει ὃν θεὸν πᾶσι αὐτῷ· καὶ ἔπειτα βρόχῳ πεινῶν ἔβαλε ὃν αὐτῷ· σκυθαλίδα δὲ ἐμβαλὼν πεινᾷ, καὶ ἀποπνίγει· οὔτε πῦρ αἰακάσας, οὔτε καταρξάμενος, ὅτι κατέμιν, οὔτ' ὅτι πασιέας. ἀποπνίξας δὲ καὶ ἀποδείρας, βαπτέει πᾶσι ἐφ' ἑσιν. Τῆς δὲ γῆς τῆς Σκυθικῆς αἰῶς ἀξύλου εὐούσης, ὧδε σφι ἐς τὴν ἐφ' ἑσιν τῷ κρεῶν ἔξδρηται. ἔπειτα ἀποδείραςι τὰ ἱρήϊα, γυμνοῦσι τὰ ἔσχατα τῷ κρεῶν· ἔπειτα δὲ ἐσβάλλουσι, ἢ μὲν τὴν χύωσι ἔχοντες λέβητας ὅτι χυεῖς, μάλιστα Λεσβίοισι χρητῆρσι ποσειδέουσι, χυεῖς ἢ ὅτι πολλὰ μέζονας· ἐς πούποις ἐσβάλλοντες, ἐφ' οὐσι ὑποσάγοντες τὰ ὅσα τῷ ἱρήϊον ἢ δὲ μή σφι παρῇ λέβης, οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας τῷ ἱρήϊον ἐσβάλλοντες τὰ κρέα πάντα, καὶ πρὸς αἰμίσαντες ὕδωρ, ὑποσάγουσι τὰ ἔσχατα· τὰ δὲ αἰεταὶ κάλλιστα. αἱ δὲ γαστέρες χυεῖν οὐσι διπτεῖν τὰ κρέα ἐφ' ἑσιν τῷ ὅσων· καὶ οὕτω βοῖς τε ἐωῶν ἔξέφει, καὶ τὰλλα ἱρήϊα ἐωῶν ἔκασον. ἔπειτα δὲ ἐφ' ἑσιν τὰ κρέα, ὁ θύσας, τῷ κρεῶν καὶ τῷ σπλάγχχνων ἀπαρξάμενος, ῥίπτει ἐς ὃ ἐμπεσάδην. θύουσι δὲ καὶ τὰλλα πρὸς ἑσιν, καὶ πούποις μάλιστα. Τοῖσι μὲν δὲ ἄλλοις τῷ θεῷ οὕτω θύουσι, καὶ πάντα τῷ κτηνέων· τὰ δὲ Ἀ' ῥη ὧδε τῷ νόμοις· ἐκάστοισι τῷ σφιδ' ἑσιν ἐσάδουσι σφι Ἀ' ῥος ἑσιν τοιοῦδε· Φρυγῶν φακέλοι σπιννεάται ὅσον τ' ὅτι σάδους βῆς μήκους καὶ ἄλλος, ὅπως δ' ἔλασσον αἶμα ὃν τῷ τῶν, πτεράγων

¹ Ritus sunt eis instituti. ² His solis diis litant, vel sacrificant. ³ Facere non est illis usu receptum, ⁴ Non oblati primitiis, ⁵ Primitias

ἰχθύας τε ἀρίστους Διφκριδὸν καὶ πλείους· πίνεσθαι
 τε ἡδιστὸς ἐστὶ· ῥέει τε καθαρὸς καὶ ὁλοερῶσι· ἀν-
 ερς τε παρ' αὐτὸν ἀρίστος γίνεσθαι. ποίη τε, τῇ δ' ἀπειρεῖ
 ἡ χώρα, βαθυτάτη· ἅλεις τε ἐπὶ τῷ στόματι αὐτῆς αὐ-
 τόμα (οἱ πῆγνυ) ἀπλεῖοι κήπεά τε μέγιστα αἰά-
 κηυτα, τὰ δὲ ταῖς καλέουσι, παρέχει· ἐς θεί-
 χεισιν, διὰ τε πολλὰ θωυμάσαι ἄξια. μέχει μὲν
 10 Γερρῶν νῦν· Γερρῆς χώρου, ἐς τὸν τεσσσεράκις (ἡμερέων
 πλὺτος ἐστὶ, γινώσκω) ῥέων ἀπὸ βορέω δόρυς· ὃ δὲ
 κατὰ πρῶτον, δι' ὧν ῥέει ἀνδροπῶνι ὁδοὺς ἔχει φε-
 ραί· ὃ ῥέων δι' ἐρήμους ἐς τὴν γεωργῶν τὴν Σκυθί-
 ων τὴν χώρην· ὅπου γὰρ οἱ Σκύθαι παρ' αὐτὸν ἐπὶ δέ-
 κῃ ἡμερέων πλὺτον νέμονται· μένιν δ' ὅτις τῆς ποταμῆς
 καὶ Νείλου ἐκέχως φεραῖται (αἱ πηγὰς· δοκέω δ', ὁδοὺς
 20 ὁδοὺς ἑλκεῖν). ἀλλ' οὐδὲ δὴ θαλάσσης ὁ Βορυαθέ-
 νης ῥέων γίνεσθαι, καὶ οἱ συμμίσγεται ὁ Ὑπέρης· ἐς
 ταῦτα τέλος ἐκδιδούς. ὃ δ' μετὰ τὸν τὴν ποταμῆς πο-
 τέων ἐν ἑμῶν τὴν χώρας, ἰππυλέων ἀκρὴ καλέε-
 ται· ἐν δ' αὐτῇ ἰσθμῷ Διμήτρως ἐνὶ δρυταί· πρὸς τὴν δ'
 ἰσθμὸν ὑπὸ τῷ Ὑπέρη Βορυαθένεται καὶ οἰκίω. (αὐ-
 25 τα μὲν τὰ ἀπὸ τούτων τὴν ποταμῆς. Μετὰ δ' ὅτις
 τῆς πέμπτης ποταμῆς ἄλλος, τῷ ἔνομα Παντικα-
 πης· ῥέει μὲν γὰρ καὶ ἐπὶ ἀπὸ βορέω τε καὶ ἐκ λίμνης, καὶ
 ὃ μετὰ τὸν τῆς τε καὶ τῆς Βορυαθένης νέμονται οἱ γε-
 ωργοὶ Σκύθαι· ἐκδιδούσιν ἐς τὴν Ὑλαίην. καὶ αὐτὴ
 30 ἡμέρος δ' αὐτῇ, τῷ Βορυαθένεται συμμίσγεται.
 Ἐκτὸς δ' ὁ Ὑπέρης ποταμῆς, ὃς ὁρμάται μὲν ἐκ
 λίμνης, ἀπὸ μέσων δ' τῆς νομάδων Σκυθῶν ῥέων,
 ἐκδιδούσιν καὶ Καρκινίην πόλιν, ἐς δὲ τὴν ἀπὸ πρῶτον
 πύω τε Ὑλαίην καὶ τὸν Ἀχιλλῆϊον καλεόμενον ὁδο-
 35 μόν. Ἐξ ὁδοῦ δ' ὁ Γέρρος ποταμῆς ἀπέσχεται μὲν
 ἀπὸ τῆς Βορυαθένης, καὶ τῆς τῆς χώρης ἐς ὅτις γινώ-
 σκεται ὁ Βορυαθένης· ἀπέσχεται μὲν νῦν ἐκ τῆς τῆς
 χώρης· ἔνομα δ' ἔχει τὸ, πρὸς ὃ καὶ αὐτὸς, Γέρρος.
 ῥέων δ' ἐς θαλάσσαν, εἰς τὴν πύω τε τὴν Νομάδων χώ-
 ρην, καὶ τὴν βασιλῆϊον Σκυθῶν. ἐκδιδούσιν δ' ἐς τὸν
 40 Ὑπέρην. Ὁ γὰρ δὲ τῇ Ταταίᾳ ποταμῆς, ὃς
 ῥέει πρὸς ἐκ τῆς λίμνης μεγάλης ὁρμαίνουσα, ἐκ-
 διδούσιν ἐς μέγαν ἐπὶ λίμνην καλεομένην Μαγνίην, ἡ δ'
 εἰς τὴν Σκύθας τε τῆς βασιλῆϊας καὶ Σαυρομάτας· ἐς 40
 τὴν Ταταίην ὅπου δὴ ποταμῆς ἐς βάλλει ὃ ἔνομα ἐστὶ
 Ὑργίς. Τοῖσι μὲν δὲ ἔνομα τῶσι ποταμοῖσι οὕτως
 δὴ πᾶσι οἱ Σκύθαι ἐσκαυάδα. τοῖσι δ' ἐκ τῆς
 ποίης αἰαφουμένης ἐπὶ τῇ Σκυθικῇ, ἐς ἡδὲ τὴν ὁλοκλή-
 πασίω ποτίων τὴν ἡμέραν ἰδὲ μὲν αἰοῖσιν οἱ ποταμοῖσι
 45 τῶσι κλῆ-
 ροὶ ἐστὶ σαθροῦσα ὅτι τῇ ἑλίας ἔχει. Τὰ μὲν δὲ

necnon optimorum ac singularium pi-
 scium affatim: idem ad potandum sua-
 uissimus, limpidus inter turbidos fluēs,
 iuxta quem sementis optima fit, & her-
 ba non sativa, etiam altissima. In huius
 quoque ostio ingens vis salis sua sponte
 concrevit. Præbet idē ingentia cetæ ad
 saluram, spinis carentia, quæ antacæos
 appellant. Alia præterea præstat admi-
 ratione digna. Porro quadraginta quidē
 dierum nauigatione usq; ad locum no-
 mine Gerrhum, cognoscitur ab aquilo-
 ne fluere: at superiora per quæ fluit, ne-
 mo hominum eloqui potest: videtur ta-
 men fluere per solitudinem ad Scytharum
 agricolantium plagam. nam hi
 Scythæ decem dierum nauigatione ac-
 colunt hoc flumen. Cuius tantum ac
 Nili fontes nec ipse possum, nec ullum
 Græcorum reor posse dicere. Idem quū
 ad mare aduenit, Hypanis cum eo mi-
 scetur eodem in loco mare irrumpens.
 Quod inter hos amnes in confluentem
 tendentes intercapedinis est, 2 Hyp-
 poleo promontorium vocatur, ubi de-
 lubrum Cereris extructum est. Ultra
 quod delubrum sub Hypani incolunt
 Borysthenitæ. Hactenus quæ ab his flu-
 uis. Post hos alius, qui quintus est,
 nomine Panticapes, & ipse ab aquilo-
 ne fluens, atque è palude: inter quem
 & Borysthenem incolunt Scythæ agri-
 colatores. Idem in Hylæam ingreditur,
 qua transmissa, Borystheni immiscetur.
 Sextus est Hypacaris, qui è palude ma-
 15 nans, mediosque Scythas nomadas in-
 fluens, in mare voluitur, iuxta Carci-
 nitin oppidum, ad dexteram coercens
 Hylæam, & cursum qui dicitur Achil-
 lis. Septimus est Gerrhus, nomen à
 20 loco obrinens, qui à Borysthene dirimi-
 tur circa ea loca apud quæ Borysthenes
 cognoscitur: cui loco nomē est Gerrho,
 differtinatque regionem Scytharum
 nomadum ac regionum. & dum in mare
 fluit in Hypacarin dilabitur. Octauus
 est Tanais, qui superius è vasta palude
 profluens, in aliā vastiorem diffunditur,
 nomine Mæotin, quæ discludit regio-
 25 Scythas à Sarmatis. In hūc Tanain alius
 influit, nomine Hyrgis. His celeberrimis
 annibus Scythæ muniti sunt.
 Gramen quod in Scythia germinat,
 omniū quæ nos nouimus germinū 3 ari-
 diffimū est: quod ita se habere dissectis
 pecorib; licet discernere. Et ea quidē

1 Et gramen, qua parte non scitur regio, altissimum. Ad verbum, profundissimum, 2 Hippoleon 3 Videtur aliud legi.

ἡ ἰστίη δὲ ἀπὸ δον πεποίηται· καὶ τὰ μὲν τέλεια τῶν κώλων ἐστὶ ἀ-
 πτόμα, καὶ ὅ ἐν ἑπταπόλει· ἔπειτα δὲ ἐκαστοῦ ἀμά-
 ξας πεντήκοντα καὶ ἐκατὸν ἑπταπόλει φρυγῶν· ἡ πο-
 νοσὶς γὰρ δὴ αἰεὶ ὑπὸ τῶν χερσίν· ἑπταπόλει δὲ ἡ
 ὄγκος ἀκινάκης σιδήρεος ἰδρύ· ἑρκαῖος ἐκαστοῖς
 καὶ τῆς ἑστῆς Ἀρνος δὲ ἀγαλμα. τῆς δὲ τῆς ἀκινά-
 κης θεοῖας ἐπετίνας παρσάγροι παρσάτων καὶ ἴσ-
 πων· καὶ δὴ καὶ τοῖς δὲ ἐπὶ πλέω θύοις ἢ τοῖς ἀγίοις θεοῖ-
 σι· ὅς τις δὲ αὐτῶν πολεμῶν ζωχρήσῃσι, ἀπὸ τῶν ἐ-
 κατὸν ἀνδρῶν ἀνδρα ἕνα θύοις, ἑσπερὶ αὐτῶν
 καὶ τὰ παρσάτα, ἀλλ' ἐτεροῖα. ἐπεὶ γὰρ οἱ νοῖοι ἑπ-
 ταπόσωσι καὶ τῶν κεφαλῶν, ἀποσφάζουσι τὸς αἰ-
 δεσπύς· ἐς ἄλγος· καὶ ἐπὶ τὰ ἀνενείκδυτες αὐὸν ἑπὶ τῇ
 ὄγκῃ τῇ φρυγῶν, καπαχέουσι τὸ αἶμα τῇ ἀκινάκ-
 ος. αὐὸν μὲν δὲ φορέουσι τῇ κατὰ τῇ παρσάτῃ· ὅς τις
 ποιεῖσι τὰ δὲ τῇ ἀποσφαχθέντων ἀνδρῶν τὸς δόξιν
 ὠμὸς πᾶσι δὲ ἀποτάμνοντες σὺν τῇ χειρὶ, ἐς τὴν
 ἑσπερὶ· καὶ ἐπὶ τὰ καὶ ἄλλα· ἀποξάπτει ἰστίαν
 ἀπαλλάσσονται· χεῖρ δὲ τῇ αὐτῇ πύση κέεται, καὶ χεῖρ οὖ-
 νεκρὸς. Οἰοῖται μὲν γὰρ αὐταῖς σφικταῖσιν· οὗτοι
 ὅς τις ὁδὸν νομίζουσι, ὁδὸν δὲ φέρει παρσάτῃ
 τῇ χερὶ θάλλουσι. Τὰ δὲ ἐς πολεμὸν ἐχούσιν ὡς
 σφικταῖσιν· ἐπεὶ δὲ ἐν παρσάτῃ ἀνδρα κατὰ βάλῃ
 αὐτὸν Σκύθης, τὸ αἶμα τὸ ἐμπνέει· ὅς τις δὲ ἀποξεί-
 σῃ ἐν τῇ μάχῃ, τῆς τῶν κεφαλῶν ἀποφέρει τῇ
 βασιλείῃ. ἀπενείκας μὲν γὰρ κεφαλῶν, τῇ λαίῃς μα-
 ταλαμβαίει τῇ αὐτῇ βίβῃ· μὴ ἐνείκας δὲ, ἀποδύ-
 ρει τῇ αὐτῇ ἑσπερὶ τοῖς δὲ παρσάτῃ· καὶ τῇ αὐτῇ
 ὡς, καὶ λαβόμενος τῇ κεφαλῇ, ἐξέρχεται. μὲν γὰρ, σαρχί-
 στας βοὸς πλῆρη, δέξεται τῇ χειρὶ. ὀρίσας δὲ αὐτῷ,
 αὐτὸν χερσὶ μακρὴν ἐκτετακέν· ἐκ τῶν χαλινῶν δὲ ἴσ-
 πων δὲ αὐτῷ ἐλαύνει, ἐκ τῆς πύθης ἀγαλ-
 λεται· ὅς γὰρ αὐτῷ πλείστα δέρματα χερσὶ μακρὰ ἐ-
 χοι, αὐτὸν ἄριστος ὅς τις κέεται. πολλοὶ δὲ αὐτῷ
 ἐκ τῶν ἀποδερμάτων καὶ χλαῖνας ἐπένδυται ποιο-
 ῦσι, συρράπτειντες κατὰ τῇ βαίῃ. πολλοὶ δὲ ἀν-
 δρῶν ἐχθρῶν τῇ δόξιν χεῖρας νεκρῶν εἶναι ἀπο-
 δίδραντες, καὶ ἀφαινεῖν αὐτοῖς ὄντι, καλύ-
 πτεας τῶν φαρετρέων ποιεῖνται. δέρμα δὲ αἰ-
 δεσπύ, καὶ παχὺ καὶ λαμπερὸν· ὡς ἄρα σχεδὸν δι-
 μέτων πᾶσι λαμπερὸν λαμπρότερον. πολλοὶ
 δὲ καὶ ὄλκας ἀνδρας ἐκδίδραντες, καὶ ἀφαινεῖν
 ἑπὶ ξύλων, ἐπὶ ἴσπῳ παρσάτοις. ταῦτα μὲν δὲ
 οὕτως σφικταῖσιν· αὐτὰ δὲ τῇ κεφαλῇ,
 οὕτως πᾶσι, ἀλλὰ τῇ ἐχθρῶν, ποιεῖσι τὰ
 δὲ ἀποξείσας ἐκαστοῦ πᾶσι δὲ ἐν τῇ τῇ ὄγκῃ,

planities efficitur : tria latera prærupta
 sunt, quartum acclive, per quod ascen-
 datur. Eo quotannis comportant cen-
 tum quinquaginta plaustra farmento-
 rum. nam semper propter cæli tempe-
 statem illa marcescunt. Sub hac conge-
 rie ferreus acinacis, qui singulis vetustus
 est, statuitur. Idque est Martis simula-
 crum, cui annuas hostias offerunt cum
 aliorum pecorum, tum equorum, & plus
 huic acinaci quam ceteris diis. Ex ca-
 pitibus centesimum quemque immolant,
 non eodem quo pecora modo, sed di-
 verso. nam ubi eorum capitibus vinum
 libauerunt, ipsos intra quoddam vas
 iugulant: dehinc eisdem in congeriem
 farmentorum sublatis, acinacem eruo-
 re perfundunt. Hæc quidem supra con-
 ferunt. inferius autem in templo ista faci-
 unt: Virorum interemptorum omnes
 humeros dextros præcidunt, quos una
 cum manibus in acrem iaciunt. & quo-
 cunque deciderit manus, ibi iacet, scor-
 fum autem mortuus. Ceteris deinde
 solennibus confectis abeunt. Et sacri-
 ficia quidem hæc ab eis sunt instituta.
 Sues pro nihilo putant, quas nec alere
 omnino in sua regione volunt. Quæ
 vero ad bellum attinent, hunc in modum
 sunt ab eis comparata. Quem primum
 virum ceperit vir Scythæ, eius sanguinem
 potat: quoscunque in prælio interemerit,
 eorum capita regi offert. nam capite al-
 lato, sit prædæ quamcunque ceperint
 particeps, alioqui expers. Caput hoc
 modo præcidit: In orbem illud amputat
 circa aures, verticeque sumpto excutit,
 deinde pellē detrahit: & ubi sicut bouis
 corium manibus molliuit, tanquam man-
 tile possidet, eaque ex habenis equi sui ap-
 penso gloriatur: qualia mantilia ut quis-
 que plurima habet, ita vir iudicatur præ-
 stantissimus. Sunt quoque multi qui coria
 hæc humana tanquam brutorum consuunt,
 quibus pro amiculis induantur. Multi
 etiam cæcorum hostium manus dexteras
 cum ungibus excoriant, eisque opercula
 pharetrarum integunt. Est autem inter om-
 nia coria humanum fere & crassum ma-
 xime & candore splendidum. Multi et-
 iam totos homines excoriatos, & super li-
 gna extentos, supra equos circumferunt.
 Hæc ab illis in mores sunt recepta. Non
 tamē de omnium, sed de inimicissimorum
 capitibus hoc faciunt, ut quisque illud
 quod est infra supercilia, recisum prorsus

1 His intelligit forte Martis ἑρ acinaci. 2 Videtur autem diversam à nostrâ lectionem sequutus esse, aut nostram non intellexisse.
 quæ tamē ἀπὸ ξαντὸς habet pro eo quod vult. cod. ἀπὸ ξαντὸς. 3 Suum nullus est illis usus, 4 Eisque pharetras integunt. Vel, Et
 eis eis opercula pharetrarum consueunt. 5 At capitibus non quidem omnium, sed inimicissimorum, hoc faciunt.

excuiat : & crudo tantum bouis corio, si pauper sit, si diues, non modo exterius inducat bouino corio, verum etiam interius in auret, & sic uterque pro poculo utatur. Idem agunt de familiaribus, si inter eos extiterint discordiæ, & apud regem victoria sint potiti. Hæc capita hospitibus qui ad eos veniunt viri alicuius exultationis, exhibent : referuntque, illos, quum essent domestici, & ad pugnam lacessissent, ab ipsis esse superatos : id strenuitatis loco ponentes.

LXVI Semel autem quotannis¹ singuli regionum principes miscunt vinum crateri, de quo² Scythæ omnes hostium homicidæ bibunt, at non gustant qui nihil præclari operis ediderint, sed sine honore seorsum sedent : quæ res apud eos maximè est ignominie. Qui vero còplures cædes fecerunt, hi duobus pariter quos habent calicibus potant. Apud eosdem permulti sunt vaticinatores, qui pluribus virgis malignis diuinant, ad hunc modum : Grandes virgarum fascēs quum attulerunt, humi positos dissoluunt, ac separatim ponentes illarum singulas, vaticinantur.³ ad hæc dicendo, viceversa virgas prehendant, ac rursus sigillatim componunt. Hæc est illis tradita à maioribus diuinationio. Sed Enariæ,⁴ qui sunt androgyni, aiunt sibi à Venere traditam diuinationem : qui tiliæ fronde vaticinantur. Tiliam ubi quis trifariam sciderit, digitis suis eam implicando ac resoluendo tractat, atque in hunc modum vaticinatur.

LXVII Horum tres maxime probatos accersit rex quoties ægrotat : cui isti semper fere dicunt hunc aut illum ciuem (nominant autem hominem de quo loquuntur) peierasse, iurantem per regium⁵ solium : (est autem Scythiis mos plerumque iurandi per regium solium, quum maximum volunt interponere iusiurandum) protinusque is quem dixerint peierasse, adductus, coarguitur scientia diuinandi, tanquam compertus falso deierasse per regium solium, & ob id regem ægrotare. Si ille inficiens se negat peierasse,⁶ atque rem grauiter fert, rex duplū vaticinorum accersit : qui inspecta diuinandi ratione, si & ipsi hominem periurii conuicerint, sine mora caput excidunt : eiusque facultates inter se partiuntur primi vaticini. Sin vero

ἐκ κεφαλῆς καὶ ὡς μὲν ἡ πέπλος, ὅδ' ἐξωθεν ὠμοβοέην μένῃ πετείνας, ἔπειτα χρᾶται ὡς πλεῖστοις, τὴν μὲν ὠμοβοέην πετείναν ἔσωθεν δ' ὡς περ χρυσῶνας, οὕτω καὶ χρᾶται ποτηρίῳ, πρὶν δ' ὅτι τὸ καὶ ἐκ τῆς οἰκῆς, ὡς σφί Διὰ φορεῖ γίνωνται, καὶ ἢ τις ἐπικρατήσῃ αὐτῷ τῷ τῷ βασιλεῖ. ξείνων δὲ οἱ ἐλθόντων τῷ αὐτοῦ γονίον, καὶ κεφαλᾷ αὐτοῦ τῷ φέρει, καὶ ἐπιλέγει ὡς οἱ εἰσὶ οἰκῆς πολέμοι περὶ σφῶν αὐτῶν ἐπεκράτησε αὐτῇ τῇ αὐτοῦ αἰδραλαίῃ λέγειται. Ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ἐκείνου ἑκάστου ἑνομάρχης ἐκείνου ἐκ τῶν ἐν τῷ νομῷ κρητῆρα οἶον, ἀπὸ οὗ πίνουσι τῇ Σκυθῶν ὅσοις δὲ ἄνδρες πολέμοι τῷ πρὶν ἄρρηκτοῖς ἔωσι τοῖσι δὲ αὐτῶν κατεργασμένοι τῷ τῷ, ὅς γε οἶον τῷ οἶον τῷ, ἀλλ' ἢ τῷ μὲν οἶον δόπο κατὰ ταῦτα. οἱ δὲ σφί ἐστὶ μέγιστον τῷ ὅσοι δὲ αὐτῶν καὶ κέρτα πολλὰς ἀνδρας αἰσχροῦτες ἔωσι, ἔτοι δ' οὐκ ἔστι κύλικας ἔχουσιν, πίνουσι ὁμοῦ. Μαίπτες δ' Σκυθῶν εἰσὶ πολλοὶ, οἱ μάλιστα δύνανται ῥάβδουσι ἰππῆσι πολλῇσι ὡς ἐπεὶ φακέλους ῥάβδων μεγάλων ἐνείκων, θεῖτε χαμαὶ, δι' ἐξελίσσουσιν αὐτοῖς καὶ ἐπὶ μὲν ἐκείνῃ ῥάβδῳ πέντε, καὶ πρὶν οἱ. ἅμα τε λέγουσιν αὐτῶν, σκυθῶν καὶ ῥάβδους ὅπισθεν, καὶ αὐτοῖς καὶ μάλιστα σκυθῶν. αὐτῇ μὲν τῇ καὶ μαίπῃ, παρὰ σφί ἐστὶ οἱ δ' ἐν αἰσχροῖς καὶ οἱ ἀνδρόγαμοι τῇ Αφροδίτῃ σφί λέγουσιν μαίπῃ δύνανται φιλόνης ὡς φλοῖον μαρτυροῖται, ἐπεὶ τῇ φιλόνης τείχεα γίνοι Διὰ πλέκων ἐκ τοῖσι δακτύλοις τοῖσι ἐν τῷ, καὶ Διὰ λυγρῶν, χρᾶ. Ἐπεὶ δ' βασιλεὺς ὁ Σκυθῶν καίμη, μετὰ πέμπεται τῇ μαίπῃ ἀνδρας ῥῆς τῶν διδοκίμων καὶ μέγιστα, οἱ τῶν τῶν εἰρημῶν μαρτυροῖται. καὶ λέγουσιν ἔτοι ὡς περὶ πόρῳ μέγιστα τῶν, ὡς καὶ βασιλῆας ἰστίας ἐπιτορκῆς ὅς καὶ ὅς λέγουσιν τῇ αἰσχροῖς αὐτῶν δὲ ἀπὸ τῶν λέγουσιν (καὶ δ' βασιλῆας ἰστίας νόμος Σκυθῶν καὶ μέγιστα ἐστὶ ὁμνῶναι τότε ἐπεὶ δὲ ὅν μέγιστον ὅρῳ ἐθέλωσι ὁμνῶναι) αὐτῶν δ' ἀφελῆσθαι μὲν οὐκ ἔστι, ἀπὸ τῶν δὲ φῶσι ἐπιτορκῆσαι. ἀπὸ γὰρ μὲν δ' ἐλέγχουσι οἱ μαίπτες ὡς ἐπιτορκῆσαι φανέται ἐκ τῇ μαίπῃ καὶ βασιλῆας ἰστίας, καὶ δὲ αὐτῶν ἀλγεί οἱ βασιλεὺς. ὁ δ' ἀρῖεται, ὅς φάμενος ἐπιτορκῆσαι, καὶ δεινολογέται. ἀρνεομένη δὲ τούτου, ὁ βασιλεὺς μετὰ πέμπεται ἄλλοις διπλοῖς μαίπῃς καὶ ὡς μὲν καὶ οὗτοι ἐσφῶντες ἐκ τῶν μαίπῃ, καὶ αὐτῶν οἱ ἐπιτορκῆσαι, τῶν δὲ ἰστίων τῶν κεφαλῶν δόποτα μνοῖται, καὶ τὰ χρήματα αὐτῶν Διὰ λαγχάνουσι οἱ περὶ τῇ μὲν τῶν ἢ τῇ

¹ Vnusquisque provinciarum præfectus in sua provincia craterem vini temperat, de quo Sc. ² Scythæ omnes bibunt à quibus hostes sui interfecti fuerint: at qui hoc facinus non ediderint, hoc non gustant, sed Sc. ³ Simulque dum hæc dicunt, virgas rursus conuoluunt, quas videlicet euoluunt, & in vnum componunt. ⁴ Legit οἱ τῷ ἀνδρόγαμοι, pro καὶ οἱ αἰσχροῖ. ⁵ Αὐτῶν, iuranti.

⁶ καὶ ἀνολογῆται, quod dicitur Gall. Et dit qu'on luy fait tort.

οἱ ἐπελθόντες μαίτιες ἀπολύσονται, ἄλλοι πάρεισι
μαίτιες, καὶ μάλα ἄλλοι. ὡς οἱ πλειῶνες οὖν αἰ-
θερῶν ἀπολύσονται, δέδωκεν τοῖσι περὶ τοῖσι τῶν
μαίτιων αὐτοῖσι ἀπόλλυσθαι. Ἀπολλύσιν δὲ αὐ-
τὸς τρέφει τοῖς δὲ ἐπεὶ ἀμαξάν καμαρῆς φρυ-
γῶν πλήσονται, καὶ ὑποζύξονται βῆς, ἐμπειρή-
σαντες τὰς μαίτιας, καὶ χέουσι ὅπως δῆσαντες, καὶ
ἐξορύσαντες, κατεργασίαι ἐς μέσσην τὰ φρύγωνα. ὕ-
ποτρῴσαι τὸς αὐτὰς, ἀπεισί, φοβήσαντες τὰς βῆς.
πολλοὶ μὲν δὴ συγκρατοῦνται τοῖσι μαίτισι βῆς, 10
πολλοὶ δὲ περικεκαυμένοι ἀποφύγουν, ἐπεὶ αὐ-
τῶν ὁ ῥυμὸς κατὰ καυθῆ. κατεργασίαι δὲ τρέφει
τὰς εἰρημνῶν καὶ δι' ἄλλας αἰτίας τοῖς μαίτιας,
ψυδομαίτιας καλέοιτες. Τοῖς δὲ ἀποκτείν-
οι βασιλῆς, τοῦ τῶν οὐδὲ τὸς παῖδας λείπει, ἀλ-
λα πᾶσι τὰ ἔρσην κτείνει, τὰ δὲ θήλας οὐκ ἀδικεί-
ει. ὅρνια δὲ ποιεῖται σκύθαι ὡς, περὶ τὸς δὲ
ποιέωνται ἐς κύλικα μεγάλην κεραμίδα ἐῖον ἐγ-
χεάτες, αἶμα συμμίσχουσι τῶν τὰ ὅρνια ἱερο-
μῶν, τυφάτες ὑπερῶν ἢ ὅτι τὰ μόντες μαχαί-
ρη μικρὴν τὴν σῶματος. καὶ ἐπειτα ἀποβάψου-
τες ἐς τὴν κύλικα ἀκινάκας, καὶ οἷσι, καὶ σάγα-
ει καὶ ἀκρίπιν· ἐπεὶ δὲ ταῦτα ποιήσονται, κατὰ
χορταί πολλὰ· καὶ ἐπειτα ἀποπίνουσι αὐτοῖς τε οἱ
ὅρνια ποιδύμωι, καὶ τῶν ἐπεμῶν οἱ πλείους ἀ-
ξιοί. Ταφὰς δὲ τῶν βασιλῶν ἐν Γέρροις εἰσὶ.
ἐς ὃ ὁ Βορυσθένης ἐστὶ περὶ πλωτῶς, ἐθαυτά, ἐπεὶ αὐ-
τοῖς ἀποθάνῃ ὁ βασιλῆς, ὀρυγμαγῆς μέγα ὀρύσ-
σοις τε τρέφονται. ἐπὶ μὲν τὸς ποιεήσαντες, αἰα-
λα μῆδονοι οὖν νεκρὸν κατὰ κεκρωμένον μὲν 30
σῶμα· τὸ δὲ νηδὺν αἰαχάειν, καὶ καθαρθῆναι, πλέ-
νῃ κυπέρου κεκρωμένου, καὶ θυμιάματος, καὶ σελιῶου
σπέρματος, καὶ αἰήσου, σκυρῶν αἰαχάειν ὁπίσω, καὶ κε-
μίξουσι ἐν ἀμαξῇ ἐς ἄλλο ἔθνος. οἱ δὲ αὖ περὶ αἰ-
θερῶν καμινῶν οὖν νεκρὸν, ποιδύσιν τὰς οἱ βα-
σιλῆς σκύθαι· τὸ δὲ ἀποτάμνονται, τείχας
περικεκαυμένοι, ὅρα χιόνας περικεκαυμένοι, μέτωπον καὶ
ῖνα κατὰ μύσονται, ἀφ' ἧς τε ἐξιστῆς χερὸς οἰ-
στοῖς ἀφαιρῶνται. ἐπὶ δὲ καμινῶν οὖν ἀ-
μαξῇ οὖν νέκυν τὴν βασιλῆος ἐς ἄλλο ἔθνος τῶν ἀρ-
χουσιν. οἱ δὲ σφίγγονται, ἐς τοὺς περὶ τὸν ἥλθον.
ἐπεὶ δὲ πᾶσι περικεκαυμένοι οὖν νέκυν καμινῶν
τες, ἐν Γέρροις ἐσχατὰ κατοικημένοις εἰσὶ
τῶν ἔθνων τῶν ἀρχουσιν, καὶ ἐν τῇσι ταφῇ-
σι. καὶ ἐπειτα ἐπεὶ ἴδωσι οὖν νέκυν ἐν τῇσι
θήκησι, ἐπὶ ἐμβαδὸς περὶ αἰχμᾶς
εἶναι καὶ εἶναι τὴν νεκρῶν, ξύλα ὑπερτίουσι, καὶ
ἐπειτα ῥίφι καταστράζουσι. ἐν δὲ τῇ λοιπῇ

illi qui superuenerunt vaticini homines
absoluerint, alii atque alii praesto sunt:
quorum si plures absoluerint, decerni-
tur primis illis vaticinis esse pereun-
dum. Eosque hunc in modum necant: LXIX
Plaustrum concameratum ubi fermen-
tis referferunt, bobusque iunxerunt, va-
ticinos pedibus implicatis, & manibus
post tergum reuinctis, atque ore obstru-
cto, extendunt in medium sarmentorum:
incensisque sarmentis territando agitant
boues. quorum bouum multi cum vati-
cinis concremantur, multi ambusti, cre-
mato utique plaustri remone, aufugiant.
Hoc quem dixi modo comburunt μαί-
τιας, id est, vaticinos, etiam ob alias caus-
sas, appellantque ψυδομαίτιας, id est, falsos
vaticinos. Sed quos morte rex afficit, LX
eorum ne liberos quidem relinquit, sed
vniuersos mares interficit, feminis nihil
laxis. Foedera cum quibuscunque in-
eunt Scythae, hoc modo ineunt: Infuso
in grandem calicem fictilem vino, com-
miserunt eorum sanguinem qui feriunt
foedus, percutientes¹ cultello aut inci-
dentes gladio aliquantulum corporis.
deinde in calice tingunt acinacem, sa-
gittas, securim,² gladium. Hae ubi fece-
runt, sese multis verbis deuouent: postea
vinum epotant non modo ii qui foedus
fecerunt, sed etiam comites ii qui sunt
maximae dignitatis. ¶ Regum autem se-
pulcra apud Gerrhos sunt. Vbi Bory-
sthenes iam nauigabilis est, ibi, quum
rex eorum decessit, ingentem scrobem
effodiunt forma quadrata. hoc ubi pra-
pararunt, accipiunt mortuum corpore
incerato, aluo euulsa atque expurgata,
quam silere contuso & thymiamate a-
pitiq; semine & anisi quum expleuerunt,
resuunt rursus, impositumque plastro
cadauer ad aliam gentem ferunt. Quod
qui excipiunt, eadem agunt quae regii
Scythae:³ aurem decidunt, crinem cir-
cumtendunt, brachia circumcidunt, fron-
tem nasumque confauciant, sinistram
manum sagittis traiciunt. Postmodum
regis cadauer carpento ferunt ad aliam
gentem cui imperitant, quae ipsos co-
mitatur ad eos unde primum venerant.
Vbi iam mortuum circumferentes, lu-
strauerunt singulas gentes quibus im-
perauit, apud eos deponunt qui in ex-
tremis Gerrhis habitant, & in sepul-
cris. Quem postquam super eorum in
loculo posuerunt, hastis hinc atque
hinc defixis, desuper ligna disponunt,
deinde pallio contegunt. In reliqua

1. Sicut qui uocant θράκας ὁ πᾶσι συβρέαται καὶ θάλασσαν. 2. Laculum. 3. Auris pariter amputant.

LXXII

loculi spatioſitate aliquā eius pallacam ſtrangulatam ſepeliunt, & eum qui vinum miſcebat, & cocum & equilonem & miniſtrum & eum qui erat à nunciis, necnon equos & aliarum rerum omnium primitias, quinetiam phialas aureas. nam argentum aut æs nihil in uſu habent. His actis, humū certatim atq; auide iniiciunt, cupientes tumulum quam maximum efficere. Circumacto anho, rurfus hoc agunt: E famulis regis intimos ſumunt. (ſunt autem famuli regū, ingenui Scythæ, & quos ipſe rex iuſſerit. nam nullus venalitiuſ ei miniſtrat.) Horum miniſtrorum quinquaginta quum ſtrangulauerunt, ac totidem præſtantiffimos equos, ² eductis inteſtinis & expurgatis, paleis implent, ac conſuunt: & vbi dimidium fornicis ſuper duo ligna reſupinatum ſtatuertint, alterumque dimidium ſuper altera duo ligna, & item alia multa huiuſcemodi defixerint, tum ſuper ea equos imponūt, craſſis tignis in longū ad ceruicem uſq; traiectos, ita vt priores fornices ſuſtineant armos equorum, poſteriores vero iuxta femora ſuſcipiant vteros, vtriſq; cruribus ſuperne pendentibus. Equos autem infrenant, eorumque habenas ad palos extentas alligant: dehinc ſuper eorū ſingulos ſtatuunt ſingulos quinquaginta iuuenum ſtrangulatorum, hunc in modum, Vnicuiq; eorum rectū ſtipitem per ſpinam ad ceruicem uſque tranſfigunt: quod inferius ſtipitis extat vltimum, inſigunt tigno illi quo equus traiectus eſt. His equitibus ſepulcro circumpoſitis abeunt. Hunc in modū reges ſepeliunt. Alios autē Scythas, quū deceſſerunt, proximi quiq; in plauſtris collocatos ad amicos circumferūt. eos ſinguli amicorum excipientes, epulum cadauer comitantibus præbent, tā propinquis quam ceteris. Ad hunc modū quadraginta diebus priuati homines circumaguntur: dehinc ³ humanantur, tali tamen ratione prius purgati: Vbi caput exinaniuerunt, ablueruntq; circa corpus ita agunt. Tria ligna ſtatuunt mutuo inclinata, circa hæc prætendunt lanea pilea, quam maxime poſſunt conſtipantes, & in ⁴ ſcaphā in medio lignorum pileorumq; poſitā lapides coniiiciunt ex igne ⁵ perſpicuos. Naſcitur autē apud eos cannabis lino ſimillima, præterquā craſſitudine ac magnitudine:

LXXIII

LXXIV

δρυχωρήν τ' ἡίκης, τ' παλλακείων τε μέλη δ' αποσι-
ζαντες θάπτουσιν, καὶ τ' οἶνοχόον, καὶ μάλαρον, καὶ ἰσπο-
χέμον, καὶ διηκχέον, καὶ ἀγέλην φόρον, καὶ ἵππους, καὶ τ' ἄλ-
λων ἀπορύτων ἀπαρχάς, καὶ φιάλας χρυσιάς. δρυ-
χωρὶ δ' ἐδὲν ἐδὲ χαλκῶ χρέων. Ταῦτα δ' ποιήσαντες,
χρῶσι πῆλτες χῶμα μέγα, ἀμυλλώμενοι, καὶ περὶ θυ-
μείων ὡς μέγιστον ποιήσασιν. Ἐνταῦτ' ὁ φριφε-
ρομένης, αὐτὸς ποιδύσει τοιοῦτον. λαβόντες τ' ἡλκίων
θεραπόντων τὴν ἐπιτηδεωτάτην, (οἷός ἐστι Σκύθα
εἰς εἶεες· ὅτοι γὰρ εἰσι θεραπέοντες τὴν δὴ αὐτὸς ὁ ^{ἡλκίων}
βασιλεὺς καλῶσιν, δρυχωρήν τ' ὅτι εἰσι σφι θέρ-
ποντες) τὰ τέων ὧν τ' διηκχέων ἐπεὶ δ' ἀποπνέξουσιν πε-
τήκοντα, καὶ ἵππους τὴν καλλίστην πενήκοντα, δέ-
λυντες αὐτέων τ' χριλίαν, καὶ καθήραντες, ἐμπιπλάσας
ἀχύρων, καὶ συρράπτουσιν. ἀφίδος δ' ἡμῶν ὅτι ἐξ ὕλας
δύο, ἡμῶν σήσαντες ὕπτιον, καὶ ὁ ἑτερον ἡμῶν τ' ἀ-
φίδος ἐπ' ἑτέρα δύναμις ἀπὸ ζαντες ἐπὶ τοιοῦτος,
πολλὰ ταῦτα ἐπέτα τ' ἵππων κατὰ μήκος ἐξ ὕλας
παχία διελάσαντες μέχρι τ' τραχήλων, αἰαδισά-
ζουσιν αὐτοῖς ὅτι τὰς ἀφίδας. τ' ὅτι, αἱ μὲν πρότεροι ἀ-
φίδες ὑπέχουσιν τὴν ὥμους τ' ἵππων· αἱ δ' ὅτι πᾶσι
τῶν τὴν μερῶν, τὰς γαστέρας ὑπολαμβάνουσι. σκέ-
λεα δ' ἀμφοτέρω κατὰ κρέμας μετώρα. χαλκῶς
δ' καὶ ὁμοῖα ἐμβαλόντες ἐς ἵππους, κατὰ τὴν ὥμους
ὁ πρότερον αὐτέων, καὶ ἐπέτα ἐκ παλαιῶν δέουσιν. τ'
δ' ὅτι νηπιόσκων τ' ἀποπεπνιγμένων τ' πενήκοντα εἰς
ἐκαστον αἰαδισάζουσιν ἐπ' ἵππων ὧδε αἰαδισάζουσιν·
ἐπεὶ ἀνὴρ ἐκαστος τῶν τ' ἀκαθαρτὶ ἐξ ὕλων ὁρῶν διε-
λάσας, μέχρι τ' τραχήλου, κατὰ τὴν ὥμους ἐπὶ τὴν
ἐξ ὕλας τὴν τε, ὅτι τὸν πηγνύουσιν ὅτι ἐπὶ ἐξ ὕλου τὴν
δὴ τ' ἵππων. ἐπισησάντες δ' κύκλῳ ὁ σῆμα, ἰσπέας
ποῖς τὴν ἀπελαύνουσιν. Οὕτω μὲν τὴν βασιλῆας
θάπτουσιν. τὴν δ' ἡμῶν Σκύθας, ἐπεὶ δ' ἀποθάνουσιν, πε-
ειάσας οἱ ἀχότατοι προσήκοντες καὶ τὴν φίλους ὅτι
ἀμείζοντες κελύμεν. τ' ὅτι ἐκαστος ὑποδεχόμενος εὐχά-
της ἐπορεύμενος, καὶ ὁ νεκρῶ ἀπορύτων τῶν πλησίον
τῶν ἀπὸ τῆς ὅσα τοῖσι ἡμῶν οἱ. ἡμέρας δ' ἑπταεκάκοντα
ἔτω οἱ ἰδιότατοι τῶν ἀφίδων, ἐπέτα τῶν θάπτουσιν. θάψαν-
τες δ' οἱ Σκύθας, καθαίρουσιν ἐπὶ τοῖς δ' ὁμοῖα μα-
νοῖ τὰς κεφαλὰς καὶ ἐκ πλυνάμενοι, ποιεῦσι τῶν τ' ὁ σῶ-
μα τὰ δ' ἐπεὶ ἐξ ὕλας σήσας βία ἐς ἡμῶν λα κεκλιμέ-
να, τῶν τῶν πύλων εἰρήνης τῶν τῶν σιμφορὰς
τες δ' ὡς μέγιστα, λίθους ἐκ πυρὸς ὁμοφαιέας ἐσβάλ-
λουσιν ἐς σκάφην κελύμενην ἐν μέσῳ τ' ἐξ ὕλων τὴν τ' πύ-
λων. Ἐστὶ δ' ἐσφι καὶ ναβίς φουομένη ἐν τῇ χώρῃ
πλην παχύτης καὶ μεγάλους. ὅτι λίθος ἐμφορεσάτη.

155

155

1 Sunt autem Scythæ indigenæ. nam famuli sunt quos rex iussit: nec villus venal. Legisse autem videtur hic interpret. in γένει προχρήσις. 2 Vacuata & purgata aluo. 3 Humanantur. Postquam autem humanant Scythæ, ita se purgant. Vbi caput abster-
serunt & lauerunt, hæc circa corpus faciunt. 4 Alucum 5 Fulgentes. Vbi candentes.

LXXVII

LXXVIII

sedatus.¹ Licet (ut ego accepi) tutor fuerit Timnis , filii Spargapithis , patruusque Indathyrſi Scytharum regis , filius Gnuri , nepos Lyci , pronepos Spargapithis . Itaque ſi ex hac familia extitit Anacharſis , conſtat eum à patruele fuiſſe interemptum . Indathyrſus enim fuit filius Sauli , Saulius autem fuit qui Anacharſin interemit . Quanquam & aliud quiddam Peloponnenſes audiui referentes , Anacharſin à rege Scytharum miſſum , Græciæ factum eſſe diſcipulū : & quum rediſſet , dixiſſe ad eum qui iſſum miſerat , cunctos Græcos eſſe in omni ſapientia occupatos , Lacedæmoniis exceptis , qui ſoli rationem haberent dandi & accipiendi prudenter . Verum hæc narratio aliter ab iſſis Græcis deſuſa eſt . Hic igitur vir² (quemadmodum antea dictum eſt) mortem optetiit .³ & ipſe quidem ita egit propter externos ritus & Græcorum conſuetudinem . Multis autē ſane annis poſtea interiectis ita paſſus eſt Scyles , Aripithis filius . etenim Aripithes Scytharum rex , cum alios filios multos , tum Scylem ſuſtulit ex vxore Iſtrina , haudquaquam indigena , quæ filium Græcam linguam litteraſque edocuit . Interiecto deinde tempore , Aripithe per dolum occiſo à Spargapithe Agathyrſorum rege , Scyles regnum ſuſcepit , & vxorem patris , nomine Opœam . Erat autem Opœa hæc ciuis , ex qua erat Aripithi filius Oricus . Scyli regnū Scytharum obtinenti Scythicus tamen viuendi mos nihil priuſ cordi erat , ſed Græcus , in quo fuerat imbutus à puero : ideoque multo magis ad hunc exercendum ſe conuertebat . Vtique quum ad urbem Boryſthenitarum Scythicum ducebat exercitum , (Boryſthenitæ autem ſe à Miſiſiis aiunt eſſe oriundos .) ad hos , inquam , quoties Scyles veniebat , relicto in ſuburbanis exercitu , ipſe muros ingreſſus portas obſerabat , depoſitaq; Scythica ſtola , Græcum ſumebat veſtimentū , & eo indutus , per forū ſpatiabatur , nullo neque ſatellitum neque populi comitatu , appoſitis qui portas cuſtodirent , nequis Scytharū cerneret eum geſtatem huiuſmodi ſtolam : & cum ceteris Græcorum inſtitutis utebatur , tum in faciendis deorum ſacris . Et quum ibi

διεξήσατο . ὡς δὲ ἐγὼ ἤκουσα Τιμνέω τῷ Σπαργαπίθῃς ἐπιτρέπου , εἶ) αὖθις Ἰδαθύρῳ τοῦ Σκυθῶν βασιλέος πατρὸν , παῖδα δὲ εἶ) Γνούρου τῷ Λύχῳ τῷ Σπαργαπίθῃς· εἰ ὦν ταύτης οὗ τῆς οἰκῆς Ἀνάχαρσις , ἴτω ὑπὸ τῷ ἀδελφιδεοῦ ἀποθανόντι . Ἰδαθύρῳς γὰρ οὗ παῖς Σαυλῖς , Σαυλῖος δὲ οὗ ἀποκτείνας Ἀνάχαρσιν . Καίτοι πινὰ ἥδη ἤκουσα λόγον ἄλλον ὑπὸ Πελοποννησίων λεγόμενον , ὡς ὑπὸ τῷ Σκυθῶν βασιλέος Ἀνάχαρσις ἀποπεμφθεὶς , τῆς Ἑλλάδος μαθητὴς γένηται· ὅπισθε τε ἀπονοστήσας , φαίη πρὸς τοὺς ἀποπέμψαντα , Ἑλλήνας πρὸς ἀγρόλῳς εἶ) πρὸς πᾶσιν σοφίῃν , πλὴν Λακεδαιμονίων· ταῖσι δὲ εἶ) μένοισι σωφρονέας διδάσκειν καὶ δεξασθαι λέγον . Ἄλλ' οὐδ' ἂν ὁ λόγος ἄλλως πέπληται ὑπὸ τῷ Ἑλλήων . ὅδ' ὦν δῆρ' , ὡς πρὸς ἑτέροις εἰρέδῃ , διεφθάρη . οὐδ' ἂν μὲν νῦν ἔτω δὴ πῖ ἐπὶ ᾧ ζεινικαί τε νόμα καὶ Ἑλληνικὰς ὁμιλίας . Πολλοῖσι δὲ καί τ' ἔτισι ὕστερον Σκύλης ὁ Ἀρειπίθῃς ἔσθ' ἔτι ἀπλήσια τέττα . Ἀρειπίθῃ γὰρ τῷ Σκυθῶν βασιλεὶ γίνεται μετ' ἄλλων παίδων Σκύλης . ὃς Ἰστρινὸς δὲ γυναικὸς οὐδ' ἔτι γίνεται , καὶ ἔδαμψεν ἐγχωρίης τῆς μήτηρ αὐτῇ γλώσσῃν τε Ἑλλάδα καὶ ῥῆματα ἐδίδαξε . μὲν γὰρ ὕστερον , Ἀρειπίθῃς μὲν τελευτᾷ δόλῳ ὑπὸ Σπαργαπίθῃς ὁ Ἀγαθύρῳς βασιλῆος Σκύλης δὲ πλὴν τε βασιληὴν παρέλαβε , καὶ τῇ γυναικὶ τῷ πατρὶ , τῇ ἑνομα οὗ Ὀπίη . οὗ δὲ αὐτῇ ἡ Ὀπίη ἀστὴρ ὃς ἦς οὗ Ὀρίης Ἀρειπίθῃ παῖς . βασιλεύων δὲ Σκυθῶν ὁ Σκύλης , ἀφ' αὐτῇ μὲν οὐδαμῶς ἠρέσκετο Σκυθικῇ , ἀλλὰ πολλὸν ᾧ πρὸς τῇ Ἑλληνικῇ μάλλον περὶ ἑαυτοῦ ἡ δόξιος τῆς ἐπεπαίδετο . ἐποίησε τε τοιοῦτο· ὅτε ἀγάρ τ' ἔτι πλὴν ἑαυτοῦ τῷ Σκυθῶν ἐς τὸ Βορύσθενίτῳ ἄστυ· (οἱ δὲ Βορύσθενίται οὗτοι λέγουσι σφείας αὐτοὺς εἶ) Μιλησίου) ἐς τοῦτον ὅπως ἔλθοι ὁ Σκύλης , τὴν μὲν ἑαυτοῦ κατελίπειν ἐπὶ τῷ πρὸς αὐτὸν , αὐτὸς δὲ ὅπως ἔλθοι ἐς τὸ τεῖχος , καὶ τὰς πόλιν ἐγκλησίει , τὴν πόλιν ἀποδεχόμενος τὴν Σκυθικὴν , λάβεσκε αὖ Ἑλληνίδα ἐσθλὴν· ἣν δὲ αὖ ταύτην , ἠγρόαζε , ὅτε δροφύρων ἐπορεύων , οὐτε ἄλλου σθένος . τὰ δὲ πόλιν ἐφύλασσαν , μή τις μιν Σκυθῶν ἴδοι ἐχούσῃ ταύτην τὴν πόλιν . καὶ τὰλλα ἐχούσῃ ἀφ' αὐτῇ Ἑλληνικῇ , καὶ τοῖσι ἴσθ' ἐποίησε ἑτοίμοις τῶς Ἑλλήνων . ὅτε δὲ

158

1 Ut autem ego ex Timne tutore Spargapithis audiui, fuisse eum Indathyrſi regis Scytharum patruum, filium autem Gn. n. L. pron. Sp. ſi ex hac ſam. fuit Anach. ſe à patruele interemptum fuiſſe ſciat. Indathyrſus Græc. Eſt autem aliquis ἀνακράδης in uerbis Græcis, quæ expreſſimus. 2 Vel, Eo quo dictum eſt modo, interemptus fuit. 3 Et huic quidem propter externos ritus & propter conſuetudinem quæ illi cum Græcis fuerat, talia contigerunt. Mult. Græc. Quæ autē huic ita diſtincta ſunt rituum externorum ἀποτίει Græc. ita Scyli multis poſtea annis.

Διφρατὶν ἡμετέρῳ ἢ πλέον πόπῳ, ἀπαλλάσσει-
 πο, σὺ δὲ πῶς Σκυθικῶς γόλῳ. αὐτὰ ποιέεσκε
 πύλας. οἰκία τε ἐδοίματο ἐν Βορυθειεί, καὶ
 γυναικας ἐγήμες αὐτὰ ὅτι χωρίῳ. Ἐπεὶ τε ὅ
 ἐδέε οἱ κακῶς θυμέσθαι, ἐγχετο δὲ πρὸς φάσας
 τοῖς δὲ ἐπιθύμησι Διονύσῳ βακχεῖα τελεῖσθαι·
 μέλλοντι δὲ οἱ ἐς χεῖρας ἀγαθὰ πῶς τελεῖν,
 ἐγχετο φάσμα μέγιστον. ὡς οἱ ἐν Βορυθειεί τῶν
 τῇ πόλει, οἰκίας μεγάλης καὶ πολυτελούς περικλυ-
 (τῆς καὶ ὀλίγα τι πρὸς τὸν τουτέων μνήμῳ εἶχον) 10
 τῶν περὶ λειχῶν λίθου σφίγγες τε καὶ γρύπες ἐθα-
 σαν. ἐς ταῦτ' αὖθις ἐπέσκηψε βέλος· καὶ ἡ μὲν
 κατεκρήναισα, Σκύλης δὲ σὺ δὲν τουτέων εἰσεκα ἡσ-
 σον ἐπετέλεσε τῶν τελεῖν. Σκύθαι δὲ τῷ βακ-
 χεύειν πέρι Ἕλλησι ὀνειδίζουσι. οὐ γὰρ φασί-
 κως εἶναι θεὸν ὅς ἐδουλοῖται τῶν ὅσους μαίνεσθαι ἀνά-
 γι δὲ θρόνους. ἐπεὶ τε ὅ ἐτελέσθη τὰ βακχεῖα
 ὁ Σκύλης, διεφρήσθησε τῷ πρὸς Βορυθειεί τῶν
 " πρὸς τοῖς Σκυθαῖς, λέγων, Ἡ μὲν δὲ καὶ γὰρ αὖτε
 " Σκύθαι, ὅτι βακχεύομεν, καὶ ἡμέας ὁ θεὸς λαμβά- 20
 " νει· καὶ σὺ δὲ ὁ δαίμων καὶ δυνάμει βασιλεία λε-
 " λαῖσθε, καὶ βακχεύει, καὶ ὑπὸ τῷ θεῷ μαίνεται. εἰ
 " δέ μοι ἀπίστετε, ἐπεσθε, καὶ ὑμῖν ἐγὼ δείξω. εἰ ποτὶ
 τῷ Σκυθῶν οἱ πρὸς ἐσθλὰς· καὶ αὐτοῖς αἰαζαγῶν
 ὁ Βορυθειείτης, λαβὴν ὅτι πύργον ἐκάπτε. ἐπεὶ
 τε ὅ παρήϊε σὺ τὰς θάλασσας Σκύλης, καὶ εἶδόν μιν
 βακχεύοντες Σκυθαῖς, καὶ τὰ συμφορῶν μεγά-
 λων ἐποίησαντο. ὁ δὲ ἐλθόντες δὲ ἐσήμαινον πάσῃ τῇ
 στρατῇ τὰ ἰδίον. ὧς δὲ μετὰ ταῦτα ὁ δὲ λαὸς ὁ
 Σκύλης ἐς ἡλῆα τὰ ἐωὶ τῷ, οἱ Σκύθαι πρὸς ἡσθλὰς 30
 τοῖς τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν Ὀκταμασάδην, γαριόλα
 ἐκ τῆς Τυρέας θυγατρὸς, ἐπομίσαιτο τὰς Σκύλης.
 ὁ δὲ μετὰ τὸ γάμον ἐπὶ ἐωὶ τῷ, καὶ τῶν αἰτίων
 δι' ἧν ἐποίητο, καὶ ἀφ' οὗ ἐς τὴν Θρηκίαν. πρὸς
 μὲν οὖν δὲ Ὀκταμασάδης αὐτὰ, ἐστρατεύετο ἐ-
 πὶ τὴν Θρηκίαν· ἐπεὶ τε δὲ ὅτι τὰς ἱστῶν ἐγχετο,
 ἡ πᾶσα μιν οἱ Θρηκίαις. μελλόντων δὲ αὐτῶν σὺν
 ἀπείν, ἐπεμψε Σιτάλκης πρὸς τὸν Ὀκταμασά-
 " δην, λέγων τοιαῦτα, Τί δέ μοι ἡμέας ἀλλήλων περι-
 " θέναι; εἰς μὲν μὲν τῆς ἀδελφῆς παῖς, ἔχεις δὲ 40
 " μὲν ἀδελφεὶ· σὺ τέ μοι δόξας τῶν, καὶ ἐγὼ
 " σοι ἐν σὺν Σκύλῳ πρὸς δίδωμι. στρατῇ δὲ μὴ
 157 " τε σὺ κινδυνώσης, μήτ' ἐγὼ. ταῦτά μοι ἐμψά-
 " ο Σιτάλκης ἐπεκηρυκνύετο. ἡ γὰρ πρὸς τὰς Ὀ-
 κταμασάδην ἀδελφὸς Σιτάλκης, περὶ γὰρ
 τοῦτον· ὁ δὲ Ὀκταμασάδης κατανέει ταῦτα.

tempus menstruum aut amplius triue-
 rat, abicerebat, induta sibi Scythica sto-
 la. Idq; sapenumero faciebat, extrudis
 sibi ædibus illic, & vxore illinc accepta.
 Sed quum foret ei male euenturum, ex
 hac occasione male euenit. 1 Affectanti
 ei Dionysum Bacchanalem initiari, ac
 hostiam initiationis iamiam sumpturo
 in manibus, oblatum est ingens ostentū.
 Erant ei in vrbe Borysthenitarum cir-
 cum ædes suas, (quarum paulo antè ha-
 bui mentionem) magnas atque magni-
 ficas, ἐλαπιδε candido sphinges & gry-
 pes stantes. in has ædes deus fulmen ia-
 culatus est, totaq; deflagrauerunt. Scy-
 les nihilominus initiationē peragit. E-
 nimuero Scythæ Græcis probro dant
 2 bacchandi consuetudinem, negantes
 esse credibile deum inuenisse quo ho-
 mines ad dementiā adigantur. Postea-
 quam bacchanalibus sacris initiatus est
 Scyles, quidam Borysthenitarum Scy-
 this indicium detulit, inquit, Vos qui-
 dem Scythæ nos irridetis quod baccha-
 nalia agamus, quodq; nos deus occupet:
 at nunc demum hic vestrum quoq; re-
 gē occupauit. nam bacchanalia exercet
 a deo in dementiam actus. Quod si mi-
 hi non habetis fidem, sequimini me, rem
 vobis ostensurum. Primores Scytharum
 hominem sequuti sunt: quos Bo-
 rysthenita ille deductos clanculum in
 turri collocauit. Vbi adfuit Scyles cum
 thiaso, Scythæ eum bacchabundum
 conspicati, rem ingentis calamitatis ef-
 se duxerunt: digressique, ea quæ vide-
 rant omni exercitui indicarunt. Post
 hæc vbi ad lares suos rediit Scyles, de-
 fecerunt ab eo Scythæ, delecto fratre
 eius Octamafade, ex filia Teris genito.
 3 Scyles cognito quid de se fieret, &
 quam ob causam, profugit in Thraci-
 am. Id quum audisset Octamafades,
 cum exercitu aduersus Thraciam con-
 tendit: cui ad Istrum progresso Thraces
 occurrerunt. Et quū conflicturi essent,
 Sitalces ad Octamafadē misit caducea-
 torem, cum his mandatis, Quid opus est
 inter nos tentare fortunā? Tu quidē so-
 roris mex es filius, sed habes germanum
 meum, quem si mihi reddideris, ego vi-
 cissim Scylem tradam tibi. Ita neque tu,
 neque ego periclitabor exercitu. Erat
 enim apud Octamafadem frater Sital-
 cis ab eo profugus. Hanc à Sitalce obla-
 tam condicionē Octamafades accepit,

LXXIX

LXXX

1 Ei Dionysi Bacchici sacris initiari cupienti, & iamiam initiationis ritum aggressuro, oblat. 2 Agendi bacchanalia con-
 suetudinem, negantes rationi consentaneum esse excogitare deum qui homines ad insaniam adigat. 3 Scyles quum ita se tra-
 ctari videret, & causam sciret. Vel, Quum videret ita in se consuli.

redditoque Sitalci fratre, eodemque auunculo suo, Scylem recepit fratrem. Et Sitalces quidem recepto fratre reduxit exercitum: Octamasades autem eodem die caput Scyli dempsit. Adeo sua instituta Scythæ obseruant: & iis qui externos ritus asciscunt, tales irrogant poenas. ¶ Multitudinem autem Scytharum non potui exacte indagare, quū de eius numero varia referentes audiam, & permultos illos, & rursus paucos esse vtiq̃ue Scythas. Quantum autem sub aspectum meum venit: Est inter Borysthenem & Hypanin flumina, locus nomine Exampæus: cuius etiam aliquanto antea habuimus mentionem, quum dicebam fontem in eo esse aquæ amaræ, Hypanin in quem fluit, improbabilem reddentis. Hoc in loco iacet alienum sexies tantum quantus crater qui est in ostio Ponti, à Pausania Cleombroti filio dedicatus. Quod si quis illum non inspexit, hunc ei in modum declarabo: Sexcentarum est amphorarum facile capax, crassitudine digitorum sex. id aiunt indigenæ ex aculeis sagittarum esse factum: regem enim suum, nomine Ariantem, quum numerum Scytharum scire vellet, iussisse singulos Scythas conferre singulos sagittarum aculeos, proposita morte ei qui non ferret. Ita magnam vim collatam esse aculeorum: & ex his confectum alienum illud placuisse ei pro monumento relinquere, & in hoc Exampæo dedicare. Hoc de multitudine Scytharum audiebam. Miracula autem hæc regio nulla habet, præter flumina cum multo maxima, tum numero plurima. Siquid tamen, præter flumina & magnitudinem campi exhibetur admiratione dignum, id dicitur: Vestigium Herculis ostendunt petræ impressum, virili vestigio simile, bicubitali magnitudine, iuxta fluuium Tyrem. Et hoc ita se habet. ¶ REDEO ad eam quam ab initio institueram orationem: Dario aduersus Scythas exercitum comparanti, dimissis nunciis ad imperandum, aliis vt peditatum, aliis vt classem præstarent, aliis vt Bosporū Thracium iungerent: Artabanus, Hytaspis filius, Darii frater, nolebat illum vlllo pacto Scythis inferre bellum, commemorans Scytharum inopiam, vtilia suadens: quum tamen non persuaderet illi, destitit à dissuadendo. Darius, vbi omnia ei in expedito fuere, copias eduxit

Ὀκταδὺς δὲ τὸν ἐαυτῷ μῆτρα Σιτάλκης, ἔλαβε τὸν ἀδελφεὸν Σκύλην. καὶ Σιτάλκης μὲν τῷ Σκύλει ἀδελφεῷ, ἀπήγαγον. Σκύλειος δ' Ὀκταμασάδης αὐτὴν αὐτῇ ἀπέταμε τὴν κεφαλὴν. ὅτω μὲν περὶ ἐλλασσι τὰ σφέτερά νόμοι Σκυθῶν, τοῖσι δὲ περὶ ἡμετέροις νόμοις, τοῖσι δὲ ἐπιτήμια δίδουσι. Πλήθος δὲ τῶν Σκυθῶν οὐκ οἶός τε ἐγὼ νόμῳ ἀρεκείως πυνθεσθαι, ἀλλὰ ἀναφύεσσι λόγοις περὶ τῶν ἀριθμῶν ἤκουον. καὶ γὰρ καὶ πολλὰς εἶναι σφείας, καὶ ὀλίγους, ὡς Σκύθας εἶ. ὅσοι δὲ μὲν τῷ ἀπέφαινον μοι ἐς ὅψιν· ἐστὶ μεταξὺ Βορυσθένος τε ποταμοῦ καὶ Ὑπανίου χῆρος· οὐδ' ὅμα δ' ἐστὶ οἱ Ἐξαμπαῖος τῶν καὶ ὀλίγων τι περὶ τῶν τῶν μνημῶν ἢ ὀλίγων εἶχον, φάμηνος ἐν αὐτῷ κελύφῃ ὕδατος πικρῶν εἶ, αὐτῶν δὲ ὕδωρ ἀπορρέον τὸν Ὑπανίον ἀποτον ποιεῖ. ἐν τῷ τῷ χώρῳ κέεται χαλκήϊον, μεγάλῃ ἐξαπλήσιον τῶν ἐπὶ τῷ τόματι τῶν Γόνιου κρητῆρος, τὸν Πανσάνης ὁ Κλεομβρότου ἀνέθηκε. ὅς τ' ἢ μὴ εἶδεν ὡς τῶν, ὡς δὲ δηλώσω· ἐξακροῖς ἀμφορέας διπτεῖως χωρεῖ τὸν Σκύθησι χαλκήϊον. πάχος δὲ τῶν Σκυθῶν ἐπὶ χαλκήϊο, ὅτι δακτύλων εἶ. ἐπὶ ὧν ἔλεγον οἱ ἐπὶ χῶροι ἀπὸ ἀρδίων ἡμέρας. Βουλόμην γὰρ τὸν σφέτερον βασιλέα, τὰ οὐδ' ὅμα εἶ. Αἰετωτὰν, τὸν εἰδέναι τὸν πλήθος τῶν Σκυθῶν, καλῶν μιν πρὸς Σκύθας ἀρδίων ἑκάστον μῆνα ἀπὸ τῶν οἷς ἐκμήσται· ὅς δὲ αὐτῷ μὴ κμήσῃ, θάνατον ἀπείλει. κμήσῃ δὲ τῷ τῷ χεῖμα πολλὰν ἀρδίων, καὶ οἱ δὲ εἶδεν ὅτι αὐτῶν μνημῶν ποιεῖται λιπῆσαι. ἐκ πυτῶν δὲ μιν τὸ χαλκήϊον ποιεῖται τῶν, καὶ ἀναθεῖναι ἐς τὸν Ἐξαμπαῖον τῶν. Ταῦτα δὲ περὶ τῶν πλήθους τῶν Σκυθῶν ἤκουον. Θωυμάσια δὲ ἡ χῶρη αὐτῇ οὐκ ἔχει, καὶ ἐς ἥν ποταμοὶς τε πολλὰ μεγίστας, καὶ ἀριθμὸν πλείεστας. ὅδ' ἀποθωυμάσαι ἄξιον, παρὲς τῶν ποταμῶν, καὶ τῶν μεγάλων τῶν πεδίων, παρέχεται, εἰρήσεται. ἵχνος Ἡρακλέους φαίμεθα ἐν πύρῃ ἐρεῖν, ὅς οἱ καὶ μὲν βήματι αἰδρός, ἐστὶ δὲ τὸ μέγας διπλήχου, τῷ δὲ τὸν Τύρην ποταμόν. τῶν μὲν νῦν τοῖς τῶν. Αἰναθήσεται δὲ ἐς τὸν καὶ ἀρχαῖα λέγων λόγον. περὶ ἀσκάδων δὲ Δαρείου ὅτι τῶν Σκυθῶν, καὶ ἐπὶ πέμποντος ἀγγέλους ἐπιπέξοντες τοῖσι μὲν περὶ σφείας, τοῖσι δὲ νέας παρέχον, τοῖσι δὲ ζώοντες τὸν Ὀρῆκιον Βασίλειον. Ἀρπάζεσθαι δὲ τὸν γάλακτος, ἀδελφεὸς ἐὼν Δαρείου, ἔχοντες μὲν αὐτὸν ἐραπὴν ἐπὶ Σκύθας ποιεῖται, καὶ τῶν ἀλόνων τῶν Σκυθῶν τὸν ἀπείρην. ἀλλ', ἐγὼ ἐπειθε συμβουλεύων οἱ χεῖρα, ὁ μὲν ἐπὶ πάντων· ὅς, ἐπειθε δὲ οἱ τὰ πρὸς ἀρεσκῆς, ἐξήλασε τὸν ἐρατὸν

ἐκ Σούδων. Εἰθὺς τῷ Γ. ῥέων Οἰόβαζος
 ἐδὴ δὴ Δαρείου, τριῶν ἐόντων οἱ παίδων, καὶ πό-
 των στρατοῦ δυνάμεων, εἶνα αὐτὰ καὶ ἀλείψωμαι. ὁ
 δὲ οἱ ἔφη, ὡς φίλος ἐόντι, καὶ μετρίων διομήδῳ, πό-
 τας πρὸς παῖδας καὶ ἀλείψειν. ὁ μὲν δὴ Οἰόβαζος
 ἀνελκόμενος ὤν, ἐλπίζων τοὺς υἱὰς στρατῆρος ἀπο-
 λεύσασθαι· ὁ δὲ καλῶν τοὺς ὅτι τουτίων ἐπιτε-
 τας, ἀποκτεῖναι πότῳ τοὺς Οἰόβαζου παῖδας. καὶ
 οὗτοι μὲν ἀποσφαγῆντες, αὐτὸν αὖτε ἐλίποντο.
 Δαρεῖος δὲ ἐπὶ τε ποταμὸς ἐκ Σούδων ἀν-
 κτο τῆς Καλχηδονίης ὅτι δὴ Βόσπορον, ἵνα ἔξω-
 κτοῖ ἡ γέφυρα, καθύπευθε βαλὼν ἐς νῆα, ἐπλεεῖ ὅτι τῆς
 Κυανέας καλὰ μῆρας, τῆς ὡς ἑτέροις πλαγῇ τῆς
 Ἑλλήνους φασὶ εἶναι. ἐξομῶς δὲ ὅτι τῆς ἱρῆς, ἐθ-
 ῆτο δὴ Πόντον ἐόντα ἀξιοθέον. πελαγέων γὰρ ἀ-
 πόμυτον πέφυκε θωύμασιώτατος. τῷτο μὲν, μῆκος
 εἰς σταδίων ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι. τῷτο δὲ,
 τῇ ὀρύτῃ αὐτὸς ἐωὺ τῷ, σταδίων διηκῆσσι καὶ τρι-
 χίλιοι. πύτυ τῷ πελάγῳ δὲ ἑξήματα, ἑστὶ ὅθως
 πέντε σταδίων μῆκος δὲ τῷ ἑξήματι, ὁ αὖτε, 20
 δὴ Βόσπορος κέκληται, κατ' ὃν δὴ ἔξωκτο ἡ γέ-
 φυρα, ὅτι σταδίων εἴκοσι, καὶ ἑκατὸν ὅστι. τῆναι δὲ
 ἐς τὴν Περσωνίδαν ὁ Βόσπορος. ἡ δὲ Περσων-
 τὶς, ἐοῦσα ὅθως μὲν, σταδίων πεντακσίων, μῆκος δὲ
 πεντακσίων καὶ χιλίων, καὶ διδδὶ ἐς δὴ Ἑλ-
 λησποντον, ἐόντα σπινθήρι μὲν ἐπὶ σταδίων, μῆκος δὲ
 πεντακσίους. ἐκ διδδὶ δὲ ὁ Ἑλλήσποντος ἐς χεί-
 ρημα πελάγῳ δὴ Αἰγαῖον καλεῖται. Μεμ-
 νηται δὲ αὐτῷ ὅτι τῆς ὅτι πᾶσι μάλιστα κηκα-
 αῖται ἐν μακρῇ ἡμέρῃ ὀργῆας ἐπὶ ακισμυρίας, νυ-
 κτὸς δὲ, ἐξακισμυρίας. ἥδη ὦν ἐς μὲν Φάσιν ἀπὸ
 τῷ ἑξήματι, (τῷτο γὰρ ὅστι τῷ Πόντου μακροτάτον)
 ἡμερέων ἐν νῆα πλῆθος ὅστι, καὶ νυκτῶν ὀκτώ. αὐται,
 ἑνδεκα μυριάδες καὶ ἑκατὸν ὀργῆων γίνονται. ἐκ
 δὲ τῷ ὀργῆων τουτίων, σταδίων ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ
 μύριοι εἰσι. ἐς δὲ Θερμὸν κυρτὸν τὴν ὅτι Θερμό-
 δοντι ὡς αὐτῷ ἐκ τῆς Ἰοδικῆς, (καὶ τῷτο γὰρ ὅστι τῷ
 Πόντου ὀρύτῃ) τριῶν τε ἡμερέων καὶ δύο νυκτῶν
 ὡς αὐτῷ. αὐταὶ δὲ, τρεῖς καὶ τετταράκοντα μυριάδες
 ὀργῆων γίνονται, σταδίων δὲ, τετρακσίους καὶ τρι-
 χίλιοι. ὁ μὲν νῦν Πόντος ὅστι καὶ Βόσπορος τε καὶ
 Ἑλλήσποντος οὕτω τέ μοι μεμνῆσθαι, καὶ κατὰ
 τα εἰρημένα πεφύκασιν. παρέρχεται δὲ καὶ λί-
 μιν ὁ Πόντος ὅστι ἐκ διδδῶσαι ἐς ἐωὺ δὴ, οὐ πολ-
 λῶς τῷ ἐλάσσῃ ἐωὺ τῷ. ἡ Μαῖη τις καλεῖται,
 καὶ μήτηρ τῷ Πόντου. Ὁ δὲ Δαρεῖος ὡς ἐθνή-
 σατο δὴ Πόντον, ἐπλεεῖ ὅτι τῷ γέφυραν, τῆς
 ἀρχιτέκτων ἐχόμετο Μανδροκλῆς Σάμιος. ἡ ἡσά-

ex vrbe Susis. Ibi eum Oeobazus qui-
 dam Persa, cui tres filii erant, omnes
 in militiam euntes, obsecrabat ut vnum
 sibi ex illis relinqueret. Cui Darius tan-
 quam amico ¹ & modesta obsecranti,
 respondit se omnes eius liberos relictu-
 rum. Eo responso Oeobazus magno-
 pere letabatur, sperans liberos suos mil-
 lionem habere militiae. At ille ² prae-
 positos filiis Oeobazi, iussit ut omnes eos
 interimeret. Ita filii Oeobazi obtrunca-
 ti, illic sunt relictī. Darius Susis mo-
 uens, peruenit ad Bosporum Chalce-
 donis, vbi pons iunctus erat. Illic con-
 scensa naui, transmisit in insulas nomi-
 ne Cyaneas, quas Graeci prius errabun-
 das fuisse aiunt. Ibi sedens in templo sub-
 iiciebat oculis Pontum, rem spectaculo
 dignā. nam inter omnia maria est maxi-
 me admirabile. Cuius longitudo est vn-
 decim millium ac centum stadiorum:
 latitudo (qua latissimum est) trium mil-
 lium ducentorum. Huius pelagi os lati-
 tudinis est quatuor stadiorum: longitu-
 do oris (quod est collum) quae Bospho-
 rus dicitur, vbi pons connectebatur, cir-
 citer centum viginti stadia, ad Propon-
 tidem usque pertingens. Propontis autem
 quingentorum stadiorum est, mille &
 quadringentorum longitudinis, influens
 in Hellepontū. Ipse Hellepontus, vbi
 angustissimus, stadiis septem quadrin-
 gentis longus, intrans pelagi vastitatem
 quod Aegæum vocatur. Hæc autem
 ita dimensa sunt. Navis fere meat omni-
 no septuaginta millia passuum longo
 die, nocte vero sexaginta millia. Itaque
 faucibus Ponti ad Phasin (hoc est enim
 Ponti longissimum) nouem dierum est
 nauigatio, & octo noctium, quæ fiunt
 mille centum ac decem millia passuum,
 hoc est stadiorum undecim millia ac cen-
 tum. E Scythica autem ad Themiscyrā,
 quæ est super flumen Thermodontem
 (hic nanque Ponti latissimum est) tri-
 um dierum duarumque noctium est na-
 uigatio, quæ fiunt passuum trecenta ac
 tria millia, stadiorum vero tria millia &
 trecenta. Hunc igitur in modum Pon-
 tus ac Bosphorus & Hellepontus à me
 dimensa sunt, & secundum ea quæ di-
 xi, situm habent. Quinetiā Pontus hic
 paludem habet influentem in se, non
 multo quam ipse est minorem, quæ
 Mæotis appellatur, & mater Ponti.
 Darius, vbi Pontum contemplatus est, LXXVII
 renaugauit ad pontē, cuius architectus
 extitit Mandrocles Samius, Cōtempla-

27 π 3 ε
 ροι, τῇ

158

30

¹ Et non nimia petenti. ² Vel potius, eos quorum id officium erat iussit. ³ Mæotis

tus item Bosphorum, duos super eum cippos erexit è candido lapide, litteris incisis, in vnum quidem Assyriis, in alterum vero Græcis, omnes gentes quas secum ducebat. Ducebat autem omnes gentes quibus imperabat, continentes numero septingenta millia hominum cum equitatu, præter classem, quæ constabat è nauibus sexcentis. His postea cippis Byzantii in urbem suam translatis vñ sunt ad aram Dianæ Orthosix, præter vnum lapidem, qui apud Bacchi delubrum in eadem vrbe relictus est litteris Assyriis oppletus. Ceterum Bosphori locus quem rex Darius ponte commisit, coniectanti mihi videtur medius inter Byzantium & templum quod supra fauces est. Post hæc Darius ponte sublicio delectatus, authorē eius Mandroclē Samium donauit² decuplo. Ex cuius primitiis Mandrocles pictis animalibus commissionem Bosphori & regem Darium in Medico folio sedentē, ac suas copias traducentē, effinxit, eamque picturam templo Iunonis dedicauit, cum hac inscriptione,

*Qui rate piscosum coniunxit Bosphoron,
implens*

*Darii regis vota, iubentis opus,
Iunoni Mandrocles hac monumenta dica-
cauit,*

Effet honor Samius unde, corona sibi.

Hæc igitur monumenta extiterunt eius qui pontem compegit. Quem vbi remuneratus est Darius, transmisit in Europā, iussis Ionibus nauigare in Pontum vsque ad Istrum, atque vbi eo peruenissent, se illic prætolari, fluuiū ponte iungentes. Ducebāt enim classem Iones & Æoles & Hellepontii. Hi præteruecti Cyaneas, recta ad Istrum nauigarunt, subuectique duorum dierū itinere à mari ad fauces fluminis, vbi in diuersa scinditur, illud ponte iungunt. Darius, transmissio per ratem Bosphoro, faciebat per Thraciam iter, & quum ad fontes Teari amnis peruentū esset, tri-duo hîc habuit statiuā. Tearus fertur ab accolis omnium amniū esse optimus cum ad alios morbos, tum ad scabiem curandam vel hominū velequorū. Eius enim fontes duodequadraginta sunt, ex eadem petra manantes, partim frigidi, partim calidi. Ad hos tantundē viæ est à Iunonis templo eius vrbis quæ iuxta Perinthum est, & Apolloniæ quæ est in Ponto Euxino, duorum dierum vtraq.

μῦθος δὲ καὶ τὸν Βόσπορον, τῆς ἡλίας ἑστῆσι δύο ἐπ' αὐ-
τῷ, λίθου λαχὺν, ὅταν μὲν γράμματα, ἐς μὲν τ' ἐ-
πὶ ῥῶ, Ἀσσυρία· ἐς δ' ἤ, Ἑλληνικὰ, ἔθνεα πᾶσι
ὅσα παρ' ἡγέ. ἡγέ δ' πᾶσι τῶν ἡγε. πούτων μυριά-
δες ὅσπερ ἐμνήσθαι, χωρὶς ἑναυτικῶν, ἐβδμήκην-
τα, οὗτοι ἰππῶσι νέες δ' ἐξαχῶσαι συνελέχθησαν.
τῇσι μὲν ἡγε τῆς ἡλίας ταύτης Βυζῶιοι, χρημασίως
ἐς τ' πόλιν, ὡς περὶ πούτων ἐχρήσαντο πρὸς τὸν βα-
μὸν τῆς Ὀρθωσίνης Ἀρτέμιδος, χωρὶς ἐνὸς λίθου. ὅ-
10 τος δὲ κατελείφθη παρὰ τῷ Διονύσου τὸν νηὸν ἐν
Βυζαντίῳ, γραμματῶν Ἀσσυρίων πλέος. τῷ δ'
Βοσπόρῳ ὁ χῶρος, τὸν ἐξέδωκε βασιλῆς Δαρφός,
ὡς ἐμοὶ δοκέει συμβαλλομένη, μέσση δὲ Βυζαντίου καὶ ἐς μέσην
τε καὶ τῷ ἐπὶ τὸμα πῆρῳ. Δαρφός δ' μὲν ταύτα
ἠδούει τῇ χερσὶ, τὸν δὲ χιτῶνα αὐτῆς Μαιδρο-
κλέα τὸν Σάμιον ἐδώρησατο· παῖσι δὲ καὶ ἀπ' ὧν δὴ καὶ πᾶσι
Μαιδροκλῆς ἀπαρχὴν, ζωαγραφάμενος πᾶ-
σαν τὴν ζῴων τῶ Βοσπόρου, καὶ βασιλέα τε Δαρφόν ἐν
πρωτοῖς κατήμενον, καὶ τὸν τραπὺν αὐτῶν ἀγαθὰ ἰον-
20 τα, ταύτα ζωαγράφαμενος, αἰεθῆκε ἐς τὸν Ἡραῖον, ὅτι-
γρῶς παῖδε,

Βόσπορον ἰχθυόει, καὶ γαφυρώσας αἰεθῆκε

Μαιδροκλῆς Ἡρῇ μνημόστυνον χερσίν·

Αὐτῷ μὲν γέγονον ὡς ἐλπίς, Σαμίοισι δ' οὐδὲν

Δαρεῖς βασιλέος ἐκατέλεσας χιτῶνα.

ταῦτα μὲν ἡγε τῆς ζῴων τῶ γαφυρώσας μνημόστυνον
ἐχούει. Δαρφός δ' ἐδώρησατο Μαιδροκλέα,
διέδωκε ἐς τὴν Εὐρώπην, τοῖσι ἴωσι παρὰ τῆς ἡλίας
πλέεις τὸν Πόντον, μέχρη ἴσθμου ποταμῶν· ἐπεὶ δὲ
30 ἀπὶ κωνίαν ἐς τὸν Ἰστρὸν, ἐνθαῦτα αὐτὸν ὡς ἐμνήσθαι,
ζῶντων τῶν ποταμῶν. τὸ γὰρ δὴ ναυτικὸν ἦσαν
Ἰωνες τε καὶ Αἰολεὲς καὶ Ἑλλησπόντιοι. ὁ μὲν δὴ
ναυτικὸς στρατὸς καὶ Κυανέας διεκπλώσας, ἐπλεε-
θὺν τῷ Ἰστρῳ. ἀνὰ πλώσας δὲ αἰὰ τὸν ποταμὸν
δυσὶν ἡμερῶν πλῆον ἀπὸ θαλάσσης, τῶ πελάγῳ
τὸν αὐχένα, ἐκ τῶ σχίζεται τὸ τὸμα τῶ Ἰστρου,
ἐξέδωκε. Δαρφός δ', ὡς διέβη τὸν Βόσπορον καὶ πᾶσι
χερσίν, ἐπορεύετο ἀπὸ τῆς Ὀρθωσίνης. ἀπὸ κωνίαν δ'
ὅτι Τεάρῳ ποταμῶν καὶ πηγῶν, ἐστρατοπεδούσας
40 ἡμέρας τρεῖς. ὁ δ' Ἰεῖρος λέγεται ὑπὸ τῇ πε-
λοίκῳ ἐπὶ ποταμῶν αἰεθῆς, πᾶσι τε δὴ καὶ ἐς ἄλλοις
φέρονται, καὶ δὴ καὶ αἰεθῆσι καὶ ἴωσι ψώρη αἰεθῆ-
ας. εἰς γὰρ τὸν αἰεθῆν δύνανται τεσσέρεσιν
τα, ἐκ πύλης τῆς αὐτῆς ῥέουσι. καὶ αἱ μὲν αὐτῶν, εἰς
ψυχρά· αἱ δ', θερμά. ὁδὸς δ' ἐπ' αὐτῶν ἐστὶ ἴση δὲ
Ἡραῖος ἱερόλιος τῇ παρὰ Περὶθῳ, καὶ δὲ Ἀπολλωνίης
τῆς ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ, δυσὶν ἡμερῶν ἐκ τέρη.

1. Indicantibus omnes g. Hoc aut a liud huiusmodi participium subaudiendum videtur. 2. Hic mendosus est Græcus textus.

ἐκδιδοῖ ὃ Ὁ Τεάρους ὅτι ἐς τὸν Κοντάδεσδον ποταμὸν ὃν Κοντάδεσδος, ἐς τὸν Ἀγραιαίῳ ὃν Ἀγραιαίης, ἐς τὸν Ἑβρον ὃν, ἐς τὰ λαοῦν τ' παρ' Αἰῶ πόλι. Ἐπὶ τῶτον ὦν τὸν ποταμὸν ἀπὸ κλέμνος ὁ Δαρφός, ὡς ἐγραπτο πεδύλατο, ἡδὲ τὸν ποταμῶ, ἡ γὰρ ἐστὶν καὶ ἐνθαῦτα γράμματα ἐλθέσθαι, λέγοντα τάδε, ΤΕΑΡΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙ' ὙΔΩΡ ΑΡΙΣΤΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΙΣΤΟΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΠΑΝΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ. ΚΑΙ ἘΠ' ΑΥΤΑΣ ΑΠΙΚΕΤΟ, ΕΛΑΥΝΩΝ ΕΠΙ ΣΚΥΘΑΣ ΣΤΡΑΤΟΝ, ΑΝΗΡ ΑΡΙΣΤΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΙΣΤΟΣ ΠΑΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΔΑΡΕΪΟΣ Ο' Τ' ΣΤΑΣΠΕΟΣ, ΠΕΡΣΕΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΪΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. Ταῦτα ὅ ἐνθαῦτα ἐγέγραφε. Δαρφός ὅ ἐνθαῦτεν ὀρυμνίς, ἀπὶ κετο ἐς δὴ τὸν ποταμὸν τὰ ἔνομα Ἀρπιοχός ὅτι, ὅς δ' ἔχε Ὁ δρυσῶν ῥέει. ὅτι τῶτον δ' ὅν ποταμὸν ἀπὸ κλέμνος ἐποίησε τοιοῦτον. ἀποδείξας χωρίον τῇ γραπῇ, ἐκέλευε πᾶντα ἄνδρα λίθοι ἕνα παρεξίοντα, πῆναι ἐς τὸ ἀποδεδειγμένον τῶτον χωρίον ὡς ὅ

ἔπειτα ἡ γραπὴ ἐπετέλεσε, ἐνθαῦτα κελωνὸς μεγάλας τῶν λίθων καὶ ἀλιπῶν, ἀπὸ λαυετ' γραπῶν. Περὶ ὃ ἀπὸ κλέμνος ὅτι τὸν Ἑβρον, πρὸς τὰς αἰρέας Γέτας τὰς ἀθανάτιζοντας. οἱ μὲν γὰρ δὴ τὸν Σαλμυδεσσὸν ἔχοντες Θρήκες, καὶ ὡς Ἀπολλωνίης τε καὶ Μεσαμβρίας πόλιος οἰκημένοι, καὶ δὲ μὲν ὅτι Κυρμιαῖαι, καὶ Μυψαῖοι, ἀμαχητὶ σφέας αὐτοὺς παρέδωσαν Δαρείῳ. οἱ ὅτι Γέται, πρὸς ἀγνωμοσύνην ἰεσπόμνοι, αὐτίκα ἐδεδόθησαν, Θρήκων ἔοντες ἀδρόφατοι καὶ δικαίωματοι. Ἀθανάτιζοντες ὅτι τὸν δὲ τὸν Ἑβρον ὅτι ἀποθνήσκον ἐν τῇ νομίσει, ἵεναι τε τὸν ἀπολλύμενον τῶτον Ζάμολξιν. οἱ ὅτι αὐτῶν δὲ αὐτῶν τῶτον νομίσει Γεβελείζιν. ἔχε πεντετηρίδας δὲ τῶν παλῶν λαχόντα αἰεὶ σφῶν αὐτῶν ἀποπέμποισι ἐπὶ πᾶσι. ἀφ' ἑλόν τῶτον Ζάμολξιν, ἐπελόμενοι τ' αὐτῶν ἑκατοτε δέων. πέμπουσι ὅτι οἱ μὲν αὐτῶν ἄχρητες, ἀκύντια τεῖρα ἔχουσι. ὅτι ὅτι ἔλαβόντες τὸ ἀποπέμπομεν τῶτον Ζάμολξιν τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας, ἀνακινήσαντες αὐτὸν μετέωρον, ῥίπτουσι ἐς τὰς λείχας. ἢ μὲν δὴ ἀποθαίη αἶα παρεῖς, τοῖσι δὲ ἔλαος ὁ θεὸς δοκέει. ἢ ὅτι μὴ ἀποθαίη, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀλγελον, φάμενοι μιν ἄνδρα κακὸν εἶ. ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὅτι ἔτον, δὴ τὸν ἀποπέμπουσι ἐπὶ τὸν Ἑβρον. ὅτι ὅτι οἱ αὐτοὶ Θρήκες καὶ πρὸς βρογνίω τε καὶ ἀσραπῇ ἰοξέοντες αὐτὸν πρὸς τὸν Ἑβρον, ἀπειλέουσι τὰς θεῶν, ὅτι ἐνθα

Fluit autem Tearus hic in flumen Contadesdum, Contadesdus in Agrianem, Agrianes in Hebrum, Hebrus in mare iuxta urbem Ænum. Ad hunc igitur amnem quum peruenisset Darius, castraque posuisset, oblectatus amne, ciperū crexit, his litteris inscriptū, TEARU AMNIS ¹ CAPITA OPTIMAM AQUAM ATQVE PVLCHERRIMAM CUNCTORVM AMNIVM ² CONTINENT, ET AD EA PERVENIT, EXERCITVM DVCENS ADVERSVS SCYTHAS, VIR OPTIMVS ATQVE PVLCHERRIMVS CUNCTORVM HOMINVM, DARIVS HYSTASPIS FILIVS, PERSARVM CUNCTAEQVE CONTINENTIS REX. Hęc sunt illic inscripta. Darius hinc mouens venit ad alium amnē nomine Artiscū, qui per Odryfas fluit: quo vbi peruenit, ita agendum sibi putauit: Ostenso certo loco copiis suis, iussit illic singulos quosque prætereuntes ponere singulos lapides. Id quū omnis exercitus fecisset, grandes acerui lapidum effecti sunt: quibus relictis, Darius illinc mouit. ¶ Sed prius (quā ad Istrum perueniret, primos subegit Getas, ³ qui immortales agunt. Nam Thraces qui Salmydessum, quiq; supra Apolloniā & Mesambriam urbem incolunt, & qui Cymianę & Mysæi vocantur, sine pugna sese Dario dederunt. Getæ verò per imperitiā resistentes, in seruitutem redacti sunt, quum sint fortissimi Thracum atq; iustissimi. Immortales autē agunt hoc modo: Mori se non putant, sed eū qui defunctus est, meare ad Zamolxin *daemonem*, quem nonnulli eorū opinantur eundē esse Gebeleizin. ⁴ Ad hunc mittunt assidue cum naui quinque remigū nuncium quempiam, ex seipsis sorte delectum, præcipientes ea quibus semper indigent. eumq; ita mittūt: Quibusdā eorum datur negocium vt tria iacula teneant: aliis, vt comprehensis eius qui ad Zamolxin mittitur, manibus pedibusq; hominem agitant in sublime, iactent ad iacula. Qui si impræsentiarū extinguitur, propitium sibi deum arbitrantur: sin minus, ipsum nuncium insimulant, asseuerantes malum illum esse virum. Hoc insimulato, aliū mittunt, dantes adhuc viuenti mandata. Idem Thraces, dum tonat fulguratque, in cælum sagittas excutunt, deo minitantes

xci

xcii

xciii

xciv

xci

Ζάμολξιν δαίμονα. ὅτι τῶτον νομίσει Γεβελείζιν. ἔχε πεντετηρίδας δὲ τῶν παλῶν λαχόντα αἰεὶ σφῶν αὐτῶν ἀποπέμποισι ἐπὶ πᾶσι. ἀφ' ἑλόν τῶτον Ζάμολξιν, ἐπελόμενοι τ' αὐτῶν ἑκατοτε δέων. πέμπουσι ὅτι οἱ μὲν αὐτῶν ἄχρητες, ἀκύντια τεῖρα ἔχουσι. ὅτι ὅτι ἔλαβόντες τὸ ἀποπέμπομεν τῶτον Ζάμολξιν τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας, ἀνακινήσαντες αὐτὸν μετέωρον, ῥίπτουσι ἐς τὰς λείχας. ἢ μὲν δὴ ἀποθαίη αἶα παρεῖς, τοῖσι δὲ ἔλαος ὁ θεὸς δοκέει. ἢ ὅτι μὴ ἀποθαίη, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀλγελον, φάμενοι μιν ἄνδρα κακὸν εἶ. ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὅτι ἔτον, δὴ τὸν ἀποπέμπουσι ἐπὶ τὸν Ἑβρον. ὅτι ὅτι οἱ αὐτοὶ Θρήκες καὶ πρὸς βρογνίω τε καὶ ἀσραπῇ ἰοξέοντες αὐτὸν πρὸς τὸν Ἑβρον, ἀπειλέουσι τὰς θεῶν, ὅτι ἐνθα

¹ Sic vocare videtur eius fontes quos esse dixit duodequadragesima. ² PRÆSENT, ³ Ἀθανάτιζοντες, id est, ad immortalizantes: quod statim post ab ipso autore exponitur. ⁴ Semper autem solent quinto quoque anno quempiam e suorum numero sorte delectum, nuncium illi mittere, mandata ei dantes de iis quæ sibi opus sunt.

quod

quod nullum aliū præter suum esse arbitrantur. Verum (ut ego à Græcis accepi, Hellepontum & Pontū incolentibus) Zamolxis hic, homo fuit, Samiq; seruitutem seruiuit Pythagoræ Mnesarchi filio. Illinc nactus libertatem, quum multum pecuniæ comparasset, in patriam rediit. qui quum animaduerneret Thraces male viuētes & inscite, ipse edoctus Ionicum viuendi genus & mores liberaliores quā Thracum, ut qui conuersatus esset cū Græcis, cumque Pythagora non infirmissimo inter Græcosophista, domicilium extruxit in quod primos quosque popularium in conuiuium accipiebat, & inter conuiuandum docebat, neque se neque suos conuiuas, neq; illos qui illic assidue gigneretur, interire: sed in eum locum ire vbi superstites omnium bonorum compotes essent. Dum ea quæ cōmemorata sunt ageret atque diceret, interim subterraneum ædificium struebat. Quo prorsus absoluto, è Thracum conspectu se subducit, descendens in illud subterraneum ædificium. vbi circiter trienniū egit, desiderantibus eum Thracibus, ac desistentibus tanquā mortuum. quarto anno se eisdem in conspectum dedit, atque ita credibilia sunt effecta quæ illis exposuerat. Hæc Zamolxin aiunt fecisse. Cuius subterraneo ædificio neq; fidem detraho, neque valde credo, sed multis eum ante Pythagoram annis extitisse arbitror. Verum siue Zamolxis fuerit homo quispiam, siue sit dæmon Getarum indigena, valeat. Getæ hoc ritu vtentes, vbi à Persis subacti fuerunt, ceterū sunt exercitū sequuti. Darius vbi ad Istrum peruenit, & vna pedestres copiar, cunctique flumen transmiserunt, tunc vero iussit Iones, postquam rætē soluissent, sequi se pedestri itinere cum nauticis copiis. Qui quū ratē soluturi essent & imperata facturi, Coes Erxandri filius, Mitylenæorū dux, ita apud Dariū verba facit, sciscitatus antea nunquid ei gratū foret audire sententiam dicere volentis; Quum aduersus eam terram rex facias expeditionem, in qua fertur nihil arari, nullas vrbes coli, finito nunc pontē hoc loci stare, relictis ad eius tutelā custodibus iis qui eum contexuerunt: per quē siue ex sententia rem geremus, Scythis inuētis, siue illos inuenire nequibimus,

οὐδὲνα ἄλλοι θεοὶ νομίζοντες εἶναι εἰ μὴ τὸν σφέτερον. Ὡς δ' ἐγὼ πιυθαίουμαι τῷ δὲ Ἑλλησποντον οἰκόντων Ἑλλήνων καὶ Πόντων, τὸν Ζάμολξιν τῶν τοι εόντων αἰθρωνοῖν, δουλεύουσα ἐν Σάμῳ δουλεύουσα δὲ Πυθαγόρῃ τῷ Μνησάρχῃ. ἐσθλότεν δ' ἡμέτεροι ἐλάβετε, "χρήματα κτήσασθαι" συχιά. κτήσασθαι δὲ ἀπὸ λαῖνές τ' ἐώυτ'. ἀπὸ τῶν κακῶν τοι εόντων τῷ Ὀρηκῶν καὶ ὑποφρονετέρων, τὸν Ζάμολξιν τῶν τοι ἐπιτάλμων διαγνῶτε Ἰάδα, καὶ ἦτα βαγύτετα ἢ καὶ Ὀρηκῶν (οἷα Ἑλλήσι τε ὁμιλήσαντα, καὶ Ἑλλήνων οὐ τῷ ἀδινεστάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ) καὶ ὁσκευάσασθαι αἰσθεσίν, ἐς τὸ πᾶν δοκῶντα τῷ ἀσὶν τῶν περὶ τοῖς, καὶ διὰ χεῖρας, αἰσθεσίν ὡς οὐτε αὐτῶς, οὐτε οἱ συμπόται αὐτῶν, οὐτε οἱ ἐκ τοῦ τέων αἰεὶ γινόμενοι ἀποθανέονται, ἀλλ' ἥξοις ἐς χάριν τῶν τοι ἵνα αἰεὶ παρῶντες ἔξουσι πᾶν πᾶσι ἀγαθῶν. ἐν δὲ ἐποίησε πᾶν καταλεχθέντα, καὶ ἔλεγε ταῦτα, ἐν τούτῳ καταγαγον οἰκῆμα ἐποίησεν. ὡς δὲ οἱ πᾶν τελέως εἶχε τὸ οἰκῆμα, ἐκ μὲν τῷ Ὀρηκῶν ἠφανίσθη καὶ ἔλας δὲ καὶ τῶν ἐς τὸ καταγαγον οἰκῆμα, ἀγαπᾶτο ἐν ἑταίρῳ. οἱ δὲ μὴ ἐκποῖον τε καὶ ἐπένθηον ὡς περὶ ἐλπίδα. πταρτῶ δὲ ἐπὶ ἐφάπτοισι Ὀρηκῶν, καὶ οὕτω πῆλαιά σφι ἐχρύνετο πᾶν ἔλεγε ὁ Ζάμολξιν. ταῦτα φασὶ μὴ πιῆσαι. Ἐγὼ δὲ πᾶσι μὲν πύτου καὶ τῶν καταγαγον οἰκῆματος οὐτε ἀπίστεω, οὐτε πῆλαιά λίω. δοκῶ δὲ πολλοῖσι ἐπὶ περὶ τῶν τὸν Ζάμολξιν τῶν τοι ἡμέτερον Πυθαγόρῳ. εἴτε δὲ ἐχρύνετο πῆς Ζάμολξιν αἰσθεσίν, εἴτ' ἐς δαίμονι πῆς Γέτησι τῶν ἐπιχαιρέων, καὶ χαίρετω. οὗτοι μὲν δὴ τῶν τοι οὐτῶν χρεώμενοι, ὡς ἐχρύνετο πῆς Δαρείῳ καὶ Περσέων, εἴ ποτε τῶν ἄλλων στρατῶν. Δαρφός δ', ὡς ἀπίκετο καὶ ὁ πῆς ἀμὲν αὐτῶν στρατῶν τῶν τὸν Ἰόνων, ἐσθλῶν δαίμων πᾶντων, Δαρφός ἐκείλθεσε τῶν Ἰώνων τὸν χεῖρῳ λύσαι τῶν, ἐπεσθαι κατ' ἡπείρου ἐώυτῶν, καὶ τὸν ἐκ τῶν ἰωνῶν στρατῶν. μελλόντων δ' τῶν Ἰώνων λύειν, καὶ ποιέειν πᾶν καλὸν ὅμῳ, Κῶν δ' Ἐρξάνδρου, στρατηγὸς ἐὼν Μιτυληναίων, ἔλεξε Δαρείῳ πᾶσι, πᾶν ὅμῳ περὶ τῶν εἰ οἱ φίλον εἴη γνώμῳ ἀποδείξασθαι τῶν τῶν βουλευμένων ἀποδείκνυσθαι, Ὡς βασιλῆϊ, ἐπὶ γὰρ γὰρ μάλιστα στρατῶν εἶναι, τῆς ἑπὶ τῶν στρατῶν φαίνεται ὁδὸν, οὐτε πόλις δίκεο. μὴν. σὺ νῦν γεφύρην ταῦτην ἔα καὶ χῶρην ἐς αἶμα, φυλάκεις αὐτῆς λιπὼν τῶν τοι οἱ μὴ ἐξέλθαι. καὶ ἡμεῖς τῶν ἰωνῶν περὶ τῶν δαίμωνι Σκύθας, ἔσται ἀποδοῦν ἡμῖν. ἡμεῖς καὶ μὴ σφέας δαίμονι διωόμεθα,

1 Et quidem cum Pythagora philosophorum non infimo, 2 Nec eos qui ex ipsis in omne tempus nascerentur, inter tuos, sed in eum locum venturos vbi etc. 3 Pontem vocat statim post. 4 Admittere sententiam, vel, consilium, ab eo qui proponere velle. Id est, Autem praebere consilio.

ut si Iapygiæ non Iapyges sed alia gens imperans, diuisa terra à Brundisio vsq; Tarentum, promontorium incoleret. Quum hæc duo dico, multa alia similia dico, quibus Taurica gens est comparanda. A gente Taurica deinceps Scythæ supra Tauros & orientale versus mare incolunt, & quæ Bosphori Cimmerij sunt ad vespërâ vergentia, & quæ paludis¹ Mæotidis Tanaitenus, qui infuit in huius paludis secessum. Itaque ab Istro iam quæ superiora sunt ferentia in mediterranea, discludunt Scythiam ab Agathyrsis, deinde à Neuris, deinde ab Androphagis, postremo à Melanchlænis. Itaque Scythiæ veluti formam quadratam habentis, duæ partes quæ ad mare pertingunt, altera, ad mediterranea ferens, altera ad maritima, vsquequaque sunt pares. nam ab Istro ad Borysthenem, decem dierum est iter, tantundem à Borysthene ad² Mæotidem paludem. A mari mediterranea versus, vsque Melanchlænos qui supra Scythas habitant, viginti dierum iter. Supputantur autè à me in singulos dies itineris ducena stadia. Ita tranuersa Scythiæ erunt quatuor millium stadiorū: recta quæ ad mediterranea ferunt, totidem stadiorum. Tantæ est hæc terra magnitudinis.³ ¶ Scythæ inter se colloquuti, quum soli impares essent copiis Darii prælio repellendis, nuncios ad finitimos misere. Eorū reges vbi conuenere, consultabant, ut ingentis exercitu inuadente. Erant autem qui conuenerant reges, Taurorum, & Agathyrsorum, & Neurorū, & Androphagorum, & Melanchlænorū, & Gelonorum, & Budinorum, & Sauromatarum. Equibus Tauri huiusmodi moribus vtiuntur: Virgini naufragos immolant, & quoscunque Græcos illuc delatos: hoc modo, Postquam preces peregerint, hominis caput claua feriunt, truncum eius quidam aiunt deturbari è rupe. nam in rupe prærupta templum est eorum situm. cruci affigunt caput. Quidam de capite suffigendo consentiūt, sed truncum è præcipitio deiici negant, sed humo contegi dicunt. Dæmonem cui immolant, ipsi Tauri aiunt esse Iphigeniam, Agamemnonis filiam. In hostes autem quos ceperint, hoc agūt: Amputatum quisq; caput hostis domū reportat, & fusti suffixum admodū sublimè supra tecta statuit, & plerunque

ὡς εἰ τὸ Ἰππυγίης δῆλο ἔθνος, καὶ μὴ Ἰππυγίης, ἀλλ' ἄλλοι οἱ ἐκ Βρεντεσίης λιμῆος, ἀποβαμοῖατο μέχρ' ἑλθόντες, καὶ νημοῖατο τὸ ἄκρην. δύο δ' ἄλλων ταύρων, πολλὰ λέγων παρ' αὐτοῖς, τοῖσι δὲ οἰοῖτο εἶκοι ἡ ταυρικὴ. Τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ταυρικῆς, ἥδη σκυθαὶ κατέκρητο τὰ ταύρων καὶ τὰ παρὰ τὴν θάλασσαν τὴν ἰόντην. ἔτε βροσσὺν τῆς Κιμμερίας τὰ παρὰ τὴν ἰόντην, καὶ τὴν λίμνης τὴν Μαϊήτιδος, μέχρ' ἑλθόντες ποταμῷ. ὅς ἐκ διδοῖ ἐς μυχὸν τὴν λίμνης ταύτης. ἥδη ὡν ἀπὸ μὲν Ἰστρου κατέκρητο ἐς τὴν μεσόγαλιν φέρονται ἀπὸ κληῖς) ἡ σκυθικὴ ἀπὸ παρὰ τῶν Ἀγαθύρσων μὲν δὲ, Νευρῶν ἐπὶ τὰ δὲ, Ἀνδροφάγων τε, λατῶν δὲ, Μελαγχλαίων. Ἐστὶν ὡν τὴν σκυθικῆς, ὡς ἐστὶς τετραγών, τὴν δύο μερέων κατὰ τῆς ἐς θάλασσαν, πρὸ τῆς ἰόντης, τε ἐς τὴν μεσόγαλιν φέρονται καὶ τὸ παρὰ τὴν θάλασσαν. ἀπὸ γὰρ Ἰστρου ὅτι Βορυσθένα δέκα ἡμερέων ὁδός. ἀπὸ Βορυσθένος τὴν λίμνιν τὴν Μαϊήτιν, ἑτέρων δέκα. καὶ δὲ ἀπὸ θάλασσης ἐς μεσόγαλιν ἐς τὴν Μελαγχλαίων πρὸς κατέκρητο σκυθῶν οἰκημάτων, εἰς τὴν ἡμερέων ὁδός. ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἡμερησίη ἀπὸ φηκῶσα σάδρα συμβεβηται μοι. ἔτε αὖ εἰν τὴν σκυθικῆς κατὰ τῆς ἰόντης, τετραγών, σάδων καὶ τὰ ὄρη κατὰ ἐς τὴν μεσόγαλιν φέρονται, ἑτέρων ποσούτων σάδων. ἡ μὲν γὰρ αὕτη ἐστὶ μέγας ὁδοῦ. Οἱ δὲ σκυθαὶ δόντες σοφιστὰς λόγων ὡς οἱ οἰοῖται εἶσι δὲ Δαρίῳ στρατὸν ἰθὺς ἀχίη δηώσατο μὲν οἱ, ἐπὶ μὲν ἐς τὴν πλησιοχώρην ἀγέλας. τὰ δὲ καὶ δὴ οἱ βασιλῆες συνελθόντες ἐβλάδοντο ὡς στρατὸς ἐπελαύνοντος μεγάλου. ἔσαν δὲ οἱ συνελθόντες βασιλῆες, Ταύρων, καὶ Ἀγαθύρσων, καὶ Νευρῶν, καὶ Ἀνδροφάγων, καὶ Μελαγχλαίων, καὶ Γελωνῶν, καὶ Βυδίνων, καὶ Σαυροματέων. Τῶν ταύρων μὲν ἰομοῖσι τοιοῖσι δὲ χρέων. θύσαι μὲν ἡ παρὰ τὴν θάλασσαν, τῆς τε ταυρικῆς, καὶ τῆς ἀπὸ θάλασσης ἑλθόντων ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ὅπως τοῖσι δὲ κατὰ τὴν θάλασσαν, ὅπως τῶν παλαιοῖσι τῶν κεφαλῶν. οἱ μὲν δὲ λέγεται ὡς δὲ σῶμα ἀπὸ τῆς κρημνοῦ διωθόμενοι κατὰ τὴν κρημνοῦ ἰδρυτὰς τὴν ἰόντην) τῶν δὲ κεφαλῶν ἀπὸ τῆς ταυρικῆς. οἱ δὲ, καὶ μὲν τῶν κεφαλῶν ὁμολεγεύουσι, δὲ μὲν τοῖσι σῶμα οἱ ὡς ἔσθαι ἀπὸ τῆς κρημνοῦ λέγεται, ἀλλὰ γὰρ κρύπτεσθαι. τῶν δὲ δαίμονα ταύτων τῆς θύοις, λέγεται ἀπὸ ταύρων ἰφίγναι τῶν Ἀγαμέμνονος εἶ. πολέμοις δὲ ἀνδρας τοῖς αὖ χαιρώσῃσι, τοιοῖσι τὰ δὲ ἀποβρομῇ ἐκαστος καταλίω, ἀποφέρεται ἐς τὰ οἰκία. ἐπεὶ δὲ ὅτι ζύλου μεγάλου ἀπαιτείται ἵνα ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀπερέχουσιν πολλὰν, μάστιγα δὲ

¹ Mæotidis. Illa tamen altera appellatio frequentior est.

² Mæotin ³ Porro Scythæ, quum inita apud le ratione le toios

impares esse animaduertissent copiis Dar.

ὑπὸ τῆς καπνοδόκης. Φασὶ δὲ τούτοις φυλάκεις
τῆς οἰκίας πάσης ὑφαιωρέεσθαι. Ζῶσι δὲ ἀπὸ
λήϊν τε καὶ πολέμου. Ἀγᾶθυρσι δὲ, ἀβροῦ-
τοι ἀνδρῶν εἰσὶ, καὶ χρυσοφόροι παμάλις. ὅπτι-
κρινον δὲ τῶν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιεῖνται, ἵνα καὶ
σὶν γητοὶ τε ἀλλήλων ἔωσι, καὶ οἰκῆτοί ἐόντες παύτες,
μήτε φθόνῳ, μήτ' ἔχθρῃ χρέωνται ἐς ἀλλήλους. τὰ
δὲ διὰ νόμιμα Θρήϊξί παρσεχωρήκασιν. Νευ-
ροὶ δὲ νόμοισι μὲν χρέωνται τοῖσι Σκυθικοῖσι, ἥμεν
δὲ μὴ παρ' ἑτέροις σφείας τῆς Δαρείου στρατηγε-
ίας, κατέλαβεν ἐκλιπὲν τὴν χώραν πᾶσαν ὑπὸ
ὀφίων. ὀφίας γὰρ σφι πολλοὺς μὲν ἢ χερσὶν αἰε-
φαίνε, οἱ δὲ πλεῖν αἰωθὲν σφι ἐκ τῆ ἐρήμου ἔσ-
πέσσιν. ἐς ὃ περὶ ζῶντων, οἰκῆσαι μετὰ Βουδίνων
τὴν ἐὼς τῶν ἐκλιπόντες. κινδυνόουσι δὲ οἱ αἰ-
θρώποιοι οὗτοι γῆτες ἔτι. λέγονται γὰρ ὑπὸ Σκυ-
θῶν καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ κατοικημέ-
νων, ὡς ἔπος ἐκείνου ἀπαξ τῶν Νάβαρ ἐκείνους
λύκας γίνεσθαι ἡμέρας ὀλίγας, καὶ αὐτοὶ ὅπισθεν ἑσ-
πύδ' ἀπέρχονται. ἐμὲ μὲν νυνὶ ταῦτα λέγοντες οὐ πεί-
θοισι. λέγουσι δὲ ὁδὸν ἡσθῆν, καὶ ὁμινοῦσι δὲ λέ-
γοντες. Αἰδοφάροι δὲ ἀγριώτατα πτόμων ἀν-
δρῶν ἔχουσι ἦτα. οὔτε δίκην νομίζοντες, οὔ-
τε νόμον ὁδοῖν χρεώμενοι. νομάδες δὲ εἰσι. ἐσθῆ-
τα δὲ φορέουσι τῇ Σκυθικῇ ὁμοίαν, γλαυτὰ δὲ
ιδίαν. Μεγάγχλαινοὶ δὲ εἰμαῖα μὲν μέλαινα
φορέουσι πτόντες, ἀπ' ὧν καὶ τὰς ἐπανυμίας ἔχου-
σι. αἰδοφάροι δὲ μοῦνοι τούτων. νόμοισι δὲ
Σκυθικοῖσι χρέωνται. Βουδίνοι δὲ, ἔθνος ἐὼν μέ-
γα, καὶ πολλοί, γλαυκὴν τε πτόνιν χυράς ἐστι καὶ πυρ-
ρόν. πόλις δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπόλισται Ξυλίνη. οὐνο-
μα δὲ τῇ πόλει ἐστὶ Γελωνός. τῷ δὲ τείχεος μέγα-
ρος κῶλον ἔκαστον, τετρήκοντα σάδιων ἐστὶ. ὑψηλὸν δὲ,
καὶ πτόν Ξυλίνοι καὶ οἰκίαι αὐτῶν Ξυλιναι, καὶ τὰ ἱερά ἐ-
στὶ γὰρ δὴ αὐτοῖσι Ἑλλήνων θεῶν ἱερά, Ἑλλήνων
κῶς κατεσκεύασμένα ἀγάλμασι τε καὶ βωμοῖσι καὶ
νηοῖσι Ξυλίνοισι. καὶ τὰς Διονύσου τε τετρηίδας ἀνά-
γρουσι, καὶ βακχόουσι. εἰσὶ γὰρ οἱ Γελωνοὶ Ἰσάρ-
χαϊον Ἑλλήνες. ἐκ δὲ τῶν ἐμπερίων Ἰξάνας αὐτοὺς,
οἰκῆσαι ἐν τοῖσι Βουδίνοισι καὶ γλώσση τὰ μὲν, Σκυ-
θικῇ, τὰ δὲ, Ἑλληνικῇ χρέωνται. Βουδίνοι δὲ οὐ τῇ
αὐτῇ γλώσση χρέωνται καὶ Γελωνοί. ὁδὸν δὲ διαίτη
αὐτῇ. οἱ μὲν γὰρ Βουδίνοι, ἐόντες αὐτόχθονες, νομά-
δες τὲ εἰσι καὶ φθιφράγεςσι μῆνοι τῇ αὐτῇ Γελωνοί
δὲ, γῆς τὲ ἐργάται, καὶ σιτοφάροι, καὶ κήπας ἐκτεμενοί,
ὁδὸν δὲ τὴν ἰδίην ὁμοῖοι, ὁδὸν δὲ χρώμα. ὑπὸ μὲν-
τοι Ἑλλήνων καλεῖσθαι καὶ οἱ Βουδίνοι, Γελωνοί,

supra fumarium: ideo in sublimi loca
tes quod dicant eos totius domus es-
se custodes. Vivunt autem è rapto & ex
bello. At Agathyrsi & excultissimi viri
sunt, & aurum plerumque gestantes. In
commune cum mulieribus coeunt, ut
inter se germani sint ac domestici om-
nes, nihil neque liuoris neque odii mu-
tuo exercentes: in ceteris ad Thracum
consuetudinem accedunt. At Neuri
Scythicis quidem vtuntur moribus, qui
vna ante Darii expeditionem ætate co-
acti fuerant solum vertere propter ser-
pentes: nam serpentum cum magna vis
expulsum solo est edita, tum maior su-
perne è locis desertis ingruerat: quibus
usque adeo infestati fuerunt, ut relicto
suo solo cum Budinis habitauerint. Li-
dem periculum faciunt se homines es-
se maleficos, quod dicuntur à Scythiis
& ab iis qui in Scythia incolunt Græ-
cis, semel quotannis singuli ad aliquot
dies effici lupi, & rursus in pristinum
habitum redire. quod tamen dicentes
mihi non persuadent: nihilominus ta-
men illi aiunt ita esse, ac deierant. An-
drophagi agrestissimos omnium homi-
num motes habent, non iudiciis, non
legibus vtentes, pecuariam exercent-
es; vestem Scythicæ similem gestan-
tes, propriam linguam habentes. Me-
lanchlæni omnes indumenta nigra ge-
runt, unde & cognomen habent, qui so-
li ex his humana carne vescuntur, in-
stituti Scythicis vtentes. Budini, in-
gens natio atque numerosa, vehemen-
ter caecis oculis omnis ac rufa: quorum
vrbs nomine Gelonus è materia con-
structa est, muro alto è materia toto: cu-
ius singula latera tricenorum stadiorum
sunt magnitudinis. Ædes quoque cum
priuatæ tum sacræ sunt è materia. Nam
visuntur ibi deorum Græcorum tem-
pla Græcanice extructa, simulacris,
aris, delubris ligneis. Dionysio trieteri-
ca, id est, triennalia, agunt, & bacchana-
lia exercent. quippe Geloni quondam
Græci fuere, sed summoti inter Budinos
habitauerunt: lingua partim Scythica,
partim Græca vtentes. Budini à Ge-
lonis & lingua & victu sunt dispares.
nam quum indigenæ sint, pecuariæ o-
peram dant, solique eius regionis pedun-
culos edunt. at Geloni agriculturæ o-
peram dantes frumento victitant, &
hortos possident, nihil illis neque aspe-
ctu neque colore similes. Vocantur au-
tem à Græcis Geloni, etiam Budini isti,

1 Vel, Luxui deditissimi sunt. 2 Videntur autem hi incantatores esse, quod dic. 3 Sunt autem Nomades, 4 Noma-
des sunt,

CXII

10

20

30

40.

Y 4

τὰ ὄπλα, καὶ τὰς ἵππους· ἀλλὰ ζόῳ ἔζων ἢ αὐτῶν
 ἐκείνησι, θηράσασκετε, καὶ ληϊζόμενοι. Ἐποίησαν
 οἱ αἱ Ἀμαζόνες ἐς τὴν μεσαμβρίην τοῖόνδε· ἐγίνοντο
 ἀσπράδες καὶ μίην τε καὶ δύο, πρὸς αὐτὰς ἀλλήλων
 ἐς εὐμαρίην ἀποκιδνάμεναι. μεθόντες δὲ καὶ οἱ Σκυ-
 θαί, ἐποίησαν τῶνδ' αὖτε· καὶ τις μενωθῆσεν αὐτῶν
 πρὸς ἐν χειρὶ πητο, καὶ ἡ Ἀμαζὼν οὐκ ἀπαύετο,
 ἀλλὰ παύσασθαι χρήσατο. καὶ φωνήσασα μὲν οὐκ εἶχε,
 (ὅτι στυγίαν ἀλλήλων) τῇ δὲ χερὶ ἐφασκε ἐς τὴν ὕ-
 περαίνην ἐλθῆν ἐς τῶνδ' ἡρώων, καὶ ἑτέρῳ ἄγειν. σι-
 μνήσασα δύο θηράσκει, καὶ αὐτὴ ἐτέρῃν ἄγειν. ὁ δὲ γενί-
 σκος ἐπεὶ ἀπῆλθε, ἐλεξε ταῦτα πρὸς τὰς λοιπὰς.
 τῇ δὲ ὕπεραίνῃ ἦλθε ἐς τὸν ἡρώον αὐτὸς τε αὖτε, καὶ
 ἑτέρῳ ἦγε καὶ τὴν Ἀμαζόνισαν εὐρεδόν τέρῃν αὐτὴν ὑπο-
 μέναι. Οἱ δὲ λοιποὶ γενίσχοι ὡς ἐπύθοντο ταῦ-
 τα, καὶ αὐτοὶ ἐκπλήσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἀμαζόν-
 ιων. μετὰ δὲ, συμμίζαντες τὰ στρατόπεδα, οἱ-
 κσοὶ ὁμῶς, γυναικας ἔχον ἑκάστος ταύτην τῇ πορῶ-
 τον στυγίαν. τῇ δὲ φωνῇ τὴν μὲν τῶν γυναικῶν, οἱ
 αἰσθάνονται ἐδυναίμεθα μάθην, τὴν δὲ τῶν ἀνδρῶν, αἱ
 γυναικας στυγίαν. ἐπεὶ δὲ στυγίαν ἀλλήλων, ἐ-
 λεξάντο πρὸς τὰς Ἀμαζόνισας τὰς οἱ αἰσθάνονται, Ἡμί-
 ναι· εἰσὶ μὲν παῖδες, εἰσὶ δὲ κτήσας. νῦν ὦν μηκέτι πλεῖστα
 χερόνιον ζῶντι πάλωδ' ἔχοντες. ἀλλ' ἀπὸ λήθοντες ἐς τὸ
 πλῆθος, διατρώμεθα. γυναικας δὲ ἔξοδον ὑμῶν, καὶ
 ὕδαμας ἀγῶν. αἱ δὲ πρὸς ταῦτα ἐλεξάντο τὰς, Ἡ-
 μίνας οὐκ αὐδυναίμεθα οἰκέειν μὲν τὴν ὑμῶν ἑρῶν
 καὶ ὦν. καὶ τὰ αὐτὰ νόμισμα ἡμῖν τε καὶ αἰσθάνονται ὅτι. ἡμῖν
 μὲν πρὸς δόμον τε καὶ ἀκροτήριον, καὶ ἵππαζόμεθα,
 ἔργα δὲ γυναικῶν οὐκ ἐμάθοντες αἱ δὲ ὑμέτεραι γυ-
 ναικας, τῶν μὲν οὐδὲν τῶν ἡμῖν καλεῖται μάθην ποι-
 ῶσι, ἔργα δὲ γυναικῶν ἐργάζονται, μὲν οὐκ ἐπὶ τῇ
 ἀμαζήσας, ἔτ' ἐπὶ τῇ θήρῃ ἰούσας, ἔτ' ἄλλη οὐδαμῇ.
 οὐκ αὐτὴν δυνάμεθα ἐκείνησι συμφέρεσθαι. ἀλλ'
 εἰ βύλας γυναικας ἔχειν ἡμῶν, καὶ δοκέειν εἶναι δι-
 καί, ἐλθόντες πρὸς τὰς παῖδας, ἀπολαύετε τῶν
 κτημάτων ὁ μέρους· καὶ ἐπεισὶ ἐλθόντες, οἰκέμεθα
 ἐπὶ ἡμῶν αὐτῶν. Ἐπύθοντο καὶ ἐποίησαν ταῦ-
 τα οἱ γενίσχοι. ἐπεὶ τε δὲ ἀπολαύοντες τῶν κτημά-
 των ὁ ὅτι βάλον, ἦλθον ὅπισθεν πρὸς τὰς Ἀμαζόν-
 ινας, ἐλεξάντο αἱ γυναικας πρὸς αὐτοὺς τὰς, Ἡμῶν
 ἔχειν φόβος τε καὶ δόσος ὅπως χρῆται οἰκέειν ἐπὶ τῶν
 ῥῶν. τὸ μὲν ὑμῶν ἀποστραφῆσας πατέρων, ἔτ' οἱ, τὴν
 γῆν τὴν ὑμέτερον δηλοῦν μὲν πολλὰ. ἀλλ' ἐπεὶ τε ἀ-
 ἴσθαι ἡμῶν γυναικας ἔχειν, τὰς ποιεῖτε ἅμα ἡμῖν,

arma & equos: & eandem vitam quam
 illæ viuebant, venando atque prædan-
 do. Circa meridiem Amazones sole-
 bant aut singulæ aut binæ separatim à
 reliquis ad ventrem leuandum longius
 vagari. ea re Scythæ cognita, & ipsi idē
 faciunt. quorum cuidam vna illarum,
 quæ soliuaga erat, propinqua quum
 fuisset, non se auertit, sed de collo-
 quendo deliberabat: nec appellare po-
 terat eum quocum non esset prius con-
 gressa, tamen manu significauit vt ad
 eundem locum postridie rediret, addu-
 cto secum altero, vt duo essent: se quo-
 que alteram adducturam. Digressus
 ab ea adolescens hæc enarrat ceteris: po-
 steroq; die socium secum ducens, ad lo-
 cum præsto fuit, ac reperit² Amazonē
 expectantem sociam. Eius rei certio-
 res facti reliqui adolescentes, & ipsi³ se-
 ducunt ceteras. Post hæc commixtis
 castris pariter habitauerunt: eam quisque
 vxorem cum qua primum coierat, ha-
 bentes. Earum vocem quum ipsi disce-
 re non possent, ipsorum illæ discebant. Et
 quum vtriq; inter se conuenissent, viri
 ad Amazones ita dixerunt, Nobis parē-
 tes sunt pariter & facultates: proinde nō
 agamus diutius hanc vitam, sed hinc
 digressi, in hominum frequentia dega-
 mus, vbi vos habebimus vxores, ne-
 quaquam alias. Ad hæc illæ responde-
 runt, Nos vero non possumus vestris
 cum feminis habitare, quibus non iū-
 dem qui nobis sunt mores. nos enim ar-
 cu tela excutimus, & iaculamur, & e-
 quitamus, muliebria opera non edoce-
 vestrae feminae nihil eorum quæ recen-
 suimus, sed opera muliebria facitāt, de-
 sidentes in plaustris, non ad venationē
 atq; alia huiusmodi prodeūtes. ⁴ proin-
 de nō possumus illis esse similes. Quod si
 vobis cordi est habere nos cōiuges, & iu-
 sti videri vultis, ite ad parētes vestros, &
 facultatū sortiti partem, rursus redite, vt
 deinde semoti ab illis habitemus. Id
 approbātes adolescentes ita fecere, ac-
 ceptaq; facultatū quæ ipsis contingebat
 portione, rursus ad Amazones redierūt.
 Ad quos illæ, Duplex, inquit, metus
 nos tenet in his locis habitandi: vnus q
 nos parentibus vestris vos priuauimus:
 alter, q, terrā vestram magnopere va-
 stauimus. Sed quoniam dignamini nos
 habere vxores, hoc vna nobiscū agatis.

¹ Quum autem quidam vna Amazoni seorsim à ceteris vaganti corpus iungeret, illa minime repulit, sed copiam sui fecit: manuque significauit, quum voce non posset (neque enim se mutuo intelligebant) vt ad eund. ² Amazonem alteram ipsam expectantem. ³ In matrimonium sibi ceteras conciliant. ⁴ Proinde nobis conuenire non potest cum illis. ⁵ Duo sunt quæ ab incolendo hoc loco nos deterreat: vnus, quod ex alterum, quod terr.

Agedum proficiscamur è regione hac,
& Tanai transmissio illic habitemus :

cxvi Huic quoque rei obtemperauere adolēcentes. Traiectoque Tanai, & à Tanai trium dierum orientem versus, totidemque à Mæotide palude & aquilonem, itinere confecto, peruenerunt ad eum locum quem nunc incolunt, ibique subsederunt. Ideoque prisca consuetudine viuendi feminæ Sauromatarum vtuntur. nam ad venationem vna cum viris ac sine viris, equis insidentes, & ad prælium proficiscuntur, eandemq; quam viri stolā gerunt: ¹ Sau-

demq; quam viri stolā gerunt: ¹ Sau-
 romatæ putantur lingua Scythica so-
 læcizare, *id est, corrapte uti*, quod eam
 ab initio non probe didicerint Amazo-
 nes. Quod ad coniugia pertinet, ita ab
 eis est institutum: Nulla virgo nubit
 priusquam aliquem hostium intere-
 merit: Ideoque nonnullæ earum dece-
 dunt iam verulæ, antequā nubant, quod
 legi satisfacere nequeant. Ad harum

legi satisfacere nequeant. Ad harum igitur quas dixi gentium coactos reges nuncii Scytharum quum peruenissent, certiores eos fecerunt, Persam, vbi omnia quæ sunt in interiore continente in suam ditionem redegit, faucibus Bosphori ponte iunctis, in citeriorem traiecit continentem: subactisque illic Thracibus, fluuium Istrum ponte iunxisse, animo hæc omnia in suam redigendi potestatem. Proinde vos (inquiunt) nolite vlllo pacto de medio cedere, sinentes ad perniciem nos deuenire, sed idem sentientes, obuiam eamus inuadenti: quod nisi facitis, nos in vltimum discrimen adducti, aut regionem deseremus, aut manentes deditionem faciemus. quid enim cladē subeamus, nolentibus vobis auxilio nobis esse? Quamquam non commodius agetur vobiscum, aduersus quos non minus venit Persa, quam aduersus nos: neque, nos subegisse contentus, a vobis abstinerebit. Cuius rei magnum hinc accipite documentū, quod si nobis solis inferret ille bellū, animo superioris scultutis vltificedæ, debebat a ceteris hominibus abstinerere, & sic in nostrā tendere regionē, ostendens omnibus se aduersū alios ire: at nunc, vbi primum traiecit in hanc continentem, vt quisque sibi occurrit, pacat: ceteros, veluti Thraces & nobis confines Getas, suo subiectos imperio habet. Hæc quū Scythæ denunciassent,

φέρετε, ὅξαι αἰετώμεν ἐκ τῆς γῆς τῆςδε, καὶ ὥρῃ-
 σαντες Ταΐαιν ποταμὸν οἰκώμεν. Ἐπειθ' οἴτο καὶ
 ταῦτα οἱ νεπίσκοι. Ἀφβαῖτες δὲ οὖν Ταΐαιν, ὡ-
 δι πόρεον πρὸς ἥλιον ἀμίσχοιτα, τειῶν μὲν ἡμερέ-
 ων ἀπὸ τῆς Ταταΐδος ὁδὸν, τειῶν δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης
 τῆς Μαϊήπιδος, πρὸς βορέην αἶμεν. ἀπὸ κούμοι ὅ-
 ἐς τῶτον οὖν χῶρον ἐπὶ τῶν κατόικηται, οἰκησας
 τῶτον, καὶ Ἀφρίτη ἀπὸ τούτου χρεώνται τῇ παλαιῇ
 τῇ Σαυροματιῶν αἰγούαινες, καὶ ὅτι θήρη ὅτι

10 ἰστων ἑκ φοιτῶσι ἅμα πῶσι αἰδεῖσθαι, καὶ χωρεῖς ^{καὶ ἐκ φοιτῶσι}
 τῶν αἰδούντων καὶ ἐς πόλεμον φοιτῶσι. καὶ πολλοὶ ^{καὶ φοιτῶσι}
 τὴν αὐτὴν πῶσι αἰδεῖσθαι φορέουσι. Φωτῇ δὲ οἱ ^{καὶ φορέουσι}
 Σαυρομάται νεμίζουσι Σκυθικῇ, σολοικίζουσι αὐ-
 τῇ ἀπὸ τῶν ὀρχαίου, ἐπεὶ οὐ χρηστῶς ἐξέμαθον αὐ-
 τὴν ἀπὸ Ἀμαζόνες. πᾶσι γὰρ αὐτῶν δὲ ὧδε σφιδρα-
 χέεται· οὐ γαμίσεται παρθένος οὐδὲ μήνη, πρὶν αὐ-
 τῇ πολέμιον ἀνδρα ἀποκτείνειν. αἱ δὲ πρὶν αἰτέ-
 ων καὶ τελευτῶσι γηραιὰ πρὶν γήμασθαι, οὐδὲν ἀ-
 μνησθῶν νόμοι ἐκπλήσονται. Ἐπὶ τοῦτων ὦν τῇ 164

20 καὶ λαχάντων ἐθνέων τοῖς βασιλέας ἀλισμῶνους
ἀπὶ χέρμοι τῆς Σκυθῶν οἱ ἄγγελοι, ἔλεγον ἐκ δι-
δάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης, ἐπειδὴ οἱ τὰ ἐν τῇ ἡπείρῳ
τῇ ἐτέρῃ πρὸς τὰ κατὰ τὴν ἡπείρῳ γέφυρας ζεύξας ὅτι
τὰς αὐχενὶ τῷ Βουκόρου, ἀφάβηκε ἐς τὴν δεξιάν
ἡπείρου. ἀφάβας δὲ, καὶ καταστρέψαντος Θρή-
κας, γέφυρῶ ποταμὸν Ἰστρὸν, βουκόλμος καὶ τὰς
πρὸς τὰς ἑαυτῶν ποιήσασθαι, ὅτι μὲν ὡν μηδὲν
τρέψας ἐκ τῷ μέσῳ κατήλμοι, δεξιόθεν τε ἡμέας
ἀφάβασθαι. ἀλλὰ τῶνδ' ὁ νομίσαντες, αἰπὰ

30 ζομεν δι' ὅτι οὐκ ἔστιν οὐκ ἔστιν ποιήσετε ταῦτα; ἡμεῖς μὲν
 πτεζόμενοι, ἢ οὐκ εἰσφομεν τὴν χώραν, ἢ μὴ οἰότες, ὁ-
 μολογῇ χρυσόμεθα. τί γὰρ πάθαμεν, μὴ βουλο-
 μένων ὑμῶν πμσφρέειν; ὑμῖν δὲ ὁδοῦν ἐπὶ πύτφ-
 στα ἐλαφρότερον. ἡκεῖ γὰρ ὁ Πέρσης ὁδοῦν πμάλ-
 λον ἐπὶ ἡμέας ἢ καὶ ἐπὶ ὑμῶν. ὁδοῦν οἱ καταχρη-
 σαι ἡμέας κατὰ σφραμμένα, ὑμῶν ἀπὲρ χροσται. μέ-
 γα δὲ ὑμῖν λόγων τῶνδε μαρτύριον ἐρέομεν. εἰ γὰρ
 ἐπὶ ἡμέας μοινοῖς ἐσθρατηλάττει ὁ Πέρσης, τίστα-
 σθαι τῆς πρῶτης δουλοσυῆς βουλομένης. γὰρ

40 αὐτὸν πρῶτον τῷ ἄλλων ἀπεχόμενον, οὕτως ἔναι ἐ-
κείνῃ τῇ ἡμετέρῃ· καὶ αὐτὸς ἡμετέρου πᾶσι ὡς ὅτι Σκυ-
θας ἐλαύνει, καὶ ὅσα ὅτι τῶς ἄλλοις. ἰὼ δ' ἐπεὶ τε-
τάρχιστα διέβη τῆνδε τ' ἡπειρὸν, πῶς αἰεὶ ἐμποδὼν γι-
νομέοις ἡμετέροις πρῶτος· τῶς τε δὴ ἄλλοις ἔχει
ὡς ἐωυτὸν ὀρθήκας, καὶ δὴ καὶ τῶς ἡμῶν ἐόντας πλησιό-
χους Γέτας. Ταῦτα Σκυθῶν ἐπαγελλομένων,

1 Voce potro Scythica vtruntur Sauromataz, iam inde à primo tempore ea solcecillantes, quod &c. Vel, Vtrata est autem Sauromatis vox Scythica, ea solcecillantibus iam inde à prima origine, quod eam &c.

276:

ἐξελθόντο οἱ βασιλεῖς οἱ ἀπὸ τῶν ἐθιέων ἡκροντες.
καὶ σφρων ἐσχίσθησαν αἰ γυνάμαι· ὁ μὲν γὰρ Γελωνός,
καὶ ὁ Βουδίνος, καὶ ὁ Σαυρομάτης, καὶ τῶνδ' ἡρό-
μοιοι, ὑπεδέχοντο Σκύθησι τιμωρήσιν· ὁ δὲ Ἀγά-
θυρσος, καὶ Νάρος, καὶ Ἀνδροφάγος, καὶ οἱ τῶν Με-
λαγχλαίων καὶ Ταύρων, πᾶσι δὲ Σκύθησι ὑπεκρί-
ναιτο, Εἰ μὲν μὴ ὑμεῖς ἔατε οἱ πρῶτες ἀδικήσαν-
τες Πέρσας, καὶ δεῖξαιτες πόλεμον, τότεν δέο μοι
τῶν νῦν δέεσθε, λέγειν τε αἰ ἐφαινεσθε ἡμῖν ὅρθα, καὶ
ἡμῖς ὑπακούσαντες, τῶνδ' ἂν ὑμῖν ἐπράσσοιμεν.
νῦν ὃ ὑμεῖς τε ἐς τὴν ἐκείνων ἐμβαλόντες γαῖαν, αὐτῶν
ἡμῶν, ἐπεκράτετε Περσέων, ὅσον χρόνον ὑμῖν ὅτε-
ος παραδίδου· καὶ ἐκείνοι, ἐπεὶ σφείας αὐτοὺς θεός
ἐγείρει, τὴν ὁμοίην ὑμῖν ἀποδίδουσι. ἡμεῖς δὲ οὐτέ τι
τῶν ἐδικήσαντων τῶν αἰσθῶν, τῶν τοις θεοῖν, οὔτε νῦν
πρῶτες πειρησάμεθα ἀδικεῖν· ὡς μὲν τοι βήτην, καὶ
ὅτι τὴν ἡμετέραν δεῖξεται ἀδικέων, καὶ ἡμεῖς ὅτι
σύμεθα. μέλει δὲ τῷ τοῖδ' ἰδωμένῳ, μένομένῳ παρ'
ἡμῖν αὐτοῖσι. ἡκεῖν γὰρ δοκέομεν ὅτι ἐπὶ ἡμέας
Πέρσας, ἀλλ' ὅτι τοῖς αἰτίοις τῆς ἀδικίης ἡρομότους.

Ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα ἐπύθοντο οἱ Σκύθαι, ἐ-
βουλόοντο ἰθὺς μαχεῖν μὲν μηδεμίαν ποιεῖσθαι ἐκ
τῆς ἐμφατέος, ὅτι δὴ σφι οὐτοὶ γὰρ σύμμαχοι οὐ
πρῶτοι ἦσαν· ὑπεξιώντες δὲ, καὶ ὑπεξελά-
νοντες, πᾶσι φρέατα πᾶσι παραξίνοιεν αὐτοῖς, καὶ τὰ κρή-
νας συγχουῶν, τὴν πόλιν τε ἐκ τῆς γῆς ἐκτείνειν,
διχῆ σφείας διελόντες· καὶ πρὸς μὲν τὴν μὴν τῶν
μοιρέων τῆς ἐβασίλιδος Σκώπαις, πρὸς χωρὲν
Σαυρομάτας. τῶν μὲν δὴ ὑπαγάγειν, ὡς ὅτι τῷ-
το ἰσθμῷ Πέρσης, ἰθὺς Ταυαΐδος· πταμὺν δὲ
τὴν Μαῖητιν λίμνην ὑποφύγοντας· ἀπελαύνον-
τες τε τὴν Πέρσων, ὅτι οἱ τὰς διώκων. αὐτῇ μὲν σφι
μὴν ὡς μοίρη τῆς βασιλείας, τεταγμένην ταύτην τὴν
ὁδὸν ἡσθέρηται. τὰ δὲ δύο τῶν βασιλείων, τὴν τε
μεγάλην, τῆς ἡρχε Ἰνδάθυρσος, καὶ τὴν τείτην τῆς
ἐβασίλιδος Τάξαις, στωελθούσας ἐς τῶνδ', καὶ Γε-
λωνῶν καὶ Βουδίνων πρὸς ἡρόμοιων, ἡμέρης καὶ τέ-
ταις ὁδῶν πρὸς χοντας τῶν Περσέων, ὑπεξάγειν,
ὑποίοντας τε καὶ ποιεῖν τὰ βεβηλωμένα. πρῶ-
τα μὲν νῦν ὑπαγάγειν σφείας ἰθὺς τῶν χωρέων τῇ ἀπ-
επαμύων τῇ σφετέρῃν συμμαχίην, ἵνα καὶ τῶν τοις
ἐκπολεμῶσι· εἰ δὲ μὴ ἐχόντες γὰρ ὑπεδύσαι ὅτι
πόλεμον ὅτι πρὸς Πέρσας, ἀλλ' ἀκόντας ἐκπολε-
μῶσι. μὲν δὲ τῷ τοῖδ' ὑπεγρέφειν ἐς τὴν σφετέρην,

165

ii qui è nationibus venerant reges deli-
berabant, sed discordes eorum erant
sententiæ.¹ Nam Geloni quidem & Bu-
dini & Sauromatæ concordī animo re-
ceperunt se Scythiis auxilio futuros: A-
gathyrus autem & Neurus & Andro-
phagus & Taurorū Melanchlænorū-
que reges ira Scythiis responderunt, Si
vos in iniuria faciēda ac bello infe-
rendo priores non fuissetis, recte vide-
remini precari quæ precamini: & nos
vestris precibus morem gerentes, idem
quod vos ageremus: nunc vos sine no-
bis illorum terram ingressi, imperita-
stis Persis, quoad deus vobis indulsit:
illi iidem, quandoquidē eos idem deus
in vos excitat, vicem vobis reddunt. Ac
nos neq; tunc quicquam intulimus in-
iuriæ his viris, neque nunc quicquam
conabimur priores inferre. Quod si hic
nostram regionem inuasērit, & prior
iniuriam fecerit, nos haudquaquam to-
lerabimus. id donec cernamus, apud
nosmet ipsos manebimus. neque enim
in nos venire Persæ videntur, sed in e-
os qui fuerunt autores iniuriæ. Scy-
thæ, vbi hæc relata audire, statuerunt
nullam sibi pugnam rectā atq; ex aperto
conferendā, quando ipsis isti ad socie-
tatem non accedebant.² Itaque digres-
si clam, ac lōgius progressi, puteos quos
ipsi offendunt, ac fontes, obstruunt, bi-
fariamq; diuisi herbam è regione atte-
runt. Et ad vnā è partibus, vbi regna-
bat Scopasis, iubent Sauromatas perge-
re, qui se subducerent, si eo Persa decli-
naret, fugientes rectā ad flumē Tanain,
secundum Mæroidem: iidem Persam
abscedentem inuadendo persequen-
tur. Hæc erat vna pars regni ordinata ad
hanc viam, quemadmodū dictum est.
Reliquarū duarum vnā, cui impera-
bat rex Indathyrus, quæ magna erat, &
tertiam in qua regnabat Taxacis, in v-
num coeuntes, accedentibus Gelonis
atque Budinis, iubent hos vno die præ-
gressos exercitum Persarum³ seduce-
re, hostem laceſſendo, & ea quæ de-
creuissent exequendo: & ante omnia
hostem seducere in agros illorum qui
societatem ipsorum abnuissent, vt eos,
si minus volentes bellū aduersus Persas
susciperent, certe inuitos redderēt istis
hostes. deinde in suam terrā reflectere,

cxi

1 Nam Gelonus quidem rex & Budinus & Sauromata conc. 2 Sed se subducendo obstruendos sibi esse puteos & fontes quos in itinere offenderent, gramenq; è terra extorrendū, vel, eradendum, & ex duabus partibus in quas seipsos diuississent, ad vnā, vbi Scopasis regnabat, Sauromatas conferre se debere: sed subducere se, si illuc se conuerteret Persa, fugient. r. ad fl. T. f. M. quum autem Persa pedem refertret, inuadere & persequi. 3 Subducere se, vel, paulatim aut clam progredi se subducendo. Sic & paulo post rorono pro Seducere.

& tentare, si quid ipsis tentandum esse
 videretur ac liberet. Hæc ubi decre-
 uere Scythæ, copiis Darii ex occulto
 occurrebant, præstantissimis equitum
 præcursoribus missis. Carros autem in
 quibus eorum filii vxoresq; omnes de-
 gunt, vna cum pecoribus, præterquam
 ad victum suppetentibus, præmiserant,
 dato suis mandato vt semper aquilonē
 versus tenderent. Hoc quum præ-
 parassent Scythæ, eorum emissarii, post-
 eaquam compererunt Persas ab Istro
 trium fere dierum & ante se vnus di-
 ei itinere abesse, positis castris, germina
 terræ vastant. Persæ, ubi Scytharū equi-
 tatus in conspectum se dedit, eum in-
 sequi maturant, à via sese semper subdu-
 centem: & quum ad vnā partium
 ventum est, auroram versus & Tanain,
 Scythis tendentibus, & insequentibus
 Persis, Scythæ Tanain traiciunt: eo &
 Persæ traiecto, illos insequuntur, donec
 peragrata Sauromatum plaga, perueni-
 unt in Budinicam. Ceterū quandiu
 Persæ fuerunt in Scythica ac Sauroma-
 tide regione, nihil ei detrimenti inferre
 potuerunt, vtpote vastæ: ubi vero Budi-
 nicā ingressi sunt, ibi nacti lignea mœ-
 nia à Budinis deserta, & omnibus re-
 bus vacua, incenderunt. His actis, ipso
 itinere ire porro tendunt, dum eam re-
 gionem peruagati, in vastam solitudi-
 nem deueniunt. Hæc solitudo à nemi-
 ne hominum colitur, posita supra Budi-
 norum regionem, septem dierum itine-
 ris magnitudine: vltra quā Thyssagetæ
 incolunt, à quibus quatuor ingentes a-
 mnes per Mæroteos fluunt, & in palu-
 dem nomine Mæotin se insinuant: qui-
 bus hæc sunt indita nomina, Lycus, O-
 arus, Tanais, Syrges. Darius, vt ad
 solitudinem peruenit, cursu omisso
 copias super fluuium Oarum locauit.
 Post hæc, octo vrbes easque ingentes
 condidit, pari inter se spatio distantes,
 sexagenorum fere stadiorum, quarum
 ad meam vsque memoriam adhuc rui-
 næ extrabant. Dum in his Darius occu-
 patur, interim Scythæ (quos ille insequen-
 batur) circumitis locis superioribus, re-
 uerterunt in Scythiam. Quibus è con-
 spectu omnino semotis, nec se amplius
 exhibētibus, ita Darius vrbibus illic re-
 lictis dimidiatis, conuertit iter ad occa-
 sum, ratus & hos esse cunctos Scythas,
 & ad occasum fugere. Proinde cū exer-
 citu maturans ire in Scythiam, eo deue-
 nit ubi in duas Scytharū incidit partes.

ἡ ὑπὸ χειρὲν, ἡ δὲ ἑὸν βαλευσμῶσι δοκέη. Ταῦ-
 τα οἱ Σκύθαι βαλδυσμῶσι, ὑπονητίζον τὴν Δα-
 ρείῳ στρατῶν, ποταμῶν δὲ ποταμίαντες τῶν ἰσ-
 τίων τῶν δὲ ἰσίων. ὅτι ἡ ἀμαξίας ἐν τῇ σφίρει ἀμα-
 ξία τὰ τέκνα τε καὶ αἱ γυναῖκες πᾶσαι καὶ τὰ πορδῶ-
 να πᾶντα, πλὴν ὅσα σφίρει φορβῶν ἰκνῶντα, ὅ-
 σα ὅσα ἀπολιπόμην, τὰ δὲ ἅμα τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ
 πορδῶν ἐπεμψαν, σφίρει δὲ ἀμαξίᾳ οἱ δὲ πορδῶν ἐ-
 λαύνον. Ταῦτα μὲν δὲ πορδῶν ἐλαύνον. τῶν δὲ
 Σκυθῶν οἱ πορδῶν ὡς δὲ τῶν Πέρσας ὅσων ἴε-
 τειαν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχοντες ἀπὸ Ἰστρου, ὅτι μὲν
 τῶν δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ
 πεδούοντο, τὰ δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ τῶν δὲ
 Πέρσας ὡς εἶδον ὅτι φαίνοντο τῶν Σκυθῶν τῶν ἰσίων,
 ἐπὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον καὶ ἐπὶ τῇ σφίρει
 ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον (οἱ Πέρσας) εἰδὼν πορδῶν
 ἡ ὅτι καὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον. ὅτι τῇ σφίρει
 ναὶν ποταμῶν, οἱ Πέρσας ὅτι φαίνοντο εἰδὼν ὅτι
 τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ἀπὸ τῇ σφίρει
 ἐς τῇ σφίρει Βαδίνων. ὅτι μὲν δὲ τῇ σφίρει οἱ Πέρσας
 ἦσαν ἀπὸ τῇ σφίρει καὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον
 οἱ δὲ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ἀπὸ τῇ σφίρει
 ἐπὶ τῇ σφίρει Βαδίνων χῶρην εἰσεβαλόν, ἐπὶ τῇ
 τα δὲ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ἐπὶ τῇ σφίρει
 τῇ σφίρει Βαδίνων, καὶ κεκατωμῶν τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ
 ἐπὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον. τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ
 πορδῶν καὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ἐπὶ τῇ
 πορδῶν καὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ἐπὶ τῇ
 ῥημον ἀπὸ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον. ὅτι τῇ
 μετὰ ἀνδρῶν, κέεται τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον
 ἐπὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον. ὅτι τῇ σφίρει
 θυσαγέται οἰκέεσι. ποταμοὶ δὲ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ
 ῥες μεγάλοι ῥέοντες ἀπὸ Μαθητῶν ἐκ δὲ δούσι ἐς
 τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον. πῶσι οὐκ ἐμῶν
 τα κέεται τὰδε, Λύκος, Ὀάρος, Τάσις, Σύργης.
 Ἐπὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, παυσάμηνος τῇ
 δὲ δούσι, ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον. ὅτι τῇ
 τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ
 ἀπὸ ἀλλήλων ἀπέχοντα, σφίρει ὡς ἐξήκοντα μᾶ-
 λιστα κη. τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον. ὅτι τῇ
 ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, οἱ δὲ τῇ σφίρει
 θα πορδῶν ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ὅτι τῇ
 Σκυθικῶν. ἀφαιδέντων δὲ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ὅτι τῇ
 ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, οὐκ ἐπὶ τῇ σφίρει
 μὲν ἐκείνη ἡμέρῃ μετῆκε. αὐτὸς δὲ ὑπονητίζον
 φας ἦτε πορδῶν ἐπὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ὅτι τῇ
 Σκυθῶν ἐπὶ τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ὅτι τῇ
 ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ
 ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ
 ἐς ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ ὑπονητίζον, ὅτι τῇ σφίρει ἀμαξίᾳ

1 Præterquam iis quæ ad victum satis esse possent, 2 Præmiserant

ἐπιτυχῶν δὲ, ἐδίωκε ὑποεφερόμενος ἡμέρης ὁδῶν.
 καὶ (οὐ γὰρ αἰεὶ ἐπιτιῶν ὁ Δαρδός) οἱ Σκυθαὶ κατὰ
 παβεβουλόμενα ὑποέφερον ἐς τῷ ἀπειπαμί-
 νῳ¹ χῶρην γυνὴν σφετέρῳ συμμαχίῳ. παρῶτην δὲ ἐς
 τῷ Μελαγχλαίων τὴν γλῶ. ὡς δὲ ἐσβαλόντες
 τοῦτοις ἐπ' ἑαυτοῖς οἱ τε Σκυθαὶ καὶ οἱ Πέρσαι, κατη-
 γέντο οἱ Σκυθαὶ ἐς τῷ Ἀνδροφάγων τοὺς χώρους.
 Ἰασηχθέντων δὲ καὶ τούτων, ὑποῆγον ἐπὶ τὴν Νευ-
 ρίδα. παρ' αὐτοῖς δὲ καὶ τούτων, ἦσαν ὑπο-
 φθόνοντες οἱ Σκυθαὶ ἐς τοὺς Ἀγαθύρσοις. Ἀγά-
 θυρσοι δὲ ὀρέοντες καὶ τοὺς ὁμοῦρους φθόνοντες ὑπο-
 Σκυθῶν, καὶ τετραγαλμοῖς, πρὶν ἢ σφί ἐμβαλέ-
 ειν τὰς Σκύθας, πέμψαντες κήρυκα, ἀπηγγέλλον
 Σκυθήσιν μὴ ἐπιβάλλειν τῷ σφετέρῳ οὐρῶν. παρ-
 λέγοντες ὡς εἰ πειρήσονται ἐσβαλόντες, σφίσι παρῶ-
 τ' ἀφ' αὐτῶν μαχήσονται. Ἀγαθύρσοι μὲν παρ' ἐπ' ὁρ-
 ντες αὐτὰ, ἐβόηον ἐπὶ τοῖς οὐροῖς, ἐν ᾧ ἔχοντες
 ἐρύκειν τοὺς ἐπιτόχους. Μελαγχλαῖοι δὲ καὶ Ἀν-
 δροφάγοι καὶ Νεορί, ἐσβαλόντων τῷ Περσῶν ἄ-
 μα Σκυθήσιν, οὐτε παρὲς ἀλλήλων ἐτρέποντο· ἐπι-
 λαβόμενοι τε τῆς ἀπειλῆς, ἐφθάρην αἰεὶ ὁ παρὲς
 166 βορέως ἐς τὴν ἔρημον τετραγαλμοῖς. οἱ δὲ Σκυθαὶ
 ἐς μὲν τοὺς Ἀγαθύρσοις ἐκέπ' ἀπειπάζοντες ἀπι-
 κύνοντο· οἱ δὲ ἐκ τῆς Νεορίδος χώρας ἐς τὸ σφε-
 τέρῳ κατηγέοντο πρὸς Πέρσας. Ὡς δὲ πολλ-
 λὸν χρόνον ἐγύρετο, καὶ οὐκ ἐπαύετο, πέμψας Δα-
 ρεῖος ἰστέον παρὰ τῷ Σκυθῶν βασιλεῖ Ἰνδαθύρ-
 σον, ἔλεγε τάδε, Δαμόνιε ἀνδρῶν, τί φθόνος αἰεὶ,
 ὅσον τοὺς τῷ δὲ τὰ ἑτέρῳ ποιεῖν; εἰ μὲν γὰρ ἀξί-
 ος χρεὼς δοκέεις εἶ) σεωπῆς, τοῖσι ἐμοῖσι παρήμα-
 30 σι ἀντιπώλλουαι, σὺ δὲ ἔζη, καὶ μάχο· εἰ δὲ μή,
 καὶ οὐτὼ παυσάμενος τῷ δέσμοι, διαπότῃ τῷ σῶ
 δῶρα φέρων γλῶ τε καὶ ὕδωρ, ἐλθέεις λόρους.
 Πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς Ἰνδαθύρσος ἔ-
 λεγε τάδε, Οὐτὼ δὲ ἐμὸν ἔχει ὧ Πέρσαι· ἐγὼ δὲ
 100 να καὶ ἀνδρώπων δέσας ἐφυζην, οὐτε παρ' ἑτέρῳ,
 οὐτε νῦν σε φθόνω· ὅσον πινέω τε ἐν εἰμὶ ποιήσας
 νῦν ἢ καὶ ἐν εἰρήνῃ ἔωθα ποιεῖν. ὅτι δὲ οὐκ αὐτί-
 κα μάχομαι σοι, ἐγὼ καὶ τὸ το σπυμαίω· ἡμῖν οὐτε
 40 ἄγεα, ὅτε γῆ πεφυτμένη ὅσῃ, τῷ πέρ' ἐδίδαντες
 μὴ ἀλώῃ ἢ κατῇ, τὰ χιόνι συμμίσθου αὐτὸς μάχην
 ὑμῖν. εἰ δὲ δεῖοι πύργους ἐς τὸ το καὶ τὰχος ἀπικρέ-
 ασαι, τυγχάνοις ἡμῖν ἐόντες τὰ φοι πατρώιοι. φέρε-
 τε, τῶτοις αἰδρόντες, συνεχέειν περὶ αὐτῶν αὐτοῖς.
 καὶ γὰρ

Hos nactus insequabatur vnus diei spa-
 tio, nunquā intermittens subterfugien-
 tes. Subterfugiebāt autē de industria cxxv
 in terram eorum qui societatem ipso-
 rum respuerant, & primū in Melanchlano-
 rum. Quos quū perturbassent tam Per-
 sa quam Scythæ, eorum terram ingressi
 Scythæ in loca Androphagorum Persas
 adducunt. Perturbatis autem & Andro-
 phagis, hostem in Neuridem ducunt.
 Neuris quoque consternatis, tendunt
 subterfugiendo ire ad Agathyrfos. Sed
 Agathyrfi cernentes fugari finitimos à
 Scythiis ac perturbari, priusquam à Scy-
 this ager ipso-
 rum inuaderetur, misso ca-
 duceatore, Scythiis ingressum suorum
 finium prohibent, prædicentes, si cona-
 rentur inuadere agrum suum, cum eis
 primum se prælium commissuros. Hoc
 interminati Agathyrfi, in fines procur-
 runt, animo arcendi ingredi volen-
 tes. At Melanchlani & Androphagi &
 Neuri, inuadentibus Persis vnâ cū Scy-
 this, neq; virium neque minarum me-
 mores, sed timore perculsi, fugam cape-
 serunt aquilonē versus ac solitudinem.
 Scythæ partim ad Agathyrfos, iam
 non recusantes societatem, se confere-
 bant, partim è Neuride regione in su-
 am Persis præibant. Id quum diu fa-
 ctitaretur, neque desisteretur, Darius ad cxxvi
 Indathyrsum Scytharum regē misso e-
 quite, inquit, Virorum dæmonie, id est,
 beate, quid assidue fugam facis, quum li-
 ceat tibi horum facere alterutrum? si
 tibi videris idoneus ad resistendum ne-
 gociis meis, siste cursum, ac perstas, me-
 cum fac prælium: sin agnoscis te im-
 parem esse, sic quoque siste cursum, &
 hero tuo munera offerens terram atque cxxvii
 aquam, in colloquium veni. Ad hæc
 Scytharum rex Indathyrsum ita respon-
 dit, Sic res meæ habent, ô Persa, vt ne-
 que vllum mortalium ego metuens an-
 te fugerim, neque nunc fugiam te, ne-
 que quicquam faciam diuersum nunc
 atque in pace facere consueueram.
 Quod autem non protinus tecum in-
 eo prælium, huius rei te certiorē fa-
 ciam: Nobis neq; oppida sunt neq; agri
 culti, quos inuadi aut vastari metuentes,
 properemus vobiscum conferre pugnā.
 ad quam si opus est continuo deuenire,
 sunt paterna sepulcra, quæ vos quū na-
 cti fueritis, agedum tentate labefactare:

1 At Scythæ non iam ad Agathyrfos (quippe qui ingressu sua regionis interdixissent) tendebant, sed ex Neuride regione in suā
 Persis præibant. Valla putauit ἀπικύνοντες esse: pro ἀπικυπαινοῦς συμμαχίῳ (ut paulo ante loquutus erat Herodotus) quum referatur ad
 ἀπηγγέλλον προαδεν paulo ante. 2 Βυδαμὺς uertit, O miserrime hominum. 3 Cur autem non pr. tecum ineam prælium, hoc
 quoque tibi declarabo

& tunc intelligeris, pugnaturi vobiscū
simus pro sepulcris, necne prius autem
(nisi nos ratio traxerit) tecum prælium
nō conferemus. Hactenus, quod ad pa-
cem pertinet, dictum sit. quod autem ad
cetera, ego solos mihi heros arbitror Io-
uem progenitorem meum, & solium
Scytharum regium. Tibi autem pro ter-
ra & aqua, quæ dono poscis, mittam quæ
decet ad te venire dona: pro eo quod
herum te meū esse dixisti, iubeo te fle-
re. Hoc à Scythis responsum est: quod

Scytharum reges, audito nomine serui-
tutis, indignatione perfusi, partem illā
quæ cū Sauromatis ordinata erat, cui
præerat Scopasis, mittunt ad colloquē-
dum cum Ionibus qui Istrū ponte iun-
ctum asseruabant. ¶² At Persæ non
amplius sibi vagandum esse statuerunt,
ut hospitibus, qui ipsorum commeatū
eripiebant, insidias tenderent, distribu-
tis qui aduersus ereptores frumentariæ
rei iussa exequerentur. Enimuero equi-
tatus Scytharum semper in fugam ver-
tebat equitatum Persarum, sed fugien-
tes incidendo in peditatum, ab eo de-
fensabantur. Ita Scythæ summo equi-
tatu hostili, tamen metu peditum ab-
cedebāt, & nihilominus noctibus quo-
que tales incursiones faciebant. ¶³ Ad-
uersus quos quid Darianis auxilio fue-
rit referam: res in primis admirabilis, a-
sinorum vox ac mulorū species. Nam
(ut superius à me demonstratum est)
nullus in terra Scythica neq; asinus ne-
que mulus gignitur, ac ne vllus quidem
visitur, propter frigora. Itaque rudentes
asini perturbabāt Scytharum equos: &
quum Scythæ sæpenumero Persas ado-
rarentur, eorum equi exaudita asinorū
voce, consternati auertebātur, arrectis
auribus stupefacti, utpote insolentia tū
vocis quam prius non audissent, tum
formæ quam nunquam inspexissent. Atq;
hoc quidem paululum quiddam
momenti ad bellum afferebat. Cete-
rum Scythæ vbi animaduertent Per-
sas tumultuātes, quo diutius in Scythia
illi commorarentur, & commoran-
tes ad omnium necessariorum rerum
inopiam redigerentur, faciendum ita
sibi putarunt, ut pecoribus suis vna cum
pastoribus relictis, in alium ipsi abse-
derent locum. Persæ illuc se confe-

καὶ γνώσεσθε τότε εἴτε ὑμῖν μαχησόμεθα παρὶ τῆς
πάσσης, εἴτε καὶ οὐ μαχησόμεθα. πρῶτον δὲ ἦν μὴ
ἡμέας λόγος αἰρῆν, οὐ συμμίζοντες. ἀμφὶ μὲν
μάχη ποταμὸν εἰρήσθω. δευτέρως δὲ ἐμοῖς, Δία
τε ἐγὼ νομίζω ὃν ἐμὸν πρῶτον, καὶ Ἰσθμὸν τὸν Σκυ-
θῶν βασιλείαν, μοιούους εἶναι. σὺ δὲ αὐτὶ μὲν δῶρων
γῆς τε καὶ ὕδατος, δῶρα πέμψω τοιαῦτα οἷά σοι
πρέπει εἶλθεῖν. αὐτὶ δὲ τὸ ὅππῃ δευτέρως ἐφθασας εἶ-
ναι ἐμὸς, κλαῖεν λέγω. τὸ τὸ ἔστι ἡ ἀπὸ Σκυθῶν
ῤῥῆσις. ὁ μὲν δὲ κήρυξ οἰχώκεε ἀγέλεων ταῦτα
Δαρείω. Οἱ δὲ Σκυθῶν βασιλεῖς, ἀχρυσάμ-
τες τῆς δουλοσυῆς ὁ οὐνόμα, ὀργῆς ἐπλήσθησαν.
τὴν μὲν δὲ μετὰ Σαυροματέων μείρη παρὰ τὴν ἴσταν,
τῆς ἥρχε Σκύπασις, πέμποισι, ἴωσι κελύοντες ἐς
λόγους ἀπικέσθαι πυθίσιν· ὃν Ἰσθμὸν ἐξ ὀχυρῶν
ἐφρουροῦν. αὐτῶν δὲ τοῖσι ὑπολειπομένοις ἐ-
δόξε πλανᾶν μὲν μηκέτι Πέρσας, οἷα δὲ ἐκείνους
ἀναρεομένοις ὅτι πίπτεσθαι. ὡμῶς τες ὦν οἷα ἀνα-
ρεομένοις τοῖς Δαρείου, ἐποίησαν τὰ βεβουλόμε-
να. ἡ μὲν δὲ ἴσταν πρὸς τὴν ἴσταν αἰεὶ τρέπεσκε ἡ τῶν
Σκυθῶν· οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἰππότες φέροντες
ἔσπεπτον ἐς ὃν πεζόν. ὁ δὲ πεζὸς αἰεὶ ἔωχε-
ρεε. οἱ δὲ Σκύθαι ἐξ ὀχυρῶν τὴν ἴσταν, ὑπέ-
στρπον, ὃν πεζὸν φυβέοντο. ἐποίησαν δὲ καὶ τὰς
νύκτας παραπλησίας ποροβολὰς οἱ Σκύθαι. Τὸ
δὲ τοῖσι Πέρσῃσι τε καὶ σύμμαχοι καὶ τοῖσι Σκύθη-
σι αὐτίξον, ὅτι πίπτεσθαι τὰ Δαρείου στραπέ-
δω, θωύμα μέγιστον ἐρέω. τῶν τε οἶων ἡ Φωνή, καὶ
τῶν ἡμίονων ὁ εἶδος· οὔτε γὰρ οἶον οὔτε ἡμίονον γῆ
ἢ Σκυθικὴ φέρει, ὥς καὶ πρῶτον μοι δεδήλωται.
ὅσθι ἔστι ἐν τῇ Σκυθικῇ πάσῃ χώρῃ τοῦ τῶν περὶ
οὔτε οἶος, οὔτε ἡμίονος, ἀλλὰ τὰ ψύχρα. ὑβρίζοντες
ὦν οἶοι ἐπάρχασιν τὴν ἴσταν τῶν Σκυθῶν πολ-
λέως δὲ ἐπελαυνόντων ὅτι τοῖς Πέρσας, μεταξὺ
ὅπως ἀχρυσέαι οἱ ἵπποι τῶν οἶων τῆς Φωνῆς, ἐφα-
ράσονται τε ὑποστρεφόμενοι, καὶ ἐν θωύματι ἔσταν,
ὅρτα ἰσθμῶντες τὰ ὕδα· ἅτε ἔτε ἀκύναντες πρῶτον
Φωνῆς τὸν ποταμὸν, ἔπειτα ἰδόντες ὁ εἶδος. ταῦτα μὲν οὖν
ὅτι μικρόν τι φέροντο τὸ πολέμα. Οἱ δὲ Σκύθαι
ὅπως τῆς Πέρσας ἰδόντες τεθρονημένοις, ἵνα τῶν
μυοῖν τε ὅτι πλεῶν χρόνον ἐν τῇ Σκυθικῇ, καὶ πα-
ραμύοντες αἰῶντο, τῶν ποταμῶν ὅτι δέεες εἶντες,
ἐποίησαν τοιόνδε· ὅπως τῶν πρὸς τῶν σφετε-
ρων αὐτῶν καταλίποιεν μὲν τῶν ἰομέων, αὐτοὶ αὖ
ὑπεξήλακον ἐς ἄλλον χρόνον· οἱ δὲ αὖ Πέρσαι ἐπελ-

1 Et Vestam Scytharum reginam. Fortasse tamen et aliam interpretationem verba Græca admittunt. 2 At Scythæ qui ibi relinquebantur, vel remanebant, non amplius censuerunt Persas cogendos esse vagari, sed adoriendos esse quoties cibū sumerent. Obseruantes igitur tempus quo ab illis cibis sumebatur, faciebant quod statuerant. Enimuero &c. 3 Verum quod Persis auxiliabatur, Scythis vero aduersabatur, Darii exercitum inuadentibus, id referam, maius miraculum. Nimirum id faciebat asinorum vox & mulorum species. 4 Et commorantes angerebantur ob rerum omnium penuriam.

167

ὄντες ἐλαβίσκον τὰ πρὸς βῆλα, καὶ λαβόντες, ἐπὶ-
 ροντο αὐτὰς πεποιημένους. Πυλάκις δὲ πύκτεσι-
 νομήας, τέλος Δαρφίος τε ἐν ἀπορίῃσι εἶχετο, καὶ οἱ
 Σκυθέων βασιλεῖς μετὰ τὸ τοῦτο, ἐπεμποι κήρυκα
 δῶρα Δαρφίῳ φέροντα, ἑρμιά τε καὶ μῦν καὶ βαρβα-
 χον καὶ οἷς ἔς πέντε. Πέρσαι δὲ τὸ φέροντα τὰ δῶρα
 ἐπηρώτεον τὸ ἰόν τὸ διδομένων, ὃ ὅσθι ἐφη οἱ ἐπε-
 σάλλθαι δὴ ὃν δότα τὸ ἑχέσθην ἀπαλλάσσεσθαι αὐ-
 τὸς δὲ τὸς Πέρσαις ἐκέλευε, εἰ σοφοί εἰσι, γνώειν δὲ
 γέλῃ τὰ δῶρα λέγειν. Ταῦτα ἀκύναντες οἱ Πέρ-
 σαι, ἐβλάθοντο. Δαρφίς μὲν ἰωὴ γνώμῃ ἐν, Σκυ-
 θας ἐωῦτα διδοῖναι σφέας ἰε αὐτοῖς, καὶ γὰρ τε καὶ ὕδωρ
 εἰκάζοντος τῆδε, ὡς μὲν μὲν ἐν τῇ γῇ γίνεσθαι, καὶ πόν-
 τιν αὐτὸν ἀνὰ θρόνον σιτεόμενος· βαρβαχὸς δὲ, ἐν ὕ-
 δατι ὄρνις δὲ μάλιστ' εἰσὶν ἵππων· τὸς δὲ οἷς ἔς, ὡς δὲ
 ἐωῦτ' ἀλκὴν πρὸς ἀδιδούσι. αὐτὴ μὲν Δαρφίῳ ἡ
 γνώμῃ ἀπέδεδεκτο. στωεσθῆκε δὲ τὰ αὐτῇ ἡ γνώμῃ
 Γοβρύεω, τῷ αἰδρωτῇ τὸ ἐπὶ ἀνὸς τὸν μάχον κατ-
 * ἐλόντων, εἰκάζοντος τὰ δῶρα λέγειν, ἢ ὃν ὄρνιθες γα-
 * νόμμοι ἀναπίνουσι ἐς τὸν ἕραν ὡς Πέρσαι, ἢ μῦες γα-
 * νόμμοι, καὶ τὸ γῆς καταδύντες, ἢ βαρβαχοὶ γρόμμοι,
 * ἐς τὰς λίμνας ἐκπηδήσῃτε, ὅς τε ἀπὸ τοῦ ὄρνιθος ἐ-
 στω, καὶ τῷ δὲ τῷ περὶ ἐμμάτων βαλλόμενοι. Πέρ-
 σαι μὲν δὲ ἔττω τὰ δῶρα εἰκάζον. Ἡ δὲ Σκυθέων
 μήν μοιρῇ ἡ παχέστατος πρὸς τὸν μὲν πρὸς τὸν Μα-
 ῖν λιμνὴν φρενέειν, τότε δὲ ὅτι τὸ ἱερὸν Ἰῶσι ἐς λό-
 γους ἐλθόν, ὡς ἀπὸ κετοῦ ὅτι τὸ γένυον, ἔλεγε πάλιν,
 * Ἀνδρες Ἰῶνες, ἐλθέτε ἐν ὑμῖν ἡμεῖς φέροντες,
 * ἡνὰ γὰρ ἐθέλητε ἐσαχεύειν. πωθόμενα γὰρ Δα-
 * ρεῖον ἐν πείλασθαι ὑμῖν, ἐξήκοντα ἡμέρας μουῦας
 * φερούσαντας τὴν γένυον, αὐτὴ μὲν πρὸς γρόμμο-
 * νου ἐν πύκτεσι χερσίν, ἀπαλλάσσεσθαι ἐς τὴν ὕ-
 * μετέρην. νῦν ὧν ὑμεῖς τὰδε ποιεῦντες, ἐκδὲ μὲν ἐ-
 * σάδε πρὸς ἐκείνῃ ἀπὸ τῆς, ἐκδὲ δὲ πρὸς ἡμέων·
 * τὰς πρὸς κειμένας ἡμέρας πρὸς αὐτὰς, ὃ ἀπὸ
 τούτου ἀπαλλάσσεσθαι. οὗτοι μὲν ἰωὴ, καὶ πρὸς αὐ-
 νων Ἰῶνων πείνειν ταῦτα, ὅπως τὴν παχέσθην ἐπεί-
 ροντο. Πέρσῃσι δὲ μετὰ τὰ δῶρα τὰ ἐλθόντα
 Δαρφίῳ, αὐτὰς παχέσθαι οἱ ἀπολειφθέντες Σκυ-
 θαι πρὸς καὶ ἰσχυροί, ὡς συμβαλέοντες. τε-
 40 τὰ μέντοι δὲ τοῖσι Σκυθήσι λαγρὸς ἐς τὸ μέσον δι-
 ῆξε· τῷ δὲ, ὡς ἐκαστοὶ ὥρεον τὸν λαγρὸν, ἐδίωκον.
 παραχρῆντων δὲ τῷ Σκυθέων, καὶ βοῇ χρεωμέ-
 νων, εἶρετο ὁ Δαρφίος τῷ ἀπὸ πολεμίων δι' ἰσχυρόν.
 πυθόμενος δὲ σφέας τὸν λαγρὸν διώκοντας, εἶπε ἄ-
 * ρα πρὸς πύκτεσιν ἐώτε καὶ τὰ ἄλλα λέγειν, οὗτοι
 * ὡς ἰδρὲς ἡμέων πολλὸν καταφρονέουσι. καὶ μοι νῦν

rentes, excipiebant pecora. Quo fa-
 cto quum sapius idem tentarent, ad vl-
 timum Darius inopia rerum laboravit.
 Id reges Scytharum intelligentes, mit-
 tunt ad eum cum muneribus caducea-
 torem, aue, mure, rana, & quinq; sagit-
 tis. Persæ, cum qui munera ferebat, per-
 contabantur quid illa significarent. Ille
 negare sibi aliud esse mandatum nisi ut
 quum illa tradidisset, celerrime rediret.
 iubere tamen ipsos Persas, si solertes fo-
 rent, interpretari quid sibi dona vellent.
 Hoc quum audissent Persæ, consulta-
 bant. Et Darii quidem sententia erat,
 Scythas seipso ei donare, & terram at-
 que aquam: hac ratione confectans,
 quod mus quidem in tetra gignatur, &
 eodem quo homines fructu victitet,
 rana autem in aquis nascatur, auis ve-
 ro sit equo affimilis: at sagittis dandis,
 quod seipso tradere viderentur. In
 hanc sententiam Darius interpretaba-
 tur. At Gobryas vnus è septem qui ma-
 20 gos sustulerunt, hoc dicere dona con-
 iectabat, O Persæ, nisi effecti ut aues,
 subuoletis in cælum, aut effecti ut mu-
 res, subeat is terram, aut effecti ut ranæ,
 infiliatis in paludes, non remeabitis vn-
 de venistis, his sagittis confecti. Et Persæ
 quidem illa munera sic interpretaban-
 tur. At vna pars Scytharū cui datum
 ante erat negocium Mæotidis paludis
 custodiendæ, tunc autem cum Ionibus
 qui ad Istrum erant colloquendi, vbi ad
 pontē venit, ita verba fecit, Viri Iones,
 libertatem vobis afferentes venimus, si
 modo nos exaudire volueritis. Accepi-
 mus enim, Darium vobis præcepisse ut
 ad sexaginta duntaxat dies custodiam
 pontis ageretis, & si intra id tempus ipse
 non afforet, domum abiretis. Itaq; si id
 feceritis, & apud illum & apud nos cul-
 pam deuittaueritis. proinde quū ad præ-
 stitutā diem permanferitis, iam abscē-
 dite. Hæc se facturos recipientibus Io-
 nibus, Scythæ raptim retro abiete.
 At ceteri Scythæ, post missa Dario do-
 na, cum peditatu ac equitatu aduersus
 Persas in acie instructi steterunt tan-
 quam confliaturi. quum interim lepus
 in medium profiliit, quem ut quisque
 vidit, insequeretur. Perturbatis Scythi-
 ac vociferantibus, sciscitabatur Darius
 unde hostium tumultus existeret: &
 quū audisset illos leporem insecutari, in-
 quit ad eos Persas cum quib. cetera col-
 loqui consueuerat, Hi viri videtur mihi
 magno nos habere contemptui, & nunc

cxxxv

cxxxii

cxxxiii

cxxxiv

1 Suam potentiam 2 Itaque si hoc feceritis, culpa & apud illum & apud nos vacabit: nimirum ut quum ad prædictam per-
 manseritis, iam abscedatis. 3 Primo quoque tempore redierunt.

Gobryas recte dixisse de Scythicis donis. Quo magis, quum mihi quoque ipsi res ita se habere videantur, bono consilio est opus, ut tutus nobis eo unde venimus sit receptus. Ad hæc Gobryas, Equidem, inquit, o rex, horum ego virorum inopiam videbar mihi fere fama habere cognitam, sed ubi adueni, euidētius intellexi, animaduertens eos habere nos ludibrio. Proinde mihi videtur, quum primū nox aduenerit, incensus ē more ignibus, & aliis quæ consueuerunt fieri, actis, imbecillissimis quibusque militum ad hostem fallendum relictis, asinisque omnibus alligatis, abeundum, priusquam ad Istrum recta pergant Scythæ ad pontem soluendum, aut Ionibus soluere lubeat: quod nobis factu facile erit. Hoc Gobryas consilium dabat. Cui assentiens Darius, ubi nox adfuit, reliquit in castris viros languore præditos, & eos quorum amissio minimi facienda esset, nec non omnes asinos *alligatos*: asinos quidem, ut vocem ederent: infirmos autem homines, hoc titulo, ut dum ipse cum flore copiarum adoriretur hostem, isti interea castra tutarentur. Hæc persuadens iis qui relinquebantur Darius, accensis ignibus quammatissime ad Istrum contēdit. Asini, quod multitudine destituti essent, eo magis rudere. quos audientes Scythæ, credere omnino Persas in eisdem permanere castris. Verum ubi illuxit, ii qui relictī erant, cognito se proditos esse à Dario, manus extendere ad Scythas, & quæ contigerant referre. His illi auditis, repente retractis duabus Scytharum partibus, & vna Sauromatarum, cum Budinisque ac Gelonis, Persas recta ad Istrum via persequuntur, utpote plerosque pedites & itinera nescientes, ea præsertim quæ diuortia habebant: ipsi equites & compendia viarum scientes. Sed quum utrique ab alteris aberrarent, multo priores ad pontem Scythæ peruenere quam Persæ. Ibi cognito se præuertisse Persas, ita ad Iones qui in nauibus erant verba fecerunt, Viri Iones, quum dierum numerus iam pertransierit, iniurii estis qui adhuc permanetis: sed quoniam ha-

φαίνεται Γοβρύης εἶπαι πρὸς τὸν Σκυθικῶν δώρων ὀρθῶς ὡς ὧν ἔτι τῶν δὴ δοκούντων καὶ αὐτῷ μοι ἔχον, ὅτι λῆς ἀγαθῆς δὲ, ὅπως ἀσφαλές ἡ χρημὶς ἡμῖν ἔσται ὁπίσω. πρὸς ταῦτα Γοβρύης εἶπε, ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ χρεὼν μὲν καὶ λόγῳ ἡπιστάμενος τῶν αἰδρωμένων ἀπορίων· ἐλθὼν δὲ, πολλὸν ὀξέμεσθον, ὁρέων αὐτοῖς ἐμπαίζοντάς ἡμῖν. νῦν ὧν μοι δοκέει, ἐπεὶ πάντες οὐδέ ἐπὶ λῆσιν, ἐκκαύσαντάς τὰ πυρά (ὡς καὶ ἄλλοι τὴν ἐὼθα μὲν ποιεῖν) τὴν στρατιωτικῶν τῶν ἀδυνεστάτων ἐς τὰς ἀλαμπυρίας ὁξάπατῆσαι, καὶ τῶν ὀνυκῶν πρὸς καὶ ἀδύσας, ἀπαλλάσσας τὸν ἥλιον καὶ ὅτι δὴ ἴστρον ἵστρον Σκύθας λύσαντάς τὴν γέφυραν, ἢ καὶ πῖ ἴστρον δόξαι, ὅτι ἡμῶν οἶόν τε ἔσται ὁξερὰ τῶν. Γοβρύης μὲν ταῦτα σκευάλαβε. μὲν δὲ, οὐδέ τε ἐν ἡμέρῳ, καὶ Δαρδάνος ἐχρεώτο τὴν γῆν τῶν ταῦτα καματηρῶν τῶν αἰδρωμένων, καὶ τὸν ἐλάχιςτος ἀπολλυμένων λόγος, καὶ τῶν ὀνυκῶν πρὸς καὶ ἀδύσας, κατέλιπε αὐτὸν ἐν τῇ στρατοπέδῳ κατέλιπε δὲ τῶν τε ὀνυκῶν καὶ τῶν ἀδυνεστάτων στρατῶν, τῶν δὲ εἰσέεικα ἴστρον οἱ μὲν οἶον βολεῖν παρέχων. οἱ δὲ αἰδρωτοὶ ἀδυνεστῶν μὲν εἰνεκα κατέλιποντο, πρὸς φάσος δὲ τῶν δὴ λαθὼν αὐτῶν μὲν σκευάλαβε καὶ τῶν πρὸς στρατῶν ὅτι δὴ πῖ μέλαιναι τοῖσι Σκύθῃσι, ὅτι δὲ στρατὸς πεδὸν ἔσται τῶν ῥυοῖα. ταῦτα τοῖσι ὑπολέπομενοι ὑπολέμενος ὁ Δαρδάνος, καὶ πρὸς ἐκκαύσας, τῶν ἀχίς ἡν ἐπείγατο ὅτι τῶν ἴστρον. οἱ δὲ ὄνοι ἐρημωθέντες ὁμίλῳ, ἔτι μὲν δὴ πολλὸν πολλῶν ἴστρον τῶν φωνῶν. ἀκύναιτες δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὀνυκῶν, πᾶν χυτὸν χῶρον ἤλπιζον τῶν Πέρσας ἔξ. Ἡμέρης δὲ ἡμερῶν γινώσκοντες οἱ ὑπολέποντες ὡς ποροδεδομένοι εἶεν ὑπὸ Δαρείῳ, χρεώσιν πρὸς τῶν τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἔλεγον πᾶν κατήκοντα. οἱ δὲ ὡς ἤκουσαν ταῦτα, τῶν ἀχίς ἡν συστραφέντες, αἵ τε δύο μοῖραι τῶν Σκυθῶν, καὶ ἡ μία, Σαυρομάται καὶ Βουδῖνοι καὶ Γελωνοὶ, ἐδίωκον τῶν Πέρσας ἵπῳ τῶν ἴστρον. αἵ τε δὲ τῶν Περσικῶν μὲν τῶν πολλῶν εὐόντος περὶ στρατῶν, καὶ τῶν ὀδῶν ἐκ βῆσις αὐτῶν, ὡς ἔτελλε μὲν τῶν ὀδῶν, τῶν δὲ Σκυθικῶν, ἱππότεω, καὶ πᾶν σκώτομα τῶν ὀδῶν βῆσις αὐτῶν, ἀμείνοντες ἀλλήλων, ἐφθοντο πολλοὶ οἱ Σκύθαι τῶν Πέρσας ὅτι τῶν γέφυραν ἀπὸ κλέμενοι. μερόντες δὲ τῶν Πέρσας οὐκ ἄπο γῆρας, ἔλεγον πρὸς τῶν Ἰωνῶν εὐόντας ἐν τῇ πηλοῖ, Ἀἰθῆρες Ἰωνες, αἵ τε ἡμέραι ὑμῖν τῶν ἀριθμῶν ὁρίχεται, καὶ οὐ ποιεῖτε δίχαμα ἐπὶ τῶν κλέμενων. ἀλλ' ἐπεὶ πρὸς τῶν δειμνόντες ἐμῶν, νῦν

1 Accensis ignibus, ut & alias facere consueuimus, & imbecill. 2 Aut Iones aliquid in nos moliantur quod efficere illis non difficile futurum sit. 3 Eadem est vox pro qua reddidit paulo ante Imbecillissimis quibusque; nisi quod hic est positum gradus, quum ibi esset superlatiuus. 4 Homines vero propter imbecillitatem quidem relinquebantur, sed hoc tamen prætextu, ut dum ipse cum fl. cop. 5 Asini a cætu segregati, 6 Manus ad Scythas tendere, & iis quibus decebat verbis apud eos uti. Quibus illi auditis, in vnum agmen conglobatæ cum illæ duæ Scytharum partes, tum illa Sauromatum vna, nec non Budini & Geloni, Persas recta ad Istrum via persequuntur. Sed quum Persarum exercitus magna ex parte pedites haberet, viasque ignoraret, utpote in certa dimensura, vel in certa itinere diuortia non sectas: at Scythicus equitibus constaret, & iis quidem itinere compendia scientibus, quum utrique ab alt. aberr.

„ λύσαιτες δὲ πόρεν, τὴν παχίστην ἀπὶ τε χείρων
 „ τες ἐλάβετε, τοῖσι τε καὶ Σκύθησι εἰδότες χάριν.
 „ ὅν δὲ πρῶτον ἐόντα ὑμέων δεσπότην ἡμεῖς πα-
 „ ρεσπομένη οὕτω, ὥς τε ὅτι μεθ' αὐτοὺς ἐπ' αὐθρό-
 „ πους αὐτὸν εἰσάγαγε. Πρὸς ταῦτα οἱ Ἰων-
 „ νες ἐβουλόοντο· Μιλτιάδω μὲν τῷ Ἀθηναίου
 „ στρατηγῶντος, καὶ τυραννέοντος· Χερσονησιωτῶν
 „ τῷ δὲ Ἑλλησπόντῳ, καὶ γνώμῃ πείθεσθαι Σκύθη-
 „ σι, καὶ ἐλθέμεν ἰσθμὸν Ἰστιαίου δὲ τῷ Μιλη-
 „ σίου στρατῇ ταύτῃ, λέγοντος ὡς καὶ μὲν Δα- 10
 „ ρεῖον ἔκαστος αὐτῶν τυραννέει πόλιος, τῆς Δα-
 „ ρείου δὲ διωάμενος καταιρεθείσης, οὔτε αὐτὸς Μι-
 „ λησίων οἷος τε ἔσται δεῦρον, οὔτε ἄλλον ὁδοῖνα οὐ-
 „ δαμῆν. βουλή περὶ γὰρ ἐκείνην τῷ πόλιων δη-
 „ μοκρατέεσθαι μάλλον ἢ τυραννέεσθαι. Ἰστιαίου
 „ δὲ γνώμῃ ταύτῃ ἀποδεικνυμένου, αὐτίκα πό-
 „ ρες ἦσαν τετραμυδῶν πρὸς ταύτην τὴν γνώμην,
 „ πρῶτον τὴν Μιλτιάδω ἀγρόεσθαι. Ἦσαν δὲ
 „ οὗτοι οἱ Δαφνέωντες τε τὴν ψῆφον, καὶ ἔοντες λῶ-
 „ γου πρὸς βασιλῆος, Ἑλλησποντίων μὲν τύραννοι, 20
 „ Δάφνι· τε Ἀβυδηνός, καὶ Ἰσποκλῆς Λαμφα-
 „ κηνός, καὶ Ἡρόφαντος Παρινός, καὶ Μητροδω-
 „ ρος Περικνησίος, καὶ Ἀριστάρχης Κυζικηνός, καὶ
 „ Ἀείων Βυζάντιος. οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ ἔξ Ἑλλη-
 „ σπόντου. ἀπὸ Ἰωνίας δὲ, Στρατίης τε Χίος, καὶ Αἰα-
 „ κίδης Σάμιος, καὶ Λαοδάμας Φωκίος, καὶ Ἰστι-
 „ αῖος Μιλήσιος· τῷ δὲ γνώμῃ παρεκκλίνοντι
 „ τῇ Μιλτιάδω. Αἰολέων δὲ παρὲν λόγους
 „ μωῶς Ἀριστάρχης ὁ Κυμαῖος. Οὗτοι ὧν ἐπεί
 „ τε τὴν Ἰστιαίου ἀγρόντο γνώμην, ἔδοξε σφί περὶ 30
 „ ταύτῃ πάδε ἔργα τε καὶ ἔπεα πρὸς θεῖναι· τῆς μὲν
 „ γαφύρης λύειν τὰ κατὰ τοὺς Σκύθας ἐόντα, λύειν δὲ
 „ ὅθι τὸ ἔλμα ὀξικνέεται· ἵνα καὶ ποιέειν τι δοκέω-
 „ σι, ποιῶντες μηδὲν· καὶ οἱ Σκύθαι μὴ πειράσθαι
 „ βιώμενοι, καὶ βουλόμενοι ἀφ' ἐλπίδος ὅν Ἰστὸν
 „ κατὰ τὴν γαφύραν. εἰπεῖν τε λυόντας τῆς γαφύ-
 „ ρης ὅς τε τὴν Σκυθικὴν ἔχον, ὥς παρὰ ποιήσου-
 „ σι τὰ Σκύθησι ἐστὶ ἐν ἡδονῇ. ταῦτα μὲν πρὸς ἑ-
 „ καὶ τῇ γνώμῃ. μετὰ δὲ, ἐκ πρῶτων ὑποκρίνα-
 „ το Ἰστιαῖος, πάδε λέγων, Ἄνδρες Σκύθαι, χρυσὰ ἡ- 40
 „ κετε φέροντες, καὶ ἐς χεῖρας ἐπείγεσθε. καὶ πᾶς τε
 „ ἀπὸ ὑμέων ἡμῖν χρυσὸς ὁδοῦται, καὶ πᾶς ἡμέων
 „ ἐς ὑμᾶς ὅτι τῆδε ὡς ὑποκρίνεται. ὥς γὰρ ὁρᾷτε,
 „ καὶ λυόμεν ὅν πόρεν, καὶ πρὸς ὑμῖν πᾶσαι ἐξουσίαι,
 „ θέλωτες εἶ) ἐλθέμεν. ἐν ᾧ δὲ ἡμέες πάδε λυόμεν,
 „ ὑμᾶς

soluite quamcelerrime traiectum, at-
 que abite sospites liberique, diis pariter
 ac Scythis gratiam habentes. Nam eū
 qui antea dominus vester erat, ita tra-
 ctabimus ut aduersus nullum mortali-
 um sit facturus expeditionem. De cxxxvii
 hac re consultantibus Ionibus, Mil-
 tiadis quidem Atheniensium ducis &
 Chersonensium (qui sunt in Hellespon-
 to) tyranni sententia erat, Scythis obtē-
 perandum esse, & Ioniam seruitute li-
 berandam. At Histiazi Milesii diuersa,
 quod diceret nunc quidem eos suū
 quemque vrbis tyrannos esse ob Dariū:
 potentia vero Darii sublata, neque se
 Milesiis, neq; alium quemquam vsquā
 praeesse posse. Fore enim ut singulae ci-
 uitates popularem statum quam tyran-
 nicum mallent. Hanc sententiam quū
 dixisset Histiazus, omnes confestim qui
 Miltiadi assensi fuerant: in eam transie-
 runt. Fuere autē qui disceperunt, cxxxviii
 duntaxat alicuius apud regem existi-
 mationis, Hellespontinorum quidem
 tyranni, Daphnis Abydenus, & Hippo-
 clus Lampfacenus, & Erophantus Pa-
 rienus, & Metrodorus Proconnesi-
 us, & Aristagoras Cyzicenus, & Ari-
 ston Byzantius: & isti quidem ex Hel-
 lesponto. Ab Ionia autē, Stratias Chi-
 us, & Aecides Samius, & Laodamas
 Phocensis, & Histiazus Milesius: cuius
 sententia praelata est sententiae Miltia-
 dis. Aetolum vero vnus affuit qui esset
 alicuius authoritatis, Aristagoras Cy-
 mæus. Hi, posteaquam Histiazi pro- cxxxix
 bauere sententiam, hoc sibi præterea a-
 gendum dicendumque censuerunt,
 ut pontem¹ quidem ab vltiore ripa
 eatenus soluerent ut extra sagittæ ia-
 ctum essent, ne nihil facere viderentur,
 quum tamen nihil facerent, neve Scy-
 thæ vim afferre tentarent, & Istrum
 ponte transire,² sed soluentes illinc
 pontem, quasi omnia ad votum Scy-
 tharum facerent. Hoc sententiae Hi-
 stiazi addendum quum decreuissent, ita
 pro vniuersis ad Scythas Histiazus ver-
 ba fecit, Viri Scythæ, iucundam nobis
 rem attulistis, & opportune instatis:
 atque ut vos nobis probe viam ostendi-
 stis, ita nos vobis obsequenter obtem-
 perabimus. Ut enim cernitis, traie-
 ctū rescindimus, adhibitori omnē dili-
 gentiā, cupiditate assequendæ liberta-
 tis. Ceterum dum nos hæc dissoluimus,

1 Pontis partem soluerent quæ versus Scythas spectaret: soluerent autem non amplius quam ad iactus teli spatium, ne ni-
 hil fac. 2 Sed soluentes illam pontis partem quæ Scythiam versus spectabat, omnia pro arbitrio Scytharum se facturos diceret.

interea vos illos inquirere tempus admonet, & inuentos, tam vestro quam nostro nomine ita vlscisci vt merentur. Scythæ, Ionibus iterum fidem habentes, tanquam vera eloquutis, ad inquirendos Persas reuertuntur: atque ab omni illorum itinere aberrarunt, ¹ ipsi sibi huius rei causa, quod pabula equorum illis in locis corruperant, fontesque obstruxerant. quod nisi fecissent, facile si voluissent Persas inuenissent: nunc ita faciendo, visum sibi fuerant optime consuluisse, ob quæ tamen eos res frustrata est. Quippe eam suæ regionis partem confectantes in qua cibaria equis atque aquæ forent, hostem indagabant, rati illum eadem parte fugam intendisse: at ille obseruato quod prius tenuerat itinere, abierat, atque ita quoque ægre traiectus reperit locum. Et quum noctu peruenisset, nactus pontem solutum, animo prorsus concidit, ² veritus ne se relicto Iones abiissent. Erat autem apud Darium Ægyptius quidam, omnium hominum vocalissimus: hunc Darius supra ripam Istri positum iubet inclamare Histizum Milesium: Histizus *eum sepius inclamantem, tamen ad primam inclamationem exaudiens, omnes naues admouit, & ad traiciendū exercitum pontem iunxit.* Atq; hunc in modū Persæ effugerunt, quos indagantes Scythæ, iterū aberrauerunt. ³ & ob id Iones tanquam non liberos, sed pessimos & ignauissimos omnium hominum iudicant, deque eis tanquam de seruis loquentes, mancipia dominos amantia esse aiunt, & insectatione dignissimos. Hæc in Iones Scythæ probra iaciunt. Darius per Thraciam iter faciens, Sestum Chersonesi peruenit, atque illinc in Asiam nauibus ipse transiit, relicto in Europa exercitus duce ⁴ Megabyzo, viro Persa, cui Darius aliquando hunc honorem habuit, vt hoc verbum inter Persas diceret: quum esset esurus mala punica, simulac primum malum aperuit, interrogatus à fratre Artabano ⁵ nunc quid tantum hominum sibi optaret quantum illic esset acinorum, respondit, Se præoptare tot sibi esse Megabyzos quàm Græciam subditam. His verbis apud Persas hominem hono-

υμέας χαίρεις ὅτι δίζεσθαι ἐκείνοισ· δὲ ὅτι ὡς ἔστιν ἡμέων καὶ υμέων αὐτῶν ἵστασθαι οὕτως ὡς ἐκείνοισι παρέπει. Σκύθαι μὲν ποδὸν τε ἴωσι πρὸς ὅσους ἀλέγειν ἀληθῆα, ὡς ἔσθ' ὅτι ζήτησιν τῶν Περσέων, καὶ ἡμάρτανον πάσης τῆς ἐκείνων διεξόδου. αἱ ποὶ δὲ τοῦτου αὐτοὶ οἱ Σκύθαι ἐγένοντο, καὶ νομάς τῶν ἱσπανικῶν καὶ ταύτην ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ τὰ ὕδατα συγχώσαντες. εἰ γὰρ ταῦτα μὴ ἐποίησαν, παρήξει δὲ σφι, εἰ ἐβούλοντο, διπλοῦς ὅσον ἐρεῖν τοὺς Πέρτας· νῦν δὲ τὰ σφί ἐδόχεε ἀρίστα βεβουλωσθαι, κατὰ ταῦτα ἐσφάλησαν. Σκύθαι μὲν νῦν τῆς σφετέρης χώρας τῇ χιλῶς τοῖσι ἱπποῖσι καὶ ὕδατα ἔχον, ταύτην διεξιόντες, ἐπὶ τῇ δὲ ζῶντο τοὺς αἰτιπολεμίοις δοκέοντες καὶ ἐκείνοις ἀφ' αὐτοῦ τῶν ἀποδρῶν ποιήσασθαι. οἱ δὲ δὴ Πέρσαι δὴ πρὸς τὸν ἐωῦδον ἡρώδης ἐβίον, τῶν φυλάσσοντες ἴησαν. καὶ οὕτω μόλις ὄντων δὴ πόρρον. οἱ δὲ, νυκτὸς τε ἀπὸ κλέμμοι, καὶ λευκῆς τῆς γαφύρης ἐντυχόντες, ἐς πᾶσαν ἀρρωδίαν ἀπὸ κλέμμοι σφῆας οἱ Ἴωνες ἔωσι ἀπολελυπότες. Ἦν δὲ περὶ Δαρειὸν αἰὲρ Αἰγύπτιος, φωνέων μάλιστα ὅτι αἰθρῶν τῶν δὴ δὴ αἰθρᾶ κατὰ αἶψα ὅτι τῇ χιλῶς τῇ Ἰσθμῶ, ἐκείνους Δαρειὸς καλεῖν Ἰστιαῖον Μιλήσιον. ὁ μὲν δὴ ἐποίησε ταῦτα. Ἰστιαῖος δὲ, ἐπαχύνσας τὰ πρὸς τὴν κελεύσματι, καὶ τὴν ἐκείνους ἀπὸ τῆς παρήξει ἀφ' αὐτοῦ πορθημῶν τῶν ἑαυτῶν, καὶ τῶν γέφυραι ἐξέλεξε. Πέρσαι μὲν ὦν οὕτω ἐκφύγοντο. Σκύθαι δὲ διζήμενοι, καὶ ποδὸν τε ἴωσι μαρτον τῇ Περσέων. καὶ τῶν μὲν, ὡς εἰσὶν Ἰωνες ἐκείνους, καὶ ἑαυτοὺς καὶ αἰσχροτάτους κρίνουν ἐπὶ ἀπὸ τῶν αἰθρῶν. τῶν δὲ ὡς δούλων Ἰωνῶν δὴ λόγον ποιούμενοι, αἰθρᾶ ποδὰ φιλοδέσποντα φασὶ ἐπὶ, καὶ αἰθρᾶ μέλιστα. ταῦτα μὲν δὴ Σκύθησι ἐς Ἰωνας ἀπὸ ἱππῶν. Δαρειὸς δὲ ἀφ' ὅτι ὁ ὁρμήκης πορθύμενος, ἀπὸ τῆς Σησὸν τῇ Χερσῶν. ἐκβῶν τῇ αὐτῶν μὲν διέβη τῇσι νηυσὶ ἐς τὴν Αἰών, λείπει δὲ τῇ ἑαυτῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μεγάβαζον, αἰθρᾶ Πέρσῃ τῇ Δαρειὸς καὶ ἔδωκε χάρας, τοῖον δὲ εἶπας ἐν Πέρσῃ ἐπος. ὡρμημῶν Δαρειὸς ῥοιᾶς βῶν, ὡς αἰοῖζε πάχιστα τῶν πρὸς τῶν ῥοιῶν, εἶρετο αὐτῶν ὁ ἀδελφεὸς Ἀρτάβανος, ὁ, πὶ βούλοισι αἱ οἱ τοσούτων πληθὺς ἡνέσθαι ὅτι ἐν τῇ ῥοιῇ χέκκοι. Δαρειὸς δὲ εἶπε, Μεγάβαζος δὲ οἱ τοσούτοις ὅτι θμὸν ἡνέσθαι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ τὴν Ἑλλάδα ὡς ἡνέσθαι ἐν αὐτῇ Πέρσῃ ταῦτα μιν εἶπας ἐπὶ-

¹ Cuius mali sibi autores fuerant. ² Et propterea modo Iones, vt qui liberi sunt, pessim. hom. iudicant: modo de illis tanquam de seruis loquentes, mancipia dominorum amantia & minime fugitiua esse aiunt. Vel, Et propterea alias Iones etc. Sic et in altera parte, Alias vero de illis etc. Soler tamen τῶν μὲν, τῶν δὲ, ποτὶς exponi, Partim quidem, Partim vero, sed hic non satis conuenire videtur Partim sensus est enim, Iones (Scytharum iudicio) si vt liberi considerentur, se in illa re ignauissimos ostendisse: sin vt serui, officio mancipiorum dominos amantium functos fuisse. ³ Megabazo, in vulg. edit. Gr. et in nostris vet. cod. Sic in sequentibus locis. ⁴ Cuius rei tantam multitudinem sibi optaret

μα· τότε δὲ αὐτὸν ὤπ' ἐλίπε στρατηγὸν, ἔχοντα
 τῆς στρατῆς τῆς ἐαυτοῦ ἐκ τῶν μυριάδων. Οὐ-
 πὸς δὲ ὁ Μεγάβαζος, εἰπὼς τὸδε ἔπος, ἐλίπετο ἀ-
 θάνατον μὴ μὲν πρὸς Ἑλλησποντίων. ἤμωμος
 γὰρ αὖ Βυζαντίω, ἐπύθετο ἐπὶ ἀκρίδεα ἑταῖροι πο-
 τερον Χαλκηδονίους κτίσαι τὰς τὴν χώραν Βυζαντί-
 ων. πύθωμος δὲ ἔφη Χαλκηδονίους τῶν τῶν χερ-
 νον τυγχάνειν ἐόντας τυφλοῖς. οὐ γὰρ αὖ τῶ καλ-
 λίνος παρ' ἐοῖτος κτίσειν χώραν, ὅτι ἀσχίονα ἐ-
 λέσθαι, εἰ μὴ ἦσαι τυφλοῖς. ὅτ' δὲ ὦν τότε ὁ Με-
 γάβαζος στρατηγὸς λειφθεὶς ἐν τῇ χώρῃ Ἑλλη-
 σποντίων, τοὺς μὴ μνηστῆρας κατεστρέφετο. ὅτ' αὖ
 μὲν ἰωαὶ τὰ ἑταῖρα ἐπὶ ἔργασε. Τὸν αὖτ' ὦν τῶν
 χερνὸν ἐγίνετο ὅτι Λιβύην ἄλλος στρατῆς μέγας
 εὖλος, ἀπὸ τῶν παλαιῶν τὴν ἐγὼ ἀπηνήσομαι, πο-
 δηγησάμενος πρὸς τὰς τῶν ἐκ τῆς Ἀρ-
 γοῦς ἐπιβατέων παίδων παῖδες, ὅξελαθῆντες ὡς
 Πελασγῶν, ἐκ Βοεωρῶντος, ληίστα μὲν αὖτ' Ἀθην-
 αίων γυναικας, ὡς ἰστέων ὅξελαθῆντες ἐκ Λή-
 μιου, οἵοντο πλείοντες ἐς Λακεδαίμονα. ἰζόμε-
 νοι δὲ ἐν τῇ Τηθύῳ, πῦρ αἰέσαν. Λακεδαίμονι-
 οἱ δὲ ἰδόντες, ἀγγέλον ἐπεμπεύον, ὡς οὐ μόνον τίνες
 τε καὶ ὅξελαθῆναι. οἱ δὲ τῶν ἀφ' ἐλα εἰρωτέοντι ἔλε-
 γον, ὡς εἴησαν μὲν Μινύαι, παῖδες δὲ εἴεν τῶν ἐν τῇ
 Ἀργεὶ πλείοντων ἡρώων· πρὸς τὸν δὲ τούτοις ἐς
 Λήμιον, φυτῶσαι σφέας. οἱ δὲ Λακεδαίμονιοι
 ἀκηχρότεροι ὅτι λόγον τῆς γυναικὸς τῶν Μινυέων, πέμ-
 ψαντες ποδῶν τε ἡρώων τῶν γυναικῶν ἡρώων τε ἐς
 τὴν χώραν, καὶ πῦρ αἰέσαν. οἱ δὲ ἔφασαν, ὡς Πε-
 λασγῶν ἐκβληθέντες, ἡκίον ἐς τοὺς πατέρας· διχα-
 ὅτατον γὰρ εἴ) οὕτω τῶν γίνεσθαι. δεῖσθαι τε οἰ-
 κέειν ἄμα τούτοις, μοῖρ' αὖτε τιμῶν μετέχοντες,
 καὶ τῆς γῆς ἀπολαχόντες. Λακεδαίμονιοι δὲ ἐ-
 αδε δεῖσθαι τοὺς Μινύας ἐπ' οἷσι γένοιτο αὐτοῖς
 μάστιγα δὲ ἐπὶ σφέας ὥστε ποιεῖν τῶν, τῶν
 Τυνδαριδῶν ἡ αὐτῶν ἐν τῇ Ἀργεὶ. δὲ αὖ-
 νοι δὲ τοὺς Μινύας, γῆς τε μετέδδον, καὶ ἐς φυλάς
 διεδάσαντο. οἱ δὲ αὐτίκα μὲν γάμοις ἔγχεον, τὰς
 δὲ ἐκ Λήμιου ἦγοντο, ὅξελαθῆναι ἄλλοις. Χερ-
 νου δὲ οὐ πολλοῦ διεξελθόντος, αὐτίκα οἱ Μινύ-
 αι ὅξελαθῆναι, τῆς τε βασιλείης μεταπέοντες, καὶ
 ἄλλα ποιεόντες ἐκ δόσια. τοῖσι ὦν Λακεδαίμονι-
 οἱ ἔδοξε αὐτοῖς ἀποκτεῖναι· συλλαβόντες δὲ
 σφέας κατέβαλον ἐς ἐρκτύ. (κτείνουσι δὲ τοὺς
 αὐτὸν κτείνουσι Λακεδαίμονιοι, νυκτός· μετ' ἡμέραν
 δὲ, ὅτ' ἐνα.) ἐπεὶ ὦν ἐμελλόν σφέας καταχρή-
 σσοντας censent, eos noctu plectunt, interdum neminem. Quum igitur essent in illos animad-

rauit: quem tunc prætorē reliquit cum
 octoginta millibus militum. Mega-
 byzus autem hic immortalem sui me-
 moriam apud Hellepontios reliquit,
 hoc dicto, quod quum apud Byzanti-
 um agens audisset Chalcedonios de-
 cem & septem annis ante Byzantios vr-
 bem condidisse, inquit Chalcedonios
 eo tempore cæcos fuisse, qui, quum
 pulchrior adesset locus ad urbem con-
 dendam, nequaquam turpiorem elegis-
 sent nisi cæci fuissent. Hic igitur Mega-
 byzus in Hellepontia plaga pro prætorē
 relictus, eos qui diuersarū à Medis par-
 tium erant, subigebat. & iste quidem ta-
 lia agebat. ¶ P E R idem autem tempus
 alia ingens aduersus Libyas extitit ex-
 peditio, ob eam quam ego comme-
 morabo causam, his prius expositis:
 Argonautarum posterum quum à Pelas-
 gis qui feminas Atheniensium ex Brau-
 rone prædati sūt, essent eieci à Lemno,
 Lacedæmonem nauigauerunt, confi-
 dentesq; apud Taygetum ignes accen-
 derunt. Quos Lacedæmonii quum a-
 spexissent, nuncium misere sciscitatum
 quinquam & unde essent. Illi, nuncio sci-
 scitanti responderunt se Minyas ef-
 se, ab iis heroibus oriundos qui in Ar-
 go nauigassent quique quum Lemnum
 appulissent, illic eos procreassent. Hanc
 mentionem stirpis Minyarum quum
 audissent Lacedæmonii, misso iterum
 nuncio sciscitantur quid sibi velit ipso-
 rum aduentus, atque ignis accensio. Il-
 li vero se respondent à Pelasgis eiectos,
 redire ad parentes, (æquissimum e-
 nim id factu esse) orareque ut sibi lice-
 at una cum eis habitare, tum bono-
 rum tum agrorum participes. Eos re-
 cipere in ea quæ ipsi vellent, Lacedæ-
 moniis placuit, cum ob alia ad hoc faci-
 endum inductis, tum præcipue quod
 Tyndaridæ Castor & Pollux in Argo
 nauigauerant. Receptos Minyas & a-
 gris impertierunt & in tribus coopta-
 runt. Ibi confestim ablocatis in alios
 quas in Lemno duxerant vxoribus, ma-
 trimonia contraxerunt. Non longo
 deinde interiecto tempore, statim elati
 superbia, cum alia flagitiosa perpetra-
 runt, tum regnum affectarunt. Quo no-
 mine eos Lacedæmonii morte mulcā-
 dos quum censuissent, comprehensos
 in carcerem coniecerunt. Quoscu-
 que autem Lacedæmonii morte ple-
 ctendos censent, eos noctu plectunt, interdum neminem. Quum igitur essent in illos animad-

1 Quibus ipsi condicionibus vellent,

XLVII

XLVIII

uersuri, exorati sunt ab eorum vxoribus (quæ ciues erant & primotum Spartanorum filix) veniam ingrediendi carcerem, & cum suo cuiusque viro colloquendi, nullum in illis dolum esse suspicantes. Horum permisso, Minyarum vxores ingressæ carcerem, omni veste quam gestabant viris tradita, illorum vestem illæ sumpserunt. Ita Minyæ muliebri veste amicti, veluti mulieres è carcere prodierunt, rursusque apud Taygetum confederunt. ¶ Hac eadem tempestate Theres, Autefionis filius, Tisameni nepos, Therlandri pronepos, Polynicis abnepos, missus est in coloniam Lacedæmonis, genere Cadmeo, auunculus Aristodemi filiorum, Eurysthenis & Proclis: quorum, quum pupilli essent, tutelam gerebat regni Spartani. Adultis mox pupillis, ac recepto imperio, Theras ita grauiter tulit sibi ab aliis imperari, quoniam imperium degustasset, vt negaret se Lacedæmone moraturum, sed ad cognatos nauigaturum. Erant autem in insula quæ nunc Thera vocatur, quondam Callista, viri Phœnices à Membliare Pœcillis filio oriundi. Cadmus enim Agenoris filius Europam quæritans, in insulam quæ nunc Thera vocatur quum appulsus esset, siue regionis amore captus, siue qua alia voluntate, reliquit illic cum alios quosdam Phœnices, tum Membliarem consanguineum suum. Isti hominum ætatibus octo antequam Theras Lacedæmone venisset, insulam quæ Callista, *id est pulcherrima*, vocabatur, incoluerunt. Ad quos Theras cum multitudine tribulium missus est, nequaquam ad illos eiiciendos, sed ad vnâ habitandum, & ad insulam valde frequentandam. Postea vero quàm Minyæ è carcere elapsos & apud Taygetum confidentes, Lacedæmonii tamen necare statuerant, Theras necem eorum deprecabatur, recipiens se illos ex ea regione abducturum. Et huic postulatō Lacedæmoniis assentientibus, cum tribus biremibus ad posteros Membliaris nauigauit, ducens secum non vniuersos Minyas (plerique enim ex ipsis ad Paroreatas Cauconasque diuerterunt) sed paucos, quos in sex partes distribuerunt, & totidem illic oppida condiderunt, Lepreum, Magistum, Thrixas, Pyrgum, Epirium, Nudium. quorum pleraque

σεοδα, ὡς αἰτήσαντο αἱ γυναῖκες τῶν Μινυέων (ἐοῦσα ἁπαί τε, καὶ τῶν παρθένων Σπαρπητέων θυγατέρες) ἔσελθῆν ἐς τὴν ἐρκτὴν, καὶ ἐς λόγους ἐλθῆν ἐκείνη τὰς ἐωυτῆς αἰδρί. οἱ δὲ σφέας παρηκαί, ὡς δὲ λόγον δοκέοντες ἐξ αὐτῶν ἔσταθα. αἱ δὲ ἐπεὶ τε ἐσῆλθον, ποίεοισι πᾶσι πᾶσαν τὴν εἶχον ἐδῆσαν ὡς ἀδύσασαι τοῖσι αἰδράσι, αἰτὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἔλαβον. οἱ δὲ Μινύαι, ἐδωῶτες τῶν γυναικῶν ἐδῆσαν, ἅτε γυναῖκες, ἐξήσαν ἐξω. ἐκφυγόντες δὲ τὰς τῶν παρθένων τούτων ἴζοντο αὖτις ἐς τὸ Τηύγετον. Τὸν δὲ αὖδ' ἐστὶν χρόνον Θήρας ὁ Αὐτεσίωνος, τῶ Τισαμνοῦ, τῶ Θερασίδου, τῶ Πολυαίκεος, ἔγελλε ἐς ἀπαικὴν ἐκ Λακεδαιμόνιοι. καὶ δὲ ὁ Θήρας ὡς ἦμος ἐὼν Καδμείος, τῆς μητρὸς ἀδελφὸς τοῖσι πασι Αἰετοδμήμου, Εὐρυδένει καὶ Περικλεί. ἐόντων δ' ἐπὶ τῶν παίδων πύτων νηπίων, ὅππότερ' αἶψα ἴδεν ὁ Θήρας τὴν ἐν Σπαρτῇ βασιλῆην. αὐξήντων δὲ τῶν ἀδελφιδῶν, καὶ ὡς λαβόντων τὴν ἀρχὴν, οὕτω δὴ ὁ Θήρας δεινὸν ποιδύμενος ὥς ἔχεται ὡς ἄλλων, ἐπὶ τε ἐγλύσας ἀρχῆς, ὅσα ἔφη μὲν ἐν τῇ Λακεδαιμόνι, ἀλλ' ἀποπλῆυστα ἐς τοὺς συγγείας ἦσαν δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρη καλεομένη ἡσῶ, παρτερον δὲ Καλλίστῃ τῇ αὐτῇ ταύτῃ, ἀπὸ γονι Μемβλιαρέω τῶ Ποικίλει, αἰδρὸς Φοίνικος. Καδμὸς γὰρ ὁ Αἰγύπτου, Εὐρώπῃ διζήμενος, παρσίσχε ἐς τὴν νῦν Θήρη καλεομένην. παρσίσχοντι δὲ, εἴτε δὴ οἱ ἡχώρη ἦρεσε, εἴτε καὶ ἄλλως ἠθέλησε ποιῆσαι τῆτο, καταλείπει ἐν τῇ ἡσῶ ταύτῃ ἄλλοις τε τῶν Φοίνικων, καὶ δὴ καὶ τῶν ἐωυτῶν συγγένων Μемβλιαρέων. οὗτοι ἐνέμοντο τὴν Καλλίστην καλεομένην ὅτι ἡμεῖς, ὡς ἡ Θήρη ἐλθῆν ἐκ Λακεδαιμόνιος, ὁκτὼ ἀνδρῶν. Ἐπὶ τούτοις δὴ ὡς ὁ Θήρας λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν φυλέων, ἔγελλε σιωοικίσαν τὰ τοῖσι καὶ οὐδαμῶς ἐξελῶν αὐτοῖς, ἀλλὰ κατὰ οἰκηιδύμενος. ἐπὶ τε δὲ καὶ οἱ Μινύαι ἐκδραῖτες ἐκ τῆς ἐρκτῆς ἴζοντο ἐς τὸ Τηύγετον, τῶ Λακεδαιμόνιων βουλομένων σφέας ἀπολλύειν, ὡς αἰτίεται ὁ Θήρας ὅπως μὴ τε φόρος γῆραι, αὐτὸς τε ὡς ἐδὲ κατὰ σφέας ἐξάξειν ἐκ τῆς χώρας. συγχωρησάντων δὲ τῇ γνώμῃ τῶν Λακεδαιμόνιων, τοῖσι πεπληρωμένοις ἐς τὰς Μемβλιαρέων ἀπορρήναις ἐπλωσέ' οὐτ' ἀπὸ τῶν ἀγῶν τὰς Μινύας, ἀλλ' ὁλίγους πινάς. οἱ γὰρ πλεῖν αὐτ' ἐβάποιτο ἐς τὰς Παρωρεάδας καὶ Καύκωνας. τούτοις δὲ ἐξελάσαντες ἐκ τῆς χώρας, σφέας ἐωυτῶν ἐς ἐξμοίρας διέλον. καὶ ὡς ἐκ παλαιας τὰς δὲ ἐν αὐτοῖσι, Λέπρεον, Μάγισον, Θριξά, Πύργον, Εἰπίον, Νούδιον. πούτων δὲ τὰς πλεῖν καὶ ὡς αἰτίεται

1 Vestitu quem gest. v. trad. illorum vestitu sump.

2 Quum autem hos expulissent, seiplos in sex partes distri.

6 π' ἐμὸς Ἡλεῖοι ἐπόρθησαν· τῇ δὲ νήσῳ ἀπὸ τῆς
 οἰκιστῶ Θήρα ἢ ἐπωινυμένη γέμετο. Οἱ δὲ παῖς ὃ
 γὰρ ἔφη οἱ συμπλάσσειν αὐτὸν, τοιγάρ οὐκ ἔφη αὐ-
 τὸν καλεῖσθαι οἱ ἐν Λύχρῳ· ἀπὸ τῆς ἑπεὶ πύ-
 λου οὐνομα πρὸς ἐνὶ οὐρανῷ πύττω Οἰόλυκος ἐγέμετο·
 καὶ κωσὶ τὸ ἐπεκράτησε. Οἰόλυκος δὲ γίνεται Αἰ-
 γυῖς· ἀπ' οὗ Αἰγίδα καλεῖται, φυλὴ μεγά-
 λη ἐν Σπαρτῇ. τοῖσι δὲ ἐν τῇ φυλῇ ταύτῃ ἀν-
 δράσι (ὃ γὰρ ἔπειτα μένει τὰ τέκνα) ἰδρύναιτο ὁ
 θεοπαράσιος Ἐριννύων τῇ Λαίου τε καὶ Οἰδιπό-
 δεω ἰόν· καὶ μετὰ τῷτο, ἔπειτα μένει τῷτο τῷτο καὶ
 ἐν Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῆς ἀνδρῶν πύττων γεγένεσι.
 Μέχρι μὲν νῦν πύττου τῆς λόγῳ Λακεδαιμόνιοι
 Θεραίοισι κατὰ ταῦτα λέγουσι· ὃ δὲ ἀπὸ πύττου
 μῦθοι Θεραῖοι ὠδὲ γέμεται λέγουσι. Γεῖος ὁ
 Αἰσανίου ἐὼν Θήρα πύττου ἀπὸ γένος, καὶ βασιλεύ-
 ῶν Θήρας τῆς νήσου, ἀπῆκετο εἰς Δελφοὺς, ἄγων ἀπὸ
 τῆς πόλεως ἐκατόμβην. εἶποντο δὲ οἱ καὶ οἱ ἄλλοι τῷ
 πολιτῶν καὶ δὴ καὶ Βάτῃος ὁ Πολυμήστου, ἐὼν
 171 γῆμος Εὐθυμήδης τῇ Μινυέων. χρεωμένῳ ὅτι τὰ
 Γεῖος τῷ βασιλεὶ τῇ Θεραίων πρὸς ἄλλων, χρεῶν
 ἢ Πυθίῃ κίπτεται ἐν Λιβύῃ πόλιν. ὃ δὲ ἀμείβετο λέ-
 γων, Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, πρὸς βύτερος τε ἤδη εἰμὶ,
 καὶ βαρὺς ἀείρεσθαι· σὺ δὲ πῶς τῇδε τῇ νεωπέ-
 ρων κέλῃς ποιεῖν τάδε. ἄμα τε ἔλεγε ταῦτα,
 καὶ ἐδείκνυε εἰς τὸν Βάτῃον. τότε μὲν ποσάυτα με-
 πὰ δὲ, ἀπελθόντες, ἀλοχίῃ εἶχον τῷ χρησθεῖον, ὅ-
 τε Λιβύῃ εἰδότες ὅχου γῆς εἶναι, οὐτε πολυμήστες εἰς ἀ-
 φάνες χρῆμα ἀποτέλλειν ἀποκίῃν. Ἐπὶ δὲ
 ἐτέων μετὰ ταῦτα ὅτε ὤε τὴν Θήρην· ἐν τοῖσι τὰ
 δένδρεα πρῶτα σφί τὰ ἐν τῇ νήσῳ, πλὴν ἐνός, ἐξ-
 αὐαῖσθαι. χρεωμένοι οἱ δὲ τοῖσι Θεραίοισι πρὸς
 φερεῖν Πυθίῃ τὴν εἰς Λιβύῃν ἀποκίῃν. ἐπεὶ τε δὲ
 κακῶς ὁδὸν ἔλθον σφί μῆκος, πέμποισι εἰς Κρήτην
 ἀγγελούς, διζήμενους εἰς Κρήτην ἢ μετόπισθεν ἀπὸ
 γυμῶς εἰς Λιβύην. πρὸς πλαιώμενοι δὲ αὐτῶν
 οὗτοι, ἀπῆλθον καὶ εἰς Ἰτακὸν πόλιν. ἐν ταύτῃ δὲ
 συμμίσηται ἀνδρὶ πορφυρεῖ, τῷ οὐνομα ἦν Κο-
 ρώβιος· ὃς ἔφη ἔπειτα αἰέμεν ἀπὸ νειχθεῖς ἀπὸ
 αὐτῶν εἰς Λιβύην καὶ Λιβύης, εἰς Πλάταιαν νήσον με-
 40 ὠδῶν ὅτι τῶτον πείσαντες ἦγον εἰς Θήρην. ὅτι ὅτι Θή-
 ρης ἐπλεονεκτήσαντες ἀνδρες, ταπεινὰ οὐ πολλὰ
 λαί. κατηγησαμένου δὲ τῷ Κορωβίου εἰς τὴν νή-
 σον ταύτην δὴ τὴν Πλάταιαν, ὃν μὲν Κορωβίον
 λείποισι,

Elei memoria mea defecerunt. Insu-
 la autem à conditore Thera nomen est
 inditum. Hic filio, quod negaret se
 nauigaturū cum eo, Relinquam ergo, cxlix
 inquit, ouem lupis. ex quo dicto nomē
 adolescenti impositum est Ololycus,
 id est Ouilurus, & id nomē alteri praeua-
 luit. Ololyco natus est filius Aegus, à
 quo vocantur Aegidae, in Sparta ingens
 tribus. Ex hac tribu viri, quum sibi non
 permanerent filii, ex Erinnyum ora-
 culo delubrum Laio & OEdipodi ex-
 truxerunt: quod postea apud eos The-
 raeos mansit qui ex his viris procreati
 fuere. Haecenus Lacedaemonii cum cl
 Theræis consentiunt: quod deinceps
 extitit, soli Theræi factum hoc modo
 esse memorant: Grinus, Aesani filius,
 ab hoc Thera oriundus, quum esset
 Theræ insulae rex, contulit se Delphos,
 ducens ex vrbe solennes hostias, com-
 itantibus eum cum aliis ciuibus, tum
 vero Batto qui erat de genere Poly-
 mnesti, apud Minyas gratiosus. Con-
 sultenti autem Grino Theræorum regi
 de aliis rebus, Pythia respondit vt vr-
 bem in Libya conderet. Cui vicissimi-
 ste, Equidem (inquit) ego ò princeps,
 senior sum & grauis ad moliendum: tu
 vero quempiam horum iube ista face-
 re. Simul hæc dicens, Battum ostende-
 bat. Hæc haecenus. Tunc vbi reuersi
 sunt, pro nihilo habuere responsum:
 neque vbi terrarum Libya esset gnari,
 neque ex incerto oraculo coloniam
 mittere audentes. Septem post hæc cli
 annos quum in Thera non pluisset, &
 omnes, præter vnam, arbores exarui-
 sent, consulentibus Theræis Pythiam,
 Respondit, mittendam in Libyam esse
 coloniam. Illi, quoniam nullum mali
 remediū erat, mittunt in Cretam nun-
 cios inuestigatū si quis aut indigenarū
 aut aduenarum illic esset qui in Libyam
 nauigassent. Nuncii, quum Cretam per-
 errassent, & ad urbem Itanum perue-
 nissent, in ea contraxerunt cum pur-
 purario quodam, cui nomen erat Co-
 robio. is aiebat se ventis abreptum
 in Libyam applicuisse, & ad Platæ-
 am insulam Libyæ. Hunc nuncii mer-
 cede inductum in Theram duxerunt.
 Verum non multi ad rem exploran-
 dam ex Thera initio profecti sunt,
 duce ipso Corobio: quo in ea insula

1. Ac filius, quum ei se vna nauigaturum neganti dixisset pater se itaque eum relicturum εἰν ἐν Λύχρῳ, id est ouem inter lu-
 pos, ex hoc dicto vocatus fuit Οἰόλυκος: atque adeo nomen hoc inualuit. 2. Afferens ex vrbe hecatomben, comit. 3. Quia
 filius erat Polymnesti, Euthymedes genere ex Minyis. 4. Obiecit illam coloniz deductionem in Libyam.

ELII

relieto cum aliquot mensium cibariis, ipsi quamcelerrime reuerterunt ad ceteris de insula renunciandum. Quibus ultra præstitutum tempus redire differentibus, omnia Corobio deficiebant: sed appulsa eo naui Samia quæ ab Ægypto redibat (cuius gubernator erat Colæus) Samii, omni re gesta à Corobio audita, in annum homini eibaria reliquerunt. Ipsi ex hac insula quum soluissent, Ægyptum optantes, vento subsolano abrepti ferebantur: nec intermittente flatu, Herculeas transuecti columnas, peruenerunt in Tartesium, pompam ferentes ad rem diuinam. Erat ea tempestate id emporium intemeratum, adeo ut inde reuertentes isti ex mercibus quæstum maximum fecerint, inter omnes quos nouimus Græcos, duntaxat post Sotratum Laodamantis filium Ægine-tam, cum quo nemo possit contendere. Ex hoc quæstu Samii decima (id est sex talentis) selecta, fecerunt ahenum ad exemplum crateris Argolici; gryphinis capitibus in circuitu altrinsecus obuensis: & in templo Iunonis collocarunt, sustinentibus illud tribus colossis, id est humanis simulacris: septenium cubitorum, genu nixis: & hoc primum factum ingens amicitia Cyrenæis Theræisq; cum Samiis contracta est. Theræi, ubi relieto, in insula Corobio ad Theram reuersi renunciarunt esse illis insulam eregione Libyæ sitam, placuit Theræis ut è singulis oppidis, quæ septem erant, viri mitterentur, fratribus inter se sortitis quis potius mitteretur, duce eorū rege Batto. Ita duas biremes in Platæam miserunt. Hæc Theræi memorant. Cetera iam Theræis cum Cyrenæis constant. nam quod ad Battum pertinet, Cyrenæi nequaquam cum Theræis consentiunt. sic enim narrant: Est in Creta oppidum Oaxus, in quo fuit Etearchus rex. hic amissa vxore, induxit filiam, nomine Phronimæ, nouercam: quæ domum ingressa, ut erat, ita re ipsa se nouercam præstitit, cum lædendo atq; omne genus iniuriarum excogitando, tum ad extremum impudicitiam impingendo: atque ita rem habere viro persuasit. Iste ab vxore deceptus rem de filia nefariam commentus est. Erat

ELIII

ELIV

λείποισι, σιτία καὶ ἀλιπότες ὅσον δύο μύρων· αὐτοὶ δὲ ἔπλεον τὴν ταχίστην ἀπαγγέλοντες Θηραί-
οισι πρὸς τῆς νήσου. Ἀποδημεόντων δὲ τούτων
πλέω χερσὶν τῷ συγκειμένῳ, ὃν Κορωβίον ἐπέλι-
πε τὰ πρῶτα. "μετὰ δὲ, πρὸς Σαμίη, τῆς ναύκλη-
ρος ἔσω Κωλαῖος, πλέουσα ἀπὸ Αἰγύπτου, ἀπὸ
Λυκίᾳ ἐς τὴν Πλάταιαν ταύτην. πυθόμενοι δὲ
οἱ Σάμιοι πρὸς τῷ Κορωβίῳ ὃν πρῶτα λόγον, σι-
τία οἱ εἰσαυτῷ καταλείποισι· αὐτοὶ δὲ αἰαχθέν-
τες ἐκ τῆς νήσου, καὶ γλ. χόρμῳ Αἰγύπτου, ἐ-
πλεον, ἀποφρονοῦντες ἀπηλιώτη αἰέμα. καὶ, οὐ
γὰρ αἰεὶ ὁ πνῦμα, Ἡρακλῆας γῆρας διεκπε-
ρήσαντες, ἀπικνύοντες Ταρτηρῶν, πῆν πομπὴν χρε-
ώμενοι. ὁ δὲ ἐμπόριον τῷ αὐτῷ ἀκήρατον τέταν
ὃν χερσὶν· ὥς ἀποιοσάντες οὐ τοιόπισα, μέγα
δὲ Ἑλλήων πρῶτων, τῷ ἡμεῖς ἀτρεκίῳ ἰ-
σῶν, ἐκ φορτίων ἐκέρδησαν, μετὰ γὰρ Σώφρατον
ὃν Λαοδάμαντος, Αἰγινήτην. πύτω γὰρ οὐκ οἶα
τε ὅτι εἰσὶν ἄλλοι. οἱ δὲ Σάμιοι τὴν δεκάτην τῷ
ὅτι κερδίων ἐξελόντες ἐξ ἀλάτῃ, ἐποίησαντο
χαλκήιον, κρητῆρος Ἀργολικοῦ τρόπον. πέντε δὲ
αὐτῷ, χρυπῶν κεφαλῶν πρὸς κερδοσίῃσι· καὶ ἀνέ-
θηκα ἐς τὸν Ἡραῖον, ὑποστήσαντες αὐτῷ βῆς χαλ-
κείας χρυσοῦς ἐσθλαπῆχας, πῆν γυνάσι ἐρηρι-
σῶντες. Κυρηναῖοι δὲ καὶ Θηραῖοι ἐς Σαμίους
ἀπὸ τούτου τῷ ἔργῳ πρῶτα διλίαν μεγάλην σπέν-
χθησαν. Οἱ δὲ Θηραῖοι, ἐπεὶ τε, ὃν Κορωβίον
λίποτες ἐπὶ τῇ νήσῳ, ἀπικνύοντες ἐπὶ τὴν Θήρην, ἀπὴν-
γαλλον ὥς σφί ἐπὶ νήσῳ ὅτι Λιβύη ἐκ πρῶτην· Θη-
ραῖοι δὲ ἐὰν ἀδελφεόντες ἐπὶ ἀδελφεῷ πέμπειν
πάλαι λαχόντα, καὶ πρὸς τῷ χώρῳ ἀπὸ πρῶτων ἐ-
πὶ ἀφόντων, ἀνδρας. εἰ δὲ σφῶν καὶ βασιλέα καὶ
ἡγεμόνα Βάτην. οὕτω δὲ τέλλας δύο πεντηκοντέ-
ρου ἐς τὴν Πλάταιαν. Ταῦτα δὲ Θηραῖοι λέγου-
σι· πρὸς ὅτι λῶντα τῷ λόγῳ, συμφέρονται ἡδὲ Θη-
ραῖοι Κυρηναῖοι. Κυρηναῖοι γὰρ τὰ πρὸς Βάτην ὁ-
δαμῶς ἐμολογέοις Θηραῖοισι, λέγουσι γὰρ οὕτω·
ἐστὶ τῆς Κρήτης Ὁαῖος πόλις· ἐπὶ τῇ ἐξήντῳ Ἐ-
πίδραχος βασιλεύς. ὅς ἐπὶ θυγατρὶ ἀμήνῃ, τῇ
οὐδωμάῃ ἦν Φρονίμῃ, ὅτι ταύτῃ ἐγῆμε ἄλλην γυ-
ναῖκα. ἡ δὲ ἐπισελθούσα ἐδικαίω ἐπὶ καὶ τὰ ἔρ-
γα μητρὶ τῇ Φρονίμῃ, παρέχουσα τε καὶ καὶ, καὶ
πρῶτον αὐτῇ μηχανώμενη· καὶ τέλος, μαχλο-
σῶν ἐπὶ πεινέουσα οἱ, πείθει ὃν ἀνδρα ταῦτα ἔχειν
οὕτω· ὁ δὲ, ἀναγνωθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἔργον
οὐκ ὅσιον ἐμνηχάσθαι ὅτι τῇ θυγατρὶ. ἦν γὰρ δὲ

1 Deductante eos humine. Erat &c. 2 Inter omnes Græcos de quibus certo nobis compertum est, 3 Impuditiæ cri-
men impingendo. Vel impudiciam obiciendo.

Θεμίφω δὲ ἄνδρ' Θηραῖος ἔμπορος ἐν τῇ Οἰαξίᾳ
 τῷ ποτὶ Εὔταρχος ᾧ ἑταίρῳ ὅτι ξείνῃ, ἔξορκίζῃ
 ἢ μὲν οἱ δὴ κενήσιν ὁ, πᾶσι δὲ δεινῇ. ἐπεὶ τε δὲ ἔξωρ-
 κωσας, ἀγαγόντες οἱ ᾧ ἑταίρῳ τὴν ἐαυτοῦ θυγατέρα
 καὶ τῷ τῇ ἐαλθεῖ καὶ ποτιῶσαι ἀπαγαγόντες. ὁ
 δὲ Θεμίφων, ᾠκιστὴς τῇ ἀπάτῃ τῷ ὄρκῳ,
 ἀγαλυσάμενος τὴν ξείνην, ἐποίησε τοιαύτην. ᾧ ἑτα-
 ῖρῳ τὴν παῖδα ἀπέπλεε. ὥς δὲ ἐγένετο ἐν τῷ
 πελάγει, ἀποπειδύμενος τὴν ἑξέρκωσιν τῷ Εὔτα-
 ράρχῳ, σχοινοῖσι αὐτὴν ἀγαγόντας κατῆκε ἐς τὸ
 πέλαγος· αἰαπαπας δὲ ἀπὶ κατὰ τὴν Θήρην.
 Εἰθῶτεν δὲ τὴν Φροῖνιμν ᾧ ἑταίρῳ Πολύ-
 μνητος, ἐὼν τῷ Θηραῖῳ αἰὲρ δόκιμος, ἐπαλλα-
 κώετο· χρόνου δὲ περὶ ὅτου ἔξελθόντος οἱ παῖσι
 σχοινοῖσι καὶ τραυλῶς, τὰς οὐνομαῖες ἐπὶ τῇ Βάτ-
 τῳ, ὡς Θηραῖοι τε καὶ Κυρηναῖοι λέγουσι. ὥς μὲν
 τοι ἐγὼ δοκέω, ἄλλοι δὲ Βάττος δὲ μετονομάσθη
 ἐπεὶ τὴν ἐς Λιβύην ἀπὶ κατὰ, ἀπὸ τῆς χρηστικῆς τῆς
 γροῦδος ἐν Δελφοῖσι αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς πηλῆς
 ἡ ἐσχε, τὴν ἐπὶ τῇ μὲν ποτιῶσαι. Λίβυες γὰρ
 τὴν Βασίλειαν Βάττον καλέουσι. καὶ πύτου εἵνεκα
 δοκέω κατὰ τῶν τῶν Πυθίαν, καλέουσι μὲν Λι-
 βυκὴ γλώσσῃ, εἰδὴται ὡς βασιλεύς ἐστι ἐν Λι-
 βύῃ. ἐπεὶ τε γὰρ ἡ ἐπὶ τῇ ἐστὶ, ἡ ἐπὶ τῇ ἐστὶ
 ἐπὶ τῆς φωνῆς· ἐπειρωτόντι δὲ οἱ χρόνῳ ἡ Πυθίαν
 πᾶσι,

Βάττ', ὅτι φωνὴν ἡλθες· αἰαξ δὲ σε φοῖβος Ἀ-
 πόλλων

Εἰς Λιβύην πέμπει μὲν ὁ θεὸς οἰκιστὴν ἔχει.

ὡς δὲ εἰπέτοι Εἰλάδι γλώσσῃ χρεώμενη, ὡς βα- 30
 „ σιλῶ, ὅτι φωνὴν ἡλθες. ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖςδε, ὡς-
 „ νας, ἐγὼ μὲν ἡλθον ᾧ ἑταίρῳ σε χρεώμενος ἐπὶ τῇ φω-
 „ νῇ· σὺ δὲ μοι ἄλλα ἀδυνάτα χρόνῳ, καλῶν Λι-
 βύην ἀποκρίσεις. τίς δυνάμει; καὶ χρεώ; τῷ τῷ
 λέγων, ἔκπεπτε ἄλλὰ οἱ χρόνῳ. ὥς δὲ κατὰ τῷ
 πᾶσι ἐπὶ τῇ οἱ καὶ περὶ τῶν, οἱ κατὰ τῷ
 λιπὼν ὁ Βάττος ἐς τὴν Θήρην. Μετὰ δὲ, αὐτῶν
 τε τούτῳ καὶ τοῖσι ἄλλοις Θηραῖοις σὺν ἐφέρετο
 παλιγγύως. ἀγνοεῖν δὲ τῶν συμφορῶν οἱ
 Θηραῖοι, ἐπεμὲν ἐς Δελφοὺς ἐπὶ τῇ παρ- 40
 ὄντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίᾳ σφι ἔχρησε, συγκα-
 ζουσι Βάττῳ Κυρηνῶν τῆς Λιβύης ἀμεινον ὡρή-
 ζειν. ἀπέπελιν μετὰ τῷ τῷ τῷ Βάττον οἱ Θηραῖοι

in Oaxo negociator quidam Theræus, nomine Themison: hunc in familia-
 ritatem acceptum Etearchus adiurat ut
 quam rem oraretur, in ea se ministrum
 præberet. Vbi hominem iureiurando
 adegit, adductam ei tradidit filiam su-
 am: iubens ut eam abductam in mare
 demergeret. Themison ancipiti animo
 inter nefas operis & hospitii perfidiam,
 ita sibi faciendum putavit: accepta pu-
 ella mare ingressus, quum in alto fuit,
 2 ut iuriurando Etearchi satisfaceret,
 reuinctam funibus puellam demisit in
 pelagus: ea deinde retracta Theram
 peruenit. Ibi Polymnestus, vir inter
 Theræos spectatus, in concubinatum
 Phronimam accepit, ex qua interiecto
 tempore natus est ei filius, sono vocis
 exiliac balbutienti, cui nomen im-
 positum est Batto, ut Theræi & Cyrenæi
 aiunt: ut autem ego sentio, aliud ali-
 quod: sed cum cognominatum Bat-
 tum postquam in Libyam abiit, cum
 propter oraculum apud Delphos sibi
 redditum, tum propter honorem quem
 assequutus est. Battum enim Libyes re-
 gem appellant, & ob id reor³ Pythi-
 am lingua Libyca quam nouerat, quum
 oraculum reddidit, vocasse Battum,
 quod futurus rex esset in Libya. Hic,
 ubi in virilem adoleuit ætatem, Del-
 phos adiit ob linguæ vitium. Cui con-
 sultenti Pythia respondit,

*Batte venis vocis causa: dux te iubet i-
 re*

*Lanigeram in Libyen habitatum Pha-
 bus Apollo.*

4 Ad hæc Battus sic vicissim inquit, O
 princeps, ego ad te veni gratia consu-
 lendi de voce: tu de aliis mihi respon-
 des quæ nequeunt fieri, iubens migra-
 re in Libyam. 5 qua copia? quæve ma-
 nu? Hæc loquens non persuasit illi ut
 alia responderet, sed eadem quæ prius
 respondente Pythia, illinc digressus abi-
 it in Theram. 6 Mox deinde quum
 & huic ipsi & ceteris Theræis male
 contingeret, nec mali causa depre-
 henderetur, ob hæc mittunt Delphos
 sciscitatum. Quibus quum respondisset
 Pythia, melius cum ipsis actum i-
 ri si Cyrenen in Libya conderent cum
 Batto, miserunt Theræi Battum cum

1 Hospitio exceptum adigit iureiurando, ipsum operam suam ei præstiturum quamcunque ad rem illi opus ea esset. 2 De-
 functi iuriurandi religione volens, demissam in mare puellam funiculis alligatam, statim extraxit, ut promisso satisfaceret. *Ita Ba-
 ttus hunc locum vertit.* 3 Pythiam in suo vaticinio lingua Libyca cum ita vocasse, quoniam cum Libyæ regem futurum noue-
 rat. 4 Ante hæc verba adde, Perinde ac si lingua Græca oraculum reddens dixisset, O rex, vocis causa venisti. *Si verbum verbo
 reddatur, O rex, ad vocem venisti. Sequuntur autem illa, Ad hæc Batt.* 5 Qua potentia? Vel, Quibus copiis? 6 Ab eo tempore
 autem quum illa tum in hunc ipsam tum in ceteros Theræos iram exerceret, hi calamitates suas ignorantes, id est, calamitatum
 suarum causam, Delphos miserunt, quo de malis illis sciscitarentur.

duabus biremibus. Isti Libyam profecti (quandoquidem non aliud habebant quod agerent) retro ad Theram se receperunt. Sed eos Theræi arcen-tes accessu Theræ repellebant, ac rursus reuerti iubebant. ita necessitate adacti, remenso iterum mari, condiderunt oppidum in insula Libyæ adiacenti, nomine ut prius dictum est, Platæa, quæ fertur Cyrenæorum vrbi quæ nunc est, par esse magnitudine. Hanc biennio incolentibus, quum nihilo melius secum ageretur, vno è suis relicto, ceteri Delphos nauigauerunt ad oraculum consulendum. Eo postquam venerunt, sciscitantibus quid ita secum in Libyam profectis nihilo tamen melius ageretur, Pythia respondit his verbis,

Lanigeræ Libyes scis quam nec adiueris urbem,

Me melius: tum enim ego ingenium mirabor cunctis.

His auditis, ii qui cum Batto erant, rursus redierunt. neque enim sinebat eos deus alio migrare priusquam in Libyam concessissent. Reuersi ad insulam, recepto quem reliquerant, incoluerunt locum in Libya, eregione insulæ, nomine Aziristum, amœnissimis collibus vtrunque conclusum, & vtrunque flumine præterlabente. Hunc locum sex annis quum incoluissent, septimo deferendum putauerunt, admonitu Libyum, ut in meliorem transirent. Ita illic eos Libyes vesperum versus & ad locorum speciosissimum abduxerunt, & quidem noctu, ne Græci interdum facientes iter, diurnum spatium metiendo animaduertent. Est autem huic loco nomen Irasa. Eos, ubi ad fontem qui Apollinis esse fertur, duxerunt, inquit, Viri Græci, hic vobis incolere commodum est ubi cælum¹ vocaliter sonat. Sub Batto igitur, qui condidit² Zoam, & annos quadraginta regnavit, & sub eius filio Arcesilao, qui regnavit annos sexdecim, Cyrenæi habitauerunt tot omnino quot in coloniam initio missi fuerant. Sub tertio autem Batto, qui felix est appellatus, cunctos Græcos ad nauigandum in Libyam cum Cyrenæis habitatum induxit suo oraculo Pythia. Nam accersebant eos Cyrenæi ad agri partitionem. Induxit autem, hæc verba respondens,

Senior in Libyen quisquis peruenierit altam,

δύο πεντηκοντέροισι. πλώσαντες δὲ ἐς τὴν Λιβύην οὗτοι, (οὐ γὰρ εἶχον ὅ, τι πλώσῃσι ἄλλο) ὁπίσω ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Θήρην. οἱ δὲ Θηραῖοι κατὰ ζοῦς ἐβάλλον, καὶ οὐκ ἔων τῇ γῇ παρσίσχειν, ἀλλ' ὁπίσω πλώειν ἐκέλευον· οἱ δὲ, ἀναγκαζόμενοι, ὁπίσω ἀπέπλεον. καὶ ἔκτισαν ἦσαν ἐπὶ Λιβύῃ χειμῶνιν, τῇ οὐνόμα' ἐστὶ (ὡς καὶ παρ' ἄλλους ἐρρήθη) Πλάταια. λέγεται δὲ ἴση εἶναι ἡ ἦσαν τῇ νῦν Κυρηναίων πόλει. Ταύτην οἰκέοντες δύο ἔτια, ὅτε δὲν γὰρ σφίγγησιν ὁμιλέετο, εἶνα αὐτῶν κατὰ λιπό. τες, οἱ λοιποὶ πόμυτες ἀπέπλεον ἐς Δελφοὺς· ἀπὸ χειμῶνος δὲ ἐπὶ ὃν χρόνον ἦσαν, ἐχέοντο, φάμενοι οἰκέειν τε τὴν Λιβύην, καὶ ὁπότε ἄμεινον παρ' ἡσσειν οἰκεῖν τες. ἡ δὲ Πυθίη σφίγγει πρὸς ταῦτα χρᾶτα δέ,

Ἄγε εἰ μὴ Λιβύην μελετρεφον οἶδας ἄμεινον,

Μὴ ἐλθὼν. ἐλθόντος ἄγε μ' ἄγαμα σοφίην σῶ.

ἀκούσαντες τούτων οἱ ἄμφι τὸν Βάτην, ἀπέπλεον ὁπίσω. οὐ γὰρ δὴ σφείας ἀπείθετο τῆς ἀποικίης, ὅτι δὴ ἀπὸ καὶ ἐς αἰτὴν Λιβύην. ἀπὸ χειμῶνος δὲ ἐς τὴν ἦσαν, καὶ ἀναλαβόντες τὸν ἔλπιον, ἔκτισαν αὐτῆς τῆς Λιβύης χάριν ἀπὸ τῆς ἦσου τῇ οὐνόμα' ἢ Ἀζιρίστον. ἵαπα τε καὶ λιγύα ἐπ' ἀμφοτέρω συγκλείουσι, καὶ ποταμὸς τὰ ἐπὶ τὰ πρὸς τὸν ἄρρεν. Τοῦτον οἰκεῖν τὸν χάριν ἐξ ἔτεα· ἐξ ὅθεν δὲ σφείας ἔπειτα τὸν ἀπὸ τῆς Λιβύης, ὡς ἀμείνοια χάριν ἄξουσιν, ἀέγρωσαν ἐκλιπῆν. ἦσαν δὲ σφείας ἐπὶ τὸν οἰκεῖν οἱ Λίβυες, ἀναστάντες πρὸς ἑσπέρην· καὶ τὸν καὶ λιγύον τῶν χάριν· ἵνα διεξίεντες οἱ Ἕλληνες μὴ ἴδωσιν, συμμετρῶς οἱ τὴν ἦσαν τῆς ἡμέρας, νυκτὸς ὅσον τὸν ἀπὸ τῆς ἦσου. ἔστι δὲ τὰς χάριν τούτῳ οὐνόμα' Ἰρσα. ἀπὸ τῆς δὲ σφείας ἐπὶ τὴν χειμῶνιν λεγομένην εἶναι Ἀπόλλωνος, εἶπεν, Ἄνδρες Ἕλληνες, ἀναῦτα ἡμῖν ἐπιτῆδον οἰκέειν· ἀναῦτα γὰρ ὁ οὐρανὸς τέτρηται.

Ἐπὶ μὲν νῦν Βάτῃ τῆς οἰκίσεως τῆς ζῆας ἀρχόντος ἐπὶ τὸν σφείας ἔπειτα, καὶ ὅσον τὸν ἀπὸ τῆς ἦσου καὶ λιγύον, ἐκείνους ἐκέλευε ἔτια, οἰκεῖν οἱ Κυρηναῖοι, εόντες τοσούτοι ὅσοι. ἀρχὴν ἐς τὴν ἀποικίην ἐστὶ λησάν· ἐπὶ τῇ τῆς Βάτῃ, τῆς Εὐδαίμονος καλεομένης, Ἕλληνας πόμυτες ὥρμησε χρῆσθαι ἢ Πυθίῃ πλέειν, σμωοικίσουσιν Κυρηναίοισι Λιβύην. ἐπεκείνον γὰρ οἱ Κυρηναῖοι ἐπὶ τῆς ἀναδασμῆς ἐχρησε ὅτε ἔχοντα,

Ὅς δὲ κανὲς Λιβύην πολυήρατοι, ἔσθον ἔλθῃ

¹ Cælum perforatum est. ² Suspecta hic sunt Græca exempl. quorum alia ζῆας, alia ζῶας habent.

Γὰς δὲ ἀναδομοῖδας, μετὰ οἱ πόλεος Φαμί μελήσαν. συλεχθέντος δὲ ὁμίλου πολλοῦ ἐς τὴν Κυρηνήν, πείθεσθαι νόμοις γὰρ πολλοῖσι τοῖς Λίβυσι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τῷ οὐνόματι Ἰὺ Ἀδίκραι, οἷα τῆς τε χώρας φεικόμενοι, καὶ περὶ βελζόμενοι ὑπὸ τῶν Κυρηνάων, πέμφαντες ἐς Αἴγυπτον ἔδωκαν σφέας αὐτοῖς Ἀπρίῃ τῷ Αἰγυπτίου βασιλεῖ. ὁ δὲ, συλλέξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλόν, ἐπεμπεῖν ἐπὶ τὴν Κυρηνήν· οἱ δὲ Κυρηνάοι ἐκστρατεύσαντες ἐς Ἰέρακα χάσρον, καὶ ἐπὶ κρῶνι Θέσιν, σιμῶντα λόντες τοῖσι Αἰγυπτίοις, καὶ ἐνίκησαν τῇ συμβολῇ. ἄτε γὰρ οὐ πεπειρημένοι πρότερον Αἰγυπτίοι ἑλλησύνων, καὶ περὶ ἡρώων, διεφθάρησαν οὐ τῷ ὄντι ολίγοι πρὸς αὐτῶν ἀπενόησαν ἐς Αἴγυπτον. αἱ τὴν πύλιν Αἰγυπτίου κατὰ ταῦτα ἐπιμεμφομένοι Ἀπρίῃ, ἀπέστησαν ἀπὸ αὐτοῦ. Τούτου δὲ τῷ Βατίῳ γινέται παῖς Ἀρκεσίλαος, ὃς βασιλεύσας, περὶ τοῖσι ἐαυτοῦ ἀδελφοῖσι, ἐστάσας, ἐς ὅμιν οὗτοι ἀπολιπόντες εἶχοντο ἐς ἄλλον χρόνον τῆς Λιβύης· καὶ ἐπὶ ἐαυτοῦ βαλλόμενοι, ἐκπῆν πόλιν ταύτην, ἥ ποτε καὶ νῦν Βάρκη καλεῖται. κτίζοντες δὲ ἅμα αὐτὴν, ἀπισταὶ ὑπὸ τῶν Κυρηνάων τοὺς Λίβυας. μὲν δὲ Ἀρκεσίλαος ἐς τοὺς ὑποδραμένοισι τε τῶν Λιβύων, καὶ ἀποστάντας τοὺς αὐτοῦ τοὺς, ἐστρατεύετο· οἱ δὲ Λίβυες δέισαιτες αὐτὸν, οἶχοντο φεύγοντες πρὸς τοὺς νότιους τῶν Λιβύων. ὁ δὲ Ἀρκεσίλαος εἶπετο φεύγειν· ἐς δὲ τὸ Λεύκωνί τε τῆς Λιβύης ἐγένετο ἐπιδιώκων, καὶ ἔδωξε τοῖσι Λίβυσι ἐπιθροῦν οἱ. συμβαλόντες δὲ ἐνίκησαν τοὺς Κυρηνάους ποσούτο, ὥστε ἐπὶ αἰσχυρίοις ὀπλίτας Κυρηνάων ἐνθαῦτα πείσιν. μετὰ δὲ τὸ τρώμα τῆτο, Ἀρκεσίλεων μὲν καί μιν ὀντα τε καὶ Φάρμακον πεπωκέντα, ὁ ἀδελφεὸς Ἀλιάρχος ἀποπνίγει· Ἀλιάρχον δὲ ἡ γυνὴ Ἀρκεσίλεως δόλῳ κτείνει, τῇ οὐνόματι ἦν Ἐρυξώ. Διεδίξατο δὲ τὴν βασιλείαν τοῦτου τῷ Ἀρκεσίλεω ὁ παῖς Βάτιος, χρόνος ἑὸν, καὶ οὐκ ἐστὶν ποῖς. οἱ δὲ Κυρηνάοι πρὸς τὴν καταλαβοῦσιν συμφορὴν, ἐπεμπεύον ἐς Δελφοὺς, ἐπειρησάμενοι ὅν πιναι τρόπον καλῶς ποσάμενοι, καλλίστε αὐτοῖς οἰκίσειν. ἡ δὲ Πυθίη ἐκέλευε ἐκ τῆς Μαντινέης τῆς Ἀρχαίων καταρπῆσθαι ἀγαγεῖσθαι. ἄτε οὖν οἱ Κυρηνάοι, καὶ οἱ Μαντινέες ἔδωκαν αὐτῶν τῶν ἀστῶν δοκιμώτατον, τῷ οὐνόματι ἦν Διμήναξ. οὗτος ὢν ὢν ἡ ἀπὸ κλέους ἐς τὴν Κυρηνήν, καὶ μαθὼν ἑκάστα, τῆτο μὲν, τεύχεους ἐποιεῖσέ σφας, τῇ δὲ ἀφ' ἧς Θεραίων μὲν γὰρ καὶ τῶν περὶ οἰκίων μίαν μοῖραν ἐποίησε· ἄλλην δὲ, Πελοποννησίων καὶ Κρητῶν τρίτην

Discernendi agri, mox hunc, affirmo, pēgebit.

Quum ergo ingens multitudo Cyrenam se contulisset, finitimorum Libyum agros vastabant, atque inter se partiebantur. At illi eorumque rex, nomine Adicran, agris exuti a Cyrenais, missis in Aegyptum quibusdam, sese dederunt Apriæ Aegyptiorum regi. Ille comparatum grandem Aegyptiorum exercitum misit aduersus Cyrenas. Cyrenæi, instructa apud Irasa locum & ad fontem Thestin acie, cum Aegyptiis conflixerunt, eosque superauerunt, utpote inexpertos antea atque contemptores Græcorum: adeoque profligarunt ut pauci ex eis in Aegyptum redirent. Quade re Aegyptii succensentes Apriæ, ab eo descuerunt. Huius autem Battii filius extitit Arcesilaus, qui regnum adeptus, inter initia cum fratribus suis seditiones exercuit, donec illi relicto eo in alium Libyæ locum migrauerunt, ubi contracti urbem hanc condiderunt quæ, ut tunc, Barce nunc appellatur. Et inter condendum Libyæ sollicitabantur ad deficiendum à Cyrenæis. Arcesilaus tam suis defectoribus quam eorum receptoribus bellum intulit: quem reformidantes Libyes, fugam ad orientales Libyes intenderunt. Sed fugientibus Arcesilaus usque institit insequendo, dum ad Leuconem Libyæ perueniret, & Libybus videretur opportunus ad inuadendum. Itaque congressi cum eo Libyes, adeo superauere Cyrenæos, ut ex illis septem millia ceciderint. Post hanc cladem, Arcesilauum ægrotantem epoto medicamento frater suus Aliarchus strangulauit: sed hunc dolo uxor Arcesilai interfecit, nomine Eryxo. Arcesilao successit in regno Battus, pedibus non valens, sed claudus. Cyrenæi ob acceptam calamitatem, Delphos miserunt per quosdam interrogatum, quam rationem ineuntes præclarissime habitarent. His Pythia respondens, iussit ex Mantinea Arcadum adducerent moderatorem. Itaque petentibus Cyrenæis Mantinei dederunt quendam nomine Demonacem, virum inter populares probatissimum. Hic igitur vir Cyrenen profectus, ubi singula quæque edoctus est, in tres tribus distribuens illos, ita digessit ut unam quidem partem faceret Theræorum atque confinium: alteram autem, Peloponnensium atque Cretensium: tertiam

1 Impulerunt ad defic. 2 Et inuadendum esse cum Libyes censebant.

CLXH

CLXIII

CLXIV

174

Aa

παρὶν ἀπέπειλε ἐπὶ Διφθορῇ. τότε μὲν νῦν
 Κινύδρι ἀπενειχθέντας παρὲς τὴν σφετέρην, ἐρρύ-
 σαντο, καὶ ἐς Θήρην ἀπέπειλαν. ἑτέροις δὲ πῖνας τῶν
 Κυρηναίων ἐς πύργον μέγαλ' Ἀγλωμάχου κατὰ
 φυγόντας ἰδίωπκόν, ὕλην περὶ νήσας, Ἀρκεσίλεως
 ἐδεδόκησε. μαθὼν δ' ἐπεξεργασμῶν οἱ δὲ μεμνημένοι
 εἶδον τὸν, ὅτι μιν ἡ Γούθῃ σὺν ἑα δέοντα ἐν τῇ κα-
 μίνῃ τὸς ἀμφορέας ἐξοπήσασα, ἔργετο ἐκὼν τῆς Κυ-
 ρηναίων πόλιος, δειμαίνων τε ἐν καχημῶν θάλασ-
 σιν, καὶ δολέων ἀμφὶ ῥύπον τὴν Κυρηνῶν εἶ). εἶχε 10
 δὲ γυναικαὶ συλγμένας ἐωυτῆς, θυγατέρας δὲ τῆς τῶν
 Βαρυάων βασιλῆος, παύσιμα καὶ Ἀλαζήρ· πα-
 ρὰ τὸν ἀπικρέετα· καὶ μιν Βαρυάοι τε ἄνδρες,
 καὶ τῶν ἐκ Κυρηνῶν φυγάδων ἱνὲς καταμαθόντες
 ἀγορεύοντα, κτείνουσι· παρὲς δὲ, καὶ ἐν πενήθερῳ
 αὐτῆς Ἀλαζήρα. Ἀρκεσίλεως μὲν νῦν εἴτε ἐκὼν
 εἴτε ἄκων ἐξαμαρτῶν τῶ χρησμοῦ, ἐξέπλητε μοί-
 ρην τὴν ἐωυτῆς. Ἡ δὲ μήτηρ Φερετίμη, πῶς
 μὲν ὁ Ἀρκεσίλεως ἐν τῇ Βάρκῃ Διφθορᾷ ἐξερ-
 γασμῶς ἐωυτῆς κακὴν, ἡ δὲ εἶχε αὐτὴ τὴν πατρὸς 20
 πατέρα ἐκ Κυρηνῶν, καὶ πάλλα νεμομένη, καὶ ἐν βα-
 λῇ παρίστυσα· ἐπεὶ τε δὲ ἔμαθε ἐν τῇ Βάρκῃ ἀ-
 ποθανόντα οἱ δὲ παῖδα, φάργυσσα οἰχώσας ἐς Αἴ-
 γυπτον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐκ τῆς Ἀρκεσίλεως θυγατέρας
 ἐς Καμβύστα ἐν Κύρου πεποιημέναι· οὗ γὰρ
 καὶ Ἀρκεσίλεως ὅς Κυρηνῶν Καμβύση ἔδωκε, καὶ
 φόρος ἐτάξατο. ἀπικυμένη δὲ ἐς Αἴγυπτον ἡ Φε-
 ρετίμη, Ἀρυαίδεω ἰκέτις ἵξετο, πικρῶς ἐωυτῇ κε-
 λδύουσα· παρὶς χορμῶν πρὸ φασιν, ὡς Διφθὸν
 μηδισμὸν ὁ παῖς οἱ πένηκε. Οἱ δὲ Ἀρυαίδης καὶ 30
 οὗ τῆς Αἰγύπτου ὑπαρχος ὑπὸ Καμβύστῃ
 κατεπαῖς· ὃς ὑπὲρ χροῖα πύτων παρὶς ὀνύχων
 Δαρείῳ διεφθόρε. πύθωνος γὰρ καὶ ἰδὼν Δα-
 ρεῖον ἐπιθυμῶντα μνημόσυνον ἐωυτῆς λιπέσθαι
 τὴν δὲ μὴ ἄλλω εἶη βασιλεῖ καταργασμῶν, ἐμ-
 μίετο τῶν· ἐς δὲ ἔλαβε ἐν μισθῶν. Δαρείος μὲν
 γὰρ χρυσίον καθάρως ἀπὸ ἀπὸ φήσας ἐς δὲ διωα-
 τῶν, νόμισμα ἐκόψατο· Ἀρυαίδης δὲ δέχων
 Αἰγύπτῃ, δρυγέιοι τῶν δὲ τῶν ἐποίησε. καὶ νῦν ἐπὶ
 175 δρυγέιοι καθάρως ἀπὸ Ἀρυαίδης. μαθὼν δ' 40
 Δαρείος μιν τῶν ποιέοντα, αἰτήν οἱ δὲ ἐπενεί-
 κας, ὡς οἱ ἐπιδρισαίετο, ἀπέκλειψε. Τότε δ' οὗ δὲ
 Ἀρυαίδης κατακτείνας Φερετίμην, διδοῖ αὐτῇ
 στρατὸν δὲ Αἰγύπτῃ ἀπορῶν, καὶ τὸν πεζὸν καὶ τὸν να-
 πκόν. στρατηγὸν δὲ τῶν μὲν πεζῶν, Ἀμασιν ἀπέδδξε,
 ἄνδρα

prum ad necē mittebantur: quos Cnī-
 dii ad suam terram appulso liberaue-
 runt, ad Theramque dimiserunt. Quo-
 dam, qui in grandem quandam & pri-
 uatam Aglomachi turrim refugerant,
 circumdata materia Arcesilaus igni
 cremauit. Hoc perpetrato, agnoscens
 id esse oraculum quo Pythia non sine-
 bat cum inuentas in fornace ampho-
 ras excoquere, excessit ultro ex vrbe
 Cyrene, extimescens necem oraculo
 prædictam, ¹ & quod Cyrenen existi-
 maret circumfluam. ² Contulitque se
 ad regem Barcæorum nomine Alaze-
 rin, cuius filius in matrimonio habebat
 cognatam suam. Et quidam tum Bar-
 cæi, tum exules Cyrenæi quum in fo-
 ro agentem animaduertissent, obtrun-
 carunt, & insuper eius socerum Ala-
 zerin. Ita Arcesilaus, siue volens siue
 inuitus oraculo non obsequutus, fa-
 tum suum impleuit. Mater eius Phe-
 retima, dum filius suus mali sui sibi au-
 thor Barcæ agit, ipsa interea honori-
 bus filii Cyrene fungebatur, ac munera
 obibat cum alia, tum in senatu præsi-
 dendo. Vbi autem cognouit filium in
 vrbe Barca oppetisse mortem, fuga se
 proripuit in Ægyptum. nam Arcesilaus
 fuerat de Cambyse Cyri bene meritus:
 quod is extitisset qui Cyrenen Cam-
 bysi tradiderat, ac tributum institue-
 rat. Hæc in Ægyptum quum peruenis-
 set, supplex Aryandi assedit: hortansque
 eum ad se vlciscendam, & prætendens
 titulum quod ideo filius suus, quia cum
 Medis sentiret, interemptus esset. E-
 rat hic Aryandes Ægypti prætor à
 Cambyse cōstitutus, qui à aliquanto post
 tempore quum æmulari Darium vel-
 let, ab eo est interfecus. Siquidem au-
 diens atq; animaduertens Dario cordi
 esse memoriā sui relinquere opere quod
 à nullo alio regū factū esset, id sibi imi-
 tandum putauit: donec mercedem ac-
 cepit. Etenim Darius ex auro quā po-
 tuit purgatissimo monetam percussit:
 Aryandes autem Ægypti prætor idem
 ex argento fecit, & nunc quoque ex-
 tat purissimum argentum Aryandi-
 cum. Ea re comperta Darius in simula-
 tum quasi rebellaret, morte affecit.
 Tunc autem Aryandes hic misertus
 Pheretimæ, omnes ei copias Ægypti
 tradidit, pedestres simul & nauticas,
 præposito quidem pedestribus Amasi

CLXV

CLXVI

CLXVII

1 Et quod existimaret circumfluam esse Cyrenen. Id est, appellatione circumflua Cyrenen significatam fuisse. 2 Vxor autem ei erat genere propinqua, Barcæorum regis filia, qui Alazer vocabatur: ad hunc se contulit. At quidam Bar-

viro Maraphio, nauticis autem Badre, qui genere Pasargades erat. Sed priusquam copias mitteret, caduceatore Barcam misso percontabatur quisnam percussor Arcesilai exitisset. Barcæi se omnes exitisse respondent: multa enim se ab illo mala esse perpeffos. His auditis Aryandes ita exercitū vna cum Pheretima mittit. Atq; hic quidem¹ titulus inferendi belli exitit. ¶ Verum (ut mea fert opinio) exercitus mittebatur ad Libyas subigendos. Libyum enim multæ sunt & variæ nationes, quarum paucæ regi obtemperabant, pleræque Darium contemnebant. Colunt autem Ægyptum versus (ut hinc incipiamus) Libyum primi Adymachidæ, qui eisdem fere quibus Ægyptii moribus utuntur. Vestem gestant qualem & alii Libyes, vxores eorum in utroque crure armillam æream. Eadem capitis comam alunt: quarum quæque suos quos capit pedunculos² præmordet, atque ita abiicit. Hoc isti ex omnibus Libybus soli faciunt: solique virgines nupturas regi exhibent, & quæ illi placuerit, eam deuirginat. Pertingunt hi Adymachidæ ab Ægypto ad portum vsque nomine³ Plynum. His confines sunt Gigamæ, locum qui occasum spectat incolentes, Aphrodisiade tenus insula. In huius loci medio est insula Platæa, vbi urbem condidere Cyrenæi. Atque in continente est portus Menelæus & Aziris, quam Cyrenæi incoluere. Et dehinc Silphium incipit, ab insula Platæa pertingens vsque ad fauces Syrtis. Apud hos iidem peneritus qui apud alios sunt. Gigamas ab occasu contingunt Asbystæ, qui supra Cyrenen incolentes non pertingunt ad mare. nam maritima Cyrenæi incolunt. Iidem non postremi sed præcipui Libyum sunt qui quadrigis vehantur, studiosi in Cyrenæorū moribus maxima ex parte imitandis. Horū sunt occasum versus confines AVschisæ, qui supra Barcā incolentes ad mare pertingunt ad Evesperidas. Circa mediam AVschisarū plagam habitant Cabales, exigua natio, ad mare pertingentes, ad Tauchiram oppidum agri Barcæi, eisdem quibus ii qui supra Cyrenen sunt, moribus vtētes. AVschisarū quod ad occasū vergit, contingunt Nasamones, grandis natio, qui sub æstatem relictis

αἰδρα Μαράφιοι· τῷ δὲ ναυπηγῷ Βάδρειον, εἰόντα Παργαδίου γένος. πρὶν δὲ ἀποστείλαι τὴν στρατιάν οὗ Ἀρυανδῆς πέμψας ἐς τὸν Βάρκιον κήρυκα, ἐρωτᾷ· τίς ἐστὶν ὁ Ἀρκεσίλεων ἀποκτείνων; οἱ δὲ Βαρκαῖοι αὐτῷ ὑποδεκνέοντες. πολλά τε γὰρ καὶ κακὰ πάθειν ὑπὸ αὐτοῦ. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ἀρυανδῆς, ἔτιω δὴ τὴν στρατιάν ἀπέστειλε ἄμα τῇ Φερετῖμῃ. αὐτὴ μὲν νυν αἰτὴν πρὸς ἄλλον τῶν λόγων ἐγένετο. Ἀπὸ πέμπετο δὲ ἡ στρατιή, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι Λιβύων καταστροφῇ. Λιβύων γὰρ δὴ ἔθνη πολλὰ καὶ πρὸ τοῦ αἵματος καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ὀλίγα, βασιλέος ἑὸν ὑποήκοντα, τὰ δὲ πλεονέχοντες βασιλέος Δαρείου ὁδοῦν. οἰκέουσι δὲ καὶ τὰς Λιβύες ἀπὸ Αἰγυπτῶν ἀρχοῦντο· πρῶτοι Ἀδύρμαχίδαι Λιβύων κατὰ οἰκίαν, οἱ νόμοισι μὲν τὰ πλεονέχοντες Αἰγυπτίοισι χρέωνται, ἐσθλὰ δὲ φορέουσι οἷον οἱ ἄλλοι Λιβύες. αἱ δὲ γυναικες αὐτῶν, φέλλιον πρὸς ἑκάστην τῶν κρημνῶν φορέουσι χαλκοῖν. τὰς κεφαλὰς δὲ κρημνῶν, τοὺς φθίρας ἐπεὶ ἀβύσσοι τὰς ἐαυτῶν ἐκείνην αἰπὴν ἀκρῆν, καὶ ἔτιω ῥίπτει. οὗτοι δὲ μόνον Λιβύων τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν βασιλείᾳ μὲν τοῖς παρθένοις μελλούσας σιωποῦντες ἐπιδεικνύουσι· ἡ δὲ αὖ τῶν βασιλείᾳ ἀρετῇ ἡμισηται, ὑπὸ τούτου ἀφασθενέει. παρῆκτοι δὲ οὗτοι οἱ Ἀδύρμαχίδαι ἀπὸ Αἰγυπτῶν μέχρι λιμένος, τὰ ἄνωμα Γαλινός ἐστι. Τούτων δὲ ἔχοντες Γαλάμας, νεμόμενοι δὲ πρὸς ἐσπέρην χώραν, μέχρι Ἀφροδισιάδος ἡΐου. ὅς δὲ τὰς μετὰ τὴν χώραν τέταρτη Πλατεία ἡσος ἐπικέεται, τὴν ἐκποσαν Κυρηναῖοι· καὶ ἐν τῇ ἡπείρῃ Μενελαῖος λιμὴν ἔχει, καὶ Ἀΐζις, τὴν οἱ Κυρηναῖοι οἰκεῖον· καὶ δὲ Σίλφιον ἀρχεται ἀπὸ τούτου. παρῆκει δὲ ἀπὸ Πλατῆνης ἡσος, μέχρι τῆς ὁμαρῆς τῆς Σύρτιος δὲ Σίλφιον. νόμοισι δὲ χρέωνται οὗτοι πρὸς πλησίον τοῖς ἐτέροις. Γαλαμέων δὲ ἔχοντες δὲ πρὸς ἐσπέρην Ἀσούσαι. οὗτοι δὲ ὑπὸ Κυρηνῶν οἰκεῖοι. ὅτι θάλασσαν δὲ οὐ κατήκουσι Ἀσούσαι. δὲ γὰρ πρὸς θάλασσαν Κυρηναῖοι νεμόνται. τεθεισποβάται δὲ οὐκ ἦκιστα διὰ μέγιστα Λιβύων εἰσι. νόμοις δὲ τοῖς Γαλινῶν μιμέσθαι ἐπιτηδεύουσι τοὺς Κυρηναίων. Ἀσούτων δὲ ἔχοντες δὲ πρὸς ἐσπέρην Ἀυσχίσαι· οὗτοι ὑπὸ Βαρχῆς οἰκεῖοι, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν κατ' Εὐεσπερίδας. Αὐσχίσων δὲ κατὰ μέσον τῆς χώρας οἰκεῖοι Κάβαλες, ὅς δὲ ὀλίγον ἔθνος, κατήκοντες ἐπὶ θάλασσαν κατὰ Ταύχειαν πόλιν τῆς Βαρχῆς. νόμοισι δὲ τοῖς αὐτοῖς χρέωνται τοῖς καὶ οἱ ὑπὸ Κυρηνῶν. Αὐσχίσι δὲ πούτων δὲ πρὸς ἐσπέρην ἔχοντες Νασάμωνες, ἔθνος ἐὼν πολλόν· οἱ δὲ ἕως καταλείποντες

1 Prætextus 2 Vicissim mordet, 3 Sic in vet. cod. Gr. πλεονέχοντες, non πλεονέχοντες.

ἐπὶ τῇ θαλάσῃ τὰ πρὸ βαλῆ, ἀναβαίνοισι ἐς Αἰ-
γίλα χαλρὸν ὅπως ἐκείνους τοὺς φοίνικας· οἱ δὲ πολ-
λοὶ καὶ ἀμφιλαφεές πεφύκασι, πᾶντες εἶντες
καρποφόροι. τοὺς δὲ ἀπὸ ἐλέους ἐπεὰν θηρῶσω-
σι, αὐθιῶντες πρὸς τὸν ἥλιον, καταλείουσιν· καὶ ἐπι-
παλάλα ἐπιπάσσοντες, πίνουσιν. γυναικας δὲ νο-
μίζοντες πολλὰς ἔχειν ἕκαστος, ἐπὶ κείνῳ αὐτῶν
τὴν μίξιν ποιῶνται. τρεῖς αὖτε ἀπὸ πηλοῦ τὰ
καὶ Μασαγάται, ἐπεὰν σκίμπωνα πρὸς ἡσώνται,
μίσρηνται. πρὸς τοὺς δὲ γαμίοντες Νασάμῳνος δὲ
δρὸς, νόμος ἐστὶ τὴν νύμφην νυκτὶ τῇ πρώτῃ ἀλφ
πῶντων διέξελθῆναι τῇ δατυμόνων μισρῶν.
τῇ δὲ ὡς ἕκαστος οἱ μιχθῇ, διδοὶ δῶρον ὅ αὐτῷ ἔχη
• φερόμενος δὲ οἴκου. ὅρκοισι δὲ καὶ μασιπῇ χρέ-
ωνται τοῖςδε. ὁμνύουσι μὲν τοὺς πρὸς σφίσι αὐ-
δρας δικαιοτάτους καὶ ἀρίστους λεγόμενους ἡμέσας
τύποι, τῇ τὴν μὲν ἀπὸ νόμου. μασιπῶνται δὲ
ἐπὶ τῇ πρὸς νόμων φοιτῶντες τὰ σήματ'· καὶ
176 κατὰ δὲ ἀμφοῖν, ἐπὶ κατὰ χιμῶνται. ὅ δὲ αὐτῶν ἰδί-
ων τῇ ὄψει ἐνύπνιον, τοῦτο χρεῶνται. πρὸς τοὺς δὲ τοί-
20 ησι χρεῶνται· ἐκ τῆς χειρὸς διδοὶ πειν, καὶ αὐτὸς
ἐκ τῆς τοῦ ἐτέρου πίνει. ὡς δὲ μὴ ἔχῃσι ὑγρὸν
μηδὲν, οἱ δὲ τῆς χαμῶν ἀποδοῦ λαβόντες λείχου-
σι. Νασάμῳσι δὲ πρὸς νόμους εἰσι Ψύλλοι. ὅ-
τοι ἐξ ἀπολώλασι τρεῖς αὖτε τοῖςδε· ὁ νότος σφι πνέ-
ων ἄνεμος τὰ ἑλντρεα τῇ ὑδάτων δὲ νύκτε. ἡ δὲ
χώρη σφι πᾶσα αὐτὸς ἐστὶ τῆς Σύρπος, ὡς αὐ-
δρας· οἱ δὲ βουλδοσάμῳσι καὶ ἄλλοις, ἐς εἰς αὐ-
ορτο ἐπὶ τὸν νότον· (λέγω δὲ ταῦτα τὰ λέγουσι Λί-
βυες) καὶ ἐπὶ τὴν ἐκείνῃ τῇ ψάμῳ, πνέ-
30 ῶς ὁ νότος κατὰ χῶσέ σφας. ἐξ ἀπολωμένων δὲ
πυτῶν, ἔχουσι τὴν χώραν οἱ Νασάμῳνες.
Τουτῶν δὲ κατὰ πρὸς νότον αἶμον, ἐπὶ τῇ
θρηῶν οἰκίουσιν Γαράμῳντες, οἱ πᾶντα αὐτῶν
πον φέρουσιν, καὶ πᾶν δὲ ὁμιλίῳ καὶ οὔτε ὁ-
πλων ἐκτίεται ἀρτίον ὁδῶν, οὔτε ἀμύνεσθαι
ἐπιτίεται. Οὗτοι μὲν δὲ κατὰ πρὸς οἰκίουσιν
Νασάμῳνων. ὅ δὲ πρὸς τὴν θαλάσσαν ἔχον-
ται ὁ πρὸς ἐσπέρης Μάχα, οἱ λόφοις κείρονται· ὅ
μὲν μὲν τῇ πειχῶν αἰέντες αὐξέσθαι, τὰ δὲ ἐν-
40 θεν καὶ ἐκείνῃ κείρονται ἐπὶ χερί· ἐς δὲ τὸν πόλε-
μον, σφραγίσαντες ἀλλήλους φορέουσι πορβλή-
ματα. ἀλφ δὲ αὐτῶν Κίλυψ ποταμὸς ῥέων ἐκ
λόφου καλουμένου Χαρίτων, ἐς θαλάσσαν ἐκδι-
δοί· ὁ δὲ λόφος ἐστὶ ὁ Χαρίτων δασὺς ἰσθμὸς ἐστὶ,
ἐ-
ούσης τῆς ἄλλης τῆς πρὸς ἀπὸ λείχους Λιβύης
ψιλῆς. ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἐς αὐτὸν σάδρσι δὲ πρὸς οἱ εἰ-
σι. Μακίων δὲ τῶν ἐχόμενοι Γίνδῳντες εἰσι·

ad mare pecoribus, conscendunt ad lo-
cum Ægilen, decerpunt palmulas. nam
palmæ illic & permultæ sunt, & spatio-
sæ, & fructiferæ omnes. ex quibus v-
bi palmulas præmaturas decerpserunt,
ad solem siccantes maturefaciunt, de-
inde lacte maceratas forbillant. Vxo-
res plures singuli è consuetudine ha-
bent, & cum eis in propatulo coeunt,
eodē pane quo Massagetæ modo, prius
scipione prætento. Nasamonibus mos
est, quum quis primum ducit uxorem,
prima nocte ut sponsa singulos conui-
uas obeat concubitus gratia, & ut quis-
que cum ea concubuit, donum det
illi quod secum habet domo allatum.
Iureiurando ac diuinatione tali vtun-
tur: Per eos viros qui iustissimi at-
que optimi apud illos fuisse dicuntur,
iurant, illorum sepulcra tangentes. Di-
uinant, ad suorum accedentes monu-
menta, & illis, vbi preces peregerunt,
indormiunt: vbi quodcunque per quietē
insomnium viderunt, eo vtuntur. Fidei
dandæ consuetudo hæc est: De manu
alterius uterque sumpto inuicem poculo
bibit. quod si nihil humoris habuerint,
sumptum è terra cinerē lingunt. Na-
samonibus confines sunt Psylli, qui hūc
in modum interciderunt: Auster eis o-
mnia receptacula aquarum arefecerat:
erat autem omnis eorum regio quæ in-
tra Syrtin est, aquarum inops. Ob id i-
sti publico colloquio atque consilio ex-
peditionem fecere aduersus austrum.
(quæ Libyes memorant refero) hos,
quum ad arenas venissent, auster spi-
rās illic obruit. Psyllis extinctis, eorum
terrā Nasamones obtinēt. Super hos
austrum versus, in loco feris frequenti,
Garamantes habitant, qui omnium ho-
minum commercium, aspectumque re-
fugiunt, nihil bellicæ armaturæ habentes,
ac ne defendere quidē sese auden-
tes. Hi supra Nasamones incolunt.
Circa maritima vero, occasum versus,
confines sunt Macæ, qui summum ca-
pitis verticem radunt, in medio capil-
los crescere sinentes, hinc atque hinc
in orbem tondentes. In bellum pelles
subterraneorum struthionum ferunt
pro tegumento. Per eos flumen Cinyps
è colle qui vocatur Gratiarum, fluens,
in mare influit. Hic collis Gratiarum
nemoribus frequens est, quum ce-
tera cuius memini Libya sit arbori-
bus nuda. ducentorum ab eo ad ma-
re stadiorum est intercapedo. Ho-
rum Macarum finitimi sunt Gindanes:
quorum

CLXXIII

CLXXIV

CLXXV

CLXXVI

quorum vxores ferunt fimbrias pelli-
cras singulæ multas, ob hoc (vt me-
moratur) quod vt à quoque viro vene-
rem passa est, fimbriâ nodat, & vt quæ-
que plurimas habet, ita præclarissima

lxxvii mata. Horum Gindanorum oram in
mare porrectam incolunt Lotophagi,
qui è solo loti fructu victitant: qui fru-
ctus est instar fructus lentisci, suauitate
affimilis fructui palmarum. Ex hoc fru-

lxxviii ctu Lotophagi vinū conficiunt. Lo-
tophagis secundum mare vicini sunt
Machlyes, loto & ipsi vefcentes, sed
minus quàm superiores. Pertingunt au-
tem vsque ad ingentem amnem nomi-
ne Tritonem, qui in grandem palu-
dem Tritonidem influit, in qua est in-
sula quæ dicitur Phla. ¹ Hanc insulam

lxxix aiunt dici à Lacedæmoniis habitari
debere. Aiunt autem & hæc: Iaso-
nem, posteaquam sub Pelio, Argo ex-
ædificauit, impositis in ea ² cum aliis
solennibus hostiis, tum vero tripode æ-
reo, circuisse Peloponnesum, animo
Delphos eundi: eumque, quum teneret
cursum circa Maleam, abreptum à ven-
to aquilone, & abductum in Libyam,
& priusquam tellurem cerneret, in ³ a-
spretis paludis Tritonidis astitisse: ei-
q; hesitanti de egressu apparuisse Tritonē,
ac iussisse dari sibi tripodem, quod dice-
ret ostensurum se illis exitum, atque in-
columes remissurum. Assentiente Iaso-
ne, ita demum Tritonem ostendisse
qua ratione è breuib; enauigarent,
& tripodem in suo templo posuisse, in
eoque tripode oraculum reddidisse,
& iis qui cum Iasone erant, omnem
rationem indicasse. Fore enim vt
quum quis tripodem accepisset ⁴ ex om-
nibus qui in Argo nauigarent, neces-
sario centum Græcæ ciuitates accole-
rent paludem Tritonidem. hæc quum
audissent Libyes qui montem Gratiarū

lxxx colunt, tripodem occultasse. Iuxta
hos Machlyes habitant AVses: & circū
paludem Tritonidem vtriq; habitant,
ita vt medio Tritone dirimantur. Quo-
rum Machlyes quidem occiput cri-
nitum gestant, AVses vero sinciput.
Horum virgines, anniuersario Mi-
neruæ festo, in honorem ipsius deæ in-
ter se bifariam diuisæ, præliantur lapi-
dibus fustibusque, dicentes se ⁵ morem
patrium seruare ei quam Mineruā no-

τῷ αἰγυαῖκος ποσειφύεα δερμάτων πολλά ἐ-
κείνη φορέει καὶ τοιόνδε τι, ὡς λέγεται· κατ' αὐτὰς
ἕκαστον μιχλῆτα ποσειφύεον ποσειδέεται· ἢ δὲ αὖ
πλήστα ἔχη, αὐτὴ δρίση δέδοκται εἶ), ὡς ὑπὸ
πλείστω ἀνδράν φιληθεῖσα. Ἀκτὴν δ' ὡσεύ-
χουσαν ἐς τὸν Πόντον τέτων τῷ Γινδαίωνι ἐμονται
Λωτοφάγῳ· οἱ δὲ καρπὸν μοῦνον τῷ λωτῷ βῶρον-
τις ζῶσι. ὃ δ' τῷ λωτῷ καρπὸς, ἔστι μέγας ὅσον δ'
τῆς σχίνου· γλυκύτητά δ' τῷ φοίνικος τὰ καρπῶ
10 ποσειδέας. πιδύνται δ' ἐκ τῷ καρπῷ τέπου οἱ
Λωτοφάγοι καὶ εἶνον. Λωτοφάγων δ' ὡσεύδα-
λασαν ἔχοντα Μάχλυες, λωτὰ μὲν καὶ ἐπιχρε-
ώμενοι, ἀτὰρ ἡσπίγα τῷ ποσειδῶνι λεχθέντων.
κατήκουσι δ' ἐπὶ ποταμὸν μέγας, τὸ οὐνόμα Τεί-
των ὅτι· ἐκ δὲ δὲ δ' ὅτι ἐς λίμνην μεγάλην Τειτω-
νίδα. ἐν δ' αὐτῇ ἡσος ἐν τῇ ὄνομα Φλα. ταύτην δ'
τὴν ἡσὸν Λακεδαιμονίοισι φασὶ λόγον εἶ) κτίσαι.

Εἴτι δ' καὶ ὁδε λέγῃς λεγόμενος· Ἰήσωνα, ἐπεὶ τί οἱ
ἔξεργάζηται ὑπὸ τῷ Πηλίου ἢ Ἀργῶ, ἐς θεῖον ἐς
20 αὐτ' ἄλλην τε ἐκαστόμβην, καὶ δὴ καὶ τείποδα χαλκε-
ον, ποσειπλώειν Πελοπόννησον, βουλόμενον ἐς Δελ-
φοὺς ἀπικεῖσθαι. καὶ μιν ὡς πλεόντα ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ
Μαλέην, ὑπολαβεῖν αἶετον βορέην, καὶ ἀποφέρειν
πρὸς τὴν Λιβύην. πρὶν δ' καπιδεῖσθαι γλῶ, ἐν τοῖσι
βραχέσι ἡμεῖς αὐτοὶ λίμνης τῆς Τειτωνίδος. καὶ οἱ
ἀπορέοντι τὸ δὲ αὐτῶν λόγος ὅτι φερύμεναι Τείτω-
να, καὶ κελεύειν τὸν Ἰήσωνα εἰσὶν αὐτῶν δύναι τὸν τείπο-
δα· φάμενοι σφὶ καὶ τὸν πόρον δείξειν, καὶ ἀσήμενας
ἀποτελέειν πελοπόννησον τῷ Ἰήσωνος, ὅτε δὴ τὸν τε
30 διέκπλοον τῷ βραχέων δεικνύειν τὸν Τειτωνά
σφι, καὶ τὸν τείποδα θῆναι ἐν τῷ εὐνὸς ἱερῷ· ὅτι θε-
αῖ πάντες τε τῷ τείποδι, καὶ τοῖσι σιῶ Ἰήσωνι σιμή-
ναι· αὐτὸν δὲ λόγον, ὡς ἐπεὶ τὸν τείποδα χαμί-
σεται τῷ ἐκρήνῳ πρὸς τῷ ἐν τῇ Ἀργεὶ συμπλε-
όντων, τότε ἐκείνῳ πόλιος οἰκῆσαι ποσειπλὼν Τειτω-
νίδα λίμνην Ἑλληνίδας, πᾶσαν εἶ) αἰάγκην. ταῦ-
τα ἀκούσαντες ποσειπλάτῃσι τῷ Λιβύων, κρύ-
ψαι τὸν τείποδα. τούτων δὲ ἔχοντα τῷ Μα-
χλῶν Αὐσῆς. οὐ πρὶν δὲ καὶ οἱ Μάχλυες πείξ
40 τῷ Τειτωνίδα λίμνην οἰκέουσι. ὁ μέσος δὲ σφὶ
οὐεῖζει ὁ Τείπων. καὶ οἱ μὲν Μάχλυες τὰ ὁπί-
σω χαμέουσι τῆς κεφαλῆς· οἱ δὲ Αὐσῆς, τὰ ἔμ-
προσθεν. ὁρτὴ δὲ εἰσαυσίη Ἀθηναίης· αἰπὰρ
θῆνοι αὐτῷ δόξα ἀφασαί μίχοντα πρὸς ἀλ-
λήλας λίθισί τε καὶ ξύλοις, τῇ αὐτῇ θῆναι λέ-
γουσαι τὰ πάτρια ἀποτελέειν τὴν Ἀθηνάην κα-

¹ Aiunt autem editum esse Lacedæmoniis oraculum de deducenda in hanc insulam colonia.

² Cum reliqua hecatoinbe,

³ Statim post eandem vocem uertit breuia. Lego autem βραχέσι & βραχέων cum uet. cod.

⁴ Ex posteris eorum qui ἔσ.

⁵ Fortasse Valla scripserat ex nepotibus. ⁵ Ritus patrios si perageret

ἡ παρ-
θένων

λέοισι. Ἰαὶ δὲ ἀποθησκούσας * παρθένας ἐκ
τῶν τρωμέτων, ἡ δὲ παρθένοις καλέοισι. πρὶν
δὲ αἰεῖναι αὐτὰς μάχεσθαι, τὰ δὲ ποιεῖσι. κρινῇ
παρθένον πλὴν καλλιστάου (ἐνέκαστε χρηστήσαι-
τες κινῇ τε Κορινθίῃ καὶ παροπλίῃ Ἑλληνικῇ, καὶ
ἐπὶ δὲ μαδραβιάσαιντες, περὶ αἰγροῖσι πλὴν λίμνῃ
κύκλῳ. ὁτέοισι δὲ τοπάλαι ἐκόςμεον Ἰαὶ παρ-
θένοισι πρὶν ἢ σφι Ἑλλήνας παροικιαδύναι, ὥς
ἔχων εἶπαι· δόκω δὲ ὦν Αἰγυπτίοισι ὅπλοισι χρ-
σμέεσθαι αὐτὰς. ἀπὸ γὰρ Αἰγυπτίου καὶ τὴν ἀ-
παίδα καὶ ὁ κραῖος φημὶ ἀπὶ χθαμὴν εἰς τοὺς Ἑλλη-
νας. τὴν δὲ Ἀθηνῶν φασι Ποσειδάωνος (ἢ) θυ-
γατέρα καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης· καὶ μιν μεμ-
φθιδάναι τὰ πατέρα, δουῶναι ἐωὺ τὴν τὰ Διὶ. ὅν
δὲ Δία ἐωὺ τῇ μιν ποιήσασθαι θυγατέρα. ταῦ-
τα μὲν λέγουσι. μίξιν δὲ ἐπὶ χθονὶ τῶν γυναικῶν
ποιέονται, οὔτε στυγοῦντες, κτηνῶν τε μισθόμε-
νοι. ἐπεὶ δὲ γυναικὶ ὁ πατὴρ ἀδρὸν ἤντηται,
συμφοιτέοισι ἐς τὸν ὅτι οἱ ἄνδρες τείνου μύθος, καὶ
τὰ αἰὶ κῆ τῶν ἀνδρῶν ὁ πατὴρ, πύτου πᾶς νο-
μίζονται. Οὗτοι μὲν οἱ παλαιάλαοι τῶν Νο-
μάδων Διβύων εἰρέαται. Ἰαὶ δὲ πύτου ἐς μεσό-
γαλιν ἢ θηριώδους ἐστὶ Διβύη. Ἰαὶ δὲ τῆς θη-
ριώδους, ὅφρην ἡ ἀμμος κατήκει, * παλαιότουσα
ἀπὸ Θηβέων τῶν Αἰγυπτίων ἐπὶ Ἡρακλείας
ἐήλας. ἐν δὲ τῇ ὅφρῃ ταύτῃ μάλιστα ἀφ' ἧς
καὶ ἡμερῶν ὁδοῦ, ἀλὸς ἐστὶ τρυφέα κατὰ χόινδρους
μεγάλους ἐκ κλωνοῖσι, καὶ ἐκ κρυφῆσι ἐκαστοῦ τῶν
κλωνῶν ἀνακινῆσαι ἐκ μέθῃ τῆς ἀλὸς ὕδωρ φυ-
χεῖν καὶ γλυκύ. περὶ δὲ αὐτὸ ἄνθρωποι οἰκεῖται 30
ἐσχατοὶ πρὸς τῆς ἐρήμου, καὶ Ἰαὶ τῆς θηριώδε-
ος, περὶ μὲν ἀπὸ Θηβέων ἀφ' ἧς ἡμερῶν ὁ-
δοῦ Ἀμμωνιοί, ἔχοντες ὁδοῦ ἀπὸ τῆς Θηβαίας
Διός. καὶ γὰρ ὁ ἐν Θήβῃσι (ὡς καὶ περὶ τερσὶ εἰ-
ρηταί μοι) κλειομένω πον τῆς Διὸς τῶν γαλμαῖ ἐστὶ.
τυγχάνει δὲ καὶ ἄλλο σφι ὕδωρ κρηναῖον εἶναι· ὅν
μὲν ὁρῶν γίνεται χλιαρὸν, ἀγρῆς δὲ πληθυνού-
σης ψυχρότερον. μεσαμβρίῃ τε ἐστὶ, καὶ ὁ κερ-
πα γίνεται ψυχρόν. τῆνικαῦτα δὲ ἄρδουσι τοὺς
κήποις. ἀποκλινομένης δὲ τῆς ἡμέρης Ἰαὶ αἰεταί 40
τῆς ψυχροῦ, ἐς οὗ δύεται ὁ ἥλιος, καὶ ὁ ὕδωρ γίνε-
ται χλιαρόν. ἐπὶ δὲ μάλλον ἰόν ἐς ὁ θερμὸν ἐς μέ-
σας νύκτας πελαγίζει. τῆνικαῦτα ὅς ζέει ἀμβροτά-
δυν. παρέρχονται τε μέσαι νύκτες καὶ ψύχεται μέχρι
ἐς ἡμέραν. ἐπὶ κλησιν ὅς αὐτὴ ἡ κρήνη καλεῖται ἡλίου.

Μετὰ

minauimus: & quæ virgines è vulne-
ribus decedunt, eas fallas virgines ap-
pellant. Sed priusquam à pugnando de-
fistant, hoc faciunt: Quæ virgo in pu-
gnam optimam operam nauauit, eam
semper communi consensu ceteræ vir-
gines exornant cum cetera armatura
Græca, tum crista Corinthia, & curru
impositam circa paludem circumferunt.
Quibus autem rebus ornarentur olim
hæ virgines antequam accolerent Græ-
ci, non habeo dicere. arbitror autem
ornari fuetas armis Ægyptiis. nam ab
Ægypto affirmarim & scutum & gale-
am Græcis esse tradita. Aiunt autem
Minervam Neptuni esse filiam ac palu-
dis Tritonidis, eamq; nescio quid à pa-
tre reprehensam donasse seipsam Ioui,
& Iouem, sibi illam asciuisse filiam. Hæc
illi aiunt. Idem promiscue cum mulie-
ribus, non vna habitantes, sed pecu-
dum more concumbunt. Vbi apud mu-
lierem puer robustus est factus, apud
quem virum habitare sustinet, (nam
tertio quoque mense viri conueniunt)
eius filius censetur. Isti quidem ma-
ritimi Libyum Nomadum dicti sunt.
Supra hos autem ad partem mediterraneam
Libya est theriodes dicta, id est, feris
abundans. Supra hanc therioden super-
cilium soli fabulosum est, porrectū à
Thebis Ægyptiis ad columnas Hercu-
lis. In hoc supercilio ferme decem die-
rum itinere² sunt grumi grandes salis
iucundi in collibus, & singulorum col-
lium vertices è medio sale eiuculantur
aquam dulcem pariter & gelidam. Cir-
ca quam homines habitant vltimi, soli-
tudinem versus, & supra plagam therio-
den dictam, à Thebis itinere dierum de-
cem, primi Ammonii, habentes templū
ad Thebani Iouis effigiē. etenim The-
bis (quemadmodum à me memora-
tum est) aspectu arietino Iouis simula-
crum est. Apud hos est alia quoq; aqua
fontana, quæ sub matutinum quidem
tepet, sub horam autem qua forum
frequentissimum est, frigescit: sub me-
ridiem multo frigidior est. eaque ho-
ra hortos irrigant. Declinato iam die
remititur frigus, donec sol occidit:
tunc tepescit, magis ac magis calefcens,
ad mediam vsque noctem, quo tem-
pore feruens exstuat: præterita no-
cte media, ad auroram vsque refrige-
scit. cognominatur autē fons iste, Solis.

CLXXX

1 Nescio quid de patre conquestam 2 Sunt frustra salis veluti grumi magni in tumulis: & in singulorum tumulorum ver-
tibus è medio sale aqua frigida & dulcis erumpit.

CLXXXII Post Ammonios autem per supercili-
um sabuli, decem rursus dierum itine-
re est collis salis, & aqua illi Ammoni-
æ par, hominibus circumhabitantibus:
cui loco nomen est Ægila, ad quem lo-
cum Nasamones veniunt palmulas de-
cerptum. Rursus decem dierum spa-
tio ab Ægilæis alius ¹ collis est salis, &
aqua, & palmularum fructiferarum
magna vis, quemadmodum apud al-
ios: incolentibus illic hominibus qui-
bus nomen est Garamantibus, natio-
ne sane magna, qui inducta super sa-
lem humo, ita ferunt. Ab his ad Loto-
phagos breuissimū iter. A quibus trigin-
ta dierum spatium est ad eos apud quos
gignuntur boues præpostere pascen-
tes. Ideo autem præpostere pascuntur
quod cornua inflexa antè habent,
& ob id cessime eunt pascuntur. nam
offensantibus in terra cornibus, progre-
diendo pasci nequeunt: alioqui nihil
differentes à ceteris bobus, præter cras-
situdinem pellis atque duritiem. Gara-
mantes hi Troglodytas Æthiopes qua-
drigis venantur. nam Troglodytæ Æ-
thiopes, omnium quos fando cognoui-
mus, perniciosissimis pedibus sunt, serpen-
tibus, lacertisque & aliis id genus repti-
libus vescentes, lingua nulli alteri simili
vntentes, sed vespertilionum more strid-
CLXXXIV dentes. A Garamantibus decem quo-
que dierum itinere alius collis est salis,
& aqua: accolentibus hominibus qui-
bus nomen est Atlantibus, solis omni-
um hominum, quos ipsi nouimus, inno-
minatis. ² nam sales quidem apud eos
vocantur Atlantes, singulis autè eorum
nullum nomen imponitur. Hi solem
transcendentem execrantur, eique præ-
terea omnia conuitia ingerunt, quod
torridus & ipsos & regionem perdat.
Post totidem dierum iter alius tumu-
lus salis est, cum aqua, & hominibus
accolentibus. Cui confinis est mons
nomine Atlas, angustus, & vndique
teres: & (ut fertur) adeo celsus ut e-
ius cacumen nequeat cerni, quod à nu-
bibus nunquam relinquatur, neque
hycme neq; æstate: quem esse columnā
cæli indigenæ aiunt. Ab hoc monte co-
gnominantur hi homines: nā Atlantes
vocantur. dicunturq; nec vlla animan-
te vesci, nec vlla somnia cernere. Ad
CLXXXV hos vsq; Atlantes possum recensere no-
mina eorum qui in supercilio *Libyæ* ha-
bitant, post hos non amplius. Porrigitur

Μετὰ τὸ Ἀμμωνίους, ὅτε τὸ ὄφρυς τὸ ψάμμου δι-
ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδὸς, χλωινός τε ἀλός ἐστὶ ὁ-
μοῖος τῷ Ἀμμωνίῳ, καὶ ὕδωρ, καὶ αἰθέρη ποταμὸς αὐτῶν
οἰκέουσι τὰς ἡμέρας τέσσα ἕννομα Αἰγίλας ἐστὶ. ἐς τὴν
τοὺς ἡμέρας οἱ Νασάμωνες ὁπωρεῖν τὰς φοί-
νικας φοιτῶσι. Ἀπὸ τῆς Αἰγίλων, ὅτε δέκα ἡ-
μερέων ἀλλέων ὁδὸς, ἕτερος ἀλός χλωινός, καὶ ὕδωρ, καὶ
φοίνικας καρποφόροι πολλοί, κατὰ τὴν καὶ τοῖσι ἐ-
τέροις καὶ αἰθέρη οἰκέουσι καὶ αὐτὰς τοῖσι εὐνομα
10 Γαράμαντες ἐστὶ, ἔθνος μέγα ἰσχυρὸς ἐπὶ τῇ ἀλῇ
γλῶττι φορέοντες, ἔτι παρέρουσι. σιωποῦντες οἱ
ἐστὶ ἐς τὰς Λωτοφάγους ἐκ τῆς πενήκοντα ἡμερέων ἐς
αὐτοὺς ὁδὸς ἐστὶ καὶ τοῖσι καὶ οἱ ὀπιαθινόμοι βοῆες γίνονται.
ὀπιαθινόμοι τὸ ὅτε τὰς εἰσὶ τὰς κέρα ἔχουσι κεκυ-
φότα ἐς τὸ ἔμπεδον. ὅτε τὸ ὀπίσω αἰσχυρότε-
ρες, νέμοντες ἐς τὸ ἔμπεδον ἐκ οἰοῦντες εἶναι, φο-
ρεῖν ἐκ τῆς γλῶττις κέρα. ὅτε τὸ ὀπίσω ὅτε δὲ ἔμπε-
δον τῆς ἄλλων βοῶν ὅτι μὴ τῷ, καὶ τὸ δέρμα ἐς
παχύτητα καὶ τείλει. οἱ Γαράμαντες τὸ ἔτι τοῖς
20 Τρωγλοδύταις Αἰθίοπας θηροῦσι τοῖσι τεθρίω-
ποισι, οἱ γὰρ Τρωγλοδύταις Αἰθίοπες πόδας παχέας
αἰθέρη πᾶσι πᾶσι εἰσὶ, τῇ ἡμέρῃ πᾶσι λέγουσι ἀπο-
φροῦντες ἀκρόν. σιτέονται τὸ οἱ Τρωγλοδύταις
ὄφεις καὶ σαύρες, καὶ τὰ τοιαῦτα τῇ ἐρπύλλῃ. καὶ τὰς
ἄλλας τῶν ὀπίσθεν ἀκρόν παρέρουσι, ἀλλὰ τε-
θύρασι, κατὰ τὴν αἰνυκτερίδας. Ἀπὸ τῆς Γαρά-
μαντων δι' ἀλλέων δέκα ἡμερέων ὁδὸς, ὁμοῖος ἀλός, τε
χλωινός, καὶ ὕδωρ, καὶ αἰθέρη ποταμὸς αὐτῶν οἰκέουσι,
τοῖσι οὐνομα ἐστὶ Ἀτλαντες· οἱ αὐτῶν μοῖοι εἰσι μέντοι 178
30 αἰθέρη πᾶσι τῇ ἡμέρῃ ἰδμεν. ἀλέσι μὲν γὰρ σφι ἐ-
στὶ Ἀτλαντες οὐνομα, ἐπὶ τῇ ἐκαστῇ αὐτῶν οὐνο-
μα ὁπότεν κέεται. οὐτοὶ τὰς ἡμέρας ὁπότεν κέεται κατ-
αρῶνται, καὶ τὰς τῶν τοῖσι πᾶσι τὰς αἰσχυρὰς λειο-
ρέονται, ὅτι σφέας ἔχουσι ἐπὶ τῇ ἐκαστῇ, αὐτοὶ τε τὰς ἀ-
θρόπας, καὶ τὴν χώρην αὐτῶν. μετὰ τὴν δι' ἀλλέων δέ-
κα ἡμερέων ὁδὸς, ὁμοῖος χλωινός ἀλός, καὶ ὕδωρ, καὶ αἰ-
θέρη ποταμὸς αὐτῶν οἰκέουσι. ἔχεται τὸ τῆς ἀλός τούτου
ἕως τῆς οὐνομα Ἀτλας ἐστὶ τὸ γένος καὶ κυκλοτερές
πᾶσι. ὁπότεν κέεται τὸ ἔτι τῇ λέγει ὡς τῇ χυρφῇ
40 αὐτῶν ἐκ οἰοῦντες τὸ ἰδμεν. ὁπότεν κέεται τὸ αὐτῶν ἀπο-
λείπειν ἐφ' ἧς ἔτι ἔρεος ἔτι χυρφῇ. τὸ κίονα τῆς
ἔρεος λέγουσι οἱ ἐπὶ τῇ ἐκαστῇ ἐπὶ τῇ ἐκαστῇ τῆς ἔρεος
οἱ αἰθέρη ποταμοὶ ἐπὶ τῇ ἐκαστῇ ἐπὶ τῇ ἐκαστῇ καλεῖνται γὰρ
τὴν Ἀτλαντες λέγουσι τὸ ἔτι ἐμψυχοὺς ὁπότεν σιτέ-
ται, ἔτι τὸ ὀπίσθεν ὁπότεν. Μέγας μὲν τὴν Ἀτλα-
των τῶν, ἔχω τὰ ἕννομα τῇ ἐπὶ τῇ ὄφρῃ κατοι-
κημένων καταλέξαι· τὸ δὲ ἀπὸ τῶν, ἐκαστῇ διήκει

¹ Agger. Paulo post ipse tumulum versit. ² Nam omnibus quidem simul nomen est Atlantes. Id est, communis quidem omni-
versæ gentis nomen est Atl.

δι' ὧν ἡ ὀφρὺν μέλει Ἡ' ἑακλήων ἑηλέων, καὶ ὁ
 ἔξω βυτίων. ἔστι δὲ ἀλός τε μέταλλον ἐν αὐτῇ
 ἀλὰ δέκα ἡμερέων ὁδοῦ, καὶ αὐθροποι οἰκέοιτες.
 τὰ δὲ οἰκία τοῦτοι πασι ἐκ τῶν ἀλίνων χοίδρων
 οἰκοδομεῖται. αὐτὰ γὰρ ἡδὴ τῆς Λιβύης αὐμο-
 βροῖσι. οὐ γὰρ ἡδυνάμετο μένειν οἱ τοῖχοι ἔοιτες
 ἀλινῶν, εἴθε. ὁ δὲ ἄλλος αὐτοῖσι καὶ λαχὼς καὶ πορ-
 φύρεος ὁ εἶδος ὀρύσσεται. ὑπὸ δὲ τῆς ὀφρὺς
 αὐτῆς, ὅς τ' ἐπὶ νότον καὶ μεσόγαλιν τῆς Λιβύ-
 ης, ἔρημος καὶ αὐθροὶ καὶ ἀθροὶ καὶ αὐμοβροὶ καὶ
 ἀξυλὸς ἔστι ἡ χώρα καὶ ἰκμάδος ἔστι ἐν αὐτῇ οὐ-
 δέν. Οὕτω μὲν μέλει τῆς Τριτωνίδος λίμνης
 ἀπὸ Αἰγύπτου νομάδες εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γα-
 λακτοπόται Λίβυες καὶ ἑηλέων τε βοῶν οὗτοι
 γυλόμμοι, δὲ πρὸς ὁδοῦ Αἰγύπτιοι, καὶ οὐ τρέ-
 φοντες. βοῶν μὲν νῦν ἑηλέων οὐδὲ αἱ Κυρηναί-
 ων γυναικες διχασθῶσι πατέεσθαι, ἀλλὰ τὴν ἐν Αἰ-
 γύπτῳ ἴσσι, ἀλλὰ καὶ ἡγεῖας αὐτῇ καὶ ὁρτὰς ἐπιτε-
 λέουσι. αἱ δὲ τῶν Βαρυχίων γυναικες ὁδοῦ ὕδιν
 πρὸς τῇσι βοαῖσι γυλονται. αὐτὰ μὲν δὴ οὕτω ἐ-
 χει. Τὸ δὲ πρὸς ἐσπέρην τῆς Τριτωνίδος λί-
 μνης ὁκοῦν νομάδες εἰσὶ Λίβυες, ὁδοῦ ἰομοῖσι πῶ-
 σι αὐτῶν χρωμόμοι, ὁδοῦ κατὰ τὰ παρδία ποι-
 εῖν τῶν οἶον τι καὶ οἱ νομάδες ἐώησι ποίεειν. οἱ γὰρ
 δὴ τῶν Λιβύων νομάδες, εἰ μὴ πρῶτες, ὁκοῦν ἔχω
 ἀτρεκέως τῶν εἴπων. ποιῶσι δὲ αὐτῶν συχνοὶ
 τοιάδε. τῶν παρδίων τῶν σφετέρων, ἐπὶ δὲ τετρα-
 πτά γήνηται, οἰοῦνται πρὸς βάτων καί οἱσι τὰς ἐν τῇ-
 σι κρυφῇσι φλέβας μετεξέτεροι δὲ αὐτῶν, τὰς
 ἐν τοῖσι κρεοτάφοις, τῶν δὲ εἰνεα, ὥς μὴ σφεας ἐς
 διπλῶν χερόν καταρρέον φλέγμα ἐκ τῆς κα-
 φαλῆς δηλῆται. καὶ ἀλλὰ τῶν σφεας λέγουσι
 εἶναι ὑγροτάτους. (εἰσὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς οἱ Λίβυ-
 ες αὐθροῦν πρῶτων ὑγροτάτοι, τῶν ἡμεῖς ἴ-
 δμεν εἰ μὴ ἀλλὰ τῶν, ὁκοῦν ἔχω ἀτρεκέως εἴπων,
 ὑγροτάτοι δι' ὧν εἰσι) ὧν δὲ καί οἱσι τὰ παρδία
 πασμοὶς ἐπιγῆται, ἔξω ῥηταὶ σφί' ἄκρος. τετρα-
 γρου γὰρ οὐρεν ἀπείσαντες ῥύονται σφεας. λέγω δὲ
 τὰ λέγουσι αὐτοὶ Λίβυες. Οἰοῖται δὲ τοῖσι νομάσι
 εἰσὶ αἱδε. ἐπὶ αὐτῶν ὡς ἀπάρξων τῶν κτῆνός, ῥι-
 πῆσαι ὑπὸ τῶν δόμων. τῶν δὲ ποιήσαντες, ἀποστρέ-
 φουσι τὰ αὐχένα αὐτῶν. θύουσι δὲ ἡλίῳ καὶ σελλῶν μένοι-
 σι. τῶν τοῖσι μὲν νῦν πρῶτες Λίβυες θύουσι ἀτρεκέως οἱ
 πρὸ τῆς Τριτωνίδος λίμνης νέμοντες, τῇ Αἰθιῶν
 μάλιστα. μὲν δὲ τῶν Τριτωνι καὶ τῶν Ποσειδωνι.

autem id supercilium ad columnas vs-
 que Herculeas, atque ulterius. Intra
 quod est salis metallum, *id est*, *effusio*,
 decem dierum itinere, & homines in-
 colentes, qui domicilia sua faciunt ex
 2 micis salis. isti enim iam tractus Libyæ
 vacant imbris. nam si plueret illic,
 non possent manere parietes salis. Su-
 pra autem hoc supercilium, austrum
 versus ac mediterranea Libyæ, deserta
 iam plaga est, & sine aqua ferisque, si-
 ne pluvia ac lignis, omni prorsus hu-
 more vacans. Ita ab Ægypto ad Tri-
 tonidem paludem, 4 pastoritii Libyes
 sunt carne victitantes ac lacte, nihil vac-
 cinum gustantes, quia nec Ægypti gu-
 stant suam, nec alentes quidem vac-
 cam. Sed nec Cyrenææ feminae feri-
 re sibi fas putant, ob Isidem quæ est in
 Ægypto, cui etiam ieiunia & dies festos
 studiose agunt. At mulieres Barcææ nō
 modo gustu vaccinae carnis, sed etiam
 suillæ abstinent. Atque hæc quidem ita
 habent. Ad occasum vero Tritoni-
 dis paludis iam non sunt 6 pascuales Li-
 byes, neque eisdem moribus vtentes,
 neque idem circa infantes quod pascua-
 les solent, facitantes. Nam Libyum
 qui pastorales sunt plerique hoc faci-
 unt, an omnes, non queo pro certo di-
 cere. Vbi filii ipsorum quadrimi effecti
 sunt, venas verticis illorum lana succi-
 da inurunt, nonnulli venas temporum:
 eam videlicet ob causam ne villo vn-
 quam tempore phlegma, *id est*, *pituita*,
 defluens e capite, officiat. eaque de re
 se aiunt esse optima valetudine. Et sunt
 reuera Libyes inter omnes quos nos
 nouimus homines saluberrimo corpo-
 re: incertum mihi an ob hanc causam,
 certe optima valetudine sunt. Quod si
 pueris inurendis spasmus existat, inue-
 ta est ab eis medicina. vrina enim hirci
 aspersa eos liberant. Ea autem refero
 quæ ipsi Libyes narrat. Porro sacrifi-
 cia apud 7 pastoritios Libyes talia sunt:
 Vbi pro primitiis aurem pecudis præ-
 ciderunt, eam supra domum abiiciunt:
 hoc acto, ceruicem eius auertunt. Solis
 autem omnium deorum immolant So-
 li & Lunæ. & his quidē vniuersi Liby-
 es sacrificant: at qui circa Tritonidē pa-
 ludē incolunt, etiā Mineræ Tritoniq;
 ac Neptuno: sed Mineræ præcipue.

1 Fodina, 2 Grumis 3 Post Salis, *addo*, ibi autē & albus & purpureus sal effoditur. 4 Nomades Libyes sunt, qui car-
 ne & lacte vescuntur, sed ab esu vaccarum abstinent sicut & Ægyptii, suæque non alunt. 5 *Suspecta est hæc vox Græca.* 6 No-
 mades Libyes, 7 Nomades. Sic & in sequenti pro pastorales.

LXXIX A quibus Libybus Græci vestem & æ-
 gidas simulacrorum Mineræ mutuati
 sunt, præterquam quod ægides apud
 Libyes, & pendentes ex eis fimbriæ non
 sunt serpentes, sed è loris factæ: cetera
 vero omnia ad idem exemplar efficta
 sunt: nomine quoque ipso testificante
 venisse ex Libya Palladiorum stolam.
 Quippe Libyssæ mulieres super vestem
 amiciuntur nudis ægeis, *id est, caprinis*
pellibus non villosis, fimbriatis, ac rubrica
 delibutis, à quibus ægeis, *id est, caprinis*
pellibus, ægidas denominauere Græci.
 Quinetiam hinc primum mihi videtur
 ciulatus in templis extitisse, quod eo
 Libyssæ mulieres vehementer vtuntur
 ac belle. Et à Libybus quadriugos e-
 quos iungere Græci didicere. Sepeli-
 unt autem pastores Libyes defunctos
 vt Græci, præter Nasamones, qui illos
 sedentes sepeliunt, obseruantes vt dum
 quis cœpit agere animam, cum seden-
 tem constituent, ne supinus expiret.
 Domicilia eorum sunt virgultis com-
 pacta, suspensis circa lentiscos, & ea
 quoquouersus versatilia. Et isti quidem
 talibus vtuntur moribus. Contin-
 gunt autem hos ab ² orientali parte
 Tritonis fluminis i Auses qui sunt ara-
 tores: ³ qui vero Libyes domos posside-
 re consueuerunt, iis nomen impositum
 est Maxyes, qui dextram capitis par-
 tem comatam gestant, sinistram ra-
 dunt, corpus minio tingunt, affeten-
 tes se à Troianis esse oriundos. Regio
 autem hæc & reliqua ad occidentem
 vergens, multo frequentior est feris syl-
 uisque quàm regio pastoralium. Nam
 quæ ad auroram respicit, quam pastora-
 les incolunt, Tritone flumine tenus &
 depressa est & arenosa: hinc deinceps
 quæ aratorum est, vespæram spectans,
 montana valde est ac nemorosa, ferisq;
 frequens. Siquidem apud hos & ser-
 pentes sunt supramodum grandes ac leo-
 nes, elephantes quoque & vrsi, & aspi-
 des, & asini cornibus præditi. Et ⁴ cyno-
 cephalis, *id est, capita canina habentes*, &
 acephalis, *id est, non habentes capita*, qui
 in pectoribus oculos habent, vt Liby-
 es memorant: necnon viri feminæque
 agrestes, & aliæ permultæ feræ haud
 ementitæ. Quorum nihil apud pa-
 storales est, sed alia, veluri pygargi, &
 capræ, & bubali, & asini, non illi quidem cornua habentes, sed alii impoti: nunquam

Τὴν δὲ ἀρὰ ἐδῆται καὶ τὰς αἰγίδας τῶν ἀγαλμάτων
 τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ τῶν Λιβυσέων ἐποίησαν·
 τοὶ οἱ Ἕλληνες. πλὴν γὰρ ὅτι σκυτίνη ἡ ἐδῆς τῶν
 Λιβυσσέων ἐστὶ, καὶ οἱ θυσανοὶ οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐ-
 τῇσι, οὐκ ὄφίεις εἰσι, ἀλλὰ ἰμδύπιοι· τὰ δὲ ἄλλα
 πᾶσι κατὰ τὸ αὐτὸ ἐσταται. καὶ δὴ καὶ πινόμενα
 κατηγρέει ὅτι ἐκ Λιβύης ἦκει ἡ σολὴ τῶν Παλ-
 λαδίων. αἰγίδας γὰρ περιβάλλονται ψιλὰς πε-
 ς αἰγίαι· εἰ τὴν ἐδῆτα θυσανώσαι αἱ Λίβυσσαι, κεχειμέ-
 ρας ἐρῶμεθαί. ἐκ δὲ τῶν αἰγέων πούτιον αἰγί-
 δας οἱ Ἕλληνες μετωνόμασαν. δοκέει δὲ ἔμοι γὰρ
 καὶ ὁλοκληρὴ ἐν ἱεροῖσι εἶναι αὐτὰ παρῶτον ἡμέτερα.
 καὶ τὰ γὰρ ταύτη χρέωνται καλὰς αἱ Λίβυσ-
 σαι. καὶ πᾶσι τοῖς ἱεροῖς ζευγνύουσι τὰς Λιβύ-
 ωνοὶ Ἕλληνες μεμαθήκεσι. Θάπησοι δὲ τοὺς
 ἀποθνήσκοντας οἱ Νομάδες, κατὰ τὸν οἱ Ἕλληνες,
 πλὴν Νασαμόνων. οὗτοι δὲ κατημύους θάπτου-
 σι, φυλάσσοντες, ἐπὶ αὐτῇ τὴν ψυχὴν, ὅπως μὴ
 κατήσοισι, μηδὲ ὕψιός ἀποθανέεται. οἰκήματα
 δὲ σύμπηκτα ἐξ αἰθέριων ἐνερμύων περὶ σχοί-
 νοις ἐστὶ, καὶ ταῦτα περὶ φορητὰ. νόμοισι μὲν ποιού-
 πισι οὗτοι χρέωνται. Τὸ δὲ πρὸς ἐσπέρην τῆς
 Τείτωνος ποταμοῦ, Αὐσίῳ ἔχονται ἄροτῆρες ἡ-
 δη Λίβυες, καὶ οἰκίας νομίζοντες ἐκτῆσαι, ποῖσι
 οὐόμενα κέσται Μάξυες· οἱ τὰ ἐπιπλεῖα τῶν κε-
 φαλέων κηρύσσουσι, τὰ δὲ ἐπαλειφρὰ κείρουσι· ὃ δὲ
 σῶμα μίλτω χεῖνται. φασὶ δὲ οὗτοι (εἰ) τῶν ἐκ
 Τροίης αἰδρῶν. ἡ δὲ χώρα αὕτη τε καὶ ἡ λοιπὴ τῆς
 Λιβύης ἡ πρὸς ἐσπέρην, πολλὰ θηριωδεστέρη τε
 καὶ δασυτέρη ἐστὶ τῆς τῶν Νομάδων χώρας. ἡ μὲν
 γὰρ δὴ πρὸς τὴν ἡδὴ τῆς Λιβύης, πῶ οἱ Νομά-
 δες ἡμεῖοι, ἐστὶ θαπεινὴ τε καὶ ψαμμόδης, μέ-
 χει τῆς Τείτωνος ποταμοῦ. ἡ δὲ ἀπὸ τούτου ὃ
 πρὸς ἐσπέρην, ἡ τῶν ἄροτῶν, ὀρεινὴ τε καὶ ἄρτα καὶ
 δασύα καὶ θηριώδης. καὶ γὰρ οἱ ὄφίεις οἱ ὑψο-
 μέγας, καὶ οἱ λέοντες κατὰ τούτους εἰσὶ, καὶ οἱ ἐλ-
 λέφαντες τε καὶ ἄρκτοι, καὶ ἀσπίδες τε καὶ ὄνοι οἱ
 τὰ κέρα ἔχοντες· καὶ οἱ κυνοκέφαλοι, οἱ δὲ αἰεταί
 τοῖσι γῆσι ἰὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες (ὡς δὴ λέγεται)
 καὶ ὑπὸ Λιβύων καὶ ἀνέλοι αἰδρες, καὶ γυναικες ἀ-
 γριαί, καὶ ἄλλα πλῆθι πολλὰ θηρία ἀκατάψυτα.
 Κατὰ τῆς Νομάδας δὲ ἐστὶ τρυφὴν ἔδεν, ἀλλ' ἄλλα
 τὰ δὲ, πύλαροι, καὶ ζορκάδες, καὶ βουβάλιες, καὶ οἱοί
 οὐκ οἱ τὰ κέρα ἔχοντες, ἀλλὰ ἄλλοι ἀποτοί (οὐ

1 *id est, simulacrorum Minervæ. dicit enim Herodotus παλαδίον quod dixerat ἡ ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηνᾶς.* 2 Occidentali

3 *Lectionem sequutus videtur diuersam ab ea qua est in vulg. edit.* 4 *In vulg. Gr. edit. Cynocephalorum tantum fit mentio, sed quidam vet. codices pro κυνοκέφαλοι habent αἰεταί, hoc modo, καὶ οἱ αἰεταί οἱ οὗ τοῖσι γῆσι ἰὺς.*

γὰρ δὴ πίνουσι) καὶ ὄρυες, (τῶν κατὰ χέρσα τοῖσι
 Φοινίξιν οἱ πηχεὲς ποιεῖνται· μέγας δὲ ὁ θηρίον
 τῆτο κατὰ βουῶν ἐστὶ) καὶ βασιλίσκος, καὶ ὕαινα, καὶ
 ὕσειχες, καὶ κελιοὶ ἀγριοί, καὶ δίκτυες, καὶ θῶες, καὶ
 πῶν θηρὲς, καὶ βόρυες, καὶ κροχὸν δειλοὶ ὅσων τε πε-
 πηχεὲς χερσὶν ἰ, τῆσι σαύρησι ἐμφέρεισά τοι· καὶ εἰς
 τοὺς κατὰ γαίαν, καὶ ὅφιες μικροί, κέρως ἐνέκαστος ἐ-
 χοίτες. Ταῦτά τε δὴ αὐτῇ ἐστὶ θηρία, καὶ ἅψα τῇ
 ἄλλῃ, πλὴν ἐλάφου τε καὶ ὕδρος ἀγρίου. ἐλάφος δὲ
 καὶ ἀγρίου ἐν Λιβύῃ πάμπαν οὐκ ἔστι. μυῶν δὲ
 θηρία τελέει αὐτῇ ἐστὶ· οἱ μὲν, δὲ ποδὲς καλέονται·
 οἱ δὲ, ζῳόμα· (ὅς τινος οὐμα τῆτο ἐστὶ μὲν Λιβυ-
 κόν, διώσται δὲ κατ' Ἑλλάδα γλαῖα, βιωοί)
 οἱ δὲ, ἐχίνες. εἰσὶ δὲ καὶ γαλαί ἐν τῇ Σιλφίῳ γινόμε-
 ναι, τῆσι Ταρτησίοισι ὁμοίωται. ὁσαῦτα μὲν
 νῦν θηρία ἢ τῶν Νομάδων Λιβύων γῆ ἔχει, ὅσων ἡ-
 μεῖς ἴσμεν ὅτι, ἐπὶ μακρότατον οἰοί τε ἐξυμνεῖται
 εἰσεῖναι. Μαζύων δὲ Λιβύων Ζώνηες ἔχον-
 ται, τοῖσι αἰ γυναικὲς ὡς οὐχ ὅσον τὰ ἀρματα ἐς τὸν
 πόλεμον. Τούτων δὲ Ζύγαιες ἔχονται, ἐν τοῖ-
 σι μέλι μὲν πολλὸν μέλισσαι κατεργάζονται, πολ-
 λὴ δὲ ἐπὶ πλέον λέγεται θημιουργεῖς αἰδρας ποιε-
 ειν. μιλποῦται δὲ ὧν πᾶντες οὗτοι, καὶ περὶ θηροφ-
 γείοισι. οἱ δὲ σφι ἄφθοιοι, ὅτι ἐν τοῖσι οὐρεσι γίνοι-
 ται. Κατὰ πύτους δὲ λέγεται Καρχηδόνιοι κέ-
 σσαι τῆσιν τῇ οὐμῶμα ἐστὶ Κύρανιν. μέγας μὲν, διη-
 κροῖεν σαδίων, πλάτος δὲ, τρεῖς, ἀφβαδὶν ἐκ τῆς
 ἡπέρου· ἐλαμέν τε μετὰ καὶ ἀμπέλων. λίμνη δὲ
 ἐν αὐτῇ ἐστὶ, ἐκ τῆς αἰσάρθης τοῦ τῶν ὀπιχωρί-
 ων, ὡς ἐστὶ ὁρίθων καὶ ἐμύοισι πίσιον, ἐκ τῆς ἰ-
 λυός φῆμα ἀναφέρεισι χρυσόν. Ταῦτα εἰ μὲν ἐστὶ
 ἀληθῆς, οὐκ οἶδα, τὰ δὲ λέγεται γράφω. εἴη δὲ
 αὐτῶν, ὅχι καὶ ἐν Ζακύνθῳ ἐκ λίμνης καὶ ὕδα-
 τος τῶσαν αἰσάρθην αὐτὸς ἐγὼ ὤρεον. εἰσὶ
 μὲν καὶ πλεῖν αἱ λίμναι αὐτῇ· ἡ δὲ ὧν μεγί-
 στη αὐτῶν, ἐξ ὁδοῦ καὶ ποδῶν πᾶν τῇ, βαθὺς δὲ,
 διόρυγός ἐστι· ἐς ταύτην καὶ τὸν καπεῖσι, ἐπ' ἀκρῶ
 μυρσίνην τῶς δὲ ἔχοντες, καὶ ἐπειτα αἰσάρθῃσι
 τῇ μυρσίνῃ πῖσαν, ὁ δὲ μὲν μὲν ἔχουσαι ἀσφάλ-
 του, τὰ δὲ ἄλλα, τῆς Πιερίης τῶς αἰσάρθης. ἐς-
 χέοισι δὲ ἐς λακκὸν ὁρωρυγμῶν ἀνχοῦ τῆς λί-
 μνης. ἐπειτὰ δὲ ἀφάρθῃσι συχλὺν, οὕτω ἐς τοὺς
 ἀμφορέας ἐκ τῆς λακκῆς καταχέουσι. ὅ, π δὲ αὐ-
 τὸ ἐς περὶ ἐς πλὴν λίμνην, ὑπὸ γλῶσσῃ, ἀναφαίνε-
 ται ἐν τῇ θαλάσῃ. ἡ δὲ ἀπέχει ὡς τῶς σελήνης
 ἀφ' ὅπου τῆς λίμνης. οὕτω δὲ καὶ τὰ ὅπου τῆς νῆος

enim bibunt. & oryes, quibus vinales
 palmae pro cornibus fiunt. (huius feræ
 magnitudo est ad æquiparationem bo-
 vis) & bassaria, & hyæna, & hystriches,
 & arietes agrestes, & dicæyes, & thoes,
 id est, ex hyæna & lupo geniti, & pantheræ,
 & boryes, & crocodili tricubitali ad su-
 mum magnitudine, terrestres, laceris
 affimiles, & struthi subterranei, & ser-
 pentes pulilli cū singulis cornibus. Hæ
 sunt illic feræ, & item ceteræ quæ alibi,
 præter ceruū & aprum. ceruus enim &
 aper prorsus in Libya nullus est. Sunt i-
 bidem quoq; tria murium genera, quo-
 rum alii bipedes vocantur, alii zegeri-
 es, Libyca lingua (quod in Græca pol-
 let idem quod βουνοί, id est, colles) alii,
 echines. Sunt præterea mustelæ quæ
 in Silphio nascuntur, murænis similli-
 mæ. Tot habet feras Libyū pastoralium
 regio, quantum nos maxime scruta-
 ndo longissime inuestigare potui-
 mus. Maxyū autem Libyū con-
 fines sunt Zabeces, vbi feminæ auri-
 gantur currus in bellum. His finitimi
 sunt Zyganies, vbi magnam vim mel-
 lis apes conficiunt, sed multo plus opi-
 fices vii facere dicuntur. omnes autem
 minio inficiuntur, ac simiis vescun-
 tur, quarum affatim gignitur iis qui in
 montibus degunt. Iuxta hos aiunt
 Carthaginenses sitam esse insulam no-
 mine Cyranin, ducentorum stadiorum
 longitudine, arctam latitudine, in quā
 transiri è continente potest, oleis re-
 fertam ac vitibus. Et in ea esse lacum
 vnde virgines indigenarum pennis vo-
 lucrū pice illitis ramenta auri refe-
 runt è limo. Hæc an vera sint haud e-
 quidem scio, sed quæ narrantur scribo.
 4 Fuerit autem totum, ut ipse ego in
 Zacyntho vidi picem è lacu referri,
 Sunt eo loci complures lacus, quorum
 qui maximus, septuaginta quoquouer-
 sus pedū est, altitudinis duūm passuū.
 in hunc virgines contū, cuius in summi-
 tate myrtus alligata est, demittunt, de-
 inde referunt myrto picem, odorē qui-
 dem asphalti habentem, sed cetera præ-
 stantiorē pice Pieria: eamque in scro-
 bem quam iuxta lacū foderunt, effun-
 dunt, & vbi multū illius aggrefferunt, ita
 è scrobe in amphoras trāsfundūt. Quic-
 quid autem in lacū decidit, id sub ter-
 rā means redditur in mari, quod à lacu
 quatuor stadiis abest. Ita quæ de insula

CXCIII

CXCIV

CXCV

180

1 Ad quatum cornua Phœnices cubitos mensuras faciunt. Id est, Phœnices suas mensuras diētas Cubitos illarum cornibus ma-
 gnitudine faciunt pares. Fortasse tamen & alius sit sensus. 2 Tarrestiacis similes. 3 Zauces, 4 Fieri autē possit ut id omnino
 ita se habeat, quom ipse viderim &c. 5 Conspicitur. Vol, apparatus.

adiacenti Libyæ dicuntur, consentanea sunt veritati. Aiunt præterea Carthaginenses, locum esse Libyæ extra columnas Herculis habitatum hominibus: eo quoties ipsi applicuere, se merces è nauibus exponere, easque in crepidine terræ deinceps collocare: tum conscens nauibus fumum excitare: fumo autem conspecto, indigenas ad mare contendere: dehinc auro pro mercibus deposito, ¹ rursus illinc abscedere, sed non extra conspectum: tum se illinc è nauibus egressos *pretium* considerare, & si dignum mercibus ² videatur, eo sumpto abire: sin minus, conscensis iterum nauibus considere. illos vero accedentes, plus auri ad id quod deposuerunt addere, donec ³ persuadeant. Neutros autem alteris iniuriam inferre: ⁴ neque aut se contingere merces priusquam ipsi sumplerint aurum. Atque hi sunt Libyum quos nominare possum. quorum plerique neque tunc de rege Medorum curabant quicquam, neq; nunc curant. De qua regione catenus queo dicere, à quatuor eâ nationibus (quantum nos scimus) & non à pluribus incolli: quarum dux sunt indigenæ, totidem non indigenæ. Indigenæ quidem, Libyes atq; Æthiopes: quorū alteri ad acuilonem Libyæ, alteri ad austrum incolunt: aduenæ vero, Phœnices & Græci. Neq; vero videtur mihi bonitas Libyæ terræ cum bonitate Asiæ atque Europæ comparanda, præter vnam Cinypem, quæ tellus fluuiio cognominis est. Hæc autem optimæ cuique telluri par est prouentu fructus cerealis: omnino cereræ Libyæ. Est enim pulla & vda fontibus, ac secura siccitatis aeris: ac ne imbre quidem, qui sit vehementior, læditur. nam in eo tractu Libyæ pluit. Ex prouentibus autem fructuum terræ, totidem mensuræ illic quot è Babylonica tellure percipiuntur. Bonum solum & illud est quod Evesperitæ colunt. nam quoties id eximie seipsum vbertate superat, centuplum reddit: at illud Cinypum, circiter trecenta. Porro Cyrenaica regio quæ huius Libyæ editissima est, quam pastorales incolunt, tres in se ⁵ plagas continet admiratione dignas. Primam, quæ maritima est, quod in ea iam fructus maturi metuntur vindemianturque: his compositis, in plaga quæ supra mari-

ἡ ὅτι Λιβύη καιμῆς εἰκὴτα ὅτι ἀληθινή. Λέγονται δὲ καὶ παῖδες Καρχηδόνιοι, εἶς τῆς Λιβύης χώρῃ τε καὶ αἰθροῖς ἐξω Ἡρακλῆων τῆς ἐν κελύβοις, ἐς τῆς ἐπεὶ ἀπὶ κωνταὶ καὶ ἐξέλονται τὰ φορτία, γίνεσθαι αὐτὰ ἐφεξῆς τῶν κυματῶν, ἐσθλότες ἐς τὰ πλοῖα, τὸ φεῖν καπνόν. τὸς δὲ ὅτι χλωροὶ, ἰδομένοισι τὸ καπνόν, ἰέναι ὅτι τὴν θαλάσσαν. καὶ ἐπειτα αὐτὶ τῶν φορτίων χρυσὸν πέναι, καὶ ὅσα χωρεῖν πρὸς αὐτὸ τῶν φορτίων. τὸς δὲ Καρχηδόνιοις ἐκβαίνεσθαι, σκέψασθαι. καὶ ἐὰν μὲν φαίηται σφί' ἀξίος ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, αἰετόμενοι ἀπαλλάσσονται. ἐὰν δὲ μὴ ἀξίος, ἐς βαίτες ὁπίσω ἐς τὰ πλοῖα κατέαται. οἱ δὲ, πρὸς ἐλπίδας, ἄλλον πρὸς ὧν ἐθέλει χρυσόν, ἐς οὗ αὐτὸς πείθωσι. ἀδικεῖν δὲ ὁδὸν τέρου. οὕτε γὰρ αὐτοὶ τῷ χρυσοῦ ἀφείδαι τὸν αὐτὸν σφί' ἀπιστωμένη τῇ ἀξίᾳ τῶν φορτίων, ἔτ' ἐκείνοις τῶν φορτίων ἀπείδαι πρὸς τὸν ἑαυτοῦ τῷ χρυσῷ λαβῶσι. Οὗτοι μὲν εἰς τῆς ἡμεῖς ἔχομεν Λιβύων ὀνομάσαι. καὶ πούτιν οἱ πολλοὶ βασιλῆος τῶν Μήδων οὐτέ τι νῦν οὐτε τότε ἐφροντίζον ὁδόν. πούτιν δὲ ἐπ' ἐξω εἰπεῖν πρὸς τῆς χώρας ταύτης, ὅτι τέσσαρα ἔθνη αἰετοὶ αὐτῶν, καὶ ἑπτά ἐκ τῶν, ὅσων ἡμεῖς ἰδομεν. καὶ τὰ μὲν δύο, αὐτοχόνα τῶν ἐθνῶν, τὰ δὲ δύο, οὐ. Λίβυες μὲν καὶ Αἰθίοπες, αὐτοχόνοι. οἱ μὲν, τὰ πρὸς βορέα, οἱ δὲ, τὰ πρὸς νότον τῆς Λιβύης οἰκόντες. Φοίνικες δὲ καὶ Ἕλληνες, ἐπὶ νότον. Δοκέει δέ μοι οὐδὲν ἄλλο εἶναι πρὸς τῆς Λιβύης σπουδαῖον, ὥστε ἢ Ἀσίῃ ἢ Εὐρώπῃ παραβληθῆναι, πλὴν Κίτυπος μόνως. ὁ γὰρ δὴ αὐτὸ οὐνομα ἡ γῆ τῶν ποταμῶν ἔχει. αὕτη δὲ ὁμοίῃ τῇ ἑρρίτῃ γαλῶν, Δήμητρος καρπὸν ἐκφέρειν. ὁδὸν οἶκε ὁδὸν τῇ ἄλλῃ Λιβύῃ. μελίσσιαι τε γὰρ ὅτι, καὶ ἐπιδρος σίδαξι. καὶ οὐτε αὐχμῶ φροντίζουσα ὁδὸν, οὐτε ὄμβροι πλέα ποδῶσα, δηληται. ὕεται γὰρ δὴ ταῦτα τῆς Λιβύης. τῶν δὲ ἐκφορέων τῶν καρπῶν ταῦτα μέτρα τῇ Βαβυλωνίων γῇ καπῆσαι. ἀγαθὴ δὲ γῆ καὶ τὴν Εὐεσπεῖται νέμονται. ἐπ' ἐκαστὰ γὰρ, ἐπεὶ αὐτὴ ἐωυτῆς ἀεὶσα σείκει, ἐκφέρει. ἡ δὲ ἐν τῇ Κίτυπῳ, ὅτι τελεχόσα. ἔχει δὲ καὶ ἡ Κυρεναϊκὴ χώρα, εὐοσα ὑψηλὰ τῇ ταύτης τῆς Λιβύης τὴν οἱ Νομάδες νέμονται, τρεῖς χώρας ἐν ἐωυτῇ, ἀξίας θούματος. πρὸς αὐτὴν γὰρ τὰ πρὸς θαλάσσια τῶν καρπῶν ὀργὰ ἀμῶσαι τε καὶ τρυγᾶσαι. πούτιν τε δὲ συγκεχυμένοισι, τὰ ὑπὸ τῇ θαλάσσῃ.

καὶ ἡ
καὶ ἡ
καὶ ἡ
καὶ ἡ

1 Procul à mercibus retrocedere. Hic autem interpres aliter legisse videtur, sed hanc lectionem καὶ ἡ ἀναχωρεῖν πρὸς αὐτὸ τὸ φορτίον, sequentia confirmant. 2 Videatur aurum, 3 Faciant illos acquiescere. Gall. Jusques à ce qu'ils les rendent consens. 4 Neque enim illos aurum attingere priusquam mercium pretio id æquauerint, id est, priusquam tam multum exhibuerint quantum mercium pretio respondeat, neque illos merces attingere, vel, contingere priusquam etc. 5 Nec quicquid omnino similis est reliquæ Libyæ. 6 Sunt qui in Græco contextu pro χώρας legendū censent. 7 Quæ lectione sequendo, aliter fuerit interpretandus hic locus.

δίῳι χώρων τὰ μέσα ὄργα συγκομίζεσθαι, τὰ βου-
νοὺς καλέοισι. συγκομίζονται τε οὗτοι ὁ μέσος καρ-
πὸς, καὶ ὁ οὗ τῇ κατωτέρᾳ τῇ γῆς πεπαλιεταί τε
καὶ ὄργα. ὥστε ἐκπέπτται τε καὶ καταβέβρωται ὁ
πρῶτος καρπὸς, καὶ ὁ τελευταῖος συμεσθάνε-
ται. οὕτω ἐπ' ὅκτω μῶνας Κυρηναίαις ὁπώρα ἐπέ-
χει. Ταῦτα μὲν νῦν ὅτι ποσῶτον εἰρήσῃ. Οἱ δὲ
Φερετίμης πημεροὶ Πέρσαι, ἐπεὶ τε ἐκ τῆς Αἰγύ-
πτου σαλόντες ὑπὸ Ἀρυαδέω, ἀπὶ κρητὸν ἐς τὴν
Βάρκην, ἐπολιόρκεον τὴν πόλιν, ἐκατ' ἐλλόμβροι
ἐκδιδόναι τοὺς αἰτίους τῷ φόνου τῷ Ἀρκεσίλειω. Τῷ
δ', (πρὸν γὰρ ἡ δὲ πλῆθος μεταίτιον) ἐκ ἐδύκρητο
τοὺς λόγους. οἱ μὲν δὲ ἐπολιόρκεον τὴν Βάρκην
ὅτι μῶνας ἐνεία, ὀρύσσοντες τε οὐρύματα ὑπό-
γαια, φέροντα ἐς τὸ τεῖχος, καὶ πρὸς βολὰς καρ-
τεράς ποιδύμβροι. τὰ μὲν νῦν οὐρύματα ἀνὴρ χαλ-
κεὺς αὐτῶρε, ὅτι χαλκῶ ἀσπίδι, ὥδε ὅτι φεραδίς·
πρὸς φέρων αὐτὴν ἐνδὲς τῷ τεῖχος, πρὸς ὅσον πρὸς
τὸ δαπεδὸν τῆς πόλιν. τὰ μὲν δὲ ἄλλα ἔσκε κωφὰ
πρὸς ἀπὸς ὅσον, κατὰ δὲ τὰ ὀρυσσόμενα ἤχεσκε ὁ
χαλκὸς τῆς ἀσπίδος. ἀντορύσσοντες δὲ αὖ ταύτην εἰ
Βαρκαῖοι ἔκτεινον τῷ Περσέων τοὺς μαρτυροῦντας.
τῷ μὲν δὲ οὕτω ἔξδρέθη. Ταῖς δὲ πρὸς βολὰς
ἀπεκρούοντο οἱ Βαρκαῖοι. Χρόνῳ δὲ πολλῷ
τελευτῶν, καὶ πιπύοντων ἀμφοτέρων πολλῶν, καὶ
οἱ ἄλλοι τῷ Περσέων, Ἀμασίς, ὁ στρατηγὸς τῷ
πρὸς, μηχανάται πιάδῃ· μαθὼν τὸς Βαρκαί-
ους, ὡς κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν οἱ αἰρετοὶ εἴεν, δόλῳ δὲ
αἰρετοὶ, ποιεῖν τὰδε· νυκτὸς τὰ φερον ὀρύσσας δρέ-
νῃ, ἐπὶ τῇ ἐξ ὅσον ἀδενεία ὑπὸ αὐτῆς· κατὰ
πρὸς δὲ ὅτι πολλῶν τῷ ξύλων χοιῶν γῆς ἐπεφό-
ρησε, ποιεῖν τῇ ἄλλῃ γῇ ἰσὺ πεδόν. ἅμα ἡμέρῃ δὲ
ἐς λόγους πρὸς τε καλέετο τὸς Βαρκαῖους· οἱ δὲ ἀ-
σπαστὰς ὑπὸ κρυψάν, ἐς ὅσον ἔαδε ὁμολογίῃ χρῆ-
σασθαι. τὴν δὲ ὁμολογίῃ ἐποιεῖν τοὺς τοὺς δὲ πᾶσι.
ὅτι τῆς κρυψάνης τὰ φερον τὰ μόνοντες ὅρνια, ἐστ' αὖ ἡ γῆ
αὕτη οὕτω ἔχη, μὲν δὲ τὸ ὅρνια κατὰ χώρῃ· καὶ
Βαρκαῖους τε ὑποτελέειν φάσμα ἄξιον βασιλείῃ,
καὶ Πέρσαις μὴ δὲν ἄλλο νεοχμοῖν κατὰ Βαρκαίων.
μετὰ δὲ τὸ ὅρνια, Βαρκαῖοι μὲν πιστεύσαντες οὕτοι-
σι, αὐτοὶ τε δέξασθαι ἐκ τῷ ἄσπας, καὶ τῷ πολέμιον
ἔων παρῆναι ἐς τὸ τεῖχος τὸν βουλόμβρον, ταῖς οὐ-
λας πᾶσας ἀνοίξαντες. οἱ δὲ Πέρσαι κατὰ δέξασθαι
ἔσαντες τὴν κρυψάνην γέφυρας, ἔκον ἔσω ἐς τὸ τεῖ-
χος· κατὰ δὲ ἔσαν δὲ τῷ δὲ εἰνεκα τὴν ἐπὶ οἰσὸν γέ-
φυραν, ἵνα ἐμπεδωρκεοῖεν, ταμῶντες τοῖσι Βαρκαί-
οις χρόνον μὲν αἰεὶ τὸ ὅρνια ὅσον αὖ ἡ γῆ μὴ

181

τῷ πρὸς κα-
λίπ

timam est, medios fructus legunt, quos
bunos appellant: dum hi fructus adon-
nantur, ii qui sunt in editissima plaga,
coquantur atq; maturescunt. Itaq; dum
primi fructus bibuntur atq; eduntur, vl-
timi aduentant. Atque hunc in modum
ad octo menses perceptio fructuum
Cyrenas occupat. Hæc hætenus de
his dicta sint. ¶ Persæ autem ad vlci-
scendam Pheretimam ab Aryande mis-
si, ex Ægypto Barcen peruenierunt, op-
pidum obsederunt, missis illico qui de-
nunciarent dedi autores necis Arcefi-
lai. 'Eos oppidani, vt qui cædis omnes
participes essent, in colloquium non ad-
miserunt. Ita octo menses Barcen quæ
obsedissent Persæ, nono mense cuni-
culos suffoderunt ad murum ferentes,
& valida tormenta admouerunt. sed
cuniculos quidem faber quidam æra-
rius deprehendit æreo scuto, hunc in
modum: Circumferens illud intra mu-
rum, admouebat pauimento vr-
bis: quod ubique admouebatur alibi,
illinc è solo nihil soni reddebatur: ad
locum autem qui suffodiebatur, æs
clypei resonabat. vbi è diuerso fodien-
tes Barcæi, Persas suffossores intereme-
runt. Tormenta autem Barcæi ipsi re-
pulsabant. Verum quum multum
temporis contriuisent, & multi vtrin-
que caderent, nec pauciores ex Persis,
Amasis, dux peditatus, talem rem com-
mentus est: Animaduertens Barceos
vi non posse superari, sed dolo, latam
fossam per noctem depressit, eiq; fragi-
lia superstrauit ligna, & super ea hu-
mum induxit, reddens solum cetero æ-
quabile. simulatque illuxit, Barceos in
colloquiū euocat. Illi libenter obtem-
perauere, quod eis cordi erat ad pactio-
nem deuenire. Pactiōe autem in hanc
formulam inierunt, ferientes fœdus su-
per illam occultā fossam: vt quoad hu-
mus ea ita se haberet, tamdiu fœdus in
ea regione ratū foret, Barcæis, quod æ-
quum foret se pensuros regi, & Persis, se
nihil rerum nouarum aduersus Barceos
esse molituros, promittentibus. Bar-
cæi dehinc fœderibus freti, & ipsi ex vr-
be prodibant, & ex hostibus cuicunq;
libebat intrandi urbē faciebant potesta-
tē, patefactis omnibus portis. At Persæ
rescissio ponte occulto in urbem prorup-
perunt: ideo autem pontem quem fe-
cerant resciderunt, vt fœdus soluerent
quod cū Barcæis percussissent, tamdiu
ratū fore fœdus quādiu maneret terra

1 Eorum oppidani, vt qui cæ. orationem non admiserunt. id est, eorum positioni non acquiescunt, vel, asser. si non iungit.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ HERODOTI ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ HALICARNASSEI

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΕΜΠΤΗ

ἐπιγεγραμμένη

ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ.

HISTORIARVM LIBER

quintus, qui inscribitur

TERPSICHORE.

Θ Γ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῇ Περσέων καταλθόντες ὑπὸ Δαρείου, τῷ ὁ Μεγάβαζος ἦρχε, πρῶτος μὲν Περσῶν Εὐλασσοντίων, ὃς βασιλεύει ὑπὸ τοῦ Δαρείου, κατετρέφοντο, καὶ ἐκείνην πρῶτον καὶ ὑπὸ Παίωνων ἦρχεως. οἱ γὰρ ὧν δὲ Στρυμόνος Παῖνες, χρησάμενος τῷ θεῷ στρατὸν ἔδωκε Περσῶν, καὶ ὡς μὲν ἀπὸ περσῶν οἱ Περσῶν αἰσφραῖς οἱ Περσῶν, ὁμομασίβωσαντες, τὸς δὲ Περσῶν. ὡς δὲ μὴ Περσῶν, μὴ Περσῶν. ἐποίησαν οἱ Παῖνες ταῦτα. ἀπὸ τῶν δὲ τῶν Περσῶν ἐν ταῖς περσῶν, ἐκείνην μωμομαχίαν περσῶν ἐκ περσῶν σφί ἐκείνη. καὶ γὰρ αὐτὰ ἀνδρῶν καὶ ἵππων ὡς σφί ἐκείνη, καὶ κύνων καὶ κύνων. νικῶντων δὲ τὰ δύο τῶν Περσῶν, ὡς ἐπαίνοντες καὶ χαρῆς, σφί ἐκείνη οἱ Παῖνες δὲ χρησάμενος αὐτῷ τῷ θεῷ. καὶ εἰπὼν καὶ τῷ σφί αὐτοῖς, Νῦν αὖ εἴη ὁ χρησάμενος Περσῶν ἡμῖν, ὡς ἡμῖν πρῶτον δὲ ἔργον. οὕτω τὰ Περσῶν παῖνες αὐτῶν Περσῶν οἱ Παῖνες, καὶ πολλὸν τε ἐκείνην, καὶ ἐκείνην σφί ἐκείνη. Τὰ μὲν δὲ ὑπὸ Παίωνων πρῶτον ἡμῶν, ὡς ἐκείνη. τότε δὲ αὐτῶν ἀγαθὴ πρῶτον ἐκείνην Περσῶν, οἱ Περσῶν τε καὶ ὁ Μεγάβαζος ἐπεκράτησαν πλήρη. ὡς δὲ ἐκείνην ἡ Περσῶν, ἡ Περσῶν δὲ Περσῶν ὁ Μεγάβαζος ἀπὸ τῆς Θρῆκης, πᾶσαι πόλιν καὶ πόλιν ἐκείνη τῶν οἰκησάντων ἡμερῶν βασιλεῖ Δαρείου. ταῦτα γὰρ οἱ ἐκείνη ἐκ Δαρείου, Θρῆκιν κατετρέφεσθαι. Θρῆκιν δὲ ἐκείνη μέγιστον ἐστὶ, μετὰ γὰρ Ἰνδοῖς, πόλιν αὐτῶν. εἰ δὲ ὑπὸ εἰς ἀρχοῖς, ἡ Περσῶν κατὰ τῶν δὲ, ἀμαχόν τ' αὖ εἴη, καὶ

Τ ΠΕΡΣΑΕ qui in Europa sub Megabyzo relictī à Dario erant, primos ex Hellespontis Perinthios, Dario subesse recusantes, subegerūt, antea quoque à Pæonibus male affectos. Siquidem Pæones qui sunt à Strymone, admoniti diuino responso ut bellum Perinthiis inferrent: & si quidem à Perinthiis ex aduerso confidentibus prouocarentur, nominatim cōpellantibus, eos inuaderent: sin minus, ab inuadendo abstinere: ita fecerunt. Enimvero confidentibus Perinthiis erogione Pæonum in suburbanis, ibi singulare certamen triplex ex prouocatione commissum est, viri cum viro, equi cum equo, canis cum cane. Et quum victores duobus certaminibus Perinthii præ gaudio carmen Pæana cantarent, tunc Pæones hoc ipsum esse responsum dei coniectantes, inter se dixere, Nunc oraculum dei perfectum est, nunc nostrum est opus. Atque ita in Perinthios canentes impetum fecerunt, egregieque vincentes ex illis paucos reliquere. Quæ quondam à Pæonibus gesta fuerant, hunc in modum gesta sunt. Tunc autem Perinthii pro libertate strenue pugnantes, tamen multitudine à Megabyzo superati sunt. Perinthis capta, Megabyzus per Thraciam arma circumferens, omnes eius vrbes atque omnes nationes pacatas regi reddebat. Hoc enim illi à Dario fuerat imperatum, ut omnem Thraciam subigeret. Gens Thracum, secundum Indos, omnium maxima est: quæ si aut vnus imperio regeretur, aut idem sentiret, ut mea fert opinio, inexpugnabilis foret, &

1 Vel, Megabazo, si nostra exempli sequantur: itidemque in sequentibus, Megabazo, & Megabazus. Verum & apud alios istud nomen non hoc sed illo scriptum modo inuenitur. 2 Quæ quondam à Pæonibus acciderant Perinthiis, ita se habuerant. Vel, Talem quidem olim cladem Perinthis à Pæonibus acceperant. Tunc tamen pro libertate stren-

omnium gentium multo validissima: sed quia id nimis arduū illis est, & nulla ratione contingere potest, ideo imbecilles sunt. Habent autem multa nomina singularum regionum singuli. Moribus tamen ac opinionibus consimilibus imbuti sunt, præter Getas & Traufos, & qui supra Crestonxos incolunt. Ex quibus quæ à Getis fiunt qui² se pro immortalibus gerunt, à me commemoratum est. Trausi vero in ceteris quidē omnibus idem quod Thracæ, verum circa natalia suorum atque obitus hoc faciunt: Edito puero, propinqui eum circumfidentes cum ploratione prosequuntur, ob ea mala quæ necesse est illi, quod vitam ingressus sit, perpeti: humanas omnes calamitates recensentes. Hominem autē fato functum, per lulum atq; lætitiā terræ demandant, referentes quod malis liberatus in omni sit felicitate. At qui supra Crestonxos incolunt, ista agunt: Singuli plures vxores habent: quorum ubi quis decessit, disceptatio magna fit inter vxores, acri amicorum circa hanc rem studio, quænam dilecta fuerit à marito præcipue. Quæ talis iudicata est & hunc honorem adepta, ea à viris ac mulieribus exornata, ad tumulū à suo propinquissimo maclatur, vnaq; cum viro humatur, ceteris vxoribus id sibi pro ingenti calamitate ducentibus. nam id eis summo dedecori datur. Reliquis Thracibus hic mos est: Liberos in mercato venundant. Virgines autem non afferuant, sed quibus libuerit cum viris concumbere sinunt. at vxores afferuant vehemēter, easq; magno ære à parentibus coemunt. Punctas³ notis esse frontes, nobile iudicatur: non esse notatas punctis, ignobile. Otiosum esse, pro honestissimo habetur: agricolatorem vero, pro contemptissimo. E bello atque rapto viuere, pulcherrimum. Atque hi quidem sunt eorū insignissimi mores.

VII Deos autem hos solos colunt, Martem, Liberum, Dianam: sed reges, præter populares, etiam Mercurium, eumque è diis præcipue: per quem solum iurant, à quo progenitos quoq; se aiunt.

VIII Optimaribus eorum tales sunt sepultura: Prolato triduum cadauere, maclatisque omnifariis hostiis, conuiuantur. illudq; defletum prius, deinde combustum sepeliunt, aut aliter humo contegunt. Aggestoq; desuper tumulo,

πολλῶν κρατῖσιν πόρων ἐθιέων, κατὰ γρόμιον
 πλὴν ἐμὲν. ἀλλὰ γὰρ τὸ πᾶν ἀπορὸν σφι καὶ ἀμύ-
 χατον μηκέτε ἐγγίγνεται. εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ πᾶν ἀδε-
 νέες. οὐνόμαστα δὲ πολλὰ ἔχουσι κατὰ χώρας ἑ-
 καστοὶ νόμοι δὲ οὗτοι πᾶσι πλεονόμοι πόρτες ἔ-
 ωνται κατὰ πόλιν, πλὴν Γετέων, καὶ Τραυσῶν, καὶ
 τῶν κατὰ τὴν Κρητωναίων ἐκείνων. Τουτέ-
 ων δὲ τὰ μὴ Γεταὶ οἱ ἀθανατίζοντες ποιεῖσι, εἰρηταί
 μοι. Τραυσοὶ δὲ τὰ μὴ ἄλλα πόρτα κατὰ τὴν
 10 πᾶσι τοῖσι ἄλλοις Θρηξὶ ἐπιτελέουσι, κατὰ δὲ τὸν γινό-
 μνον σφι καὶ ἀπογινόμενον, ποιεῖσι τὰ δὲ. τὸν μὲν
 γινόμενον πρὸς τοὺς οἱ πρὸς σφίσι τὸν ὀλοφύρον-
 ται, ὅσα μιν δεῖ, ἐπεὶ τε ἐγγίγει, αἶα πλῆσαι καὶ
 αἰοὶ γένοιτο τὰ ἀνδραγαθία πόρτα πᾶσα. τὸν δὲ
 ἀπογινόμενον, ταῖς τῶν τε καὶ ἑδόμενοι, γῆ καὶ
 λύττωσι, ἐπιλέγοντες ὅσων κακῶν ἔστασιν ἀλλὰ
 χρεῖς, ἔστι οὗ πάση δὴ δαμνομένη. Οἱ δὲ κατὰ
 τὴν Κρητωναίων, ποιεῖσι τὰ δὲ ἔχει γυναικας
 ἑκάστος πολλὰς: ἐπεὶ αὖ ὅν τις αὐτέων ἀποθλήνῃ, κρί-
 20 σις γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν, καὶ φίλων αὐτοῦ.
 δαί ἰσχυραὶ πρὸς τὸ δὲ, ἢ τις αὐτέων ἐφίλετο μά-
 λιστα ὑπὸ τῷ ἀνδρὶ. ἢ δὲ αὖ κελεύῃ καὶ πημῇ, 183
 ἐγκωμιασθεῖσα ὑπὸ τε ἀνδρὶ καὶ γυναικῶν,
 σφάζεται ἐπὶ τὸν τάφον ὑπὸ τῷ οἰκιστάτου ἐω-
 τῆς. σφαχθεῖσα δὲ, σκευάσσεται τῷ ἀνδρὶ. αἱ
 δὲ ἄλλαι συμφορὰν μεγάλην ποιεῖται. οἱ εἰδὸς
 γὰρ σφι τὸν μέγιστον γίνεται. Τῶν δὲ δὴ ἄλ-
 λων Θρηξῶν ἔστι ὁδε νόμος: πωλεῖσι τὰ τέκνα
 ἐπὶ δὲ ἀγορῇ. ταῖς δὲ παρθέτοις οὐ φυλάσσουσι,
 30 ἀλλ' ἐὰν οἱ αὐτὰ βούλονται ἀνδράσι μίσγε-
 σθαι. ταῖς δὲ γυναικας ἰσχυρῶς φυλάσσουσι,
 καὶ ὠνεύονται τὰς γυναικας πρὸς τὴν γένεον χρη-
 μάτων μεγάλων. καὶ τὸ μὲν ἐστὶ χθαμνὸν, ἀνδρὸς κέ-
 κεται. τὸ δὲ ἀσικτὸν, ἀνδρὸς. ἀνδρὸς δὲ, καλλι-
 στον γῆς δὲ ἐργάτην, ἀπμώτατον. τὸ ζῆν ἀπὸ πο-
 λέμου καὶ ληϊστούς, καλλιτον. οὗτοι μὲν σφραγῶν οἱ
 ἐπιφραεῖσται νόμοι εἰσὶ. Θεοὶ δὲ σέβονται μού-
 ροις ποιεῖ, Ἀρεα, καὶ Διόνυσον, καὶ Ἀρπυμιν. οἱ
 δὲ βασιλεῖς αὐτέων, πρὸς τὴν ἄλλων πολι-
 40 τῶν, σέβονται Ἐρμῆν μάλιστα θεῶν καὶ ὀμνίου-
 σι μοῦνον τῶτον, καὶ λέγουσι γερνέειν ἀπὸ Ἐρμῆος
 ἐωτοῖς. Ταφαὶ δὲ τοῖσι δὴ δαίμοσι αὐτέων εἰ-
 σὶ αἱ δὲ τρεῖς μὲν ἡμέρας πρὸς τῇ αἰσὶ τὸν νεκρὸν
 καὶ πᾶσι σφάζοντες ἱρήν, δὴ καὶ χεῖν, πρὸς κλαύ-
 σοντες πρὸς τὸν. ἔπειτα δὲ θάψουσιν κατὰ καύ-
 σοντες, ἢ ἄλλως γῆν κρύψοντες. χαρμαὶ ὅχιαιτες,

1 Vel, Et Crestonxos qui superiorem regionem incolunt. sic & paulo post. 2 De his vide lib. præcedens locum Herodoti si-
 mulque annotationem in eum. 3 Stigmatis. Cicero σχιδνται interpretatur compunctum notis.

ἀγῶνα πηϊσι πλοῦσιον· ἐν ταῖς μάλιστα ἀέθλα
 τίθεται καὶ λόγον μοινομαχίας. παλαιὰ μὲν δὲ Θρη-
 κῶν εἰσι αἶδε. Τὸ δ' ὅπως βορέω ἐπὶ τῆς χώρας
 ταύτης, ὁδὸς ἐχει φερόσαι ὅς αὐτρεκὲς οἱ πινεῖς εἰσι
 αἰθρώπων οἱ οἰκόντες αὐτῶν· ἀλλὰ τὰ παλαιὰ
 ἥδη τῆς Ἰστρου ἔρημος χώρα φαίνεται εὐοῦσα καὶ ἀφ-
 εος. μοῦναι δ' ἐδυνάμην πηϊάσαι οἰκόντας πέρην
 τῆς Ἰστρου αἰδεσθῆναι, τοῖσι οὐνομα εἶναι Σιγύναις,
 ἐὰν πηϊ χρεωδύοις Μηδικῇ. τὸς δ' ἵππους αὐτίων
 εἶναι λαοῖσι ἀπὸ τοῦ σῶμα, ὅτι πεῖτε δακτύλους ὁ
 βάθος τῆς περὶ χειρὸς· μικροὶ δ' ἐν σιμοῖς, καὶ ἀδυνά-
 τοις ἀστρος φέρειν. ζυγυμῶναι δ' ὡς ἀρμα-
 τα, εἶναι ὡκυτάτοις. δέματλα τῆς δ' ὡς ταῦ-
 τα τὸς ὅτι χωρίοις. κατήκειν δ' οὐτέων τὸς ἔργα
 ἀγχοῦ Εἰετῆς τῆς ἐν ταῖς Ἀδρίῃ. εἶναι δ' Μήδων
 σφέας ἀποίκους λέγεισι. ὅπως δ' οὗτοι Μήδων
 ἀποίκου γένεσιν, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ὅτι φερόσαι δ'
 γένετο δ' αὐτῶν ἐν ταῖς μακρῶν χρόνῳ. Σιγύναις
 δ' ὡς καλέουσι Λίγυες οἱ αὖτε ὡς Μααταλίνες
 οἰκόντες, τοῖς καπῆλοις· Κύπριοι δ', παρὰ δόξα.
 Ὡς δ' ὅτι Θρήκες λέγεισι, μέλιασαι κατέχοις τὰ πέρην
 τῆς Ἰστρου· καὶ ὡς οὐτέων οὐκ εἶναι διελθεῖν
 ποταμῶν τε. ἐμοὶ μὲν νυν, ταῦτα λέγοντες, διο-
 κέοις λέγειν οὐκ εἰσέτα. παρὰ δ' ὅτι ταῦτα φαί-
 νεται εἶναι διέμεγα· ἀλλὰ μοι τὰ ὡς πᾶσι ἀρκούν
 αἰοκῆτα δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ τὰ φύλα. ταῦτα μὲν
 νυν τῆς χώρας ταύτης περὶ λέγεται· τὰ παλαιὰ
 θαλάσσια δ' ὡς αὐτῆς Μεγάβαρος Περσέων κατή-
 κτα ἐποίησε. Δαρφίος δ', ὡς ἀλλοῦς τὰ χίλια ἐν
 Ἑλλάσποντον, ἀπὸ τοῦ ἐς Σαρδίς, ἐμνήσθη τῆς δ' Ἰ-
 στρίου τε τῆς Μιλησίου διερμῆς, καὶ τῆς παλαιᾶς
 σίος τῆς Μιτυληναίου Κώεω. μετὰ περὶ ἀμφοτέρους δ'
 σφέας ἐς Σαρδίς, ἐδίδου αὐτοῖσι αἵρεσιν. ὁ μὲν δὲ Ἰ-
 στρίως, ἄτε τυραννίδων τῆς Μιλήτου, τυραννίδος μὲν
 ὁδὸς μῆς ποταμῶν ἐξ αἰτέων Μύρκιον τῆς Ἡδω-
 νῶν, βαλόντος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι. ὁ δ' μὲν δὲ
 ταύτην αἵρεσιν· ὁ δ' Κώης, οἱ αὖτε ἐν τυραννίδος, δημό-
 της τῆς ἐν αἰτέων Μιτυληνῶν τυραννίδος. τελευ-
 τῶν δ' ἀμφοτέρωσι, ὅτι μὲν καὶ τὰ εἰλόντο ἐτρα-
 πόντο. Δαρφίος δ' οὐκ ἔμελλε, ποταμῶν οὐκ εἶναι
 δὲ μὲν, ὅτι θυμῶν ἐν εἰλόντος Μεγάβαρος, Πάρο-
 νας ἐλόντος ἀναστὰς ἐς ποιεῖν οὐκ ἐν Εὐρώπης ἐς τῆς
 Ἀσίης. ὡς Πίγρης καὶ Μασύης, ἀνδρες Παρόνες· οἱ
 ἐπεὶ τε Δαρφίος διέβη οὐκ ἐν Εὐρώπης ἐς τῆς Ἀσίης,
 αὐτοὶ ἐβῆλόντες Παρόνων τυραννίδος, ἀπὸ κλέοντες ἐς
 Σαρδίς, ἀμὰ ἀνδρῶν ἀδελφῶν μετὰ τὴν τε καὶ

cum alia omnis generis certamina pro-
 ponunt, tum præcipue certa cum ratio-
 ne monomachiam, id est, singulare certa-
 men. Et sepulturæ quidem Thracum
 huiusmodi sunt. Quod autem huius
 regionis ad aquilonē vergit, nemo pot-
 est pro comperto referre quinam ho-
 mines eam incolant: sed illam quæ trans
 Istrum plaga est, constat vastam esse at-
 que ignotam: vbi solos audio habitare
 homines nomine Sigynas, veste Medi-
 ca vtentes, eorumque equos toto cor-
 pore hirsutos esse, ad quinque digitos
 altitudine pilorum, eosdemque pusil-
 los ac simos, inualidosque ad viros ge-
 standos, sed currui iunctos esse perni-
 cissimos: atque his curribus indigenas
 inuchi. Horum fines proxime accedere
 ad Enetos, qui sunt in Adria. Eos quo-
 que se colonos Medorum dicere: qui
 quo pacto coloni Medorum fuerint, e-
 quidem nō queo dicere: sed fiat quid-
 libet intra longū tempus. Sigynas Li-
 byes qui supra Massiliā incolunt, insti-
 tores appellant: Cyprii iacula. Verū,
 vt Thracæ aiunt, apes loca quæ sunt
 trans Istrum, obtinent, & ob illas vlté-
 rius pergi non potest. Quæ quū dicunt,
 haud credibilia apud me dicunt, quo-
 niam hoc animal constat frigoris into-
 lerans esse. Sed mihi videntur loca quæ
 septemtrionibus subsunt, ob gelu inha-
 bitabilia esse. Hactenus de hac regio-
 ne: cuius oram maritimam Megabyzus
 Persis obedientem reddidit. ¶ Darius,
 postquam Sardis venit, recordatus est
 beneficii in se ab Histixō collati, & con-
 siliū Cois Mitylenæxi. Quibus accersitis
 Sardis, obtulit electionem. Histixus, vt
 qui esset Mileti tyrannus, nullā sibi ty-
 rannidem poposcit: sed Myrcinum E-
 donidem, animo vrbis in ea condendæ.
 Et iste quidem hanc elegit. Coes autē,
 vt qui non tyrannus sed priuatus esset,
 optauit Mitylenes tyrannidem. Impe-
 trato vterque quod optauerat, eo se
 contulit. ¶ At Dario res huiuscemo-
 di oblata est, vt illam videnti incesse-
 rit cupido iubendi Megabyzo vt Pæo-
 nas ex Europæ sedibus in Asiam trans-
 portaret. Erant Pigres & Mastyes virt
 Pæones, qui postquā Darius transmisit
 in Asiā, & ipsi Sardis venire, cupidi ty-
 rannidis apud Pæonas potiundæ, du-
 centes vna sororem procera statura atq;

1 De nullis autem possum quicquam accipere qui trans Istrum habitent præterquam de Sigynis. 2 Nihil est quod non contingere possit intra long. 3 Sigynas quidem certe Ligures qui supra Mass. Or. At hic legit Λίγυες pro Λίγυις. 4 Quum pri- mum Sardis transmissio Helleponto peruenit,

speciosa. Observato tempore dum in suburbanis Lydorū Darius præsideret, talem rem sibi agendam putarunt: Sororem quamoptime poterant quum exornassent, ad aquam mittunt, vas capite tenentem, equumque è brachio trahentem, linumque nentem. Eam prætereuntē Darius attente considerabat, quod neque Persica erant illa quæ ageret mulier, neque Lydica, neque vllarū ex Asia feminarum. Hæc considerans, misit quosdam suorum satellitum, iussos observare in quā rem uteretur mulier equo. Istis obsequentibus, festina ubi pervenit ad flumē, equo satisfacit, vas aqua implevit. His actis, eadem via regreditur, aquam capite sustinens, equum è brachio trahens, ac fustum vertens.

XIII Adhuc Darius, tumis quæ ab exploratoribus audisset, tumis quæ ipse vidisset, adduci coram feminam iubet. Ea adducta, adolescentes fratres qui aderant, non procul rem ipsam spectantes, iocundantur. Dario cuius illa esset, aiunt se Pæones esse, & illam suam sororem. Ad quos Darius, quoniam homines essent Pæones, & ubi locorum habitarent, & cuius rei gratia illi venisset Sardis, percontari. Adolescentes, se verò venisse dicere ut sese vendarent. Pæoniam autem esse ad flumen Strymonem sitam, qui Strymon non procul abesset ab Hellepontica. Esse vero Pæones coloniam Teucrorum qui è Troia fuerunt. Hæc singulatim illi referrebāt. Interrogantiq; Dario nunquid omnes illic femina tam laboriosa essent, affirmare prompte id ita se habere. huius enim rei gratia illud fiebat.

XIV Ibi Darius litteras ad Megabyzum dat, quem in Thracia præfectum reliquerat, iubens è sedibus suis Pæones ad ipsum transferri cum liberis pariter & vxoribus. Eques cum hoc nuncio confestim ad Hellepontum cucurrit, Hellepontoque transmissis litteras Megabyzo reddidit. Quibus ille lectis, sumpto è Thracia duce, aduersus Pæoniam exercitum ducit.

XV Pæones, cognito Persarum in se aduentu, contractis copiis processere ad mare, rati illac Persas ingressuros ad dimicandum. Et Pæones quidem ad arcendum exercitus Megabyzi ingressum parati erant: Persæ autem certiores facti Pæonas convenisse ad intercludendum ab ora maritima ingressum, sumptis ducibus, iter ad superiora convertit, hostemq; latentes

184
 1 Διδέα. φυλάξαντες ὃν Δαρῖον περιεπιζήμιον
 εἰς τὸ παρὰ τοῖς ὄρεσιν ὅτι τῶν Λυδῶν, ἐποίησαν τοιοῦτον
 σκευάσαντες τὴν ἀδελφεὴν ὡς εἶχον ὄρεσιν, ἐπὶ
 ὕδωρ ἐπέμπον, ἄλλος ἑπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσιν, καὶ ἐκ
 τῆ βραχίονος ἵππον ἐπέλκυσαν καὶ κλώθουσαν λί-
 ρον. ὡς ὃ παρὲξ ἤεν ἡ γυνὴ, ὅτι μελὲς τῆς Δαρείας
 ἐγμένη. ὅτε γὰρ Περσικὰ ἔω οὔτε Λύδῃα παρὰ τοῖς
 ὄρεσιν ἐκ τῆς γυναικὸς, οὔτε παρὲς τῶν ἐκ τῆς
 Ἀσίης οὐδαμῶς. ὅτι μελὲς δὲ ὡς οἱ ἐγμένη, τῶν δὲ
 10 ρυφόρων πινὰς πέμπει, κελύων φυλάξαι ὃν πρὸς
 σάτο τῆς ἵππου ἡ γυνὴ. οἱ μὲν δὲ ὅτι πᾶσι εἰπόντο ἡ
 ὃ, ἐπεὶ τε ἀπὸ τοῦ ὅτι τὸν ποταμὸν, ἤρσε δὲ ἵππων.
 ἀρπάζει, καὶ ὃ ἄλλος τῶν ὕδατος ἐμπλησθαι μὴν, τὴν
 αὐτὴν δὲ παρὲξ ἤεν, φέρουσα τὸ ὕδωρ ὅτι τῆς κεφα-
 λῆς, καὶ ἐπέλκυσεν ἐκ τῆς βραχίονος τὸ ἵππον, καὶ φέ-
 ρουσα τὸν ἄστρον. Θωμάζων ὃ ὁ Δαρῖος τὰ
 τε ἡκούσεν ἐκ τῶν κατασκοπῶν, καὶ πρὸς αὐτὸς ὡρεῖ, ἀλλὰ
 αὐτὸς ἐκέλευε εἰς τὴν αὐτὴν ὡς ὃ ἄχρη, παρῆσαν
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς, ὅτι παρὲς τοῦ σκοπεῖν ἔχοντες
 20 πύργων. εἰρωτέωντος ὃ ὁ Δαρῖος ποδαπήν εἴη, ἐ-
 φασιν οἱ νεώσοι (εἰ) Παιόνες, καὶ ἐκείνους (εἰ) σφέ-
 ρων ἀδελφεὴν. ὁ δὲ ἀμείβετο πῆρες ὃ οἱ Παιόνες αὐ-
 θροποίεισι, καὶ χρὴ γὰρ οἰκηθῶσι, καὶ πῆ δὲ κῆποι ἐθέ-
 λοντες ἐλθοῖεν εἰς Σαρδίς. οἱ δὲ οἱ ἐφραζον ὡς ἐλθοῖ-
 εν μὲν ἐκείνους δώσω, τες σφέας αὐτοὶ εἴη ὃ ἡ Παμονίη
 ὅτι τῆς Στρυμόνι πρὸς αὐτὴν πεπολισμένη. ὃ ὁ Στρυ-
 μὸν ὅτι παρὲς τῆς Ἑλλησπόντου. εἴησαν ὃ Τελχῶν
 τῶν ἐκ Τροίης ἀποικίαι. οἱ μὲν δὲ τῶν ἐκείνων ἐ-
 λθόντων. ὃ ὃ ἤρξατο καὶ πᾶσαι εἴησαν αὐτοὶ αἱ γυναῖ-
 30 κες ὅτι ἐργασίαι. οἱ ὃ καὶ τῶν ἐφασαν παρὲς ὅπως
 ὅτι ἔχουσιν. αὐτὸ γὰρ ὅτι τῶν ἐκείνων καὶ ἐποίησαν.
 Εἰθῶτα Δαρῖος γράφει γράμματα παρὲς Με-
 γάβαζον, ὃν ἐλπίτε ἐν τῇ Ὀρήκῃ στρατηγὸν ἐπιτελλό-
 μνος ἐξασπῆσαι ἐξ ἡγεῶν Παιόνας, καὶ παρὲς αὐτῶν
 ἀγαγεῖν καὶ αὐτοὺς καὶ τέκνα τε καὶ γυναῖκας αὐτῶν.
 αὐτοὶ καὶ ὃ ἵπποις ἔτε φέρων τὰ ἀγέλιον ὅτι τὰ Ἑλ-
 λήσποντον. παρὰ τοῖς ὄρεσιν, διδοὶ τὸν βιβλίον τῆς Μεγα-
 βάζου. ὃ ὃ, ὅτι λεξάμενος, καὶ λαβὼν ἡγεμόνας ἐκ τῆς
 Ὀρήκης, ἐστρατεύετο ὅτι τὰ Παμονίαν. Πυθό-
 40 μνοι ὃ οἱ Παιόνες τὰς Πέρσας ὅτι σφέας ἰέναι, ἀ-
 λισταίντες ἐξ ἐστρατεύσαντο παρὲς θαλάσσης. ὁ-
 κέοντες αὐτῇ ἐπιχειρήσειν τὰς Πέρσας ἐσβαλόν-
 τας. οἱ μὲν δὲ Παιόνες ἦσαν ἐτοίμοι τὸν Μεγάβαζον
 στρατὸν ὅτι πάντα ἐρύκειν. οἱ δὲ Πέρσαι πυθόμενοι
 συναλισταίνοντας τὰς Παιόνας, καὶ τὴν παρὲς θα-
 λάσσης ἐσβολὴν φυλάσσοντας, ἔχοντες ἡγεμόνας,
 τὴν αὐτὴν ὁδὸν τρέπονται. λαθόντες δὲ τοὺς Παιόνας,

« πρὸς ἔρχεται ὑμῖν, καὶ καλῶς ἔχουσιν ὑμῶς ἰδέσθαι
 « μέθης) γυναικας ταύτας, εἰ ὑμῖν φίλον ὅστι, ἀφ' ἑτα
 « λούτασθαι λουσαμένας ὅ, ὅπως πρὸς δεχέσθαι. εἴ-
 « πας ταῦτα (συνέπαινοι γὰρ ἔσαν οἱ Πέρσαι) γυναι-
 « κας μὲν ἐξελθούσας ἀπέπεμπε εἰς τὴν γυναικίλειον
 « αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος ἵσους τῆσι γυναιξὶ δριμύτων
 « αἰδρας λοφωδύους τῇ τῇ γυναικῶν ἐδῆλιν σκιδά-
 « σας, καὶ ἐν χερσὶ λαβὼν δούς, παρήγε εἰσω. τῶν δ' ἄγων δὲ
 « τῶν τοις, ἔλεγε τοῖσι Πέρσῃσι πᾶσι, ὅτι Πέρσαι οἴκατε
 « πρὸς δαμάτην τελέην εἰσὶν ἵσθαι. πᾶσι γὰρ ἄλλα ὅσα εἴ-
 « χομεν, καὶ πρὸς, πᾶσι οἴατε καὶ ἡδύτατα παρέχειν,
 186 « πρὸς ὑμῖν πρὸς ἑτα. καὶ δὴ καὶ τὸ δὲ ὅ πρὸς τῶν μέγ-
 « ρων, ταῖς πρὸς ὑμῖν μητέρας καὶ ταῖς ἀδελφεὰς ὅτι-
 « δα φιλοφρονέμεθα ὑμῖν ὥς πρὸς τελέως μέγιστον τε π-
 « μεῶν μὲν πρὸς ὑμῶν τῇ πρὸς ἑτα ἄξιον. πρὸς ὅ, καὶ
 « βασιλεῖ τῶν πέμψαντι ἀπαγγέλλετε, ὥς ἀνὴρ Ἑλλήνων
 « Μακεδῶν ὑπαρχος δὲ ὑμῶς ἐδέξατο καὶ βασιλεῖ καὶ
 « κρίτη. ταῦτα εἰπὼς Ἀλέξανδρος, παρὶς Πέρσῃ
 « ἀνδρὶ ἀνδρα Μακεδῶνα, ὥς γυναικας τῶν λόγων οἱ ὅ,
 « ἐπεὶ τί σφραγίσαντες οἱ Πέρσαι ἡρώων ἐπειράσθαι, διεργά-
 « ζοντο αὐτοῖς. Καὶ ἔπειτα μὲν τῶν τῶν πρὸς μὲν δρι-
 « φθάρησαι, καὶ αὐτοῖς καὶ ἡ θεράπην αὐτῶν εἶπετο γὰρ
 « δὴ σφίσι καὶ ὁ χήματα, καὶ περὶ πόντες, καὶ ἡ πᾶσα πολ-
 « λὴ τῶν ἀσκήτων πρὸς δὴ ταῦτα, ἀμα πᾶσι καίνοιο-
 « σι ἡ φαίσι. οἱ μὲν ὅ χερσὶν ἔχοντες πολλὰ ὕστερον, ζήτησις
 « τῇ ἀνδρῶν τουτέων μεγάλη ἐκ τῇ Περσέων ἐγέ-
 « νετο καὶ σφραγίσαντες Ἀλέξανδρος κατέλαβε σφίην, χερ-
 « ματὰ τε δούς πολλὰ, καὶ τῶν αὐτῶν ἀδελφείων, τῇ οὐ-
 « νομα καὶ Γυγῇ. δούς ὅ ταῦτα κατέλαβε ὁ Ἀ-
 « λέξανδρος Βουβαρῆ ἀνδρὶ Πέρσῃ τῇ διζηνύων
 « τοῖς ἀπολαύουσιν τῇ σφραγίσαντων. ὁ μὲν ἰων τῇ
 « Περσέων τουτέων θαλάσσης οὕτω καταλαμφθῆς ἐσι-
 « γήθη. Ἑλλήνας δὲ τοῦ τοις εἶ) τοῖς ἀπὸ Περδικ-
 « κῆς γενοῖσθαι, κατὰ τῶν αὐτῶν λέγουσι, αὐτὸς τε οὐ-
 « τω τυγχάνω ὅτις ἀνδρὸς, καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τοῖσι ὅτι-
 « αὐδὲ λόγῳ τοῖς ἀποδέξω ὥς εἰσι Ἑλλήνες. πρὸς δὲ,
 « καὶ οἱ οἱ ἐπὶ Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα ἑλλήνων
 « δίνουσι ὅπως ἔγνωσαν εἶ). Ἀλέξανδρος γὰρ ἀεθλῶν
 « ἐλθὼν, καὶ κατὰ τῶν αὐτῶν ὅτι αὐτὸς ὅτι οἱ ἀντιπῶν
 « μὲν οἱ Ἑλλήνων ὅτις ἔργον μιν, φάμενοι ἔβαρβαρων
 « ἀγῶνα εἶναι εἶ) τὸ ἀγῶνα, δὴ καὶ Ἑλλήνων. Ἀλέξαν-
 « δρος ὅ, ὅτις ἀπέδδξαι ὥς εἶναι Ἀργεῖος, ἐκρίθη τε εἶ)
 « Ἑλλήνων, καὶ ἀλώϊζον μὲν σφάδρον, συνεξέπιπτε δὲ τῶν
 « ἰων. Ταῦτα μὲν νυνὶ ὅτις κη εἶνετο. Μεταβάς
 « ὁ ἀγῶν τῶν Παίονας, ἀπὶ κατὰ τὸ ὅτι οἱ Ἑλλήνων ἰων

aduentat, & vos bene potos esse remu-
 lentosque video. Proinde has feminas,
 si vobis cordi est, finite ire ad se lauan-
 dum, quas, quum lotæ fuerint, accipia-
 tis. Hæc loquutus Alexander, appro-
 bantibus Persis, egressas feminas in mu-
 liebre remittit conclauē: ac totidem
 viros laues malas habentes, muliebri-
 bus vestibus exornat, traditisque pu-
 gionibus introducit: admonetque Per-
 sas, inquit, Vos vero Persæ, à nobis
 in conuiuium estis omni munificentia
 accepti: quippe quibus & quæ habe-
 mus, & quæ inuenire potuimus, ea om-
 nia representauimus: &, quod om-
 nium maximum est, etiam nostras ip-
 sorum matres & sorores liberaliter exhi-
 bemus: ut omni honore affecti à no-
 bis, intelligatis quibus rebus digni estis:
 utque regi qui vos misit, à Græco quo-
 dam Macedonum principe vos & mensa
 & lecto bene acceptos esse rehuncietis.
 Hæc loquutus Alexander, singulos Ma-
 cedonas quos feminas esse aiebant, af-
 fiderē iussit singulis Persis, qui postea
 quæ à Persis attrectari cœpere, illos ob-
 truncauere. Et hac quidem morte af-
 fecti sunt Persæ ipsi pariter & eorum
 comitatus. Comitabantur enim eos &
 vehicula, & famulitia, & omnis generis
 apparatus, quæ cuncta cum illis omni-
 bus pariter intercepta sunt. Non multo
 deinde interiecto tempore, quum magna
 horum virorum à Persis inquisitio fie-
 ret, Alexander illos prudenter occu-
 pauit, tum multa pecunia, tum sorore
 sua nomine Gygæa, Bubari data, viro
 Persæ, vni ex inquisitoribus interfecto-
 rum. Ita horum Persarum cædes de-
 prehensa, sed silentio suppressa est. Esse
 autem Græcos hos qui à Perdicca proge-
 niti sunt, quemadmodum ipsi aiunt, &
 ego scio, & ostendam in iis quæ postea
 dicam. Quinetiam & ii qui in Olympia
 certaminibus Græcorum præfunt, Græcos
 esse eos, ita cognouerunt. Nam quum
 Alexander certandi gratia ad hoc ip-
 sum descendisset, à concursoribus
 prohibebatur, quod negarent barba-
 rorum id esse certamen, sed Græcorum.
 at ubi palam fecit sese Argiū, Græcus
 esse iudicatus est: & stadium currens,
 proximus primo exitit. Et hæc qui-
 dem ita gesta sunt. Megabyzus autem
 Præones ducens, abiit in Hellespontum:

inquit, & vos, ut video, egregie potis sitis, has (si graue non est) lotum ire finite: & lotarum reditum expectate. 1 Id
 est, imberbes iuuenes, quæ iam fulgent ora, ut loquitur Tibull. 2 Ut nos vobis omnem quo digni estis honorem exhibere intelli-
 gatis: 3 Allutia circumuenit. 4 Inquisitoribus astu circumuentis, sicut supra est. Ad verbum, ita circumuentis est. I' oluis enim
 autot respicere idem vocabulum: et si minime posset idem loco conueniens.

& illo transmissio, peruenit Sardis. quum interim Histixus Milesius iam muris cingeret locum, quo à se petito donatus à Dario fuerat in pretium seruatae ratis, qui locus est ad flumen Strymonem nomine Myrcinus. At Megabyzus, cognito quod fiebat ab Histixo, quum primū venit Sardis, ducens Pæones, ita est Darium alloquutus, Rex, quidnam tu rei fecisti, dato loco ad urbem condendam in Thracia viro Græco, eidemque solerti atque industrio? ubi affatim materia est ad naues ædificandas, multumque remigum atq; pecuniarum? multis etiam cum barbaris tum Græcis incolentibus? qui nacti ducem, facient quicquid ille vel die vel nocte præceperit. Nunc igitur tu virum hunc ita facientem inhihe, ne domestico bello affligeris. Inhihe autem miti modo accersitum: quem quum acceperis, da operam nequando in Græciam reuertatur. Hæc loquutus Megabyzus, perfacile Dario persuasit, tanquam probe prospiciens quod esset euenturū. Darius misso in Myrcinum nuncio ad Histixum, hæc inquit, Histixe, rex Darius hæc dicit, Mihi rebusque meis melius consulentem quam te inuenio neminē quod non verbis, sed factis compertum habeo. proinde quum res magnas agere destinem, præsto mihi sis ut eas tibi aperiam. His verbis fidem habens Histixus, & simul magni faciens consiliariū regis fieri, Sardis profectus est. Cui aduenienti Darius, Histixe, ego (inquit) ea de causa te accersui, quod¹ posteaquam à Scythiis redire maturauī, & tu ab oculis meis abfuiſti, nullius rei desiderium tam me tenuit breui, quam ut tu in aspectum & colloquium meum venires: quum sciam omnium possessionum pretiosissimam esse virum amicum, solertem, bene sentientem: quæ tibi ambo adesse ego testimonio esse possum è rebus meis. Quare tibi ego, qui fecisti probe quod veneris,² hoc gratificandū putauī, ut omiſſa Mileto; & recens condita in Thracia vrbe, me sequaris Susa, eadem quæ ego habiturus, meusq; conuictor ac consiliarius futurus. Hæc loquutus Darius, vna secum Histixum ducens, Susa versus iter intendit, præfecto Sardibus Artapherne, fratre suo ex eodem patre. Item præfecto Otane ora maritimæ: cuius patrem Sisamnem,

καὶ ἐκθάρτεν ἀφ' αἰῶνός, ἀπὶ κεπὲς Σαρδῖς. ἄτε δὲ τειχέοιτος ἦδη Ἰστιαίου τῷ Μηλήσιου τῷ Δαρείου αἰτήσας ἔτυχε μαθὼν δωρεὴν φυλάκῃς τῆς οὐχιδῆς. εὐότος δὲ τῷ χάρεσι τούτου πατρὸς Στρυμόνα ποταμὸν, τὰ οὐνόμα' ἐστὶ Μύρκινος. μαθὼν δὲ ὁ Μεγαβάζος ὁ παιδὶ μὲν ἐκ τῷ Ἰστιαίῳ, ὡς ἦλθε παχίστα ἐς τὴν Σαρδῖς ἄγων τὸς Παιονίας, ἔλεγε Δαρείῳ τὰδε, ὦ βασιλεῦ, οἷόν τι χρῆμα ἐποίησας, αἰδοῖ Ἕλλησι δεινῶ τε καὶ σφοδρῶ διὰ ἐγκλίπασθαι πόλιν ἐν Θρηίκῃ, ἵνα ἴδῃ τι καὶ σὴν ἰσχυρὸς ἐστὶ ἄφθοτος, καὶ πολλοὶ καπνέες, καὶ μέγα λαὸς ἄνθρωποι. ὁμιλὸς τε πολλὸς μὲν Ἕλλησι περὶ οἰκίαν, πολλὸς δὲ βάρβαρος. οἱ περὶ τὰ τῶν ὀπίσθας βόλμοι, ποιήσιν τῷ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἐξηγήσιν καὶ ἡμέρας καὶ νυκτός. οὐ τοῖσι τῶν δὲ αὐτῶν παύσιν ταῦτα ποιεῖν, ἵνα μὴ οἰκίαν πολέμου σκυνέχῃ. τῶν δὲ ἡρώων μεταπεμφάμενος, παύσιν ἐπεὶ αὐτῶν περὶ λαβῆς, ποιεῖν ὅπως μὴ ἐπὶ καίτοις ἐς Ἕλληνας ἀπὶ ζῆται. Ταῦτα λέγων ὁ Μεγαβάζος, διπτεῖως ἐπὶ τῷ Δαρείῳ, ὡς δὲ περὶ ὁρῶν ὁ μέλλον γίνεσθαι μετὰ δὲ ἄγγελον πέμψας ὁ Δαρείος ἐς τὴν Μύρκινον, ἔλεγε τὰδε, Ἰστιαίε, βασιλεῦς Δαρείος τὰδε λέγει, ἔγωγε φρονιζὼν διέσχω ἐμοὶ τε καὶ τοῖσι ἐμοῖσι πρὸς ἡμασι σὺ δὲ ἐπὶ σὺ αὐτῶν διώσεται. τῷ δὲ οὐ λόγισι ἀλλ' ἔργισι οἶδα μαθῶν. νῦν ὦν (ὅτι οὐ γὰρ πρὸς ἡμαῖα μεγάλα κατεργάσασθαι) ἀπικνέοι μοι πόλιν, ἵνα τοῖς αὐτῶν ὑποθήσωμαι. τοῖσι τοῖσι ἐπὶ τῷ τῷ Δαρείῳ ὁ Ἰστιαίος, καὶ ἄμα μέγα παιδὶ μὲν βασιλῆος σύμβουλος ἡμέρας, ἀπὶ κεπὲς Σαρδῖς. ἀπικνέοι δὲ οἱ ἔλεγε Δαρείος τὰδε, Ἰστιαίε, ἐγώ σε μετεπεμφάμεν τῷ δὲ εἰς νῆαν ἐπὶ τῷ παχίστα ἐοῖσιν ἀπὸ Σκυθίων, καὶ σὺ μοι ἐγὼ δὲ ὁφθαλμῶν, σὺ δὲ καὶ ἄλλο χρῆμα οὐτῶν ἐβραχέι ἐπεζήτησα ὡς σὲ ἰδέειν τε καὶ ἐς λόγους μοι ἀπικέσθαι. ἐγὼ καὶ ὅτι κτημάτων πόλιν ἐστὶν ἡμῶν πατὸν αὐτῶν φίλος, σκεπτόν τε καὶ δύνωσ. τὰ πῶς ἐγὼ καὶ ἀμφοτέρω σκεπτόν, ἔχω μαρτυρεῖν ἐς τῶν ἡμαῖα τὰ εἰμῶ. νῦν ὦν (ὅτι γὰρ ἐποίησας ἀπικέσθαι) τὰδε τοῖς ἐγὼ περὶ τοῖς Μίλησι μὲν εἶα, καὶ τῷ νεόκτις ἐν Θρηίκῃ πόλιν. σὺ δὲ μοι ἐπὶ κεπὲς Σουῶν, ἔχε τὰ περὶ αὐτῶν ἐγὼ ἔχω, ἐμός τε σύσις ἐὼν καὶ σύμβουλος. Ταῦτα Δαρείος εἶπας, καὶ κατεπεμφάμενος Ἀρταφέρνηα ἀδελφεὸν ἐὼν τῷ ὁμοπατρὶον, ὑπαρχοὶ εἰς Σαρδῖν, ἀπὸ λαμῶν ἐς Σουῶν, ἄμα ἀγῶν τῶν ὀπίσθας λαοσίων ἀνδρῶν. τὸ πατέρα Σισάμνην

¹ Quamprimum à Scythiis rediit, ² Hæc propono, vel, offero.

βασιλεὺς Καμβύσης, γρόμιον τὴν βασιλείαν δικα-
 γέων, ὅτι ἐπὶ χρήμασι δίκην ἀδικούντων ἐδίκησε, σφά-
 ξας, ἀπέδρε πάντας τὴν αἰρωπην. σπαδίζας δὲ αὐτὸν
 ὁ δέρμα ἱμνίας, ὃς αὐτὸν ἔλαμψε, καὶ ἐπέτεινε τὸν θρό-
 νον ἐς τὸ ἵκον ἐδίκησε. ἐταύτας δὲ ὁ Καμβύσης,
 ἀπέδρε δίκην ἐπὶ αὐτὸν τῆς Σισάμειας, ὃν ἀπο-
 κτείνας ἀπέδρε, ὃν παῖδα τῆς Σισάμειας, οὐδ' ἄλ-
 λος οἱ μεμνησθὲν ἐπὶ κατὰ τὴν θρόνον δικάζει.
 Οὗτος ὢν ὁ Οὔατος ὁ ἐγκατιζόμενος ἐς τὸν θρό-
 νον, τότε ἀφ' αὐτοῦ γρόμιος Μεγαβάξος τῆς
 στρατηγίας, Βυζαντίας τε εἶλε καὶ Καλχιδονίας. εἶλε
 δὲ Ἀνταδρον, τὸν ἐπὶ τῇ Τρωάδι γῆ· εἶλε δὲ Λαμπό-
 νιον. λαβὼν δὲ τὰς Λεσβίων νῆας, εἶλε Ἀθηναίων τε
 καὶ Ἰμβρον, ἀμφοτέρους ἐπὶ τότε ὑπὸ Πελασγῶν ἐ-
 κειμένους. Οἱ μὲν δὲ Ἀθηναῖοι καὶ ἐμαχέσαντο αὐ-
 τῷ ἀμμιόμοιοι, ἀλλὰ χερόνους ἐκακώθησαν. Ἰδοὺ δὲ πε-
 ρεῦσι αὐτῶν οἱ Περσῶν ὑπαρχὸν ὅτις αὖτε Λυκαρ-
 τον, τὸν Μαμεδρίαν τῆς βασιλείας Σάμης ἀδελ-
 φόν. οὗτος ὁ Λυκαρῆτος ἀρχὸν ἐν Ἀθήναις, τελευ-
 τῶν αἰτίῃ δὲ τῶνδε πρὸς πρὸς αὐτὸν ὡς κατὰ
 ἐς ῥέφετο τῶν μὲν, ἀφ' ὧν ἐστὶν ὅτι Σκύθας αἰ-
 ωμόνος, τῶν δὲ, σίνεσθαι τὸν Δαρείον ἐστὶν ὃν ἀπὸ
 Σκυθῶν ὅπως ἀποκαταστήσει. οὗτος μὲν νῦν το-
 σαῦτα ἐξεργάσατο στρατηγίας. μὲν δὲ ὁ πολλὸν
 χερόνους ἀνέως κακῶν ἔω. Καὶ ἤρχετο ποδύπτερον
 ἐκ Νάξου καὶ Μιλήτου ἵσθαι γίνεσθαι κακὰ. τὸν
 μὲν γὰρ, ἡ Νάξος ὡς αἰμοῖν τὴν ἵσθαι πρὸς ῥέφει
 τὸν, καὶ τὸν αὐτὸν χερόνους ἡ Μίλητος αὐτὴν τε ἐαυτὴν μά-
 λιστα δὲ τότε ἀκμάσασα, καὶ δὲ καὶ τὴν ἵσθαι πρὸς
 χημα. κατὰ τὸν δὲ τῶνδε, ὅτι δύο γυνεὲς ἀνδρῶν
 νοσήσασα ἐς ἑαυτάς, μέλει ἔμιν Πάριοι
 κατηρίσαντο. τῶνδε γὰρ κατὰ τῆς ἵσθαι ἐκ πρὸς
 τὴν ἑλπίων εἶλτο οἱ Μιλήσιοι. Κατήλλαξας
 δὲ σφείας ὡς Πάριοι ὡς ἀπὸ τοῦ αὐτῶν ἀνδρες ἄ-
 ριστοι ἐς τὴν Μίλητον (ὡς οὖν γὰρ δὲ σφείας δὲ ὡς οἰκ-
 οφθησάμενος) ἐφασαν αὐτῶν βέλεσθαι διεξελθεῖν τὴν
 χώραν. ποιῶντες δὲ τὸν δὲ, καὶ διεξιόντες πάντας τὰς
 Μιλησίους, ὅπως πρὸς ἰδίαν αἰετὸς καὶ τὴν χώραν ἀ-
 γρὸν δὲ ἐξεργασάμενος, ἀπὸ τῆς ἀφ' αὐτοῦ τὸν δὲ
 αὐτοῦ δὲ ἀγρῶν. διεξελθόντες δὲ πάντας τὴν χώραν, καὶ
 σπῆντας ὁρῶντες ἰσθῆς, ὡς τὰ χίλια κατέβησαν ἐς τὸν
 ἄγρῶν, ἀλλὰ περὶ σπῆντας, ἀπὸ τῆς ἀφ' αὐτοῦ τὸν δὲ
 λιν νέμειν τὸν δὲ τῶνδε ἀγρῶν ἐξ ἐξεργασάμενος. δὲ
 φη γὰρ ἐφασαν καὶ τὴν δημοσίῳν ἔτι δὲ σφείας ὅτι με-
 λήσας ὡς τὸν δὲ τὸν σφειτέρων. τῶν δὲ τῶνδε Μιλησίους
 sent. videri enim illos ita curaturos publica ut sua ipsorum curavissent. Ceteros Milesios,

vnum è regibus iudicibus, quod iniuste
 ob pecuniam iudicasset, rex Camby-
 ses interemerat: interemptoque detra-
 ctum coriū in lora concidit, quibus tri-
 bunal in quo ille sedens iudicarat, in-
 tendit: ibidemque eius filium Otanem
 sedere iudicem præcepit, atque in me-
 moria habere in quo tribunali iudica-
 ret. Hic igitur Otanes in eo tribunali
 sedens, tunc Megabyzi successor exerci-
 tus, Byzantios ac Chalcedonios cepit:
 cepit item Antandrum, quæ est in terra
 Troade, cepit quoque Lamponium.
 Sumpta etiam à Lesbiiis classe, cepit Le-
 mnium & Imbrum, à Pelasgis tunc quo-
 que utranq; habitatam. Sed Lemnii
 quoniam prælio contenderant, & ali-
 quamdiu repugnauerant, mala perpessi
 sunt: quorum qui superfuere, iis præfe-
 ctū Persæ imposuere Lycaretum, Mx-
 andrii eius qui Sami regnavit, germa-
 num. Hic Lycaretus quū Lemno præ-
 esset, hac de causa mortem oppetiit,
 quod omnes in captiuitatē redigebat,
 atque euertebat, alios in simulans deser-
 tores Scythicæ expeditionis, alios vexa-
 tores copiarum Darii à Scythis reuer-
 tentium. Hæc iste in sua præfectura per-
 petrabat: sed non diu in malis facien-
 dis delituit. ¶ Et cœperunt iterum
 è Naxo atque Mileto calamitates Ioni-
 bus fieri.² è Naxo quidem, quod intet
 insulas felicitate præstabat: è Mileto au-
 tem, quod ea tempestate prope seipsa
 superata maxime florebat, eratque Ioni-
 æ prætextum: quum laborasset dua-
 bus superioribus ætatibus morbo sedi-
 tionis, donec eam seditionem Parii³ se-
 dauerunt, ex omnibus Græcis correcto-
 res à Milesiis delecti. Hunc autem in
 modum eos Parii correxere: Quum
 Milesiū venissent viri inter Parios præ-
 stantissimi, cernerentque domos ve-
 hementer labefactas, dixerunt vel-
 le se regionem ipsorum peragrarē. Id
 facientes, & omnem agrum Milesium
 iustrantes, ut quemque fundum anim-
 aduerterebant bene cultum *fructumque*
emittentem, conscribebant domini no-
 men. Peragrata omni regione, quum
 paucos huiusmodi fundos comperis-
 sent, quammaturtime ad urbem de-
 scenderunt: coactoque cœtu, decre-
 uerunt urbem ab iis esse incolendam
 quorum fundos bene cultos inuenis-
 sent.

xxvi

xxvii

xxviii

xxix

κατήρι-
 σαν.

1 Sunt qui dicunt hic suspectum habeant, nec immerito fortasse. 2 Etenim Naxos quidem inter ins. felic. præstabat. Milesius vero eodem tempore magis quam unquam antea florens, Ioniz ornamentum erat: quum laborass. 3 Vel Composuerunt, ex omnibus Gr. composuere, à Milesiis delecti. Hunc autem in modum eos ad concordiam Parii renouarunt. 4 Eos plane fortunæ euerfos,

qui prius

qui prius seditionem mouissent, iusserunt horum dicto audientes esse. Ita
 xxx Milesios Parii correxerunt. Ex his tunc urbibus hoc modo cœperunt Ioniz mala contingere: Ex Naxo quidam locupletes e plebe in exilium missi, Miletum se contulerunt. Miletum autem procurabat Aristagoras, Molpagoræ filius, idemque gener ac consobrinus Histiaxi, Lyfagoræ filii, quem Darius Susis distinebat. nam Histiaxus Mileti erat tyrannus, & per id tempus Susis degebat quum Naxii venire iam pridem Histiaxi hospites. Quum autem Miletum Naxii aduenere, obsecrarunt Aristagoram ut aliquantulum copiarum ipsis præstaret ad redeundum in patriam. Ille colligens, si per eum isti in patriam redirent, fore ut Naxo imperaret, tamen prætendens Histiaxi² hospitium, ita eos est alloquutus, Meæ quidem vires ad tantum copiarum præbendum non supererunt, ut inuitis iis qui Naxum tenent, vos possim reducere: quum audiam octo millia scutorum Naxiis ac multum longarum nauium esse: tamen omne studiū ad istud efficiendum adhibebo, hoc scilicet in animo versans: Est mihi amicus Artaphernes, Hylistaspis filius, Darii regis frater, qui præses est omnium in Asia maritimorum, multo exercitu præditus ac multa classe: hunc ego virum opinor facturum omnia ex animi nostri sententia. His auditis Naxii³ instare Aristagoræ ut rem quam optime posset conficeret: utque munera homini polliceretur, dicere, & se exercitui sumptum suppeditaturos, ut ipsi paciscerentur. magnam videlicet spem habentes, quū ipsi in Naxo apparuissent, Naxios omnia quæ ipsi iuberent esse facturos, atque adeo ceteros insulanos. nulla dum enim Cycladum insularum sub Dario erat. Profectus Sardinis Aristagoras, ait Artapherni esse insulam Naxum, non spatiosam illam quidem, sed pulchram alioqui & bonam, Ionizque vicinā, multis præterea & pecuniis & mancipiis refertā. Proinde tu aduersus hanc regionē ducito exercitū, exules illuc reducens. ⁴ Quod facienti tibi magnæ sunt penes me in expedito pecuniæ, præter illas quæ in exercitum erogabuntur. has enim æquum est nos

τοῖς ὁρίν καταστρέψας, τούτοις ἐπαξαι πείθεσθαι. ἔπειτα
 Γάριοι μὲν ἔτι Μιλησίοις κατήρπισαν. Τότε δὲ ἐκ τούτων τῶν πόλεων ὡς ἤρχετο κακὰ γίνεσθαι τῇ Ἰωνίᾳ. ἐκ Νάξου ἔφυγον ἄνδρες τῶν πτωχέων ὑπὸ τῷ δήμῳ· φυγόντες δὲ ἀπῆκοντο ἐς Μίλητον· τῆς δὲ Μιλήτου ἐτύχαιε ὅτι τρεῖς ἑὼν Ἀρισταγόρης ὁ Μολπαγόρεω, γαμβρὸς τε ἑὼν καὶ ἀνέψιος Ἰστιαίου τῷ Λυσαγόρεω, οὗ δὲ Δαρείος ἐν Σούσισι κατέχευε. ὁ γὰρ Ἰστιαῖος, τύραννος αὐτῶν Μιλήτου, καὶ ἐτύχαιε τῶν οὖν χρόνον ἐὼν ἐν Σούσισι ὅτε οἱ Νάξιοι ἦλθον, ἔξῃνοι ὡς ἐόντες τῷ Ἰστιαίῳ. ἀπὸ κλέμμοι δὲ οἱ Νάξιοι ἐς τὴν Μίλητον, ἐδεδόντο τῷ Ἀρισταγόρεω, εἰ καὶ αὐτοῖσι πᾶσι δύναιτο πεισθαι, καὶ κατέλθον ἐς τὴν ἐαυτῶν· ὁ δὲ, ὅτι λεξιλόμος ὡς αὐτῶν ἐαυτῶν κατέλθωσι ἐς τὴν πόλιν, ᾄδει τῆς Νάξου σκῆψιν ὅτι ποιδίμμος τὴν ξεινίαν τὴν Ἰστιαίου, τὸν δὲ σφι λόγον προσέφερε, Αὐτὸς μὲν ὑμῖν οὐ φερέψυός εἰμι δυνάμει πρᾶντι παρ᾽ ἐμοὶ ὥστε καταγιναι ἀκρόντων τῶν τὴν πόλιν ἐχόντων Νάξιων. πικραίνομαι γὰρ ὅτι κατακλιμένη ἀσπίδα Νάξιοις εἶναι, καὶ πλοῖα μακρὰ πολλά· μνηστῆσμαι δὲ, πᾶσαν σπουδὴν ποιδίμμος, ὅτι νύεω δὲ τῇδε· Ἀρταφέρνης μοι τυχάσει ἐὼν φίλος. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης, ὧς ἴσμεν μὲν ὅτι παῖς, Δαρείου δὲ τῷ βασιλεὺς ἀδελφεός· τῶν δὲ ὅτι παλαιόσιον τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀρχὴ πόλεων, ἔχων στρατὸν τε πολλὸν καὶ πολλὰς νέας. τῶν οὖν ὧν δοκέω οὖν αὐτῷ ποιεῖν τῶν αὐτῶν χρηζόμεν. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Νάξιοι, προσέθεντο τῷ Ἀρισταγόρῃ ὡς ἔσθαι ἡ δυνάμει αἰετα καὶ ὑποτάσθαι δῶρα ἐκ ἐλθόν, καὶ δαπάνην τῇ στρατῷ, ὡς αὐτοὶ ἀγαλύνουσιν· ἐλπίδας πολλὰς ἔχοντες, ὅτι ὅτι φανέωσι ἐς τὴν Νάξον, πάντα ποιήσιν τοῖς Νάξιοις τὰ αὐτοὶ κελεύωσι· ὡς δὲ, καὶ τῶν ἄλλοις νοσίων. τῶν γὰρ ὧν ὡς τούτων τῶν Κυκλάδων ὁ δὲ μέν κω καὶ ὑπὸ Δαρείῳ. Ἀπὸ κλέμμος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐς τὰς Σαρδίας, λέγει πρὸς οὖν Ἀρταφέρνηα, ὡς Νάξος εἴη ἡ ἡστος μεγάλη μὲν καὶ μεγάλη, ὡς δὲ, καλὴ τε καὶ ἀγαθὴ, καὶ ἀνὰ τῶν Ἰωνίων· χρήματα δὲ ἔχοι πολλὰ, καὶ ἀνδρῶν ποδῶν. Σὺ οὖν ὅτι ταῦτα τὴν τὴν χώραν στρατηλάτεις, κατὰ γὰρ ἐς αὐτὴν τοῖς Φυράδας δὲ αὐτῆς. καὶ τοῖς ταῦτα ποιήσαι τι τὸ μὲν ὅτι ἐπὶ ματὰρ ἐμοὶ χρημάτων μεγάλα παρ᾽ ἐξ ἀναισι· μισθῶν τῇ στρατῷ· ταῦτα μὲν γὰρ δικάζω ἐμέας

188

Ἄρ-
 ταφέρνης.
 ὧς δὲ ὡς
 ὡς πῶς
 ὡς πῶς

xxx

1 Res Milesiorum Parii composuerunt. At tunc ex his urbibus. 2 Id est, Hospitii consuetudinem: Vel, Hospitalem amicitiam quæ illis cum Histiaxo intercedebat. Intellegit autem hunc prætextu huius amicitia voluisse Naxiis operam præstare, quum prius id ea spe quam declarasset faceret. 3 Rem Aristagoræ commendavit ut eam quam posset optime administraret. Vel Negotium Aristagoræ de ditione rem quam possit commodissime gerendi. quæ etiam mûnera cum polliceri iubebant, & sumptus in exercitum, ut quicquid reddiderit essent, quod magna spe teneretur fore ut, quum in Naxiorum conspectu venissent, illi omnia quæ ab ipsis iuberentur facerent. 4 Quod tu quum feceris, non solum magnam pecuniarum vim, quæ tibi paratæ apud me erunt, consequeris, præter sumptus exercitus: (hos enim à nobis

ἡ ἀρι-
θμία.

ἡ ὁλ.

„ τοὺς ἄγρῳ τὰ παρὲχον· τὸ δὲ, ἡσέως, περὶ κτή-
 „ σαι βασιλείῃ, αὐτῷ τε Νάξον καὶ τὰς ἐκ ταύτης
 „ ἡρτημέδας, Πάρον τε καὶ Ἀνδρον καὶ ἄλλας τὰς Κυ-
 „ κλάδας καὶ θύμους. ἐνθαῦτεν δὲ ὁρμειώμενος,
 „ δὴ πετέως ἐπὶ θήπαι Εὐβοίῃ ἡσέως μεγάλη τε καὶ
 „ δὴ δαίμονι, οὐκ ἐλάσσονι Κύπρου, καὶ κέρτα δὴ-
 „ πετίῃ χεῖρα δειῶσι. ἀποχρῶσι δὲ ἐκ τῶν νέων ταύ-
 „ τας πάσας χεῖρῶσάσθαι. ὁ δὲ, ἀμείβετο αὐτῷ τοῖς-
 „ δε, Σὺ ἐς οἶκον δὴ βασιλῆος ὄξυρητὴς γίνεαι ὥρη-
 „ γμάταιν ἀγαθῶν. καὶ ταῦτα δὴ ὁρμειώμενος πρὸς
 „ τὰς, πλὴν τῶν νέων τῶν ὀρθοῦ. αὐτὶ γὰρ τῶν ἐ-
 „ κατὸν νέων, διηκῶσι αὐτοὶ τοῖς οἶμοι ἐκ τῶν ἀμα τῶν ἑα-
 „ ει. δεῖ δὲ τοῖς τοῖσι καὶ δὴ βασιλῆα σιωπῶσθαι γί-
 „ νεσθαι. Ὁ μὲν δὴ Ἀλκίνοος ὡς ταῦτα ἤκου-
 „ σεν, ὡς χαρὴς ἔειπεν, ἀπῆκε ἐς Μίλητον. ὁ δὲ Ἀρ-
 „ ταφέρνης, ὡς οἱ πέμψαντες Σοῦσα, καὶ ὑποφῆ-
 „ πιν ἐκ τῶν Ἀλκίνοος λεγόμενα, σιωπῶσθαι
 „ καὶ αὐτὸς Δαρεῖος ἐχρήσατο, παρὰ τοῦ ἀμείβετο
 „ διηκῶσι τρεῖς, πολλοὶ δὲ κέρτα ὁμολογῶν Περ-
 „ σέων τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων. στρατηγὸν δὲ
 „ βουτέων ἀπέδδξε Μεγαβάτην, δῦν δὲ Πέρσῃ τῶν
 „ Ἀχαιμενιδέων, ἐωὺτῃ τε καὶ Δαρείου ἀνέψιόν·
 „ τῶν Παισαίνης ὁ Κλεομβρότου Λακεδαιμόνιος, εἰ
 „ δὴ ἀλκίνοος γὰρ ὁ λόγος, ὑποφῶν χεῖρα βουτέων ἡμῶν
 „ σιωπῶσθαι, ἐρωτῶσθαι τῶν Εὐβοῶν τῶν τῶν
 „ νος ἡμέσθαι. ἀποδίδας δὲ Μεγαβάτην στρατη-
 „ γὸν Ἀρταφέρνης, ἀπέστειλε δὴ στρατὸν τῶν Ἀλ-
 „ κίνοος. Παρὰ τῶν δὲ ὁ Μεγαβάτης ἐκ
 „ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν Ἀλκίνοος καὶ πρὸς Ἰάδρα
 „ στρατῶν, καὶ τοῖς Νάξιοις, ἐπλεεπερὶ φασιν ἐπὶ
 „ Ἑλλησπόντου· ἐπεὶ τε δὲ ἐγένετο ἐπὶ Χίῳ, ἔσχε
 „ τὰς νέας ἐς Κωνσταντινῶν, ὡς ἐνθαῦτεν βορρῇ αὐτῶν ἐς
 „ πρὸς Νάξον ἀφῆκε. καὶ (οὐ γὰρ ἔδει τοῖς
 „ τῶν Νάξιοις ἀπολέσθαι) ὥρμηκε πρὸς τὴν
 „ σιωπῶσθαι ἡμέσθαι. ὡς οἶκτος Μεγαβάτης
 „ τὰς ἐπὶ τῶν νέων φυλακὰς, ἐπὶ νεὸς Μυυδίας ἐτυ-
 „ χε ὡς οἶκτος, φυλάσσων· ὁ δὲ, δεινὸν τι ποιησάμενος,
 „ ἐκείλθε τοῖς δρυμόροις ἐξευρέσθαι τὸ ἀρχοῦν
 „ ταύτης τῆς νεὸς, τῶν ἡνιοχῶν Σκύλαξ, ὅσον δὴ σιω-
 „ πῶν δὴ λαμῖς διελθὼν τῆς νεὸς καὶ τὸ ἐξω μὲν κα-
 „ φαλὴν ποιῶν τῶν, ἐσὼ δὲ ὁ σῶμα. δεινὸς δὲ Σκύ-
 „ λαξ, ὡς οἶκτος τῶν Ἀλκίνοος ὅτι τὸ ξεινόν οἱ
 „ τὸ Μυυδὸν Μεγαβάτης δὴ σιωπῶν λυμῶντο. ὁ δὲ ἐλ-
 „ θὼν ὡς οἶκτος τὸ Πέρσῃ. τυγχάνων δὲ ὡς οἶκτος
 „ ἐδέετο, αὐτὸς ἐλθὼν ἐλυσεν πυροβόλος δὲ, κατὰ δὴ σιω-
 „ πῶν τῶν ὁ Μεγαβάτης, καὶ ἐσπερὶ τῶν Ἀλκίνοος.

prebere, qui aduentus vestri autores su-
 mus : & te insulas regi acquirere , i-
 psam Naxum & quæ ex hac pendent,
 Parum & Andrum , ceterasque quæ
 Cyclades nominantur. Vnde profici-
 scens, haud difficile inuades Eubœam,
 insulam magnam ac beatam , nec in-
 feriozem Cyprio , ac facilem sane ad
 capiendum, centum omnino nauibus
 ad has omnes occupandas suffecturis.
 Huic respondens Artaphernes, Tu ve-
 ro, inquit, quæ sunt ex utilitate regis
 domus exponis, & probe ista suades o-
 mnia, præterquam de numero nauium.
 nam pro centum nauibus, ducentæ tibi
 ineunte statim vere in promptu erunt.
 Oportet tamen in his rebus authorita-
 tem quoq; regis accedere. His auditis
 Aristagoras lætus Miletum rediit. Ar-
 taphernes autem misso Susa ad Darium
 nuncio, per quem de rebus ab Aristago-
 ra dictis eum certior faceret, vbi ille
 rem approbavit, ducentas naues instru-
 xit tum Persarum tum aliorum socio-
 rum magna sane multitudine, præfe-
 cto eis duce Megabate, viro Persæ, fa-
 milia Achæmenidarum, suo ac Darii
 cōsanguineo: qui (si vera sunt quæ post
 hoc tempus gesta) filiam desponderat
 Pausaniz Lacedæmonio, Cleombroti
 filio, Græciæ tyrannidem affectanti.
 Delecto itaque duce Megabate, exer-
 citum Artaphernes ad Aristagoram mi-
 sit è Mileto. Megabates Aristagora af-
 sumpto atq; Ionum exercitu cū Naxiis,
 profectus est per simulationem eundi
 in Hellespontum. Atq; vbi Chium per-
 uenit, classem continuit apud Caucasu,
 vt illinc vento aquilone traiceret in
 Naxum. Sed quoniam non erat fatale
 Naxios ea classe deleri, hoc contigit:
 Megabates in circumeundis nauium
 excubiis offendit nauem Myndiam à
 nemine custodiri. quam rem indigne
 ferens, iussit satellites inuentū eius na-
 uis principem, nomine Scylacē, vincire
 traiectum per thalamiam, id est, fora-
 men per quod remus extat : ita vt caput ex-
 taret, corpus intus esset. Aristagoras au-
 tem à quodam factus certior, hospitem
 suum Myndium à Megabate vinctum
 afflictiari, Persam adit & hominem ex-
 cusans reposcit: quum nihil exoraret,
 ipse accedens Scylacem soluit. Id v-
 bi rescivit Megabates, ² grauiter ad-
 modum ferens , Aristagoram inuasit.

xxxii

xxxiii

— qui ducimus, suppeditari par est) verum etiam ditioni regis adiicias insulas. & ipsam Nax. 1 Cuius filiam postea
 (si vera fama est) sibi desponsatam habuit Paul. Lacedæmonius, Cl. filius, Gr. tyrannus euadere cupiens. 2 Id magnæ in-utis
 loco ducens, Aristagoræ successit.

Cui Aristagoras, Quid tibi, inquit, est cum istis negociis? nonne te misit Artaphernes ut me sequereris, atque eo nauigares quocunque ego iuberem? quid multa agis? His verbis indignatus Megabates, ubi nox adfuit, misit Naxum quosdam cum naui, ad rem Naxiis quæ impenderet exponendam. Naxii, ut qui nihil minus quam hanc aduersus se classem venturam expectabant, ubi id audierunt, omnia confestim ex agris in urbem comportare: & se, ut qui obsidendi essent, instruere cibariis, potu, murorum refectione. Et isti quidem tanquam instante sibi bello sese appa-
 xxxiv
 bant: illi vero, posteaquam è Chio in Naxum traiecerunt, iam præmunitos aggressi sunt. Consumptisq; quatuor in obsidione mensibus, assumptaq; à Persis quam secum attulerant pecunia, & maxima etiã ab Aristagora, quum plura desideraret obsidio, ubi mœnia Naxiis exulibus ædificauerunt, in continen-
 xxxv
 tem reuerterunt male affecti. Aristagoras, quando quod Artapherni receperat præstare non poterat, nec exercitui stipendium exigenti dare, præsertim Megabate insimulante apud milites male affectos, verebaturque præterea ne regno Mileri fraudaretur, his de causis trepidus, de defectione cogitabat. Contigit enim è Susis ab Histiaeo venire quendam compuncto notis capite, quibus Histiaeus Aristagoram com-
 monefaciebat ut ab rege deficeret. Id namque volens Histiaeus Aristagoræ indicare, quia alia ratione facere non poterat, utpote itineribus custoditis, fidelissimo è seruis caput erasit, litteras-
 que impressit, & hominem retinens quoad capilli renascerentur, ubi illi renati sunt, raptissime dimisit Miletum, nihil aliud mandans nisi ut quum Miletum peruenisset, iuberet Aristagoram eraso suo capite inspicere. Ea autem stigmata significabāt (ut à me superius dictum est) defectionē. Hoc ideo Histiaeus faciebat quod magnam sibi iacturam ducebat se Susis destineri: etiam atq; etiam sperans fore ut si ab Aristagora rebellaretur, ad mare proficisceretur: sin Miletus nil noui moliretur, nullam sibi viam amplius esse ad eam reuertendi intelligebat. Eum quidem nuncium
 xxxvi
 Histiaeus hæc cōsiderans mittebat. Aristagoras autē, quum ei hæc omnia consentanea per idē tempus cōtigissent, re-
 tulit ad seditiosos tam de sua sententia

ὁ δ' εἶπε, Σοὶ δ' ἐν τούτοις τοῖσι πράγμασι τί βέλτε ὁδὸς ἔστιν; 189
 ἀπέστειλε Ἀρταφέρνης ἐμὸν πείθεσθαι, καὶ πλεῖν τῇ
 δὴ ἐγὼ κελεύω; τί πολλὰ πράσσεις; ταῦτα εἶπε Ἀ-
 ρισταγόρης. ὁ δ' ὁμιλοῦν τούτοις, ὡς νύξ ἐγγύς, ἐ-
 πεμπε εἰς Νάξον πλοῖον ἄνδρας φερόμεντας τοῖσι
 Νάξιοις πρῶτα τὰ παρ' ἐόντά σφι πράγματα.
 Οἱ δ' ὦν Νάξιοι ὁδὸν πρῶτως παρεσδέχοντο ὅτι
 σφέας δὴ εἴσονται τῶν ὁρμήσεσθαι. ἐπεὶ μάλιστα ἐπι-
 θύοντο, αὐτίκα μὲν ἐσενείκαστο τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὸ
 10 τείχος, παρεσκόλλασαντο δ' ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ
 σιτία καὶ ποτὰ καὶ τείχος ἐσάξαστο. καὶ οὕτως μὲν παρ-
 ἐσκόλλεσθαι ὡς παρεσκόλλουσι σφι πολέμου· οἱ δὲ
 ἐπεὶ τε διέβαλον ἐκ τῆς Χίου τὰς νῆας εἰς τὴν Νάξον,
 πρὸς περὶ γαλῆρας παρεπέρειοντο, καὶ ἐπολιόρχεον
 μὲν τὰς τειχέρας, ὡς δ' ἐπὶ τὰς τειχέρας ἦλθον χρημα-
 τὰ οἱ Γέροισι, ταῦτα κατεδάδα πρῶτον σφι, καὶ αὐτὰ
 τὰ Ἀρισταγόρῃ παρεπαισίσμεντο πολλὰ, τῶν πλεον-
 τῶν τε ἐδέετο ἡ πολιορκία, ἐνθὺντα τείχεα τοῖσι φυ-
 γάσι τῶν Νάξων οἰκοδομήσαντες, ἀπαλλάσσοντο
 20 εἰς τὴν περὶ, κακῶς πράσσοντες. Ἀρισταγόρης δ'
 οὐκ εἶχε πῶς ὑποχρεῖται τὰ Ἀρταφέρνηϊ ἐκ πλη-
 ράσας. ἅμα δ' ὅτι ἐξέμιν ἡ δαπάνη τῆς στρατῆρος
 ἀσφαλείῃ, ἀρρώδεις τε, τῶν στρατῶν πρὸς τὸν
 κακῶς καὶ Μεγαβάτην ἀφελόμενος, ἐδόκει τε
 τῷ βασιλεῖ τῷ Μιλήτου ἀσφαλισθῆναι. ἀρρώδεις
 ὦν τε πούτων ἕκαστα, ἐβλάβετο ἀπίσασιν. σιμῶντι
 πρὸς δ' ἐν ἐγγύς μιν τὸ κεφαλὴν ἀπὸ τῆς ἐκ
 Σουσίαν παρ' Ἰστιαίου, σημάσι τὰ ἀπὸ τῆς Ἀ-
 ρισταγόρῃ ἀπὸ βασιλῆος. ὁ δ' Ἰστιαῖος βουλόμενος
 30 τὰ Ἀρισταγόρῃ σημήναι ἀπὸ τῆς ἐκ, διῶς μὲν οὐ-
 δαμῶς εἶχε ἀσφαλέως σημήναι, ὡς τε φυλασσόμε-
 νέων τῶν ὁδῶν. ὁ δ' τῶν δούλων ἐν πιστότατοι ἀπο-
 ξυρήσας τὸ κεφαλὴν, ἐξίξε, καὶ ἀνέμεινε διὰ Φυῶν
 τὰς τείχας. ὡς δ' ἀνέφυσαν, τὰ χίλια ἀπέπεμπε εἰς
 Μίλητον, ἐν τῷ γαλῆρος αὐτὰ δὴ μὲν ὁδὸν ἐπε-
 αὶ δ' ἀπὸ Μίλητον, κελεύει Ἀρισταγόρῃν ξυ-
 ρήσιν τὰ μιν τὰς τείχας, καπιδάσαι εἰς τὸ κεφαλὴν.
 τὰ δ' ἐγὼ ματὰ ἐσθίμεν (ὡς καὶ ὁρῶντες μοι εἴρηται)
 ἀπίσασιν. ταῦτα δ' ὁ Ἰστιαῖος ἐποίησε, συμφορῶν
 40 ποιδόμενος μεγάλην τῷ ἐωυτῷ κατὰ τὸ τὸ Σού-
 σοισι. ἀπὸ τῆς ἐκ ὦν γινόμενης, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας
 μετῆσθαι ὅτι θάλασσαν, μηδὲ νεώτερον πεισι-
 δόσης τῆς Μιλήτου, οὐδ' αὖτ' ἐξενεῖν ἐπὶ ἐλπί-
 ζεσιν. Ἰστιαῖος μὲν νυν ταῦτα ὁρῶντος, ἀπέ-
 πεμπε τὸ ἄγγελον. Ἀρισταγόρῃ δ' σιμῶντι πρὸς τὸ αὐτὸ
 χρόνου πρῶτα ταῦτα σιμῶντα. ἐβουλόμενος ὦν
 μὲν τῶν σασιωτέων, ἐκφῆνας πῶς τε ἐωυτῷ γράμμι

καὶ τὰ πρῶτα τῶν ἱστῶν ἀπὸ γυναικῶν. οἱ μὲν δὲ ἄλλοι
 πάντες γνώμην καὶ τῶν δ' ἐξεφέρειντο, κελύοντες
 ἀπίσασθαι. Ἐκατάρους δ' ὁ λογιστὴς πρῶτα μὲν
 οὐκ ἔα πόλεμον βασιλεῖ τῶν Περσέων ἀναρῆσθαι,
 καταλέγων τὰ τε ἔθνηα πρῶτα τῶν ἡρχε Δαρειῶς,
 καὶ τὴν δυνάμιν αὐτῶν. ἐπεὶ τε δ' οὐκ ἐπείθετο, δούτερα
 σιωπῶντα ποιεῖν ὅπως ναυκράτες τῆς θαλάσσης
 ἔσονται. ἄλλως μὲν νῦν ἔδαμψεν ἔφη λέγων ἐνο-
 ραὶν ἐσόμενον τῷ πο. ὅτι πῶτα γὰρ τὴν δυνάμιν τῶν
 Μιλησίων εὐδοῦσαν ἀδειέειν. εἰ δ' ἂν τὰ χρήματα κατα-
 ρεθίην τὰ ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν ἐν Βραγχιδῆσι, τὰ Κρο-
 ῖς ὁ Λυδὸς αἰέθνηκε, πολλὰς εἴχετο ἐλπίδας ἐπικρα-
 τήσων τῆς θαλάσσης. καὶ ἔτι αὐτοῖς τε ἔξιν χρήμα-
 σι χρῆσθαι, καὶ τὴν πολέμους οὐ συλήσειν αὐτά. τὰ
 δ' ἂν χρήματα ἡ τῶν μεγάλων, ὡς δεδήλωται μοι
 ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς τὴν λέγων. αὐτὴ μὲν δὲ οὐκ ἐ-
 νίκα ἢ γνώμη. ἐδόκεε δ' ὅμως ἀπίσασθαι. ἔνα τε αὐ-
 τῶν πλώσαντα ἐς Μυοῦντα ἐς τὸ φρατὸ πέδον δ' ἀ-
 πό τῆς Νάξου ἀπελθόν, ἐὼν ἐν αὐτῷ, συλλαμβά-
 νειν περὶ ἑαυτοῦ τὴν ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπὶ πλεόντας φρα-
 τηροῖς. Ἀποπεμφθέντος δ' ἱστῶντος κατ'
 αὐτὸ τῷ πο, καὶ συλλαβόντος δὲ τὸν Ὀλίαντον Ἰβανώλι-
 ος Μυλασσία, καὶ ἱστῶντος Τύμνεω Τερμενῆα, καὶ
 Κώνη Εἰσαγόρου, τῶν Δαρφῶς Μιτυληνῶν ἐδω-
 ρήσατο, καὶ Ἀρισταγόρην Ἡρακλείδω Κυμαῖον, καὶ
 ἄλλοις συχνοῖς. οὕτω δὲ ἐκ τῶν ἐμψαλέος ὁ Ἀρι-
 σταγόρης ἀπεστῆκε, πρὶν ὅτι Δαρφῶν μηχανώμα-
 νος. καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ μετὰ τὴν τυραννίδα, ἱσ-
 νομένη ἐποίησε τῇ Μιλήτῳ, ὡς αἰετὶς αὐτῶν οἱ
 Μιλήσιοι σιωπῶντα πο. μετὰ δ' ἡ καὶ τῇ ἄλλῃ ἱσ-
 τῶν τῶν δ' ἐποίησε, τὴν μὲν δ' ἐλαύνων τῶν τυ-
 ραννῶν, τὴν δ' ἐλαβε τυραννίδος ἀπὸ τῶν νεῶν τῶν
 συμπλασθέντων ἐπὶ Νάξον, τῶν τοῖς δ' ἐφίλα βυλῶ-
 μος ποιεῖσθαι τῇσι πόλεσι, δ' ἐδίδου, ἄλλον ἐς ἄλ-
 λην πόλιν πρὸς διδοῖς, ὅταν εἴη ἕκαστος. Κώνη
 μὲν νῦν Μιτυληναῖοι, ἐπεὶ τε τὰ χίσα παρέλαβον,
 ἐξαγαγόντες κατέλυσαν Κυμαῖοι δ' ἐν σφέτερον
 αὐτῶν ἀπῆκαν. ὡς δ' ἡ ἄλλοι οἱ πλεονῶντες αὐτῶν
 ἀπίσαν, τυραννῶν μὲν νῦν κατὰ παύσεις ἐγίνετο αἰὰ
 τῶν πόλεων. Ἀρισταγόρης δ' ὁ Μιλήσιος ὡς τὴν τυ-
 ραννίδα κατέπαυσε, φρατῆροῖς ἐκείνῃ τῇ πόλει
 ὡν κελύσας ἐκείνους κατὰ τῶν πο, δούτερα αὐτὸς ἐς
 Λακεδαίμονα πενήρει ἀπίστολος ἐγένετο. ἔδωκε γὰρ
 δὲ συμμάχους πένος οἱ μεγάλης ἀξιοῦσθαι.
 Τῆς δ' Σπάρτης Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λέοιτος
 οὐκ ἐπὶ πρῶτων ἐβασίλευε, ἀλλὰ ἐπὶ τελευτήκει.
 Κλεομένης δ' ὁ Ἀναξανδρίδης εἶχε τὴν βασιληίην,

quam de Histiazi mandatis. Cui quum
 ceteri omnes assensissent, iubentes ve-
 rebellaret, Hecataus tamen historio-
 graphus initio dissuadere bellum sumi
 aduersus regem Persarum, enumerans
 cunctas nationes quibus Darius impe-
 raret, omnemque illius potentiam: sed
 quum hoc persuadere non posset, secū-
 do loco suadere ut classe mare occupa-
 rent, negans se videre qua alia ratione
 id esset euenturum. scire enim se Mile-
 siorū vires esse imbecillas: si tamen pec-
 unia ex templo quod est in Branchidis
 tollerentur, quas Croesus Lydus repo-
 suisset, multum spei recipere maris po-
 tiundi, atq; ita pecuniā & ipsos habitu-
 ros ad utendū, nec hostes eam spoliatu-
 ros. Erant autem hæ ingentes pecuniæ,
 quemadmodū à me in primo libro de-
 claratum est. Verum ne hæc quidē sen-
 tentia obtinuit, sed illa, ut omnino re-
 rebellaretur: utque vnus eorum Myun-
 tem nauigaret ad exercitum qui ex Naxo
 reuersus illic agebat, ut conaretur duces
 classiariorum comprehendere. Mis-
 sus autem ad hoc ipsum Iatragoras, do-
 lo cepit Oliatum Ibanolis filium Milas-
 sensem, & Histiaum Tymnis Terme-
 nensem, & Coem Erxandri filium, quē
 Darius Mitylene donauerat, & Ari-
 stagoram Heraclidis filium Cymæum,
 compluresque alios. Ita ex professo A-
 ristagoras defecit, omnia in Dariū cō-
 miniscens: & primum quidem, verbo
 duntaxat tyrannidem' immutans, sta-
 tum reipublicæ Mileti constituit, ut se-
 cum libenter Milesii rebellarent. Idem
 dehinc in reliqua Ionia fecit, tyrannorū
 alios eiiciens, ex aliis autem quos cepe-
 rat ex nauibus iis quæ aduersus Naxum
 vna ierant, ut ciuitatibus gratificaretur,
 alium in alia vrbe diuendens, ex
 qua quisq; illorum erat. Quorū Co-
 em Mitylenæi ut acceperunt, sine mora
 productū lapidibus interemerunt: Cy-
 mæi suum dimiserunt. Posteaquam au-
 tem & alii complures tyranni fuga solū
 vertēre, passim per ciuitates tyrannorū
 abdicatio facta est. Tyrannis summo-
 tis, Aristagoras Milesius secundo loco
 iussit in singulis ciuitatibus constitui
 singulos magistratus, moxque ipse La-
 cedæmonem triremi pro legato missus
 est. opus enim erat magnam aliquam
 comparare societatem. Sparte regnū
 iam non tenebat Anaxandrides, Leon-
 tis filius, quia non superstes erat, sed
 eius obitu filius Cleomenes regnabat:

1. Aut aliud legitur quam nos, aut male vertit.

2. Alium alii vrbi tradens,

non ille quidem propter virtutis specimen, sed propter genus. Etenim Anaxandrides duxerat in matrimonium fororis filiam, quæ etsi cordi erat, tamē ex ea liberos non suscipiebat. Id quum ita esset, Ephori his eum verbis incusauerunt: Si tu tibi nō prospicis, at certe nobis hoc non est despiciendū, Eurysthei genus labefieri. Tu igitur quandoquidem vxorem habes quæ non concipit, ea repudiata aliam ducito, gratissimam rem in hoc Spartiatis facturum. His ille respondens, negat se earū rerum alterutram esse facturum: & hos non recte cōsulere ait, qui ipsum hortentur repudiata quam habeat vxore innoxia, alteram ducere: eoque se non esse pariturum. Cui ephori atq; optimates consilio inter se habito rerulerunt: Quoniam te cernimus amore coniugis quam habes implicitum, facito quod dicemus, ac noli repugnare, nequid de te Spartiatæ grauius consulant. Coniugem quā habes vt repudies non postulamus: quæcunque ei præstas nunc, ea omnino præstato: alteram tamen ducito præter hanc vxorem, quæ sit fecunda. Hæc dicentibus assensus est Anaxandrides: qui duas dehinc vxores habens, binis ædibus habitabat, haudquaquam Spartiatice faciens. Non longo interiecto tempore, vxor quæ posterius ducta est parit hunc Cleomenem, ² quem mater successorem regni Spartiatarum nuncupabat. At vxor prior quæ hætenus sterilis fuerat, & ipsa concepit, hoc fato vfa: quæ quum reuera prægnans esset, domestici tamen posterioris vxoris id audientes, ac moleste ferentes, dicere, iactari hoc ab illa animo subiiciendi sibi partum. Itaq; his indigne ferētibus, exacto tēpore pariendi, ephori increduli feminæ parturienti ³ custodes apposuerunt: quæ Doriciū peperit, moxque Leonidem, & post hunc gradatim Cleombrotum. Sunt etiam qui dicant Cleombrotum atque Leonidem fuisse geminos. At quæ Cleomenem peperit, secundo loco in matrimonium ducta, filia Perinetadæ, filii Demarmeni, alium filiū amplius non genuit. Et Cleomenes quidem non compos (vt fertur) sed inops mentis, Doricius autem inter æquales omnes primus erat, meritoque putans se ob virilitatē regno potiturum. hoc ita opinione præsumens, defuncto Anaxandrida quum Lacedæ-

οὐ κατὰ ἀνδραγαθίην ὄχων, ἀλλὰ κατὰ γένος. Ἀναξανδρίδῃ γὰρ ἔχοντι γυναικὰ ἀδελφεῖς ἐωὺ-
τῷ θυγατέρα, καὶ εὐσεύς τῷ τῆς οἱ καταθυμίας,
παῖδες οὐκ ἐρίνοντο. τῷ δὲ τοῦ τοῦ εὐσεύς, οἱ ε-
φοροὶ εἶπεν, ὅτι καλεσάμενοι αὐτὸν, εἴπῃ σὺ γε σε-
αὐτῷ μὴ παρορᾷς, ἀλλ' ἡμῖν τέτ' ἐστὶ οὐ παρορᾷς-
ον, γένος δ' Εὐρυσθέως γένεσθαι ἐξίτηλον. σὺ γὰρ
τὴν μὲν ἔχεις γυναικὰ, ἐπεὶ τέ τοι οὐ τίκτει ἐκ σέο,
ἄπεις, ἀλλ' ἄλλω δὲ γήμονι. καὶ ποίῳ τῷ τῆς, Σπάρ-
10 πῆτησι ἀδελφείοις. ὁ δὲ ἀμείβετο, Φαίς τοι τῶν οὐδ' ἐ-
τερά ποιήσιν· ἐκείνοις τε οὐ καλῶς συμβουλεύ-
ειν, παρορᾷς, τὴν ἔχει γυναικὰ, εὐσεύσαν αἰα-
μαρτέτην ἐωὺτῷ, τῷ τῆς ἀπεί, ἀλλ' ἄλλω ἐσαγα-
γέσθαι· οὐδ' ἐσφι πείσασθαι. Πρὸς τῷ τῆς οἱ ε-
φοροὶ καὶ οἱ γέροντες συμβουλεύσάμενοι, παρορᾷ-
φρονι Ἀναξανδρίδῃ τὰδε, Εἴπῃ τοῖσι τοῖσι παρορᾷ-
χόρμον σε ὁρῶμεν τῆς ἔχεις γυναικὸς, σὺ δὲ τῷ-
τῆς ποίῃς, καὶ μὴ ἀτίβαινε τοῖσι, ἰ. α. μὴ τι ἀλλοῖ-
ον παρορᾷ οἱ Σπάρτηται βουλεύσονται. γυναι-
20 κὸς μὲν τῆς ἔχεις οὐ παρορᾷς, οὐδ' ἐσφί τῆς ὁρᾷ-
ος· σὺ δὲ τῷ τῆς τε πόρτα ὅσα νῦν παρ' ἐχέ-
εχε, καὶ ἄλλω παρ' ἐσφί τῆς ἐσαγαγε γυναικὰ τε-
κνοποιοί. τὰυτὰ κηλεῖν, σιωπῶντες ὁ Ἀ-
ναξανδρίδης. μετὰ δὲ, γυναικὰς ἔχων δύο, διζᾷς
ἰστίας οἴκε, ποίῳ οὐδαμῶς Σπάρτητικῇ.
Χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, ἡ ἐπίτερον ἐπελ-
θούσα γυνὴ τίκτει ὅν δὲ Κλεομένην τῷ τῆς. καὶ
αὐτὴ τε ἐφ' ἐσφί βασιλέα Σπάρτην ἀπέφαι-
νε· καὶ ἡ παρ' ἐσφί γυνὴ ὅν παρ' ἐσφί χρόνον ἀτο-
30 κὸς εὐσεύσα, τότε κῶς ἐκύησι, σιωπῶντες τῷ τῆς χρη-
σμῶν· ἔχουσιν δὲ αὐτὴν ἀληθῆ λόγῳ, οἱ τῆς ἐπ-
πελθούσης γυναικὸς οἰκίῳι πόρτα οἱ ὄχλων, φά-
μενοι αὐτὴν χρηπτεῖν ἄλλως, βουλομένην ὑπο-
βαλέσθαι. δεινὰ δὲ ποιδύντων αὐτῶν, τῷ χρόνου
σιωπᾶντων, ὑπ' ἀπίστῳ οἱ εφοροὶ τίκτους
τὴν γυναικὰ παρ' ἐσφί οἱ ἐφύλαξαν. ἡ δὲ ὡς ἔ-
τεκε Δωριέα, ἡ τῆς ἰσχεί Λεωνίδην καὶ μὲν τῷ-
τον, ἡ τῆς ἰσχεί Κλεόμβροτον. οἱ δὲ καὶ διδύμοις
λέγουσι Κλεόμβροτον καὶ Λεωνίδην γένεσθαι. ἡ δὲ,
40 Κλεομένην τεκῶσα, καὶ ἰσοδύτῳ ἐπελθούσα γυνή,
ἔστα θυγατὴρ Περινετὰδω δ' Δημαρίδην, οὐκ ἐπὶ
ἐπικτε τοδύτῳ. Ὁ μὲν δὲ Κλεομένης, ὡς λέ-
γε, ἡ τῆς φρενῆς, ἀχρομαῖς τε. ὁ δὲ Δωριεὺς ἦν
τῷ τῆς πόρτα παρ' ἐσφί. ὁ δὲ ἐπὶ τῷ τῆς αἰ-
δραγαθίην αὐτὸς ἀφίστην βασιλῆην. ὡς ὦν ἔτι φρο-
νέων, ὅτι ὁ Ἀναξανδρίδης ἀπέθανε, καὶ οἱ Λακε-

1 Ephori ei accessito dixerunt: 2 Atque ipsa quidem produxit eum qui deinceps regni administrationem susceperet. Ita Camerarius. 3 Dicunt tamen ἐφύλαξαν, perinde ac si ipsi fuerint custodes.

191 δαυμόνιοι χρεώμενοι τῷ νόμῳ, ἐστῆσαντο βασιλῆα
 Διὶ πορεσβύτατον Κλεομένηα, ὁ Δωρεὺς δεινὸν τε
 ποιόμενος, καὶ οὐκ ἀξίων ὑπὸ Κλεομένηος βασι-
 λείεσθαι, αἰτήσας λαόν, Σπαρτηνῆας ἄγε εἰς Σπρι-
 κίῳ· ὅτε τῷ αὐτῷ Δελφοῖσι χρηστὴν εἰς χρησάμενος,
 εἰς ἡμίονα γὰρ κτίσων ἦν, ὅτε ποιήσας οὐδὲν τῷ νο-
 μιζομένων, οἷα βαρέως φέρων, ἀπὸ εἰς τὴν Λιβύῃ
 τὰ πλοῖα κατηγόρεοτο δὲ οἱ αἰδρες Θεβαῖοι. ἀπὸ χρέ-
 μος δ' εἰς Κίνυπα, οἰκῆσε χῶρον κάλλιστον τῇ Λι-
 βύῳ παρὰ ποταμόν· ὅθεν λαθεῖς ὅς οὐδ' ἔτι πεντετρεῖς 10
 ἔτι ὑπὸ Μακίων τε καὶ Λιβύων καὶ Καρχηδονίων,
 ἀπώκετο εἰς Πελοπόννησον. Ἐνθαῦτα δὲ οἱ Ἀντι-
 χάρης, αἰὲρ Ἐλεωνίος, σιωεὶς ἐλθὼν σέοι οὐκ ἔτι Λα-
 οῦ χρησάμενος, Ἡρακλῆϊν τῷ αὐτῷ Σικελίῃ κτίσεν, φάσ
 τὴν Ἐρυκτὸς χώραν παῖσαν εἶναι Ἡρακλῆϊ δέων, αὐτὸν
 Ἡρακλῆος κτησάμενον. ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, εἰς
 Δελφοῖς εἰσέειπε χρησάμενος τῷ χρηστῇ, εἰ αἰ-
 ρέει τὸν ἡμῶν χῶρον. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρηστὴν αἰρή-
 σεν. ὅθεν λαθεῖς ὁ Δωρεὺς Διὶ σόλον δὲ νῆα εἰς
 Λιβύην ἦγε, σκομίζετο παρὰ τὴν Ἰταλίην. Τὸν 20
 χρόνον δὲ τῆτον, ὡς λέγουσι Συβαεῖται, σφέας τε
 αὐτοὺς, καὶ Τηλυκῶν δὲ ἐν αὐτῇ βασιλῆα ὅτι Κρότω-
 να μέλλει στρατεύεσθαι. τὸς δὲ Κροτωνιῆας ὡς
 δεῖας ἡμομένων, δευδύναμι Δωρεὺς σφίσι ὑποφῆ-
 σαι, καὶ τυχεῖν δεηθέντας. συστρατεύεσθαι τε δὲ ὅτι
 Σύβαριν Δωρεῖα, καὶ σιωεῖς τὴν Σύβαριν. ταῦτα
 μὲν νυνὶ Συβαεῖται λέγουσι ποιῆσαι Δωρεῖα τε καὶ
 τὸς μετ' αὐτοῦ. Κροτωνιῆται δὲ οὐδὲνα σφίσι φασὶ
 ξῖνον πορροπλάβεσθαι τῷ πορρὸς Συβαεῖτας πο-
 λέμῳ, εἰ μὴ Καλλίην τῇ Ἰαμυδέων μάτῃν Ἡλείον 30
 μοῦνον καὶ τῆτον ἔσπετο τοῖς δὲ παρὰ Τηλυκῶν δὲ Συ-
 βαριτέων τυράνῳ Σπόδραϊσιν ἀπικέσθαι παρὰ σφέ-
 ας, ἐπεὶ τε οἱ τὰ ἱερὰ καὶ πορροχῶρες χρηστὰ θυομένων
 ὅτι Κρότωνα. ταῦτα δὲ οὐκ ἔτι λέγουσι. Μαρ-
 τύρια δὲ τῶν τε ἑκάτεροι Σπόδραϊσιν τὰδε. Συ-
 βαεῖται μὲν τέμνος τε καὶ ἱπὸν εὐόντα παρὰ Διὶ ξηρόν
 Κρότων, Διὶ ἱδρυσάσθαι σιωεῖντα τὴν πόλιν Δωρε-
 ῖα λέγουσι Ἀθηνᾶν ἐπιούσαν Κροταίῃ. τῆτον δὲ,
 αὐτὸν Δωρεὺς Διὶ θάνατον μαρτύριον μέγιστον ποι-
 εῖναι, ὅτι παρὰ τὴν μεμαυτὸν ἡμῶν ποιεῖν διεφθάρ-
 ρη. εἰ γὰρ δὲ μὴ παρέστηξε μὴ δὲν, ἐπ' αὐτῷ ἐσάλη
 ἐποίησε, εἰλε αὐτὸν Ἐρυκτίνην χώραν, καὶ ἐλὼν κατέχευε, καὶ
 αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατὴν διεφθάρη. οἱ δὲ αὐτὸ Κρότωνι-
 ῆται Σπόδραϊσιν Καλλίην μὲν τῇ Ἡλείῃ ὅθεν ἔχουσιν
 ἐν γῇ τῇ Κροτωνιῇ περὶ πλάτα, τὰ καὶ εἰς ἐ-
 μέν ἐπὶ σέμοντο οἱ Καλλίῳ Σπόδραϊοι. Δωρεῖ
 δὲ καὶ πῶσι Δωρεὺς Σπόδραϊοι, οὐδὲν. καὶ πῶσι
 σιωεῖς πλάβετο τῇ Συβαριτικῷ πολέμῳ Δωρεῖς,

dæmonii Gleomenē ex lege, quod ma-
 ximus natu esset, creassent, indigne id
 tulit, sibi à Cleomene imperari. Igitur
 petita à Spartiatis plebe, coloniam du-
 xit, neque Delphico vsus oraculo, in
 quam terram ad urbem condendam
 tenderet, neq; quippiam consuetorum
 exequutus: adeo rem indigne ferebat.
 In Libyam autem nauigans ducibus
 Thebanis ad Cinypen delatus, locum
 incoluit totius Libyæ pulcherrimum,
 iuxta flumen. Sed illinc tertio eiectus
 anno à Macis & Libybus & Carthagi-
 nensibus, in Peloponnesum abiit. V-
 bi Antichares vir Eleonius ei consilium
 dedit ex Laii oraculis, ut Heracleam in
 Sicilia conderet, affirmans Erycis re-
 gionem esse Heraclidarum, ab ipso He-
 racle, id est, Hercule, conditore. Hoc ille
 audito Delphos se contulit ad oracu-
 lum consulendum nunquid regione
 ad quam mittebatur potiturus esset.
 Pythia eum potiturum respondit. Sum-
 praque Dorieus classe quam & in Li-
 byam duxerat, Italiā prateruehebatur.
 Ea tempestate (ut ferunt) Sybaritæ
 cum Tely rege suo bellum Crotoniatis
 erant illaturi: id metuens Crotoniatæ
 Dorici ut sibi opem ferret orauere. Hic
 precibus inductus, una cum illis ad-
 uersus Sybarin contendit, eamque cepit.
 Hæc Sybaritæ Doricum & qui cum
 illo erant fecisse aiunt. at Crotoniatæ
 negant quempiā se peregrinū in bello
 aduersus Sybaritas asciuisse, præter v-
 num Calliam Eleum Iamideorum vati-
 cinum: & hunc à Tely Sybaritarum ty-
 ranno ad ipsos transfugisse, hoc modo,
 quod sacrificans de cundo aduersus
 Crotonē, non litaret. Hæc isti aiunt, 40
 quarum rerum utrique testimonia hæc
 adferunt: Sybaritæ quidem, partim fa-
 num ac templum prope Crastin, quod
 Dorici capta urbe aiunt extruxisse Mi-
 neruæ cognomine Crastis: partim ipsi-
 us Dorici necē, quam volunt esse ma-
 ximum testimonium, quoniam contra
 vaticinia agens interēptus fuit. Si enim
 nihil nisi id ad quod mittebatur fecisset,
 nec transgressus esset, Erycinā regionē
 obtinuisset, & obtentam possedisset, nō
 ipse cum exercitu absumptus esset. At
 Crotoniatæ multa monstrant peculia-
 riter donata Calliæ Eleo in agro Croto-
 niensī, quæ etiam ad meam vsque me-
 moriam prognati Calliæ colebant: Do-
 rico autē & eius posteris nihil omnino
 fuisse donatum. cui tamen, si in bello
 Sybaritano fuisset Crotoniatis auxilio,
 multo

XLIII

XLIV

XLV

multo plura quam Calliæ fuissent donata. hæc pro se vtrique eorum testimonia referunt: quorum vtrius accedere quisque mauult, his accedat licet.

XLVI

Nauigarunt autē cum Dorico & alii Spartiarum, deducendæ coloniæ locii, Theffalus, & Paræbates & Celees & EVryleon: qui quum omni classe Siciliam tenuerunt, superati à Phœnicibus atque Ægestanis, in prælio occubuerunt, vno tantum ex hac aduersa pugna superstitē EVryleonte: qui collectis eorum reliquiis, occupauit Minoam Selinusiorum coloniam, Selinusiosque liberauit monarchia Pythagoræ. Hunc quum sustulisset, ipse tyrannidem Selinuntis inuasit. Sed ad breue tempus eā obtinuit. nam Selinusii impetu in eum facto, quum ad Iouis forensis aram confugisset, obtruncarunt.

XLVII

Dorico & viæ & mortis socius fuit Philippus Butacides, vir Crotoniata, qui desponsa sibi filia Telys Sybaritæ, Crotone profugerat, abnegatoque matrimonio tranfinit Cyrenen. Ex hac discedens, sectatus est familiarem triremē, ac familiarium virorum sumptum, quod esset olympionices, id est, victor certaminis ad Olympia, & omnium illinc Græcorū speciosissimus. Ob quam corporis speciem ab Ægestanis ea quæ nemo alius reportauit. nam sepulturæ eius heroico monumento extructo, Ægestani hostias offerunt.

XLVIII

Hunc in modum Doricius vita functus est. qui si in animum induxisset ferre Cleomenis regnum, & in Sparta permansisset, regno fuisset Lacedæmoniorum potitus. Neque enim diu Cleomenes imperauit: ac sine liberis decessit, vna duntaxat relicta filia, cui nomen Gorgo.

XLIX

Cleomene igitur imperium tenente, Spartam venit Aristagoras Mileti tyrannus: Cleomenemque alloquuturus conuenit, habens (vt Lacedæmonii aiunt) æream tabellam, in qua totius terræ ambitus erat incisus, cunctumque mare, atque omnia flumina. Huius in colloquiū vbi venit, ita ad eum inquit, Studium meū Cleomenes qui huc aduenerim, ne miretis. non enim ab re hoc fit. Prolem Ioniam pro libera seruam esse, cum nobis ipsis dedecus dolorque maximus est, tum vero vobis, & eo maior quo magis ceteros in Græcia antecellit. proinde nunc

δοξίωμι ἂν οἱ πολλαπλάσια ἢ Καλλιῆ. ταῦτα μὲν νῦν ἐκείνῳ αὐτῶν μαρτύρια ἀποφαίνονται· καὶ πᾶρσι ἐν τῇ ἐπιπείπῃ αὐτῶν, τόποισι περὶ χωρεῖν. Σιωπέλεον δὲ Δωρεῖς καὶ ἄλλοι συγκτίσας Σπαρπητῶν, Θεσσαλὸς καὶ Παρὰβάτης καὶ Κελῆς καὶ Εὐρυλέων. οἱ ἐπὶ τε ἀπὶ κνήσῳ πῶνι ἐξέλκοντες τὴν Σικελίαν, ἀπεθαῖον μάχῃ ἐσθλῆντες ὑπὸ τε Φοινίκων καὶ Αἰγυπτιῶν. μωῦος δὲ καὶ Εὐρυλέων τῇ συγκτιπῶν περὶ τῆς τοῦ τῆ παλῆος. συλλαβὼν δὲ οὗτος τῆς στρατῆος τὸς περὶ ἡμιμόλιον, ἔχε Μινώϊον τὴν Σελινουσίαν ἀπὶ κνήνῃ καὶ συνεβλήθησαν Σελινοῖσι τῷ μωναρχοῦ Πυθαγόρῳ. μετὰ δὲ, ὡς τῶν κατ' εἴλε, αὐτὸς τυραννίδι ἐπεχείρησε Σελινουσίῳ, καὶ ἐμωναρχήσας χρόνον ἐστὶν ὀλίγον. οἱ γὰρ μὲν Σελινουῖσι ἐπὶ πᾶσι δυνάστες ἀπέκτειναν κατὰ Φιγύπτα ὑπὲρ Διὸς ἀγροῦ βωμόν. Σιωπέλεον δὲ Δωρεῖς καὶ συνεβλήθησαν Φίλιππος ὁ Βουτακίδης, Κροτωνιῆτης αἰὲρ· ὃς ἀρμίστα ἴδμενος Τηλέως τῷ Συβαρίτῳ θυγατέρι, ἐφυγὼς ἐκ Κρότωνος· ἔπειτα δὲ τῷ γάμῳ εἶχετο πλέον ἐς Κυρήνην· ἐκ ταύτης δὲ ὁρμώμενος σιωπέλεον οἰκίῃ τε τεκνέει καὶ οἰκίῃ ἀδελφῇ δαπάνῃ, ἐπὶ τε Ὀλυμπιονίκῃ καὶ κάλλιπτος Ἑλλάνων τῇ κατ' ἐωῦτόν· ἀφ' οὗ δὲ ἐωῦτ' ἑκάλετο ἐν Αἰγυπτίῳ τῷ Αἰγυπτίῳ τῷ ὁδοῖς ἄλλος. ὑπὲρ γὰρ τῷ τῆ φου αὐτῇ ἡρώων ἰδρυσάμενοι, θισίῃ αὐτῶν ἰλασκονται. Δωρεῖς μὲν νῦν τῷ πᾶσι ποιούτῳ ἐτελεύτησε. εἰ δὲ ἐωῦτ' οὐ βασιλεύμενος ὑπὸ Κλεομένης, καὶ κατέμεινε ἐν Σπαρτῇ, ἐβασίλευε ἂν Λακεδαιμόνιος. οὐ γὰρ πῶς πολλὸν χρόνον ἦρξε ὁ Κλεομένης, ἀλλ' ἀπέθανε ἄσπας, θυγατέρα μωῦνι λιπὼν τῇ κνέμα καὶ Γοργῷ. Ἀπικρέεται δὲ ὧν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτιος τύραννος ἐς τὴν Σπαρτῇ, Κλεομένης ἔχοντος τὴν ἀρχὴν. ταῦτα δὲ ἐς λόγους ἦτε, ὡς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χαλκίον σῖνακα, ἐν τῷ γῆς ἀπάσῃ περὶ ὁδοῖς ἐπετίμῃ, καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πᾶντες. ἀπικρέομενος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τοιαῦτα, Κλεομένης, ἀποδιδὼ μὲν τὴν ἐμὴν μητρὸν· μάστιγος τῆς ἀθανάτου ἀπὶ τῆς κατ' ἐμὴν γὰρ ὅτι τοιαῦτα. Ἰώνων παῖδας δούλους ἐστὶν αὐτῷ ἐλευθέρων, ὁνειδὸς καὶ ἄλλος μέγιστον μὲν αὐτῷ ἡμῖν, ἐπὶ δὲ τῇ λαιπῶν ὑμῖν, ὅσα περὶ ἑστέα τῆς Ἑλλάδος. νῦν ὦν

192

1 Crotone exulauit: frustratusque matrimonio Cyrenen transiit. ex qua profectus Doricius propria triremi propriisque in suos milites sumptibus, sequutus est, quum esset ol. 2 Omnium sui temporis Græcorum 3 Ne meum in conficiendo hoc ad vos itinere studium admiretis Cleomenes. de eo enim nunc agitur. vt Iones ex liberis serui fiant. quod cū nobis ipsi d. dol. max. est, tum inter ceteros vobis, eo præsertim nomine quod Græciæ præstis. vel. præfides estis.

„ πρὸς θεῶν τῶν Ἑλλενίων ῥύσασθαι Ἴωνας ἐκ τῆς
 „ δουλοπύνης, ἀνδράς ὁμαίμονας. ὁπτιέως δὲ ὑμῖν
 „ ταῦτα χωρέειν οἶά τε ἐστὶ. οὔτε γὰρ οἱ βαρβα-
 „ ροὶ ἄλλοιμοί εἰσι, ὑμεῖς τε πὰρ ὃν πόλεμον, ἐς τὰ
 „ μέγιστα αἰήκατε ὄρετῆς πέρι. ἥ τε μάχη αὐτέ-
 „ ων, ἐστὶ τοιήδε, τοῖα, καὶ αἰχμὴ βραχέα. αἰαζυ-
 „ εῖδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας, καὶ κυρ-
 „ βασίας ὅπῃ τῇσι κεφαλῇσι. οὕτω ὁπτιέες χειρῶ-
 „ νων αἰετοὶ. ἐστὶ δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι πλὴν ἡπιοῦ ἐ-
 „ κείνην νεμομένοισι, ὅσα ὁδὸν τοῖσι σιναπάσι ἄλλοι- 10
 „ σι ἀπὸ χρυσοῦ ὄρεζαμένοισι, ἀργυροῖς, καὶ χαλ-
 „ κῶς, καὶ ἐσθῆς ποικίλῃ, καὶ ὑποζυγία τε καὶ αἰσρά-
 „ ποδα. τὰ θυμῷ βουλόμενοι, αὐτοὶ δὲ ἔχουσι. καί-
 „ οἱ κηται δὲ Ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω. Ἴω-
 „ νων μὲν τῶνδε οἶδε Λυδοὶ, οἰκούντες τε χώρην ἀγα-
 „ θὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ἐόντες. δεικνύς δὲ ἔλε-
 „ γε ταῦτα ἐς πλὴν τῆς γῆς περὶ ὁδόν, τὴν ἐφέρετο ἐκ
 „ τῆς περὶ αἰετοῦ τετταμένην. Λυδοὶ δὲ (ἐφη λέγων
 „ ὁ Ἀλκίμαχος) οἶδε ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν
 „ ἡν, πολυπλοκάτωτα τοῖς ἐόντες ἀπὸ τῶν τῶν ἐ- 20
 „ γὼ οἶδα καὶ πολυκέρποτα. Φρυγῶν δὲ ἔχον-
 „ ται Κατωπαδόχαι, τοὶς ἡμεῖς Συρίοις καλεόμεθα. τῶν-
 „ τοῖσι δὲ πρὸς πύργον Κίλικας, κατήκοντες ὅπῃ θά-
 „ λασσαν τὴνδε, ὅτῃ δὲ Κύπρος ἡσος κέεται· οἱ
 „ πενταχόσια τάλαντα βασιλεῖ ὃν ἐπέτιον φόρον
 „ ὅπῃ τελευτοῖ. Κίλικων δὲ τῶνδε ἔχουσι Ἀρμένι-
 „ οἱ οἶδε, καὶ οὗτοι ἐόντες πολυπλοκάποι. Ἀρμένι-
 „ ων δὲ, Μαθηνοὶ, χώρην τὴνδε ἔχοντες. ἔχεται δὲ
 „ πύργον γῆνδε Κισοίη, ἐκ τῇ δὲ τῶν ποταμῶν τὸν-
 „ δε Χοάσπια κείμενα ἐστὶ τὰ Σούσα ταῦτα, ἔνθα 30
 „ βασιλεύς τε μέγας διαίταται ποιεέται, καὶ τῶν χρη-
 „ μάτων οἱ θησαυροὶ ἐσθλὰ εἰσι. ἐλόντες ὅτῃ
 „ τὴν τὴν πόλιν, ὅθι ἄρσεντες ἡδὴ τὰ Διὶ πλού-
 „ του πέρι εἰρίζετε. ἀλλὰ περὶ μὲν χώρας ἄρα οὐ
 „ πολλῆς, ὁδὸν οὕτω χρηστῆς, καὶ οὐρανὸν μικρῶν,
 „ χρεῶν ἐστὶ ὑμέας μάχας αἰαβάλλεσθαι πρὸς τε
 „ Μιαιονίους ἐοικῶς ἰσπαλέας, καὶ Ἀρκάδας τε καὶ
 „ Ἀργείους· τοῖσι οὐτε χρυσοῦ ἐχόμενοι ἐστὶ ὁδόν,
 „ οὔτε ἀργύρου, τῶν πέρι καὶ πῶς ἐσθλὰ πρὸς 40
 „ μὴν μάχας ἀποκρίσκειν. ὅσαρον δὲ τῆς Ἀ-
 „ σίης πάσης δέχεται ὁπτιέως, ἄλλο τι ἀρήσασθαι;
 „ Ἀλκίμαχος μὲν ταῦτα ἔλεξε. Κλεομένης δὲ
 „ ἀμείβετο τοῖςδε, ὡς εἶνε Μιλήσιε, αἰαβάλλομαι
 „ τοὶ ἐς τρίτην ἡμέρην ἀποκρίνεσθαι. Τότε μὲν
 „ ἐς πρὸς τὴν ἡμέραν ἐπέτε δὲ ἡ κυρὴ ἡμέρην ἐγέ-
 „ νετο τῆς ἀποκρίσεως, καὶ ἦλθον ἐς τὸ συγκείμενον,

per deos Græcos eripite Iones à serul-
 tute, consanguineos vestros. quod fa-
 cile est ad præstandum: nam neque bar-
 bari sunt viri strenui, & vos in summum
 rei bellicæ per virtutem euastis, &
 genus pugnandi eorum huiuscemodi
 est: breues arcus ac breuia spicula, lon-
 gasque in capitibus cristas (vnde fa-
 ciles capti sunt) gerentes, in pugnam
 eunt. Ad hæc, tantum bonorum est iis
 qui eam incolunt continentem, quan-
 tum non est ceteris vniuersis, tum auri,
 (vt ab hoc incipiamus) tum argenti, tū
 æris, tum variz vestis, tum iumento-
 rum, tum mancipiorum: quibus, vos,
 si potiri libuerit, potiemini. Sunt quo-
 que inter se confines, vt ego disseram.
 His Ionibus confines sunt Lydi, qui
 terram incolunt tum aliarum rerum
 tum vero argenti feracissimam. Hæc
 autem dicebat, ostendens in ambitu
 terræ in tabella quâ attulerat descripto.
 Lydis vero (dicebat Aristagoras) confi-
 nes sunt hi Phryges, aurorâ versus, pec-
 corum copia & terræ vbertate, omnium
 quos ego noui longe beatissimi. Phry-
 gibus confines sunt Cappadoces, quos
 nos Syros appellamus. His confines sūt
 Cilices, huius maris accolæ, vbi hæc Cy-
 prus insula est sita: qui tributū annuum
 regi pendunt quingena talenta. His Ci-
 licibus confines sunt hi Armenii, & ipsi
 re pecuaria abundantes. Armeniorum
 hanc regionem contingunt Matieni,
 quorum terræ Cissia hæc confinis est: in
 qua iuxta fluuium hunc Choasrem sita
 sunt hæc Susa, vbi rex magnus domici-
 lium habet, atque hic pecuniarum the-
 sauri sunt. ² Hanc vos urbem si animose
 ceperitis, iam cum Ioue de diuitiis licet
 certetis. Neque vero operæpretium
 est vos suscipere prælia pro terra ne-
 que multa neque ita feraci, & pro exi-
 guis finibus, aduersus Messenios ³ ve-
 stros consortes, & Arcades & Argiuos,
 quibus nihil est neque auri neq; argen-
 ti, quarum rerum cupiditate quis indu-
 citur ad mortē periclitandam: at quum
 offeratur occasio totius Asiæ facile po-
 tiundæ, aliud quippiā præoptabitis? Hæc
 Aristagoras dicebat. Cui respondens
 Cleomenes, Milesie, inquit, hospes, in
 triduū tibi differo respondere. Tunc
 quidem hætenus processum est. vbi ve-
 ro dies responsioni præstituta adfuit, &
 ad locū de quo conuenerant, ventū est,

¹ Eorumque pugna talis est, Arcus & breue spiculum. Quinetiam bracas induti, & pileis capita operiti, in pugnam prodeunt.
² adeo eos superare facile est. Alii κυρβασίας αἰσά exprount. ³ Hanc vos urb. si cepetis, iam cum Ioue audacter de diuitiis
 certetis. ³ Viribus vobis pares,

Interrogavit Aristagoram Cleomenes quot dierum ab Ionio mari ad regem esset iter. Aristagoras, alioqui solers, & valde illum antecellens prudentia, in hoc tamen lapsus est: qui quum non deberet rem ut se habebat illi aperire, volens Spartiatis in Asiam educere, dixit trium mensium esset iter. Cleomenes, interpellata huius quam ordiri instituerat oratione de itineris spatio, inquit, Hospes Milesie abscede ē Sparta ante solem occidentem. nihil enim rationis dicis, quum istud facile non sit Lacedæmoniis, qui vis eos trimestri itinere abducere à mari. Hæc loquutus Cleomenes, domum abiit. Aristagoras, sumpto oleæ ramo ad domum Cleomenis se contulit, eamque ingressus, iubebat precabundus ad se audiendum mitti illius filiam. Assisteat enim Cleomeni filia cui nomen erat Gorgo, vnica proles, eaque octo aut nouem annos nata. Cleomene iubente cū dicere quæ vellet: filiolæ enim gratia nolle prohibere: tunc Aristagoras incepit polliceri illi vndecim talenta, si precibus suis annueret. Abnuente Cleomene, subinde adiiciendo eo peruenit ut quinquaginta talenta polliceretur. Ad quod puella, Pater, inquit, hospes te corrumpet, nisi hinc abis. Consilio puellæ delectatus Cleomenes, in aliud conclaue abiit: & Aristagoras ē Sparta prorsus abscessit, non facta ei amplius potestate indicandi itineris quod erat vsque ad regem. Ea nanq; itineris ratio ita habet. Vbique sunt regii stathmi, id est, mansiones, ac diuerforia pulcherrima. Iter omne per loca culta, ac tutum. id nunquam intermissum per Lydiā & Phrygiam, viginti est mansionum, hoc est, vicinorum castrorum, parasangatum nonaginta quatuor & dimidiati. E Phrygia excipit fluuius Halys, cui imminet portæ, quas transire omnino necesse, atque ita fluuiū transmittere. est & præsidium magnum supra illū. Transgresso in Cappadociam, & eam permetienti vsque ad fines Cilices, duodeviginti stathmi sunt, parasangæ centum quatuor. In horum montibus positas duplices portas ac totidem præsidia pertransis. Hæc tibi transgresso, & per Ciliciam iter facienti, tres stathmi sunt,

εἶρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην ὁκροῦν ἡμερῶν ἀπὸ θαλάσσης τὸν ἰώνιον ὁδὸς εἴη τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, πᾶν ἄλλ' ἐὼν ἄφρονος, καὶ ἀφελὲς, ἀπαλάσσειτο τὸν Κλεομένην, ὡς τὸ ἐσφαλὲν. χρεὼν γὰρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐόν, βελομένην γὰρ Σπάρτην ἔχοντα ἀγαγεῖν εἰς τὴν Ἀσίαν, λέγει δὲ ὡς, τεινὴν μίλυν ὅδον εἶναι τὴν ἀμωδὸν. ὁ δὲ, ὑπαρπάσας τὸν ἐπιλοπόν λόγον, τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὥρμητο λέγειν πρὸς τὸν ὁδόν, εἶπε, ὦ ξένε Μιλήσιε, ἀπαλάσσειτο σὺ Σπάρτης πρὸς δυνάμειν ἡλίκ. ὁ δὲ τὸν λόγον διεπεία λέγεις Λακεδαιμονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τεινὴν μίλυν ὁδὸν ἀγαγεῖν. ὁ μὲν δὲ Κλεομένης ταῦτα εἶπας, ἦν εἰς τὰ οἰκία. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἱκετήριον, ἦν εἰς τὸν Κλεομένους ἐσθλὸν ὅτι εἶσω, ἄτε ἱκετῶν, ἐπακούσας, ἐκέλευε τὸν Κλεομένει ἀπαλάσσειν τὸν παῖδ' ὅν. ὁ δὲ Κλεομένης ἡ θυγάτηρ τῇ οὐνοῖα καὶ Γοργῶν τῆς δὲ εἰς καὶ ἀπὸ μίλυνος τέκνον ἐπὶ γυναικὶ, ἐὼν ἐτέρων ὁκτὼ ἢ ὅνεια ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε πὰ βέλγε, μὴ δὲ ἐπιχεῖν τὸν παῖδ' εἰνεκα. ὁ δὲ ταῦτα δὴ ὁ Ἀρισταγόρης ἀρχὸς ἐκ δέκα θαλάττων ὑποσχεόμενος, ὡς οἱ ἐπιτελέσει τῷ ἐδέετο. αἰαιδόντος δὲ τὸν Κλεομένους, ὡς ἐβόαινε τοῖσι χρήμασι ὑποβάλλων ὁ Ἀρισταγόρης, ἐς τὴν πεντήκοντα τε πάλαι ὑπεδέδεκτο, καὶ τὸν παῖδ' ἡν δαξάτο, Πάτερ, ἀφ' ὧν ἐρέσει ὁ ξένος, ἢ μὴ ἀποστὰς ἦν. ὁ δὲ Κλεομένης ἡ δαίς τῷ παῖδι τῇ ὡραίνεσθαι, ἦν εἰς ἑτερον οἶκον. καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλάσσειτο τὸν παῖδ' ἐκ τῆς Σπάρτης, ὡς οἱ ὅδε ἔμελλε ἐπιπλέειν ἐπὶ σπηλῆναι πρὸς τὸν αἰὸν τὸν βασιλῆα. ἔχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδῷ ταύτῃ ὡς σταθμοὶ τε πρὸς τὴν εἰς βασιλῆα, καὶ κατὰ λύσεις καὶ ἄλλας. ἀφ' οἰκευμένης τε ἡ ὁδὸς ἀπασα καὶ ἀσφαλὲς. ἀφ' οὗ γὰρ Λυδίας καὶ Φρυγίας σταθμοὶ τείνοντες εἰκοσὶ εἰς, τῷ βασιλεῖ δὲ τέσσερες καὶ ὅνεια καὶ ἡμισυ. ἐκ δέκαται δὲ ἐκ τῆς Φρυγίας ὁ ἄλλος ποταμός, ἐπὶ τὸν πύλας τε ἐπείσι, καὶ διεξελάσας πᾶσα ἀνάγκη, καὶ οὕτω διεκέραιον τὸν ποταμόν. καὶ φυλακτῆρον μέγα ἐπὶ αὐτῷ. ἀφ' οὗ δὲ ἐς τὴν Κατωπαδοκίην, καὶ ταύτῃ ποταμὸς μέγας οὖρον τῷ Κιλικίῳ, σταθμοὶ δυνάμειν δέοντες εἰς τελέειν, παρεστέλλαι δὲ τέσσερες καὶ ἑκατόν. ὅτι δὲ τοῖσι τοῦτων οὖροι διξάς τε πύλας διεξέλας, καὶ διὰ φυλακτῆρα τῷ βασιλεῖ. ταῦτα δὲ διεξελάσας, καὶ ἀφ' οὗ Κιλικίης ὁδὸν ποταμὸς, τρεῖς εἰς σταθμοί,

1 Olea ramo lana obuoluto, quo supplicantes utebantur. unde deducta est vox Græca quasi supplicatoriā dicat. 2 Eamque ingressus, à Cleomene contendebat ut filiā amitteret, quippe qui ab eo ut autem sibi accommodaret, suppliciter peteret. Assisteat enim Græc. (vel, adstabat. legendo potius παρασχεῖν quam προσεῖναι). Cleomene eum iub. dicere quæ vellet, neque differtre propter filiolam, tunc Aristag. Ergo autem iκετήριον ἱκετεύουσα, ex vet. cod. 3 Decem. Sed Vallæ ex ὅν δέκα fecit ὅδε, quod ὁκτὼ γὰρ ab ἄλλοις. 4 Vel, arch. ante castrum. vel, propugnaculum. Sic et in seq. 5 Finibus

LVI Visio autem insomnii Hipparchi hæc erat: Pridie Panathænæorum videbatur Hipparchus cernere virum assistentem sibi procerum atq; speciosum, hos versus per ænigma dicentem,

Intoleranda leo tolera, tolerans animo agro.

Nemo viris pœnas iniustis iure rependet.

¹ Vbi dies illuxit, confestim præ se ferebat referre hæc velle ad somniorum coniectores: sed mox sprete visione,

LVII misit pompam, vbi mortem appetiit. Gephyræi autem è quibus erant percussorès Hipparchi, fuere à principio ex Eretria oriundi, vt ipsi aiunt: verum, vt ego interrogando comperio, fuere Phœnices, ex iis qui cum Cadmo in terram quæ nunc vocatur Bœotia venire, atque eam incoluere, fortiti Tanagricum tractum. vnde Cadmeis primū per Argiuos exactis, iterum per Bœotos hi Gephyræi expulsi, Athenas diuertebant. Ab Atheniensibus autem recepti sub conditionibus sunt vt ciues inter eos essent, multis² nec memoratu dignis

LVIII quas agerent rebus impositis. Phœnices isti qui cum Cadmo aduenerunt, quorum Gephyræi fuere, dum hanc regionem incolunt, cum alias multas doctrinas in Græciam introducere, tum vero litteras, quæ apud Græcos, vt mihi videtur, antea non fuerant. Et primæ quidam illæ extiterunt quibus omnes Phœnices vtuntur: progressu vero temporis, vna cum sono mutauerunt, & modulum pristinum. Et quum ea tempestate in plerisq; circa locis eorum accola Iones essent, ³ qui litteras à Phœnicibus discendo acceperant, eas illi cū suis pauculis collocantes, in vñ habuerunt: & in vtendo confessi sunt, vt ratio ferebat, vocari Phœnices, quod essent à Phœnicibus in Græciam illatæ. Priscæq; consuetudine biblos Iones appellant pelles, quod aliquando penuria biblorum, *hoc est* ⁴ *sirporum*, pellibus caprinis ouillisq; utebantur: adhuc quoque ad meam vsq; memoriam multi barbarorum talibus in pellibus scribunt.

LIX Quin ipse vidi apud Thebas Bœotias in Ismenii Apollinis templo, litteras Cadmeas in tripodibus quibusdam incisas, magna ex parte consimiles Ionicis. quorum tripodum vnus habet hoc epigramma,

Ἡ μὲν νῦν ἐφ' ἵς τῆς Ἰσθμάρχου ἐνυπνίου ἡ δὲ
ἐν τῇ παρτέρῃ νυκτὶ τῆς Παρθενίων ἐδόκει ὁ
Ἰσθμάρχος αἰδρᾶ οἱ ὅτις ἀνὰ μέγαν καὶ δειδία
αἰίσσασθαι τὰ δὲ τὰ ἐπεα,

Τλήθι λέων ἄτλητα παθὼν τετλήσθαι θυ-
μῳ.

Οὐδεὶς αἰδέσθων ἀδικῶν ἥσιν οὐκ ἀποτί-
σει.

ταῦτα δὲ, ὡς ἡμέρη ἐχέμεν τάχιστα, φανερὸς ἔ-
στιν ὑποφθιμῶς οἰειροπόλοις. μετὰ δὲ, ἀπειπᾶ-
μῶς τὴν ὄψιν, ἐπεμπετὴν πομπὴν ἐν τῇ δὴ τε-
λευτᾷ. Οἱ δὲ Γεφυραῖοι, τῶν ἔσαν οἱ Φοῖνι-
ες Ἰσθμάρχου, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, ἐκέρχοντο εἰς τὴν Ἰππ.
Ἐρετεινὴν τὴν ἀρχαίαν ὡς δὲ ἐγὼ αἰσώμεθα, ὁ-
μῶς δεικνύω, ἔσαν Φοῖνικες τῶν σὺν Κἀδμῳ ἀ-
πικυμῶν Φοινίκων ἐς γὰρ τὴν νῦν Βοιωτὴν κα-
λεσμένην. οἴκεον δὲ τῆς χώρας ταύτης ἀπολαχόν-
τες τὴν Ταναγρικὴν μοῖρην. ἐθῶτιν δὲ Κἀ-
δμείων παρτερεν δέξασθαι αἰτῶν ὑπὸ Ἀργείων, οἱ
Γεφυραῖοι οὗτοι δὲ ἄλλοι ὑπὸ Βοιωτῶν δέξασ-
θαι αἰτῶν ἐτέροις τοῖς Ἀθηνάων. Ἀθηνᾶοι δὲ
σφῆας ὅτι ῥητοῖσι ἐδίδξαντο, σφῆων αὐτῶν εἶς πο-
λίητα, πολλῶν τῶν καὶ οὐκ ἀξιαπηνήτων ὅτι τὰ
ἐξ αὐτῶν ἔργα. Οἱ δὲ Φοῖνικες οὗτοι οἱ σὺν Κἀ-
δμῳ ἀπικυμῶν, τῶν ἔσαν οἱ Γεφυραῖοι, ἀλλὰ τα-
πολλὰ οἰκήσαντες ταύτην τὴν χώραν, ἐσθλὰ δι-
δασκάλια ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ δὴ καὶ γράμματα,
οὐκ ἔστιν ὅτι Ἕλλησι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. πρῶτα
μὲν τοῖσι καὶ ἅπαντες χρέωνται Φοῖνικες: μετὰ δὲ,
30 χερίου παρβαῖνοτος, ἀμα τῇ Φωίῃ μετέβαλον καὶ
τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. περὶ οὗτοι δὲ σφῆας
τὰ πολλὰ τῶν χώρων τῶν ἐν χερίον Ἑλλήνων
Ἰῶνες: οἱ τῶν λαβόντες διδασχὴν τῶν τῶν Φοι-
νίκων τὰ γράμματα, μετὰ ῥυθμίσαντες σφῆων ὁ-
λίγα, ἐχρέωντο. χρεώμενοι δὲ, ἐφάπταν, ὡς περ
καὶ ὁ δίκαιον ἐφέρει, ἐσθλὰ γίνονται Φοινίκων ἐς τὴν
Ἑλλάδα, Φοινικῆα καλεῖσθαι. καὶ τὰς βίβλους
διφθέρας καλεῖσθαι ἀπὸ τῆς παλαιῆς Ἰῶνες, ὅτι κατὰ
ἐν αὐτῇ βίβλων ἐχρέωντο διφθέρησι αἰγείησι τε καὶ
40 οἰήσιν. ἐπὶ ᾧ καὶ ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς
παιούτας διφθέρας γράφουσι. Ἰδὼν ὃ καὶ αὐτὸς
Καδμήϊα γράμματα ἐν καὶ ἰσθμῶ τῆς Ἀπόλλωνος
τῆς Ἰσθμίου ἐν Θήβῃσι τῇσι Βοιωτῶν, ὅτι πει-
ποσί ποσι ἐγκυκλαμυδία, τὰ πολλὰ ὁμοῖα εἶναι
τοῖσι Ἰωνικῶσι: ὁ μὲν δὲ εἰς τῶν τελεπων ὅτι
γράμματα ἔχει,

¹ Iniustus nemo est quem non sua pœna sequetur. ² Quum primū autem dies illuxit, hæc ad somniorū coniectores aper-
te retulit. Vel, Hæc somn. coniectorebus palam communicauit. sed postea repudiata visione, vel, quum visioni illi renunciauisset, pompam
solennem celebrauit. ³ Nec memoratu dignis rebus illis interdicentes. ⁴ Qui quum à Phœnicibus litteras didicissent, for-
ma paucarū quarundam immutata, utebantur, & videntes famam sparserunt, (vt æquitas etiam postulabat) quum Phœnices in
Græciam eas introduxissent, Phœnicias esse nominandas. ⁵ Per bīblum videtur intelligenda potius papyrus Ægyptia.

Ἀμφιτρυῶν μ' αἰέθηκεν, ἐὼν ὑπὸ Τηλεβο-
άων.

Ταῦτα ἡλικίῳ δὴ εἶη καὶ Λαῖον δὴ Λαβδάχου τῷ
Πολυδώρου τῷ Κάδμου. Ἐπεὶ δὲ τρεῖς ποὺς ἐ-
ξαμέτρῳ ποίῳ λέγει,

Σκαῖος πυγμαχέων με ἐκβολὰς Ἀπόλλωνι

Νικήσας αἰέθηκε τῶν περικαλλέων ἀγάλμα.

Σκαῖος δὲ αἰεὶ ὁ Ἰσποκλώπης· εἰ δὲ οὐτός γ' ἐ-
στὶ ὁ αἰαθὴς, καὶ μὴ ἄλλος τῷ δ' οὐνόμα' ἔχων
τῷ Ἰσποκλώπῃ, ἡλικίῳ κατὰ Οἰδίπου τῷ Λα-
ίου. Τεῖος δὲ τρεῖς ποὺς λέγει καὶ οὗτος ἐξαμέ-
τρῳ,

Λαοδάμας τρεῖς ποὺς αὐτὸν εὐσκόπῃ Ἀπόλλωνι

Μουναρχέων αἰέθηκε τῶν περικαλλέων ἀγάλ-
μα.

195 ὅτι τούτου δὴ τῷ Λαοδάμαντος τῷ Ἐπεικλέος
μουναρχέοντος ὁξυμεινέται Καδμείοι ὑπὸ Ἀρ-
γείων, καὶ τρέπονται ἐς τοὺς Ἐγγέλεας. οἱ δὲ Γε-
φυραῖοι ὑπολειφθέντες ὑπερὶ ὑπὸ Βοιωτῶν, 20
αἰαχωρέουσι ἐς Ἀθῆνας. καὶ σφίσι ἔστι ἐν Ἀ-
θῆναισι δρυμνία, τῇ δὲ οὐδὲν μέγα πῶσι λοιπῶσι Ἀ-
θῆναιοις, ἀλλὰ τε καὶ χωριστὰ τῇ ἄλλῃ ἰσθμῷ,
καὶ δὴ καὶ Ἀχαΐης Δήμητρος ἱερὸν τε καὶ ὄργια.
Ἡ μὲν δὲ ἔστι τῷ Ἰσποκλώπῃ ἐνυπνίου, καὶ οἱ
Γεφυραῖοι ὅθεν ἐμῆνυσαν, τῇ ἔσαν οἱ Ἰσποκλώ-
πῃ φοιέες, ἀπήγητά μοι. αἱ δὲ περὶ τούτοις ἐ-
πι αἰαλαβεῖν δὴ κατ' ἄρχας ἦα λέξων λόγον, ὡς
τυραννῶν ἐλθόντων οἱ Ἀθῆναιοι. Ἰσποκλώ-
πῃ τυραννέοντος, καὶ ἐμπικρανομένου Ἀθῆναιοι- 30
σι, ἡ δὲ Ἰσποκλώπῃ θάλατταν, Ἀλκμεινίδαι,
ἡμῶς εἰότες Ἀθῆναιοι, καὶ φέροντες Πεισιγερ-
πίδης, ἐπεὶ τέ σφι ἅμα τοῖσι ἄλλοις Ἀθῆναιων
φυλάσι περικλυτοῖσι κατὰ τὸ ἰσχυρὸν οὐ περ-
χώρεε καὶ πόδες, ἀλλὰ περὶ πᾶσι μάλῃ, πε-
ρὶ μὲν καὶ πέναι τε καὶ ἐλθόντων τῷ Ἀθῆναις,
Λιψυδρίῳ δὲ ὑπὸ Παριόνης τιχίαντες, ἐ-
θαῦτα οἱ Ἀλκμεινίδαι πᾶσι τοῖσι Πεισιγερ-
πίδῃσι μηχανώμενοι, παρ' Ἀμφικτυόνων δὴ
ἡνὸν μιαινομένην ἐν ἐν Δελφοῖσι, δὴ νῦν ἐστὶ, τῷ 40
τε δ' οὐκ ἔστι, τῷ δὲ οὐκ ἔστι, οἷα δὲ χρημάτων
δὴ ἔχοντες, καὶ εἰόντες ἀνδρες δόκιμοι αἰετῶν ἐτι,
τοῖς τε ἡνὸν ἐξεργάσαντο τῷ ὁρῶν δειγματος κάλλι-
ο, τὰ τε ἄλλα, καὶ συγκαταμένου σφι Παρίνου λίθου
ποιέειν τὸ ἡνὸν, Παρίνου τὰ ἐμπερὶ αὐτὸν ἐξέποιον.

no conuentum esset ut illud facerent, tamen anteriora eius Pario lapide effecerunt.
1 Legit ὑποκλιμένης pro ὑποκλιμένης. 2 Qui exacerbatus in Athenienses erat ob eandem Hipp. 3 Atque inter cete-
ra, quum ex lapide Por-

Obtulit Amphitryon me gentis Telebo-
arum.

Hæc fuere circa ætatē Laii, qui fuit fili-
us Labdaci, nepos Polydori, pronepos
Cadmi. Alter tripus hexametro car-
mine ait,

Scaius in assueto pugilum certamine vi-
ctor,

Me tibi sacravit speciosum munus, A-
pollo.

Scæus autem hic Hippocoontis filius
fuerit: si quidem hic est qui tripodem
dicaui, & non alius idem Hippocoon-
tis filii nomen habens circa ætatē OE-
dipodis Laii geniti. Tertius tripus, &
is hexametro carmine, ait,

Laodamas ipsum tripodem sua in urbe
monarchus,

Hoc insigne decus tibi magne dicaui A-
pollo.

Sub hoc Laodamante Eteoclis filio, qui
monarchus fuit, id est, solus principatu est
positus, eiectioni sunt Cadmei ab Argiuis,
& se ad Encheleas contulerunt. Ge-
phyræi autem postea¹ in suspicionem
Bæotiorum quum venissent, Athenas
commigrarunt: ubi sunt ab eis templa
extructa seorsum à ceteris, cū alia quæ-
dam, tum Cereris Achæiæ & templum
& orgia. Quod igitur fuerit visum
Hipparchi in somnis, & vnde fuerint ori-
undi Gephyræi, ex quibus fuere per-
cussores Hipparchi, à me commemo-
ratum est. Vnde oportet ad eum redi-
re sermonem quem à principio insti-
tueram, qua ratione sint Athenienses
liberati tyrannis. Hippia tyrannidem
obtinente,² & infenso eis propter ean-
dem Hipparchi, Alcmaeonidæ, qui ge-
nere sunt Athenienses, profugi patria
propter Pisistratidas, quoniam ipsis v-
na cū ceteris exulibus res de redeundo
tentata omni ope, frustrata fuit, cona-
tique Athenas reuertendo liberare, ve-
hementer spe deciderunt, Lipsydrium
super Pæoniam communierunt: de-
hinc omnia aduersus Pisistratidas com-
miniscendo, mercede conduxerunt ab
Amphietyonibus templum Delphis æ-
dificandum, id quod nunc est, tunc
autem non erat. Enimvero quum be-
ne nummati essent, ac viri spectati iam
inde à suis maioribus, extruxerunt
templum exemplari pulchrius,³ ac ce-
tera omnia. nam quum ex lapide Por-

Vtigi-

LXIII

Vt igitur Athenienses aiunt, hi viri Delphis sedentes, Pythiam pecunia persuaserunt ut & quoties viri Spartiae venirent, siue priuato siue publico agmine, petentes oraculum, proponeret ipsis liberare Athenas. Lacedaemonii autem, quib sibi idem semper diceretur, mittunt Anchimolium, Asteris filium, inter populares eximium, cum exercitu ad expellendos Athenis Pisistratidas, tametsi hospites suos & in primis amicos. antiquiora enim duxerunt quae ad deum quam quae ad homines pertinent. Hos itaque mari nauibus miserunt: cum quibus Anchimolius ad Phalerum appulsus, copias eduxit. Id praesciscantes Pisistratidae auxilia Thessalia euocauerunt. societatem enim cum Thessalis fecerant. quibus rogantibus, communi decreto Thessali miserunt mille equites cum suo rege Cineas, viro Conixo. Hos socios ubi habuere Pisistratidae, hoc excogitauere: planitie Phalereorum detergunt, eumque locum equitabilem reddunt, atque illac equitatum in castra hostium immittunt. Equitatus in Lacedaemonios irruens, cum alios multos, tum vero Anchimolium interemit: ceteros qui superfuere, ad naues repulit. Hunc in modum primus Lacedaemoniorum exercitus abscessit. Extratque in Alopecis Atticae bustum Anchimolii, iuxta Herculis templum quod est in Cynosargi.

LXIV

Postea vero Lacedaemonii maiores copias contra Athenas miserunt, non mari, sed terra, praefecto illis duce Cleomene Anaxandridae filio: cum quibus oram Atticam inuadentibus congressus primum Thessalorum equitatus, non diu post in fugam versus est, caesis supra quadraginta eius. qui superfuere, qua quisque potuit, recta in Thessaliam redire. Cleomenes ad urbem pergens, vna cum iis Atheniensibus qui liberi esse cupiebant, obsedit tyrannos intra murum Pelasgicum redactos.

LXV

Neque tamen omnino Pisistratidas eiecere Lacedaemonii, quippe qui de facienda obsidione non cogitabant, & Pisistratidae cibo potuque bene instructi erant. Itaque quum aliquot dies Lacedaemonii tyrannos obsedissent, Spartam abiire. Hic tamen casus qui aliis infastus, idem aliis faustus extitit.

Ὡς ὦν δὴ οἱ Ἀθῆναιοι λέγουσι, οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐν Δελφοῖσι κατήμνυτο αἰέπειθον τὴν Πυθίαν χρημασιόκως ἔλθοιεν Σπαρτητέων ἄνδρες, εἴτε ἰδίῳ ἢ ὅλῳ εἴτε δημοσίῳ χρησόμενοι, παρέφην σφι τὰς Ἀθῆνας ἐλευθεροῦν. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὥς σφι αἰεὶ τῷ θεῷ παρέφαιτο ἐχέμετο, πέμπουσι Ἀγχιμόλιον υἱὸν Ἀστερος, εὐντὰ τῷ ἄσῳ αἰδέσθαι δοκιμον, σαυτέρω, ὅθεν ἔλθοντες Πείσις στρατὸς δὲ Ἀθηναίων, ὅμοις καὶ ξεινίοις σφι εὐντὰς παραίσι. τὰ γὰρ τῷ θεῷ προσέδότερα ἐποιεῦντο ἢ τὰ τῷ ἀνδρῶν. πέμπουσι δὲ τούτοις κατὰ γάλασαν πλοίοισι. ὁ μὲν δὴ πρὸς ὧν ἐς Φάληρον τὴν στρατὸν ἀπέβησε. οἱ δὲ Πείσις στρατὸν ὁρμηθῆναι ἐπαίοντο ἐκ Θεσσαλίας ὅτι κινεῖν ἐπεποίητο γὰρ σφι συμμαχίᾳ πρὸς αὐτοὺς. Θεσσαλοὶ δὲ σφι δεομένοι ἀπέπεμψαν, κοινῇ γνώμῃ χρεώμενοι, χιλὴν τεύχων, καὶ υἱὸν βασιλῆα υἱὸν σφέτερον Κινεῖν, αἰδέσθαι Κονιάδον. τοὺς ἐπεὶ τεύχον συμμαχοῦσι οἱ Πείσις στρατὸν, ἐμνηστεύοντο τοιαῦτα: κείραντες τῷ Φαληρέων τὸ πῆδον, καὶ ἰσχυροῦς ποιήσαντες τὸν υἱὸν ὧν ἔχον, ἐπὶ καὶ τὴν στρατὸν τὴν ἰσχυρὴν. ἐμπεσούσα δὲ διέφθειρε ἄλλους τε πολλοὺς τῷ Λακεδαιμόνιῳ, καὶ δὴ καὶ υἱὸν Ἀγχιμόλιον. πρὸς δὲ πρὸς ἡμετέροις αὐτῶν ἐς τὰς νέας κατέρχοντο. ὁ μὲν δὴ πρὸς τὸν ὅλον ἐκ Λακεδαιμόνιος οὕτω ἀπήλασε: καὶ Ἀγχιμόλιον εἰς ταφὰς τῆς Ἀθηκῆς Ἀλωπεκῆσι, ἀνχού τῷ Ἡρακλίου τῷ ἐν Κυνοςάργει. Μετὰ δὲ, Λακεδαιμόνιοι μέζον στρατὸν πέλαντες, ἀπέπεμψαν ὅτι τὰς Ἀθῆνας, στρατηγὸν τῆς στρατῆς ἀποδείξαντες βασιλῆα Κλεομένην υἱὸν Ἀναξανδρίδου, ὅς ἐκ κατὰ γάλασαν πέλαντες, ἀλλὰ καὶ ἡφύεον. τοῖσι δὲ ἐς βαλοῦσι ἐς τὴν Ἀθηκῆν ὧν ἔχον τῷ Θεσσαλέων ἰσχυρὸς πρὸς τὴν πρὸς ἐμῶν, καὶ οὐ μετὰ πολὺ ἐτρέπετο. καὶ σφῶν ἐπεσθὶ ὡς πρὸς ἐχόντα ἄνδρες: οἱ δὲ πρὸς ἡμετέροις, ἀπαλάσσοντο ὡς εἰχονίβητες ὅτι Θεσσαλίας. Κλεομένης δὲ ἀπὸ τῆς ἐς τὸν ἄσῳ αἰδέσθαι Ἀθηναίων τοῖσι βαλομένοις ἐπὶ ἐλευθεροῖσι, ἐπολιόρχεε τὸς τυράνους, ἀπὸ γὰρ ἐν τῷ Πελασγικῷ τείχει. Καὶ ὅθεν τι πρῶτος ἂν ἔξειλον τὸς Πείσις στρατῶν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔτε γὰρ ἐπέστην ἐπενόον ποιήσασθαι, οἱ τε Πείσις στρατῶν οἱ ποιοῦντες ὅτι παρεσθῆναι: πολιορκήσαντες τε αὐτὴν ὀλίγας, ἀπαλάσσοντο ἐς τὴν Σπάρτην. οὐν δὲ συντυχίᾳ τοῖσι μὲν κακῇ ἐπέστη, τοῖσι δὲ, ἡ αὐτὴ αὐτὴ σύμμαχος.

196

1 Hic fuit primae expeditionis Laced. exitus. 2 Nec vero Pisistratidas vlla ratione eiecissent, vel proficassent Lacedaemonii, quippe qui de trahenda in longum obsidione non cogit. & Pisistr. commeatu bene instructi erant: ideoque ubi per aliquot dies obsedissent, Spartam reuersi fuissent. Sed res contigit quae ut illis perniciofa, ita his adiumento fuit.

ἡ ἀποκρίσιν οἱ γὰρ ἔξω τῆς χώρας οἱ παῖδες τῶν
Γεισιγχεπιδέων ἤλωσαν. τὸ τοῦ ὧς ἐγγύς, πρὸς τὴν
αὐτῶν τὰ πρῆματα συνετετάρακτο. παρέστη-
σαν ὅτι μισθῶ τοῖσι τέκνοισι, ἐπ' οἷσι ἐβούλοιο το
οἱ Ἀθῆναι. ὥστε ἐν πέντε ἡμέρησι ἐκχωρήσαν
ἐκ τῆς Ἀττικῆς. μὲν δ', ἐξεχώρησαν ἐς Σίγειον ὅ-
τι τὰ Σκαμαῖδρα, ἀρξάντες μὲν Ἀθῆναι ἐπ'
ἔτα ἐξ ἡ τελευτῆς, ἐόντες δ' ἡ οὗτοι ἀνέκταν Πύ-
λοι τε καὶ Νηλεΐδα, ἐκ τῶν αὐτῶν γενηότες, καὶ
οἱ ἀμφὶ Κόδρον τε καὶ Μέλανθον οἱ πρότερον ἐπὶ 10
λυδες ἐόντες, ἐγγύς τοι Ἀθῆναι βασιλῆες. ὅτι
τῶν τοῦ καὶ τῶν οὐνοῦ ἀπεμνήσθησαν ἰσχυ-
κράτης τὰ παλαιὰ θάλασσιν. Γεισιγχεπιδέων, ὅτι τῶ
Νέστορος Γεισιγχεπιδέων ποιδύμενος τ' ἐπὶ νηῖν.
ἔπειτα μὲν Ἀθῆναι τυράννων ἀπὸ πλάγχθησαν. ὅ-
σα δ' ἐλθὼν ἔρξαν ἢ ἐπαθον ἀξιοχρεώ αὐ-
τησίους, πρὶν ἰωάνην τε δόποσιν αὐτῶν Δαρείου, καὶ
Ἀρταγέρεια δὲ Μιλήσιον ἀπὸ πλάγχθησαν Ἀθῆνας
χρησάσθαι σφέων βοηθεῖν, ταῦτα πρότερον φράσω.

Ἀθῆναι, εὐόσαι καὶ πρὶν μεγάλα, τότε ἀπὸ 20
ἡ γέννησις τυράννων, ἡ ἐγγύς τοι μεζόνες. ὅς δ' αὖτε
δύο ἄνδρες ἐδυνάσθησαν, Κλεισθένης τε, αὐτὸς Ἀλ-
κμαωνίδης, ὅσπερ δὴ λόγον ἔχει τ' Πυθίαν ἀπαί-
σαι καὶ Ἰσαγρέα ὁ Τισάνδρου, εἰκὴς μὲν ἐὼν δοκί-
μου, ἀτὰρ τὰ ἀνέκταν οὐκ ἔχω φράσαι. θύοις
δὲ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν Διὶ Κάρει. οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐ-
στασίασαν πρὸς δυνάμεις. ἐσπόμενος δὲ ὁ Κλει-
σθένης δὲ δὴ μὲν πρὸς περὶ εἰς τὰ μετὰ δὲ, τὴν
φύλους ἐόντας Ἀθῆναι, δεκάφυλους ἐποίησε,
τῶν Ἰωνος παίδων Γελέοντος καὶ Αἰγικρέως καὶ Ἀρ- 30
γάδεω καὶ Ὀπλήτος, ἀπὸ μάχης τὰς ἐπὶ νηῖν
ὅτι χωρίων δὲ ἐτέρων ἡρώων ἐπὶ νηῖν ἐξελθόντων,
πρὸς Αἰδωνος. τῶν δὲ, ἀπὸ ἀστυγείτονα καὶ
σύμμαχον ἐῖνον ἐόντα, πρὸς ἔθεντο. Ταῦτα δὲ,
δοκέειν ἐμοί, ἐμμεῖστο ὁ Κλεισθένης ὅτι δὲ ἐν αὐτῶν
μητρὸς πατέρα Κλεισθέα δὲ Σικυωνίου τυράννον.
Κλεισθένης γὰρ Ἀργείοισι πολεμήσας, τὸ τοῦ μὲν,
ῥα φράσας ἐπ' αὐτοῖς ἐν Σικυωνίᾳ ἀγωνίζεσθαι τὸ Ὀ-
μηρείων ἐπέων εἶπε, ὅτι Ἀργεῖοι τε καὶ Ἀργεῖοι τὰ
πολλὰ πρὸς νηῖν ἐμμεῖστο. τὸ τοῦ ὧς (ἡρώων γὰρ αὐτῶν ἐστὶ 40
ἐν αὐτῇ τῇ ἀργεῖ τῇ Σικυωνίᾳ Ἀργεῖοι τε καὶ Ἀ-
ργεῖοι) τῶν τοῖν ἐπεμνήσθη ὁ Κλεισθένης ἐόντας Ἀργεῖον,
ἐκ βαλὼν, ἐκ τῆς χώρας ἐλθὼν ὧς Δελφούς, ἐχρησ-
τὰς εἰς ἐκβαλὼν τὸν Ἀργεῖον ἢ δὲ γε Πυθίαν χρῆ-
οἱ φάσα, Ἀργεῖον μὲν ἐπὶ Σικυωνίων βασιλῆα,
ἐκ νηῖν, λευστῆρα. ἐπεὶ δ' ὁ θεὸς τὸ γὰρ ἐπαρεδίδου,
cyonium regem esse, ipsum vero, lapidatorem. Id non concedente sibi deo, Clisthenes

nam filii Pisistratidarum quiclam ex-
tra regionem supponebantur, interce-
pti sunt. Quo ex facto omnes eorum
res perturbatae sunt, & pro redimen-
dis filiis ad voluntatem Atheniensium
transegerunt ut intra quinque dies ex
Attica excederent. Moxque in Sige-
um quod est supra Scamandrum con-
cesserunt, quum sex & triginta annos
regnassent, oriundi Pylo atque Ne-
leo, ex eisdem prognati ex quibus ii
qui fuere cum Codro ac Melantho, qui
prius aduentitii, tamen Atheniensium
reges euasere. Eaque de re Hippocrates
Pisistrati pater, repetita memoria Pi-
sistrati filii Nestoris, idem nomen fi-
lio suo imposuit. Hoc Atheniensium
modum tyrannis liberati sunt. Qui recepta
libertate, quaecumque aut fecere aut
passi sunt memoratu digna, antequam
Ionia defecerit a Dario, & Aristagoras
Milesius Athenas oratum auxilia vene-
rit, haec prius edisseram. ¶ Athenae, LXVI
quum magnae fuissent antea, tunc ta-
men tyrannis liberatae, exitere maio-
res. in quibus duo viri praevallebant,
Clisthenes, vir Alcmaeonides, qui (ut fa-
ma fert) Pythiam persuaserat: & Isago-
ras, Tisandri filius, illustri quidem fa-
milia, sed quae vetusta non queo affirma-
re: eius tamen cognati Ioui Cario immo-
lant. Hi viri per factiones de potentatu
contendebant. Clisthenes, quum vin-
ceretur, populum amplectendo, ex
quatuor tribubus mox decem effecit,
cognominibus Ionis filiorum, Pelecon-
tis & Egicoris & Argadei & Hopletis,
in alia commutatis quae ipse inuenit,
aliorum heroum indigenarum, prae-
terquam Aiace: quem etsi hospitem,
tamen adiecit, utpote finitimum ac so-
cium. Quae in re videtur mihi Clisthe-
nes hic avum suum maternum Clisthe-
nem Sicyonis tyrannum fuisse imitatus.
ille enim, quum bellum gessisset cum
Argiis, summouit e Sicyone certami-
na canentium poemata, ob Homeri
carmina, in quibus Argos atque Argiui
tantopere celebrantur. Neque haec mo-
do summouit, sed etiam optavit monu-
mentum Adraستي, Talai filii, quod erat in i-
pso Sicyoniorum foro, quia fuerat Ar-
gius, exterminare: ideoque Delphos
adiit ad oraculum consulendum nun-
quid Adrastum eiiceret. Cui Pythia re-
spondens, inquit, Adrastum quidem Si-
cyonium regem esse, ipsum vero, lapidatorem. Id non concedente sibi deo, Clisthenes

1 Pisistratidarum enim liberi dum clam e regione subducerentur, deprehensi fuerunt. Quo &c. 2 Ex quibus Codrus & Melanthus, qui prius adueniunt, &c. 3 Pythia persuaserat ut id faceret quod paulo ante narratum est. 4 Gelconis

LXVII

LXIX

reuerfus excogitabat quo pacto Adraftus ipse demigraret. Quod ubi excogitasse sibi visus est, misit ad Boeotias Thebas nunciatum, velle se¹ afferre Sicyonem Melanippum Astaci filium. Eumque tribuentibus Thebanis, in urbem intulit: atque ei fanum in ipsa curia designatum exadificauit munitissimo in loco, in quem intulit Melanippum.² Quod factum deberet existimari inimicissimum Adrafto, quod & Mecistem fratrem eius & Tydeum generum Melanippus interfecisset. Clisthenes ubi fanum extruxit, hostias & dies festos Melanippo dedit ab Adrafto ereptos, quibus illum Sicyonii magno cum honore prosequi consueuerant. Etenim regio Polybi fuerat, qui, quum sine liberis decederet, imperium Adrafto legauit nepoti suo ex filia. cum igitur Sicyonii cum aliis honoribus prosequerentur, tum vero³ tragicis choris, ita ut non Dionysum, sed Adraftum venerarentur. at Clisthenes choros quidem Libero, ceteras vero ceremonias Melanippo dicauit. Hæc ille in Adraftum egit. Tribus autem Dorienſium ne forent eadem Sicyoniis quæ Argiuis, in alia nomina commutauit: ex quibus Sicyonios plurimum ridiculos reddidit. quippe hyos & onou, *id est, suis & asini*,⁴ vltima nomina pro pristinis imposuit, præterquam tribui suæ, cui à sua arche, *id est, à suo imperio*, nomen indidit, itaq; hi tribules Archelai vocabantur: ceterorum autē alii, Hyatax, *id est, suales*: alii, Oneatax, *id est, asinales*: alii, Chœreatx, *id est, porcales*. Histribuum nominibus Sicyonii, & Clisthene imperante, & eo defuncto, ad sexaginta annos vsi sunt, quæ postea inter se reputantes, in alia transfulerunt, Hylleas, Pāphylos, Dymanates: quartæ tribui quā adiecerunt, imposito cognomine Ægiales, ab Ægialo Adrafti filio.

LXIX Hæc Sicyonius Clisthenes:⁵ & ipse (ut mihi videtur) præ contemptu Ionū, ne forent eadē ipsis & Ionibus tribus, Clisthenem sibi cognominem imitatus est. Quum enim populus Atheniensis fuisset antea exagitatus, posteaquam omnium auctoritatem ad suam vnus redegit, tum tribuum nomina censuit immutanda, & plures ex paucioribus faciendas, decem pro quatuor, & totidē phylarchos, *id est, tribuum præfectos*. Ita populo in tribus distributo atq; cōposito, erat

ἀπελθὼν ὁπίσω, ἔβηλθετο μηχανῶν τῇ αὐτῇ ὁ δὲ ἱερὸν πρὸς Ἀδράστου ἀπαλλάξε. ὡς δὲ οἱ ἐξ Ἀθηναίων ἐδόκεε, πέμψας ἐς Θήβας τὰς Βοιωτίας, ἔφη θέλει ἐπαγαγίαν Μελαίνιππον τὸν Ἀσάκῃ οἱ δὲ Θηβαῖοι ἐδόξαν. ἐπαγαγόμενος δὲ ὁ Κλεοθένης τὸν Μελαίνιππον, τέλειος οἱ ἀπέδωκε ἐν αὐτῷ τὰς πορταναίας, καὶ μιν ἱεροῦς ἐνθαῦτα ἐν τῇ ἰερῇ οὐσίᾳ. ἐπηγάγετο δὲ τὸν Μελαίνιππον ὁ Κλεοθένης (καὶ γὰρ τὸ τοῦ δῆθεν ἀποκηρύσσας) ὡς ἔχουσιν ἐόντα Ἀδράστου ὅς τὸν τε ἀδελφεὸν οἱ Μηκίεα ἀπεκτόνεε, καὶ τὴν γαμβρὸν Τυδεία. ἐπὶ τε δὲ οἱ δὲ τέλειος ἀπέδωκε, θείας τε καὶ ὁρᾶς Ἀδράστου ἀπελόμενος, ἔδωκε δὲ Μελαίνιππον. οἱ δὲ Σικυωνῖοι ἐώτασι μεγαλωσὶ καὶ τὰς τιμὰς τὸν Ἀδράστου. καὶ γὰρ ἡ χώρα αὐτῇ Πολύβου ὁ δὲ Ἀδράστου ἦν Πολύβου θυγατρὸς ἀπαις δὲ Πολύβου τελευτῇ διδοὶ Ἀδράστου τὴν ἀρχήν. τὰ τε δὲ ἡμεῖς οἱ Σικυωνῖοι ἐπὶ μὲν τῷ Ἀδράστῳ, καὶ δὲ τῷ πόρῳ, τὰ πάντα αὐτῷ βαρύνουσι χοροῖσι ἐγέραιον τὴν μὲν Διόνυσον καὶ τιμίωντες, τὴν δὲ Ἀδράστου. Κλεοθένης δὲ χορὸς μὲν δὲ Διόνυσου ἀπέδωκε, τὴν δὲ ἡμεῖς θεσίῳ δὲ Μελαίνιππον. ταῦτα μὲν ἐς Ἀδράστου οἱ ἐπεποίητο. Φυλαῖς δὲ τὰς Δωριέων, ἵνα δὲ μὴ αἱ αὐταὶ ἔωσι τοῖσι Σικυωνίοισι καὶ τοῖσι Ἀργείοισι, μετέβαλε ἐς ἡμᾶς ἐνὸς ματα. ἐνθα καὶ πλῆθος κατεγέλασε τὴν Σικυωνίων. ὅτι γὰρ οὗς τε καὶ οὖν τὰς ἐπωνυμίας μεταπῆς, αὐτὰ τὰ τελευτῇ ἀπέθηκε, πλὴν τῇ αὐτῇ φυλῇ. ταῦτα δὲ τὸν ὄνομα ἀπὸ τῇ αὐτῇ ἀρχῇς ἔτετο. ἔπειτα μὲν δὲ Ἀργεῖοι ἐκαλέοντο ἐπερὶ δὲ Ὑάται. ἡμεῖς δὲ Ὀρεᾶται. ἐπερὶ δὲ Χοιρεᾶται. τῶ τοῖσι τοῖσι ἐνὸς ματα τῇ φυλῇ ἐγέραιον οἱ Σικυωνῖοι, καὶ ὅτι Κλεοθένης ἀρχόντος, καὶ ἐκείνους τεθνεώτας, ἐπὶ ἐπὶ ἔτα ἐξήκοντα. μετέπειτα μὲν τοῖς λόγοις σφίσι δόντες, μετέβαλον ἐς τὴν Ὑάτας καὶ Παμφύλους καὶ Δυμαίους. τετάρτους δὲ αὐτοῖσι προσέθεντο ὅτι τῷ Ἀδράστῳ πατρὸς Αἰδιδέος, τῇ ἐπωνυμίῃ ποιεύμενοι κεκληῖαν Αἰδιδέας. ταῦτα μὲν οὖν οἱ Σικυωνῖοι Κλεοθένης ἐπεποίηκε. ὁ δὲ δὲ Ἀθηναῖος Κλεοθένης, ἐὼν τῷ Σικυωνίῳ ἱεὺς θυγατρὸς, καὶ δὲ οὖν ἐπὶ τῶν ἐχόν; δοκέειν ἐμοί, καὶ οὐδὲ ὕπερδων Ἰωνας, ἵνα μὴ σφίσι αἱ αὐταὶ ἔωσι φυλαῖς καὶ Ἰῶσι, τὸ μὲν Κλεοθένης ἐμμήσατο. ὡς γὰρ δὲ τῷ Ἀθηναίων δῆμον πρὸς περὶ ἀπωσόμενος, τότε πρῶτον πρὸς τῷ ἐωυτῷ μοίρην προσήκατο, τὰς φυλαῖς μετωνόμασε, καὶ ἐποίησε πλῆθος ἐξ ἑλασίων. δέκα τε δὲ φυλαρχὸς αὐτῶν τεσσέρων ἐποίησε, δέκα δὲ καὶ τὴν δῆμον καλεῖμε ἐς τὰς φυλας. ἦν τε δὲ δῆμον προσέμελος

¹ Reducere. Sic in seq. ² Reduxit autem Melanippum Clisthenes (hoc enim narrandum est) ut Adrafto inimicissimum, quod & Mecist. ³ Eius infortunia choris tragicis decorabant, ⁴ Cognomina enim eorum mutans in alia quibus ὡς & asini, *id est, suis & asini*, appellationes præfixæ essent, vltimas syllabas addebant. ⁵ Quum apud se expendissent. ⁶ Post Clisthenes, *addo*, fecerat. Atheniensis autem Clisthenes, quum huius Sicyonii esset ex filia nepos, & ab eo nomen haberet, ὥς.

πολλῶ κατ' ἄρθε τῷ αἰτισιατέων. Ἐν τῷ
 μέρει δὲ ἑαυτοῦ μῦθος ὁ Ἰσαγόρης ἀπιτεχνᾷται πᾶδε·
 ὅτι καλέεται Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιον, ἡρό-
 μῶν ἐωυτὰ ξείνον ἀπὸ τῆς Πείσις ἐκπιδέων πολι-
 ορκίης. ὁ δὲ Κλεομένης εἶχε αἰτὴν φοιτᾶν πα-
 ρὰ τῷ Ἰσαγόρῳ τὴν γυναικα. πᾶ μὲν δὲ παρ-
 ῥα πέμπων ὁ Κλεομένης ἐς τὰς Ἀθῆνας κήρυκα,
 ἐξέβαλε Κλεισθένας, καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοις πολλοῖς
 Ἀθηναίων, τοὺς ἐταγέας ὅτι πλέγων. ταῦτα δὲ
 πέμπων, ἔλεγε ἐκ διδασκῆς τῷ Ἰσαγόρῳ. οἱ μὲν
 γὰρ Ἀλκμαωνίδαι καὶ οἱ συσασιαῖται αὐτέων εἰ-
 χον αἰτὴν τῷ φόβου πύλου· αὐτοὶ δὲ οὐ μετέιχε,
 οὐδ' οἱ φίλοι αὐτῶν. Οἱ δὲ ἐταγέες Ἀθηναίων
 ὧδε ὠνομάσθησαν· ἰὼ Κύλων τῷ Ἀθηναίων ἀ-
 νήρ Ὀλυμπιονίκης· ὅστις ὅτι τυραννίδι ἐκόμενος
 παρὰ τοῦ πατρὸς δὲ ἐπαρμήν τῷ ἡλικιωτέων, κα-
 τὰ λαβεῖν τὴν ἀκρόπολιν ἐπειρήθη· οὐδ' αὖ μῦθος
 δὲ ὅτι κεραιῶσαι, ἰκέτης ἵζετο παρὰ τὸν γαλαμα. πύ-
 λους αἰτίεσσι μὲν οἱ περὶ ταῖς τῷ Ναυκράτειον, οἱ
 παρ' ἐνέμοντο τότε τὰς Ἀθῆνας ὑπερβύτας, πλὴν
 θανάτου. φονεύσαι δὲ αὐτοὺς αἰτὴν ἔχει Ἀλκμαω-
 νίδας. ταῦτα παρὰ τῆς Πείσις ἐξέβου ἡλικίης ἐγ-
 νετο. Κλεομένης δὲ ὡς πέμπων ἐξέβαλε Κλει-
 σθένας καὶ τὸς ἐταγέας, Κλεισθένης μὲν αὐτοὺς ὑπε-
 ἐξέχε, μετὰ δὲ, ὅσθ' ἐν ἡσπὶ παρὶν ἐς τὰς Ἀθῆ-
 νας ὁ Κλεομένης, οὐ σὺν μεγάλῃ χειρὶ. ἀπὸ κέμε-
 νος δὲ ἀγλατέει ἐπὶ ἀκρόσια ὅτις ἴα Ἀθηναίων,
 πᾶ οἱ ὑπεβύτο ὁ Ἰσαγόρης. ταῦτα δὲ ποιήσας,
 δούτερε τὴν βουλὴν κατὰ λυεῖν ἐπειράτο. τελη-
 κροίοισι δὲ τοῖσι Ἰσαγόρῳ σασιωτέσι τὰς ἀρχὰς
 ἐνεχείριζε. ἀντισταθείς δὲ τῆς βουλῆς, καὶ οὐ βα-
 λωμένης πείθεσθαι, ὅ, τε Κλεομένης καὶ ὁ Ἰσαγόρης
 καὶ οἱ σασιωταὶ αὐτὸν καταλαμβάνουσι τὴν ἀκρόπο-
 λιν· Ἀθηναίων δὲ οἱ λοιποὶ πᾶ αὐτὰ φρονήσαντες,
 ἐπολιόρχεον αὐτοὺς ἡμέρας δύο. τῇ δὲ τρίτῃ ὑπό-
 σπονδι δὲ ἐρχονται ἐκ τῆς χώρας ὅσοι ἔσαν αὐτέων
 Λακεδαιμόνιοι. ἐπετελέετο δὲ τῷ Κλεομένει ἡ
 φήμη. ὡς γὰρ ἀνέβη ἐς τὴν ἀκρόπολιν, μέλλων
 δὴ αὐτὴν κατασχέσειν, ἦν ἐς τὸ ἄδυτον τῆς θεοῦ,
 ὡς παρὰ τῶν. ἡ δὲ ἱερὴ ἐξασαῖσα ἐκ τῆς θρό-
 νου, πρὶν ἢ τὰς θύρας αὐτὸν ἀμειψαί, εἶπε, ὦ ξείνε
 Λακεδαιμόνιε, πάλιν χώρει, μηδ' ἔσθ' ἐς τὴν
 ἐν. οὐ γὰρ θεοὶ δὲ Δωριεῖσι παριέναι ἐμβαῖ-
 ναι. ὅς εἶπε, ὦ γυναι, ἀλλ' οὐ Δωριεὺς εἰμι, ἀλλ'
 Ἀχαιός. ὁ μὲν δὲ τῇ κληιδόνι ὅσθ' ἐν χρεώμενος,
 ἐπεχεί-

multo superior iis qui erant contrarij fa-
 ctionis. ¹ Superatus in partibus Isagoras, LXX
 hoc inuicē excogitauit, vt Cleomenem
 Lacedæmoniū aduocaret, iam inde ab
 obsidione Pisistratidarum sibi hospitē
 factum: qui quidē culpabatur quod ad
 vxorem Isagoræ ventitaret. is misso pri-
 mum Athenas caduceatore, Clisthenē
 eiecit, & cum eo alios complures Athe-
 nienſes, eos enageas vocans, q. d. piacula-
 res, videlicet admonitu Isagoræ hæc di-
 cens. nam Isagoras atque amici eius nō
 erant affines cædis cuius insimulaban-
 tur ² Alcæmonidæ, & qui Athenien-
 sium erant enagees, ita nominabantur, LXXI
 qui piaculo obstricti erant. Cylon quidam
 Atheniensis vir olympionices, affectatē
 tyrannidis cōpertus est. Simulato nan-
 que æqualium sodalitiū arcem occupa-
 re conatus est. Id quum efficere non
 potuisset, assedit simulacro dei supplex,
 ipse ac focii. hos illinc submouerunt
 quidem magistratus Naucratiotū, qui
 tunc Athenas incolebant, data fide pu-
 niendi eos citra mortem: sed culpa ho-
 rum mox interfectorum fuit penes Al-
 cæmonidas. Hæc ante Pisistrati ætatem
 gesta sunt. Vbi autem Cleomenes per
 nuncium eiecit Clisthenem atque pia-
 culares, quamuis Clisthenes ipse pro-
 fugisset, nihilo secius Athenas venit, nō
 magna cum manu, atque illinc septin-
 gentas familias militares Atheniensium,
 tanquam piaculo contaminatas, rele-
 gavit, quas ei suggerebat Isagoras. Hoc
 acto conabatur secundo loco senatum
 dissoluere, & magistratus trecentis Is-
 goræ militibus mandare: verum relu-
 ctante senatu, atque obtemperare no-
 lente, Cleomenes Isagorasque cum suæ
 factionis hominibus arcem occuparūt.
 quos ceteri Atheniensēs cum senatu
 sentientes, biduo obsederunt: tertio die
 quicumque Lacedæmonii ibi erant, ac-
 cepta fide, regione discesserunt, ³ rato
 effecto quod Cleomeni dictū est. nam
 ei ad occupandam arcem ascendenti,
 & ad dei penetrare consulendi gratia
 eunti, exurgens ἐ sella sacerdos, ante-
 quam ille valuas referaret, Lacedæmo-
 nie, inquit, hospes, retro redeas, neve
 templum introcas. non enim Doribus
 huc introire fas est. Cui Cleomenes, E-
 go, inquit, mulier, Dore non sum, sed
 Achæus. Itaque admonitu vti nolens,

¹ Superatus autem vicissim Isagoras, hoc contra excogit. ² Alcæmonidæ enim & qui earundem partium erant, cædis huius inuidiam sustinebant, at ipse Isagoras nequaquam, nec eius amici. Enagees autem inter Atheniensēs ita nominati fuerunt.

³ Omne Cleomeni rato effecto. Id est, Rato effecto eo quod omne portendebatur Cleomeni, vel, Exitu omni approbante Cleomeni. Quod autem hic φήμη, φασίμη posset, κληιδόνι vocat, quod Valla interpret. admonitum.

atque in conatu pergens, tunc quoque iterum à proposito cum Lacedæmoniis decidit. Ceteros autem ad necem vincere Athenienses, & in iis Timotheum fratrem eius, cuius manualia opera atque strenuitatem maximam referre possem. Atque hi quidem in vincula coniecti mortem oppetere. Athenienses autem post hæc reuocatis cum Clisthene septingentis militum familiis, quas Cleomenes exegerat, Sardis mittunt ad contrahendam eum Persis societatem. Intelligebant enim sibi cum Cleomene atque Lacedæmonii esse bellandum. Ut Sardis venerit nuntii, mandataque exposuere, percontatus est eos Artaphernes Hystaspis filius, Sardiū prætor, quinam homines essent Athenienses, & ubi terram in eo tentes, qui socii Pertarum fieri orarent. Vbi id ex nunciis audiuit, ita eis ingenuè respondit, Si regi Dario terram darent & aquam, se contrahendum cum eis societatem: si minus, illos abscedere præcepit. Nuntii inter se colloquuti, quod societatem facere cuperent, daturus se esse dixerunt. quo nomine, ubi reuersi sunt domum, vehementer accusati sunt. Cleomenes, intelligens ab Atheniensibus se & verbis & factis lædi, ex omni Peloponneso copias coegit, dissimulans quem ad finem, quum haberet in animo tum populum Atheniensem vlcisci, tum Isagorā constitutare tyrannum, qui vna cum eo ex arce decesserat. Comparato exercitu ingenti, ipse Eleusina inuasit, & ex proposito Boeotii Oenoem occuparunt & Hyfias, ultimos Atticæ populos: & ab altera parte Chalcidenses oræ Atticæ loca populabantur. Athenienses exi anticipi bello districti, Boeotiorū & Chalcidensium ultione dilata, arma contra Peloponnesos in Eleusina agentes fecerunt.

LXXV Dumque ambo exercitus conseruiri prælium essent, Corinthii, primi omnium secum reputantes iniuste à se agi, aduertunt se, atque abscesserunt. Secundum hos idem fecit Demaratus Aristonis filius, qui & ipse erat rex Spartatarum, & à Lacedæmonie copias contraxerat, nec à Cleomene superiori tempore dissenferat. Ob quam regum dissensionem lex apud Spartam lata est, non licere utrique regi cum exercitu prodire. (nam prius prodibant) & his se iungentis, alterum quoque è Tyndaridis relinquere: qui & isti antehac ab eis euocati, exercitū ambo comitabatur. Porro tunc

ἐπεχείρησέ τε, καὶ τότε πάλιν ἐξέπιπτε μὲν τῷ Λακεδαιμονίων. τὰς δ' ἄλλας Ἀθῆναιοι καταδύσαντες ἔπι θανάτῳ ἐν τῷ αὐτοῖσι, καὶ Τιμησίθεον δὲ ἀδελφεόν, τῆ ἔργα χειρὶν τε καὶ λήμματα εἰσέχοντες ἀμέγιστα κατὰλέξα. οἱ τοὶ μὲν νῦν δεδεμένοι ἐτελεύτησαν. 198

Ἀθῆναιοι δ' οὖν μὲν ταῦτα Κλεομένηα καὶ τὰ ἐπὶ ἀχέσια ἐτίθει, καὶ διωχόντα ὑπὸ Κλεομένηος μεταπεμφάμενοι, πέμποισι ἀγγέλους ἐς Σπάρτην, συμμαχίῳ βυλόμενοι ποιήσασθαι πρὸς Πέρσας. ἡ γὰρ ἡμεῖς ποτὶς Λακεδαιμονίους τε καὶ Κλεομένηα ἐκπεπολεμῶμεν. ἀπὸ Κλεομένηος δ' ἡ ἀγγελία ἐς τὰς Σπάρτης, καὶ λεγόντων τὰ ἐπὶ ταλῶμα, Ἀρίσταφειρος ὁ Ὑστάσπης, Σαρδίων ὑπαρχος, ἐπὶ ἡρώτα τίνας ἐόντες αἱ δυνάμεις, καὶ ποίησεν οἰκέτομενοι, δεοῖα το Περσέωι σύμμαχοι γινώσκοντες. πρὸς τῷ αὖτε γέλωι, ἀπεκρούσθαι περὶ εἰ μὴ διδῶσι βασιλεῖ Δαρείῳ Ἀθῆναιοι γὰρ τε καὶ ὕδαρ, ὃ δ' συμμαχίῳ σφι συνεπτετο· εἰ δ' μὴ διδῶσι, ἀπαλλάσσειν αὐτοὺς ἐκέλευε. οἱ δ' ἄγγελοι ἐπὶ σφῶν αὐτέωι ἐσθρόμοι 20 νοι, διδόναι ἔφασαν, βυλόμενοι δ' οὖν συμμαχίῳ ποιήσασθαι. οἱ μὲν δὴ ἀπελθόντες ἐς τὸ αὐτῶν, αἰτίας μεγάλας ἔχον. Κλεομένηος δ' ἐπὶ τῶν ἀμφοτέρωθεν ὕβριας ἐπὶ καὶ ἐργασίῳ ὑπὸ Ἀθῆναιων, σιωπῶντες ἐκ πάσης Πελοποννήσου στρατὸν, ὃ φερόμεν ἐς τὸ συλλέγειν πῶσα αὐτὰ τε ἔχων δὲ δῆμον τῷ Ἀθηναίων, καὶ Ἰσαγόρεα βυλόμενος τύραννον καταστήσαι. Ἰσαγόρου 30 σιωπῶντος γὰρ οἱ οὖν ἐκ τῶ ἀκρόπολιος. Κλεομένηος τε δὲ τὸ ὅλον μέγα λῶ ἐσίβαλε ἐς τὸ Ἐλῶσιναι, καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ σιωπῆς τῶν Οἰολέων αἰρέσθαι, καὶ Ὑπείρας δὲ τῶν ἐσχάτων τῶ Ἀπικῆς. Χαλκιδεὺς τε ἐπὶ τὰ ἔτερον εἰσίνοντο, ἐπὶ οἰκῶντες χάρας τῶ Ἀπικῆς. Ἀθῆναιοι δ' οὖν καὶ ἀμφιβολίῃ ἐχόμενοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδέων ἐσούστων ἐμῶν μνήμην ποιήσασθαι, Πελοποννησίοισι δ' ἐπὶ τῶ Ἐλῶσιναι αὐτὰ ἐδύναντο ὅπλα. Μελλόντων δ' οὖν σιωπῶντες τὰ στρατόπεδα ἐς μάχην, Κορινθιοὶ μὲν πρῶτα σφι αὐτοῖσι δόντες λόχον, ὡς ὅτι ποιοῦν τὰ δίκαια, μετὰ δὲ καὶ ἀπὸ τῶ ἀσπῆτος μὲν δ' οὖν, Δημάρετος ὁ Ἀρίστωνος, ἐὼν καὶ οὖν βασιλεὺς Σπαρτηνῶν, καὶ συνεξαγαγόν τε τὸ 40 στρατὸν ἐκ Λακεδαιμονίος, καὶ οὖν ἐὼν Ἀγρόφορος ἐπὶ τῶ πρῶτον χρόνῳ Κλεομένηι. ἀπὸ δ' οὖν ταύτης τῆς διχοστασίας, ἐπὶ τῶ νόμος ἐπὶ Σπάρτῃ, μὴ ἐξείναι ἐπὶ αὐτῶν ἀμφοτέρωθεν τοὺς βασιλεῖς, ἐξιοῦσθαι τῆς στρατῆς. τῶς γὰρ ἀμφοτέρωθεν εἴπω το. πρῶτον Κλεομένηος δ' οὖν τῶν ἐτέρων, καταλείπειν καὶ τῶ Τυνδαρίδων τὸ ἔτερον. πρῶτον γὰρ δὴ καὶ οἱ ἀμφοτέρωθεν, ἐπὶ κλητοῖσιν ἐόντες, εἴποντο. τότε δὴ

ἐν τῇ Ἐλευσίνῃ ὄρεόντες οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων
 τὴν τε βασιλῆας τῶν Λακεδαιμονίων ἐκὼς ὁμολο-
 γήσαντες, καὶ Κορινθίους ἐκλιπόντας τὴν τὰς ἐν, οἵον-
 τος καὶ αὐτοὶ ἀπαλλάσσονται. Τέταρτον δὲ τῶν
 ποτὶ τὴν Ἀθήκην ἀπικείμενοι Δωριεῖς, οἷς τε
 ὅτι πολέμοις ἐβαλόντες, καὶ οἷς ἐπ' ἀγαθῶν πλῆ-
 θεος τῶν Ἀθηνῶν. πρῶτον μὲν, ὅτι καὶ Μέγα-
 ρα κατοικίουν, οὗτος ὁ γόλος ὅτι Κόδρου βασιλῆ-
 οντος Ἀθηνῶν, ὁρθῶς ἀν' ἀλέοιτο. Δύτερον δὲ
 ἐν τῇ τῇ, ὅτι Πεισιφρατίδων ἀξέλασσαν ὁρμη-
 θέντες, ἐκ Σωφρῆτος ἀπείκοντο. τέταρτον δὲ τότε,
 ὅτι ἐς Ἐλευσίνα Κλεομένης ἀγωνίαν Πελοποννησίου
 ἐσέβαλε. οὗτω τέταρτον τότε Δωριεῖς ἐσέβαλον ἐς
 Ἀθήνας. Διαλυθέντες οὖν τῶν γόλων τῶν α-
 κλεῶς, ἐνθαῦτα Ἀθῆναι οἱ πίνουσαι βουλομένοι,
 πρῶτα φρατίαν ποιεῖν καὶ ὅτι Χαλκιδέας. Βοι-
 ωτοὶ δὲ τοῖσι Χαλκιδέσι βοηθούσι ὅτι δὲ Εὐει-
 πον. Ἀθῆναι οἱ δὲ ἰδοῦσι τὴν Βοιωτῆς, ἐδοξε πρῶ-
 τερον τοῖσι Βοιωτοῖσι ἢ τοῖσι Χαλκιδέσι ὅτι χει-
 ρέρι συμβάλλοις τε δὲ τοῖσι Βοιωτοῖσι οἱ Ἀθῆναι-
 οἱ, ἐν πολλῶν ἐκρήτησαν. καὶ ὅτι πολλοὶ φοι-
 σαντες, ἐσέλασσαν αὐτῶν ἐξώρησαν. τῷ αὐτῇ
 ἡμέρῃ οἱ Ἀθῆναι οἱ ἀφ' αὐτῶν ἐς τὴν Εὐ-
 βόιαν, συμβάλλοις τε τοῖσι Χαλκιδέσι νικῶσαν-
 τες ὅτι καὶ τῶν, τετρακισχίλις κληρεύχουσιν ὅτι
 τῶν ἰπποβάτων τῇ χώρῃ λείποισι οἱ δὲ ἰπποβά-
 ται ἐκ αλέοντο οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων. ὅθεν δὲ
 τουτέων ἐξώρησαν, ἀμα τοῖσι Βοιωτῶν ἐξώρημέ-
 νοις εἶχον ἐν Φυλακῇ, ἐς πέντας δῆσαντες. χεῖρα
 δὲ ὕστερον ἔλυσαν σφῆας διμείας ἀποκησάμενοι.
 τῶν δὲ πέντας αὐτῶν, ἐν τῇ ἐδεδίατο, ἀνέκρεμασαν
 ἐς τὴν ἀκρόπολιν, αὐτῶν ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὸς ἐσαν περὶ ἑσθῆς,
 κρεμάμεναι ἐν τειχέων περὶ φλῶσμένων πυ-
 ρὴν τῶν Μήδων. αὐτῶν δὲ τῶν μετὰ τοῦ
 πρῶτος ἐσθῆς τετρακισχίλις, καὶ τῶν λύτρων τῶν
 δεκάτην αὐτῶν, ποιησάμενοι τέθεικον χαλ-
 κον. ὅθεν, ὅριστερῃ χεῖρ ἐσθῆς πρῶτα ἐσθῆς ἐς
 τὰ πρῶτα καὶ ἐν τῇ ἀκρόπολιν. ὅτι γένεσθαι
 δέ οἱ τὰ δέ,

199

Εἴθεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες

Γῶδες Ἀθῆναιων ἐργασίαν ἐν πολέμῳ,

Δεσμῶν ἐν ἀχλὺν σιδῆρεσσι ἐσθῆσαι ὕβριν.

Τῶν ἰππῶν δεκάτην Γαλατῶν τῶν δὲ ἔχον.

Ἀθῆναι οὖν μὲν οὕτως ἐπὶ. δηλοῖ δὲ κατ' ἐν μῦ-
 θῳ, ἀλλὰ πᾶσι καὶ ἡ ἰστορία ὡς ἐστὶ χρῆμα σπυ-
 δαῖον, εἰ καὶ Ἀθῆναι οὐ τυραννίδος μὲν, οὐδ' αὖτε
 τῶν σφῆας περὶ κείνων ἐσθῆς τὰ πολέμια αἰεὶντες,

Εἴθεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες

Γῶδες Ἀθῆναιων ἐργασίαν ἐν πολέμῳ,

Δεσμῶν ἐν ἀχλὺν σιδῆρεσσι ἐσθῆσαι ὕβριν.

Τῶν ἰππῶν δεκάτην Γαλατῶν τῶν δὲ ἔχον.

Ἀθῆναι οὖν μὲν οὕτως ἐπὶ. δηλοῖ δὲ κατ' ἐν μῦ-
 θῳ, ἀλλὰ πᾶσι καὶ ἡ ἰστορία ὡς ἐστὶ χρῆμα σπυ-
 δαῖον, εἰ καὶ Ἀθῆναι οὐ τυραννίδος μὲν, οὐδ' αὖτε
 τῶν σφῆας περὶ κείνων ἐσθῆς τὰ πολέμια αἰεὶντες,

1 Pecuniarum à singulis in pretium redemptionis persolutarum

quæ socii qui erant in Eleusine, cer-
 nentes non convenire inter reges, &
 Corinthios aciem deseruisse, & ipsi di-
 lapfrabierunt. Quarto tunc Dore in
 Atticam profecti sunt, bis ad bellandū
 ingressi, bis ab Atheniensium multitu-
 dinis commodum. Primo, quum Me-
 garam coloniam deduxerūt, hæc expe-
 ditio recte vocetur, sub Codro Atheni-
 ensium rege: iterum ac tertio, quum ad
 expellēdos Pisistratidas ex Sparta ventū
 est: quarto, quū Cleomenes Pelopon-
 nenses ducens, Eleusinen inuasit. Ita
 quarto tūc Dore aduersus Athenas ex-
 peditionē sumpserunt. Dilapsi igitur
 indecore hoc exercitu, ibi Athenienses
 volentes ultum ire iniurias, primam ex-
 peditionem fecerunt aduersus Chal-
 cidenfes: quibus Bæotii ad Euripū iere
 suppetias. His conspectis Athenienses
 putarunt sibi cum eis prius quam cum
 Chalcidensibus pugnam conferendā.
 itaque congressi cum illis egregie su-
 perant, permultisque eorum cæsis, se-
 ptingentos capiunt. Eodem die trans-
 gressi Eubœam, cum Chalcidensibus
 conflixere: quibus etiam victis, quatuor
 millia colonorum in prædiis hippoba-
 tarum, q. d. equitum, reliquerunt. hippo-
 batæ autem apud Chalcidenfes voca-
 bantur locupletes. Horum quoscunque
 ceperunt, una cū Bæotiorum captiuis
 victos in carcerem coniecerunt: quos
 aliquanto post binis multatos minis
 soluerunt: eorumq; vincula quibus al-
 ligati fuerant, in arce suspenderunt: quæ
 ad meam usque memoriā extabant,
 pendentia è muris à Medo ambustis,
 eregione cœnaculi ad occasū spectan-
 tis. Decimam quoque redemptionis
 consecrarunt, facta ærea quadriga, quæ
 ad sinistram manum intrantium statim
 in propylæa arcis stabat, cum hac inscri-
 ptione,

Attica perdecimis acris sub Marte iunen-
tis

Bæotum populis Chalcidicæque manu,

Damna rependerunt vinculis & carcere
cæco,

Quorum hæc decima stant tibi Pallæ
eque.

Et Athenienses quidem augeſcebant. LXXVIII
 Iuris autem æquabilitatem esse rem bo-
 nam, non ex vno tantum, sed vndiq; da-
 tur intelligi: si Athenienses etiā quam-
 diu tyrannis subiecti fuerūt, nullis fini-
 timorum in bello præstantiores erant:

liberati

liberati vero tyrannis, multo omnium primi exitire. Vnde liquet, eos, dum tyrannis parebant, ¹ de industria peccasse, tanquā domino laborantes: at libertate parta, sibi ipsi quisque rem gerere properabat. ² Athenienses ita agebant.

LXXIX

Thebani autem post hæc vlciscendi illos cupidi, sciscitatum ad deum miserunt. Quibus respondens Pythia, negabat per sese eos posse illos vlcisci, iubebatque ut ³ ad famæ celebritatem referentes rogarent sibi proximos. ⁴ Reuerfis qui missi ad oraculum erant, ac responsum exponentibus, Thebani illud nihili facientes quod referebatur, ut rogarent proximos, dicebant. Nunquid non proxime nos incolunt Tanagræi Coronæique & Thespienses, qui nostri assidue commilitones, alacri atque concordii in partes animo bella nobiscum tolerant? quid hos rogari oportet? ⁵ nūquid porius hoc non habendum pro oraculo?

LXXX

Hæc illis ratiocinātibz, quidā reaudita, inquit, Ego quid nobis significare velit oraculum videor mihi intelligere. Asopidæ filiz fuisse traduntur, Thebe & Ægina, quæ quoniam sorores sunt, opinor deum respondere nobis ut Æginetas rogemus vicem nostram vlcisci. Thebani, quoniam nulla quam hæc visa est dici potior sententia, protinus misere ad Æginetas orandos auxilia, tanquam proximos, ex dei oraculo. Illi perentibus his auxilia dixe-

LXXXI

re se mittere cum eis Æacidis. Societate Æacidarum freti Thebani, quum lacerassent Athenienses, accepta offensione aduersæ pugnz, iterum auxilia virorum remissis Æacidis orauerunt. Quorum prece moti Æginetæ, tum magnitudine opum inflati, tum pristinz inimicitiz quam gessere cum Atheniensibus memores, bellum illis haud indictum intulerunt. Nam quum Athenienses ⁶ Boeotiis incumberet, ipsi longis nauibus in Atticam traicientes, cum alios multos populos in cetera ora maritima, tum Phalerum diripuerunt, magnam ex hac re calamitatem Atheniensibus afferentes. Inimicitia autem quam Æginetæ aduersus Athenienses habebant, ex hoc initio exitit: Epidaurii, quū sua ipsis terra nihil redderet, de hac calamitate Delphicū consulere oraculum. Quibus Pythia iussit ut Damiz & Auxesiz simulacra erige-

LXXXII

ἀπαλλαχθέντες δὲ τυράννων, μακρῶ πρῶτον ἐγένοντο. δηλοῖ ὧν ταῦτα ὅτι κατεχόμενοι μὴ, ἐπελοχέουσι, ὡς δεσποτὴ ἐργαζόμενοι· ἐλθὲν τρωθέντων δὲ, αὐτὸς ἕκαστος ἐκὼν τὰ πρὸς θυμὸν κατεργάζεσθαι. οὗτοι μὲν νυνὲς ταῦτα ἔωρσαν. Θηβαῖοι δὲ μετὰ ταῦτα εἰς θεὸν ἔπεμπον, βουλόμενοι τίσεσθαι Ἀθηνάους. ἡ δὲ Πυθίη ἀπὸ σφραγίδος αὐτῶν οὐκ ἔφη αὐτοῖσι εἶπείσιν, εἰς Πολύφημον δὲ δὲ ξενεύειν, ἐκέλευε τῷ ἀγχιστῇ δέεσθαι. 10 ἀπελθόντων ὧν τῷ θεῷ πρὸς ἑσέων, δὲ ξέροντι δὲ χρησέμεν, ἀλλῶ ποιησάμενοι. ὡς ἐπωθαίοντο δὲ λέγοντων αὐτῶν τῷ ἀγχιστῇ δέεσθαι, εἰπομεν οἱ Θηβαῖοι ἀκούσαντες πυτῶν, Οὐκ ὧν ἀγχιστῇ ἡμεῶν οἰκέοισι Ταναγραῖοι τε καὶ Κορωνάιοι καὶ Θεσπῖες, καὶ οὗτοι γε ἅμα ἡμῖν αἰεὶ μαχόμενοι, πρὸς ἑμῶν στυγερῶν φέροντι ἐν πόλεμον; τί δὲ τούτων γε δέεσθαι; ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐ τῷ ἢ δὲ χρησέμεν. 20 Τοιαῦτα δὲ ὅτι λέγοντων, εἶπε δὲ κατὰ μαθὼν τις, Ἐγὼ μὲν δοκέω στυγεῖναι δὲ ἔχει λέγειν ἡμῖν δὲ χρησέμεν. Ἀσώπου λέγονται ἡμέας θυγατέρες Θῆβης τε καὶ Αἰγίνης· πυτῶν ἀδελφῶν ἐοῦσέων, δοκέω ἡμῖν Αἰγινήτων δέεσθαι ἐν θεῶν χρησέμεν· πρὸς τῶν ἡμεῶν ἡμέας. καὶ, οὐ γὰρ τις γνώμη ταύτης ἀμείνων ἐδόκεε φαίνεσθαι, αὐτῶν καὶ πέμψαντες ἐδέοιτο Αἰγινήτων, ὅτι καλούμενοι κατὰ δὲ χρησέμεν σφι βοηθεῖν, ὡς ὄντων ἀγχιστῶν. οἱ δὲ σφι αἰτέουσι ἐπιχειρεῖν τῆς Αἰακίδης συμπέμπειν ἔφασαν. Γερηνάμενων δὲ τῷ Θηβαίων καὶ τῷ συμμαχίῃ τῷ Αἰακιδῶν, καὶ τῶν 30 χεῖρας πρὸς ἐφέντων ὑπὸ τῷ Ἀθηνάων, αὐτῶν οἱ Θηβαῖοι πέμψαντες, τῆς μὲν Αἰακίδης σφι ἀπεδίδου, τῷ δὲ αἰδρῶν ἐδέοντο. Αἰγινήται δὲ, δίδου μὴν τε μεγάλην ἐσάρθεντες, καὶ ἐχθρὴν παλαιῆς αἰαμνηστέας· εἰσὸς πρὸς Ἀθηνάους, τότε Θηβαίων δεινῶν, πόλεμον ἀκέρυκτον Ἀθηνάοις ἐπέφερον. ὅτι καὶ μὲν γὰρ αὐτῶν Βοιωτοῖσι, ὅτι πλώσαντες μακρῇσι νηυσὶ εἰς τὴν Ἀθῆναι, κατὰ μὲν ἔσονται φάληρον, καὶ δὲ τῆς ἄλλης πρὸς τῆς πολλοὺς δῆμοις. ποιεῦντες δὲ ταῦτα, μεγάλως Ἀθηνάοις εἰσινέοντο. 40 Ἡ δὲ ἐχθρὴ ἡ πρὸς Φειλομένην εἰς Ἀθηνάους ἐκ τῶν Αἰγινήτων, ἐλθὲν δὲ δὲ χεῖρας τοῖς δὲ Ἐπιδαυρείοις ἡ γῆ καρπὸν οὐδὲν ἀπεδίδου· πρὸς ταύτης ὧν τῆς συμφορῆς οἱ Ἐπιδαυρείοι ἐχρέοντο ἐν Δελφοῖσι. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Δαμῆς τε καὶ Αὐξήσιος ἀγάλαματ' ἰδρύ-

π-
μαρτή-
ω

π-
μαρτή-
ω

¹ Remisse agere voluisse. Vel, Operam sedulo non nauasse. ² Horum igitur res ita se habebant. Vel, Hic igitur erat rerum Atheniensium statum. ³ Ad Polyphemum, ⁴ Reuerfi consultores oraculi, quod ab eo responsum erat exposuerunt, conuocata concione. Thebani, quum audirent quod illi dicebant, nimirum ut proximos rogarent, Nonne, inquirunt, proxime nos habitant Tanagræi. ⁵ Imo videndum ne aliud potius sibi velit oraculum. ⁶ Boeotos bello premerent,

200

σαῖς, καὶ σφίϊδρουσα μὲν οἱσι, ἀμύνοι δὲ οἱσι. ἐπὶ
 ἡρώτεον ὧν οἱ Ἐπιδαυριοὶ καὶ τεραχάλας ποιοῦ-
 νται τὰ ἀγάλματα, ἢ λίθους. ἢ Πυθίῃ ὁδοῦ τεραχά-
 λων ἑα, ἀλλὰ ξύλων ἡμέρης ἐλαίης. ἐδέοντο ὧν οἱ Ἐπι-
 δαυριοὶ Ἀθηναίων ἐλαίῃ σφίϊδρῶναι παρὰ ἑα, ἰρω-
 πάτας δὲ καίνας νομίζοντες εἶναι. (λέγει) ὅτι καὶ ὡς ἐλαίαι
 ἔσαν ἀλλοτρίῃς ὑδαμῖν καὶ τὸ ἐκείνων τὸ χεῖρον, ἢ Ἀ-
 θηναίοισι. οἱ δὲ ὅτι πῶς δὲ δῶπιν ἐφαῖον, ἐπὶ ᾧ ἀσά-
 ξοι ἔτεος ἐκείνου τῇ Ἀθηναίῃ τε τῇ πολιადίῃ τε,
 καὶ τῇ Ἐρεχθίδι. καὶ ταυμένσαντες δὲ ὅτι τῶν οἱ Ἐ-
 πιδαυριοὶ, τὸ τε ἐδέοντο ἔτυχον, καὶ ἀγάλματα ἐκ
 ἐλαίων τουτέων ποιησάμενοι, ἰδρύσαντο. καὶ ἢ τε γῆ
 σφίϊδρε κερπὸν, καὶ Ἀθηναίοισι ἐπετέλεον τὰ συ-
 ἔθεντο. Τῶν δὲ πῶς χεῖρον, καὶ ὅτι τῶν τε
 Αἰγινήται Ἐπιδαυρίων ἦκον, τὰ τε δῖα, καὶ δίκας,
 ἀφαινοῦσι ἐς Ἐπιδάουρον, ἐδίδδον τε καὶ ἐλάμ-
 βαον παρ' ἀλλήλων οἱ Αἰγινήται. ὅς δὲ σπὸς τῶνδε, ἡσ-
 τε περὶ ἀλλοτρίων, καὶ ἀγνωμοσύνη χρησάμενοι, ἀπέστη-
 σαν σπὸς τῇ Ἐπιδαυρίῳ. ἅτε δὲ ἐόντες ἀφαινοῦσι,
 ἐδιδόσαντο αὐτοῖς. ὥς δὲ δὴ λαοσφάτορες εἴοντες, καὶ
 δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα τὸ Δαμῖν καὶ τὸ Αὐ-
 ξειῖν ἐποίησαν (ᾧ παρ' αὐτοῖς) αὐτέων καὶ σφραγίσαντες
 καὶ ἰδρύσαντο τὸ σφραγίσαντες χώρης ἐς τὸ μεσόγαλον, τῇ
 Οἴῃ μὲν ὅτι ἐν μακάρι, ἀλλὰ δὲ μάλιστα καὶ σπὸς τῶν
 λῶν ἐς εἰς αὐτοῖς. ἰδρυσάμενοι δὲ ἐν τῷ τῶν
 χώρῳ, θεοῖσι τε σφραγίσαντες καὶ χεῖροι γυναικῶσι
 καὶ κερπῶσι ἰλάσκοντο, χορηγῶν σποδεκρυμῶν
 ἐκατέρῃ τῇ δαμῖν καὶ δὴ ἀνδρῶν. καὶ ὡς ὅτι ἡσ-
 ραυνοὶ οἱ χεῖροι ἀνδρῶν μὲν ὁδοῦ τε, καὶ ὅτι χωρίας
 αὐταὶ αἱ γυναικας. ἔσαν δὲ καὶ πῶς Ἐπιδαυρίοισι αἱ τοιαῦ-
 ται ἰσχυρίαι. εἰσὶ δὲ σφίϊδρῶν ἰσχυρίαι. Κλε-
 φθέντων δὲ τῶνδε τῶν ἀγαλμάτων, οἱ Ἐπιδαυριοὶ
 τοῖσι Ἀθηναίοισι τὰ ξυνέθεντο, ὅς ἐπετέλεον.
 πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐμύλυνον τοῖσι Ἐπιδαυ-
 ρίοισι. οἱ δὲ ἀπέφαινον λόγῳ ὡς ὅς ἀδικεῖν. ὅς
 μὲν γὰρ χεῖρον εἶχον τὰ ἀγάλματα ὅτι τῇ χώρῃ, ὅτι
 τελέειν τὰ σπυνέθεντο. ἐπεὶ δὲ ἐστὲρ ἄλλοι αὐτέων, ὅς
 καὶ ὅτι σπὸς φέρειν ἐπὶ, ἀλλὰ τὸς ἐχούσας αὐτὰ Αἰγι-
 νήτας ὁδοῦ τε ἀνέλαον. πρὸς ταῦτα Ἀθηναῖοι,
 ἐς Αἰγίνας πέμψαντες, ἀπαίτεον τὰ ἀγάλματα.
 οἱ δὲ Αἰγινήται ἔφασαν σφίϊδρῶν τε καὶ Ἀθηναίοισι
 εἶναι ὁδοῦ τε ὁδοῦ. Ἀθηναῖοι μὲν νυν λέγου-
 σι, μετὰ τὴν ἀπαίτησιν σποσαλῶναι τεῖρεϊ μὴ
 τῶν αὐτῶν τέλους. οἱ δὲ σποπεμφθέντες σπὸς τῇ
 καὶ ἀπὸ χεῖροι ἐς Αἰγίνας, τὰ ἀγάλματα ταῦ-
 τα, ὡς σφετέρων ξύλων ἐόντα, ἐπειρώτο ἐκ τῶν
 βέλτερον δὲ ἀσπῶν, ἵνα σφραγίσανται.

I Probris infectabantur,

rent: & postquam crexissent, melius
 secum actum iri. Sciscitantibusque Epi-
 dauriis vtrum ex ære facerent illa an
 ex lapide, respondit se è neutro fieri si-
 nere, sed è ligno oleagino, oleæ tamen,
 non oleastri. Rogabant igitur Epidau-
 rii Athenienses vt sibi permitterent o-
 leam incidere, qui scilicet oleas illas sa-
 cratissimas esse existimarent. (fertur et-
 iam nusquam gentium nisi Athenis il-
 la tempestate oleas fuisse.) Athenien-
 ses se vero dixerunt concessuros, hæc
 tamen lege, si quotannis illi sacra Mi-
 neræ urbæ & Erechtheo afferrent.
 Accepta condicione Epidaurii quæ ro-
 gabant impetraverunt, & simulacra ex
 his oleis fabricata statuerunt: terra-
 que sua fructum eis ferente, quod con-
 uenerat Atheniensibus persoluebant.
 Eo tempore atq; superiori Æginetæ E-
 pidauriis parebant tū in aliis tum vero
 in litibus, quas Æginetæ inter se vela-
 ctiores, vel rei, illuc se conferentes age-
 bant: verum ex eo tempore fabricatis
 nauibus, nullo consilio vsi, ab Epidau-
 riis desceuerunt. Factiq; hostes, ac mari
 potiti, cum alias clades inferebant, tum
 simulacra Damix & Auxesix surri-
 puerunt: eaque asportata, in regionis
 suæ mediterraneo loco statuerunt, cui
 nomen est OEæ, viginti ferme procul
 ab vrbestadiis. Hoc in loco illis erectis,
 supplicabant sacrificiis atque iocabun-
 dis choris mulierum, denis viris vtri-
 que dæmonum assignatis, qui choris
 præessent. Chori autem neminem vi-
 rum nuncupabant, sed indigenas fe-
 minas: quæ ceremoniæ apud ipsos quo-
 que Epidaurios fuerant. Surreptis
 statuis, Epidaurii quod fuerant pacti A-
 theniensibus non soluebant: cuius rei
 quum à nunciis Atheniensium admo-
 nerentur, reddere rationem cur iniurii
 non essent: se enim quamdiu apud se
 statuas habuissent, quod conuentum e-
 rat exoluissè, eisdem iam viduatos, non
 debere exoluere, sed Æginetas, qui illas
 haberent: à quibus id exigì iuebant.
 Adeas repetendas Æginam Athenien-
 ses misere. Æginetæ negare quicquam
 negocii esse sibi cum Atheniensibus.
 Athenienses autem aiunt, post repe-
 rita simulacra, triremem missam pu-
 blice cum ciuibz quibusdam: qui
 Æginam quum venerunt, simulacra,
 tanquam è suis lignis facta, conati sint
 suis sedibus emoliri vt asportarent:

LXXXIII

LXXXIV

LXXXV

quumque

quumque eo pacto auferre nequirent, circumdatis funibus trahere tentasse. Sed dum trahunt, tonitrum & cum tonitruo terræmotum extitisse: eaque de re illos remiges qui trahebant simulacra, ab his in amentiam esse conuersos: & ex hoc morbo sese tanquam hostes mutuo trucidasse, donec vnus ex omnibus relictus est, qui ad Phalerum se recepit. Athenienses quidem ita rem gestam esse memorant. Æginetæ vero negant illos vna cum naui venisse, (facile enim se vnam nauim, atque ad eo complusculas, etiam si sibi nullæ fuissent naues, fuisse propulsaturos) sed cum compluribus in ipsorum terrain inuasisse, se vero cessisse, nec pugna nauali contendere voluisse. Qui tamen planum facere nequeunt, an quia impares se esse ad pugnandum agnoscerent, cesserint: an volentes permiserint illos facere quod fecerunt. Athenienses certe, quod nulli propugnatores obstarent, egressos è nauibus ad simulacra se conuertisse: & quum ea è suis vestigiis amoliri nequirent, circumdatis restibus trahere ita conatos, donec illic ambo simulacra, dum traherentur, fecere rem apud me fide carentem, alicui alteri credibilem. aiunt enim illa procubuisse sibi in genua, atque ex eo tempore semper genu nixa permansisse. Et hæc quidem Athenienses fecisse: Se vero, quod audirent sibi bellum ab Atheniensibus illatum iri, præparasse Argiuos vt sibi aduersus Athenienses in Æginam descendentes adessent auxilio. Eosque, quum latuissent hostem in traiciendo ex Epidauro in insulam, in Athenienses, qui nihil præciserent, à nauibus discelsos irruisse: & interea tonitrum ipsis terræmotumque extitisse. Hæc ab Argiuis Æginetisque commemorantur. Athenienses quoque confitentur vnum omnino è suis incolumem in Atticam reuertisse, quem tamen Argiui aiunt superstitem fuisse ex Attico exercitu quem ipsi profligassent. Eundem Athenienses, dæmonio incolumem, nihilo secius periisse referunt, hunc in modum: Quum Athenas se recepisset, clademque renunciasset, vxores eorum qui aduersus Æginam profecti fuerant, indigne ferentes vnum ex omnibus esse reducem, circumfusus hominemprehendisse, ac sibilis vestimentorum pupugisse, percontantes singulas vbi suus vir esset, atque hoc modo hunc fuisse

οὐδὲν αὐτοῖς δὲ πύττω πάλ' τρέσω αὐτέων κρα-
τῆσαι, ὡς βαλόντας σχοινία ἔλκειν τὰ ἀγάλμα-
τα. καὶ σφι ἔλκροισι, βεροντίω τε, καὶ ἅμα τῇ βερον-
τῇ σιτισμὸν ἐπιτρέψαι. πρὶς δὲ τεινέας τὴν ἑλ-
κόντας, ὑπὸ πυτέων ἄλλοφρονῆσαι. παρόντας
δὲ τῷτο, κτείνειν ἀλλήλους ἅτε πολεμίους. ἐς δ' ὅσα
πρότων ἕνα λειφθέντα, αἰαχμαδύναι αὐτὸν ἐς
Φάληρον. Ἀθῆναιοι μὲν νῦν οὕτω λέγουσι γιν-
έσθαι. Αἰγινήται δὲ, οὐκ ἔτι μὴ ἀπικέσθαι Ἀθῆ-
ναίους. (μὴν μὲν γὰρ, καὶ ὀλίγω πλεονῶς μῆτις, καὶ
εἴ σφι μὴ ἔτυχον ἐσθῆσαι νέες, ἀπαμύνεσθαι αὐτῶν
ἐπέτεως) ἀλλὰ πολλοὶ νοοῦσι ἐπιπλέειν σφι ἐπι-
τῶν χώρων. αὐτοὶ δὲ σφι εἶσαι, καὶ οὐ ναυμαχῆ-
σαι. ὅσα ἔχουσι δὲ τῷτο ἀφασμῆσαι ἀτρεκέως,
οὔτε εἰ ἑσθῆτες συρρινωσκόμοιοι εἴη) τῇ ναυμαχίῃ,
κατὰ τῷτο εἶσαι, οὔτε εἰ βουλόμοιοι πείσασθαι οἶοντι
καὶ ἐποίησαν. Ἀθῆναιοι μὲν νῦν, ἐπεὶ τέ σ' ἐι οὐ-
δεὶς ἐς μάχην κατήγατο, ἀποβαίνοντας ἀπὸ τῶν νεῶν,
τραπέσθαι πρὸς τὰ ἀγάλματα. οὐδὲν αὐτοῖς
δὲ αἰασάσθαι ἐκ τῶν βαθρῶν αὐτὰ, οὕτω δὲ ὡς
βαλλομένοισι σχοινία, ἔλκειν, ἐς οὗ ἑλκόμενα τὰ ἀ-
γάλματα ἀμφοτέρω τῶνδ' ἐποίησαι. ἐμοὶ μὲν οὐ
πιστὰ λέγουσιν, ἄλλω δὲ τῷ. ἐς ῥήματα γὰρ σφι
αὐτὰ πέσειν, καὶ οὐκ ἀπὸ πύθου χροῖον ἀφ' ἐτέρας
οὕτω ἔχουσιν. Ἀθῆναιοι μὲν δὲ τῷ τῶν τοιούτων
σφείας δὲ Αἰγινήται λέγουσι πυθόμενοι τοὺς Ἀθῆ-
ναίους, ὡς μέλλοιεν ἐπὶ σφείας τραπέσθαι, ἐπὶ
μοῖς Ἀργείους ποιεέσθαι. τοὺς τε δὲ Ἀθῆναιοι
ἀποβεύονται ἐς τὴν Αἰγινὴν, καὶ παρῆναι βοηθ-
όντας σφι τοὺς Ἀργείους, καὶ λαθεῖν τε εἰς Ἐπιδάυ-
ρου ἀφβαίνοντας ἐς τὴν ἴησον, καὶ οὐκ ἀφασμῆσαι
τοῖσι Ἀθῆναιοις ἐπιπείσειν ὑποταγμένους ὅς
ἀπὸ τῶν νεῶν. ἅμα τε ὅς πύττω τὴν βεροντίω τε
τρέσθαι καὶ οὐκ σιτισμὸν αὐτοῖσι. Λέγεται μὲν νῦν
ὑπὸ Ἀργείων τε καὶ Αἰγινήτων τὰδε ἐμολογ-
εῖται δὲ καὶ ὑπὸ Ἀθῆναιων ἕνα μοῦνον ὃν ἀπώ-
θεντα αὐτέων ἐς τὴν Ἀθήκην τρέσθαι. πάλιν
Ἀργεῖοι μὲν λέγουσι, αὐτέων δὲ Ἀθήκην τραπέ-
σθαι ἀφ' ἐπαιρῶν, ὃν ἕνα πυτέων ὡς τρέσθαι.
Ἀθῆναιοι δὲ, τὴν δαμόνιαν. ὡς τρέσθαι μὲν οὐδὲ
ὅν ἕνα, ἀλλ' ἀπολίαν τρέσθαι τοῖσδε. χρομάτις
γὰρ ἐς τὰς Ἀθῆνας, ἀπὸ τῆς ὁδοῦ πύθου
ὅς τας ζωαῖκας τὴν ἐπὶ Ἀθήκην τραπέσθαι αἰ-
σθῶν, δφόντι ποιησάμενος, καὶ οὐκ ἐξ ἀπρότων
σάβηναι, περὶ τὴν δαμόνιαν τὴν λαχέσθαι, καὶ κελεύ-
σας τῇσδε ἀφῶνσι τῶν ἱματίων, εἰρωτᾶν ἐκ τῆς αἰ-
τέων ὅκῃ εἴη ὁ ἐκ τῆς ἀνῆρ. καὶ τῶν μὲν ἔτι ἀφ-

in ipsos atque Pisistratidas, duplicem
se iacturam fecisse animaduvertebant:
quod & suos hospites e patria eiecissent,
& nulla sibi ex hoc facto gratia ab A-
theniensibus haberetur. Præterea ora-
culis vrgebantur, denunciantibus mul-
ta ipsis & ¹ indigna ex Atheniensibus
futura, quorum antehac securi fuissent,
præsertim ex eo quod à Cleomene
Spartam reuerso didicerant. Etenim
Cleomenes potitus est ex arce Athe-
nensium oraculis quæ à Pisistratidis
prius possessa, quum illi expellerentur,
² relicta fuerant in templo. Ea Lace-
dæmonii ubi per Cleomenem accepe-
re, & animaduvertebant Athenienses
augescentes, nec ad ipsis obtemperan-
dum ullo modo esse animatos: præter-
ea genus Atticum quod sub tyrannis
fuiſſet infirmum, & ad parendū prom-
ptum, nunc parva libertate ipsis par
existere: hæc omnia considerantes, ac-
cerſierunt Hippiam Pisistrati à Sigeo
Helleſponti, quo Pisistratidæ confuge-
rant. Postquam Hippias accerſitus ad-
fuit, accitis etiam aliorum sociorum
nunciis, ita Spartiatæ apud eos verba
fecere, ³ Agnoscimus viri socii, nos
haud recte egisse, qui e mentitis oracu-
lis inducti, viros qui erant nostri in
primis hospites, ⁴ quique in animum
inducebant præbere nobis Athenas
obnoxias, e patria eiecimus. & quum
hæc fecerimus, tamen ingrato populo
urbem tradidimus: qui posteaquā per
nos liberatus, despexit nos, pariter ac
regem nostrum per dedecus detrimen-
tumque eiecit: inflatusque superbe, fa-
mam auget, præcipue quidem Bæotos
suos finitimos atq; Chalcidenses didiciſ-
ſe qui ipsi sint: sed fore fortassis vt alius
quis, si peccauerit, idem discat. Quare,
quoniam in illis agendis peccauimus,
nunc demus operam vt illuc vna vobis-
cū euntes, supplicium de illis sumamus.
Hæc enim de causa Hippiam & vos e
sua quosq; vrbe accerſuimus, vt publi-
lico consensu & communi exercitu re-
ducentes hunc Athenas, reddamus ei
quæ abstulimus. Hæc Spartiatæ. Quæ
quum alii socii non probarent, quumq;

ὅτι σφέας τε καὶ τοὺς Πεισιγερτίδας, συμφορῶν
ἐποιεῦντο διπλῶν, ὅτι τε αὐδρας ξείνους σφί ἐόντας
ἐξέληλθαι ἐκ τῆς ἐκείων, καὶ ὅτι ταῖς ποίη-
σαι χάρις οὐδὲ μὴ ἐφάμετο πρὸς τῷ Ἀθηναι-
ων. ἐπὶ τε πρὸς τοῦτοις ἐνῆν, σφέας οἱ χρησμοὶ,
λέγοντες πολλά τε καὶ αἰσχροῖα εἶσθαι αὐτοῖσι ἐξ
Ἀθηνῶν, τῷ πρὸς τὸν μὲν εἶναι ἀδάεες, πῆτε
δὲ, Κλεομένης χρησμοῖσι, ἐς Σπάρτην, ἐξέρμα-
νον. ἐκτίσασθαι δὲ ὁ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀθηνῶν
οἱ ἀκροπόλιος περὶ χρησμοῖσι, περὶ ἐκτίσθαι πρὸς τὸν
μὲν οἱ Πεισιγερτίδας, ἐξελαινώμενοι δὲ ἔλι-
πον ἐν ταῖς ἰσθμῶν κατελειφθῆναι. δὲ ὁ Κλεομένης
ἀνέλαβε. Τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ Λακεδαιμό-
νιοι τὰς χρησμοῖσι, καὶ τὰς Ἀθηνῶν εὐρων αὐτο-
κόμοις, καὶ οὐδαμῶς ἐτοίμοις ἐόντας πείθεσθαι σφί,
ἰὸφ λαβόντες ὡς ἐλάβον μὲν ἐόντες ὁ γένος δ' Ἀτ-
τικόν, ἰσθμῶν περὶ ἐὼν τῷ ἄνθρωπο, κατεχόμε-
νον δὲ ὑπὸ τυραννίδος, ἀδινές, καὶ πιθανοὶ
ἐτοίμοι. μαθόντες τοῦτων ἕκαστα, μετεπέμποι-
το Ἰππῖον δὲ Πεισιγερτίδου ἀπὸ Σιγείου τῆς ἐν
Ἑλλησπόντῃ, ἐς ὃ κατεφύγοισι οἱ Πεισιγερτί-
δας. ἐπεὶ τε δὲ σφί Ἰππῶν καλεομένης ἦκε, με-
τεπέμψαντο καὶ τῷ ἄλλῳ συμμάχων ἀγγέ-
λοι, ἐλεγον σφί Σπάρτην ταῦτα, Ἀἰσρες σύμ-
μαχοι, συγγνώσκοντες αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσαισι ὁρ-
θῶς. ἐσθρήντες γὰρ κινδύνοισι μηδηνίοισι, αἰ-
δρας ξείνους ἐόντας ἡμῖν ταμίαις, καὶ ἀνὰ δεξιμέ-
νοισι ὑποχείρας παρέξει. ταῖς Ἀθηνῶν, τοῦτους
ἐκ τῆς πατρίδος ἐξελθόντων, καὶ ἐπὶ ταῖς πό-
σιν ταῦτα, δῆμα ἀχαιεῖς παρεδόντων πῶν
πόλιν. ὅς ἐπὶ τε δὲ ἡμέας ἐλάβοντες αἰέκυ-
ψε, ἡμέας μὲν καὶ δὲ βασιλῆα ἡμέων περὶ βείσας
ἐξέβαλε, δόξαι ὅτι φύσας αὐξάνει. ὥστε ἐκμεμα-
θῆναι μάλα μὲν οἱ περὶ αὐτῶν Βοιωτῶν καὶ
Χαλκιδέες, τὰ καὶ δὲ πρὸς ὁ γένος ἐκμαθῆναι ἀμαρ-
τῶν ἐπὶ ὅτι ἐκείναι ποιήσαντες ἡμᾶς τοῦ μὲν, ἰὸν πρὸς
σόμεθα σφέας ἄμα ὑμῖν ἀπὸ κινδύνοισι πείσασθαι. αὐτῶν
γὰρ δὲ ὅτι εἶνεκεν τῶν δὲ τε Ἰππῶν μετεπέμψαντες
καὶ ὑμέας ἀπὸ τῆς πόλεως, ἵνα κρινῶτε λόφῃ καὶ κρινῶ-
σθε. λαβόντες αὐτῶν ἐς ταῖς Ἀθηνῶν, ἀποδόντων τὰ
ἀπὸ λόμεθα. Οἱ μὲν ταῦτα ἐλεγον τῷ συμμά-
χῳ δὲ πλῆθος ἐκ ἐνεδέκετο τὰς λόφας: οἱ μὲν τὸν δῆμον

202

28
πρ
πρ
πρ
πρ

¹ Hostilia, vel, ardua, ab Athen. fut: quorū oraculorum antea quidem ignati fuerant, tum vero cognita habuerant, quum Cleomenes ea Spartam attulisset. iis enim potius est ex Athenensium arce oraculis quæ &c. ut πρὸς τὸν μὲν εἶναι ἀδάεες, πῆτε δὲ, Κλεομένης χρησμοῖσι, ἐς Σπάρτην, ἐξέρμανον.

² In templo reliquerant: relicta autem Pisistratus acceperat. Lacedæmonii igitur, quū hæc oracula in corū manus peruicaciter, Athenensium potentiam crescere & ad parendum ipsorum imperio nullo modo animatos esse videntes, quum apud se considerassent, gentem Atticam tantisper dum libertate potiretur, vel sui iuris esset, virtutibus parem suæ esse futuram, ac si tyrannide coerceretur, infirmam & ad imperata faciendū fore promptam: hæc, inquam, omnia quū animaduertissent, acceperunt Hipp. 3 Conſiderigi cœpit, nos regemque nostrum per contumeliam eiecit: atque adeo superbe inflatus, suam potentiam auget: vt & iam didicerunt potissimum quidem finitimi eorum Bæoti & Chalcid. discet vero fortasse & alius quem peccare contigerit. i. non canis se erga alios gerere. Quod solum potest aliter eiam exprobi, sicut & illud dicitur φύσας.

φθαρῶσαι. Ἀθηνάοισι δ' ἐπὶ τῷ πάθει δεινότερον
 πιδόξαι εἶ) δ' ἵππων αἰκῶν ἔργον δὴ μὴ δὴ οὐκ ἔ-
 χῃ ὅτε αὖ ζυμῶσσι τὰ γυναικας, τ' ὅδε αὖ με-
 ἔβαλον αὐτέων ἐς τ' Ἰάδα. ἐφόρεον γὰρ δὴ παρὰ τῷ αἰ
 28 Κορινθίων τ' Ἀθηνάων γυναικας ἐδῆτα Δωρίδα, τῇ Κο-
 ρινθίων παρὰ πλοσιπάτῳ μετέβαλον αὐτὴν ἐς τὸν
 λίνεον κιθάνα, ἵνα δὴ παρὸνσι μὴ χρεῶνται. Εὔ-
 ρις, ἀληθεὶ λόγῳ χρεώμενοι, οὐκ ἴασι αὐτὴ ἡ ἐ-
 δῆς τοπαλαῖον, ἀλλὰ Κάθερα. ἐπεὶ ἦγε Ἑλληνικὴ
 ἐδῆς πᾶσα ἡ δὲ χαλκή τῷ γυναικῶν, ἡ αὐτὴ ἡ, τὴν
 νῦν Δωρίδα καλέουσι. τοῖσι δ' Ἀργείοισι καὶ τοῖσι
 Αἰγινήταισι, καὶ παρὰ τῷ αὖ ἐπὶ τὸδε ποιῶσαι. νόμον
 εἶ) παρὰ σφι ἐκατέρωσι τὰς περὶ τὰς ἡμιολίας
 ποιέεσθαι τὸ τότε κατεστῶτο μέτρον, καὶ ἐς τὸ ἱερὸν
 τῷ θεῶν πυτῶν παρὸντας μάλα δὴ ἀπαπέναι τὰς
 γυναικας. Ἀπὸ τῶν δ' μήτε π' ἄλλο παρὰ σφὲρ
 παρὰ τὸ ἱερὸν, μήτε κέρας, ἀλλ' ἐκ χυτρίδων
 ὅππῃ αἰκῶν νόμον ὁλοπὸν αὐτοὶ εἶ) πῶναι. Ἀρ-
 γείων μὲν νῦν καὶ Αἰγινήτων αἱ γυναικας ἐκ το-
 σου κατ' ἐρεῖ τῷ Ἀθηνάων, περὶ τὰς ἐπὶ καὶ ἐς ἐ-
 μὲ ἐφόρεον μέτρον ἢ παρὰ τῷ. Τῆς δὲ ἑχθρῆς
 τῆς παρὰ Αἰγινήτας Ἀθηνάοισι ἡμιολίας ἀρχὴ
 καὶ τὰ εἴρηται ἐγέρτο· τότε δὴ Ὀνησίαν ὅππῃ αἰ-
 ομῶν παρὰ τῷ τῷ αὖ τὰ ἀγάλματα ἡμι-
 ομῶν, ἀναμνησκόμενοι οἱ Αἰγινήται ἐβόηθον τοῖ-
 σι Βοιωτοῖσι. Αἰγινήται δὴ ἐδῆσιν τῆς Ἀπὸ τῆς
 τὰ παρὰ θαλάσσια καὶ Ἀθηνάοισι ὁρμωμένοι
 ἐπὶ Αἰγινήτας στρατεύεσθαι, ἥλθε μακρὸν ἐκ
 Δελφῶν, ὅππῃ αἰκῶν ἀπὸ τῷ Αἰγινήτων αἰκῶν τε-
 ἡκῶν ἔτεα, τῷ εἶναι καὶ τελεῖται, Αἰακῶ τέλειος
 ἀπὸ δὲ αἰκῶν, ἀρχαῖα τῷ παρὰ Αἰγινήτας πολέ-
 μῳ καὶ σφι χωρήσιν τὰ βύλωνται. ἡ δ' αὖ τῷ ὅππῃ
 στρατεύονται, πολλὰ μὲν σφῶν ἐπὶ τῷ μετὰ τῷ
 χρεῖν πείσεται, πολλὰ δ' ὅππῃ ποιῶσιν· τέλος μὲν τοῖ
 κατεστῶσθαι. τῷ αὖ ὡς ἀπὸ τῷ αἰκῶν ἀκρῶσιν
 28 ἀπὸ τῷ αἰκῶν, τῷ μὲν Αἰακῶ τέλειος· ἀπὸ δὲ αἰκῶν
 τῷ δὲ νῦν ὅππῃ τῷ αἰκῶν ἰδρυται· τελεῖται δὲ ἔ-
 τεα οὐκ αἰκῶν, ἀκρῶσιν οὐκ αἰκῶν, ἀλλ' ἐπὶ ὅππῃ
 χρεῖν πεποιθῶνται· ὡς Αἰγινήτων αἰακῶν. Εἰς
 πῶν αἰκῶν τῷ παρὰ τῷ αἰκῶν αἰκῶν, ἐκ Λα-
 40 κεδαμονίων παρὰ τῷ αἰκῶν· ἐπὶ τῷ αἰκῶν, ἐπὶ τῷ αἰκῶν
 πῶν αἰκῶν γὰρ Λακεδαμονίοι τὰ ἐκ τῷ Ἀλκμαωνι-
 δέων ἐς τὸ Πυθίαν μεμνηχαικῶν, καὶ τὰ ἐκ τῷ Πυθίης
 da monii, at dito commento Alcmaeonidarum erga Pythiam, & quæ egisset Pythia

confectum. Idque factum mulierū vi-
 sum esse Atheniensibus ipsa clade tri-
 stius. in quas quum alia ratione animad-
 uertere non possent, vestem illarum in
 iadem mutauerunt. nam antea Doridē
 vestem gerebant Atticæ feminæ, simil-
 limam Corinthiæ. eam itaque mutaue-
 runt in lineam, ne fibulis uterentur.

¹ Quamquam reuera si ratione utamur, LXXXVIII
 non las olim vestis fuit, sed Cairæ. quo-
 niam omnis prisca vestis feminarum

Græcarū eadem erat quæ nunc, quam
 Doridem appellamus. Præterea Argiui
 & Æginetæ idem adhuc faciunt. apud
 quorum utrosque mos est fibulas
 faciendi fescuplas mensura quàm tunc
 consueuerat: quas præcipuæ feminæ
 eorum templis deorum consecrare so-
 lent, neque aliud quicquam Atticum
 illic offerre, ne vrceum quidem, sed ex
 ollis gentilibus in posterum ibidem po-
 tare. Eoque contentionis processere
 Argiux atque Æginæx mulieres cum
 Atticis, ut ad meam vsque ætatem fibu-
 las gestauerint quam antea grandiores.

Odiorum principium Æginetarum in
 Athenienses hoc, quemadmodū com-
 memoratum est, exiit. Cuius rei circa
 statuas gestæ memoriam retinentes, li-
 benter Thebanorum rogatu auxilium
 tulere Bœotiis Æginetæ. Qui quum
 maritima Atticæ vastarent, Athenien-
 sesque aduersus Æginam expeditionē
 inirent, aduenit ἐ Delphis oraculum, ut
 ab Æginetis lædendis triginta annos
 abstinerent, tricesimo anno, quum fa-
 num Æaco dicassent, bellum cum Ægi-
 netis inchoarent, ad votum eis re suc-
 cessura. Sin bellum continuo inferrent,
 fore ut interea multa detrimenta acci-
 perent & inferrent, sed ad extremum il-
 los ² subigerent. Hoc oraculum ad se A-
 thenienses allatum ubi audire, eatenus
 ei obtemperandum censuerunt ut Æa-
 co fanum dicarent, quod nunc in fo-
 ro extructum visitur: ³ sed triginta an-
 nis non esse abstinentū, quod videlicet
 audisset esse fatale, multa se passuros in-
 digna ab Æginetis, si bello abstinerent.

His tamen ad vliscendum se paran-
 tibus, Lacedæmonium factum exti-
 tit impedimento. Siquidem Lacedæ-
 monii, at dito commento Alcmaeonidarum erga Pythiam, & quæ egisset Pythia

¹ Ut tamen verum fateamur, non Ionica est hæc vestis ab antiqua origine, sed Cairæ. omnis enim prisca vestis Græcarum mulierum eadem erat cum illa quam nunc Dōricam appellamus. At vero Argiuis & Æginetis hac de causa consuetudinem istam inualuisse aiant, ut fibulæ fiant mensuræ fescuplo maioris quam quæ tum recepta erat. quin etiam mulieres apud eos templo deorum fibulas præcipue consecrare, vel, fibulas pro donariis offerre. Atticum vero, nihil, ac ne laterem quidem, templo offerre: atque adeo ut ibi e. vrceis suæ patriæ potarent, more postea receptum fuisse. Animaduertendum est autem, in Græco textu interpolationem quæ est post ποιῶσαι, inde translata ponendam esse post νῦν, ut sit, πῶν αἰκῶν ποῶσαι νόμον εἶναι. ² Vel potius, ipsi subigerentur. ³ Sed annos triginta non abstinerunt, vel, superferunt, quum audissent sibi esse abstinentum, passis hostilia ab Æginetis. His tamen

In ipsos atque Pisistratidas, duplicem se iacturam fecisse animaduertebant: quod & suos hospites è patria eiecissent, & nulla sibi ex hoc facto gratia ab Atheniensibus haberetur. Præterea oraculis vrgebantur, denunciantibus multa ipsis & ¹ indigna ex Atheniensibus futura, quorum antehac securi fuissent, præsertim ex eo quod à Cleomene Spartam reuerso didicerant. Etenim Cleomenes potitus est ex arce Atheniensium oraculis quæ à Pisistratidis prius possessa, quum illi expellerentur, ² relictæ fuerant in templo. Ea Lacedæmonii ubi per Cleomenem acceperunt, & animaduertebant Athenienses augescentes, nec ad ipsis obtemperandum vlllo modo esse animatos: præterea genus Atticum quod sub tyrannis fuisset infirmum, & ad parendū promptum, nunc paritā libertate ipsis par existeret: hæc omnia considerantes, accersierunt Hippiam Pisistrati à Sigeo Helleponti, quo Pisistratidæ confugerant. Postquam Hippias accersitus adfuit, accitis etiam aliorum sociorum nunciis, ita Spartiatæ apud eos verba fecere, ³ Agnoscimus viri socii, nos haud recte egisse, qui e mentitis oraculis inducti, viros qui erant nostri in primis hospites, ⁴ quique in animum inducebant præbere nobis Athenas obnoxias, è patria eiecimus. & quum hæc fecerimus, tamen ingrato populo urbem tradidimus: qui posteaquā per nos liberatus, despexit nos, pariter ac regem nostrum per dedecus detrimentumque eiecit: inflatusque superbe, famam auget, præcipue quidem Bæotos suos finitimos atq; Chalcidenses didicisse qui ipsi sint: sed fore fortassis ut alius quis, si peccauerit, idem discat. Quare, quoniam in illis agendis peccauimus, nunc demus operam ut illuc vna vobiscū euntes, supplicium de illis sumamus. Hac enim de causa Hippiam & vos è sua quosq; vrbe accersuimus, ut publico consensu & communi exercitu reducentes hunc Athenas, reddamus ei quæ abstulimus. Hæc Spartiatæ. Quæ quum alii socii non probarent, quumq;

ὅππῃ σφέας τε καὶ τοὺς Πεισιγερῆδας, συμφορῶν ἐποιεῦντο διπλῶν, ὅπῃ τε αὐδρας ξείνους σφί ἐόντας ἐξέληλατῆσαι ἐκ τῆς ἐκείων, καὶ ὅπῃ ταῖς πόσιν χάρις ὁδὲ μὴ ἐφαίμετο πρὸς τῶν Ἀθηνάων. ἐπὶ τε πρὸς τοῦτοις ἐνῆλθον σφέας οἱ χρησμοὶ, λέγοντες πολλά τε καὶ αἰσχροῖα εἶσθαι αὐτοῖσι. ἐξ Ἀθηνάων, τῶν πρὸς πρηνὶ μὲν εἶναι ἀδάεες, πῆτε δὲ, Κλεομένης χρηστικὸς ἐς Σπάρτην, ὅξεναν. ἐκτῆσά το δὲ ὁ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀθηνάων 202
10 αὐτὸς πόλιος πρὸς χρησμοῖς, πρὸς ἐκτὶν το πρὸς πρηνὶ μὲν οἱ Πεισιγερῆδας, ὅξεναν Κλεομένης δὲ ἐλπίον ἐν τῶν ἱερῶν καταλειφθέντας δὲ ὁ Κλεομένης ἀνέλαβε. Τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς χρησμοῖς, καὶ τὰς Ἀθηνάους ἐῶρων αὐξομένης, καὶ οὐδαμῶς ἐπόμενοι ἐόντας πείθεσθαι σφί, ἰσχυροῦντες ὡς ἐλδοπρην μὲν εἶναι ὁ γένος ὁ Ἀττικόν, ἰσχυρότερον τῶν ἐῶν τῶν δὲ γένος, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τυραννίδος, ἀδελφές, καὶ πενταρχεῖσθαι ἐπόμενοι. μαθόντες τοῦτων ἕκαστα, μετεπέμποντο Ἰππικλῆος τὸν Πεισιγερῆτος ἀπὸ Σιγίου τῆς ἐν Ἑλλησπόντῃ, ἐς ὃ καταφύγοισι οἱ Πεισιγερῆδας. ἐπεὶ τε δὲ σφί Ἰππικλῆς καλεόμενος ἦκε, μετεπέμψαντο καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀγγέλους, ἐλεῖν σφί Σπάρτην ταῦτα, Ἀἰσρες σύμμαχοι, συγγνώσκοντες αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσασιν ὀρθῶς. ἐπὶ δὲ ἔλθοντες γὰρ κινδυνόισι μνηστήροισι, αὐδρας ξείνους ἐόντας ἡμῖν παμάλις, καὶ ἀνδραμόνοισι ὑποχείριαι παρέξει. καὶ Ἀθηνάς, τοῦτους ἐκ τῆς πατρίδος ἐξήλασαν μὲν, καὶ ἐπείρα τῶν ὁσαντες ταῦτα, δῆμον ἀχαιῶν παρεδὸν καὶ πῶν πόλιν. ὅς ἐπεὶ τε δὲ ἡμέας ἐλδοπρην αἰέκωψε, ἡμέας μὲν καὶ τὸν βασιλῆα ἡμέων περὶ βέλους ἐξέβαλε, δόξαν δὲ φύσας αὐξάνει. ὥστε ἐκμεμαθήκασι μάλις μὲν οἱ περὶ οἱ αὐτοῖσι Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων, τάχα δὲ πρὸς καὶ ἄλλος ἐκμεμαθήκασι. ἐπεὶ δὲ ἐκείνα ποιήσαντες ἡμᾶς τοῖς, ἵναι περὶ σόμεθα σφέας ἄμα ὑμῖν ἀπὸ καὶ μὲν ποιεῖσθαι. αὐτὸν γὰρ δὲ ἔδωκε τὸν δὲ τε Ἰππικλῆς μετεπέμψαντες καὶ ὑμᾶς ἀπὸ τῶν πόλιν, ἵνα κρινῶτε τοῖς καὶ κρινῶσιν. ἄρῃσιν γὰρ ὅτι αὐτὸν ἐς τὰς Ἀθηνάς, ἀποδῶν πᾶν ἀπὸ τῶν μεθ᾽. Οἱ μὲν ταῦτα ἐλεῖν τὸν συμμάχων δὲ πλῆθος ἐκ ἐνεδέκετο τὰς τοῖς: οἱ μὲν οὖν καὶ

202

καὶ πρὸς
τοῖς
ἐνέκεν

xcii

1 Hostilia, vel, *arctia*, ab Athen. futi: quorū oraculorum antea quidem ignati fuerant, tum vero cognita habuerant, quum Cleomenes ea Spartam attulisset. iis enim potitus est ex Atheniensium arce oraculis quæ *θε.* ut *πρὸς πρηνὶ* referat *χρησμοῖς*.
2 In templo reliquerant: relictæ autem Pisistratus acceperat. Lacedæmonii igitur, quū hæc oracula in eorū manus peruenissent, Atheniensium potentiam crescere & ad parendum ipsorum imperio nullo modo animatos esse videntes, quum apud se considerassent, gentem Atticam tantisper dum libertate potiretur, *vel sui iuris esset*, viribus parent suæ esse futuram, at si tyrannide coerceretur, infirmam & ad imperata faciendū fore promptam: hæc, *inquam*, omnia quū animaduertissent, accersierunt Hipp. 3 Consilii nobis sumus nos haud recte. 4 Quique se Athenas in potestatem nostram redactūros receperant. 5 Liberatus, animo erigi cœpit, nos regemque nostrum per contumeliam eiecitatque adeo superbe inflatus, suam potentiam auget: ut & iam didicerunt potissimum quidem finitimi eorum Bæoti & Chalcid. didicerat vero fortasse & alius quem peccare contigerit. *καὶ οὐ καὶ σφί οὖν ἄλλος γενεῖ.* Quod tamen potest aliter etiam exponi, sicut *ἐν τῷ δὲ τῶν φύσας*.

20 Σωκλῆς ἡσυχίην ἤρην· Κ. εἰς ἡσυχίαν ἔλξε παῖδε,
 „ Ἡ δὴ ὅτε οὐρανὸς ἔσται ἐνερθε τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆματ-
 „ ἔσθωτος ὑπὸ τῆς γῆρας, καὶ οἱ ἀνδρες ποιοῦντες ἐν θα-
 „ λασσῇ ἐξοισι, καὶ οἱ ἰχθύες ἐν περὶ τῶν ἀνδρῶ-
 „ πων, ὅτε ὑμεῖς ὦ Λακεδαιμόνιοι ἰσχυράς κατὰ
 „ λύοντες, τυραννίδας ἐς τὰς πόλεις κατὰ γαίαν ὡς
 „ σκιδάξεσθε. τῷ οὐτε ἀδικώτερον ὁδὸν ἐστὶ κατὰ
 „ ἀνδρῶν, οὐτε μαιφονώτερον. εἰ γὰρ δὴ τῷ τό-
 „ γῃ δοκέοι ὑμῖν ἐξελθεῖν, ὥστε τυραννίδας ἐς
 „ πόλεις, αὐτοὶ περὶ τῶν τυράνων κατὰ γαίαν ἡμεῖς πα-
 „ ρεσφίσι αὐτοῖσι, οὕτω καὶ τοῖσι ἄλλοισι διζέσθε καί-
 „ ις ἀμὰ· νῦν δὲ, αὐτοὶ ἀπειροὶ ὄντες τυράνων, καὶ
 „ φυλάσσοντες δεινότερα τῷ πρὸς τῇ Σπάρτῃ μὴ
 „ ἡμεῖς, ὡς ἀχρεῖς ἐς τοὺς συμμαχοὺς. εἰ δὲ
 „ αὐτὸ ἐμπεροῖ ἔατε, κατὰ γαίαν ἡμεῖς, εἴχετε ἀπὸ τοῦ
 „ αὐτῷ γράμματος ἀμείνονας συμβάλλεσθαι ἡμῶν νῦν.
 „ Κορινθίοισι γὰρ ἡ πόλις κατὰ γαίαν τοιήδε. ἡ
 „ ὀλιγαρχία, καὶ οὗτοι Βακχιάδαι καλεόμενοι ἐνε-
 „ μων πρὸς πόλιν· ἐδίδοσαν δὲ καὶ ἡγήντο ἐξ Ἀλλήλων.
 „ Ἀμύτιον δὲ ἐοῖσι πούτεων τῶν αἰδρῶν, γίνεται θυ-
 „ γάτρῃ χωλῇ· οὐνομα δὲ οἱ ἡ Λάβδα. ταύτην
 „ (Βακχιάδων γὰρ ὁδοὶς ἦτολε γῆμα) ἴσχει Ἡ-
 „ ἐπίων ὁ Ἐχέκρατος· δήμου μὲν ἐκ Πέτρης ἐὼν,
 „ ἀτὰρ πατρὸς αἰετῆρος Λαπίθης τε καὶ Καρινίθης. ἐκ
 „ δὲ οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς, οὐδὲ ἄλλης, παῖδες ἐ-
 „ γίνοντο· ἐς Ἀλλήων ἐς Δελφοὺς περὶ γένου. ἐσιόντα
 „ δὲ αὐτὸν, ἰθὺς ἡ Πυθίη περὶ γένου τοῖσι δὲ τοῖ-
 „ σι ἐπέσι,
 „ Ἡ ἐπίων, οὐκ ἴσῃς πόλιν πούτε ἔοικε.
 „ Λάβδα κύει, τέξει δὲ ὀλίγοις χρόνῳ· ἐν δὲ πε-
 „ σείπει
 „ Ἀνδράσι μουσάρχοις, διακίσει δὲ Κόριν-
 „ θον.
 „ ταῦτα γρηθέντα πρὸς Ἡἐπίωνι, ἐξαπέλλεται κως
 „ τοῖσι Βακχιάδῃσι, τοῖσι δὲ μὲν περὶ τῶν γρηθέντων
 „ γρηθέντων ἐς Κόρινθον ἡ ἀσσημον, φέρει τε ἐς τῶν
 „ ὅς ἐστι τῆς Ἡἐπίωνος, καὶ λέγει ὡς,
 „ Αἰεὶς ἐν πέτρῃσι κύει· τέξει δὲ ἡ Λέοντα
 203 „ Καρτερόν, ἀμνησὶ· πολλῶν δὲ ὑπὸ γυναι-
 „ τα λύσει.
 „ Ταῦτά νῦν δὲ φράζεσθε Κορινθίοι, οἱ περὶ
 „ καλῶν
 „ Περὶ νῦν οἰκίστε καὶ ὀφρυόεντα Κόρινθον.

silentium tenerent, Corinthius Soti-
 cles ita loquutus est, ¹ Eo tempore cœ-
 lū sub terra, ac terra superior cœlo erit,
 hominesque domicilium in mari habe-
 bunt, quo tempore vos Lacedæmonii
 rebus publicis euerfis, tyrannides in
 vrbes introducere conabimini. quibus
 nihil est in rebus humanis neque iniu-
 stius, neque magis mortiferum. Quod
 si bonum vobis videtur ciuitates subef-
 se tyrannidi, ipsi vobis primi tyrannum
 10 constituite, atque ita vt aliis constitua-
 tis operam date. At nunc ipsi tyranno-
 rum expertes, & ne id in Sparta contin-
 gat vehementissime cauentes, hoc in
 socios studetis efficere: qui si essetis,
 vt nos sumus, experti, meliorem quam
 nunc facitis, de hac re sententiam di-
 ceretis. Nam ista res apud Corinthi-
 2 os ciuitatis perturbatio fuit. quum esset
 apud eos paucorum regimen: & ii qui
 Bacchiadæ vocabantur, vrbem inco-
 lerent, vltro citroque inter eos matri-
 monia contrahebantur. Horum vni
 nomine Amphioni nata est filia clauda,
 cui nomen erat Labda: quam quoniam
 nemo Bacchiadarum ducere volebat,
 duxit Eetion Echecratis filius, è Petra
 quidē tribu, sed oriundus à Lapithe ac
 Cæneo. Qui quum neq; ex hac mulie-
 re, neque ex alia tolleret liberos, missus
 est Delphos ad consulendum de prole.
 eum introeuntē statim Pythia his ver-
 sibus compellauit,

*Eetion, te nemo (licet sis tantus) hono-
rat.*

*Conceptum pariet saxum graue Labda,
monarchos*

*3 Quicadet in ciues, emendabitque Co-
rinthum.*

*4 Hoc oraculum quod Eetioni reddi-
tum est, eodem tendebat quo alterum
antea Bacchiadis redditum, haud prius
intellectum quam hoc renunciatum
est in hæc verba,*

*Concipit in petris aquila, enixura leo-
nem*

*Robustum, sauum, genus & qui multa re-
soluit.*

*Hæc bene nunc animis versate Corinthia
proles,*

*Qui colitis pulchram Pallenem, altam-
que Corinthum.*

1 Nunc profecto cœlū sub terra erit, terraq; cœlo supereminet, homines mare incolent, pisces domicilium prius hominū accipient, quum vos Laced. reb. pub. euerfis in vrbes reducere conemini. quibus nihil in reb. hum. nec magis iniustū est, nec magis sanguinariū. Perinde ac si diceret cū poeta, Omnia nunc praeputra legibus ibunt, Paxq; sui mundi nulla tenebit iter. Omnia iam fient fieri quæ posse negabam: quum vos Laced. adeo mutati sitis vt &c. Sed legendum ē δὲ ὅ, τι οὐ γινώσκεις &c. 2 Sententiam proponeretis. Talis erat Corinthiis vrbis status, vt penes paucos imperium esset. Quum igitur ii qui Bacchiadæ cognominabantur, ciuitatis gubernacula tenerent, & vltro citroq; matrimonia inter se contraherent, cōtrigit vt vni ex his, qui Amphion vocabatur, filia nasceretur quæ clauda esset, nomine Labda. Eam quod nullus Bacchiadaru ducere veller, duxit Eetion &c. 3 Quod cadet, neq; enim videtur posse alio referri πιστεύεται quæ ad ὀλίγοις &c. 4 Hæc oraculum Eetioni respondisse, Bacchiadis renunciatur, qui quod prius editum de Corintho fuerat oraculum non intelligebant, quum eodem quo & illud Eetioni redditum, pertineret. 5 Pireneis, Idora-

Id oraculum quum ad eam diem fuisset indeprehensum, simulatque ex hoc Eetionis patuit eodem vtrumque pertinere, silentio suppressere, animo futurum Eetionis filium extinguendi. Et ut primum mulier enixa est, miserunt e suo numero decem viros ad tribum in qua habitabat Eetion, qui puerum extinguerent. Isti, postquam ad Petram pervenire, & ad Eetionis atrium accessere, puerum petunt. Labda cur venissent ignara, paternæque benevolentiae causa venisse eos rata, affert filium, & in vnius eorum manum porrigit. erat autem inter viam constitutum, ut qui primus eorum puerum cepisset, is humi illum allideret. Verum diuina quadam fortuna puer ei viro cui à Labda traditus erat, arrisit. quam rem illi consideranti misratio subiit pueri occidendi. Sic misertus alteri tradidit, & ille tertio, atque ita deinceps per manus traditus infans, per omnes decem transiit: ac nemine interimere volente, rursus matri est redditus. Illi egressi atque ante ianuam stantes, alius alium incusabant castigabantque, sed primum præcipue, qui ex conuento non fecisset: donec interiecto temporis spatio placitum est ut rursus introgressi omnes fierent participes cædis. Sed necesse erat ex Eetionis stirpe germinari Corintho perniciem. nam Labda stans pro foribus, hæc omnia exaudiebat: eoque metuens ne illi immutata voluntate acceptum rursus puerum interimerent, asportauit, & in mensura frumentaria occuluit: qui locus visus est minime inuestigabilis, quum sciret, illos, si redirent ad inuestigandum puerum, omnia scrutaturos: ut & contigit. nam introgressis & scrutantibus ubi non apparuit, visum est eis abeundum, atque iis à quibus missi essent, dicendum se cuncta quæ illi mandassent perpetrasse: atque ita reuersi dixerunt. Post hæc Eetionis filio crescenti impositum est nomen Cypselo, ob periculum hoc quod deuitauerat in cypselo, id est, mensura frumentaria. Vbi autem in virilem adoleuit ætatem, consulenti oraculum Delphis, anceps est redditum, quo fretus Corinthum aggressus occupauit. oraculum autem hoc erat,

Vir locuples nostras hic qui descendit ad ades

τῷ δὲ μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρῶτον ἡρόμε-
νον, ὡς ἀτέκμαρτον· τότε δὲ τὰς Ἡετίωνι ἡρόμε-
νον ὡς ἐπυρόντο, αὐτίκα καὶ τοὐπὶ τῶν στυγερῶν,
ἐόντων στυγερῶν τὰς Ἡετίωνος. στυγερῶν δὲ καὶ τῶν, εἰ-
χον ἐπὶ τῶν χιτῶν ἔχοντες διὰ μέλλοντα Ἡετίωνι γα-
νέσθαι γόνον Ἀφροδίτης. ὡς δὲ ἔτεκε ἡ γυνὴ, τὰς
χίτας πᾶν ποιοῖσι σφέων αὐτῶν δέκα ἐς διὰ δῆμον ἐν
τῷ κατόικητο Ἡετίων, ἀποκτενέοντες δὲ πατριόν.
ἀπὸ τῶν δὲ οὗτοι ἐς τὴν Πέδυν, καὶ παρελθόν-
τες ἐς τὴν αὐλήν τῆς Ἡετίωνος, αἵ τε οὖν πατριόν
ἢ τὴν Λάβδα, εἰδὼς τε σὺν τῇ εἰσέεικα ἐκείνοι ἀπ-
ιχίατο, καὶ δόκουνσά σφας φιλοφροσυνῶν τῆ πα-
τρὸς εἶνεκα αἵ τε οὖν, φέρουσα ἐν χειρὶ αὐτῶν ἐ-
νί. τοῖσι δὲ ἄρα ἐβουλόμην κατ' ὁδόν, ὅν περ
αὐτῶν λαβόντα δὲ πατριόν περυσυδίστα. ἐ-
πὶ τε ὡς ἔδωκε φέρουσα ἡ Λάβδα, ὅν λαβόντα
τῇ ἀνδρὶ δέη τύχη περυσυδέσσει δὲ πατριόν. καὶ
ὅν, φεραντὰ τῷ, οἶκός τις ἴσχει ἀποκτείναι.
κατοικτεῖρας δὲ τῷ δίδωμι τὰ δούτερον· ὁ δὲ, τὰς
τεῖρας. οὕτω δὲ διεξῆλθε Ἀφ' ἡρώτων τῇ δέκα
τῷ δίδωμι, σὺν δὲ βουλομένη διεργάσατο.
ἀποδόντες ὡς ὁπίσω τῇ τελευτῇ δὲ πατριόν, καὶ ἐξ-
ελθόντες ἔξω, ἐς ὧς ἐπὶ τῇ θυρέῳ, ἀλλήλων ἀ-
πῶντο, καταιπώμενοι καὶ μαλιστα τῶ περὶ τοῦ
λαβόντος, ὅτι οὐκ ἐποίησε κατὰ τὰ δειδυμένα. ἐς
ὅ δὲ σφί χροῖον ἐπινόμην, ἔδωκε αὖτις παρελ-
θόντας πᾶν τῶ φόνου μετίσχειν. ἔδει δὲ ἐκ
τῆς Ἡετίωνος γόνου Κορίνθου κακὰ αἰσθασαίνε· ἡ
Λάβδα γὰρ πᾶν τῶν ἡρώων ἐξέωσα πρὸς τῇ-
σι θυρήσι· δεισάσατο δὲ σφί μετὰ δόξῃ, καὶ ποδύ-
τερον λαβόντες δὲ πατριόν ἀποκτείνουσι, φέρουσα
κατὰ χροῖον ἐς δὲ ἀφροσύνα τοῖσι οἱ ἐφαίνετο εἶναι, ἐς
κυψέλλῃ ὅτις αὐτῶν ὡς εἰς ὑποσφύραις ἐς ζή-
τησιν ἀπὸ χιτῶν, πᾶν τῶ ἐρδινύσειν μέλλοιεν. τὰ δὲ
καὶ ἐγένετο. ἐσελθούσι γὰρ καὶ διζήμενοι αὐτοῖσι
ὡς οὐκ ἐφαίνετο, ἔδωκε ἀπαλλάσσεσθαι, καὶ λέγειν
πρὸς τὸς ἀποπέμψαντας, ὡς πᾶν τῶ ποιήσιναι τὰ
ἐκείνοι ἐπετίλειτο. οἱ μὲν δὲ, ἀπελθόντες, ἔλεγον
ταῦτα. Ἡετίωνι δὲ μετὰ ταῦτα ὁ παῖς νύξαιε-
πο· καὶ οἱ Ἀφροδίτη τῶν ὄντων κίνδυνοι, ἀπὸ τῆς
κυψέλλης ἐπὶ νυμίνῃ Κυψέλλος οἶονμα ἐτίθη. αἱ-
δρωμένη δὲ καὶ μακροβουλία Κυψέλλας ἐλκετο ἀμ-
φιδέξιοι χροῖον ἐν Δελφοῖσι, τὰς πόσιμος ἴε-
νόμηνος ἐπεχείρησε τε καὶ ἔχε Κόρινθον. ὅ δὲ χροῖος,
ὁ δὲ μὲν,

Ὁ ἄλλος δὲ αἰὶρ ὅς ἐμὸν δόμον ἐσκαταβαίνει,

1 Quum igitur Bacchiadæ huius oraculi sibi prius redditæ mentem assequi non possent, quum audiuerunt id quod Eetio-
ni erat redditum, tunc illud etiam prius intellexerunt, cum illo Eetionis congruens. Quum autem & hoc intellexissent, silentio
suppresserunt, nascituram Eetioni prolem interficere in animo habentes. 2 Ad gratulandum patri ven.

28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
8

» Κύφελος Ἡπίδης, βασιλῆς ἑλαιοῖο Κο-
» εῖδου.
» Αὐδῶ, καὶ παῖδες παίδων γε μὴν οὐκέτι πα-
» ρες.

28' 54-
πλῆξαι-
τος

« Ὁ μὲν δὲ χρηστήριον τῆτο ἔω. τυραννίδας δὲ ὁ
 « Κύψελος, τοιοῦτος δὲ πῖς αἰρὲ ἔχρητο· πολλοὺς μὲν
 « Κορινθίων ἐδίωξε, πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπετὲρη-
 « σε, πολλῶν δὲ πλῆεις τῆς ψυχῆς. ὁ δὲ αὖτος
 « δὲ πῶς οὐ βίον δὲ, ἀλλάδοχος οἱ τῆς τυραννίδος ὁ παῖς 10
 « Περικλῆδης γίνεσθαι. ὁ τοίνυν Περικλῆδης κατ'
 « ὁ δὲ αὖ μὲν ἔω ἡπώτερος τῆ πατρὸς· ἐπεὶ τε δὲ
 « ὁ μάλιστα δὲ ἀφ' ἑλῶν Θερασίου βούλῃ τῶν Μιλήτων
 « τυραννίδας, πολλῶν δὲ ἐχρητο Κυψέλου μακροφρονώτε-
 « ρος. πέμψας γὰρ τῶν Θερασίου βούλων κήρυκα,
 « ἐπαυθαίβε' ὅτινα τρέπον' ἀσφαλέτερον κατὰ τῆ
 « σάμῃος τῶν ὀρημάτων, κάλλιστα τὴν πόλιν ὅτι-
 « τερῶνοι. Θερασίου βούλος δὲ ὅν ἐλθόντα τῶν
 « τῶ Περικλῆδου ὁ δὲ ἔχρητο τῶ αἴματος. ἐσβας δὲ ἐς
 « ὁ δὲ οὐρανὸν ἀπαρμύζων, ἅμα τε διεξήτε' ὁ λήϊον, ἐπει- 20
 « ρωτῶν τε καὶ αἰαποδίζων ὅν κήρυκα κατὰ τὴν ἀπὸ

204

- Κορείου ἀπειξίν· καὶ ἐκόλουε αἰετῶς πιας ᾧδῃ
 - τῷ ἀσαχύων ὑπορέχοντας, τῷ ἄλλων· κελού-
 - ων δὲ, ἔρριπτε· ἐς δὲ τὸ ληϊὸν δὲ κάλλιτον τε καὶ βα-
 - ῖν (αὐτὸν) διέφθειρε τέρπῳ ποιούτῳ. διεξελθὼν δὲ δὲ
 „ χωρίον, καὶ ὑποδάμνος ἔπος εὐδὲν, ἀποπέμπει
 „ Ὀν κήρυκα. νοστήσαντος δὲ τοῦ κήρυκος ἐς τὴν Κό-
 „ ρειον, ἦν παρὰ θυμὸς πυνθαίεσθαι, τὴν ὑποθήκην
 „ ὁ Περικλῆδης· ὁ δὲ εὐδὲν οἱ ἔφη Θερασύβουλος
 „ ὑποτάσσει· θαυμάζειν τε αὐτὸν, παρ' οἷόν μιν αἰ- 30
 „ δεῖν ἀποπέμψει, ὡς παρὰ πλῆγὰ τε καὶ τῷ ἑωῦ-
 „ τῷ στυάμορῳ ἀπηγάμενος παρὰ παρὰ Θερα-
 „ βούλου ὑπώπτεε. Περικλῆδης δὲ, στωϊκὸς δὲ πει-
 „ ητὴν, καὶ νόμισεν ὡς οἱ ὑπεπείθετο Θερασύβουλος
 „ τὸν ὑπορέχοντα τῷ ἀσάν φονδαίνει, ἐθαῦτα δὲ
 „ πᾶσαν κακότητα ὅξεν φανε ἐς τὸν πολίτην. ὅσα
 „ γὰρ Κυφελος ἀπέλιπε κτείνων τε καὶ διώκων, Περ-
 „ κλῆδης σφεα ἀπέτελεσε· μὴ δὲ ἡμέρη ἀπέδουσε
 „ πάσας τὰς Κορινθίων γυναικας, ἀλλὰ τὴν ἑωῦτῷ
 „ γυναικα Μελισσαν· πέμψαντι γὰρ οἱ ἐς Θεσσω- 40
 „ τὸν ἐπὶ Ἀχαιοῖς ποταμὸν ἀγέλεις ὑπὲρ δὲ νεκυο-
 „ μαντήϊον παρὰ κατὰ δῆκης περὶ ξφικῆς, οὔτε σημα-
 „ νέειν ἔφη ἡ Μελισσα ὅτι φασσα, οὔτε κατερέειν ἐν
 „ τὰς κέεται χώραν παρὰ κατὰ δῆκη. ῥιζῶν τε γὰρ,
 „ καὶ εἰ γυνή· τῷ γὰρ οἱ συγκατέταψε ἱματί-
 „ ων ὅδεος ἐκὶ εὐδὲν, οὐ κατὰ καυθόντων. μαρτυ-
 „ ριον δὲ οἱ εἰς ὡς ἀληθῆς αὐτὰ λέγει, ὅτι ὅτι φυ-
 „ χερὸν δὲ ἵπνον Περικλῆδης τὴν δὲ τοῖς ἐπέβαλε.

Cypselus Eetides, clara rex esto Corin-
thi,
Ipse, & eo nati, sed nulli deinde nepo-
tes.

Et oraculum quidem, hoc erat. Cypselus vero tyrannide potitus, talis extitit vt Corinthiorum multos insequutus sit, multos pecunia, longe plurimos anima priuauerit. Cui, quum triginta regnasset annos, bene vitæ defuncto successit in tyrannide filius Periander, qui inter initia mitius agebat quam pater: sed vbi per nuncios consuetudinem habuit cum Thrasylulo Mileti tyranno, multo magis quam pater cruentus effectus est. Misso enim præcone, Thrasylulum interrogauit qua ratione ipse rebus tutius constitutis, ciuitatem pulcherrime gubernaret. Thrasylulus, eo qui à Periandro missus erat, extra oppidum educto, ingressus est rus quoddam satum, & vna cum eo segetem interambulans, sciscitabatur hominem de suo aduentu è Corintho, detruncans atque abiiciens vt quanque videbat spicam inter alias extantem, donec segetem formosissimam atque densissimam hunc in modum corrumpit: prædiumque illud peruagatus, nullo verbo reddito præconem remisit. Reuersus Corinthum præco, auido præceptionis audiendæ Periandro, negauit sibi quippiam respondisse Thrasylulum, & mirari quod se ad virum vesanum Periander misisset, & sua ipsius destruentem: exponitq; quæ ex Thrasylulo vidisset. Periander id quod Thrasylulo actum erat intelligens, atq; interpretans sibi ab illo præceptum vt eminentissimos quosq; popularium interimeret, tunc vero omnem in ciues sæuitiam exercuit, interficiendo ac persequendo consummās id quod à Cypselo fuerat omissum. Atq; adeo die vno vniuersas mulieres Corinthias exuit, propter Melissam vxorem suam. nam quum ad Thesprotos, qui sunt ad flumē Acherontem, misisset nuncios sciscitatum necyomanteon, *id est mortuorum oraculum*, de hospitis deposito, Melissa apparens negauit se indicaturam aut dicturam vbinam depositum esset collocatum, quoniam ipsa algeret, quia nuda esset. nihil enim sibi prodesse vestes cum quibus sepulta fuisset, vtpote non concrematas. Cuius rei, quod vera loqueretur, testimonio foret quod Periander in frigidū furnū panes ingessisset.

Hxc

Hæc Periandro renunciata, ob illud argumentum fidē fecere, quod ipse cum Melissā quamvis defuncta coierat. Itaque statim post eum nuncium per præconem edixit ut omnes Corinthiæ mulieres ad Iunonis templum prodirent. Eo, tanquam ad diem festum, quam ornatissime poterant quum essent mulieres istæ, depositis clam satellitibus, eas omnes sine discrimine exiit, ingenuas pariter & ancillas, atque eas vestes ad foueam comportatas Melissam precando cremavit. Hæc ubi fecit, & nuncios iterum eosdem misit, tunc ei Melissæ idolum, *hoc est inanis imago*, exposuit vbinā depositum hospitis collocasset. Huiusmodi est tyrannis, Lacedæmonii, vobis, & talium operum. Eoque nos Corinthios cum magna admiratio cepit simulatque vidimus vos accersisse Hippiam, tum vero maior nunc dum ista dicitis. Propterea deos Græcorum inuocantes¹ testamur apud vos, ne velitis tyrannides in ciuitatibus cōstituere, quas non exstinguitis, sed excitatis præter æquitatē, dum Hippiam reducitis: in quo scitote Corinthios vobis non assensuros. Hæc Soficles Corinthiorū legatus. Quē excipiens Hippias, eosdē quos ille deos inuocando dixit, cum ceteros tum præcipue Corinthios desideraturos Pisistratidas,² quum venissent dies quibus expiare se ab Atheniensibus nequirent. Hactenus respondit Hippias, quoniam oracula illa ipse præ ceteris nota haberet. Ceteri socii, qui antea silentium tenuerant, audito Soficle, liberius pro se quisque in vocem erumpentes, accedere sententiæ Corinthiorum, obtestarique Lacedæmonios nequid agerent noui aduersus Græcam ciuitatem. Ita ab eare cessatum est. Hippias illinc profectus, offerente sibi Amynta Macedone Anthemuntem, & Thessalis Iolcon, neutrum accipere voluit, sed rursus ad Sigeum concessit, quod armis Pisistratus à Mitylenæis eripuerat. Eoque capto, tyrannum ibi constituerat Hegesistratum, filiū nothum ex muliere Argiua, qui tamē, quæ à Pisistrato acceperat, non tenuit sine prælio. nam diu inter Mitylenæos ac Atheniēses pugnatum est, hos ex oppido Achilleo, illos è Sigeo prodeuntes: hos reperētes regionem, illos refellentes hac ratione, quod dicerent nihilo magis iuris esse Æolibus

ταῖς ὡς ὀπίσω ἀπηγέλθη, τὰ Γεραιῶν, πικρὸν γὰρ οἱ καὶ τὸ συμβόλαιον, ὅς νεκρὰ εὐούση Με-
λίσση ἐμίγη, ἰδέως δὲ μὲν τὴν ἀΓελίαν, κήρυγμα
ἐποίησατο, ἐς δὲ Ἡραῖον ἐξίεναι πάσας τὰς Κοριν-
θίων γυναικας. αἱ μὲν δὲ, ὡς ἐς ὅρτυν ἦσαν χόσμεν
τὰ καλλίστα χροῶμεναι· ὁ δὲ ὑποσηύσας τὰς δο-
ρυφόρους, ἀπεδυσε σφῆας, πάσας ὁμοίως τὰς τ' ἐ-
λδῆρας καὶ τὰς ἀμφιπόλους. συμφορήσας ὅς ο-
ρυγία, Μελίσση ἐπὶ χόρμῳ κατέχευε. ταῦτα
δεοὶ ποιήσαντι, καὶ τοδὺ πρὸν πέμψωσι, ἔφραζε δὲ
εἰδῶλον δὲ Μελίσσης ἐς δὲ κατέθηκε χάρειν τὸ ξεί-
νου τὴν τῶρα κατὰ θῆκεν τοιοῦτο μὲν ὅστις ὅ-
μιν ἡ τυραννὶς ὡς Λακεδαιμόνιοι, καὶ πεῦτον ἔργον. ἡ-
μέας δὲ αὐτοὺς τὰς Κορινθίους τότε αὐτίκα θωῦμα
μέγα εἶχε, ὅτι ὑμεῖς εἰδὼν μετὰ πομπῇ ἐς Ἴπ-
πίαν· καὶ τε δὲ καὶ μεζονὴς θωῦμα ζοῖον λίγρον τὰς
ταῖς. ὅτι μαρτυροῦμεν δὲ ὅτι καλέσμενοι ὑμῖν
θεοὺς τὰς Ἑλληνίδας, μὴ κατὰ αἶαν τυραννίδας ἐς
τὰς πόλεις. οὐκ ἂν καὶ μὴ παύσασθε, δὲ ἀπειρήσθη-
τε τῶρα δὲ δίκαιον κατὰ γόντες Ἰωσῆν, ἴτε ὑμῖν
Κορινθίους γὰρ οὐ στυγαίνοντες. Σωσιπλὴς μὲν
ἀπὸ Κρείτου παρεσθῶν ἐλέξε τὰς δὲ Ἰωσῆς ὅ-
αὐτὸν ἀμείβετο, τὰς αὐτοὺς ἐπικαλέσας θεοὺς κείας,
ἡ μὲν Κορινθίους μάλιστα πρῶτον ἐπιποθήσει Πη-
σιπιδας, ἔται σφι ἡκωσι ἡμέρας αἱ κύριαι ἀνίστα-
σαι ὑπὸ Ἀθηνῶν. Ἰππίης μὲν τὰ τοιοῦτα ἀμεί-
ψατο, οἱ δὲ πρὸς χρησμοὺς ἀτρεκέστα εἰδὼν ἐξέπι-
σάμενος. οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμαχῶν τῶς μὲν εἰ-
χον ἐπὶ συχίῃ σφῆας αὐτοὺς· ἐπεὶ τε ὁ Σωσιπλὴς
ὅς ἡκούσαν εἰπῆτος, ἐλδῆρας ἄσας πρὸς αὐτῶν
Φωνίῳ ῥήξας, αἶρετο τὰ Κορινθίου τὴν γῶμιν.
Λακεδαιμόνιοι τε ἐπεμαρτυρέοντο, μὴ ποιεῖν
μηδὲν ἐώτερον τῶς πόλιν Ἑλληνίδα. οὕτω μὲν
ταῖς ἐπὶ αὐτῇ. Ἰωσῆς ὁ ἐπὶ τῇ ἀπὸ λαυ-
πορίας, ἐδίδου μὲν Ἀμυνῆς ὁ Μακεδόνων βασι-
λὺς Ἀθηναίων, ἐδίδδον δὲ Θεσσαλοὶ Ἰωλκόν.
ὁ δὲ τούτων μὲν ὅσῃ πρὸς αἶρετο, αἰσχωρεῖ ὁ Ἰω-
σῆς Σίγειον, ὅς εἰς Πείσιπιδας αἰχμὴ τῶρα
Μιτυληναίων. κρατήσας ὁ αὐτὸς, κατέστησε τυ-
ραννον ἐπὶ ταῖς δὲ ἐπὶ τῇ ἰσθμῷ Ἡγίσθους, ὅ-
τα δὲ Ἀργεῖος γυναικὸς· ὅς οὐκ ἀμαχητὶ εἶχε τὰ
παρέλαβε τῶρα Γῆρας ἔατο. ἐπολέμοι γὰρ, ἐκ τε
Ἀχαιῶν πόλιος ὁρμώμενοι καὶ Σιγείας, χρόνον ὅτι
συχνόν, Μιτυληναῖοι τε καὶ Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν, ἀπαιτῶ-
ντες τὴν χώραν Ἀθηναῖοι, ὅς τε συστίνωσκόμενοι, ἀπο-
δῆκνῶτες τε λόγῳ ἔδεν μάλλον Αἰολῶσι μετέον

¹ Obtestamur vos ne tyrannides in ciuitatibus constituatis. Atque adeo nisi ab incepto desistatis, sed Hippiam contra ius & æquum reducere conemini, scitote non approbaturus vestrum hoc factum Corinthios. ² Vbi venissent statim dies quibus futurum esset ut illos angerent Athenienses. Sed ἀνῶθεν συστίνωσκόμενοι vel ipsa Valla interpretatio.

τῆς Ἰλιάδος χώρης, ἣ οὐ καὶ σφίσι καὶ τοῖσι Ἑλλη-
σι, ὅσοι συνεπαρῆσαντο Μενελάῳ καὶ Ἑλένης πα-
παγὰς. Πολεμεῖοντων δὲ σφραγῶν, καὶ ἄλλα πλε-
λὰ πρῶτοια ἐγένετο τῇ μάχῃσι· ἐν δὲ δὴ καὶ Ἀλ-
κίος ὁ ποιητὴς, συμβολῆς ἡμοιότητος, καὶ νικῶντων
Ἀθηνῶν, αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφύγει, τὰ δὲ οἱ
ὄπλων ἴσχυοσι Ἀθηνῶν, καὶ σφὲ ἀνέκρεμασαν
παρὲς τὸ Ἀθῆναιον τὸ ἐν Σιγείῳ. Ταῦτα δὲ Ἀλ-
κίος ἐν μέλει ποιήσας, ὅππῃτ' ἐς Μιτυληνῶν,
ἔξαγγελόμηνος τὸ ἐν τῇ πόλει Μελαίπποσιν αἰ-
δρὶ ἐταράξας. Μιτυληναίοις δὲ καὶ Ἀθηνῶν
κατήλλαξε Περικλῆς ὁ Κυψέλου. πύτω γὰρ
Ἀθηναίων ἐπὶ τῇ πόλει. κατήλλαξε δὲ ὧδε ἰε-
μεῖσθαι ἀμφοτέρους τῶν ἔχουσιν. Σίγειον μὲν ἰω-
οῦτο ἐξ ἡμέτερον Ἀθηνῶν. Ἰωπὴς δὲ ἐπ-
εὶ τε ἀπὶ καὶ ἐκ Λακεδαιμόνων ἐς τὴν Ἀσίαν, πρῶ-
τον χρῆμα ἐκίνεε, Ἀρκαδίων τοῖς τε Ἀθηνῶν
παρὲς τὸν Ἀρκαφῆνα, καὶ ποιεῖν ἀπὸ τῆς πό-
λεως Ἀθῆναι ἡμοιότητος ἐαυτῶν καὶ Δαρείῳ. Ἰπ-
πίας τε δὴ ταῦτα ἐπαρῶν, καὶ οἱ Ἀθῆναιον πύ-
λωσι ταῦτα, πέμπουσιν ἐς Σάρδεις ἀγγέλους, οὓς ἐ-
δίδας τῆς Πέρσης πείθεσθαι Ἀθηνῶν τοῖσι φυ-
λάσι. ὃ δὲ Ἀρταφέρνης ἐκέλευε σφραγῶν, εἰ βελ-
λοῖτο σῶσι ἐῖναι, καὶ ἀδελφῶν ἐπὶ τῇ Ἰωπῇ. ἐκ-
ων δὴ ἀνέδενον τῆς λόγους ἀποφρονοῦντος Ἀ-
θηνῶν· οὐκ ἐδέχοντο οἱ δὲ σφί, ἐδίδοντο ἐκ
τῆς Φαιεργῆς τοῖσι Πέρσησι πολεμίοις ἐῖναι. Νο-
μίξοισι δὲ ταῦτα, καὶ Ἀρκαδίων οἱ ἐς τοὺς
Πέρσης, ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ Μιλήσιος Ἀρ-
καδίων ἐκ τῆς Κλεομένηος τῆς Λακεδαιμόνιου ἔξ-
λατὸς ἐκ τῆς Σπάρτης, ἀπὶ καὶ ἐς Ἀθῆνας.
αὐτὴ γὰρ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἐδιδόκειτο με-
γαν. ἐπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον Ἀρκαδίων, ταῦ-
τα ἔλεγε τὰ ἐν τῇ Σπάρτῃ, ὅτι τῶν ἀγαθῶν
ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ τῇ Περσικῇ πολέμου, ὡς ἔπε-
δα οὐτὲ δορυνομίξοι, οὐτε τίς τε χερσὶν Ἀθῆναι εἴ-
σαν. ταῦτα τε δὴ ἔλεγε, καὶ παρὲς τοῖσι, τὰ δὲ, ὡς οἱ
Μιλήσιοι τῶν Ἀθηνῶν εἰσὶ ἀποικιστῶν, καὶ εἰχὼς σφί
εἴη ῥυεσθαι διωκαμένους μέγα. καὶ οὐδὲν ὅ, πρὸς
ἐαυτοῖς ἔχοντο, εἴα κερτα δεινότητος ἐς ὃ ἀνέπεισε
σφραγῶν. πολλοὺς γὰρ οἴκε ἐῖναι ἀπὸ τῆς πό-
λεως Ἀθῆναι, εἰ Κλεομένηα μὲν τὸ Λακεδαιμόνι-
ον μεμῶνεν οὐκ οἶδεν τε ἐξήμετο μεταβαλεῖν, τρεῖς δὲ
μυριάδας Ἀθηνῶν ἐποίησε τῆτο. Ἀθῆναι
μὲν δὲ ἀναπείθετε ἱερεῖς φησὶν εἰς νεας ἀπὸ τῆς
λαβοντὸς ἴωσι. στρατηγὸν ἀποδιξάντες αὐτῶν ἐῖναι
Μηλίστιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν ἐόντα τὰ πρῶτα δοκιμον

in agrum Iliensem, quam sibi ac ceteris
Græcis qui Menelao in raptu Hele-
nes operam nauassent. His assidue bel-
lantibus, cum alia in præliis gesta sunt,
tum illud, quod Alcæus poeta in prælio
quod collatis signis gerebatur, vincen-
tibus Atheniensibus, ipse quidem fugæ
se mandans euasit: sed armis eius potiti
sunt Athenienses, quæ apud templum
Mineræ in Sigeo suspenderunt. Hanc
rem Alcæus carmini mandans, in Mi-
tylenem reposuit, indicans Melanippo
sodali suam calamitatem. Mitylenæos
tamen atq; Athenienses reduxit in gra-
tiam Periander Cypseli filius, qui dele-
ctus arbiter, ita eos reconciliauit, ut ut-
rique ea colerent quæ haberent. Atq;
hoc modo Sigeum factum est Atheni-
ensium. Hippias, posteaquam Lacedæ-
mone in Asiam abiit, cuncta agita-
bat, insimulando Athenienses apud Ar-
taphernem, atq; omnem operam dan-
do ut Athenæ in illius ac Darii venirent
potestatem. Quæ agitare Hippiam quæ
accepissent Athenienses, mittunt Sar-
dis nuncios ad dissuadendum Persis fi-
dem habere exulibus Atheniensibus.
Sed Artaphernes iubere Athenienses (si
salui esse vellent) rursus Hippiam reci-
pere: Athenienses eam cōdicionem re-
cusare, & malle professi esse Persarum
hostes. Dum ita apud Persas insimu-
lantur, atq; ita animati sunt Athenien-
ses eam condicionem recusare, hoc in-
terim tempore Milesius Aristagoras à
Cleomene Lacedæmonio reiectus è
Sparta Athenas venit. nam ea ciuitas
inter ceteras præpollebat. Ad quam ci-
uitatem ubi venit Aristagoras, eadem
quæ in Sparta commemorauit de com-
modis quæ essent in Asia, deq; Persico
bello, quod neque scutum neque lan-
ceam in vfu haberent, facileq; essent
ad capiendū. Hæc ille referens, ea quo-
que addebat, Milesios esse Atheniensiu-
um colonos, quos æquum esset ab eis li-
berari qui multum pollerent. Denique
nihil non pollicebatur, omnibus preci-
bus obsecrans quod tantopere cupiebat,
donec eos induxit. Facilius enim ei vi-
sum est multos decipere quam vnū: qui
si Cleomenē solum fallere non potuit,
id tamen in triginta millibus Athenien-
sium effecit. Itaq; Athenienses persuasi,
decreuere viginti naues Ionibus auxilio
mittendas, Melanthio illis præfecto, vi-
ro inter populares omni in re spectato-

ἡ δὲ ἀ-
λίστη,

1 Quum autem ad plebem accessisset Aristag. 2 Expugnarique facile possent. 3 Esse videtur mult. decip. q. vn. h. Cleom. quidem Lacedæmonium solum fal.

Hæc classis initium malorum extitit
 Græcis pariter & barbaris. ante cuius
 egressum Aristagoras reuectus Miletū,
 excogitauit consilium quod in nullam
 Ionum vtilitatem erat redundaturum.
 quanquam ne ille quidem hac ratione
 faciebat, sed vt regi Dario molestiam
 afferret. Etenim misit quendā in Phry-
 giam ad Pæones qui a flumine Stry-
 mone in captiuitatem abducti à Me-
 gabyzo erant, locum atq; vicum per se-
 se incolentes: ad quos vt peruenit nun-
 cius, ita verba fecit, Viri Pæones, misit
 me Aristagoras Mileti tyrannus¹ ad os-
 tendendam vobis (si obtemperare ve-
 litis) salutem. Nunc enim cuncta Ionia
 ab rege defecit,² eademque vobis præ-
 stat facultatem salutis parandæ ad patri-
 am vestram: per vos quidem, vsque ad
 mare, deinceps nobis iam curæ erit. His
 auditis Pæones magnam sane volupta-
 tem acceperunt: sumptisque liberis at-
 que vxoribus, ad mare fuga se prori-
 puerunt: nonnullis eorum præ metu
 illinc remeantibus. Vbi ad mare per-
 uenere, illinc in Chium transfirere.
 quo postquam applicuere, eorum ve-
 stigia inseguutus adfuit ingens equita-
 tus Persarū: & quia eos assequi non po-
 tuit, misit in Chium ad illos vt eodem
 redirent. Cuius oratione repudiata, à
 Chiis sunt in Lesbum transportati, mox
 à Lesbiis in Doriscum, vnde terrestri
 itinere se in Pæoniā receperunt. Post
 hæc ad Aristagorā Athenienses viginti
 cū nauibus venere, ducentes vna quin-
 que triremes Eretriorum, qui non A-
 theniensium gratia commilitium præ-
 stabant, sed debitam ipsis Milesiis gratiā
 reddebant. Nam Milesii aliquādo³ pro
 Eretriis in bello Chalcidensi præstite-
 rant, quum Samii contra Eretrios atque
 Milesios Chalcidensibus opē tulissent.
 Aristagoras, vbi isti atq; alii socii adfue-
 re, expeditionem fecit aduersus Sardis,
 non tamen ipse proficiscens, sed Mileti
 remanens, præfectis aliis ducibus Mile-
 siorū, fratre suo Charopino, & ceterorū
 ciuiū Hermophanto. Hac classe Io-
 nes vbi peruenere Ephesum, relictis na-
 uibus apud Coresum, quod est agri E-
 phesii, ipsi cum ingenti manu, sumptis
 viæ ducibus Ephesiis, ad superiora ten-
 debant, secundum flumen Caystrum
 tenentes iter. Illinc superato Tmolo

αὐταὶ δ' αἰεὶ, & χαί κακῶν ἐχέοντο Ἕλλησὶ τε καὶ
 βαρβάροις. Αἰσαγῆρης δὲ πλώσας, καὶ
 ἀπὶ κέρως ἐς τὴν Μίλητον, ὅθεν βούλῳμα
 αὐτῷ οὐ ἴσως μὲν ἐμελλε σὸδε μὴν ὠφέλεια ἔσθαι,
 (οὐδ' ὦν σὸδε τῆς εἰνεα ἐποίησε, ἀλλ' ὅπως βασι-
 λῆα Δαρείον λυπήσας) ἐπεμψέας τὴν Φρυγίην αἰ-
 δεῖσθαι τοὺς Παιῶνας τῶν ἀπὸ Στρυμόνος ποτα-
 μῷ αἰχμαλώτοις ἡμομέας ὑπὸ Μεγαβύζῳ, οἰ-
 κήσας δὲ τῆς Φρυγίης χώραν τε καὶ κώμην ἐπὶ ἐ-
 αὐτῇ. ὅς ὅτ' ἀπὶ κέρως ἐς τῶν Παιῶνας, ἔλεγε πα-
 δε, Ἄνδρες Παιῶνες, ἐπεμψέ με Αἰσαγῆρης ὁ Μι-
 λήτου τύραννος, σωτηρίην ὑμῖν ὑποσχεσάμενος, ὡς
 ὅτ' βούλησθε πείθεσθαι. ἡμεῖς γὰρ Ἰωνίῃ πάντα ἀπέ-
 σκηκε ἀπὸ βασιλῆος, καὶ ὑμῖν παρέχει σωθῆσθαι ὅτι
 τῷ ὑμετέρῳ αὐτέων. μεχρὲ μὲν θαλάσσης, αὐτοῖσι
 ὑμῖν δ' ὅτ' ἀπὸ τῆς ἡμῖν ἡδὴ μελήσει. ταῦτα δ' ἀ-
 κούσαντες οἱ Παιῶνες, καρπία τε ἀσπασθὲν ἐποίη-
 σαντο, καὶ ἀναλαβόντες παῖδας τε καὶ γυναῖκας, ἀπ-
 εδίδρυσκον ὅτι θαλάσσαν. οἱ δὲ πῖες αὐτέων καὶ κατ-
 ἔμειναν, ἀρρωδήσαντες, αὐτοί. ἐπὶ τὴν δὲ οἱ Παιῶνες
 ἀπὶ κέρως ὅτι θαλάσσαν, σιθώτειν ἐς Χίον διέβη-
 σαν. εὐόντων δ' ἡδὴ ἐν Χίῳ, καὶ πόδας ἐληλύθετε Περ-
 σῶν ἰσχυρὰ πολλήν, διώκοντα τῶν Παιῶνας. ὡς δὲ
 οὐ κατέλαβον, ἐπηγέλλονται ἐς τὴν Χίον πῖσι Παι-
 οσι, ὅπως αὐτοῖσι ἀπέλθοιεν. οἱ δὲ Παιῶνες τῶν λό-
 γων οὐκ ἐδέχοντο. ἀλλ' ἐκ Χίου μὲν Χίοι σφε-
 ρας ἐς Λέσβον ἤγαγον, Λέσβιοι δὲ ἐς Δορείσκον ἐκό-
 μισαν. σιθώτειν δὲ περὶ ἡμετέρῳ, ἀπὶ κέρως
 ἐς Παιονίην. Αἰσαγῆρης δὲ, ὅτ' οἱ τε Ἀθη-
 ναῖοι ἀπὶ κέρως εἰκόσι νηυσὶ, ἅμα ἀγρόμενοι Ἐρετριέ-
 ων πέντε τεύχεας, οἱ οὐ τὴν Ἀθηνῶν χεῖρ ἐ-
 σφαττόντο, ἀλλὰ τὴν αὐτέων Μιλησίων, ὀφειλό-
 μενάσφι ἀποδιδόντες. (οἱ γὰρ δὴ Μιλησιοὶ πρὸς τε-
 ρον τοῖσι Ἐρετριέσσι διὰ πρὸς Χαλκιδίαν πόλεμον
 συνδιέεικαν, ὅτε ὅτ' καὶ Χαλκιδέσι αἰτία Ἐρε-
 τριέων καὶ Μιλησίων Σάμοι ἐβόηθον) οὐτοὶ ὦν ἐπὶ
 τῇ σφί' ἀπὶ κέρως, καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρή-
 σαν, ἐποίησε σφατήν ὁ Αἰσαγῆρης ἐς Σαρδί-
 ας μὲν δὴ οὐκ ἐσφαττόντο, ἀλλ' ἔμμεν ἐν Μι-
 λήτῳ στρατηγὸς ὅτ' ἄλλοις ἀπὸ δόξης Μιλησίων εἶ),
 ὃν ἐκ τῶν ἀδελφῶν Χαροπῖνον, καὶ τῶν ἄλλων ἀσάν,
 Ἐρμόφαστον. Ἀπὶ κέρως δὲ τὰς πόλεις τῆς
 Ἰωνίας ἐς Ἐφεσον, πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κορήσῳ
 τῇ Ἐφεσίῃ αὐτοῖσι ἀνέβαινον χεῖρ πολλήν, ποιδύμε-
 νοι Ἐφεσίῃς ἡγεμόνας. παρένδοντο δὲ πρὸς πόλιν ἡγεμόνας
 Καύστριον, σιθώτειν ἐπὶ τῇ ὑπερβαίνεσθαι διὰ Τμώλον

¹ Salutare consilium vobis daturum. ² Vobisque iam licet incolumes in patriam reuerti: vobis quidem ad mare vsque: quod autem à mari est, nobis curæ erit. ³ Vobis est operam dare: ut ad mare vos recipiat, eo quum venieris, quod iter tenere de-
 beat, cura nobis erit. ⁴ Eretrios in bello aduersus Chalcidenses adiuuant.

ἀπικύοντο, αἰρέουσιν Σαρδίας, ὁ δὲ νέος σφι αἰτιώμενος.
 αἰρέουσιν ὅμως τὸ ἀκροπόλιος πᾶν πᾶν· πᾶν δὲ
 ἐκροπόλιν ἐρρύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης, ἔχων διώα-
 μιν ἀνδράν σὺν ὀλίγῳ. Τὸ δὲ μὴ ληλατῆσαι
 ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν, ἔχε τόδε ἔσαν ἐν τῇσι Σαρ-
 δισι οἰκίαι, αἱ μὲν πλευνῶες, καλὰ μιναι· ὅσαι δὲ αὐ-
 τῶν ἐν πλίνθιναι ἔσαν, καλὰ μιν εἶχον τὰς ὀρθὰς.
 ταύτων δὲ μίαν τῇσι περὶ πᾶσι ὡς ἐνέστη, καὶ
 αὐτὰ ἀπὸ οἰκίας ἐς οἰκίαν ἰὸν τὸ πῦρ, ἐπενέμετο ὁ
 ἄστυ ἀπὸν. κακομήναι δὲ τὰς ἀγέρας, οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι
 Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλει, ἀπολαμφθέντες πᾶν-
 τῶν, ὥστε τὰ πᾶσι εἰς τα νημομήνου τῷ πυρὶ, καὶ
 σὺν ἔχοντος ἐξήλειον ἐκ τῶν ἀγέρας, σὺν ἔρρεον ἐς τε
 πᾶν ἀγρὸν καὶ ὅτι δὴ Πακτωλὸν ποταμὸν, ὅς σφι
 ψῆγμα χερσὶ καὶ φορέων ἐκ τῷ Τμῶλου, ὅς
 μέσης τῆς ἀγρῆς ῥέει, καὶ ἐπεὶ αἱ δὲ ἔρροι πο-
 τᾶμον ἐκιδδῶν, ὁ δὲ ἐς θάλασσαν· ὅτι τῷ ποτὶ δὴ
 περὶ αὐτὸν, καὶ ἐς πᾶν ἀγρὸν ἀθροίζονται οἱ τε Λυ-
 δοὶ καὶ οἱ Πέρσαι, ὡς ἀγασσονται ἀμυνέσθαι. οἱ δὲ
 Ἴωνες ὁρέοντες τὰς μὲν τῇσι πολέμιον ἀμυνόμε-
 νοις, τὰς δὲ σὺν πλήθει πολλῶν πυρὶ φερόμενους,
 ἀξιαχάρησαν δεισαντες πρὸς τὸ οὐδὲ τὸ Τμῶλον
 καλεόμενοι· ἐνθαυτεν δὲ ὑπὸ νύκτι ἀπαλλάσ-
 θησι ὅτι τὰς νέας. Καὶ Σαρδίας μὲν ἐνέστη-
 ῶσαν, ἐν δὲ αὐτῇ καὶ ἰὸν ὅτι χωρὶς θεοῦ Κυβή-
 βης· ὁ σκηπτομήναι οἱ Πέρσαι, ὅτερον δὲ τετελεμέ-
 νωσαν τὰ ἐν Ἑλλήσει ἰσθμῷ. τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ
 ἐν τῷ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ νομοῖς ἔχοντες, πρὸς αὐ-
 θαρόμενοι τῶν, σὺν ἡλίζοντο καὶ ἐβόηον τοῖσι Λυ-
 δοῖσι καὶ ὡς ἐν μὲν Σαρδίσι σὺν ἐπὶ οἰκίαις τὰς Ἴ-
 ωνας διείκοιτο, ἐπὶ αὐτοῖς δὲ καὶ ἴσον, αἰρέουσι αὐ-
 τὰς ἐν Ἑφέσῳ. καὶ αὐτὰ χθίσαν μὲν οἱ Ἴωνες,
 συμβαλόντες δὲ, πολλοὶ ἐσώθησαν. καὶ πολλὰς αὐ-
 τῶν οἱ Πέρσαι φοιδύουσι, ὀνομαστοὺς τε ἄλλοις· ἐν
 δὲ δὴ, καὶ Εὐαλκίδα στρατηγόντα Ἐρετρίων, γε-
 φαιφόρος τε ἀγῶνας αἰσχρομνηστὰς, καὶ ὑπὸ
 Σιμωνίδῳ τῷ Κνήου πολλὰ ἀνέθενται. οἱ δὲ αὐτῶν
 αὐτὰ ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσπεδάθησαν
 αἰὰ τὰς πόλιν. Τότε μὲν δὴ οὕτω ἡγωνίσαν-
 το. μὲν δὲ, Ἀθηνᾶς μὲν τὸ πᾶν ἀπὸν ἀπολιπόν-
 τες τὰς Ἴωνας ὅτι καλομήναι σφέας πολλὰ δι-
 ἀγέλων Ἀριστάρχου, σὺν ἔφασαν τιμωρήσιν σφί-
 σι. Ἴωνες δὲ τῆς Ἀθηνᾶς συμμάχους ἐρηγόν-
 τες, (ὅτι γὰρ σφι ὑπῆρχε πεποιθὴς ἐς Δαρσόν)
 ἐδὲν ἦσαν τὸ πρὸς τὸ βασιλῆα πόλεμον ἐσκέλευστο.
 πλώσαντες δὲ ἐς τὴν Ἑλλήσποντον, Βυζαντίον τε καὶ τὰς
 ἀπὸ πόλιν ἀπᾶσας τὰς τῶν, ὑπὲρ αὐτοῖς ἐποίησαντο· ἐκπλώσαντες τε ἐξω τὴν Ἑλλήσποντον,

Sardis adueniunt, easque occurrente
 nemine, capiunt, omniaque eius urbis
 loca, præter arcem, quam Artaphernes
 ipse tutabatur, habens non exiguas vi-
 rorum copias: ² Quæ res fuit impe-
 dimentum quominus qui ingressi erant
 urbem, diriperent. Erant Sardibus do-
 mus pleræque arundinaceæ: quæ au-
 tem lateritiæ, tamen ex arundinibus la-
 cunaria habebant. harum unam quidā
 è militibus quum incendisset, repente
 ignis è domo in domum elapsus totam
 urbem absumpsit. Ardente vrbe, &
 vastante iam extrema incendio, nec
 habente regressum, Lydi & Persarum
 quicunque in vrbe erant, vndique cir-
 cumuenti, ex vrbe in forum confluunt,
 & ad amnem Pactolū, qui medium fo-
 rum interfluens, ramenta auri è Tmo-
 lo illis defert, deinde flumini Her-
 mo immiscetur, & ille mari. Ad hunc
 amnem & ad hoc forum conglobati
 Lydi pariter & Persæ sese defendere
 adigebantur. Iones, videntes hostium
 alios sese tutantes, alios magna multi-
 tudine se obuiam ferentes, metu per-
 culsi, ad montem qui dicitur Tmolus
 sese recipiunt, atque illinc noctu ad na-
 ues. Crematis Sardibus, deflagrauit
 una templum Cybeles indigenæ dex-
 cuius prætextu postea Persæ templa
 quæ in Græcia erant cremauerunt. Hoc
 vbi Persæ qui intra Halyn domicilia
 habebant, rescuerunt, tunc vero ad fe-
 rendam Lydis opem conuenerunt: nec
 adepti Sardibus Iones iam illinc profe-
 ctos, eadem via insequuti, comperiunt
 Ephesi: congressiq; cum illis ex aduerso
 instructis, in fugam eos vertunt, mul-
 tosque occidunt, & in his cum alios il-
 lustres viros, tum Eualcidem Eretrio-
 rum ducem, qui donatus laurea in cer-
 taminibus fuerat, & à Simonide Ceo-
 maiorem in modum celebratus. Ex ea
 pugna qui euasere, per vrbes fuere dis-
 sipati. Et tunc quidem ita dimicatum
 est. Athenienses autem, post hæc deser-
 tis prorsus Ionibus, etsi per nuncios A-
 ristagoræ magnopere rogabantur, ne-
 gauerunt se auxilio futuros. Quorum
 societate fraudati Iones, tamen quoniā
 ista aduersus Darium egerant, nihilo
 segnius bellum aduersus regem para-
 bant: Hellespontumque inuecti, By-
 zantium ac ceteras circa vrbes in suam
 potestatem redegerunt. Inde euecti,

1 Repugnante nemine. 2 Ne autem urbem hanc à se captam diriperent hoc obstitit: quod sequitur videlicet. ac Valla innu-
 mis præcedentibus hæc, τὸ δὲ μὴ ληλατῆσαι &c.

CIV

207

CV**CVI**

ΤΟΥ
ΤΟΥ

„ οὐκ ἴσθι μὲν ἢ σμικρὸν ἐμελλέ λυπηρὸν ἀναχθῆναι;
 „ ἢ δὲ αὖ ἐπιδημιῶν, ποίεοιμι ταῦτα; τὰ δὲ ἐν-
 „ δεῖς ἐόν; τὰ πάρα μὲν πόρτα ὅσα παρ' ἡμῖν, πόρτων
 „ δὲ παρὰ τοῦ βουλδομάτων ἐπακρύειν ἀξιόμας;
 „ ἀλλ' εἴ ποτε τι τοιοῦτον οἶον σὺ εἴρηκας, ῥήσσει ὁ ἐμὸς
 „ ἐπίτερος, ἴσθι αὖτ' ἐν τῷ ἐωυτὲ βαλλόμενον πε-
 „ ριτρίαι. ὅρχειν δὲ ἐγὼ γε οὐδὲ ἐνδέχεται ἐν
 „ λόγῳ, ὅπως τι Μιλήσιοι καὶ ὁ ἐμὸς ἐπίτερος νεώ-
 „ τερον ῥήσσει παρὰ ῥήματα τὰ σά. εἰ δὲ ἄ-
 „ ρα τι τοιοῦτο ποιεῖσι, καὶ σὺ δ' ἐὼν ἀκήκας ὠ βασι- 10
 „ λει, μάτε εἶον ῥήματα ἐργάσθαι, ἐμὲ δὲ πάλαι
 „ σης αἰάπατον ποιήσας. Ἴωνες γὰρ οὐκ ἔσθι, ἐμὸς
 „ δὲ ὀφθαλμοῖσιν ἡμιόλου, ποιήσας τῆς πάλαι
 „ μερὶ εἶχον. ἐμὸς δ' αὖ ἐόντος ἐν Ἰωνίᾳ, οὐδὲ μὴ
 „ πόλις ὑπεκίησε. νῦν δ' ὡς τάχος με ἄφες πο-
 „ ρεύσθαι ἐς Ἰωνίην, ἵνα περὶ καὶ ταῦτα περὶ πόρ-
 „ τῶν ἐς τὴν πόλιν, καὶ ἐν Μιλήτῳ ἐπίτερος τῆς πό-
 „ λιν, καὶ μηχάνομαί μιν, ἐχχειρίτερον ῥήσσει.
 „ ταῦτα δὲ καὶ νῦν δ' ὅν ποιήσας, θεοὺς ἐπόμενιμι
 „ τοῖς βασιλείοις, μὴ μὲν παρὰ τὸν ἐκ δὲ ῥήσσει 20
 „ ἐχω κινῶν, κατὰ βήσσομαι ἐς Ἰωνίην, πρὶν αὖτ' οἱ
 „ Σαρδῶν ἦσιν τὴν μεγίστην, δημοφύρον ποιή-
 „ σω. Ἰστιαῖος μὲν λέγων ταῦτα, διέβαλε. Δα-
 „ ρεῖος δὲ, ἐπείθετο. καὶ μιν ἀπείει, ἐπείτα μὲν, ἐπεί-
 „ τα μὲν ὑπὸ ἐσχετό οἱ ἐπιτελέα ποιήσας, ῥήσσει
 „ νεοταί οἱ ὀπίσω ἐς τὰ Σούσα. Εἰ δὲ ἡ ἀγγε-
 „ λία τε παρὰ τῆς Σαρδῶν παρὰ βασιλῆα ἦν, καὶ
 „ Δαρεῖος τὰ παρὰ τὸν πόρον ποιήσας, Ἰστιαῖος ἐς
 „ λόγους ἦλθε, καὶ Ἰστιαῖος μεμεπιδὸς ὑπὸ Δα-
 „ ρεῖου, ἐκομίζετο ἐπὶ δάλασσαν. ἐν τούτῳ πόρτι 30
 208 τὰ χεῖρα ἐγένετο τὰδε. πολιορκέοντι τὰ Σαλα-
 „ μινίφ. Οἱ ἰσὶλφ. Ἀμαθουσίους ὄξα ἔλλεται, ἵπποισι
 „ στρατὸν πολλὸν ἄρσεν. Περσικὸν Ἀρτύβιον,
 „ αἰδρε Πέρσῃ, παρὰ δόκιμον ἐς τὴν Κύπρον εἴ-
 „ ναι. πύργος δὲ ταῦτα ὁ Οἰήσιλος, κήρυκας δι-
 „ ἐπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐπὶ καλὸν σφῆας. Ἰ-
 „ ωνέας δὲ ἐκ ἐς μακρὸν βουλδομάδοι, ἦσαν πολ-
 „ λὰ στρατῶν. Ἰωνέας τε δὴ παρῆσαν ἐς τὴν Κύ-
 „ προν, καὶ οἱ Ἰέρσας ἵπποισι ἀρσενίτες ἐκ τῆς
 „ Κιλικίας, ἦσαν ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα πρὸς τῆς. 40
 „ οἱ δὲ ἵπποισι οἱ Φοίνικες παρὰ πλῶν τὴν ἀκρὴν,
 „ αἱ καλέονται κληίδες τῆς Κύπρου. Τούτου δὲ
 „ τοιοῦτου γινόμενου, ἐλέξαν οἱ τύραννοι τῆς Κύπρου,
 „ συγκαλέσαντες τῆς Ἰωνῶν τοὺς στρατηγούς, Ἀν-
 „ δρες Ἰωνέας, ἄρσεν ὑμῖν δίδδμεν ἡμεῖς οἱ Κύπριοι,
 „ ἐκ τῆς

tibi sit quippiam siue multum siue parum
 molestiae allatura? Quid mihi quærens
 ista facerem? aut cuius rei indigens? cui
 omnia adsunt quæ tibi? quem tu omnium
 consiliorum tuorum communione di-
 gnaris? Quod si istud quod ais egit pro-
 curator meus, sic habero, id eum fecisse
 suo consilio.¹ Principio rationem istam
 non admitto, Milesios ac meum
 procuratorem quippiam rerum no-
 uarum fecisse aduersus statum tuum:
 siquid tamen huiusmodi faciunt, & tu
 id quod est audisti, rex, intellige quid
 rei egeris quod me à mari ablegandum
 putasti. nam Iones id agere aggressi
 sunt postquam ego ex ipsorum con-
 spectu sum amotus, cuius aggrediendi
 iam pridem libidine tenebantur: quod
 si ego in Ionia fuissetem, nulla profecto
 se ciuitas commouisset. Proinde nunc
 propere dimitte me ut in Ioniam con-
 tendam, illic omnia negocia tibi in in-
 tegrum restitutus, & hunc Mileri pro-
 cutatorem, harum rerum machinato-
 rem, in tuam potestatem redactus.
 Hæc, quum ex animi tui sententia con-
 fecero, iuro per deos regios me non
 prius exuturum hanc vestem, qua in-
 ductus in Ioniam descendam, quam Sar-
 diniam insulam maximam tibi tributa-
 riam reddam. Hæc Histizus fallendi 517
 gratia dicebat. quibus persuasus, Dari-
 us hominem dimisit, præcipiens ut postea-
 quam ea quæ sponderat præstitisset,
 ad se Susa reuerteretur. Dum nuncius 518
 de Sardibus ad regem venit, Dariusque
 illam rem arcu fecit, & Histizum est al-
 loquutus, Histizusq; ab eo dimissus ad
 mare se contulit, hoc interea omni
 tempore hæc gesta sunt: Onesilo Sala-
 minio Amathusios obsidenti nuncius
 affertur,² Artybium virum inter Persas
 eximium cum magna vi Persarum cur-
 sum tenere in Cyprum. Quo accepto,
 Onesilus legatos passim in Ioniam di-
 mittit ad Iones euocandos: qui non diu
 in deliberando cunctati, cum magna clas-
 se ad eum se contulerunt. Et quum Cy-
 prum tenuissent, Persæ nauibus ἐ Cili-
 cia traiecerunt, terrestrique itinere Sa-
 laminem contenderunt, Phœnicibus
 classe circumeuntibus promontorium
 quæ Claues Cypri vocantur. His ea 519
 facientibus, Cyprii tyranni conuoca-
 tis Ionum ducibus dixere, Viri Iones,
 vobis nos Cyprii optionem damus

¹ Sed ego propterea fidem his verbis abrogo. Miles. ² Artybium Persam cum numerosa manu Persica, Cyprum aduentu-
 re. Ad verbum, Expectari in Cyprum. Id est, Eius in Cyprum aduentum expectari. Valla autem hinc prosequitur, cum dicitur, confidit,
 cum v-

cum vtris dimicare velitis, cum Persis an cum Phœnicibus. Si terra mauultis cum Persis acie configere, iam tempus est è nauibus egrediendi, & in acie standi, vt nos vestras ingressi naues, cum Phœnicibus dimicemus: sin cum Phœnicibus fortunam tentare mauultis, facite. quoniam alterutrum opus est eligatis, vt quantum in nobis situm est, Ionia atque Cyprus in libertatem vindicentur. Ad hæc Iones, Commune, inquit, Ioniæ concilium nos misit ad mare tutandum, non ad naues tradendas, quo ipsi cum Persis in terra configeremus. Itaque vbicunque quidem collocabimur, vt operam nauemus enitemur: vos vero deberis, qualia ab imperantibus Medis passi estis reminiscētes, viros egregios vos ostendere. Hæc

cx Iones responderunt. Post hæc Persis in campum Salaminium tendentibus, Cyprii reges aduersus alios hostes constituerunt alios Cyprios: aduersus Persas, optimum quenq; Salaminiorum ac Soliensium. aduersus Artybiū Persarum ducem Onesilus vltro constitit. Infidebat Artybius equo in armatum erigere se docto. Quod audiens Onesilus, ad satellitem suum (erat enim ei satelles fane quam peritus rei bellicæ, & alioqui ² solertiæ plenus) Audio, inquit, Artybii equum edoctum se erigere, & pedibus simul atque ore ³ eum in quem agitur, perficere: proinde tu propere inita ratione dicito vtrum malis obseruare, equumne ne tibi feriendū; an ipsum Artybium. Ad quem seruus suus, Ego vero, inquit, rex, paratus sum & vtrunque & alterutrum, & omnino quicquid imperaueris, facere. promam tamen quod rebus tuis esse conducibilis sentiam, regem ac ducem oportere cum rege ac duce certare. siue enim talē occidas, decori tibi fore: siue (quod secundum est) à tali occidaris, (quod

cxii abfit) dimidium mali esse. nos vero famulos cum famulis hostiū debere configere. Nam quod ad equum attinet, non est caussa cur eius artificium extimescas. recipio enim tibi eum posthac aduersus neminem se erecturū. Hæc illo loquuto, mox exercitus conflixere terrestres naualesque: & classe quidem Iones eo die strenue pugnantes superauere Phœnices: Samiorum tamen præcipua virtus extitit. In terra autem,

ὄχρεστοι βέλεατε πρὸς Φέρεαζ, Πέρσησι, ἢ Φοίνιξι. εἰ μὴ γὰρ πεζῇ βέλεατε λαχόντες Περσέων Ἀρτυβίου, ὥρῃ αὖ εἴη ὑμῖν ἐκβαύτας ἐκ τῆς ὤης, τάσσεσθαι πεζῇ, ἡμέας δ' ἐς θαλάσας ἐμβαίνειν. ἡμετέρας, Φοίνιξι ἀνταγωνισμένους. εἰ δ' Φοινίκων μάλλον βέλεατε Ἀρτυβίου, ποιέειν χρεών ἐστι ἡμέας. ὅχρετ' αὖ δὴ τουτέων ἐλοιθε, ἕως δ' ἡμέας ἐς αὐτὴν τὴν ἰωνίην ἢ Κόρινθον ἐλθόντες. εἴπωμι οἱ Ἴωνες πρὸς ταῦτα, ἡμέας ἀπέπεμψε δ' ἰωνόν τῷ Ἰώνων, φυλάσσει, ἡμεῖς δ' ἰαλάσσει, ἀλλ' οὐκ ἔνα Κυπριοῖσι θαλάσας ὁρμαίνοντες, αὐτοὶ Πέρσησι πεζῇ πρὸς Φέρεαζ. ἡμεῖς μὲν νῦν ὅχρετ' ἐπ' ἀρχῇ, αὐτὴ πειρησόμεθα χρεώσι θύεσθαι. ἡμέας δ' χρεών ἐστι ἀσκησέναι, ἵα ἐπαχθετέ δ' ἐλθόντες πρὸς τὴν Μήδων, γίεαζ ἀόρας ἀγαθός. Ἴωνες μὲν τούτοις ἀμείψαντο. Μετὰ δ' ἡμέων ἐς δ' ὀδόν δ' Σαλαμίνων τὴν Περσέων, διέτασσον οἱ βασιλεῖς τῷ Κυπρίων, τὸς μὲν δὴ οὗς Κυπρίους καὶ τὸς δὴ οὗς στρατιώτας ἀπὸ τῶν Περσέων, Σαλαμίνων δὲ καὶ Σολίων ἀπολέξαιτες δ' αἰετον, ἀπὸ τῶν Περσέων. Ἀρτυβίῳ δ' ἐπ' ἀρχῇ τὴν Περσέων ἐλθόντες αἰετὰ σπένοντο Οἰσίλους. Ἡλαμνε δ' ἰσχυρὸν Ἀρίστιος δ' ἐδιδάκμων πρὸς ἐπὶ τῇ ἀπὸ τῶν Περσέων ὄρῃ. πρὸς ὅς τις ὦν λαὸς οἱ Οἰσίλους, ἦν γὰρ οἱ ὑπασπαστῆς ἡρόδοτος μὲν καὶ τὰ πλεῖστα κέρει δόκιμος, καὶ δὴ οὗτος λήμματιος πλέος, εἶπε πρὸς ὅς τις, Πυρρὸς θάνατον τὸν Ἀρτυβίῳ ἐπὶ πόντῳ ἰσχυρὸν ἰρὸν, καὶ ποσὶ καὶ ὅματι κατεργάζεσθαι πρὸς τὸν αὐτὸν πρὸς ἐπὶ τῇ ὤσῃ. ἡμεῖς μὲν οὖν ἐπὶ τῇ ὤσῃ, αὐτὸς εἶπε ὅχρετον βέλεα φυλάσσειν, εἴτε τὸ ἰππὸν, εἴτε αὐτὸν Ἀρτυβίον. εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ πᾶν αὐτὸν, ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ τῇ μὲν ἐγὼ εἰμι ποιέειν καὶ ἀμφοτέρω, καὶ δ' ἑτέρω αὐτῇ. ὦν, δ' ὁ πᾶν τῷ αὐτῷ πρὸς τῇ ὤσῃ. ὡς μὲν οὖν ἐμοί γε διχὲρ εἶναι τοῖσι σπένοντες πρὸς Φέρεαζ, ὡς μὲν οὖν ἐμοί γε πρὸς τῇ βασιλῆα μὲν καὶ στρατηγὸν χρεών εἶναι φημι βασιλεὺς τε καὶ στρατηγὸν πρὸς Φέρεαζ. ἦν τε γὰρ καὶ ἑλὸς ἀόρας στρατηγὸν, μέγα τοι γίγνηται. καὶ δ' ἑτέρω, ἦν σε ἐκείνος (ὁ μὲν ἡρόδοτος) ὑπ' ἀξίον χρεών ἀποθνήσκειν, ἡμῶς συμφορῇ. ἡμέας δ' τὸς ὡς πρὸς τῇ ὤσῃ, εἶπε τῇ ὤσῃ πρὸς τῇ πρὸς Φέρεαζ, καὶ πρὸς ἰππὸν, τὸ σὺν τῇ μὲν καὶ μὲν φοβηθῆς. ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶμαι ὑποδέχου μὲν αὐτὸς ἐπὶ γὰρ μὲν ἐν τῇ ὤσῃ ἐστίν. Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τῇ σπένοντες πρὸς τῇ περὶ πεζῇ, καὶ ἰππῷ. ἰππῷ μὲν νῦν Ἴωνες ἀχροὶ ἡρόδοτος, ταῦτα τῇ ἡμέρῃ πρὸς τῇ βασιλῆα τὸς Φοίνικας, καὶ τουτέων Σάμοι καὶ ἐξ ὧν πεζῇ δὲ,

1 Nos itaque ubi collocati sumus, vt oper. vel, in munere quod nobis iniunctum est. 2 Audaciz plenus. Vel, animosus. Vel, magnos spiritus gerens. Sed rectius λήματος, quanto λήματος. 3 Eum in quem impetum faciat, interficere. Vel, Eum in quem feratur, aut iniurgat, ostendere. quod melius respondet verbo κατεργάζεσθαι.

CXVIII

Parion, singulas diebus singulis. ¶ Cui à Paro ad urbem Parion contendenti nuncius adfertur, Cares cum Ionibus sentientes, à Persis defecisse. igitur conuersio itinere ex Hellesponto aduersus Cariam copias duxit. Sed antequam perueniret, de eius aduentu certiores facti Carii, ad columnas quæ Albæ dicuntur, conueniunt, atq; ad amnē Marfyam, qui ex Hydriade regione defluit in Mæandrum. Ibi coactis Cariis, multæ sunt à multis dictæ sententiæ: sed optima omnium, meo iudicio, à Pixodora Mausoli filio, viro Cindymæ, qui Syennesis Cilicum regis filiam in matrimonio habebat. Ab hac sententia dicebatur ut transmissio Mæandro Cares flumen à tergo habentes, ita demum cum hoste congredierentur, ut sublata spe retro fugiendi, atque ibidem manere coacti, redderentur meliores quam natura essent. Verum hæc sententia non peruenit, sed illa, ut Persis potius à tergo Mæander esset, ut si Persæ fugam facientes euaderent, tamen in flumen incidentes, abire non possent. Post hæc quū adessent Persæ, ac Mæandrum transissent, ibi super amnem Marfyam Cares præliū conseruere cum Persis acriter atq; diuturnum: ad postremū præ multitudine hostiū terga vertunt. Quo in prælio, Persarū cecidere duo millia, Carum decem millia: ex quibus qui effugerūt, ad Labranda in Iouis militaris templum se receperunt, in magnum atq; sacrum lucum platanorum. Soli autē ex iis quos nouimus, Cares sunt qui Ioui militari hostias offerāt. Huc Cares quū se recepisset, de salute cōsultabant, virū sese Persis dedere, an Asiam penitus relinquere satius esset. De hac re consultantibus, subsidio venire Milesii cū sociis. Ibi Cares immutata priori voluntate, rursus ad bellum instaurandū animantur, & cum inuadentibus Persis concurrunt: & quum diutius quā prius dimicatum esset, fugantur multis cæsis Milesiorum præcipue. Post acceptā calamitatē hanc Cares copiis reparatis repugnauerunt. Audientes enim vrbes suas inuasū iri à Persis, insidias illis in via quæ in Mylasia fert collocauerunt, auctore Heraclide Ibanolio, viro Mylasensi. In eas insidias Persæ noctu incidentes, obtruncati sunt cū ducibus suis Daurise & Amorge & Sisamace, necnon Myrse Gygis filio. Hunc in modum interiere hi Persæ. Hymees autē

CXIX

Γαρόν. ταύτας μὲν ἐπ' ἡμέρης ἐκάστης αἶρε. ἀπὸ δ' Ἰπποκράτους ἐλάττωσι τοῖς Ἰπποκράτους πόλιν, ἡλθε ἀγγέλιον, τὸς Καῖρας τῶνδε Ἰπποκράτους φρονήσας, ἀπεστάλῃαι ἀπὸ Περσέων. ἀποστρέψας ὡν ἐκ τῆς Ἑλλησπόντου, ἡλθον τὸν στρατὸν ἐπὶ τῇ Καρίῃ. Καίτοις ταῦτα τοῖσι Καροῖς ἀπελθὼν πρότερον ἄλλῃ ἢ τῇ Δαυρίῃ ἀπικέσθαι. πυθομένοισι δ' οἱ Καῖρες συνελέγοντο ἐπὶ Λαυκάς τε γῆρας καλεομένης, καὶ ποταμὸν Μαρσύην, ὅς ῥέων ἐκ τῆς Ἰδρυάδος γῆρας, ἐς τὴν Μαίανδρον ἐκδιδδὶ. συλλεχθέντων δ' τῶν Καρῶν ἐθαύτα, ἐγένοντο ἐκαστὸν ὁμῶς τε πολλὰ, καὶ ὅρση γὰρ δοκέουσα εἶναι ἐμοί, Πιξοδάρης δ' Μαυσώλης, ἀνδρὸς Κινδύεος, ὅς τ' ἑκ Κιλικίων βασιλῆος Συενέσιος εἶχε θυγατέρα. τὴν τ' αἰδρὸς ἡ γῶμην ἔφερε. ὄψεσθαι δ' τὴν Μαίανδρον τὸς Καῖρας, καὶ πρὸς ἑαυτὰς ἔχουσας τὸν ποταμὸν, ἔτι οὐκ ἐξυμμάλλειν. ἵα μὴ ἔχοντες ὅσῃ φθόγῃ οἱ Κάρεις, αὐτὰς τε μὲν αἰαγὰς ζώοντες, ἡρώατο ἔτι ἀμείνονες τῶν φύσας. αὐτὴ μὲν ἰαν ἐκ τῆς γῆρας ἡ γῶμην, ὁμῶς τοῖσι Πέρσησι πρὸς ἑαυτὰς γίνεσθαι τὴν Μαίανδρον μὲν ὁμῶς ἢ σφίσι. δηλαδὴ ἵα ἢ φυγὴ τῶν Περσέων γίνεσθαι, καὶ ἐσώθῃσι τῇ συμβολῇ, ὡς ἐκ ἀπονοήσεως ἐς τὸν ποταμὸν ἐσπιπίοντες. Μετὰ δ' ἡ πρὸς ὅντων, καὶ ὄψεσθαι τὴν Μαίανδρον τῶν Περσέων, ἐθαύτα ἐπὶ τῇ Μαρσύῃ ποταμῷ συνεβάλλοντο τοῖσι Πέρσησι οἱ Καῖρες, καὶ μάχην ἐμαχέσαντο ἰσχυρῶς, καὶ ἐπὶ χροῖον πολλόν. τέλος δ' ἐσώθησαν ὅλῃ πληθὺς. Περσέων μὲν δ' ἔπειτα ἀνδρες ἐς διαλίβας, Καρῶν δ' ἐς μυρίας. ἐπὶ ταῦτα οἱ ὄψεσθαι αὐτῶν καὶ ἐλθόντες ἐς Λαυράνδα, ἐς Διὸς στρατὸν ἰόν, μέγα τε καὶ ἄμοι ἄλλος πλαταίσων. μῆτις δ' ἡμῶς ἰδὼν, Καῖρες εἰσι οἱ Διὶ στρατῷ θυσίας αἰάγασαι. κατελθόντες ὡν ἐπὶ ἐθαύτα, ἐβλάστοντο ἐπὶ σωτηρίας, ὅσπερ οἱ ὄψεσθαι σφέας ἐωυτὰς Πέρσησι, ἢ ἐκλιπόντες ἰσώσασθαι τὴν Ἀσίαν, ἀμφὶ τοῖς Πέρσησι. Βεβλημένοι δ' σφίσι ταῦτα ὄψεσθαι βοηθόντας Μιλήσιοι τε καὶ οἱ τῶν ἐξίμαχοι. ἐθαύτα δ' οὐ μὲν πρότερον οἱ Καῖρες ἐβλάστοντο, μετὰ δ' οἱ αὐτὸς πολεμῶν ἐξ ὄψεσθαι ὄψεσθαι. καὶ ἐπὶ ἐπὶ τοῖσι Πέρσησι συμβάλλασαι, καὶ μαχέσασθαι οἱ πλεονέκων ἢ πρότερον, ἐσώσασθαι. πεσόντων δ' πολλῶν, Μιλήσιοι μάλιστα ἐπλήγησαν. Μετὰ δ' ἡ πρὸς ὅντων, ἀνέλαστον τε καὶ αἰμαχέσαντο οἱ Καῖρες. πυθομένοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι ὁρμαῖ οἱ Πέρσησι ἐπὶ τῇ πόλει σφέων, ἐλθόντες τῶνδε ὅτι Δάσφιδον ἐς τὴν ἐμπεσόντες οἱ Πέρσησι νυκτὸς, διεβλήθησαν, καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ στρατηγὸν αὐτῶν, Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισαμάκης. σὺν δ' ἐσφί ἀπέθανε καὶ Σισαμάκης ὁ Γύγης. τῶνδε λόχου τῶνδε ἡγεμὼν ἦν Μύρσης ὁ Γύγης. τῶνδε λόχου τῶνδε ἡγεμὼν ἦν Μύρσης ὁ Γύγης.

40

210

CXXI

CXXII

καὶ αὐτὸς ἐὼν τῷ περὶ τὴν ἑξοικίαν τῆς ἐς Σαρδίας στρα-
 τισταρχίας, Ἰωνίων, βασιλεύς ἐς τὴν Πελοποννήσου,
 εἶλε Κίον τὴν Μιλήν. ταύτην δ' ἔξελαι, ὡς ἐπύθητο
 τὴν Ἑλλησπόντον ἐκλελοιπέναι Δαυρίον, καὶ στρα-
 τεύεα ἔπειτα Καρίης, καὶ ἀλιπὼν τὴν Πελοποννήσου, ὅτι
 τὴν Ἑλλησπόντον ἦγε τὸ στρατόν· καὶ εἶλε μὲν Αἰολέας
 ποδάρκας, ὅσοι τὴν Ἰλιάδα νέμον, εἶλε δ' Ἐργίθας τῆς
 ὑπολῆφθαι τῆς τῆς Σαρδίας Τελχῶν. αὐτὸς μὲν
 ὕμνης αἰρέων ταῦτα παθεῖν, ἐπεὶ τὰ ἐπὶ τῇ
 Τρωάδι. οὗτοι μὲν δ' ἔτι ἐπὶ τῇ Τρωάδι. Αἰφύ- 10
 φέρης δ' ὁ Σαρδίων ὑπαρχος, καὶ Οὔτανης ὁ τρίτος
 στρατηγός, ἐπὶ χθονὸν ὅτι τὴν Ἰωνίαν, καὶ τὴν περὶ
 χίαν Αἰολίδα στρατεύεα. Ἰωνίης μὲν ἰων, Κλαζο-
 μέας αἰρέων· Αἰολέων δ' Κύμην. Ἀλίσκοι μὲν
 δὲ τῆς πόλεως, καὶ δὴ (ὡς διέδδξε) Αἰεσαγόρης ὁ
 Μιλήσιος ψυχρὸν ἐκ ἀκρὸς, ὅς τ' ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν Ἰωνίαν,
 καὶ ἐκπερασαμένους πρὸς ἡμέτερα μεγάλα, δημοσίᾳ ἐ-
 βάλθε, ὁρέων ταῦτα. πρὸς δὲ οἱ καὶ ἀδυνάτα ἐ-
 φαίνετο βασιλεὺς Δαυρίον ὑποβασίλειον. πρὸς ταῦτα
 δὴ ὡς συγκαλέσας τῆς συσσιώσας, ἐβλάβετο, λέ- 20
 γων ὡς ἀμφὶ ὅσῳ εἴη χρησφύρατον πῶς ἀρχοὶ εἴ-
 ναι, καὶ δὲ ἔξωθεν ἐκ τῆς Μιλήτης. εἴτε δὴ ὡς ἐς
 Σαρδίαν ἐκ τῶν πόλεων τῶν ἀγὰς ἀποικίαν, εἴτε ἐς
 Μύρκεον τὴν Ἡδωνίαν, τὴν Ἰστιαίαν ἐτείχεε πρὸς Δα-
 ρείαν δωρεῶν λαβόν. ταῦτα ἐπηρεάζει ὁ Αἰεσαγόρης.
 Ἐκταίης μὲν οὖν τῆς Ἡγησάνδρου, ἀνδρὸς λογοποιῶν,
 περὶ τὴν μὲν ἐς ὁδὸν τέρψιν ἐλλείπειν ἡ γνώμη, ὅτι
 Αἰετός τῇ τῇ ἡσυχίας οἰκονομῶν μὲν ἡσυχίαν
 ἀγνῶν, καὶ ἐκπέσει ἐκ τῆς Μιλήτης· ἐπὶ ταῦτα δ' ἐκ ταύ-
 τας ὁρμώμενος, κατελεύσατο ἐς τὴν Μίλητον. ταῦ- 30
 τ' αὖ μὲν δὴ Ἐκταίης συνέβη. Αὐτὰρ δ' Αἰ-
 εσαγόρης ἡ πλείστη γνώμη καὶ ἐς τὴν Μύρκεον ἀπά-
 γειν. τὴν μὲν δὴ Μίλητον ἐπιτρέπει Πυθαγόρην, αἰδρὸν
 τὴν ἀφ' ὧν δοκίμω. αὐτὸς δ' ἐπὶ τῇ λαβὼν πόλιν τὴν βυ-
 λόμενος, ἐπλεε ἐς τὴν Θρηάκην καὶ ἔχε τὴν χῶρην ἐπὶ καὶ
 ἐπὶ τῇ. ἐκ τῆς τῆς ὁρμώμενος, ἀπολλυται ὑπὸ
 Θρηάκων αὐτὸς τε ὁ Αἰεσαγόρης, καὶ ὁ στρατός αὐτῶν.
 πολλοὶ περικατήμενος, καὶ βουλομένων τῆς Θρηάκων
 ὑποσπονδῶν ἐξείναι.

(qui & ipse erat ex insequentibus Iones
 qui aduersus Sardis militauerant) ad
 Propontidē conuersus cepit Cion My-
 siam. Hac expugnata, audiens Dauri-
 sem relicto Hellesponto tendere aduer-
 sus Cariam, omīssa Propontide, in Hel-
 lespontum duxit exercitum, cepitque
 Aeoles omnes qui oram Iliadem incol-
 unt. cepit item Gergithas¹ qui a priscis
 Teucris relicti fuerant. Et ipse quidem
 Hymeas, quū has gentes cepisset, mor-
 bo decessit Troade: & hic quidem ita
 mortem obiit. Attaphernes autem
 Sardium praefectus, & Otanes tertius
 dux, aduersus Ioniam confinemque
 Aiolidem delecti imperatores, cepere
 ex Ionia quidem Clazomenas, ex Ae-
 lia vero Cumam. Quibus oppidis cap-
 tis, Aristagoras Milesius, vbi hoc acce-
 pit, non erat compos mentis, vt qui per-
 turbasset Ioniam, & magna negocia cō-
 fudisset. Itaque cernens hac, vbi con-
 stitit ei rem effici non posse, nec Dariū
 regē superari, de fugiendo deliberabat,
 conuocatisq; suae factionis hominibus,
² consulebat satius fore eis, si Mileto ex-
 pellerentur, in septentrionalia loca ali-
 qua profugere, ducentes coloniā vel in
 Sardiniam, vel in Myrcinum Edonum,
 quam Histiazus, à Dario ea donatus,
 moenibus struxerat. Hac Aristagoras
 percontabatur. Verum Hecataeus
 Hegesandri filius, ³ vir logothetes, nega-
 bat coloniā alterutro deducendam:
 sed, si Mileto eiicerentur, moenia in Le-
 ro insula ædificanda, atque illic quie-
 scendū: deinde illinc Miletum esse re-
 meandum. Hoc consulebat Hecataeus.
 Sed Aristagoras, cuius sententia præci-
 pue erat abeundi in Myrcinū, deman-
 data ⁴ Mileto Pythagoræ filio viro inter
 populares probato procuratione Mile-
 ti, ipse sumpris secum omnibus volun-
 tariis in Thraciā nauigauit, regionem-
 que obtinuit ad quam concesserat. Ex
 ea profectus, dum urbem obsidet, tam i-
 pse quam eius exercitus à Thracibus,
 tametsi illinc accepta fide excedere vo-
 lentibus, interemptus est.

cxxxiii

cxxxiv

cxxxv

cxxxvi

¹ Qui ex priscis T. rel. fuerant, vel, remanentis. ² Cum eis deliberabat, satius esse dicens per fugium aliquod se habere, si forte Mileto expellerentur. anne igitur se coloniā in Sard. an in Myrc. Edonorum ducere oporteret, quam Hist. Vbi autem Valli sua illa septentrionalia loca inuenit non video, nisi ex v. παλαιῶν fecerit ὑπὸ ἡμῶν. ³ Historicus. ⁴ Mirum si Valli ita scripsit reliquis, ut Milesio viri illius sit nomen, quum in nostris ac compl. sit dux aut Pythagoras.

HERODOTI ΗΡΟΔΟΤΟΥ 211

HALICARNASSEI ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

HISTORIARVM LIBER

sextus, qui inscribitur

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΚΤΗ,

ἐπιγραφομένη

ERATO.

ΕΡΑΤΩ.

ARISTAGORAS
quidem Ionicæ re-
bellionis author ita
oppetiit. Histixus
autem Mleti tyran-
nus, à Dario cōmea-
tum adeptus, Sardis

venit. eo quum venisset è Sufis, inter-
rogatus est ab Artapherne Sardium
præfecto, quidnam ei videretur Iones
ad rebellandum induxisse: & quum ne-
garet se id scire, quinimò mirari quod
actum esset, tanquam eius rei prorsus
ignarus, ² Artaphernes, qui eum fuisse
artificem comperisset, id ipsum intu-
ens, inquit, Histixæ, sic res hæc se ha-
bet, Hunc calceum tu quidem consui-

isti, Aristagoras autè sibi induit. Hoc
Artaphernes ad rebellionem pertinens
dixit: quem Histixus, tanquam rei gna-
rum, veritus, prima statim nocte fuga se
ad mare proripuit, ³ regem Darium fru-
stratus, cui Sardiniam insulam maxi-
mam in illius potestatem redacturum
se pollicitus, subiit primas partes Ioni-
ci belli aduersus Darium gerendi. Is
quum in Chium transmississet, à Chiis
in vincula coniectus est, ⁴ exploratum
habentibus eum à Dario illuc isse ad
res novas moliendas: sed vbi omnem
cognouere rationem, quod regi hostis

esset, hominem soluerunt. Ibi inter-
rogatus Histixus ab Ionibus cur ita
prompte Aristagoræ vt à rege deficeret
⁵ delegasset, & tanta clade Iones affe-
cisset, ⁶ non dixit causam penes illos
merito fuisse, sed regem Darium con-
stituisse, Phœnices è sedibus suis amo-
tos in Ioniā transferre, & Iones in Phœ-
nicē, & hac causâ litteras ea de re se mi-
sisse. *Quibus verbis*, ⁷ quū nihil omnino
rex cōstituisset, ipse Iones terrefaciebat.
Post hæc ad Persas qui Sardibus erant,

ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΗΣ μόνω Ι-
ωνίῳ ἀποστήσας, ἔπειτα τελευ-
τᾷ. Ἰστιαῖος δ' ὁ Μιλήτου τυ-
ραννος μεμεσιμένος ὑπὸ Δα-
ρείου, παρὼν ἐς Σαρδεις, ἀπ-
γμύρον δ' αὐδὲν ἐκ τῶν Σου-

σων, εἶρετο Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίῳ ὑπαρχος, καὶ
χρὶόν τι δικάζει Ἰωνίαν ἀπεσθῆναι. ὃ δ' οὔτε εἰδέναι ἔφη,
ἐθαύμαζε τε ὁ γεγενημένος, ὡς οὐδὲν διήκην τῶν παρ-
όντων ὁρημάτων, ὅτις αὐτὸς. ὃ δ' Ἀρταφέρνης ἐ-
ρέων αὐδὲν τεχνάζοντα. εἶπε, εἰδὼς πλὴν ἀτρεχίην τῆς
ἀποστάσιος, οὐτὶς περ Ἰστιαῖε ἔχει κατὰ ταῦτα πᾶ-
ρα ὁρηματα. τὸ δ' ὑποδύματα ἔρραφας μὴ σὺ,
ὑποδύματα δὲ ὁ Ἀρισταγόρης. Ἀρταφέρνης
μὲν ταῦτα ἐς πλὴν ἀπέστασιν ἔχοντα εἶπε. Ἰστιαῖος
δ' εἰσας ὡς σιωπῶντα Ἀρταφέρνηα, ὑπὸ τῷ παρ-
όντι ἐπελθοῦσαν ἰύκτα ἀπέδρη ὅτι θάλασσαν, βα-
σιλῆα Δαρῖον δὲ κῆπα τῆς αἰῶς. ὅς Σαρδῶν ἦσσι πλὴν
μερίσῃν ὑποδύματα κῆπα τῆς αἰῶς, ὑπο-
δύματα τῶν Ἰωνῶν πλὴν ἡγεμονίην τῶν παρὲς Δαρείου
πολέμου. διαβὰς δ' ἐς Χίον, ἐδέσθη ὑπὸ Χίων,
καταγινώσκεις ὑπὸ αὐτῶν νεώτερα ὁρημάτων
ἐς ἐωυτὸς ἐκ Δαρείου. μαθόντες μὲν τοὶ δι
Χίου ὅτι πᾶν λόγον, ὡς πόλεμος εἴη βασιλείῃ, ἐ-
λυσαν αὐτόν. Εἰθαῦτα δὲ εἰρωτεύματος ὑπὸ
τῶν Ἰωνῶν ὁ Ἰστιαῖος καὶ πᾶσι παρὲς ἑαυτοῦ οὐτε-
σελε τῶν Ἀρισταγόρης ὁπλίσταται ἀπὸ βασιλῆος,
καὶ κακὸν τοῦτον εἴη Ἰωνίαν δὲ ξεροσθῆτος. πλὴν
μὲν γινώσκον αὐτοῖσι αἰτίνην οὐ μάλιστ' ἐξέφαινε, ὃ
δὲ ἐλέγεσφι, ὡς βασιλεὺς Δαρῖος ἐβουλόσατο
το Φοίνικας μὲν ἐξασπῆσας, ἐν τῇ Ἰωνίᾳ κατεκί-
σαι, Ἰωνας δὲ, ἐν τῇ Φοινίᾳ καὶ πούτεων εἰεκα-
ὅτις εἴλεγε. οὐδὲ τι πᾶν τῶν βασιλῆος βε-
λῶσαι μὲν, ἐδειμάτου πρὸς Ἰωνας. Μετὰ δὲ,
ὁ Ἰστιαῖος δι' ἀγγέλου ποιδόμενος Ἐρμῖωσιν, αἰ-
δρὸς Ἀπαριεῖτω, πῶς ἐν Σαρδείοις εἴσιν Περσέων

1 A Dario dimissus, 2 Artaphernes illum a se respondere videns, dixit, vt qui veram defectionis causam compertam haberet, 3 Rege Dario decepto, in cuius potest. quum Sard. ins. max. se redacturum esset pollicitus, subiit pr. 4 Iudicantibus. vel, Existimantibus. 5 Per litteras, vel per nuncios suasisset, aut imperasset. 6 Veram causam illis minime exposuit, 7 Quū rex hæc facere minime deliberasset,

ἔπεμπε βιβλία, ὡς παρελεγχθηδὲ μὲν αὐτῶν, Σπορτάσιος πέρι. ὃ Ἑρμιππος πρὸς τὸς μὲν ἀπ' ἐπέμψῃ, οὐ διδῶν, φέρων δὲ ἐνέχεισε τὰ βιβλία Ἀρξάφερι. ὃ ἵ, μαθὼν ἔπειτα ὁ γινόμενος, ἐκέλευε δὲ Ἑρμιππον τὰ μὲν πρῶτα τῶν ἱστῶν, δδύναι φέροντα τοῖσι πρὶν ἐφέρει, καὶ ὃ ἀμειβάται τὰ πρῶτα τῶν Περσέων αἰπεμπόμῃ ἱστῶν, ἐωυτὰ δδύναι. τουτέων ὃ ἡμομένων φημερῶν, ἀπέκτετε ἐνθαῦτα πολλοὺς Περσέων ὁ Ἀρξάφερης. Περὶ Σαρδισ μὲν δὴ ἐχρητο Ἰαρχή. ἱστῶν ὃ, ταύτης Σπο- 10 σφαλέντα τ' ἐλπίδος, Χίσι κατῆροι ἐς Μίλητον, αὐτῶν ἱστῶν δὲ δὴντος· οἱ ὃ Μιλήσιοι ἀσμεῖοι ἀπαλαχθέντες καὶ Ἀειπαρῶν, ἐδαμῶς πρὸς θυμοὺς ἔσαι ἄλλοι τυράννοι δέκα καὶ ἐς τ' χίον, εἰς ἐλθεῖν γὰρ σάμενοι. καὶ δὴ (νυκτὸς γὰρ ἐξ ὧν βίη ἐπείρετο καπὼν ὁ ἱστῶν ἐς τ' Μίλητον) πρῶτα ἐπὶ μὲν ὑπὸ τῶν τῶν Μιλησίων. ὁ μὲν δὲ ὡς ἀπα- 212 ρὸς ἐκ τ' ἐωυτῶν γίνεται, ἀπικρέεται ὁπίσω ἐς τ' Χίον. ἐνθαῦτεν ὃ (ἐγὼ δὲ πρὸς τὴν Χίον ὡς ἐωυτῶν δδύναι ἰέας) διέβη ἐς Μιτυλιῶν, καὶ ἐπεῖσε Λεσβί- 20 κας δδύναι οἱ ἰέας. οἱ ὃ, πληρώσαντες ὀκτὼ τεῖνῃ-ας, ἐπλεον ἅμα ἱστῶν ἐς Βυζάντιον. ἐνθαῦτα ὃ ἱζόμενοι, καὶ ἐκ τῶν Γόιτα ἐκ πλωσας τῶν νεῶν ἐλάμβανον, πλεῶν ὅσοι αὐτῶν ἱστῶν ἔφασαν ἐδῶμοι εἶ) πείθεσθαι. ἱστῶν μὲν νῦν καὶ Μιτυ- ληναῖοι ἐπείνουν ταῦτα. ἐπὶ ὃ Μίλητον αὐτ' ναυπ- 30 χὸς πολλὸς καὶ περὶ τὸν ἱστῶν πρὸς δδύμιος. συ- σφάφοντες γὰρ οἱ σφάφοντες τῶν Περσέων, καὶ ἐν τοῖς-σαιτες σφάφοντες, ἡλακων ἐπὶ τ' Μίλητον, τὰ ἅλα πολλίσματα πρὸς ἐλάσσονος πεπλάμενοι. τῶν ὃ καὶ 30 καὶ Φοίνικες μὲν ἔσαι πρὸς θυμῶν, σμῆσφάφον-οντο ὃ καὶ Κύπριοι, νεῶν καὶ σφάφοντες, καὶ Κίλικές τε καὶ Αἰγύπιοι. οἱ μὲν δὴ ἐπὶ τ' Μίλητον καὶ τ' ἄλ- λην Ἰωνίην ἐσφάφοντο. Ἰωνες ὃ, πωθαίμε- νοι ταῦτα, ἐπεμποι πρὸς βόλους σφῶν αὐτῶν ἐς Παιώνιον· ἀπικρέμενοι ὃ τῶν τοῖσι ἐς τῶν πρὶν χῶ- 40 ρον, καὶ βυλασόμενοι, ἐδδξέ περὶ μὲν σφάφον μῆ- δένα συλλέγειν αὐτῶν Πέρσησι, ἀλλ' ἐκ τείχε- ος ὡς δδύναν ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους· ὃ δὲ ναυπὶν πληρῶν, ὑπολειπόμενους μῆδε μῆν 40 τῶν νεῶν. πληρῶσαι δὲ, συλλέγεσθαι τῶν πα- χίστην ἐς Λάδην, πρὸς ναυμαχίαν. καὶ Μιλή- λην. ἡ δὲ Λάδη, ἐστὶ νῆσος μικρὴ ἐπὶ τῇ πόλει τῇ Μιλησίαν κειμένη. Μετὰ δὲ ταῦτα, πεπληρω- μένησι τῶν σφῶν παρῶν οἱ Ἰωνες. σφῶν δὲ σφῶν, καὶ Αἰολέων ὅσοι τῶν Αἰολίδων γὰρ νέμονται.

litteras dat, tanquam secum antea de rebellione colloquutos : quas litteras fecit per nuncium quendam Hermippum Atarniteum. Eas Hermippus non iis ad quos dabantur reddidit, sed Artapherni. Ille, omnibus quæ agebantur cognitis, iubet Hermippum & eas red- dere quibus Histixus mittebat, & quæ vicissim à Persis ad Histixum responde- rentur, sibi dare. Ita rebus palam factis, Artaphernes de multis Persarum sup- plicium sumpsit. Et Sardibus quidem v tumultus exitit : Histixus autem hac spe lapsus, exoratis Chiis, Miletum re- ductus est. Sed Milesii, libenter etiam Aristagora liberari, nullo pacto animū inducebant ad alium tyrannum illuc recipiendum, utpote gustata libertate. Histixus sub noctem conatus introire Miletum, à quodam Milesio in fe- more vulneratus est. Itaque reiectus à patria sua, rursus se recepit in Chium : at- que illinc, quoniam Chios ad traden- das sibi naues inducere non poterat, traiecit Mitylenen : 2 Lesbiique ut sibi traderent naues persuasis, octo illorum triremibus armatis Byzantium remiga- uit. Ibi que subsidens, nauigia quæ è Ponto prodibant intercipiebat, præter eorum qui se paratos obsequi sibi assen- tiebantur. Histixus & Mitylenæis hæc agentibus, aduersus ipsam Miletum in- gens exercitus hostium classarius pa- riter & terrestris 3 in expedito erat. Du- ces enim Persarum coactis in vnum co- piis cuncti in eam contendebant, mino- ris cetera oppida facientes. Inter classa- rios promptissimi erant Phœnices, cum quibus militabant & Cyprii recens sub- acti, & Cilices, & Ægyptii. Hos ad- uersus Miletum & ceterā Ioniam ven- turos quum accepissent Iones, miserūt suos quique primores ad commune Græ- ciæ concilium. Quibus in eum locum coactis, atque deliberantibus, visum nullas debere terrestres copias aduer- sus Persas contrahi, 4 sed Milesios mœ- nia per seipsos pro viribus tutari, ce- teros classem instruere nulla naui præ- termissa : instructaq; classe, primo quo- que tempore contractos apud Ladam ante Miletum pugna navali decernere. Lada autē, parua quædā est insula, vrbi Milesiorū obiacens. Post hæc imple- tis nauibz Iones præsto fuerunt, comi- tantibus Æolibus 5 qui incolunt Lesbū :

1 Atque adeo Histixus sub n. 2 Quumque Lesbii ut sibi naues darent persuasisset, hi triremes octo armarunt, quibus cum illo Byzantium nauigauerunt. Ibi que subsidentes nauigia q. e. P. pr. intercipiebant, præterquam eorum qui se Histixo paratos obsequi dicebant. 3 Expectabatur. 4 Sed è mœnibus Milesios hostium impetum pro viribus propulsare : classem autem in- struere etc. 5 Quicumque agrum Æolicum incolunt.

x

28 Μυσίων

Εἰς ἐξουσίαν γὰρ τὴν ἀκμὴν ἔχοντες ἡμεῖς τὰ παρὴν γράμματα,
 Ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἴ τι ἐλθούμενοι ἢ δ' ἐλθοῖσι, καὶ τὴν πο-
 σεως δρηπέτησι. καὶ ὦν ὑμεῖς, καὶ μὴ ἐλθόντες ἔσ-
 λαμπωρίας ἐνδέκεσθαι, ὅτι τὸ ἀρχαῖον μὴ πόνος ὑ-
 μῖν ἔσται, οἷοί τε ὅτι ἔσονται, ὑποβαλλόμενοι τὴν ἐ-
 σπέρην, εἴ τι ἐλθούμενοι εἴ τι μαλακίη τε καὶ ἀπαξίη
 ἀρχαῖος ἔσται, ὅθεν μὲν ὑμῶν ἔχω ἐλπίδα μὴ οὐ
 δώσειν ὑμῖς δίκην τῶν βασιλείῃ τ' ἀποσάπτος. ἀλλ' ἐ-
 μοί τε πείθεσθαι, καὶ ἐμοὶ ὑμῶν ἀνδρῶν ὅτι τρέψατε. καὶ
 ὑμῖν ἐγὼ θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, ὑποδεχόμεναι ἢ ἐσυμ-
 μίζοντες πολέμους, ἢ συμμίσθους, πολλὸν ἐλασ-
 σώμεσθαι. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἴωνες ὅτι βέβηκον
 σφῆας ἀνδρῶν τῶν Διονυσίου, ὅς τ' ἀνὰ γὰρ ἐκαστοῦ ἐ-
 πί κέρας τῆς νέας, ὅπως τοῖσι ἐρέτῃσι χρῆσασθαι, διέκ-
 πλοον ποιεῖν μῆκος τῇσι νηυσὶ δι' ἀλληλέων, καὶ τοῖς
 ὅτι τὰς ὀπλίσεις, ὅλοι πὸν τὴν ἡμέρης τῆς νέας ἔχε-
 σκεῖν τὸ ἀγκυρέων παρῆχέ τε τοῖσι Ἴωσι πόρον δι' ἡ-
 μέρης. μετὰ μὲν ἡμερῶν ἐπὶ τὰ ἐπειθοῖ τε καὶ
 ἐποίεω δ' ἐλθούμενοι. τῇ ὅτι τῶν τῆσι, οἱ Ἴωνες,
 οἷα ἀπ' ἄλλης ἐόντες πόνων τοιούτων, τῆς μὲν τε πα-
 λαμπωρήσιν τε καὶ ἡελίῳ, ἔλεξαν πρὸς ἐαυτοὺς τὰς
 τίνα δαμνῶν παρὰ δὲ αἰατὶ μπλαμῆς,
 οἷπνες τὸ ἀφροσύνας, καὶ ἐκ πλώσαντες ἐκ τῆς
 νόσ, αἰδρὶ Φωκαεὶ ἀλαζονί, παρὰ χολμῶν νέας ἱρεῖς,
 ὅτι τρέψαντες ἡμέας ἐαυτοὺς ἔχομεν ὅς τ' ἀλα-
 βῶν ἡμέας λυμῶν ἐλθούμενοι ἀντιχέσσοι καὶ δὴ πολ-
 λοι μὲν ἡμεῶν ἐς ἡσυχίαν πεπλώμενοι, πολλοὶ ὅτι
 δοξοὶ τῶν ὅτι πείσεσθαι. πρὸς τὴν τῶν κακῶν, ἡ-
 μῖν δὲ κρείσσον καὶ ὅτι τὸν δὴ παρὰ τὸν ὅτι. καὶ τὸ μέλλουσαν
 δ' ἀλλήλων ὑπομῖναι, ἢ πρὸς ἔσται, μὴ δὲ τὴν ἀρεοῦση
 συνέχεσθαι. φέρετε, ὅλοι πρὸς μὴ πρὸς μὲν αὐτῶν.
 ταῦτα ἔλεξαν. καὶ μὲν ταῦτα αὐτῶν πείσεσθαι ὁδοῖς
 ἤθελε, ἀλλ' οἷα φρατῆρ, σκηπὰς τε πρὸς ἀλλήλους ἐν τῇ
 ἡσυχίᾳ, ἐσκήφοντο, καὶ ἐσβαίνον ἐκ ἐλέσθον ἐς τῆς
 νέας, ἐπὶ αἰατὶ φεσθαι. Μαθόντες ὅτι ταῦτα τὰ γι-
 νόμενα ἐκ τῶν ἰώνων οἱ φρατῆρ τῶν Σαμίων, ἐνθαῦτα
 δὴ παρ' Αἰάκειος τῶν Συλοσώντος, κείνης τῆς πρὸς
 ἐν ἐπεμπελόμενος Αἰάκης, ἐλθούτων τῶν Γερσέ-
 ων, δεινός σφῶν ἐκλιπὼν τῶν ἰώνων συμμυχί-
 νη οἱ Σάμιοι ὦν, ὁρέωντες ἅμα μὲν ἐπὶ ἀπαξίᾳ
 πολλῶν ἐκ τῶν ἰώνων, ἐδέκοντο τῆς λόγους ἅμα ὅ-
 τ' ἀδυνάτω κατεφάνετο σφί εἴ τι ἀδυνάτω τὰ βασιλῆος παρ-
 γματα ὑποβαλλέσθαι, ὅτι τὸ ἐπὶ σάμιοι ὡς εἰ καὶ
 ὅτι πρὸς ἰαυπὴν ὑποβαλλέσθαι τὸν Δαρεινόν,
 ἄλλο σφί παρῆσθαι περὶ ἀπλήσιον. πρὸς φάσιος ὦν
 ὅτι λαβόμενοι, ἐπὶ τε τὰ χεῖρα εἶδον τῆς ἰώνας ἐλθ-
 λομένους εἴ τι χρῆσθαι, ἐν κέρδι ἐποίεον τὸ ἀποποιῶν
 τὰ ἰεῖρα ἰα σφέτερα καὶ τὰ ἰδῆ. ὅς τ' Αἰάκης, παρ' ὅτε τῆς λόγους ἐδέκοντο, παῖς μὲν ἦν Συλοσώντος

ὅτι ἰδῆοντο
 οἱ Σάμιοι,
 πῶς

Quantacunque futura est,

Quoniam in summo ancipiti res nostræ
 sunt, viri Iones, ut aut liberi simus aut
 serui, & quidem tanquā fugitiui, si vul-
 tis deuitare calamitates, subeundus est
 vobis impresentiarum labor: ita superat-
 is hostibus liberi esse poteritis: sin au-
 tem ignaui fueritis, & ab ordine reces-
 seritis, nullam vestri spem habeo quo-
 minus pœnas regi rebellionis detis. Sed
 assentiamini mihi, & vosipfos mihi per-
 mittite, & ego, diis & xquo iuuantibus,
 recipio vobis aut non concursuros hos-
 tes, aut si concurrent, multo inferiores
 futuros. His auditis, Iones sese Dio-
 nysio permisere. Ille classem assidue in
 cornua producens, ut remiges exerce-
 ret, lubinde loca inter nauigandum va-
 riare cogitabat, quin etiam propugnato-
 res armatos esse, & reliquum diei naues
 in ancoris stare: quotidie laborē Ioni-
 bus exhibens, ad septimum vsque diem
 obtemperantibus atque imperata faci-
 entibus. Post eum diem Iones, utpote
 talium laborum insueti, tum defatiga-
 tione, tum sole afflicti, inter se dixere,
 Quo nos deorum offenso ista patimur?
 qui desipientes ac mēte capti viro Pho-
 censī superbo tres naues habenti, omni-
 no nos permisimus, eumq; toleramus?
 quos ille sumptos perdit intolerabili-
 bus ærumnis? quorum multi in morbum
 inciderunt, multi idem passuri videntur.
 quibus satius est quiduis aliud quam
 hæc mala pati, atque adeo seruitutem,
 si qua futura est, expectare, quam præ-
 senti afflicti. Agite, huic ne deinceps
 obtemperemus. Hæc inter se lo-
 quuntis, mox deinde nemo illi parere
 velle, sed tentoriis more militari in in-
 sula defixis, frui umbraculis, ac nolle na-
 ues ingredi, neque ad munia sua redire.
 Id animaduertentes Samiorū duces, &
 magnam Ionum confusionem, puta-
 uerunt sibi admittendam orationem
 Persarum, quam per nuncium aperue-
 rat Æaces Sylofontis filius, rogans ut à
 sociis deficerent, quum præsertim non
 fieri posse videretur ut regis potenti-
 am superarent, ac probe scirent, si præ-
 sentem Darii classem superassent, ali-
 am quincuplo maiorem adfuturam.
 Nacti igitur occasionem, ubi primū vi-
 derunt Iones negantes se in officio fu-
 turos, lucrificandam putauerunt suo-
 rum sacrorum atque priuatorū conser-
 uationem. Æaces autem, cuius oratio-
 nem admisere Samii, filius Sylofontis

XII

XIII

Æacis

xiv Æacis filii fuit, Sami tyrannus, ab Aristagora Milesio exutus principatu, quē admodum alii Ioniz tyranni. Itaque posteaquam Phœnices nauigare aduersus Iones cœperunt, Ionesque & ipsi naues in cornua digestas producere, ac propius ventum est, præliumque confertum, tunc quinq̃ Iones ignaui, quive egregii fuerint, haud queo pro comperito scribere, quia alius in alium reiicit culpam. Dicuntur tamen Samii, quē admodum cum Æace composuerant, sublati velis ex acie excessisse, Samiūque abisse, præter decem naues, quarū trierarchi permanserunt, dimicaruntque, nolentes dicto audientes esse suis ducibus. Quo ex facto cōmune Samiorum concilium eis donauit vt ipsorum nomina à maioribus repetita, tanquam egregiorum virorū in lapide scriberentur: extatque is lapis adhuc in foro. Lesbii videntes Samios qui iuxta erant fugam capeffere, idem fecere quod Samii.¹ Quum id pleriq̃ Ionum facerent, xv corum qui pugnando perfitere, Chii præcipue circumuenti sunt, & quia nolebant perfide agere, edita egregia opera oppressi. Qui (vt superius dictum est) centum naues quum præberent, singulas cum quadragenis propugnatoribus delectorum ciuium, etsi cernerent permultos sociorum esse proditores, tamē inique se facturos censuerunt si illorum similes essent: sed relictī cum paucis sociis discursando dimicauerunt, donec compluribus captis hostium nauibus, pluribus suarum amissis, cum ceteris in xvi terram suam perfugerunt. Quorum vero naues inualidæ erāt, quia laceratæ, iis Chii insequente hoste ad Mycalem fugientes, impactis terræ nauibus ac relictis, per continentem pedestre iter fecerunt. Et quum in agrum Ephesiū ingressi essent, sub noctem ad urbem contenderunt, quum illic à mulieribus sacra legiferæ Cereris fierent. quos armatos Ephesii ingressos agrū suum videntes, quū de eis nihil audissent; suspicati fures esse & ad mulieres tēdere, vniuersi ad vim arcendam procurrerunt, Chiosq; interemerūt: & hi quidem hoc casu occiderunt. Dionysius autē Phocensis, posteaquam res Ionū accisas intellexit, captis tribus hostium nauibus, abiit non iam in agrū Phocensem, (probe sciēs cum cum cetera Ionia direptū iri)

τῷ Αἰάκειος, τύραννος ᾧ ἑὼν Σάμῳ, ὑπὸ τῷ Μιλησίῳ
Αἰσαγόρῳ ἀπετέρητο τὸ πλοῦν, κατὰ τὸ οἱ ἄλλοι
τῷ Ἰωνίῳ τύραννοι. Τότε ὦν ἐπὶ ἐπέπλεον
οἱ Φοίνικες, οἱ Ἰῶνες αὐταῖς τῇ καὶ αὐτῇ νείας ὅτι
κέρας. ὡς ᾧ ἀνὰ γὰρ ἐλθόντες, καὶ σπινθέρων ἀλλή-
λοις, ποιεῖται ἐκ ἐκείνων ἀρεκείων συγγραφαὶ οἵτινες
τῷ Ἰωνίῳ ἐλθόντες ἀνδρες καὶ ἡ ἀγαθὴ ἐν τῇ ναυ-
μαχίᾳ ταύτῃ. ἀμύχανος γὰρ καὶ ταπεινῶν. λέγονται δὲ
Σάμιοι ἐνθαῦτα, καὶ τὰ συγκείμενα πρὸς τὸ Αἰά-
10 κεα, ἀειράμενοι τὰ ἱστία, ἀποπλώσασιν ἐκ τῷ πατρίῳ
ἐς τὸ Σάμον, πλὴν ἑνδεκά νεῶν. τουτέων δὲ οἱ τριή-
ραρχοι ἐλθόντες ἐναυμάχων, ἀνηκυρτήσαντες πῶ-
σι στρατηγῶσι. καὶ σφίσι δὲ κρινόντων Σαμίῳν ἔδωκε
ἀπὸ τῶν τῶν τῶν τῶν, ἐν τῇ αἰατῇ φλῦσαι πα-
θεῖν, ὡς ἀνδρασι ἀγαθοῖσι θύομενοι καὶ ἐν αὐτῇ
ἡ στήλη ἐν τῇ ἀγορῇ. ἰδοῦμενοι δὲ καὶ Λέσβιοι τὴν πορ-
214 χείρας φέρουσαν, τῶν δὲ ἐποίειν τοῖσι Σαμίῳσι ὡς
ᾧ καὶ οἱ πλεονεῖς τῷ Ἰωνίῳ ἐποίειν τὰ αὐτὰ ταῦτα.
Τῶν δὲ τῶν μεναιμένων ἐν τῇ ναυμαχίᾳ περὶ ἐφθῆ-
20 σαν τρηχυλάτα Χίοι (ὡς ἀποδείκνυμενοι τε ἔργα
λαμπερά καὶ οὐκ ἐπὶ λυκαχέοντες) οἱ παρείχοντο
μὲν, ὡς καὶ πρὸς τὴν ἐρρήθη, νείας ἐκαδὸν καὶ ἐπὶ
ἐκείνης αὐτέων, ἀνδρας τεσσάρων καὶ αὐτῶν
λογάδας ἐπιβατῶν τῶν ὁρέωντες ᾧ τὴν πολλοῖς
τῶν συμμαχῶν πρὸς διδόντας. οὐκ ἐδίκαίμην θύε-
σθαι τοῖσι κακίῳσι αὐτέων ὁμοῖοι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων
ξυμμαχῶν μεμωμένωμενοι, διεκπλώοντες ἐναυ-
μάχων, ἐς ὃ τὸν πολέμιον ἐλόντες νείας συχναί, ἀπέ-
30 βαλον τῶν σφετέρων νεῶν τῶν πλεονέων. Χίοι μὲν
δὲ τῇ τῇ λαιῶσι τῶν νεῶν ἀποφύγισι ἐς τὴν ἐ-
ωὺ τῶν. Ὅσοι δὲ τῶν Χίων ἀδυνάτοι ἔσαν αἱ
νείες ὑπὸ τραμάτων, οὗτοι ᾧ ὡς ἐδίωκοντο, κατὰ
φυγαίουσι πρὸς τὴν Μυκλήν, νείας μὲν δὲ αὐτῶν
ταύτῃ ἐποκίλαντες κατέλιπον, οἱ δὲ περὶ ἑκοσί-
ζοντο ἀπὸ τῆς ἡπείρου. ἐπὶ δὲ ἐσέβαλον ἐς τὴν Εὔ-
φροσίνην καμίζομενοι οἱ Χίοι, νυκτὸς τε ἀπικέατο ἐς
αὐτὴν, καὶ ἐόντων τῇσι γυναιξὶ αὐτοῖσι δημοφορέ-
ων, ἐνθαῦτα δὲ οἱ Εὐφροσίοι, οὐτε πρὸς ἀκηχότες ὅ-
πως εἶχε πρὸς τῶν Χίων, ἰδόντες τε στρατὸν ἐς τὴν
40 χώραν ἐσέβληκτα, πᾶν γὰρ σφέας κατὰ δόξαντες
εἶ) κλῶπας, καὶ ἰέναι ὅτι τῶν γυναικῶν, ὅτε ἐβόηθον
πρὸς δὲ καὶ ἐκείνων τὴν Χίον. ἔπειτα μὲν νυν τοιαύτησι
περὶ ἐπιπτόν ἰσχύσι. Διονύσιος δὲ ὁ Φωκαεὺς, ἐπὶ
εἶτε ἔμαθε τῷ Ἰωνίῳ τὰ τῶν τῶν διεφθαρμένων, νεί-
ας ἐλὼν ἱρῆς τῶν πολέμιων, ἀπέπλεε ἐς μὲν Φώκαιαν
ἐκείνη, εὐεὶδὼς ὡς ἀνδραποδίσται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ,

1 Quia & Ionum bona pars idem faciebat. Inter eos vero qui in pugna perfliterunt, Chii asperime tractati fuerunt, quippe qui egregia facinora edecrent, nullumque laborem detrectarent. Qui (vt sup.

ὁ δὲ ἰθὺς ὡς εἶχε, ἔπλεε ἐν Φοινίκῃ· γαυλοὺς δὲ
ἐνθαῦτα καὶ ἀδύσας, καὶ χεῖματα λαβὼν πη-
λαῖ, ἔπλεε ἐς Σικελίην. ὁρμώμενος δὲ ἐνθάδ' ἔτι,
ληστὴς κατεστῆκε Ἐλλήων μὲν ὁδοῦτος, Καρχη-
δονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπεὶ τὴν
ναυμαχίην οἴκων τοὺς Ἰῶνας, τὴν Μίλητον πο-
λιορκεόντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπορύσσον-
τες τὰ τείχεα, καὶ πόμποιας μηχανὰς πρὸς φέρον-
τες, αἰρέοισι κατ' ἀκρῆς, ἐκτὰ ἐπεὶ ἀπὸ τῆς ἀπεί-
σους τῆς Ἀρειαγρέως· καὶ ἠυδραποδίσαντο τὴν
πόλιν, ὥστε ξυμπεσεῖν ὁ πάρος τ' ἀχρηστὴς τ' αὖ
ἐς Μίλητον ἡμιόμοι. Χρεώμενοι γὰρ Ἀργείοι
οἱ ἐν Δελφοῖσι πρὸς σωτηρίας τῆς πόλιος τῆς
σφετέρης, ἐχρήσθη ὑπὲρ τῆς χρηστέρας· ὁ μὲν ἐς
αὐτοὺς τὸς Ἀργεῖους φέρον, τὴν δὲ παρὲν θήκη ἐ-
χρησε ἐς Μιλησίου. ὁ μὲν νυν ἐς τοὺς Ἀργεῖους ἔ-
χον, ἐπεὶ κατὰ τὸ γινώσκον τὸ λόγῳ, τότε μὴ-
δήσμεν. τὰ δὲ τοῖσι Μιλησίοις οὐ παρεούσι ἔ-
χρησε, ἔχει ὧδε,

Καὶ τότε δὴ Μίλητε κακῶν ὑπὲρ μηχανῶν ἔργων, 20

Πολλοῖσι δὲ πνόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα ἡμίση·
Σαὶ δ' ἄλθοι πολλοῖσι πόδας νίψαι καμήτας·
Νῆδ' ὅς ἡμετέρῃ διδύμοις ἀνέοισι μελήσει.

Τότε δὴ τῶν τοῖς Μιλησίοις κατελέμβαν, ὁ-
πότε ἀνδρες μὲν οἱ πλεονῶντες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῇ
Περσέων ἐόντων καμητέων, γυναικες δ' καὶ τέκνα ἐν
αὐτῶν πόδων λόγῳ ἐρίνοντο. ἰερὸν δὲ ὁ ἐν διδύμοι-
σι, ὁ πὸς τε καὶ ὁ χρηστέρας, συληθέντα ἐρεώμε-
ναι. τῇ δ' ἐν τῇ ἰρῶ τούτῳ χρημάτων πολ-
λάκις μὴ μὲν ἐτέρῳ τῷ λόγῳ ἐποιοσάμεν. 30

Εἰθότει οἱ ζῶντες τῇ Μιλησίῳ ἡμίση ἐς
Σοῦσα· βασιλεὺς δὲ σφῆας Δαρεῖος, κακὸν οὐ-
δὲν ἄλλο ποιήσας, κατόικισε ὑπὲρ τῇ Ἐρυθρῇ καλε-
σμένη θαλάσῃ, ἐν Ἀμπί πόλι, παρ' ἡμῶν Τίγρης
ποταμὸς παρὰ ῥέων, ἐς θαλάσσαν ὀρεῖται. τῆς δὲ
Μιλησίῳ χώρας αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶχον τὰ πε-
ρὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πεδῖον, τὰ δ' ὑπεράκρεια ἐδοῦσαν
Καρσί Πηδασσοῖσι ἐκ τῆς. Παροῦσι δ' αὖ-
τα Μιλησίοις πρὸς Περσέων, οἳ ἀπέδδσαν τὴν
ὁμοίαν Συβαρίται, οἱ Λαόν τε καὶ Σκιδρόν οἴκον, 40
τῆς πόλιος ἀπεστρημένοι. Συβαρίος γὰρ ἀλφει-
ος ὑπὸ Κροτωνιτέων, Μιλησίοι παύτες ἔχον δὲν
ἀπεκείραντο τὰ κεφαλὰς, καὶ πένθος μέγα πρὸς θή-
κατο. πόλιες γὰρ αὐτὰ μάλιστα δὴ τῇ ἡμῶν ἰδμεν,
ἀλλήλοισι ὀξύνθησαν, ὁδοῦν ὁμοίως καὶ Ἀθῆναιοι.

sed ut erat, recta contendit in Phœniā
cem: ubi nauibus onerariis spoliatis ra-
ptaque ingenti pecunia, in Siciliam na-
vigavit: atque illinc prodeundo, latro-
cinia agitavit, in nullum quidem Græ-
corum, sed in Carthaginenses ac Tyr-
rhēnos. At Persæ, victis pugna nava-
li Ionibus, Miletum à terra atque mari
obsederunt, suffossisque muris, & om-
ni genere tormentarū admocto, eam
ab arce ceperunt sexto quàm rebella-
uerat Aristagoras anno, atque diripue-
runt: ut defuncta sit ea calamitate quam
oraculum prædixerat. Siquidem Ar-
giuis apud Delphos de ciuitatis suæ sa-
lutē consulentibus, oraculum promi-
scuum redditum est, quod in ipsos qui-
dem Argiuos tendebat, sed ex adiectio-
ne ad Milesios. Quod quatenus ad Ar-
giuos pertinet, quum ad eum locum ve-
nerimus, referemus: quatenus autem
ad Milesios, ita habet,

*Tunc quoque commentrix operum Mili-
te malorum,*

*Permultis cæna & præstantia munera
fies,*

*Crinibusque pedes tua pluribus abluit u-
xor:*

*Nostri erit ast aliis delubri cura gemel-
lis.*

Hæc tunc Milesiis contigerunt, quum
ex iis plerique viri à Persis, qui criniti
erant, sunt cæsi, vxores ac liberi in præ-
dam cesserunt, templumq; quod erat in
geminis, & delubrum, iuxta oraculum de-
flagravit. Pecuniarum autē quæ in hoc
templo erant, sæpe alibi mentionem fe-
cimus. Milesii conseruati à cæde, de-
hinc Susā perducti sunt, quos rex Dari-
us nulla alia pœna afficiēs, collocavit in
vrbe Ampa ad mare quod rubrum voca-
tur sita, ubi fluuius Tigris eam præter-
fluens exit in mare. Agrum Milesium
vrbi circumiectum atq; planitiem ipsi
Persæ obtinuerunt, montana Caribus Pe-
dasensibus possidenda dederunt. 2 Hæc
Milesiis à gente Persarū passis non red-
diderunt vicē Sybaritæ, qui vrbe exu-
ti Laon & Scidron incolebant. nam
Sybari à Crotoniatis direpta, vniuersi
Milesii qui puberes erant capita derafe-
runt, & ingentem luctum exhibuerunt.
Ex omnibus enim ciuitatibus (quas no-
uimus) hæ præcipue mutuo hospitio
iungebantur. At non item Athenienses,

1 Funditus euerterunt 2 Milesiis autem in hunc modum à Persis affectis, Sybaritæ qui vrbe sua exacti Laon & Scidron incolebant, gratiam patrem non rependerunt. Siquidem Sybari olim à Crotoniatis capta, Milesii omnes puberes capita rastate in-
stiterunt, ingentemque luctum præferre ob calamitatem Sybaritarum. Dux enim illæ ciuitates omnium quas nouimus maxime
inter se hospitio coniunctæ fuerunt. Non sic autem Athenienses, ut Sybaritæ: —

sed Mileti expugnationem se permolesto tulisse cum aliis multis rebus declararunt, cum vero hac, quod Phrynicho docente fabulā quam de Mileto direpta fecerat, theatrum illacrymauit, & Athenienses eum, quod domestica mala refricuisset, mille drachmis multaerunt, adiecto interdicto nequis postea ea fabula vteretur. Et Miletus quidē Milesiis desolata est. Samiis autē iis qui aliquid habebant, adeo non id quod sui duces erga Medos fecerāt, probabatur, ut inito secundum pugnam naualem consilio, visum sit, priusquam eo tyrannus Aëces veniret, in coloniā proficisci, ne manentes & Medis seruirent & Aëci. Etenim per hoc idē tempus Zancleii (qui sunt Sicilienses) missis in Ioniā nunciis, sollicitabāt Iones ad Pulchrum litus, cupientes illic urbem Ionū condere. Hoc autem litus quod Pulchrum dicitur, Siculorum quidem est, sed ad Tyrreniam Siciliæ vergit. His ergo sollicitantibus, soli ex Ionibus Samii cum iis qui effugere Milesiis eo concesserūt. Quibus in Siciliam tendentibus, iamque appulsis Locros epizephyrios, hoc rei contigit, ut interea Zancleii vna cum suo rege (cui nomen erat Scythes) obsiderent urbem Siculorum, ut eam expugnarent. Idque quum audisset Anaxileus tyrannus Rheginus, quod erat Zancleorum hostis, adiens Samios, suavitius esse ut Pulchrum litus, ad quod nauigabant, valere sinerent, & Zanclam occuparent viris desertam. Samii persuasi Zancleā occuparunt. Id Zancleii quum audissent, vrbi suæ suppetias ferūt, aduocato Hippocrate Gele tyranno. erat enim is eorū socius. Qui posteaquam ad illos iuuādos cū exercitu venit, Scythæ Zancleorum monarcho, tanquam vrbs desertori, & fratri eius Pythogeni vincula indidit, eosque in oppidum Inycum relegauit: at ceteros Zancleos Samiis (cum quibus publice loquutus fuerat) dato & accepto iureiurando, prodidit, pacta mercede ut¹ dimidium omnis prædæ vrbicæ atque captiuorum ipse haberet, item omnia quæ in agris essent: quamquam plerisque Zancleorū titulo captiuorū in vinculis habebat: quorū summos quosque trecentos Samiis occidēdos tradidit: quod tamē illi facere noluerūt.

Α' θύωται μὲν γὰρ δὴ λον ἐποίησεν ὑπὸ φραγχεθέντες τῇ Μιλήτῃ ἀλώσει, τῇ τε δὴν πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιήσονται Φρυγίᾳ δρᾶμα Μιλήτῃ ἀλώσει, καὶ διδάξαντι, ἐς δ' ἀκρυά τε ἔπεισαν ὁ δὴ ἔστιν, καὶ ἐξυμῶσαν μιν, ὡς αἰαμῆσαι (αὐτὴν) κήϊα κακὰ, χιλίῃσι δραχμῇσι καὶ ἐπέταξαι μηκέτι μηδὲν ἄλλ' ἢ τῷ δὴ δρᾶμα π. Μίλητος μὲν ἰων Μιλησίων ἡγήμετρο. Σαμίῳν δ' τοῖσι πᾶσι πᾶσι, ὁ μὲν ἐς τὰς Μήδους ἐκ τῆς φραγγῶν τῆς σφετέρων ποιήσεν, ὁ δ' αὖ μὲν ἤρεσκε ἔδδκε δ' ἡ μὲν τῇ ναυμαχίῃ αὐτὴν βαλὼν μὲν οἱ, τῶν ἡσφι ἐς τὴν χώραν ἀπικέσθαι τὴν τύραννον Αἰάκῃα, ἐς ἀποκίλῃσιν ἐκ πλέθῃ, μηδὲ μὲν οἱ (αὐτὴν) Μήδῃσι τε καὶ Αἰάκῃσι δαλῶν. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ ἀπὸ Σικελίης, τὴν αὐτὴν χερσὶν τῶν πεμποντες ἐς τὴν ἰωνίῃ ἀγγέλλας, ἐπεκαλέοντο τὰς ἰωνίας ἐς Καλὴν ἀκτῆν, ἐκ δ' αὖ μὲν οἱ αὐτοὶ πόλιν κτίσας ἰωνίῃ ἢ Καλὴν αὐτὴν ἀκτὴν καλεαμένην, ἐς ἡμῶν Σικελῶν, πρὸς δ' ἢ Τυρσηνὴν τετραμμένην τὴν Σικελίης. τῶν τῶν ὄντων ἐπικαλέοντων, οἱ Σάμιοι μὲν οἱ ἰωνεὶ ἐσάλησαν, σὺν δὲ σφι Μιλησίων οἱ ἐκ πεφύργετες. Ἐν δ' οὖν τοῖσι δὴ καὶ ξυμῶν καὶ ἡμῶν Σάμιοι γὰρ καμίζομενοι ἐς Σικελίην, ἐξ ἡμῶν ὅτι Λοκροῖσι τοῖσι ἐπικαλέοντο, καὶ ἡμῶν Ζαγκλαῖοι, αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τὰ ἴδια ἢ Σκύθης, ὡς ἐκείνην ἔατο, πάλιν τὴν Σικελίαν ἐξελθὼν ἐκ δ' αὖ μὲν οἱ μαθὼν δ' αὖτα ὁ Ῥηγίς τύραννος Αἰαξίλειος, ὅτε ἐὼν δ' αὖτα τοῖσι Ζαγκλαῖοι, συμμίζας τοῖσι Σαμίοι, αἰαπείθῃ ὡς χρεὼν εἶναι Καλὴν μὲν ἀκτῆν ἐπὶ ἡμῶν ἐπλεον, ἐὰν χαίρειν, τὴν δ' αὖ Ζαγκλῆν καὶ ἐκείνην ἐρήμην αὐδρῶν. πεφύργετων δ' ἢ Σαμίῳν, καὶ ἡμῶν τὴν Ζαγκλῆν, ἐκ δ' αὖτα οἱ Ζαγκλαῖοι ὡς ἐπὶ τοῖσι ἐχομῶν τὴν πόλιν ἰωνίῃ, ἐκ δ' αὖτα αὐτῇ, καὶ ἐπεκαλέοντο ἰπποκράτῃ τὴν Γέλης τύραννον. ἡμῶν γὰρ δὴ σφι δ' αὖτα σύμμαχος. ἐπεὶ τε δ' αὖτα οἱ ἰπποκράτης σὺν τῇ φραγγῇ ἡμῶν βοηθῶν, Σκύθῃ μὲν τὴν μέγαρχοι τὴν Ζαγκλαῖων, ὡς ἀποβαλόντα τὴν πόλιν, ὁ ἰπποκράτης πεδύσας, καὶ τὴν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Πυδογῆρα, ἐς ἰνυχὸν πόλιν ἀπέπεμψε. τὰς δ' αὖ λοιπὰς Ζαγκλαῖας, καὶ νομοθησάμενος τοῖσι Σαμίοι, καὶ ὅρκον δ' αὖτα, καὶ δ' αὖτα μὲν οἱ, ὡς οἱ ἡμῶν ὡς εἰρημῶν ὅδε ὑπὸ τῇ Σαμίῳν, πόλιν τῇ ὅτι πλεον καὶ ἀνδραπόδων τὰ ἡμῶν λαβεῖν τῇ ἡμῶν ἐκ τῇ πόλιν τὰ δ' ὅτι τῇ ἡμῶν πόλιν, ἰπποκράτῃ λαγχλῶν. τὰς μὲν δὴ πλεον τὴν Ζαγκλαῖων αὐτὸς ἐκ δ' αὖτα πόλιν λόγῳ εἶχε δ' αὖτα. τὰς δ' αὖτα κρυφαῖους αὐτῶν τελεχούσι, ἔδωκε τοῖσι Σαμίοι καλὰ σφάξαί, καὶ μὲν οἱ οἱ Σάμιοι ἐποίησαν αὐτὰ.

— qui quum manifesta alioquin indicia condoleſcentiæ multifariam eam ob cauſam dediffent, inſuper Phrynicho tragediam de Mileto capta ſcribente per ſcenicoſque edente, quum theatrum ipſam in lacrymas verſum eſſet, ipſi Athenienſes poematis autorem mille drachmis multaſunt, tanquam proprias eorum calamitates commemorafſet. Ita Bud. hunc locum interpret. 1 Dimidium totius ſuppelleſtilis & mancipiorum quæ in vrbe eſſent, ipſe hab. 2 Ex quibus Zancleis trecentos qui primores inter ſuos erant

Σκύθης δὲ ὁ τῷ Ζανκζορίῳ μονάρχῳ, ἐκ
 τῆς Γηέως ἐκδιδρῶσαι ἐς Ἰμέριον. ἐκ δὲ ταύτης
 παρὶν ἐς τὴν Ἀσίαν, καὶ αἰεθὶ τῷ βασιλεῖ
 Δαρείῳ. καὶ μιν ἐρίμπε Δαρείος πόρων αἰ-
 δρῶν διχαίειν ἐξ ὅσων ἐκ τῆς Ἑλλάδος παρ' ἐ-
 ωῦδ' αἰέτησαν. καὶ γὰρ τῷ βασιλεῖ βασιλεῖ,
 ἐς Σικελίαν ἀπῆκετο καὶ αὐτὴ, ἐκ τῆς Σικελίης, ὅ-
 τῳ τῷ βασιλεῖ. ἐς ὃ γὰρ μέγα ὄλβιος ἐὼν ἐ-
 πελόγησε ἐν Πέρσῃσι. Σάμιοι δὲ ἀπαλλά-
 χθεῖτες Μίνδον, ἀπονητὴν πόλιν καλλίστην Ζαῖχλον
 ἐκείνου ἐκείνου. μὲν δὲ τὴν ναυμαχίην τὴν ὑπὲρ
 Μιλήτου ἡρώδης, Φοίνικες, κελδοσάτων Περσέ-
 ων, κατῆγον ἐς Σάμον Αἰάκῃ δὲ Συλδοσῶντος, ὡς
 πολλοῦ τε ἀξιοῖ ἡρώδης σφίσι, καὶ μέγα κατε-
 ρασάμενον. καὶ Σάμιοι μονάρχῳ τῷ ἀπο-
 τῶν ἀπὸ Δαρείου ἀφ' οὗ ἐκλείπειν τῷ νεανίᾳ τῷ
 ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, οὗτε ἡ πόλις, οὗτε τὰ ἱερὰ ἐν τῇ
 ἀθῇ. Μιλήτου δ' ἀλυσθῆς, αἰτῆκα Καρίαι ἐσχοῖ
 οἱ Πέρσαι. ταῖς μὲν ἐθελοντὶ τῷ πόλιν ὑποκυ-
 ψάτας, ταῖς δ' ἀνὰ κῆν προσήγαγον. ταῦτα μὲν
 δὴ οὕτω ἐγένετο. Ἰστιαῖοι δὲ τὰ Μιλησίων ἐν τῇ
 παρὶ Βυζαντίου, καὶ συλλαμβάνοντι τὰς Ἰώνων ὀλκί-
 δας ἐκ πλεῖστας ἐκ τῆς Γόρτου, ἔξοφῆλται τὰ
 παρὶ Μιλήτου ἡρώδης. τὰ μὲν δὲ παρὶ Ἑλλήσπον-
 τος ἔχοντα ὀρήματα, ὅτι ἱερὰ πρὸ Βυσάλτης Ἀπολ-
 λοφάειος παρὶ Ἀβυδίου αὐτὸς ὅτι ἔχων Λεσβίους,
 ἐς Χίον ἐπλεε, καὶ Χίον φερούρη ἐπὶ ποσειδῶνι μιν,
 σιμάλας ἐν Κοίλοισι καλεομένοις τῆς Χίης χῶ-
 ρης. τῶν τε δὲ ἐφόνευσεν συχίους, καὶ τῷ λοιπῶν
 Χίων, οἳ δὲ κεκακώμενοι ἐκ τῆς ναυμαχίης, οἱ Ἰ-
 στιαῖοι ἔχον τὴν Λεσβίαν ἐπεκράτησε, ἐκ πολί-
 χης τῆς Χίων ὀρμεῶμενος. Φιλέξ δὲ καὶ προσ-
 σιμάνει οὗτ' αἰ μὲν μετὰ κακὰ ἢ πόλις ἠέθνη
 ἔσταλ. καὶ γὰρ Χίοισι παρὶ τῶν σημείων μετὰ ἐ-
 γένετο. τῇ το μὲν σφι πέμψασιν ἐς Δελφούς, χορὸν
 νενηνῶν ἔχον, δύο μύριοι τουτέων ἀπεπέστησαν,
 τὴν δὲ ὅκτω τε καὶ ἐνενήκοντα αὐτέων λοιμὸς ἀπο-
 λαβὼν ἀπώλεκε. τῇ το δὲ ἐν τῇ πόλει ἐν αὐτῇ τῇ
 χερόν, ὀλίγον παρὶ τῇ ναυμαχίᾳ, πασι γράμμα-
 τα διδασκομένοις, ἐπέπεσε ἡ ξηρὰ, ὥστε αὐτὸν ἔχα-
 σιν καὶ εἰς οὐρανὸν εἰς μύριον ἀπέφυγε. ταῦτα
 μὲν σφι σημεία ὁ θεὸς προσέδειξε. μετὰ δὲ ταῦ-
 τα, ἡ ναυμαχία ὑπολαβούσα, ἐς γόνυ τὴν πόλιν
 ἔβαλε. ἐπὶ δὲ τῇ ναυμαχίᾳ ἐπεγένετο Ἰστιαῖος
 Λεσβίου, ἄγων. κεκακώμενοι δὲ τῷ Χίων, κατὰ
 φερούρη ὅπερ τῶν αὐτέων ἐπὶ τῇ. Εἰδού-
 νων δὲ Ἰστιαῖος ἐγραβίδετο ὅτι ὁ ἄσων, ἄγων Ἰώνων
 καὶ Αἰολέων συχίους. περικατημένον δὲ οἱ ὁ ἄσων

Ceterum Scythes Zanczorum mo-
 narchus ex Inyco profugit in Himetā,
 atque illinc transmisit in Asiam, ascen-
 ditq; ad Darium regem: quem Darius
 iustissimum virorum omnium censuit
 qui ē Græcia ad se ascendissent. nam
 quum exorato rege in Siciliam abiisset,
 rursus ē Sicilia ad regem rediit: donec
 natu grandior ac ' beatus apud Persas
 excessit ē vita. Samii itaque Medis
 liberati, Zanciam urbem pulcherrimā
 nullo negotio adepti sunt. Ceterū post
 nauale prœlium pro Mileto gestum,
 Phœnices iubētibus Persis Æacē Sylo-
 fontis filiū tanquā de ipsis bene meritū,
 & qui egregiam operam nauassent, Samū
 reducerunt. Quæ ciuitas, sola ex omni-
 bus quæ a Dario rebellauerant, ea fuit
 cuius neque vrbs neq; templa incende-
 rētur, quod in pugna nauali a sociis de-
 fecisset. Statim expugnata Mileto Persæ
 Cariā cepere, ciuitatibus partim se ultro
 deditibus, partim vi adactis. Et hæc
 quidem ita gesta sunt. ¶ Histiazō autem
 Milesio, dum circa Byzantium agit, &
 Ionum onerarias naues quæ ē Ponto
 cursum tenebant, intercipit, affertur
 nuncius de rebus ad Miletum gestis. i-
 taque negotiis ad Hellepontum perti-
 nentibus Bisaltæ Apollōphanis filio A-
 bydeno delegatis, ipse habens Lesbios,
 Chium nauigat, & apud locum quen-
 dam agri Chii quem vocant Concaus
 regionis, quod ab eius præsidio non
 reciperetur, congressus, permultos eo-
 rum interfecit: simulque ceteros Chi-
 os, utpote ex pugna nauali male affe-
 ctos, subegit, quodā ex eorum oppidi-
 lo cū Lesbiis progrediens. Sed vide-
 licet quoties ingentes sunt euenturæ
 calamitates vel ciuitati vel nationi, so-
 lent signis prænunciari. etenim Chii
 ante hanc cladem ingentia signa conti-
 gerant: vnū, quod ex choro centum iu-
 uenū quos miserant Delphos, duo o-
 mnino rediere, nonaginta octo pesti-
 lentia absumptis: alterum, quod sub i-
 dē tempus, paulo ante naualem pugnā,
 tectum supra pueros litteras discentes
 corruit, ita ut ex centum viginti pue-
 ris vnus omnino euaserit. hæc eis signa
 deus præmonstrauit. Post hæc excepit
 pugna naualis, quæ ciuitatem in genua
 deiecit. Accessit ad cladem naualis pu-
 gnæ Histiazus cum Lesbiis, qui² Chios
 iam exhaustos facile ad excidium de-
 duxit. Histiazus autē illinc cum multa
 Ionū & Æolū copia aduersus Thasum
 contendit. Cui Thasum obsidenti quū

1 Prædiuos 2 Chios iam malis confectos facile subegit.

xxvi

xxvii

xxviii

Quis auctor extitit Philæus Æaci filius. Miltiades hic, ut sedebat in domus suæ vestibulo, cernens Doloncos prætereuntes, non illius loci vestem gerentes, neque tela, homines inclamavit: accedentibusque obtulit domicilium & hospitum congiarium. Illi in domum excepti & hospitaliter accepti, aperuerunt ei oraculum, precesq; addiderunt ut deo obsequeretur. Miltiades ea oratione audita, confestim persuasus est, ut qui pertæsus imperium Pisistrati, cuperet illinc emigrare: protinusq; Delphos se contulit oraculum consulturus nunquid faceret quod à Doloncis rogaretur. Iubente Pythia, ita Miltiades Cypseli filius, (qui quadrigario curriculo prius Olympiacam palmam reportauerat) una cum Doloncis nauigauit, assumptis Atheniensium voluntariis quibusque ad expeditionem ineundam: & ubi locum illum tenuit, ab iis qui se deduxerant, tyrannus creatus est. Is ante omnia Chersonesi isthmum, id est breuem inter duo maria intercapedinem, ab urbe Cardia ad Paçtyam muro præcepfit, ne ab Absinthiiis regionem incurfantibus infestari posset. sunt autem isthmi sex ac triginta stadia. ab hoc autem isthmo introrsus, omnis Chersonesus quadringentorū viginti stadiorum est longitudinis. Miltiades igitur, interseptis faucibus Chersonesi, atque hoc modo Absinthiiis cohibitis, primis ceterorū Lampfacenis intulit bellum: illi dispositis insidiis eum viuum cepere. Eare Cræsus Lydus audita (erat autē Cræso Miltiades charus) per nuncios Lampfacenis præcepit ut hominem missum facerent: alioqui se illos in morem pini extriturum comminatus est. Hac oratione nutantibus Lampfacenis, quid sibi vellet quod Cræsus minabatur se illos in more pini extriturū, vix tandem quidam è maioribus natu intelligens, quid illud esset exposuit, inquiring pinū ex omnibus arboribus solā esse quæ excisa nullam sobolem remittat, sed prorsus emoriatur. Eapropter veriti Cræsu Lampfaceni, solum Miltiadem remiserunt. Ita Miltiades ob Cræsum euasit: qui postea sine liberis moriēs, imperiū atq; opes tradidit Stefagoræ, Cimonis sui è matre germani filio. Cui defun-

Φιλαίου τῷ Αἰαίῳ πατρὶς ἡμοῖν τοῦ τοῦ οἰκίης τῶν Αἰαίων. ὅτε ὁ Μιλτιάδης, κατὰ ἡμῶν ἐν τοῖσι περὶ τοῖσι ἐσὺν, ὁρέων τοῖς Δολόνχοις παρὶόντας, ἐδῆτα ὅτι ἐν γὰρ ἐλὼν ἔχοντες, ἐν αἰχμαῖς, περὶ δόσαντο καὶ σφί περ ἐλθούσι, ἐπηδείλατο καταγλῶ καὶ ξείνια. οἱ δὲ δδῆα μῶν, καὶ ξεινιόεντες ὡς αὐτῶν, ἐξέφαινον πρὸς ὁ μαρτήιον. ἐκ φήναντες δὲ, ἐδέοντο αὐτῶν τὰς τῶ μιν πείθεσθαι. Μιλτιάδεα ὃ ἀκρὺς αἰνῶν, παρ-
10 αὐτῶν ἐπέισε ὁ λόγος, οἷα ἀχρὺς αἰνῶν τε τῇ Πείσι-
φρατοῦ δρχῆ, ἐν βουλόμῳ ἐκ ποδῶν ἐπὶ. αὐ-
τῶν ὃ ἐπάλῃ ἐς Δελφοῖς, ἐπειρησόμενος ὁ χρεστή-
ειον εἰ ποιήσῃ τὰς αὐτῶν οἱ Δολόνχοι περὶ δέον-
το. Κελεύουσας ὃ ἐν τῇ Πυθίᾳ, οὕτω δὲ Μιλ-
218 πιάδης ὁ Κυψέλου ὀλύμπια αἰρηκῶς πρὸς τε-
ρον τουτέων τεθείωσας, τότε πρὸς λαβὼν Ἀθη-
ναίων πρὸς τῶν βουλόμῳ μετέχειν τῶν ὁλοῦ, ἐ-
πλεε ἄμα τοῖσι Δολόνχοις, ἐξέσκε τὴν χώραν καὶ
μιν οἱ ἐπαρμόμοι τύραννον κατεστήσαντο. ὁ δὲ
20 πρὸς τῶν μὲν ἀπετείχισε τὸν ἰσθμὸν τῆς Χερσονή-
σου, ἐκ Καρδίας πόλιος ἐς Πακτύνην, ἵνα μὴ ἔχοι-
εν σφέας οἱ Ἀψινθιοὶ δηλέεσθαι ἐς βάλλοιτες ἐς τὴν
χώραν. εἰσι δὲ οὗτοι σάδρι ἐξ τε καὶ τεῖχος τῶ
ἰσμοῦ. ἀπὸ τῶν ἰσμοῦ τοῦ τοῦ ἡ Χερσονήσου: εἰσα
πᾶσα ὅτι σάδριον εἴκοσι ἐν τετρακυσίων ὁ μήκρος.
Ἀποτειχίσας ὦν τὸν αὐχένα τῆς Χερσονήσου ὁ Μιλ-
πιάδης, ἐν πρὸς Ἀψινθίους τρέσας ποιεῖν ὡς αἰνῶν,
τῶν λοιπῶν τῶν τοῖσι ἐπολέμησε Λαμψακνηοῖσι·
καὶ μιν οἱ Λαμψακνηοὶ οἱ λοχῆσαντες αἰρέναι ζώ-
30 γείη. ὡς δὲ ὁ Μιλτιάδης Κροίσου τῶν Λυδῶν ὁ
γνώμη γερνῶς. πρὸς αἰνῶν ὦν ὁ Κροῖσος τῶν τα,
πέμπων πρὸς τῶν τοῖσι Λαμψακνηοῖσι μεπέ-
ναι Μιλτιάδεα: εἰ δὲ μὴ, σφέας τῶν τοῖσι τρέσας
ἀπειλέε ἐκ τεύειν. πλαιωμῶν δὲ τῶν Λαμ-
ψακνηῶν ἐν τοῖσι λόγοις, τῇ γέλει ὁ ἐπὶ τῶν τοῖσι
ἀπείλησεν ὁ Κροῖσος, τῶν τοῖσι τρέσας ἐκ τεύειν,
μόλις κατὰ μαθὼν τῶν τοῖσι πρὸς τῶν τοῖσι, εἴπε δὲ
ὄν, ὅτι τῶν τοῖσι μωμῇ δειδρῶν πρὸς τῶν ἐκ τῶν
ἐλας ἐν ὁ δὲ μετῖς, δὴ ἀπὸ τῶν τοῖσι δρχος ἐξ ἀπολ-
40 λυται. δείσαντες ὦν οἱ Λαμψακνηοὶ Κροίσον, λύσαν-
τες μετῖς Μιλτιάδεα. Οὗτος μὲν δὲ τῶν
Κροίσον ἐκ τῶν τοῖσι, μὲν τῶν τοῖσι τελευτᾷ ἀπαις, τῶν
δρχῆν τε ἐν πρὸς τῶν τοῖσι πρὸς τῶν τοῖσι Σίπασσῳ τῶν
Κίμφοις ἀδελφεῖς παρὶ ὁμομητρίᾳ. καὶ οἱ τελευτῆ-

quum Philæus, Æaci filius, ex hac familia primus, Atheniensis fuisset. i. Hac Vallā non è suo addidit. nam in vul-
gatis quidem edis. defunct, in vet. autē codic. leguntur hac verba, πλαιωμῶν δὲ Λαμψακνηῶν ἐν τοῖσι λόγοις, πρὸς τῶν τοῖσι τῶν τοῖσι
ἀπείλησεν ὁ Κροῖσος, τῶν τοῖσι μωμῇ δειδρῶν πρὸς τῶν ἐκ τῶν τοῖσι δρχος ἐξ ἀπολ-
lυσταί. qui error ex repetitione eiusdem verbi ἐκ τεύειν contigit, librariorum oculis alterum transli-
entibus.

σαντι Χερσονήσῃσι θύεσι, ὡς ὁ νόμος οἰκιστῶν, καὶ ἀγῶ-
να ἰππικὸν τε καὶ γυμνικὸν ὁπλισαί, ἐν ᾧ Λαμφα-
κηνῶν ἐδεδίεγγινε ἀγωνίζεσθαι. πολέμῳ δ' εἶοτος
πρὸς Λαμφακηνῶν, καὶ Στισαγόρεα κατέλαβεν ἀ-
ποθανόντα παιδᾶ, πληγῆντα τ' κεφαλῇ πελέκει ἐν
πρυτανείῳ, πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλου μὲν τὰ λόφῳ, πο-
λεμίας δ' καὶ ὑποθερμότερου τὰ ἔργῳ. Τελυτή-
σαντος δὲ καὶ Στισαγόρεω τρώπῳ τοῦδε, εὐθαῖα
Μιλτιάδῃσι Κίμῳσι, Στισαγόρεω δ' ἔτελ-
τήσαντος ἀδελφεόν, καὶ λαμφακηνῶν τὰ ὀνήμα-
τα, ὅτι Χερσονήσῃσι ἀποπέλασι τεινέρι οἱ Πεισιρα-
πίδαί, εἰ μιν καὶ ἐν Ἀθῆναις ἐποίησαν, ὡς ἐσυνεδό-
τες δ' ἦσαν τ' πατρὶς Κίμῳσι αὐτῶν τ' θαλάσῃ. τ' ἐγὼ
ἐν δ' ἡγ' ὡς λόγῳ σημαίω ὡς ἐξήμετο. Μιλτιάδης δὲ
ἀπὸ Κίμῳσι ἐς τ' Χερσονήσῃσι, εἶχε κατ' οἴκῳσι δὲ ἀ-
δελφεόν Στισαγόρεα, δηλαδὴ ὁπτιμίων οἱ δ' Χερ-
σονήσῃσι πωθανόντες τῶντα, συνελέχθησαν ἀπὸ
πασέων τ' πολλῶν οἱ διωκτέοντες πρὸ τοῦδε καὶ ὅτι
ἐπὶ αὐτῶν ἀπὸ Κίμῳσι ὡς συλλυπηθέντες, ἐδέχθησαν
ὑπ' αὐτῶν. Μιλτιάδης τε δ' ἡγ' αὐτῶν Χερσονήσῃσι, πε-
ταχόσις, ὅσοι καὶ ὁπτιμίας, καὶ ἡμέτεροι ὁ λῶν δ' ὁρ-
ῶν βασιλῆος τ' θυγατέρα Ἡγησιπύλῃν. Οὐ-
δὲ δ' ὁ Κίμῳσι Μιλτιάδης, ἰεωστὶ μὲν ἐληλύθει ἐς
τ' Χερσονήσῃσι, κατελάμβανεν δὲ μιν ἐλθόντα δ' ἡγ' αὐτῶν

κατα-
βάντων

κατεχόντων ὀνήματων χαλεπότερα. τείτω
μὲν γὰρ ἐπὶ ἰστίων, σκύθας ἐκφύλαξεν. σκύθαι γὰρ οἱ
νομάδες ἐρεθιζέντες ὑπὸ βασιλῆος Δαρείου, συνε-
γράφη καὶ ἤλασαν μέχρι Χερσονήσου τῆς. τέ-
τῃς ὁπτιμίας, καὶ ὑπομείνας ὁ Μιλτιάδης, ἐφύλα-
ξε Χερσονήσῃσι ἐς ὅ οἱ τε σκύθαι ἀπαλλάχθησαν, καὶ
ἐκφύλαξεν Δόλοισι κατήγαγον ὀπίσω. ταῦτα μὲν δ' ἡ
τείτω ἐπὶ ὁπότερον ἐγέρνεε τ' τότε μιν κατεχόν-
των. Τότε δ' ἡ πωθανόντος ἐπὶ τῆς Φοίνικας ἐν
Τενέδῳ, πληρώσας χρεμύτιον πέντε τ' παρ-
οἴων, ἀπέπλεε ἐς τὰς Ἀθῆνας. καὶ ὡς αὐτὸς ὠρμήθη ἐκ
Καρδίας πόλιος, ἐπλεε δ' ἔχε Μέλαιος κῶπῃ. παρ-
αμειβετό τε τ' Χερσονήσῃσι, καὶ οἱ Φοίνικες οἱ περὶ
πῆσι ἴησι νησί. αὐτὸς μὲν δ' ἡ Μιλτιάδης σὺν τῇσι ἰεσ-
σερσι τ' ἑωὶ κατεφύλαξεν ἐς ἱμβρον. τ' δὲ οἱ πέμπτην τ'
νεῶν κατέλαβον διώκοντες οἱ Φοίνικες. τ' ἵνεος ἰαυῆς ἔλυ-
ξε τ' Μιλτιάδῃσι παίδων ὁ πρεσβυτάτος ἀρχὸν Μη-
τιόχος, καὶ ἐκ τ' Ὀλῶν δ' ὁρῶν ἐς τὴν θύλαξ, ἀλλ'
δὲ δ' ἡγ' αὐτῶν καὶ τ' πνῆμα ἴησι εἶλον οἱ Φοίνικες. καὶ μιν

219

στο Chersonitæ, ut mos est, conditori
urbis, sacrificant, certamenq; equestre
ac gymniciū statuto tempore celebrant,
in quo nulli Lampfacenorum certare
permittitur. Durate autem cum Lam-
pfacenis bello, contigit ut Stesagoras
quoque liberis orbus decederet, apud
curiā percussus securi in capite à quodā
qui se transfugam verbis simulabat, sed
re ipsa quā hostis erat atrocior. Ste-
sagora hunc in modum defuncto, tum
Pisistratidæ Miltiadem Cimonis filium
fratrem defuncti, cum trireme ad susci-
piendas in Chersoneso res dimiserunt:
in quem etiam Athenis beneficia con-
tulerant, tanquā non sane consocii mor-
tis Cimonis patris eius: de qua morte
alio in libro qualis fuerit commemora-
bo. Miltiades ut venit in Chersonesum,
domi sese continebat, in honorem
videlicet Stesagoræ fratris. Quod quū
audissent Chersonitæ, vndique ex o-
mnibus ciuitatibus principes congre-
gati sunt ad lugendā cum Miltiade fra-
tris necem. Hi postquam venerūt illuc,
in vincula coniecti sunt, & Miltiades
Chersonesum obrinuit, conductis au-
xiliariis: filiamque Olori regis Thra-
ciæ Hegesipylam duxit vxorē. Quē
er si nuper illuc profectum, tamen non
mediocria sed grauiasane negotia ex-
ceperunt. nam tertio quam hæc gesta
sunt anno è Chersoneso profugit, non
ausus expectare venientes Scythas No-
mades: qui à rege Dario irritati, coactis
copiis ad hanc vsq; Chersonesum pro-
cesserant. Illis digressis eum rursus Do-
lonci reduxere, tribus annis antequam
aliis curis implicaretur. Tunc Phœ-
nices apud Tenedum esse quum audis-
set, quinque cum triremibus (quas præ-
sentibus facultatibus impleuerat) A-
thenas nauigauit, soluens ex vrbe Car-
dia. Qui dum per sinum Nigrum trans-
missa Chersoneso cursum tenet, Phœ-
nicum classe circumuentus, ipse qui-
dem cum quatuor triremibus ad Im-
brum euasit, quintam vero Phœnices
insequuti ceperunt, cui præerat Milti-
adis filius natu maximus Metiochus,
non ex filia Olori Thracum regis, sed
ex alia muliere. Eum Phœnices quum

xxxix

xl

xli

1 Hostis erat, & temerarius. vel, ὡς ira præcipit. Ad verbum, Subseruidus. 2 Suspectus est hic locus in vulg. edit. Gr. ὡς ἰπ-
πικῶν ἐστὶ ποτὶς ὡς ἰππικῶν, quod hic accipiendum fuerit pro ὡς ἰππικῶν molens. 3 Quingentos alens auxilios: 4 Huic Cimonis
filio Miltiadi, quum nuper in Chersonesum venisset, molestie maiores quam antea contigerunt. tertio enim quam hæc gesta sunt
anno, à Scythis fugatus fuerat. nam quum Scythæ Nomades à rege Dario irritati, conferto agmine ad hanc Chersonesum vsque
progressi essent, illis inuadentibus obistere non ausus, è Chersoneso aufugit, donec post Scytharum discessum, eum Dolonci re-
duxerunt. Hæc inquam tribus ante annis contigerant quam ista ei euenerant. Tunc enim quum Phœnices ὄν. Lego autem ex vet.
cod. πῶν καταβάντων pro κατεχόντων in priorē loco, ut sit κατεχόντων ἀπὸ κατεχόντων πῶν. κατ. i. κατεχόντων ἀπὸ κατεχόντων, eo sensu quo post-
ea dicitur τ' τότε μιν κατεχόντων. Illud autem, ἵνεος Χερσονήσῃσι, fortasse interpr. Chersoneso exulabat, quod uidelicet cum illis congregari
ausus non esset. Cui interpretationi quadrat κατεχόντων.

Miltiadis filium esse cognouissent, ad regem perduxerunt, rati se magnam apud eum gratiam inituros: quoniam Miltiades in dicenda apud Iones sententia suavisset ut Iones Scythis rogantibus soluta rate domum abire, obtemperarent. Oblato tamen sibi Metiocho Darius tantum abest ut quicquam mali fecerit, ut per multis eum bonis affecerit. donauit enim domo, facultatibus, vxore etiam Perside: ex qua liberi geniti sunt qui inter Persas censentur.

XLII Miltiades autē ex Imbro Athenas peruenit. Neque hoc anno quicquam est à Persis amplius in Ionas scuitum, sed benigne sane cum eis actum. Hoc anno Artaphernes Sardium præses, accitis hostiū nunciis, adegit Iones ad pactiones inter se faciendas, de tradēdis mutuo iis qui iniurias intulisset: neve quid inuicem ferrent aut agerent. Ad hoc adactis Ionibus, per parasangas (ita enim Persæ tricena stadia appellant) regiones diuisit: regionatimque vectigal instituit quod regi penderent: quod vectigal ab Artapherne institutū, ad meā usque ætatem qui illic fuere pependunt, eadem pæne qua prius condicione institutum. Et hæc quidem illis pacata erant.

XLIII Ceterum ineunte statim vere aliis ducibus ab rege abdicatis, Mardonius Gobryæ filius, adhuc adolescens, & recens in matrimonium accepta Darii filia Artozostra, ad mare descendit, permagnas ducens peditū classiariorumque copias. Qui cum exercitu postquam in Siciliam peruenit, ipse consensa naui cum classe abijt, aliis ducibus pedestres copias in Hellespontum ducentibus. Posteaquā autem præteruestus Asiam in Ioniam peruenit Mardonius, miram hic rem ego referā iis Græcis qui non assentiuntur Otanem inter septem Persas suavisse positionem esse Persis statum popularem, abdicatis tyrannis Mardonius statum popularem in ciuitatibus constituit. his actis, in Hellespontum ire contendit: vbi coacta ingenti vi nauium ac peditatus, eas copias traiecit Hellespontum, perque Europam iter Eretriā versus atque Athenas faciebat. Hæ igitur ciuitates prætextus à Dario erāt belli inferendi: sed in animo habebat

XLIV

ὅτι τε Ἐρετρίαι καὶ Ἀθῆναι.

πυρόμενοι ὡς εἴη Μιλτιάδεω παῖ, κῆρυγρον τῶν βασιλῆα, δοκέοντες χάριτα μεγάλην κατὰ θῆναι. ὅππῃ δὴ Μιλτιάδης γνώμῃ ἀπεδέξατο ἐν τοῖσι Ἰώσι, πείθεσθαι κελύων τοῖσι Σκύθησι, ὅτε οἱ Σκύθαι τῶν πεδίων, λίσαντες τὴν γῆν, ἀποπλέειν ἐς τὴν ὕψος. Δαρῆος δὲ, ὡς οἱ Φοίνικας Μηπόχον δὲ Μιλτιάδεω ἀνέγραψεν, ἐποίησε καὶ ἐν Μήποχον, ἀναθὰ δὲ συχνὰ καὶ γὰρ οἶον καὶ κτήσιν ἔδωκε, καὶ Περσίδα γυναῖκα, ἐκ τῶν οἱ τέκνα ἐγένετο, τὰ ἐς Πέρσας κεκοσμήσθαι. Μιλτιάδης δὲ ἔξ Ἰμέρου ἀπικνέεται ἐς τὰς Ἀθῆνας, καὶ τῷ δὲ ἔτος τῶν ἐκ τῶν Περσέων οὐδὲν ἐπὶ πλεονεχέμετο πούτιον, ἐς ἱεῖρος φέρον Ἰώσι. Ἄλλα τὰδε μὲν χρήσιμα κάρτε πῶσι Ἰώσι ἐγένετο. τὸ τε δὲ ἔτος Ἀρτοφέρνης ὁ Σαρδίων ὑπάρχων, μεταπεμφθεὶς ἀπὸ τῶν Περσέων, οὐκ ἔφησεν, ἀλλὰ δούλοισι τῶν Ἰωνῶν, ὡς καὶ ποιεῖσθαι, ἵνα δοσὶ δίκαι εἴεν, καὶ μὴ ἀνέχοντες φέρονται, καὶ ἀγρίον. τὰ τε ἑκάστα καὶ τὰς πόλεις σφέων μετρήσας καὶ παρασάγγας, ἵνα καλέσθαι οἱ Πέρσας τὰ τελέοντα σάδρα καὶ δὴ τὸν τε ματρήσας, φόρος ἐξέσται τοῖσι, οἱ καὶ χώρῳ ἀφαιρέσθαι ἔχοντες ἐκ τῶν τῶν χερσὶν αἰεὶ, καὶ ἐπὶ ἐς ἐμὲ, ὡς ἐπὶ χθρῶν δὲ Ἀρταφέρνηος ἐπὶ χθρῶν δὲ γῆν καὶ τὰ τε καὶ τὸν ὅτι εἶχον. καὶ σφὶ τὰυτὰ μὲν εἰρηκῆα ἔω. Ἀμὰ δὲ τὰ ἑαί τῶν δῶν κατὰ λευκῶν στρατηγῶν ἐκ βασιλῆος, Μαρδόνιος ὁ Γαβρύεω κατέβαινε ὅτι θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτε περὶ ἅμα ἀγρόμενος, πολλὸν δὲ ναυκρῶν ἡλικίαν τε ἰεὸς ἐὼν, καὶ νεώσι γεγαμηκὼς βασιλῆος Δαρῆος θυγατέρα Ἀρτοφέρνην. ἄγων δὲ τῶν τῶν οὐ Μαρδόνιος, ἐπεὶ τε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίᾳ, αὐτὸς μὲν ὅτι τῶν ἐπὶ νεὸς, ἐκ μίξετο ἅμα ἴσοι ἀλλήλοισι, στρατῶν δὲ περὶ ἅλλοι ἡγεμόνες ἦγον ὅτι τῶν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ παραπλέων τῶν Ἀσίων ἀπὸ ἱεροῦ ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίαν, ὅθεν αὐτὰ μέγιστον θάυμα ἐρέω τοῖσι μὴ ἀποδεχόμενοι Ἑλλήνων, Περσέων τοῖσι ἐπὶ ὅταν γῶμιν ἀποδέξασθαι, ὡς χρεὼν εἴη δημοκρατία τῶν Περσῶν. τὸς γὰρ ὑπαί- 40 185 τῶν Ἰωνῶν καταπαύσας πᾶσι τῶν οὐ Μαρδόνιος, δημοκρατίας κατῆσθαι ἐς τὰς πόλεις. τὰυτὰ δὲ ποιήσας, ἠπάγει ἐς τὴν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρῆμα πολλῶν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πᾶσι στρα- 40 185 τῶν πολλῶν, ἀφαιρέτες τῇσι τοῖσι δὲ Ἑλλήσποντον, ἐπορεύοντο ἀπὸ τῆς Εὐρώπης: ἐπορεύοντο δὲ

1 Neque hoc anno vlla Persis aduersus Iones contentio extitit: imo magno Ionum commodo factum hoc fuit, quod sequitur videlicet. 2 Ut rationi iniuriatum mutuo reddendæ obnoxii essent, et quæ à mutuis direptionibus abstinerent. vel, Ut iniurias mutuo persequi ex iure possent. 3 Mardonius enim abdic. tyrannis, vel, abrogato tyranni imperio, statum pop. 4 Prætextus expeditionis iplis erant:

καπεκτη-
συνπ.

220

ὅσας δὲ πλείους δύναντο κατασρέφειν τῇ Ἑλλη-
νίδων πόλεων, ἔτο μὲν δὴ, τῇσι νηυσὶ Θασίους ἐδὲ χθί-
ρας ἀνταφραμίδας, κατεσρέψαντο· τῷ δὲ, τῷ πεζῷ
Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δόλως, ὡς πε-
κτῆσαντο. τὰ γὰρ ἐνδοξά Μακεδόνων ἔθνη ἀπὸ πύργου
ἡδὴ ἦν ὑποχείρια γηροῦ. ἔκ μὲν δὲ Θάσος ἀφ-
βαλόντες περίω ὑπὸ τῇ ἡπείρῃ ἐκομίζοντο μέχρι
Ἀκαῖας· ἔκ δὲ Ἀκαῖας ὁρμώμενοι, τῇ Ἀθῶν πε-
λάλλον. ὅτε πεσόντων δὲ σφί περὶ πλεῖστοι βορῆς αἰε-
μος, μέγας τε ἐξ ἁπορίας, καὶ ὁρμηχέως περὶ αὐτῶν
πλήθει πολλὰς τῶν νηῶν, ἐκβαλλων πρὸς τῇ Ἀθῶν
λέγει· γὰρ τελευτήσας μὲν τῶν νηῶν τὰς διαφθαρείσας
εἶ, ὡς δὲ δύο μυριάδας αἰδεσθῶν. ὥς γὰρ
θελιδεσάτης ἐκείνης τῇ θαλάσσης ταύτης τῇ περὶ τὴν
Ἀθῶν, οἱ μὲν ὑπὸ τῇ θηλείᾳ διεφθείροντο ἀρπαζο-
μένοι· οἱ δὲ, πρὸς τὰς πέρας θρασυμένοι· οἱ δὲ αἰ-
πίων ἐφ' ἑκὼν περὶ τὴν περὶ τὴν διεφθείροντο· οἱ δὲ
ρίγχι. ὁ μὲν δὴ ναυικὸς στρατὸς οὕτως ἐπὶ τῷ
Μαρδονίῳ δὲ ἐξ τῶν πεζῶν στρατῶν περὶ τὸν
μὲν ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ τὸν Βρύγῃ Θρήικες ἐπέ-
χειρήσαν· καὶ σφῶν πολλοὶ φοιδοῖσι οἱ Βρύγῃ,
Μαρδόνιον δὲ αὐτῶν τρωματίζουσι. οὐ μὲν τι ὁ δὲ
αὐτοὶ δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων. ἔγρη
δὴ πρὸς τῇ ἀπομέσῃ ἐκ τῶν χωρίων τούτων
Μαρδόνιος, πρὶν ἢ σφέας ὑποχειλείους ἐποιήσα-
το. τῆς μὲν κατεσρέψαντος, ἀπὸ τῆς τῶν
στρατῶν ὁσίῳ, ἅτε τῶν πεζῶν τε πρὸς τῶν
πρὸς τοὺς Βρύγῃ, καὶ τῶν ναυικῶν μεγάλως ἐ-
εἰ τὴν Ἀθῶν. ὅτ' ἂν μὲν ὁ στρατὸς αἰσχροῦς ἀγ-
νισάμενος, ἀπὸ τῆς ἀχθῆς τῶν Ἀσίων. Διότι
ρὰ δὲ ἔτεϊ τούτων ὁ Δαρειὸς, πρὸς τῶν Θασί-
ων ἀφελήσας ὑπὸ τῶν ἀστυγείτων ὡς ἀπὸ
σιν μνησίου, πέμψας ἀγγέλους, ἐκέλευε σφε-
ας ὁ τῶν περὶ αὐτῶν, καὶ τὰς νῆας ἐς Ἀβδηρα
κινεῖν. οἱ γὰρ δὴ Θάσιοι, οἷα ὑπὸ Ἰστιαίου τε
τῆς Μιλησίου πολιορκηθεῖν, καὶ πρὸς τὸν εὐσε-
ων μεγάλων, ἐχρέωντο τοῖσι χρήμασι, καὶς τε να-
πηγόμενοι μακρὰς, καὶ τῶν ισχυρῶν περὶ
βαλλόμενοι. ἡ δὲ πρὸς τὸν σφί ἐγένετο ἐκ τῆς ἡ-
πείρου καὶ ἀπὸ τῶν μεταλλῶν. ἔκ μὲν γὰρ τῶν
Σκαπῆ ὕλη τῇ χρυσεῶν μεταλλῶν, περὶ τὸν ὄγ-
δῶν. τὰ παλαιὰ πρὸς τῇ· ἔκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ
Θάσῃ, ἐλάσσω μὲν τούτων, συχνὰ δὲ οὕτως, ὥς τε
περὶ τὸν Θάσιοι εὐσεῖς καρπῶν. ἀτελέσι, πρὸς τῇ
ἀπὸ τῆς ἡπείρου καὶ τῇ μεταλλῶν ἔπος ἐκείνης, διη-
χρία παλαιὰ· ὅτε δὲ ὁ πλεῖστος πρὸς τῇ, τελευτήσας.

ὅτ' ἂν Σκα-
πῆς ὕλη

quam plurimas posset Græcarum ciui-
tatum subigere. Nam & classe Thasios
nec manum ex aduerso leuantes sube-
git, & peditatu Macedones, vltra eos
qui iam seruibant, in seruitutem rede-
git. etenim quæ intra Macedones sunt
nationes, iam subactæ erant. Hæc classis
è Thaso transmittens, ac terram legens,
ad Acanthū vsq; processit: & ex Acan-
tho soluens, dum Athon circumuertit,
ventus aquilo vehemens atq; admodū
atrox & intolerandus dicitur in eam
ingruisse, nauiumq; pleraq; in Athon
propulsa, ad trecentas affluxisse, vt su-
pra viginti millia hominum interie-
runt: partim quod à feris rapti, partim
quod natate nescirent, partim quod
petris allisi, (nam sæuissimum circa A-
thon est mare) partim gelu absumpti.
Et cum nautico quidem exercitu ita a-
ctum est. Mardonium autem cum pe-
destribus copiis in Macedonia statua
habentem Thraces Brygi sub noctem
inuasere, & cū aliis multis ex eis occi-
derunt, tum ipsum Mardonium vulne-
rauerunt. Sed non tamen seruitutem
Persarū deuitare potuerunt. nam Mar-
donius non prius ex iis locis decessit
quam illos in suam redegit potestatem.
His subactis rursus reduxit exercitum,
tum ob eam quam aduersus Brygos in
exercitu terrestri, tum ob maiorem
quā in classe ad Athon acceperat cala-
mitatem. Ita hic exercitus pugna turpi-
ter gesta rediit in Asiam. ¶ Insequenti
anno Darius ante omnia Thasios à vi-
cinis insinulatos tanquam defectionem
molientes, misso nuncio iussit di-
ruere muros, & naues in Abdera trans-
portare. nam Thasii, vt qui ab Histixo
Milesio fuerant obfessi, & prouentus
magnos habebant, pecunia multa ute-
bantur, cum in compingendis nauibus
longis, tum validioribus muris vrbi cir-
cumdandis. Erat autem eis prouentus
ex continenti atque ex metallis. ex fos-
silia quidem metallorum aureorum
materia, septuaginta talentorum: ex
Thasiis autem metallis minus, sed ta-
men ita frequenter, vt si Thasii forent
immunes tributorum, fuerint eis in
summam prouentura quotannis ex
continenti atque ex metallis ducenta
talenta, & quando plurimum, trecen-
ta. Quæ metalla ipse quoque inspexi,

XLV

XLVI

XLVII

1 In Athon propulsa, & ex nauibus quidem trecentas, ex hominibus supra viginti millia interisse. Quum enim feris ab-
undantissimum sit hoc mare quod circa Athon, (id est, hæc maris pars quæ est circa Athon) alii à feris rapti, alii petris allisi, alii, quod
natate nescirent, nonnulli & frigore interibant. Et cum nautico q. ex. 2 Pecuniam quam ex illis magnis prouentibus habebant,
impendebant in comping. 3 Octoginta

& tamen longe admirabilia fuere quæ Phœnices ii qui cum Thaso eam insulam condiderunt, inuenere: quæ insula ab hoc Thaso Phœnice nomen obtinuit. Hæc autem Thasi Phœnicea metalla sunt inter locum qui vocatur AEnyrorum & Cœnyrorum, sita: atque e regione Samothraciæ ingens mons indagando euersus est. Et hoc quidem huiuscemodi est. Thasii autem iubente Dario, muros suos diruerunt, & naues omnes in Abdera transportarunt. Post hæc Darius, quid in animo Græci haberent, pugnarene secum an sese dedere, tentandū ratus, legatos per Græciam alios alio dimittit, regi terram & aquam petere iussos. Et hos quidem in Græciam, alios autem ad tributarias sibi maritimas ciuitates mittit, imperans longas naues fieri, & hippagogas, *id est, naues quibus equi feruntur.* Dum hæc isti comparant, legatis per Græciam euntibus, & quæ Perse præceperat petentibus, terrā multi in continente populi dederunt: insulani quoque, cum alii omnes, ad quos eadem petituri legati accessere, tum vero Æginetæ. Quæ de re continuo Athenienses irritati sunt, quod putarent hostili in ipsos animo dedisse terram & aquam Æginetas, ut vna cum Persa aduersus Athenas militarent. Itaque libenter occasionem contra Æginetas amplexi, Spartam profecti illos insimulauerunt quod ex eo quod fecerāt Græciā prodidissent. Ad hanc delationē Cleomenes Anaxandridæ filius, Spartiatarū rex, Æginam transmisiit, animo præcipuos eius rei autores comprehendendi. Conanti autē illos comprehendere cum alii Æginetæ intercessere, tū præcipue Crius Polycriti filius, ² negans cum gauisurum si quem abduceret Æginetarum: nam id eum facere sine communi consilio Spartiatarum, sed ab Atheniensibus pecunia corruptum: alioqui cum altero rege venturum fuisse ad se comprehendendos. Hoc autem dicebat ex ³ epistola Demarati. Eum Cleomenes ab Ægina discedens interrogauit quod ei nomen esset. Ille respondit quod erat Crius, *id est aries.* Cui Cleomenes, Crie, inquit, iam nunc præferrato cornua, tanquam occursumus magno malo. ¶ Spartæ autem per id tempus Demaratus Cleomenem insimulabat, & ipse rex Spartiatarum,

ὁ μακρὸν ἰὼν αὐτῶν θαυμασιώτατα τὰ οἱ Φοίνικες αἰδῶντο οἱ μὲν Θάσου κήσαντες πλὴν τῆς τούτου, ἢ περὶ νῦν ἀπὸ τῆς Θάσου τύπου τῆς Φοίνικος τοῦτο μαῖσκε· τὰ δὲ μέγιστα τὰ Φοινικὰ ταῦτα ἐστὶ τῆς Ἰωνίας Θάσου, μετὰ δὲ Αἰνύρων τε χώρου καλομένου, καὶ Κοινύρων. αὐτοὶ δὲ Σαμοθρίκης ὄρος μέγα αἰετσαμῆρον ἐν ζήτησι. τὸ μὲν ἰωὲς ἐστὶ τοιοῦτον· οἱ δὲ Θάσοι τῷ βασιλεῖ καλῶνται καὶ τῷ πείχοντι σφέτερον κατεῖλον, καὶ τὰς νέας πάσας ἐκόμισαν ἐς Ἀθήνας. μὲν δὲ τὸ πᾶν, ἀπεπειράτο ὁ Δαρεῖος τῇ Ἑλλήνων ὁ, πᾶν νόον ἔχοντες, κατεργασθῆναι ἐκείνῳ, ἢ παρὰ διδοῖναι σφέας αὐτοῖς. διέπεμπε δὲ κήρυκας, ἄλλους ἄλλῃ τάξας, αἰὰ τὴν Ἑλλάδα, καλῶν αὐτῶν βασιλεῖ γλῶσσαι καὶ ὕδωρ. οὗτοι μὲν δὴ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπεμπε· ἄλλοι δὲ κήρυκας διέπεμπε ἐς τὰς ἐκείνῳ διασποράς πόλεις τὰς παρὰ θαλάσσιον, καλῶν νέας τε μακρὰς καὶ ἰσχυράς πλοῖα ποιεῖσθαι. οὗτοι τε δὴ παρὰ σκάζοντο ταῦτα, καὶ τοῖσι ἡκροῖ ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι, πολλοὶ μὲν ἡπειρωτῶν ἔδδοσαν τὰ παρὰ ἔχοντες αἰπῶν ὁ Πέρσης· πολλοὶ δὲ ἡσιῶνται, ἐς τὰς ἀπικρία αὐτῶν σφίσι, εἴτε δὴ ἄλλοι ἡσιῶνται διδοῦσι γλῶσσαι καὶ ὕδωρ Δαρείῳ, καὶ δὴ καὶ Αἰγινήται. ποιήσαντες δὲ σφίσι ταῦτα, ἰσχύως Ἀθηνῶν ἐπεκέλευ, δοκέοντες ὅτι σφίσι ἔχοντες τὰς Αἰγινήτας δεικνύοντες, ὡς ἅμα τῷ Πέρσῃ ὅτι σφέας εἰσάγονται καὶ ἄσμενοι παρὰ φάσιος ἐπελάθοντο. φοιτῶντες τε ἐς τὴν Σπάρτην, κατηγόρεον Αἰγινήτων τὰ πεποιήκειν, παρὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα. Πρὸς ταύτην δὲ τὴν κατηγόρειον, Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδης, βασιλεὺς ἐὼν Σπαρτητῶν, διέβη ἐς Αἰγίνας, βουλόμενος συλλαβεῖν Αἰγινήτων τὰς αἰπώτατας. ὡς δὲ ἐπειράτο συλλαμβάνειν, ἄλλοι τε δὴ αὐτὰ ἐγίνοντο αἰτίσοι τῇ Αἰγινήτων, ἐν δὲ δὴ καὶ Κλεῖος ὁ Πολυκρίτου μάλιστα· ὃς οὐκ ἔφη αὐτὸν ὁδὸν αἰετῶν χαίροντα Αἰγινήτων. αἰδῶ γὰρ μιν Σπαρτητῶν τῆς κριτοῦ ποιεῖν ταῦτα, ὥς Ἀθηνῶν ἀναγνωσέτω χρέμασι· ἅμα γὰρ αὐτὸν τῷ ἐτέρῳ βασιλεῖ ἐλθόντα συλλαμβάνειν. ἔλεγε δὲ ταῦτα ὅς ὅτι πολλῆς τῆς Δημαρτίου. Κλεομένης δὲ ἀπελαυνόμενος ἐκ τῆς Αἰγίνης, εἶρετο δὲ Κλεῖον ὃς ποιεῖν οὐκ οἶνε· ὃς δὲ ἐὼν ἐφρασεοί. ὃς Κλεομένης παρὰ αὐτὸν ἔφη, Ἡ δὲ νῦν καὶ χαλκὸν ὁ Κλεῖος τὰ κέρεια, ὡς συνοισόμενος μετὰ κακῶ. Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ τῶν δὲ χρόνοι ὑπομένων Δημαρτίου ὁ Αἰετῶν, διέβαλε δὲ Κλεομένην, ἐὼν βασιλεὺς καὶ αὐτὸς Σπαρτητῶν,

1 Ex quibus admiratione digna erant ea potissimum quæ Ph.

2 Id est, Negans eum impune quemquam Ægin. abducit.

3 Mandato

Athæc quæ commemorantur à Græcis, ego scribo: hos Dorienſium reges, viſque ad Perſeum Danaes à deo genitum, recenſeri recte à Græcis, & oſtendi Græcos eſſe. iam tū enim iſti inter Græcos cenſebantur. Ideo autē dixi, viſque ad Perſeum, nec altius repetii, quod nullū Perſeo cognomentum fuit mortalis patris, quemadmodum Herculi Amphitryon. Itaque à me rectam rationem ſequente dictum recte eſt viſque ad Perſeum. A Danae vero Acrifi filia retrorſum patres eorum recenſendo, conſtabit principes Dorienſium ex Ægypto oriundos. Hæc generis recenſio ex commemoratione Græcorū facta eſt. Ut autē à Perſis fertur, Perſeus ipſe, quum eſſet Aſſyrius, factus eſt Græcus, non tamen progenitores eius. nam progenitores Acrifi² recenſere ad progeniem Perſei nihil attinet: eoſque (quemadmodum Græci aiunt) Ægyptios fuiſſe. Hæc de hiſtaatenus. Quod autem regnum Dorum, quum Ægyptii eſſent, ſibi traditū acceperint, hoc (quoniam ab aliis dictū eſt) omittemus: quæ vero alii non attigerunt, eorum faciemus mentionem. ³ Has dignationes regibus Spartiæ tribuerūt: duo ſacerdotia, Iouis Lacedæmonii & Iouis cæleſtis: & ius belli in quamcunq; libuerit regionem inferendi, ut id nulli Spartiatarum prohibere fas ſit, alioqui piaculari crimine teneatur. Ut in expeditionibus adeundis primi eant reges, in abeundo poſtremi ſint. Centum delecti viri eis in militia cuſtodes adſint. ⁴ In egreſſibus utantur quocunq; pecoribus libuerit: quorum immolatorum pelles omnes ac terga accipiant. Bellica hæc. Alia ſunt quæ pacis tempore eis tribuuntur: Ut quoties aliqua publica euſceratio ſit, primi in cæna reges diſcūbant, & iis primis diſtribui incipiat utrique eorum duplum omnium quàm ceteris conuiuis: ⁵ libaminaque immolatorum & coria, eorū ſint. Singulis quoque calendis iſtantis menſis, ſingula pecora utrique e publico dentur Apollini immolanda: & farinæ medimnus, id eſt, ſex modia, & vini Laconicus quartarius: & in ſpectaculis ſingulorum certaminum certis locis A' πόλωνος, & μέδωνος ἀλφίτων, & οἷον τετάρτην Λακωνικὴν, & ἐν τοῖσι ἀγῶσι πᾶσι ποροεδρίας

πάδε δὲ καταλεξόμεθα τῶν Ἑλλήνων, ἐν ᾧ γράφω. τούτοις τοῖς Δωριέων βασιλῆας, μέχει μὲν Περσέος τῆς Δαναΐδος τῆς θεοῦ ἀπειρίτου, καὶ ἀλεγομένων ὀρθῶς τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀποδεικνυμένων ὡς εἰς Ἑλλήνες, ἥδη γὰρ τηλικαῦτα ἐς Ἑλλήνας οὗτοι ἐτέλεον. ἔλεξα δὲ, μέχει Περσέος, τῆς δὲ εἰσεκα, ἀλλ' οὐκ αἰέκαθεν ἐλέξατο, ὅτι οὐκ ἔπρεπε ἐπὶ τῇ Περσείᾳ ὁδὸν μὴ πατρὸς θνητῆς, ὡς περ Ἡρακλείᾳ Ἀμφιτρυῶν. ἥδη ὧν ὀρθῶς λόγος χρειαῖται, μέχει τῆς Περσέος ὁρθῶς εἰρηται μοι. ἀπὸ δὲ Δαναΐδος τῆς Ἀκείσου καὶ ἀλεγομένη τοῖς αἰῶσι πατέρας αὐτῶν, φασιότα δὲ εἶναι τοῖς οἰκιστάσι τοῖς Δωριέων ἡγεμόνες Αἰγυπῖοι ἰθαυρῆες. ταῦτα μὲν νῦν κατὰ τὰ Ἑλλήνες λέγουσι γὰρ ἡμετέροις. Ὡς δὲ ὁ Περσέων λόγος λέγεται, αὐτὸς ὁ Περσὺς, ἐὼν Ἀσσύριος, ἐλήμετο Ἑλλήν, ἀλλ' οὐκ οἱ Περσῆς πρῶτος. τοῖς δὲ Ἀκείσου γὰρ πατέρας ὁμολογούσας κατ' οἰκισίτητα Περσείᾳ ὁδὸν, τούτοις δὲ εἶ, κατὰ τὰ Ἑλλήνες λέγουσι, Αἰγυπῖοις. Καὶ ταῦτα μὲν νῦν περὶ τούτων εἰρηταῖ. ὅτι δὲ εἶναι Αἰγυπῖοι, καὶ ὅτι ἀποδεχόμενοι ἔλαβον τῆς Δωριέων βασιλείας, ἄλλοισι γὰρ περὶ αὐτῶν εἰρηται, ἐάσω μὲν αὐτά. τὰ δὲ ἄλλοι οὐ καταλεγοῖτο, τούτων μὲν μὲν ποιήσομαι. Γέρρα τε δὴ τὰδε τοῖσι βασιλεύσι Σπαρτητῶν δεδώκασι, ἱεροπύας δύο, Διὸς τε Λακεδαίμονος, καὶ Διὸς οὐρανίου. καὶ πόλεμον γὰρ ἐκφέρειν ἐπὶ αὐτῶν βούλωνται χώρην. τούτου δὲ μηδὲν εἶναι Σπαρτητῶν ἀγκυλωτῶν. εἰ δὲ μὴ, αὐτὸς ἐπὶ τῶν ἀγῶνι ἐνέχεσθαι. στρατοδωμάτων δὲ, ποσὶς ἰέναι τοῖς βασιλῆας, ὑστέρως δὲ ἀπέναν. ἐκαστὸν δὲ αἰδρας λογάδας ὅτι στρατῆς φυλάσσειν αὐτούς. ποσὶς αὖτε χεῖρας ἐπὶ τοῖσι ἐξοδίοις, ὅσοις αὐτὸς ἐλῶσι. τῶν δὲ θυσιῶν ἀπὸ τῶν τὰ δέρματά τε καὶ τὰ ῥάτια λαμβάνειν σφέας. ταῦτα μὲν τὰ ἐμπολέμια. Τὰ δὲ ἄλλα τὰ εἰρηναῖα κατὰ τὰδε σφί δέδωται. αὐτὸς οὖν τις δημοτελής πείνηται. πρῶτος ἐπὶ τῷ δεῖπνῳ ἔστι τοῖς βασιλῆας. καὶ ἀπὸ ἱετέων πρῶτον ἀρχεῖται, διπλῆσιν ἀνέμοις ἐκατέρω τὰ πάντα ἢ τοῖσι ἄλλοις δαίμονες. καὶ ἀπὸ δαρχίας εἰς ἱετέων, καὶ τῶν ἱετέων ποσὶς αὖτε δέρματα. ἰε μνήσας ὅτι πᾶσας καὶ ἐβδόμας ἰσταμένους, εἰδομένους ἐκ τῆς δημοσίας ἱερίων τέλφον ἐκατέρω

1 Ægyptios fuiſſe indigenas. 2 Nullam habere cum Perſeo conſanguinitatem: 3 Has dignitates. Vel, Hos honores.

4 Quoties in expeditionem proficiſcuntur, utant. 5 Et ut primum in libationibus locum obtineant, coriaque immolatorum pecorum, eorum ſint. Singulis quoque calendis, & ſeptimo quoque die menſis ineuntis, victima perfectæ utrique illorum detur in Apollinis æde. Illud autem ἱερίον πλείονος, id eſt, ad verbum perfectæ victima, & quaſi omnibus ſuis numeris abſoluta, variè exponitur.

ἔξαιρέ πει, καὶ πορζείεις ἀποδεικνύειαι τῷ τοι σὺ πορ-
καίᾳ τὸς αὐτὸν ἐλθῶσι τῷ ἄρῳ, καὶ Πυθίους αἰρέ-
σθαι δύο ἐκάτερον. (οἱ δὲ πύθοι, εἰσι θεοῦ πόρι ἐς
Δελφοὺς, σιτεόμενοι μὲν τῷ βασιλῆϊ τὰ δημό-
σια) μὴ ἐλθῶσι δὲ τοῖσι βασιλῆϊσι ἅπτε δὲ δειπνοῖ, ἀ-
ποπέμπεισθαι σφι ἐς τὰ οἰκία ἀλφίτων τε δύο
χοίνας ἐκάτερον, καὶ οἷον χρυσύλλω· παρῆσι δὲ δι-
πλήσια πόματα δίδουσθαι. τῷ δὲ τῷ τοῦ πορζεί-
διωτῶν κληθέντι ἅπτε δειπνοῖ πᾶσθαι. ὅς δὲ μαι-
τηίας ὅς γινόμενός, τῶν τοῦ φυλάσσον· σιωδέναι δὲ
καὶ τὸς πυθίους. δικάζον δὲ μωῶν τὸς βασιλῆας το-
σάδε μωῶν· πατρὸς καὶ πατρὸς περὶ, ἐς δὲ νί-
κνέεται ἔχειν, καὶ μὴ τῷ πατὴρ αὐτὸν ἐχρήσῃ. καὶ οὐ-
δὲ δὲ δημοσίῳ περὶ καὶ τῷ περὶ παῖδα ποιέσθαι
ἐθλή, βασιλῆων ἐναίτιον ποιέσθαι. καὶ παρὶς βου-
λάσιν τοῖσι γέρονσι, ἐς δὲ δυνάμει δέσιν τελέχοντα. καὶ
δὲ μὴ ἐλθῶσι, τὸς μέλιστα σφι τῷ γέροντων πορσῇ-
κον ὅς ἔχειν τὰ τῷ βασιλῆων γέρεα, δύο φήσας π-
θεμῆες, τελέτην δὲ, τῷ ἔωτ. Τὰ ὅς μὴ ὅς τοῖσι τοῖσι
βασιλῆσι δίδουσι ὅς τῷ καὶ τῷ Σπαρπητίων·
ἀποθνήσκον δὲ, τὰ δὲ ἰππῆες περὶ ἀλλοῖσι δὲ γε-
νὸς καὶ πᾶσαι τῷ Λακωνικῷ. καὶ δὲ τῷ πόλιν γεω-
νῆες περὶ ὅς, λέγει ὅς κροτέσι. ἐπεὶ δὲ ὦν τῷ τοῦ γ-
νηται ποῖτο, αἰάγκη ὅς οἰκῆς ἐκάτης ἐλευθέρως
δύο καὶ ὅς μᾶλλον ἀνδρα τε καὶ γεωγῆ· μὴ ποιή-
σαι δὲ τῷ τοῦ, ζῆμια μεγάλα ἅπτεκα. νόμος δὲ τοῖσι
Λακεδαιμονίοισι καὶ τῷ βασιλῆων τὸς θαλάσας ἐς
ὡς δὲ καὶ τοῖσι βαρβάροις τοῖσι ἐν τῇ Ἀσίῃ. τῷ βαρ-
βάρων οἱ πλεῖν τῷ νόμῳ χρεῶν καὶ τὸς θα-
λάσας τῷ βασιλῆων. ἐπεὶ δὲ ἀποθνήσκον βασιλῆς
Λακεδαιμονίων, ὅς πάσης δὲ Λακεδαιμονίας, χωρὶς
Σπαρπητίων, ὅς τοῖσι τῷ αἰμασθῶν
ἐς δὲ κῆδος ἔνα. ἰστέων ὦν καὶ τῷ εἰλωτῶν, καὶ αὐτῶν
Σπαρπητίων ἐπεὶ συλλεχθέντες ἐς τῷ πολλῷ
χρησάδες, σύμμιγα τῷ γυναιξὶ καὶ πῶνται τε τὰ μέ-
τω πα πορζύμω, καὶ οἱ μὲν ὅς ὅς χρεῶνται ἀπλέτω·
φάμμοι τῷ ὅς τῷ ἀποθνήσκον τῷ βασιλῆων, ὅς
τοῖσι δὲ γυνεὶ ἀφίτον. ὅς δὲ αὐτὸς πολέμῳ τῷ βασιλῆ-
ων ἀποθνήσκον, τῷ τῷ εἰδῶν σκευάσαντες, ὅς καὶ
εἰ ἐστὼν ἐκφύρονται. ἐπεὶ δὲ ὅς τῷ αἰμασθῶν, ἀρσῇ δέκα
ἡμερῶν ἐκίσταται σφι, ὅς ἀρχαίρεσιν συνίξῃ, ὅς
περὶ ὅς τῷ αἰμασθῶν ἡμέρας. Συμφύρον δὲ ὅς ὅς
τοῖσι τῷ Πέρσῃ ἐπεὶ ἀποθνήσκον τῷ βασιλῆος
ὅς ἐνίστην βασιλῆς, ὅς ὅς ὅς ἐλθῶν ὅς ὅς

cis præsideant.¹ Liceatque quibuscun-
que libeat ciuibus inniti, & vtrique bi-
nos eligere Pythios. (sunt autem Pythii
qui Delphos ad consulenda oracula
mittuntur, quique publice cum regi-
bus pascuntur.) Regibus ad cœnam
nō euntibus mittantur bini farinæ choe-
nices, id est, semodia, & vini singulæ coty-
læ, id est, sextarii: præsensibus dupla den-
tur omnia. eadē ratione à priuatis quo-
que inuitati ad cœnam, honorentur.

² Vaticinia quæ de virgine pupilla, v-
triq. danda sit, eīne cui mater, an cui pa-
ter desponderat: necnon de viis publi-
cis: & si quis adoptiuum filium³ facere
velit inuitis regibus. Liceat quoque eis
pro suo arbitrio assidere in senatu, qui
constat ex duodetriginta senibus: si eo
non accesserint, eorum maxime pro-
pinqui duo senatores ius regum obti-
neant, duos calculos ponendi, tertium
pro seip̄lis. Viuentibus hæc regibus
à republica Spartiatarum tribuuntur:
istā, defunctis: Equites per vniuersam
Laconicam obitum regis enunciant:
femina per urbem circumeuntes ollas
pulsitant. quumque hoc fit, necesse est
ex singulis domibus duos ingenuos,
matrem ac feminam, luctu fœdari, ma-
gnis pœnis (nisi hoc faxint) impositis.
Eadem autem circa funus regum con-
suetudo Lacedæmoniiis est quæ barbaris
Asianis. nam plerique barbarorum
eodem ritu in mortibus regum vtun-
tur. Siquidem⁴ posteaquam mortem
obiit Lacedæmoniorum rex, oportet
eius exequiis adesse ex omni Lacedæ-
monis regione necessarios quosque
Spartiatarum, qui sunt numero vici-
norum. Quorum & item seruorum at-
que ipsorum Spartiatarum posteaquā
multa millia in vnum coacta sunt, pro-
miscue cum mulieribus frontes suas in-
trepide pungunt, & vlulatu immenso v-
tuntur, vltimum quēque regum di-
centes semper fuisse optimum. Qui ve-
ro regum in bello periit, eius simula-
crum quum expresserunt, in toro bene-
strato efferunt, cuius tumulatione de-
cem dies iustitium est, nullusque magi-
stratuū confessus, sed luctus continens.
In hoc quoque cum Persis isti conue-
niunt, quod defuncto rege alter qui
succedit, liberat ære alieno quicunque

LVIII

LIX

¹ Liceatque illis quos velint ex ciuibus proxenos constituere, vel, creare. Erant autem proxeni qui totius urbis nomine hospi-
tio excipiebant qui ex aliis ciuitatibus adueniebant, iis quo quacunque poterant humanitatis officia præstabant. ² Vaticinia autem
quæ eduntur, ut ab iis custodiantur, vel, afferuntur. Ut sol: reges de his solis iudicium ferant: de virgine ad quam tota hereditas
deuenerit, quis ex iure illam in vxorem ducere debeat, si pater eam non desponderit. Ad verbum, Cui obaeriat illam habere. i. in
quæ cadat. Sic Gall. A qui il vient, pro, à qui il touche. ³ Facere vellet, ut coram regibus faciat, vel, in conspectu regum. ⁴ Mortuo
rege Lacedæmoniorum coguntur prosequi funus aperto pectore totius Lacedæmonie regionis certi numeri incolæ, exceptis
Spartiatis. Ita Camerarius. hunc locum in corpore.

Spartiata aliquid aut regi aut reipubli-
 cæ debebat: & apud Persas item qui rex
 creatus est, omnibus ciuitatibus tribu-
 LX tum quod debebant remittit. Cum
 Ægyptiis etiā Lacedæmonii in hoc cō-
 gruunt, quod eorū præcones & tibici-
 nes & coqui in paterna artificia succe-
 dunt: & coquus ē coquo, & tibicen ē ti-
 bicine, & præco ex præcone gignitur:
 neq; vlli propter vocalitatē aliis insidi-
 antes seipfos ingerunt, sed in paterno o-
 pere perseverant: atq; hæc quidem ita
 LXI fiunt. ¶ Cleomenē autem tunc quum
 apud Æginam esset, communi Græciæ
 bono operam dantem insimulabat De-
 maratus, non tam Æginetis studens,
 quam inuidia & odio ductus. Quem
 Cleomenes ab Ægina reuersus consul-
 tabat vt regno submoueret, ob hanc
 rem intendens in eum actionem: Ari-
 ston Spartæ regnum obtinens, quum
 ē duabus vxoribus liberos non suscipe-
 ret, & in se culpam eius rei non esse a-
 gnosceret, tertiam duxit vxorem, &
 duxit hunc in modum: Erat ei amicus
 quidam Spartiata, cuius opēra ex o-
 mnibus ciuibz maxime vtebatur: cui
 viro erat vxor speciosissima, ex turpissi-
 ma talis facta. siquidem hanc mala for-
 ma præditā esse cernens nutrix sua, idq;
 parentes eius, vtpote locupletes, ægre
 ferre, hoc excogitauit, vt puellam sin-
 gulis diebus baiularet ad Helenæ tem-
 plum, quod est in loco qui dicitur The-
 rapne, supra fanum Phœbi. eo quoties
 nutrix intulerat puellam, stans ante si-
 mulacrū, deam precabatur vt alumna
 deformitate liberaret. Cui aliquando
 exeunti ē templo mulier quædam ap-
 paruisse fertur, atque interrogasse illam
 quidnam in vlnis gestaret: & quum
 nutrix se infantem gestare respondisset,
 iussisse sibi ostendi. Quumque ne-
 garet nutrix id se facturam, quod in-
 fantem parentes sui vetuissent osten-
 di cuiquam, instituisse iubere prorsus
 ¶ sibi ostenderetur. Magni enim fa-
 cturam illam si à se infans conspicere-
 tur. ita nutrice puellam ostendente, de-
 mulcentem caput puellæ dixisse, futura
 cam omnium Spartanarum formosissi-
 mam: atque ab eo pristinam speciem
 decidisse. Hanc, quum ad nubilem
 perueniret ætatem, duxit vxorem Agetus
 Alcidis filius, ille amicus Aristonis. E-
 ius mulieris amore titillatus quum ef-
 set Ariston, hanc rem commentus est:

ἢ Σπαρπητίων τῶ βασιλείῃ ἢ τῶ δημοσίῳ ὠφει-
 λε. ἐν δὲ αὐτῷ Πέρσῃσι ὁ κατιστάμενος βασιλεύς ὄν
 ποροφειλόμενοι φέρον μετέειπά σοι τῇσι πόλιν.
 Συμφέρονται δὲ καὶ παῖδες Αἰγυπτοῖσι Λακεδαιμό-
 νιοι· οἱ κήρυκες αὐτέων καὶ αὐληταὶ καὶ μάγειροι ἐκδέ-
 χονται τὰς πατρῶας τέχνας. καὶ αὐλητῆς τε αὐλητέω
 γίνεται, καὶ μάγειρος μαγείρου, καὶ κῆρυξ κήρυκος, οὐ
 καὶ λαμπεροφανήν· ὅτι πηλὲς ἄλλοι σφέας πα-
 ρακλήσοι, ἅλλα κατὰ τὰ πάτρια ὅτι τελέουσι.
 10 ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γίνεται. Τότε δὲ ὅν Κλεο-
 μένεια ἔοντα ἐν τῇ Αἰγίνῃ, καὶ κρινὰ τῇ Ἑλλάδι ἀ-
 γαθὰ ποροσπράζομενοι, ὁ Δημόκριτος διέβαλε,
 ὅτι Αἰγινήτων οὕτω κηδεύμενος, ὡς φησὶ καὶ ἄτη
 ῥεωόμενος. Κλεομένης δὲ νοστήσας ἀπὸ Αἰγίνης,
 ἐβούλετο ὅν Δημόκριτον παῦσαι τῆς βασιλείης,
 ἀφ' ὧν ῥημα τοῖονδε ἐπίβασιν ἐς αὐτὸν ποιδύμενος·
 Αἰετῶν βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ, καὶ γήμας ἔχεις Σπαρ-
 τῶν γυναικας δύο, παῖδες ὅτι ἐχνοῖτο. καὶ, ὅς γε στυγε-
 20 ρώσκετο αὐτὸς τὸν αἰπὸς, γαμέει τείτλιον ἢ πύπ-
 λον γυναικα. ὡς δὲ γαμέει, οἱ φίλος τῷ Σπαρπη-
 τίῳ αἰὲρ, ὃς ποροσπείτο τῷ ἀσπιδί μάλιστα ὁ Αἰ-
 ετῶν. τούτῳ τῶ ἀσπιδί ἐτύγχανε ἐξ ὧν γυνὴ καλ-
 λίστη μακρῶ τῷ ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν καὶ ταῦ-
 30 τα μὲν τοὶ καλλίστη δὲ αἰετῆς ἡμομένη. ἔστιν γὰρ
 μιν δ' εἶδος φλαυρῶν, ἡ τρυφὸς αὐτῆς, οἷα αἰδρω-
 πῶν τε ὀλβίῳ θυγατέρα, καὶ δυπιδέα ἐξέει, πορὸς
 ὃ καὶ ὀρέσσει τὴν γυνεὴν συμφορῶν δ' εἶδος αὐτὸν ποι-
 δόμενος, ταῦτα ἔκαστα μαρτυροῦσα, ὅτι φερέται πι-
 40 ἀδὲ· ἐφόρει αὐτὴν αἰὰ πᾶσι ἡμέρῳ ἐς δὲ τῆς Ἑ-
 λένης ἱερὸν, τὸ ἐστὶ ἐν τῇ Θεράπνῃ καλδόμενος, ὅσ-
 ρε τῷ Φοιβηίου ἱερῷ. ὅπως δὲ ἐρείκει ἡ τρυφὸς, ὅτι
 πορὸς τε τῶν γαλμαῖς, καὶ ἐλίσσειτο τὸ θεὸν ἀπαλλά-
 ξαι τὸν δυσμορφίης δὲ παιδίον. καὶ δὴ κατεπαύθη ὅτι
 τῷ ἱερῷ τῇ τρυφῇ γυναικα λέγεται ὅτι φησὶ αἰ-
 ὅτι φησὶσαν δὲ, ἐπείρεσθαι μιν ὁ, π φέρει ἐν τῇ ἀγ-
 κάλῃ. καὶ τὸ φερέσαι, ὡς παιδίον φορέει. τὸ καλδόμενος
 οἱ δειξαι· τὴν δὲ οὐ φαίει· ἀπειρῶσαι γὰρ οἱ ὅτι
 τῷ γυναικῶν μηδενὶ ὅτι δεικνύει. τὴν δὲ πύπ-
 40 λῳ ἐκ τῇ καλδῶν ὅτι δειξαι. ὁρῶσαν δὲ τὴν γυναικα
 πορὸς πολλοῦ ποιδύμενος ἰδέσθαι, ὅτι δὴ τὴν τρυ-
 φὸν δειξαι δὲ παιδίον. τὴν δὲ, κατὰ φάσαν τῆς σπάρ-
 τῃ τὴν κεφαλῇ, εἶσαι ὡς καλλις δόσει πασέων
 τῷ ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν. ἀπὸ μὲν δὲ ταύτης δὲ
 ἡμέρης μετὰ πεσέει δὲ εἶδος. γαμέει δὲ μιν ἐς γάμου
 ὥρῳ ἀπικόμενος Ἀγῆνης ὁ Ἀλκείδης, ὅτι δὲ ὁ δὲ
 Αἰετῶνος φίλος. Τὸν δὲ Αἰετῶνα ἐκκίττει ἄρα τὸ
 γυναικὸς ταύτης ὁ ἔρως. μηχανᾶται δὲ ποιδύει·

1 Nutricem autem, quum videret mulierem illam magni æstimare, infantem à se conspicere tandem ostendisse. Hanc au-
 tem caput puellæ demulce dixisse, &c.

αὐτός τε τὰς ἐταίρας τῆς ἡλικίας αὐτῆς, ὡς εἰκότως
 δωτῆρι δώσειν τῶν ἐωυτῆς πόρων ἐν πῶς αὐτὸς
 ἐκείνος ἔληται, καὶ τὰς ἐταίρας ἐωυτῆς ἐκέλευε ὡσαύ-
 τως τὸ μῦθον διδοῖναι. ὁ δὲ, ὁδὸν φοβηθεὶς ἀμφὶ τῇ
 γυναικί, ὁρέων ἐβόηεν καὶ Αἰεσίωνα γυναικα, καται-
 νείει τῶν ἐταίρων. ὅτι τῶν τοιούτων ὅρκους ἐπὶ λαοῖσι. μὲν δὲ,
 αὐτός τε ὁ Αἰεσίων ἐδωκε τὸ ὄν, πῶς δὲ ἡλικία εἴλετο τὸ
 καίμηλιν τῶν Αἰεσίωνος ὁ Ἀγέρας, καὶ αὐτὸς τὸν ὁ-
 μοῖον ζητῶν φέρεσθαι παρ' ἐκείνου. οὐδ' αὖτα δὴ τὸ
 ἐταίρου τὴν γυναικα ἐπειρεῖτο ἀπαγαγεῖν. ὁ δὲ, πλὴν
 τῆς τοῦ μοῖου, πᾶν ἄλλο ἐφη καταινέσθαι. αἰαγνάζομε-
 νος μὲν τοι τὰς τε ὁρκῶν, καὶ τὴν ἀπάτης τῇ ὡς ἀγνοῖ,
 ἀπὸ τῆς ἀπάτης. Οὕτω μὲν δὴ τὴν τείτην ἐσχα-
 γατο γυναικα ὁ Αἰεσίων, τὴν δὲ τῆς ἀπάτης ἀποπεμφ-
 ῶντος. καὶ οἱ χεῖρας ἐλάσσον, καὶ ἐπληρώσαντα τὴν
 δέκα μιλίας ἡλικία αὐτῆς, τίκει τῶν τοιούτων Διημά-
 ρητον. καὶ τις οἱ τῶν οἰκετῶν ὡς θάνατον κατηλθὼν μὲν
 τῶν ἐφόρων, ἐξαγέλλει ὡς οἱ παῖς γέρονε. ὁ δὲ, ὅτι
 ἐμὸς τε τὸν χεῖρας τὰς ἡλικίας τὴν γυναικα, καὶ
 ὅτι δακτύλῳ συμβαλλέμενος τὴν μιλίας, εἶπε
 224 ἀπομόσας, Οὐκ αἰετός εἶναι. τῶν τοιούτων μὲν οἱ ἐ-
 φοροι. ὡς ἡλικία μὲν τοι ὁδὸν ἐποίησαντο ὡς ἀγνοῖ-
 ῆκα. ὁ δὲ παῖς ἤξετο. καὶ τὰς Αἰεσίωνος εἰρημῶν
 μετέμελλε. παῖδα γὰρ τὸν Διημάρητον ἐς τὰ μέγιστα
 οἱ οἰόμενοι εἶναι. Διημάρητον δὲ αὐτῶν οὐδ' ὅμως ἔπει-
 λα, ἀλλὰ τὸν ὡς ἔπειτα τοιούτων, πόρῳ μὲν Σπαρτι-
 ῆται Αἰεσίων ὡς ἀνδρὶ διδουμένον. ἀλλὰ πόρῳ
 δὴ τὴν βασιλῆων τὴν ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ ἡγεμονίῳ, ὡς
 ἐποίησαντο παῖδα ἡλικίας. ἀλλὰ τῶν τοιούτων οἱ ὁδὸν
 Διημάρητος ἐτίθει. Χεῖρας δὲ ὡς ἔπειτα Αἰε-
 30 σίων μὲν ἀπέθανε, Διημάρης δὲ ἔλαβε τὴν βασιλείαν.
 ἔδωκε δὲ (ὡς εἰκότως) αἰάτωσα ἡγεμονία τῶν ἐταίρων, καὶ
 παῦσαι Διημάρητον τὴν βασιλείαν, ἀλλὰ τὰ Κλεομέ-
 νει διεβλήθη μεγάλως, ὡς ἔπειτα τὸν Διημάρητος
 ἀπαγαγὼν τὴν ἐταίρῳ δὲ Ἐλευσίνος, καὶ δὴ καὶ
 τότε ἐπὶ Αἰγινήτων τὴν μηδίσαντα ἀφ' ἑαυτοῦ
 Κλεομήνεος. Ὁρμηθεὶς ὡς ἀποπίνουσα ὁ Κλε-
 ομήνης, σπυγίηται Λευτυχίδῃ τῶν Μενάρειος τῶν
 Ἀγίων, ἐοικὸς οἰκίῃς τῆς αὐτῆς Διημάρητος, ἐπὶ
 40 ἡλικίας καὶ ἑστῆς βασιλείᾳ αὐτῇ Διημάρητου, ἐ-
 φεταὶ οἱ ἐπὶ Αἰγινήτων. ὁ δὲ Λευτυχίδης ἡλικίας
 τῶν Διημάρητος μέγιστα γέροντος, ἀλλὰ ὡς ἡλικία
 τοιούτων δὲ ὡς ἡλικίας Λευτυχίδῃ Πέρκαλον
 τῶν Χίλωνος τῶν Διημάρητος θυγατέρα, ὁ Δι-
 ημάρητος ἐπιβουλεύσας, ἀποστρέφει Λευτυχίδα τῶν
 γάμων, φθάσας αὐτὸς τὴν Πέρκαλον ἀπάσας καὶ ὡς
 γυναικα. καὶ τῶν τοιούτων μὲν τῶν Λευτυχίδῃ ἡλικίας

Ageto sodali suo, cuius illa erat vxor;
 recepit se dono daturū vnam ē suis re-
 bus quamcunque ille optaret: atque in-
 uicem iussit illum simile munus sibi da-
 re. Agetus nihil de re vxoria suspicatus,
 quum videret Aristoni quoque vxorē
 esse, accepit condicionem, & in eam
 rem iurandum interposuit. Cui mox
 Ariston ē suis rebus pretiosis donauit
 quā ille elegit. Ipse vicissim, quum eius
 partes petendi muneris ab illo fuerunt,
 10 ibi optauit vxorē eius adferri. Agetus
 dicere, se præter hoc vnū cetera annui-
 se: iureiurando tamen adactus ac dolo
 seductus, 2 ad eam ducendā abiit. Ita
 tertiam hanc Ariston, repudiata secun-
 da, duxit vxorem: 3 quæ circa legitimū
 pariendi tempus, nondum exactis de-
 cē mensibus, hunc e genuit Demaratū.
 Ariston, quum ei sedenti in basilica cū
 ephoris quidam famulus nuncium nati-
 filii attulisset, sciens quo tempore duxis-
 set vxorem, deductis in digitos mensi-
 bus, dixit cum iureiurando, Hic non est
 filius meus. Quod audientes ephori,
 haud magni fecere impræsentiarū: sed
 posteaquam puer adoleuit, prænuit
 Aristonem dicti, opinantem utique fili-
 um suum esse Demaratum: cui ideo no-
 men impositum est Demaratus, id est,
 à populo votis petitus: quod ante eum na-
 tum omnis populus vota fecit vt Ari-
 stoni, omnium ante id tempus regum
 probatissimo, filius gigneretur. ea de
 re id nomē impositum est. Intericcto
 14XV deinde tempore Aristone vita functo,
 Demaratus obtinuit regnum: sed vide-
 licet necesse erat vt id quod auditum
 fuerat, hominem regno priuaret. Ea-
 propter à Cleomene vehementer infi-
 mulabatur, cū antea quod ab Eleusine
 abduxisset exercitum, tum eo tempore
 quum aduersus Æginetas eum Medo
 sentientes traiecit Cleomenes. Ergo
 14XV ingressus eum 4 vrgeret Cleomenes,
 componit cum Leutyichide Menaris fi-
 lio, Agis nepote, ex eadem qua erat De-
 maratus familia, ea pactione, vt si eum
 regem in locum Demarati cōstituisset,
 se aduersus Æginetas comitaretur. Er-
 rat autem Leutyichides Demarato ini-
 micus, ob hanc præcipue causam, quod
 quā Percala filia Chilonis, filii Demar-
 meni, ei desponsata esset, Demaratus
 insidiosè hominē cōiugio priuauit, præ-
 occupata & prærepta vxore, ac retenta.
 Ob hanc causam Leutyichidi inimicitiz

1 Illius vxorem abducere studebat. 2 Eam abducere postulat. 3 Quæ intra breuius temporis spatium, & non exact.
 Id est, intra breuius quam decem mensium spatium. 4 Vicissi

eum Demarato extitere. Istunc, Cleomene solitante, contra Demaratum iuravit, negans eum rite Spartanorum esse regem, quod Aristonis filius non esset, deinde quod iurauerat instiruit confirmare: quod Ariston aliquando dixisset, quum ei nunciasset famulus suus filium ei natum, & menses conferens, iureiurando negasset illū esse filium suum. Huic verbo insistens Leutyichides, pronuntiabat Demaratum neque Aristonis filium esse, neque rite Spartæ regnare: eisdem ephoris adhibitis testibus qui Aristoni assidentes tunc hæc ab illo audierant. Tandem re in contentionem deducta, visum est Spartiatis oraculum quod Delphis est consulendum an foret Demaratus Aristonis filius necne. Ibi Cleomenes, quum ex ipsius erga Pythiam providentia nihil suspicionis esset, subornat Cobonem quendam Aristophanti filiū maxima apud Delphos autoritate, ut persuadeat Periallæ mulierum vaticinantium antistiti, dicere ea quæ Cleomenes volebat dici. Ita Pythia, sciscitantibus iis qui ad oraculum erant missi, negavit Aristonis filium esse Demaratum. quæ tamen res sequenti tempore palam facta est, & Cobonē Delphis profugit, & Perialla honore abdicata est. Hactenus quæ ad deponendum regno Demaratum acta sunt. Is ē Sparta ad Medos profugit, ob hanc contumeliam quod, quum eiectus regno gereret magistratum, adessetque spectaculo gymnopædiarum, id est palastræ nudorum puerorum, misit ad eum Leutyichides, in locum Demarati rex factus, deridendi insultandique caussa, ministrum, qui interrogaret qualis esset præfectura post regnum. Eam interrogationem ægre ferens Demaratus, respondit se vtrumque expertum, illum vero non: & eam interrogationem Lacedæmoniiis futurā initium plurimæ aut calamitatis aut felicitatis. Hæc loquutus, velato capite ē theatro domum abiit, confestimque præparatum Ioui bouem immolauit: quo immolato, matrem accersit. Quæ quum aduenisset, positis in eius manus extis, mulierem his verbis obsecrauit, Per ego te mater cum alios deos, tum Iouem hunc domesticum, quem tango, precor, promas mihi veritatem: quissnam reuera meus est pater? Nam Leutyichides inter conuicia obiecit,

ἢ ἐς Διὶ Δημάρητον ἐγγένεε· τότε δὲ ἐκ τῆς Κλεομῆδος παρθενίας ὁ Λατυχίδης κατὰ μιν Δημάρητον, φάς αὖτις ἐκ ἰκρομῶος βασιλεύειν Σπαρτητέων, ἐκ ἐόντα παῖδα Ἀείσωνος. μετὰ δὲ πάλω κατωμοσίῃ, ἐδίωκε αἰασώζων ἐκείνου δὲ ἕπος· οὗ εἶπε Ἀείσων τότε, ὅτε οἱ ἐξ ἡγεῖλε οὐκ ἐκείνης παῖδα γεγένεαι, ὁ δὲ, συμβαλλεόμενος τῆς μητρὸς ὁμοθυμαδόν, ἀπώμοσε, φάς ἐκ ἐωυτῆ μιν εἶναι. τούτου δὲ ὅτι βατὸν τῷ ῥήματι ὁ Λατυχίδης, ἀπέφαινε Διὶ Δημάρητον οὔτε ἐξ Ἀείσωνος γεγένεσθαι, ὅτε ἰκρομῶος βασιλεύοντα Σπάρτης, τὸς ἐφόρου μάρτυρας παρεχόμενος ἐκείνους οἱ τότε ἐπιψαύοντες παρέδοντο ἐόντες καὶ ἀκούσαντες ταῦτα Ἀείσωνος. Τέλος δὲ, εἰπὼν παρὶ αὐτέων νεκέων, ἔδοξε Σπαρτητέῃσι ἐπεῖρεσθαι τὸ χρηστῆριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, εἰ ἄρα Ἀείσωνος εἴη παῖς ὁ Δημάρητος. αἰσίου δὲ ἡμομῶος ἐκ παρρησίας τῆς Κλεομῆδος ἐς πάλω Πυθίῃ, ἐνθαῦτα παρρησιέεται Κλεομῆδος Κόβωνα Διὶ Ἀείσοφαιτον, αἰδοῦσα ἐν Δελφοῖσι διωκασθῆναι μέγιστον. ὁ δὲ Κόβων Περίαλλαι πάλω παρρησιῇ αἰσπεῖσθαι τὰ Κλεομῆδος ἔειπε, καὶ λέγειν. ἔπειθ' ἡ Πυθίη, ἐπειρωτῶντων τῶν θεῶν παρρησιῇ, ἔκρινε μὴ Ἀείσωνος εἶναι Δημάρητον παῖδα. ὑπὲρ μὲν τοῦ χροῖος αἰσπεύσθαι ἐξ ἡμέτερον ταῦτα, καὶ Κόβων τε ἔφυγε ἐκ Δελφῶν, καὶ Περίαλλα ἡ παρρησιῇ ἐπαύσατο τὴν μῆνιν. Κατὰ μὲν δὲ τὸ Δημάρητον κατὰ παυσιν τὴν βασιλείαν ἔπειθ' ἐξήμετο. ἐφύγε δὲ Δημάρητος ἐκ Σπάρτης ἐς Μήδους ἐκ ποῦδε οἰεῖσθαι. μὲν τὴν βασιλείαν πάλω κατὰ παυσιν ὁ Δημάρητος ἤρχε ἀφ' ἑκείνης ἀρχῆς. ἦσαν μὲν δὲ γυμνοπαῖδιαι· θεομῶος δὲ τῶ Δημάρητον, ὁ Λατυχίδης, γεγένεος ἦδη αἰσπεύσθαι βασιλεύς αὐτὸν ἐκείνου, πέμψας Διὶ θεοῖσι τὰ ὅτι γέλωπι τε καὶ λάσπῃ, ἡρώτα Διὶ Δημάρητον ὁρῶντι εἶναι τὸ ἀρχεῖν μετὰ τὸ βασιλεύειν. ὁ δὲ, ἀλγίστας τὰς ἐπερωτήμασι, εἶπε φάς, αὖτις μὲν ἀμφοτέρων ἡδὴ πεπεισθῆναι, καίτοι δὲ, ὅτι μὲν τοῖς ἐπειρώτησιν ταῦτα ἀρξάν Λακεδαιμονίοισι ἡ μὲν καὶ καὶ τῆς, ἡ μὲν καὶ διδασμονίης. Ταῦτα δὲ εἰπὼς, καὶ κατὰ καλυψάμενος, ἦν ἐπὶ τῷ θεῷ ἐς τὰ ἐωυτῆ οἰκία. αὐτίκα δὲ τὸ θεοσκευασάμενος ἔθυσεν τὰς Διὶ βόων. θύσας δὲ, τὴν μητέρα ἐκάλεσε. Ἀπὸ μὲν δὲ τῇ μητρὶ ἐδούς ἐς τὰς χεῖρας οἱ τὸ σπλάγχχνον, κατὰ πέντε, λέγων ἱεῖα δὲ, ὡς μὲν τὸ θεῶν οἱ τὸ θεῶν καὶ ἀπὸ μὲν οἱ κατὰ δὲ, καὶ τὸ θεῶν Διὸς τῆς δὲ, φερόσας μοι τὴν ἀληθείαν, τίς μου ὅστις πατὴρ ὁρθῶ λέγω. Λατυχίδης μὲν γὰρ ἔθυσεν ἐν τοῖσι νεκέσι λέγων,

1 In Græcæ exempli. pro ἀνέστην legendum videtur ἀνέστη, cuius lectionis alibi ratio reddenda. 2 Quale illis esset magistratum gerere, qui antea regnavissent.

ἔχ' ἰλ-
θην

„κυέουσ' αὖ περ ἐκ τῆς παρτίου δὴδ' ὅς, εὐτὼ ἐλθεῖν
 „τῷδ' Ἀεΐφων. οἱ δὲ καὶ ἐν ματαιότητι λόγον
 „λέγουσι, φασὶ σὲ ἐπ' ἔλθαι τῷδ' οἰκετέων δὴ
 „οἷο φορβὸν καὶ ἐμὲ εἶναι ἐκείνου παῖδα. ἐγὼ δὲ σε ὦν
 „μετέρχομαι παρὲς τῶν, εἰπεῖν πωλητής. οὔτε γὰρ
 „εἰ πεποίηκας πῖ τῷδ' ἀγροῦν, μοῦν δὴ πεποίη-
 „κας, μετὰ πολλῶν δὲ ὅ, τε λῆρος πολλὸς ἐς Σπαρ-
 „την, ὡς Ἀεΐφωνα περὶ παλαιὸν οὐκ εἰδὼ.
 „τεκεῖν γὰρ αὖ οἱ καὶ τὰ παρτίου γυναικας. ὁ
 „μὲν δὴ πιαῖτα ἔλεγε. Ἡ δὲ ἀμείβετο τοῖςδε, 10
 „ὦ παῖ, ἐπεὶ τέ με λιτῆσι μετέρχου εἰπεῖν πῶ α-
 „ληθῆναι, πῶν εἰς σὲ κατεπρήσεται πωλητής. ὡς με
 „ἠγάγετο Ἀεΐφωνα ἐς ἐμὴν, νυκτὶ τρίτῃ ἀπὸ τῆς
 „παρτίου ἦλθες μοι φάσμα εἰδόμενον Ἀεΐφωνα· σιω-
 „πῶν δὲ, πρὶς σε φάσκει οὐκ εἶχε, ἐμὸν περὶ πῆτι. καὶ
 „ὁ μὲν οἰχώκεε, ἦκε δὲ μετὰ τῷδ' Ἀεΐφωνα. ὡς
 „δὲ με εἰδὲ ἔχουσιν σε φάσκει, ἠρώτα τίς εἴη ὁ, μοι
 „δοῖς. ἐγὼ δὲ ἐφάμην ἐκείνῳ· ὁ δὲ οὐκ ἔπειθε-
 „κετο. ἐγὼ δὲ καπομνήμην, φαρμῆν αὖτὼ οὐ κα-
 „λῶς ποιεῖν ἀπαρτιόμην. ὀλίγον γὰρ πῖ παρ- 20
 „τίου ἐλθόντα καὶ σιωπῶν ἦλθες, δοῦναι μοι τὴν σε-
 „φάσκει. ὁρῶν δὲ με καπομνήμην ὁ Ἀεΐφων, ἔ-
 „μαρτε ὡς θεῶν εἴη ὁ παρτίου. καὶ τῷδ' μὲν, οἱ εἶ-
 „φασκει ἐφάσκει ἔοντες ἐκ τῆς ἠρώτου τῆς τῷδ' τῆσι
 „θύρησι τῆσι φυλαίσι ἰδρυμένων, ὅ καλέουσι Ἀ-
 „στράβου. τῷδ' οἱ μαίνας δὴ αὖτὼ τῶν ἠρώτων
 „ἀνάρτοι εἶναι. οὕτω δὴ ὁ παῖς ἔχει πῶν ὅσων πῖ
 „καὶ βούλεται πύλασαι. ἡ γὰρ ἐκ τῆς ἠρώτων πύτου
 „γέγονας, καὶ τοὶ πατὴρ ὅστις Ἀστράβου ὁ ἠρώτων, ἡ
 „Ἀεΐφων. ἐν γὰρ σὲ τῇ νυκτὶ τῷτῃ ἀνάρτοιμαι. 30
 „τῇ δὲ σὺ μάλιστα κατὰ πῆτι οἱ ἐχθροί, λέγου-
 „σι ὡς αὖτὼ ὁ Ἀεΐφων, ὅτε αὖτὼ ἠγάγετο ἠρώ-
 „μην, πολλὰν ἀχρύνοντων οὐ φησὶ σὲ ἐμὴν εἶναι·
 „δὴν χροῖον γὰρ τοῖς δέκα μηνῶν ὅσους ἔζηκεν· ἀ-
 „ἰδρῆν τῷδ' τοῖς τῶν καίνοις τῷδ' ἀπέρριψε ὁ ἔστος.
 „πικρὺς γὰρ γυναικας καὶ ἐν ἐφάμην καὶ ἐπ' ἔ-
 „μην. καὶ οὐ πᾶσαι δέκα μηνῶν ἐκτελέσασαι. ἐγὼ
 „δὲ σὲ ὁ παῖς ἐπ' ἔμην ἐπ' ἔμην. ἔγω γ' καὶ ὁ αὖτὼ
 „Ἀεΐφωνα οὐ μὲν πολλὸν χρόνον ὡς ἀνὴρ ὁ ἔστος ἐκ-
 „βάλλοι τῷδ'. λόγους γ' ἄλλοις παρὲς ἠρώτων τῆς σι- 40
 „ωτῆς μὴ δέκεο. τὰ γὰρ ἀληθέστατα πῶντα ἀκήκας.
 „ἐκ γ' οἷο φορβῶν αὖτὼ τε Λατρυχίδην καὶ τοῖσι λαῶ-
 „σι λέγουσι πικρὸν αἱ γυναικας παῖδας. ἡ μὲν δὴ
 „τῷτῃ ἔλεγε· ὁ γ', πυθόμενος τε τὰ ἐβούλετο,

ἔχ' ἰλ-
θην

te è priore viro gravidam, ita ad Aristonem venisse. Alii etiam dementius re-
 ferentes, aiunt te ad domesticū asinari-
 um ventitasse, illiusque me filium esse.
 qua de re ego te adiciens obsecro ut ve-
 rum dicas. Siquid enim eorum quæ di-
 cuntur fecisti, non sola fecisti, sed quod
 multæ. Et multus de hac re Spartæ ser-
 mo est, negantium ¹ Aristoni fuisse ge-
 nituram ad filios procreandos. nam si
 fuisset, priores vxores fuisse conceptu-
 ras. Hæc Demaratus. Cui mater ita LXIX
 respondens, Fili, inquit, quoniam ² præ-
 cibus mecum agis ut dicam veritatem,
 omne tibi verum exponetur: Ut me do-
 mū Ariston duxit, tertia quàm me du-
 xerat nocte simulacrum tanquā Aristo-
 nis ad me venit, quod posteaquam me-
 cū concubuit, ³ corona quam gestabat,
 me circumdedit, atq; abiit. Dehinc Ari-
 ston aduenit, qui cernens me coronas
 habentem, sciscitabatur quisnam me il-
 lis donasset. Ego ipsum dedisse respon-
 di: eoque id abnuente, iuravi, asserens
 nō bene illum facere qui negaret, quip-
 pe qui paulo ante ingressus, vbi mecum
 coisset, coronis me donasset. Ariston,
 cernens me iurantem, intellexit eam
 rem diuinam fuisse. compertumque est
 illas coronas fuisse sumptas ex heroi-
 co conditorio, quod est iuxta ianuam
 aulae extructum, quod vocant Astroba-
 ci: & vates esse hunc eundem heroem
 responderunt. Habes igitur fili ita ut
 volebas audire. aut enim ex hoc heroe
 genitus es, paterque tibi est Astroba-
 cus heros, aut ex Aristone. nam eate
 nocte concepisti. Verum quod tibi præ-
 cipue exprobrant inimici, quod Ari-
 ston, quum ei te natum esse nunciatum
 est, multis audientibus negauit te suum
 esse, quia tempus decem mensium non
 exisset, per inscitiam talium rerum illi
 hoc verbum excidit. nam mulieres no-
 uem etiam mensium ac septem mensū
 partum edunt, non omnes decimum
 mensem explentes. ego autem fili septi-
 mestrem te genui. Ipse quoque Ariston
 non diu post agnouit ⁴ se per impru-
 dentiam id verbum extulisse. Itaque al-
 ias orationes de tua genitura noli ad-
 mittere. omnia enim verissime audi-
 sti. Nam quod ad asinarios attinet, i-
 psi Leutychedi & iis qui talia loquun-
 tur, siue vxores de asinariis pariant filios. Hæc illa dixit. Demaratus auditis quæ volebat, LXX

¹ Aristoni fuisse prolificum semen. nam si fuisset. ² Precibus instas mihi ut dic. ver. ³ Coronas quas gestabat mihi cir-
 cumposuit. Et hoc quidem abiit. Ariston autem postea venit. ⁴ Se per stultitiam id verbum emisisse. Cetera autem quæ de tua
 genitura dicuntur, ne admittito.

sumpto viatico per speciem eundi Delphos ad oraculum consulendum, Elin contendit. Eum suspicati Lacedæmonii fugam capessiturum, insequuti sunt. Sed Demaratus iam ex Elide Zacynthum traiecerat, quem illuc transgressi Lacedæmonii prehenderunt, eiusque famulos: sed Zacynthiis eum dedere abnuentibus, Demaratus illinc in Asiam ad regē Darium traiecit: à quo magnifice exceptus est, territorioque ac urbibus donatus. Ita in Asiam Demaratus abiit, ac tali fortuna usus est, vir cum aliis in multis factis dictisq; apud Lacedæmonios illustris, tū quod illis olympiadem palmam quadriugo certamine reportauerat, rem eius solius, ad ea tempora, regum Spartiarum. Leutychidiautem Menaris filio, qui in regnum amoti Demarati successerat, natus est filius Zeuxidamus, quē nonnulli Spartiarum Cyniscon, *id est, casulum* vocabant. Is Spartæ non regnavit, ante Leutychidē defunctus, relicto filio Archidamo. Leutychides orbatu filio, alterā duxit uxorem EVrydamen, Menii sororem, Diætoris filiam, ex qua nullam prolem virilem suscepit, sed filiam nomine Lampito: quam Archidamus Zeuxidami filius in matrimoniū accepit, ab ipso Leutychide datam. At ne Leutychides quidem ipse Spartæ consensuit, sed has pœnas Demarato rependit. In expeditione Thessalica dux quū omnia faciendi ius haberet, multū pecuniæ per corruptelam dono accepit, ipseque in re deprehensus, quum sederet in castris, utraque manu pecuniam tenens, in iudicium delatus ē Sparta profugit, domusque eius excisa fuit: & Tegez in quam profugerat, mortem obiit. Sed hæc Insequenti tempore acta sunt. ¶ Tunc autem Cleomenes, quum sibi res in Demaratum bene cessisset, assumpto protinus Leutychide, contendit aduersus Æginetas, maiorem in modum illis propter ignominiam infensus. Ita Æginetæ utriusque regis contra se aduentu non repugnandum iam sibi esse putauerunt. ex quibus reges adduxere decem, quos delegere, diuitiis ac genere eminētissimos, cū alios, tum Criū Polycriti, & Casambū Aristocratis filium, qui plurimū habebant potentiz. Eos in Atticam adductos, penes inimicissimos Æginetis Athenienses deposuerunt. Post hæc Cleomenes,

ἐπὶ πόλιν λαβὼν, ἐπορεύετο εἰς Ἡλίν· τὰ λόφα φάσ
ως εἰς Δελφὸς χρησόμενος τὰ χρησεία πορεύε·).
Λακεδαιμόνιοι δ' ὑποπτεύοντες Δημάρτην δρη-
σιν ὅτι χιφρὲν, ἐδίωκον· καὶ κως ἐφθι εἰς Ζάκυν-
θον ὄχλας ὁ Δημάρτης ἐκ τῆς Ἡλίδος. ὅτι δ' ὄχ-
λαί τινες οἱ Λακεδαιμόνιοι, αὐτὸν τε ἀπλούνται, καὶ τοὺς
θεράποντας αὐτοῦ ἀπαιρέονται. μὲν δ' οὖν, (ὅσοι γὰρ ὄξε-
δίδουσαν αὐτὸν οἱ Ζακύνθιοι) ἐνθάδ' ἐν ὄχλοις εἰς τὴν
Αἰόλου πατρὸς βασιλῆα Δαρφόν· ὃν ὑπεδίδεατο
10 τε αὐτὸν μεγαλῶσι, καὶ γὰρ τε καὶ πόλιος ἐδωκε. οὗτω
αἰτίκατο εἰς τὴν Αἰόλου Δημάρτης, καὶ τοιαύτη χρη-
σάμενος τύχη· διὰ τε Λακεδαιμονίοισι συχνὰ ἔρ-
χουσι τε καὶ γνώμησι ἀπολαμψωμένοις, ἐν δὲ δὴ καὶ
ὁλύμπια σφί αἰελομένης τεθείσθαι παρὰ σεβασ-
20 λει, μοῦκος τῆτο πᾶσι δὴ τῶν ἡγεμονίων βασιλῆ-
ων ἐν Σπάρτῃ πεπῶτας. Λατυχίδης δ' ὁ Με-
γαρέος, Δημάρτην καὶ ἀπαυδαίτος, διεδίδεατο τὴν
βασιλῆην· καὶ οἱ γίνεται παῖς Ζωξιδῆμος, ὃν δὴ
Σπαρτητῶν μετεξέτεροι Κυνίσκοι ἐκάλουν. δ-
30 πος ὁ Ζωξιδῆμος ἐκ ἐβασίλειος Σπάρτης. πορὸ
Λατυχίδεω γὰρ τελευτᾷ, λιπὼν παῖδα Ἀρχί-
δημον. Λατυχίδης δ' ἐρητῆς Ζωξιδῆμος. γαμὲν
δὲ τῆρι γυναικί· Εὐρυδάμην, εἶσαι Μείβας μὲν
ἀδελφεῶν, Διακτορίδω δ' ἡγετῆρι· ἐκ τῶν οἱ ἔρ-
σεν μὲν γίνεται ὁ δὲν, ἡγετῆρ δ', Λαμπιτῶν· τὴν Ἀρ-
χιδῆμος ὁ Ζωξιδῆμος γαμὲν, ὁ δὲντος αὐτῶν Λευτυ-
χίδεω. Οὐ μὲν οὖν Λατυχίδης κατεγῆρα ἐν
Σπάρτῃ, διὰ πῶς ἐκείνῳ πᾶσι Δημάρτην ὄξε-
216 πει· ἐγρατήγησε Λακεδαιμονίοισι εἰς Θεσσαλίην·
30 παρὲν δὲ οἱ ὑποχείρια πᾶσι ποιήσασθαι, ἐδωρε-
δόντες ἄργυρον πολὺ· ἐπὶ αὐτοφώρῳ δ' ἄλλος, αὐτὸν
ἐν τῷ στραπέδῳ, ὅτι κατὰ τὴν χεῖρ διπλὴν ἄρ-
γυρῆν, ἐφυγε ἐκ Σπάρτης, ὑπὸ δικαστηρίῳ ὑπα-
χθεῖς· καὶ πᾶσι οἰκίᾳ οἱ κατεσκάφη. ἐφυγε δ' εἰς Τεγέας,
καὶ ἐτελεύτησε ἐν ταύτῃ. ταῦτα μὲν δὴ ἔφητο χρι-
στοῖς τε. Τότε δ' ὡς δὴ Κλεομένης ἀνέδωκε δὲ
εἰς τὴν Δημάρτην τῶν ἡγετων, αὐτὴν καὶ τὸν ὄχλον Λευ-
τυχίδεω, καὶ ἐπὶ τοὺς Αἰγινήτας, διότι πᾶσι σφί ἐγχε-
τον ὄχλῳ τὸ πορπηλαχισμοὶ ἔχον. ἔπειτα δὲ ἔπειτα οἱ Αἰ-
γινήται ἀμφοτέρων τῶν βασιλῶν ἡγήτων ἐπὶ αὐτοῖς
40 ἐδικάζειν ἐπὶ αὐτοῖς αἰνῶν, ἐκ τῶν τε ὅτι λεξάμενοι αὐ-
δρας δέκα Αἰγινήτων τοὺς πλείους ἀξίους καὶ πλείους
καὶ ἡγεῖν, ἢ ἄλλους τε καὶ δὴ καὶ Κεῖον τε δὴ Πολυ-
κρίτου, καὶ Κάσαμβον δὴ Ἀλκίνοον καὶ ἄλλους, οἱ δὲ ἔ-
χον μέγιστον κράτος. ἀγαθόντες δὲ σφῆας εἰς γυνὴν
Ἀπικὴν, παραθήκη καὶ ἀπικὴν· ἐς τὴν ἐχθρὴν Αἰ-
γινήτησι Ἀθηναίους. Μετὰ δὲ ταῦτα, Κλεομένης

LXXI

LXXII

LXXIII

LXXIV

ἐπαίσιον ἡρώδην κακτεχνίσαι· ἔς Δημαρ-
 τον, δὲ ἡμὰ ἐλαβε Σπαρτιητίων, καὶ ὑπὸ ἐξέσχε· ἔς
 Θισσαλίην. ἐκθώτην δ' ἀπὸ Κρόνου, ἔς τὴν Ἀρκα-
 δίην, κτώτερος ἔπαρσε παρ' ἡμάτα, στωϊσας πρὸς
 Ἀρκάδας· ἐπὶ τῇ Σπαρτῇ, ἄλλοις τε ὄρεσιν παρ-
 ἀγαν σφι, ἢ μὲν ἐφ' ὁδοῖς σφείας αἰπὴν τῇ αὐτῇ ὁρῇ
 παρ'· καὶ δὴ καὶ ἐς Νώακιν πόλιν παρ' ἡμῶν· ἡ
 τῇ Ἀρκάδων τῆς παρ' ἐξέσχε· ἀγνέων, ὁρῶν
 δ' Στυγρὸς ὕδωρ. ἐν δ' αὖτῃ τῇ πόλει λέγεται εἶναι
 ὑπὸ Ἀρκάδων δ' Στυγρὸς ὕδωρ. καὶ δὴ καὶ ἐστὶ τοι-
 οῦν δέ τι· ὕδωρ ὀλίγον φαίον· ἐκ πέτρης γάρ τι
 ἐς αἶθος, δ' ἄλλος αἰμασις τις παρ' ἐξέσχε· κύκλος. ἢ
 δὲ Νώακιν, ἐν τῇ ἢ πηγῇ αὐτῇ τυγχάνει εὐδία,
 πόλις ἐστὶ τῆς Ἀρκάδος παρ' ἐξέσχε. Μαδόν-
 τες δὲ Λακεδαιμόνιοι Κλεομένηα τῷ παρ' ἡμῶν
 δ' ἡμῶν τα, κατῆγον αὐτὸν· δίδαντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι ἐς
 Σπαρτίην τοῖσι καὶ παρ' ἐξέσχε· ἡρχε. κατελθόν-
 τα δὲ αὐτὸν, αὐτὸν καὶ ἐλάβε· μαίνετο· ἐξέσχε
 καὶ παρ' ἐξέσχε· ὑπομαρξέτερος. ὅπως γὰρ παρ'
 ἐξέσχε· Σπαρτιητίων, ἐξέσχε· ἐξέσχε· παρ' ἐξέσχε·
 δ' οὐκ ἔπαρσε. ποιεῖν δὲ αὐτὸν τῷ παρ' ἐξέσχε· καὶ παρ'
 φρονήσαντα, ἐδήσαν οἱ παρ' ἐξέσχε· ἐξέσχε· ὁ
 δὲ, δέξας, δὴ φύλακον μωωδία· ἰδὼν τῇ δ' ἡμῶν,
 αἶτε μάχαιραι. οὐ βουλομένη δὲ τῷ παρ' ἐξέσχε· τῇ
 φύλακον δίδωαι, ἀπείλεε τὰ μιν αὐτὸς ποίησι· ἐς
 δ' ἐξέσχε· τῷ ἀπείλας· ὁ φύλακας (ἡ γὰρ τῇ πρὸς εἰ-
 λωτέων) δίδωαι· οἱ μάχαιραι. Κλεομένης δ' ἐξέσχε·
 λαβὼν δὴ σίδηρον, ἀρχτο ἐκ τῇ κρημέων ἐαυτὸν
 λωβώμενος. ἐπιτάμινον γὰρ τῇ μῆκος τῷ σαρ-
 κας, παρ' ἐξέσχε· ἐκ τῇ κρημέων ἐς τῆς κρημνί· ἐκ
 δ' τῇ κρημνί ἐς τὰ ἰχία, καὶ τῷ λαπαράς· ἐς ὅς
 τὴν γὰρ ἐξέσχε· ἀπείλετο, καὶ αὐτὸν κατὰ χορδῶν,
 ἀπείλετο τῷ παρ' ἐξέσχε· ὡς μὲν οἱ πολλοὶ λέγου-
 σι· ἡμῶν, ὅτι τὴν Πυθίην αἰγνώσει ἐς τὰ παρ'
 Δημαρτόν ἡρώδην λέγειν· ὡς δὲ Ἀθηνῶν
 μωωδία λέγεισι, δὲ πρὸς ἡμῶν ἐξέσχε· ἐκείρε
 τὸ τέλμας τῇ πρὸς· ὡς δ' Ἀργεῖοι, ὅτι δὲ ἐξέσχε· αὐ-
 τῶν τῇ Ἀργῷ, Ἀργείων τοῖς κατὰ φύρῃ· ἐκ
 τῆς μάχης κατὰ ἡμῶν, κατὰ τῷ παρ', καὶ αὐτὸν δ' ἄλ-
 σος, ἐν ἀλσὶ ἔχων, ἐξέσχε· Κλεομένης γὰρ
 μωωδία ἐκ Δελφῶν, ἐξέσχε· Ἀργῶν αἰ-
 ρησι· ἐπὶ τῇ δὲ Σπαρτιῇ ὅπως αὐτὸν ἐξέσχε·
 ἐπὶ ποταμὸν Ἐρασίον, ὅς λέγεται ῥέειν ἐκ
 τῆς Στυμφαλίδος λίμνης. τὴν γὰρ δὴ λί-
 μνην αὐτὴν ἐς χάσμα ἀφ' ὧν ἐκδιδοῦσαι,
 αἰαφαίνεσθαι ἐν Ἀργεῖ, δ' ἐκθώτην δὲ τὸ

quum eum subiisset metus Spartiatarum, iam manifestus maleficii in Demaratum excogitati, in Thessaliam subterfugit: atque illinc in Arcadiam profectus, res novas moliebatur, sollicitans Arcadas aduersus Spartā, adigensque eos iureiurando ad se sequendum quocunque ipsos educeret. Quinetiam in animo habebat primores illorum ad urbem Nonacrin ductos adigere ad iusiurandum per aquam Stygis. In hac autem vrbe ab Arcadibus fertur esse Stygis aqua: & est videlicet talis ea aqua: E petra emanat aquula, distillans in vas quoddam, in gyrum maceria presepum. Nonacris autem ubi fons hic visitur, vrbs Arcadiæ est, ante Pheneon urbem. Talia molientem Cleomenem Lacedæmonii quum animaduertissent, timentes sibi ipsis, Spartam reuocant ad pristinam dignitatem. Sed eum reuersum statim morbus insanix cepit, iam etiam antea subinsanum. nam ut cuique Spartiatarum obuius erat, in eius faciem infligebat sceptrū. Hæc illum facientem ac desipiscentem propinqui soleis ligneis illigauerunt. Qui custodem digressis aliis solum remansisse cernens, petiit ab eo gladium. custode abnuente dare, ab initio comminabatur quæ mox ei faceret, donec minis conterritus custos (erat enim seruus quidam) gladium tradidit. Eo accepto, Cleomenes à furis incipiens sese detruncabat. In longum namque discindens carnes, è tibiis ad femora processit, è femoribus ad coxarum vertebrae atque ilia, quousque peruenit ad vterum, in quo rescindendo, sic expirauit, ut quidem plerique Græcorum memorant, quia Pythiam corruerat ad ea dicenda quæ circa Demaratum acta sunt: ut autem soli Athenienses, quod ad ortus Eleusinem, fanum deorum fuerat depopulatus: ut Argiui, quia eos qui è pugna fugerant Argiuos, ex Argi templo ipsorum abductos obtuncarat: & ipsum lucū quem in Argia occupasset, incenderat. Cleomeni enim Delphis oraculū poscenti responsum fuerat, eum Argos esse capturū. qui posteaquam ad flumen Erasīnū copias Spartiatarū duxit, quod flumen è lacu Stymphalio manare fertur: hunc enim lacum in voraginem condi, & Argis postea exorientem apparere, illincque

1 Cleomenes vero atrepto ferro cepit à tibiis sese lacerare. nam conscindens longis vulneribus carnes. à tibiis sursum versus ad femora perrexit, & quæ femoribus ad coxas & latera atque ventrem peruenit. Ita Camer. hunc lo. um interpret. 2 Ipsum lucum contemptui habens incend. Videtur autem hic locisse cum argui pro eo à loyis.

σαντ ἐαὶν ἀπὸ τοῦ ἑρῶτος ἔργου καλεῖ-
σθαι. ἀπὸ τοῦ ἑρῶτος ὁ Κλεομένης ἔπειθε τοὺς
ἄλλους ἐκκαλεῖσθαι αὐτοὺς. καὶ οὐ γὰρ οὐ-
δαμνός ἐκκαλεῖται ἀλλὰ βλάπτει μιν, ἄρα οὐκ ἔστι
ἑρῶς τῶν ἑρῶτων οὐκ ἀποδιδόντος τοῖς πολλοῖς,
Ἀργείοις μὲν οὐδὲ ὡς χαίρουσιν. μετὰ δὲ ταῦ-
τα ἔλασσε τοὺς ἄλλους ἐκκαλεῖσθαι ἐς Θυρέ-
αν. σφαιραστής δὲ τῆς θάλασσης ταῦτον, πλοῖ-
οῖσι σφῆρας ἤγαγε ἐς τὴν Τίρυνθον· χαίρει καὶ
ἡ Ναυπλῖν. Ἀργεῖοι δὲ ἐβόησαν, πτωχολογοῦν-
τες, ὅτι θάλασσαν ὡς δὲ ἀνγχοῦ μὲν ἐκίνοιο
τῆς Τίρυνθος, χώρα δὲ οὐκ ἐστὶν ἀλλὰ περὶ τὴν
Σί-
πριον, μετὰ χυμὸν οὐ μέγα ἀπολιπόντες,
ἵκοντο αἰπὸι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. ἐνθαῦτα δὲ οἱ ἄλλοι
Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τῆς φαιεργῆς μάχην ἐκέ-
λευσαν, ἀλλὰ μὴ δόλῳ ἀνέστησαν. καὶ γὰρ δὴ σφι
ἐς τὸν ὅσον ἔμελλε ὁ χρηστῆριον, ὁ δὲ πικρὸν
ἔχρησε ἡ Γυθία τοῖσι τε καὶ τοῖσι Μιλησίοισι, λέγον-
τάς,

*Verum quando marem praevertet femina
victrix,*

*Inter & Arguios referet praelustris ho-
norem:*

*Tunc Arguiarum reddet plerasque ge-
mentes,*

*Vt venturorum aiat quis quandoque vi-
rorum,*

Telo saevius obit sinuoso corpore serpens.

Hæc omnia Argiuis quum contigis-
sent, metum incutiebant. ideoque eis
visum est præcone hostium esse uten-
dum: atque ita esse faciendum, ut quo-
ties præco Spartiata quippiam Lace-
dæmoniis denunciaret, idem facerent
ipsi. Cleomenes autem animaduer-
tens Arguios facientes quicquid apud
Lacedæmones præco denunciaffer, præ-
cepit suis ut quum præco denunciaffer
prandendum, tunc raptis armis ten-
derent in Arguios. Hoc exequuti Lace-
dæmonii, in Arguios ἐὶν ὀνόματι
præconis
prandentes imperum faciunt, eorum-
que cum multos occiderunt, tum plu-
res in lucū Argi fuga elapsos circumse-
derunt. Qui dum asseruantur, Cleo-
menes hoc sibi faciendū putavit: Scisci-
tatus quosdā quos secum habebat per-
fugas, misit præconē ad euocandū ho-
minatim eos Arguios qui in luco præ-
eluserant, ad se redimendos. est au-
tem apud Lacedæmonios redemptio
in singulos viros, binæ minæ. Ita Argi-
uorum quinquaginta, ut quisque euo-

ἔλασσε τὴν θάλασσαν, ὡς δὲ ἀνγχοῦ μὲν ἐκίνοιο
τῆς Τίρυνθος, χώρα δὲ οὐκ ἐστὶν ἀλλὰ περὶ τὴν
Σί-
πριον, μετὰ χυμὸν οὐ μέγα ἀπολιπόντες,
ἵκοντο αἰπὸι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. ἐνθαῦτα δὲ οἱ ἄλλοι
Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τῆς φαιεργῆς μάχην ἐκέ-
λευσαν, ἀλλὰ μὴ δόλῳ ἀνέστησαν. καὶ γὰρ δὴ σφι
ἐς τὸν ὅσον ἔμελλε ὁ χρηστῆριον, ὁ δὲ πικρὸν
ἔχρησε ἡ Γυθία τοῖσι τε καὶ τοῖσι Μιλησίοισι, λέγον-
τάς,

20 Ἀλλ' ὅταν ἡ θήλη δὴν ἀρπύνην κήσασα

ἔξελασσῃ, καὶ κῦδες ἐν Ἀργείοισιν ἀρῇται,

Πολλὰς Ἀργεῖων ἀμφιδρυφίας ποτὶ θῆσει.

Ὡς ποτὶ τις ἐρέει καὶ ἐπὶ ἐσομένην αἰδομένην,

Δι' ὅς ὅφρις τελέλικτος ἀπώλετο δουρὶ δαμα-
στεῖς.

ταῦτα δὲ πρὸς ταῦτα συνελθόντες, τοῖσι Ἀργείοισι φό-
βον παρῆκε καὶ δὴ σφι πρὸς ταῦτα ἐδῶκε
τὰ κήρυκα τῶν πολιμῶν χεῖρας. δόξαι δὲ σφι,
ἐποίησαν τοῖσι δὲ ὅπως ὁ Σπαρτιάτης κήρυξ πρὸς

30 σημήνιοι π Λακεδαιμονίοισι, ἐποίησαν καὶ οἱ Ἀργεῖοι
ταῦτα τῶν. Μαθὼν δὲ ὁ Κλεομένης ποιησάμενος
τῆς Ἀργείας ὁχλοῖται ὁ σφέτερος κήρυξ σημήνιε,
ταῦτα λέγει σφι ὅταν σημήνη ὁ κήρυξ ποιέεσθαι
ἄριστον, τότε αἰαλαβοῦντας τὰ ὄπλα, χαρῶν ἐς τῆς
Ἀργείας. ταῦτα καὶ ἐγένετο ὅππτε λέει ἐκ τῶν
Λακεδαιμονίων. ἄριστον γὰρ πολεμίοισι τοῖσι
Ἀργείοισι ἐκ τῆς κηρύγματος, ἐπικέαιτο. καὶ πλ-
λοὺς μὲν ἐφόβοντο αὐτῶν, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεῖστας
ἐς ὁ ἄλλος τῶν Ἀργεῶν καταφυγῶντας ἀνελθόντες

40 τοὶ ἐφύλασσον. Ἐνθαῦτα δὲ ὁ Κλεομένης ἐποίησε
τοῖσι δὲ ἔχων ἀνδρομέλους ἀνδρας, καὶ πτωχολο-
γῶν τοῦτων, ἔξελαινε πέμπων κήρυκα, ὁνομα-
στὶ λέγων τῶν ἐν ταῖς ἰσθμῶν ἀνδρομέλους τῶν Ἀργεί-
ων. ἔξελαινε δὲ, φας αὐτῶν ἔχειν τὰ ἀκρεῖα.
ἀποῖνα δὲ ἐστὶν Πελοποννησίοισι, δύο μνῆαι τετα-
γμένα κατ' ἀνδρα ἀρχαῖων ἐκτίειν. κατὰ
πεπλήγηται δὲ ὡς τῶν Ἀργείων ὡς ἐκείνους ἐκκαλε-

ὁ μῦθος ὁ Κλεομένης ἀπέκτεινε. ταῦτα δὲ καὶ γι-
 νόμῃα ἐλελήθει τῶς λοιποῦ τοῖς ἐν ταῖς τελευταῖς. ἄ-
 τε γὰρ πυκνοῦ ἔοντος τῆς ἄλσος, οὐκ ὤρων οἱ ἐν-
 ὅς τις ἐκδὲς, ὃ πᾶσι φησὶ πρὶν γὰρ αὐτῶν τις
 αἰαβὰς ὅτι δένδρου, κατεῖδε δὲ ποιδύμῃον. οὐκ ὤρων
 δὴ ἐπὶ καλεόμενοι ἐξήσαν. Εἰθαῦτα δὲ ὁ Κλε-
 ομένης ἐκέλευε πρῶτα πῖα τῶν εἰλωτέων ὡσεὶ ἐ-
 εινηλῆ δὲ ἄλγος. τῶν δὲ περὶ οὐδὲν, ἐνέσκηψε δὲ
 ἄλσος. καὶ οὐδὲν δὲ ἦδη, ἐπεῖρετο τῶν αὐτομόλων,
 πῖος εἴη θεῶν δὲ ἄλσος. ὁ δὲ ἔφη Ἀργεῖ (ἔ). ὁ δὲ,
 "ὡς ἤκουσε, αἰατεῖά τις μέγα, εἴπω, ὦ Ἀπὸλλον
 "χρηστέρι, ἢ μετὰ μέγα μετὰ πᾶσιν, θάμῃος Ἀρ-
 "γος με αἰρήσειν. συμβάλλομαι δὲ ἐξήκειν μοι δὲ
 χρηστέρι. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ Κλεομένης τῶν
 μὲν πλεῶν στρατῶν ἀπῆκε ἀπέναι ἐς Σπάρτην.
 χιλίους δὲ αὐτῶν λαβὼν τῶς δριγείας, ἦεν ἐς τὴν
 ἑσπέρην ἦσαν. βουλόμην δὲ αὐτὸν θύειν ὅτι τὴν βω-
 μῶν, ὁ ἱεὺς ἀπαγγέλλει, φῶς οὐκ ὅσιον (ἔ). ἐξείω
 αὐτοῖς θύειν. ὁ δὲ Κλεομένης τὸν ἱεῖρα ἐκέλευε τῶς
 εἰλωτάς δὲ τῶν βωμῶν ἀπαγγέλλειν ματιγῶσαι, 20
 καὶ αὐτὸς ἐθύσε. ποιήσας δὲ ταῦτα, ἀπῆκε ἐς τὴν
 Σπάρτην. Νοστήσαντα δὲ μιν ὡς ἦσαν οἱ ἐ-
 χθροὶ ὑπὸ πῶς ἐφόρε, φάμῃ μοι μιν δωροδοκή-
 σαι, οὐκ ἐλέειν δὲ Ἀργος, παρὲν δὲ πετιέως μιν
 ἐλεῖν. ὁ δὲ σφι ἐλέξε, οὔτε εἰς δόδον μιν, οὔτε εἰ-
 ἰσάμενος, ἀλλὰ λέγων, ἔχω ὅσα φησὶ ἔως εἴπω. ἐλέξε δὲ
 ὡς φάμῃ, ἐπεὶ τε δὴ τὸ τῶν Ἀργεῖ ἰσθὺν εἶλε, δρι-
 κέειν οἱ ἐξελθούμενοι τὸν χρησιμὸν τῶν θεῶν. πρὸς
 ὧν ταῦτα οὐ δισχεῖται πειρᾶν τῆς πόλιος, πρὶν γὰρ
 δὴ ἰσθῶσι χρηστέρι, καὶ μάθῃ εἴτε οἱ ὁ θεὸς ὡς 30
 228 διδοί, εἴτε οἱ ἐμποδὼν ἔσκη. καλλιερδύμῃ δὲ
 ἐν ταῖς Ἡραῖα, ἐκ τῆς ἀγάλατος τῶν στήθεων
 φλόγα πρὸς ἐκλάμψαι. μαθεῖν δὲ αὐτὸς οὐ-
 πω τῶν ἀτρεκήτων, ὡς οὐκ αἰρεῖ δὲ Ἀργος. εἰ μὲν
 γὰρ ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς ἀγάλατος ἐξέλαμψε,
 αἰρεῖται αὐτὸν ἀκρὸς τῶν πόλιν. ἐκ τῶν στήθεων
 δὲ ἐκλάμψαι, πρῶτον οἱ πεποιῶσαι ὅσον ὁ θεὸς ἐ-
 βούλετο γινέσθαι. ταῦτα δὲ λέγων, πρῶτον τε καὶ εἰ-
 κῶς ἐδόκεε Σπαρτιάται λέγειν, καὶ ἀπέφυγε πολ-
 λὸν τῶς διακρίσεως. Ἀργος δὲ αἰσθάνετο χεῖρα βῆ 40
 τῶν ὡς οἱ δοῦλοι αὐτῶν ἔχον πρῶτα τὰ παρήγμα-
 τα, δριγόντες τε καὶ διέποντες. ἐς δὲ ἐπέβησαν οἱ τῶν
 πολυδάμων παῖδες. ἐπειτὰ σφῶν ἔτοι ἀνακτώμε-
 νοι, ὅτι οὐκ ἐσθλὸς δὲ Ἀργος ἐξέβαλον. ἐξωθέν με-
 νοι δὲ οἱ δριγῶν, μάχη ἔχον Τύρινθα. ἰέως μὲν δὴ σφι
 ἦν ἀρῆμια ἐς δὴ ἡλθες. ἐπειτὰ δὲ ἐς τῶν δοῦλων ἦλθε

catus fuerat, Cleomenes interimiebat,
 quod faciens, latebat ceteros qui in fa-
 no erant, utpote denso luo interiecto,
 non cernentes quid illi extrinsecus a-
 gerent. nisi postquam quidam con-
 scensa arbore, quod fiebat inspexit:
 unde non amplius qui euocabantur
 prodire. Ibi Cleomenes iussit vnum-
 quenque seruorum lucum materia cir-
 cumdare: atque illis obtemperantibus,
 lucum incendit. Eoque iam ardente,
 percontatus est quendam perfugarum
 cuiusnam deorum esset ille lucus: per-
 fuga, Argi esse respondit. Quo audito
 Cleomenes vehementer ingemiscens,
 O Apollon, inquit, vates, quanto pe-
 re me frustratus es, dicens me Argos
 esse capturum. conicio iam exitum ha-
 buisse oraculum. Post hæc maiore
 copiarum parte Spartam redire permis-
 sa, ipse cum mille delectis perrexit ad
 templum Iunonis, illic sacrificaturus.
 Sed sacrificare super aram volens, quā
 a sacerdote vetaretur, negante fas esse
 externo illic sacra facere, iussit seruos
 abductum verberare: ac posteaquam
 immolauit, Spartam abiit. Reuer-
 sum inimici ad ephoros citauerunt, cri-
 mini dantes quod pecunia corruptus,
 Argos, quum facile posset, non cepisset.
 Quibus respondit Cleomenes (in-
 certum mihi vere an falso) se, postea-
 quam templum Argi cepisset, putasse
 dei expletum esse oraculum, & proinde
 non prius tentandam urbem quam sa-
 cris operatus sciret an sibi deus illam
 traditurus esset, an impedimento futu-
 rus. Sibi autem apud Iunonis templum
 litanti effulxisse flammam ἐ πectoribus
 simulacri: atque ita se intellexisse non ex-
 pugnaturum se Argos. Si enim ἐ capite
 simulacri flamma extitisset, fore ut vr-
 bem ab arce caperet: quum vero ἐ pe-
 ctoribus illa extitisset, id omne fuisse
 confectum quod deus confici voluisset.
 Hęc dicens, credibilia ac probabilia
 Spartiatis dicere visus est, multoq;
 maiore parte sententiarū absolutus. Ce-
 terū Argos ita viris desolatum est ut ser-
 uorum res omnes susceperint, atque
 magistratus administrarint, dum filii
 ætorum ad puberē adoleuere ætatem:
 qui sese in suum ius asserentes, ac re-
 uersi Argos, mancipia eiecere. Serui
 eiccti, prælio Tyrinthem obtinuerunt,
 eatenus quidem dum fuit in eis mu-
 tua beneuolentia, & donec ad eos venit

1 Futurum fuisse ut urbem funditus euerteret:

2 Fuitque mutua inter eos concordia, donec ad seruos venit &c.

vates quidam Cleander, genere Phiga-
seus ab Arcadia, is persuasit seruis vt do-
minos adorirentur: vnde bellum inter
eos diuturnum extitit, donec Argiui x-
gre euasere victores. Ob hoc igitur a-
iunt Argiui Cleomenem ad insaniam
reductum, male perisse. Ipsi autē Spar-
tiae negant ab vllō dæmonio Cleome-
nem ad insaniam reductum: sed con-
uersatione Scytharum, intemperantem
meruisse factum, & idcirco furiosum.
Scythas enim Nomades, post illatum si-
bi a Dario bellum, ad illum vliscendū
perstitisse, missisque Spartam nunciis
ad societatem faciendam, ita pepigis-
se, tanquam ex vtrorumque vtilitate
foret vt ipsi quidem Scythæ iuxta flu-
men Phasin conarentur Medicam re-
gionem inuadere, Spartiæ vero ab E-
pheso ascendere, & ad certum locum
vtrique occurrerent. Cum iis Scythis
qui ad hoc missi sunt, consuetudinem
habuisse Cleomenem aiunt, atque ex
eo nimiam didicisse potandi intempe-
rantiam: seque ob id cum insanisse ar-
bitrari. Vnde quoties intemperantius
bibere volunt, aiunt, Episcythison, *id est,*
age Scytham. Ita de Cleomene referunt
Spartiae. Mihi vero videtur ille has
pœnas Demarato pendisse. ¶ Eum
autem esse defunctum vbi audiere Æ-
ginetæ, Spartam nuncios misere, vociferatū
contra Leutychidē de obsidibus
qui Athenis tenerentur. His Lacedæ-
monii, consilio inito, multum iniuriæ
à Leutychide illatum esse censuerunt,
hominemque dedendum, quem illi
Æginam deportarent pro iis qui Athe-
nis tenerentur. Hunc quum essent du-
cturi Æginetæ, tunc ad eos Theas-
ides Leoprepis filius, vir Spartæ pro-
batus, Quid, inquit, viri Æginetæ fa-
cere vultis? regemne Spartiarum de-
ditum à suis ciuibz abducere? Si nunc
præ iracundia Spartiæ ita decreue-
runt, caute nequod exitiale malum
in vestram regionem (si hoc feceritis)
inferant. His auditis Æginetæ ab illo
abducendo superfederunt, hac tamen
condicione vt secum profectus Athe-
nas Leutychides redderet sibi viros qui
illic depositi esset. Vbi Athenas venit
Leutychides, ac depositum repoposcit,
Athenienses (vt qui reddere nollent)
tergiuersari, quod dicerent duos in de-
ponendo reges fuisse, ideoque iniquum
esse id alteri sine altero reddi. Quibus

αὐτὸν μάλιστα Κλέανδρος, γένος ἐὼν Φιγασίδης ἀπὸ
Ἀρκადίης· οὗτος τὰς δούλους ἀνέγνωσι ὅτι θέλει ποί-
σι δεσπότησι. ἐκ τούτου ὁ πόλεμος σφι ἰὼν ὅτι ἄλλοι
χρεῖοι συχνοὶ ἐς ὃ δὴ μόλις οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκράτη-
σαν. Ἀργεῖοι μὲν νῦν διὰ ταῦτα Κλεομένηα
φασὶ μαίνεσθαι ἀπολέσθαι κακῶς. αὐτοὶ δὲ Σπαρτιή-
ται φασὶ ἐκ δαμονίου μὲν ὁσθένος μολύνει Κλεο-
μένηα, Σκύθησι δὲ ὁμιλῆσαι τὰ μιν, ἀκρητοπότην γέ-
νέσθαι, καὶ ἐκ τούτου μαλῶναι. Σκύθας γὰρ τὸς νομά-
δας, ἐπὶ τῇ σφι Δαρεῖον ἑσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν ἡμετέραν
10 ρην, μετὰ ταῦτα μεμονέναι μιν πύσασθαι· πέμψαν-
τας δὲ ἐς Σπάρτην, συμμαχίην τε ποιέεσθαι, καὶ συν-
τίθεσθαι ὡς χρεὼν εἴη αὐτοῖς μὲν τοῖς Σκύθαις πα-
ρεῖν Φάσιν ποταμὸν περὶ ἅν ἐς τὴν Μηδικὴν ἑσβα-
λεῖν, σφέας δὲ τὸς Σπαρτιήτας κελύειν ἐξ Ἐφέ-
σου ὁρμειώμενοις αἰαδαίφειν, καὶ ἐπὶ τὰς ἐς τὸν ὄρεον ἀπὸ
τῶν. Κλεομένηα δὲ λέγουσι, ἡκύντων τῷ Σκυθῶν
ὅτι ἰαυτοὺς ὁμιλέειν σφι μεζόνως. ὁμιλέοντα δὲ μάλ-
λον τῷ ἰκνεομένῳ, μαλὶν τὴν ἀκρητοπότην παρ-
20 αὐτέων. ἐκ τούτου δὲ μαλῶναι μιν νομίζουσι Σπαρ-
τιήται. ἐκ τῆς τῆς αὐτοῖς λέγουσι, ἐπεὶ αὐτοὶ ζωρότεροι ἢ πάντες, οἱ
βούλωνται σίνην, Ἐπισκύθησον λέγουσι. οὕτω δὲ
Σπαρτιήται τὰ πρὸς Κλεομένηα λέγουσι· ἐμοὶ δὲ
δοκέει τίσιν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημαρτήτα ἐκτί-
σασθαι. Τελειώσαντος δὲ Κλεομένηος, ὡς ἐπύ-
θοντο Αἰγινήται, ἐπεμποιέες Σπάρτην ἀφ' ἑλκὸς κα-
ταβασσόμενος Λευτυχίδει πρὸς τῷ ἐν Ἀθῆναισι
ὁμῶν ἐχομένων. Λακεδαιμόνιοι δὲ διαστρέφον
συναγαγόντες, ἔγνωσαν πρὸς ἐλπίδα Αἰγινήτας
30 ὑπὸ Λευτυχίδει· καὶ μὴν κατέκειναι, ἐκδοθὲν ἄ-
γεσθαι ἐς Αἴγινα αἰτῇ τῇ ἐν Ἀθῆναισι ἐχομέ-
νων ἀνδράν. μελλόντων δὲ ἄγειν τῷ Αἰγινήτῳ δι-
Λευτυχίδα, εἰπέ σφι Θεασίδης ὁ Λεωσρέπεις,
ἐὼν ἐν τῇ Σπάρτῃ δόκιμος αὐτῶν, Τί βέλεσθε ποι-
εῖν ἄνδρες Αἰγινήται, δι' βασιλῆα τῷ Σπαρτιή-
τῶν ἐκδοθὲν ἡμῶν ὑπὸ τῷ πολιτῶν ἄγειν;
εἰ νῦν ὀργῇ χρεώμενοι ἔγνωσαν οὕτω Σπαρτιήται,
ὅπως εἴς ὑμῶν μὴ πύμιν, ἰὼν ταῦτα πρήσῃτε,
παρώλε, θροὺ κακὸν ἐς τὴν χώραν ἑσβάλασι.
40 ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Αἰγινήται, ἔρχοντο τῆς ἀγωγῆς.
ὁμολογῇ δὲ ἐχρήσαντο ποιῆδε, ὅτι αὐτοὺς μὲν Λευτυ-
χίδα ἐς Ἀθῆνας, ἀποδιδῶναι Αἰγινήτῃσι τὸς ἄν-
δρας. Ὡς δὲ ἀπὸ κλέους Λευτυχίδης ἐς τὰς Ἀ-
θῆνας ἀπαίτεε τὴν παλαιὰν δῆκην, οἱ Ἀθῆναιοι
πρὸς φάσας εἰλκον, οὐ βουλόμενοι ἀποδιδῶναι, φά-
ντες δύο σφέας εἶναι βασιλῆας πρὸς δῆκας, καὶ
οὐ δικαίῳ πρὸς ἑτέρῳ αὐτοῦ τῷ ἐτέρῳ ἀποδιδόναι.

ἐν φάσματι δὲ ἀποδώπειν τῷ Ἀθιωῶν, ἑλεξέ-
 « σφι Λατυχίδης παῖδε, ὦ Ἀθιωῶν, ποιεῖτε μὴ
 « οὐχ ὅτι βούλεσθε αὐτοί. καὶ γὰρ ἀποδιδόντες, ποι-
 « εῖτε ὅσα· καὶ μὴ ἀποδιδόντες, τὰ εἶναι πάντα τοῦ τίω.
 « ὅχιόν μὴ τοῖσι ἐν τῇ Σπάρτῃ σιωλοῖσθαι ἡμέ-
 « ρα, πρὶν τῷ ἄλλῳ ἀθίῃ, βούλομαι ἰμὶν εἶπαι.
 « λέγεται ἡμεῖς οἱ Σπάρτην ἡμέραν ἐν τῇ Λα-
 229 « κεδαιμόνι κατὰ τρίτην ἡμέραν πῶς ἂν ἐμῷ, Γλαῦ-
 « κῳ Ἐπικυδείδῳ· παῖδα· τῷ τὸν δὲ ἀνδρα φάμα
 « πᾶτε ἄλλα πρὸς αὐτὸν πρὸς αὐτὸν, καὶ δὴ καὶ
 « ἀκούειν ἄριστα διακροσῶν πείρει, πρὸς τῶν ὅσοι πῶς
 « Λακεδαιμόνα τῷ τὸν δὲ χρόνον οἴκεον. σιωπῇ-
 « χθύναι δὲ οἱ ἐν χρόνῳ ἰκνυμένων παῖδε λέγεται.
 « ἀνδρα Μιλήσιον, ἀπὸ χρόνου ἐς Σπάρτην, βού-
 « λεσθαι οἱ ἐλθεῖν ἐς λόγους, πρὸς ἰσχυρόν ποιάσει.
 « Εἰμὶ μὲν Μιλήσιος, ἥκω δὲ τῆς σῆς Γλαῦκε διακρο-
 « σῶν βουλόμην ἀπολαῦσαι· ὥς γὰρ δὴ αὖτε
 « πᾶσαν μὲν τὴν ἄλλαν ἑλλάδα, ἐν δὲ καὶ πρὶν ἰω-
 « νίῳ τῆς σῆς διακροσῶν ἐν λόγῳ πολλὸς, ἐμειῶ-
 « τας λόγους εἰδίδωμι καὶ ὅτι ὅτι κίνδυνός ἐστι αἰεὶ καὶ
 « ἡ ἰωνία, ἡ δὲ Πελοπόννησος ἀσφαλέως ἰδρυμένη.
 « καὶ διότι χεῖρα οὐδαμᾶ τῆς αὐτοῦ ἐστὶ ὅρα· ἔ-
 « χοιτας. αὐτὰ τε ὦν ὅτι λεγόμενα, καὶ βουλόμο-
 « νός, ἐδόξε μοι, τὰ ἡμέτερα πάσης τῆς οὐκίης ἄρ-
 « γυρῶσαντα, ἵσθαι πρὸς αὐτοῖς. ὁ δὲ ἐπεταρῶν ὥς
 « μοι κείμενα ἔσθαι πρὸς αὐτοῖς. σὺ δὲ μοι καὶ τὰ
 « χεῖρα δέξαι, καὶ τὰ δὲ τὰ σύμβολα σῶζε λα-
 « βῶν. ὅς δὲ αὖτε ἔχων αὐτὰ ἀπαίτη, πύττω ἀπο-
 « δίδωμι. ὁ μὲν δὲ ἀπὸ Μιλήτου ἔκων ἐξ ἱεροῦ πρὸς
 « αὐτὸν ἔλεξε· Γλαῦκος δὲ ἐδέξατο τὸν πρὸς αὐτὸν ἔ-
 « κων ὅτι τὰ εἰρημὸν λόγῳ. χρόνου δὲ πολλοῦ
 « διελθόντος, ἦλθον ἐς τὴν Σπάρτην τοῦτου τῷ πρὸς
 « πρὸς τὰ χεῖρα οἱ παῖδες. ἐλθόντες ἔς ἐν-
 « ρος τὰ Γλαῦκα, καὶ ἀποδεικνύοντες τὰ σύμβολα,
 « ἀπαίτεον τὰ χεῖρα. ὁ δὲ διωγέτο, ἀνυποκρί-
 « νόμηνος παῖδε, Οὐτε μέμνημαι ὅτι πρὸς αὐτὸν, οὐτὲ μὲν
 « πρὸς αὐτὸν εἰδέναι τοῦ τίω ὦν ὑμεῖς λέγετε.
 « βούλομαι τε, ἀναμνηθεῖς, ποιεῖν πρὸς αὐτὸν ὅτι πρὸς αὐτοῖς. καὶ
 « γὰρ εἰ ἔλαβον, ὁρθῶς ἀποδίδωμι· καὶ εἴγε ἀρχὴν
 « μὴ ἔλαβον, νόμοισι τοῖσι ἑλλήνων χρῆσθαι ἐς ὑ-
 « μέας. αὐτὰ ὦν ὑμῖν ἀναβάλλομαι κυρώσειν ἐς τῶ-
 « τάρπον μὲν ἀπὸ τῶδε. οἱ μὲν δὲ Μιλήσιοι συμ-
 30 « φορῶν ποιεῖσθαι, ἀπαλλάσσοντες, ὥς ἀπερὶ τῶν
 « νοι τῶν χρημάτων. Γλαῦκος δὲ ἐπορεύετο ἐς
 « Δελφὺς χρησόμενος τὰς χρηστέας. ἐπὶ τῷ τῶν
 « αὐτῶν δὲ χρηστέων εἰ ὅρα καὶ τὰ χρήματα ληίσεται, ἡ Γοθήν μετέρχεται τοῖς δὲ τοῖσι ἔπεισι,

negantibus se reddituros, Leutyichides,
 Facite, inquit, Athenienses virum ipsi
 vultis: si reddetis, sancte facturi, è con-
 trario, si non redditis. Qualis autem res
 circa depositum contigerit Spartæ, vo-
 lo referre: Dicimus nos Spartiæ fuisse
 tertia abhinc ætate quendam Glaucum
 Epicydidis filium, qui cum aliis sum-
 mis laudibus excellebat, tum iustitia
 inter omnes optime audiebat qui per id
 tempus Lacedæmonem incolebant. Et
 huic procedente tempore contigisse ut
 vir quidam Milesius Spartam venerit,
 hominis conveniendi gratia, atque ita
 sit loquutus, Ego sum vir Milesius, qui
 ad tuam Glauce fruendam iustitiam
 venio. Nam quum esset tua fama cele-
 bris cum per omnem aliam Græciam,
 tum vero per Ioniam, apud memeti-
 psium ratiocinatus sum, Ioniam quidem
 semper obnoxia periculis est, Pelopon-
 nesus autem tuto fundata, & ob id vi-
 dere licet eosdem homines nihil habere
 re pecuniarum. Hæc reputanti mihi at-
 que consultanti visum est dimidium
 mei census in pecuniam redactum de-
 ponere penes te, quod probe intelligo
 hæc penes te deposita mihi incolumia
 fore: tu vero has pecunias accipe, &
 hanc notam, quam una custodi: quam
 notam quisquis habens reposcet pecu-
 niam, ei reddito. Hæc hospes qui Mi-
 lero venerat dixit: atque ea condicione
 depositum Glaucus accepit. Multo
 deinde tempore interiecto, filii eius qui
 pecuniam deposuerat, Spartam veni-
 unt, Glaucum conveniunt: exhibita-
 que nota pecuniam reposcunt. Ille e-
 nimuero repellere homines, atque his
 verbis è contrario respondere, Neque
 istius rei quicquam reminiscor, neque
 ad me pertinet scire quæ dicitis. Volo
 tamen, reminiscens, quicquid iustum
 fuerit facere, & si accepi, iure optimo
 reddere: sin à principio non accepi,
 Græcorum legibus in vos uti. Ad quod
 confirmandum prælituo vobis tem-
 pus hinc ad quatuor menses. Ita Mi-
 lesii facta iactura, tanquam fraudati
 pecunia, discessere: & Glaucus Delphos
 se contulit ad oraculum consultandū.
 Cui consultanti an ὅρα, id est, iure iuran-
 do, pecuniam prædaretur, Pythia re-
 spondit his verbis,

1 Et pecunias nequaquam ab iisdem possideri videmus. 2 Si reminiscar, 3 Calamitatem se passos existimantes, ut qui pecunia fraudati essent,

*Glaucē Epicydides equidē expedit ad bre-
ue tempus*

*Sic orco vicisse, interuertisseque num-
mos:*

*Deiera, & euorcum quoniam manet exi-
tus idem.*

*Asi orci natus, qui nomine, qui manibus,
qui*

*Nullis est pedibus, rapide aduenit, usque
adeo dum*

*Cōnuolvens omnem perdat prolemque do-
mumque:*

*Cum sobole euorci melius sed postea age-
tur.*

His auditis Glaucus veniam sibi eorum
quæ dixisset ut daret, deum obsecra-
bat. Cui Pythia inquit, idem pollere,
tentare deum & facere. Tunc Glau-
cus accitis Milesiis hospitibus pecuniā
reddidit. Cur autem hæc oratio apud
vos instituta est, dicitur: Glauci nunc
nulla superest neque soboles neq; do-
mus, quæ illius censeatur: sed ex Sparta
radicitus extrita est. Ita bonum est
nihil aliud de deposito cogitare quam
ut repetentibus reddatur. Leutychi-
des hæc loquutus, quum nihilo magis
ab Atheniensibus audiretur, discessit.

LXXXVII At Æginetæ priusquam superiorum ini-
uriarum, quas Atheniensibus intule-
rant, gratificantes Thebanis darēt pœ-
nas, hæc fecerant: Quum Atheniensibus
succenserent quod sibi ab illis iniu-
riam fieri arbitrarentur, se ad vlciscen-
dum apparabant. Erat autem Athenien-
sium in Sunio quinquereimis quæ-
dam, quam Delum iam inde à Theseo quo-
tannis mittebant: hanc Æginetæ locatis
insidiis intercepte, plenam primori-
bus Atheniensium, virosque alligauere.
Ea clade ab Æginetis accepta, Athenien-
ses non amplius differendum puta-
uerunt quin omnia in illos excogitarēt.

LXXXIIX Erat igitur quidam nomine Nicodro-
mus Cnoethi filius, vir in Ægina spe-
ctatus: hic suam ipsius priorem abito-
nem Æginetis imputans, querebatur:
qui prius sua de missione quum transgisset,
cognito Athenienses esse animatos ad
nocendum Æginetis, quibus ipse in-
fensus esset, composuit cum illis de pro-
fenda Ægina ad certum diem, quo ef-
fet rem aggressurus ipse, & illos oportere
venire subsidio. Atque ita ex com-
posito urbem quæ vetus vocabatur occu-
pat. Sed Athenienses ad diē non ad-
fuerunt, quia classis eorum par Ægine-
tanx nondū erat comparata. Qui dum à
Corinthiis cōmodari sibi naues rogant,

Γλαῦκ' Ἐπικυδείδῃ, ὃ μὲν αὐτίκα κέρδιον οὐ-

τω,

Ὅρκω νικῶσαι, καὶ χρήματα λήσασθαι.

Ὅ μιν· ἔπειθ' αἰάτως γὰρ καὶ δ' ὄρκον μὴ εἶαι αὐ-

δεα.

Ἀλλ' ὄρκου παῖς ἐστὶν αἰώνιος, οὐδ' ἔπειθ' χεῖ-

ρες,

Οὐδὲ πόδες· κραυγὴν δὲ μετέρχεται, εἰσὶν κε

πᾶσαν

10 Συμμετρίας ἐλέση θυμὸν, καὶ οἶκον ἀπώρυ-

τα·
Ἀνδρὸς δὲ δ' ὄρκου γῆρ' ἐμὴν πτόθεν ἀμείνων.

Ἐπεὶ δ' ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγγνώμην δὴ θεὸν παρ-

αἰτέτο αὐτὰρ σchein τῷ ῥήθέντων· ἡ δὲ Γυθίη ἔφη,

Τὸ πειρηθῆναι τὸ θεῷ, καὶ ὃ ποιῶσαι, ἴσον δ' ὕνα-

ται. Γλαῦκος μὲν δὴ, μεταπεμφθέντος τῶς Μι-

λησίους ξείνους, ἀποδιδόναι σφίσι τὰ χρήματα. τοῦ

δὲ εἰνεκα ὁ λόγος ὡς Ἀθλιῶται οὐδὲ ὠρμήθη λέγε-

σθαι ἐς ὑμέας, εἰρήσεται. Γλαῦκου μὲν οὐτε π' ἀ-

πόρρον ὄντι ὁρῶν, οὐτ' ἐστὶν ὁρῶν ἰομίζοντι

εἶ) Γλαῦκου· ἐκτίττειται τε πρὸς ῥίον ἐκ

Σωδῆτος. οὐτὼ ἀγαθὸν μὲν δὲ ἀγαθὸν εἶναι πρὸς

εἰ πρὸς ῥίον ἀγαθὸν ἀλλό γὰρ, ἢ ἀπὸ αἰτίων τῶν ἀπο-

διδόναι. Λατρυχίδης μὲν εἰσας ἔπειθ' αὐτὸν, ὥς οἱ

ὁρῶν οὐτὼ ἐπὶ ῥίον οἱ Ἀθλιῶται, ἀπαλλάσσει.

Οἱ δὲ Αἰγινήται, πρὶν τῷ πρὸς ῥίον ἀδικημάτων

δοῦναι δίκας, τῷ ἐς Ἀθλιῶται ὕβριταν, Θεβαί-

οις χειρὶ ἄνθρωποι, ἐποίησαν τοιοῦτον· μεμφομένοι

τοῖσι Ἀθλιῶται, καὶ ἀξιοῦντες ἀδικεῖσθαι, ὥς π-

30 μωρησόμενοι τῶς Ἀθλιῶται παρὰ ῥίον ἀδίκοντο· καὶ

μὲν γὰρ δὴ τοῖσι Ἀθλιῶται πενήτην ὅτι Σουσίαν
λοχίσαντες ὦν, τὴν θεοῦ ἰδὲ εἶλον πλήρη αἰ-
δρῶν τῷ πρὸς ῥίον Ἀθλιῶται. λαβόντες δὲ τοὺς
ἀνδρας ἔδρυσαν. Ἀθλιῶται δὲ παρὰ τοὺς θεοῦ πρὸς
Αἰγινήται, σὺν ἐπὶ ἀνέβαλλοντο μὴ εὖ ὅτι πρὸς μ-

χαῖσθαι ἐπὶ Αἰγινήται. Καὶ μὲν γὰρ Νι-
κῆδρος Κνοίου καλεόμενος ἐπὶ τῇ Αἰγίῃ, αἰὲρ
δίκμος. ὁ δὲ μεμφομένος τοῖσι Αἰγινήται, πρὸς
τε πρὸς ῥίον ἐξέλασε ἐκ τῆς νήσου· μαθὼν δὲ τὸ
τε τοὺς Ἀθλιῶται ἀνάρτημένους ἔρδειν Αἰγινήτας
κακῶς, συνετίθηται Ἀθλιῶται πρὸς ῥίον Αἰγι-
νης, φράσας ἐπὶ ἡ τε ἡμέρη ὅτι χεῖρ' οἶσι, καὶ ἐκεί-
νους ἐς μὲν ἡκεῖν δέησι βοήθειαν. μετὰ ταῦτα,
καταλαμβάνει μὲν κατὰ τὰ συνεθήκατο ὁ Νικῆ-
δρος Ἀθλιῶται τὴν παλαιὰ καλεομένη πόλιν.
Ἀθλιῶται δὲ πρὸς ῥίον ἀδίκοντο ἐς δέοι· καὶ γὰρ εὖ τοι
ἐστὶν νέες σφίσι ἀξιομαχοὶ τῇσι Αἰγινήται συμβα-
λέν. ἐπὶ ὧν Κορινθίων ἐδόντο γὰρ αἰσφίσι νείας,

plèrique non remeare, sed in Ægina sub Atheniensibus occubere. Et ipse dux EVrybates singulari certamine victor, quarto sub Sophane Decelis filio oppetiit. Verum Æginetæ sua classe adorti in compositos Athenienses superare, eorumque naues quatuor cum ipsis pugnatoribus cepere. Et Athenienses quidem bellum cum Æginetis contraxerant. ¶ PERSÆ autem quæ ipsius partes erant exequabatur, cum famulo assidue in memoriam redigente ut reminisceretur Atheniensium, tum Pisistratidis assidentibus, Atheniensesque criminantibus, tum cupiditate per hunc prætextum quo nixus erat, subigendi Græcos quicunque sibi terram & aquam denegassent. Itaque Mardonium, qui male rem navalem gesserat, præfectura amovit, aliosque designatos duces aduersus Eretriam & Athenas misit, Datin genere Medum, & Artaphernem Artaphernis fratris sui filium, datis mandatis ut Athenas atque Eretriam diriperent, captiuosque in conspectum adducerent. Postquam hi duces declarati, ab rege digressi, ad planitiem Ciliciæ maritimam deuenere cum ingenti ac bene instructo exercitu, & ibi castra posuere, aduenerunt nauticæ copiæ omnes, ut singulis erant imperatæ: ad hæc hippagogæ naues, quas superiore Darius anno mandauerat tributariis suis præparandas. In has introductis equis atque terrestri peditatu, sexcentis cum triremibus in Ioniam contenderunt. Hic non recto cursu secundum continentem, Hellepontum & Thraciam versus nauigabant, sed è Samo vnde soluerant, præter Icarium, interque insulas: præcipue quidem (ut ego sentio) metu circumcundi Athon, quem superiori anno circumnauigantes, magnam iacturam fecerant: sed & coacti propter Naxon, quam antea non cepissent. Ad quam posteaquam ex Icario pelago appulsi sunt (in hanc enim ut primum copiar ducerentur, Persæ urgebant) Naxii memores priorum, fuga se in montes concitauerunt, non ausi resistere. Eorum autem quos adepti sunt Persæ quum in seruitutem rapuissent, delubra atque urbem incenderunt. His actis ad ceteras insulas redeunt. Hæc dum isti agunt, Delii relicta & ipsi Delo fuga Tenum abeunt. Eo tendentes naues præcedens Datis non sinebat ad Delum habere stationem, sed trans Delum

οἱ πλειῶνες οὐκ ἀπειρότησαν ὀπίσω, ἀλλ' ἐτελεύτησαν ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν Αἰγίνῃ. αὐτὸς δ' ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης μονομαχίῃ ἐπασκέων, τρεῖς μὲν ἀνδρας τρώων τοιούτῳ ἀποκτείνῃ, ὑποδὲ τῷ τετραπότου Σωφάνεος τῷ Δεκαλέῳ ἀποθνήσκει. Αἰγινήται δ' ἐοῦσι ἀτάκτοισι Ἀθηναίοισι συμβαλόντες τῇσι ναυσὶ, εἰσέκονται· καὶ σφῶν νέας τίσσερας αὐτοῖσι αὐδρασί εἴλυν. Ἀθηναίοισι μὲν δὴ πόλεμος συνεῆστο πρὸς Αἰγινήτας. Οἱ δὲ Πέρσης δ' ἐωὺ τῷ ἐποίεε, ὥστε ἀναμνησκόωντες τε αἰεὶ τῷ θεράποντος, μεμνησθαι μιν τῷ Ἀθηναίων, καὶ Πίσις στρατιῶν πρὸς κατηλύνων καὶ ἀφβαλλόντων Ἀθηναίους. ἅμα δ' βουλόμενος ὁ Δαρδύς, ταύτης ἐχόμενος τὸ πρὸς φάσιος, καὶ ἀφρέφεται τῆς Ἑλλάδος τοῖς μὴ δόειν αὐτὰ γλυττε καὶ ὕδωρ, Μαρδόνιον μὲν δὴ φλαύρως πρήξαι τὰς ὁλῶς, πρὸς ἀλὲν τὴν στρατηγίης· ἄλλοις δ' στρατηγῶν ἀποδείξας, ἀπέπειλε ὅτι τε Ἐρέτεια καὶ Ἀθῶνας, Δᾶν τε, εἴποι Μῆδρον γῆρας, καὶ Ἀρφαφέρνηα τὸ Ἀρταφέρνηος παῖδα, ἀδελφιδὸν ἐωὺ τῷ. ὅτε λείμενος δ' ἀπέπειλε ἔξαιδρα πδίται τας Ἀθῶνας καὶ Ἐρέτεια, ἄγειν ἐωὺ τὰς ὅφιν πὰ ἀδράποδα. Ὡς δ' οἱ στρατηγοὶ ἔτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορβόλομοι πρὸς βασιλῆος, ἀπὶ κρητὸ τὸ Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλνίον πεδίον, ἅμα ἀγρόλομοι στρατὸν πολλὸν πεζοὶ καὶ ἐσκαλασμένοι, ἐνθαυτὰς στρατοπεδολόμοις ἐπῆλθε μὲν οἱ αὐτοὶ πρὸς στρατευομένους στρατὸς ὅστις παχέας ἐκείνοις, παρέχοντο δ' ἐκ μύνοις αἱ ἰππαγωγαὶ νέες, καὶ τὰς ὑποτέρω ἔπει πρὸς εἴπε ὧσι ἐωὺ τὸ δασμοφόροις Δαρδύς ἐποιμάζειν. ἐς βαλόλομοι δ' τὰς ἰππας ἐς ἰαύτας καὶ τὸ πεζοὶ στρατὸς ἐς βαλοσάντες ἐς τὰς νέας, ἐπλεον ἐξαχαιοῖσι τεῖρεσι ἐς τὸ Ἰωνίην. εἰθῶν τινὲς δ' ὅτε τὸ ἡπείρου ἔχοντες νέας ἰθὺς τε Ἑλλης πόλιν καὶ τὸ Θρηάκης, ἀπὸ ἐκ Σάμου ἐρμεώλομοι, πρὸς τὴν Ἰκέρην καὶ ἀφ' ἡσάν δὲ πλόον ἐποιεῦντο. ὡς μὲν ἐμοὶ δοκέει, δίστατες μάλιν· ὅτε πλοοὶ ἔσθ' ὅτε ὑποτέρω ἔπει ποδύλομοι ἰαύτην ὑπεμδῆν, μέγας πρὸς ἐπὶ πλοῦς τὸς δ' ἡ Νάξος σφῆας ἡνίκ' ἔβη, ὑποτέρω ἐκ ἀλῆσαι. Ἐπει δ' ἐκ τῆς Ἰκέρης πελάγους πρὸς φερόλομοι πρὸς ἐμῆσαι τῇ Νάξῳ (ὅτι ταύτην γὰρ δὴ πρῶτην ἐπείχον στρατὸς ἐκείνους οἱ Πέρσαι) μεμνημένοι τὸ ὑποτέρω οἱ Νάξιοι, πρὸς τὰ ἔρεα οἶχοντο φεύγοντες, ἐδὲ ὑπέμειναι. οἱ δ' Πέρσαι αὐδρα ποδισάμενοι τὰς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρηξεν καὶ τὰ ἰερά καὶ τὸ πόλιν. ταῦτα δ' ποιήσαντες, ὅτι τὰς ἀπὸ ἡσάν ἀνάγοντο. Εἰ δ' ὅτε ταῦτα ἐποίησαν, οἱ Δῆλιοι, ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ τὸν Δῆλον, οἶχοντο φεύγοντες ἐς Τῆλον. τὸ δ' ἡ στρατὸς καὶ πλεονεξίας, ὁ Δᾶν πρὸς πλώσας, ἐκ ἑα τὰς νέας πρὸς τὸν Δῆλον πρὸς σερμίζεσθαι, ἀλλ' ἀφ' ἡ

ἐν τῇ Πηναιῇ αὐτὸς ὃ πυρόμενος ἵνα ἔσαν οἱ Δῆλιοι,
 " πέμπων κήρυκα, ἡγέρθε σφι πάδε, Ἀνδρες ἱεροί, τί
 " φέροντες οἴχεσθε, ἐκ ἐπιτηδεία καὶ ἀγρόντες κατ'
 " ἐμεῦ; ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὸ σὸν γέφρονέω, καὶ μοι
 " ἐκ βασιλῆος ὧδε ἐπέσταλται· ἐν ἡχώρηι δύο θεοὶ
 " ἐγρόντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν ἡχώρην,
 " μήτε τῆς οἰκήτορας αὐτῆς. νῦν ὦν καὶ ἀπὶ τε ἐπὶ τὰ ὑ-
 " μέτερα αὐτῶν, καὶ τῇ ἡσὼν νέμεσθε. ταῦτα μὲν ὅτε
 κήρυκός πατο τοῖσι Δηλίοισι· μὲν δὲ, λιβαίνοντες τει-
 νήσια πάλαιτα κατὰ ἡσας ἐπὶ τῷ βωμῷ ἐθυμίσαν. 10
 Δαῖς μὲν δὲ ταῦτα ποιήσας, ἐπλεεῖ ἅμα τὰ στρα-
 τὰ ἐπὶ τῇ Ἐρετρίᾳ περὶ τῆς ἅμα ἀγρόμενος καὶ Ἰω-
 νας καὶ Αἰολέας· μὲν δὲ τὸν ἐκτεῖνεν ἔξω ἀγρόμενος
 Δῆλος ἐκινήθη, ὡς λέγουσι Δῆλιοι, καὶ περὶ τῆς ἡ-
 σας, πὰ μέλει ἐμὸν ἐστιαθεῖσα. καὶ τὸ μὲν καὶ τέ-
 ρας αἰθροῖ ποιοῖ τῇ μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηνε ὁ
 θεός. ἐπὶ γὰρ Δαρεῖς τῷ Ὑστάσπεος, καὶ Ξέρξεω τῷ
 Δαρείῳ, καὶ Ἀρτοξέρξεω τῷ Ξέρξεω, τριῶν τουτέων
 ἐπεξῆς ἡμεῶν, ἐγρόμετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐ-
 πὶ εἵκοσι ὁμῶς ἡμεῶς τὰς περὶ Δαρεῖς ἡρομύδας· 20
 τὰ μὲν, ἀπὸ τῇ Περσέων αὐτῇ ἡρομύδα, πὰ δὲ, ἀπὸ αὐ-
 τῶν τῇ κερυφαίων περὶ τῇ ἄρχῃς πολεμούντων. ἔγωγε
 ἔδην ἦν ἀφ᾽ ἡμῶν κινήθησαν Δῆλον, ποτὶν ἔσαν ἀκινή-
 τον, καὶ ἐν χρησμῶν ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῶν ὧδε,
 Κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκινήτον περὶ ἔσαν.

Κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκινήτον περὶ ἔσαν.
 διώσται δὲ καὶ Ἑλλάδα γλῶσσαν ταῦτα πὰ οὐνό-
 ματα, Δαρδός, ἐρξείης, Ξέρξης, Σρήσιος· Ἀρτοξέρ-
 ξης, μέγας Σρήσιος. τέτρες δὲ τῆς βασιλῆας ὧδε
 αὐτοῖς καὶ γλῶσσαν τῇ σφετέρῃν Ἑλλήνες καλέ-
 οιν. Οἱ δὲ βάρβαροι ὡς ἀπὸ ἡρώων ἐκ τῇ Δῆλου, 30
 περὶ σὶχον περὶ τῶν ἡσας. ἐκτεῖνεν δὲ στρατὸν τε
 παρελάμβανον, καὶ ὁμήρους τῶν ἡσας πείδας ἐ-
 λαμβανον, ὡς δὲ περὶ πλείοντες τῶν ἡσας, περὶ σὶχον
 καὶ ἐς Καρύστον, καὶ γὰρ δὴ σφι οἱ Καρύστοι ἔτε ὁμήρους
 ἐδίδδον, ἔτε ἔφασαν ἐπὶ πόλιν ἀστυγίαντας στρα-
 τεύειν, λέγοντες Ἐρετρίαι τε καὶ Ἀθῆναι, ἐκτεῖν-
 τα τέτρες ἐπολιόρκεον τε καὶ τῇ γλῶσφῶν ἐκτεῖν. ἐς
 ὃ καὶ οἱ Καρύστοι παρέστησαν ἐς τῇ Περσέων τῶν ἡ-
 μῶν. Ἐρετρίαι δὲ, πωθατοῖ μὲν τῶν στρα-
 τῶν Περσικῶν ἐπὶ σφέας ἐπὶ πλείουσαν, Ἀ-
 θῆναι δὲ ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοῦς ἡμεῶν. Ἀ-
 θῆναι δὲ οὐκ ἀπείπουν τῶν ἐπὶ κρυβῆν, ἀλλὰ
 τοῖς τετρακισχίλοις κληροῦχοις τῶν ἡσας ἡσας
 τῶν Χαλκιδέων τῶν ἡσας, τέτοις σφι διδούσι
 ἡσας. τῶν δὲ Ἐρετρίων τῶν ἡσας ὧδε ὧδε ὧδε
 λαβῆμα, οἱ μετεπέμποντο μὲν Ἀθῆναι, ἐφρόνι-
 ον δὲ διφασίας ιδέας. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐβουλόοντο
 ἐκλιπεῖν τῶν πόλιν ἐς τῇ ἡσας τῇς Εὐβοίης·

apud Rheneam. Et simul cognito ubi
 Delii essent, misso caduceatore his eos
 verbis affatus est, Viri sacri, quid fuga
 abistis, non pro merito de me male o-
 pinantes? Ego enim & ipse mea spon-
 te animatus sum, & ab rege iussus, quo
 in loco duo dii geniti sunt, nequid aut
 eum locum aut eius incolae lxdam.
 Redite igitur ad vestra ipsorum, & in-
 colite insulam. Hec Delii per caducea-
 torem dixit: mox trecentas thuris li-
 bras super arā aggestas adolevit. His
 actis aduersus Eretriam primum nauigauit,
 simul omnem classem, simul lo-
 nes pariter atque Aboles agens. Statim-
 que ab illius digressu Delos tremuit (ve
 Delii aiunt) ad meatum vsque ætatem
 tunc & primum & postremum com-
 mota, deo mala ventura hominibus
 portendente. Nam sub Dario Hysta-
 spis, & Xerxe Darii, & Artaxerxe Xer-
 xis fillo, tribus iis deinceps ætatibus,
 plus malorum passa est Græcia quam
 viginti aliis ante Darium ætatibus, par-
 tim à Persis, partim ab ipsis primoribus
 de principatu bellantibus: ut non ab re
 Delos commota sit, prius immobilis
 de qua in oraculo ita scriptum erat,

*Et Delon, quamuis sit adhuc immota, mo-
 uebo.*

Et satie in Græca lingua pollent hæc
 nomina, Darius, idem quod ἐρξείης, id est
 coercitor: Xerxes, idem quod ἀρήσιος, id est
 bellator, ad verbum, martius: Artoxerxes,
 idem quod μέγας ἀρήσιος, id est magnus
 bellator. Barbari, postquam à Delo ad
 alias insulas profecti sunt, sumebant il-
 linc tum copias tum liberos insulanorū
 obfides. Ut vero insulas præternauigantes,
 Carystum appulerunt, Carystii-
 que negarunt se vel obfides daturos
 vel militaturos aduersus vicinas ciuita-
 tes (videlicet Athenas & Eretriam si-
 gnificantes) Carystii tamdiu obsessi sunt,
 eorumque ager vastatus, donec in dedi-
 tionem Persarum venerunt. Eretri-
 enses autem audito Persarū exercitum
 aduersum se venire, auxilia ab Atheni-
 ensibus implorauere. Quibus nō dene-
 ganda auxilia rati Athenienses, miserūt
 subsidio illis ea quatuor millia homi-
 num qui Chalcidensium equitum ob-
 tinuerant prædia. Sed Eretrienσiū haud
 quaquam syncerum erat consilium, qui
 tametsi accersebant Athenienses, tamē
 ancipiti sententia vacillabant: quibus-
 dam eorū censentibus urbem deserenda
 dam, & in cacumina Eubœæ eundum;
 quibus-

xcviii

xcix

τῇ
 πηναιῇ

τῇ
 232

τῇ
 πηναιῇ
 διδ.

quibuscumque, qui propria lucra à Persis expectarent, prodicionem molientibus. Horum utrorumque animos animaduertens Æschines Nothonis filius, Eretrienſium primarius, patefecit Athenienſibus omnē præſentiū rerum ſtatum, orauitq; vt domum abirent, ne vna cum illis occumberent. Hæc conſulenti Æſchini obtemperantes Athenienſes, illic in Oropum tranſgreſſi, ſalutem ſibi pepeterunt. At Perſæ eo aduecti, naues oræ Eretricæ ad ſanum & Chœreas & Ægilia applicuerunt: potitque his locis, continuo equos expoſuere, & tanquã cum hoſtibus conſicturi ſe inſtruxere. Aduerſus quos non decreuerunt Eretrienſes ſibi eſſe prodeundum: ſed quandoquidem ſententia de vrbe non deferenda euicerat, merito dabant operam vt mœnia cuſtodirent. Adorientibus autem ea Perſis, atri pugna per ſex dies certatum eſt: multiſque vtrinque cadentibus, ſeptimo die Evphorbus Alcimachi filius, & Philagrus Cyneci, inter populares ſuos viri ſpectati, filius, urbem hoſtibus prodidere. Quã ingreſſi Perſæ, poſtquam templa ſpoliari, incenderunt, in vltionem eorum templorum quæ Sardibus deſtagrauerant, hominibus iuſſu Darii in ſeruitutem captis. ¶ Potiti Eretria, & aliquot illic dies morati, in Atticam nauigauerunt, tuncque magnam partem vaſtauerunt, rati idem facturos Athenienſes quod Eretrienſes feciſſent. etenim erat locus Atticæ Marathon proxime Eretriam, ad equitandum opportuniffimus, quo illos Hippias Piſiſtrati filius deducebat. Eodem Athenienſes & ipſi re audita ad vim arcedam proceſſerunt, decem præſectis ſibi ducibus: quorum decimus erat Miltiades, cuius patrem Cimonem Stęſagoræ filium fugere ex Athenis Piſiſtratum Hippocratis contigerat, & dum fugit, obtinere Olympiadem quadriiugo certamine: quam victoriam muheris gratia tranſtulit in Miltiadem ex matre germanum: proximaque Olympiade eiſdem equabus aliam Olympiadem quum viciffet, à filiis Piſiſtrati interfectus eſt, non iam viuo Piſiſtrato. Interfectus eſt autem ad Prytaneum, noctu ſummiſſis percuſſoribus, ſepultusque ante urbem trans viam quæ vocatur Diacœle: & eregione ſepultæ ſunt equę illæ quę tres Olympiæas victorias

ἀλλοὶ δ' αὐτῶν, ἴδμε κέρδεα ποροδύμενοι πρὸς τὴν Πέρσιν οἷσι δὲ, ποροδοῖν ἐσκέλειτο. μαθὼν δ' ἔτι τῶν ἐκείνων ὡς εἶχε Αἰγίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῷ Ἐρεβίων τὰ παρὰ τα, φράζει τοῖσι ἡκιστοῖς Ἀθηναίων πᾶσι τὰ παρὲντά σφι πρήγματα. ποροδιδέτο τε ἀπαλλάσσειν σφῆας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ ποροσάπολιν. οἱ δ' Ἀθῆναιοι τὰ Αἰγίη συμβεβύησιν περὶ τῶν: καὶ οἱ μὴ ἀφαιέμενοι ἐς Ὠρωπόν, ἔσονται σφῆας αὐτοῖς. Οἱ δ' Πέρσαι πλεονέεσσι κατέχον τὰς νῆας τῷ Ἐρεβίωνος χώρῃς καὶ τέλειος, καὶ Χοιρέας, καὶ Αἰγίλια. καταχρόντες δ' ἐς τὰ ταῦτα τὰ χωρία, αὐτὰ καὶ ἵππους ἰεζέβαλλοντο, καὶ παρεσκέλειτο ὡς ποροδοῖν τοῖσι ἐχθροῖσι. οἱ δ' Ἐρεβίους ἐπεξῆλθον, καὶ μάχεσθαι ἐκ ἐποικειῶν βελῶν, εἰκως δ' ἔχε φυλάττειν τὰ τείχεα, τὰς σφι ἐμελεπεί, ἐπεὶ τε οἷκα μὴ ἐκλιπὴν τὴν πόλιν. ποροδοῦν δ' ἰενομένης καρτερῆς πρὸς ὁδὸν, ἐπιπλοὶ μὴ ὅτι ἐξ ἡμέρας πολλοὶ μὴ ἀμφοτέρων τῇ δ' ἐβδόμῃ Εὐφορός τε ὁ Ἀλκιμάχης, καὶ Φίλαγρος ὁ Κυνέος, αἰδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, ποροδιδέτο τοῖσι Πέρσῃσι τὴν πόλιν. οἱ δ' ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν, τῶν μὴ τὰ ἰεζὲ συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποπνύμενοι τὴν Σαρδίσι κατακαυθέντων ἱερῶν τῶν δ' ἰεζὲς αἰδρεπὲς ἠδραποδίσαντο, καὶ τὰς Δαρέας ἐπολάς. Χρῆσται μὲν οἱ τῷ Ἐρεβίων, καὶ ἐπιχρόντες ὁλίγαις ἡμέραις, ἐπλεον ἐς τὴν ἰεζὲν καὶ Ἀθηναίων, κατέχοντες τε πολλὸν, καὶ δόκοντες ἰαυτὰς τῶν Ἀθῆναιος ποιήσαντες καὶ τῶν Ἐρεβίων ἐποίησαν. καὶ ἠὲ ὁ Μαρθίων ἐπὶ τηδεώπαιον χάριον τῷ Ἀθηναίων ἐπιπλάσσει, καὶ ἀνχοτάτω τῷ Ἐρεβίων, ἐς τὴν σφι κατὰ τὴν ἱππίας ὁ Πείσις ἔραπυ. Ἀθῆναιοι δ' ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβόηον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαρθίων. ἦσαν δὲ σφῆας ἑρατηγὸς δέκα τὸ δέκατος ἠὲ Μιλτιάδης, ὃς τὴν πατέρα Κίμωνα τὸν Στῆσαγόρεω κατέλαβε φυγῇ δὲ Ἀθηναίων Πείσις ἔραπυ τὸν ἱπποκράτεος. καὶ αὐτὸς φέροντι, ὁλυμπιάδα αἰελέας ἱερὸν πρὸς συνέβη: καὶ ἰαυτὴν μὴ τὴν ἰκὴν ἀνελόμενον μιν, τῶν δ' ἔξενεκα δὲ ὁμομηθῶ ἀδελφεῷ Μιλτιάδῃ. μετὰ δ' ἰεζὲ ὁλυμπιάδι τοῖσι αὐτοῖσι ἵπποισι νικῶν, πρὸς διδοὶ Πείσις ἔραπυ αἰακρυχθῆναι καὶ τὴν ἰκὴν παρὲς τῆς, καὶ ἦλθε ὅτι τὰ εἰσὶν ὑπὸ τῶν δὲ. καὶ μιν ἀνελόμενον τοῖσι αὐτοῖσι ἵπποισι ἀπὸ ὁλυμπιάδα, κατέλαβε ἀποθανεῖν ὑπὸ τῷ Πείσις ἔραπυ παίδων, οὐκ ἐπὶ ποροδόντος αὐτὸν Πείσις ἔραπυ. κτείοισι δὲ οὐ τοῖς μιν καὶ τὸν ποροδόντον, νικῶν ὑπὸ τῶν αἰδρες. τῶν παλαιῶν δ' Κίμων πρὸς τῶν αἰδρες, πρὸς τῆς ἀφελῆς καλεομένης ὁδοῦ. καταπύον δ' αὐτὸς αἱ ἵπποι τῶν παλαιῶν αὐτῶν αἱ τρεῖς ὁλυμπιάδας

233 αἰετὸς ἀνέλας ἐποίησαν ὅς τ' ἄλλαι ἵπποι ἦσαν τοῦτο
 τῷτο Εὐαγόρεω Λακωνος· πλέω δ' οὐτέων, οὐδ' α-
 μά. ὁ μὲν δὲ πρῶτος τῶν παίδων τῶν Κίμωνι
 Στρεπτοχάρη, ὡς τὴν καὶ αὐτὰ τῶν πατέρων Μιλ-
 τιάδης τρεφόμενος ἐν τῇ Χερσονήσῳ· ὁ δ' ἑσώτερος
 παρ' αὐτῶν Κίμωνι Ἀθηνῶσι, τὸν ἑμεῖς ἔχον ἀπὸ
 τῆς οἰκίσεως τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδεω, Μιλτιά-
 δης. Οὗτος δὲ ὡς ἔπειτα, ὁ Μιλτιάδης ἦκον ἐκ τῆς
 Χερσονήσου, ἐκ περὶ θανάτου διπλοῦν θάνατον, ἐστρα-
 τήγας Ἀθηνῶν. ἅμα μὲν γὰρ, οἱ Φοίνικες αὐτῶν οἱ 10
 ἑκτιδιώξαντες μέχρι Ἰμβρου, πρὸς πολλοῦ ἐπιδύν-
 το λαβόντες καὶ ἀναγαγόντες πρὸς βασιλῆα· ἅμα δέ,
 ἐκφυγόντες τε τῆς περὶ, καὶ ἀπὸ Κίμωνος ἐς τὴν αὐτὴν, δο-
 κέονται τε εἶναι ἐν σωτηρίᾳ, ἥδη δ' ἐνθάδ' ἐν μιν οἱ ἐ-
 χθροὶ ὑποδιδάσκοντες, ὑποδιδομένην αὐτῶν ἐστρα-
 τήγας, ἐδίδου τυρανίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ. ἀ-
 ποφυγόντες καὶ τῶνδε, στρατηγὸς οὗτος Ἀθηνῶν
 ἀπεδέχθη, αἰρεθείς ὑπὸ τῶν δήμων. Καὶ πρῶ-
 τος μὲν, εὐόντες ἐπὶ ἐν τῷ ἀγῶνι ἐστρατηγῶν, ἀποπέμ-
 ποισι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φιδίππιδον, Ἀθηνῶν 20
 ὁ μὲν αὐτὰς, ἄλλως δ' ἡμεροδρόμοι τε καὶ τὸ με-
 λετῆρ' ὡς τῶνδε (ὡς αὐτὸς τε ἔλεγε Φειδιππίδης,
 καὶ Ἀθηνῶσι ἀπήγελε) πρὸς Παρθένιον οὖρος
 δ' ὑπὸ Τεγέης ὁ Παιδιππίδης. βώσματα δὲ
 πικύοντα τῶν Φειδιππίδων δὲ Παιδιππίδης, Ἀθηνῶσι
 καλῶσαι ἀπαγγέλλειν δὲ πρὸς αὐτῶν ὁδὸν μὴ ἐπιμέ-
 λειαι ποιεῖνται, ἐόντος δ' οὖν ἡδὴ Ἀθηνῶσι, καὶ
 πολλὰ χροῖον μὲν ἡδὴ σφίσι χρησίμου, τὰ δὲ πρὸς
 καὶ ἐσθλῶν. καὶ τῶνδε μὲν Ἀθηνῶσι, κατὰ σά-
 των σφίσι δ' ἡδὴ τῶνδε ὡρημάτων, πρὸς δὲ σάντες 30
 εἶναι ἀληθῆ, ἰδρύναντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει Παιδι-
 ππίδης, καὶ αὐτῶν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγελίας θυσιῇσι
 ἐπετίθει καὶ λαμπάδι ἱλάσκοντα. Τότε δὲ
 πεμφθεὶς ὑπὸ τῶνδε στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗ-
 τος, ὅτε πρὸς οἱ ἐπὶ καὶ δὲ Παιδιππίδης, δόλιον
 οὐκ ἐν τῇ Ἀθηνῶν ἀγῶνι ἐν Σπάρτῃ. ἀπὸ
 " κίμωνος δὲ ἐπὶ τῶνδε πρὸς ἔλεγε, ὡς Λακεδαι-
 " μόνιοι, Ἀθηνῶσι ὑμῶν δέοντα σφίσι βοηθῆσαι, καὶ
 " μὴ πρὸς εἶδιν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἑλλήσι
 " δουλοσύμῃ πρὸς πεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβα- 40
 " ρων. καὶ γὰρ Ἐρετρίᾳ περὶ ὑμῶν ἐκ πόδισαι, καὶ πό-
 λι λογίμῃ Ἑλλὰς γέροντες αὐτῶν ἐστέρη. ὁ μὲν δὲ σφί-
 τὰ ἐπεπαλῆα ἀπήγελε· τοῖσι δὲ ἔαδ' ἑαδ' ἑαδ' βο-
 ηθεῖν Ἀθηνῶσι, ἀδυνάτα δὲ σφίσι ὡς τοῦδε
 πρὸς ποιεῖν ταῦτα, οὐ βουλευμένοι λυεῖν δὲ νό-
 μων. καὶ γὰρ ἱσχυρὴ τῶνδε μέγας εἶναι τῇ· εἰναι τῇ

ἡμερο-
δρόμος

reportarant. Idem quod istæ, iam aliz
 equæ fecerant, quæ fuerunt Euagoræ
 Laconis: aliz præterea nullæ. Per idem
 tempus maior natu filiorum Cimonis
 Stefagoras, apud Miltiadem patrum
 in Chersoneso educabatur: minor au-
 tem apud ipsum Cimonem Athenis e-
 rat, nomen habens à Miltiade Cherso-
 nesi conditore. Hic igitur Miltiades
 ἐ Chersoneso tunc profectus, dux A-
 theniensium erat, ἐ duplici cæde cla-
 psus: semel, quum cum Phœnices vs-
 que ad Imbrum persequuti sunt, ma-
 gni facientes capere hominem ut ad re-
 gem perducerent: iterum, quum ab iis
 elapsus, domum suam reuersum, ac se
 reducem esse existimantem, inimici sui
 exceperunt, & ad iudicium deduxe-
 runt, accusantes occupatæ in Cherso-
 neso tyrannidis. Hoc reatu liberatus,
 suffragiis populi dux declaratus est.
 Duces autem quum adhuc in vrbe es-
 sent, ante omnia legatum Spartam mit-
 tunt Phidippidem, illum quidem Athe-
 niensem, sed tabellariam operam faci-
 tantem. Huic Phidippidi, ut ipse refert,
 & Atheniensibus renunciavit, circa
 Parthenium montem, qui supra Tegel-
 am est, ubi uisus fuit Pan: compellatque
 nominatim Phidippide, iussit nunci-
 ri Atheniensibus quid ita illi nullam
 gererent curam sui, qui bene ipsis vel-
 let, quique iam sæpenumero de eis
 benemeritus fuisset atque etiam futu-
 rus esset. His verbis fide habita, Atheni-
 enses, quod eorum iam status erat bene
 constitutus, extruxerunt sub arce tem-
 plum Panis: illique annuis hostiis, ex
 quo nuntium accipere, sacrificant, &
 ardenti candelabro supplicant. Phi-
 dippides autem hic qui sibi Pana dixit
 apparuisse tunc quum à ducibus mis-
 sus est, iterum Athenis egressus, Spar-
 tam peruenit, adiensque magistratus,
 Lacedæmonii, inquit, orant vos Athe-
 nienfes ut sibi opem feratis, nec ciuita-
 tem inter Græcos vetustissimam con-
 temnatis, in discrimen adductā, ne bar-
 baris viris seruiat. Etenim Eretria dire-
 pta est, insignique ciuitate Græcia im-
 becillior reddita. His mandatis à Phi-
 dippide expositis, placebat quidē Lacedæ-
 moniis opem ferre Atheniensibus:
 sed id sibi impossibile confestim facere
 erat, nolentibus legem rumpere. nam e-
 rat nonus dies instantis mensis, quo die

CIV

CV

CVI

1. Post die quam Athenis egressus est. Ad verbum, secundum ex Atheniensium urbe suis Sparta. At Valla dicitur ac-
 cepit pro dicitur. Sic infra in hoc eodem libro, & ceteris in Sparta & ceteris in Sparta & ceteris in Sparta.

CVII

negabant se progressuros, nec nisi orbem lunari impleto. Et isti quidem plenilunium expectabant. Hippia autem Pisistrati filio, qui barbaros in Marathonem perducebat, visum hoc in somnis superiore nocte oblatum est: Videbatur sibi Hippias cum matre concubere. Quo ex somnio coniecit fore ut reversus Athenas, ac recepto dominatu senex domi suæ obiret. Hunc in modum interpretabatur visum suum. Dum autem prædam Eretriensem quam deposuerat, in insulam Styreorum nomine Ægileam, reportat, dumque naues ad Marathonem appullas in stationibus locat, ac barbaros in terrâ egressos disponit, ei talia administranti contigit sternutatio, tussisque solito vehementior. unde concussis eius, utpote senis, plerisque dentibus, vnus illorum ex violentia tussendi excussus est, & in arenam delapsus: qui magna adhibita ad inueniendum diligentia, quum tamen non appareret, suspirans Hippias, ad eos qui aderant ait, Hæc terra non est nostra, nec eam poterimus nobis subiectâ efficere, ¹ sed tantummodo partem, quantum spatii dens qui mihi aderat, obtinet. Huc Hippias suam visionem interpretabatur euasisse. Atheniensibus autem apud Herculis fanû instructis superuenere auxilio Platæenses, omni cum populo, qui sese Atheniensibus dederant, & pro quibus frequentes iam labores susceperant Athenienses: dederant autem sese hoc modo: Quum à Thebanis premerentur Platæenses, primum Cleomeni Anaxandridæ, qui interuenerat, atque Lacedæmoniis sese dederant: à quibus tamen recepti non sunt, hac oratione utentibus, A nobis qui procul habitamus, frigidum quoddam fuerit vobis auxilium. nam priusquâ nostrum quisquâ audiat, possitis occupati ab hostibus sepe expugnari. Suademus autem ut vos ipsos Atheniensibus dedatis, vicinis pariter & ad tutandum non inualidis. Hoc Lacedæmonii non tam consulebant Platæensibus quodeis bene vellent, quam quod optarent Athenienses defatigari Bœotio bello. Id suadentibus Lacedæmoniis non aduersati Platæenses, aditis Atheniensibus, dum rem diuinam duodecim diis faciunt, eis ad aram suppliciter sedentes sese dederunt. Aduersus quos Thebani re audita

CVIII

ὅτε δ' ἐξελθὺς εἶπεν, μὴ οὐ πλήρης εἴη τοῦ κύκλου. οὗτοι μὲν νῦν τὴν παρσέλιον ἐμύον. τοῖσι δὲ βαρβαροῖσι κατηγέτο Ἰωάνης ὁ Πεισιγέραιος ἐς δὴ Μαραθῶνα, τῆς παρικορμῆς ἡγεστὶς ἐφ' ἡν ἰδὼν αὐτὸν ἔπεισε πάλιν πορεύεσθαι. ἐδόκει οἱ Ἰωάνης τῇ μητρὶ τῇ ἐκὼν στυδίᾳ. σὺ βάλαι ποδὶν ἐν τῷ οἴκῳ, κατελθὼν ἐς τὰς Ἀθῆνας, καὶ αἰασώμενος τὴν ἀρχὴν, τελευτήσῃς ἐν τῇ ἐκὼν γηραιός. ἐκ μὲν δὴ τῆς ἐφ' ἧς συνεβάλλετο ταῦτα. τότε δὲ κατηγέμενος, τῷ μὲν, τὰ αἰδομένη παρὰ δὲ Ἐρετρίας ἀπέβησε ἐς τὴν ἡσαν τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ Αἰγίλειαν. τῷ δὲ, Ἰππία, καπαρμένης ἐς δὴ Μαραθῶνα τὰς νέας ὤρμιζε δούκας. ἐκβαλὼν δὲ ἐς τὴν γλῶττιν βαρβάρους διέτρεψε. καὶ οἱ ταῦτα διέποντι ἐπὶ ἡλθε παρῇν τε καὶ βῆσαι μέγανως ἢ ὡς ἐώτε. οἷα δὲ παρσεντέρω ἐόντι, τῷ ὀδόντων οἱ πλευνῶς ἐσίοντο. τυτέων ὡν ἔνα τῷ ὀδόντων ἐβάλλει ὑπὸ βίης βῆξας. ἐκπεσόντος δὲ ἐς τὴν ψάμμοι αὐτῷ, ἐποίητο πολλὴν σπουδὴν ὁ δὲ εἶπεν. ὡς δὲ οὐκ ἐφαίμετο οἱ οὐδὲν, αἰαστέας, εἴπε παρὰ τῆς παρσεντέρας, Ἡ γῆ ἡδὲ οὐκ ἡμετέρη ἐστὶ, σὺ δὲ μιν διωσόμεθα ὑποχειρὴν ποιήσασθαι. ὅκον δὲ πμοι μέρος μετῶν, οὐδὲν μετέχει. Ἰωάνης μὲν δὴ ταύτην τὴν ὁφθαλμὸν συνεβάλλετο ὁ δὲ ἐλθὼν εἶπεν. Ἀθηναίοισι δὲ τετραγμίοισι αὐτὸν τένει Ἡρακλῆος, ἐπὶ ἡλθον βεβημένοιτες Πλαταιέες παρσεντέρας. καὶ γὰρ καὶ ἐδεδάκεσαν ὀφθαλμοὺς αὐτοῖς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόνοις ὑπὸ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὶς ἤδη αἰαγρόντο. ἔδδσαν δὲ ὧδε. περσεντέρας οἱ Πλαταιέες, ἐδίδδσαν παρὰ τῷ παρσεντέρας τοῖσι Κλεομένη τε καὶ Ἀναξανδρίδῳ καὶ Λακεδαίμοις ὀφθαλμοὺς αὐτοῖς. οἱ δὲ, οὐδεκόμενοι, ἐλεγχέσθαι παρὰ, Ἡμεῖς μὲν ἐκαστέρω τε οἰκόμενοι, καὶ ὑμῖν ποῖνδὲ πρὸς γίνοιτ' αὐτοῖς πικρὴν ψυχρὴν. φθαίητε γὰρ αὐτοῖς πολλὰς δὲ ἀνδραποδαζέμεντες ἢ πιαπύσασθαι ἡμεῶν. συμβουλεύομεν δὲ ὑμῖν δουλεύειν ὑμῶν αὐτοῖς Ἀθηναίοισι, πλησιοχώροισι τε αὐτοῖς, καὶ πμορῆν ἐοῦσι οὐ κακῶσι. ταῦτα συνεβούλθον οἱ Λακεδαίμονιοι, οὐ κατὰ δυνάμιν οὐτὼ τῷ Πλαταιέων, ὡς βυλόμενοι τῆς Ἀθῆναις ἐχέοντες, συνεβούλθον Βοιωτοῖσι. Λακεδαίμονιοι μὲν νῦν Πλαταιέων ταῦτα συνεβούλθον. οἱ δὲ οὐκ ἠπίεσαν, ἀλλ' Ἀθηναίων ἐκ ποιεύντων τοῖσι δώδεκα θεοῖσι, ἰκέται ἰζόμενοι ὅτι δυνάμειν ἐδίδδσαν ὀφθαλμοὺς αὐτοῖς. Ὁ δὲ οἱ πμορῶν ταῦτα,

1 Sed eam illius portionem quæ ad me pertinebat, dens possidet.

ἔσχατ' αὖτο ὅπ'ι τῆς Πλαταιέας· Ἀθῆναι δὲ
σφιέβοντο. μελλοίτων δὲ σφῶν σιωπῇ μάλ-
χιν, Κορίνθιοι δὲ παρ' αὐτοῖς ὄψαντο. ὅτε
καταμάξαντες, ὅπ'ι τριφύτων ἀμφοτέρων,
εὐεσαν τὴν χάριν ὑπὲρ τοῖς δὲ ἑαυτοῖς Βοιω-
τῶν τῆς μηδελύου ἐς Βοιωτῆς τελέειν. Κο-
ρίνθιοι μὲν δὲ ταῦτα γινόντες ἀπαλλάσσοντο. Ἀ-
θῆναισι δὲ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ θήκαστο Βοιωτοῖ· ὅπ'ι θε-
μνοὶ δὲ, ἐσώθησαν τῇ μάχῃ. ὑπερβαίνοντες δὲ οἱ
Ἀθῆναι τῆς οἱ Κορίνθιοι ἔθικαν Πλαταιέας εἰ-
10 ραιούρους, πύπεις ὑπερβαίνοντες, ὅν Ἀθῆναι αἰδῶν
ἐποίησαντο οὐρεὶ Θηβαίοις πρὸς Πλαταιέας εἶναι
καὶ Ὑσας. ἔδσαν μὲν δὲ οἱ Πλαταιέες σφῶν
αὐτοῖς Ἀθῆναισι τρέψαντες εἰρημίας· ἦσαν δὲ
τότε ἐς Μαραθῶνα βοηθόντες. Τοῖσι δὲ Ἀθῆ-
ναιων στρατηγῶσι ἐγένοντο δόξα αἱ γνώμαι· τῶν
μὲν, οὐκ ἐώπων συμβάλλειν (ὀλίγοι γὰρ εἶναι
στρατὴ τῇ Μηδων συμβαλέειν) τῶν δὲ, καὶ Μιλτι-
άδεω, κελεύοντων, ὡς δὲ δόξα ἐγένοντο, καὶ εὐχῇ
ἡ χεῖρ τῶν γυναικῶν, ἐθαύτα, ὡς γὰρ ἐνδέκατος
20 ψήφιστος ὁ τῶν κλέμεν λαχὼν Ἀθῆναιων πο-
λεμαρχεῖν (τοπαλαὸν γὰρ Ἀθῆναισι ἐμόφη-
φον ὅν πολέμαρχον ἐπεικύντο τοῖσι στρατηγῶσι)
ὡς δὲ τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖ-
ος· πρὸς τῶν ἐλθόντων Μιλτιάδης, ἔλεγε πάντες,
„ Ἐν σοὶ καὶ Καλλίμαχος ἐστὶ ἡ καταδουλοῦσα Ἀθῆ-
30 νας, ἡ ἐλθὼν ἑσας ποιησάμενος, μνημόπυον λιπέσθαι
„ ἐς ὃν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ βίον, εἶον ὅτι Ἀρμίδης
„ τε καὶ Ἀλκίνοος τῶν λείποισι. καὶ γὰρ δὲ οὐ
„ ἐγένοντο Ἀθῆναι, ἐς κίνδυνον ἡγεῖται μέγιστον καὶ
„ ὡς μὲν γὰρ ὑποκύνωσι τοῖσι Μηδισι, δίδωκεται πᾶ
„ πείσονται ὅσα διδομένοισι ἰσχυρῇ. ὡς ὅτι ἐπὶ ἡγε-
„ ται αὐτῇ ἡ πόλις, οἷα τε ἐστὶ τῶν ἑλθόντων
„ πολίων ἡγεῖσθαι. καὶ ὡς δὲ τῶν αὐτῶν οἷα τε ἐστὶ ἡγε-
„ σθαι, καὶ ὡς ἐπὶ τούτων αἰσθῆται τῶν ὀνημάτων
„ ὅτι κῆρος ἔχειν, καὶ ἔρχομαι φράσων ἡμέων τῶν στρα-
„ τηγῶν ἐόντων δέκα, διχα γίνονται αἱ γνώμαι, τῶν μὲν,
„ κελεύοντων, τῶν δὲ, καὶ συμβάλλειν. ὡς μὲν καὶ μὴ
„ συμβάλλωμεν, ἔλπομαι πᾶσι σάσιν μεγαλὴ ἐμπε-
„ ρῶν διὰ τῶν αἰσθῆται τῶν Ἀθῆναιων φρονήματα, ὡς τε
40 „ μὴ δῶναι· ὡς ὅτι συμβάλλωμεν πρὶν πρὸς τὴν Ἀ-
„ θῆναι μετ' ἐξέτεροις ἐγὼ ἡγεῖσθαι, πᾶσι τῶν ἑ-
„ μόντων, οἷα τε εἰμὶ ἐπὶ ἡγεῖσθαι τῇ συμβολῇ.
„ ταῦτα αὖ πρὸς τῶν ἐς σε καὶ τῶν ἐπὶ, καὶ ὅτι οὐκ ἔστι ἡγεῖσθαι.

possumus diis æquis cum victoria discedere. Hæc omnia ad te tendunt, & abs te dependent:

Alorum & Hyfias Theban's aduersu. Platæenses limitem statuerunt. Ergo Pl. 2 Tunc, quod undecimū suffragium ad eum pertineret, qui ex facta per fabam sortitione polemarchus Atheniensium creatus esset, vel ductus faba sortibus polem. Ark. ex. f. i. (olim enim Athen. in ferendo suffragio par. due polemarchum faciebant) adiit Callimachū Aphidnæum Miltiades, tunc polemarchū, ei que dixit, In te nunc situm est Callimache, Athenas vel in seruitutem redigere, vel, illis liberatis, monumentum in omne æuum relinquere, quale ne Harmod

exercitum duxerunt, in eorumque au-
xilium Athenienses venerunt. Sed dum
conferturi prælium essent, Corinthii
haud contemnendam sibi rem putan-
tes, ad eos reconciliandos interuenere:
atque vtrorumque permisso regionem
hunc in modum terminarunt, vt The-
bani eos Bæotos qui nollent inter Bæo-
tos censerī, sinerent facere quod vellent.
Hoc vbi decreuerat Corinthii, abscesse-
re. Abscedentes quoque Athenienses
aggressi Thebani sunt, commissaque
pugna, repulsi. vnde Athenienses trans-
gressi quos Corinthii statuerant termi-
nos, Asopum fecerunt limitem The-
banis. Ergo Platæenses Atheniensibus
sefe quum deditissent, ad Maratho-
nem tunc auxilio venerunt. Erant
autem in Atheniensium ducibus an-
cipes sententiæ, aliis verantibus fieri præ-
lium: pauciores enim se esse quam vt cū
Medis confligerent: aliis (quorum erat
Miltiades) ad pugnandum hortanti-
bus. Itaque quum essent bifariæ senten-
tiæ, & deterior vinceret, ibi Miltiades
Callimachum Aphidnæum adiit, tunc
forte polemarchum, id est, belli princi-
pem: qui magistratus per suffragia ele-
ctus in danda faba, hoc est, in declaranda
sententia, vndecimus est. nam quondam
Athenienses in dicenda sententia pa-
rem ducibus faciebant polemarchum.
Ad hunc Miltiades, In te, inquit, nunc
Callimache situm est, vtrum in serui-
tutem Athenæ redigantur, an tu eas li-
berando memoriam tui in omne æuum
relinquas, qualem ne Harmodius qui-
dem atq; Aristogiton reliquerunt. Nam
Athenienses nunc in maximum omni-
um ex quo nati sunt venere discrimen:
qui si Medis succumbant, palam est que
passuri sint, traditi Hippix: sin autem su-
perent, poterit hæc ciuitas vrbiū Græ-
ciæ effici prima. Quo autem pacto hæc
fieri possint, & quomodo ad te hasum
rerum arbitrium redeat, nunc expo-
nam: Nostræ, qui duces sumus, bifariæ
sunt sententiæ de prælio committendo:
aliis id suadentibus, aliis dissuadentibus.
Qui nisi prælium committimus, vereor
ne magna exstet seditio, quæ mentes
eorum sollicitet ad sentiendū cum Me-
dis: sin pugnamus antequam aliquid vi-
tii in nonnullis Atheniensium subeat,

qui si

qui si meæ sententiæ accesseris, erit & tibi patria libera, & ciuitas omnium Græcarum princeps: sin accesseris sententiæ dissuadentium pugnam, eorum quæ recensui bonorū tibi contraria existant. Hæc dicens Miltiades Callimachum induxit. Ita accedente sententia polemarchi, obtentum est ut configeretur. Post hæc ii duces quorum sententia de configendo fuerat, ut cuiusque dies imperitandi venerat, vicem suam Miltiadi dabant: quam ille accipiens, non tamen prius decertandum putauit quam sua dies imperii aduenit. Itaq; ubi vices eius fuere, tunc Athenienses hunc in modū instructi sunt ad configendum: Dextro cornu præerat Callimachus polemarchus. ita enim Icxapud Athenienses tunc postulabat ut polemarchus dextrum cornu teneret. Hoc duce sequebantur deinceps ceteræ tribus, ut quæq; ordine erat. Nouissimi autem sunt collocati Platæenses, sinistrum cornu tenentes. Quo factum est ut ab huius pugnæ tempore, quoties Athenienses ferunt hostias apud panegyrias, *id est, publicos conuentus*, quæ quinto quoque anno fiunt, Atheniensis præco conceptis verbis precetur bona Atheniensibus pariter & Platæensibus. Igitur Atheniensium acies tunc apud Marathonem instructa idcirco sic erat quod aciem Medicam imitabatur: sed in medio paucis conferta erat ordinibus, ideoque illic debilior: utroque autē in cornu confertior. Quæ posteaquam ita instructa est, ac sacrificium litatum esse Athenienses audierunt, tūc cursu in barbaros tendunt. erat autē inter utranque aciem non minus octo stadiorum intercapedinis. Quos cursu ferri in se videntes Persæ, aptabant se tanquam illos excepturi: infanix dantes id quod cernerent eos cursu tendere, quū pauci essent, & nec equitatu nec sagittis freti. Hoc ita barbari interpretabantur. at vero Athenienses, posteaquam conferti conflixere cū barbaris, pugnam memoratu dignā edebant. Quippe primi omniū Græcorū (quos ipsi nouimus) cursu in hostem vsi sunt: primi sustinuerunt cernere Medicæ veste indutos: quum antehac vel audire nomen Medorum Græcis terror fuisset. In Marathonē quum diu pugnatū esset, barbari circa mediā aciem vincebant, ubi Persæ stabāt & Sacæ, eamq; perrumpentes,

ἢ γὰρ σὺ γνώμῃ τῇ ἐμῇ παροδῇ, ἔστι τοι πατεῖς
 τε ἐλθὼν, καὶ πόλις παρὸν τῷ ὧς τῇ Ἑλλάδι.
 ἢ δὲ τῷ ἀποσπῶντων τὴν συμβουλὴν ἔλη, ὑπ-
 ἀρξῇ τοι τῷ ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθὰ ταῦτα.
 Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης, παρεκπαταὶ τὸν Καλ-
 λίμαχον. παρὰ γὰρ τοῦ Μιλτιάδους δὲ τῷ πολέμῳ ὄντος
 γνώμης, ἐκκυρώσας συμβάλλειν. μετὰ δ' ὅ, ἰσρα-
 τηροὶ, τῷ ἢ γνώμῃ ἐρέρετο συμβάλλειν, ὡς ἐκεί-
 νη αὐτέων ἐγένετο πυρταυγίη τῆς ἡμέρας, Μιλτιά-
 δης παρεδίδουσαν. ὁ δὲ, δεξιόμοσος, οὕτως πὶ συμ-
 βολὴν ἐποιεῖτο, ὥρην γὰρ δὴ αὐτῇ πυρταυγίᾳ ἐχέ-
 πτο. ὧς δὲ ἐς ἐκείνον ὥρην ἦλθε, οὐδ' αὖτα δὴ ἐπ' αὐ-
 σοντο ὧδε Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες. τῷ καὶ
 δόξαι κέρως ἦν ἔπειτα ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος.
 ὁ γὰρ ἰόμοις εἶχε οὕτως πῖσι Ἀθηναίοισι, ὅτι πο-
 λέμαρχοι ἔχουσιν κέρως ὁ δόξαι ἡγεμέου ὅτι τῷ
 τοῦ, ὅδε δὲ ἐκείνῳ ὡς δεξιόμοις αἱ φυλαὶ, ἐχόμενα
 ἀλλήλων. τελευτῶν δὲ ἐπ' αὐτοῖς, ἔχουσιν δὲ εὐ-
 νυμον κέρως, Πλαταιέες. ἀπὸ ταύτης γὰρ σφί-
 τῆς μάχης, θυσιᾶς Ἀθηναίων αἰαζόντων ἐς πύλη-
 γυίας τῆς ἐπὶ τῇσι πεντητησίαις γινόμενας, κατὰ
 χεῖρας ὁ κέρως ὁ Ἀθηναῖος, ἅμα τε Ἀθηναίοισι
 λέγων γινώσκω ἀγαθὰ καὶ Πλαταιῶσι. τότε δὲ
 παρὰ σφίσι τῷ Ἀθηναίων ἐπὶ τῷ Μαραθῶνι, ἐ-
 γίνετο πτόνδε π. ὁ στρατόπεδον ἐξισούμην τῷ
 Μηδικῷ στρατῷ, ὁ μὲν αὐτῷ μέσον ἐγένετο πτόν-
 τας ὀλίγας: καὶ ταύτῃ ἢ ἀδιδέσποντον ὁ στρα-
 τὸν πεδόν. ὁ δὲ κέρως ἐκείνῳ ἐρῶτο πλήρη.
 ὧς δὲ σφίσι διετίτακτο, καὶ τὰ σφάγια ἐγένετο κα-
 λὰ, οὐδ' αὖτα ὡς ἀπείθοντο οἱ Ἀθηναῖοι, δόξαι ἰ-
 ετο ἐς τὰς βαρβαροὺς. ἦσαν δὲ σάδρις οὐκ ἐλασ-
 σοντες ὁ μεταίχμιον αὐτέων, ἢ ὁ κέρως: οἱ δὲ Πέρσαι, ὁ-
 ρέωντες δρόμον ὁπλοῖς, παρὰ σφίσι τῷ ὡς δόξαι
 μῆκος, μακρὸν τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπὶ πτόν, καὶ πύ-
 λην ὁλότερην, ὁρέωντες αὐτοῖς ἐόντας ὀλίγους, καὶ τέτοις
 δρόμον ἐπειγόμενοις, ὅτε ἰππας ὡς ἀρχέσης σφίσι,
 ὅτε πτόνδε μῆκος. ταῦτα μὲν ἰω οἱ βαρβαροὶ κατείχα-
 ζον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐπὶ τῷ ἀδρόοι παρὰ σφίσι τῷ
 βαρβαροῖσι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. ὡρῶντο μὲν
 γὰρ Ἑλλήνων πτόντι τῷ ἡμῶν, ἰδμεν, δρόμον ἐς πολέ-
 μους ἐχρήσαντο, ὡρῶντο τε αἰετόντο ἐπὶ τῷ τῷ Μη-
 δικῷ ὁρέωντες, καὶ τὰς αἰδρας ταύτην ἐπὶ τῷ τῷ
 ὡς ὅτι τῷ τῷ Ἑλλήνων καὶ τῷ τῷ τῷ τῷ τῷ τῷ τῷ
 κέρως. Μαχομένων δὲ ὡς ὡς Μαραθῶνι, χρόνος
 ἐγένετο πολλός: καὶ ὁ μὲν μέσον ὁ στρατόπεδον ἐπὶ τῷ
 οἱ βαρβαροὶ, τῷ Πέρσαι τε αὐτοῖς καὶ Σάκῃ ἐπὶ τῷ
 καὶ ὅτι μὲν δὴ ἐπὶ τῷ τῷ βαρβαροῖσι, καὶ ῥίξαιτες,

1 Primi que vestem Medicam & eos qui illam gestarent cernere sustinuerunt, quum antea etc.

ἐδίωκον ἐς τὸ μεσόγαλιν. ὃ δὲ κέρως ἐκάτερον εἰκόων
 Ἀθιναῖοι τε καὶ Πλαταιέες. ἱκῶντες δὲ, ὃ μὲν τε-
 τραμύριον τῷ βαρβαρῶν φεύγειν ἔω· πῶσι δὲ
 μέσση ῥήξαι αὐτέων, συναγῶντες τὰ κέρως, ἐμά-
 χοντο, καὶ εἰκόων Ἀθιναῖοι· φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρ-
 σῃσι εἰπόντο κώποιντες, ἐς δὲ ἔτι πλεῖστα λαοὶ ἀ-
 πικύμενοι, πῦρ τε αἴτεον, καὶ ἐπελαμβαίνοντο τῷ γε-
 ῶνι. Καὶ τὸ μὲν, ὡς τότε τὰ πολέμῳ ὁ πολέ-
 μαρχος Καλλίμαχος ἀφαιρέται, αἴηρ ἡρόμο-
 νος ἀγαθός· ἀπὸ δὲ ἔθηκε τῷ στρατηγῶν, Σησίλε-
 ως ὁ Θρασύλεω· τὸ δὲ, Κωμῆγιος ὁ Εὐφορίω-
 νος, ἐνθαυτῶ ἐπιλαβόμενος τῷ ἀφλάσωντος, τὴν
 χεῖρα ἀποκτείνει πελέκει, ὡς τότε, ἄλλοι
 Ἀθιναίων πολλοί τε καὶ ὀνομαστοί. Ἐπὶ δὲ μὲν
 δὴ τῷ γεῶνι ἐπεκράτησαν τῶν πολεμῶν Ἀθη-
 ναῖοι. τῇσι δὲ λειπῶσι οἱ βαρβαροὶ ἔξαια κερυ-
 σάμενοι, καὶ αἰαλαβόντες ἐκ τῆς νήσου ἐπὶ τῇ ἑλίπον,
 τὰ δὲ Ἐρετρίας ἀνδραποδα, ὡς ἐπὶ πλεον Σούνι-
 ον, βουλόμενοι φθύναι τὸς Ἀθιναίους ἀπικύμε-
 νοι ἐς τὸ ἄστυ. αἰτήν δὲ ἔχε Ἀθηναῖοισι δὲ Ἀλκμα-
 ωνιδέων μηχανῆς αὐτοῖς ταῦτα ἐπινοήσαντες. πύ-
 τοις γὰρ πωλεμένοις τοῖσι Πέρσῃσι αἰαδιζαῖς ἀ-
 αιδά, εὐοῖσι ἦδη ἐπὶ τῇσι νησί. Οὗτοι μὲν δὲ
 ὡς ἐπὶ πλεον Σούνιον. Ἀθιναῖοι δὲ ὡς ποδῶν εἰ-
 χοντο, τὰ χεῖρα ἐβόηον ἐς τὸ ἄστυ. καὶ ἐφθασάν τε
 ἀπικύμενοι, ὡς ἦν τὸς βαρβαροὺς ἡκεῖν, καὶ ἐστρα-
 τοπεδύσαντο, ἀπικύμενοι δὲ Ἡρακλείου. τὸ δὲ
 Μαραθῶνι ἐπὶ ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τὰς ἐν Κυνόσαρ-
 γῇ οἱ δὲ βαρβαροὶ τῇσι νησί· ὑποφωρηθέντες Φα-
 λήρου, (τὸ δὲ γὰρ ἐπὶ τὴν πόλιν τῶν Ἀθιναίων) ὑπὸ
 τῶν αἰακωχέων τῶν νῆας, ἀπέπλεον ὀπίσω
 ἐς τὸ Ἀσίην. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ
 ἀπέθανον τὸ βαρβαρῶν καὶ ἑξακισχίλις καὶ τετρα-
 κοσίους ἄνδρας, Ἀθιναίων δὲ, ἑκατὸν ὀκτακισχίλις
 236 δύο. ἔπεσον μὲν ἀμφοτέρων τοσούτοι. συνώλεθον δὲ
 αὐτῇ θάουμα τοῖονδε ἡμέσθαι· Ἀθιναίων αὐδρα
 Ἐπίζηλον ἐν Κουφαγόρεω ἐπὶ τῇ συστάσει μαχό-
 μενον τε, καὶ αὐδρα γινόμενον ἀγῶνι, τῷ ὀρμαίων
 στρατηγῶν, οὔτε πληγὴν ἔδωκεν τῷ σώματι, οὔτε
 βληθέντα· καὶ δὲ λειπὸν τῆς ζῆς ἀφαιτέλειν ἀπὸ
 τῶν τῶ χεῖρου ἔοντα τυφλόν. λέγειν δὲ αὐτὸν ἡ-
 κεῖνα ὡς ἐπὶ πάθος τοῖονδε πῶς λόγῳ· ἄνδρα οἱ δο-
 κέει ὁ πλείστην αὐτῇσι μέγαν, ὅς τῳ ἡρόμοι τῷ ἀαΐδα
 πᾶσαν σκιάζειν. ὃ δὲ φάσμα ἔπῳ ἔω τὸ μὲν παρῆ-
 ελθόν, τὸ δὲ ἔω τῷ ὡς ἐπὶ τὴν ἀποκτείνειν. ταῦτα
 μὲν δὲ Ἐπίζηλον ἐπὶ τὸν λόγον λέγειν. Δᾶπης δὲ
 πορβόμενος ἅμα τὰς στρατὰς ἐς τὴν Ἀσίην, ἐπεὶ τε

hostem in mediterranea persequerantur: at in utroque cornu vincentes Athenienses Platensesque, barbaris, qui terga dederant, fugere permissis, contraxerunt cornua, & cum iis qui mediam ipsorum aciem perfregerant, dimicantes, quum superassent, fugientes Persas urgebant & debantque, donec ad mare peruenientes, petito igne naues corripuere. Quo in certamine
 Callimachus polemarchus interficitur, egregia nauata opera. Occubuit quoque e ducibus Stegileus Thraſyli, & Cynagirus Evphorionis filius, qui dum summam puppim apprehendit, abscissa bipenni manu cecidit: necnon alii Athenienses multi & clari. Ac septem
 quidem naues obtinuerunt Athenienses hoc modo: ceteris barbari retracti, receptaque præda Eretrienſi ex insula ubi reliquerant, circumuecti sunt Sunium, animo preuertendi Athenienses euestigio abeuntes. Ceterum Alcmeonide ab Atheniensibus inſimulati sunt, quod videlicet ex composito Persis adhuc apud insulam agentibus securum ostenderint. Dum illi Suniū circuehantur, Athenienses euestigio abeuntes celerime ad ferendam urbi opem properarunt, barbarosque eodem tendentes præuerterunt: progressique ex Herculis templo quod est in Marathone, in aliud Herculis fanum quod est in Cynosargi, castra posuerunt. Barbari, quum classe Phalerū superassent (hic enim Atheniensium nauale tunc erat) super eum locum aliquandiu propter tempestatem morati, rursus in Asiā abierunt. Quorum in hac pugna apud Marathonem gesta occubuerunt circiter sex millia trecenta: Atheniensium vero, centum nonagintaduo. tot ex utrisque cecidere. In qua pugna hæc res mira contigit, ut Atheniensis quidam Epizelus Cuphagoræ filius, dum stante acie pugnat strenue, luminibus caperetur, neque faucibus vlla parte corporis, neque ictus: atque ita cæcus in reliquum vitæ tempus permanſerit. Quem audiui dicere solitū de sua clade, visum sibi esse ante se stare virum quendam armatū, procero corpore, cuius mentum omnem clypeum inumbraret: & hanc larvam ipsum prætergressam, sed illum qui sibi assisteret occidisse. Hæc Epizelum solitū commemorare audiui. Porro Datis in Asiā cum classe rediens, ubi

1 Inſimulati sunt, illis id molientibus Persas hoc consilium cepisse, quod videl. 2 Barba totum clyp.

cxix

cxix

Myconum tenuit, vidit in somnis vi-
sum. id tamen quod fuerit, non traditur:
sed vbi primum dies illuxit, naues rima-
tus est: compertoque in naui Phœnicia
simulacro Apollinis inaurato, sciscita-
tus est quo è templo sublatum esset: &
vbi audiuit ex quo templo, nauigans
sua naui in Delum (iam enim Delii in
insulam redierant) ibi simulacrum in
templo deposuit, præcepitque Deli-
is vt illud in Delium Thebanorū refer-
rent, quod est ad mare eregione Chal-
cidis. Hoc vbi præcepit Datis, vela il-
linc fecit. Delii tamen hanc statuam
non reportauerunt, sed vicesimo post
anno eam Thebani ex oraculo in Deli-
um contulerunt. Datis autem & Ar-
taphernes, posteaquam in Asiam nauigauere,
captiuos Eretrienes Susa per-
duxere. quos Darius rex, etsi in eos an-
te captiuitatem vultum contraxerat ac-
cerbitatis, quod se priores iniuria la-
cessissent, tamen vt in conspectum suū
adductos vidit ac sibi subiectos, nullo
alio malo affecit, sed in suo Cissix regi-
onis stathmo collocauit, cui nomen est
Anderica: ducentis ac decem stadiis
procul à Susis, quadraginta à puteo qui
exhibet trifarias rerum species. nam ex
eo asphaltum, id est, bitumen, & salem &
oleum hauriunt, ad hunc modū. Hau-
riritur quidem celoneo, id est, instrumento
dicto ciconia, pro situla autem, dimidiato
vtre ad celoneum alligato: quo in pu-
teum decusso, quicquid hauritur, mox
in cisternam diffunditur, atque hinc ali-
ud effusum, triplici varietate concre-
scit: in asphaltum quidem & salem, pro-
tinus: oleum autem (quod Persæ rhadi-
nacem appellant) in vasa colligunt. est
autem attrum ac grauiter olens. Hoc lo-
ci rex Darius locauit Eretrienes, quem
ad meam vsq; memoriam tenere, ser-
uantes pristinam linguam. Quod ad E-
retrienes attinet, ita habet. Ceterum
post plenilunium duo millia Lacedæ-
moniorum Athenas venerunt, tanta fe-
stinatione adipiscendi hostem, vt tri-
duo quam ex Sparta discessere, in At-
ticam peruenierint: & licet serius ad
pugnam venissent, tamen intuendi
Medos cupidi, ad illos intuendos in
Marathonem perrexerunt. Quibus vi-
sis, laudatisque Atheniensibus ob præ-
clarum facinus, rursus redierunt. Te-
net autem admiratio me, nec ratio-
nem inire possum, Alcæmonidas vn-
quam Persis ex composito ostentasse

ἐχρέτο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε δ' ὄψιν ἐν τῷ ἕπνῳ. καὶ ἦ τις
μὲν ὡς ἡ ὄψις, οὐ λέγει. ὁ δὲ, ὡς ἡμέρη παχίστα ἐπ-
έλαμψε, ζήτησιν ἐποιέετο τῷ νεῶν. ὁρῶν δὲ ἐν
Φοινίσῃ τῇ ἀγαλμα Ἀπόλλωνος κεχρυσωμένον,
ἐσωθαι ἐποχέειν σευλημένον εἶη. πυθόμενος δὲ ὅτι
οὐ ὡς ἱερῶν, ἐπλεετὴ ἐωυτῆς τῇ ἐς Δῆλον. καὶ, ἀπί-
χοντο γὰρ θηικαῦτα οἱ Δῆλιοι ὀπίσω ἐς τὴν ἡσπιν,
καταπύθεται τε ἐς τὸ ἱερὸν, ὃ ἀγαλμα, καὶ ἐπὶ τέλειται
τοῖσι Δῆλιοι ἀπαγαγεῖν τὸ ἀγαλμα ἐς Δῆλιον, ὃ
10 Θεβαίων. ὃ δ' ἐστὶ ὅτι θαλάσσης, Χαλκίδος
καταπίον. Δᾶπς μὲν δὴ ταῦτα ἐπιλάμβανος
ἀπέπλεε. ὅν δὲ αἰδέμεθα τῶτον Δῆλιοι ἐκ
ἀπήγαγον, ἀλλὰ μιν δὲ ἐτέων εἴχον Θεβαῖοι αὐτοῖ
ἐκ θεοπροπίου ἐκομίσαντο ὑπὲρ Δῆλιον. Τὸς
δὲ τῷ Ἐρετείων ἀνδραποδισμένοις Δᾶπς τε καὶ
Ἀρταφέρνης, ὡς προείπον ἐς τὴν Ἀσίαν πλεόν-
τες, ἀπήγαγον ἐς Σούσα. βασιλεὺς δὲ Δαρείος,
ὡρὴν μὲν αἰχμαλώτους ἡμέσθαι τοὺς Ἐρετείας,
ἐνείχε σφι δεινὸν χόλον, οἷα θύξαι τῶν ἀδικίης
20 προτίρων τῷ Ἐρετείων. ἐπεὶ τε δὲ εἰδὲ σφείας
ἀπαχθέντας παρ' ἐωυτῶν, καὶ ὑποχείριους ἐωυ-
τῶν εἶναι, ἐποίησε κακὸν ἄλλο ὁδοῖν, ἀλλὰ σφείας
τῆς Κισσίνης χώρας κατοίκισε ἐν σαθμῶ ἐωυτῆς, τὰς
οὐνομάβει Ἀνδερικῆς. ἀπὸ μὲν Σούσων δέκα καὶ
διηκσίους σταδίους ἀπέχοντι, πεσεράχοντα δὲ ἀπὸ
τῷ φρέατος, ὃ παρεχεται τειφασίας ἰδέας. καὶ
γὰρ ἀσφαλτον καὶ ἄλας καὶ ἔλαιον ἀρρύνονται ὅτι
αὐτὸ τρώσθαι τῷ αὐτῷ αὐτλέεται μὲν κηλονίῃ, αὐ-
τὶ δὲ γαυλοῦ, ἡμῶν ἀσκοῦ προεδέδεται. ὑπο-
30 τύφας δὲ πύττα αὐτλέει, καὶ ἐπιπτα, ἐγχεῖ ἐς δε-
ξαμενίῳ. ἐκ δὲ ταύτης ἐς ἄλλο ἀφ' ἀρχομένον,
τρέπεται τειφασίας ὁδοῖς. καὶ ἡ μὲν ἀσφαλτος καὶ
οἱ ἄλλες πηγνύται τῷ θαυτίῃ, ὃ δὲ ἔλαιον σινα-
ρησι ἐν ἀγγείοις, ὃ οἱ Πέρσαι καλέουσι ραδινακην.
ἐστὶ δὲ μέλαι, καὶ ὁδμὴν παρεχόμενον βαρέαν.
ἐθαύμα τὸς Ἐρετείας κατοίκισε βασιλεὺς Δα-
ρείος, οἱ καὶ μέλει ἐμὸ οἱ χον τὴν χώραν ταύτην,
φυλάσσοντες τὴν θύραϊν γλῶσσαν. τὰ μὲν δὴ
πρὸς Ἐρετείας, ἔχε οὕτως. Λακεδαίμονίων δὲ
40 ἦγον ἐς τὰς Ἀθῆνας διχάλιοι μετὰ τὴν πῶν πῆλη-
νον, ἔχοντες ἀπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν. ἔτι ὡς
τε ταῦτα ἐκ Σπαρτίας ἐχρέτο ἐν τῇ Ἀττικῇ.
ὑστεροῖ δ' ἀπὸ τῶν τοῦ σιμβολῆς. ἰμείροντο ἔμφος
θεῖσθαι τὰς Μήδους. ἐλθόντες δ' ἐς τὸν Μαραθῶ-
να, ἐθεῖοντο. μὲν δ' αἰέσα. τες Ἀθῆναιοι, καὶ ὃ δ' αἰνέοντες
ἔργον αὐτῶν, ἀπαλλάσσοντο ὁπλῶ. ὁπλῶμα
δέ μοι, καὶ ἐκ τῶν δέκα μὲν δὲ λόρον, Ἀλκίμαχος ἰ-
δὼς αὐτὸν ὅτε ἀνὰ δέξασιν Πέρσῃ ἐκ σιμβολῆς

ἀσπίδα, βουλευμένοις ὑπὸ βαρβαροῖσι τε εἶ)
 Ἀθιναίοις καὶ ὑπὸ Ἰωσώῃ· εἴπινες μᾶλλον ἢ
 ὁμοίαι· Καλλίη τῷ Φαινίππῳ, Ἰωπονίχῳ δὲ πα-
 τερὶ, Φαίονται μισοτύραννοι εἶοντες. Καλλίης τε
 γὰρ μοιῶν Ἀθιναίων ἀπὸ πάντων ἐτόλμα, ὅπως
 Πείσις ῥατὸς ἐκπέσῃ ἐκ τῷ Ἀθιναίων, τὰ χρη-
 ματα αὐτῷ κηρυσσόμενα ὑπὸ τῷ δημοσίου ὠνέε-
 σθαι, καὶ τὰλλα τὰ ἔχοντα ἐς αὐτὸν πᾶντα ἐμνη-
 νᾶτο. Καλλίῳ δὲ πύτου ἄξιον πολλαχοῦ μνή-
 μιν ὅτι πᾶν πᾶσι πᾶσι ἔχειν. τὸ μὲν γὰρ, τὰ παρ-
 λελεγμένα, ὡς αὐτὸς ἀκρὸς ἐλθὼν τῶν πατρί-
 δα· τὸ δὲ, τὰ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐποίησε, Ἰωσῶ νι-
 κήσας, τεθείσθαι δὲ, δότι τῶν ἡρώδης. πύθια
 237 δὲ παρὲς τὸν ἡρώδη, ἐφανερώθη ἐς τὸν Ἑλ-
 ληναιὸν πᾶντα μερίσσειν δαπάνησι. τὸ δὲ, κα-
 τὰ τὴν ἐξ αὐτῶν θυγατέρας, εὐρύτας τρεῖς, οἷός τις ἀ-
 νὴρ ἐχρῆτο. ἐπειδὴ γὰρ ἐχρῆντο γάμου ὡρεῖται,
 ἔδωκε τῷ δωρεῖν μεγαλὸν ὡρεπείσθαι, ἐκείνησι τε
 ἐχαίρειν. ἐκ γὰρ πάντων τῷ Ἀθιναίων δὲ
 ἐκείνη ἐθέλει αὐτῶν ἐξ αὐτῆς ἐκλέξασθαι, ἔδωκε 20
 πύτου τῷ αὐτῷ. Καὶ οἱ Ἀλκμαωνίδαι ὁμοί-
 ως, ἢ ὅσον ἴσων πύτου ἔσαν μεθύσαντοι. θῶ-
 μα ὦν μοι, καὶ οὐ παρὸς ἐμὴν τὴν ἀφελῶν, πύ-
 τοις γε αἰεὶ δέξασθαι ἀσπίδα, οἵπινες ἐφάβοντο
 δὲ πᾶντα χεῖρον πᾶσι τυράννοις, ἐκ μηχανῆς τε
 τῆς πύτων δέξιεν οἱ Πείσις ῥατὸς τῶν τυραν-
 νίδων. καὶ οὕτω τῶν Ἀθιναίων οὗτοι ἔσαν οἱ ἐλθόν-
 τες, πολλῶ μᾶλλον ἢ περ Ἀρμόδιος τε καὶ Ἀ-
 ριστογείτων, ὡς ἐγὼ κρίνω. οἱ μὲν γὰρ δὲ γενέ-
 σθαι τοῖς ὑπολοίτοις Πείσις ῥατὸς Ἰωσῶν 30
 χον ἀποκτείναντες, ὅσον πᾶλλον ἔσθαι τοῖς
 λοιποῖς τυράννοις. Ἀλκμαωνίδαι δὲ ἐμφα-
 νέως ἐλθόντες, εἰ δὲ οὐτοὶ γε ἀληθῶς ἔσαν οἱ
 τῶν Πυθίων ἀναπείσασθαι παρρησιασμένοι Λακε-
 δαιμονίοις ἐλθόντες τῶν Ἀθιναίων, ὡς μοι παρ-
 ῥεσι δὲ δὴ λῶται. Ἀλλὰ γὰρ ἴσως ὅτι μεμφομέ-
 νοι τῷ Ἀθιναίων τῷ δήμῳ παρὲς δίδωσαν τὴν πα-
 τρίδα· ἐμὲ δὲ ὦν ἥσαν σφῶν δῆλοι δοκιμώτεροι ἐν γε
 Ἀθηναίοισι ἄνδρες, ἐδὲ οἱ μᾶλλον ἐτεπνείατο. οὕτω
 ὅσον λόγος αἰρεῖ ἀναδεχόμενοι ἐκ γε αὐτῶν ἀ- 40
 σπίδα ὅτι τοῖς τῶν λόγων. αἰεὶ δὲ χεῖρον μὲν γὰρ ἀσπίς·
 (ὅτι τῷ-
 mo obtinuit, clypeum ab his esse ostentatum,

parmam, quod vellent Athenienses
 barbaris atque Hippia subesse. ¹ quippe
 quos constat in habendis odio tyrannis
 vehementiores quam similiores fuisse
 Callia Phænippi, qui fuit pater Hippo-
 nici. nam Callias cum alia omnia in Pi-
 sistratum inimicissime commentus est,
 tum vero solus Atheniensium omni-
 um, illius Athenis eieci quum publice
 sub præcone venderentur bona, eme-
 re ausus est. Cuius Callia mentio-
 nem crebro plerique omnes habere de-
 bent, cum ob ea quæ dicta sunt, ut viri
 summopere patriam liberantis, tum ob
 hæc quæ in Olympia fecit. nam & in e-
 quorum cursu palmam obtinuit, & in
 quadrigario fuit secundus: & in ludis
 Pythiis quum primas obtinuisset, in v-
 niuersos Græcos sumptuosissimus ex-
 titit: tum ob id quod talem se in filias
 suas quæ tres fuerunt, exhibuit. nam
 posteaquam nubiles extitere, ² hoc eis
 magnificentissimum munus est grati-
 ficatus, ut quem sibi unaquæque vel-
 let ex omnibus Atheniensibus, eum
 deligeret: atque ita eam illi nuptum
 dedit. At Alcæmonidæ aut perinde
 aut nihil minus quam Callias, perosi
 tyrannos fuerunt. Quo maior me admi-
 ratio subit, minusque admitto crimi-
 nationem, eos parmam Persis ostenta-
 se, qui per omne tempus tyrannos ef-
 fugerunt, & quorum astutia Pisistrati-
 dæ tyrannidem reliquerunt. Atque ita
 multo magis Athenarum liberatores
 extiterunt, meo iudicio, quam Har-
 modius & Aristogiton. Illi enim Hip-
 parcho interempto, non tam ceteros
 Pisistratidas ab affectanda tyrannide
 reprefferunt, quam ad illam irritaue-
 runt: Alcæmonidæ autem proculdubio
 Athenas liberauerunt, si modo ipsi fue-
 re qui Pythiam persuasere ad Lacedæ-
 monios commonefaciendos ut Athe-
 nas liberarent, quemadmodum superi-
 us à me commemoratum est. ³ At-
 enim aliqui forsitan succensentes quod
 Atheniensi in populo patriam prodi-
 derunt. Imo nulli erant eis inter Athe-
 nienſes viri illustriores, neque qui ma-
 gis essent honorati. ⁴ Neque vero ser-

¹ Quippe qui vel maiori vel certe pari odio tyrannos prosequenti esse comperiuntur ac Callias Phænippi filius, Hippo-
 nides pater. ² Ut autem hic dicitur μὲν ἢ οὕτως, sic paulo post, οὕτως ἢ οὐδὲν ἔστιν. ³ Dotem eis magnificentissimam dedit, atque hoc pie-
 tate gratificatus est, vel, indulſit, ut quem sibi optaret. ⁴ Atenim fortasse Atheniensium populo succensentes patriam prodiderunt.
 Q. d. Atenim (dicit aliquis fortasse) agere ferentes se non eum apud Athenienses locum obtinere quo se dignos existimabant, patriam pro-
 dide conabantur. Imo vero nulli ex Atheniensibus maiore auctoritate pradi, nulli magis honorati erant: tantum abest ut sua sorte con-
 tenti non essent. & de eo Atheniensibus succensentes. Potest tamen & cum interrogatione legi hic locus eodem sensu. ⁴ Quo fit ut ad-
 mitioni contentum cum nullo modo esse possit, clypeum ab illis hac de causa fuisse ostensum. ostensus enim clypeus fuit.

238

ἐφοίτεον μνηστῆρες· πῶσι Κλεοθένης καὶ δρόμοι καὶ πα-
λαίτριον ποινιστῆμος ἐπ' αὐτῷ τέτω εἶχε. Ἀ-
πὸ μὲν δὴ Ἰταλίνης ἦλθε Σμινδύριδης ὁ Ἰπποκρά-
τιος Συβαρίτης, ὃς ὅτε πλεῖστον δὴ χλιδῆς εἰς ἀ-
νὴρ ἀπῆκετο· (ἡ δὲ Σύβαρις ἤκεμα ζεῖτον δινχρόνον
μάλινα) καὶ Σείτης Δάμας ὁ Σαμύριος ὁ σοφοῦ
λεγομένης παῖς. ὅτι μὲν ἀπὸ Ἰταλίνης ἦλθον. ἐκ δὲ
τῆς χάλπου τῆς Ἰονίης, Ἀμφίμνητος Ἐπίστρουτος Ἐ-
πιδάμνιος· ὅτι δὲ ἐκ τῆς Ἰονίης χάλπη. Αἰτωλὸς δὲ
ἦλθε, Τιστόριος τῆς ὑπερφυῆτος τε Ἐλλώας ἰσχυρὸς, 10
καὶ Φυγόντος αἰδοφύτου ἐς τὰς ἐραπὰς τῆς Αἰολίδος
χώρης· τῆτος δὲ Τιστόριος ἀδελφεὸς Μάλης. ἀπὸ
δὲ Πελοποννήσου, Φεΐδωνος, τῆς Ἀργείων τυράννου
παῖς Λεωκίδης. Φεΐδωνος δὲ τῆς πατρὸς τροιή-
σαντος Πελοποννησίῳσι, καὶ ὑβρίζαντος μέγιστα δὴ
Ἐλλώων ἀπὸ τῶν· ὃς ὄξανα φήσας τὸς Ἡλείων
ἀγροφύτας, αὐτὸς δὲ τὸν Ὀλυμπίην ἀγῶνα ἔθηκε.
τῆτος τε δὴ παῖς, καὶ Ἀμίαντος Λυκούργου Ἀρκᾶς
ἐκ Τραπεζούντος, καὶ Ἀζίνος ἐκ Γαῖας πόλιος Λα-
φώνης Εὐφείωνος, τῆς δὲ Ἀλφειοῦ τε (ὡς λόγος ἐστὶν 20
Ἀρκαδὴ λέγεσθαι) τὸς Διοσκύρους οἰκίῳσι, καὶ ἀπὸ
τῆτος ξηλοδρόμου παῖς αἰδοφύτου· καὶ Ἡλείος
ὀνομασθὲς Ἀγαίου· ὅτι μὲν δὴ ὅξ αὐτῆς Πελοπον-
νήσου ἦλθον. ἐκ δὲ Ἀθηνῶν ἀπὸ Κροῖου Μεγακλέ-
ης τε ὁ Ἀλκμαγόνος τῆτος τῆς Κροῖου ἀπὸ
κροῖου, καὶ ἄλλος Ἰπποκλείδης Τισαῖδρου, πλού-
τος καὶ εἰδὲ παρέρων Ἀθηνῶν. ἀπὸ δὲ Ἐρετρί-
ης, αἰδοφύτου τῆτος δινχρόνον, Λυσάνης. ὅτι δὲ ἀπὸ
Εὐβοῆς μωῶος. ἐκ δὲ Θιασάλινος ἦλθε τῆς Σχο-
παδίων Διακτορίδης Κρανώνιος. ἐκ δὲ Μολοσ- 30
σῶν, Ἀλκων. ποσὺν τοὶ μὲν ἐγγόντο οἱ μνηστῆρες.
Ἀπὸ κροῖου δὲ τουτέων ἐς τὴν παρέρων ἡμέ-
ρην, ὁ Κλεοθένης παρέρων μὲν τὰς πατράδας τε αὐτῶ-
ν αἰετοῦτο, καὶ ἄλλος ἐκείνου· μετὰ δὲ, κατέχων
ἐν αὐτῷ, διεπειροῦτο αὐτῶν τῆς τε ἀνδραγαθίας,
καὶ τῆς ὀργῆς, καὶ παρέρωνος τε καὶ τέρπου, καὶ ἐν
ἐκείνῳ ἐς στωροῖν, καὶ στωρῶσι· καὶ ἐς ὑ-
μνάσιά τε ὄξανέων ὅσοι ἴσαν αὐτῶν νεώτεροι· καὶ
τὸ γὰρ μέγιστον ἐστὶ τῆς στωροῖν διεπειροῦτο. ὅσον
γὰρ κατεῖχε χροῖον αὐτοῖς, τῆτος πᾶσι ἐποίησε, καὶ 40
αὐτὰς ὄξανέων ἐξαλοφύτως. καὶ δὴ καὶ μάλι-
να τῆς μνηστῆς ἡνὴρ ἐσκοντο οἱ ἀπὸ Ἀθηνῶν ἀπὸ
γυμνασίου, καὶ τουτέων μάλλον Ἰπποκλείδης ὁ Τισαν-
δρος, καὶ κατ' αἰδοφύτου ἐκείνου, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐκ-
θεν τοῖσι ἐν Κροῖου Κυφελίδῃσι καὶ παρέρων.

proci contenderunt: quibus Clisthenes
& curriculum, & palæstram ad certan-
dum præparauerat. Ex Italia illuc se
contulit Smindyrides Hippocratis fili-
us Sybarita, (florebat autē maxime Sy-
baris catēpestate) qui vnus vir in plu-
rimum deliciarum processerat: & Siri-
tanus Damas Samyris filius, eius qui sa-
piens appellabatur. & hi quidem ab Ita-
lia venerunt. Ab Ionio autem sinu Am-
phimnestus Epistrophii filius Epidam-
ninus. Ætolus vero Males, germanus
Titormiillius qui Græcos robore fue-
rat supergressus, & in extrema Ætoliz
homines fugerat. E Peloponneso au-
tem Leocides Phidonis Argiuorum ty-
ranni filius, eius inquam Phidonis qui
spatia Peloponnesibus statuit, longe o-
mnium Græcorum insolentissimus: qui
summotis Eliensium agonotheris, id
est, munerariis, ipse agonothera exitit in
Olympia, id est, certamen premiumque pro-
posuit: necnon Amiantus Lycurgi fili-
us Arcas, ex Trapezunte: & Laphanes
Azenus, ex vrbe Pzo, filius Euphorio-
nis eius qui (vt in Arcadia fertur fama)
in domum suam excepit Castorem &
Pollucem, & ob id in omnes homines
hospitalis: & Eleus Agæi filius vir præ-
clarus. Isti ex ipsa Peloponneso vene-
runt. Ex Atheniensibus autem, Mega-
cles, Alcmaeonis eius filius qui ad Croe-
sum se contulerat: & alter, Hippoclidēs,
Tisandri filius, diuitiis ac forma inter
Athenienses præcipuus. Ex Eretria au-
tem (quæ per id tempus florebat) Lysa-
nias: solus hic ab Eubœa. E Thessalia ve-
ro à Scopadeis Diactorides Cranonius.
Ex Molossis autem Alcon. Tot proci fu-
ere. Qui quum ad diem præstitutam
adfuissent, Clisthenes ante omnia patri-
am singulorum familiamque perconta-
tur. deinde eos annū apud se detinens,
explorauit vniuscuiusque & virilitatem
& iracundiam, & eruditionem, & mo-
res: nunc cum singulis, nunc cum vni-
uersis congregiens, & iuniores in gy-
mnasia educens: præcipue tamē in con-
uiujs experiebatur. quandiu enim eos
apud se tenuit, omnia fecit ac magnifice
accepit. Sed ei inter procos præcipue
cordi erant Athenienses: & illorū ma-
gis Hippoclidē Tisandri strenuum esse
iudicabat, quū præsertim eius maiores
Cypseli Corinthii propinqui fuissent.

CXXVI

CXXVII

1 Et ab eo tempore in quoslibet hospitalitatem exercuit: 2 Et Eleus Onomastus Agæi filius. Atque hi quidem ex ipsa Pel. hoc. Vallæ autem putauit ὀνομαστὴς hic, vt vulgo, appellari vnum esse nomen, ἄλλος autem proprium: quum contra ὀνομαστὴς sit hoc qui-
dem loco nomen proprium, ἄλλος autem nomen à patria. 3 Et ex illis magis Hippoclidēs Tisandri filius, qui & strenuitate ceteris
præstare iudicabatur, & eo quod eius maiores à Cypselidis Corinthiis genus ducerent.

CXXIX

Quum autem destinatus nuptiis dies illuxit, quo ipse Clisthenes edixerat indicaturum se quem ex omnibus deligeret, mactatis centum bobus, in conuiuium tum ipsos procos, tū omnes Sicyonios accepit. Postea vero quam cœnatum est, proci certamen de musica habere cœperunt, pariter & de oratione habenda in medium, procedente autē potatione, Hippoclidēs, quum longe alios antecederet, iussit tibicinem sibi canere *εμμέλιαν*, id est, *sedatum quoddam saltationis genus*. Tibicine obsequente saltauit, sibi quidem placens, sed Clisthenes omnem rem cernens¹ dissimulabat. Post hæc aliquantulum interquiescens Hippoclidēs, iussit aliquam sibi inferri mensam: qua illata, primum super eam Laconicos saltauit modulos, mox alios Atticos: tertio super mensam capite statuto, cruribus veluti manibus gesticulabatur. Ad cuius primam ac secundam saltationem, etsi stomachabatur Clisthenes, eum qui tam impudens esset, generum sibi fieri, tamen sese continebat, nolens⁴ in eum erumpere: at ubi vidit cruribus veluti manibus gesticulantem, iam se ultra continere non sustinens, inquit, Fili Tisandri, desaltasti matrimonium. Cui excipiens ille ait, Non est istud curæ Hippoclidæ. Vnde prouerbiū factum est, *Non est istud curæ Hippoclidæ*. Tunc Clisthenes silentio imposito, in medium hæc protulit, Viri proci meæ filia, vos equidem omnes laudo, vobisque omnibus, si fieri posset, gratificarer, neque vnum ē vobis præcipuum probans, neque ceteros improbens: ⁶ verum fieri non potest vt de vnica virgine deliberans, omnium voto satisfaciam. Itaque singulis vestrū, qui compotes huius matrimonii non estis, tanquam dignis meæ filia nuptiis, quodque domo peregre abfuitis, singula argenti talenta dono do: Megacli autem Alcæonidis filio meam filiam Agaristam despondeo ritu Atheniensium. Annuente condicioni Megacle, nuptiæ apud Clisthenem celebratæ

CXXX

CXXXI

Ως δὲ ἡ κυρὴ ἐγένετο τῷ ἡμερῶν, τῆς τε καὶ ἀκλίσιος τῶ γάμου, καὶ ἐκφάσιος αὐτῷ Κλειθένης, ὃν κείναι ἐκ πύτων, ἴσας βοῦς ἐκείνῳ Κλειθένης, δὴ ὡς αὐτοῖς τε τοῖς μνηστῆρας καὶ τοῖς Σικωνίοις πᾶσι. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο εἰ μνηστῆρες, εἶχον ἐρεῖ ἀμφὶ τε μουσικῇ καὶ τῷ λεγόμενῳ ὅς ἐστι μέσση. παροῦσης δὲ τῆς πόσιος, κατεχών πολλὸν τοῖς ἄλλοις ὁ Ἴσποκλείδης, ἐκέλευε ὃν αὐλητὴν αὐλῆσαι οἱ ἐμμέλειαν. περὶ οὗρου δὲ τῷ αὐλητῇ, ὡρχήσατο. καὶ κως ἐωῦτα μὲν ὄρεσας ὡρχέτο, ὁ δὲ Κλειθένης ὀρέων ὅλον ὃ τῷ γῆμα ἔπειθε. μετὰ δὲ, ὅτι σὺ χῶν ὁ Ἴσποκλείδης χεῖρον, ἐκέλευε πῖνα τρεῖς πεζαί εἰσενεῖναι. ἐσελθούσης δὲ τῆς τρεπείζης, τρεῖς αὐτῷ αὐτῷ ὡρχήσατο Λακωνικὰ σχήματα. μετὰ δὲ, ἄλλα Ἀθηναῖα. ὃ τρεῖς δὲ, τὴν κεφαλὴν ἐρείσας ὅτι τὴν τρεῖς πεζαί τοῖσι σκέλεσι χειρονομῆσαι. Κλειθένης δὲ τὰ μὲν τρεῖς καὶ τὰ δύο τετρα ὀρχομένου ἀποσυγῶν γαμβρὸν δὴ οἶε ἡγήσασθαι Ἴσποκλείδης. 20 δὲ αὖτε τὴν τε ὀρχησιν καὶ τὴν αἰαδιῶν, κατεῖχε ἐωῦτα, οὐ βουλόμενος ἐκχαλῶν αἰτὸν ὡς δὲ εἶδε τοῖσι σκέλεσι χειρονομῆσαντα, ὅς ἐστι χατέχειν διωάμενος, εἶπε, ὦ παῖ Τισάνδρου, ἀτῶρχήσας γαμῶν ὃν γάμον. ὁ Ἴσποκλείδης ἔπειθε λαβὼν εἶπε, Οὐ φρονίς Ἴσποκλείδης. ἀπὸ τοῦτου μὲν τῷ τοῦ οὐνοῦ μαζέται. Κλειθένης δὲ σιγῶν τοῖσι μὲν ὡς ἐλέξε ἐς μέσον τὰ δὲ, Ἀνδρες παῖδες τῆς ἐμῆς μνηστῆρας, ἐγὼ καὶ πᾶσι ὑμῶν ἐσθαι νέω, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰ οἶον τ' εἴη, χαρίζομαι αὐτῇ, μήτ' ἐ- 239 30 να ὑμῶν δὲ αἶρετον ἀποκρίνων, μήτε τοῖς λοιποῖς ἀποδοκιμάζων. ἀλλ' οὐ γὰρ οἶα τέ ἐστι, μήτε πᾶσι ἐσθαι νέω βουλόμενα, πᾶσι κατὰ νόον ποιεῖν. τοῖσι μὲν ὑμῶν ἀπελαυνόμενοι τῷδε τῷ γάμου, πάλαιτον ὄρεσας ἐκείνῳ ὁρῶν δίδωμι τῆς ἀξιώσεως, εἵνεκα τῆς δὲ ἐμῇ γῆμα, καὶ τῆς ἐξ οἴκου ἀποδημίας. τῷ δὲ Ἀλκμαῖονος Μεγακλὲς ἐγγυᾶ παῖδα τὴν ἐμὴν Ἀγαρίστην, νόμοισι τοῖσι Ἀθηναίων. φανερὸν δὲ ἐγγυᾶσθαι Μεγακλέος, ἐκεῖνο τοῦ γάμου Κλειθένης. 40 Φίλῳ κρίνει τῷ μνηστῆρων τοσαύτη ἐγένετο, καὶ οὕτω Ἀλκμαωνίδα ἐβόηθησαν ἀπὸ τῆς ἑλπίδος.

1 Pariter & de sermone qui in medium proponebatur. Id est, ὅς ἐστι ἀπὸ ἄλλων ὅσων ἐκείνῳ ἐκείνῳ. 2 Videtur aliud legisse quam κατεχών, aut id perperam accepisse pro κατεχών. 3 Suspectam habebat. 4 Excandescere & in iram præceps erumpere. Ita Bud. 5 Bud. hanc in interpretationem approbat. perinde est autem ac si diceret, Hæc tua impudens saltatione nuptiis te priuasti. vel, si nuptiarum, vel nuptiis excidisti. q. d. Extra nuptias saltasti. 6 Sed quum de vnica virgine despondenda deliberans, omnium voto satisfacere non possum, singulis quidē vestrū qui circa hæc nuptias repullam patimini, singula argenti talenta dono, tum quod dignum me censueritis cuius filiam in vxorem duceretis, vel, cuius filia nuptias ambiretis, tum etiam quod domo peregre abfueritis: at Megacli Alcæonidis f. 7. 7 Hactenus de iis quæ in ferendo de procis iudicio gesta sunt:

πούτων δὲ στυοικησάντων, γίνεται Κλειθένης τε ὁ
 τῆς Φυλακῆς καὶ τῆς δημοκρατίου Ἀθωαίοισι κα-
 τὰ τῆς ἑτέρας, ἔχων δ' οὐδ' οὐκ ἀπὸ τῆς μητροπάτορος
 τῆς Σικυωνίου· οὐκ οὐκ τε δὴ γίνεται Μεγακλῆς καὶ
 Ἰσποκράτης. οὐκ δὲ Ἰσποκράτης, Μεγακλῆ-
 νος τε ἄλλος, καὶ Ἀγαρίστη ἄλλη, ἀπὸ τῆς Κλειθέ-
 νος Ἀγαρίστης ἔχουσα πύρρον. ἡ στυοικησα-
 σά τε Ξανθίππῳ τῷ Ἀείφροτος, καὶ ἔγκυος ἐύ-
 σα, εἶδε ὅφιν ἐν τῷ ὕπνῳ, ἐδόκει δὲ λέοντα περὶ
 καὶ μὲτ' ὀλίγας ἡμέρας, πικτεῖ Γερικλέα Ξανθίπ-
 πῳ. Μετὰ δὲ τῷ Μαράθῳ τραῦμα θύομε-
 νοι, Μιλτιάδης, καὶ πρὸς τῷ Δωδοικίῳ τῷ
 Ἀθωαίοισι, τότε μάλλον αὐξέει. αἰτήσας δὲ νέας
 ἐβδμήκισθα, καὶ στρατὸν τε καὶ χεῖμα τὰς Ἀ-
 θωαίους, οὐ φράσας σφί ἐπ' ὧν ὅτι στρατεύεται
 χώρην, ἀλλὰ φάς αὐτοῖς καταπλεῖν ὧν οἱ ἔπων-
 ται· ὅτι γὰρ χώρην ποιάσθην δὴ πῶς ἄξιν, ὅτι
 χρυσὸν διπλοῦς ἀφ' ὅσον οἴσονται· λέγων ποιά-
 σθαι, αἴττε τὰ νέας. Ἀθωαῖοι δὲ πούτοις ἐπαρ-
 χήντες παρέδσαν. Παράλαβον δὲ ὁ Μιλ-
 τιάδης τὸν στρατὸν, ἐπλεεῖ ὅτι Πάριον, πρὸ φασιν
 ἔχων ὡς οἱ Παριοὶ ὑποφύει πρὸς τὸν στρα-
 τὸν ὁμοῖον τελεῖται ἐς Μαράθῳ ἅμα τῷ Πέρ-
 σῃ. τῷ μὲν δὲ πρὸς σχημα λόγων ὧν, ἀτ' ἀρ' ἴ-
 να ἔγκυον εἶχε τοῖσι Παρίοισι Διὰ Λυσάγῳ δὲ
 Τισίῳ, εἶοντα θύος Πάριον, Διὰ βαλόντα μιν πρὸς
 Ὑδάρῳ δὲ Πέρσῃ. ἀπικύμνος δὲ ἐς τὴν
 ἐπλεεῖ ὁ Μιλτιάδης τῇ στρατῇ, ἐπολιόρκει Παρί-
 ος, ἐγκατελθὼν μὲν οὐκ ἐπὶ τείχεος· καὶ ἐπὶ μ-
 κήρκα, πῶν κήρκα, αἴττε ἐκ τῶν τάλαια, φάς, ὧν μὲν
 οἱ δώσει, οὐκ ἀπὸ νοστήσειν τὴν στρατῇ, πρὶν ἢ ἔξ-
 λη σφάας. οἱ δὲ Πάριοι, ὅπως μὲν π' ὁ δώσει Μιλ-
 τιάδῃ ἀργυρίου, ὅσον διεισέωτο· οἱ δὲ ὅπως
 Διὰ φυλάξωσι τὴν πόλιν, τῷ ἐμνηχασάντο· ἄλ-
 λα τὴν ὅτι φραζόμενοι, καὶ τῇ μάλιστ' ἔσκε ἐκεί-
 τε ὅτι μάχον τῷ τείχεος, τῷ ἅμα ἰσκή ὁ δὲ ἔρετο
 διπλόσον τῇ ἀρχαίου. Ἐς μὲν δὲ πούτο τῷ
 λόγῳ οἱ πῶντες Ἕλληνες λέγουσι· ὁ δὲ ὁ δὲ τῷ
 αὐτοῖς Πάριοι θύομαι ὧν λέγουσι. Μιλτιάδης ἀ-
 πορέοντι ἐλθεῖν ἐς λόγους ἀχμαλώτων γυναικας, ἐ-
 οὔσαν μὲν Πάριν θύος, οὐδ' οὐκ οἱ ἐπ' ἴ Τίμοῦ.
 ἐπ' δὲ ὑποφύει τῷ χροῖον θεῶν. τῷ τῇ ἐλ-
 θούσαν ἐς ὅφιν Μιλτιάδῳ, συμβεβασμένοι, εἰ πρὶ
 πολλοῦ ποιεῖται Πάριον ἐλθόν, τὰ αὐτῇ ὑποφύει,
 τῷ ποιεῖν μὲν, τῷ μὲν ὑποφύει, τῷ, ἀπ-
 κήμνοι ὅτι ὁ κελωνὸν δὲ πρὸ τῆς πόλεως εἶοντα,
 ἔρκες θεομοφῶρος Δῆμητρος ὑποφύειν, οὐδ' οὐ-
 τάλμνοι τὰς θύρας ἀνοίξαι. ὑποφύειντα δὲ,

Porro ex horū coniugio, cum Clisthe-
 nes, auctore materno cognominis, procrea-
 tur, (qui Atheniensium tribus popula-
 riumque statum instituit) tum Hippo-
 crates: ex Hippocrate vero alius Mega-
 cles & alia Agarista, ab Agarista Cli-
 sthenis nomē habens. quæ nupta Xan-
 thippo Ariphronis filio quum prægnans
 esset, visa est sibi in somnis parere leo-
 nem, paucosque post dies peperit Xan-
 thippo Periclem. ¶ Miltiades autem
 cum antea probatus apud Athenienses,
 tum vero post rem bene gestam in Ma-
 rathone maioribus incrementis auctus,
 petit ab Atheniensibus septuaginta na-
 ves cum propugnatoribus & pecunia,
 non promens eis cui regioni bellum es-
 set illaturus, sed tantūmodo se illos lo-
 cupletaturum si se sequerentur. Ad eam
 enim regionem se illos ducturum vnde
 affatim aurum nullo negotio reporta-
 rent. His verbis Athenienses erectis a-
 nimis, naues ut petierat tradiderunt.
 Quibus Miltiades acceptis in Parū na-
 uigat, per speciem vlciscendæ iniuriæ, quā
 intulerant Parii, quod triremi in Mara-
 thonem una cum Persis venissent. Hoc
 quidem colore orationis utebatur, sed
 infensus erat Pariis ob Lysagoram Ti-
 sci filium, genere Parium, qui ipsum a-
 pud Hydarnē Persam accusauerat. Eo
 postquam peruenit Miltiades, Parios
 intra moenia coactos obsedit, misso-
 que caduceatore poposcit centum ta-
 lenta: dicens, si ea sibi non darent, se nō
 prius illinc abducturū copias quam eos
 euertisset. At Parii non ut quicquam
 pecuniæ Miltiadi darent, sed ut custo-
 dirent urbem cogitabant, cum alia loca
 intersepientes, tū maxime vnde ea op-
 pugnari poterat: adeo ut noctu laborā-
 tes, murum duplum quam olim fuerat
 excitarent. Hactenus Græci in hac re
 commemoranda consentiunt: deinceps
 gesta ipsi Parii referunt hunc in modū:
 Miltiadem, quum inops consilii esset,
 adisse atq; alloquutum fuisse mulierem
 captiuam, genere Pariam, nomine Ti-
 mon, quæ esset indigenarum deorū ad-
 ministra: hanc, quum in conspectū ve-
 nisset, consilium ei dedisse ut si magni
 faceret Parum capere, exequeretur quæ
 à se præciperentur. Eius deinde præce-
 ptis auditis Miltiadem accessisse ad ma-
 ceriam quandam ante urbem, qua ma-
 ceria sepitur templum Cereris legife-
 rx: eamque, quia fores aperire non po-
 terat, transiisse: & illam transgressum,
 solarium

cxxxii

cxxxiii

cxxxiv

ἵμερον τῆς γῆς, καὶ οὕτω ἐξελαυνέειν αὐτοὺς, ὅσοι μί-
 λω ἄλλω πρὸ φασιν πρὸς ἑαυτοὺς τὴν Α' θυναι-
 οῖς. ὡς δ' αὖτε Α' θυναιῶν ἡγεῖται, διχάως ἐξελα-
 σαι. καὶ τοὶ κληῖδοι γὰρ τὴν Πελασγίαν ὑπὸ τῇ
 Ὑμνωῖ, εἰθόλ' τει ἑρμηνεύουσιν, ἀδικεῖν τὰ δὲ φοι-
 τῶν γὰρ αἰεὶ τὰ σφετέρως θυγατέρας τε καὶ παίδας
 ἐπ' ὕδωρ ἔπι πλὴν Ἐννεάκρουον. (οὐ γὰρ ἔτι) τῶτον
 δὲ χεῖροι σφίσι καὶ ὅσοι τοῖσι ἄλλοις Ἕλλησι οἰκέ-
 τας) ὅπως δ' ἔλθοιεν αὐταί, τὴν Πελασγίαν ὑπὸ ὕ-
 βελος τε καὶ ὀλιγοῦς βιάσθαι σφείας· καὶ ταῦ- 10
 τὰ μὲν τοῖς σφίσι οὐκ ἀποχρᾶν ποιεῖν, ἀλλὰ τέλος
 καὶ ἑπὶ βουλῶν τὰς ἐπιχειροῦν, ἐπ' αὐτῶν φαν-
 νύσθαι. ἐπὶ τούτοις δὲ ἡμέσθαι τοῦτο ἐκείνων αἰδρᾶς
 αἰμείνονας, ὅσων παρὲν αὐτοῖς ἀποκτεῖναι τὴν Πε-
 λασγίαν, ἐπεὶ σφείας ἔλαβον ἐπιβουλῶν τὰς, οὐκ
 ἐπὶ λῆσθαι, ἀλλὰ σφί περ εἰπεῖν ἐκ τῆς γῆς ἐξίεναι.
 τοῖς δὲ, οὕτω δὴ ἐκχωρήσασθαι, ἀλλὰ τε δὴ σchein
 χωρεῖα καὶ Ἀθηναίους. ἐκείνα μὲν δὴ Ἐκπαῖος ἔ-
 λεξε, ταῦτα δὲ Α' θυναιῶν λέγεται. Οἱ δὲ Πε- 20
 λασγοὶ οὗτοι, Ἀθηναίους τότε νεμόμενοι, καὶ βουλόμε-
 νοι τοῖς Α' θυναιῶν πρὸς ἑαυτοὺς, ὅτι τε ἐπεσι-
 μένοι τὰς Α' θυναιῶν ὄντας αὐτοῖς, πεντηκοντίεσι
 κτησάμενοι, ἐλόχησαν Ἀρτέμιδι ἐν Βραυρονί ἁ-
 γρῦσας ὀρτῶν τὰς τῆς Α' θυναιῶν γυναικάς. εἰ-
 θόλ' τει δὲ ἀρπάσαντες πούτων πολλὰς, οἵ οἱ πο-
 ποπλέοντες καὶ σφείας ἐς Ἀθηναίους ἀγαγόντες, παλ-
 λακὰς εἶχον. ὡς δ' ἐκείνων αὐταὶ αἱ γυναικὲς ὑπὸ
 ἐπὶ λῆσθαι, γλώσσῃν τε πλὴν Ἀθηναίων καὶ τρέ-
 ποις τῆς Α' θυναιῶν ἐδίδασκον τὴν παιδείαν. οἱ δὲ 30
 οὐτε συμμύθησθαι τοῖς ἐκ τῆς Πελασγίδος γυ-
 ναῖκων παρὲν ἦσαν· εἴ τι τῶν τοιούτων αὐτῶν
 ὑπὸ ἐκείνων πρὸς, ἐβόηθον τε πρῶτες, καὶ ἐπιμύ-
 ρον Ἀθηναίοις. καὶ δὴ καὶ ὄρχεσθαι τε τῆς παίδων
 οἱ παῖδες ἐδιδάσκον, καὶ πολλὰ ἐπεκράτει. μα-
 γόντες δὲ ταῦτα οἱ Πελασγοί, ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐδο-
 σαν καὶ σφίσι βουλομένοις, δεινὸν πρὸς ἐκείνους· εἰ
 δὲ δὴ ἀγνοῶσιν σφίσι τε βοηθεῖν οἱ παῖδες 40
 πρὸς τῆς κυρεῖσθαι γυναικῶν τοῖς παῖδας, καὶ του-
 τῶν αὐτῶν δὲ χεῖν πειρώσθαι, τί δὴ αἰδοῦντες
 δὴ πρὸς ποιήσασθαι; ἐνθαυτὰ ἐδόξε σφί κτείναν τὴν πα-
 ῖδας τοῖς ἐκ τῆς Α' θυναιῶν γυναικῶν. ποιεῖν δὴ
 ταῦτα· πρὸς πολλοῖς δὲ καὶ τὰς μητέρας αὐ-
 τῶν. ἀπὸ τούτου δὲ τῶ ἔργου, καὶ τῶ πρὸς τῶν
 τούτου ὁ ἔργου αἱ γυναικὲς, τοῖς αἰμα. Θόαν-
 τας αἰδρᾶς σφετέρως ἀποκτεῖναι, νεόμισται αἰὰ
 πλὴν Ἑλλάδα τὰ σχέτλια ἔργα πρῶτα, Ἀθηναί-
 καλέσθαι. Ἀποκτεῖναι δὲ τοῖς Πελασγοῖς

libidine terræ potiundæ: & ita illinc
 exegisse illos, nulla alia re in excusa-
 tionem allata. Vt autem Athenienses a-
 iunt, iure eieci, quippe quum essent sub
 Hymetto habitantes, illinc prodire soli-
 tos hanc iniuriam intulisse: Quoties fi-
 liæ ac filii Atheniensium ad Nouem fon-
 tes aquarum pergerent (nulladū enim
 aut eis aut ullis Græcis per id tempus
 mancipia erant) Pelasgos eis per contu-
 meliam & contemptum vim attulisse,
 nequē hoc fecisse contentos, ad extre-
 mum manifesto deprehensos, de inua-
 dendis Atheniensibus consilia agitas-
 se vero adeo meliores quam illi fuerant,
 viros fuisse, ut quum haberent faculta-
 tem interimendi eos quos sibi insidia-
 tos deprehendissent, tamen noluerint:
 sed eis præceperint ut è regione exce-
 derent: atque ita illos solum vertentes,
 tum alia loca tum vero Lemnum obti-
 nuisse. Illa Hecæus, hæc Athenien-
 ses aiunt. At Pelasgi hanc Athenien- 380
 sium iniuriā vlciscendi auidi, ii qui Le-
 mnum incolebant, gnari quando dies
 festi Atheniensium celebrarentur, bi-
 remibus instructis, insidias manipula-
 rim collocarunt vxoribus Atheniensium
 diem festū Dianæ apud Brauronem a-
 gentibus: permultisq; illarum illinc ra-
 ptis abierunt, & in Lemnum delatas pro
 concubinis habuerūt. Hæ feminæ post-
 ea quā filiis abundauere, lingua eos At-
 tica ac moribus Atheniensium imbue-
 runt. At illi consuetudinem cum Pelas-
 gidum filiis habere abnuebant: & si quis
 è suis ab illorum vilo vapularet, cuncti
 auxilio aderant, & mutuo sese tutaban-
 tur: ac dignos se qui aliis pueris domi-
 narentur existimabant, atq; adeo longe
 præualebant. Quare animaduersa Pe-
 lasgi, inter se colloquuti sunt, conside-
 rantesque rem esse indignam, inter se
 dicebant, Si nunc, dum pueri sunt, di-
 gnoscent sibi opitulari aduersus filios v-
 xorum legitimarum, quas virgines du-
 ximus, & eis continuo præesse conan-
 tur, quidnam facient in virilem adul-
 ti ætatem: itaque quum id eis altius in-
 sedisset, placitum est ut eos filios è ma-
 tribus Atticis susceptos necarent. his ne-
 catis, addunt & cædes matrum. Ex hoc
 facinore, & illo superiore feminarū, quæ
 viros suos vna cū Thoante intereme-
 runt, vsu receptum est per Græciam ut
 teterrima quæque facinora Lemnia ap-
 pellentur. Pelasgi, quū eis post necem 380

1 Nauius quinquaginta remorum 2 Auxilio Thoantis. Erasmo.

liberorum atque vxorum neque tellus fructum redderet, neque vxores neque pecus vt prius gignerent, pariter fame & liberorum orbitate vexati, Delphos miserunt petitum aliquod laxamentū præsentium malorum. Iussi autem à Pythia pœnas Atheniensibus quas illi vel-
lent pendere, Athenas iere: pollicitique sunt duros se pœnas illis omnis iniuriæ. Athenienses, stratis in curia toris quam poterāt splendidissime, apposita-
que mensa omnium bonorum refertis-
sima, iusserunt Pelasgos ita se habentem
regionē sibi tradere. Tunc Pelasgi exci-
pientes dicere, Si naus vento aquilone
atq; vno die nos è vestra regione in no-
strā prouchet, ita demū quod vos petitis
trademus. Hoc dixere quod scirent fieri
non posse. nam Attica multo magis ad
austrium vergit quam Lemnus. Hæc
hactenus. Tunc compluribus deinde
interiectis annis, vbi Chersonesus quæ
est in Hellesponto, Atheniensium diti-
onis fuit, Miltiades Cimonis filius, ven-
tis etefiis perflantibus, ex Eleunte quæ
est in Chersoneso, soluens, in Lemnum
delatus est, præcepitq; Pelasgis vt ex in-
sula excederent: redigens eis in memo-
riam oraculum, quod nunquām illi ex-
pletum iri sperassent. Quorum Hephæ-
stienſes quidē obtemperauerunt: My-
rinzi autem, non agnoscentes Cherſo-
nesum esse Atticam, tandiu obsessi sunt
donec in deditionem venerunt. Ita Le-
mno potiti sunt Athenienses atque Miltiades.

τὸς σφετέρους παῖδας τε καὶ γυναῖκας, ὅτε γῆ καρ-
πὸν ἔφερε, ὅτε γυναῖκας τε καὶ ποιμένα ὁμοίως ἐπικτὸν
ὡς καὶ τὸ πρῶτον. πεζόμενοι δὲ λιμῶν τε καὶ ἀπαιδίῃ, εἰς
Δελφὸς ἵκοντο, λύσιν πινά αἰτησόμενοι τῶν παρόν-
των κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Ἀθηναίοισι
δικὰς δίδναι. ταῖς αὖ αὐτοῖς Ἀθηναῖοι δικά-
σασσι. ἦλθον τε δὴ εἰς ταῖς Ἀθῆνας οἱ Πελασγοί, καὶ
δικὰς ἐπαγγέλλοντο βεβλόμενοι δίδναι πᾶν ὃς τὸ ἀ-
δικήματος. Ἀθηναῖοι δὲ ἐν ταῖς πυρραϊαῖς κλίνῃ
10 ἑρῶσαι τε, ὡς εἶχον κάλλιστα, καὶ βράπτειν ὅτι πλέ-
νῃ ἀγαθῶν πόντων ὡρᾶντες, ἐκέλευον τὸς Πε-
λασγοὺς τὴν χώραν σφίσι ὡρᾶ δίδναι, ὅτε ἔχουσιν αἰ
δὲ Πελασγοὶ ὑπολαβόντες εἶπον, Ἐπειὰ βούρῃ
αἰέμα αὐτῆμερὸν ἡμεῖς, ὅτε αὐτοὶ ἐκ τῆς ὑμετέρας εἰς τὴν
ἡμετέραν, πῶς ὡρᾶ δώσωμεν. ὅτε εἶπον, ὅτι σάμε-
νοι ὅτε εἰς ἀδυνάτωι χυμῶι. ἡ δὲ Ἀθηναίων πρὸς νό-
τον κέεται, πολλοὶ δὲ Ἀθηναῖοι. Τότε μὲν ὅσα ὅσα
ἔτι οἱ καὶ πολλοῖσι ὕστερον πούτιον, ὡς ἡ Χερ-
σόνηος ἡ ἐπὶ Ἑλλησπόντῳ ἐγγύς ἐστι Ἀθηναί-
20 οῖσι, Μιλτιάδης ὁ Κίμριος, ἐπὶ σέων αἰώνων κατὰ
σηκῶν, ἡ κατὰ νύκτας ὅτε Ἐλεβντος τῆς ἐν Χερ-
σόνῃ εἰς τὴν Ἀθήνην, πρὸς τὴν ὁδὸν ἐξέειπεν ὅτι ἡ
σφίσι Πελασγοῖσι, ἀναμνήσκων σφέας ὅτε
σηκῶν ὅτε ὅσα μὲν ἦλπιταν σφίσι οἱ Πελασγοὶ ὅτι
τελέεσθαι. Ἡ φαισίτες μὲν ἰὼν ἐπὶ ἦντο. Μυρι-
ναῖοι δὲ, ὅτε συγγνωσκόμενοι ὅτι τὴν Χερσόνηον Ἀττι-
κὴν, ἐπολιόρχεοντο, εἰς ὃ καὶ αὐτοὶ παρέστησαν. ὅτε
δὴ Ἀθηναῖοι ἔχον Ἀθηναῖοι τε καὶ Μιλτιάδης.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ HERODOTI ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ HALICARNASSEI

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΒΔΟΜΗ.

επιγεγραμμένη

ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

HISTORIARVM LIBER

septimus, qui inscribitur

POLYMNIA.

ΠΕΙ ὅτ' ἡ ἀγγελία ἀπὶ κετο πε-
εὶ τῆς μάχης τῆς ἐν Μαρα-
θῶνι γηραιῆς τοῦ βασιλῆα
Δαρείου ὅτι ὕψιστος, καὶ
ὅτι μεγάλως κεχαρμένον
τοῖσι Ἀθηναίοις ἀπὸ τῆς ἐς

Σαρδεις ἐσβολῆς, καὶ δὴ καὶ τότε πολλῶν τε δεινό-
τερος ἐπέειπε, καὶ μάλλον ὠρμητο φρατρίεσθαι ὅτι
τῷ Ἑλλάδα· καὶ αὐτίκα μὲν ἐπηπείλετο, πέμ-
πων ἀγγέλους κατὰ πόλεις, ἐτοιμάζειν στρατὸν, 10
πολλῶν τε πλείον' ἐπιτάσσων ἐκείνοις ἢ πρὶν
εἰ παρέρχιν, καὶ νέας τε καὶ ἵππους, καὶ ὄππῃ, καὶ
πλοῖα. πούτων δὲ περὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν, ἡ Ἀθήνη δὲ
νέετο πᾶσα ὅτι πρὶν ἔτα. καταλεγε μὲν δὲ τῶν
ἀρίστων ὡς ὅτι τῷ Ἑλλάδα φρατρίεσθαι, καὶ
τοῦ ἀποδιδόναι, τετάρτῃ ἔτι Αἰγυπτίῳ
ὑπὸ Καμβύσῃ δουλωθέντες, ἀπέστησαν ἀπὸ
Περσέων. οὐαὐτα δὴ καὶ μάλλον ὠρμητο ἐπ' ἀμ-
φοτέρους φρατρίεσθαι. Σπυριδίου δὲ Δα-
ρείου ὡς Αἰγυπτίῳ καὶ Ἀθηνῶν, τῶν παίδων αὐ-
τῆς γὰρ ἦν μέγα πρὸς τῆς ἡγεμονίας, ὡς δὲ
μὲν ἀποδέξασθαι βασιλῆα κατὰ τὸν Περσέων νόμον,
οὕτω φρατρίεσθαι. ἔσαν γὰρ Δαρείῳ καὶ πρὶν
τῆς βασιλείας γυναικὸς τρεῖς παῖδες ἐκ τῆς
πρεσβυτέρας γυναικὸς Γοδρύεω θυγατρὸς· καὶ βα-
σιλεύσασιν, ὅς Ἀπόλλης τῆς Κύρου, ἔπειτα πρὸς
τες. τῶν μὲν δὲ πρὶν τῶν ἐπὶ τῶν Ἀρταβα-
ζάνης, τῶν δὲ ἐπὶ τῶν Ἑξέρξης. ὄντες ὅμη-
τρὸς οὐ τῆς αὐτῆς, ἐξασίαζον. ὁ μὲν Ἀρταβαζάνης,
κατὰ τὴν πρεσβυτάτην τε εἶναι πατρὸς τῆς γυναικὸς, καὶ ὅτι 30
νομίζοντο εἶναι πρὸς τῶν ἀνδρῶν, ὅτι πρὶν
σβύτατον τῇ ἀρχὴν ἔχιν· Ἑξέρξης δὲ, ὡς Ἀπό-
λλης τε παῖς εἶναι τῆς Κύρου θυγατρὸς, καὶ ὅτι Κύρος εἶναι
ὁ κτηνὰ μὲν τοῖσι Πέρσῃσι τὴν ἐλπίδα ἔχιν. Δα-
ρείῳ ὅς οὐκ ἀπὸ δεικνυμένου καὶ γνώμῃ, ἐτύγχα-
νε κατὰ τῶν τοῖσι καὶ Δημαρήτος ὁ Ἀρίστωνος

OSTE A vero quàm
nuncius pugnae ad
regem Darium Hy-
staspis filium allatus
est ad Marathonem
geste, quàm antea ve-
hementer infensus

esset ille Atheniensibus quod Sardis in-
uasissent, longe infensior factus est, ac
propensior ad bellum Græciæ inferen-
dum: missi quoque continuo nunciis ad ci-
uitates, edixit ut singulæ multo quàm
antea maiores copias, necnon naues,
nauigia, equos, rem frumentariâ com-
pararent. His nunciis Asia triennium
exagitata est. Vbi dum delectus agitur
optimi cuiusque aduersus Græciam mi-
litaturi, & apparatus opera datur, quar-
to anno Ægyptii qui fuerant à Camby-
se subacti, defecere à Persis: quo magis
aduersus utrosque Darius expeditionem
sumere properabat, Ægyptios at-
que Athenienses. Dum autem hæc 11
comparat, interea ingens inter eius li-
beros de principatu exorta dissensio est,
quoniam ex instituto Persarum, oportebat
ita demum ire in expeditionem
quum regni successorem declarasset.
Erant autem Dario iam antequam regna-
ret, liberi tres è priore vxore Gobryæ
filia suscepti, & post partum regnum, alii
quatuor ex Atossa Cyri filia. Superio-
rum maximus natu erat Artabazanes,
posteriorum Xerxes. qui quum ex ea-
dem matre non essent, disceptabant:
Artabazanes quidem, quod omnis pa-
ternæ sobolis ipse maximus natu forer,
quum apud vniuersos homines sit insti-
tutum ut maximus natu liberorum ob-
tineat principatum: Xerxes vero, quod
ipse Atossa genitus esset, filia Cyri qui
Persis libertatem acquisisset. Dario 111
autem nondum ferente sententiam, ad-
erat forte Demaratus Aristonis filius,

1 Dum autem hæc circumquaque denunciarentur, vniuersa per tres annos Asia agitata fuit.

qui per id tempus altercationis Spartano regno exutus, ac Lacedæmone profugus, Susa ascenderat. hic vir audita liberorum Darii controuersia, adiit (ut fama fertur) Xerxem, admonuitque ut ad cetera quæ pro se dicebat hoc adderet, se quidem genitum è Dario iam rege & Persarum imperiū obtinente: Artabazanem vero, è Dario dum erat priuatus: proinde neque æquum neque iustum esse alium quempiam potius quam se illam dignationem adipisci: quoniam Spartæ quoque sic vsurparetur, ut sicui antequā regnet filii nascantur, deinde regnāti alius nascatur, huius postea nati successio regni sit. Hac à Demarato suggesta ratione utentem Xerxem, tanquam iuste dicentem, Darius regem declarauit. Quamquam etiam citra ¹ præceptum Demarati Xerxes (ut mea fert opinio) regnauisset: quippe quum omnis potentia penes Atossam esset. Declaratō Darius Xerxe rege, quum conaretur rebus apparatus exire in expeditionem, altero ab defectione Ægyptiorum anno, supremū diem obiit, sex & triginta annis regni expletis, haud compos voti ut Ægyptios & Athenienses vlsceretur. ¶ ² Ei vs morte regnum ad Xerxem filium deuenit, qui ab initio nequaquam animatus erat ad bellum Græciæ inferendum, sed Ægypto. Ceterū Mardonius consobrinus eius, Gobryæ & sororis Darii filius, cum adiens, his verbis est alloquutus, Domine, haud decorum est Athenienses tam malè iam de Persis meritos non dare pœnas eorum quæ perpetrauerunt, tu vero quod in manibus habes perfice: tamen ubi Ægyptum, quæ dignitati tuæ iniuriam fecit, domueris, sume aduersus Athenas expeditionem: ut & bene de te loquantur homines, & posthac abstineat alius à bello tibi inferendō. Et hæc quidem erat ratio vltionis exigendæ: illa autem rationis accessio, Europā esse regionem admodum speciosam, omniaque genera feliciū arborum ferentem, ac summæ bonitatis, & dignā quæ à solo inter mortales rege possideatur. Hæc Mardonius dicebat ut iuuenis ac nouarum rerum cupidus, imperiique Græciæ pro rege administrandi. Quod etiam regi persuasit, conditione temporum adiutus. nam alia ut rex ad hoc faciendum induceretur adsummento fuere. primum è Thessalia nuntii ab Aleuadis ad regem inuocandum aduersus Græciam. se enim omne obsequium præstituros. (Aleuadæ autem isti erant Thessaliæ reges.) deinde

αἰαβέσθως ἐς Σῦσα, ἐξερημῶς τε τὸ Σπάρτη βασιλῆος, καὶ φυγὴν ἐπιβαλὼν ἐωὐταὶ ἐκ Λακεδαιμόνος. οὗτος ὡς ἦν περὶ πολέμου τὸ Δαρεῖος παῖδων τὸ ἄναφορῶν, ἐλθὼν, ὡς ἡ φάσις μιν ἔχου, Ξέρξης συνελθὼν λέγει, πρὸς τοῖσι ἔλεγε ἔπεισι, ὡς αὐτὸς μὲν ἤμοιο Δαρεῖος ἡ δὲ βασιλεύσει, καὶ ἔχοντι δὲ Περσέων κράτος, Ἀρταβάζης δὲ, ἐπὶ ἰδιώτῃ ἐστί Δαρεῖος. ἔκων ἔτ' εἰκὸς εἶναι ἔτε δίκαιον, ἀλλ' οἱ πῶς δὲ γέρας ἔχοντες ἑωὐτὸν. ἐπεὶ γὰρ καὶ ἐν Σπάρτῃ, ἔφη δὲ Δημάρετος ὑποπτήν μιν, ἔγωγε νομίζω, ἢ οἱ μὲν πολεμῶντες ἔωσι πρὶν ἢ τὸ πατέρω σφῶν βασιλεύσῃ, οἱ δὲ βασιλεύοντες ἐφ' ἡμέρας ἐπιγῆναι, ἔτ' ἐπιγῆνομένου τὸ ἐκδοῦναι τὸ βασιλῆος γένεσθαι. χρὴ γὰρ μὲν δὲ Ξέρξεω τῇ Δημαρήτῃ ὑποθήκη, γὰρ δὲ Δαρῖος ὡς λέγει δίκαια, βασιλῆα μιν ἀπέδωκε. (δοκέει δὲ μοι καὶ αὐτὸ τούτῃς τὸ ὑποθήκης βασιλεύσῃ αὐτὸ Ξέρξης, ἢ γὰρ Ἀποστα εἶχε δὲ πολὺ κράτος.) Ἀποδίδας δὲ βασιλῆα Πέρσῃσι Δαρῖος Ξέρξεα, ὡρμάτο στρατεύεσθαι. ἀλλὰ γὰρ μὲν τούτῃ καὶ Αἰγύπτῃ ἀπίσασιν, τὰ ἑξῆς ἐπὶ τῷ Ἰσχυρῶν βασιλεὺς συνιέναι αὐτὸν Δαρῖον, βασιλεύσαντα τὰ πόλιν ἐξ καὶ δίκαια. ἔπειτα, ἀποστα εἶναι οἱ δὲ ἐξ ἡμέρας ἔτε τὸς ἀπὸ τῆς Αἰγύπτῃς ἔτε Ἀθηναίους πικρῶς. Ἀποθανόντες δὲ Δαρεῖος, ἡ βασιλῆα ἀνελώντες ἐς τὸ παῖδα τὸ ἐκείνῃ Ξέρξεα. οἱ τοῖσι Ξέρξης ἐπὶ μὲν τὸ Ἑλλάδα ἐδάμψας πόλεμον ἦν καὶ ἀρχὰς στρατεύεσθαι, ἐπὶ δὲ Αἰγύπτῃ ἐποίησε τὸ στρατὸς ἐγερσιν. παρεὼν δὲ καὶ διωκόμενος παρ' ἐωὐτὸν μέγιστον Περσέων Μαρδόνιος ὁ Γωβρύεω, ὡς ἦν Ξέρξης μὲν ἀνελών, Δαρεῖος δὲ ἀδελφεὸς παῖς, τοῖς τε λόγῃς ἔχον, λέγων, Δέσποτα ἐκείνους ἔστι Ἀθηναίους ἐργασαμένους πλεονῶντα καὶ Πέρσας, μὴ ἔδωκε δίκην τὸ ἐποίησθαι. ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ τούτῃ παρῆναι τὰ πρὶν ἐν χερσὶν ἔχεις ἡμερώσας δὲ Αἴγυπτον τὸ δὲ ἐβρίσασθαι, στρατηλάτῃ ἐπὶ τῇ Αἰγύπτῃ, ἵνα λόγους σε ἔχη πρὸς ἀνθρώπων ἀγαθῶν, καὶ πῶς ἔσονται φυλάσσοντες) ἐπὶ γὰρ τὸν στρατεύεσθαι. οὗτος μὲν οἱ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν τῶν λόγων παρὰ δὲ ἐποίησε τὴν δὲ, ὡς ἡ Εὐρώπη πλεονῶντα καὶ χερσὶν ἐπὶ δὲ πλεονῶντα φέρει τὰ ἡμέρα. ἀρσένῃ τε ἀκρῇ, βασιλεὺς μὲν ὡς ἐπὶ ἀξίῃ ἐκτῆσθαι. ταῦτα δὲ ἔλεγε, οἱ δὲ νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητὴς ἔων, καὶ ἡλῶν αὐτὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπαρχὸς εἶναι. χρόνῳ δὲ κατεργασάτο πρὸς αὐτὸς Ξέρξεα ὡς ποιεῖν ταῦτα. συνελθὼν γὰρ καὶ ἀλλοίσι σύμμαχα ἡνέκῃ πρὸς τὸ πρὶν Ξέρξεα. τῶν μὲν, ἀπὸ τὸ Θεσσαλίας τῶν δὲ Ἀλφειδίων ἀπὸ γένεσις ἀπὸ ἐπὶ ἐπὶ βασιλῆα, πᾶσι πρὸς γένεσις παρεχόμενοι ἐπὶ τὸ Ἑλλάδα (οἱ ἐπὶ Ἀλφειδίων ἐπὶ Θεσσαλίας βασιλῆες) τῶν δὲ,

Πειραπιδέων οἱ αἰαβεόνητες ἐς Σοῦτα, τῷ τε αὐτέων λόγῳ ἐχόμενοι τῷ καὶ οἱ Ἀλευάδα· καὶ οἱ πῶς τῶτοι ἐπὶ πλέον προσέειπον τοῖς ἔχοντες Ονομάκριτον, αἰδρα Ἀλευάδην χρησιμολόγον τε καὶ ἀφελήτην χρησιμῶν τῷ Μισσῷ αἰαβεόνησαι γὰρ τὸ ἔχθρῳ προσκαταλισσομένοι. ἔζηλαθῆν γὰρ ὑπὸ

π. Πειραπιδέων.

π. π.

Ἰππαρχῷ τῷ Πειραπιδέος ὁ Ονομάκριτος ἔξ Ἀλευάδων, ἐπὶ αὐτοφύρῳ ἀλγος ὑπὸ Λαγου τῆς Ἐρμιόνης ἐμποιέων ἐς τὰ Μισσῶν χρησιμῶν, ὡς αἱ ἔπειτ' Ἀθήμισ' ἐπικαίμεναι ἦσαν ἀφανίζοιτο ἅκ τῆς θαλάσσης. δὲ ἔζηλασέ μιν ὁ Ἰππαρχος, πρὸς πρὸν χρεώμενος ταμάλισα. πότε δ' ὁ στυναβὸς ἔκως ἀπ' ἰκρίτῳ ἐξ ὑφ' ἑνὶ βασιλῆος, λεγόντων τῷ Πειραπιδέων πρὸς αὐτὸς σιμῶς λόγους, κατέλεγε τὸν χρησιμῶν. εἰ μὲν π' ἐνίοι σφάλμα φέρονται βαρβάρῳ, τῷ μὲν ἔλεγε ὁ δὲ ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ λέγει ὁ κληρόντος, ἔλεγε τὸν τε Ἑλλήσποντον ὡς ζυχθῆναι χρεῶν εἶναι

π. Πειραπιδέων.

ὑπ' αἰδρός Πέρσων, τῇ τε ἔλασιν ἔζηλ' οἰκῶντος. ὅς τε δὴ χρησιμολόγῳ προσεφέρετο, καὶ οἱ τῷ Πειραπιδέων καὶ οἱ Ἀλευάδα γνώμας ἀποδοκνύμενοι.

- Ὡς δ' ἀνεγνώθη Ἑρξῆς στρατεύεσθαι ἐπὶ τῇ Ἐλευσίᾳ, εἰθαυτὰ δὸς τέρψιν μὲν ἔπειτα μὲν τῷ βασιλῆϊ Δαρείῳ, πρὸς τῷ Πειραπιδέων ποιεῖται ἐπὶ τῶν ἀπ' ἐξ ἑαυτοῦ τῶν μὲν καὶ καταστρέφει αὐτὸν, καὶ Αἰγύπτιον πᾶσαν πολλῶν δαυτέρων ποιήσας ἢ ἐπὶ Δαρείῳ ἑαυτοῦ, ἐπὶ τῇ Αἰγύπτῳ, ἀδελφεῷ μὲν ἐωὺς, Δαρείῳ δ' ἐπὶ τῇ Αἰγύπτῳ μὲν καὶ ἐπὶ τῇ Αἰγύπτῳ, ἡρώων μετὰ πρὸς ἐφ' οἷον Ἰαρώων ὁ Ψαμμίτης, αὐτὸν Δίους. Χέρξης δ' ἐπὶ Αἰγύπτῳ ἀλωσιν, ὡς ἐμελλεῖς χεῖρας ἀξέειναι τὸν στρατὸν οὗ ἐπὶ τῇ Αἰγύπτῳ, σὺλλογον ἐπὶ κλητὸν Περσέων τῷ Δρίων ἐποιέετο, ἵνα γνώμας τε πύθνηται σφέων, καὶ αὐτὸς ἐπὶ πᾶσι εἴποι τὰ θέλ' ὡς δ' ὁ στυναβὸς ἔλεγε.

„ ἔξ Ἑρξῆς τὰδε, Ἀἰδρὸς Πέρσων, ἔτ' αὐτὸς καὶ ἡγήσεται νόμον τὸνδε καὶ ὑμῖν πηλὴς, πρὸς ἀδελφῶν μόνος

„ τε, αὐτὰς χρῆσθαι. ὡς γὰρ ἐγὼ πυνθαίνομαι τῷ πρὸς

244

„ σφούτερων, ἔδαμα καὶ ἡρεμήσασιν, ἐπὶ τε παρε-

„ λαβόμην τὴν ἡγεμονίαν τῇδε πρὸς τῷ Μήδων, Κό-

„ ρου κατελόντος Ἀφράγας. διὰ δὲ τὸς τε ἔγω αὐτὸν, καὶ

„ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἐπέπεισι συμφέρει· ἐπὶ δ' ἄμφ-

„ νον. τὰ μὲν τοῖς Κύρῳ τε καὶ Καμβύσῳ πατρὶ τε ἐμῷ;

„ Δαρείῳ κατεργάσθαι καὶ προσεκτεῖσθαι τῷ θύει, καὶ

„ ἐπισταλμένοι πρὸς ὅσα αὐτὸς λέγει· ἐγὼ δὲ ἐπὶ τε πρὸς λαβοῖ, δὲ πρὸς ὅσα, τῷδε δὲ πρὸς τῷ, ὡς μὲν

ii Pisistratidæ qui Susa ascenderant: qui cum eadem verba habuerunt quæ Aleuadæ, tum vero prætendebant Onomacritum quendam Atheniensem, quæ secum habebant, sortilegum, & Musæi sortium ediffertatorem. Ascenderant autem cum eo¹ reuerfi in Græciam. nam Onomacritus ab Hipparcho Pisistrati filio Athenis fuerat eiectus, quod a Lafo² Hermionis filio manifesto deprehensus fuisset, inter Musæi fortes hanc etiam inferuisse, fore ut insula Lemno adiacentes mari submergerentur. Ob id Hipparchus hominē eieccerat, quum familiarissime illo antea vteretur. ³ Et tunc cum eodem, ut in conspectum regis veniret, ascenderat: deque eo honorifice cum aliis Pisistratidis loquebatur. Onomacritus, siquæ fortes cladem barbaro nunciabant, earum nullam recitauit. Itaque accedente hoc sortilego, & Pisistratarum & Aleuadarum suasionibus, Xerxes ad infer-

20

rendum Græciæ bellum inductus est. Sed altero à morte Darii anno, primam expeditionem fecit aduersus Ægyptios, qui rebellauerant: quos subactos, & in arctiorem quam sub Dario fuerant seruitutem redactos, tradidit gubernandos Achæmeni fratri suo, Darii filio: quem præsidem Ægypti interiecto deinde tempore interemit Inarus Psammetichi filius, vir Libys. Xerxes recepta Ægypto, producturus aduersus Athenas exercitū, præstantissimos quoque Persarum in concilium vocauit, ut & illorum sententias audiret, & ipse diceret quæ liberet. Quibus coactis, ita loquutus est, **VIRI** Persæ, equidem ego non ero huius instituti author, sed ab aliis traditi imitator. nam quemadmodum à maioribus natu accipio, ex quo imperium hoc à Medis eripuimus, Astyage per Cyrum amoto, nunquam conqueuimus, sed ita deus nos agit, & multa nobis⁴ sibi obsequentibus in melius confert. Atque ea quidē quæ Cyrus Cambyseque ac pater meus fecere, quas gentes imperio addidere, nō attinet referre apud probe sciētes: ego autē postea quā hanc sedē accepi, dedi operā ne

vii

viii

¹ Dixerunt à postea lectionem sequuntur est. nostram tamen habent et uet. cod. sed quidam pro πρὸς ἑλυσσάντων, habent πρὸς ἑλυσσάντων. ² Vel potius Hermionensi, id est, ex Hermione. ³ Tunc autem quum una cum illis Susa ascendisset, quoties in conspectum regis veniebat, Pisistratidis honorifice de ipso loquentibus, aliqua ex illis oculis recitabat: ex quibus ea quæ cladem barbaro portendebant, tacebat, & contra faustissima quæque exercebat: nimirum in fati esse ut Hellespontus a viro Persa ponte iungeretur, & ad expeditionem illam pertinentia recensens. Hic igitur oracula commemorando cum rege agebat: Pisistratidæ autem & Aleuadæ suas sententias proferendo. Quum autem Xerxi bellum Græcis inferre persuasissent, tunc quum secundus accideret à Darii morte annus, primam expedit. suscepit aduersus Ægypt. etc. Illud autem χρησιμολόγῳ προσεφέρετο, ut si diceret, ita se apud regem in hoc negotio gerbat ut oracula daret: illi uero quibus inducitur. ⁴ Se sequentibus

ab iis qui hoc honore sunt functi degenerarem, neve minus potentiae Persis acquirerem. Quod animo versans, inuenio nobis accessuram gloriam pariter ac honorem, & regionem neque inferiorem neque deterioremea quam recuperauimus, sed feraciorem, vna cum vltione iniuriae atque vindicta. Ideoque nunc ego vos contraxi, vt id quod agere constitui vobis exponerem: Constituo, iuncto Hellesponto, copias per Europam traducere in Graeciam, vt Atheniensium vlciscar iniurias, quas cum Persis aliis, tum patri meo intulere. Noratis autem & Darium aduersus hos viros bellum mouere destinasse: verum ei morte praesento non contigit vt illos vlcisceretur. Ego vero eius vicem aliorumque Persarum vlciscens, non prius desinam quam expugnauero incendioque Athenas: cuius ciues & me & patrem meum priores iniuria affecerunt: primum quum Sardis vna cum Aristagora Milelio seruo nostro venientes cremauerunt locosque ac delubra. Deinde in vos quid fecerint terram ingressos, quum Datis & Artaphernes duces fuere, omnes scitis. Harum gratia rerum irritor ad inferendum eis bellum: quos atque ipsorum finitimos, regionem Pelopis Phrygis incolentes, si in potestatem redegerimus, tot bona futura esse ratiocinando comperio: Terram Persidem aetheri Iouis conterminam reddemus. nullam enim regionem spectabit sol finitimam nostrae, sed ego omnem permensus Europam, vna vobiscum cunctas regiones in vnam redigam. Nam ita rem habere audio, nullam reliquam esse hominum neque ciuitatem, neque gentem, quae nobiscum² dimicare possit. Ita subactis his quos dixi, & qui nos lacefferunt, iugum seruire sustinebunt.

4 In quo si mihi vos gratificari volueritis, vbi tempus vobis indicauero quo vos praesto esse oportet, tunc vnusquisque debet impigre adesse. Quorum qui ornatissimis cum copiis aderit, cum donabo iis quae in nostra domo pretiosissima habentur. Et haec quidem ita agenda sunt. Sed ne solus videar in concilio sententiam dicere, rem pono in medio, iubens vnicuique quam liber sententiam dicere. His dictis loquendi finem fecit. Post quem Mardonius, Domine, inquit, tu vero non modo superioribus Persis, sed etiam venturis es praestantior: qui cum alia & optima & verissima commemoras,

λείψωμαι τῷ πρῶτον ἡμοῖς ἐν ἡμῇ τῇδε, μὴ δὲ ἐλάσω παροκτῆσωμαι διώαμιν Πέρσησι. Φροντίζων δὲ δεισκω, ἅμα μὴ κῦδος ἡμῖν τε πορος- γιόμηνον, χώρην τε τῇ γῇ ἐκτῆμεθα οὐκ ἐλάσσοια ὅσθι Φαυλοτέρην, παμφοροτέρην δέ· ἅμα δὲ πμρ- εἶν τε καὶ πῶσιν γινομένην. δὲ ὑμέας ἐγὼ σπυλέεξα, ἵνα ὁ νοῦς ὑμῶν ὁρήσῃ, ὑποφύωμαι ὑμῖν. μέλλω, ζῶντας δὲ Ἑλλησποντον, ἐλάντρεσθαι διὰ τὴν Εὐ- ρώπης ὅτι τῇ Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθῆναιος πμρῆσθ- 10 μαι, ὅσα δὲ πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ πατέρεσθαι ἐ- μόν. ὡς ἔσθιτε μὴ νῦν καὶ πατέρεσθαι ἐμὸν Δαρειὸν ἰ- θυοντα σφατεύεσθαι ὅτι τὰς ἀνδρας τὰς πῆλ· ἀλλ' ὅ- μὴν τε τελευτήσῃ, καὶ οὐκ ἐξελήντο αὐτὰ πμρῆ- σαλ· ἐγὼ δὲ ὑποφύωμαι τὴν ἐκείνην καὶ τῇ ἄλλῃ Περσέων· ὅς πρῶτον παύσεται ὅτιν ἡ ἐλὼν τε καὶ πυρώσῃ τὰς Ἀθῆνας, οἷ γε ἐμὲ καὶ πατέρεσθαι ἐμὸν ὑποφύωμαι ἀδικα ποιούμενους. πρῶτον μὲν, ἐς Σάρδεις ἐλθόντες ἅμα Ἀρταγέρῃ τῷ Μιλησίῳ, δὲ λαὸν ἡμέτερον, ἀπικύμηνον, ὑποφύωμαι τὰ τε ἄλλα καὶ τὰ ἴσα· δού- 20 τεσθαι δὲ ὑμέας οἷα ἔρξαν ἐς τὴν σφετέρην ἀποβλήσας, ὅτε Ἀπῆς τε καὶ Ἀρταγέρης ἐσφατήσῃ, τὰ ὅτι- σαδὲ καὶ πόλεις. πυτῶν μὴ τοι εἴεκα διαφθῆμαι ἐπ' αὐτοῖς σφατεύεσθαι. ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖς ποσάδε δεισκω αἰαλογιστοῦμαι, ὅτι τὰς τε καὶ τὰς τέτοιαι πληποχώρας καταστρέφόμεθα, οἱ Πέλοπος τῷ Φρυγῆς νέμον· χώρην, γῆν τε τὴν Περσίδα ἀποδέξο- μὴν τῷ Διὶ αἰτέει ὁμνέουσιν. ὅς γὰρ δὴ χώρην γε ὅσθι μὴν κατὰ φύσιν ὁ ἥλιος ὁμνῶν ἐῖται τῇ ἡμετέ- ρῃ, ἀλλὰ σφῆρας παύσας ἐγὼ ἅμα ὑμῖν μίαν χώρην 30 θήσω, διὰ πάσης διεξελθὼν τὴν Εὐρώπης. πωθῆ- 10 μαι γὰρ ὡς ἐχθρὸν ὅτι πῆλ πόλιν ἀνδρῶν ὅσθι μὴ- ν, ὅτι ἐθνὸς ὅσθι αὐτῶν πῶν ὑπολείπεσθαι, ὅτι μὴ οἷον τε ἐσθαι ἐλθόντες ἐς μάχην, τουτῶν τὴν κατέλε- ξα, ὑποφύωμαι ἀρηνεμένων. ὅτι οἱ τε ἡμῖν αἰπὸι ἔξοισι δούλιοι ζῶντες, οἱ τε αἰαῖτοι. ὑμεῖς δὲ ἅμμοι τὰδε ποιόντες χαλεπὰ ἐπέα ὑμῖν σημήνωσθαι χερίον ἐς τὴν καὶ δῖν, πρῶτον μὲν πῶν ὑμῶν χρῆσι παρῆσθαι. ὅς αὖτ' ἐχθρὸν ἡ καὶ παροκτῆσθαι μὴ οἷον σφα- 40 ἐν τῇ ἡμετέρῃ ποιητῆα μὴ νῦν ταῦτα ὅτι ὅτι· ἵ- να δὲ μὴ ἰδὲ βλάβῃ ὑμῖν δοκέω, πῆλ μὴ ὁ φῶν ἐς μέσον, γῶμιν καλῶν ὑμῶν ἐν βουλόμηνον ἀποφάμεθα. ταῦτα εἶπας ἐπαύετο. Μετ' αὐτὸ δὲ Μαρδόνιος ἔλεγε, ὦ δέσποτα, ὅς μοι οἷον τὴν ἡμο- μῶν Περσέων ἀριστος, ἀλλὰ καὶ τῇ ὑποφύωμαι ὅς τὰ τε ἄλλα λέγων ὅτι καὶ ὅτι καὶ ἀληθέστατα,

ἡ ὑπο-
φύωμαι

ἡ ὑπο-
φύωμαι

ἡ ὑπο-
φύωμαι

1 Alii, Animatus sum ad infer. e Dimicare possit, iis quos dixi summos. Atque ita fiet vt & qui in culpa sunt & qui culpa vacant, seruire iugum sustineant. vel, & qui male de nobis meriti sunt, & qui non.

245 καὶ Ἴωνας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικήκοντες οὐκ
 ἑασις καταγέσθαι ἡμῖν, εἰς αἰαξίους. καὶ γὰρ
 δεινὸν αὖ εἶναι ὄρημα, εἰ Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς καὶ
 Αἰθίοπας καὶ Ἀσσυρίους, ἀλλὰ τε ἔθνηα πολλὰ
 καὶ μεγάλα, ἀδικήσαντα Πέρσας ὁδοῖν, ἀλλὰ δύ-
 ραμιν παροσπᾶσθαι βουλόμενοι, καταστρέφόμενοι
 δούλους ἔχομεν, Ἑλλήνας δὲ, ὡς δεξάμεθα ἀδι-
 κίας, ἔμφορησόμεθα. τί δείσαντες; κρίνω πλῆθε-
 ος συστροφίῃ; κρίνω δὲ χρημάτων διῶαμι; τῷ
 ὅτις αἰμεθα μὲν πλὴν μάχην, ἐπιστάμεθα δὲ πλὴν
 διῶαμι εὐοῦσαν ἀδινέα. ἔχομεν δὲ αὐτῶν παῖ-
 δας καταστρέφόμενοι, πού τις ἐν τῇ ἡμετέρῃ κα-
 οικήκοντες, Ἴωνές τε καὶ Αἰολέες καὶ Δωριέες κα-
 λέονται. ἐπειρήσει δὲ καὶ ὁδὸς ἥδη ἐπὶ λαυίων ἐ-
 πὶ τοῖς ἄνδρας πού τις, ὡς πατρὸς τῇ σου καλῶ-
 οδός. καὶ μοι μέλει Μακεδονίης ἐλάττανι, καὶ ὁ-
 λίγοι ἀπολιπόντι ἐς αὐτὰς Ἀθῆνας ἀπικέσθαι,
 ὁδοῖν, ὡς πῶς ἐς μάχην. καὶ τοὶ ἑῷτασι Ἑλλη-
 νες (ὡς πωθαίοντες) ἀβουλότατα πολέμοις ἴσα-
 οσθαι, ὡς τε ἀγνωμοσύνης καὶ σκαμνότητος. ἔστω
 αὖ γὰρ ἀλλήλοισι πόλεμον παροίπωσι, δεδωρόν-
 τες ὁ καλλίστον χωρίον καὶ λειότατον, ἐς τὸ ποτα-
 οῖσιντες μάχοιται. ὥς τε σὺν κακῷ μεγάλῃ οἱ νι-
 κῶντες ἀπαλλάσσονται. πῶς δὲ τῷ ἐσσωμένῳ
 ὁδοῖν ἀέγω δέχων. δεῶλεες γὰρ δὴ γίνονται.
 τοῖς χερσὶν, εὐοῦντας ὁμογλώσσους, κήρυξτε ἀφ' ἑ-
 ωμένων καὶ ἀγγέλοις, καταλαμβάνειν τὰς ἀφ-
 φοράς, καὶ πᾶσι μάλλον ἢ μάχησι. εἰ δὲ πᾶσι
 ἔδεε πολεμέειν πρὸς ἀλλήλους, δεδωρόσκειν χερσὶν
 τῇ ἐκαστέρῃ εἰσι διεχειρωτότατοι, καὶ ταῦτα πε-
 ραῖν. τρέψω πίνω οὐ χρηστῶ Ἑλλήνες ἀφ-
 χρεώμενοι. ἐμὸ ἐλάττανος μέλει Μακεδονίης
 γῆς, οὐκ ἡλθον ἐς τὸν λόγον ὥς τε μάχαζ. σοὶ
 δὲ δὴ μέλλει τις ὁ βασιλεὺς ἀντιώσθαι πόλε-
 μον παροφείων, ἄγροντι καὶ πλῆθος ὁ οὐκ τῆς Ἀσί-
 ης, καὶ νέας τὰς ἀπάσας; ὡς μὲν ἐγὼ δὲ καὶ οὐκ ἐς
 τὸ ποταμὸν αἰήκει τὰ Ἑλλήνων ὄρημα. εἰ
 δὲ ἄρα ἐγὼ ψευδέειν γνώμη, καὶ οὐκ εἰς ἐσάρθεν-
 τες ἀεὶ ἀλὴν ἐλθοῖεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθοιεν αὖ ὡς εἰ-
 μὲν αὖ δεσφῶν αἰετοὶ τὰ πολέμια. ἔστω δὲ ὡς μὴ
 δὴν ἀπείρητοι. αὐτόματον γὰρ ὁδοῖν, δὴ ἀπὸ πείρης
 πᾶσι τὰ ἀφ' ὅποισι φιλέει γίνεσθαι. Μαρδόνιος μὲν
 τοιαῦτα ὅτι λέγειν τὸν Ἑρξέω γνώμην, ἐπέταυτο.
 Σιωπῶντων δὲ τῷ δῶν Περσέων, καὶ ἐπὶ λαυίων
 γνώμην ἀποδείκνυσθαι αὐτῇ τῇ παροχέμεν,
 Ἀρτα-

tum vero quod Iones qui Europam incolunt, non sines habere ludibrio nos, minus quam ipsi sunt ludibrio dignos. Etenim res indigna est si Sacas & Indos & Aethiopes & Assyrios, aliasque multas ac grandes nationes, quae nihil Per-
 sas laedere, tamen potentiae prolatan-
 dae gratia in provincias redegimus: Græcos, qui nos lacessere iniuria in-
 ceperunt, non ulciscemur. quidnam metuentes? quas illorum copias? quam pecuniarum vim? Eorum pugnam no-
 uimus, eorum nouimus vires imbecil-
 les, eorum quos subegimus liberos penes nos habemus, hos qui domi no-
 strae habitantes, Iones & Aëoles & Do-
 res appellantur. Quos ipse quoque ex-
 pertus sum, quum eis iussu patris tui in-
 tulit bellum: ac mihi quum in Macedo-
 niam usque processissem, & pæne usque ad ipsas Athenas, nemo pugnaturus oc-
 currit. Quamquam consueuere Græci (ut audio) inconsultissime inire bel-
 la, propter imperitiam ac sinisteritatem. nam quum bellum inter eos indictum
 est, in locum quem pulcherrimum pla-
 nissimumque inuenere descendentes, ibi praelia faciunt, ita ut magno cum suo
 malo victores inde discedant: deuicti (ne longius repetam) ad internecionē
 deueniunt. quos oportebat, quum sint eiusdem linguae, interpositis caducea-
 toribus ac nunciis dirimere controuer-
 sias, & omnia alia potius agere quam pugnare: aut, si necesse habent inter
 se omnino pugnare, locum aliquem in-
 uenire utrisque expugnatu difficillimū, & ibi fortunam belli tentare. Hoc itaq;
 ritu haud probo utentes Græci, nun-
 quam mecum verbis egerunt de dimi-
 cando, quum Macedonia tenus promo-
 uissem. Tibi autem, rex, quis obuiam
 venturus est bellandi causa, copias Asiæ
 atque omnem classem agenti? non eo
 audaciae procedent (ut reor) Græco-
 rum res. Quod si me fallit opinio, & illi
 vecordia elati ad pugnandum nobis-
 cum venient, discant nos esse in re bel-
 lica præstantissimos hominum. Nihil
 igitur sit quod non experiamur. nam
 sua sponte nihil fit, sed omnia ab expe-
 rimento hominibus fieri consueverunt.
 His Mardonius sententiae Xerxis assen-
 tatus, loqui cessauit. Tum silenti-
 bus aliis Persis, nec diuersam eis quæ di-
 cta esset sententiam dicere audientibus;

1 Ita uertit quasi loqueretur ὅτι οὐκ ἔως. Sed rectius omitti uidetur, quum Xerxes ea non dixerit. 2 Sed & eorum liberos iam habemus, subiugatis iis qui nostram ditionem incolentes, Iones & Aëoles &c.

Artabanus Hystaspis filius, Xerxis patruus, vir circumspectus, ita inquit,
 1 **R**EX, nisi diuersæ inter se sententiæ dicantur, nō potest quis eligere meliorem, sed necesse habet ea quæ dicta est uti: at quum plures dictæ sunt, licet tanquam aurum purum deligare: quod per se discerni quum nequeat, comparatum cum altero discerni potest. Ego patri tuo Dario eidemque fratri meo suadebam ne sumeret aduersus Scythas expeditionem, viros nulla vsquam opida incolentes: sed ille sperans Scythas Nomades se subacturum, mihi non est assensus: itaque sumpta expeditione, multis & egregiis viris de exercitu amissis abcessit. Tu vero, rex, bellum inferre destinas viris multo quam Scythæ sunt præstantioribus, quique & mari & terra optimi esse dicuntur: quibus in rebus quid² durum sit, hoc me tibi iustum est promere. Iuncto pontibus Hellesponto aiste copias per Europam in Græciam deducturum: atqui
 20 eos conuenit aut in terra aut in mari aut utrobique ab te superari. siquidem feruntur viri esse fortes. Cuius rei licet hinc argumentum capi: Si tot copias ductu Dans & Artaphernis Atticā regionem ingressas soli Athenienses profligauerunt, ergo non vtraque in parte successit. Quod si iidem consensu nauibus pugna nauali victores ad Hellespontum nauigent, ac deinde pontem soluant, hoc³ durum fuerit rex. Neque vero hoc ex mea vnus priuata
 3 prudentia coniecto, sed eo casu quo aliquando parum abfuit quin opprimeremur, quum pater tuus iuncto Bosphoro Thracio, ac flumine Istro pontibus commisso, traiecit ad Scythas: eum traiectum Scythæ omnino institere precari Iones, quibus custodia pontium delegata erat, ut interscinderent. Quo tempore si Histæus Mileti tyrannus aliorum sententiæ accessisset, ac non contradixisset, actum erat de rebus Persarum. Atqui res est dictu quoque horribilis, omnem regis statum in vno viro positum fuisse.
 4 Quare noli tu vllum tale adire discrimen, nulla subsistente necessitate, sed mihi potius obtempera: hunc cætum in præsens missum facito, iterumq; dum tibi videbitur, re apud teipsum considerata, edicito quod optimum esse arbitraberis.

Ἀρτάβανος ὁ Ὑστάσπης, πατρὸς ἐὼν Ξέρξης, τῷ
 1 δὴ καὶ πόσιμος ἐὼν, ἔλεγε πάντε, ὧ βασιλεῦ,
 μὴ λεχθεῖσιν μὲν γνώμων ἀπίεων ἀλλήλησι,
 οὐκ ἔστι τι μὲν ἀμείνω ἀρεόμενον ἐλέσθαι, ἀλλὰ δεῖ
 τῇ εἰρημῇ χρῆσθαι· λεχθεῖσιν δὲ, ἔστι ὥσπερ
 10 ὅν χρυσοὶ ὅν ἀκήρατον, αὐτὸν μὲν ἐὼ ἐωυτῷ οὐ
 ἀφαινώσκειν, ἐπεὶ δὲ πῶς περὶ φωνῶν ἄλλω
 χρυσῷ, ἀφαινώσκειν ὅν ἀμείνω. ἐγὼ δὲ πα-
 τὲρ πάντων, ἀδελφεῷ δὲ ἐμῷ, Δαρείῳ, ἡγήσασθαι
 20 μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ Σκύθας, ἀνδρας οὐδαμῶς ἡγῶ
 ἀσυνέμους· ὁ δὲ, ἐλπίζων Σκύθας τοῖς Νομά-
 δας καπαστρέφειν, ἐμοὶ τε οὐκ ἐπέθετο, στρα-
 τὸν ἀμείνων τε, πολλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς τῆς στρα-
 τικῆς ἀποβαλὼν ἀσπῆλθε. σὺ δὲ ὧ βασιλεῦ, μέλ-
 λεις ἐὼ ἀνδρας στρατεύεσθαι πολλὸν ἀμείνωνας ἢ
 Σκύθας· οἵ κατὰ θάλασσαν τε ἀεῖσι καὶ κατὰ
 30 γῆν λέγονται εἶναι. ὅ δὲ αὐτοῖσι ἐνεστὶ δεινόν, ἐμέ σοι
 δειχόν· ὅτι φράζειν· ζήξας φῆς ὅν Ἑλλήσπον-
 τόν, ἐλθὼν στρατὸν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐς τιὼν Ἑλ-
 40 λῶν. καὶ δὴ σκυλεύει καὶ κατὰ γῆν ἢ κα-
 τὰ θάλασσαν ἐσσωθέντες ἢ κατὰ ἀμφοτέρω. οἱ
 γὰρ ἀνδρες λέγονται εἶναι ἀλκιμοὶ. πᾶρες δὲ καὶ
 σταθμώσασθαι, εἰ στρατὸν γε ποσά τινι σὺν Δα-
 ρίῳ καὶ Ἀρταφέρνηϊ ἐλθούσιν ἐς τιὼν Ἀθηναίων
 50 ρην μωῶν Ἀθηναῖοι διέφθειραν, οὐκ ἂν ἀμφοτέ-
 ρησι ἐχώρησε. ἀλλ' ὡς τῆσι τοῖσι ἐμβάλωσι, καὶ
 νικήσαντες ναυμαχίῃ, πλέωσι ἐς ὅν Ἑλλήσποντον,
 καὶ ἐπειτα λύσωσι τιὼν γεφυρας, τῷ πῶς βασιλεῦ
 γίνεται δεινόν. ἐγὼ δὲ σὺ δὲ μὴ ὀφείλῃ οἰκνῆναι αὐτῷ
 60 συμβάλλομαι ταῦτα· ἀλλ' οἷόν κ' ἐστὶν ἡμῶν ὀλί-
 γον ἐδέσθαι καὶ λαβεῖν πᾶν, ὅτε πατὴρ σὸς ζή-
 ξας Βόσπρον ὅν Θρηάκιον, γεφυρώσας δὲ ποταμὸν
 Ἰστρὸν, διέβη ἐπὶ Σκύθας· τότε πᾶσι τοῖσι ἐπε-
 70 τίτρατο ἡ φυλακὴ τῶν γεφυρῶν τῷ Ἰστρῷ. καὶ
 τότε γὰρ Ἰστᾶος ὁ Μιλήτου τύραννος εἰ ἐπέσπετο τῶν
 ἄλλων τυράννων τῇ γνώμῃ, μὴ δὲ ὡς πῶς, διέρχαι-
 80 σθαι αὐτὸν τὰ Περσέων πρὸς ἡμᾶς. καὶ τοὶ καὶ λόγῳ ἀκῶ-
 σαί δεινόν, ἐπὶ ἀνδρὶ γὰρ ἐνὶ πᾶσι τὰ βασιλείας πρὸς
 90 ἡμᾶς ἦν. σὺ δὲ μὴ βουλεύου ἐς κίνδυνον
 μηδένα ποιοῦν ἀπικέσθαι, μηδὲ μὴ ἀνάγκης ἐξ-
 100 σης. ἀλλ' ἐμοὶ πείθο· οὐκ ἂν μὲν ὅν σύλλογον ποιεῖς
 λυσοῖ· αὐτὸς τε ὅταν τοι δοκέει, πρὸς καὶ φίλῳ
 110 ὅτι σιωπῇ, πρὸς ἀνδρὶ γὰρ τοι δοκέει· εἰ δὲ αἰετα.

1 Affricatum alteri. vel, Cum minus attenti adnotatum. 2 Timendum sit. vel, periculofum. 3 Timendum fuerit

„ ὃ γὰρ εἴ βουλεύεσθαι, κέρδος μέγιστον βέλομαι
 „ εἶναι. εἰ γὰρ καὶ ἐσσιπώθηναι βίη θέλει, βεβούλευ-
 „ ται μὲν ὁδὸν ἧσ' ἐσσιπώθηναι δὲ ὑπὸ τῆς τύχης
 „ ὃ βούλευμα· ὃ δὲ βουλεύσασθαι, μὲν αἰσχυρῶς, εἰ οἱ
 „ ἡ τύχη ἐπιταπεινὸν, ὄρημα ὄρηκε, ἥσων δὲ ὁδὸν
 „ οἱ κακῶς βεβούλευται. ὅρας ὡς τὰ ὑπερέχοντα
 „ ζῶα κεραυνοὶ ὁ θεὸς, ὁδὸν εἰς φατὰ ζεῖσθαι, τὰ δὲ
 „ σμικρὰ, ὁδὸν μὲν κινεῖ, ὅρας δὲ ὡς ἐς οἰκήματα τὰ
 „ μέγιστα αἰεὶ καὶ δένδρεα, τὰ ποιῶντ' ἐπισηπείβει-
 „ λεα; φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πᾶσι κα-
 „ λυβεῖν. οὕτω δὲ καὶ στρατὸς πολλὸς ὑποδύσσει
 „ ἀφ' ὧν φέρεται κατὰ τοιοῦτον· ἐπιδύσσει ὁ θεὸς φθο-
 „ ρήσας φόβον ἐμβάλλει, ἢ βρογνίει, δι' ὧν ἐσφαλ-
 „ ται αἰσχύνη ἐκ τῆς. οὐ γὰρ εἰς φροῦν εἰν ἄλλον με-
 „ γα ὁ θεὸς ἢ ἐαυτοῦ. ἐπιχθῆναι μὲν νῦν πᾶσι τῇ-
 „ ῖμα, πικτεῖ σφάλματα, ἐκ τῆς ζημίαι μεγάλας
 „ φιλέοισι γίνεσθαι· ἐπὶ τῇ ἐπισχεῖν ἐνεσις ἀγα-
 „ θὰ, εἰ μὴ τῷ αὐτοῦ δόκεν (εἶ), ἀλλ' ἀνὰ χε-
 „ ρὸν ὄρεσι πύσσει. οἱ μὲν δὲ τῶν βασιλέων συμ-
 „ βουλεύω· σὺ δ' ὡς αἰ Γωβρύεω Μαρδόνει, παῦ-
 „ σαι λέγων λόγους ματαίους πρὸς Ἑλλήνων, ὅτι ἐ-
 „ οἰτῶν ἀξίω φλαύρως ἀκούειν. Ἑλλήνας γὰρ δε-
 „ βάλλων, ἐπαίρει αὐτὸν βασιλῆα στρατεύεσθαι.
 „ αὐτὸν δὲ τοῦτου εἵνεκα δοκέεις μοι πᾶσαν παρορμή-
 „ νω ἐκτείνειν. μὴ νῦν οὕτω γῆνται. ἀφ' ὧν γὰρ
 „ ἔστι δεινότερον· ἐπὶ τῇ δύο μὲν εἰσι οἱ ἀδικέοντες, εἰς
 „ δὲ ὁ ἀδικεῖ ὁ μὲν γὰρ ἀφ' ὧν ἀλλων, ἀδικέ-
 „ ει, οὐκ ἀπαρῶντων κατηγρέων· ὁ δὲ ἀδικεῖ αἰα-
 „ πεύσας τῶν ἡ ἀτρεκέως ἐκμάχοι. ὃ γὰρ ἀπ-
 „ εὼν τῷ λόγῳ τὰδε ἐπὶ αὐτοῖς ἀδικεῖται, ἀφ' ὧν γὰρ
 „ τε ὑπὸ τῷ ἐτέρῳ, καὶ νομιμαῖς πρὸς τῷ ἐτέρῳ
 „ κακὸς (εἶ). ἀλλ' εἰ δὴ δεῖ γὰρ πᾶν τῶν ἐπὶ τοῖς αἰ-
 „ δρας πύσσει στρατεύεσθαι, φέρε, βασιλῆς μὲν αὐ-
 „ τὸς ἐπὶ ἡσσι τοῖσι Γερσέων μὲν τῶν ἡμέων δὲ ἀμφο-
 „ τέρων τῶν ἀλλοτρίων τὰ τέκνα, στρατηλάτεις
 „ αὐτὸς σὺν ἐπὶ λεξάνδρῳ τε ἀδρας τοῖς ἐλέγεις, καὶ
 „ λαβὼν στρατὸν ὁκρόσῃ πινά βούλεαι. καὶ ἡ μὲν
 „ τῇ σὺ λέγεις, αἰσχύνη βασιλεί τὰ τῶν ῥήματα,
 „ κτείνεσθαι οἱ ἐμοὶ παῖδες, πρὸς δὲ αὐτοῖς, καὶ ἐγὼ.
 „ ἡ δὲ τῇ ἐγὼ παρορμῇ, εἰ σὺ τῶν πασχόντων, 40
 „ σὺ δὲ σφί καὶ σὺ, ἡ ἀπονοστήσης. εἰ δὲ τῶν
 „ μὲν ὑποδύσειν ἐκ ἐπὶ ἡσσις, σὺ δὲ πᾶν τῶν γρά-
 „ τῶν αἰσχύνης ἐπὶ τῇ Ἑλλάδα, ἀκούεσθαι π-
 „ να φημί τῇ αὐτῇ τῇδε ὑποδύσειν, Μαρδόνιον
 „ δὲ exercitum, affirmo fore ut aliqui eorum qui hic relinquentur, audiant Mardonium

Bene enim consultare, comperio ma-
 ximum esse lucrum. nam etiam si quid
 ē contrario euenturum est, nihilo ta-
 men minus bene consultum est, supe-
 ravitque fortuna consilium: at qui tur-
 piter consultavit, si ei fortuna obsecun-
 davit, ille est quidem voti compos, ni-
 hilo tamen minus male consilium ce-
 pit. Vides ut pręgrandia animalia
 fulmine deus ferit, nec finit insole-
 scere: parva vero nihil lædit? Vides ut
 magna semper ædificia magnasque ar-
 bores huiusmodi fulminum tela percu-
 riunt? Gaudet enim deus emineatissi-
 ma quęque deprimere. Vnde & ingens
 exercitus ab exiguo profligatur, quo-
 ties deus iis quibus invidet, aut metum
 incutit aut tonitruum. Propterea, qui-
 dam secus ac dignitas sua postulabat, in
 calamitatem inciderunt, quia deus ne-
 minem alium quam seipsum finit ma-
 gnifice de se sentire. Omnis res prope-
 rando parit errores, unde magna detri-
 menta fieri adsolent: in cunctandq au-
 tem bona insunt, si non talia quę statim
 videantur esse bona, certe quę suo tem-
 pore bona quis esse comperiat. Et hoc
 quidem tibi rex suadeo. Tu vero Go-
 bryæ fili Mardonii desine loqui stulta de
 Gręcis, haud dignis qui male audiant.
 nam Gręcis detrahendo, ipsum regem
 vis excitare ad bellum illis inferendum:
 ad quod tu omni auiditate contendis:
 quod absit ut fiat. Detractio nanque
 importunissima res est: in qua duo sunt
 qui iniuriam faciunt, unus cui iniuria
 fit. Qui enim detrahit, iniurius est, quod
 non presentem accusat: item qui huic
 credit, iniurius est, quod prius credit
 quam rem compertā habeat. & illi cui
 absenti detrahitur, ob id fit iniuria quod
 ab altero insimulatur ut malus, ab altero
 talis putatur. Quod si omnino bellum
 his viris inferre oportet, agendum: rex ip-
 se permaneat domi apud Persas, no-
 strum amborum liberi deponantur: tu
 in expeditionem ito, delectis quos velis
 viris ac quantiscunque velis copiis: &
 si ex sententia tua res succedent re-
 gi, interimantur liberi mei, & insuper
 ego: sin succedent ut ego dico, interi-
 mantur tui, & insuper tu, si redieris.
 Quod si hanc subire condicionem re-
 cusas, cupisque in Gręciam prorsus de-

1 Ne vellicat quidem? 2 Absit ut talia fiant à nobis. Detractio enim, vel, obreictio, aut calumnia, res est detestabilis.

post allatam Persis magnam aliquam calamitatem, à canibus volucrisque discerpi aut in Atheniensium solo aut in Lacedæmoniorum: nisi forte antea inter viam: tunc agniturum aduersus quales viros suades regi vt moueat bellum. Hæc Artabano loquuto, Xerxes ira percitus his verbis exceperit, Artabane, quod patris mei frater es, hoc te subleuat ne dignā stultā oratione mercedem recipias. hac tamen te notabo ignominia, quia instrenuus es & ignauus, ne comes sis meæ in Græciam expeditionis, sed hic vltā cum feminis maneat. Ego etiam sine te quæ dixi conficiam. neque enim fuerim Darii filius, (qui fuit Hytaspis, qui fuit Arsamis, qui fuit Ariaramnis, qui fuit Teispei, qui Cyri, qui fuit Cambylis, qui fuit Achæmenis filius) nisi Athenientes vltus fuero: probe intelligens, si nos quicuerimus, non quieruros illos, sed nostram terram cum exercitu inuasuros: prout colligere licet ex iis quæ illi facere cœperunt, qui & Sardis incenderunt, & Asiam incurfarunt. Itaque neutris fas est recedere, sed vtrisque propositum est certamen aut agendi, aut patiendi, vt aut hæc omnia sub Græcis, aut illa omnia sub Persis sint. medium enim inimicitiarum nullum est. Quare honestum erit nos iam iniuria laceratos exigere vltionem, vt quam calamitatem passurus sum intelligam, profectus aduersus eos viros quos etiam Pelops Phryx nostrorum maiorum feruus ita subegit vt ad hoc vsque tempus & ipsi homines & eorum regio ab illius qui subegit cognomine appellentur. Hæc hæcenus loquutus est. Deinde sub vespere, quum fuisset stomachatus Artabani sententia, per noctem apud se consultans, cōperit prorsus non esse sibi opus inferre Græciæ bellum: immutataque rursus sententia, quū obdormisset, visus est in somnis (vt fertur à Persis) videre quendam corpore ingenti atque specioso, qui sibi astans diceret, Reuocastine sententiam Persa de inferendo Græciæ bello, quum prædixeris Persis te comparaturum esse exercitiū? Neq, si reuocaueris eam, bene facis, neq,

μέγα τι κακὸν ἐξερχασάμενον Πέρσας ὑπὸ κυ-
νῶν τε καὶ ὀρνίθων ἀφαιροδύμενον, ἢ καὶ ἐν γῇ τῇ
Ἀθηναίων, ἢ σέ γε ἐν τῇ Λακεδαιμονίων· εἰ μὴ
καὶ ἄρα καὶ πλεοντερον κατ' ἐδὸν, γινώσκεισθαι οἷους
ἀνδρας αἰσινώσκει σφρατθῆσθαι βασιλῆα. Ἀρ-
ταβανος μὲν ταῦτα ἔλεξε. Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς
ἀμειβεταί πρὸς αὐτὸν, Ἀρταβανε, πατρὸς εἰς τὸ ἐμὸν
ἀδελφείας. τὸ τοῦδε σε ῥύσεται μηδὲν ἄξιον μισθόν
λαβεῖν ἐπέων ματαιῶν· καί τοι ταῦτ' αὖτε πῶς ἀπ-
ομίσω πρὸς Πέρσας, ἐόντι κακῶ τε καὶ ἀθύρῳ, μήτε
σφρατθῆσθαι ἐμοί γε ὅππῃ τῶν Ἑλλάδων, αὐτῶν
τε μὲν εἴη αὐτῇσι γυναιξί. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸν σέο,
ὅσα περ εἴπω, ὅππῃ τελέα ποιήσω. μὴ γὰρ εἴην ἐκ
Δαρείου τῷ Ὑδάσπερος, τῷ Ἀρσάμεος, τῷ Ἀρ-
εῖμνω, τῷ Τύσπερος, τῷ Κύρου, τῷ Καμβύσῳ,
τῷ Ἀχαιμένεος γεννῶς, μὴ Περσῶν ἀνδρῶν Ἀ-
θηνάων· ὅππῃ γὰρ ἀνδρῶν ὅππῃ εἰ μὴ εἰς ἡμεῖς ἡσυχίην ἔ-
ξομεν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνοι, ἀλλὰ καὶ μάλα σφρατθῆ-
σονται ὅππῃ τῇ ἡμετέρῃ, εἰ χρὴ σφρατθῆσθαι τοῖ-
σι ὑπαργυρίοις ἐξ ἐκείνων· οἱ Σαρδῆς τε ἐν-
έστησαν, καὶ ἤλασαν ἐς τὴν Ἀσίαν. οὐκ ἔστι δὲ
χωρεῖν ὅσῃ τε ῥοισι διωπατὸς ἔχει, ἀλλὰ τοιοῦτον
ἢ παθεῖν πρὸς ἀνὴρα ἵνα ἡ πόλις πᾶσα ὑπὸ
Ἑλλήσι ἢ ἐκείνῃ πόλιν ὑπὸ Πέρσῃσι γῆρας· ὅ-
ν γὰρ μέσση ὁδὸς τῆς ἐχθρῆς ἐστίν. καλὸν ὦν, πρὸς
πεπρωμένῃς ἡμέραις πρὸς ἐμὴν ἐπὶ γίνεσθαι, ἵνα καὶ ὁ δῖ-
ος, ὅς περ ἐσθλὸς, τὸ τοῦδε μάθω, ἵλασας ἐπ' ἀνδρας τῶν
τοῦ· τοῖς γὰρ καὶ Πέρσῃσι φέρῃς, ἐὼν ἐμὸν πατέρα
δοῦλος, καὶ τὸν ἑαυτοῦ ὡς καὶ ἐς τὸδε αὐτὸν τε
ὡς ἡσυχίᾳ καὶ γῇ αὐτῶν ἐπὶ πᾶσι τοῖς καταστρε-
ψάμενον καλέονται. ταῦτα μὲν ὅππῃ ποσὺν ἐ-
λέγετο. Μετὰ δὲ, ὅππῃ τῇ ἐγένετο, καὶ Ξέρ-
ξης ἐκινῆσε ἡ Ἀρταβανίου γνώμη. νυκτὶ δὲ βου-
λήν διδόν, πᾶν χυθὺν δεισκέοι οὐ πρὸς ἡμᾶς εἶναι
σφρατθῆσθαι ὅππῃ τῇ Ἑλλάδι. δεδωγμένων δὲ οἱ
αὐτοῖς ποσὺν, κατὰ πᾶσαν καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ νυ-
κτὶ εἶναι ὅππῃ τοιοῦτον, ὡς λέγεται ὑπὸ Περσῶν ἐδδ-
κει ὁ Ξέρξης ἀνδρῶν οἱ ἐπὶ σφρατθῆσθαι μέγα τε καὶ δει-
δία εἶπεν, Μετὰ δὲ ἡσυχίᾳ ὡς Πέρσας σφρατθῆ-
μα ἄγειν ὅππῃ Ἑλλάδι, πρὸς ἐμὴν ἀλίσκῃ Πέρσῃ-
σι σφρατθῆσθαι, ὅτε ὦν μεταβληδόμενος ποιεῖς δὲ, οὐτε

1 Quidam sic, Sed in eo res vertitur discrimine vt aut faciendum aut patiendum aliquid sit. 2 Vt autem nox aduenit, mordere cœpit Xerxem Artabani sententia. Quum autem in consilium noctem adhibuisset, plane comperiebat e re sua non esse expeditionem in Græciam suscipere. Quum igitur hæc contraria prioribus decreuisset, obdormiit. Sed ea nocte visus est in somnis esse. Illud ἐκινῆσε verbi etiam potest. Scrupulum iniciebat. Eodem autem fere modo usus esse videtur Quidius verbo mordere. Illud vero δεισκέοι οὐ πρὸς ἡμᾶς εἶναι, videtur ad verbum respondere phrasi: irasci & ea malis exprimi, Quæ ce n' esset pæsson cas. 3 Quam iam Persis vt copias cogrent denunciauerit. Atqui nec quod sententiam reuocet bene facis, nec

ο συγγνωστός μοι παρὰ δὲ ὡς αὐτὴ τῆς ἡμέρας
ἐβούλευσας ποιεῖν, ταύτην ἴη τῷ ὁδῶν. Ὁ μὲν
ταῦτα εἰπὼν, ἐδόκεε ἱερέης ἀποσιῶσθαι.

Ἡ μέρης δὲ ἐπιλαμψάσης, οἱ εἰς ἑνὸς μὲν πύπου λό-
γῳ ὁδὸν ἐποίητο, ὃ δὲ Περσέων σωμαλίστας τοὺς
αὐτοὺς τοὺς καὶ πρῶτον σκέλεζε, ἐλεγέσθαι τὰδε,

„ Ἄνδρες Πέρσαι συγγνώμην μοι ἔχετε ὅτι ἀγχι-

„ εὐφραβουλόμην. φρεσὶν τε γὰρ ἐς τὰ ἐμεῶν

„ τὰ πρῶτα οὐκ αἰσῶμαι, καὶ οἱ πρῶτοι ἡρώεσσι καί-

„ να ποιεῖν, ὁδὸν χάριν μὲν ἀπέχονται. ἀκού-

„ σαντι μὲν μοι τῆς Ἀρταβάνου γνώμης, πρῶτον

„ τί καὶ μὲν ἡ νεότης ἐπέζεσε, ὥστε ἀεικέστερα ἀπὸ ῥί-

„ ψαι εἶπα ἐς ἀνδρῶν πρῶτον ἢ χρεῶν· νῦν μὲν

„ τοὶ συγγνωστοὶ γρηγορήσῃ τῇ σκείνου γνώμῃ. ὥς ὦν με-

„ τὰ δεδονμένοι μὴ εὐραχέσθαι ὅτι πλὴν Ἑλ-

„ λάδα, ἡσυχόησε. Πέρσαι μὲν, ὥς ἤκουσαν ταῦ-

„ τα, χαρὰ καὶ πρῶτον περικύεον. Νυκτὸς δὲ γε-

„ νομένης, αὐτὸς τῷ ὄνειρον ἐλέξε τῷ Ξέρξῃ, κατε-

„ πνω μὲν ὅτι τὰ, ὧς παῖ Δαρείου, καὶ δὴ φαίεσθαι

„ ὅτι Πέρσαι τε ἀπειπάμενος πλὴν εὐραχέσθαι, καὶ

„ τὰ ἐμαῖα εἶπα ὅτι ὁδὸν ποιεῖν λόγῳ, ὥς πρῶ-

„ ὁδὸν ἀκούσας. ὧς νῦν τὸ δὲ ἴδῃ, ὧς πρῶτον μὴ αὐ-

„ τί καὶ εὐραχέσθαι, τὰ δὲ πῶς αὐτῶν πρῶτον

„ καὶ αἰσῶμαι· ὥς καὶ μέγας καὶ πολλὸς ἐγὼ εἶμι ὅ-

„ λίγῳ χρεῶν, οὐτὼ καὶ ἁπλοῦς ὅπισθ' ἡ τὰ χρεῶν εἶ-

„ αι. Ξέρξης μὲν περικύεον ἡμῶν τῇ εἰσῇ, αἰσῶ-

„ με ὅτι εὐραχέσθαι, καὶ πέμπει ἀγγέλον, Ἀρτά-

„ βασιον καλέειν. ἀπὸ γὰρ ὅτι ἐλέγετο Ξέρξης τὰδε,

„ Ἀρτάβασι, ἐγὼ τὸ πρῶτον καὶ μὲν ὅτι εὐραχέσθαι,

„ εἶπας ἐς σε μέγιστα εἶπα, γρηγορήσῃ εἰνεκα συμβαλῆς.

„ μὲν μὲν τοὺς πολλοὺς χρεῶν μετέγων. ἐγὼ δὲ

„ ταῦτά μοι ποιητὰ εἶπα τὰ σὺ πρῶτον εἶπας. οὐκ ὡν

„ διωπτόν μοι εἶμι ταῦτα ποιεῖν βουλόμην. τετραμ-

„ μέν γὰρ δὴ καὶ μετέγων ὅτι πρῶτον ὁδὸν φαν-

„ τὰ ζεταί μοι, οὐδ' αὖτε σιωπῶν ποιεῖν με ταῦ-

„ τα· νῦν δὲ καὶ ἀφ' αὐτῶν οἶσται. εἰ ὦν θεὸς ἐστὶ ὁ

„ ἐπιπέμπων, καὶ οἱ πόμπης ἐστὶν ὁδὸν ὅτι γρηγορήσθαι

„ εὐραχέσθαι ὅτι τῷ Ἑλλάδα, ὅτι πρῶτον καὶ σι-

„ πῶν τὸ πρῶτον ὄνειρον, ὁμοίως ὥς καὶ ἐμοὶ ἐπελάμε-

„ νον. Δείκω δὲ ὅτι δὴ γινώσκω ταῦτα, εἰ λαοὶς τῷ

„ ἐμῷ σκεδῶν πᾶσαν, καὶ ἐπὶ τῷ, μὲν τὸ πρῶτον ὅτι

„ ἐμῶν θρόνον, καὶ ἐπὶ τῷ ἐμῇ κατεπνώσθαι

„ ας. Ξέρξης μὲν ταῦτα οἱ ἐλέγε. Ἀρτάβασις δὲ

„ οὐ πρῶτον καλέσθαι πρῶτον, οἶα ὅτι ἀξιδύ-

„ μος ἐς τὸ βασιλῆον θρόνον ἵζεσθαι, τέλος ὥς

„ ὡς ἀγγέζετο, εἶπας τὰδε, ἐποίησε ὁ καλέσθαι μόνον,

qui regio in folio federet : tandem quum cogeretur, fecit imperata, hæc præloquutus,

qui tibi assentiatur adest, quare perge i-
re eam viam quam interdum ire destina-
ueras. Hæc loquutus ille visus est Xerxi
ab aspectu euauisse.

Vbi dies illu-

xit, Xerxes huius insomni nulla ratio-

ne habita, coacto eorundem Persarum

quos pridie coegerat concilio, ita verba

fecit, Viri Persæ, veniam mihi date di-

centi contrariam superiori sententiam.

nam & ego nondum ad summum quo

perueniendum est mihi prudentiæ per-

ueni: & qui ut illud faciam suadent, nul-

lo vnquā à me tempore abscedunt. Eo-

que mihi Artabani sententiam audien-

ti, confestim iuuetus efferbuit ut verba

in virum grandē natu effunderem pe-

tulantiora quam debui. nunc itaque a-

gnosceens erratum meum, utar illius sen-

tentia : & quoniam reuocaui expedi-

tionis sumendæ sententiam, vos quie-

ti estote. Hæc vbi audire Persæ, latitia

affecti regem adorauere. Insequenti

nocte idem rursus insomniū quiescenti

Xerxi assistens, inquit, Fili Darii, vide-

ris expeditionem apud Persas reuoca-

se, verbis meis pro nihilo habitis, quasi

illa à nemine audisses. Hoc igitur nunc

bene intellige, nisi ex templo inis expe-

ditionem, hoc tibi ex ea re continget:

quemadmodum breui magnus & am-

plus effectus es, ita breui rursus humilis

eris. Hoc viso perterrefactus, è cubili

exiit pariter & nunciū misit ad accer-

sendum Artabanum, qui vbi aduenit, i-

ta ad eum inquit, Artabane, ego statim

quū in te bene consulente mihi stultis

verbis inuectus sum, non fui compos

mentis: sed non multo post pœnitens,

cognoui id mihi esse faciendum quod

tu præcipiebas. Tamen id volens exe-

qui, non possum. nam mihi iam animo

immutato, & prioris sententiæ pœni-

tenti, apparuit in somnis visio, dissua-

dens omnino hoc quod posterius face-

re constitueram: quinetiam nunc inter-

positis minis abscessit. Quod si Deus

est qui insomnium misit, eique prorsus

est cordi expeditionem sumi aduersus

Græciam, continget hoc tibi quod mi-

hi insomnium, itidem ut mihi præci-

piens. Quod ita fore coniecto, si o-

mnem meum ornatum sumas, eoque

indutus in sella mea confideas, & de-

inde in cubili meo capias somnum.

Hæc loquuto Xerxi, Artabanus initio

nolle obsequi, atque negare se dignum

ταῦτα αὐ-
τῶν αὐ-
τοῦ

— adest quisquam qui tibi huius rei, id est, reuocat a sententia, conscius futurus sit. Vel, Nec adest qui tibi hoc delictum reuocari a sententia condonaturus sit. q. d. Nec ego qui tibi adsto impune hoc abire sinam. 1 In folio meo

1 Apud me rex tantundem valet bene sentire per se, & alteri bonam dicenti sententiam accedere: quæ ambo tibi quum adsint, malorum tamen hominum colloquia te deprauant: quemadmodum mare, quod est hominibus omnium vtilissimum, ferunt ab ingruentibus ventorum flatibus non nisi natura sua vti. Ego vero¹ quum ex te male audiui, non tam meam dolui vicem quam tuam: qui, quum propositæ essent duæ sententiæ Persis, vna quæ detrimentum augeret, altera quæ tollet, dicens perniciosum esse imbui animum vsu plura semper expetendi: his propositis sententiis, tu elegisti eam quæ & tibi ipsi & Persis est periculosior. 2 Nunc autem quum ad te mutato in melius consilio de sumenda aduersus Græcos expeditione ais accessisse insomnia, alicuius dei nutu, quod te vetat dimittere exercitum, hoc non res diuina est, fili. insomnia enim ista sunt, quæ adeuntia homines frustrantur, quemadmodum ego te docebo, multis quam tu annis natu grandior. Consue- runt ipsa somniorum visa plerumque frustrari ob ea quæ quis per diem mente agitauit. nos autem nudius tertius² expeditionem hanc inter manus & quidē 3 vehemēter habuimus. Quod si hoc nō est cuiusmodi ego dico, sed aliquid diuini habens, tu ipse omnia in summa dixisti. apparebit enim vt tibi, ita & mihi eadem iubens. Verum nihilo magis apparere mihi debet tuum amictum gerenti, quam non gerenti, sed meum: neque magis quiescenti in tuo toro quam non, sed in meo: si etiam alias vult se exhibere. Neque eo vesanix peruenit illud quicquid est quod se se obtulit in somnis, vt me cernens putet esse te, ducto ē vestibis argumento. Id autem si me contemptui habebit, profecto nec aspectu suo dignabitur siue mea gerentem vestimenta, siue tua, sed te adibit: quod iam animaduertendum est. Nam si frequen- tius accesserit, ipse quoque fatebor diuinum esse. Ceterum si ita tibi agendum videtur, neque id reuocari potest, en ad cubandum in tuo cubili pergo. Age, mihi quoque, quum ista fecero, appareat. hac tantum condicione tuæ sententiæ acquiescam. Hæc loquutus

Γ' ὅτι ἐκείνο ὃ βασιλεὺς παρ' ἐμοὶ κέκεται, φε-
νέειν τε δὲ, καὶ τῷ λέγοντι χρὴ εἰλέειν πείθεσθαι.
πὰρ δὲ καὶ ἀμφοτέρωθεν ἐπικρίνεται, ἀνδρόφων κα-
κῶν ὁμιλίῃ σφάλλοισι. κατὰ περ τὴν πόρῳ των χρῆ-
σιμος τὰ τὴν αἰδεσφόποισι θάλασσαν, πνύματα φα-
σὶ αἰέμον ἐμὴν ὁρίσθαι, οὐδε ὁραῖν φύσει τῇ ἐω-
τῆς χρῆσθαι. ἐμὲ δὲ ἀκρύσαντα πρὸς σὺ κα-
κῶς, οὐ ποσὺν ἔδρακε λύπη, ὅσον γνωμῶν διό-
πρως κειμένων Πέρσῃσι, τῆς μὲν, ὑβριν αἰξούσης,
10 τῆς δὲ, καταπαυούσης, καὶ λεγούσης ὡς κακὸν εἶναι
διδάσκιν τὴν ψυχὴν πλέον τι δέξασθαι αἰεὶ ἐ-
χριν τῷ παρόντι, τουτέων πρως κειμένων γνωμῶ-
ων, ὅτι τὴν σφαλερωτέρην παύσασθαι τε καὶ Πέρσῃ-
σι αἰάρεο. νῦν ὦν, ἐπειδὴ τίτραψα ὑπὲρ τὴν ἀ-
μείνω, φῆς τοι μετέπειτα εἶναι Ἑλλήνας ἑτόλυν, ἐ-
πιφοιτῶν ὅντιν ἐστιν πινὸς πομπῇ, σὺ δὲ ἐόντος σε
καταλύειν τὸν ἑτόλυν. ἀλλ' ὅσδε ταῦτά ἐστι θεῖα,
ὃ παῖ. εὐπνία γὰρ τὰ ἐς αἰδεσφόπους πεπλαι-
μύνα, πιαῦτά ἐστι οἷά σε ἐγὼ διδάξω, ἔτι σοῦ
20 πολλοῖσι παρσβύτερος εἶναι. πεπλαισθῆναι αὖ-
τὰ μέγιστα ἐώτασι αἰὲς τῶν ὀνειράτων, τὰ τις
ἡμέρης φροντίζει. ἡμεῖς δὲ τῶν περ τῆς ἡμέρας ταύ-
την τὴν φροντισίαν καὶ ὁ καρπὸς εἴχομεν με-
τὰ χεῖρας. εἰ δὲ ἄρα μὴ ἔστι τῷ τοιόνδε οἷον ἐ-
γὼ θάλασσαν, ἀλλὰ τι τῷ θεῷ μετέχον, σὺ ποῦ αὖ-
τὸ συλλαβὴν εἰρήκας. φανήσεται γὰρ δὴ κα-
μοὶ ὡς καὶ θεὸς θάλασσαν δόμενον. φαιλῶναι δὲ οὐ-
δὲν μάλλον μοι ὁφείλει ἔχειν τι τὴν σὺν ἐσθῆτι, ἢ
30 σὺν τὴν ἐμῇ. ὅσδε πᾶσι μάλλον ἐκρίτη τῇ σῇ
αἰσπαυομένη, ἢ οὐ καὶ ἐκ τῇ ἐμῇ. εἰπερ γὰρ καὶ ἄλ-
λως ἐθέλει φανῆναι. σὺ γὰρ δὴ ἐς ποσὺν γε δὴ-
τῆς αἰήκει τῷ τοι, πρὸς ἡς τε ἐστὶ δὲ ἐπιφαιόμενον
τοὶ ἐκ τῆς ὕπνης, ὥστε δέξει, ἐμὲ ὁρᾶν, σὲ εἶναι, τῇ
σῇ ἐσθῆτι τεκμαίρομενον. εἰ δὲ ἐμὲ μὲν ἐκ σὸς
νὺν λέγω ποιεῖται, σὸς δὲ ἀξιώσει ἐπιφαιῖναι, οὐ-
τε ἢ τὴν ἐμῇ ἐσθῆτι ἔχω, οὐτε ἢ τὴν σῇ, σὸς δὲ
ἐπιφοιτήσει τῷ τοι μαθητέον ἢ δὴ ἐστὶ. εἰ γὰρ
δὴ ἐπιφοιτήσει σιωπῆως, φανῆναι αὖ καὶ αὖ-
τὸς θεῖον εἶναι. εἰ δὲ τοι οὕτω δέδοκται γίνεσθαι,
40 καὶ σὺ οἷά τε αὐτῷ παρσβύτῃ, ἀλλ' ἢ δὴ ἴημι
ἐκρίτη τῇ σῇ κατυπνώσας, φέρε, τουτέων ἐξ ἐμῶν
ἐπιτελευτῶν, φανήτω καὶ ἐμοί. μέχει ὅτι τῷ τοι
παρεούσῃ γνώμῃ χρῆσθαι. Τοῦτο εἰπὼς

247
ἡ σφα-
λερωτέ-
ται
ἡ ἐπὶ-
πᾶ

ἡ φαι-
νήτω

¹ Quum tu me probis es infectatus, non id mihi tam doluit, quam quod ex duabus sententiis quæ Persis propositæ erant, altera insolentiam prouocante, altera eam compescente, & perniciosum esse dicente docere animum plura presentibus semper expetere: ex his sententiis eam tu elegeris &c. ² Id est, de hac expeditione, magna cum animi contentione egimus, vel, tractauimus.

Ἀρτάβατος, νομίζων Ξέρξεα ἀποδέξιν λέρωντα ἔ-
δεν, ἐποίησε δὲ καλὸν ἄνθρωπον. ἐν δὲ τῷ Ξέρξεω
ἐσθλὰ, καὶ ἐξ ὁμοῦ ἐς τὸν βασιλῆον ἄφρονον, ὡς με-
τὰ ταῦτα κρίτον ἐποίησε, ἢ ἢ οἱ κατυπνωμένοι τῷ
ὕπνῳ ἐνὶ ὄνειρον δὲ καὶ τῷ Ξέρξεα ἐφοίτα. ὥστε αὖ
" δὲ τῷ Ἀρταβάνῳ, εἴπε τάδε, Ἀρεσὺ δὴ καίνος ἦς
" ὁ ἀποπεύδων Ξέρξεα στρατεύεσθαι ὑπὲρ τῷ Ἑλ-
" λᾶδα, ὡς δὴ κηδύμενος αὐτῷ; ἀλλ' οὔτε ἐς δὲ μετέ-
" πειρα, οὔτε ἐς τὸ πᾶσι καὶ νῦν καὶ πρὸς ἔξαι,
" ἀποτρέπων δὲ χρεὼν ἡγεσθαι. Ξέρξεα δὲ τὰ δει-
" ἀκρυστεύει, καὶ παρὲν, αὐτῷ ἐκείνῳ δεδῆλωται.

Ταῦτά τε δὴ ἐδόκει Ἀρτάβατος, τὸν ὄνειρον ἀπειλέ-
ειν, καὶ θερμοῖσι σιδηροῖσι ἐκκαίειν αὐτὸν μέλλειν
τοῖς ὀφθαλμοῖς. καὶ ὅς, ἀμβώπας μέγα δῖα θεσ-
σκεῖ καὶ παρὲς ὁμοῦ Ξέρξη, ὡς τῷ ἔφιν οἱ τῷ
ἐρυππίου διεξῆλθε ἀποηρόμενος, δότι πρὸς αὐτὸν λέγει
" τάδε, Ἐγὼ μὲν, ὡς βασιλεὺς, οἷα αὖ θεσπος ἰδὼν τε
" πολλὰ καὶ μεγάλα πεσόντα πρὸς ἡγήματα ὑπὸ ἡσ-
" σόνων, ἐκ ἑωσέ τὰ πόρτα τῇ ἡλικίᾳ εἶχεν. ὅπτι-
" σά μιν ὡς καὶ ἐπὶ δὲ πολλὰν ἐπὶ θυμῷ. " με-
" μνησθὲν μὲν δὲ ὅτι Μασσαγέτας Κύρου στόλον
" ὡς ἐπὶ ἔξαι, " μεμνησθὲν δὲ καὶ δὲ ἄνδρα Αἰθίοπας
" τῷ Καμβύσῳ, συστρατεύμενος δὲ καὶ Δαρείῳ
" ὅτι Σκύθας. ὅπτι σά μιν ὡς τῷ ταῦτα, γινώσκω εἶ-
" χον, ἀτρεμίζοντά σε μακαρίζον ἐπὶ πρὸς πόλιν
" τῶν αὐτῶν. ἐπὶ δὲ δαμονίᾳ τις γίνεται ὁρμή,
" καὶ Ἐλλήνας (ὡς ἔοικε) φθορὰ τις καταλαμβαίνει
" θεῖατος, ἐγὼ μὲν καὶ αὐτὸς ἰσχυροῦμαι, καὶ τῷ γινώ-
" σκω μεταπίττωμαι. σὺ δὲ σήμερον μὲν Πέρσῃσι τὰ
" ἐκ τῷ θεῷ πεμπόμενα, χρεῖσθαι δὲ χέλωε ποῖσι 30
" ἐκ οὗ πρὸς τοῖς πρὸς τοῖς ἰσχυροῖς ἐς τῷ πρὸς
" σκώ. πείρε δὲ οὕτω ὅπως τῷ θεῷ πρὸς διδόντες,
" τῷ σὺν ἐνδεήσει μὴ δέ. πούτεον λεχθέντων, ἐ-
" θαύλα ἐσθλῆντες τῷ ὅφει, ὡς ἡμέρη ἐχρῆτο παχι-
" σα, Ξέρξης τε ὑπὸ πρὸς τῷ Πέρσῃσι. καὶ
" Ἀρτάβατος, ὅς πρὸς τοῖς ἀποπεύδων μωῦος ἐ-
" φαίνετο, τότε ὅπτι πεύδων φαιρὸς ἔω. Ὡς μνη-
" σθὲν δὲ Ξέρξη στρατηλάττειν, μετὰ ταῦτα τείτη
" ὅφει ἐπὶ τῷ ὕπνῳ ἐχρῆτο, τῷ οἱ μάγῃ ἐκείνῳ ἀ-
" χύσαντες, φέρειν τε ὅπτι πᾶσα γλῶ, δαδῶσιν τε 40
" οἱ πόρτας αὐτῶν. ἢ ὅφει ἔω ἢ δὲ ἐδόκει ὁ
" Ξέρξης ἐστρατεύεσθαι ἐλαίῳς θαλάσῃ. ἀπὸ δὲ τῆς ἐ-

Artabanus, quod speraret ea à Xerxe
sine ullis verbis admissum iri, iussa ex-
quutus est. Et quum induta sibi Xer-
xis veste, regali folio resedisset, mox-
que recubuilset, idem insomnium dor-
mientē adiit quod Xerxem adierat, ei-
que superassistent, ita inquit, Tunc il-
le es qui festinantem ire in Græciam
Xerxem distines, tanquā eius curator?
Tu neque in futurum neque in præ-
sens consideras, qui dissuades id quod
est fatale contingere. Quid autem Xer-
xem pati necesse sit, nili dicto audiens
fuerit, ei ipsi demonstratum est. His
verbis Artabano visus est ille vir in som-
nis minitari, candentibusque ferra-
mentis conari oculos ipsi exurere. Qua
de re vehementer exclamans Artaba-
nus exiit, aditoque Xerxi obseruatam
sibi in somnis visionem exposuit, se-
cundoque loco hæc inquit: Equidem
rex, ego, veluti homo, quod multa iam
videram, & magna negocia sub Heflo-
nibus contigisse, non sinebam te omni
ætati indulgere, gnarus rem esse malam
multa concupiscere, memoria tenens
quomodo cum exercitu Cyri contra
Massagetarum actum esset: quomodo cum
exercitu Cambysis contra Æthiopes:
qui etiam cum Dario militavi aduer-
sus Scythas. Hæc sciens ego, sentiebam
te (si quiesceres) omnium hominum
beatissimum. Sed quoniam diuinus
quidam instinctus est, & Græcos cla-
des quædam (ut videtur) missa diuini-
tus manet, ego quoque cedo, ac senten-
tiam muto. Tu vero quæ diuinitus missa
sunt, indicato Persis, iubetoque ut iis
quæ ad apparatus pertinentia ante præ-
ceperas, operam dent. Et ita agito ut
nihil tuorum, deo tribuente, desit. His
dictis, & sublatis ex ea visione animis,
vbi dies extitit, ibi confestim & Xer-
xes hæc Persis exponit, & Artabanus,
quem constabat prius solum omnium
id fuisse dehortatum, tunc exhorta-
batur. Post hæc ineunti expedi-
tionem Xerxi tertium in somnis vi-
sum oblatum est: quod magi audi-
tum, conieciarunt ad vniuersam ter-
ram pertinere, portendereque om-
nes homines Xerxi seruituros. Vi-

XVIII

XIX

1 Quum speraret fore ut quæ à Xerxe dicerentur, vana esse probaret, iussa exeq. 2 Tunc ille es qui Xerxem ab inferendo Græcis bello dehortaris, tanquam eius curam gerens? At nec in præsens nec in posterum impune tibi erit quod ea dissuas quæ fata fieri volunt. 3 Ego certe, rex, qui multos quorum res ampliores essent, ab illis quorum res angustiores erant, speratos vidissem, te per omnia morem ætatis gerere non sinebam. At Vallæ populum aliquem sub Heflo num nomine videtur seminare.

δεκα σταδίων· πεδίον δὲ τῷτο, καὶ κελωνοὶ οὐ με-
γάλα· ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀκανθίων, ὅτι θαλάσ-
σαν τὴν ὑπὸ τὸν Τωρόν· ἐν δὲ τῇ ἰσθμῷ πύττα,
ἐς ὃν τελευτᾷ ὁ Ἀῶς, Σαῖη πόλις Ἑλλὰς οἰκη-
ται. αἱ δὲ ἐν τῇ Σαῖᾳ, ἔστω δὲ τῷ Ἀῶ οἰκημεναι,
ταῖς τότε ὁ Πέρσης νοσιώπιδας αὐτῇ ἠπειρωτῖδων ὥρ-
μητο ποιεῖν, εἰσὶ αἱ δὲ, Δίον, Ὀλοφυξος, Ἀκροθ-
ον, Ὀύσος, Κλεωναί. πόλιες μὲν αὐταὶ αἱ ὅν Ἀ-
θων νέμονται. Ὀρύσσον δὲ ὧδε· διασάμμοι ὅν
χάρον· εἰ βάρβαροι κατὰ ἔθνεα, κατὰ Σάμω πό-
λιν σχοιοπτενὲς ποιεσάμμοι· ἐπεὶ δὲ ἐγένετο βα-
θύα ἡ διώρυξ, οἱ μὲν, κατώτατα ἐστῶτες, ὥρυσον·
ἐπερὶ δὲ παρὰ τοὺς ὅν αἱ εἰς ὅρουσός μμοι χυ-
νῶν οἱ κατὰ περὶ ἐστῶσι ὅτι βάρβαροι· οἱ δὲ αὖ
ἐκ δευτέρου, ἐπερὶσι, ἕως ἀπὸ κιντο ἐς τοὺς αἰ-
πάτω· οὗτοι δὲ ὅξεφόρον τε καὶ ὅξεβαλλον. ποί-
σι μὲν ἰω ἄλλοισι πλὴν Φοινίκων, καὶ Ἀρρήν-
μοι οἱ κρημενὶ τῷ ὀρύγματι, πόνοι διπλῆσιον
παρεῖχον. ἅτε γὰρ τῷ τε αἰω γόμας καὶ τῷ
κάτω τὰ αὐτὰ μέτρα ποιεσάμμοι, ἐμμελλέσφι τοι-
οῦτον ἀποβήπεσθαι· οἱ δὲ Φοινίκες σοφίᾳ ἐν τε
τοῖσι ἄλλοις ἐργασίαι ἀποδείκνυνται, καὶ δὴ καὶ ἐν
ἐκείνῃ. ἀπολαχόντες γὰρ μέριον ὅσον αὐτοῖσι
ἐπέβαλε, ὥρυσον· ὁ μὲν αἰω γόμα τῆς διώρυ-
χος ποιεῖν τε διπλῆσιον ἢ ὅν ἐδει αὐτὴν τὴν διώ-
ρυχα χυμεσθαι· παρὰ τοῖς δὲ τῷ ἐργῷ, σμῆ-
ναι αἱ. κατὰ τὴν δὴ ἐγένετο, καὶ ὅξεσιν τοῖσι ἄλ-
λοισι ὅν ἐργον. ἐνθαυτὰ δὴ λειμὸν ὅστι, ἵνα σφι ἀ-
γρὴν τε ἐγένετο καὶ ὁρητήριον. οἷος δὲ σφισι πολ-
λὸς ἐφοῖτο ἐκ τῆς Ἀσίας ἀλλεσμοῦς. ὧς 30
μὲν ἐμὲ συμβαλλεσάμμοι διείσκειν, μεγαλοφρο-
σύνης εἶνεκα αὐτῷ Ξέρξης ὀρύσσειν ἐκέλευε, ἐπέ-
λων τε διώματι ἀποδείκνυνται, καὶ μετὰ σμῆ-
λιπείσθαι. παρὸν γὰρ, μεθὲν πόνοι λαβόντες,
ὅν ἰσθμὸν τῆς ἰσθμῶς· ἀφ᾽ ὅρουσιν, ὀρύσσειν ἐκέλευε
διώρυχα τῇ θαλάσῃ, ὅς τις ὡς δύο τελευτᾶς πλέ-
ειν ὁμοῦ ἐλατρεσμοῦς. τοῖσι δὲ αὐτοῖσι τούτοις
ποῖσι περὶ τῷ ὀρύγματι, παρὰ τοῖς τε καὶ ὅν Στρυ-
μόνα ποταμὸν ζεύξαι γεφυρώσαι. Ταῦ-
τα μὲν ἰω οὕτω ἐποίητο. παρὰ τοῖς δὲ 40
καὶ ὅσα ἐς τῇ γεφυρᾷ βύβλινά τε καὶ λυ-
λίνου· ὅτι τῆς Φοινίξ τε καὶ Αἰγυπτοῖσι καὶ
σιτία τῇ γεφυρᾷ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμῆναι
ἢ γεφυρᾷ, μεθὲν τὰ ὅσα ὅσα ἐλατρεσμοῦς ἐ-
στὶ τῇ Ἑλλάδι. αἰατρεσμοῦς δὲ τοὺς χάρεις,

decim stádiorum. Hæc planities atque
tumuli, è mari Acanthiorum ad mare
quod est contra Toronem, non sunt
magni. In hoc isthmo vbi Athos fini-
tur, sita est vrbs Græca nomine Sana.
Quæ autem extra Sanam & intra Athon
sitæ sunt vrbes, eas tunc Persa ex con-
tinentibus insulanas facere aggressus
est: quæ sunt hæ, Dion, Olophyxus, A-
crothoon, Thyfus, Cleonæ. Hæ qui-
dem sunt vrbes quæ apud Athon inco-
luntur. Hunc autem in modum bar-
bari locum¹ nationatim effodiebant
recto limite Sanam versus. Posteaquam
depressa erat fossa ab iis qui in imo fo-
diebant, alii humum effossam assidue
tradebant aliis super scalas stantibus:
& isti excipientes tradebant deinceps
aliis, dum ad summos perueniebatur,
qui illam efferebant atque abiiciebant.
Qua in re² tumuli effossi duplicem labo-
rem illis, præterquam Phœnicibus, præ-
bebant: nam quum eandem facerent
fossæ mensuram superius in ore quam
inferius in fundo, id necesse fuit con-
tingere. At Phœnices cum aliis in re-
bus, tum vero in illa prudentiam suam
declarauerunt: qui partem quæ sibi cō-
tiggerat, ita excavaauerunt ut os fossæ du-
plū esset quàm ipsam fossam esse oport-
tebat, procedenteque opere assidue il-
lam coarctabant: ut quum ad imum de-
uentum esset, fossa ceterorum partibus
adæquaretur. Est autem hoc loco pratū
quoddam, vbi illorum erat & forum &
mercatus, quo multum etiam ex Asia
frumenti moliti comportabatur. Hæc
fossam Xerxes (ut ego coniectura col-
ligo) iactantix gratia deprimi iussit, po-
tentix ostentandæ cupidus, ac memo-
rix sui relinquendæ. nam quum liceret
nullo negotio naues per isthmum tran-
sportare, iussit isthmū intercidi, ad ma-
re recipiendum in fossam tantæ latitu-
dinis ut duæ triremes pariter illac agita-
ri possent. Eisdem autem imperatum
est ut fossam facerent, quibus fuerat ut
flumen Strymonē pontibus iungerent.
Ista Xerxes hunc in modū fecit. Cōpa-
rauit item ad pontem³ armaturā, ⁴ sirpi
atq; albilini copiam: dato hoc Phœnici-
bus atq; Ægyptiis negotio ut com meatū
exercitui comportarent: ne homines
neve iumenta quæ ducebantur in Græ-
ciam, ⁵ absumerentur. Sed admonitus

¹ Nationatim distributum effoderunt ² Prærupta præcipitia fossæ dupl. ³ ὅσα hic vocantur fures nauici. Gall. Le cordage. ⁴ Bybli ⁵ Fame laborarent. λιμῆναι, non λιμήναι.

iussit illum in loca quæ cuique oportunitissima essent, alius alia via comportaret undique ex Asia nauibz onerariis & vectoriis. Verum plurimi comportarunt in oram quæ dicitur Album litus, ut quibusque præceptum erat: alii in Tyrodizani Perinthiorum oram, alii in Doriscum, alii in Etonem, quæ est super Strymonem: alii in Macedoniam. Dum isti in imperato sibi traicatu occupantur, interea Xerxes, coactis omnibus pedestribz copiis, iter ingressus est Sardis versus, mouens ex Critalis Cappadociæ. Illuc enim edictum erat ut cunctæ copię cogerentur, quæ per continentem erant cum Xerxe ituræ. In quibus quisnam præfectorum agmen pulcherrimè instructum ducens, ab rege donatus est proposito præmio, affirmare non possum, quia nec à principio, quum res in iudicium deducta est, cognoui. Posteaquam autem transmissio flumine Haly, attigerunt Phrygiam, itinere per eam facto, perueniunt Celænas, vbi fontes Mxandri existunt: & alterius amnis non minoris Mxandro, nomine Cataractæ, qui ex ipso foro Celænarum exoriens influit in Mxandrum. In qua vrbe & in quo foro visitur suspensâ Sileni Martiæ pellis in utrè formata: quam à Phrygibus fertur Apollo illi detractam suspendisse. ¶ In hac vrbe residens Pythius Atyz filius, vir Lydus, omnem regis exercitum atque ipsum Xerxem magnificentissimo hospitio excepit: sponditque pecuniam ei in bellum supeditaturum. Ob quam sponsonem Xerxes eos qui aderant Persas interrogauit quisnam esset Pythius, & quantum possides, qui hoc polliceretur. Illi, Rex, inquit, hic ille est qui Darium patrè tuū aurea platano ac vite donauit: quique nunc omnium hominum diuitiis princeps est secundum te. Hæc vltima verba Xerxes admiratus, secundo loco percontatus est ipse Pythiū quantum ei pecuniarum esset. Cui ille, Neque te, inquit, celabo rex, neque dissimulabo me scire meas ipsius facultates: sed sciens, proinde exacte recensebo. Etenim posteaquā accepi, celerim te ad mare Græcum esse descensurum, volens tibi ad bellum pecuniam donodare, subducta ratione comperi mihi esse argenti quidem duo millia

καταβάλλειν σκέλδω ἵνα ἔπι τηδεώτῃ ἐπὶ εἴη, ἀλλὰ ἄλλη ἀγίνεοντα ὀλκάσι τε καὶ πορθμηίοισι ἐκ τῆς Ἀσίης πρυπαχόην. ὃν δὲ τῷ πλείεων ἐς Λαδικὴν ἀκτὴν καλεσμένην τῆς Θυρίκης ἀγίνεον, οἱ δὲ ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περειθίων, οἱ δὲ ἐς Δορίσκον, οἱ δὲ ἐς Ηἰόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, οἱ δὲ ἐς Μακεδονίην ἀφ' ἐπεταγμένοι. Ἐν ταῖς δὲ οὗτοι ὃν πορθμῆες πόνον ἐργάζοντο, ἐν ταῖς δὲ οὗτος ἄσας συλλεγεμένους ἅμα Ξέρξῃ, ἐπορεύετο ἐς Σάρδεις, ἐκ Κεϊτάλων ὁρμηθεὶς τῷ ἐν Καππαδοκίῃ. ἐνθαυτὰ γὰρ εἴρητο συλλέγεσθαι πᾶσι τοῖς ὅν κατ' ἡπείρου μέλλοιεν ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ πορεύεσθαι στρατὸν. ὃς μὲν ἰὼν τῷ ὑποστράχων στρατὸν καί λιστα ἐσταλμένον ἀγαγὼν, τὰ πορθμῆες βασιλέως ἐλαβε δῶρα, σὺν ἔχω φράσαι. ὁ δὲ γὰρ στράχων ἐς κρίσιν τούτου πέρι ἐλθὼν οἶδα. οἱ δὲ, ἐπεὶ τε ἀφ' ἐκείνου ὃν Ἀλίου πορθμῶν, ὡμίληται τῇ Φρυγίῃ, δι' αὐτῆς πορεύομενοι, παρερχόμενοι ἐς Κελαίνας, ἵνα τῇ αἰαδῇ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς Μαϊάνδρου ποταμοῦ, καὶ ἐτέρου σὺν ἐλάσσονος ἢ Μαϊάνδρου, τῷ οὐνοῦ τε γυγνέμεν ἐν Καταρρήκτης. ὃς δὲ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς τῆς Κελαίαν αἰατέλων, ἐς ὃν Μαϊάνδρου ἐκιδίδι. ἐν τῇ καὶ ὁ τῆς Σιληίου Μαρσύεω ἀσκήσι ἐν τῇ πόλει αἰακρέμεται. ὃν ὑποστράχων λόγος ἔχει ὑποστράχωνος ἐκδιδόντα αἰακρέμασθαι. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑποκατήνους Πύθιος ὁ Ἀττυέος, αὐτῆς Λυδῆς, ὁ δὲ εἰσὶ τὴν βασιλέως στρατὸν πασάντων ξεινίοισι μεγίστοις, καὶ αὐτῷ Ξέρξῃ. χρήματα τε ἐπαγγέλλετο, βυζυλῶν ἐς ὃν πόλεμον παρέχειν. ἐπαγγέλλομένου δὲ χρήματα Πύθιος, εἴρετο Ξέρξης Περσέων πᾶσι παρείοις, τίς τις ἐὼν αἰδρῶν Πύθιος, καὶ τίς χρήματα κεκτημένος, ἐπαγγέλλοιτο ταῦτα. οἱ δὲ ἵππων, ὧν βασιλῶν, οὗτος ἔστι ὃς τοῖς πατέρεσσιν ἀδωρήσατο τῇ πλαταίᾳ. ὅς τῃ χρυσῇ, καὶ τῇ ἀμπελῇ ὃς καὶ ἰὼν ἔστι τῶν αἰδρῶν πλούτῳ τῷ ἡμεῖς ἰδόμεθα. ὁ δὲ οὐ μάλιστα τῷ ἑπὶ τῷ τελευτῶν Ξέρξῃ, αὐτῶς δὲ ἔτερον εἴρετο Πύθιον ὅτι οἱ εἴη χρήματα. ὁ δὲ εἶπε, ὧν βασιλῶν, οὗ τίς σε ἀποκρύψω, οὗ τίς σε φομαὶ ὃ μὴ εἶδεναι τὴν ἐμεῦ τῶν οὐσῶν, ἀλλ' ἐπὶ σάκκῳ τοῖς ἀτρεκέως καταλεξω. ἐπεὶ τε γὰρ ταῦτα χρίσας ἐπέδωκεν ὃν τὰς αἰαδῶν καταβαίνοιντα τὴν Ἑλληνίδα, βουζυλῶν τοῖς δεινῶν ἐς ὃν πόλεμον χρήματα, ὅτι ἐμαθον, καὶ ὅτι λογίζομαι, στράχων μὲν δύο χιλιάδας εὐσας μοι

1 Quum ad mare Græciæ descendere te audissem, statim opum mearum rationem inire aggestus sum. Iam tum enim in animum induxeram pecuniam tibi dono dare in bellum id gerendum. Subducta igitur ratione, argenti quidē talenta duo

ἡ γὰρ
πείων
αἰρέων
ἐστὶ

251

« παλαιῶν, χρυσίου δὲ, τετραχυσίας μυριάδας σα-
 « τήρων Δαρεικῶν, ὅπτι δούσας ἐπὶ ἄ χιλιάδων. καὶ
 « τούτοις σε ἐγὼ δωρέομαι. αὐτὰ δέ μοι ἀπὸ δούρα-
 « πόδων τε καὶ ἡρώποδων ὅστι βίος. ὁ μὲν ταῦτα ἔ-
 « λεγε. Ξέρξης δὲ ἡδείς πῖσι εἰρημνοῖσι, εἴπω,
 « Ξεῖνε Λυδὲ, ἐγὼ, ἐπεὶ τέ μιν ἤλθον πρὶν Περσίδα χῶ-
 « ρην, ὁδὸν αὐτοῖσι σιωπέμιζα ἐς πόδε, ὅς τις ἤλθοι
 « ἔ-ἵνα παρὰ τοῖσι στρατῶν ἐμῶν, ὁδὸν ὅς τις ἐς ὁ-
 « ψιν πρὶν ἐμῶν καταστῇ, αὐτεπαγγέλιος ἐς δὲ τὸ
 « λεμονέμοι ἤλθοι συμβαλέσθαι χρήματα, ἔξω 10
 « σθῶ. σὺ δὲ καὶ ὀξείνοισι μεγάλας στρατὸν δὲν ἐ-
 « μόν, καὶ χρήματα μεγάλα ἐπαγγέλλεαι. σοὶ ὦν ἐ-
 « γὼ αὐτὶ αὐτέων γέρεα τοιάδε δίδωμι, Ξεῖνόν τέ σε
 « ποιεῖμαι ἐμὸν, καὶ τὰς τετραχυσίας μυριάδας τοι
 « τῶν σατήρων ἀποπλήσω παρ' ἐμεαυτῷ, δίδς τὰ
 « ἐπὶ ἄ χιλιάδων ἵνα μή τοι ὅπτι δέεις ἔωσι αἱ τετρα-
 « χύσται μυριάδες ἐπὶ ἄ χιλιάδων, ἀλλ' ἢ τοι ἀπαρ-
 « τιλογησῶ ἐμὸν πεπληρωμένον. κέκτησθαι αὖ-
 « τος τὰ περ ἐκτίσας, ὅπτις αὐτὸ τέ ἐστι αἰεὶ τοιοῦτος. οὐ
 « γὰρ τοι ταῦτα ποιεόντι, οὔτε ἐς δὲ παρὲν, οὔτε ἐς δὲ 20
 « μέλλον μεταμελήσει. Ταῦτα δὲ εἰπὼς, καὶ ὅπτι-
 « τίς ποιεῖται, ἐπορεύετο αἰεὶ τοῦ παρὲν. Αἴαντα
 « δὲ καλεομένην Φρυγῶν πόλιν τῷ ὄρει βόρηνος, καὶ
 « λίμνῃ ἐκ τῆς ἄλλης γίνονται, ἀπὶ κατὰ ἐς Κολασίας,
 « πόλιν μεγάλῃ Φρυγίῃ, ἐν τῇ Λύκος ποταμὸς ἐς
 « χάσμα γῆς ἐσβάλλει, ἀφανίζεται. ἔπειτα ἀφ' ἑ-
 « σαδίων ὡς μάλιστα κηπέτε αἰαφανόμηνος, ἐκ δι-
 « δδοῖ καὶ οὗτος ἐς δὲ Μαίανδρον. ἐκ δὲ Κολασίων
 « ὁρμηώμηνος ὁ στρατὸς ὅπτι τοῖς οὐρεσι τῇ Φρυγῶν
 « καὶ τῇ Λυδῶν, ἀπὶ κατὰ ἐς Κύδρα πόλιν ἔρχεται 30
 « ἡλὴν κατὰ πεπηγῆα, σαπίστα δὲ ὑπὸ Κρείσσου,
 « κατὰ μινύου ἀφ' ἑραμμάτων τοῖς οὐρεσι. ὧς
 « δὲ ἐκ τῆς Φρυγίης ἐσέβαλε ἐς πρὶν Λυδίην, σχιζο-
 « μῆνης τῆς ὁδοῦ, καὶ τῆς μὲν ἐπ' ὄρεσι περὶ, ὅπτι Κα-
 « εῖν Φεργύσης, τῆς δὲ ἐς δόξιν, ἐς Σαρδίδας, τῇ καὶ
 « ποταμὸς οὗτος ἀφ' ἑλῶν δὲ Μαίανδρον ποταμὸν
 « πᾶσα ἀνὰ γῆν γίνεται, καὶ ἵεναι τῷ Καλλάτῃ
 « πόλιν, ἐν τῇ αὐτοὶ δημοεργοὶ ἐκ μυρίων τε καὶ
 « περὶ μέλι ποιεῖσι. Ταῦτα γὰρ ὁ Ξέρξης τ' ὁδὸν, εὐ-
 « ρε πλαταίαν, τ' ἡλέως εἰσελθὼς, δωρησάμενος καὶ 40
 « σιμῶ χρυσῷ, καὶ μὲν δὲ ἀθανάτων αἰδοῖ ἐπιβέβας,
 « δολίῃ ἡμέρῃ ἀπὶ κατὰ ἐς τὴν Λυδίαν ὁ ἄστυ. Αἰ-
 « κήν δ' ἐς Σαρδίδας, παρὸντα μὲν ἀπέπεμπε κήρυκας

talentorum, auri vero quadragies cen-
 tena millia nummum Daricorum, se-
 ptem millibus minus: quæ tibi dono do-
 nam mihi ipsi victus è mancipiis atque
 ex agricolis suppetit. Hæc Pythius. Quibus
 verbis delectatus Xerxes, Hopses Lyde, inquit, ego
 ex quo Persidem regionem egressus sum, neminem ad-
 huc nactus sum qui in exercitum meum
 hospitalitatem exercere voluerit, aut qui in
 conspectum meum veniens, sua sponte pecuniam
 mihi ad bellum conferret, præter te: qui & exercitum
 meum egregia hospitalitate prosequutus es, & ingentem
 pecuniam polliceris. ob quæ vicissim ego te iis remun-
 randum duco. Hospitem meum te facio: & ista
 quadragies centena millia nummum de meo
 ipsius explebo, datis septem millibus: ne
 quadringentæ myriades, id est, quadragies cen-
 tena millia, sint imperfectæ, sed addito è
 meis supplemento summa sit solida. quæque
 possides, ipse possideto, ac scito semper ta-
 lem agere. nam ita agentem te, neque in
 præsens neque in posterum pœnitebit. Hæc loquutus,
 & quæ dixerat exequutus, perrexerat
 affidue porro ire: prætergressusque urbem
 Phrygiam nomine Anaua, & stagnum ex quo
 conficitur sal, peruenit Colossas Phrygiæ
 oppidum, vbi Lycus amnis hiatum terræ
 subiens occulitur, deinde fere quinque
 post stadia emergens, elabatur & ipse in
 Mæandrum. Mouens autem Colossis
 exercitus, venit ad oppidum Cydra, quod
 est in sinibus Phrygiæ ac Lydorum: vbi
 cippus depactus atque erectus à Cræso
 est, indicans literis eos fines. Vbi autem
 è Phrygia in Lydiam ventum est, ad diuortia
 viarum, quarum sinistra in Cariam fert,
 dextra Sardis: quam tenentibus necesse
 est prorsus Mæandrum transire, urbemque
 Callatebum præterire, in qua sunt opifices
 mellis è myrica & tritico conficiendi: hanc
 viam tenens Xerxes, reperit platanum quam
 ob pulchritudinem aureo monili donauit, eam-
 que tuendam viro immortalis delegauit: &
 ad urbem Lydorum altero die peruenit. Postquam
 Sardis aduenit, principio caduceatores dimisit

— millia, auri vero myriadas quadringentas staterum Daricorum, septem millibus minus, habere me comperi: quæ tibi dono dare statui. Mihi autem victus ex mancipiis & agricultura suppetit. Ex Bud. interpr. 1 Ut tecum paria faciam, pro hac liberalitate hospitem te meum facio: quadringentas vero myriadas nummum de meo explebo, datis tibi chiliadibus septem, ut quadragies centenis millibus Daricorum staterum nihil desit. Proinde quæ hæcenus possidisti, possideto: mementoque talem te semper præstare. hæc enim te facientem nec in præsens nec in futurum pœnitebit. Ex eiusdem Bud. interpr. 2 De his viris qui immortalibus dicebantur, videtur quæ postea traduntur ab Herodoto hoc eodem in libro.

in Græciam petitem terram & aquam: edictumque ut cœnas regi instruerent ad omnes ciuitates, præter Athenas & Lacedæmonem. Eorum autem causa mittebat petitiū terram & aquam, quia qui hæc ante Dario petenti non miserant, hos tunc, perterritos omnino daturus arbitrabatur. Id igitur volens explorare, caduceatores dimisit. ¶ Secundum hæc sese apparabat tanquam Abydum profecturus, quum incerea ii quibus negocium hoc datum erat, Helle-
 xxxiii spontum ex Asia in Europam coniungerent. Est autem Chersonesi in Helle-
 xxxiv ponto, Sextum inter & Madytum vrbes, ora salebrosa, quæ in mare procurrat eregione Abydi. Vbi non longo post tempore sub Xanthippo Ariphronis filio Atheniensium duce, Artayctem virum Persam Sexti præfectum cepere viuum, stipitque suffixerunt: qui in templum etiam Protefilai quod est in Eleunte adductis feminis nefanda perpetrabat. Ad hanc oram ex Abydo iungere pontem inchoauere ii quibus hoc munus erat delegatum: hinc Phœnices albo lino, illinc Ægyptii² sirpo. Est autem ex Abydo ad vltiorem continen-
 xxxv tem septem stadiorum traiectus: quem pontibus iunctum ingens adorta tempestas ea omnia dirupit atque dissoluit. Quod quum audisset Xerxes, indigne ferens, iussit trecenta Helle-
 xxxvi ponto verbera infligi, & in eius pelagus par compedum demitti. Iam vero audiui misisse quoque cum his etiam qui stigmata Helleponto inurerent. Certe mandauit ut colaphos Helleponto incuterent, dicentes barbara verba ac vesana, O aqua amara, dominus hanc tibi irrogat pœnā quod cum læsisti, qui de te nihil male meritus erat. Te tamen rex Xerxes, velis noliue, transmittet: meritoque nemo hominum tibi sacrificat, ut doloso pariter & amaro flumini. Hac pœna mare Xerxes plecti iussit, atque eis qui præpositi operi erant, caput præcidi. Et illos quidem pontes fecerunt ii quibus hæc ingrata merces proposita erat. At alii architecti qui alios fecerunt, hoc modo iunxerunt: Biremes triremesque trecentas sexaginta Euxinum versus Pontum composuere: item ab altero latere trecentas quatuordecim, Ponto quidem transuersas, Helleponto autem secundum defluxum,

ἐς τὴν Ἑλλάδα, αἰτήσαντες γῆν τε καὶ ὕδωρ, καὶ πο-
 ερέοντες δειπνα βασιλεῖ παρεσκέδασεν. πλὴν
 οὔτε ἐς Ἀθῆνας, οὔτε ἐς Λακεδαίμονα ἀπέπεμ-
 πε ὅτι γῆς αἰτήσιν, τῇ δ' ἄλλῃ πόλει. τῷ δ' εἰνε-
 κα τοδούτερον ἀπέπεμπε ὅτι γῆν τε καὶ ὕδωρ. ὁ-
 σοι πρῶτερον σὺν ἑπεμψαν Δαρείῳ πέμψαντι, ἥ ἴδου
 βούτις πᾶν χυ εἰδοκαε τότε δέισαι. τας, δῶσιν· βου-
 λυδμος ὦν αὐτὸ τὸ σκαματῖν ἀκείβας, ἐπεμ-
 πε. Μετὰ δ' αὖτα, παρεσκέδαστο ὡς ἐλάτ
 10 ἐς Ἀβύδον· οἱ δ' αὖ βούτις δὲ Ἑλλησπόντον ἐξέ-
 γρυσαν σὺν τῇ Ἀσίῃ ἐς τὴν Εὐρώπην. ἔστι δ' τῆς
 Χερσονήσου τῆς αὖ Ἑλλησπόντου, Σησοῦ τε πόλιος
 μεταξὺ τε καὶ Μαδύπου, ἀκτὴ παχέα ἐς θάλασ-
 σαν κατήκουσα, Ἀβύδω κατὰ πτόν· ἔτα μετὰ
 ταῦτα, χροῖα ὕστερον οὐ πολλῶ, ὅτι Ξανθίῳπου τῷ
 Αἰρεγίῳ, στρατηγῷ Ἀθηνάων, Ἀρταύκτιον
 ἀνδρα Γέροντι λαβόντες Σησοῦ ὑπαρχον, ζῶντα
 πρὸς σαινίδα πρὸς διεπασσάδωσαν· ὅς καὶ ἐς τὸ
 Πρωπσίλεω δ' ἰεὺν δ' ἐς Ἐλεούτῃ ἀγνεύδμος
 20 χυαῖκας, ἀγέμιτα ἔργα ἔρδεσκε. Ἐς ταύτην
 αὖ τὴν ἀκτὴν δὲ Ἀβύδου ὀρμευόμενοι, ἐγχεύοντο
 τῷ σι πρὸς αὐτοῖς· τὴν μὲν λωχλίνου, Φοίνικας·
 τὴν δὲ ἐτέρην τὴν βυβλίην, Αἰγύπτιοι. ἔστι δ' ἐ-
 πὶ τὰ σάλλα δὲ Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπὸ πτόν. καὶ δὴ
 ἐξ Ἰλγυμίου τῷ πρὸς, ὅτι γῆν μὲν χυμὸν μέγας
 σκυέει· τε σκαίῃα πόλιν καὶ διέλυσε. Ὡς δὲ
 ἐπύθετο Ξέρξης, δεινὰ ποιούμενος, δὲ Ἑλλήσπον-
 τον σκέλδωσι τεινκροῖς ὅτι κέσθαι μέγιστη πλη-
 γὰς, καὶ κατῆται ἐς τὸ πέλαγος πεδίων ζῶντος. ἡ-
 30 δὴ δ' ἦκουσεν ὡς καὶ μασιγέας ἅμα πύτοισι ἀπέ-
 πεμψε σίξοντες δὲ Ἑλλήσποντον. σκετίλετο δὴ
 ὦν ῥα τῷ ζῷ. τας, λέγειν βάρβαρος τε καὶ ἀπάδαλα,
 ὧς πικρὸν ὕδωρ καὶ ἀλμυρὸν, δεσπότης τοι δίκην·
 ὅτι πῆτι τὴν δὲ, ὅπμιν ἡ δίκησας, σκετὶ πρὸς σκαί-
 40 νου ἀδίκον παθόν. καὶ βασιλὺς μὲν Ξέρξης, ἄλ-
 βήσεται σε, ὡς τε σὺ γὰρ βούλη, ὡς τε μή· σοὶ δὲ κα-
 τὰ δίκην δῶρα ὡς σκετὶς αὐθροπῶν θύει, ὡς ὅτι
 καὶ δολερῶ τε καὶ ἀλμυρῶ ποταμῶ. τῇ τε δὴ θά-
 λασσιν σκετίλετο τούτοις ζήμιον, καὶ τῷ ἐπὶ σκε-
 40 ὠτων τῇ ζῷ. τῷ Ἑλλήσποντου δὲ ποταμῶν τας κα-
 φαλας. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐποίηον βούτις πρὸς αὐ-
 κειτο αὐτὴ ἡ ἄχαις πμή· τας δὲ ἄλλοι δῆριτί-
 κτοιες ἐξέγρυσαν. ἐξέγρυσαν δὲ ὧδε πεντηκοντέ-
 252 ρους καὶ τελέρεας σκυδντες, ὑπὸ μὲν τῷ πρὸς τῷ Εὐ-
 ξείνου πόντου, ἐξήκοντά τε καὶ τεινκροῖς, τῷ μὲν
 πόντου, ὅπμιν καρσίας· τῷ δὲ Ἑλλήσποντου, κατὰ πτόν,

1 Defunt hic aliquot verba in vulg. edit. Græcis, quæ Vallæ addit, ut etiam in vst. nostris cod. habentur. 2 Byblio.

ἵνα δυνάμει χύβη ὅν ποιοι τῶν ὀπλων. σιμῆιτες δ',
 ἀγκύρας κατήκον περὶ μέγας, αἱ μὲν πρὸς τῷ
 πόντου τῆς ἐτέρας, τῶν αἰέμεναι εἵνεκα τῶν εἰσάγειν
 ἐκ πνεόντων· τῆς δὲ ἐτέρας τῆς πρὸς ἐσπερίας τε
 καὶ τῆς Αἰγαίου, ὅρου τε καὶ νότου εἵνεκα. διέκ-
 πλοοι δὲ ὑποφραυσιν κατέλιπον τῶν πειτηκοντέ-
 ρων, καὶ τριχοῦ, ἵνα καὶ ἐς ὅν ποιοι ἐχὼν ὁ βουλό-
 μενος πλέειν πλοίοισι λεωτοῖσι, καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἐ-
 ξῶ. αὐτὰ δὲ ποιήσαντες, κατέπεινον ἐκ γῆς, σρε-
 βλωῦντες ὄνυξι ξυλίοισι τὰ ὀπλα· οὐδέ τι χω-
 εἰς ἐκάτερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκὸν
 δασυμένους ἐς ἐκατέρω, τέσσαρα δὲ τῶν βυβλί-
 νων. παχύτης μὲν ὡς αὐτῆ, καὶ καλλονή. καὶ λό-
 γον δὲ ὡς ἐμβροτέστερα τὰ λίνεα, τῶν πάλαιτον ὁ πῶ-
 χος εἶλκε. ἐπεὶ δὲ ἐγκαυρώθη ὁ πόρος, κορμὸς ξύ-
 λων καταπίσαντες, καὶ ποιήσαντες ἴσους τῆς σχε-
 δῆς πρὸς ὅρει, κέσμεν ἵπερ ἦσαν κατὰ περὶ τῶν ὀ-
 πλων τῶν ποιοι. γέντες δὲ ἐπέξῃς, ἐθαῦτα αὐτοῖς
 ἐπέδωκον. ποιήσαντες δὲ αὐτὰ, ὕλιν ἐπέφο-
 ρησαν· κέσμεν δὲ γέντες καὶ τὴν ὕλιν, γλῶσσι πεφό-
 ρησαν. κατὰ νῆας δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν, φραγμὸν
 παρείρυσαν ἐνθεν καὶ ἐνθεν, ἵνα μὴ φοβέσθαι τὰ ὑπο-
 ζύγια τῶν πάλαιτον ὑποφραῖς, καὶ οἱ ἴσται.
 Ὡς δὲ τὰ τε τῶν γαφυρέων κατεσκεύαστο, καὶ τὰ
 πρὸς ὅν Αἴθων, οἱ τε χυτοὶ πρὸς τὰς ὁμάδας τῆς δι-
 ὠρυχος, οἱ τῶν ῥηχίης εἵνεκα ἐποιήθησαν, ἵνα μὴ ἐμ-
 πιπλήσῃ τὰς ὁμάδας τῶν ὀρύγματος, καὶ αὐτὴ ἡ δι-
 ὠρυξ πρὸς τελέως πεποιημένη ἀγγέλλετο, ἐθαῦτα
 χεῖμαίρας, ἅμα τῶν ἑασι παρὰ σκευασμῶν ὁ
 στρατός, ἐκ τῶν Σαρδίων ὠρμάτω ἐλθὼν ἐς Αἴθυ-
 δον· ὠρμηδὲν δὲ οἱ, ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τῆς
 οὐρανοῦ ἑδρῶν, ἀφ᾽ ἧς ὡς, οὐδ' ὅτι νεφέων ἐόντων,
 αἰθέρις τε τὰ μάλα· αἰτὴ ἡμέρης τε, ἵδ' ἐξήρε-
 πο. ἰδὼν δὲ καὶ μαθὼν τὸ πρὸς τῶν Σέρξῃ ὅτι μελὲς
 ἐξήρετο· καὶ εἶρετο τοὺς μάλας ὅς τ' ἔλπει παρὰ φαίρειν
 ὁ φάσμα. οἱ δὲ ἔφασαν ὡς Ἑλλήσιν παρὰ δεικνύει
 ὁ πρὸς ἐκλείπειν τῶν πολλῶν· λέγοντες ἥλιον εἶναι
 Ἑλλήσιν παρὰ δεικνύει, σελήνην δὲ σφέων. πυ-
 θόμηνος δὲ αὐτὰ ὁ Σέρξης, πρὸς χαρῆς ἔων, ἐποίη-
 το τὴν ὁρμήσιν. Ὡς δὲ ὁρμήσιν τὴν γρα-
 πῶν, Πύθιος ὁ Λυδὸς καταρρώσθησας ὅς ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ φάσμα, ἐπαρθείς τε ποῖσι διαρήμασι,
 ἐλθὼν πρὸς Σέρξῃ, ἔλεγε πάδε, ὦ δέσποτα,
 "χρήσεις ὥπ' τὸν βουλομένῳ τυχεῖν, ὅσπ' ἵ-
 μῳ ἐλαφρὸν τυγχάνει εὖν ὑπουργήσῃ, ἐμοὶ
 δὲ μέγα θυμὸν; Σέρξης δὲ πρὸς μάλ' ἄλ' ὁδοῦ
 μιν χρήσιν ἢ ὅς ἐδεδίθη, ἔφη τε ὑπουργήσῃ,

Ἡ ἱστορία

ut stabili ret funes armamentorum. Qui-
 bus compositis, prægrandes ancoras
 demiserunt, partim ab hoc latere con-
 tra Pontum, ventorum causa qui ex-
 trinsecus spirant: partim ab altero con-
 tra vesperum & Ægeum, Euri & Au-
 stri causa: relicto ad auroram tribus in
 locis inter biremes transitu: ut qui vel-
 let in Pontum minutis nauigiis & ex
 Ponto nauigare posset. His actis, con-
 tenderunt à terra armamenta, contor-
 quentes machinamentis ligneis, non
 iam separatim utraque, sed bina ex al-
 bo lino hinc, quaterna è byblo illinc.
 Quorum quidem retinaculorum cra-
 fitudo hæc erat & species: sed propor-
 tione lineæ, robustiora erant, quorum
 cubitus talentum pendebat. Porro tra-
 iectu pontibus iuncto, codices ligno-
 rum discissos & ad latitudinem ratis
 adequatos apte instrauerunt super ar-
 mamenta intentæ. Hos ubi gradatim dis-
 posuerunt, tum vero rursus desuper
 innexuerunt. Quod posteaquam fece-
 re, materiam attulerunt concinneque
 imposuerunt, deinde super materiam
 aggerem comportarunt: quo iniecto,
 scpem hinc atque hinc, ne maris aspe-
 ctu iumenta & equi terrentur, præ-
 tenderunt. ¶ Perfectis iis quæ ad pon-
 tes pertinent, & item circa Athon agge-
 ribus ad fauces fossæ propter æstuarium
 maris, ne ipsæ fauces aluei obstrueren-
 tur: Xerxes nunciato sibi prorsus aluco
 absoluto, Sardibus, ubi hybernauerat,
 ineunte vere instructo cum exercitu
 profectus est Abydum versus. cui mo-
 uenti sol suam in cælo sedē relinquens
 apparere desit, quum nullæ nubes, verū
 serenissimus aer esset: & pro die nox ex-
 titit. Id animaduertenti quum cura in-
 cessisset percontandi magos quid of-
 tentum id vellet portendere, illi respon-
 derunt, deum significare Græcis ciuita-
 tum defectū: quod dicerent, solem, Græ-
 corum: lunam, ipsorum esse præsidem.
 Ea re audita Xerxes maiorem in mo-
 dum lætatus ire pergebat. Quæ pro-
 cedentem adiens Pythius Lydus cæle-
 sti ostento perterritus, elato animo pro-
 pter munera his verbis alloquutus est,
 Domine, indulgebisne quiddam quod
 impetrare cupio, tibi leue concessu, sed
 mihi pro magno futurum? Xerxes ni-
 hil non potius illum quàm petebat peti-
 turum ratus, se indulturum respondit,

xxxvi

xxxvii

xxxix & ut peteret proloqui iussit. Pythius ubi hoc audiuit, sumpta fiducia, Domine, inquit, quinque mihi liberi sunt, quos omnes contingit in militiam tecum ire aduersus Græciam: horum vni tu quæso, rex, miserrus mei qui huc processu ætatis, indulge militiæ vacationem, ei qui natu est maximus: ut & mei ipsius & census curam gerat: quatuor tecum vna ducas. ita confectis quæ in animo habes, rursus reuertaris. Rex ob id admodum indignatus, his verbis respondit, Homo improbe, tunc, quum ego ipse in expeditionem eam aduersus Græciam, filioque meos & fratres domesticos & amicos ducam, ausus es mentionem filii tui facere, qui meus es seruus, quem oportebat cum omni familia & vxore me comitari? Probe nunc discito hoc, animum in hominum habitare auri-
 XL bus. ¹ Qui bene audit, eius corpus voluptate perfunditur: qui vero male, is exacerbat. Tu itaque quum bene fecisti, & alia eiusdem generis promissisti, non gloriaris te supergressum esse regem munificentia: postea vero quàm ad impudentiora conuersus es, non tu quidem pro merito, sed minora quam pro merito accipies. nam te & quatuor liberos liberant tua munera: vnus autem quem præcipue complecteris, damno multabere. Hæc quum respondisset, subito imperauit iis quibus delegatum erat ista exequi, ut maximum natu filiorum Pythii inuentum discinderent medium: eiusque discissi dimidium ad dexteram viæ, & dimidium ad sinistram dislicerent, & illac transiret exercitus. Hoc illi ubi exequuti sunt, illac exercitus pertransiuit. In quo præcedebant ii qui sarcinas portabant & impedimenta. Post hos omnigenarum gentium non distinctæ sed promiscuæ copiæ, numero vltra dimidium exercitus. Post has intercedebat interuallum: neque enim cum rege miscbatur. Præcedebat enim mille equites è Persis omnibus delecti: ² secundum hostotidem hastati, & ii delecti ex omnibus, versis deorsum in terram spiculis. Post hos ³ equi decem quam pulcherrime ornati, qui Nisæi dicuntur, ideo sic dicti quod est ingens Mediæ regionis campus

καὶ δὴ ἀγρόν ἐκείλιν οὗτον δέοιτο. ὁ δὲ, ἔπει-
 τε αὐτῷ ἤκουσε, ἔλεγε θαρσύνωντας παῖδε, ὧς δὲ αὖ-
 πα, τυχθαίοισι μοι παῖδες ἔόντες πέντε, καὶ σφέας
 καταλαμβάει πόλιν ἅμα σοὶ στρατεύεσθαι ὅτι
 τὴν Ἐλλάδα. σὺ δὲ ὡς βασιλεὺς, ἐμὲ ἐς πόδε ἡλί-
 κης ἤκοντα οἰκτεῖρας, τῷ μοι παίδων ἑνα πῶδ' ἀλ-
 γον τῆς στρατῆς δι' ὁρεσβύτατον, ἵνα αὐτὸν τε ἐμὸν
 καὶ τῷ χρημάτων ἢ μελεδωνός· πῶς δὲ τίσσερας
 ἄλλ' ἅμα σεωῦται· καὶ πρὸς τὰ νοεῖς, νοσήσι-
 10 ας ὁπίσω. Καρπὰ τε ἐθυσθῆναι ὁ Ζεὺς ἔχων, καὶ ἀ-
 μείβετο πῖσι δὲ, ὧς καὶ ἀνδρῶν περ, σὺ ἐτόλμησας ἐ-
 μὸν στρατὸν ὁμῶς αὐτὸν ὅτι τὴν Ἐλλάδα, καὶ
 ἀγρόντος παῖδας ἐμοὶ καὶ ἀδελφοῖς καὶ οἰκείοις καὶ
 φίλοις, μνησθῆναι πρὸς σέο πατρός, ἐὼν ἐμὸς δού-
 λος, δι' ἡμεῶν πόλιν αὐτῇ γυναικὶ στυγέσθαι,
 δι' ἡμεῶν πόλιν ὅξεσσι σπῆσαι, ὡς ἐπὶ τοῖσι ὡς τῷ ἀνδρῶ-
 πων οἰκέει ὁ θυμός· ὅς χρηστὰ μὲν ἀκρύσας, τέρψι-
 20 ος ἐμπιπλέει τὸ σῶμα· ἔπειτα αὖτις δὲ βύτοισι,
 αἰοιδέει. ὅτε μὲν νῦν χρηστὰ ποιήσας ἕτερα τοι-
 αῦτα ἐπὶ στήθεσσι, διεργασίην βασιλῆα οὐ καυχῆ-
 σαι ἔπειτα βαλέσθαι· ἔπειτα δὲ ἐς τὸ αἰαδίσσε-
 σθαι ἐπὶ στήθεσσι, τὴν μὲν ἀξίαν οὐ λαμβάνει, ἐλάττω
 25 δὲ τῆς ἀξίης· σὲ μὲν γὰρ καὶ τοὺς τίσσερας τῷ
 πατρίων ῥύεσθαι τὰ ξείνια· τῷ δὲ ἐνός τῷ πατρίῳ
 μάλιστα, τὴν ψυχὴν ζημιώσας. ὡς δὲ αὐτῷ
 ἔπειτα αὖτις, αὐτῇ καὶ ἐκείλιν πῶς περὶ τῆς
 30 κτο τὰυτα πρὸς σέιν, τῷ Πυθίου πατρίων ὅξε-
 σθαι δι' ὁρεσβύτατον, μέσσην ἀφ' ἑαυτοῦ· ἀφ' ἑ-
 αυτοῦ δὲ τὰ ἡμίσημα ἀφ' ἑαυτοῦ, τὸ μὲν, ὅτι τὰ
 35 δὲ ξείνῃ τῆς ὁδοῦ, τὸ δὲ, ἔπειτα ἀφ' ἑαυτοῦ· καὶ ταύτη
 διεξίνασθαι δι' στρατόν. Ποιῶσάντων δὲ πούτεων τῶ-
 π, μετὰ ταῦτα διεξίνασθαι ὅς στρατός. ἤγοντο ὅτε
 πῶς μὲν οἱ σκλοφόροι τε καὶ τὰ ἔπειτα· μετὰ
 δὲ τούτοις, σύμμικτος στρατός περὶ τῶν ἐθνέων ἀ-
 ιαμίζ, οὐ ἀφ' ἑαυτοῦ· τῇ δὲ ἔπειτα αὖτις ἐ-
 σθαι, ἐπὶ ταῦτα διελέλειπτο, καὶ οὐ στυγέσθαι οὐ-
 τοι βασιλεῖ. Περὶ τῶν μὲν γὰρ ἰσχυροὶ χί-
 40 λιοι, ἐκ Περσέων πρὸς τῶν ἀπολελεγμένων, μετὰ δὲ
 αἰχμοφόροι χίλιοι, καὶ οὗτοι ἐκ πρὸς τῶν ἀπολε-
 λεγμένων, καὶ λόγχας καὶ τὰ ἐπὶ τῇ τρι-
 τῇ· μὲν ὅτε, ἰσχυροὶ Νισαῖοι καλεόμενοι ἰσχυροὶ δέκα,
 κεκροσμημένοι ὡς κάλλιπα. Νισαῖοι δὲ καλεον-
 ται ἰσχυροὶ ὅτι τῶν ἐπὶ τῇ τῇ· ἔπειτα αὖτις μέγα τὸ Μνηδικῆς

¹ Qui quum bona audierit, voluptate corpus implet: quum his diuersa, molestia afficitur. Ita Eras. ² Hæc in vulg. qui-
 dem edit, non habentur: sed in vet. cod. leguntur hoc modo, μετὰ δὲ αἰχμοφόροι χίλιοι, καὶ οὗτοι ἐκ πάντων ἀπολελεγμένοι. Hæc autē li-
 viorum culpa fuisse omīssa, (quorum oculos ea subterfugerint quæ sunt à priorē ἀπολελεγμένοι vñ quo ad posterius) ex sequentiū apparet,
 ubi hæc enumeratio repetitur. ³ Sacri equi dec.

XLIV à dextrâ, Gergitas & Teucros, Vbi Abydon venerunt, Xerxi incessit cupido omnem exercitum oculis subiiciendi. itaque in pratorio quodam, quod ei Abydeni prius ab illo iussi è candido lapide in tumulo pro dignitate extruxerant, residens prospiciebat litus, & illic terrestres copias atque classem. Quam dum intueretur, subiit eum cupiditas spectandi navale certamen. Id certamen postquam commissum est, in quo Sidonii vicere, voluptatem Xerxes cepit, cum certaminis tum copiarum spectaculo. Et quum intueretur omnem Hellespontum nauibus obductum, omnia litora atque Abydenorum plana hominibus referta, ibi se beatum esse iactavit, & post hæc lacrymas fudit. Quod animaduertens Artabanus eius patruus, qui primo libere dissuaserat bellum Græciæ inferendum, his verbis interrogavit, Quam diversa, rex, inter se nunc facis & dudum dixisti. qui te beatum esse dixeras, nunc lacrymas fundis. Et ille, Reputantem me, inquit, quam brevis sit omnis humana vita, subiit horum miseratio: quorum, quum tot sint, nemo ad centesimum annū supererit. Excipiens Artabanus, Atqui, inquit, alia, quam istud est, viuendo miserabiliora patimur. Nam in tam breui vita, nullus hominū adeo felix extitit, neq; horum neq; aliorū, cui non crebro, nedū semel, subitura sit animo moriendi voluntas potius quā viuendi. Incidentes enim calamitates & morbi vitam perturbant: efficiuntque ut quum brevis sit, tamen perlonga videatur. Ita mors optatissimum est perfugium ærumnosæ vitæ, quam deus dulci gustu aspergens ob id inuidius facere deprehenditur. Cui Xerxes, Artabane, inquit, quoniam humanæ vitæ condicio talis est qualem tu exponis, eam commemorare superfedamus: neque tristium faciamus mentionē, quum iucunda in manibus habeamus. Hoc mihi potius ediffere: nisi tibi ita euidentis in somnii visio fuisset oblata, perstaresne adhuc in priore sententia, dissuadens mihi aduersus Græciā bellū? an in ea persisteres? agedum aperte hoc mihi dicito. Ei respondens Artabanus, Visio, inquit, rex, quæ in somnis obiecta est, ad votū succedat amborū: ego tamē adhuc metuo, & adeo metu perculsus sū

ἐν δὲ τῇ δὲ, Γέρχιδας τε καὶ Τευκροίς. Ἐπεὶ δὲ ἐγγύοντο ἐν Ἀβυδὸν μίση, ἠθέλησε Ξέρξης ἰδέσθαι πᾶν τὰ δὴ στρατὸν, καὶ παραεπεποίητο γὰρ ὅτι κελωνοῦ ὅπτιπιδες αὐτῷ ταύτῃ παραξέδρη λίθου λαχόν· ἐποίησαν δὲ Ἀβυδωνοὶ, ἐν πελαγονίου παρατρέγων βασιλῆος. εἰθαῦτα, ὡς ἔπειτα κατορῶν ὅτι τῆς νίκης, ἐθνεῖτο καὶ δὴ περὶ καὶ ταῖς ῥέας· θηλυμῆρος δὲ, ἡμέρη τῇ νεὼν ἀμύλλαι ἡμερῶν ἰδέσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγγύοντο τε καὶ οἰκων Φοίνικες Σιδωνιοί, ἦσθε τε τῇ ἀμίλλῃ καὶ τῇ στρατῇ. Ὡς δὲ ὄρεα πᾶν τὸ μὲν Ἑλλασποντινὸν τῇ νεὼν ἀποκακρυμμένον, πᾶσας δὲ ταῖς ἀκταῖς καὶ τὰ Ἀβυδωνῶν περὶ αὐτῇ πλεαδὸν ὁρώπων, εἰθαῦτα Ξέρξης ἐαυτὸν ἐμακάρισε μετὰ τῷ τόπῳ, ἐδάκρυσε. Μαθὼν δὲ μιν Ἀρτάβανος ὁ πατήρ, ὅς τοι παραπῶν γνῶμην ἀπεδέξατο ἐλθόντος, οὐ συμβουλεύων Ξέρξῃ στρατὸν εἰσάγειν ὅτι πᾶν Ἑλλάδα· οὗτος ὡς ἦν φραδὴς Ξέρξεα δακρύσαντα, εἶρετο παῖδε, ὦ βασιλῆ, ὡς πολὺ δακρύων κεχωρισμένα ἐργάσαιο νῦν τε καὶ ὀλίγα παρτέρειν. μακαρίσας γὰρ σπῶν δὴ δακρυεῖς. ὁ δὲ εἶπε, Ἐπὶ ἡλθε γὰρ με λογισάμενοι κατοικτεῖραι ὡς βραχὺς εἴη ὁ πᾶς αἰδεσπῆρος βίος, εἰ τοιούτων γε ἐόντων ποσούτων, ὁδὸς ἐς ἐκατοστὸν ἔπος πεισέσται. ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, Ἐπερὰ τοῦτου πᾶν τὸν ζῶντα πεπνῆσται οἰκότερα. ἐν γὰρ οὕτω βραχὺ βίος ὁδὸς οὕτω αἰδεσπῆρος ἐὼν δὴ δαίμων πέφυκε, οὐτε τοιούτων, οὐτε τῶν ἄλλων, τῶν οὐ πᾶσι γίνονται πολυλαίς, καὶ οὐκ ἂν παῖς, πεθναίαι βούλεσθαι μάλλον ἢ ζῆν. αἵ τε γὰρ συμφοραὶ παρὰ τῷ πᾶσι, καὶ αἱ τοῖσι σπῶντα ἐσθίουσαι, καὶ βραχυὸν ἐόντα, μακρὸν δὴ δέειν εἶς ποιεῖσι δὴ βίον. οὕτω ὁ μὲν θάνατος, μαχθῆρης ἐούσης τῆς ζῆς, κατὰ φύρην αἰρετωπάτη τῶν ἀνθρώπων γένηται· ὁ δὲ θεός, γλυκύων γούσας δὴ αἰῶνα, φθονερός ἐν αὐτῷ δειέσκεται ἐὼν. Ξέρξης δὲ ἀμείβετο λέγων, Ἀρτάβαν, βιοτῆς μὲν νῦν αἰδεσπῆρης πέρι, ἐούσης τοι αὐτῆς οἴλω σὺ δὴ φερέαι εἶναι, παυσώμεθα, μηδὲ κακῶν μεμνώμεθα, χρεστὰ ἔχοντες ὁρήματα ἐν ἡσυχίᾳ. φράσον δὲ μοι τὸδε, εἰ τοι ἡ ὕψις τῆς ἐνυπνίου μὴ ἀναρῆς ἔτω ἐφάνη, εἴχες αὐτῷ ἀρχαῖν γνῶμην, ὅς ἐδὼν με στρατὸν εἰσάγειν ὅτι πᾶν Ἑλλάδα, ἢ μετέσθης αἰφένε μοι τῶν ἀτρεκέως εἰπέ. ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων, ὦ βασιλῆ, ὅψις μὲν ἡ ὅτι φανείσα τῷ οἴνεσθαι, ὡς βουλόμεθα ἀμφοτέρω πελάτῃ· σιμὲν γὰρ δὲ ἐπὶ ἐς τὸδε δαίματός εἰμι ὑπὸ πλεος,

1 De humana vita quæ talis est qualem tu esse differis, verba facere definamus:

„ οὐδὲ γὰρ ἐμέω τῷ ἄλλῃ τε πολλὰ ἐπιλεγόμε-
 „ νος, καὶ δὴ καὶ ὁρέων δύο τὰ μέγιστα πόμπων εἴοιτα
 „ τοι πολεμιώτατα. Ξέρξης ὅμως ταῦτα ἀμεί-
 „ βω τοῖς δε, Δαμόνιε αἰδράν, καὶ αὖ ταῦτα λέγεις μοι
 „ εἴ δὲ δύο πολεμιώτατα; ἐπεὶ περὶ ὁ πεζὸς μεμ-
 „ νώσῃ κατὰ τὸ πλῆθος ὅστις, καὶ ὁ Ἑλληνικὸν στρα-
 „ τῶμα φαίνεται πολλὰ πλῆθον ἔσθαι τῷ ἡμετέ-
 „ ρου; ἢ ὁ ναυικὸν ὁ ἡμέτερον λήψεται τῷ ἐκεί-
 „ νῳ; καὶ σωμαφόρῳ ταῦτα; εἰ γὰρ τοι ταῦτη
 „ ἐσδέεσθαι φαίνεται εἴ περὶ ἡμέτερα ὀρήματα, 10
 „ στρατῷ αὖ ἄλλου πῶς τιμωχίτην ἀγροῖο ποιῶτο.
 „ Οἱ δὲ ἀμείβετο λέγων, ὦ βασιλεῦ, ἔτε γὰρ τῶν
 „ τῶν, ὅς τις γε σπύειν ἔχει, μέμφοιτ' αὖ, οὔτε τῶν
 „ νεῶν ὁ πλῆθος· ὡς δὲ πλεῖναι συλλέξης, τὰ δύο
 „ τοι τὰ λέγω, πολλὰ ἢ πολεμιώτερα γίνεσθαι. τὰ δὲ
 „ δύο ταῦτα, ἔστι γῆ τε καὶ θάλασσα. οὔτε γὰρ τῆς
 „ θαλάσσης ἔστι λιμὲν ποσὺτος οὐδ' αὖ μῆ (ὡς ἐγὼ
 „ εἰκάζω) ὅστις ἐχειροῦ χερσὶν, δὲ δ' αὖ μῆος σῶ-
 „ τῶν τὸ ναυικόν, φερέτω ἔσθαι ἀφ' αὐτῶν ταῖς νέ-
 „ ας. καὶ τοι σὺ κίενα αὐτὸν δεῖ εἶναι τὸν λιμῆνα, ἀλλὰ 20
 „ ταῦτα πᾶσαν τιμὴν ἡπείρου, παρ' ὧν δὴ ἐκρίναται.
 „ οὐκ ἔστι δὲ εἴοιτα τῶν λιμῶν ὑποδεδίωκται, μάλα ὅ-
 „ πῃ αἱ συμφορὰι τῶν ἀφ' αὐτῶν ὀρχοῖσι, καὶ σὺ κί-
 „ εἰς τὸν ποταμὸν τῶν συμφορέων. καὶ δὴ τὸ δύο τοι τῶν
 „ ἐτέρου εἰρημίου, ὅτε ἔρχονται ἐρέων. γῆ δὲ
 „ πολεμική τῇ δὲ τοι κατὰ τῶν. εἰ ἐθέλεις τοι μηδὲν αἰ-
 „ τίξου κατὰ τὴν τιμὴν, ποσὺ τῶν γίνεσθαι πολεμιώτε-
 „ ρη, ὅσῳ αὖ περὶ αἰῶνις ἐκαστῶν, ὅτε πρὸς αἰὲν κλε-
 „ πτοῦ μῆκος. δι' ὧν γὰρ σὺ ἐστὶ ἀφ' αὐτῶν οἱ
 „ ὁδοὶ μὴ πληθύνῃ. καὶ δὴ τοι ὡς ὁδοὶ οὐδὲν αἰ- 30
 „ μῆκος, λέγω τὴν χώραν πλεῖν αἰ πλείονι χρό-
 „ νῳ γιγνόμενῃ, λιμὸν τίξεται. αἶψα δὲ οὕτω αὖ εἴη
 „ αἰετος, εἰ βουλόμηνος μὲν, ἀφ' αὐτῶν, πόμ' ἐπι-
 „ λεγόμενος πείσεται χεῖμα, ἐπὶ δὲ τῶν ἔργων θεα-
 „ σὺς εἴη. Ἀμείβεσθαι Ξέρξης τοῖς δε, Ἀρτάβα-
 „ νε, εἰκότως μὲν σὺ γε τοῦτέων ἐκαστὰ ἀφαιρέσαι· αἰ-
 „ τὰρ μήτε πόμ' αὖ φοβέο, μήτε πόμ' ὁμοίως ἐπιλέ-
 „ γεο. εἰ γὰρ δὴ βούλοιο ἐπὶ τῶν αἰετῶν ἐπεσφραγίσαι
 „ τὴν γῆμα πὸ πόμ' ὁμοίως ἐπιλέγειν, ποίησιν
 „ αὐτοὺς αὖ ὁδοὶ. κρέσσον ὅτι πόμ' αὖ θαρσύνονται, ἢ 40
 „ μὴ τῶν δ' αὖ πᾶσι μάλλον, ἢ πόμ' αὖ χεῖμα πορροῖ-
 „ μάλλον, μὴ δ' αὖ μὴ δὲν παρ' αὐτῶν. εἰ ὅτι ἐρίζων τῶν
 „ πρὸ τῶν λεγόμενων, μὴ ὅτι βέβαιον ἀπεδέξῃς, σφάλλ-
 „ λεσθαι ὁφείλεις ἐπὶ αὐτοῖσι. ὁμοίως καὶ ὁ ὕμνῳ.

⁴ non vis committere ut quod firmum est infirmetur, perinde peccas atque is qui con-

1 O miserrime hominum. Sic Bud. in simili loco interpret. 2 Quod si maiorem numerum coegeris, duo illa quæ dico, multo etiam hostiliora futura sunt. Sunt autem illa duo, terra & mare.

4 Non ostendas quid firmum sit, vel, iustum.

ut non sim apud me. Nam mecum re-
 putans, cum alia multa, tum vero duo,
 & ea omnium maxima, video tibi esse
 hostilissima. Ad hæc Xerxes, Dæmo-
 nie virorum, inquit, quænam ista ais
 mihi hostilissima esse? utrum horum ti-
 bi improbandum videtur, tanquam
 non satis copiosum? terrestriusne exerci-
 tus, quasi multo numerosior ille Græ-
 cus futurus esse videatur? an classis, tan-
 quam illorum classe inferior? an hæc
 ambo? Nam si ob hoc imbecilliores ti-
 bi videntur nostræ res, celerrime alte-
 rum quis exercitum compararet. Re-
 spondit Artabanus, Neque hunc, rex,
 exercitum improbauerit quisquam, qui
 sit mentis compos, neque hanc navium
 multitudinem, etiam si plures coege-
 ris. Quæ autem duo dico esse tibi mul-
 to hostiliora, ea vero hæc sunt, terra &
 mare. neque enim usquam maris por-
 tus est eiusmodi (ut ego coniecto) qui
 surgente tempestate sit capax huius tux
 classis, idoneusque ad eam tutandam:
 neque vero vnum tibi portum esse o-
 porteret, sed vniuersam continentem ef-
 se portum, quo se recipiant naues. Ita-
 que quum portus tibi opportuni desint,
 intellige homines in arbitrio fortuito-
 rum, non fortuita in arbitrio hominum
 esse. E duobus vno exposito, pergam
 dicere alterum: Terra cum ob alia tibi
 hostilis est, tum eo hostilior, si nihil ob-
 stiterit quo longius processeris, assidue
 vltiora surripiens. Nulla enim est ho-
 minibus rei bene gerendæ satietas. Vn-
 de etiam, ut nemo tibi occurrat, dico
 maiorem maiori in tempore regionem,
 famem esse allaturam. At vir ita demum
 fuerit optimus si in deliberando qui-
 dem, omnem rem quamcunque pati
 possit, reputans extimescat, in re au-
 tem agenda sit audax. Cui Xerxes,
 Artabane, inquit, merito tu quidem ho-
 rum singula commemorasti: tamen
 non est ut omnia reformides, omnia-
 que peræq; consideres. Nam si velis in
 rei consultatione semper omnia perin-
 de considerare, nunquam aliquid effi-
 cias. Satiùs enim omnia alacriter ag-
 gredientem dimidium ærurnarum pa-
 ti, quam omni in re præsumpro me-
 tu nihil omnino pati. Quod si re-
 pugnando omnibus quæ dicuntur,

XLVIII

XLIX

LI

LII

L1 4

quique spicula deorsum versa gestabant, & hi etiam coronati, dehinc equi sacri, ac sacer currus, tum ipse Xerxes, post hastati, & mille equites, ¹ & præterea alius exercitus, quinetiam naues pariter ad ulteriora litora agebantur: quamquam audiui postremum omnium pertransisse regem. Xerxes, posteaquam in Europam traiecit, conspiciabatur exercitum sub verberibus transeuntem. Transiit autem eius exercitus septem per dies totidemque noctes nullo tempore intermisso. Ibi iam transgresso Hellespontum Xerxe, fertur quidam vir Hellespontius dixisse, O Iupiter, quidnam tu sub specie viri Persæ, & accepto Xerxis pro Iouis nomine, Græciam è sedibus suis exturbare vis, omnes homines ducens, quum etiam citra hoc tibi id facere liceret? Transgressis omnibus & iter ingredientibus, ingens prodigium oblatum est: quod Xerxes nihili fecit, etsi ² coniectura discutendum. siquidem equali tempore enixa est. quod facile erat ad coniectandum: forte enim ut Xerxes exercitum aduersus Græciam cum maximo strepitu & ambitiosissime duceret, rursusque pro seipso sollicitus, ad eundem locum fugare curreret. Alterum quoque ei prodigium, dum Sardibus foret, exhibitum est. mula enim mulum edidit ancipitia genitalia habentem, maris & feminae, sed maris superiora. Quorum prodigiorum utrumque pro nihilo habens, ire pergebat, comitantibus eum terrestribus copiis, nauticis extra Hellespontū nauigantibus, ac terram legentibus, & è diuerso atque terrestres agentibus. nam isti quidem vesperū versus ad promontorium Sarpedonis nauigabant: quo quum peruenissent, iussi erant permanere: illi vero ad auroram & solis exortum iter faciebant per Chersonesum, dextrorsum habentes sepulcrum Helles filia Athamantis, sinistrorsum Cardiam urbem, per mediū oppidi, cui nomen est Agora, *id est, forum*. Illinc deflestantibus ad sinum nomine Melana, *hoc est, nigrum*, fluiuius cui idem est nomen, non suffecit, sed alueum suum deseruit. Hoc fluiuo transmissa à quo sinus hic cognominatur, vesperum versus contenderunt, Ænon urbem Æolidem & lacum Stentoridem prætereuntes, dum

καὶ οἱ τὰς λόγχας καὶ τὰ τρέποντες. ἐξεφαίνοντο δὲ καὶ οὗτοι. μετὰ δὲ οἱ τε ἴσταντο οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ ἄρμα ὁ ἱερὸν. ὅτι δὲ αὐτὸς τε Ξέρξης, καὶ οἱ ἀρχιμοφόροι, καὶ οἱ ἰσπανοὶ οἱ χίλιοι. ὅτι δὲ τοῦτοι, ὁ ἄλλος στρατὸς καὶ αἱ ἡνῆες αὐτὰ ἀνῆλθον ἐς τὴν ἀπειαιτίον. ἥδη δὲ ἤκουσα καὶ ὕστατον ἀλφειῶν βασιλῆα πόντων. Ξέρξης δὲ ἐπεὶ τε διέβη ἐς τὴν Εὐρώπῃ, ἐθνεῖτο δὲ στρατὸν ὑπὸ μακρίῳι δαβαίνοντα. διέβη δὲ ὁ στρατὸς αὐτὸς ἐς ἐπὶ ἡμέρησι καὶ ἐς ἐπὶ ἀφ᾽ ἡμέρησι, ἐλινύσας ὁσέτινα χερσίων. ἐθαύτα λέγεται, Ξέρξεω ἥδη ἀλφειῶν χερσίων δὲ ἑλλήσποντον, αἶδρα εἰπὼν ἑλλήσποντον, ὦ Ζεῦ, τί δὴ αἰδρὶ εἰδόμενος Γέρση, καὶ οὐνομα δὲ Διὸς Ξέρξεα θέμενος, αἶσατον τὴν ἑλλάδα δα ἐθέλεις ποιῆσαι, ἄγων πόντων ἀνδράποιοι καὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ πόντος ἔξω τοῖς ποιεῖν ταῦτα. ὧς δὲ διέβησαν πόντες, ἐς ὁδὸν ὠρμηλίοισι τέρας σφί ἐφαίνετο μέγα, ὃ Ξέρξης ἐς ὁσέτι λόγῳ ἐποίησατο, καὶ περ δούμβλητον εἶναι. ἴσταντο γὰρ ἔτεκε λαγών. δούμβλητον ὦν τῇδε ἐχέμετο, ὅτι ἐμελλέμετο εἶναι στρατὸν ὅτι τὴν ἑλλάδα Ξέρξης ἀγαγεῖται καὶ μετὰ λαοκράτες, ὡς ὅτε ἐξωτὸς τῶν τρέχων ἔξιν ἐς τὴν αὐτὴν χερσίων. ἐχέμετο δὲ καὶ ἔτεκε αὐτὴν τέρας εἶναι ἐς Σαρδίσι. ἡμίονος γὰρ ἔτεκε ἡμίονον διὰ ἔχουσιν αἰδία, τὰ μὲν, ἔρσιος, τὰ δὲ, θηλέης καὶ τυπερθε δὲ αὐτὴ τὰ ἔρσιος. Ταῦν ἀμφοτέρων λόγον ὁσέτινα ποιησάμενος, τοῦτο ἐπορεύετο, σὺν δὲ οἱ περὶ στρατός. ὁ δὲ ναυπλὸς ἔξω δὲ ἑλλήσποντον πλέων, ὡς αὐτὸν ἐκομίζετο, τὰ ἐμπαλιν πρὸς τὸν περὶ. ὁ μὲν γὰρ πρὸς ἐσπέρην ἔπλεε, ὅτι Σαρπηδονίης ἀκρης τὴν ἀπὸ τῆς ποταμίας, ἐς τὴν αὐτὴν πρὸς ἀπὸ τῆς ποταμίας πρὸς ἀπὸ τῆς ποταμίας. ὁ δὲ κατ' ἡπείρου στρατὸς πρὸς ἡλίου αἶατολας ἐποιέετο τὴν ὁδὸν ἀπὸ τῆς χερσίων. ἐς ὁσέτι μὲν ἔχων δὲ ἑλλήσποντον τῆς Ἀθάμαντος, ἐς ὁσέτι τῆς Καρδίας πόλιν. ἀπὸ μέσης δὲ ποταμίας πόλιν, τῇ οὐνομα τυγχάνει εἶναι Ἀγρὴν, ἐθαύτην δὲ καὶ μόνων, δὲ χερσίων δὲ Μέλαινα καλεόμενοι καὶ Μέλαινα ποταμὸν, ὅτε ἀπὸ χερσίων τότε τῇ στρατὸν ὁρμήσει, ἀλλ' ὅτι λιπόντα. τῇτον τὸ ποταμὸν ἀπὸ τῆς οὐχὶ οὐ καὶ ὁ χερσίων οὗτος τὴν ἐπὶ ὠκυμένην ἔχει, ἥτε πρὸς ἐσπέρην, Αἰνὸν τε πόλιν Αἰολίδα καὶ Στυγοῖδα λίμνην παρὰ τῶν. ἐς ὃ

¹ Post quos alter ille exercitus nauesque simul ad vlt. ² Eandem vocem, videlicet δούμβλητον, quam hic male interpretatur, Coniectura discutiendū, *scilicet post bene uersis*, Facile ad coniectandum, *id est*, Cuius significationem conicere facile erat, vel. *conicere aff. qui.*

257

ἀπῆκετο εἰς Δορίσκον. Ὁ δὲ Δορίσκος, ἔστι τῆς
Θρηκίης αἰγιαλὸς τε καὶ πεδῖον μέγα· διὰ δ' αὖ-
τῃ ῥέει ποταμὸς μέγας, Ἐβρος, ἐν τῷ τεύχεος τε ἐ-
διδμυτο βασιλῆιον, τῷ τοῦ δὲ Δορίσκος κέκλη-
ται, καὶ Περσέων Φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατεστήκει ὑπὸ
Δαρείου δὲ σκείνου τῷ χρόνῳ ἐπεί τε ὑπὲρ Σκυ-
θας ἐστρατεύετο. ἔδδξε ὦν τῷ Ξέρξῃ ὁ χῶρος ἐῖς
ὑπὸ τῆδεος ἐν διὰ πᾶσαι τε καὶ ἑξαριθμῆσαι ὅν
εστρατῶν, καὶ ἐποίησε ταῦτα. Ἐξ μὲν δὲ νῆας ἑξὶ πᾶ-
σας ἀπικυμῶσας εἰς Δορίσκον, οἱ ναυάρχοι, κελύ-
σαντες Ξέρξῃ, εἰς δὲ αἰγιαλὸν δὲ περὶ σεχέα Δο-
ρίσκῳ ἐκόμισαν· ἐν τῷ Σάλη τε Σαμοθρῆκῃ πε-
πόλισται πόλις, καὶ Ζώνη. τελευτάα δὲ αὐτῶν,
Σέρρειον, ἀκρονομαστῆ. ὁ δὲ χῶρος οὗτος πω-
λαιὸν καὶ Κικύων. εἰς τῷτον δὲ αἰγιαλὸν καταχόν-
τες ἑξὶ νῆας ἀνέψυχον ἀνελευσάντες. ὁ δὲ ἐν τῷ
Δορίσκῳ τῷτον δὲ χρόνον τῆς στρατῆς θρήμῳ ἐ-
ποίητο. Ὅσον μὲν νῦν ἕκαστοι παρείχον πλη-
θος θρήμῳ, οὐκ ἔχω εἶπαι ὅτι ἀτρέκεις· (οὐ γὰρ
λέγεται πρὸς οὐδαμῶς αἰδοφῶν) σύμπαντος δὲ
τῆς στρατῆς τῷ περὶ οὗτοῦ πληθους, ἐβδιδμῆσαι τε καὶ ἑ-
καθὼ μυριάδες. ἔξηριθμῆθησαν δὲ τὸνδε δὲν τρέ-
πον· σιωπήσαντο εἰς ἓνα χῶρον μυριάδα ἀνθρώ-
πων, καὶ σιωπῶντες ταῦτην ὡς μάλιτα εἶχον,
περιέγραψαι ἑσώθεν κύκλον. περιέγραψαι τε, καὶ
ἐξ ἀπέντες τῆς μυρίαις, αἰμασιὼν περιέβαλον κατὰ
τὸν κύκλον, ὅπως αἰθήκουσαν ἀνδρῶν εἰς δὲ ὁμοφάλον.
ταῦτ' οὖν ποιήσαντες, ἄλλοις ἐπετίβαλον εἰς δὲ πε-
ριοχὴν ἀνθρώπων· μέγας οὐ πόρ' ἔστι πούτω τῷ ἰσθ-
μῷ ἔξηριθμῆσαν. θρήμῳσαντες δὲ, κατὰ ἔθνη αἰ-
διεπάσθησαν. Οἱ δὲ στρατῶν οἱ, οὐδὲ ἔβαν.
Πέρσαι μὲν, ὡς ἐσθλα σμῆνοι· περὶ μὲν τῇ κα-
φαλῇσι εἶχον τιάραις, καλεομένους τῶναι, ἀπαγέ-
ας· περὶ δὲ τὸ σῶμα, καθῶνας χειρῶν τοῖς ποικί-
λοις, λεωίδος σιδηρέης ὅφιν ἰχθυοειδῆος· περὶ δὲ
τὰ σκέλεα, αἰαξυρίδας· ἀντὶ δὲ ἀσπίδων, γέρ-
ρα. ὑπὸ δὲ, φαρετρεῶνες ἐκρέμαστο. αἰχμὰς
δὲ βραχέας ἔχον, πῶσα δὲ μεγάλα, οἷσιν δὲ κα-
λαμίνοις. πρὸς δὲ, ἐχχειρίδια πῶσα δὲ δει-
κνύον μὲν πῶσα ἰσθμῶν ἐκ τῆς ζώνης. καὶ ἀρ-
χοῖτα παρείχοντο Ὀταίεα δὲ Ἀμήστρις, πα-
τέρα δὲ Ξέρξῃ γυναικός. ἐκαλέοντο δὲ πάλαι ὑπὸ
μὲν Ἑλλήνων Κηφίῶνες, ὑπὸ μὲν τοῖς σφέων αὐτί-
ων δὲ τῶν περὶ οἰκων, Ἀρταῖοι. ἐπεί δὲ Περσὶς ὁ Δα-
νάης τε καὶ Διὸς ἀπῆκετο πῶσα Κηφεία δὲ Βήλη, καὶ
ἔχε αὐτῇ τὴν γαμῖν Ἀνδρομέδῃ, γίνετο αὐτῇ πα-
ῖς ὅς ἐστιν ὁμα ἔστι Πέρσην. τῷτον δὲ αὐτῇ καταλείπει.

ad Doriscum peruentum est. Est au-
tem Doriscus Thraciæ litus pariter &
campus ingens, quem grande flumen
Hebrus interfuit: ubi extructus est is
murus qui Doriscus appellabatur, in
quo Persarum erat præsidium à Dario
iam inde impositum quum Scythis in-
ferebat bellum. Quum igitur locus di-
gerendis recensendisq; copiis idoneus
videretur, Xerxes ita sibi faciendum pu-
tauit: Eius iussu nauarchi, quum eo ap-
pulissent, omnes naues ad litus Dori-
sco contiguū receperunt, ubi Sala urbs,
Samothracia & Zona sitæ sunt: cuius
ultima Serriū nominatur, celebre pro-
montorium, qui locus quondam fuerat
Ciconum. In hoc litus appulsa classe ac
subducta, qui in ea subducenda labora-
uerant respirauere. Xerxes autem per
hoc tempus apud Doriscum lustrabat
exercitum. Equidem quantum sin-
guli præbuerint copiarum, pro certo af-
firmare non possum: quoniam à nullis
prorsus hominibus id refertur: constat
autem terrestrium copiarum numerum
fuisse centum septuaginta myriades, id
est decies septies centena millia. Quorum
numerum hoc modo inierunt: Contra-
xerunt vnum in locum myriadem ho-
minum, quæ sunt decem millia: qua coar-
ctata quammaxime poterant, circulum
extrinsecus descripserunt loco circum-
scripto: emissaq; illinc myriade, septem
circumdederunt, eatenus excitantes vt
vmbilico tenus pertingeret. Eam ubi
fecere, aliam subinde atque aliam my-
riadem introduxerunt: donec omnes
cōnumerauerunt: connumeratos autē,
nationatim digesserunt. Ex quibus
qui militabant, hi erant. Persæ, hunc in
modum ornati: Circa capita gestabant
pilea (quas vocant tiaras) impenetrabi-
lia: circa corpus tunicas, variis squa-
mis è ferro confertas in similitudinē pi-
scium: femoralia circa crura: pro clype-
is gerra, id est, cetra, pharetris subter pen-
dentibus: hastas breues, arcus grandes,
sagittas arundineas: ad dextrum femur,
pugiones è balteo suspensos. Hi ducem
habebant Otanē patrem Amestris, quæ
erat vxor Xerxis. Vocabantur autem
quondā Persæ à Græcis Cephēnes: à se
vero ipsis atq; ab accolis, Artæi: verum
posteaquam Perseus Danaes & Iouis fi-
lius ad Cepheum Beli filium commea-
uit, & Andromedam eius filiam du-
xit vxorem, sustulit ex ea filium quem
Persem appellauit, cumq; illic reliquit
à quo

LIX

LX

LXI

LXII à quo (nam Cepheus carebat virili pro-
 le) cognomen sortiti sunt Persæ. Me-
 di eodem ornatu instructi militabant:
 nam hæc armatura Medica est, non
 Persica. Habebant autem ducem Ti-
 granem Achæmenidem. Hi quondam
 ab omnibus vocabantur Arii: sed ubi ad
 eos concessit ex Athenis Medea Col-
 chis, immutauerunt & ipsi nomen. Ita
 de seipsis Medi commemorant. Cissi-
 ii in militia cetero ornatu ut Persæ
 sunt armati, sed pro pileis mitras fe-
 runt. Eis dux erat¹ Anaphanes Otanis
 filius. Hyrcani quoque Persica arma-
 tura ornati ducem habebant Megapa-
 num, qui postea Babylonis procura-
 tor fuit. Assyrii autem qui militabant,
 hunc habebant ornatum: Ferreas in ca-
 pitibus galeas, barbarico quodam mo-
 do confectas, ² non facile penetrabi-
 les: clypeos autem, hastas, pugiones Æ-
 gyptiacis adsimiles: & præterea ligneas
 clauas ferro inductas, ac lineos thora-
 ces. Isti à Græcis Syrii vocabantur, sed
 à barbaris Assyrii sunt vocati. (inter
 quos Chaldæi sunt.) Iis præerat Hota-
 spes Artachæi filius. Bactrii capitis
 ornatu in acie simillimo illi Medico
 muniti erant, sed more gentis, arundi-
 neis arcubus & hastis breuib. Sacæ,
 qui Scythæ sunt, cristatas in capitibus
 cassides gestabant, in acutum erectas
 atque compactiles, induti femoralibus:
 necnon arcus gentiles atque pugiones,
 ad hoc dolabras ac bipennes. Hos, quum
 sint Scythæ Amyrgii, Sacas appella-
 bant: quod cunctos Scythas Persæ Sa-
 cas appellant. Bactriis & Sacis præerat
 Hystaspes, Darii filius & Atossæ Cyri fi-
 liæ. Indi vestiti erant amictu è li-
 gnis confecto: arcus arundineos gesta-
 bant, itemque arundineas sagittas ferro
 præfixas: ita instructi Indi, erant sub du-
 ce Pharnazathre Artabatis filio. Arii
 Medicis arcubus muniti erant, ceteris
 quemadmodum Bactrii. Iis præerat Sisa-
 mnus Hydarnis filius. Parthi & Cho-
 rasmii & Sogdi & Gandarii & Dadicæ
 eandem in acie quam Bactrii armatu-
 ram gestabant. quorum Parthis & Cho-
 rasmii præerat Artabazus Pharnacis fi-
 lius: Sogdis, Azanes Artæi filius: Ganda-
 riis & Dadicis Artyphius Artabani fi-
 lius. Caspii, sisyris, *quod est genus pe-
 nula*, induti, arcus gentili more arun-
 dineos gestabant & acinaces, ducem sui
 agminis habentes Ariomardum Arty-
 phii

ἐτύχαιε γὰρ ἄπαις εἶναι ὁ Κηφεὺς ἔρσηνος γόνυ· ὅπτι
 τῷ τε γὰρ τὸ ἐπὶ πῶνυ μὴν ἔχον. Μηδὶ γὰρ αὐτὸν τῶν
 ἰνὲς αὐτῶν ἐστρατεύοντο. Μηδικὴ γὰρ αὐτῇ ἡ σκευὴ
 ὅστις, καὶ ἡ Περσικὴ· οἱ δὲ Μηδοὶ ἀρχόντα μὲν παρεί-
 χοντο Τίγρησιν, αὐδρα Ἀχαιμενίδην· ἐκαλέοντο
 δὲ πάλαι πρὸς πόλιν τῶν Ἀλίων· ἀπικυμένης δὲ Μη-
 δικῆς τὸ Κολχίδος δὲ Ἀθουαίων ἐς τὰς Ἀρίους τῶ-
 νος, μετέβαλον καὶ ἔπειθ' ἔνομα· αὐτοὶ γὰρ σφέων ὠ-
 δε λέγουσι Μηδοὶ. Κίσιοι δὲ στρατεύομεναι, τὰ μὲν
 10 ὅλην κατὰ τὸν Πέροσιν ἐσκαδαδατο, αὐτὴν δὲ τὴν πύλιν,
 ἡ μὲν φόροι ἔσαν. Κισίων δὲ ἦρχε Ἀνάφης ὁ Οὐ-
 ταιεύς. Ὑρκάριοι δὲ, κατὰ τὸν Πέροσιν ἐπιστάχατο,
 ἡγεμόνα παρεχόμενοι Μεγάπδρον, τὸν Βαβυλωνίως
 ὕπερθε ἰστέων ὅπτις πεύσαιτα. Ἀσούριοι δὲ στρα-
 τεύομεναι, πρὸς μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον χαλκὰ τε
 κράεα, καὶ πεπλεγμένα ἔποντο ἰνὰ βαρβαροὺς ἐκ εὐα-
 πηγήων· ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμαὶς καὶ εἰχειρίδων· ὅσα
 πλησία τοῖσι Αἰγυπτίοις εἶχον· πρὸς δὲ, ῥόπαλα
 ξύλων τετυλωμένα σιδήρεα, καὶ λινέας θώρηκας. ἔπειθ'
 20 ὁ ὑπὸ μὲν Ἑλλήων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν
 βαρβαρῶν Ἀσούριοι ἐκλήθησαν. Τυτῶν δὲ μὲν γὰρ
 Χαλδαῖοι ἦρχε δὲ σφέων Ὀπάσσης ὁ Ἀρταχάης.
 Βακτρίοι δὲ πρὸς μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἀλχοπαίτω τὴν Μη-
 δικὴν ἔχοντες ἐστρατεύοντο, πύλας δὲ καλέμενα ὅπτι-
 χόρια, καὶ αἰχμαὶς βραχέας. Σάκας δὲ οἱ Σκύθαι πρὸς
 258 μὲν τῇσι κεφαλῇσι κυρβασίας ἐς ὅζον ἀπικυμένας ὀρ-
 θὰς εἶχον πεπηγμένας, ἀσπίδας δὲ ἐν δένδρεσσιν ἐπι-
 ξα δὲ ὅπτις χόρια, καὶ εἰχειρίδων, πρὸς δὲ, καὶ ἀξίνας καὶ
 σαγάρους εἶχον. τῶν δὲ ἐόντων Σκύθας Ἀμυργίους,
 30 Σάκας ἐκαλέον· οἱ δὲ Πέροσιν πόλιν τῶν Σκύθας
 καλέουσι Σάκας. Βακτρίων δὲ καὶ Σακίων ἦρχε Ὑστά-
 σσης ὁ Δαρείος τε καὶ Ἀπόσσης τὸν Κύρην. Ἰνδοὶ δὲ
 εἶματα μὲν ἐν δένδρεσσιν ἐπὶ ξύλων πεποιμένας,
 πύλας δὲ καλέμενα ἔχον, καὶ οἷς ὅσα καλαμίνας ὅπτις
 οἱ δὲ πρὸς ἡν ἐσκαλμένοι μὲν δὲ ἔσαν ἔπειθ' Ἰνδοὶ πρὸς
 40 τεπύχατο δὲ συστρατεύομεναι Φαρναζαθρὴν τὸν Ἀρ-
 ταβάτην. Ἀλίων δὲ πύλας μὲν ἐσκαδαδομένοισιν ἔσαν
 Μηδικῇσι, τὰ δὲ ὅλην, κατὰ τὸν Βακτρίν· Ἀλίων δὲ
 ἦρχε Σισάμινης ὁ Ὑδάριος. Παρθοὶ δὲ καὶ Χο-
 ρασμιοὶ, καὶ Σογδοὶ τε καὶ Γανδαρίοι καὶ Δαδικῆς, τὴν
 αὐτὴν σκευὴν ἔχοντες καὶ Βακτρίοι, ἐστρατεύοντο. κα-
 τὰ τῶν δὲ ἦρχον οἱ δὲ Περσῶν αὐτὸν καὶ Χορασμίων,
 Ἀρτάβαζος ὁ Φαρνάκειος. Σογδῶν δὲ, Ἀζά-
 νης ὁ Ἀρταίου· Γανδαρίων δὲ, ὁ Δαδικίων, Ἀρ-
 τύφιος ὁ Ἀρταβάης. Κίσιοι δὲ σιτύρας τε ἐν-
 δεδυκότες, καὶ πύλας ὅπτις χόρια καλαμίνας ἔχοντες
 καὶ ἀκινάκους, ἐστρατεύοντο. οὐ πρὸς μὲν αὐτῶν ἐσκαδα-
 दाτο, ἡγεμόνα παρεχόμενοι Ἀριόμαρδον τὸν Ἀρτο-

1 Anaphes 2 Non facili explicata. vel, Quam explicare difficile fuerit, vel describere.

φίς ἀδελφεόν. Σαράγγα δ' εἴματα μὲν βεβαμμέν-
 να ἔχοντες, σέτερε περὶ πέδιλα δ' ἐς γόυ αἰατεῖνον-
 τα εἶχον, πῆξα δ' ἐν αἰχμᾷ Μηδικᾷ. Σαράγγων δ'
 ἦρχε Φερειδάτης ὁ Μιγαβάξ. Πάκτυες δ' σι-
 συροφόροι τε ἔσαν, καὶ πῆξα ὀπιχάεα εἶχον καὶ ἐγ-
 χεῖδας. Πάκτυες δ' ἄρχοντο παρείχοντο Ἀβάν-
 τιν Ἰτραμίτεω. Οὐπὶ δ' ἐν Μύκῳ τε καὶ Πα-
 ρικαίοι ἐσθλα σιμῶσι ἔσαν κατὰ τὸ Πάκτυες. Τε-
 τῶν δ' ἦρχον οἵδε· Οὐπίων μὲν καὶ Μύκων, Ἀρσα-
 μῶν δ' ὁ Δαρεῖς Παρικαίων δ' Σιερόμιτρος ὁ Οἰ-
 βάξ. Ἀραβιοὶ δ' ἑβάζοντο περὶ τὸν ἑσθλὸν ἔσαν πῆξα
 δ' παλίνδεια εἶχον πορὸς δόξα, μακρά. Αἰθίοπες δ'
 παρδαλέας τε καὶ λεοντίας ἀναιμῶσι, πῆξα δ' εἶχον
 ἐκ φοινίκης ἀπὸ τῆς πεποιημένης μακρά, τετρα-
 πηχέων ἐκ ἐλάσσων ὑπὲρ καλαμίνης οἷος μα-
 κρῆς. αὐτὶ δ' σιδήρεα ἔπην λίθος ὅξιν πεποιημένους, καὶ
 τὰ σφρηγίδας γλύφει. πορὸς δ' αἰχμᾷ εἶχον, ἐ-
 πὶ δ' κέρασιν δόξα δὲ ἔπην ὅξιν, πεποιημένους τρέπον
 λείχης. εἶχον δ' ἐν ῥόπαλα τυλωτά. τὸ δ' σῶματος δ'
 μὲν ἡμῶν δὲ ἡλείφοιτο ἰόντες ἐς μάχην, γυμνοὶ δ'
 οἱ ἑτέρων ἡμισυ, μίλτω. Ἀραβίων δ' ἐν Αἰθίοπων τ'
 ὑπὲρ Αἰγυπτῆς οἰκημένων ἦρχε Ἀρσάμης ὁ Δαρεῖς
 καὶ Ἀρτυσῶν δ' Κύρξ θυγάτηρ. τὴν μάλιστα τέρξας
 τὴν γυναικῶν Δαρφός, εἰκὼν χρυσέην τοφύρηλατον ἐ-
 ποιήσατο. τὴν μὲν δὲ ὑπὲρ Αἰγυπτῆς Αἰθίοπων καὶ Ἀ-
 ραβίων ἦρχε Ἀρσάμης. Οἱ δ' ἀπ' ἡλίας αἰατο-
 λῶν Αἰθίοπες (διζοὶ γὰρ δὴ ἐσρατεύοντο) πορσιτε-
 πάχατο τοῖσι Ἰνδοῖσι, ὁξελλάσσοντες εἶδος μὲν ὁσὺν
 τοῖσι ἐτέροισι, φωνὴν δ' ἐν τείχῳ μακρὴν. οἱ μὲν
 γὰρ ἀπ' ἡλίας Αἰθίοπες, ἰδυτεῖς εἰσὶ οἱ δ' ἐκ τῆς Λι-
 βύης, ἐλόπατον τείχῳ μακρῶσι πόδων αὐθρόπων.
 ἔτι δ' οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας Αἰθίοπες, τὰ μὲν πλεῶνα τ'
 ὑπὲρ Ἰνδοῖς ἐσπαχάτο, πορσιτεπάχατο δ' ἴστων
 εἶχον ὅτι τῇσι κεφαλῇσι, σὺν τε τοῖσι ὡς ἐκδεδαρ-
 μένα, καὶ τῇσι λοφίῃσι. καὶ αὐτὶ μὲν λοφῆς, ἡ λοφὴ
 κατὰ τὴν πᾶσιν ὥστε τὴν ἴστων, ὅρθα πεπηγῶτα εἶχον.
 πορβληματα δ' αὐτὶ ἀσπίδων, ἐποιεῦτο γεραιῶν δο-
 ράς. Λίβυες δ' σκιδνὸν μὲν σκυτίνην ἔσαν ἔχον-
 τες, ἀκροπίοισι δ' ὅπκι καὶ πίοισι χρεώμενοι. Δόξα δ'
 δ' παρείχοντο Μασαγέων τὴν Ἀορίξ. Παφλα-
 γῶνες δ' ἐσρατεύοντο, ὅτι μὲν τῇσι κεφαλῇσι ἔχον-
 τες κράεα πεπλεγμένα, ἀσπίδας δ' μικράς, αἰ-
 χμᾷ δ' οὐ μεγάλας. πορὸς δ' ἀκόντια καὶ ἐγχει-
 εῖδας. πορὸς δ' τὰς πόδας, πέδιλα ὀπιχάεα ἐς
 μέσσην κνήμην ἀναιμῶσι. Λίβυες δ' καὶ Μαθη-
 τοὶ, καὶ Μαρνανδυνοὶ τε καὶ Σύροι, πλεῶνα αὐτῶν ἔχον-
 τες. Παφλαγῶσι, ἐσρατεύοντο. οἱ δ' Σύριοι οὐτοι

phii germanum. Sarangæ indumenta
 gestantes versicoloria decori erant, ca-
 ligasque genuum tenuis extentas: arma
 habebant arcus lanceasque Medicas,
 duce Pherendate Megabazi filio. Pa-
 ctyes, & ipsi sisyras ferebant, & verna-
 culos arcus atque pugiones: quorum
 dux erat Atayntes Itramitis filius. V-
 tii & Myci & Paricanii eodem quo Pa-
 ctyes modo armati erant, sub his duci-
 bus: Vtii quidem & Myci, sub Arsa-
 mene Darii filio: Paricanii vero sub
 Siromitre Oebazi filio. Arabes suc-
 cincti erant ziras, *amiculi genus*, arcus-
 que recurvos habilesque gestabant. Æ-
 thiopes pardorum pellibus leonumque
 amicti, arcus è palmarum spathis factos
 gerebant, quatuor non minus cubitis
 longos: & item praelongas ex arundi-
 ne sagittas, pro ferro præfixas eo lapide
 acuminato quo sigilla sculpunt: præter-
 ea hastas capræ cornu præfixas, in mo-
 dum spiculi acuminato, & clavas præ-
 ferratas. Hi quum eunt in pugnam, di-
 midiatum corpus gypso, dimidiatum
 minio illinunt. Arabum autem Æthio-
 punique qui trans Ægyptum incolunt,
 dux erat Arsames, Darii filius & Arty-
 stonæ Cyrifiliæ: quam Darius ex vxoribus
 maxime adamans, cum talari ex
 auro tunica effinxit. Arsames quidem
 Æthiopicibus qui sunt trans Ægyptum,
 atque Arabibus præerat. Hi autem Æ-
 thiopes qui sunt ab ortu solis, (nam bi-
 fariam militabant) censebantur cum
 Indis, specie nihil admodum à ceteris
 differentes, sed sono vocis duntaxat at-
 que capillatura. Nam Æthiopes qui ab
 ortu solis sunt, promissos crines: qui
 ex Libya, crispissimos inter omnes ho-
 mines habent. Æthiopes autem hi qui
 ex Asia erant, pleraque arma quæ In-
 digestabant, pellesque frontium equi-
 narum cum auribus atque iubis, in ca-
 pitibus, ut ipsæ iubæ pro cristis essent, &
 hirtæ aures equinæ rigerent. in locum
 clypeorum pelles gruorum prætende-
 bant. Libyes autem corio armati ie-
 re, ac iaculis præuultis, duce Masange
 Aorizi filio. Paphlagones autem ca-
 pitibus gerebant compactiles cassides,
 scuta exigua, hastas haud longas, præter-
 ea iacula, pugionesque, pedibus caligas
 more gentis ad media crura sub-
 tentas. Eandem quam Paphlagones at-
 maturam gestabant Ligyes & Matieni
 & Mariandyni & Syri. Isti autem Syri

LXVIII

LXIX

LXX

LXXI

LXXII

à Persis Cappadoces vocatur. Paphla-
gonum & Marienorum dux erat Dotus
Megastidis filius: Mariandynorū & Li-
gyum & Syrorum, Gobryas Darii filius

LXXIII

& Artyltona. Phryges autem proxima-
mam Paphlagonicæ armaturam gerūt,
paulū differentes: qui (vt Macedones a-
iunt) tamdiu vocati sunt Bryges quam-
diu Evropei fuerunt, Macedonum ac-
colæ: transgressi autem in Asiam, vna
cum loco nomen immutauere in
Phryges. Armenii Phrygum cultu ar-
matierant, vtique illorum coloni. His
vtrisque præerat Artochmes, qui Darii
filiam in matrimonio habebat.

LXXIV

Lydi proxime ad Græcorum armaturam ac-
cedebant, olim Meones vocati: pristin-
oque nomine sublato, à Lydo Artyis fi-
lio cognomen acceperunt. Myſi super
capita gentiles galeas ferebant, scutula
quoque ac præiusta iacula. Sunt autem
Lydorum coloni, à monte Olympo O-
lympieni nominati. Horum vtrisque
præerat Artaphernis filius, qui collega
Datis apud Marathonem conflixit.

LXXV

Thracese pelle vulpina cassides gesta-
bant, tunicis induti, & insuper circum-
dati variis sagulis, pedibus ac tibiis in-
duti caligæ pellibus hinnulorum: fe-
rentes præterea iacula & peltas & pug-
unculos. Isti transgressi in Asiam, vocati
sunt Bithyni, prius appellati (vt ipsi aiūt)
Strymonii, quod Strymonem accole-
rent: à suisque sedibus exacti à Teucris
& Mysis.

LXXVI

Thracibus autē qui Asiam
incolunt præerat Bagasaces Artabani
filius, gestantibus breuia¹ e corio scu-
ta, & bina singulis² veruta ad lupos con-
ficiendos apta; in capitibus æreas cassi-
des, & super cassides ex ære factas aures
bouis & cornua, impositis etiam cri-
stis. crura autem panno Phœniceo e-
rant induta. Martis oraculum apud hos
vitos est.

LXXVII

Cabelees Meones (qui Lati-
nii vocantur) eundem cultum gesta-
bant quem Cilices: quem ego, dum or-
dine ad Cilices veniam, indicabo. Mi-
lyx autem lanceolas gerebant, & vestes
fibulis substrictas, & eorum nonnulli
Lycios arcus, in capitibus galeas e pelli-
bus factas. Horum autem omnium præ-
fectus erat Badres Hystanis filius. Mo-
schi ligneas circa capita cassides gere-
bant, scutaq; ac hastilia breuia, sed lon-
ga in hastilibus spicula. Eodem quo
Moschi ornatu militabant Tibareni, &

ὑπὸ Περσίων Κατὰ παδοχὰ καλέονται. Παφλα-
γόνων μὲνιν καὶ Μαριανδυνῶν Δώτος ὁ Μεγαστίδου
ἦρχε· Μαρυσιδυνῶν δὲ καὶ Λιγύων, καὶ Σύρων, Γω-
βρύης ὁ Δαρείῳ τε καὶ Ἀρτυστώνης. Φρύγες δ' ἀγ-
χοπᾶται τῆς Παφλαγονικῆς σκεδῶν εἶχον, ὀλίγον
ὡδμαλάσσοντες. οἱ δὲ Φρύγες (ὡς Μακεδόνες λέγου-
σι) ἐκαλέοντο Βεργες χερσίων ὅσον Εὐρώπῃ οἱ εὐόν-
τες¹ σκυοπύκτω Μακεδόσι μεταβαίντες δ' ἐς τὴν Ἀ-
σίαν, ἅμα τῇ χώρῃ καὶ τὸ ὄνομα μετέβαλον ἐς Φρύ-
γας. Ἀριμνίοι δ' ἐκ τῆς Φρύγης ἐπιστάχαιο, εὐόν-
τες Φρυγῶν ἀποικιστῶν. πρυτάνω σινιαμφοτέρων ἦρχε
Ἀρτόχμης, Δαρείῳ ἔχων θυγατέρα. Λυδοὶ δ' ἀλ-
χοπᾶται τῇ Ἑλλήνικῃ εἶχον ὅπλα. οἱ δὲ Λυδοὶ,
Μήνες ἐκαλέοντο πάλαι· ὅτι δὲ Λυδοῦ τῆς Ἀττικῆς
ἔξο· τὴν ἑπὶ τῇ μίλῳ, μεταβαλόντες τὸ ὄνομα. Μυ-
σοὶ δ' ὅτι τῇ κεφαλῇ εἶχον κράνη· ὅτι χῶ-
ρεα, ἀσπίδας δὲ μικράς. ἀκοντίοισι δ' ἐχέοντο ὅτι
καύοισι. ἔτι δὲ εἰσι Λυδῶν ἀποικιστῶν· ἀπὸ Οὐλύμπου
δ' ἔκτος καλέονται Οὐλυμπῆες. Λυδῶν δὲ καὶ Μυ-
σῶν ἦρχε Ἀρταφέρνης ὁ Ἀρταφέρνηος, ὃς ἐς Μαρα-
θῶνα ἐσεβαλε ἅμα Δάτι. Θρηῖκες δ', ὅτι μὲν
τῇ κεφαλῇ ἀλωπεκέας ἔχοντες, ἐτρατῶντο,
ὡς δὲ τὸ σῶμα, κινῶν· ὅτι δὲ, ζῆρας ὡς βέλῃ, μύοι
ποικίλας. ὡς δὲ τὰς ποδας τε καὶ τὰ κνήμας, πίδα-
λα ἄνδρων. ὡς δὲ, ἀκοντία τε καὶ πέλας, καὶ εἰ χει-
ρεῖς δὲ μικρά. ἔτι δὲ ἀλφειῶντες μὲν ἐς τὴν Ἀσίαν,
ἐκλήθησαν Βιθυνοί· ὃ δὲ ὡς ἔτι ἐν ἐκκαλέοντο (ὡς
αἰεὶ λέγουσι) Στυμόνιοι, εἰκόντες ὅτι Στυμόνιοι. ἔξ-
ασι μὲν δὲ φασὶ ὅτι ἦν ὑπὸ Τυκρῶν τε καὶ
Μυσῶν. Θρηῖκων δὲ τὴν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἦρχε Βαγα-
σάκης ὁ Ἀρταβάνης. ἀσπίδας δὲ ὡμοδοῖνας εἶχον
μικράς, καὶ ὡς βόλβας, δύο Λυκιοεργάτας ἕκαστος εἶχε·
ὅτι δὲ τῇ κεφαλῇ κράνη χαλκῆα· ὡς δὲ τῇ ποσσὶ
κράνησι, ὡς τὰ τε καὶ κέρα προσή, ὅς ἑστιν ἄλκῃα. ἐπὶ δὲ
τῇ λῶροι. τὰ δὲ κνήμας ῥάκῃσι φοινικίοισι καπι-
λῶντο. ὡς τὰ ποσσὶ τοῖσι ἀνδράσι Ἀρεὸς ὅστις χερσὶ
εἶον. Καθηλέες δὲ οἱ Μήνες, Λασιόχοι δὲ κα-
λῶντο, τὴν αὐτὴν Κίλικιν εἶχον σκεδῶν τὴν ἑλῶν, ἐπεὶ αὐ-
τὴν τὴν Κίλικιν παρὰ διέξιν ἑλῶν, τότε σημαίον.
Μιλύας δὲ αἰχμὰς τε βραχέας εἶχον, καὶ ἑμῶτα
ὡς πεπορπῆα. εἶχον δὲ αὐτῶν τῆς αἰχμῆς ἐπε-
λῶν· ὡς δὲ τῇ κεφαλῇ ἐκ διττῶν ὡς πε-
πορπῆας κινῶν. πρυτάνω πρῶτον ἦρχε Βάδρης ὁ
Υστάνης. Μόσχοι δὲ ὡς μὲν τῇ κεφαλῇ
κινῶν ἐλῶν εἶχον, ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμὰς σμικράς.
Δόγχοι δὲ ἐπὶ τῇ μετὰ λαί. Τιβαρένιοι δὲ, καὶ

σταυροί
ἦσαν

Μηῖνες

¹ E crudo bouis tergo, vt paulo post veris eandem vocem. ² Venabula Lycii operis,

Μάκρωνες, καὶ Μοσύνιοι καὶ Μόχοι ἐσθλα-
 σμῶν ἐστρατεύοντο. τὸν δὲ συνέτασσον ἀρχόντες
 οἵδε· Μόχος μὲν καὶ Τιβάρης, Ἀριόμαρδος δὲ Δα-
 ρίης τε παῖς καὶ Παρμύος δὲ Σμέρδης, ἔκ Κύρου· Μά-
 κρωνας δὲ καὶ Μοσυνόικας, Ἀρσάουκτος δὲ Χεράσμι-
 ος, ὃς Σησὶν τὸν ἐν Ἑλλήσποντὶ ἐπέβλεπε. Μά-
 κρες δὲ ἦν μὲν τῇ κεφαλῇ κρανέα ὑπερῶς πλε-
 κτάειν, ἀσπίδας δὲ δερματῖνας μικράς, καὶ ἀκόντια.
 Κόλχοι δὲ ὡς μὲν τῇ κεφαλῇ κρανέα ἐξύλιναν, ἀ-
 σπίδας δὲ ὡμοσφίνδας μικράς, ἀχμαῖς τε βραχέας·
 ὡς δὲ καὶ μαχαίρας εἶχον. Μαρδόνιος δὲ καὶ Κόλχων ἥρ-
 χης Φερεϊδάτης δὲ Τεάσσιος. Ἀλαρόδιοι δὲ καὶ Σά-
 σπιδες, καὶ τὰς Κόλχοι ὡπλισμένοι ἐστρατεύοντο·
 τῶν δὲ Μασισσῶν ὁ Σιερμίδης ἥρχετο. Τὰ δὲ
 νησιωτικὰ ἔθνη τὰ ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ ἐσθ-
 λῶν, ἡσὼν δὲ τῇσι τῶν ἀσπίδων καὶ τοῖς
 κατοικίῃ βασιλεῖς, ἀρχοῦντο τῇ Μηδικῇ εἶναι ἐ-
 δηπά τε καὶ ὅπλα· ἡσὼν δὲ τῇ νησιωτικῇ ἥρχετο Μαρ-
 δόντης ὁ Βαργίς. ὃς ἐν Μυκάλῃ στρατηγέων, δού-
 τέρων δὲ τῶν ἐτελεύτησεν ἐν τῇ μάχῃ. Ταῦτα
 μὲν τὰ κατ' ἡμέραν ἐστρατεύοντο ἔθνη, καὶ τε-
 παρμένα ἐς τὸ πέραν τῶν ἐστράτων ἦσαν οἱ
 ὡς εἰρήνη, καὶ οἱ ὅλκας καὶ ἀριθμοὶ πάντες, ὅ-
 260 ποι ἔχον· καὶ χιλιάρχους τε καὶ μυριάρχους ἀποδείξαντες·
 ἑκατοντάρχους δὲ καὶ δεκάρχους οἱ μυριάρχοι. τελέων
 δὲ καὶ ἐθνέων ἔσαν ἄλλοι σημαῖοι. ἔσαν μὲν δὲ οὗτοι,
 οἱ ὡς εἰρήνη, ἀρχόντες. Ἐστράτηγον δὲ τῶν τε
 καὶ τῶν συμπαύων ἐστράτων τῶν περὶ, Μαρδόνιος τε ὁ
 30 Γωδρύεω, καὶ Τεινπατάρχης ὁ Ἀρταβάνης, ὁ γνῶ-
 μιν θεοῦ μὴ ἐστρατεύεσθαι ὅτι τὸν Ἑλλάδα, καὶ
 35 Σμερδόντης ὁ Οὔανος, Δαρείης ἀμφοτέρω ἔπει-
 δελφεῶν παῖδες, ἑξέρχοντο ἀνέφθοι· καὶ Μα-
 σισσῶν δὲ Δαρείης τε καὶ Ἀπόωνος παῖς, καὶ Γέργης ὁ Ἀ-
 εἰζός, καὶ Μεγάβυζος ὁ Ζωπύρης. Οὗτοι ἔσαν
 στρατηγὶ τῶν συμπαύων περὶ, χωρὶς τῶν μυρίων. τῶν
 μυρίων δὲ τῶν Περσέων τὸ ἀπολελείμῳ ἐστράτη-
 γον μὲν Ὑδάριος ὁ Ὑδάρεος· ἐκλέοντο δὲ ἀδαιά-
 40 τοι οἱ Πέρσαι ὅτι τῶν δὲ εἰς αὐτῶν ἐξέλιπε ὁ
 45 ἀριθμὸς, ἡ θανάτω· διασπείν, ἡ νύκτωρ, ἡ δὲ ἀνὴρ ἀν-
 αήρην· καὶ ἐγίνοντο ὅσα μακρὰ τε πλεῖντες μυρίων, ὅτε ἐ-
 λάσσοντες. ἑσπέρων δὲ πλεῖστον παρήχοντο ὅλκας πάλιν
 Πέρσαι, καὶ αὐτοὶ ἀριστοὶ ἔσαν. σκῶν μὲν τοιαύτην εἶ-
 χον ἡ ὡς εἶρη· χωρὶς δὲ χρυσὸν τε πολλὸν καὶ ἄφθοον
 ἔχοντες ἐπέπλεον. ὅλκας μάλιστα τε ἅμα ἦσαν,
 ἐν δὲ, παλλακαὶ καὶ ἡραποῖναι πάλιν τε καὶ
 ἐσθλασμῶν. οἷα δὲ σφῆ, χωρὶς τῶν ἄλλων
 στρατιῶν, καὶ μὲν οἱ τε καὶ ὡς ὅλκας ἦσαν.
 Ἰππεύει δὲ τὰ ἔθνη πάλιν ὅλκας παρήχοντο ἵππων, ἀλλὰ ποσάδε μὲν· Πέρσαι μὲν, τὸ αὐτὸ

Macrones, & Mosynæci, quos hi regē-
 bant: Moschos & Tibarenos Ariomar-
 dus, Darii filius & Parmyis filia Smer-
 dis, filii Cyri: Macrones & Mosynæcos
 Arrayctes, Chorasmi filius, qui Sesti in
 Hellesponto præses erat. Mares in ca-
 pitibus ligneas galeas gerebāt, scutulaq;
 è crudo bouis tergo, atque lanceolas,
 præterea machæras. Præerat autē Mari-
 bus & Colchis Pherendates Theaspis fi-
 lius. Alarodii & Saspides eodē quo Col-
 chi ornatu militabāt, duce Masistio St-
 rometris filio. Insulanæ gētes, quæ tu-
 bro è mari sequuntur sunt ex iis insulis ad
 quas transportare rex solet quos è suis
 locis summouet, gerebāt proxima Me-
 dis & vestimenta & arma: quibus præ-
 erat Mardonius Bagæi filius, qui apud
 Mycalem dux secundo post anno in pu-
 gna oppetiit. Hæ erant nationes quæ
 per continentem ibant, ex quibus con-
 stabat pedester exercitus: quibus ii præ-
 erant qui commemorati sunt, quique or-
 dinarant milites connumerauerantq;
 & chiliarchas, id est, tribunos qui mille, &
 myriarchas, id est, qui decem millibus præ-
 sunt, delegerant. nam myriarchæ centu-
 riones decanosque creauerant. Erant &
 alii agminum & gentium prætores: vo-
 rum ii qui nominati sunt, erant duces.
 Horum tamen & totius exercitus impe-
 ratores erant, Mardonius Gobryæ fi-
 lius, & Tirintatachmes filius Artabani,
 qui dissuaserat bellum Græciæ inferen-
 dum, & Smerdones Otanis filius, ambo
 hi fratrum Darii filii, Xerxis patruces:
 & Masistes Dario & Atossa genitus, &
 Gergis Atiazi & Megabyzus Zopyri fi-
 lius. Hi erant imperatores omnium
 pedestrium copiarum, præter illa dele-
 cta Persarū decem millia, quibus præ-
 erat Hydarnes Hydarnis filius: qui voca-
 bantur immortales, ob hoc, quod si quis
 eorum aut necē aut morbo numerum
 imminueret, alius sufficiebatur: nec yn-
 quam plures erant paucioresve decem
 millibus, præcipuo inter omnes cultu
 decori, & iidem præstantissimi omnium,
 ut dictum est: & præterea immenso au-
 ro conspicui, ducentes vna carrucas
 cum pallacis ac familia permulta eaque
 belle ornata: necnō camelos ac iumenta,
 præter ceteros milites, quæ commea-
 tum portabant. Equitant autem hæ
 nationes: sed non omnes habebant e-
 quos, verum hæ solæ: Persæ, qui eadem

LXXI

LXXII

LXXIII

LXXIV

LXXV

LXXVI

1 Mares in capitibus quidem galeas more patrio textiles gestabant, vel, nexiles, clypeos autem paruos pelliceos, & iacula. Colchi in capitibus liga.

erant qua peditatus armatura ornati, nisi quod quidam gestabant in capitibus
 LXXXV opera ex aere ferroque ductilia. Sunt autem quidam Nomades homines, qui Sagar-
 tii appellantur, & gente & voce Persae, sed cultu inter Persicum & Pactyicum, qui contulerunt equitatum octo millium equitum, armaturam neque aheneam neque ferream assueti ferre, praeter pugiones, utentes recte e viminibus confecta, qua freti in proelium eunt. Est autem proelium eorum virorum huiusmodi:
 Cum hoste congregientes iniiciunt eas rectes in summo habentes laqueos, qui quum aut equum aut hominem adepti sunt, eum ad se trahunt: ita illi illaqueati conficiuntur. Talis horum pugna est, iidemque inter Persas censentur. Medi eandem equites quam pedites armaturam gerunt: & item Cissii. Indi quoque eandem quam peditatus suus gestant armaturam. ceterum equos desultorios agebant & currus: quibus curribus suberant & equi & asini agrestes. Bactrii
 LXXXVI eodem ornatu instructi erant equites quo pedites, & item Caspii. Libyes & ipsi eandem quam pedites armaturam gerebant: curruum autem hi cuncti erant agitatores. Caspii quoque & Paricanii itidem atque suus peditatus instructi erant. Necnon Arabes eo quo pedites ornati cultu agitabant camelos nihilo inferiores equis pernecitate. Haec solae
 LXXXVII gentes erant equestres. Fuitque numerus equitum, octo myriades, id est, octoginta millia, praeter camelos & currus. Et alii quidem equites in ordinem redacti erant: Arabes autem in ultimo locati, ob id postremi ne equitatus consterneretur, equis camelos non tolerantibus.
 LXXXVIII Equitatus autem praefecti erant, Harmamithres & Tithaeus, filii Datis: quorum tertius collega Pharnuches Sardibus erat relictus aegrotus. Nam quum Sardibus proficisceretur, in calamitate incidit insciens. equitante enim eo canis sub pedes equi intercurrit: quo equus improuiso deterritus atque crebrius sese attollens, Pharnuchem excussit. Hic collapsus sanguinem euomuit, paucisque est morbum qui in phthisin, id est, tabem, euasit. Equo autem, a casu statim domini, fecerunt famuli ut ille iusserat: Abducto namque in eum locum ubi dominum strauerat, crura cum genibus absciderunt. Itaque Pharnuches ita a praefectura summotus est.

ἐσθλὰ σιδηροὶ καὶ ὁ πεζὸς αὐτῶν· πλεονέκτηται
 κεφαλῇσι εἶχον ἔνιοι αὐτῶν καὶ χάλκεα καὶ σι-
 δηρεὰ δὲ ληλασμένα ποιήματα. Εἰσὶ δὲ πνικ-
 νομάδες ἀνδρες ποὶ Σαγάρτιοι καλεόμενοι, ἔθνος
 μὲν Περσικὸν καὶ Φωγῆ, σκώλι δὲ μετὰ αὐτῶν ἔχου-
 σι πεποιημένῳ τῆς Περσικῆς τε καὶ τῆς Πακτυ-
 κῆς· οἱ παρείχοντο μὲν ἵππον ὀκτακισχιλίῳ,
 ὅπλα δὲ οὐ νομίζουσι εἶναι οὔτε χάλκεα, οὔτε σιδη-
 ρεὰ, ἔξω ἐν χειρὶ δύναι. χρεώνται δὲ σιρῆσι πεπλε-
 10 γμένοις δὲ ἱματίων, τῇσι δῖοισι ἐρχονται ἐς πό-
 λεμοι. ἡ δὲ μάχη τοῦτων τῶν ἀνδρῶν, ἥδε· ἐπε-
 αὖ συμμίσγασιν τοῖσι πολεμίοισι, βάλλουσι τὰ σι-
 ρεὰ, ὥς ἄκρῳ βρόχου ἐχούσας· ὅττω δὲ αὐτῶν
 χη, μὲν τε ἵππου, μὲν τε ἀνδρῶν, ὥς ἐν αὐτῷ ἐλ-
 λει. οἱ δὲ ἐν ἀρχῇ ἐμπαλασσομένοι ἀφ' ὧν
 20 ἔρχονται. τοῦτων μὲν αὐτῇ τῇ μάχῃ, καὶ ἐπετετάχα-
 το ἐς τὰς Πέρσας. Μῆδοι δὲ, πῶς περ ἐν τῷ πε-
 ζῶ εἶχον σκώλι, καὶ Κίαιοι ὡσαύτως. Ἴνδοι δὲ
 σκώλῃ μὲν ἐπιστάχατο τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῷ πεζῷ, ἡ-
 λαῖων δὲ κέληται καὶ δόματα· ὑπὸ δὲ τοῖσι
 δόμασι ὑπὸ ἥσαν ἵπποι καὶ οἱ ἀγριοί. Βάκτρι-
 30 οὶ δὲ ἐσθλὰ δατο ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ πεζῷ, καὶ Κά-
 σπιοι ὁμοίως. Λίβυες δὲ καὶ αὐτοὶ κατὰ περ ἐν τῷ
 πεζῷ· ἡλαῖων δὲ καὶ οὗτοι πῶς τε δόματα. ὡς
 δὲ αὐτῶς Κάσπιοι καὶ Παρικανιοὶ ἐπιστάχατο ὁμοί-
 ως καὶ ἐν τῷ πεζῷ. Ἀράβιοι δὲ σκευὴν μὲν εἶ-
 χον πῶς αὐτῶν καὶ ἐν τῷ πεζῷ· ἡλαῖων δὲ πῶς
 τε καὶ μῆλοι, ταχυτῇ πού λειπομένης ἵππων.
 Ταῦτα τὰ ἔθνη μοῖνα ἵππων εἶναι. Σιρῆες δὲ τῆς
 40 ἵππου ἐχρῆτο ὀκτὼ μυριάδες, ὡς δὲ τῶν ἄλ-
 λων καμῆλων καὶ τῶν ἀρμάτων. οἱ μὲν νῦν ἄλ-
 λων ἵππους ἐτετάχατο κατὰ τέλεια· Ἀράβιοι δὲ,
 ἔσχατοι ἐτετάχατο. ἅπτε γὰρ τῶν ἵππων οὐ πᾶ-
 νεχομένων τὰ καμῆλοι, ὕπερι ἐτετάχατο, ἵνα
 μὴ φοβέοιτο τὸ ἵππικόν. Ἴπποδραχοὶ δὲ ἔσαν
 Ἀρμαμίδης τε καὶ Τίθαρος, Δάτιος παῖδες· ὁ δὲ
 πέποις σφίσι σπασίωσεν ἀρχὸς Φαρνούχης κατε-
 λέλειπτο ἐν Σαρδίσι νοσέων· ὡς γὰρ ὁρμῶντο
 ἐν Σαρδίῳ, ὅτι συμφορὴν ἐρέσειε ἀνέλεστον.
 40 ἡλαῖων γὰρ οἱ, ὑπὸ τῶν πόδας ἵππου ὑπὸ
 ἐδραμῶν καὶ οἱ ἵπποι ἐπὶ ὧν ἐβόων ἐφοβήθη τε, καὶ
 τὰς ὁρμὰς ἀπέσεισεν τὸν Φαρνύχα. πεσὼν δὲ, αἰμῶν
 τε ἤμην, καὶ ἐς φθίσιν ὤλεσεν ἡ νόσος. ὃν δὲ ἵππον
 αὐτῆς κατ' ἀρχὰς ἐποίησεν οἱ οἰκέται ὡς ἐκέλευε
 ἐς τὸν χρόνον ἐν τῷ πεζῷ κατεβάλετο δὲ ἀπὸ τῆς ἀπ-
 αραχθέντος, σπῶν τοῖσι γυνάσιν ἀπέβησαν ἰα σκέλεα.
 Φαρνούχης μὲν οὕτω παρελύθη τῆς ἡγεμονίας.

το ρitu : qui quandiu in Peloponneso regionem quę vocatur Achaia incoluerunt, & ante aduentum Danaı & Xuthi in Peloponnesum, (vt Gręci aiunt) vocabantur Pelasgi Aegialees, *id est, littorales*, sed ab Ione Xuthi filio, Iones sunt appellati. Insulani, naues decem & septem, armati vt Gręci : & ipsi Pelasgica gens, sed mox Ionica, ob eandem causam ob quam & duodecim oppida sunt Ionica ab Atheniensibus appellata. Aëoles, sexaginta naues, ritu 10 Gręco armati, & olim Pelasgi (vt apud Gręcos fertur) vocati. Hellepontii, centum naues, præter Abydenos: quibus mandatum erat ab rege vt circa locum manerent ad pontes custodiendos. Ceteri e Pontō erant, Gręco more armati, Ionum ac Dorum coloni. 10 In omnibus autem nauibus epibatæ erant Persæ & Medi & Sacę, quarum velocissimas præbuere Phœnices, & inter Phœnices, optimas Sidonii. Harum singulis, & item pedestribus eorum copiis præfecti erant vernaculi duces: quorum ego (quia ratio historię non exigit necessario) non faciam mentionem. Neque enim singularum nationum duces digni memoria fuere, quarum quot vrbes, tot duces extitere: sed non vt ductores, verum vt serui (quemadmodum alii qui ducebantur in militiam) venere: quoniam duces penes quos summa imperii erat, vt singularū gentiū principes, quinam eorum Persæ fuerint, à me commemoratum est. 10 Nauticis autem hi copiis præfuere: Ariabignes Darii, & Prexaspes Aspathinis, & Megabazus Megabatis, & Achæmenes Darii filius. Ionica quidem classi & Cariæ Ariabignes, ex Dario & filia Gobryæ genitus: Aegyptiacæ autem Achæmenes, Xerxis ex utroque parente germanus: reliquæ autem classis reliqui duo. Porro biremes, lembos quinquaginta aut triginta remorum, & actuaria nauigia, & alia minuta, cum hippagogis, *quæ equos vehunt*, contracta constat ad trium millium peruenisse. 10 Eorum autem qui in classe erant, secundum duces, illustrissimi fuere, Sidonius Tetramnestus Allefi filius, & Tyrius Mapen Sironi, & Aridius Nerbalus Arbali, & Cilix Syennesis Oromedontis, & Lycius Cyberniscus Sicæ filius. Cyprii autem, Gortus Cherfis, & Timonax Timagoræ filius. Carum vero

10 λλῆες. Ἰῶνες δὲ, ὅτι μὴ χερόν ἐς Πελοπόννησον εἶχον πλὴν νηῶν καλεόμενῃν Ἀχαϊνῶν, καὶ πλεῖν ἢ Δαΐαοι τε καὶ Ξοῦθον ἀπικέσθαι ἐς Πελοπόννησον, (ὡς Ἕλληνες λέγουσι) ἐκαλέοντο Πελασγοὶ Αἰγιαλεές· ὅτι δὲ Ἰῶνος τῷ Ξοῦθου, Ἰῶνες. Νησιῶται δὲ, ἐπὶ αἰγίδεσσι παρείχοντο νέας, ἐπὶ λιπιδίοις ὡς Ἕλληνες· καὶ τὸ τοῦ Πελασγικοῦ ἔθνος, ὅτερον δὲ Ἰωνικὸν ἐκλήθη κατὰ Διῶν δὴ λόγον. καὶ αἱ δὲ ὠδεκα πόλεις Ἰῶνες οἱ ἀπὸ Ἀθηναιῶν. Αἰολεές δὲ, ἐξ ἡκίστης νέας παρείχοντο, ἐσθλασμινοὶ τε ὡς Ἕλληνες, καὶ τοπάλαι καλεόμενοι Πελασγοί, ὡς Ἕλληδων λόγος. Ἕλλησπονιοὶ δὲ, πλεῖν Ἀβυδωνῶν· (Ἀβυδωνῶσι γὰρ παρὰ τὴν ἑσπέρην ἐκ βασιλῆος κατὰ χώρην μύουσι, φύλακας εἶ) τῷ γεφυρέων) οἱ δὲ λοιποὶ ἐκ τῆς Πόντου στρατομένοι, παρείχοντο μὲν ἑκαδὸν νέας, ἐσθλασμινοὶ δὲ ἕσαν ὡς Ἕλληνες· οὗτοι δὲ, Ἰῶνων καὶ Δωριέων ἀπὸικοι. Ἐπεβάτδων δὲ ὅτι πασι νηῶν Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ Σάκαι. τοῦτων δὲ ἄριστοι πλεούσας παρείχοντο νέας Φοίνικας, καὶ Φοινίκων, 262 Σιδωνίους. οὗτοισι πᾶσι καὶ πᾶσι ἐς Διὸν πεζὸν τε παγιδίοισι αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐκείνοις ὅτι χῶρις ἡγεμόνες. τῷ γὰρ (οὐ γὰρ αἰαντήν· ὅς ἐστιν ἡγεμὼν ἐς ἰσορείας λόγον) οὐ παρὰ μένηται. οὐτε γὰρ ἑθεὶς ἐκείνου ἀπ᾽ αἰῶνι οἱ ἡγεμόνες, ἐν τῇ ἐθνεῖ ἐκείνῃ ὅσα περ πόλεις, ποσὺτοι καὶ ἡγεμόνες ἕσαν. εἰποῖτο δὲ ὡς ἔστρατηγὸς, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατομένοι δούλοι. ἐπὶ στρατηγὸς τε καὶ ἀρχοντας οἱ δὲ πᾶν ἔχοντες κράτος, καὶ ἀρχοντας τῷ ἐθνεῖ ἐκείνῳ, ὅτι αὐτῶν ἕσαν Πέρσαι, εἰρήσται μοι. Τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἐστρατήγον οἶδε· Ἀεαβίγνης τε ὁ Δαρείου, καὶ Πρηξάσσης ὁ Ἀσπαθίνεω, καὶ Μεγάβατος ὁ Μεγαβάτιω, καὶ Ἀχαμῆνης ὁ Δαρείου· τῆς μὲν Ἰάδης τε καὶ Καεικῆς στρατῆρος, Ἀεαβίγνης, ὁ Δαρείου τε παῖς καὶ τῆς Γωβρύεω θυγατρός· Αἰγυπτιῶν δὲ ἐστρατήγος Ἀχαμῆνης, Ξέρξεω ἐὼν ἀπὸ ἀμφοτέρων ἀδελφείας· τῆς δὲ ἄλλης στρατῆρος ἐστρατήγον οἱ δύο. πενηκόντεσι δὲ, καὶ πεντηκόντεσι, καὶ χερκυρεσι, καὶ ἰσπαρωγὰ πλοῖα μικρὰ συνεληῶτα ἐς Διὸν εὐθρόν, ἐφαίνετο πειχέλια. Τῶν δὲ ὅτι πλεόστων μετὰ γε τῆς στρατηγείας, οἱ δὲ ἕσαν οἰομασῶτατοι, Σιδωνίος Τετραμνηστος Ἀλλήσου, καὶ Τύριος Μάπην Σιρώνη, καὶ Ἀείδης· Νέρβατος Ἀρβάτου, καὶ Μέρβα, καὶ Κίλιξ Σύννεσις Ὁρομέδοντος, καὶ Λύκιος Κυβερνίσκος Σίκα· καὶ Κύπριοι, ὁ γὰρ Γόρτος τε ὁ γὰρ Γόρτος, καὶ Τιμαχὸς ὁ Τιμαχόρεω· καὶ Καρών,

Ἰστιαῖος τε ὁ Τύμνεω, καὶ Πύρρης ὁ Σελδώμου, καὶ
Δαμασθῆμος ὁ Καυδαύλεω.

Τῶν μὲν νῦν ἄλ-
λων οὐ παλαιὰ μνήμη ἱστίαρχων, ὡς σὺ αἰα-
γασθῆναι. Ἀρτεμισίης δ', τῆς μάλιστα θούμα
ποιῶμαι, ὅτι πλὴν Ἐλλάδα στρατοσολογίας γυ-
ναῖκος, ἥτις ἀποθαλόντος τῷ ἀνδρὸς, αὐτὴ τε ἔχουσα
πλὴν τυρανίδα, καὶ πατρὸς ὑπαρχόντος νεώτερος,
ὑπὸ λήμματος τε καὶ αἰδρηθῆς ἐστρατεύετο, οὐδέ-
μιν ἐούσης αἰαγασθῆς. οὐνομα μὲν δὴ καὶ αὐτῇ
Ἀρτεμισίῃ, θυγάτηρ δὲ καὶ Λυγδάμους. γένος δὲ
ἐξ Ἀλικαρνασσοῦ, πατρὸς πατρὸς, πατρὸς γὰρ
δὲ, Κρήναι. ἡγεμόνους δὲ Ἀλικαρνασσοῦν τε καὶ
Κώων, καὶ Νισυρίων τε καὶ Καλυδονίων, πέντε γέ-
ας παρὲχοντο καὶ σιναπάσης τῆς στρατίας,
μετὰ γὰρ καὶ Σιδωνίων, γέας ὁδοδοτὰς παρεί-
χετο. πόρτων δὲ τῶν συμμάχων γνώμας ἄριστας
βασιλεῖ ἀπεδέξατο. τῶν δὲ κατέλεξα πολιῶν ἡ-
γεμονοῦν αὐτῶν, ὅς ἐστιν ἀποφαίνω πρὸς ἐὼν Δω-
ρεῖν. Ἀλικαρνασσοῦ μὲν, Τριζυλίου· τὸς δ'
ἀλλοῖς, Ἐπίδουρις. ἐς μὲν πρὸς δὲ ὁ ναυτικός στρα-
τός εἴρηται. Ξέρξης δὲ ἐπεὶ ἡρίθησέ τε, καὶ διε-
πάχθη ὁ στρατός, ἐπεθύμησε αὐτὸς σφραγίσαι διεξελά-
σας θησαυράς· μετὰ δὲ, ἐπεὶ ἐπὶ ταῦτα, καὶ διεξε-
λασίων ἐπ' ἀρχαῖος παρ' ἔθνος ἐν ἑκάστῳ, ἐπύ-
θαίετο. καὶ ἀπὲρ γε φονοὶ γεγραμμέναι· ἕως δὲ
ἐσχάτων ἐς ἐσχάτα ἀπῆκετο καὶ τῆς ἰσχύος καὶ τῆς
πεζοῦ. ὡς δ' ἐπὶ ταῦτα οἱ ἐπεποίητο, τῶν νεῶν κατελ-
κυθεισῶν ἐς θάλασσαν, ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης μετεκ-
βαί, σὺν τῷ στρατοῦ ἐς νῆα Σιδωνίαν, ἵζετο ὑπὸ
σκιῇ χρυσοῦ· καὶ παρὲν πλεῖστον τῶν παρόντων
τῶν νεῶν, ἐπεὶ τῶν τε ἐκαστῶν ὁμοίως ὡς καὶ ὅν
πεζόν, καὶ ἀπογεγορμένους. καὶ δὲ γέας οἱ ναύα-
ρχοι αἰαγασθῆναι, ὅσον τέσσερα πλέθρα ἀπὸ τῆς αἰ-
γιαλοῦ, ἀνέκωχοντο καὶ παρόντας ἐς γλῶν, τρέψαν-
τες πόρτες μετὰ πηδῶν, καὶ ὅσοι πλῆντες τῶν ὅτι-
βάτας ὡς ἐς πόλεμον. ὁ δ', ἐπὶ τῶν παρόντων
πλέων ἐπύθη καὶ τῶν αἰγιαλοῦ. ὧς δὲ καὶ τῶν
καὶ διεξέπλωσε, καὶ ὅτε βῆ σὺν τῆς νεὸς, μετεπίμ-
ψατο Δημόρτην ὅν Ἀρείωνος συστρατολόμ-
ον αὐτῶν ὅτι πλὴν Ἐλλάδα. καλέσας δ' αὐτόν, 40
" εἶρετο τάδε, ὦ Δημόρτη, νῦν μοι πένδ' ἔστι
" ἐπεὶ ἔρεσθαι τὰ θέλω. σὺ εἰς Ἑλλήν τε, καὶ ὡς ἐγώ
" πωθαίνομαι σὺν τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν
" ἐμοὶ ἐς λόγους ἀπικνεομένων πόλιος οὐτ' ἐλαχί-
" σης, οὐτ' ἀσθενεστάτης. νῦν ὦν μοι τόδε φράσον, εἰ
" Ἕλληνες ὑπομνησέοι χεῖρας ἐμοὶ ἀνταγρόμενοι.

1 Qui me alloquuntur. Vel, Quibuscumque mihi sermo est.

Histæus Tymnis, & Pygæus Seldomis, & Damasithymus Candaulis filius. A-
liorum nunc præfectorum mentionem
facere superseded, tanquam non neces-
se habens. Verum Artemisæ præcipua
me tenet admiratio, mulieris expeditio-
nem aduersus Græciam sequitur: quæ
defuncto viro, ac pupilli filii tyranni-
dem obrinens, nulla adaucta necessitate,
sed præstantia animi atque virilitate in
militiam concessit. Nomen ei erat Arte-
misæ, Lygdamis filia, paternum genus
ex Halicarnasso, maternū ē Creta. Im-
perans hæc Halicarnasseis, & Cois, &
Nisyriis, & Calydniis, quinque cum na-
uibus venit omni copia instructis. atque
post Sidonias hæc naues fuerunt illu-
strissimæ. Eadem apud regem optimas
inter omnes socios sententias dixit. Quas
ciuitates recensui sub illius imperio fu-
isse, earum vniuersam gentem annuo
Doricam esse, Halicarnasseorum qui-
dem Træzeniam, ceterorum autem E-
pidauriam. Hactenus de nautico ex-
ercitu. ¶ Xerxes, inito copiarum nu-
mero, militibus instructis, concupiuit
illos lustrando oculis obire: quemad-
modum & fecit. Itaque inscensu curru
singulas nationes lustrans, quænam es-
sent percontabatur: quarum professio-
nem scribæ excipiebant, donec ad ex-
remos equitum peditumque peruenu-
tum est. Hoc perfecto, & nauibus in
mare deductis, Xerxes ē curru in na-
uim Sidoniam transcendit: residensque
sub aureo tabernaculo, præteruchen-
que nauium proras, sciscitabatur de sin-
gulis itidem vt de terrestri exercitu fe-
cerat, describique iubebat. Enimvero
nauarchi productas à litore quatuor fe-
re iugerū spatio naues stabilierant, con-
uersis à terra proris, & in vnam frontem
digestis, epibatis quoque, id est, propugnato-
ribus, tanquam ad bellum armatis: quos
Xerxes inter proras & litus nauigans
conspicabatur. Vbi autem & classem
lustrauit, egressus naui accersit Dema-
ratū Aristonis filium, comitē huius ad-
uersus Græciā expeditionis, ei; accer-
sito ita inquit, Demarate, iuuat nūc me
quæ cupio ab te interrogare, qui & Græ-
cus es, & non ex minima ciuitate, vt au-
dio, tam ex te quam ex aliis Græcis qui
me alloquendi gratia adeunt. nunc igitur
hoc mihi expone, nunquid Græci
sustinebunt manus contra me leuare.

nam(vt

nam (ut ego opinor) ne omnes quidem Græci ac ceteri mortales qui¹ ad hesperum incolunt, si congregarentur, pares essent nostris armis, nec me inuadentem expectarent: quum non sint inter se concordēs. Libet tamen mihi abs te audire quid de hoc dicas. His verbis interrogauit. Demaratus autem excipiens, Vtra, inquit, apud te rex utar? veritate ne an iucunditate? Ille ut veritate vteretur iubere. neque enim sibi ob id eum minus iucundum fore quam antea fuisset. Hoc ubi Demaratus audiuit, Quoniam, inquit, me iubes, rex, omnino veritatem proloqui,² ea dicam quæ nemo nisi mentiens apud te postea carpet. Græcia semper quidem alumna fuit paupertatis, hospes virtutis, quam à sapientia acciuit & à seuera disciplina, quam vsurpans Græcia, & paupertatem³ tueretur & dominatum. Ita laudo quidem omnes Græcos qui Dorica illa loca vel circa incolunt: sed non de cunctis eis verba faciam, verum de Lacedæmoniiis solis. Iam primum nego fieri posse ut tuam orationē admittant, afferentē Græciæ seruitutem: deinde ἀπηννο venturos tibi obuiam ad pugnandum, etiam si ceteri Græci omnes sentiant tecum. Neque vero de numero eorum quæras, quot illi sint qui hoc facere possint. nam si in exercitu eorum mille fuerint, ii tecum congredientur: & item siue pauciores siue plures. Hæc quum audisset Xerxes, sublato cachinno inquit, Demarate, quodnam extulisti verbum? mille omnino viros cum tanto exercitu congressuros? Agedum, dic mihi, nonne te ipsum ais istorum virorum fuisse regem? visne igitur sine mora tu cum decem viris dimicare? Quod si vestri populares omnes tales sunt quales tu prædicās, profecto secundum vestra instituta debes tu, qui illorum es rex, duplicem præstare quàm singuli eorum: qui si denis è meo exercitu pares sint, iure abs te posco ut viginti sis par: ita verba quæ dixisti, comprobabuntur. Atqui si tales sunt illi ac⁴ tanta statura qualis quantusque tu, ac ceteri Græci qui in colloquium meum venerunt, videte ne, quum tantopere gloriamini, frustra id insolenterque faciatis. nam age intelligam quocunque argumento, vnde fieri queat ut mille aut decem millia atque quinquaginta millia hominum, qui præsertim omnes liberi,

οὐ γὰρ, ὡς δοκέω ἐγὼ, οὐδ' εἰ πάντες Ἕλληνες, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς ἑσπέρης οἰκούντες ἀνδρες, συλλέχθῃσιν, οὐκ ἀξίον μαχρὶ εἶσι ἐμὲ ὀπίσσω ἕσθαι, μὴ εὐόντες θρόνοι. ἐθέλω μὲν τοι καὶ τὸ σὺ, ὁ κείνῳ πῶς λέγεις πρὸς αὐτίκων, πύλας. ὁ μὲν τῶν εἰρώτων. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν ἔφη, ὦ βασιλεύ, ὅτε καὶ ἀληθινή χρῆσμαι πρὸς σε, ἢ ἡδονῇ; ὁ δὲ μιν ἀληθινή χρῆσμαι ἐκέλευε, φασὶ οὐδὲν οἱ ἀνδρες ἐσθαι ἢ πρὸς τερον ἢ. ὦς δὲ τῶντα ἤκουσε Δημαρῆτος, ἔλεγε πάλιν, Βασιλεύ, ἔπειδ' ἡ ἀληθινή ἀφ' ἀχρησάσθαι πάντως με κελεύεις, ταῦτα λέγοντα πᾶσι μὴ ψευδόμενος τις ὕστερον ὑπὸ σὺ ἀλώσεται, τῇ Ἑλλάδι περὶ μὲν αἰεὶ ἐκτε σιῶντος ἔσθαι. ὅρετ' ἡ ἐπακτός ἔσθαι, ἀπὸ τε σοφίης κατεργασμένη καὶ νόμου ισχυροῦ. τῇ ἀφ' ἀχρησάσθαι ἡ Ἑλλάς, πῶς τε περὶ νῦν ἀπαμύνεται, καὶ πῶς δεσποσύνην. αἰνέω μὲν νῦν πάντας Ἕλληνας τοὺς πρὸς κείνοις τοὺς Δωρικούς χώρους οἰκονόμους. ἔρχομαι δὲ λέξων οὐ πρὸς πάντων τῶν δὲ πρὸς λόγους, ἀλλὰ πρὸς Λακεδαιμονίων μοῦνον. πρὸς μὲν, ὅτι οὐκ ἔστι ὅπως κατὰ σὺ δέξονται λόγους δολοσυῶν φέροντας τῇ Ἑλλάδι. αὐτὸς δὲ, ὡς ἀπὸ σὺ ταῖς τοῖς ἐς μάχην, καὶ ἡ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πάντες πᾶσι σὺ φρονέωσι. θρόνον δὲ πέρι, μὴ πύθη ὅσοι πινὲς εὐόντες ταῦτα ποιεῖν οἰοῖνται εἶσι. ἡ γὰρ τὸ χῶσι ἔξωθεν ἑκατὸν μύρια χίλιοι, οὗτοι μαχέσονται τοι, ἡ γὰρ ἐλάσσονες τουτέων, ἡ γὰρ καὶ πλεονῶν. Ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης, γαλασσας ἔφη, Δημαρῆτε, οἷον ἐφθέγγασ' ἔστος, αἰδρας χίλιους τερατῆς ὁπῆδε μαχέσασθαι; ἄγε, εἰπέ μοι, σὺ φῆς τουτέων τῶν αἰδρων αὐτὸς βασιλεύς ἡνέσθαι; σὺ ὦν ἐθέλῃσιν αὐτίκα μάλα πρὸς αἰδρας δέκα κα μαχέσασθαι, καὶ τοι εἰ τὸ πολίτην ὑμῖν πᾶσι ἔσθαι τοιούτων οἷον σὺ ἀφαιρέεις, σὲ γὰρ τὸν κείνῳ βασιλῆα, πρὸς τὸ διπλήσιον ἀπὸ πᾶσι σέσθαι κατὰ νόμους τοὺς ὑμετέρεως. εἰ γὰρ κείνῳ ἑκατὸς δέκα αἰδρων τῶν τερατῆς ἑμῆς αἰτάξιός ἔσθαι, σὲ γὰρ δέξομαι εἰς τὴν αἰτάξιον καὶ ἔγωγε μὲν ὀρθοῖται αὐτὸς ὁ λόγος. ὁ πρὸς σὺ εἰρημνός. εἰ τὸ πρὸς τοὺς εὐόντες, καὶ μετὰ γὰρ ποσὶ τοῖς σὺ τε καὶ εἰ παρ' ἐμὲ φοιτῶσι Ἕλληνων ἐς λόγους, αὐτὸς τε ποσὶν, ὅρα μὴ μάτην χέμ. πρὸς ὁ λόγος οὐδ' ὁ εἰρημνός εἴη. ἐπεὶ φέρεται πᾶσι τὰς εἰρήνας ὡς διωαῖα το χίλιοι, ἢ καὶ μύριοι, ἢ καὶ πεντακισμύριοι, εὐόντες γὰρ ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως,

¹ Ad occidentem ² Ea dicentem ob quæ nemo à te postea mendacii conuincetur. vel, arguetur. Relinquitur autem pendens sententia, ut subiungitur, Itaque se habet, vel, Audi. ³ Propulsat ⁴ Tantilla

καὶ μὴ ὑπὸ ἐνὸς ἀρχοῦ μοι, ὅρα τὰ ποσὶ δὲ αὐ-
 πτεῖναι· ἐπεὶ τε πλεῖναι καὶ ἓνα ἕκαστον γινώ-
 μεθα, ἢ χίλιοι, ἔντων πέντε χιλιάδων. ὑπὸ
 μὲν γὰρ ἐνὸς ἀρχοῦ μοι κατὰ τὸ ῥῆμα ὃν ἡμέτε-
 ροι, ἡμοῖα τ' αὖ δεικνύοντες τὸ ποῦ καὶ πόθεν τὴν ἐ-
 αὐτῆς φύσιν ἀμείνονες· καὶ ἴσμεν ἀναγκαζόμενοι
 μάστιγι ἐς πλεῖνας ἐλάσσονες ἔοντες· αἰεὶ μὲν
 δὲ ἐς δ' ἐλδόμενοι, οὐκ αὖ ποιεῖοιεν βυτίων ὁδοῖ τε-
 ρα. δοκέω δὲ ἔγωγε καὶ αἰσώμεναι πλὴν, χα-
 λεπῶς αὖ Ἑλλήνας Πέρσῃσι μοιούοισι μάχεσθαι.
 ἀλλὰ παρ' ἡμῖν μὲν μοιούοισι τὸ ὅτι ὅτι πύ λεί-
 γαις. ἔστι γὰρ μὲν οὐ πολλόν, ἀλλὰ ἀπείρῳ. εἰσὶ
 γὰρ Περσέων τῶν ἐμῶν αἰχμοφόρων, οἱ ἐτελήσου-
 σι Ἑλλήνων ἀνδράσι τοῖσι ὁμοῦ μάχεσθαι. τῶν
 οὐκ ἂν ἀπειρος, πολλὰ φλυαρεῖς. Περὶ ταῦ-
 τα Δημόκριτος λέγει, ὅτι βασιλεῦς, ἀρχὴν ἡπι-
 στάμεν ὅτι ἀληθινὴ χρεώμενος, οὐ φίλα τοι ἔρεω.
 σὺ δὲ ἐπεὶ ἀναγκαστὸς λέγειν τῶν λόγων τοῖς ἀλη-
 θεῖσιν, ἔλεγον τὰ κατήκοντα Σπαρτιάτησι. καί-
 μοι ὡς ἐγὼ τυγχάνω τὰ νῦν παρὰ ἐσθροῦς ἐκεί-
 νοις, αὐτὸς μάστιγα ὄξεσσι· οἱ μὲν πλεῖν τε καὶ
 χερεῖα ἀπὸ λόμοι πατρῶα, ἀπὸ λίν τε καὶ φυλάδα
 πεποιήκασιν· πατὴρ δὲ σὸς ὑποδεδάμενος, βίον
 τέ μοι καὶ οἶκον δέδωκε. οὐκ ἔστιν εἰς αὐτὸν ὅτι
 σῶφροντα δυνόειν φαινομένην διωθέεσθαι, ἀλλὰ
 εἰργεῖν μάστιγα. ἐγὼ δὲ οὐτε δέκα ἀνδράσι ὑπὸ
 σχομμοῖς τε καὶ μάχεσθαι, οὐτε δυοῖσι ἐκὼν γὰρ
 εἶ, οὐδ' αὖ μοι νομίζομαι. εἰ δὲ ἀναγκάσῃ εἴη, ἢ
 μέγας τις ὁ ἐπὶ τρυφῶν ἀγὼν, μαχοίμεν ἀπὸ πύ-
 των ἡδιστα ἐν τοῦτέων τῶν αἰδράν, οἱ Ἑλλήνων ἕκα-
 264 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110 115 120 125 130 135 140 145 150 155 160 165 170 175 180 185 190 195 200 205 210 215 220 225 230 235 240 245 250 255 260 265 270 275 280 285 290 295 300 305 310 315 320 325 330 335 340 345 350 355 360 365 370 375 380 385 390 395 400 405 410 415 420 425 430 435 440 445 450 455 460 465 470 475 480 485 490 495 500 505 510 515 520 525 530 535 540 545 550 555 560 565 570 575 580 585 590 595 600 605 610 615 620 625 630 635 640 645 650 655 660 665 670 675 680 685 690 695 700 705 710 715 720 725 730 735 740 745 750 755 760 765 770 775 780 785 790 795 800 805 810 815 820 825 830 835 840 845 850 855 860 865 870 875 880 885 890 895 900 905 910 915 920 925 930 935 940 945 950 955 960 965 970 975 980 985 990 995 1000 1005 1010 1015 1020 1025 1030 1035 1040 1045 1050 1055 1060 1065 1070 1075 1080 1085 1090 1095 1100 1105 1110 1115 1120 1125 1130 1135 1140 1145 1150 1155 1160 1165 1170 1175 1180 1185 1190 1195 1200 1205 1210 1215 1220 1225 1230 1235 1240 1245 1250 1255 1260 1265 1270 1275 1280 1285 1290 1295 1300 1305 1310 1315 1320 1325 1330 1335 1340 1345 1350 1355 1360 1365 1370 1375 1380 1385 1390 1395 1400 1405 1410 1415 1420 1425 1430 1435 1440 1445 1450 1455 1460 1465 1470 1475 1480 1485 1490 1495 1500 1505 1510 1515 1520 1525 1530 1535 1540 1545 1550 1555 1560 1565 1570 1575 1580 1585 1590 1595 1600 1605 1610 1615 1620 1625 1630 1635 1640 1645 1650 1655 1660 1665 1670 1675 1680 1685 1690 1695 1700 1705 1710 1715 1720 1725 1730 1735 1740 1745 1750 1755 1760 1765 1770 1775 1780 1785 1790 1795 1800 1805 1810 1815 1820 1825 1830 1835 1840 1845 1850 1855 1860 1865 1870 1875 1880 1885 1890 1895 1900 1905 1910 1915 1920 1925 1930 1935 1940 1945 1950 1955 1960 1965 1970 1975 1980 1985 1990 1995 2000 2005 2010 2015 2020 2025 2030 2035 2040 2045 2050 2055 2060 2065 2070 2075 2080 2085 2090 2095 2100 2105 2110 2115 2120 2125 2130 2135 2140 2145 2150 2155 2160 2165 2170 2175 2180 2185 2190 2195 2200 2205 2210 2215 2220 2225 2230 2235 2240 2245 2250 2255 2260 2265 2270 2275 2280 2285 2290 2295 2300 2305 2310 2315 2320 2325 2330 2335 2340 2345 2350 2355 2360 2365 2370 2375 2380 2385 2390 2395 2400 2405 2410 2415 2420 2425 2430 2435 2440 2445 2450 2455 2460 2465 2470 2475 2480 2485 2490 2495 2500 2505 2510 2515 2520 2525 2530 2535 2540 2545 2550 2555 2560 2565 2570 2575 2580 2585 2590 2595 2600 2605 2610 2615 2620 2625 2630 2635 2640 2645 2650 2655 2660 2665 2670 2675 2680 2685 2690 2695 2700 2705 2710 2715 2720 2725 2730 2735 2740 2745 2750 2755 2760 2765 2770 2775 2780 2785 2790 2795 2800 2805 2810 2815 2820 2825 2830 2835 2840 2845 2850 2855 2860 2865 2870 2875 2880 2885 2890 2895 2900 2905 2910 2915 2920 2925 2930 2935 2940 2945 2950 2955 2960 2965 2970 2975 2980 2985 2990 2995 3000 3005 3010 3015 3020 3025 3030 3035 3040 3045 3050 3055 3060 3065 3070 3075 3080 3085 3090 3095 3100 3105 3110 3115 3120 3125 3130 3135 3140 3145 3150 3155 3160 3165 3170 3175 3180 3185 3190 3195 3200 3205 3210 3215 3220 3225 3230 3235 3240 3245 3250 3255 3260 3265 3270 3275 3280 3285 3290 3295 3300 3305 3310 3315 3320 3325 3330 3335 3340 3345 3350 3355 3360 3365 3370 3375 3380 3385 3390 3395 3400 3405 3410 3415 3420 3425 3430 3435 3440 3445 3450 3455 3460 3465 3470 3475 3480 3485 3490 3495 3500 3505 3510 3515 3520 3525 3530 3535 3540 3545 3550 3555 3560 3565 3570 3575 3580 3585 3590 3595 3600 3605 3610 3615 3620 3625 3630 3635 3640 3645 3650 3655 3660 3665 3670 3675 3680 3685 3690 3695 3700 3705 3710 3715 3720 3725 3730 3735 3740 3745 3750 3755 3760 3765 3770 3775 3780 3785 3790 3795 3800 3805 3810 3815 3820 3825 3830 3835 3840 3845 3850 3855 3860 3865 3870 3875 3880 3885 3890 3895 3900 3905 3910 3915 3920 3925 3930 3935 3940 3945 3950 3955 3960 3965 3970 3975 3980 3985 3990 3995 4000 4005 4010 4015 4020 4025 4030 4035 4040 4045 4050 4055 4060 4065 4070 4075 4080 4085 4090 4095 4100 4105 4110 4115 4120 4125 4130 4135 4140 4145 4150 4155 4160 4165 4170 4175 4180 4185 4190 4195 4200 4205 4210 4215 4220 4225 4230 4235 4240 4245 4250 4255 4260 4265 4270 4275 4280 4285 4290 4295 4300 4305 4310 4315 4320 4325 4330 4335 4340 4345 4350 4355 4360 4365 4370 4375 4380 4385 4390 4395 4400 4405 4410 4415 4420 4425 4430 4435 4440 4445 4450 4455 4460 4465 4470 4475 4480 4485 4490 4495 4500 4505 4510 4515 4520 4525 4530 4535 4540 4545 4550 4555 4560 4565 4570 4575 4580 4585 4590 4595 4600 4605 4610 4615 4620 4625 4630 4635 4640 4645 4650 4655 4660 4665 4670 4675 4680 4685 4690 4695 4700 4705 4710 4715 4720 4725 4730 4735 4740 4745 4750 4755 4760 4765 4770 4775 4780 4785 4790 4795 4800 4805 4810 4815 4820 4825 4830 4835 4840 4845 4850 4855 4860 4865 4870 4875 4880 4885 4890 4895 4900 4905 4910 4915 4920 4925 4930 4935 4940 4945 4950 4955 4960 4965 4970 4975 4980 4985 4990 4995 5000 5005 5010 5015 5020 5025 5030 5035 5040 5045 5050 5055 5060 5065 5070 5075 5080 5085 5090 5095 5100 5105 5110 5115 5120 5125 5130 5135 5140 5145 5150 5155 5160 5165 5170 5175 5180 5185 5190 5195 5200 5205 5210 5215 5220 5225 5230 5235 5240 5245 5250 5255 5260 5265 5270 5275 5280 5285 5290 5295 5300 5305 5310 5315 5320 5325 5330 5335 5340 5345 5350 5355 5360 5365 5370 5375 5380 5385 5390 5395 5400 5405 5410 5415 5420 5425 5430 5435 5440 5445 5450 5455 5460 5465 5470 5475 5480 5485 5490 5495 5500 5505 5510 5515 5520 5525 5530 5535 5540 5545 5550 5555 5560 5565 5570 5575 5580 5585 5590 5595 5600 5605 5610 5615 5620 5625 5630 5635 5640 5645 5650 5655 5660 5665 5670 5675 5680 5685 5690 5695 5700 5705 5710 5715 5720 5725 5730 5735 5740 5745 5750 5755 5760 5765 5770 5775 5780 5785 5790 5795 5800 5805 5810 5815 5820 5825 5830 5835 5840 5845 5850 5855 5860 5865 5870 5875 5880 5885 5890 5895 5900 5905 5910 5915 5920 5925 5930 5935 5940 5945 5950 5955 5960 5965 5970 5975 5980 5985 5990 5995 6000 6005 6010 6015 6020 6025 6030 6035 6040 6045 6050 6055 6060 6065 6070 6075 6080 6085 6090 6095 6100 6105 6110 6115 6120 6125 6130 6135 6140 6145 6150 6155 6160 6165 6170 6175 6180 6185 6190 6195 6200 6205 6210 6215 6220 6225 6230 6235 6240 6245 6250 6255 6260 6265 6270 6275 6280 6285 6290 6295 6300 6305 6310 6315 6320 6325 6330 6335 6340 6345 6350 6355 6360 6365 6370 6375 6380 6385 6390 6395 6400 6405 6410 6415 6420 6425 6430 6435 6440 6445 6450 6455 6460 6465 6470 6475 6480 6485 6490 6495 6500 6505 6510 6515 6520 6525 6530 6535 6540 6545 6550 6555 6560 6565 6570 6575 6580 6585 6590 6595 6600 6605 6610 6615 6620 6625 6630 6635 6640 6645 6650 6655 6660 6665 6670 6675 6680 6685 6690 6695 6700 6705 6710 6715 6720 6725 6730 6735 6740 6745 6750 6755 6760 6765 6770 6775 6780 6785 6790 6795 6800 6805 6810 6815 6820 6825 6830 6835 6840 6845 6850 6855 6860 6865 6870 6875 6880 6885 6890 6895 6900 6905 6910 6915 6920 6925 6930 6935 6940 6945 6950 6955 6960 6965 6970 6975 6980 6985 6990 6995 7000 7005 7010 7015 7020 7025 7030 7035 7040 7045 7050 7055 7060 7065 7070 7075 7080 7085 7090 7095 7100 7105 7110 7115 7120 7125 7130 7135 7140 7145 7150 7155 7160 7165 7170 7175 7180 7185 7190 7195 7200 7205 7210 7215 7220 7225 7230 7235 7240 7245 7250 7255 7260 7265 7270 7275 7280 7285 7290 7295 7300 7305 7310 7315 7320 7325 7330 7335 7340 7345 7350 7355 7360 7365 7370 7375 7380 7385 7390 7395 7400 7405 7410 7415 7420 7425 7430 7435 7440 7445 7450 7455 7460 7465 7470 7475 7480 7485 7490 7495 7500 7505 7510 7515 7520 7525 7530 7535 7540 7545 7550 7555 7560 7565 7570 7575 7580 7585 7590 7595 7600 7605 7610 7615 7620 7625 7630 7635 7640 7645 7650 7655 7660 7665 7670 7675 7680 7685 7690 7695 7700 7705 7710 7715 7720 7725 7730 7735 7740 7745 7750 7755 7760 7765 7770 7775 7780 7785 7790 7795 7800 7805 7810 7815 7820 7825 7830 7835 7840 7845 7850 7855 7860 7865 7870 7875 7880 7885 7890 7895 7900 7905 7910 7915 7920 7925 7930 7935 7940 7945 7950 7955 7960 7965 7970 7975 7980 7985 7990 7995 8000 8005 8010 8015 8020 8025 8030 8035 8040 8045 8050 8055 8060 8065 8070 8075 8080 8085 8090 8095 8100 8105 8110 8115 8120 8125 8130 8135 8140 8145 8150 8155 8160 8165 8170 8175 8180 8185 8190 8195 8200 8205 8210 8215 8220 8225 8230 8235 8240 8245 8250 8255 8260 8265 8270 8275 8280 8285 8290 8295 8300 8305 8310 8315 8320 8325 8330 8335 8340 8345 8350 8355 8360 8365 8370 8375 8380 8385 8390 8395 8400 8405 8410 8415 8420 8425 8430 8435 8440 8445 8450 8455 8460 8465 8470 8475 8480 8485 8490 8495 8500 8505 8510 8515 8520 8525 8530 8535 8540 8545 8550 8555 8560 8565 8570 8575 8580 8585 8590 8595 8600 8605 8610 8615 8620 8625 8630 8635 8640 8645 8650 8655 8660 8665 8670 8675 8680 8685 8690 8695 8700 8705 8710 8715 8720 8725 8730 8735 8740 8745 8750 8755 8760 8765 8770 8775 8780 8785 8790 8795 8800 8805 8810 8815 8820 8825 8830 8835 8840 8845 8850 8855 8860 8865 8870 8875 8880 8885 8890 8895 8900 8905 8910 8915 8920 8925 8930 8935 8940 8945 8950 8955 8960 8965 8970 8975 8980 8985 8990 8995 9000 9005 9010 9015 9020 9025 9030 9035 9040 9045 9050 9055 9060 9065 9070 9075 9080 9085 9090 9095 9100 9105 9110 9115 9120 9125 9130 9135 9140 9145 9150 9155 9160 9165 9170 9175 9180 9185 9190 9195 9200 9205 9210 9215 9220 9225 9230 9235 9240 9245 9250 9255 9260 9265 9270 9275 9280 9285 9290 9295 9300 9305 9310 9315 9320 9325 9330 9335 9340 9345 9350 9355 9360 9365 9370 9375 9380 9385 9390 9395 9400 9405 9410 9415 9420 9425 9430 9435 9440 9445 9450 9455 9460 9465 9470 9475 9480 9485 9490 9495 9500 9505 9510 9515 9520 9525 9530 9535 9540 9545 9550 9555 9560 9565 9570 9575 9580 9585 9590 9595 9600 9605 9610 9615 9620 9625 9630 9635 9640 9645 9650 9655 9660 9665 9670 9675 9680 9685 9690 9695 9700 9705 9710 9715 9720 9725 9730 9735 9740 9745 9750 9755 9760 9765 9770 9775 9780 9785 9790 9795 9800 9805 9810 9815 9820 9825 9830 9835 9840 9845 9850 9855 9860 9865 9870 9875 9880 9885 9890 9895 9900 9905 9910 9915 9920 9925 9930 9935 9940 9945 9950 9955 9960 9965 9970 9975 9980 9985 9990 9995 10000 10005 10010 10015 10020 10025 10030 10035 10040 10045 10050 10055 10060 10065 10070 10075 10080 10085 10090 10095 10100 10105 10110 10115 10120 10125 10130 10135 10140 10145 10150 10155 10160 10165 10170 10175 10180 10185 10190 10195 10200 10205 10210 10215 10220 10225 10230 10235 10240 10245 10250 10255 10260 10265 10270 10275 10280 10285 10290 10295 10300 10305 10310 10315 10320 10325 10330 10335 10340 10345 10350 10355 10360 10365 10370 10375 10380 10385 10390 10395 10400 10405 10410 10415 10420 10425 10430 10435 10440 10445 10450 10455 10460 10465 10470 10475 10480 10485 10490 10495 10500 10505 10510 10515 10520 10525 10530 10535 10540 10545 10550 10555 10560 10565 10570 10575 10580 10585 10590 10595 10600 10605 10610 10615 10620 10625 10630 10635 10640 10645 10650 10655 10660 10665 10670 10675 10680 10685 10690 10695 10700 10705 10710 10715 10720 10725 10730 10735 10740 10745 10750 10755 10760 10765 10770 10775 10780 10785 10790 10795 10800 10805 10810 10815 10820 10825 10830 10835 10840 10845 10850 10855 10860 10865 10870 10875 10880 10885 10890 10895 10900 10905 10910 10915 10920 10925 10930 10935 10940 10945 10950 10955 10960 10965 10970 10975 10980 10985 10990 10995 11000 11005 11010 11015 11020 11025 11030 11035 11040 11045 11050 11055 11060 11065 11070 11075 11080 11085

CV Hæc loquuto Demarato, Xerxes ad risum versus, nulla indignatione permotus est, sed comiter hominem remisit. Post Demarati colloquium, vbi Dorisco præfecit prætorem Mascamem Megadostis filium, amoto eo quem Darius præfecerat, ire cum exercitū aduersus Græciam pergit.

CVI Huic Mascami, quem illic reliquit Xerxes, vni tanquam omnium prætorum præstantissimo quos aut ipse aut Darius constituisset, dona quorannis misit: & item eius posteris Artaxerxes filius Xerxis. Etenim ante hanc expeditionē in Thracia & vbiq̃ue in Hellesponto prætores fuerant, qui omnes post eandē expeditionē à Græcis eiec̃ti sunt & è Thracia & ex Hellesponto, præterquam è Dorisco.

CVII vnde Mascamem Græci, permulta conati, tamen eiicere nequierunt. ob id huic ab eo qui in Persis regnat, semper dona mittuntur. Eorum vero qui à Græcis expulsi sunt, neminem rex Xerxes virum egregium esse dixit, præter vnum Bogem ex Eione, quem laudare non desinebat, eiusque qui superfuere liberos maximo inter Persas honore prosequeretur. Siquidem magnis ferri laudibus Boges meruit: qui quum ab Atheniensibus & Cimone Miltiadis filio obsideretur, liceretque ei accepta fide egredi & in Asiam remeare, tamen abnuuit, ne regi præ metu superfuisse videretur, sed ad extremum vsque perstitit: atq; vbi nihil in mœnibus commectus reliquum fuit, accenso ingenti rogo, interemit liberos, coniugem, concubinas, familiam: eosque in rogi defecit: dehinc omne aurum vrbis atque argentum è muris dispersit in Strymonē. his actis, etiā semetipsum coniecit in rogi. Ita hic meritò à Persis ad hoc vsq; tēpus præconio celebratur.

CVIII Xerxes è Dorisco in Græciam tendens, vt quosque populos adibat, secum militare cogebat. Erat autem (vt superius à me expositum est) omnis ad Thessaliam vsq; tractus in ditionem redactus & regitributarius effectus à Megabazo & mox à Mardonio. Digressus à Dorisco, præterijt primum Samothracios muros, quorum vltimum oppidum ad vespertam situm est, nomine Mesambria, cui vicinum est oppidū Thasiorū, Stryma: quæ oppida interfuit amnis Lissus, cuius aqua tunc non suffecit copiis Xerxis, sed de-

Ο' μὲν δὲ ταῦτα ἀμείψατο. Ξέρξης δὲ ἐς γέλωτα τε ἐτρέψατο, καὶ οὐκ ἐποίησατο ὀργὴν ὁδοιμῆτι, ἀλλ' ἠπίως αὐτὸν ἀπεπέμψατο. τότε δὲ ἐς λόγους ἐλθὼν Ξέρξης, καὶ ὑπαρχὸν εἰς τὰ Δορείσκη τότε κατὰ τῆς Μασκαμίῳ τὸν Μεγαδόστου, τὸν δὲ ὑπὸ Δαρείῳ καταίτα κατὰ παύσας, ἐδήλωσε τὸν στρατὸν ὅτι ὁ Ὀρήκης ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι. Κατέλιπε δὲ αὐτὰ τοιοῦτον Μασκαμίῳ χροῖον, τὰ μοῖρα Ξέρξης δῶρα πέμπεσκε, ὡς ὅτι ζῆντιοντι πόλεων καὶ αἰετοῦ ὄντας κατέστησε αὐτὸς ἡ Δαρφός ὑπαρχὸς πέμπεσκε δὲ αὐτὰ πόλιν ἔτος. ὡς δὲ καὶ Ἀρτοξέρξης ὁ Ξέρξεω, τοῖσι Μασκαμίῳσι ἐκγόνοισι. κατέστασαν γὰρ ἐπὶ τῷ τερῶν ταύτης τῇ ἐλασίῳ ὑπαρχοὶ εἰς τὴν Ὀρήκην καὶ τὰ Ἑλλησπόντια πόρταχῆ. ἔπειτα ὡν πόλεις, οἳ τε ἐκ Ὀρήκης καὶ ἔκ τῃς Ἑλλησπόντιος, πλὴν τῶν ἐν Δορείσκη, ὑπὸ Ἑλλάνων ὑπερὶ ταύτης τῇ στρατηλασίῳ ἐξηρέθησαν. τὸ δὲ εἰς Δορείσκη Μασκαμίῳ ἔδωκαί κ' ἐδυνήθη, ἐξελθὼν, πολλὰν πέρησα μύων. ὅτι τῶν δὲ οἳ τὰ δῶρα πέμπεσκε, τῶν δὲ βασιλέωντος αἰὲν εἰς Πέρσης. Τῶν δὲ ὀξαιρέντων ὑπὸ Ἑλλάνων ἔδωκα βασιλεὺς Ξέρξης εὐνοίας εἶναι αὐτὰ ἀγαθὸν, εἰ μὴ Βόρην μύοντι ἔξ Ἡϊόνος τῶν τῶν αἰνέων οὐκ ἐπαύετο, καὶ τῶν περὶ τὸν αὐτὸν εἰς Πέρσης παῖδας ἐπύμα μάλιστα. ἐπεὶ καὶ ἄξιός αἰνέει μάλα ἐξήμετο Βόρην, ὅς, ὅτι ἐπολιορκέτο ὑπὸ Ἀθηνῶν καὶ Κίμωνος τῷ Μιλτιάδου, παρὸν αὐτῶν ὑποσπονδὸν ἐξελθὼν καὶ νεκρῶν εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐκ ἐθέλησε, μὴ δολίῃ δόξειε περὶ βασιλείῃ, ἀλλὰ διεκέρτερε εἰς ὅτι ἐχάρον. ὡς δὲ ἔδεν ἐπὶ φορέῃς εἶναι εἰς τὴν πύλιν, συνήσας πυρὶν μεγάλην, ἐσφαξε τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς παλλακάς, καὶ τῶν οἰκέτας, καὶ ἔπειτα ἐσέβαλε εἰς τὸ πῦρ. μὲν δὲ ταῦτα, τὸν χρυσὸν ἀποπύον τὸν ἐκ τῶν αἰσῶν καὶ τὸν ἀργυρὸν ἑσπερε δὸν τῶν πύλων εἰς τὸν Στρυμόνα. ποιήσας δὲ ταῦτα, καὶ ἔπειτα ἐσέβαλε εἰς τὸ πῦρ. ἔπειτα μὲν οὐκ ἐδυνήθη αἰνέειν ἐπὶ καὶ ἐς τότε ὑπὸ Περσέων. Ξέρξης δὲ ἐκ τῶν Δορείσκη ἐπορεύετο ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι. τῶν δὲ αἰετῶν μύων ἐμπάδων, συστρατῶν καὶ ὑπαρχῶν, ἐδεδυνήλωτο γὰρ (ὡς καὶ τῶν τερῶν μοι δεδήλωται) ἡ μέγιστος Θεσσαλίας πᾶσα, καὶ ὑπὸ βασιλῆα δασιμοφόρος, Μεγαβάριον τε καὶ στρατηγὸν αὐτοῦ, καὶ ὑπερὶ Μαρδονίῳ. τῶν δὲ μετὰ τὸν πορδύονος ἐκ Δορείσκη, τῶν δὲ τὰ Σαμοθρῆκια τέκνα, τῇ ἐχάτη πεπόλισται πρὸς ἑσπερινὴν πόλιν τῇ ὀνομαζομένη Μεγαμυρίῃ ἔχει δὲ ταύτης Θασίων πόλιν, Στρυμὸν. ὅτι δὲ σφείον τῶν μέσων Λίαντος ποταμὸς ὁ καλεῖται, ὅς, ὅτε ἐκ αὐτῶν τὸ ὕδωρ παρέχον τῶν Ξέρξεω στρατῶν.

1 At Mascamem hunc qui apud Doriscum erat, nulli eiicere potuerunt, multis licet id conatis.

ἀλλ' ἐπέλιπε ἡ δὲ χώρα αὐτὴ πάλαι μὲν ὀκαλέετο
 Γαλαϊκὴ, νῦν δὲ Βριαντική. ἔστι μὲν τοὶ τὰ διχαίτα-
 τος τῶν λόγων καὶ αὐτὴ Κιχόνων. Διαβάς δὲ τὴν Λίαν
 ποταμὸν ὁ ῥέων ἀπέξηρα μύρον, πόλις Ἑλληνί-
 δας αὐτὴν ὠνόμασε, Μαρωνίδα, Διχίαν, Ἀ-
 ῥακίδα. αὐτὰς τε δὲ παρέστη, καὶ τὴν αὐτὴν, λίμνας
 ὀνομασὰς αὐτὰς. Μαρωνείας μὲν μετὰ τὸν καὶ Στρυ-
 μνης καὶ μύρον Ἰσμαρίδα καὶ τὴν Διχίαν, Βισωνίδα,
 ἐς τὴν ποταμὸν δύο εἰσφοῖσι τὸ ὕδωρ, Τραυὸς τε καὶ Κόμ-
 ψατος. καὶ τὴν Ἀῤῥακίδα, λίμνην μὲν ὁδοῦ μέλλουσαν
 265 οὐνομασθῆναι ὠνόμασε Ζερένης, ποταμὸν δὲ Νέ-
 ρον, ῥέοντα ἐς θάλασσαν. μετὰ τὴν αὐτὴν καὶ χώρας
 ἰών, αὐτὴν ἡ πόλις παρὴν τῇ ἐν μὴ λίμνῃ
 ἔσται τυγχαιὶ ὥσπερ τεύχεοντα σάδιον μέγιστον καὶ
 τὴν αὐτὴν, ἰχθυώδης τε καὶ καρπὸν ἀλμυρὸν. αὐτὴν
 τὰ ὑποζύγια μοῦνα ὁδοῦ μύρον ἀνέστηρνε. τῇ δὲ πό-
 λιν αὐτὴν οὐνομασθῆναι Πίσυρος. αὐτὰς μὲν δὲ καὶ
 πόλις αὐτὴν ὠνόμασε αὐτὴν τε καὶ Ἑλληνίδα ὅς ἐστι
 οὐμὸν χερσὸς ἀπὸ τῶν παρεστη. Ἑθνεα δὲ Θρη-
 κων, δι' ὧν τὴν χώραν ὁδὸν ἐποιέετο, ποσάδε. Πάπτι,
 Κιχόνες, Βίσιονες, Σαπαῖοι, Δερσάιοι, Ἡδωνοί, Σά-
 ραι. τούτων οἱ μὲν ὠνόμασε θάλασσαν κατωικημένοι
 τῇσι νηυσὶ εἴποντο· οἱ δὲ αὐτῶν τὴν μεσόγαιον οἰκόν-
 τες, καὶ ἀλεχθέντες τε ὑπὸ ἐμὸν, πλὴν Σάρων,
 οἱ ἄλλοι πόλιν, περὶ αὐτὴν ἀναγκαζόμενοι εἴποντο.
 Σάραι δὲ ὁδοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν ὁδοῦ
 ὅσον ἡμῶν ἰδὲ μύρον, ἀπὸ τῶν ὁδοῦ τῶν μέγιστον ἐμὸν αὐτὴν
 ὄντες ἐλθόντες μύρον Θρηκων οἰκόντες τε γὰρ ἔρεα
 ὑπὸ τῶν ὁδοῦ τε πόλιν αὐτὴν καὶ νηυσὶ σιμωρεφεία καὶ
 εἰσὶ τὰ πολέμια ἄκροι. ἔστι οἱ τὴν Διονύσου δὲ μαρτύριον
 εἰσὶ ὀκνημένοι. τὸ δὲ μαρτύριον τῶν, ἔστι μὲν ὅτι
 τῇ οὐρέων τῇ ὑπὸ τῶν ὁδοῦ, Βισωνί δὲ τῇ Σα-
 τρώων εἰσὶ οἱ ὁδοῦ πύοντες τῇ ἰσχυρῇ. αὐτὴν αὐτὴν
 ἡ χερσὸς, κατὰ τὴν ἐν Δελφοῖσι, καὶ ὁδοῦ ποικι-
 πον. Παρὰ μὲν αὐτῶν ὠνόμασε Ζερένης τὴν εἰρημέ-
 νην, ὁδοῦ τε αὐτῶν ὠνόμασε πείχαια τὰ Πί-
 ρων, καὶ τὴν Νιφάγρης ὅτι ὄνομα, καὶ ἑτέρω Πέργαμος.
 ταύτη μὲν δὲ παρ' αὐτῶν τὰ πείχαια τὸ ὁδοῦ ἐποιέετο,
 ἐκ δὲ τῆς χερσὸς τὸ Πάργαμον ἔρος ἀπὸ τῶν, ἐν μέγιστον
 τε καὶ ὑπὸ τῶν, ἐν τῇ χερσὶ καὶ τῇ ὁδοῦ ἐν μέ-
 40 ῥα. τὰ νηυσὶ Πίερές τε καὶ Ὀδομαντί, καὶ μέ-
 λιστα Σάραι. Ὑπὸ τῶν οἰκόντες τὸ Πάργαμον πρὸς
 βορέα ἀνέμου, Παμόνας, Δόβηρας τε καὶ Παμόπας
 παρεστῶν, ἡ τε αὐτὴν ἐπὶ τῇ ἐν ὁδοῦ αὐτὴν ὁδοῦ
 μὸν τε Στρυμόνα καὶ πόλιν Ἡϊόναν. τὴν ἐπὶ ζώος ἐὼν
 ἡρχε Βόγης, τὴν ὁδοῦ ὁδοῦ τῶν ὁδοῦ τῶν ὁδοῦ

sed defecit. Hæc olim regio vocabatur
 Galaica, nunc autem Briantica: quæ
 tamē optimo iure Ciconū est. Trans-
 missio profuente Lissi arefacto, Xerxes
 has Græcas vrbes prætergressus est:
 Maroneam, Diccam, Abdera, eas in-
 quam præteriit, & hos qui iuxta eas
 sunt, famosissimos lacus, Ismaridem,
 qui Maroneam Strymanque interiacet:
 Bistonidem Diccam contiguum, in
 quem duo flumina ingreditur, Trauus
 & Compfatus. Iuxta Abdera autē nul-
 lum nobilem lacum præteriit Xerxes,
 sed fluuium Nestum mare subeuntem.
 Post has regiones perrexit mediterræ-
 neas versus vrbes: in quarum vna est la-
 cus triginta ferme stadiorum in circui-
 tu, piscosus & admodum salus: quem
 sola iumenta quum aquarentur exsic-
 cauere. Huic vrbi nomen est Pissyrus.
 Has vrbes & maritimas & Græcas fini-
 strorsum relinquens præteriit Xerxes.
 Per quas autem gentes Thraciæ provin-
 ciaz iter fecit, hæ sunt: Pæti, Cicones, Bi-
 stones, Sapæi, Dersæi, Edoni, Satræ.
 Quorum qui maritimi erant, nauibus
 sequuti sunt: qui vero mediterranei (qui
 & commemorati sunt à me) præter Sa-
 tras, ceteri omnes terrestri itinere sequi
 coacti sunt. Satræ nulli olim hominū
 quantum nos scimus, fuere subiecti, sed
 soli è Thracibus ad meam memoriā li-
 beri sæper perstitere. Editos enim mon-
 tes incolunt omnigenis arboribus ac ni-
 uibus obritos: suntq; viri in re bellica e-
 ximii, apud quos oraculum est Dionysi,
 idq; in editissimis montibus. Eorum qui
 in illo tēplo prophetant, id est, vaticinan-
 tur, sunt Bessi: antistes vero quæ reddit
 responsa, quemadmodum Delphis, &
 nihilo magis varie. Peragrata autem
 quam dixi regione, Xerxes secundo lo-
 co transit muros Pierum, quorum vni
 nomen est Niphagræ, alteri Pergamo.
 Hac iter præter eos muros faciebat, à
 manu dextera relinquens montē Pan-
 gæum, magnum atque excelsum, in
 quo aurea sunt & argentea metalla,
 quæ cum Pieres & Odomanti, tum præ-
 cipue Satræ² exercent. Super Pan-
 gæum ad aquilonem habitantes Pæo-
 nes, Doberes & Pæoples, prætergres-
 sus Xerxes, ad vesperam versus contē-
 dit, donec ad flumē Strymonem perue-
 nit, & vrbem Eionem, cuius prætor Bo-
 ges (de quo paulo ante fecimus mentio-

1. Hæc nomina lacuum, feminina sunt Græci, quidā λίμνην illis feminini est generis. Idem & in seq. obseruandum. 2. Possident
 nem)

nem) adhuc vivebat. Regio autem hæc Pangæo monti circumiecta nominatur Phillis. Hinc vespertinum versus porrecta ad flumen Angitem, quod Strymonem subit: hinc meridiem versus ad ipsum Strymonem, ad quem magi mactatis equis candidis litauerunt.

cxiv His & aliis compluribus medicamentis in flumē factis, per Nouem vias Edonorum iere: iuxta quas Strymonem pontibus iunctum inuenere: Audientes autem eum locum Nouem vias Edonorum appellari, totidem illic pueros ac virgines virorum indigenarum viuos defoderunt. Persicum enim est defodere viuentes. nam & Amestrin Xerxis uxorem, iam prouectæ ætatis, audio bis septem illustrium Persarum liberos defodisse ad referendam pro se gratiam deo qui sub terra esse fertur.

cxv Vbi à Strymone progressus est exercitus, illic ad solis occasum est litus, in quo sitam urbem Græcam nomine Argilum præterit. hæc & quæ super eam est regio, vocatur Bisaltia. Illinc autem, sinum Neptuni templi à læua manu habens, perrexit ad campum nomine Sytleum, præteriens Stagyrum Græcam urbem, peruenitq; Acanthum, ducens vna singulas harum gentium, & ita ex accolis montis Pangæi, & ex illis quas superius commemorauimus: iis qui maritimierant, classe, qui procul à mari aberant, terrestri itinere sequentibus. Hanc autem viam qua Xerxes duxit exercitum, Thraces neque confundunt, neque ferunt, sed ad mea usque tempora magnopere venerantur.

cxvi Posteaquam autem Acanthum peruenit Xerxes, præcepit Acanthiis vt hospitalitatem exhiberent, eosque Medica veste donauit: laudauitque quod alacres cerneret esse ad bellum, quodque audiret fossam esse absolutam. Xerxe autem apud Acanthum agente contigit vt Artachæes, qui fossæ faciundæ præfuerat, morbo decederet, vir Xerxi spectatus, genere Achæmenides, statura inter Persas procerissima: quippe cui quatuor omnino digiti deerant à longitudine quinque regionum cubitorum. Xerxes magno damno ducens maximū hominē fato functū, apparatissime eum funeravit, exhibito etiā epulo, eiusque tumulū omnis exercitus extruxit: cui tanquā heroi ex oraculo Acæthii sacrificat,

Ὀμίω. ἡ δὲ γῆ αὐτῇ ἡ περὶ τὸ Πάργαον ὄρεος, καλέεται Φιλίς, καὶ αἰετίουσα, πὰ μὲν πρὸς ἑσπέρην, ὅτι ποταμὸν Ἀγγίτην, ἐκδιδοῖσα ἐς τὸν Στρυμόνα· πὰ δὲ πρὸς μεσημβρίην, τίνουσα ἐς αὐτὸν τὸν Στρυμόνα, ἐς τὸν οὐ μάλισι ἐκαλλιερῶσιτο, σφάζοντες ἴσπερ λαοκτοί. Φαρμακδύσαντες δὲ ταῦτα ἐς τὸν ποταμὸν, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς πύττωσιν ἐν ἑνεία ὁδοῖσι τοῖσι· ἡ δὲ αὖτε, ἐπορεύοντο κατὰ τὰς γαφύρας, τὸν Στρυμόνα διέγοντες ἐξ Ὀμίου. 10 Ἐν ἑνεία δὲ ὁδοῖσι πωθανομένοι τὸν χῶρον τῆς πεκαλέεσθαι, τοσούτους ἐν αὐτῇ παῖδας τε καὶ παρρηνοὺς αἰδρῶν τῶν ὅτι χερσὶν ζώοντες κατὰ ρύσσιν. Περσικὴν δὲ τὸ ζώοντες κατὰ ρύσσιν. ἐπεὶ καὶ Ἀμηςτιν πλὴν Ξέρξεω γυναικὴ πωθανομένην γερασάν δις ἐπὶ αἰῶνι ὅτι φανέων Περσέων παίδας ὑπὸ ἐαυτῆς τὰ ὑπὸ γυνὴ λεγόμενα εἶναι ἤθελεν αἰπυχεῖσθαι κατὰ ρύσσιν. 20 Ὡς δὲ ἀπὸ τῆς Στρυμόνος ἐπορεύετο ὁ στρατός, ἐνθαῦτα πρὸς ἡλίου δυσμενέων ἐστὶ αἰγιαλός, ἐν τῷ οἰκημένῳ Ἀργίλῳ πόλιν Ἑλλάδα παρεστῆε. αὐτῇ δὲ, καὶ ἡ κατὰ περὶ ταύτης, καλέεται Βισαλτίη. ἐνθαῦτε δὲ κελῶν τὸν ὅτι Προσδρίου ἔξ Ὀριστερῆς χερσὶ ἔχων, ἦεν Ἀχαιὸς Πυλίου καλεομένου, Σπαιγερὸν πόλιν Ἑλλάδα πρὸς αἰετίουσιν. καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀχαιῶν, ἅμα ἀχαιῶν ποταμῶν ἕκαστον τῶν ἐθῶν, καὶ τῶν περὶ τὸ Πάργαον ὄρεος οἰκόντων ὁμοίως, καὶ τῶν πρὸς τὸν κατὰ λῆξιν τῶν μὲν πρὸς τὰς ἀσπασίας ἔχων οἰκημένους, ὅτι σὶ στρατοκλήρους· τῶν δὲ ὑπὸ τὰς ἀσπασίας, περὶ ἐπορεύοντο. 30 τῶν δὲ ὁδὸν ταύτην τῇ βασιλῆος Ξέρξεος τὸ στρατὸν ἤλασε, οὐτε συγχέουσι Θρήναις, οὐτ' ὅτι πωλείουσι· σέβονται τε μεγάλως ὁ μὲν ἐν μὲν. Ὡς δὲ ἄρα ἐς τὴν Ἀχαιῶν ἀπὸ τοῦ, ξεινίην τε ὁ Πέρσης τοῖσι Ἀχαιῶσι πρὸς αὐτοῖς, καὶ ἐδωρήσατο σφῶας ἐαδῆν Μηδικῇ· ἐπαίνετέ τε, ὁρέων καὶ πῆς, 266 πρὸς ὅμοιους ἐόντας ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὸ ὄρυγμα ἀχέων. Ἐν Ἀχαιῶν δὲ ἐόντος Ξέρξεω, ξυλῶνται ὑπὸ τοῦ σου ἀποθανεῖν τὸν ἐπεσθῆναι τῆς διωρυχῆος Ἀργαχίην, δόκιμον εἶσα πρὸς Ξέρξην, καὶ ἦμος Ἀχαιῶν δὴν· μετὰ τὴν τὴν μέγιστον εἶσα Περσέων (ἀπὸ γὰρ πέντε πηχέων βασιλείων ἀπέλιπε τέσσαρες δακτύλους) φανέοντά τε μέγιστον αἰδομένον. ὥς τε Ξέρξεα, συμφορῶν ποιοσάμενοι μεγάλην, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ καλλίστῃ καὶ θαύμα· ἐτυμβωχόεσσι πᾶσα ἡ στρατὸς τῶν Ἀργαχίην θύουσι Ἀχαιῶν ἐκ τοῦ πρὸς τοῦ, ὡς ἡρώϊ,

1 Procerissima (quippe cui quatuor duntaxat digiti ἔσθ.) & cui vox erat præ quouis alio altissima. adeo vt Xerxes, magno damno ὅς. funerauerit, exhib.

ἐπονέμαζον τε πῦρ ὅμα. βασιλὸς μὲν δὴ Ξέρ-
 ξης, ἀπολαύμενος Ἀρταχάει, ἐποιεῖτο συμφορὴν.
 Οἱ δὲ ὑποδεδυμένοι Ἑλλήων τὴν στρατιάν, καὶ
 δειπνίζοντες Ξέρξεα, ἐς πᾶν καὶ οὐ ἀπικέατο, οὕτω
 ὥς τε αἰάσαντο ἐκ τῆς οἰκίῃς ἐγίνοντο· ἔκρυψε Θά-
 σισις ἑστῶς τῆς ἐν τῇ ἡπείρῃ πολιῶν τῶν σφετί-
 ρων δεξάμενοι τὴν Ξέρξεω στρατιάν, καὶ δειπνί-
 σασι, Ἀντίπατρος ὁ Ὀργίος Στρατηγὸς τῆς ἀ-
 σῶν αἰὴρ δόκιμος, ὁμοία τὰ μάλιστα ἀπεδύξεός
 ὁ δειπνὸν τετραχόσια τάλαντα Στρυγίου πε-
 λεσμήα. Ὡς δὲ πῶς πλησίως καὶ ἐν τῇσι ἄλ-
 λησι πόλεσι οἱ ἐπεγεῶντες ἀπεδείκνυσαν τὸν λόγον.
 Ὁ γὰρ δειπνὸν ποιῶν ἐξήμετο, οἷα ἐκ πολλῆς χρό-
 νου παρερημύμενος, καὶ πᾶσι πολλοῦ ποδιδύμενος. τῶ-
 πο μὲν, ὥς ἐπύοντο τὰ χιτῶνα τῶν κηρύκων τῶν πει-
 ἀφελόντων, δασάμενοι οἷτον ἐν τῇσι πόλεσι οἱ ἀ-
 σῶι, ἄλλοι δὲ καὶ ἄλλοι ἐπέειπον πόλεις ὅτι
 μέλλας συχνοῖς· τῶν δὲ κτενέων ἐπὶ τῶν, ὅς τε
 εἰσκόντες πμῆς τὰ χαλκία, ἔτρεφον τε ὄρνιθας
 χαρσύναις, καὶ λιμναίοις, ἐν τοῖς οἰκήμασι καὶ λακκί-
 σι, ἐς ὑποδοχὰς τῆς στρατῆς. τῶν δὲ, χρύσειά τε
 καὶ κρητῆρας καὶ Στρυγίαν ποτήρια τε καὶ κρητῆρας ἐποιεῦ-
 πο, καὶ ἄλλα ὅσα ὅτι τρεπίζαν τίθηται πόλιν.
 Ταῦτα μὲν δὴ αὐτὰ τε βασιλεῖ καὶ τοῖσι ὁμοσίοι-
 σι μετ' ἐκείνου ἐπεποιήτο· τῇ δὲ ἄλλῃ στρατῇ, πᾶ-
 ἐς φορβῶν μοῦνα παυόμενα. ὅπως δὲ ἀπικέσθῃ ἡ
 στρατῇ, σκηπὴ μὲν ἔσχε πεταγῆα ἐπίμνη, ἐς τὴν
 ἀσπὶς σαρμῶν ποιεῖσκετο Ξέρξης, ἡ δὲ ἄλλη στρατῇ
 ἔσχε ὑπαίθριος. ὥς δὲ δειπνοῦ γίνοντο ὥρη, οἱ μὲν,
 δευόμενοι ἔχουσιν πόνον, οἱ δὲ, ὅπως πληθεῖντες ὑ-
 κτα αὐτῶν ἀγαθῶν, τῇ ὑστέρῃ τὴν τε σκηνῶν αἰα-
 σσάπαντες, καὶ τὰ ἐπιπλα πόματα λαβόντες, οὕτω
 ἀπελθόντες, λαίπαυτες γοῶν, ἄλλα φερόμε-
 νοι. Ἐνθα δὴ Μεγακρέοντος ἀδελφὸς Ἀβδηρί-
 πος ὁ εἰρημὸν ἐξήμετο, ὃς συνεβούλευσε
 Ἀβδηρίτῃσι, πᾶσι δὲ αὐτοῖς καὶ γυναῖκας, ἐλ-
 γοῦσθαι ἐς τὰ σφέτερά τε, ἵζεσθαι ἱεῖρας τῶν θε-
 ῶν, πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις καὶ τῶν λοιπῶν σφί ἀπαμύειν
 τῶν ἐπιόντων κακῶν τὰ ἡμίση· τῶν τε παροχο-
 μέων ἔχειν σφί μεγάλην χάριν, ὅτι βασιλεὺς Ξέρ-
 ξης εὐδὸς ἐκάστης ἡμέρας ἐνίμισι οἷτον αἰρέσασθαι.
 παρῆχεν γὰρ αὐτῷ Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ αἰετον
 παρῆρτο ὁμοία τὰ δειπνῶ πᾶσι σκῶν ἄλιν, ἢ μὴ
 ὑποδιδόναι Ξέρξεα ὅτι οἷα, ἢ κατὰ μέναισιν, κακί-
 σα πᾶσι τῶν αἰδεσθῶν ὅς τε βούληται. Οἱ μὲν δὴ

nomine eum nuncupantes. Et rex qui-
 dem Xerxes amisso Artachæ iacturam
 se fecisse existimabat. Atii Græci qui
 exercitum excipiebant, quum Xerxi
 cœnam præberent, in omnem miseriam
 devenere, adeo quidem ut suis laribus
 efficerentur extorres. Dum autē Tha-
 sii pro suis urbibus quæ in continente
 sunt Xerxianas accipiunt copias, Anti-
 pater Orgis filius, elatus animo, vir in-
 ter populares illustis, erogavit in cœna
 quadringenta argenti perfecta talenta.
 Eam rem ubi qui præerant proposuere
 alijs circa urbibus, (tale enim conuiui-
 um iam pridem indictum fuerat, & diu
 celebratum) hoc ubi accipere, præser-
 tim præconibus passim prædicantibus,
 tunc vero oppidani fumentum quod
 in urbibus erat, inter se distributum
 molebant, farinamque triticeam hor-
 deaceamque in complures menses fa-
 ciebant. Ad hæc excogitauere ob pre-
 tium optima quæque pecora saginæ,
 & altiles aues habere, terrestres palu-
 stresque, in cortibus & in viuariis, ad
 accipiendum exercitum. Quinetiam
 aurea argenteaque pocula & crateres
 faciebant, & cetera quæ mensæ impo-
 nuntur. Hæc omnia ipsi regi & iis qui
 cum illo vescebantur, fiebant: cetero
 autem exercitui, quæ ad esum duntaxat
 præcepta erant.² Sub aduentum autem
 exercitus, tabernaculum ubi exercitus
 maneret, statuebatur: reliqui sub dio a-
 gebant. Vbi tempus cœnæ aderat, tunc
 conuiuatores quidem laborem sustine-
 bant: isti vero quum expleti nocte illic
 exegerant, postero die reuulso tentorio
 & omni apparatu sumpto, ita abscede-
 bant, nihil relinquentes, sed omnia af-
 portantes. Vnde Megacreontis viri
 Abderitæ elegans dictum extitit, qui suavit
 Abderitis ut vniuersi, mares pariter ac
 feminae, sua delubra adirent, supplici-
 terq; diis assidentes precarentur ut post-
 hac dimidium futurorum malorum
 à se propulsaretur. nam de præteritis
 magnâ se gratiam illis habere, quod rex
 Xerxes non bis quotidie cibum capere
 consueisset. Fore enim ut Abderitæ, si in-
 berentur ut etiam prandium simile cœ-
 næ instruerent, aut non præstolarentur
 Xerxem aduenientem, aut præstola-
 ti, pessime inter omnes homines affli-
 gerentur. Et isti quidem quanquam

1 Pukhertimas qualisque pecudes pretio comparantes, saginabant, altilesque aues habebant, terrestres. 2 Quum autem
 aduenit exercitus, paratum quidem fuit tabernaculum, vel, tentorium, quod fixerant, quo ipse Xerxes pro diuersorio utebatur.
 reliquus autem exercitus sub dio agebat. Vbi autem cœnæ tempus adfuit, tunc conuiu.

grauate, tamen quod sibi imponebatur exequiebantur. Xerxes vero ex Acantho duces classis à se dimisit, iussos ad Thermam cum classe se opperiri. Est autem Therma in Thermæo sinu sita, à qua ipse sinus habet cognomen. Hanc enim compendariam magis viam esse audiebat. nam ē Dorisco ad Acanthum vsque ita instructus exercitus iter fecerat, tripartito diuisus omnis, iussu Xerxis: vt vna pars secundum mare iret pariter cum classe, cui parti præerant Mar-
 CXII donius & Masistes: altera per mediterranea cui præerant Trintatachmes & Sergis: tertia inter has media, cum qua Xerxes ipse incedebat, ducibus Smerdone & Megabyzo. ¶ Nauticus porro exercitus vbi à Xerxe discessit, fossam enauigauit in Atho depressam ac perductam ad sinum in quo Assa & Pidorus & Singus & Sarga vrbes sitæ sunt. Ex quibus sumpto commilitio, perrexit ire ad sinum Thermæum: circumue-
 CXIII lusque Ampelon promontorium Toronæum, præternaugauit has Græcas vrbes, (vnde & naues & commilitium sumpsit) Toronam, Galepsion, Sermyllam, Mecybernam, Olynthum: quæ regio nunc Sithonia nominatur. Ab eo promontorio Ampeli præcidens mare vsque ad promontorium Canastrum, totam fere Pallenam præteruectus est. illinc quoque & naues & commilitium sumpsit, ex Potidæa, ex Aphyti, ex Noua vrbe, ex Æga, ex Therambo, ex Sciona, ex Menda, ex Sana. Hæ sunt vrbes sitæ in Pallena, Phlegra prius appellata. Pernaugata hac regione, ad præstitutum locum peruenit, sumptis etiam militibus ē vicinis Pallenæ vrbibus ac Thermæo sinui conterminis: quibus hæc nomina sunt, Lipaxus, Combrea, Lissæ, Gigonus, Campsa, Smila, Ænea. quarum regio adhuc Crossa nominatur. Ab Ænea autem, (in qua finis enumerandarum vrbium mihi factus est) iam ad ipsum Thermæum sinum cursus classis extitit, & ad terram Mygdoniam: donec ad Thermam, quo præceptum erat, peruentum est, & ad urbem Sindum, & ad Chalestrā super Axium sitam flumen, quod Mygdoniam terram dirimit à Bottiæide: cuius terræ Bottiæidis arcum ad mare locum obtinent vrbes Ichnæ & Pella. Hic nauales copiarum circa flumen Axium & urbē
 CXIV Thermam & alias in medio horū vrbes

πεζόμοιροι, ὁμοίως δ' ὅππῃ τὰς ἀσπίδας ἐπέτελεον. Ξέρξης δ' ὅτε τὸ Αἰγαῖον ἐντεταλμένος τοῖσι στρατη-
 γοῖσι τὴν ναυτικὴν στρατὸν ὑπομνήσας ἐν Θέρμῃ, ἀπὸ τῆς
 ἀπ' ἐωὺς τῆς ἰέας πορεύεσθαι. Θέρμῃ δ' ἐπὶ τῇ ἐν τῇ
 Θερμαῖῳ χάλκῳ οἰκημένη, ἀπ' ἧς καὶ ὁ χάλκος οὖτος
 τὴν ἐπιτομὴν ἔχει. ταύτην γὰρ ἐπινοήσατο στυτομό-
 πατον εἶναι. μέχρι μὲν γὰρ Ἀκλῆος ὡς τεταλμένος ὁ
 στρατὸς ἐκ Δορίσκου τὸ ὄδον ἐποιέετο· τρεῖς μοῖρας ὁ
 Ξέρξης δασάμενος πάντα τὴν πεζὴν στρατὸν, μίαν αὖ-
 10 τέων ἐλάξε· ὡς δὲ τὰ λαοστανίεναι ὁμῶς τὰ ναυτικῶν.
 ταύτης μὲν δὴ ἐστρατήγεον Μαρδονίος τε καὶ Μασί-
 σης. ἐτέρῃ δ' ἐστρατήγεον ἦν τὸν στρατὸν τετραμορίσι πλεῖ-
 μεσόγαλιν, τὸν ἐστρατήγεον Τεινταπαίχμης τε καὶ τῆς Τειτα-
 Σίρης. ἡ δ' ὅτι τὴν μοιρέων μετ' ἧς ἐπορεύετο αὐτὸς ὁ
 Ξέρξης, ἦν μὲν ὁ μέσον αὐτέων, στρατηγὸς δ' ἐπαρεί-
 20 χετο Σμερδόνειά τε καὶ Μεγάβουζον. ὁ μὲν νυν
 ναυτικὸς στρατὸς ὡς ἀπείθη ὑπὸ Ξέρξεω, καὶ διέπλωσε
 τὸ διώρυχα τὸ ἐν τῇ Ἀθῶν ἡμολίῃ, διέχευαν δ' ἐς
 χάλκον ἐν τῇ Ἀσσά τε πόλιν καὶ Πίδωρος καὶ Σίγος
 καὶ Σάργη οἰκὴν, ἐν δ' ὕπεν, ὡς καὶ ἐκ τῶν τῶν πο-
 λίων τραυλὴν παρέλαβε, ἐπλεε ἀπὸ χάλκῳ ἐς τὸν
 Θερμαῖον χάλκον. καμπῶν δ' Ἀμπελὸν τὸν Τω-
 ναῖον ἄκρην, ὡς ἀμείβετο Ἑλληνίδας τῆς πόλιν,
 (ἐκ τῆς ἰέας τε καὶ στρατὸν παρέλαβε) Τωρῶν, Γα-
 ληψόν, Σερμύλιν, Μηκῶν, Οἰλιν, ἡ μὲν νυν
 χώρα αὕτη, Σιθωνίη καλεῖται. ὁ δ' ἐν ναυτικὸς στρατὸς
 ὁ Ξέρξεω, συντάμνων ἀπ' Ἀμπελὸς ἄκρης ὅτι Κανα-
 στραῖν ἄκρην, ὅθεν πάσης τῆς Παλλίνης ἀνέχεται μά-
 30 λιστα, ἐν δ' ὕπεν ἰέας τε καὶ στρατὸν παρέλαβε· ἐκ
 Ποπιδάης, καὶ Ἀφύπος, καὶ Νέης πόλιος, καὶ Αἰγῆς, καὶ
 Θερμαῖῳ, καὶ Σκυώης, καὶ Μένδης, καὶ Σαῖης. αὐτὰν
 γὰρ εἰς αἱ τὴν Παλλίνην, ὡς πρὸς τὴν Φλέγρην
 καλεομένην νεμόμεναι. παρὰ πλεῖον δ' ἐν ταύ-
 τῃ τὴν χώραν, ἐπλεε ἐς τὸν πορθημένον, ὡς ἀμεί-
 βάσει στρατὸν καὶ ἐκ τῆς ποροχέων πόλιν τῇ Παλ-
 λίνῃ, ὁμορευσέων δ' ἐν τῇ Θερμαῖῳ χάλκῳ· τῇ δ' ἐν-
 ματὰ ἐστὶ παῖδες, Λίπαξος, Κώμβρος, Λισαί, Γίγ-
 40 νος, Κάμψα, Σμίλα, Αἰνίδα. ἡ δ' ἐν τῇ τῇ τῇ, Κροσ-
 σαῖν ἐπὶ καὶ ἐς τὸν καλεῖται. Ἀπὸ δ' Αἰνίδης, ἐς τὴν
 τολευτὴν καλεῖται τῆς πόλιν, ὡς ἐν ταύτῃ ἡ δ' ἐς
 αὐτὸν τὸν Θερμαῖον χάλκον ἐγένετο ὡς ναυτικὸς στρα-
 τὸν πλοός, καὶ γὰρ τὴν Μυγδοῖν. πλεῖον δ' ἀπὸ τοῦ ἐς
 τὴν πορθημένην Θέρμην, καὶ Σιδόν τε πόλιν καὶ
 Χαλέσρην, ὅτι τὸ Ἀξιὸν ποταμὸν, ὃς ἐν τῇ τῇ
 τὴν Μυγδοῖν τε καὶ Βηθιάδα· τῆς ἐχοισι δ' πα-
 ρὰ τὰ λαοστανίεναι τῶν χωρίων πόλιν Ἰχναί τε καὶ Πέ-
 50 λα. ὁ μὲν δ' ἐν ναυτικὸς στρατὸς, αὐτὸν παρὰ Ἀξιὸν πο-
 τᾶμον, καὶ πόλιν Θέρμην, καὶ τὰς μετὰ πόλιν Ἰαίαν,

αἰμυλῶν βασιλῆα, ἐστρατοπεδούετο· Ξέρξης δ' αὖ
 περὶ στρατὸς ἐπορεύετο ἐκ τῆς Αἰαίας, ἥ μεσόγαια
 τῶν ὁδῶν, ἐκ Λόμβου ἐς τὴν Θέρμην ἀπικέσθαι.
 ἐπορεύετο δ' ἀφ' ἧς Γαυονικῆς καὶ Κρησωνικῆς ὅτι
 ποταμὸν Χεῖδωρον, ὃς ἐκ Κρησωναίων δ' ἑξάμηνος,
 ῥέει δ' ἔξω Μυδωνίης χώρας, καὶ ὅξιν τῶν δ' ἑλὸς δ' ἐπὶ
 Αἰξίῳ ποταμῷ. Πορδουμῶν δ' αὖτ' ἑλόντες οἱ
 ἐπεθήκαντο τῇσι σιτοφόροις καμῆλοισι. κατὰ φοι-
 τήσαντες γὰρ οἱ λέοντες τὰς νύκτας, καὶ λείποντες τὰ
 σφέτερά ἦσαν, ὥς μὲν ὕδενος ἀπλοῖτο ἕτε ὑπερ-
 γίης, ἕτε αὖθροπας, εἰ δ' αὖτ' ἐκ καμῆλας ἐκεραΐζον μέ-
 νας. θωυμάζον δ' αἶποι, ὅτι καὶ τὸν ἑλῶν, τὸ δ' αὖ-
 ναγκάζον ἀπεχόμενος τὸς λέοντας, τῇσι καμῆλοισι
 ὅτι πῆλ' ὅ μὴτε ὑπὲρ τὸν ὅτι περὶ τῆς θηρίων, μὲν
 ἐπεπείρετο αὐτῶν. Εἰσὶ δ' αὖτ' αὖτ' ἐκ τῶν καμῆλων καὶ
 λέοντες πολλοί, καὶ βόες ἀγροί, καὶ τὰ κέρεια ὑπερ-
 γάτα ὅτι τὰ ἐς τὸς Ἑλλήνας φοιτοῖεν. ἕως δ' αὖτ' οἱ
 λέοντες ὅτι, τε δὲ Αἰθίων ῥέων ποταμὸς Νέστος,
 καὶ ὁ δὲ Αἰκαριαίης ῥέων Αἰχελῶος. ἕτε γὰρ δ' ὁ ποταμός
 τῆς ἡδ' ἐκ Νέστου ὑδαμῶν πάσης τῆς ἐμπεραθεν Εὐ-
 ρώπης ἰδοὶ πῶς αὖ λέοντα, ἕτε τῶν ἐκ τῆς Αἰ-
 θιοπίας χελῶν ἐκ τῆς ὑπερλίτης ἡπείρου, ἀλλ' ἐκ τῆς με-
 ταξὺ τῶν τῶν ποταμῶν γίνονται. Ὡς δ' ἐς τὸν
 Θέρμην ἀπικέτο ὁ Ξέρξης, ἰδρυσεν αὐτῶν τὴν στρα-
 τὴν. ἐπέχετο δ' οὐ στρατὸς αὐτῶν ἐστρατοπεδούμενος ἥ πα-
 ραθάλασσαν χώραν, ποσὶ δὲ δ' ἑξάμηνος ἀπὸ Θέρ-
 μης πόλιος καὶ τῆς Μυδωνίης, μέχρι Λυδίων τε πο-
 ταμῶν καὶ Αἰαχμῶν, οἱ ἔριζον γῆν τῇ Βοθιαίῃ τε
 καὶ Μακεδονίᾃ, ἐς τὸν δ' ῥέοντα ὅνδε σιμῶν-
 ροντες. ἐστρατοπεδούοντο μὲν δὲ ἐκ τῶν τοῖσι πῶς χῶ-
 ροι οἱ βαρβάρων. τῇ δ' ἐκ τῶν λεχθέντων τῶν πο-
 ταμῶν, ἐκ Κρησωναίων ῥέων Χεῖδωρος, μένος οὐκ
 αὐτὴν ἔχουσε τῇ στρατῇ πινόμενος, ἀλλ' ἐπέλειπε.
 Ξέρξης δ' ὁρῶν ἐκ τῆς Θέρμης ἕρεα τὰ Θεσσαλικά,
 πόντε Ὀλυμπον καὶ τὸ Ὄσαν, μεγαλήτερον ὑπερ-
 μήκεα εἶεν, ἀφ' ἧς μέσση αὐτῶν αὐλαία σείνον
 πωθαρόμενος ἔχον, δι' ἧς ῥέει ὁ Πηνεὺς, ἀκρῶν τε ἔχον
 ἰαυτὴν ὁδὸν ἐς Θεσσαλίην φέρουσαν, ἐπεθύμησε πλώ-
 σαις θεῖναι τὴν ἐκ Βοιωτῆς Πηνεὺς ὅτι τῇ αὐτῇ ὁδῷ ἐ-
 μελλεῖ εἰλάναι Μακεδόνων τῶν κατὰ τὴν οἰκὴν μέ-
 νων ἐς Περσέων τῶν Γόνων πόλιν. αὐτὴ γὰρ
 ἀσφαλές ἐστιν ἐπιπλοῦν εἶναι. ὥς δὲ ἐπεθύ-
 μησε, καὶ ἐποίησε ταῦτα, ἐσβαίης ἐς Σιδωνίαν, ἐς
 τὴν ὑπερῆσθαι αἰεὶ ὅπως εἰς ἑλῶν τοιοῦτο ποιεῖ-
 σαι, αἰεὶ δὲ σιμῶν καὶ τοῖσι ἄλλοις ἀνὰ χεῖρας κα-
 ταλιπὼν αὐτῶν δὲ πρὸς τὸν ποταμόν. Ἐπειδὴ δ' αὖ-
 κετο, καὶ ἐθέλησεν ὁ Ξέρξης τὴν ἐκ Βοιωτῆς τῇ Πηνεὺ,

statua habuere, regē opperientes. Huc
 peruenire volens Xerxes, Acantho pro-
 fectus cum terrestribus copiis mediter-
 ranea præcidebat, peragrans Pæonium
 agrum atq; Crestonicum, super amnem
 Chidorū, qui è Crestonæis initio sum-
 pto, per terram Mygdoniam fluens, in
 paludem quæ est supra Axium euolu-
 tur. Hæc iter faciente Xerxe, leones
 impetū dederunt in camelos qui com-
 meatum portabant. Sub noctem enim
 relictis locis consuetis eo descenderūt;
 nulloq; alio neque iumento neq; homi-
 ne tacto, in camelos grassati sunt. Cuius
 rei causam admiror, quod leones,
 quoties aliunde eis est quo indigent,
 abstinent ab inuadendis camelis: quod
 animal nunquam antea nec experti fu-
 erant illic, nec viderant. Sunt autem
 per ea loca leones multi, & boues agre-
 stes prægrandibus cornibus, quæ ad
 Græcos veniunt. Leonum autem ter-
 minus est Abderorum flumen Nestus,
 & Achelous, qui per Acarnaniam fluit.
 nam nemo aut ad aurorā trans Nestum
 vquam gentium viserit leonem in Eu-
 ropa, aut trans Acheloum ad Hesperū
 in reliqua continente: sed in horum flu-
 uiorū medio leones gignuntur. Post-
 quam autem Thermam venit Xerxes, ibi
 substitit, tantum maritimi spatii oc-
 cupantibus castris quantum est ab vrbe
 Therma & Mygdonia vsque ad conflu-
 entem Lydei & Haliacmonis, vbi agrū
 Bottæicum Macedonicumque deter-
 minant. In his locis statua habuere bar-
 bari: quibus potantibus solus ex iis qui
 commemorati sunt amnibus Chidorus
 è Crestonæis fluens non suppetiit, sed
 defecit. Xerxes è Therma prospici-
 ens Thessalicos montes, Olympum &
 Oslam, præcellæ magnitudinis, audient-
 que in medio eorum anfractum angus-
 tum esse, per quem fluit Peneus, & illic
 viam esse quæ in Thessaliam fert, cupi-
 dine captus est nauigandi ad ostium Pe-
 nei inspicundum: quia superiorē viam
 tenenti erat eundū per Macedones su-
 perne habitantes ad Peræbos, præter
 Gonnum urbem. nam hæc tutissimū iter
 esse audiebat. Atque vt cōcupiuit, ita
 & fecit. itaque conscensa naui Sidonia,
 (quam semper conscendebat quoties ei
 tale aliquid facere libebat) extulit signū
 ceteris nauibus proficiscendi, relictis il-
 lic terrestribus copiis. Eo postquam
 peruenit, ostia Penei contemplantem

cxxxv

cxxxvi

cxxxvii

cxxxviii

1 Miror autem qui ficeret ut leones à ceteris quidem abstinerent, camelos autem inuaderent: quod animal &c.

CXXIX

10.

20

30

40

CXXX

δοκέων ὁ Ξέρξης ἀπὸ πρῶτος σφείας τῷ ἔθνει ἐπαγγέλλεσθαι φιλίην· εἰπας ὅτι ταῦτα, καὶ θεοσαύμνος, ἀπέπλεε ἐς τὴν Θέρμην. Οἱ μὲν δὲ πρὶ Πιερίην διέτριβον ἡμέρας συχνάς. ὁ γὰρ δὴ οὗρος ὁ Μακεδονικὸν ἔκειρε τῆς στρατῆς τριτημορίας, ἵνα ταύτῃ διεξίη ἅπαντα ἡ στρατὸς ἐς Περσείας. οἱ δὲ δὴ κήρυκες οἱ ἀποπεμφθέντες ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ γῆς αἵτησιν, ἀπικέσθαι, οἱ μὲν, κενοί, οἱ δὲ, φέροντες γλῶττι καὶ ὕδωρ. Τῶν δὲ δόντων ταῦτα ἔχοντα αἰδοί, Θεσσαλοὶ, Δόλοπες, Ἐνιῶνες, Περσῆες, Λοκροὶ, Μάγνητες, Μηλιεῖς. Ἀχαιοὶ οἱ Φθιώται, καὶ Θηβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βοιωτοί, πλὴν Θεσπιῶν τε καὶ Πλαταιῶν. ὅτι τῶν τοιούτων Ἑλλήνες ἔσθμον ὄρκιον, οἱ τὰ βαρβάρων πόλεμον ἀφρόνιοι. ὁ δὲ ὄρκιον αὖτε εἶχε. Ὅσοι τὰ Πέρσῃ ἐδόσαν σφείας αἰδοί, Ἑλληνας εἶντες, μὴ αἰαγχεσθέντες, κατὰ αἰτῶν σφιδῆται τῶν ἡμετέρων, τῶν τοιούτων δεκτῶν τὰς ἐν Δελφοῖσι θεῶν. ὁ μὲν δὲ ὄρκιον αὖτε εἶχε τοῖσι Ἑλλήσι. Ἐς δὲ Ἀθῆνας καὶ Σπάρτην οὐκ ἀπέπεμψε Πέρσης ὅτι γῆς αἵτησιν κήρυκας, τῶν δὲ εἵνεκα πρὸς τὴν Δαρείον πέμψαντος ἐπ' αὐτὸν τῶν, οἱ μὲν αὐτῶν, τὸς αἰτήσαντας ἐς τὸ βάραθρον, οἱ δὲ ἐς φρέαρ ἐμβαλόντες, ἐκέλευον γλῶττι καὶ ὕδωρ ἐκ πυτῶν φέρειν πρὸς βασιλέα. Ἰστέον μὲν εἵνεκα οὐκ ἀπέπεμψε Ξέρξης τὸς αἰτήσαντας. ὅ,τι ὅτι πῶσι Ἀθηναίοισι ταῦτα ποιήσασιν τὸς κήρυκας στυγνῶς αἰετοῦ ὅτι πῶσι, γέλητον θνέσθαι οὐκ ἔχω εἶπαι, πλὴν ὅτι σφέων ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις ἐδὴ ὤθη. ἀλλὰ τῶν ἄλλων ταύτην αἵτησιν δοκέω θνέσθαι. Τοῖσι δὲ ὡν Λακεδαιμονίοισι μιλῶνς κατέσκηψε Ταλθύβις ἡ Ἀγαμέμνονος κήρυκας. ὅς γ' ὅτι Σπάρτῃ ὅτι Ταλθύβις ἰστέον εἰσὶ ὅτι καὶ ἀπογνοί Ταλθύβις, Ταλθύβια δὲ καλεόμενοι, τοῖσι αἰ κηρυκῆται αἱ ἐκ Σπάρτης πᾶσαι γέρας δίδονται. μὲν δὲ ταῦτα, τοῖσι Σπαρτηῖταισι καλλιερῆσαι θυομένοισι οὐκ ἐδύατο. τῶν δὲ ὅτι χερίον συχνὸν ἐν σφιδῆται. ἀχθόμενων ὅτι καὶ συμφορῇ χρεώμενων Λακεδαιμονίων, αἰσῆς τε πολλάκις συλλεγομένων, καὶ κήρυγμα τοιόνδε ποιεμένων, εἰ τις βέλτετο Λακεδαιμονίῳ πρὸς τῆς Σπάρτης ἀποθνήσκει, Σπαρτῆς τε ὁ Ἀντίστου καὶ Βούλις ὁ Νικόλεω, ἀνδρες Σπαρτηῖται, φύσει τε γερονότες ὄντες, καὶ χρήμασι αἰσῆκοντες ἐς τὴν πρὸς τῶν, ἐλθόντων ὑπὲρ δύναι ποιῆσαι πᾶσι Ξέρξῃ τὰ Δαρείον κήρυκων τῶν ὅτι Σπάρτῃ ἀποθνήσκων. ἔτω Σπαρτηῖται ἰστέον ὡς ἀποθνήσκων ἐς Μήδων ἀπέπεμψαν. Αὕτη τε ἡ

ratus id illos per totam nationem diuulgaturos. Hoc loquutus, & locum contemplatus, Thermam renauigauit. Vbi complures dies circa Pieriā est commoratus (nam montem Macedonicum, ut illac in Peræbos omnis transiret exercitus, tertia eius pars repurgabat) eodem legati qui dimissi in Græciam fuerant ad terram petendam, regressi sunt partim inanes, partim terram & aquam afferentes. Quam qui dederunt eorum, hi fuerunt, Thessali, Dolopes, Eniones, Peræbi, Locri, Magnetes, Melienses, Achæi, Phthiotæ & Thebani, ceterique Bæoti præter Thespienses & Plataenses: cum quibus ii Græci Peræbi percusserant fœdus qui bellum aduersus barbarum sumpserant. fœdus autem ita habebat: Quicumque Græci se dedissent Persæ, non adacti necessitate, eorum decimum quenque, rebus bene constitutis, se deo qui Delphis est, deuoturos. Ita apud Græcos iusiurandum se habebat. Xerxes autem neque Athenas neque Spartam legatos terram petitū miserat, ob id quod quos ante Darius ad hoc ipsum misisset, eorū alios isti in barathrum, alios in puteum deiecerant, iubentes eos illinc terram & aquam ferre ad regē. Hac de causa nullos illuc ad petendum misit. Et Atheniensibus quidem, quod ita legatos tradarint, quid triste contigerit non queo dicere, nisi quod eorū solum cum vrbe vastatum est: quod tamen ipsum non ea causa suspicor contigisse. Lacedæmoniiis vero ira Talthybii, qui fuit Agamemnonis præco, incubuit. est autem Spartæ Talthybii templū, cum eius posteris qui Talthybiadæ nominantur, quibus honos legationis. Spartanorum semper tribuitur. Itaque post eam rem Spartiæ, quum læta exta eis non essent, idque diu contingeret, pertæsi huius calamitatis Lacedæmoniorū, cœtu frequenter coacto hoc edictum proposuere, si quis Lacedæmoniorum vellet pro Sparta occumbere. Tunc Sperthies Aneristi & Bulis Nicolai filius, viri Spartiæ, & natalibus & opibus inter primos, ultro se obtulerunt ad satisfaciendum sua pœna Xerxi Darii filio, ob legatos apud Spartam interemptos. Ita hos Spartiæ tanquā mortē obituros, miserunt ad Medos. Digna autē ad-

— existimabatque Xerxes illos à tota natione amicitiam, vel confederationem, sibi spondere. Id est, Hac autem dicebas de Thessali natione habitam illius quod Aleuada fecerant. sperabam enim totam nationem factum illorum imitaturum. 1 Caduceatores 2 Aduersus quos ii Græci percusserunt fœd. 3 Hos, rebus bene constit. ad soluendam deo Delphico decimam adigere. Potest tamen & paulo aliter exponi δι' αἰτιῶν. 4 Caducatores 5 Obeundorum præconiorum ex Sparta

miratione cum hæc audacia horum vi-
rorum, tum verba ab eis habita. nam
Susa tendentes, ad Hydarnem Persæ A-
sianæ oræ maritimæ præfectum vene-
runt: qui eos hospitaliter munificeq; ac-
ceptos, his verbis interrogavit, Viri La-
cedæmonii, quid ita respuitis effici ami-
ci regis: cernite enim ex me & meo sta-
tu quam scit honore prosequi rex viros
egregios, ¹ vos itidem honoraturus si
vos ipsi ei dederitis. Videamini modò
apud eum viri egregii: quoniam singuli
vestrū rege donante, principatum
Græciæ obtinebunt. Ad hæc illi respon-
dentes, Hydarnes, inquit, non ex æ-
quo consilium tuum ad nos spectat at-
que ad te, qui condicionis quam suades
expertus es, nostræ inexpertus. nam
eam quidem nosti: libertatem autem
nondum expertus es, vtrum sit dulcis
an non: quæ si tibi experta foret, non
ut hastis sed ut securibus pro ea dimica-
remus, nobis suaderes. Hæc Hydarni
responderunt. Dehinc vero ut ascen-
derunt Susa, & in conspectum regis ve-
nerunt, principio iubentibus satelliti-
bus ac vim afferentibus ut procumben-
tes regem adorarent, ² & per capita eos
ad id agendum impingentibus, nega-
verunt se vnquam id esse facturos. ne-
que enim sibi esse consuetudinem ho-
minem adorandi, neque se ad id ve-
nisse. Posteaquam autem in hoc repu-
gnauerant, secundo loco hæc & his si-
milia dixisse, Rex Medorum, nos mise-
runt Lacedæmonii ad luendam pœnam
pro iis ³ legatis qui Spartæ interiere.
Hæc istis dicentibus, Xerxes præ ma-
gnanimitate negavit se fore Lacedæ-
moniis similem. illos enim interimen-
dis legatis ius omnium hominum con-
fudisse: se vero quòd illis exprobraret,
id non esse facturum: neq; eos occiden-
do, Lacedæmonios culpa soluturum.
Hæc re per Spartiatis gesta, impræ-
sens ira Talthyrbii cessavit: etsi Spartam
reuerfis Sperthie & Bule, ⁴ longo dein-
de tempore interiecto excitatum est in-
ter Peloponneses & Athenienses bel-
lum, ut Lacedæmonii aiunt. quod mihi
diuinitus maxime videtur esse gestum:

πολύ τε τέων τῶν ἀνδρῶν θαυμάσιος ἄξιον, καὶ τὰ δὲ
πρὸς τοὺς τοιαύτους ἔπειτα. πορδύοιμοι γὰρ ἐς Σῦσας,
ἀπικνεύονται τῶν ὧν ἡ δάρεια. ὁ δὲ ὧν δάρειος ἐστὶν ἡ δὲ
ἡμῶν Πέρσης, στρατηγὸς δὲ τῶν τῶν βασιλέων ἀν-
δρῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὅς σφας, ξείνια πρὸς ἡμέ-
νος, εἰς ἡμῶν. ἔξινίζων δὲ, εἶρετο τὰ δὲ, Ἀνδρες Λακεδαί-
μόνιοι, τί δὴ φέρετε βασιλεῖ φίλοι ἡμέας; ὁρᾶτε
γὰρ ὡς ἐπίσταται βασιλεύς ἀνδρας ἀγαθὸς τιμᾶν, ἐς
ἐμὰ τε καὶ τὰ ἐμὰ τῶν ἡμετέρων ἀποδύοντες ἔτι δὲ
καὶ ὑμῶν εἰ δόητε ὑμᾶς αὐτοῖς βασιλεῖ, (διδόξα αὖτε
γὰρ πρὸς αὐτὸν ἀνδρες εἶ) ἀγαθοὶ) ἕκαστος αὖ ὑμῶν
ἀρχοὶ γῆς Ἑλλάδος, δόντος βασιλῆος. πρὸς ἰα-
τῶν ὑπερλήναιτο τὰ δὲ, ὧν δάρειος, οὐκ ὀξέϊσιν γένε)
ἡ συμβολὴ ἡ ἐς ἡμᾶς τείνεσθαι. τῶν μὲν γὰρ πεπειρη-
μένος συμβολῆς, τῶν δὲ ἀπειρος ἐών. ὁ μὲν γὰρ
δοῦλος εἶ) ὀξέϊσθαι, ἐλθόντος δὲ ἕκαστος ἐπειρήθη,
οὐτ' εἰς γλυκὺ, οὐτ' εἰς μῆ. εἰ γὰρ αὐτῆς περὶ
σας, οὐκ αὖ δόξασι συμβουλοῖς ἡμῖν πρὸς αὐτῆς
μαχέσθαι, ἀλλὰ καὶ πελέεσι. ταῦτα μὲν ὧν δάρ-
εια ἀμείψαντο. Εἰθόυν δὲ ὡς ἀνέβησαν ἐς
Σοῦσας, καὶ βασιλεῖ ἐς ὅφιν ἦλθον, πρῶτα μὲν, τῶν
δορυφόρων κελδόντων, καὶ αἰάγκην σφί πρὸς φε-
ρόντων πρὸς σκηνέειν βασιλῆα πρὸς ἀπὸ τοῦ ἰατῶν, ἕκ
ἐφασαι, ὡς ὁ μὲν ὧν αὐτῶν ἐπὶ κεφαλῇ,
ποιήσιν ταῦτα οὐδαμᾶ. οὐτε γὰρ σφί ἐν νόμῳ εἶ-
ναι ἀνδρῶν πρὸς σκηνέειν, οὐτε καὶ ταῦτα ἡκεῖν.
ὡς δὲ ἀπεμαχέσθαιτο πύργῳ, δόρυ σφί λέγρῳσι
τὰ δὲ, καὶ λόγῳ ποιοῦν ἐχόμενα, ὧν βασιλεῖ Μή-
δων, ἐπεμψαν ἡμᾶς Λακεδαίμονιοι ἀντὶ τῶν ἐν
Σπάρτῃ ἀπολομένων κηρύκων, ποινὴν ἐκείνων
ἵσσοιτας. λέγρῳσι δὲ αὐτοῖς ταῦτα, Ξέρξης ὧν
μεγαλοφροσύνης, οὐκ ἐφ' ὁμοίους ἔσθαι Λακε-
δαίμοιόισι· καίνοις μὲν γὰρ συνεχέει τὰ πύργων
ἀνδρῶν νόμῳ, ἀποκτείναντας κηρύκας· αὐτοῖς
δὲ, τὰ ἐκείνοισι ἐπὶ πλῆσιν, ταῦτα ὧν ποιήσιν, οὐδὲ
αὐτὰ ποκτείναν ἐκείνους, ἀπολύσειν Λακεδαίμοιους
τῇ αἰτίας. Οὕτω ἡ Τalthyrbii μήνις, καὶ ταῦτα ποι-
ησάντων Σπαρτητέων, ἐπαύσατο τῶν τῶν αὐτῆς,
καὶ πρὸς ἀπονοσησάντων ἐς Σπάρτην Σπάρτης τε καὶ
Βαλίου. χρόνῳ δὲ μετέπειτα πολλῶ ἐπηγέρθη καὶ τῶν
Γελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πόλεμος, ὡς λέγουσι Λα-
κεδαίμοις. τῶν τοῖς ἐν τοῖς θότοις θαίρε) ἡμέας.

270

¹ Sic & vos, si regi vos tradatis, ab illo singuli (quippe qui magnam de vestra fortitudine opinionem conceperit) prin-
cipatum alicuius nationis Græcæ sitis consequuturi. Ad quæ illi respondentes, Hydarnes, inquit, non das nobis par vtrunque
consilium. tu enim qui nobis consilium das, vnum expertus es, alterum nequaquam. nam servus esse didicisti. at libertas dulcis sit
nece, nondum es expertus. Si enim illam expertus esses, non ut hastis sed ut securibus pro ea dimicaretis, nobis suaderetis. Hæc Hydarni
responderunt. Dehinc vero ut ascenderunt Susa, & in conspectum regis venerunt, principio iubentibus satellitibus ac vim afferentibus ut procumbentes regem adorarent, & per capita eos ad id agendum impingentibus, negaverunt se vnquam id esse facturos. neque enim sibi esse consuetudinem hominem adorandi, neque se ad id venisse. Posteaquam autem in hoc repugnauerant, secundo loco hæc & his similia dixisse, Rex Medorum, nos miserunt Lacedæmonii ad luendam pœnam pro iis legatis qui Spartæ interiere. Hæc istis dicentibus, Xerxes præ magnanimitate negavit se fore Lacedæmoniis similem. illos enim interimendis legatis ius omnium hominum confudisse: se vero quòd illis exprobraret, id non esse facturum: neque eos occidendo, Lacedæmonios culpa soluturum. Hac re per Spartiatis gesta, impræsens ira Talthyrbii cessavit: etsi Spartam reuerfis Sperthie & Bule, longo deinde tempore interiecto excitatum est inter Peloponneses & Athenienses bellum, ut Lacedæmonii aiunt. quod mihi diuinitus maxime videtur esse gestum:

ὅτι μὲν γὰρ κατέσκηψε ἐς ἀγγέλους ἡ Ταλθύβης μή-
 νης, ὅσθ' ἐπαύσατο πρὶν ἢ εἰσῆλθε, ὃ δὲ χρονοῦ οὕτω ἔ-
 φερε· ὃ ὅτι συμπεσιῖν ἐς τὰς παῖδας τῶν ἀνδρῶν του-
 πίων τῶν ἀναβαίνων πρὸς βασιλῆα ἔχε τὸ μῦθον, ἐς
 Νικόλαον τε τὸν Βύλιος, καὶ ἐς Ἀνερίστον τὸν Σπερ-
 χέω, ὡς εἶλε ἀλίας τὰς ἐκ Τίρυνθος, ὁλκάδι κα-
 ταπλώσας πλήρῃ ἀνδρῶν, δὴ λον ὧν μοι ὅτι θρονὸν ἐ-
 γύρετο ὁ πρῆγμα ἐκ τῆς μήνης. οἱ γὰρ πεμφθέντες ὑ-
 πὸ Λακεδαιμονίων ἀγγελοὶ ἐς τὸν Ἀσίην, πρὸς δὲ θέντες
 ὃ ὑπὸ Σιτάλκεω τῷ Τύρεω, Θρηάκων βασιλῆος, καὶ
 Νυμφόδωρ τῷ Γύθω ἀνδρὸς Ἀβδερῆτεω, ἡλωθῆ
 καὶ Βισάνδιον τὸν ἐν Ἑλληνιστῇ, καὶ ἀπαχθέντες ἐς
 τὴν Ἀθήκην, ἀπέθανον ὑπὸ Ἀθηναίων· μετ' ὅ αὐτέων,
 καὶ Ἀρείας ὁ Ἀδμαίτης, Κορίνθιος αἰὴρ. ταῦτα
 μὲν οὖν πολλοῖσι ἔτεσι ὑστερον ἐγύρετο τῷ βασιλέος
 γόλῳ. Ἐπὶ μὲν γὰρ ὅτι πρὸς τὸν λόγον ἡ ὃ
 στρατηλασίῃ ἡ βασιλέος ἔνομα μὲν εἶχε ὡς ἐπ' Ἀ-
 θήνας ἐλαυνέει, κατέτετο ὃ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. πυν-
 θαιόμηνον ὃ ταῦτα πρὸς πολλοὺς οἱ Ἕλληνες, ὅτι ἐν
 ὁμοίᾳ πάντες ἐποιεῦντο. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν δόντες ἦν
 τε καὶ ὕδωρ τῷ Γέροισι, εἶχον θάρσος ὡς ὅσθ' ἐν πεισού-
 μνοι ἀχαιῶν πρὸς τῷ βαρβάρῳ· οἱ δ' ἔδιδτες, ἐν
 δέματι μεγάλῳ κατέσταν, ἅτε ἔτε νεῶν ἐκπέων ἐν
 τῇ Ἑλλάδι σφιδμὸν ἀξιωμαχῶν δέκεσθαι τὸν ἐπὶ ὄν-
 τα, ἔτε βαρβάρων τὸν πολλῶν αἰτῶν πρὸς τὸν πολέ-
 μῳ, μετὰ τῶν τῶν ποροδόντων. Ἐνθαῦτα αἰατῆν
 εἰσέρχεται γινώσκων ἀποδέξασθαι, ἐπὶ φθονον μὲν
 πρὸς τὸν πλεόνων ἀνδρῶν, ὅμοιος ὃ, τῇ γέ μοι φαί-
 νει) εἶ) ἀληθές, ὅτι ἐπὶ γή(φ. οἱ Ἀθηναῖοι καταρ-
 ρωδῆσαντες τὸν ἐπὶ ὄντα κίδωνον, ἔξελιπον τὸν σφε-
 τήρην, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπόντες, ἀλλὰ μέλαινες, ἐδρσαι
 σφείας αὐτοῖς ἐξέρχεται τὸν θάλασσαν, ἔδαμοι αὖ ἐ-
 πφρῶντο ἀντιπρόσωποι βασιλεῖ. εἰ ποῖν καὶ τὸν θάλασ-
 σιν μηδεὶς ἠντιπρὸς ἐξέρχεται, κατὰ γὰρ αὐτὸν ἡ πρὸς τοῖ-
 ἀδε ἐγύρετο· εἰ καὶ πολλοὶ τειχῶν κιθῶνες ἦσαν ἐλη-
 λαμένοι ἔχε ἡ ἰσθμὸς Πελοποννησίοισι, ποροδόντες
 αὖ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων ἐκ ἐχόντων,
 ἀλλ' ὑπὸ ἀναγκῆς, καὶ πόλιν ἀλίσκομένων ὑπὸ
 τῶν ναυτικῶν στρατῶν τῷ βαρβάρῳ, ἐμοιῶν ὄντων.

ἡ μεγάλη, μοιῶν δὲ αὐτῶν, καὶ ἀποδεδέχοντο ἔργα ἡ γυ-
 ναῖα, αὐτὸν θάνατον ἡ γυναικός. ἡ ταῦτα αὖ ἐπαύσατο, ἢ

quia ira Talthybii nuncios corripue-
 rit, nec prius quicuerit. Quod autem i-
 ra inciderit in eorum qui ad regem a-
 scenderunt filios, Nicolaum Bulis, &
 Aneristum Sperthiei filium, qui pisca-
 tores Tirynthios in naui oneraria ple-
 na viris nauigantes cepit, manifestum
 est apud me diuinitus id factum esse,
 ex ira dei: quod nuncii qui in Asiam à
 Lacedæmoniis mittebantur, proditi à
 Sitalce Tirci filio Thracum rege, & à
 Nymphodoro Pythei filio viro Abderi-
 ta, excepti sunt iuxta Bisantem quæ est
 in Hellesponto, & adducti in Atticam,
 ab Atheniensibus necati sunt: cumque
 iis Aristeas Adimanti filius, Corinthius.
 Verū hæc multis post regis expeditio-
 nem annis gesta sunt. ¶ Quæ expeditio
 (ut ad superiorem orationem redeam)
 nomine quidē tendebat contra Athe-
 nas, retamen vera contra cunctam Græ-
 ciam. Eam diu ante Græci quum au-
 dissent, non perinde omnes affecti sunt.
 nam ii qui terram & aquam dederant
 Persæ, fiduciam animo præsumebant
 tanquam nihil ingratum passuri à bar-
 baro: qui non dederant, magno in me-
 tu versabantur. quippe quum nulla
 tanta classis esset in Græcia quæ posset
 excipere inuadentem, præsertim pleris-
 que bellum detrectantibus, & libenter
 ad partes Medorū inclinantibus. Hoc
 ego loco necesse habeo ferre sententi-
 am apud multos quidem homines in-
 uidiosam, non tamen quod mihi videretur
 verum dissimulabo: an Athenienses
 formidantes periculum quod impen-
 debat, patriam deseruissent: an, non
 deferentes, sed permanentes sese dedis-
 sent Xerxi, nihil omnino aduersus re-
 gem in mari facere conati: an nemo ma-
 ri se opposuisset Xerxi, arque hæc in
 continenti gesta essent: an etiam mul-
 tæ lorice essent muris inductæ à Pelo-
 ponnensibus per Isthmum: an proditi à
 sociis Lacedæmonii, iisque non volun-
 tariis, sed per vrbes à classe barbara oc-
 cupatis, ac deserti fuissent: desertique
 & magna opera aggressi, generose oc-
 cubuissent: an hæc passi essent: an,

1 Talthybii enim iram in nuncios incubuisse, nec cessauisse priusquam discessissent, qui ad luendam pro illis pecuniam mittebantur, id æquitas postulabat: (Gall. ad verbum, Le droit le portoit ainsi) at vero ingruisse illam in eorum filios qui ad regem ob iram illam ascenderant, Nicolaum Bulis, &c. Sed nō videtur mendo vel positi mendis carere totius hic locus, præsertim quæ illud ἐγγλ-
 θι, pro quo ἐγγλθον lego. eo sensu quem hic indicauimus, qui tamen nec ipse mihi satis facit. 1 Non tamen quod mihi ver. esse vid. subtri-
 cebo. Si Athenienses impendentis periculi metu patriam deseruissent, aut non des. sed in ea permanentes, se Xerxi dedidissent, regi mari resistere nulli conati fuissent. quod si mari nullus Xerxi restitisset, terra certe ista cōrigissent: Quamuis muri à Pelopon-
 nensibus per Isthmum ducti essent multis lorice fulti, Lacedæmonii (vbi eos socii prodidissent, non sua quidem sponte, sed ne-
 cessitate adacti, quippe quorum vrbes sigillatim à classe barbari caperentur) soli remansissent: soli autem remanentes, præclaris
 in prælio facinoribus editis, præclara morte occubuissent. aut, inquam, hic illis exitus contigisset, aut

priusquam viderent alios Græcos cum Medis sentientes, cum Xerxe depacti essent: atque ita vtrinque sub Persis Græcia fuisset. Nam murorum apud Isthmum loricorum quænam utilitas fuisset rege mari potiente, à nemine quivi audire. Nunc autem si quis Athenienses Græciæ liberatores extitisse dicat, profecto non aberraverit à vero. nam utro se illi applicassent, hæ partes erant præponderaturæ: quum vero prætulerint Græciam præstare liberam, nimirum ipsi fuere qui quicquid Græciæ reliquum erat cum Medis non sentiens erexerunt: quique secundum deos, regem repulerunt. Ac ne oraculis quidem horrendis ac terribilibus, quæ à Delphis veniebant, inducti ad Græciam deferendam fuerunt, sed persistentes constituerunt excipere hostem sua inuadentem. Si quidem consultoribus Delphos missis, uti oraculo volebant: iisque factis apud templum quæ ritus postulabat, ædem ingressi confederunt. Quibus Pythia cui nomen erat Aristonice, ita respondit,

Quid miserande sedes populus? fuge ad extrema terra,

Aedibus & globida desertis collibus urbis.

Nam caput & corpus minime sincera manebunt,

Extremive pedes poterunt superesse manusve,

Aut medium, sed ea ignis edax deformia reddet,

Et Mars acer equis urgens² Asiagena curru.

Atque alias plerasque, tuas³ non solius arces:

Permultasque deum senis dabit ignibus aedes,

Quas ego prausidi iam nunc sudore⁴ madentes,

Atque metu tremere, & de laquearibus alitis

Nigrantem cogente malo manare cruorem:

Ite sed ex adyto, atque malis effundite mentem.

EXLI His auditis Atheniensium consultores maximo sunt maxore affecti. quibus inter sese agitantibus tam triste responsum, Timon Androbuli filius,

πρὸς τὸ, ὁρῶντες αὐτοὶ καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλλήνας μηδίζοντες, ὁμοθυμῆν ἀνέχρησαντο πρὸς Ξέρξεα. καὶ ὕψω δὴ ἐπ' ἀμφοτέρω ἡ Ἑλλάς ἐγένετο ὑπὸ Πέρσῃσι. τὴν γὰρ ὠφελίην τὴν τῆς τειχίων τῆς ὁδοῦ τῆς ἰσθμοῦ ἐληλασμένων οὐ διώμασι πύθεσθαι ἤπισ δὴ ἡ, βασιλέως ἐπικρατείας τῆς θαλάσσης. καὶ δὲ Ἀθηναίοις αὖ πῃ λέγων σωτήρας ἡμέσας τῆς Ἑλλάδος, οὐκ αὖ ἀμάρτυροι τῆς ἀληθείας. οὗτοι γὰρ ὅτι οὐκ ἔτερον τῆς προφηματίων ἐτρέποντο, 10 τῶντα ῥέφειν ἔμελλε. ἐλθόντες δὲ τὴν Ἑλλάδα περιεῖναι ἐλδομένην, τὸ τοῦ Ἑλληνικῆν παῦ δὲ λοιπὸν ὄσον μὴ ἐμνήσθαι, αὐτοὶ οὗτοι ἔσαν οἱ ἐπεγείραντες, καὶ βασιλῆα μετα' γε θεοὺς ἀνωστάμενοι. οὐδὲ σφεας χρηστὴν φερεῖ ἐλθόντα ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐς δειμα βαλόντα, ἐπεισε ἐκλιπεῖν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ κατὰ μανίας, αἰέσχοντο δὲ ὅτιόντα ὑπὲρ τὴν χώραν δέξασθαι. Γέμψαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφοὺς θεοπροποῖς, χρηστὴν ἄξασθαι ἔσαν ἔτοιμοι. καὶ σφι ποιήσασιν ὅτι δὲ ἰσθμὸν πᾶν νομιζόμενα, ὡς ἐς τὸ μέγαρον ἐσελθόντες ἵζοντο, 20 χρεῖ ἡ Πυθίᾳ, τῇ οὐνοῦ καὶ Ἀριστονίκη, τὰ δὲ,

Ὡς μέλεοι, τί καὶ θησθε; λιπὼν φέδ' ἔσχατα

χαιρῆς

Διώματα, καὶ πόλιος τροχοειδὸς ἄκρα κάρηνα.

Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μῦρε ἔμπεδον, οὔτε δὲ σῶμα,

Οὔτε πόδες νέεσθαι, οὔτ' ὦν χεῖρες, οὔτε τι μέσσης

Λείπεται, ἀλλ' ἀπὸ πύλαι. κατὰ γὰρ μὲν εἰρεῖται

Πῦρ τε καὶ ὄξος Ἀρης, συειληγὲς πῦρμα διώκων.

Πολλὰ δὲ καὶ ἄπολεῖ σουργόμενα, καὶ δὲ σὸν οἶον

Πολλὰς δὲ ἀθανάτων κτὲς μαλερῶ πυρὶ δάσει,

Οἱ πῦρ καὶ ἰδρῶτι βρεχόμενοι ἐσθῆκας,

Δείματι παλλόμενοι. καὶ δὲ ἀκροτάτοις ὀρόφοισι

Αἶμα μέλαι κέχυται, πρὸς δὲ κακότητος ἀνάγκας.

40 Ἀλλ' ἴπον δὲ ἀδύπιο, κακὸς δὲ ὅτι κίδνατε θυμῶν.

Ταῦτα ἀκῶσαιτες οἱ τῇ Ἀθηναίων θεοπροποῖ, συμφορῇ τῇ μεγίστῃ ἐχέωντο. προβάλλασιν δὲ σφεας αὐτοὺς ὑπὸ τῇ κακῇ ἐκ χρησμένων, Τίμωσι δὲ Ἀνδροβούλου

ceteros Græcos Medorum partes iam antea sequi videntes, cum Xerxe depacti fuissent: atque ita utrobique modo Græcia in potestatem Medorum venisset. Neque enim ex quoquam intelligere possum quid profuturi fuissent muri per Isthmum ducti, si rex mari potius fuisset. Nunc igitur, i. quæ quum ita se habeant, si quis Athenienses Græciæ servatores extitisse dicat, prof. Sed hic locus in vulg. edit. Gr. mendus non caret. necesse enim est ut initio ante ei Ἀθηναῖοι emissam esse dicamus particulam, & non procul inde interpolationem qua est post αἰεθ, inde translatam post ἐλάσας collocemus. Sed & hac suspensa sunt, ἡ ταῦτα αὐτοὶ πῦρ, ἡ αὐτὸ τῷ. 1 Pro, Globida, id est, rotunda. 2 Legit ἀσινυῖς, pro συειληγῆς. & pro ablativo, curru, reponendus videtur accusativus, curru, ut hac Græciæ respondeant. tunc autem fuerit Asiagena dictum pro Asiagene, ut si quis ex Omnigenis faciat Asiaginum Omnigena pro Omnigenam. 3 Kollis legit τὸ σῶν, pro quibus in vulg. edit. habetur τῶν. 4 Maderæ,

τῷ Δελφῶν ἀνὴρ δόκιμος ὁμοῖα τῶν μάλιστα, συν-
εβούλευε σφίσι κατελεῖν λαβούσι, δούτερά αὖτις
ἐλθόντας χεῖραται τῶν χρηστῶν ὡς ἰκέτας. πει-
θομένοι δὲ ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι, καὶ λέγουσι,
" ὦ νᾶξ, ῥηῖσόν ἡμῖν ἄμεινόν τι πρὸς τῆς πατρίδος,
" αἰδέσθεις τὰς ἰκετηρίας τὰς δὲ τὰς τοὶ ἡγεμῶν φέρου-
" τες. ἢ οὐ τοὶ ἀπὸ μὲν ἐκ τῷ ἀδύτου, ἀλλ' αὖτ' ἐκ τῆς
ἀνδρομῆς, ἐστ' αὖτ' ἐκ τῆς τελευτῆς. ταῦτα λέγουσι
ἢ περὶ μαντικῆς χρεῖα δούτερά τε, δὲ,

Οὐδ' ἠμῶνται Παλλάς Δι' Ὀλύμπιον ὀξυλάσασα. 10

οἶσα,

Λισσομένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μήτιδι πυκνῇ.

Σοὶ δὲ τόδ' αὖτις ἔπος ἔρεω, ἀδάμαντι πελάσ-
σας.

Τῶν ἄλλων γὰρ ἀλικομένων ὅσα Κέκροτος
οὖρος

Εἶδος ἔχει, καὶ θρόνον τε Κιθααρῶτος ζαθέοιο,
Τέχος Τετοργῆς ξύλινοι διδοὶ δ' ὀρύσκα Ζῶς
Μένοιον δ' ὀρύσκα Τετοργῆς, τό σε τέκνα τ' ὀνήσει.

Μὴ δ' οὐ γὰρ ἵπποισιν τε μὲν καὶ πεζοῖσι τε 20

Πολλοὶ ἀπ' ἡπείρου ἔρχονται, ἢ συχος, ἀλλ' ἵππο-
χωρεῖν,

Ναῖον ὅστις ἔσται, ἐπὶ τοὶ καὶ τὸς ἀντίος ἔσται.

ὦ νᾶξ Σαλαμῖς, ἀπολαῖς δ' οὐ τέκνα γυναικῶν,

ἢ περὶ σκιδναμῆς Δημήτερος, ἢ στωϊκῆς.

Ταῦτά σφι (ἡπώτερά γὰρ τῶν περὶ τῶν καὶ
ὡς ἐδίδκεν εἶ) συγχεύαμενοι, ἀπαλλάσσοιτο ἐς
τὰς Ἀθῆνας. ὡς δὲ ἀπαλόντες οἱ θεοὶ περὶ τοὺς ἀπ-
ήγοντες ἐς τὸν δῆμον, γυναικῶν πολλὰ καὶ ἄλλα ἐγί-
νοντο, διζήμενοι δ' αὖτ' ἴδον, καὶ αἰδὲ συνεκλήθησαν 30
μάλις. τῷ περὶ τῶν ἐλεγε μετ' ἐξέτεροι,
δοκέειν σφίσι τὸν πῶν ἀκρόπολιν χρῆσθαι πρὸς ἐπ-
αδα. ἢ γὰρ ἀκρόπολις παλαιὰ τῷ Ἀθηνῶν
ῤῃ καὶ ἐπὶ φερατο. οἱ μὲν δὲ κατὰ τὸν φερατόν,
συνεβέλλοντο τῷ τῷ ξύλινον τεῖχος εἶ) οἱ δὲ αὖ
ἐλεγον τὰς νέας σημαίνειν τὸν θεόν, καὶ ταῦτα πρὸς ἀρ-
πύεσθαι ἐκ ἐλθόν, πὰ ἄλλα ἀπὸ τῶν. τοὺς δὲ δὴ
τὰς νέας λέγουσιν εἶ) τῷ ξύλινον τεῖχος, ἐσφάλλετο
δύο πὰ τελευτῶν ῤῃ καὶ τῷ Γ' ὕθνης,

ὦ νᾶξ Σαλαμῖς, ἀπολαῖς δὲ οὐ τέκνα γυναι- 40
κῶν,

ἢ περὶ σκιδναμῆς Δημήτερος, ἢ στωϊκῆς.

κατὰ ταῦτα πὰ ἔπειτα συνεκλήθησαν αἱ γυναικῶν τῶν

vir apud Delphos illustris fuisset ¹ hæc
fere, ut sumptis oleæ ramis de integro
reuerterentur ad consulendū supplici-
ter oraculū. Obtemperantes ei Athe-
nienſes dixerunt, O princeps, redde no-
bis oraculum melius de patria, in hono-
rem horum ² palmitum, quos gestan-
tes ad te venimus. alioqui hinc abs te
non abituri sumus, sed in hoc adyto
ad obitum vsque permanſuri. Hæc di-
centibus, antistes iterum hoc modo re-

spondit,

*Pallas Olympia cum multis hortatibus
vsa,*

*Et precibus blandita Iouem placare ne-
quiuisset,*

*Hoc tibi fabor item responſum, adamantē
propinquans:*

*Nam capitis reliquis quæ limes Cecropis
ora*

*Intus habet, quodcumque facer penetrare
Citharon,*

*Iuppiter è ligno muris Trisonida donat:
Qui soli innicti tibi sint natiſque ſalu-*

ti.

*Tu vero aduentum peditumque equitum-
que quietus,*

*Terrestresque acies ne præſtolare: ſed ho-
ſti*

*Terga dato, vel ſi tibi fors erit obuius vſ-
quam,*

*Diuina o Salamis mulierum pignora per-
des,*

*Vſquam vel Cerere ſparſa, coeunte vel vſ-
quam.*

Hæc legati, ut erant, ita arbitrati priori-
bus mitiora, postquam conſcripserunt,
Athenas rediere, reuerſique ad popu-
lum recitauerunt: & quæ aliæ multæ ſen-
tentiarum eſſent oraculum interpretantiū,
& ex plurimum perplexæ, quidam è
maioribus natu dixerunt, videri ſibi deum
reſpondere ſaluam fore arcem. olim e-
nim Athenienſium ³ arcem præſeptam
vallo fuiſſe. & ii quidem interpretaban-
tur vallum eſſe hunc ligneum murum.
Alii vero dicebant deum ſignificare na-
ues: eaſque ceteris omiſſis ædificari iube-
bant. ⁴ Verum eos qui aiebant naues
eſſe ligneum murum, fallebant, *vel Ce-
rere ſparſa, coeunte vel vſquam.* Circa hos
verſus confundebatur eorum ſententia

¹ Videtur phraſis Græca ὁμοῖα τῶν μάλιστα reſpondere potius Latine, Ut qui maxime. ut ſit, Vir illuſtris, vel potius, Vir ſpecta-
tus, ut qui maxime. ut illa verba Græca cum δόκιμος iungantur, non cum στωϊκῶν. ² Oliuæ palmitum. Non tamē ſimpliciter
ἰκετῶν ſunt oliuæ palmitum, ſed q. d. ſupplicatoris palmitum oliuæ. ³ Arc circumſcripta vallo erat. ⁴ Sed eorum ſententiam qui
dicebant naues illum eſſe murum ligneum, euerſebant hæc duo poſtrema quæ Pythia dixerat, Diuina at Salamis muliebria pi-
gnora perdes, Vſquam vel Cerere ſparſa, coeunte vel vſquam Circa hæc carmina confundebantur inquam eorū ſententia

CXLIII

qui classem volebant esse ligneum murum. nam qui oraculum interpretabantur, in eam sententiam accipiebant, fore ut ipsi instructa classe ad Salaminem pugna nauali succumberent. Erat autem inter Athenienses quidam qui in primores recens perueherat, ¹ nomine Themistocles, Neoclis filius, qui negabat interpretes omnia recte coniectare: ² quod diceret, Si clades quæ prædicitur, ad Athenienses spectaret vllō modo, non ita placide nobis deum fuisse responsurum, sed sic, O Salamis misera, pro eo quod dixit, O diuina Salamis: si circa eam sui incolæ forent oppedituri. Sed recte coniectantibus, sentientidum à deo contra hostes editum esse oraculum, non contra Athenienses. Itaque suadebat ut sese instruerent tanquam prælio nauali certaturi; & tanquam hic esset ligneus murus. Hanc Themistoclis sententiam Athenienses potiorē esse censuerunt quam illorū qui interpretantes oraculum, dissuadebant apparatus pugnae navalis: sed hæc esse in summa sententiam dicebant, non leuandam in hostem manum, sed ex Attica regione demigrandum, & aliam incolendam. Extitit & alia ante hanc Themistoclis sententia ad tempus egregia: Quum magna vis pecuniæ e prouentu metallorum quæ sunt e Laureo, esset in ærario Atheniensium, eaque esset æque diuidenda viritim denis in singulos puberes drachmis, tunc Themistocles hanc dissuasit Atheniensibus distributionem, sed ex pecunia classem ducentarum nauium ad Ægæticum bellum comparare suasisit. Hoc enim bellum conflatum Græciæ salutem attulit, cogens Athenienses nauticos fieri. & quanquam hæc classis in eum vsum in quem comparata fuerat, non venit, tamen in utilitatem Græciæ cessit. Ista igitur iam præparata quū præsto esset, & alterā exædificari oporteret, placuit Atheniensibus, inito post oraculū consilio, barbarū Græciā inuadentem cum nauib. opperiri vniuersos, ⁴ deo obsequentes, & vnacum Græcorum voluntariis. Et hæc quidem oracula Athenien-

Φαλῶν τῆς νῆας ὁ ξύλινον τεῖχος εἶναι. οἱ γὰρ χρησμολόγοι ταύτῃ ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμίνα δὲ σφῆας ἐσώθῃναι, ναυμαχίῃ παρὰ σκιδασμόν. ¹ Ἡ δὲ τῆς Ἀθηνῶν αἰὴρ ἐς πρῶτης νῆας ἱστανῶν, τῶ οὐνομα μὲν ἔγω Θεμιστοκλῆς, παῖς δὲ Νεοκλῆος ἐκαλέετο. οὗτος ὡνὴρ οὐκ ἔφη πρὸ ὀρθῶς τῆς χρησμολόγους συμβάλλεσθαι, λέγων τοιαῦτα, Εἰ ἐς Ἀθηνῶν εἴχετ' ἔστος εἰρημὸν ἐόντως, οὐκ αὖ οὕτω μοι δοκεῖν ἢ τῶς χρησμολόγους, ἀλλὰ ὧδε, ὧς γὰρ Σαλαμίς, αἰὴ τῇ, ὧς γὰρ Σαλαμίς· εἴπερ γὰρ ἐμελλόν οἱ οἰκῆτορες ἀμφ' αὐτῇ τελευτήσιν. ἀλλὰ γὰρ ἐς τοὺς πολέμιους τῶς θεῶν εἰρῆσθαι ὁ χρηστήριον, συλλαμβάνοντις ὁ ὀρθόν, ἀλλ' οὐκ ἐς Ἀθηνῶν. ² τῶς σκιδάξασθαι ὡν ἀνδρῶν ὡς ναυμαχίῃ σκιδάσθαι, ὡς τοῦτον ἐόντος τῷ ξύλινου τεῖχος. ταύτῃ Θεμιστοκλῆς ἀποφανομένου, Ἀθηνῶν ταῦτα σφί' ἐγνωσαν αἰρετώτερον εἶναι ἢ τῶς χρησμολόγων, οἱ οὐκ ἔων ναυμαχίῃ σκιδάσθαι. ³ ὁ δὲ σύμπῃς εἶναι, ὅσδε χεῖρας αἰσπεύεσθαι, ἀλλὰ ἐκλιπόντας χώρῃ τῇ Ἀθηνῶν, ἀλλήν πινὰ οἰκίσειν. Ἐπὲρ τε Θεμιστοκλῆς γνώμῃ ἐμπεσθε ταύτης ἐς καρὸν ἡέρευσεν, ὅτε Ἀθηνῶν τοῖσι, ἡμοῖν χρημάτων μεγάλων ἐκ τῆς κρητῆς, τὰ ἐκ τῆς μεταλλῶν σφί' ἐπὶ τῇ τῆς ἀπὸ Λαυρείου ἐμελλοὶ λαβεῖσθαι ὀρχηδὸν ἑκάστος δέκα δραχμάς, τότε Θεμιστοκλῆς αἰετήσας Ἀθηνῶν, τῆς ἀφαιρέσεως ταύτης παυσανδρῶν, νῆας οὐτέων τῶν χρημάτων ποιήσθαι διπλοῦσας ἐς τὸν πόλεμον, τὸν πρὸς Αἰγινήτας λέγων. ⁴ οὗτος γὰρ ὁ πόλεμος συστὰς, ἔσασιν τότε τῶν ἑλλήνων, αἰαγχεσας θαλασσίους ἡμέας Ἀθηνῶν. αἱ δὲ ἐς τὸ μὲν ἐποιήθησαν, οὐκ ἐχρήσθησαν, ἐς δὲ οὕτω τῇ ἑλλάδι ἐχρήστο. αἱ τὰ τε δὴ αἱ νῆες τοῖσι Ἀθηνῶν τοῖσι ἐπὶ τῇ τῆς ἡρχον, ἐπὲρ τε ἔδεν παρὰ πηγάσθαι. ἐδόξε τε σφί' ὁ χρηστήριον βαλεουδρῶν, ὅτι οἱ τὰ ἑλλάδα τὸν βαρβάρων δέκα τῶν τῆς νῆας πηγάσθαι, ἀμα ἑλλήνων τοῖσι βουλευμένοι-
σι. τὰ μὲν δὴ χρηστήρια ταῦτα τοῖσι Ἀθηνῶν

qui naues illum esse murum ligneum dixerant. Siquidem oraculorum interpretes illa in hunc sensum accipiebant, fatale sibi esse circa Salaminem superari, instructa pugna nauali. Erat autem inter Ath. 1 Cui nomen quidem erat Themistocles, sed vocabatur Neoclis filius. Is negabat etc. 2 Talia dicens, Si ad Athenienses spectaret illud carmen, non videretur mihi tam mite responsum redditurus deus fuisse, sed pro eo quod dixit Diuina at Salamis, dicturus fuisse At Salamis misera, siquidem circa ipsam sui incolæ essent oppedituri. Illi igitur qui recte coniectaret, (id est, illi qui in iudicio qui etc.) deum aduersus hostes hoc oraculum non aduersus Athen. edidisse. 3 Ceterum alia quoque Themistoclis sententia ante hanc opportune primas partes obtinuerat. i. Ceterum opportuno cedebat quod antea alii Themistoclis sententia prima partes delata essent. 4 Vna cum Græcis eadem voluntate prædixit.

οἱσι ἐγγερόντες. Συλλεγεμένων δ' ἐς τὸν δ' ἔπειτα
 ἦ Εἰ μάδα Εἰ μύων τῶν πα' αἰμείων φρενέοντων,
 καὶ δίδόντων σφίσι λόγον καὶ πίσιν, ἐνθαῦτα ἐδόξε
 βουλευσάμενοι αὐτοῖσι, πρῶτον μὲν χρημάτων
 πόντων καταλλάσσεσθαι, ὥς τε ἔχθρας καὶ τὴν κατ'
 ἀλλήλους εἰόντας πολέμοις ἔσαν ὅπως πῖνας καὶ ἄλ-
 λους ἐγκαχήμενοι. ὃ δ' ὦν μέγιστος, Ἀθηναιοί-
 σι τε καὶ Αἰγινήταισι. μὲν δ' αὖτε βασιλεῖς ἔξερξα-
 σιν, τὰς στρατῶν εἶ) ἐν Σάρδεσι, ἐβουλόσαντο
 κατασκοπεῖν πέμπειν ἐς τὴν Ἀσίαν τῶν βασιλέως
 πρῶτα ἐς Ἀργεὺς τε ἀγγέλους, ὁμοχμήων
 σιων Γελῶνι πρὸς δὲ Πέρσῃ, καὶ ἐς Σικελίην
 ἄλλοις πέμπειν πρὸς Γέλωνα δὲ Δεινομένηους, ἐς
 273 καλίσσον-
 τας Κέρκυραν, καλεῖσθαι βοηθῆσαι τῇ Εἰ μάδι, καὶ
 ἐς Κρήτην ἄλλοις. φρενέοντες εἰκώς ἐν τε ἡμοί-
 οισι δ' Ἑλληνικῇ, καὶ εἰ συγκύψαντες τῶν δ' ὁρῶν-
 σιν πρῶτες, ὡς δεινῶν ὅπτιόντων ὁμοίως πᾶσι τοῖσι
 Ἑλλήσι. τὰ δὲ Γέλωνος πρῶτα, μετὰ εἰς ἐλέ-
 273 γετο εἶ), οὐδαμῶν Ἑλληνικῶν τῶν οὐ πολλὸν μέ-
 ζω. Ὡς δὲ ταῦτά σφι ἐδόξε, κατελευσάμενοι 20
 ὥς ἔχθρας, πρῶτα μὲν κατασκοπεῖν πέμπουσι ἐς
 τὴν Ἀσίαν ἀνδρας τρεῖς. οἱ δὲ, ἀπὸ Κέρκυρας τε ἐς
 Σάρδεις καὶ καταμαρτυροῦντες τὴν βασιλέως στρα-
 τῶν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς ἐγγύοντο, βασιανθύντες ὑπὸ τῶν
 στρατηγῶν τῶν περὶ τῶν στρατῶν, ἀπήρνοντο ὡς ἀπο-
 λυόμενοι. καὶ τοῖσι μὲν κατεκέλειτο θάνατος. ἔξερ-
 273 ξης δ' ὡς ἐπύκνωται, μεμνηθεὶς τῶν στρατηγῶν
 τὴν γνώμην, πέμπει τῶν πῖνας δορυφόρων, ἐπει-
 λάμενος, ὡς κατελάβωσι τὴν κατασκοπεῖν ζών-
 273 τας, ἀγνοῖ παρ' αὐτῶν. ὡς δ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς αὐτοῖς
 κατελάβοντο, καὶ ἦσαν ἐς ὅσον τὴν βασιλέως, ὃ ἐνθαῦ-
 273 τινι πυρὸς ἐπ' οἷσι ἦλθον, ἐκείλθουσι σφέας τοῖς
 δορυφόροις ἐπ' αὐτοῖς ἐπὶ τῇ δεικνύσθαι πρῶτα τε
 δὲ περὶ τῶν στρατῶν καὶ τὴν ἴσιν. ἐπὶ τῶν δ' ταῦτα
 ἀνδρῶν ἔσαν πλήρεις, ἀποπέμπειν ἐς τὴν αὖ αὖ-
 273 τινι ἐπὶ τῶν χώρῃ ἀσινέας. ὅπτιόντων δ' ἐν λόγῳ
 τῶν δὲ, ταῦτα ἐπὶ τῶν, ὡς εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κα-
 273 τὰσκοποι, ἔτ' αὖτε ἐπὶ τῶν πρῶτα πρὸς ἐπύκνω-
 273 το οἱ Ἑλληνες ἐοῖσα λόγου μέζω, οὐτ' αὖτε τὴν πο-
 273 λεμίοις μέγα ἐσινέας, ἀνδρας τρεῖς ἀπολέσαντες.
 273 205 ἡσπείων δ' οὐ πύτων ἐς τὴν Εἰ μάδα, δοκεῖν ἔφη
 ἀκούσθαι, ὡς τὴν Ἑλλήνων τὰ ἐπὶ τῶν πρῶτα πρὸ
 τῶν φόλου τῶν γινόμεναι, πρὸς ἀδύσιν σφέας τὴν ἴδιν
 ἐλάβοντο, καὶ οὕτω ὅσον δέξασθαι ἐπ' αὐτοῖς στρατη-
 273 λατοῖς πρῶτα ἔχον. Οἷκε δὲ αὐτῶν αὖ-
 273 τινι ἡ γνώμη τῇ ἄλλῃ. ἐὼν γὰρ ἐν Ἀβύδῳ ὁ Ξέρ-

sibus sunt reddita. ¶ Coactis autem CXLV
 in eundem locum Græcis qui per Græ-
 ciam melius sentiebant, interq; se collo-
 quutis interposita fide, ibi consilio ha-
 bito visum est ante omnia missas faci-
 endum pecunias debitas, & inimicitias
 & hostilitates. Erant autem cum alia a-
 liorum bella, tum vero maximum inter
 Athenienses & Aeginetas. Posteaquam
 autem Xerxem cum exercitu Sardibus
 esse audire, Athenienses decrevere cū
 10 aliquos in Asiam mittendos ad res regis
 explorandas, tum nuncios partim Ar-
 gos, ad cōtrahendam aduersus Persam
 belli societatem, partim in Siciliam ad
 Gelonem Dinomenis filium, partim
 in Corcyra, partim in Cretam, iuben-
 tes opem Græciæ ferri: eo animo ut si fi-
 eri posset, omnis vis Græca vnum esset,
 & ad idem agendum omnes incumbere-
 rent, tanquam calamitate cunctis Græ-
 cis impendente. Ferebantur autem res
 Gelonis magnæ esse, nec multo mino-
 20 res quam Græcorū. Vbi hæc eis pla-
 cuere, & in gratiā inter se rediere, prin-
 cipio² speculatores in Asiam tres viros
 misere: qui quū Sardis venissent, in spe-
 culando regis exercitu deprehensi sunt,
 & à ducibus pedestrium copiarū torti
 deducebantur tanquam perituri, lata in
 eos mortis sententia. Id vbi Xerxes au-
 diit, reprehensa ducum sententia, mittit
 quosdam è satellitibus, iubēs ut si viuos
 adipiscerentur speculatores, ad sese de-
 ducerent. Eos adhuc superstites adepti
 30 satellites, prehenso in regis conspectū
 adduxerūt. Sciscitatus rex qua de caus-
 sa venissent, præcepit satellitibus ut ho-
 mines circumducerent, peditatum om-
 nem equitatumq; ostentantes: & eos,
 vbi contemplando illa expleti fuissent,
 sine noxa dimitterent quocunque lo-
 corum ire libuisset. Hoc Xerxes ca rati-
 one imperavit quod cogitabat fore ut si
 speculatores necati fuissent, neq; Græci
 præsciscerent potentiam suam esse fama
 maiorem, neque quippiam ipse læderet
 40 hostes tribus viris interemptis: at il-
 dem in Græciam regressis, fore ut Græ-
 ci (ut se opinari dicebat) auditis rebus
 suis antequam exercitum compara-
 rent, propriam libertatem traderent, at-
 que ita non oporteret suscipere mole-
 stiā de exercitu in eos ducendo. Hæc
 sententia Xerxis cum altera quadam
 congruit. nam quum Abydi ageret Xer-
CXLVI

1 Fortasse πρῶτον χρημάτων πόντων respondet potius phrasi nostra, Deuant toutes choses. Certe interpretationem Valla verba
 hac Græca ferre non possunt. 2 Rectius interpreteris exploratores hic est in sequ. locis, ut alibi ipse vocem illam Græcam reddidit: &
 paulo ante dixit, Ad res regis explorandas.

xēs, vidit naues cūsum tenentes per Hellepontum, quæ frumentum è Ponto in Æginam Peloponnesumque portabant. quas vbi audiere eius assessores esse hostiū, sese ad eas corripiendas accingebant, intuentes in regem, quando id agi præciperet. Xerxes eos interrogauit quonam illæ tenderent: qui quum respondissent, Ad hostes tuos, domine, frumento onustæ: tunc Xerxes excipiens inquit, Nonne codẽ quo isti, & nos nauigamus, tum rebus aliis, tum vero frumento instructi? quid igitur hi officiunt nobis, quibus comineatũ portant? Ceterum speculatores illi rebus inspectis dimissi in Europam rediere. ¶ Post quorum reditum Græci qui contra Persam coniurabant, nuncios iterum Argos miserunt. Quibus Argiui responderunt res suas ita habere: Audisse se iam inde ab initio barbarum excitasse aduersus Græciam bellum, & quum accepissent intellexissentque Græcos sese colligere, tentaturos Persæ obistere, principes fuisse mittendi Delphos qui deum consulerent quid sibi optime facientibus esset euenturum. (nuper enim sex millia suorum fuisse interempta à Lacedæmoniiis & Cleomene Anaxandridæ filio, eaq; de caussa se misisse,) & iis qui missi fuerant interrogantibus, sic Pythiam respondisse,

*Finitimis inuise, deis dilecte beatis,
Interioris tutamen habens, impune maneto,*

Et tutare caput: nam membra tuebitur illud.

Hæc illis Pythia prius respõderat. Postea vero quam nuncii Argos venerunt, senatumque ingressi mandata retulerunt, Argiui responderunt ad ea quæ dicebantur, se promptos esse in triginta annos pacificare cum Lacedæmoniiis, percusso fœdere: sed ea condicione vt dimidium imperii penes se esset. quamquam enim ius imperandi ipsorũ esset, tamẽ dimidio imperii se esse contentos. Hoc aiebant suum senatum respondisse, quamuis dissuadente oraculo societatem contrahere cum Græcis. quod etsi formidarent, tamen properare vt fœdus triginta annorum feriretur: intra quos annos liberi sui in virilem ætatem adoliscerent: hac videlicet ratione,

ξης, εἶδε πλοῖα ἐκ τῷ Πόντῳ σταγυγὰ, διεκπλῶν-
οντα δὲ Ἑλλησποντον, ἐς τε Αἴγιον, καὶ Πελοπόν-
ησον κρημίζοντα. οἱ μὲν δὲ πρὸς ἑαυτοὺς ὡς ἐ-
πύθοντο πολέμῳ ἐπὶ τὰ πλοῖα, ἐπιμοῖ ἔσαν αἰρέειν
αὐτὰ, ἐς δὲ λείποντες ἐς τὸν βασιλῆα, ὅς τε πρὸς ἑα-
λέει. ὁ δὲ Ζεὺς εἶρετο αὐτοὺς ὅς κη πλείοιεν· οἱ δὲ
εἶπον, Ἐς τὸς θεοὺς πολέμοις δέσποτα σῖτοι ἄγχι-
τες. ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη, Οὐκ ἔστι καὶ ἡμῖν ἐκεί-
νῳ πλεονέχῃ ἐν τῷ πρὸς οὗτοι, τοῖσι τε ἄλλοισι ἐξη-
10 τυμῆμοι καὶ σῖτα. τί δὴ ταῦτα ἀδίκησιν οὗτοι ἡμῖν σῖτα
πρὸς κρημίζοντες; Οἱ μὲν γὰρ κατὰ σκοπὸν οὕτω
θησάμενοι τε καὶ ἀποπεμφθέντες, εὐρύσσαν ἐς τὴν
Εὐρώπην. οἱ δὲ στυγνὸν ἔχοντες Ἑλλήων ἐπὶ τῷ
Πέρσῃ, μετὰ τὴν ἀποπεμφθῆναι κατὰ σκοπὸν,
δύτῃ ἔπεμπον ἐς Ἀργεὺς ἀγγέλους. Ἀργεῖοι
δὲ λέγοντες τὰ κατ' ἐαυτοὺς ἡμέραν αἰδεῖσθαι. τὸ γὰρ
αὐτὰ κατ' ἀρχαίαν τὰ ἐκ τῷ βασιλῆα
εὐρυκρήμονα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. πύθοντο δὲ,
καὶ μαθόντες ὡς σφέας οἱ Ἕλληνες παρήσονται
20 πρὸς λαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσῃ, πέμψαν θεο-
πότους, ἐς Δελφοὺς δὲ θεὸν ἐπειρησάμενοι ὡς
σφί μέλλει ἄριστον ποιεῖν αἰδεῖσθαι. νεωστὶ γὰρ
σφίων περὶ αἰετὶς ἑξακισχιλίων ὑπὸ Λακεδαιμο-
νίων καὶ Κλεομένηος τῷ Αἰαξανδρίδῃ. τῷ δὲ δὴ
εἶνεκα πέμπειν. τὴν δὲ Πυθίαν ἐπειρωτῶσι αὐτοῖ-
σι ἀελεῖν τὰ δὲ,

Ἐχθρὸν ἑκπύοντα, φίλ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Εἶπὼ δὲ πρὸς βόλαον ἔχων, πεφυλαγμένος
ἦσο,

30 Καὶ κεφαλὴν πεφύλαξο· κάρη δὲ δὲ σῶμα
σάωσι.

Ταῦτα μὲν τὴν Πυθίαν χεῖναι πρὸς τοὺς. μετὰ
δὲ, ὡς ἐλθεῖν τοὺς ἀγγέλους ἐς τὴν δὲ Ἀργεὺς, ἐσελ-
θὴν ἐπὶ τὸ βουλευτήριον, καὶ λέγειν τὰ εἰς τεταλμέ-
να. τοῖς δὲ πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκρίσασθαι ὡς
ἐπιμοῖ εἶσι Ἀργεῖοι ποιεῖν ταῦτα, τελέοντα ἔτα
εἰρήνην ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίοισι, καὶ ἡγεμόνοι
καὶ δὲ ἡμῶν πάσης τῆς συμμαχίας. καὶ περὶ κατὰ γὰρ
δύναμιον γένεσθαι τῆς ἡγεμονίας ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἔμμεν σφί
40 πολεῖν καὶ δὲ ἡμῶν ἡγεμόνοισι. Ταῦτα μὲν
λέγουσι τὸ βυλὴν ὑποκρίνασθαι, καὶ πρὸς ἀπαγορεύον-
τας σφί τὴν χρησθῆναι μὴ ποιεῖν τὸ πρὸς τοὺς Ἕλληνας
συμμαχίαν ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς ἀποδοῦναι ἡμέραν τῆς
ἡμέρας, καὶ πρὸς τὸ χρησθῆναι φοβεομένοι. ἵνα δὲ
σφί οἱ παῖδες ἀνδρεῖα γένωσι ἐκ τῶν τοῖσι τοῖσι ἔτεσι,

1 Hanc se rationem in suis rebus tenuisse. Velle se ita egisse. Quum iam inde ab initio audissent quæ barbarus aduersus Græciam moliretur, & fore animaduertissent vt Græci ipsos nihilominus quam ceteros aduersus Persam assumerent, se Delphos misisse qui deum consulerent. Sed legendum est οὐ παρήσονται, vt sit ad uerbū, Græcos non omitturos ipsos assumere. Sic aliquando pōss. ἐπὶ δὲ σφί πρὸς λαμβάνοντες τὸν Ἑλλήων. ἐν quibus etiam interpret. lapsus est Valla.

μηδὲ ἀποιδέω· εὐσεύων ὅτι λέγεσθαι, ἢ ὅρα σφέ-
 ας καταλάβει πρὸς τὰ γεγενημένα, ἄλλο τι αἰ-
 σμα πρὸς δὲ Πέρσῃ, μὴ πλοῖα πῶς ἔωσι τῷ Λακε-
 δαμονίων ὑπὸ χροῖ. τῶν δὲ ἀφ' ἑλίων τὸς ἀπὸ
 τῆς Σπαρτης πρὸς τὰ ῥηθέντα ἐκ τῆς βουλῆς ἀ-
 μείψασθαι τοῖς δὲ, πρὸς μὲν σπονδίων αἰοῖσιν ἐς τὸς
 πλευνῶας, πρὸς δὲ ἡγεμονίης, αἰοῖσι ἐπὶ τεταλῶν ὑπο-
 κρίνασθαι· καὶ δὴ λέγειν, σφί μὲν εἶ) δύο βασιλεῖ-
 ας, Ἀργεῖοι δὲ ἑῖα· οὐκ ὡς διωσθὲν εἶ) τῷ ἐκ
 Σπαρτης ὁδὸς πρὸς παῦσαι τῆς ἡγεμονίης. μὲν δὲ 10
 δύο τῷ σφετέρων ὁμόφρον δὲ Ἀργεῖων εἶ), κω-
 λυῖ ὁδὸν. ἔπειθ' οἱ Ἀργεῖοι φασὶ ἐκ αἰσχυρῶς
 274 τῷ Σπαρτητέων τὴν πλεονεξίην, ἀλλ' ἐλεῖσθαι
 μάλλον ὑπὸ τῷ βάρβάρων ἀρχεσθαι ἢ ὑπὸ εἰ-
 ξα Λακεδαιμονίοισι. πρὸς φεῖν τε τοῖσι ἀγγέλοισι,
 πρὸς διώπας ἡλίας ἀπαλλάσσεισθαι ἐκ τῆς Ἀργεί-
 ων χώρας· εἰ δὲ μὴ, πρὸς φεῖσθαι ὡς πολέμιους.
 Αὐτοὶ μὲν Ἀργεῖοι ποσάυτα πρυτάνευσαν λέγουσι.
 ἔστι δὲ ἄλλος λόγος λεγόμενος ἀπὸ τῆς Ἑλλάδα, ὡς
 Ξέρξης ἐπεμψέ κήρυκα ἐς Ἀργεῖς, πρὸς πρὸς ἡπερ 20
 ὁρμήσας στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ἐλθόντα
 « δὲ τῶν λέγεσθαι εἶπας, Ἀἰδρες Ἀργεῖοι, βασιλεῖς
 « Ξέρξης πᾶσι δὲ ὑμῖν λέγει· Ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσῃ
 « εἶ), ἀπὸ οὗ ἡμεῖς γεγενησάμεθα, παῖδα Περσέος ὃ Δα-
 « νάης, γεγενητά ἐκ τῆς Κηφείας θυγατρὸς Ἀνδρο-
 « μέδης. ἔπειθ' αὖ ὡς εἰρήνην ὑμῖν περὶ ἀπόγονοι, οὐτε ὡς
 « ἡμεῖς εἰπὸς ὅτι τὸς ἡμετέρους πρὸς ῥήνους στρατεύ-
 « εσθαι, οὐτε ὑμεῖς ἄλλοισι πρὸς ῥήνους, ἡμῖν αἰτιζό-
 « οισι ἡμεῖς εἶσθαι, ἀλλὰ πᾶσι ὑμῖν αἰοῖσι ἡσυχίην ἔχοι-
 « ναι κατὰ τὴν αἰσίν. ἢ ὅρα ἡμεῖς ἡμῖν κατὰ νόον, ἔδω- 30
 « μὲς μέζονας ὑμῖν ἄξω. ταῦτα ἀκούσας Ἀρ-
 « γεῖος λέγεσθαι πρὸς ἡμᾶς ποιήσασθαι, καὶ πρὸς ἡμᾶς
 « μὲν ὁδὸν ἀπαλλάσσειν μετὰ τῇ· ἐπὶ δὲ
 « σφῆας πρὸς λαμβάνει τὸς Ἑλλήνας, οὐτὼ δὲ ὅτι
 « σπάρτας ὅτι οὐ μεταδώσιν τῆς ἀρχῆς Λακεδαί-
 « μονίοι, μετὰ τῇ, ἢ αὖ ὅτι πρὸς φάσιος ἡσυχίην ἀ-
 « γωσι. Συμπεπνῶν δὲ τοῖσι καὶ τοῖς δὲ δὲ λό-
 « γον λέγουσι πρὸς Ἑλλήνων, πολλοῖσι ἔτεσι ὕψ-
 « ρον ἡρόμενον πρυτάνευσαν· τυχὴν δὲ Σούσι τοῖσι
 Μεμνοειοῖσι ἐν τῇ ἐτέρῃ πρὸς ἡμᾶς εἶνεκα ἀγ- 40
 « γέλοις Ἀθωαίων, Καλλίῃ τε δὲ Ἰπποκρίτου, καὶ
 « τοῖς μετὰ πύτου ἀναβαίτας· Ἀργεῖος δὲ, δὲ αὖ δὲ
 « τῶν χροῖον πέμψας καὶ πύτους ἐς Σούσα ἀγ-
 « γέλοις, εἰρωτᾷ Ἀρπεξέρξεα δὲ Ξέρξεω, εἴ σφί
 28 ἡμῖν πρὸς ἐμὲ τὴν πρὸς Ξέρξεα Φιλίῃ σκελε-
 ἰδούσιν
 « ρεῖται, ἢ νομίζοιτο πρὸς αὐτὸ εἶναι πολέμιοι.

ne si qua calamitas ad superiorem acce-
 deret in bello Persico, nisi foedera fo-
 rent, in posterum subiecti Lacedæmo-
 niis essent. His dictis Argiuorum à sena-
 tu, quidam è nunciis Spartanorum ita
 respondit, quod ad foedera quidem at-
 tineret, se ad eos qui plures essent rele-
 gare: quod autem ad imperium, id vero
 sibi demandatum esse, ut responderent
 dicerentque, Spartanis duos esse reges,
 Argiuis vnum, ideo non posse fieri ut al-
 terutri Spartæ regi abrogaretur impe-
 rium: & nihil ob stare quominus cum
 iis duobus rex Argiuis parem dignita-
 tem obtineret. Ibi Argiui negare se per-
 pessusos insolentiam, sed præoptare à
 barbaro imperari sibi, quam Lacedæ-
 moniis cedere. Atque ita edixerunt
 nunciis ut priusquam occideret sol, ex
 agro Argiuo excederent, alioqui hosti-
 um loco futuros. Hoc ipsi Argiui sic
 se habere memorant. aliter tamen per
 Græciam narratur, Xerxem antequam
 bellum Græciæ inferret, misisse Argos
 caduceatorem: quo quum peruenit, ita
 fertur verba fecisse, Viri Argiui, Xer-
 xes rex hæc vobis inquit, Nos arbitra-
 mur, Persen, ex quo nos progeniti
 sumus, fuisse filium Persei Danaes filii,
 ex Andromeda genitum, quæ fuit Ce-
 pheï filia. ita ex vobis oriundi sumus.
 Quod quum ita sit, nefas est & nos pro-
 genitoribus nostris inferre bellum, &
 vos aliis opem ferendo, nobis aduerfa-
 rios fieri. Sed potius domi vestræ vos
 confidentes otium tenere. nam si mihi
 ex sententia succedet, nullos pluris
 quam vos faciam. Hæc Argiui quum au-
 dissent, rem confecisse dicuntur, & à
 principio dissimulantes quod actum ef-
 fet, nihil poposcisse Græcos: sed quum
 ab illis² reprehenderentur, tunc par-
 tem imperii poposcisse, gnari id Lacedæ-
 monios non concessuros, ut hoc
 pretextu³ otium agerent. ⁴ Cui rei
 competit, quod quidam Græcorum
 multis postea annis gestum fuisse me-
 morant: Quum Sulis Memnoniis al-
 terius negotii gratia essent Atheniensium
 nuncii, Callias Hipponici filius &
 collegæ qui pariter ascenderant, conti-
 git ut Argiui & ipsi per id tempus Susa
 mitteret nuncios, qui Artaxerxem filiū
 Xerxis interrogarent an amicitia quam
 cū Xerxe contraxissent, putaret adhuc
 durare, an ab illo pro hostib. haberetur.

1 Fortasse phrasis Græca respondet potius nostra. En auoir fait cas. Pro ἀπαλλάσσειν αὐτὸς ἀνέλεγειν ὅτι παγγιγνόμενος. 2 P. de annot. quæ proximam præcedit. 3 A bello abstinerent. 4 Cum quibus istud congruisse. vol. Quibus consentaneum fuisse quidam Græcorum narrant quod multis post hæc annis contigit.

CLII

61111

275

00

ἔτω μὲν νυν ἐκτίσται τοῦτο δὲ γέρας. Κλεαῖδρος δὲ
 τοῦ Παλαρέως τελευτήσαντος τὸν βίον, ὃς ἐτυράνιδευσεν
 μὲν Γέλης ἐπὶ αἵετα, ἀπέθανε δὲ ὑπὸ Σαβύλλου αἰ-
 δρὸς Γελῶν, σὺν αὐτῷ ἀνὰ λαμβανὴν τὴν μεταρχίαν
 Ἰπποκράτους, Κλεαῖδρος ἑὸν ἀδελφεός. ἔχοντας δὲ
 Ἰπποκράτους τὴν τυραννίδα, ὁ Γέλων ἑὸν Τηλίνεον δὲ
 ἱεροφάντεω ἀπύρνον, πολλῶν μετ' αὐτῶν, καὶ Αἰνη-
 σιδήμην τοῦ Παλαίχου, ὃς ἦν δορυφόρος Ἰπποκράτε-
 ος, μὲν δὲ πολλοὶ χεῖρον δι' αὐτῶν ἀπέδιδχετο πά-
 σης τῆς ἰππικῆς Ἰππαρχος. πολιορκέοντος γὰρ Ἰπ-
 ποκράτους Καλλιπολίτας τε καὶ Ναξίους, καὶ Ζαν-
 κλαίους τε καὶ Λεοντίους, καὶ ὧρος, Συρηκσίους τε καὶ τὴν
 βαρβαρῶν συχίους, αἱρὲς ἐφάμετο ἐν ταῖς ποσὶ τοῖσι
 πολεμίοισι ἑὸν ὁ Γέλων λαμβανέμενος. τὸ δὲ εἶπον
 πολίων τετέων, πλὴν Συρηκσίων, ἡδε μὲν πέφεν-
 γε δὲ λουσύνῃ ὧρος Ἰπποκράτους. Συρηκσίους δὲ
 Κορίνθιοι τε καὶ Κερκυραῖοι ἐρύσαντο, μάχῃ ἐσσω-
 θέντες ὑπὲρ ποταμῷ Εὐλώρῃ. ἐρύσαντο δὲ ἔτι ὑπὲρ
 τοῖςδε καταλέξαντες, ἐπὶ ᾧτε Ἰπποκράτῃ Καμα-
 ρίνας Συρηκσίους ὡς ἀδύνατον. Συρηκσίων δὲ ὡς
 Καμαρίνα παρχαῖον. Ὡς δὲ καὶ Ἰπποκράτης τυ-
 ραννεύσαντα ἔσεται ὁ ἀδελφεὸς Κλεαῖδρος κατέ-
 λαβε δαπάνην ὧρος πόλιν ὧρον, στρατοσάμηνον
 ὑπὲρ τῆς Σικελίας, ἔτι δὲ ὁ Γέλων ὡς λόγῳ πρὸς
 οἱ τοῖσι Ἰπποκράτους πασι Εὐκλείδην τε καὶ Κλε-
 αῖδρον, ὅτι βαρβαρῶν τὴν πολιτείαν κατηκύνεον ἔτι
 τῶν ἑργῶν, ὡς ἐπικράτησε μάχῃ τῶν Γελῶν, ἦρχε
 αὐτὸς ἀποστρέψας τῆς Ἰπποκράτους παίδας. μὲν δὲ
 ἔτο δὲ ὄρημα, τῆς γαμῶρος καλεομένης τὴν Συρη-
 κσίῳ, ὅτι περὶ τῆς ὑπὸ τῆς δῆμης, καὶ τῆς σφετέρων
 δὲ ὧρων, καλεομένης δὲ Κυλλυρίῳ, ὁ Γέλων κατα-
 λαβὼν τῶν τοῖς ἐκ Κασσιόνης πόλιος ἐς τὰς Συρηκ-
 σίας, ἔρχετο καὶ ταύτας ὁ γὰρ δῆμιος ὁ τὴν Συρηκσίῳ ἐπι-
 ἐν τῇ Γέλων ὡς ἀδύνατον τὴν πόλιν καὶ ἐωυτὸν. Ὁ δὲ
 ἐπεὶ τε παρέλαβε τὰς Συρηκσίας, Γέλης μὲν ὑπὲρ
 κρατέων, λόγον ἐλάσσω ἐποίησε, ὅτι βέλους αὐτῶν
 Ἰέρων ἀδελφεὸς ἑωυτοῦ ὁ γὰρ τὰς Συρηκσίας ἐκράτουνε,
 καὶ ἐξ αὐτῶν αἱ Συρηκσίαι αἱ δὲ ὡς αὐτῇ αἰά τ'
 ἔδραμον καὶ αἰβλάσαν. τὸ μὲν γὰρ Καμαριναῖους ἀ-
 παύσας ἐς τὰς Συρηκσίας ἀβλάσαν, πολίτας ἐποίησε,
 Καμαρίνης δὲ τὸ αἶψα κατῆσκαψε τὴν δὲ Γέ-
 λων ὑποφάμενος τῶν αἰσίων τῶν πῶσι Καμα-
 ρινάοισι ἐποίησε. Μεγαρέας τε τοῖς ἐν Σικε-
 λίῃ, ὡς πολιορκούμενοι ἐς ὁμολογίαν προσέχωρη-
 σαν, τοῖς μὲν αὐτέων παχέας, αἰετομήτους τε ὡ-
 λεμοναύτας, καὶ ὡς δοκέοντες ἀπολέεσθαι ἀφ'
 τῆς πόλεως ἐς τὰς Συρηκσίας, πολίτας ἐποίησε.

Hunc in modum ille dignitatem hanc
 adeptus est. Cleandro autē Patareō,
 qui septem annos Gelæ tyrannide po-
 titus est, vita functo, (à Sabyllō autē vi-
 ro Geloo fuit interfectus) ibi frater eius
 Hippocrates suscepit imperium. Quōd
 tyrannidem obrinente, erat illic Gelon
 prognatus à Teline vate, cum aliis mul-
 tis, quorum vnus erat Ænesidemus Pa-
 taici filius, satellites Hippocratis: qui non
 diu post ob virtutem declaratus est to-
 tius equitatus præfectus. nam quibus
 in bellis Hippocrates obsedit Callipo-
 litanos, Naxios & Zancleas & Leonti-
 nos, pugnavitque cum Syracusanis &
 permultis barbarorū, in iis bellis Gelon
 extitit vir præclarissimus: adeo ut nul-
 la omnium quas reruli ciuitatum effu-
 gerit Hippocratis dominationem, præ-
 ter Syracusanos. quos pugna ad flu-
 men Elorum superatos Corinthii Cor-
 cyraique liberauerunt: sub hac tamen
 condicione, vt Syracusani Camarinam,
 quæ ipso quondam fuisset, Hippo-
 crati traderent. Hippocrates autem
 quum totidē annos quot frater Clean-
 der tyrannidem obtinuisset, illato Sicu-
 lis bello, ante urbem Hyblam periit. ita
 Gelon per causam tuendi liberos Hip-
 pocratis, Evclidem & Cleandrum, vbi
 ciues, quod abnuerent dicto amplius
 audientes esse, prælio vicit, ipse Geloo-
 rum imperium adeptus est, liberis
 Hippocratis dominatu fraudatis. Post
 hoc commentum, quosdam Syracu-
 sanos, qui Gamori vocabantur, à plebe
 suisque seruis qui Cyllirii nominaban-
 tur eiectos, in patriam ex vrbe Casme-
 na reducendo, potitus etiam est ipsis
 Syracusis. nam ei venienti plebs Sy-
 racusana & urbem & seipsam dedit.
 Quam Gelon vbi accepit, Gelam quam
 tenebat minoris faciens, Hieroni fra-
 tri demandavit, sibi que Syracusas ha-
 buit, & quidem pro omnibus urbibus:
 ideoque ea ciuitas confestim excur-
 rit atque propagata est. nam deductis
 eo Camarinæis omnibus Gelon ciui-
 tatem dedit, Camarina euersa: dimidio-
 que & eo amplius Geloorum itidem vt
 Camarinæis fecit. Necnon Megaren-
 sium qui sunt in Sicilia, quum obsessi
 ad deditionem venissent, locupletis-
 simos quosque, qui bellum ei intule-
 rant, & ob id se interfectū iri putabant,
 Syracusas traduxit, ac ciuitate donauit:

CLIV

CLV

CLVI

1 Omitte ἔργον quod respondet precedenti λέγει. q. d. Dum verbo illos ad conferendum sibi imperium adiunas, ipse non iussit
 verbo, sed factū illud iussit. 2 Post hoc autem in imperatū lucrum. id est. Quum autem ei nihil salis speraret iam tantum bonum
 obtigisset. 3 Incrementum vigoremque assumpsit.

CLVII

276

Qo 2

„ὅ δὲ κατ' ὑμέας, παῖδε πρῶτα ὑπὸ βαρβαροῖσι
 „νέμεται. ἀλλ' ὅ γ' ἄρ' ἡμῖν καὶ ὅτι ὁ ἄμεινον κατ-
 „έσθ'· νῦν δὲ ὅππῃ περ ἐλήλυθε ὁ πόλεμος καὶ
 „ἀπὶ κταί εἰς ὑμέας, οὕτω δὴ Γέλωνος μῆτις ἐστὶ γέρο-
 „νε. ἀπὸ μῆτις δὲ πρὸς ὑμῶν κυρήσας, ὅτε ὁμοίῳ
 „σομῇ ὑμῖν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν εἰμι βοηθεῖν, παρεχόμενος
 „δικαιοσύνης τε τελείας, καὶ δισημερίου ὀπλίῃς, καὶ
 „δισχιλίου ἵππων, καὶ δισχιλίους τοξόταις, καὶ δις-
 „χιλίους σφινδοήταις, καὶ δισχιλίους ἱπποδρόμοις
 „ψιλοῖς. οἷόν τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάνῳ στρατῷ, ἐστὶ 10
 „αὐτῷ ἀπολεμήσωμαι, ὑποδέξασθαι παρ' ἐξέιν. ἐ-
 „πὶ δὲ λόγῳ τοῦδε παῖδε ὑποσχομαι, ἐπὶ ᾧ στρα-
 „τηρὸς τε καὶ ἡγεμὼν τῷ Ἑλλάνῳ ἡγεμονίᾳ
 „πρὸς ὅν βαρβαροῖν· ἐπὶ ἄλλῳ δὲ λόγῳ οὐτ' αὖ
 „αὐτὸς ἐλθοίμι, οὐτ' αὖ ἄλλοις πέμψαιμι. Ταῦ-
 „τα ἀκούσας οὕτε λυέσχετο ὁ Συάγρος, εἰπὼν τε
 „παῖδε, ἦ κε μέγ' οἰμῶζεϊεν ὁ Γελοπίδης Ἀγαμέ-
 „νων, πυθόμενος Σπαρτηνῶν πῶς ἡγεμονίᾳ ἀπά-
 „ραιρεῖσθαι ὑπὸ Γέλωνος τε καὶ Συρηκισίων. ἀλ-
 „λα τοῦτου μὲν τῷ λόγῳ μηκέτι μνησθῆς, ὅπως πῶς 20
 „ἡγεμονίᾳ τοῖς πρὸς αὐτὸν ὄντοισιν. ἀλλ' εἰ μὲν βούλεαι
 „βοηθεῖν τῇ Ἑλλάδι, ἴαδι ὁρξόμενος ὑπὸ Λακε-
 „δαίμονι· εἰ δὲ ἄρα μὴ δικαιοῖς ὁρξέσθαι, σὺ
 „δὲ μηδὲ βοηθεῖ. Πρὸς ταῦτα ὁ Γέλων, ὅππῃ ᾧ-
 „ρα ἀπὸ στρατηγῶν τοῖς λόγοις τῷ Συάγρῳ, ὅν
 „πλὴν ταῦτον σφί τόνδε ὅρξεσθαι λόγον, ὧς ἔειπεν
 „Σπαρτηνῶν, οὐκ εἶδεν καὶ πόντα ἀνδρῶν, φιλέει
 „ἐπιδράγειν ὀνυμῶν. σὺ μὲντοι ἀπὸ δὲ ἀμείνων ὑ-
 „βείσμεθα εἰς τὰς λόγῳ, οὐ με πείσιν ἀσχήμοιαι
 „εἰς τὴν ἀμοιβὴν ἡμεῶν. ὅκου δὲ ὑμεῖς οὕτω περὶ 30
 „χεῖρε τῆς ἡγεμονίας, οἷός τε καὶ ἐμὲ μάλλον ὑμῶν
 „πρὸς ἐλθέσθαι, στρατῶν τε ἐόντων πολλὰ πλοῦσις ἡ-
 „γεμονία, καὶ ἡδὴ πολὺ πλύνων. ἀλλ' ἐπεὶ τε ὑ-
 „μῖν λόγος οὕτω πρὸς αὐτῆς κατὰ τὰς, ἡμεῖς τοι
 „ὑποείσομαι τῷ ὁρξάμεν λόγῳ· εἰ τῷ μὲν περὶ
 „ἡμεῖς ἡγενοῖσθε, τῷ δὲ ναυπηγεῖν ἐγώ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδὴ
 „ἡ τῷ κατὰ δάλασαν ἡγεμονίᾳ εἶναι, τῷ περὶ ἐγώ
 „ἡ γέλω. καὶ ἡ τοῦτοισι ὑμέας ἡγεῶν ὅτι ὁρξέσθαι
 „ἡ ἀπὸ τῶν συμμάχων τοῖωνδε ἐρήμοις. Γέλων μὲν
 „δὴ ταῦτα πρὸς τὴν ἐπὶ. Φθάσας δὲ ὁ Ἀθηνῶν 40
 „ων ἀγγέλος τῷ Λακεδαίμονι, ἀμείβεσθαι πῶς δὲ, ὧς
 „ἡ βασιλεὺς Συρηκισίων, ὅτε ἡγεμόνος δεομένη ἡ Ἑλ-
 „λας ἀπὸ πέμψεν ἡμέας πρὸς σέ, δὴ ἡ στρατῶν· σὺ ὅ
 „ὅπως μὲν στρατὸν πέμψῃς μὴ ἡγεμόνος τῷ Ἑλλά-
 „δος, ὅπως φανῇς· ὡς ὅ στρατηγὸς αὐτῷ, γλίχεται.

ὅτι
 καὶ

ὅτι
 καὶ
 πρὸς

1 Itaq; quantum in vobis est, omnia hæc à barbaris possidentur. Verū nobis hæc in melius reciderunt. 2 nunc quoniam circumvenit vos atque attigit bellum, ita demum Gelonis memoria facta est. Sed contemptus à vobis, non ero vestri similis: sed paratus sum ad opem ferendam ducentarum triremium, & viginti millium armatorum, ac duum millium equitum, totidemque ferentariorum, totidemque levis armaturæ, totidem sagittariorum, totidem funditorum. Sed & rem frumentariam cunctis Græciæ copiis, donec fuerit debellatum, suppeditaturū me recipio. Sed ea lege hæc polliceor vt ego sim aduersus barbarū Græcorum imperator: aliter neq; ipse venirem, neque alios mitterem. Ea Syagrus audiens, nō tulit: sed, O quam euularer, inquit, Pelopides Agamemnon, si audiret Spartiatis imperium subdidisse Geloni atque Syracusanis. Tu vero ne feceris huius rei mentionem amplius: sed si tibi animus est opem ferendi Græciæ, esto sub imperio Lacedæmoniorum: si dedignaris subesse, non habeam opem ferendi. Ad hæc Gelon vbi vidit verba Syagri auersa, hanc ad extremum protulit orationē, Hospes Spartiata, cōtumeliæ homini factæ solēt irritare indignationem. verum tu contumeliosis in me verbis inuehens, non tamen induces me ad vicem contumeliose reddendam. Sed quando vos ita imperiū amplectimini, multo me magis quā vos decet illud amplecti, qui multo maiorum copiarum ac plurium nauium imperator sum. Ceterum, quoniam ista oratio vestra in contrarium nititur, nos aliquantū à superiore nostra oratione decedemus: Si vos terrestribus copiis præfueritis, ego nauticis præero: sin vos mari imperitare iuuat, ego terrestribus copiis imperitare volo. Ex quo oportet vos aut alterutra harum rerum esse contentos, aut his sociis destitutos abscedere. Hanc Gelon condicionem offerebat. Cui nūcius Atheniensis 1
 2 Lacedæmonios antevertens, ita respondit, Rex Syracusanorū, Græcia nos ad te misit, non imperatorum indiga, sed exercitus: tu vero præ te fers nō misurū te exercitum, nisi sis Græciæ imperator: videlicet vt illi imperes affectas.

clix

clix

clix

1 Itaque per vos quidem hæc omnia barbari possideant licet. id est, Per vos non stetis quin hæc omnia nunc à barbaris possideantur. 2 Nunc postquam translata sunt ad vos belli gerendi vices, ita demum Gelonis recordati estis. Atenim dedecore à vobis affectus, vos nequaquam imitabor: sed opem ferre paratus sum ducentarum triremium &c. Est tamen ad verbum, Suppeditans ducentas triremes, & viginti millia armatis. totidemque modo deinceps. 3 Lacedæmoniorum nūcium antevertens.

¹ Itaque quantum ad eam partem pertinet qua cuncto Græcorum exercitui præesse postulas, suffecerit nobis Atheniensibus silentiū agere, intelligentibus Laconem fore idoneum ad reddendam pro vtrisque rationem: quantum autem ad illud attinet, quod poscis ut vniuersæ classi præsis, ita habeto: nos, etiam ut Lacon permittat, non esse permissuros præesse te classi nostrum enim munus hoc est, nisi Lacedæmonii id velint: quibus præesse classi volentibus non contradiceremus, alteri vero cōcederemus nemini. nam alioqui frustra ² plus nauium quam ceteri Græci possideremus, si Syracusanis imperium cederemus, qui sumus Athenienses, & antiquissimæ originis, soli q; Græcorum qui nunquam solum vertimus: è quibus virum instruendo ornandoq; exercitu aptissimum Homerus etiā ³ versificator ait Ilium venisse: ut non sit dedecus nobis ista commemorare. His Gelon ista respondit, Hospes Atheniensis, ⁴ apud vos qui præsent habetis, qui subsint non habetis. Quocirca quum nihil cedere sed totum obtinere velitis, quam celerrime hinc retro abscedatis, renunciaturi Græciæ, ver ex anno illi ⁵ exaruisse. Cuius dicti sensus hic est, ⁶ quum constet probatissimā anni partem esse ver, talem esse suum exercitum innuebat, quo Græcia priuaretur, quasi quodam vere, quod illi exaresceret, non ini-

CLXII

ta secum societate. ¶ Hoc responso Gelonis accepto nuntii Græcorum profecti sunt. Post hæc Gelon timens quidem ille Græcis, ne impares barbaro essent, tamen indignum atque intolerandum sibi ratus ut profectus in Peloponnesū subesset Lacedæmoniiis, qui Sicilia tyrannus esset, omissa hac via aliam iniit. Nam vbi primum audiit Persam transmississe Hellespontum, misit cum tribus ⁷ biremibus Cadmum Scythi filiu Coum, multa cum pecunia ac placidis verbis, ad obseruandum quo casura esset pugna: ut si barbarus vinceret, ei pecuniam traderet terramque & aquam eorum locorum quibus Gelon imperaret: sin vincerent Græci, rursus pecuniam reportaret.

CLXIII

Hic Cadmus ante id tempus quum tyrannidem Coorum a patre accepisset.

CLXIV

ὅσων μὲν νῆων πλοῦτος τῷ Ἑλλήνων στρατῷ ἐδίδου ἡγε-
εσθαι, ὅς τ' ἔχρηται ἡμῖν τοῖσι Ἀθῆναιοις ἡσυχίην ἔ-
χειν, ὅτις αὐτοῖσι ὡς ὁ Λάκων ἰκανὸς τοὶ ἐμελλέ-
εσθαι, καὶ ὑπὸ ἀμφοτέρων ἀπολογυμένων. ἐπεὶ
τε ὁ ἀπάσης ἀπελαυνόμενος δέεαι τῆς ναυτικῆς
στρατῆς ἀρχῆς οὐκ ἔχει τοι, οὐδ' ἐγὼ ὁ Λάκων ἐπ-
ίη τοι στρατῆν αὐτῆς, ἡμεῖς ἐπήσομεν. ἡμετέρη γὰρ
ἔστι αὐτὸ γε μὴ αὐτέων βουλευμένων Λακεδαιμονί-
ων. τέ τοι σὶ μὲν ὡς ἡγεσθαι βουλευόμενοι σὺ αἰ-
πιτεῖσθαι, ἄλλω δ' ἡ παρὲς τοῦ σὸς ἐνὶ ναυαρχείῃ.
μή τι γὰρ αὐτῷδε παρέσθαι Ἑλλήνων στρατῷ, πλεί-
στον εἴημεν ἑκαστοῖσι, καὶ Συρηκαίοις ἐόντες Ἀθη-
ναῖοι συλχωρήσθαι τῇ ἡγεμονίᾳ, στρατοῦ πατὸν μὲν
ἔθιος παρεχόμενοι, μῆτις δ' ἐόντες ἐμελλασθαι Ἑλ-
λήνων. τῷ καὶ Ὀμηρος, ὁ ἐποποιὸς ἀνδρα ἀρίστον ἐ-
φασκε εἰς Ἴλιον ἀπικέσθαι, πᾶσαι τε καὶ ἀφ' ἑκατέρου
στρατοῦ. ἔτω σὺ οὐκ ὄντος ἡμῖν ὅστις σὸς ἐνὶ λέγειν τὰ τοῖ-
αὐτά. Ἀμείβετο Γέλων τοῖςδε, Ξεῖε Ἀθῆναιε,
ὕμεις οἴκατε τὰς ἀρχὰς ἔχετε, τὰς δ' ὁ στρατὸς
σὺ ἐκείνῃ. ἐπεὶ τοίνυν σὸς ἐπὶ πέντε ἔχειν ὁ πλοῦς ἔ-
λεπε, σὺ αὖ θθαίετε τὴν χάριν ὅπισθεν ἀπαλασ-
σόμενοι, καὶ ἀφ' ἑλλόντες τῇ Ἑλλάδι ὅπ' ἐκ τῆς οἰαυτῆς
ἔσται αὐτῇ ἕξαρσιν; σὺ δ' ὁ νόος τῷ ῥήματι, ὅ
ἐστὶ λέγειν. δὴ γὰρ ὡς ἐν τῷ οἰαυτῷ ὅστις ὁ στρα-
τοῦ πατὸν, τῷ καὶ Ἑλλήνων στρατῆς, τῷ ἐωυτῆς
στρατῆς. περὶ τοῦ μὲν ὡς τὴν Ἑλλάδα τῆς ἐωυτῆς
συμμεχίης, εἴκα ὡς εἰ ὁ ἕξαρ ἐκ τῆς οἰαυτῆς
ἕξαρσιν μὲν εἴη. Οἱ μὲν δὴ τῷ Ἑλλήνων
ἀγγελοὶ ποσειδάων τῷ Γέλωνι χρηματιστάμενοι ἔ-
πει πλεον. Γέλων δὲ πρὸς τοῖς διόξας μὲν πε-
ρὶ τοῖσι Ἑλλησι μὴ οὐ διώσται, ὅτι βάρβαρον ὑ-
περβαλέσθαι, δεινὸν δ' καὶ σὺ ἀναστρεφόμενος
ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον ἀρχεσθαι ὑπὸ Λακεδαί-
μονίων, ἐὼν Σικελίης τύραννος, ταῦτα μὲν τὴν ὁδὸν
ἡμέλει, ὁ δὲ ἄλλος εἴχετο. ἐπὶ τε γὰρ πᾶσι
ἐπύθετο ὅτι Πέρσῃ ἀφ' ἑκατέρου ὅτι Ἑλλήνων
πέντε πεντηκοντέρουσι τριῖς Κάδμων τῷ Σκύ-
θεω, ἀνδρα Κάδων, ἐς Δελφοὺς, ἔχοντα χρύματα
πολλὰ, καὶ φίλους λόγους, καὶ ἀδοκίμοις τὰ μάλιστα
χρησίσθαι αὐτῷ διδοῦναι, καὶ γὰρ τε καὶ ὕδαρ, τῷ
στρατῆς ὁ Γέλων. ἦν δὲ οἱ Ἕλληνες, ὅσις ὡς ἀτά-
γειν. Οἱ δὲ Κάδμος σὺν, πρὸς τῷ τοῦ τῶν πα-
ραδεδόχμενος τῷ πατρὶ τὴν τυραννίδα Κάδων,

277

τῷ λέγειν
ταῦτα
ἀμφ.
τῷ ἀρ-
χομένῃ
ἐκ ἑλ-
πί

¹ At nos ad illam quidem tuam petitionem qua vniuersi Græcorum exercitus imperium postulabas, silentium tenuimus, contenti Lacedæmoniorum responso esse volentes, quod pro vtrisque sufficere posse sciebamus: iam vero, quum tu vniuerso imperio exclusus, postquam denegatum tibi est vniuersum imperium, nauale postules, ita habeto, nos ne permittente quod id Lacedæmonio, permissuros. ² Legi παρ' ἡμῶν, non παρ' ἡμῶν. ³ Poeta ⁴ Vos, qui imperent habere videmini, at qui vniuersum imperaret, non item. ⁵ Exemptum esse. Vel, ablatum esse. ⁶ Sicut ver in anno præcellere constat, ita suum exercitum Græco præcellere. Ideoque Græciæ, quæ sua societate priuaretur, idem contingere dicebat ac si ei ex anno ver exemptum esset. ⁷ Nauibus quinquagenarum remorum.

CLXVIII

interea Amilcarem in castris permanentem sacrificasse atque litasse, solida corpora ¹aggerentem in ingentem pyram: sed conspectis suis in fugam versis, ut erat in faciendis sacris occupatus, sese in ignem misisse, atque ita combustum è conspectu sublatum. Cui, siue hoc modo, ut Phœnices, siue alio, ut Carthaginenses & Syracusani memorant, ex oculis ablato, nunc Carthaginenses sacrificant, extructis monumentis, cum alibi in omnibus suis coloniis, ² tum præcipue in ipsa Carthagine. Hætenus quæ ad Siciliam attinent. ¶ Corycæi autem aliud nunciis responderunt, aliud fecerunt. nam quum eos iidem nuntii qui in Siciliam ierant, adissent, & iisdem quibus Gelonem verbis alloquuti fuissent, polliciti sunt confestim se auxilia missuros ac præsidio futuros, negantes sibi Græciam neglectui habendam de salute periclitantem: quæ si collaberetur, nihil aliud sibi superesse quam ut primo quoque die seruirent: ideoque sibi, quoad possent, illam esse adiuuandam. Hæc illi aspectu speciosa responderunt: at ubi ferre opem oportuit, aliud habentes in animo, sexaginta naues instruxere: ægreque digressi, Peloponneso applicauere, accirca Pylon ac Tenaron oræ Lacedæmoniorum naues in statione statuere: obseruantes & ipsi bellum quo caderet, desperantes fore ut Græci superarent, sed opinantes Xerxem multo superiorem victæ Græciæ imperaturum. ³ Itaque curanere ut hæc verba apud Persam facerent, Adhortantibus nos Græcis ad hoc bellum, rex, quod non minimum & copiarum & nauium, sed plurimum secundum Athenienses habemus, tamen aduersum te ire nolimus, aut quippiam tibi molestiæ facere. Hæc dicendo sperabant se plus aliquid quam ceteros ablaturus. quod etiā (ut mihi videtur) contigisset. Ad Græcos autem excusationem parauere, qua etiam vsi sunt. accusantibus enim Græcis quod opem nō attulissent, dixere sexaginta se triremes armauisse, sed per vêtros etefias superare Maleā nequisse. ⁴ Atq; ita ad Salaminē se non cōtulere, nec vllius cladis pugnae naualis participes fuere. Et isti quidē ita Græcos à se summouerūt. ¶ Cretes autem,

CLXIX

ὁ δὲ Ἀμίλκας ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ μὲν ἐν τῇ
 στρατοπέδῳ, ἐθύετο καὶ ἐκαλλιερέετο ὅτι πυρῆς
 μεγάλης, σώματα ὅλα καὶ ἀγίζων ἰδὼν δὲ τρυ-
 πὴν τῷ ἑωυτοῦ γινώσκων, ὡς ἔτυχεν ὁππασείδων τοῖ-
 σι ἱεροῖσι, ὥστε ἑωυτοῦ ἐς τὸ πῦρ. οὕτω δὲ καὶ ἀκα-
 λῆτα ἀφαιαδῆται. ἀφαιαδῆται δὲ Ἀμίλκας ἔ-
 πα εἴτε ποιούτω (ὡς Φοίνικες λέγουσι) εἴτε ἐτέρῳ,
 (ὡς Καρχηδόνιοι) τῷ τοῦ μὲν οἱ θυοῖσι, τῷ τοῦ δὲ, μὴ-
 ματα ἐποίησαν ἐν πάσῃσι τῇσι πόλεσι τῇ δὲ Σού-
 κιδων ἐν αὐτῇ τε μέγιστον Καρχηδόνιοι. Τὰ δὲ
 μὲν ἀπὸ Σικελίης, ποσαῦτα. Κερκυραῖοι δὲ τὰ
 δὲ ὑποκρινάμενοι τοῖσι ἀγγέλοισι, τοιαῦτα ἐποίη-
 σαν καὶ γὰρ πούτοις παρελάμβανον οἱ αὐτοὶ οἱ πα-
 ρεῖς Σικελίην ἀπείκοντο, λέγοντες τοῖς αὐτοῖς λό-
 γοις τοῖς καὶ πρὸς Γέλωνα ἔλεγον. οἱ δὲ παρὰ αὐ-
 τὰ μὲν ὑποέσχοντο πέμψειν τε καὶ ἀμυνεῖν, ἢ ὑπο-
 φράζοντες ὡς οὐ σφι πελοποννήσου ἐστὶ ἡ Ἑλλάς ἀπ-
 ολλυμένη (ἣν γὰρ σφαλῇ, σφεῖς γὰρ οὐδὲν ἄλλο
 ἢ δουλεύουσι τῇ πόλει τῇ ἡμερέῃ) ἀλλὰ πρὸς
 ῥητίον εἶη ἐς τὸ διωπάτατον. ὑποκρίνατο μὲν
 οὕτω ὁ πρῶτος. ἐπεὶ δὲ ἔδει βοηθεῖν, ἄλλα νο-
 έοντες, ἐπλήρωσαν νέας ἐξήκοντα. μόλις δὲ αἰα-
 χήντες, πρὸς ἐμίσαν τῇ Πελοποννήσῳ. καὶ πρὸς
 Πύλον καὶ Τένανρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων αἰε-
 κώχουσαν νέας, καραδοκούντες καὶ οὗτοι δὲ πό-
 λεμοι, ἣ πεσέεται· ἀελπίοντες μὲν τοὺς Ἕλληνας
 ὑπερβαλέεσθαι, δοκούντες δὲ τὸν Πέρσῃ, καὶ
 κρατήσαντα πολλοί, ᾤξευ πάσης τῆς Ἑλλάδος.
 ἐποίησαν ὡς ὁπίστηδες ἵνα ἔχουσι πρὸς τὸν Πέρσῃ
 λέγειν τοιαῦτα, ὡς βασιλεῦς, ἡμεῖς, παρὰ λαμβανόν-
 των τῷ Ἕλλησιν ἡμέας ἐς τὸν πόλεμον τῶν, ἔχον-
 τες διώαμιν ἐκ ἐλαχίστην, ὅσθι νέας ἐλαχίστας
 παρὰσχόντες μὲν, ἀλλὰ πλείους, μετὰ γὰρ Ἀθη-
 ναίους, ἐκ ἐπὶ λήσας μὲν τοῖς ἀσπασίοντα, ὅσθι πᾶ-
 ποθύμιοι ποιῶται. τοιαῦτα λέγοντες, ἡλπίοντες πλεί-
 ον τῷ Ἕλλησιν οἴσασθαι. πάρος αὖ καὶ ἐξήλθε, ὡς ἐ-
 μοὶ δοκέει. πρὸς δὲ τοὺς Ἕλληνας σφι σκῆψις ἐπε-
 ποίητο, τῇ πρὸς δὲ καὶ ἐχρήσαντο. αἰπωμένων γὰρ
 τῷ Ἕλλησιν ὅτι ἐκ ἐβόησαν, ἔφαθον πληροῦ-
 σαι μὲν ἐξήκοντα τεύχεας, ὑπο δὲ ἐπισείων αἰε-
 μιν ὑπερβαλέειν Μαλέην ἐκ οἷοι τε θυμιάσαι.
 οὕτω ἐκ ἀπείκασθαι ἐς Σαλαμίνα, καὶ ὅσθι αὖ
 κακὴ τῇ λειψυμένῃ τῆς ναυμαχίης. οὗτοι μὲν
 οὕτω διεκρούσαντο τοὺς Ἕλληνας. Κρήτες δὲ,

1 Adolentem in pyra ingenti: 2 Operam igitur dabant, vel, de industria id faciebant, ut possent hæc Persæ dicere, Nos, ὁ rex, quum ad hoc bellum Græci assumerent, pro, adiuuarent, licet potentiam non minimam haberemus, & non paucissimas na-
 ues suppeditare potuissemus, sed plurimas secundum Athenienses, aduersum te ire n. 3 Atque ita factum fuisse ut Salaminem
 non peruenirent: & quod à pugna nau ali abfuisent, in eo se minimè malitia vlla visos fuisse.

ἐπὶ τῇ σφραγίδι ἀρελάμβανον οἱ ὅτι τῇ πρὸς τα-
 χύντες Ἑλλήνων, ἐποίησαν τοιοῦτον πέμψαιτες κα-
 ῖν θεοῦ πόλιν ἐς Δελφοὺς, ὅνδεον ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἵσφι
 ἀμεινον γίγεται πμφρέουσι τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ Πυθίη
 " ἔπεκρίνατο, ὧς ἵπτοι, ὅτι μέμθεαθ' ὅσα ὑμῖν
 " ἐκ τῆς Μενελάου πμφρημάτων Μίνως ἔπεμψε,
 " μινύων δακρύματ'· ὅτι οἱ μὲν ὅσων ἐξέστησαν
 " τοῦτον δὲ ἐν Καμίκῳ θάλασσαν ἡρόλημον, ὑμῖς δὲ
 " καί οἱσι τὴν ἐκ Σπάρτης ἀρπαχθεῖσαν ἔσθ' αἰ-
 δρὸς βαρβαρῶν γυναικῶν. Ταῦτα οἱ Κρήτες ὡς ἀπ-
 νειχθέντα ἤκουσαν, ἔσχοιτο δὲ πμφρῆς. Λέ-
 γεται γὰρ Μίνω ἐξ Ἰήθης Δαίδαλου ἀπικέ-
 νον ἐς Σικελίην, τὴν νῦν Σικελίην καλεούμενην, ἀπο-
 279 θαισὶν βιαιῶς θαυμάτω· ἀνὰ δὲ χερσὶν Κρήτας, θαυ-
 σφῆ ἐπὶ τῶν αἰώνων, πῶντας, πλὴν Πολιχνιτίων τε
 καὶ Πρασιῶν, ἀπικέλευσεν ἐς τὴν μέγαλάν ἐς Σικε-
 λίην, πολιορκέειν ἔσθ' ἔπειτα πέτε πόλιν Καμικὴν (ἣ
 κατ' ἐμὲ Ἀκράγαντιναι ἐρέμοντο) τέλος δὲ, ὅδ' ὁ-
 ραμένους οὔτε ελεῖν, οὔτε ὡφθαλμῶν, λιμῶ σμε-
 τεῖσθαι, ἀπολιπὼντας οἴχεσθαι. ὡς δὲ κατὰ Ἰήπυ-
 γὴν ἡμέαται πλώοντες, ὑπολαβόντες σφραγὶς χει-
 μῶνα μέγα ἐκβαλέειν ἐς τὴν γλῶσσαν ἀραχθέν-
 των δὲ τῶν πλοίων, (ὅσδε μὲν γὰρ σφί' ἐπὶ χερ-
 δῶν ἐς Κρήτην φαίμεσθαι) ἐθαύμαζον ὅτι οἱ πόλιν
 κτίσαντες, κατὰ μὲν αἰτ' καὶ μετὰ βαλόντες, αἰ-
 τὶ μὲν Κρήτῳ, Ἰήπυγας Μεσσηπίους ἡμέαται,
 αἰτὶ δὲ τῷ ἑῷ ἰοσιώτας, ἡπειρώτας. ἀπὸ δὲ Ἰήπυ-
 πόλιος τῆς ἄλλης οἰκῆσαι, τῆς δὲ Ταραντίνου χερ-
 σὶ ὕστερον πολλῶν ἄλλων αἰετῶν, πρὸς ὅσων με-
 γάλως. ὡς τε φόβος Ἑλληνικὸς μέγιστος ἐστὶν ὅτι
 ἐχρῆτο πῶν τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν, αὐτῶν τε Ταραν-
 τίνων καὶ Ρηγίων· οἱ ὑπὸ Μικυθοῦ τῷ Χοίρου
 αἰαγχεζόμενοι τῶν ἄσων, καὶ ἀπικέλευσεν πμφ-
 ρῇ Ταραντίνουσι, ἀπέθανον τελοχίλοι οὕτως. αἰ-
 τῶν δὲ Ταραντίνων οὐκ ἐπὶν ὀρθός. ὁ δὲ Μί-
 κυθος, οἰκῆτης ἐὼν Ἀναξίλειω, ὅτι τῶν Ρηγίων
 κατελέλειπτο ἐστὶν. ὅσων ἐκ πεσόντων ἐκ Ρηγίου,
 καὶ Τεγῆν τὴν Ἀρκάδιον οἰκῆσας, αἰετῶν ἐν ὁ-
 λυμῶν τοῖς πολλοῖς αἰδελώτας. Ἀλλὰ τὰ μὲν
 κατὰ Ρηγίους τε καὶ Ταραντίνους, τῶν λῶν μοι
 παρὲν ἴσκη γόνον· ἐς δὲ τὴν Κρήτην ἐρημωθεῖ-
 σιν, ὡς λίγροι Πρασιῶν, ἐσθ' ἰκίεσθαι ἄλλους τε
 αἰετῶν, καὶ μάλιστα Ἑλλήνας. περὶ δὲ ἡμεῖς
 μετὰ Μίνωα τελευτήσαντα, ἡμέαται τὰ Τρωϊ-
 κά· ἐν πρὸς οὐ φλαυρῶντος φαίμεσθαι ἐόντας
 Κρήτας πμφρῶς Μειέλειω. ἀπὸ πούτων δὲ σφί

postquam aditi sunt ab iis Græcis qui-
 bus hoc negotium datum erat, hoc sibi
 faciendum putarunt, ut certos homines
 publicitus Delphos mitterent, deum
 consulturos nunquid sibi satius foret
 Græciam defendere. Quibus Pythia re-
 spondit, O stulti, imputate vobis quas-
 cunque lacrymas ob defensionem Me-
 nelai vobis Minos gemebundus im-
 misit. Quoniam illi quidem non sunt
 vlti cædem Minois in Camico factam:
 10 vos autem vlti estis illis mulierē ē Spar-
 ta à viro barbaro raptam. Hæc Cretes
 allata vbi audiere, ab auxilio ferēdo su-
 perfedere. Siquidem fertur, Mino-
 em, quum Dædalum vestigans in Sica-
 niā (quæ nunc Sicilia dicitur) perue-
 nisset, vi eius vitæ allata occubuisse: in-
 teriecto deinde tēpore omnes Cretes,
 præter Polichnitānos & Præsius, diuini-
 tus instructos, cū magna classe in Sica-
 niā traieciisse, & quinquennio obsedisse
 Camicum, quā (ut mea fert opinio)
 20 Acragantini incolunt: ad extremum
 quum neque illam expugnare possent,
 neque permanere, fame enectos ea re-
 licta abiisse: & dum circa Iapygiam cur-
 sum tenerent, ingenti eos tempestate
 adorta, in terrā fuisse eiectos: laceratis-
 que nauibus, quum nullus in Cretam
 receptus ostenderetur, illic subsiden-
 tes urbem Hyriam condidisse: & muta-
 to nomine pro Cretibus Iapyges Mes-
 sapios esse effectos, & pro insulanis cō-
 tinenticos: & ab vrbe Hyria alias inco-
 luiffe. quas diu post Tarentini euerren-
 tes, magnam in ruinam deuenere, ut
 hæc maxima cædes omnium quas no-
 uimus, extiterit, tum ipsorum Tarenti-
 norum, tum Rheginorum, qui à Micy-
 tho Chæri filio ad tria millia ciuiū ad-
 acti opem ferre Tarentinis, interiere.
 Ipsorum autem Tarentinorum qui cæ-
 si sunt, numerus non est initus. Micy-
 thus autem, quum Anaxilai famulus ef-
 fet, procurator Rhegii relictus, vbi ex
 ea vrbe excidit, Tegeam Arcadum in-
 coluit, compluresq; statuas in Olympia
 consecrauit. 3 Sed mihi Rheginorum
 & Tarentinorum excessus ab oratione
 factus. In Cretam igitur desolatam Præ-
 siii aiunt cum alios homines tum præ-
 cipue Græcos immigrasse: tertiaque à
 morte Minois etate, res Troianas fuisse,
 in quibus non deterrimos extitisse Cre-
 renses Menelai defensores: & ob id eos

1 Quam mea etate Acragantini tenebant: 2 Continentis habitatores: 3 Sed ego ab oratione mea digrediens, hæc de Rheginis & Tarentinis verba interieci. Porro in Cretam, postquam desolata fuit, Præsius

CXXII

Troia reuersos vna cum suis ouibus famē pestilentiaque correptos, iterumq; desolatam Cretam cum reliquis, donec à tertiis Cretensibus habitaretur. Harum rerum memoriam refricando, Pythia illos ad ferenda Græcis auxilia animatos cohibuit. ¶ At Thessali necessitate subacti circa initia Medorum partes fouerunt, quum ostenderent non placere sibi quæ Aleuadæ excogitassent. nam quum primum audire Persam 10 traicere in Europam, nuncios ad Isthmum mittunt, vbi prouisoires Græciæ delecti è ciuitatibus coacti erant ad rebus Græciæ prospiciendū. Ad quos postquam venerē nuncii Thessalorum, ita verba fecere, Viri Græci, Olympicū ingressum custodiri expedit, vt Thessaliæ pariter atque omni Græciæ sit bellitamen. Nos equidem ad custodiendum præparati sumus: sed vos quoque debetis multum illuc mittere copiarum: quas nisi mittatis, scitote nos passionem inituros esse cum Persa. Neque enim decet nos adeo ante ceteram Græciam positos pro vobis solos occumbere. Quibus ferre opem si recusatis, nullā potestis iniungere necessitatem. 1 Nulla namq; fortior necessitas est quam imbecillitatis. Itaque per nosmet aliqua ratione salutem nobis comparare conabimur. Hæc Thessali. Ob quæ Græci illuc mittendū decreuere exercitium pedestrem, ad maris ingressum custodiendū. Exercitus, vbi coactus est, per Euryipum nauigauit. Qui postquam ad 2 Algas Achaia peruenit, egressus, felicitis illic nauibus, in Thessaliam contendit, & ad Tempe peruenit, ad ingressum qui ab inferiore Macedontia Thessaliā fert, iuxta amnem Peneū inter Olympū & Ossa montes. Ibi castra posuere Græci, ad decem millia armatorum coacti: quibus aderat Thessalorū equitatus, ducibus, è Lacedæmoniis quidē, Evæneto Carini filio, delecto ex polemarchis, quanquā 3 nō esset è regio genere: ex Atheniensibus autē, Themistocle Neoclis filio. Verum paucos illic dies immorati sunt. aduenerūt enim ab Alexandro Amyntæ filio viro Macedonē nuncii, suafū eis vt illinc decederēt; ne in illo ingressu perstātes, ab exercitu irrumpente proculcarentur: videlicet multi-

CXXIII

ἀπονοστήσαντες ἐκ Κρήτης, λιμὸν τε καὶ λοιμὸν ἡμέ-
σθαι καὶ αὐτοῖσι καὶ τοῖσι πρὸς ἑαυτοῖσι. ἔς τε ἰδοῦν τε-
ρρον ἐρημωθείσης Κρήτης μετὰ τῷ ὑπολοιπῶν,
τείτοι, αὐτῶν μὲν ἐμεσθαι Κρήτας. ἡ μὲν δὲ Πυ-
θίη ὑπομνήσασα ταῦτα, ἔσχε βουλευμένους τιμω-
ρῆσαι τοῖσι Ἑλλησιν. Θεσσαλοὶ δὲ ὑπὸ δυνάμει
τῆς περὶ τὸν ἐμῆδιον, ὡς διέδδξαν, ὅτι αὐτοῖσι ὡ-
δανετὰ οἱ Ἀλκίονες ἐμνηχάωντο. ἐπεὶ τε γὰρ
ἐπύθετο τὰ χίστα μέλλοντα ἀφαινεῖν ὃν Πέρ-
σῃ ἐς τὴν Εὐρώπην, περὶ τοῖσι ἐς ὃν Ἰσθμὸν ἀγέ-
λοι. ὃ δὲ τὰ Ἰσθμῷ ἔσαν ἀλίσκοι πρὸς βου-
λοῖ τῆς Ἑλλάδος, ὄρα μὲν οἱ ἀπὸ τῷ πολέῳ
τῷ τὰ ἀμείνω φεγενοῦσιν ὡς τὴν Ἑλλάδα.
ἀπὸ τῶν δὲ ἐπὶ πύλοις τῷ Θεσσαλῶν οἱ ἀγγε-
λοι, ἔλεγον, Ἀνδρες Ἕλληνες, δεῖ φυλάσσεσθαι
τὴν ἐσβολὴν τὴν Ὀλυμπικὴν, ἵνα Θεσσαλίῃ τε
καὶ ἡ σύμπασα ἡ Ἑλὰς ὃ σκέπη τῆς πόλεως. ἡ-
μεῖς μὲν νῦν ἐπὶ τοῖσι εἰρήνῃ συμφύλασσειν. ὡς ἐμ-
πειν δὲ χρὴ καὶ ὑμᾶς ἐρεπὶ τὴν πολλὴν. ὡς εἰ μὴ
20 πέμψετε, ὅτις αὖτε ἡμᾶς ὁμολογήσειν τὰ Πέρ-
σῃ. οὐ γὰρ τοῖς πρὸς αὐτὸν ποσὺν πρὸς τῆς
ἄλλης Ἑλλάδος μοῖνας πρὸς ὑμῶν δεῖ ἀπολέ-
σθαι. βοηθεῖν δὲ οὐ βουλευμένοι, ἀναγκασθὲν ἡμῖν
ὁδομήν οἱοῖται ἔξω πρὸς φέρειν. οὐδὰ μὰ γὰρ ἄ-
δυνασθὲς δυνάμει κρέσων ἔφυ. ἡμεῖς δὲ πειρησθ-
μεθα αὐτοῖσι πῶς σωθῆναι μηχανώμενοι. ταῦτα
ἔλεγον οἱ Θεσσαλοί. Οἱ δὲ Ἕλληνες πρὸς ταῦ-
τα ἐβουλόσασιν ἐς Θεσσαλίῃν πέμπειν κατὰ δα-
λασαν περὶ τῆς ἐξ ὃν φυλάσσοντα τὴν ἐσβολὴν
30 ὡς δὲ σιωπῇ ἐχθρὸς ἔρατο, ἔπλεε δὲ Εὐείου.
ἀπὸ τῶν δὲ τῆς Ἀχαιῆς ἐς Ἄλλον, ἀποβάς ἐ-
πορεύετο ἐς Θεσσαλίῃν, τὰς νῆας αὐτῶν καταλιπὼν.
καὶ ἀπὸ τῆς ἐς τὰ Τέμπεα ἐς τὴν ἐσβολὴν, ἡ πρὸ
ἑκτὸς Μακεδονίης τῆς κατὰ ἐς Θεσσαλίῃν φέρει πα-
ρὰ Πηνειὸν ποταμὸν, μετὰ δὲ Οὐλύμπου τῆς οὐ-
ρεὸς εὐντα καὶ τῆς Ὀσσης. ἀνθαῦτα ἐρεπὶ πεδύ-
οντο τῷ Ἑλλένων κατὰ μύλους ὅπλα τε συλλε-
γῆναι. καὶ σφί πρὸς τὴν Θεσσαλίαν ἵππων.
ἐρεπὶ τῆς δὲ Λακεδαιμονίων μὲν, Εὐαίνετος ὁ
40 Καρλίου τῷ πολέμαρχον ὄρα μὲν οἱ ἀπὸ τῷ πολέῳ
μὲν οἱ ἐὼν οὐ τῆ βασιλείου. Ἀθηνῶν δὲ, Θε-
μιστοκλῆς ὁ Νεοκλῆος. ἐμειναι δὲ ὀλίγας ἡμέ-
ρας ἀνθαῦτα. ἀπὸ τῶν γὰρ ἀγγελοῖ τὰ Ἀ-
λεξάνδρου τῷ Ἀμύντῃ, ἀδρὸς Μακεδόνος, σιγε-
βυλὸν σφί ἀπαλλάσσει, μὴ δὲ μὲν οἱ τῶν ἐν τῇ
ἐσβολῇ, κατὰ πατρίδα ὑπὸ τῶν ἐρεπὶ τὸν ποταμὸν.

280

1 Nullo enim modo necessitas impotentia superare potest. Vt accipiamus impotentiam pro Non posse. Hic enim est sensus, Frustra nos necessitate adigere conabimini, & nos cogere. fieri enim nulla ratione potest ut quis ad id faciendum cogatur quod facere non potest. 2 Allon Achaia. Infra autem pro ii; idem verbis, Ἀλλοῦ τῆς Ἀχαιῆς, habet Litteralis Achaia. 3 Sic est vos cod. Gr addunt negatiuum particulam.

σημαίνοντες ὅτι πληθὺς τῆς στρατῆς καὶ θαλάσσης, ὡς
 δὲ οὐτοὶ σφίσι τὰ ὅσα συμβουλεύοντο, (ἡγεῖται γὰρ ἐ-
 δόκειον συμβουλεύειν, καὶ σφίσι δύνουσι εὐφαινετο εἰς τὸν
 Μακεδῶν) ἐπέθοντο. δοκέειν δέ μοι, ἀρρωδίην ἔχειν
 τὸν πεῖθον, ὡς ἐπύθοντο καὶ ἄλλην εὐοῦσαν ἐσβολὴν εἰς
 Θεσσαλοὺς κατὰ τὴν αὐτὴν Μακεδονίην διὰ Περ-
 ραβῶν κατὰ Γόννον πόλιν, τῇ περ δὴ καὶ ἐσβαλέη
 στρατὴρ ἡ Ξέρξης. καταβαίντες δὲ οἱ Ἕλληνες ὅτι
 θαλάσσης, ὀπίσω ἐπορεύοντο εἰς τὸν Ἰσθμὸν. αὕτη
 ἐξήμετο ἡ ἐς Θεσσαλίην στρατὴρ, βασιλέως τε μέλ-
 λοντος διὰ βαίνειν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσί-
 ας, καὶ εὐοῦτος ἦδη ἐπὶ Ἀβύδῳ. Θεσσαλοὶ δὲ ἐρη-
 μωθέντες συμμαχῶν, οὕτω δὴ ἐμήδιοντο πρὸς
 μὴν, ὅσῃ πὶ ἐπιδιὰς ὥς, ὡς τε ἐν τοῖσι τῶν ἡμετέ-
 ρων ἐφαίνοντο βασιλεῖς αὐτοὶ εἶναι χρησιμώτατοι.
 Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπεὶ τε ἀπικέαιτο εἰς τὸν Ἰσθμὸν, ἐ-
 βουλεύοντο πρὸς τὰ λεχθέντα ὑπὸ Ἀλεξάν-
 δρου, ἥ τε γήσονται τὸν πόλεμον καὶ ἐν οἷσι χώρε-
 σι. ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐξήμετο, τὴν ἐν Θερμοπύ-
 λῃ ἐσβολὴν φυλάττειν. φεινότερη γὰρ ἐφαίμετο
 εὐοῦσα τῆς ἐν Θεσσαλίῃ, καὶ ἅμα ἀνχοτέρη τε τῆς
 ἐκ τῆς. τὴν δὲ ἀτρεπὸν δὴ ἔκ τῃ ἡλώσαν οἱ ἀλόν-
 τες Ἕλληων ἐν Θερμοπύλῃ, ὅσῃ ἡδεσαν εὐ-
 σαι πρὸς τὴν ἡπείρου ἀπικέαιτο εἰς Θερμοπύλῃ
 ἐπύθοντο Τρηχινίῳ. ταύτην ὡς ἐβουλεύοντο φυ-
 λάσσοντες τὴν ἐσβολὴν, μὴ παρίεναι εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα τὸν βαρβαρον, τὸν δὲ ναυτικὴν στρατὸν πλέ-
 ει ὅτι γῆς τῆς Ἰσθμίου πρὸς τὴν Ἀρτεμίσιον. ταύ-
 τε γὰρ ἀνχοῦ τε ἀλλήλων ἐστὶ, ὡς τε πωθεῖσθαι
 καὶ τὴν πρὸς τὴν ἐπὶ τῇ ἐξήμετο. Οἷτε χώρεσι οὕτως ἐ-
 χοῖσι. τῇ πρὸς τὴν Ἀρτεμίσιον ἐκ τῆς πελάγους
 τῇ Θρηκίου ἐξ ἑρέος σπυλάται εἰς φεινὸν πόρον,
 τὸν μεταξὺ εἶναι τῆς Σκιάθου καὶ ἡπείρου Μα-
 γνησίας. ἐκ δὲ τῆς φεινῆς τῆς Εὐβοίας, ἡ δὴ τὸν Ἀρ-
 τεμίσιον ἐκ δέκεται ἀγίαλός. ἐν δὲ, Ἀρτεμίδος
 ἱερὸν. ἡ δὲ αὐτὴ Τρηχίνος ἐσβολὴ εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα, ἐστὶ, τῇ φεινῇ τῇ, ἡ μὴ πλεθρὸν οὐ μὴτοι κα-
 τὰ τῇ γὰρ ἐστὶ τὸ φεινῆς τῆς χώρης τῆς ἄλλης,
 ἀλλ' ἐμπεραδὲν τὴν Θερμοπύλῃ καὶ ὅτι πλεθρὸν κατὰ
 τὴν Ἀλφειὸς ὅτι πλεθρὸν εἶναι εἶσα ἀμαξίδος μουσῆ, 40
 καὶ ἐμπεραδὲν τὴν Φοίνικα πρὸς τὸν, ἀλ' ἔτι Ἀνθελῆς
 πολίος, ἀμαξίδος δὴ μὴ μὴν. τὸ δὲ Θερμοπύλῃ
 μὴ πρὸς ἐσπέρης, ὅρος ἀβανὸν τε καὶ ἀπὸ κρημνῶν, ὑ-
 ψηλὸν, αἰατφῶν εἰς τὴν Οἶτην. τὸ δὲ πρὸς τὴν ἡπεί-
 ρος ὁδοῦ, τὰ λεγόμενα ὑποδέκεται καὶ τινά γεα.
 νῆςque ad OEtam. quod autem viæ vergit ad auroram, id à mari excipitur ac vadosis.

multitudinem terrestrem nauticamque
 indicando. Horū consilio Græci (nam
 & bene sibi consuli, & bono erga ipsos
 animo Macedo esse videbatur) obtem-
 perauerunt. Quanquam mihi videntur
 metu quoque id suasisse, quod audie-
 rant alium etiam esse in Thessaliam in-
 gressum per Peræbos, in superiori Ma-
 cedonia, iuxta urbem Gonnon: quā &
 tranfuit exercitus Xerxis. Ita Græci ad
 naues regressi, rursus ad isthmum se re-
 ceperunt. Hæc fuit in Thessaliam
 sumpta expeditio, dum rex in Europam
 ex Asia transiturus erat, & Abydium a-
 gebat. A sociis autem deserti Thessali-
 iam nihil ambigentes, ita prompti ad
 Medos transire ut in rebus gerendis se-
 se regi præstiterint utilissimos. ¶ Græci
 autem ad isthmum reuersi, ob ea quæ
 ab Alexandro dicta erant, consultabant
 & qua ratione bellum gerendum sta-
 tuerent, & quibus in locis. euicitque
 hæc sententia, ut præsidio aditū Ther-
 mopylarum custodirent, quippe qui vi-
 debatur & angustior quam ille Thessa-
 lia, & solus ipsorum terræ propinquior.
 Nam semitam qua Græci intercepti pos-
 seta fuere apud Thermopylas, haud no-
 uerant prius, quam ducibus Trachiniis
 ad Thermopylas hostis peruenit. Hunc
 igitur aditum ut tuerentur decreuere,
 ne barbarus transiret in Græciam, ut-
 que classis prouheretur in Histioti-
 dem oram super Artemisium. Hæc en-
 nim loca inter se vicina sunt, ut audiri
 vtrunque possint quæ apud alteros ge-
 rantur. Quæ loca ita se habent: Arte-
 misium quidē à pelago Thracio, ex la-
 xitate in arctum cogitur traiectum, qui
 est inter insulā Sciathum & continen-
 tem Magnesiæ: ab angustis autem EV-
 bææ iam Artemisium excipit litus, in
 quo est Artemidis, id est, Diana, templū.
 Ingressus vero in Græciam per Trachi-
 nem, ubi arctissimus, dimidii iugeri est.
 quanquā ad dexteram regionem non
 est hic locus arctissimus, sed ante post-
 que Thermopylas: iuxtaque Alpenos
 à tergo sitos, tantummodo ad agen-
 dum vehiculum via patet: antè et-
 iam iuxta flumen Phœnicem, prope vr-
 bē Anthelā solum agendo vehiculo via
 sufficit. Thermopylarum autem quod
 ad hesperum vergit, mons est inaccef-
 sus & præalti præcipitii, protentus

CLXXI

CLXXV

CLXXVI

1 Quam peruenientes Thermopylas de ea ex Trachiniis audierunt.

In hoc autem ingressu sunt θερμὰ λουτρά, *id est, calida lauacra*, quæ χύτροις, *id est, ollis*, indigenæ vocant: & desuper ara Herculi extructa. Ad hos ingressus, murus ædificatus erat, super quem olim πύλαι, *id est, porte*, erant. Eum autem ædificauerant Phocenses metu Thessalorum, ex quo illi ex Thesprotis terram Æolidem iere habitatum, quam nunc possident. & quia Thessali conabantur eos subigere, hoc præsidio imposito se tutabantur: aquamque illam calidam ingressui inducere, ut esset lacunosus locus: omnia excogitantes ne in suam terram Thessali incurfarent. Hic tamen murus quondam extructus, maiori ex parte iam vetustate erat collapsus: quo rursus excitato, visum est illis faciendum ut illac barbarum arcerent à Græcia. Est autem proxime viam vicus nomine Alpeni, unde frumentari Græci statuerant. Et hæc quidem loca visa sunt Græcis opportuna. cuncta enim rimati atque ratiocinati, ubi barbari neque multitudinē neque equitatu uti possent, ibi illos Græciam inuadentes excipere statuerunt. Postea vero quā Persam in Pieria esse audire, ex Isthmo digressi sunt: peditatus ad Thermopylas insidendas, ceteri mari, ad Artemisiū. Dum autem Græci (ut cuique præceptum erat) propere ad succurrendū tendunt, interea Delphi deum consulere, de seipsis pariter & de Græcia solliciti. His responsum est ut ventos precarentur: illos enim maximos fore Græciæ auxiliares. Delphi quod accepere oraculum, cum iis primum Græcis communicauere quibus libertas cordierat: quo nuncio illos, quod barbarum magnopere timebant, immortalī beneficio demeruerē. Deinde statuta ventis ara in Θήῃ, vbi Ennum Θήῃ Cephisi filix (à qua & locus hic habet nomen) hostias illi immolauere: propter quod oraculum etiam nunc Delphi ventos propitiant. ¶ Nauticus autem Xerxis exercitus ex vrbe Therma mouens, decem ex omnibus nauibus velocissimas recta misit in Σciathum, vbi erāt tres præsidiariz naues Græcorum, Træzenia, Æginetica, Attica: quæ præuisis barbarorum nauibus, in fugā se proripuerunt. Sed ex iis Træzeniam, cui præerat Praxinus, insequuti barbari, continuo excipiunt. Deinde strenuissimum quēque propugnatorū eius ad proram adductum,

ἔστι δὲ ἐν τῇ ἐσοδῷ ταύτῃ θερμὰ λουτρά, τὰ χύτροις καλέουσι οἱ ἑπὶ χύτροις, καὶ βωμὸς ἰδρύται. Ἡ ἑκακλῆος ἐστὶν αὐτοῖσι. ἐδέδμητο δὲ τῆς ἐκείνης τῆς ἐσβολῆς, καὶ τὸ γὰρ παλαιὸν πύλαι ἐπὶ ἦσαν. ἔδρμαι δὲ Φωκέες τῷ πύχῳ, δέισαντες, ἐπὶ Θεσσαλοὶ ἦλθον ἐκ Θεσπρωτῶν οἰκῆσαντες γαλὶ τῇ Αἰολίᾳ, πύλαι γὰρ ἐκείναι. αἳ δὲ πειρωμένων τῶν Θεσσαλῶν κατὰ σφραγίδας σφραγίσαντες, τὰ πρὸς τοὺς Φωκέας, καὶ τὸ ὕδωρ τῶν θερμῶν τότε ἐπὶ ἦσαν ἐσοδῶν, ὡς αὐτὰς ἐξεδραμεῖν ὁ χῶρος· πῶς μὴ χαλεπὸν οὐκ ἔστι μὴ σφίς ἐξβάλλειν οἱ Θεσσαλοὶ ἐπὶ τὴν χώραν. Τῶν μὲν γὰρ πύχῳ δὲ δρεχάϊον ἐκ παλαιῶν ἦν ἐδέδμητο, καὶ τὸ πλέον αὐτῶν ἦδη ὑπὸ χερσίν ἐκειτο. τοῖσι δὲ αὐτοῖς ὀρθώσαντες, ἐδόξε ταύτῃ ἀπὸ μὲν ἀπὸ τῆς Εὐμάδους τὸν βάρβαρον. καὶ μὴ δὲ ἐστὶ ἀγχοτάτω τῆς ὁδοῦ, Ἀλπίνοι οὐκ ἔστι. ἐκ ταύτης δὲ ἐπὶ πηγάδα ἐλθόντες οἱ Ἕλληνες. Οἱ μὲν γὰρ χῶροι οὗτοι τοῖσι Ἕλλησι εἶναι ἐφάνητο ἐπὶ τῇ δόξει. ἀπὸ τῆς γὰρ περὶ σφραγίδας καὶ ἐπὶ τῇ δόξει, ὅτι οὐτε πληθεῖ ἐξοισι χεῖρας οἱ βάρβαροι, ὅτι ἴππων, ταύτῃ σφίς ἐδόξε δεκάσαι τὸν ἐπὶ τῇ Εὐμάδῃ. ὡς δὲ ἐπύθοντο τὸν Πέρσῃ ἐόντα ἐν Πιερίᾳ, ἀφελυθέντες ἐκ τῆς Ἰσθμοῦ, ἐσφαμένοντο ἀπὸ τῶν οἱ μὲν, ἐς Θερμοπύλας περὶ, ἄλλοι δὲ, κατὰ γὰρ λαοὶ ἐστὶν Ἀρτεμισιοί. Οἱ μὲν δὲ Ἕλληνες ἐπὶ τὰς ἐσοδὸν ἀφελόντες. Δελφοὶ δὲ ἐπὶ τῇ τῆς ὁδοῦ ἐξεδραμεῖν τὰς χεῖρας, ὑπὸ τῆς Εὐμάδους κατὰ τὸν δόξαν. καὶ σφίς ἐξεδραμεῖν ἐνέμοισι δὲ χεῖρας. μεγάλας γὰρ τῆς ἐσοδῆς τῇ Εὐμάδῃ συμμάχους. Δελφοὶ δὲ δόξαν οἱ δὲ μαντήτοι, περὶ τὰ μὲν Ἕλλησιν οἱ βουλομένοις εἶναι ἐλθόντες, ὅτι τῇ τῆς χεῖρας τὰ αὐτοῖσι. καὶ σφίς δὲ κατὰ τὸν δόξαν τὸν βάρβαρον ἐξεδραμεῖν, γὰρ ἐν ἀθῶν ἐκείνῳ κατέκταντο. μετὰ ταῦτα οἱ Δελφοὶ ὅτι αἰέμοισι βωμὸν τε ἀπεδέξαντο ἐν Θήῃ, (τῇ ἢ ἀπὸ τῆς περὶ τῆς Κηφισοῦ θυγατρὸς Θήῃς τῆς ἐκείνης ἐστὶν, ἐπὶ ἧς καὶ ὁ χῶρος ἐστὶν τῇ ἐπωνυμίᾳ ἐκείνῃ) καὶ θεοῖσι σφραγίσαντες. Δελφοὶ μὲν δὲ ἐπὶ τῇ τῆς χεῖρας ἐπὶ τῇ τῆς αἰέμας ἰλάσκονται. Οἱ δὲ ναυτὸν Πέρσῃ ἐσφαμένοντες ὁρμώμενος ἐκ Θέρμης πόλιος, παρέβαλε τοῖσι τῇσι ἀρίστα πλεῖστοι δὲ καὶ ἰδὺ Σκιαθῶν. ἐν τῷ ἔσαν περὶ τῆς ἀσσοῦ νέες τῆς Εὐμείδους, Τροϊζινή τε καὶ Αἰγινή καὶ Ἀθηναίη. πορεύοντες δὲ ἐπὶ τῇ νέας τῆς βαρβαρῶν, ἐς Φυλῶν ὄρμησαν. Τὴν μὲν δὲ Τροϊζινήν, τῇ ἦρχε Πρῆξιππος, αὐτὴν αἰρέσει ἐπιπλέοντες οἱ βάρβαροι, καὶ ἐπὶ τῇ τῆς βαρβαρῶν αὐτῶν τῇ καλλιγύναικα ἀγαγόντες, ἐπὶ τῇ τῆς τῆς τῆς

1. Videtur totum hunc locum aliter legisse, aut non intellexisse.

ἔσφαξαν, διὰ δὲ τῶν ποιόντων οἱ δὲ εἴλοντο τῶν ἑλ-
 λυνῶν τρεῖς καὶ καλλίστους. τὰ δὲ σφαγιασθέν-
 τι πύττω τοῦτομα ἡ Λέων. τὰ δὲ αὖτις τῶ
 αὐτομάτος ἐπαύρετο. Ἡ δὲ Αἰγινάη, τῆς ἐ-
 τετραρχεῖ Ἀσπίδος, καὶ πινάσφι ἰόρυβον παρ-
 ἔσχε, Πύθω τῆς Ἰσχυέου ἐπιβαστάνοντος, ἀνδρὸς
 δριγύου ἡμιόμου αὐτὸν τὴν ἡμέραν. ὅς, ἐπει-
 δη ἡ αὐτὴς ἡλίσκετο, ἐς τὸ αὐτὴν μαχόμενος,
 ἐς ὃ κατεκρουρήθη αὐτὰς. ὡς δὲ πεσὼν οὐκ ἀπέ-
 θανε, ἀλλ' ἡ ἐμπροσ, οἱ Πέρσαι οὐκ ἐπέβησαν
 οἱ δὲ τῶν νεῶν, δι' ἄρετῶν τῶν ἐκείνου, ὡς ποιεῖ-
 σάμην ὡς πλείους ἐποίησαντο, σμύρνης τε ἰώ-
 μωροι τὰ ἔλκεα, καὶ σιδόνης βουσίης τελαμῶν κα-
 ἐλίσκοντες. καὶ μιν, ὡς ὁπίσω ἀπὸ τῶν ἐς τὸ εὐ-
 τῶν στρατοπέδου, ἐπεδείκνυσαν ἐκπαγλέομενοι
 πάση τῇ στρατῇ, ὡς ἐποίτες δ'. οὗτοι δὲ ἄλλους
 τοὺς ἔλαβον ἐν τῇ νηὶ αὐτῇ, ὡς αὐτὸν ὡς ἀνδρά-
 ποδα. Αἱ μὲν δὲ διὰ τῶν νεῶν αὐτῶν ἐχειρώθη-
 σαν. ἡ δὲ τετάρτη, τῆς ἐτετραρχεῖ Φέρμος, αὐτὴ
 Ἀθηνᾶς, Φάβρουσα, ὅς κελεύει ἐς τὰ ἐμβολαῖς
 τῆς Πηνειοῦ. καὶ τῶ μὲν σκάφους ἐκρήθησαν οἱ
 βάρβαροι, τῶν δὲ ἀνδρῶν, οὐ. ὡς γὰρ δὴ τὰ χι-
 στα ἐπὶ καὶ λαὶ τῶν νεῶν οἱ Ἀθηνᾶς, ἀποθνήσκοντες,
 κατὰ Θεσσαλίην πορδύομενοι ἐκομίσθησαν ἐς τὰ
 Ἀθηνᾶς. Ταῦτα οἱ Ἕλληνες οὐκ ἐπ' Ἀ. ἐμι-
 σίω στρατοπέδου οὐκ αὐτοῖς πωθαίονται ὡς αὐτὸν
 οὐκ ἐκ Σκιάθου. πυθόμενοι δὲ καὶ κατὰ ῥῶδην
 σάντες, ἀπὸ τῆς Ἀρτεμίσιας μετὰ μίτροιτο ἐς Χαλ-
 κίδα, φυλάζοντες μὲν δὲ εὐελεπὴν, λείποντες δὲ ἡ-
 μεροκόποις ὡς πὰ ὑψηλὰ τῆς Εὐβοίας. τῶν δὲ
 δέκα νεῶν τῶν βαρβάρων τρεῖς ἐπέλασαν ὡς τὸ
 ἔρμα ὁ μεταξὺ ἐὼν Σκιάθου τε καὶ Μαγνησίας, κα-
 λεόμενοι δὲ Μύρμηκα. ἐθαύτα οἱ βάρβαροι,
 ὅτι τῇ ἡλὴν λίθου ἐπέθηκα, καμίσαντες ὅτι τὸ ἔρ-
 μα, ὁρμηθέντες αὐτοῖς ἐκ Θέρμης, ὡς σφι τὸ ἐμπο-
 δὲν ἐγερνέε καθαρόν, ἐπέπλεον πάσησι τῇσι νη-
 σὶ ἐνδεκα ἡμέρας, παρέντες μετὰ τῶν βασιλέ-
 ος ὅς ἐλασιν ἐκ Θέρμης. τὸ δὲ ἔρμα σφικατη-
 γήσασθαι ἐὼν ἐν τῷ ὁρίῳ μάλιστα Πάμμων Σκύρι-
 ος. πρὸς μὲν δὲ πλώοντες οἱ βάρβαροι, ὅς α-
 νύουσι τῆς Μαγνησίας χώρας ἐπὶ Σηπιάδα τε
 καὶ ἐν αἰγυλὸν δὲ μετὰ τὸν Καοθανᾶς πόλιος ἐ-
 ο. καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς. Μέλει μὲν νυντὶ
 τῶν τῶν χώρου καὶ Θερμοπυλέων, ἀπασθῆς τε κακῶν ἐν ὁ στρατός καὶ πλῆθος ἐν τῇ καὶ ἔτι (ὡς

deinceps mactant. Eorum qui capti ma-
 ctatique sunt, & primo & strenuissimo
 nomen erat Leoni: quo nomine non-
 nihil fortasse gloriabatur. Ægine-
 tica vero, cuius trierarchus erat Afo-
 nides, nonnihil tumultus hostibus præ-
 stitit, quod eius epibata erat Pythius
 Ischenoi filius, vir eo die præstantissi-
 mus: qui capta naui tamen eousque pu-
 gnando restitit donec totus dilaniatus
 est: quem collapsum non mortuum, sed
 spirantem, Persæ qui naudem ceperant,
 admiratione virtutis, magnum operæ-
 pretium putauerunt ut seruarent, vul-
 nera smyrna medentes, sindoneq; bys-
 sina & fasciis obligantes. ac rursus in ca-
 stra sua reuersi, hominem vniuerso ex-
 ercitu ostentabant admirabundi, ac
 probe obseruantes: quum alios quos
 in eadem iam naui ceperant, tanquam
 mancipia adseruarent. Duabus nauib;
 interceptis, tertia, cui præerat Phir-
 mus vir Atheniensis, dum fugit ad o-
 stia Penei, impacta est: qua sine viris
 barbari potiti sunt. nam Athenienses,
 simulatque nauem impegerunt, ab
 ea desilientes, iter Thessaliam intende-
 runt, seq; Athenas receperunt. Huius
 rei per ignes ἐ Sciatho editos facti cer-
 tiores Græci qui ad Artemisium ca-
 stra habebant, & ob id perterriti, il-
 linc Chalcidem concesserunt ad EVri-
 pum tutandū, relictis per edita EVbææ
 loca diurnis speculatoribus. Ex illis
 autem decem barbarorum nauibus,
 tres ad herma quod est inter Sciathum
 & Magnesium, nomine Myrmecem,
 profectæ sunt. quem locum vbi te-
 nuere barbari, lapideum illic titulum
 imposuere. Qui ex Therma soluerunt,
 vbi litus oculos effugit, cum omni clas-
 se nauigabant vndecim diebus ex quo
 rex a Therma discesserat, inter se disse-
 pati: sed eos herma deducebat, quod e-
 rat in traiectu fere Scyrius Pammon.
 Hinc totum diem nauigantes barbari,
 oram Magnesium tenuerunt super Sc-
 piadem, & litus quod est inter urbem
 Casthanxam & oram Sepiadem. Ad
 hunc usque locum atque Thermopy-
 las exors malorum Xerxis exercitus
 fuit: & adhuc classis (quemadmodum

1 Quod ea veheretur Pyth. 2 Velut in laniena concisus est. Bud. 3 Ac bene eum tractabant: quum ceteros quos in eadem naui ceperant, tanquam mancipia tractarent. 4 Legit πύττω, ut ἔ. vet. cod. habent, non πύττω. 5 Locus hic in vulg. edit. Gr. est suspectus: ac certe hunc aliam lectionem ἔ. hic ἔ. paulo post si quis ut esse manifestum est. 6 Ad Sepiadem usq; & Ther- mopylas exors malorum Xerxis exercitus fuit: multitudo autem adhuc erat (vs

ego supputando inuenio) mille ducentarum septem ex Asia nauium. In quibus à principio è singulis nationibus erant millia ducenta & quadraginta vnum ac quadringenti, ducentos supputando viros in singulis: & præter indigenas propugnatores, addendo Persarum Medorumque ac Sacarum tricenos epibatas. Reliquis autem hic exercitus constabat ex triginta sex millibus, ducentisq; ac decem. Adiciam autem huic & superiori numero¹ eos qui sunt ex biremibus: in quarum singulis plures fecerim octoginta potius quam pauciores viros. Quarum nauium summa, vt superius dictum est, trium millium fuit. ita in eis fuerunt virorum viginti quatuor myriades, id est, ducenta & quadraginta millia. Hæc igitur erat classis ex Asia, vnus & quinquaginta myriadum virorum in vniuersum, & præterea septem millium sexcentorum decem. Peditatus fuit decies septies centena millia: equitatus, octoginta millia: quibus addo Arabes qui camelos, & Libyes qui currus agitabant, quæ facio viginti millia. Quæ copiarum classiarum & terrestres in suam nã redactæ sunt ter & vices centena & præterea decem & septem millia, sexcenti & decem. Has copias ex ipsa Asia fuisse contractas dictum est, præter seruitia quæ sequebantur, & eos qui in frumentariis vehabantur. Huic omni enumerato exercitui adiciendus est ille ductus, ex Europa, de quo ex opinione dicere oportet. Li Græci qui sunt è Thracia, & ex insulis Thraciæ obiacentibus, præbuerunt naues centum viginti, quarum viri sunt triginta quatuor millia. Terrestris copias præbuerunt Thraces, & Pæones, & Eordi, & Bottixi, & genus Chalcidicū, & Brygi, & Pieres, & Macedones, & Perebi, & Enicenses, & Dolopes, & Magnetes, & Achæi, & qui maritima Thraciæ habitabant. Harum nationum reor triginta myriades, id est, trecenta millia, fuisse: quæ myriades illis Asiaticis adiectæ, sunt in summa virorum pugnantium ducentæ sexaginta quatuor, & præterea mille sexcenti ac decem. Hoc autem tanto pugnatōrum

ἐγὼ συμβαλέομαι μίλλους διέσκω) πόσον τ' ἂν ἐκ τ' ἰε-
ων τ' ἐκ τ' Ἀσίης ἐκείων, ἐπὶ αὐτῶν δὴ κρησίων, καὶ χιλι-
έων τ' ἂν ἀρχαίων ἐκείων τ' ἐθνέων ἐόντων ὁμιλον,
πέντερας καὶ εἴκοσι μυριάδας, καὶ ἑκατόν, χιλιάδα τε καὶ
τετρακσίους ὥς αὐτὰ κρησίων ἀνδράς λογιζομένοις
ἐκείων τ' ἂν ἐπεβάτευον ὅτι τετέων τ' ἰεών, χω-
ρίς ἐκείων τ' ὅτι χωρίων ὅτι βατείων, Περσέων τε 282
καὶ Μηδῶν καὶ Σακάρων, τεύκοντα ἄνδρες. οὗτοι δ' ὅσος
ὁμιλος γίνετο) τετραμύριοι, καὶ ἑξακισχίλιοι, καὶ ἑκατόν,
10 κρησίοι τε καὶ δέκα. ποροθήσω δ' ἐπὶ τούτοις καὶ τὰς ἄλλας
ποροτέρας ἀριθμῶ τὰς ἐκ τ' πεντηκοντέρων, ποιήσας
ὅτι πλέον ἢ αὐτῶν ἤλθον αὐτοὶ ὁδῶν τε ἄνδρας
ἐόντας. συνελέχθη τ' αὐτὰ τὰ πλοῖα (ὥς καὶ πορο-
εῖν μοι ἐρρήθη) τετρακίλια. ἤδη ὦν ἄνδρες αὐτοὶ ἐν τῷ
αὐτοῖσι τίσσερες μυριάδες, καὶ εἴκοσι. τ' πο μὲν νῦν δ'
ἐκ τ' Ἀσίης ναυπηγὴν ἦν σύμπαντον, πεντήκοντα μυ-
ριάδες, καὶ μία. χιλιάδες τε ἑπεί οὐκ ἐπὶ ταύτησι ἐ-
πὶ αὐτῶν, καὶ ἑκατόν τε ἑξ, καὶ δεκάς. τ' ὅτι περὶ τούτων, ἐ-
βδωμήκοντα καὶ ἑκατὶ μυριάδες ἐγένοντο τ' ὅτι ἰππέων,
20 ὁκτώ μυριάδες. ποροθήσω δ' ἐπὶ τούτοις καὶ τὰς καμῆ-
λας τὰς ἐλαύνοντας Ἀραβίους, καὶ τὰς τὰ ἄρματα
λίβουας, πλήθος ποιήσας δις μυρίας ἄνδρας. καὶ δὴ
τό, τε ἐκ τ' ἰεών καὶ τῶν περὶ τὸν πλοῖον συνεπληρώμενοι, γί-
νετο) κρησίοι τε μυριάδες, καὶ τετρακσίους, καὶ μία, καὶ
ἑκατόν, χιλιάδες ἐπὶ αὐτῶν, καὶ ἑκατόν τε ἑξ, καὶ δεκάδες τ' ἑκα-
τόν. τ' πο μὲν δ' αὐτῶν τ' Ἀσίης ἐράτευμα ἕξακισ-
χίλιον εἶρη, αὐτὰ τε τ' τετρακσίους τ' ἐπομπήν, καὶ τ' ὅτι
σιταγωγῶν πλοίων, καὶ ὅσοι ἐνέπλεον τούτοις. Τὸ
τ' δὴ ἐκ τ' Εὐρώπης ἀνδράς ἐράτευμα, ἐπὶ ἑκατόν-
30 λογιέται τούτοις πορὶ τὰς ἑκατόν μύριας. δόκουν τ'
δὲ λέγειν. νέας μὲν νῦν οἱ ἀπὸ Θρηκίης Ἑλλήες, καὶ
ἐκ τ' ἰσίων τ' ὅτι κρησίων τῇ Θρηκίᾳ, παρείχοντο
εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ἐκ μὲν νῦν τετέων τ' ἰεών, ἄνδρες
τετρακισχίλιοι, καὶ δις μύριοι γίνονται. περὶ δὲ τῶν
Θρηκίης παρείχοντο, καὶ Παίονες, καὶ Ἐορδοί, καὶ Βοθη-
αῖοι, καὶ ὁ Χαλκιδικὸν ἄνθος, καὶ Βρύγοι, καὶ Πίρες, καὶ
Μακεδόνες, καὶ Περραιοὶ, καὶ Ἐνιῶες, καὶ Δόλοπες,
καὶ Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ ὅσοι τῆς Θρηκίης πλοῖα
ποροθάλιαν νέμονται) τούτων τ' ἑθνέων, τετρακ-
40 ἑκατὶ μυριάδας δόκουν ἡμίαντος. αὐτὰ ὦν αἱ μυριάδες
ἐκείνησι ποροτεθένται τῇσι ἐκ τ' Ἀσίης, γίνονται αὐ-
τῶν αἱ πᾶσαι μάχιμοι μυριάδες κρησίοι, καὶ ἑξή-
κατ' ἑκατὶ, καὶ τίσσερες. ἑπεί οὐκ ἐπὶ ταύτησι ἑκατόν τε ἑξ, καὶ δεκάς. Τὸ μάχιμος τ' ὅτι ἐόντος

ego coniectura allequor) ex nauibus quidem ab Asia profectis. numero mille ducentis ac septem. eorum dun-
taxat qui iam inde ab initio conuenerant. millia ducenta & quadraginta vnum & quadringenti viri. ducentos scilicet viros in singu-
las naues numerantibus. Porro inter classarios indigenas triceni Persæ, Medi & Sacæ in naues easdem ascendunt. quæ multitu-
do sex & triginta millia & ducentos decem viros prioribus copiis aggregat. Ita Bud. hunc locum interp. 1. Eos qui ex pentecon-
teris erant, id est, ex nauibus quinquagenarum remorum: ita rationem inuens vt fuerint in singulis octogeni viri, maiore numero mi-
norem compensante. id est, is in quibus plures erant compensantibus eas in quibus erant pauciores. Hoc enim videtur voluisse signifi-
care quod nostrate lingua in re simili dicimus, L'une portant l'autre, vel, Le fort portant le faible. Adæo vt locum hic non habet genus illud
loquendi Plus minus. præsertim quum in sit pro ὅτι. q. d. in singulis, ubi plus, ubi minus) octogeni viri. Sed et illud, τὸς ἐκ τ' πεντηκον-
τέρων respondet phrasi Gallica, Ceux des nauires, pro Ceux qui estoient dedans les nauires.

37 αἰαπλ. ὄριθμον τοσούτων, πλὴν δεξαμένην πλὴν ἐπορεύων
 ἑαυτοῖσι, καὶ τοῖς ὅ τοῖσι σιγαγωγῶσι ἀναδίοις ἐόν-
 τας, καὶ μάλα ὅ τοῖσι ἄλλοις πλοίοις, τοῖσι ἄ-
 ρα πλέουσι τῇ δευτέρῃ, πύτοις τῇ μαχίμῃ ἀν-
 δρῶν οὐ δοκέω εἶ) ἐλάσσοντας, ἀλλὰ πλεονάτας. καὶ
 δὴ σφεας ποῖός ἴσους ἐκείνοις εἶ), καὶ οὔτε πλεονά-
 τας, οὔτε ἐλάσσοντας ὁδοῖν. ὁξισυμῆροι δὲ οὗτοι
 τῶν μαχίμων, ἐκ πληροῦσι τῶν ἴσας μυριάδας
 ἐκείνησι. οὕτω πεντηχοσίας τε μυριάδας καὶ εἴ-
 χουσι καὶ ὀκτώ, καὶ χιλιάδας τρεῖς, καὶ ἑκατομύδας
 δύο, καὶ δεκάδας δύο ἀνδρῶν ἡ γὰρ Ξέρξης ὁ Δα-
 ρείου μέγας Σηπιάδος, καὶ Θερμοπυλίων. Οὗ-
 τος μὲν δὴ τῶν συμπαρόντων δευτέρου τοῦ Ξέρ-
 ξεω ὄριθμός. γυναικῶν δὲ σιτοποιέων, καὶ παλλα-
 κῶν, καὶ δυνούχων, ὁδοῖς αὐτοῖς ἀνέχεα ὄρι-
 θμόν· οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ ζυγίου τε, καὶ τῶν ἄλλων κτη-
 νέων τῶν ἀχθοφόρων, καὶ κυῶν Ἰνδικῶν τῶν ἐπο-
 μύων, οὐδὲ αὐτοῦ τῶν πλῆθος ὁδοῖς αὐτοῖς
 38 εἶσι τῶν, 39 εἶσι δὲ. ὄριθμόν. ὥστε ὁδοῖς μοι θάῤυμα παρὶσταται
 περὶ δουῶν τὰ ῥέεθρα τῶν περὶ τῶν εἰσών, ἀλλὰ
 20 μᾶλλον ὅπως τὰ σιτὰ αὐτῶν ἔχουσιν θάῤυμα μοι μυρι-
 ασί τοσαύτησι. Δείσκει γὰρ συμβαλλεόμενος, εἰ
 χοῖνικα τῶν ἑκατὸς τῆς ἡμέρης ἐλάμβανε, καὶ
 μηδὲν πλέον, εἰδεκα μυριάδας μεδύμνων τελεο-
 μένας ἐπὶ ἡμέρῃ ἑκατῇ, καὶ πρὸς τετρακσίους τε
 ἄλλοις μεδύμνοις, καὶ τεσσακσίοντα. γυναιξὶ δὲ
 καὶ δυνούχοις, καὶ τοῦ ζυγίου, καὶ κυσὶ, οὐ λογί-
 39 ζουσι. ἀνδρῶν δὲ ἐουσέων τοσούτων μυριάδι-
 283 30 ων, καλλεός τε εἶνεκα, καὶ μέγας, ὁδοῖς αὐτῶν
 ἀξιονικέτερος ἢ αὐτῶν Ξέρξεω ἔχειν τῶν τοῦ δευτέρου
 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50
 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70
 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90
 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110
 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130
 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150
 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170
 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190
 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210
 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230
 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250
 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270
 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290
 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310
 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330
 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350
 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370
 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390
 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410
 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430
 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450
 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470
 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490
 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510
 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530
 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550
 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570
 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590
 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610
 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630
 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650
 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670
 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690
 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710
 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730
 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750
 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770
 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790
 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810
 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830
 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850
 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870
 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890
 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910
 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930
 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950
 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970
 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990
 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

numero¹ non pauciora sed plura fu-
 isse arbitror quæ eos comitabantur ser-
 uitia, & eos qui frumentariis in nauī-
 giis erant, & in aliis nauibus vna cum
 militaribus viris vehabantur: quos ne-
 que plures neque pauciores facio, sed
 totidem. Ita æquati numero pugna-
 rum, explebunt totidem myriadas: fi-
 entque quingentæ & viginti octo my-
 riades, & tria millia ducenti & vigin-
 ti viri, quos Xerxes Darii filius duxit
 ad Sepiadem & vsque ad Thermopy-
 las. Hic est vniuersus copiarum Xer-
 xis numerus. Nam mulierum pinfenti-
 um & pallacarum & eunuchorum nu-
 merum nemo pro comperto queat di-
 cere: æne impedimentorum quidem,
 aliorumque iumentorum sarcinatio-
 rum, neque canum Indicorum exer-
 citum comitantium, præ multitudine
 quisquam inire numerum possit.² Quo
 minus miror proditū esse, fluentia quæ-
 dam non suppeditauisse: magis miror
 unde tot myriadibus cibaria suppetie-
 rint. nam subducta ratione comperio,
 si singuli quotidie singulas frumenti
 chœnicas, id est, semodia, non amplius
 acceperint, absumpta fuisse singulis
 diebus centum millia medimnorum,
 & trecentos ac quadraginta medi-
 mnos, qui singuli constant e senis modis:
 haud annumerando mulieres eunu-
 chosque, & iumenta, atque canes. In
 quo exercitu quum tot virorum millia
 essent, nemo erat qui aut specie aut ma-
 gnitudine corporis cum Xerxe ipso pos-
 set contendere, tanquam dignior qui
 illud imperium obtineret. ¶ Nauales
 autem copiarum, postquam e statione sol-
 uerunt, prouectæque oram terræ Ma-
 gnesiæ tenuerunt, quæ est inter urbem
 Casthanxam & oram Sepiadem, primæ
 quæque naues ad terram habuere statio-
 nem, aliz deinceps in ancoris steterunt,
 ad octauum vsque ordinem³ intra ma-
 re procedentes, utpote angustiore li-
 tore quam ut classem caperet: atque ita
 per noctem steterunt. Sub ipsum vero
 diluculum, ex sereno cælo & tranqui-
 lo quum mare efferbuisset, incidit in
 eam atrox tempestas, ac vehemens ven-
 tus subsolanus, quæ Hellepontii nun-

1 Non minorem sed maiorem fuisse existimo famulitii numerum, eorumque qui frument. in nauig. erant, & qui in aliis
 n. v. c. militibus vehabantur. Sed esto hos illis numero pares esse, ac neque plures, neque pauciores, certe æquati hi numero pugni.

2 Itaque mirum mihi non videtur quorundam immanium fluentia defecisse tot hominum millia: sed quonam modo fru-
 mentum suppetierit tot hominum millibus, id vero mirum videri potest. Siquidem ut chœnicem frumenti quisque in singulis
 dies acciperet, ac nihil amplius, subducta ratione inuenio centena dena millia medimnorum quotidie absumi potuisse, & trecenta
 præterea quadraginta medimna. Ita Bud. hunc locum vertit, addens etiam Amnium fluentia prodidisse, hoc est, defecuisse exerci-
 tum tantum. Vide apud eundem De assib. 5, in quo fit reprehendenda hie Valla interpretatio. 3 Πρόκορον νῆς vulgo exponitur,
 Naues sibi iuncta scalarum instar alia post alias.

cupant qui circa illa loca habitāt. Eum ventum quicunque augescere animadu-
uerunt, & quibus per condicionem stationis licuit, ii tempestatem prae-
uerunt, reuulsisque nauibus sese atque
- illas incolumes praestiterunt: at quas na-
ues ventus¹ exteriores nactus est, ea-
rum alias ad loca quæ dicuntur ἱπνοὶ, id
est, furni, quæ sunt in Pelio, extulit, alias
in litus, alias in ipsam Sepiadem illisit,
alias in urbē Casthanæam, alias in Me-
libœam expulit. erat enim intoleranda
cxxxix vis eius. Enimuero feruntur Atheni-
enses Boreā inuocasse ex oraculo alio,
quod eis redditum est, vt generū suum
ad sibi opitulandum inuocarent. Ha-
bet autem (vt apud Græcos fertur) Bo-
reas in matrimonio Orithyam, Atti-
cam, Erechthei filiam. Ex hoc coniugio
(vt fama est) Athenienses inducti sunt
ad coniectandum Boream sibi generū
esse, & dum² in Chalcide pro Europa
excubarent, quum intelligerent auctū
iri tempestatem, inuocauere Boream,
cui prius sacrificauerant, & Orithyam,
vt sibi auxilio essent, & barbarorum na-
ues corrumpere, quemadmodū prius
fecerant circa Athon. Num autem ob
id Boreas ingruerit in barbaros apud
stationē agentes, non queo dicere: certe
Athenienses aiunt & ante fuisse sibi au-
xilium Boream, & tunc illud effecisse. at-
que digressi illinc, delubrum Boreæ ex-
truxere, ad amnem Ilissum. In hac
cxc clade qui paucissimas naues, ii non pau-
ciores quadringentis perisse aiunt, vi-
ros quoque innumerabiles, ac vim pec-
uniarum immensam. vt Aminocli³
Cratineo viro Magnetī, maiorem in
modum fuerit fructuosum hoc naufragi-
um: qui aliquanto post, dum circa Se-
piadem humū fodit, multa pocula aurea
eiecta, multa argentea percepit, thesau-
rosque Persarum inuenit, affatimque a-
liarum ex auro rerum lucratus est: &
quum alioqui non esset fortunatus, ē
rebus repertitiis mirifice est ditatus.
⁴ nam fuit ei vtilitas quædam ingrata, ac
doloris causa, quod erat filiis orba-
cxc tus. Nauium autem onerariarum ali-
orumque nauigiorum quæ perierunt,
numerus iniri non potest. Vnde præ-
fecti classis, veriti ne sibi post acce-
ptam calamitatem Thessali incurfarent, excelsum sibi vallum ē naufragiis circumdederunt.

οἱ οἱ δὲ ταῦτα πὰ χεῖρα οἰκημένοι. ὅσοι μὲν
ἰὺ αὐτῶν αὐξόμηνον ἔμαθον δὲν αἶμον, καὶ τοῖσι ἔ-
τω εἶχε ὄρμου, οἳ δὲ ἔφθον δὲν χειμῶνα, ἀναπαύ-
σαντες τὰς νέας, καὶ αὐτοὶ τε πεινῶν καὶ αἱ νέες αὐ-
τῶν. ὅσας δὲ τῶν νεῶν μεταρσίας ἔλαβε, τὰς
μὲν ἔξέφερε πρὸς Ἰπνοὺς καλεομένης, πρὸς Πη-
λίω, τὰς δὲ, ἐς δὲν αἰγιαλόν. αἱ δὲ πρὸς αὐτῶν πύ-
λιν, Σηπιάδα πρὸς ἐπιπύλον, αἱ δὲ, ἐς Μελίβοιαν πόλιν,
αἱ δὲ ἐς Καοθανάην ἔξεβράσσοντο. ἡ τε τῶν χει-
μῶνος χρεῖμα ἀφόρητον. Λέγεται δὲ λόγος ὡς
Αἰθιωῶσι δὲ Βορῶν ἐκ θεοπροπίου ἔσσεσθαι
σάπην, ἐλθόντος σφί αἰετος, ὅν γε μὲν
ἐπὶ τῶν νεῶν καλεομένων. Βορῶν δὲ, κατὰ δὲν Ἑλ-
λῶν λόγον, ἔχει μῦθον Αἰθιωῶν, Ὁρεϊθίην τὴν
Ἑρεχθίδος. κατὰ δὲ τὴν κῆδον τῶν οἱ Αἰθιωῶσι
(ὡς φάσις ὁρμηται) συμβαλλομένων σφί δὲν Βο-
ρῶν γενομένης, καὶ ναυλοχέοντες τῆς Εὐβοῆς ἐν
Χαλκίδι, ὡς ἔμαθον αὐξόμηνον δὲν χειμῶνα, ἢ καὶ
πρὸς τοῦτο, ἐλθόντό τε καὶ ἐπεκαλέοντο τὸν τε Βο-
ρῶν καὶ τὴν Ὁρεϊθίην, τιμωρήσασθαι σφί, καὶ ἀφαι-
ρῆσαι τῶν βαρβάρων τὰς νέας, ὡς καὶ πρὸς τῶν πε-
ρὶ Αἰθῶν. εἰ μὲν ἰὺ ἀφ' αὐτῶν τοῖσι βαρβάροι-
σι ὄρμεουσιν Βορῶν ἐπέπεσε, οἳ ἔχοντες ἔσσαν. οἳ δὲ
ὦν Αἰθιωῶσι σφί λέγουσι βορῶν ἔσσαν δὲν Βορῶν
πρὸς τῶν, καὶ τότε ἐκείνα κατεργάσασθαι. καὶ ἰ-
εὶν ἀπελθόντες Βορῶν ἰδρύσαντο πρὸς ποταμὸν Ἰ-
λίσσον. Ἐν τούτῳ τῷ πότῳ νέας οἱ ἐλαχίστας
λέγουσι ἀφαιρῆσαι, τῶν χρεῖματων οἳ ἐλασ-
σας, ἀνδρας τε ἀναειρημένους, χρημάτων τε πλη-
θος ἄφθονον. ὥς τε Αἰμεινοκλεί τῷ Κρητίεω ἀνδρὶ
Μάγνητι, γοηέοντι πρὸς Σηπιάδα, μετὰ τὴν ἡ-
ναυγίαν αὐτῇ χρηστὴν ἐγένετο. ὅς πολλὰ μὲν χρύ-
σια ποτήρια ὑπερῶ χρεῖμα ἐκ βαρβάρων αἰείλε-
το, πολλὰ δὲ ἀργύρεα. θησαυροὺς τε τῶν Περσέ-
ων ὄρε, ἀλλὰ τε χρύσεια ἀφ' αὐτῶν χρήματα πει-
βάλετο. ἀλλ' οἱ μὲν, πᾶσι οἳ ἐκ τῶν χρεῖματων, δὴρ-
μασι μέγα πλούσιος ἐγένετο. ἡ γὰρ πρὸς καὶ
τῷ αἰετος συμφορὴν λυσιτελεῖ πρὸς τῶν
nos. Σίβηλα γὰρ δὲ ὁ καὶ δὲν, καὶ τῶν ἄλλων
πλοίων ἀφαιρῆσαι μὲν, οἳ ἐπὶ τῶν χρεῖματων
ὥς τε δείσαντες οἱ στρατηγοὶ τῶν ναυκλῶν στρατοῦ
μὴ σφί κακὰ κωμῶσι ἐπὶ τῶν οἱ Θεσσαλῶν,
ἔρχος ὑψηλὸν ἐκ τῶν ναυκλῶν πεινῶν.

1 Altum tenentes 2 In Chalcide Eubœæ excubarent, vbi tempestatem oriri intellexerunt, aut prius etiam quam id in-
tellexissent, sacrificare cœperunt, & Boream Orithyamque inuocare vt sibi auxil. 3 Cretinei filio, aut Cretini. 4 Nam & hūc
calamitas quædam agebat circa liberorum cædem.

ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχίμαζε τρεῖς. τέλος δ' ἐντομά-
 τε ποιευότες, καὶ καταβίδυτες γῆσι τὰ δύναντα οἱ
 μάρη, πρὸς τε τέποισι, καὶ τῇ Θεῇ καὶ τῇσι Νηρησί-
 θύοις, ἐπαύσαντο τὴν ἡμέρην, ἢ ἄλλως πως αὐ-
 τὸς ἐθέλων ἐκόπασε. ἦν δ' ἡ Θεὸς ἐξυον, πυθόμηναι πα-
 ρὰ τῇ Ἰωνῶν δὴ λόγον, ὡς ἐκ τῆς χώρου τῆς περὶ
 παλαιῆς ὑπὸ Γηλῆος, εἴη τε ἀπασα ἡ ἀκτὴ ἡ Ση-
 πιάς ἐκείνης τε καὶ τῶν ἄλλων Νηρηίδων. ὁ μὲν δὴ
 πετάρτη ἡμέρην ἐπέπαυτο. Τοῖσι δ' Ἕλλησι οἱ
 ἡμεροσκοποὶ ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν Εὐβοϊκῶν κατα-
 δραμόντες δολιτέρῃ ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ὁ χεῖμα ὅσον
 τὸν ἐξήμετο, ἐσήμανον πρῶτα τὰ γυροῦντα περὶ τὴν
 ναυηγίαν. οἱ δ' ὡς ἐπύθοντο, Ποσειδέωνι σωτῆρι εὐ-
 ξάμενοι, καὶ κοινὰς προσέχοντες, ἱλὺν ἔα χεῖμα ὅ-
 σον ἡπέεινον, ὅτι δ' Ἀρτεμίσιον ἐλάσαντες
 ὀλίγας πινύσας αἰτίξουσιν ἑσταδαιήτας. οἱ μὲν δὴ
 ποδύτερον ἐλθόντες περὶ δ' Ἀρτεμίσιον, ἐναυλό-
 χον, Ποσειδέωνος σωτῆρος ἐπωνυμίῃ ἀπὸ τῆς ἐ-
 πιχῆς ἐς τὸ δὲ νομίζοντες. Οἱ δ' βαρβάροι, ὡς ἐ-
 παύσαντο τε ὁ αἶμος, καὶ δ' ἡ χεῖμα ἔστω, κατα-
 σπῆσαντες τὰς νῆας, ἐπλεον ὡρᾶ τῇ ἡμέρῃ. κάμ-
 ψαντες δὲ τὴν ἀκρὴν τῆς Μαγνησίας, ἰκάνοντες
 ἐς δὴν ἐλάσαντες ὅτι Παγασέων φέρονται. ἔστι δὲ
 χάρος ἐν τῇ ἐλάσει τούτῃ τῆς Μαγνησίας, ἐνθα
 λέγεται δὴ Ἡρακλῆα καὶ ἑλαιοφθιῶν ὑπὸ Ἰη-
 θυνός τε καὶ τῶν στυγερῶν ἐκ τῆς Ἀργεῖς ἐπ' ὤ-
 δωρ πεμφθέντα, ὅτι δ' ἐπὶ δ' ὡς ἐπλεον ἐς Αἴαν-
 τιν Κολχίδα. ἐνθα ὅτε γὰρ ἐμμελλοὶ ὑδρόσάμε-
 νοι, ἐς δ' ἐλάσαντες ἀφῆσιν ἐκ τούτου δὲ τὰς χά-
 ρας οὐδ' ὅμως γέροντες ἀφῆται. ἐπὶ τούτῳ δ' ὁρμῶν οἱ
 Ξέρξεω ἐποιεῦντο. Πεντεχίδεκα δὲ τῶν ἰσθμῶν
 τούτων ἐτυχόν τε ὕσταται πολλὸν ὕψιστοι, καὶ
 καὶ ὡς κατεῖδον τὰς ἐπὶ Ἀρτεμίσίῳ τῶν Ἑλλήων
 νῆας, ἐδδξάσθησαν τὰς σφετέρους, οἱ βάρβα-
 ροι, καὶ πλεόντες, ἐπέπεσον ἐς τὰς πολεμίους, τῶν
 ἐς ἑατήγεο ἀπὸ Κύμης τῆς Αἰολίδος ὑπαρχος
 Σαιδῶκης ὁ Θωμάσιος. ὃν δὴ πρῶτον πυ-
 τῶν βασιλῆος Δαρείου ἐπ' αἰπὴν τοῖς λαβὼν,
 αἰετὰ ἄρρωσε, ἐόντα τῶν βασιλέων δικαστῶν. ὅπῃ
 Σαιδῶκης ἐπὶ χεῖμασι ἀδίκην δίκην ἐδίκησε. ἀ-
 νὰ κρεμάσθης ὡς αὐτὸς, ἀναλογισάμενος ὁ Δαρεί-
 ος, ὅτι οἱ πλεῶν ἀγαθὰ τῶν ἀμαρτημάτων πε-
 ποιημένα ἐς οἶκον δὴ βασιλείου. ὁ δὲ τὸν Δαρεί-
 ος, καὶ γνοὺς ὡς παχύτερα αὐτὸς ἢ σφώτε-
 ρα ἐργασμένος εἴη, ἔλυσε. βασιλεὺς μὲν δὴ Δαρεί-
 ον οὕτω ἀφ' οὐρανὸν μὴ ἀπολέσθαι, περὶ τὸν τότε δὲ

Triduo enim tempestas perstitit: quat-
 to tandem die magi incisiones facien-
 do, & beneficiis incantando ventū, ad
 hæc Thetidi ac Nereidibus sacrificādo;
 tempestatem compescuerunt: siue ali-
 ter tempestas ipsa sua sponte cessauit.
 Thetidi autem ideo magi sacrificauere,
 quod ab Ionibus acceperant Thetin ex
 eo loco raptam fuisse a Peleo, omnemq;
 eam oram Sepiadem illius esse, aliarum-
 que Nereidū. Et ventus quidem quat-
 to die conqueuit. At Græcis diurni
 sui speculatores ex Euboicis verticibus
 decurrentes, altero ab exorta tempesta-
 te die indicarunt omnia quæ circa nau-
 fragium contigerāt. Quæ isti ubi audie-
 re, fufis prius liberatori Neptuno liba-
 mentis, celerrime rursus ad Artemisi-
 um reuehuntur, sperantes sibi paucas
 aliquas naues fore aduersarias. Ita ad
 Artemisium prouecti, iterum stationem
 habuere ad templum Neptuni cognomine
 Liberatoris: quod nomen ab illis
 inditum, ad hoc usque tempus perdu-
 rat. Barbari, posteaquam ventus con-
 quieuit, & fluctus cōstrati sunt, reuulsis
 nauibus ad continentem enauigabant,
 circumuehentesque promontoriū Ma-
 gnesiæ, rectum cursum in sinum qui ad
 Pegasæa fert tenebant. In hoc Magne-
 siæ sinu locus quidam est in quo fer-
 tur Hercules, quum ἐ ναυι Argo a-
 quatum missus esset, derelictus fuisse
 ab Iasone atque a sociis, dum in terram
 Colchidem ad vellus nauigarent. Illinc
 enim aquati in pelagus erant abi-
 turi, eaque de re nomen loco fertur ef-
 se Aphetæ, id est, dimissæ. Hoc in loco
 Xerxianæ naues stationem habuerunt:
 quarum quindecim, quæ longe vltimæ
 appellabantur, prospectis Græcorum ad
 Artemisium nauibus, ratæ suas esse, in
 medium earum & ad hostes delatæ
 sunt: quarum dux erat Sandoces Thau-
 masii filius, Cumæ Æolidis præfectus:
 quem ante Darius ob hanc causam ca-
 ptum cruci affixerat, quod quum ἐ re-
 giis iudicibus esset, iniquam sententi-
 am ob pecuniam tulerat. sed eius in
 cruce suspensi Darius reputans plura
 peccatis esse beneficia in domum re-
 giam collata, hoc reperiens, agno-
 scensq; properantius se quam pruden-
 tius egisse, hominem soluit. Ita regem
 Darium elapsus ac vitæ restitutus, tunc

cxci

cxci

cxci

1 Ipse alibi haruspicinam facere interpret. 2 Illinc enim aquati ἰσθμῶν ἐς τὸ πέρατος ἀφῆσαν, ad verbum, In pelagus et ante
 immissuri. vnde loco illi nomen extitit ἀφῆται. Potest autem ἀφῆται, & aliter reddi, sunt enim qui ἐς πέρατος ἀφῆσαν ventant. In al-
 tum vela dare. 3 Quæ multo post alias soluerant, conspectis Græc.

in Græcos delatus, non iterum erat c-
lapsurus. hos enim ad se cursum tenen-
tes Græci ubi videre, cognito homi-
num errore, aggressi ¹ repente cepere.

cxv In quarum navium vna captus est A-
ridolis, Alabandenſium qui sunt in Ca-
riatyrannus: in altera Penthylus De-
monoi filius, dux Paphius, qui è Pa-
pho duodecim naues quum duxisset, a-
missis earum vndecim tempeſtate quæ
ad Sepiadem extiterat, cum vna quæ
superabattendens ad Artemiſium, cap-
tus est. Hos Græci quæ volebant de

cxvi Xerxis exercitu ſciſcitati, vinctos ad
Corinthiorum Iſthmum dimiſerunt.
Cetera barbarorum classiſ, præter quin-
decim naues quibus præſuiſſe Sando-
cem dixi, ad Aphetas peruenit. Xerxes
cum terreſtribus copiis per Theſſali-
am & Achaiam iter faciens triduo, e-
uaſit in Melienſes: quum in Theſſalia
certamen curule feciſſet, ſuas equas
experiendi gratia, quod illic optimas
Græcarum equas eſſe audiebat. in eo
autem certamine multo inferiores fue-
runt Græcæ. Fluiuiorum porro qui
sunt in Theſſalia, ſolus Onæchonus po-
tanti exercitui ² non ſuffecit.

cxvii Xerxi
³ ad litoralia Achaiæ tendenti, perdu-
ctores ſui cuncta referre cupientes, e-
narrabant id quod de templo Iouis A-
phlyſtii ab indigenis enarratur: Atha-
mantem Æoli filium, inito cum Ino cō-
ſilio necem Phryxo machinatum: de-
inde Achæos ex oraculo tale certamen
illius poſteris propoſuiſſe, vt qui ex eo
genere maximus natu eſſet, huic aditu
prytanei, id eſt, curiæ (quæ leitum Achæi
vocant) interdiceretur: iſtis excubias
agentibus, vt ſiquis adiſſet, non prius
exire poſſet quam maſtandus eſſet. I-
ta multos, quum iam maſtandi eſſent,
comeru in aliam profugiſſe regionem:
interiecto deinde tempore, quum re-
uerſi eſſent, & in prytaneum ingreſ-
ſi, ſi eſſent deprehenſi, toto corpore
coronis cooperto, & cum pompa edu-
ctos maſtari conſueſſe. Hoc autem po-
ſteros Cytifſori Phryxo geniti ob id pa-
ti, quod quum Achæi expiationem lo-
ci facientes, ex oraculo Athamantem
Æoli filium eſſent immolaturi, Cytif-
ſorus iſte è terra Colchide veniens il-
lum liberauit: eoque facto poſteris eius
iram dei fuiſſe iniectam. Hæc quum
audiſſet Xerxes, vbi ad lucum adfuit,

ἐς τὰς Εἰλλίνας καὶ ἀπλάσας, ἐμμελὲς ποδύτε-
ρον ἔχε φυγῶν ἔσθαι. ὡς γὰρ σφέας εἶδον ἄλλοι-
πλοῖοντας οἱ Ἑλλήνες, μαθόντες αὐτέων τὴν γινόμενην πλοῖοντας
ἀμαρτιάδα, ἐπὶ μαχαλίνες, εὐπετίως σφέας εἶλον.
Ἐν ἱετέων μὲν Ἀεῖδωλις πλέων ἦλω, Ἰύραινος Ἀ-
λαβανδῶν τὸν Καρίην· ὁ δὲ τέρη δὲ, ὁ Γάφιος γρατ-
τῆς Πειθύλος ὁ Δημόνιος· ὅς ἦγε μὲν δυνάμει ἡσας
ὁκ Παφῆς, ἀποβαλὼν δὲ σφῶντας ἐνδεκα πύχ-
μῳ τὴν γινόμενα τῶν Σηπιάδα, μὴ τῇ ὥσει γιν-
όμενῃ καὶ πλέων ἐπὶ Ἀρτεμίσιον ἦλω. τούτους οἱ Ἑλλή-
νες ἔχοντες τὰ ἐβόλοντο πύσθαι ἀπὸ τῆς
Ξέρξεω γρατῆς, ἀποπέμπουσι δεδεμένους ἐς τὸν Κο-
ρινθίον Ἰσθμόν. Ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς ὁ τὸν βαρβά-
ρων στρατός, παρέχοντες τῷ πεντακίδεκα ἡσάντων εἴπων
Σαυδάμειαν γρατῆν, ἀπὶ κεῖθεν Ἀφῆτας. Ξέρξης
δὲ ὁ πρὶν ποδύτης ἔχε Θεσσαλίας καὶ Ἀχαιῆς,
ἐς βεληκῶς ἦν καὶ δὴ τριταῖος ἐς Μηλιάς· ὁ Θεσ-
σαλίη μὲν ἀμμελαι ποισάμηνος ἵππῳ τῷ εὐώτῃ, ἀ-
ποπρώμηνος καὶ τὸν Θεσσαλίας ἵππῳ· πυθόμενος ὡς
ἀρίστη εἴη τὸν Ἑλλήνων, ἐνθα δὲ καὶ Εἰλλινίδες ἵπποι
ἐλίποντο πολλόν. τῷ μὲν οὖν ὁ Θεσσαλίη πρῶτον,
Ὀϊόχωνος μῆνος καὶ ἀπὶ χροσὶ τῇ γρατῇ δὲ ῥέεθρον,
πειθόμενος· τῷ δὲ Ἀχαιῆς ποταμῶν ῥέοντων, ὁ δὲ
ὅς τις μέγιστος αὐτέων ὅτι Ἡπιδανός, ὁ δὲ ὁ αὐ-
τέχε, εἰ μὴ φλαύρος. Ἐς ἄλλον δὲ τὸν Ἀχαιῆς
ἀπὶ κεῖθεν Ξέρξης οἱ κατηγεμόνες τὸν ὁ δὲ βαλόμενοι
τὸν δὲ ὁ δὲ ἔλεγον οἱ ἐπιχέριον λόγον, τὰ ὅτι
τὸν δὲ Ἀφλυσίας Διός, ὡς Ἀθάμας ὁ Αἰόλος·
μνηχόμηνος φρίξας μὲν οὖν τὸν Ἰοῖ βαλόμενος·
ὡς ὁκ ποροπίας Ἀχαιοὶ ποροπίας τοῖσι κείνου
ἀπορῶνοισι ἀέθλας ποίεον· ὅς αὖ ἡ τῷ ἡμέρος τούτου
ποροπίας, τὸν δὲ ἐπιτάξαντες ἔργα τῷ ποροπίας
αὐτοῖς φυλακῆς ἔχον· Ἀπὸ τῶν καλῶν τὸν πο-
ροπίας οἱ Ἀχαιοὶ· ὡς δὲ ἐσέλην, ὁκ ἔστι ὁκως ἔξῃς,
πορὶν ἡ δὲ πύσθαι μέλη. ὡς τὸ πρὸς τούτοις πολλοὶ
ἦδὴ τῷ μελλόντων τετέων δυνάμει, δεῖσαντες, οἱ χροῖο ἀ-
ποδράτες ἐς ἀπὸν χροῖον· χροῖον δὲ ποροπίας, ὁ ποροπίας
κατελόντες, ἡν ἀλίσκων, ἐς ἑλλεντο ἐς τὸν ποροπίας
ἰον· ὡς δὲ αὐτὸν τε δὲ ἡγεῖντο, ἑμμελαι πᾶς πυκαθεῖς,
καὶ ὡς οὖν ποροπίας δὲ ἀχαιῶν. ἰαῶτα δὲ πάροισι οἱ Κυ-
λισώρος τὸν φρίξας παρδός ἀπορῶνοι, διότι κατὰ μὲν τὸν
χροῖον ποροπίας Ἀχαιῶν ἐκ ποροπίας Ἀθάμα-
τα τὸν Αἰόλος, καὶ μελλόντων μὲν δὲ, ἀπὶ κεῖθεν ὁ δὲ
ὁ Κυλισώρος δὲ Αἰῆς τὸν Κολχίδος, ἐρρύσας. ποροπίας
δὲ τὸν τοῖσι ἐπιγενομένοις ἐξ εὐώτῃ μῆνιν ὁ δὲ ἐν
ὁ δὲ. Ξέρξης δὲ ἰαῶτα ἀχαιῶν, ὡς καὶ τὸ δὲ ἔλεγον,

¹ Facile cepere. ² Non ſuffecit. Fluiuiorum autem Achaiæ quum maximus ſit Apidanus, ne hic quidem ſuffecit, niſi ali-
qua ex parte. Id eſt, Ne hic quidem illi aquam abunde ſuppeditauit, ſed parca tantum. ³ Pro ἰς ἄλλον τῆς Ἀχαιῆς hic poſuit Ad lito-
ralia Achaiæ: quum ſupra pag. 441. pro iſdem verbis poſueris Algas Achaiæ.

235

αὐτὸς τε ἔργα τῷ αὐτῷ, καὶ τῇ στρατῇ πάσῃ παρήειλε.
 ἦ τε Ἀθάμαντος ἀπογόνῳ ἢ οἰκίῳ ὁμοίως καὶ ὁ
 τέλειμος εἰσέβητο. Ταῦτα μὲν παρὰ Θεσσαλίῃ,
 καὶ παρὰ Ἀχαιίῃ. ἀπὸ δὲ πυτῶν τῶν χώρων ἤτε ἐς τὴν
 Μηλίδαν ὡς ἐκ τῆς θαλάσσης, ἐκ τῶν ἀμπελώνων
 τε καὶ ῥηγῆναι ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν γίνεσθαι. παρὰ δὲ τὸν ἐκ-
 λυτὸν τῶν ἑστῶν χάρων πεδινός, τῇ μὲν, ὡς ἴσμεν, τῇ δὲ
 κατὰ γένος. παρὰ δὲ τὸν χάρων τῶν ἑστῶν ὕψος καὶ
 ὡς ἐκ τῆς περικλήης πᾶσαν τὴν Μηλίδαν γὰρ, Τρηχί-
 νειαι πέτραι καλεόμεναι. περὶ τὴν μὲν ἰσχυρὰ πόλιν, ὅτι
 ὡς ἐκ τῆς ἐκ τῶν ἀπὸ Ἀχαιῆς, Ἀντικύρῃ παρὰ τὴν
 Σπερχιδὸς ποταμὸς ῥέων ἐξ Εὐιεύων, ἐς θαλάσσαν
 ἐκδιδίδι. ἀπὸ δὲ τῆς, ὅθεν εἰς οὐρανὸν ἐκείνην ἀνέως πο-
 ταμὸς, ὅς ἐστι καὶ καλεῖται Δύρας, ἢ μὲν οὖν βοηθῆ-
 οντα Ἡρακλεῖ ἐκ τῆς ἀνὰ φαιδύα. ἀπὸ δὲ τῆς, ὅθεν
 δι' αὐτῶν εἰς οὐρανὸν ἐκείνην ἀνέως ποταμὸς ὅστις, ὅς καλεῖται
 Μέλας. Τρηχίς δὲ πόλις ἀπὸ τῆς Μέλαιος τῆς
 ποταμῷ πέντε σταδίων ἀπέχεται. ταύτῃ δὲ τῷ ὄρει χα-
 ράτατον ὅτι πάσης τῆς χώρας ταύτης ἐκ τῆς ἑστῶς ἐς
 θαλάσσαν, κατὰ τὴν Τρηχίς πεπόλισται. διὰ γὰρ τὴν
 γὰρ καὶ δις μύρια πλεῖστα τῶν πεδινῶν ὅτι. τῇ δὲ ἑστῶς, ὅ
 περικλήης τῆς γὰρ τῆς Τρηχινίῃ, ἐστὶν ἀφασφάξ, ὡς
 μεσαμβρίην Τρηχίνος. ὅθεν δὲ τῆς ἀφασφάξος Ἀσω-
 πὸς ποταμὸς ῥέει ὡς ἐκ τῆς ὡς ὁρεῖν τῶν οὐρεῶν.
 Ἔστι δὲ ὁ ἄλλος Φοίνιξ ποταμὸς ὃς μέγας πρὸς μεσαμ-
 βρίην τῆς Ἀσωπὸς ὅς ἐκ τῆς ἑστῶς ποταμῶν ῥέων ἐς τὸν
 Ἀσωπὸν ἐκδιδίδι. καὶ δὲ τῆς Φοίνικας ποταμῶν γένεσθαι
 τὸν ὅστις ἀμαξιδὸς γὰρ μὴ μὲν δὲ δμῆ. ἀπὸ δὲ τῆς
 Φοίνικας ποταμῷ πεντεσέδεκα σταδίων ὅστις ἐς Θερ-
 μοπύλας. ἐκ δὲ τῆς μετὰ τὸν Φοίνικας ποταμῷ καὶ Θερ-
 μοπυλέων καὶ μὴν τε ὅτι τῇ ἑστῶς Ἀνθελῇ καίται,
 παρὰ τὴν δὲ τῶν ἀρρέων ὁ Ἀσωπὸς, ἐς θαλάσσαν
 ἐκδιδίδι, καὶ ὡς παρὰ αὐτῶν ὡς ἴσμεν. ἐκ δὲ τῆς Διμήνης τε
 ἰσθμὸν Ἀμφικτυονίδος ἰσθμῷ, καὶ ἑστῶς εἰς Ἀμφικτυ-
 ον, καὶ αὐτῶν τῆς Ἀμφικτυονίδος ἰσθμῷ. Βασιλεῖς μὲν
 δὲ Ξέρξης ἐστρατοπεδεύετο τὴν Μηλίδος ἐκ τῆς Τρη-
 χινίῃ οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐκ τῆς διόδου καλεῖται ὁ ὅστις
 ὅστις ἐστὶν ὡς μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων, Θερμο-
 πύλαι. ὡς δὲ τῆς ὅστις χωρίων καὶ πελοπόννησος, Γύ-
 λαι. ἐστρατοπεδεύοντο μὲν ἰσχυρὰ ἐκ τῶν οὐρεῶν καὶ τῶν
 τοῖσι χωρίοις. ἐπεκράτει δὲ, ὅ μὲν τῶν ὡς βορρῇ
 ἀνέμων ἐχόντων πρὸς τὴν μέγαν Τρηχίνος. ὅ δὲ, τῶν
 ὡς ἰσθμῷ καὶ μεσημβρίην φερόντων ὅ δὲ τῆς ταύτης
 τῆς ἡπείρου. Ἔστι δὲ οἱ δὲ Ἑλλήνων οἱ ὡς ὡς
 μὲν ὄντες οἱ Γέροντες ἐκ τῶν τῶν χωρίων. Σπαρ-
 τήν τε τελευτήσαντες οἱ πλείους, καὶ Τεγεατῶν καὶ

ἢ βοηθῆ-
 οντα τῇ
 Ἡρακλεῖ
 ἐκ τῆς
 ἀνὰ φαι-
 δύα.

& ipse ab eo abstinuit, & idem suis co-
 piis imperavit, domumque item poste-
 rorum Athamantis ac fanum venera-
 tus est. Hæc in Thessalia Achaiaq; à
 quibus locis processit Xerxes in Meli-
 dem iuxta maris sinum, ubi totum diem
 æstus atque reciprocatio fluctuum fit.
 Huic sinui circumiectus est locus cam-
 pester, alibi spatiosus, alibi arctus admo-
 dum. Suntque ipsi campo circumiecti
 montes editi atque inaccesi, omnem
 Melidem cingentes regionem, quæ
 petra Trachiniæ nominantur. Prima
 in sinu vrbs ab Achaia euntibus est An-
 ticyra, quam amnis Sperchius præter-
 labens, ex Enientibus in mare defluit.
 A quo alter amnis xx ferme stadiis ab-
 est, cui nomen inditum est Dyrras, quem
 fama est emeruisse ad ferendam Hercu-
 li opem. Ab hoc totidem stadiorum in-
 tercapedine alius amnis est, qui voca-
 tur Melas, id est, niger. Vnde vrbs Tra-
 chis quinque stadia abest, sita in am-
 plissimo regionis spatio, à montibus ad
 mare, utpote duobus & viginti millibus
 iugerum planitie montis qui terram
 Trachiniam circumdat. Ad Trachinis
 meridiem anfractus est per quem Aso-
 pus circa radices montis defluit. Ad
 cuius meridiem alius non magnus a-
 mnis est, nomine Phœnix ex his mon-
 tibus in Asopum defluens. Iuxta Phœ-
 nicem angustissimum viæ est: quippe
 qua muri coarctata modo plaustrium
 duntaxat agi potest. A flumine Phœ-
 nice ad Thermopylas quindecim sta-
 diorum est intervallum, in quo vicus
 est nomine Anthela: quem præterflu-
 ens Asopus in mare euoluitur: & ei lo-
 cus spatiosus est circumiectus, ubi tem-
 plum Cereris Amphictyonidis extru-
 ctum visitur, & sedilia Amphictyoni-
 bus, & ipsius Amphictyonis delubrum.
 CETERVM rex Xerxes quidem
 in Trachinia Melidis castra habebat,
 Græci vero in transitu: qui locus à ple-
 risq; Græcorum vocatur Thermopyla,
 ab indigenis autem atque accolis Pylæ.
 Hæc erant utrorumque castrorum lo-
 ca: Xerxe omnibus quæ ad ventum bo-
 ream spectant usque ad Trachinem, po-
 sito: Græcis, quæ per hanc continen-
 tem ad austrum & meridiem ferunt, te-
 nentibus. Qui hoc in loco Persam
 Græci opperiebantur, hi fuere, Sparta-
 norum trecenti armati, Tegeitarum &

CXCVI

CXCIX

CC

CCII

CCIII

1 Hac autem maxime parte spatiosa est illa regio, à mari ad montes, iuxta quos est sita Trachis. sunt enim viginti duo planities plethra. Montis autem qui Trachiniam agrum circumdat, est anfractus, ad Trachinis meridiem, per quem Asop.

ccii

CCIV

ECV

Μαρινέων χίλιοι, καὶ ἡμίσεες ἑκατέρω· ὃς Ὁρρε-
μυρῦ τε τῆς Ἀρκαδίας, εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ οὐκ ἴσως
λοιπῆς Ἀρκαδίας, χίλιοι. περὶ τοὺς Ἀρκαδίους.
ὑπὸ τοῦ Κρείνθου, περὶ τετρακσίους καὶ ὑπὸ Φλιουῦ περὶ δι-
ηκσίους ὀπλίται· καὶ Μυκηναίων ἐγδωκίτα. ἔτι καὶ
ὑπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν. ὑπὸ τοῦ Βοιωτῶν,
Θεσπιέων τε ἐπὶ τετρακσίους, καὶ Θηβαίων περὶ τετρακ-
σίους. Πρὸς τοῦτοις ἐπὶ κλητοὶ ἐγγύοι το Λοκροί
καὶ οἱ Ὀπουνῶτες περὶ τετρακσίους, καὶ Φωκέων χίλιοι.
10 αὐτοὶ γὰρ σφεας οἱ Ἕλληνες ἐπεκαλέσθη, λείπον-
τες δὲ ἀγγέλων ὡς αὐτοὶ καὶ ἡγεῖν παρὰ δόρυμοι τῶν
ἄλλων, οἱ τοὶ λοιποὶ τῶν συμμαχῶν, παρὰ δόρυμοι
πᾶσαν εἰς ἡμέραν· ἡ δὲ ἀλκὰς τε σφί εἴη ἐν φυ-
ρακῇ, ὡς Ἀθηνῶν τε Φερυρεομένων, καὶ Αἰγι-
νητῶν, καὶ τῶν ἐν ναυτικῇ στρατῶν τε καὶ ἰσχυρῶν, καὶ
σφί εἴη δεινὸν εὖ εἶναι. οὐ γὰρ θεοὶ εἶναι τὸ ἐπὶ τοῖς
πᾶσι Ἕλλησιν, ἀλλ' ἀνθρώποι. εἶς δὲ θνητὸς εὖ εἶ-
να, εὖ εἶναι παρὰ, τὰ κακὰ δὲ ἀρχῆς γινώσκοντες οὐ
συνεμύχθη· τοῖσι δὲ μάλιστα αὐτῶν, μέγιστα.
20 ὁφείλειεν ὦν καὶ τὸν ἐπελαυνόντα, ὡς εἶπεν ἠθροῖς, ἀ-
πὸ τῆς δόξης πεσέειν εἶναι. οἱ δὲ, ταῦτα παρὰ τοῖς
κακοῖς, ἐβόηθον ἐς τὴν Τρηχίαν. Τούτοις ἔσαν καὶ
καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ κατὰ πόλιν ἑκάστην. οἱ
δὲ θωμάζοντες, μέγιστα καὶ παρὰ τῶν στρατῶ-
ματος ἡγεμόνων, Λακεδαιμόνιος καὶ Λεωνίδης ὁ
Ἀναξακτορίδης, τῶν Λεόντων, τῶν Εὐρυκράτους, τῶν
Ἀναξακτορίδου, τῶν Εὐρυκράτους, τῶν Πολυδάμαντος, καὶ
Ἀλκαμάχου, τῶν Τηλέκλου, τῶν Ἀρχέλεω, τῶν Ἡ-
γησίλεω, τῶν Δορυάδου, καὶ Λεωκόου, καὶ Ἐχιδναίου
30 καὶ τῶν Ἡγησίου, καὶ Εὐρυπύλου, καὶ Ἀριστομένη, καὶ
Ἀριστομάχου, καὶ Κλεοδάμου, καὶ Ὑλίου, καὶ Ἡρακλέ-
ους κτησαμένους τὴν βασιλείαν ἐν Σπάρτῃ ὃς ἀπορο-
δοκῆται. Διζῶν γὰρ οἱ εἰσὶν παρὰ τοῖς ἑσπερίων ἀ-
δελφοῖν, Κλεομένης τε καὶ Δωριεύς, ἀπελήλασθε
τὸ φρονιμὸς καὶ τὴν βασιλείαν. ἀποθανόντος τοῦ Κλε-
ομένηος ἀπαιδὸς ἔρσειος γόνυ, Δωριεύς τε οὐκ ἐπὶ
όντος, ἀλλὰ τελευτήσας καὶ τὸν οὐκ ἔχοντα Σικελίην, ἔπει-
θε δὲ ἑς Λεωνίδην ἀνέβαινε ἡ βασιλεία καὶ ὁ δὲ παρὰ τοῖς
εὖ εἶναι καὶ Κλεομένηος, (καὶ γὰρ ἦν νεώτατος Ἀ-
40 ναξακτορίδης παῖς) καὶ δὲ καὶ εἶχε Κλεομένηος θυγατέ-
ρα. ὅς ποτε ἦν ἐς Θερμοπύλιν ἐπὶ Κλεομένηος αἰδώς
τε τῶν κατεστῶτων τελευτήσας, καὶ τοῖσι ἐτύγχανον
παῖδες εἶναι. καὶ ταῦτα καὶ τὸν καὶ Θηβαί-
ων τῶν ἐς τὸν ἀριθμὸν λογιζομένων εἶπον, καὶ ἐστρα-
τήσε Λεοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. τῶν δὲ εἶνεκα

286

အမှတ် ၁၂

1 Cleodæi. *Quam lectionem comprobat locus quem habes supra pag. 350 de Aristodemo qui fuit Aristomachi, qui fuit Cleodæi, qui fuit Hyllæ filius.* 2 Constantis ætatis viros. *Camer.*

πύτους ἀποδιδύει ποιεῖσά τε Λεωνίδης μωῦνους
 Ἑλλήων παρὰ λαβεῖν, ἅπασαν μέγαν κατη-
 γρητο μηδίζων. παρὰ κλέεσσι δὲ ὅτι πολέμοιο,
 θάλλον εἰδέναι εἴτε συμπεμψούσι, εἴτε καὶ ἀπερέου-
 σι ἐκ τῆς ἐμφαθείας τῶν Ἑλλήων συμμαχίῳ. οἱ
 δὲ, ἄλλοφρονέοντες, ἐπεμπον. Τούτους μὲν τοὺς
 ἀμφὶ Λεωνίδην παρῶντας ἀπέπεμψαν Σπαρτι-
 ῆται, ἵνα πύτους ὁρῶντες οἱ ἄλλοι σύμμαχοι, ἑτα-
 τῶνται· μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίζουσι, ὡς αὐτοὶ
 πωλυθαίνονται ὑπερβαλλομένους. μετὰ δὲ, Κέρ-
 νεια γὰρ σφίλι ἐμποδῶν, ἐμῆλοι ὁρτάσαντες, καὶ
 φυλακὰς λιπόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ τάχος
 βοηθεῖν προθυμίῃ. ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμ-
 μάχων ἐνενόητο καὶ αὐτοῖς ἕτεροι ποιεῖσθαι ποιεῖσθαι·
 ὡς γὰρ κατὰ τοῦτο Ὀλυμπιάς πύτοις τοῖσι παρῶ-
 ντα συμπεσοῦσα· οὐκ ἂν δακνόντες κατὰ τάχος
 οὕτω ἀφαιρήσασθαι ὅτι ἐν Θερμοπύλῃσι πό-
 λεμοιο, ἐπεμπον τοὺς παρῶντας. Οὗτοι μὲν δὲ
 οὕτω διεισδύνοντες ποιεῖσθαι. οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι
 Ἕλληνες ὅπῃ πέλας ἐχρήματο τῆς ἐσβολῆς ὁ Πέρ-
 σης, καταρρώδεοντες, ἐβουλόοντο παρὰ ἀσφα-
 λαγῆς. τοῖσι μὲν ἰσχυροῖσι Πελοποννησίοις ἐ-
 δόκεε ἐλθούσι ἐς Πελοπόννησον, ὅτι Ἰαθμόν ἐστιν ἐν
 φυλακῇ. Λεωνίδης δὲ, Φωκίων καὶ Λοκρῶν παρῶ-
 ντων τῇ γνώμῃ αὐτῇ, αὐτὸς τε μὲν ἐψη-
 φίζετο, πέμπειν τε ἀγγέλους ἐς τὰς πόλεις, κελύ-
 οντας σφίσι ὑπερβῆναι, ὡς ἐόντων αὐτῶν ὀλίγων
 ἑταρῶν τῶν Μήδων ἀλέξασθαι. Ταῦτα βου-
 λδομένοι σφείων, ἐπεμπε Ξέρξης κατὰ σκεπον
 ἰσπεία, ἰδέσθαι ὅπως τε εἰσι, καὶ ὅ, τι ποιεοῖεν. ἀ-
 κηχέες δὲ ἐπὶ ἐὼν ἐν Θεσσαλίῃ, ὡς αἰσιν μὲν εἶναι
 αὐτῇ ἑταρῶν ὀλίγων, καὶ τοῖς ἡγεμόσι, ὡς εἶπαι
 Λακεδαιμόνιοι τε καὶ Λεωνίδης ἐὼν ἥμος Ἡρα-
 κλῆδης. ὡς δὲ παρῶντας ὁ ἰσπείας ἐς τὸ ἑτα-
 τόπεδον, ἐθελῶν τε καὶ κατὰ πᾶν μὲν ὅτι ἑτα-
 τόπεδον· τοὺς γὰρ ἑσὼ τεταγμένους τῷ τείχεος,
 ὅτι αἰορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, ὅτι οἱ αὖτε ἦν
 κατὰ δόξαν· ὁ δὲ τῶν ἐξω ἐμαίνατε τοῖσι παρῶν
 τείχεος τὰ ὅπλα ἔκειτο. ἔτυχον δὲ τῶν τῶν χε-
 ρῶν Λακεδαιμόνιοι ἐξω πεταγμένοι. τῶν μὲν δὲ
 ὥρα γυμναζομένους τῶν ἀνδρῶν, τῶν δὲ τῶν ἑμάς
 κτενίζομένους. Ταῦτα δὲ ἡγεμόνος, ἐθαύμαζε, καὶ ὅ
 πληθὺς ἐμαίνατε. μαθὼν δὲ ταῦτα ἀτρεκέως, ἀπῆ-
 λαισε ὁπίσθον κατὰ ἡσυχίαν. ὅτι γὰρ πρὶς ἐδίωκε, ἀ-
 λογιῆς τε ἐσκέυρε πολλῆς. ἀπελθὼν δὲ, ἔλεγε παρὸς
 Ξέρξεα ἰάσθαι ὅπως πεπονήα. Ἀκύνων δὲ Ξέρξης,

Leonides dedit operam ut Græcos su-
 meret solos, quod eos maxime insinu-
 labat quod cum Medis sentirent. Euo-
 cabat igitur eos ad bellum, sciendi cu-
 pidus an una mitterent auxilia, an ex
 professo adimerent Græciæ societatem:
 sed illi aliud sentientes, tamen auxilia
 miserunt. Eorum qui cum Leonide
 fuere, primos miserunt Spartiatæ: ut his
 inspectis alii socii in militiâ proficisce-
 rentur, neve cum Medis sentirent, si eos
 superari audirent. Ipsi autem celebra-
 tis Carniis, (hæc enim sacra moraban-
 tur eos) relictis Spartæ custodibus, e-
 rant cum omni copia illuc celerrime i-
 turia auxilio. Reliqui autem socii ad id
 agendum itidem animati (nam tempus
 Olympiadis in hæc negocia inciderat)
 haud suspicati tam cito apud Thermo-
 pylas bello decernendum, præcurso-
 res miserant. Ita isti sibi faciendum
 statuerant. At ii Græci qui apud Ther-
 mopylas erant, ubi ad ingressum Persæ
 aduētabat, metu perculsi de discedendo
 consultabant. Ac ceteri quidem Pelo-
 ponneses censebant faciendum ut re-
 uersi in Peloponnesum, Isthmi custodi-
 am agerent: huic autē sententiæ quum
 infensū essent Phocenses & Locrii, Leo-
 nides suadebat illic perstandū, & nun-
 cios ad accersendas subsidio ciuitates
 dimittendos, tanquam se paucioribus
 quam ut Medorum exercitum arce-
 rent. Hæc istis consultantibus, Xer-
 xes equitem quendam ad speculandum
 quot illic essent, & quid agerent, mittit.
 Audierat enim iam tum quum in Thes-
 salia esset, eò loci contractam esse exi-
 guam copiam, eiusque duces esse Lace-
 dæmonios, atque Leonidem e genere
 Herculis. Eques ubi ad stationem Græ-
 corum successit, contemplatur aspiciens
 non ille quidem omnes milites (nam e-
 os qui intra murum quem excitauerant
 excubabant, intueri nequibat) sed eos
 qui extra murum agebant. Erant autem
 eo tempore exterius manendi in Lace-
 dæmoniorum statione vices: eos anim-
 aduertit partim se ludo gymnastico
 exercenētes, partim comam peccētes.
 Hæc cum admiratione intuitus, eo-
 rum numero, ac ceteris omnibus pla-
 ne cognitis, per ocium sese recipit. ne-
 mo enim illorum insequēbatur, sed ho-
 minem magno contemptui habebant.
 Regressus ad Xerxem, cuncta quæ in-
 spexerat refert. Quæ Xerxes audiens,

CCVI

CCVII

CCVIII

CCIX

1 non

non poterat coniectare quidnam molirentur, tanquam quoad possent perituri pariter, & hostem perdituri. Sed quum ridiculam rem sibi facere viderentur, accersit ad se Demaratum Aristonis filium, qui in exercitu erat: quæ, ut venit, interrogauit horum singula, cupiens nosse quid ab Lacedæmoniis ageretur. Et ille, Audisti, inquit, antea me, dum aduersus Græciam proficisceremur, de his viris: & quum audisses loquentem hæc quæ euentura providebam, derisui habuisti. sed quanquā mihi summum discrimen est aduersus te rex veritatē tuenti, audias tamen nunc quoque veritatem: Hi viri ad nobiscum pugnandum de ingressu venerē, atq; hoc apparant. nam ita sese apud eos habet consuetudo: quoties adire animæ periculum debent, tunc capita comunt. ² quod scies, si hos & qui Spartæ manserunt, subegeris: nulla hominum gens alia est quæ contra te rex audeat tollere manus. Etenim nunc aduersus regnum in Græcia pulcherrimum atque viros præstantissimos tendis. Xerxe, quod hæc ei admodum incredibilia viderentur, interrogante quo pacto tantillæ copię cum suis pugnaturæ essent, rursus inquit, ³ Pro vatio me ducas, nisi hoc tibi ut ego annuo, vsu venerit. Hæc dicens, tamen Xerxi non persuasit. Itaque quatrīdū Xerxes supersedit, ratus eos illinc fugam esse facturos. Quinto die quum putaret impudentiam illorū atque temeritatem esse in permanendo, ira percitus, Medos in eos ac Cissios mittit, imperans ut illos caperent viuos & in conspectū suum adducerēt. Medi, ubi facto impetu in Græcos impressionem fecerunt, multi cadebant, aliisque superuenientibus nihil tamen promovebant, et si vehemēter ingruiebant: palam facientes cū aliis omnibus, tum vero ipsi regi, se quidem multos homines esse, at paucos viros. Fuit autem hic pugnæ congressus interdiu. Post, ubi Medi se ægre tutabantur, tū vero ipsi se subduxere, Persæque subeuntes excipere, ii quos ⁴ immortales rex appellat, quorum dux erat Hydarnes: tanquā facile hostem profligaturi. Vbi & hi cum Græcis congressi, nihilo magis quam Medi proficiebant, sed eodem modo pugnabant, utpote ⁵ longioribus hastis q

[illegible]

287

25 λέγον-
μενα εἶ-
ναι, καὶ
αὐτ.

23. 700-
71. 0000

ថែទាំកុមារ

1 Coniicere non poterat *ex his qua audiebat* rem ita habere ut reuera se habebat, nimirum illos se preparare ad moriendum & ad alios morte afficiendos pro viribus. 2 Scito autem, si hos ceterosque qui Spartæ remanserunt subegeris, nullam aliâ fore hominum gentem quæ contra te rex *Græc.* 3 In me ut mendacem consule. *Vel, De me ut mendace fiatue.* 4 *Christa vocantur, supra exposuit, pag. 410.* 5 Breuioribus

ἔχοντες πλήτῃ χηρῶσθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐμάχοιτο ἀξίως λόγου, ἀλλὰ τε ἀποδεικνύμενοι ὅτι οὐκ ἔπιταλμένοι μάχεσθαι ὅξεσι τὰ μὲν, καὶ ὅπως ἐντρέφειαι τὰ νῶτα, ἀλέες φύλακον διήθην. οἱ δὲ βάρβαροι ὀρέωντες φάρονται, βοῇ τε καὶ πατάγῃ ἐπήσαν. οἱ δὲ ἀνὰ καταλαμβανόμενοι, ὑπεσρεφον ἀντίοι (ἴ) τοῖσι βαρβάροις· μετασρεφόμενοι δὲ, κατέβαλλον πλήτῃ αἰαειθμῆτες τῇ Περσέων. ἐπιπῶν δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Σπαρτητίων ἐθαυπά οἱ λόγοι. ἐπὶ δὲ ὁ δὲ ἐν ἐδωρίατο τῷ θαλάσῃ οἱ Πέρσαι τῷ ἐσόδου πειρεόμενοι, καὶ τῷ τέλει καὶ πᾶσι τοῖς πωροβάλλοντες, ἀπήλαυνον ὁπίσω.

Εἰς αὐτῇσι τῇσι πωροδοῖσι τῇ μάχῃς λέγει βασιλῆα Ἰππύμηνον, τοῖς αἰσδραμῖν ὅτι τῷ θρόνῳ, δείξαι τὰ πρὸς τῇ στρατῇ. τότε μὲν ἔτι καὶ ἡγωνισαντο, τῇ δὲ ὑστεραίῃ οἱ βάρβαροι, ὁ δὲ ἀμφὶν αἰθλεον. ἄτε γὰρ οἱ ἰσχυροὶ ἐόντων, ἐλπίσαντες σφεας καὶ τετραμαχίαν τε, καὶ οὐκ οἷος τε ἔσθαι ἐπὶ χεῖρας αἰσείρεσθαι, σπινέβαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες τῷ ταξίς τε καὶ τῷ ἔθνεα κεκοσμημένοι ἔσαν, καὶ ἐν μέσῃ ἕκαστοι ἐμάχοιτο, πλὴν Φωκέων· ὅσοι δὲ ἐς τὸ ἕρος ἐπαχθῆσαν, φυλάζοντες τὸ ἀτραπὸν. ὡς δὲ ὁ δὲ ἐν δειστικοὶ ἄλλοιότεροι οἱ Πέρσαι ἢ τῇ πωροδοίᾳ ἐσθλῶν, ἀπήλαυνον. Ἀπορέοντες δὲ βασιλῆος ὁ, πῶς χηρῶσται τῷ παρόντι πρῆγματι, Εὐρύδημος, αἰὲρ Μηλιῶς, ἦλθε οἱ ἐς λόγους, ὡς μέγα πρὸς βασιλῆος δοκῶν οἰσεσθαι· ἔφρασε τὴν ἀτραπὸν τὴν ἀπὸ τῷ ἕρος φέρουσαν ἐς Θερμοπύλας, καὶ διέφθερε τὸς αὐτῇ ὑπομύοντας Ἕλληνας. ὅτερον δὲ δέσας Λακεδαιμόνιος, ἐφυγε ἐς Θεσσαλίην καὶ οἱ Φυγῆναι, ὑπὸ τῷ πυλαγῶν τῷ Ἀμφικτυόνων ἐς τὴν Πυλαίην συλλεγόμενων, ἔργον ἐπεκνήρυχθη· χεῖρα δὲ ὑστερῶν (κατῆλθε γὰρ ἐς Ἀντικύρην) ἀπέθανε ὑπὸ Ἀθηνάδεω, αἰδρὸς Τρηχινίου. ὁ δὲ Ἀθηνάδης οὐκ ἀπέκτεινε μὲν Ἕλληνας διὰ τὴν αἰτίαν, τὴν ἐγὼ εἰπὼσι ὅτι αἰδρὸς λόγοις σημανέω· ἐπὶ μὲν τῇ μὲν ὑπὸ Λακεδαιμόνιων ἐδὲν ἦσαν. Εὐρύδης μὲν οὕτω ὑστερῶν τεπέων ἀπέθανε. Ἔτι δὲ ἕτερος λεγόμενος λόγος, ὡς Οἰήτης τε ὁ Φαναγόρεω, αἰὲρ Καρύσιος, καὶ Κορυδαλὸς Ἀντικυρῶς, εἰς οἱ εἰπόμενοι πρὸς βασιλῆα τῶν τοῖς λόγους, καὶ πρὸς τῶν αἰσδραμῶν τῶν οὐδὲς πῶσι Πέρσησι· οὐδὲ μὲν ἐμοί γε πιστός. τὸ μὲν γὰρ, πᾶσι χρησθαι μὲν παλαιά, ὅτι οἱ τῶν Ἕλληνας πυλαγῶν ἐπεκνήρυξαν ὅτι ὅτι Οἰήτης τε καὶ Κορυδαλὸς ἔργον, ἀλλ' ὅτι Ἕλληνας

multitudinis erat usus: ibi Lacedæmonii dignam memoratu pugnam edebant, cum aliis in rebus ostentantes se perire inter imperitos pugnare, tum vero in eo quod quoties terga vertebant, conferti fugiebant. Quos barbari dum fugientes cernerent, cum vociferatione & strepitu ingruiebant: at Græci rursus se conuertentes, aduersis pectoribus eos excipiebant: & quamuis eorum innumeram multitudinem prosternebant, aliquot tamen illic ex ipsis etiam Spartiatis occubuerunt. Persæ, posteaquam & cateruatim & vniuersis copiis iter occupare conati, nihil tamen promuebant, iterum sese receperunt. Fertur autem Xerxes, quum ad spectaculum adesset, in ipso congressu pugnandi ter è folio resiliisse, quod videlicet exercitui suo timeret.¹ Postero die nihilo melius barbari præliati sunt.² nam sperantes fore ut illi, qui pauci essent & saucii, nequirent manus leuare ad pugnandum, quum conflixissent, eos Græci excepere, instructis ordinibus, & in suo quisque loco ac per nationes digesti: præter Phocenses, qui in monte ad iter obsidendum locati erant. Persæ ubi nihil aliud quam pridie agendum vident, abscedunt. Ibi regem ancipitem quodnam in re præsentis consilium capesseret, Epialtes Evrydemi filius alloquuturus adiit, tanquam magna aliqua re ab illo remunerandus, indicauitque ei tramitem qui per montem ad Thermopylas ferebat: quo factionem eorum Græcorum qui illic erant, euertit. Is postea Lacedæmoniorum metu in Thessaliam profugit: cuius profugi pylagoræ Amphictyones apud Pylæam congregati caput pecunia licitati sunt: qui interiecto deinde tempore ab Athenade viro Trachinio, Anticyræ (nam illuc redierat) interemptus est. Quem, etsi ob aliam causam (quam ego in sequentibus reddam) Athenades hic interemit, nihilo tamen secius à Lacedæmoniis premio affectus est. Hunc in modum Epialtes postea interiiit. Est & alia quæ fertur fama, Onetæ Phanagoræ filium, virum Carystium, & Corydalum Anticyrensem, fuisse qui ea dixerint regi, & circum montem Persas deduxisse. Quod apud me prorsus fide caret. nam hinc licet coniectemus, primum, quod Græcorum pylagoræ non Onetæ & Corydali sed Epialtæ

CCXII

CCXIII

CCXIV

¹ Tunc igitur ita pugnarunt. Postridie autem nihilo mel. ² Ita enim pugnant ut qui existimarent, illos, utpote paucos, saucios esse, eisque vel ad tollendas manus vires non superesse. At Græci eos excep.

Trachinii caput pecunia licitati sunt, quod scilicet eum compertissimum haberent: deinde quod Epialten ob hanc causam scimus se fuga proripuisse: postremo, quod Onetes qui non erat Meliensis, ita demum tramitem illum novisset si in ea regione multum diuersatus fuisset. Ideoque Epialtæ culpam adscribo, quod Perfas per montem circumduxit, & ad tramitem perduxit. Xerxes ea quæ Epialtes se confecturum spondebat, probans, maiorem in modum lætus, sine mora Hydarnem cum iis quibus præerat copiis misit. Ille circa lucernarum accensionem, *id est, sub crepusculum*, è castris profectus est, & tramitem ingressus. Quem tramitem indigenæ Melienses vestigauerunt: eoque inuestigato Thessalos deduxere aduersus Phocenses, eo tempore quo Phocenses intersepto muris transitu, ad arcendum bellum in præsidio erant. Extrinsecus nihil admodum præseptus transitus erat, quum nihil esset utilis Meliensibus. Sic autem sese habet ille callis: Ab Asopo fluuio, qui per montis meat anfractum, incipit, cui monti ac viæ idem nomen est inditum Anopæa. hæc Anopæa per dorsum montis extenta, desinit iuxta Alpenum urbem, quæ prima est ex Locridibus, Melienses versus, ac iuxta lapidæ nomine Melampygam ac iuxta *κερκώπων έδρας, hoc est, malitiarum sedes*, ubi angustissimus callis est. Hac via atque ita se habente Perfa Asopum transmittentes, iter tota nocte fecerunt, à dextra Oeteos montes, ad sinistram terram Trachiniorum habentes: ac sub exortum auroræ in cacumen montis euaserunt: quo in loco (sicut superius ostensum est) mille Phocensium armatorum præsidium excubabat, tum ad suam terram, tum ad viam tutandam. nam transitus inferior à quibus dictum est custodiebatur, quod eam per montem viam ultro à Leonide accepta obsidebatur. Hoc autem modo Phocenses Perfas ascendisse animaduertunt: Quum eos illi toto monte conscendendo propter frequentiam quercuum latuissent, tamen edito multo strepitu (ut res postulabat) frondium super pedes constratarum, (erat enim cæli tranquillitas) Phocenses recurrerunt: & dum sibi arma induunt, confestim barbari adfuere: qui conspicati vitos arma sibi circumdantes, obstupuerunt.

τῶν Τρηχινίων, πρῶτως καὶ οὗτοι ἀντρεχέσονται τοὺς ὁμοῖοι· τὴν δὲ, φεύγοντα Ἐπιάλτην αὐτὴν τὴν αἰτὴν οἶδα μὲν. εἰδέναι μὲν γὰρ καὶ ἐὼν Μηλιάς αὐτὴν τὴν ἀτρεπὸν Οἰήτης, εἰ τῇ χώρῃ πολλὰ ὁμιληκὼς εἴη. ἀλλ' Ἐπιάλτης γὰρ ὅτι ὁ περὶ γησαῖμος οὗτος καὶ κατὰ τὴν ἀτρεπὸν, τῆτον αἰπὸν ἔραφω. Ξέρξης δὲ, ἐπεὶ οἱ ἤρεσε τὰ ὑπεσχετο ὁ Ἐπιάλτης κατεργάσασθαι, αὐτίκα περὶ χαρῆς ἡμῶν, ἐπεμπε Ὑδάρνηα, καὶ τῷ ἔστρατήγῃ Ὑδάρνῃ. ὡρμιάτο δὲ περὶ λύχων ἀφ' αὐτῶν τῶν στρατοπέδων. τὴν δὲ ἀτρεπὸν αὐτὴν ἐξέδωκεν μὲν οἱ ἑπὶ χώροι Μηλῖες· ἐξελόντες δὲ, Θεσσαλοῖσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκέας, τότε ὅτε οἱ Φωκέες φερόμενοι τείχεϊ τὴν ἐσβολὴν, ἔσαν ἐν σκέπῃ τῶν πολέμων· ἐκ τε πόλεως δὲ κατεδέδατο τοὺς αὐτοὺς χρεῖσιν Μηλιάσι. ἔχει δὲ ὡς δὴ ἀτρεπὸς αὐτῇ· δέχεται μὲν ἀπὸ τῆς Ἀσωποῦ ποταμοῦ τῶν ἀπὸ τῆς ἀφ' ἀσφαγῆς ρέοντος, οὐνομα δὲ τὰς οὐρεὶς πύργῳ καὶ τῇ ἀτρεπῇ τοῦτο καίτοι, Ἀϊόσσιμα. τείνει δὲ ἡ Ἀϊόσσιμα αὐτῇ κατὰ ῥάχιν τῶν οὐρέων, λήγει δὲ κατὰ τὴν Ἀλφειὸν πόλιν, περὶ τὴν εὐοῦσαν τῷ Λοκρίδων περὶ Μηλῖων, καὶ κατὰ Μελάμωρον τε καλεόμενον λίθον, καὶ κατὰ Κερκώπων ἑδρας· τῇ καὶ οὗτοι ἐπὶ ἐστὶ. Κατὰ αὐτὴν δὴ τὴν ἀτρεπὸν καὶ οὕτως ἔχουσιν οἱ Πέρσαι δι' Ἀσωπὸν ἀφ' ἀσφαγῆς, ἐπορεύονται πᾶσαν τὴν νύκτα, ἐν δὲ τῇ καὶ ἔχοντες οὐρεὰ πρὸς Οἰταίων, ἐν δὲ τῇ Τρηχινίων. ἡὼς τε δὴ διέφαινε, καὶ οἱ ἐγγύοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τῶν οὐρέων. κατὰ δὲ τῆς τῶν οὐρέων ἐφύλασσον (ὡς καὶ περὶ τῶν μοι διηγήσεται) Φωκῶν χίλιοι ὅπληται, ῥυόμηναι τε τὴν σφετέρην χώραν, καὶ φερούμενοι τὴν ἀτρεπὸν. ἡ μὲν γὰρ κατὰ ἐσβολὴν ἐφυλάσσετο ὑπὸ τῷ εἴρηται· τὴν δὲ ἀπὸ τῶν οὐρέων ἀτρεπὸν ἐφύλαττον Φωκέες ὑποδδόμενοι, Λεωνίδῃ ἐφύλασσον. Ἐμὰ δὲ σφῆας οἱ Φωκέες ὡς ἀναβάντες (ἀναβαίνοντες γὰρ ἐλθόνταί οἱ Πέρσαι οὗτος, πρῶτον ἐν δρυὶν ἐπὶ πλεον) ἡ μὲν δὴ νημεμία, φόβου δὲ ἡμῶν πολλοῦ, ὡς εἰχὼς ἡ φύλλον ὑποκεχυμένων ὑπὸ τοῖσι ποσὶ, αἰὰ τε ἔσφαμον οἱ Φωκαῖες, καὶ ἐνέδωκαν τὰ ὅπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρήσαν. ὡς ὅτε ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν δρυὶν ὅπλα, ἐν θούματι ἐγγύοντο.

ἐλπίσμενοι γὰρ ὁδοῖα σφί Φαιήσασθαι ἀντίξουν,
 ἐκκήρυσαι στρατῷ. ἐνθαῦτα Ὑδάρνης καταρ-
 ῥώσθης μὴ οἱ Φακῆες ἔωσι Λακεδαιμόνιοι, εἴρε-
 το ὅτι Ἐπιάλτεια ποδὰ πόσει ἡ ὁ στρατός. πύρρον
 ἰος δὲ ἀτρεκέως, διέτασσε τις Πέρσας ὡς ἐς μά-
 χην. οἱ δὲ Φωκῆες, ὡς ἑτάλλοιτο πῖσι ποδὶ μά-
 σι πολλοῖσι τε καὶ πυκνοῖσι, οἵοντο φεύγοντες ὅτι
 τῷ οἰρέος ὅτι κέρυμβον, ὅτι σαυμοὶ ὡς ὅτι σφέας
 ὠρμήσθης δὲ χιῶ, καὶ παρὰ σκιδάδατο ὡς ἀπ-
 ολέσμενοι. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἐφρόνουν. οἱ δὲ
 ἀμφὶ Ἐπιάλτεια καὶ Ὑδάρνης Γέρσαι Φακῆων
 μὲν ὁδοῖα λόγῳ ἐποιεῦτο, οἱ δὲ κατέβαινον ὅ οὐ-
 ρος κατὰ πᾶχος. Τοῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἐ-
 οῦσι Ἑλλήων, περὶ πῶν μὲν ἐμάντις Μεγίστης ἐσι-
 δὼν ἐς τὰ ἱερά, ἐφρασε ὅτι μέλλοιτα ἔσθαι ἄμα ἡ-
 οῖ σφί θάνατον· ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτόμολοι ἔσαν οἱ ἑταί-
 ρηλάντες τῷ Περσέων τὴν ὁδοῖα, οὗτοι μὲν ἔτι
 τυκὸς ἐσθμηται· τεῖτοι δὲ οἱ ἡμεροσκοποῖσι, κατὰ
 δραμόντες ἀπὸ τῷ ἄκρων, ἡδὴ Δραφαιούσης ἡ-
 μέρης· ἐνθαῦτα ἐβουλόοντο οἱ Ἕλληνες, καὶ σφε-
 ὶ ἐσχίζοντο ἀγνώμα. οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔωσι τὴν
 τάξιν ἐκλιπεῖν, οἱ δὲ ἀντέτεινοι. μετὰ δὲ τῷ οὐκ

ἢ μὲν ὡς
 ἀπαι.

289

κελεύετε, οἱ μὲν ἀπαλλάσσοντο, καὶ Δραφαιού-
 σης, κατὰ πόλιν ἕκαστοι ἐτράπητο· οἱ δὲ αὐ-
 τῶν ἄμα Λεωνίδῃ μὲν αὐτὸν ὁδοῖα σκιδάδατο.
 Λέγεται δὲ ὡς αὐτὸς σφέας ἀπέπεμψε Λεωνίδης,
 μὴ ἀπὸ λῶνται κηδόμενος· αὐτὰς δὲ καὶ Σπάρτη-
 ῖται πῶσι παρὰ τοῖσι οὐκ ἔχον ὁδοῖα πᾶσι ἐκλι-
 πεῖν τὴν τάξιν ἐς τὴν ἡλθον φυλάζοντες δὲ χιῶ.
 ταῦτα καὶ μάλλον τῇ γνώμῃ πλείους εἰμι, Λεωνί-
 δην, ἐπεὶ τε ἡδεῖα τὴν συμμάχοις ἐόντας ἀπε-
 θύμοι, καὶ οὐκ ἐθέλοντας σὺν Δρακινδιωδῇ, κε-
 λῶσαι σφέας ἀπαλλάσσασθαι· αὐτὰς δὲ ἀπὲ-
 κα οὐ καλῶς ἔχον. μύροντι δὲ αὐτὸν, κλέος μέγα ἐ-
 λείπετο, καὶ ἡ Σπάρτης δὲ Λακεδαιμόνι οὐκ ἐξηλεί-
 φετο. ἐκ τῆς γὰρ ὑπὸ τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρ-
 τῇται χρεωμένοι οἱ περὶ τὸν πόλεμον τύπου αὐτῶν
 κατὰ δὲ ἄρχας ἐγχερόμενοι, ἡ Λακεδαιμόνια αὐ-
 σατο ἡμέτερος ὑπὸ τῷ βαρβαρίῳ, ἡ δὲ βασιλῆα
 σφέων ἀπολέσθαι. ταῦτα δὲ σφί ἐπεσιέξαμε-
 40

Ἔσισι ἔχοντα χεῖρα, λέγοντα ὡδε,
 Ὑμῖν δὲ ὡς Σπάρτης οἰκήτορες Ὀρυχόροιο,
 Ἡ μέγα ἄστυ ἐκκυδὲς ὑπὸ ἀνδράσι Περ-
 σίδῃσι
 Πέρηται· ἡ δὲ μὲν, οὐκ, ἀφ' Ἡρακλῆος δὲ
 ἡμέτερος
 Περσίδῃσι βασιλῆα φθιμένον Λακεδαιμόνιος ἔρος.

quippe qui (ut in exercitu asseneratū fuerat) neminem sibi sperabant occur-
 surum. Ibi Hydarnes formidās ne Pho-
 censes Lacedæmonii forent, Epialten
 percontatus est² quisnam ille esset ex-
 ercitus. Mox certior rei factus, Persas
 tanquā in aciem instruxit quorum mis-
 silibus multis crebrisq; Phocenses quū
 ferirentur, fugam fecerunt in verticem
 montis, gnari aduersum se initio illos
 venisse: & se præparabant tanquam
 10 perdit. Ita isti sentiebant. Verum his
 spretis ii qui circa Epialten & Hydar-
 nem erant Persæ rapidi de monte de-
 scendunt. At iis Græcis qui apud
 Thermopylas erant, primum vates Me-
 gistias extis inspectis indicavit mortem
 illis pariter & sibi impendere. deinde
 transfugæ notum fecere, Persas mon-
 tem circuire: sed hi adhuc per noctis
 tempus: tertio loco significauere specu-
 latoribus diurni, qui à verticibus montis
 decurrerant iam die illucescente. Hic
 inter se consultantes Græci, sententiis
 discrepabant. alii enim stationem non
 deferendā suadebāt, alii id dissuadentes
 contendebant. Ita dissidentium partim
 abscedunt, dilapūque in suam quisque
 urbē se recipiunt: partim, qui cum Leo-
 nide erant, ad illic perstandum se accin-
 gunt. Fertur autem ipse Leonides eos
 qui abscessere dimississe, de illorum vita
 sollicitus: se vero & Spartiatis, qui adef-
 sent, non facturos ē sua dignitate si sta-
 tionem defererent, ad quam tutandam
 ab initio venissent. Ceterum ego magis
 illi opinioni accedo, Leonidem, post-
 eaquam animaduertit socios ignauos
 & inuitos esse ad periculum subeundū,
 veniam eis abeundi dedisse, sibi vero
 decedere inhonestum putasse: perman-
 enti autem illic, ingentem gloriam futu-
 ram, & Sparta nunquam defuturam
 felicitatem sperasse. Siquidē iam inde
 ab initio mōti belli Spartiatis à Pythia
 redditum erat oraculum, fore ut aut
 Sparta euerteretur à barbaris, aut rex e-
 ius occumberet. Quod oraculum he-
 xametris illa versibus reddidit, in hæc
 verba,

Vobis, amplius uaga colitis qui mania Spar-
 ta,
 Aut urbs clara dabit Persa victore rui-
 nam:
 Aut (si non erit hoc) oriundus ab Her-
 cule quidam
 Flebitur extinctus rex in Lacedæmonis o-
 ra.

1 Quum enim nullum aduersarium sibi occursum sperassent, in exercitum inciderunt. 2. Cuius

*Nam neque taurorum neque utmferet il-
le leonum,
Sed Iouis, & cuius reor hand tolerabile ro-
bur,
Alterutrum donec passim discerpsit
horum.*

Hæc reputantem Leonidem, ¹ cupi-
dumque gloriæ comparandæ, credide-
rim solum ex Spartiatis remisisse socios
potius, quam illos qui abierunt, in sen-
tentiis dissidentes, tam deformiter ab-
isse. Cui rei non minimo id mihi tes-
timonio est, quod vates Megistias, hu-
ius expeditionis comes, (qui fereba-
tur Acarnas esse, & à Melampode o-
riundus) præloquutus ex extis ea quæ
erant euentura, quum propalam à Leo-
nide dimitteretur, ne secum periret,
tamen abscedere noluerit, filium mo-
do, qui ei vnicus erat, vna militantem
missum fecerit. Ita socii quos Leo-
nides remittebat, ei obtemperantes abi-
ere. Thespientes tantum atque The-
bani perstiteræ cum Lacedæmoniis :
Thebani quidem, inuiti ac nolentes,
quippe quos Leonides loco obsidum
distinebat : Thespientes vero libentis-
simi, qui negauerunt se Leonide & iis
qui cum eo erant desertis abscessuros:
permanentesque vna cum illo occu-
buerunt. quorum dux erat Demophi-
lus Diadromei filius. Xerxes, sub ex-
ortum solis libaminibus factis, tantisper
moratus dum tempus esset quo forum
solet maxime frequens esse homini-
bus, è castris mouit. etenim ita ab Epial-
te erat mandatum. nam descensus à
monte, cõpendiarius magis ac breuio-
ris multo spatii quam circuitus montis
atque ascensus. ² Barbari qui circa Xer-
xem erant, ad Leonidem & ad Græcos
qui cum eo erant accessere : & isti tan-
quam ad necem iam multo magis quã
à principio fecerant, progressi sunt ad
fauces introitus laxiores. nam munitio-
nes muri eos tutabantur. Et quum su-
perioribus diebus in loca arctiora pro-
deuntes dimicassent, tunc extra angus-
tias facto concursu permulti barbaro-
rum cadebant. Nam duces à tergo sui
quisque agminis, verberibus quæ gesta-
bant vnumquenq; cædebant, assidue ad
procedendum adhortantes. vnde multi
eorum in mare decidetes absolvebantur,
multo plures inuicē viui pculcabantur,
quum nulla pereuntis ratio haberetur.

Οὐ γὰρ τῇ τούτων σχήσει μῦθος ὁδὲ λεόν-
των
Αἰνείδην, Ζηνὸς γὰρ ἔχθρ' ἰδὺς ὁδὲ ἐφ' ἡμῖ
Σχήσομαι, ὅρῃν τῇ δὲ ἔτερον Διὰ πῶτα δά-
σπται.

Ταῦτά τε δὴ ὅτι λεγόμενοι Λεωνίδην, καὶ βουλό-
μενοι κλέος καὶ θάλασσαν μοῦνον Σπαρτηγέτων, ἀ-
ποπέμψαι τοὺς συμμαχοὺς μάλλον, ἢ γνώμῃ διενε-
χθῆναι οὕτω ἀκρίτως οἴχεσθαι τοὺς οἰχομένους.

10 Μαρτύριοι δέ μοι καὶ τὸδε ὅτι ἐλάχις οὗτου
πέρι γέγονε. οὐ γὰρ μοῦνον τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ ἡ γέννησις
Ὀνιδίου ὅς ἐπεὶ τῇ στρατῇ ταύτῃ, Μεγίστῳ
Ὀνιδίῳ, ἀκαρίτω, λεγόμενοι ἐπὶ τὰ ἀνέκτα δὴ
Μεγάμωδος, τῶν ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς ἰσθμῆς πρὸς τὴν
Λακεδαίμονος ἐκβαίνειν ἐπὶ τῇ, φανερὸς ἐστὶ Λεωνί-
δης ἀποπέμψαι, ἵνα μὴ στυγερὰ πῶτα σφί. ὁ δὲ,
ἀποπεμπόμενος, αὐτὸς μὲν ὅτι ἀπελίπετο, ὅν δὲ ἡ
παῖδα συστράτοις, ὅντα οἰκιστοὺς, ἀπέ-
πεμψε. Οἱ μὲν γὰρ σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπό-
20 μενοι, οἴχοιτό τε ἀπὸ τῆς, καὶ ἐπὶ τὸν Λεωνίδα.
Θεσπientes δὲ καὶ Θεβαῖοι κατέμειναν μοῦνοι τῷ
Λακεδαίμονι. οὗτων δὲ, Θεβαῖοι μὲν, ἀέχον-
τες ἔμενον, καὶ οὐ βουλόμενοι κατέχευε γὰρ σφε-
ας Λεωνίδης, ἐν ὁμήρων λόγῳ ποιδόμενος. Θε-
σπientes δὲ, ἐχόντες μάλιστα· οἱ ὅτι ἐφασαν, ἀπολι-
πόντες Λεωνίδα καὶ τὸς μετ' αὐτῶν, ἀπαλλάξεσθαι,
ἀλλὰ κατεμείναντες στυγερὰ πῶτα. ἐστὶ γὰρ
αὐτῶν Δημόφίλος Διαδρόμῳ. Ξέρξης δὲ,
ἐπὶ τῇ αἰατείδῳ ἀπονδίας ἐποίησατο, ὅτι
30 σχῶν χεῖρον, ἐς ἀγρῆς καὶ μάλιστα πληθύνει
πρὸς τὸν ἐπὶ τῇ. καὶ γὰρ ἐπέσατο ὅτι Ἐπιάλ-
τω οὕτω. ἀπὸ γὰρ τῆς οὐρεὸς ἡ κατὰ τὰς στυγ-
μωτέρῃ ἐστὶ, καὶ βραχυτέρῃ ὁ χρόνος πολλὸν ἢ περ ἢ
πρὸς τὸν ἐπὶ τῇ. οἱ τε δὴ βαρβαροὶ οἱ ἀμ-
φὶ Ξέρξεα πρὸς τῇ, καὶ οἱ ἀμφὶ Λεωνίδα ἑλ-
ληνες, ὡς ὅτι θανάτῳ ἔξοδον ποιδόμενοι ἡδὴ πολ-
λὴ μάλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπέζησαν ἐς τὸ ὁρῶντα ὅτι ὠρίπρην
πρὸς αἰχίον. ὁ μὲν γὰρ ἐρυμὰ τῆς τείχεος ἐφυλάσ-
σι. οἱ δὲ, ἀνὰ τῇ πορτέρῃς ἡμέρας ὑπέζιοντες, ἐς τὰ
40 σπινώτερά ἐμάχοντο· τὸ τε δὴ συμμίσθοντες ἔξω τῇ
στεινῇ, ἐπιπλὸν πληθύνει πολλοὶ τῇ βαρβαρῶν. ὅππῃ
γὰρ οἱ ἡμέτεροι τῇ τελέων ἔχοντες μάστιγας, ἐρράπι-
ζον πῶτα αὐδρα, αἰεὶ ἐς τὸ πρὸς τὸ ἐπὶ τῇ. πολ-
λοὶ μὲν δὲ ἐπὶ τῇ αὐτῶν ἐς τὸ θάλασσαν, καὶ διε-
φθίοντο· πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεῖνες κατεπατίοντο ζώοντες
καὶ ἀνὰ τῇ. ὁ δὲ λόγος ὁδὲ τῇ ἀπὸ πολλοῦ.

¹ Ac facere volentem ut id decus Spartiarum duntaxat esset, remisisse soc. ² Barbari igitur qui cum Xerre erant, accesserunt: & Græci iidem qui cum Leonide, tanquam multo magis quam initio ad mortem pergentes, ad laxiorem faucium partem progressi sunt.

ἀτε γὰρ ὅτι ἐξ ἡμῶν οὐ μέλλοντα σφί' ἔσθαι, γὰρ
 νικῶν ἐκ τῆς ἀπειλούντων τοῦ οὐρου, ἀπεδείκνυντο ῥώ-
 μης ὅσοι ἔχον μέγεθος ἐς τοὺς βαρβάρους, ἀπὸ
 χρεώμενοι τε καὶ ἀτέοντες. Δόξαται μὲν νυν τοῖ-

οι πλείοσι αὐτῶν τ' ὅσοι καὶ ἐτόλμα κτελεγε-
ται ἥδη, οἷ' ᾧ πῖσι ξίφεσι διεργάζετο τὰς Πέρσας.
Λεωνίδης τε ἐν τέτρω περὶ πόρος πίπτει, δὴν ἡρώμε-
νος ἀείρων, καὶ ἔπειτα μετ' αὐτῶν ὄνομαστοὶ Σπαρτη-

290 ητέων, τῶν ἐγὼ ὡς ἀνδρῶν ἀξίων χρονομένων ἐπυθ-
μην τὰ σὺν ὁμάτα. ἐπυθόμην ὅτι ἀπὸ πάντων τῶν

τελευτήσαν. καὶ δὴ καὶ Περσέων πῶς τοιοῦτοι ἐνθάδε ὄντα ἄλ-
λὰι τε πολλοὶ καὶ οἰώμασθαι, ἐν δὲ καὶ Δαρεῖς δύο
παῖδες, Ἀβερχόμενης τε καὶ Ὑπαράδης, ἐκ τῆς Ἀ-

ταρνεω θυατρος· Φεατραωνης μηχανοτες Δα-
ρειφ· ο υ Ατρωτης, Δαρείου κη τῷ βασιλῆος ἡ
ἀδελφός, Υςάωπος υἱὸς τῷ Α' ρσάμω παῖς. ὅς κη

ἐκιδδοὺς τὴν θυγατέρα Δαρείῳ, ὃν οἶκον πάντα
 ὃν ἐωυτῇ ἐπέδωκε, ὡς μοιῶνς οἰεούσης Τρώϊς τί-
 χου. Ξέρξῃ τι δὴ δύο ἀδελφεοὶ σιθῶτα τί-

ποιοι, μαχιότικοι ὑπὸ τῷ νεκροῦ τῷ Λεωνί-
δω. Περίων τε καὶ Λακεδαιμονίων ὀπισθοὺς ἐ-
λθόντο πολλοί· ἐς δὲ τὸ πόντε θύρεττοι Ἑλληες ὑπὸ

εξείρυσαν, καὶ ἐτρέφαντο τοῖς ἀνθρώποις τετραχίς·
τὺτο δὲ συνεσήκεε μέχρι οὗ οἱ σὺν Ἐπαύλῃ
παρορθύνοντο. ὡς δὲ ταῦτο ἐκείναι ἐπύθοντο οἱ Ἕλ-

λαίμαρξ· ὡς οὖν καὶ ἐπὶ τοῦτον τὸν λαόν·
λαίμαρξ, ὡς θύειν ἥλιον τετρασύντατον δι' ἡμέρας. ἔς τε γὰρ
τὸ φαινὸν τῆς ἐκείνου ἀνεχώρησον ὁπίσω, καὶ ἀφίστα-
σαι· οὐκ ἐστὶν ἡμεῖς ἐλπίτες· ἵνα ταῖς δυνάμεσιν

παύρτες ἀλβέες οἱ ἄλλοι πλεὺς Θεβῶων. ὁ δὲ κλα-
νός εἶν' ἔστι τὸ τῇ ἐσόδῳ ὄχρῳ νῦν ὁ λίθινος λείων ἔ-
στιν ἡ Λαονίς. τὸ σῆμα πρὸς πρῶτον.

καὶ οἱ ὅτι ἐκείνη τῇ ᾠδῇ τοῦ σφραγίσαντος αὐτὰς
ἀποδοχόμενοι μαχαίρησι τῆσι αὐτέων ἐπ' ἀνθρώπων ἐπι-
συνέβησαν· καὶ χερεσί καὶ στόμασι κτετίχουσιν οἱ

βαρβαροὶ βαλμοντες, οἱ μὲν, ὡς θαυτην ἐκπαι-
νωσι, καὶ ὁ ἔρμα τ' τεύχεος συγχώλντες· οἱ δὲ
περιελθόντες πόμπην περὶ αὐτοῦ. Λακεδαιμο-

ἡνὶ γὰρ Θεσπιδὶν τοιούτων ἡμοῦμαι, ὁμοῖα λέγειται
ἀρίστος αὐτὴν ἡμέθαι Σπαρτιήτης Διοιένης· ὅτι
τότε φασὶ εἶπαι ὅ ἔπος ὧν ἡ συμμίξαι σφέας

ποιοι Μιηδοισι, πυθοναρον παρος τα τῶ ἱρηχι-
 ῶν ὡς ἐπεδὸ οἱ βαββαροι ἀπείωσι πὰ πζδύματᾱ,
 ὅν ἥλιον ὑπὸ ὅ πλῆτος τῶ οἱς ὦν ἀποκρύπτεισι.

ποσὺν τι πληθὺς αὐτῶν ἐστίν). Οὐ δέ, ὅτε καὶ πλά-
γῃται οὗτοι, εἴπω (ἐν ἀλογίᾳ ποιούμενον ὁ Μή-
δων πληθὺς) ὡς ποῦμαι σφί ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ἐξ-

νοσ ἀγγέλαιοι, εἰ ἀποκρυπτόντων τῷ Μηδεῶν ὄν
ἥλιοι, ὑπὸ σκιῇ ἔσονται πρὸς αὐτοῖς ἡ μάχη, καὶ οὐκ ὡ

1 Quare

Quumque scirent impendere sibi ne-
cem ab iis qui montē circuirent, quod
roboris habebant, id omne in barba-
ros ostendebant, ingruentes ac sese in-
trudentes. - Quorum plerisque quum **CCXXIV**

iam lanceæ diffractæ effent, nonnulli
gladiis Perfæ obtruncarent, tunc Leō-
nides in hoc labore cecidit, nauata stre-
nuiffimo opere. & cum de alii infignes

Sparrani: quorum ego tanquam litre-
nuorum virorū nomina audiui, & qui-
dem trecentorum omnium. Perfarum

quoque illic cum multi alii tam celebres ceciderunt quam incelebres; tum vero duo Darii filii, Abrocomes & Hyperanthes; quos Darius ex Phrtraguna

Atarnis filia sustulerat. Atarnes autem;
Darii regis frater, Hystaspisq; Arfamæi
filius erat; qui quum Dario filiam nu-

ptum dedit, omnem insuper ei domum
tradidit, vt qui esset vnicæ pater. Hi duo
Xerxis fratres super cadauer Leonidæ
pugnantes occubuere. adeo vehemen-

ti Perfarum Lacedæmoniorumq; con- CCXXV
 flictu, vt Græci¹ ter hostibus in fugam
 versis, cadauer Leonidæ virtute subtra-

xerint : & eouiq; perfliterint dum ii qui
cum Epialte erant adfuere. Quos ubi
audiere Græci, tum vero pugnandi ar-
dor immutatus est: nam ad angustias

vix sese recipere:& introgressi murum;
tumulum quendam occupantes, additi
sati in sedere cuncti, præter Thebanos
Est autem murus huius introitus ubi pons

¹ memoratu digna aiunt Dienecem Lacedæmonium reliquisse. Secundum hunc autem è Lacedæmoniis duo fratres præstantissimi feruntur fuisse, Alpheus & Maron, Orsiphanto geniti: è Thespiensibus autè Dithyrambus Har-

matidei filius. His eo loci vbi ceciderunt sepultis, & iis fociis qui prius quam à Leonide remissi sunt, occubuerant, epigrammata his verbis inscripta sunt,

Terdecies centum hic certauit millibus olim

E Peloponneso bis modo mille viri.

Hæc vniuersis superscripta sunt: ista peculiariter Spartiatis,

Nos Lacedæmoniis refer hic peregrine iacentes,

Exhibito illorum vocibus obsequio.

Hoc epigramma inscriptum est Lacedæmoniis: istud vati,

Nobilis hoc bustum est (Medi occidere) Megistæ,

Sperchion ad fluium: non sed inultus obit.

Qui vates obitum quamuis præsciret adesse,

Spartæ haud sustinuit deseruisse duces.

³ Qui hos epigrammatis & cippis exornarunt, Amphictyones fuere: præter epigramma vatis Megistæ, quod Simonides Leoprepis filius, propter hominis familiaritatē, inscripsit. Ex histreçetis duo, EVrytus & Aristodemus, feruntur ⁴ ob extremam lippitudinem è castris ab Leonide remissi, in Alpenis decubuisse: & quum liceret communicato inter se consilio, aut salutem sibi parare Spartam versus, aut, si reuerti recusarent, vna cum aliis occumbere, in neutro horum quæ licebat eis facere, inter se conuenisse: sed quum sententiis discrepant, Aristodemum quidem præ ignauia remansisse: EVrytum vero audita Persarum circuitione, petiisse arma: seque eis indutum iussisse seruum vt ad pugnantem deduceret. hunc vbi deduxit, fugæ se mandauisse: illum dato in agmē impetu occubuisse. Quod si vel Aristodemus solus redire Spartā neglexisset, aut si ambo reduces fuissent, videntur mihi Spartiæ nullam iis pœnam irrogaturi fuisse: nunc altero eorum extincto, in hunc qui habens eandem occumbendi occasionē, tamen occumbere noluerit, necessario

φασὶ Διλυέεσθαι τὸν Λακεδαιμόνιον λιπιάσαι μνημόσυνα. Μετὰ δὲ τούτοις εἰς ἑξῆς λέγονται Λακεδαιμόνιοι δύο ἀδελφοί, Ἀλφείος τε καὶ Μάρων, Ὀρσιφάντου παῖδες. Θεσπιδέων δὲ Διδοκίμει μάχιστα τὰς οὐμῶμας ἐν Διθύραμβος, Ἀρμαπίδεω. Θαφθεῖσι δὲ σφίσι αὐτὸς αὐτῇ τῇ φρεσὶ ἐπεσάν, καὶ τοῖσι πρῶτον τελευτήσασιν ἢ ὑπὸ Λεωνίδεω ἀποπεμφθεῖσας οἱ χεῖρας, ἐπιγέγραπται ἱερὰ μακάρα λέγοντα τὰςδε,

¹⁰ Μυριάσιν ποτὲ τῇδε τεληκυσίας ἐμάχοντο

Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες.

αὐτὰ μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγέγραπται. τοῖσι δὲ Σπαρτιάταισι δὲ,

ὦ Ζεῦ, ἄλκιροι Λακεδαιμόνιοις ὅτι τῇδε

ἡ ἀνίκητος

Κείμεθα, τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

Λακεδαιμόνιοι μὲν δὲ τὸ τὰς ἱερὰς μακάρας, τὸςδε,

Μῆμα τόδε κληροῖο Μεγίστης, οἱ ποτὲ Μῆδοι

Σπέρχρον ποταμὸν κτείναι ἀμφοτέρω.

Μαίπιος, ὅς τότε κῆρας ἐπερχομένης σάφα εἰδώς,

²⁰

οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας πωλεῖσθαι.

ἐπιγέγραμμαι μὲν γὰρ καὶ ἐλήσθαι, ἔξω δὲ τὸ Μαίπιος ἐπιγέγραμμαι, Ἀμφικτυόνες εἰς σφέας οἱ ἐπιγεσσησιντες ὅς τὸ Μαίπιος Μεγίστῳ, Σιμωνίδης δὲ Λεωπαρέπιδος ἐστὶ καὶ Ζηνίην οἱ ἐπιγέγραμμαι. Δύο δὲ πούτιν τῶν τεληκυσίων λέγεται Εὐρυτὸν τε καὶ Ἀλκίον, παρὲν αὐτοῖσι ἀμφοτέρωσι, κρινῶ λόγον χρησάμενοι, ἢ ἀποσωθῆναι ὁμῶς ἐς Σπάρτην, ὡς μοι πεπληροῖ τε εἶναι ἐκ τῆς γραπτοῦ πεδου ὑπὸ Λεωνίδεω, καὶ κατεχάτο ἐν Ἀλπείοις ὄφθαλμοῖς.

³⁰

τὸς ἐς τὸ μέγιστον ἢ εἴγε μὴ ἐβόλοντο νοσήσας, ἀποθαλέναι ἅμα τοῖσι δῆλοισι παρὲν σφίσι πούτιν τὰς

²⁹¹

ἡ ἔχασιν.

ἔτερε ποιέειν, οὐκ ἐβόλοντο ὁμοφρονέειν. ἀλλὰ γνώμη διεφθάνε, Εὐρυτὸν μὲν, πύθοντα τὸ Περσέων ἐπείδον, αἰτήσαντα τε τὰ ὄπλα, καὶ ἐσθύντα, ὡς αὐτὸν καλεῖσθαι τὸν εἰλωτὰ ἐς τὰς μαχομένας.

ὅπως δὲ αὐτὸν ἦγαγε, τὸν μὲν ἀγάζοντα, οἱ χεῖρας φέροντα τὸν δὲ ἐπεσόντα ἐς τὸν ὁμιλον, εἶχε φθαρῆσαι.

Ἀλκίον δὲ μὲν, λείποντα ψυχοῖντα λείποντα. εἰ μὲν γὰρ μὲν ἄνθρωποι Ἀλκίον αἰγλήσασθαι ἀποκτείνοντα ἐς Σπάρτην, ἢ καὶ ὁμῶς σφέων ἀμφοτέρωσι τὴν κριμὴν ἡγεῖσθαι, δοκέειν ἐμὴ, οὐκ αὖ σφίσι Σπαρτιάταις μὲν ὁδοῖν ὁδοῖν πωλεῖσθαι. γινώσκοντες δὲ τὸ μὲν, ἀποθνήσκοντα, τὸ δὲ τῆς μὲν αὐτῆς ἐχομένης πωλεῖσθαι, οὐκ ἐβόλοντο ἀποθνήσκοντα, ἀναγκάσιος σφί

⁴⁰

¹ Mnemosyna sui aiunt, id est, monumenta. ² Iacere. ³ Veterum codicum lectionem sequimur est Valle, qui addunt quod in vulgatis edis. desit, ita enim in illis legitur, ἐπιγέγραμμαι μὲν γὰρ καὶ ἐλήσθαι, ἔξω δὲ τὸ Μαίπιος ἐπιγέγραμμαι, ἀμφικτυόνες εἰς σφέας οἱ ἐπιγεσσησιντες: τὸ δὲ τὸ Μαίπιος Μεγίστῳ Σιμωνίδης ἔσθαι. ⁴ Ob vehementissimum oculorum morbum

quod autem discere vis à me, scies: Est enim ¹ Lacedæmone vrbs Sparta octo millium ferme virorum, qui omnes iis qui hîc pugnaere sunt similes: ceteri Lacedæmonii, non illis quidem similes, sed tamen viri sunt strenui. Ad hunc Xerxes, Demarate, inquit, agedum expone quo pacto hos viros minima cum difficultate subigamus. tu nanque calles quo tendant eorum consilia, utpote quorum rex fuisti. Cui Demaratus, Quum, inquit, merex libenter consulas, æquum est me tibi quod optimum sit expromere. Id quod vis, hoc pacto fiet, si trecentas naues cum suis propugnatoribus in oram Lacedæmonicam mittas. adiacet autem illi insula nomine Cythera: quam obrui mari quàm extare conducibilis esse Lacedæmoniis Chilon aiebat, vir apud nos sapientissimus: videlicet expectans semper ab ea aliquid tale futurum quale nunc ego expono: non ille quidem tuam classem præuidens, sed quamcunque similiter extimescens. Ex hac igitur insula proficiscentes tui Lacedæmonios territent. Ita illi domestico occupati bello, neque tibi erunt infesti, neque ceteræ Græciæ, quum à tuis pedestribus copiis expugnabitur, auxilia ferent. subacta autem reliqua Græcia, Lacones per se reddentur inuálidi. Quod nisi feceris, hoc fore expecta: Est Peloponnesi arctus isthmus, quo in loco Peloponnesibus omnibus coactis, alia tibi prælia superioribus atrociora futura prospicio. At si illud feceris, & isthmus hic citra prælium & ceteræ ciuitates ultro tibi se dedent. Post hunc Achæmenes, Xerxis frater, classis præfectus, quum ei colloquio interfuisset, veritus ne Xerxes ad id agendum induceretur, Animaduerto, inquit, te rex verba admittere viri qui tibi prospere agenti inuidet, aut etiam restuas prodit. His enim moribus uti Græci gaudent, ut & fortunato inuideant & meliorem oderint. Quod si præsentî condicione, quum naues quadringentæ naufragium fecerint, trecentas alias è cetera classe miseris ad obeundam Peloponnesum, profecto fient nobis aduersarii pares ad decertandum. at si coniuncta classis fuerit, inoppugnabilis reddetur, & ante omnia nobis illi impares erunt: simulque omnis exercitus nauticus terrestri,

ὃ δὲ θέλεις ἐκμαθεῖν, εἰδήσεις. ἔστι γὰρ τῇ Λακε-
δαμονίῃ Σπάρτη, πόλις ἀνδρῶν ὀκτωκισχλίων
μάλιστ'· καὶ οὗτοι πᾶντες εἰσι ὁμοῖοι τοῖσι σὺντάδε
μαχεταιῶσι. οἷγε μὲν ἄλλοι Λακεδαμόνιοι,
τούτοι μιν οὐκ ὁμοῖοι, ἀγαθοὶ δέ. εἴπε πρὸς τῷ
Ἰέρξει, Δημόφρονε, τίς τρώει ἀπονητότατα
τῶν ἀνδρῶν πευτέων ἐπικρατήσων; ἢ, ἔξήγῃ.
οὐ γὰρ ἔχεις αὐτέων διεξέδωκε τῶν βουλευμάτων,
οἷα βασιλεὺς ἡρώδης. Οἱ δὲ ἀμείβετο, ὦ
βασιλεῦ, εἰ μὴ δὴ συμβουλὴ αἰμοὶ πρὸς δούλους,
δίχα μὲν σὺ ἐστὶ φράζειν ὃ δέξῃσιν. εἰ τῆς ναυ-
πλοῦς στρατὸς νέας τελευτίας ἀποστείλειαι ἐπὶ τῷ
Λακωνίῳ χώρῳ. ἔστι δὲ ἐν αὐτῇ ἡ Ἰθὴ, ἐπικει-
μένη, τῇ οὐκ ὀλίγη Κύθηρα· τῷ Χίλῳ, δὴν
παρ' ἡμῖν σοφώτατος ἡρώδης, κέρδος μίζον ἔφη
εἶναι Σαρπητήν κατὰ τῆς θαλάσσης καταδεδυ-
κέαι μάλλον ἢ ὑποφέρειν, αἰεὶ πὶ πρὸς δούκων αὐ-
τῆς τοιοῦτο ἔσθαι οἷον πὶ ἐγὼ ἔξήγῃμαι· οὐπὶ
δὲ σὺ γόλον πρὸς δούκων, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως φο-
βούμενος ἀνδρῶν γόλον. ἐκ ταύτης ὦν τῆς νήσου
ὁρμειώμενοι, φοβέοντων τοῖς Λακεδαμονίοις. πα-
ραίτου δὲ πολέμου σφι εὖ οἰκίῃ, ὅθεν δεινοὶ ἴ-
σονται μὴ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀλίσκομένης ὑ-
πὸ τῷ περὶ, βοηθῶσι ταύτῃ. καὶ ἡ δουλοκρατία
δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἀσθενέστερον δὲ Λακωνικὸν
μοῦνον λείπεται. ὡς δὲ ταῦτα μὴ ποιῇς, ταῦτα τοῖ
πρὸς δούκων ἔσθαι· ἔστι τῆς Πελοποννήσου ἰσθμὸς
φεινός. ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ πᾶν τὸν Πελοποννησί-
ων στωμοσάντων ἐπὶ σοὶ, μάχας ἰσχυρτέρας
ἄλλας τῶν ἡρώδων πρὸς δούκων ἔσθαι τοῖ. ἐ-
κείνῳ δὲ ποιήσαντι, ἀμαχητὶ ὃ, τὸ ἰσθμὸς· οὗτ' καὶ αἱ
πόλεις πρὸς χωρήσιν. Λέγει μετὰ τῶντον Ἀ-
χαιώδης, ἀδελφεός τε ἐὼν Ἰέρξει, καὶ τῷ ναυπ-
λοῦ στρατῷ στρατηγός, ὅρα τυχάν τι τῷ λόγῳ, καὶ
δείσας μὴ αἰσινωδῇ Ἰέρξει ποιέειν ταῦτα, ὦ
βασιλεῦ, ὁρῶ σε αὐτὸς ἐκ δεινῶν λόγων ὅς
φθινέει τοῖς ὁρῶσιν, ἢ καὶ πρὸς δούκων ὁρῶμα-
τα τὰ σά. καὶ γὰρ δὴ καὶ τρώοισι τοιοῦτοι χρε-
ώμενοι οἱ Ἑλλῆες χαίρουσι· τῷ τε δὲ τυχεῖν φθο-
νέουσι, καὶ ὃ κρέσσον γυγῆσι. εἰ δὲ ἐπὶ τῇσι πα-
ρεούσῃσι τύχησι, τῶν νέων νεαυτηγῆσαι τετραχί-
σται, ἄλλας ἐκ τῶν στρατοπέδου τελευτίας ἀποπέμ-
ψεις πρὸς πλάειν Πελοπόννησον, ἀξιομαχοὶ τοῖ γί-
νονται οἱ αὐτίπαλοι· ἀλὲς γὰρ ἐὼν ὁ ναυτικός στρατός,
διεμεταχίρειός τε αὐτοῖσι γίνεται, καὶ ἀρχὴν οὐκ
ἀξιομαχοὶ τοῖ ἔσονται. καὶ πᾶς ὁ ναυτικός πρὸς πρῶτον

1 Lacedæmonio agro

ὀφείλει, καὶ ὁ πλοῦς τῶν ναυτικῶν, ὁμοῦ πορδύμενος.
 εἰ δὲ ἀφ' αὐτοῦ, οὔτε σὺ ἔσσαι καίνοισι χρήσιμος,
 οὔτε καίνοισι σοί. πὰς σὺ τῷ δὲ πλοῦς, ὡς
 μέν ἐχων πὰς τῷ δὲ πολέμῳ, μὴ ὀπιλέγεσθαι
 ὁρμήματα, τῇ τε γήσοιται ὅν πολεμον, πὰς τε ποιή-
 σουσιν, ὅσοι τε πλοῦς εἰσι. ἴκασι γὰρ ἐκείνοι γὰρ
 αὐτοῖς ἐπὶ τῷ πλοῦς φροντίζουσιν εἰσι, ἡμεῖς δὲ ἡμέων
 ὡσαύτως. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς ὡσαύτως Πέρ-
 σης ἐς μάχην, ὅθεν δὲ παρὲν τρωμα αἰετῶ-
 νται. Αἰετῶνται Ζέρξης τοῖςδε, Αἰετῶνται, δὲ
 τε μοι δοκέεις λέγειν, καὶ ποιήσω τῶνδε. Δημά-
 ρχος δὲ λέγει μὲν πὰς αἰετῶν ἐλπίται ἐπὶ ἐμοί, ὡς
 μὴ μὲν περὶ αὐτοῦ τῶνδε σὺ. οὐ γὰρ δὴ ἐκείνῳ
 γὰρ ἐνδεόμην, ἴκασι δὲ ἐνδεόμην τοῖσι ἐμοῖσι ὁρμή-
 μασι, τοῖσι τε λεγόμενοι παρὲν τρωμα πύτου
 σαθροῦ, καὶ τῶνδε ἐόντι. ὅτι πολίτης μὲν πολί-
 τη δὲ ὁρμήσονται φρονεῖ, καὶ ἐπὶ δὲ μὲν τῇ σιγῇ
 οὐδὲ αὐτοῦ συμβουλεύομαι τῶνδε αὐτοῦ, πολίτης αὐ-
 τῶνδε πὰς αἰετῶν οἱ δοκέουσιν ἐπὶ αὐτοῦ, εἰ μὴ τρω-
 σω Ζέρξης δὲ μὲν (αὐτοῖσι δὲ εἰσι οἱ τοῖςδε) ἐπὶ
 νος δὲ ξείνῳ δὲ ὁρμήσονται ἐπὶ δὲ μὲν πύτου
 συμβουλεύομαι τε αὐτοῦ συμβουλεύομαι πὰς αἰετῶν.
 οὐτῶν καὶ καλοῦς πύτου τῶνδε Δημάρχῳ, ἐόν-
 τος ἐμοῖ ξείνῳ, ὅθεν ἐχέτω πύτου τῶνδε κα-
 λῶν. Ταῦτα εἰπὼς Ζέρξης, διέξῃε ἀφ' αὐτοῦ
 νεκρῶν καὶ Λακεδαιμόνιων, ἐπὶ βασιλείᾳ
 τε ὡς καὶ ὁρμήσονται Λακεδαιμόνιων, ἐκείνῳ
 ἀποταμῶν τῶνδε κεφαλῶν αἰετῶν. ὁρμή-
 μοι πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοις τεκμηρίοις, ἐπὶ δὲ δὴ
 καὶ τῶνδε ἐπὶ καὶ γέρονε, ὅτι βασιλῆς Ζέρξης
 πύτου δὴ μάλιστα αἰετῶν ἐπὶ μὲν τῶνδε Λα-
 κείνῳ. οὐ γὰρ αὐτοῦ ἐπὶ νεκρῶν τῶνδε παρὲν
 μὲν. ἐπὶ μὲν μάλιστα νομίζουσιν τῶνδε ἐπὶ οἱ
 αἰετῶν Πέρσας αἰετῶν ἀγαθὸν πὰς πολέμῳ. οἱ
 μὲν δὴ τῶνδε ἐπὶ πύτου πύτου ἐπὶ τῶνδε
 Αἰετῶν δὲ ἐπὶ τῶνδε τῶνδε τῶνδε τῶνδε
 λιπὲ. ἐπὶ τῶνδε Λακεδαιμόνιοι ὅτι βασιλῆς ἐπὶ
 τῶνδε τῶνδε Εὐμάδα, τῶνδε, καὶ οὐτῶν δὴ ἐπὶ
 Ζέρξης ἐπὶ Δελφῶν ἀπὶ πύτου. εἰ δὴ σφί-
 χροῖσι τῶνδε οἱ πύτου ἐπὶ τῶνδε τῶνδε
 πύτου τῶνδε. Δημάρχος γὰρ ὁ Αἰετῶν,
 φωνῶν ἐς Μήδοις, ὡς μὲν ἐπὶ δὲ καὶ, καὶ οἱ ἐπὶ
 μοῖ συμμάχῳ, ἐπὶ ὡς ὡς Λακεδαιμόνιοι.

293

Aristonis filius qui profugit ad Medos, non ille quidem Lacedæmoniis beneuolus

& inuicem terrestris vna iter faciens,
 nautico erit auxilio. Quos si distraxeris,
 neque tu illis vsui eris, neque illi tibi.
 Tu vero tua ipsius bene constitueris
 si aduersariorum res apud te non agita-
 ueris. Hic illi bellum sistens, hæc a-
 gent, tot numero sunt. Illi enim per se
 se ad sibiipsis prospiciendum sufficiunt,
 & nos itidem ad prospiciendum nobis.
 Quod si Lacedæmonii aduersus Persas
 in pugnam ibunt, impendentem sibi
 cladem haudquaquā deuitabunt. Ad
 hæc subiiciens Xerxes, Recte, inquit,
 Achæmenes mihi videris dicere: quod
 & faciam. Demaratus, quod optimum
 ille quidem mihi sperat esse, id suadet:
 eius tamen sententia à tua superatur.
 Neque vero illud admitto, eum nolle
 rebus meis bene consultum, vt ex iis
 quæ antea ab eo dicta sunt, & ex ipsa re
 coniecto. Quoniam cuius quidem cui
 secundis rebus prædito inuidet, eum-
 que male odit: cum tamen patrio solo
 nihil eodem consultante, quod opti-
 mum sibi videtur, suadet: nisi procul ab-
 fuerit à virtute, quales pauci sunt. Ho-
 spes autem hospiti prospera fortuna v-
 renti, omnium est beneuolentissimus;
 eiq; consultanti optime consulit. Qua-
 propter ab infectione, qua in Dema-
 ratum vteris hospitem meum, posthac
 abstinete iubeo. Hæc Xerxes lo-
 quutus, inter cefos transiit, vbi erat Leo-
 nides: quem quum audisset Lacedæ-
 moniorum regem eundemque ducem
 esse, iussit abscisso capite in crucem
 tolli. vt mihi cū aliis multis indiciis, tum
 hoc præcipue manifestum sit, regem
 Xerxem maxime omnium excanduisse
 in Leonidem viuentem. Nam alio-
 qui nunquā in defunctum hoc genere
 deliquisset: quum ex omnibus quos ego
 noui hominibus Persæ maxime soleant
 viros in re militari præstantes honore
 afficere. Illi igitur quibus imperatum
 erat, id exequuti sunt. Redeo ad eam
 narrationem vnde mihi discessum est.
 Lacedæmonii primi regem aduersus
 Græciam tendere acceperunt, atque ita
 Delphos ad oraculum miserunt: vbi re-
 sponsum est id redditum cuius pau-
 lo ante memini. Acceperunt autem
 mirum in modum. Demaratus enim

1 Eumque tacito prosequitur odio. neque consilium petenti cui dederit cuius quod putet esse optimum, nisi summam virtutis gradum attingat: quales pauci sunt. At hospes hospiti etc. *Post illud tñ τῶνδε al iter etiam exponi.* 2 Abstinere querelæ iubeo. 3 Vel, Caput eius abscissum.

(ut & ego arbitror, & ratio dicat) tamē hoc fecit, siue in hoc bene illis consultum vellet, ut coniectare licet, siue quod insultaret: Nam posteaquā Xerxes statuit aduersus Græciam sumere expeditionem, id Demaratus qui Susis erat, quum accepisset, censuit Græcis esse indicandū: sed quum aliter nequireret, (quippe periculosum erat ne deprehenderetur) hanc rem commentus est: Sumptis duarum tabellarum pugillaribus, ceram illinc eradit: deinde in eorum ligno consiliū regis exarat. quod litteris exaratū, rursus cera inducit, nequid negotii apud viarum custodes exhiberent pugillares qui ferrentur. Qui ubi Lacedæmonem allati sunt, non poterant eos Lacedæmonii interpretari, antequam (ut ego accipio) Cleomenis filia, eademque Leonidæ vxor, Gorgo, illos admonuit, ipsam rem interpretata, iubens cerā effringi. fore enim ut litteras in ligno reperirēt. Ita ei auscultantes Lacedæmonii litteras repertas legunt, easque deinde ad Græcos dimiserunt.

ἄλλοι δὲ εἰκάζειν εἴτε δινοίη ταῦτα ἐποίησι, εἴτε
καταχαίρων. ἐπεὶ περὶ Ξέρξη ἐδόξε ἑστὰ
πλάττειν ὅτι τὴν Ἑλλάδα, ἐὼν ὡς Σούσησι ὁ
Δημάρχης, καὶ πύθμενος ταῦτα, ἠθέλησε Λακε-
δαιμονίοισι ἔξαγγεῖλαι. ἄλλως μὲν δὴ οὐκ εἶχε
σημῆναι ὅτι κινδυνὸν γὰρ ἡμῶν μὴ λαμβάνειν ὅτι μὴ
χαῖται τοιαῦτα· δελτίον δὲ πύχον λαβὼν, ὃν κηρὸν
αὐτὸς ἔξεκρησε, καὶ ἔφη ταῦτα τῷ ξύλῳ τῆς δελτίου ἐ-
γεγενημένη βασιλείᾳ γινώσκω. πειθήσας δὲ ταῦτα,
ὁπίσω ἐπέτηξε ὃν κηρὸν ὅτι τὰ γεράματα, ἵνα φε-
ρόμενον κεινὸν δὲ δελτίον, μηδὲν ὀρήγμα παρέχοι
πρὸς τῷ ἰδοφυλάκῳ. ἐπεὶ δὲ ἀπῆκετο εἰς τὴν Λα-
κεδαίμονα, οὐκ εἶχοι συμβαλέσθαι οἱ Λακεδαί-
μονιοι, ὅτι γε δὴ σφι, ὡς ἐγὼ πωθαίνομαι, Κλεο-
μένης μὲν θυγάτηρ, Λεωνίδῳ δὲ γυνὴ, Γοργῶ, ἐπέ-
θετο, ὅτι φεραμένη αὐτῇ, ὃν κηρὸν κηρὸν κελύεσθαι,
καὶ ὁρῆσαι σφέας γεράματα ὡς ὁ ξύλος. πρὸς ὅμο-
ιοι δὲ, ὄντες, καὶ ἐπελέξατο, ἔφητα δὲ τοῖσι ἄλλοις
Ἑλλήσιν ἐπ' ἐγγίλαι.

• 1 Quum rem animaduertisset, vel, excoctissim.

ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΗΕΡΟΔΟΤΙ
ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ ΗΑΛΙΕΑΡΝΑΣΣΕΙ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ, ΗΙΠΗΡΕΑΦΟΜΕΝΗ
ΟΤΡΑΝΙΑ. ΗΙΣΤΟΡΙΑΡΥΜ ΛΙΒΕΡ
οctauus, qui inscribitur
V R A N I A.

ΑΤΤΑ μὲν δὴ οὕτω λέγεται
ἡμέαται. οἱ δὲ Ἑλλήνων ἐς
τὴν ναυτικὴν στρατὸν ἱσχυρόντες,
ἔσαν οἱ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν, ἰε-
ρὰς ἀρχαῖοι ἐκαστὸν καὶ
εἰκοσι καὶ ἑπτά. ὑπὸ δὲ ἀ-
ρετῆς τε καὶ παρρησίας Πλαταιέες, ἀπειροὶ τῆς
ναυτικῆς εἶντες, συνεπλήρωον τοῖσι Ἀθηναίοισι
τὰς νέας. Κορίνθιοι δὲ πεντήκοντα νέας παρεί-
χοντο. Μεγαρεῖς δὲ, εἰκοσι. καὶ Χαλκιδεῖς ἐ-
πλήρωον εἰκοσι, Ἀθηναίων ἀρχόντων σφί τας
νέας. Αἰγινήται δὲ, ὀκτωκίδεκα. Σικυώνιοι δὲ,
δυσκαίδεκα. Λακεδαιμόνιοι δὲ, δέκα. Ἐπιδαύ-
ριοι δὲ, ὀκτώ. Ἐρετριεῖς δὲ, ἐπτά. Τροιζηνιοὶ δὲ,
πέντε. Στυριεῖς δὲ, δύο. καὶ Κίοι, δύο τε νέας, καὶ
πεντήκοντῶν δύο. Λοκροὶ δὲ σφί οἱ Ὀπουντι-
οὶ ἐπεβοήθουν πενήκοντῶν ἔχοντες ἑπτά. Ἐ-
σαν μὲν οὖν οὗτοι οἱ στρατάρχαι ἐπ' Ἀρtemίσιον.
εἰρήναι δὲ μοι ἔως ὅτε πληθὺς ἔκαστοι τῶν νεῶν πα-
ρείχοντο. Στρεβλὸς δὲ τῶν συλλεχθεισῶν νεῶν ἐπ' Ἀ-
ρtemίσιον, ἡμῶν παρέξ τῶν πενήκοντῶν, διηκό-
σια καὶ ἑξήκοντα καὶ μία. ὅν δὲ στρατὸν ὅν
ὁ μέγιστον κάρπος ἔχοντα, παρείχοντο Σπαρτιῆται,
Εὐρυβιάδην ὅν Εὐρυκλείδην. οἱ γὰρ σύμμαχοι
οὐκ ἔφασαν, ἡμῶν μὴ ὁ Λάκων ἡγεμονίῃ, Ἀθηναί-
οισι ἔφασκεν ἡγεμονίῃ, ἀλλὰ λύσειν ὁ μέλλον ἐ-
σθαι στρατὸν. Ἐγγύς γὰρ κατ' ἀρχὰς
λόγους, περὶ καὶ ἐς Σικελίαν πέμπειν ὅτι συμμα-
χίῃ, ὥς ὅτε ναυτικὴν Ἀθηναίοισι χρεὼν εἴη ὅτι-
τρέπειν. αἰτησάτων δὲ τῶν συμμάχων, εἶπεν οἱ 30
Ἀθηναῖοι, μέγα πεποιημένοι παρῆναι τῶν ἑλ-
λάδων καὶ γρόντες, εἰς αἰσίσαντο τῆς ἡγεμονί-
ης, ὥς ἀπολέσται ἡ Ἑλλάς ἐργὰ νεώωντες. γὰρ ὅτι
ἐμφυλὸς πόλεμος ὁμοφρονέοντος ποσὶ καὶ κλονέσθαι,

294

recte sentientes. Nam intestina seditio tanto deterior est bello quod concorditer geritur,

i Octodecim:

ΤΟΥΕ hęc qui-
dem ita gesta di-
cuntur esse. Græci
autem quibus res
classiaria delegata
erat, hi fuere: Athe-
nienses, qui naues
centum vigintiseptem præbuere, iun-
ctis sibi Platæensibus: qui etsi rei nauti-
cæ inexperti, tamen strenue alacriterq;
pro se illorum naues armauerant. Co-
rinthii, qui attulere naues quadraginta:
Megarense, qui viginti: Chalcidenses
totidem sibi ab Atheniensibus præbi-
tas armauerunt: Æginetæ, unde uigin-
ti: Sicyonii, duodecim: Lacedæmonii,
decem: Epidaurii, ὀκτώ: Eretrien-
ses, septem: Træzenii, quinque: Styreen-
ses, duas: Chii, totidē, cum totidē pentecon-
teris, id est, nauigiis quinquagenūm remorū.
Quibus auxiliares erant Locri Opuntii
cum septē penteconteris. Hæ naues
ad Artemisium in statione erant: quarū
quot quique præbuerint, mihi dictum
est. Vniuersarum vero præter pente-
conteros, ad Artemisium coactarum,
numerus fuit ducentarum septuaginta
vnius. His ducem, penes quem summa
imperii esset, Spartiatæ præbuerunt Ε-
vrybiadem Εvryclidæ filium. Nam so-
cii negauerunt se, nisi Lacon esset im-
perator, sequuturos esse Athenienses
ductores, sed exercitum qui futurus e-
rat soluturos. Etenim iam inde ab ini-
tio, antequam in Siciliam ad societatem
incundam mitteretur, agitatum sermo-
nibus erat tanquam expediret rem nau-
ticam Atheniensibus permittere: ceter-
um recusantibus sociis, cessere Athe-
nienses, quod magni facerent Græciam
superesse: quam intelligebant esse peri-
turam si de principatu contenderent:

ii

iii

quanto

quāto bellum deterius est pace. Hoc itaque ipsum intelligentes, non repugnandū putauerunt, sed tantisper concedendum quoad magnopere illis indigebant, quemadmodum ostenderunt. Siquidem posteaquam expulso Persa, iam de illius terra diiudicabant, superbiam Pausaniæ caussati, Lacedæmonios ducatu abdicauerunt. Verum hæc posterius gesta sunt. Tunc autem ii Græci qui ad Artemisium se contulerant, ubi viderunt & multum nauium ad Aphetas esse contractum, & omnia plena exercitu hostili, perculsi metu, quod præter opinionem suam expectationemque res barbarorum succederent, consultabant de facienda fuga ex Artemisio¹ interiorē in Græciam. Quorum consultatione cognita, EVbæenses obsecrabant EVrybiadem ut aliquātulum temporis præstolaretur, vsque dum ipsi liberos atque domesticos subducerent. Vbi non persuaderent, ad ducem Atheniensium Themistoclem transgressi, paciscuntur cum eo triginta talentis ut tandiu ante EVbæam perstarent donec pugna navali decerneretur. Themistocles autem hac ratione Græcos retinuit: EVrybiadem ex hac, tanquam ex sua ipsius pecunia, quinque talentis impertit: hoc persuaso, Adimantum Ocyti filium Corinthiorum ducem, qui solus reluctabatur, negans se permanurum, sed ab Artemisio profecturum, ita alloquutus est iureiurando interposito: Tu verò haudquaquam nos deseres, quem ego maioribus donabo muneribus quam quæ rex Medorum tibi mitteret socios deserenti. Hæc loquutus, statim ad nauem Adimanti tria misit argenti talenta. Istis pecunia corruptis, cum EVbæensibus gratificatus est Themistocles, tum reliquum pecuniæ quam acceperat lucrifecit: quam eum interuerrisse ideo lauit eos qui partem illius acceperant, quod putabant eam ab Atheniensibus ad hoc ipsum profectam esse. Ita in EVbæa perstiterē, ac prælium fecere, quod ita gestum est: Barbari quum ad Aphetas circa diluculum venissent, quumque id quod etiam ante audierant cernerent, paucas Græcorum naues ad Artemisium stationem habere, libidine tenebantur aggrediendi, si forte eos interciperent. Ceterum ex aduerso inua-

ὅσα πόλεμος εἰρήνης. ὅτι τῶν ἀνδρῶν ὡς αὐτῶν τῶν, οὐκ αἰτέπειτοι, ἀλλ' εἰχοι μέλει οὐκ ἔστιν αἰτέπειτοι αὐτῶν, ὡς διέδοξαν· ὡς γὰρ δὴ ὡσαύτως οὐ Περσῶν, ἀλλ' ὡς τῆς ἐκείνου ἡδὴ οὐκ ἀγῶνα ἐποιεῦντο, πρὸς φασὶν τὴν Περσῶν ὕβριν πρὸς τῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ τῆς τῆς ἡγεμονίης τῆς Λακεδαιμονίης. ἀλλὰ τῶν ἀνδρῶν ὕβριν ἐγὼ λέγω. Τότε δὲ οὗτοι οἱ καὶ ἐπὶ Ἀρτεμίσιον Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν, ὡς ἰδὼν νῆας τε πολλὰς καὶ πλοῖα ἐς τὰς Ἀφῆτας, καὶ στρατὸν ἀπὸ τῶν πλοίων, ἐπεὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν ἀφῆταν τὴν πλοῖα τῶν βαρβάρων ἀπεβίβαντο ἢ ὡς αὐτοὶ κατεδόκειον, καταρρώδισαντες, ὁρμησέν ἐβουλόοντο ἀπὸ τῆς Ἀρτεμίσίου ἔσσω ἐς τὴν Ἑλλάδα. γινόντες δὲ σφραγίσαντες οἱ Εὐβοῖες ταῦτα βουλομένων, ἐδίδοντο Εὐρυβιάδῃ προσποιῆσαι χρόνον ὀλίγον· ἐστὶν αὖ αὐτοὶ τέκνα τε καὶ τοὺς οἰκέτας ἐπεκρίνανται. ὡς δὲ οὐκ ἐπειθον, μεταβάντες, οὐκ ἔμελλαν στρατὸν πείθουσι Θεμιστοκλῆα ὅτι μὴ δὴ τεινέοντα ἑλθόντοισι, ἐπὶ τῇ τε καὶ μείναντες, πρὸς τῆς Εὐβοίης ποιήσονται τὴν ναυμαχίαν. Οὗ δὲ Θεμιστοκλῆς πρὸς Ἑλλήνων ἡγετῶν αὐτῶν ποιεῖ· Εὐρυβιάδῃ πρυτανίῃ τῶν χρημάτων μεταδίδωσι πέντε τάλαντα, ὡς παρ' ἐαυτῶν δὴν διδοίς. ὡς δὲ οἱ οὐκ αἰετέπειτος, Ἀδριμαῖος γὰρ ὁ Ωκύου, Κερεινῆος στρατηγός, τῶν λοιπῶν ἡγεταῖς ἀποβιβάσαντες, φάσκει δὴ πλοῖα σπῆσαι τε ἀπὸ τῆς Ἀρτεμίσίου, καὶ οὐκ ἀποβιβάσειν· πρὸς δὴ τῆς πρυτανίης Θεμιστοκλῆς ἐπιμύσας, Οὐ σύ γε ἡμῶν ἀπολείψεις. ἐπεὶ τοι ἐγὼ μέγας δῶρα δώσω, ἢ βασιλῆος αὐτοὶ ὁ Μήδων πέμψει ἀπολιπόν· ἢ τοὺς συμμάχους. ταῦτα τε ἅμα ἡγήσας, καὶ πέμπει ὅτι τὴν νῆα τῆς Ἀδριμαίου, τάλαντα ὀγδοήκοντα τρία. οὗτοι τε δὴ πληγῆτες δαερῖσι, ἀναπεπισμένοι ἔσαν, καὶ τοῖσι Εὐβοέσι ἐκχαίροντες· ἀπὸς τε ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκέρδην, ἐλαίθαι δὲ τὰ λοιπὰ ἔχον· ἀλλ' ἡπίεστο οἱ μετὰ λαβόντες πρυτανίῃ τῶν χρημάτων, ἐκ τῶν Ἀδριμαίων ἐλθόντων ὅτι τὰ λοιπὰ τούτων τὰ χρήματα. Οὕτω δὲ καὶ ἐμφανὲς ἐν τῇ Εὐβοίῃ, καὶ ἐναυμάχη. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῇ πρυτανίῃ τῆς Ἀφῆτας πρὸς δὴ τὴν πρυτανίαν ἡγεμονίῃ ἀπὸ τῶν οἱ βαρβάρων, πρυτανῶν μὴ ἐπὶ καὶ πρότερον πρὸς Ἀρτεμίσιον ναυλεχέμεν νῆας Ἑλληνίδας ὀλίγας, τότε δὲ αὐτοὶ ἰδόντες, πρυτανῶν ἐξ ἐπιχρήσμεν εἰ καὶ ἔλθοιεν αὐτὰς. ἐκ μὲν δὴ τῆς αὐτῆς πρυ-

¹ In Græciæ interiora.

πλώφιν ἔκω σφι ἐδόκεε, τῷ δὲ εἵνεκα μὴ πως ἰδόν-
 τες οἱ Ἕλληνες πῶς πλώφιν, ἐς φυγὴν ἰρμήσει-
 αι, φάροντάς τε διφρήνη κατὰ λαβῶν. καὶ ἐμμελὸν
 δὴν ἐκφάξεσθαι. ἐδὲ ὅ μιν πύρφορον, τῷ ἐκεί-
 νων λόγῳ, ἐκφυγόντα παρὲς ἤμεσθαι. Πρὸς ταῦ-
 τα δὲ ἐμνησθέντες οἱ τῷ νεὼν ἀπασιών ἀπο-
 κρίναιτες διηκρίας, παρὲς πεμπον ἔξωθεν Σκιαῶν,
 ὡς αὐτὸν ὁφθαλμοῖσι ἴδωσι τῷ πολέμιον παρὲς πλέου-
 σαι Εὐβοίῃ, κατὰ τε Καθηρέα, καὶ παρὲς Γεραῖον,
 ἐς δὲ Εὐρεπον, ἵα δὲ παρὲς λαβῶν. οἱ μὲν, ταύτη
 ἀπικόμενοι, καὶ φράζαντες αὐτέων πῶς ἰστίῳ φέ-
 ρουσαι ἰδόν, σφῆς δὲ ἐπιπρόντοι ἐξ ἐκείνης.
 Ταῦτα βουλευσάμενοι, ἀπέπεμπον τῷ νεὼν τὰς
 παρχείας· αὐτοὶ δὲ ἐν νόῳ ἔχοντες ταύτης τῆς
 ἡμέρης τοῖσι Ἕλλησι ἐπιθήσεσθαι, οὐδὲ πρὸς τὸν
 ἢ δὲ σπύρμα σφίεμα φανήσεσθαι τῷ τῷ
 παρὲς πλέοντων, ὡς ἡκόντων. ταῦτα μὲν δὲ παρὲς
 πεμπον. τῷ δὲ λοιπὸν νεὼν ἐν ἡσίοι Ἀφῆτῃσι ἐποι-
 εῦτο δὲ ἀριθμόν. Ἐν δὲ τῷ τῷ χεῖρι, ἐν ᾧ
 ὅτι ἀριθμὸν ἐποιεῦτο τῷ νεὼν, ἡ δὲ ἐν τῷ στρατο-
 πῆδῳ τῷ Σκυλλίῳ Σκιδναῖος, δύτης τῷ ποτε
 295 ἀνδρῶν ἀριστός· ὅς καὶ ἐν τῇ ναυγῇ τῇ κατὰ δὲ
 Πήλιον ἡρομένη, πολλὰ μὲν ἔφρα τῷ χρημάτων τοῖσι
 Πέρσησι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς παρὲς δάλετο· οὗτος δὲ
 Σκυλλίῳ ἐν νόῳ μὲν εἶχε ἄρα καὶ πρὸς τὸν αὐτομό-
 λῳσιν ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' οὐ γὰρ οἱ παρὲς σκε, ὡς
 τότε. ὅτε μὲν δὴ τῷ τῷ τῷ ἐν τῷ τῷ ἐπὶ ἀνέκα-
 το ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἐκ ἔχων εἶπαι ἀτρεκέως· θωυ-
 μάτω δὲ εἰ τὰ λεγόμενα ἔστι ἀληθῆα. λέγεται γὰρ
 ὡς δὲ Ἀφῆτῃσι δὲ ἐς τὴν θάλασσαν, οὐ πρὸς τε-
 30 ρον αἰέσχε τῷ ἢ ἀπικατὰ τῷ Ἀρτεμίσιον, σπῆ-
 οὖς μάλιστ' ἀπὸ τῶν ἐς ὀγδὼκοντα ἀφ' ἧς θάλασ-
 σος διεξελθόν. λέγεται μὲν νῦν καὶ ἄλλα φησὶ
 εἶχε παρὲς τῷ ἀνδρὶ τούτου· τὰ δὲ μετῴτε-
 ρα ἀληθῆα. παρὲς μὲν τοῖσι τούτου γνώμῃ μοι ἀπο-
 δεδέχθω, πλοῖόν μιν ἀπικέσθαι ἐπὶ δὲ Ἀρτεμίσιο-
 ν. ὡς δὲ ἀνέκατο, αὐτὰ ἐσθῆμι τοῖσι στρατη-
 γοῖσι τῷ τε ναυγῇ, ὡς ἡμοίτο, καὶ τὰς παρὲς πε-
 φείας τῷ νεὼν παρὲς Εὐβοίῃ. Τῷ δὲ ἀκού-
 σαντες οἱ Ἕλληνες, λόγον σφί ἐδοῖσι ἐδοῖσαν. πολ-
 40 λὼν δὲ λεχθέντων, οἷκα, τῇ ἡμέρῃ ἐκείνῃ αὐτὸν μεί-
 ναι τὰς τε καὶ αὐτὸν δὲ τὰς, μετέπειτα νύκτα μέσον
 παρὲς τὰς, πορβύεσθαι, καὶ ἀπὸ νύκτ' ἐπὶ παρὲς πλέ-
 ον τῷ τῷ. μὲν δὲ τῷ τῷ, ὡς ἐδὲ σφί ἐπέπλωε,
 δὲ ἡλὸν ἐφ' ἡν γινόμεν τῆς ἡμέρης φυλάξαντες, αὐ-
 τοὶ ἐπὶ τῷ πλέον ἐπὶ τοῖς βαρβάροις, ἀπὸ πειραι

den dum non videbatur, ne Græci, con-
 spectis ipsis obuiam tendentibus, fu-
 gam capesserent, ' noxque fugientes
 exciperet. Sed euenire oportebat ut hi
 effugerent, & illorum insidiantium ne
 sacrificulus quidem euaderet. Igitur VII
 ad hanc rem transigendam hoc sunt
 machinati: Ducentas ex omnibus na-
 uibus delectas extra Sciathum circum-
 agunt, iuxta Capharea & Geræstum
 ad Eubripum, ne circumuehentes Eub-
 oream ab hoste cernerentur, sed eum
 circumuenirent: ducentis quidem na-
 uibus quæ hac irent, viam quæ retro
 ferebat obsepientibus, reliqua vero
 classe ex aduerso ingruente. Hoc ca-
 pto consilio quas constituerant naues
 miserunt, non habentes in animo ipsi
 eo die Græcos adoriri, nec priusquam
 signum quod conuenerat cum iis qui
 circumuehebantur, ab illis ederetur
 iam de suo aduentu. His circummissis
 nauibus, reliquarum apud Aphetas nu-
 merum inibant. In quibus recensenden-
 dum occupati sunt, Scyllias quidā
 Scionæus qui iisdem in castris erat, om-
 nium ea tempestate hominum opti-
 mus vrinator, qui etiam in naufragio ad
 Pelium factō multam pecuniam Persis
 seruauit, multa & sibi lucratus est: Hic
 Scyllias iam pridē in animo habuerat ad
 Græcos transire, sed quum ad eam diem
 non fuisset nactus occasionem, tunc ad
 Græcos transfugit. Sed incertum quo-
 nam modo illinc transierit. demiror ta-
 30 men si verum est quod refertur. refer-
 tur enim, quum ex Aphetis mare sub-
 isset, non prius emeruisse quam ad Ar-
 temisium peruenit, octoginta ferme
 maris stadia emensus. De hoc viro & a-
 lia memorantur, partim mendaciis si-
 milia, partim vera: de quo mihi ea
 probatur opinio, eum nauigio ad Ar-
 temisium peruenisse. Is ubi eo per-
 uenit, Græcos certiores fecit & nau-
 fragii facti & nauium ad circumeun-
 dam Eubœam dimissarum. Hoc illi IX
 audito inter se colloquuti sunt: & quum
 multæ essent sententiæ dictæ, illa cui-
 eit ut eum diem illic maneretur & in
 statione perstaretur: dehinc media
 nocte soluentes proficiscerentur, &
 classi hostium quæ circumageretur oc-
 currerent. Post, ubi nemo se ex ad-
 uerso fere, obseruato diei crepuscula
 ipsi feruntur in barbaros, animo expe-

1 Noxque fugientes exciperet. alioqui enim euassent. quum tamen, ut quidem illi consilium inibant, ne igniferum quidē fuga superesse oporteret. Quid. Rationem enim inire uolebat: quia omnes ad unum in suas manus uenirent, & ne ignifer quidem elaberetur. Est enim τῷ αὐτῶν λόγῳ quod dissimulat. A leur conseil, car, selon qu'ils faisoient leur conseil.

tiundæ fortunæ cum in pugnando tum
 in perumpendo. Quos Xerxiani
 milites ducesque paucis cum nauibus
 venientes in se conspicati, magnæ hoc
 illis dementiæ dantes, & ipsi naues edu-
 cunt, sperantes facile se illos ire inter-
 ceptum. merito sane id sperantes, quod
 viderent paucas Græcorum naues, suas
 vero multo plures atque velociore. ita-
 que præ contemptu illos in medio con-
 cludunt. Ex Ionibus tamen illi qui Græ-
 cis bene volebant, inuicti militabant,
 magnæ calamitatis loco ducentes quod
 viderent circumueniri illos, quorum
 neminem animaduenterent esse redi-
 turum: adeo enim infirmæ res Græco-
 rum esse videbantur. At ii Iones quibus
 id quod fiebat voluptati erat, pro se
 quisque adnitebatur ut ipse primus ali-
 qua nauī Atheniensium capta, donum
 ab rege acciperet. Nam apud exerci-
 tum plurimus erat per hos de Atheni-
 ensibus sermo atque respectus. Græ-
 ci, ubi eis signum datum est, primum
 conuersis in barbaros proris, puppes in
 medium coegerunt: deinde secundo si-
 gno dato, opus capessunt, quanquam in
 exiguo spatio deprehensi, & à fronte
 mox triginta barbarorum naues exci-
 piunt, in quibus & Philaonem Chæris
 filium, Gorgis Salaminiorum regis ger-
 manum, & in eo exercitu virum eximi-
 um. Græcorum autem primus nauein
 hostium cepit vir Atheniensis Lycome-
 des Æschrei filius: idemque palmam
 rei bene gestæ retulit. In hac pugna
 quum inuicem nunc hi nunc illi supe-
 riores essent, interuentu noctis dirom-
 pti sunt: & Græci quidem ad Artemi-
 sium reuerti, barbari vero ad Aphæ-
 ras, multo maius opinione sua certa-
 mē experti. In hoc proelio, solus ē Gre-
 cis qui cum rege erant, Antidorus Le-
 mnius ad Græcos transfugit: quem A-
 thenienses ob eam rem tractu soli in
 Salamine donarunt. Vbi nox adfuit
 (erat autem anni tempus mediæ æsta-
 tis) immensa vis aquarum extitit per
 totam noctem, & diuina tonitrua à Pe-
 lio. Cadauera quoque ac naufragia
 ad Aphæras efferebantur, & circa na-
 uium proras excipiebantur, & remo-
 rum palmulas perturbabant. Hæc au-
 dientibus qui illic erant milites, metu cō-
 sternabantur, credentes se esse usque
 perituros, ut qui in tantum malorum

αὐτῶν ποιήσασθαι βουλόμενοι τῆς τε μάχης καὶ
 τοῦ διεκπλοῦ. Ὅρέοντες δὲ σφεας οἱ τε ἄλλοι
 στρατιῶται οἱ Ξέρξεω καὶ οἱ στρατηγὶ ὅτι πλω-
 οῦσιν οὐκ ὀλίγοι, πᾶν γὰρ σφί μακρὸν ἐπετείκαι-
 τες, ἀνῆλθον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας, ἐλπίσαντες σφεας
 διπετέως αἰρήσειν· εἰκότα καὶ ὅτι ἐλπίσαντες. Τὰς
 μὲν γὰρ τῶν Ἑλλήνων ὀρέοντες ὀλίγας νέας, τὰς δὲ ἐ-
 σωτῆρας, πλήθει τε πολλαπλασίας, καὶ ἄμφοι πλω-
 φύτας, καὶ τὰ φερόμεναι τὰς ναῦς, ἀκυκλωῦτο
 αὐτὰς ἐς μέσον. ὅσοι μὲν γὰρ τῶν Ἰώνων ἔσαν ὅ-
 νοι τοῖσι Ἑλλησι, ἀέκοντες τε ἐστρατεύοντο, συμ-
 φορεύοντες ἐποικεῦντο μεγάλῃ, ὀρέοντες παρὲνχο-
 μένοις αὐτοῖς, καὶ ὅτι σαρμαῖοι ὡς ὁδοὶς αὐτῶν ἀ-
 πορογήσει· (οὕτω ἀδελφεὰ σφί ἐφαίνετο εἶναι) τὰ
 τῶν Ἑλλήνων πρήγματα) ὅσοι δὲ καὶ ἡδόμενοισι
 ἡν δὲ γινόμενοι, ἀμύλλαν ἐποικεῦντο ὅπως ἕκαστος
 αὐτῶν παρὸς νέα Ἀθηναίων ἐλὼν, δῶρα παρὰ
 βασιλῆος λαμβύηται. Ἀθηναίων γὰρ αὐτοῖσι
 λόγος ἡν πλείους αἰὰ τὰ στρατοπέδα. Τοῖσι
 δὲ Ἑλλησι ὡς ἐσήμηνε, παρὰ τὰς μὲν, ἀντίπαρθεσι
 τοῖσι βαρβάροις γινόμενοι, ἐς δὲ μέσον τὰς ναῦς
 ἄλλας σκευήσας· δούτερον δὲ σπέρναιτος, ἔργον
 εἶχοντο ἐν ὀλίγῃ περ ἀπολαμφθῆτες, καὶ κατὰ
 φόβον. ἐνθαυτὰ τελέοντες νέας αἰρέσει τῶν βαρ-
 βάρων, καὶ ὅτι Γόργου τῷ Σαλαμίνιον βασιλῆ-
 ος ἀδελφεὸν Φιλᾶδία δὲ Χέρσιος, λόγμοι ἐόντα
 ἐν τῷ στρατοπέδῳ αἰδῶναι. παρὸς δὲ Ἑλλήνων
 νέα τῶν πολεμίων εἶλε αἰὲρ Ἀθηναῖος Λυκομή-
 δης Αἰσχρεῖου, καὶ ὁ ἄριστος ἑλᾶβε δῶρα. πρὶν
 δὲ ἐν τῇ ναυμαχίῃ αὐτῇ ἐπετραχέως ἀγωνίζο-
 μένοις νύξ ἐπελθούσα διέλυσε. οἱ μὲν δὲ Ἑλλη-
 νες ὅτι ὁ Ἀρτεμίσιον ἀπέπλεον, οἱ δὲ βαρβάροι
 ἐς τὰς Ἀφῆρας, πολλὸν δῶρα δόξαν ἀγωνισάμε-
 ναι. ἐν αὐτῇ τῇ ναυμαχίῃ Ἀθηναῖος Λήμι-
 ος, μοῦνος τῶν σκω βασιλεὶς Ἑλλήνων ἐνταῦθα, ἀν-
 τιμαλῆς ἐς τοὺς Ἑλλήνας, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀφ᾽
 αὐτοῦ δῆρυν, ἐδόσαν αὐτῷ χάρον ἐν Σαλαμίνι.
 Ὡς δὲ φερίη δὲ ἐχρήσει, ἡν μὲν τῆς ἡμέρας μέσον
 ἦεν, ἐγένετο δὲ ὕδωρ τε ἀπλετοῖν ἀφ᾽ ἀπὸς τῆς
 νυκτὸς καὶ βροχὴν πολλήν ἀπὸ τῷ Πηλίου· οἱ δὲ
 ἱερεῖς καὶ πᾶν ναυῆμα ὅξε φέρονται ἐς τὰς Ἀφῆρας·
 καὶ παρὰ τῇ ναυῇ τῶν ἱερῶν εἰλέοντο, καὶ ἐ-
 παρῶντο πρὸς ταροῖς τῶν κωπῶν. οἱ δὲ στρα-
 τῶται οἱ αὐτῇ ἀποβάλλοντες ναῦς, ἐς φόβον καπνί-
 ατο, ἐλπίστοις πᾶν γὰρ ἀπολέσθαι, ἐς οἷα καὶ καὶ

1 Id est, Res naufragio demersa. 2 Nauium proris aduoluebantur,

296 ἦσαν. πρὶν γὰρ ἢ καὶ αὐὰ πνύσαι σφεας ἐκ τῆς
 ναυηγίας καὶ τῷ χειμῶνι τῷ ἡμορμῶνι κατὰ Πήλι-
 ον, ἡπείλαβε ναυμαχίην καρπερήν· ὅκ δὲ τῆς ναυ-
 μαχίης, ὁμῆρες τε λάβρος, καὶ ῥόδιμα τὰ ισχυρὰ
 κατὰ θαλάσσαν ὠρμηιδία, βροταὶ τε σκληραί.
 καὶ τούτοις μὲν πιαυτήν ἐξέγει· τοῖσι δὲ τα-
 χυτέροις αὐτῶν πρὶν πλῆναι Εὐβοίαν, ἢ αὐτὴν πρὶν εὐ-
 σαίνεσθαι, πολλὸν ὥς ἐπὶ ἀγριωτέρῃ, τοσούτῳ ὥς ἐπὶ
 πλεονεξίᾳ φερόμενοι ἐπέπιπτε. καὶ ὁ τέλος σφι
 ἐγγύετο ἄχαρι. ὡς γὰρ δὴ πλείοσι αὐτοῖσι χειμῶνι
 10 τε καὶ ὁ ὕδαρ ἐπεχέμετο, εὐοῖσι κατὰ τὰ κρίλα τῆς
 Εὐβοίης, φερόμενοι τὰ πνύματα, καὶ ὅκ εἰδότες
 τῇ ἐφύρῃ, ὅξ ἐπιπῶν πρὸς τὰς ὁρέας. ἐπαι-
 ῆτο τε πρὸν ἡπείλας αὐτῶν ἐξισωθῆναι τὰ Ἑλ-
 ληνικῶν Περσικῶν, μηδὲ πολλῶν πλέον εἶναι. οὗτοι
 μὲν γὰρ πρὶν τὰ κρίλα τῆς Εὐβοίης διεφθίοντο.
 Οἱ δὲ οἱ Ἀφῆται βάρβαροι, ὡς σφι ἀσπῶνι-
 στήμερ ἐπείλαμεν, ἀτρέμας τε εἶχον τὰς νέας·
 καὶ σφι ἀπεχέμετο κακῶς πρὸς τοὺς ἡσυχίαν ἄ-
 γειν ἐπὶ τὰ παρῶντι. τοῖσι δὲ Ἕλλησι ἐπέδοθη-
 20 ον ἰέες τρεῖς καὶ πενήκοντα Ἀθηναί. αὐταὶ τε δὴ
 σφεας ἐπείρῳσαν ἀπικόμεναι, καὶ ἅμα ἀγγελίῃ
 ἐλθούσα, ὡς τῷ βαρβαρῶν οἱ πλείονες τῶν
 Εὐβοίαν πάντες εἶσαν διεφθαρμένοι πρὸν τῷ γε-
 νομένου χειμῶνι. φυλάξαντες δὴ τὴν αὐτὴν ὥ-
 ρην, πλυνόντες ἐπὶ πρὸς τοὺς Κιλίσσησι. ταῦτα
 δὲ διαφθίοντες, ὡς διφθῆναι ἐγγύετο, ἀπὸ πλο-
 ον ὁπίσω ἐπὶ τῷ Ἀρτεμίσιον. Τεῖτη δὲ ἡμέρῃ
 δεινόν τι ποιησάμενοι οἱ στρατηγὶ τῷ βαρβαρῶν,
 νέας οὕτω σφι ὀλίγας λυμῆνεσθαι, καὶ ὁ πρὸν Ξέρ-
 30 ξεω δειμῆντες, ὅκ ἀνέμειναι ἐπὶ τοῖς Ἕλλησι
 μάχης ὄρεσθαι, ἀλλὰ πρὸν καλεῖσθαι, κατὰ μέ-
 σσην ἡμέρην αἰῶν τὰς νέας. σπῶντι πρὸν δὲ ὥστε ταῖς
 αὐταῖς ἡμέραις τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι ταῦτα καὶ
 τὰς πεζομαχίας τὰς ἐπὶ Θερμοπύλῃσι. ὥς δὲ πᾶς
 ὁ ἀγὼν τοῖσι κατὰ θαλάσσαν πρὶν τῷ Εὐρέπῳ, ὡς
 πρὸν τοῖσι ἀμφὶ Λεωνίδα, τὴν ἐσθλὴν φυλάσσειν.
 οἱ μὲν δὲ παρεκαλῶντο ὥς μὴ παρήσωσι ἐς τὴν
 Ἑλλάδα τὴν βαρβαρῶν, οἱ δὲ ὥς ὅκ Ἕλλησιν
 40 στρατὸν διαφθίοντες, τὴν πόρην κρατήσωσι.
 Ὡς γὰρ ἔχοντες οἱ Ξέρξεω ἐπέπλωσθαι, οἱ Ἕλλη-
 νες ἀτρέμας εἶχον πρὸς τὰ Ἀρτεμίσια. οἱ δὲ
 βαρβαροὶ μύθοις ποίησαντες τῷ νεῶν, ἐκυ-
 κλεύοντο ὡς πρὸν λαβεῖν αὐτοὺς. ὁ δὲ οὐκ οἱ Ἕλληνες
 πῆναι, τὸν εὖσιν, ὡς πρὸν λαβεῖν αὐτοὺς. ὁ δὲ οὐκ οἱ Ἕλληνες

deuenissent: quippe quos, antequam re-
 spirassent e naufragio & tempestate quæ
 ad Pelion extiterat, excepisset atrox pu-
 gna naualis, ex pugna nauali vehemens
 imber & validi aquarum in mare dif-
 cursus, ac dura tonitrua. Et istis qui-
 dem huiusmodi nox contigit. At iis qui-
 bus negocium datum erat ut EV-
 boeam circumirent, quanquam eadem
 nox, tamen etiam multo atrocior erat:
 tanto quidem, quanto maius est quod
 eos dum in pelago ferrentur inuasit: ad-
 eo ut tristis exitus fuerit. Ut enim eos
 cursum tenentes tempestas ac pluuia
 adorta est, quum essent ad concava
 EVboæ, ac flatu ferrentur, ignari quo
 ferrentur, ad petras impingebantur. Et
 id omne a deo fiebat, quo Græcæ classi
 par redderetur id nauium quod super-
 erat, nec multo plus foret. Atque hi
 quidem circa EVboæ concava perie-
 re. Barbari vero qui apud Aphetas e-
 rant, ubi ipsis libentibus dies illuxit,
 10 naues suas stabilierunt, satis habentes,
 quum male rem gessissent, quietem age-
 re in præsens. At Græcis auxilio tres &
 quinquaginta naues Atticæ superuene-
 re: quæ suo aduentu illis tum animam
 addiderunt, tum nuncium attulerunt,
 eos barbaros qui EVboeam circumue-
 hebantur, tempestate illa quæ extiterat
 cunctos interisse. Itaque Græci eadem
 qua pridie obseruata hora profecti, na-
 ues Cilicum inuasere. Quas ubi corru-
 pere, & nox aduenit: iterum se ad Ar-
 temisium receperunt. Tertio die bar-
 20 barorum duces, tum indigne ferentes
 a tantula se classe vexari, tum a Xer-
 xe supplicium timentes, non expectan-
 dum sibi amplius censuerunt ut Græci
 priores pugnam capesserent, sed instru-
 ctas naues circa meridiem eduxerunt.
 Contigit autem ut per hos eosdem dies
 & hæc naualia prælia & illa in Thermo-
 pylis terrestria gererentur. Erat autem
 omne certamen his in mari de EVripo,
 quemadmodum illis qui cum Leonide
 erant de transitu arcendo. & Græci qui-
 dem sese adhortabatur ne barbaros in-
 trare Græciā finerent: barbari vero, ut
 Græcorum copiis profligatis, transitu
 potirentur. Procedente autem Xer-
 30 xianorum classe in aciem ordinata, dum
 Græci se apud Artemisium immotos te-
 nent, tunc eos barbari, ut comprehenderent,
 lunatâ classe circumdabant. Ibi Græci

1 Naues suas loco non monebant. Vel, Naues immotas sinebant.

2 Se tantulam suam classem profligare. Id est, In peri-

ex aduerso prodeuntes confligere. Qua in pugna pari Marte pugnatum est. nam Xerxiana classis præ magnitudine & copia sua in se incidebat, perturbatis nauibus & mutuo incurfantibus: resistebat tamen neque cedebat. Indigna enim res videbatur, à paucis nauibus in fugam conuertri. Itaque multæ Græcorum naues interibant, multi etiam viri, sed multo plures barbarorum & naues & viri: atque ita dimicantes vtrique ab alteris abscessere. Hoc in prælio Xerxianos inter milites optimam Ægyptii nauauerunt operam, cum aliis magnis editis operibus, tum hoc quod quinque Græcas naues cum ipsis propugnatoribus cepere. E Græcis autem eo die præstantissimi extitere Athenienses, & inter Athenienses Clinias Alcibiadis filius: qui domestico sumptu ac propria nauī cum ducentis viris militabat. Vbi vtrique libenter in diuersum abiere, ad suas stationes sese recepere. Græci autem dirempto prælio reuerti, etsi ca-
 forum corporibus ac naufragiis potiti erant, tamen quod male affecti essent, præcipueque Athenienses (quorum dimidium nauium vulneratum erat) de fugiundo in vltiora Græciæ delibabant. Themistocles, reputans, si ab amicitia barbari Iones & Cares abduceret, fieri posse vt reliquos superarent, dum EVbœenses pecora ad mare propellunt, illuc duces contraxit, eisque dixit se astutiam quandam habere, qua speraret optimos quosque fociorum ab rege abductum iri. Hacenus rem enudauit, addiditq; ad eam transigendam hoc ab illis agendum esse, vt EVbœicorum pecorum quantum vellent quisque mactaret. satius enim esse suorum copiis illos potiri quam hostem. Ac monuit vt suis quisque popularibus præciperet ignem accendere: sibi autem de discessu sub tempus opportunum curam fore, vt sine noxa abirent. Hoc illis probatum quum esset, accensis ignibus ad pecora est itum. Nam EVbœenses, contempto Bacidis oraculo, tanquam nihil dicente, neq; exportauerant quicquam, neque importauerant: & velut impendente eis bello, res sibi quoque ipsis obscuras effecerant. ita enim habebat de his oraculum Bacidis,

Dum inga barbaricus canabacea iactat in aquor,

EVbœa capta mugientes fac procul absint.

ἐπιδρέπλείν τε καὶ πυνέμωτον. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ πῶς ἀπλήσοι ἀλλήλοισι ἐχθροὶτο. ὁ γὰρ Ξέρξης στρατὸς ὑπὸ μεγάλῳ τε καὶ πλήθῳ, αὐτὸς ὑπὸ ἐωυτοῦ ἐπιπλεῖ, στρατοῦ δὲ τῶν νεῶν καὶ περὶ πλοῦσέων περὶ ἀλλήλων ὁμοφροῦς μὲν τοὶ ἀντίχρῃ, καὶ οὐκ εἶχε. δεινὸν γὰρ χρεῖμα ἐποιέοντο, ὑπὸ νεῶν ὀλίγων ἐς φυγὴν τραπέσθαι. πολλὰ μὲν δὲ τῶν Ἑλλήνων ἰέες διεφθίοντο, πολλοὶ δὲ ἄνδρες, πολλὰ δὲ ἐπὶ πλεῖν ἰέες τε τῶν βαρβάρων καὶ ἄνδρες. ἔτι δὲ ἀγανὶ ζώοντες, διέστησαν χωρὶς ἐκαστοί. Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Αἰγύπτιοι μὲν τῶν Ξέρξεω στρατιωτῶν ἠείδοντες οἱ ἄλλὰ τε μέγιστα ἔργα ἀπέδειξαν, καὶ νέας αὐτοῖσι αἰδοῦσιν εἶλον Ἑλλήνων πεντε. τῶν δὲ Ἑλλήνων χεῖρ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἠείδοντες Ἀθηνᾶοι, καὶ Ἀθηναίων Κλένης ὁ Ἀλκιβιάδῳ ὅς δ' ἀπορῶν οὐκ ἴσιν παραχόρμιος, ἐστρατεύετο ἀνδράσι τε διηκούοισι καὶ οἰκίῃσι. Ὡς δὲ διέστησαν ἄσπετοι ἐκαστοί, ἐς ὅρμους ἠπείγοντο. οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς ἀφ' ἑκρήντες οὐκ ἴσιν ναυμαχίης ἀπηνάχθησαν, τῶν μὲν νεκρῶν καὶ τῶν ναυηγίων ἐπεκράτεον, τρηχέως δὲ περὶ φθίντες, καὶ οὐκ ἦκαν Ἀθηναῖοι, τῶν αἰγυπιαίων τῶν νεῶν τετραμύαι ἔσαν, δρησμοὶ δὲ ἐβλάδοντο ὅσῳ ἐς πλεῖν ἔλλαθον. Νόσῳ δὲ λαβὼν ὁ Θεμιστοκλῆς ὡς εἰ ἀπορραγίῃ ἀπὸ τῆς βαρβαρείου πύ, τῇ ἰωνικῇ καὶ τῇ Κελικῇ φύλῃ, οἷοί τε εἴησαν τῶν λοιπῶν κατὰ φθίῃ ἡμέρῃ, ἐλαυνόντων τῇ Εὐβοέῳ περὶ ἑσπέρῃ τῇ θάλασσῃ ταύτην, συλλέξας τὴν στρατηγεῖν, ἐλεγέσθαι ὡς δοκοῖ ἔχον πρὸς τὰ λάμψον, τῇ ἐλπίδι τῶν βασιλῆος συμμάχων ἀποσέπιν τὴν ἑσπέρην. ταῦτα μὲν ἰών ἐς ποσὺ το παρὲν γυμνασίου. ὅπῃ δὲ τοῖσι κατὰ 297
 χροὶ τῶν ἡμερῶν παρὲν περὶ τῇ εἰσῇ σφί ἐλεγέ. τῶν τε περὶ ἑσπέρῃ τῇ Εὐβοέῳ ὅσα πρὸς ἐλπίδι κατὰ φύλιν. κρείσσον γὰρ εἶναι τῇ στρατιᾷ ἔχον ἢ τὴν πολεμίων. πῶς αἰνέε τε περὶ φθίν τοῖσι ἐωυτοῖς ἐκείνους πυρὶ ἀνακαίον, κομιδῆς δὲ πρὸς τῇ ὥρῃ αὐτῶν μελήσειν ὡς τὰ αἰνέας ἀπικέσθαι ὅπῃ τῇ Ἑλλάδι. ταῦτα ἤρσε σφί περὶ καὶ καὶ αὐτῶν πῦρ ἀνακαυσάμενοι, ἐστράτεοντο περὶ τὰ περὶ ἑσπέρῃ. Οἱ γὰρ Εὐβοέες πῶς χρεῖν σπείροντες ὅτι Βάκιδος χρησμοὶ ὡς ὁδὸν λέγειν, ἔτι δὲ ἐκχρίσαντο ὁδὸν, ἔτι περὶ ἑσπέρῃ, ὡς παρὲν σφί πολέμῳ. περὶ τὰ τε ἐποίησαντο σφίσι αὐτοῖσι τὰ τῶν ἡμερῶν. Βάκιδι γὰρ ὡδὲ ἔχει περὶ τῶν τῶν ὁ χρησμός,

Φράζω, βαρβαρόφωνον ὅταν ζυγὸν εἰς ἄλκ

βάλλη

Βύβλινον, Εὐβοίης ἀπέχον πολυμυχεῖας αἰγας.

xxiv

mox ad Histiazam processit. Eo appulsi, vrbe Histiazorum potiti sunt, & optimam portionem agri Histizi maritimosque vicos omnes percurfauerunt.

xxv

¶ Dum isti hoc in loco agunt, Xerxes præparatis quæ ad casos pertinebant, præconem ad classiarios mittit. Hæc autem præparauerat. Quicumque è suo exercitu apud Thermopylas cæsi (erant autem viginti millia) eorum mille ferme relictis, ceteros depressa fossa humauit: & ne à classiario exercitu cer-

xxvi

ni possent, eam humum exagitauit, foliisque construit. Præco vbi ad Histiazam peruenit, facto totius exercitus cœtu, hæc dixit, Viri socii, rex Xerxes dat veniam cuicumque libet relictis ordinibus ire visum quemadmodum pugnetur cum amentibus hominibus, qui se superaturos sperauerant copias regis. Hæc denunciante præcone, mox nihil infrequentius fuit nauigiis: ita multi visere cupiebant. Profecto eo, hos omnes Lacedæmonios esse ac Thespenses credebant qui strati iacebant, quoniam etiam¹ seruos cernerent. ² Itaque res eos qui transnecere non latuit. Hoc Xerxes circa suorum cadauera fecit, rem profecto ridiculam, vt mille iacentes extarent, ceteri vero conferti eundem in locum quater milleni comportati sitique essent. Atque hunc quidem diem in spectaculo consumpserunt: postero autem classiarii Histiazam ad classem remeauerunt. Reliqui qui cū Xerxe erant, iter ingressi sunt: ad quos

10

20

30

40

ὁ δὲ τῶν ἐπὶ πλοίων ἐς Ἰστιαίαν. ἀπὸ τῶν δὲ πλοίων ἔχοντες τῶν Ἰστιαίων καὶ τῆς ἑλλοπίης μοίρης, γῆς δὲ τῆς Ἰστιαίας πᾶσας ἐπέδραμον. Εἰθάρτα δὲ τοῦτέων ἐόντων, Ξέρξης εἰδομασάμενος τὰ πᾶσι τῶν νεκρῶν, ἔπεμπε ἐς Διναυπικὸν στρατὸν κήρυκα. πορευομένατο δὲ τὰδε: ὅσοι τῶν στρατῶν τῶν ἐκείνων ἔσαν νεκροὶ 298 ἐν Θερμοπύλῃσι, (ἔσαν δὲ καὶ δύο μυριάδες) ὑπολιπόμενος τοῦτέων ὡς χιλίοις, τῶν λοιπῶν, τὰ φρεσὶ ὀρυζάμενος, ἔταψεν. φυλλάδα τε ἐπιβαλὼν, καὶ γλῶττι ἐπαμυσάμενος, ἵνα μὴ ὀφθῇσαν ὑπὸ τοῦ ναυπηγῶν στρατῶν. ὡς δὲ διέβη ἐς τὴν Ἰστιαίαν ὁ κήρυξ, σύλλογον ποιησάμενος πᾶν τὸν στρατὸν πρῶτον, ἔλεγε τὰδε, Ἀἰδρεσὺν μάχοι, βασιλεὺς “ Ξέρξης τῶν βουλευμένων ὑμῶν πᾶσι δίδωσι, ἐκλιπόντα τὴν τάξιν, καὶ ἐλθόντα, θεήσασθαι ὅπως μάχεται πρὸς τῶν ἀσπίδων τῶν ἀνθρώπων, εἰ ἡλώσονται τὴν βασιλῆος διώαμιν ὑποβαλέεσθαι. “ Ταῦτα ἐπαγγέλαμεν, μετὰ ταῦτα ὁ δὲ ἐγένετο πλοίων ἀσπινώτερον· οὕτω πολλοὶ ἦσαν θεήσασθαι. ἀφ’ αὐτῶν δὲ ἐβησάντες διέξιοιτες τῶν νεκρῶν. πᾶν τὸν στρατὸν τῶν κειμένων ἐξελθόντες Λακεδαιμονίους καὶ Θεσπείας, ὁρέοιτες καὶ τῶν ἑλλοπίων. οὐ μὲν οὐδὲ ἐλαίβαιε τῶν ἀφ’ ἐβησάντων Ξέρξης ταῦτα τῶν νεκρῶν τῶν ἐκείνων. καὶ γὰρ οἱ καὶ γὰρ οἱ καὶ τῶν χιλίοις ἐφάνοντο νεκροὶ καὶ μέντοι, οἱ δὲ πᾶν τὸν στρατὸν ἀλῆες συγκρατούμενοι ἐς τὸν ὅσον χρόνον, τέσσερες χιλιάδες. ταῦτα μὲν τὴν ἡμέραν πρὸς τὴν ἑσπέραν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ οἱ μὲν ἀπὸ πλοίων ἐς Ἰστιαίαν ἐπὶ τῶν πᾶσι, οἱ δὲ ἀμφὶ Ξέρξην, ἐς ὅδον ὠρμήατο. Ἡ δὲ σφι αὐτόμαλοι ἀνδρες ἀπὸ Ἀρκადίης ὀλίγοι πῖες, βίου τε δεόμενοι, καὶ ἐργασίᾳ βουλομένοι ἐξελθόντες ὅτι τοῖς ἐς ὅσον τὴν βασιλῆος, ἐπὶ τῶν πλοίων οἱ Πέρσαι τῶν ἑλλοπίων τὰ ποιεοίεν· εἰς δὲ πῖς ἄλλοι πρὸς τῶν πλοίων ὁ δὲ ἑρῶν τῶν ἀνδρῶν ταῦτα. οἱ δὲ σφι ἔλεγον, ὡς Ὀλύμπια ἀφ’ αὐτοῦ, καὶ θεοῖς ἐν ἀγῶνι γυμνικὸν καὶ ἵππικόν. ὁ δὲ ἐπείρετο ὅτι πᾶσι θάλασσαν εἴη σφι πορευόμενοι, ὅτι ὅτι ἀγῶνιζονται. οἱ δὲ εἶπον, τῆς ἐλαίας διδόμενον ἐφάμεν. ἐβησάντα εἰπας γλῶττι ἡναιότατην Τιγρέτης ὁ Ἀρβασίου, δειλὴν ὥφλεε πρὸς βασιλῆος. πυθόμενος γὰρ ὁ ἀέθλον ἐὼν ἐφάμεν, ἀλλ’ ἐχρήματα, οὐτε ὡς ἐχρησάμεν, εἴπετε πρὸς τῶν πλοίων τὰδε, Παπαί “

1 Helotes. quod erat seruis Lacedæm. peculiare nomen. 2 Sed enim eos qui illuc traiecerant non latebat quod Xerxes circa suorum cadauera egerat. Ac ridiculum quidem certe istud erat, horum, id est, barbarorum, cadauera mille duntaxat iacentia conspici, illorum autem iacere quatuor millia, eundem in locum confertim congesta. Illud autem γαλαῖον, (id est, ridiculum) non de re ipsa, sed de Xerxe dicitur, qui tam vecors in comminiscenda hac impostura fuerit. Quod ad verbum, ita Gallica lingua expresseris, Es de fait c'estoit une grande moquerie de vouloir faire croire que Sc. Valla autem in eo etiam lapsus est quod illos mille ab his quatuor millibus non distingueris. 3 Propter quam à rege pro timido est habitus, vel, ignavo.

Μαρδόνι, χείους ἐστὶ ἀνδράς ἢ ἄλλος μαχησομέ-
 νους ἡμέας, εἰ οὐ πρὸς χρημάτων ὄν ἀνδρῶν ποιεύ-
 νται, ἀλλὰ πρὸς δόξης; πύττω μὲν δὴ ταῦτα εἴ-
 ρητο. Ἐν δὲ ταῖς ἀφ' ἐμεῶν χερσὶν ἐπεὶ τε ὁ Ὀ-
 θερμωσύλης τρώμα ἐγγύς, αὐτὴν Θεσσαλὸν
 πέμπουσιν κήρυκα ἐς Φωκέας, ἅτε σφί' ἔχοντες αἰεὶ
 χόλον, ἀπὸ δὲ τῆς ὑστάτου τρώματος καὶ ὁ κάρτα.
 ἐς βαλόντες γὰρ πόλεως αὐτὴν αὐτοὶ τε οἱ Θεσσαλοὶ
 καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν ἐς τοὺς Φωκέας, οὐ πολ-
 λοῖσι ἔπειτα πρὸς τὴν ταύτης τῆς βασιλῆος στρα-
 τηλασίνης, ἐς σὺν θῆσαν ὑπὸ τῷ Φωκίῳ, καὶ πρὸς
 ἐφ' ἧσαν τρηχέως. καὶ ἐπεὶ τε γὰρ κατελήθη-
 σαν ἐς τὸν Παρνησσόν, οἱ Φωκέες ἔχοντες μάλιστα
 Τελλίῳ δὲ Ἡλείῳ, ἐνθαῦτα ὁ Τελλὴς σφί' ἐ-
 φίξεται αὐτοῖσι τοῖσι δὲ γυνήσας ἀνδράς ἐξακ-
 οῖους τῷ Φωκίῳ τοῖς δόξιοις, αὐτοὶ τε τοῖσι, καὶ
 τὰ ὅπλα αὐτῶν, νυκτὸς ἐπεθήκετο τοῖσι Θεσα-
 λοῖσι πρὸς τὴν αὐτοῖσι, ὅτι αὐτὴν λυκαυθίζον-
 ται ἰδόντες, τῶν τε κτείνειν. τοῖσι αὖτε φυλα-
 καὶ τῷ Θεσσαλῷ πρὸς τὴν ἰδύσασιν, ἐφοβήθησαν,
 δόξασαν ἄλλο π' εἶπεν πρὸς καὶ μετὰ τῶν φυλα-
 κας αὐτῆς ἡ στρατὸς, οὕτω ὥστε τετρακισχίλιον
 κρατῆσαι νεκρῶν καὶ ἀπαίδων Φωκέας, τῷ δὲ μὲν
 ἡμῶς ἐς Ἀβας ἀέθεσαν, τὰ δὲ λοιπὰ, ἐς Δελ-
 φοὺς. ἡ δὲ δεκάτη ἐλήγετο τῷ χρημάτων ἐκ ταύ-
 τῆς τῆς μάχης, οἱ μεγάλοι ἀνδραγαθῆτες οἱ πρὸς τὸν
 τρεῖς ποταμῶν ἐσθλῶτες, ἐμπαρθεῖν τῷ νηοῦ τῷ ὁ
 Δελφοῖσι, καὶ ἐπερὶ τοῖσι οἱ Ἀβασίαι ἀνακεί-
 νται. Ταῦτα μὲν νῦν δὲ περὶ εἰργάσαντο τῷ
 Θεσσαλῷ οἱ Φωκέες, πολιορκέοντες αὐτοὺς. ἐς-
 βαλοῦσαν δὲ ἐς τὴν χώραν τὴν ἰσπὸν αὐτῶν, ἐ-
 λυμήσαντο ἀντιέχως. ἐν γὰρ τῇ ἐς βολήν ἡ ὁδοὶ κα-
 τὰ τὴν Ἀμπολιν, ἐν ταύτῃ τὰ φερον μεγάλην ὀρύσσας-
 τες, ἀμφορέας κενεοὺς ἐς ταύτην κατέθηκαν.
 χροῦ δὲ ὅπτι φορῆσαντες, καὶ ὁμοίωσαντες ταῖς ἄλ-
 λω χώρῃ, ἐδέχοντο τοὺς Θεσσαλοὺς ἐσβάλλον-
 τας. οἱ δὲ, ὡς αἰαρεπτόμενοι τοὺς Φωκέας φε-
 ρόμενοι, ἐσπεύον ἐς τὰς ἀμφορέας. ἐνθαῦτα οἱ
 ἵπποι τὰ σκέλεα διεφθάρσαν. Τῶν δὲ σφί'
 ἀμφοτέρων ἔχοντες ἔγκυτον οἱ Θεσσαλοὶ, πέμ-
 ντες κήρυκα, ἠγόρευον τάδε, ὧς Φωκέες, ἢ
 δὴ πῃ μάλλον γνωσιμαχέεσθε μὴ εἶναι ὁμοῖοι ἡμῖν.

πρὸς δὲ

Mardoni, in quos viros induxisti nos
 ad pugnandum? qui non pecuniarum
 certamen agitant, sed virtutis? Hoc
 ille dixit. ¶ Eo interim tempore post
 acceptam apud Thermopylas calami-
 tatem confestim Thessali caduceato-
 res ad Phocenses mittunt, utpote iis in-
 fensi, cum semper antea, tum præci-
 pue post nouissimam cladem. Etenim
 non multis ante hanc regis expeditionē
 annis, quum ipsi Thessali & eorum so-
 cii omni cum copia bellum Phocen-
 sibus intulissent, à Phocensibus fugati
 sunt ac male mulctati. nam quum ad
 Parnassum vsq; processissent Phocen-
 ses, secum habentes Telliam varicinum
 illum Eleum, ibi Tellias hic huiusmo-
 di rem eis commentus est: Sexcentos
 viros è Phocensibus præstantissimos
 gypso tam ipsos quam arma illinit, eos-
 que sub noctem in Thessalos dimisit;
 dato præcepto ut quemcunque albi-
 cantem non cernerent, eum obtrun-
 carent. Hos primum Thessalorum ex-
 cubitores, aliud quoddam prodigium
 esse arbitrati, deinde ipse exercitus adeo
 exhorruerunt, ut tribus millibus casu-
 rum atque scutorum Phocenses potiti
 sint: quorum scutorum dimidium a-
 pud Abas, alterum dimidium apud
 Delphos dedicauerunt: & ex decima pe-
 cuniarum huius pugnae factæ sunt sta-
 tuæ grandes, quæ circa tripodem è re-
 gione delubri Delphis visuntur: & alte-
 ra eiusmodi in Abis repositæ. Hoc
 Phocenses in peditatum Thessalorum,
 à quibus obsidebantur, egerunt. Equi-
 tatum quoque eorundem, qui in suum
 agrum incurfauerat, insanabili clade
 afflixit, ad ingressum enim qui est iu-
 xta urbem Hyampolin, depressa in-
 genti fossa, amphoras illic inanès de-
 posuerunt, humumque desuper inie-
 cerunt, eamque reliquo solo exæqua-
 uerunt: atque ibi Thessalos expecta-
 runt incurturos. In eos Thessali im-
 petu dato, tanquam rapturi, in ampho-
 ras inciderunt, ibique equorum crura
 confracta sunt. Ob hæc ambobus
 Phocensibus infensi Thessali, mis-
 so caduceatore ita dixerunt, 2 Nun-
 quid dissimulatis amplius Phocenses
 agnoscere non esse vos nobis pares?

xxvii

xxviii

xxix

1 Quumque Thessali ad Parnassum compulsi essent, vates Tellies Eleus Phocensibus apud quos erat, hoc excogitavit. At Valla 19 πειληναι ad Phocenses retulit, quod tamē de vicioribus dici rationi consentaneum non est. Sed Valla in errorem induxit for-
 tasse præposterā interruptio quam in suo exemplari habuit, 2 nominatim pro genitico absoluto positum, videlicet οἱ Φωκῆες ἔχοντες, pro
 τῷ Φωκίῳ ἔχοντων quod nihil aliud est quam si, omisso illo participio, ita (ὅτι) quidem multo brevius dixisset, τοὺς Φωκῆας ὡς τῶν
 οἱ ἄλλοι σφί' ἐφίξεται τοῖσι δὲ. Quia observatio ad intelligendos alios Herodoti locos magno adiumento esse potest. 2 Nunc demum Pho-
 censes sententia mutata agnosce etiam magis quam antea, vos nequaquam nobis esse pares. At Valla interrogatio hæc legit,
 quum tamē veta vtrū γινώσκοντες ἢ σιγήσιν interrogatio admittit non videatur.

qui & antehac inter Græcos, quandiu partes illorum nobis placuerunt, semper vobis antecelluimus, & nunc apud barbarum adeo pollemus ut penes nos sit & agro vos exuere, & in seruitutem redigere? Quam facultatem etsi obtinemus, tamen iniuriarum non sumus memores, nisi ut eo nomine quinquaginta talenta rependatis: & nos vobis recipimus, omnia nos ab agro vestro damna auersuros. Hæc Thessali Phocensibus denunciabant, quod soli Phocenses inter eius loci homines cū Medis non sentiebant: idq; nulla alia causa, (ut ego coniectura comperio) quam Thessalorum odio: partes Medorum (ut mihi videtur) sequuturi, si Thessali partes Græcorum fouissent. Hæc deferentibus Thessalis, negarūt se Phocenses pecuniam duros: & sibi itidem ut Thessalis facultatem esse sentiendi cum Medis, si aliter sentire vellent: sed nequaquam fore ut sponte essent proditores Græciæ. His verbis renunciatis adeo Thessali sunt in Phocenses indignatione perciti, ut barbaro duces itineris extiterint, & ex Trachinia Doridem regionem incurfauerint. nam eius regionis¹ podeon angustus illic octoginta non amplius stadia in latum protenditur, inter Melidem ac Phocensem regionem situs, quæ olim Dryopis erat. Hæc autem regio, Dorum qui sunt in Peloponneso, metropolis est. Hanc igitur Doridem regionem ingressi barbari nihil admodum læserunt: cum Medis enim (etsi Thessalis non videbatur) sentiebāt. Posteaquā autem ē Doride in Phocidem ingressi sunt barbari, ipsos quidem Phocenses non sunt adepti: (eorum enim nonnulli cacumina Parnassi conscenderant,² qui vertex est iuxta urbem Neonem illic sitam, nomine Tithorea: eoque se receperant: sed plures ad Locros Ozolas, in urbem Amphissam, quæ supra Crisæū sita est campum) omnem tamen agrū Phocensem incurfauerunt: (sic enim ducebantur à Thessalis) & omnia quæ nacti sunt, igni ferroque vastarunt. Urbes etiam ingressi, ignes in sacras ædes iniecerunt. Nam peragrātes eam iuxta Cephissum amnē, cuncta populati sunt, & hinc urbē Drymon incenderunt, illinc Chara-

παραδόν τε γὰρ ἐν τοῖσι Ἑλλησι ὅσον χρόνον ἐκεί-
 να ἡμῖν ἰσθάνε, πλέον αἰεὶ κατεύμενοι ἐφερόμεθα.
 νῦν τε πρὸς τὰ βαρβάρων ποσὺτοι διωάμεθα,
 ὥστε ἐπὶ ἡμῖν ὅτι τῆς γῆς ἐσθλῆσαι καὶ παροῦ-
 δεσποδῆσαι ὑμῶν. ἡμεῖς μὲν τοὶ θεῶν ἔχοντες,
 οὐ μνησικαχέμεθα, ἀλλ' ἡμῖν ἡμέαδ' αὐτ' αὐτέων
 πεπλήκοντα τάλαντα ἄργυρίου· καὶ ὑμῖν ὑπο-
 δέχομεθα τὰ ὑπὸντα ὅτι πλεονάχωρον ἀποδρέψιν.
 Ταῦτά σφι ἐπαγγέλλοντο οἱ Θεσσαλοί. οἱ γὰρ
 Φωκέες μωῶσι τῷ αὐτῇ ἀφ' ὧν οὐκ ἐμῆδι-
 ζον· κατ' ἄλλο μὲν ὄσεν, (ὡς ἐγὼ συμβαλλόμε-
 νος δεικνῶ) κατὰ δὲ θεῶν ἔχοντες τῷ Θεσσαλῶν. εἰ
 δὲ Θεσσαλοὶ τὰ Ἑλλήων ηὔξον, ὡς ἐμοὶ δοκέειν, ἐ-
 μῆδιζον ἢ οἱ Φωκέες. ταῦτα ἐπαγγέλλοντο Θεσ-
 σαλῶν, οὔτε δῶσιν ἐφασαν χρήματα, παρέχον-
 τε σφι Θεσσαλοῖσι ὁμοίως μῆδιζον, εἰ ἄλλως βου-
 λοίαντο. ἀλλ' οὐκ ἔσθλα ἐκόντες εἶ) παροδόν
 τῆς Ἑλλάδος. Ἐπειδὴ δὲ αἰεὶ ἐχθροὶ οὗτοι
 οἱ λόγοι, οὕτω δὴ οἱ Θεσσαλοὶ κεχολωμένοι τοῖσι
 Φωκέσιν, ἐκόντο ἡγεμόνες τὰ βαρβάρων τῆς ὀ-
 δοῦ. ἐκ μὲν δὴ τῆς Τρηχινίης ἐς τὴν Δωρίδα
 ἐσέβαλον. τῆς γὰρ Δωρίδος χώρας ποδῶν πεντὸς
 αὐτῇ καθεστίνε, ὡς τελέκοντα σταδίον μάλιστα κα-
 ῶρος, κείμενος μετὰ τῆς τε Μηλιάδος καὶ τῆς
 Φωκίδος χώρας, ἥ περ ἰσθμὸς τοπαλαγὸν Δρυοπίς. ἡ
 δὲ χώρα αὕτη ἐστὶ μητροπόλις Δωριέων τῇ ἐν Πε-
 λοποννήσῳ. αὐτῇ τῇ τὴν Δωρίδα γὰρ οὐκ ἐσι-
 πητο ἐσβάλλοντες οἱ βαρβάροι. ἐμῆδιζον τε γὰρ,
 καὶ οὐκ ἔδωκε Θεσσαλοῖσι. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Δω-
 ρίδος ἐς τὴν Φωκίδα ἐσέβαλον, ἀβύσσιν μὲν τοῖς Φω-
 κίαις οὐκ αἰρέοισι. οἱ μὲν γὰρ τῷ Φωκίῳ ἐς τὰ
 ἄκρα τὰ Παρνησσὸν αἰέοντο. ἐστὶ δὲ καὶ ὑπὸ τῇ
 δὴ δέξασθαι ὁμιλῶν τῷ Παρνησσῷ ἡ κρυφή, κα-
 τὰ Νέων πόλιν, κειμένη ὑπὸ ἐωῦτης. Τηθόρεα
 οὐκ οὐκ αὐτῇ. ἐς τὴν δὴ αἰνηκαίον, καὶ αὐτοὶ αἰέ-
 οντο. οἱ δὲ πλεῖν αὐτέων ἐς τοὺς Ὀζόλας Λο-
 κροὺς ἐξέκρυμναιτο, ἐς Ἀμφισσάν πόλιν ἰλὺ ὑπὸ
 τοῦ Κερασίου πεδίου οἰκομένην. οἱ δὲ βαρβάροι
 τὴν χώραν πᾶσαν ἐπέδραμοι τὴν Φωκίδα. Θεσ-
 σαλοὶ γὰρ οὕτω ἦσαν δι' ἑσπέρην. ὁρῶντες δὲ ἐπὶ
 σχόν, πῶντα ἐπέφλεγον καὶ ἔκτεινον, καὶ ἐς τὰ πό-
 λιν αἰένοντες πῦρ καὶ ἐς τὰ ἱερά. Πορδολίμοι γὰρ
 αὐτῇ πρὸς τὸν Κηφισὸν ποταμὸν, ἐδήμιον πῶντα·
 καὶ τῷ μὲν ἔκαυσαν Δρύμον πόλιν, κατὰ δὲ Χαρα-

¹ Quidam, Tractus angustus. Alii, Prominentia angusta. Camerarius autem ita hunc locum reddit, Regionis Doricæ hac in parte angustus est aditus, latitudine patens ad millia passuum circiter quatuor. id est, quasi per se extenditur. ² Est autem multitudine etiam capax vertex Parnassi, qua ad urbem Neonem vergit, leiorum sitam: vocaturque ille vertex Tithorea. vel, Tithoreia, ut conueniat cum voce Latina Vertex masculin. gen. ut Tithoreia cum Græca femin. κρυφή. Sic paulo post κρυφῆς. περηνίης vocata Ὑπερηνίης. Logo autem κρυφῆς ἐν αὐτῇ, pro κρυφῇ ὑπὸ αὐτῇ, sed ne illius quidem lectionis sensus satisfaci.

δρην, & Ἐρωχόν, & Τετθόνιον, & Ἀμφικραν, καὶ
 Νέωνα, & Πεδιέας, & Τριπίας, & Ἐλάτειαν, & Ὑ-
 ἀμπολιν, & Παραποταμίους, & Ἀβας· ἔνθα καὶ ἰ-
 ρὸν Ἀπόλλωνος πλούσιον, Ἰστανυροί τε & ἀνα-
 θήμασι πολλοῖσι κατεκδασμένοι. καὶ δὲ πάλιν
 τότε καὶ καὶ ὅτι χρεῖς ἦσαν αὐτοῖσι. καὶ τὸ δὲ ἰ-
 ρὸν συλῆσαντες ἐπέστησαν, καὶ πῖνας δῶκεντες ἐ-
 λον τῷ Φωκίῳ πρὸς τοῖσι οὖρεσι. καὶ γυναικὰς
 πῖνας διέφθιραι μοσχάριοι, ὑπὸ πληθεος.
 Παραποταμίους δὲ ὁρμητοὶ οἱ βάρβαροι, 10
 ἀπὸ πρὸς Πανοπέας· ἐβόων δὲ ἡδὴ Διὶ καὶ
 ἰουδῶν ἢ ἑσπέρῃ αὐτῶν ἐσχίζετο. τὸ μὲν πλεῖστον
 & διωπατῶτα τὸν τῷ ἑσπέρῃ, ἀλλὰ αὐτὰς ἑρξῇ πο-
 ρεύοντες ἐπὶ Ἀθῆνας, ἐπέβαλε ἐς Βοιωτοὺς, ἐπὶ
 τῷ Ὀρχομενίῳ, Βοιωτῶν δὲ πᾶσι πλεῖστον ἐμ-
 διζε. αὐτὸν δὲ πόλιν αὐτῶν ἀνδρες Μακεδόνες ὁρ-
 μητοὶ οἱ ἑσπέρῃ, ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἀποπε-
 φθῆντες· ἐπὶ τῇ δὲ, βουλόμενοι δὴ λὸν ποιεῖν
 ἑρξῇ ἐπὶ τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονέοντες. οὗτοι μὲν
 δὴ τῷ βαρβαρῶν αὐτῇ ἐτράποντο. Ἄλλοι 20
 δὲ αὐτῶν ἡγεμόνας ἔχοντες, ὁρμητοὶ ὅτι δὲ ἰρὸν δὲ
 Δελφοῖσι, ἐπὶ δὲ τῇ Παρνασσῶν ἀπέρποντες. οὗτοι
 δὲ οὗτοι ἐπέσχοι τῆς Φωκίδος, πᾶσι ἐσιν αὐτοῖς
 οἰ. & γὰρ τῷ Πανοπέῳ πᾶσι πόλιν ἐπέστησαν, &
 Δαυλίῳ, & Αἰολίδῳ. ἐπορεύοντο δὲ αὐτῇ ἀπο-
 σχιζέμεντες τῆς ἄλλης γραπῆς, τῷ δὲ εἵνεκα, ὅπως
 συλῆσαντες δὲ ἰρὸν δὲ ἐπὶ Δελφοῖσι, βασιλεῖ ἑρ-
 ξῇ ἀποδίδεσθαι τὰ χεῖματα. πᾶσι δὲ ἡκιστα τὰ
 ἐπὶ τῇ ἰρῇ ὅσα λῆγου ἢ ἄλλῃ ἑρξῇ (ὡς ἐπὶ αὐτοῖς
 θαίνομαι) ἀμεινοῖ ἢ τὰ ἐπὶ τοῖσι οἰκίοισι ἐλίπε, πολ- 30
 λῶν αἰεὶ λῆγοντων, & ἀλλὰ τὰ Κροίσου τῷ Ἀλυ-
 ατῇ αἰαθῇ. Οἱ Δελφοὶ δὲ, τῷ αὐτοῖς
 οἱ αὐτοῖς, ἐπὶ αὐτῇ ἀρρωδῇ ἀπικέατο· ἐπὶ δὲ ἡμα-
 τῇ δὲ μεγάλῃ κατεφῶτες, ἐμμενέοντες ἐπὶ τῷ ἰ-
 ρῶν χεῖματι, εἰπέσθαι ἐπὶ τῇ κατεφῶσι, εἰ-
 τε ἐκχυμίσουσι ἐς ἄλλην χώραν· ὁ δὲ ἦος σφῆας
 οὐκ ἔα κινεῖν, φάσκει αὐτὸς ἰκανὸς εἶναι τῷ ἐνυπὸ
 πρὸς αὐτῇ. Δελφοὶ δὲ αὐτῇ ἀκούσαντες,
 σφῆας αὐτῶν πρὸς ἐφῶνιζον. τέσσα μὲν νῦν
 καὶ γυναικὰς πέρη ἐπὶ τῷ Ἀχαιῶν διέσωσαν· 40
 αὐτῶν δὲ οἱ μὲν πλεῖστοι ἀνέβησαν ἐς τὴν Περσῶν
 οὐδὲ τὰς κορυφὰς, καὶ ἐς τὸν Κωρύκειον αὐτοῖς ἀνεί-
 κειτο· οἱ δὲ ἐς Ἀμφικραν πᾶσι Λοκρίδα ὑπὸ
 ἡλόν. πᾶσι δὲ οἱ Δελφοὶ ἐξέλιπον πᾶσι
 λιν, πλεῖστον ἐξήκοντα ἀνδράν, καὶ τὸν πρὸς
 Βεπὶ δὲ ἀγγχοῦ τε ἔσαν οἱ βάρβαροι ὅτι
 τες, καὶ ἀπὸ πρὸς δὲ ἰρὸν, αὐτοῖς ὁ πρὸς φῆτης,

dram & Erochum & Tethonium &
 Amphicram & Neonem & Pedieas &
 Triteas & Elateam & Hyampolin &
 Parapotamios, *id est, fluminis accolae* : &
 Abas, ubi delubrum Apollinis erat lo-
 cuples & thesauris donariisq; complu-
 ribus exornatū, in quo, ut tunc, ita nunc
 redduntur oracula. Hoc delubrum post-
 eaquam diripuerunt, incenderunt. Pho-
 censium etiam quosdā per montana in-
 sequuti ceperunt, & mulieres aliquot,
 quas prae multitudinis stuprantium ex-
 tinxerunt. Praeteregressi quoque Pa-
 rapotamios, pervenire ad Panopeas. xxxiv
 Unde bifariam copia iam diuisa fue-
 runt: quatum plurima pars ac validissi-
 ma cum ipso Xerxe Athenas versus ten-
 dens in Boeotos, in agrum Orchomeni-
 orum ingressa est. Boeoti autem cum
 Medis uniuersi sentiebant: quorum vr-
 bes viri Macedones in eis collocati,
 qui ab Alexandro missi fuerant, serua-
 uerunt, volentes planum facere Xerxi
 Boeotos sentire cum Medis. Et hi quidē
 barbari hac iter intenderunt. ¶ Cete-
 ri vero cum suis ducibus Parnassum à
 dextra praestringentes, ad templū quod
 est Delphis processerunt, quicquid a-
 gri Phocensis nanciscebantur, id omne
 foedantes. nam & Panopeorum oppi-
 dum incenderunt, & Dauiliorum &
 Aelidensium. Ideo autem hanc ab aliis
 seiuncti pergebant, ut direpto quod
 Delphis est templo, pecunias repraesentarent
 Xerxi regi: qui omnia quae in eo
 templo erant memoratu digna; me- 30
 lius norat (ut ego audio) quam quae in
 aedibus suis reliquerat: permultis assidue
 referentibus cum alia, tum praecipue
 Croesi Halyattis filii donaria. Hoc xxxvi
 Delphi quum audissent, in extremam
 prorsus deuenire formidinem: qua
 attoniti, deum de sacra pecunia con-
 sultarunt, nunquid eam humi defode-
 rent, an alium in locum transportarent.
 Eam deus illis interdixit ne amoueretur
 se enim suffecturum esse ad res suas tu-
 tandas. His auditis Delphi de semetipsis
 curandū putauerunt, liberis vxoribusq;
 in Achaia traiectis. Pleriq; igitur ver-
 tices Parnassi superauerunt, & ad Cory-
 cium antrum, quidam ad Amphissam
 Locridem se subdixerunt. Denique om-
 nes Delphi urbem deseruerunt, praeter
 sexaginta viros, ac prophetam, *id est,*
vaticinum. Postea vero quam bar-
 bari subeuntes appropinquabant, tem-
 plumque cernebant, interim propheta
 cui no- xxxvii

cui no-

tui nomen erat Aceratos, inspicit ante delubrum sacra arma prolata è con-
clavi, quæ¹ intus proposita fuerant:
eaque nefas erat cuiquam mortali con-
tingere. quod ostentum iis Delphis qui
aderant perrexerat nunciatum. Vbi autem
barbari properantes peruenere ad fa-
num Mineræ² quod est ante templū,
tum vero etiam maiora quam superius
prodigia repræsentata sunt.³ res pro-
fecto hæc valde miranda. nam arma
Martia sua sponte extra delubrum pro-
posita apparuerunt. Quod tamen secū-
do loco actū est, ex omnibus miraculis
maxima est admiratione dignū. quum
enim barbari ad sacellum Mineræ
quod est ante templum, accederent,
interea è cælo fulmina in eos decide-
runt: & à Parnasso duo abscissi verti-
ces, magno cum fragore sunt deuolu-
ti, permultosque eorum interceperunt:
atque ex ipso sacello Mineræ vocife-
ratio iubilatioque extiterunt. Quibus
omnibus pariter ingruentibus, terror
incussus est barbaris, ut fugæ se manda-
rent. Ea re cognita Delphi descenden-
tes magnam eorum stragem edidere:
Qui autem superfuere, recta ad Bœo-
tos effugerunt: & quum redissent, re-
ferebant (ut ego accipio) alia se præ-
terea quæ dixi miracula vidisse, duos
armatos & humana natura augustio-
res institisse sibi, cædem facientes at-
que insequentes. Hos autem duos
Delphi aiunt indigenas heroas esse,
Phylacon & Aptonoum, quorum fa-
na visuntur: Phylaci quidem, secun-
dum ipsam viam super ædem Minervæ:
Aptonoi vero, prope Castaliam;
sub Hyampeo vertice. Saxa autem quæ
à Parnasso deciderunt, adhuc ad no-
stram usque memoriam integra ex-
tant in fano Mineræ protempla-
ris locata, ad quod⁵ per barbaros
deuoluta peruenere.⁶ Atque hic re-
ceptus à templo horum virorum fu-
it. ¶ Græcorum autem classis ab
Artemisio profecta, rogatu Atheni-
ensium ad Salaminem substitit. Quod
ut facerent ideo rogauerant Atheni-
enses, tum ut liberos atque vxores
ex Attica subducerent, tum ut con-
sultarent quid sibi agendum esset:

τῶν οὐνοῦμα ἦν Ἀκὴρατος, ὁρᾷ πρὸ τοῦ τοῦ ὄψατο
παρακείμενα εἶσθαι ἐκ τῆς μεγάρου ὄψε, πνευγμῆ-
να ἰεῖν, τῶν δὲ ὅσοι ἦν ἀπολέσθαι αἰδεσθῶν οὐ-
δεῖν. ὁ μὲν δὲ ἦν Δελφῶν τοῖσι παρεούσι σημα-
νέων ὁ τέρας. οἱ δὲ βαρβαροὶ, ἐπειδὴ ἐγίνοντο
ἐπιγόμενοι κατὰ τὸ ἰεὺν τῆς περὶ τοῦ ἱεροῦ Ἀθηνᾶς
ἡς, ἐπὶ γινέται σφι τέρει ἐπὶ μέζονα τῶν γὰρ γενη-
μῶν τέρειος. θαῦμα μὲν γὰρ καὶ τῶν κατὰ ἐστὶ,
ὅπλα δὴ αὐτόματα φαῖναι ἔξω παρακίμε-
να τῶν τοῦ. πὰ δὲ δὴ ἐπὶ τούτῳ δούτερον ἐπὶ γινέ-
μα, καὶ ἀπὸ πύργων φασμάτων ἄστια θαῦμα-
σά μαλιστα. ἐπεὶ γὰρ δὴ εἶσαν ἐπὶ οἱ βάρ-
βαροὶ κατὰ τὸ ἰεὺν τῆς περὶ τοῦ ἱεροῦ Ἀθηνᾶς, ἐπὶ
τούτῳ ἐκ μὲν τῶν οὐρανοῦ κεραυνοὶ αὐτοῖσι ἐπέ-
παιον, ἀπὸ δὲ τῶν Περησοῦ ἀπορρέοντα δύο κῆ-
ρυφαὶ ἐφέροντο πολλὰ πατάγῃ ἐς αὐτοὺς, καὶ κατέ-
λαβον συχνοὺς σφραγῶν. ἐκ δὲ τῶν ἰεῶν τῆς περὶ
τοῦ ἱεροῦ βοή τε καὶ ἀλαλαγμὸς ἐγένετο. Συμμι-
χῶν δὲ πούτων πύργων, φόβος τοῖσι βαρβαροῖ-
σι ἐπέπαιον. μαλιστα δὲ οἱ Δελφοὶ φέρον-
τας σφραγῶν, ἐπὶ κατέλαβον, ἀπὸ πύργων πλῆθος πὶ
αὐτῶν. οἱ δὲ ἐπὶ οἱ τοῖσι, ἰδὼν Βοιωτῶν ἐφάρα. ἐ-
λεγον δὲ οἱ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ οὐτοὶ τῶν βαρβαρῶν (ὡς
ἐγὼ περὶ ἀπομνημονεύω) ὡς πρὸς τοῖσι καὶ ἄλλα ἔρω-
ντα. δύο γὰρ ὅπλα ἔχοντες ἢ κατὰ αἰδεσθῶν
πύργων φύσιν ἔχοντες, ἐπὶ οἱ σφι κατέκτανον καὶ διώ-
κοντες. Τοὺς δύο δὲ τοῖσι Δελφοὶ λέγου-
σι ἐπὶ πύργων ἡρώων ἐστὶ, Φύλακας τε καὶ Αἰπτό-
ν. τῶν πὰ τῶν τελεμῶν ἐστὶ πρὸς τὸ ἰεὺν Φυλάκας
μὲν, πὰ αὐτῶν τὴν ὁδὸν κατὰ πύργον τῶν ἰεῶν τῆς περὶ
τοῦ ἱεροῦ, Αἰπτοῦ δὲ, πύργος τῆς Κασταλίας,
ἐπὶ τῇ Ὑαμπεῖ κρυφῇ. οἱ δὲ περὶ οἱ ἀπὸ
τῶν Περησοῦ λίθοι, ἐπὶ καὶ ἐς ἡμέας εἶσαν οὐ-
τοι, ἐπὶ τῶν τελεμῶν τῆς περὶ τοῦ ἱεροῦ Ἀθηνᾶς κατέ-
κτανον, ἐς τὸ ἐπὶ οἱ ἀπὸ τῶν βαρβαρῶν
φερόμενοι. τούτων μὲν ἡν τῶν αἰδεσθῶν αὐτῶν αἰ-
πὸ τῶν ἰεῶν ἀπαλλαγὴ γίνεται. Οἱ δὲ Ἐλ-
λήνων ναυτῆς ἐπὶ οἱ ἀπὸ τῶν Ἀρτεμίου, Ἀθηνᾶς
οἱ δὲ οἱ ἐπὶ οἱ ἀπὸ τῶν Σαλαμῶν κατέκτανον τῶν
ἡρώων. τῶν δὲ ὅτι ἐπὶ οἱ ἀπὸ τῶν αὐτῶν χεῖν
πρὸς Σαλαμῶν Ἀθηνᾶοι, ἵνα αὐτοὶ παύσας τε
καὶ γυναικας ἀπαλλάξωσιν ἐκ τῆς Ἀττικῆς
πρὸς τῶν καὶ βουλεύωνται τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσται.

1 Ex his quæ paulo post sequuntur, videtur colligi hic pro τούτῳ reponendum esse ἔξωθεν. 2 Videtur potius περὶ τοῦ ἱεροῦ esse cognomen Mineræ, à providendo ita dicta, nisi forte legis Valla περὶ τοῦ ἱεροῦ, qui pro eo quod hic Fanum, statim Sacellum dicit, & Ædem. Cuius interpretatione sequenti quæ paulo post habetur, videlicet Fano Mineræ protemplaris, hic reponendum fuerit, Mineræ quæ est ante templum. 3 Nam & hoc, magnum quidem miraculum est, (quod videlicet modo dictum fuit) Martia arma conspecta fuisse extra templum extra sua sponte: (vel, à seipsis, i. sine ullius opera) sed quæ illud sequuta sunt, inter quælibet spectra, maxima est admiratione dignum. Vel, pro quibuslibet spectris, aut ostentis. 4 Statura humana proceriores ipsos insequi, stragem inter persequendum edentes. 5 Id est, Per medium barbarorum. 6 Id est, Atque ita multati à templo se receperunt.

XLIV

ab Hercule & Meliensibus è regione quæ Doris nunc vocatur, abducti. Hæ copix Peloponnensium erant. Eorum autem qui sunt in exteriori continente, Athenienses supra quam ceteri naues præstabant, soli centum octoginta. quippe quibus non adfuerunt in pugna ad Salaminem gesta Platæenses, ob hanc causam, quod quum Græci ab Artemisio dilapsi sunt, Platæenses, ubi iuxta Chalcidem appulsi fuere, descendentes in Pieriam oræ Boeotix, ad recipiendos domesticos suos se conuertebant. ita dum in suis conseruandis occupantur, relictæ fuere. Athenienses autem sub Pelasgis eam quæ nunc Græcia nuncupatur tenentibus, Pelasgi erant, Cranai nominati: sub rege vero Cecrope, Cecropidæ cognominati: Erechtheo autem adepto imperium, immutato nomine Athenienses appellati: deinde Iones, ab Ione Xuthi filio, qui dux extitit Atheniensis exercitus.

XLV

Megarenenses autem tantundem copiarum quantum ad Artemisium, attulerunt: Ampracii, septem cum nauibus auxilio venerunt: Leucadii, cum tribus, Dorica gens, & à Corintho oriunda.

XLVI

Ex insulanis autem Æginetæ triginta naues exhibuerunt: quibus alix quoque erant naues instructæ, sed iis oram suam tutabantur: verum cum triginta omnino nauibus præcipue velocitatis ad Salaminem dimicauerunt. Sunt autem Æginetæ Doreæ, ab Epidaurò. cui insulæ nomen antea fuerat OEnone. Post Æginetas easdem quas ad Artemisium viginti naues præbuere Chalcidenes: & Eretrienenses, septem. hi Iones sunt. Dehinc autem Chii easdem præbuere, gens ab Atheniensibus Ionica. Naxii autem naues præbuere quatuor, qui quemadmodum & ceteri insulani, à popularibus ad Medos missi erant, sed illorum iussa aspernati, transiire ad Græcos, suafu Democriti, viri inter ciues illustres, & tunc trierarchi. Naxii autem Iones sunt ab Atheniensibus ducentes originem. Styreenenses quoque easdem quas in Artemisio naues præbuere. Cynthii, vnam omnino, & vnam penteconterum. horum vtrique Dryopes sunt. Seriphii etiam & Siphnii & Melii fuere in partibus. hi enim soli ex insulanis terrâ barbaro & aquâ negauerunt.

ὑπὸ Ἡρακλέους τε καὶ Μηλίων ἐκ τῆς ναῦ Δωρίδος καλεομένης χώρας ὄξαια αἰτέσθαι. οὗτοι μὲν καὶ Πελοποννησίων ἐσθλα δύνοντο. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἐξω ἡπείρου, Ἀθηνῶσι μὲν, πρὸς πόλιν πρὸς ἄλλοις, παρεχόμενοι ἦσαν ὁγδωκοντα καὶ ἑκατὼ μοῖνοι. ἐν Σαλαμῖνι γὰρ οὐ σκευευμένα χροὸν Πλαταιέες Ἀθηνῶσι, εἰς τοῖνδ' ἐπὶ πρῆγμα. ἀπαλασσομένων τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμίου, ὡς ἐγίνοντο κατὰ 10 Χαλκίδα, οἱ Πλαταιέες ἀπεβάντες ἐς τὴν περσὶν τῆς Βοιωτίας χώρας, πρὸς ἐκχυμένην ἐτρέποντο τῶν οἰκετῶν. οὗτοι μὲν καὶ πύλους σώζοντες ἐλείφθησαν. Ἀθηνῶσι δὲ ἐπὶ τῇ Πέλαγον ἔχοντων τῶν ναῶν Ἑλλάδα καλεομένην, ἔσαι Πελασγοί, ὀνομαζόμενοι Κεραναί. ἐπὶ δὲ Κέκροπος βασιλῆος ἐπεκλήθησαν Κεκερωτῖδαι. ἐκ δ' οὗ αὐτοῦ δὲ Ἐρεχθίδος τῶν ἄρχων, Ἀθηνῶσι μετονομάσθησαν Ἴωνες δὲ τοῦ Ξούρου στρατάρχου γνησίου Ἀθηνῶσι 20 οἱσι, ἐκλήθησαν ἀπὸ τούτου Ἴωνες. Μεγαρέες δὲ πᾶσι πληρώματα παρέχοντες ὃ καὶ ἐπ' Ἀρτεμίσῳ. Ἀμπερακῖαι δὲ, ἐπὶ τῇ ἑσπέρῃ ἔχοντες ἐπέβηθησαν. Λευκάδῳ δὲ, τρεῖς, ἔθνος ὄντες οὗτοι Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου. Νησιωτῶν δὲ, Αἰγινήται, τετρακοντα παρέχοντο. ἔσαι μὲν σφίσι καὶ ἄλλαι πεπληρωμέναι νέες. ἀλλὰ τῇσι μὲν τῶν ἐωὶ τῶν ἐφύλασσαν, τετρακοντα δὲ τῇσι ἀριστα πλεούσῃσι ἐν Σαλαμῖνι ἐναυμάχου. Αἰγινήται δὲ εἰσι Δωριεῖς, ἀπὸ Ἐπιδάου. τῇ δὲ ἡσπέρῃ πρὸς πρὸς οὐνομα ἢ Οἰνών. μετὰ δὲ Αἰγινήταις, Χαλκιδεῖς τῇ ἐπὶ Ἀρτεμίσῳ εἰκοσι παρεχόμενοι, καὶ Ἐρετριεῖς τῇ ἐπὶ τῇ. οὗτοι δὲ, Ἴωνες εἰσι. μετὰ δὲ, Κίοι, τῇ αὐτῇ παρεχόμενοι, ἔθνος ὄν Ἴωνικὸν ἀπὸ Ἀθηνῶν. Ναξιοὶ δὲ 30 παρεχοντο τέσσαρας, ἀποπεμφθέντες μὲν ἐς τοὺς Μήδους ὑπὸ τῶν πολιτῶν, κατὰ τὸν οἱ ἄλλοι ἡσιώται, ἀλεγήσαντες δὲ τῶν ἐπὶ τῶν, ἀπὸ τῆς ἐς τοὺς Ἑλλήνας, Δημοκρίτου ἀπύσαντος, ἀνδρὸς τῶν ἀσπιδόχων, καὶ τότε τετρακοντα. 40 Ναξιοὶ δὲ εἰσι Ἴωνες ἀπὸ Ἀθηνῶν γνησίοι. Στυρεῖς δὲ τῇ αὐτῇ παρέχοντες ἦσαν τῇ ἐπὶ Ἀρτεμίσῳ. Κυθήσιοι δὲ, μία καὶ πεντηκόντη, ὄντες σκευαμφοτέρω ἐπὶ Ἀρτεμίσῳ. καὶ Σερφίσι τε καὶ Σίφνιοι καὶ Μήλιοι ἐσθλα δύνοντο. ἔτοι γὰρ οὐκ ἔδδσαν μοῖνοι ἡσιώται τῶν βάρβαρων καὶ τῶν ὕδατος.

Οὐπι μὲν ἀπὸρυτες ἐσθ' εἰκημῶν Θεσπρωτῶν
καὶ Ἀχέροντος ποταμῷ, ἐστρατεύοντο. Θεσπρω-
τοὶ γὰρ εἰσι οἱ ὁμοῦρέοντες Ἀμωρακιώτῃσι καὶ
Λακεδαίοισι· οἱ δ' ἐστρατεῖαν χωρέων ἐστρατεύ-
οντο. Τῶν δ' ἐκ τούτων οἰκημῶν, Κροτωνιῆ-
ται μοῦνοι ἔσαν οἱ βορθήσαντες τῇ Ἑλλάδι κινδύ-
νιδουσίῃ, καὶ μὴ, τῆς ἡγεαίης τρεῖς πυθιονίκες, Φά-
ῦλλος· Κρωτωνιῆται δ' ἄλλος εἰς Ἀχαιοί. Οἱ
μὲν ἄλλοι, τεῖνέας παρεχόμενοι ἐστρατεύ-
οντο· Μήλιοι δ' καὶ Σίφριοι, καὶ Σερίφριοι, πεν-
τηκόντες. Μήλιοι μὲν, ἄλλος ἑόντες ἀπὸ Λα-
κεδαίμονος, δύο παρείχοντο· Σίφριοι δ' καὶ Σε-
ρίφριοι, ἴσως ἑόντες ἀπὸ Ἀθηνῶν, μία ἑκάτε-
ροι. Δριθμός δ' ἐξήντο οἱ πᾶς τῶν νεῶν, πᾶρες τῶν
πεντηκόντεων, τεκνίσαια, καὶ ἐβδόμηκοντα καὶ ὀ-
κτώ. Ὡς δ' ἐς τὴν Σαλαμίνα συνήλθον οἱ στρα-
τηγὶ ἀπὸ τῶν εἰρημῶν πολιῶν, ἐβουλεύοντο, πρῶ-
τον Εὐρυβιάδῃ γνώμην, ἀποφάνεσθαι δὲ βα-
λόμενον, ὅχου δὲ πᾶσι ἐπιτελέωσιν ἐπὶ ναυμαχί-
ῃν ποιεῖσθαι τῶν αὐτῶν χωρίων ἐγκρατεῖς εἶσι. ἡ
γὰρ Ἀθήνη ἀφ' ἑαυτῆς ἦδ' ἡ, τῶν δ' ἰσχυρῶν περὶ πρῶ-
τον. ἀγνοῦσα δ' τῶν λεγόντων ἀπλῆϊς αὐτῇ συν-
εξέπιπτον, πρὸς δὲ Ἰσθμὸν πλώσαντες ναυμαχί-
ειν πρὸ τῆς Πελοποννήσου· ἐπιλέγοντες δὲ λόγους
τόνδε, ὡς, ἐν νικηθείσῃ τῇ ναυμαχίῃ, ἐς Σαλαμί-
νι μὲν ἑόντες, πολιορκήσονται ἐν νῆσῳ, ἵνα σφὶ πῦρ
εἴη ὁδομήν ἐπιφανήσεται· πρὸς δὲ τῇ Ἰσθμῷ,
ἐς τοὺς ἐαυτῶν ὅμοιόνται. Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πε-
λοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγόμενων, ἐλήλυθε ἁ-
πλῶς Ἀθηνῶν, ἀγγέλλων ἥκειν δὲ βαρβάρους ἐς
τὴν Ἀθήνην, καὶ πᾶσαν αὐτὴν στυρόμεσθαι.
ὁ γὰρ Δαρεῖς Βοιωτῶν τετραπόλεως στρατὸς ἄμα
Ξέρξης, ἐμπαύσας Θεσπείων τὴν πόλιν, αὐτῶν ἐκ-
λελοιπότων ἐς Πελοπόννησον, καὶ τῇ Πλαταιῶν
ὁπλίταις, ἥκε τε ἐς τὰς Ἀθῆνας, καὶ πόρτα ἐκεί-
νη ἐδίηκεν. ἐνέταρσε δὲ Θεσπείαι τε καὶ Πλαται-
ας, αὐτοῦ μὲν Θεσπείων ὅτι ἐκ ἐμῶν ὄζον. Ἀ-
πὸ δὲ τῆς Δαρεῖος τοῦ Ἑλλησπόντου, εἶδεν πο-
ρθέσθαι ἤρξαντο οἱ βαρβάρους, ἐν αὐτῇ Δαρεῖ
φαιτες μὲν, ἐπὶ δὲ διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώ-
πην, ἐπὶ τοῖς ἐπὶ τοῖς μῆσι ἐγγύοντο ἐπὶ τῇ Ἀττι-
κῇ, Καλλιὰ δὲ ἀρχόντος Ἀθηνῶν. καὶ αἰρέ-
οισι ἐρήμον· ὅς αὖτε, καὶ πῖνας ὀλίγους ἐρείσκοις τῶν
Ἀθηνῶν ἐπὶ ἱρῶ ἐόντας, ἑκαμίας τε τῶν ἱερῶν,
καὶ πέ-

Intra Thesprotos isti omnes & amnem
Acherontem incolunt. Siquidem The-
sproti, quum sint contermini Ampra-
ciotis ac Leucadiis, ex ultimis regi-
onibus in militiam venerunt. Eorum au-
tem qui extra hos habitant, soli fuere
Crotoniatae qui Graeciae periclitanti au-
xilium una naui tulere, cui praeerat Pha-
yllus, vir¹ ter Pythionices. Sunt autem
Crotoniatae genere Achaei. Et ceteri
quidem ex hac classe triremes pra-
buerunt: Melii autem & Siphnii & Se-
riphii penteconteros, ² id est, biremes:
Melii duas, Siphnii Seriphiique vnam
utriusque: Melii, a Lacedaemone genus
ducentes: Siphnii & Seriphii, ab Athe-
nienfibus Iones. Summa navium, praeter
penteconteros, fuit trecentae³ quinquaginta octo. Quae posteaquam ex iis quas
dixi urbibus ad Salaminem conueni-
runt, inter earum duces consultabatur,
Evrybiade rogante ut qui vellent sen-
tentiam dicerent, ubinam ex iis locis
quibus ipsi potirentur, commodissi-
mum foret pugna navali decernere.
iam enim Attica pro derelicta erat: ita-
que de ceteris deliberabatur. Pleraque
igitur illorum sententiae in hoc co-
gruebant, ut profecti ad Isthmum ante
Peloponnesum decertarent, hac vi-
delicet ratione, quod, si male pugnas-
sent, ad Salaminem quidem, obsessis
sibi in insula nullum subsidium osten-
debatur: ad Isthmum vero dabatur ad
suos effugium. Haec ratio quum a du-
cibus Peloponnesium redderetur, ad-
uenit quidam Atheniensis nunciatum
iam Atticam barbarum esse ingressum,
eamque omnem igne vastare. nam co-
piae quae cum Xerxe erant, Boeotiam
peragantes, incensa tum Thespien-
sium, qui in Peloponnesum absceffe-
rant, tum Plataensium urbe, Athenas
peruenerant, & omnia illa peruastab-
ant. Ideo autem Thespiam & Plata-
am incenderunt quod a Thebanis ac-
ceperant illas ciuitates non sentire cum
Medis. A traiectu autem Helleston-
ti ex quo iter ingredi coepere barbari,
vnum mensem triuere transeundo in
Europam, tres alios dum in Atticam perue-
nere, Calliade summum Athenis magi-
stratum gerente: urbemque desertam ce-
pere, paucis quibusdam Atheniensibus in te-
plo repertis, necnon quae storibus arariis,

XLVII

XLVIII

XLIX

L

LI

¹ Id est, Ter in certamine Pythico victor. ² Atqui ipsius huius libri initio penteconteros interpret. nauigia quinquagenarium
remorum. ³ Septuaginta octo.

& hominibus egenis, qui præsepta foribus atque lignis arce subeuntes arcebant: qui non exierant illinc ad Salaminem, simul præ inopia victus, simul opinione oraculi soluendi, quod reddiderat sibi Pythia, murum lignum inexpugnabilem fore: id interpretantes ex oraculo effugium esse, non naues. Hos Persæ, castris ex aduerso arcis positis in prominenti colle, quæ Aræon pagon Athenienses vocant, huc in modum obsederunt: Sagittas stupæ circumdáticas ubi incenderant, emittebant in illorum vallum. Athenienses, quanquam obsessi, & ad vltimum maiorum deducti, etiam inscenso vallo, tamen resistebant: ac ne verba quidem Pisistratarum condicionem deditiois offerentiū admittebant: & cum alia ad repugnandum excogitarunt, tum vero hoc, quod in barbaros portis subeuntes deuoluebant saxa molaria: adeo ut Xerxes per diu inops consilii fuerit, quod eos expugnare non posset. Tandem ex difficultatibus accessus quidam apparuit barbaris. necesse enim erat, secundum oraculum, omnem Atticam quæ in continente est, subiici Persis. Igitur à fronte arcis, à tergo autem portarum & ascensus, quæ parte nemo excubabat, quæque nemo credebatur quempiam hominum ascensurum, hac parte, etsi loco prærupto, quidam conscenderunt, iuxta templum Aglauriæ filix Cecropis. Quos ubi in arcem ascendisse viderunt Athenienses, partim è muro sese præcipitauerunt, atque extincti sunt, partim in ædem refugerunt: At Persæ qui ascenderant, primum ad portas contendunt, eisque patefactis supplices trucidant: atque ubi omnium stragem fecerunt, direpto templo arcem incendunt. Athenis omnino Xerxes potitus, equitem quendam Susa ad Artabanum mittit, nunciatum res bene gestas, ac præsentem statum. Postero die quàm nuncium miserat, conuocatis Atheniensium exilibus, expeditionis suæ comitibus, iussit ut consensa arce hostias suo ritu immolarent: siue aliquo in somnibus viso, siue sua sponte facti pœnitens quod templum concremasset. Exules Athenienses id quod iussi erant exequuti sunt. Cuius rei mentionem fecerim exponam: Est in arce hac, Erechthei (qui fertur fuisse terri-

ἢ πένητας ἀνθρώπους· οἱ φραζάμενοι τὴν ἀκρόπολιν ὑψηλοὶ τε καὶ ἐυλοιοί, ἡμῶν δὲ τὰς ὀπίοντας ἀμαρμὴν ἔχοντες ἀσθενὲς βίου, οὐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμίνα· πρὸς δὲ, αὐτοὶ δικάοντες ἐξεδρηκέναι δὲ μαθητὴν δὴ Πυθίῃ σφι ἔχρησε, δὲ ἐυλοιοὶ τεῖχος αἰάλασιν ἐστιάσαι· καὶ αὐτὸ δὴ τὸ πρὸς τὸν κρησφύγετον ἔχοντες δὲ μαθητὴν, καὶ οὐ τὰς ἡσας. Οἱ δὲ Πέρσαι ἰζήμενοι ὅτι τὸν καταπύον τῆς ἀκροπόλεως ὄχλοι, τὸν Ἀθηνῶν καλέουσι Σρήιον πάγον, ἐπολιόρχουσαν τρέπον τοῖον δὲ ὅπως συνεῖον ὅρι πρὸς οἷς οὐκ ὄντες ἀφίσταν, ἐπὶ ἔξω ἐς τὸ φράγμα. ὁθαυτὰ Ἀθηνῶν οἱ πολιορκούμενοι, ὅμως ἡμῶν οὐκ ἐπὶ ἐς τὸ ἔχοντες τὴν κακὴν ἀπηνάμει, καὶ τὴν φρήγματος πρὸς δὲ δώκους· ὅθεν λόγους τῶν Πεισιφραπιδέων πρὸς φερόντων ὅρι ὁμολογῆς ἐνεδύχοντο. ἀμῶν δὲ οἱ, ἀλλὰ τε αἰτεμὴ χαίοντο, καὶ δὴ καὶ πρὸς οἰόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας, ὅλοι τρέχουσιν ἀπίσαν, ὥς τε Ξέρξης ὅτι χερσὶν οὐ χυρὸν ἀπείρησι σιέχεσθαι, ὁ δὲ δυνάμεν σφεας εἰλεῖν. Χερσὶ δὲ οὐκ ἐπὶ τῶν ἀπείρων ἐφάτη δὴ τις ἐσθδὸς τοῖσι βαρβάροις. ἔδιδε γὰρ ἔχοντες τὸν κρησφύγετον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῃ, ἡμέσθαι ὑπὸ Πέρσῃσι. ἐμπαροδὲν ὦν πρὸς τῆς ἀκροπόλεως, ὅτι πρὸς τῶν πύλων, καὶ τῆς αὐτοῦ, ἡ δὲ ὅτι καὶ τις ἐφύλασσε, οὐτ' αὖ ἡλπισε μή τις κατὰ τὰ πρὸς αἰάλασιν ἀνθρώπων, ταύτῃ ἀνέβησθαι πινες ἔχοντες τὴν Κέκροπος θυγατὸς Ἀγλαόρε, καὶ τοῖς ἀποκρήμιου ἐόντες τὴν χώραν. ὥς δὲ εἶδον αὐτοὶ αἰάλασιν ὅτι οἱ Ἀθηνῶν ὅτι τὴν ἀκρόπολιν, οἱ μὲν ἐρρίπτον ἐν τῇ πύλῃ καὶ τὴν πύλῃ καὶ τὴν πύλῃ, οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφθον. τῶν δὲ Περσέων οἱ αἰάλασιν, πρὸς τὴν μὲν ἐπὶ τῇ πύλῃ πρὸς τὰς πύλας, τὰς δὲ αὐτοῖς, τοὺς ἰκέτας ἐφόνον· ἐπὶ δὲ σφι πρὸς τὴν κατὰ τὴν πύλῃ, ὅτι οὐκ ὄντες, ἐνέωρσαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν. Σχῶν δὲ πρὸς τὴν πύλῃ ὅτι Ἀθηνῶν Ξέρξης, ἀπὸ πεμψέας Σούσα ἀγγελονίστα, Ἀρπαγαίῃ ἀγγελλέοντες τὴν πρὸς οὐρανὸν σφι δὲ πρὸς τὴν πύλῃ. ἀπὸ δὲ τῆς πέμψος τὴν κήρυκας δὲ τὴν ἡμέρην συγκαλέσας Ἀθηνῶν τοὺς φυγάδας, ἐν τῇ πύλῃ ἐπὶ τὸν μόνον, ἐκέλευε τρέπον τὰ σφετέρῃ θυγατὴν ἰσθμὸν αἰάλας ἐς τὴν ἀκρόπολιν· εἴτε δὴ ὦν ὅτι πρὸς τὴν ἰδὼν ἐν πύλῃ ἐνέτελλετο τὰς, εἴτε καὶ ἐν τῇ μόνον οἱ ἐν τῇ ἐμπαροδὲν τὸν ἰσθμὸν. οἱ δὲ φυγάδες τὸν Ἀθηνῶν ἐποίησαν τὰ ἐν τῇ πύλῃ. Τοῦ δὲ εἶναι πρὸς τὴν ἐμπαροδὲν, φράσω. ἔστι ὅτι τῇ ἀκρόπολιν ταύτῃ ἔρεχθιδος τὴν γῆρας λεγόμεν

1 Simul quod oraculum inuenisse sibi viderentur. 2. oraculi sensum, siue monitionem.

εἰς τὸν ἵππον, ὅτι τὰ ἐλαίη τε καὶ θάλασσα εἰσι· τὰ λόγος
 παρ' Ἀθηναίων Προσιδίωτά τε καὶ Ἀθηναίων ἐ-
 ρίπαι· τὰς αὖτις χάρις, μαρτύρια ἔσθαι. τὰ-
 την ὡς πλὴν ἐλαίην ἅμα τὰ ἄλλα ἱρῶ κατέλαβε
 ἐμπροσθεν αὐτῶν ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ· δούτην
 δὲ ἡμέρην ἀπὸ τῆς ἐμπροστίας, Ἀθηνᾶς οἱ οἰοῦντο
 ὑπὸ βασιλῆος· κελδοῦντο, ὡς αἰετοὶ εἰς τὸ ἱερὸν,
 ἔρπον βαρβάρῳ ἐκ τῆς γελέχης ὅσοι τε παρ' αὐτοῖς
 αἰαδεδραμηκῆσθαι. οὗτοι μὲν νῦν τὰ ἔργα ἐφρα-
 σαν. Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὡς σφί· 10
 ἡγγέλθη ὡς ἔσχε τὰ παρ' αὐτῶν Ἀθηνᾶς ἀκρό-
 πολιν, ἐς ποσὺν τὸν ἵππον ἀπώκοντο, ὡς ἐνοῖτο τῇ στρα-
 τηγῶν ὁδὸν κυρῶσαι καὶ ἔκκοντο τὸ προκειμένον παρῆ-
 γμα, ἀλλ' ἐς τε τὰς ἡμέρας ἐπέπιπτον, καὶ ἰσθία ἀείρου-
 πο ὡς ἀποθνήσκοντο. πῶς τε ὑπολείποντο αὐτῶν
 ἀντίων ἐκκυρῶσαι παρ' αὐτῶν ἰσθμῶν ναυμαχεῖν. νύξ
 τε ἐγένετο, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς σκεδῆς,
 ἐσέβαλλον ἐς τὰς ἡμέρας. Εἰθαύτα δὲ Θεμισ-
 κλῆς ἀπὸ τῆς ἐκκοντο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν, εἶρετο Μισοφίλος,
 αἰὲρ Ἀθηνᾶς, ὅ, π σφί· ἐπὶ βουλευμένοι. πύ- 20
 ρος δὲ παρ' αὐτῶν ὡς εἴη δεδογμένον αἰάγειν
 τὰς ἡμέρας παρ' αὐτῶν ἰσθμῶν, καὶ παρ' αὐτῶν Πελωπον-
 νήσου ναυμαχεῖν, εἶπε, Οὐτ' ἀρὰ ἡμεῖς ἀπαίρωσι
 τὰς ἡμέρας ἀπὸ Σαλαμῖνος, αὖτις ὁδοῦ ἐπὶ πατρί-
 δος ναυμαχίῃσι. κατὰ γὰρ πόλιος ἕκαστοι τρέ-
 φονται. καὶ οὐτ' σφείας Εὐρυβιάδης κατέχειν
 δύνηται, οὐτ' ἐπὶ αὐτῶν ἄλλος, ὥστε μὴ οὐ
 Ἀσπεδαθῶναι τὴν στρατὸν· ἀπολέται τε ἡ
 Ἑλλάς ἀβουλήσιν. ἀλλ' εἴ τις ἐστὶ μηχανὴ, ἴσθι, καὶ
 πειρᾶσθαι Ἀσπεδαθῶναι τὰ βουλευόμενα, ἢ πως διείη αὐ- 30
 ναγῶσαι Εὐρυβιάδα μεταβουλεύσασθαι, ὥστε
 αὐτῶν μὲν εἶναι. Κἀρτα δὲ τὰς Θεμισκλῆς ἤρε-
 σε ἡ ὑποθήκη· καὶ ὁδοῦ παρ' αὐτῶν αἰετῶν
 ἄλλος, ἢ ἐπὶ τὴν ἡμέραν τὴν Εὐρυβιάδην. ἀπὸ τῆς
 δὲ, ἔφη ἔλπειν οἱ κρινόντες παρῆγμα συμμίσθαι. ὁ
 δὲ αὐτῶν ἐς τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐσέβαλλε λέγειν εἰπὴ
 λει. Εἰθαύτα ὁ Θεμισκλῆς παρ' αὐτῶν οἱ
 κατὰ λέγειν κείνῃ τε πόλιν τὰ ἔργα Μισοφίλου,
 ἐκ τῆς ποδῶντος, καὶ ἄλλα πολλὰ παρ' αὐτῶν· ἐς δὲ
 αἰετῶν χρίσθαι ἐκ τῆς τῆς ἐκείνης τὴν Εὐρυβιά- 40
 ἀδα, συλλέξαι τε τὰς στρατηγούς ἐς τὸ σκεδῆναι.
 Ὡς δ' ἀρὰ συνελέχθησαν, παρ' αὐτῶν Εὐρυβιάδα
 παρ' αὐτῶν τὸν λόγον, τῶν εἰσὶν αὐτῶν τὰς στρα-
 τηγούς, πολλὴ ἦν ὁ Θεμισκλῆς ἐν πῶσι λόγοισι,
 rybiades referret id cuius gratia ipsos coegerat

gena) templum, in quo olea est & ma-
 re, ut apud Athenienses prædicatur,
 Neptuno & Mineræ in testimoni-
 um posita quod de regione decerta-
 sent. Hanc igitur oleam una cum ce-
 tero templo contigit ut barbari exure-
 rent: quam Athenienses qui ab rege
 iusserant rem diuinam facere, altero
 ab incensione die quum in templum
 ascendissent, aspexerunt froticasse, e-
 dito à stipite virgulto cubiti instar. Et
 hæc quidem illi narrauerunt. ¶ At Gre- 10
 ci qui apud Salaminem erant, ubi nun-
 ciatum est ut res circa Atheniensium ar-
 cem se haberent, eo perturbationis de-
 uenire ut nonnulli è ducibus non ex-
 pediant dum propositum negocium
 constitueretur, sed in naues irruerent,
 ac vela tollerent tanquam profecturi:
 ceteriq; qui relinquebantur, statuerent
 sibi ante Isthmum prælio nauali decer-
 nendum. Et quum nox adfuisset, digressi
 è concilio, naues conscenderunt. Ibi 17
 Themistoclem pergentem ad nauem
 sciscitatur Mnesiphilus vir Atheniensis
 quidnam ab ipsis decretum esset: &
 quum ab eo audisset decretum esse ut
 ad Isthmum profiscerentur, & ante
 Peloponnesum dimicarent, Si isti, in-
 quit, à Salamine profisciscantur, iam
 tu pro nulla amplius patria dimicabis.
 ad suam enim quisque patriam remca-
 bunt: ut nec EVrybiades, nec alius ho-
 minum quispiam cohibere possit quo-
 minus copix dilabantur: Græciaque
 peribit consilii inopia. Quare siquid
 comminisci potes, perge, & quod de-
 cretum est conare irritum reddere,
 & EVrybiadem à sententia reuoca-
 re, ut hic perstet. Themistocles, 17
 quum hæc admonita sibi admodum
 probarentur, nullo reddito respon-
 so ad EVrybiadis nauem perrexit. ubi
 hominem conuenit, ait velle se de
 negotio communi cum eo colloqui.
 Hunc ille in nauem ingressum iubet
 loqui quæ vellet. Cui Themistocles
 assidens, quæcunque à Mnesiphilo ac-
 ceperat, tanquam à semetipso refert, &
 alia adiicit multa, donec EVrybiadem
 à sententia reuocauit: persuasitque ut
 è naui prodiret, & duces ad concili-
 um contraheret. Iposteaquam con-
 gregati sunt, priusquam ad eos EV- 19
 rybiades referret id cuius gratia ipsos coegerat

1 Pro Peloponneso, alibi totis.

prout magnopere expediebat. Quem interfatus Corinthiorum dux Adimantus Ocyti filius, Themistocles, inquit, in certaminibus ii qui ante alios surgunt, celaphis cæduntur. Eum refellens Themistocles, At qui, inquit, relinquuntur, LX non coronantur. Comiter autē Corinthio quum respondisset, ad EVrybiadem conuersus, nihil eorum dicebat quæ dixerat prius, illos, posteaquam à Salamine profecti fuissent, dilapsuros: (præsentibus enim sociis, non putabat sibi decorum quempiam accusare) sed aliunde oratione sumpta, In te nūc, inquit, situm est seruare Græciam, si mihi accedens, nauale hic prælium facias, & non horum quibusdam credens, classem ad Isthmum abducas. vtrumque enim, quum audieris, inter se comparato. Si ante Isthmū confliges, in patenti pelago dimicabis, vbi nobis minimum expedit, naues habentibus & grauiores & numero inferiores. Ex quo, etiam si in aliis feliciter nobiscum agatur, tamen amittes Salaminem & Megara & Æginam. nam illos vna comitabitur suus pedester exercitus. atque ita tu eos in Peloponnesum ages, omnemq; Græciam in discrimen adduces. Sin autem id feceris quod suadeo, hæc in eo reperies commoda: Primū si in arcto conflixerimus, nos, paucæ naues cum multis, profecto si æqua belli contingent, multo superiores erimus: quoniam in arcto oppugnare, pro nobis est: in spatio, pro illis. Præterea Salamis seruatur, vbi nostri nunc liberi collocati sunt & vxores.² Est & alia hic causa propter quam item debes præcipue hic manere, quod pro Peloponneso & Isthmo pugnabis: quo caue (si sapias) ne istos ducas. Quod si id quod spero continget, vt classe vincamus, barbari neque ad Isthmum nobis aderunt, neque vsquam longius ab Attica procedent, sed nullo ordine abibunt: vnde nobis lucrificiemus quæ seruauerimus, Megara, Æginamque, atq; Salaminē, apud quam credibile est nos hostibus fore superiores.³ Credibilia enim suadentibus hominibus fere prospere cedit: secus facientibus ne deus quidem vult adesse, & humanæ sententiæ indulgere. LXI Hæc dicentem Themistoclem rursus interpellans Adimantus, iubebat silere eum, vtpote cui patria non esset: quin etiam EVrybiadem non

οἶα κ' ὄψα δεινός. λέγοντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Κορίνθιος 304
 ὁς ἐρεττήρης Ἀδείμαντος ὁ δὲ κύριος εἶπε, ὦ Θέ-
 μιτοκλῆες, εἰ τοῖσι ἀγῶσι οἱ παρ' ἐξαιτά μῆδοι ῥα-
 πίζονται. ὁ δὲ, ἀπολυόμενος, ἔφη, οἱ δὲ γὰρ ἐν κ-
 αλὲι πᾶσι οὐ φασιούται. Τότε μὲν ἠπί-
 ας πρὸς Διὶ Κορίνθιον ἀμείψατο. πρὸς δ' ἤ Εὐ-
 ρυβιάδεα ἔλεγε ἐκείνων μὲν ἐπὶ σὸδὲν τῷ πρὸς τε-
 ρον λεχθέντων, ὡς ἐπεὶ ἀπαίρωσι ἀπὸ Σαλαμῖ-
 νος, ἀφ' ὧν ὀφείλουσι. (παρεόντων γὰρ τῷ συμ-
 μαχῶν, οὐκ ἔφερέ οἱ κῆρυκεν σὸδεῖα κατηγορεύειν)
 ὁ δὲ ἄλλου λόγου εἶχετο, λέγων πᾶσι, Εἰνὶ γυνὴν ἔ-
 ρισται πᾶσι Ἑλλάδα, ἐν ἐμοὶ πείθη ναυμαχίῃ
 αὐτῷ μὲν ποιέεσθαι, μὴ δὲ περὶ μῆδος τυτῶν
 τοῖσι λέγουσι, ἀναζεύξης πρὸς Διὶ Ἰσθμὸν τὰς νῆ-
 ας. ἀντίτες γὰρ ἑκάτερον, ἀκούσας. πρὸς μὲν
 τῷ Ἰσθμῷ συμβάλλων, ἐπελάγει ἀναπείσασθαι
 νῆα ναυμαχίῃ, ἐς ὃ ἤκιστα ἡμῖν σύμφορόν ἐστι, ἡ-
 ας ἔχοισι βαρυτέρας, καὶ ὀρθρόν ἐλασσιναι. τῷ
 πρὸς Διὶ, ἀπολέεις Σαλαμίᾳ τε καὶ Μεγάρῳ καὶ Αἴ-
 γινῳ, ἐν ᾧ καὶ τὰ ἄλλα δι' τυχήσωμεν. ἄμα γὰρ
 τῷ ναυτικῷ ἐρεττῶν αὐτέων ἐφέται καὶ ὁ πεζός. καὶ
 οὕτω σφέας αὐτὸς ἄξεις ὅτι πᾶσι Πελοπόννητον,
 κινδυνώσεις τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι. ἐν δὲ τῇ ἐ-
 γῶ λέγω ποιήσης, ποσάδε ἐν αὐτοῖσι χρεῖσά διή-
 σεις. πρὸς μὲν, ἐν γυνὴν συμβάλλοντες νηῖσι ὁ-
 λήγῃ πρὸς πολλὰς, ἐν τῇ οἰκίσθαι ἐκ τῷ πολέμου
 ἐκβαίῃ, πολλὸν κρατήσωμεν. ὁ γὰρ ἐν γυνὴν
 ναυμαχίῃ, πρὸς ἡμέων ἐστὶ. ἐν δὲ ὀρθρῶν δὲ,
 πρὸς ἐκείνων. αὐτὴ δὲ, Σαλαμίς περικύβηται, ἐς
 τῷ ἡμῖν, ἐπελάττει τῇ τε καὶ γυνὴν. καὶ
 μὲν καὶ πᾶσι ἐν αὐτοῖσι ἐνεσι, τῇ καὶ περικύβηται
 μάστιγα χρεῖσιν ὁμοίως αὐτῷ τε μὲν, πρὸς ναυ-
 μαχίῃσι Πελοποννήσου, καὶ πρὸς τῷ Ἰσθμῷ.
 σὸδὲ σφέας, εἴπερ δὲ φρονέεις, ἄξεις ὅτι πᾶσι Πε-
 λοπόννητον. ἐν δὲ γὰρ καὶ τὰ ἐγῶ ἐλάττω γήρηται,
 καὶ νικήσωμεν τῇσι νηῖσι, ὅτε ἡμῖν ἐς Διὶ Ἰσθμὸν παρ-
 ἔσται οἱ βαρύνοντες, οὐτε παρ' ὧν ὀφείλουσι ἐκείνων τῇ
 Αἰγίνῃ ἀπίασι τε σὸδὲν κῆρυκεν. Μεγάρῳσι
 τε κερδαλέωμεν περικύβηται, καὶ Αἰγίνῃ καὶ Σαλαμῖνι,
 ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῷ ἐχθρῶν κατὰ ὅσον γή-
 ρηται. οἰκίσθαι μὲν νῦν βουλομένοισι αἰδομένοισι,
 ὡς περὶ πῶν ἐλάττω γήρηται μὴ οἰκίσθαι δὲ βουλομέ-
 νοισι, ἐκ ἐλάττω δὲ οὐδὲ θεὸς πρὸς γήρηται πρὸς τῇ αἰ-
 θρωπίας γήρηται. Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέ-
 υς, αὐτὴς ὁ Κορίνθιος Ἀδείμαντος ἐπέφερετο, σιγῶν
 τε καὶ ὧν ὅ μὴ ἐστὶ πατεῖς, καὶ Εὐρυβιάδην οὐκ

1 Si rationi consentaneus sit belli exitus. 2 Sed & hoc inter cetera est quod in primis amplecti debes: Hic manens, pro Peloponneso & Isthmo nihilo secius pugnabis: 3 Consilia enim agitantibus rationi consentanea, succedunt illa vtpurimum: at si qui agitent consilia rationi non consentanea, ne ipse quidem deus ad humanas deliberationes vult se accommodare.

ἐὼν ὅτι φησὶν ἄπολι ἀνδρί. πόλιν γὰρ τὴν Θε-
 μιστοκλῆα παρεχόμενον, οὕτω ἐκέλευε γνώμας
 συμβάλλεσθαι. ταῦτα δὲ οἱ παρεφίερε, ὅτι ἡλώ-
 κισάν τε καὶ κατείχοντο αἱ Ἀθῆναι. τότε δὴ ὁ Θε-
 μιστοκλῆς κείνῳ τε καὶ τοῖς Κορινθίοις πολλά τε
 καὶ κακὰ ἔλεγε· ἐϋτοῖσι τε ἐδῆλου λόγῳ, ὥς εἴη
 καὶ πόλιν καὶ γῆν μέζον ἢ περ κείνοις, ἐς τὸ ἀνδι-
 σσαι ἡδὲ σφί ἐωσι πεπληρωμένα. οὐδαμῶς γὰρ
 Ἑλλήων ἀνδρῶν ὅπποιός τις ἀποκρούεσθαι. Ση-
 μίων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ, διέβαινε ἐς Εὐρυβιά-
 δα, λέγων μάλιστα ἐπεσσεμμένα, Σὺ εἰ μὲν εἴς
 αὐτὸν, καὶ μὲν ὅστις αὐτὸν ἀγαθός· εἰ δὲ μή, αἰα-
 τρέψεις τὴν Ἑλλάδα. ὁ πόρῳ γὰρ ἡμῖν τὸ πολέ-
 μου φέρεσι αἱ ἡμέτε. ἀλλ' ἐμοὶ πείθεο. εἰ δὲ ταῦ-
 τα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς μὲν ὥς ἔχομεν ἀναλαβόντες
 τοὺς οἰκέτας, κομίζομεθα ἐς Σίριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ,
 ἢ περ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ παλαίου ἔτι, καὶ τὰ λόγια
 λέγει, ὅτι ἡμεῶν αὐτῶν δέειν κηδεσθῆναι· ὑμεῖς
 δὲ συμμάχων τοιούτων μοι ὠδύνετε, μεμνησθε
 τῶν ἐμῶν λόγων. Ταῦτα δὲ Θεμιστοκλῆς λέ-
 γοντος, ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης. δοκέειν δὲ μοι,
 ἀρραδίστας μάλιστα τοὺς Ἀθῆναίους, ἀνεδιδάσκε-
 το, μὴ σφέας ἀπολίπωσι, ὡς πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀ-
 γάγῃ ταῖς ἡμέταις. ἀπολιπόντων γὰρ Ἀθῆναίων
 οὐδέ τι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποί. ταῦτα δὲ
 αἰρέσας τὸν γνώμεν, αὐτὸν μὲν ὡς ἀφαναμα-
 χεῖν. Οὕτω μὲν οἱ παρὰ Σαλαμῖνα, ἔπειτα ἀ-
 κροβολισάμενοι, ἐπεὶ τε Εὐρυβιάδης ἔδοξε, αὐτὸν
 παρεσθῆναι ὡς ναυμαχῆσθαι· ἡμέρη τε
 ἐγένετο, καὶ ἄμα τῇ ἡλίῳ αἰοῖσι σισμὸς ἐγένετο ἐν
 τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ. ἔδοξε δὲ σφί βῆσθαι
 τοῖσι θεοῖσι, καὶ ὅτι καλέσασθαι τοὺς Αἰακίδας
 συμμάχους. ὥς δὲ σφί ἔδοξε, καὶ ἐποίησαν ταῦτα.
 βῆσαν γὰρ πάντες τοῖσι θεοῖσι, αὐτὸν μὲν ἐκ
 Σαλαμῖνος Ἀΐαντά τε καὶ Τελαμόνα ἐπεκαλέον-
 το· ὅτι δὲ Αἰακὴν καὶ τοὺς ἄλλους Αἰακίδας, ἡδὲ
 ἀπέστειλαν ἐς Αἰγίον. Ἐφ' ᾧ Διὸς ὁ Θεο-
 κύδεος, αὐτὸν Ἀθῆναίος, φυγὰς τε καὶ παρὰ Μήδου-
 σι λόγιμος ἡρόμενος τὸν ὄν χεῖνον, ἐπεὶ τε ἐκεί-
 ρετο ἡ Ἀττικὴ χώρα ὑπὸ τῷ περὶ τὸν ἔρα τὸν
 Ξέρξεω, ἐοῦσα ἐρήμος Ἀθῆναίων, τυχεῖν τότε ἐ-
 ὦν ἄμα Δημαρτήτα παρὰ Λακεδαιμονίῳ ἐπὶ τῷ
 Θεριασίῳ πεδίῳ· ἰδεῖν κενιορδὶν χωρέοντα ἀπὸ Ἑ-
 λλῶσιος, ὡς αὐτῶν μάλιστα κητερισμῶν.

finire virū extortem sententiā dicere,
 & ita demum id finire quum urbem
 Themistocles habuisset: videlicet ex-
 probrans quod Athenæ captæ essent,
 tenerenturque ab hoste. Tunc Themis-
 tocles, & illi & Corinthiis multa inge-
 rens probra, ratione ostendit, sibi esse
 & solum, & urbem multo maiorem
 quam illis, unde naues ferme ducentæ
 essent armatæ, quas nulli Græcorum in-
 uadentes possent propellere. Hæc
 quum ratione significasset, ad Evrybia-
 dem transiens, maiori cum acrimonia
 loquebatur, inquit; Tu vero si hic ma-
 nes, vir eris egregius: sin minus, Græciæ
 euersor. totum enim belli momentum
 nobis naues sustinent. Sed mihi crede,
 nisi hoc feceris, nos, sicuti sumus, vbi
 domesticos receperimus, in Sirin quæ
 est in Italia, profecturos, quæ olim iam
 nostra est: & quæ, ut oracula aiunt, a no-
 bis condi oportet. Vos autem talibus so-
 ciis destituti meorum verborum remi-
 niscimini. Hæc dicente Themisto-
 cles Evrybiades edocebatur: & ob id
 edocebatur (ut mihi videtur) quod ma-
 xime formidabat ne si ad Isthmum clas-
 sem reduxisset, ab Atheniensibus dese-
 reretur: quibus deserentibus, iam reli-
 qui non essent in pugnando hostibus
 pares. Ita sententiam eam probavit, ut
 illic permanentes, pugna navali decer-
 nerent. Quod vbi Evrybiadi placuit,
 si qui altercationibus velitati fuerant
 circa Salaminem, quum illic sese appa-
 rarent tanquam prælium navale factu-
 ri, dies illuxit: & simul oriente sole exti-
 tit terræ & maris motus: propter quod
 visum est faciendum ut Æacidæ in au-
 xilium inuocarent. Id vbi fecerunt, &
 omnibus qui illinc ἐ Salaminie sunt diis
 vota fecerunt, & Aiace Telamonis fi-
 lium inuocauerunt: nauemque ad Æa-
 cum & ad alios Æacidæ inuocandos
 Æginam miserunt. Narrabat autem
 Dicæus Theocydis filius, vir Athenien-
 sis, atque idem exul, & apud Medos fa-
 ctus illustris, per id tempus quo Attica
 regio Atheniensibus desolata, a pede-
 stri Xerxis exercitu vastabatur, se forte
 fuisse vna cum Demarato Lacedæmo-
 nio apud campum Thriasium, vidisseque
 puluerem triginta ferme millium viro-
 rum procedentē ab Eleusine: & quum

LXII

LXIII

LXIV

LXV

1 Tantisper dum essent illis ducentæ naues armatæ, nullos enim ex Græcis illos inuad. posse propulsare. 2 Ita ut nos ba-
 bonus. i. iam nunc, & nihil innovantes circa rerum nostrarum statum. 3 In diuersam à priore sententiam adducebatur. Vel, Ad
 sentiendum aliud quam prius inducebatur. Ad verbum, Edocebatur. i. Diuersum sentire docebatur. vel, Dedocebatur quod sentire edo-
 cuit fuerat. 4 Sicut autem deliberatum fuerat, ita hæc fecerunt. quum enim diis omnibus preces fudissent, illinc quidem, ex
 ipsa nimirum Salamine, Aiace Telamonemque inuocauerunt, ad Æacum autem ceterosque Æacidæ inuocandos nauem
 Æg. mis.

demirarentur quòrumnam hominum esset ille pulvis, statim se audisse vocem, quæ vox ipsi videretur Iacchus mysticus: & Demaratum (vt qui esset sacrorum quæ fierent in Eleusine ignarus) interrogasse quidnam esset quod ita sonaret, seque dixisse, Demarate, non aberit quin grandis aliqua clades contingat regis copiis. Hoc enim palam est, quum Attica sit desolata, numen ab Eleusine resonans, venire auxilio Atheniensibus ac fociis. & siquidem in Peloponnesum incumbat, periculum regerit, eiusque copiis quæ sunt in continente: sin ad classem quæ ad Salaminem est conuertatur, periculum adibit rex nauticum amittat exercitum. Hæc autem solennia Athenienses quotannis celebrant Cereri atque Proserpinæ: & his sacris quicumque vult & Atheniensium & aliorum Græcorum initiatur: & vox quam audis, est in hoc festo bachantium. Et ad hæc dixisse Demaratum, Sile, neve alteri cuiquam hoc verbum dixeris, nam si ad regem referatur, capite plecteris, vt nec ego te nec alius quispiam hominū queat eripere. quamobrem tene silentium. hæc autem expeditio diis curæ erit. Hoc Demaratum admonuisse aiebat. ² Ex illo autem puluere ac voce factam esse nubem, eamque in sublime elatam, Salaminem versus ad Græcorum exercitum fuisse delatam. Ita se didicisse nauticas Xerxis copias esse perituras. Hæc Dicus Theocydis filius referebat, Demaratum atque alios testes citans. ¶ Classiarum autem Xerxis copiarum, vbi conspecta strage Laconica ex Trachinia in Histiam traiecerunt, triduum illic moratæ, per Evripum nauigabant, totidemque diebus ad Phalerum præsto fuerunt. Nec vero minori (vt mihi videtur) numero vel pedestres copiarum vel nauticarum Athenas promotæ sunt, quam ad Sepiadem atque Thermopylas. nam in supplementum eorum qui aut tempestate ad Thermopylas, aut in navalibus ad Artemisium præliis interierunt, hos substitutam qui nondum regē sequuti fuerāt, Melienses, Dorientes, Locros, Bæotos, qui cum omni copia aduenerunt, exceptis Thespiensibus & Platæensibus: necnon Carystios, Andrios, Tenios, ac ceteros omnes insulanos, præter quinque ciuitates, quarum nomina superius commemorauimus.

ἀποθωυμάζειν τί σφεας δὲ χυνοῦσιν, ὅτε αὖ κατε
εἴη αἰθεράπων, καὶ παρῆκα τε φωνῆς ἀκούειν, καὶ οἱ
φαίνασθαι τὴν φωνὴν εἶναι δὲ μυστικὸν Ἰακχόν. εἶ
δὲ ἀδαήμονα τῷ ἱερῷ τῷ ἐν Ἐλευσίνι γινομένων
δὲ Δημαρτήτοι· εἶρεσθαι τε αὐτοῖς, πῶς φηγε γέ-
μῃον εἶναι τῷτο, αὐτοῖς δὲ εἶπαι, Δημαρτήτε, σὺν ἑ-
στὶ ὅπως οὐ μέγα πῶς ἔσται τῇ βασιλῆος στρατῇ.
πάδε γὰρ ἐρίσθηλα, ἐρήμου εὐούσης τῆς Ἀττικῆς,
ὅτι θεοὶ δὲ φηγε γέμῃον, ἀτὰρ Ἐλευσίνος ἐὼν ἐς τιμω-
10 εἶλω Ἀθηναιοῖσι τε καὶ τοῖσι συμμαχοῖσι. καὶ ἡ
μὲν γὰρ κατὰ σκήλη ἐς πλὴν Πελοπόννησον, κινδυνος
αὐτὰς τε βασιλείῃ καὶ τῇ στρατῇ τῇ ἐν τῇ ἡπείρῃ ἔ-
σται· ἡ δὲ ὅτι τῆς ἡπείρου τῆς ἐν Σαλα-
μῖνι, δὲ ναυτικὸν στρατὸν κινδυνώσῃ βασιλῆος ἀ-
ποβαλέειν. πλὴν δὲ ὁρτὴν αὐτῶν ἀγροῖσι Ἀθη-
ναῖοι αἰὰ πόλιν ἔτεα τῇ μητρὶ καὶ τῇ κρήνῃ, καὶ αὐ-
τίων τε ὁ βουλόμενος καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, μυ-
εἶπαι· καὶ τὴν φωνὴν τῆς ἀκούεις, ἐν αὐτῇ τῇ ὁρ-
τῇ ἰακχαῖοι. πρὸς αὐτὰ εἶπαι Δημαρτήτον,
20 Σίγα τε καὶ μηδενὶ ἄλλῳ δὲ λόγῳ τῷτο εἰσῆς. ἡ
γὰρ τοῖς ἐς βασιλῆα ἀνέειχθῇ τὰ ἔπειτα αὐτὰ, ἀπο-
βαλέεις τὴν κεφαλὴν· καὶ σὺ οὐτε ἐγὼ διωήσεμαι
ρύσασθαι, οὐτ' ἄλλος αἰθεράπων σὺνδός. ἀλλ'
ἔχ' ἡσυχος. πρὶν δὲ στρατῆς τῆςδε τοῖσι μελήσει.
δὲ μὲν δὴ ταῦτα παραινέειν. ἐκ δὲ τῆς χυνοῦσιν καὶ τῆς
φωνῆς γινώσκειν νέφος, καὶ μεταρσιωθῆναι, φέρεσθαι
Σαλαμῖνος, ὅτι δὲ στρατόπεδον δὲ τῶν Ἑλλήνων ἔσται
ἡ αὐτοῖς μαθεῖν ὅτι δὲ ναυτικὸν δὲ ξέρξω ἀπολέεσθαι
μέλλοι. ταῦτα μὲν Δικῆος ὁ Θεοκύδης ἔλεγε,
30 Δημαρτήτου τε καὶ ἄλλων μαρτύρων κατὰ πόλιν
ος. οἱ δὲ ἐς δὲ ξέρξω ναυτικὸν στρατὸν παχύν-
τες, ὅτι δὲ ἐκ Τρηχίνος θεσπέμμοι δὲ τρωμα δὲ
Λακωνικὸν, διέβησαν ἐς τὴν Ἰταλίαν, ὅτι γόνιτες ἡμέ-
ρας τρεῖς, ἐπὶ πλὴν δὲ Εὐρείῃ, καὶ ἐν ἐτέρῃσι τοῖσι ἡ-
μέρησι ἐγύοντο ἐν Φαλήρῃ· ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, σὺν
ἐλασσόνες εἶναι τῶν ἐξ ἑλθόντων, ἐς τὴν Ἀθῆνας,
κατὰ τε ἡπείρου καὶ τῇσι τοῖσι ἀπὸ τῶν ἡμε-
ρησι ἀπὸ τῶν ἐν Θερμοπύλῃσι. αἱ τῇ δὲ
γὰρ τοῖσι τε ὑπὸ τῇ χειμῶνος αὐτῶν ἀπολομένων
40 σι, καὶ τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι, καὶ τῇσι ἐν Ἀρτεμι-
σίῃ ναυμαχίῃσι, τοῖς δὲ τοῖς τότε οὐκ ἐπολέμους βα-
σιλεῖ, Μηλίας, καὶ Δωριέας, καὶ Λοκροῖς, καὶ Βοι-
ωτῶν, πολλὰ στρατῇ ἐπολέμοις, πλὴν Θεσπιέων τε καὶ
Πλαταιέων καὶ μάλα Καρυείους τε καὶ Ἀνδρίους, καὶ
Τηνίους τε καὶ τῶν λοιπῶν τοῖσι ἡμετέροις πόλεσι· πλὴν τῶν
πέντε πόλεων τῶν ἐπεμνήσθην πρὸ τῶν τοῖσι οὐκ ἐπολέμους.

1 Fieri non potest quin magna aliqua cl. 2 Post illum autem puluerem ac vocem ortam esse nubem.

vſu ventre vt bonis quidem hominibus
 mali ſerui ſint, malis autem boni. Ideo-
 quetibi (qui virorum es optimus) ſerui
 ſunt mali, qui numero ſociorū cenien-
 tur, & gyptii, Cyprii, Cilices, Pamphyli,
 LXIX è quibus nulla vtilitas eſt. Hæc lo-
 quente Artemiſia, quicunq; ei bene vo-
 lebant, noxiam illi rebantur ſuam orati-
 onem, tanquam aliquid mali paſſuræ ab
 rege, quem vetaret pugnam facere na-
 ualem: at ii qui male conſultum illi vo-
 lebant inuidebantque, vt pote cui inter
 primos ſociorum omnium honos habe-
 retur, gaudebant eius quā dixerat ſen-
 tentia, tanquam perituræ. Sed Xerxes,
 poſtquam ad eum ſunt relatæ ſententiæ,
 magnopere delectatus eſt Artemiſiæ
 ſententia: & quum iam antea officio-
 ſam eſſe ſenſiſſet, tunc multo impenſius
 collaudauit. Nihilominus vt pluribus
 ſtaretur iuſſit, ratus ad EVBœam ſuos
 ſponte male pugnaſſe, quod videlicet
 ipſe abſuiſſet: itaque conſtituit ſpecta-
 culo pugne naualis intereſſe. Claffia-
 LXX rii, vbi nunciatum eſt illinc eſſe ſolu-
 endum, claffem Salaminē verſus ducunt,
 & per ocium in aciem ſunt digeſti. Sed
 quū eos dies defeciſſet quominus præ-
 liū committeret, (nox enim interuenit)
 in poſterū diem ſeſe inſtruebant: quum
 interim Græcos metus formidoque ce-
 pit, cum alios, tum pro Peloponnēſes,
 quod ipſi deſidentes in Salamine, pro
 Athenienſium terra eſſent certaturi:
 qui ſi ſuperarentur, in inſula deprehenſi
 forent obſidendi, ſua terra ſine præſidio
 LXXI relicta. ¶ Per eandem noctem pedeſter
 exercitus barbarorum contendebat in
 Peloponneſum: quanquam cuncta quæ
 poterant excogitata erant ne barbari
 per continentem ingrederentur. Nam
 vbi Leonidem cum ſuis apud Ther-
 mopylas occubiſſe acceperet Pelopon-
 nenſes, celerrime ex vrbibus concurſu
 facto, Iſthmum inſederunt, duce Cle-
 ombroto Anaxandridæ filio, Leonidæ
 fratre. Ibi confidentes, primum viam
 Scironidem obſtruxerunt, deinde con-
 filio inito Iſthmum muro inædifica-
 bant, opusque perficiebant, quippe ne-
 mine (quum tot millia virorum eſſent)
 ceſſante. nā & lapides & lateres & ligna,
 & ciſtas ſabulo plenas afferebant, nullo
 temporis momēto opus intermittentes,
 LXXII neq; diurno neq; nocturno. Hi autē è
 Græcis fuerunt qui ad Iſthmū auxilio
 cū omni copia venerūt: Lacedæmonii,

ὡς τοῖσι μὲν χρηστοῖσι τῷ ἀνδρόπῳ καὶ δούλοι
 φιλέοισι γίνεσθαι, τοῖσι δὲ κακῶσι, χρηστοί. οὗτοι δὲ
 ὅτι δρίζετο ἀνδράν παύτων, καὶ δούλοι εἰσι· οἱ
 δὲ συμμάχων λόγῳ λέγονται εἶναι, εἶντες Αἰγύπτι-
 οὶ τε καὶ Κύπριοι, καὶ Κίλικες, καὶ Πάμφυλοι, τῷ
 ὄφελος ἐστὶν ὁδόν. Ταῦτα λεγόντες πρὸς Μαρ-
 δόνιον, ὅσοι μὲν ἔσαν ἐν τοῖσι τῇ Ἀρτεμισίᾳ, συμφο-
 ραὴν ἐποιεῖν τοῖς λόγοις, ὡς καὶ πῶς περὶ τῆς
 πρὸς βασιλῆος, ὅτι οὐκ ἔα ναυμαχίην ποιεῖσθαι·
 10 οἱ δὲ ἀγαρόμενοί τε καὶ φθονέοντες αὐτῇ, ἅτε ἐπὶ
 τοῖσι τε περὶ μὲν τῇ παύτων τῷ συμμάχων, ἐ-
 τέρποντο τῇ αἰακείᾳ, ὡς ἀπολερομένης αὐτῆς. ἐπ-
 εὶ δὲ ἀντιείχθησαν αἱ γνώμαι ἐς Ξέρξεα, καὶ ἔτα-
 τε ἡδὴ τῇ γνώμῃ τῆς Ἀρτεμισίης· καὶ νομίζον ἔ-
 πει πρὸς τὸν ἀσπυδάην εἶναι, τότε πολλὰ μάλλον αἴ-
 νει. ὁμοῦ δὲ τοῖσι πλείοσι πεῖθεσθαι ἐκέλευε, τά-
 δε καταδύξας· πρὸς μὲν Εὐβοίᾳ σφέας ἐτελοκα-
 κέειν, ὡς οὐ παρὲντος αὐτῶ· τότε δὲ αὐτὸς παρ-
 σκάας οὐ θέσασθαι ναυμαχέοντας. Ἐπεὶ δὲ
 20 παρήγγαλλον ἀναπλῶειν, αἰνῶνι τῇ ἡσας ὅτι πῶς
 Σαλαμίνα, καὶ παρὲν κείνησαν ἀπαχθέντες καὶ
 ἡσυχίην. τότε μὲν νῦν οὐκ ἔξῃ χρηστὸν σφί ἡμέρη
 ναυμαχίην ποιεῖσθαι. νῦν γὰρ ἐφύετο. οἱ δὲ παρ-
 σκάζοντο ἐς τὴν ὑπεραίην. τὸς δὲ Ἕλληνας εἶχε δέ-
 ος τε καὶ ἀρρώστῃ, οὐκ ἦκαν δὲ πῶς ἀπὸ Πελοποννή-
 σου. ἀρρώδεον δὲ, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐπὶ Σαλαμῖνι κατή-
 μενοι, ὑπὸ γῆς τῆς Ἀδριατικῆς ναυμαχέειν μέλ-
 λουσιν· νικηταί τε, ἐν τῇ σφῇ ἀπολαμψάντες πο-
 λιορκήσονται, ἀπέντες πῶς ἐπὶ τῷ ἀφύλακτον.
 30 Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ περὶ οὗτος ὑπὸ πῶς παρεῖναι ὑ-
 κῆς ἐπαρῶντο ὅτι πῶς Πελοπόννησος. καί τοι τὰ
 διωπατὰ παύτῃ ἐμεμνησάμετο, ὅπως κατ' ἡπείρου
 μὴ ἐμβαλλοιεν οἱ βάρβαροι. ὡς γὰρ ἐπύθοντο πᾶ-
 307 χιστα Πελοποννήσιοι τοῖς ἀμφὶ Λεωνίδῃ ἐν Θερ-
 μοπύλῃσι τετελευτηκέναι, σπουδασμόν τε ἐκ τῷ
 πολίων, ἐς δὲ Ἰαδμόν ἵζοντο. καί σφί ἐπὶ τῷ σφῇ
 τηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Ἀναξαγιδρίδης, Λεωνίδῃ δὲ
 ἀδελφός. ἱζόμενοι δὲ ἐπὶ τῷ Ἰαδμῷ, καὶ συγχώ-
 σαντες πῶς Σκιρωνίδα ὁδόν, μὲν τῷ ὡς σφί ἐδόξε
 40 βουλεύομενοι, ὡς δὲ μὲν ἀπὸ τῷ Ἰαδμοῦ τεί-
 χος. ἅτε δὲ ἐπὶ οὐσίῳ μυριαδῶν πολλῶν, καὶ πῶς
 ὡς αὐτὸς ἐργαζόμενος, ὡς δὲ ὅς ἐργον. καί γὰρ τῷ
 λίθοι, καὶ πλῆθοι, καὶ ξύλα, καὶ φορμοὶ ψάμμου
 πλήρεις ἐσφέροντο, καὶ ἐλίνουσι ὡς δὲ χερίον οἱ
 βοηθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὐτε νυκτὸς, οὐτε ἡμέ-
 ρης. Οἱ δὲ βοηθήσαντες ἐς δὲ Ἰαδμόν πᾶν
 δημῷ, οἷον ἔσται Ἕλλησιν· Λακεδαιμόνιοι τε,

1 Id est, Sententia plurimum. Quod on ferunt à la plus grande voix.

cepti) atque locupletem. Istunc nauigio ad duces barbarorum profectus, hæc inquit, Dux Atheniensium, quod partibus regis fauet, præoptatque res vestras quàm Græcorum esse superiores, misit me iam clam aliis Græcis indicatum vobis, illos metu perculsos fugam facere velle, & nunc offerri vobis occasionem exequendi rem omnium præclarissimam, nisi per negligentiam eos dilabi sinatis. nam neque inter se consentiunt, neque vobis amplius ob-

LXXVI
sistent: sed inter se dimicantes cernetis eos qui vobiscum & eos qui contra vos sentiunt. Hac re Sicinus indicata, ab illis abscessit. Cui fidem habentes barbari, tum in insulam parvam nomine Psyttaleam, quæ inter Salaminem & continentem sita est, multos Persarum traiciunt, tum mediam circa noctem cornu quod ad vesperam spectabat producunt Salaminem versus, eam circumituri: producunt item qui circa Ceon & Cynosuram instructi erant, occupantes omne fretum Munychia tenus. Ideo autem & naues producebant nequa Græcis liceret effugere: sed circumuenti vicem redderent præliorū ad Artemisiū gestorum. Ad insulam autem Psyttaleam traiciebant Persas, ut commisso nauali certamine, quum plurimum & virorum & naufragiorum eo efferretur, (erat enim insula in traiectu pugnae sita) ii Persæ¹ suos seruarent, alienos interimerent. Hoc autem ne hostis sentiret, clanculum egere, nulla noctis parte concessa somno. In has ego res intuens, non habeo aduersari oraculis tanquam non veris, volens euidenter loquentia conari refellere,

Auricomæ postquam Diana litora iungent

Naualis pontes cum litoribus Cynosuræ,

Spe stolidi fortes quod Athenas Marte subegit,

Compescet iuuenem meritisissima pæna superbum,

Instinctum furis, sibi cedere cuncta putantem.

Nam miscebitur æs ari, Mars sanguine pontum

Inficiet: Graiis tunc libera tempora reddet

Saturno genitus, simul & Victoria polens.

λίθας, καὶ χρήμασι ὀλίγον. ὅς τότε πλοῖα ἀπὶ κή-
μῃος, ἔλεγε πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν βαρβα-
ρων τὰ δὲ, Ἐπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηνάων λαός.
Ἰδὼν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, (τυγχάνει γὰρ φρονέ-
ων τὰ βασιλῆος, καὶ βουλόμηνος μάλλον τὰ ὑμέτε-
ρα κατὰ περὶ θῆρας ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρὸς
ἡμᾶς) φράσας, ὅτι οἱ Ἕλληνες δροσμον βελό-
οι καὶ καταρρώδης κότες. καὶ νῦν παρὲς καὶ κάλλι-
τον ὑμῶν ἐργῶν ἀπὸ τῶν ἐξ ἐργάσασθαι, ὡς μὴ
10 πεισθῇτε ἀφαιδραῖσιν αὐτοῖς. οὔτε γὰρ ἄλλοι
οἱ ἴμοι φρονέουσι, οὔτε ἀντισησονται ὑμῖν. πρὸς ἐ-
αὐτὸς τε σφῆας ὅφρα ναυμαχίῃ τὰς τὰ ὑμέ-
τερα φρονέουσιν, καὶ τὸς μὴ. ὁ μὲν, ἄρα τὰ σφισ-
μήνας, ἐκ ποδῶν ἀπαλλάσσει. Τοῖσι δ', ὡς πα-
σα ἐλθῇ τὰ ἀνελθόντα, τῷ το μὲν, ἐς τὴν σῆα τὴν
Ψυττάλειαν, μετὰ τὴν Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς
ἡπείρου, πολλοὺς τῶν Περσέων ἀπεβίβασαντο. τῷ το
δ', ὅτι ἐγένοντο μέσαι νύκτες, αἰήθων μὲν ὁ ἄνθρωπος
20 ἀπὸ τῆς κέρας κυκλῆσθαι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, αἰή-
θων δ' οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε καὶ τὴν Κωόσουραν τεταγμέ-
νοι, κατέχον τε μέλει Μουουχίης παρὰ τὴν πορ-
θὸν τῇσι νηυσί. τῶν δὲ ὅτι εἶνεκα αἰήθων τῶν ἡσας, ἵνα
δὴ τοῖσι Ἕλλησι μὴ δὲ φυγῇ ἐξ ἡ, ἀλλ' ἀπολαμ-
φθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν πῶς τῶν ἐπ' Ἀρτε-
μισίᾳ ἀγωνισμάτων. ἐς δ' τὴν σῆα τὴν Ψυττάλειαν
καλεομένην ἀπεβίβασαν τῶν Περσέων τῶν δὲ εἶνεκα,
ὡς ἐπεὶ ἡνῆται ναυμαχίᾳ, ἐμβαλὼντάς τε μέγιστα ἔξοι-
σομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων. ἐν γὰρ δὴ πόρ-
ρῳ ναυμαχίᾳ τῇ μελλομένη ἐπαχθεῖς ἐκεῖ ἡ νῆσος, ἵνα
30 τὸς μὲν πεισθῇσι, τὸς δ' ἀφαιδραῖωσι. ἐποίησαν
δ' οἱ γὰρ τῶν τα, ὡς μὴ πωθασαία τοῖς ἀνθρώποις. οἱ μὲν
δὴ τῶν τα τὴν νύκτος, ὅτι δὲ ἀποκριμηνήντες, τῶν τα
πύοντο. Χρησιμοῖσι δ' ὅτι ἔχω ἀντιλέγειν ὡς οὐκ
εἰσὶ ἀληθῆς, ὅτι βελόμηνος ἀναρχέως λέγουσιν περὶ
τῶν τα κατὰ βάλλειν, ἐς τοιάδε πρὸς ἡμᾶς ἐβλέψας,
Ἀλλ' ὅταν Ἀρτέμιδος χρυσάορον ἱερὸν ἀκτὴν
Νηιοῖ γεφυρώσῃ, καὶ εἰναλὴν Κωόσουραν,
Ἐλπίδι μαγνομένη λιπὼν τὰς πύοντες Ἀ-
θῆνας,
40 Δῖα δίκη σβέσσει κρατερὸν κέρον, ὅτι βελόμηνος,
Δεινὸν μαμφοῖτα, δοκεῖν τὰ αἰὰ πάντα τυ-
χεῖσθαι.
Χαλκὸς γὰρ χαλκῷ συμμίζεται, αἵματι δὲ
Ἀρῆς
Πόντον φοινίξει· τὸτ' ἐλθόντες Ἑλλάδος ἡμᾶς
Εὐρύοπα Κρονίδης ἐπάγει, καὶ πότνια Νίκη.

1 Alios seruarent, alios interim.

ἐς ποταμὸν μὲν καὶ οὕτω εἰσπράγναι λέγουσι Βάκι-
 δι αὐτοῖς ληΐναι χρυσὸν πῆρι, οὐτε αὐτὸς λέγειν πολ-
 μίῳ, οὐτε παρ' ἄλλων εἰδέμεναι. Τῶν δὲ ἐν
 Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἐγένετο ᾠσησμός λεγόν, πολ-
 λός. ἦδεσσαν δὲ οὐκ ἔστι σφέας παρ' ἐκχυλῶντο
 τῇσι νηυσὶ οἱ βαρβαροὶ· ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρας
 ὧρων αὐτοὶ τ' ἐγναυροὶ, ἔδοκον καταχωρεῖν εἴ-
 ναι. Σωιστὴς γὰρ δὲ τῶν στρατηγῶν, ὃς Αἰγί-
 νης διέβη Ἀρεσίδης ὁ Λισιμάχου, αὐτὸν Ἀθηνῶν-
 ος μὲν, ὃς ὡς στρατιώτης δὲ ὑπὸ τῷ δήμῳ. ὃς
 ἐγὼ νενόμικα, σωθαιούμνος αὐτῷ ὅτι τρεῖς τοὶ, ὅρι-
 σον αὐτὰρ ἡμέρας ἐν Ἀθηνῶσι καὶ διαμείβεται.
 οὗτος ὡς ἦρ' ἔσπετο ὅτι σκεδῆεν, ὃς ἐκκαλέετο Θε-
 μιτοκλῆα, εἰπάμεν ὡς οὐκ ἔστι φίλον, ἐχθρὸν δὲ
 ἱερμάλισα. ὑπὸ δὲ μεγάλῳ τῷ παρειομένῳ
 κακῶν, ἡ δὲ πᾶσι τοῖς πολεμίοις ὃς ἐκκαλέετο, ἡ-
 λων αὐτὰς συμμιξαί. παρακίχεν δὲ ὅτι περὶ δι-
 εν οἱ δὲ Πελοποννήσου αἰάγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν
 Ἰσθμόν. ὡς δὲ ὤκνησεν οἱ Θεμιστοκλῆς, ἔλεγε Ἀ-
 "ρεσίδης τάδε, Ἡμέας πατάξιν χρυσὸν ἐστὶν ἐν τῷ 20
 " ἄλλῳ χαρῶν, καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ δὲ, πρὸς τῷ ὀκύτερος
 " ἡμῶν πλεῖον ἀγαθὰ τῇ πατρίδι ἐργάσεται. λέγω
 " δὲ ὅτι ἴσμεν πολλὰ τε καὶ ὀλίγα λέγειν πρὸς δὲ πο-
 " πλόου τῷ ἐσθλῷ τῷ Πελοποννησίοις. ἐγὼ γὰρ αὐ-
 " τῶν τοῖς λέγω ἡμῶν, ὅτι νῦν, οὐδὲ ἔτι ἔτι λῶσι
 " Κορίνθιοι τε καὶ αὐτὸς Εὐρυβιάδης οἱ τοῖς ἐσσιναί
 " ἐκπλαστοί. πρὸς ἐχθροὺς γὰρ ὑπὸ τῷ πο-
 " λεμίων κύκλῳ· ἀλλ' ἐσθλῶν σφι ταῦτα σήμε-
 " ρον. Ὅ δὲ ἀμείβετο πῆρι δὲ, Κέρτα τε χρυσὸν 30
 " ἀφ' ἐκκαλέεαι, καὶ δὴ ἡγίλας. πᾶς γὰρ ἐγὼ ἐδὲ
 " μὲν ἡμέρας, αὐτὸς αὐτῶν τοῖς ἡμῶν, ἡμῶν. ἔ-
 " σθι γὰρ ὃς ἐμὸν τὰ πολεμίων ὑπὸ Μήδων. ἔ-
 " σθι γὰρ ὅτι ἐκκαλέεαι ἐσθλὸν ἐς μάχην κατίστα-
 " σθαι οἱ Ἕλληνες, ἀέχοντες πρὸς τὴν ἑσθλότητα. σὺ δὲ,
 " ἐπεὶ περ ἡμῶν χρυσὸν ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σφι ἄπει-
 " λον. ἐγὼ γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω, δόξω πλάσας λέγειν,
 " καὶ οὐ πείθω, ὡς οὐ ποιεύμεν τῷ βαρβαρῶν ταῦ-
 309 " τα. ἀλλ' ἂν σφι σήμερον αὐτὸς παρελθὼν ὡς ἔχει.
 " ἐπεὶ δὲ σήμερον, ἐγὼ μὲν πείθωμαι, ταῦτα δὴ τὰ
 " καλίστα· ἐγὼ δὲ αὐτοῖς μὴ πιστὰ ῥήματα, ὁμοίον ἡ-
 " μῖν ἔσται. οὐ γὰρ ἔτι ἀφ' ἐκκαλέεαι, εἴπερ πρὸς ἐ-
 " χθροὺς πᾶσι χόρην, ὡς σὺ λείπεις. Ταῦτα ἔλεγε
 παρελθὼν ὁ Ἀρεσίδης, φάμενος ὃς Αἰγίνης τε
 ἡκεί,

Ili defugient. Aristides concilium introgressus, eadem retulit, dicens se ex Aegina LXXXI

I Scito enim quæ à Medis sunt, à me profecta esse

Quum ita evidenter in his à Bacide di-
 catur, profecto neque ipse de fide ora-
 culis deroganda auium dicere, neque
 ab aliis dici sustineam. Porro inter
 LXXVII
 duces qui in Salamine erant ingens cō-
 flatus est tumultus, nondum scientes à
 barbarorum nauibus se circumueniri:
 ubi autem orto sole inspexerunt ho-
 stem instructum, censuerunt ibidem
 sibi manendum. Quibus congrega-
 LXXIX
 tis, applicuit ex Aegina Aristides Lyl-
 machi filius, Atheniensis quidem, sed
 in exilium à populo eiectus, quem ego
 (ut eius mores accepi) virum optimum
 Athenis atque iustissimum censui. Hic
 vir concilio assistens, Themistoclem e-
 uocauit, non amicum sibi, sed in primis
 inimicum: verum præ magnitudine
 præsentium malorum oblitus simulta-
 tum, euocauit hominem colloquendi
 gratia. præsenferat enim Peloponnen-
 ses maturare ad Isthmum classem re-
 ducere. Qui, quum prodisset Themis-
 tocles, ad eum inquit, Nos & alio
 tempore & hoc ipso contendere de-
 bemus inter nos hac de re, uter nostrum
 de patria præclarius mereatur. te vero
 certior facio, peræque esse Pelopon-
 nensibus multa verba facere ac pauca
 de abducendis hinc nauibus. Ego enim
 tibi quod ipsemet vidi, refero: nunc,
 ne si velint quidem, Corinthios atque i-
 psum Evrybiadē enauigare posse, quo-
 niam circumdati ab hostibus vndique
 sumus: quare ingressus ad eos, hoc in-
 dicato. Cui respondēs Themistocles, LXXX
 Vtilia sane, inquit, iubes, bonū afferens
 nuncium. Nam quod ego precabar ut
 fieret, id ipse tu conspicatus fieri, venisti.
 nunciatum. ut enim scias, quæ sunt à
 Medis, propter me sunt: quoniam opus
 factum fuit ut Græci qui nolebant sua
 sponte ad pugnam descendere, descen-
 derent inuiti. Tu vero, quandoquidem
 vtilia nunciatum venisti, per te ipsum
 nunciato. Quoniam si ego retulero,
 videbor rem commentitiam dicere,
 nec ipsis persuadebo, tanquam non hoc
 agentibus barbaris. Itaque tute ingres-
 sus, uti res habet ipse referas. Quod
 ubi feceris, si tibi fidem habebunt, op-
 time habet: sin minus, perinde nobis
 erit. neque enim si vndique cir-
 cumdati sumus, ut tu ais, amplius i-
 venisse,

venisse,

venisse, & ægre elapsum, latendo stationem hostium. Omnem enim classem Græcorum, à Xerxis classe circumventam: ideoque hortari se ut ad defensionem sui illi sese prepararent. Hæc loquutus Aristides, retro abiit. Rur-

LXXII

sus autem inter duces altercatio orta; plerisque eorum fidem nuncio non habentibus. Quibus non credentibus aduenit triremis transfuga virorum Teniorum, cui præerat Panætius Sosimennis filius, quæ omnem veritatem attulit. Cuius facti nomine Tenii in tripode qui Delphis dedicatus est, inter eos qui barbarum debellarunt, scripti fue-

LXXIII

re. Ex hac autem naui quæ ad Salaminem & altera quæ ad Artemisium transfugit, expleta est Græcorum classis trecentarum & octoginta nauium. duæ nanque prius ad explendum numerum defuerant naues. Græci, ubi eis verba Teniorum fecerunt fidem, sese apparauerunt tanquam dimicaturi. Et sub diluculum, quum propugnatorum cœtum fecissent, Themistocles ex omnibus quæ expedirent præcipiebat: cuius orationis summa erat, meliorum cum peioribus comparatio, quæcunque in hominis natura atque industria existunt, exhortatus ut meliora eligerent. Vbi petorauit, iussit illos ingredi naues. quibus ingressis, rediit ab Ægina triremis quæ profecta ad Æacidam erat, moxque omnes naues Græci soluerunt. In quos mouentes contipuo barbari sunt inuecti. Ibi ceteri quidem Græci: quum inhiberent remos, cessimque irent, Aminias Palleneus vir Atheniensis, euectus naui in hostilem incurrit: cui implicitus quum hæreret, nec abstrahi posset, ita ceteri venientes auxilio conferturunt. Hunc in modum aiunt Athenienses exitisse initium pugna: Æginetæ vero, nauem quæ ad Æacidam abierat fecisse initium. Quanquæ etiam hoc refertur, simulacrum mulieris fuisse eis oblatum: & quum apparuisset, ita illos exhortatum ut omnis Græcorum exercitus exaudierit: sed

LXXIV

prius his verbis conuitiatu, ² O dæmonii, quousque remos inhibebitis? Ceterum aduersus Athenienses instructi erant Phœnices. nam hi cornu tenebant quod ad Eleusinem occidentemque vergebat. Aduersus Lacedæmonios instructi erant Iones. hi autem cornu tenebant quod ad auroram spectabat

LXXV

ἡκειν, καὶ μόγις ἐκπλώσας λαθὼν τοὺς ἐπορμύον-
τας. ὁ δὲ ἐχέσθαι γὰρ πρὸ τοῦ στρατοπέδου τὸν Ἑλ-
ληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Πέρσων. ὁ δὲ ἀρτί-
σταί τε συνεβούλευε, ὡς ἀλέξασθαι τοὺς. ὁ δὲ μὲν,
αὐτὰρ εἰσας, μετεσκήκε· τῶν δὲ αὐτῶν ἐγένετο λό-
γος ἀμφισβησις. οἱ πλευνῶντες γὰρ τῶν στρατηγῶν
οὐκ ἐπίθοντο τὰ δειγνυμένα. Ἀπιστόντων
δὲ πούτων, ἦκε τελευτῆς ἀνδρῶν Τηνίων ἀνδρομόλου-
σα, τῆς ἦρχε αἰὲρ Παναίπιος ὁ Σωσιμένηος, ἡ δὲ δὴ
ἔφερε τὴν ἀληθινήν πᾶσαι. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ τοῦ ἔργου
ἐγενέσθαι Τηνίοις ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τριπο-
δα, ἐν τοῖσι δὲ βαρβαρον κατελευσί. σὺν δὲ οὖν
ταῦτα τῇ νηὶ τῇ ἀνδρομόλουσῃ ἐς Σαλαμίνα, καὶ
τῇ πρὸς τὸν ἑὸν Ἀρτεμίσιοι τῇ Λημνῇ, ὅτε πλη-
ροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐς τὰς ἐγδύκοντα
καὶ τετρακσίας νῆας. δύο γὰρ δὴ νηῶν τότε κατέ-
δεε ἐς τὸν στρατόν. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς πρὸς
δὴ τὰ λεγόμενα καὶ τῶν Τηνίων ῥήματα, ὅτε ἀρε-
σκόμενοι ὡς ναυμαχιστοὶ. ἥως τε διέφαινε,
καὶ οἱ σὺλλογον τῶν ἐπιβατῶν ποιοσάμενοι πρὸς
ἡρώδε δὲ ἔχοντα μὲν ἐκ πρύτων Θεμιστοκλῆς,
τὰ δὲ ἑπτα καὶ πρὸς τὰ κρέσσον ὅσοι ἥσασιν αἰτήθη-
μενα. ὅσα δὲ ἐν αὐτοῦ φύσει καὶ καταστάσει ἐγ-
γίναται, ὁ δὲ αἰετὸς δὴ πούτων τὰ κρέσσον αἰρέ-
σθαι, καὶ κατὰ πλῆξας τὴν ῥῆσιν, ἐσβάνειν ἐκ ἐλθέ
ἐς τὰς νῆας. καὶ οὗτοι μὲν δὴ ἐσέβαλλον, καὶ ἦκε ἡ αἰὲρ
Αἰγινής τελευτῆς, ἡ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημή-
σαι. ἐν ταῦτα αἰήρον τὰς νῆας ἀπ' αὐτοῖς οἱ Ἕλληνες.
Ἀναγνώσοις δὲ σφί, αὐτὰρ ἐπεκέατο οἱ βαρβα-
ροι. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Ἕλληνες ἐπὶ τῷ ὀρύμνῃ αἰε-
χροῦντο, καὶ ὡκελον τὰς νῆας. Ἀμεινίης δὲ Παλ-
ληνίδος, αἰὲρ Ἀθηνᾶος, ὅτε ἀναχθεῖς, νηὶ ἐμβά-
λει. συμπλακείσης δὲ τῆς νηὸς, καὶ οὐ διωκόμεν
ἀπαλλὰ γινώσκαι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοηθεῖον-
τες συνεμίσθον. Ἀθηνᾶοι μὲν οὕτω λέγουσι γέ-
νεσθαι τῆς ναυμαχίης τὴν ἀρχὴν. Αἰγινήται δὲ,
τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασθαι ἐς Αἰγι-
ναι, ταῦτα τῇ νηὶ τῇ πρὸς τὸν ἑὸν. λέγεται ὅτι καὶ παρὰ
ὡς φασὶν ὅτι φημι καὶ ἐφ' αὐτῇ. φασὶν ὅτι Ἀφ-
κελόμενοι, ὡς τε καὶ ἀπὸ τοῦ ἀκροῦ τοῦ στρατοπέδου
τῶν Ἑλλήνων· ὁ δὲ δόσαντες πρὸς τὸν πᾶν, ὅτι
δαμόνοιοι, μέλει χέσου ἐπὶ τῷ ὀρύμνῃ ἀνακρέσθαι.
Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηνᾶος ἐπετάχατο Φοίνικας· ἐπὶ γὰρ
εἶχον τὸ πρὸς Ἑλαιοῖός τε καὶ ἑσπερὴς κέρας. καὶ ὁ Λα-
κεδαίμονις, Ἰῶνες· ἐπὶ δὲ εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἡῶν τε
καὶ τὸν

1 Quum in puppim inhiberent ut appulsuri. Bud. 2 O miferi,

καὶ δὲ Πειραιέα. ἔθαλκε κιοι μὲν ποὶ αὐτῶν, κα-
τὰ τῆς Θεμιστοκλέος ἐπιτολᾶς, ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῖ-
νες, οὐ. ἔχω μὲν ἰω συχνῶν οὐκ ὀνόμαζα τετραρ-
χων καταλέξαι, τῶν ἵτας Ἑλλωίδας ἐλόντων.
χρησσομαι δὲ αὐτοῖσι γούρην, πλὴν Θεομήστρου τε
τῆς Ἀνδροδάμαντος, καὶ Φυλάκου τῆς Ἰστιαῆς, Σα-
μίων ἀμφοτέρων. τῶν δὲ εἴνεκα μέμνημαι τουτέων
μοιῶν, ὅτι Θεομήστρου μὲν Διὰ τὸ τοῦ δ' ἔρπον Σά-
μου ἐτυράνισσε, καὶ τῆς περὶ τῶν Περσέων
Φυλάκου δὲ, διεργέτης βασιλῆος ἀνεγέρθη, καὶ
χώρη οἱ ἐδωρήθη πολλή. οἱ δὲ διεργέται τῶ βα-
σιλῆος, ὁρσάγχοι καλεῖνται Περσιεῖ. πρὸς μὲν
ἰω πούτοις οὕτω εἶχε. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἰω
ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐκερατίζετο, αἱ μὲν, ὡς Ἀθη-
ναίων Διφφληθροῦμαι, αἱ δὲ, ὡς Ἀιγινεῖται. ἀ-
πὸ γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχοῦ-
ντων κατὰ τὰς ἡμέρας, τῶν δὲ βαρβαρῶν οὐ τεταγμένων
ἐπὶ, οὔτε σὺν νόμῳ ποιεόντων γούρην, ἐμμελλε τοιοῦτό
σφι στυγροῖσθαι οἷον περ ἀπέβη. καὶ τοῖς ἔσσαι γε
καὶ ἐλόντο τῶν τῆν ἡμέρῳ μακρῶ ἀμείνονες
αὐτοῖς ἐωῦτ' ἡμερᾶς Εὐβοίῃ, πᾶς τις περὶ θυμὸς
μῆκος καὶ δειμνίων Ξέρξην· ἐδόχε τε ἕκαστος ἐ-
ωῦδ' ἐπὶ στυγροῖσθαι βασιλῆα. Κατὰ μὲν δὲ τὴν ἄλ-
λαις, οὐκ ἔχω μετεξέτερος εἶπαι ἀτρεκέως, ὡς ἔ-
χασοι τῶν βαρβαρῶν ἢ τῶν Ἑλλήνων ἠγωνίζοντο·
κατὰ δὲ Ἀρτεμισίην τὰ δὲ ἐλόντο, ὡς ὦν διδοκί-
μῃσε μάλλον ἐπὶ τῶ βασιλῆι. ἐπεὶ γὰρ ἔς θο-
ρυβοὶ πολλοὶ ἀπὶ κατὰ τὴν βασιλῆος κρήνην, ὡ
τούτω τὰς χερσὶν ἡμῶν ἢ Ἀρτεμισίης ἐδιδόκατο ὡ
τῆς Ἀττικῆς. καὶ ἡ οὐκ ἔχουσα Διφφληθρῶν, (ἡ μ-
περὶ αὐτῆς ἔσται ἄλλα ἡμεῖς Φίλια, ἢ ὅ αὐ-
τῆς περὶ τῶν πολεμίων μάλα ἐτύγχανε ἐοῦ-
σα) ἐδόξε οἱ τοῦ ποιεῖν, ὅ καὶ στυγρῶς ποιεῖται.
διωκόμεν γὰρ ὡς τῆς Ἀττικῆς, φέρουσα ἐνέ-
βαλε ἡνί Φιλίῃ, αἰδρῶν τε Καλυνδίων, καὶ
αὐτῶν ὅτι πλεόντες τῶν Καλυνδίων βασιλῆος Δα-
μασιθύμου. εἰ μὲν καὶ πῆναι περὶ αὐτῶν ἐγε-
γνέετο ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων ἐόντων, οὐ μὲν ποὶ ἔχω
γε εἶπαι, οὔτε εἰς περὶ αὐτοῖς αὐτὰ ἐποίησε, οὔ-
τε εἰ στυγρῶς ἢ τῶν Καλυνδίων καὶ τύχη πα-
ραπλοῦσα ἡμῶν. ὡς δὲ ἐνέβαλε τε καὶ κατέδυ-
σε, ἀτυχίῃ χρησαμένη, διπλᾶ ἐωῦτ' ἡ ἀγα-
θὰ ἐργάσατο. ὅ, τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς ἡνὶς πε-
ρὶ ἡραρχος, ὡς εἶδε μιν ἐμβαλλοῦσαι ἡνὶ αἰδρῶν
βαρβαρῶν, νομίσας τὴν ἡνὶ τὴν Ἀρτεμισίην ἢ Ἑλ-
ληνίδα εἶναι, ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν βαρβαρῶν, καὶ αὐ-
εἰσθίμῃς τὴν Ἀρτεμισίαν ναυὲν αὐτὴν ἢ Ἑλλήνων

& Piræum : quorum pauci admonitu Themistoclis de industria ignauiter agebant, plerique minime. Enimvero complurium trierarchorum nomina commemorare possem, qui Græcas naues expugnauere: sed neminem nominabo præter Theomestorem Androdamantis filium, & Phylacon Histixi filium, ambos Samios. quorum dumtaxat ideo mentionem facio, quod Theomestor ob hanc nauatam operam à Persis tyrannus Sami sit creatus: Phylacus inter bene de rege meritos adscriptus sit, & multo tractu soli donatus. Bene meriti autem de rege, Persica lingua Orofanz vocantur. De his quidem ita res habet. Multitudo autem regiarum nauium ad Salaminem expugnabatur, partim ab Atheniensibus corrupta, partim ab Æginetis, utpote Græcis seruato ordine ac loco certantibus, barbaris & incompote & inconsulte agentibus: ut non ab re fuerit talem eis rem contingere qualis contigit. quanquam eo die fuerunt atque extiterunt longe seipsis præstantiores, & quàm ad Eubœam extiterant, pro se quisque adnitentes, ac Xerxem reformidantes, quod ab eo se singuli conspici arbitrabantur. Et de aliis quidem vel barbarorum vel Græcorum singulatim, quomodo dimicauerint, non possum pro comperto referre. Circa Artemisiam vero hoc rei gestum, ex quo impensus illa regi commendata est: Posteaquam regis res in multum tumultuationis deuenerant, hoc interim tempore Artemisia, quum nauem suam Attica insequeretur, nullum habens effugium, quia ante ipsam naues amicorum, sua vero proxima hosti erat, hoc sibi putauit faciendum, quod & fecisse profuit. nam ut fugiebat Atticam nauem, in nauem sociam, quæ erat virorum Calyndensium, impexit, quaque rex Calyndensium Damasthymus vehabatur. Cum quo etsi huic iam inde quum essent in Hellesponto, contentio intercesserat, tamen incertum an consulto id fecerit, an fortuito nauis Calyndensium oblata fuerit. Eam Artemisia ubi incurrit pariter ac demersit, prospero casu vsa & duplex hinc sibi bonum est adepta. nam trierarchus Atticæ nauis eam conspiciens incurrisse barbarorum virorum nauem, & à Græcis pu-

LXXXVI

LXXXVII

LXXXIX

cis pugnare, ab hac ad alias se conuer- tit. Ita ex hoc facto contigit Artemisiam tum vt exitium euitaret, tum vt è malo opere præcipue se probatam apud Xerxem redderet. siquidem fertur, quum rex spectans animaduertisset hanc nauem alteri incurrisse, quendam eorum qui aderant dixisse, Cernis Artemisiam domine, vt bene præliatur, vtque nauem hostilem depressit? Et regem interrogasse nunquid verè id opus Artemisiam esset: & illos, vt- pote qui plane nossent insigne nauis Artemisiam, ita rem habere adfirmasse, ratos eam nauem quæ corrupta esset, hostilem fuisse. nam præter cetera quæ mulieri (vt dictum est) prospere cesserunt, hoc quoque accessit, quod è naui Calyndensi nemo seruatus est qui existeret accusator. Vnde Xerxem ferunt ad ea quæ narrabantur dixisse, Viri quidem extiterunt mihi femina, femina autem, viri. Hæc aiunt dixisse Xerxem. In eo proelio cum alii mul- ti & illustres viri tam Persarum Medo- rumque quàm aliorum sociorum oc- cubuere, tum vero dux Ariabignes Darii filius Xerxisque frater: è Græcis pauci. quippe qui gnari natandi, vbi suæ naues corruptæ erant, nec in pugna pe- ribant, ad Salaminem enatabant. cuius rei quia imperiti erant barbarorum ple- ri que, in mari periere. Posteaquam au- tem eorum primæ naues in fugam ver- sæ sunt, tum vero plurimæ corruppe- bantur. nam quæ in posterioribus loca- tæ erant, diu earum propugnatores conarentur præterire, vt & ipsi aliquam operam regi nauarent, vndique in suo- rum naues incidebant. Quo in tu- multu etiam hoc actum est, vt quidam Phœnices quorum naues corruptæ fu- erant, regem adeuntes, insinulauerint Iones tanquam proditores, quod pro- pter eos naues amissæ essent. vnde id contigit, non vt Ionum duces interficerentur, sed vt ii Phœnices qui illos insinulabant, ² eam acciperent mer- cedem. Etenim illis adhuc calloquen- tibus, Samothracia nauis Atticæ im- pacta, eam demersit: & in hanc Æ- ginetica impulsa ipsam depressit. Ve- rum Samothraces, vt qui iaculato- res essent, epibatas nauis quæ suam depresserat, iaculorum ictibus excusserunt, eorumque conscensa naui potiti sunt.

οἱσι ἀμύνειν, ἀποτρέψας, πρὸς ἄλλας ἐτραπέ- πο. Τοῦτο μὲν, τοιοῦτο αὐτῇ σιωπῶντι γινέσθαι ἀφ' οὗ γέειν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι. τὸ δὲ σιω- βῶν τε καὶ ἐργασαμένῳ, ἀπὸ πούτων αὐτῷ μάλιστα διδοκίμηται πρὸς Ξέρξην. λέγεται γάρ, βασιλῆα σπύλον, μαθεῖν τὴν ἡὰ ἐμβαλοῦ- σαν, καὶ δὴ πῶς εἶπαι τῷ παρρόντων, Δέσπο- τα, ὅπως Ἀρτεμισίῳ ὡς ἀγανίζεσθαι, καὶ ἡὰ τῷ πολέμῳ κατεδύσε; καὶ ὅν ἐπείρεσθαι εἰ ἀληθ- ὡς ὅτι Ἀρτεμισίης ὁ ἔργον. καὶ τοῖς Φαίαι, σαφῶς ὁπίσθην τῆς νῆος ὅπισθ' αὐτοῦ. τὸ δὲ ἀφ- φθαρῆσθαι ἠπίεστο εἶναι πολέμῳ. πᾶ τε γὰρ ἄλλα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ σιωπῶντι ἐς δυστήνην γ- νόμην, καὶ ὁ τῷ ἐκ τῆς Καλιωδικῆς νῆος μηδέ- να ἀποσώζοντα κατήρξεν γινέσθαι. Ξέρξην δ' εἶ- παι λέγεται πρὸς τὰ φερόμενα, Οἱ μὲν δὲ- δρες, γερῶνασί μιν γυναικες· αἱ δὲ γυναικες, αἱ- δρες. ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἶπαι. Ἐν δὲ τῷ πόντῳ τούτῳ, ἀπὸ μὲν ἔθανε ὁ στρατηγὸς Ἀλ- βίγης ὁ Δαρείου, Ξέρξεω ἐὼν ἀδελφεός· ἀπὸ δ' ἄλλοι πολλοὶ τε καὶ ὀνόμαστοι Περσέων καὶ Μη- δῶν, καὶ τῷ ἄλλων συμμάχων· ὀλίγοι δὲ πινες καὶ Ἑλλήνων. ἅπτε γὰρ ἰεὶν ὅπισθ' αὐτοῦ, πῶσι αἱ ἡ- ες διεφθέρητο, καὶ μὴ ἐν χειρὶν ἰέμεν ἀπολλύμε- νοι, ἐς τὴν Σαλαμίνα διέειον. τῷ δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἀλάσσης διεφθάρησαν, ἰεὶν οὐκ ὅπισθ' αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ αἱ πρὸς ἐς φυγὴν ἐτρα- ποῖτο, ἐθαύρα αἱ πλείους διεφθέρητο. οἱ γὰρ ὅσοι τε περὶ γυμνοὶ, ἐς δ' ἐμπεσόντες ἦσαν ἡεσὶ παρ- ἰεὶ αὐτῶν, ὡς ἀποδύοντο καὶ αὐτοὶ ἔρ- ρον βασιλεί, τῇσι σφετέρησι κησὶ φερούσῃσι περὶ ἐπιπῶν. Ἐλθόντες δὲ καὶ τὸδε ἐκ τῆς θορύβῃς τούτῳ. τῷ πινες Φοίνικες, τῷ αἱ ἡεες διεφθάρη- ατο, ἐλθόντες πρὸς βασιλῆα, διέβαλλον περὶ Ἰω- νας, ὡς δὲ ἐκείνοις ἀπολέσθαι αἱ ἡεες, ὡς περὶ δὲ- πων. σιωπῶντι αὐτοῦ, ὡς τε Ἰώνων τε πρὸς στρα- τηροὺς μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε περὶ ἀφ' αὐ- λόντας, λαβεῖν πλουτοῦν μισθόν. ἐπὶ πούτων ταῶ- τα λεγόντων, ἐβέβαλε τῇ Ἀπικῇ Σαμοθρηκίῃ κη. ἢ τε δὴ Ἀπικὴ κατεδύετο, καὶ ὅπισθ' αὐτοῦ Αἰγινεὶ κη κατεδύσε τῷ Σαμοθρηκίων τὴν ἡὰ. ἅπτε δὴ ἔοντες ἀχρησταὶ οἱ Σαμοθρηκίαι, τοῖς ὅπισθ' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς καταδυσέως νῆος βάλλον- τες ἀπὸ ῥάξας, καὶ ἀπέβησαν τε ἐξ ὅσον αὐτῶν.

1 In regis conspectu nauarent. 2 Talam mercedem acciperent. id est, quam primum volebant dare Iones, ipsi eas darent.

ταῦτα ἡρόδω, τοὺς Ἰωνας ἐρύσασθαι. ὡς γὰρ εἶ-
 δεσθεας Ξέρξης ἔργον μέγα ἐργασαμένοισι, ἐτρά-
 πετο πρὸς τοὺς Φοίνικας, οἳ ὑπερλειτουργοὺς τε
 καὶ πᾶσι πῶνός· καὶ σφῶν ἐκέλευσε τὰς κε-
 φαλαὶς ἀποθραύειν, ἵνα μὴ αὐτοὶ καὶ οἱ ἡρόδωτοι,
 τοὺς ἀμείνονας ἀφβαλλώσι. ὅπως γὰρ πῖνα ἴδοι
 311 Ξέρξης τῷ ἑωυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ
 ναυμαχίῃ, κατήλθους ὑπὸ τῷ οὐρεὶ τῷ αἰπὸν
 Σαλαμῖνος δὲ καλεῖται Αἰγάλεως, αἰετωσιν αἰε-
 το ὅν ποιεῖται. καὶ οἱ γεγενημένοι αἰετοφθο-
 κατῶν δὲν τελευτᾶρχον καὶ τὴν πόλιν. πρὸς δὲ
 ἐπὶ καὶ πρὸς βάλετο φίλος ἐὼν Ἀριαράμης αἰὲρ
 Πέρσης παρῶν τοῦτο τῷ Φοινικίου πάσης.
 Οἱ μὲν δὲ πρὸς τοὺς Φοίνικας ἐτράποντο. τῷ δὲ
 βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπεζομένων, καὶ ἐκπλεόν-
 των πρὸς τὸ Φάληρον, Αἰγινήται ὑποστάτες ἐν
 τῷ πορθμῷ, ἔργα ἀπεδέξαντο λόγῳ ἄξια. οἱ μὲν
 γὰρ Ἀθῆνῶν ἐν τῷ πορθμῷ ἐκέραιζον τὰς τε αἰ-
 πταμένας καὶ τὰς φάλαγγας τῷ ἰσθμῷ, οἱ δὲ Αἰγι-
 νῆται τὰς ἐκπλεούσας· ὅπως δὲ πῖνες τοὺς Ἀθῆ-
 ναίους ἀφφύρην, φερόμενοι ἐσπέρων ἐς τὰς Αἰ-
 γινήτας. Εἰθαῦτα συνεκίρεον ἦες ἢ τε Θεμι-
 στοκλῆος διώκουσα ἦα, καὶ ἡ Πολυκλείτου τῷ Κε-
 οῦ, αἰδρὸς Αἰγινήται, καὶ ἐμβαλῶσα Σιδωνίῃ· ἢ
 περὶ εἰλε τὴν πρὸς φυλάσσαν ὑπὸ Σκιάθῳ τὴν
 Αἰγινάειον, ἐπὶ ἧς ἐπλεε Πυθέης ὁ Ἰσθμίου. Τῶι
 Πέρσῃ κατακτείναντα, ἀρετῆς εἵνεκα εἶχον ἐν τῇ
 καὶ ἐκπαγλόμενοι. ὅν δὲ πρὸς ἀγρῶσα ἅμα τοῖς
 σὶ Πέρσῃσι ἦλθον καὶ Σιδωνίῃ, ὥστε Πυθέῳ οὐ-
 πωσθῆναι ἐς Αἴγινα. ὡς δὲ ἐσείδε τὴν ἦα τὴν 30
 Ἀθηναίων ὁ Πολυκλείτης, ἔγνω, τὸ σημεῖον ἰδὼν τῆς
 στρατηγίδος· καὶ βώσας τὸν Θεμιστοκλῆα, ἐπε-
 κερτομήτε, ἐς τῷ Αἰγινήταιων δὲν μεθιστοῖν οἰκισ-
 ζων. Ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἐμβαλῶν ὁ Πολυκλείτης
 ἀπέρριψε ἐς Θεμιστοκλῆα. Οἱ δὲ βαρβαροί,
 τῷ αἰνῆες ἀεὶ ἐχέοντο, φάλαγγες, ἀπὸ τῆς ἐς
 Φάληρον ὑπὸ δὲ περὶ στρατὸν. ἐν δὲ τῇ ναυμα-
 χίῃ ταῦτα ἡκούσαν Ἑλλήνων ὄρεσα Αἰγινήται· ἐ-
 πί δὲ, Ἀθῆνῶν. αἰδρῶν δὲ, Πολυκλείτης τε ὁ Αἰ-
 γινήτης, καὶ Ἀθῆνῶν Εὐμένης τε ὁ Ἀναγυράσιος 40
 ος, καὶ Ἀμεινίης Παλλήνης· ὅς καὶ Ἀρτεμισί-
 ος ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ ἀπεδέξατο, εἰ μὲν οὖν ἐμαθεῖ ὅτι ἐν ταύτῃ πλώ-
 ει ἡ Ἀρτεμισία, οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῇ πρὸς τὴν ἡεῖ-
 λέμιν, ἢ καὶ αἰδρῶν. τοῖσι γὰρ Ἀθῆνῶν πει-
 ηράχοις πρὸς ἀεὶ ἐκέραιζον· πρὸς δὲ, καὶ αἰδρῶν ἐκέραι-
 ον

quod factum Iones liberauit. Nam
 Xerxes ubi id egregium facinus Ionum
 aspexit, conuersus ad Phœnices, ut e-
 rat supramodum inastus, & omnes ar-
 guens, iussit eorum capita præcidi, ne,
 quum ipsi imbelles essent, meliores cri-
 minarentur: Quoties enim suorum
 quempiam aliquod opus edentem cer-
 nebat, de eo homine percontabatur,
 sedens sub monte qui est eregione Sa-
 laminis, nomine Agaleo, & scribæ tri-
 erarchum illum à familia & vrbe scri-
 pto annotabant. Quinetiâ cladi Phœ-
 nicum qui aderant, additus est Aria-
 ramnes vir Persa, quanquam ami-
 cus regis. Et isti quidem in Phœni-
 ces se conuertebant: barbaris autem
 in fugam versis, & ad Phalerum elab-
 entibus, Aginetæ in freto subsistentes,
 operam memoratu dignam ediderunt.
 nam Athenienses quidem in tumultu-
 atione naues sibi obsistentes fugien-
 tesque expugnabant, Aginetæ vero
 cas quæ elabebantur: & quoties aliqua
 effugiebat Athenienses, eo ipso cursu in
 Aginetas incidebat. Quum interim
 conflixerunt naues duæ, vna Themis-
 toclis insequens aliam, altera Polycriti
 Criogeniti, viri Aginetæ, dum nauem
 Sidoniam inuadit, illam videlicet quæ
 speculatoriam in Sciatho Agineticam
 ceperat, qua vehabatur Pytheas¹ Is-
 cheni filius: quem Persæ seminecem
 plagis, tamen ad iniratione virtutis ser-
 uatum in naui habebant. Sidonia quæ
 hunc circumferebat naus, vna cum
 Persis est intercepta, ut Pytheas ita so-
 spes rediret in Aginam. Polycritus
 ubi inspexit Atticam nauem, agnito
 signo naus imperatoris, inclamans
 Themistoclem, iocatus est, exprobrans
 Aginetis quod cum Medis sentirent.
 Hoc Polycritus sua naui incurrens,
 in Themistoclem iaculatus est. Bar-
 bari autem quorum naues supererant,
 fuga se proripuerunt in Phalerum pede-
 stres ad copias. In hac pugna nauali è
 Græcis optime audierunt Aginetæ, se-
 cundo loco Athenienses: è viris, Poly-
 critus Agineta: Atheniensesque, Ev-
 menes Anagyræus, & Aminias Palle-
 neus, qui & Artemisiam est insequutus,
 non prius desiturus quam aut illam ce-
 pisset, aut ipse captus esset, si Artemi-
 am ea naui vehi animaduertisset. quip-

Petrierarchis Atheniensium præceptum erat ut eam caperent, propositumque præmium

¹ Supra pag. 444. Ischenoi fil. Sed ibidem male Pythias.

Λισιστράτω Ἀθηναίων ἀνδρὶ χρησιμολόγῳ, ὃ ἐλε-
λήθε πρῶτος τὸν Ἑλλήνας,

Κωλιάδες ὃ γυναικας ἐρετμοῖσι φεῖξαι.

τοῦτο δὲ ἐμελλε ἐπελάσαντος βασιλῆος ἐδιδάχθαι.

Ξέρξης ὃ ὡς ἔμελλε ὁ γερνὸς πάρος, δείσας μὴ τις

τῶν ἰώνων ὑποβῇται τοῖσι Ἑλλήσι ἢ αὐτοὶ νοήσωσι

πλάσθαι ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, λύοντες τὰς γαφύρας,

καὶ ἀπολαμφθεὶς ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀπολέσθαι κινδύ-

νίσσασθαι, ὁρμητοὶ ἐβόλυσεν. γέλων ὃ μὴ ἐπιδήλως

εἶπεν μὴτε τοῖσι Ἑλλήσι μὴτε τοῖσι ἐαυτοῦ, ἐς τὸ Σα-

λαμίνα χάσμα ἐπεὶ ἔσθ' ἀφ' ἑαυτοῦ. γαυροὶς τε

Φοινικῆς σκυλέδου, ἵνα αὐτὴ τε σχεδὸν ἔωσι καὶ τὸ χέ-

ος ἔρτετο τε ἐς πόλεμον, ὡς ναυμαχίῃ δὴν ποι-

ησόμενος. ὁρῶντες δὲ μὴ πρῶτες οἱ ἄλλοι ταῦτα

παρήκοντα, ὃ ἡπίεστο ὡς ἐκ πρῶτος τοῦ παρ-

σκάδατος ὁ μὲν πολέμῳ σκῆν. Μαρδόνιος δὲ ὁ δὲ

πυτῶν ἐλαίθαυε, ὡς μάλιστα ἐμπροσθεν ὄντα τῆς ἐ-

καίνης ἀφ' ἑαυτοῦ. ταῦτα τε ἅμα Ξέρξης ἐπίειπε, καὶ ἐ-

πεμπε ἐς Γέρας ἀφ' ἑλάνοιο τὸ παρεῖσθαι σφι συμ-

φορέω. Τετάρτῳ ὃ τῶν ἀγγέλων ἐς τὸ δὲ ὄν, π

θαῶντα ὡς ἀγίνεταί θηδὲν ὄν. ἔτω τοῖσι Πέρσῃσι

ἄλλοι τῶν τοῦ. λέγουσι γὰρ ὡς ὅσων δὴ ἡμερῶν ἢ

πᾶσα ὁδὸς, τοσούτοις ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διεῖσαι καὶ ἡ-

μερησίαν ὁδὸν ἐκείνην τεταλμένοι. τὸν ἔτι ἡφ' ὅδε,

ὡς ὁ μὲν, καὶ ἑαυτοῦ, καὶ ἑτέρου μὴ καὶ καταύσαι

τὸν παρὰ τὸν ὁδὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

παρὰ τὸν δρόμον τὸν ἡφ' ὅδε. ὁ μὲν δὲ

Lyfistrato Atheniensi, viro fortis,
quod omnes Græcos latuerat,

Horrebunt remis mulieres Coliaden-
ses.

Hoc autem futurum erat aduecto rege.

¶ COGNITA sua clade Xerxes, ve-

ritus nequis Ionum à Græcis suborna-

tus, aut sua sponte ad soluendos pontes

in Hellespontum nauigaret, vnde ipse

in Europa deprehensus salute periclita-

retur, de fugiendo consultabat. nolens

tamen neq; à Græcis neq; à suis detegi,

aggerem in Salamine tentabat educe-

re: nauesque Phœnicum onerarias, vt

pro rate ac muro essent, innectebat: &

se tanquam aliam pugnam naualem fa-

cturus, ad bellum instruebat. Quæ a-

gentem videntes ceteri, pro certo habe-

bant eum manendi animo atque bel-

landi illa apparare: sed nihil eorū Mar-

donium latebat, vt probe gnarum inge-

nii illius. Xerxes & hæc fecit, & simul in

Persidem misit qui præsentem cladem

nunciarent. His nunciis nihil perni-

cius transcurrit in rebus humanis. quod

negocium hunc in modum est à Persis

excogitatum: Quot ex diebus tota via

constat, totidem equos ac viros ferunt

esse distinctos ad singulorum dierum

iter faciendum, quos neque vis niui-

um, neque imber, neque æstus, neque

nox distinet quin propositum sibi cur-

sum celerrime conficiant. Quorū cur-

forum primus mandata tradit secun-

do, secundus item tertio: & ita dein-

ceps illa mandata in alium atque alium

pertranseunt, quemadmodum apud

Græcos fax quā Vulcano per vices fer-

re cursores perseuerant. Hanc equorū

curfationem Persæ angarion appel-

lant. Primus igitur nuncius Susa per-

latus, Xerxem Athenis potitum esse,

tanta Persas qui relictī erant voluptate

affecit, vt omnes vias myrto consterne-

rent, & per eas odores incenderēt, & ipsi

in sacrificiis ac gaudiis versarentur: se-

cundus autē ita eos consternauit vt vni-

uersi vestes dilaniarēt, vociferationeq;

& ciulatu irrequieto vterentur, cul-

pam in Mardonium refundentes, non

tam de classe quā de ipso Xerxe soli-

citi: idque tamdiu dum Xerxes illos ita

affectos redeundo sedauit. At Mar-

donius quum videret Xerxē magnā ē

pugna naualli iacturā fecisse, suspicans a-

gitare fugam ex Athenis, pro seipso an-

xius erat, tanquam pœnas daturus, qui

regi persuasisset inferre Græciæ bellum:

puta-

xcvii

xcviii

xcix

c

μυροῖν

αἰπῆν

putabatque sibi conducibilius esse periclitari aut subigere Græciam, aut magna opera aggressum honeste vita defungi: quanquam opinio eius de subigenda Græcia propensior erat. Hoc quum secum agitasset, regem hac oratione est alloquutus, Domine, noli maiorem ob hanc rem gestare capere, aut pro ita magna hoc iactura ducere. non enim certamen, quo omnia nostra constant, in lignis est, sed in viris & equis. Itaque nemo tibi aut horum qui tibi videntur omnia confecisse, egressus è nauibus conabitur obuiam se ferre, aut ex hac continente: vnde qui se obuios tulere, poenas dedere. Quod si tibi videtur faciendum ut Peloponnesum tentemus, continuo tentemus: si videtur supersedendum, supersedeamus licet. nec animo cōsterneris: neq; enim vlla possunt ratione subterfugere Græci quominus rationem dent eorum quæ & nunc & antea perpetrarunt, tuique sint serui. Et hoc quidem præcipue tibi agendū puta. Quod si tibi constitutum est ut ipse cum exercitu reuertaris, aliud quoque habeo ex hac re consilium. Ne committas rex ut Persæ Græcis ludibrio fiant.¹ non enim res Persarum afflictæ sunt: neque tu vbinam viri fuerimus ignavi dicere potes. quales si Phœnices & Ægyptii & Cyprii & Cilices fuere, nihil ista ad Persas attinet culpa. Quare, quoniam Persæ huius rei infontes sunt, iam mihi credito. si tibi non videbitur permanendum, remea ipse ad solum natale cum pleraque parte copiarum: ego cum delectis de exercitu triginta myriadibus militum debeo Græciam in tuam redigere seruitutem. His auditis Xerxes,² ut ex malis, gauisus est, voluptatemq; cepit: & ad Mardonium inquit, se,³ vbi ad concilium retulisset, responsurum vtrum eorū esset factururus. Et quum in conciliū vocasset delectos Persarum procures, placuit ei Artemisiā quoque ad consultandum accersiri: quam solam constabat antea quæ facienda essent intellexisse. Quæ vbi aduenit, eam Xerxes summotis aliis Persarum consiliariis atq; satellitibus, hunc in modum alloquutus est, lubet me Mardonius hīc permanere ad tentandam Peloponnesum, negans vllam culpam huius damni esse penes Persas atque pedestres copias,

καὶ οἱ κρέσσον εἶη δρᾶσθαι κινδυνώσας, ἢ κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα, ἢ αὖθις καλῶς τελευτῆσαι δόβιον, ὑπὸ μεγάλῃ ἀνωρηθέντα, πλέω μὲν τοὶ ἐφέρεοί ἡ γνώμη κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα. λογισάμενος ὦν ταῦτα, προσέφερε δὲ λόγον τοῖσι θεοῖς, Δέσποτα, μήτε λυπεῖο, μήτε συμφορῶν μηδεμίαν «
μεγάλῃν ποιῶ, τῷ δὲ ἔργῳ ὁ γένος εἶνεκα ὀνήγματος. οὐ γὰρ ἔσθλ' ἄν' ὁ δὲ πόλιν φέρων ὅστις ἡμῖν, «
ἀλλ' ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων. σὺ δὲ οὐτέ τις πούτις «
ὦν τῷ δὲ πόλιν σφίῃσι δόκοντων κατεργάσασθαι, «
ἀποβὰς ἀπὸ τῶν ἱερῶν περήσειται ἀπὸ πῶθ' ὧν, οὐτ' «
ἐκ τῆς ἡπείρου τῆςδε. οἳ τε ἡμῖν ἐπὶ πᾶσι θύσαν, ἔδδ- «
σαν δίκας. εἰ μὲν νῦν δοκέει, αὐτίκα περὶ ὧν τ' «
Πελοποννήσου· εἰ δὲ καὶ δοκέει ὅτι σφίσι, ὡς ἔρε- «
χει ποιεῖν ταῦτα. μὴ δὲ σμερῶμεν. οὐ γὰρ ὅστις «
Ἑλλήσι ὁδοῖν ἐκδυσίς, μὴ οὐ δόντας λόγον τῷ ἔ- «
ποίησαν νῦν τε καὶ πρὸ τῶν, εἴ σοι δούλοισι. μά- «
λιστ' αὖ νῦν ταῦτα ποίει. εἰ δ' ἄρα τοὶ βεβού- «
λῳται, αὖθις ἀπὸ πᾶσι. ἔα ἀπάγειν τὴν στρα- «
τὴν, ἄλλῃ ἔχοντες ἐκ τῶνδε βουλευῶν. σὺ Γέρσας «
βασιλεὺς μὴ ποιήσῃς κατὰ γὰρ τοὺς γνέσας Ἑλ- «
λησι. ὁδοῖν γὰρ ἐν Γέρσῃ τοῖσι δεδμήληται τῷ «
ὀνήγματος· ἔδ' ἐρεῖς ἔχοντες ἡμέτεροι ἀνδρες κα- «
καί. εἰ δὲ Φοίνικες τε καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Κύπριοι «
τε καὶ Κίλικες, καὶ ἔχοντες, ὁδοῖν πρὸς Γέρσας «
τῷ πρὸ τῶν σφίσι. ἢ δὲ ὦν ὅτι οὐ Γέρσας «
τοὶ αἱ ποιεῖσι, ἐμοὶ πεῖθο. εἴ τοι δίδωται μὴ τῶν «
μὲν, σὺ μὲν ἐς ἡμέτερα τὰ πᾶσι ἀπὸ πᾶσι, ἔρα- «
πῆς ἀπάγειν δὲ πολλόν· ἐμὲ δὲ σοὶ χρὴ τὴν Ἑλλά- «
δα τῶν σφίσι δεδωλῶν, τελεῖντα μυριά- «
δας τῶν στρατῶν ἀπολεξάμενοι. Ταῦτα ἀκού- «
σας Ξέρξης, ὡς ἐκ κακῶν ἐχάρη τε καὶ ἡδὴ πρὸς «
Μαρδόνιον τε βουλευσάμενος ἔφη ἀποκρινέσθαι, «
ὁ ἔτερον ποιήσει βουτέων. ὡς ὅτι ἐβουλόμην ἅμα «
Περσέων τοῖσι ὅτι κληῖται, ἔδδξέ οἱ καὶ Ἀρτεμισίῃ «
ὅτι συμβουλίῃ μετὰ πέμψασθαι, ὅτι πρὸ τῶν «
ἐφάμην μοι νῦν νοέουσα τὰ ποιητέα ἦν. ὡς ὅτι ἀτί- «
κατο ἡ Ἀρτεμισίῃ, μετὰ τῇ σάμῃ τῶν ἄλλοις τοῖς «
τε συμβούλοις Περσέων, καὶ τῶν δορυφόρων, ἔλεξε «
Ξέρξης τὰδε, Κελεύει με Μαρδόνιος μένοντα αὐτῷ, «
ἀποπειράσθαι δὲ Πελοποννήσου λέγων ὡς μοι Πέρσας «
τε καὶ ὁ πῆζος στρατὸς ὁδοῖν μετὰ τοῖσι τῶν εἰσι, «

¹ Nullum enim rebus damnum attulerunt Persæ. ² Sic Græci habent ad verbum: pro eo quod est, Tanquam illo offensus aliquod inter tot mala solatium. Vel, Tanquam illo ex rebus aliquo desperatio, aliquem exitum proponente. ³ Vbi deliberasset. Sed Valla ita variis ratione habita eorum quæ sequuntur.

« ἀλλὰ βουλομένησιν σφί ἡμοῖσι αὐτὸν ἀποδίδει. ἐμὴ
 « ὦν ἡ γὰρ κελδεῖ ποιεῖν ἢ αὐτὸς ἐθέλει, περὶ κεν-
 « τα μυριάδας ἀπολεξάμενος τῷ στρατῷ παρὰ
 « σφίνοι τοὺς Ἕλληδας δεδουλωμένην· αὐτὸς δὲ με-
 « κελδεῖ ἀπελαυνεῖν σὺν τῷ λαῷ στρατῷ ἐς ἡ-
 « θατὰ μέγα. σὺ ὦν ἐμοί, καὶ γὰρ παρὰ τῆς ναυμαχί-
 « ης δι' οὐκ ἐβούλυντο τῆς ἡμιμυρίας οὐκ ἐπὶ πο-
 « ῖον εἶναι, ὡς τε συμβούλους, οὐκ ἔτι ποιεῖν ὅτι-
 « τυχον δι' βουλομένης. ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἐβου-
 « λυτο. Ἡ δὲ λέγει πᾶσι, Βασιλεῦ, χαλεπὸν
 « μὲν ἔστι συμβουλομένην τυχεῖν πᾶσι ἀρ' αἰεὶ εἶσα-
 « σαν. ὅτι μὲν τοῖσι κατήκουσι παρήγασιν, δοκέ-
 « ει μοι αὐτὸν μὲν περὶ ἀπελαυνεῖν ἐπ' αὐτῷ. Μαρδόνι-
 « ον δὲ, εἰ ἐθέλει τε καὶ ὑποδέχεται τὰ ταῦτα ποιήσιν,
 « αὐτὸς καταλιπεῖν σὺν τοῖσι ἐθέλει. τῷ μὲν γὰρ,
 « ἢ κατὰ γένηται πᾶσι φησὶ ἐθέλειν, καὶ οἱ παρὰ χωρὴν
 « σὴ πᾶσι νόον λέγει, σὺν δ' ἔργον ὧς ἀποφάσκειται. (οἱ
 « γὰρ σὺν δουλοῖ κατεργάζονται) τῷ δὲ, ἢ πᾶσι
 « πᾶσι τῆς Μαρδονίου γνώμης ἡγήται, ὅθεν μὲν συμ-
 « φορὴ μεγάλη ἔσται, σέο τε παρὰ ἐόντος, καὶ οὐκ ἐόντος
 « τῷ παρὰ γένεσιν παρὰ οἴκον δὲ σὺν. ἢ γὰρ σὺ τε
 « παρὰ, καὶ οἴκον ὅσος, πολλοὺς πολλὰς ἀγῶνας
 « δεσμεύονται παρὰ σφῶν αὐτῶν οἱ Ἕλληνες. Μαρ-
 « δονίου δὲ, ἢ πᾶσι, λόγος ὅθεν γίνεται. ὅθεν πᾶ-
 « νικῶντες οἱ Ἕλληνες νικῶσι, δουλοῖ σὺν ἀπολέσαν-
 « τες· σὺ δὲ (τῷ εἰνεκα ὅτι ὅλον ἐποίησεν) πυρῶσας
 « τὰς Ἀθῆνας, ἀπελάς. Ἡ δὲ τε δὴ τῇ συμβου-
 « λῇ ξέρηται. λέγουσα γὰρ ἐπετύγχανε πᾶσι αὐ-
 « τὸς ἐπινοεῖ. ὅθεν γὰρ εἰ πάντες καὶ πᾶσαι συνε-
 « βούλους αὐτῷ μὲν, ἔμελλε αὐτὸν δοκέειν ἐμοί· οὕτω
 « κατὰ γένεσιν. ἔπειτα δὲ τὴν Ἀρτεμισίην,
 « τῷ τῇ μὲν ἀποφάσκει ἀγῶνας αὐτῷ πᾶσι παρὰ
 « ἐς Ἐφεσον. νόον γὰρ πᾶσι καὶ οἱ σὺν ἐπινο-
 « οῦ. Σὺν ἐπεμπε δὲ τοῖσι παρὰ φύλακον Ἑρμό-
 « πῆμον, ἡμῶν μὲν ἐόντα Πηδασία, φερονέοντα δὲ οὐκ
 « ὁδὸν τῷ δινούχων παρὰ βασιλεί. οἱ δὲ Πη-
 « दाσέες οἰκέτες παρὰ Ἀλικαρνασσὸς ἐν τῷ τοῖσι Πη-
 « दाσέοις τῷ τοῖσι τοῖονδε φέρει) παρὰ γένεσιν ἐπι-
 « μὲν τοῖσι Ἀμφικτύοις πᾶσι τοῖσι ἀμφὶ τῷ οἴκῳ
 « οἱ δὲ πᾶσι μέλλειν ἐπὶ χεῖρας εἶναι χαλεπὸν,
 « τότε ἢ ἰρεῖν αὐτοῖς τῆς Ἀθῆναις φύλακον μέ-
 « γαν. τῷ δὲ σφί δις ἡδὴ ἐγύμπε. Ἐκ τούτων
 « δὴ τῷ Πηδασέων ὁ Ἑρμόπῆμος ἦν πᾶσι μέγαν πί-
 « σις ἡδὴ ἀδικηθῆναι ἐγύμπε πᾶσι τῷ ἡμῶν ἰδὲ μὲν.
 « ἀλόντα γὰρ αὐτὸν παρὰ πολέμων, καὶ πᾶσι λέοντον,

sed eis volentibus hoc tentari debere. Itaque aut hoc me facere hortatur, aut sibi tradere triginta myriades delecto-
 rum militum ad subigendam mihi Gre-
 ciam: me vero ad patrias sedes cum re-
 liquo exercitu reuerti. Tu igitur, quæ de
 pugna nauali non gerenda probe con-
 suluisti, dicito utrum mihi suadeas ho-
 rum, quod eligendo bene mihi consu-
 luero. Hæc Xexi consultantanti respon-
 dens Artemisia, Arduum, inquit, rex;
 me dicentem tibi optima, prosperum,
 consiliū dare: tamen è statu rerum præ-
 sentium mihi videtur esse faciendum ut
 tu ipse domum remeas: Mardonium vero
 hic relinquas cum iis quos vult, si mo-
 do velit ille, atque recipiat se ista factu-
 rum. Nam siue ea quæ ait se velle, sube-
 gerit, & hæc ei ex animi sententia succe-
 dant, tua res domine agitur: quia id tui
 serui effecerint: siue Mardonio con-
 tra opinionem suam contingat, non ma-
 gna sane calamitas erit, saluo & te & re-
 rum domesticarum statu. Etenim si in-
 columis es & domus tua, profecto Gra-
 ci sæpenumero pro seipsum multa certa-
 mina cursitabunt: ac si quid contingat
 Mardonio cladis, id nullius erit momē-
 ti, Græcique vincendo non vicerint;
 seruo tuo interempto. Tu vero Athenis
 incensis (cuius rei gratia expeditionem
 sumxisti) reuerteris. Delectatus eo
 consilio Xerxes, quod idem illa suassisset
 quod ipse haberet in animo: quippe qui
 (ut ego opinor) non remansisset si vel
 cuncti atque cunctæ id ei suassissent, ad-
 eo perterritus erat. Artemisiam igitur
 laudatam dimisit; ducentem secū libe-
 ros regios Ephesum. nam aliquot eum
 filii nothi comitabantur. Cum qui-
 bus ad eorum custodiā misit Hermoti-
 mum, genere quidē Pedasensem, sed apud
 regem inter eunuchos nulli secun-
 dum. Incolunt autem Pedasenses super
 Halicarnassum: apud quos hoc rei fer-
 tur contingere, ut quoties Amphictyo-
 nensibus qui circa eam urbem habitant
 aliquid aduersi certum intra tempus est
 euenturum, tunc Mineræ antistiti,
 quæ illic est, grandis barba nascatur:
 quæ res bis apud eos accidit. Ex his
 Pedasēibus Hermotimus erat, cui ma-
 xima ex omnibus quos quidem ipsi no-
 uimus, ultio cōtigit acceptæ iniuriæ. Si-
 quidē eum captū ab hostibus ac venalē

1 Sed libenter se recipi id comprobatur. Vol. Huius rei se documentum esse daturus. 2 Metibi consulenti optimum dare consilium: 3 Quod gentium tuum est. Id est, Tuum consilium. Hinc laus tibi adscribitur.

mercatus est Panionius vir Chius, ex hoc impurissimo quæstu quem factitabat, vitam ducens. nam quos pueros forma præditos coemerat, eos castrabat: ductosque aut Sardis aut Ephesum, magna pecunia venundabat. Apud barbaros enim pretiosiores eunuchi sunt quam qui non sunt castrati, ¹ in omni genere, fidei gratia. Ceterum ut alios permultos, ita hunc quoque Panionius executi, ut qui ex hac re vitam toleraret. Sed non usquequaque infelix Hermotimus, è Sardibus ad regem cum aliis muneribus deductus est, progressuque temporis ex omnibus eunuchis maximo in honore apud regem Xerxem est habitus. ² Quum autem rex aduersus Athenas moueret è Sardibus, per id tempus Hermotimus cuiusdā negotii gratia descendit in agrum Mysium, qui à Chiis incolitur, sed Atarneus vocitatur: ibi inuentum Panionium atque agnitū alloquutus est & multis & comibus verbis, primum recensens ei quot per illum esset assequutus bona, deinde pollicens quam gratiā illius meriti foret relaturus, si homo cum suis domesticis illuc commigrasset. Ea oratione libenter audita Panionius contulit se illuc cum vxore & liberis. Quem posteaquam cum omni re familiari adeptus est Hermotimus, his verbis affatus est, O omniū post homines natos scelestissimū, qui ex nefandissima negociatione quæstū facis: quid aut ipse ego, aut meorū quispiam vel tibi vel tuorum cuipiam mali fecit, ³ quod ex viro neutrum me reddidisti? putabasne fore ut quæ tunc machinabaris laterent deos? qui iusta lege videntes, te infandorum opificem tradiderunt in manus meas, ⁴ ut de pœna à me tibi irroganda queri nō possis. Hæc ubi exprobrauit homini, filiis in conspectū eius adductis, qui quatuor erant, coegit patrem genitalia illorū recidere: quod quum coactus fecisset, filii sui adacti sunt eius virilia abscindere. Ita supplicium ab Hermotimo in Panionium rediit. Xerxes autem filiorum Ephesum deducendorum negotio Artemisiz demandato, accitum Mardonium iussit è copiis quas liberet eligere, ut cōsentanea verbis facta exequi experiretur. Haecenus eo die est actum. Noctu autem regis iussu præfecti classis è Pha-

ωνέεται Πασιώνιος, ἀνὴρ Χίος· ὃς τὴν ζῆλον κατε-
σχότατο ἀπ' ἔργων αἰοσιωτάτων. ὅπως γὰρ κτήσαι-
το παῖδας εἰδεὸς ἐπαμύμονας, ἐκ τὰ μινων, ἀγνέων
ἐπώλες ἐς Σάρδεις τε καὶ Ἐφεσον χρημάτων μα-
γαλῶν. (ὡδὲ γὰρ τοῖσι βαρβάροις τιμωτέ-
ροι εἰσὶ οἱ θύνοχοι, πῶς τις εἴνεκα τῆς πάσης, τῇ
ἐφορῇ) ἄλλοι τε δὴ ὁ Πασιώνιος δέξαται πολλ-
οὺς, (ἀτε ποιδύμνος ἐκ' τουτίων τὴν ζῆλον) ἐδὴ δ' αὖτε
καὶ τῶν. καὶ οὐ γὰρ τὰ πάντα ἐδυστυχέει ὁ Ἑρ-
μότιμος, ἀπικνέεται ἐκ τῇ Σαρδίῳ ὡδὲ βασι-
λῆα μετ' ἄλλων δούρων· χερσίου δὲ παρὶ τοῦτος,
πύργων τῇ θιούχων ἐπὶ μὲν μάλιστα ὡδὲ
Ξέρξης. Ὡς δὲ ὁ στρατὸς ὁ Περσικὸν ὥρ-
μα ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰς Ἀθῆνας, ἐὼν ἐν Σαρδί-
σι, ἐνθαῦτα κατὰ δὴ πὶ πῶν ἡμῶν ἐρ-
μῶς ἐς γὰρ τὴν Μυσίαν, (τὴν Χίον μὲν νέμονται,
Ἀτάρνης δὲ καλεῖται) δέσκει δὴ Πασιώνιον
ἐνθαῦτα. ὅπτινοι δὲ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλοὺς
καὶ φιλοὺς λόγους· πρῶτα μὲν οἱ κατὰ λέγον ὅσα
αὐτὸς δὴ ἐκείνῳ ἔχει ἀγαθὰ· δεύτερα δὲ οἱ ὑπο-
σχόμενος αὐτὸν τουτίων ὅσα μιν ἀγαθὰ ποιήσει-
εν, ὡς χρηστὰς πρὸς παῖδας οἰκὴν ἐκείνην. ὥστε ὑπο-
δύξαι μὲν ἄσπετον τὸς λόγους δὴ Πασιώνιον, χρη-
στὰ τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα. ὥς δὲ δρᾶ πύρ-
κῃ μιν παρὶ ἐλαβε, ἔλεγε ὁ Ἑρμότιμος τάδε, Ὡς
πύργων αἰδῶν ἡδὴ μάλιστα αὐτ' ἔργων αἰοσιωτά-
των δὴ βίον κτησάμενος, πῶς ἐγὼ κακὴν ἢ αὐτὸς, ἢ τῇ
ἐμῇ πρὸς σε παρὸν ἐργάσασθαι, ἢ σε, ἢ τῇ σὺν πῶν,
ὅππῃ αὐτ' ἀνδρὸς ἐποίησας ὁ μηδὲν εἶπεν; ἐδόκεες
τε θεοὺς λήσιν οἶα ἐμὴ χερσὶν ὅτε· οἱ σε ποιήσαντα
ἀνόσια, νόμος δικαίως χρεώμενοι, ὑπὸν ἡμῶν ἐς χε-
ρας τὰς ἐμας. ὥς τε σε μὴ μέμνησθαι τὴν ἀπ' ἐ-
μῶν τοι ἐσσομένην δίκην. ὥς δὲ οἱ ταῦτα οἰείδεις,
ἀχλὺν τῇ παίδων ἐς ὅφιν, ὡς ἀγαθὸν ὁ Πασι-
ώνιος τῇ ἐμῇ τῇ παίδων τε σέθεν ἐόντων τὰ αἰδῶν
ἀποτάμνεις. αἰαγκαζόμενος δὲ, ἐποίησε ταῦτα· αὐ-
τὸς τε, ὥς ταῦτα ἐργάσασθαι, οἱ παῖδες αἰαγκαζόμε-
νοι ἀπέταμον. Πασιώνιον μὲν νῦν οὕτω παρὶ ἡλθε
ἢ τε πόσις καὶ ὁ Ἑρμότιμος. Ξέρξης δὲ, ὥς πρὸς
παῖδας Ἀρτεμισίαν ἐπὶ τρεῖς ἀσάγει ἐς Ἐφε-
σον, καλέσας Μαρδόνιον, ἐκέλευσε μιν τῆς στρα-
τῆς ἀφ' ἐλαβε τοὺς αὐτοὺς βούληται, καὶ ποιέειν τοῖσι
λόγοις τὰ ἔργα περὶ μὲν ὁμοῖα. ταύτην μὲν τὴν
ἡμέρην ἐς τοσοῦτον ἐγένετο. τῆς δ' ἑυκλῆς, κελύ-
σαντος βασιλῆος, τὰς νῆας οἱ στρατηγὸι ἐκ τῆ Φα-

¹ Omnis fidei gratia, ad verbum pro Quacunque in re fidere ipsi aliquis velit. i. Quacunque illis quis committere, in quibus eo-
rum fidem experiantur. ² Propter quod me ex viro nihil esse feceris? Sic ad verbum habens Grata, qua Valla exponere videtur vo-
luisse, non reddere. nam eunuchus nihil est, quod si neutrum, nec vir, nec femina. Onidius, Hæc mihi quod dominam nec vir nec femina
feruas. Idem in Ibin. De quo viro sias nec vir nec femina, ut Alys. ³ Ut de pœna quam mihi daturus es queri non possis. Id est.
Tam grates mihi des potius quanto tua flagitia merentur.

λήγουσιν ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῶν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ὡς τα-
 χέως εἶχε ἐκείνος, ἀφ' οὗ λαβούσας τὰς σχεδίας
 παρὰ Πλευρά βασιλῆα. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ ἔσαν Ζω-
 στῆρος πλώοντες οἱ βάρβαροι, αἰατῖνοισι γὰρ ἄ-
 κραι λεπτὰ τῆς ἡπείρου ταύτης, ἔδοξάν τε ἡσας εἶ-
 ναι, καὶ ἐφύγον ὅτι πολλόν. χεῖρον δὲ μαθόντες ὅ-
 τι οὐ ἦναι εἴη, ἀλλ' ἀκραι, συλλεχθέντες, ἐκομίζον-
 το. Ὡς δὲ ἡμέρη ἐγγύετο, ὀρίοντες οἱ Ἑλλήες
 κατὰ χώρην μύριοι τ' ἔσαν τὸν πεδόν, ἥλπιζον
 καὶ τὰς ἡσας εἶναι παρὰ Φάληρον ἔδοξάν τε ναυμα-
 χήσιν σφέας, ὥς ἀρτένιόν τε ὡς ἀλέξουσά μοι.
 ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο τὰς ἡσας οἰχωκῆας, αὐτίκα μετὰ
 ταῦτα ἔδοξε ὅτι διακεί. τὸν μὲν γὰρ ναυτικὸν τὸν
 Ξέρξεω ἔσαν οἱ ἐπὶ δὸν διώξαντες μέχρι Ἀν-
 δρου. ἐς δὲ πλὴν Ἀνδρον ἀπὸ μύριοι, ἐβόλυντο τοι.
 Θεμιστοκλῆς μὲν γὰρ γὰρ μύριον ἀπὸ δέκοντο, ἀφ' οὗ
 ἡσάντο λαοποδῆς, καὶ ὅτι διώξαντες τὰς ἡσας, πλώ-
 ειν ἦσαν ὅτι τὸν Ἑλλήσποντον, λυσοῖν τὰς γὰρ φύ-
 ρας. Εὐρυβιάδης δὲ πλὴν ὀκτακίην ταύτην γὰρ
 μύριον ἐπὶ πτό, λέγων ὡς εἰ λυσοῖσι τὰς σχεδίας, τὸ τ'
 315 αὐτὸν μὲν γὰρ πλὴν τῶν σφέων καὶ τῶν πλὴν Ἑλλάδα ἐρ-
 γάσονται. εἰ γὰρ ἀναγκασθῇ ἀπολαμφθῆναι ὁ
 Πέρσης μύριον ἐν τῇ Εὐρώπῃ, πεισθῇ αὐτὸν οὐχ ἵπν
 μὴ ἀγνῆν. ὡς ἀγνοῖ μὲν οἱ οὐχ ἵπν οὐτὲ π πω-
 χωρέειν οἷον τε ἔσται τῶν ἀρηγμάτων, οὐτὲ π πω-
 μισθὸν ὅτι οὐσία φαίνεται, λιμὸν τε οἷον ἔσται πω-
 φηρέσται. ὅτι χειρόν τε αὐτῶν, καὶ ἔργον ἐχόμε-
 νον, πλὴν τὰ κατὰ πλὴν Εὐρώπῃ οἷον τε ἔσται πω-
 χωρήσονται κατὰ πόλιν τε καὶ κατὰ ἔθνη, ἥτοι ἀλι-
 σκομένων γὰρ, ἢ πωρὸν πύλου ὁμολογούντων. τὸ πλὴν
 τε ἔστιν σφέας ὅτι ἐπὶ τῇσι αἰεὶ τῶν Ἑλλήων καρ-
 πόν. ἀλλὰ δόξεει γὰρ νικητὴν τῇ ναυμαχίῃ, ἐν
 μύριον ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὸν Πέρση. ἐὰν τὸν ὦν εἶναι
 φάληρον ἐς ὅλην φάληρον ἐς πλὴν ἐαυτοῦ. ὅτι οὐδὲ
 τὴν δὲ πωρὸν τῆς ἐκείνου ποιεῖσθαι ἥδη τὸν ἀγῶνα
 ἐκέλευε. ταύτης δὲ εἶχοντο τῆς γνώμης καὶ Πε-
 λοποννησίων τῶν ἄλλων οἱ ἔσται τῇσι. Ὡς δὲ ἔ-
 μαθε ὅτι οὐ πείσει τοὺς γὰρ πολλοὺς πλῶν ἐς τὸν Ἑλ-
 λήσποντον ὁ Θεμιστοκλῆς, μετὰ βαλὼν πωρὸν τοὺς
 Ἀθηναιοὺς, (οὗτοι γὰρ μάλιστα ἐκπεφύργ-
 40 τῶν πωρὸν μέκτεο. ὡρμάτω τε ἐς τὸν Ἑλλήσπον-
 τον πλῶν, καὶ ὅτι σφέων αὐτῶν βαλλόμενοι, εἰ
 "οἱ ἄλλοι μὴ βουλῶνται) ἐλεγέσθαι τὰς, καὶ αὐ-
 "ὅς ἥδη πολλοῖσι παρὲς ἡμῶν, καὶ πολλὰ πλέω
 "ἀκὴν καὶ τὰς αὐτὸς ἡμέρας. αἰσθῆναι ἐς ἀναγκάσθαι
 "εἰληθῆναι, νενικημένοι αἰαμὰ χεῖρας τε καὶ

1 Persam enim, si interceptus manere in Graecia cogeretur, minime quieturum ad est, aliquid conaturum, quod quietum
 ei nec quicquam successfulum foret, nec vilius ad sua receptus fuisset, & exercitum fame periclitatum foret: ac si aliquid contigeret,
 omnia possit. Vel, fors enim ut Persa si interceptus, & a bello non abstineret.

Iero soluentes, retro Hellespontum ver-
 sus abierunt, pro se quisque acceleran-
 tes ad custodiendas rates quibus rex per-
 transiret. Qui quum ad Zosterem ad-
 uentarent, minuta quaedam continenti-
 protenta promontoria barbari suspec-
 ti nauigia esse, per diu illinc aufugerunt
 tandem deinde edocti non nauigia esse
 sed promontoria, in agmen sese receperunt.
 ¶ Vt autem dies illuxit, Graeci con-
 nentes ibidem pedestres copias hosti-
 um perstare, rati classem quoque Phalerum
 esse, ac pugnam naualem commissum iri,
 se ad resistendum apparabant. Sed cognito
 illam vela fecisse, confestim insequendam
 sibi censuerunt, itaque eam insequuti Andro
 tenuerunt, quum nequissent, ad Andrum
 profecti consultabant. Quibus Themistocles
 suadebat ut insulas versus profecti classem
 hostium insequentes, recta Hellespontum
 nauigarent, soluturi pontes. Huic contraria
 Eurybiades proponebat sententiam, quod
 diceret fore ut si dissoluerent rates, maxima
 obid calamitate afficerent Graeciam. 1 Persam
 enim, si deprehensus manere in Graecia co-
 geretur, non quieturus, quod sibi opum
 quidem agenti nec vlla res posset procedere,
 nec vllus retro ostenderetur receptus, &
 exercitus suis fame conficeretur procedenti.
 nec vero & rebus gerendis operam danti omnia
 posset per Europam succedere, tum in
 vrbibus, tum in nationibus quae vel ante
 fuissent, vel antea sese dedidissent: quin
 etiam rem frumentariam habiturum annuis
 semper fructibus Graecorum. Nunc autem
 videri, illum utpote in nauali proelio, non
 perstiturum in Europa: ideoque permittendum
 fugam, dum in terram suam fugiendo periret.
 de qua terra deinde ceteri iubeant. Huic
 sententiae aliorum Peloponnesium duces
 assensere. At Themistocles, postquam animadu-
 vertit se non posse plerisque persuadere ut ad
 Hellespontum nauigarent, adiecit, quod
 qui praecipue indignabatur hostem ef-
 fugere, animatique erat ad nauigandum
 in Hellespontum, etiam per seipsum, si
 ceteri recusassent. eosque ita est allo-
 quutus, Et ipse multis iam huiusmodi
 casibus interit, & de multo pluribus
 audiui talia contigisse, viros ad necessi-
 tatem relictos praelium instaurasse, &

superiorum quam accepissat calamitatem cussendasse: itaque nos, quoniam inuicti quo pacto & nos ipsos & Græciam tuemur, repulsa tanta hostium nube, non insequamur eos fugientes. Neque enim nos ista effecimus, sed et pariter & heroes, qui inuiderunt non esse virum & Alix regem & Eurymachum, qui sit impiissimus atque sceleratissimus, qui sacra perinde atque profana habenda utraq; incendit, deorumque simulacra tribuerit: qui & mare cecidit flagellum, & compedes in illud deiecit. Sed bene nobiscum in præsens tempus agitur. Nosque nunc quidem ut & nostri ipsorum & nostrorum domesticorum curam geramus, & ut spatium quis ad reficiendum daret, faciendamque sementem haberet, in Græcia maneamus, barbaro exercitu eiectione: quum autem ver appeteret, tunc in Hellespontum & Ioniam nauigemus. Hæc dicebat Themistocles, animo sibi apud Persam subsidium comparandi, ut siquid apud Athenienses accideret aduersi sibi, haberet quo se conhereret: prout & cõgign. Hæc dicentibus Themistocli Athenienses, quum tamē ab eo deciperentur, assensu sunt. nam quum antea prudens habitus fuisset, postea vero prudens ac bona consulens compertus esset, prorsus ei ad assentiendum prompti erant. Ille, ubi Athenienses ipsius sententiam probauerē, misit intelligio viros quosdam cum nauigio exponenda regi mandata, iussos taceant, ut in omne tormentum deuenirent: quorum vnus erat^a Sicinus eius contubernalis. Hi posteaquā ad Atticam peruenire, ceteris apud nauigium remanentibus, ipse ad regem ascendit, atque ita colloquutus est, Themistocles, Neoclis filius, dux quidē Atheniensium, sed inter omnes socios vir optimus ac sapientissimus, misit me tibi denunciatum, gratia tibi interueniendi se retinuisse Græcos, classem tuam insequendi cupidos, gentesque qui sunt in Hellesponto soluerunt itaque hunc^b magno cum silentio te huc recipias. Hæc renunciata, isti abiit. At Græci, posteaquam decreverunt neque persequendam sibi ultroque barbarorum classem, neque nauigandum in Hellespontum, ad solvendum reiectum, Andrum obsederunt, primo illam defendi. nam primi ex i

αἰαλαμβαίνει τιλὼ παρ' ἑνὸς καὶ ἑνὸς ἡμεῖς
 δι, (ὄρημα γὰρ ὄρημα μὲν, ἡμεῖς τε αὖτε καὶ
 τιλὼ Εὐμάδα, ἰέφος ποσὺν δὲ δροῦν αἰωσά-
 μθοι) μὴ διώκωμεν ἀνδρας φάριγγας. τί δὲ γὰρ
 οὐκ ἡμεῖς κατεργάμεθα, ἀλλὰ θεοὶ τε καὶ ἥρω-
 es, οἱ ἐφρόνησαν ἀνδρα ἕνα τῆς τε Ἀΐνης καὶ τῆς Εὐ-
 ρώτης βασιλευσσι, ἐόντα αὐσίον τε καὶ ἀπείαδα-
 λον· ὅς τ' ἰσθ' ἰσθ' τὰ ἰδὲ σὺ ὁμοίᾳ ἐποιέετο, ἐμ-
 πιπρᾶς τε καὶ κατὰ βάλων τῇ θεῶν τὰ ἀγαλ-
 10 ματα· ὅς καὶ τιλὼ παλαῶσαν ἀπεμαρτίωσι, σέ-
 φος τε κατῆκε. ἀλλ' ὅ γὰρ ἔχει ἐς ὄψαρεδὸν ἡ-
 μῖν· ἰὼ μὲν ἐν τῇ Εὐμάδι καταμύαιτες, ἡμέ-
 ων τε αὐτέων ἐπιμεληθῶμεν καὶ τῇ οἰκίᾳ. καὶ
 υἱς οἰκίῃ τε αἰαπλασάσθω, καὶ σπέρου αἰακῶς ἐ-
 χέτω, πῶλυτε δὲ ἀπειλάσας δι' ἐξέβαροι· ἄ-
 μα δὲ τὰ ἑαὶ καταπλέωμεν ἐπὶ Εὐλοπόντου
 καὶ Ἰωνίης. ταῦτα ἔλεγε, ἔπειθ' ἤκηκεν μέλλων
 ποιήσεσθαι ἐς δι' Περσέα· ἵνα ἂν ἄρα τι μιν κα-
 20 ταλαμβαίῃ πρὸς Ἀθηνᾶν πάρος, ἔχη δ' ἄπο-
 ρροφίῳ. τὰ πρὸς αὐτὴν ἐχρήστο. Θεμιστοκλῆς
 ταῦτα μὲν λέγων, διέβαλλε, Ἀθηνᾶν δὲ ἐπει-
 θοντο· ἐπειδὴ γὰρ καὶ πρὸς πρὸν δεδογμένος ἐπὶ
 σοφός, ἐφάνη ἔων ἀληθῶς σοφός τε καὶ ὄβουλος,
 πῶλυτος ἐοῖμοι· εἰσαί λένει πείθεσθαι. ὡς δὲ οὐ-
 τοὶ οἱ ἀνεγνωσμένοι ἔσαν, αὐτὰ καὶ ταῦτα ὁ
 Θεμιστοκλῆς ἀνδρας ἀπὸ πεμπέ ἐχόντας πλοῖον,
 τοῖσι ἐπέτελλε σιγαῖν, ἐς πᾶσι βιάσασθαι ἀσικυ-
 30 μῆνοι, τὰ αὐτὸς ἐντείλατο βασιλεὶ φράσαι· τῇ
 καὶ Σίκιμος ὁ οἰκέτης αὐτὸς ἐχρήστο. οἱ ἐπειδὴ ἄ-
 πείκοντο πρὸς τιλὼ Ἀθικίῳ, οἱ μὲν κατέμειον ἐπὶ
 τῷ πλείῳ, Σίκιμος δὲ αἰαβάς τ' ἔξερξεν, ἔλε-
 γε τῷδε, Ἐπεμψέ με Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλῆς,
 40 φρατὴρ μὲν Ἀθηνᾶν, αὐτὸν δὲ τῇ συμμά-
 χῳ πῶλυν σφίσι καὶ σφωῖτος, φράσσιναι τι-
 ὅτι Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηνᾶς, σοὶ βουλόμενος
 ἔπειθ' ἔειπε τοῖς Ἑλλήνας, τοῖς ἡμῶν βουλο-
 μένοις διώκειν, καὶ τοῖς ὅς Ἑλλοπόντου γαφύρας
 λύειν. καὶ ἰὼ κατ' ἡσυχίᾳ πολλὴν χερίσσο. οἱ
 μὲν, ταῦτα σημήναντες, ἀπὸ πλοῖοι ὄπισθον. Οἱ δ'
 Ἑλλήνες, ἐπὶ τῇ σφί ἀπιδόξε μὴτ' ἐπιδιώκειν ἐπὶ
 45 πρὸς τῷ τῇ βαρβαρῶν τοῖς ἡμῶν, μὴτε πλῶν
 ἐς δι' Ἑλλοπόντου, λύσιν δὲ πρὸς, τ' Ἀνδρον
 φεικατῆα, ἔλθιν ἐχλόντες. πρὸς τοῖς Ἀνδρον
 μοσιώταις, χερίματα ἀνταλλάττες πρὸς Θεμιστοκλῆς,

27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547

Abstract

1. Nam quum vt antea prudens habebatur, ita etiam re ipsa prudens & consultus competens efficit. vel, *vt antea sapiens habebatur.* 2. Sic inus. cuius videlicet facta suis modo memio. 3. Sine vlla precipitatione. *Ad verbum, Cum magna quiete. Gall. Sans à son aise.*

316 *οὐκ ἔδδοται· ἀλλὰ περὶ ἀρχαίων Θεμιστοκλέους λό-
γον τὸ δε, ὡς ἦκειεν Ἀθῆναι· οὐδὲν αὐτὸς ἔχοιτες
δύο θεὰς μεγάλας, περὶ τὴν αἰαγμένην, οὕτω τὴν
σφι κατὰ δόξαν ἔχοντα· ὡς ἐκρίναντο πρὸς
ταῦτα, λέγοντες ὡς καὶ λόγον, ἔαν δὲ αἱ Ἀθῆναι
μεγάλας τε καὶ ὑδαίμονες, καὶ θεῶν χρηστὸν ἦκειεν εὖ.
ἐπεὶ Ἀνδρίους γε ἔχοντες περὶ αἰας ἐς ταμίαια αἰν-
χόμενοι, καὶ θεὰς δύο ἀχρήστους οὐκ ἐκλείπειν σφέων
τῆν σφιν, ἀλλ' αἰεὶ φιλοχωρεῖν, περὶ τὴν καὶ ἀμνηστει-
ν· καὶ πούτεων τῶν θεῶν ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐόντας Ἀνδρίους,
οὐ δώσειν χρήματα. ὁ δὲ ἔχοντες τῆς ἐαυτοῦ ἀδυ-
ναμίας τῆς Ἀθῆναιων δυνάμιν ἔχοντες κρέσσον. οὗτοι
μὲν δὴ ταῦτα ὑποκεινόμενοι, καὶ οὐ δότες χρή-
ματα, ἐπολιόχεοντο. Θεμιστοκλῆς δ', οὐ γὰρ
ἐπαύετο πλεονεκτεῖν, ἐαυτοῦ πρὸς ἄλλους ἱ-
στοῖς ἀνελθόντες λόγους, αἵ τε χρήματα καὶ τῆς
αὐτῶν ἀγέλης, χρεώμενος λόγοισι τοῖσι καὶ πρὸς
Ἀνδρίους ἐχρήσατο λέγων ὡς εἰ μὴ δώσωσι, οὐ αἰ-
σῶμεν, ἐπείξει τὸ ἔσθλην τῶν Ἑλλήνων, καὶ πολι-
ορχεῖν ἔξαιρήσι. λέγων ταῦτα, σπεύδοντες χρήμα-
τα μεγάλα τῶν Καρυστίων τε καὶ Παρίων· εἰ
πωθῆναι οὖτοι τὴν τε Ἀνδρῶν πολιορκίαν, διὰ τὴν
ἐμὴν δόξαν, καὶ Θεμιστοκλῆα, ὡς εἴη ἐν αἰῆ μεγίστῃ τῶν
ἐσθλητῶν, δεῖσαι τε ταῦτα, ἐπέμπον χρήματα. εἰ
δὲ πῆρες καὶ ἄλλοι ἔδδοσαν ἰσιστώων, οὐκ ἔχοντες
ἔσθλην δόξαν καὶ πῆρας καὶ ἄλλας δόξαι, καὶ οὐ πού τις
μοῦνος. οὗτοι Καρυστίοισι δόξαν, πούτου εἴνεκα, τὴν
κακὴν ὑποβολὴν ἐχόμενοι. Περσέσι δ' Θεμιστοκλῆα
χρήμασι ἰσιστῶμεν, διέφθον δ' ἐσθλὰ μα-
τα Θεμιστοκλῆς μὲν τῶν Ἀνδρῶν ὁρμειώμενος, χρή-
ματα τῶν ἰσιστῶν ἡτέρο, λαβὼν τῶν ἄλλων
ἐσθλητῶν. Οἱ δ' ἀμφὶ Ξέρξεα, ἐπὶ τῶν ὁ-
λίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐξήλασαν ἐς
Βοιωτίαν τὴν αὐτὴν ὁδόν. ἔδδξε γὰρ Μαρδόνιος, ἅμα
καὶ περὶ βασιλῆα, ἅμα δ' αἰετὶν ἔχοντες τὴν
ἐπεὶ πολέμειν· χεῖμερται δ' ἀμεινον ἔχοντες ἐν Θε-
σσαλίᾳ, καὶ ἐπειτα ἅμα τῶν ἐαυτοῦ πεισθῆσαι τῆς Πε-
λοποννήσου. ὡς δ' ἀπὸ περὶ τὴν Θεσσαλίαν, ἐ-
θαῦτα Μαρδόνιος ὅξελεγε πρῶτος μὲν Πέρσας
πρὸς τοὺς ἀθανάτους καλεσμένους, πλὴν Ὑδάρ-
νης τῆς ἐσθλητοῦ. οὗ γὰρ οὐκ ἔφη λείπεισθαι
βασιλῆος· μετὰ δὲ, τῶν ἄλλων Περσέων περὶ θωρη-
κτοῦ, καὶ τὴν ἰσταντὴν χιλίην καὶ Νηήλους
τε καὶ Σάκας, καὶ Βακτρίους, καὶ Ἰνδοὺς, καὶ ὄν-
τες, καὶ τὴν ἄλλην ἰσταντὴν. ταῦτα μὲν ἔθνεα*

denegauerant, eique alleganti Athenienses illuc ire duobus magnis numinibus fretos, Suadela & Necessitate, & ita sibi dandas utique esse pecunias, responderant Athenas proportionem magnas esse atque felices, & diis propitiis bene processisse. nam se ad maximam soli tenuitatem redactos, Andriorumque insulam totidem propitia nomina nunquam derelinquere, sed semper incolere, Inopiā & Impossibilitatem: quibus diis obnoxios Andrios pecuniam non duros. nunquam enim Andriorum impossibilitate validiorem fore Atheniensium potentiam. Hæc illi quum respondissent, nec pecuniam dedissent, obsidebantur. Themistocles vero (neque enim unquam acquirendo cessabat) ad ceteras insulas minacia verba mittens, pecuniam flagitabat, eisdem nunciis eisdemque verbis utens quibus apud Andrios fuerat usus: nisi pecuniam darent quam poscerentur, exercitum se Græcorum illuc adducturum, & eam insulam obsessam deleturum. Hæc dicendo, ingentem pecuniarum vim coegit à Carystiiis atq; à Pariis: qui audito tum Andrū obsideri quod cum Medis sensissent, tum Themistoclem maximo in honore inter duces esse, hoc metu pecuniam misere. Aliarum autem insularum aliqua pecuniam dederit neque, affirmare nequeo: reor tamen alias quoque dedisse, non has solum. Quamquam Carystiiis ne hac quidem re contigit effugere cladem, ut Pariis, qui Themistocle pecunia delinito, hostem deuitarunt. Ita Themistocles ex Andro profectus, clam ceteris ducibus exegit pecunias ab insularis. ¶ At copiarum Xerxis illic aliquot post pugnam dies immorata, mouerunt in Bæotos eadem qua venerat via. Quippe Mardonio visum est simul regem præmittere, (intempestiuum enim propter anni tempus belligerari) simul in Thessalia satius esse hybernare, & deinde ineunte vere tentare Peloponnesum. Is ubi in Thessaliā peruenit, ibi ante omnia, decem millia Persarum qui immortales vocantur elegit, excepto eorum duce Hydarne, qui negavit se regem esse relicturum. Item ex aliis Persis thoracatos, & mille equites: ad hæc Medorum, Sacarū, Indorum peditatum equitatumque. Has nationes

1 Athenas merito esse magnas & opulentas, quippe quæ utilibus deabus bene instructæ essent: vel, quibus duæ utiles deæ supplicarent, at vero Andrios solum inops incolere, duasque inutiles deas nunquam insulam ipsorum relinquere, sed in ea gratum domicilium semper habere, Paupertatem videlicet & Impossibilitatemque deæ quæ Andriis obligasset, non esse duros pecunias. 2 Semper enim corradendæ alicunde pecuniarum cupidus erat. 3 Illos mille eq-

libitotas desumpsit: ex aliis autem sociis paucos, quorum duntaxat aut speciem animaduvertebat, aut aliquod egregium facinus cognouerat. Sed plurimos ex vna gente Persarum delegit rotatos & armillatos: secundo loco Medos, qui non numero Persis inferiores erant, sed robore: ita ut vniuersi, triginta myriades vna cum equitibus essent.

cxiv Hoc interim tempore quo Mardonius haber delectum copiarum, & Xerxes circa Thessaliam agit, oraculum e Delphis ad Lacedæmonios venit ut Xerxes pœnas necis Leonidæ reposcerent, & quod daretur ex eo reciperent. Mittunt igitur quamcitissime Spartiæ caduceatorem. Is adhuc in Thessalia nactus exercitum, vbi in conspectum Xerxis venit, ita verba fecit, Rex Medorum, Lacedæmonii te & Heraclidæ qui e Sparta sunt pœnas cædis reposcunt, quod reges ipsorum interemisti, dum Græciâ proregit. Ad ea Xerxes cachinnos tollit: ac diu responso non reddito, Hic, inquit, (monstrato Mardonio, ut ille ei assistebat) pœnas tales dabit quales illos decet. Caduceator hoc responso accepto discessit.

cxv Xerxes Mardonio in Thessalia relicto, ipse ad Hellepontum ire maturabat: intraque quinque & quadraginta dies ad traiectum peruenit, nullam propemodum partem copiarum ducens: quæ quocumque veniebant & ad quoscumque homines, eorum diuinitatibus fructibus vesciebantur: vbi autem nihil fructuum reperiebant, ipsa herba, ut e solo germinabat: nonnulli, delibatis corticibus, & strictis frondibus arborum tam agrestium quam mansuetarum, nihil omnino relinquentes. hoc autem præ fame facere cogebantur. Quos deinde pestilentia exicipiente ac dysenteria, id est torminibus, inter viam exstinguebantur. Eorum etiam nonnullos Xerxes ægrotos reliquit, iniungens ciuitatibus, ut in quanque veniebat, ut illos curarent & pascere: quosdam etiam in Thessalia, & aliquot in Sirmione, & in Macedonia: vbi sacrum Iouis currum, quem in Græciâ tendens reliquerat, reuersus non offendit. Eum Præones Thracibus quum dedissent, tamen reposcenti Xerxi dixere, vna cum equis inter pascendum fuisse abactum a Thracibus qui superiora Strymonis circa fontes incolet. Quo in loco rex Bisaltea ac terræ Crestonica, Thrax,

ὁλαίετο· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων συμμάχων ἐξελέ-
γτο κατ' ὀλίγους, τοῖσι εἰδεά τε ὑποήρχε ἀγαλέ-
γων, καὶ εἰ τοῖσι πλεονέκων σπουδῇ πεποιημένοι. ἐ-
πὶ δὲ πλείστον ἔθνος Πέρσας αἰρέτο, ἀνδρας σφραγισ-
θῆς τε καὶ φελιοφόρους· ὅτι δὲ Μήδεις. οὗτοι δὲ
πληθος μὲν οὐκ ἐλάσσονες ἔσαν τῶν Περσέων, ῥώμῃ
δὲ ἴσους. ὥστε συμπάσαι, τεῖχεσσι, μυστράδας
ἀνέσταν, σὺν ἵππεσσι. Ἐν δὲ τῷ τῷ χρόνῳ ἐν
τῷ Μαρδονίῳ τε τὸ σφραγισθὲν δέκεν, καὶ Ξέρξης
ὡς περὶ Θεσσαλίην, χρηστήριον ἐληλύθει ἐκ Δελ-
φῶν Λακεδαιμονίοις, Ξέρξεα ἀντίειν δίκας τῇ Λε-
ωνίδῃ φόνου, καὶ τοῖς διδόμενον ὅς ἐκείνου δέκεσθαι.
πέμπουσι δὲ κήρυκα τὴν παχίστην Σπαρτητῶν· ὅς
ἐπὶ κατέλαβε εὐσταν ἐπὶ πᾶσαν τὴν σφραγισθὲν
Θεσσαλίην, ἐλθὼν ἐς ὅψιν τῷ Ξέρξεω, ἔλεγε πᾶσι,
ὦ βασιλεῦ Μήδων, Λακεδαιμονίοις τί σε καὶ Ἡρα-
κλίδῃ οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἀντίειν φόνου δίκας, ὅ-
τι σφέων δὲ βασιλεῦς ἀπέκτεινας ῥυάμενον τὸν Ἑλ-
λάδα. ὁ δὲ, μελέσας τε καὶ κατασχὼν πολλὸν χρό-
νον, ὥς οἱ ἐτύγχανε παρὰ τοῦ Μαρδονίου, δεικνύς
ἐς τὸν, εἶπε, τοι γὰρ σφὶ Μαρδονίῳ ὅδε δίκας
δώσει, ποιῶντας οἷας ἐκείνοις παρέπει. ὁ μὲν δὲ,
δὲ ξέμενος δὲ ῥῆσιν, ἀπελάσας. Ξέρξης δὲ
Μαρδονίῳ ἐν Θεσσαλίᾳ καταλιπὼν, αὐτὸς ἐπο-
ρεύετο ἐπὶ πάχος ἐς τὸν Ἑλλάσποντον· καὶ ἀπικέ-
ται ἐς τὸ πόρον τῆς ἀφ' ἧς οἰοῖται, ἐν πέντε καὶ τεσσε-
ράκοντα ἡμέρησι, ἀπάγων τῆς σφραγισθῆς ὁδὸν μέ-
γας, ὥς εἶπαι. ὅκον δὲ πορθόμενοι γινοίατο, καὶ κατ'
οὐκ ἴσως ἀνθρώπους, ὅν τουτέων καρπὸν ἀρπάζον-
τες ἐσσιτέοντο· εἰ δὲ καρπὸν μηδὲνα ἀφίεν, οἱ δὲ τὴν
ποιήντων ἐκ τῆς γῆς ἀναφυομένην, καὶ τῶν δειδρέ-
ων δὲ φλοῖον ἀνελέποντες, καὶ τὰ φύλλα καταδρέ-
ποντες κατήκτον, ὁμοίως τῶν τε ἡμέρων καὶ τῶν ἀ-
γείων· καὶ ἔλιπον ὁδόν. ταῦτα δὲ ἐποιέων ὑπὸ
λιμοῦ· ὅτι λαβὼν δὲ λοιμὸς τότε τὸν σφραγισθὲν
δυσπιτερίᾳ κατ' ὁδὸν ἐφθίρε. πῶς δὲ καὶ νοσέοντας
αὐτῶν κατέλιπε, ὅτι πᾶσιν τῇσι πόλιν, ἵνα ἐκ-
στοτε γίνηται ἐλαίων, μελεδάνειν τε καὶ τρέφειν·
ἐν Θεσσαλίᾳ τί πινας, καὶ ἐν Σίει τῆς Γαλονίης,
καὶ ἐν Μακεδονίᾳ. ἔνθα καὶ τὸ ἱερὸν δῆμα κατὰ λι-
πὼν τῷ Διὶ, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἤλαυνε ἀπὸ
ῶν, οὐκ ἀπέλαβε· ἀλλὰ δόντες οἱ Γάγονες τοῖσι
Θρηξί, ἀπατέοντες Ξέρξεω, ἔφασαν νεμομένης
ἀρπαχθῆναι ὑπὸ τῷ αὐτῷ Θρηξί τῷ περὶ τῆς πε-
γῆς τῆς Σβυμόνος οἰκομένης. Ἐνθα καὶ ὁ τῷ Βι-
γαλτίῳ βασιλεὺς γῆς τε τῆς Κρητικῆς, Θρηξί,

ἔργον ὑποφύες εἰργάτατο· ὅς ἐπεὶ αὐτὸς ἔφη πῶς
 Ξέρξης ἐκὼν εἶ) δουλεύειν, ἀλλ' οἵχετο αὐτὸς ὁ
 εὐς τ' Ῥοδόπην, τοῖσι τε πασι ἀπεγάρθε μὴ στρα-
 τείεσθαι ἐπὶ τ' Ἑλλάδα. οἱ δὲ, ἀλογήσαντες, ἢ
 ἄλλως σφι θυμὸς ἐγμέτο γένεσθαι τὸν πόλεμον, ἐ-
 στρατεύοντο ἅμα πῶς Πέρσῃ. ἐπεὶ δὲ αἰεχώρη-
 σαι ἀσινέες πόλεις, ἐξέοντες, ὁρῶντες αὐτῶν ὁ
 πατὴρ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀφ' ἧς αἰήνη ταύτην. καὶ
 οὗτοι μὲν τῷ τὸν τὸν μισθὸν ἔλαβον. Οἱ δὲ Πέρ-
 σαι ὡς ὅτις Θρηίκης πορθομένοι ἀπὸ τοῦ ἐπὶ
 τὸν πόρον, ἐπειγόμενοι, τὸν Ἑλλήσποντον τῇσι ναυσὶ
 διέβησαν εἰς Ἀβυδὸν. Ἐκ γὰρ σχεδίας ὅσες ἔσθ
 ἐπὶ ἐν τεταμέναις, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶνος ἀφ' ἑλευ-
 μένας. ἐνθαυτῇ δὲ κατεχόμενοι, σίπια πλέω ἢ
 κατ' ὁδὸν ἐλαγχάσιον ὁδοῖα τε κόσμον ἐμπιπλά-
 μνοι, καὶ ὕδατα μεταβάλλοντες, ἀπέβησκον τ' στρα-
 τῆς τῷ πεινέοντος πολλοί. οἱ δὲ λοιποὶ ἅμα Ξέρξης
 ἀπικρέονται εἰς Σιδρόν. Ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλος ὁδὸς λε-
 γόμενος λόγος, ὡς, ἐπὶ τῇ Ξέρξης ἀπελαμύων ἐξ
 Ἀθηνῶν, ἀπὸ κατὰ τὴν Ἡϊόαν τ' ἐπὶ Στρυμόνι,
 ἐνθαυτῇ ὅσες ἐπὶ ὁδοῖσι διεχρέετο, ἀλλὰ πῶ
 μὲν στρατὸν ὕδαρνεϊ ἐπιτρέπει ἀπάγειν εἰς τὸν
 Ἑλλήσποντον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸν Φοινίκης ἐπιβαί,
 ἐκομίζετο εἰς τὴν Ἀσίαν. πλείοντα δὲ μιν ἄνθρωποι
 Στρυμονίῃ ὑπολαβεῖν μέγα καὶ κυματῆν· καὶ
 δὲ, μέλλον γὰρ πεινῶνται γαμύσης τῆς νηός,
 ὥστε ἐπὶ τῇ καταστροφῇ ἐπὶ τῶν συχίων Περ-
 σέων τῷ σὺν Ξέρξει χυμίζοντων, ἐνθαυτῇ εἰς δεῖ-
 μα πρὸς τὸν βασιλῆα, εἰρεσθαι βύσα. Ἐκ τὸν κυ-
 βερνήτῃ, εἰ τις ἐστὶ σφισιν σωτηρία. καὶ τὸν εἶπαι, Δέ-
 σπασα, ὅσες ἐστὶν ὁδοὶ μὴν, εἰ μὴ τούτων ἀπαλλαγῇ
 ἢς ἡγήται. τῷ πολλῶν ἐπιβατίων. καὶ Ξέρξης
 λέγειται ἀκούσαι τὰ ταῦτα, εἶπαι, Ἀἰδρεῖς Πέρσαι,
 νῦν τις ἀφ' ὧν ἔστω ὑμῶν, βασιλῆος κηδόμενος·
 ὅς ὑμῖν γὰρ ἔοικε ἐμοὶ εἶ) ἢ σωτηρία. τὸν μὲν
 ταῦτα λέγειν· τοῖς δὲ, περὶ σκυνοῖς, ἐκ τῶν δὲ
 εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ τὴν νῆα ἐπὶ τῷ φιδίῳ, ὅ-
 τω δὲ ἀποσωθῆναι εἰς τὴν Ἀσίαν. ὡς δὲ ἐκβῆναι
 πᾶσι εἰς γλῶ τὸν Ξέρξης, ποιῶσαι τοῖσι δὲ ὅτι μὲν
 ἔστω βασιλῆος τὴν ψυχὴν, δωρήσασθαι χρυσὴν τε-
 φαίη τὸν κυβερνήτῃ· ὅτι τὸν Περσέων πολλὰς ἀπώλε-
 σι, ἀποταμῇ τ' κεφαλὴν αὐτῷ. Οὗτος δὲ ἄλλως λέ-
 γει ὁ λόγος πῶς τῷ Ξέρξει νόστος, οὐδ' αὖ μὴς ἐμοί γε
 πρὸς, ὅτε ἄλλως, οὐτε τὸν Περσέων τῷ τὸ πάθος. εἰ
 γὰρ δὲ ταῦτα ὅτε ἐρρήθη ἐκ τῷ κυβερνήτῃ πρὸς
 Ξέρξης, ἐν μυσίῃσι γράμῃσι μὴν ὅσες ἔχω ἀντί-

facinus eximium fecit. hic & se vo-
 lentem negavit Xerxi seruiturum, eo-
 que in edita montis Rhodopes abiit: &
 filiis vetuit ne aduersus Græciam mili-
 tarent. Illi patre contemptui habito, si-
 ue alioqui belli libidine inspicuūdi, mi-
 litauere cum Xerxe. qui postquam in-
 columes reuerterunt, omnibus pater (e-
 rant autem sex) ob eam causam oculos
 effodit. Et isti quidem hanc mercedem
 acceperunt. Persæ autem, ubi citato
 itinere ad traiectum peruenere, Helle-
 pontum nauibus traiecere ad Abydum.
 non enim intentas iam rates inuenere,
 sed tempestate dissolutas. Ibi copiosio-
 rem quam in itinere com meatum ade-
 pti, nulla modestia sese reficientes, ac
 mutatis aquis, permulti interibant ex iis
 qui de exercitu superfuerant: ceteri
 cum Xerxe Sardis peruenere. Narra-
 tur autē & alia hæc res, Xerxem, post-
 eaquam Athenis profectus est ad oram
 super Strymonem, illinc non amplius
 terra iter fecisse: sed exercitu Hydarni
 permissio, quem ad Hellespontum de-
 duceret, ipsum nauem Phœnissam con-
 scendisse, ut in Asiam se reciperet: &
 dum cursum tenet, a Strymonia ingenti
 vento fuisse exceptū: & eo vehemen-
 tius tempestate vexatū quod naus re-
 ferta vectoribus erat, utpote quum su-
 per contabulationes essent frequentes
 Persæ qui cum Xerxe vehebantur. Ibi
 metu perculsum regem cum clamore
 interrogasse gubernatorem num qua
 salus eis esset. Et quum ille respondisset,
 Here, nulla admodum est, nisi horum
 vectorum aliqua fiat abitis: tunc Xer-
 xem eo audito ita loquutum, Viri Per-
 sæ, nunc aliquis vestrum declaret se
 curam habere regis. in vobis enim vi-
 detur sita esse salus mea. Hæc ubi dixit
 Xerxes, illos eo adorato defiliisse in ma-
 re: atque ita leuata naui, Xerxem inco-
 lumē in Asiam peruenisse. Et ubi pri-
 mum in terram egressus est, hoc egisse:
 gubernatorem, quod regis quidem a-
 nimam seruasset, aurea corona donas-
 se: quod autem multos Persarum per-
 didisset, decollasse. Hic autem al-
 ter modus qui narratur reuerfionis
 Xerxis, haudquaquam fidem apud me
 habet cum propter alia, tum propter
 obitum Persarum. nam si id regi a gu-
 bernatore dictū est, tamē ex infinitis ra-
 tionibus, vel ob hanc vnā, cui repugna-

CXVI

CXVII

CXIX

I Nam si hæc ita Xerxi fuerunt a gubernatore dicta, ex decem millibus sententiam suam hac de re proferentibus haud vnus fuerit qui

hi non potest, negarim hoc regem fuisse facturum: quin potius Persas iussurum ē tabulatis in ventrē naus descendere, utpote qui primores Persarum essent: & remiges Phœnices, Persis numero pares, in mare deiecturum. Sed is (ut dictum est superius) itinere pedestri cum reliquo exercitu in Asiam reuersus est. Cuius rei id quoq; magno est testimonio, quod constat, Xerxem, quū rursus in Asiā reciperet se, Abdera peruenisse, ¹ adhibuisseque conuiuio Abderitas, & acinace aureo eos ² actiara auro intertexta donasse: & ut ipsi oppidani aiunt, illum, postquam ex Athenis retro fugit (quod apud me fide caret) illic primū zonam ³ resoluisse: adeo fuerat terrore correptus. Sunt autē Abdera magis ad Hellepontū sita quā Strymon, atque litus ex quo nauem illum conscendisse ferunt. ¶ Ceterum Græci posteaquam Andrū expugnare nequeunt, conuersi in Carystum, vastato illorum agro rediere Salaminem. Ibi ante omnia diis primitias selegerunt cum aliarum rerum, cum Phœnissarū tritremium tres: quarum vna reponeretur apud Isthmum (quæ ad meam vsque memoriam extabat) altera apud Sunium, tertia Aiaci illic apud Salaminem. Secundo loco prædā inter se dispartire, ex qua primitias Delphos misere. Vnde statua effecta est longitudine cubitorum ⁴ decem, truncam naus partē manu sustinens: eodē in loco stans vbi Alexander Macedo aureus. Missis Delphos primitiis, Græci publice deū percōtati sunt nūquid perfectas & gratas primitias accepisset. Quibus ille respondit habere se quidē à Græcis aliis, verū nō ab Æginetis: sed reposcere donum optime nauatæ ad Salaminē opere in pugna nauali. Id quū audissent Æginetæ, aureas stellas tres dedicauerunt, quæ super malum naus æreum stant apud angulum, proxime Cræsi craterē. Post dispartitam prædā Græci ad Isthmum nauigauerunt, daturi præcipuum præmium Græcorum meritissimo, qui in hoc bello præclarissime rem gessisset. Eo vbi peruentum est, duces Græci in aram Neptuni suam quisque sententiam scriptam detulere, quemnam ex omnibus primum & quem secundum iudicarent. In ea autem suum quisque

ἔσται, μὴ οὐκ ἂν ποιῆσαι βασιλῆα τοῖονδε· τοῖς μὲν ὅτι τῷ κατὰ κράτος, κατὰ βιάσιν ἐς χεῖλιν ἦτα, εἰόντας Πέρσας, καὶ Περσέων τοὺς πόδας· τῷ δὲ ἐρετίων, εἰόντων Φοινίκων, ἕκως οὐκ αἰῶσι πλήθος τοῖσι Πέρσῃσι δέξεται ἐς τὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ μὲν (ὡς καὶ πρὸς πρὸν εἴρηται) ὁ δ' ὧν χρεώμενος ἅμα τὰ ἄλλα στρατῶν, ἀπειόσῃσι ἐς τὴν Ἀσίαν. Μεγα δὲ καὶ τὸδε μαρτύριον· φαίνεται γὰρ Ἐρένης ἐν τῇ ἐπίσταν κορυφῇ ἀπὸ κεφαλῆς ἐς Ἀβδηρὰ, καὶ ἔκκεινται τὴν σφίσι περὶ μέγας, καὶ διορησάμενος αὐτοῖς ἀκινάχη τε χρυσέα καὶ τελερεὶ χρυσοπάσσῃ. καὶ, ὡς αὐτοὶ λέγουσι Ἀβδηρῶνται, λέγοντες· μὲν ἔδα· (ὡς αὐτοὶ ἐμοὶ πιστα) πρὸς τοὺς ἐλύσατο τὴν ζώνην φέρων δὲ Ἀθηνῶν ὁπίσσω, ὡς ἐν ἀδείῃ εἶναι. πρὸς τῷ Ἐμπεδοκλέους δὲ μάλλον τὰ Ἀβδηρὰ ἰδρυται, ἢ τῷ Στρυμόνος, καὶ τῷ Ἡϊόος. ὅθεν δὴ μὴ φασὶ ὅτι τῷ αὐτῷ ὅτι τὴν ἦτα. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπεὶ τε οὐκ οἶσι τε ἐγγύς οὐκ ἐλεῖν τὴν Ἀἰδρὸν, τραπέμιοι ἐς Κερύρατον, καὶ διορύσσοντες αὐτῶν τὴν χώραν, ἀπαλλάσσοντες ἐς Σαλαμίνα. πρὸς τῷ μὲν νυν τοῖσι θεοῖσι ὅτι εἶλον ἀκροθίνια ἀλλὰ τε καὶ τελερεὰς τρεῖς Φοινίκας· τὴν μὲν, ἐς Ἰαθμόν ἀναγεῖναι, ἢ πρὸς ἐπὶ καὶ ἐς ἐμὰ ἰώ· τὴν δὲ, ὅτι Σουώιον· τὴν δὲ, τὰ Αἶαντι αὐτῷ ἐς Σαλαμίνα. μετὰ δὲ τῷ το, διεδάσαντο τὴν λήνην, καὶ τὰ ἀκροθίνια ἐπέμψαι ἐς Δελφοὺς· ἐκ τῷ ἐγγύς αἰδέων ἐχόν ἐν τῇ χειρὶ ἀκροθίνιοι νηὸς, ἐὼν μέγας δυνάδεια καὶ ἡγεῖν· ἐστὶν καὶ δὲ οὐκ ἐπὶ τῷ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ὁ χρύσεος. Γέμψαντες δὲ ἀκροθίνια οἱ Ἕλληνες ἐς Δελφοὺς, ἐπὶ πρώτοι οὖν θεὸν καὶ ἡ, εἰ λελαβήκε πληρεῖα καὶ δρεσὰ τὰ ἀκροθίνια. ὁ δὲ παρ' Ἐμπεδοκλέους μὲν τῷ ἄλλων ἔφησε ἔχειν, παρ' Αἰγινήτων δὲ, οὐ· ἀλλ' ἀπαίτεε αὐτοῖς τὰ δρισηῖα τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας. Αἰγινήται δὲ πυθόμενοι, ἀνέθουσαν ἀγέρας χρυσοῦς, οἱ ἐπὶ τοῖς οὐ χαλκῶν ἐς αἶσι τρεῖς ὅτι τῆς γωνίας, ἀγχοπῆται τῷ Κερίσου χρητῆρος. Μετὰ δὲ τὴν ἀφίρεσιν τῆς λήνης ἐπὶ πλεον οἱ Ἕλληνες ἐς τὸν Ἰαθμόν, δρισηῖα διώσποντες τὰ ἀξιοτάτα ἡρμοδύρα. ὁ Ἐμπεδοκλέους αὐτῷ τὸν πόλεμον τῶν. ὡς δὲ ἀπὸ κεφαλῆς οἱ στρατηγὸι διενέμοντο τὰς ψήφοις ὅτι τῷ Ποσειδώνος ὅτι βωμῷ, ὅτι πρῶτον καὶ ὅτι δούτερον κρίνοιντες ἐκ πρῶτον, ἐθαυτοὶ πᾶς τῆς αὐτῶν ἐμὴται

neget regem hoc facturum fuisse: Persas iuss. Ad verbum, Ex decem millibus sententiarum, vel opinionum, unam mihi repugnantem non habeo. Ex quibus verbis videat lector an alium sensum elicere possit. 1 Et hospitii fœdus cum illis iniisse. Vel. hospitii necessitudinem cum illis contraxisse. 2 Actritremi auro intertexta, vel (ut alii) tritremi inaurata. Certe intertexta improprie hic dicuntur. As Valla nō est legis pro τελερεῖ. 3 Soluisse ut liberum omni metu: 4 Duodecim,

ἐπίπτο τὸ ψῆφον, αὐτὸς ἕκαστος δοκέων ὄριτος γινέσθαι. δδύτερά τ' οἱ πολλοὶ σκευέεπιπτοί. Θेमίστοκλῆα κρίνοιντες. οἱ μὲν δὲ ἐμμενουῦντο. Θेमίστοκλῆς δ' ὀδυτερείοισι ὑπερβάλλετο πολλόν. Οὐ βουλομένων δ' ταῦτα κρίνει τῷ Ἑλλένων φόβῳ, ἀλλ' ἀποπλωόντων ἑκάστων ἐς τὸ ἐωυτῶν ἀκρίτων, ὅμως Θेमίστοκλῆς ἐβώθη τε καὶ ἐδδξώθη τῇ αἰῆρ πολλὸν Ἑλλένων σφάλατος αἰὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. ὅπ' ἵπκων οὐκ ἐπιμήτην πρὸς τῷ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάτων, αὐτίκα μὲν ταῦτα ἐς Λακεδαίμονα ἀπίετο, θέλων πμηνθεῖναι καὶ μιν Λακεδαίμονιοι καλῶς μὲν ὑπεδέξατο, μεγάλως δὲ ἐπήμνησαν. ὄρισι δὲ μὲν ἔδοσαν Εὐρυβιάδῃ ἐλαίης ἐφαιον. σοφίης δ' καὶ δειότητος, Θेमίστοκλῆς καὶ τὸ τῶν ἐφαιον ἐλαίης. ἐδώρησαντο δὲ μιν ὅχα τῶν ἐν Σπαρτῇ καλλιστά. ἀνέσαντες δ' πολλὰ, πρὸς ἐπεμψαὶ αἰόντα τεληχόσιοι Σπαρτητέων λογάδας, ἔτοι οἱ ὄρισι πτεές καλέονται, μὲν χειρῶν τῷ Τεγεατικῶν. μῆτιον δὲ τῶν ποδῶν ἀνδρῶν τῶν ἡμῶν. ἰδὲ μὲν, Σπαρτηταὶ πρὸς ἐπεμψαί. ὧς δ' οὐκ ἔλακε δαίμονιος ἀπίετο ἐς τὰς Ἀθῆνας, ἐθαύμα Τिमόδημος Ἀφιδναῖος, τῷ ἐχθρῶν μὲν τῷ Θेमίστοκλῆος ἐὼν, ἀλλ' ὧς δ' ἔτ' ὅτι φανέων, φόβῳ κατὰ μαρπτεῶν, ἐνέεικε τὸν Θेमίστοκλῆα, τὸν ἐς Λακεδαίμονα ἀπίειν ποροφέρων, ὡς δ' ἔλας Ἀθῆνας ἔχῃ τὰ γέρεα τὰ πρὸς Λακεδαίμονιων, ἀλλ' ἔτι ἐαυτὸν. ὃ δ' ἐπεὶ τε ἐνέκρητο καὶ ἐκ ἐπαύ-
 » ἐπὶ ταῦτα λέγων ὁ Τिमόδημος, εἶπε, Οὐτὼ ἔχῃ τοι
 » ἔτ' ἀν' ἐγὼ ἐὼν Βελβινίτης ἐπιμήτην ἔτω πρὸς Σπαρ-
 » τητέων, ἔτ' αὖ σὺ ὦ ἰθρῶπε, ἐὼν Ἀθηναῖος. ταῦτα μὲν νυν ἐς ἰσοῦτον ἐγύρετο. Ἀρταβάζος δ' ὁ Φαρνακίος, αὐτὸς ἐν Πέρσῃσι λόγιμος καὶ πρὸς αὐτὸν ἐὼν, οὐκ ἔτ' τῷ Πλαταιικῶν καὶ μάλλον ἐπιγυρόμενος, ἔχων ἐξ μυριάδας στρατῶν ὁ Μαρδόνιος ὄρελῆξας, πρὸς ἐπεμπε βασιλῆα μίχευ τῷ πόρῳ. ὡς δ' ὁ μὲν ἔτι ἐν τῇ Ἀσίῃ, ὁ δὲ ἐπὶ τῷ πορῷ ὁρμῆτος, κατὰ τὴν Παλλήνην ἐγύρετο, αὐτὸς Μαρδονίου τε χειμερίζοντος πρὸς Θεσσαλίῃν τε καὶ Μακεδονίῃν, καὶ οὐδὲν κατεπείρηντος ἡκεῖν ἐς τὸ ἄλλο στρατόπεδον, οὐκ ἐδινάουσαν τυχὼν ἀπερεώσι Ποτιδαῖν τῇσι μὲν οὐκ ἔξεδραποδίστασαι σφεας. οἱ γὰρ Ποτιδαῖνται, ὡς βασιλῆος παρῆλθον, καὶ ὁ ναυπικὸς πῶσι Πέρσῃσι οἰχώκεε φύγων οὐκ τῆς Σαλαμῖνος, οὐκ τῆς φαιεργῶ ἀπίεσσαι ἀπὸ τῶν βαρβάρων. ὡς δ' καὶ οἱ ἄλλοι οἱ τῇ Παλλήνῃ ἔχοιτες.

nomen inscripsit, se illum qui præstantissimus extitisset existimans: sed in secundis partibus Themistocli adiudicandis plerique congruerunt. Ita quum singuli in primo loco singulos calculos haberept, in secundo Themistocles multo superior extitit. Et licet hanc rem Græci liuore quodam superfederrint indicare, in suam quisque patriam reuecti, tamen Themistocles & habitus est & celebratus per vniuersam Græciam omnium Græcorum longe prudentissimus. Ipse tamen quia non fuisset honore affectus ab iis qui ad Salaminem dimicassent, vt honore afficeretur Lacedæmonē se contulit. Eum Lacedæmonii & splendide exceperunt, & magnifice honorauerunt: & primas quidem partes rei bene gestæ, Evrybiadæ: solertiz vero ac dexteritatis, Themistocli dederunt, vtrumque oleagina corona donantes: præterea hunc biga quæ apud Spartam erat præstantissima: laudatumque verbis amplissimis, trecenti ex primoribus Spartiatarum, qui equites vocantur, discedentem ad Tegeaticos vsq; fines comitati sunt. Hunc solum ex omnibus quos nouimus hominibus Spartiæ abeuntem deduxerunt. Eidem, postquam ex Lacedæmone Athenas venit, ibi Timodemus vnus ex inimicis eius, alioqui nō è claris viris, liuore insaniens, crimini dabit ictionē in Spartam: dicens illū Athenarū respectu, non sui, ab Lacedæmoniis honores assequutū. Et quum non faceret finem talia dicēdi, inquit ei Themistocles, O homo, ita res habet, neque ego si Belbinitanus forem, sic à Spartanis honoratus fuisset: neque tu, etsi Atheniensis. Atque hæc hæcenus. Ἐν Ἀρταβάζῳ autem Pharnacis filius, vir inter Persas cum antea illustris, tum ex rebus Platenis factus illustrior, regem deducebat iis sexaginta millibus quæ sibi Mardonius delegerat: quæ vbi traiectu tenus comitatus est, quū iam ille in Asia esset, regressus circa Pallenen agebat, vtpote Mardonio per Thessaliā Macedoniamq; hybernante, nec alias copias obire curate. Nec è sua dignitate existimabat non diripere rebelles Potidæatas, in quos casu incidisset. Etenim Potidæata, postquam rex præteriiit, & classis Persica à Salamine fugiens abiit è conspectu, à barbaris defecerant: mox aliis quoque qui Pallenen incolebant rebellantibus.

CXXIV

CXXV

CXXVI

1 Curru omnium qui Spartæ erant præstantissimo, vel, pulcherrimo. 2 Timodemus Aphidneus. Valla autem Ἀφιδναῖος omisit, aut potius non legit. quod cerse suffragium etiam reddunt quæ sequuntur.

CXVII Tunc vero Artabazus Potidæam obsedit: & suspicatus etiam Olynthios ab rege defecturos, & ipsos obsedit. Eam autem urbem tenebant Bottixi qui è sinu Thermæo fuerant à Macedonibus eiectioni. Hos Artabazus postquam obsidione cepit, in paludem deductos trucidavit, urbemque administrandam Critobulo Toronæo tradidit, à genere Chalcidensi. Ita Chalcidenses Olynthum obtinuerunt. Expugnata Olyntho Artabazus Potidæam obsidendam impensius incumberebat. Hoc faciens, cum Timoxeno Scionæorum magistratu de facienda prodicione transiegit, incertum mihi quoniam modo ab initio: neque enim traditur ad extremum ita actum est: Quoties exaratum libellum aut Timoxenus ad Artabazum, aut Artabazus ad Timoxenum mittere volebat, cum sagittæ postremo inuoluebant, adaptatisque desuper pennis, ad locum de quo convenerat sagittam emittebat. Sed Timoxenus qui Potidæam prodebat, prodicionis compertus est. nam Artabazus ad conventum locum sagittam dirigens, frustrante iactu humerum cuiusdam Potidæatæ percussit. Ad quem saucium turba (ut adsolet in bello fieri) quum cōcurrisset, subito reuulsa sagitta, animadvertens libellum, detulit ad magistratus. aderat autem & ceterorum Pallenenium commilitum. Perlecto libello magistratus & cognito prodicionis auctore, non tamen censuerunt Timoxenum esse plectendum, Scionææ civitatis gratia, ne in posterum semper Scionæi pro proditoribus haberentur. Atque hunc quidem in modum Timoxenus prodicionis manifestus fuit. Artabazum vero tres iam menses obsidentem ingens æstus maris excepit, & is diutius: unde barbari videntes locum factum lacunosum, in Pallenen concesserunt. quorum quum duæ partes permeassent eluuiem, tres aliæ supererant, quas ubi pertransissent, oportebat intrare Pallenen. sed eas tanta maris æstuatio inuasit quantā nunquam extiterat, ut indigenæ aiunt, quum ea frequenter illic accidat. Eorum qui nandi erant ignari, interiire: qui erant gnari, eos Potidæatæ nauigiis adorti trucidauere. Huius autem æstus ac restagnationis & cladis Persarum ferunt Potidæatæ hinc causam extitisse, quod isti è Persis qui sunt à mari oppressi, in templum Nepruni & eius simulacrum quod situm est in suburbanis, impie se gesserant. Hanc fuisse causam illi

CXXVIII ὁ δὲ Ἀρταβάζος ἐπολιοῦρκε τὴν Ποτιδαῖαν. ὁ δὲ Ὀλυνθίους ἀποστασάμενος ἀπὸ βασιλῆος, καὶ ταύτην ἐπολιοῦρκε. εἰχον δὲ αὐτὴν Βοηθῆαι, οἱ δὲ τῷ Θερμαίου κλέπτου ὄξανα σφύγες ὑπὸ Μακεδόνων. ἐπεὶ δὲ σφεαθεῖλε πολιορκέων, κατέσφαξε ὄξαλα γὰρ ἐς λίμνην τὴν δὲ πόλιν ὡς διδοὶ Κριτοβούλου Τορωναίου ἐπιτροπείην, καὶ τῷ Χαλκιδικῷ γένει. καὶ οὕτως Ὀλυνθον Χαλκιδεὺς ἔσχον. Ἐξελὼν δὲ ταύτῃ ὁ Ἀρταβάζος, τῇ Ποτιδαίᾳ ἐπιτεταμένως προσέειπε· προσέχοντι δὲ οἱ προσήμους, σιωπῇ δὲ προσδοσὶν Τιμόξεινος ὁ τῷ Σκιωναίων στρατηγῷ· οἷνα μὲν τρέπον ἄρχων, ἔγωγε δὲ ἐχῶ εἶπαι· (οὐ γὰρ ὧν λέγεται) τέλος μὲν οἱ, ποῖα δὲ ἔγινετο· ὅπως βιβλίον γράψετε ἢ Τιμόξεινος ἐθέλων ὡς Ἀρταβάζον πέμψαι, ἢ Ἀρταβάζος παρὰ Τιμόξεινον, πᾶσι μάλιστα ὡς τῷ γλυφίᾳ περὶ ἐλπίδας, καὶ ὡς ἔρωτες, ὁ βιβλίον, ἐπὶ δὲ οὐ ἐς συγκείμενον χωρίον. ἐπαίσιος δὲ ἐγίμετο ὁ Τιμόξεινος προσδοκῶν τὴν Ποτιδαίαν. πᾶσι γὰρ ὁ Ἀρταβάζος ἐς τὸ συγκείμενον, ἀμαρτῶν τῷ χωρίου τοῦτου, βάλλει αἰδρὸς Ποτιδαίᾳ τῷ δὲ ὧμον· ὧν δὲ, βληθέντα, περὶ δὲ αὐτοῦ ὅμιλος, (οἷα φιλεῖ γίνεσθαι ἐν πολέμῳ) οἱ αὐτὰρ τὸ πᾶσι λαβοῦντες, ὡς ἔμαθον τὸ βιβλίον, ἔφερον ὅτι τοῖς στρατηγοῖς· παρὶν δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ Πάλληναων συμμάχῳ. ποῖσι δὲ στρατηγοῖς ὅτι περὶ αὐτοῖς τὸ βιβλίον, καὶ μεθυσὶν ὧν αἰπὸν τῆς προσδοκίας, ἔδοξε μὴ κατὰ πλῆξαι Τιμόξεινον προσδοκῶν, τῆς Σκιωναίων πόλιος εἵνεκα, μὴ νομιζοῖσιν αὐτῷ Σκιωναῖοι ἐς τὸν μετέπειτα χρόνον αἰεὶ προσδοκῆται. ὁ μὲν δὲ ποιούτω τρέψαν ἐπαίσιος ἐγίμετο. Ἀρταβάζος δὲ, ὅτι πολιορκέοντι ἐγχεῖν εἶσαν τρεῖς μύλους, γέεται ἀμπωτὴς τῆς θαλάσσης μεγάλη, καὶ χερόνιοι ὅτι πολλοί. ἰδόντες δὲ οἱ βαρβάροι τῆς αἰῶνος ἡρόμενοι, παρέσαν ἐς τὴν Παλλήνην. ὡς δὲ τῷ δύο μύλους διαδοῖσιν ἔκριναν, ἐπὶ τῷ τρεῖς ὑπόλοιποι ἔσαν, τῷ διελθόντι χερόνιο ἔσω ἔστιν ἐν τῇ Παλλήνῃ, ἐπὶ ἡλθε πλημμυρὶς τῆς θαλάσσης μεγάλη, ὅση οὐδὲ αὐτὰρ, ὡς οἱ ὅτι χερόνιοι λέγουσι, πολλάκις ἡρόμενοι. οἱ μὲν δὲ νέειν αὐτῶν ὅτι ὅτι αὐτοὶ διεφθίοντο, τοῖς δὲ ὅτι αὐτοὶ Ποτιδαίᾳ ὅτι πλώσαντες πλοίοισι ἀπώλεσαν. αἰπὸν δὲ λέγουσι Ποτιδαίᾳ τῆς τῆς ῥηχίης καὶ τῆς πλημμυρίδος καὶ τῷ Περσικῷ πάθος ἡμέα δὲ, ὅτι τῷ Περσίδωνος ἐς τὸν πόντον καὶ τὸ ἀγαλμα δὲ ἐν τῷ ποταμῷ ἡσέθησαν οὗτοι τῷ Περσίων τοῖς καὶ διεφθάρησαν ὑπὸ τῇ θαλάσσης. αἰπὸν δὲ τῷ τοῖς λέγοντες.

septem fuerant ab initio, qui coniuratione inter se facta de trucidando Stratte Chiorum tyranno, postea conspiratione patefacta per vnum ex ipsis qui rem detulerat, ceteri qui sex erant, è Chio se subduxerunt, Spartamque se contulerunt, & tunc Æginam, oraturi Græcos vt in Ioniam nauigarent: ægreque exoratos Delon vsque perduxere. Nam vltiora omnia Græcis formidolosa erant, cum locorum ignaris, tum plena hostium esse, & tantundem abesse Samum, quantum Herculis columnas credentibus. Contigitque id rei vt neque barbari supra Samum occidentem versus nauigare auderent, metu perterriti: neque Græci Chiorum rogatu, orientem versus, vltra Delon. ita timor mediū eorum tuebatur. ¶ Dum Græci nauigauere in Delon, Mardonius qui in hybernis apud Thessaliam erat, inde mouens misit ad oraculum quendam genere E Vropeum, nomine Murem, iubens vt quantumcunque sibi liceret peruaderet ad oraculum consultandum: edocuitque quid vellet ab oraculis scire. Quid autem fuerit haud compertum habeo. non enim memoratur: opinor autem nihil aliud quam de rebus præsentibus fuisse. Constat hunc Murem in Lebadium venisse, & mercede corrupto quodam indigena Trophonium descendisse, & ad Abas Phocensium, ad oraculum: quinetiam prius Thebas adisse. Ibiq; tum Apollinem Ismenium consuluisse, quod illic, quemadmodum in Olympia, fas est in templis sciscitari oracula: tum quodam non Thebano, sed peregrino pecunia corrupto, in delubro Amphiarai obdormisse. Ideo autem nemini Thebano licet eo in loco vaticinum esse, quod quum Amphiaras optionem eis dedisset vtrum mallent vate vti se an auxiliatore: Thebani sibi auxiliatorem eum maluerunt. eapropter nefas est vlli Thebano illic obdormiscere. Tunc autē maximum extitisse miraculum, vt à Thebanis mihi narratur: Murem Europeum, peruestigatis omnibus oraculis, isse etiam ad fanum Apollinis Ptoivocatur autem id fanum ita: sed ipsorum Thebanorum est, situm supra paludem Copaidem, ante montem, proxime urbem Acræphiam. Ad hoc templū postquam peruenisset is qui Mus appellaretur, sequutos eum tres viros publice delectos ad describenda ea quæ homini responderentur. & statim antistite

επιστάται σφι γενόμενοι, ἐπεβέβλευον θάματα Στράτη
 ὃ Χίῳ τυράννην, εἰότες ἀρχὴν ἐπὶ αὐτῷ. ὅππῃ βεβλῦον-
 τες ὅς αὖς φάμεσσι ἐγγύοντο, ὅξευεῖκατος τ' ὅππῃ χεῖρη-
 σιν ἐνὸς τῷ μετεχόντων, ἔτω δὲ οἱ λοιποὶ ἐξ εἰότες
 ὑπεξέχοντο ὅτι Χίῳ, καὶ ἐς Σπάρτην ἀπίκοντο, καὶ οὕτως
 καὶ τότε ἐς τὴν Αἰγίον, τῷ Ἐλλήνων δεόμενοι κατα-
 πλάσσει ἐς τὴν Ἰωνίαν. οἱ περὶ ἡγάρων αὐτοὶ μάλιστα
 μέλει Δῆλος. ὃ γὰρ περὶ σωτέρω, πᾶσι δὲ τὸν αὐτὸν ποῖσι
 Ἐλληνιστῶν, ἔτι τῷ χώρῳ ἐστὶ ἐμπειροισι, στρατῆς τε
 10 πᾶσι πλεονέκῃ ἐδόκει εἶναι. τὸ δὲ Σάμωνι ἡγήσατο δόξῃ
 καὶ Ἡρακλέας ἡγῆσας ἴσους ἀπέχοντο. σιμῶν περὶ τῷ
 τοῖσδε, ὥς τὸν μὲν βαρβάρους ὃ περὶ ἐσπερίης ἀ-
 νωτέρω Σάμων μὴ πολὺ ἀνὰ κατὰ πλάσσει κατὰ ῥῶ-
 δηκῆσσι, τὸν δὲ Ἐλλήνων, χρησιζόντων Χίων ὃ περὶ
 τῷ κατωτέρω Δῆλος. ἔτω δὲ οὗτος δὲ μέσον ἐφύ-
 λασσὶ σφεων. Οἱ μὲν δὲ Ἐλληνες ἐπὶ πλεονέκῃ
 Δῆλον. Μαρδόνιος δὲ περὶ τῷ Θερμαλίῳ ἐχέμαζε.
 εἰσθῶν τῷ ὀρμειώμενος, ἔπειπε καὶ τὰ χρησιζέμενα
 20 ἄνδρα Εὐρώπῃ ἡγῆσας, τὰ ἔνομα αὐτῷ Μις. εἰ δὲ ἡ-
 μένος πᾶσι καὶ χρησιζέμενος ἐλθόν, τῷ οἰά τε ἦν
 σφι ἀποπρήσσει. ὁ μὲν βαρβάρους ἐκμαθήσει
 περὶ τῷ χρησιζέμενος αὐτῷ εἰς τελλετο, ὅτι ἔχω
 φερέσαι (ὅ γὰρ αὐτὸν λέγεται) δοκέω δι' ἡγῶν περὶ τῷ
 παρὲν τῶν ὀρημάτων, καὶ ὅτι ἡγῶν πᾶσι περὶ
 30 οὗτος ὁ Μις ἐς τε Λεβὰδον ἀπὸ καὶ μένος
 φαίνεται, καὶ μάλιστα πᾶσι τῷ ὅππῃ χεῖρων ἄνδρα,
 καταβύων περὶ τῷ Τροφῶνι. καὶ ἐς Ἀβας τῷ Φω-
 κείῳ ἀπὸ καὶ μένος ὅππῃ τῷ χρησιζέμενος. καὶ δὲ καὶ ἐς Θήβας
 περὶ αὐτῷ ὡς ἀπὸ καὶ, τὸ μὲν, τῷ Ἰσμελίῳ Ἀπόλ-
 40 λωνι ἐχέμαζε (ἐστὶ δὲ κατὰ τῷ Ὀλυμπίῳ, ἱεροῖσι
 αὐτῷ τῷ χρησιζέμενος) τῷ τῷ, ἔστιν ὅτι καὶ ὁ Θε-
 βαίων χρησιζέμενος πᾶσι, κατεκρίμινε ἐς Ἀμφιαράον.
 Θεβαίων δὲ ὅσῃ ἐξέστὶ μαυτεύει αὐτῷ ὅτι ἔχει τὸ
 δεῖ. ἐκ ἐλδὲ σφεας ὁ Ἀμφιαράος ἀφ' ἡ χρησιζέ-
 μων ποιεῖ μένος, ὅς τε περὶ βέλονται ἐλέσται τῷ τῷ,
 εἰσθῶν ἡ αὐτῷ κατὰ χρεῖα, ἡ αὐτῷ συμμάχῳ, τῷ ἐ-
 τέρῳ ἀποχοιμῆς. οἱ δὲ σύμμαχόν μιν εἰλοῖτο ὅτι.
 50 ἔχει τῷ μὲν ἐκ ἐξέστὶ Θεβαίων ὅσῃ αὐτῷ κατὰ
 χρησιζέμενος. Τότε δὲ θάυμα μοι μάλιστα ὅτι ἡ-
 40 αὐτῷ λέγεται ὑπὸ Θεβαίων. ἐλθόν περὶ τῷ Εὐρώ-
 πῃ Μις, περὶ τῷ φώμενος πᾶσι τὰ χρησιζέμενα,
 καὶ ἐς τῷ Γῶν Ἀπόλλωνος ὃ τέμενος. τῷ τῷ ὃ ἱ-
 ερόν, καλέει μὲν Γῶν, ἐστὶ δὲ Θεβαίων, καί τῷ ὃ ὑπὸ
 τῷ Κωπαίδος λίμνης, περὶ τῷ ἄρῃ, ἀγχοπῶν Ἀ-
 κραφίης πόλιος. ἐς τῷ τῷ ἱερόν ἐπὶ τε παρὲν αὐτῷ
 τῷ κατὰ μένος τῷ τῷ Μις, ἐπὶ αὐτῷ οἱ τῷ αὐτῷ αἱ-
 60 ρετὲς ἄνδρας τρεῖς ἀπὸ τῷ χροῖ, ὡς ἀπογραφομέ-
 νος τὰ λαοὶν ἐμμελῆ. καὶ περὶ αὐτῷ τῷ περὶ αὐτῷ
 321

ὅς φέροι
μέγα π

quonam modo quid maius excre-
ret: moxque accitis mercenariis, ut à sua
domo discederent imperavit. Et quum
istī dicarent, ita demum se abscedere
iustum esse ubi mercedem acceperant:
tunc rex mercedē nominari audiens,
Hunc, inquit (solem ostendens, in de-
um contumeliosus) dignam vobis mer-
cedem reddo. Immeabat autem in æ-
des per fumarium sol. Hoc audientes
maiores natu Gauanes & Aeropus, ste-
tere attoniti. at puer, Accipimus rex que
das, præloquutus, gladio (nam gladium
gerebat) circumscriptumque quum
ter in sinum suum hausisset, abiit cum
ceteris.

XXXVIII

² Quale autem esset id quod
faciebat puer, & quod data cum illo-
rum assensu accipiebat minimus natu,
renunciavit quidam assessorum regi.
Hoc audito, rex ira percitus equites ad
eos interimendos mittit. Est autem in
ea regione amnis cui tanquā liberatori
immolant posteri illorū qui ab Argo
erant: hic amnis, posteaquam cum Te-
menidæ transierant, ita vehemens effe-
ctus erat ut ab equitibus transiri nequio-
rit. Temenidæ in aliam Macedoniæ pla-
gam transgressi, habitaverunt prope hor-
tos qui ferebantur esse Midæ Gordio
geniti, quibus in hortis sua sponte na-
scuntur rosæ sexagenū foliorum, fra-
grantiori odore quam ceteræ: & in qui-
bus (ut fertur à Macedonibus) Silenus
fuit exceptus. Super eos situs est mons,
nomine Bermius, per hyemem inaccessi-
bus. Hinc egressi postquam eam plagam
obtinuerunt Temenidæ, ceteram Mac-
cedoniam subegerunt. Ab hoc au-
tem Perdicca hunc in modum Alexan-
der oriundus est: Amyntæ filius fuit A-
lexander, Amyntas Alcetæ, pater Alce-
tæ fuit Aeropus, Aeropi Philippus, Phi-
lippi ³ Argæus, huius Perdiccas, qui
paravit imperium. Ita Amyntæ fuit A-
lexander filius. Qui ubi Athenas
venit à Mardonio missus, ita verba fe-
cit, Viri Athenienses, Mardonius hæc in-
quit, Nuncius mihi ab rege venit in hæc
verba, Atheniensibus iniurias quas mihi
intule-

XXXIX

CXL

ὅς φέροις μέγα π. καλέσας ὃ τὸς θῆκε, παρη-
γέρθω σφι ἀπαλλάσσειν ἐκ γῆς τῆς ἐωυτῆς. οἱ
δὲ, ὅτι μισθὸν ἔφασαν δέχασθαι εἰς ἀπολαβόντας, ἔτι
ἔξιναι. ἐνθαυτὰ ὁ βασιλεὺς, τῷ μισθοῦ περίσχυ-
σας, ὡς γὰρ ἔχ' ἢ καπνοδόκῳ ἐς ὅτι οἱχοι ἐσέχοντο
ἥλιος, εἶπε, θεοβλαβὴς γυνώσκων, Μισθὸν ὃ ὑμῖν ἐ-
γὼ ὑμέων ἄξιον τὸνδε ἀποδίδωμι· δείξας δὲ ἥλιον. ὁ
μὲν δὲ Γαυάνης τε καὶ ὁ Ἀέροςπος οἱ περισσύτεροι ἔ-
στασαν ἐκ πεπληγμένοι, ὡς ἤκουσαν ταῦτα. ὁ δὲ
παῖς, ἐτύγχανε γὰρ ἔχων μάχαιραν, εἰπας τὰδε,
Δεξιμέτα ὁ βασιλεὺς τὰ διδοῖς, περγράφει τῇ
μαχαίρῃ ἐς τοῦδα φος τῷ οἴκῳ δὲ ἥλιον. περγρά-
ψας δὲ, ἐς δὲ κέλπον τρεῖς δρυσαίμηνος ἐκ τῆς ἡλί-
ου, ἀπαλλάσσειτο αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. οἱ μὲν
δὲ ἀπίεσαν. Τῷ δὲ βασιλεῖ σημαίνει τις τῶν
παρέδρων οἷον περγράψας ποιήσας ὁ παῖς, καὶ ὡς σὺ
νόω ἐκείνων ὁ νεώτατος λάβοι τὰ δεδομένα. ὁ δὲ,
ταῦτα ἀκούσας, καὶ ὄξωπτος, πέμπει ἐπ' αὐτοῦ
ἰστιάς ἀπολέοντας. πρῶτος δὲ ἐστὶ ἐκ τῆς χώ-
ρης ταύτης, τῶν γυνοῖσι οἱ ποτέων τῶν ἀνδρῶν ὡς
Ἀργεὺς ἀπέρχοιτο σωτήρια. οὗτ' ἐπὶ τε διέβη-
σαι οἱ Τημιδαί, μέγας οὕτω ἐρρύη ὥς τε πύξιν
πύξιν μὴ οἷος τε γινέσθαι διὰ βλάται. οἱ δὲ, ἀντι-
κείμενοι ἐς ἀλλήν γλῶ τῆς Μακεδονίης, ἐκκισσάμε-
νος τῶν κήπων τῶν λεγόμενων εἰς Μίδεω τῷ Γορ-
δίῳ. ἐκ τῆς φύσεως αὐτὰματα ῥόδα, ἐν ἑκάστῳ
ἔχοι ἐξήκοντα φύλλα, ὁ δὲ μὴ τε ὑπὸ φέροντα τῶν
ἄλλων. ἐκ τούτοις καὶ ὁ Σιληνὸς τοῖσι κήποισι ἦ-
λθω, ὡς λέγεται ὑπὸ Μακεδόνων. ὑπὸ δὲ τῶν
κήπων οὗτος κέεται, Βέρμιον οὐώμα, ἄβατον ὑπὸ
χυμῶτος. ἐνθαυτεῖν δὲ ὁρμεώμενοι, ὡς ταύτην ἐ-
σχον, κατεσρέφοντο καὶ τὴν ἄλλην Μακεδονίην.
Ἀπὸ τούτου δὲ τῷ Περδίκκῳ Ἀλέξανδρος ὠδὴ
ἐγρήγορε. Ἀμύντω παῖς ἦν Ἀλέξανδρος. Ἀ-
μύντης δὲ, Ἀλέκτω. Ἀλέκτω δὲ πατὴρ ἦν Ἀέ-
ροςπος. ὅς δὲ, Φίλιππος. Φιλίππου δὲ, Ἀργεῖος. τῷ δὲ,
Περδίκκῳ, ὁ κτησαίμηνος τῷ δρυχίν. ἐγρήγορε μὲν
δὲ ὡς δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντω. Ὡς δὲ ἀντι-
κείμενος τῷ Ἀθηνῶν πεμφθὴς ὑπὸ Μαρδονίου,
ἔλεγε τὰδε, Ἄνδρες Ἀθηνῶν, Μαρδόνιος τὰδε
λέγει, Ἐμοὶ ἀγγέλην ἡ βασιλῆος, λέξοντα ἔ-
γω, Ἀθηναίοισι τὰς ἀμαρτανίας τὰς ὅς ἐκαίρων ἐς ἐμὲ

ὅς φέροι

322

ὅς φέροι
πατὴρ ὡς

magnum aliquid portendere. ideoque accersitis mercenariis. Ad verbum, Portentum esse (hanc rem) et ad magnam aliquid spectare. vel, tendere. At Valla errorem incertum ab ἀπλή, προσκυνῆς est in φέροι. 1 Tunc rex, ubi mercedis mentionem fieri audiuit, sole tunc forte per fumarium, sue, casinum, domum ingrediente, dixit furore correptus, At ego hanc mercedem vobis dignam rependo. ostendebat autem solem. vel, At ego vobis hanc mercedem persolvo. id est, in mercedem, vel, pro mercede, ut mihi, dicatur per appositionem. Videtur autem voluisse significare, illos debere abunde magna mercedis loco ducere quod saluos illos a se dimittunt. 2 At regi quidam ex eius assessoribus, quod egerat puer, & quod ille quum omnium natu minimus esset, quæ sibi data erant acceperat, id certo consilio factum esse, renunciauit. Nam τὸν νόμ (rarissimum aliqui loquendi genus) hoc videtur significare. q. d. Gallice, Et qu'il ne faisoit cela sans y avoir bien pensé. 3 Argæus,

EXLII

Lacedæmonii. extraxerant enim Athenienses tempus, probe scientes fore ut Lacedæmonii audirent venire à barbaro nuncium ad societatem contrahendam. quare de industria id fecerad declarandam Lacedæmoniis sententiam suam. Vbi dicendi finem fecit Alexander, excipientes nuntii Sparranorum, ita loquuti sunt, Nos vero misere Lacedæmonii oratum vos ne quid noui in Græciam agatis, neque verba quæ adferuntur à barbaro admittatis: quod id neque iustum sit vlllo modo, neque decorum cum aliis Græcis, tum præcipue vobis: idque multis de causis. Vos enim hoc bellum excitastis etiam nobis inuitis, & propter imperium vestrum est decertatum: quod certamen nunc in vniuersam Græciam emanauit: cuius totius vos præcipui authores fuistis, & Græcis causa seruitutis, res nullo pacto toleranda. quum præsertim constet Athenienses semper & iam inde à priscis temporibus vindicasse per multos homines in libertatem. Et tristem quidem condicionem vestram dolemus, quod iam bis prouentu frugum fraudati estis, & iam domibus quæ dirutæ sunt carentis. quo nomine Lacedæmonii vobis ac ceteri socii spondent se vxores vestras & omnia ad bellum inuolia² proxime domesticos suos, quoad bellum hoc steterit, alituros. Neque vero vos Alexander Macedo seducat, ³ commendans Mardonii orationem. facit enim quod sibi faciendum est: quippe qui tyrannus tyranno operam præstat. Sed non idem vestra facere interest, si recte sapitis, qui scitis nihil barbaris esse neque fidum neque verum. Hæc quum nuntii dixissent, Athenienses Alexandrò ita responderunt, Et ipsi cognitum habemus hoc, vires Medorum etiam atque etiam maiores esse quàm nostras, ut id⁴ nihil intersit exprobrare nobis: attamen in tutanda libertate cætenus resistemus quatenus valebimus. Ut autem societatem cum barbaro contrahamus, neque tu persuadere tentes, neque nos, si tu tentaueris, persuadebimur. ⁵ Tu vero renuncia Mardonio Athenienses dicere, quoad sol eodem itinere meabit quo nunc meat, eoque se nunquam cum Xerxe societatem inituros, sed se protegendo propuls-

πάσαισιν. ἐπὶ τῷ μέναι γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἀφαι-
τεῖσθαι, ὅτι ἐπιστάμενοι οὐ ἐμύλον Λακεδαιμό-
νιοι πείσασθαι ἤκοντα πρὸς τὸ βαρβαρὸν ἀγ-
γελον ἐπ' ὁμολογῆναι. οὐδ' ὁμοίως τε, πέμψει κατὰ
τὰς ἀγγέλους. ὁπίσθους δὲ ἐποίησεν, ὥστε πρὸς
ἐμῶν τοῖσι Λακεδαιμονίοισι ἦ ἐμὸν τὸ γινώσκω.
Ὡς δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέξανδρος, ἀφ' οὗ δὲ
ἐλεξεν οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἀγγελοῖ, Ἡμέας
δὲ ἐπέμψαν Λακεδαιμόνιοι δεσποτάριον ὑμῶν,
μήτε νεώτερον ποιεῖν μηδὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα,
μήτε λόγους ἀνέχεσθαι πρὸς τὸ βαρβαρὸν. οὐ-
τε γὰρ δίκαιον οὐδ' ἀμύς, οὔτε χρόσιον φέρον οὔτε
γε ἄλλοισι Ἑλλήνων οὐδαμῶς, ὑμῖν δὲ διὰ τὴν ἀφ' οὗ
πρώτων ἦκισα, πολλὰν εἴνεκα. ἐγείρετε γὰρ τὸν
δὲ ὅν πολεμον ὑμεῖς, ὥστε ἡμέων βουλομένων, καὶ
πρὸς τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς ὁ ἀγὼν ἐξήρτο. νῦν δὲ
φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. ἄλλως τε, του-
τέων ἀπρώτων αἰτίαις ἡμεῖς δαυδουσι τοῖσι
Ἕλλησι Ἀθηναίοις, οὐδαμῶς ἀσασχετοῖ. οἵτι-
νες αἰεὶ κατὰ τὸ πάλαι φάνεσθε πολλοὺς ἑλάνθρων-
σαντες αἰσχροπῶν. περὶ οὖν ὑμῖν οὐκ ἔστι
ἀχθόμενα, καὶ ὅτι κερπῶν ἐτέρησθε διζῶν ἥδη, καὶ
ὅτι οὐκ ἐφθόρησθε χερσὶν ἥδη πολλόν. αὐτὴν οὖν
ὡν δὲ ὑμῖν Λακεδαιμονίῳ τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐσ-
σιν ἀγγέλλονται γυναικας τε καὶ παῖδες πόλεμον ἄχρη-
στα οἰκετῶν ἐχόμενα πάλαι ὅτι θρέψαντες αἱ οὐ-
πόλεμος ὁδὲ σινεσῆκεν. καὶ δὲ ὑμεῖς Ἀλέξαν-
δρος ὁ Μακεδὼν ἀναγνώσκει, λέγειας δὲ Μαρδοκίου
λόγους. πούτε μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐστὶ (τύ-
ραννος γὰρ εἶναι, τυράντων συγκατεργάτης) ὑμῖν δὲ
οὐ ποιητέα, εἴθε δὲ τυγχάνετε φρονέοντες, ὅτι
ἐπιστάμενοι, ὡς βαρβαροῖς ἐστὶ οὔτε πρὸν, οὔτε ἀ-
ληθῆς ὥστε. ταῦτα ἐλεξαι οἱ ἀγγελοῖ. Ἀθη-
ναῖοι δὲ πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ὑπεκρίναντο πᾶ-
σι, καὶ αὐτοῖς τὸ γὰρ ὅτι ἐπιστάμενα, ὅτι πολλαπλῆ-
σιν ἐστὶ τὰ Μήδων δυνάμεις ἢ τῶν ἡμῶν. ὥστε ὥστε
δὲ τὸ γὰρ ὅτι οὐκ ἐστὶν. ἀλλ' ὅμως ἐλάνθρην οὐ-
πόλεμον, ἀμυνόμενα ἔτα ὅπως αἱ καὶ δυνάμεις,
ὁμολογῶσαι τὰ βαρβαρὰ μήτε σὺ ἡμέας περὶ
ἀπαιτῶν, οὔτε ἡμέας πεισόμεθα. νῦν τε ἀπ' ἀγγε-
λε Μαρδοκίου ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἐστὶ αὐτὸ ὅτι
ὅτι αὐτὸ ὁδὸν ἢ τῇ πρὸς καὶ νῦν ἔρχεται, μηκοτε ὁμολο-
γῶσιν ἡμέας ἐξέρχεται. ἀλλὰ τοῖσι τε συμμαχοῖσι
πίσυναι μιν ἐπεξίμεν ἀμυνόμενοι, καὶ τοῖσι ἡρώσι,

323

Ἐἵλω
θεῖας
ταχέ-
μονι,

CXLIII

1 Adde quod Athenienses, qui horum omnium auctores extiterunt, primos ex Græcis legum servitutis subire, res est profecto intoleranda. quum præsertim vos confiteri semper & iam inde à prisce. *ut legatur ητοιχά δουλοσύνης.* 2 Ad rem domesticam pertinentia. 3 Poliens. *id est, exornans.* 4 Nihil opus fit 5 Atque adeo nunc renuncia Mari.

„ ἥ ἔκφιος ὁδὸν μὴν ὄπιν ἔχω, οὐδ' ὀφείτω τὸς τε οἴ-
 „ κας καὶ τὰ ἀγάλματα. σὺ τε τῷ λοιπῷ λόγῳ, ἔχω
 „ τοῖςδε μὲν ὅτι φαίνομαι Ἀθηναίοισι μηδὲ δοκέω
 „ χρῆσθαι ὑπουργέειν, ἀθέμιτα ἔρδην παύειν. ἔγδ' ὅ-
 „ σε βυλόμοθα ὁδὸν ἄλας πρὸς Ἀθηναίων παύειν,
 „ εἶοντα πρὸς ἑφ' ὅν τε καὶ φιλόν. Πρὸς μὲν Ἀλέξαν-
 „ δρον ταῦτα ὑπεκρίνατο πρὸς δ' τὸς ἀπὸ Σπαρ-
 „ τῆς ἀπ' ἑλκας, τὰδε, τὸ μὲν δέσται Λακεδαιμονίους μὴ
 „ ὁμολογήσωμεν πῶ βαρβάρῳ, κατὰ ἀνθρώπων
 „ ἦν. ἀτὰρ ἀσχετὸς γὰρ εἴη τε ἐξ ἐπιστάμενοι δ' Ἀθη-
 „ ναίων φρένημα ἀρρῶδ' ἦται· ὅτι ἔτε χρυσὸς ἐστὶ γῆς
 „ ἔδα μὴ ποσὸς, ἔτε χώρη καλλίη καὶ ὄρετ' ἡμέρα
 „ ὑπερφέρεια, πᾶσι μὲν δόξαι μὲν, ἐπεὶ λοιμὸν αἰμῆ-
 „ δισαντες, κατὰ δ' ἄλλα δ' Ἑλλάδα. πολλά τε γὰρ
 „ καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ ποιεῖν,
 „ μηδὲ ἦν ἐπ' ἑλκας. πρὸς μὲν καὶ μέγιστα, τῶν τε
 „ τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἐμπέπορτο, ἡμῶν τε
 „ καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμέας ἀναγκάως ἔχει τι-
 „ μὴν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον ἢ ἄν' ὁμολογήειν πῶ
 „ ταῦτα ἐργασάμεθα. αὐτὸς δ' Ἑλλήκων ὁμοιό-
 „ τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ τῶν ἰδρύματα τε κοινὰ καὶ θεί-
 „ α, ἥ τ' αὖτε ὁμόδοξα. ὦν καὶ πρὸς ἑλκας ἡμεῖς Ἀθη-
 „ ναίους οὐκ αὐτὸν ἔχοι ὅτις αὖτε ἔγω, εἰ μὴ πρὸς
 „ τερσὶν ἐπὶ γαίῃ τε ὅτις αὖτε. ἐστ' αὖ καὶ εἰς πρὸς
 „ Ἀθηναίων, μηδ' αὖ ὁμολογήσωμεν ἡμέας ἔρδην.
 „ ὁμῶν μὲν τοῖς ἀγάλμασι τ' ὑπερνοῖν, τ' πρὸς ἡμέας
 „ εἶσαι, ὅτι πρὸς εἶδετε ἡμέων οἰκὸς φθορὰ μὲν οὐκ
 „ ὥς ἐπὶ πρὸς αὐτὸν ἡμέων τὸς οἰκῆτας, καὶ ὁμῶν μὲν
 „ ἡ χάρις ἐκ πεπλήρωται ἡμέας μὲν τοῖς λιπαρήσμεν
 „ ἔγω οὐκ αὐτὸν ἔχωμεν, ὁδὸν λυπέοντες ὁμῶς. καὶ δ' ὅ-
 „ ὥς ἔγω ἔχοντων, στρατὸν ὥς τὰ χίσα ἐκ πεμπετε.
 „ ὥς γὰρ ἡμεῖς εἰκαζόμεν, οὐκ ἐκαστὸς χεῖρ παρ' ἐσθ' οὐ
 „ βαρβαρὸς ἐβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέραν· ἀλλ' ἐπεὶ δ' αὖ τὰ-
 „ χίσα πύθηται τ' ἀφελίην ὅτι ὁδὸν ποιήσομεν τῶν
 „ ἐκφίους ἡμέων πρὸς εἶδετο. πρὸν ὦν παρ' αὐτὸν οὐκ εἶον
 „ ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἡμέας χεῖρ ἐστὶ πρὸς εἶδετο, ὅτις
 „ Βοιωτῶν.

tequam adsit in Attica, tempus est nos in Boeotiam auxilio ire.

quorum ille, nihil pensi habens, & tem-
 pla & simulacra incendit. Tu quoque
 posthac cū istiusmodi oratione ne con-
 mittas ut Athenis videaris, neve per spe-
 ciem emolumentorum infanda nos fa-
 cere suadeas. nolumus enim te ingrātū
 quippiā ab Atheniensibus pati, quibus
 & hospes & amicus es. Hæc Alexan-
 dro responderunt. nunciis autem Spar-
 tiatarum ista, Lacedæmonios vereri ne
 fœdus ineamus cum barbaro, sane hu-
 manum est: neq; hoc verentes costurpe
 est venisse, quibus mens Atheniensium
 inexplorata esset: quoniam neq; tantum
 auri vsquam gentium est, neq; regio vlla
 specie & bonitate præstans, quā nos ac-
 cipientes, ut cum Medis sentiremus, ad
 tradendam seruituti Græciā inducere-
 mur. Quod ne faciamus, etsi velimus,
 multa & magna nos dehortantur: pri-
 mum atq; idem maximum, quod deorū
 ades effigiesq; incensæ pariter & obru-
 tæ sunt, quas nos in primis ultum ire ne-
 cessæ est potius quam cum iis fœderari
 qui ista fecerunt: deinde, quum simus
 Græci eiusdem & sanguinis & linguæ,
 quorum & fana & sacrificia communia
 sunt, & mores adsimiles, eorū prodito-
 res fieri Athenienses, non bene haberet.
 Ex quo, si antea nesciebatis, nunc ita
 accipiat, dum vel vnus Atheniensium
 supererit, nunquā nos conueniuros esse
 cum Xerxe. Vestram autem erga nos
 prouidentiam, quod consularis nobis
 domo carentibus ita ut domesticos no-
 stros alere velitis, gratam habemus: &
 licet beneficiū vestrum cumulatum sis,
 nos tamen ita illud tolerabimus ut nihil
 vobis molestiæ adferamus. Quod quum
 ita sit, copias primo quoque tempore e-
 mittendas curate. nam (ut nos coniec-
 tæmus) non diu differet barbarus ingredi
 regionem nostram: sed simulatque ac-
 ceperit nuncium nos nihil eorum ef-
 fecturos quæ orauit, aderit: qui an-

cxliii

1 Tu quoque ne posthac in conspectum Atheniensium venias orationem huiusmodi adferens: neque, dum in nos offi-
 ciosus esse videris, vel, bene de nobis mereri, ad committenda nefaria nos hortare. 2 Veritos quidē esse Lacedæmonios ne cum
 barbaro fœdus iniremus, humanum fuit: sed tamen turpe esse videtur, eos qui sciretis qua sint animi magnitudine præditi Athe-
 nienses, eo mectū correptos fuisse. quoniam neque tantum eis. *Us sit sensus, illum quidem timorem, humanum fuisse, id est, à diffi-*
dentia quadam natura hominum ingenta profectum esse: non debuisse tamen ullum in illis reperire locum illam diffidentiam apud illos
qui Atheniensium magnitudinem antequam peractam haberent. Simplicior tamen esset sensus, et ad verba ista que sequuntur, accommo-
dariot, et non esse perit in γαίῃ τε καὶ φιλόν, si ἀνγκάως cum ἐπιστάμενοι iungi posset, eo modo quo dicitur καὶ οὐκ ἐπὶ πρὸς αὐτὸν, et καὶ οὐκ ἐπὶ πρὸς αὐτὸν,
pro οὐκ ἐπὶ πρὸς αὐτὸν. Sed et φρένημα simpliciter pro proposito seu mente possumus etiam fortasse accipere cum Valla. 3 Atque adeo hoc
 scitote si antea nesciistis, 4 Quod ita nobis prospiciatis quorū eueris sunt fortunæ, ut alere domest. nostros velitis, 5 Ac
 vos quidem benevolentia officio plene iam defuncti estis: nos vero quibus poterimus modis nos sustentare pergemus, nihil vo-
 bis facellendo negotii. Negant enim se velle uti beneficio illo quod offerunt Lacedæmonii, cuius tamen gratiam illis habebant non mi-
 nus quam si viderentur. Ideoque χάρις ἐκ πεπλήρωται referendum est ad id quod obulerunt Lacedæmonii, quamvis non prestiterint. q. d.
 Iam nos vobis abunde obstrinximus, quum hoc beneficium in nos conferre paratos esse vos dixisset.

HERODOTI HPOΔOTOY HALICARNASSËI TOY AΛIKAPNASSËΩΣ

HISTORIARVM LIBER
nonus, qui inscribitur

ΓΙΣΤΟΡΙΩΝ ΕΝΝΑΤΗ,
ἐπηγεγραμμένη

CALLIOPE.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Oc ab Atheniensibus reddito responso Lacedæmonii Spartā reuerterunt. Mardonius autē, posteaquam regressus ad eum Alexander Atheniensium

responso indicauit, mouens ē Thessalia, citato agmine Athenas ire contendit, quacunque iter faciebat, illinc viros ad bellum sumens ¹ Thessalis ducibus.

Quos adeo non pœnitebat eorum quæ ¹⁰ hactenus egerant, vt etiā multo studiosius Persam inducerent. E quibus Thorax Larissæus & Xerxem effugientē deduxerat, & tunc Mardonium propalam deducebat in Græciam. ² Mardonium autem, vbi cum exercitu Thebas peruenit, Thebani exceperunt: suadendoque non sinebāt progredi longius, quod negarent vllum locū ponendis castris opportuniorem esse quam illum, vbi subsidens consequeretur vt omnem Græciam sine prælio subigeret. Arduum enim esse vniuersis etiam hominibus vi subigere Græcos inter se conuenientes: quod & antea cognouissent. Si vero feceris (dicebant) quod nos suademus, occupabis nullo negotio validissima quæq; illorum consilia. Mitte pecuniā ad eos qui præpotentes sunt in ciuitatibus: missa pecunia Græciam ad factionē rediges: hinc eos qui tecum non sentient, admotis copiis facile expugnabis. ¹¹ Hæc Thebani suadebāt: quibus ille obtemperandum non putauit, partim animi fastu, partim acri quadam libidine ³⁰ Athenas iterum occupandi: præsertim sperans incensis per insulas ignibus declaraturum se regi Sardibus agenti, Athenas ab ipso teneri. Igitur in Atticam contendens, quum illic Athenienses ne tunc quidem inuenisset, sed

Γ' μὲν, ταῦτα ὑποκειναμένων Ἀθηνάων, ἀπαλλάσσοντο ἐς Σωζέτην. Μαρδόνιος δὲ, ὡς οἱ ἀπονοστήσας Ἀλέξανδρος τὰ παρὰ Ἀθηναίων ἐσήμηνε, ὀρμηθεὶς ἐκ

Θεσσαλίας, ἤγε τὴν στρατιὴν ἀπουδῆ ἐπὶ τῇ Ἀθηνῶν. ὅκνυ δὲ ἐκείνῳ τε γίνετο, τοῦτοισι παρελάμβαιε. τοῖσι δὲ Θεσσαλίας ἡγεμονίοισι οὐτε τὰ

¹⁰ παρὰ τὴν περὶ γῆν μετέμελε ὁδόν, πολλὰ τε μᾶλλον ἐπὶ ἤρην ὅν Πέρσῃ· καὶ συμπαρέσχετο τε Θωρῆξ ὁ Ληριαῖος Ξέρξεα φέρωντα, καὶ τότε ἐκ τῆς φάρεσθ' ἀπαρτίκε Μαρδόνιον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἐπεὶ δὲ πορθόμηνος γίνετο ὁ στρατός ἐν Βοιωτίῃ, οἱ Θηβαῖοι κατελάμβανον ὅν Μαρδόνιον· καὶ συνεβούλευον αὐτῷ, λέγοντες ὡς ἴσμεν ἡμεῖς ἐπιτηδεώτερος ἐστὶν ὁ πεδῶν ἐσθλὸν ἐκείνου. ὁδὸν ἔκρινεν ἡμεῖς ἐκείνῳ, ἀλλ' αὐτὸν ἰζόμενον, ποιέειν ὅπως ἀμαχητὴ τὴν πᾶσαν Ἑλλάδα

²⁰ καὶ κατατρέψεται. κατὰ μὲν γὰρ ὁ ἰσχυρὸν Ἑλληνας ὁμοφρονέοντες, οἵ περ καὶ παρὸς ταῦτα ἐγίνωσκον, χαλεπὰ εἶπ' ὥς γίνεσθαι καὶ ἅπαντας ἀδελφοῖσι· εἰ δὲ ποιήσας τὰ ἡμεῖς ὁρμαίνεσθαι, (ἔφασαν λέγοντες) ἔξεῖς ἀπόνως ἀπὸ τῶν καίων ἰσχυρὰ βουλεύματα. πέμπει χρέματα ἐς τοὺς διωσασθῶντας ἄνδρας ἐν τῇσι πόλεσι· πέμπων δὲ, τὴν Ἑλλάδα διφραστήσεις· ἐσθλὸν τὸ τῶν μὴ τὰ σὰ φρονέοντες, ῥηϊδίως μὲν τῶν σασιωπέων κατατρέψεται. Οἱ μὲν ταῦτα συνεβούλευον· ὁ δὲ οὐκ ἐπέθετο, ἀλλ' οἱ δεινὸς ἐρέσας κατὰ ἡμέρας τῇ Ἀθηνῶν δούτερος ἐλθὼν· ἀμα μὲν ὑπὸ ἀγνωμοσύνης, ἀμα δὲ πυρσὸσι διφραστήσαντες ἐδόκεε βασιλεὶ δηλώσειν ἔόντι ἐν Σάρδισι, ὅτι ἔχοι Ἀθηνῶν. ὅς ἐδὲ τότε ἀπὸ κέρματος ἐς τὴν Ἀπικὴν εὐρετὴς Ἀθηνῶν, ἀλλ'

ἐν τε

¹ At Thessaliæ duces adeo non pœnit. vel, Thessalia principes, aut, primores. ² Porro quum in Boeotiam peruenisset exercitus, Mardonium aduētes Thebani, consilium illi dabant, nullum locum illo castris ponendis opportuniorem esse dicentes: neque ut ulterius progredi eum sinebāt, sed ibi confidentem dare operam volebant vt Græciam vniuersam sine prælio subigeret.

ἐν τῇ Σαλαμῖνι τοὺς πλείους ἐπωθαίετο εἶ), ἐν
 τῇ τῆσι νηυσὶ αἰρέει τε ἐρήμον ὁ ἄστυ. ἡ δὲ βασιλῆ-
 ος ἀγρέας ἐς τὴν ὑπερῆκην τῶν Μαρδονίου ὅπτι στρα-
 τήν, δεκάμυλος ἐχέτο. Ἐπεὶ δὲ ἐν Ἀθῆναι-
 σι ἐχέτο Μαρδόνιος, πέμπει ἐς Σαλαμῖνα Μυ-
 ρειχίδην, ἀνδρα Ἑλλησπόντιον, φέρωντα τοὺς αὐτοῦ
 λόγους τοῖς καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν τοῖσι Ἀ-
 θῆναιοισι διέκρηκε. Τῷ δὲ ποδύτερον ἀ-
 πέπελθε, πρὸς ἔχων μὲν τῷ Ἀθῆναιων οὐ φιλίας
 γνώμας, ἐλπίζων δὲ σφῆας ὑποῆσιν τῆς ἀγνωμο-
 σιώνης, ὡς δορυαλώτου εὐούσης τῆς Ἀθηναίων χώρας,
 καὶ εὐούσης ὑποῆσιν εὐούτων. Ἰστίων μὲν εἰνεκε ἀπέπεμ-
 ψε Μουριχίδην ἐς Σαλαμῖνα. Οἱ δὲ ἀπὸ
 μῦθος ὅτι τῷ βουλῶν, ἔλεγε τὰ πρὸς Μαρδόνιον.
 τῷ δὲ βουλῶν Λυκίδης εἶπε γνώμην, ὡς ἐδ-
 κεσθαι μείνον (εἶ), δὲ ἀμύτοις ὅν λόγον τὸν σφι Μου-
 ρειχίδης πρὸς φέρει, δὲ εἰνεκε ἀπέπεμ-
 ψε τῷ τῷ γνώμην ἀπεφάνετο, εἴτε δὲ δεδεγμέ-
 νος χρήματα πρὸς Μαρδόνιον, εἴτε οἱ καὶ ταῦτα
 ἐδύλασε. Ἀθῆναιοι δὲ αὐτὴν δεινὸν ποιησάμενοι, 20
 οἱ τε ἐκ τῆς βουλῆς καὶ οἱ ἔξωθεν, ὡς ἐπύθοντο, πε-
 ς αἵτες, Λυκίδα κατέλευσαν βάλλοντες, τῷ δὲ Ἑλ-
 λησπόντιον Μουριχίδην, ἀπέπεμψαν ἀσινέα.
 Ἰσομήδους δὲ θυροῦ ἐν τῇ Σαλαμῖνι πρὸς ὅν Λυ-
 κίδα, ἐπωθαίονται τῷ Ἀθῆναιων αἰ γυναικας ὁ
 γινόμενον. Ἀφελθούσα μὲν ἡ γυνὴ γυναικί, καὶ
 πρὸς λαβούσα, ὅτι τὴν Λυκίδα οἰκίῃ ἦσαν αὐ-
 κεσθαι καὶ καὶ μὲν ἔλθουσαν αὐτὴ τῇ γυναικί, καὶ τῷ πα-
 τέρι. Ἐς τῇ Σαλαμῖνι διέβησαν Ἀθῆναιοι
 ὧδε· ἔως μὲν πρὸς δέχοντο ὅν ἐκ τῆς Πελοποννή- 30
 σου στρατὸν ἦεν πμφρήσι πασφιν, οἱ δὲ ἔμενον ἐν τῇ
 Ἀθηναίᾳ. ἔπειτα οἱ μὲν μακρότερον τε καὶ σχολαί-
 τερον ποίον, ὁ δὲ ὅπτι καὶ δὲ ἐς τῇ Βοιωτῇ ἐλέγετο
 εἶ), οὕτω δὲ πρὸς ἐξεχρίσασθαι τὸ πᾶν, καὶ αὐτοὶ
 διέβησαν ἐς Σαλαμῖνα. ἐς Λακεδαίμονα τε ἔπεμ-
 πον ἀγγέλοις, ἅμα μὲν, μεμφομένους τοῖσι Λακε-
 δαιμονίοισι ὅτι πρὸς εἶδον ἐς βάλοντα ὅν βάρβαρον
 ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἀλλ' οὐ μετὰ σφέων ὡπάσασθαι
 ἐς τὴν Βοιωτῇ· ἅμα δὲ, ὑπομνήσασθαι ὅσα σφι
 ὑποσχέτο ὁ Πέρσης μεταβαλὼσι δώσιν· πρὸς
 εἶπε τε ὅτι εἰ μὴ ἀμυνθῶσι Ἀθῆναιοι, ὡς καὶ αὐτοὶ
 πῖνα ἀλεωρῶν δῆρσονται. οἱ γὰρ δὲ Λακεδαίμο-
 νιοι ὥρταζον τε τὸν ὅν χρόνον, καὶ σφι μὲν Ὑακί-
 θια· πρὸς πλείους δὲ ἦσαν τὰ τῷ θεῷ πορσεύειν. ἅ-
 μα δὲ τῷ χρόνῳ σφι ὅν τῷ ὁσπῶν ἐτίχον. καὶ ἡδὲ
 ἐπ' αὐτὴν ἐλάμβανε. Ὡς δὲ ἀπύκοντο ἐς τῇ Λα-
 κεδαίμονα οἱ ἀγγελοὶ οἱ ἀπὸ Ἀθηναίων, ἅμα ἀγ-
 μενοὶ ἐκ τε Μεγάρων ἀγγέλοις καὶ ἐκ Πλαταιέων,

plerisque eorum in classe ad Salaminē
 esse audiret, urbem cepit desertam, de-
 cimo mense quā fuerat ab ipso rege
 capta. Eo postquam venit, mittit ad
 Salaminem Murichidem quendam Hel-
 lespontium, cum eisdem mandatis quæ
 Alexander Macedo pertulisset. Mitte-
 bat autem eadem mandata, gnarus ille
 quidem non beneuolo erga ipsum ani-
 mo esse Athenienses, sed sperans contu-
 maciam deposituros, tanquam subacta
 omni Attica regione, & sub ipsius im-
 perio posita. hac de causa Murichidem
 misit in Salaminem. Is ubi in senatum
 venit, Mardonii mandata exposuit. ἐν
 senatoribus Lycidas sententiam dixit, Sa-
 tius videri sibi esse ut ea quæ Murichi-
 des apud senatum diceret, ipsi admit-
 tentes ad populum referrent. Hæc ille
 dicebat siue quod pecuniam à Mardo-
 nio accepisset, siue quod id sibi probare-
 tur. Quod simulatque audiere Atheni-
 enses, tamii qui ex concilio quam qui
 extra concilium erant, indigne feren-
 tes, Lycidam circumsteterunt, lapidi-
 busque interemerunt: Hellepontium
 vero Murichidem dimiserunt illæsum.
 Excitato de Lycida apud Salaminem
 rumore, & cognito quod gestum erat,
 Atheniensium vxores, alia aliam exhor-
 tantes atqueprehendentes, vltro domū
 Lycidæ adiere, hominisque vxorem ac
 liberos lapidauerunt. Hunc autem
 in modum Athenienses in Salaminem
 transierunt: Quandiu ipsi copias ἐ Πελο-
 ponneso venturas sibi auxilio expecta-
 bant, tandiu hostes in Attica habuere
 statua: at ubi & focii tardius segniusque
 agunt, & Mardonius aduentans iam ef-
 se in Bœotia audiebatur, ita exportatis
 omnibus rebus & ipsi in Salaminem tra-
 iecerunt, nunciosq; in Lacedæmonem
 miserunt conquestum de Lacedæmo-
 niis, qui neglecti haberent barbarū ef-
 se Atticam ingressum, neq; cum ipsis ei
 in Bœotiam occurrisset: tum admonitū
 eorum quæ sibi, si ad eum deficere vel-
 lent, Mardonius spondidisset: tū prædi-
 cū, nisi præsidio ipsis essent, se aliquod
 per semet remedium inuenturos. Age-
 bant per id tēpus Lacedæmonii solen-
 nia quæ vocantur Hyacinthia: quæ fe-
 sta dei celebrare plurimi faciebant. ad
 hæc murum sibi in Isthmo extruebant,
 qui iam pinnas acceperat. Ad hos
 posteaquam nuncii Atheniensium Lacedæ-
 monem venerunt, ducentes secum
 Megarensium ac Plataensium legatos,
 ephoris

ephoris aditis, ita loquuti sunt, Athenienses ad hæc nos referenda miserunt, regem Medorum cum nostram nobis regionem reddere velle, tum societatem nobiscum æquis condicionibus inire citra fraudem & dolum, tum aliam regionem nostræ addere, quam ipsi nostro arbitrio optauerimus: nos tamen pudor! Græci numinis, & pro magno flagitio ducentes prodere Græciam, annuere nolle, sed recusare, quamvis iniuria affectos à Græcis ac proditos. Qui, etsi non ignoremus conducibilis esse nobis societatem inire cum Persa, quam bellum gerere, tamen sponte nostra societatem non inibimus. Et hæc quidem nostra sunt quæ in Græcos præstamus officia. At vos, qui tunc in omnem metum deueneratis ne pacisceremur cum Persa, posteaquam compertam habuistis sententiam nostram, nequaquam prodere Græciam, & murum quem in Isthmo inædificabatis absoluitis, nullā habetis Atheniensium rationem: & quum conueneritis nobiscum de occurrendo Persæ ad Bœotiam, desertores extitistis, pro nihilo ducentes barbarum Atticam esse ingressum. Itaque vobis Athenienses in præsens vsque succensent quod non estis officio functi: quod superest, vt primo quoque tempore nobiscum copias mittatis iubent: quo barbarum in Attica (quoniam in Bœotia defecimus) excipiamus nostra in terra vbi campus Thriassius appositissimus erit ad dimicandum. Hæc vbi accepere ephori, responsum in diem posterum distulerunt, postero die in alterum: idq; in decem dies fecerunt, diem de die extrahentes. Intra quod tempus vniuersi Peloponnesenses magno studio incumbentes, Isthmum muro intercluserunt, ad finemq; perduxere. Non ausim dicere hæc fuisse causam cur isti tantopere solliciti fuerint, quum Alexander Macædo Athenas pergebat, ne Athenienses Medorum partes sequerentur: nunc autem nihil aliud curarent quam vt sibi Isthmus inædificaretur, putantes non amplius se quicquam Atheniensibus indigere. At sub aduentum Alexandri in Atticam, muro quæ extruebatur nondum perfectæ, Persas vehementer extimescebant. Tandem &

10
 20
 30
 40

ἄλλοι τὰ δὲ ἐπιλόντες ἔτι καὶ ἐφόρου, Ἐπεμ-
 νον ἡμέας Ἀθηνᾶοι, λέγοντες ὅτι ἡμῖν βασιλεὺς
 ὁ Μήδων, τὸ το μὲν, πῶς χάριον ἀποδιδῶν τῷ το
 δε, συμμαχοῦς ἐθέλει εἶναι ἴση τε καὶ ὁμοίῃ παῖσιν
 ἀδελφῶν τε δούλου καὶ ἀπαύτης. ἐθέλει δὲ καὶ ἀλ-
 λην χάριν πρὸς τῇ ἡμετέρῃ δίδουαι, πῶς αὖ ἀνδρεί-
 λωμεθα. ἡμοῖς δὲ, Δία τε Ἑλλήνων ἀνδραδέντες,
 καὶ πῶς Ἑλλάδα δεινὸν ποιεῖ μῆνοι πρὸς δαῦναι, οὐ
 κατακτείναντες, ἀλλὰ πόρρω τε ἀπὸ πύλων, καὶ
 10 ἄδικοι μῆνοι ἔσονται Ἑλλήνων καὶ καταπρὸς δι-
 δόμενοι. ὅπως μῆνοι τε ὅτι καρδαλέωτερον ἔστι ὁ-
 μολογέειν τῷ Πέρσῃ μάλλον ἢ πρὸς πολέμειν. οὐ-
 μὲν γὰρ ὁμολογῆσιν ἔχοντες εἶναι. καὶ ὁ μὲν ἡ-
 μέτερον οὕτω ἀκίβδηλον εἶναι ἐνέμεται ὅτι τοῖς Ἑλ-
 λήσις. ὑμεῖς δὲ, ἐς πᾶσαν ἀρρώστην τῆς ἀπικ-
 μένοι μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ Πέρσῃ, ἐπὶ τε ὄψεσιν.
 20 ἥ τε ὁ ἡμέτερον φρονίμως σκεψάμενος, ὅτι οὐδὲ μὲν
 πρὸς δαῦναι τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἄρα πύχινος ὑμῖν
 εἴη τῷ Ἰαθμῷ ἐλαττωμένοι. ἐπεὶ δὲ ἔστι, καὶ
 30 ὅτι λέγοντες οὕτως τῷ Ἀθηνᾶϊν ποιεῖσθαι πρὸς
 μῆνοι τε ἡμῖν ὅτι Πέρσῃ ἀπώσασθαι ἐς τὴν Βοι-
 ωτίην, πρὸς δαῦναι τε, πρὸς εἰδέναι τε ἐμβαλόντες ἐς
 τὴν Ἀττικὴν ὅτι βαρβαρον. ἐς μὲν γὰρ ὁ παρ-
 οὐ Ἀθηνᾶοι ὑμῖν μινύοισι. οὐ γὰρ ἐποίησθε ἐ-
 πιτηδεύς. πῶς δὲ ὅτι τὰχος στρατὸν ἄμα ἡμῖν
 ἐκείδουσαι ὑμέας ἐκπέμπειν, ὡς αὖ ὅτι βαρβα-
 ροὶ δεκόμεθα ἐν τῇ Ἀττικῇ. ἐπειδὴ γὰρ ἡμαρ-
 τώμε τῆς Βοιωτίας, τῆς γὰρ ἡμετέρας ἐπιτηδεύου-
 πόν ἔστι μαχεσθαι ὁ Θειάσοι πύλιν. Ὡς
 30 δὲ ἄρα ἀκυσσάν οἱ ἔφοροι ταῦτα, ἀνιβάλλοντο ἐς
 τὴν ὑστερίαν ὑπαρξίαν τῇ δὲ ὑστερίῃ, ἐς τὴν
 ἐπὶ τῇ. τὸ το δὲ καὶ ὅτι δέκα ἡμέρας ἐποίησαν, ὅτι ἡ-
 μέρης ἐς ἡμέραν ἀναβαλλόμενοι. οὐ δὲ τούτω τῷ
 χροῖον ὅτι Ἰαθμοὶ ἐτείχοι, ἀποδιδῶν ἔχοντες πολ-
 λὴν πόλιν. Γελοποιήσοι. καὶ σφί ἦν πρὸς πύ-
 λει. οὐδὲ ἔχω εἶπαι ὁ αἶπον, διότι ἀπικυμῶν
 μὲν Ἀλεξάνδρου τῷ Μακεδόνος ἐς Ἀθηνᾶς σπύ-
 δων μεγάλην ἐποίησαντο μὴ μηδίσαν Ἀθηνᾶοις,
 40 τῶς δὲ ὅρην ἐποίησαντο ὁδομήν, ἀλλό γὰρ ἢ ὅτι ὁ
 Ἰαθμός σφί ἐπέτειχιστο. καὶ ἐδόκει Ἀθηνᾶων
 ὅτι δαῖσθαι ὁδοῖν. ὅτι ὁ Ἀλεξάνδρος ἀπύκατο ἐς τὴν
 Ἀττικὴν, ἔκω ἀπὸ πύλων ἐργάζοντο ὅτι, μεγάλως
 κατὰ τὴν ὁδοῖν τῆς Πέρσας. Τέλος ὅτι, τὸ τε

2020
2021
2022

५५

ΣΥΝΕΧΕΙΑ

1 Iouis Graeci, 2 Boeotia frustrati sumus. *id est, spe confidendi cum hoste in Boeotia.* 3 Cur autem antea quidem, quod Alexander venit Athenas, tam anxie obstititint quominus Athenienses Medorum partes sequerentur, tum vero nihil de hac re solicii fuerint, huius rei causam aliam adferre non possum quam quod murum Isthmi extruxerant, seque iam Atheniensium opera nil opus habere existimabant: at quum Alexander in Atticam venit, nondum extructus erat, sed opus hoc promovebant, Perlas vehementer exultimcentes. Tandem vero et respon. *Gr. Valla imposuit vocabulum dicitur quod iunxit cum proximo praecedentibus verbis, quum ad rem asseueratur, hoc modo, id est, hoc dicitur et asseueratur dicitur quod et hoc.*

326 ἔσπερον ἐστὶν ἡ περὶ τὴν ὑπὸ τῆς ὑπὸ τῆς ὑπὸ τῆς
 ὅς μελλόντες εἶναι, Χίλεος οὐνόματι, αἰὲρ Τεγε-
 ῆτης, δυνάμειος ἐν Λακεδαιμονίᾳ μέγιστον ξείνων,
 τῷ ἐφόρων ἕνα ἐπύθετο πόμπτῳ λόγον ὃν δὴ οἱ Ἀ-
 "θῆναι εἰλεγον, ἀκ' ἔπαρ' ὅτε ἴατο Χίλεος, ἔλεγε,
 " Ἀρα σφί περ ἔτι εἰσὶν αἰδρες ἐφοροί. Ἀθῆναι-
 "ων ἡμῖν εἰσὶν ἄλλοι, τῶν δ' ἄλλων βαρβαρῶν συμ-
 "μαχῶν, ἐστὶν ὅτε τῆς Ἰαδμῶν ἐλθόντων
 " ἰσχυροτέρων, μεγάλα κλισιάδες ἀναπύσσονται ἐς
 " τὴν Πελοπόννησον τῶν Πέρσων. ἀλλ' ἐρακώσασθε ὅτι
 " πρὸς Ἀθῆναισι δοξασθῆναι τῇ Ἑλλάδι φέ-
 ρει. Οἱ μὲν σφί τῶν παλαιῶν ἐβλάθεον, ἐν φρε-
 νὶ λαβόντες ἐν λόγον, αὐτίκα φράσαντες, ὅθεν τοῖσι
 ἀφελῶσι τοῖσι ἀπὸ γυμνασίου ἀπὸ τῶν πολιῶν, ἰσχυρὸς
 ἐπὶ ἐκ πέντε πέντε πεντακισχίλις Σπάρτητι, καὶ
 ἐπὶ ἀφ' ἑκατέρωθεν ταῖς ἀσπίδι, τῶν εἰλωτῶν, Πausanίῃ
 τῷ Κλεομβρότῳ ὅτι ταῖς ἀσπίδι ἐξέειπε, ἐχίνο μὲν
 ἡ ἡγεμονίᾳ Πλάταρχου τῷ Λεωνίδῳ. ἀλλ' ὁ μὲν, ὃν
 ἐπὶ τοῖς, ὃς, τὸν ποτὶ ἑσπέρῳ πρὸς τὴν αἰετῆρος. Κλεομ-
 βροτος γὰρ ὁ Πausanίῃ μὲν πατήρ, Ἀναξανδρίδῳ
 ὃ παῖς, ἐκείνῳ ἐξελύ, ἀλλὰ ἀπαγαγὼν ἐκ τῆς
 Ἰαδμῶν τῶν ἐρατῶν τὸ πῆχος δέμας, μετὰ
 τῶν οὐ πολλοὶ χροῖον πνέουσι, ἀπέθανε. ἀπὸ
 γὰρ ὃ τῶν ἐρατῶν ὁ Κλεομβροτος ἐκ τῆς Ἰαδμῶν
 ἀφ' ὅδε. θυμῶν οἱ ὅτι τῶν Πέρσων, ὁ ἥλιος ἀ-
 μαυρώθη ἐν ταύροις. περὶ ταῖς δὲ ἐκ τῶν
 Πausanίῃς Εὐρυάκτῳ τῷ Δωριῷ, αἰδρα οἰκίᾳ
 εἶναι τῆς αὐτῆς. οἱ μὲν δὴ σὺν Πausanίῃ ἐξελύ-
 θσαν ἐξω Σπάρτης. Οἱ δ' ἀφελῶν, ὡς ἡμέρῃ
 γαλῆναι, ὅθεν εἰδότες ἀφ' ἑκείνης ἔξοδον, ἐπὶ τῶν
 τοῖς ἐφοροῖς, ἐν ἰσχυρῶν ἔχοιτες ἀπαλασσοσάσαι
 καὶ αὐτοὶ ὅτι τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
 " λεγον τὰς, ὅς μὲν μὲν ὡς Λακεδαιμόνιοι αὐτὴ τῇδε
 " μένοντες, ὅς ἀκίχῃ τὰ ἀγίτε καὶ παῖζετε, κατὰ
 " περὶ τοῖς πρὸς συμμάχοις. Ἀθῆναι δὲ, ὡς ἀ-
 " δικόμηνον ὑπὸ ὑμῶν, χητεῖτε συμμάχων, κα-
 " τὰ τῶν παλαιῶν τῶν Πέρσων οὕτως ἔκαστος αἰδύεται. κα-
 " τὰ τῶν παλαιῶν δὲ, δὴ λαγῶν δὴ ὅτι συμμάχοι βα-
 " σίλῃς γινόμεθα, συστράτωσμεθα ὅτι τὸ αὐτὸ οἱ
 " δὴ γινώσκονται ὑμῶν ὃς ἐκ τῶν μὲν ἀπὸ τῶν
 πρὸς ὑμῖν δὴ αὐτὸς ἐκ τῶν. τῶν λαγῶν τῶν ἀφελ-
 λων, οἱ ἐφοροὶ εἰπὼν ἐπ' ὅρκῳ, καὶ δὴ δοκῶν ἐπ' ἐπὶ
 ρεφέῳ εἶχοντες ὅτι τῶν ξείνων. ξείνων γὰρ ἐκ τῶν
 τῶν βαρβαρῶν. οἱ δ', ὡς οὐκ εἰδότες, ἐπὶ τῶν
 λεγόμενων ἐπερὶ μὲν δὲ, δὴ μαθόντων ὅς ἐόν. ὡς
 τε ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν, ἐπορεύοντο τὴν τῶν χίλις

responsum & exitus Spartatarum fuit
 huiusmodi: Pridie quam iam ultimum
 concilium fieret, vir Tegeata nomine
 Chileus, apud Lacedæmonios maxi-
 mæ inter hospites potentix, quum au-
 disset ab ephoris omnia quæ Athenien-
 ses dixissent, his verbis eos alloquutus
 est, Ita se habet, viri ephori: si Atheni-
 enses non sentiunt nobiscum, sed cum
 barbaro, quamvis valido muro sit Isth-
 mus inædificatus, tamē magnæ fores pa-
 tetæ sunt barbaro in Peloponnesum.
 Quare prius eos audiat, quam aliquid
 decernant quod cladē Græciæ adferat,
 Hoc Chileus consilium dedit. quod in
 animum admittentes ephori, confestim
 nihil colloquuti cum nunciis qui à ci-
 vitanibus venerāt, quinque millia Spar-
 tatarum quum adhuc nox esset dimi-
 serunt, præposito eis Pausania Cleom-
 broti filio. Quæ præfectura erat quidem
 Plitarchi Leonida generi: sed quum is
 puer esset, Pausanias præfectus est, qui
 eius patruelis erat & idē tutor. nam
 Cleombrotus Anaxandridæ filius, præ-
 ter Pausaniæ, iam non supererat, non
 diu post quam copias quæ murum ex-
 truebant in Isthmo, reducerat, vita
 functus. Reduxerat autē ab Isthmo
 copias Cleombrotus ob eam causam
 quod sibi inter sacrificandum aduersus
 Persam sol in cælo obscuratus esset. Ele-
 git autem Pausanias sibi collegam EV-
 ryanactem Doris filium, suum genti-
 lem. His copiis ἐ Sparta cum Pausania
 profectis, nuncii de illarum profectio-
 ne ignari, ubi dies illuxit, ephoros ad-
 eunt, habentes in animo abire in suam
 quique civitatem. Vbi adierunt, ita ver-
 ba fecere, Vos quidem Lacedæmonii
 defidentes hic Hyacinthia agitis, ac lu-
 ditis, locis præditis: Athenienses vero,
 ut à vobis læsi, & ob penuriam socio-
 rum, ita ut poterunt cum Persa transi-
 gent. Soluta autem societate vobiscum,
 palam est nos, quum regis fuerimus so-
 ci, militiæ comites futuros in quam-
 cunque regionem nos illi educunt. In-
 de vos discetis quidnam vobis ex ea re
 sitienturum. Hæc loquutis nunciis E-
 phori iurciurando interposito dixere su-
 as se copias putare in Orestio esse, ten-
 dentes aduersu peregrinos. Peregrinos
 enim barbaros appellabant. Hoc illis
 non intelligentes, quid diceretur scisci-
 tabantur. Sciscitati, & rem omnē edoc-
 atq; stupefacti, quamcelerrime abiere

1 Emiserunt, septenis helotibus circa vnumquemque collocatis. Quæ verba à Valla hic omissa, præstuntur infra cap. 29

- xii ad illos insequendos, & cum iis quinque millia finitimorum Lacedæmoniorum delecta. His Isthmum versus ire maturantibus, Argiui, ubi primum audire copias è Sparta cum Pausania profectas, præconem, quem optimum è diurnis cursoribus inuenerunt, in Atticam mittunt ad Mardonium: qui videlicet antea receperant se futuros impedimento quominus Spartiata egrederetur. Præco ubi Athenas peruenit, Mardonio, inquit, miserunt me Argiui nunciatum tibi iuventutem è Lacedæmone esse progressam, seq; ne illa progrediretur præstare nequissè. Ad hæc tu bonum consilium adhibe. Hoc ille loquutus, retro abscessit.
- xiii Quo audito Mardonius iam non fidebat amplius perstare in Attica: ubi ideo hætenus immoratus fuerat quod audire cuperet ac scire quid ab Atheniensibus ageretur, neque populans neque lædens Atticum agrum, assidue sperans fore ut secum illi paciscerentur. Quod ubi desperauit, re comperta, priusquam Pausanias cum copiis Isthmum egrederetur, subduxit exercitum, incensis Athenis, & siquid aut murorum aut ædium priuatarum sacrarumq; extabat, eo omni diruto atq; obruto. Ideo autem excedendum sibi putauit, quod neque adequitabilis esset Attica regio, neque, si ipse male pugnasset, euadi poterat nisi per angustias, ubi à paucis transitu prohiberi posset. Statuit igitur recedere illinc Thebas, tum ciuitatē amicam, tum regionem equitibus opportunā.
- xiv Profecto illinc Mardonio & iam iter facienti perfertur nuncius properans, aliū exercitū mille Lacedæmoniorum Megara iter habere. Eo audito consultabat siquo pacto hos primum posset excipere. Itaque conuersum exercitum ducebat Megara, præmisso equitatu qui omnem oram Megaridē incurfaret. Huc usq; Europæ ad solem occidentem versus longissime processit hæc Persica expeditio.
- xv Post hæc nuncius ad Mardonium venit, Græcos in Isthmo coactos esse: atque ita retrocessit per Deceleam. Magistratus enim Thebani accolas Asopiorū accersierant, qui Mardonium in Sphendaleas & illinc in Tanagrā duces itineris deduxerunt. In Tanagra noctē moratus Mardonius, postero die in agri Thebani Scolon transuersis tramitibus peruenit. Ibi Thebanorum rura, tametsi Medicas partes fouentiū, vastauit: nō illorū odio, sed ingēti necessitate
- διωκτῆς. σὺν δέ σφι, τῷ παλαιῷ Λακεδαιμονίων λογάδῃ περὶ ἑκατοχίλιοι ὀπλίται τῷ δὲ τῷ προΐδον. Οἱ μὲν δὴ ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἠπείγοντο· Ἀργεῖοι δὲ, ἐπεὶ τὰ χεῖρα ἐπύθοντο πρὸς μὲν Πausanias ἐξελήλυθ' ὅτι Σωκράτης, πέμπουσι κήρυκα, τῷ ἡμερῶς ἐμφανὲς διδόντες τὸν ἄριστον, ἐς τὴν Ἀθήκην, πρὸς πρὶν αὐτῷ Μαρδονίῳ ὑποδὲξάμενοι στήθην τὸν Σωκράτην μὴ δέξιναι. ὃς ἐπεὶ τὰ ἀπίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας, ἔλεγε πάντες, Μαρδόνιε, ἐπεμψάμεν Ἀργεῖοι φερόσιντά τοι ἑπὶ τὴν Λακεδαιμόνιον ἐξελήλυθε ἡ νεότης, καὶ ὡς οὐ δύναται αὐτῷ ἔχειν εἰς Ἀργεῖοι μὴ οὐκ ἐξίεναι. πρὸς ταῦτα τύγχανε δὲ βουλευόμενος. ὁ μὲν δὴ εἰπὼς ταῦτα, ἀπαλλάσσει τοῖσι. Μαρδονίος δὲ οὐδαμῶς ἐπὶ πρὸς θυμὸς ὡς μὲν εἰς τὴν Ἀθήκην, ὡς ἡκούσε ταῦτα. πρὶν μὲν γὰρ πυθέσθαι, αἰετῶν χεῖρα, γέλων εἰδέναι τὸ παρ' Ἀθηναίων, ὁ κριόντι ποιήσους καὶ οὐτε ἐπήμηνε οὐτε εἰσέτιο γὰρ τὴν Ἀθήκην, ἐλπίζον τῷ παρὸς τῷ χερσίου ὁμολογήσειν σφέας. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθε, πυθόμενος τὸν παρὸς λόγον, πρὶν ἢ τοῖς μετὰ Πausanias ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἐμβαλεῖν, ὑποεξεχώρεε. ἐμπαρήσας τε τὰς Ἀθήνας, καὶ εἰ κούπε ὁρῶν ὡς τῷ περὶ χεῖρων ἢ τῷ οἰκημάτων, ἢ τῷ ἱερῶν, πᾶσι καὶ βαλὼν καὶ συγχώσας, δὲ λαμῶς τῷ δὲ εἵνεκα. ὅτι ἔτε ἰπτασίμην ἡ χώρα ὡς ἢ Ἀθήκην, εἴτε νικῶτο συμβαλὼν, ἀπαλλάξας οὐκ ὡς, ὅ μὴ κατὰ στείον ὡς τε καὶ ὀλίγοι σφέας αἰδεσθὲν ποιεῖσθαι. ἐμβαλεῖτο ὦν, ἐπὶ μαχωρήσας ἐς τὰς Θήβας, συμβαλεῖν
- 327
- 30 πρὸς πόλιν τε Φιλίην, καὶ χώραν ἰσπασίμην. Μαρδονίος μὲν δὴ οὕτω ὑποεξεχώρεε. ἦδη δὲ ἐπὶ τῇ ὁδῷ εἰσὶν αὐτῷ ἦλθε ἀγγελίη πρὸς ἑρμῆς, ἀλλὰ ἔρχεται ὡς ἔκιν ἐς Μεγάρων, Λακεδαιμονίων χιλίου. σὺν δὲ αὐτῷ, ἐβουλόετο, γέλωι, εἰκὼς οὕτως πρὸς πόνελοι. ὑποστρίψας δὲ τὴν γραμμὴν ἦγε ὅτι τὰ Μεγάρων. ἢ ὅτι ἰππος πρὸς πλῆθος καὶ πᾶσι τὸν χώρῳ τῷ Μεγάρων. ἐς ταῦτα δὲ ἡ ἐκαστὴ τῆς Εὐρώπης τὸ πρὸς ἡλίου διώοντος ἢ Περσικῇ αὐτῇ γραμμῇ ἀπίκετο. Μετὰ τὰ ταῦτα, Μαρδονίῳ ἦκε ἀπὸ τῆς ὡς ἀλέες εἰσὶν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν. ἔπειτα δὲ ὁπίσω ἐπορεύετο ὅτι Δεκελείης. οἱ γὰρ βασιλεῖς ἀρχαί μετεπέμψαντο τὸς πρὸς χώρους τῷ Ἀσωπίῳ. οὗτοι δὲ αὐτῷ τὴν ὁδὸν ἠγέοντο ἐς Σφειδαλέας. εἰσθῶπεν δὲ, ἐς Τανάγραν. ἐπὶ Τανάγραν δὲ νύκτα εἰσαυλισάμενος, καὶ τρεπόμενος τῇ ὑπερῇ ἐς Κώλον, ἐπὶ γῆν ὅτι Θεσπείων ἦν. εἰσθῶπαι δὲ τὸν Θεσπείων, καὶ πρὸς μηδίζοντων, ἔχειρε ἰδὲς χώρους, ἔπειτα ἔχθρος αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ αἰαγῆς μεγάλης
- 327
- 327

ἐχόμενος· βουλόμενος ἐρυμὰ τε τῶν στρατοπέδων
ποιήσασθαι, καὶ εὖ συμβαλέσθαι τοῖς μὴ ἐκβαίῃ ἐκείνῳ
πύλῃ, κρησφύγετον τῷ ποταμῷ ποιεέτω. παρήκε δὲ
αὐτὸν ὁ στρατοπέδον, ὁρξάμενος ἀπὸ Ἐρυθραίων
τοῦ Ἰσθμοῦ. κατέτεινε δὲ ἐς τὴν Πλαταιίδα γῆν,
καὶ οὖν ὁ Ἀσωπὸν ποταμὸν τελαγυμένων· ἔλμυτι τό-
μα πείχους ποσὺν ἐποίησε, ἀλλ' ὥς ὅτι δεκάσταδι-
ας μάλιστα κημέτων ἐκείνου. ἐχόντων δὲ τὸν ποταμὸν
τῶν τῶν βαρβάρων, Ἀθηαῖνος ὁ Φρυγίως, ἀνὴρ
Θηβαῖος, τοῦ σκευασάμενος μεγάλας, ἐκάλει
ἐπὶ ξείλια αὐτὸν τε Μαρδόνιον καὶ περὶ τῆς Περ-
σέων τῶν λογιμωτάτων κλητέας, ὅς τοι ἐποίητο. ἔω
δὲ δέσπονι ποιδάμενον ἐς Θήβην. Τὰ δὲ ἡδὴ
ἐπὶ λοιπὰ ἦσαν· Θερσάνδρος, ἀνδρὸς μὲν Ὀρχομε-
νίης, λογιμὸς δὲ ἐς τὰ παλαιὰ ἐς Ὀρχομενίαν. ἔφη δὲ ὁ
Θερσάνδρος κληθεῖν καὶ αὐτὸς ὑπὸ Ἀθηαῖ· ἐπὶ δὲ
δέσπονι τῷ ποταμῷ καὶ ἐς Θηβαίαν ἀνδρας πενή-
κοντα καὶ ἀφ' αὐτῶν ἑκατέρους κληθεῖν, ἀνὰ Πέρ-
σιν τε καὶ Θηβαίαν ἐκλήθη ἕκαστος ὡς δὲ ἀπὸ δειπνίου
ἔσαν, ὅρα πινόντων, τὸν Πέρσιν τὸν μόκλινον, Ἐλλάδα
γλῶσσαι ἰέντα, εἰρεῖαν αὐτὸν ὁποδὰ πόσι, αὐτὸς δὲ
" ὑποκρίσας ὡς εἴη Ὀρχομενίως. τὸν δὲ εἶπαι, Ἐπεὶ
" νῦν ὁμοῦ περὶ τῶν τε μοι καὶ ὁμοσπονδῶν ἐγὼ μὲν, μη μὴ
" σιμά τοι γνώμης τὴν ἐμὴν καὶ ἀλιπέας ἡλώϊα καὶ
" παρὰ δὲ αὐτὸς παρὶ σέθεν βεβλήεσθαι ἔχης τὰ
" συμφρονέα. ὁρᾷς τέ τις τῶν δαμνυμένων Πέρσας,
" καὶ τὸν στρατὸν ἐλὶ ποταμῷ ἐστὶν ὅπως ἔσται
" δολύμενοι, τῶν τε πύλων ἐφ' αὐτῶν, ὀλίγους πύλους
" διελθόντας, ὀλίγους πύλας τῶν παρὰ ἡμετέρας. ταῦτα
" ἄμα τε τὸν Πέρσιν λέγειν, καὶ μελίσσαι πολλὰ τὸν
" κρύων. αὐτὸς δὲ θυμὸν ἔχων τὸν λόγον, εἶπαι πρὸς αὐτὸν,
" Οὐκ ἔστι Μαρδόνιος τε ταῦτα χρεὼν ἐστὶ λέγειν, καὶ ἵσθαι
" μετ' ἐκείνου ἐς αἴνην ἔσσι Περσέων. τὸν δὲ μὲν ταῦτα
" εἶπαι, ἔπειτα, ὅ,τι δὲ γινέσθαι ἐκ τῆς γῆς, ἀμύχαιον αἰ-
" ποτρίψαι ἀνδρῶν. ὁ δὲ γὰρ πρὸς λέγουσι ἐθέλει
" παύσασθαι ὁ δὲ αἰ. ταῦτα δὲ Περσέων συχνοὶ ὅτις αἰ-
" μένοι, ἐπόμεθα αἰαγνῶν ἐπὶ δεδωμένοι. ἐχθρὸς δὲ ὁ
" δυνάμει τῶν αἰδρωποισι αὐτῇ, πολλὰ φρονέ-
" οντα, μηδένος κρατεῖν. ταῦτα μὲν ὁ Ὀρχομενίου
" Θερσάνδρος ἔκρινεν· καὶ πάλιν πρὸς τούτοις, ὡς αὐτὸς
" αὐτὸς λέγει ταῦτα πρὸς αἰδρωπῆς πρὸς τῶν ἡ-
" γνέας ἐς Πλαταιῆσι τὴν μάχην. Μαρδονίου δὲ
" ἐς τὴν Βοιωτίην στρατοπέδου μέγας, οἱ μὲν ἀπὸ παρὲν-
" χοντο ἀπὸ τῶν στρατῶν, καὶ συνεσέβαλλον ἐς Ἀθή-
" νας, ὅτι ἐμὴν δὲ ἔσσι Ἐλλήνων τὴν ταύτην οἰκημένων.

1 In sing. lectis binos, Pers. 2 Nihil in potestate habere. Id est, Eum qui sapientia magna praeclatus sit, vel, prudentia, non habere res ullas in potestate, sed cogi ad res eas a quibus alioqui enim sua prudentia deboretur. Alium sensum ex tempore elicere ex hoc loco non potui. 3 Ex una cum eo aduersus Athenas mouerunt, Graeci.

adaetus: quod vellet cum castra com-
munire, tum, si sibi in acie non cederet ex
sententia, effugium comparare. Expor-
texit autē castra sua ab Erythreis, secun-
dum Hyfias, Platænsi tenus agro, iuxta
flumen Asopum: muro comuniens,
sed non pro magnitudine castrorum, ve-
rum per singulas frontes dena stadia ha-
bente. Hoc in opere barbaris occupatis
Attaginus Phrynonis filius vir Theba-
nus conuiuio magnifice apparato Mar-
donium ipsum & Persarum honoratissi-
mos quinquaginta inuitauit. fiebat au-
tem cœna Thebis. inuitati illi hominem
sunt sequuti. Cetera quæ referam, ex
Thersandro accepi, viro quidē Orchome-
nio, sed Orchomeni inter primos
honesto: qui se quoque aiebat ad hanc
cœnā ab Attagino inuitatū cum quin-
quaginta Thebanis: nec utrosque seor-
sum discubuisse, sed¹ in singulis lectis
alternos Persam & Thebanum. Secun-
dum cœnam quum porioni daretur o-
pera, Persam qui eodem toro recumbe-
bat, Græce ipsum interrogasse cuius es-
set: se vero respondisse Orchomenium
esse: tum illum dixisse, Quoniam tu mi-
hi mensæ consors & libaminū effectus
es, volo tibi relinquere sententiæ meæ
monumentū, ut ipse quoque præscius hu-
ius rei, queas tibi consulere. Cernis hos
Persas in conuiuium acceptos, & copi-
as quæ ad flumen in castris relictæ sunt?
horum omnium paruo post tempore
pauculos cernes superstites. Et inter di-
cendum multas lacrymas Persam effu-
disse. Admiratumque se eam orationem,
ad illum dixisse, Nonne hæc Mardonio
expedit dicere, & iis Persis qui secun-
dum eum in honore sunt? Et illum sub-
iecisse, Hospes, quicquid ex deo fieri o-
porteret, id homini inuitabile est. nam ne
credibilia quidem dicentibus credere
quisquam vult. Atque hæc permulti Per-
sarum quum sciamus, tamen Mardonio
sequimur illigati necessitate. Est au-
tem hoc in hominibus acerbissimum,
Eum qui multū sapit,² minime poten-
tē esse. Hæc ego ex Orchomenio Ther-
sandro audiebā, atque adeo ipsū hæc statim
aliis enarrasse priusquā proelium ad Pla-
tæas factū est. Porro Mardonio in Bœ-
otia statua habenti, præbuerunt copias
ceteri circa Græci, qui cum Medis sen-
tiebant,³ & ad Athenas congregati sunt,

xvi

xvii

præter Phocenses. nam & isti vehementer partibus Medorum studebant, non tamen voluntarii, sed coacti. Sed iidem non multis post diebus quam Thebas iterum est, & ipsi aduenere, mille armati, duce Harmocyde inter populares spectatissimo. Eos Mardonius, ubi Thebas peruenere, missis equitibus iussit scorsum in campo subsidere: quod quum fecissent, protinus adfuit vniuersus equitatus. Unde postea rumor exercitum Græcorum qui cum Medis erant, peruasit, Phocenses ab equitatu iaculis confossum iri. quinetiam per ipsos Phocenses idem diuulgatum est. quos tunc dux suus Harmocycles his verbis adhortabatur, O Phocenses, palam est hos homines certæ nos neci destinasse, accusatos (ut opinor) à Theffalis. Quare vnumquenque vestrum oportet egregium virum esse, potius quam dedentes nos fecidissima morte trucidari. Ipsi quoque intelligant se barbaros esse inter Græcos, quibus mortem intulerunt. His suos Harmocycles hortabatur. Quos ubi conclusere equites, inuehebantur tanquam ad eos occidendos, telis intentis, veluti emissuri: nonnullique emisit. Phocenses ex aduerso stantes facto orbe quoquo versus quum sese opponerent, ibi equites digressi retro abiire. Incertum an ad hos interficiendos rogatu Theffalorum ierint equites: & posteaquam animaduerterunt eos ad defendendum se conuertere, veriti ne ipsi vulnerarentur, ita retro abscesserint, tanquam à Mardonio iussi: an experiri voluerint num quid isti præstantiæ haberent. Post abscessum autem equitatus, missio ad eos præcone, Mardonius ita inquit, Bono estote Phocenses animo: viros enim strenuos vos esse dedistis specimen, nō tales quales ego audieram. Quo magis alacri animo tolerate hoc bellum. non enim aut tunc beneficiis aut regem vincetis. Hactenus quæ circa Phocenses sunt gesta. ¶ Lacedæmonii ubi ad Isthmum venere, illic castra communiere. quod quum audirent ceteri Peloponneses, utique quibus meliora cordi erant, cernerentque Spartiatis egredi volentes, indignum se putauerunt à Lacedæmoniis se in exeundo superari. itaque quum pulchre litatum esset, cuncti ex Isthmo profecti sunt & in Eleusinem perueniunt: ubi quum pulchra etiam fuisset, & exta, ire perrexerunt.

μοιῶσι δὲ Φωκέες οὐ σπουδάζοντες ἐμῆδιζον γὰρ
 "μεγάλως καὶ ἔπει, οὐκ ἐκόντες, ἀλλ' ὑπὸ δυνάμει καὶ σφοδρῶς
 ηἰσῆσι δὲ οὐ πολλῇσι μὲν ἂν ἀπὸ τῆς ὀφείλει
 ὑπερῶν, ἢ ἡλθον αὐτῶν ὀπλίται χίλιοι. ἦγε δὲ αὐτοὺς
 Ἀρμόκυδης, αἰὲρ τῷ ἀσπὶ δοκιμώτατος. ἐπεὶ
 δὲ ἀπὸ πᾶσι καὶ οὐτοὶ εἰς Θήβας, πέμψας ὁ Μαρδόνιος
 ἰσχυρῶς, ἐκέλευσε σφραγίσαι αὐτῶν τῶν ἐν τῇ
 πεδίῳ ἱστάσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐποίησαν ταῦτα, αἰτίαν
 παρὰ τοὺς ἄλλους ἀπασι. μετὰ δὲ ταῦτα, διεξήλθε
 10 μὲν Διφφὸς τῶν στρατοπέδων τῶν Ἑλλήνων τῶν μετὰ
 Μήδων ἐόντων φήμην ὡς καὶ τὰς περὶ σφραγίδας διεξήλθε
 δὲ δὲ αὐτῶν Φωκῶν τῶν οὐ τῶν. εἶτα δὲ ἡ σφί
 ὁ στρατηγὸς Ἀρμόκυδης τῶν αἰτίων, λέγων τοιάδε,
 ὦ Φωκέες, παρὰ τὴν γὰρ ὅτι ἡμέας οὐ τοιοῦτοι οἱ ἄνθρωποι
 ποιοῦμεν τοῖς ἀλλοῖς ἀντιτάττοντες, ἀλλὰ βέλτε
 βλητέοντες ὑπὸ Θεσσαλῶν, ὡς ἐγὼ εἰκάω. νῦν
 ὦν αὖτε πᾶσι πᾶσι ὑμῶν χρεῶν ὅτι ἡμεῖς ἀ-
 γασθῶμεν. χρεῶν γὰρ ποιεῖν ταῦτα καὶ ἀμυνόμενοι τε
 λατῶνται δὲ αἰῶνα, ἢ ὅτι παρὰ τὸν χρόνον ἀφῆκα.
 20 ῥῶμαι αἰσχίστη μὲν. ἀλλὰ μαθήτω πᾶσι αὐτῶν
 ὅτι εἴτε βελόνηται ἢ ἑλπίσιν αὐτοῖς φόνον
 ἔρρασαν. Ὁ μὲν ταῦτα τῶν αἰτίων. οἱ δὲ τῶν
 περὶ, ἐπεὶ σφραγίσαντο, ἐπὶ λαμῶν ὡς ἀ-
 πολέοντες, καὶ δὲ διεκρίνοντο τὰ βέλτε ὡς ἀπὸ σφί-
 ντες. καὶ καὶ πᾶσι καὶ ἀπὸ τῆς. καὶ οἱ αὐτοὶ ἐστασαν, πᾶσι
 τῇ συγρέψαντες αὐτοὺς, καὶ πυκνώσαντες ὡς μάλι-
 σα. ἀθῶντα οἱ ἰπποταὶ ὑπὸ σφίνοι, καὶ ἀπὸ λαμῶν
 ὀπίσω. οὐκ ἔχω δὲ ἀτρεκέως εἶπαι οὐτε εἰ ἡλθον
 μὲν ἀπολέοντες τῶν Φωκῶν, δεηθέντων Θεσσαλῶν.
 30 ἐπεὶ δὲ ὦρον παρὰ τὸν ἀλέξοντα στρατοπέδον, δείσαν-
 τες μὴ καὶ σφίσι ἡμεῖς τρώμεθα, οὕτω δὲ ἀπὸ τῆς
 λαμῶν ὀπίσω ὡς γὰρ σφίνοι σφραγίσαντο Μαρδόνιος.
 οὐτ' εἰ αὐτῶν πειρηθεὶς ἡγήθησε εἰ πᾶσι ἀλκῆς μὲν ἔχοντες.
 τέχνης. ὡς δὲ ὀπίσω ἀπὸ λαμῶν οἱ ἰπποταὶ πέμψας
 Μαρδόνιος κήρυκα, ἔλεγε τὰδε, Θάρσείτε ὦ Φωκέ-
 40 ες. αὐτοὶ γὰρ ἐφαίνετε εἴτετες ἀγασθῶμεν, οὐκ ὡς ἐγὼ ἐ-
 πιωθῶμεν. καὶ νῦν παρὰ τὸν χρόνον φέρετε δὲ πόλε-
 μου τῶν. φερεσθῶσι γὰρ ὅτι κήσεται ἔτε ἐμὲ, οὐτε
 βασιλῆα. τὰ αὖτε Φωκῶν μὲν εἰς ποσὺν ἐξήλυτο.
 40 Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς εἰς δὲ Ἰσθμὸν ἡλθον, ἐν τῇ τῇ
 ἐστρατοπέδοντο. πικρὰ δὲ οἱ ταῦτα οἱ Λακεδαιμόνιοι,
 Περσέων οἱ, τοῖσι τὰ ἀμείνων εἰσέδμεν, οἱ δὲ ὅτι
 οἱ τῶν δὲ Σπαρτηγῶν, οὐκ ἐδιδόμην λείπεσθαι
 τῆς ἐξόδου Λακεδαιμονίων. οὐκ δὲ ὦν τῶν Ἰσθμοῦ
 καλλιερσάντων τῶν ἰσθμῶν ἐπορεύοντο πᾶσι, καὶ
 ἀπὸ κρήναις εἰς Ἐλεῖναι. ποιήσαντες δὲ καὶ ἀθῶν-
 τα ἔχοντες σφίνοι καλλιέρειν, παρὰ τὸν ἐστρατοπέδοντο.

1 Machinat sunt, vel, moliri. 2 Affirmare autem non possum an &c.

Α'θλιωαῖοι δ' ἄμα ἀδύοισι, ἔμβαίτες μὲν ἐν Σα-
 λαμῖνος, συμμιγνύτες δ' ἐν Ἐλευσίνι. ὥς δ' ἄρα ἀπ-
 ἴκντο τ' Βοιωτῆς ἐς Ἐρυθράς, ἔμαθόν τε δὴ τὸς βαρ-
 βάρους, ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ στρατοπέδου μέγας· φρα-
 σθέντες δὲ τῷ το, αὐτεπαύοντο ἐπὶ τ' ὑπὸ ῥείης τῆς Κι-
 θαιρώνας. Μαρδόνιος δὲ, ὡς ἔκτεταί οἱ οἱ Ἐλ-
 ληνες ἐς τὸ πεδῖον, πέμπει ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τ' ἵππον,
 τ' ἵππάρχου Μασισίου, δ' ὀδοκίμων τῷ δ' Ἰέρση-
 320 *Μακίπῳ* σι· (τ' Ἐλλήνες· Μακίσιοι καλέεσσι) ἵππον ἔχων
 Νισαῖον χρυσόχαλινόν τε, καὶ δῆλως κεκοσμημένον
 καλῶς. σὺ δ' αὖτε ὡς ἐπὶ τὴν λαοὶ οἱ ἵπποισι παρὸς
 Ἰὺς Ἐλλήνας, ποροσέδωκον ἔτι τέλεα· ποροσβαλόντες
 δ' ἐκκαμνύοντες ἐργάζοντο, καὶ γυναῖκας σφεας ἀπ-
 ἐκάλειον. Κατὰ συντυχίην δὲ Μεγάρους ἔτυχον
 ὁχλύντες ἢ τὸ ὅτι μαχώσαντο ἐν τῇ χωρὶς πόρ-
 τος, καὶ ποροσδὸς μάλιστα ταύτῃ ἐγένετο τῇ ἵππῳ.
 ποροσβαλόντες ὡν τ' ἵππων, οἱ Μεγάρους πτερόμενοι
 ἐπεμποι ὅτι τὸς στρατηγούς τ' Ἐλλήνων κήρυκα.
 ἀπὸ κήρυκος δὲ ὁ κήρυξ πορὸς αὐτοὺς ἔλεγε ταῦδε, Με-
 γάρους λέγουσι, ἡμεῖς, ἀνδρες σύμμαχοι, ἐδυνα-
 20 τοὶ εἰμὲν τ' Πελοποννησίων δόκοντες, μὲνοι ἔχοντες ἐλ-
 σιν ταύτην ἐς τ' ἐστὶν ὁχλὸν δ' ἐχρῆν· ἀλλὰ καὶ ἐς τὸδε λιπα-
 ρήν τε καὶ δρετὴν αὐτὴν χόλον, καὶ τὸν πτερόμενοι. νῦν
 321 τε, εἰ μὴ πινὰς δῆλως πέμψετε δ' ἄλλοις τ' ἐξ ἰσίου,
 ἴσθι ἡμεῖς ἐκλείψοντες τ' ἐξ ἰσίου. ὁ μὲν δὲ σφι ταῦτα
 ἀπὸ τῆς Πλευσίης δὲ ἀπεπειράτο τ' Ἐλλήνων,
 εἴ πινες ἐθέλοιεν δῆλοι ἐθέλοιται ἵεναι τε ἐς τὸν χόλον
 τῶν καὶ πᾶσα δὲ αὐτῶν δ' ἄλλοις Μεγάρους. ἐβου-
 λομένων δὲ τ' ὁχλόν, Α'θλιωαῖοι ὑπεδέξαντο, καὶ Α'-
 322 θλιωαῖοι οἱ τελευτήσιοι λογάδες, τ' Ἐλλήνων ὁ-
 λυμπιόδωρος ὁ Λάμπωνος. Οὗτοι ἔσαν οἱ τε ὑ-
 ποδὲξάμενοι, καὶ οἱ πορὸ τ' ὁχλόν τ' παρὲντων Ἐλ-
 ληνες Ἐρυθράς ὁχλύντες, τὸς τοῦτο ποροσέδω-
 νοι. μαχόμενοι δὲ σφῶν ἐπὶ χόλον, τέλος τοιόνδε
 ἐγένετο τ' μάχης· ποροσβαλόντες τ' ἵππων καὶ τέλεα,
 ὁ Μασισίης πορεύων τ' ὁχλόν ἵππος βάλλει τὸς δὲ
 μαχόμενοι πλεονεχίαν ἀλγίστας δ' ἴσθι ὁρῶν, καὶ ποροσ-
 323 ἐν τ' Μασισίον. πεσόντι δὲ αὐτῷ οἱ Α'θλιωαῖοι αὐτίκα
 ἐπεκάλον· τ' ἵππων αὐτῶν λαμβάνουσι, καὶ αὐτὸν ἀ-
 μυνόμενοι κτείνουσι, καὶ τ' ἀρχαῖς ἐδυναμένους. ὡς
 40 σκῆψας οὖν τῶν πορὸς θώρηκα εἶχε χρύσειον λε-
 πιδωτὸν κατὰ τὸν πορὸς τῶν θώρηκος, κιθῶνα φοινίκων
 ἐσσεδεδύκει. τῶν πορὸντες δὲ ἐς τὸν θώρηκα αὐτῶν, ἐπὶ
 εὖ σφῶν. πορὶν γὰρ δὴ μαθὼν τις τὸν πορὸν, καί
 μιν ἐς τὸν ὀφθαλμόν· ἔπειτα δὲ ἔπειτα τε καὶ ἀπὸ τῶν πορὸν
 324 τα δὲ κῶς ἰνὸν δὲ ἐλθὼν ἐλθὼν ἐλθὼν ἵππος. ἔπειτα γὰρ

Quibus Athenienses è Salaminè trans-
 mittentes, in Eleusine admixti sunt. Isti
 posteaquam ad Erythras Boeotiae vene-
 re, cognito barbaros ad Asopum castra
 habere, inito de hac re consilio, eregio-
 ne tetenderunt sub Cithæronis radici-
 bus. In quos Mardonius, quod in cā-
 20 pum non descenderent, omnem im-
 mittit equitatum, cui præerat Masistius
 (à Græcis Macisius dictus) vir apud Per-
 sas inclytus, Nisæo equo insidens, aureo
 freno & aliis insignibus eximie ornato.
 Equites ubi promouere ad Græcos, per
 turmas egressi, multum detrimenti in-
 ferebant, feminas eos appellando. E-
 rant forte Megarenseſ ea parte colloca-
 ti qua nulla alia magis oppugnari nulla-
 que magis ab equis adiri poterat: hâc,
 impressione facta equitum, Megaren-
 ses quia premebantur, mittunt ad du-
 ces Græcorum præconem, qui ita, quum
 venit, verba fecit, Megarenseſ aiunt, vi-
 ri socii, Nos soli excipiendis hostibus
 20 impares sumus, qui tenemus eandem in
 qua collocati sumus à principio station-
 nem: ubi hætenus tametsi ægre, tamen
 strenue fortiterque resistimus. nunc
 nisi alios nobis substituatis, scitote nos
 ab acie discessuros. Hæc ubi præco re-
 nunciauit, Pausanias experiri fecit Græ-
 cos, siqui alii ultro ad locum irent, vt
 Megarenſibus succederent. Recusan-
 tibus ceteris, Athenienses suscepere
 hoc munus, videlicet eorum trecenti
 delecti, quibus præerat Olympiodorus
 Lamponis filius. Hi fuerunt qui præ
 30 omnibus Græcis ad Erythras castra ha-
 bentibus instructi successere, sagittariis
 sibi assumptis. qui quum aliquādiu pu-
 gnassent, hic fuit pugnae exitus: Impres-
 sionem faciente per turmas equitatu, e-
 quus Masistii, vt erat præ aliis eminens,
 sagitta per latus ictus est: quo dolore in
 pedes erectus, Masistium excussit. Col-
 lapsus confestim Athenienses circum-
 sistunt: equoque prehensio, hominem
 sese defensantem interimunt, quum ali-
 40 quādiu non potuissent. Ita enim erat
 armatus: scilicet intus gerebat thora-
 cetm aureis squamis confectum, desu-
 per phœniceum paludamentum. E-
 ius thoracem quum ferirent, non pri-
 us aliquid profecerunt quam quidā re
 animaduersa illum percussit in oculo.
 Ita Masistius collapsus interiit. Hæc au-
 tem res latebat alios equites. non enim

1 Eius autem thoracem percutientes, nihil proficiebant: donec quidam re animaduersa etc. Id est, Sed quidam tandem re
 animaduersa etc.

eum aut ab equo cadentem viderant
 aut occumbentem. ac ne tum quidem
 quum se recipiebant, quod actum erat
 cognouere: sed postquam constiteret,
 quia nemo ipsis imperabat, statim desi-
 derauerunt ducem: cognitoque quod
 gestum erat, mutuo se adhortati, omnes
 in hostem equos admisere, ut mortuum
 eriperent. Eos autem conspicati non
 iam turmatim sed vniuersos pariter ir-
 ruere, ceterum exercitum inclamaue-
 runt. Sed dum omnis peditatus auxilio
 veniebat, interea cietur acre proeliū de-
 cadauere. at ubi praesidio venire copiae,
 non amplius perstitere equites: ita nec
 mortuum eripere potuerunt, sed alios
 super illū ē suis amiserunt. Digressi illinc
 duo circiter stadia, consultantes quid fa-
 cto opus esset, decreuere sibi carentibus
 praefecto eundem ad Mardonium. Vbi
 in castra rediere, ingens luctus cum
 omnem exercitum, tum vero Mardonium
 cepit, extincti Masistii, viri secun-
 dum Mardonium honoratissimi tam apud
 Persas quam apud regem: ita ut eiulus
 eorum omnem Boeotiam peruaserit, &
 seipsos & equos & iumenta totonderint.
 Et barbari quidem suo more Masistium
 defunctū honorabant. Graeci autem,
 postquam equitatum inuadentium excepere,
 & exceptum repellere, multo sunt audaciores effecti,
 & ante omnia cadauer plaustro impositū
 per stationes circumuulerunt. erat autē
 spectaculo digna proceritatis ac formae
 gratia. Quod ideo faciebant quia cuncti
 relictis stationibus ad intuendū
 Masistium pergebant. Dehinc censerunt
 ad Plataeas descendendum, quod sibi
 Plataeensis ager multo esset opportunior
 habendis castris quā Erythræus, cum
 propter alia, tum propter aquandī
 commoditatem. Vbi visum est in eum
 locum & ad fontem Gargaphium, qui
 ibidem est, satius abire, & dispositis sta-
 tionibus illic habere castra, sumptis ar-
 mis abierunt per radices Cithæronis se-
 cundum Hylas in agrū Plataensem. Eo
 quum peruenire, stationes nationatim
 communierunt, proxime fontē Garga-
 phium, & fanum Androcratis herois,
 per non editos tumulos & locum planū.
 Ibi in distinguendis nationibus ma-
 gna sane altercatio extitit inter Tegea-
 ras & Athenienses, utrosque se dignos qui
 alterū cornu tenerent arbitantes: & sua
 πολλῶν ὀνησιμὸς Τεγεατῶν τε καὶ Ἀθηναίων. ἐδινείμην γὰρ αὐτῶν ἐκαστεροὶ ἔχουσιν ὅ ἐκείρον κέρως, καὶ ἡ αἰπὴ

πρὸν ἴσμεν εἶδον ἀπὸ τοῦ ἵππου, οὐτε ἀποθήσκο-
 ῖν. αἰσχυρήσιός τε χινομένης καὶ ὑποστροφῆς,
 οὐκ ἔμαθον ὅτι γινόμενοι ἐπὶ τῇ δὲ ἔστησαν, αὐτί-
 κα ἐπὶ ἔστησαν, ὡς σφέας ὁπλίσαι ἐν ὁπλίῳ. μαθόν-
 τες δὲ ὁ γεραιὸς, ἀφελόμενοι, ἡλαυνον τοὺς
 ἵππους πάντες, ὡς αἰὲν νεκρὸν αἰελοῖατο. ἰ-
 δόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι κατὰ τέλεια πρὸς-
 λαυνῶντες τοὺς ἵππους, ἀλλὰ πρὸν, πλὴν ἄλλων
 στρατῶν ἐπεβόσσαντο. οἱ δὲ ὁ πρὸς ἄσπας ἐπι-
 βόησε, οἱ τούτῳ μάχῃ ὅξεϊα παρὰ τὸ νεκρὸν γίνε-
 ται. ἔως μὲν νῦν μοῦνοι ἔσαν οἱ τε σπέραιοι, ἐσποῦ-
 τό τε πολλόν, καὶ ὅν νεκρὸν ἀπέλιπον. ὡς δὲ σφι
 ὁ πληθὸς ἐπεβόηθησε, οὕτω δὲ οὐκέτι οἱ ἰππῶνται
 ἐπέμεινον, οὐδὲ σφι ὅξεϊα παρὰ τὸ νεκρὸν αἰελοῖατο,
 ἀλλὰ πρὸς ἐκείνῳ ἄλλοις πρὸς ἀπώλεσαν τῷ
 ἵππῳ. ἀποστήσαντες ὡς οὖν τε δύο καὶ ἀφελόμενοι,
 βουλόμενοι ὅ, τι χρὴ εἰρήνη ποιέειν. ἐδόκει δὲ σφι,
 αἰαρχίης εὐρύσης, ἀπελαύνειν παρὰ Μαρδόνιον.
 Ἀπὸ μείνης δὲ τῆς ἵππου ἐς ὅ στρατὸν πεδόν, πέν-
 ρος ἐποίησαντο Μασισίου πᾶσα τε ἡ στρατὸν καὶ
 Μαρδόνιος μέγιστον. σφέας τε αὐτοὺς κείροντες, καὶ
 τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια, οἱ μὲν γὰρ τε χρὴ εἰρήνη
 ἀπλέτω. ἀπαται γὰρ πλὴν Βοιωτίῳ κατεῖχε ἡ-
 χῶ, ὡς αὐτὸς ἀπολομένου μετὰ γὰρ Μαρδόνιον λο-
 γιστάτου παρὰ τε Περσῶν καὶ βασιλεί. οἱ μὲν
 νῦν βαρβαροὶ τρώων τὰ σφετέρῃ ἀποβαίνοντα ἐ-
 πίμην Μασισίων. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς πλὴν ἵππων
 ἐδέξαντο πρὸς ἀλλήλους, καὶ δὲ ἀμείνους ὡς αὐτοὺς,
 ἐθαύρησαν τε πολλῶν μάλλον καὶ παρὰ μὲν ἐς
 ἀμαξίας ἐσθλῆτες ὅν νεκρὸν, παρὰ τὰς τάξεις οὐκ ὀμι-
 ζόν. ὁ δὲ νεκρὸς ἔλεος ἄξιός, μεγάλους εἰνεῖα, καὶ
 κλέος. τῷ δὲ εἰνεῖα καὶ ταῦτα ἐποίησαν, ἐκλεί-
 ποντες τὰς τάξεις, καὶ ἐφοίτων θηροσόμενοι Μασισί-
 ον. μετὰ δὲ ἐδόκει σφι ὅτι κατεβῶναι ἐς Πλαταιάς.
 ὁ γὰρ χάρος ἐφαίνετο πολλῶν ἐὼν ἐπὶ τῇ δὲ τε
 σφι οἱ στρατὸν πεδόν. ὁ Πλαταιῆς τῷ Εὐρυθαί-
 ου, τὰ τε ἄλλα, καὶ διὸ δὲ ὅτε ἐς τὸν δὲ τὸ χά-
 ρον, καὶ ἐπὶ τὴν κλέων πλὴν Γαργαφίην, πλὴν οἱ τὰ
 χάρος τούτῳ εὐρύσαν, ἐδόκει σφι χρὴ εἰρήνην. αὐτί-
 κα, καὶ ἀφελόμενοι στρατὸν πεδόν. αἰα-
 λαβόντες δὲ τὰ ὅπλα, ἦσαν ἀφελόμενοι τῶν ὑποζυγίων
 καὶ καθαίρωντες παρὰ ὕψος ἐς πλὴν Πλαταιάδα γλῶ-
 ἀπὸ κέρων δὲ, ἐπὶ σποντο καὶ ἔθνη, πληγαὶ τῆς τε
 κλέων τῆς Γαργαφίης, καὶ τῷ τε μένους τῷ Ἀνδρ-
 κράτους τῷ ἥρωος, δι' ὅχων τε καὶ ὑψηλῶν, καὶ ἀπὸ δὲ
 χάρος. Εἰδὼντα οἱ τῇ δὲ ἀφελόμενοι ἐλθόντες λόγων τῷ χά-
 ρον. αὐτῶν ἐκαστεροὶ ἔχουσιν ὅ ἐκείρον κέρως, καὶ ἡ αἰπὴ

330 καὶ καὶ παλαιὰ τὰ φέροντες ἔργα. τὸ πο μὲν,
 „ οἱ Τεγεαταὶ ἔλεγον τὰς, Ἡμεῖς αἰεὶ καὶ ἀξιδί-
 „ μεθα ταύτης τῆς γὰρος ἐκ τῆς συμμάχων ἀ-
 „ πόρων, ὅσαι ἡδὴ ἔξοδον καὶ αἰεὶ ἔχοντο Πελοποννή-
 „ σίοισι καὶ τῷ παλαμὸν καὶ τῷ ἰόν, ὃς ἐκείνου τὸ χεῖ-
 „ ρος ἐπὶ Ἡρακλείδῃ ἐπειράδω μετὰ τῷ Εὐρυπύ-
 „ ρῳ θάνατον καπνόντες ἐς Πελοπόννησον. τότε δὲ
 „ ἐμέθα τὸ πο, ἀφ' ὧν ἡμεῖς ποιοῦμε, ἐπὶ μετ' Ἀ-
 „ χαῖν καὶ Ἰώνων τῶν τότε ἐόντων ἐς Πελοπόννησον,
 „ ἐκβοηθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμόν, ἵζόμεθα αἰτίοι τοῖ-
 „ σι καποῦσι. τότε ὡν λόγος Ὑλλόν ἀγρόδωσασθαι,
 „ ὡς χρεὼν εἴη τῷ μὲν στρατῷ τῷ στρατῷ μὴ δια-
 „ κινδυνεύειν συμβαλόντα. ἐκ δὲ τῷ Πελοποννή-
 „ σίου στρατῷ πεδῶν, τῷ αἰσφύων αὐτῶν κρήνῃσι
 „ ἀρίστον, τῷ τὸν οἰκονομῶν χῆρσιν ὅτι ἀφ' αἰμέ-
 „ νοισι. ἔδοξε τε τοῖσι Πελοποννησίοισι ταῦτα ποι-
 „ ητέα, καὶ ἔταμον ὅρκιον ὅτι λόγος τοῖςδε. ὡς μὲν
 „ Ὑλλος νίκησεν τῷ Πελοποννησίων ἡγεμόνα, καπν-
 „ ναὶ Ἡρακλείδης ὅτι τὰ πατρίδα. ὡς δὲ νικηθῇ,
 „ τὰ ἔμπαλιν Ἡρακλείδης ἀπαλλάσσειν, καὶ
 „ ἀπάγειν τὴν στρατῷ. ἕκαστον τε ἐπὶ μὴ ζῆ-
 „ τῆσαι κατέδωκε ἐς Πελοπόννησον. ὡς ἐκρίθη τε
 „ δὴ ἐκ πόρων συμμάχων ἐλευθέρως Ἐχέμος δ'
 „ Ἡρόπου τῷ Φηγέος, στρατηγὸς τε ἐὼν καὶ βασι-
 „ λῆς ἡμέτερος. καὶ ἐμεινωμάχον τε καὶ ἀπτε-
 „ κτεινε Ὑλλον. ἐκ τούτου τῷ ἔργῳ ἐρῶμεθα ἐς
 „ τοῖσι Πελοποννησίοισι πῶσι τότε καὶ ἄλλα γέρεα με-
 „ γάλα, πᾶσι δ' ἀπὸ πλεόον ἔχοντες, καὶ τῷ κέρτος τῷ
 „ ἐπὶ αἰεὶ ἡγεμονεύειν, καὶ τῷ ἔξοδον γινώσκοντες. ὡς
 „ μὲν μὲν καὶ ὡς Λακεδαιμόνιοι, ἐκ αὐτῶν μετὰ, ἀλ-
 „ λὰ δίδοντες αἰρεσι ἐκτέρεον βούλεσθε κέρτος δ'
 „ χεῖν, παρίενθαι. τῷ δὲ ἐπὶ φαυλὸν ἡμέας ἰκνέ-
 „ εσθαι ἡγεμονεύειν, κατὰ τὸν ἐπὶ τῷ πατρίδα χεῖ-
 „ ρος. χωρεῖς τε τούτου τῷ ἀπὸ τῆς πόλεως ἔργου, ἀξιον-
 „ ὅτε ἐπὶ εἰμὲν Ἀθιναίων ταῦτα καὶ τὴν πατρίδα ἔχον.
 „ πολλοὶ μὲν γὰρ τε καὶ δὲ ἔχοντες πρὸς ὑμᾶς ἡ-
 „ μῖν αὐτοὶ Σπαρτητῶν ἀγῶνες ἀγωνίζονται, πολ-
 „ λοι δὲ καὶ πρὸς ἄλλους. οὐτὼ ὡς ἡμέας δὴ παρὸν ἔ-
 „ χεῖν τὸ ἔργον κέρτος, ἢ περ Ἀθιναίων. οὐ γὰρ
 „ σφί βεβήκα οἵα περ ἡμῖν κατεργασμένα, οὐτ' ὡς
 „ καὶ οὐτε παλαιά. οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον. Ἀ-
 „ θιναῖοι δὲ πρὸς ταῦτα ὡς ἐκρίναντο τὰς, ἐπὶ
 „ γὰρ μετὰ μὲν σπύρον τὴν δὲ μάχης εἴτε καὶ συλλε-
 „ γνῶν πρὸς τῷ βαρβαρόν, ἀλλ' οὐ λόγῳ. ἐπὶ τῷ
 „ Τεγεατῆς πρὸς τῆς παλαιὰ καὶ κατὰ τῆς πατρί-
 „ κατέστι οὐτὼ πόρῃ χεῖρ κατεργασαί χεῖρ,

facinora præclarâ tum recentia tum pri-
 sca referentes. Dicebant quidem his
 verbis Tegeatæ, Hoc nos semper digni
 honore è sociis omnibus habiti sumus;
 quotiescunq; à Peloponnesibus com-
 munitè in exterâs peregrinationes i-
 tum est, & proxime, & quondam, iam
 inde ex quo Heraclidæ post mortē EV-
 rysthici sunt conati in Peloponnesum
 redire. quo tempore hanc dignitatem
 assequuti sumus ob hanc rem gestam:
 10 Posteaquam cum Achæis & Ionibus,
 qui tunc Peloponnesum incolebant,
 nos auxiliarii in Isthmum profecti con-
 fedimus aduersus eos qui redire cona-
 bantur, tunc Hyllus orationem habuit,
 non expedire ut uterque exercitus con-
 fligendo periclitaretur: sed ut aliis ac-
 quiescentibus, secum singulari certami-
 ne dimicaret is quem Peloponneses
 iudicarent è suo exercitu præstantissi-
 mum. Accepta condicione Pelopon-
 nenses fœdus in hæc verba percussē-
 runt, Si vinceret Hyllus Peloponnesi-
 um ducem, ut Heraclidæ in paterna re-
 uerterentur: sin victus esset, retro Hera-
 clidæ cederent, & exercitū abducerent,
 neve per annos centum de redeundo in
 Peloponnesum agerent. Ab omnibus
 sociis ad eam rem voluntarius electus
 est dux atque idem rex noster Echemus
 Acropi filius, Phegei nepos, qui singula-
 ri congressus certamine Hyllum intere-
 mit. Ex quo facto nos cum alia decora
 inter Peloponneses assequuti sumus,
 30 quæ adhuc obtinemus, tum hoc, ut al-
 teri cornu præstemus quoties commu-
 niter itur in expeditionem. Et vobis
 quidē Lacedæmonii non aduersamur,
 sed optionem cedimus vtri cornu præ-
 esse malitis: alteri vero cornu ut præsi-
 mus nobis vendicamus, quemadmodū
 usque fecimus ad hoc tempus. Etiam
 vero citra hoc factū quod narrauimus,
 Atheniensibus sumus digniores qui hæc
 dignitatē obtineamus: quippe qui pro-
 sperè & multa vobiscum viri Spartiatæ
 certamina decertauimus, & multa cum
 aliis. Quo fit ut æquius sit nos alterum
 cornu tenere quam Athenienses: à qui-
 bus nō tales gestæ res sunt quales nobis,
 neq; recentēs neque vetustæ. Hæc Te-
 geatæ. Ad quæ hunc in modum re-
 spondere Athenienses, Erli scimus has
 copias pugnandi cum barbaro non al-
 tercandi gratia esse contractas, tamen
 quoniam Tegeatæ referre constitu-

it præclara facinora tum vetustâ tum noua, quæ per omne tempus vtrique fecerunt,
 necesse

hēcēsse habemus & nos exponere apud vos vnde nobis patrium sit, qui semper egregii fuimus, esse primos potius quā Arcadibus. Heraclidas, quorum ducem isti apud Isthmum se prædicant interfecisse, nos soli excepimus, eiectos prius ab omnibus Græcis, quos illi Mycenæzorum seruitutem fugientes adibant: & Evrysthei iniuriam vna cum eisdem pugnando propulsauius, victoriaque potiti sumus de iis qui tum Peloponnesum tenebant. Præterea Argiuos, qui aduersus Thebas cum Poly-nice militauerant, vita defunctos & insepultos, ducta in Cadmeos expeditione à nobis receptos & in nostra terra apud Eleusinem humatos fuisse dicimus. Iam vero nostrum præclarum facinus extat etiam in Amazonidas, quæ à flumine Thermodonte aliquando in nostram terram excurrere. Ac ne in heroum quidem laboribus qui ad Troiam bellauerunt, fuimus in postremis. Sed nihil admodum pertinet horum facere mentionem. ² etenim siue qui tunc egregii fuere, nunc instrenui sunt, siue tunc instrenui, nunc egregii sunt, satis sit de rebus prisca ista dixisse. Vt nullæ autem res aliæ nobis gestæ sint, (quæ multæ & præclarissimæ sunt, præut quorumcunque aliorum Græcorum) certe ob rem in Marathone à nobis gestam digni sumus qui hoc decus & alia insuper obtineamus: qui soli Græcorum per nos eum Persa dimicauimus, & rem tantam aggressi, victores euasimus, sex & quadraginta nationibus superatis. quo solo nomine digni sumus ut hunc loci honorem consequamur. Verum non decet in hac rerum condicione de loci dignitate contendere: ubicunque & iuxta quoscunque vobis Lacedæmonii videbitur appositissimum nos stare, illuc euntes obtemperabimus. Ubicunque enim loci nos collocati fuerimus, conabimur strenui existere. itaque ducite nos, tanquam vobis parituros. Hæc quum pro sua parte dixissent Athenienses, cunctus Lacedæmoniorum exercitus succlamauit digniores qui cornu tenerent Athenienses quam Arcades. Ita Athenienses Tegeatis superiores habuere cornu. Mox hunc in modum instructi sunt & qui superuenere Græcorum, & qui à principio venerant:

αἰαντιάδης ἡμῖν ἔχει δηλοῦσαι πρὸς ὑμέας, ὅ-
 θεν ἡμῖν πατρίων ἐστὶ, εὐοῖσι χρηστέσι, αἰεὶ παρῶ-
 ποισι εἴη μάλλον ἢ Ἀρκάσι. Ἡ ἑρακλείδης,
 τῷ φασι οὗτοι ἀποκτείναν ὃν ἡγεμόνα ἐν Ἰάδ-
 μῳ, τῷτο μὲν, πύτοις πρὸς τερσὶν ἐξελαίωμε-
 νοις ὑπὸ πύργων τῷ Ἑλλήνων, ἐς τοὺς ἀπικρί-
 ατο φέροντες δουλοπύλῳ πρὸς Μυκεναίων,
 μοῦνοι ὑποδδξαμένοι, τὴν Εὐρυαδέος ὕβει-
 κατείλοντο, σὺν κείνοισι μάχῃ νικήσαντες οὖν
 10 τῷτε ἔχοντες Πελοπόννησον· τῷτο δὲ, Ἀργείοις
 τοὺς μετὰ Πολυαίκεος ὅτι Θηβας ἐλάσαντας,
 τελευτήσαντες ὃν αἰῶνα, καὶ ἀτάφοις κειμένοις,
 στρατοσάμμοι ὅτι τοὺς Καδμείους, ἀνέλεσθαι
 τε τοὺς νεκροὺς φαρμῶν, καὶ θάψαι τῆς ἡμετέρας
 ἐν Ἑλλάσιν. ἔστι δὲ ἡμῖν ἔργον ὃ ἔχον καὶ ἐς
 Ἀμαζονίδας, καὶ ἀποθήκας καὶ ἀπὸ Θερ-
 μιδόντος ποταμοῦ ἐσβαλόντας κατὰ ἐς γλῶττιν
 Ἀττικὴν. καὶ ἐν τοῖσι Τρωϊκῇσι πόιοισι οὐδα-
 μῶν ἐλείπομεθα. ἀλλ' οὐ γὰρ πᾶσι περὶ τοῦ
 20 πῶν ὀπιμενῆσθαι. καὶ γὰρ χρηστοὶ τῷτε ἔ-
 τεσ, ὧν τοὶ νῦν αἰεὶ φλαυρότεροι· καὶ τῷτε ἐ-
 όντες φλαῦροι, νῦν αἰεὶ ἀμείνορες. παλαιὰ
 ὦν μὲν ἰὼν ἔργον ἄλις ἔστω· ἡμῖν δὲ, εἰ μηδὲν
 ἄλλο ἐστὶ ἀποδειγνύμενον, ὥσπερ ἐστὶ πολλὰ τε
 καὶ ὃ ἔχοντες, εἰ τοῖσι καὶ ἄλλοισι Ἑλλήνων,
 ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἐν Μαραθῶνι ἔργου ἄξιοι εἰ-
 μὲν τῷτο ὃ κέρως ἔχειν, καὶ ἄλλα πρὸς πύ-
 τῃ· οἱ γινεσ μοῦνοι Ἑλλήνων δὴ μοινομαχῇ-
 30 σάντες τῷ Γέρση, καὶ ἔργον τοῦτο ὀπιχειρή-
 σάντες, πρὸς ἡμῶν μετὰ, καὶ ἐοικῶσιν ἔθνεα ἔ-
 τε καὶ τεσσέρεσσι. ἀρ' οὐ δίκαιοι εἰμὲν ἔχειν
 ταῦτα τῶν πᾶσιν ἀπὸ πύτου μοῦνου τῶ ἔργου;
 ἀλλ' οὐ γὰρ ἐν τῷ τοῦδε τάξιος εἶναι στασιά-
 ζειν ὥρεται. ἀρ' οἱ εἰμὲν πείθεσθαι ὑμῖν ὃ Λα-
 κεδαιμόνιοι, ἢ ἀδρόκῃ ὀπιτηδύνῃσιν ἡμέας εἴη
 ἐξ αἰαί, καὶ κατ' αἰπίας. πρῶτη γὰρ τεταγμέ-
 νοι, πειρησόμεθα εἴη χρηστοί. ζήνηεσθε δὲ ὡς
 πεισομένων. Οἱ μὲν ταῦτα ἀμείβοντο· Λακε-
 δαιμόνιοι δὲ αἰέβωσεν ἅπαν ὃ στρατοπέδον Ἀ-
 40 θηναίοις ἄξιον κατέροις εἴη ἔχειν ὃ κέρως ἢ πρὸ
 Ἀρκάδης. οὕτω δὴ ἔσχοι οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ὑπερ-
 βάλοι τοὺς Τεγεαίτας. μετ' ἵλασιν, ἐπίασιν τοὺς ὅδε οἱ
 ὀπιφοιτῶν τῆς τε καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐλθόντες Ἑλλήνων

ἡ Ἀ-
 μαζονί-
 δας τῆς
 ἀπὸ

331

1 Bonam operam nauantibus, 2 Qui enim tunc strenui fuere, fieri possit ut nunc sint ignavi: & qui tunc ignavi, fieri possit ut nunc sint fortiores. De rebus igitur olim gestis, vel, de panas a igitur olim opera, hæc dixisse sic satis. 3 ὅδε οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν τὴν ἡμετέραν ἡμετέραν, quæ lectio, non illa, mihi probatur.

ὁ μὲν δὲ ξίον χέρας εἶχον Λακεδαιμονίων μύριοι
 τεττάρων ὅτις πεντακισχίλις εἰς Σπαρτὴν ἔ-
 φύλασεν φίλοι τ' εἰλωτέων πεντακισχίλιοι καὶ τεσ-
 μύριοι, ὧς αὖθρα ἕκαστον ἐπὶ τεταρτάτοις. ποσει-
 χέας δὲ σφι εἰλότο ἐσάναι οἱ Σπαρτίηται τὸς Τέ-
 ητας, καὶ πρὸς εἶνεκα καὶ ἀρετῆς. τεττάρων δ' ἐξ ὁπλῆται
 χίλιοι καὶ πεντακισχίοι. μετὰ ὅτε τὸς ἴσαντο Κορινθί-
 ων πεντακισχίλιοι. ὧς δὲ σφισι δὲ ἐβόησε ὧς
 Παυσανίῳ ἐσάναι Ποτιδαμητέων τ' ὅσα Παλλήνης
 τὸς παρεόντας τετρακισχίλις. τεττάρων δ' ἐχόμενοι ἴσαντο
 Ἀρκάδες Ὀρχομενίοι ἐξακισχίοι. τεττάρων δ', Σικυώ-
 νοι τετρακισχίοι. τεττάρων δ' εἶχοντο, Ἐπιδαυρίων ὅκτα
 χίλιοι. ὧς δ' ὅτε τὸς, Τροιζηνίων ἐπ' ἄσποντο χίλιοι.
 Τροιζηνίων δ' ἐχόμενοι, Λεωραμητέων διηκισχίοι. ἰσ-
 τῶν δ', Μυκηνάων καὶ Τιρυνθίων τετρακισχίοι. τετ-
 τάρων δ' ἐχόμενοι, Φλιάσιοι χίλιοι. ὧς δ' ὅτε τὸς ἐ-
 σαχ' Ἐρμιονέες τετρακισχίοι. Ἐρμιονέων δ' ἐχόμενοι
 ἴσαντο, Ἐρετειέων τε καὶ Στυρέων ἐξακισχίοι. ἰσ-
 τῶν δ' ἐχόμενοι, Χαλκιδέες τετρακισχίοι. ἰσ-
 τῶν δ', Ἀμ-
 ωρακινήτων πεντακισχίοι. μετὰ ὅτε τὸς, Λακεδαι-
 καίων καὶ Ἀνακτορίων ὅκτα χίλιοι ἐσασαν. ἰσ-
 τῶν δ' ἐχόμε-
 νοι, Παλῆες οἱ ἐκ Κεφδηγνῆς διηκισχίοι. μετὰ ὅτε
 τὸς Αἰγινήτων πεντακισχίοι ἐπ' ἄσποντο. ὧς δ' ὅτε
 τὸς ἐπ' ἄσποντο Μεγαρέων τριχίλιοι. εἶχοντο ὅτε
 τῶν, Πλαταιέες ἐξακισχίοι. τελευταῖοι δ' καὶ ὡς
 Αἰθναῖοι ἐπ' ἄσποντο, χέρας εἶχοντες ὁ δὲ ὠνυμον, ὅκτα
 χίλιοι ἐσρατήγησε δὲ αὐτῶν Ἀρεϊδῆς ὁ Λισι-
 μάχης. Οὗτοι, πλὴν τ' ἐπὶ ὧς αὖθρα ἕκαστον τε-
 τάρτων Σπαρτίηται, ἔσαν ὁπλῆται, σύμπαντες ἐ-
 οῖτες ἀριθμὸν ὅς τις μυριάδες, καὶ ὅκτα χιλιάδες, καὶ ἐ-
 κατονιάδες ἐπὶ ὧς ὁπλῆται μὲν οἱ πάντες συλλεχθέντες
 ὅτι τ' ἑκάστοις, ἔσαν ποσῶτοι. φίλων δ' πλῆθος ἦν ἰσ-
 δὲ τ' ὁ μὲν Σπαρτίητικὸς τάξις, πεντακισχίλιοι καὶ
 ὅς τις μύριοι ἄνδρες, ὡς ἐόντων ἐπὶ ὧς αὖθρα ἕκαστον
 καὶ ἰσ-
 τῶν πᾶς τις παρήρητο ὡς ἐς πόλεμον. οἱ δ' ὅτε
 λοιπῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἐλλήνων φίλοι, ὡς εἰς
 ὧς αὖθρα ἕκαστον ἔων ἄνδρα, πεντακισχίοι καὶ τετρακισχίλιοι
 καὶ ὅς τις μύριοι ἔσαν. φίλων μὲν δὲ τ' ἀπὸ τῶν μα-
 χιμῶν ὁ πλῆθος ἐξ τε μυριάδες, καὶ ὅς τις χιλιά-
 δες, καὶ ἑκατοντάδες πέντε. τὸ δὲ σύμπαντος τῶ
 Ἐλλήνων τῶ σιμωλόντος ἐς Πλαταιὰς σιμω-
 τῶ ὁπλῆται καὶ φίλοι τοῖσι μαχίμοις, εἰδεκα
 μυριάδες ἔσαν, μὴς χιλιάδες, ὧς δὲ ὅκτα
 σίων ἄνδρων καταδύουσαι. σιμω δὲ Θεσπείων τοῖσι
 παρεῦσι ἔξεπληρωῦτο αἱ εἰδεκα μυριάδες.

Dextrum cornu tenebant Lacedaemoniorum decem millia: quorum quinque millia erant Spartiatarum, quos custodiebant leuiter armata trigintaquinque millia seruatorum, septenis seruis circa singulos Spartiatas collocatis. ¹ Applicaue-
 rant autem sibi Spartiatae, & honoris & virtutis ergo, Tegeatas numero mille & quingentos armatos. Secundum hos sta-
 bant Corinthiorum quinque millia. ² Praeter hos inueniebantur apud Pau-
 saniam stantes trecenti Potidaeae eo-
 rum qui ex Pallene erant. Iuxta hos sta-
 bant Arcadum Orchomeniorum sex-
 centi: iuxta hos Sicyoniorum tria mil-
 lia. Hos sequebantur Epidauriorum o-
 ctingenti: super hos locati erant Troezenii mille. iuxta Troezenios ³ totidem Le-
 praeatae. post hos Mycenaeorum & Ti-
 rynthiorum quadringenti. Secundum
 hos, mille Phliasii: dehinc Hermionen-
 ses trecenti. iuxta Hermionen-
 ses, Eretrien-
 sium & Styreorum sexcenti. iuxta
 hos, Chalcidensium quadringenti. post
 hos, Ampraciatarum quingenti. post e-
 os, Leucadiorum & Anaclitorum o-
 ctingenti. Hos sequebantur Pallenen-
 sium qui sunt ex Cephallenia, ducenti.
 post hos instructi Aeginetarum quin-
 genti. iuxta hos Megarensium tria mil-
 lia, quos sequebantur Platzensium sex-
 centi. Ultimi & iidem primi stabant A-
 thenienses, laeum tenentes cornu, octo
 millia, duce Aristide Lysimachi filio.
 Hi omnes, praeter eos qui septeni circa
 singulos Spartanos stabant, fuerunt nu-
 mero triginta octo millia & septingenti,
 omnes grauis armaturae, aduersus bar-
 barum contracti. Leuiter vero armati,
 triginta quinque millia, septeni circa
 singulos Spartiatas collocati, quorum
 unusquisque ad pugnandum erat in-
 structus. ⁴ Circa ceteros autem Lace-
 daemonios ac Graecos singuli ferme le-
 uiter armati numero trigintaquatuor
 millia quingenti. Summa igitur totius
 leuis armaturae, quae pugnare posset,
 sexaginta millia quingenti. Totus au-
 tem Graecus exercitus qui ad Plataeas co-
 nuenit pugnae aptus, tam leuis quam gra-
 uis armaturae, fuit undecim myriades,
 minus mille & octingentis, id est, centum
 octo millia ducenti. Sed numerum unde-
 cim myriadam expleuere Thespienses,

¹ Delegerant autem Spartiatae Tegeatas qui iuxta ipsos starent, & honoris & virtutis ergo. ² Impetrauerant autem à Pausania ut sibi adstarent trecenti Potidaeae. ³ Ducenti Lepreaeatae. ⁴ Reliquorum autem Lacedaemoniorum & Graecorum milites leuiter armati erant trigintaquatuor millia quingenti, utpote viro vno vnumquemque circumstiteute. Id est, Ita quidem rationem huius numeri inueniundo ut reliquos Lacedaemonios & Graecos vnum habuisse virum sibi adstantem singulos dicamus, non septem, ut Spartiatas. Dixit autem ὡς αἰεὶ ὡς ἰσὶς ἰσῶς, ut modo dixit ὡς ἰσῶς ἰσῶς. Quod & ipsum Valla potius quā per nominatiuum, vertisse debuit, utpote septenis circa singulos Spartiatas collocatis, vel, utpote septenis vnumquemque Sparti circumstistentibus. ⁵ Sexaginta nouem millia. nam inter sex myriades (qua sexaginta millia efficiunt) & ingentibus vnum (id est quingenti) interiectum est καὶ οὐκ αἰεὶ χιλιάδες, quia Valla fortasse in suo exempli non habuit.

xxi

qui aderant ad mille & octingentos, qui nec ipsi arma habebant. Et hi quidem Græci ad flumen Asopum castra distributi communierant. ¶ Barbari vero qui cum Mardonio erant, posteaquam Masistium luxerunt, cognito Græcos apud Platæas esse, & ipsi ad Asopum qui illac fluit, ita sunt eregione à Mardonio collocati: Aduersus quidem Lacedæmonios Persæ, qui quia numero antecedeabant, eorum acies quæ multæ erant, usque ad Tegeatas opponebantur: ita ut quod robustissimum in exercitu erat, id omne contra Lacedæmonios: quod infirmius, id contra Tegeatas esset. Hæc faciebat Mardonius Thebanorum indicio atque admonitu. Iuxta Persas autem idem collocavit Medos, ut ex aduerso essent Corinthiis & Potidæatis & Orchomeniis & Sicyoniis. Post Medos collocavit Bactrios ex aduerso Epidauriorum & Træzeniorum & Lepreætarum ac Tirynthiorum, Mycenæorumque & Phalæstiorum. Secundum Bactrios collocavit Indos ex aduerso Hermionensium & Eretrieorum Styreorumque & Chalcidensium. Post Indos statuit Sacas oppositos Ampraciatis, & Anactoriis, & Leucadiis, & Pallenensibus, & Æginetis. Post Sacas posuit ex aduerso Atheniensium Platæensiumque ac Megarensium, Bœotos & Locros & Melienses & Thessalos, & mille Phocensium. Non enim Phocenses omnes à partibus Medorum stabant, sed eorum nonnulli cum Græcis sentiebant apud Parnassum deprehensi, & illinc profecti deduxerant comitari- que fuerant Mardonii copias pariter & Græcorum qui cum illo erant. Contra Athenienses item posuit Macedonas, Thessaliæque accolas. 3 Hæ nationes à Mardonio in aciem instructæ erant maxime celebres maximeque insignes, & præcipue mentione dignæ: necnon ceterarum quoque gentium viri memoratu digni, cum aliarum, cum Phrygum, Myserum, Thracum, Pæonum. Quinetiam Æthiopum 4 & Ægyptio- rum qui Hermorybics & Calasiries nominantur, gladio cincti, qui soli sunt ex Ægyptiis pugnaces: à Mardonio, quum adhuc esset in Phalero, è nauibus in quibus epibatæ erant, in terrâ translati.

xxxi

ἑσθῆσαι γὰρ καὶ Θεσσαλῶν ἐν τοῖς ἐκτατοπέδοις ὡς ἑκατόντες, δέκα μὲν ἐς ἑκαταρχίας καὶ χιλίας. ὅπλα δὲ ἔσθ' ἔτοι εἶχον· ἔπει μὲν μὲν παχύνειν ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ ἐς ἐκτατοπέδον. Οἱ δὲ ἀμφὶ Μαρδόνιον βεβήκασι, ὡς ἀπικηδύσαι Μασί- ριον, παρῆσαν, πυθόμενοι ἱς Ἑλλήνας ἐπὶ ἐν Πλα- ταῖσι, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ ἐν ταύτῃ ῥέοντα· ἀπικύματα δὲ, ἀντετάσσοντο ὡς δὲ ὑπὸ Μαρδονίου· καὶ μὲν Λακεδαιμονίους ἔστησε Πέρσας. καὶ δὲ πολλὸν γὰρ ἐξέειπαι πληθεὶ Πέρσας, ὅτι τε πάρις πλειῶνας ἔκχευσε μάτη, καὶ ἐπέχον τὰς Τεγεάδας· ἔπαξε δὲ ἔπει· ὅ, πὶ μὲν αὐτῷ διωπατώπατον παρὰ Διολέξας, ἔστησε αἰήτων Λακεδαιμονίων· ὁ δὲ ἀ- δαιέεσθον παρέταξε καὶ τὰς Τεγεάδας. ταῦτα δὲ ἐποίησε, φερόντων τε καὶ διδασκόντων Θεβαίων. Περσέων δὲ ἐχομύνας ἔταξε Μήδων· ἔτοι δὲ ἐπὶ- χον Κορινθίους τε καὶ Ποπδαρήτας, καὶ Ὀρχομενί- οὺς τε καὶ Σικυωνίους. Μήδων δὲ ἐχομύνας ἔταξε Βακτρίους· ἔτοι δὲ ἐπέχον Ἐπιδαυρείους τε καὶ 20 Τριζυγίους, καὶ Λεωρσαῖν τε καὶ Τιρυνθίους, καὶ 332 Μυκηνάους τε καὶ Φλιασίους. μετὰ δὲ Βακτρίους, ἔστησε Ἰνδοὺς· ἔτοι δὲ ἐπέχον Ἑρμιονέας τε καὶ Ἐ- ροτελείας, καὶ Στυρέας τε καὶ Χαλκιδέας. Ἰνδῶν δὲ ἐχομύνας Σάκας ἔταξε· οἱ ἐπὶ τῷ Ἀσωπῷ ἄμωρα- κήτας τε καὶ Ἀνακπερίους, καὶ Λακαδίους, καὶ Πα- λέας, καὶ Αἰγυπῖους. Σακῶν δὲ ἐχομύνας ἔταξε αἰτήα Ἀθηναιῶν τε καὶ Πλαταιῶν καὶ Μεγαρέων, Βοιωτῶν τε καὶ Λοκρῶν, καὶ Μηλίων, καὶ Θησαλῶν, καὶ Φωκῶν τὰς χιλίας. ἐγὼ δὲ ἂν ἀπὸ τῶν οἱ Φωκῆες ἐ- μῆδισαν, ἀλλὰ πνέει αὐτῶν. καὶ τὰ Ἑλλήνων πύξον, πρὸς τῷ Παρικοῦν κατελημμένοι. καὶ ἐνθάδε τινὲς ὁρ- μαώμενοι ἔφερον τε καὶ ἦγον πῶς τε Μαρδόνιος στρα- τὴν καὶ τὰς μετ' αὐτῷ ἔόντας Ἑλλήνων· ἔταξε δὲ καὶ Μακεδόντας τε καὶ τοὺς πρὸς Θεσσαλίῃν οἰκοῦμένους καὶ τὰς Ἀθηναιῶν. Ταῦτα μὲν τῶν ἐθνέων πὰς μέγιστα ὀνόμασαι τῶν ὑπὸ Μαρδονίῳ παχύν- των, πᾶσι δὲ ὅτι φανέσονται τε αὐτῷ καὶ λόγου πλεί- στου. οἰῆσαν δὲ καὶ ἄλλων ἐθνέων ἀνδρες αἰάμε- 40 μωγμένοι, Φρυγῶν τε καὶ Θρηάκων, καὶ Μυσῶν τε καὶ Παιόνων, καὶ τῶν ἄλλων· οἱ δὲ, καὶ Αἰθιοπῶν τε καὶ Αἰγυπτιῶν, οἱ τε Ἑρμιτύβιες, καὶ οἱ Κα- λασίειες, καλεόμενοι μαχαιροφόροι· οἱ δὲ εἰσὶ Αἰγυπτιῶν μοῦνοι μάχιμοι. τὰ τοιαῦτα ὅτι ἐπὶ αὐτῷ ἐφα- λήρα, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀπεβίβασατο, ἔόντας ἐπιβάτας.

1 Illos mille Ph. 2 Sed partes etiam Græcorum nonnulli ex illis fouebant, qui in loca Parnasso vicina se receperant: æquibus excurrentes Mardonii exercitum & Græcos qui cum eo erant, agebant ac ferebant. 3 Hæc sunt nomina nationum à Mardonio in aciem instructarum, earum quidem quæ quum amplissimæ essent, celeberrimæ erant, maximæque fiebant. Sed & ex aliis nationibus aliqui immixti illis erant, Phrygum & Thracum, & Mys. & Pæonum. 4 Et Ægyptiorum Hermotybies & Calasiries, qui vocantur Enisferi: qui soli ex Ægyptiis sunt ad pugnam apti. hos autem è nauibus quibus rehebantur eduxerat, quum adhuc apud Phalerum esset.

οὐ γὰρ ἐπ' αὐτῶν οἱ περὶ τὸν ἄμα Ξέρξη ἀπο-
 κέλευον ἐς τὰς Ἀχαιῶν Αἰγυπτοῖσι. τῶν δὲ
 δὴ βαρβάρων ἔσαν τεκνύοντες μυριάδες, ὥς καὶ
 πρὸς τὸν Μαρδόνιον διεσπάρησαν. τῶν δὲ Ἑλλήνων τῶν
 Μαρδονίου συμμάχων εἶδε μὲν οὐδὲς ὄφρα μὲν
 (οὐ γὰρ ὦν ἠεὶ θνήσκουσιν) αἷς δὲ ἀπὸ καύσεως ἔστι, ἐς
 πάντε μυριάδας συλλεγέσθαι εἰκάζω. οὗτοι οἱ πα-
 ραλαχθέντες περὶ ὄσαν. ἡ δὲ ἵππος χωρὶς ἐπέτα-
 ῖτο. Ὡς δὲ ἄρα πρῶτες οἱ ἐπιπαχὺς καὶ ἐ-
 θναὶ καὶ κατὰ τέλεια, ἐπὶ αὐτῶν τῇ δὲ τέρῃ ἡμέρῃ ἐ-
 γόντο καὶ ἀμφοτέρω. Ἕλλησι μὲν, Τισαμνίους
 Ἀντίχου καὶ Ὀδύσεως. οὗτοι γὰρ δὴ εἶπετο πρὸς
 στρατὸν μὲν πύττω μαίης. ὅν, εἶτα Ἡλείον,
 καὶ ἡμέας τῶν Ἰαμιδίων Κλυπιδίου, Λακεδαιμό-
 νιοι ἐποίησαντο λεωσφότεροι. Τισαμνίῳ γὰρ μα-
 τθολογῶν ἐν Δελφοῖσι πρὸς γένου, αἰεὶ ἡ Πυθίη,
 ἀγῶνας πρὸς μεγίστους ἀειρήσεσθαι πέντε. ὁ μὲν
 δὴ ἀμαρτῶν τῶ γρησπείου, πρὸς ἑπὶ τοῖσι γυ-
 μνασίοισι, ὡς ἀειρήσεσθαι γυμνικῶς ἀγῶνας. ἀ-
 σκῶν δὲ πεντάθλον, τῶ δὲ ἐν πάλασμα ἔδραμε
 νικᾶν Ὀλυμπιάδα, Ἰερωνύμῳ τῶν Ἀιδρίων ἐλθὼν
 ἐς εἶν. μαθόντες δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐς γυμνι-
 κῶς, ἀλλ' ἐς ὁρῶν ἀγῶνας φέρειν ὁ Τισαμνίου
 μαρτῆον, μισθῶ ἐπειράντο πείσαντες Τισαμνίῳ
 ποιεῖσθαι ἄμα Ἡρακλείδων τοῖσι βασιλεῦσι ἡ-
 γημόνα τῶν πολέμων. ὁ δὲ, ὁρῶν πρὸς πολλὰ ποι-
 δολογῶν Σπαρτηνῶν φίλον αὐτὸν πρὸς ἑαυτῶν, μα-
 θὼν τῶτο, αἰετήμα, σημάτων σφι, ὡς καὶ μιν πολίτη-
 νι σφέτεροι ποιήσονται, τῶν πρῶτων μετὰ διδόν-
 τες, ποιήπει τὰυτα, ἐπ' ἄλλῳ μισθῶ δὲ ἔ. Σπαρ-
 τήται δὲ, πρὸς τὰ μὲν ἀκρύτατες, δεινὰ ἐποίησαν τε
 καὶ μετίεσαν τῆς χρησιμοσιμίας τοῦ τῶν ἀνδρῶν τέ-
 λος δὲ, δέματος μεγάλου ὅτι κρεμαμμένου τῶ Περ-
 σικῶν τοῦ περὶ στρατὸν, κατὰ μέντοι μεπέντες. ὁ
 ὅ, γνοὺς τέτραμμένους σφέας, ἔδλ' ἔτῳ ἔφην ἐπὶ ὁρ-
 κέσθαι τῶ τοῖσι μοῦνοισι, ἀλλὰ δεινὸν ἐπὶ καὶ ὅν ἀδελ-
 φὸν ἐωὺτῶ Ἡγίῳ γυμνάσαι Σπαρτηνῶν ὅτι τοῖσι
 αὐτοῖσι λόγισι τοῖσι καὶ αὐτὸς γίγεται. Ταῦτα δὲ
 λέγων οὗτος ἐμμεέτο Μελάμποδα, ὡς εἰχέσαι,
 βασιλικὴν τε καὶ πολιτικὴν αἰτέοντος. καὶ γὰρ δὴ
 καὶ Μελάμπους, τῶν δὲ Ἀργείων γυναικῶν μαρτυροῦ-
 σιν, ὡς μιν οἱ Ἀργεῖοι ἐμμεέτοσαν ἐν Πύλου παῶ-
 σαι τὰ σφετέρως γυναικῶν τῆς νούσου, μισθὸν
 ὅς ποτε πρὸς τῆς βασιλικῆς ὁ ἡμισυ. οὐκ ἔμε-
 λαντο ὅς τ' Ἀργείων, ἀλλ' ἀπὸ τῶν, ὡς ἐμμεέτοσαν
 πολλῶν πλευνέων τῶ γυναικῶν, ἔτῳ δὲ ὁποσάντες ἔχον
 Μελάμπους πορεῖται, ἥσαν δώσαντες οἱ αὐτοί.

non enim totum pedestribus copiis, quae
 cum Xerxe Athenas ierant, Aegyptii
 censi fuerant. Barbarorum igitur (ut et-
 iam superius ostensum est) triginta my-
 riades fuere: Graecorum vero Mardo-
 nii auxiliariorum, nemo numerum (ne-
 que enim numerati fuerant) nouit. Vt
 autem coniectura colligi licet, ad quin-
 que myriades fuisse coniecto. Tot ex
 aduerso instructi fuere pedes: equita-
 tus vero seorsum erat collocatus. Ita
 dispositi nationatim manipulatimque,
 utrique postero die sacrificauerunt. Ap-
 ud Graecos haruspex erat Tisamenus
 Antiochi filius. is enim hunc exercitum
 vates comitabatur, Eleus quidem & ex
 genere lamideorum Clytiades, sed à
 Lacedaemoniis ciuitate donatus. Nam
 consultant vaticinium apud Delphos
 de prole respondit Pythia quinque i-
 psam maximas palmas è certaminibus
 reportaturum. oraculo non intellecto
 Tisamenus gymnasiis operam dabat,
 tanquam gymnicas victorias adeptu-
 rus, quumque se exercebat in quinque
 certaminibus, in vno, dum currit O-
 lympia, venit in contentionem victori-
 cum Hieronymo Andrio. Lacedaemo-
 nii autem interpretantes non ad gymni-
 ca certamina spectare Tisameni oracu-
 lum, sed ad bellica, conabantur eum
 mercede conducere ut vna cum Hera-
 clidis bellorum dux regibus foret. Hic
 animaduertens Spartiatarum plurimi face-
 re ipsius amicitia, abnuebat: quod nega-
 ret se alio pretio id facturum quam si Spar-
 tiatarum se ciuem facerent, omnia iu-
 ra ciuitatis impertientes. Id Spartiatarum
 quum audissent, ab initio ferentes indig-
 ne, oraculum missum omnino fecerunt:
 tandem imminente hoc ingenti Persici
 exercitus metu, annuebant, impertire-
 que homini volebant. Eos iste immu-
 tatos intelligens, negare iam se eo so-
 lo esse contentum: sed oportere fratrem
 suum Hegiam etiam fieri Spartiatam eadem
 conditione qua & ipse fieret. Hoc autem
 dicens imitabatur (ut coniectare licet)
 Melampodem, regnum pariter & ciui-
 tatem deposcens. Etenim Melampus
 quum ab Argiis mercede conducere-
 tur è Pylo ad compescendum morbum fu-
 roris mulierum Argiuarum, deposcebat pro
 mercede dimidium regni. recusantibus id
 Argiis atque digressis, quum plures è muli-
 eribus infaniret, ita obtemperantes, quod
 Melampus poposcerat daturi reuerterunt.

Ibi ille

xxxii

xxxiii

Ibi ille cernens hos esse immutatos, plu-
ra optauit, negans se indulturum quæ
vellent, nisi & fracti suo Biantitertiam
partem regni donassent. Argiui in ar-
ctum redacti hoc quoque annuerunt.
Ita Spartiatæ Tisameno, quo maiorem
in modum egebant, prorsus assense-
runt: & concessu istorum Tisamenus
Eleus Spartiata effectus quinque ma-
xima certamina ex oraculo illis obti-
nuit. Hi duo ex omnibus hominibus
soli sunt à Spartiatis ciuitate donati.
Quinque autem certamina hæc fuere:
Vnum & id primum hoc quod pugnatū
est ad Platæas: alterum, quod in Te-
gea cum Tegeatis atq; Argiuis: tertium,
quod in Dipænsibus cū vniuersis Ar-
cadibus præter Mantineos: quartum,
quod cum Messeniis ad Isthmum: vl-
timum, quod in Tanagra cum Atheni-
ensibus & Argiuis. Hoc autem vltimum
peractum fuit quinque certaminum.
Tisamenus igitur Spartiatarum tunc
ductor varicinatus est Græcis in agro
Platæensi: & apud Græcos quidem
pulchre litatum est, si se defenderent,
non si Asorum transgressi pugnam ca-
pperent. Mardonio autē capessendæ
pugne audio non extitere pulchra exta,
nisi & ipse sese defenderet. nam is quo-
que Græcis sacrificiis vtebatur, haru-
spicem habens Hegesistratum virum E-
leum, & Telliadeorum præstantissimū.
Hunc ante ea tempora Spartiatæ quum
cepissent, in vincula coniecerant morte
affecturi, vt à quo multa intoleranda
perpeffi fuissent. Ille in hac calamitate
positus, vtpote pro anima sollicitus, &
qui ante mortem multa ac tristitia foret
passurus, rem perpetravit fide maiore.
nam vt erat ligneis atque ferratis¹ soleis
vinculus, ferro quod illatum fuit potitus,
confestim excogitauit opus omniū quæ
nos nouimus animosissimum.² Com-
mentus enim qua ratione reliquum pe-
dis educeretur, præcidit sibi dimidium
pedem. hoc acto, quamuis ab excubito-
ribus obseruaretur, tamē subruto muro
profugit Tegeam versus, noctu iter
faciens, interdium syluis se abdens atque
immorans, vt trinoctio Tegeam perue-
nerit: Lacedæmoniis eum passim per-
scrutantibus, admiratibusq; magnope-
re hominis audaciam, cuius dimidia-
tum pedem iacentem cernerent, ipsum
inuenire non possent. Ita Hegesistratus

ὁ δὲ φάσκει δὴ ἐπὶ τῷ ὄρει αὐτῷ τετραμ-
μύοις, φάσι, ἐμὴ καὶ τῶν ἀδελφῶν Βιάδου μετὰ
δὴ τῶν Τριτημέλειον τῆς βασιλῆως, οὐ ποιεῖν τὰ
βούλονται. οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἀπειληθέντες ἐς γε-
νὸν, κατεπαύοντο καὶ ταῦτα. Ὡς δὲ καὶ Σπαρτι-
ῆται, ἐδόντο γὰρ δυνάμει τῆς Τισαμενοῦ, πρῶτος
συνεχώρουν οἱ. συγχώρησάντων δὲ καὶ ταῦτα
τῶν Σπαρτιητέων, οὕτω δὴ πέντε σφι ματὶ δό-
λμος ἀγῶνας τοῖς μεγίστοις Τισαμενὸς ὁ Ἡλείος,
10 Ἰφρόλμος Σπαρτιητῆς, συγκαταφέρει. μοῦνοι δὲ
δὴ πρῶτον ἀνδραγῶν ἐγγύνητο οὗτοι Σπαρτιη-
τῆσι πολέμῳ. οἱ δὲ πέντε ἀγῶνες, οἳ δὲ ἐγγύνητο· εἰς
μὲν καὶ πρῶτος, οὗτος ὁ ἐπὶ Πλαταιῶν· ἐπὶ δὲ, ὁ ἐπὶ
Τεγῇ πρὸς Τεγεάτας καὶ Ἀργεῖους Ἰφρόλμος· μὲν
δὲ, ὁ ἐπὶ Διπῶν πρὸς Ἀρκάδας· πρῶτος, πλὴν ὅτι οὐκ ἔστιν,
Μαρινέων· ἐπὶ δὲ, Μεσσηνίων ὁ πρὸς τῶν Ἰσθμῶν
ὑστατος, ὁ ἐπὶ Ταναγρῇ πρὸς Ἀθηναιῶν τε καὶ
Ἀργεῖους Ἰφρόλμος. οὗτος δὲ ὑστατος κατεργάσθη
τῶν πέντε ἀγῶνων. Οὗτος δὴ τότε πῶσι Ἑλλη-
20 σι ὁ Τισαμενός, ἀγόντων τῶν Σπαρτιητέων, ἐμδυ-
τῶντο ἐπὶ Πλαταιῶν. πῶσι μὲν ἔτι Ἑλλήσιν καὶ
ἐγένετο πᾶσι ἀμυνομένοις. ἀφ᾽ οὗτος δὲ ὁ Ἀφ-
κόν, καὶ μάχης ἀρχοῦσι, οὗ. Μαρδοκίῳ δὲ πρὸς
δυμοῦ καὶ μάχης ἀρχοῦσι, οὗ. Μαρδοκίῳ δὲ πρὸς
ἱερῶν ἀμυνομένοις καὶ τῶν, καὶ. καὶ γὰρ οὗτος
Ἑλλήσιν ἱερῶν ἐγγύνητο, μάλιστα ἔχων Ἡγήσι-
στρατον, ἀνδρα Ἡλείου τε καὶ τῶν Τελιαδέων ἐόν-
τα λογιστάτοι· οἱ δὲ πρὸς τῶν Σπαρ-
τιητῶν λαοόντες, ἐδύναντο ἐπὶ θανάτῳ, ὡς πεποιθό-
30 τες πολλά τε καὶ ἀνάρσια ἔχοντες αὐτοῖς. ὁ δὲ, ἐπὶ τῶν
τῶν κακῶν ἐχόμενος, ὡς τε τρέχων πρὸς τῆς ψυχῆς,
πρὸς τῆς θανάτου ἀποσώμενος πολλά τε καὶ λυ-
γρὰ, ἐργῶν ἐργάτατο μίζον λόγῳ. ὡς γὰρ δὴ ἐ-
δέδετο ἐπὶ ζύλῳ σιδηροδέτῳ, ἐστὶν ἐχέτωρ κωσι-
δηρείου ἐκράτησε. αὐτὸς δὲ ἐμνηχάσθη ἀνδρεί-
ότατον ἐργῶν πρῶτον τῶν ἡμεῖς ἰδόμεν. καθημετέ-
λμος γὰρ ὅπως ἐξελθόνταί οἱ τῶν λοιπῶν τῆς ποδός,
ἀπὸ τῆς οὐκ ἐπὶ τῶν ποδός. ταῦτα δὲ ποιήσας,
ὡς φυλασσόμενος ὑπὸ φυλάκων, διορύξας τὸ τοί-
40 χον, ἀπὸ τῆς Τεγῆς, καὶ μὲν νύκτας περιεβόη-
νος, καὶ δὲ ἡμέρας κατὰ δυνάμειν ἐς ὕλην, καὶ αὐλι-
ζόμενος οὕτω, ὡς τε Λακεδαιμονίων πρῶτον
σιδηροῦν, περὶ τῆς οὐκ ἐπὶ τῶν ποδός, ἐπὶ Τεγῇ. τῆς
δὲ ἐπὶ θανάτου μεγάλα ἐπέχεσθαι τῆς τε πόλεως,
ὁρεοῦ καὶ τῶν ἡμέτερον τῶν ποδός τῆς καὶ μὲν, καὶ ποδός
καὶ κείνον οὐ δυναμένους διρεῖν. τότε μὲν οὕτω καί μιν

¹ Sunt qui eas aethiopi interpretantur.

² Pedis enim extremam partem resecuit, quum prius ad reliquam educendam di-
mensus spatium esset.

Λακεδαιμονίους, καὶ τὰς δὲ γαίῃς Τεγῶ·
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἄλλο, ὅσον ἔστιν ἡ Λακεδαιμονία, τὸν δὲ
 χρόνον· ὅτις ὁ Ἰφιδάμος ἔχῃ παρὰ τοὺς πόδας
 ἑλπίων πόδα, κατεστῆκε· ἐκ τῆς ἰθείας Λακεδαί-
 μονίῃσι πολέμους. οὐ μὲν τοι ἐς γὰρ τέλος οἱ σκευ-
 ἐκε δ' ἔχθρος δ' ἐς Λακεδαιμονίους συγκυρηνάδων·
 ἦλθον γὰρ μακρὰ δόρυ, ὃν Ζακύνθος· ὅτι αὐ-
 τῶν, καὶ ἀπέθληκε. Οἱ μὲν τοι θάνατος ὁ Ἡγεσι-
 στρατοῦ, ἔσθοντο δὲ τῶν Πλαταιέων· τότε δὲ
 ὅτι τὰ Ἀθήνη τὰ Μαρδονίῳ μεμνημένους
 οὐκ ὀλίγον, ἐθύετο τε καὶ παρεθυμίοτο καὶ δ' ἔχθρος
 δ' Ἀλακεδαιμονίῳ, καὶ τῶν δ' ἐκέρδους, ὡς ὅσον ἐκαλ-
 λιερεῖ ὥστε μὴ χαῖται, οὐτε αὐτὸς Πέρσης, οὐτε
 τοῖσι μετ' ἐκείνων ἐοῦσι Ἑλλήνων, (ἵχον γὰρ καὶ ἑ-
 λπίων ἐοῦσι τῶν μάστιγι Ἰππομάχου, Λευκάδην αὐ-
 δει) ὑπερρέοντων δὲ τῶν Ἑλλήνων, καὶ γινόμενοι
 πλεονέκων, Τιμοχρίδης ὁ Ἐρπυῖος, αἰὲρ Θηβαῖος,
 συνεβούλευε Μαρδονίῳ καὶ ἐκβολὰς τῶν Κιθα-
 ράδος φυλάττει· λέγων ὡς ὑπερρέουσι οἱ Ἕλληνες
 αἰεὶ αὐτὰ πᾶσι ἡμέρῃσι, καὶ ὡς ἀπολαύσειτο συχινός.
 Ἡμέρας δὲ σφίσι ἀντικατηλόμενοι ἦσαν ἐχθρότητα ὁ-
 κτῶν, ὅτι ταῦτα ἐκείνος συνεβούλευε Μαρδονίῳ.
 ὁ δὲ, μαθὼν τὸ πρῶτον ἐπὶ ἔχουσαν, ὡς δὲ φησὶ ἐ-
 φημετο, πέμπει τὸ ἵππον ἐς τὰς ἐκβολὰς καὶ Κιθα-
 ρωνίδας, αἱ δὲ Πλαταιέων φέρονσι· καὶ Βοιωτῶν
 μὲν, τρεῖς κεφαλὰς καλέουσι, Ἀθηνῶν δὲ, δρυὸς
 κεφαλὰς· περιφθίντες δὲ οἱ ἰσώπεται, οὐ μάλιστα
 ἀσπίκοντο. ἐς βάλλοντα γὰρ ἐς τὸ πεδίον, λαμβά-
 νουσι ὑποζυγία τε πεντακίσια, σιτία ἄρῃα ἀπὸ
 Πελοποννήσου ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ αἰδεσφόροι, οἱ
 εἶποντο τοῖσι ζήλοισι. ἐλόντες δὲ ταύτην τῇ ἀ-
 ρχηνοὶ Πέρσαι, ἀφειδέως ἐφόνδον, φειδόμενοι οὐ-
 τε ὑποζυγίου σθένος, οὐτε αἰδεσφόρου. ὡς δὲ ἀ-
 δυν εἶχον κτείνοντες, τὰ λοιπὰ αὐτῶν ἡλαίων πε-
 ριβαλλόμενοι πρὸς τὴν Μαρδονίῳ καὶ ἐς τὸ στρα-
 τόπεδον. Μετὰ δὲ τῷ δ' ἔργον, ἐτέρους δύο ἡμέ-
 ρας διέπειψαν, σὺν δὲ τῇ βουλῇ μὲν μάχης ἄρ-
 ξαι. μέχει μὲν γὰρ τῷ Ἀσωπεῦ ἐπήϊσαι οἱ βαρ-
 βάραι, πρῶτον μὲν τῶν Ἑλλήνων, διέβαινον δὲ σὺν δὲ
 τῇ βουλῇ μὲν ἡ Μαρδονίῳ αἰὲρ παρεσέκειτο τε
 καὶ ἐλόντες τὰς Ἑλλήνας. οἱ γὰρ Θηβαῖοι, αἵ τε μη-
 δίζοντες μεγάλας, παρεθύμους ἔφερον τὸν πόλεμον,
 καὶ αἰεὶ κατηγόντο μέχρι μάχης. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς
 πρὸς δὲ καὶ Μῆδιν, μάλα ἔσπον οἱ
 ἀπεδείκνυντο ἄρετας. Μέχει μὲν γὰρ τῷ δὲ καὶ
 ἡμέρων

Lacedæmoniiis elapsus, in Tegeam, quæ
 per id tempus non erat pacata Lacedæ-
 moniis transfugit. Sanato vulnere &
 ligneo pede ascito, ex professo Lacedæ-
 moniis hostis extitit. Sed non ad postre-
 mum ei protractum in Lacedæmonios
 odiū profuit. nam in Zacyntho quum
 vaticinaretur, ab his captus atque inter-
 eimptus est. Verum hic Hegesistrati
 interitus posterior rebus Platæensibus
 fuit. Tunc autē is a Mardonio non exi-
 gua summa conductus, cupide sacrifici-
 cabat, cum in Lacedæmonios odio, tum
 lucri gratia. Quum igitur ex ta non es-
 sent pulchra ad pugnam committen-
 dam neque ipsis Persis, neque Græcis
 qui cum illis erant, (habebant enim &
 Græci suum haruspicem quendam Leu-
 cadium Hippomachum) quumq; di-
 laborētur multi Græci, suavit Mardonio
 Timogenides Herpyis filius vir The-
 banus ut exitus Cithæronis custodien-
 dos curaret, quod diceret² assidue Græ-
 cos ad hostē quotidie transire, seq; com-
 plures deprehendisse. Iam autē dies
 octo abierant positis eregione castris,
 quū iste Mardonio hoc consiliū dedit.
 Mardonius, admoneri se probe intel-
 ligens, primis tenebris equitatum mit-
 tit ad ingressus Cithæronis qui Platæas
 ferunt: quæ Bæotii Tria capita, Atheni-
 enses Capita quercus appellant. Equi-
 tes missi non frustra peruenere. nacti en-
 im ingredientia campum quingenta
 iumenta quæ commeatum ē Pelopon-
 neso ad exercitum subuehebant, diri-
 piunt: & eos qui iumenta sequebantur,
 immisericorditer trucidant, neque iu-
 mentis neque hominibus parcentes.
 In quibus occidendis posteaquam satis
 sunt grassati, cum ceteris quæ eripue-
 rant, ad Mardonium sunt & ad exerci-
 tum reuersi. Post hanc rem gestā bi-
 duum absumptū est, neutris pugnam la-
 cessere volentibus. nam etsi Asopo te-
 nus barbari procellerant irritandi Græ-
 cos gratia, neutri tamen sibi transeun-
 dum statuebant. equitatus modo Mar-
 donii progrediebatur, & Græcos mole-
 stia afficiebat: quia Thebani, utpote in
 amorem Medorum vehementer propen-
 si, ferebant alacriter bellum, &
 assidue prouehabantur vsque ad præ-
 lium: deinde excipientes Persæ pariter
 ac Medi præcipue præclara facinora
 edebant. His amplius ad decem vsq;

xxxvii

xxxviii

xxxix

xl

¹ Quumque subingerentur Græci, & eorum numerus cresceret, ² Subingredi quotidie Græcos, & fore ut ipse
 multos interciperet. Iam autem d.

dies nihil est actum. 'at ubi vndecimus dies illuxit, quum & Græci multo plures efficerentur, ad Platæas castris eregione positis, & Mardonius stationem gravaretur, ibi venere in colloquium Mardonius Gobryæ & Artabazus Pharnacis filius, vir apud Xerxem inter paucos Persarum virtutis expertæ. quorum consultantum hæc fuere sententiæ: Artabazi quidem, expediens esse contrahitis quamprimum copiis ire ad mœnia Thebana, quo multum rei frumentariæ 10 ipsis multumque pabuli iumentis compararent: atque ibi confidentes per ocium rem conficerent; videlicet quum multum aurum signatum non signati haberent, multum etiam argenti ac poculorum, ne parcerent illis, sed ea ad Græcos mitterent, eos præcipue qui civitatibus præsiderent. fore enim ut illi suam traderent libertatem: neque oportere pugnandi adire discrimen. Eadem autem Thebanorum quæ istius sententia erat, tanquam aliquid ultra hoc prospicientis. Mardonii autem sententia ferocior pertinaciorque, & nullo modo cedens: quippe opinantis meliorem suum esse quam Græcorum exercitum, & satius primo quoque tempore confligere, quam committere ut plures quam coacti erant Græci cogerentur: Hegesistrati vero auspicia valere sinere, nec eis vim afferre: quinimo Persarum more servato debere confligere. Mardonio ita opus facto esse censi nemo contradicebat. qui, ubi sententia sua vicit, accitis cohortium. præfectis & qui secum erant ducibus Græcorum (penes eum nanque erat summa imperii, non penes Artabazum) percontabatur num aliquod oraculum scirent de Persis tanquam perituris in Græcia. Silentibus euocatis, partim quod ignorarent oracula, partim quod haud tutum putarent proferre quod scirent, inquit ipse Mardonius, Quoniam vos aut nihil no-

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054 1055 1056 1057 1058 1059 1060 1061 1062 1063 1064 1065 1066 1067 1068 1069 1070 1071 1072 1073 1074 1075 1076 1077 1078 1079 1080 1081 1082 1083 1084 1085 1086 1087 1088 1089 1090 1091 1092 1093 1094 1095 1096 1097 1098 1099 1100 1101 1102 1103 1104 1105 1106 1107 1108 1109 1110 1111 1112 1113 1114 1115 1116 1117 1118 1119 1120 1121 1122 1123 1124 1125 1126 1127 1128 1129 1130 1131 1132 1133 1134 1135 1136 1137 1138 1139 1140 1141 1142 1143 1144 1145 1146 1147 1148 1149 1150 1151 1152 1153 1154 1155 1156 1157 1158 1159 1160 1161 1162 1163 1164 1165 1166 1167 1168 1169 1170 1171 1172 1173 1174 1175 1176 1177 1178 1179 1180 1181 1182 1183 1184 1185 1186 1187 1188 1189 1190 1191 1192 1193 1194 1195 1196 1197 1198 1199 1200 1201 1202 1203 1204 1205 1206 1207 1208 1209 1210 1211 1212 1213 1214 1215 1216 1217 1218 1219 1220 1221 1222 1223 1224 1225 1226 1227 1228 1229 1230 1231 1232 1233 1234 1235 1236 1237 1238 1239 1240 1241 1242 1243 1244 1245 1246 1247 1248 1249 1250 1251 1252 1253 1254 1255 1256 1257 1258 1259 1260 1261 1262 1263 1264 1265 1266 1267 1268 1269 1270 1271 1272 1273 1274 1275 1276 1277 1278 1279 1280 1281 1282 1283 1284 1285 1286 1287 1288 1289 1290 1291 1292 1293 1294 1295 1296 1297 1298 1299 1300 1301 1302 1303 1304 1305 1306 1307 1308 1309 1310 1311 1312 1313 1314 1315 1316 1317 1318 1319 1320 1321 1322 1323 1324 1325 1326 1327 1328 1329 1330 1331 1332 1333 1334 1335 1336 1337 1338 1339 1340 1341 1342 1343 1344 1345 1346 1347 1348 1349 1350 1351 1352 1353 1354 1355 1356 1357 1358 1359 1360 1361 1362 1363 1364 1365 1366 1367 1368 1369 1370 1371 1372 1373 1374 1375 1376 1377 1378 1379 1380 1381 1382 1383 1384 1385 1386 1387 1388 1389 1390 1391 1392 1393 1394 1395 1396 1397 1398 1399 1400 1401 1402 1403 1404 1405 1406 1407 1408 1409 1410 1411 1412 1413 1414 1415 1416 1417 1418 1419 1420 1421 1422 1423 1424 1425 1426 1427 1428 1429 1430 1431 1432 1433 1434 1435 1436 1437 1438 1439 1440 1441 1442 1443 1444 1445 1446 1447 1448 1449 1450 1451 1452 1453 1454 1455 1456 1457 1458 1459 1460 1461 1462 1463 1464 1465 1466 1467 1468 1469 1470 1471 1472 1473 1474 1475 1476 1477 1478 1479 1480 1481 1482 1483 1484 1485 1486 1487 1488 1489 1490 1491 1492 1493 1494 1495 1496 1497 1498 1499 1500 1501 1502 1503 1504 1505 1506 1507 1508 1509 1510 1511 1512 1513 1514 1515 1516 1517 1518 1519 1520 1521 1522 1523 1524 1525 1526 1527 1528 1529 1530 1531 1532 1533 1534 1535 1536 1537 1538 1539 1540 1541 1542 1543 1544 1545 1546 1547 1548 1549 1550 1551 1552 1553 1554 1555 1556 1557 1558 1559 1560 1561 1562 1563 1564 1565 1566 1567 1568 1569 1570 1571 1572 1573 1574 1575 1576 1577 1578 1579 1580 1581 1582 1583 1584 1585 1586 1587 1588 1589 1590 1591 1592 1593 1594 1595 1596 1597 1598 1599 1600 1601 1602 1603 1604 1605 1606 1607 1608 1609 1610 1611 1612 1613 1614 1615 1616 1617 1618 1619 1620 1621 1622 1623 1624 1625 1626 1627 1628 1629 1630 1631 1632 1633 1634 1635 1636 1637 1638 1639 1640 1641 1642 1643 1644 1645 1646 1647 1648 1649 1650 1651 1652 1653 1654 1655 1656 1657 1658 1659 1660 1661 1662 1663 1664 1665 1666 1667 1668 1669 1670 1671 1672 1673 1674 1675 1676 1677 1678 1679 1680 1681 1682 1683 1684 1685 1686 1687 1688 1689 1690 1691 1692 1693 1694 1695 1696 1697 1698 1699 1700 1701 1702 1703 1704 1705 1706 1707 1708 1709 1710 1711 1712 1713 1714 1715 1716 1717 1718 1719 1720 1721 1722 1723 1724 1725 1726 1727 1728 1729 1730 1731 1732 1733 1734 1735 1736 1737 1738 1739 1740 1741 1742 1743 1744 1745 1746 1747 1748 1749 1750 1751 1752 1753 1754 1755 1756 1757 1758 1759 1760 1761 1762 1763 1764 1765 1766 1767 1768 1769 1770 1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845 1846 1847 1848 1849 1850 1851 1852 1853 1854 1855 1856 1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 256

ἤδεατε τῷδε εἰνέει, ὡς ὡς εἰσοδμήσεις ἡμέας Ἑλλη-
νων. ταῦτά σφι εἴπας, δούτε εἰσήμεγε τῷδε
τίεσθαι τε πόλιν, καὶ δίκαια ποιεῖσθαι, ὡς ἄμα
ἡμέρη τῇ ὀπίουση συμβολῆς ἐσομένης. Τῷτον δὲ
ἔγωγε τὸ χρησιμὸν τὸ Μαρδόνιος εἴπαι ἐς Πέρσας ἔ-
χειν, ἐς Ἰλλυριοὺς τε καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐξαδινύδω
πεποιτημένον, ἀλλ' οὐκ ἐς Πέρσας. διὰ τὰ μὲν Βά-
χιδιόβι ἐς ταῦτην τὴν μάχην πεποιτημένα,

Τὴν δὲ ὅτι Θερμοδοντὴ καὶ Ἀσωπὸν λεχ-

τοῖν

335

Ἑλλήνων στυγρόν, καὶ βαρβάρων ἰσχυρὸν,
τῇ πολλοὶ πιστεύουσι, τῷδε λαχέσιν τε μέρον τε,
τοῖς ὀφείων Μήδων ὅταν αἰσιμον ἡμᾶρ ἐπέλ-
θῃ.

ταῦτα μὲν καὶ τῷδε πλῆσιν πούσι ἄλλα Μουσαίῳ
ἔχοντα οἶδα ἐς Πέρσας. ὁ δὲ Θερμοδοντὴ ποταμὸς
ῥέει μεταξὺ Ταναῖδος τε καὶ Γλίσαντος. Με-

τὰ δὲ τὴν ἐπιρώτησιν τῷδε χρησιμῶν, καὶ τῷδε ἵκνται
τὴν οὐκ Μαρδόνιου, ὅς τε ἐγὼ εἶπα, καὶ ἐς φυλακὰς

ἐπίσποντο. ὡς δὲ παρὼς τῆς νυκτὸς παρελήλα-

το, καὶ ἡσυχίᾳ ἐδόκεε εἶναι ἡμᾶς τὰ στρατόπεδα, καὶ
μέγιστα οἱ ἄνθρωποι εἶναι οὐκ ὕπνῳ, τῷδε αὖτε

παρὰ τῆς ἰσχυρῆς τῆς φυλακῆς τῷδε Ἀ-

θηνάων Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμιώντιος, στρατῶν τε
ἑῶν, καὶ βασιλῆος Μακεδόνων, ἐδύζηντο πρὸς στρα-

τηγῶν ἐς λόγους ἐλθεῖν. τῷδε ὁ φυλάκων οἱ μὲν
πλευνῶντες παρὰ τὸν ποταμὸν, οἱ δὲ ἐπὶ τοῖς στρα-

τηγῶν. ἐλθόντες ὁ ἑλεγον ὡς αἰσθητοὶ ἦσαν ὅτι
ποταμὸς τῷδε στρατόπεδον τῷδε Μήδων ὅς ἄλλο μὲν

δοκῶν τῷδε ἀγνοῖ ἔστος, στρατηγῶν δὲ οὐκ ἔστιν,
ἐλθεῖν φησὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν. Οἱ δὲ ἐπὶ ταῦτα

ἤκουσαι, αἰτήκα ἔσποντο ἐς τῆς φυλακῆς. ἀπὸ
μὲν οἱ δὲ ἔλεγε Ἀλέξανδρος πᾶσι, Ἀνδρες Ἀ-

θηνάων, τῷδε ἡμεῖς ὑμῖν τὰ ἑπὶ τὰδε ἡγήμεθα,
ἀπὸ τῆς ποταμῶν πρὸς μηδὲν λέγειν ὑμέας

ἄλλον ἢ Παισάνην, μή μιν ἀφαιρήτε. οὐδὲ
γὰρ αἰσθητοὶ, εἰ μὴ μετὰ τὸν ποταμὸν συνα-

πάσης τῆς Ἑλλάδος. αἰτὸς τε γὰρ Ἑλλήνων ἦν
εἰμὶ πᾶν χρόνον, καὶ αὐτὸς ἐλθὼν δὲ δεδουλωμένον

οὐκ αἰσθητοὶ ὁρᾶν τὴν Ἑλλάδα. λέγω δὲ ὅτι ὁ
Μαρδόνιος τε καὶ τῇ στρατῶν πᾶσι σφάγια οὐ δύ-

ναται κατὰ ὑμῶν ἡμέρας πάλαι γὰρ αἰσθητοὶ
αἰσθητοὶ οἱ δὲ δοκῶν, τὰ μὲν σφάγια εἶναι χαίρειν,

ἀμὲν ἡμέρη δὲ ἀφαιρούσης συμβολῆς ποιεῖσθαι.
καὶ τῷδε ἡμεῖς ὑμῖν πλευνῶντες συναχθῆτε, ὡς εἴω
εἶ-
καὶ τῷδε παρὼς ταῦτα ἐποιμάρεσθαι. τὸν δὲ ἄρα ὑπὸ τῷδε
τὸν συμβολῆς Μαρδόνιος, ὅς μιν ποιῆται, λιπαρῶς τε

voluptatem capiant, tanquam Persis
Græcos superaturis. Hæc loquutus, se-
cundo loco signum dedit ut omnia ap-
pararent, & corpora curarent, veluti
sub lucis exortu prælio futuro. Ora-
culum autem, quod ad Persas aiebat
spectare Mardonius, id ego scio nō Per-
sis redditum esse, sed Illyriis & Enche-
leorum copiis. Quod autē de hoc præ-
lio redditum est a Bacide, id vero hoc
fuisse,

XLII

IO Gramineis ripis Asopi ac Thermodontis
Barbarica Graiis acies clamore coibunt.

Hic multi occumbent defuncti munere vi-

ta,
Quando sagittiferis aderit lux ultima Me-
dis.

Hæc ego atque alia his similia ē Musæo
noui ad Persas spectauisse. Fluvius au-
tem Thermodon Tanagram ac Glisan-
tem interfuit. Insequētis noctis quā

XLIII

Mardonius de oraculis interrogavit, ex-
hortatusq; suos est, excubitores dispo-

siti futere. Eius noctis quum multum
processisset, conticiniumque in exerci-

tu esset & tempus concubium, tunc A-
lexander Amyntæ filius, dux & idē rex

Macedonum, ad excubias Atheniensium
adequitauit, efflagitauitque suos ut cum

ducibus colloqueretur. Id audientes ex-
cubitores, plerique remanserunt, noti-

nulli ad duces concurrerunt: quibus ad-
itis inquitunt quendam equo aduectum

esse ē castris Medorum: qui nihil aliud
proloqueretur, nisi nominatim appel-

lans Atheniensium duces, velle se in
colloquium illorum venire. Duces;

XLIV

hoc audito, confestim ad locum excu-
biarum sequuti sunt. quos Alexander

vbi venire, his verbis alloquutus est,
Viri Athenienses, hæc ego vobis verba;

pro deposito trado, necui efferatis nisi
Pausaniam: ne ob id me perditum eatis.

Quod haudquaquam dicerem nisi de
vniuersa Græcia sollicitus essem: quippe

qui vetusta origine Græcus sum, nec
vellem videre Græciam pro libera ser-

uientem. Itaq; vos certiores facio, Mar-
donium atq; exercitum litare non pos-

se, alioqui olim iam conficturum fuisse:
Is nunc sacrificia valere sinere constitu-

it, & vbi primū illuxerit, vobiscum con-
fligere: extimescens admodum (quan-
tum ego coniicio) ne plures ad copias
vestras accedant. Ad hæc vos parati es-

store. Quod si differet Mardonius, nec
committet certamen, vos perseuerate

1 Appararent, & singula ordine disponerent, 2 Ex libera factam seruam, vel, in seruientem redactam.

XLV

hic manere : ad paucos enim dies eis suppeditat comineatus. Quod si hoc bellum vobis ex sententia finietur, debet aliquis vestrum reminisci mei meaq; liberationis, qui Græcorū causa rem adeo¹ temerariam, libenter tamen feci, ut ad vos consilium Mardonii deferrem : ne barbari ex improviso vos adorirentur. Ego autem sum Alexander Macedo. Hæc loquutus Alexander, ad exercitum se recepit ad suamque stationem. Duces Atheniensium ad cornu dextrum profecti, quæ ab Alexandro audierant Pausaniæ retulere. Hac ratione Pausanias in metum Persarum adductus, Quoniam, inquit, sub auroram prælium fiet, ² expedit vos Athenienses stare in acie aduersus Persas vobis cognitos, ut qui cum Medis in Marathone pugnaveritis : nos vero qui eorum sumus inexperti atq; ignari, (nemo enim Spartiata Medorum periculum fecit) contra vobis oppositos Bæotos & Thessalos : quorum sumus experti, horum Græcorum gratia. Itaque opus est sumptis armis vos in hoc dextrum, nos in sinistrū cornu transire. Ad hæc ita respondere Athenienses, Nobis quoque olim iam inde ab initio, posteaquam aspeximus Persas aduersus nos esse instructos, fuit in animo istud dicere quod vos dicere occupastis : sed verebatur ne non grata esset vobis oratio. nunc quandoquidem ipsi fecistis huius rei mentionem, & nobis iucunda oratio est & parati sumus istud exequi.

XLVI

Vbi hoc utrisque complacitum est, & loca permutauerunt, sub auroram rem aduercentes Bæoti, ad Mardonium detulerunt. Ea audita Mardonius exemplo & ipse conatus est Persas contra Lacedæmonios transferre. Pausanias autem hoc fieri intelligens, nec latere factum suum, rursus in dextrum cornu Spartiatas reducit. At vbi Mardonius & ipse suos in sinistrū reduxit, & acies pristino in loco steteret, misso caducatore ad Spartiatas ita inquit, Lacedæmonii, vos vero fama fert omnium qui isthic sunt esse præstantissimos, qui neque è bello fugiatis, neque ordines deseratis, sed perstantes aut interficiatis hostes, aut ipsi occumbatis. Horum nihil admodum veri est. quippe antequam manus conferantur, vos cernimus fugientes, aciemque deferentes, & relegato Atheniensibus periculo,

XLVII

κλόνοντες. ολίγων γάρ σφι ημερέων λείπει) σιτία. ἰὺ " ὅ μιν ὁ πόλεμος ὁδὲ κτ' ἰόν τελευτήσει, μιν ἀθῆναι " π. α. ζῆν καὶ ἐμεῦ ἐλευθερώσιος πέρι, ὅς Ἑλλήνων εἰ- " νεκα τ' τοῦ ἔρριος ἔτω πρὸ ἀβόλων ἐργασμαὶ ὑπὸ πο- " θυμῆς, ἐτε λων ὑμῖν δηλώσαι τ' ὀχένοισι τ' Μαρδ- " νίς ἵνα μὴ ὅτι πέσωσι ὑμῖν ὀξείφης οἱ βαρβαροὶ μὴ " πορος δεχθῶντο καὶ. εἰμὶ ὃ Ἀλέξανδρος ὁ Μακε- " δών. ὁ μὲν, ἰαῦτα εἶπας, ἀπήλαυσε ὁπίσθους ὁ στρα- " τὸ πεδὸν καὶ τ' ἐωὺτ' ἰσθῖν. Οἱ ὃ στρατηγὸι τ' Ἀ- " θηναίων, ἐλθόντες ὅτι ὁ δδξίων κέρας, ἐλθῶν Πανσα- " νίη τὰ πρὸ ἡκαστὸς Ἀλεξάνδρου. ὁ δ', ἰσθῖν ὁ λόγος κατ- " ἀρρῶδ' ὄντας τὸς Πέρσας, ἔλεγε τὰδε, Ἐπεὶ τοῖσι " ἐς ἡδὴ συμβολὴ γινέ, ὑμέας μὲν χρεῶν ὅτι ἴδ' Ἀ- " θηναίους ἐλῶν καὶ τὸς Πέρσας. ἡμέας ὃ κτ' πρὸ " Βοιωτῶν τε καὶ τὸς καὶ ὑμέας τεταγμένους Ἑλλήνων, " τῷδε εἵνεκεν ὑμῶς ὅτι σταθεὶ τὸς Μήδων καὶ τ' μάχῃ " αὐτέων, ὅτι Μαραθῶνι μαχασάμενοι ἡμῶς ὃ ἀπ- " ροῖ τε εἰδὼν καὶ ἀδαέες ἰστέων τ' ἀνδρῶν. Σπαρτηγέ- " ων γὰρ ὅδε πεπεῖρη) Μήδων. ἡμῶς ὃ Βοιωτῶν καὶ Θεσ- " σαλῶν ἔμπροσθι εἰμεν. Ἀλλ' αἰαλαβοῖσθε τὰ ὄπλα " χρεῶν ὅτι ἵεναι ὑμέας μὲν ἐς πόδε ὁ κέρας, ἡμέας ὃ ἐς " ὁ εὐώνυμον. πορὸς ὃ ἰαῦτα εἶπ' οἱ Ἀθηναῖοι τὰδε, " Καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πάλαι ἀπ' ἀρχῆς, ἐπεὶ τε εἰδόμεν " καὶ ὑμέας ἔασσόμενους τὸς Πέρσας, ἐν νόῳ ἐχθροῖς εἰ- " παλῖαῦτα τὰ πρὸ ὑμῶς φθόντες ποροφέρετε διὰ ἀρ- " ρῶδ' οὐδ' ἂν ὑμῖν ἐκ ἡδ' ἐς χρεῶν) οἱ λόγροι. ἐπεὶ δ' " ὦν αὐτοὶ ἐμνήσθητε, καὶ ἡδομένοισι ὑμῖν οἱ λόγροι γὰρ " νασι, καὶ ἐξέμοι εἰμὲν ποιεῖν ἰαῦτα. Ὡς δ' ἡρεσθε " ἀμφοτέρωσι ἰαῦτα, ἡὼς ἰε διέφανε, καὶ διηγάσονται " ἰας τὰς ἰς. γινόντες ὃ οἱ Βοιωτοὶ ὁ ποιεύμενοι, ὅξα γ- " ρεύσιν Μαρδονίῳ. ὁ δ' ἐπεὶ ἰε ἡκαστὸς, αὐτίκα μετ- " σταίαι καὶ αὐτὸς ἐπ' ἄρ' αὐτοῖς, πρὸ ἀβόλων τὸς Πέρσας καὶ " τὸς Λακεδαιμονίους. ὡς ὃ ἔμαθε ἔτο τοῖς ὁ χροῖσιν 336 " ὁ Πανσῆς, γινόντες ὅτι ἐλαττωμένους, ὅτι ἰσθῖν τὸς Σπαρ- " τηγέωσιν ὅτι ὁ δδξίων κέρας. ὡς δ' αὐτῶν καὶ ὁ Μαρδ- " νιος ὅτι ὁ εὐώνυμος. Ἐπεὶ ὃ κατέστη ἐς ἰας δ- " χαίτας τὰς ἰς, πέμψας ὁ Μαρδόνιος κήρυκα ἐς τοὺς " Σπαρτηγέας, ἔλεγε τὰδε, Ὡς Λακεδαιμονίαι, ὑμεῖς " δὴ λέγεσθε εἶ) ἀνδρες ἄριστοι ὑπὸ τ' τῇδε αἰθρῶν, " 40 ἐκ παλαιομένων ὡς ἔτε φάγετε ἐκ πολέμου, ἔτε " τὰς ἰς κλείπειε μένοντες ἰε ἡ σπύλλυτε τὸς ἐν δ- " ἡς, ἡ αὐτοὶ σπύλλυτε. τ' δ' ἄρ' ἰὺ ὁ δδξίων ἀληθές " πορὶν γὰρ ἡ συμμίξαι ἡμέας, ἐς χρεῶν τε νόμοι ἀπ- " κέας, καὶ δὴ φάγεσθαι καὶ εἰσὶν ἐκλείπειν ὑμέας " εἰδόμεν. ἐν Ἀθηναίοισι ἰε τ' πορὶν φάγεσθαι ποιεῖν, " αὐτοὶ τε αὐτὰ δούλων τ' ἡμετέρων ἔασσόμενοι. "

¹ Periculofam, ² Vos quidem Athenienses in acie stare aduersus Persas necesse est, nos autem aduersus Bæotos & eos qui vobis oppositi sunt Græcos. idque hac de causa quod Medos eorumque pugnam noueritis, ex prælio apud Marathonem gesto: nos vero viros hosce incognitos habeamus. nullus enim Spartanorum Medorum periculum fecit, at Bæotos & Thessalos experti sumus. Itaque sumptis armis.

« αὐτὰ δὲ οὐδαμῶς αἰδραὶν ἀγαθῶν ἔργα· ἀλλὰ
 « πλείστον δὴ ἐὼ ὑμῖν ἐψέδωκεν. πρὸς δὲ ἐξέμε-
 « νοι γὰρ κατὰ κλέος, ὡς δὴ πέμψετε ἐς ἡμέας κή-
 « ρυκα πρὸς ἀλδύμῃ, καὶ βουλόμῃ μοῦνοι Πέρ-
 « σῃσι μάχεσθαι, ὅσοι εἶντες ποιεῖν αὐτὰ· ὁ δὲ
 « τοιοῦτο λίγρον ἔμελλε δόξαι, ἀλλὰ τῷ ὄντι
 « μᾶλλον. νῦν ὦν ὅτι ὅς ἑ ὑμεῖς ἤρξατε τοῦτου τῆς
 « λόγου, ἀλλ' ἡμεῖς, ὅσοι μὲν, τί δὴ οὐ πρὸς μὲν τῆς
 « Ἑλλήων ὑμεῖς, ἐπεὶ τε δεδωκώδε ἐστὶ ἀρ. 501,
 « πρὸς δὲ τῆς βαρβάρων ἡμεῖς, ἴσοι πρὸς ἴσοις ἀ-
 « εθμοῖς ἐμαχόμεθα καὶ ἡμῶν δόκη καὶ τῆς ἀλ-
 « λου μάχεσθαι, οἳ δὲ ὦν μετέπειτα μαχέσθων ὅσοι
 « εἰσι. εἰ δὲ καὶ μὴ δόκη, ἀλλ' ἡμέας μοῦνοις ἀπο-
 « χρεῖν, ἡμεῖς δὲ ἀμαχούμεθα. ὁκότεροι δὲ αὖ
 « ἡμέων νικήσωσι, τοῦτο καὶ ἀποδοῖν εἰς τοὺς πόδας νι-
 « κῶν. Ὁ μὲν αὖτε εἰπὼς τε, καὶ ὅτι σὺν χρεώ-
 « τον, ὡς οἱ ὁδοὶς ὁ δὲ ἐπεκρίνατο, ἀπαλλάσσεται
 « ὀπίσω. ἀπελθὼν δὲ ἐσήμηνε Μαρδονίῳ τὰ κατε-
 « λαβόντα. ὁ δὲ, περὶ χαρῆς ἡρόμενος, καὶ ἐπαρθείς
 « ψυχῇ ἰκὴ, ἐπῆκε τῷ ἵππῳ ὅτι τῆς Ἑλλήων, ὡς
 « δὲ ἐπὶ λαοῖς οἱ ἴστανται, εἰσίνοντο πᾶσαν τὴν εἰς
 « πλὴν τὴν Ἑλλήων, ἐσακρίπτειν τε καὶ πῆξ-
 « οντες, ὡς τε ἰσταντο καὶ εἶντες, καὶ πρὸς φέρε-
 « σθαι ὅσοι. τὴν τε κρήνην τὴν Γαργαφίην,
 « ἀπ' ἧς ὑδρὸν ἐτο ποτὶ τὸ εἰς τὸ ἔλμα τὸ Ἑλλήων,
 « σιυνετὰρ εἶναι καὶ σιυνέχουσαι. ἐσθ' μὲν ὦν κατὰ
 « τὴν κρήνην Λακεδαιμόνιοι μοῦνοι τετραγώνοι
 « τοῖσι δὲ ἄλλοις Ἑλλήων καὶ μὲν κρήνην πρὸς ὧν ἐλμέ-
 « το, ὡς ἕκαστοι ἐτυχον τετραγώνοι, ὁ δὲ Ἀσπός,
 « ἀγχοῦ. ἐρυκόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσπὸς, οὕτω δὴ
 « ὅτι τὴν κρήνην ἐφοίτεον. ἀπὸ τῆς ποταμὸς γὰρ
 « σφι εἰς ὅσον ὕδωρ φορέεσθαι, ὑπὸ τῇ ἵππῳ
 « καὶ πῆξματων. Τοῦτου δὲ τοιοῦτου χρομέ-
 « νου, οἱ τῶν Ἑλλήων στρατηγὸι, ἅτε τῆς ὑδατος
 « στενδείας τῆς στρατῆς, καὶ ὑπὸ τῆς ἵππου τα-
 « ρεσσόμενης, σιυνελέχθησαν ἀπὸ αὐτῶν τε του-
 « τῶν καὶ ἄλλων, ἐλθόντες πρὸς τὸ δόξαι ὅσον κέρας. ἀλ-
 « λα γὰρ πού τινος τοιοῦτον εἶναι, μᾶλλον σφῶας ἐ-
 « λύπεε. ἔτε γὰρ σπῆα εἶχον ἔπ, οἳ τῆς σφῶας ὀπίσθεν,
 « ἀποπεμφθέντες ἐς Πελοπόννησον ὡς ὅτι σπῆα ἔμε-
 « νοι, ἀποκεκλέατο ὑπὸ τῇ ἵππῳ, ὅσον ἀμφοῖν ἀπο-
 « κέσθαι ἐς τὸ στρατόπεδον. Βαλβόμοις δὲ τοῖσι
 « στρατηγοῖσι ἐδόξε, ἢν ὕψος ἀλῶν καὶ ἡμέρην οἱ
 « Πέρσαι συμβολὴν ποιεῖσθαι, ἐς τὴν ἡμέραν. ἢ δὲ
 « ὅτι ἀπὸ τῆς Ἀσπὸς καὶ τῆς κρήνης τῆς Γαργαφίης, ἐς τὴν
 « ἑστὰ τοῦ πεδύοντος τότε, δέκα σταδίους ἀπέχουσα, πρὸ

quod neutiquam est factum præstanti-
 um virorum. Ex quo plurimum de vo-
 bis nos fefellit opinio, quos expectaba-
 mus¹ ex nominis gloria missuros vestra
 sponte caduceatorem nos prouocatū,
 quod cum solis Persis, tanquam huius
 rei sufficientes, pugnare velletis. At
² nihil tale inuenimus quale ferebatur,
 sed potius esse vos metu perterritos.
 Nunc igitur quoniam ipsi non occu-
 pastis hoc dicere, occupamus: ut quan-
 doquidem vos inter Græcos præstan-
 tissimi esse existimamini, & nos inter
 barbaros, dimicemus totidem utrique
 numero, & si videatur ut ceteri quo-
 que itidem, & illi postmodum pugnent:
 si hoc non videatur, sed satis esse nos
 solos decernere, nos soli decernamus,
 & utri è nobis vicerint, itotum exerci-
 tum vicisse censeantur. Hæc fatus ca-
 duceator, quum aliquandiu expectas-
 set, nemine quippiam respondente, re-
 tro abiit, & rem Mardonio retulit. Ille
 maiorem in modum lætatus, & frigida
 victoria elatus, equitatum in Græcos
 immisit. Equites in Græcos inuecti, om-
 nem illorum exercitum perturba-
 bant, iaculis sagittisque incessentes. qui
 quum essent hippotoxotæ, id est, equites
 sagittarii, cominus pugnare³ insueti,
 fontem Gargaphium, vnde cunctus
 Græcorum aquabatur exercitus, con-
 fuderunt obstruxeruntque. Eum iuxta
 fontem soli Lacedæmonii stationē ha-
 bebant: ceteri Græci, ut quique stationes
 habebant, maius minusve procul illinc
 aberant. Et erat quidem Asopus in pro-
 pinquo: sed aquari ex eo ab equitibus
 missilibusque prohibiti, ita ad fontem
 pergebant. Hunc in modum aqua ex-
 ercitus exutus quum esset, & ab equi-
 tatu perturbaretur, duces Græcorum
 tum his tum aliis de causis frequentes
 ad Pausaniam in dextrū cornu veniunt.
 Qui, etsi talis esset rerum status, tamē ob
 id præcipue angebantur quod iam re
 frumentaria deficiebantur, quum i-
 psorum serui in Peloponnesum missi
 frumentatum, intercluderentur ab e-
 quitatu quominus ad castra reuertere-
 rentur. ¶ De hoc autem delibera-
 ntibus ducibus visum est, si Persæ eo die
 supersederent, committere prælium,
 esse eundem in insulam quæ ab Aso-
 po & à fonte Gargaphio, vbi castra
 habebant, decem stadiis aberat, ante

XLVIII

XLIX

L

¹ Pro celebritate vestra. Id est, ut constanter est illi fama quæ de vestra fortitudine parsa est. ² Nihil tale vos dicere
 eo. præsumimus, sed pot. ³ Sequitur est lectionem quæ est in quibusdam vet. cod. habetur, ἀποροι προῦπεροι.

oppidum Platzenſe ſita in continente,
 hunc in modum: Fluuius ſuperne è Ci-
 thærone delabens in campum, diuor-
 tia facit: ruſuſque intercapedine tri-
 um ferme ſtadiorum ſua fluentia com-
 miſcet. Huic inſulæ nomen eſt Oeroe:
 quam Aſopi filiam eſſe indigenæ aiunt.
 In hunc locum Græci tranſire decre-
 uerant, vt & aſtatim aquæ ad uſum ha-
 berent, neque ab equitatu, ſicuti quum
 ex aduerſo erant, infeſtarentur. Et de-
 creuerant tranſire ſecunda noctis vigi-
 lia, ne ipſos proficiſcentes conſpicati
 Perſæ, inſequentem equitatu in tumultu
 venirent. quinetiam quum ad eum lo-
 cum ventum eſſet vbi Aſopi filia Oe-
 roc diuortio aquarum è Cithærone cin-
 gitur, mitterent ſub noctem dimidium
 copiarum in Cithæronem ad recipien-
 da ſeruitia quæ frumentatum conceſſe-
 rant. erant enim illa in Cithærone in-
 tercluſa. Hæc vbi ſtatuerunt, totum
 illum diem inceſſente equitatu im-
 menſum laborem pertulerunt. Sub exi-
 tum diei digreſſis equitibus ea noctis
 hora qua de abeundo conuenerat, ple-
 rique ſumptis vtensilibus abſceſſerunt,
 non habentes in animo quem ad lo-
 cum vt irent conuenerant. Nonnulli, vt
 moueri cœptum eſt, iter Platzenſem
 ad urbem intendunt, cupidi equitatum
 effugere. in templumque Iunonis fu-
 giendo perueniunt, quod ſitum eſt ante
 urbem, à fonte Gargaphio viginti ſta-
 diis diſtans. Quo vbi peruenere, poſitis
 pro templo armis, circa templum ipſum
 caſtra poſuere. Hos Pauſanias cernēs
 ab exercitu digreſſos, præcepit & ipſe
 Lacedæmoniis vt ſup̄tis armis irent quā
 ceteri præcederent, ratus illos tendere
 ad locum conſtitutum. Ibi ad obtempe-
 randum Pauſaniæ ceteri præfecti parati
 quum eſſent, Amompharetus Poliadx
 filius tribunus cohortis Pitaneorū, ne-
 gare ſe fugiturum peregrinos, neque
 ultro dedecoraturū eſſe Spartam: quin-
 etiā mirari id quod fieri cerneret, quip-
 pe qui colloquio ſuperiori interfuiffet.
 Pauſanias autem & EVryanax cum in-
 digne ferentes non parere ſibi illum,
 tum indignius cohortem Pitaneſem
 relictum iri tribuno repugnante: quod
 erat futurum ſi ipſi eos miſſos face-
 rent, gratia exequendi ea quæ cum al-
 liis Græcis conſtituiſſent: hoc reputan-
 tes ſubſtiterunt cum Laconicis copiis,

τὸ Πλαταιέων πόλιος. ἡσος ὅτι αὐτοὶ εἶναι οὐκ ἠπίρρι-
 ραζομένης ὁ ποταμὸς ἀνωθεν ἐκ τῆς Κιθαραιῶνος, ῥέει
 καὶ τὴν ἐς τὸ πεδῖον, διέχων ἀπ' ἀλλήλων τὰ ῥέεθρα
 ὅσοι τὰ τεία σάλας. καὶ ἐπὶ ταῖς συμμίσγαις τούτων.
 οὐνομα δὲ οἱ Ωερόη. θυγατέρας δὲ ταύτην λέγουσι
 εἶναι Ἀσωπὶς οἱ βπὶ χῶροι. ἐς τῶν δὴ δι' ἡμετέρας ἐ-
 βαλῶσάντο μάλα στυγῆαι, ἵνα καὶ ὑδαπὶ ἔχασιν ἡ-
 ἀξ ἀφ' ὧν, καὶ οἱ ἰππῆες σφέας μὴ σινοῖατο, ὡς πε-
 καπὶ τὸν ἐόντων. μετὰ κινέεσθαι τε ἐδόκει τότε, ἐπὶ δὲ
 10 τὸν καὶ δὲ δὴ τὴν φυλακὴν, ὡς αὐτὸν μὴ ἰδῆσθαι οἱ Πέρ-
 σαι ὅτι ῥιμωμένους, καὶ σφέας ἐπὶ μὲν τοῖς ἑσπέραισι
 οἱ ἰππῆες. ἀπὶ καὶ μὲν ὅτι ἐς τὸν καὶ τῶν τῶν, τὸ δὲ ἡ
 Ἀσωπὶς Ωερόη περὶ τῆς, ῥέουσα ἐκ τῆς Κιθαραι-
 ῶνος, ὑπὸ τὴν καὶ ταύτην ἐδόκει τὴν ἡμέραν ἀπο-
 γέλλειν τῆς γρατοπέδου πρὸς τὴν Κιθαραιῶνα, ὡς αἰα-
 λάβοιεν τὴν, ὅπως τὴν τῶν σιπῶν οἱ χολομένους.
 ἔστι γὰρ οὐ τὰ Κιθαριῶν ἀπολελασμένοι. Ταύ-
 τε βαλῶσάντο, καὶ ἡνὴν μὲν τὴν ἡμέραν πᾶσαν πρὸς
 κηλῶν τὴν ἰππῆς, ἔχον πόρον ἄρτον. ὡς ὅτι ἡ ἡμέρα
 20 ἔληγε, καὶ οἱ ἰππῆες ἐπέπαυον, καὶ δὲ ἡ γινόμενης,
 καὶ ἐστὶς τὴν ὥρην ἐς τὴν συνεκτόσφι ἀπαλλάσσοντες,
 ἐνθαῦτα ἀεργῆντες οἱ πολλοὶ ἀπαλλάσσοντο, ἐς μὲν
 τὴν καὶ τῶν ἐς τὴν συνεκτό, ὅτι οὐκ ἔχοντες οἱ δὲ, ὡς
 ἐκινήσονται, ἐφύρην ἄσμενοι τὴν ἰππῶν πρὸς τὴν
 Πλαταιέων πόλιν. φεύγοντες δὲ, ἀπὶ κείνοιται ὅτι τὸ
 Ἡραῖον. τὸ δὲ πρὸς τὴν πόλιν ἐστὶ τὸ Πλαταιέων, εἴησι
 σιπῶν ἀπὸ τῆς κηλῶν τὴν Γαργαφῆς ἀπὶ χον. ἀπὶ
 καὶ μὲν ὅτι ἔστι πρὸς τῆς ἰππῶν τὰ ὅπλα. καὶ οἱ μὲν πρὸς
 τὸ Ἡραῖον ἐγρατοπέδου. Πρωταίνης δὲ, ὅπως
 30 σφέας ἀπὸ ἀσμενῶν ἐκ τῆς γρατοπέδου, παρήγα-
 γε καὶ πῶσι Λακεδαιμονίοισι, αἰαλαβοῦσας τὰ ὅ-
 πλα, ἵνα καὶ τὴν δῆς τὴν πρὸς τὴν, νομίσας αὐ-
 τὴν ἐς τὴν καὶ τῶν ἐς τὴν συνεκτό. ἐνθαῦτα οἱ
 μὲν δῆς ἀρποῖ ἔσται τὸ πᾶσι χέων περὶ τῆς Πρω-
 ταίνης Ἀμομφάρεος δὲ ὁ Πολιάδης, λοχηγῶν τῶν
 Πρωταίνων λοχῶν, ὅτι ἔφη τὴν ξείνης φεύξεσθαι,
 ὅσοι ἐκείνῃ εἶναι ἀσχυρῆς τὴν Σπάρτην. ἐθώμαζε
 τε ὁρίων τὸ παιδὶ μὲν, ἅτε οὐκ ἔστιν ἀσχυρῶν τῶν
 πρὸς τὴν λόγῳ ὁ δὲ Πρωταίνης τε καὶ ὁ Εὐρυαῖος
 40 δεινὸν μὲν ἐποιεῦντο τὸ μὴ περὶ τῆς ἐκείνοι σφίσι, δὲ
 ῥότερον δὲ ἐπὶ, καὶ ἡ ταύτην αἰατομένους, ἀπολιπὼν τὸν
 λόγον τὸν Πρωταίνην, μὲν, ὡς ἀπολίπῃσι ποιεῦντες τὰ
 συνεθῆκασι τοῖσι δῆς οἱ Εὐλαῖοι, ἀπὸ τῆς ὑπολ-
 φῆς αὐτὴν τὴν Ἀμομφάρεος καὶ οἱ μὲν αὐτὴν ταύτα λο-
 γίζονται, ἀρῶμας εἶχον τὸν γρατοπέδον τὸν Λακεδαιμόνιον,
 καὶ ἐπὶ

1 Non habin animo eum de quo conuenerat locum petere. sed quum se loco mouissent, iter Platnam versus tenebant, labenter equitatum effugientes. 2 Id est, barbaros, ut ipse Herodotus antea docuit, pag. 516. sed et paulo post rursus exponis.

καὶ ἐπειρώτο πείθοντες μιν ὥς ἔχρυν ἐῖν ταῦτα
 ποιέειν. καὶ οἱ μὲν παρηγόρεον Ἀμομφάρετον, μὲν-
 τον Λακεδαιμονίων τε καὶ Τεγεατῶν λελεγκμένον.
 Ἀθῆναιοι δ' ἐποίησαν ταῦτα· εἶχον ἀτρέμας σφέ-
 ρας αὐτοῖσι τὰ ἐπ' αὐτοῖσι, ὅτι σάμμοι τὰ Λακεδαί-
 μοιων φρονήματα, ὥς ἄλλα φρονέοντων καὶ ἄλλα
 λεγόντων. ὥς δ' ἐκινήθη δ' ἔρατο πέδον, ἐπεμπε-
 ρέων ἰππέα, ὁ φόρμον τε εἰ πορεύεσθαι ἐπιχειρέ-
 οντο Σπαρτίηται, εἴτε καὶ ἐπὶ τῷ ἀπὸ μὴ Διανο-
 εῶνται ἀπαλλάσσεσθαι· ἐπείρεσθαι τε Πausa-
 νίῳ δ' ἔχρυν ἐῖν πείθειν. Ὡς δ' ἀπείχετο ὁ κήρυξ
 ἐς τὸς Λακεδαιμονίους, ὥρα τέ σφεας καὶ χάρων
 τεταγμένους, καὶ ἐς νεῖκα ἀπυγμένους αὐτῶν τοὺς
 παρῶντας. ὥς γὰρ δὴ παρηγόρεον τὸ Ἀμομφάρετον ὁ,
 τε Εὐρυαῖα καὶ ὁ Πausanias, μὴ κινδυνεύειν μὲν-
 τας μοῖνοις Λακεδαιμονίους, ἕκαστος ἐπ' ἑαυτὸν· ἐς δ' ἐς
 νεῖκα τε συμπεσόντες ἀπείχετο, καὶ ὁ κήρυξ τῷ Ἀ-
 θῆναιων παρὶς τὸ σφί ἀπυγμένους, νεῖκα δ' ὁ Ἀ-
 μομφάρετος, λαμβανὴν πέτρην ἀμφοτέρῃσι τῆσι
 χερσίν· καὶ πῆλεις παρὰ ποδῶν τῷ Πausanias, ταύτην
 τῇ ψήφῳ ψήφισσάσθαι ἔφη, μὴ φύγειν τὸς ξείνους·
 λέγων τὸς βαρβάρους. ὁ δ' ἀμφοτέρων καὶ ὁ φρενέρεα
 καλέων ἐκείνους, παρὸς τε τὸ Ἀθῆναιων κήρυκα ἐπ-
 ειρωτῶντα τὰ ἐν πεταλμῶνα, λέγειν ὁ Πausanias
 ἐκέλευε τὰ παρῶντα σφί ὀρήματα· ἔχρηξέ τε
 τῷ Ἀθῆναιων παρὰ σφί παρῶν τε παρὸς ἐαυτὸν,
 καὶ ποιέειν παρὸς τὸ ἀπὸ ποδῶν αὐτῶν καὶ σφείας. Καὶ
 ὁ μὲν ἀπαλλάσσειτο ἐς τὸς Ἀθῆναιους· τὸς δ' ἐπεί
 ἀνακρινόμενος παρὸς ἐαυτὸν ἦν κατελάμβανε, ἐν
 τούτῳ τῷ χρόνῳ κατήμειος ὁ Πausanias, ὁ δὲ κήρυξ
 τὸ Ἀμομφάρετον λείψατο, τῷ ἄλλων Λακε-
 δαιμονίων ἀποτειχόντων (τὰ δὴ καὶ ἐχρυν) σημήνας
 ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῶν χερῶν τὸς λοιπὸν πόλιν· εἴ-
 ποιντο δ' ὅτι Τεγεαταί. Ἀθῆναιοι δ' ἐπαχύνοντες ἦσαν
 τὰ ἐμπαλιν ἢ Λακεδαιμόνιοι. οἱ μὲν γὰρ τὸ πρῶτον
 ἀντείχοιντο καὶ τὸ ὑποφύγειν τῷ Κιθαρόνῳ, Φοβεό-
 μνοι τὸ ἴσθμιον Ἀθῆναιοι δ' ἐκείνους τρεφόντες ἐς τὸ
 πεδίον. Ἀμομφάρετος δ' ἐρχόμενος τὴν ὁδοῦ
 δόκων Πausanias τολμήσιν σφείας ἀπολιπεῖν,
 κατεείχετο αὐτὸν μὲν μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν·
 παρὰ τὸν ὅτι σὺν Πausanias, κατὰ δόξαν αὐ-
 τῶν· ἰσθμὸν τὴν ἀπολιπεῖν αὐτὸν αἰαλαβόντα τὰ ὀ-
 πλα, ἦν γὰρ βάδλυ παρὸς τὸ δῆλον σίφος. ὁ δ' ἀπελθὼν
 ὅσον τε δέκα στάδια, ἀνέμενε τὸ Ἀμομφάρετον λόχον
 παρὶ ποταμὸν Μολοῦντα ἰδρυμένον, Ἀργιόπιον ἰε-
 ρὸν καλεόμενον, ἢ καὶ Διμήτιον· Εὐλεισίνης ἰόντων.

338

conabanturque persuadere homini non
 id facto opus esse. & alii quidem hor-
 tabantur solum Amompharetum à La-
 cedæmoniis ac Tegeatis relinqui. Athenienses
 autem hoc sibi faciendum putarunt, ut ubi
 collocati erant, ibi persisterent, intelligentes
 Lacedæmoniorum ingenia aliud sentientium,
 aliud dicentium. Itaque ubi exercitus mouere
 cœpit, equitem è suis miserunt speculatum
 nunquid Spartiarum tentarent abire, & abire
 prorsus in animo haberent: sciscitatumque à
 Pausania quidnam facere opotteret. Præco ubi
 pervenit ad Lacedæmonios, cernit in loco
 instructos, eorumque primores tendere ad
 rixas. Hortantibus enim Amompharetum
 Evryanaete & Pausania, ne Lacedæmonios
 qui soli remanebant, in periculum traheret,
 necdum persuadentibus, donec ventum est ad
 iurgia, interuenit præco Atheniensis, Amom-
 phareto inter altercandum sumente ambabus
 manibus saxum, & illud ante pedes
 Pausaniæ ponente, ac dicente, se illo calculo
 sententiæ suæ calculum dare, non fugiendos
 esse peregrinos: appellans barbaros. Eum
 Pausanias insanum nec potentem mentis vocans,
 ad præconem Atheniensium, quæ iussus erat
 percontantem, respondit ut illis referret
 præsentem rerum suarum statum, obsecrans
 eos ut ad sese venirent, & de discessu eadem
 quæ ipsi agerent. Præcone ad Athenienses reuer-
 so, hos inter se altercantes aurora deprehēdit.
 Ad id tēpus Pausanias moratus, dato signo
 ceteros omnes Lacedæmonios, Tegeatis
 sequētibz, per edita abduxit, ratus Amompha-
 retum non deserturum alios: prout & contigit.
 Horum itinere rursus instructa acie Athenien-
 ses iere: & quia Lacedæmonii prærupta
 occupauerant & Citharonis radices, metu
 equitatus, ipsi deorsum ad campum
 deflexere. Amompharetus autē, non credens
 ausurum ipsos relinquere Pausaniā, circuire
 eos qui manebant, ne desererent ordinē.
 At ubi ii qui cum Pausania erant iam abibant,
 tunc ratus à disciplina militari se deseri,
 sumptis armis cohortem suam lento gradu
 ducere ad agmen, quod decem circiter
 stadia progressum ad amnem Moloentem,
 in loco qui dicitur Argiopius (ubi situm est
 templū Cereris Eleusiniæ) substitit,

LIII

LIV

LV

LVI

1 Amompharetum, qui solus ex Lacedæmoniis & Tegeatis remanserat. 2 Athenienses autem acie instructa, contrariis
 Lacedæmonis iter tenuerunt. Lac. enim præ. occup. & Cith. radices metu equitatus, at ipsi deors.

opperiens Amomphareti cohortem. eo consilio ut si Amompharetus cum sua cohorte non discederet loco in quo instructa erat, sed in eo persisteret, retro ad hominem suppetias iret. Itaque & Amompharetus cum suis ad ceteros pervenit, & omnis barbarorum equitatus ingruerat, agens pro sua consuetudine. nam quum inspexisset locum ubi superioribus diebus habuerant Græci castra, vacuum, admissis equis assidue insequi pergens, illos adeptus urgebat.

LVII Mardonius quoque cognito hostium nocturno abitu, inspectoque loco deserto, accitis Thorace Larissæo & fratribus eius Evrypylo & Thrasydio, inquit, Filii Aleve quidnam dicetis adhuc, quum hæc deserta cernatis à Lacedæmoniis, quos negabatis vos finitimi ex acie fugere, sed viros summos esse in re bellica? qui & prius (ut omnes vidimus) locum in acie immutauerunt, & nunc proxima nocte se fuga proripuerunt. ¹ Proripuerunt autem, quia illis necesse erat cum iis prælium decernere qui non falso sunt hominum præstantissimi. unde nullius esse se pretii, inter Græcos, & ipsos nullius pretii viros, ostenderunt. Ceterum vobis Persarum inexpertis, sanequam ignoscebam, laudantibus istos vobis expertos: Artabazum autem vehementius admirabar formidare Lacedæmonios, & præformidine sententiam dicere ignauissimam, expedire ex his castris nos in urbem Thebanorum concedere obsidendos. ² quam sententiam rex antea aliunde quam ex me audier. Sed de hoc alias dicetur. Nunc autem istis ita facientibus non est remittendum, sed instandum, donec intercepti nobis dent pœnas eorum quæ in Persas perpetrarunt. Hæc loquutus, Persas Asopo transmissis cursim ducit contra Græcorum agmen, tanquam fugam capeissentium: Lacedæmoniosque solos ac Tegeatas adeptus est. nam Athenienses transuersis tramitibus subter prærupta in planum digressos non cernebat. Ceteri autem barbarorum agminum præfecti Persas mouentes ad Græcos insequendos conspicati, sublati & ipsi signis cuncti insequuntur, pro se quisque maturantes, ³ nulla diligentia, nullo ordine viam ingressi. Et isti quidem cum vociferatione ac tumultu instabant Græcis, tanquam excepturi.

αἰέριμε δὲ τῷδε εἵνεκα, ἵνα μὴ ἀπολίσῃ τὸ χαλ-
ρον ἐν τῷ ἐτετάχατο ὁ Ἀμομφαρέτης τε καὶ ὁ λό-
χος, ἀλλ' αὐτὸν μύρωσι, βοηθεῖοι ὁπόσω παρ' ἐκεί-
νοισι. καὶ οἱ τε ἀμφὶ δὴν Ἀμομφαρέτην πρὸς ἑαυτοὺς
τοσφί, καὶ ἡ ἰσότης ἡ τῶν βαρβαρῶν προσηκείτο
πάντα· οἱ γὰρ ἰσότητι ἐπιδίωκον καὶ ἐώρταν ποι-
εῖν αἰεὶ. ἰδόντες δὲ δὴν χαλρον κεινὸν ἐπὶ ἐτετάχα-
το οἱ Ἕλληες τῇσι προτέρησι ἡμέρησι, ἡλαυνον τὸς
ἰσότης αἰεὶ πορεύσθαι· καὶ αὖτε κατὰ λαβόντες,
10 προσηκεία τοσφί. Μαρδόνιος δὲ, ὡς ἐπύθητο
τὸς Ἕλληας ἀποιοχομῆδους ὑπὸ νύκτα, εἶδεν τε δὴν
χαλρον ἐρήμον, καλέσας δὴν Ἀπελσῆτοι Θώρηκα, καὶ
βοῶν ἀδελφεοὺς αὐτῶν Εὐρύπυλον καὶ Θερασίδην, ἐ-
λεγε, ὦ παῖδες Ἀλκίεω, ἐπὶ τί λέξετε τὰδε ὀρέον-
τες ἐρήμῃ; ὑμεῖς γὰρ οἱ πλησιόχωροι λέγετε Λα-
κιδαιμονίους οὐ φεύγειν ἐκ μάχης, ἀλλὰ ἀνδράς
20 εἶναι τὰ πολέμια πρὸς τοὺς. πῶς πρὸς τὸν τε μετ-
ισταμένους ἐκ τῆς τάξις εἶδεν, νῦν τε ὑπὸ πλῶ
πρὸς ἰοχομῆδην νύκτα, καὶ οἱ πάντες ὀρέομεν ἀφ-
30 ὀρῶντας. διέδεδῆκται, ἐπεὶ σφραγίσαντες πρὸς τοὺς
ἀφ' ὧν δέως ὀρίσας αὐτοὺς πῶς μάχῃ ἀφ' ἑαυ-
τῶν, ὅτι σφραγίσαντες αὐτοὺς οὐδ' αὖτις εἴδον.
Ἕλληες δὲ ἀπεδεικνύατο. καὶ ὑμῖν μὲν εὖσι Περ-
σίων ἀπείροισι, πολλὴν γὰρ ἐμὴ ἐγένετο συγγνώ-
μη, ἐπαμεινόντων τούτοις, πῶς ἡ καὶ σιωπῆται.
Ἀρταβάζου δὲ θάψμα καὶ μάλλον ἐπιδιδύμην, ὅ-
κα κατὰ ῥῶδην Λακιδαιμονίους· κατὰ ῥῶδην
σαιντὰ τε, ἀποδίδεσθαι γνώμην διλοπῆτιν, ὡς
χρεὼν εἶναι ἀνὰ ζῆλον. ὅς τ' ἐκ τοῦ πεδίου, ἵεναι ἐς
30 ὀθρῶν αἵ σὺν πολιορκησέμεν· πῶς ἐπὶ πρὸς ἐ-
μὴ βασιλῆος πρὸς σῆμα. καὶ τοῦτ' αὖτε μὲν ἐτέρω-
θ' ἔσται λόγος· νῦν δὲ ἐκείνοισι τῶν πρὸς σῆμα
ὅτι πρὸς σῆμα ὅσι, ἀλλὰ διωκτέσι εἶσι· ἐς ὃ κατα-
λαμψέμεν, δώσωσι ἡμῖν τῶν δὴν ἐπὶ σῆμα Περ-
σας πρὸς σῆμα. Ταῦτα εἰσας, ἦγε τὸς Περ-
σας, δέσμεν ἀφ' ἑαυτῶν· Ἀσὺν κατὰ σῆμα ἔσται
τῶν Ἕλλήων, ὡς δὴν ἀποδιδρῶσκοντες· ἐπὶ σῆμα
τε ὅτι Λακιδαιμονίους τε καὶ Τεγεάτας μοιῶναι.
Ἀθηνάοις γὰρ τρεῖς πολέμους ἐς ὃ πεδῖον, ὑπὸ
40 τῶν ὀχθῶν οὐ κατὰ σῆμα. Πέρσας δὲ ὀρέοντες ὀρμη-
μῶν διώκειν τὸς Ἕλληας οἱ λοιποὶ τῶν βαρβα-
ρικῶν τελῶν ἀρχόντες, αὐτὰς πρὸς σῆμα παρὰ σῆμα
μῆτις, καὶ ἐδίωκον ὡς πρὸς σῆμα ἕκαστος εἶχον, οὔτε ἕ-
σται σῆμα σῆμα σῆμα, ὡς τὰ σῆμα. καὶ εἶτοι μὲν ὅτι
καὶ ὁμίλῃ ἐπὶ σῆμα, ὡς ἀναρπασέμεν τὸς Ἕλληας.
Γαυσα-

1 Vide meam huius loci interpretationem in libro Concionum. 2 Quam ipse quoque rex ex me audier. 3 Nullo de-
ctu, nulloque ordine v. ing. vel, inordinate & confuse.

Πausanias δὲ, ὡς παροτρύνει πρὸς τὸν πόλεμον, πείθει
 ὡς τοὺς τοὺς Ἀθηναίους ἰσχυρὰ λέγει τὰς, Ἀθηναίους
 Ἀθηναίους, ἀγῶνος μεγίστου παροτρύνει, ἐλθ-
 ὡς ἔρπει ἢ δὲ δουλοπρεπὴς τὴν ἑλλάδα, παροτρύνει
 μετὰ ὑποτίμωσιν μάχων ἡμεῖς τε οἱ Λακεδαι-
 μόνιοι, καὶ ὑμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι, ὑποτίμωσιν παροτρύνει
 ἡμῶν ἰσχυρὰ ἀφ' ἑαυτῶν. ἡμῶν δὲ δοκτεῖται πο-
 ὡς ὅτι περὶ τὸ ποιητέον ἡμῖν ἀμυνόμενοι γὰρ τῇ δου-
 ὡς ἡμεῖς ἀρῖστα παροτρύνει ἑλλείν ἑλλήνοισι. εἰ ἡμῶν
 ὡς ὑμεῖς ὡρμησὶ παροτρύνει ἡμῶν, ἡμῶν δὲ ἡμεῖς
 ὡς ἡμῶν μετ' ἡμεῖς τὴν ἑλλάδα οὐ παροτρύνει
 ὡς Τεγεαῖται, βοηθεῖν ὑμῖν. ἡμῶν δὲ, ἡμῶν γὰρ
 ὡς ἅπαντα κεχώρηκε, διχαστοὶ ἔστε ὑμεῖς παρὰ τὴν πα-
 ὡς ζουμένην μάχισα τῇ μοιρέων ἀμυνόμενοι ἑαυτοὺς. εἰ
 339 ὡς δὲ ἄλλοις ὑμεῖς καταλελειβήκε ἀδυνάτοισι π
 ὡς βοηθεῖν, ὑμεῖς δὲ ἡμῖν τοὺς τοξότας ἀποπέμψαιτες
 ὡς χάριν θάδε. σιωποῦντα δὲ ὑμῖν ὑποτίμωσιν πα-
 ὡς εἶναι τὸνδε πόλεμον εὐοῖσι πολλὸν παροτρύνειται πο-
 ὡς ὥστε καὶ ταῦτα ἐσπεύουσιν. Ταῦτα οἱ Ἀθηναῖ-
 οὶ ὡς ἐπύθοντο, ὡρμησάμενοι βοηθεῖν, καὶ τὰ μέγιστα ἐπ-
 ἀμυνόμενοι. καὶ σφίη δὲ στείχουσι ἐπιπλήθειται οἱ ἀν-
 ὡς ἡμῶν τῇ μετὰ βασιλῆος ἡγομέ-
 νων, ὥστε μετέπειτα ἀδυνάτοισι βοηθεῖν. ὡς γὰρ
 παροτρύνει σφῆς ἐλύπει. οὕτω δὲ μωροῦν-
 τες Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεαῖται, εἶναι σιωποῦν-
 τες ἑαυτοὺς, οἱ μὲν πεντακισμύριοι, Τεγεαῖται δὲ,
 ὡς ἡμῶν τρισχίλιοι (οὗτοι γὰρ οὐδ' αὖτ' ἀποσχίζοντο ἀ-
 πὸ Λακεδαιμονίων) ἐσφαγιάζοντο, ὡς συμβαλέ-
 οντες Μαρδονίῳ καὶ τῇ στρατῇ τῇ παρευούσῃ. καὶ
 οὐ γὰρ σφί ἐγένετο τὰ σφάγια χρεστά, ἐπιπλήθει δὲ
 αὐτῶν οὐ τούτω τῷ χρόνῳ πολλοί, καὶ πολλὰ πλῆ-
 νες ἐτραυματίζοντο. φερόμενοι γὰρ τὰ γέγραφα οἱ
 Πέρσαι, ἀφ' ἑαυτῶν τοξόματων πολλὰ ἀφειδέως ἔ-
 πω, ὡς τε περὶ ζουμένων τῇ Σπαρτητίῳ, καὶ τῇ
 σφάγιων οὐ γινόμενων, ἀποβλέψαιτα δὲ Πausa-
 νίῳ παρὰ τὸν ἑαυτοῦ τὸν Πλαταιέων, ἐπικαλέσα-
 σθαι τὴν θεὸν, καὶ ἑλπίοντα μετὰ μὲν σφῆς φθάν-
 ναι τῆς ἐλπίδος. Ταῦτα δὲ ἐπὶ τούτῳ ἐπικα-
 λεσάμενοι, παροτρύνει ἡμῶν παρὰ τῇ Τεγεαῖται
 ἐχόμενοι ἐς τοὺς βαρβάρους. καὶ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι
 αὐτῶν μετ' ἑαυτοὺς τὸν Πausanias ἐγένετο ἡγομένοις
 τὰ σφάγια χρεστά. ὡς ὡς χρόνος κατ' ἐγένετο, ἐχόμενοι
 καὶ σφί ἐπὶ τῆς Πέρσας, καὶ οἱ Πέρσαι αὐτοῖς, τὰ πῆξα
 μετέπειτα. ἐγένετο ὡς τὸν παρὰ τὰ γέγραφα μάχη. ὡς
 δὲ ταῦτα ἐπιπλήθει, ἡδὲ ἐγένετο ἡ μάχη ἰσχυρὴ
 παρ' αὐτῷ τῷ Δημήτειον, καὶ χρόνος ἐπὶ πολλόν,

Pausanias autē, ubi equitatu premi cor-
 pit, equitem ad Athenienses mittit, qui
 hæc diceret, Viri Athenienses, propo-
 sita dimicatione maxima, ut aut libera
 Græcia sit aut servituti obnoxia, proditi
 sumus à sociis noctu elapsis & nos La-
 cedæmonii & vos Athenienses: quod
 reliquum est, ita nobis videtur esse fa-
 ciendum, ut quā strenuissime possumus
 nosmetipsos defensores, mutuo simus
 auxilio. Ac si quidē in vos priores im-
 petū dedisset equitatus, ē nostra digni-
 tate erat & Tegeatarum qui nobiscum
 Græciam non prodiderunt, subsidio
 vobis venire: nunc, quoniam totus in
 nos equitatus contendit, debetis vos ad
 partem maxime laborantem suppetias
 ferre. Quod si vobis aliquo discrimine
 occupatis fas non est subsidio venire,
 saltem hoc gratificamini nobis ut sagit-
 tarios mittatis: quos agnoscimus longe
 omnium qui in hoc bello sunt prom-
 ptissimos esse ad nos exaudiēdos. Hæc
 ubi audiere Athenienses, quum moue-
 rent ad ferendam strenue opem, & iam
 aduenerant, ibi in eos ii Græci qui par-
 tes regias sequebantur, ex aduerso in-
 struati inuadunt. Quo factum est ut
 Athenienses ab iis vigentibus auxilium
 ferre non possent, ægre admodum id fe-
 rentes. Ita destituti Lacedæmonii, nu-
 mero cum leui armatura quinquaginta
 millia, & Tegearū numero tria mil-
 lia (hi enim nusquam ab Lacedæmo-
 niis dirimebantur) sacrificauerunt tan-
 quam conflaturi cum Mardonio præ-
 sentibusque copiis: & quum litare non
 potuissent, multi eorum interea cade-
 bant, multo plures vulnerabantur. Cō-
 fertis enim gerris Persæ ingentem vim
 sagittarum mittebant, adeo instanter
 ut satagentibus Spartiatis, & quia li-
 tare non poterant, respiciens ad templū
 Iunonis Platænsiū Pausanias, implo-
 rauerit deam, obsecraueritque ne spes
 sua ipsos omnino frustraretur. Ad-
 huc eo deam his verbis inuocante, Te-
 geatæ prius exurgentes in barbaros ten-
 dunt: statimque post Pausaniæ preces
 sacrificantibus Lacedæmoniis extra pul-
 chra extitere: qui aliquanto post & ipsi
 in Persas eunt. Persæ ommissis arcubus
 ex aduerso steterē. Ad quorū gerra pri-
 mum pugna atrox commissā est iuxta ip-
 sum Cereris templum, eaq; pertinax,

1 Athenienses ad ferendas suppetias ire non possent. quod enim obiectum erat, negotium illis facesset. 2 Quum
 premerentur Spartiatæ,

εἶχε ὃ δυνάμειν ἐκὼς ὀλίγω. ἀλλὰ καὶ ἐς πέντε μύριαδας αἰθροῦσι καὶ ἐκὼς τῶν ἐκὼς ἢ συμβολῇ ἐγένετο, ὃς ἐξέπεσεν ὁ δὲ ἐμμελὲς πο-
^{κατ' ἑαυτὸν} βήσας δὲ τῆς μάχης, ἦγε κατ' ἑαυτὸν πο-
^{μείνει} τῶν γαίλας κατ' αὐτὸν ἔπειτα πάλιν τῇ αὐτῇ δὲ
 ἐξήχηται, ὥς αὐτὸν ὁρῶσι σπουδῆς ἔχοντα.
^{κατ' ἑαυτὸν} αὐτὰ τῶν γαίλας, ὥς ἐς μάχην ἦγε δι' ἑαυτὸν
^{μείνει} ἑαυτὸν. κατ' ἑαυτὸν τῆς ἰδού, ὥς αὐτὸν ἔ-
 ροντα τὸς Πέρσας. οὐκ αὖτε σέβει δὲ αὐτὸν ἐ-
 σμοὶ κατ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ τὸ χαλκὸν ἐτρέχετο φέ-
 ρων, οὐτε ἐς ὅσον ἴσους τὸς Ὀρθαίων τῆχος,
 ἀλλ' ἐς Φακίας, ἐφ' ὧν ὡς τάχιστα ἐπὶ τῇ Ἑλλη-
 σποντον ἀπικέσθαι. καὶ δὲ ἑπὶ μὲν αὐτῇ ἐβόωντο.
 Τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων τῇ βασιλῆος ἐθελοκα-
 κέοντων, Βιωτῶν Ἀθηναιοῖσι ἐμαχέσασθαι χεῖρον ἐ-
 πὶ συχνοῖσι. οἳ δὲ μηδίζοντες τῇ Ὀρθαίων, ὅτι ἔχον
 πορομύνην ἐκ ὀλίγην, μαχεσάμενοι τε καὶ ἐκ ἐθελοκα-
 κέοντες ἔγωγε, ὥς τε τῶν ἐκὼς αὐτῶν οἱ παῖδες καὶ ἄ-
 ριστοι ἐθαύρα ἐπεσον ὑπὸ Ἀθηναίων ὥς ὃς ἐβόωντο
 καὶ ἔπειτα, ἐφ' ὧν ἐς τὰς Ὀρθας, ἐκ ἧς οἱ Πέρσας, καὶ
 τῇ δὲ συμμαχῶν ὁ πᾶς ὄμιλος, ὅτε ἀφ' ἑμαχέ-
 σάμενος ὁ δὲ, ὅτε ἀπὸ δὲ ἀμύνης, ἐφ' ὧν.
 Δηλοῖ τε μοι ὅτι πάντα τὰ παρ' ἡμέτερον τῇ βαρβαρῶν
 ἤρτητο ἐκ Περσέων, εἰ καὶ τότε ἔπειτα, ὅτι καὶ συμμαχίαν
 τοῖσι πολέμοις, ἐφ' ὧν, ὅτι καὶ τὸς Πέρσας ἐώρων.
 ἔγωγε τε πάντες ἐφ' ὧν, πάλιν τῇ πᾶσι τῇ δὲ
 καὶ τῇ Βιωτῆς. αὐτῇ τῇ ποταμῷ πορομύνην τὸς φέ-
 ροντα, αἰεὶ τε πρὸς τῇ πολέμοις ἀνχισαίνουσα,
 ἀπὸ ἑρῶν τε τὸς φίλους φέροντα δὲ τῇ Ἑλ-
 λήνων. οἱ μὲν δὲ νικῶντες εἰπόντες, τὸς Ἑλλήνων δὲ
 κριντες καὶ φονεύοντες. Ἐν τῇ τῇ ἡγεμονίᾳ φέ-
 ροντα ἀπὸ ἑλλήνων τοῖσι δὲ τοῖσι Ἑλλήνων τοῖσι τε παρ' ἡ-
 νοῖσι κατ' ἑαυτὸν ἡγεμονίᾳ τῇ μάχης, ὅτι
 μάχῃ τε γένηται, καὶ νικῶν οἱ μὲν Πausanias. οἳ δὲ, αὐ-
 τῇ ἑαυτῶν τῇ πα, ὁ δὲ ἐκὼς ὁμοῖον χαλκόντες, οἱ μὲν
 ἀμφὶ Κορινθίους, ἐπὶ ἑαυτὸν ἀφ' ἧς ὁ ποταμὸς καὶ
 τῇ χαλκῶν τῇ φέροντα αὐτῶν, ἰδὲ τῇ ἰδὲ τῇ Δι-
 μητρὸς· οἳ δὲ ἀμφὶ Μεγαρέας τε καὶ Φλιασίους, ἀφ' ἧς
 τῇ πεδὶς τῇ ἀφ' ἧς τῇ ὁδῶν, ἐπὶ τε τῇ ἀφ' ἧς τῇ
 πολέμοις ἐγένετο οἱ Μεγαρέας καὶ Φλιασίοι, αὐτῇ
 δόντες σφεας οἱ τῇ Ὀρθαίων ἰπποτάμῳ ἐπὶ ἡγεμονίᾳ
 ὁ δὲ ἐκὼς ὁμοῖον, ἡλασίων ὁ δὲ αὐτῶν τὸς ἰππο-
 τῇ πᾶσι Ἀσπιδωτῶν ὁ Τιμαῖδης. ἐπεισόντες
 ὅτι κατ' ἑαυτὸν αὐτῶν ἐξαχσίους, τὸς δὲ λοιποὺς
 κατ' ἑαυτὸν διώκοντες ἐς τὴν Κιθαρόνια. ἔπειτα μὲν δὲ
 ἐκ ὁδῶν

(præerat autem non parvis copiis, sed ad quadraginta usque millia hominum) ducebat instructos, dum prælium fiebat, quid futurum è prælio esset probe intelligens, iusseratque omnes ire confertos quacunque ipse duceret, & quâ viderent ipsum festinantem. Sic iussas tanquam ad pugnam copias ducens, cernit Persas fugientes. ita non seruario amplius eodem ducendi ordine, sed repente effuso cursu fugæ se dedit, non ligneum murum versus, aut Thebana mœnia, sed ad Phocenses, animo celerissime perueniendi ad Hellespontum. & hi quidē horum iter intenderunt. Ceteris autem Græcis qui stabant à regis partibus, ignauiter de industria agentibus, Bœotitamen per diu cum Atheniensibus decertauerunt. Nam ex Thebanis ii qui cum Medis sentiebant, hi non parum strenuos se præstiterunt: qui nolentes ultro ignauiter agere, ita dimicantur ut trecenti primores eorum ac fortissimus quisque illic sub Atheniensibus occubuerint. Vbi autem & isti terga dederunt, non quo Persæ & alia multitudo, quæ aut cum nemine pugnauerat, aut non expectauerat, sed Thebas versus fugerunt. Omnem autem rem pendisse à Persis, (quanquam & ipsorum quidam, antequam cum hoste congredierentur, fugæ se mandauerunt) apud me fidem facit, quod ad Persas intuebantur: atque ita cuncti illis victis fugam capesserunt, præter equitatum tum alium tum Bœotorum: qui hæcenus profuit fugientibus, ut assidue adhærens hosti, arceret eum ab amicis quos Græci insequabantur. Insequabantur enim Græci victores, urgendo Xerxianos atque interficiendo. Inter hunc tumultum nuntiatur Græcis qui circa templum Iunonis instructi à prælio aberant, geri prælium & Pausanianos vincere. Ea re audita, Corinthii, Megarenses & Phliasii nullo ordine eunt: Corinthii recta per colles quâ itur ad Cereris templum: alii per campum, quæ planissima viarum erat. Quos iam hosti propinquos nullo ordine irruere conspicati Thebani equites, quorum præfectus erat Alopodorus Timandri filius, equos in illos incitauerunt, eosque adorti sexcentos strauerunt: ceteros ad Citharonem usque persequunt, terga ceciderunt. Et isti quidem Megarenses atque Phliasii

LXVI

LXVII

LXVIII

Quæ nec cum quoquam pugnauerat, nec ullum egißit facinus ediderat. Quod quum Persæ fugientes viderent, ita demum omnes fugæ se dederunt, præter equit.

11X nulla cum laude perierunt. At Persæ ceteraque multitudo postquam ad ligneum murum effugerunt, turres, antequam Lacedæmonii aduenirent, ascendere occupant. Illis conscensis quam commodissime possunt murum præstruunt. ex quo subeuntibus mox Lacedæmoniis, acrior extitit muri oppugnatio. Nam quoad Athenienses abfuerunt, non modo sese barbari defendebant, sed etiam Lacedæmoniis antecellebant, utpote ignavis murorum oppugnandorum: ut vero Athenienses iuperuenire, tum atrox muri oppugnatio propugnatioque extitit, eaque per magno temporis spatio: sed tandem virtute & pertinacia Athenienses murum transcenderunt, subrueruntque, atque ea parte se Græci infuderunt, quorum Tegeatæ introire principes: iidemque tentorium Mardonii diripuerunt, & ex eo cum alia, tum vero equorum præsepe Mardonii ex ære totum, spectatu dignum: quod præsepe Mardonii Tegeatæ in templo Alexæ Mineræ reposuerunt. nam cetera quæ cepere, in unum cum ceterorum Græcorum præda contulerunt. Proruto muro barbari non amplius cateruam cogere, nemo strenuitatis memor esse, videlicet oppressi intra exiguum tempus, & tot myriadibus interceptis exterriti. Quos tanto studio Græci trucidabant ut ex triginta myriadibus (exceptis quatuor, cum quibus Artabazus aufugit) ne tria quidem milia hominum cædi superfuerint. E Lacedæmoniis autem qui Spartani essent, 30 unus & triginta sunt omnino desiderati: Tegeatarum, sedecim: Atheniensium, duo & quinquaginta. Porro inter barbaros strenuissimi extiterunt, & perditibus quidem Persæ, ex equitibus autem Sacæ, & viris vero, Mardonius: inter Græcos autem cum Tegeatæ Atheniensesque multum eminuere, tum multo plus Lacedæmonii. Quod nulla alia re possum ostendere, nisi quod omnes hi eos qui sibi oblatis sunt vice-
11X runt: Lacedæmonii vero quod robustissimum fuit hostilis exercitus superauerunt. Quorum longe præstantissimus extitit mea sententia Aristodemus, is qui solus trecentorum, quod ex Thermopylis euasisset, dedecus ignominiamque acceperat. Secundum hunc nauauere operam Posidonius & Philocyon &

οὐδὲν λόγῳ ἀπώλιντο. Οἱ δὲ Πέρσαι, καὶ ὁ ἄλλος ὄμιλος, ὡς κατέφυγον ἐς τὸ ξύλινον πείχος, ἔφθισαν ὅτι τοὶ πύργους αἰαβαῖτες, πρὶν ἢ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπικέσθαι. αἰαβαῖτες δὲ, ἐφράξαντο ὡς ἠδυνέετο δρῖστα τὸ πείχος. πρὸς αὐτῶν δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, κατεστήκει σφι πειχομαχίη ἐρρωμένη. ἕως μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν οἱ Ἀθηνᾶοι, οἳ δὲ ἡμιῶντο, καὶ πολλῶν πλέον ἔχον τῶν Λακεδαιμονίων, ὥς τε οὐκ ὅτις αὐτῶν πειχομαχίην ὡς δὲ σφι οἱ Ἀθηνᾶοι πρὸς αὐτοὺς, οὐτὼ δὴ ἰσχυρὴ ἐγένετο πειχομαχίη, καὶ χεῖροι ὅτι πολλόν. τέλος δὲ, δρετὴ τε καὶ λιταρήν ἐπέβησαν Ἀθηνᾶοι τῷ πείχει, καὶ ἡρεῖσθον, τῇ δὲ ἡσέχοντο οἱ Ἕλληνες. πρῶτοι δὲ ἐσθλὸν Τεγεῆται ἐς τὸ πείχος, καὶ πλεονεκτοῦν τῷ Μαρδονίου οὗτοι ἔσαν οἱ Διφραπᾶσαιτες, πᾶσι τε ἄλλα ἔξ αὐτῆς, καὶ πλεονεκτοῦν τῶν ἰσχυρῶν εὖσαι χαλκῆν πᾶσαι, καὶ θῆς ἀξίν. πλεονεκτοῦν φάτιν ταύτην τῇ Μαρδονίου ἀνέθεσαν ἐς τὴν οἰκίαν τῆς Ἀλέης Ἀθη-
20 ναῖς Τεγεῆται, πᾶσι δὲ ἄλλα ἐς ταῦτα ὅσα περ ἔλαβον ἐσώεσθαι τοῖσι Ἕλλησι. οἱ δὲ βάρβαροι οὐδὲν ἐπὶ τῷ πείχει ποίησαν πρὸς τοὺς τῷ πείχει, οὐτὲ πρὸς αὐτῶν ἀλκῆς ἐμμένοντες. ἀλύκατον τε οἶα οὐκ ὀλίγα ἔχοντες πεφοβημένοι τε καὶ πολλὰ μυριάδες κατελημμένα ἀνδραποῦν. παρὼν τε τοῖσι Ἕλλησι φοβέσθαι οὐκ ὡς, ὥς τε τελέοντες μυριάδων ἑκατὼ, καταδουσεῶν τεσσάρων, καὶ ἔχον Ἀρτάβαζος ἐφθῆκε, τῶν λοιπῶν μὴ δὲ τρεῖς χιλιάδας πρὸς αὐτοὺς. Λακεδαιμονίῳ δὲ τῶν οὐκ ἐστᾶν τῆς ἀπέθανον οἱ πᾶσι ἐν τῇ συμβολῇ, εἰς καὶ ἐνεκρίθησαν. Τεγεῆται δὲ, ἑκατὼ καὶ ἑκατὼ. Ἀθηνᾶων δὲ, δύο καὶ πενήκοντα. Ἡ εἰς δὲ τῶν βαρβάρων περὶ μὲν, ὁ Γερσίων, ἰσχυρὸς δὲ, ἡ Σακίαι· αὐτῇ δὲ λέγεται Μαρδόνιος. Ἕλλησι δὲ ἀγαθῶν ἡμιῶν καὶ Τεγεῆται καὶ Ἀθηνᾶων, ὑπερέβαλλον δρετὴ Λακεδαιμόνιοι. ἄλλα μὲν οὐδὲν ἔχω ἀποσημῆσαι. ἀπὸ μὲν γὰρ οὗτοι καὶ ἐαυτοὺς οἰκῶν. ὅτι δὲ κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἔχοντες πρὸς αὐτοὺς ἐσθλὰ, καὶ ταῦτα ἐκράτησαν, καὶ ἀρίστος ἐγένετο μακρῶν Ἀριστοδῆμος καὶ γνώμας καὶ ἡμετέρας. ὅς ἐκ Θερμοπυλέων μοῦνος τῶν πενηκῶν σωθεὶς, ἔχε οἰκίδος καὶ ἀπμίν. μετὰ τῶν, ἡ εἰς δὲσαι Ποσιδωνίος τε καὶ Φιλοκύων καὶ

Ἀμομ-

1 Ex quibus primi Teg. introiere: 2 Quos adeo facile erat Græcis trucidare ut ex trig. 3 Nonaginta 4 Vide supra,

Ἀμομφάρκτιος Σπαρτιάτης. καὶ τοὶ ἡμιόμοι λέ-
 σ' ἡς ὅς ἡμίονο αὐτῶν δ' ἱστῶς, ἐργασαντο τὸν
 ἡμιόμον Σπαρτιῶν, Ἀλκίνοον μὲν βου-
 λόμενον φαιεῖν δ' ἀποβαίνειν ἐκ τῆς παρὰ τοῦ οἴ-
 κτου, λυσσῶντα τε καὶ ἐκλείποντα τῶν πατρῶν, ἐρ-
 γὰ ἀποδείξασθαι μέγιστα. Ποσειδῶνιον δὲ, ὃ βου-
 λόμενον ἀποθνήσκειν, ἀνδρα γινώσκοντα ἀγαθόν· πο-
 σούτω τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ φη-
 σὶν αἱ εἰρηεῖαι. οὗτοι δὲ τοὺς κατέλεξα πρῶτος, πλὴν
 Ἀλκίνοον, τῷ δ' ἀποθανόντων ἐν ταύτῃ τῇ μά-
 χῃ, τίμιον ἐγρόντο. Ἀλκίνοος δὲ, βουλόμενος
 ἀποθανεῖν διὰ τὴν παρὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἐκ ἐπι-
 μήνης. Οὗτοι μὲν τῷ ἐν Πλαταιῇ οἰομασ-
 τατο ἐγρόντο. Καλλιράτης γὰρ ἔξω τῆς μάχης
 ἀπέθανε, ἐλθὼν αὐτῷ καλλιράτης ἐς τὸ στρατόπεδον τῷ
 τότε Ἑλλάνων, οὐ μόνον αὐτῶν Λακεδαιμονίων,
 ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλάνων. ὅς, ὅτι ἔσφα-
 γιάζετο Παρθένος, κατήμενος ἐν τῇ τάξει, ἐτραυ-
 πῶν ἐξ ὁμοματιᾶς πλῆθος. καὶ δὴ οἱ μὲν ἐμ-
 χοντο, ὃ δὲ ἔξω πρὸς τοὺς Ἑλλάνων ἐδραναίετο, καὶ ἔ-
 λεγε πρὸς Ἀλκίνοον, ἀνδρα Πλαταιέα, οὐ μέ-
 λειν οἷόν τι πρὸς τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκει, ἀλλ' ὅτι
 ἐκ ἐχρήσατο τῇ χειρὶ, καὶ ὅτι σθένος ἔστι οἱ ἀποδεί-
 γματόν ἐργον ἐαυτοῦ ἄξιον παρὰ τοῦ οἴκου ἀποδεί-
 ξασθαι. Ἀλκίνοος γὰρ λέγεται διδοκίμησαι Σω-
 φαίης ὁ Εὐτυχίδεω, ἐκ δὲ τοῦ Δεκελίου. Δεκε-
 λῶν δὲ τῷ ποτε ἐργασαμένων ἐργον χρησίμοι ἐς
 τὸν πόλεμον χεῖρον, ὡς αὐτοὶ Ἀλκίνοος λεγούσι. ὡς
 γὰρ δὴ τοπάλαι κατὰ Ἑλλάνων χερσὶν ἑαυτοῦ
 εἶδαι ἐσέβαλον ἐς γῆν τὴν Ἀθηναίων σὺν στρα-
 τῷ, καὶ ἀνίστασθαι τοὺς ἄνθρωποις, ἐκ ἐίδετο, ἵνα
 ὑπερβῇ τοὺς Ἑλλάνων, τότε λέγουσι καὶ τοὺς Δε-
 κελέας, εἰ δὲ αὐτοὶ Δέκελον, ἀχθόμενον τε τῇ
 Θησέος ὕβρι, καὶ δειμαίνοντα πᾶσι τῇ Ἀθη-
 ναίων χώρῃ, ἐξηγησάμενοι σφι τὸ πρὸς τὸν πόλεμον,
 κατηγήσασθαι ὅτι τὰς Ἀφιδνας, τὰς δὲ Τιτακί-
 εων αὐτόχθων καὶ παρὰ τοῦ Τιτακίεωσι. τοῖσι δὲ
 Δεκελῶσι ἀπὸ τοῦ τοῦ ἔργου ἐν Σπάρτῃ ἀτελείη
 τε καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐς τὸν αἰῶνα ἐπὶ τοῦ οἴκου
 ὡς τε καὶ ἐς τὸν πόλεμον τὸν ὕστερον πολλοῖσι ἔπει-
 σεν τῶν ἡμιόμων Ἀθηναίοισι τε καὶ Πελοποννησίοισι,
 σινομένων τῷ δὲ Ἀθηναίων Λακεδαιμονίων, Δεκε-
 λῶν ἀπέχεσθαι. Τύττω δὲ δὴ μὲν ἐὼν ὁ Σωφαίης,
 καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τοῖς Ἀθηναίων, διέξας λόγους λεγομένων
 ἐχθρῶν. τὸ μὲν, ὡς ἐκ τῶν ζώοντων τῶν θωρηκῶν ἐφόρεε
 χαλκῇ ἀλύσει δεδεμένην ἀγκυρὰν σιδερένην, ἣν ἔκαστος
 ἑαυτοῦ, φέρειν ἑαυτοῦ ἀγκυρὰν σιδερένην, ἣν ἔκαστος

Amomphartus Spartiata. Quamquam
 quum sermo haberetur quidnam præ-
 stantissimus extitisset, ii Spartiata qui
 adfuere, censuerunt, Aristodemum, eisi
 præclara facinora edidit, tamen ad elu-
 endam eam quam contraxerat inuidi-
 am, ordinem deseruisse, & propalam
 mori voluisse: Posidonium vero, qui
 perire noluisse, ob id extitisse tanto
 præstabiliorem virum. verum id for-
 tasse liuore dixerunt. Qui hac in pugna
 mortem oppetiere, omnes honore affe-
 cti sunt, præter Aristodemum: qui ideo
 caruit honore quod ob causam præ-
 dictam sibi occumbendū putauit. Hi
 sunt qui ad Plataas nobilissimi extite-
 re. nam Callicrates extra prælium oc-
 cubuit: quo nemo tunc in castra Græ-
 corum præstantior venerat, non modo
 Lacedæmoniorum, sed etiam aliorum
 Græcorum. Hic, quum Pausanias sacri-
 ficasset, sedens in ordine, sagitta per la-
 tera ictus est: & quum aliis pugnantibus
 ipse exportaretur, sese morientem mise-
 rabatur, ad Aimnestum virum Platen-
 sem inueniens, non sibi dolere quod pro
 Græcia periret, sed quod nihil manu
 usus esset, nullamque operam nauasset
 dignam se & sua cupiditate nauandi.
 Ex Atheniensibus eminuisse fertur So-
 phanes Eutychidis filius, è tribu Dece-
 lensi. Decelenses autem rem aliquando
 gesserunt (ut ipsi Athenienses aiunt) in
 omne æuum fructuosam. siquidē quum
 olim ad inuestigandam Helenam Tyndaridæ cum magnis copiis oram Atti-
 cam inuasissent, & populos è sedibus su-
 is eiicerent, ignari quonam loci subdu-
 cta Helena esset, tunc Decelenses ferū-
 tur, & (ut quidam volunt) ipse Deceleus,
 tum dolore contumeliæ quæ Theseo
 fieret, tum metu totius Atheniensium
 soli, ne vastaretur, exposuisse illis omnē
 rem gestam, eosque deduxisse ad Aphid-
 nas, quas Titacus indigena Tyndari-
 dis proderet. Quo ex factō Decelensi-
 bus permansit ad hanc usque memori-
 am in Sparta immunitas vectigalium, &
 dignitas præsidendi: adeo quidē ut bello
 quod multis postea annis inter Atheni-
 enses atque Peloponneses gestum est,
 Lacedæmonii quum ceteram Atticam
 popularentur, à Decelea temperaue-
 rint. Ex hoc populo ortus Sophanes, &
 præclarissime inter Athenienses naua-
 ta opera, ancipiti sermone celebratur:

aduentantibus hostibus propinquus erat, obiciebat, ne illi irruentes, ipsum ex ordine summouere possent: rursus eisdem in fugam se vertentibus, resumpta ancora ita fugientes insequabatur. Altero sermone à superiori differente fertur gestasse ancoram non ferream, ex balteo alligatam, sed insignitam in scuto, quod nunquam quiescens, assidue rotabatur. Extat & alterum Sophanis præclarum facinus, quod obsidentibus Æginam Atheniensibus, Evrybiadem virum Argium quinque certaminum victorē ex prouocatione interemit. Sed aliquanto post hoc bellum in quo vir egregius extitit, dum Atheniensium vna cum Leagro Glauconis filio dux esset, & de metallis aureis decertaret, contigit vt sub Edonibus apud Daton occuberet. Post barbarorum stragem ad Platæas editam, transfugit illuc ad Græcos mulier quædam, quæ erat pallaca Pharādatis filii Theaspis viri Persæ: hæc quum accepisset Persas fusos esse, Græcos victores, tum multo auro ornata, inter ancillas & ipsas ornatas, cum veste speciosissima, carpento aduenit: ex eoq; descendens pergit ad Lacedæmonios adhuc in cede occupatos: & intuita Pausaniam illa omnia administrantem, agnouit hominem, cuius & nomen iam pridem & patriam didicerat. Eius genua amplectens, Spartæ rex, inquit, libera me supplicem captiuitatis seruitute, quam etiā hoc facto demeritus es quod istos extinxisti neque demonum neque deorum respectum habentes. Equidem genere sum Coa, Hegetoridæ Antagoræ filia, quam vi raptam ex Co vir Perses habuit. Huic respondens Pausanias, Bone, inquit, animo esto, tū quia supplex, tum quia multa loqueris vera. nam filia es Hegetoridæ Coi, mihi inter omnes qui illa circa loca incolunt hospitibus summi. Hæc loquutus, eam impræsentiarū ephoris qui aderam commendauit: postmodum in Æginam, quo illa voluit, ducendam curauit. Post huius mulieris digressum continuo Mantinei superuenerunt re iam confecta: qui se animaduertentes venisse sero ad pugnam, magnæ iacturæ loco id sibi esse putauerunt, sed idoneos se esse ad sumendas de ipsis pœnas dixere. Itaque cognito, Medos qui cum Artabazo erant, fugæ se mandasse, eos in Thessaliam vsq; persequuti sunt, etsi vetantibus Lacedæ-

πελάσειε ἀπικυρόμενος τοῖσι πολεμίοισι, βαλλέ-
σκετο, ἵνα εἴη μιν οἱ πολέμοι ἐκπίπτοντες ἐκ τῆς
παξίδος, μετακινήσῃ μὴ διωκόμενος. γινόμενης δὲ φυ- 342
γῆς τῶν ἐναντίων, δέδωκετο, ἥ ἀγκυρὰν ἀναλαβόν-
τα, ἔτι δὲ δώκειν. οὗτ' ἄν' ἔτι λέγεται. ὁ δὲ ἔτε-
ρες τῶν λόγων, τὰς πρὸς τὸν λεχθέντι ἀμφισβη-
τίων, λέγεται ὡς ἐπ' ἀπαίδος δεδωκέντος καὶ ἔδαμα
ἀτρεμιζέσης ἐφόρει ἀγκυρας, καὶ οὐκ ἐκ τῆς θώρη-
κος δεδεμένω σιδηρέην. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον Σω-
φάνει λαμπερὸν ἔργον ὀξεργασθένον· ὅτι περικλη-
μένων Ἀθηνάων Αἰγίνας, Εὐρυδάτην δὲ Ἀργε-
οὶ ἀνδρα πεντάθλον ἐκ παρὰ κλήσιος ἐφόνευσαν. αὐ-
τὸν δὲ Σωφάεα χεῖρας ὕψεριν τοῦ τέων κατέλαβε,
ἀνδρα γυρόμενον ἀγρόν, Ἀθηνάων στρατηγόντα
ἄμα Λεάργον τὸν Γλαύκωνος, ἀποθανεῖν ὑπὸ Ἡ-
δωνῶν ἐν Δάτῳ, ὅρι τῶν μετάλλων τῶν χρυσεῶν
μαχομένων. Ὡς δὲ τοῖσι Ἕλλησι ἐν Πλαταιῇ-
σι κατέστρωτο οἱ βαρβάρων, ἐνθαυτὰ σφι ἐπὶ πῆλθε
γυνὴ αὐτόματος· ἥ δ' ἦν ἑμμετὴ ἀπολωλότα τῆς
20 Πέρσης, καὶ νικῶντας τοὺς Ἕλληνας, ἔχουσα παλλακὴν
Φαρανδάπην τῆς Τεάππος, ἀνδρὸς Πέρσου, κα-
σμησαμένη χρυσῶ πολλῶ καὶ αὐτὴ καὶ ἀμφίπολοι, καὶ
ἐδῆπτι τῇ καλίστῃ ἐκ τῶν παρ' ἐσέων, καταβάσσει
ἐκ τῆς δέμας, ἐχώρει ἐς τοὺς Λακεδαιμονί-
ους ἐπὶ τῇ τοῖσι φοιῇσι ἐόντας· ὁρῶσα δὲ πᾶντα ἐκεί-
να διέποντα Πανσανίην, πρὸς τὸν τε δ' οὐνόμα
ὀξεπιστάμην καὶ τὴν τὰ τρην, ὥστε πολλάκις ἀκούσα-
σα, ἔγνω τε δὲ Πανσανίην, καὶ λαβομένη τῶν χρυ-
νᾶτων, ἔλεγε τὰδε, Ὡς βασιλεὺς Σπάρτης, λυ-
30 σάμε τίς ἐκείνην αἰχμαλώτου δουλοσιώης. σὺ
γὰρ καὶ ἐς τὸδε ὥκησας, τοῖς δὲ ἀπολέσας τοῖς ὀντε
δαμονίων ἔτε θεῶν ὀπινέχοντας. εἰμὶ δὲ γυνὴς ἑμῆς,
Κῶν, θυγάτηρ δὲ Ἡγητορίδου τῆς Ἀνταγόρου. βίη
δὲ με λαβὼν ἐν Κῶ ἔχε ὁ Πέρσης. ὁ δὲ ἀμείβετο
τοῖς δὲ, Γυναι, θάρσει, καὶ ὡς ἐκείνης, καὶ εἰ δὴ τὸς τοῦ-
τα τυγχάνεις ἀληθῆ λέγουσα, καὶ εἰ θυγάτηρ Ἡ-
γητορίδου τῆς Κῶς, ὅς ἐμοὶ ξείνος μάλιστα τυγχάνει
ἑὼν τῶν ἐφ' ἐκείνης τῆς χώρας οἰκομένων. ταῦ-
παρ' εἰσας, τότε μὲν ἐπέτρεψε τῶν ἐφόρων τοῖσι
40 παρ' ἐσέσι, ὕψεριν δὲ ἀπέπεμψε ἐς Αἰγίνας, ἐς τὴν αὐ-
τὴν ἦλε ἀπικέσθαι. Μετὰ δὲ τὴν ἀπίκνυν τῆς
γυναικὸς, αὐτὴ καὶ μετὰ ταῦτα ἀπίκνυντο Μαντινέ-
ες ἐπεξεργασμένοι. μαθόντες δὲ ὅτι ὕψεριν ἤκου-
σι τῆς συμβολῆς, συμφορῶν ἐποιεῦντο μεγάλην, ἄ-
ξιόι τε ἔφασαι εἶναι σφέας ζημιῶσαι. πωθοιό-
μενοι δὲ τοῖς Μήδου τοῖς μετὰ Ἀρταβάζου φόνον-
τας, τοῖς ἐδῶκεν μέλει Θεσσαλῆς. Λακεδαί-

Φαραν-
δάπης

οἰκὴ-
μένων.

1 Tum quod supplex, tum quod sis (si modo vera loqueris) Hegetoridæ Coi filia, quocum mihi maior quam cum alio quoquam circum illa loca habitantium, hospitii necessitudo intercedit. i. Tum eo nomine quod sis supplex, & ideo inuolabilis.

μόνοι οἱ ὅτι ἐὼν φεύγοντες δώκειν. οἱ δ' αὖτε ἀναχωρή-
σαντες ἐς τ' ἐωυτ', τὸς ἡγεμόνας τ' ἐραπῆς ἐδίωξαν
ἐκ τ' ἡς. μὲν δ' Μαντινέας, ἦσαν Ἡλῆοι· καὶ ὠσαύ-
τως οἱ Ἡλῆοι τοῖσι Μαντινέωσι συμφορῶν ποιησά-
μενοι, ἀπαλλάσσοντο. ἀπελθόντες δ' ἐπ' ἐπὶ τὸς ἡγε-
μόνας ἐδίωξαν. τὰ δ' Μαντινέας μὲν καὶ Ἡλείους πο-
σαύτα. Ἐν δ' Πλαταιῇσι ἐν ὧν ἐρατοπέδῳ τ' Αἰγι-
νητέων καὶ Λαμπεῶν ὁ Πύθεω, Αἰγινήτων τὰ παρῶ-
ν φέρων· ὁ αὖτε ὠσαύτως λέγοντες ἐχόντων, ἔτετο παρὸς Παυ-
σανίῳ. ἀπὸ τῶν μὲν δ' ὁ σπερδῆ, ἔλεγε, ὧν παῖ Κλε-
ομβρότης, ἔργον ἔργασαί τοι ὡς φουές, μέγας τε
καὶ κάλλος. καὶ τοι πρὸς παρέδωκε· ὁ σάμῃον τ' Ἐλ-
λάδα, κλέος καὶ ἀθάλαττον μέγιστον Ἑλλήων τ' ἡμεῖς
ἰδόμεν. οὐδ' ἐπὶ τὰ λοιπὰ τὰ ὅτι τῶν τοῖσι ποιήσων, ὅπως
λόγος τέ σε ἔχη ἐπ' ἐμὲ ζῶν, καὶ πῶς ὕστερον φυλάσσει-
ται τ' βαρβάρων μὴ ὡς ἀρχεῖν ἔργα ἀτάσθαλα
ποιέων ἐς τὸς Ἑλλήους. Λεωνίδην γὰρ ἀποθαρύοντος
ἐν Θερμοπύλῃσι, Μαρδονίος τε καὶ Ξέρξης ἀποτα-
μόντες τ' κεφαλῶν ἀνέστυρονται. τὰ δ' οὐδ' ὁμοίῳ
ἀποδιδόντες, ἔπαυον ἑξῆς ὡς φησὶ μὲν ὡς τ' ὁ Σπαρ-
τητέων παύων, αὐτὸς δ' ἐπὶ τῶν ἄλλων Ἑλλή-
ων. Μαρδονίον γὰρ ἀνασκολοπίσας, τιμωρήσασθαι ἐς
παύων τ' ὅτι Λεωνίδην. ὁ μὲν, δοχέων χαρίζεσθαι,
ἔλεγε τὰδε· Ὁ δ' αὖτε αὖτε μέλει τοῖςδε, ὧν ἔειπε
Αἰγινήται, ὁ μὲν δὲ νομίζει τε καὶ ὡς φησὶ, ἀγαθὰ σὺ
γνώμης μὲν τοῖσι ἡμάρτηκας χρεῖσθης. ἔξαραι γὰρ με-
ν ὕψος, καὶ τ' πατέρων καὶ ὁ ἔργον, ἐς δ' ὁ μὲν κατεβα-
λες, ὡς φησὶ ἐκ τῶν λυμάνεαζ· καὶ, καὶ τῶν ποι-
έων, φασὶ ἀμφὸν με ἀκύνεσθαι, τὰ ὡς φησὶ μέλλον
βαρβάροις ποιέειν ὡς Ἑλλήοι, καὶ αἰνοῖσι δ' ὅτι-
φθονέοντο. ἐν δ' ὧν τῶν εἵνεκα μήτε Αἰγινήταισι
ἀδίδιμι, μήτε τοῖσι τῶν παρὸς δέσσειν· ἀποχρᾶ δέ μοι,
Σπαρτιάταισι δέσσειν ὅσοι αὖτε ποιέειν, ὅσοι δ'
καὶ λέγειν. Λεωνίδην δ' ἐπ' ἐμὲ καλῶς τιμωρήσασθαι, φησὶ
μεγάλως τιμωρήσασθαι. ψυχῇ δ' ἐπ' ἐμὲ αἰσθημένη-
τοῖσι ἰερίμηνται αὐτὸς τε καὶ οἱ δὲ οἱ ἐν Θερμοπύλῃσι
τελευτήσαντες. οὐ μὲν τοῖσι ἐπ' ἐχόντων λόγον τοιοῦτον, μή-
τε ὡς φησὶ ἐμὸν γὰρ, μήτε συμβεβηκός. χάριν τε
ἰδοῖς, ἐὼν ἀπαύσις. Ὁ μὲν, τῶν ἀκύνεσθαι, ἀπα-
λλάσσειτο. Πανσθενὲς δ' ἐκέρυγμα ποιησάμενος,
μὴ δέ τι ἀπὸ τῶν τ' ἀπὸ τῶν, συγκομίζων ἐκείλῳ τοῖς
εἰλωτοῖς τὰ χρήματα. οἱ δ' αὖτε ὡς φησὶ τῶν πεδὸν σκι-
διάνοι, ὡς φησὶ σκιδναὶ καὶ τεσκευασμένων χρυ-
σῶν καὶ δεργύρεα, κλίνας τε ὅτι χρύσεια καὶ ἐπαργύρεα·
κρητῆρας τε χρυσοῖς, καὶ φιάλας τε καὶ ἄλλα ἐκ-
πώματ'· σάκεας τε ἐπ' ἀμαξέων ὡς φησὶ, ἐν τοῖσι
λέβητες ἐφαίνοντο ἐρεόντες χρυσοῖς τε καὶ δεργύρεοι.
necnon faccos super plaustra, interlucentibus intus inclusis ex auro & argento lebetibus.

monii insequi fugientes. Idem postea
domum reuerſi, duces suos exilio mul-
tauerūt. Post Mantineos aduenere E-
lei, qui itidem vt Mantinei magno id ſi-
bi detrimento exiſtimantes, domum re-
greſſi ſunt, ſuoſque & ipſi duces exilio
multauerunt. Haſtenus de Mantineis
& Eleis. ¶ Erat autem apud Platas
in exercitu Aeginetartum ē primoribus
Lampon Pythei filius, qui Paſſaniam
adiens, infandiſſima uſus eſt oratione,
inquiens, Fili Cleombroti, rem tu miri-
ficam & magnitudine & fulgore geſſi-
ſti, cui dii tribuerunt vt liberata Græcia,
omnes quos nouimus Græcos gloria ſu-
pergredereſ. quod ſuper eſt in hac re,
agas ita vt & tu maiore fama celebreris,
& aliquis barbarorum poſthac caueat
nefanda facinora perpetrare in Græ-
cos. Etenim Leonidæ apud Thermopy-
lās interempti recifo capite Mardonius
ac Xerxes truncum in crucem ſuſtule-
runt: quibus ſi vicem reddes, laudē nan-
ciſceris, primum ab omnibus Spartiatis,
ſecundo loco ab vniuerſis Græcis, ſiqui-
dem ſuffixo Mardonio, Leonidam pa-
truū tuum fueris ultus. Hæc Lampon,
gratiā ſe initurum ratus apud Pauſani-
am dicebat. Cui reſpondens Pauſani-
as, Tuam, inquit, hoſpes Aegineta, bene-
uolentiam atque prouidentiam ample-
ctor: tamen ab æquitate iudicandi decer-
as. nam & me & patriā quos in altū ex-
tulifti ob hæc geſta, ad nihilum tedigis,
quum ſuades mihi ſæuire in mortuum,
aiſque me auditurum melius ſi iſtud fe-
cero, quod barbaros decet potius facere
quam Græcos, quodque in illis expo-
bramus. quare ego neque Aeginetis, ne-
que iis quibus iſta probantur aſſentior:
contentuſque ſum Spartiatis placere vt
honeſte agam, honeſteque dicam. Leo-
nidæ autē, cui me iubet parentare, affir-
mo & ipſi & ceteris qui apud Thermo-
pylas occubuerunt, magnifice eſſe pa-
rentatum, innumerabilibus horū fu-
neribus. Tu vero poſthac ad iſtud con-
ſulendum ne me adieris: quod tibi im-
pune eſſe, loco beneficii ponas. Hoc
quum ille audiſſet, abiit. Pauſanias au-
tem edicto propoſito nequis de prædā
quid tangeret, iuſſit ſeruos omnem
comportare pecuniam. Illi per caſtra
diſperſi inueniunt tentoria auro & ar-
gento reſerta, lectoſque auro & ar-
gento conſtratos: crateras etiam au-
reos, phialaſque, & alia vaſa potoria,

LXXVII

LXXVIII

LXXIX

1 Helotes, quod erat peculiare ſeruatorum Lacedæmonien. quod & paulo poſt & alius variis locis obſeruandum.

ἐφαίνετο ὅτι τὸ αὐτὸ ὕψος ἔσται πρυτανίων τῶν νεκρῶν παρὰ
 φιλαθηναίων τὰ σάρκας· σιωπῶντες γὰρ τὰ ἑστέα οἱ
 Πλαταιέες ἐς ἑνα χόρον· ὁ δὲ ἐπὶ κεφαλῇ οὐκ ἔ-
 χουσα ῥαφίῳ ὁδοιμῇ, ὅλην δὲ ἐνὸς ἑστέα ἑστέου· ἐ-
 φάνητο ὅτι γνάθος, καὶ ἐπὶ πρῶτον γνάθος, ἔχουσα ὁδόν·
 τὰς μωνοφύας, δὲ ἐνὸς ὅσας πρῶτον τὰς τε ὁδόντας
 καὶ τὰς γομφίους καὶ πενταπύχους ἀνδρὸς ὅσας ἐφαίνετο.
 Ἐπεὶ τε ὁ Μαρδονίος δούτερον ἡμέρην ὁ νεκρὸς ἠφά-
 νισται, ὡς ὅτι πρὸς αὐτὸν πρῶτον, ὁ δὲ ἄλλος οὐκ ἔχου-
 σαι· πολλὰς δὲ πύλας ἦν καὶ πρῶτον περὶ ἡκροῦσα
 θάψαι Μαρδονίον, καὶ δῶρα μεγάλα οἶδα λαβόντας
 πολλὰς τῶν Ἀργείων τῶν Μαρδονίου παιδὸς ὅσας
 τῶν ὁδόντων ὅσας μὲν τοὶ ἠὲ αὐτῶν ὁ ὡς ἐλθόντες
 τε καὶ θάψας τὸν νεκρὸν τὸν Μαρδονίον, ὁ δὲ ἀνὰ μὲν
 βελέως περὶ θάψαι· ἔχουσα δὲ πύλα φάνητο καὶ Διοιοῦσι φά-
 νηται, αὐτὸν Ἐφέσιος, θάψαι Μαρδονίον. ὅλ' οὐ μὲν
 ὅσας τοὶ ἄλλοι ἐτάφη. Οἱ δὲ Ἕλληνες ὡς οἱ Πλα-
 ταῖησι τὸ λήϊον διείλοντο, ἔθαπτον τὰς ἐκ τῶν χωρὶς
 ἑκάστων. Λακεδαιμόνιοι μὲν τετάρτῃ ἐπέτασαν τὴν θή-
 κας· ἔθα μὲν τὰς ἱεράς θάψαι, τῶν καὶ Ποσιδωνίου
 καὶ Ἀμομφαρέτους ἑστέα καὶ Φιλοκύνων τε καὶ Καλλι-
 κράτης. ὁ μὲν δὲ ἐπὶ τῶν τάφων ἑστέα οἱ ἱερεῖς, ὁ δὲ
 τῶν ἑτέρων, οἱ δὲ Σπαρτιάται· ὁ δὲ τῶν τετάρτων, οἱ
 ἄλλοι. ἔθου μὲν ὅσας ἔθαπτον. Τετάρτῃ καὶ ὡς
 πρῶτον ἔθαψαι ἀλέας· καὶ Ἀθηνῶν τὰς ἐκ τῶν
 ὁμῶν, καὶ Μεγαρέων τε καὶ Φιλιάσων τὰς ἐκ τῶν ἑσ-
 τῶν Διφθαρέων. πρυτανίων μὲν δὲ πρῶτον πλῆ-
 ρεις ἐκόντο οἱ τάφοι. τῶν δὲ ἄλλων ὅσας καὶ φάνηται
 οἱ Πλαταῖησι ἐόντες τάφοι, τὰς πύλας δὲ ὡς ἐκ τῶν πρυ-
 τανίων ἐπὶ αὐτοῖς τῶν ἀπὸ τοῦ ὁδοιμῆος, ἐ-
 πὶ τὰς χῶμας τὰς ὁδοιμῆος, τῶν ὁδοιμῶν
 εἶνεκα αὐτῶν. ἐπὶ καὶ Αἰγινήτων ὅσας αὐτοὶ κα-
 λείμενος τάφος, ὅν ἐκ τῶν ἀκρῶν καὶ δὲ ἐπὶ ὕψος
 ὅσας μετὰ τῶν δεινῶν Αἰγινήτων, ὁδοιμῆος Κλε-
 αδῶν τὸν Αὐτοδίκην, ὁδοιμῆος Πλαταιέων, ὁδοιμῆος ὅσας
 ἐκ τῶν. Ὅς δὲ ἄρα ἔθαψαι τὰς νεκρὰς οἱ Πλα-
 ταῖησι οἱ Ἕλληνες, αὐτῶν βελδοῦσι οἱ σφιδάκτες
 σφιδάκτες ὅσας τὰς ὁδοιμῆος, καὶ ὅσας αὐτῶν πρῶ-
 μηδισάντας· ὁ δὲ πρῶτος ὁ αὐτῶν, Τιμηγερίδην,

Hoc quoque rei apparuit postmodum.
 In his mortuis carne nudatis, ut quum
 eorum ossa comportarent vnum in lo-
 cum Platæenses, inuentum sit caput
 nullam futuram habens, sed ex vno os-
 se solidum: item maxilla, cum eo quod
 super maxillam est, habens dentes, et si
 distinctos, tamen ex vno osse vniuersos
 tam molares quam ceteros. quinetiam
 ossa viri quinque cubitorum. LXXXIII
 Postero die quum Mardonii cadauer non ex-
 taret, incertū a quibus hominibus sub-
 tractum. audiui tamen iam diuersos il-
 lum sepelisse: & ob id permultos scio
 ingentia dona ab Arronte Mardonii
 filio accepisse. Sed quis curam suscepe-
 rit cadaueris Mardonii humandi, pro
 comperto non potui audire. habet tamē
 huius rei nonnihil fama Dionysiopha-
 nes vir Ephesus. Mardonius quidem
 hoc modo tumulatus est. Græci vero, LXXXIV
 posteaquā prædam disperserunt, cæsos
 separatim quisque suos tumularunt.
 Laedæmonii, tribus sepulcris effectis,
 in eorum vno sacerdotes, e quibus fu-
 ere Posidonius & Amompharetiūs &
 Philocyon & Callicrates: in altero reli-
 quos Spartiatis, in tertio seruos huma-
 uerunt. Hunc in modum Lacedæmonii
 sepulti sunt. ² Tegeatæ vero & Atheni-
 enses suos virique promiscue condide-
 rūt: necnon Megarenses atq; Philiassii su-
 os ab equitatu interemptos. ³ Horum
 omnium sepulcra fuerunt plena. Nam
 aliorum sepulcra quæ ad Platæas ostē-
 duntur, ea sunt (quantum ego accipio)
 ab iis excitata qui erubescabant se a pu-
 gna abfuisse, quum sero superuenis-
 sent. Quippe tumulus illic visitur qui
 dicitur Æginetarum: quem ego au-
 dio decem post hanc pugnam annis ro-
 gatu Æginetarum a Cleade A vtodie
 filio viro Platæensi illorum hospite ex-
 citatum fuisse. ¶ Græcis statim a cæso-
 rum humatione in agro Platæensi, inito
 consilio visum est bellum Thebis infe-
 rendum, petendumq; eos qui cum Me-
 dis sensissent: & in primis Timegenidē

1 At Mardonii cadauer posttridie quam ille occubuit, ex oculis summorum fuit: sed a quo, id verb mihi certo compertum non est. 2 Tegeatz vero seotum a Lacedæmonii omnes suos confertos humauerunt. Athenienses quoque, suos vno eodemq; in loco, & Megarenses, & Philassii. Cuius id sit quod de Tegeatz per Philassii significauit: quod reddidit. Cōfertos, accipiens pro In eun- dem locum conseruatos. Potest tamen etiam id accipi (& fortasse melius) ut cōmune fueris Atheniensibus, Megarensibus & Philassii sepulcrum. 3 Πλάταιαι videtur ex sequentibus exponendum ad vnum. q. d. Atque horum quidem omnium sepulcra, vacua non fuerunt, sed in iis cadauera ve'e condita fuerunt. Quod autem ad reliquorum attinet sepulcra quæ Platæis visuntur, hos ego accepi, quod abfuisse a pugna pueret, singulos aggres communes excitasse, posterorum rationem habentes. Ibi enim est Æginetarum quod vocatur sepulchrum a Cleade A vtodie filio, illorum hospite, eorum rogatu decem etiam post annis (vt audio) extructum. Obseruandum est autem quædam dicere, non tāquam eo quod illi quidem pro sepulcris ea uellent haberi, (vnde dicit κατέσθοντες τάφους, q. d. κατέσθοντες τάφους αὐτῶν ὡς ἐκ τῶν ὁδοιμῶν) at re uera sepulcra non essent, sed aggres tantum sepulcra simulant, siue imitant. quos inquam pro sepulcris haberi uolent, non a sua atatu hominibus (vtpote quibus cognita fraus esset) sed a posteris. Ideo illud τῶν ἰπποκράτους εἰρησὶ ἀδελφῶν uero Posterorum rationem habentes, uel, Posterorum ratione habita. Neque enim placet interpretari in posterorum gratiam: quod illos in hanc opinionem adducere, esset illis imponere, non autem gratificari. Potest tamen simpliciter uerbi, id facientes propter posterum. At Valla, alium quem uerba ferre non possunt sensum sequuntur, uertit, Quam sero superuenissent.

LXXVI

& Attaginum, qui principes factionis extitissent: &, ni eos dedidissent, non prius ab vrbe discedendum quam eam euertissent. Hoc ubi decreuere, vndecimo à pugna die mouentes obsedere Thebanos, iussos dedere quos diximus viros. Abnuentibus dedere Thebanis, agrum eorum populabantur, murumque adoriebantur. Quibus ab agro vastando non discedentibus, vicelimo die Timegenides ad populares ita inquit, Viri Thebani, quandoquidem Græcis ita constitutum est, non prius abscedere ab oppugnatione Thebarum quam aut eas expugnauerint, aut nos dedideritis, absit vt nostra caussa Thebanus ager amplius vexetur: sed siue per causam deposcendi nos, pecunias cupiunt, pecunias eis è publico demus: (nam & publice cū Medis sensimus: nō autē nos soli.) siue reuera deposcentes nos urbē obsident, nos ipsi nos in disceptationē exhibemus. Eum Thebani sane probe & opportune loquutum arbitantes, euestigio caduceatorē ad Pausaniā misere, velle se viros dedere. Ea re inter eos conuēta, Attaginus ex vrbe profugit: cuius liberos ad se Pausanias adductos culpa absoluit, negans pueros factionis Medicę esse participes. Ceteri quos Thebani dedidere, ipsi quidem putabant se crimen refutatu-
 LXXVII
 LXXVIII
 Hæc hæc haftenus quæ ad Platæas & ad Thebas gesta sunt. ¶ Artabazum autem Pharnacis filium, vt è Platæis fugiens porro se proripuerat, Thessali, quum ad ipsos venit, hospitio inuitatum interrogabant de reliquo exercitu, ignari prorsus rei ad Platæas gestę. Ille intelligens, si omnē veritatē pugnæ referret, aditum se vitæ discrimen cū suo exercitu: fore enim vt omnes cognita re ipsū adorirentur: hæc cōsiderans, nec apud Phocenses retulerat quippiam, & tunc ad Thessalos ita loquutus est, Equidē, viri Thessali, maturo (vt cernitis) quam celerissime peruenire in Thraciam, missus cum hac exercitus parte ad quoddam negocium transigendum. Mardonium autem ipse cum suo exercitu aderit, nostris vestigiis insistentes, cui hospitium & officiū præstare. hæc enim vos in tempus præstitisse nō pœnitebit. Hæc fatus,

ὅτι Ἀθηναῖοι, οἱ δὲ χηρὰται αἰὰ πρὸς τοὺς ἔσαν· ὡς
 ὅτι μὴ ἐκδιδῶσι, μὴ ἀπομίσσασθαι ἀπὸ τῆς πόλεως
 πρὸς πρὸν ἢ δὲ ἐλῶσι. ὡς δὲ σφί ταῦτα ἔδιδε, οὕτω
 δὴ ἐνδεκάτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς συμβολῆς ἀπικύμμοι ἐ-
 πολιορκέον Θηβαίους, κελδύοντες ἐκδιδόναι τὸς αἰ-
 δρας. ἔβη λαμῶν ὅτι τῶν Θηβαίων ἐκδιδόναι, τὴν τε
 γὰρ αὐτῶν ἔπαμνον καὶ πρὸς βαλλόντες πρὸς τῷ
 χος. Καί, ἔγδ' ἐπαύοντο σινόμοι, εἰς ἣν ἡμέρην
 ἔλεξε τοῖσι Θηβαίοισι Τιμηγρίδης τάδε, Ἀἰδρεῖς
 10 Θηβαῖοι, ὅτι ἔγωγε δέδοκα τοῖσι Ἑλλήσι, μὴ πρὸς
 πρὸν ἀπομαρτυρῶν πολιορκέοι τας, πρὶν ἢ δὲ ἐλῶσι
 Θηβας, ἢ ἡμέας αὐτοῖσι πρὸς δώτε, ἢ ὡς ἡμέων εἰ-
 νεα γῆν Βοιωτὴν πλέω μὴ αἰατλήσῃ. ἀλλ' εἰ μὴ
 χρημάτων χεῖροντες, πρὸς ἡμέας ὅσαι τέον-
 ται, χρήματα σφί δώμεν ἐκ τῶν κεινῶν. (σὺ γὰρ τῶν
 κεινῶν ἐμνηδίστα μὲν, ἔδῃ μὲν οἱ ἡμέας) εἰ ὅτι ἡμέων
 ἀληθῆως δεόμενοι πολιορκέοι, ἡμῶς ἡμέας αὐτοῖς ἐς
 αἰπλοῖν παρέξομεν. κάρτα ἰεῖ δόδε εὐ λέγειν, καὶ ἐς
 χαρὸν αὐτῶν τε ἐπικηρυκεύοντο πρὸς Πausaniῇ οἱ
 20 Θηβαῖοι, θέλοντες ἐκδιδόναι τὸς αἰδρας. Ὡς δὲ
 ὡμολόγησαν ὅτι τῶν τοῖσι, Ἀθηναῖος μὲν ἐκδιδρή-
 σκε ἐκ τῶν αἰδρας, παῖδας ὅτι αὐτῶν ἀπαχθεῖς Παυ-
 σανίης ἀπέλυσε τῶν αἰδρας, φας τῶν μηδισμῶν παῖδας
 ὁδὸν εἶναι μεταπίπτες. τὸς ὅτι αἰδρας τὸς δὲ ἐδεδε-
 οἱ Θηβαῖοι, οἱ μὲν ἐδόκειον αἰπλοῖν τε κυρήσειν, καὶ
 δὴ χρημάτων ἐπιπύθεσαν διωθέεσθαι. ὅτι, ὡς παρέ-
 λαβε, αὐτὰ λαῦτα ὑπονοέων, τῶν γραπτῶν τῶν συμμά-
 χων ἀπασαν ἀπῆκε, καὶ ἐκείνους ἀγαγὼν ἐς Κόρινθον
 διέφθρε. Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Πλαταιῇσι καὶ Θη-
 30 βησι γινόμενα. Ἀρτάβαζος ὁ Φαρνακίης, φερό-
 γων ἐκ Πλαταιῶν, καὶ δὴ πρὸς ὧν ἐγένετο ἀπικύμμοι
 δέ μιν οἱ Θεσσαλοὶ πρὸς σφί, ὅτι τε ξείνια ἐκά-
 λεον, καὶ αἰσχροῦ πρὸς τῶν γραπτῶν τῶν αἰδρας, ἐδὲν ὅτι-
 σα μὲν τῶν ἐν Πλαταιῇσι γινόμενων. ὅτι Ἀρτά-
 βαζος, γὰρ ὅτι εἰ ἐθέλοι σφί πασαν τῶν ἀληθινῶν τῶν
 ἀγῶνων εἶπαι, αὐτὸς τε κινδυνώσει ἀπολέσθαι καὶ ὁ
 μετ' αὐτῶν κρατὸς ὅτι σφί περὶ γὰρ οἱ πόλεος πινά-
 οἶετο πινυθαι μὲν οἱ τὰ γεγονότα ταῦτα ἐκλογίζο-
 μιν, ἔτε πρὸς τὸς Φωκέας ὅτι γὰρ ὁδὸν ὁδὸν, πρὸς
 40 τὸς Θεσσαλοὺς ἔλεγε τάδε, Ἐγὼ μὲν ὁ αἰδρας
 Θεσσαλοὶ, ὡς ἔρατε, ἐπὶ γὰρ μὲν τε καὶ πῶν ἑαχί-
 σην ἐλθεῖν ἐς Θρῆκην, καὶ σπουδῶν ἔχω, πεμφθεὶς
 κατὰ τὴν πρὸς ἡμέας ἐκ τῶν γραπτῶν μετὰ τῶν
 δε. αἰδρας δι' ὑμῶν Μαρδονίος, καὶ ὁ σφί αὐτῶν ἔ-
 πος καὶ πόδας μου ἐλαμῶν, πρὸς δὲ κίμος ὅτι. ἔπαι
 ξεινίζετε, καὶ ὅτι ποιῶντες φαίνασθε. ἔγδ' ὑμῶν ἐς
 χρόνον λαῦτα πειῦσι μεταμολήσι. ταῦτα ὅτι εἶπαι,

345

ἀπὲλθων ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν ἀπὸ Θεσσαλί-
 ης τε καὶ Μακεδονίης εἰς τὴν Θρηάκιαν, ὥς ἀληθῶς
 ἐπειγόμενος, καὶ τὴν μεσόγειον πέραν τῆς ὁδοῦ. καὶ
 ἀπικνέεται εἰς Βυζάντιον, καὶ ἀλιπὼν τῷ στρατῷ τῷ
 ἐωυτῷ συγγενῶν ἀπὸ Θρηάκων τε καὶ ἀκαρπείων
 κατ' ὁδόν, καὶ λιμῶν συσφύλακα καὶ χαμαῖα. ἐκ Βυ-
 ζαντίου δὲ διέβη πλοίοισι. αὐτὸς μὲν οὕτω ἀπενό-
 ησεν εἰς Ἄσιον. Τῆς δὲ αὐτῆς ἡμέρης τῆς αὐτῆς
 ἐκ Πλαταιῆν δὲ τραῦμα ἐγένετο, συνεκέρυσσε γυμ-
 νάσι καὶ ἐκ Μυκαλή τῆς Ἰωνίης. ὅππῃ γὰρ ἐκ τῆς 10
 Δήλῳ ἐκατέπατο οἱ Ἕλληνες, οἱ δὲ τῆσι θεοῖς ἅμα
 Λεωτυχίδῃ τε καὶ Λακεδαιμονίῳ ἀπικνέμενοι, ἤλθον
 σφί' ἀγγελοὶ ἀπὸ Σάμου, Λάμπων τε Θερασ-
 κλῆος, καὶ Ἀθηνᾶς ἄρχεστράτηδεω, καὶ Ἡγη-
 σίστρατος Ἀριστάρχιδεω, πεμφθέντες ἀπὸ Σαμί-
 ων ἀθροῖν τῶν τε Περσέων καὶ τῷ τυραννίδι Θεομή-
 νδεος τῷ Ἀνδροδράμαντος, δι' ἐκείνην Σά-
 μου τύραννον οἱ Πέρσαι. ἐπελθόντων δὲ σφενδόντι
 τοῖς στρατηγῶν, ἔλεγε Ἡγησίστρατος πολλὰ καὶ
 πικρὰ ὡς ἐμὸν μῦθον ἰδόντας αὐτοὺς οἱ Ἴωνες, ἀ- 20
 ποτήσονται ἀπὸ Περσέων, καὶ ὡς οἱ βάρβαροι οὐκ
 ὑπομείνοισι· ἐμὸν δὲ καὶ ὅσα ὑπομείνωσι, οὐκ ἐ-
 τίρην ἀγρῇ ποιᾶν τὴν δόξαν αὐτοῖς. τοῖς τε κρι-
 νοῖς ἀνακλέων, παρ' ἐτέρῃ αὐτοῖς ῥύσασθαι δόδρας
 Ἕλληνας ἐκ δουλοσεύνης, καὶ ἀπαμύνασθαι βάρ-
 βαρον. δι' οὗς τε αὐτοῖς ἐφη ταῦτα γίνεσθαι.
 ταῖς τε γὰρ ἡμῶν αὐτῶν κακῶς πλέειν, καὶ οὐκ ἀξιο-
 μάχοις κείνοισι εἶναι. αὐτοὶ τε εἴη ὑποπαύουσι
 μὴ δόλῳ αὐτοὺς παραρτίειν, ἐκ τῆσι θεοῖς ἐπὶ μοι εἶναι
 τῆσι κείνων ἀγρόμενοι οὐκ ἐπὶ εἶναι. Ὡς δὲ πολ- 30
 λὸς ἐμὸν λίσσεται ὁ ξείνος ὁ Σάμιος, εἴρετο Λεω-
 χίδης, (εἴτε κληῖδος εἴνεκεν γέλων πυθῆσθαι, εἴτε καὶ
 „στουτυχίνην, θεοῦ ποιέωτος;) Ὡς ξείνε Σάμιε, τί
 „ποιοῦσθα; ὅς γ' εἶπε, Ἡγησίστρατος. ὅς γ' ὑπο-
 ἀρπάσας τὸν ἐπὶ λείπον λόγον, εἴηνα ὥρμητο λέ-
 „γειν ὁ Ἡγησίστρατος, εἶπε, Δέχομαι δὲ οἰωνόν· ὅς
 „Ἡγησίστρατος ὡς ξείνε Σάμιε· σὺ δὲ ἡμῖν ποιεῖς ὅπως
 „αὐτοὺς τε δοῖς πίσιν ἀπὸ πλοῦσσαι, καὶ οἱ σὺν σοὶ εὐ-
 „τες οἴδε, ἢ μὲν Σαμίους ἢ μὲν παρ' ἑμῶν ἐσθλαῖ
 συμμάχους. Ταῦτά τε ἅμα ἠγορεύει, καὶ δ' ἔργον 40
 παρ' ὁμήρου. αὐτίκα γὰρ οἱ Σάμιοι πίσιν τε καὶ ὅρνια ἐ-
 ποιέωτο συμμάχους πᾶσι παρ' ὅς τῶν Ἑλλήνων.
 ταῦτα δὲ ποιήσαντες, οἱ μὲν ἀπέπλεον (μετὰ σφενδόν
 γὰρ ἐκείλῳ ποιήσαντες τὸν Ἡγησίστρατον, οἰωνόν δ' ἔτιον
 ποιόμενος) οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπιτρέχοντες ταύτην τὴν ἡμέ-
 ρην, ἠὲ ὑστέρῃ ἐκαλλιερέοντο, μαρτυρομένη σφί' ἁπλῶς
 φέροντες τὴν Εὐνήν, ἀνδρὸς Ἀπολωνιήτεω, Ἀπολωνίης
 δὲ τῆς ἐκ τῆς Ἰωνίης ἑλθούσης. Τούτου δὲ πᾶσι

copias festinabundus per Thessaliam
 Macedoniamque agebat, recta Thraci-
 am versus, tanquam vere properans: ac
 regionem mediterraneam præcicens;
 peruenit Byzantium, per multis socio-
 rum in itinere relictis, qui vel à Thraci-
 bus obtruncati fuerant, vel quod fame
 atque labore fuerant enecti. Ex Byzan-
 tio nauigiis transmisit in Asiam. Hunc
 in modum iste rediit. ¶ Quo autem die
 ad Plataas pugnatum est à Persis, ea die
 contigit hoc apud Mycalen Ionix geri:
 quum apud Delon Græci considerent,
 ii qui vna cū Leutychide Lacedæmonio
 nauibus venerāt, eo appulsi sunt ἐ Samo
 legati, Lampon Thrasylei & Athenagoras
 Archestratidæ & Hegesistratus Ari-
 stagoræ filius, missi à Samiis clam Per-
 sis ac tyranno Theomestore Androma-
 mantis filio, quem Persæ tyrannum Sami
 constituerant. Hi quum adierunt
 duces, verba fecit Hegesistratus multa
 & varia: Fore enim ut si tantummodo
 viderent hos Iones, à Persis deficerent,
 nec barbari expectarent: etiam, ut expe-
 ctarent, tamen fore ut non aliam prædā
 talē isti reperirent. Præterea deos inuo-
 cans obsecrabat ut Græcos Græci libe-
 rarent, vlciscerenturq; barbarum. quæ
 facilia dicebat factu esse, quia naues il-
 lorum segnes essent ad cursum, nec pa-
 res Græcis ad prælium. Siquid vero a-
 pud hos suspicionis subesset ne dolo de-
 ducerentur, dicere paratos esse se ut in
 horū nauibus pro obsidibus agerentur.
 In his obsecrandis quum multus esset
 hospes Samius, sciscitabatur eum Leu-
 tychides, (siue omnis gratia volens au-
 dire nomē, siue casu, id deo agente) Sa-
 mie hospes, quod est tibi nomen? Ille re-
 spondet, Hegesistrato. Leutychides in-
 terpellata reliqua eius oratione, si quam
 instituerat, Accipio, inquit, pro augurio
 Hegesistratum. Hospes Samie, effice tu
 ut nauigemus, data nobis per te & istos
 qui tecum sunt fide, Samios promptos
 fore ad ineundam nobiscum societa-
 tem. Hæc loquutus, & rem pariter
 exequi aggressus est. nam quum Samii
 extemplo fidem interposito etiam iure-
 iurando dedissent de sua societate cum
 Græcis, Leutychides dimissis domum
 ceteris legatis, iussit eum cuius nomen
 pro augurio acceperat, secum nauigare.
 Græci eū illic diem cōmorati, postridie
 pulchre litauere, haruspice Deiphono
 Evenii filio Apolloniata ex Apollonia
 quæ est in sinu Ionico. Huius patri
 Evenio

LXXXIX

xc

xci

xcii

¶ προ-
 βουλή

EVenio res huiusmodi contigit: Sunt in hac Apollonia sacrae Solis oves, quae interdiu secundum flumen pascuntur, quod est monte Laemone per Apolloniatem agrum fluit in mare iuxta Oricum portum: noctu autem eas stabulantes in antro, non procul ab vrbe, custodiunt deleati viri, diuitiis & genere inter populares suos splendidissimi, singulis annis singuli, quod ex draculo quodam Apolloniatae eas oves permagni faciant. Ibi EVenius hic, quum aliquando deleatus ad custodiendas oves non excubaret vigilans, sed obdormisset, ingressi antrum lupi oves circiter sexaginta trucidarunt. Id ubi iste animaduertit, rem suppressit, neminique aperuit, habens in animo totidem mercari, quas substitueret. at Apolloniatae ubi acceperunt (neque enim eos quod gestum erat latuit) adductum in iudicium EVenium condemnauerunt, ut, quia vigiliam edormisset, visu priuaretur. Quem posteaquam excæcauerunt, mox eis neque pecora fortificabant, neque humus pro consuetudine fructum ferebat. Erant autem illis pecora & in Dodona & in Delphis. Interrogati prophetae de causa mali praesentis, responderunt causam esse quia custodem sacrarum ovium EVenium inique luminibus orbassent. se enim immisisse lupos: nec prius ab illius ultione cessaturos quam ei satisfecissent de iis quae in eum perpetrassent, prout ipse sibi suo arbitrio satisfactum putaret. His perfectis, daturus se EVenio tale donum quod habentem plerique hominum putarent beatum. Haec Apolloniatis sunt reddita oracula. Quae Apolloniatae silentio suppressentes, quibusdam ex civibus exequenda delegauerunt. Isti hunc in modum putarunt exequenda: EVenium in statione sedentem adiecit, ei que assidentes aliis de rebus verba faciunt, donec deueniunt ad miserandam hominis calamitatem. Ita introducta eius rei mentione, percontantur quam multam optaret si eam vellet pendere Apolloniatae. Hic, qui oraculum non audisset, se optare dixit duo praedia civium, quos nominabat, quorum patrimonium omnium Apolloniatarum putabat esse pulcherrima, & praeterea domicilium quod in vrbe sciebat esse optimum. Horum si compos effectus esset, non infensum se post hac fore dicebat, sed hac satisfactione contentum. Hoc quum respondisset EVenius,

κατέλαβε Εὐώνιον ὀνήζμα ποιόνδε· ἔστι δὲ τῇ Ἀπολωνίῃ ταύτη ἱερὰ ἡλίῳ πρὸ βατὰ, τὰ τὰ μὲν ἡμέρας βόσκειται τῷ ποταμῶνός ἐκ Λακμυρίου οὔρεος ῥέει Δία τῆς Ἀπολωνίης χώρας ἐς θάλασσαν, παρ' ὧν εἰχον λιμένα· τὰ δὲ νύκτας δραιορηλμοὶ ἄνδρες οἱ πλούτῳ τε καὶ γῆνι δοκιμασθέντες ἄς δὲ, οὗτοι φυλάσσουσι οἷαι δὲ ἕκαστος περὶ πολλοῦ γὰρ δὴ ποιέωται Ἀπολωνίῃ τὰ πρὸ βατὰ ταῦτα, ἐκ ποταμῶν πῶς. οἱ δὲ αὐτῶν αὐλίζονται ἀπὸ τῆς πόλεως ἑκάς. ἔθια δὲ τότε ὁ Εὐώνιος εἶπ' δραιορηλμὸς ἐφύλασσε· καὶ κατεαὐτὸν κατακριμῆσαντος πλὴν φυλακῆς, παρελθόντες λύκει ἐς δ' αὐτῶν, διέφθειραι τῶν πρὸ βατῶν ὡς ἐξήκει. ὁ δὲ, ὡς ἐπήϊσε, εἶχε σιγῇ, καὶ ἔφραζε ὁδοῖς, ἐν νόῳ ἔχων ἀντικαταστήσιν ἄλλα πεινῶν. καὶ οὐ γὰρ ἔλαθε τοὺς Ἀπολωνίῃ τὰ ταῦτα γνόμενα· ἀλλ' ὡς ἐπύθοντο, ὑπαγαγόντες μιν ἐς δ' ἀνταστήριον, κατέχευαν, ὡς πλὴν φυλακῆς κατακριμῆσαντα, τῆς ὕψις φερθεῖν. ἐπειτα δὲ δὴν Εὐώνιον ζήτητό φλῶσαι, αὐτίκα μὲν ταῦτα οὔτε πρὸ βατὰ σφι ἔπικτε, οὔτε γῆν ἔφερε ὁμοίως καρπὸν. πρὸ φάται δὲ σφι εἰν τε Δωδωνῇ καὶ ἐν Δελφοῖσι ἐγίγνετο. ἔπειτα ἐπειρώτῃ τὸς πρὸ φῆτα δ' αἱ ποὶ τῶν παρόντων καχῶν. οἱ δὲ αὐτοῖσι ἐφραζόντο πᾶσι δίκας δὴ φύλακιν τῶν ἱερῶν πρὸ βατῶν Εὐώνιον τῆς ὕψις ἐς ἐρῆσαι. αὐτοὶ γὰρ ἐπορμήσαντες λύκει· οὐ πρὸ τέρων τε παύσασθαι πεινῶντες ἐκείνῳ, τῶν δὲ δίκας δίδουσι τῶν ἐπορήσασθαι, ταύτας τὰς αὐτὰς ἐλθῆναι καὶ διχαιοῖ. πούτῳ δὲ τελεομένων, αὐτοὶ δώσιν Εὐώνιῳ δῶσιν πιαυτήν τινι πολλοὺς μιν μακαρεῖν ἀνδρῶν ἔχοντα. τὰ μὲν χρησθέντα ταῦτα σφι ἐχρήσθη. οἱ δὲ Ἀπολωνίῃ, ἀπὸ τῆς ποιησάμενος, πρὸ θεσά τῶν ἄς ἐν αὐτῶν εἰσι Δία τῶν ἱερῶν. οἱ δὲ σφι διέφραζαν ὡς· κατὰ μῦθον Εὐώνιου ἐθώκα, ἐλθόντες οἱ παρὶς, καὶ λόγους ἄλλοις ἐποιέοντο· ἐς δὲ κατέβαινον συλλυγόμενοι πᾶσι. ταύτη δὲ ὑπαγόντες, ἡρώτεον πῖνα δίκην αὐτῶν λαοῖς, εἰ ἐλθόντες Ἀπολωνίῃ δίκας ὑποστήναι δώσιν τῶν ἐποίησαι. ὁ δὲ, ἐκ ἀκηχρῶς δὴ ποταμῶν, εἶλετο, εἶπας, εἰ τίς οἱ δόξῃ ἀγροῖς· τῶν ἄς δὲ οἰομάσας, τοῖσι ἡπίστατο εἶ· καλλίστους δὲ κλήρους τῶν ἐν τῇ Ἀπολωνίῃ καὶ οἰκῇσιν πρὸς τέποισι, πλὴν ἥδε καλλίστην εὐόσαι τῶν ἐν τῇ πόλει. τυτῶν δ' ἐφ' ἐπὶ βολος γνόμενος, τῶν λοιπῶν ἀμειλίπτος εἶ, καὶ δίκην οἱ ταύτην ἀποχρᾶν γνόμενῳ. καὶ οὐ μὲν ταῦτα ἔλεγε.

1 Addis negationem qua in vulg. edit. non habetur.

" οἱ δ' ὡς ἐδεδόκει εἶπον ὑπολαβόντες, Εὐκλείε, ταύ-
 " τὴν δὲ γὰρ Ἀπολλωνίῃται τῆς ἐκτυφλώσεως ἐκ-
 " τίμωσι τοὶ καὶ τὰ θεοπαρέπια τὰ γυμνάσια. ὁ μὲν
 δὴ πρὸς ταῦτα, δευὰ ἐπιέετο, ἐνθότῃ περὶ νόμι-
 νος δι' πόρτα λόγον, ὡς δὲ ἀπατηθεὶς. οἱ δ' ὅ, παρὰ
 μὲν οἱ παρὰ τῆς ἐκτυφλώσεως, διδοῦσι οἱ τὰ εἴλετο. καὶ
 μετὰ ταῦτα αὐτίκα ἐμφυτον μαυτικὴν εἶχε, ὥστε
 καὶ οὐνόμας ὅς γ' ἔμελλε. Τούτου δὴ ὁ Διήφο-
 νος ἐὼν παῖς τῆς Εὐκλείου, ἀγρόντων Κορινθίων, ἐμα-
 τρώετο τῇ στρατῇ. ἥδη δὲ καὶ τὸδε ἤκουσα, ὡς ὁ
 Διήφορος ἐπιβατῶν τῆς Εὐκλείου οὐνόματος, δὲ-
 ελάμδα ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι ἔργα, οὐκ ἐὼν Εὐκλείου
 παῖς. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐκαλλιέρησε, αἰῶν
 τὰς νῆας ἐκ τῆς Δήλου πρὸς τὴν Σάμον. ἐπεὶ δὲ
 ἐγγύοντο τῆς Σαμῆος πρὸς Καλαμίσοις, οἱ μὲν
 αὐτῶν ὁρμιστὰς κατὰ τὸν Ἑρμιόνα τὴν αὐτῇ, παρ-
 εσθλάζοντο ὡς ἐς ναυμαχίην· οἱ δὲ Πέρσαι, περὶ
 μὲν οἱ σφῆρας πρὸς πλέειν, αἰῶν καὶ αὐτῶν πρὸς
 τὴν ἡπειρὸν τὰς νῆας καὶ ἄλλας, καὶ δὲ Φοινίκων ἀπ-
 ἦκαν ἀποπλέειν. βουλδομοῖσι γὰρ σφῆρας ἐδόκει
 ναυμαχίην μὴ ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ ὦν ἐδόκει οἱ
 μοῖσι εἶναι, ἐς δὲ τὴν ἡπειρὸν ἀπέπλεον ὅπως ἔωσι
 ὑπὸ δι' περὶ στρατῶν δι' σφέτερον, εἴτ' αὖτε τῇ
 Μυκάλῃ. ὅς, καλῶσαντος Ξέρξεω, καταλελειμ-
 μένος τῆς ἄλλου στρατῶν, Ἰωνίην ἐφύλασσε. τῆς
 πληθὺς μὲν ὡς ἐξ μυριάδων, ἐς στρατῶν δὲ αὐτῶν
 Τηγεσίων, καὶ καὶ μετὰ τὴν ὑπερφορὰν Περ-
 σέων. ἐπὶ τῶν μὲν δὴ δι' στρατῶν ἐβουλόσαντο
 καὶ ἀφ' ὧν οἱ τῶν ναυτικῶν στρατηγῶν αἰερούσαι
 347 τὰς νῆας, καὶ περὶ βαλέσθαι ἔρχετο, ἔρμα τῶν νεῶν,
 καὶ σφέων αὐτῶν χρησφύγετον. Ταῦτα βου-
 λδοσάμενοι αἰῶν. ἀπὸ τῶν δὲ τῶν
 Ποτνιέων ἰερὸν τῆς Μυκάλῃς ἐς Γαῖσωνα τε καὶ
 Σχυλοπόεντα, τῇ Δήμῳ τῆς Ἑλευσίνης ἰερὸν, τὸ
 Φίλις οὗ Πάσιχλος ἰδρύσατο Νεῖλεω τῷ Κό-
 δρου, ἐπὶ ποταμῷ ἐπὶ Μιλήτου κηρυχῶν. αἰθῶ-
 ντα τὰς τε νῆας ἀνείρυσαι, καὶ περὶ βάλλοντο ἔρχετο καὶ
 λίθων καὶ ξύλων, δένδρεα ἐκχέψαντες ἡμέρα, καὶ
 σκύλας περὶ τὸ ἔρχετο κατέπηξαν. καὶ παρ-
 εσθλάδατο ὡς πολιορκησάμενοι, καὶ ὡς νικήσαν-
 40 τες ἐπ' ἀμφοτέρω. ἐπὶ τῶν μὲν γὰρ παρ-
 εσθλάδατο. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς ἐπύθοντο οἰχω-
 χέας τοὺς βαρβάρους ἐς τὴν ἡπειρὸν, ἤχοντο ὡς
 ἐκπεφθότων. ἀπορῆ τε εἶχοντο ὅ, τι ποίω-
 σι, εἴτε ἀπαλλάσσονται ὀπίσω, εἴτε καταπλέω-
 σι ἐπ' Ἑλλησπόντου. τέλος δὲ ἐδόξε πούτῳ μὲν
 μηδέτερά ποιεῖν, ἐπὶ πλέειν δὲ ἐπὶ τὴν ἡπειρὸν.

Πάσι-
 χλος

Πάσι-
 χλος

tum ii qui ei assidebant, excipientes, EVeni, inquit, hanc tibi satisfactio-
 nem Apolloniatae pro ereptis oculis re-
 pendunt, ex oraculo eis reddito. EV-
 enius, ubi omnem rem audiuit, indigno
 animo tulit sese fuisse deceptum. Acci-
 ues ea praedia à dominis mercati, huic
 illa quae optarat dedere: qui mox dein-
 de insitam diuinationem obtinuit, vn-
 de celebratissimus euasit. Huius EV-
 enii filius fuit Deiphonus, qui ductus
 à Corinthiis exercitui vaticinabatur.
 Quaquam illud quoque audiui, Dei-
 phono negotium in Graecia fuisse exhi-
 bitum, quod se filium EVenii, cuius non
 esset, nuncuparet. Ceterum postquā
 litauere Graeci, classem è Delo Samum
 versus soluerunt: & quum Samum ap-
 plicuissent, ad templum Iunonis eam
 locauere, sese ad praelium nauale appa-
 rantes. Eorum cursum ad se esse Persae
 audientes, & ipsi ceteras naues ad con-
 tinentem reducunt, praeter Phoenissas,
 20 quas abire permiserant. non enim cen-
 sebant pugnam naualem sibi esse capes-
 sendam, quum pares hosti non esse sibi
 viderentur. In continentem autem id-
 eo nauigabant vt essent sub suo pedita-
 tu, qui apud Mycalen agebat, praeepto
 Xerxis ab aliis copiis relictus ad Ioniam
 tutandam, numero sexaginta millia, du-
 ce Tigrane, omnium Persarum & spe-
 cie & statura eminentissimo. Ad hunc
 exercitum constituerant refugere du-
 ces Persicae classis, subductisque nau-
 bus, munimenta valli circumdare, in
 illarum suumque praesidium. Hoc
 30 inito consilio, profecti sunt ad Potnien-
 sium templum Mycales, praeteruecti ad
 Gaxonem & Scolopoenem. vbi Cere-
 ris Eleusinae cernitur templum, quod
 Philistus Pasicles filius condidit, sectans
 Neleum Codri filium qui ad coloniam
 Mileti locandam veniebat. Ibi subdu-
 ctas naues munimento circumdederunt:
 & è saxi stipitibusq; mitium arbor-
 um, quas ipsi exciderunt, & circum
 munitiones depactis sudibus se instru-
 xerunt, tanquam & obsidendi & victo-
 ria potituri. in vtrunq; enim casum ra-
 tione inita sese apparabāt. Hos abiisse
 in continentem postquam accepere
 Graeci, tanquam eos barbari effugis-
 sent, ægre ferebant, incerti quid age-
 rent, retrōne se reciperent, an tende-
 rent in Hellespontum. Tandem neu-
 trum horum visum est esse faciendum,
 sed porro eundem in continentem.

xciv

xcv

xcvi

xcvii

πραπα-

[illegible]

348

天 龍 寺

24 June

CI

2. 2. 2.

CID

fidauerunt. Ipsorum quoque Græcorū complures illic cecidere, & cum alii ex Sicyoniis, tum eorum dux Perilaus. Quinetiam Samii qui in exercitu Medorum militabant, quibus adempta arma fuerant, ubi viderunt statim ab initio pugnam pertinaciorē, quoad poterant Græcis suppetias iere. Quos inchoasse cernentes alii Iones, ita & ipsi à Persis deficientes adorti sunt barbaros. Milesiis autem præceptum erat ut exitus viarum custodirent, Persarum salutis gratia, ut si qui casus (quemadmodum accidit) eos deprehendissent, Milesiis ducibus salutē sibi ad Mycales cacumina compararent. huius quidem rei causa Milesii illic collocati fuerant, neve si pugna adessent, aliquid innouarent. At illi è contrario prorsus quam iussi fuerant fecere: qui & per alias quæ ad hostem ferebant vias barbaros deduxere, & ad extremum in eis mastrandis omnium extirere hostilissimi. Hunc in modum Ionia iterum defecit à Persis.

In hoc prælio præclarissimam inter Græcos operam nauauerunt Athenienses, & ex Atheniensibus Hermolycus Evthœni filius, vir in pancratio celebris: cui postea contigit ut bello inter Athenienses & Carystios, in pugna apud Cynum agri Carystii facta, cæsus in Gerastoiaceret. Secundū autem Athenienses egregii extirere Corinthii Træzeniique ac Sicyonii. Græci vero perquam multis barbarorum aliis in pugna, aliis in fuga interfectis, eorū naues incendunt, totumque murum, egesta illinc in litus præda, & quibusdam pecuniarum thesauris repertis. Vbi castra atque naues cremauere, vela fecerunt. & quum Samum appulsi sunt, consultabant de gente Ionica transferenda, & vbinam in Græcia illam locari oporteret, cuius ipsi imperium obtinerent. Neque enim videbatur eis fieri posse ut per omne tempus Ionibus tutandis præessent, sperandū esse ut Iones à Persis rebellasse gauderent. Ad hæc magistratus Lacedæmoniorum censebant emporia nationum Græcarum quæ cum Medis sensissent, cietis incolis danda cū territorio Ionibus habitanda. Athenienses è contrario, non esse principatum Ionix summouendum, nec Lacedæmoniis de ipsorum coloniis consultandum. & quum in hoc conten-

χίειζον. ἔπεισι δὲ αὐτίκω τῷ Ἑλλήων συχνοῖ ἐνθαυπ' ἄλλοι τε καὶ Σικυώνιοι, καὶ στρατηγὸς Πείλεος. τῷ τε Σαμίων οἱ στρατάρχαι, ἔοντες ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Μηδικῶν, καὶ ἀποδραμημένοι τὰ ὄπλα, ὡς εἶδον αὐτίκα κατ' ἄρχαι γιομένην ἐτραχίαν τὴν μάχην, ἔρδον ὅσοι ἐδωέατο, περισσφελίζον ἐθέλοντες ποῖσι Ἕλλησι. Σαμίους δὲ ἰδόντες οἱ ἄλλοι Ἰῶνες ἀρξάμενοι, ἔτι δὲ καὶ αὐτοὶ ἀποσάιτες ἀπο Περσέων, ἐπέθεντο τοῖσι βαρβαροῖσι. Μιλησίοισι δὲ προσέτελλετο μὲν τῷ Περσέων τὰ δῶδ' ἐς τήρην, σωτηρίας εἶνεκά σφι. ὡς δὲ ἄρα σφέας καταλαμβαίνον ἰδόντες κατέλαβον, ἔχοντες ἡγεμόνας, σὺν ἡγεμόνι (ὡς) ἐς τὰς κυρυφὰς τῆς Μυκαλῆς. ἐπαχθῆσαι μὲν ἰκνῶντο οἱ Περσῆες οἱ Μιλησίοι τέτραγε εἶεκα, καὶ ἵνα μὴ παρόντες τῷ στρατοπέδῳ πειροχμὸν ποιεοίεν. οἱ δὲ πρῶτον αὐτοῖσι ἐπὶ τὸν τετραγώνον ἐποίησαν. ὧς τε κατηγόμηντο σφι ὁδὸς φάγασιν, αἱ δὲ ἐφ' ἑσθλὰς τὰς πολεμίας. καὶ τέλος, αὐτοὶ σφι ἐγένοντο κτείνοντες πολεμῶνται. ἔτι δὲ πολλοὺς τῶν Ἰωνῶν ἀπὸ Περσέων ἀπέσκη. Ἐν δὲ ταύτῃ τῇ μάχῃ Ἑλλήων ἡγεστὸς Ἀθιωαῖος (καὶ Ἀθιωαίων, Ἐρμόλυκος ὁ Εὐθύνης, ἀνὴρ παγκράτιον ἐπασκῆσας) τῷ τῷ Ἐρμόλυκῳ κατέλαβον ἑσθλὰς τῶν πολεμῶν, ἔοντος Ἀθιωαῖοσι τε καὶ Καρυστίοισι, ἐν Κύρῳ τῆς Καρυστῆς χώρας ἀποθανόντα ἐν μάχῃ, καὶ ἔτι Γεραστῶν μετὰ τῷ Ἀθιωαίῳ, Κορίνθιοι καὶ Τροιζηνιοὶ καὶ Σικυώνιοι ἡγεύσαντο. Ἐπεί τε καὶ ἐργάζαντο οἱ Ἕλληνες τὰς πολλὰς, τὰς μὲν μαχομένους, τὰς δὲ καὶ φάγοντας τῶν βαρβάρων, τὰς τὰς ἐνέωρσαν, καὶ τὸ τῆχος ἄπαν, τὴν λήην περιεξάλαζόντες ἐς τὴν αἰγυλίαν. καὶ θησαυρὸς ἵνας χρημάτων ὄρεν. ἐμπαρσάμενοι δὲ τὸ τῆχος καὶ τὰς τὰς, ἀπέπλεον. ἀπὸ τῶν δὲ ἐς Σάμον οἱ Ἕλληνες, ἐβλαύνοντο πρὸς ἀνάστασις τῷ Ἰωνίῳ, καὶ ὅποι χρεὼν εἴη τῆς Ἑλλάδος κατοικῆσαι, τῆς αὐτοὶ ἐγκαταίτες ἔσαν. τὴν δὲ Ἰωνίαν ἀφείλαντο τοῖσι βαρβαροῖσι. ἀδυνατον γὰρ εἶναι τοῖσι ἐξ ἑαυτῶν τῶν ἰώνων προκατῆσθαι, φερούμενοι δὲ τὸν πόντον καὶ ἐκ τῶν μὴ προκατῆσθαι, Ἰῶνας οὐδὲ μὴ ἐλπίδα ἔχον χαίροντας πρὸς τῷ Περσέων ἀπαλλάξαι. πρὸς ταῦτα Πελοποννησίων μὲν τοῖσι οἱ τέλεσι ἐοῦσι ἐδόκεε τῷ μηδισαίων ἐθνέων τῷ Ἑλληνικῶν πρὸς ἐμπόρια ἔχασα ἡσασθαι, δοῦναι τὴν χώραν Ἰῶσι κατοικῆσαι. Ἀθιωαῖοσι δὲ οὐκ ἐδόκεε ἀρχὴν, Ἰωνίαν γράσσειν ἀνάστατον, οὐδὲ Πελοποννησίοισι πρὸς τῷ σφετέρῳ ἀποικίῳ βουλεύειν. αἰπτε-

1 Pugnam alteram in partem inclinare. Alii, Pugnam accipiem off. 2 Cuius ipsi imperium obtinerent: Ioniam autem barbaris relinquerent. neque enim vid. eis f. p. ut per o. t. lo. tutandis præessent: sin autem non tutarentur, Ionibus suam a Persis deflectionem ingratam fore putabant. 3 Nullo pacto sedibus suis summouendos esse Iones censebant.

νόντων ὅ τε τῶν, πρὸς ὅμοις εἶξαι οἱ Πελοποννήσιοι·
 καὶ ἔπειτα δὴ Σαμίους τε καὶ Χίους καὶ Λεσβίους, καὶ τῶν
 ἀλλῶν ἡσυχώσας, οἱ ἔτυχον συστρατευόμενοι τοῖσι Ἑλ-
 λησι, ἐς τὸ συμμαχικὸν ἐποιήσασθαι, πιστὴν καὶ ἀλα-
 βόους καὶ ὀρκίοισι, ἐμμελῶν τε καὶ μὴ ἀπιστησέμεν τῶν-
 τας ὅ κατὰ λαβόντες ὀρκίοισι, ἐπλεονεκτήσας γὰρ φύρας
 λύσαντες. ἐπὶ γὰρ ἐδόχεον ὅτε ταμῆας ὀρήσειν. ἔπει-
 μὲν δὴ ἐπὶ Ἑλλησπόντῃ ἐπλεον. Τῶν δὲ ἀποφυ-
 γόντων βαρβάρων, ἐς τὰ ἄκρα τῆς Μυκάλης καὶ ἱε-
 λήντων, ἐόντων ἔτι πολλῶν, ἐγένετο χυμὸς ἐς Σάρδεις·
 πορευομένων δὲ κατ' ὁδὸν, Μασίστης ὁ Δαρείου πρὸς
 τυχὼν ὅ πατρὶ ὅ γε γονίῳ, τῆς στρατηγὸν Ἀρταύτην
 ἔλεγε πολλά τε καὶ κακά, ἀλλὰ τε καὶ γυναικὸς κακίω-
 φας αὐτῆς εἶναι, τοιαύτην στρατηγήσασθαι· καὶ ἄξιον εἶναι
 πᾶσι κακῶν, τῆς βασιλῆος οἶκον κακώσαντα. πρὸς
 ὅ τοῖσι Πέρσησι, γυναικὸς κακίω ἀκούσας, δεινὸς μέ-
 γιστος ὅστις. ὁ δὲ, ἐπεὶ πολλὰ ἤκουσε, δὴνὰ ποιησάμενος,
 αὐτὰν ὅτι τῆς Μασίστης τῆς ἀκινάκεια, ἀπικλίσθαι ἡ-
 φεσθαι λέων. καὶ μὴν ὅτι λέοντα φθὰς Ξηναγόρης ὁ Πηρξί-
 λεως, ἀπὸ Ἀλικαρνασείας, ὅπια δὲ ἐστὶν αὐτῆς Ἀρταύ-
 ντης, ἀρπάξας μεσσηνὶ καὶ ἑξάρας, παῖς ἐστὶ γυνὴ καὶ
 οἱ Μα- τῆς τῶν οἱ δορυφόροι· Μασίσεω πρὸς ἐστὶν ὁ δὲ Ξηνα-
 γόρης τοιαύτην ἐργάσατο, χαλκῶν αὐτῇ τῆς Μασίσης π-
 ῆλμος καὶ Ξέρξης, ὁ κωλύων τὸ ἀδελφεὸν τῆς κείνης· καὶ
 ὅτε τῶν οἱ ἐργὸν Ξηναγόρης πάσης ἡρξεν Κιλικίης,
 δόντος βασιλῆος. τῆς δὲ κατ' ὁδὸν πορευομένων βαρ-
 βάρων, ὅσους ἐπὶ πλεονεκτήσας τῶν, ἀλλὰ ἀσι-
 κήσαντες ἐς Σάρδεις. ὁ δὲ τῆσι Σαρδίσι ἐτύγχανε
 ἐὼν βασιλεὺς ὅς κείνη τῶν χροῖς ἐπὶ τῆς Ἀθη-
 ναίων πρὸς πλάσας τῆς ναυμαχίης, φυγὸν ἀπὸ τοῦ
 τότε δὴ οἱ τῆσι Σαρδίσι ἐὼν ἄρα, ἦρα, τῆς Μασί-
 σεω γυναικὸς, ἐστὶς καὶ ταύτης σὺν αὐτῇ· ὡς δὲ οἱ
 πρὸς πέμποντι οὐκ ἐδύνατο κατεργασθῆναι, ὅσους
 βίην πρὸς φέρετο, πρὸς μητόρος τῆς ἀδελφεὸν
 Μασίσης (πᾶσι δὲ ἔτο ἔχε καὶ τῆς γυναῖκα· ὅτε γὰρ
 ἐπίστατο βίης ἔτι ζομένη) σὺν αὐτῇ δὲ Ξέρξης ἐργ-
 μενος τῆς ἀπὸ τῆς πρὸς τῆς γάμον ἔτον τῆς πατρὸς τῆς
 ἐαυτῆς Δαρείου θυγατέρα τῆς γυναικὸς τοῦ τῆς καὶ Μα-
 σίσεω· διέκων αὐτῇ μᾶλλον λάμψασθαι ὡς ταύτην
 ποιήσας. ἀρμόσας δὲ, καὶ τὰ νομιζόμενα ποιήσας,
 ἀπὸ τῆς Σούσας· ἐπεὶ δὲ κείνη ἀπὸ τῆς, καὶ
 ἡγάγετο ἐς ἐαυτῆς Δαρείου τῆς γυναικῆς, οὕτως δὲ
 τῆς Μασίσεω μὲν γυναικὸς ἐπέπαυτο· ὁ δὲ, ἀγα-
 μείφαμενος, ἦρα τε καὶ ἐτύγχανε τῆς Δαρείου μὲν γ-
 ναικῆς, Μασίσεω δὲ θυγατρὸς· ἔτι καὶ τῆς γυναικὸς
 ταύτης ὡς Ἀρταύτην. Χροῖς δὲ πρὸς οἶκος, ἀνα-

derent, Athenienses, libenter eis cesse-
 re Peloponneses: atque ita Samios &
 Chios & Lesbios ac ceteros insulanos,
 qui secum militabant, ad societatis fœ-
 dus adegerunt, data acceptaque fide
 cum iureiurando, se permansuros in
 societate, nec ab ea descituros. Hoc iu-
 reiurando accepto, ad pontes solu-
 dos nauigauerunt, rati adhuc illos inten-
 tos se esse inuenturos. Et isti quidem
 in Hellespontum nauigabant. ¶ Li vero
 barbari qui profugerant, non ita multi
 quā ad cacumina Mycales peruenissēt,
 se Sardis recipiebant. Qui dum iter fa-
 ciunt, Masistes Darii filius, qui pugnae
 male gestae adfuerat, conuiciari Artayn-
 tae cum aliis multis probris, tum vero
 dicere, illum muliere fuisse ignauiore,
 'qui ita illam praefecturam administra-
 set: dignumque omni malo esse qui de
 regia domo male meritus esset. Apud
 Persas autem summo opprobrio datur,
 audire se muliere esse ignauio-rem. Ar-
 tayntes igitur, ubi multa audiit, indigne
 ferens, acinacem in Masistem stringit,
 interficiendi audis. quem irruentem
 cernens Xenagoras Praxilai filius, vir
 Halicarnasseus, ut stabat a tergo, homi-
 nem medium accipit, sublatumque humi
 allidit. intereaque satellites Masistis ad-
 fuere. Eo facto Xenagoras & ipsius Ma-
 sistis gratiam iniit, & Xerxis, cuius fra-
 trē seruasset. quippe ab eo ob hanc rem
 totius Ciliciae praefectura donatus est.
 Nihil hoc amplius inter viam barbari e-
 gerunt, Sardisq; perueniunt, ubi rex e-
 rat ex eo tēpore quo, proelio nuali male
 gesto, Athenis illuc profugerat. ¶ Sar-
 dibus autem tunc agens, adamabat v-
 xorem Masistis, quae & ipsa illic erat. ea
 quum potiri non posset, neque donis
 missitandis, neq; vi, quam afferre nole-
 bat, fratris Masistis respectu: (quae res &
 mulierem retinebat, probē gnaram non
 se coactū iri vi) ibi Xerxes ceteris pro-
 hibitus, huc euasit ut filio suo Dario in
 matrimonium daret filiam huius mu-
 lieris, ac Masistis: existimans, si hoc
 fecisset, commodius se illa potiturum.
 Contracto matrimonio, aliisque ex
 consuetudine celebratis, Susa profectus
 est. eo postquam peruenit, & vxorem
 Dario domum duxit, ita demum ab v-
 xoris Masistis amore cessauit, & adama-
 ta ex familiaritate nurus Masistae filia,
 cui nomē erat Artayntae. Quae quum
 potiretur, processu temporis res pa-

1 Qui ita munere imperatorio functus esset: 2 Et permutatis sui amoris vicibus, adamauit, atque ad eo potitus est ea
 quae Darii quidem vxor, Masistae autem erat filia,

refacta est, hunc in modum: Amestris
 vxor Xerxis, amiculum quod ipsa te-
 xuerat, grande atq; variegatum, & spe-
 ctatu dignum, viro donauit. Quo ille
 delectatus atq; amictus, ad Artayntam
 se confert: atque vbi se oblectauit cum
 ea, iussit à se petere mulierem quæ opta-
 ret sibi fieri in remunerationem obse-
 quii. omnia enim quæ peteret, impetra-
 turam. Ad hoc illa respondens, (debe-
 batur enim toti familiæ infortunium)
 Dabisne, inquit, mihi quicquid à te pe-
 tiero? Xerxes, omnia alia potius eā pe-
 tituram ratus, cum iureiurando promi-
 sit. Qui postquam iurauit, mulier intre-
 pide amiculum poposcit. Xerxes enim
 uero reculare, non ob aliud quam quod
 vereretur Amestrin, ne sic illa rem quæ
 agebatur, iampridem suspicata, depre-
 henderet: sed offerre ei & vrbes, & im-
 mensam vim auri, & copias militum,
 quibus nemo præter illam esset impera-
 turus. Eximium autem donum est apud
 Persas, exercitu donari. Verum quum
 non posset persuadere mulieri, amicu-
 lum dedit. Quo dono illa supramodum
 læta, eo gestando gestiebat. Amestris
 vbi mulierem habere amiculum sciuit,
 & rem gestam, nō in puellam concepti
 odium, sed in illius matrem, penes quā
 culpam & quam huius rei authorem es-
 se credebat, exitium machinatur. Ob-
 seruato itaq; tempore quo vir suus Xer-
 xes regalem instrueret cœnam, quæ cœ-
 na semel quotannis eo die quo rex crea-
 tus est instruebatur: (cœnæ nomē Per-
 sice Τύστα, Græce τίλειον, id est, perfecta:
 in qua rex solum caput¹ ornatur, Per-
 sasque strenis donat) hoc die obseruato
 Amestris à Xerxe petiit vt se Masistæ v-
 xore donaret. Xerxes id indignū factu
 nefariumque arbitrari, vxorem germa-
 ni dono dari, eamque infontem negotii
 illius cuius causa vxor sua eam flagita-
 ret. Tandem huius precibus euictus,
 & instituto, quo nefas est regia cœna
 proposita orantem non exorare, inuitus
 admodū annuit: tradensq; vxori, ac iu-
 bens facere quod liberet, germano ad
 se accersito, ita inquit, Masista, tu Darii
 filius es, idemque mihi frater, prætereā
 vir eximius: tamen cum ista muliere,
 cum qua contubernium habes, noli
 habere: in cuius locum dabo tibi filiam
 meam cum qua contubernium habe-
 as. Istam autem quam in matrimonio
 habes (nō enim mihi videtur habenda)

πυσα γίνεται τρώφα ποιῶν δὲ δέξου φηνάσα Ἀμηςτρί-
 ῃ Ξέρξεω γυνὴ φάρος μίγά τε καὶ ποικίλοι καὶ γέ-
 νης ἄλκιον, διδοὶ Ξέρξη. ὁ δὲ, ἡδείς, πωλεῖσθαι
 τε καὶ ἔρχεται πρὸς τὴν Ἀρταίντην. ἡδείς δὲ καὶ
 ταύτῃ, ἐκέλευσε αὐτὴν αἰτῆσαι ὅ, τι βούλεται οἱ
 ἡμέραται αὐτῇ τῇ αὐτῇ ὑποουργημένων. πρῶ- 350
 τος γὰρ τῷ ζῆσθαι αἰτῆσαι. τῇ δὲ κακῶς γὰρ
 ἔδεε παροιμίῃ ἡμέραται, πρὸς ταῦτα εἶπαι Ξέρξη,
 Δώσεις μοι ὅ αἶσε αἰτήσω; ὁ δὲ, πρῶτον μάλιν διοχέ-
 10 ων ἐκέλευε αἰτῆσαι, ὑποισχένετο καὶ ὤμοσε. ἡ δὲ,
 ὡς ὤμοσε, ἀδελφὸς αἰτέει ὁ φάρος. Ξέρξης δὲ, πρῶ-
 τος ἐχρῆτο, οὐ βουλόμηνος δοῦναι. κατ' ἀρχὴν μὲν
 ὁδοῖν, φοβεόμηνος δὲ Ἀμηςτρειν, μή καὶ πρὶν κατ-
 εικαζούσῃ τὰ γινόμενα, οὕτω ἐπιδρεσθὶ πρήσσαν.
 ἀλλὰ πόλις τε ἐδίδου καὶ χρυσὸν ἄπλετον, καὶ τρα-
 ὄν τ' ὅ ἐμελλε δοθεῖς ᾄξειν ἀλλ' ἢ ἐκείνῃ. (Περ-
 σικὸν δὲ καὶ τὸ ὅ τ' ἔραος δίδωμι) ἀλλ' οὐ γὰρ ἔπει-
 20 θε. διδοὶ ὁ φάρος. ἡ δὲ, πωλεῖσθαι εἰσὶν αὐτῇ
 δῶρα, ἐδότην τε καὶ ἡγάλλετο. Καὶ ἡ Ἀμηςτρί-
 20 στωθῶνται μιν ἔχουσαι. μαθούσα δὲ ὁ ποιῶ-
 μέν, τῇ μὲν γυναικὶ ταύτῃ ὅτι ἔχει ἔγκυον· ἡ
 δὲ, ἐλπίζουσα τὴν μητέρα αὐτῆς εἶναι αἰτίαν, καὶ
 ταῦτα ἐκείνῃ πρήσσειν, τῇ Μασίστῃ γυναικὶ ἐ-
 βούλετο ὁλοθρῶν. φυλάξασα δὲ τὸν αὐδρα τὸν ἐ-
 ωῦ τῆς Ξέρξεω βασιλῆος δὲ πρὶν πρὸς τὴν ἡμέραν
 τῆς ὅ δὲ πρὶν πρὸς τὴν ἡμέραν ἀπαξ τῆς ἐπαι-
 τῆς, ἡμέρῃ τῇ ἐχρῆτο βασιλῆος. οὐ μόνον δὲ τὰ
 δειπνὰ πούτω, Περσικῇ μὲν, τυκτά· κατὰ δὲ τὴν
 Ἑλλήων γλώσσαν, τέλειον. τότε καὶ τὴν κεφα-
 30 λὴν σμᾶται μωμὸν βασιλῆος, καὶ Πέρσης δίδω-
 νται. ταῦτα δὲ τὴν ἡμέρην φυλάξασα ἡ Ἀμης-
 τρίς, χρεῖται τῷ Ξέρξεω, δοῦναι αὐτῇ τὴν Μασί-
 στω γυναικα. ὁ δὲ δεινὸν τε καὶ ἀνάρστον ἐποίησε-
 πο, τῆς μὲν, ἀδελφεῦ γυναικα πρὸς δοῦναι, τῆ-
 πο δὲ, ἀναιτήν εἶναι τῆς πρὸς τὸν τούτου. σιωπῇ
 καὶ γὰρ τῆς εἶνεκεν ἐδέετο. Τέλος μὲν τοι, ἐκείνης
 περὶ τὴν ἀρεοῦσης, καὶ ὑπὸ τῷ νόμῳ δέξου μένους,
 (ὅτι αὐτοχῆσαι τὴν χρεῖται, οὐ σφιδνωτὸν ὅτι βα-
 σιλῆος δειπνὰ πρὸς τὴν μὲν) κατὰ δὲ τὴν ἀέκων κα-
 40 ταύσει. καὶ πρὸς αὐτῇ, ποιῶν ὅδε· τὴν μὲν κε-
 λῶν ποιῶν τὰ ἐχέται· ὁ δὲ, μεταπειμῶν μὲν τὴν ἀ-
 δελφῶν, λέγει τὰδε, Μασίσα, σὺ εἰς Δαρείου τε
 παῖς, καὶ ἐμὸς ἀδελφεός· πρὸς δ' ἐπὶ τῆς τοι, καὶ εἰς αἰὲρ
 ἀγαθός· ἵνα καὶ ὅτι ταύτῃ ἡ νῦν συνοικέας, μὴ συνοικέας
 ἀλλὰ τοι αὐτὴ αὐτὴ ἐγὼ δίδωμι θυγατέρα τῇ ἐμῇ.
 ταύτῃ συνοικέας· τὴν δὲ νῦν ἔχεις (ἐγὼ δὲ καὶ ἐμοί)

¹ Diversam à nostra lectionem videtur esse sequi.

μη' ἐχε γυναικί. ὃ δ' Ἰ. Μασίης δ' ἀποθῶμάσας τὰ
 „ λεγόμενα, λέγει τὰδε, ὧ δ' ἴαται, τίνα μοι λόγον
 „ λέγεις ἀχρηστον, κελδῶν μοι γυναικί, ἐκ τῆς μοί
 „ παῖδες γεννίαι τε εἰσὶ τρεῖς, καὶ θυγατέρες, τῶν καὶ σὺ
 „ μὴν τὰς αἰδὶ τὰς σῶν τῶν ἡγάγο γυναικί. αὐτῇ
 „ τέ μοι κτ' νόον τυγχάνει κ' ἐξέτα. αὐτὴν με
 „ κελδῶς μεθίνα, θυγατέρα τ' σῶν τῶν γῆμαι, ἐγὼ
 „ ὅ, βασιλεῦ, μεγάλα μὲν ποιεῖμαι, ἀξιδύμους θυ-
 „ γατέρας τῆς σῆς, ποιήσω μὲν τοιούτων ὁδοῦ τετρα.
 „ σὺ δ' Ἰ. μηδαμῶς βιάσθῃς ἡμῶς τοιοῦτ' ἀνέμους.
 „ ἀλλὰ τῇ τε σῇ θυγατρὶ ἀνὴρ ὁμῶς φηήσεται ἐμῷ
 „ ὁδοῦν ἡσῶ, ἐμέ τε ἔα γυναικὶ τῇ ἐμῇ σκυοικεῖν.
 „ ὁ μὲν δ' ἰ. ἰ. αἰετὶς ἀμείβετο. Ἐξέρξῃς δ' ἡμῶς λέγει
 „ τὰδε, Οὐτὼ δ' ἡ τοι Μασίη πέπρηται. ἔτε γὰρ αὖ
 „ τοι δῖν' ὀφείλει τ' ἐμὴν γῆμαι, ἔτε ἐκείνη ἔτι
 „ πλεονῶσα χεῖρ' ἔσται σκυοικησῖς. ὡς μάλιστα πὰρ διδοῦναι
 „ δέκα αἶμα. ὃ δ' ἰ. αἰετὶς ἡκούσε, εἴπας πόνδε, ἐχῶ-
 „ ρεε ἔξω, Δέσποτα, ἔδ' ἡκού με ἀπὸ λείας. Ἐν
 „ ὅτ' ἔτα τῶν ἀφ' ἐμῶν χεῖρ' ἔσται ὃ δ' ἰ. αἰετὶς τῶν ἀ-
 „ δελφῶν διελεγο, ἡ Ἀμύστει μεταπεμψαμένη
 „ τῶν δόρυφόρων τῶν ἰ. αἰετῶν, ἀφ' ἐμῶν ἔσται τ' γυ-
 „ ναῖκα τ' Μασίη. τῶν τε μετὰς ἀποταμῶσα, κυσὶ
 „ παρὰ βαλε. καὶ ῥίνα, καὶ ὦτα, καὶ χεῖλα, καὶ γλῶσσαν
 „ ὀκταμῶσα, ἐς οἶκόν μιν ἀποπέμψει ἀφ' ἐμῶν
 „ σκῆπτρον. Οἱ δ' ἰ. αἰετῶν, ὁδοῦν καὶ ἀκρυῶς του-
 „ τῶν, ἐλπίσμενος δὲ τί οἱ καὶ εἴη, ἐς πύλιν δρόμον ἐς
 „ τὰ οἶκ' ἰδὼν δ' ἐφθάρμην τ' γυναικί, αὐτὴν
 „ μὲν ταῦτα συμβαλὼσα μὲν πῶς παῖσι, ἐπορεύετο
 „ ἐς Βακτρίαν σὺν τε τοῖς ἐμῶν ἡσῶ, καὶ δ' ἡ καὶ πῶς καὶ
 „ ἡσῶσι, ὡς ἀποτήσων νομῶν τ' Βακτρίαν, καὶ ποιήσων ἰ. αἰετῶν
 „ μέγιστα καὶ καὶ βασιλῆα. τὰς αὖ καὶ ἐγχετο, ὡς ἐμοὶ
 „ δοκέει, εἴτ' ἔσται ἀνὰ βαλὼς ἐς τῶν Βακτρίων, καὶ πῶς
 „ Σάκας. καὶ γὰρ ἐγχετο τὴν, καὶ ἡ ὑπαρχος τῶν
 „ Βακτρίων. ἡ δ' ἰ. αἰετῶν πύλιν μὲν ταῦτα ἐκ-
 „ τον παρὰ σὺν, πέμψας ἐπ' αὐτὸν ἔγραπεν, ἐπ' ἡ ὁ-
 „ δὸν κατέκτεινε αὐτὸν τε ἐκείνους καὶ τοὺς παῖδας αὐ-
 „ τῶν, καὶ τὴν ἔγραπεν τὴν ἐκείνου. κατὰ μὲν δ' ἔγρα-
 „ πται δ' ἰ. αἰετῶν, καὶ δ' ἰ. αἰετῶν βασιλῆα, ποταμὸν ἐ-
 „ γχετο. Οἱ δ' ἰ. αἰετῶν Μυκάλης ὁρμηθέντες Ἐλλη-
 „ νες ἐπ' Ἐλυσπόντου, παρὰ μὲν πῶς Λεκτὸν ὤρ-
 „ μουν, ὑπὸ αἰέμῳ ἀπολαμφθέντες. ἐπὶ δὲ
 „ ἀπὸ τῶν ἐς Ἀβυδὸν, καὶ τὰς γέφυρας ὄρεται ἀφ' ἐ-
 „ λευμῶν, τὰς ἐδόκειον ὁρῆσαι ἐπ' ἐπὶ τῶν μὲν. καὶ
 „ ἰστέων ἐκ ἡκιστα ἐνεκα ἐς τ' Ἐλυσπόντον ἀπὸ τῶν.
 „ τοῖς μὲν νῦν ἀμφὶ Λευτυχίδα Πελοποννησίοις

missam facias. His verbis stupefactus
 Masistes, Domine, inquit, 'quam tu
 mecum orationem habes importuna:
 qui uxorem, ² ex qua liberi mihi sunt
 adolescentes, & filix, (quarum unam
 tu filio tuo duxisti uxorem) iubes me
 relinquere, (quæ mihi est ex animi mei
 sententia) ut filiam tuam in matrimo-
 nio ducam? Equidem, rex, etsi magni
 facio me dignari coniugio filix tuæ, ta-
 men neutrum istorum faciam. ³ tu ve-
 ro, qui nequaquam necesse habes, no-
 li ad hoc rei me cogere. alius non infe-
 rior me exister maritus filix tue: sine me
 meæ uxoris consuetudine frui. Hæc
 ille quum respōdisset, percitus ira Xer-
 xes, Atqui, inquit, ⁴ ita tecum, Masista,
 agetur, ut neque iam tibi filiam me-
 am nuptum dem, neque tu consuetu-
 dine tuæ diutius fruaris: ut discas acci-
 pere oblata. Masistes his auditis, extra
 abiit, hætenus loquutus, Domine, non-
 dū me interemisti. Hoc interim tem-
 pore dum Xerxes cum fratre colloqui-
 tur, Amestris accitis satellitibus Xerxis,
 uxorem Masistæ excarnificat, mamillas
 præcidit, easque canibus abiicit: præci-
 dit nares, aures, labra, linguam: atque
 ita excarnificatam remittit domum.
 Harum rerum quum nihil audisset Ma-
 sistes, metuens tamen aliquid sibi esse
 mali, cursu le domum proripiebat. ubi
 vero mutilatam uxorem vidit, confe-
 stim inito cum liberis consilio, abiit Ba-
 ctra cum illis & aliis quibusdam, tan-
 quam provinciam Bactriam ad defecti-
 onem inducturus, & plurimum mali re-
 gi facturus. Quod & contigisset (ut
 mihi videtur) ⁵ si occupasset ad Bactrios
 & ad Sacas ascendere. etenim præses
 erat Bactriorum, à provincialibusque
 diligebatur. Sed hæc cum ⁶ perpetra-
 turum Xerxes audiens, missis aduer-
 sus hominem copiis, & ipsum & li-
 beros & copias in itinere trucidavit.
 De amore Xerxis & necē Masistæ hæc
 hætenus. ¶ Græcia Mycale profe-
 cti Hellepontum versus, primum cir-
 ca Lecton stationem habuerunt, à ven-
 tis intercepti. Inde soluentes, Abydum
 tenuerunt: & quum pontes, quorū præ-
 cipue causa illuc ierant, credētes se ad-
 huc eos intentos esse inuenturos, repe-
 rissent solutos, deliberabant. Leutychi-
 di & quicum eo erant Lacedæmoniis,

1 Quæ est ista futilis qua vteris apud me, oratio? Quid quorsum speras? 2 Ex qua tres mihi lib. 3 Tu vero ne mihi vim adferas, hanc à me rem contendens. 4 Ita res tuæ comparatæ sunt. vel, Ita res tuæ habet. vel (retinendo idem loquendi genus) Ita tecum actum est. 5 Id est, Si ad Bactrios & Sacas prius pervenire possidisset, quatenus rex de eo quod moliebatur, cœsus factus esset. 6 Molientem, vel, agitantem.

videbatur in Græciam redeundum: Atheniensibus autem & eorū duci Xanthippo, illic manendum, vt Chersonesum tentarent. Itaque Peloponneses quidem abiere: Athenienses vero Abydo in Chersonesum traicientes, Sestū obsidebant. Huc, postquam auditum est Græcos in Hellesponto adesse, tanquam ad omnium eius tractus urbium validissimo muro præditam, convenere cum alii ex aliis circa oppidis, tum ex Cardia Oebazus, vir Persa, qui arma è pontibus illuc comportauerat. Tenebant autem id oppidum indigenæ Æoles, iunctis Persis pariter & magna sociorum frequentia. Tyrannidem illius prouinciæ obtinebat Xerxis prætor Artayctes, vir ille quidem Persa, sed dirus tamen & facinorosus, qui Xerxem Athenas tendentem ex Eleunte circumuenit, petitis Protefilai Iphiclogeni pecuniis. Etenim est in Eleunte Chersonesi Protefilai sepulcrū, & ei fanum circumiectum vbi inerat ingens vis pecuniæ, necnon phialæ aureæ argentæque, & æs & vestis, aliaque donaria quæ Artayctes rege donante compilauit, his verbis cum circumueniens, Here, est hoc in loco domus viri Græci, qui cum militum copiis terram tuam adortus, meritis morte pœnas dedit: eius mihi domū dato, vt discant alii non militare aduersus regionem tuam. Hæc dicendo facile erat persuadere Xerxi vt largiretur sibi domum eius viri de quo nihil suspicabatur istū ea sentire. Enimvero sentiebat Artayctes Protefilaum in prouinciā regis militasse, quod videlicet Persæ omnem Asiam suam esse arbitrabantur, & eius semper qui posuit regno. Hic, postquam pecuniis ab rege donatus est, eas ab Eleunte ad Seston exportauit, fanumque seuit & coluit: & quoties Eleuntē pergebat, in adyto, id est, in templi loco inaccessu, cum mulieribus concumbebat. Tunc autem ab Atheniēsis obsidebatur, nullis rebus præparatis quæ pertinerent ad tolerandam obsidionem, quam nō expectauerat, ex improviso à Græcis inuasus. Illi, posteaquam sibi obsidentibus aduenerat autumnus, grauari peregrinam à patria expeditionem, quoniam murum expugnare non possent. itaque orare duces suos vt se illinc reducerent.

ἔδοξε ἀποπλέειν ἐς τὴν Ἑλλάδα. Ἀθηναῖοι δὲ, καὶ Ξανθίππῳ τῷ στρατηγῷ, αὐτὸν ὑπομέναιεας, πειρᾶσθαι τῆς Χερσονήσου. οἱ μὲν δὲ ἀπέπλεον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐκ τῆς Ἀβίδου διὰ βαΐτες ἐς τὴν Χερσονήσον, Σητρὸν ἐπολιόρκεον. Ἐς δὲ τὴν Σητρὸν ταύτην, ὡς εἶπτος ἰσχυροτάτου τοῦ πείχεος τῷ ταύτῃ, σκυῖλλον, ὡς ἡχυσαι παρῆναι τοῖς Ἕλληνας ἐς δὲ Ἑλλησπόντον, ἐκ τε τῷ ἁλῶν τῷ περὶ οἰκίσθων, καὶ δὴ καὶ ἐκ Καρδίας πόλιος, Οἰοβαζος, αἰὲρ Πέρσης, ὅς τε ἐκ τῷ γεφυρέων ὅπλα ἐθαῦτα ἦν κεκεμικώς. ἔχον δὲ ταύτην ὅτι χεῖροι Αἰολέες, σκυῖσαι δὲ Πύρραι τε καὶ τῷ ἁλῶν συμμαχῶν συχρὸς ὁμιλος. Ἐτυραίνδε δὲ πούπου τῷ νόμῳ Ξέρξεω ὑπαρχος Ἀρταύκτης, αἰὲρ μὲν Πέρσης, δεινὸς δὲ καὶ ἀπάδαλος. ὅς καὶ βασιλῆα ἐλαμύοντα ἐπ' Ἀθίνας δεηπάτησε, τὰ Πρωτεσίλεω τῷ Ἰφίκλου χεῖματα δεῖ Ἑλεοῦτος ὑφελόμενος. ἐν γὰρ Ἑλεοῦπι τῆς Χερσονήσου ὅτι Πρωτεσίλεω τὰ φος τε, καὶ τέλειος περὶ αὐτῶν, εἶτα ἐπὶ χεῖματα πολλὰ, καὶ φιάλαι χρυσεαὶ καὶ ἀργύρεαι, καὶ χαλκός, καὶ ἐδάς, καὶ ἄλλα αἰαθήματα, τὰ Ἀρταύκτης ἐσύλησε, βασιλῆος δόντος. λέγων δὲ τὰδε, Ξέρξεα διεβάλετο, Δέσποτα, ἔστι οἶκος αἰδρὸς Ἑλλήνων ἐθαῖτα, ὅς ἐπὶ γλῶσσην στρατὸν ἔλαμνος, δίκης κυρήσας, ἀπέθλασε. πούπου μοι δὲ οἶκον, ἵνα καὶ τις μάθῃ ἐπὶ γλῶσσην μὴ στρατὸν εἶσθαι. ταῦτα λέγων, ὁπερ πῶς ἐμελλε αἰαπείσειν Ξέρξεα δοῦναι αἰδρὸς οἶκον, ὅστις ὑποπῶν ἦν τῷ ἐκεῖνος ἐφρόνεε. ἐπὶ γλῶσσην βασιλῆος στρατὸν εἶσθαι Πρωτεσίλεω ἔλεγε, νοέων τοιάδε. τὴν Ἀσίην πᾶσαι νομίζουσι ἐμὴ τῷ Πέρσῃ εἶναι, καὶ τῷ αἰεὶ βασιλεύουσιν. ἐπεὶ δὲ ἐδόθη τὰ χεῖματα, δεῖ Ἑλεοῦτος ἐς Σητρὸν δεξιόρρησι, καὶ ὁ τέλειος ἔσπειρε, καὶ ἐνέμετο. αὐτὸς τε ὅπως ἀπὸ κίτου ἐς Ἑλεοῦντα, ἐπὶ τῷ ἀδύτῳ γυναιξὶ ἐμίσητο. τότε δὲ ἐπολιόρκετο ὑπὸ Ἀθηναίων, οὔτε παρεσκεύασμένος ἐς πολιορκίην, οὔτε πρὸς δεξιόρρησι τῶν Ἑλλήνων. ἀφύκτως δὲ πως αὐτῷ ἐπέπεσον. Ἐπεὶ δὲ πολιορκεομένων οἱ σφι φθινόπωρον ἐπεγύμετο, καὶ ἡσχάλον οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τῆς ἐμὴ τῷ ἀπὸ δημιόνοτες, καὶ οὐδὲν ἀμύνοι δεξιὸν ὁ πείχος, ἐδόντο τε τῷ στρατηγῷ ὅπως ἀπαλάσσειν σφέας ὀπίσω. οἱ δὲ σὺν ἑφασαι, τῶν ἡ δέλωσι,

Duces negare se prius id facturos quam aut mu-

1 Xerxem Ath. tendentem circumuenit, subreptis ex Eleunte pecuniis Iphicli. 2 Facile domum illius viri à Xerxe impetraturus erat, de iis quæ ille cogitabat nihil suspicato.

portantes tum alias pecunias, tum vero arma pontium, tanquam apud templâ reposituri. Nec aliud præterea quippiam gestum est per eum annum. Huius autem Artayctæ, qui suspensus est, avus paternus fuit Artembares, qui orationem quandam habuit apud Persas, quam excipientes Persæ, ad Cyrum detulerunt in hæc verba, Quandoquidem Persis Iupiter principatum dedit, & ex viris tibi Cyre, Astyage deiccto, agedū demigrantes ex hac regione, quam exiguam habemus & asperā, obtineamus meliorem aliam. Multæ sunt nobis confines vrbes, multæ longinquæ: quarum unam incolentes, efficiemur admirabiliores apud plerosq;. Decet autem hoc eos viros facere¹ qui possunt. nam quando facultas nobis præstabitur melior quam dum multorum hominum imperium habemus, & univrsæ Asiæ? Hac oratione audita, Cyrus haudquaquâ admiratus, iussit eos illud facere: sed ita ut iubendo admoneret, se posthac præpararent non ad imperandum aliis amplius, sed aliis parendum. natura enim comparatum esse ut è mollibus regionibus molles viri existant, neve ex eadem terra admirandæ fruges & egregii bello viri gignantur. Hac Cyri sententia Persæ superati, à sua destiterunt: præoptaruntq; exile solum incolentes, imperare aliis, quam campestre colentes, aliis servire.

¹ Imperium obtineant. Vel, Imperio pollens.

τά τε ἄλλα χρήματα ἄγοντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ὅπλα τῶν γεφυρέων, ὡς αἰαθῶσι τινες ἐς ἰσθμὸν καὶ κατὰ τὸν ὅρον, ὅθεν ἐπὶ πλεονεξίας ἐξέρχεται. Τότε δὲ ὁ Ἀρταύκτωρ τῷ ἀπακρεμασθέντι πατρὶ Ἀρτεμβάρῃ ὅτι, ὁ Πέρσης δὲ κληρονομία λόγον, τὸ ἐκείνοις ὑπολαβόντες, Κύρου παρσπῆσαι, λέγοντα τὰδε, Ἐπεὶ Ζεὺς Πέρσης ἡγεμονίαν διδοί, ἀνδρῶν δὲ σὺ Κύρε, κατελὼν Ἀστυάγῃ, φέρε, γὰρ γὰρ ἐκ τῆς μετὰ οὐλίαν, καὶ τῶν ἱερῶν, μετασας αἰετες ἐκ τῆς ἀγῆς ἔχοντες ἀμείνω· εἰδὶ δὲ πολλὰ μὲν αἰετῶν γένεσις, πολλὰ δὲ καὶ ἐκείνων· τῶν μίαν ἔχοντες πλεονεξίας μετὰ θωυμάσας ὅτεσι. εἰς δὲ ἀρχοντας ἀνδρας τοιαῦτα ποιεῖν. καὶ γὰρ δὴ καὶ παρὲς καλλιόν, ἢ ὅτι γὰρ αἰετῶν τε πολλὰ δὲ ὄχλον, πάσης τε τῆς Ἀσίας Κυρος δὲ τῶν ἀκρίων, καὶ θωυμάσας τὸν λόγον, ἐκείνους ποιεῖν τῶντα. ὅτε δὲ αἰετοὶ παρὴν κελεύων τῶν ἀκρίων ἀξίαν ὡς ἐκείνῃ ἀρχοντας, ἀλλ' ἀρχοντῶν. φιλέει γὰρ ἐκ τῆς μαλακῶν χώρων μαλακῶν γίνεσθαι. καὶ γὰρ τοὶ τῆς αὐτῆς γῆς εἰς, καὶ πόντε θωυμάσας ὄν, φύει, καὶ ἀνδρας ἀγαθοὺς τὰ πολέμια. ὥς συγγινόντες Πέρσης οἱ χονδρῶν ποσὶν αἰετες, ἐσσωθέντες τῇ γνώμῃ παρὲς Κύρου. ἀρχὴν τε εἰλόντο, λυπρὴν οἰκόντες, μάλλον ἢ περὶ δαδὰ ἀπείροντες, ἀλλοιοὶ δὲ λαβόντες.

τῆς τοῦ Ὁμήρου ἡμέρας καὶ βιοτῆς.

vitaque Homeri libellus.

G. I. L E C T O R I.

Quum opera Marni nostri iam ad hunc libellum peruenissent, poscerentque porro exemplum, com-
modum in mentem veni, me olim dum Heidleberga vivebam apud patronum meum V. ampliss. Georg.
Mich. Lincelsheimium, ipso mihi hac occa faciente, illam πρὶ Ομήρου ἔργων ad ms. Palatinum comparasse,
cum forte ea aliorum auctorum scriptis uno libro esset iuncta. An quid boni tamen nec quod in faba se re-
perisse pueri clamitare solent inde eruissem, mehercle iam oblitus eram, ut qui inter scidas meas iacere ex-
cerpta illa neglexissem, nec inspexissem amplius. Iam iam itaque daturus typhotetis nostris exemplum, quo
operam suam continuare pergerent, viso etiam, H. Stephanum nihil scripta lectionis variantis, sicut fecerat
in precedenti nomenarum sororum choro, isti libello adscripsisse, forte quod hic eum ms. deficeret, parui
moniti animo, & vix inuncta illa excerpta ms. Palatini, perlustrare cœpi. Quid multis? πῶς ἔστι, ἀλλὰ μὴ
ἐρῶν. & ὁ γὰρ πρὶς γὰρ οὐκ ἔστι, nisi fallor, fere meliores. verbulo etiam interdum auctior ms. immo toto
versu locum cap. ix egregie supplens, quem cui suboluit defectum? minutiora alia, sed relictiora tamen. Et
nulla invidia, credo, si nos etiam in minutis istis, quod verum & rectum, maximorum Criticorum exem-
plo, inuenire labor habet, inuenisseque iuvat. Qui aliter sentiunt, iis non ideo tamen καλὸν ἐν λόγῳ, uti Da-
rio Indathyrsus. Ceterū in contextu, sicut eum H. Stephanus edidit, nihil mutavimus, sed eadem religione,
qua in prioribus libris, & hic versari mihi fuit decretissimum. Ista vero excerpta omnia propositis siglis &
in oram contextus Græci suis locis spectanda apposimus singula. Tu ideo te Bibliotheca Palatina debere
scias, mi lector.

Ρόδωτος ὁ Ἀλικαρ-
μαυεὺς παῖς Ὁμήρου χυμέρος
ἢ ἡλικίης ἢ βιοτῆς παῖς ἐξ ὄρη-
κε, ζητήσας ἐπέξελθιν αἰς ὁ
τρεχέσασιν. ἐπὶ γὰρ ἡ πάλαι
Ἀιολιδῆς Κύμη ἐκίχτε

πο, σκυῖλλον ἐς τωτῆς παροδοῦ πα' ἔθνεα Ἑλλη-
 νικά, καὶ δὴ καὶ ἐκ Μαγισίας, ἄλλοι τέ πινες, καὶ
 Μελαμώτος ὁ Ἰθαγυεύς τοῦ Κείθωνος, οὐ πο-
 λύφορτος, ἀλλὰ βραχέα τοῦ βίου ἔχων. οὐ-
 τος δὲ ὁ Μελαμώτος ἐγγημὸν ἐς τῇ Κύμῃ πλὴν
 θυγατέρα Ὀμύρτος, καὶ αὐτῇ γίνεται ἐκ χρί-
 τος θῆλυ τέκνον, ὧσ' οὐδ' ὅμως ἵσταται Κλειθρίς. καὶ
 αὐτὸς μὲν ὁ Μελαμώτος καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπιβύ-
 τησαν ὄν βίον· πλὴν δὲ θυγατέρα ὅπιτρέψει αὐ-
 δρὶ ὧ ἔχρητον μάλιστα, Κλεαίρακιν τῇ Ἀργείῳ.

Χρόνου

ERODOTVS Hali-
carnasseus¹ de gene-
re, vita atque adeo æ-
tate Homeri studens
quam verissima refer-
re, hæc tradidit. Quñ
vetusta illa Æolum ci-

uitas Cuma primū conderetur, eodem
cū aliā permultā omnīq; generis gen-
tes conueniēti confluerunt, tum ē Ma-
gnesia illuc pleriq; commigrarūt: inter
quos fuit Melanopus Ithagene Critho-
nis filio genitus,² homo fortunā nō per-
inde amplā, at tamē expeditā. Hic Me-
lanopus Omyretis Cumani filiam du-
xit uxorem, procreauitque ē legitimo
toto femineam prolem, cui nomen in-
didit Critheidē. At ipse Melanopus vna
cum uxore vita functus est, commissa
interim filia Cleanaētis Argiui tute-
lā, quo familiarissimē vti consueuerat.

1 De Homeri natalibus, ætate & vita, hæc memoriæ prodidit: quæ exactissime ad veritatē persequi est conatus. 2 Non cum multis sarcinis *illuc se conferens*, sed tenues fortunas habens.

Porro

- II Porro tempore interiecto accidit forte ut puella ista è furtiuo concubitu pregnans deprehenderetur: id quod paulisper suppressum quum Cleanax rescuisset, vehementer rei indignitate commotus, Critheidem seorsum ad se accersitam acerbe obiurgauit, commemorans quæ futura esset apud populares infamia. Postremo huiusmodi quippiam *quo illam excuteret*, comminiscitur: Cumani iam tum in Hermei sinus recessu ædificabant. Ciuitati autem quæ condebatur, nomen imposuit Smyrnā Theseus, ab vxoris nomine, cuius memoriam relinquere volebat. Hic Theseus è primariis Thessalorum fuit, qui Cumam condiderant, ab Eumelo Admeti filio oriundus, vitæ facultatibus apprime instructus. Clam exportatam huc Critheidē Cleanax Ismenix Bœotio commisit, ex iis qui coloniam illuc duxerant, in primis sibi amico.
- III Progressu deinde temporis, Critheis cum aliis mulierculis ad festum quoddam egressa, iuxta fluuium Meletem, quum partui iam vicina esset, Homerum peperit, non cæcum, sed videntem: nominauitque eum Melesigenē, à fluuiio videlicet prope quem editus esset. Quum autem apud Ismeniā Critheis antea diuersata esset, ab eo digressa, manuarum industria se filiumque alebat, aliunde alia sumens opera: vnde filium quoque quantum potuit, honestis disciplinis erudit.
- IV Erat autem eo tempore Smyrnæ quidā nomine Phemius, qui iuuentuti illic litteras musicenque tradebat: hic quum citra vxorem viueret, Critheidem conduxit quæ lanam illi exerceret quam à discipulis in mercedem acceperat. Illa vero industria multa atque elegantia freta, Phemio cœpit impense placere: adeo ut tandem Phemius eam verbis ad coniugium sollicitaret, referens cum alia quibus ei fidem facere confidebat, cum præcipue, quod Melesigenem in filium adoptaturus, liberaliterque simul aliturus instituturusque esset. Siquidem hunc cernebat iam miram quandam & ingenii & indolis spem de se polliceri. Persuasam igitur Critheis, Phemio assentitur. Melesigenes cum naturæ bonitate præstans, tum cura accedente institutioneque,

Χρόνου δὲ παρσίοντος, σιωέβη τὴν παῖδα μεγαῖσαι αἰδρὶ λαθραῖως, ἐν γαστρὶ σκεῖν. πὰρ δὲ οὖν παρθεῖα ἐλάμβανεν. ἐπεὶ δὲ ἤαδετο ὁ Κλεαῖαξ, ἤχρετο τῇ συμφορῇ, καὶ κλεσαῖμος τὴν Κριθηίδα χωρεῖς πρῶτων, ἐν αἰτῇ μεγάλη εἶχεν, ὅτι λεγόμενος τὴν αἰσχυρίαν τὴν παρθεῖαν πολίτῃς, παρβουλδέεται, δὲ παρθεῖα αὐτῆς τὰδε ἔτυχον οἱ ἄλλοι Κυμαῖοι κτίζοντες τῷ Ἐρμείου ἑλποῦ ὄνι μυχόν· κτίζοντο δὲ τὴν πόλιν Σμύρνην ἔπειτα ὄνομα ὁνομάς, μνημὶν ἐθέλων κατὰ τὴν εὐτοῦ γυναικὸς ἐπωνύμιον. ἡ γὰρ αὐτῇ τὴν οὐνομα Σμύρνη. ὁ δὲ ὁνομάς ἡ τῇ τὴν Κύμῳ κτισαῖον ἐν τοῖς παρθεῖσι Θεσσαλῶν, ἀπὸ Εὐμήλου τῷ Ἀδμήτῳ, κατὰ δὲ ἔχων τῷ βίῳ. ἐν ταῦτα ἡ παρθεῖα ὁ Κλεσαῖος τὴν Κριθηίδα παρθεῖαν Ἰσμηνίῳ δὲ Βοιωτῶν τῷ ἀποίκῳ λελογχέῃ, ὅς ἐτυχεν αὐτῇ ἐὼν ἐπαῖρος ταμάλῃς. Χρόνου δὲ παρσίοντος δὲ ἐλθούσα ἡ Κριθηῖς μετ' ἄλλων γυναικῶν παρθεῖαν ἐορτίζοντα ὅτι δὲ ποταμὸν καλούμενον Μέλῃτα, ἥδη ὅτι τοῦ οὐσα, τίκει δὲ Ὀμήρῳ, οὐ τυφλὸν, ἀλλὰ δεδουρκῆται· καὶ πῆται ὄνομα τῷ παρθεῖν Μελησιγενέα, ἀπὸ τῷ παρθεῖν τὴν ἐπωνυμίαν λαβούσα. τέως μὲν οὖν ἡ Κριθηῖς ἡ παρθεῖα τῷ Ἰσμηνίῳ· παρσίοντος δὲ τοῦ χρόνου δὲ ἐλθῆναι, καὶ ἀπὸ ἐργασίας χειρὶν ὀρμημένη ἔτρεφε δὲ παρθεῖαν καὶ ἐοῦτην, ἄλλοτε παρ' ἄλλων ἔργα λαμβάνουσα· καὶ ἐπαίδευσεν δὲ παῖδα ἀπ' ὧν ἐδύνατο. Ἡ δὲ τις ἐν Σμύρῃ τῆτον δὲ χρόνον Φήμιος τὴν οὐνομα, παῖδας γεγάμηται καὶ τὴν ἄλλαν μοισικῶν διδάσκων πᾶσαν. οὐτος μαρτυρεῖται τὴν Κριθηίδα, ὧν μονότρεπος, ἐλευργήσας αὐτῇ εἰς πᾶν ἀπὸ τῇ παῖδων εἰς μαδοῖς ἐλάμβανεν. ἡ δὲ παρ' αὐτῇ εἰργάζετο, πολλῶν χρυσίων καὶ σφαιροῦν πολλῇ χρωματῇ, καὶ τῷ Φημίῳ κάρτα ἤρεσκετο. τέλος δὲ παρθεῖαν ἐγένετο αὐτῇ λόγῳ, πείθων ἐοῦτῃ σιωοικαῖν, ἀλλὰ τε πολλὰ λέγων οἷς μιν ἔπειτα παρθεῖαν εἶδαι, καὶ ἐπὶ παρθεῖν τῷ παρθεῖν, ὧν ποιούμενος· καὶ οὐ βαφείς καὶ παρθεῖν παρ' αὐτῇ, ἄξιος λόγου ἔσται· (ἐώρα γὰρ δὲ παῖδα οἷα σιωεῖν καὶ κάρτα διφύει) ἐστ' ἀνέπεισιν αὐτῇ ποιεῖν ταῦτα. Οἱ παῖδες 356 ὅτι τε φύσιν ἔχον ἀγαθὴν, ὅτι μελὶς τε καὶ παρθεῖαν παρθεῖαν ἀνέπεισιν αὐτῇ ποιεῖν ταῦτα.

1 Quod initio quidem celatum fuit: sed quum Cleanax resc. 2 Quum vitam solitariam degeret, 3 Illa igitur opus apud eum faciebat, modeste & caste se gerens. quo nomine Phemio tantopere placebat ut eam ad nubendum sibi sollicitaret, cum alia quibus se id illi persuasurum sperabat, tum se filium eius adoptaturum, eumque ita educaturum & instituturum ut in virum egregium euaderet, pollicens. Siquidem hunc cern.

VIII

Colophonē prorsus cecum factū fuisse, id quod ipsi quoque Colophonii mecum fatentur. At vero Mentēs ē Leucade Ithacā reuersus, Melesigenem recepit, cum quo iam inde diu ultro citroque nauigauit, donec Colophonem appellenti eueniret, ut in veterem morbum recideret, quem quum effugere non daretur, visu putatur priuatus fuisse. Et Colophonē autē iam cæcus Smyrnam remeans, ad poemata conscribenda animum conuertit. Tempore deinde interiecto, quū Smyrnæ victu necessariumque destitueretur, constituit Cumā proficisci: commodumque Hermi prata transiens, ad eum locū peruenit qui appellatur Nouus murus, Cumanorū coloniā, qui locus post Cumam habitatus fuit annis octo. Hic memoratur primū Melesigenes apud coriarii officinam consistens, huiusmodi quædam carmina recitasse,

*Hospitium præbere viro profugos, vagos,
Vrbem qui cessam Cumem, Exiopa pro-*

*lem.
Radicem incalidis Sardenes, aleicomantis,
Diuini potatis aquam qui fluminis Her-*

mi,

Vorticibus torrens, pater est cui Iuppiter ipse, Sardena autem, cuius hic commemorat, mons est ad Hermyum fluium Nouumque murum situs. At coriario illi nomen erat Tychip, cui continuo auditis versibus visum est hominem recipiendum, commiseratione enim motus est quum videret oculis, tam misere multatum: iussitque presentibus secum frui. Melesigenes ingressus Iutrinā, presentibus etiam aliis, poesin suam ostendit, Amphiarai in Thebas expeditionem, atque hymnos in deos a se scriptos. Et quum inter fabulandum crebras sententias in medium, multamque eruditionem afferret, in magna habitus est ab auscultantibus admiratione. Atque iam tum apud Nouum murum agens ē poesi victus subsidia habebat. Ostenditurque ad nostra vsque tempora ibidem locus ubi Melesigenes sedens carmina sua exhibuerit, qui locus in magna illic habetur veneratione ab incolis, memoraturque populus arbor ab Homeri aduentu in eodem loco enata. Porro egestate postea adactus, quū vix alimēta haberet, statuit in animo Cumā ad feliciorē successum reuerti. Iturusque

Κολοφῶνι τυφλωθῆναι. στυγερὰ λοχρῶσι δὲ μοι καὶ Κολοφῶναι τούτοις. Οὐ δὲ Μέντης, ἀναπλέων ἐκ τῆς Λακκάδος πρὸς σέο χειρὶς τὴν Ἰθάκην, καὶ αἰέλαβε δὴ Μελησιγνέα· χερσὶν οὐκ ἔστι συχρὸν συμπαίει πλεῖ αὐτῷ. ἀπικραδύνει δὲ ἐς Κολοφῶνα βαλέβη παλινδοσίομτα τοὺς ὀφθαλμοὺς, μὴ δυνάσθαι ἄλφ φυγῆν τὴν νόστον, ἀλλὰ τυφλωθῆναι ἐνταῦθα. ἐκ δὲ τῆς Κολοφῶνος τυφλὸς ἐὼν ἀπικρῆσται εἰς τὴν Σμύρναν, καὶ οὕτως ἐπιχείρει τῇ ποιήσει. Χερσὶν δὲ παρσίοντος ἐν τῇ Σμύρῃ ἀπορρῶν ἐὼν τῷ βίῳ, διενοήθη ἀπικεῖσθαι ἐς Κύμην· πορθέμενος δὲ ἄλφ τῷ Ἑρμου πεδίου, ἀπικρῆσται ἐς Νέον τεῖχος, ἀπικρίνη Κυμίων. ὡκίσθη δὲ τὸ τοῦ ὁ χαλεπὸν ὕψος Κίμης ἔτεσιν ὀκτώ. ἐνταῦθα λέγεται αὐτῷ ὅτι ἔαυτῷ ὅτι σκυτεῖον π, εἰπεῖν πρῶτα τὰ ἔσχατα δε,

Αἰδεῖσθε ξένων χερσὶν ἡδὲ δόμοιο,

Οἱ πόλιν ἀπεινὴν Κύμην Εἰώσιδα κούριον.

Ναίετε, Σαρδῶνος πόδα νείατον ὑψικόμοιο.

Ἀμβρόσιοι πίνοντες ἕδωρ γαῖα ποταμοῖο

Ἑρμου διηέτες, ὡς ἀθάνατος τέκετο Ζεὺς.

ἢ δὲ Σαρδῶν, ὅρος ἐστὶν ὑπὸ Κραδίῳ τῷ τε Ἑρμου ποταμῷ καὶ τῷ Νέου τεύχεος. τὰ δὲ σκυτεῖ ὀνομαζέται Τύχιος· ἀκούσθη δὲ τῷ ἑπείων ἔσθξεν αὐτῷ δεῖσθαι ὅτι ἀνδρῶν. ἠλέησε γὰρ ὅντων. ὁ δὲ ἐσθλὸς κατήμενος δὲ ἐν τῷ σκυτεῖ, παρρόντων καὶ ἄλλων, τὴν τε ποίησιν αὐτῷ ἐπέδεικνυτο, Ἀμφιδρέω τε τὴν δὲ λαοὶ τὴν ἐς Θήβας, καὶ οἱ ὕμνοι τοὺς ἐς θεοὺς πεποιημένους αὐτῷ καὶ οἱ τῷ λεγόμενοι ὑπὸ τῷ παρρόντων ἐς ὁμίον γῶμας ἀποφαιρόμενος, θαύματος ἄξιος ἐφάνετο ἐν τοῖς ἀκούουσι. Τέως μὲν οὖν κατεῖχεν ὁ Μελησιγνὴς πρὸς τὸ Νέον τεῖχος. ἀπὸ τῆς ποίησός γε τῷ βίου τὴν μηχανὴν ἔχων. ἐσθλὸν δὲ οἱ Νεοτειχεῖς μέχρως ἐπ' ἐμοῦ ὅτι χαρῶν ἐν κατίσῳ τῷ ἑσπείων τὴν ὀπίσκειν ἐποίητο. καὶ κἀρτα ἐσβόιτο ὅτι πόποι· ἐν ᾧ καὶ ἄλλοις ἐπέφυκε, ἢ σκίνοι ἐφασαι, ἀφ' οὗ ὁ Μελησιγνὴς ἦλθεν, αὐτῷ πεφυκέσθαι. Χρόνου δὲ παρσίοντος, ἀπὸ τῶς κείμενος, καὶ μόλις τὴν τροφὴν ἔχων, ἐπεισθήει εἰς τὴν Κύμην ἀπικεῖσθαι, ὅτι βέλπιον πρῆξει. μέλλων ὅτι πορθέσθαι, ὅτι ἄν.

IX

X

XI

1 Eumque diu variæ navigationis socium habuit, 2 Et quum sententiam suam proferret de iis quæ in medium proponebantur ab illis qui aderant, admiratione dignus ab audientibus indicabatur.

πᾶδε τὰ ἔπτα λέγει,

Αἶψα πόδες με φέροντες ἐς αἰθροῖαν πόλιν ἀν-
δρῶν.

Τῶν γὰρ καὶ θυμὸς παρ' ἄφρονι καὶ μῆτις ἀείσθη.

Ἀπὸ δὲ τῆς Νέου τείχεος παρθένος ἄνδρα εἰς
τὴν Κόρινθον, ἃς Λαρίσσης καὶ πορείαν ποιη-
σάμενος. ὡς γὰρ οὕτως αὐτὰς ἀπορώσας τον. καὶ ὡς
Κυμαῖοι λέγουσι, τὰ Φρυγίας βασιλῆς Μίδης τὰς
Γορδῖας, δηλοῦντων πεντηκονταετηρίαν, " περὶ καὶ ἑπτα-
ετησίαν πόλε, ὅτι καὶ καὶ ἑπταετηρίαν τῆς μῆμα-
τος ὅτι Γορδῖας ἐπὶ τῆς γαλατίας,

Χαλκὴ παρθένος εἰμί, Μίδου δὲ ἑπταετησίαν
καί μιν.

Εἴς τ' αὖ ὕδωρ τερεῖν, καὶ δένδρεα μακρὰ τετέ-
λη.

Ἡελίος τ' αἰὼν λαμπρὸς, λαμπρὰ τε τελέων,

Καὶ ποταμοὶ ῥέουσιν, ἀνακλύζοντες ἡάλας,

Αὐτοῦ τῆςδε μέγιστα, πολλὰ καὶ αὐτὰ ἑπταετη-
σίαν.

Ἀγγαλίω παρθένουσι, Μίδης ὅτι τῆςδε τέτα-
τον.

Κατίζων δὲ ἐν ταῖς λέσχαις τῶν νέωντων ἐν
τῇ Κόρινθῳ ὁ Μελεσιγνὴς τὰ ἔπτα τὰ πεποιημένα
αὐτὰς ἐπεδείκνυτο, καὶ ἐν ταῖς λέσχαις ἐπὶ ταῖς ἀ-
κροῦσας καὶ αὐτὰς θαυμάσαι καὶ ἐπὶ τῇ κείσασαν. γοῖς δὲ
ὅτι ἀποδέχονται αὐτὰς τὴν πείσιν οἱ Κυμαῖοι, καὶ εἰς
συνήθειαν ἔλκων τοὺς ἀκροῦσας, λόγους παρὰ αὐ-
τοὺς τοιοῦτος παρὰ ὁμιλίαν, λέγων ὡς εἰ ἡλθὲν αὐ-
τὸν δημοσίῃ τρέφειν, ἑπταετησίαν αὐτὸν τὴν πό-
λιν ποιήσει. τοῖς δὲ ἀκροῦσας, βουλευμένοις τε καὶ ταῖς-
τον, καὶ αὐτοὶ παρὰ ἡγεμόνα ἐλθόντες ὅτι τὴν βουλὴν δεη-
σιν αὐτὰς τῶν βουλευτέων καὶ αὐτοὶ ἐφασαν συμπαρή-
ξειν. ὅτι ἐπεὶ αὐτοὶς, καὶ βουλῆς συλλεγόμενης ἐλ-
θὼν ὅτι βουλευτὴν, εἰδείτο τῶν ἑπταετησίαν τῇ πᾶσι ταύτῃ
καὶ ἐπὶ τῷ, ἀπαγαγεῖν αὐτὸν ὅτι τῇ βουλῇ. ὁ δὲ
ὡς εἰδείτο αὐτὸν, καὶ ἐπεὶ καὶ ἡγεμόνα, ἀπήγαγε. καὶ ὅ-
τι ὁ Μελεσιγνὴς ἐλέξετο παρὰ τῆς τρυφῆς τὸ λό-
γον ὅτι καὶ ἐν ταῖς λέσχαις ἔλεγε. ὡς δὲ εἶπεν, ἔ-
λθων ἐκείνη.

Οἱ δὲ ἐβύλευοντο ὅτι, πρὸς αὐτὸν εἶναι
ἀποκρίνασθαι αὐτὰς. παρὰ θυμὸν αὐτὸν ὅτι ἀπαρ-
χόμενοι, καὶ ἄλλων ὅσοι τῶν βουλευτέων ἐν ταῖς λέ-
σχαις ἐπὶ τῇ ἐλθόντες, τῶν βουλευτέων εἰς λέγε-
ται ἐπὶ αὐτὸν αὐτὸν τῇ χεῖρὶ αὐτὸν, ἄλλὰ τε πολ-
λὰ λέγοντα, καὶ ὡς εἰ τῶν ὁμιλῶν δόξει τρέφειν αὐ-
τοὺς, οὐκ ὀλίγον τε καὶ ἀχρεῖς ἔξουσιν. ἐπὶ δὲ τὴν
ὅτι τῶν ὁμιλῶν ἐπεκράτησε τῇ Μελεσιγνῇ.

memorasse: quod si semel ὁμιλῶν, hoc est, cecos, alendos suscipere, futurum esset ut continuo
turbam & multā & inutilem haberet. Atq; hic primū Homeri nomen Melesigeni inditū est;

hæc pronunciauit carmina,

Vos me hominum rapide planta portetis
in urbem,

Quorum animus promptus, pollens qui
mente sagaci.

Proficiscens igitur Cumā è Nouo mu-
ro, per Larissā iter fecit, virote com-
pendiosissimum. Vbi, vt Cumani nar-
rant, flagitante socero, epigramma hoc
scripsit Midæ Phrygum regi Gordirfi-
lio, id quod etiam nunc in Gordir cippo
inscriptum visitur;

Aeneas sum virgo, Mida quæ in cippo
sepulchro;

Dum fluit unda leuiss, sublimis nascitur ar-
bor,

Dum solex oriens & splendida luna relu-
cet,

Dum fluit labuntur, imundant liora flu-
ctus,

Hic constanter ago, lacrymasque in pectus
more tincto

Fixa, Midam moneo tamulatum hic chare
viator.

Reuersus autem Cumam, in senum pas-
sim conuenticulis carmina sua quæ fe-
cerat ostentabat, colloquiique suauitate
auscultantes in sui admirationem fa-
cile pertrahebat. Intelligens igitur Cu-
manos poesin suam recipere, pergit
eosdem consuetudine sua oblectare, ac
postremo huiusmodi condicionē pro-
ponere, si publice cum alere vellent,
se ciuitatem Cumanorum celeberrimam redditurum. Qui præsentibus hæc
audiebant, institutum probabant; ad-
dentes se quoq; adiuturos, si petitionem
suam ad senatum referret, vt votis suis
fieret satis. Melesigenes his verbis e-
rectus, collecto senatu in curiam pro-
cessit: rogatoque eo cuius id muneris e-
rat, vt in senatum duceretur, ille nihil
recusans, vbi opportunum videbatur.
hominem deduxit. Hic consistens Me-
lesigenes, eadem verba habuit in sena-
tu quæ paulo ante in illis conuenticulis
de alimentis præstandis proposuerat.
Vbi dixisset, egressus pro curia sedebat.

Dum autem senatores agitent quid-
nam par esset homini respondere, visum-
que esset cū ei qui deduxerat, tum aliis
omnib. quotquot in conuenticulis Me-
lesigenē audierant, petitionē admitten-
dā: vnus tantū ē senatorib. refertur Me-
lesigenis postulatis calculo suo repu-
gnasse, interq; alia multa, hæc quoq; cō-
turbam & multā & inutilem haberet. Atq; hic primū Homeri nomen Melesigeni inditū est;

ἢς ἡ δ' ἔρχη,

Ἰλίου αἰδῶ καὶ Δαρδανίην εὐπωλον,

ἢς πάλιν
παύει

Ἡς πέρι πολλὰ πάθον Δαῖαοι, θεράποντες Ἀρ-
ρης·

καὶ τὴν καλομένην Φωκαίδα, ἣν φασιν οἱ Φωκα-
εῖς Ὀμηρον παρ' αὐτοῖς ποιῆσαι. ἐπεὶ δὲ τὴν τε
Φωκαίδα καὶ τὰλλα πόματα πῶδ' αὖτ' Ὀμήρου ὁ
Θεσπερίδης ἐγρέφατο, διενήθη ἐκ τῆς Φωκαίης
ἀπαλλάσσασθαι, τὴν ποίησιν γέλων τῷ Ὀμήρου
ἐξιδιώσασθαι· καὶ οὐκ ἐπ' ὁμοίως ἐπ' ἑπιμελείᾳ
εἶχε δὲ Ὀμηρον. ὁ δὲ λέγει αὐτῷ τὰ ἔσχατα
δε,

Θεσπερίδης, θηποῖσιν ἀνὰ τῶν πολέων πῶδ',

Οὐδὲν ἀφραγότερον πᾶσι νοῦο ἀνθρώποι-
σιν.

ἢς καὶ δι-
δάσκ.

ὁ μὲν δὲ Θεσπερίδης ἐκ τῆς Φωκαίης ἀπηλλά-
γη ἐς τὴν Χίον, καὶ τὴν διδασκαλίην κατεπα-
ύσατο· καὶ τὰ ἔσχατα ἐπιδέκνυτο ὡς ἐαυτῷ εἶ-
πα, ἔσχατον τε πολλὸν εἶχε καὶ ἀφελείῃ. ὁ δ' Ὀ-
μηρος πάλιν δὲ αὐτῷ τρέποι διηγεῖτο ἐν τῇ Φω-
καίᾳ, ἀπὸ τῆς ποιήσεως τὴν βιοτήν ἔχων. Χρό-
νον δ' οὐ πολλὸν μετέπειτα ἄνδρες Χίοι ἔμψειροι

ἢς ἴμποι

ἀπώκοντο ἐς τὴν Φωκαίην· ἀκούσαντες δ' ὅτι ἔσχα-
τον τῷ Ὀμήρου ἀφελότερον ἀκχεύσαν πολλὰ καὶ
ἐν τῇ Χίῳ τῷ Θεσπερίδῃ, ἐξήγαλλον ὅτι ἐν τῇ
Χίῳ τις ἐπιδέκνυτο ὡς ἐαυτῷ ταῦτα γεμα-
μένα διδασκαλός, καὶ ἔπειτα πολλὸν ἔχει. ὁ δ'

ἢς πάλιν
παύει

359

Ὀμηρος κατενόησεν ὅτι Θεσπερίδης δὴ εἴη, καὶ πρὸς
τὴν θυμῷ ἐαυτοῦ δαζει ἐς τὴν Χίον ἀπώκοντο. κα-
ταβαλὼν δ' ἐπὶ τὸν λιμένα, ἐς μὲν τὴν Χίον οὐ καταλαμ-
βαίνει οὐδὲν πλοῖον πλέον, ἐς δ' ἔρρυθραῖον πνέ-
οντα ξύλου παρεσκόδαζοντο πλεῖν. καλῶς δ' εἶ-
χε τὰ Ὀμήρου δ' ἔρρυθραῖος δὲ πλοῦν ποιεῖ-
σθαι. καὶ πρὸς πλοῦν ἔρχετο πῶδ' αὖτ' ἰαυτίων
διέξασθαι αὐτῷ σύμπλοιν, πολλὰ τε πρὸς σα-
γὰ λέγων οἷς σφέας ἐμελλε πείσειν. οἷς δ' ἐδδξε δέ-
ξασθαι αὐτῷ καὶ ἐκείλῳ ἐς βαίειν ἐς τὸ πλοῖον. ὁ δ'
Ὀμηρος πολλὰ ἐπαίνεσας αὐτοὺς, ἐσέβη καὶ ἐπὶ ἐξ-
παύει τὰ ἔσχατα παύει,

Κλύθι Ποσειδάων μεγαλοδενὲς ὀνοσί-
γαγε,

Εὐρυχόρου μεδίῳ ἡδὲ ξανθοῦ Ἐλικῶνος.

Δὸς δὲ οὐρεν καλὴν καὶ ἀσήμενα νόστον ἰδέ-
σθαι

Ναύταις, οἱ τὸς πομπὴν ἡδὲ δ' ἔρχοι ἔασι.

Δὸς δὲ ἐς ἑσπέρειον ὑψικρήματοιο Μίμα-
τος

Αἰδιδίον μ' ἐλθόντα βροτῶν οἰώων γε κυρῆσαι.

cuius initium est,

*Troiam & Dardaniam canto, quae mater
equorum,*

*Quae Danais Mauorte satis mala plurima
vexit.*

Phocaidem quoque quam vocant, Pho-
censes apud se conditam ab Homero
asserunt. Iam vero Thestorides, ubi Pho-
caidem atque alia pleraque ab Homero
communicata descripsisset, constituit
ἐ Phocæa discedere, Homerique poe-
siam pro sua vendicare. Unde factum ut
quum Homeri non perinde curam ha-
beret, ille ad Thestoridem huiusmodi
sit usus disticho,

*Thestoride, ex multis, mortalibus abdi-
ta quae sunt,*

*Mens habet in primis cacos humanare-
cessus.*

Thestorides igitur relicta Phocæa in
Chium concessit: ubi erecto ludo, car-
mina illa pro suis euulgans, egregiam
simul laudem sibi parauit & fructum

haudquaquam vulgare. Porro Homerus
suo eodemque more viuere pergebat
apud Phocenses, nimirum ἐ poesi vi-
ctum habens. Tempore deinde non

XVII

ita multo post, viri aliquot ἐ Chio erudi-
ti, audientes eadem carmina quæ ἱά-
scius in Chio ἀ Thestoride pro suis reci-
tari audierant, indicabant in Chio hæc
ipsa ἀ quodam ludimagistro pro suis cū
magno fructu ostentari. Homerus intel-
ligens continuo Thestoridē esse, magno
studio properabat in Chiū trāsmittere.
Et quum portum adiisset, neque offen-
disset nauem qua traiceret, essent au-
tem qui pro lignis deuchendis in Ery-
thræam soluere pararent, belle conue-
nire videbatur si per Erythræam iter fa-
ceret. Accedens igitur nautas, flagitauit
ut comitem se nauigationis reciperent,
multis blandisque usus verbis, quibus
quod posceret persuaderet. Nautæ ad-
mittentes hominis preces, iusserunt na-
uem eum conscendere. Quo impetrato
Homerus confidens in naui, his versib-
us nautis bene precatur,

*Audi qui pelagus valido Neptune tri-
denti*

Imperioq; regis, spatiosaq; culta Heliconis:

*Da precor his nautis reditum, ventosque
secundos,*

*Qui mihi sunt comites placidi, nautisque
magistri:*

At mihi da misero sacra contingere terræ,

Aerius qua parte Mimas ad sidera surgit,

Inde hominis iusti me fac succedere tellis,

Ulcisque virum qui me improbitate se-
fellit.

Læsit & hospitii sacra iura Ionemque beni-
gnam.

XVII Vbi vero secundo vento Erythræam ap-
pulissent, Homerus in naui diuersatus
est. postero autem die nautas rogauit vt
aliquem præbent qui ad urbem eum
perduceret. Illi obsequuti, ducem itin-
eris vnum è suis permiserunt. Quumque
iam pergendo ad Erythræam appropin-
quasset, deprehendissetque urbem aspe-
ram atque montosam, in hæc prorupit
carmina,

O sacra multorum largitrix terra honorū,
Quam tu plana aliis & parte equalis ab o-
mnī,

Aspera contra aliis, in quos conuerteris i-
ram.

XIX Ingressus deinde Erythræorum urbem,
percontatur de naui. Et quū forte qui-
dam occurrisset salutaturus, qui eum
in Phocæa vidisset, ab hoc contendit vt
secum dispiceret sicubi naus apparetur
qua in Chium transmitteret. Atque
quum in portu naualibusq; nullum re-
periretur traiectionis nauigium, ille Ho-
merum ad eum locum ducit vbi pisca-
toris nauculæ stationem habebant. Et
forte fortuna incidit in quosdam qui in
Chium erāt traiecturi. Hos adiens pre-
catus est vt Homerum transportarent.
Verum illi nullis precibus permoti, non
recepto Homero soluerunt. Homerus
autem hæc cecinit carmina,

Insidi nauta, gens diris tristior ipsis,
Sæua quibus veluti mergis dant æquora
victum,

Si vobis nulla est hominū reuerentia cor-
di,

At sperare Ionem, summo qui regnat O-
lympo.

Tristis enim vultus Iouis est, pænaque pa-
rata,

His quibus hospitii non est pia tessera cu-
ra.

XX At vero in altum iam prouectis contigit
vt aduerso vento rapti, eodem vnde sol-
uerāt recurrerent, vbi etiam dū Home-
rū in litoris crepidine confidentē offen-
derunt, qui cognito naus recursu, hunc
in modū eos alloquitur, *Vos, ô peregrini,*
ventus aduersus excepit; sed me nunc quo-
que admittite, & secunda vobis nauigatio
erit. Piscatores autem, pœnitentia du-
cti quod prius hominem non receperant, compellato eodem, iubent conscendere, si
velit, nauem. Recepto Homero rursus vela faciunt: quumque exacto itinere litus appu-
lissent, piscatores ad sua quisque opéra digressi, Homerum in litore ea nocte relinquunt.

Φῶτά τε τισαί μιν ὅς ἐμὸν νόον ἠπαροῦν-
σας,

Ὡς δὲ ἄρα τοι Ζῆνα ξένιον ξένιν τε τραπέζην.

Εἴ ποτε δὲ ἀπείκοντο διπλοῦσάρες ἐς τὴν Ἐρυθραί-
ην, τότε Ὀμηρος πλὴν αὐλὴν ὅπῃ τὰς πλοῖα ἐπιή-
σατο· τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἐχρηζέτῃς ναυτέων πινὰ ἡγή-
σασθαι αὐτὰς ἐς πλὴν πόλιν. οἱ δὲ σιωπέμψαν ἕνα
αὐτῶν. πορδύοιμος δὲ Ὀμηρος ἐπεὶ ἔτυχε τῆς Ἐ-
ρυθραίας, τραχείης καὶ ὄρεινῆς ἐούσης, φθγγεταί
10 ὅτι δὲ ἔπειτα,

Πότνια γῆ, πόμδιωρε, δότι τραυλίφρονος ὄλ-
βου,

Ὡς ἄρα δὴ τοῖς μὲν Φωτῶν εὐοχλὸς ἐτύχης,
τοῖσι δὲ δρύσβωλος καὶ τρηχεὶ οἷς ἐχολώ-
θης.

ἀπὸ κέρματος δὲ ἐς πλὴν πόλιν τῶν Ἐρυθραίων ἐση-
ρώθησε πᾶσι τῶ ἐς πλὴν Χίον πλοῦ· καὶ πινος παρ-
ελθόντος αὐτὰς τῇ ἐωρακίᾳ ἐν τῇ Φωγίᾳ, καὶ ἀπα-
σαμένους, ἐχρηζέει αὐτὴν σιωπῆσαι αὐτὰς πλοῖον,
20 ὅπως αὖ εἰς πλὴν Χίον ἀφαισθήσεται. Ἐκ μὲν δὴ τῆ
λιμνῆος ὡς δὲ ἐν ἡν δότος ὁλοι, ἀγχι δὲ αὐδὲν ἔνθα τῶν
ἀλίων τὰ πλοῖα ὁρμίζεται. καὶ πως ἐντυχασαί
μέλλουσι ποὶ ἀφαισθῆναι ἐς τὴν Χίον, ὡς ἐδέετο παρ-
ελθὼν ὁ ἄγων αὐδὲν αἰαλαβεῖν τὸ Ὀμηροῖ δὲ, ὡς δὲ
ιαλόντι ποιησάμενοι, ἀπείκοντο· ὃ δὲ Ὀμηρος φθγγε-
ταί καὶ δὲ ἔπειτα,

Ναῦται παντοπόροι στυγρῇ ἐσάλιγκιοι ἄτη,

Πτωχάσιν ἀθύρησι βίον διέζηλον ἔχοντες,

Αἰδέσθαι ξενίοιο Διὸς σέβας ὑψιμέδοντος.

30 Δεινοὶ γὰρ μέτοχοις ξενίου Διὸς, ὅς κ' ἀλίτη-
ται.

αἰαχθεῖσι δὲ αὐτοῖς σιωέβη, ἐσθλῆτος αἰέμου ἡμο-
μόου, παλινδρομήσαι, καὶ ἐς τὸ χερσίον αἰαδρα-
μεῖν ὅταν ἀπὸ γάρη, καὶ ὅν Ὀμηρος αἰαλαβεῖν
καθήμενοι ὅπῃ τῆς κυματωγῆς. μαθὼν δὲ αὐτοῖς
πεπαλινδρομηκίᾳ, ἔλεξε πᾶσι, Ὑμᾶς ὦ ξέ-
νοι ἔλαβεν ὁ ἀνέμος αἰτίας ἡμόμοος· ἀλλ' ἔτι καὶ
νῦν με δέξασθε, καὶ ὁ πλοῦς ὑμῖν ἔσται. οἱ δὲ ἀ-
λιεῖς, ὡς μεταμελίῃ ἡρόδομοι οὐκ οὐ παρῆσαν ἐ-
40 δέξατο, εἰπόντες ὅτι οὐ κατὰ λιμνημοῦσιν ἦν ἐθέ-
λει συμπλεῖν, ἐκέλθον ἐσβαίνειν· καὶ οὕτως αἰα-
λαβόντες αὐδὲν αἰήχθησαν, καὶ ἴσχυον ἐπ' ἀκτῇ.
Οἱ μὲν δὴ ἀλιεῖς παρῆσαν ἐρῶν ἐτράπησαν· ὁ δὲ
Ὀμηρος τὴν νύκτα ὅπῃ τῶ ἀγχαλῶ κατέμεινε,

τὴν δὲ

τὴν δὲ ἡμέραν πορδύομαι, καὶ πλαιώομαι, ἀπὶ
κεπο εἰς τὸ χωρεῖν ὃ Πίτυς καλεῖται. καὶ ταῦτα
αὐτὰς αἰσπασομένης τὴν ἰσχύα, ὅτι πίπτει καρ-
πὸς τῆς πίτυος, οἱ δὲ μετεξέτερι εὐερίων, οἱ δὲ
κῶνον καλέουσιν ὃ δὲ Ὀμήρου φθγγαται τὰ ἐ-

357

360 πηπιδε,

Ἀλλή τις σου παύκη ἀμείνονα καρπὸν ἴη-
σιν

Ἰδης ἐν κρυφῇσι πολυπύχου λυέμοιο-
σης,

Εἴητα σίδηρος Ἄρνος ὅτι χθονίοισι βεῖτοϊ-
σιν

Εἴσεται δὲ τ' αὖ μιν Κεβρῆνοιοι αἰδρες ἔχω-
σι.

τὰ δὲ Κεβρῆνια τῷ πινδὶ χρόνῳ κτίζειν οἱ Κυμαῖ-
οι παρειαυάζοντο πρὸς τῇ Ἰδῇ, καὶ γίνετο αὐ-
τῇ σίδηρος. Εἴτ' αὖτε αἰσας Ὀμήρου ἐπο-
ρθεῖο κατὰ φωνὴν πια αἰγῶν νεμομένων. ὥς δὲ ὕ-
λας κτεον αὐτοῖσι κῶνες, αἰέτα γῆ. ὃ δὲ Γλαῦκος
ὥς ἤκουσε τῆς φωνῆς, (ὡ γὰρ τὸ πῶμα τῷ ἐ-
μοίῳ τῆς αἰγας) ἐπέδραμον ὅτε αἰέας, καὶ τε κῶ-
νας αἰέτα λῆπτο, καὶ ἀπὸ σβησεν ἀπὸ τῆς Ὀμήρου. ἐ-
πὶ πολὺν δὲ χρόνον ἐν θαύματι ὡς, ὅπως τυφλὸς
ὦν, μόνος ἀπὸ κίτου ἐς τοῦτο πῶμα χάρεις, καὶ ὅ, τι ἴ-
λων παρειαυάζοντο τῷ μιν ἰστέον ὅς τις τε ὡς, καὶ πῶ-
μι τρέψω ἀπὸ κίτου ἐς τοῦτο αἰσκήτοις καὶ ἀσβεία
χωρεῖα, καὶ πῶμα κεχρημένος εἴη. ὃ δὲ Ὀμήρος, αὐ-
τῷ πᾶσαι τὴν ἐαυτοῦ παύλην κατὰ λυέομαι, εἰς
οἶκτον παρειαυάζοντο. ὡ γὰρ, ὥς εἴκεν, οἱ δὲ ἀγνώ-
μων ὁ Γλαῦκος. αἰσπασὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ κίτου ὅτι
δὲ σαθρὸν. πῶμα δὲ αἰσπασὼν, δειπνὸν παρειαυάζ-
οντο, καὶ παρειαυάζοντο, δειπνὸν ἐκείλθεν ὁ Γλαῦκος.
Τῶν δὲ κυνῶν μὴ ἐαδόντων καὶ ὕλας κτείνων δειπνέ-
οντο, καὶ παρειαυάζοντο, λέγοντες τῷ Γλαῦκῳ Ὀ-
μήρου τὰ ἐπὶ παύλῃ,

Γλαῦκε κτείνων, ὅτι πῶμα δὲ ἐπὶ πρὸς τῇ
σιν

Πρῶτον μὲν κυσὶ δειπνὸν ἐπὶ αὐλῇσι θύρῃσι

Δουῶσι. ὥς γὰρ αἰσπασὼν ὃ γὰρ καὶ παρειαυάζ-
οντο

Αἰδρὸς ἐπὶ κρυφῇσι, καὶ ἐς ἔρκα ἀνδρὸς ἰ-
οῖτο.

Ἰκῶτα ἀκῶνας ὁ Γλαῦκος, ἡδὴ ἡ παραμέσθ. καὶ ἐν θα-
ύματι εἶχεν αὐτόν. δὲ πῶμα τῆς δὲ, ὅτι λῶμα εἰς τὸν
ἀπὸ κίτου καὶ Ὀμήρου ἡδὴ πᾶσαι τὴν ἐαυτοῦ καὶ τῶν
λαῶν ἀκῶνας.

358 ἰσπασὼν λαῶν ἀκῶνας, ὅτι πῶμα τῆς δὲ, ὅτι λῶμα εἰς τὸν

1 Nec enim inhumatus (ut comicere licet) erat Glaucus. vel, Non inhumatum enim fuisse Glaucum verisimile est.

Vbi diluxit, itineri se accingens obe-
ranq; , ad eum locum peruenit qui ap-
pellatur Pinus : illicq; quiescenti noctu
pini fructus est illapsus, quem aliqui εὐε-
ρίων, alii κῶνον appellant. Homerus autē
hos cecinit versus,

*Funduntur fructus alia magis arbore dul-
ces,*

*Quam sonet umbrasis felix in collibus I-
da:*

*Hinc ferrum veniet Martis validaque se-
cures,*

10

Hic ubi consistet campis Cebrenia pubes.

Eo enim tēpore Cumani Cebrenia ad
Idam montem edificare parabant, unde
ferrum effoditur. Ceterū illinc abiens
Homerus, vocem caprarū quæ ibidem
forte pascabantur, sequutus, in canes in-
cidit pastorales: qui quum ferocius eūm
adorirentur, vociferabatur. Quod au-
diens Glaucus (id enim erat caprario
nomen) accurrit festinanter, compella-
tosque canes, ab Homero excussit. At-
que vbi diu multumque admiratus fuisset,
quod nimirum cæcus existens eo lo-
corum peruenisset, tandem accedens
rogabat quidnam esset & cuius rei indi-
gens, quibusque modis ad inhabitata il-
la vasta que loca diuertisset. Homerus,
omnem suam calamitatem commemo-
rans, ad commiserationem Glaucum
pertraxit. siquidem homo erat (ut ap-
paret) cordatus. Excipiens igitur Ho-
merum, ad suum deduxit tugurium, in-
censoque igne cœnam instruxit : qua
apposita iussit cœnare secum hospitem.
At vero quum canes à cibo abstinentes
non cessarent suo more cœnantē ad-
latrare, Homerus Glaucum his versibus
alloquitur,

*Glauce precor, paucis me audi, pareque mo-
nenti:*

*Prae foribus stabulis canibus sua fercula pri-
mum*

*Fac tradas: nam sic melius. custodibus il-
lis,*

*Nec fera nec fures veniens ad septa do-
losi.*

40 Hæc audiens Glaucus, lætatus est admo-
nitione illa, habuitque in magna homi-
nem admiratione. Cœnati autem, ultro
citroque habitis sermonibus, mutuis
quoq; colloquiis oblectabantur. Nam
quū Homerus errores suos, ciuitatesq;
quas adiisset, commemoraret, Glaucus
hæc audiens, præ admiratione stupebat:

erat-

- etatque iam tum cubandi tempus, & quieti se dabant. Postero die Glaucus cogitavit ad herum suum proficisci, animo hæc de Homero indicandi. Proinde commissis socio capris pascendis, Homerum intra tecta reliquit, promittens se quæfestinantissime iturum. Descendens autem ad Bolissum (id erat vicino huic loco nomen) herumque suum adiens, narravit de Homero quemadmodum res se habebat: quod nimirum pro miraculo aduentum hominis duceret: demum rogat quid facere conveniat. Herus parum delectatus hoc nuncio, cœpit cum Glaucō exostulare, qui quoslibet citra delectum erroneos multosque reciperet aleretque: tam præcepit ut hospitē ad se perduceret. Glaucus vero ad Homerum reuersus narravit, iussitque sequi se in urbem. fore enim hæc ei ad felicem fortunæ successum. Quibus non grauati assentiens Homerus, caprarium sequitur. Hic Chius Glauci herus ubi in colloquium cum Homero venisset, reperissetque hominem esse cordatum, multaquerum peritia instructum, cœpit suadere ei ut apud se commoraretur, liberorumque quos habebat adolescentes, formandorum curam susciperet. Ille accepta condicione, pueros sibi concreditos erudiuit. Interim Cercopas, Btarchomyomachiam, Epicichlidas, & alia omnia quæcunque iuuenilia ludicraque eius extant, apud Chium illum cōdidit in Bolisso. hincque cœpit per urbem inclarescere. Iam vero Thestorides, vtrimum intellexit Homerum adesse, nauigans è Chio fugam capesserebat.
- Deinde progressu temporis impetrata ab hero Chium visendi copia, urbem adiit, ludumque illic instituens, pueros carmina docebat. Id quum magna felicitate Chiis facere videretur, multos sibi admiratores conciliauit. Hinc igitur victum parans tolerabilem; vxorem duxit, è qua duas suscepit filias, quarum vna decessit innupta, alteram viro Chio elocauit. Enimuero hic poesi manum admolitus, gratiam habuit bene de se merentibus. Et primum quidem Mentori Ithacensi, in Odyssæa, ut qui laborantem ex oculis curauisset in Ithaca. huius enim beneficii gratia eius nomen poesi suæ inferens, Vlyssis fingit socium: cuius fidei Vlysses, Troiam nauigans,

καὶ τότε μὲν, ἐπεὶ ὦρ' ἤρ' ἡμεῖς, ἀπὸ πύργου. Τῇ δ' αὖτε
 οἱ ὑπερβίη διεισέειπε ὁ Γλαῦκος πρὸς τὸν διαπύπην
 πορβύπην, σημαίνων τὰ πρὸς Ὀμήρου. ὅππῃ
 τρέψας δὲ τὰς στυδούλας νέμειν τὰς αἴγας, τὸν Ὀ-
 μηρον κατὰ λείπει ἐνδόν, εἰπὼν πρὸς αὐτὸν, ὅππῃ
 ἀφ' ἑλίων πορβύπην. κατὰ βασιλῆος δὲ ἐς Βολισσὸν,
 (ἔστι δὲ πλησίον τῆς χωρίου τούτου) καὶ συγγήμιος
 τῷ διαπύπῃ, ἀπαγγέλλει τὸν Ὀμήρου πᾶσαι
 τῶν ἀλήθειαι, πρὸς τε αὐτὴν τῆς ἀφίξιός, ἐν θούμα-
 π' ποιούμενος. ἡρώτε τε ὅ, πρὸς ποιεῖν πρὸς ποιόμε-
 αὐτῶν. ὁ δὲ ὀλίγα μὲν πρὸς ἴστον τῶν λόγων, κατὰ
 γίνωσκε δὲ τῶν Γλαύκου ὡς ἀφ' ἑλίων ἐόντος, καὶ πρὸς
 ἀπαγγέλλει δεχομένη καὶ τρέφοντος. ἐκείλῃ
 δὲ ὁμοῦ τὸν ξείνονα γαῖαν πρὸς ἑαυτὸν. Ἐλθὼν δὲ
 πρὸς τὸν Ὀμήρου διηγήσατο τῶν ὁ Γλαῦκος, καὶ
 ἐκείλῃ πορβύπην τῶν οὐτῶν γὰρ δὲ πρὸς ὁμοῦ
 ξείν. ὁ δὲ Ὀμηρος ἤθελε πορβύπην. αἰαλα-
 βὼν οὖν αὐτὸν ὁ Γλαῦκος ἤγαγε πρὸς τὸν διαπύ-
 πην. Διὰ λόγων δὲ ἰὼν τῶν Ὀμήρου ὁ Χίος, δι-
 εἰσκει ἐόντα δὲ τῶν καὶ πολλὰ ἐμπειροῖν. ἐπειδὴ τε
 αὐτὸν μὲν, καὶ τῶν παιδῶν ἐπιμέλεια ποιεῖ-
 ατα. ἦσαν γὰρ τῶν Χίος παῖδες ἐν ἡλικίᾳ. πύ-
 πην οὖν αὐτῶν πρὸς τῶν παιδῶν. ὁ δὲ ἑωρ-
 σε τῶν καὶ πρὸς κέρως, καὶ βατράχοις
 μαχίαι, καὶ ἐπικιχλίδας, καὶ πᾶσα πύπην ὅσα
 παῖδ' ἔστιν Ὀμήρου, ἐν ταῦτα ἐποίησε πρὸς τῶν
 Χίος ἐν Βολισσῷ. ὥστε καὶ ἐν τῇ πόλει πρὸς βί-
 πης ἡδὲ ἐν τῇ πόλει. καὶ ὁ μὲν Θεσπε-
 δης, ὡς πρὸς ἐπύπην αὐτὸν πρὸς ἑλίων, ὅχρη-
 ἐκ πλεῶν ἐκ τῆς Χίου. Χρῆτος δὲ πρὸς ἑλίων,
 δηλῆς τῶν Χίου πορβύπην αὐτὸν εἰς τὴν Χίον, ἀπὸ
 κέτος εἰς τὴν πόλιν. καὶ διδασκαλεῖον κατὰ πύ-
 σάμους, ἐδίδασκε παῖδας τὰ ἑπεία. καὶ κάρτα
 δὲ τῶν ἐδίδασκε ἐν τῇ τοῖς Χίοις, καὶ πολλοὶ θούμασαι
 αὐτῶν κατὰ τῆς αὐτῶν. συλλεξάμενος δὲ βίον ἰκαλόν,
 γυναικα ἔγχετο δὲ τῶν αὐτῶν θυγατέρες δύο ἐγγύον-
 το. καὶ ἡ μὲν αὐτῶν ἄγαμος ἐτελεύτησε, τὴν δὲ στυ-
 ὡκισεν ἀνδρὶ Χίῳ. Ἐπιχειρήσας δὲ τῇ ποιήσει,
 ἀπέδωκε χρεὶν ἡ εἶχε, πρὸς τὸν μὲν Μέντορι τῷ Ἰ-
 θακησίῳ ἐν τῇ Οδυσσεῇ, ὅππῃ καὶ μὲν τὰ πρὸς ὁ-
 φθαλμῶν ἐν Ἰθάκῃ ἐποσῆλευσεν ἐκείνῳ, ἰσχυρὰ αὐτῶν
 ἐπαγγέλλας ἐς τὴν ποιήσιν, Ὀδυσσεῶς τε ἐπαῖρον φά-
 τῃ ποιήσας, Ὀδυσσεῶς, ὡς ἐς Τροίην ἐπλεε, Μέντορι
 ὅππῃ τρέ-

1 Naturali ingenii dextéritéte præditum, 2 Dexteritate 3 Hinc igitur quum satis superque facultatum comparaf-
 set, vel, Quum abunde magnas facultates acquisisset.

ἔπιτρέψαι θεοῖσιν, εἴητι Ἰθακησίων δ' ἄριστος καὶ
 διασημώτατος. πολλὰ γὰρ δὲ καὶ ἄλλη τῆς ποιήσεως
 τιμῶν αὐτῷ, τὴν Ἀθηνᾶν, ὅποτε ἐς λόγον πινὶ καθί-
 σαται, τὰ Μέντορι εἰκὴν ποιεῖ. ἀπέδωκε δὲ καὶ
 Φημίῳ τὰ ἐαυτοῦ διδασκάλῳ τρωφείῳ καὶ διδα-
 σκῇ Ὀδυσσεὺς ἀκαλεῖα ἐν τῇ Ὀδυσσίῳ, μάλιστα ἐν τοῖσιδε τοῖς
 ἔπεισι,

Κήρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν ὥς ἐκαλλέ' ἔθνη-
 κε

Φημίῳ, ὅς περ πολλὸν ἐκαίνυτο πόμπας αἰεί-
 δων.

καὶ πάλιν,

Αὐτὰρ ὁ Φορμίζων αἰεβάλλετο καλὸν αἰεί-
 δειν.

μνήμηται δ' ἐν τῇ ναυκλήρῳ, μὲθ' ἧς ἐκπαρέπλε-
 σεν, καὶ εἶδε πόλιν τε πολλὰς καὶ χώρας, (ἧ' ὄνομα ἔσθ' Ὀνομα ἢ
 Μέντης) ἐν τοῖς ἔπεισι τοῖσιδε,

Μείτης Ἀγχιάλοιο θαίφρονος δ' ἄχομαι εἴ-
 ναι

Υἱὸς, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν αἰάσ-
 σω.

ἀπέδωκε δὲ χάριν καὶ Τυχίῳ τὰ σκυτεῖ, ὅς ἐδ-
 ξατο αὐτῷ ἐν τῇ Νέῳ τείχει, πρὸς ἑλθόντα πρὸς
 Ὀσχυτεῖον, ἐν τοῖς ἔπεισι καὶ ἑλθόντα ἐν τῇ Ἰλιάδι
 τοῖσιδε,

Αἴας δ' ἐγγυθὲν ἦλθε, φέρων σάκος ἥν τε σῦρ-
 ρον,

Χαλκείον, ἐπὶ ἀβόειον· ὁ οἱ Τύχιος καί με τέρ-
 χων,

Σκυτοτόμοι δ' ἄριστος, ὅς ἑστι οἰκία ναίων.
 Ἀπὸ δὲ τῆς ποιήσεως ταύτης διδραχμαὶ ὅμνηρος
 ὡς εἰτε τὴν Ἰωνίαν, καὶ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἦσαν πε-
 ς αὐτῷ λόγος αἰσφύρεται· καὶ οἰκίων δὲ ἐν τῇ Χίῳ,
 καὶ διδραχμαίων ὡς εἰτε τὴν ποίησιν, ἀπικρομένων πολ-
 λῶν, στωεβούλῳ οἱ ἐντυγχάνοντες αὐτῷ ἐς τὴν
 Ἑλλάδα ἀπικέσθαι· ὁ δὲ πρὸς ἐδῆξεν ὅτι λόγον,
 καὶ κέρως ἐπέθυμαι ἀποδημῆσαι. Κατὰ νοή-
 σαι δὲ ὅτι ἐς μὲν Ἀργεὺς πολλὰ καὶ μεγάλα εἶεν
 δολογαὶ πεποιμέναι, ἐς δὲ τὰς Ἀθῆνας οὐ, ἐμ-
 ποιῶν ἐς τὴν ποίησιν, ἐς μὲν Ἰλιάδα τὴν μεγάλην, 40
 Ἐρεχθίᾳ μεγαλήτων ἐν τῇ καὶ ἑλθόντα, τὰ ἑσέα
 παῖδε,

Δῆμον Ἐρεχθίῳς μεγαλήτορος, οἱ ποτ' Ἀθῆ-
 νη

Θρέψε Διὸς θυγάτηρ, τίς δὲ ζείδωρος δ' ἔσθ-
 εα.

καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτῷ Μενεσθέᾳ, ὡς πώ-
 των εἶη δ' ἄριστος τάξαι πρὸς τὸν στρατὸν καὶ ἰσχυρῶς,

domum familiamque concediderit, tanquam Ithacensium præstantissimo atque æquissimo. Aliis etiam plerisque locis eundem laudibus vehit, siquidem Mineruam, quoties cum aliquo huma- na specie congredi fingit, Mentori idē- tidem tradit assimilatam deam. Ad hæc Phemio præceptor gratiam eruditionis simul & nutritionis in Odyssea retulit, in hæc verba,

*Phemius at cunctis præstantior arte ca-
 nendi*

*Insignem citharam, dederat quam præco,
 tenebat.*

Et rursus,

*Fundere ex hæc pulsans modulamina dul-
 cia capis.*

Meminit & naucularii in cuius comi- tatu nauigans, vrbes locaque plurima perlustravit. Huic nomen erat Menræ: cuius commemorat his versibus,

*Anchialo Mentis forti genitore crea-
 tus,*

*Imperito Taphiis, quibus est ars nautica
 cordi.*

Habuit etiam Tychio coriario gratiam, nimirum qui venientem ad sutrinam apud Nouum murum hospitio excepisset. Hunc enim Iliadi inferit his versibus,

*Communis accessit clypeo septemplyce tu-
 tus*

*Ajax: huic clypeum turris fabricatas ad
 instar*

*Vrbe in Hyle Tychius: non sutor doctior
 alter.*

30 A poeti vero hæc inclarescens Home-
 rus, nō per Ioniam solum celebrabatur, sed in ipsam vsque Græciam multus de eodem sermo perferebatur. Et quum iam eruditionis existimatione augescē- tem multi viferēt, inciderunt forte qui suaderent vt in Græciam se transferret. Quod consilium admittens, impense cupiebat adornato itinere illuc demi-
 grare. Commodumque intelligens
 Argos multis egregiisque elogiis cele-
 bratum, Athenas non item, poeti suæ in-
 ferit, in maiori quidem Iliade hos ver-
 sus, quibus Erechtheum magnifice lau-
 dibus vehit, in nauium catalogo,

*Orum ab Erechtheo populum: nutrinat
 illum*

*Pallas Erechtheum, tellus quem vasta cre-
 arat.*

Menestheum etiam, ducem Athenien- sium, tradit in exercitu tam pedestri quam equestri ordinando peritissimū, idque

xxvii

xxviii

idque his carminibus,

Hos tunc ducebat patria virtute Mene-
stheus,

Maximus: huic nemo poterat certare re-
gendis,

Aut etiam ornandis velequis, vel in ar-
eta locandis

Agmina militibus.

Aiacem vero Telamonium ipsosq; Sa-
laminios Atheniensibus in nauium no-
menclatura annumeravit, sic scribens,

Bis sex è Salamine rates Telamonius A-
iax

Egit, & adduxit statuens in litore iuxta
Cecropias naues.

Postremo in Odyssæa Mineruam, post-
quam cum Vlyssæ in colloquium vene-
rit, ad Atheniensium urbem, quam præ-
cipue colebat, concessisse fingit.

Ad Marathonæ dehinc & magnas venit
Athenas,

Tectaque Erechthei subiit.

xxx Hæc ubi hunc in modum meditatus
cōposuisset, animo in Græciam traici-
endi, commodum profectiōem capes-
sens, Samum appulit: contigitque forte
ut eodem tempore Samii Apaturia fe-
stum agerent. Hic Samius quidam agni-
to Homero (vtpote quem iam ante in
Chio vidisset) contribules suos adiens,
indicavit tanti hominis aduentum. Illi,
audita multa hominis prædicatione, iu-
bebant adduci eum. Conueniens igitur
Homerum Samius, Quandoquidem,
inquit, hospes, Apaturiorum festum ag-
git ciuitas, inuitant te contribules ad i-
dem festum concelebrandum. Home-
rus adfuturum se affirmans, comitatur
inuitantem. Porro quum iam illuc
quo vocatus erat pergeret, in mulieres
impegit quæ in triuiο Cyrotropho sacra
faciebant. Sacrifica occurrentis aspectu
indignata, exclamat, Vir, inquit, fa-
cessas à sacris! Homerus dictum illud in
animo voluens, rogabat quisnam esset
qui loqueretur, & cui deo sacrificaret.
Dux eius indicavit mulierem esse quæ
Cyrotropho sacrificaret. Quod audi-
ens Homerus, huiusmodi carmina pro-
tulit,

Dine preces audito meas, mulierque fac i-
sta,

Auersata torum iuuenili ætate vigentum,
Canorum veterumque senum capiatur a-
more,

Est atas effata quibus, sed prompta vo-
luntas.

ὅς τιςδε τοῖς ἔπεισι εἶπε,

Τῶν αὖθ' ἡγεμόνδ' υἱὸς Πετεῶδ' Μενεσθεύς·

Τῷ δ' οὐδ' ὧς τις ὁμοῖος ἑπιχρόνιος ἦμετ' ἀ-
νὴρ

Κοσμήσας ἱστίους τε καὶ αἰέρας ἀσπιδω-
τάς.

Αἶαντα δὲ δὴ Τελαμῶνος καὶ Σαλαμίνιους ἐν νε-
σὶ καταλόγῳ ἔπαξε πρὸς Ἀθηνάιοις, λέγων τά-
δε,

Αἶας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγρ' ἀνοχέδεκα ἡ-
ας,

Στήσι δ' ἄγων ἱὲν Ἀθηνάϊων ἱερῶν Φάλαγγ-
γας.

ἐς δὲ πλὴν Ὀδυσσεύς τὰδε ἐποίησεν, ὡς Ἀθηνᾶ
ἐς λόγῳ ἐλθούσα τῷ Ὀδυσσεὶ ἐς πλὴν Ἀθηνά-
ϊων πόλιν ἀπῆκετο, πρῶτα ταῦτ' αὖτε τῷ δῖῳ πολ-
λῶ μάλιστα,

Ἰκετο δ' ἐς Μαραθῶνα καὶ Ὀρυχόρου ἐς Ἀ- 360
θηνάς·

20 Δυνεὶ δ' Ἐρεχθίδος πυκινὸν δῶμον.

Ἐμπόησας δ' ἐς πλὴν πόλιν ταῦτα, καὶ τῷ Ἰσχυ-
αστάδῳ, ἐς Ἐλλάδα βουλόμενος· πρὶν εἶδαι δὲ τὴν πόλιν

πλοῦν, πρὸς οἷον τῇ Σάμῳ. ἔτυχον δὲ οἱ ἐκεί-
νοι δὴ τότε καὶ ἄλλοι ἐορτὴν Ἀπατούρια· καὶ

πρὸς τῷ Σαμίων ἰδὼν δὴ Ὀμηροῦ ἀπὸ γυμνασίου, πρὸ-
τερον αὖθις ἑπιστάμενος ἐν Χίῳ, ἐλθὼν ἐς τὰς Φρά-
γας διηγήσατο, ἐν ἑπαίῳ μάλιστ' ἐπιδείκνυμενος
αὐτὸν. οἱ δὲ Φράγες ἐκ ἐλθόντων ἄγειν αὐτὸν· ὁ δὲ,
ἐκτυχὼν τῷ Ὀμήρῳ, ἔλεξεν, ὦ ξεῖνε, Ἀπατού-
ρια ἀγούσης τῆς πόλιος, καλεῖσθαι σε οἱ Φράγες ἵνα

30 ἡμέτερον στυγερότατον ἔσῃ. ὁ δὲ Ὀμηρος ἔφη ταῦ-
τα ποιήσειν, καὶ ἦεν μετὰ τῷ καλέσαντι. Πορβύ-
ουμος δὲ ἐγγυμνασίου γυναιξὶ χυρστέρῳ θυ-
εύσας ἐν τῇ τειρόδῳ. ἡ δὲ ἱέρεια εἶπε πρὸς αὐτὸν,

διμχεράσασα τῇ ὕφει, Ἄνερ δ' ἄπο τῷ ἱερῶν. ὁ δὲ
Ὀμηρος ἐς θυμὸν τε ἔβαλε ἔρηθρην, καὶ ἦρετο δὴ ἄ-
γροντα τίς τε εἴη ὁ Φηγξάμενος, καὶ τίτι θεῶν ἱε-
ρὰ θύεται. ὁ δὲ αὐτῷ διηγήσατο ὅτι γυνὴ εἴη χυ-
ρστέρῳ θύουσα. ὁ δὲ, ἀκούσας, λέγει πάντες τὰ

40 ἔπειτα,
Κλῆθ' μοι Ὀχολιδῶν χυρστέρῳ, δὸς δὲ γυναικᾶ
Τιῶδε νέων μὲν αἰνίασθαι φιλότητα καὶ βί-
ναι,
Ἡ δ' ἑπὶ περὶ ἔδω πολιορκητάφοισι γέρου-
σιν,
Ὡς ὦρ' ἡμῶν ἀσάμβλυέται, θυμὸς δ' ἔμενοι.

1 Quum igitur hæc poesi suæ inseruisset, & res ad suam in Græciam profectiōem necessarias comparasset, Samum app.

Εἴπει δὲ ἦλθεν εἰς τὴν φρήν, καὶ τοῦ οἴκου
ἐνθα δὴ ἐδάμνωτο, ὅτι οὐδὲν ἔστι, οἱ μὲν λέ-
γουσι, χρησμῶν πύργος ἐστὶν οἴκος, οἱ δὲ φασὶ
τότε ἐκκαύσαι σφαῖς, ἐπειδὴ Ὀμηρος τὰ ἔπει-
α εἴπειν,

Αἰδοῦναι μὲν ἑφῆμος, παῖδες· πύργον δὲ, πό-
λιν·

Ἰστωσι δὲ ἐπὶ τοῖς κλισίαις· ἦες δὲ, θαλάσ-
σης·

Χρήματα δὲ αὖξαι οἶκον· ἀτὰρ γεραροὶ βα- 10
σιλῆες

Ἡμῶν εἰν ἀργῇ, κόσμος τ' ἀλλοισιν ὀρε-
σθαι·

Αἰθροῦ δὲ πύργος γεραρόπερος οἶκος ἰστέ-
σθαι.

εἰσελθὼν δὲ, κατὰ κλισίαις ἐδάμνωτο μετὰ τῶν φρε-
νῶν· καὶ αὐτὸν ἐτίμων, καὶ ἐπὶ θαύματι εἶχον· καὶ
τότε μὲν τὴν κρίναι αὐτὸν ἐποίησεν Ὀμηρος.

Τῇ δὲ εἰσαύριον ἀποπορεύοντες ἰδόντες κεραμέ-
ες πῆες, καμῖνοι ἐγκαινότες κεράμου λεωτοῦ, 20
παρακαλέσαντο αὐτὸν, πεπυσμένοι ὅτι σφόδρα
εἴη· καὶ ἐκέλευον σφιν αἰεῖσαι, φάμενοι δώσειν αὐ-
τῷ τὸ κεράμου, καὶ ὅ, τι αὐτῷ ἄλλο ἔχουσιν. ὁ δὲ Ὀ-
μηρος αἰεῖδει αὐτοῖς τὰ ἔπεια τάδε, ἀκαλείπαι κά-
μινος,

Εἰ μὲν δώσιτε μίαν, αἰεῖω ὧ κεραμῆ-
ες,

Δύω δ' ἂν Ἀθηνᾶν, καὶ ὑπὲρ χεῖρα κα-
μίνου·

Εὐδὲ μελαίνῃεν χύτλοι, καὶ πάντα μάλ' ἰ- 30
εῖ·

Φρυγίαν τε καλῶς καὶ πῆες ὦνον ὀρε-
σθαι,

Πολλὰ μὲν εἰν ἀργῇ πωλούμενα, πολλὰ δὲ
ἀγυαῖς,

Πολλὰ δὲ κερδῆσαι· ἡμῖν δὲ δὴ ὥς σφιν νοῆ-
σαι·

Ἡν δὲ ἐπ' αἰαδείτω τρεφόντες ψάδην ὀρη-
σθαι,

Συγκαλέω δὲ ἥπειτα καμῖνον δηλητη- 40
ρας,

Συντελέω ὁμῶς Σμαράγην τε καὶ Ἀσβετον, ἡδὲ
Σαβάκτην,

Ὡμὸς δ' αὖθις ὅς τῃδε τέχνη κακὰ πολλὰ πο-
εῖται.

Vbi vero ad contribulum collegium xxxi
accessisset Homerus, iamque in limine
ædium consisteret in quibus epulum
instructum erat, aliqui narrant iam tum
ardente igne poetam cecinisse, alii post-
ea accensum quam carmina ista ceci-
nisset,

*Ut patris, nati, sic turres sunt decus ur-
bis:*

*Sic & equi campum decorant, sic æquora
naues,*

*Sic & opes ornant ædes: præsentia regum
Augusto in folio decorat fora lata seden-
tum:*

*At lucente domus multo est augustior t-
gne.*

Ingressus autem reclinatusque, cum il-
lis contribulibus epulo fruens, in ma-
gno honore admirationeq; ab accum-
bentibus est habitus, ibidemque ea no-
cte cubile sibi parauit. 2 Crastino die
conspicantes eum figuli quidam qui in
figlina laterunculos tegulasque coque-
bant, quum intellexissent hominem es-
se cruditum, 3 compellatum iusserunt
canere, pollicentes cum tegulas, tum a-
lia, qualia ea cunque essent quæ habe-
rent, se illi daturus. Homerus hæc illis
cecinit carmina quæ vocantur Cami-
nus, id est fornax.

*Si mihi mercedem dabitis figuli, ista cane-
mus,*

*Huc ades o Pallas, dextraque foueto cami-
num,*

*Pulchre ut durestant calices, & mollia
cuncta,*

*Siccenturque probe, & figulis lucra magna
reparent,*

*Vendita perque forum multa, & per com-
pita, multa.*

*Sic illis quæstus crescat, prudentia no-
bis.*

At si deposito iuuat irridere pudore,

*Huc precor ut pestes veniant quæcunque
per orbem*

*Grassantur, fundant & in hunc mala
cuncta caminum.*

*Irruat huc Smaragus, gravis Asbetus, at-
que Sabactes:*

*Contere tu Pallas flammamque & vasa
camini,*

*Ille licet rapido multum nunc ferueat a-
stu.*

*Insuper Omodamus feruatque & damna
det arti.*

1 Quum autem ingressus esset, & accubisset, 2 Postidie autem abeuntem eum conspicati fig. 3 Aduocarunt &
iuss.

*Omnia misceto, fornacem, vasa, domum-
que,
Vt fragor immensus fiat, figulique tremi-
scant:
Non secus ac mala crepitu clauduntur e-
quine,
Sic subita fornax crepitetque cadatque ru-
ina,
Inque lutum redeant calices & vasa mi-
nuta.
Huc quoque Solis ades nata, incantare pe-
rita,
Inque ipsos & opus tua noxia sparge vene-
na.
Huc ducat longo Centauros agmine Chl-
ron:
Quique manu Herculeæ cecidere superque
fuerunt,
Illi contundant opus omne, ipsumque ca-
minum
In nihilum penitus redigant, figuli ista vi-
dentes
Plorent, & lacrymis spectent ingentia
damna.
Improbitalis ego spectabo hæc premia le-
tus.
Denique qui pronus fornacem respicit, illi
Flamma vorax faciem rapiat, penitusque
perurat.
Sic scelus agnoscent omnes, atque inde ca-
nebant.*

xxiii *At vero in Samo hybernans, calendis
potentiorum ædes ostiatim adiens ali-
quid accipiebat, canens hæc carmina
quæ Etesione, hoc est, ramalia, vocantur:
ducente eum comitanteque aliquot pue-
rorum indigenarum choro,
Venimus ad magnas ades ciuemque po-
tentem,
Cuius diutius resonat domus atque red-
undat.
Vos aditum præbete fores: feliciter intrent
Diuitiæ, & requies hilaris, Charitesque
sequantur:
Vasa opibus taceant, nihil hic videatur
inane:
Sintque laborata Cereris repleta canistra.
Excelsæ curru nūrus hic portetur, & i-
psam
Veloci cursu reuehant ad limina mulæ.
Hæc premat electræ pedibus, telaque la-
boret.
Ast ego vos repetam, repetam (mibi crede)
quotannis,
Non secus atque redit sub tectum garrula
Progne.*

Πείθε πύργουσαν καὶ δῶματα, σὺν δὲ καί-
μιος
Πᾶσα κυκλήϊν, κεραμίων μέγα κακυστή- 361
των.
Ὡς γὰρ ὅς ἱππεὶν βρύκει, βρύκει δὲ καίμιος,
Πᾶν τ' ἐντοδ' αὐτῆς κεραμῖα λεωτὰ ποιοῦ-
σα.
Δῶρε καὶ ἡλίου θυγάτηρ πολυφάρμακε Κίρ-
κη,
10 Ἀγρία φάρμακα βάλλε, καὶ τοῦ δὲ αὐτοῦ τε καὶ
ἔργα.
Δῶρε δὲ καὶ Χείρων ἀγέτω πολέας Κενταύ-
ρους.
Οἳ δ' Ἡρακλείου χεῖρας φύζον, οἳ τ' ἀπόλοι-
το,
Τὸ πᾶσι τὰ δὲ ἔργα κακῶς, πᾶσι δὲ καίμι-
ος.
Αὐτοὶ δ' οἱ μὲν ὄντες ὄρωτο ἔργα πονηρά.
Γηθῆσω δ' ὁρῶν αὐτῶν κακωδαιμόνα τέ-
χνῳ.
20 Ὅς δὲ χ' ὑφ' αὐτῶν, πᾶσι τοῦτου πᾶν δὲ πᾶσι
ὡς πᾶσι
Φλεχθῆναι ὡς πᾶσι τῶν ὅτις αὐτῶν αἰσιν ῥέ-
ζειν.
Παραχειμάζων δὲ σὺ τῇ Σάμῳ, ταῖς νομικαῖς
παραποροῦσιν πᾶσι ταῖς οἰκίαις καὶ δίδασκον-
τάς τε, ἐλάμβανέ τι, αἰδῶν τὰ ἔργα τὰ δὲ ἀκαλῆται
Εἰρεσιῶν, (ὡδὲ γὰρ ὅς αὐτῶν καὶ συμπαρῆσαν αἰετῶν
παίδων πνέες τῶν ἐγχωρίων)
30 Δῶμα πᾶσι τῶν πᾶσι αὐτῶν μέγα δυνά-
μειοιο,
Ὅς μέγα μὲν δυνάται, μέγα δὲ βρέμει, ὄλβιος
αἰεὶ.
Αὐτὰρ αἰακλίνεσθε θυγαῖ· πλοῦτος γὰρ ἐσ-
εῖσι
Πολλὰς, σὺν πλούτῳ δὲ καὶ δὴ φροσύνη τε θα-
λῆα,
Εἰρήνη τ' ἀγαθή. ὅσα δὲ αἴτια, μετὰ μὲν εἴη,
Κυρβαῖν δὲ αἰεὶ καὶ κερδοπῆς ἔρπεο μάζα.
40 Τοῦ πατρὸς δὲ γαίῃ κατὰ διφραδα βάσιται
ὑμῖν.
Ἡμίονοι δὲ ἄξουσι κρατὰ πόδες ἐς τόδε δῶ-
μα.
Αὐτὴ δὲ ἰσθὶν ὑφαῖροι ἐπ' ἡλέκτρῳ βεβα-
ῖα.
Νεῦμαί σοι νεῦμαί σοι αὐτοῖς, ὡς χελιδῶν.

ἔμιν

Εἴηκε δὲ παρ' ἐξούροις· καὶ εἰ μὴ τοὶ δῶσεις, εἰ δὲ μὴ,

Οὐχ ἐξήξομαι· οὐ γὰρ σιωοικῆσονται ἐνθάδε ἡλθούμην.

ἦ δὲ τοὶ δὲ τὰ δὲ ἐν τῇ Σάμῳ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔπειτα τῶν παίδων, ὅτε ἀγίεσθαι ἐν τῇ εὐρυίᾳ τῆς Ἀπόλλωνος. Ἀρχοῦντος δὲ τῆς ἑαυτοῦ, ἐπεχείρησε πλεῖν Ὀμηροῦς εἰς τῆς Ἀθηνῶν ἐκ τῆς Σάμου. καὶ αἰσχυρὸς μετὰ πινὼν ἐγχωρίων, ἀπὸ τῆς ἐκείνου εἰς τὴν ἴον· καὶ ὁρμήσας οὐ κατὰ πόλιν, ἀλλ' ἐπὶ ἀκτῆς. σιμῶν δὲ τῶν Ὀμηροῦ κατὰ πολὺν πρὸς

ἔμιν

ἔλασθαι μαλακῶς ἔχειν· ἐκβαλὼν δὲ ἐκ τῆς πλοῖου, ἐκοιμήθη ἐπὶ τῆς κυματώδους ἀδυνατίας ἔχων. πλείους δὲ ἡμέρας ὁρμώωντων αὐτῶν δι' ἀπλοῖαν, καὶ βαλόντες αἰεὶ πινες τῶν ἐκ τῆς πόλιν, ἀπὸ τῆς ἐκείνου πρὸς τῶν Ὀμηροῦ, καὶ ἐνθαυμάσια πῆχον αὐτῶν, ἀκρύοντες αὐτῶν. Τῶν δὲ ναυτῶν, καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλιν πινῶν ἡμεῶν πρὸς τῶν Ὀμηροῦ, καὶ πλῶσαι παῖδες ἀλγῆες ὄντο πεν, καὶ ἐκβαλόντες ἐκ τῆς ἀκτῆς, παρ' ἐξούροις αὐτοῖς τὰς

ἔμιν, ἄγετι μὲν οἱ, ἐπακρύσαστε ἡμέων, αἱ ἄρα διώκαδε ἀφ' ἡμῶν αἰεὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν καὶ πινες τῶν παρ' ἐξούροις, ἐκείνου λέγειν· οἱ δὲ εἰπὼν, Ἡμεῖς ἄσσοι ἴδομεν, κατελίπομεν· αἱ δὲ μὴ ἴδομεν, φέρομεν. οἱ δὲ φασὶ μέτρῳ εἰπὼν αὐτοῖς,

Ἄσσοι ἴδομεν, λιπόμεθα· αἱ δὲ ἔχ' ἴδομεν, φέρομεθα.

οὐ διωκόμενοι δὲ τῶν παρ' ἐξούροις γινώσκοντες τὰ ῥήματα, διγῆσαστο οἱ παῖδες ὅτι ἀλγῆες, ὅθεν ἐδύνασθαι εἰλῆν· καὶ θῆκοι δὲ ἐν γῇ, ἐφθελίζοντο. καὶ ὅσοις μὲν ἔλαβον τῶν φθελῶν, κατελίπον· ὅσοι δὲ μὴ ἐδύνασθαι, ἐς οἴκους ἀπεφύγοντο. αἱ δὲ Ὀμηροῦ, ἀκρύσας τῶν, ἐλὼν τὰ ἔσχατα τὰ δὲ,

362

Τοίων γὰρ πατέρων ὅς' αἵματος ἐκ γυνάτε, Οὐτε βαθυκλήρων, οὐτ' ἀσπῆρα μὴ λαβεῖν πιν.

Ἐκ δὲ τῆς ἀσπῆρας τῆς σιμῶν ὄντος Ὀμηροῦ τελευτῆσαι ἐν ἴῳ, οὐ πρὸς τὸ μὴ γινώσκειν τὸ πρὸς τῶν παίδων ῥήματα (ὡς οἶονταί πινες) ἀλλὰ τῇ μαλακίᾳ. τελευτῆσας δὲ ἐν τῇ ἴῳ, αὐτῶν ἐπὶ ἀκτῆς ἐτάφη· ἔπειτα τῶν συμπελομένων καὶ τῶν πολιτῶν ὅσοι ἐν τῇ ἴῳ ἐλθόντες αὐτῶν. καὶ ὁ ἐλεγεῖον τοῦ ἐπὶ γράψαι ἴσται ὕστερον χρόνῳ πολλῷ, ὡς ἦδ' ἡ τε ποίησις ὅς' ἐπεπλάκει, καὶ ἐθαυμάζετο ἔπειτα πολλῶν· ὅθεν Ὀμηροῦ ἔστιν.

Ἐν τῇ ἐκείνῃ, ὅπερ ἡμῶν Ὀμηροῦ δabant, cumque addientes admiratione prosequerantur.

Assumus in porta: seu munera ferre placebit,

Seu nihil, est tamen hinc abeundi certa voluntas.

Non etenim hic habitare diu nec adesse paramus.

Atque hæc carmina postea in Samo diu à pueris decantabantur, quoties ad Apollinis festum collecti conueniebant. Ineunte deinde vere moliebatur Homerus è Samo Athenas proficisci: soluensque una cum popularibus quibusdam, ad Ion appulit: ubi stationem non ad urbem sed in litore habebant. Hic contigit Homerum grauitè ægrotare: egressus igitur è naui, in crepidine litoris iacebat ægrotus. Quumque diutius illic ob nauigandi difficultatē in portu remorarentur, subinde plerique ex vrbe Homero vacabant, eumque audientes, reuerenter obseruabant. Iam vero nautis ceterisque aliquot qui è ciuitate conuenerant, illic apud Homerum confidentibus, forte pueri piscatores eo appulerunt: qui è nauicula egressi, hæc illis verba fecerunt, Agite peregrini, audite nos, num quid eorum quæ proponemus explicabimus. Ibi è præsentibus quidā iubebat eos proloqui. Illi, Nos, inquiunt, quæcunque cepimus, reliquimus: quæ vero non cepimus, nobiscum portamus. Et quum nemo id ænigmatis interpretari posset, piscatores explicabant: significantes nimirum, se, quum piscium nihil capere possent, desidentes in sicco, pediculos uenatos: & horum quotquot cepissent, abiicisse: quos autem non inuenissent, domum retulisse. Quæ audiens Homerus, hæc dixit carmina,

Hi uos, o pueri, sales genuere parentes,

Nec latis fundis, gregibus neque mille potentes.

Ex hac autem ægitudine extremū diem clausit Homerus in Io, non (ut arbitrantur aliqui) ænigmatis perplexitate eneatus, sed morbo. Extinctus uero in Io Homerus, à comitibus suis atque ciuibus qui ex vrbe in colloquium cum eodem venerant, in litore ibidem honorifice sepultus est. Cuius sepulcro multo post tempore lense, ubi poësis eius iam publicata ab omnibus celebraretur, huiusmodi inciderunt carmen elegiacum.

Condit

Condit humus caput hac sacrum, qui ver-
sibus arma

Fortia diuinis heroum ornaait, Home-
rum.

xxvii Porro quod Æolius fuerit Homerus,
& non Ion, neque Dorienſis, partim ē
iam dictis perſpicuum eſſe poterit, par-
tim etſam his coniecturis deprehendi-
tur. Siquidem poetam tantum, qui ho-
minū peculiareſ mores in ſuam poeſin
trāſferre ſtuderit, par eſt aut laudatiſſi-
mos excogitaſſe, aut patrios cōmemo-
raſſe. Iam vero carmina eiꝯ expenden-
tes, indidem pronuntiabit. nam quum
ſacrificii ritum huiuſmodi quendam re-
ferat, aut ipſe eundem tanquam proba-
tiſſimum excogitauit, aut quod cum pa-
triis inſtitutis conueniret. Sic enim in-
quit,

Protractās iugulant pecudes, & tergora
coſtis

Diripiunt, femorumque toros & crura re-
cidunt,

In parteſque ſecant geminas: tum pinguis
nidor

Viſcera nube tegit denſa.

In hiſ verſibus de iliis nulla mentio, qui-
bus in ſacrificiis tamen utebantur cete-
ri, præter vnam Æolicam gentem, quæ
ilia non concremabat. Indicat præterea
hiſ quoque verſibus quod Æolius exi-
ſtens, ſuæ gentis ritibus uſus ſit,

--- *tum ſegmina carniū*

Ipſe focus multo crepitantibus admonet i-
gni

Cruda ſenex, & uina ſuper nigrantiā fun-
dit:

Quem verubus quibus iuuenes onerata
tenentes

Brachia circumſtant.

Æoles enim ſoli inteſtina quinque veru-
bus defixa torrebant, reliqui Græci tri-
bus. etenim πέντε dicunt Æoles pro πέν-
τι, id eſt, quinque. Atque hæc ſane de ge-
nere, vita interituque Homeri à nobis
relata ſint. Ceterum ætatem Homeri,
ſiquis diligenter recteque ratiocinetur,
ex hiſce facile deprehendet. Nempe ab
expeditione Græcorum quam Aga-
memnon & Menelaus in Ilium habue-
runt, annis centum poſt atque triginta
Leſbus oppidatim habitari cœpit, quum
antea nullam prorſus haberet ciuitatem.
Post Leſbum habitatam annis viginti Cu-
ma Æolica & Phricotis appellata habitata fuit.
Porro à Cuma annis duodeuigin-
ti, in Smyrnam Cumani colonias deduxerunt:
quo tempore natus fuit Homerus.

Εἰθ' αὖτε τιτὸν ἱερὸν κεφαλὴν κατὰ γαῖαν· καλὺ-
πτει,

Αἰὶ δ' ὀφθαλμοῖσι καὶ σμῆτορα θεῶν Ὀμηροῖ.

Ὅτι δὲ ὡς Αἰολὸς Ὀμηροῦ, καὶ οὐτε Ἴων, ὅτε Δω-
ριὸς, τοῖς τε εἰρημνοῖς δεδιλωταῖ μοι, καὶ δὴ καὶ
τοῖς τε τεκμηρέσθαι παρέχει· αὐδ' ὅρα ποιητικῶ
τηλικούτοι εἰκὸς ἐστὶ τῷ νομίμῳ τῷ πατρὶ τοῖς ἀν-
δράποισ ποιῶντα ἐς τὴν πόλιν, ἥτοι τὰ καλλίστα
ἔξδραγντα ποιεῖν, ἢ τὰ ἐωυτῶ, πατρία εἶντα. ἥδη
ποίησθαι δ' αὐτὸν δὲ αὐτὸ τῷ ἐπείων ἀκρόντες κειμή-
τε. ἱεροποιῶν γὰρ ἢ τὴν κρατίζων ἔξδραγν ἐ-
ποίησιν, ἢ τὴν ἐωυτῶ πατρίδα παρσηκυσαι. λέ-
γει γὰρ ὧδε,

Αὐτ' ἐρυσσιν μὲν παρσηκυσαι ἐσφάζει καὶ ἐδρι-
σαν,

Μηροῖ τ' ἔξεται μοι, κατὰ τε κρίσῃ ἐκάλυ-
ψαι,

Διότ' οὐχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῷ δὲ ὁμοθι-
τησαι.

20 ὅτι τοῖς ἑσθ' ὁσφύος ὧδε ἐν εἰρημῇ, ἢ ἐς τὰ ἱε-
ρὰ χερόνται· μινώπαιον γὰρ τῷ Ἐλλήων δ' Αἰο-
λικῶν ἐθὺς οὐ καὶ ὁσφύς. δηλοῖ δὲ καὶ ὅτι τοῖς δὲ
τοῖς ἐπείων ὅτι Αἰολὸς ὦν, τοῖς νόμοις τοῖς τούτων ἐ-
χρήσθαι,

Καί μ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρον, ἐπὶ δὲ αἰήσας οἶ-
νον

Λεῖβε· ἱεοὶ δὲ παρ' αὐτῷ ἔχον πεμπύβολα
χεροῖν.

30 Αἰολεὺς γὰρ μόνος τὰ σπλάγχνα ἐπὶ πέντε ὀβε-
λαῖν ὁσφύσιν, οἱ δὲ ἄλλοι Ἐλλήες ἐπὶ τεσσάρων. καὶ
γὰρ ὁνομαζομένη οἱ Αἰολεῖς τὰ πέντε, πέμπτε. Τὰ
μὲν οὖν ἑσθ' τῆς γυναικὸς καὶ τελευτῆς καὶ βίης δε-
διλωταῖ μοι. Περὶ δὲ ἡλικίης τῆς Ὀμηροῦ, ὅτι
τῷ δὲ αὐτῷ ἐπὶ σκετοῖς ὁμοῖς, ἀκρίβως καὶ ὀρθῶς
λογίζοιτο. Ἐπὶ γὰρ τῆς εἰς Ἴλιον στρατείας, ὡς Ἀ-
γαμέμνων καὶ Μενέλαος ἤγειραν, ἔτεσιν ὕστερον ἐ-
καθ' ἑκαὶ τετράκοντα Λέσβος ὀκίαδη κατὰ πόλεις,
πρῶτον ἐοῦσα ἄπολις. μετὰ δὲ Λέσβον οἰκί-
σασθαι ἔτεσιν ὕστερον εἴκοσι Κύμη ἢ Αἰολιδῶν καὶ
Φεακῶν καλεομένη ὀκίαδη. μετὰ δὲ Κύμην, ὁ-
κτωκῶν ἔτεσιν ὕστερον Σύμνη ἑσθ' Κυ-
μῶν κατὰ πόλιν καὶ ὅτι οὕτως γίνεται Ὀμηροῦ.
ἀφ' οὗ

ἀφ' οὗ ὁ Ὀμηρος ἐγγύς, ἔτι δὲ ἐξ ἀκρόασις εἰς
 σιδύο μέγας τὸν Ἰέρξεω ἀγέλαστος, ὡς ἔρατ' ὁ
 σάμμος ἐπὶ τῆς Ἑλλάδας, καὶ ζεύξας τὸν Ἑλλήσπον-
 τος, διέβη ὁ καὶ Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην. ἀπὸ δὲ τοῦ-
 του ῥηθίως ἐστὶν ἀριθμῆσαι τὸν χρόνον τῶν ἔχον-
 τιν ἡγετῶν καὶ τῶν ἀρχόντων Ἀθηνῶν. τῶν δὲ Τρω-
 ῶν ὕστερον γέγονεν Ὀμηρος ἔτεσιν ἑκατὸν ἐξήκον-
 τας.

Ab Homero autem nato anni sunt sex-
 centi vigintiduo ad Xerxis vsq; in Græ-
 ciam traiectum, qui videlicet iuncto
 pontibus Hellesponto cum exercitu ex
 Asia in EVropam penetrauit. Ex his i-
 gitur tempus illud calculo colligere fa-
 cile fuerit ei qui prætorum Atheniensiu-
 um rationem habuerit. Centum autem
 & sexaginta octo post Troianum bel-
 lum annis extitit Homerus.

Τ Ε Λ Ο Σ

τῶν ἀπὸ Μυσῶν Ἡρόδοτος καὶ Ἀλεξανδρινός, καὶ ἑλληνιστὸς τῆς αἰῶνος Ὀμήρου

A P P E N -

A P P E N D I X

AD HERODOTVM,

De Legibus & Institutis tam Persicis
quam Ægyptiacis.*Ut ea ex diuersis auctoribus ab H. STEPHANO fuit adiecta.*

DE

ΠΕΡΣΙΚΩΝ

PERSARVM ΠΕΡΣΙΚΩΝ

LEGIBVS ET INSTI- NOMΩΝ ΚΑΙ ΕΘΩΝ,

TVTIS, EX DIVER-

ΕΚ ΔΙΑΦΕΡΩΝ ΕΤΓ-

sis historicis.

γασίων.

EX XENOPHONTE,

ΕΚ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ, ΗΛΙ-

*Pædia Cyri libro I.**δίας Κύρου βιβλίω α΄.*

PRIMA his legibus cura à bono publico videtur initium sumere Haud enim incipiunt itidem ut alie plurimæ ciuitates, quæ parentibus permittentes pro voluntate filios educare, & ætate prouectioribus pro arbitrio vitam agere, eis iubent ne furentur, ne rapiant, ne in alienas ædes ingredi-
antur vi, ne iniuste percutiant quenquã, ne adulterium patrent, ne principis imperium detreant, reliquaque huiusmodi eodem pacto. quod siquid horum transgressus quis fuerit, pœnam in eum statuerunt. At Persarum leges anticipantes, maxime curant ne initio tales sint ciues ut cuiusquam vel improbitatis vel turpitudinis desiderio capi-
antur.

Curant autem illud hoc pacto. Est illis forum quod vocatur liberum, ubi & regie, & alia sunt palatia. Hinc & venalia, & circumforanei, & horum clamores atque ineptiæ in alium locum reiecta sunt, ne horum turba compositis eorum moribus qui institutionem adepti sunt, misceatur. Est autem forum circa palatia distributum in partes quatuor quarum vna est puerorum, altera puberum, ²⁰ tertia virorum, qui perfectam ætate iam agunt:

QΥΤΟΙ δὲ δοκῶσιν οἱ νόμοι ἀρχαῖς τῷ κυνὶ ἀγαθὸν ἔπιμε-
λέμενοι. ἔχ' ὁμοίως γὰρ ταῖς *Alias lect.*
πλείσταις πόλεσιν ἀρχονται. αἱ *vide in*
μὲν γὰρ πλεῖσαι πόλεις, ἀφ' ἧσιν *meis annos.*
παιδῶν ὅπως τὶς ἐθέλοι τὴν
ἐαυτοῦ παιδα, καὶ αὐτοῖς τὴν πορεσυνήκεν ὅπως ἐθέ-
λῃσι διαγῆναι, ἔπιτατὶσιν αὐτοῖς μὴ κλέπτειν, μὴ *ἢ τῶν*
ἀρπαζῆν, μὴ βία εἰς οἰκίαν παρεῖναι, μὴ παῖδιν οἱ *ποικίλναι*
μὴ δίκαιον, μὴ μοιχεύειν, μὴ ἀπὸ θῆναι ἀρχοντι, καὶ τὰ *ον*
λατὰ ποιεῖν ὡς αὐτοῦτος· ὡς δὲ τις τῶντων τὶ *ῥα*
βλήνῃ, ζῆμίας αὐτοῖς ἐπέτασεν. οἱ δὲ Περσικὸν νόμον, *ἢ ζῆμίας*
πορεσυνήκεν ἔπιτατὶσιν ὅπως ἂν ἀρχὴν μὴ τοι- *ἢ ἐπιτατὶ*
ῶσι ἔσθαι οἱ πολῖται ὥς ποιεῖν πινὸς ἐργον ἢ αἰ-
σχρὸν ἐφίεσθαι.

Ἐπιμέλονται δὲ ὧδε ἔστιν αὐτοῖς ἐλθεῖν ἀγο-
ρεῖ καλουμένη, εἶθ' αὖτε βασιλεῖα καὶ τὰ ἄλλα *ῥα*
χρῆα πεποιήται· ἐπεὶ οὖν τὰ μὲν ὄνια, καὶ οἱ ἀγοραῖοι,
καὶ αἱ τῶντων φωναὶ καὶ ἀπεργασίαι ἀπὸ πᾶσιν εἰς
20 αἷον τόπον ὥς μὴ μετακινήσονται ἢ τῶντων τύρην τῇ τῇ
πεπαυμένων διχοσμία· διήρηται δὲ αὐτὴ ἡ ἀγορὰ
ἢ πρὸς τὰ *ῥα* χρῆα εἰς τέτταρα μέρη· τῶντων δὲ ἔστιν
ἐν μὲν παλαιῇ, ἐν δὲ ἐφ' ἡμέροις, ἄλλοι πελείοις ἀνδράσι,

1 Magistratus imp. 2 Tertia eorum qui vitilem ætatem attigerunt. Vel, eorum qui matura sunt ætate. Sic paulo post.

ἄλλο τοῖς ὑπὸ τὰ στρατώσιν ἐπιγενομένοι. νό-
μος δὲ εἰς τὰς αὐτῶν χώρας ἕκαστοι τούτων παρεί-
ον, οἱ μὲν παῖδες, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, καὶ οἱ τέλειοι ἄν-
δρες· οἱ δὲ γεραίτεροι, ὡς αὐτοὶ ἐκαστὸν περὶ χω-
ρῇ· πλὴν ἐν ταῖς τεταγμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς δεῖ
αὐτοῖς παρῆναι. οἱ δὲ ἑφεβῶν καὶ καμνύοντων ὡς
τὰς γυμναστικὰς, οὗτοι δὲ οὐτε ἐπιτηδεύονται, ὡς μὴ
περὶ ῥῆθι παρῆναι· οὔτε πολλὰ κίς ἀπεινα κα-
λόν. ἄρχοντες δὲ ἐφ' ἕκαστον τούτων τῶν μερῶν
εἰσὶ δώδεκα· (δώδεκα γὰρ καὶ Περσῶν φυλαὶ διή-
ρηνται) καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς παῖσιν ἐκ τῶν γεραιτέρων
ἢ ῥημῶν· εἰσὶν οἱ αὐτοὶ δοκῶσι τὰς παιδας βελτί-
στους· αὐτοὶ δὲ ἀποδεικνύουσι· ἐπὶ δὲ τοῖς ἐφῆβοις, ἐκ
τῶν τελειῶν ἀνδρῶν· εἰ αὐτοῖς τοῖς ἐφῆβοις βελτί-
στους δοκῶσι παρέχειν· ἐπὶ δὲ τοῖς τελείοις ἀνδρά-
σιν, οἱ αὐτοὶ δοκῶσι παρέχειν αὐτοῖς μέγιστα τὰ τετα-
γμένα ποιῶντες, καὶ τὰ περὶ ἀνγελλόμενα ὑπὸ
τῆς μεγίστης ἀρχῆς. εἰσὶ δὲ καὶ τῶν γεραιτέρων
περὶ αὐτὰ ῥημῶν οἱ περὶ αὐτοῖς ὅπως καὶ αὐ-
τοὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἀποτελεῶσιν.

Αὐτοὶ δὲ ἐκαστὴν ἡλικίαν περὶ τετακται ποιεῖν, διη-
γούμεθα· ὡς μᾶλλον διηλόν γήρηται ἢ ἐπὶ μέλον-
ται ὡς αὐτοὶ βέλτεροι εἶναι οἱ πολῖται. οἱ μὲν δὲ παῖ-
δες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες, ἀφ' ἑαυτοῦ, μαθη-
θαιόντες διχομοσύνῃ· καὶ λέγουσιν ὅτι τὸ πᾶν ἔρ-
χονται, ὡς περὶ τὸν ἡμῶν οἱ τὰ γράμματα μαθη-
σοῦντες. οἱ δὲ ἄρχοντες αὐτῶν ἀφ' ἑαυτοῦ οἱ
πλείστον μέρος τῆς ἡμέρας διακρίνοντες αὐτοῖς.
γίγνεται γὰρ διὰ καὶ παῖσιν περὶ ἀλλήλους, ὡς περὶ
αὐτοῖς εἰσιν, ἐγκλήματα καὶ κλοπῆς, καὶ ἀπαγωγῆς,
καὶ βίας, καὶ ἀπάτης, καὶ κακολογίας, καὶ ἄλλων οἷων
εἰκός. οἱ δὲ αὐτοῖς τούτων τί ἀδικούσιν, τιμω-
ροῦνται· καὶ λέγουσι δὲ καὶ οἱ αὐτοὶ ἀδικῶς ἐγκα-
λοῦντες κρίσκουσιν. διακρίνουσι δὲ καὶ ἐγκλήμα-
τος οὐδὲν ἐκ αὐτῶν μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μά-

Lege νομίστα, διακρίνεται ὅ· οὐχ ἡκιστα, ἀχαριστίας· καὶ ὅτι
αὐτοὶ αὐτοῖς διδάσκοντες μὲν χάριν ἀποδίδουσι, μὴ ἀ-
ποδίδουσι ὅ, καὶ λέγουσι καὶ τὸν ἰσχυρῶς. οἷονται
γὰρ, τὸς ἀχαριστοῖς, καὶ περὶ τὸς αὐτοὺς μάλιστα ἀμελῶς
ἔχειν, καὶ περὶ γονέας καὶ πατεῖδας καὶ φίλους. ἔπει-
σται ὅτι δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἢ αἰσχρογυνίᾳ.

animaduertunt: quippe qui arbitrantur, eos qui sint ingrati, & deos maiorem in modum negli-
gere, & parentes, & patriam, & amicos. Ingratitudinē vero potissimum impudentia sequitur.

1 Ephebi, sine, puberes, ut paulo ante ueris. 2 Cum armis quibus exercentur. 3 Ephebis (vel puberibus) ex matu-
ra ætatis uiris. 4 Legit ἐπὶ μισοῦσι ἢ ἰπμῶνται significat, Qualem diligentiam adhibeant. 5 Huius loci sensum inuenerat Philo-
lephus.

quarta vero eorum qui sunt emeriti. Legeque cautum est ut horum singulis
locis suis adsint: pueri, quum primum
illuxerit, & eodem modo perfectæ æta-
tis viri: seniores vero, quum per ocium
cuique licuerit, exceptis constitutis di-
ebus, quibus adsint necesse est. At adolescentē
cubant etiam in palatiis cum
gymnicis armis: exceptis maritis, qui ne
requiruntur quidem, nisi antea iussi ad-
esse fuerint. At neque honestum duci-
tur sapius abesse. Et præfunt cuique ha-
rum partium duodecim principes. nam
in duodecim tribus Persæ distributi
sunt. Hi vero pueris præfunt qui selecti ex
senioribus eos videantur reddituri quā-
optimos: adolescentibus autem, ex
absolutæ ætatis uiris illi qui perquam
optimos eos existimentur effecturi. At
ipsis absolutæ ætatis uiris ii sunt præfecti,
quorum illi institutione censeantur quæ
constituta sunt & à magistratu maximo
imperata, maxime præstituri. Electi et-
iam sunt præfides seniorum: qui præ-
funt, quo hi quoque suo fungantur of-
ficio.

Quæ autem cuique ætati imperan-
tur faciunda, enarrabimus, quo diluci-
dus fiat & diligentiam ne adhibeant ut
ciues sint quam optimi. Pueri igitur
ventitantes ad scholas, iustitiæ discen-
dæ dant operam, aiuntque ita illos huic
rei studere quemadmodum apud nos
qui eunt ad litteras perdiscendas. Eorum
autem magistri magnam diei partem
consumunt in eorum disceptionibus
iudicandis. Habent enim pueri quoque
inter sese, quemadmodum uiri, accu-
sationes & de furto, & de rapina, &
de vi, & de fraude, & de maledicen-
tia, & de aliis criminibus, ut & par est.
Quos autem norint horum aliquid deli-
quisse, eos plectunt. In illos item anim-
aduertunt quos minus iure accusantes
inuenerint. Ac iudicia de illo etiā cri-
mine exercent, quod est quidē in caus-
sa cur homines mutuo se odio quam ma-
xime insectentur, sed tamen ita ut ne
minimum quidem iudicium de eo ex-
erceant: nimirum de ingratitude. ac
quæcunque cognorint posse referre gra-
tiam, nec referre, in hunc seuerissime a-

etenim

qui ita sunt instituti, arcubus & pilis amplius non utuntur, sed ensibus & armis quibus cominus pugnant, feruntque thoraca circa pectora, & in manu sinistra cratem, qualem habentes pinguntur Persæ: in manu autem dextera gladium aut mucronem. Et ex huiusmodi viris magistratus omnes constituuntur, exceptis puerorum magistris.

At posteaquam annos quinque vigintique complerint, agentes hi ætatis annum aliquanto amplius quam quinquagesimum (illorum iam ætatem ingressi qui & sunt & vocantur seniores) non etiam in militiam eunt extra solum patrium, sed manentes domi iudicant omnes causas & publicas & priuatas. Iudicant etiam hi² causam mortis, iidemque legunt omnes magistratus. Quod si quis aut in³ adolescentibus aut in viris deliquerit quippiam contra leges, deferunt eum singuli tribuni, & ex aliis qui voluerit. Quem seniores ubi audierint, ordine mouent. At ordine motus degit reliquam vitam cum ignominia.

Verum ut omnis Persarum respublica clarius pateat, repetemus paulo altius. nunc enim ob ante dicta declarari queat paucis. Persæ dicuntur esse circiter centum viginti millia hominum. Horum nemo lege excluditur à dignitatibus atque magistratibus: sed licet omnibus Persis mittere filios ad publicas iustitiæ scholas. Verum qui possunt⁴ filios per ocium alere, eos mittunt ad scholas: quibus vero *alendi* non est facultas, nequaquam mittunt. Qui autem fuerint apud publicos magistratos instituti, licet iis inter⁵ adolescentes eius ætatis opera exercere, aliis vero non licet. Qui rursus legitima inter adolescentes absoluerint, possunt hi inter viros versari, magistratuumque participes atque honorum fieri. At hi qui pueritiæ atque adolescentiæ legitima non obierint, inter viros non admittuntur. At hi rursus qui inter perfectæ ætatis viros sine reprehensione se gesserint, fiunt ex ordine seniorum. Et ita seniores hi constituuntur qui per omne honestatis genus vitam egerint. Et hæc est viuendi institutio, qua videntes, optimos viros se fore existimant. Quin hoc etiam tempore testimonium durat tum moderati eorum victus, tum etiã

τῆς αἰσῆς οἱ οὕτως πεσπαδὸν μὲν οὐκ ἔχοντες ὁσὲν παλὰ, στρατεύονται, τὰ δὲ ἀγχέμα χαλκῶν καλοῦνται, θώρακὰ τε περὶ τοῖς στήθεσιν, καὶ γέρον ἐν τῇ ὄρεσσι, οἷον ὡς γράφονται οἱ Πέρσαι ἔχοντες· ἐν τῇ δὲ δξιά μὲν χαίρειν καὶ ἐπὶ δα. καὶ αἱ ὄρεσσι τῇ πᾶσι ἐκ τέτων καθίσταται, πλὴν οἱ τῶν παιδῶν διδάσκαλοι.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ πέντε καὶ εἴκοσι ἔτη ἀφ' αὐτῶν ὡσιν, εἴησαν μὲν αὐτοὶ πλείοντι ἢ πενήκοντα ἔτη γεγονότες ἀπὸ ἡμεῶν· ὁ δὲ ἔρχονται δὲ τῶν καὶ εἰς τοὺς γεραίτεροι ὄντας τε καὶ καλοῦντο. οἱ δὲ αὐτοὶ γεραίτεροι οὗτοι στρατεύονται μὲν ὁσὲν ἔξω τῆς ἐαυτῶν, οἳ καὶ δὲ μὲν οὐκ ἀφ' αὐτῶν τὰ τε χρυσὰ πάντα καὶ τὰ ἄλλα. καὶ θανάτου δὲ ἔστι κρίνουσι, καὶ τὰς ὄρεσσι οὗτοι πᾶσας ἀφ' αὐτῶν. καὶ ὡς πῶς ἢ ἐν ἐφήβοις ἢ ἐν τελείοις ἀνδράσιν ἐλλίπητι τὸ νόμιμον, φαίνοσιν μὲν οἱ φύλαρχοι ἔκαστον, καὶ τὸ δὲ βασιλεὺς οἱ δὲ γεραίτεροι ἀκούσαντες ἐκρίνουσιν, ὃ δὲ ἐκρίναις, ἀπὸ τοῦ ὅτι πᾶσι βίον ὁ δὲ τελεί.

Ἰνα ὅσα φέρεται δηλωθῇ πᾶσι ἡ Περσῶν πολιτεία, μὲν ἐν ἐπὶ τοῖς. νῦν γὰρ ἐν βασιλευσίν τε αὐτῶν δηλωθῇ ἀφ' αὐτῶν τὰ περὶ τοῦ μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμὲν τὰς δώδεκα μυριάδας εἰς τοῦτων δὲ ὁσὲν ἀπελήλαται νόμος ἡμῶν καὶ ὄρεσσι, ἀλλ' ἔξω τῇ πᾶσι Πέρσαις πέμπειν τοὺς ἐαυτῶν παῖδας εἰς τὰ χρυσὰ τῆς δημοκρατίας διδάσκαλῶν. ἀλλ' οἱ μὲν δυναῖοι τρέφειν τοὺς παῖδας ὄρεσσι, πέμπουσιν· οἱ δὲ μὴ δυναῖοι, οὐ πέμπουσιν. οἱ δὲ αὐτῶν πεσπαδῶσι περὶ τοῖς δημοσί-

οἱς διδάσκαλοις, ἔξω τῇ αὐτοῖς ἐν τοῖς ἐφήβοις νομισθῆναι· τοῖς δὲ μὴ ἀφ' αὐτῶν οὕτως ὁ δὲ ἔξω τῇ. οἱ δὲ αὐτῶν ἐν τοῖς ἐφήβοις ἀφ' αὐτῶν ὡσιν τὰ νόμιμα ποιοῦντες, ἔξω τῇ τοῖς ἐν τοῖς τελείοις ἀνδράσιν αὐτῶν, καὶ ὄρεσσι καὶ πᾶσι μετέχειν· οἱ δὲ αὐτῶν ἐν τοῖς αἰσῇ μὴ ἀφ' αὐτῶν ὡσιν, ἢ ἐν τοῖς ἐφήβοις, ὁ δὲ εἰσέρχονται εἰς τοὺς τελείους. οἱ δὲ αὐτῶν ἐν τοῖς τελείοις ἀφ' αὐτῶν ὡσιν ἀετῶν ὡσιν, οὗτοι τῶν γεραιτέρων γίνονται. ὡσιν μὲν δὲ οἱ γεραίτεροι ἀφ' αὐτῶν τῶν καλῶν ἐληλυθότες καθίσταται· καὶ ἡ πολιτεία αὐτῇ, ἢ οἱ οἱ καλῶν βέλτεροι αὐτῇ. καὶ νῦν ὅτι ἐμὲ μὲν μαρτυρία καὶ τῆς μετείας ἀφ' αὐτῶν, καὶ τῇ

1 Vertit *μάχων* gladium, & *καπίδα* mucronem. Κοπίδας (inquit Curtius) vocant gladios leuiter curuatos, falcibus similes, quæ appeteant belluæ manus. 2 De causis capitalibus, 3 Puberibus. Gr. ephebis. 4 Filios ociantes alere. vel, in ocio. 5 Puberes. Gr. ephebos. Sic in sequent.

antequam sudasset cœnam capiebat, nec equis priusquam essent exercitati, pabulum iniiciebat. Quinetiam ad hanc venationem inuitabat sceptriferos suos. Itaque longe ipse in omnibus honestis operibus excellebat, longe etiam præstabant qui circa illum versabatur, ob exercitationem assiduam. Et se quidem in tale exemplum proponebat. Præterea vero alios quoque & muneribus & magistratibus & ¹ confectibus & omnibus donabat honoribus, quos maxime intuebatur quæ honesta essent confectari. Itaque multam omnibus iniiciebat æmulationem quo quisque Cyro optimus videretur.

Insuper hoc Cyri nobis videmur animaduertisse quod non hac re solum decere existimabat principes subditis præstare quod iis forent meliores, sed etiam existimabat opus esse ut eos veluti præstigiis quibusdam deciperent. Itaque ² elegit stolam Medicam & ipse ferre, ³ & ut familiares ea induerentur persuasit. Hæc enim visa est ei occultare si quis defectum aliquem haberet in corpore: præterea indutos ea & pulcherri-
mos & maximos ostendere. Etenim calceos tales habent, in quibus qui eos ferunt clam aliquid subiicere possint, quo maiores esse videantur quam sunt. Sinebatque ut oculos suppingerent coloribus, quo pulchrioribus quam essent oculis esse viderentur: & fricarentur, ut melius viderentur colorati quam natura essent. Exercuit eos insuper ut neque spuerent palam, neque mucum emitterent: præterea ne ad quicquam spectandum conuerterentur, perinde quasi mirarentur nihil. Omnia vero hæc existimabat aliquid conferre ad hoc ut minus forent subditis contemptui. Quos igitur censebat dignos qui aliis præesset, per seipsū tales reddidit exercitatione, & imperiū in illos gerendo cum maiestate: quos vero ⁴ destinabat ad seruiendum, horum neminem incitabat ad exercendos ingenuos labores, neque ut haberetur ma permittebat: verum curabat ut neque sine cibo unquam essent, neque sine potu, ingenuarum exercitationum gratia. Etenim quando agebant feras in campo equitibus, cibum in venationem his ferre permittebat, liberorum autem nemini: & quando iter faciendum erat, agebat eos ad aquas, ut iumenta. quum item erat prandendi tempus, eos expectabat donec aliquid comedissent, ne esurirent. Itaque hi quoque eum, ut viri optimates, patrem vocabant, quod sui ipsorum haberet curam, ut indubitato semper mancipia forent.

πρὶν ἰδρῶσαι δεῖπνον ἡρεῖτο, οὐτε ἵπποις ἀγυμνά-
στοις οἷον ἐνέβαλλε. συμπαρεκάλει δὲ καὶ εἰς ταύ-
την τὴν θήραν τοὺς πρὶ αὐτῷ σκηπτοῦχοις. τοι-
γάρω πολὺ μᾶλλον αὐτὸς διέφερεν ἐν πάσῃ τοῖς κα-
λοῖς ἐργοῖς, πολὺ δὲ οἱ πρὶ ἐκείνων, διὰ τὸ αἰεὶ μελέ-
την. πρὸς δὲ ἄνθρωπον μὲν δὴ τοῖονδε ἑαυτῷ παρείχε-
το, πρὸς δὲ πούτῳ, καὶ τῷ ἄλλων οὐκ ὅπως μάλιστα
ὁρῶν τὰ καλὰ διώκοντες, τοῦτοι καὶ δώροις καὶ ἀρχαῖς
καὶ ἐδραῖς καὶ πάσαις τιμαῖς ἐγέραρει. ὥστε πολλοὺς
οἱ πάντες φιλοτιμίαν ἐνέβαλλεν ὅπως ἕκαστος δέξεται
φαιήσοιτο Κύρῳ.

Καταμαθὼν δὲ τὸ Κύρῳ δοκῶν, ὡς ἐπὶ ταῖς
μόνῃς ἐνὸς μὲν χερσὶ τὰς ἀρχοντας τῷ δὲ χειρὸς
μὲν δὲ φέρειν τὰ βελτίονα αὐτῷ εἶναι, ἀλλὰ καὶ
καταρρητὸν ὥστε χερσὶ αὐτοῦ. πολλὴν τε γὰρ
εἶλετο τὸ Μηδικὸν αὐτὸς τε φορεῖν, καὶ τὰς χρυσῶνας
ταύτην ἔπεισεν ἐνδύεσθαι. αὐτὴν γὰρ αὐτῷ συγκρύ-
πτειν ἐδόκει εἶπαι τὸ ἐν τῷ σώματι ἐκδεδῆσθαι, καὶ
καλλίους καὶ μεγίστους ὅτι δεικνύειν τοὺς φορεῖν-
τας. καὶ γὰρ τὰ ὑποδήματα τοιαῦτα ἔχουσιν ἐν οἷς
μάλιστα λαθεῖν βέβη καὶ ὑποπτεῖν οὐκ ἔστι, ὥστε δοκεῖν
μείζους εἶναι ἢ εἰσὶ. καὶ ὑποχέειν δὲ τὰς ὀφθαλ-
μοὺς πρὸς ὅτι, ὡς εὐοφθαλμότεροι φαίνονται ἢ εἰσὶ,
καὶ ἐν τῷ ἔχειν, ὡς ἀχρῶτεροι ὁρῶντο τὸ πεφύκα-
σιν. ἐμελέτησε δὲ καὶ ὡς μηδὲ πύοντες μηδὲ ἀπομυ-
τῶνται φανεροὶ εἶεν· μηδὲ μεταστροφόμενοι ὅτι θέ-
αι μηδὲνός, ὡς ὁδοὶ θαυμάζοντες. πᾶσι δὲ τῷ ταύ-
τῳ φέρειν τὸ εἰς τὸ δεικνύειν τοὺς φαινεῖν
τοῖς δὲ χειρὸς οὐκ ἔστιν ὅτι δὲ χερσὶ αὐτοῦ δι-
ἑαυτῷ, οὕτω κατεσκεύασε καὶ μελέτη καὶ τῷ σεμνῶς
πρὸς αἰῶνα αὐτῷ. οὐδὲ αὖ κατεσκεύαζεν εἰς τὸ
δορυεῖν, τοῦτοι οὐτε μελείαν τῷ ἐλδῆναι πόν-
των ὁδοῖν παρῶμα, ὅτι ὅπλα κακῶς ἐσέ-
τρεπεν. ἐπεμελεῖτο δὲ ὅπως μήποτε ἀστοὶ μήτε ἀ-
ποτοὶ * ποτὲ ἴεσθαι, ἐλδῆναι ἕνεκα μελετημά-
των. καὶ γὰρ ὅποτα ἐλαμύοιεν τὰ θηρία τοῖς ἰσ-
τάσιν εἰς τὰ πεδία, φέρεσθαι οἷον εἰς θήραν τοῦτοις
ἐπέτρεπε, τῷ δὲ ἐλδῆναι ὁδοῖν. καὶ ὅποτε πορεία
εἴη, ἡ γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὰ ὕδατα, ὥστε τὰ ὑποζύ-
για. καὶ ὅποτε δὲ ὡς εἴη δέξεται, ἀνέμειν αὐτοῦ ἐς
αὐτῶν οἷον πᾶσι, ὡς μὴ βεβλημένοι. ὥστε καὶ οὗτοι αὐτῷ
ὥστε οἱ ἀριστοὶ πατέρα ἐκάλουν, ὅτι ἐπεμέλειτο αὐτῷ
ὅπως αἰὰ μολόγως αἰεὶ ἀνδράποδα δέξεται τοῖν.

¹ Sedibus. Erant enim alia aliis honoratiora sedes. unde alibi πρὸς τὴν ἰδρῶσαι dicit. ² In animum induxit stolam. ³ Et ut
familiaria ea ind. Vel, illi inter quos familiaritatem erat. ⁴ Preparabat, aut comparabat. vel, aptos reddebat.

Παρά τῷ αὐτῷ, περὶ τὸ τέλος τῆς αὐ-
τῆς βιβλίου.

*Apud eundem, circa finem eius-
dem libri.*

ὍΤΙ μὲν δὴ καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν ἐν τῇ
Ἀσίᾳ ἢ τῇ Κύρου βασιλείᾳ ἐχρέτο, αὐτὴ ἐαυτῇ
μαρτυρεῖ. ὡς ἴδωμεν καὶ πρὸς ἑω τῇ ἐρυθρᾷ θα-
λάτῃ· πρὸς δὲ καὶ τὴν Εὐξείνῃ· ποταμῶν πρὸς
ἑσπεραν δὲ, Κύρου καὶ Αἰγυπτίῳ· πρὸς μεσημβρί-
αν δὲ, Αἰθιοπία. ποσαύτη δὲ γῆ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας
τῇ Κύρου ἐκυβερνᾶτο· καὶ ἐκείνους τε τὴν ὑφ' ἐαυ-
τοῦ ὥσπερ ἐαυτοῦ παῖδας ἐπίματε καὶ ἐθεράπευεν,
οἵ τε δὲ ἡγεμόνες Κύρου ὡς πατέρας ἐσεβούον· ἐπεὶ
μὲν οὖν Κύρος ἐτελεύτησεν, οὗτος μὲν αὐτοῖς οἱ παῖ-
δες ἐξασίαζον, οὗτος δὲ πόλεις καὶ ἐθνεῖς ἀφίεντο, πᾶσι
ταῖς δὲ ἐπὶ τῷ χρεὼν ἐτρέπετο.

Ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀρξομαι διδάσκων ἐκ
τῶν παλαιῶν. οἵδω γὰρ ὅτι πρὸς τὸν μὲν βασιλῆα καὶ
οἱ ἄλλοι αὐτοῦ καὶ τοῖς παῖσιν ἐχρεώοντο, εἴτε ὅρ-
κους ὁμόσασιν, ἢ μὲν δίδωμι, εἴτε δὲ δίδωμι, εἴτε δὲ δίδωμι.
εἴ δὲ μὴ τοιοῦτοι ᾖσαν, καὶ τοιαύτω δόξαν εἶχον, οὐδὲ
αὐτοῖς αὐτοῖς ἐπὶ τῷ ὥσπερ ὁσὲν νῦν πιστεύει οὐ-
δέ τις ἐπὶ, ἐπεὶ ἐγνωσάμεν ἡ ἀσέβεια αὐτῶν. οὕτως
ὁσὲν τότε ἐπὶ τῷ ὥσπερ αὐτοῖς οἱ τῶν σὺν Κύρῳ ἀσέβει-
ων στρατηγῶν· νῦν δὲ τῇ πρὸς αὐτοῦ δόξῃ
πιστεύοντες, ἐνεχέμεν αὐτοῖς, καὶ ἀναχέμεν
πρὸς βασιλείαν, ἀπὸ τῆς μὲν ἡμετέρας κεφαλῆς. πολ-
λοὶ δὲ καὶ τῶν συστρατεύσαντων βαρβάρων ἄλλοι
καὶ ἄλλαι πόλεις ὅσας πατήριτες ἀπώλυντο. ὥσ-
περ καὶ τῶνδε χεῖρες νῦν εἰσὶ. πρὸς αὐτοῦ μὲν γὰρ
εἴ τις ἢ ἀφ' αὐτοῦ δίδωμι πρὸς βασιλείαν, ἢ πόλιν ἢ
ἐθνος ὑποχέμεν ποιήσειεν, ἢ ἄλλο τι καλὸν ἢ ἀγα-
θὸν αὐτοῦ ἀφ' αὐτοῦ εἰσὶ, οὗτοι ἦσαν οἱ τιμωροί.

νῦν δὲ καὶ τῶνδε χεῖρες, ὥσπερ Λεομίθρης, τῶν γενο-
μένων, ὥσπερ καὶ τῶνδε χεῖρες καὶ τοῦ τῶν φίλων πατρὸς ὁ-
μιλῶντος μῆνους πρὸς τῶν Αἰγυπτίων ἐγκρατιῶν, καὶ
Ἀριστάρχεις μεγίστους ὅρκους πρὸς βασιλείαν, βασιλεῖ δὲ τῷ
νῦν πρὸς αὐτοῦ, σύμφορον ποιήσας, οὗτοι εἰσὶν οἱ τῶν μεγίστων τι-
μῶν γενομένοι. ταῦτα οὖν ὁρῶντες οἱ ἐν τῇ
Ἀσίᾳ πᾶντες, ἐπὶ τῷ ἀσεβείᾳ καὶ τῷ ἀδίκῳ τετραμ-
μένοι εἰσὶν. οἳ οἱ πῶς γὰρ αὖ οἱ πρὸς αὐτοῦ ὥσι,

ὡς ἐπὶ τῷ τοιοῦτοι καὶ οἱ ἄλλοι αὐτοῖς ἐπὶ τοσούτῳ γίνονται.
μᾶλλον οὖν καὶ τοιοῦτοι καὶ οἱ ἄλλοι αὐτοῖς ἐπὶ τοσούτῳ γίνονται.

Quod pulcherrimum quidem ac
maximum regnorum omnium Asiae,
Cyri fuerit regnum, ipsum de se testi-
monium præbet. Terminos enim habuit
ad orientem mare rubrum, ad septentriones
pontum Euxinum, ad occiden-
tem Cyprum & Ægyptum, ad meridi-
em Æthiopiam. Id autem imperium
quod tanta esset magnitudine, una Cy-
ri sententia gubernabatur: qui etiam
ipse subditos suos æque ac filios & ho-
norabat & colebat: & Cyrum subdi-
ti perinde quasi patrem venerantur.
Vbi autem Cyrus excessit à viuis, conti-
nuo ipsi filii inter se diffedere, eorumque
urbes ac gentes defecere, sicque in
deterius omnia versa sunt.

Quod autem vera à me narrantur,
incipiam à rebus diuinis id docere. No-
ui enim & regem prius, & eos qui sub
rege essent, etiam iis qui ultima scelera
perpetrassent, siue iusiurandum iurati
essent, iniuratum præstare, siue dextras
dedissent, constantissime observare
solitos. Quod si tales non fuissent, & hu-
iusmodi de se opinionem non præbuis-
sent, ne vnus quidem credidisset eis: quæ-
admodum nunc nemo amplius credit,
posteaquam cognita est eorum impie-
tas: sic neque tunc illi credidissent du-
ces militum qui vna cum Cyro ascen-
derant. At illi quum priori de iis opinio-
ni credidissent, seipsos in manus eorum
tradiderunt, & ad regem ducti obtruncati
fuerunt. Multi etiam eorum barbarorum
qui vna militabant, alii alia decepti fide
data, periere. Multo præterea etiam his
in rebus nunc sunt deteriores. Antea enim
si quis aut periculum subiisset pro
rege, aut urbem gentemve in seruitutem
redegerit, aut aliud quicquam præ-
clarum aut utile ei egisset, hi erant qui
in honore habebantur: at nunc, etiam
si quis, quemadmodum Leomithres, v-
xore ac liberis amicorumque filiis ob-
sidibus apud Ægyptium relictis, maxi-
mumque iusiurandum transgressus, videatur
aliquid emolumenti attulisse regi, hi sunt qui
maximis præmiis honorantur. Hæc igitur
videntes Asiatici omnes, ad impietatem &
iniustitiam versi sunt. Quales enim fuerint
præfecti, tales etiam qui sub ipsis sunt, ut
plurimum euadunt.

1 Vel, Vno Cyri arbitrio gub. 2 Observare quod polliciti essent sol. 3 Sequitur ex parte lectionem margini adscriptam.
Alia sonant, Multo etiam quam hi nunc sunt deteriores. 4 In potestatem eum redege. Vel, eius imperio adiunxisset.

Hinc igitur factum est ut omne fas magis contemnant quam antea. Iam vero circa pecunias hoc modo sunt iniquiores. non enim eos solum qui magnis se delictis fecerunt obnoxios, sed eos item qui nihil fecerunt iniuste, comprehensos cogunt nullo iure pecunias soluere. Quo fit ut nihilo illi minus qui videntur esse ditissimi, quam qui multa iniuste admisierunt, in metu sint: adeo ut neque¹ in manus hi ire velint potentiorum, neque audeant se adiungere exercitui regio. Igitur quicunq; bellum cum iis gerat, omnibus licet in regione ipsorum sine pugna versari utcunq; velint, propter illorum tum impietatem erga deos, tum iniustitiam erga homines. Mentis igitur eorum ita sunt omnino nunc deteriores, quam antiquitus.

Quod autem nec corporum exercitationis curam gerunt, ut antea confuerant, nunc item hoc exponam. Lex enim erat apud eos neque spueri, neq; emungere: (est autem manifestum hæc eos lege sanxisse, non quia parcerent corporis humori, sed quod vellent per labores ac sudorem reddere corpora solidiora.) hoc vero tempore non spueri quidem neque emungi, adhuc perdurat, sed illud institutum se laboribus exercendi² desit. Quin etiam antea erat Persis lege cautum comedere semel, quod toto die vterentur & circa res gerendas & circa labores: hac vero tempestate semel cibum capere adhuc permanet, sed vesci incipientes ab eo tempore quo illi qui summo mane prandent, ad illorum usque³ tempus comedere potareque pergunt qui lectum tardissime petunt. Erat præterea lege cautum apud eos ne³ vrcei importarentur in symposia: quippe qui putabant, si non nimis potarent, minus corpora mentesque labefactari: hac vero tempestate vrceos non importari, adhuc permanet: ac tantum bibunt ut non importent, sed ipsi exportentur, quæ nequeant amplius⁴ erecti egredi. Iam vero & ille mos patrius iis erat, ut, dum iter facerent, neque comederent, neque biberent, neque quicquam eorum quæ propter hæc necessaria sunt, palam facerent: nunc autem ab iis abstinere, adhuc perdurat, sed itinera faciunt adeo brevia ut minime sit mirandum quod à rebus necessariis abstineant.

ἀδελφοί, ὅτεροι δὲ νῦν ἢ πρὶν αὐτῇ γὰρ ἡμῶν. εἰς γὰρ ἡμῶν χρέματα, τῇδε ἀδικώτεροι οὐ γὰρ μόνον τοῖς πολλὰ ἡμαρτηκότες, ἀλλὰ ἡδὲ τὰς ὁδοὺς ἡδονηκότες συλλαμβάνοντες, αἰαγνέζουσι πρὸς ὁδοὺς δίκην χρέματα ἀποτίνειν. ὥστε ὁδοὺς ἡττον οἱ πολλὰ ἔχειν δοκῶντες τῇ πολλὰ ἡδονηκῶν φοβούμεται· καὶ εἰς χεῖρας οὐδὲ οὗτοι ἐγγενομένοις κρείττωσιν ἵεναι, ὁδοὺς γὰρ ἀδελφίζονται εἰς βασιλικὴν στρατίαν θηροῦσι. τοιγάρ οὖν, ὅς τις αἰ πολεμῇ ἀνδρῶν, πᾶσι ἐξέρχεται ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῇ αἰαγνέφεται αἰδὼ μάχης ὥσως δὴ βουλόμεναι, ἀλλὰ πῶς ἐκείνων πρὸς μὲν θεοὺς ἀσέβεια, πρὸς δὲ ἀδελφοὺς ἀδίκια. αἱ μὲν δὲ γὰρ ἡμῶν αὐτῇ τῇ πᾶσι χεῖρας νῦν ἢ πρὶν λαόν, αὐτῇ.

Ὡς δὲ ὁδοὺς τῇ σώματι ἐπιμέλονται ὥς περ πρὶν, νῦν αὖ τῷ πνεύματι. νόμιμον γὰρ δὲ ἡμῶν ἀνδρῶν, μήτε πίνειν, μήτε ἀπομύψεται· (δὴλον δὲ ὅτι αὐτῶν, οὐ τῷ σώματι πνεύματι φειδόμενοι, νόμιμον, ἀλλὰ βουλόμενοι ἀλλὰ πρὶν καὶ ἰδρωτός τὰ σώματα στερεοῦνται) νῦν δὲ ὁ μὲν μὴ πίνειν μὴ δὲ ἀπομύψεται, ἐπὶ ἀλλὰ μὲν, ὁ δὲ πίνειν οὐδὲ αὐτῷ ἐπιτηδύεται. καὶ μὲν πρὶν πρὶν αὐτῶν ἀνδρῶν μοιροῦν νόμιμον, ὅπως ὅλη τῇ ἡμέρᾳ χρῶντο καὶ ἐς τὰς πρῶτας καὶ εἰς τὸ ἀφαινεῖται· νῦν γὰρ ὁ μὲν μοιροῦν ἐπὶ ἀλλὰ μὲν, ἀρχόμενοι δὲ τῷ σίτου ἡμῶν περὶ οἱ πρῶτοι αἰσθάνονται, μέχρι τούτου ἐκδίδοντες ἐκπίνοντες ἀφαινεῖν τε περὶ οἱ ὀψιὰτα υγιεμένοι. ἡμῶν δὲ ἀνδρῶν νόμιμον μὴ πρὶν πρῶτος εἰσφέρειν αἰς τὰ συμπόσια, δὴλον ὅτι νόμιμον ὁ μὲν πρὶν πίνειν ἡττον αἰ καὶ σώματα καὶ γνώμας σφάλλειν· νῦν δὲ ὁ μὲν μὴ εἰσφέρειν, ἐπὶ αὖ ἀφαινεῖται· ποσὺν δὲ πίνουσιν ὥστε αἱ τῷ εἰσφέρειν αἰδὼ ἐκφέρονται, ἐπειδὴ μὴ ἐπὶ διώκονται ὁδοὺς ἀνδρῶν ὁδοὺς. ἀλλὰ μὲν καὶ νῦν αὖ ἀνδρῶν ἐπιχέειν, ὁ μὲν πρὶν πρὶν πρὶν μὴ τε ἐκδίδειν, μήτε πίνειν, μήτε τῇ ἀφαινεῖται αἰαγνέων μὴ δὲ ποιοῦντας φασεῖν εἶναι· νῦν δὲ αὖ ὁ μὲν πῶς ἀπὲρ χεῖρας ἐπὶ ἀφαινεῖται, τὰς μὲν πρὶν πρὶν οὕτω βραχέως ποιοῦνται ὥς μὴ αἰ εἰς θαυμάσιον ὁ ἀπὲρ χεῖρας τῇ αἰαγνέων.

¹ Vel, in potestatem venire.

² Nusquam in usu est.

³ Vel, amphoræ, quia vrcei vasa sunt aquaria potius quam vinaria.

⁴ Erecto corpore, vel, recto corpore.

Ἀλλὰ μὲν καὶ ὅτι θήραι παύσθαι μὲν το-
σαυτάκις ἐξήρσαν ὥστε ἄρκιόν αὐτοῖς τε καὶ ἰώσσοις
γυμνάσια τὰς θήρας· ἐπεὶ δὲ Ἀρταξέρξης ὁ βα-
σιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἡγεῖται τῶ οἴνου ἐγμύοντο, ἐκό-
πι ὁμοίως οὐτε αὐτοῖς ἐξήρσαν, οὐτε τοῖς ἄλλοις ἐξήρην
ὅτι τὰς θήρας· ἀλλὰ καὶ οἱ πῖνες φιλόπονοι γυμνα-
σμοὶ καὶ σὺν τοῖς παρὶ αὐτοῖς ἰσχυροῖσιν ἅμα θηρῶν,
φθονοῦντες αὐτοῖς δὴ λυγροῖσιν, καὶ ὡς βελτίονας αὐ-
τῶν ἐμίσουν. ἀλλὰ οἱ καὶ τοὺς παῖδας ὁ μὲν
παυσιλύειν ὅτι τὰς θήρας, ἐπὶ ἀφαιρῶν· ὁ
μὲν τοὶ τὰ ἰσχυρὰ μαθαίνειν καὶ μελετᾶν, ἀπέσβη-
κε, ἀφ' ὅ μὴ ἵεναι ὅπου αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἐδ-
δοκίμοιεν.

πλείων δὲ
διδόν.

πλείων δὲ
διδόν.

Καὶ ὅτι γε οἱ παῖδες ἀκούοντες ἐκεῖ παύ-
σθαι τὰς θήρας διχῶς διαζομένης, ἐδόκουν μα-
θαίνειν διχόνοια, καὶ τὸ πᾶν παύσθαι ἀνέ-
παυται. σαφὲς γὰρ ὁρῶσι νικῶντας ὁπότερσι αὐ-
τῶν πλείων ἀφαιρῶν. ἀλλὰ καὶ τῶν φυομένων ἐκ
τῆς γῆς τὰς διωμάμεναι οἱ παῖδες παύσθαι μὲν ἐμα-
θαῖον, ὅπως τοῖς μὲν ὠφελίμοις χρῶντο, τῶν δὲ βλα-
βερῶν ἀπέχοντο· νῦν δὲ εὐκασι τὰ αὐτὰ διδασκαλί-
οις, ὅπως ὅτι πλείονα κακὰ ποιοῦσιν. ἔδαμου γού-
πλεῖς ἢ ἐκείνῃς ἀποθήσκοντι, ἔτε ἀφαιρῶν
ταῦτα παύσθαι φαρμάκων.

τῶ μὲν ἑκεί-
νῳ εἶναι.

τῶ δὲ πλείων
διδόν.

τῶ δὲ πλείων
διδόν.

Ἀλλὰ μὲν καὶ θρυπτικώτεροι πολὺ νῦν ἢ ἐ-
πὶ Κύρου εἰσι. τότε μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ ἐκ Περσῶν
παυσιλύει καὶ ἐγκρατεῖα ἐχρῶντο, τῇ δὲ Μήδων ἐ-
λῆ καὶ ἀερότητι· νῦν δὲ τὴν μὲν ἐκ Περσῶν καρ-
τεῖαν παύσθαι ἀποσβεῖν μὲν, τὴν δὲ τῇ Μή-
δων μαλακίαν ἀφαιρῶν. σαφηνίσαι δὲ βού-
λομαι καὶ τὴν θρύψιν αὐτῶν. ἐκείνοις γὰρ παύ-
σθαι μὲν τὰς θήρας οὐ μόνον ἀρκίᾳ μαλακῶς ὑπο-
στρώνυσθαι, ἀλλ' ἡδὴ καὶ τῶν κλινῶν τοὺς πόδας ἐ-
πὶ τῶν παύσθαι τῆς αἰσθητικῆς, ὅπως μὴ ἀντιρεῖδῃ ὁ δάπε-
τον, ἀλλ' ὑποκλινῶν αὐτὸν τὰ πόδες. καὶ μὲν τὰ πε-
πλεγμένα ὅτι τὰς πόδας, ὅσα τε παύσθαι ὁρῶν, οὐ-
δὲν αὐτῶν ἀφαιρῶν, ἀλλὰ τε αἰεὶ καὶ ἐπὶ μηχαν-
ιστῶν καὶ ὅσα γε ὡσαύτως. καὶ γὰρ κακοποιῶντας
ἀμφοτέρων πούτων κέκτηνται. ἀλλὰ μὲν καὶ ἐπὶ τῶν
χειρῶν οὐ μόνον κεφαλῶν καὶ σῶμα καὶ πόδας ἀρκίᾳ
αὐτοῖς ἐσκεπάσθαι, ἀλλὰ καὶ παρὰ ἄλλαις ταῖς χερσὶ
χειρῶν διασείας καὶ δακτυλῶν ἐχρῶντο. ἐπὶ
καὶ μὲν τὰς χεῖρας ὅσα ἀρκύουσιν αὐτοῖς οὐδ' αἱ τῶν
δένδρων ἔθ' αἱ τῶν περὶ οὐκ αἱ, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐτέρας
οὐκ αἱ, ἀλλὰ καὶ μὴ καὶ αὐτοὶ αὐτοῖς παύσθαι.

τῶ δὲ πλείων
διδόν.

que rupium umbris, sed illis præsto sunt homines qui in his umbris alias moliantur.

1 Sonatus Gr. verba, Ita vino dediti ut ei succumberent. 2 In aula adh. port. Vel, in regia.

Quin & ad venationem quoque
toties antea exhibant ut pro exercitatio-
ne venationes satis essent & ipsis & e-
quis: at ubi Artaxerxes rex, & qui ei erat
familiares, redditi sunt¹ vino inferio-
res, non amplius eodem modo neque
ipsi egrediebantur, neque alios educe-
bant ad venationes: quin potius siqui la-
boris studiosi atque industrii una cum
suis equitibus venarentur, aperte iis in-
uidebant, & ut seipsis meliores oderant,
Præterea puerorum institutio² pro fo-
ribus adhuc perdurat: sed disciplina &
exercitatio eorum quæ ad artem eque-
strem pertinent, extincta est, quoni-
am eo non eunt ubi specimen edendo
gloriam consequantur.

Et quæ pueri quum illic antea lites au-
dirent secundum ius & æquum diiudicari,
videbantur discere iustitiam, & hoc om-
nino in contrarium versum est: quoni-
a certo videt eos vincere *causam* ubi plus
dederint. Præterea eorum vim quæ è ter-
ra oriuntur, pueri antea discebant, quo
utilibus uterentur, & à perniciosis absti-
nerent: nunc vero videntur hæc discere
quo mala quamplurima perpetrent.
Nusquam igitur plures quam illic, neque
moriuntur, neque interficiuntur venenis.

Quinetiam multo magis indulgent
mollibus & delicatis voluptatibus quàm
Cyri temporibus. Tamen adhuc
disciplina Persica & continentia ute-
bantur, Medorum vero stola atque mol-
litie: sed hoc tempore Persicam con-
stantiam æquo animo vident extinguui,
at Medorum molliem diligenter ser-
uant. Declarare autem volo eorum
quoque mollem & delicatam vitam. Il-
lis enim primum non satis est si lecti stra-
ta mollia habeant, verum etiam lecto-
rum pedes tapetibus superponunt, ne
pauimentum renitatur, sed ut tapetes
cedant. Insuper opere pistorio quæ con-
ficiantur ad mensam, & quæcunque
reperta sunt antea, eorum nihil ablatum
est, sed & nova semper excogitant, &
obsonia identidem: etenim sibi com-
parant homines qui nova utriusque
harum rerum artificia inueniant. In-
super hyeme non satis est illis caput &
corpus atque pedes tegere, sed in ex-
tremis manibus chirothecas villosas
habent, & digitalia. At vero æstate
contenti non sunt neque arborum ne-

nam vero & pocula si quā plurima habent, hoc ornamento gloriantur: verum si iniustis artibus cōparata esse constet, id nulli sibi dedecori ducunt. Apud illos enim iniustitia lucrique turpis cupiditas valde est aucta. Atque antea patribus eis mos erat ¹ ne conspicerentur proficisci pedites, non alius cuiusquam rei gratia, quam ut equites optimi fierent: nunc autem plura super equis strata habent quam super cubilibus. Non enim ita equitandi curam habent ut molli ter

In iis vero quæ ad bellum pertinent, annon merito nūc² sunt omnino deteriores quam antea? Quibus superiore tempore patrum erat, tum eos qui terram possiderent, ab hac ipsa equites suppeditare, qui etiam in expeditionem ibant: tum præsidarios, si militandum esset, pro regione, stipendiarios esse: nunc vero qui ostiarii sunt, & pistorēs obsoniorumq; artifices, & pincernæ, & balneatores, & qui ad mensā apponūt, & qui ē mensa tollunt, & qui dormitum agunt, & qui a somno excitant, & ornatores qui coloribus eos liniūt infricantque, aliaque decenter componunt: hosce omnes ii qui proceres sunt, equites faciunt, quo sub se stipendium mereant. Multitudo igitur ex his quoque apparet, at nulla eorum ad bellum utilitas. Hoc etiam patet ex iis quæ vsuueniunt. nam in eorum regione hostes facilius commorantur quam amici. Cyrus enim quum ferentarios amouisset, thoracibus autem & eos & equos armasset, & pilum vnum cuiq; dedisset in manum, cominus pugnam gerebat: sed hoc tempore neque iactu videntur amplius, neque congregientes cominus præliantur. Atque pedites habent quidem ipsi crates & copides & secures (quemadmodum Cyri temporibus) quum sunt pugnaturo, sed cominus congregi ne hi quidem volunt. Nec item falcatis curribus ad id vtūtur amplius ad quod eos Cyrus est fabricatus. Cyrus enim quum aurigas amplificasset honoribus strenuosque reddidisset, habebat qui in armatos impetum facerent. Persæ autem huius temporis quum ne norint quidem eos qui præsunt curribus, censent fore ut inexercitatos similes exercitatis habeant. Et hi profiliunt quidem, sed priusquam fuerint inter hostes, alii ē curribus ultro excidunt, alii exiliunt: quo fit ut

καὶ μὴ ἐκπώματα μὲν μὴ ὡς πλείστα ἔχουσιν, πούτω καλλωπίζονται· μὲν δὲ ἔξ ἀδίκου φαιερῶς ἢ μεμνηχαιημένα, ὁδοὶν τὴν αἰσχύνοντα. πολὺ γὰρ ὑψήται ἐν αὐτοῖς ἡ ἀδικία τε καὶ αἰσχροκέρδεια. ἀλλὰ καὶ πρὸθεν μὲν μὴ ἐπιχώλειον αὐτοῖς μὴ ὁρᾶσθαι περὶ πορδολομοῖς, ὅσα ἄλλου πινὸς ἐνεκα ἢ τῶ ὡς ἰππικωτάτης γίγνεσθαι· οὐ γὰρ ἐν τρώματι πλείω ἔχουσιν ἐπὶ τῇ ἰππικῇ, ἢ ἐπὶ τῇ δυνάμει. οὐ γὰρ ἴππικας ἔτι ὡς πρὶν τῶ μαλακῶς καὶ θηλαῶς ἰππικῶν ἐπιμέλονται.

Τὰ γὰρ γυνὴν πολεμικὰ πῶς ὅσα εἰκότως οὐκ ἐπὶ πᾶσι χεῖρας ἢ πρὸθεν εἰσὶν; οἷς ἐν μὲν τὰ παρελθόντι χεῖρας ἐπιχώλειον, οἷμα, ἡ ὑπὸν χεῖρας μὲν πῶς γὰρ ἔχοντες, ἀπὸ ταύτης ἰσχυρότερας παρέχεσθαι, οἷ δὲ καὶ ἐστρατεύοντο· τοῖς δὲ φρουροῖς, εἰ δέοι στρατεύεσθαι, πρὸ τῆς χώρας μεθοφόροι εἴη. οὐ γὰρ τοῖς τε θυρωροῖς καὶ τοῖς σιτοποιοῖς, καὶ τῶν ἐκποιοῖς, καὶ αἰνοχοῖς, καὶ λουτροχόους, καὶ ὁρᾶσθαι καὶ αἰμαροῖς, καὶ κατὰ χεῖρας καὶ ἀντιτάς, καὶ τῶν χρηστικῶν οἷ ὑποχείριοι τε καὶ ἐνταίβουσι αὐτοῖς τῶν, καὶ τὰ ἄλλα ῥυθμίζουσι· πούτους πᾶσι τῶν πᾶσι οἷ διωγᾶσαι πεποιήκασι, ὅπως μεθοφόροι σιν αὐτοῖς. πλήθος μὲν οὖν καὶ ἐκ τούτων φαίνεται, οὐ μὲν τοῖς ὀφελὲς γὰρ ὁδοὶν αὐτῶν εἰς πόλεμοι. δηλοῖ γὰρ καὶ αὐτὰ τὰ γινόμενα· καὶ πῶς χώρας γὰρ αὐτῶν ἴσονται οἱ πολέμοι ἢ οἱ φίλοι αἰσχυροῖς. καὶ γὰρ δηλὸν ὅτι Κύρος τῶ μὲν ἀκροβολίζεσθαι ἀποσταύσας, θεωρήσας δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ἴσους, καὶ ἐν παλδὲν ἐκείνῳ δούς εἰς χεῖρας, ὁμοῖον πῶς μάχην ἐποιεῖτο· οὐ γὰρ οὐτε ἀκροβολίζονται ἐπὶ, οὐδ' εἰς χεῖρας σπυριόντες μάχονται. καὶ οἱ περὶ ἔχουσι μὲν γὰρ ἔρρα καὶ ἐκείνους καὶ σαγάρεις, ὡς πρὶν ἐπὶ Κύρου, τῶ μάχην ποιησάμενοι· εἰς χεῖρας γὰρ ἰέναι οὐδ' οὐ πῶς ἐθέλουσιν. ὁδοὶ γὰρ τοῖς δρεπτομένοσι δρᾶσαι ἐπὶ χεῖρας ἐφ' ὅτι Κύρος αὐτὰ ἐποίησεν. ὁ μὲν γὰρ, πρὸς αὐξήσας τῶν ἐκείνων, καὶ ἀγαθὸς ποιήσας, εἶχε τῶν εἰς τὰ ὅπλα ἐμβαλόντας· οἱ γὰρ οὐ γὰρ γινώσκοντες τῶν ἐπὶ τοῖς δρᾶμασι, οἷοντα σφίσι οἷοις τῶν ἀνασκήτους τοῖς ἰσχυροῖς ἐσταλ. οἱ γὰρ ὁρᾶσθαι μὲν, πρὶν δὲ ἐπὶ τοῖς πολεμοῖς εἶ, οἱ μὲν, ἐκόντες ἐκπέττεισιν, οἱ δὲ ἄλλοι τῶν ὡς τε

¹ Non conspici pedibus iter facientes, non al. ² Intell. dicendi sunt, vel, dici possunt.

αὐτὸν ζωόχων γιγνώσκειν τὰ ζεύγη πολλάκις πλείω
κακὰ τοῖς φίλοις ἢ τοῖς πολέμοις πειεῖ. ἐπεὶ μὲν
τοὶ καὶ αὐτοὶ γιγνώσκουσιν εἰς αὐτοὺς τὰς πολέμους ἡ-
εἰα ὑποτάττει, ὅφειται, καὶ ὁδοὶς ἐπὶ αὐτῷ τῷ Ἑλ-
λίω ἐνὶ πολέμῳ καθίσταται, ὅτε ὅταν ἄλλοις
πελεμῶσιν, ὅτε ὅταν οἱ Ἕλληνες αὐτοῖς αἰσθε-
νῶνται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἐγνώκασιν μὴ Ἑλ-
λίω ἐν τῷ πολέμῳ ποιεῖσθαι.

Ἐγὼ μὲν δὲ οἷμαι ἅπαρ ὑποτέλλειν ἅπαν-
τά μοι. Φοβῶ γὰρ Πέρσας καὶ τὸς σὺν αὐτοῖς καὶ
ἀσβεστοὺς ἀνθρώπους, καὶ αἰσιωτέρας ἀνὴρ συγγ-
νής, καὶ ἀδικοτέρας ἀνὴρ τῶν ἄλλων, καὶ ἀνδροπτε-
ρας τὰ εἰς τὸν πόλεμον νῦν ἢ πρὸς αὐτὸν ἀποδεδει-
χθαι. εἰ δέ τις ταῖς αἰτίας ἐμοὶ γιγνώσκει, τὰ ἔργα αὐ-
τῷ ὅπως πεῖν, ἀρήσει αὐτὰ μαρτυροῦντα πῶς ἐ-
μοὶς λόγοις.

Παρά τῷ αὐτῷ Ξενοφῶντι, ἐν τῷ τῆς αὐτῆς
παρδείας εἰ.

Rag. 72,
mea edit.

Ἐπὶ ὁδοῖσι γὰρ βρώματι ὁδοὶ πόματι Πέρ-
σης αὐτῷ τῷ περὶ αὐτῶν μὲν οὐτε ὄμμασιν αὐτῶν
πεπληγμένος καταφαῖς ἡμίτο, οὐτε δὲ παγῇ,
οὐτε νόσῳ, μὴ οὐχὶ πρὸς νοεῖν ἅπαρ αὐτῷ καὶ μὴ ἐν σίτῳ
ᾧ. ἀλλ' ὡς περ οἱ ἰσχυροὶ, ἀλλὰ τὸ μὴ παρὰ σσι-
σθαι ὅτι τῷ ἰσχυρῷ, διώκονται ἅμα ἰσχυροὶ τε
καὶ ὁρᾷ καὶ ἀκούειν καὶ λέγειν τὸ δέον, οὕτω καὶ ἐκ-
νοὶ ἐν τῷ σίτῳ οἰόνται δεῖν φρονεῖν καὶ μέτεροι φαί-
νεσθαι. τὸ δὲ κεκινῆσθαι ὑπὸ τῷ βρωμάτων καὶ
τῆς πόσεως, πρὸς αὐτοῖς κυκλῶν καὶ διεκιδέσθαι
καὶ εἶναι.

Vide & quæ hunc locum proxime sequuntur, nec non quæ præcedunt. Sed cum iis quæ hoc loco di-
cuntur, conferenda sunt quæ supra, pag. videlicet 177, legisti de pueris domo afferentibus in cibum qui-
dem, panem, in obsonium vero, nasturtium: ad potum autem, si quis eorum sitiret, vas fictile quod
cothona vocabant, ut in id è flumine posset haurire. Atque his addenda sunt & quæ de puberibus, si-
ue adolescentibus (Grace ephēbis) paulo post dicuntur, quidquid venando ceperint, id eorum obsoni-
um esse: sin nihil ceperint, non aliud obsonium habere quam nasturtium. Ideo autem conferendi sunt
hi loci cum illo libri V, ut consideremus quantum proficiat teneris assuescere. Nam temperanter in ipsa et-
iam senectute vivere, in eodem illo tradit loco, quum & de pueris exemplum temperantiae ab eis sumenti-
bus scribat. Tenuis autem victus vestitusque vilis Persarum mentionem facit Xenophon non in iis solum
quæ ex eo allata iam fuerunt, sed in hoc etiam libri primi eiusdem operis loco, non procul ab iis quæ deprom-
pta inde habuisti in præcedentibus, per quamdam cum molli Medorum vestitu antithesin, Apud Persas
autem qui in patria manent, hoc etiam sæculo & vestimenta sunt viliora, & victus magis est tenuis.
Necnon aliquanto post Cyrus a suo Astyagi dicit, Sed longe simplicior apud nos ac rectior est ad se
explendum via. Nos enim panis & carnes ad hoc deducunt: vos autem, quum eodem studea-
tis peruenire quo nos, per inultos circuitus ac ambages sursum deorsum errantes, vix tandem eo
peruenitis quo nos iam dudum veneramus. Sed hanc Persarum laudem multum minuit iste li-
bri septimi eiusdem operis locus, ubi de Cyro dicitur, Quum igitur sciret, Persas, qui domi mane-
rent, vitam agere durissimam propter inopiam, & laboriosissimam, tum propter regionis
sux asperitatem, tum quod opus faciendo victum sibi quærunt: hos potissimum existi-
mavit libenter apud se victuros. Minuit (inquam) hic locus laudem illam, quod regionis

1 Id est, Neque oculis, neque rapacitate, neque mente vilam commotionem præ se ferat, quominus eadem proficiat. 2 Lo-
git οὐκ ἐν (ut habes in marg.) quod & suillum reddi potest: ut κυκλῶν est casuum. Vox autem διεκιδέσθαι, quam vertit immane, sonat
potius hic ferinum, vel, bellum.

iugales aurigis carentes, pluribus sape
malis amicos quam hostes afficiant.
Quoniam vero ipsi quoque cognoscunt
qualia ad bellum adminicula habeant,
animo ad id remisso sunt: nemoque am-
plius sine Græcis ad bellum se accingit,
neque quum inuicem belligerant, neque
quum Græci agunt contra eos exerci-
tum, sed etiam aduersus hosce statue-
runt cum Græcis bellum gerere.

Et ego quidem quæ pollicitus sum,
eam præstitisse arbitror. Dico enim,
Persas atque Persarum socios, & magis
impios aduersus deos, & magis nefarios
erga necessarios, & iniustiores erga ali-
os, & ignauiores ad bellum, hoc tempo-
re quam antea redditos fuisse. Quod si-
quis secus atque ego sentiat, is eorum o-
pera considerans, ea testimonio suo ver-
ba mea comprobare comperiet.

Apud eundem Xenophontem, in eius-
dem Pædia libro v.

IN nullo enim neque esculento ne-
que potulento vir Perses, ex iis qui be-
ne instituti sunt, neque oculis commo-
tus appareat, neque rapina, neque mente,
quo minus eadem prospiciat quæ si in
cibo non esset: sed quemadmodum e-
questres, quoniam in equis non turban-
tur, possint simul dum equitant & vide-
re & audire & dicere quod sit opus: sic
item illi inter epulas existimant oportere
& prudentes apparere & moderatos.
At moueri esculentis & potulentis, vi-
detur iis esse² porcinum admodum &
immane.

natura ad tenuem illum victum eos adigere dici possit. Sed ex iis quæ alibi scribuntur, conicere est, institutionem bonam non solum hoc addidisse ut boni consulerent hanc victus tenuitatem, aut saltem hunc modum victum (nam & ματριαν διαταν δicit) sed etiam effecisse ut vellent & spueri & emungendi necessitatem à se per labores abigere. Atque hoc apud illos etiam quæ sua arte essent Persæ mansisse, in eo illo primi libri loco testatur. Videndum tamen quomodo cum hoc convenire loco posuit ille libri octavi, ubi scribit, (hoc quoque exemplo ostendens quantum Persæ à suis maioribus degenerassent) Nam quum antea sancitum esset, (vel lege cautum, nisi & more receptum reddi potest) ut neque spuerent, neque emungerent. (manifestum est autem ipsos non ideo sancisse ut humori corporis parcerent, sed quod vellent laboribus & sudoribus corpora robusta & velut solida effici) nunc quidem adhuc manet, ut non spuant, nec sese emungant, at se laboribus exercere, nusquam in usu est. Quomodo enim Xenophontis etiam seculo permanebant hæc duo, non spueri, neque se emungere, id vero per quod hæc vitabant (quæ alioqui vix posse vitari videntur) ut ipse in illo altero loco scribit, iam aboluerat?

Sed, hanc questionem alibi soluendam relinquens, adeo transeo locos qui contra Persarum luxum, & quidem in rebus nominatim, describunt. Meminisse autem hic oportet horum circa finem libri VIII verborum, οἷοι πῦς ὃ αὖ οἱ περσῶν αἰσι, πῦς οἱ αὐτὸς αἰσὶ ὅτι τὸ πολὺ γίνονται. id est, QVAM enim fuerint qui aliis præfunt, tales sunt plerumque & illi qui eorum subiecti sunt imperio. Idem vero & ante Xenophontem dictum fuerat, & post Xenophontem etiam dictum fuit: & quidem a nonnullis etiam qui vocem illam plerumque non addiderunt. Magna est autem convenientia inter illum locum, & istum qui eodem in libro legitur, pagina à principio tertia, QVAM enim vident homines, cum cui maxime licet insolenter agere, modeste se gerere, tanto magis ii qui sunt inferiores ullam suam insolentiam minime exstare volunt. Adinungendum etiam quod aliquanto post sequitur, de ipso Cyro,

Et se quidem in tale exemplum proponebat. Necnon adiciendus erit hic qui primam

eiusdem libri paginam claudit, in mea editione, ὅταν μὲν ὁ ὁπισταῖς

βελτ. &c.

Ex oratione de Agesilao.

Εἰς τὴν εἰς Ἀγησίλαον λόγῳ.

HABET enim rex Persarum qui totum orbem circumeant, quæritantes potum qui suavis illi sit futurus: & innumeris excogitant cibos quibus suaviter vescatur: at vero Agesilaus, quod labori deditus esset, quidquid aderat iucunde bibebat, & quidquid pactus erat, iucunde edebat. ad somnum autem suaviter capiendum quicui locus idoneus illi erat. Ac non solum dum hæc faceret lætabatur, sed etiam exultabat quoties consideraret se quidem mediis in voluptatibus versari: at barbarum illum regem videret, si quidem absque dolore vellet vivere, oportere ab extremis terræ finibus ea secum trahere quæ delectationem sint allatura.

Τῷ μὲν γὰρ Πέρσῃ πᾶσαι γλῶσσαι εἰσέρχονται, ματθίζοντες τὴν αὐτῆς ὁδὸν, οἱ μὲν οἱ δὲ τὰς χυλῶνται τὴν αὐτῆς ὁδὸν φάγοντες. ὅπως γὰρ μὲν καταδάρτοι, οὐδὲ αὖ εἴ τῳ τις ὅσα τραχματίζονται. Ἀγησίλαος δὲ, ἀλλὰ ὁ φιλόπονος ἐστίν, πᾶσι δὲ παρὸν ὁδὸν ἐπίνει, πᾶσι δὲ συνιτυχοῖ ὁδὸν ἡδύεν. εἰς δὲ ὁ αἰσθητὴς χρημῆται, πᾶς τὸ πῶς ἰκάνους αὐτῶν, καὶ ταῦτα ὁ μόνον τραχίαν ἔχαιρεν, ἀλλὰ καὶ εὐθυμούμενος ἡγάλλετο ὅτι αὐτὸς μὲν ἐν μέσῃς ταῖς διφρεσὶ καὶ αἰσθητῶν. ὅτι δὲ βαρβαρον ἐώρα, εἰ μέλλοι ἀλύπτως βιώσασθαι, σιωπελὴς αὐτῶν δὲ τὰ φάται τῆς γῆς τὰ τέρφοις.

pag. 390, mea edit.

In eadem oratione proponuntur & alia, in quibus Agesilaus & rex Persarum inter se comparantur: atque hoc inter cetera, quod ille quidquid inter homines auri, quidquid argenti erat, & quæcunque erant pretiosissima, apud se congesta habere nitetur: existimans, si maximam vim pecuniarum haberet, fore ut omnia in potestatem suam redigeret: at vero Agesilaus domum suam contra instituerat, ita ut nullo horum indigeret. Animadvertendum autem, ad hanc auri argenti que odacervationem quod attinet, esse & hoc verisimile ad fovendum etiam suum luxum illam congerere conatum esse: quamvis aliam causam afferat. Ceterum cum illis verbis, οἱ μὲν οἱ δὲ τὰς χυλῶνται τὴν αὐτῆς ὁδὸν φάγοντες, conferenda hæc quæ habuisti pag. 384, ex alio loco ὁ μὲν τὰ πτόματα ὅτι τραχίαν, ὅσα πτόματα ὅτι τραχίαν, οὐδὲν αὖτε ἀφῆρηται, ἀλλὰ τὰ αὐτῶν ὅτι μαχαιρῶνται. ὅτι χαρποποιεῖται ἀποπτόρων τούτων χύλῳνται. Verum hoc in loco (qui non procul abest à fine libri octavi & ultimi Padæ) non tantum de Persarum regibus, sed de universa Persarum gente agitur.

Hinc ad illum digredior locum ubi contra studium rerum bellicarum, necnon agriculturæ, (& quidem hanc proponens) in Persarum rege commendat: quum alibi rei militaris studium in certo quopiam rege, videlicet Cyro, commendasset: & quidem venationis exercitio ad res bellicas, & maxime ad artē equestre, eos preparari iussisset, ut videre est inter illa quæ à lib. Padæ. 8. de prompta dedi. p. 380. Verum ibi postquam hæc & alia quædam

eodem pertinentia scripsit, & eandem locum illum his verbis clausit, καὶ τὴν ἐγκρασίαν ὅ, καὶ πόνας & ψυχὴν καὶ δαλπὴν & λιμὸν & δίψαν δυνάμει φέρειν, ὅταυτα μάλιστα περὶ τοῦ κοινοῦ. id est, Atque hic maxime assuefaciebat sodalitia ad continentiam, & ad hoc ut labores necnon frigora & æstus, quin etiam famem & sitim tolerare possent. Ubi (inquam) ita locum illum clausit, adicit, & οὐδ' ἴπ' βασιλεὺς & οἱ ἄλλοι οἱ περὶ βασιλέα ταῦτα ποιοῦντες διαπλῶσιν. id est, Atque hoc etiam sæculo tum rex, tum qui circa regem sunt, hæc assidue faciunt. Hæc porro, οἱ περὶ βασιλέα, Philæphus vertit regis familiares. Quam etiam interpretationem admittere videntur illa verba: at κοινοῦν appellatio eam minime admittit: quatenus huic quoque eam tribuat. vertit enim, Et hic etiam maxime familiares assuefaciebat ad continentiam. Existimo autem reddi debere hic, sicut & alibi, sodalitia, vel, eos qui è sodalitiis erant. De hoc quoque obiter moneo, quod ad locum illum attinet, & ἐγκρασίαν ὅ, & c. affertur & hanc lectionem, & περὶ ἐγκρασίας δ'. Inueniunt autem & hac, & ἐγκρασίαν ὅ, & περὶ πόνας, & ψυχὴν & δαλπὴν, & περὶ τὸν λιμὸν & δίψαν δυνάμει φέρειν. Verum ex duabus unam faciens, libenter ita scriberem, & περὶ ἐγκρασίας ὅ, & πόνας, & ψυχὴν & δαλπὴν, & περὶ τὸν λιμὸν & δίψαν. Alioquin, nostram retinendo scripturam, saltem scribendum esset, & τὴν ψυχὴν & δαλπὴν & λ. & δ. δυνάμει φέρειν. Ad illud (inquam) locum ita transeo ubi studium rerum bellicarum & agriculturæ (& quidem huius mentionem prius faciens) commendat. Is autem extat in Oeconomico, pag. 482. meæ editionis, ubi Socrates & Critobulus inter se colloquuntur:

Ἡμῖν δὲ δὴ ποίαις * τέχναις] συμβουλεύεις ὦ Σώκρατες χρῆσθαι; Ἀρα (ἔφη ὁ Σωκράτης) μὴ αἰσχυθῶμεν ὅτι Περσῶν βασιλέα μιμήσασθαι; & κείνοι γὰρ φασιν, ἐν τοῖς καλλίστοις τε καὶ αἰσχυριστοῖς τῶν ἡνῶμεν εἶναι ὅτι μελήμασι, γωργίῳ τε καὶ τῷ πολυεργίῳ τέχνῃ, πύτων ἀμφοτέρων ἰσχυρῶς ἐπιμελεῖσθαι. καὶ ὁ Κριτόβουλος ἀκρόατος ταῦτα εἶπε, Καὶ τῷτο, ἔφη, τίς ὧς ὦ Σώκρατες, βασιλέα τῶν Περσῶν γωργίας τί σκεπτεμελεῖσθαι; Ὡς δ' αἰ (ἔφη ὁ Σωκράτης) ἐπισκοποῦντες, ὦ Κριτόβουλε, ἴσως ἀνέλαμασθαι μὲν εἴ τι σκεπτεμελεῖται. τῷ μὲν γὰρ πολυεργίῳ ἔργων ὁμολογοῦμεν αὐτῷ ἰσχυρῶς ἐπιμελεῖσθαι, ὅτι δὲ ὁ πρῶτος περὶ ἐθνῶν δασμοῖς λαμβάνει, τίς αὖτε τὰ ἄρ' ὅτι ἐκαστὸς εἰς ὅπου δίδοναι τρυφῇ ἰσχυρῶς καὶ τοξοῦ καὶ σφενδονήσας καὶ γέρροφους, οἵτινες τῷ τε ἑαυτοῦ δέχονται καὶ ἱκανοὶ ἔσονται κρατεῖν, καὶ, ὡς πολέμοι ὅτι ὡς, ἀρῆξουσιν τῇ χώρᾳ. χωρὶς δὲ πύτων, φύλακαί τε καὶ ἀκροπόλεσι τρέφει καὶ τῷ μὲν τρυφῇ τοῖς φερούσι δίδωσιν ὁ ἄρχων ὃ τῷτο περὶ τακταῖ βασιλεύς, δεῖ κατ' ἐταυδὸν ἐξέλασιν ποιεῖται τῷ μαθοφόρῳ καὶ τῷ ἄλλων οἷς ὡπλίσθαι ἰσχυρῶς τακταῖ, καὶ πύτων αἰσχυρῶν, πλὴν τοῖς ἐν ταῖς ἀκροπόλεσιν, ἐντα δὴ ὁ σύλλογος καλεῖται. καὶ τοῖς μὲν ἀμφὶ τῷ αὐτῷ οἴκησιν αὐτῷ εἰσφορᾷ, τοῖς δ' ἑσώσω ἀποικιστῶν, τοῖς οἷς πέμπει ἐπισκοπεῖν καὶ οἱ μὲν αὖ φαίνονται τῷ φερούσῳ καὶ τῷ χιλιάρχῳ καὶ τῷ σατραπῶν

Quibus igitur artibus nobis, Socrates, utendum censes? Num (inquit Socrates) regem Persarum imitari verebimur? Illum quidē ferunt inter pulcherrima maximeq; necessaria studia agriculturam artemque bellicam ducere, & utranque diligenter atque studiose curare. Hæc ut audit Critobulus, Credis, inquit, regi Persarum agriculturam esse curæ? Cui Socrates, ² Si videamus quid agat, hoc modo fortasse discemus siquid sit ei curæ. Nam conuenit inter nos eum res bellicas strenue curare, & diligenter administrare: quod ex quotquot nationibus tributa accipit, vnicuique præfecto definierit in quot equites, sagittarios, funditores, gerrhophoros, (id est, scuta & eiusmodi tegumentaferentes) alimentum partiti debeat: qui & ³ regere possint quibus præsumt, quique si hostes irrumpant, fines tueantur. Præter hos & ⁴ custodes in arcibus alere consuevit: & custodibus quidem alimentum suggerit huic ab eo muneri præfectus. rex autem per singulos annos omnes præter eos qui custodiunt arces, eo cogens quo vocatur conciliū, recenset qui stipendia merent, atque alios quos in armis esse iussit. ⁵ Qui non ita procul à regia distant, ad eos ipse inspectionis causa proficiscitur: qui longius incolunt, ad eos mittit haud dubiæ fidei viros, qui res sociorum inspiciant. Custodum præfectos, & chiliarchos, (id est, qui mille viros ducunt,) & satrapas, si

1 Gr. συνεπιμελεῖσθαι. id est, vna vel simul curare. q. d. vna cum rei militaris studio agricultura quoque studiosum esse. 2 Hunc in modū dispicientes, ὁ Cr. fort. animaduertere possumus an aliquam eius quoque curam gerat. 3 Verbum κρατεῖν cum genitio sign. vincere. Ac videtur hoc velle, Qui superiores subditis esse possint, si forte eos rebellare contingat. Alioquin si huius cum genit. constructionis habenda non esset ratio, κρατεῖν videretur. In officio continere, ut iam olim admonui. 4 vel, præfidiario. 5 Et eos quidem qui sunt circa ea loca in quibus habitat, ipsemet inspiciat procul distitos fidis hominibus inspiciendos mandat.

imperatum sibi militum numerum expleant, atque lectos egregiosque viros equis & armis pulcre instructos exhibeant, & honoribus auget, & donis ingentibus ditat: quos autem magistratus ducesque reperit aut segnes aut avaros, & quæstus avidos, acerbè castigat, & abire magistratu iubet: alios qui res gerant, constituens. Hæc quum faciat, illum sine vlla dubitatione rerum bellicarum studiosum esse arbitramur. Præterea quantam potest regni sui partem percurrens inspicit ipse, ac veluti censor in iudicium morum vocat: quod reliquum est, inspiciunt viri fideles ab eo missi. Porro quos præfides regionem populo frequentem, terram excultam, & arboribus quas vnaquæque fert & fructibus plenam præstare cognoscit, his aliam regionem addit, donis ornat, sedibus honorificis præmii causa donat: quibus autem videt ociosam incultamque terram, & hominibus infrequentem, siue istud² crudelitate, siue insolentia, siue negligentia factum sit, illos castigat, imperio priuat, & aliis magistratibus constitutis abiicit. Hæc quum gerit, censens curare eum minus quam terra à cultoribus exercebitur, quam qui tuto à præfidiis custodietur?

EX STRABONIS geographicis libris.

Libra xv.

ITAVE etiam de moribus Persarum et si permulti dixerunt, tamen dicenda nobis videntur quæ ad rem attinent. Persæ nec statuas, nec aras erigunt: sacrificant in loco excelsio. cælum esse Iovem putant: colunt & Solem, quæ Mithram vocant: item Lunam & Venerem, & ignem, & tellurem, & ventos, & aquam. Sacrificant in loco mundo, cum imprecationibus, & coronatam hostiam statuunt. Vbi magus,⁴ qui sacrificium enarrat, carnes in portiones distribuit, sua quisque accepta, abeunt, nulla parte diis relicta. dicunt enim deum nihil velle, præter hostiæ animam: quidam tamen (ut fertur) omenti partem igni imponunt. Præcipue igni & aquæ sacrificant, igni arida ligna imponentes adempto cortice, & aruina superiniecta: dein-

ὅν ἀριθμὸν ὅν τεταμένον ἐκπλεονέχοντες, καὶ τούτοις δοκίμοις ἵπποις τε καὶ ὄπλοις κατεσκευασμένοις παρέχουσι, τούτοις μὲν τοῖς ἀρχοῖς καὶ ταῖς πρῶταις αὐξί, καὶ δώροις μεγάλοις καταπλουτίζει· οἷς δὲ αὐτοῖς τῶν ἀρχόντων ἢ καταμελόντων Phil. legisse τῶν φρουρῶν, ἢ καὶ ἀκαρδάνων, τούτοις χαλεπῶς ἐχθίζει, καὶ αὐτῶν τῆς ἀρχῆς, ἄλλοις ὅτι μεληθεὶς καὶ ἡγήσιν. τῶν μὲν δὲ πολέμικων ἔργων καὶ αὐτὰ ποιῶν δοκεῖ ἡμῖν ἀναμφιδόπως ὅτι μελεῖται. ἐπὶ ὅπόσω μὲν τὸ χώρος διελαύνων ἐφ' ὃ αὐτοῖς, καὶ δοκιμάζει, ὅπόσω δὲ μὴ αὐτοῖς ἐφ' ὃ μὲν πικροῖς ὅτι σκοπεῖται. καὶ οἷς μὲν αὐτῶν αἰσθάνεται τῶν ἀρχόντων σκυοικουμένων γὰρ τὸ χώρος παρεχομένων, καὶ ἐρερῶν οὖσαν τὴν γῆν, καὶ πλήρη δένδρων τε ὧν ἐκάστη φέρει καὶ καρπῶν, τούτοις μὲν χώροι τ' ἄλλω πρὸς τίθησι, καὶ δώροις ἐχθίζει, καὶ ἐδραῖς ἐντίμοις γεραίρει· οἷς δὲ μὴ ὅρα ἀρερῶν τε τὸ χώρος οὖσαν καὶ ὀλιγαίθετον, ἢ ἀφ' ἡλεπότητα, ἢ δὲ ὕβριν, ἢ δὲ ἀμέλειαι, τούτοις καὶ ἐχθίζει καὶ αὐτῶν τῆς ἀρχῆς, ἀρχόντας ἄλλοις καὶ ἡγήσιν. αὐτὰ ποιῶν δοκεῖ ἡμῖν ὅτι μελεῖται ὅπως ἡ γῆ αὐτῶν ἐρερῶν ἐστὶ καὶ τῶν καποικούντων, ἢ ὅπως δὲ φυλάσσεται καὶ τῶν φρουρῶν.

ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑ-

βωνος γεωγραφικῶν.

Εν τῷ 16 βιβλίῳ.

ΔΙΑ τὸ πᾶν τὰ ἐν τῇ Περσικῇ, τούτοις, καὶ Μήδαις ταῦτα, καὶ ἄλλοις πλείοσι· ὡς ἐν εἰρήκῃσι μὲν πλείοις, τὰ δὲ καίρια καὶ ἡμῖν λεκτέον. Γέρονται πόινω ἀγάλας, καὶ μὲν καὶ βωμοὺς οὐχ ἰδρύονται· θύουσι δὲ ἐν ὑψηλῷ τόπῳ, ὅν οὐρανὸν ἡ γῆ μὲν Δία· πρῶτοι δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν· καὶ Σελλίην, καὶ Ἀφροδίτην, καὶ πῦρ, καὶ γῆν, καὶ αἵματι, καὶ ὕδωρ. θύουσι δὲ ἐν καθαρῷ τόπῳ, καὶ τὰ ξάμενοι καὶ τὰ ὄψιν· σάμενοι δὲ ἱερεῖον ἐστὶ μενόν. μελίσται τοις τῶν μά- Male in Ald. & पु- ξάμενοι π. γου τὰ κρέα, ὅν ὕψην μὲν τὸ ἱερὸν γῆρας, ἀπίασι δὲ λόμοι· τοῖς θεοῖς ἐδὲν ἀποτίματες μέγας· τὸ γὰρ ψυχῆς φασὶ τὸ ἱερεῖον δὲ τὸν θεόν, διὸ καὶ ὁ θεὸς ὁμοῦς τὸ ὅτι πλεονεχὲς μικρὸν πηγάσιν, ὡς λέγουσι πινέες, ὅτι τὸ πῦρ. ἀφ' ἐρερῶν τῶν πυρὶ καὶ τῷ ὕδατι θύουσι, τὰ μὲν πυρὶ πρὸς πηγάσιν ἐρερῶν, τὰ λέγουσι χωρὶς, πινέων ὅτι πηγάσιν αἰσθάν· ἐν

1 Illam loci sequitur quam ex adverso notavi: at nostram sequendo, ita hunc locum reddo, At quos præfectos vel negligere eos qui custodibus [vel præfidiis] præfunt, vel quæstum suum facere comperit, de iis graves poenas sumit, & illis magistratu subnotis, alios curatores substituit. 2 Asperitate, vel, acerbitate. 3 Ideo instituta Persica his & Medis eadem, necnon aliis compluribus. De quibus dixerunt quidē multi, sed tamen dicenda & nobis quæ in rem sunt. Vel, quæ præcipua sunt. 4 Male in Ald. & पु- ξάμενοι π. Ddd

utilitatem accommodatas intexunt, cū cantu & sine cantu, deorum & clarorum virorum facta celebrantes. Congregant eos in vnum locum, ætis sonitu ante lucem excitatos ad arma aut venationem. Præficiunt quinquagenis aliquem ex regis filiis, aut satrapæ, quem currentem sequi iubent, loco triginta quadragintave stadiorum determinato. Postulant hi etiam orationem de singulis quæ illi didicerint: simul & vocem & latus & spiritum exercentes. Quin & aduersus æstum, frigus, imbres, & ad torrentium transitus eos condocerunt, ut arma & vestes immadidas seruent. Pascere etiam, & in agro pernoctare docent, & rusticari, & fructibus syluestribus vesci: ut termintho, glandibus, pyris agrestibus. Atque hi Cardaces vocantur, furtis viuentes: nam carda virile ac bellicosum signat. Quotidianus eorum cibus post exercitationē est panis durissimus, & nasturtiū, & salis grana, & carnes assæ vel elixæ, potus aqua. Venantur autē pilas & sagittas ab equis mittentes, & fundantes. Vespertina eorum sunt exercitia, arbores serere, aut radices effodere, aut arma fabricari, aut lino & retibus studium impendere artificiose faciundis. Pueri venationem nō attingunt, sed mos est eam domum referre. Cursus & ceterorum quæ in quinquertio exercentur, præmia ab rege proponuntur. Pueri auro exornantur, cuius igneum fulgorem venerantur, quare id neque mortuo apponunt: quemadmodum nec ignem, ob honorem, quem ei deferunt. Militant, & ordines ducunt à vigesimo anno vsque ad quinquagesimum & pedites & equites. Forum nō attingunt, nam nec emunt, nec vendunt. Armantur cetra in rhombi figuram facta: præter pharetram, sagares & secures habent, capiti impositum pileum turratum, pectus thorace squamoso muniunt. Principes anaxyridem triplam habent, & tunicam manicatam, duplam, genu tenus. interula candida est, exterior vero vestis florida. Amiculum æstate purpureum vel floridum, hyeme autem floridum: tiaras magorum infulis similes, calceamentum altum ac duplum. Vulgo tunicam duplam gerunt, ad medium vsque crus descendentem: circum caput sindonis cento voluitur. Quisque arcu & funda vtitur. Persæ laute cenant, integra & mul-

τὸ συμφέρον ἐπιμάροντες πλέκουσιν, καὶ με-
λεις χωρὶς, καὶ μετ' ὧδης, ἡ δὲ καὶ τε, καὶ αἰ-
δρῶν τῷ δρίσων αἰαδιδόντες. στυάγουσι δ' εἰς
ἓνα τόπον, ψόφῳ χαλκῷ πρὸ ὄρθρου διεγείρον-
τες ἐπὶ ἔξοπλισίαν, ἢ θήραν· τάξαντες δ' αἰά-
πεντήκοντα ἡγεμόνα τῷ βασιλέως πινὰ παίδων
αὐτοῖς, ἢ σατράπῃ, τρέχοντι καλῶουσιν ἔσσεσθαι,
χωρεῖον ἀφορίσαντες πελάκοντα, ἢ πετρίαν κόντα
σαδίων. ἀσπατῆσι δὲ καὶ λορῶν ἐκάστου μαθή-
10 ματοῖ, ἅμα καὶ μεγαλοθυμίαν, καὶ πνύμα, καὶ
πλάθειν ἀσκοῦντες· καὶ πρὸς καῦμα δὲ, καὶ
πρὸς ψύχος, καὶ ὄμβρου, καὶ χειμάρρου δι-
βάσις, ὥστ' ἀβρογα φυλάττειν, καὶ ὅπλα καὶ χεῖρας
ἐσθῆτα· καὶ ποιεῖν δὲ, καὶ ἀγεφυλεῖν, καὶ
καρπῶσι ἀγρίοις χρῆσθαι, περμίθῃ, δρυοβαλά-
νῃσι, ἀχρεσί. καλεῖται δ' οὗτοι Κάρδακες, ἀ-
πὸ κλωπείας τρεφόμενοι· κάρδα γὰρ τὸ αἰ-
δραδές, καὶ πολεμικὸν λέγεται. ἡ δὲ καθ' ἡμέραν
δίατα, ἄρτος μετὰ ὀχυριάσιον, καὶ μέζα, καὶ
20 κάρδαμον, καὶ ἀλῶν χόνδρος, καὶ κρέα ὁπλῶν, ἢ ἐ-
φθα ἔξ ὕδατος· ποτὶν δ' ὕδωρ. θηρόουσι δὲ
σαῦνα ἀφ' ἵππων βάλλοντες, καὶ πῶδες, καὶ
σφειδδινῶντες. δριλῆς δὲ φυτουργεῖν, καὶ ῥιζο-
ποιεῖν ἀσκοῦσι, καὶ ὀπλοποιεῖν, καὶ λίνα καὶ ἄλ-
κυσ φιλοτεχνεῖν. οὐχ ἀποθνήσκουσι δὲ τῷ θανάτῳ·
μέτῃ οἱ παῖδες, ἀλλὰ κερμίζειν εἰκαδὲ ἔθους. τίθη-
ται δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀθλα δρόμου, καὶ τῷ
ἐν τοῖς πεντάθλοις. κερμουῖται οἱ παῖδες χρυσῷ
τῷ στυγῶνι πηλῶν ἐν πηλῇ· διὸ ὁδοὶ νεκρῶν
30 πρὸς φέρουσι, καθάπερ ὁδοὶ τὸ πῦρ, κατὰ πηλῇν.
ἐστὶ δὲ οὗτοι, καὶ ἄρχουσιν, ἀπὸ εἰκοσιν ἐτῶν,
ἕως πεντήκοντα, πρὸς τε καὶ ἱσπείας. ἀγροῦς δὲ
οὐχ ἀπιοῦται· οὔτε γὰρ πωλεῦσιν, οὔτ' ἀνοῦνται.
ὀπλίζονται δὲ γέρρα ῥομβοειδεῖ. πρὸς δὲ τῇ φα-
ρέτρῃ σαγάρεις ἔχουσι καὶ κισθίας· πρὸς δὲ
τῇ κεφαλῇ σίλημα πυργατὸν· θώραξ δ' ἐστὶν αὐ-
τοῖς φολιδωτός. ἐσθῆς δ' οἱ ἡγεμόσι μὲν, αἰαζυρί·
τῇ πλην, χιτῶν δ' χειρῶν δὲ δὲ πλοῖς, ἕως ἡνίατος.
ὁ ὑπερδύτης μὲν λευκός, αἰθιὸς δ' ὁ ἐπὶ ἡμῶν. ἱμά-
40 ποι ἡρῆς μὲν πορφύρεν, ἢ αἰθινόν, χιμῶν δ' αἰθι-
νὸν ἡσάρι· πρὸς δὲ πλῆσιαι ταῖς τῷ μέγαν, ὑπερδύ-
μα κίλιν διπλῆν. τοῖς δ' πολλοῖς χιτῶν· ἕως μεσο-
κνημίας, ἢ διπλῆς ῥάχης δ' σινδόνιον περὶ τῇ κεφα-
λῇ· ἔχει δ' ἐκάστος τῶν ἐσφειδδίνων. δειπνοῦ-
σι πολυτελῶς Πέρσαι, πηλείτες καὶ ὀλομελῆ, καὶ

1. At vulgo. nam hæc τοῖς ὀλομοῖς, respondens illis, τοῖς ἡγεμόσι ῥῶν.

πολλά καὶ ποικίλα. καί τις τι λαμβάνει ἑσθλῆς,
ἐκ πωμάτων τε τῶν ἀλάν, ὥστε χρυσὸν καὶ ἀργύ-
ρον καταλαμβάνει. ἐν οἷν τὰ μέγιστα βελύ-
ονται, καὶ βέλαιότερα τῶν ἐν οἷν φεῖνται. τῶν καὶ
ἐξ ὁδοῦ στυλῶντων πρὸς μὲν γυναικίμοις καὶ ἰσο-
ήμοις φιλοῦσι παρρησίᾳ, τοῖς δὲ παπεινότεροις
παρὰ βάλλοισι πρὸς γάμον, καὶ δέχονται ταύτην δὲ
φίλημα· οἱ δὲ ἐπὶ παπεινότεροι παρὰ σκυνοῦσι μὲν
ἰού. θάπτουσι δὲ κηρὸν ἐπὶ πλάσσοιτες τὰ σώμα-
τα· τὸς δὲ μάγους καὶ θάπτουσι, ἀλλ' οἰωνοβέ-
τους ἐσσι. τοῖς δὲ καὶ μητέραςι στυνέρχεσθαι νέ-
οις αὐτοῖς οἰωνοβέτους.

Τοιαῦτα μὲν τὰ ἔθνη. ἔτι δὲ ἴσως καὶ ταῦ-
τα τῶν ἐθίμων, ἃ φησὶ Πολύκριτος. ἐν δὲ Σύσις
ἐκείνη τῶν βασιλέων ἐπὶ τῆς ἀκρας ἰδία πεποι-
θῆναι οἴκησιν, καὶ θησαυροῦς, καὶ παρὰ τοῖς ὧν
ἐπὶ τῶν ἀντιποδῶν, ὑπομήματα τῆς οἰκονομίας.
παρὰ τῆς αἰτίας δὲ ἐκ μὲν τῆς παλαιάς ἀργύ-
ριον, ἐκ δὲ τῆς μεσογείας, ἃ φέρει ἐκείνη χώρα,
ὥστε καὶ χρώμα (καὶ φέρμακα, καὶ πρὸς αἰρέ-
ται, ἢ πρὸς ἑτέρον, καὶ θρέμμα (καὶ οὐκ ὁμοίως. τὸν δὲ
ἀφ' αὐτῶν τὸς φέρει, Δαρειὸν δὲ τὸν μακρό-
χειρα, καὶ κάλλιπον ἀνδρῶν, πλὴν τῶν μήκους
τῶν βαρχίωνων, καὶ τῶν πῆχεων· ἀπὸ τῆς αἰτίας γὰρ
καὶ τῶν γυνάτων. τὸ δὲ πλείον, καὶ χρυσὸν καὶ ἀρ-
γύρον ἐκ τῆς αἰτίας (καὶ τῶν οἰκονομίας), ἰομίσματα δὲ οὐ πολλὰ.
παρὰ τῆς αἰτίας δὲ οἰκονομίας ἐκείνη καὶ οἰκονομία νομίζει
μᾶλλον, καὶ παρὰ τῆς καίμωνος ἀποδοσίν· τὸ δὲ νόμι-
σμα δὲ παρὰ τῆς αἰτίας ἀργύριον, ἰκανὸν εἶναι. καί-
πρην δὲ πάλιν τὸ τοῖς ἀντιποδῶν σύμμετρον. τὰ μὲν
οἷν ἔθνη, σφρονικὰ τὰ πλείω. ἀφ' οὗ δὲ πλου-
τοῖς εἰς τρυφὴν ἐξέπεσον οἱ βασιλεῖς, ὥστε πρὸς
μὲν δὲ Ἀσσοῦ τῆς Αἰολίδος μετήσαν, οἶνον δὲ ἐκ
Συρίας δὲ Χαλυβώνιον, ὕδωρ δὲ ἐκ τῆς Εὐλαίου,
πρὸς τῶν ἐλαφρότατον, ὥστε ἐκ Ἀθηναίων τὴν δὲ
χμῆ ἀφολκότερον εἶναι. στυνέβη δὲ τοῖς Πέρσας ἐ-
δοξατο τοῖς ἡμέτεροις τῶν βαρβάρων, παρὰ τοῖς
Ἑλλησιν, ὅτι τῶν μὲν ἁλῶν οὐδένες τῶν τῆς Ἀσί-
ας ἀργύριον, Ἑλλήνων ἡρξάν· οὐδὲ ἡδίστην οὐδὲ
ἐκείνοι τούτους, οὐδὲ οἱ Ἕλληνες τὸς βαρβάρους·
ἀλλ' ὅτι μικρὸν μόνον, ἐκ τῆς πόρρωθεν ἀκῆς. ὁ-
μηροῦς γὰρ οὐτε πρὸς τῶν Σύρων οὐτε πρὸς τῶν Μήδων
ἀργύριον οἶδεν· οὐδὲ γὰρ αὖ Θήβας Αἰγυπτίας οἰ-
νομάζων, καὶ δὲ ἐκείνη καὶ δὲ Φοινίκη πλούτων, δὲ
ἐκ Βαβυλῶνι, καὶ Νίνῃ καὶ Ἐκβαταίσις, παρὰ
οἰκονομίας.

ta & varia apponentes, vestis & potu-
rum ornatus splendidissimus, auro
argento refulgent. De rebus maximis
vino consultant, eaque decreta ipsi
miora censent quam quæ sobrii faciunt.
Si notis & æqualibus in via occurrant,
eos osculantur: si humilioribus, genum
eis præbent, eaque osculum excipiunt
qui humiliores admodum sunt, dum
taxat genu flexo digniores venerantur.
Corpora mortuorum hulant, prius
ra oblinentes. Magos insepultos
bus edendos dimittunt: hi cum magis
bus etiam, instituto maiorum coeunt.

Ac Persarum quidem mores sunt
huiusmodi: quibus opinor addenda
se, quæ à Polycrito referuntur: sunt
tem hæc. Regum cuique Suis in
domiciliū extat, & thesaurus, & tribu-
torum quæ exegerit tabulæ, adminis-
træ rei monumentum. Exigere eos ex
ra maritima argenti: ex mediterraneis,
quæ quæque regio ferat, ut colores, me-
dicamenta, lanam, vel aliud tale, aut
pecora. Tributa instituit Darius Lon-
gimanus, qui omnium hominum pul-
cherrimus fuit, demptâ brachiorum &
cubitorum longitudine, etiam gentis
contingentium. Maximam auri atque
argenti partem in supellectile habent,
in nummis perexiguam. Illam enim ex-
istimant & ad donandum magis aptam,
& ad reponenda adseruandaque in the-
sauris ceimelia. Nomismatis vero tan-
tum sufficere arbitrantur quantum
sui satis sit, & tantum auri percutionis,
quantum impensis sufficiat. Persarum
mores magna ex parte moderati sunt.
Ceterum per opulentiam reges in de-
licias luxumque prolapsi sunt, adeo ut
triticum ex Assio Æolia afferri vellent,
vinum autem ex Syria, quod Chay-
bonium dicitur, aquam ex Euphrate,
quod ea omnium esset leuissima, ut Ar-
ticæ heminæ comparata, drachma mi-
nus appenderet. Ex omnibus autem
barbaris Persis usu venit, ut notissimi
apud Græcos essent, quod nulli Græcis
imperauerunt eorū qui Asiam tenuere,
præter eos: nec li Græcos nec Græci il-
los ante nouerant, nisi quantum fama
percepissent admodum exili. Non enim
Homerus Medorum, Syrorūve imperi-
um nouerat: neque qui Ægyptias Thebas
& earum & Phœnicum diuitias nomi-
nans, nequaquā Babylonis, Nini & Ec-
baranorum opes silentio transmississet.

Ac primo

Ac primo quidem Græcis Persæ imperauerunt, Lydi vero non toti Asiæ, sed parti solum cis Halym perexiguae: idque non diu, sed duntaxat Cræsi & Alyartidis. & siquid gloriæ parauerant amiserunt à Persis subacti. Persæ Medorum rebus in suam potestatem reductis, statim Lydos subegere: & Græcos qui in Asia erant sibi subditos fecerunt. postmodum in Græciā traicientes, magnis multisque certaminibus victi sunt. Asiam tamen usque ad mare tenuerunt, donec à Macedonibus sunt debellati. Cyrus primus iis imperium comparauit: cuius successor Cambyses filius, à magis sublatus est. Septem vero Persæ qui magos interemerunt, Dario Hydaspis F. imperium tradidere. Eius successores in Narsen desierunt: quem quum Bagoa eunuchus interfecisset, Darium regem fecit, quanquam è stirpe regia non ortum. Hunc quum Alexander euertisset, ipse decem aut undecim annos regnavit. Postea Asiæ imperium in complures successores & ab eis profectos diuisum, tandem dissipatum est. Permanit annos circiter ccl. Hodie seorsim Persæ suum habent corpus, & reges aliis subditos: ante Macedonibus, nunc Parthis.

λαῶν· πρὸς περὶ μὲν Μακεδόσι, καὶ παρὰ Περσῶσι.

EX DINONIS

Persicis.

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΝΩΝ

vos Persicorum.

Athenaus Dipnosoph. lib. XII. postquam scripsit, διαβίηται δὲ ἐπὶ τρυφῇ ἐν ἡμέτεροις ἀνθρώποις πάντων αὐτῶν Πέρσαι, ὧν οἱ βασιλεῖς ἐχίμαζον μὲν ἐν Σούσι, ἐδίεζον δὲ ἐν Ἐκβατανοῖς, &c. (id est, Primi autem omnium hominum Persæ celebres luxu fuerunt: quorum & reges Susi hyemabant, Ecbatanis aestiuabant.)

subiungit,

INSIGNE vero quod suis capitibus reges Persarum imponebant, ne ipsū quidem voluptate illos frui solitos negat. Confictebatur enim (vt scribit Dinon) ἐμύρρη, & ex eo quod labyzus vocatur. Suauiter autem labyzus olet, & multo quam myrrha est pretiosior. Quā autem & e curru descenderet rex (ἵν' αὖτις Dinon) nec ille desiliebat, quamuis exigua esset à terra altitudo, neque manibus eorum qui ipsum circumstabāt fulciebatur: sed ei semper aurea sella admovebatur, & huic pedes imponens descendebar: ac regiæ sellæ gestator huius rei gratia sequebatur.

ΚΑΙ ὁ πρῶτος μόνος ὃς ἐπέτρεπε τῇ κεφαλῇ οἱ Πέρσαι βασιλεῖς, οὐδὲ αὐτοῖς ἐπέτρεπε τῇ ἡδονῇ παθείας ἀπολαύσιν. κατεσκεύαζε γὰρ, ὡς Φησὶ Δίων, ἐκ σμύρνης καὶ τῆ καλουμένης λαβύζου. διότι δὲ ὅστις ἡ λαβύζος, καὶ πολυτιμότερον τῆς σμύρνης. ὁποῦτε δὲ καὶ ἀπὸ τῆ δερμάτος καὶ τοῖς (Φησὶ) βασιλεῖς, οὐτε καθήκετο, ὀλίγου ὅπως ἐπὶ τῇ γλῶττι τῶν ὑποφύων, ὅτε ἀπὸ χειρὸν ἐρεμολογῆτος· ἀλλ' αὖτις αὐτοῖς χρυσοῖς δίφροις ἐπέτρεπε, καὶ τὰ τὰ ἐπὶ βαίνων κατήκει. καὶ ὁ βασιλεὺς διφροφόρος εἰς τὸ εἶπετο.

1 Cr. & Alyartidis tempore. Vel, sub Cræso & Alyatte. 2 Aliis regibus subd.

Παρά τῷ αὐτῷ, βιβλίῳ ιδ'.

Apud eundem Athenaeum, li-
bro XIII.

ΔΙΝΩΝ γυνὴ ἐν τοῖς Περσικαῖς φησὶν, Παρ-
επίητο δὲ ἐπὶ τῆς τετραπέζης τῆς βασιλέως ὅσα ἡ
γῆ βρώματα φέροι, ἧς ἔχει ὁ βασιλεὺς, ἀφ' ἑ-
κάστου ὅσον ἀπαρχὴν. ξενικῶν δὲ οὐδὲν οὐτε βρώ-
μα οὐτε ποτὶν ἔπειθ' οὐδὲ ἀρχῆς τοῖς βασιλεῖς
χρησάται. ὅθεν καὶ νόμος τίς ὑπερενέχθη. εἰσενέ-
κατος γὰρ ποτὲ τῷ Διονύχων πινὸς ἐν τοῖς λοιποῖς
τετραπέθεσι ἰσχυρὰς Ἀττικὰς, ἐρωτῆσαι ποταπαῖ
εἶεν. ἐπεὶ δ' ἐπύθετο δὲ Ἀθηνῶν, τοῖς ἀγροεῦσι
ἐκέλευεν οἰεῖσθαι, ὥς αἱ δεοῖσι γῆνται αὐτῶν
λαμβάνειν ὅταν ἐθέλῃ, καὶ μὴ ἀγροεῖν. λέγε-
ται δὲ ὅτι Διονύχων ἐπὶ τῆς τοῦτο ποιήσας, ἵ-
να αὐτὸν ὑπομνήσῃ τῆς ἐπὶ ταῖς Ἀθῆναις τετρα-
πέζης.

Ἐκ τῶν τῶ αὐτῷ Δίωνος, παρὰ τῷ αὐτῷ
Ἀθηνῶν, ἐν τῷ ιγ'.

ΠΑΡΑ Δὲ Πέρσης ἀνέχεται ἡ βασιλεία τῷ 20
πλήθει τῷ παλλακίδων, διὰ δὲ ὡς διαπύνην ἀρ-
χειν τῆς γαμετῆς τῆς βασιλέως. ἐπὶ δὲ τῷ πα-
ρασιδῶν (ὡς φησὶ Δίων ἐν τοῖς Περσικαῖς) ὑπὸ
τῷ παλλακίδων θρησκείᾳ. παρὰ τοῖς γυν
αὐτῶν.

ΕΚ ΤΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙ-

δου τῷ Κυμαίου.

Παρά τῷ Ἀθηνῶν, ἐν τῷ δ'.

ΗΡΑΚΛΕΪΔΗΣ δὲ ὁ Κυμαῖος, ὁ τὰ Περσί-
κα συγγραψας, ἐν τῷ δευτέρῳ τῷ ἐπιγρα-
φομένῳ παρὰ τοῖς Περσικαῖς, καὶ οἱ παραπρόντες
(φησὶ) τὰς Περσῶν βασιλεῖς διπνούντας, ἀπομ-
νῆς λελουμένοις ἀφαινοῦσιν, ἐσθῆτας καλὰς ἔχον-
τες, καὶ ἀφαινοῦσιν σχεδὸν ὅτι ἡμῶν τῆς ἡμέ-
ρας, παρὰ δὲ διπνον. τῷ δὲ τῷ βασιλέως σὺν-
διπνων οἱ μὴ ἐξω διπνοῦσιν, οἱ καὶ ὅταν ἐξέσιν πρὸς
τὴν βασιλείαν οἱ εἰδῶν, μὴ βασιλέως. καὶ ἐπὶ δὲ
ἐσθῆτας πρὸς αὐτῶν, ἀλλ' ἐστὶν οἰκήματα δύο καὶ
αἰπὴς ἀλλήλων. ἐν τῷ βασιλείᾳ δὲ ἀφαινοῦσιν, 40
καὶ ἐν τῷ σὺν διπνων. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκείνης ὅταν ἀφαι-
νῇ τῷ παρὰ τοῖς Περσικαῖς τῷ ἐπὶ τῇ γυναικὶ ἐκείνῃ δὲ αὐ-
τὸν οὐχ ὁρῶσιν. οἷοτε μὲντοι, ἐπειδὴ εὐορτή, ἐν

ATQVE adeo Dinon in Persicis
scribit mensæ regiz apponi solita ci-
baria quæcunque regiones ferunt eius
ditioni subditæ, ex vnoquoque quan-
tum satis esset ad primitias. At peregrino
aut cibo aut potu villo haud putabat
regibus utendū esse is qui ab initio rex
fuit. Vnde & lex quædam postea existit
nam quum ex eunuchis quidam inter
reliqua bellaria caricas Atticas regi ap-
posuisset, sciscitatum vnde essent. Vbi
autem intellexisset Atticas esse, iussit
empiores rerum in foro venalium eas
emere: vt in eius potestate esset accipe-
re quoties vellet, & non cinere. Fama
est autem eunuchum de industria hoc
fecisse vt ipsi expeditionem aduersus A-
thenas in memoriam reuocaret.

Ex eodem Dinone, apud eundem A-
thenaeum, libro XIII.

APVD Persas autem regina mul-
titudinem pallacarum tolerat, quoniam
rex uxori, tanquam dominus, imperat:
quinetiam quia reginam (vt scribit Di-
non in Persicis) pallacæ non secus quæ
aliquod numen colant. ipsam enim ad-
orant.

EX HERACLIDE

Cumano.

Apud Athenaeum, libro IV.

HERACLIDES Cumanus, qui Per-
sica composuit, libro secundo eius
operis quod Parasceuastricon inscripsit,
Qui cœnanti regi Persarum ministrant,
inquit, loci omnes id munus obseunt,
pulchris induti vestibus, ac dici fere di-
midia parte circa cœnæ apparatus oc-
cupantur. Conuiuiarum regis alii foris
cœnant, quos volenti cuius intueri li-
cet, intus alii cum rege, & hi quidem re-
vera cibum cum eo non simul capiunt:
verum cœnacula duo sunt ex aduerso
inter se posita, vnum in quo rex pran-
det, alterum in quo conuiuat. Hos qui-
dem rex videt per oblitum ianæ ve-
lum, regem autē conuerti illi non pos-
sunt: aliquando tamen festis diebus in

eadem attrio cœnant omnes : rex quidem in ædificio quodam magno scorsim: qui si conuiatur, id quod facit sepiuscule, conuiuæ illi sunt maxime duodecim. Vbi vero cœnauerunt, solus quidem rex, ac per se, reliqui conuiuæ simul, compototes illi ab eunucho quodam vocati conueniunt, & cum rege bibunt, non tamen idem vinum. Rex tum in lecto aureis fulto pedibus iacet, illi vero humi sedent, ac discedunt, quum immodice temulenti fuerint. Ut plurimum rex solus pranderet, ac cœnat: vxor interdum cum eo, & liberorum quidam, canentibus, vt eum delectent, & citharam pulsantibus nonnullis pellicibus, quarum vna cantum exorditur, reliquæ confertim confusisq; vocibus accinunt. Cœnam, quam regiam vocant, si famæ creditur, magnificam esse quiuis putabit: si diligenter inquiras, prudenti frugalique rei familiaris administratione dispensatam. Regi mille victimæ quotidie iugulantur, & discerpuntur, nimium equi, asini, cameli, boues, cerui, & oues quam plurimæ: absumuntur & aues multæ, & Arabici passerres quæ ingenti mole corporis animalia sunt, anseres, gallinæ. Ex his quæ modica sunt regis conuiuiis apponuntur sigillatim: auferunt illic secum siquid prandii restat. Harum victimarum & cibariorum maxima pars in aulam fertur alendis quos rex stipatores & custodes habet, peltatis & hastatis militibus. Ibi conspectis omnibus diribitores in æquas portiones panibus ac carnibus diuisis, cuique distribuunt. Nā vt in Græcia stipendiarii æs merent, sic victum à rege illi accipiunt qui in stipendium cedit ac imputatur. Sic apud ceteros Persarum optimates, ciuitatumque ac prouinciarum præfides confertim omnia edulia mensis inferuntur. Vbi vero conuiuæ cœnauerint, mensarum residua, (super sunt autem plurima, nempe caro, & qui relictus est in mensa panis) famulis sigillatim dantur, quibus ex his diurnus victus est. Ad regem tantummodo pransum ite conuiuiis honoratissimus quisque: ideo recusans frequentius adire, tum ne ad cœnam reuerrendū sit, tum vt ipse conuiuias in cœnam accipiat.

Ex eodem Heracleide, apud eundem Athenæum, lib. xii.

IPSIVS autē regis custodes sunt (vt scribit Heracleides Cumanus libro rerū

ἐν οἰκῇ μὲν πᾶσι δειπνῶσιν, ἐν δὲ ὑποβασιλείῃ, ἐν τῇ μεγάλῃ οἰκῇ. ὅταν δὲ ὁ βασιλεὺς πότον ποιῇται (ποιεῖ δὲ πολλάκις) συμπόται αὐτῷ εἰσὶν ὡς μέγιστα δώδεκα, καὶ ὅταν δειπνήσωσιν, οἱ τε βασιλεὺς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ οἱ στυδαιπνοὶ, καλὰ τὰς συμπότας τέρας τις τῶν δυνούχων, καὶ ὅταν στυέλθωσι, συμπίσι μετ' αὐτοῦ, οὐδὲν αὐτὸν οἶνον καλεῖται, καὶ οἱ μὲν, χαμαὶ καὶ δῆλοι, ὁ δὲ ἐπὶ κλίνῃς χρυσῷ ποδὶ κατὰ κλινῆμος, καὶ ὑπομυθεύει τις ἀπὸρχονται. τὰ δὲ πλείστα ὁ βασιλεὺς μόνος δέσσει καὶ δειπνῇ. εἰσὶ τε δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτῷ στυδαιπνῇ, καὶ τῶν ὑποῶν ἐνοιοὶ, καὶ παρὰ δὲ δειπνόν ἀδύσι τε καὶ ψάλλουσιν αἱ παλλαγαὶ αὐτοῦ. καὶ μία μὲν ἔχει, αἱ δὲ ἄλλαι ἀδρόως ἀδύσι. ὁ δὲ δειπνὸν (φῆσι) ὁ βασιλεὺς καλοῦμενοι, ἀκούσαι μὲν δοκεῖ μεγαλοπρεπὲς εἶναι, ὅτε ἔξω ζῶντων δὲ φανείτω οἰκονομικῶς καὶ ἀκριβῶς στυπνῶν, καὶ τοῖς δῆλοις Πέρσαις τοῖς ἐν δυναστείᾳ ἔσσι καὶ ὁ αὐτὸν τρεῖς ποτὶ. ἔστι μὲν γὰρ τῷ βασιλεὶ χίλια ἱερῆα τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἑκατὸν ὁμοῖα. τῶν δὲ εἰσὶ καὶ ἵπποι, καὶ καμηλοὶ, καὶ βοεῖς, καὶ ὄνοι, καὶ ἑλαφοὶ, καὶ ἰά. πλείστα τρεῖς ποτὶ. πολλοὶ δὲ καὶ ὄριθες αἰαλίσκονται, οἳ τε στροβοὶ οἱ Ἀχαιοὶ (ἔστι δὲ ζῶν μέγα) καὶ χῆνες, καὶ ἀλεκτρυόνες. καὶ μετὰ ταῦτα αὐτῷ τῶν ὁμοίων ἐκαστὸς τῶν στυδαιπνῶν τῷ βασιλεὺς, καὶ ἀποφέρειται ἕκαστος αὐτῷ, ὅτι αὐτὸν καλεῖται ἐπὶ τῷ δέσσει. τὰ δὲ πλείστα τῶν τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν σιγῶν, καὶ τρεῖς ποτὶ βασιλεὺς τῶν τε δυνάμεων καὶ τῶν πάλαιων, τῶν τε ἐκφέρειται εἰς τὴν αὐλήν. ἔστι δὲ ἀπορχομαι, μερίδας ποιῶντες τῶν κρεῶν καὶ τῶν δέσσει, διαρῶνται. ὡς ὅταν οἱ μισθοφόροι ἐν τῇ ἑλλάδι μισθὸν δέξιντο λαμβάνουσιν, ἔτοι τὰ σιγῶν τῶν βασιλέως εἰς ὑπολόγον λαμβάνουσιν. ἔπειτα καὶ τῶν δῆλοις Πέρσαις, τοῖς ἐν δυναστείᾳ ἔσσι ἀθροῖα πότῃ τὰ σιγῶν ἐπὶ τῇ τρεῖς ποτὶ τῶν ὁμοίων. ἐπειτα δὲ οἱ στυδαιπνοὶ δειπνήσωσι τῶν ἀπο τῆς τρεῖς ποτὶς τῶν παλαιοῦν (καὶ ἀλεῖπεται δὲ τὰ πλείστα κρέα, καὶ δέσσει) ὁ δὲ τῆς τρεῖς ποτὶς ὁμοῖος μισθὸς δίδωσιν ἕκαστος τῶν οἰκετῶν, καὶ ταῦτα λαβὼν, τὸ καθ' ἡμέραν ἔχει τρεῖς ποτὶ. τῶν γὰρ ὁ βασιλεὺς φοιτῶσιν οἱ ἐν μισθῷ τῶν στυδαιπνῶν ἐπὶ τῷ ἀριστον μόνον. ἀπὸ δὲ παρητῆς, ἵνα μὴ δις πορεύωται. ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὰς στυδαιπνοὺς ὑποδέχονται.

Ἐκ δὲ αὐτοῦ Ἡρακλείδου, τῶν τῶ αὐτῷ
Διωνυσίου, ἐν τῷ ἱβ.

ΦΥΛΑΞΣΟΡΕΙ τὸ αὐτὸ * τὸ βασιλεὺς καὶ δια-
κρίσει τὰς αἰτίας, ὡς ἱεροῖς Κυμῶνις Ἡρακλείδης ἐν

πρωτῇ Περσικῶν. αὐταὶ δὲ τὰς μὲν ἡμέρας κοι-
μῶνται, ἵνα νυκτὸς ἐρηγησάσιν, τῆς δὲ νυκτὸς ἀδουσαι
καὶ ψάλλουσαι ἀφ' ὧν λύχνων καὶ μουσικῶν.
ῥηται δὲ αὐταῖς καὶ περὶ ἀκιστοῦ βασιλῆος ἀφ' ὧν
τῆς μελοφορίας ἀλλῆς. ἦσαν δὲ οὗτοι τῆς δορυφό-
ρων, καὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς ἐροῦσας, ὅτι τῆς εὐρυκῆς
μῆλα χρυσᾷ ἔχοντες, χίλιοι δὲ δριμύνην δρι-
μύνην ἐκ λευκῶν ἐκ τῆς μυρίας Περσῶν τῆς
ἀθανάτων καλουμένων. καὶ διήει ἀφ' ὧν πύτων
αὐλῆς πεζος, ὑποπτεῖν ὑπὸ τῆς ἀπὸ Σαρ-
δανῶν, ἐφ' ὧν ὁδὸς ἄλλος ἐπέβαινε ἡ βασιλεὺς.
ὅτε δὲ εἰς τὴν ἐξάτην αὐλὴν ἔλθοι, αἰέβαινε ὅτι δὲ
ἀρμα, εἰς τε δὲ ἐφ' ὧν πύτων πεζος δὲ ὁδὸς ποτε
Fort. ἡμεῖς. ἐωρεῖται ἐξ τῆς βασιλείας. εἰ δὲ ὅτι ἡ γὰρ ἐξί-
idest vena-
tionem.
oi, καὶ αἱ παλακίδες αὐτῶν συνεζήσαν. ὁ δὲ δευ-
ρος ἐφ' ὧν ἐρημύπετε καὶ ἡμεῖς, χρυσῶν δὲ, ὅν
Scribe me-
ισμῶν.
ᾧ εἰς ἡσὼν πύτων καὶ οἰκιστοὶ λιθοκόλλητοι, χρυ-
σοῖ, ἐφ' ὧν διετέτατο ἱμάτιον ποικίλον, πορφυ-
ρεῶν.

sponsaque dabat legationibus, aureum, quatuor aureis & gemmaris columellis circumpo-
sitis sustinebatur, super quibus variam purpureamque vestem extendebant.

ΕΚ ΤΩΝ ΚΛΕΑΡΧΟΥ

τῆς Σολείας.

EX CLEARCHO

Solenfi.

Non solent autem eodem in libro habentur ista Clearchi apud illum, sed proxime sequuntur illum
Heraclicum locum, ubi μελοφορίαν fit mentio, sicut hic μελοφορίας.

Παρά τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ αὐτῷ
βιβλίῳ.

Apud eundem, eodem
in libro.

ΚΛΕΑΡΧΟΣ δὲ ὁ Σολεῖος, ἐν τετάρτῳ βί-
βλῳ, περὶ τῆς Μήδων τρυφῆς, καὶ ὅ-
τι ἀφ' αὐτῆς πολλὰς δυνάμεις ἐποίησεν τῆς
Μήδων, ὅτι φέρει, καὶ τῆς Μήδων ἡμέρας Περσῶν
μελοφορίας, μὴ μόνον ὧν ἔπαθον πρυμνῶν, ἀλλὰ
καὶ τῆς δορυφοριῶν τρυφῆς, εἰς ὅσον ἦλθοι ἀ-
νδρίας, ὑπομνήματα.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ.

Παρά τῷ Ἀθήνῳ, ἐν
τῷ β.

CLEARCHVS Solensis quarto Vi-
tarum libro, quum de Persarum lu-
xu loquutus esset, & dixisset eos propter
hunc multos ex accolis castrasse: addit,
hanc etiam quæ a Medis ad Persas tran-
siit melophoriam, non solum pœnas de
Persis exegisse iniuriarum, quas ab illis
acceperant, sed etiam fuisse satellitum
luxus documentum, ad quam effemi-
natos mores devenissent.

EX AGATHOCLES.

Apud Athenæum, libro XII.

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ δὲ ἐν βίτῳ περὶ Κυζίκου, ἐν
Περσῶν φησὶν ἐπὶ καὶ χρυσῶν καὶ λευκῶν ὕδωρ.
ἐπὶ δὲ τὸ λιβάδιον ἐπὶ μὲν καὶ, καὶ μὲν καὶ πύτων

AGATHOCLES libro III de Cy-
zico, apud Persas aquam esse tradit
quæ auream appellant, nimirum scaturigi-
nes septuaginta: e quibus soli bibebant

1 Sic Dalechamp. Sont autem μελοφορίαι mala gestantes, seu malorum gestatores. Cuius appellationis ratio paulo post reddi-
tur. Quibus μελοφορίαι interpretantur uerbis, ἡμεῖς ἡμεῖς aureis malis præpilata. 2 Intellige satellitum: qui δορυφορίαι dicitur
sunt quod hostes comperit. 3 Vnde in præcedente Heraclicis loco quæ margini adscripta sunt de voce μελοφορίας.

ipse ac maximus natu filius: aliorum
biberit, morte poenas luit.

αὐτὸς αὐτῶν ὁ μείων βασιλεὺς καὶ τὸ πρεσβύτερον αὐτῶν
τῶν παίδων. τῶν δ' ἄλλων ἰσὰς τις τῶν βασιλέων ἢ
ἐκείνου.

EX CHARETE

Mitylenæo.

*Apud eundem Athenæum, de
dem libro.*

CHARES autem Mitylenæus libro
quinto historiz Alexandri, Ad tan-
tum, inquit, luxum processerunt Per-
sæ reges, ut supra verticem regii cu-
bilis superne esset cœnaculum quinque
lectos habens: in quo quinque talento-
rum auri millia reposita semper erant.
Atque hoc cœnaculū ceruicæ regiū appel-
labant. Ad pedes autem cubilis erat alto-
rum cœnaculum tres lectos habens, ubi
tria talentorum argenti millia reposita
erant. atque hoc cœnaculum scabellum re-
gis, siue subsellium, vocabant. Quinque
vitis aurea gemmis ornata in eius cu-
biculo erat super ipso cubili. Hanc vero
vitem Amyntas, in libro quem καθυμνός
inscripsit, racemos etiam habuisse scri-
bit ex pretiosissimis gemmis compo-
sitos: ac non procul ab ea repositum fu-
isse craterem aureum, Theodori Samii
opus.

ΕΚ ΤΩΝ ΧΑΡΗ-

τις τοῦ Μιτυληναίου.

Παρά τῷ αὐτῷ Ἀθηναίῳ, ἐν τῷ αὐ-
τῷ βιβλίῳ.

XΑΡΗΣ δὲ ὁ Μιτυληναῖος ἐν τῇ πέμπτῃ
τῆς περὶ Ἀλέξανδρον ἱστορίας, Εἰς τὸν, φη-
σὶν, ἦσαν τρυφῆς οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς, ὥς τε ἔχ-
ουσαι, τῆς βασιλικῆς κλῆσης ὑπὲρ κεφαλῆς οἰκημα-
τι πικνὰ κλῖνοι, ἐν ᾧ χρυσοῦ περὶ χίλια δι-
αποδοῖς ἔκαστο πλάτθῃ. καὶ τὸν ἐκαλεῖτο παρὰ
κεφάλαν βασιλικήν. καὶ παρὰ ποδῶν, ἑτέρου οἰκη-
μα πικνὰ κλῖνον, οὗ πάλαι τε περὶ χίλια ἔκαστο δόρυ-
ρίον. καὶ παρὰ στήθεος βασιλικὴν ὑποπλάτθον. καὶ
ἐν τῷ πλάτθον καὶ χρυσοῦ ἀμπελὸς ἀμπελὸς χρυσοῦ ὑ-
πὲρ τῆς κλῆσης. καὶ ἡ ἀμπελὸς τῶν Ἀμυντῶν φη-
σὶν, ἐν ταῖς καθυμνοῖς, καὶ βότρυας ἔχειν ἐκ τῶν πολυ-
πλοκαῖων ἡρώων σκυπιδιμύων. καὶ μακρὰς τε
καὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῶν κρατῆρας χρυσοῦς, Θεοδωροῦ
τοῦ Σαμίου ποιήματα.

1. Qui gemmæ agglutinatæ erant. Vel, gemmas agglutinas habens.

H E R I T O N

D E

ΑΙΓΥΠΤΙΑ

ÆGYPTIA

ΚΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ Ε-

CIS LEGIBVS ET IN-

ΘΩΝ, ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ Ι-

STITVTIS, E DIVER-

στοιάν, & άλλων συγγραφέων.

sis historicis, & aliis scriptoribus.

ΕΚ ΤΩΝ ΝΥΜΦΟΔΩΡΟΥ,

EX NYMPHODORO;

εν τῷ τρισκαίδεκάτῳ τῶν βαρβαρικῶν.

in xiii rerum barbaricarum.

ΘΕΣΙ δὲ, τὰ μὲν ἐλαττοῖς,
τὰ δὲ ὁμοίοις χρωτῶνται τοῖς Ἑλ-
λησι. Ὁ μὲν γὰρ ὀξίσσασθαι
τοῖς περὶ στυγερῶς τοῖς νεωτέ-
ροις, ὁμοτρεπῶς καὶ ἡμῖν διό-
χεῖσι, τῷ δὲ ἄλλων ὁδοῖν.

Εἰ μὲν γὰρ τοῖς Ἑλλησιν οἱ μὲν ἄνδρες τὰ κατὰ τὴν
ἀρετὴν οἰκονομοῦσιν, αἱ δὲ γυναῖκες, ἐνδομῶν-
σαι, παλασίουργῶσιν. Ἐκεῖ δὲ αἱ μὲν γυναῖκες οὐ
ἀγροῦ παρὰ τῶν σιτικῶν καὶ ἀγροῦ οἰκοῦσιν, οἱ δὲ ἄνδρες
κατὰ τὴν οἰκίαν ὑφαινουσιν. ὁ γὰρ Σέσωγος,
ἐκδηλιῶν τοὺς ἄνδρας βουλόμενος, ἀπὲρ μὲν
τῆς χώρας γογγυλῶν καὶ πολλοὺς ὄντας, ὥσπερ
μὴ συστραφεῖντες ἐπὶ ἰσομοίαι ὁρμήσωσι, τὰ μὲν
ἐκείνων ἔργα πᾶς γυναῖξ, τὰ δὲ τῷ γυναικῶν
ἐκείνοις προσέταξεν· ἵνα μὴ μόνον τῷ ὀπλῶν ἀ-
ναγκῶς τερηθέντες, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ὑπὸ
τῷ ἐπιτηδύματι αἰεθόντες, ἀσθενῶς ἐπὶ τοῖς
ὑποδύουσιν καταμύωσιν. ὅταν τοῖς μὲν, φι-
λοῖς εἴη, καὶ αἰέναν καὶ τεύχεα προστάξει· καὶ
τοῖς μὲν ἐπὶ τῷ κεφαλῶν φέρειν τὰ φορτία, καὶ ὅ-
ταν τῷ ὤμῳ, ὑπὸ ἀγκῶν· ἔπειτα δὲ, τοῖς μὲν,
καθημένους, καὶ ὅταν ἐς ὥσπερ οὐρεῖν. καὶ πᾶς
μὲν δύο ἱμάτια παρὰ τὴν ἀκμήν, τοῖς δὲ, ἐν ὑποθαλασ-
βαίων ἅμα τοῖς ἐπιτηδύμασι καὶ τὴν ψυχὴν ἀν-
τὶ ἐκδηλιῶσθαι. ὁ καὶ Λυδὸς ὕστερον συμπε-
σὶν φασί.

iam effeminari eorum qui vitam ita instituerent. Quod Lydis quoque postea euenisse
ferunt.

ΕΚ ΤΩΝ ΣΤΡΑΒΩ-

EX STRABONE,

νος, ἐν τῷ ιζ'

libro xvii.

ΠΑΡΑΠΛΕΥΣΑΝΤΙ ὅταν παρὰ ἑκατὰ σταδί-
ους, πόλις ἐστὶν Ἀρσινόη. Κροχδείλων δὲ πόλις

PRÆTERNAVIGANTI hæc ad
centum stadia, vrbs est Arsinoe,
quæ olim Cræcodilorum vrbs diceba-

tur,

tut. In hac enim praefectura mirum in modum colitur Crocodilus: & est sacer apud eos, in lacu quodam seorsum nutritus, & sacerdotibus mansuetus: ac Suchus vocatur. Nutritur autem pane, carne & vino, quae à peregrinis afferuntur ad eiusmodi spectaculum venientibus. Hospes itaque noster, vnus¹ ex honoratis viris, qui nobis sacra commonstrabat, ad lacum vna accedens, placentulam, & carnem assam, & quoddam mulsi vasculum è cœna attulit. Bestiam in ripa lacus inuenimus: ex sacerdotibus alii eius os aperuerunt, alius placentam ingessit, postea carnem: deinde mulsum infudit. Ille in lacum defiliens, in vltiorem partem traiecit: quumque alius hospes aduenisset, & similiter primitias attulisset, cursu lacum circumeuntes itidem inuento Crocodilo obtulerunt.

Post Arsinoiticam Heracleoticamque praefecturam est Herculis ciuitas, in qua colitur Ichneumon, contra morem² Arsinoitarum. Hi enim Crocodilos colunt, (& propterea fossam habent Crocodilis plenam, & Mœridis lacum, nam venerantur, & ab eis abstinent) Heracleotae autem colunt Ichneumones, qui Crocodilis & Aspidibus perniciosissimi sunt. nam & earum oua delent, & ipsas bestias interficiunt, luto armati, &c.

Sequitur Cynopolitana praefectura, & Canum vrbs, in qua Anubis colitur, & honor &² sacer quidam cibus canibus est constitutus.

In vltiore regione est Oxyrynchus ciuitas, & praefectura eodem nomine. Hic Oxyrynchus colitur, & Oxyrynchi templum est: quamuis etiam ceteri Aegyptii omnes Oxyrynchum piscem colant. Sunt etiam quaedam animalia quae Aegyptii vniuersi colunt, vt de terrestribus tria, bouem, canem, felem: è volatilibus accipitrem atque ibin: ex aquatilibus duo, lepidotum (id est squamatum) piscem, & Oxyrynchum. Sunt & quae seorsum coluntur. Sic Saitæ & Thebanioem: Latum vero, qui piscis quidam est in Nilo, Latopolitani: lupum Lycopolitani, Cynocephalū Hermopolitani, Cepum Babylonii, qui sunt iuxta Memphim. Cepus faciem habet satyro similem, cetera inter canem atque vrsu: in Aethiopia nascitur. Aquilam Thebani, leonem Leonopolitani, capram & hircum Mendesium,

ὁ καλεῖτο πρὸς πρην. σφόδρα γὰρ ἐστὶν τομῶν πούτα
 πρὸς οἱ δὲ κροχδεῖλον· καὶ ἐστὶν ἱερεὺς πρὸς αὐτοῖς,
 ἐν λίμνῃ καθ' αὐτὸν τρεφόμενος, χειρὸς θηρὸς τοῖς ἱε-
 ρεῦσι καλεῖται ὁ Σοῦχος. τρέφεται ὁ σιτίοις, καὶ
 κρέας, καὶ οἶνον, πρὸς φερντων αὐτῷ ξένων τῶν
 ὅτι τῷ θεῷ ἀφικνουμένων. ὁ γοῦν ἡμέτερος ξένος, ἀ-
 νὴρ τῶν ἐσπίμων, αὐτῷ μυσταγωγῶν ἡμᾶς, συνήλ-
 θε· ὅτι πλὴν λίμνῃ, καμίζων δὲ τὸ τῷ δειπνου πλά-
 κτω πείρον, καὶ κρέας ὑποῖον, καὶ πρὸς χοῖδρον π με-
 λικράτου. ὁ γοῦν ὁ ὅτι τῷ χεῖλει κείδονον ὁ
 θηρίον· πρὸς οἱ ἱερεῖς, οἱ μὲν διέστησαν αὐ-
 τῷ ὁ φόμα, ὁ δὲ ἐπέθηκε ὁ πέμμα, καὶ πάλιν ὁ
 κρέας· εἶπα ὁ μελίκρατον κατήρασε. καθὰ δὲ
 μένος δὲ εἰς πλὴν λίμνῃ, διήξεν εἰς ὁ πέρην· ἐσ-
 ελθόντος δὲ καὶ ἄλλου τῶν ξένων, καμίζοντας ὁμοί-
 ως ἀπαρχίῃ, λαβόντες πρὸς ἡλθον δρόμον, καὶ κα-
 ταλαβόντες πρὸς ἡνεγκαν ὁμοίως πὰ πρὸς πνε-
 χθῆντα.

Μετὰ ὃν Ἀρσινόειαν, καὶ τὴν Ἡρακλεωτικὴν
 νομόν, Ἡρακλεὺς πόλις, ἐν ᾗ οἱ ἰχθυῶν πρὸς
 ὡσεὶ ἀνθρώπων τοῖς Ἀρσινόεσσιν. οἱ μὲν γὰρ τὸς κροχ-
 δεῖλους πρὸς οἱ, (καὶ δὲ τῷ πρὸς διώρυξ αὐτῶν με-
 στῇ ὅτι τῶν κροχδεῖλων, καὶ ἡ τὸ Μοῖριδος λίμνη·
 σέονται γὰρ καὶ ἀπέχονται αὐτῶν.) οἱ ὃ τῶν ἰχθυ-
 μονας, τὸς ὁλεθρευτάς τοῖς κροχδεῖλοις, καθὰ
 πρὸς καὶ ταῖς ἀσπίσι· καὶ γὰρ πὰ ὡς ἀφαιρέσιν αὐτῶν,
 καὶ αὐτὰ πὰ θηρία, ὅς πρὸς θωρακιστοῖς, &c.

Ἐξῆς δὲ ὅστις ὁ Κωσπολίτης νομός, καὶ Κωσ-
 πόλις, ἐν ᾗ ὁ Ἀῖσβις ἡμαῖται, καὶ τοῖς κυσὶ πρὸς καὶ σὶ
 ποῖς τέτακται πρὸς ἱερεῖς.

Ἐν δὲ τῇ παλαιᾷ Ὀξύρυγχος πόλις, καὶ νομός
 ὁ μόνος πρὸς οἱ τὴν Ὀξύρυγχον, καὶ ἐστὶν αὐτοῖς ἱε-
 ρεὺς ὁ ξυρυγχος· καὶ τοῖς καὶ τῶν ἀγίων Αἰγυπτιῶν καὶ ἡ
 πρὸς πρὸς οἱ ξυρυγχον. πρὸς μὲν γὰρ τῶν ζώων ἀπρ-
 οῖς καὶ ἡ πρὸς Αἰγυπτιῶν, καθὰ πρὸς τῶν πεζῶν μὲν
 τεῖα. βοῖων, κύνων, ἀλγεῶν· τῶν πρὸς δὲ δύο, ἱέρα-
 κα καὶ ἰοῖν· τῶν δὲ ζώων δύο, λεπιδωτὶ ἰχθυὼν καὶ
 ὁ ξυρυγχον. ἀπὸ δὲ ὅτι πρὸς καὶ αὐτὸς ἐκα-
 ττοι, καθὰ πρὸς Σαῖται πρὸς βατον, καὶ Θηβαῖται·

Ἐπεὶ δὲ ὅτι τῷ Νείλῳ ἡνὰ ἰχθυὼν, Λατοπο-
 λίται· λυκοῖ τε Λυκοπολίται· κωσπολίται· ὁ ξυ-
 ρυπολίται. καὶ πρὸς δὲ Βαβυλώνιοι οἱ καὶ Μέμ-
 φιν· (ἐστὶ δὲ ὁ καὶ πρὸς ὁ μὲν πρὸς πρὸς ἰοικῶς Σα-
 τύρῃ, πὰλλα δὲ κωσὸς καὶ ἀρκτου μετὰ ξυ· ἡνὰ-
 ται δὲ ἐν Αἰθιοπία) ἀπὸ δὲ Θηβαῖοι, λέοντα
 δὲ Λεοντοπολίται, ἀπὸ δὲ καὶ τρῶν Μενδῆσιοι,

¹ Ex honoratis ibi viris, ² Sacra quaedam abatio. Volproime, sacer quidam cibatus. Magna enim est in usu hoc quanta illud.

μυγάλην ὃ Ἀθερίται ἀγχοὶ δὲ ἀγχοῦ π. τὰ δὲ αἰ-
πας ἔχ' ὁμολοῦσιν ἀγχοῦ λέρουσι.

καὶ μετὰ πινά,

Εἰς τὴν Ἀβυδὸν πρῶσι τὸ Ὄσιον. ἐν τῇ τῷ
ἱερῷ τὸ Ὄσιον δὲ ἐξέειπεν, ἔτε ὠδὸν, ἔτε αὐλὴν,
ἔτε ψάλτην ἀπάρχεα τῷ θεῷ, κατὰ τὸ τοῖς ἀλ-
λοις θεοῖς ἔτος.

Μετὰ τὴν Ἀβυδὸν Διόσπολις ἡ μικρὰ εἶ-
τα Τέντυρα πόλις. ἐν ταύτῃ τῷ ἀφ' ἐξόντος πα- 10
ρὰ τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις ὁ κροκόδειλος ἡτίμω-
ται, καὶ ἔχθιστος τῷ ἀπὸ πάντων θηρίων νομίζεται. οἱ
μὲν γὰρ ἄλλοι, καὶ ὅτε εἶδότες τὴν κακίαν τῷ ζώῳ,
καὶ ὡς ὀλέθριον τῷ ἀνθρώπῳ γινώκει, σέβονται ὁ-
μοῦς, καὶ ἀπέχονται· οὗτοι δὲ πάντες τρέπον αἰ-
χιδίουσι, καὶ ἀφ' ἐξόντος αὐτοῦ. ἐπὶ δὲ ὡς
τὸ τοῖς Ψύλλοις τοῖς πρὸς τὴν Κυρηναίαν, φυσικῶς
πινά αἰπὴν παθεῖν ἔχειν πρὸς τὰ ἔρπετα, οὕτως καὶ
τοῖς Τέντυροις φασὶ πρὸς τοῖς κροκόδειλοις, ὡς
τε μηδὲν ἔσθ' αὐτῶν πάσχειν, ἀλλὰ καὶ ἐχλυσ- 20
βαῖν ἀδυνάτως, καὶ ἀφ' ἐξόντος, μηδενὸς ἄλλου θάρ-
ροῦντος.

Υπὲρ τὴν Μεμνονεῖον, θῆκε βασιλέων ἐν
αὐτοῖς λατομηταί, ὅτι τετραέκλιτα, θαυμα-
στῶς κατεσκεύασαν, θείας ἀξίας. ἐν τῇ ταύτῃ θῆ-
κας ἐπὶ πινά ὁβελίσκων ἀναγεγραφαὶ δηλοῦσιν
ὅτι πλοῦτον τῷ τότε βασιλέων, καὶ τὸ ἔπικρα-
τεῖαι, ὡς μέλει Σκυθῶν, καὶ Βακτριῶν καὶ Ἰνδῶν καὶ
τῆς οὐν Ἰωνίας ἀφ' ἐξόντος· καὶ φέρων πληθὺς,
καὶ στρατῶν ὅτι ἐκαστὸν μυριάδας. λέγονται ὅτι καὶ 30
ἀφ' ἐξόντος καὶ φιλόσοφοι μάλιστα οἱ ἐν ταύτῃ ἱερεῖς.
τούτων δὲ ὅτι καὶ τὸ θεῶν ἡμέρας μὴ ἐπὶ σελήνῃ ἀ-
γεῖν, ἀλλὰ ἐπὶ ἡλίῳ, τοῖς τετραέκλιτοις δώδεκα
μηνὶ ἐπαγόντων πέντε ἡμέρας κατ' ἐνιαυτὸν ἕκα-
στοι· εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῷ ὅλῳ ἐνιαυτῷ ἔπι-
τρέχοντος μορίου πινὸς τῆς ἡμέρας, πρὸς ὅδον πινά
35 τοιαύτην σιωπῆσαι δὲ ὅλων ἡμερῶν, καὶ ὅλων ἐνιαυτῷ, το-
σούτων ὅσα μόρια τὰ ἔπιτρέχοντα σιωπῆσαι
ποιοῖ ἡμέρας. αἰατῆσαι δὲ τῷ Ἑρμῇ παῖσαι
40 τοιαύτην πινά τοιαύτην σφίαι· τῷ δὲ Διὶ, ὃν μάλιστα
πινάσαι, δειδιδεῖσθαι καὶ γινώσκουσι λαμπροτά-
του παρθέου ἱερεῖται, αἱ καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες
παλλάδας. αὐτὴ ὅτι καὶ παλλακίδει καὶ σιωπῆσαι οἷς
βύβλῃ, μέλει δὲ ἡ φυσικὴ γυνή τῷ σώματι κα-
θαροῖς· μὲν τὸ καὶ καθαροῖς διδόνται πρὸς ἀνδρας.

vult coit, usque ad naturalem corporis purgationem. Post purgationem viro datur:

1 Sic implendus hic locus, pernic. existiment, venerantur tamen, & ab eo manus abstinere: at Tent. 2 Male παλλακίδει legit pro παλλάδας.

murem aranearum (si quidem hoc est my-
gale Græcorum) Athribitæ, alii aliud.
Causas vero afferunt inter se non con-
sentientes.

Et quibusdam intrectis,

Abydi Osiris colitur. in eius templo
non licet, nec cantori, nec tibicini, nec
citharædo sacrificium auspicari: quem-
admodum mos est aliis deis.

Post Abydum est parva Diospolis,
inde Tentyra vrbs. Eius incolæ præter
ceteros Ægyptios excellenter Crocodi-
lum detestantur, & ex omnibus beluis
inimicissimum habent. Nam ceteri
quanquam eius animalis malitiam no-
runt, & humano generi perniciosum
existiment, Tentyritæ omnibus modis
eos peruestigant, atque occidunt. Sunt
qui dicant, quemadmodum Psylli apud
Cyrenaicam regionē naturalem quan-
dam vim habent aduersus serpentes: sic
& Tentyritis esse contra Crocodilos, ut
nihil ab eis damni accipiant, sed intrepide
vrinentur, & aquam tranent, alio ne-
mine audente. &c.

Supra Memnonium autem sunt re-
gum loculi in speluncis quibusdam in
lapidem incisi, circiter xl, mirum in
modum structi, spectatuque sane digni.
Iuxta hos in obeliscis quibusdam inscri-
ptiones sunt, quæ regum illorum diuiti-
as ac potentiam declarant, atque impe-
rium usque in Scythiam, & Bactrianam,
& Indiam, & quæ nunc Ionia dicitur,
propagatum. Item tributorum magni-
tudinem, & exercitus circiter mille mil-
lia. Thebani maxime sacerdotes astro-
nomiam philosophiamque exercere di-
cuntur. hi non lunæ sed solis cursu an-
nos numerant, triginta dierum duode-
cim mensibus, quorum quisque xxx
constet diebus: quinque dies quotannis
adiicientes. Ad totius vero anni com-
plementum quum quædam dei parti-
culæ excurrant, circuitionem quandam
componunt è totis diebus, totisque annis:
quot particulæ excurrentes & coeun-
tes diem conficiunt. Huiusmodi sapi-
entiam omnem Mercurio in primis
tribuunt. Ioui, quem præcipue colunt,
virgo quædam genere clarissima & spe-
cie pulcherrima sacatur: quales Græ-
ci pallacas (hoc est pellices) vo-
cant. Ea pellicis more, cum quibus

sed prius

ΕΚ ΤΩΝ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ὡς τὰ παλαιὰ ἱστορίας καὶ ὁσί-

ειδής.

EX PLVTARCHO,

in libro de Iside & O-

siride.

Malim
isphidum

Αἰγυπτιῶν δὲ οἱ πολλοὶ, θεωροῦντες αὐτὰ τὰ ζῷα, καὶ παύοντες ὡς θεοὺς, οὐ γέλωτος μόνον ὁδὸν χλευασμοῦ καὶ ἀπεπληκίας τῆς ἱερουργίας· ἀλλὰ τὸ τοῦ τῆς ἀβελτηρίας ἐλαχίστου ὄντος καὶ ἐξ ἧς δὲ ἐμφύεται δεινὴ, τὰς μὲν ἀθεναίους καὶ ἀκαχεύς εἰς ἀκράθειαν ὑπερέδουσα πᾶσι δεισιδαιμονίαι, τοῖς δὲ δριμυτέροις καὶ θρασυτέροις εἰς ἀθέτοις ἐμπόπτουσα καὶ θηριώδεις λογισμῶν.

ὁ λόγος ὕστερον,

Μόνοι γὰρ ἐν ταῖς Αἰγυπτίαις Λυκοπολίται παύοντες ἐοικότες ἐπὶ καὶ λύκος, ὃν θεοὶ νομίζουσιν. οἱ δὲ Ὀξύρυγχιται καὶ ἱμάς, τῇ Κανόπολιτι δὲ Ὀξύρυγχον ἰχθυὶ ἐοικότες, κυνῶν συλλαβόντες καὶ θύσαντες, ὡς ἱερεῖον κατέφαζον. ἐκ τούτου καὶ αἱ εἰς πόλεμον, ἀλλήλους τε διέθηκας καὶ ὡς, καὶ ὕστερον ὑπὸ Ρωμαίων καὶ ἑσπερίοι διετέθησαν.

μετ' ὀλίγα,

Βοῦν μὲν οὖν καὶ παύοντες καὶ ἰχθυόμοια δηλοῦν ὅτι χρείας ἔνεκα καὶ ὠφελείας ἐτίμησαν ὡς Λήμνιοι χρύδεις, τὰ τῇ ἀτελέβων Διόσκοντες ὡς καὶ χύτροντες. Θεσσαλοὶ δὲ πελαργεῖς, ὅτι πολλοὶ ὄφεις τῆς γῆς ἀσπιδόδους ἐπιφαιέντες ἐξώλεσαν ἀπὸ τῆς. δὲ καὶ ἰοῦν ἐπὶ τοῦ, φάγειν ὅσας αὐτὸν ἀποκτείνῃ πελαργεῖν. ἀπὸ δὲ τῆς γαλιῶ καὶ καθάρων, εἰχνας πᾶς ἐν αὐτοῖς ἀμαυρῶς, ὡς τὰ ἐν σαγρόσιν, ἡλίου, τῆς τῇ θεῶν δαυάματος καὶ ἰδόντες.

felem & cantharum Aegyptii honore prosequuntur sunt, quum in illis diuinæ potentiz imagines quasdam obscuras, quales sunt solis in stillis, animaduertissent.

Ac, postquam rationem honoris unicuique horum animalium exhibiti reddidit, ad crocodolum veniens scribit,

Οὐ μὲν ὁδὸν χρόνους αἰτίας πᾶσι μοιροῦσθαι ἐχρεώθη, ἀλλὰ μίμημα θεοῦ λέγεσθαι γεγονέναι, μόνος μὲν ἀγλαῶτος ὢν. &c.

SEd Aegyptiorum plerique colentes ipsa animalia, atque erga ea se gerentes tanquam erga deos, non tantum risu & sannis totam sacra faciendi rationem impleuerunt: (hoc enim minimū est malorum quæ ex amentia illa profiscuntur) sed vehemens innascitur animis opinio, quæ infirmos & simplices in meram superstitionem impingit, at illis qui aliquantum sunt acri ingenio & audaces, ad cogitationes delabitur per quas negatur esse deos, & quæ beluinarum sunt.

Paulo post,

Solienim ex Aegyptiis Lycopolitæ nunc quoque veseuntur oue: quia Lycos (i. lupus) idem facit: quem pro deo habent. Atque adeo ætate nostra quum Cynopolitæ piscem oxyrynchum ederent, Oxyrynchitæ canes cōprehensos & mactatos tanquam victimam comederunt. Ac quum inde ad bellum deuenissent, cum grauias sibi damna inuicem intulerunt, tum à Romanis, pœnas illis infligentibus, sunt allata.

Paulo post,

Boui quidē certe & oui & ichneumoni, vsus gratia quem præstant, & utilitatis quam afferunt, eos honorem exhibuisse patet: quemadmodum Lemni galceritis, quoniam bruchorum oua inuenta confringunt: ac Thessali ciconijs, quoniam quum terra multos serpentes produceret, ciconiæ superuenientes perdiderunt vniuersos. Ideoque legem tulerunt, vt in exilium abiret quicumque ciconiam occideret. Aspidem vero &

Ac ne crocodilus quidem honorem probabili ratione carentem habuit: sed exemplar dei fuisse dicitur, quum solus inter animalia sit elinguis. &c.

Paulo post,

Paucissimis verbis interiecit, subiungit,

Iam vero inter illa quæ utraque de causa coluntur, de cane quidem dictum est antea: at ibi, dum reptilia mortifera interficeret, prima medicum evacuationis corporis usum docuit, quum illam hac ratione se abluentem & purgantem animaduertissent.

Ἀλλὰ μὲν τῇ δὲ ἀμφοτέρω πρὸς μὲν, ὅτι μὲν τῷ κυνὸς εἶρηται πρὸς ἀδὲν ἢ δὲ ἴβιν, ἀποκτείνουσα μὲν τὰ θανατηφόρα τῇ ἐρπετῇ, ἐξιδάξει πρὸς τὴν κενώματος ἰατρικὴν χρείαν, καπιδόντας οὕτω κλυζομένην καὶ καθαρομένην ὑφ' ἑαυτῆς. &c.

Alia autem de cane habes eodem in libro, in iis quæ præcedunt: sicut & de aliis non pauca, præter illa quæ inde huc translata sunt.

Tandem vero ita locum hunc claudis, ut non ovis quæ præceduntur huiusmodi animalibus dicuntur quibus honor exhibetur, hæc maxime sunt quæ probo.

Sunt autem & alii loci ubi rationem honoris certis quibusdam animalibus ab Ægyptiis haberi reddit: (et in nonnullis eadem quæ illo in libro dicuntur.) Ex iis est hic, Sympos. III, quæstione V,

Nam muri araneo, qui cæcus est, diuinos honores tributos ab Ægyptiis fuisse aiunt, quoniam tenebras luce antiquiores arbitrabantur: eumque è muribus nasci, quinto partu, in nouilunio: ac iecur eius diminui lumine lunæ deficiente.

Τὸ μὲν γὰρ μυζαλιῷ ἐκτετατάτω λέγειν ὅτι Αἰγυπτιῶν, τυφλῷ οὖσαν, ὅτι δὲ σκοτος τῷ φωτὶ ἡρωῦτο πρὸς οὐρανόν· τίς τε αὖτε δὲ αὐτῷ ἐκ μὲν πέμπτη ἡμερᾶ, νομίζουσα οὐσης. ἐπιμαρτυρεῖται δὲ ἡ περὶ τοῖς ἀφανισμοῖς τῆς σελήνης.

Deinde & honoris tam leoni quam ibidi exhiberi rationem reddit. Quum autem alibi huius honoris mentionem faciat, tanquam ab omnibus Ægyptiis exhiberi soliti, in iis quæ locum hunc paruo intervallo præcedunt, de sacerdotibus nominatim hoc dicit: Postquam enim ab eo dictus est porcus neque in forma habere aliquid magis absurdum, neque in natura magis illepidum, quam sit in scarabeo, gryphe, crocodilo, felce: subiungit, οἷς αἱ ἀρχαῖοις ἱερῆς Αἰγυπτίου ἀλλοῖς ἀλλοῖς προσφέρονται. id est, erga quæ, tanquam sanctissima, Ægyptii sacerdotes, alii erga alia, se gerant. Quamvis autem, quum scribit illos ita se erga ea ut sanctissima gerere, tacite innuat ea colere ab illis, quum tamen illud, non hoc, sonet Græcum loquendi genus, non debuit à Xylandro ita reddi, Quorum alia ab aliis Ægyptiorum sacerdotum coluntur. Quin etiam male ἀρχαῖοις, quod de animalibus Plutarchus dicit, ille ipsis sacerdotibus tribuit, totum enim locum ita vertit, Quorum alia ab aliis Ægyptiorum sacerdotum sanctissimis coluntur. Estque in super animaduertendum, non dici, loquendo de animalibus, ἀρχαῖοις, sed ὡς ἀρχαῖοις. Atque ut obiter, Plutarchum cum Plutarcho conferre, id est, eius locos inter se, lectorem doceā: dico, genus illud loquendi, προσφέρονται αὐτοῖς ὡς ἀρχαῖοις, respondere illi quod habuimus antea ex libro De fide & Osiride, ἀεὶ ποτὶς αἱ θεοί.

Ceteros Plutarchi locos omittens, in quibus agit de iis quæ apud Ægyptios peculiariter in more posita erant, venio ad quendam, qui miram quæ in conuiuio eorum recepta erat consuetudinem describit. Legimus enim in eo eius opusculo quod Conuiuium septem sapientum inscripsit, pag. 256 mea editionis,

At Ægyptius sceletus (id est cadauer hominis exsiccatum, cui ossa tantum supersunt) quem in conuiuia inferentes, conuiuio proponunt, & hortantur ut recordentur se non multo post tales futuros, is quamuis ingratus & intēpestius comestator adueniat, tamen non omnino nullum ibi locum habet: si quidem non ad potandum & ad fruendum deliciis, sed ad mutuum amorem ac dilectionem exhortatur, monetque ut vitam, quæ tempore est brevis, malis rebus longam non reddant.

Ὁ δὲ Αἰγυπτιῶς σκελετὸς, ὃν ὅτι περικῶς εἰς-
 φέροντες εἰς τὰ συμπόσια προσήται, καὶ πρὸς
 καλοῦσι μεμνηθῆναι τὰ κατὰ τὴν τοιοῦτον ἐσθλῶς, *esse potest hoc loco i-*
 καὶ περ' ἀχαεὶς καὶ ἀωρεὶς ὅτι κωμῶς ἦσαν, ὁμοῦς ἐ- *bulum.*
 χει πινάχεον· εἰ μὴ πρὸς τὸ πίνειν καὶ ἡδύτα-
 τῶν, ἀλλὰ πρὸς φιλίαν καὶ ἀγάπην ἀλλήλων
 προστρέσκει, καὶ πρὸς ἀγαθὴν μὴ δὲ βίον, τὰ
 χεῖρα βραχυῶντα, πρὸς ἀγαθῶν κακῶν μακρῶν
 ποιεῖν.

Ab hoc Aegyptiorum in convivio more, qui à Plutarcho describitur, ad alia quae alii scriptores in convivio videmus, aut etiam simpliciter in campis, consuetudine fuisse tradunt, veniendum est. Illorum autem scriptorum testimonia ex Athenaeo deprettam. Ac primum, in more positum illis fuisse conviviorum luxum, & quidem maiorem quam Persis, ex hoc Lyncei in Aegyptiacis loco, ubi Aegyptiorum cunae Persici anteponendas esse censens, scribit,

Αἰγυπτιῶν ὁτις τραπέουσιν ἐπὶ ὧν ὁ Πέρσων βασιλεὺς, καὶ νικηθέντων, ἐπεὶ ἐγρήτο αἰχμάλωτος ὁ τῷ Αἰγυπτιῶν βασιλεὺς, ὁ ὧν αὐτὸν φιλοῦν, ὁ δὲ πῶς ἀγῶν, ἐκάλωσεν καὶ ἐπὶ ὁ φησὶ. τῆς αὐτῆς ἀφαιρέσεως ἡμοῦντος λαμπερῆς ὁ Αἰγυπτιῶς κατεγέλα, ὡς ὁ τυχερὸς τῷ Πέρσων ἀφαιρέσει. Εἰ δὲ ἡλθες (ἐφη) εἰδέναι ὁ βασιλεὺς πῶς δὲ στείναται τῆς δὲ δαίμονας βασιλεὺς, ἐπὶ τρεῖς τοῖς ἐμοῖς ποτὶ ἡμοῦντος κατὰ τῆς ἀφαιρέσεως σπὶ Αἰγυπτιῶν δειπνῶν, καὶ καλὸς αὐτοῦ, ἐπὶ παρεσκεῖσθαι, ἡ δὲ οὗ ὧν τῷ δειπνῶν, Καὶ κατὰ τῶν (ἐφη) ὁ Αἰγυπτιῶν ἀπολέσει οἱ θεοί, ὅς τις δειπνῶν τοιαῦτα κατελιπὼν, ἐπεὶ ὁ μῆστας τοῖς ἐπὶ τῆς ἐξουσίας.

Sequitur apud Athenaeum,

Τίνα δὲ ἐπὶ τῷ Αἰγυπτιῶν δειπνῶν, Πρωταγόρης ἐοικὼς τῷ πρῶτῳ ἀφαιρέσει δαφνικῶν ἀγῶνων διδασκῶν ἡμᾶς, λέγων ὅτι, Τρίτη δὲ ἐστὶν ἰδίᾳ δειπνῶν, Αἰγυπτιακή, τῆς περὶ τῶν αὐτῶν ἀφαιρέσεως, τῶν αὐτῶν δὲ ἀφαιρέσεως.

Quum Aegyptii Ochus Persarum regi bellum intulissent, & Persis victoria potitis rex Aegyptiorum captivus esset, comiter ac benigne illum tractans Ochus etiam inuitavit ad cenam. Quum igitur splendidus apparatus foret, irridebat Aegyptius, tanquam viles Persae epulae essent. Quod si vis (inquit) videre rex qualis beatorum regum victus esse debeat, permittite illis qui mei aliquando coqui fuerunt Aegyptiam cenam tibi struere. Quod quum fieri iussisset Ochus, & struenda esset, ea delectatus, Malum te male dii perdant (inquit) Aegyptie, qui, relictis huiusmodi cenis, viliores epulas expetiueris.

Quznam autem Aegyptiacae cenae essent, Protagorides libro de Daphnicis ludis primo nos docet, his verbis, Tertia cenarum species, est Aegyptiaca: quum mensae non apponuntur, sed patinae circumferuntur.

Male autem vertit quidam, Tertia cenarum species est Aegyptiarum, in quibus non admittuntur mensae, &c. Non enim Αἰγυπτιῶν, sed Αἰγυπτιακή scribit Protagorides: & duabus cenarum speciebus propositis, tertiam quandam addit, quam esse Aegyptiam dicit.

Apud eundem Athenaeum in fine libri primi legitur, istud esse argumento Aegyptios fuisse vinolentos, quod apud eos solos tanquam lege quadam cautum esset, ante vllum cibum brassicam edulixam edere. Intelligit enim, illos ad vitandam ebrietatem hoc facere solitos fuisse. Apud eundem, in illi libri ultimi parte quae in omnibus typographicis editionibus desideratur, legitur, coronam initio epularum dari solitam. Postquam enim dixit, Φιλοξένος δὲ ὁ διδορυμηνίδης ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῶν ἀρχαίων τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῶν αὐτῶν, non longo intervallo subiungit, ὅτι καὶ Αἰγυπτίους, ὡς Νικόμαχος φησὶ ἐν τοῦτο.

Vinolentia autem illorum & alibi nominat: & quidem in fine libri primi scribitur ex Dionē quodam Academico vinolos & bibaces Aegyptios fuisse: atque adeo inuentum apud eos fuisse inopiae subsidium, ut qui propter illam vino destituerentur, ex ordeo confectum biberent. Eius autem potu adeo exhilarari solitos ut canerent & saltarent, ac omnia facerent quae qui vino ebrui sunt facere consueverunt.

Etiā ἀρτοφάγους vocat Aegyptios Hecataeus, apud eundem lib. X: id est, panis edaces: mentionem simul addens illius ordaecae potus: id est, ex ordeo confecti. Ac propterea (addit Athenaeus) Alexis in libro περὶ αὐτοκρατίας scribit Bocchorin & patrem eius Neochabin frugali victu usus fuisse. Sed mirretur quis quomodo facta mentione illius edacitatis panis, necnon illius ex ordeo confecti potus (quod solitos non minus quam vini potu inebriari, modo legitur) subinveniat. Ac propterea Alexis Bocchoridi & patri eius frugalitatis laudem tribuit. Sed intelligit (ut opinor) Ac propterea frugalitatis eorum tanquam rei quae alioqui apud Aegyptios rara & notabilis esset, mentionem facit. Ceterum voluisse illos arbitror in hac frugalitate, aut victu frugali (nisi quis magis propter moderatam victum, aut parvum & parabilem, aut etiam tenuem interpretari malit) antiquitatem etiam morem representare, tanquam fortasse conantes eum vocare. Legimus enim libro V, ex quodam Apollonio, ὅτι καὶ Αἰγυπτίους ἐν τοῖς αὐτοῖς σφραγισμένοις ἀφαιρέσει τοῖς αὐτοῖς συμποσίων ἡμῶν, καὶ ἡμῶν μὲν δὲ εἰδικοῦ, πρὸς τὴν ἀποπότην ὁ ὑποπότην χράμενοι, ὁ δὲ τοῦτο ὅτι ἡμῶν αὐτῶν τοῖς αὐτοῖς, ὡς ἡμῶν, id est, Quinetiam apud Aegyptios antiquitus convivium temperanter celebrabatur. Sedentes enim cenabant, vilissimo quidem sed saluberrimo cibo contenti: ac vino quantum ad exhilarandum animum satis esset.

HENR. STEPHANVS LE-
ctionis Herodoti studiosis.

HACTENVS de Aegyptiacis quoque legibus & institutis quædam velut appendix ad Herodotum, sicut antea de Persicis. Dare enim illam ampliorem minime visum est, sicut nec hanc. Quam tamen quoniam titulus promittit non historicorum tantum sed aliorum etiam scriptorum locos exhibituram, duorum poetarum, vnius inter tragicos celeberrimi, alterius inter comicos non incelebris, versus adiungam. Illius tragici, cui nomen est Sophocli, versus, (qui omnino assenūtitur his Herodoti pag. 103, verbis, *ἐν τοῖσι αἰ μὲν γυναῖκες ἀνδράζουσιν καὶ κατὰ νόμους οἱ δ' ἄνδρες, κατ' οἴκους ὄντες, ὑφαινοῦσι*) in OEdipo Coloneo, pag. 283, meæ editionis, sunt hi,

Ὡς πρὶν ἐκείνῳ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ νόμοις
Φύσιν κατεκαδέντε καὶ βίου τροφάς.
Ἐπεὶ γὰρ οἱ μὲν θῆσες ἐστὶν ἑτάρας
Θαυνοῦσιν ἰσορροῦντες, αἱ δ' ὁμώνομοι
Τὰ ζώου βίου τροφεία πορρωτέρους αἰεὶ.

At vero Anaxandridæ comici versus sunt hi, aduersus Aegyptios, animalia, tanquam deos, colentes,

Quos ita ex tempore reddidi,

*Patrocinari non queo vobis ego.
Nec moribus enim nos sumus nec legibus
Consonientes: dissidemus plurimum.
Bouem tu adoras, sacrifico deis eum.
Anguilla deus est maximus, te iudice,
Obsoniorum iudicamus maximum.
Haud es suillam, vescor hac ego libens.
Canem veneraris, ipse contra verbero,
Obsonium voratur illi quum meum.
Nostra integri vult lex sacerdotes sient
Omni sui parte, integros haud vestra vult.
Felem se habentem quum tu videris male,
Ploras: ego libens perimo, post pellem au-
fero.
Araneus mus pollet istic, non hic.*

Οὐκ ἂν διωαίμην συμμαχῆν ὑμῖν ἐγώ.
Οὐθ' οἱ τρέποι γὰρ ὁ μονοῦς, ἔθ' οἱ νόμοι
Ἡμῶν, ἀπ' ἀλλήλων δ' ἐδέχασιν πολὺ.
Βῆν προσκυνοῦς, ἐγὼ δ' ὅπως τοῖς θεοῖς.
Τὴν ἐγγελεῖν μέγιστον ἡγῆδάμην,
Ἡμεῖς δ' ἔτι ὅσον μέγιστον ἔσθ' αὖ πολὺ.
Οὐκ ἐδίδας ὕδα, ἐγὼ δ' ἐγὼ ἡδόμεν
Μάλιστα τέ τοις κύνεσσιν, τὴν πῆλιν δ' ἐγὼ,
Τῆς ψυχῆς κατεδίδομαι ζωὴν αὖ λαβῶ.
Τὴν ἱερέας ἐπιδίδου μὲν ὁλοκληρὸς νόμος
Εἶναι, παρ' ὑμῖν δ' ὡς εἴκεν, ἀπηργαμένους.
Σὺ μὲν τ' αἵ λουεθὲν κακὸν ἔχοντ' ἐν ἰδῆς,
Κλαίεις ἐγὼ δ' ἡδίστ' ἀποκτείνας δέρω.
Διόταται παρ' ὑμῖν μυγάλη, παρ' ἐμοὶ δ' ἐγὼ.

AD P E N D I X A L I A
A D H E R O D O T U M,
De incremento Nili, & eius causis:

è diuersis auctoribus adiecta.

G. I V N G E R M A N V S L E C T O R I C A N D I D O S.

D V P L I C E M adpendicem ab H. Stephano ad Herodotum, quæ antecessit, antea habuisti, amice lector, & nunc iterum habes. Quam exaugere atque locupletare nobis consilium non fuit, forte nec facile etiâ fuisset, solû per temporis illius angustias, in quas cum hac editione cõiecti sumus. Bonû potius factum fore putauimus, si aliquid adiceremus, quod quasi tertiz adpendicis vicem esset, ne prorsus *ἀσύνετολοι* esse voluisse videremur: pro eaque re incidere statim quæ de Nilo aliter ac Herodoto factum fuit, diuersis ab auctoribus disputata vltro citroque essent.

Cui cogitationi locum dedimus eo libentius, quod hæc talia cum Stephanianæ adpendicis altera parte ita cõiurent amice vt quasi eius subadpendix quædam videri queant. Et quid enim magis Ægyptiacum quam Nilus? Νεῖλος, inquam cum Aristide, *παλαιὸν ἔχον καλὸν καὶ μέγιστον, ὃ χρεῖα ὁ θεὸς ἡδυνῆ, ὃ τοῖς πᾶσι πολὺν νικῶν*. Cui, vt idem facundissimus rhetor ex aliquo *ἢ ἢ ἀμύνητων* puto hausit, Ægyptiorum feriz sollemnes atq; sacrificia pleraque dicata sunt atque consecrata. Nec iniuria tanto in honore & veneratione haberi à gentilibus videatur iste

Vnicui in terris Ægypti totius amnis,

quum ei id omne acceptum referant, quod terræ motum non sentiant vnquam, quod à peste sint liberi, quod eorum terram nullis diluviis cælestibus misceri contingat, vel ingenti imbre obrui. In quibus & Græcos ad stipulatōres inuenetūht. Ita enim Aristides in extrema Ægyptiaca vnde & priora deprompsimus: *ὡς δὲ ὁ σεισμὸς ὁ λαίμηξ ὁ τοῖς ἔξ ἑστέον καὶ πάλαι αἰάλας, ἢ χῶρα δὲ αὐτὴν ἐστίν, ὅδ' τὸς πρὸ ἡμῶν Ἑλλήνας ἔλαθεν*. De huius vero fluminis potissimū incremento eiusq; causis viri prisce mire inter se decertarunt, & vnusquisque sibi facilis reperire potuit qui suam sententiā refelleret, quam qui sectarentur: ita vix vllus quidquam protulit in medium, quin ceteri continuo irent in omnia alia, & sibi non videri testarentur. Ea igitur quæ de hac re istaque opinionum diuersitate testata relinquere voluere optimi auctores, pluscula ex variis qui nobis ad manum erant adiecimus, in quibus plerisque Herodoti nostri mentio fit. Nec de ordine laborare multum voluimus, occupati magis in hoc vt raptim describeremus ista, ne operas moraremur. Prius tamen posuimus qui plurimum de hac re sententias breuiter collegerunt, vt P L V T A R C H V M; & A N O N Y M V M quendā, qui ex H. Stephani officina cum opusculis variis historicis ac philosophicis Aristotelis & Theophrasti &c. anno domini ∞ 101711 prodit, à quo præter aliorum & Callisthenis historici placitum refertur, quem ab aliis, quos quidem hic coniunximus, haud nominatū arbitror: afferuntur ibi & è tragicis quædam quæ apud alios haud temere reperiās, vel non ita plene. His tertius succedit T H E O P H Y L A C T V S S I M O C A T A prolixius singulorum è prisce eiussm. opiniones & referens, & refellens, non tamen è suo capite, quod minime adhibuit in consiliū, sed è bibliotheca Diodori Siculi, vnde ista omnia descripsit fere *αὐτὰ λέγει*, quāuis bono illo viro ne nominato quidē. Sane fuerūt *νῦν ὁ πάλαι* à conferentibus deprehensi sapius auctores à iuratis & proximis veteres transcripti ad verbū; neque nominati quidem, vt Plinii loquamur verbis. Sordidum tamen hoc, & ab ingenuo pudore alienum: potiusque nobis Virgiliana virtus & Ciceroniana simplicitas placeat. *Obnoxii enim profecto, vt hoc eodem cum Plinio dicamus, animi & infelicitis ingemi est, deprehendi ut furto malle, quam mutuum reddere, quum præsertim fors fiat ex usura.* Nec itaque mirum, quum & veteres ipsi olim ideo male audirent frequenter, si noster Ægyptius sequioris iam æui, alienum partum sibi supponere clam voluerit: qua in parte tamen, nisi fallor, censoriam notam à litteratis viris, quibus hoc ius sua virtute datum est, haud lucrificiet. Exscripsit, inquam, ista quæ illustri historico Diodoro Siculo de Nili augmento libro primo *βιβλιοθήκης ιστορίας* sub finem *ἢ πρῶτης μετέδωκε*, prolixè aliorum opinionibus allatis & confutatis, disputauit, Simocata ad verbum fere, raro *φερόμεν* immutans, quibusdam etiam omisis. & mutasset saltem ordinem, vel aliquid de suo largitus quoque fuisset. cetera cum *ἀκριτον* quod ad nos attinet diserte profiteremur, nec quidquam volumus alias detractum, vt quem excutere diligentius nullum fuerit hætenus ocium. Quum ea itaq; ex Simocata editione nupera adiecilemus, quamuis correctiora, haud opus esse putauimus, vt eadem ex Diodoro describeremus denuo, actum agentes scilicet: præsertim quum is è Marnii nostri officina non ita pridem in publicum editus sit à L. Rhodomano, viro amico cuius memoriam sancte colimus, cuiusq; ex obitu litteras Græcās detrimentū accepisse certo nouimus & vt par est dolemus. Excerptimus saltē Herodoteæ sententiæ *ἀνακρινῶν*, vt apud D I O D O R V M ipsum ea extabat. *ἢ ταῦτα ταῦτα*. Post hæc insignis locus sequitur ex A R I S T I D I S Adrianæ oratione Ægyptiaca qui prolixam confutationem continet eorum quæ scripsit Herodotus de Nili auctu. Merebatur sane ea oratio tota hic addi, nisi longitudo obstiisset, quū operæ nostræ vix ita sperent se hanc editionem tempori absoluturas. Copiose enim & eleganter omnem hanc opinionum varietatem pertractat, primum de eteliis *ὡς γὰρ οἱ τὴν ἑλπίδα* hosce vêtos afferre pro causa illius incrementi: dein de niuib. liquefcentibus quod afferant, non magis verum esse: tum sententiā, quæ in Anonymi scripto tribuitur Callistheni, redarguit: inde Herodotum nostrum, ex in Ephorum, mox Euthymenem, post Oenopidem, tandē & ipsum Homerū aggreditur. Aristidem itaq; *ἢ φιλοσοφίας* potest adire ipsum. Nos tantū, vt diximus, eam orationis partem quæ aduersus Herodotū nostrum directa, excerpere potuimus. His omnibus auctarioli loco quædā in eandem rem ex S T R A B O N E, D I O N E siue eius abbreviatore X I P H I L I N O, & H E L I O D O R O subiecimus: agmen vero hoc nobis claudit T H E O D O R E T V S Cyri episcopus, quem *ἀμύνητων* Herodoto no-

Ubi nostro fuisse patet, licet pie moneretur nimiam curiositatem in eiusmodi abstrulis nobis abstinendam esse. Hæc sunt, amice lector quæ cum ista *προσθήκη* tibi damus. Interpretes singulorum *ἀποκριμάτων* ad oram paginarum exteriorem indicauimus. Vnico isti *τὸ αἰνόν*, quod secundum numero est, nullus exstabat quod quidem nossem: inuenit tamē qui tumultuaria opera in Latinam linguam conuerteret, rogātque sicubi aberrauerit ab humano lectore veniam. Græcus textus ut in quibusdam etiam emendatior, quam antea accidit, ederet, operam pro virili dedimus: idque adparebit spero si cui forte comparare libebit. Alia quædam quæ in mentem veniebant, vel admonenda videbantur, ut & quædam ab alijs adnotata, ea ad inferiores paginarum oras adposuimus. Vale, lector amice & candide, operamque nostram qualem qualem boni consule.

DE

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

NILI IN ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

CREMENTO, EX
DIVERSIS SCRIP-
toribus.

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ, ΕΚ
ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΣΥΓ-
γραφέων.

EX PLUTARCHO,

ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ,

De placitis philosophorum li-
bro 1 v, cap. 1.

Περὶ τῶν ἀρεσκόντων τῆς φιλοσόφους βιβλ.
δ. κεφ. α.

HAIES censebat Ege-
liar ū, qui venti Æ-
gypto aduersi spirāt,
flatu Nili aquas at-
tollit, quod ostia ipsi-
us quibus se exone-
rat, maris obtrusū in-

fluxu obthurentur. EUTHYMENES
Massiliensis, ex Oceano marique exter-
no suapte natura dulci fluuium impleri.
ANAXAGORAS, niue Æthiopica,
quæ hyeme frigens, æstate liquetur.
DEMOCRITVS, niue in partibus ad
septentriones sitis sub solstitium æstiuū
resoluta atq; diffusa, densari ex vaporibus
nubes, quæ compulsa versūs metidi-
um & ad Ægyptū ab ecessis ventis, in
magnum ac vehementes dissoluatur im-
bres, quibus cum paludes, tū Nilus im-
pleantur. HERODOTVS historiz
scriptor æqualem a fontibus fluere Ni-
lum hyeme æstateq; perhibet: minore
autē hyeme videri, quia tum sol Ægy-
pto vicinior in vaporem aquas redigat.
EPHORVS, historicus is quoq; æstate
ait relaxari totam Ægyptū, ac quasi ex-
sudare copiosam aquā. ac conferre ad
hoc etiam Arabiā & Africam ob rati-
tatem & sabulosum solum. EUDOX-
VS ait, sacerdotes imbribus & oppo-
sitis temporū anni rationibus rē impu-
tare. quando enim apud nos æstas est,
qui sub æstiuo habitamus Tropico, tū iis
qui eregione sub brumæ circulo degūt
hycmem esse, à quibus tum exundans a-
qua prorumpat.

ΑΛΗΘΕΣ τὸς ἐτησίους αἰέτους
οἱ πέντε τὰ τῇ Αἰγύπτῳ ἀν-
τιπροσώπως ἐπαίρει τὸ Νεῖλου
τὸ ὄψιν, ὅτε δὲ τὰς ἐκ τοῦ αὐτοῦ
τῇ παρὰ δούσι αἰτίαι παρήκον-
τες πελάγους αἰακὲς πλεῖσται.

Εὐθυμένης ὁ Μασσαλιώτης, ἐκ τῶν ὀκταεὶς καὶ ἑ-
ξω θαλάσσης γλυκείας κατ' αὐτὸς ὅπως νομίζει αὐτῶν
πληρῶς ὄν ποταμὸν. Ἀναξαγόρας, ἐκ τῆς χι-
10 οῦς ἐν τῇ Ἀἰθιοπία, τῆς ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου
χρυσῆς τῆς χερσίν. Δημόκριτος, τῆς χιόνος
ἐν τοῖς τοῖς ἀρκτοῖς μέρεσιν ὑπὸ θερμὰς ἑσπας ἀνα-
λυομένης τε καὶ ὅτε χρυσὸς, νέφην μὲν ἐκ τῶν αἰ-
πύων πλεῖσται, τῶν δὲ ἀπὸ τοῦ αἰθιοπικοῦ τοῦ μεσημβρίου
καὶ τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν ἐτησίων αἰέτων, ἀποτελεσθαι
ραβδωτοῖς ὁμοῖς, ὅτε ὡς αἰατὶς πλεῖσται τὰς λί-
μανας καὶ τῆς Νεῖλου ποταμοῦ. Ἡρόδοτος ὁ συγγρα-
φεὺς ἴσων μὲν ἐκ τῶν πηγῶν φέρεται χρυσῆς καὶ ἑρ-
φαίνας, ὅτε ἐκ τῶν αἰθιοπικῶν, ὅτε δὲ ἐν τῇ τῇ
20 καὶ πλεῖστον ἴοντα ὄν ἡλίου τῆς Αἰγύπτου, ὅτε αἰατὶς
τὰ νάματα. Ἐφορος ὁ ἰσθριολογὸς καὶ τῆς ἑρ-
σὶν αἰατὶς καὶ τῆς ὅλης Αἰγύπτου, καὶ οἱ αἰ-
ὅτε πολυτάλα. συνδίδωσι δὲ αὐτῇ καὶ τῇ Ἀραβία καὶ τῇ
Λιβύῃ τῇ δὲ τῇ τῇ ὑπὸ τῆς αἰ-
τῆς ἑρφῆς φησὶ λέγειν τὰ ὁμοῖα τῶν ὕδατων, καὶ τῇ αἰ-
πιδέσασιν τῶν ὡρῶν, ὅτε παρ' ἡμῖν εἴη ἡ ἑρ-
πὸς τῆς ἑρφῆς ἐπὶ τὴν οἰκίαν, τότε τοῖς ὑπὸ τῇ χει-
μεινὸν τρεπικὸν αἰατὶς χρυσῆς ὅτι, ὅτε ὡς
πλημμυρῶν ὕδωρ καὶ τῇ τῇ γυται.

1 legebatur αὐτ. q. d. Euthymenem sensisse, mare extremum esse dulce. ms. habet αὐτὴν, suapte natura. pro καὶ αὐτῇ. nā ad-
spirationem negligi non est propterea inuicem. αὐτὴν etiam Budæus legit. G. Xyl. 2 li. 1. c. 25. 3 ἡ δὲ γῆ reponendum existimo
ex Xylandi sententia, quom & in libris scriptis deinde ita se repetit dicat. Patet id ex opinione Ephori etiam uitam Diod. Siculus,
& ex hoc Theoph. Simocara retulere.

gionem fertur. Nunc plus sex millibus stadiorū per Æthiopiam labēs, augmētum sumit, priusquam Ægyptum attingat. Ad hæc, si quidem fluentia Nili, terræ fluminibus peruiæ raritatibus suorum humilia forent, contingeret rimas illas superficiarias esse, per quas tantam vim aquarum transire est impossibile. Sin autē rimis ipsis altiora, rursum ex inferioribus cauitatibus in summum flumē aquæ confluere minime possent. Ad summam, quis fieri posse credat, ut prorumpentes ex terræ hiatus sudores tanta flumini incrementa suppeditent, ut vniuersæ pene Ægypto innateret? ut nihil dicā de medacio, subterlabi (scilicet Ægypto flumina, & in cauis terræ liquentes aquas existere, cum ipsa harum assertionum falsitas manifesta sit. Nam Mæander Asiæ fluuius per multa spatia sub terra manat, nec tamē in suscipiendis auditibus quidquā omnino ei tale, quale Nilo, euenire cernitur. Quin etiam Acarnaniæ fluuius Achelous, & Bœotiæ Cephissus, & Phocide oriundus, nō modicum terrarum subterlabuntur. Qui ambo Ephorum apertæ vanitatis conuincunt. Et hæc quidē aduersus Ephorum. MEMPHITICI quidam philosophi incrementi huius istam causam afferre ausi sunt: Tellurem in tres partes diuidi. Vnam, esse nostrum orbem (sic enim appellare oportet.) Alteram, quæ his locis tempestatibus anni nō responderet. Tertiam, inter has locatam, & ob immodicos calores prorsus inhabitabilem. Quare si Nilus hyeme augetur, certum esset eum in nostra Zona confluxum aquarum recipere, cum per hoc tempus maxime apud nos pluuie cadant. Quoniam autem contra fit, & astate ascendit, probabile apparere, in locis nobis ē regione oppositis hyemes nasci, & redundantiam illic aquarum in orbem nostrum deferri.

21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

1. τὸ πλεονέκτημα ἔχει πρὸς τὴν φύσιν τῆς. Diod. 2. ἀρροφὰς Rhodom. 3. Diodorus ἀρροφὰς τὸ πλεονέκτημα. vbi bene Rhodom. illud πλεονέκτημα minime enunciatum censet. 4. ὑγρὸς ἀρροφὰς. Diod. 5. ὑγρὸς ἀρροφὰς. Diod. 6. Sic ex Diodoro. 7. Diodorus τὸ πλεονέκτημα. 8. de argeratiōe soli Rhodom. 9. τὸ πλεονέκτημα. Diodorus. 10. ὑγρὸς ἀρροφὰς. Diodorus. 11. sic & Diodorus. vbi tamen hunc articulum viri docti. 12. ὑγρὸς ἀρροφὰς. Rhodom. apud Diod. 13. τὸ πλεονέκτημα. Rhodom. ib. 14. Mē. 15. Diodorus. 16. τὸ πλεονέκτημα. Diodorus. nec Simocatus eam particulam omissam credo. statim res. 17. τὸ πλεονέκτημα. Diodorus. 18. τὸ πλεονέκτημα. Diodorus. 19. recta hæc vñ Rhodomano lectio Diodori, quam & Simocatus agnouisse constat. 20. φέρει Diodorus.

δὲ ὅς τινες τὰς ἀπὸ τῆς Νείλου μηδὲνα διὰ
 αὐτῶν παρελθόντες, αἵ αὖ ἐκ τῆς ἐκδορίας ζώουσιν ἀφ'
 τῆς ἀοικῆς τοῦ Περσέως τῷ ποταμῷ. μαρτυροῦν δ'
 τῆς τοιαύτης ὅτι τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς γλυκύτητος ἔχει δὲ
 Νείλου ὕδατος. ἀφ' οὗ τῆς κακῆς αὐτῶν ῥέον-
 τος φασὶ λίαν κατὰ φύσιν ἔχει δὲ τὸ γλυκύτα-
 τόν ἐστι πᾶσι τοῖς ποταμῶν, αἵ δὲ φῦσαι τῶν πυρ-
 ρῶν ἀπὸ τοῦ ὕδατος κατὰ γλυκύνοντος. ἡμεῖς δ' οὐ
 παρὲς ἔστω λέξομεν, ἀδυνάτοι γὰρ εἶναι φανερὸν, ποτα-
 μὸν ἐκ τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέραν
 αἰσφύρα ἔχει γλυκύτητα, καὶ μάλιστα, εἴ τις ἀποδοῖ σφα-
 ροδὴν τῇ γλῶττι πεφυκέναι. πῶς γὰρ μόνος ὁ Νεῖλος
 ἐκείνης φέρεται τῆς οἰκουμένης παρὲς τὴν πόλιν, ἵνα
 καὶ ἡμεῖς, εἴ τις γὰρ ἐστὶ καὶ ἑτέροις ἐκ ποταμῶν, καὶ
 ἀπὸ τοῦ πρὸς ἡμῖν. ἀλλὰ καὶ ἡ παρὲς τῆς ποταμῶν
 τῆς γλυκύτητος αἰτία, πᾶσι τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀνα-
 πόδεκτος πᾶσι καὶ ἡμετέροις. εἰ γὰρ κατὰ φύσιν ὕ-
 δωρ τῶν καυμάτων ὁ ποταμὸς ἐγγλυκύνετο, πολλοῦ
 ὅσον αὐτὸν ὡς ἔχει ποτε, ὅς ποταμὸς ἰσχυρὸν καὶ
 ὀρεῖαν ἰσχύος ἐκείνην. πᾶσι γὰρ ὅπως ἀπὸ τῆς πυ-
 ρρῶν οὐσίας ἄλλοι ὄντες, ἄλλοι τε ὄντες ζῶοντες.
 ἀφ' οὗ τῆς παρὰ τὴν ἀντικειμένην κατὰ φύσιν τῆς φύσεως τῆς
 Νείλου πᾶσι τοῖς ἐκδορίας, ἡ δὲ εἰς τὴν
 εἰρημνίαν αὐτῆς τῆς πληρώσεως ἡγήσιον. Οἰνο-
 πιδῆς δ' αὖτε φασὶ καὶ τὸν Νεῖλον ὡς ἔχει, τὰ ὕ-
 δατα τὰ κατὰ τὴν γλῶττι ψυχρὰ, τὴν χειμῶνος ἐν-
 αἰτίαν, θερμὰ. καὶ τὸ δὴ λέγειν αὐτὸν τῶν βαθέων φρε-
 νῶν καταστροφῶν. καὶ γὰρ τὸ χειμῶνος ἀκμῆν, ὡς
 θερμὰ τὰ ἐν τοῖς βαθύτοις φρεσὶν διεσκέτα ὕ-
 δατα. ἡμεῖς δ' αὖτε τὸν ποταμὸν, τοῖς αἰτίαι. ἀφ' οὗ δὲ
 Νεῖλον ὡς ἔχει καὶ τὸν χειμῶνα, μικρὸν εἶ-
 ναι, καὶ συστῆναι, ἀφ' οὗ δὲ τὸ κατὰ τὴν γλῶττι θερ-
 μαῖαν ὁ ποταμὸς ὕδατος οὐσίας ἀναλίσκειν ὅμ-
 βους δὲ καὶ τὸν Αἰγυπτίων μὴ γίνεσθαι. καὶ δὲ τὸ
 ἔχει, μὴ καὶ τῆς κατὰ τὴν γλῶττι ἀπὸ τῆς αἰτίας γινόμενης,
 ἐν τοῖς κατὰ τὸν ποταμὸν πᾶσι τοῖς πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν
 αὐτῶν ῥύμιν ἀντιποδῶν. ἀλλὰ καὶ παρὲς τῆς
 ῥητῆος. πολλοὶ ποταμοὶ τῶν κατὰ τὴν Αἰγύπτου οὐσίας μὲν
 καὶ οἱ ποταμοὶ τῶν οὐσιών, παραπλησίως ὡς ἡμεῖς πᾶσι
 ὅμοιοι, ὅς ἔχει τὴν αἰτίαν τῶν Νείλου αἰτίαν. 40
 τὴν αἰτίαν γὰρ, ἐν τῇ κατὰ τὴν γλῶττι πλημνίαν, ἐν τῇ
 τῇ αἰτίαν ἀντιποδῶν, ὡς ἡμεῖς πᾶσι τοῖς οὐσιών.

Atque ideo ad Nili fontes nemini posse
 pervenire: quia a Zona vestigibusque
 contraria, per inhabitatam seu desertam
 ambulat. Hoc ipsum testari debet, quod
 illius aquae dulcedinem. Cum enim in
 loca solibus visa labatur, vehementer
 ipsum decoqui, & hac de causa
 um fluuiorum esse dulcissimum, quon-
 doquidem natura ignea totam vim hu-
 moris dulce reddat. Sed non hanc quo-
 que sententiam confutabimus. Statu-
 mus enim, nequaquam posse flumen
 liquod ab Antipodibus in nostrum orbem
 ascendere ac sursum ferri: prout
 si quis ponat, terram globosam
 Cedo, quo pacto Nilus tantum
 ex illo orbe in nostras hasce regiones
 profluit? Est enim verisimile, & aliunde
 dem, sicut apud nos, extare flumina, tan-
 vero causa quoque dulcedinis huius
 fluuii omnimodis ratione carer, nec ali-
 qua probatione firmari potest. Si namque
 ardoribus illis decoctus dulcesceret, ut
 quam adeo fecundus esset, neque varia
 piscium & belluarum genera haberet.
 Omnis enim aqua per naturam igneam
 immutata, animantibus producendis
 inepta est. Quocirca cum natura Nilum
 introducit decoctioni penitus aduocatur,
 affert incrementi causas, & ab-
 horrere purandum est. Quod si
 des ait, astate aqua terre frigida, hyeme
 tepidas esse; id quod ex profundis
 puteis animaduertitur. Nam hyeme
 ma ex puteis altissimis tepida, &
 gelida hauriuntur. Hinc & Nilum
 rito per hyemem decrefcere, & con-
 quod calor terrae humoris copiantur
 sumat: imbris autem Aegyptum
 irrigari: astate cum ista absumpta
 terra visceribus nulla sit, ab ista
 naturalem eius fluxum crescere
 vndis nullo impedimento. Hinc
 istuc non refellendum est. Complura
 Libyae flumina similiter currentia, &
 vndas suas per ostia in mare exque
 mentia, non habent incrementa
 huiusmodi: quinimo, cum hyeme plu-
 nissimis sint alucis, astate plurimum
 dant, Oenopidem mentis demonstret.

1 Sic ex Diodoro texerimus mendose antea κατὰ τὴν, errore ex compendiosa scriptura nato. 2 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 3 Idem ἀπὸ τῆς αἰτίας. 4 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 5 Diodorus in αἰτίαι. 6 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 7 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 8 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 9 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 10 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 11 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 12 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 13 vulgo interprete ἡμεῖς πᾶσι τοῖς οὐσιών. 14 κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. 15 Diodorus.

ANARCHIDES Cnidius præ omnib. veritatis quasi laciniam apprehendit. Docet enim, in annos singulos cōtinuos imbres à solstitio æstiuo vsque ad æquinoctium autumnale in Æthiopia cælo copiose demitti. Non sine ratione igitur Nilum per hyemem natura contractius, & à fontibus suis duntaxat, per æstatem vero propter præcipitatos in ipsum imbres abundantius fluere. Eius dictis fidem astruit, quod in Afrix locis quibusdam accidere fertur. Nam alicubi in Scythia ad Caucasum anniuersarie, cum id tempus postulat, densissime, idque diebus plurimis ningere: & in regionibus Indix ad Aquilonem, certis temporibus grandinem, magnitudine & copia ingentem ruere. Sed & quod ad fluuiorum incrementa attinet, in eunte æstate continenter plueret (in Æthiopia autem interuallo dierum id cōtingit) & hanc humidam tempestatem semper in orbem actam, coherentia loca hyeme infestare. Non itaque nouum quiddam, & inopinatum esse, etiam in Æthiopia supra Ægyptum assiduo præcipitantes æstiuo tempore imbres, fluuium Nilum complere; præsertim cum & barbari circum loca illa habitantes, id euidenter experiantur, testenturque. Quod si apud nos aliter eueniat, non idcirco dictis detrahendam fidem. Nā Austrum apud nos esse hybernium, apud Æthiopas setenum. Et spiramina borealia in Europa esse valida ac robusta; in illa regione debilia & imbecilla, & languida penitus. Et sole ad polum borealem recedente, contingit imbres nostra æstate in Æthiopia cadere, indeque Nilum excrecere. Rursus eodem ad austrinum remeante, eundem decrescere. De incremento igitur fluuii huius haec tentus, ne à proposito historici scopo nitium deflectamus.

ἐν ἑμπαλίῳ πρὸς δὲ νότον ἀναζέδεται πόντος, πρὸς σύγολιν δὲ Νεῖλον ὄρει. πρὶν μὲν οὖν τῆς πληρώσεως τὸ πρῶτον, ὅτι ποσὺν, ἵνα μὴ δὲ σκαπὸν τῆς ἰσορείας νοθεύσωμεν.

Ἀναρχίδης ὁ Κνίδιος μόνος τῶν γεωγράφων τῆς ἀληθείας κεκοίτηκεν. ἔφησι γὰρ, αἱ ἑπὶ ἕκαστον ἐν τοῖς καὶ τῶν Αἰθιοπίας μεγάλους ἐν συνεχείᾳ γίνεσθαι ὄμβρους, ἀπὸ χειμῶνι τρεπὼν μέχρι τῆς ἰσημερίας τῆς ἐν μετοπώρῳ γινομένης κατέκασα. διόλως οὖν δὲ Νεῖλον ἐν μὲν τῇ χειμῶνι συγγέλλεσθαι καὶ φύσιν, ἔχοντα ῥύσιν ἀπὸ μόνων τῶν ποταμῶν τῶν αὐτῶν καὶ ὁ θεός, ἀλλὰ τοὺς ἐκ χειμῶνους ὄμβρους λαμβάνειν τὴν αὐξήσιν. μαρτυρεῖον ὅτι τοῖς αὐτοῖς λεγόμενοις ἐν δὲ γινομένοις πρὸς πᾶσας τὰς τοῖς Αἰθιοπίας πρὸς φέρεται. πρὸς μὲν γὰρ τοῖς τοῖς τοῖς Σκυθίας, τῆς πρὸς δὲ Κανέσσον, πρὸς ἀκχωρηκῶς χειμῶνι, καὶ ἕκαστος ἑπὶ γίνεσθαι φέρεται ἑξαισίαις, ἐν τῷ συνεχεῶς ὅτι πλείους ἡμέρας ἐν ὅτι τοῖς πρὸς βορρῶν ἀπὸ πρὸς ἀμφοῖν μέρεσι τῆς Ἰνδικῆς, ὡς ἰσχυροῖς καὶ χαλὰς καὶ φέρεται τῶν μεγάλων καὶ τῶν πλείων μεγάλων. ἀλλὰ ἐν πρὸς δὲ ποταμῶν δὲ ὕδατι, ἀρχομένου θεοῦ ὄμβρους γίνεσθαι συνεχεῖς (καὶ ὁ Αἰθιοπία μὲν ἡμέρας πᾶσας τῶν λαμβάνει) ἐν τῷ τῶν αὐτῶν αὐξήσιν κλουμένην αἰετ, τοῖς συνεχεῖς τοῖς χειμῶνι ὅθεν οὖν ἐν πρὸς δὲ καὶ τῶν Αἰθιοπίας τῶν αἰθιοπία πρὸς Αἰγύπτου, συνεχεῖς ἐν τοῖς ὅροις κατὰ τὸν ὄμβρους ἐν τῇ θέρει πληροῦν δὲ ποταμῶν ἄλλως τε ἐν τῆς ἐπεργείας αὐτῆς μαρτυροῦσιν ὅτι πρὸς πρὸς τοῖς οἰκιστάς βαρβαρῶν. ἐν ὅτι πρὸς ἡμῖν γινομένοις οὐδὲν ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ ἀλλὰ τῶν πρὸς ἀπὸ πρὸς. ἐν γὰρ δὲ νότον πρὸς ἡμῖν μὲν ἐν χειμῶνι, πρὸς δὲ Αἰθιοπίας ἀθροῖν πρὸς χειμῶνι. ἐν τῇ βορείᾳ πρὸς πρὸς μὲν τῇ Εὐρώπῃ δὲ νότον ἐν, κατὰ ἐκείνην τῇ χώρᾳ βληχεῖς, ἐν αἰάνταις, ἐν πρὸς ἀδελφείας. ἐν ὅτι πρὸς δὲ βορείᾳ ἀποκλίνοντος πόντος, συμβαίνει τοῖς ὄμβροις τῇ πρὸς ἡμῖν θέρει τῇ Αἰθιοπία πρὸς γίνεσθαι, ἐν ὅτι πρὸς Νεῖλον τὴν αὐξήσιν.

1 Agatharchidæ nomen (cuius excerpta si per operas & tempus licebit, infra adiungemus) restitui libens: & miror interpretem non id vidisse, tam clari historici nomen. Anarchides vero παλαιὰ χαρίτω in posterum. Diodorus simpliciter ita ἔφησι ὅτι ἀναρχίδης γεωγράφος ἦν ὁ Κνίδιος. Simocata locutioni simbras adposuit quam ob causam ψυχρολογίας non nullæ magis illi librorum censori Photio notatur. 2 Diod. φησὶ γὰρ αὐτὸν ἐν τοῖς καὶ τῶν Αἰθιοπίας ὄρει. & illud ὄρει sine dubio apud Simocatam supplendum est, vitio librarii omissum. 3 ἡ μετοπώρῳ ἰσημερίᾳ Diod. 4 συγγέλλεσθαι, τῇ καὶ φύσιν ἔχοντα. Diod. & ita in Theophrastæ distinguendum videtur. 5 ὅροις τῇ Σκυθίας τοῖς πρὸς τὸ Κανέσσον ὄρει συνάσινται, παρεληλυθὸς ὅθεν ἡ χειμῶνι Diodorus. 6 ἀπὸ πρὸς τὸ μέγιστον καὶ τὸ πλεονεχέστερον Idem. 7 Ita audacter reposui, quum vulgo, τὸν ποταμῶν τῶν ὁδῶν τῶν mendosissime esset audacter, quod ita Diodorus habet, καὶ πρὸς δὲ ὕδατι πρὸς ὕδατι πρὸς ὕδατι. Et circa Hydaspin fluuium. Idem. Diodorus mox πρὸς τὸν ποταμῶν, nec ista parenthesi includuntur in eius editione, quæ etiam rectiora videntur, & apud Theophrastum ab exscriptore facile potuerunt corrumpi. 8 περιέρχεται Diodorus. 9 Ex Diodoro esset distinguendum ὄμβρους, ἐν τῇ θέρει. 10 μαρτυροῦσιν Diodorus. 11 Et hoc ex Diodoro emendauimus, vulgo enim est ἀπὸ πρὸς. 12 Hæc itaque ἐν πρὸς, si forte non fuit alicuius sarcinatoris mouus cento in Diodoro, uti viri docti ibi censent: cum & Theophrastus ea habeat. Post ea Diodorus hanc de Nilo dissertationem claudit.

quandoquidē hęc eius esse prima propriaque fluxio, quam hyeme cernimus, videtur. Iam si tantum faceret Solis hyemalis meatus discrimen, ut illic æstas esset, cū heic est hyems, & rursus hyems, cum heic æstas: aliquid fortasse dicerēt, nunc autem ut illa loca nostris esse non paulo per hyemem calidiora, negat nemo, ita nihil etiam secundum ipsos verat, minus habere Solem hyeme, quam æstate, virium. Non enim si æstate, circa Boreā & huic subiecta loca vehemens est, ab Ægypto atque Africa recedit: verum illic est etiam calidior, ac maxime quidem in supremis locis, deinde proportionē in ceteris. Nam & in Scythia atque Ponto nihil prohibet esse frigidiorē nostra æstatem, ac multo quidem: quamvis Boream versus Soliter instituat suum. Quod si his in locis anni tempora illis ex opposita parte responderent, similiter & ad Meridiem discedente Sole, atque hyemem heic faciente, Nilus atque Ægyptus æstatem haberent, & ad Boream redeunte, calidior esset huic supposita regio: quod quidem secus contingit: nec iniuria. Quamquā enim versus Boream tendit, non tamen ad eum pervenit. Quocirca quādoquidē æstate Nilum apparet augeri, manifestum sit, hyeme consumi non posse. Etenim si esset eius rei Sol autor, æstate magis etiam, cum est vehementior, atque illic multo quidem, incrementum prohiberet. Hoc igitur per se dissolvitur. Nam si tum exiccaret, minus etiā nunc permetteret crescere. sin hyeme non exiccet, non propterea crescit æstate. Ac mihi fere similiter dici videtur, Solem à brumis abigi, & Nilum à Sole consumi. Quinimo nec brumæ Solem abigunt, scriptor præclarissime, quandoquidem ad Solis regionem non pertingunt, verum Sol pro ratione motus discedens, ventos permittit frigidiores atque asperiores fieri: nec Nilus à Sole, velut à Vulcano Xanthus, exiccatus, flumen contrahit. Quid quod in aliis etiam videtur, quæ de Ægypto atque Nilo dixit præclarissime, pauca vere tradidisse, non quasi omnia maiora faciat, τὰ τῆν αὐτὴν πορείαν καὶ φύσιν, τοῖς αἰέμοις παρέχει ψυχροῖς καὶ βίαιοις ἐπὶ μᾶλλον γίνεσθαι. οὐτε ὁ Νεῖλος τηκόμενος, ὡς περὶ ὁ Ξάνθος ὑπὸ τοῦ Ἡφαιστου, τοῦ ἡλίου, συσέληθ' ὁ ῥόμα. ἀλλὰ γὰρ διφρημόταται καὶ κάλλιπα εἰρηκώς Ἡρόδοτος περὶ Αἰγυπτίου καὶ Νείλου, ὁ λίγα τῶν ἀληθῶν εἰρηκέναι κινδυνώει. οὐχ ὡς ὅτι ὁ μείζων αἶθρος αὐτὸν λέγων πᾶντα.

ὁ γὰρ κύριον καὶ πρῶτον αὐτὸν ῥόμα, ὁ χειμῶν φαίνεται. αὐτὸ δὲ πούτων, εἰ μὴ ποσούτοις ὁ ἀφ' ἑρῶν ποταμὸς πᾶν χειμῶνι τοῦ ἡλίου πορείαν, ὥστε ποιεῖν θέρος πρὸς τὸν αὐτὸν γλῶ, ὅταν ἐνθαῦτα χειμῶν ἴσῃται, καὶ πάλιν αὖ χειμῶνα, ὅταν αὖ θέρος ἴσῃται παρ' ἡμῖν, ἴσως αὐτὸν ποταμὸν ἔλασθαι. καὶ δὲ ὅτι μὴ οὐκ ὀλίγον ἡρμῆ ποσὸν φέρει τὰ καὶ τῶν παρ' ἡμῖν τοῦ χειμῶνος, ὅσοις ἀνυλῆγει ὁ δὲν μὲν καλύειν καὶ κατ' αὐτοὺς ἐκείνους, ἐλαττω δὲ ἡλίον τοῦ χειμῶνος ἢ τοῦ θέρος ἔχειν πᾶν ἰσχυρῶ. ὁ δὲ γὰρ τοῦ θέρος δὴ πρὸς τὸν αὐτὸν μὴ πᾶν δρῶν καὶ πᾶν τῶν γλῶ ἰσχυρεῖν αὐτὸν φησιν, Αἰγυπτίου δὲ καὶ Λιβύης ἀποχωρεῖν. ἀλλ' ἐκεῖ καὶ μάλλον καὶ, μάλιστα μὴ ἐν τοῖς ἀνωτάτω, ἔσται ἐξῆς κατὰ λόγον. ἐπεὶ καὶ πρὸς τὸν Σκυθικὸν γλῶ καὶ δὲ Πόντον, ὁ δὲν καλύει ὁ θέρος ψυχρότερον τοῦ θέρος τοῦ παρ' ἡμῖν εἶναι πολλὰ γὰρ. καὶ τοῦ ἡλίου τὰ βόρεια ἐλαττωσιν τοῦ πρὸς αὐτοῦ. καὶ τοῖς αἰετρεφόντο αἱ ὤραι τοῦ ἐπὶ ἐν τοῖς τοῖς τοῖς τοῖς, ὁμοίως μὴ αὐτὸς πρὸς μισσημβρία ἀπὸ τῶν τοῦ ἡλίου καὶ χειμῶνα ποιοῦντος τῶν τοῦ θέρος καὶ κατ' Αἰγυπτίου καὶ τὸν τοῦ Νείλου παρ' ὁμοίως δὲ αὐτὸς πρὸς δρῶν ἐπὶ μὴ ὁ δὲ πρὸς τὸν θέρος ἐπὶ μᾶλλον τὴν αἰάβασιν, ἰσχυρότερος γὰρ αὐτὸς αὐτοῦ τὸν καὶ πολλὰ. ὥστε αὐτὸς ἐν αὐτῷ λύεται. εἰ μὴ γὰρ τὸν καὶ ὁ δὲ πρὸς τὸν θέρος, ὅταν ἡττον αὐτὸν εἶα πληθεῖσθαι καὶ εἰ δὲ μὴ τῆς τοῦ χειμῶνος, οὐδὲ τοῦτο ὁ Νεῖλος μείζων τοῦ θέρος. ὁμοίως δὲ εἶναι μοι δοκεῖ, τὸ, τὸ ἀπελαυνέσθαι φάσκειν δὲ ἡλίον ὑπὸ τῶν χειμῶν, καὶ ὁ δὲ Νεῖλος τὰ ἡλίου τῆς καὶ. ἀλλ' οὐδ' οἱ χειμῶνες δὲ ἡλίον ἀπελαυνούσιν, ὁ καὶ λυγροποιῶν. ὁ δὲ γὰρ ἐφικροῦνται τῆς τοῦ ἡλίου χώρας. ἀλλ' ὁ ἡλίου ἀποχωρεῖ κατὰ τὸν αὐτὸν ποταμὸν καὶ φύσιν, τοῖς αἰέμοις παρέχει ψυχροῖς καὶ βίαιοις ἐπὶ μᾶλλον γίνεσθαι. οὐτε ὁ Νεῖλος τηκόμενος, ὡς περὶ ὁ Ξάνθος ὑπὸ τοῦ Ἡφαιστου, τοῦ ἡλίου, συσέληθ' ὁ ῥόμα. ἀλλὰ γὰρ διφρημόταται καὶ κάλλιπα εἰρηκώς Ἡρόδοτος περὶ Αἰγυπτίου καὶ Νείλου, ὁ λίγα τῶν ἀληθῶν εἰρηκέναι κινδυνώει. οὐχ ὡς ὅτι ὁ μείζων αἶθρος αὐτὸν λέγων πᾶντα.

1 sic distincti in edit. Pauli Stephani, quam secuti sumus, est: τὸν. καὶ πᾶν τοῦ ἡλίου. distinctionem nostram firmat doctiss. Interpres.

præsidii præfectum obsecro , quan-
 quam inualitudine premebar , vt me-
 cum actuariolo quopiam remittat ad
 inspiciendos cataractas , & simul homi-
 nibus aliquot ; qui cogerēt eos , qui sunt
 in insula cataractarum (si sunt nautæ ,
 fluminis periti) tū cataractas ipsos , tum
 si quid esset aliud visu dignum , nobis ost-
 tendere . At ille quamuis rem esse ope-
 rosam diceret , atque consilium admira-
 retur , quandoquidem ipse nunquā hoc
 ausus tentare fuerat , negare tamen non
 potuit , quin postquam à sententia me
 non valuit abducere , sic remitteret ;
 alioqui nobis familiaris ac beneuolus .
 Quapropter ascendi , & cum illos super
 scopulos , vt solebant , deferri à summa
 vidi insula (nam hæc è medio eminens
 flumine , cataractas vndique conspicuos
 præbet) tum ipse volui lembo conscen-
 so nauigationem instituere , nec per ea
 tantum loca ferri , per quæ illōs delabi
 videram (atque hæc , insulæ sunt ad ori-
 entem) verum indidem exorsus , cir-
 cum cuncta , quæ forent in conspectu ,
 nauigare , & secundum alterum insulæ
 latus amne secundo ad vrbes deuchii
 Hoc igitur dico , quod non audiui , sed
 manifestè vidi , Elephantinem sub ipsis
 facere cataractis , nec inter Syenem atq;
 Elephantinem quicquam , præter flu-
 men , esse interiectum , vtrique vrbe ri-
 pæ adiacente . Iam si Herodotus vn-
 quam Elephantinem , vt ait , venisset ,
 tum & ex auditu narraret ea , quæ vide-
 rat , & falsa : sicut & de antiquis Nili fon-
 tibus inquirens , ac nondum se verita-
 tem cognouisse confessus , hoc de scriba
 se auduisse scriberet , idque in Saitide
 præfectura de rebus ad Elephantinem
 conspicuis : nec , si nihil , quod audiuerat ,
 poterat tacere , iisdem , quibus nos , argu-
 mentis eum sermonem refutaret : nunc
 autem vt ridiculum sibi videri scribam
 testatur , ita quibus eum debebat refelle-
 re , prætermittit . Primum enim aliquam-
 duntaxat fontium partem explicabat : si
 quidem multorum etiam mensium su-
 pra hunc locum itinere , notus est Nilus .
 Deinde fieri non potest , vt , vbi fluuius
 nequit suo more delabi (nam de rupi-
 bus violenter descendit) ibi fluminis
 pars altera sursū feratur , sicut volāt aues ,

ῥῆμος ἡ κατὰ ἑσπέρην αὐτὴν φέρειται ὁ ἥμος ἡ ῥέματος, ὡς καὶ οἱ πρὸς τὰ ὑποκείμενα ὄντες.

[illegible]

1. Canterus vocem hanc non expressit. nec ipsi mendosum locum visum arbitror. omisit mox & ista *ἡ πρὸς τὸ πᾶν* ἡ δὲ
 2. Interpretatio itaque sic forte supplicatur: *tum spectaculum nauticum, quodcumque illud esset. Audiebam enim de hac re ab*
 3. *omnibus.* Spectaculum autem nauticum intelligit, si fallor, de quo mox sequitur: *ἡ δὲ πρὸς τὸ πᾶν ἡ δὲ πρὸς τὸ πᾶν* &c. a. Lib. I.
 c. 28. 3. Scribe *τοῦ μὲν*.

ὅ γὰρ δὴ λεγόμενον, οὐχὶ αὖ ποταμῶν τῶν
αὐτῶν χαρεῖν, ἀλλ' ὁρῶν αὖ χαρεῖν τὰ τῶν
ποταμῶν ἀκρῶν πηγὰς. ἀλλ' οὐτ' ἐλθὼν εἰς
Ἐλεφαντίνην, οὔτε σαφὲς πρὶν εὐδὼς εἶ-
δεν, κίχρηται τῷ λόγῳ· περὶ τοῖς μὲν κεχα-
ρισμένῳ, ἀπὸ τοῦ δὲ ἔχοντι ἀναφορῶν. ἔπει-
τα ὅτι τοῖς τοῖς περιγραμμένοις φησὶν, εἰ δὲ
ταῦτ' ἀληθῆ, δοκεῖν αὐτῶν δίναν εἰς τὰ θαλάσσια
καὶ παλινρροίας τοῦ ποταμοῦ. καὶ τί δὲ παλιν-
ρροίας καὶ δίναν λέγειν, ἀμελήσαντα ἔπ' οὐτ' αὖ-
τόν οἱ Νεῖλος ὁρμαίνει, ἀλλὰ πολὺ πλείων ὁ
αὖ τῶς αὐτῶν ἢ περὶ ὁ πρὸς θαλάσσιον; οὐδ'
ἔτι τοῖς καταράσιν διωκῶν ὁ ὕδαρ ὑψι-
βαλεῖν, εἰ μὴ κατ' Αἰσχύλον ὡς ἀληθὲς ὅς αἱ-
θέρος τις αὐτῶν καταπαλὼν φέρεσθαι θεῖν. οὐτ'
ἔρος εὐδὲν ὅτι μετὰ Σιῆος καὶ Ἐλεφαντίνης.
ἀλλὰ πολλοὶ εἰς τὰ μετὰ τῶν ὁρῶν ἢ τὴν Σιῆ-
την καὶ ἠ' Ἐλεφαντίνην. οὐ μὲν ἀπὸ φθόρου ὁ
εἰρημῶν. ἀλλ' εἰς μὲν αἱ πηγὰς εἰς τὰ μετὰ
μετὰ Σιῆος καὶ Ἐλεφαντίνης ὡς ἀληθὲς· πότερ' αὖ
μετὰ δύο ὁ μὲν τῶν πόρων ἀέχουσι· καὶ
ὁ μὲν αὐτῶν Αἰγυπτίῳ φησὶν εἶναι πηγὰς. εἰ-
σὶ δὲ οὐ πρὸς αὐτὰς τοῦ ποταμοῦ. ἀλλὰ τῶν
πρὸς Αἰγύπτου καὶ πρὸς σινοπελῆς, οὐκ ἀεχά-
ται. καὶ μὲν καὶ ὁ βάθος γε, οὐκ ἐφικθὲν ἐφα-
σκον εἶναι περιγραμμένῳ. περιγραμμένῳ δὲ οὐ συμμέ-
ρειν. τοῦτο μὲν καὶ ἀπὸ τῶν οἷα πρὸς αὐτὰς
καὶ δὴ. οὐ γὰρ ἦν περὶ τὸν ὁ ἀφ' ὧν. αὐ-
τὰς οὖν αἱ πηγὰς κατὰ φύσιν τῶν ρέουσι. καὶ οὐ
μόνον τῶν λόγῳ περὶ τοῦ ὅτι εἰσὶν αὐτῶν πηγὰς,
ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τῶν περιγραμμένων. πολὺ πλεί-
ων ἀπὸ τούτων ὁ ποταμὸς ὅτι καὶ ὁ ὕδαρ, καὶ
ἅπας ὡς ἔπος εἰπεῖν· καὶ πολλὰ μείζονα δέχου-
ται περιγράψαι· καὶ οὐ μείζονα μόνον, ἀλλὰ καὶ πολ-
λὰ. καὶ τὸ πᾶσι τοῖς ποταμοῖς παύσασθαι· πο-
τόντες ἐλθόντες γίνονται, ὅταν μὴ ἄλλο ὕδαρ ἐ-
πιβόη. εἰ δὲ καὶ φησὶν τὸν ἀφ' ὧν, ἐρῶ-
σι δὲ ὀλίγον ἀέχουσα αἰδὲς Αἰθιοπίας τῶν ἐ-
καὶ διωκτῶν. ὁ μὲν γὰρ ὕδαρχας, ἀπὸν ἐ-
τύγχανεν ἡνίκα ἡμεῖς ἐπέβημεν τοῦ χωρίου. ἐ-
περὶ τῶν δὲ ἡς ἔχον ἦν, ὅς ἐμοὶ δὲ ἐρμηνεύων
εἰς λόγους ἦκε. καὶ ὅσα μὲν ἔξω τοῦ παρόντος
ἔστι λόγῳ, περιγράψω. ἔφη δὲ εἰς Μερὸν ἢ
πρὸς πόλιν μείζονα τῶν εἰς Αἰθιοπία, καὶ οὐ
πρὸς βασιλέα τῶν Αἰθιοπῶν, τῶν δὲ φησὶν οἷμαι ὅτι εἰς ἡμεῶν, αὐτῶν δὲ πλοῦν. καταράσιν
δὲ εἰς δέχεται πολλὰς ἄλλους ἐπ' ἄλλοις, σχεδὸν εἰς ἑξὶ καὶ τεσάρων τὰς σύμπαντας ὑψι-
βάλειν μέχρι Μερὸς. καὶ τοῦτο πᾶσι εἶναι ὁ γινώσκων δὴ ῥῶμα τοῦ ποταμοῦ.

Non enim hoc esset, quod dicitur, ad-
verso flumine procedere, verum ad ver-
so monte fluminum fontes audire pro-
cedere. Sed nec Elephantinen profe-
ctus, nec certi quicquā expiscatus, hæc
retulit, ut credulis grata, ita apud alios
ad auctoritatem referenda. Post hæc ait,
si illa vera sunt, vortices quosdam & re-
fluas fluxiones heic sibi esse videri.
Quid autem hæc opus est dicere, cum
nec inde Nilus oriatur, verum hinc ma-
gis locus superior, quam mare, distet,
nec ultra cataraclas aqua possit ascende-
re, nisi cum Æschylo feratur ex æthere
deturbata, nec inter Syenē & Elephanti-
nen mons sit ullus, verum inter montes
potius & Syene iaceat & Elephantine.
Veruntamen haud omnino falsum dicitur.
sunt enim reuera fontes inter Syenē
atque Elephantinen, cautes videlicet
magnæ duæ, quæ ex medio eminent va-
do, quarumque medium dicunt Ægy-
ptii fontes continere. At hi non sunt anti-
qui, nec ad fluvium totum pertinent,
verum ad inferiores Ægypti partes. Quin
etiam altitudinem illorum aiebant sub
mensuram non cadere, neque eam di-
metiri expedire. quod quidem me, cum
id iam agerem, deterruit, quandoquidē
tantum discrimen non erat. Atque hi
fontes secundum naturam fluunt: eosque
ibi esse, non verbis modo persuadeor,
sed etiam re ipsa: maior hinc fit, & latior
fluvius, ac multo sane maiores porro
fert naues. Contrarium autē fluviis ac-
cidit qui progressu minores fiunt, nisi alia
succurrat aqua. Quod si etiam vlti-
mus digrediendum est, paucis tibi, quid
ex Æthiope quodam, qui illic habebat
imperium, cognouerim, recensebo.
Nam cum Præfectus abesset eo tempo-
re, quo nos locum conscendebamus,
huic homini rei curam commiserat, qui
quidem per interpretem mecum locu-
tus est. Et ut ea quæ ad rem nihil faciunt
omittam: dicebat, inde Meroen usque,
quæ est Æthiopiarum vrbs maxima, atque
etiam Regia, quatuor aut etiā sex men-
sium iter esse nauale, quod cataraclæ
plurimi deinceps interciperent, ac fo-
re sex & triginta Meroem usque su-
pra Pselchim. atque hoc totum esse,
quod de Nili flumine cognitum esset.

Iam ultra Meroen post nescio quantum spacium aiebat non esse fluxionem & nam, verum duas, alteram terræ, alteram aeris colore, quæ cum coiissent, hunc Nilum efficerent. superiora veto nec sese iam, nec alium Æthiopum quenquam cognoscere, nisi quod in iis essent homines nigri, & inter se, prout altius habitarent, nigriores. denique se; unde primum oriatut fluvius, affirmare non posse. Quomodo vero fieri potest, ut non sit absurdum & atrogans, cum Æthiopes negent se Nili fontes indicare posse, nos, cum ea res nondum sit reperta; causam incrementi quærete, & primo, quod aiunt, ignorato, secundum inuestigare? Atque hæc ego non ad Herodotum increpandum retuli (nam nec ego sic soleo, neque alios, qui faciunt, laudo: & Herodotus cum propter Ægypti amorem, quem nobis primus iniecit, gratiam meretur, tum in ceteris, ut libere loquar, est amicus) sed quia nihil adhuc de his rebus habemus compertum. Nunc autem ad reliquas hæc confero rationes, ut quasi præcipuo conclusa confirmetur oratio. Etenim cum circa solstitium æstivum incipiat Nilus crescere: tum profecto supra Ægypti partem, quæ est ad Æthiopiam, & Africæ, quæ est ad Ægyptum, Sol movetur. Atque id è duobus patet signis maximis, quorum neutrum in nulla orbis terrarum parte, quam nos incolimus, reperias. Nam de duabus Ægypti superioris vrbibus, quarum modo memini (Philas enim, quæ sunt ultra catartas, inter Ægyptum & Æthiopiam pono) Elephantinæ quidem collustrantur omnia, templa, homines, columnæ: nec vlla conspicitur in meridie umbra, cum Sol diem facit longissimam: Syene autem eadem die atque hora medius in medio sacro puteo Solis orbis apparet, instar operculi, quod undique labrum æque collustret. Hoc vero utriusque est rei testimonium: nam nec hyemæ propius ad Africam Sol, quam æstate, accedit, quandoquidem de duabus Ægypti

Μερόης δὲ ἐπέκεινα, οὐ μνημονεύει οὐδὲν τι εἶ-
 φη οὐκ εἶναι τὸ ῥόδιμα καὶ εἶναι, ἀλλὰ οὐδ' εἶναι ῥόδιμα-
 τα· ὡς δ' αὖτ' ἐπερὶ γήινον τι λέγει· ὁ δ' ἐπε-
 ρει, ἀέρος ἐγγύς· ταῦτα δὲ σιωπῶντα καὶ μνημό-
 να, γινεσθαι δὲ Νεῖλον τῶν. τὰ δὲ αὖτ', οὐτ'
 αὖτ' εἶναι ἐπὶ γήινον, οὐτ' ἄλλον Αἰθίοπα
 ὁσδὲν εἰς γὰρ ὁ πρῶτος λέγει· ἀλλ' εἶναι μὲν αὖθις
 πρὸς μέλας, μελάντερος ἐαυτῷ τε καὶ τῷ ὁμό-
 ρων τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν αἰεῖ· εἰς ἄκρον δὲ, οὐκ ἔχει
 αἰετὸν καὶ, ὅθεν καὶ δὲ ὡς φέρεται τὰ πρὸς τῶν ὁ-
 ποταμῶν. καὶ τοῖς αὖτ' οὐκ ἀποποι, καὶ ὑπερφυ-
 ες, Αἰθιοπας μὲν ὁμολογῶν μὴ ἔχειν εἰπεῖν τῷ Νεῖ-
 λου τῆς πηγῆς· ἡμᾶς δὲ αἰεῖ τοῦτου μὲν ζητουμέ-
 νου, ἀρημῶν δὲ ὁσδὲν καὶ νῦν, τίς ἢ τῆς αἰαβά-
 σιως αἰτία φερεῖται, καὶ ὁ πρῶτος φασὶν οὐκ εἶ-
 δοται, ὁ δὲ ὑπερφύει· καὶ ταῦτ' οὐχ ἴν' Ἡε-
 δότῳ πρὸς ἀνδρῶν ὅτι πημῶν διεξήλθον· οὐτὲ
 γὰρ ἄλλως τῷ ἡσκησάντων ἐγὼ γὰρ ὁ ποιῶν, ἀλλ'
 ὁσδὲν τοῖς ποιῶσι συγχάρι· Ἡεδοτῳ τὴν αἰ-
 τῶν ἔρωτος, χάρης, οἱ ἡμῶν ὁσδὲν ἐνέβαλεν Αἰ-
 γύπῳ· καὶ τὰλλα φασὶν οἱ ὁ πρῶτος φασὶν οὐκ εἶ-
 δοται, ἀλλ' οὐκ αὖτ' οὐκ εἶναι τῶν πηγῶν εἶρη-
 ται. πρῶτος δὲ πρῶτος τῷ ἐλέγχων, ἵνα ὡς
 περ κεφαλῆς κατακλεισθεῖς ὁ λόγος, βεβαιωθῇ.
 ὁρᾷται μὲν γὰρ ἡ ἀναβάσις τῶν πηγῶν ἡ ἀ-
 λγὰ βεβαιωθῇ. τότε δὲ Αἰγύπῳ τῷ πρὸς
 Αἰθιοπίας, καὶ Λιβύης τῷ πρὸς Αἴγυπτον, ὡς
 περ κεφαλῆς ὁ ἡλῖος ἵσταται. ὁ δὲ ἡλῖος ἐκ δυνάμεως τῷ
 μεγίστων σημείων, ὡς ὁσδὲν πρὸς τὴν ἄλλω
 συμβαίνει γὰρ, ὅσῳ ἡμῶν οἰκῶμεν. δυοῖν γὰρ
 ὄντων πολισμάτων ὡς ὁσδὲν ἐμνήσθην ἐπὶ ἄκροις
 τῆς Αἰγύπτου, (Φίλας γὰρ τῆς ὑπὲρ τῷ κατὰ
 ἑκατῷ, μεθ' ὅριον Αἰγύπτου λέγω καὶ Αἰθιοπίας)
 ἐν μὲν Εἰλεφαντίνῃ, λαμπρὸν πᾶντα, καὶ νεῶν, καὶ
 αὐθιγῶν, καὶ ἑλῶν, καὶ ὁσδὲν ἔχει σκιά τῆς με-
 σσημβρίας, ἐπεὶ δὲ τὴν μεγίστην ὁ ἡλῖος πληροῖ·
 ἐν δὲ Συήνῃ, τῆς αὐτῆς ἡμέρας τε καὶ ὥρας, μέγας ὁ
 μέσος τῶν ἱερῶν φρέατι ὁ κύκλος τῷ ἡλίου φαίνεται,
 ὡς περ ἐπὶ τῇ σκιά, ἵσθαι πᾶντα ὅθεν πρὸς ὁ χεῖλος
 ἐλάμπων. καὶ τοῖς τῶν ἀμφοτέρων ἐπὶ σημείοις
 τοῦ τε μὲν τοῦ χειμῶνος ἐγγύτερον τῆς Λιβύης γί-
 νεσθαι δὲ ἡλῖον ἢ τοῦ θέρος· εἰ γὰρ δὴ δυοῖν ὄντων τῷ
 Αἰγύπτῳ μερῶν, ὅτι τῷ Λιβύης ἢ Εἰλεφαντίνῃ πε-
 πόλισται. πᾶντα γὰρ, ἐν ταῖς ἡδὴ συμπέπτικεν,
 Αἰγύπτιος, Αἰθιοπίας, Λιβύης, Αἰθιοπίας· τὰ μὲν, ἐνθεν,
 τὰ δὲ, ἐνθεν εἰς ταῦτ' ἵκνται. ἐπεὶ αἱ εἰς ταῖς μέγας αἰς αὐτῶν δόξῃ δὲ ὁ ἡλῖος τῇ Λιβύῃ πλησιάζει

εἰ γὰρ δὲ τὰ ἐξελὼ ζῆτεῖν ὅσῳ καὶ νῦν ἐπὶ ζῆ-
τεῖται, τί δὴ ποτε ἦεν, χειμῶνος δὲ οὐ· καὶ ἐν τοῖς
νοτιωτάτοις, ἐν δὲ τῇ Θηβαίδι, καὶ τῇ περὶ Συλῶν
οὐ συμπίπτουσιν ὁμβροί, ὅ δὲ ὅτι δὲ ὁμβρῶν αἱ ἀ-
ναβάσεις, μὴ ζῆτεῖν, μὴ δὲ τοιούτων δεῖσθαι μαρ-
τύρων, οἷος Ποδοιδῶνιος εἶρηκε. Φησὶ γὰρ Καλ-
λιδάμει λέγειν τὴν ἐκ τῶν ὁμβρῶν αἰτία τῶν θε-
ρινῶν, ὡς δὲ Ἀεὶς οὔτε λυγρὰ λαβόντα· ἐκείνους δὲ
ὡς δὲ Θερασάλκευ τῷ Θασίῳ· (τῶν δὲ χαλίων
δὲ φυσιῶν εἰς αὐτῶν) ἐκείνους δὲ παρ' ἄλλου· ὅν
δὲ, παρ' Οἰμήρου διήπετις Φάσκιοντος ὅν Νεί-
λον·

Οδυσ. α
381.

Ἀλλ' εἰς Αἰγύπτῳ διήπετις ποταμοῖο.
ἀλλ' ἐν αὐτῷ πολλῶν εἰρηκότων, ὧν δὲ κέσσι δύο
μηνύσαι τοῖς ποιήσασθαι καὶ ἡμᾶς ὅ ὡς τῷ
Νείλῳ βιβλίον, Εὐδωρόν τε καὶ Ἀεῖς ὡς τῷ
ἐκ τῶν περὶ τῶν πλῶν γὰρ τῆς ταξέως τὰ τε
ἀλλὰ ἐν τῇ φερέσει, ἐν τῇ ὅπτι χειρήσει αὐτὰ ὅτι καί-
μην παρ' ἀμφοτέρωθεν.

Αἰδ. cod.
π. 5 in
vet. lib. 78
φερέσει τῇ
π. 15. C.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΩΝΟΣ.

ἐκ τῆς ἐπιτομῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας ἣν συνέπεμψεν
Ἰωάννης ὁ Ξιφιλίνος.

Εἴτι δὲ τὰ μὲν ἄλλα τῆς Αἰγύπτου ὁδοῖ δὲ
ὁμογενεῖν· ὅ δὲ δὴ περὶ τῷ Νείλῳ πολ-
λαχόθεν ἀκρεβώσας ἔχω, διχαστότατος εἰμὶ εἰπεῖν.
ἐκ γὰρ τῷ Ἀτλαντος τῷ ὄρει σαφῶς ἀναδιδόται
τῷ τοῦ ὅτι ἐν τῇ Μακεννίτι παρ' αὐτῶν τῷ ὄ-
ρει αὐτῶν ὡς ἐσπέραι, ἐν τῷ ὄρει πολὺ πλῆθος αἰ-
πύων ὄρων· ὅθεν οἱ ποιεῖται χίνα αὐτῶν τῷ ἔραϊον
τῷ ὄρει· ὅτε γὰρ ἀνέβη ποτὶ τῷ ἄκρον αὐτῶν, ὅτε
ταῖς κρυφῶς αὐτῶν εἶδε, χιόνος τε οὖν αὐτῶν ὡς αὐτῶν
πεπληρώται, ἐν τῷ ὄρει αὐτῶν παμπληθὲς ὡς
ὅθεν ἀφίενται, ἐξ ἡμῶν ἐλῶδη ποταμῶν τὰ
περὶ τῶν ποταμῶν αὐτῶν, ὅτε ὅτι μάλιστ' ἀλη-
θινεύεται, καὶ ἐκ τούτου ὅν Νείλον τὴν ὡραίαν
ἐσπέραι. τῇ γὰρ ὅτε αὐτῶν, ὡς ποταμῶν ἐν τοῖς
κερκαδέλοις ἐν ἄλλοις ἐκ τῶν ὁμοίων ἡνωμέ-
νοις τεκμηριῶται. καὶ θαυμάσιον μὲν εἰς τὰ τοῖς
δὲ χαλίοις Ἑλλήσιν ἀγνωστὰ δὲ ἑρμηνεύει. πλη-
σίον γὰρ οἱ Μακεννίται τῇ Μαυριτανίᾳ τῇ κατὰ
οἰκὺν, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκείνους ἐρετδοκίμων
καὶ ὡς ὅτι Ἀτλαντὰ ἀφικνουῦται. πῦτο μὲν
οὕτως ἔχει.

Etenim, si dignum disquisitione visum
fuit, quod adhuc quæri solet: cur æstate,
& nō hyeme partibus australissimis im-
bres cadant, in Thebaide vero & circa
Syenen non item: cur non de hoc etiam
disputaretur, quomodo ex imbris
Nilus augeatur? ne talibus testibus uti
cogeremur, quales producit Posidonius.
At enim Eratosthenem tradere ætius
imbres causam esse. Idq; hūc ab Aristo-
tele sumplisse, Aristotelem vero à Thra-
syalce. Thrasyalcem autem ab alio, at-
que illum ab Homero qui Nilum cæli-
tus delapsum autor sit:

Rursus ad Aegypti calo delapsa fluenta.

Verum isthæc mitto, quum à multis
sint tractata: de quibus satis sit duos af-
ferre, qui ætate nostra de Nilo scripse-
runt, Eudorum & Aristonem peripate-
ticos. Hi demto saltem ordine, cetera om-
nia & stylo & argumentis iisdem fere
vterque posuerunt. &c.

20

E X D I O N E.

Ex epitome historie Rom. quam confecit
Io. Xiphilinus.

ΜΗΝΙ [vero] non est necesse scri-
bere cetera quæ ad Aegyptum per-
tinent: quanquam ea quæ de Nilo mul-
tis habeo rationibus perspecta atque
cognita, iure possum referre. Is ex mon-
te Atlante certo fluit, qui mons est in
Macennitide, non lōge ab Oceano, qua
parte spectat ad occasum Solis. mons est
longe omnium altissimus, quem poëta
ob eam causam columnam cæli esse di-
xerunt. nam ad summum eius verticem
nemo ascendit vnquam, neque culmi-
na videre potuit. quā ob rem plenus est
perpetuis niuib. ex quibus ætate ma-
gnam copiam aquæ emittit, cum ali-
qui ad radices vndique paludes habeat,
quæ tunc multo sunt maiores, augeatur
que Nilus propterea, quod fons eius
est: vt ex crocodilis, ceterisq; quæ vtro-
biq; nascuntur, cōiicitur. Neq; vero mi-
rari quisquā debet, si nos ea diximus quæ
sunt a veteribus Græcis ignorata. Nam
Macennitæ propter Mauritaniam in-
feriorem habitant, multique ex iis qui
illic² bella gerunt, ad Atlantem perue-
niunt. sed de his hætenus.

Quod Bla-
sius.

1 Nilus ætius tempore præterea. Lennel. 2 militans Lennel.

EX HELIODORO.

ΕΚ ΤΩΝ ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ.

libro II Aethiopicorum.

ἐν τῷ β' Αἰθιοπικῶν.

*interp. Ste-
phano War-
sewiczki* **E**Rant, qui quomodo nos *Ægyptii*
deos coleremus, quærerent: alius,
quamobrem alia apud alios animalia sa-
cra & diuina haberentur, & quæ esset de
quolibet narratio, percontabatur. Qui-
dam pyramidum formâ & constructi-
onem, nonnulli fistularum ductus &
anfractus sciscitabantur. Quid multa?
Ægyptiarum rerum nihil non inquisi-
tum relinquebant. Etenim omnis *Ægy-
ptiaca* narratio, mirum in modum *Græ-
cas* delectat aures. Ad extremum tan-
dem & de Nilo, qui essent eius fontes, &
quæ præter alios fluuios peculiaris na-
tura, & vnde æstiuo tempore solus in-
ter omnes crescat aquis, quæstionē mi-
hi quidā ex vrbaniorebus proponebat.
Me dicente ea quæ sciebam, & quæ de
hoc fluuiō sacris libris perscripta, solis
antistitibus cognoscere ac legere licet:
& narrante, quod in supremis *Æthio-
piæ*, vltimis autē *Libyæ* partibus oriatur,
qua parte orientale clima desinens, ini-
tiū meridiei præbet: crescit vero æstiuo
tempore, non (vt quidam putarunt) *E-
tesiarum* aduerso flatu reiectus, sed iis
ipsis ventis circa solstitium æstiuum, à
septentrionalibus partibus versus meri-
diem, omnes nubes pellentibus ac tru-
dentibus, donec in zona quæ torretur
ardore solis colligantur, in qua illorum
motus retunditur propter incredibilem
circumstantis æstus vehementiam, toto
qui antea fuerat paululum congregatus
& condensatus, humore liquecente, &
inde copiosis imbris cadentibus. Su-
perbitque Nilus, nec se fluuium esse pa-
titur, sed effunditur extra ripas, & eluui-
one tanquam mari quodam *Ægyptum*
operiens, aduentu suo fecundat agros.
Quare ad bibendū dulcissimas præbet
aquas, vt quæ illi ex cælestibus imbris
suppediunt: & est tactu placidus ac
lenis, non amplius calidus, sicut vbi in-
cipit: veruntamen adhuc tepidus, vt in
eiusmodi locis ortus. Quam ob causam
solus ex fluuiis, vapores non exhalat: om-
ni ex niue liquefacta, quod quidam docti ap-

ΚΑΙ ὁ κύριος ὅπως τὰς ἐγχωρεῖας οἱ Αἰγυπτί-
οι σέβοντο θεὸς αἰνῶντα· ὃς, δι' ἡμῶν αἰτίαν ἀγία
παρ' ἄλλοις τῷ ζῶον ἐκθαλάσσεται, καὶ τίς ὁ πῶς ἐ-
κείνους λόγους ἐπιωθαίετο· ἄλλος πυραμίδων κατα-
σκευὴν, ἕτερος συρτήων πλαινὴν καὶ σιμωλότην τῇ καὶ
10 Αἰγυπτίον ἐν ἑστέν ἀπελίμπτον ἐφορῶντες. Αἰγυ-
πτίον γὰρ ἄκρομα καὶ διήγημα πᾶν, Ἑλλενικῆς ἀγ-
νῆς ἐπαγωγῶν. τέλος δὲ ποτε καὶ πῶς τῷ Νείλῳ,
καὶ τίνες κύριον αὐτῷ πηγαί· τίς ἡ πᾶσι τὰς ἄλλους
ποταμὸς ἰσχυρὸς φύσις· καὶ ὁ πόθεν τῇ κελινῷ ὥρῃ
μόνος τῇ πᾶσι πλινθίον, πεῦσιν τίς ἐμὸν ποροσ-
γεῖται ἀσφῶτερων. ἐμὸν δ' ἀπὸ ἐγγίγνωσκον ἐπὶ ποταμῷ, καὶ
ὅσα πᾶσι τῇ ποταμῷ τὰς βίβλους ἱερᾶς ἀναγγραμ-
μῶν, μόνοις τοῖς ποροσθηκῶν καὶ γινώσκον, καὶ αἰα-
γιώσκον ἐξέστη. καὶ διελθόντος ὡς τῶν κύριον ἀπὸ
τῇ ἀκρῶν τῇ Αἰθιοπίας, ἐλάττων δὲ τῇ Λιβύης ἀνα-
20 λαμβάνει, καθ' ὃ μέρος τῇ κλίμα τῇ αἰαθλίκῃ ἀπο-
λῆγει, ἀπὸ τῇ μεσημβρίᾳ δίδωσιν αὐξεται ἡ καὶ
τῇ κελινῷ ὥρῃ, ὅς ὡς πινεῖ· ὡς γινώσκον πρὸς τῇ ἐπ-
αίτιαν αἰτίαν πρὸς τῇ αἰαθλίκῃ· ἀλλ' αὐτῇ δὴ
τῇ πᾶσι τῇ ἀέμφῃ καὶ τῇ πᾶσι τῇ κελινῷ ἀπὸ τῇ ἀρ-
κτῶν ὅτι τῇ μεσημβρίᾳ πᾶν νέφος ἐλαυνόντων τε
καὶ ὡσόντων, ἕως ὅτι τῇ ἀπὸ καυμῶν ζῶντων συν-
αίξωσι, καθ' ἡμῶν τῇ πρὸς τῇ φορᾷ ἀνακρίνονται δι' ἡ-
μετέραν τῇ πᾶσι τὰ μέρη πυρῶν πᾶσι τῇ πο-
30 ρῶν καὶ καὶ μικρὸν ἀποσταθεῖς καὶ παχυθείς
νοτιάδος ἀπὸ τῇ μεσημβρίας, καὶ τὰς λαβρῶν ὡς τῇ ρη-
γνυμένων, ὅραται ὁ Νεῖλος, καὶ ποταμὸς ἐπὶ ὅς
αἰετῇ, ἀλλὰ κατεξαισάται τῇ ὅς, καὶ θα-
λασσῶν τῇ Αἰγυπτίον, τῇ παρόδῳ γεωργῶν ἀ-
ράρας· διὸ πᾶσι τῇ γλυκύτατο, ἅτε ὅς ὁ μὲν
ἐρασίαν χορηγούμενος, καὶ γινώσκον ποροσθηκῶν, ὅς
ἐπὶ κύριον ὡς ὅθεν ἤρξατο, ἐπὶ τῇ χλιαρὸς ὡς ἐ-
40 κατέν ἀπὸ τῇ μεσημβρίας. δι' ἡμῶν αἰτίαν καὶ μόνοις ποταμῷ
αὔρας ὅς αἰαθλίκῃ· πᾶσι τῇ αἰ, ὡς τῇ εἰκῇ, ἀνα-
δύς, εἰ καθὼς πινεῖ ἐβλήθησαν, ὡς πινθάνομα, τῇ
παρ' Ἑλλήσιν· ἀπὸ τῇ μεσημβρίας, χιόος τῇ μεσημβρίας τῇ
πλήρωμα ἐλάμβανε.

1 Quos & refutat Herodotus lib. II. cap. 20. Eorum fuit Thales. 2 Sic & Clitopho apud Achill. Tatium l. 4. de Leucop. & Clitoph. Nilipora aqua, γυνε, αἷτ, ὃ πινέειον ἡ δὲ ψυχρὴ ἐν μέτρῳ τῆς ἡδονῆς. vbi vltimæ quatuor voculæ defunt in vulgatis, nos suppleuimus ex ms. I. A. Thuani. Eodem loci, si libet, & alia nō iniucunda certe de iucundo isto aquæ istius potu, modoq; potandi mirabili videas. 3 Vt Anaxagoras & tragici. refutat eandem opinionem noster Herodotus lib II. cap. 22.

ΕΚ ΤΩΝ ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ

Ἐπισκόπου Κύρου.

Εν τῇς Ἑλληνικῶν παθημάτων θεραπευτικῇς
λόγω τῷ δὲ Ἰππικραφῆντι περὶ ὕλης
ἑκαστου.

EX THEODORETO

Episcopo Cyri.

In Græcorum affectionum curationis ser-
mone IV, qui inscribitur de Ma-
teria & Mundo.

ΚΑὶ ἔτι λέγω, περὶ δὲ τῶν ποταμῶν τὰ
ῥεύματα φέρεται ἄρρητος γὰρ δὲ μοι παμπόρου
καὶ οὗτος ὁ λόγος ὅπως καὶ ὁ ἥλιος τὴν γῆν ἐξοίαι πε-
φυκει αἰαλίσκεν, ὥστε τις μάλα τῶν ἐκ τοῦ ἡλίου κα-
ταμάθῃ, καὶ γὰρ δὲ ξηραίνει τὰ τέλματα, καὶ τὰ τῶν ὕ-
δατων αἰαλίσκει ξυσήματα, καὶ τὰ ἡμέτερα σώ-
ματα. Ἀφαινεῖ καὶ μὲν τοὺς ποταμούς σμικρυ-
νομένους ἐν ἰδέειν, ὅταν οὗτος ἀφείδῃ τὰ νότια μέρη, ἐ-
πὶ τὰ βόρεια τρέχῃ, καὶ ὁ ἥλιος ἐργάζεται. Ἀφαι-
νεῖ τὸ καὶ τὸ Νεῖλον φασίν, καὶ τὸν αὐτὸν τοῖς ἄλλοις
ποταμοῖς πλημμυρεῖ καὶ ἐν, ἀλλὰ μεσότητος τῆς ἡ-
ρας ἐπιτεκλῶν τὴν Αἴγυπτον ὥς τῷ γε ἡλίῳ τὸ βορφο-
τέραι ἀφαινεῖ ζώνῃ, καὶ τοῖς ἄλλοις μὲν ποτα-
μοῖς ἐσοχλήνους, τῶν δὲ γε πλεονέχον ἀπέχοντες.
εἰ καὶ ἡ γῆ αἰτίας τῆς τέτοις γε πλημμυρίας εἴ-
φασί πινες, ἀλλ' οὐκ [ἐμοίγε] τῶν ἐμότητιν τὸν δὲ νῦν τὸ
λόγον ἐπεείληφα. καὶ γὰρ τοῖς ἄλλοις παρεχούσῃς
μὲν θείας οἰκονομίας μὴ πολυπραγμοί, καὶ αἰτίας,
θαυμάζειν δὲ τὰ γινόμενα, καὶ τὸν ποιητὴν αὐτὸν εἶναι.

dunt, ego tamen hoc tempore materiam hanc conuenire mihi non arbitror: quippe qui alios cohorter, ne causas diuinæ gubernationis curiosius indagent, sed admirentur potius ea quæ facta sunt, ipsumque opificem hymnis laudando concelebrent.

NEquè vero nunc differendum pu-
to, unde iugis fluuiorum copia de-
uoluatur: ineffabilis enim mihi peni-
tusque abstrusa hæc quoque ratio est:
quo autem pacto sol aptus natus sit hu-
midam aquæ vim comminuere, pro-
num est cunctis volentibus edoceri.
Aestuaria enim paludesque exsiccant;
aquarum præterea collectiones ac sta-
гна consumit: corpora quoque homi-
num sicciora efficit. Quinetiam fluuios
videmus decrescendo subduci, cum sol
relictis australibus locis ad boreales tra-
ctus concedit, æstatemque nobis efficit.
Eamque ob rem, Nilum aiunt non eo-
dem tempore quo ceteri solent fluuii,
extra alucum inundare, sed média æ-
state aquis exuberantibus Ægyptum
perfundere, sole tunc ad Borealem cir-
culum accedente, ac ceteris quidem
fluuiis radiis ardentioribus incubante,
ab ipso autem Nilo magnis sane spatiis
abscedente. Si vero & alias Niliaci in-
crementi causas quidam esse conten-

Zenob. Ac-
cinolo interp.

καὶ ἀφαι-
νεῖ
καὶ σμικρυ-
νομένους

additum
ex mss.

FRID. SYLBVRGII SPICILEGIVM.

In quo loca Herodoti aliquot aliter interpretata, partim & illustrata.

AD LIBRVM I.

PAG. 5, v. 27. Aut enim) Aut enim Candau-
le interfecto, me tibi cum regno Lydorum
habe: aut r.

13, 12 Quod si velis) Quod si volet alte-
rum annum esse quam alterum vno mense maiorem, vt
tempora eodem opportune recurrant, menses quidem
intercalarii triginta quinque sunt per annos septuaginta
dies vero ex his mensibus mille & quingenti: vt Perel-
lus vertit apud Theodor. Gaz. in lib. de mensibus: teste Paulo
Leopardo Emend. lib. 6. c. 21.

21, 33 Crestonem) Dionysius Halicar. lib. 1. pag. 19.
Crotonem vocat.

23, v. ult. in extrema ora, cum seditionis.) vel, vt alii, in
gratiam rediit cum diuerse factionis hominibus.

24, v. ult. in extr. ora, thynni cl.) Camer. vertit, lactaru-
dens. alii, lactus est iactus.

25, v. antep. in extr. pag. conglobarentur) vel, vt alii, con-
uenirent.

26, v. pen. in extr. pag. post prospere regeff.) vel, Sed sta-
tim, vt in bona & populosa regione, succreuerunt iterum
& prospera fortuna vti sunt: vt Suid. quoque ἀνὰ τὴν ἰσθμὸν
exponit νῦν ἰσθμὸν.

ead. p. 26, v. 21. fune) Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 7.
mauile scheno.

28, v. antep. in extr. pag. ante illa Vbi vero tandem &c.
hactantum Syb.) concludit ab eo nolente locare: Paul.
Leop. lib. 7. c. 7.

30, 8 benigne alloq.) benigne tractabat.

33, v. pen. in extr. pag. post infunditur mari in Syb.)
Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 9. legit Hyllus, ex Homero &
Strabone, atque adeo sic habent. etiam Graci codices non-
nulli.

37, 36 absomit) alii, differt, dissipat.

46, 33 Neque alias vnquam) Neque alias vnquam
notasti (sen deprehendisti) in hoc viro illepidum quid-
quam. est enim hic παρὶς, idem quod ὠκὺς: vt ex Thoma
Magistro docet Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 11.

49, 19 multis verberibus affecit) alii, verberibus eum
admodum asperere tractauit.

ib. v. 35 tam indignis) alii, tam indigne tractare.

62, 3 ante Sicyonem) Pausan. 2H, 16. & 234, 37 habet
ἐπὶ Σικυῶν: quod significat, ex ea parte qua Sicyonem at-
tingit Achaia.

73, v. antep. extr. pag. post Hi soli &c.) Infra 496, 40 hoc
ipsum repetitur, & a Strabone lib. 13. ab Aristotele quoque
hystor. animal. lib. 3. ca. 11. vt annotauit Paul. Leop. Emend.
lib. 7. cap. 11.

80, 25 scrobibus) celoniis, sine tolenonibus.

84, 9 In pilam coniciunt) In pilam coniectos, & pi-
stillis comminutos incernunt per linteum, vt vertit Paul.
Leopard. Emend. lib. 7. cap. 11. est enim ἐν cribrare, per cri-
brum sen incerniculum transmittere.

AD LIBRVM II.

Pag. 99, v. 13 dum exæquat) Videtur δικάων legisse pro
δικαίων. Graca sonant, dum transitum ei perurit. id est,
dum eum permeantem vrit.

100, 45 alii ad urbem Elephantinam) Franc. Jun.

in Esaiā p. 68. Graca sic distinguit, ἐν τῇ Ἐλεφαντίνῃ πόλει
πρὸς Αἰθιοπίας & Δαδωνοὶ τῆς Πηλυσιῆς ἄλῃς ὁπὲς Ἀρα-
βίων καὶ Ἀσσυρίων. id est, alii ad urbem Elephantinam,
Æthiopibus oppositi: alii ad Daphnas & elusias, op-
positi Arabibus & Assyriis.

107, v. ult. extr. pag. post conuertisse) Alii sic totum
locum vertunt, atque interim quietum manille at cū
ei ad aram admoto molam inspergerent (vel, vt Bud.
sentit, capillum vellerent) ad vites exercendas versum
omnes illos interemisse.

113, v. antep. post ellychnium) alii, superne autem
inest ipsum ellychnium.

116, 17 veluti hostes exag.) alii, tractant vt hostes.

120, 7 alii morborum occultorum) Hier. Mer-
curialis Var. lect. lib. 2. c. 8. putat, pro alii legi posse siue: vt
hec sequentia exponant, praeidentia.

135, v. ult. extr. pag. post vinculis) Leopard. Emend.
lib. 7. c. 12. vertit, duos aut tres virum petiolos pendu-
los resoluisse. Infra sane in oraculo ἀποίχων ἀπὸ τοῦ ποδῶν
dicitur penis, qui ē ventre velut ex vire petiolus promi-
net.

153, v. ult. extr. pag. post assentior) Plutarch. pro code
ἀπὸ τῶν ποδῶν, id est, crepitum ventris emisit.

AD LIBRVM III.

P. 167, v. 26 Nec ipsi Inaro) tamen si quā Inarus &
Amyrteus nullus dum Persis plus damni dedit: vt ver-
tit Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 14.

170, v. ult. pag. post breuuiage) Eam lectionem secutus
Paulus Leopard. Emend. lib. 7. cap. 14. sic vertit: neque
enim tot eos victuros fuisse annos, nisi potu consper-
gerent atque miscerent: de vino hoc dicens Ichthy-
phagis. hac enim re se Persis esse inferiores.

213, 2 & lenia post acria) alii in Graco legunt, ἡνδ-
ματα ἰσχυρὰ ποσάων. id est, fomēta efficacia & vehemē-
tia admouens. vt vertit Paul. Leopard. Emend. lib. 7.
cap. 14.

AD LIBRVM IV.

P. 129, 17. nam anima) Sincerior videtur hec Graci
contextus lectio apud Enstath. Comment. in Dionys. Pe-
riegesi, pag. 16. ἀπὸ τῆς ἐν Σαυδισί, μακρὸς ὁ δὲ βαλμὴ
id est, nam ari Scythice vnum dicitur, masps ve-
ro oculvs. vt Hartung. annotauit de curia 1. c. 2.

216, v. pen. extr. pag. post Est autem sep.) Pausanias
hanc Argin vocat. Hecaergen, 41, 12 & 15, 3.

241, 57 Amaxampeus) infra 211. Examp. eius scribi-
tur. etiam in Graco: idemque apud Solinum 1. c. 24. & a-
pud Pomp. Melam lib. 2. ca. 1.

245, v. pen. extr. pag. post Et iud.) Pro iudice supra
fuit ὁ ἀπὸ p. 4. c. quod sonat execrationi obnoxios. Co-
rinthus, qui de dialēctis scripsit, ἱστιάς interpretatur ὀπί-
τας. nonnulli tradunt, ἱστιάς Scythas esse vates eniratos,
quos Hippocrates alicubi ἐναυδῖας appellauerit: vt annot.
Paul. Leopard. Emend. lib. 7. c. 10.

274, 6 sono vocis exili) Budans ex antiquo exempla-
ri legit ἰσχυρότατος, id est, hēlitans lingua, vt annotauit
Paul. Leopard. Emend. 3. ca. 11. Ex terrore id vocis
vitiū emendatum refert Pausan. 331, 16.

286, 21 Zygantes) Ἰζύγες: pro gente Lybica ex He-

¶ doti quarto citatur à Stephano: ut annotavit Turneb.
Sidest. lib. 10. c. 24. Sed idem tamen Steph. & Züsavtae
 pro Libys populo citat ex Hecatao & Eudoxo.

AD LIBRUM VII.

392, 2. vlt. extr. pag. post somnialle) ad verbum sonat, multa & magna eueria esse ab inferioribus.

417, 21 Bogem) Paus. Boen vocat. 242, 44.

418, 38 Niphtagæ) Phagæ legendum esse docet Paul.
Leop. Emend. lib. 8. c. 1. ex Thucyd. l. 2. & Strabonis Epitome.

424, 10 Eniencs) Anianes hi dicuntur a ceteris scriptoribus, de quibus vide Stephanum.

434, 31 Cyllirii) Suidas καμικεῖν vocat. itidemque Aldus in Proverbiorum Collectaneis habet καμικεῖν πᾶν. Qui vero hic (itidemq. apud Hesychium) more Siculo seu Dorico vocantur γᾶνποι, in isdem Proverbis & apud Suidam nominantur γᾶνποποι, quasi dicus Agrotum possesores, Agricolæ.

443, 2 χῆρεος) Eustathius femininò genere χῆρεος habet, *Comment. in Dionysu Periegesin. pag. 73.*

455, 28 lapidem nomine Melampygam) Paul.
Leop. Emend. lib. 8. c. 1. manult, lapidem Melampygi, id est, Herculis nigro podice præditi.

459, 11 bis modo) Forfan. bis duo: cum in Græco sit χιλιάς τέτρας, id est, quatuor millia. In præcedenti versu Diodorus Siculus pag. 259 pro τεσσακταίς, habet δικοκταίς, id est, Bis decies centum millibus.

AD LIBRUM VIII.

471, 2 & optimam portionem agri Hist.) Ellopii-
 que agri & Histiaz regionis maritimos vicos omn. p.

472, 12 male mulctati) asperetractati.

473, 45 Drymon) Paus. Δρυμαῖον vocat. 18, 34. itidemq. Plin. l. 4. c. 3. Stephanus vero Δρυμῖον.

475, 37 Mineruæ protēmplaris) Προ Πρωῖναι, quod secutus est interpret, legitur apud Paus. 323, 40. Προῖναι, quod sonat Mineruæ Providentiæ. Idem tamen Pausanias & Προῖναι Ἀθηνᾶς (id est Protēmplaris Mineruæ) mentionem facit, 289, 25. Suidas quoque usramque agnoscit; sed ita ut Προῖναι hic legerit. Προῖναι ex Æschylo, Callimacho & Demosthene citat Paul. *Leopard. Emend. lib. 8. cap. 1.*

476, 20 obseruatum. Et) versatum. nec solum hæc dicunt, sed etiā perinde ac si esset, menstrua ei libamina apponunt, libum scilicet mellitum; seu placentam mellitam.

481, 40 credibile est) λόσιόν ἐστι, significat potius oráculo prædictum est, *Leop. Emend. lib. 8. c. veris fatale.*

507, 27 Murem in Lebadiam) Murem Lebadeam (Bæotia oppidum) venisse, & mercede pellecto quodā indigena, ad Trophonium (id est, in antrum Trophonii) descendisse.

ibid. v. 35. vaticinum esse) μαντιόδοις significat hic verius Oraculum consulere: ut annot. Paul. *Leopard. Emend. lib. 8. c. 1.*

AD LIBRUM IX.

547, 23 pecora & in Dod.) Interpret legit ὀρέβαν, sed verior scriptura est ὀρέφαντα, id est, oracula: ut monuit Paul. *Leop. Emend. lib. 8. c. 1.*

556, 26 resiliit) vibrauit: seu, concussa est: à verbo τράνισθαι.

F I N I S.

E X

ΕΚ ΤΩΝ
ΚΤΗΣΙΟΥ
ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ

Περσικῶν καὶ Ἰνδικῶν
ΕΚΛΟΓΑΙ.

ΕΧ
C T E S I Æ
C N I D I I

Perficis & Indicis

EXCERPTA
à PHOTIO.

cum interpretatione H. STEPHANI; & Indicorum quidem du-
plici, quarum altera L. RHODOMANI.

IN HÆC

Nota, varia lectiões, & diuersa interpretationes H. STEPHANI,
D. HOESCHELII, A. SCHOTTI.

AD HÆC

alia eiusdem C T E S I Æ ex iisdem & aliis ipsius libris Fragmenta
aucta iam & locupletata:

HENR. STEPHANI

DE CTESIA HISTORICO ANTIQV- simo disquisitionio.

VI melius, qui certius de rebus Persicis scribere potuerit quam Ctesias, arbitror fuisse neminem. Quod quo magis mihi persuadeo semperq; persuasi, eo certe magis (vt homo Persicæ historiz studiosissimus) aliquā eius scriptorum partem in quopiam bibliothecæ angulo reperire posse desidero ac semper desideravi. Nam istæ ex eius scriptis *ἐκλεγαὶ* tantum abest vt desiderio meo satisfaciāt, vt illud, nō aliter quam ex longo cōtractam sicut pauculæ aquæ guttæ, multo vehementius accendant. Vt autem Ctesia tantum tribuam cum alia multa faciunt, tum vero quod illum à Xenophonte laudatissimo authore laudari videam. Eum enim cuius vnus ex omnibus ab illo citetur testimonium, vt locupletissimum, laudari certe, & magnificentissime quidem, interpretor. Vnde fit etiam, vt Plutarcho, modestissimo alioqui & prudentissimo scriptori, succenseam: qui ita huius historici mores exagitat, vt omnibus modis suspectam nobis eius reddere velle videatur fidem. Sed quum duo in historico requirantur, & posse & velle de rebus vere scribere: primum, an id præstare potuerit, videamus: deinde de eo, an voluisse verisimile sit, disputabimus. At illud vel ipse Plutarchus nobis testabitur: & testatus erat ante eum laudatissimus, vt dixi, scriptor Xenophon. Respondeant igitur pro me ambo: Xenophon quidem in libro *κύρου αἰακάσιως* primo, his verbis, vbi narrat vulneratum à Cyro Artaxerxem regem, eius fratrem, *ἐπαίει καὶ τὸ εὖρον, καὶ πρῶτον αἰετὸν ὁ δῶρα καὶ ὡς φησι κτησίης ὁ ἰατρός. Ἐἰάδαυ αὐτὸς τὸ πρῶτον φησι.* & paucissimis interiectis verbis, *ὅποσοι μὲν τῇ ἀμφι βασιλείᾳ ἀπιδανον, κτησίης λέγει παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν.* Plutarchus autem initio *Ἀρταξέρξεως* (ita enim illic nominatur, consentientibus etiam veteribus exemplaribus) hæc scribens, *ἀλλὰ τὴν κτησίαν οὐκ εἰκὸς ἐστὶν ἀγνοεῖν τοῦτοματὸ βασιλέως παρ' ᾧ διέτριβε, θεράπυον αὐτὸν ἔχοντα καὶ μητέρα ἔπαίδας.* Et pagina illius libri secunda, *κτησίης ὅν ἐστι ἀγνοεῖν τὸ χρόνον εἰκὸς ἐστὶ, πρῶτοντα τῆς πρῆξις, ἔπειτα ἐκὼν αἰτίαν εἶχεν ἐκ τῶ χρόνου μεταστῆσαι τὸ ἔργον ὡς ἐπ' ἐκείνῳ διηγεῖται.* Ex his igitur quæ res omnes compertas explorataq; Ctesiam habere potuisset, (præsertim quum medicorum apud reges multo maior tunc temporis quam nunc autoritas esset) & vt de compertis atq; exploratis vere scribere potuisset intelligamus: nunc an eum (vt *φιλαλήτης*, id est, veritatis amatorem) id etiam voluisse probabile sit, consideremus. Nimirum & de hoc *ἀπαλῆς ὁ λόγος*. Nam si mentiri volebat Ctesias, nempe assentationis studium in causa fuisse dicamus necesse est. Si assentator erat, certe mentiēdo, eius auribus à quo plurimum commodi expectabat, aliquid dare, eiusque ambitioni subseruire sibi propositum habebat. A quo autem plura quam à rege suo aut à regis matre sperare eum par erat? Superest igitur vt Ctesiam, dum Artaxerxi & Parysatidi statuit adulari, falsam illis laudē in historia sua plerunq; affinxisse existimemus. Atqui tantum abest vt iis, ac Parysatidi præsertim, falsam laudem affinxerit, vt veram potius detraxisset, ex iis passim quæ de ea commemorat, omnibus videri possit. Et de his quidem ita loquor, quasi ante illorum obitum historiam suam edidisset Ctesiam constet. Nam si post eorum obitum in lucem ab eo prolatam fuisse credamus, quomodo eum huius culpæ, imo vel huius suspicionis dicere affinem fuisse audebimus? Quod autem ad res Indicas attinet, profecto mendacii illum multis in locis nemo non facile suspectum habuerit: sed quotusquisque est qui cōvincere queat & conarguere? Nescio (respondebit quispiam) quis eo tempore potuerit: at nunc possunt mercatores nostri qui illuc & ipsi nauigant. Ain' tu? at vnde illis, vt, quum sint *αἰαλφάδες*, id eoq; iudicio eo quod litteris & doctrina queritur, omnino careant: obseruare & obseruata aliis postea commemorare eadem quæ viri docti, possint? Ne longè abeamus, vnde homini omnium litterarum rudi, vt ligni *παρήβας* dicti naturam ita animaduertisse, & animaduersam ita queat describere vt hoc in libello à Ctesia descriptam habemus? vt omittam illud quod pro artis suæ (quum medicus esset) solertia, vt obseruauit, ita & obseruasse debuit: nimirum illud lignū *διδοῦν τῆς χειρὸς τοῦ ὁμήρου.* vel tale quid quale alio quodam loco narratur? nempe aut miram cuiusdam radices ad corrigendum nimium lactis vsum virtutem: aut, quod de asinorum (syluestriū cornu refert? qui è poculis ex eorum cornu confectis biberint, neq; spæmo eos, neq; comitali morbo corripi: sed neq; dūmodo aut vinū aut aquam aut poculorum aliquid aliud

ex hu-

ex huiusmodi poculis bibât, illos hausto aut ante aut post minime interire veneno? Nequaquâ profecto ab imperitis istis mercatoribus expectanda hæc narratio fuerit. quid igitur illi narrabunt? nimirum se vidisse sylvestres asinos cornu in fronte gestantes, quod cuius coloris esset discernere non potuerint, sed nec satis eius magnitudinem considerauerint. Hanc autem vim huic cornu esse insitam, tam sunt nescii, quam ii qui nunquam ne Indorum quidem nomen audiuerunt. Hæc autem à me idcirco hic dicuntur, lector, ut quoties in quosdam homines incides, qui plus fidei de illis rebus, mercatoribus etiam litterarū imperitis, quâ vel doctissimis antiquis scriptoribus adhibendū esse credūt, in promptu tibi quod illis nugatoribus respondeas, esse possit. Quod si quis me roget, an nec Ctesia, nec aliis vetustis authoribus rerum huiusmodi historiā describentibus derogandam arbitrer esse fidem, ille à me hoc responsum feret: me domi & in patria mea tot tantaq; rerū videre passim miracula, ut quum illos qui de peregrinarum regionum miraculis scripserunt lego: tum demum velim, Scepticam usurpans ἐπιχλῶ, dicere ἔ μᾶλλον, id est ἔ μᾶλλον πεινῶ, ἢ ἔ πεινῶ. si tantum illa excipias quæ ita à ratione abhorrent, ut ne ipse quidem sensus communis ea quenquam patiatur admittere. Quid si vero, quo magis tales sunt res aliquæ, eo etiam magis inter miracula, sed non inter incredibilia tamen referendæ sint? Nam vel istud quale sit considera. Fuerunt nonnulli prisco sæculo homines, qui quod de quadam Indica aue narrabatur, eam videlicet in India, Indicum, illinc in Græciam transportatam, Græcum sermonem discere, & hominum more articulas distinctasque voces tandem proferre: hoc ut plane absurdum & ineptum commentum, exhibendum explodendumq; esse dixerint. Quinam? nempe non alii quam quibus huiusmodi aue ex Indicis oris aduectam videre nunquam contigisset. Nam Ovidius & Statius, fortasse & ipsi, hominem id commemorantem, ut aperte mendacem, aliquando risu exceperant: at postquam ipsam illis datum fuit aue cernere & audire, quam ea de re famæ & aliorum sermoni adhibere fidem noluerant, eam suis ipsorum oculis adhibere coacti fuerunt. Et, ut illos taceamus, hodieque vulgaris est adeo illa auis, ut extare aliquem qui dicat incredibile esse quod de illa narratur, id demum nobis plane sit incredibile. Quem enim, psittacum (quem βιττακον Ctesias hic appellat) præter illum Veronensem Claudiani senem, aut aliquem illi similem, nunquam vidisse putabimus? Finge tamen reperiri senem aliquem (& reperiuntur forsitan aliquot ex illis etiam qui in urbibus degunt) qui nunquam eam volucrem viderit, aut, si viderit, loquentem certe nunquam audierit: an eum qui hanc illi aui inditam esse naturam affirmabit, fidem apud huiusmodi hominem impetraturum teris? Hoc certe si credis, longe falleris. His igitur tandem hunc sermonem claudamus verbis. Quemadmodum si psittacus nunquam ex India aduectus ad nos fuisset, aue apud Indos esse humanas voces sonantem nemo crederet: nunc vero, quoniam vulgaris est illa, vix quisquam hoc miraculi loco habet: itidem etiam multa de aliis Indicis animalibus referri, & de plantis atque arboribus, nominatim etiā de quibusdam radicibus, item de aquis, de metallis, de aliis denique multis illi regioni peculiaribus rebus commemorari, quæ multorum fidem superant: at si tam facilis illarum rerum, quam psittaci, asportatio esset, tam facile firma ab omnibus persuasionem reciperentur, quam ea quæ de psittaco scripta sunt, recipiuntur. Ergo quod Plutarchus Ctesia Persicis tribuit μυθῶδες (apud eum corrupte legitur θυμῶδες) ego id in eum, ne in Indicis quidem, nedum in Persicis, cadere existimo. Aterat φιλαλῶν. Fuerit vero φιλαθηναῖος, fuerit φιλοθῆβαιος. quid tum? Hoc certe ut aliquo in loco Lacedæmoniorum auribus aut Atheniensium aut Thebanorum potius quam veritati seruiret, facere potuisse dixerim: at ex vna historiæ particula totam illam mendacii arguere, hoc ego iniquissimi iudicis esse censuerim. Sed Plutarchum, aliquo præiudicio fortasse præoccupatum, quicquid libuerit, impune scribere sinamus, & de Ctesia Persicis, penes ipsos Persas: de Indicis, penes Indos esto fides. Hic certe libellus, qualis qualis est, si aliud quo commendaretur, non haberet, vel hoc vnum abunde ad eius commendationem valere posset, quod aliquot cum ab aliis, tum vero à Plinio citati in eo reperiuntur loci. Sunt vero & maxime memorabiles in eo & minime tamen vulgares historiæ. quarum vnam, lector, Latino sermone interpretatam, proferam: διήγημα certe huiusmodi quod rhetori cuipiam χρέας pulcherrimæ argumentum, poetæ, iocoso quidem facetorum epigrammatum: seuero autem, grauissimæ tragœdiæ amplissimā suppeditare possit materiam. Mortuo, inquit, Megabyzo, vxor eius Amytis, libidinosa matre filia libidiniosior, summe virorum erat appetens, & suam vndiq; explebat libidinem. Forte accidit ut ægrotaret, non graui morbo illa quidem: sed qui tamen medici desideraret opem. Eam igitur inquis Apollonides medicus Cous, quum iam pridem eius esset amore correptus, conualituram illam (utpote quæ hysterica esset) si cum viro congrediretur, affirmavit. Hac arte sit voti compos Apollonides, & amata potitur Amyride. Verum tabescen-

tem eam paulatim quum cerneret, à congressu abstinere cœpit. Illa autem tandem quum matri suæ rem totam aperuisset, eam, ne hanc quam ab Apollonide acceperat, inultam impunitamq; dimitteret iniuriam, rogauit. Mater, quæ audiuerat, ad Artaxerxen deferret: narratque ut congressu eius usus esset, nec, nisi ea indignis prius abusus modis, illo abstinuisset. Rex matri de his agendi ut vellet, potestatem permittit. Illa igitur comprehensum & in vincula coniectum Apollonidem duos menses in tormentis & cruciatibus habuit: tandem vero viuum etiam defodit. Hic iam mihi lector (quod in legendis historicorum scriptis longe & iucundissimum & vtilissimum est) historiam cum historia confer, Persicam nimirum cum Romana. Amytin cum Messalina, regis Persarum filiam cum imperatoris Romani coniuge mihi compara: & muliebri utrobique, quasi in speculo quodam, contemplare ingenium.

----- Claudius audi

Quæ tulerit, dormire virum quum senserat uxor,

Ausâ Palatino &c.

satis enim tibi notos esse puto versus. Aptissime autem, meo quidem iudicio, hoc par mulierum copulauerimus: ut quas personas & longa temporum intercapedo & longum locorum interuallum & linguæ magna discrepantia dislocauerunt, generis nobilitas (licet in altera maior) & morum fœditas ac turpitudine minime nobili vinculo nobis consociant atque coniungant. Et de Messalinæ quidem ut audias libidine, tibi longe abeundum non fuerit. Amytin autem præterquam Ctesia, etiam Dinonis grauissimi authoris hoc infamam reperi elogio, Ἀμύντις, καλλίστη τῇ ἐν τῇ Ἀσσια γυναικῶν καὶ ἀκαταστονία. id est, *Amytis omnium Asiae feminarum ut pulcherrima, ita libidinosisima.* Historiam cum historia contulisti, lector: nunc autem poetæ quomodo cum historicis conferri debeant, & ut cum illorum sententiis horum pulchre testimonia consonent, considera. Nimirum quod à poeta Latinorum omnium ingeniosissimo pronuntiaturum est, Litem magnam pudicitiae cum forma esse, non minus vere quam eleganter esse dictum, iam antea tibi, ut opinor, persuaseras: sed ita verum tamen hoc esse, ut non in omnes hanc cadere suspensionem existimare deberemus. At nunc hæc te docent historiæ, non obscuras tantum, non priuatas tantum affines huic culpæ esse personas, verum etiam imperatrices, eorum etiam qui reges regum vocabantur (& merito quidem vocabantur) filias. Sed cur ego tam memorabilem vndique hanc tibi reddere conor narrationem? nimirum quod illa vel certissimum Ctesia φιλαληθείας datura sit testimonium. Quem enim missum me facere velle simulaueram, nunc quali ex insidiis repetere libet sermonem. Ecquis vnicuique erga suam artem & erga eiusdem artis societate iunctos (quod eiusdem veluti sacri sint cultores) naturaliter quosdam amoris excitari nescit igniculos? Nisi igitur Ctesia amica quidem ars sua, amicus vero Apollonides, sed amica magis historiæ veritas fuisset, hæccine eū tanto vtriusq; narrasset dedecore? At ego (dicet fortasse Plutarchus) istud factum longe aliter interpretor. Nam ut καραμὺς καραμὶ κοπῆι, sic etiam ἰατρός ἰατρῷ. hinc illa diffamatio. Itane tandem hæc eius diffamandi studio commemoraret, quæ aliquot in locis non multo ante sponte laudauerit? Quo te iā vertes Plutarche? Video video quo euadere velis. Passim ab Herodoto dissentit. Patrem fabularum mihi narras. tandem te tuo confodisti gladio. Nimirum verax Ctesias mendaci Herodoto repugnat. Quid tu autē ad hæc, lector? nonne iam tibi teneri Plutarchus videtur? Hoc si tibi persuasi, Ctesia καὶ φιλαληθείς admirare mecum potius, quam cum Plutarcho καὶ φιλοψευδής reprehendere. Aut, si tibi paria in vtramque partem rationum videntur esse momenta, saltem te neutrum ferua, & uti dixi, de Ctesia Persicis, penes Persas, de Indicis, penes Indos fides esto. Vale.

DE ΔΙΤΤΟΓΡΑΦΙΑ QVORVNDAM NOMINVM,
IN CTESIA PRÆSERTIM: ET DE EXCERPTIS
ipsis ac voce Εκλογῶν.

Ex eiusd. H. STEPHANI *Castigationibus ad Appiani Iberica & Annibalicæ,
Ctesiaq., Agatharchidis, & Memnonis excerpta, in fine.*

DVO sunt præterea, lector, de quibus te admonitum volo: vnum, quod ad nomina multa, in Ctesia præsertim exemplaribus, διττογραφεύμενα: alterum autem, quod ad vocem ἐκλογαῖν attinet. Exemplum huius διττογραφίας ponam ex multis vnum, Περίσας cap. 38. in vno codice cum ἰ scriptum, quum in altero scribatur cum η. Certe huius nominis & aliorum huiusmodi quærere scripturam, nescio cuius laboris, imo vero nescio cuius curiositatis esset. Nam si tandem reperiretur (quod tamen nullo fieri modo posse credo) quid tale repertum commodi nobis afferre posset, non video. Vnum tamen optabile foret, ut quo modo apud vnum historicum nomen aliquod proprium scribitur, eodem apud alios quoque scriptum esset: ne erroris (ut sæpe accidere videmus) diuersa scriptura nobis occasionem præberet: dum quod de vna eademque persona dicitur, de diuersis dici existimamus. Sed illud quid fieri possit? Si tamen & hic coniectura locum habere debet, credo, quo longiora sunt, eo magis Persicæ linguæ characterem seruare nomina. scimus enim Persas, in suis denominandis, nequaquam id quod quidam dixit, curasse, πάντα δὲ λον εἶναι τῷ δεσπότη μονούλλαον, imo potius ἢ δὲ λον & δεσπότην εἶναι πολυσύλλαον ἢ μακροσύλλαον. Quam rem videmus ut facere Plautus etiam notet. Hæc igitur ratio videtur idonea ad probandum magis veram esse scripturam (duplex enim in hoc nomine reperitur) Σφενδάτης quàm Σφενδάτης, utpote longiorem: eandemque in id genus aliis esse debere rationem. Itidem in nonnullis nominibus, in quibus diuersa scriptura, nimirum & per ζ & per ξ, quæ est per ξ meis auribus nescio quid Persicum magis sonat, ideoque magis mihi probatur. Ut Ἰζαδάτης quam Ἰζαδάτης, sic Ἀρτίσαρξάνης quam Ἀρτίσαρξάνης, nam etiam Ἀρξάνης non Ἀρξάνης dicitur. In nonnullis melioris exemplaris fidem ubique secutus sum. ut Σκυθάρχης ubique non Σκυθάρχης. Item Ἀμυτίς non Ἀμυντίς, quam Ἀμυντίς a Dinone appellatam reperio, si quidem non mendosum est exemplar. De duplici autem scriptura Ἀρτοξέρξης & Ἀρταξέρξης non habeo quod dicam. Quin & ἐθνικῶν in dubium vocari scriptura possit. Nam quos Δερβίνας consensu vtriusque exemplaris appellatos hic habes, Stephanus ait ipsum Ctesiam appellasse Δερβίνας, & Τερβισσούς. Sed & male illic Δελβίνας legitur pro Δερβίνας per ρ & vnum κ, prius. Alicubi certe exemplari alteri fidem audacter derogavi. ut in iis locis qui sunt cap. 17. & 21. habebat enim Καρχηδονίων & Καρχηδονίους pro Χαλκηδονίων & Χαλκηδονίους. (cuiusmodi mendum in hoc ipso nomine in aliorum authorum antigraphis, ut Strabonis, mihi occurrit) quod exemplar etiam male & graui cum errore permutatas nonnunquam habebat nomina quorundam sedes. ut cap. 29. [ibi, ἐπαραγίνεται Δαρεΐος ἀγόμενος ὑπὸ Ἀρταπάνος εἰς τὴν οἰκίαν Ἀρτοξέρξης] in eo scriptum est Ἀρτοξέρξης vbi habes Δαρεΐα, & Δαρεΐα vbi habes Ἀρτοξέρξης. Nec in propriis nominibus tantum, sed vbiq; a partibus melioris (ut mihi quidem videbatur) exemplaris stare volui in incertis, alterum sine delectu, sequutus sum: sed ita ut alterum quoque lectionem tibi adnotatam in fine libri dederim, non in Ctesia solum, sed & in Agatharchide, & Memnone. Nam quod ad Appianum attinet, eius vnicum exemplar hancisci potui. Sed hoc addere oblitus eram, non esse quod in nonnullis & propriis & appellatiuis nominibus, Ionici idiomatis terminationes in his ex Ctesia libris ἐκλογαῖς reperire mireris, quum Ionica dialecto illos conscripsisse dicatur. quanquam, ut harum ἐκλογῶν testatur author, ἐν τοῖς Ἰνδικαῖς μάλλον ἰωνίζει ἢ ἐν τοῖς Περσικαῖς.

ALTERVM autem quod te scire tua interesse existimo, hoc est. Ex Ctesia scriptis hæc ita fuerunt excerpta, ut is qui excerpserit, aliquando verba ipsius sola posuerit: interdum autem, & sane plurimum, sua illis admixta nobis dederit, simul etiam in pauca & velut in arctum ea quæ ille latius ac fusius exposuerat, contrahens. Vtro igitur potius an ἐκλογῶν an ἑπιτομῆς appellanda sint eanumine, videamus. Ἐπιτομῆς appellationem dare solitos Græcos existimo iis quæ ex scriptore aliquo ita describuntur, ut primum ordo idem qui apud eum est, seruetur: dein de vero ipsa etiam verba (quantum fieri potest) sed ex multis pauca, aut ex paucis paucissima, retineantur. Eos autem locos qui ex aliquo authoris libro hinc inde, prout visum est, sed αὐτρεξὶ describuntur, ἐκλογαῖς ab iis vocitari solitos fuisse arbitror. Nec vero Athenæum cum alibi, tum vero vbi ἐκλογαῖς δρᾶμάτων ποιησάμενος dicit, aliud hoc nomine

significare voluisse crediderim. Quo fit etiam ut is quæ novissime in Germania editæ fuerunt posteriorum Polybii librorum particulis, nequaquam *ἑπημής* sed *ἐκλογὴ* imponendum fuisse nomen putem, & ita putem, ut affirmare audeam. Nam quin illic habeantur illa ipsa Polybii verba, mihi, qui locos aliquot ex iis à quodam Græco authore (ab Athenæo, si bene memini) quales illic sunt, ex Polybio citatos repererim: minime dubium amplius esse possit. Sed quod ad hæc ex Ctesia libris excerpta attinet, quum, ut dixi, nonnunquam ipsa authoris verba & eum ipsum velut loquentē à nobis audiri faciat (ut Indic. cap. 25. τὸ ἄσπαραλλον καὶ λίσσον ὡς ἐγὼ ἑώρακα, οἷον περ βόος ἐπὶ τοῦ εἶδος καὶ τοῦ μέγεθος) interdū vero, & multo frequentius id quidem, *ποτεμμητικῶς*, ut ita dicam, id est, non ipsum scriptorē loquentem inducens, do, & verba quasi ex eius ore excipienda nobis relinquendo, sed *δηγηματικῶς*, id est, ipse nobis quid apud Ctesiam legerit, narrans (ut Indic. cap. 4, quum dicit, ἐξ ἡ[σ]ιδήσε[ω] καὶ δύο ξίφε[ω] Κτησίας φησὶν ἐσχηκέναι, ἐν αὐτῇ βασιλείᾳ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ βασιλείᾳ μητρὸς Παρυσιατῆος. Φησὶ τὸ πρὸ αὐτῆς, ὅτι δεξ. Indic. item cap. 28, καὶ φησὶν ἰδεῖν αὐτὸ [τὸ δένδρον] ὁ Κτησίας, ἐπὶ Φρασιθῆναι ὁσμή, αἷας ἀπὸ πύργου ἦν, ἀπὸ πύργου.) Quum, inquam, hæc ita sint, nonne *ἐκλογὰς* admittere nos hic ita oportet, ut quū quid proprie hac in re significet, non ignoremus, ad receptum tamen apud authores vsum significationem eius hic non esse restringendam, sed paulo latius extendendam sciamus. Quod autem de *ἐκλογαῖς ἐκ τῆς Κτησίας* dixi, idem & de *ἐκλογαῖς ἐκ τῆς Ἀγαμέμνεως* dictum tibi esse puta. At in Memnone paulo alia ratio est, quia is qui ex his scriptis hæc *ἐξέλεξα*, hic quoque fateor, modo *μμητικῶς*, modo *δηγηματικῶς* eius nobis orationem proponit, sed ita ut hic non ita ut in epitome, multa verba in pauca contrahat: sed potius eius narrationes, ut opinor, integras nobis, si non ubique, plurimis certe in locis proferat. Hoc autem ut credam, eo adducor, quod minutissima quæque plerumque in his narrationibus persequi cum videam, & certum quendam sermonis characterem vno eodemque quasi tenore continuatum esse animaduertam.

ELOGIVM

CTESIAE CNIDII.

Ex BARNABA BRISSONIO, lib. I. de regio Persarum principatu.

IN Persicorum Archiatrorum ordine, & numero, non infimum locum Ctesias Gnidius tenet, quem Persicarum rerum bonum auctorem, in primis, inditum tacitus praterire non possum. à me ergo is hoc *μνημόσυνον* feret, quod ei lubens, merito, do dicoque. Hunc Artaxerxis Mnemonis archiatrum fuisse, prælioque quod inter ipsum & Cyrum fratrem commissum est, interfuisse, atque adeo curasse vulnus regi à fratre infligenti, constat ex Xenophonte, lib. I. Ἀναβάσις. & Plutarcho in Artaxerxe. Xenophontis verba quæ & Plutarchus strictim attingit, sunt, παῖς (videlicet Cyrus minor Artaxerxem fratrem) καὶ τὸ σέρονον, καὶ τρεῖς οἰκιστὰς διὰ τῆς θάλασσης, οἷς φησὶ Κτησίας ὁ ἰατρός. Ἐἰδὼν αὐτὸς τὸ τραῦμα φησὶ. Et mox, ὅτι οὗτοι ἰδὼν τὸ ἀμφὶ βασιλέα ἀπὸ θανάτου, Κτησίας λέγει παρ' ἐκείνων ᾧ ἦν. A quibus Diad. Siculus dissentiens, in Cyri minoris partibus, Ctesiam fuisse, eoque prælio captum, in Artaxerxis potestatem venisse, & propter artis præstantiam à rege ad curam corporis adsumptum, lib. II. ita scribit, Κτησίας ὁ Κνίδιος, &c. [quæ statim habes inter elogia è veteribus prompta] Strabo de Cnido loquens, lib. XIV. ἐν πύθην τῇ Κτησίας, ὁ ἰατρός, μὲν Ἀγαμέμνεως, καὶ τῆς Συμεωνίδος, καὶ τοῦ Περσέως. Extat & apud Suidā, de Ctesia, elogium huiusmodi, Κτησίας, Κτησιάρχου, &c. [& hæc statim habes] Præterea περὶ τῆς τῶν Ἀσίων πόλεως, libros scripsisse eum, Athenæus lib. X. docet: quorum tertium, lib. II. laudas. Apud Stobanum quoque, serm. xcviij. eiusdem de Montibus liber X. citatur. Atque Ctesiam hunc potissimum ducem & auctorem in Assyriorum historia conscribendam, sese secutum esse, Diadorus Siculus profitemur. Meminit & huius Cnidii Ctesia Plin. lib. II. cap. cvi. Vnus in huius Ctesia historia, fidem desiderat Plutarchus, qui in Artaxerxe fama eius non partis his verbis, Κτησίας, ὡς εἶπεν, Φιλότιμος ὦν, καὶ ἐκ τῆς Φιλοτάκων ἐκ Φιλοκλίας, αἰετίνες, ἐν τῇ διηγήσει. καὶ εἰς αὐτὸν δίδωσιν, ἐν αἷς θύομεν, πολλὰ καὶ καλὰ μνημόσυνα Κλαύρχου ἐκ Λακεδαιμόνων. Nec vero equum ei fuisse Plutarchum, hac initio vita Artaxerxis ab eo posita declarant, ἀλλὰ τοὺς Κτησίας, & cetera.

VETERVM QVORVNDAM
TESTIMONIA.

DE CTESIA, eiusque scriptis, et dicendi genere.

Diodorus Siculus
bibliotheca histor. libro II.

Διόδωρος ὁ Σικελιώτης
βιβλιοθήκης ἰσραελῆς ἐν τῇ δευτέρῳ.

*L. Rhodop.
nam interp.* At Ctesias Cnidius, Herodoto recentior, sub expeditionem Cyri aduersus Artaxerxem fratrem vixit. Captus enim tunc, & ob artis medicæ scientiam à rege in gratiam receptus, xvi annos cum honore apud illum exegit. Hic è regis membranis (in quibus res antiquas Persæ, iussu legis cuiusdâ, ordine descriptas habebant) studioliè indagauit singula, inque historicum ordinem redacta ad Græcos transtulit.

Κτησίας ᾗ ὁ ΚνίδιⓈ τις καὶ Ἡ ῥόδοσι μὲν χρονοῖς ὑπ-
ῆρξε καὶ τὴν Κύρου στρατίαν ᾧ Ἀρταξέρξῳ ἔ ἀδελφόν γε-
νόμενⓈ ᾗ αἰχμαλώτⓈ, Ἐ δὲ τὴν ἰατρικὴν ᾧ Πιθήμῳ
αἰαληφθεὶς ὑπὸ Ἑ βασιλέως, ἐπὶ ἀμείδιχα ἔτη διεπλεσε
πυμνίμῃ Ⓢ ὑπ' αὐτῷ. ἔτⓈ ἐν φησὶν ἐκ τῶ βασιλικῶν δι-
φθερῶν (ἐν αἷς οἱ Πέρσαι πᾶς παλαιὰς πράξεις κατὰ πνα
νόμον εἶχον συντηγμέναις) πολυπραγμονῆσαι τὰ καὶ ἔ-
καστε Ἐ συνταξάμενοι τὴν ἰσορρίαν εἰς τὰς Ἑλλήνας ἐξενεγ-
κεῖν.

ΣΤΡΑΪΟΝ
 ΜΟΥΣΕΟΥ ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ.

C. Sylm. Cnidii viri memoria digni fuerunt &c. Cni-
in interp. dius fuit etiam Ctesias Artoxerxis medicorum
princeps, qui Syriaca scripsit & Persica.

Ἄνδρες δ' αἰτιόλογοι Κινίδιοι &c. Ἐνπέθεν ᾧ καὶ Κτησίας ὁ
 ἰατρῆυσας μετ' Ἀρταξέρξην, συγγραψας ᾧ² τὰ Ἀστυριακά
 ἔπε Περσικά.

Συρίδες:

Ctesias, Ctesiarchi siue Ctesiochi filius, Cnidi-
us, in Persia medicus fuit Artaxerxis, cogno-
mento Mnemonis. Scripsit Persica libris xxiii.

Κτησίας, Κτησιάρχης, ἢ Κτησιόχης, Κνίδι ἰατρὸς· ὃς ἰά-
τρῳσεν ἐν Πέρσῃσι Ἀρταξέρξην τὸ Μῆνημονα κληθέντα, καὶ
συνέγραψε Περσικὰ ἐν βιβλίοις κ' ἐπ' αὐτοῖς.

Ioannes Tzetzes
lib. histor. Alpha dicto, chil. I, vers. 82

Ἰωάννης ὁ Τζιτζης
β.β. ιστορ. τῆς Ἀλφά, γλ. α'. σ' γ. πβ'.

P. Laciffo
sup. Ctesias autem medicus, filius Ctesiochi,
Profectus ex vrbe Cnido Cypriæ,
Qui cū Attaxerxa victus, velut socius Cyro,
In Persis commoratus est annis septem &
decem,
Libris tribus & viginti Persicas res describēs.

Ο ἱ Κησίαις ἰατρὸς, υἱὸς δὲ Κησιόχῃ,
 ἔξωρμημένον πόλεις ὅτι Κινύδης Κυπρίαις,
 ὅς Ἀρπυγέζῃ κρατηθεὶς, ὡς συμμαχῶν τῷ Κύρῳ,
 ἐν Περσέσι διεπλέσε χρόνους ἐπὶ ἑξέσσι,
 Βιζοῖσι τρεῖσι καὶ ἑκκοσι παῖ Περσικῇ συσφάσας.

Διογύσιος ὁ Ἀλκιφραστὺς
ἐν τῷ περὶ σιμύσεως ὀνομάτων.

Η δὲ πρὸς Θεοκυρίδῃ λέξις, ἣ ἂν ἰσχυρῶς ἐν ῥ' αὐτοῖς,
 καλῶς μὲν σύγκειται πρὸς Δία, ἥπερ πινὲς ἑσθλαί, καὶ μεν ἡδέ-
 ως γε παύει· ἡ δὲ γε ῥ' Κυρίδῃ συγχεφείας Κτησίῃ, καὶ ἡ τοῦ
 Σωκρατικῶς Ξενοφῶντος, ἡ δὲ αὖτις μὲν αἰετὶς ἐνὶ μάλασι, καὶ μεν
 καλῶς γε ἐφ' ὅσπιν ἐδεί. λέγω γὰρ κοινότερον, ἀλλ' ἔτι κατὰ
 παλαιῶν ἐπεὶ καὶ περὶ ὁμοίων ἡρμοσάμενα ἡδέως, ἣ πρὸς ἑσθλαί.
 καλῶς.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς,
 πρὸς ἑρμηνείας, κεφ. πρὸς ἀναρχίας.

· Οὐ περ δὲ τῷ Κτησίᾳ ἐγκαλεῖσιν ὡς ἀδολοχευτῇ· Διὰ
τὰς διλογίας, πηλαχῇ μὲν ἴσως ἐγκαλεῖσιν ὁρῶν πηλαχῇ
ἢ ὅτε ἀμειβόμενται τῇ ἐνδοξείᾳ δ' αὐτῶς. Πήτεται γὰρ ταυτὸ,
Διὰ τὸ πηλαχῇ πιεῖν ἐμφασιν πλεονα. Ὅτε. καὶ ὅπως δὲ
ὁ ποιητὴς ἔτ' , πηλαχῇ γὰρ αὐτὴ καλοῖται εἰκότως, ἐπαρ-
γείας δημηγυρῶς ἐστὶν ἐν τῇ γενοφῇ συμπύση.

*Dionysius Halicarnassensis
de structura vel collocatione apta verborum.*

Dictio vero Thucydidis, Rhamnusiq; Anti-
phontis, quoad compositionem attinet, proba
mehercle, si vlla alia: non vsquequaque tamen
suavis. At Cnidi illius historici Ctesia & Xeno-
phontis suavis est quammaxime, non tamen
quantum oportebat proba. Dico autem hoc in
commune, non quod prorsus ita habeat. nam &
apud illos quædā disposita sunt suauiter, & con-
tra apud hos nonnulla probe dicuntur.

Demetrius Phalereus
de elocutione, cap. de perspicuitate orationis.

Quod vero Ctesiz obiciunt, loquaciorem
scilicet esse ob verborum repetitiones, id quidē
forte recte faciunt sapius: sapius tamen haud a-
nimaduertunt viri in dicendo perspicuitatem.
reponit enim idem, vt inde significatio efficiatur
expressior. &c. In summa, poeta iste, ita enim
quis non inepte adpellauerit, perspicuitatis in
tota scriptione est artifex.

*Exempla huius inaptitudinis quae Demetrius adducit, infra subiiciemus cum Ctesiani fragmentis, ubi
& alia insperguntur quibus partim laudatur Ctesias, partim notatur & quidem sapiens.*

1 Membranis vfos Persas papyri vero & chartarum usum ignorasse & hinc colligit Briffonius l. 2. de reg. Pers. 2 Ita legendum ut Aldi codex habet, vel A'arvax' ut est in ver. lib. nec recte itaque Xylandrum Eueax' maluisse: ut vel ex initio Excerptorum è libris Ctesia pateat, monet J. Casaubonus ad Straboniam locum tam ad oram quam in Comm. & Briffonius itaque non recte eandem lecti-
onem [Eueax'] sequitur videtur l. 1. de reg. Pers. quae ante attulimus. 3 Verso potius, Prof. ex vrbe Cnido Cypria qui ab Ar-
taxerxe captus v. Cyri in pugna locus, In Persia &c. manifestum idè prioribus Diodori quibus sine dubio ista cantillans Tzetzis:
γελαμνός quod ad rem ipsam attinet, inter Diodorum & alios videatur dissensus, sicut & Briffonius dicto loco adnotavit.

AD LECTOREM.

Διάφοροι ῥαφαὶ in Græci contextus Ctesia ora sunt ex editione Photii, quam cl. vir DAVID HOESCHELIUS ante aliquot annos publicavit, quibus nimirum illa eximia editio à Stephaniana, quam nostra hac sequimur, variat: quod semper indicatum addidit litteris D.H. Cetera quibus hactenus non sunt addita, sunt & ista tamen ex eiusdem doctissimi & amicissimi viri editione eadem, ab ipso ibi in oram paginarum collocata, uti hic pariter representamus. Quæ vero auctiora in ipsis quibusdam mss. fuere, ut præsertim in Indicis contigit, ex contextui nostro fere inferuimus, vinctulis tamen eiusmodi [] inclusa: id quod & in interpretatione fecimus, quam tum à clariss. A. Schotto viro pariter amico & benévolo sumus mutuati, quem diversam interpretationem in hisce Ctesia Persicis & Indicis adhibuisse & illustrasse ab ea (ut ipse scribit ὁμοῦ ῥα φέρει in Photium indicat) quæ typographorum sæculi opera circumfertur, idem quam ex ipsis Latino Photio non te potest fugere.

Quæ itaque extrema quoque pagina sunt adiecta, priora continent interpretationes diversas in Persicis & Indicis excerptis eiusd. A. SCHOTTI, (de cuius opera in hoc auctore collocata iam diximus) quas ex eius Latina Photii editione excerptimus, raptim (ne quis nos adpendisse putet) ipsius versione Ctesiana cum H. Stephani collata.

Posteriora vero quæ à tali hoc signo ¶ incipiunt, ea exhibent Notas in Persicorum & Indicorum excerpta tam H. STEPHANI, quam D. HOESCHELI. Istas ut ab his discerneres, litteris principibus H. S. adpositis notauimus: interdum tamen & alteras his D. H. ne ulla ullibi facile occasio dubitandi foret. Numeri scilicet in cōtextu singulis singulis indices. Quod autem H. Stephanus aliam mss. lectionem in Notis quoque proponit, nosse debes cum nimirum & altero mss. usum, ut ipse indicat in disertatiuncula super διττογραφία quorundam nominum in Ctesia præsertim eclogis, quam ante panno posuisti habuisti. En vero tibi pro summario Ctesia Persicorum & hanc ab A. SCHOTTO seriem regiam.

REGVM PERSICORVM SERIES EX CTESIA.

Rex	Vxor	Liberi	regnauit	mortuus
I. CYRVS	Amyris	Cambyfes, & Tanyoxarces	annos xxx	ex vulnere in prælio accepto.
II. CAMBYSES	Roxane		annos xviii	casu iactus suomet castello.
III. SPHENDADATES
magus, aliis SMERDES			mensēs vii	à vii coniuratis interfectus.
IV. DARIVS Hystaspes F.		Xerxes	annos xxxi	post xxx dierum morbum.
V. XERXES	Amistris	Dariæus, Hystaspes, Artaxerxes, Achæmenides, Artarius, Amytis, & Rhodogune.	annos xxii aliis annis.	ab Artapano & Spasmire peremptus.
Artapanus Xerxa percussor ab aliis hic inseritur, & dicitur regnum tenuisse menses vii				eadem morte, qua Artaxerxem statuerat è medio tollere.
VI. ARTAXERXES, Longimanus appellatus.	Damaspia	Xerxes solus legitimus: spiritus xvii inter quos SECYNDIANVS & OCHVS postea in regnum successerunt.	annos xlii	morte naturali.
VII. XERXES alter			dies xlv	Secyndiani & Pharnaciz manu.
VIII. SECYNDIANVS, aliis SOGDIANVS.			mens. vi. dies xxv.	in cinerem coniectus.
IX. OCHVS, qui & DARIÆVS, DARIVS Nothus aliis.	Parysatis	Arfaces, Cyrus, Artostes, Oxendras, & alii xlii, qui cito vita abierunt. Amistris filia.	annos xxxv	ex morbo, Babylone.
X. ARSACES, idemq. mutato nomine ARTAXERXES, aliis Mnemon cognominatus. aduersus hunc Cyrus frater consurgens in prælio occubuit. Reliqua huius dabit Plutarchus in Artaxerxe.	Statira			

ΕΚ ΤΩΝ ΚΤΗΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΝΙΔΙΟΥ ΠΕΡ-

σικῶν ἐκλογαί.

EX CTESIAE SCRIPTIS QUAE PERSICA NOMINATA SVNT, excerptae à PHOTIO historia.

Latinitate donata ab HENR. STEPHANO.

TESIAE Cnidii Persica libris vigintitribus continentur: sed in sex prioribus res Assyriorum & quaecunque res Persicas praecessere, tractat: à septimo autem

libro de Persicis rebus agit: at in septimo, octavo, nono, decimo, undecimo, duodecimo & decimo tertio, quae ad Cyrum & Cambysen, & magnum illum, Dariumque & Xerxem spectant, commemorat: fere in omnibus repugnancia³ Herodoto narrans, illumque in multis mendacem & scriptorem fabularum appellans. illo enim posterior est. Se autem eorum quae narrat, magna ex parte oculatum testem fuisse, aut certe, quae videre non licuit, de iis à Persis qui viderant, edoctum, ita demum ea memoria prodidisse dicit. Nec vero tantummodo ab Herodoti, sed etiam in aliquibus à Xenophontis Grylli filii historia dissentit. Floruit temporibus Cyri⁵ Dario & Parysatide geniti: qui frater fuit⁶ Artoserxis ad quem regnum Persicum devenit.

Scribit itaque statim de⁷ Astyage, cum genere Cyro iunctum non fuisse: illumque etiam Astyigan vocat. Fugisse autem Astyigan à conspectu Cyri in Ecbatana, & in criscranis regiarum adiū ab⁹ Amyti filia sua & eius viro Spitama occultatum fuisse dicit. at supervenientem Cyrum, non solum Spitaman & Amytin, sed eorū etiam liberos Spitacē ac Megabernē de Astyiga¹⁰ per cruciatum interrogari voluisse: Asty-

THESIOU τῷ Κνιδίᾳ τὰ Περσικὰ ἐν βιβλίοις ἑξήκῳ. ἀλλὰ ἐν μὲν τοῖς πρῶτοις ἐξ τὰς Α' στίχῃς ἀφ' ἑλκεσθαι καὶ ὅσα πρὸς τῇ Περσικῇ ἀπὸ μὲν τοῦ ζ' τὰ Περσικὰ διέ-

έρχεται. καὶ ἐν μὲν τῷ ζ' καὶ ἡ' καὶ ια' καὶ ιβ' καὶ γ' διέξοι τὰ περὶ Κύρου καὶ Καμβύσου καὶ τῶ μαζού, Δαρείου τε καὶ τῶ Ξέρξου. μετὰ δὲ ἀπασιν αὐτοῖς ἰο μὲν Ἡρόδοτος ἰστορεῖ, ἀλλὰ καὶ ψευδὲς αὐτῷ ἀποκαλεῖται ἐν πολλοῖς, καὶ λογοποιεῖ ἀπικαλόν. καὶ γὰρ ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ φησὶ ὅτι αὐτῷ, τὸ πηλὸν αὐτοῦ ἰστορεῖ, αὐτοῦ τὸν ἡρόδοτον, ἢ παρ' αὐτῷ Περσῶν (ἐνθα δὲ ὁρᾷ μὴ ἐν χώρῃ) αὐτὸν κατὰ γένος, ὅπως τὴν ἰστορίαν σιγήσας. καὶ Ἡρόδοτος ὁ μόνος ταῦτα ἰστορεῖ, ἀλλὰ καὶ πρὸς Ξενοφῶντα τὸν Γρύλλου ἐπὶ εἰσὶν ἀφ' αὐτοῦ. ἡμεῖς δὲ ἐν τοῖς χρόνοις Κύρου καὶ ἐν Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος, ὅς ἀδελφὸς Ἀρξέρξου (εἰς οὗ ἡ Περσικὴ βασιλεία κατελήλυθεν) ἐτύγχανεν.

Φησὶ οὖν αὐτὸς περὶ τοῦ Ἀστυάγου, ὅς ἐστιν αὐτῷ Κύρου πρὸς ἡμᾶς ἐχρημάτισεν ὅτι αὐτῷ καὶ Ἀστυγᾷ καλῶς. φησὶ δὲ πρὸς αὐτοῦ Κύρου Ἀστυγᾷ ἐν ἑκαταίοις, καὶ κρυφθῆναι ἐν τοῖς χρισκραίοις τῆ βασιλείας οἰκημασίῳ, κρυφθῆναι αὐτῷ τε θυγατρὶ Ἀμύπης καὶ ἀδελφῷ αὐτῷ Σπιταμά. ὅτι πάντα ὁ Κύρος, ὅτι πάντα αἰσχροῖν καὶ ἐβλάστων Σπιταμά τε καὶ Ἀμύπην, ἀπὸ τῶν παίδων αὐτῷ Σπιτακῆν τε καὶ Μεγαβέρνῳ, περὶ Ἀστυγᾶ.

1 Lecta Ctesiae Cnidii Persica, in libros distributa tres supra viginti. 2 Sphendadaten inf. nominat. c. 10. & 11. 3 Herodotus. Scierden. 4 Qui de quatuor hisce duntaxat scripsit. Ctesias vero hic alios quinque adiecit. 5 fabularum conficta. 6 Darius hunc, non Darium, in hic quae sequuntur vocat. 7 De Astyage, Oebate, & Persica (ut ibi scribitur) vido ex Ctesia quae brevis excerptis Ioan. Tzetzes in Chylindib. lib. 1. in fine. 8 nulla Cyrum ipsi generis perquirat iunctum fuisse. Cyrus hic Maior. 9 Amyti. 10 per totam vitam. 11 Videtur prius hoc participium esse corruptum. H.S. 2 Max. Amyti. Amyti. Amyti.

Croesus¹ fuisset. Narrat etiam, Croesum in regias ædes adductum vincumque firmitus fuisse: sed quum tonitrua fulminaque irruissent, rursus fuisse solutum: eumque Cyrum vix tandem eum missum fecisse. à quo tempore Cyrus cum aliis humanitatis officiis eum prosequutus sit, tum vero urbem magnam nomine² Barenen prope Ecbatana ei donauerit: in qua erant quinque milia equitum, peltatorum autem iaculatorumque & sagittariorum decem milia. Commemorat item quomodo Cyrus Petisacan eunuchum, qui apud ipsum plurimum autoritate valebat, in Persas miserit ut Astyigam à Barcaniis adduceret. nam & ipse & Amytis filia patrem videre cupiebat. Quomodo item OEbaras consilium dederit Petisacæ ut in deserto loco Astyigam relinqueret, & fame sitique conficeret. id quod factum est. At in somnis scelere patefacto, Petisacas puniendus traditur Amyti,³ quæ eum exposcerat. Illa vero oculos eius effodit, pellemque detraxit, & cruci deinde affixit. OEbaras autem, timens ne eadem quæ ille pateretur, quamvis Cyrus nihil tale se permittiturum affirmaret, nihilominus decem dierum inedia ipse sibi mortem conscivit. Astyigas vero magnifice splendideque sepultus est, ⁴ atque in deserto loco cadauer eius intactum permansit, neque fuit à feris comestum. leones enim cadauer eius, donec Petisacas reuersus acciperet, seruabant. Cyrus autem aduersus⁵ Derbices expeditionem suscipit, quorū rex erat Amorgus: at Derbices ex insidiis producunt elephantes, ac Cyriequites fugant. ubi ipse Cyrus ex equo cecidit & quidam Indus, (nam Indi Derbicibus in bello opem ferebant: à quibus etiam acceptos elephantes in bellum ducebant.) hic igitur Indus, quū Cyrus iam cecidisset, eū iaculo vulnerauit sub coxa in femore: ex quo vulnere postea mortuus est. tum vero ipsum adhuc viuum, quū familiares sui crexissent, ad castra profecti sunt. Occubuerunt autē in pugna illa multi Persæ, & æquales numero Derbices. nam illorū quoque x. millia⁶ erant. Amorges vero quū audiuiſſet quod Cyro contigerat, festinanter venit, Sacarū equitū viginti millia ducens. & quū Persæ ac Derbices inter se conflixissent,

Κροίσου. καὶ ὅτι αἰαληφθεὶς ἐν ταῖς βασιλείαις, καὶ δεξιῖς ἀσφαλέτερον, βροτῶν καὶ σκηπτῶν ἐπενεχθέντων, λύεται πάλιν· καὶ τότε μόλις ὑπὸ Κύρου ἀφίεται. ὃς οὐ καὶ περὶ αὐτὸν, καὶ ἔδωκε Κύρος Κροίσῳ πόλιν μεγάλην Βαρήνην, ἐγγυς Ἐκβαταίων· ἐν ἧ ἦσαν ἰσχυροὶ μὲν πεντακισχίλιοι, πέλται δὲ καὶ ἀκοντισταὶ καὶ τοξοὶ, μύριοι. Ἐπὶ δὲ ἀφελασθῆναι ὡς ἀποστέλλει Κύρος ἐν Περσίδι· Πηποάκαι δὲ ἡμιάρρενα, μέγα παρ' αὐτῷ δυνάμην, ἐγγεῖται ἀπὸ Βαρκανίων Ἀστύγα. ἐπὶ γὰρ αὐτὸς τε καὶ ἡ θυγάτηρ Ἀμυτὶς δὲ πατέρι δειν. καὶ ὡς Οἰβαράς βουλεύει· Πηποάκαι ἐν ἐρήμῳ τότῳ κατελιπόντα Ἀστύγα, λιμὸν καὶ δίψην ἀπολέσας· καὶ γέρονε. δι' ἐνυπνίων δὲ τοῦ μιάσματος μινυθέντος, Πηποάκαι, πολλὰς αἰτησαμένης Ἀμύπος, εἰς ὑμφορίας παρὰ Κύρου ἐκδίδοται. ἡ δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὀξυρίζασα, καὶ τὸ δέρμα περὶ αὐτὴν αἰετ' αὐρῶσιν. Οἰβαράς δὲ δεδιὼς μὴ τὰ ὅμοια πεῖσται, καί τοι Κύρου μηδὲν τοιοῦτον ἰσχυρίζομένου πῶς χωρήσας, αἰδῶς ἑμὸς ἀποκαρτερήσας δι' ἡμερὰν δέκα, εἰσὶν ὀξυγαστήρ. Ἀστύγας δὲ μαζοπαρεπὴς ἐπέφη. καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ δὲ ἄβρωτος αὐτὸν διέμεινεν ὁ νεκρὸς. λέοντες γὰρ αὐτὸν (φασὶ) μέλει· Πηποάκαι πάλιν ἐλθὼν καὶ αἰαλαβεῖν, ἐφύλαττον δὲ νεκρὸν. Κύρος δὲ στρατὸν ἐπὶ Δέρβικας, Ἀμοργίου βασιλεύοντος αὐτῷ· καὶ ὃς ἐνέδρας οἱ Δέρβικες ἰσχυρὸν ἐλέφαντας, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς Κύρου τρέποισι. καὶ σίτει καὶ αἰδῶς Κύρος ἐκ τῆ ἰσχύος, καὶ ἰσχυρὸς αὐτῷ· (συνεμάχοντο γὰρ καὶ Ἰνδοὶ τοῖς Δέρβικαις, ὃς ὦν καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἔφερον) οὗτοι δὲ Ἰνδοὶ περὶ αὐτὸν Κύρον βάλλει ἀκοντίσας ὑπὸ τῷ ἰσχυρίῳ, εἰς δὲ μὲν ὃς αὐτὸν καὶ περὶ αὐτῷ. τότε δὲ ζῶντα αἰετὸς αὐτὸν οἱ οἰκτεῖ, ἐπὶ δὲ στρατὸν αὐτὸν ἦσαν. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ μάχῃ καὶ Περσῶν πολλοὶ καὶ Δέρβικων ἴσοι. μύριοι γὰρ αὐτοὶ. Ἀμоргης δὲ παρὰ Κύρῳ ἀκούσας, σπεύδῃ πρὸς αὐτὸν, ἔχων Σακῶν δεκαμύριους ἰσχυροὺς καὶ πολλὰς συρράχους Περσῶν καὶ Δέρβικων.

¹ esse putaretur. ² Hinc forsitan Steph. Byzantius Βαρήνη, πάλιν Μηδίας, ἐγγυς Ἀκβαταίων, quæ ἔστι de huius vocis scriptura: χρησίμη παρὰ τῶν Περσικῶν τὰ παρὰ Μηδαίς Ἀκβαταίων· τὰ αὐτὰ γράφουσι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀπὸ τῆς. Vido ibi plura. ³ idem illud exposcenti. ⁴ quippe ⁵ Derbices (inquit Steph. Byzant.) populus est Hyrcanij vicinus. Apollonius duplex ce scribit. Ctesias uero Derbices vocat, aut Torbissos. ⁶ cecidit. ¹ Max. Marg. Πηποάκαι ² καὶ ἰσχυροὺς ἐν αἰσὶν omnibus locis quibus ἡ μὲν ἔχει H. S. ³ Πηποάκαι Max. Margutis codex. ⁴ Ptolemaeus Πηποάκαι, ut sit accusatiuum. H. S.

νικᾷ κατακράσας, ὁ Περσικὸς καὶ Σακῶν στρατός.

31 D.H. αἰαρεῖται" δὲ καὶ ὁ τῷ Δερβίκῳ βασιλεύς" Ἀ-
μορσῖος, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ δύο παῖδες αὐτοῦ. ἀπέστα-
τον δὲ Δερβίκῳ μὲν τρεῖς μύριοι, Γερσῶν δὲ ὀνέα-
κισχίλιοι. καὶ προσεχώρησεν ἡ χώρα Κύρου. Κύ-
ρος δὲ μέλλων τελευτᾶν, Καμβύσῳ μὲν τῷ πατρὶ
τοῦ υἱόν, βασιλέα" καθίστη. Ταυνοξάνην δὲ δι-
νεώτερον, ἐπέστησε δευτέρην Βακτριῶν καὶ τῇ χώ-
ρας, καὶ Χοραμνίων, καὶ Παρθίων, καὶ Καρμανί-
ων, ἀπλεῖς ἔχειν τῆς χώρας ἐξουσίαν. τῷ δὲ
Σπιταμᾷ παῖδι, Σπιτάδην μὲν, Δερβίκῳ ἀπ-
ἐδειξε σατραπείαν, Μεγαβέρνῳ δὲ, " Βαρκανίων.
τῇ μητρὶ δὲ πᾶντα πείθεσθαι προσέταττε. καὶ
Ἀμόργῳ φίλον πύτοις, τῷ δὲ ξυῖν ἐμβαλλομέ-
νων, ἐποιεῖτο, καὶ ἀλλήλοις· καὶ τοῖς μὲν ἐμμένουσι
παῖς πρὸς ἀλλήλους δινοίαις ἀγαθὰ πύχετο, ἐση-
ρᾶτο δὲ τοῖς χειρῶν ἀρξουσιν ἀδίκων. ταῦτα εἰ-
πόν, ἐτελεύτησε τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τοῦ τραύματος
ἡμέρα, βασιλεύσας ἔτη λ'. ἐν οἷς ὁ ἰα Κτησίου
λόγος τῷ Κινίδῳ.

Ἀρχεται δὲ οἱ β' ἀπὸ τῆς Καμβύσου βασι-
λείας. οὗ βασιλεύσας ἀπέστειλε δι' τῷ πα-
τρὸς Διὰ Βαζαπάτου τῷ ἡμιάρρενος εἰς Πέρσας

παφίῳ νεκρῷ καὶ πᾶσι ὡς ὁ πατὴρ οἰείσατο,
δικησάτω. μέγιστοι δὲ παρ' αὐτῷ ἡδυνάτω Ἀρ-
ξούρας Ὑρκαῖος· τῷ δὲ ἡμιάρρενων· Ἰξαβά-
της τε καὶ Ἀσπαδάτης καὶ Βαζαπάτης, ὅς καὶ πα-
τρὸς αὐτῶν πατεῖ" μέγιστος. καὶ μετὰ δι' Γεπστάκα

θαλάτῃ, οὗ στρατῷ εἰς τὸν Αἰγυπτιον, καὶ τῷ Αἰ-
γυπτιῶν βασιλεῖ Ἀμυρτάῳ, Κομβαφῆως τῷ ἡ-
μιάρρενος, ὅς μὲν μέγα δυναμὸς παρὰ τοῦ Αἰγυ-
πτιῶν βασιλεῖ, καταπρόδόντος τῆς τε γούρας καὶ

πᾶσι τῷ Αἰγυπτιῶν στρατοῦ, ἐφ' ᾧ ἡγε-
σθαι ὑπαρχος Αἰγυπτίου. καὶ γέρονε. ταῦτα

γὰρ αὐτῷ Καμβύσης Διὰ Ἰξαβάτου τῷ Κομ-
βαφῆως αἰεψίου συνέστη, καὶ αὐτὸς οἰκιοφώνως

ὑστερον. ὁ γυνεὶα δὲ λαβὼν δι' Ἀμυρτάῳ, οὗ δὲ
ἄλλοι καὶ εἰργάσατο ἡδὲ εἰς Συστά ἀνάστατον πύ-
εξ ακισχίλοις Αἰγυπτιοῖς, οἷς αὐτὸς ἡρέπισατο, ἐ-
ποίησατο. καὶ πύ Αἰγυπτιον δὲ πᾶσαι ὑπέταξεν. ἀπὸ
θανοῦ δὲ τῇ μάχῃ, Αἰγυπτιῶν μὲν μυριάδες πέντε,

Συσα cum sex millibus Ægyptiorum quos ipse delegit, relegavit. Sed & vniuer-
sam Ægyptum subegit : obieruntque in ea pugna Ægyptiorum quinquaginta millia,

ram strenue Persæ ac Saccæ pugnauerunt
ut penes eos victoria fuerit : interfecti
Derbicum rege Amoro, cum duobus
eius filiis. occubuerunt autem Derbi-
cum triginta millia, Persarum nouem
millia : & regio in ditionem Cyri con-
cessit. Cyrus vero sub mortis tempore
Cambysem primum filium regem crea-
uit : iuniorem vero nomine Tanyoxar-
cem, dominum Bactriorum & ipsius
regionis, necnon Choramniorum, Par-
thiorumq; & Carmaniorum : & ut suas
regiones a tributo soluendo liberas ha-
beret, statuit. Ex Spitamæ autē liberis,
3 Spitadem quidem Derbicibus præfe-
cit, Megabernē autem Barcaniis : eosq;
matri in omnibus obtemperare iussit.
Quinetiam illos & mutuo & cum A-
morge dexteris in amicitie testimoni-
um iungere voluit : & illis quidem qui
in mutua beneuolentia permanerent,
omnia fausta precabatur : at illos qui
prioris iniuriam illaturi essent, deuo-
uebat. His dictis diem suum obiit, tertio
a vulnere accepto die, quum annos tri-
ginta regnauisset. Atque hic finem habet
undecimus Ctesie Cnidii liber.

Duodecimus vero a regno Camby-
sis incipit. Hic 4 regnans iussit patris
corpus per Bagapatem eunuchū apud
Persas sepeliri, & alia quemadmodum a
patre constituta erant, administrauit.
Plurimum vero apud ipsum authorita-
te valebat Artasyras Hyrcanius : ex eu-
nuchis autem Ixabates & Aspadates
& Bagapates, qui etiam apud patrem
maximus fuerat. Post Petisacæ 6 autem
mortem, hic aduersus Ægyptum & A-
myrtzum Ægyptiorum regem exercitū
7 ducit, quum Combapheus eunuchus,
qui plurimum apud Ægyptiorum re-
gem poterat, pontes & alias Ægyptio-
rum res prodidisset, ut ipse Ægypti præ-
fecturam consequeretur. id quod fa-
ctum est. ita enim cum eo Cambyses
pactus fuerat, primum per 8 Ixabatem
Combaphei patruelem, & suis ipse
verbis postea. Quum autem Amyrtz-
um viuum cepisset, nullo alio ipsum de-
trimento affecit, nisi quod illum in

am

1 Smerden Cyri perpetuo Herodotus nominat. 2 Videndus de his Stephan. & Strabo. 3 Spitacen supra. 4 regnum adeptus, patris mox corpus per B. e. in Persiam sepeliendum misit. 5 Izabates 6 enim 7 ducit, quem & superauit, cum ei Comb. 8 Izabaten

9 1 Max. Max. Ἰξαβάτης 2 id est Ἰντα. Num. 21. v. 35. Deuter. 2. v. 34. Hesych. sed Ἰντα ἰλόν Zosim. D.H. ad pag. 47. Phot. in illa Theoph. Simocati verba Ἰντα ἰλόν.

- x **Perseus** viginti. Quidam autem magus cui nomen erat **Sphendadati**, quum fuisset ob delictum verberibus a Tanyoxarce cæsus, accedit ad Cambysem, & apud eum fratrem Tanyoxarcem accusat, eum ipsi insidias moliri dicens: argumentum etiam rebellionis addens, quod, si vocaretur, non veniret. Cambyse igitur fratrem ad se venire iubet. ille vero aliquo negotio detentus, profectioñ distulit. Tunc vero magus eum audacius criminari. At mater Amytis³ verba magi suspecta habens, Cambysem filium ne fidem haberet mago, admonebat. at rex se non credere fingebat: quum tamen maximopere crederet. Quum autem tertium a Cambyse frater esset accersitus, venit: ipsumque frater amplexatus est, quum nihilominus de illo interficiendo cogitaret. sed hanc cogitationem ad exitum inscia Amytide perducere conabatur. id quod perfectum est. nam magus consilium cum rege communicans, hunc dolum machinatur: Quum ipse Tanyoxarcei esset simillimus, consilium regi dat ut ipsi tanquam falso fratris regis accusatori, caput abscindi coram omnibus iubeat: clam autem Tanyoxarcem interfici imperet. quinetiam illius vestem sibi indui magus postulat, ut ex ipso vestitu Tanyoxarces esse iudicaretur. atque hæc sunt. ⁴ nam hausto sanguine taurino interficitur Tanyoxarces: at magus illius veste induitur, & Tanyoxarces existimatur: diuque latet omnes præter Artosyran, Bagapatem & Ixabatem. his enim solis rem Cambyse aperire ausus est.
- xi Cambyse autem Labyzo qui primus erat inter Tanyoxarcis eunuchos, & a² his ad se vocatis, magum illa veste indutum, ostendit sedentem, dixitque, Hunc esse Tanyoxarcem existimatis? Labyzus vero miratus, Quem alium, dixit, esse putemus? Adeo propter similitudinem magus larebat. Mittitur ergo ad Bactrios, & omnia non secus ac si Tanyoxarces esset, administrat. Post annos vero quinque, res tota declaratur Amyti per Tibetheum eunuchum, quem magus verberauerat, petitque Sphendadarem a Cambyse: qui dare noluit: quamobrem⁶ illa eū execratur & hausto veneno moritur.
- xii

Περσῶν δ' δύο. Μάγος δὲ πρὸς Σφειδάδατην ὄνομα, αἰμαρτήσας καὶ μαστιγῶντας ὑπὸ Τανυοξάρ-
 κα, ἀφικνῆται πρὸς Καμβύσιν, ἐσθλαβάλλοντι δὲ
 ἀδελφὸν Τανυοξάρκην ὡς ἐπιβυλάοντα αὐτῷ
 καὶ σημεῖον ἐδίδου τὴν ἀποστασίαν, ὡς εἰ κληθεὶς ἐλθεῖν,
 ἔκ αὐτῷ ἐλθοῖ. δηλοῖ τοίνυν ὁ Καμβύσης ἐλθεῖν τὸν ἀδελ-
 φόν· ὃν, χρεῖας δὲ πρὸς ἀπατήσας ἀδελφὴν, αἰεδαλέτο.
 παρρησιαζέται τῆς ἀφελουαῖς πλέον ὁ μάγος.
 " Ἀμυτις ἢ ἡ μήτηρ ταύτη μάγος ὡς ἐκ τῶν παλαιῶν,
 ἐσθλὴ καὶ Καμβύσιν τὸν υἱὸν μὴ πείθεσθαι. ὃν ὑπεκρί-
 νετο μὴ πείθεσθαι, ἐπεὶ περὶ τὴν μάγισαν. ὅτε πεμφαμέ-
 νη, ὃν τείτον Καμβύσης πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἀφελου-
 αῖ καὶ ἀσπάζεσθαι αὐτὸν ὁ ἀδελφός, " ἔδεν ὃν ἦτον
 αἰελεῖν ἐμελέτα. κρύφα ὃν Ἀμύτις εἰς πρὸς αὐτὸν
 λαγνῇ τὴν μελέτην ἐσσευδε. καὶ λαμβανὴ πρὸς ἡ πα-
 ρησια. ὃν ὁ μάγος βουλῆς τῆς βασιλέως κρινώσας,
 βυλάδῃ τοῖς πόντοις ὅμοιος ἐκ αὐτῶν ὁ μάγος κατὰ τὰ
 Τανυοξάρκη. βυλάδῃ τοιγάρων αὐτὸν μὴ ἐκ τῆς
 φανερῆς, ὡς δὴ τὴν ἀδελφῆς βασιλέως κατὰ πόντα, τὴν
 κεφαλὴν πρὸς σταζαῖς ἀποτμήσειεν, ἐκ τῆς πρὸς
 κρυπτῶν αἰμαρτήσας Τανυοξάρκην, καὶ τὴν σκείνην ἐκ
 λυὼ ἀμφιασθῆναι τὸν μάγην. ὡς καὶ ἐκ ἀμφιασμάτι
 νομίζεσθαι Τανυοξάρκην. καὶ γίνεται ταῦτα. αἰμαρ-
 τῶν τῶν αὐτῶν, ὃν ὅτε πρὸς αἰμαρτῆς Τανυοξάρκης. ἀμ-
 φιαζέσθαι ὃν ὁ μάγος, καὶ νομίζεσθαι Τανυοξάρκης. καὶ
 λαμβανὴ τῶν αὐτῶν ἐκ τῶν πολλῶν χρόνων, πλεὺς Ἀρ-
 σούρα καὶ Βαγαπάτη καὶ Ἰξαβάτη. τῶν τοῖς γὰρ μό-
 νοις Καμβύσης ἐπαρρησιαζέσθαι πρὸς αὐτὸν. " Λάβυζος
 ὃν ἡ μαρτυρία τῶν πρὸς αὐτὸν οἱ ἦσαν Τανυοξάρκην, ὃν
 πρὸς καλεσάμενος ὁ Καμβύσης, καὶ τῶν δὲ πρὸς αὐτὸν,
 διέξας τὸν μάγην ὡς ἐξημάτης οὐ καλῶς ὁμοῖον, Τῶν
 (ἐφ) νομίζετε Τανυοξάρκην; ὃν ὁ Λάβυζος, βασ-
 μάσας, καὶ τῶν δὲ πρὸς αὐτὸν, ἐφ, νομίζεσθαι πρὸς αὐτὸν ἐλ-
 θατε τῶν ὁμοιότητι ὁ μάγος. ἐκπέμπει ὃν εἰς Βακ-
 τρίας, καὶ πρὸς αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ὡς Τανυοξάρκης. πέντε δὲ
 ἐταυτῶν διελθόντων, μελῶσται ἡ Ἀμυτις ὁ δρῶν
 μετὰ τῆς βασιλέως ὃν ἡ μαρτυρία, ὃν ὁ μάγος τυπήσας
 ἐτύχαιε. καὶ αὐτὸς τὸν Σφειδάδατην πρὸς Καμ-
 βύσιν. ὃν ὃν δίδωσιν. ἢ ὃν ἐπὶ αὐτῶν, καὶ πῶς αὐτὸν
 καὶ, πλεῖστα. Οὐδὲ ὁ Καμβύσης, καὶ τῶν ἰσχυρῶν

¹ Perseus, eum duobus viris. ² Smerdes magum constituit Herodotus. vocat. ³ id quod erat de mago suspicata, ⁴ Venenosum autem esse docens medici: sed non alio veneno existimant illud; Themistocles, alii. vide Ptolem. Herphastionis excerpta apud Photium. ⁵ Ixabaten. ⁶ diras illi imprecata

§ 1 al. μάγος. 2 Max. Marg. ἐπὶ αὐτῶν ἀδελφῶν ἰμαλῶν. 3 I. Βαγ. καὶ Ἰξαβάτην. at C. Patia. Τζαβάτην. D. H.

σφαζομένης αἵμα σὺν δ' ὀφθαλμοῖς καὶ αὐτοῖς. καὶ
πικτεῖ αὐτὴ ἡ Ρ' ὡς αἴνη παρὰ τὸν ἀκέραιον καὶ
πλεονάζον. καὶ αἱ μάχαι ἀέθρουσιν αὐτῶν πλεονάζοντες.
τῶν τεράτων δηλώσιν, ὅτι " οὐ καταλείψει τῆς ἀρ-
χῆς Δ' ἀδελφόν. καὶ ἐφίσταται αὐτῶν ἡ μήτηρ ὅ-
τι νικτὶ ἀπὸ τοῦ σπλάγχθους αὐτῆς. καὶ πλεονάζον-
τες. ἀφικνέμενος δ' εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ζέων ἐν ὑδα-
σιν μαχαίρα, ὅρα τὴν χάριν, καὶ δὴν μερὸν εἰς δι-
μύον, καὶ ἐνδεκατῶς τελευτᾷ, βασιλεύσας δυοῖν
δύοις ἐτάσσει.

Βασιλεὺς δὲ καὶ Ἀρταξέρξης, ὅτι ἡ Καμ-
βύσης τελευτῆς, ἐβουλόσατο βασιλεύσασθαι δι-
μάχον. καὶ ἐβουλόσατο, ἐκείνου τελευτῆς αὐ-
τοῦ. λαβὼν δὲ τὸ Καμβύσου σῶμα " Ἰξάδατος ἡ-
γούμενος Πέρσας. τῷ μάρτυρι δὲ βασιλεύσας ἐπὶ
ὀνόματι τῷ Τανυξάρχου, ἦκεν Ἰξάδατος ἐκ Περ-
σίδος, καὶ κατεπὼν τῇ στρατιᾷ πάσῃ, καὶ θεία-
σας δι' ἡμῶν, κατεφυγῆς δ' ἰερί. ἐκ τῆς
τε συληφῆς ἀπετμήθη. Ἐν τῷ ἐπὶ
τῷ Περσῶν ὀπίσθησι σκεῖντο ἀλλήλοις κατὰ τῶν

μάρτυρι, Ὁρόφας, Ἰδέρης, " Νορδονάδατος, Μαρ-
δόνιος, " Βαρίσσης, Ἀρταφέρνης καὶ Δαρείος Ὑστά-
σπας. πύτων ἀλλήλοις τῶν δόντων, τῶν δὲ καμ-
βαίεται καὶ ὁ Ἀρταξέρξης, εἴτα καὶ ὁ Βασιλεὺς,
ὅς τ' αἱ κλεῖς πάσας τῶν βασιλείων εἶχε. καὶ εἰσλ-
θόντες Δ' τῷ Βασιλεὺς οἱ ἐπὶ αἱ εἰς τὰ βασιλῆα,
δυσκοιοῖσι δι' ἡμῶν παλακῇ Βαβυλῶνα συγ-
καθίσταντα. ὡς δὲ εἶδεν, αὐτῶν ἡσυχία καὶ μηδὲν
δύρων τῶν πολεμικῶν ὀργάνων, (πᾶν γὰρ ὁ Βα-
σιλεὺς λαβὼν ὑπεξήγαγε) διέφρον χρύσειον
συντείνεας, καὶ λαβὼν τὸ πόδα, ἐμάχετο. καὶ τέλος,
κατακτενῆς ὑπὸ τῷ ἐπὶ αἱ, ἀπέθανε, βασιλεύ-
σας μύνας ἐπὶ αἱ.

Βασιλεὺς δὲ τῷ ἐπὶ αἱ Δαρίος, τῷ ἴστω, καὶ
κατὰ συνέπειαν ἀλλήλοις, " περὶ τοῦ, μαχαίῃ πνι-
γνύσκει, " ὅτι ὁ ἡλῖος πρὸς ἀνατολὰς ἐρχέτο,
χρεμίσσας. ἀγῆται πῶς Πέρσας ἐορτὴ τῇ μα-
γοφονίας, καὶ ἡ " Σφενδάδατος ὁ μάρτυς αἰρή-
ται. Δαρείος πρὸς πᾶσι τὰ φονεαυτῶν κατασκευ-
ασθῆναι ἐπὶ τῷ διασφῶρει καὶ κατὰ ἀνάγκην.

ὅτι ὁ
magus interfectus est, festum, magophonia dictum, apud Persas celebra-
tur. Hic Darius sepulcrum sibi extrui in duplici monte iubet, atque id extruitur.

iugularentur, sanguis non fluens. ipse ex re magis etiam deiectione an-
nat. Sed & Roxane puerum capientem reperit: magique ipsi dicebant, hanc prodigiorum significationem esse, nullum regni successorem ab eo relic-
tum iri. Mater etiam noctu illi in somnis apparet, ob eadem perpetrata minabatur: ideoque magis etiam angustabatur. Quum autem Babylonem accessisset, & ibi paruum lignum cultro poli-
ens, tempus ut falleret, femoris muscu-
lum percussisset: undecimo die mortem obiit, quum duodeviginti annis regna-
uisset.

Bagapates autem & Artasyras, at-
tequam Cambydes moreretur, consili-
um inierunt regni mago tradendi, qui
quidem illo mortuo regnum adeptus
est. At Izabates sumptum Cambydis cor-
pus in Persidem portavit. unde veni-
ens, dum magus sub Tanyoxarcis no-
mine regno potiretur, de eo apud uni-
versum exercitum indicium professus
est, eumque infamavit. Quod quum fecisset, in templum confugit: indeque
comprehensus est, & ei caput abscissum.
Vnde septem inter Persas principes
viri una aduersus magum conspirauere,
Onophas, Idernes, Norondabates,
Mardonius, Barisses, Artaphernus &
Darius Hytaspis filius. Hi, quum inter
se fidem dedissent, assumitur etiam Ar-
tasyras, praetereaque Bagapates, qui cla-
ues omnes regiarum adiū habebat. Illi
igitur septem viri Bagapatis opera in re-
gias aedes ingressi, magum inueniunt ca-
pellice Babylonia dormientem. Qui
quum illos vidisset, profilit, & nullo in-
strumento bellico reperto, (quoniam om-
nia Bagapates clam subtraxerat) se-
dile aureum confregit, eiusque pedes re-
perto, quum pugnaret, tandem a septem
illis viris vulneratus, morte obiit, quum
septem menses regnauisset.

Regnat vero ex septem illis viris,
Darius, quum eius equus (iuxta id quod
inter eos conuenerat) arte quadam ad-
hibita primus post solis ortum hinni-
set. Ceterum quo die Sphendada-
tes

1 qua sane ex re animo concidere coepit, ac magis etiam postea, quando ei Rox. cap. pu. pep. & magi renunciarunt, &c.
& vero post illius mortem detulere. (regnum sc.) 3 Izabates 4 illustres. 5 Norondabates, Ma. Barisses, &c. 6 Rox-
ane i. 3. & Agathias 1. 2. 7 bicipiti. Lege Persepolis aucti descriptionem apud Diod. Sicul. lib. 17. Bibliot. vbi βασιλῆα, &c. huius
locum vocat. Potentioris autem in montibus fere sepeliri solitos, nulla videretur scriptorum testimonia docere.
8 1 Melius τελευτῆς ὅτι ὑ. sequi, pro βασιλεύσαντι legendum puto i. βασιλεύσαντι. nimirum ὁ μάρτυς. nam illos duos regnasse falsum
comprobat. H.S. 2 Aut addendum τῷ κεφαλῇ, aut subaudiendum dicendum est. H.S. 3 Herodot. Thaliā, & Themist. orat. 12. ἡπα-
ρτοῖς ὁ αὐτοκράτωρ, οὐχ ἵππου χεῖρες ἔχοντες, ἀλλ' ἀνθρώπων ἐδὲ καὶ αἰῶνι [sic legendum in editis, id est, ἀνθρώπων αἰῶνι, non καὶ αἰῶνι] ἡμῶν, &c.
ὁ βασιλεὺς. D.H.

sed quum id videre cuperet, à Chaldæis & à parentibus prohibetur. Quum autem parentes eius ascendere voluissent, ceciderunt atque interierunt: quum sacerdotes qui illos sursum trahebant, illud conspicati & inde timore correpti, funes laxarent. Quæ res ingentem Dario maerorem attulit: & illis qui eos trahebant, numero quadraginta, amputata capita fuerunt. Darius præterea Ariaramnem Cappadociæ satrapam aduersus Scythas proficisci, & viros feminasque captiuos abducere iubet. Ille autem cum triginta nauibus quinquagenum remorum traiciens, id exequutus est. Comprehendit autem & fratrem regis Scytharum Marfagerem, quum eum à suo fratre ob male administratum munus in vincula coniectum inuenisset. At Scytharces Scytharum rex, iratus, litteras Dario scripsit contumeliosas: & similiter ipsi responsum est. Darius tandem octingentorum millium exercitu coacto, & Bosphoro Istroque ponte iunctis, aduersus Scythas profectus est, & quindecim dierum itinere progressus est: sibi que mutuo arcus miserunt. Sed quum Scythiei validiores essent, Darius pontes transiit, atque festinanter dissoluit antequam totus transiret exercitus: quare Scytharces octoginta illa hominum millia in Europa relicta, interfecit. Darius vero, quum pontem pertransisset, domus templaque Chalcedonenſium combussit: quoniam pontes qui versus regionem suam spectabant, dissoluere tentauerant, & aram, quam Darius transiens, in honorem Iouis diabateri statuerat, euerterant. Datis autem ex Ponto rediens & Medicum exercitum ducens, inſulas Græciamque populabatur: cui apud Marathonem Miltiades occurrerit, vicitque barbaros: & ipse quoque Datis occubuit, eiusque cadaver petentibus Persis denegatum est. Darius autem ad Persas reuersus est, ubi celebratis sacrificiis, quum triginta dies morbo laborasset, mortuus est: qui annos ante regnum vixerat, & annos vnum & triginta regnauerat. Obiit etiã diem suum Artabazas. Bagapates autem, quum sex annos sepulchro Darii assedisset, mortuus est.

ὅτι θυμὸς αὐτοῦ εἶδεν αὐτὸν, ὑπὸ τῇ Καλδαίων καὶ τῇ γυναικὶ κλυέται. οἱ δὲ γυνεῖς, ἀεὶ λυγροὶ βουλευντές, ὅτι οἱ ἱερεῖς εἶδον οἱ ἀεὶ λυγροὶ αὐτοῖς, καὶ ἐφοβήθησαν, καὶ φοβηθέντες ἀφῆκον τὰ σχοινία, ἐπεσον καὶ ἐτελεύτησαν. καὶ ἐλυτῆθη Δαρεῖος λίδω: καὶ ἀπετμήθησαν αἱ κεφαλαί, πτωχίσθησαν οἱ τῶν αἰετῶν. Ὅπῃ δὲ τῆς Δαρεῖος Ἀεραρχίῃ τῶν σατραπείων Κασπαδοκίας, ὅτι Σκύθας ἀφῆκεν, καὶ αἰσθάνεται καὶ γυναικας αἰχμαλωτίσαι. ὁ δὲ, ἀφῆκεν τῶν τῶν ἐν τῇ ἐκείνῃ, ἡ χημάλωσι. στείλας δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν τῆ βασιλείας τῇ Σκυθῶν Μαρσαγῆτι, ὅτι καὶ αὐτὸν ὄντων τῶν οἰκείου ἀδελφοῦ δεδεμένον. ὁ Σκυθάρχης δὲ ὁ Σκυθῶν βασιλεὺς ὀργισθεὶς ἐγγράφειν ὑβρίζων Δαρεῖον καὶ αὐτὸν ἐγγράφει αὐτῷ ὁμοίως. τὸ ἐκείνῃ δὲ ἀγγέλλας Δαρεῖος, ὅτι δόκοντα μυριάδας, καὶ ζῶντας ὁ Βάσπερος καὶ ὁ Γῆρας διέβη ὅτι Σκύθας, εἶδον ἐλάσας ἡμερῶν ἰε. καὶ αὐτὸν πεμπον ἀλλήλοισι τὸ ἕκαστον. ὅτι κεραιεῖται δὲ τῶν τῇ Σκυθῶν. ὁ δὲ καὶ φάσιν Δαρεῖος διέβη τὰς γέφυρας: καὶ ἐλθὼν ἀπὸ τῶν τῶν ὅλων ἀφῆκεν τὰς γέφυρας. καὶ ἀπὸ τῶν τῇ Σκυθῶν οἱ καὶ αὐτοὶ φησὶν ἐκ τῇ Εὐρώπῃ, μυριάδας ὅκτα. Δαρεῖος δὲ τῶν γέφυρας ἀφῆκεν, ὅτι Χαλκηδονίων οἱ καὶ ἱερεῖς ἐκείνῃ, ἐπὶ τῇ πόλει αὐτοῖς γεφυρὰς ἐμελέτησαν λῦσαι: καὶ ὅπῃ ὁ βασιλεὺς, ὁ περὶ τῶν Δαρεῖος καὶ τῶν τῇ Σκυθῶν ἀφῆκεν τὸν Διὸς, ὅτι φάσιν αὐτοῖς. Δαρεῖος δὲ ἐπὶ τῶν τῇ Πόντῳ, καὶ τῇ Μιθριδάτῃ ὅτι ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ τῇ πόλει καὶ τῇ Εὐρώπῃ. ὁ Μαρσαγῆς δὲ Μιλτιάδης ἀφῆκεν τὸν πόλεμον, καὶ νικᾷ τὸν βαρβάρους, καὶ τῇ πόλει καὶ αὐτὸν Δαρεῖος. καὶ ὁ δὲ τὸ σῶμα Πέρσης αὐτὸν σαρκεύς εἶδον. Δαρεῖος δὲ ἐπὶ τῇ πόλει Πέρσης, καὶ τῇ πόλει. καὶ ἡμερῶν ἰουστῶν ἰε, τελευτᾷ: ζῆσας μὲν ἐπὶ τῇ πόλει βασιλείας, βασιλεύσας δὲ ἐπὶ τῇ πόλει. ἀπὸ τῶν τῇ Ἀρταύρατος, καὶ ὁ Βαγαπάτης δὲ τὸ σῶμα Δαρεῖος τῇ ἀφῆκεν τὸν πόλεμον.

1 ad serpentum aspectum funes territi remisissent. 2 Ariamnen 3 Marfagerem, 4 ob illata mala 5 lancyrum nomine iustit. lib. 2. 6 Bosporo 7 De arcu ab Aethiopum rege seu ad Cambysen misso lege Herodot. lib. 3 post init. 8 Scythiis cui validior esse duxeretur, fugiens per pontes Darius, fest. eos. 9 apud ipsos erant. 10 Solenne quippe gentibus suis, iras. itus causis diis sacrificare. Luc. apud Plut. Euphrati i. autum. facit. 11 ut Pontice præerat classi, inf. 12 Marathonia pugna. nihil unquam celebratū. ecc. ad eam describendum occupatis doctorum ingenio, Plut. æffe. 13 cum annos vixisset ante regnum XII, post regnum aditum trig. & vn. 14 Septem ¶ In veteri libro inter alia est oī insertum erat superius. sed locus hic non attendendi, neq. intelligi nisi ex aliorum historia potest. H.S. 2 Σκυθάρχης, ὅτι in marg. Σκυθῶν βασιλ. Max. Mar. 3 In altero exemplari non sine magno errore scriptus est inusitato modo numerus ad pro quo hic ip. ubi etiam mendum esse quia suspicari possit. H.S.

^{Α' πικρὸς}
^{D.H.} Βασιλεύς Ξέρξης ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Ἀρταπάρμος ὁ
 Ἀρτασούρα παῖς γίνεταί διωαδὸς παρ' αὐτοῦ, ὡς ὁ
 πατὴρ παρὰ τὸν πατέρα, καὶ Μαρδόνιος ὁ παλαιός.
^{Α' πικρὸς}
^{Μακρὸς}
^{Α' πικρὸς}
^{Α' πικρὸς}
 ὁ Ξέρξης Ὀνόφα θυγατέρα Ἀμιστρίν, καὶ γίνεταί
 αὐτοῦ παῖς Δαρδανός· καὶ ἔτερος μὲν δύο ἔτη, ὕψους
 αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ Ἀρταξέρξης καὶ θυγατέρες δύο, ὧν ἡ μὲν
 Ἀμυτρίς, καὶ ἡ Ὀνομασίδη τῆς μάμμης· ἡ δὲ Ροδω-
 γυνή. Ὁ δὲ Ξέρξης στρατὸν ἐπέστη τῆς Ἑλ-
^{Καρχαδ. D.}
^{H.} λίας, ὅτι τὸ Χαλκιδόνιοι λῶσαι τὸ γέφυρα (ὡς
 ἡδὲ εἴρηται) ἐπεσθῆσαν· καὶ ὅτι δι' βασιλῆα ὃν ἔσπευ-
 Δαρδανός, καὶ αὐτὸν καὶ ὅτι Δάπιν Ἀθηνῶσι αἰεῖλον, καὶ
 ὁ δὲ δι' νεκρὸν ἔδδοσαν. πρὸς τὸν δὲ εἰς Βαβυλῶνα
 ἀφίκετο, καὶ ἰδεῖν ἐπεθύμησε τὸ Βελιταῖα τάφον, καὶ
 εἶδε Δαμά Μαρδονίον καὶ τὸ σῶμα ἐλαίᾳ σκεῖσθαι
 οὐκ ὡς ἐγχεσθαι πλοῦς πληροῦσαι. Ἐξελαιώει
 Ξέρξης εἰς Ἑκβάτανα, καὶ ἀγγέλλεται αὐτῷ ἀπό-
^{Κ. D.H.} στασις Βαβυλωνίων, καὶ Ζωπύρου τῆς στρατηγῶν αὐ-
 τοῦ ὑποσφῶν αἰμαίρεσις. ὅπως καὶ παρὰ τῶν πε-
 σι Κτησίας, καὶ οὐχ ὡς Ἡρόδοτος· ἀλλ' ὅτι Ζωπύρου
 ἐκείνος λέγει, πλεονέκτης ὅτι ἡμίονος αὐτῷ ἔτεκεν. ἐπὶ
 τὰ γὰρ ἄλλα Μεγαβύζον οὗτος λέγει Δαπαράξα-
^{Κ. D.H.} σαι, ὅς ἐστι γαμβρὸς ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Ἀμυτρί, τῇ
 Ξέρξης. ὅπως μὲν ἡλῶ Δαμά τῷ Μεγαβύζου Βα-
 βυλών. δίδωσι δὲ αὐτῷ Ξέρξης ἄλλα τε πολλὰ, καὶ
 μύλην χρυσῶν, ἧς ἐλχυσαν τάλαντα· ὁ ἡμίονος τοῦ
^{Καρχαδ. D.H.} τῷ βασιλικῶν δώρων παρὰ Γέρσας ὅτι. Ξέρ-
 ξης δὲ σωμαγείρας· στρατὸν Περσικὸν, αὐτὸ τῷ
 ἀρμάτων, ὀγδοήκοντα μυριάδας, καὶ τετταρεὶς χιλί-
 ας, ἡλαυνεὶ ἐπὶ τῇ Ἑλλάδα, ζῶντι δὲ Ἀβυδον.
 Δημόφρων δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος παρεχόμενος ἦσαν
 πρὸς τὸν καὶ σκεῖν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ὁρεῶσει, καὶ ἀπεργα-
 ζεῖς Λακεδαιμόνα ἐφόδον. Ξέρξης δὲ πρὸς βαλεῖν
 ἐπὶ Θερμοπύλαις Λεωνίδα τῷ στρατηγῷ τῷ Λα-
 κεδαιμόνιον, δὲ Ἀρταπάρμου, ἔχοντος μυρίους. καὶ
 κατεχέσθη ὁ Περσικὸν πλήθος, τῷ Λακεδαιμόνι-
 ων δύο ἡ τεῶν ἀναιρεθέντων. εἶτα πρὸς βαλεῖν κε-
 λδὸν μὲν δις μυρίων καὶ ἡπταγίνεται κακίων. εἶτα
 μακρὸν ἔστη ἐπὶ τῷ πολέμῳ καὶ μακρὸν ἔστη,

Regnat Xerxes filius eius, apud quem
 Artapanus Artasyræ filius maximam
 obtinet auctoritatem, quemadmodum
 eius pater apud patrem regis obtine-
 rat, itemque Mardonius antiquus. Ex
 eunuchis autem plurimum apud eum
 poterat Natacas. Xerxes uxorem duxit
 Onophæ filiam Amistrin, ex qua filium
 suscipit Darium: & post biennium, al-
 terum, Hystaspem nomine: & præterea
 Artoxerxem: duasque filias, quarum
 una, Amytis, nomine auiæ, vocatur: al-
 tera, Rhodogune. Xerxes aduersus
 Græcos expeditionem suscepit, quod
 Chalcedonenses pontem soluere conati
 essent, (quemadmodum iam dictum
 est) & aram à Dario erectam diruissent
 quodq; Datin Athenienses interfecis-
 sent, neque cadaver eius dare voluis-
 sent. Primum igitur Babylonem profectus
 est: & Belitanæ videre sepulcrum
 exoptauit: viditq; opera Mardonii ad-
 iutus: & urnam olei non potuit, quem-
 admodum scriptum erat, implere. In-
 de Ecbatana profecto, defecisse Baby-
 lonios, & Zopyrum suum ducem inter-
 fecisse, nunciatur. In hunc modum de his
 loquitur Ctesias, non quemadmodam Herodotus.
 nam quæcumque hic de Zopyro, (nisi
 quod mula ipsi peperit) ille à Megabyzo
 describit, qui Xerxis gener erat, quem filiam
 eius Amytin uxorem duxisset. Ita Baby-
 lon capta est per Megabyzum: cui Xer-
 xes, præter alia multa, molam auream
 sex talenta pendentem donauit, quod
 apud Persas omnium regionum mune-
 rum est pretiosissimum. Xerxes autem
 Persico exercitu coacto, qui ex millibus
 octingentis constabat, præter currus
 instructis etiam mille triremibus, in
 Græciam profectus est: Abydumque
 ponte iunxit. Adeum Demaratus La-
 cedæmonius tum primum accessit, &
 cum illo traiecit, eumque ab inuaden-
 da Lacedæmone prohibuit. Xerxes
 porro per Artapanum quindecim milia
 ducentem, apud Thermopylas cum
 Leonida Lacedæmoniorum duce præ-

1 ille prisca a παλαιός, quem Maiorem etiam dixeris. 2 Xerxes & Amistrin Scaliger Affsurum & Esfherum in scriptis
 sit, quod Nic. Serapinus confutavit. 3 ΑΓΓΕΙΤΑ. 4 Rhodogunes cuiusd. Persica imaginem habes apud Philostratum lib. 2. Icon. 5
 5 Asian. lib. 13. ποικίλης cap. 3. legend. 6 sex talentorum pondo 7 cum Abydū ponte iunxisset, in Gr. copias duxit. 8
 ne Lacedæmonia rex inuaderet, impediuit. 9 decem mil.

minus victi fuissent, ¹ quinquaginta mil-
lia iubet educi: & quum nihil profice-
ret, bellandi finem fecit. ² Sed Tho-
rax Theſſalus, & apud Trachinienſes
potentiſſimi Calliades & Timaphernes
cum exercitu aderant: quos Xerxes
quum vocaſſet, vnaque Demaratum &
Hegian Ephesium, Lacedæmonios nul-
la ratione vinci poſſe, niſi ³ circumda-
rentur, intellexit. Perſarum itaque qua-
draginta millia, ⁴ quum duo illi Trachi-
nienſes per inuia eos duxiſſent, Lacedæ-
monios à tergo adoriuntur: qui cir-
cudati, omnes ad vnū fortiter pugnan-
tes occubuerunt. Rurſus Xerxes ad-
uerſus Platæenſes exercitum centum
& viginti milliū mittit, & Mardonium
eius ducem conſtituit. Qui autem Xer-
xem in Platæenſes concitabant, erant
Thebani. Mardonio occurrit Pauſanias
Lacedæmonius, trecentos Spartanōs
& mille accolas, ex aliſque urbibus ſex
millia ſecum ducens. Ibi ſuperato exer-
citu Perſarum, Mardonius vulneratus
aufugit. Hic Mardonius quum à Xerxe
ad diripiendam Apollinis ædem miſſus
eſſet, ingruente ingenti grandine op-
preſſus moritur: quæ res Xerxi maxi-
mum mærorem attulit. ⁵ Is cum ſuis
copiis Athenas proficiſcitur: ſed quum
Athenienſes armatis centum & decem
triremibus ad Salaminem fugiſſent, vr-
bem vacuam capit, quam incendit, præ-
ter arcem. in ea enim etiam aliqui re-
lictī pugnant: tandemque quum &
illi noctu fugiſſent, ⁶ illam etiam no-
ctu combuſſerunt. Xerxes autem quum
inde ad anguſtiſſimum Atticæ locum,
Heracleum appellatum, veniſſet, ag-
gerem Salaminem verſus ducere cœ-
pit, pedestri itinere ad eam ⁷ traicere
cogitans. Sed conſilio Themisto-
clis Athenienſis & Ariſtidis, ſagittarii ex
Creta accerſuntur, ac veniunt: deinde
bellum nauale Perſarum & Græcorum
geritur. Perſæ naues habebant pluſquā
mille, ducemque Onophan: Græci ve-
ro ſeptingentas. Græci tamen victores
euadunt: ⁸ & quingentæ naues Perſa-
rum proſtigantur: & fugit Xerxes con-
ſilio rurſus & arte Ariſtidis atque The-
miſtoclis. In ⁹ reliquis vero omnibus
proeliis ceciderunt Perſarum centum & viginti millia. At Xerxes, quum in Aſiam tra-
ieciſſet, & Sardis proficiſceretur, miſit Megabyzum vt templum Delphicum diriperet:

πῆλθον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ καλὴν μάχην, μετὰ
περσικῶν καὶ ἐπὶ ὁδοῖν αὐτοῖς, ἐλυσί ποτε δὴ
πόλεμον. Θώραξ δ' ὁ Θεσσαλός, καὶ Τρα-
χινίων οἱ δαυατοί, Καλλιάρχης καὶ Τιμαφέρνης, οἱ δ' D.H.
παῖδες αὐτῶν ἔχοντες. καλέσας δ' Ξέρξης τῶν
πολεμίων καὶ τῶν Δημαράων καὶ τῶν Ἡγίων καὶ Εὐφείων
ἐμμενέων ὡς ὅτε αὐτῶν ἦσαν Λακεδαιμόνιοι εἰ μὴ
κινῶντο. ἡγουμένων δ' τῶν δύο Τραχινίων
Διόδωρος καὶ Περπύκτος διελήλυθε, μυριά-
δες πέντε καὶ ἑξήκοντα γίνονται τῶν Λακεδαιμόνι-
ων, καὶ κυκλωθέντες ἀπέθανον μάχῳ μοι αὐδραῖος
ἀπὸντες. Ξέρξης δ' πάλιν ἐπὶ τὸν Πλάταιον πέμπτει
καὶ Πλαταιέων, μυριάδας ἑβδόμη, ἡγουμένων αὐτοῖς
Μαρδόνιον ὅπως ἴσως. Θηβαῖοι δ' ἦσαν καὶ Πλα-
ταίων τῶν Ξέρξην κινέοντες. ἀντιπράττει δ' Πausa-
νας ὁ Λακεδαιμόνιος, τεταχυνὺς μὲν ἔχων Σπαρ-
την, χιλίους δ' ἑξήκοντα ὁλοκλήρων, ἐκ δ' ἑξήκοντων πό-
λεων χιλιάδας ἑξήκοντα. καὶ νικᾷται καὶ τὰ κράτος ἡ Περ-
σικὴ στρατὸς, καὶ φεύγει τὸ αὐτὸ παθεῖς καὶ Μαρ-
δόνιος. οὗτος ὁ Μαρδόνιος πέμπεται συλῆσαι τὴν
Ἀπόλλωνος ἱερὴν πόλιν καὶ τὴν ἀκρόπολιν, ὅπως
ἡλατῆς ὅπως περὶ τὴν καὶ τὴν ἀκρόπολιν, ὅπως
ἐλυπῆσθαι. Ξέρξης δ' ἐπὶ αὐτοῖς Ἀθῆνας ἐλαύ-
νη. καὶ Ἀθῆναιοι, πληρώσαντες ἐκ τῶν δόξα τεκ-
νῶν, φεύγουσιν εἰς Σαλαμῖνα. καὶ Ξέρξης τὴν πόλιν
κενὴν αἶψά, καὶ ἐμπύκνωσιν, πλὴν τῆς ἀκρόπολεως.
ὡς αὐτῇ γὰρ ἐπὶ πᾶσι ὑπολῆφθαι ἐμάχοντο. τε-
λος καὶ νύκτι φυγόντων, καὶ αἰνῶν σιμῶν φλο-
ξάν. ὁ δ' Ξέρξης αὐτοῖς ἐλθὼν ὅπως τῆς
Ἀττικῆς, ὁ Ἡράκλειος καλεῖται, ἐχώνους χάσμα ἐ-
πὶ Σαλαμῖνα, περὶ τὴν αὐτὴν Διόδωρος καὶ ἡγου-
μένων. Βαλὴν δ' ὁ Θεμιστοκλῆς Ἀθῆναις καὶ Ἀρε-
τείδῃ, πτόται μὲν ἀπὸ Κρήτης πρὸς καλοῦνται καὶ
αὐτῶν γίνονται εἰς τὴν ναυμαχίαν Περσῶν καὶ Ἑλλήνων
γίνεται. Περσῶν μὲν καὶ ἐχόντων ὡς ἑξήκοντα χιλί-
ους, στρατηγὸς αὐτοῖς Οὐόφας Ἑλλήνων δ' ἐπὶ τῶν
χρῶν. καὶ νικῶσιν Ἕλληνες, καὶ Διόδωρος ἐγ-
γύρουνται Περσὶ καὶ περὶ τῶν ἡμερῶν. καὶ φεύγει Ξέρξης,
βουλὴν πάλιν καὶ τὴν Ἀρετείδου καὶ Θεμιστο-
κλῆος. ὡς δὲ ταῖς λοιπαῖς ἀπάσαις μάχαις ἀπέ-
θανον Περσῶν ἑβδόμη μυριάς. Ξέρξης δὲ περ-
σας εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἀπελαυνὼν εἰς Σάρδεας, ἐ-
πέμπε Μεγαβύζον τὸν Δελφοῖς ἱερὴν συλῆσαι.

¹ quinquag. post die mil. ² Theſſalus & Trachenienſium principes Call. [sic A. S. sed typographi uisio omiſſum credo
Theorax.] ³ corpus cincti in orbem pugnare cogantur. ⁴ ducibus Trachenienſibus illis duobus, per inuia tranſgreſſi,
⁵ Xerxes & quingentis naues Perſæ amittunt. ⁶ & quingentas naues Perſæ amittunt. ⁷ omnibus hiſcapt.
⁸ Max. Marg. Olym. ⁹ Max. Marg. Olym. ¹⁰ Codex Bavaricus & Max. Marg. Olym.

ἐπεὶ δὲ οὐκ εἶνός, παρηγεῖται, ἀποδέλλεται. Ματα-
 κας ὁ δῖος, ὕβρεις τε φέρων τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ
 πρὸς αὐτὸν οὕτως ποιεῖται, πρὸς
 Ξέρξην ὑπερέβη. Ξέρξης δὲ ἀπὸ Βαβυλῶ-
 νος εἰς Πέρσας ὑπερέβη, καὶ Μεγάβυζος κα-
 τὰ τῆς γυναικὸς τῆς ἰδίας Ἀμύτιος, (ἡ θυγάτηρ, ὡς
 παρέρχεται, Ξέρξου ἐτύγχανε) ὡς μεμοιχθό-
 τος, λόγους ἐκίει. καὶ ὅπτημαται Ἀμύτις λῶ-
 γους ὑπὸ τῷ πατρὶ, καὶ ὑποισχύνεται σωφρα-
 γίην.
 Ἀρταπάρμος δὲ, μέγα παρὰ Ξέρξην δι-
 νάμενος, μετὰ Σπαμίτρου τῷ ἡμιάρρεος, καὶ αὐ-
 τῷ μέγα δυναμίδου, βουλόμενος ἀνελθὼν Ξέρ-
 ξην καὶ αἰαρεῖσθαι. καὶ πείθουσιν Ἀρτοξέρξην ὅτι
 ὅς ὡς Δαρεΐατος αὐτὸν ὁ ἑπὶ παῖς ἀνείλε. καὶ
 παρέρχεται Δαρεΐατος ἀγρόμενος ὑπὸ Ἀρ-
 τάρου εἰς τὴν οἰκίαν Ἀρτοξέρξου, πολλὰ βοά-
 ῃ ἀπαριούμενος ὡς οὐκ εἴη φοιδὸς τῷ πατρὶ. καὶ
 ἀποθνήσκει.

Καὶ βασιλεύει Ἀρτοξέρξης, ἀποδὲ Ἀρτα-
 πάρου καὶ ὅπτημαται πάλιν ὑπὸ αὐτῷ, καὶ
 λαμβάνει κρινόν τῆς βουλῆς Ἀρταπάρμος Με-
 γάβυζον, ἥδη λευωμένην ὅτι τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ
 Ἀμύτι, ἀφ' ἧς τῆς μοιχείας ὑπολήψιν. ὅς ὁρ-
 χεῖς ἀλλήλους ἀσφαλίζονται. ἀλλὰ μὲν οὖν πρὸς
 τὰ Μεγάβυζος, καὶ αἰαρεῖται Ἀρταπάρμος ὅτι ὅ-
 σον ἐμελλεν αἰαρεῖν Ἀρτοξέρξην. καὶ γίνεται πρὸς
 αὐτὴν ἡ εἰρασιμότης ὅτι Ξέρξην καὶ Δαρεΐ-
 ατον. καὶ ἀπὸλλυται πικρῶ καὶ κακίᾳ θανάτῳ
 Ἀσπαμίτρου, ὅς ἐστι κρινόνος ὅτι τοῖς φόνους Ξέρ-
 ξου καὶ Δαρεΐατος. σκαφόμενος γὰρ, καὶ οὕτως
 αἰαρεῖται. μάχη δὲ γίνεσθαι μετὰ ὀθιᾶτον Ἀρ-
 τάρου, τῷ τε πτωχότῳ αὐτῷ καὶ τῷ ἄλλων
 Περσῶν. καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐν τῇ μάχῃ οἱ τρεῖς τῷ
 Ἀρταπάρμου υἱοί. τελευτᾷ δὲ καὶ Μεγά-
 βυζος ἰσχυρῶς καὶ θρηνεῖ Ἀρτοξέρξης καὶ ἡ Ἀ-
 μύτις καὶ ἡ Ῥοδόγυνη, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν Ἀ-
 μίτις. καὶ μόλις πολλῇ ὅπτημειᾳ περὶ αὐτὴν
 ταῖς Ἀπολλωνίδου ἰατροῦ τῷ Κῶν. Ἀφί-
 σαται Ἀρτοξέρξου Βάκτρα, καὶ ὁ σατράπης Ἀλ-
 λος Ἀρταπάρμος καὶ γίνεται μάχη ἰσοστα-
 λής. καὶ γίνεται πάλιν ἐκ δευτέρου καὶ αἰέμου
 καὶ πρὸς αὐτοὺς Βακτρίων πρὸς αὐτοὺς, νικᾷ Ἀρ-
 τοξέρξης, καὶ πρὸς χωρεῖ αὐτῷ πᾶσα Βακτρία.
 Ἀφί-

illoque id suscipere recusante, Mataras
 eunuchus iniuriam Apollini illaturus
 omniaque direpturus mittitur. Is con-
 fecit ita rebus ad Xerxem reuersus est.
 Xerxes ex Babylone ad Persas profici-
 scitur. At Megabyzus suam vxorem A-
 mytin (quæ filia Xerxis erat, quemad-
 modum iam dictum est) adulterii in-
 simulat. quam ob rem Amytis à patre a-
 criter reprehenditur: at illa impudicitie
 crimen à se remouet. Verum Artapa-
 nus, qui plurimum apud Xerxem auro-
 ritate valebat, cum Spamitre eunucha
 (qui & ipse plurimum apud eum pote-
 rat) de Xerxe interficiendo consilium
 agit: idque perpetrant, & Artoxe-
 xi filio persuadent ab altero filio Dar-
 eo patrem suum necatum esse: addu-
 citurq; Darius ab Artapano domum
 Artaxerxis, cum ingenti clamore se par-
 ticipem esse negans. is tamen capite
 plectitur.

Artoxerxes igitur Artapani o-
 pera regno potitur. sed idem Artapa-
 nus eius vitæ insidians, consilium su-
 um cum Megabyzo (qui iam ob sus-
 pectam adulterii vxorem suam, mærore
 affectus erat) communicat, fidemque
 mutuo datam iureiurando firman. Sed
 re tota Megabyzi indicio prodita, Art-
 panus ea morte qua Artoxerxes erat af-
 ficiendus, afficitur: atque adeo quæcun-
 que in Xerxem Dariumque perpetra-
 ta fuerant, patentiunt. Aspamitres quo-
 que, qui cædis Xerxis ac Darii consc-
 ius fuerat, acerbissimo genere mortis,
 adhibitis videlicet per scapham tormen-
 tis, plectitur. At post Artapani mortem,
 eorū qui cum illo coniurabant, & Pers-
 rum aliorum pugna oritur, in qua cæ-
 dunt tres Artapani filii, & grauius Me-
 gabyzus vulneratur. Quem casum Ar-
 toxerxes itemq; Amytis & Rhodogune
 ac ipsarum mater Amistris ingenti lu-
 du prosequuti sunt: atque adeo vix tan-
 dem hæc Apollonidis medicis Coi o-
 pera, summam, adhibentis diligentiam,
 mortis periculo liberatur. Desciscunt
 ab Artaxerxe Bactra, aliisque item præ-
 fecit Artapanus: & ex quo Marte pu-
 gnatur. Quum autem commissa iterum
 pugna, ventus in faciem Bactriano-
 rum spiraret, vincit Artoxerxes, & in e-
 ius ditionem vniuersa Bactria concedit.

1 spondet se castam esse. 2 Artax. (sic semper) 3 Longimanus cognomen. 4 Paulo ante Spamitres dictum.
 5 acerbo in primis ac duro. Habes id à Plut. descriptum in vita Artoxerxa, mox à principio. 6 tandem tamen, et si pæge admo-
 dum, insigni diligentia Apollonidæ Coi medici seruatus est.
 7 Max. Marg. Artaxerxes 8 Idem Amytis 9 In utroq; exemplari legitur hic Artapanus. ne contra in illo loco qui sunt cap. 41.
 utriusque Artapanus & Artapanus scriptum habet. H.S.

Deficit etiam Ægyptus, Inaro Lydio & Inaro Ægyptio defectionis autoribus: omniaque ad bellum pertinentia parantur. Athenienses quoque Inaro pœnenti quadraginta naues mittunt: & ipsemet Artoxerxes exercitum educere cogitat: sed, non ita consulentibus amicis, mittit Achæmehidem fratrem cum quadringentis millibus peditum, & octoginta nauibus. Confligit Inarus cum Achæmonide, Ægyptiique vincent: atque Achæmenides quum ab Inaro vulnus accepisset, moritur, eiusque cadaver ad Artoxerxem mittitur. Idem Inarus mari victor euadit, Charitimide magnum inde nomen consequuto, qui quadraginta nauium Athenis missarum nauarchus erat. Ex quinquaginta Persarum nauibus, viginti cum ipsis hominibus captæ, triginta profligatæ fuerunt. Deinde aduersus Inarum mittitur Megabyzus, præter exercitū qui reliquus fuerat, alium duceus, qui ex ducentis hominum millibus constabat, nauibus autem trecentis, quibus Oriscus præerat. adeo ut præter naues reliqua multitudo quingentorum hominū millium esset. nam quum cecidit Achæmenides, centum hominum millia ex quadringentis quæ duxerat millibus, vna cæsa fuerunt. Pugnatur acriter, & virinque multi, sed plures ex Ægyptiis, cadunt. Tandem Megabyzus Inarum in femore vulnerat, fugatque: & fortiter pugnantes Persæ victores euadunt. Inarus vero fugiens Byblum¹ proficiscitur, (hæc est munita vrbs in Ægypto) & cum eo Græci quicunque in prælio & cum Charitimide cæsi non fuerant. Ægyptus præter Byblum partes Megabyzi sequitur: & quoniam Byblus expugnari non posse videbatur, Megabyzus cum Inaro & Græcis, quorum erant sex millia & amplius, fide data paciscitur, nullam eos a rege iniuriam accepturos, & Græcos domū quū liberet reuersuros. Quum igitur Sartamen Ægypti præfectū constituisset, vna cū Inaro & Græcis ad Artoxerxem proficiscitur: eumque inuenit iratum Inaro vehementer, quoniam is fratrem Achæmenidem interfecerat. Megabyzus omnia quæ gesta fuerant narrat, & quomodo fide Inaro Græcisque data Byblum ceperit: atque pœnam illorum pertinaciter deprecatus, efficitur voti compos. tandemque

Αἰγύπτῳ Αἰγυπτίῳ, Ἰνάρῳ Λυδῷ ἀνδρὸς καὶ ἐπε-
 ου Αἰγυπτίῳ τὸν ἀποστάσαντα μελετήσαντος. καὶ τότε
 πίζεται τὰ πρὸς πόλεμον. περίποισι καὶ Ἀθῆναιοι,
 ἀποσταλῆναι αὐτῷ, πᾶσα ἐχθρὰ ἡμῶν. καὶ μελετᾷ [καὶ] μάχῃ
 αὐτὸς Ἀρτοξέρξης ἐκ τῆς ἐχθρᾶς. καὶ τῶν φίλων
 συμβουλεύοντων, πέμπει Ἀχαιμείδην θινὰ ἀδελ-
 φόν, πᾶσα ἐχθρὰ καὶ μὲν μυριάδας ἐπαγόμενον
 ἐχθρὰ καὶ μετὰ πῆλιν, ἵνα ὅτι συμβάλλει πόλεμον
 Ἰνάρῳ πρὸς Ἀχαιμείδην. καὶ νικῶσιν Αἰγυπτί-
 10 οι, καὶ βάλλεται Ἀχαιμείδης ὑπὸ Ἰνάρῳ, καὶ θνή-
 σκει. καὶ ἀποπέμπεται ὁ νεκρὸς αὐτοῦ εἰς Ἀρτοξέρξην.
 εὐρίσκει Ἰνάρῳ καὶ ἐπὶ θάλασσαν, Ἰ. Χαρίμειδου
 διδομένησαντος, ὃς τῶν ἑξ Ἀθῆναι πᾶσα ἐχθρὰ
 ἡμῶν ἔχρημα πῆξεν ἀναρχος. καὶ ἱ. Περσῶν ἡνῆς, ἰχθυήσαν
 αἱ μὲν εἰσὶν αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐλήφθησαν, αἱ δὲ λ
 διεσθῆναι. Εἶτα πέμπεται καὶ Ἰνάρῳ Με-
 γάβυζος, ἐπαγόμενος ἄλλο ἐχθρὰ καὶ πᾶσα
 ὑπολειφθέντι, μυριάδας εἰκοσι, καὶ ἡνῆς τ'. καὶ θνή-
 σκῃ τῇ αὐτοῖς. Ὁ εἰσὶν. ὡς εἶπ' ἡμεῖς τῶν νεκρῶν, ὅ
 20 ἄλλο πλῆθος, καὶ μυριάδας. Ἀχαιμείδης γὰρ ὅτε
 ἔπεσε, ἱ. μυριάδες αὐτῷ, ἔξ ὧν ἦγε μ', σὺν διεσθῆ-
 ναι. γίνεται οὖν μάχη κρατερὰ, καὶ πίπτοισιν ἀμ-
 φοτέρωθεν πολλοί, πλείους δὲ Αἰγυπτίοι. καὶ βάλλ-
 λει Μεγάβυζος εἰς θινὴν Ἰνάρῳ, καὶ τρέπεται.
 καὶ νικῶσι Πέρσαι κατὰ κράτος. φεύγει δὲ πρὸς τὴν
 Βύβλον Ἰνάρῳ, (πόλις ἰσχυρὰ ἐν Αἰγυπτίῳ αὐ-
 30 τῇ) καὶ οἱ Ἕλληνες ὁ μὲν αὐτῷ, ὅτι μὴ ἐν τῇ μάχῃ
 καὶ μὲν Χαρίμειδου ἀπέθανον. Περσὶς χωρεῖ δὲ
 Αἰγυπτίῳ πρὸς Βύβλον πρὸς Μεγάβυζον. ἐπὶ
 ὃ σκέπη ἀλάτωτος ἐδοκεῖ, ἀπένδεται πρὸς Ἰνάρῳ
 καὶ τὸς Ἕλληνας ἐξακισχιλίους οἰσας, καὶ ἐπὶ πρὸς
 ὁ Μεγάβυζος, ἐφ' ᾧ μὴ δύνανται πρὸς βασιλέως
 λαβεῖν, καὶ τὸς Ἕλληνας, ὅτι βούλοιντο, πρὸς τὰ
 οἰκία ἐπὶ μελετῆν. καὶ ἵσται ὅτι τῆς Αἰγυπτίου σα-
 40 τράτην. Σαρσάμα καὶ λαβὼν Ἰνάρῳ καὶ τὸς Ἕλ-
 ληνας, πρὸς γίνεται πρὸς Ἑρξην. καὶ εἰσὶν λίαν
 καὶ Ἰνάρῳ τεθυμωμένοι, ὅτι θινὰ ἀδελφόν Ἀχαι-
 μείδην ἀπεκτόνωσιν. διηγεῖται τὰ γεγονότα πρὸς
 τὸν Μεγάβυζον, καὶ ὡς πίπτει δυνάμει Ἰνάρῳ καὶ τοῖς Ἕλ-
 λησι, Βύβλον εἰσέρχεται. καὶ ὁ αὐτῷ λατρεῖς βασι-
 50 λέα πρὸς τῆς αὐτῷ σωτηρίας καὶ λαμβάνει. καὶ

1 alt. Eg. quodam. 2 periere. 3 viribus Persæ fortiores facti vincunt. 4 se recepit. 5 Sartaman

6 1. Χαρίμειδου Max. Marg.

648
 H. ^{αρχία D.} δ' ἀγεται τέλος τῇ ἑξαπ' ὡς Ἰνάρους καὶ οἱ Ἑλ-
 λῆνες ὁδοὶν καὶ χὲν πείσονται. Ἀμυτίς δ' ἐπὶ
 πρῶτον ^{πρῶτον} τῷ πατρὶ Α' χαμυρίδου δινὰ ἐποιεῖτο, εἰ μὴ π-
 μωρήσαστο Ἰνάρου καὶ τοὺς Ἑλλήνας· καὶ αἰτῆται
 βασιλῆα ^{H.} τῷ τ' βασιλέα, ὃς ἐκ' ἐλπίδων· εἴτα Με-
 γάβυζον, ὃ δ' ἀποπέμπεται. εἴπα, ἐπιδιώχλει
 ὄνιον, κατεργάσατο· καὶ πέντε παρελθόντων ἐ-
 τῷ λαμβάνει δὴ Ἰνάρου τῷ βασιλέως καὶ τοὺς
 Ἑλλήνας. καὶ αἰετ' αὐρῶσι μὴ ὅτι τρεῖς αὐ-
 ροῖς· πενήτην δ' Ἑλλήνων, ὅσους λαβεῖν ἴσχυ-
 σε, τούτων ἔπεμψε τῷ κεφαλῇ. Καὶ ἐλυθὼν θη-
 λύτῃ σφοδρὰ Μεγάβυζος, καὶ ἐπένθησε· καὶ ἡ-
 τήσαστο ὅτι Συρία πῶς αὐτῷ χώρῃ ἀπείναι. ἐ-
 τῷτα λαθεῖ καὶ τοὺς ἄλλους τῷ Ἑλλήνων πρῶ-
 ἐπεμψε, καὶ αὐτῇ· καὶ ἀπέστη βασιλέως. καὶ ἀ-
 δεύει μετὰ τὴν δυνάμιν, ἄχει πεντηκίδεκα μυ-
 ριάδων, χωρὶς τῷ ἰσπανίῃ καὶ τῷ περσί. καὶ
 ὅπως ^{ὅπως D.} πέμπεται· Οὐσίεις κατ' αὐτῷ σὺν εἰκοσι μυριά-
 σιν. καὶ σὺν ἀπείρῃ πολέμοις, καὶ βάλλουσιν ἀλλή-
 λους Μεγάβυζος καὶ Οὐσίεις· ὁ μὲν, ἀκνήτῃ, καὶ
 τυγχάνει Μεγαβύζου εἰς τὴν μηρὸν, καὶ πτρώσκει
 ἄχει δακτύλων δύο· ὁ δ' ὡσαύτως ἀκνήτῃ δὴ
 τῷ Οὐσίει μέρῃ. εἴτα βάλλει εἰς τὸν ὦμον κα-
 κίνος πίπτει ἐκ τῷ ἵππου. καὶ περὶ τῶν Με-
 γάβυζος πρῶτα σὺν ἀνὰ λαβεῖν καὶ περὶ τῶν
 ἐπιπλόν δὲ πολλοὶ τῷ Περσῶν· καὶ ἐμάχοντο αἰ-
 δρεῖως οἱ τῷ Μεγαβύζου παῖδες Ζώφουρος καὶ
 Ἀρτύφιος. καὶ νίκη γίνεται Μεγαβύζῳ κρα-
 τικά. περὶ ποιεῖται Οὐσίειν ὅτι μάλῃς, καὶ ἀπο-
 πέμπει· τῷτον αἰτησάμενον πρὸς Ἀρτοξέρην.
 Πέμπεται δὲ κατ' αὐτῷ ἑτέρα ἑξαπ', καὶ Με-
 νοστάνης ὁ τῷ Ἀρταρίου παῖς. ὁ δ' Ἀρτάρης,
 σαρδάνης μὲν ὡς Βαβυλώνος, Ἀρτοξέρου δὲ ἀ-
 δελφός. καὶ συμβάλλουσιν ἀλλήλοις, καὶ φέρει
 ἡ Περσικὴ ἑξαπ'. καὶ Μενόστάνης βάλλεται
 εἰς τὸν ὦμον ὑπὸ Μεγαβύζου· εἴτα εἰς πῶς κα-
 φαλῶν ὁξύνεται οὐ χεῖρα. φέρει δὲ ὁ μὲν αὐ-
 τὸς καὶ οἱ μετ' αὐτῷ, καὶ νίκη λαμβάνεται
 Μεγαβύζῳ. Ἀρτάρης δὲ πέμπει πρὸς Με-
 γάβυζον, καὶ τῷ τ' ἀπείσασθαι βασιλεῖ. ὁ δ'
 ἀπὸ τῷ τ' ἀπείσασθαι μὲν βούλεσθαι καὶ αὐτῷ, ὡς μὲν-
 τοι τῷ τ' ἀπείσασθαι πρὸς βασιλέα, ἀλλ' ἐφ' ὧ μὲν
 αὐτῷ τῷ τ' αὐτῷ. ἀπαπέλλεται τῷ τ' βασιλεῖ. καὶ
 συμβου-

ad exercitum deferretur, Inarum & Graecos nihil detrimenti passuros. Verum
 enimvero Amytis vicem interempti-
 filii Achazmenidis dolens, graviter con-
 querebatur quod Inarus & Graeci po-
 nas sibi non darent. atque adeo illos a
 rege exposcit: sed is tradere recusavit.
 Deinde Megabyzum ab eo exposcit,
 repulsam itidem patitur. Tandem ta-
 men illa quum instando molesta esset,
 impetravit: & quinque post annis, Ina-
 rum pariter & Graecos a rege accepit.
 Atque hunc quidem tribus crucibus
 suffixit, Graecis autē quinquaginta
 plures capere nō potuerat) capita ampu-
 tavit. At Megabyzus magno dolore
 luctu affectus est, petiitq; ut sibi in Syri-
 am regionem suam proficisci liceret.
 Huc etiam clam praemisit Graecos alios,
 & profectus est, atque a rege desente
 maximasque copias coegit, quae, praeter
 equites, ex centū & quinquaginta mil-
 libus constabant. Aduersus eū Viris
 mittitur cum ducentis millibus: pugna
 confertur, seque mutuo vulnerant Me-
 gabyzus & Viris. hic quidem iacu-
 lo Megabyzum in femore percussit, &
 vulnus duos digitos altum infligit: ille
 vero similiter iaculo Virin in femo-
 re, deinde & in humero vulneravit. vn-
 de Virin ex equo cadere contigit. sed
 cum circumstans Megabyzus attolli
 & seruari iubet. Multi autem Persae ce-
 ciderunt, Zopyro Artaphioq; Mega-
 byzifiliis fortiter pugnantibus. itaque
 tandem viribus longe superior euadit
 Megabyzus, & victoria potitus, magnā
 Viris curam gerit, eumque ad Artax-
 xerem mittit id petentem. Rursum
 autem exercitus aduersus eum mittitur,
 & Menostanes Artatii filius. (Artarius
 autem erat satrapa Babylonis, & Artax-
 xeris frater) cōfligunt inter se, sed Per-
 sarum fugatur exercitus, & Menosta-
 nes in humero a Megabyzo percutitur:
 praeterea in capite sagitta, sed nō lethā-
 li vulnere, feritur, vna tamē cum omni-
 bus suis fugam capit, & Megabyzus
 splendida potitur victoria. Artarius
 Megabyzum per legatos monet ut cum
 rege paciscatur. Ille se pacisci qui-
 dem cum rege, non tamen ad eum pro-
 ficisci, sed in sua regione manere vel-
 le indicat. Hæc regi nunciantur, cui

1 E. Amytis, illa Onopha filia, Artaxerxes mater. 2 indignam rem fore arbitrabatur, nisi cum Graecis Inarus quoque sibi
 pœnas daret. 3 Ita Plut. in Artaxerxe refert Megabazæ corpus transuersum tribus fuisse suffixum crucibus. 4 suffixit: de Graecis
 vero L. (tot enim capere poruit) capita curauit amputari. 5 ad cent. & qu. millia, seorsum equitum peditumque. 6, 7 Ofris
 8 Ofris. 9 complexus Megabyzus, sublatū seruati iussit. 10 Artaphys 11 Ofris. 12 ipsum repetentem. 13, 14 Me-
 nostates. 1 Pro cōfligunt, roropendū puto cōfligunt. H.S. 2 αἰσχροῦ M. Marg. 3 A.S. sic legit, ἐπὶ τῷ τ' αὐτῷ πρῶ-
 τῳ τῷ τ' αὐτῷ, D.H. 4 Lego Μενόστους, aut, ut hic, ita αὐτῷ ante, versus abhinc quarto Μενόστους. nā duplex est scriptura. H.S.

Artoxares Paphlagon eunuchus & Amistris studiose consilium dant ut pacifcatur. Itaque ipse Artarius & Amytis vxor, & Artoxares, iam viginti annos natus, & Petifas Vſiris filius & Spitamæ pater, mittuntur. Multis igitur sermonibus & iuramentis ad fidem faciendâ adhibitis, vix tamen Megabyzo ut ad regem proficiscatur persuadent. Cui tandem reuerso rex per nuncios veniam se illi eorum quæ admisset, dare significauit. Sed quum egresso ad venationem rege & eum adorto leone, Megabyzus beluam hanc in pedes se erigentem iaculo percutiens interfecisset, succensens ei rex quod eam percussisset antequam ipse eam vlllo ictu artigisset, caput abscindi imperauit. Sed Amistris & Amytis aliorumque precibus remissa ei mortis pœna, ad urbem quandam nomine Cyrtæ circa mare rubrum relegatur. Artoxares quoque eunuchus in Armeniam relegatur, quod sæpe pro Megabyzo liberius apud regem loquutus esset. Sed Megabyzus, quum in exilio quinque annos esset cominoratus, aufugit, se pisagan esse simulando: (pisagas autem à Persis dicitur leprosus, ad quem nemini accedere licet) & ad Amytin domumque proficiscitur, & vix agnitus, per Amistram & Amytin cum rege reconciliatur: qui eum, quemadmodum antea, suæ mensæ participem facit. & quum sex & septuaginta vixisset annos, mortuus est: propter quod magno rex est mœrore affectus. Mortuo Megabyzo Amytis cum multis consuetudinē habebat, & ante hanc similiter mater Amistris: Apollonides vero Cous medicus, quum Amytis leuiter ægrotaret, & ipse eius amore captus esset, fore dixit ut ea in pristinam valetudinē restitueretur si cū viris rem haberet. vuluæ enim esse morbū. Sed quum hac arte voti compos factus cum ea concumberet, illa autem tæbe laborare cœpisset, à concubitu abstinuit. Tandē igitur illa morti vicina, matri in mādatis dedit ut Apollonidē vlcisceretur. Hęc ipsi regi Artoxerxi rem totam exposuit, & quomodo cum illa concumbere solitus, non prius desisset quā ei illius mafautor fuisset: & quomodo supplicium de Apollonide sumi illa sibi mādasset. Ille matri quicquid ipsi visum fuerit agendi potestatem facit. Hęc, quum vinctum Apollonidem bimēstri spatio cruciatibus affecisset, viuum postea defodit, quo nimirum tempore

συμβουλεύουσιν " Ἀρτοξάρης τε ὁ Παφλαγὼν Ἀρτοξάρης
" Διῆχος, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀμίστρεις, σπῆδ' ἡ σπῆδα. [Διῆχος
πέμπεται ἐν Ἀρτιάειος τε αὐδὲ καὶ Ἀμίστρεις γυνή, D.H.
καὶ Ἀρτοξάρης, ἐπ' ἡδὴ ὧν εἰκόσι, καὶ Γεπίσας ὁ " Οὐ- ὁ γὰρ D.H.
σίριος καὶ Σπίτμα ὁ πατήρ. πολλοῖς γὰρ " λέγουσι καὶ ἐρ- ὅσα καὶ λόγ.
χοῖς πληροφόρησαντες Μεγάβυζον, μάλιστα ἑμὲ D.H.
πέμψαι πρὸς βασιλέα πρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ βασιλεὺς
πῶς ἐπεμπε πρὸς ἀφ' ἑαυτοῦ σὺν ὧν ἔχειν τὴν
" ἡμαρτημένων. Εἰς ἔρχεται βασιλεὺς ἐπὶ τῇ
10 ραί, καὶ λέων ἐπ' ἑαυτῷ αὐτῷ μετὰ τῶν φερούμενων
θῆρας, βάλλει ἀκοντίῳ Μεγάβυζος, καὶ ἀνὰ τὴν καὶ ἐρ-
γίξεται Ἀρτοξέρξης ὅτι πρὶν ἢ αὐδὲ τύχη, Μεγά- 8
βυζος ἐβλάβε καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν κεφαλῇ τὴν Μεγά-
βυζον ἀποτμήσκει. " Ἀμίστριος καὶ Ἀμύπος καὶ Ἀμύπος D.
τὴν δὴ τῇ πρὸς αὐτὸν, τὴν δὴ θανάτου ῥύεται, ἀνὰ
σπῆδος ὅτι γίνεται εἰς τὴν ἐρυθρὰν, ἐν πῶς πολλὰ ὀνόματα
Κύρται. Εἰς οὗτος ἐπὶ καὶ Ἀρτοξάρης " ὁ Διῆχος [ὁ Διῆχος
εἰς Ἀρτιάειον, ὅτι πολλὰ καὶ πρὸς Μεγάβυζον βα- D.H.
σιλεὺς ἐπαρρησιάζατο. Ὁ γὰρ Μεγάβυζος πέντε
20 ἔσχετο φασ " ἐπὶ τῇ ἐξορίᾳ ἔτι, ἀποδιδράσκει, ὑπο- [ὡς] D.H.
κρίθης " τὴν πῶς γὰρ. (πῶς γὰρ ὅτι λέγεται πρὸς
Πέρσης ὁ λεγόμενος, καὶ ἐπὶ πᾶσι ἀποδιδράσκει.) ἀπο- [εἰς] τὴν
δράς οὗτος πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν οἶκον, καὶ
μόλις ἐπιγινώσκειται καὶ δὴ " Ἀμίστριος καὶ δὴ Ἀμύ- Ἀμύπος καὶ
πος καὶ Ἀμύπος " ὁ βασιλεὺς, καὶ πῶς αὐτὸν, ὡς δὴ [δὴ] Ἀμύπος D.
πρὸς αὐτὸν, ὁμοῦ ἀπὸ τῶν ζῶντων ὅτι ἐξ οὗ ἐβδιδμήκεντα ἔ-
τη, ἀπὸ τῶν καὶ καὶ ἑαυτοῦ καὶ βασιλεὺς. Τε-
λεθρήσαντος γὰρ Μεγάβυζος, καὶ ἔτι αὐτὸν Ἀμύπος ἀ- Ἀμύπος D.
δράσιν ὁμιλῶσα καὶ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἡ μήτηρ " Ἀ- H.
μίστριος ὁμοῖως. ὁ γὰρ Ἀπολλωνίδης ὁ ἰατρός ὁ Κῶος,
30 ἐπεὶ ἀδελφὸς εἶχε Ἀμύπος, εἰ καὶ " βλητῶς καὶ σὺν
ἰσχυρῶς, ἐκείνος γὰρ ἔρασεν αὐτὸν, ὅφρα εἰς τὴν οὐρανὸν αὐτὸν
ἐπὶ πρὸς αὐτὸν ἀδράσιν ὁμιλῶσα. τὴν γὰρ ἐξ οὗτος
τὸ ἰόσημα. ἐπὶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἐξ οὗτος ὅτι πρὸς αὐτὸν, καὶ
ὡμίλει αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐμαρτύρητο, ἀπὸ τῆς τῆς
συνουσίας. τελευτῶσα δὴ ἡ δὴ ἐπὶ τῇ μη-
τερί, ἀμύσκει Ἀπολλωνίδην. ἡ δὴ ἀπὸ τῆς γαι-
λεπῶτα Ἀρτοξέρξης τῷ βασιλεῖ, ὅπως τε ὡμί-
λει, καὶ ὅπως ἀπὸ τῆς οὐρανίας καὶ ὅπως ἡ θυγάτηρ
40 ἐπὶ τῇ γαίᾳ Ἀπολλωνίδην ἀμύσκει. ἐκείνος
δὲ τῇ μητερί τὸν πατέρα αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ὅτι
τρεῖς καὶ ὅτι, λαβούσα ἔδωκε τὸν Ἀπολλωνίδην, δυνά-
μει καὶ λαβούσα " ἐπὶ τῇ ζῶντι καὶ πρὸς αὐτὸν, ὅτι καὶ
Ἀμύπος

1. Οὗτος ὁ γὰρ Petifas, quæ & Sp. p. 2. ut an.

2. Ἀμύπος ὁ γὰρ Max. Marg. ut & p. 1. 2. 4.

Αμυλὶς ἀπέθανε. Ζώπυρος δὲ ὁ Μεγαβύζης καὶ Ἀμύπιος παῖς, ἐπεὶ αὐτῶν ὅτε πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐπελάττησεν, ἀπὸ τῆς βασιλείας καὶ εἰς Ἀθῆνας ἀφίκετο, καὶ τὸ τὸ μὴ εἶς αὐτοὺς διερμίσαν. εἰς Καῦνον δὲ ἄμα τοῖς ἐπολιμένοις εἰσεπλάσθη, καὶ ἐκέλευσε παρεδιδόσθαι τὴν πόλιν. Καῖνοι δὲ αὐτῶν μὲν τῶν παρεδιδόσθαι τὴν πόλιν ἔφασκον, Ἀθῆναίους δὲ τοῖς σιωπομένοις, ἔκπε. εἰσὶν οἱ δὲ Ζώπυρος εἰς ὁ δὲ Ζῆξος λίθον Ἀλκίδης Καῦνιος ἐμβάλλει εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ οὕτως Ζώπυρος ἀποθνήσκει. Ἀμυρὶς δὲ ἡ μέμνη τὴν Καῦνιον αἰεταύρων. ἀποθνήσκει δὲ καὶ ἡ Ἀμυρὶς, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ Ἀρπξέρξης δὲ ἀποθνήσκει, καὶ β' ἔτα βασιλεύσας. [τέλος τῆς ἱστορίας, ἀρχὴ δὲ τῆς ἱστορίας.]

Ἀρπξέρξης δὲ τελευτήσαντος, Ξέρξης ὁ υἱὸς βασιλεύει, ὁς μοῖος ἐστὶν γένος ἐκ Δαμασπίας ἢ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ καὶ Ξέρξης ἐπελάττησεν, ἀπεβίβη. Βαγράζος δὲ τὸ νεκρὸν τῆς πατρὸς καὶ τὸ μὴ εἶς ἀπὸ τῆς γυναικὸς Πέρσης. ἐπὶ αὐτῇ δὲ τὸν υἱὸν ἔσχετο ὁ Ἀρπξέρξης, ὃς ὦν ἐστὶ καὶ Σεκυρξένος, ὃς δὲ Ἀλκιδῆς γυνὴς τὴν Βαβυλωνίαν, καὶ Ὁλχός, καὶ Ἀροῖτης, ὁ ἐκ Κοσμοαρπιδύνης, καὶ αὐτὴν Βαβυλωνίαν. ὁ δὲ Ὁλχός ὤσπερ καὶ βασιλεύει ἐπὶ τῇ πατρὶς αὐτῆς, παρὲς τοῖς εἰρημνοῖς, καὶ Βαζαπίος καὶ Παρύσαπς, ὃς Ἀνδίας, καὶ αὐτὴν Βαβυλωνίαν. αὐτὴ ἡ Παρύσαπς Ἀρξέρξης καὶ Κύρης μήτηρ ἐγένετο. τὸ δὲ Ὁλχόν δὲ ὁ πατὴρ Ὑρκαίων σαβάρην ἐποίησε, ὃς αὐτῶν καὶ γυναικὶ Παρύσαπιν ὀνομαζομένης ἐστὶν ὁ υἱὸς ἑξάμηνος γάτρης, ἀδελφῆ δὲ οἰκεία. ὁ δὲ Σεκυρξένος ποροποιήσας μὲν Φαρνακίαν τὴν Ὀνούχοι, ὃς ἐστὶν ὁ υἱὸς Βαγράζου καὶ Μενόστανος καὶ ἐτέρους πινάς, μεθύοντος ἐν εὐρυτῇ πνι τῇ Ξέρξου καὶ καθεύδοντος ἐν τοῖς βασιλείοις, εἰσελθόντες ἀποκτείνουσιν αὐτὸν, πιατῶντος ἡ καὶ πέμπτῃς ἡμέρας ὁ δὲ ἡμιμηνίας ἀπὸ τῆς πατρὸς τελευτῇ. σιωπῶν ἐν ἀμφοτέρω ἄμα εἰς Πέρσης ἀποκτείνονται. αἱ γὰρ ἄρυσσαι τὰ ἄρμαμαζαίημοιοι, ὡς περ αἰαμύρσαι καὶ τὸ τῶν πατρὸς νεκρὸν, ὃς ἡ γυνὴ ποροποιήσας, ὅτε δὲ κατέλαβε, οὐκ ὤφειλεν ἀπὸ θύμῃς.

Βασιλεύει δὲ Σεκυρξένος, καὶ γέννησεν ἄρβαρίτην αὐτῶν Μενόστανος. ἀπὸ δὲ Βαγράζου, καὶ ὡς ἐπὶ τῆς Σεκυρξένου, ἐπὶ παλαιὰ αὐτοῖς

Amytis diem suum obiit. Sed Zopyrus, Megabyzi & Amytis filius, ubi iam patrē & matrem amisit, a rege descivit, atque Athenas profectus est, propterea quod Athenienses mater eius beneficiis affecerat. ¹Caunum una cum illis nauigavit, & Caunios civitatē tradere iussit: at illi urbem ipsi quidē tradituros se respondēbant, Atheniensibus vero qui eum sequebantur, nequaquam. In Zopyri igitur murum subeuntis caput saxum iecit Alcides Caunius, ex quo itū Zopyrus mortem obit. Amistis vero auiā Caunium illum cruci affixit. Postea autē & ipsa moritur, iam ætate valde confecta. Artoxerxes item obit, quum duos & quadraginta regnasset annos. [Atque hic finis septimi decimi historiarum libri, inchoaturque octavus decimus.]

Artoxerxe mortuo regnat Xerxes eius filius, qui solus erat legitimus ex Damaspia susceptus, quæ eodem ipso die quo ²Xerxes mortuus est, evita discessit: Bagorazus vero cadaver patris & matris in Persiam tulit. Fuerunt autem Artoxerxi septemdecim filii spurii, in quibus fuit ³Secundianus ex Alogune Babylonia susceptus, & Ochus, & Arsites, ⁴ex Cosmartidene, quæ etiam erat Babylonia. ⁵Ochus autem postea regnat, & præter hos liberi eius. Fuerunt ex his, & Bagarzus & Parysatis, ex Andia, quæ etiam erat Babylonia. Hæc Parysatis, Artoxerxis & Cyri mater fuit. & Ochus pater vivens Hyrcaniorum præfectum constituerat, eique in uxorem dederat mulierem quæ Parysatis appellabatur, Xerxis filiam, ⁶& regis sororem. ⁷Secundianus autem, postquam sibi Pharnacyam eunuchū conciliauit, (⁸ qui secundum a Bagorazo, & ⁹ Menostane, & quibusdam aliis locum tenebat) quum Xerxes in quodam festo ebrius esset atque in regia sua dormiret, ingressi eum interficiunt, die a patris morte quinto & quadragesimo. Evénit ergo ut amborum simul ad Persas corpora ferrentur. ¹⁰ nam mulæ quæ currum trahebant, tanquam filii cadauer expectantes, iter facere volebant: sed posteaquam aduenit, magna cum alacritate iter fecerunt.

¹¹ Regno autem potitur Secundianus, qui Azabaritem & Menostanem eunuchos apud se habuit. At Bagorazo ad Secundianum reuerso, Secundianus iam pridem cum

¹ C. ergo ipse, navibus cum affeculis delatus &c. ² X. postea] vita decessit. ³ Secyndianus ⁴ ille ex muliere quadam Martidene nomine, ⁵ Ochus autem hic post etiam regno potitur. Porro præter iam dictos ipsius æque liberi fuerunt, Bagar. ⁶ q. ipsiusque Ochus. ⁷ Secynd. ⁸ (qui Bag. & Men. & q. a. auctoritate inferior erat) ⁹ Supra Menostates. ¹⁰ quæ enim antea mulæ currui (cum Artaxerxa cadauere) protrahunt, tanquam filii quoque cadauer expectarent, progredi voluerunt, & dem. postquam ista contigerunt, magna cum alacritate sunt iter ingressæ. ¹¹ Ita regno potitus Secynd. Menostanem sibi creat azabaritem.

eo similitudinem exercens, cum criminatus quod absque eius consilio cadauer patris ibi reliquisset, lapidibus obrui imperavit. Quod factum ægerrime exercitus tulit: qui quamvis ab eo muneribus donaretur, cum nihilominus ob Bagorazi & fratris Xerxis cædem odio prosequeretur. Postea autem Ochus à Secundiano accersitus, venturum se promittit: sed minime venit: & hoc ab eo sæpius fit. tandem Ochus multo se munit exercitu, & regnū occupaturus speratur. Arbarius equitum Secundiani præfectus ab eo ad Ochum deficit: deinde Arxanes Egypti satrāpa: quinetiā Artoxares ex Armenia venit ad Ochū: & ipsi citarin inuito imposuerunt.

Regnat Ochus, & nomine mutato Darius appellatur, qui dolis iuramentisque, monitu Parysatidis, Secundianum tentat. at Menostanes Secundianum diligenter hortabatur ne crederet eius iuramentis, neque cum fallacibus hominibus pacisceretur: sed nihilominus Secundianus persuadetur & capitur, & in cineres coniectus moritur, quæ in vi menses & dies xx regnavisset. Regnat igitur solus Ochus, qui etiam Darius nominabatur: apud eum autem autoritate valebant tres eunuchi, primum quidē locum Artoxare, secundum Artibarxane, tertium Athoo tenente. Vxorem autem potissimum in consilium adhibebat, ex qua, antequam regnum adipisceretur, duos susceperat liberos, Amistrin feminam, & Arfacan marem, qui postea mutato nomine dictus est Artoxerxes. Ex eadem autē etiam regnante alterū suscipit marem, & ei nomen Cyri à sole est impositum: deinde Artosten: aliosque deinceps vsque ad tredecim. atque ista historicus ex illa ipsa Parysatide se audisse tradit. Sed reliqui filii celeriter à vita migraverunt: superfuereque illi quorum fecimus mentionem, & quartus filius, qui Oxendras est appellatus. Desciscunt à rege, Arsites frater eius germanus, ex eadem matre eodemque patre genitus: & Artyphius Megabyzi filius. In eos mittitur Artasyras, & Artyphium bello inuadit: atque in duabus pugnis Artasyras vincitur: deinde rursus congressus Artyphium superat, & eos qui cum illo erant Græcos muneribus ad se allicit, adeo ut ille cum tribus tantummodo Milesiis relictus fuerit. tandem quum iusiurandum fidemque ab Artasyra accepisset, quoniam Arsites non comparebat, regi se deditit.

ἔχθρα ὑπετύφετο, αἰς δὴ δὴν αἰδῶν τὴν αὐτῆς γνώμης, τὴν πατρὸς λιπὼν δὲ νεκρὸν αὐτῆς, πρὸς τὰ ξει βασιλέως λιθόβωτος ἐγχεῖν. ἐφ' ᾧ ἡ στρατιὰ τὴν D.H. αἰς λυσιτελεῖ κατὰ τὴν ἐξουσίαν. οἱ δὲ δῶρα αὐτῇ ἐδίδου. οἱ δὲ ἐμίσησαν αὐτὸν, ὅτι τε δὲ ἀδελφοὺς Ξέρξῃ αὐτοκτόνῃ, καὶ ὅτι Βαγράζον. Διαπύμπεται Σεκιωδάρης πρὸς τὸν αὐτὸν μέγας ὁ δὲ ὑποσχέται μὲν, ὅτι δὲ γίνεται δὲ. καὶ γίνεται τὴν πολλὰς. τέλος αὐτὸν ἀλλοιῶν ὁ δὲ πολλὴν στρατιάν, καὶ ἐπὶ δὲ τοῦ βασιλέως. ἀφίσταται Ἀρβάνειος ὁ τῶν ἰππέων Σεκιωδάρην ὄρχων πορὸς ὁ δὲ χον εἴτω Ἀρξάνης ὁ Αἰγύπτῃ σατράπης: καὶ Ἀρτοξέρξης δὲ ὁ δὲ Ἀρμενίας ἦκε πρὸς ὁ δὲ χον. καὶ ἐπὶ τὸν αὐτὸν τὴν κίπην, ὅτι ἐκόντι.

Βασιλεύει ὁ δὲ χος, καὶ μετανομάζεται Δαρεῖος. καὶ μεταρχεται ἀπ' αὐτῆς καὶ ὀρχοῖς, ὑποθήκη Παρυσάτιδος, τὴν Σεκιωδάρην. πολλὰ Μενστάνης πρὸς τὸν Σεκιωδάρην μὴ πεισθῆναι τοῖς ὀρχοῖς, μὴ δὲ ἀπειθεῖν τοῖς ὅσιν αὐτῶν. πείθεται δὲ ὁ δὲ οὐκ, καὶ ἀλίσκει, καὶ εἰς τὴν ἀποδὸν ἐμβαλὼν καὶ ἀπολλύται, βασιλεύσας μὲν αἰετὶς, ἡμέρας πεντήκοντα. Βασιλεύει ἐν μόνῳ ὁ δὲ χος, ὁ καὶ Δαρεῖος. ὁ δὲ χος ὅς τῃς ἡδυνάτο παρ' αὐτῆς, μέγιστον μὲν Ἀρτοξέρξης, δὲ τὸν δὲ. Ἀρβάρξάνης, καὶ τὸν δὲ, Ἀθῶος. ἐχέτω δὲ μάλιστα τὴν γυναικὶ συμβούλῃ. ὅς τῃς πρὸ τὸν βασιλέως δὲ ὅς τῃς τίκτα, Ἀμίσριν γυναικὶ καὶ Ἀρσάκῃ καὶ ὅς ὅς τῃς μετὰ τὸν δὲ Ἀρτοξέρξης. τίκτει δὲ αὐτῆς ἑπὶ τὸν βασιλεύσας, καὶ τὴν δὲ τὸν οὐνομα αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἡλίας Κυρην. εἴπα τὴν δὲ Ἀρτοξέρξης, καὶ ἐφ' ὅς τῃς μέλει παρ' αὐτῆς δὲ κατὰ τὴν καὶ φωνὴν ὁ συγγραφεὺς, αὐτὸς παρ' αὐτῆς ἐκείνης τὴν Παρυσάτιδος τὴν αὐτῆς ἀκῶσιν. δὲ τὰ μὲν δὲ αὐτῆς τὴν τίκτειν ταχὺ ἀπερίω. οἱ δὲ πρὸς τὸν γένος, οἱ τε πρὸς τὸν γένος, καὶ ἐπὶ τὸν γένος ὅς, ὅς τῃς ἀνομασμένους. Ἀφίσταται βασιλέως, Ἀρσίνης οἰκὸς ἀδελφὸς ὁμοπάτριος καὶ ὁμομήτριος, καὶ Ἀρτύφιος ὁ Μεγαβύξ. πύμπεται Ἀρτασύρας καὶ αὐτῆς, καὶ πολέμῳ Ἀρτύφιοι. καὶ δὲ τὸν μέγας Ἀρτασύρας ἡγήσεται, εἴπα πάλιν συμβαλὼν, καὶ Ἀρτύφιος καὶ ὁ δὲ τὸν δὲ τὸν αὐτῆς ἑλληνιστῶν, καὶ κατὰ τὸν δὲ τὸν αὐτῆς Μιλήσιοι μόνι τὸν δὲ. τέλος ὀρχοῖς καὶ πύμπεται παρὰ Ἀρτασύρα, ἐπεὶ ὁ Ἀρσίνης ἐκ ἐφ' αὐτῆς, πρὸς τὸν γένος βασιλεῖ.

1. De citari sine eidari legendo. 2. Alius Darius Nothus dicitur. 3. cinerem 4. Eadem

versio A. S. alique ad oram: Sequor versionem edicam, qua locum hunc ex historia persica colligitur. 5. maxime quidem Artoxanes, post hunc Artibazanes etc. 6. cognomen est Menech. 7. Cyri hic minor est.

Γαρύσατις ὃ βαλδύεται βασιλεὺς ὀρθῶς πρὸς τὸν
 Ἀρτυφίαν θάνατον, μὴ αἰελεῖν τέως, (ἔσχατος γὰρ τὸ
 ἀπάτην, καὶ εἰς τὸ πρὸς χάριν τοῦ Ἀρτίου) ἐπεὶ δὲ αὐτὸς
 ὃ κακὸς ἀπατηθεὶς ἀλῶ, δὲν τότε ἀμφω διαχρή-
 σατο. καὶ γέγονεν ἔτιως, δι' ὁδοδείσεως τὸ συμβαλῆς. καὶ
 ἐμβαλλεται εἰς τὴν ἀποδὸν Ἀρτύφιος καὶ Ἀρτίου.
 καὶ ὁ Ἀρτίου ὁ βασιλεὺς ἐκ ἐβόλετο ὁ πολέσμι,
 ἀλλ' ἡ Γαρύσατις, τὰ μὲν πείθουσα, τὰ δὲ βιαζομένη,
 ἀπώλεσε. κατελάθη δὲ καὶ Φαρνακίαις, ὁ συν-
 αελὼν Σεκινδραίου Ξέρξης. αἰνέει δὲ καὶ Μενεσά-
 ρης ὃς ἑαυτὸν ἦδ' ἡ πόρος θάνατον συλλαμβανόμενος.
 Ἀφίσα) Πισυθίης καὶ ἀποτέλλει) κατ' αὐτὸν Τισ-
 σαφέρης, καὶ Σπιθραδάτης, καὶ Παρμίσης. αὐτο-
 πζήν δὲ Πισυθίης, ἔχων καὶ Λύκωνα τὸν Ἀλκωνίου
 ἄμα Ἑλλήσιν ὧν ἐκείνος ἦρχε. λαμβάνει δὲ οἱ τὸν
 βασιλέως στρατηγὸν καὶ ἄλλους Λύκωνα καὶ τὸν Ἑλ-
 λην, καὶ ἀτίσσει Πισυθίαν. εἶπα δὲντες αὐτῶν οἱ
 αὐτοὶ καὶ λαβόντες, ἄγχοι τῶν βασιλείων. ὃς εἰς τὴν
 ἀποδὸν ἐνέβαλεν, " Τισσαφέρης δὲ καὶ Πισυθίου
 σατραπείας. ἐλαβε δὲ Λύκωνα καὶ πόλιν καὶ χώρας ὑπὸ
 τὸν ποταμὸν. Ἀρτοξέρξης δὲ, ὡς μέγα ἠδυνάτο
 τῶν βασιλέων, ἐπεβουλόφ' βασιλείαν, ἔλων αὐτὸς
 βασιλεύσας, ἐκπομίας ὑπάρχων. πύργον γὰρ καὶ ὑ-
 πόρριον προσέταξεν αὐτῶν γυναικὶ κατασκάδουσα,
 ἵνα ὡς αἰὲρ φαίνοιτο. δι' ἧς καὶ κατὰ μνηστὴρ, καὶ συλ-
 λαμβάνει) καὶ τῶν ἀδελφῶν) Γαρυσατίδου, καὶ ἀνα-
 ρήται. Ἀρτακίης δὲ ὁ βασιλεὺς παῖς, ὃς καὶ ὕψι-
 ρον μενομασθεὶς Ἀρτοξέρξης, γαμψὴν τὴν ἰδέμεν
 θυγατέρα Σπατάρου τὸν βασιλέως θυγατέρα, ὃ
 τὸν ἰδέμεν ὤρε. Ἀμειρὶς δὲ ἡ θυγάτηρ, τὰς δὲ τῶν
 τῆς νυμφίης ὄνομα Τερετύχμης ὅς καὶ τὸ πατρὸς
 τελευτήσας. αὐτὸς αὐτὸς σατραπείας κατέστη. καὶ
 ὁμοπατεῖα αὐτῶν ἀδελφῆ Ρωξάνη, καλὴ τῶν εἰδῶν,
 καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀνδρῶν ἐμπροσθέν. ἐρῶν δὲ τῶν
 τῆς Τερετύχμης καὶ συγγινόμενος, ἐμίσεν Ἀμειριν
 καὶ τέλος ἐμβαλεῖν αὐτῶν εἰς σάκκον, καὶ κατακτε-
 νήσκειν ὑπὸ τριακσίαν ἀνδρῶν, μετ' ὧν καὶ
 τῶν ἀποδόντων ἐμελέτησεν, ἐβουλόσατο. " ἀλ-
 λα τῆς Οὐλγίτης ὄνομα, ἰσχυρὴ ἔχων τῶν Τε-
 ρετύχμης, καὶ γαστήρα τῶν βασιλέων, πολλ-
 λὰς ὑποχρεώσεις ἔχοντα εἰς τὸν ποταμὸν αὐτῶν ἡ θυγάτηρ,
 δι' ἧς ἀμειρὸς, ἐπιτίθεται καὶ αἰαρεῖ Τερετύχμην,
 ἵνα, ὡς ἀπὸ τριακσίαν ἀνδρῶν, μετ' ὧν καὶ
 τῶν ἀποδόντων ἐμελέτησεν, ἐβουλόσατο. " ἀλ-
 λα τῆς Οὐλγίτης ὄνομα, ἰσχυρὴ ἔχων τῶν Τε-
 ρετύχμης, καὶ γαστήρα τῶν βασιλέων, πολλ-
 λὰς ὑποχρεώσεις ἔχοντα εἰς τὸν ποταμὸν αὐτῶν ἡ θυγάτηρ,
 δι' ἧς ἀμειρὸς, ἐπιτίθεται καὶ αἰαρεῖ Τερετύχμην,
 ἵνα, ὡς ἀπὸ τριακσίαν ἀνδρῶν, μετ' ὧν καὶ
 τῶν ἀποδόντων ἐμελέτησεν, ἐβουλόσατο. " ἀλ-
 λα τῆς Οὐλγίτης ὄνομα, ἰσχυρὴ ἔχων τῶν Τε-
 ρετύχμης, καὶ γαστήρα τῶν βασιλέων, πολλ-
 λὰς ὑποχρεώσεις ἔχοντα εἰς τὸν ποταμὸν αὐτῶν ἡ θυγάτηρ,
 δι' ἧς ἀμειρὸς, ἐπιτίθεται καὶ αἰαρεῖ Τερετύχμην,

Parysatis vero regi ad Arttyphium in-
 terficiendum animato, consilium dedit
 ut ne tunc temporis illum interficeret:
 (hoc enim modo Arsitem deceptum ei
 se dediturum) sed postquam ille dece-
 ptus captusque esset, tunc utrumque
 necaret. id quod ita factum est, consilio
 exitum consequuto. Artyphius enim &
 Arsites in cineres coniiciuntur. Arsi-
 tem tamen rex morte mulctare vole-
 bat, sed Parysatis partim precibus, par-
 tim vi id effecit. Pharnacyas item, qui v-
 na cum Secundiano Xerxē occiderat,
 lapidibus est obrutus: & Menostanes
 sibi ipsi mortem conscivit, quū iam ad
 pœnam subeundam comprehendere-
 tur. Desciscit Pisuthnes, & in eum
 Tissaphernes mittitur, atque Spithra-
 dates, & Parmises. Pisuthnes vero ad-
 uersus eos tendit, secum habens Lyco-
 nem Atheniensem, cum Græcis quo-
 rum ille dux erat. Sed regis duces pecu-
 niis Lyconem Græcosque captant, & ut
 a Pisuthne desciscant persuadent. dein-
 de Pisuthni fide data, & ab eo accepta,
 eum ad regem ducunt, qui eum in cin-
 eres coniicit, eiusque satrapiam Tissa-
 pherni tradit. Lycō vero & vrbes & re-
 giones mercedem proditionis accipit.
 Artoxares autem, qui plurimum apud
 regem poterat, ei molitur insidias, de re-
 gno inuadendo cogitans. nam, quum
 esset eunuchus, imperavit vxori suæ ut
 sibi barbam conficeret, idque ut vir esse
 existimaretur. Sed per eā patefacto hoc
 dolo, comprehenditur, & Parysatidis in
 potestatem traditur, à qua interficitur.
 Arsaces autem regis filius, qui postea est
 nominatus Artoxerxes, vxorē ducit
 Idernis filiam Statiram: atque regis fili-
 am similiter vxorē ducit filius Idernis.
 Amistris autem erat filia, cuius spon-
 so nomen erat Terituchmes: qui patre
 suo mortuo, pro ipso satrapa constitu-
 tus est. Habebat autem sororem ex eo-
 dem patre natam, quæ Roxane vocaba-
 tur: quæ cum formosa erat, tum verò
 sagittandi iaculandiq; peritissima. Hu-
 ius amore captus Terituchmes, & cum
 eam habens, oderat Amistrin: tan-
 demq; eam in saccum coniicere statu-
 it, ut à trecentis viris, cum quibus defectionem molitus est, confoderetur. Sed quidam cui
 nomen erat Vdialtes, qui autoritate apud Terituchmem valebat, & litteras à rege acceperat,
 quib. multa ei pollicebatur si sua filia ea ab illo periculo liberaretur. Terituchmē aggressus

1 cinerem. Clarissime descripsit Valer. Maximus lib. 9. cap. 2. Externorum historia sexta, quo supplicii genere perierint, qui hic in-
 βάλειν εἰς τὴν ἀποδὸν dicuntur, quod etiam Ovid. in Ibin his versibus indicat: Utque necatorum Darii fraude secundi, Sic tua fue-
 census deuoret ossa cinis. Dixeris & B. Hieronymus olim hanc ipsam phrasin, aliterius Machabæorum libri cap. 13. num. 6. legisse, quæ,
 de sacrilego illo Menelao, eodem hoc supplicii genere necato, vulgata eius versio refert, Inde in cinerem deiici iussu sacrilegum.
 2 cinerem 3 barbam sibi mystacisque ut conf.
 § 1 Max. Marg. Oxyrrhina.

LIV

LV

LVI

20

30

Συνήγορος
D.H.

¶ 1 Sic in utroque exemplari. Et in utroq. varietas post Τετάρτην. Illud lingua communis, hoc Ionica terminationem habet; H. S. 2 Max. Marg. πλῆτ' αὐτῆς τῇ πρῶτῃ; rectius dicitur αὐτῇ. H. S. 4 βελλίδου; Ἰ. Αἰτωλῆς. D. H. in Nov. Συναγωγῇ; etiam C. Vasil. & Max. Marg. in.

Sed tum multitudo per Menonem decepta, Clearchum etiam inuitū ad Tisaphernem coegit accedere, tum etiam Proxenus Bæotius ante dolo circumuentus, ut id faceret hortabatur. Quomodo Clearchum & ceteros compedibus vinctos Babylonem ad Artoxerxem miserit: & quomodo ad conspiciendum Clearchum omnes confluerint: & quomodo Ctesias ipse, quum medicus esset Parysatidis, Clearcho, dū in carcere esset, multa humanitatis officia per eam præstiterit. Et ut illum Parysatis à vinculis liberasset, nisi Statira virum Artoxerxem ad eum interficiendum hortando compulisset. Ita Clearchus morte mulctatus est: & circa eius cadauer ostentū hoc extitit, quod flante vento vehementissimo, sepulchralis agger magnæ altitudinis sponte sua id contexerit. Interfecti etiam fuerunt Græci cum eo missi, præter Menonem.

LX *Narrantur deinceps Parysatidis in Statiram conuicia, & quomodo Statira fuerit veneno necata. quod hunc in modū paratum erat: (cauebat enim sibi Statira diligenter ab hoc malo, quod ei tamen contigit.)* Vna pars cultelli veneno superillinitur, cuius reliqua intacta remansit: hoc secatur auicula parua, oui habet magnitudinem, (auiculam hanc Persæ ryndacen appellant) diuiditurque in duas partes. & ipsa Parysatis dimidiam partem quæ veneno carebat, accepit, comeditq;: at partem veneno tinctam porrexit Statiræ. Illa quū eam quæ porrexerat edere dimidiā partē vidisset, nec quicquam fraudis animaduertere potuisset, ipsa quoque vna mortiferū comedit venenum. Hinc matri rex irascitur, & eius eunuchi comprehensī cruciantur & morte mulctantur. Prætereaque Ginge comprehenditur, quæ Parysatidi familiaris erat, atque de ipsa iudicium exercetur: à iudicibus quidem absoluitur, à rege autem condemnatur. Tandem vero cruciatibus afficitur & necatur, eoq; nomine Parysatis filio, hio

LXI vicissim matri succēset. De Clearchi tumulto qui octo post annis palmarum plenus apparuit: quas Parysatis clam per eunuchos, quo tempore ille mortuus est, aggesta terra obruerat. Causæ propter quas rex Artoxerxes & Evagoras Salaminis rex inter se diffiderent. & Evagoræ nuncii ad Ctesiam ut acciperent epistolas ab Abulite:

ἀλλὰ τό, τε πληθος ἀφ' Ἀμένωνος ἀπ' ἡττηθῆναι, κατ-
 ἐλάγκασε καὶ ἀκνήθε Κλέαρχον πρὸς "Τισσα-
 φέρνῳ πρὸς ἡμέας, καὶ Πρῶξενος ὁ Βοιωτός, αὐ-
 τὸς ἡδὴ πρὸς Ἀλῆς ἀπ' αὐτῆς, συμπαρήει. ὡς εἰς Βαβυ-
 λῶνα πρὸς Ἀρξέρξην Κλέαρχον καὶ πρὸς ἄλλους
 ἀπέστειλεν εἰς πείδας· καὶ ὡς ἐπὶ δέου Κλεάρχου
 ἀπ' αὐτῆς συνεῖρυσσας. ὡς Κτησίας αὐτὸς, ἰατρὸς ὢν
 Παρυσάπιδος, πολλὰ Κλεάρχῳ εἰς τὰ δέσμιωτη-
 εἶναι πρὸς ἡδονὴν καὶ θεραπείαν δι' αὐτὸν ὥρα-
 10 ζε· καὶ τὸ δέσμιον αὐτὸν Παρυσάπιδος "ἔλυσεν καὶ ἀφῆ-
 κεν, εἰ μὴ Σπάτιον τ' αὐτῆς Ἀρξέρξην αἰετῆσαι
 τῷ τῷ αἰαρεθῶν καὶ αἰνέειν Κλέαρχος καὶ τῶ-
 ρας ἐπὶ τῷ σώματι συνέειναι. αὐτῶντος γὰρ ἐπ' αὐ-
 τῷ σώματι, μεγίστη πένθος αὐτῶν, ἐπὶ μέγα ἡρ-
 20 μῶς, ἐπὶ σπένδον. ἀνῆρεθον γὰρ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ
 αἰαπεμῶντες Ἕλληνες, πλὴν Μένωνος. Λει-
 δρεῖα Παρυσάπιδος πρὸς Σπάτιον, καὶ αἰαρε-
 σις ἀφ' Ἀρμάκου, τῷ δὲ ἀφ' ὁδοῦ αὐτῆς ὄν-
 τῶν (ἐνυλάττετο γὰρ Σπάτιον λίαν μὴ παθεῖν
 30 ὁ πεπονημένος) μαχαίρου δ' ἐν μέσσοις ἐπαλείφεται τῷ
 Ἀρμάκῳ δ' ὁ λόγος οὐ μεταίχεται. τῷ τῷ τέμνεται
 ὀρίθιον μικρὸν, μέγας ὅσον ὡς (ῥυδακὴν Πέρ-
 σῃ δ' ὀρίθιον καλεῖται) τέμνεται γὰρ διχα, καὶ δὲ μὲν
 κατὰ ῥυθὸν τῷ ἰού ἡμῶν αὐτὴ λαβοῦσα Παρυσά-
 40 πιδος ἐαδὴ, δ' ὁ πρὸς σπένδον τῷ Ἀρμάκῳ, ὁ-
 ρεῖται Σπένδον. ἡ γὰρ ἐπὶ ἐαδὴ σπένδον τῷ ὀρίθιον
 ἐαδὴ δ' ἡμῶν, μὴ δὲ σπένδον διωκῆσαι, καὶ αὐ-
 τὴ σπένδον τῷ θαλάττῳ δ' Ἀρμάκῳ. ὀργὴ ἀφ' ἑ-
 50 αὐτῆς βασιλέως πρὸς τὴν μητέρα, καὶ σύλλη-
 ψις τῷ δ' αὐτῆς, καὶ αἰκισμός καὶ αἰαρε-
 σις, καὶ ἐπὶ σύλληψις Γίγης ἡ ἀκαίωτο Παρυσάπιδος,
 καὶ κρίσις ἐπὶ αὐτῇ καὶ αἰαρεσις μὲν πρὸς τὸν κρι-
 60 τῶν, καὶ ἀδίκη δὲ πρὸς βασιλέως καὶ αἰκισμός
 Γίγης, καὶ ἀνῆρεσις καὶ ὀργὴ ἀφ' ἑαυτῆς Παρυσάπιδος
 πρὸς τὸν υἱόν, καὶ αἰκισμός πρὸς τὴν μητέρα. Καὶ
 70 δ' ὁ ὅμως δ' ὁ Κλέαρχος δ' ἐπὶ οὐτῷ μετ' ἀνέφατον
 Φοινίκων, ὅς ἐστιν κρύφα Παρυσάπιδος, καὶ οἱ κατὰ ἐ-
 κείνους ἐπελάττησε, ὅς ἐστιν ὁ δ' αὐτῶν καταχώσασα. ἀφ' ἑαυ-
 80 Αἰτίαι δ' αὖ Εὐαγρῶ βασιλῆς Σαλαμίος βασιλεὺς ἑστάντων
 Ἀρξέρξης διηνέθη. καὶ ἀφ' αὐτοῦ Εὐαγρῶ πρὸς Κτη-
 90 σίας ὁ δ' ἑαυτῶν παρὰ Ἀβυλίτῃς ἐπὶ πτολάς.
 D.H.

1 d. m. hilleque 2 magna altitudinis tumulus sponte sua supra illud coierit. 3 Cultelli alterum latus veneno illinitur. Hoc ipso circumuentum fuisse dolo à consanguineo suo L. Verum imp. sinxerunt quidam ut refert Aurd. Viator. in histor. Augusta, in Anon. Philosopho. 4 ministranteque ipsi e. 5 torquentur 6 quibus clam Par. quo t. i. m. e. per inferuentes sibi eunuchos defoderat. 7 ut ab Abuleta epistolas acciperent.

§ 1 Cod. Bau. & Max. Marg. & n. b.

ἡ Κτησία πρὸς αὐτὴν ἐπιστολήν, ἥτις ἔστι ἀγαλλή-
 ναι αὐτὴν Ἀναξαγόρῃ πατρὶ Κυπρίων βασιλῆϊ. τὴν πα-
 ρὰ Εὐαγόρῃ ἀφ' ἑλίων εἰς Κύπρον ἀφίξις, ἡ τὴν πα-
 ρὰ Κτησίῃ γραμμάτων ἀποδοσὶς Εὐαγόρῃ. ἡ Κό-
 νωνος πρὸς Εὐαγόρῃ λόγος ὑπὸ τῆς πρὸς βα-
 σιλέα ἀναβλεψάμενος, ἡ Εὐαγόρῃ ἐπιστολήν ἥτις ἐν ἡζι-
 αῖσιν ὑπὸ αὐτῆς. ἡ Κόνωνος πρὸς Κτησίαν ἐπιστο-
 λή. ἡ βασιλῆϊ παρὰ Εὐαγόρῃ φόρος. ἡ τὴν ἐπιστο-
 λὴν Κτησία ἀποδοσὶς. Κτησίῃ λόγος πρὸς βασι-
 λέα ἥτις Κόνωνος, ἡ ἐπιστολή πρὸς αὐτὸν. τῇ πα-
 ρὰ Εὐαγόρῃ δώρων ἀποδοσὶς Σαπταρζάνῃ, ἡ τῇ
 ἀφ' ἑλίων τῇ εἰς Κύπρον ἀφίξις. ἡ Κόνωνος ἐπι-
 στολή πρὸς βασιλέα ἡ Κτησία. ὡς ἐτηρήθησαν οἱ
 παρὰ Λακεδαιμονίων ἀγγελοὶ πεμφθέντες πρὸς
 βασιλέα. βασιλέως ἐπιστολή πρὸς Κόνωνα ἡ πρὸς
 Λακεδαιμονίους, καὶ Κτησίας αὐτὸς ἐκόμενος. ὡς ὑ-
 πὸ Φαρναβάξου ναυάρχου Κόνων ἐχρήματο. Κτη-
 σίς εἰς Κνίδον τὴν πατρίδα ἀφίξις, ἡ εἰς Λακεδαί-
 μονα. ἡ κρίσις πρὸς τὴν Λακεδαιμονίαν ἀγγελοῦ,
 ἀπὸ D.H. ἐστὶν ὅτι. ἡ ἀφ' ἑλίων ἀπὸ Εὐαγόρου μέχρι Βά-
 κτρων. ἡ Ἰνδικῆς ἐξουσίας καθύψω, ἡμερῶν, παρὰ
 σαρκῶν. κατὰ λόγους βασιλέων ἀπὸ Νίνου ἡ Σεμι-
 ράμιδος, μέχρι Ἀρτοξέρξεως. ἐν οἷς ἡ δὲ τέλος.

[Ἐστὶν ὅτι οὗτος οὐκ ὁ συγγραφεὺς σαφὴς τε ἡ ἀφελὴς
 λῖαν, ὅς ἡ ἡδονὴ αὐτοῦ σύγκρατος ἐστὶν ὁ λόγος. κέ-
 ρηται ὅτι τῇ Ἰωνικῇ ἀφ' ἀλέκτα, εἰ ἡ μὴ δὲ ὅλου,
 κατὰ τὴν Ἡρόδοτος, ἀλλὰ κατὰ οἷας πινὰς λέξεις.
 ὅς ἡ πρὸς ἐκτροπὰς δὲ ἱναὶ ἀσπίδας, ὡς πρὸς ἐκ-
 ρος, ἀπ' αὐτῆς τὸν λόγον. τῇ μὲν τοῖς μύθων, ἐν οἷς ἐ-
 κείνη λοιδορεῖται, ὅς ἡ οὗτος ἀφίσταται, ἡ μάστις ἐ-
 ποῖς ἐκτιγχαφορμῶν αὐτοῦ Ἰνδικῆς. ἡ ὅτι ἡδονὴ τῆς ἰ-
 στορίας αὐτῆς ὅτι πλεονάζει ἐν τῇ τῇ διηγημάτων αὐτῶν
 γίνεται ἀφ' ἀσκή, ὅτι παρὰ τὴν ἡ ἀποδοσὶς δόκτων
 ἐχέσθαι πολὺ, ἡ ὅτι ἐγγὺς τῇ μεθώδους αὐτῆς ἀφ' ἀπαι-
 κίλῃ. ἡ ἀφ' ἀλελυμῶν δὲ ἐστὶ πλεονάζει πρὸς δόντος
 αὐτοῦ ὁ λόγος, ὡς ἡ εἰς ἰδιωτισμὸν ἐκπύπῃ. ὅτι τῇ
 Ἡρόδοτος λόγους αὐτῇ τε καὶ τῇ ἄλλῃ τῇ ἔτους
 διωάμεν καὶ τῇ χύρῃ, καὶ μὴν ἐστὶν Ἰωνικῆς ἀφ' ἀλέ-
 κτου.]

& Ctesia ad ipsum epistola de recon-
 ciliatione cum Anaxagora Cypriorum
 rege. EVagoræ nunciorum in Cyprum
 aduentus, & à Ctesia datæ ad EVago-
 ram litteræ, ut ei fuerint redditæ. Et, Co-
 nonis ad EVagoram oratio, suadentis ut
 ad regem ascenderet. Et, EVagoræ epi-
 stola de honoribus quibus ab eo asse-
 ctus fuerat. Et, Cononis ad Ctesiam e-
 pistola. Et, tributum regi datum ab EV-
 agora. Et, epistolæ Ctesia redditæ. Et,
 Ctesia ad regē oratio de Conone, & e-
 pistola ad ipsum. Munera ab EVagora
 missa Satibarzani traduntur, & nuncii in
 Cyprum perueniunt. Et Cononis epi-
 stola ad regem & Ctesiam. Quomodo
 adhibita custodia retenti sint nuncii à
 Lacedæmoniis ad regem missi. Episto-
 la regis ad Cononem & ad Lacedæmo-
 nios, quam ipse Ctesias tulit, & quomo-
 do à Pharnabazo Conon constitutus sit
 nauarchus. Ctesiaq; in Cnidum pa-
 triam suam aduentus & Lacedæmonē.
 & disceptatio aduersus Lacedæmonio-
 rum legatos apud Rhodum: & emissio
 ab Epheso usque ad Bactra. & Indicæ
 regionis, dierum, parasangarum. Ca-
 talogus regum à Nino & Semiramide
 usque ad Artoxerxem: quibus ille li-
 brum suum claudit.

[SCRIPTORIS huius Ctesia can-
 didus est ac valde simplex sermo, quo etiam sit,
 ut non iniucundus accidat. Vfus vero dialecto
 est Ionica, etsi non per omnia, ut Herodotus,
 sed in quibusdam tantummodo vocibus. ne-
 que etiam in diuerticula quedam, ut ille, im-
 portune sermonem auertit, quanquam à fa-
 bulis quas illi probrose obicere audet, ne ipse
 quidem abstinet, in eo præsertim libro, quem
 INDICA inscripsit. Iucunditas vero histo-
 riæ magnam illi partem in narrationum posi-
 ta est apparatus, qui multum habet & vehe-
 mentia, & inexpectati. quanquā illa etiam
 rebus pene fabulosis magnacum varietate ex-
 ornatur. Oratio illi plus a quo dissoluta, ut &
 in idiotismū trivialeque sermonem incidat.
 Herodoti autem stylus hac ipsa & simili ora-
 tionis virtute atque artificio, Ionica dialecti
 norma est ac regula.]

1 & ut Epheso dimissus fuerit Bactra. 2 regionis mansionum, d. atque par. enumeratio. Ca. 3 q. & hoc opus absoluit
 est. A Nino id est Semiramide inchoatum, ad magistratum usque Ithyclis, id est, Olymp. 227. an. 3. deduxisse Ctesiam, auctor est Diod. lib.
 14. pag. 421. edit. Græc.
 § 1 A. S. M. M. μέγιστον. illud (βακτρ.) C. B. 2. & H. St.

ἐκλογαί, ἐκ τῆς τοῦ αὐτοῦ Φωτίης.

SCRIPTIS QVÆ INDICA NOMINA-

In the last few years, the world has seen a rapid increase in the use of artificial intelligence (AI) in various industries. This technology has revolutionized the way we live and work, offering numerous benefits and opportunities. However, it also presents challenges and ethical considerations that need to be addressed.

χροίων. λέγει πρὸς αὐτῷ τῷ Ἰδιῶν, ὅτι πλείους
 σχεδὸν συμπύπτει ἀνδράσων. πρὸς τὴν σκώλη-
 χος τὴν ἐν τῷ ποταμῷ· ὅτι μόνον τῷ ἄλλων δη-
 εῖαν ἐν αὐτῷ γίνεται. πρὸς τὴν μὴ οἰκεῖν ἐπέκεινα
 αὐτῷ ἀνδράσους. ὅπου οὐ χυεῖ, ἀλλ' ὑπὸ τῷ πο-
 ταμῷ ποτίσκει ἡ Ἰοδική. Περὶ ἡ παντ' ἀρέβας
 τῆς σφραγίδος· καὶ ὡς οὗ σφραγίδος ἀπορρί-
 φείσας καὶ τιμίους λίθους εἰς τὸν ποταμὸν, ἅπαντα ὑπὸ
 τῷ Βακτερίων καπῆλου, αὐτὴ αἰεῖ λυσιτελοῦν ἐχο-
 μύας ἀλλήλων. πρὸς τῷ πειχοκαταλύτων ἐ-
 λεφαύτων. πρὸς τῷ μικρῶν πιθήκων τῷ ἐχόν-
 των οὐρανὸν περὶ τῆς χεῖρας. πρὸς τῷ ἀλεκτρούων
 τῷ μερίσων. Περὶ τῆς ὀριᾶς τῆς βιτπάχου, ὅ-
 τι Ἰλαῶσαν ἀνδραπίνισον ἔχοντες φωνήν· μέγας δὲ
 ὅσοι ἱεράς, παρβύρεον ὃ πρὸς σπονδὴν καὶ πύγαν· ἀφ' ἑ-
 ρμὸς μέλατα. αὐτὸς ὃ καυαίνον ἐστὶν ὡς τὸ δάχνηλον, ὡς τὸ
 κινάβαρι. ὁμοειδέσθαι ὃ αὐτὸ ὡς τὸ αἶθρων, ὡς
 Ἰοδισί· αὐτὸ δὲ Ἑλληνισί μαθη, καὶ Ἑλληνισί.
 respon Græce, si Græcum sermonē docta fuerit.

¶ 1 In alio libro ms. Bamarico, διηγήματα Κησίου Κυτίου ἐπὶ τῇ οἰκουμένη θαυμασίων. 2 C. V. α. β. γ. δ. ε. 3 sic & C. V. 4 vide Philoſt. lib. 3. de Apollonio. 5 Ἡ λείδω· αὐτὴ φησὶ ἐπὶ τῇ παλαιότητι περὶ δὲ Μακ. Marg. 6 Μαλίσιον τὸν σφοδρὸν πόνε. H. S. 7 Hac ψιττάκη ἐστὶ Plinio. qui lib. 10. cap. 42. docet quā aues imitari possint sermonem humanum, ut et Suid. in vocabulo Psittacus. Nat. præcept. ad Vng. v. 624. Καὶ λέγουσι καὶ ψιττακοὶ ὅμοι' ἑπ' αὐτῷ δ' ἑρπύλλας ψιττακοὶ ἀγκολέχουσι· ἴστω παρ' ἡμῶν Ἀ' ὀρμηκὸν φάνος, καὶ ἡ πηχὶ ἀνδρὶ ἀνάλω. vide Olympiodori excerpta apud Phot. p. 112. D. H. 8 B. lib. πνεύμα φέρον· causam ut vocatur coloratum tam in psittaco, quam alii nonnullis auiibus, adfert Diad. Sic. lib. 3. D. H. 9 C. B. A. S. etiam per duplex· in Bamarico liber, ex eodem Ctesia excerptus, αἶμα γλῶττις αὐτῶν δ' αὖ D. H.

conferueur, in suauissimum vinum commutari.]

§ 1 B. lib. Magnæ Græc.

- lupi magnitudine, cruribus & vnguibus leoninis: qui pennas in pectore rubras, in reliquo corpore nigras habent. Propter has illud quod in montibus est copiosum aurum non facile obtinetur.
- xiii** Oves Indorum & capræ maiores sunt asinis, & ut plurimum quaternos atque adeo senos pariunt. Caudæ autem illis adeo sunt magnæ ut amputandæ sint illis quæ enixæ fuerint ut à mare possint iniri. At porcū India nec mansuetum nec sylvestrem vllum habet.
- xiv** Palmæ Indicæ earumque fructus triplo Babylonis sunt maiores. Est ibi & quidam fluuius (ut ille scribit) è petra mel fundens. Sed multa de illorum iustitia & de beneuolentia qua regem suum prosequuntur, & de illorum contemptu mortis commemorat. Meminit & fontis cuiusdam, cuius aquam, simulatque hausta fuerit, in morem casei coagulari dicit: cuius coagulatae si quis tres obolos cum aqua biberit, quæcunque admiserit patefacit. eo enim die mente alienatur. Eo autem utitur rex erga eos qui an obiectis criminibus sint affines, certo vult cognoscere. nam si quis *id de quo accusatur* effutuerit, mortem sibi cogitur consciscere: sin *indicio suo* nullius criminis conuincatur, absoluitur.
- xv** Nullum ex Indis capitis aut oculorum aut dentiū dolore laborare tradit, nullique circa os pustulas oriri: eorumque vitæ spatium esse centum viginti, & triginta & quinquaginta annos: atque adeo ducentos, quorū sit longissima. Est apud eos serpens dodrantali magnitudine, aspectu similis pulcherrimæ purpuræ: caput candidissimū habens, dentibus omnino carens. quæ venatores in feruentissimis montibus nanciscuntur, ex quibus sardo *gemma* effoditur. Hic non mordet, sed quemcunque locum vomitu suo consperferit, in eo putredinem oriri necesse est. Si autem è cauda suspendatur, venenum duplex emittit, vnum dum viuit, quod nigrum est, electri speciem referens: alterum, ubi mortuus est, nigrum & ipsum. Et illius quidem prioris quod ab eo viuente profluxerit, si tantum detur quantum est sesamum, confestim enecat, cerebro eius qui ipsum biberit, per nares effluente: alterum autem si detur, tabem inuehit, & vix intra anni spatium perimit.
- xvi** Meminit & avis *ducaïrou* cognominata, (esse autem *δικαιρον*

μέγας ὅσον λύκος σκέλη καὶ οὐχας, οἷά τ' ἄν λείων. τὰ δὲ τὰ δὴ σῶμα πῶτερον, μέλαινα, ἐρυθρὰ δὲ τὰ δὲ τὰ δὴ δὴ. δι' αὐτὴν δὲ τὸ τοῖς ὄρεσι χρυσὸς πολὺς ὢν, γίνεται διὰ πόλεως. Ὅτι τὰ ποταμὰ τ' Ἰνδῶν καὶ αἱ ἀγῆες, μετίζουσιν εἰς, καὶ πικρὰς αἰὰ πένταρας καὶ ἑξ, ὥς ὅτι τὸ πολὺ. ἔχουσιν ἑρὰς μεγάλας. δὲ τ' Ἰνδῶν πικρὰ δὴν ἀποτρίμνυσιν, ἵνα διώωνται ὁ χυμὸς αὐτῶν. καὶ δὲ ἔτε' ἡμέρας ἔτε' ἄγχιος ὅστις ἐν τῇ Ἰνδικῇ. οἱ δὲ φοίνικες οἱ δὲ Ἰνδοὶ καὶ οἱ τῶν βασιλεῶν, τριπλάσιοι τ' Ἰνδοῦν. καὶ ποταμὸν φησὶν ἐκ πέτρης ῥέοντα μέλι [ὡς δὲ καὶ ἡμᾶς.] Πολλὰ δὲ λέγει περὶ τῆς δικαιοσύνης αὐτῆς καὶ τῶν βασιλείων διανοίας, καὶ τῶν θαυμάτων καὶ φρονήσεως. λέγει δὲ ὅτι πηγὴ ἔστι, καὶ ἐπεδ' αἰ πρὸς τὴν ὕδαρ αὐτῆς, πηγῆται ὥς τ' ἐρυθρὰ. τὰ τὰ οὗ τ' πικρὰ ὅσοι τ' τρεῖς ὁβολοὶ εἰς τὴν πένταρας δὴς ἐν ὕδατι πικρὰ, ὅσα ἑλληνικά πάντα ἔσα ἔσονται. τὰ φησὶν γὰρ καὶ μέγα τὴν τ' ἡμέραν. καὶ δὲ αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐφ' ὧν κατηγόρηται μὲν τὰ ληθὲς ὄντα ἐθέλησεν. καὶ μὲν ἔδειπνεν, καὶ ποταμὸν αὐτῶν ἀποκαρτερῆσαι. αὐτὸς μὲν ἐλεγχετο, αὐτὸς αὖτε. Ὅτι φησὶν ὡς Ἰνδῶν εἰδὲς κεφαλὰς, εἰδὲ ὄφθαλμοὺς, εἰδὲ ὀδὸν τὰ ληθὲς, εἰδὲ ἑλκυσταὶ τὸ σῶμα, εἰδὲ σπινθῆρας ὅσα δὲ μίαι ἴσται. ἡ δὲ ζῶν αὐτῶν, καὶ καὶ λ' καὶ σ', οἱ τὰ πλῆστα βιβόντες. Ἔστιν ὅφιν αὐτὰ μαῖος ἐν αὐτοῖς, τὸ δὲ εἶδος αὐτῶν ὡς ἡ κεφαλὴς τῆς πορφύρας ἡ δὲ κεφαλὴ, λευκὰ τὰ τῆς ὀδὸν τὰς δὲ ὅλως ἔχει. φησὶν αὖτε ἐκ τῶν καυμάτων τῶν σῶτων ὀρέων, ὅτι ἡ σαρξ αὐτῶν οὐ σπέννεται. ὅτι δὲ ἀκρεὶ μὲν οὐ, ὅτου δὲ αὐτὰ τεμίσσεται, τὸ τὸ χυμὸν πρὸς τὸς σπέννεται. ποιεῖ δὲ φάρμακον διττὸν, ἀπὸ τῆς ἑρᾶς κρεμὰ μῆκος, ἡλεκτροειδὲς καὶ μέλαινα. καὶ τὸ μὲν, ζῶντος ἀπορρεῖ. τὸ δὲ μέλαινα, θάνατος. καὶ τὸ μὲν, ἔσται. σπῆσται δὲ τὸ μῆκος, ὃ ζῶντος ἔρρεται, αὐτὴ καὶ φθίρει, πῦρ ἐκ κεφαλῆς τοῦ σώματος, καὶ τὸ μὲν ῥινοῦ ἀπορρεῖ σῶμα. τὸ δὲ ἄλλο διττὸ μῆκος, εἰς φθίσιν ἀπάγει, καὶ δὲ εἰς αὐτὸ μολὶς δὲ γὰρ λυσι. Καὶ ὄρεον, φησὶν, ὅτι καὶ μῆκος δὲ καὶ σπῆσται.

1 Cubitum totum laet, ut hinc expressit Aelian. lib. 3. de animalib. cap. 3. 2 fœtus 3 Addit Aelian. lib. 16. cap. 37. ex hoc Ctesie loco: Suilli generis usum Indos desertari, & tantopere ab eo veschidi, quam ab humanis carnibus abhorreere. 4 huius autem coagulati si cui ad tres obolos contriueris, atque in vulgari aqua bibendos dederis. 5 alienatum insanire. An hoc forte facit Anaxigoni Narrat. mirab. 100. Ctesiam scribere, in Aethiopia fontem aquam habere inflat cinnabaris rubentem, qua pota recorder reddat. 6 imperare ut inedia mortem accerant. 7 aut penitus vllum putrescens vlcus pati. [De Seris ferri ait, & cetera. * quæ à codice Bauarico hic A. S. inseruit: nos mox referamus inter fragmenta. Grecum incipit. λίγανται αἱ Σῆρες 8 spithamæ 9 electri specie prius, & alterum nigrum: illud viuo effluere, hoc mortuo. 10 sesami granum, 11 lentam tab. 12 Plura excerptis de hac ancilla Aelian. l. 4. c. 41. de animal.

1 B. lib. πηγὴς τὸ ὕδωρ ἐν ἀγρίῳ βλάθιν, πηγῆται ὡς. 2 B. lib. τρεῖς ὁβολοί. 3 In B. libro, initium harum narrationum admirandum est hoc: λίγανται αἱ Σῆρες &c. * nos id inter fragmenta collocauimus inferius mox, quoniam hic non ita commodè inferendi locus fuit.

1 Pro pendacio hac habet Philostratus. Refert et tamen ex Cresia Plin. l. 7. c. 2. 2 Canicripites, 3 Leges hac apud Aelianum quoniam l. 4. c. 46. De anim. 4 instar cum mabaris rubentia 5 succinum 6 punicea sua sagatunicaeque, & Sc. 7 magnā nihilominus pecoris copiam alere, caprarumque & ovium. 8 Sipachorae 9 succinum. 10 Hunc item illo: fructum arefactum in corbes comparat, ad eum modum quo uvas passas Graeci. Eosdem illos Cynocephalos: atem quoque extemporariam construere, quā impossibile huius fructus opus, et & purpure (sed purgato prius eius flore, itemque el. 11 pigmenti 12 electi preterea millelat. 13 Immo & alia plura de uhere ad Indos uenialia, 14 xylina, vestes § 1 C. Vastit & yphyrum
2 apud Plinarcho etiam idem quod dicitur Luciano, ut dicitur, idem quod dicitur Luciano, Xiphilino, Theop. Idyll. 2. D.H.
3 Philop. 217. 4 440000 uti dicitur in 440000, Marc. Marg. Cynocephalos inter animalia numerat Dios. Sic lib. 3. culea ip. An.
apud Luciano, § 1000000 A.S. M. M. C.H.
Kkk 2

CTESIÆ

*Historici antiquiss. & optimi narrationes abbreviatæ de rebus
& animantibus in India variis & admirandis à Gra-
eco in Latinum conuersæ*

A LAVRENTIO RHODOMANO

TESIÆ narrationes Indicæ vno continentur libro: in quibus magis Ionica Dialecto vitur. De Indo fluuiio commemorat, quæ arctissimus ei affue-

rit, xi. stadiorum latitudinem habere: quæ maxime diffusus, ducentorū. Indos perhibet plures fere esse, quā vniuersi sint mortales. De vermibus etiam in hoc fluuiio agit, quæ sola bestiarum in eo nascatur. Quod ultra Indos nulli habitent mortaliū. Quod Indi non pluuiis, sed fluuiio humectentur. De Pantarbi lapide sigillari: & quod LXXVII sigilla & lapillos pretiosos in fluuiū deieceros, (qui Bactriorū negotiatoris fuere) inter se cōsertos ille extraxerit. De elephantis, quibus muri destruuntur. De paruis simiis, quibus xv cubitorum sunt eandē. De gallis longe maximis. De aui Psittaco, lingua & voce hominis prædita: cui magnitudo accipitris, purpurea facies & nigra barba. Ipsa autem ærulea est, ad collum vsq; & aūc cinnabari assimilis. sermocinatur vt homo: sed Indice. Græce etiam, si Græce loqui didicerit. De fonte, qui quotannis liquido auro repletur: vnde cistula quotānistestatez hauriūtur. ex testa esse oportet: quā inter hauriendum cōgelatur aurum, & vasculum frangi necesse est, vt aurum educatur. Fons autem quadrangularis est, ambitu xvi cubitorum, & orgyiam profundus: & vnaquæq; vrna talenti habet pondo. Adhæc de ferro in fontis imo: vnde duos se gladios habuisse Ctesias refert, alterum à rege, alterum à matre regis Parysatide. de cuius generis gladio confirmat, quod in terra defixus, quibet & grandinēs & ventos vrentes auerunt: seq; hoc ipsum vidisse ait, bis à rege factatū. De canibus Indicis, quod magnitudine excellant, & cum leone etiam congregiātur. De magnis montib; vnde ferda effoditur & onyx, & alii signarotrilapides. Quod ingens ibi necitas: & sol decuplo maior videatur, quā aliis in terris, multi-

que æstu ibi suffocentur. Et tamen nihilominus esse Græco: superius dicitur, quæ ad ty dignos feruida. Nec enim est illud qui ad feruorē propius accedit, nisi possit inferius agere. Quod in fluuiis viuis per campos decurrentis, mox per se permeet, in quib; calamus nascitur, quos Indicum vocant: crassitie, quantū crassior, ex omnis vtrinque brachio, caput in altitudine etiā mali in nauis quatuor le homines vehat. Sunt tamen etiam magnitudine superent & deficiant. Quod le est in spaciofo monte. Sed quod tinctos esse, ita vt mas non habet, sed fitq; validissimus, sed femina habet. Martichora quadam inest pso, bellis, facie hominem refert, & magnitudine nem æquat, & colore rufus, cuius tatur. Duplex ei dentium ordo, utrosq; oculi hominis, colore carbo: cadum qualem scorpis in Epiro, cuius proterem, in qua etiam aculeus est. tamen etiam in cauda stimulos habet hinc & illuc. Adhæc in summo fert spiritum, non ferus scorpis. Cui si quis appropinquat, pugit, citoq; præsentissima mors. Cui si quis eminus contra pugnet, & arctius erigens, vt ex arcu, & cetero efficitur, quens tela iacit. Iactus ad pectus, si nem pertingit: & quoscunque facit, tam infert necem, exceptis elephanti, cula pedis longitudinē habent, & nem iuncti tenuissimi. Martichora sonat Anthropophagi, quod homines necat & cibum facit. bellis quoq; refertur, pugnat, & bus quæ aculeis, qui iaculando renascuntur. Frequens id genus bellis India. Interficiunt eas homines, & tib; vectati inde sagittis imperant. Et diis narrat, quod hinc iustitiam & antea ber de morib; iporum & istud. Est in sacro quodam territorio, quod in tabili, q; nomine Solis & Lunæ venerant.

1. Misit hanc L. Rhodomanus versionem ad nos vir nob. & doctus Mel. Haiminsfeldius Goldastus: quam & cum suis notis, & triosque linguæ publicæ commisit. Idcirco, factum nostrum iis facile adprobata iri credimus. Iuvat enim interpretationes inter se conferre doctum virorum, & quibus iam triplicem ista horum Indicorum translationem habemus. nec ea res fructu caret, quæ rursus raro videat omnia, vel semper ociose hoc agat. Alias ad H. Stephanum fuisse transmissam, hanc conuersionem, & dicio nobis eiusdem manus primis duabus pagellis aliquoties in ora adposita. Numeros quoque & quæ breuiana vt in ora exempli transmissi inuenimus, ita reliquimus.

1. nebulas ad oram adposuit H. Steph. 2. rubro scriptis, a scriptis H. Steph. 3. Triplex scriptura, id est, monachos hic H. Stephanus maxime. 4. In exemplo in uidebus descripto oras et plures homines, non itaque est in summo plurimum.

Ad quod

Ad quod xv dierum spacio à Sardomonte alicui iter patet, vbi per xxxv dies quolibet anno sol refrigerat, idq; propter festum, vt citra adustionē illud peragant & reuertantur. Tonitrua & fulgura & pluuiæ non sunt in India, sed vñ & presteres multi: qui quicquid corripuerunt, tollunt. Sol etiam post exortum dimidium diei frigus efficit: reliquum supra modum est torridū in plurimis Indiæ locis. Indorū nigredo nō à sole est, sed natura. Sunt enim inter ipsos & viri & mulieres candidissimi, licet numero pauciores. Et vidisse se tales ex India feminas duas & v viros auctor testatur. Fidē narrationi de sole adstruere volens, quod xxxv dies in India frigore aerem temperet, addit, igni ex Ætna promanante cum alia euastetur, locum quendam in medio, vbi iusti degant homines, non euastari. Etiā in Zacyntho scaturigines esse pisciferas, vnde pax hauriatur: inq; Naxo fontem, vnde merum admodū dulce quandoq; profluat. Et quod ignis sit iuxta Phaselidem immortalis, semper ardens in petra dies atq; noctes nec vñ da exstinguatur, sed magis inflammetur: sed storea tandē dometur. In media India homines agunt nigri, & nominantur Pygmæi, lingua à ceteris Indis non discrepantes: sed statura perquā pusilla. Nam longissimi eorum binos cubitos: plerique sesquicubitum attingunt. Capillū eis prolixissimus demittitur etiam ad genua vsq; & inferius. Barbas inter mortales habent maximas. Quare vbi ad iustam excreuere magnitudinem, vestes amplius non induunt, sed capillos pone demittunt ab occipitio infra poplites & barba crines pedibus tenus ante protendūt. Hinc denso pilorum amictu totum circumsepti corpus zona eos constringunt, & pro vestitu habent. Inguen præferūt crassum & prolixum, vt & ad talos ipsos pertingat. Compressis sunt varibus & deformes. Pecora harum, oues, boues, asini, magnitudine arietes non multum excedunt: equi etiam & muli & cetera iumenta arietes nihil superant. Sectantur Indorum regem pygmæorū circiter 111 millia. Sagittarii enim sunt egregii iustissimi interim, & ad Indorum leges se conformāt. Lepores & vulpes non canibus, sed coruis & miluiis & cornicibus aquilitq; venantur. Stagnū est apud illos 10000 stadia in circuitu complexum, in quo, si vñ super superficiem non commouet, oleum supernat: per quod lembis vecti, ex medio in vsum suum scaphiis hauriunt. Sesamo tamē interim quoque vtuntur & è iuglandib. expresso: sed lacustre est præstantius. Pisces etiam lacus hic alit. Magna ibidem argēti co-

pia, & argentifodina non profundæ. Profundiores enim esse perhibent in Baëtris. Producit simul aurū India, quod tamē non in fluuiis reperiunt, eluuntque, vt fit in² Pactolo fluuio. Sed crebri & vasti sunt mōtes, quos Gryphes frequentant, aues quadrupedes, quæ magnitudine lupum, crurib: & vnguibus leonem representant. Nigræ tetroquin in corpore pennæ, sed in præcordiis rubræ. Per has fit, vt aurum illud in montib: copiosum difficulter acquiri possit. Oues Indorum & capellæ maiores asinis: & quaternos pariunt, senosq; vt plurimum. Caudæ his prolixæ, quas matribus amputant, vt admisioni sint aptiores. Sus autē nec cicur nec agrestis habetur in India. Palmæ apud Indos, harumq; glandes triplo grandiores Babyloniis. Amnis quidam ex petra mel profundit. Multa dehinc cōmemorat de iustitia incolarum, & studio erga regem, morib:que contemptu. Fons ibi est, cuius quamprimum hauseris aquam, in casei morem coagulatur. De coagulato hoc contritū si ad trium obolū pondus dede-
ris alicui cū aqua bibendū, quæcunq; pertegerit enunciat. Vtitur eo rex si quæstione de reis habenda verum explorare satagit. confessus, mortem sibi consciscere iubetur, nō conuictus suo ipsius testimonio, dimittitur. Indorum nemo dolore capitis, aut oculorū egritudine, aut cruciatu dentiū laborat: nec os exulceratur, nec putredini obnoxius est. Ætas illorū supra centum ad xx & xxx & l. & cc qui diutissime viuūt, annos se extēdit. Serpens apud eos spithamæ longitudine, cuius species purpuram refert pulcherrimā: caput ei candidissimum & nulli planodentes. Capitur è montib: ætuosissimis, vnde sarda eruitur. Non morder quidem: sed quemcunq; peruomuerit, ei membrum illud omnino computrescit. Cauda suspēsus duplex edit venenum, electri formæ & nigrū: illud è viuo adhuc destillat, hoc è mortuo. Quod è viuo effluxit, si sesami mensura propinetur, cōfestim enecat. Cerebrū enim his qui bibunt per nares deliquescit. Alterū vero ingestum ad phthisin perducit, & per annū vix interitum maturat. De auicula etiam scribit, quam Dicæron (quod iustum significat) vocant: non maiori quam perdicis ouū est. Hæc excrementa alui defodit, vt nō inueniantur. Inuenta autem si ad sesami portionē bibātur, manē sopor hominē corripit, & absq; sensu inde dormit: tandem sub occasum solis vitæ exitum sortitur. Lignum ibi est quod Parebum dicūt, oliuæ magnitudine respondens: sed in regiis tantum inuenitur hortis: nec florem fert, nec fructum:

17 Aurum
& Gryphibus
custoditum.

28 Pecudes
in India ma-
iores.

35 Serpen-
tis oleū mi-
rabile.

36 De auicula
morsum
causante.

37 Radix
omnis de tro-
chem.

xv autem solas habet radices, easque crassas subter terra. Crassities eius vbi subtilissima est quanta brachii. Hæc radix ad spiritum modum sumpta, vbiunque applicata fuerit, omnia ad se pertrahit, aurum, argentum, æs, lapides, & nihil non præter electrum. Si ad cubiti modum sumpta fuerit, attrahit etiam oues & aues. Hæc enim maximam volucrum partem venantur. Quod si efficere velis, vti etiam aqua concresecat, de radice quantum obolus appedit, in choam iniicito; & congelascet. Idem & vino continget; manuque ipsum tractabis ut ceram: sed altero die liquefcit denuo. cæliacis vtile datur remedium. Fluvius etiã est per Indiam labens non magnus, 11 stadia latus, cui Indorum lingua Hyparcho nomen, quod interpreteris, qui omnia bona adfert. Hic quorannis per xxx dies electrum defert. In montibus enim arbores esse aiunt aquis imminentes: (nam passim in montibus aquæ demanant) & certum anni tempus est, quo lacrymas illæ egerunt, ut amygdalæ aut pinus, aut id genus aliæ, ad plurimum xxx dies in anno: quæ cum in fluvium decidunt indurantur. Arborem vocant Siptachoram, quod dulce est & suaue. inde succinum Indi colligunt. & fructum arbores ferunt racemos, ut vitis; & acini insunt, ut nucibus Ponticis. In montibus illis homines vitam agunt, quibus caninum est caput: & amictus gestant è ferarum pellibus, nec ullam articulatam vocem proferunt, sed ritu canum latrant, & ululant. Atque ita vocem eorum intelligunt. Dentes illis sunt maiores quam cani: ungues vero similes, licet prolixiores, & plus turbinati. Montesque incolunt ad Indum vsque fluvium. Sunt & hi nigri, & perquam iusti, ut & Indorum ceteri, cum quibus eis consuetudo intercedit. Intelligunt quidem quæ ab illis dicuntur: verum ipsi discurrere non possunt, sed latratu & manibus & digitis significant ut surdi & muti. Indi Calystrios nominant, quod Græcis est Cynocephali. Gentis numerus ad x i i myriades se extendit. Ad fontes huius fluvii nascitur flos purpureus quo purpura tingitur non deterius, quam Græca, imo² multo floridior est. Creantur ibi bestiolæ, quæcuius est scarabæus, rubore cinnabaris: quibus prælongi sunt pedes, mollesque sunt ut vermis. Harum ortus est in arboribus electriferis, quarum fructus arrodunt & corrumpunt, ut apud Græcos phthires (volucres) vitium pestis. His insectis Indi contritis puniceas vestes & tunicas, & quicquid libet, intingunt, & tinctura hæc

melior est Persica. Cynocephali montana incolentes non opus exercent, sed ex venatione victitant: quæ occiderunt, ad solis feruorem assant. Et multis pecoribus alendis dant operã, & inter hæc capris & asinis: bibuntque lac merum & aceto temperatum, ex ouibus. Fructibus etiam Siptachoræ unde succinũ existit, vescuntur, cum sit prædulcis. His torrefactis spottas consarcinant, ut apud Græcos sit visus passis. Nam rares Cynocephali texunt, quibus impositas illorum farcinas auchunt: deque fructu eius arboris & purpuræ flore ab ipsis, expurgato & de electro cclx talenta singulis annis asportant: & totidẽ de pharmaco, quod puniceo panis colore inficit. Mille etiam electri talenta anniverfarie ad Indorũ regem perferunt. Cetera Indis transportata vendunt, ad panes, farinas & xylinas vestes comparandũ. Vendunt etiam enses, quibus ad feras capiendas vtuntur, & arcus & iacula. iaculandi enim & arcu ferendi solertia excellunt: sed bellorum imperiti, quod montes inuios & excelsos incolunt. Munera eis quinto quoque anno rex erogat xxx myriades arcuum, & trugarum totidẽ, peltarumque duodecim, & gladios quinquagies mille. Nec ædes habent, sed in speluncis versantur. Feras non tantum sagittis & tragulis in venatu domant sed etiam insectando assequuntur &prehendunt. Nam pernicitate cursus valent. Vxores illorum in singulos menses lauant semel, cum menstrua eis profluunt, ceteroqui neutiquam. Viri à lauacris abstinent: manus tamen abluunt, & ter per mensis spacium oliuo unguntur. Vestes non habent densas, sed quam tenuissimas, è simplicibus coriis, tum viri tum mulieres. Ditissimi quidem lineas gestant, sed horum sunt perpauca. Lecti ipsis non sunt, sed tori & stragula rustica. Opulentissimus inter eos censetur cui plurimum est pecoris. cetera bonorum perinde ac vulgaris æstimatur. Caudam omnes gestant supra clunes iuxta mulieres ac viri, non aliter quam canes, sed prolixiorem & magis hirsutam. Cum feminis miscentur in quaternos porrecti pedes, canum more. Nam aliter ipsos coire turpe. Vtque iusti sunt, ita longissimæ inter omnes mortales vitæ. viuunt enim annos lxx & c. nonnulli etiam cc. Ultra hos vitam producere alios perhibent ad fluvii fontes. Hoc genus hominũ nigro est colore, ut & ceteri Indi, nihilque operis tractant: nec frugibus victitant, nec aquis sitim restinguunt; sed numerosis pecorum gregibus alendis student, ut sunt boues, capellæ, oues. Lac ergo bibunt, & præ-

de Cynocephalorum historia. Villan.

Regiæ.

Solertia.

Habitatio.

Clostrum.

Vestitus.

Opus.

Cauda.

Infirmitas & vitium.

Color, vitium infirmitas.

1 Omissa vox sumpta à scriba negligentia, à nobis itaque immixta: quod idcirco indicandum, quoniam & interpretis accepta vel aliunde tale usurpasse potuit. 2 imo est solium in exemplo, quod ita supplere non, ut ad rem vides.

rer hoc nihil. Infans in lucē editus nates nō
habet perforatas, nec feces corporis ē po-
sterioribus excernit: sed coxas quidē habet;
foramen vero¹ coaluit. Ideo non cacare sed
mingere eos perhibent quiddā caseo adsi-
mile, non omnino spissum, sed turbidum.
Postquam igitur mane de lacte biberint, &
diei medio iterum hauserint, radicē apude-
os dulcem esse tradunt, quæ lat in ventri-
culo cōsolidari non sinit. Hac comesta cir-
ca vesperam sibi vomitum conciliant, & si-
ne molestia per vomitum cuncta reiiciunt.

Sunt præterea Indis asini sylvestres equis
pares & quandoq; maiores, corpus albi, ca-
put purpurei, cæruleis præditi oculis: quib.
vnum est cornu in fronte cubitale. Quod
inferius in eo est, ad frontem vergens binos
longum palmos, omnino album: quod sur-
sum tendit, acutum est, idq; puniceo rubore
excellit. Reliquum in medio nigrū est. Ex
eo pocula conficiūt, vnde qui biberint, spa-
simo (vt narrant) non corripiūtur, nec mor-
bo sacro: adde, quod nec veneno succum-
bunt, siue ante, siue post ex id genus poculis
vel vinum, vel aquam, aut aliud quiduis bi-
berint. Alii quidē asini tum cicures tum syl-
vestres, & quicquid est solidungulorū ani-
mantium, nec talos, nec fcl habēt: sed hi soli
& taxillos & bilem in epate habent. Talus
certe pulcerrimus est omniū quos mihi vi-
dere contigit, similis & compar bouino: sed
gravis instar plumbi, colore penitus cinna-
berino. Velocitate hoc animal & robore
pollet: & nec equus, nec aliud quippiā per-
sequendo illud assequi valet. Principio tar-
dius currit, sed quo diutius cursum psequi-
tur, eo mirabilius ardorem & velocitatem
eius intendit. Alia sane ratione capi hæc be-
lva non potest: sed quando teneram adhuc
sobolem ad pascua secum circumducunt, à
numero equitatu circumuerti, fugere de-
fertis pullis nolunt, sed cornuum ictu & cal-
cium impetu & dentium morso pugnant,
multosq; equos & viros interimunt. Capiū-
tur tamen & ipsi sagittis & iaculis confecti:
nam salua eos vita non ceperis. At carnes
propter amaritudinem nimium ab esu sunt
alienę: propter astragalos & cornuatantum
expetuntur. In fluuio Indorum vermibus
nascitur forma, quali in ficubus assolet, vi
cubitorum, interdum plus minus, prolixita-
te; crassitudine, quanta vix à² xvii annorū
adolescentis manibus comprehendi queat.
Binos habent dentes, alterum supra, alterū
infra, & quicquid contigerint dentibus, de-

uorant. Interdiu in fluuii ceno commorā-
tur, noctu exspatiantur. Et quicumque illo-
rum forte offenderit quenquam in terra,
vel bouem, vel camelum, morsumq; intule-
rit, correptum trahit in amnem, & totū vo-
rat, præter aluum. Capitur autē hamo præ-
grandi, cui hædus aut agnus sit alligatus, &
catenæ ex ferro accommodatæ. Captum
dies xxx suspendunt vasis subiectis. Tunc
pinguis ex eo liquor destillat ad heminas
decem Atticas. Elapsis xxx diebus, abiectō
vermi, oleum bene conditum soli Indorum
regi transportant. Alteri enim aliquid inde
vendicari non licet. Hoc oleum cuiuscunque
rei affunditur eam incendit, comburitq; li-
gna & animalia, nec alia materia exstingui-
tur quam largo & spisso luto. Sunt arbores
in India excellæ, vt cedrus & cupressus: fo-
lia palmarum, sed paulo latiora, axillisq; ca-
rent: florem autem emittunt vt laurus ma-
sculæ, sed absq; fructu. Indi Carpium, Græci
Myrrhodam nuncupant. Magna eius rari-
tas. Profluunt inde olei guttæ, quas lana ar-
boribus appensa excipiunt, & in alabastra
lapidea exprimunt. Color ei est placide sub-
rubescens, & leuiter spissus: odor autem o-
mnium suauissimus, vt ad v stadia olere af-
firmant. Soli hoc regi possidere licet eiusq;
propinquis. Inde Persarum regi Industra-
misit. vidisse testatur Ctesias, & odoratum
esse incredibile dictu & opinione maius: vt
caseum etiam & vinum omnium dulcissi-
mum experientia magistra se cognouisse
ait. Fons est apud Indos v vlnis in orbem
ductus, figura quadrata, cuius aqua intra
rupem: triumque cubitorum profunditas
vsque ad superficiem aquæ: inde ad fun-
dum tres vlnæ. Lauantur inibi nobilissimi
Indorum, viri, pueri, & mulieres. Eo in pe-
des se proiciunt & vrinantur. Quando igi-
tur insiliunt aqua sursum eos extrudit. Nec
vero homines tantum retro iactat, sed et-
iam quiduis aliud excutit in siccum, viuum
sit aut exanime. & quid multa? cuncta quæ
iniiciuntur repellit, præter ferrum, argen-
tum, aurum & æs, quæ fundo recipit. Lim-
phagelida est & potu suavis: magnum ve-
ro sonitum edit, ac si aqua in aheno fer-
uens bulliat. Sanata autem hæc aqua vitili-
gines & scabiem. Indica lingua dicitur
Ballada: quod salubre in vertas. Sunt in
montanis Indorum, vbi calamus crescit,
homines ad xxx m, quorum vxores seme-
per vitā pariunt, & qui nascuntur dentes se-
cum afferunt supra & infra eximie pulcros.

¹ Suppleuimus interim ex aliorum versione coaluit, in exemplo huius interpretationis omissum. Vtinam optimo & eruditissi-
mo amico diuini vniuersi licuisset, & sua hac recensere ipsi. Sed deo aliter visum. ² Græci saltem de puero deoenni habent, dixerunt
vnde, nec aliter Aelian. l. v. de animal. c. 2.

pili autem tum in capite tum superciliis à primo eis ortu sunt cani, femellis pariter ac masculis. Et ad tricesimum ætatis annum quisque hominum illorum albos retinet erines toto corpore: dehinc nigrescere incipiunt. Vbi LX annos attigerint, omnes eorum pilos in nigrum conuersos est videre. Octonos etiam in vtraque manu digitos habent, & totidem in singulis pedibus, communiter viri & feminz. Suntque insigniter bellicosi. Ideo Indorum regem quinquies mille sagittarii & funditores comitantur.

Tantulis (si credere fas est) præditi, ut brachia ad flexum cubiti vsque contegant, & totum retro tergum cooperiant, & altera alteram contingat. Hæc dum scribit & fabulatur Ctesias, se verissima litteris commendare affirmat, partim à se visa memoria prodi, partim ab oculatis testibus accepta tradi asseuerans. plurima vero his magis admiranda se prætermittere, ne aliena à fide his qui talia non viderunt referre videatur.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ,

καὶ Ἰνδικῶν, καὶ ἄλλων συγγραμμάτων.

EX IISDEM EIVSDEM
CTESIAE PERSICIS, INDICIS,
& aliis scriptis,

Fragmenta,

sub nomine eius laudata, si non ipsius semper & verba continent,
collecta & congeſta è variis auctoribus.

EX

ΕΚ ΤΩΝ

EIVSDEM ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
CTESIAE PER- ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡ-
SICIS. ΣΙΚΩΝ.

EX LIBRO PRIMO.

Apud auctorem de nominibus gentilibus,
vel Stephanum Byzantium, si
modo is auctor.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Παρά τῷ πρῶτῳ συγγραφέϊ, ἤρουν Στε-
φάνῳ τῷ Βυζαντίῳ, εἰ γε οὐτῷ ὁ
γράφας.

HAVON, regio in Media.
CTESIAS libro primo
Persicorū: Inde vero pro-
greditur Semiramis ipsa &
exercitus, peruenitque in
Chauonem regionem Mediæ.

ΑΥΩΝ, χώρα τῆς Μηδίας. Κτη-
σας ἐν πρῶτῳ Περσικῶν. Ἡ δὲ Σε-
μίραμις ἐν τῷ αὐτῷ ἐξελαβεῖ, αὐτὴ ἡ
τε, καὶ ἡ στρατιὰ, καὶ ἀφικνεῖται εἰς
Χαυόνα τῆς Μηδίας.

Laudatum hunc librum inuenio & apud Arnobii lib. i. aduers. gent. Verba eruditiss. auctoris sunt:
Age nunc veniat, qui super igneam zonam, magus interiore ab orbe Zoroastres, Hermippo vt af-
sentiamur auctori. Baſtrianus & ille conueniat. cuius Ctesias res gestas historiarum exponit in pri-
mo. Armenius Hosthanis nepos & familiaris Pamphylus Cyri, Apollonius &c. ubi Critici tamen
hodie ita interpungendum aiunt: Zoroastres (Hermippo vt assentiamur auctori) Baſtrianus. Et ille
conueniat, cuius &c. Sed quisnam ille? cuius nomen omisisse Arnobium vero simile non est. de quo liquido
constaret, si Ctesiana exstarent. Libet interim saltem coniectare leuiter, si forte ita distinguendum: Et ille
conu. &c. primo, Armenius Hosthanis nepos, &c.

EX LIBRO SECVN-
do Persicorum.

Apud eundem Stephanum.

Tiriza, Paphlagoniæ vrbs. gentile
nomē, Tirizi. CTESIAS Tiriziphanos
eos vocat, libro II. Ex Odrysis vero ad

ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΩΝ
Περσικῶν.

Παρά τῷ αὐτῷ Στεφάνῳ.

Τίριζα, πόλις Παφλαγονίας. Διθνικόν, Τί-
ριζοι. Κτησίας Τίριζιφανὸς αὐτὸς φησιν, ἐν
τῷ δευτέρῳ. Ἐκ δὲ τῷ Ὀδρυσιανῶν εἰς Τίριζι-

βασιλεὺς οἰκιστὴς ἐστὶ πα *

Tirizibanos incolentes in Pa. *

Περὶ τῶ Διοδώρου τῶ Σικελιώτη, ἐν τῷ
β. βιβλ. 1509.

Apud Diodorū Siculū lib. II. bi-
blioth. histor.

Εἰς τὴν τύπην [Σαρδαναπάλου] γὰρ ἡ τῆς Ἀσ-
συρίων ἡγεμονία μετέπεισεν εἰς Μήδους, ἔτη δὲ
μαίνας τε πλείω τῶν χιλίων καὶ πεντακσίων, ἔτι δὲ
ἐξήκοντα, κατὰ τὴν φησὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος ἐν τῇ
δελτίᾳ βίβλ. φ.

Cuius (Sardanapali) tempore Assyri-
orum imperium, cum annos CIO CCCLX
(vt CTESIAs Gnidius libro secun-
do tradit) durauisset, ad Medos deuolu-
tum est.

Περὶ τῶ Ἀγαθίου ἐν τῷ β' τόμ. σελ. τῆς
Γουστιανού βασιλ.

10 Apud Agathiam de imperio & reb. gest.
Iustiniani I. II.

Εἰς τὴν Σαρδαναπάλου, ὡς ἐκείνοι φασὶ, τὸ δὲ
χρὺς ἀπομαραθίσσης, Ἀρβάκης ὁ Μήδους καὶ Βέ-
λεσσυς ὁ Βαβυλωνίος ἀφῆλκεν αὐτὸν τὴν Ἀσσυρί-
αν, κατελόντες τὴν βασιλείαν καὶ ἐς τὸν Μήδικον μετέστη-
σαν ἔθνος, ἐξ τε καὶ πεντακσίων ἡδὴ παρὸς τοῖς χιλίοις
καὶ ὀλίγων πλείονων ἐκπαρὰ χιλιῶν, ἀφ' ἧς τὰ παρὰ
τὸν Νίνος τὸ ἐκείνην κατέχευε στρατημάτων. ἔπειτα γὰρ
Κτησία τῶ Κνιδίου τὴν χρόνον ἀναγραψάμενος, καὶ 20
Διόδωρος Σύμφορος ὁ Σικελιώτης.

Donec Sardanapalo regnante, vt illi
(Bisn & Alexander Polyhistor) scribunt,
quū iam emarcuisset imperiū, Arbaces
Medus & Belesif Babylonius illud As-
syrii eripuerunt, interfecto ipsorum re-
ge, & ad Medos transtulerūt, sex & tre-
centis iam supra mille & paulo amplius
annis elapsis, ex quo primum Ninus ibi
summam rerum obtinuerat. Ita enim
CTESIAs Cnidiot tempora describen-
ti Diodorus etiam Siculus assentitur.

Εκ τῆς Ἀθηνῶν, ἐν τῷ 101 Δειπνοσοφ.

Ex Athenao lib. XIV. Dipnosophist.

Βηρωδὸς δὲ ἐν τῷ 101 Βαβυλωνιακῶν, ὅτι Ἀσσυ-
ριοὶ μνηστέοντες ἐκείνην τὴν ἀρχὴν ἔορτ' Ἱσακίαν πορ-
αγρῶν μνηστέοντες ἐν Βαβυλῶνι ὅτι ἡμέρας πέντε ἐν
αἷς ἔθος ἔχοντες διασπῆσαι, ὑπὸ τῶ οἴκῳ τῶ ἀφῆ-
λκεν τὴν οἰκίαν εἰς αὐτὴν ἐν δεδουκίᾳ τοῦ οἴκου
μοῖαν τῇ βασιλικῇ, ὃν καλεῖται Ζωγανέμ. μνη-
μονεύει τὸν ἔορτ' καὶ Κτησίας ἐν δελτίᾳ Περσικῶν.

Berosus autē Babylonicorum lib. I.
decimafexta die mensis Loi festum Ba-
bylone quinque dierum spatio celebra-
ri ait, Saneas dictum: per quod tempus
solere dominos famulis parere: vnumq;
ex his domui praeesse, veste quæ regis
similitudinem referat, indutum. quem
& Zoganem appellari. Meminit huius
festi CTESIAs quoque libro Persico-
rum secundo.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΩΝ
Περσικῶν.

EX LIBRO TERTIO PER-
sicorum.

Περὶ τῶ Ἀθηνῶν, Δειπνοσοφ. 101.

Apud Athenaeum Dipnosph. I. XII.

Κτησίας ἐν τῇ Περσικῶν καὶ πάλαι μὲν
φησὶ τὴν βασιλείαν τῆς Ἀσίας περὶ τρυφῶν
ἀποδιδόναι, μάλιστα δὲ Νινύαν, τὴν Νίνην καὶ Σεμρα-
μιδὸς υἱόν. καὶ ὅτι οὗτοι, εἰδὼν μὲν καὶ βουλομένους, ὑπὸ
τοῦτον ἐπέσταντο, εἰ μὴ ὑπὸ τῶ ἐνέχον καὶ τῶ ἰδίῳ γυ-
ναϊκῶν. τοῦτον δὲ καὶ Σαρδαναπάλου, ὃν οἱ μὲν
Ἀνακινδάρῳ λέγουσιν υἱόν, οἱ δὲ Ἀναβαξάρῳ. ὁ-
τε δὲ καὶ Ἀρβάκης, εἰς τὸν αὐτὸν στρατηγὸν Μήδους
raxis, alii Anabaxaris filiū fuisse memorant. Ac quū Arbaces, genere Medus, vnus ē ducib.

CTESIAs libro Persicorum tertio
scribit, omnes quidem quotquot in A-
sia regnarunt, luxui & voluptatibus de-
ditos fuisse, sed præ ceteris Ninyam, Ni-
hi & Semframidis filium. Ac certe hic
quoque voluptatibus domi indulgebat, i-
ta vt a nemine cōspiceretur, præterquā
ab eunuchis & suis vxoribus. Talis autē
erat & Sardanapalus, quē alii Anacinda-
raxis, alii Anabaxaris filiū fuisse memorant.

1 Supplendum arbitror Παφλαγονίαν. In Paphlagonia. Verum vero in prioribus verisimiliter τῶν Ἀσσυρίων, an τῶν Ἀσσυρίων, quod in ipse
Ctesias verbis adfert, indicare aliū finem. 2 Non dubitavi eundem locum Agathiam respexisse, quem & Diodorus, ut non fidenter ad
librum II. Persicorum, unde Diodorus sua laudat, reculi. Vide vero an non ex Diodoro sit ἐξήκοντα καὶ πεντακσίων pro hoc ἔτι καὶ apud Agathiam
legendum. 3 De Sacae vel Sacorum festo isto, eiusque origines Casaubonus I. p. 101. 4 Athenaeorum 10. vide & Strabonem I. xii.
4 Falsus itaque Dalechampius qui de veste capis, ut veritatem vestem indutus regis similem, quam Zoganem vocant. & inde ad-
notat forte trahit Sotanz Italorum nomen. Clariss. Casaubonus observat eodem loco quod d. mss. Zoganem per o scribere parum.
5 Editio Commelin. καὶ ἡ παλαιὰ ὁμοῦ ἔστι, non eam recte. Meminit & clariss. Casaub. 12. Athen. 7. his verbis: Melius, καὶ οὐτὸς. non enim
solus Ninyas: sed & alii plerique omnes reges Assyrii casarii fuerunt, & domi latebant. Melius ergo vertere hic itaque, vel simili-
ter. 6 Ἀνακινδάρῳ. edit. Comet.

* inoppr.
in Dalech.

qui illi suberant, egisset cum Parameize,
* qui inter Eunuchos principis erat, regis
videndi potestas ut sibi fieret: hoc
rex cum vix annuisset, ac permisisset,
admissus Medus ut eum aspexit cerussa
oblutum, muliebriter vestitum, cum pel-
licibus carminantem purpuram, ac cum
illis sedentem pedibus porrectis in al-
tumque sublatis, tinctis fuco superci-
liis, muliebri stola indutum, rafa barba, le-
uigata pumicis attritu facie, colore quā
lactis cadidiore, picturatis oculis, multi,
& inter eos Duris, scribunt, indignatum
illum quod regi tam effeminato pare-
rent, suo se gladio confodisse, ac occi-
disse. * Ctesias autem narrat, ip-
sum ad bellum deuenisse, & quum
collecto numerofo exercitu ab Arbace
regno eiectus esset, mortem obiisse, quū
seipsū cremasset, extructo rogo ad qua-
tuor iugerum altitudinē: cui imposue-
rat lectos aureos cl, ac totidem mentas,
& quidem aureas. Struxerat autem in ip-
sa pyra coenaculum pedum centum,
ex lignis: atque hic quoque lectos strau-
erat, in quibus cum vxore cubuit: pel-
lices autem in aliis. Filios enim tres &
duas filias, quum malum rerum suarum
[statum] videret, antea miserat in urbē
Ninum, ad eum qui ibi regnabat, dede-
ratque illis tria talentorum auri millia.
Texerat autem illud ædificium trabi-
bus magnis & crassis: quineriam multa
ligna, & ea quidem crassa, circumposue-
rat, ita ut nullus pateret exitus: quineriā
talentorum auri imposuerat illi mille
myriades, argenti decies mille: necnon
vestes & purpuras, & omne genuseorū
quæ ad cultū corporis pertinent. Quæ
quū fecisset, accendere pyrā iussit, quæ
per quindecim dies ardebat. At qui fu-
mū videbant, mirabantur, ac putabant
illum sacrificare: soli vero eunuchi rem
nouerant. Sardanapalus igitur, qui pro-
digiose voluptatib. deditus fuerat, quā
potuit generosissime vitam finiit.

λος, ἐκ τῶ πῦρος ἡδὺ παρήσας, ὡς ἐν ἑνὶ, ἡμῶν ἐτελεύτησεν.

ἡμός, διετράξατο ἀπὸ πρὸς τῶν δυνάμεων Πα-
ρμείδου θεάσασθαι Σαρδανάπαλον, καὶ μάλιστα
αὐτὸς ἐπετράπη ἐκείνου ἐκλήσασθαι. ὡς οὖν εἰς-
ελθὼν εἶδεν αὐτὸν ὁ Μήδης, ἐφίμμητο μὲν καὶ
κακομηλῆροι γυναικιστὴ, καὶ μετὰ τῶν παλλακί-
δων ζαίνοιντο πορφύραι, δυνάβας δὲ μετ' αὐτῶν
καὶ στήθων. ὅς οὖν φρεῖ, γυναικείας δὲ σολῶν ἔχο-
ντα, καὶ κατεξυρηλῆναι τὸν πῶγονα, καὶ κατακλίσθη-
εισ μὲν. ἡ δὲ καὶ γάλακτος λευκότερος, καὶ
ὑπερίγχετο τοῖς ὀφθαλμοῖς. (ἐπεὶ δὲ καὶ
πρὸς αὐτὸν ἦν Ἀρβάκιον, ταλὸν καὶ ἐπιδραβῶν
τοῖς ὀφθαλμοῖς) οἱ μὲν πολλοὶ, ὡς ἔστι καὶ Δούρεις,
ἰστοροῦσιν ὑπὸ τοῦτου ἀγανακτήσασθαι εἰ τοιοῦ-
τος αὐτῶν βασιλεύει, συγκεκνηγέτω ἀποθανεῖν.
Κτησίας δὲ λέγει εἰς πόλεμον αὐτὸν κατακλίσθαι
καὶ ἀφελῆσθαι πολλὰ χρυσῶν, καὶ καὶ ἄλλων
θῆματα ὑπὸ τῷ Ἀρβάκῳ τελευτήσας. εἰ αὖτε ἐμ-
πρῆστατα ἐν τοῖς βασιλείοις, τυράννησιν αὐτῶν
τεσσαράων πλέθρον, ἐφ' ἧς ἐπέθηκε χρυσῶν
κλίνας ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, καὶ ἴσας τραπέζας,
καὶ αὐτὰς χρυσῶν. ἐποίησε δὲ ἐν τῇ τυρᾷ καὶ οἰ-
κημα ἑκατομπεδρον ἐκ ξύλων, καὶ αὐτὰ κλίνας
ὑπερίγχεσθαι καὶ κατεκλίσθη ἐν αὐτῇ αὐτὸς τε
μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακίδες ἐν ταῖς
ἄλλαις κλίναις. τοὶ γὰρ τρεῖς υἱοὶ, καὶ δύο θυγα-
τέρες, ὅρων τὰ πρᾶγματα κακῶν, πρὸς αὐ-
τὸν εἰς Νίνον πρὸς τὸν ἐκείνου βασιλέα, δού-
κας τρεῖς χίλια χρυσίου τάληντα. ἔπειτα ἔγραψε δὲ
τὸ οἶκημα δεκάς μεγάλας τε καὶ παχέας. ἔ-
πειτα ἐν κύκλῳ περικέθηκε πολλὰ ξύλα καὶ πα-
χέα, ὥστε μὴ εἶναι ἐξοδόν. ἐν ταῦτα περικέθηκε μὲν
χρυσίου μυριάδας χιλίας, ἄργυρου δὲ, μυρί-
ας μυριάδας ταλάντων, καὶ ἱμάτια καὶ πορφύ-
ρας, καὶ σολᾶς πομπησάσας. ἔπειτα ὑφάψαι
ἐκέλευε τὴν τυράνην, καὶ ἐκείνη πεντεκλήδεκα
ἡμέρας. οἱ δὲ ἐθαύμαζον ὁρῶντες τὸ κατ' ὄν, καὶ
ἐδύοντο αὐτὸν ἐν θυσίαις ἕκαστον. ταῦτα δὲ μό-
νοι ἤδουσαν οἱ δυνάμεις. οἱ μὲν οὖν Σαρδανάπα-
λος, ἐκ τῶ πῦρος ἡδὺ παρήσας, ὡς ἐν ἑνὶ, ἡμῶν ἐτελεύτησεν.

1 Casaubon. dicto loco ita: non est obscurum deesse participium cum illis iungendum καὶ ἑφ' ἧς. nisi malumus in ali-
um locum eas voces transferre, & scribere πρὸς καὶ ὑπὸ τῶν πρὸς καὶ τῶν ὑπὸ τῶν. ubi vide ὅτι de hoc more mollius vo-
cerum, pingendi supercilia & unguenti illinendi. Continuo autem hæc Athenai inopi, ut ὅτι in Latinis supplementum d. Dalecham-
pi versione mutando, quod in iis Ctesianum quiddam subodoratus fui, ut statim indicio.

2 Gratia scilicet magno Casaubono qui e membranis hæc notis parenti hæc in clausa descriptis, ut expressis Commolinus. Sunt enim tantum non Ctesia verba ipsa: modo s. mendantur. quod non infeliciter forte nos docent Pollux noster, cuius fragmentum statim adiacimus p. seq. inde scribo hic ἡδὺ παρήσας.

3 Πολύστατον aliis stadia centum, aliis mille pedes. Dalechamp. ad Athenæum.

4 vel, longitudinis, quod arbitror, vel latitudinis. Dalechamp. ibid.

5 Duris edidit. Comelin. sed Stephanus edidisse videtur testium. Aliis de veterum exemplis qui vniuersum mortis generibus præstiterunt, accurate inquiris Casaub. 12. Athen. 7.

Παρά τῷ Πολυδύκει ἐν τῷ β' ὀνομασ.

Κτησίας δὲ φησὶ αἰαβάλλει πὰ λάλει τῷ ὀφθαλμῷ δὲ Σαρδανάπαλον.

Ἐν τῷ Ἀποκρυφίων ῥηζικῶ.

Υ' ποκύδης ἐστὶν ὁ δῖος, ὡς ἐκ τ' εἰρηνης Κτησίας φανερὸν.

Παρά τῷ Στεφάνῳ ἐν ἐθνικοῖς.

Κυρταῖα, πόλις ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ εἰς ἡν ὑποφύεισιν Ἀρταξέρξης Μεγάβαζον. Κτησίας περὶ τῶ Γερπικῶν.

Ἐκ τῶν πρῶτων ἐξ βιβλίων τῶν Γερπικῶν, ἐν οἷς τὰ Ἀσσυρίων διέλαβεν ὁ Κτησίας, ἀλλὰ πλεονάζοντα ὡς οἶδαμεν ἐκ τοῦ βιβλίου.

Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τῷ α' ἑρωμάτων.

Εἰς τὰ Ἀσσυρίων πολλοὶ ἔτεσι ὡς ἑξήκοντα ἔτη Ἑλληνικῶν, ἀφ' ὧν Κτησίας λέγει, &c.

Παρ' Ἰωάννῃ τῷ Τζέτζι χιλ. γ', στίχ. 57.

Ὁ Ἀσσυρίων βασιλεὺς ὁ Σέσωγρις ἐκείνος, Κατὰ τὸ Διόδωρον Σέσωγρις τὸ κληῖον, Τῶν Ἀσσυρίων μοναρχῶν, ἦρχε τὸ γένος ἀπάσης, Ζωγύων ἐν τῷ ὄρει πύργου τῆς βασιλείας, Καὶ ὡς αὐτῷ σφετέρως, ὡς περὶ τῶν ἄλλων,

Καὶ χρυσόκρατος ἐπὶ τοῦ ἐκείνου τοῖς τότε. Τέταρτος πῶς βασιλεὺς κατέειλε τὸ τυφόν, Τῆς τύχης δ' αὐτοῦ δι' αἰνιγμῶν περιερίξας.

Ἐλκων δ' αἶμα ἃν αὐτοῦ, τὰ ὄφθαλμοις ἔωρε.

Βραδύται δ' τὸ βάδισιν, ὥς ὅτε ὀφθαλμοῖς.

Ὡς δ' ὡς τὸν ἔλεξεν ὁ Σέσωγρις ἐκείνος,

Τίκαταργῆς πρὸς τὸ ὄδον αὐτοῦ, ταχὺ λέγει.

Apud Pollucem lib. II. Onomast.

CTESIAS vero dicit Sardanapalum * obuertere album oculorum.

In lexico Harpocratonis.

Hypocyes significat aquosum [locum,] ut ex libro tertio Ctesiae manifestum est.

Apud Stephanum in Ethnicis.

Cyrtza, vrbs circa mare rubrum, quo relegavit Artaxerxes Megabyzū. Ctesias libro tertio Persicorum.

ALIA QUÆDAM E PRIMIS SEX libris Persicorum, quæ Assyria continebant, ubi non certo scimus quæ ex quoto libro deprimantur.

Clemens Alexandrinus lib. I. Stromat.

Si vero res Assyriorum multis annis antiquiora sunt Græcorum rebus, quot ait Ctesias, &c.

Apud Ioannem Tzetzem chil. III. v. 83.

Assyriorum rex Sesostris ille, Iuxta Diodorum vero Sesoosis nomine, Assyriorum monarchia, dominatus est terra omni, Iungens in curru huius reges, Et ab ipsis tractus, quemadmodum ab eis quis alii: Et mundi imperator, & deus vocabatur sue ætatis hominibus. Huius aliquando quidam rex compressit superbiam, Fortune inconstantiam per ænigmata cum ostendisset, Trahens enim currum ipse, ratumque plabatur: Tardam autem dectione, sic contemplanis, faciebat. Et autem ad hunc dixit Sesostris ille, Cur ociaris ad viam homo? actutum dic.

interpr. P. Lacisfo.

1. Ad lib. III. Ctesia hac persimere, pates ex præcedenti fragmento apud Athen. ubi hac emendandum dixi παρὰ τῷ Πολυδύκει. Subiicit autem Pollux ista statim huius qua protulit de oculis patantibus & distortis quales effeminatorum sunt & c. 2. Sequitur in Harpocr. ἰφορίων. αἰὲς τ' αἰαδὸς ποκύδης. ubi forte non tam corruptum auctoris alius nomen laet, quam Ctesia verba mendosa. Apud Hesychium vero ubi ποκύδης, ποκύδης, forte legendum ὑποφύειον.

3. Exstant hac apud nostrum Ctesiam excerptum supra in Persicis cap. 39. ubi tamen nomen ποκύδης, & viri semper Μεγάβαζον. Inde etiam facilius colligas ex libro decimo tertio Persicorum hac de prompta, quam ex cetero. Sed ex quoto libro, ego non comieciem hercle: ex tertio tamen, qui Assyriaca inter alios sex priores continet, non fuisse credam.

4. Euseb. lib. x. præpar. Evang. contractius: πρὸς τὸν αὐτὸν Κτησίας λέγει. mox idem sat magnum defectum ita supplet, φανίσται τῷ δαδύτῳ καὶ περὶ τοῦ σφῆτις Ἀσσυρίων δόξης, πρὸς δὲ Βυλόνου (Belochum vocat Eusebii chronicon) & ὡς δὲ δημοτικῆς τῷ δαδύτῳ καὶ περὶ τοῦ σφῆτις. Hac ex Fr. Syll. Annotat. ad Cl. Alex. mihi Eusebii non ad matru: alia illa ipsi fragmenti interpretis fuisse.

Ille autem, Rotarum versiones videns, inquit, non curro.

Cognoscens igitur Sesostris id quod ipse declarabat,

Contraxit fastum, disjunctisque hos, Et deinceps uniuersis erat mitis, & modeste sapiens.

CTESIAS, & Herodotus, Diodorus, atque Dion,

Et Callisthenes cum ipsis, Simocatus, & alii

Historia meminerunt paucis: illi autem late.

Apud Diodorum lib. II.

Singulas autem pugnas, omniumque ab ipso deuictorum numerum nullus scriptorum recensuit. Ideo nobilissimas tantum gentes, CTESIAM Cnidium secuti, breuiter percurramus. Deterris maritimis & reliqua deinceps continente, Ægyptum & Phœniciam, quamque Syriam cum Cilicia, Pamphylia, Lycia: & præter has Cariam, Phrygiam, Mysiam & Lydiam, subegit. Troiadem quoque & Phrygiam ad Hælfpontum, cum Propontide, Bithynia, Cappadocia, & barbaris ad Pontum gentibus usque ad Tanaim adiunxit. Caddusiorum etiam terra & Tapyrorum, nec non Hyrcanis, Dacis, Derbicibus, Carmaniis, Choramnæis, Borcaniis & Parthis, est potitus. Adhæc Persiâ & Susianam, & quæ Caspiana nominantur: in quam faucibus perangustis, quas Caspias hinc portas vocant, iter patet.

Apud eundem in eodem libro.

Coactio igitur vndique exercitu, recensita decies septies centena peditum, & ducenta ac decem equitum, decemque curruum falcatorum millia, cum paulo minus sexcentis, CTESIAs in historiis tradit. [de Nino in Bactrianos expeditione.]

Eodem libro.

Huic [Nino] Semiramis in regia sepulto, ingentē terræ aggerē altitudine ix, & latitudine x stadiorum, ut CTESIAs auctor est, construxit. Cumque

Οὕτως, Τερχοῦν τε συστράφας βλέπων, φησὶν, ὅτι τρέχω.

Γιούς τοι γάρου ὁ Σέσωστρις, ὅσῳ αὐτὸς ἐδῆλθου,

Συσέλλει δ' ἀγέρωχον, ἀποδύνην τέτυκας.

Καὶ τῷ λοιποῦ τοῖς σύμπασι ἡδ' ἑαυτῷ τε καὶ σάφρων.

Κτησίης, καὶ Ἡρόδοτος, Διόδωρος, καὶ Δίων,

Καὶ Καλλιθέης σὺν αὐτοῖς, Σιμόκατος, καὶ ἄλλοι,

Τῆς ἱστορίας μέμνηται σέσωστρις, οἱ δὲ πλατύνει.

Παρά τῷ Διόδωρῳ ἐν τῷ β'.

Καὶ τῷ αὐτῷ ἐκαστὰ μάχας, ἢ τὸν ἀριθμὸν ἀποδύνην τε καὶ πολεμῆται. [τῷ Νίνῳ] ὁ δὲ συστράφας ἀνέγραψε: τὰ δὲ ἐπισημώματα τῷ ἐθνῶν ἀκρίβως Κτησίης τῷ Κνιδίῳ περὶ αὐτὰ συντόμως ἐπεδραμῆναι. κατεγρέφατο μὲν γὰρ τὴν Περσίδα καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην, καὶ τὴν Κιλικίαν καὶ τὴν Παμφυλίαν καὶ τὴν Λυκίαν ὡς ἰσχυροτάτας, τὴν τε Κariam καὶ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Μυσίαν καὶ τὴν Λυδίαν. περὶ τὴν Τροιάδα καὶ τὴν Ἑλλησπόντον Φρυγίαν, καὶ τὴν Προποντίδα καὶ τὴν Βιθυνίαν καὶ τὴν Καππαδοκίαν, καὶ τὴν Πόντον ἐπὶ βαρβάρων καποικῆναι μέχρι Τανναίου. ἐκυσείδουσι δὲ τὴν Καδδυσίαν χώραν καὶ Τάπυρον, ἐπὶ δὲ Ὑρκίαν καὶ Δακίαν. περὶ τὴν Δερβικίαν, καὶ τὴν Καρμανίαν, καὶ τὴν Βορκανίαν καὶ τὴν Παρθησίαν. ἐπὶ τὴν Περσίδα, καὶ τὴν Σουσιανήν, καὶ τὴν Κασπίαν. εἰς ἡμᾶς εἰσὶν εἰσοδοὶ εἰς τὴν περὶ τὴν Κασπίαν πύλιν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τὰ ἐλαττώματα ἐθνῶν περὶ τὴν Κασπίαν, ὅτι αὐτὸν μακρόν τι εἶναι λέγει.

Παρά τῷ αὐτῷ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ.

Συναχθεὶς δὲ τῆς στρατῆς πύλας ὁ Νίνος, ἡγεμένης δὲ, ὡς Κτησίης ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀνέγραψε, περὶ αὐτῶν μυριάδες, ἰππέων δὲ μὲν πλείους τῶν εἰρησίων μυριάδων, ἄρματα δὲ δρεπάνη φορεῖν χρόνι ἀπολείπειν τῶν μυρίων ἑξακισίων.

Ἐν τῷ αὐτῷ.

Τὸν δὲ Νίνον ἡ Σημίραμις ἐθαφέν ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ κατεσκεύασεν ἐν αὐτῇ χωρὶς παμμέγεθες, οὗ δὲ μὲν ὕψος ἐνεία ἦν σταδίων. ὁ δὲ ἔσθλας, ὡς φησὶ Κτησίης, δέκα. διὸ καὶ

1 Interpres non distincte cepit nos interpunctiuncula utrinque adiuvamus sensum. 2 Extat in hist. Theophylacti lib. I. c. xi. quæ nuper in publicum editæ. 3 Δεσφῶν Γενε Περσίδος Στραβὸν καὶ Στεφάνον. Δεσφῶν itaque scribendum. L. Rhod. cuius Notias in hunc locum videtur de Persia in Europam transisse. 4 Mutilatum est ἐκαστὰν ut Stephanus & Ctesia annotat. L. Rhod. 5 Hanc locum, curruum falcatorum numerum, quod Cypri Xenophon adstruere videatur, Assyriis rebus vindicare, ut Buisson. l. 3. de reg. Pers. quem videtur.

τῆς πάλαι ἐν τῇ Εὐφράτῃ ἐκ τῶν αὐ-
μάτων, ἀπὸ πολλῶν σαδείων ἐφαίετο ὁ χάσμα κα-
ταφρέεις ἀκρόπολιν.

Παρά τῶ αὐτῷ ἐν τῷ α'.

Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι καὶ τῶν εἰρηλοφῶν πόλε-
ων [Βαβυλωνίους, καὶ Τροίης τῶν ὡς δὲ Νεῖλου.]
Κτησίας ὁ Κνίδιος ἀφ' ὧν ὁρᾷ τὸ ἔργον, φησὶ αὖτε
μετὰ Σεμίραμιδος τῶν βαλόντων εἰς Αἴγυπτον
πινὰς ἐκπέειλαι ταύτας, ἀπὸ τῶν ἰδίων πατερίων
λαοῖς τὴν πόλιν ἡγεῖσθαι.

Παρά τῷ αὐτῷ Διοδώρῳ ἐν
τῷ β'.

Ἀπολαβοῦσα [Σεμίραμις] δὲ τὴν Εὐφράτην
ποταμὸν εἰς μέσον, ὡς ἐβάλετο τείχος τῇ πόλει
[Βαβυλῶνι] σαδείων τελαχόσιον ἐξήκοντα, διπλα-
σίον τῶν ὡς δὲ Νεῖλου, καὶ μεγάλους. πηλικοῦτον
δὲ καὶ βαρὺς τῶν ἔργων, ὡς δὲ καὶ πλάτος εἶ-
πὼν τῶν τεχνῶν ἐξ ὧν αὖτε ἐκαστὸν, ὅς δὲ ὕψος
ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀκροῦσιν, ὡς φησὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος
ὡς δὲ Κλείταρχος καὶ τῶν ἄλλων μετ' Ἀλεξάνδρου
ἀφ' ὧν αὖτε εἰς τὴν Ἀσίαν πινὲς αἰνεῖται, τε-
λαχόσιον ἐξήκοντα καὶ πεντήκοντα, καὶ τῶν τεχνῶν ὅτι
τῶν ἰδίων ἡμερῶν εἰς τὴν αἰῶνα οὐσῶν, ἐφίλοση-
θη δὲ ἴσον ἀριθμὸν τῶν σαδείων ἀποσπᾶσθαι.
ὡς δὲ πλείους εἰς ἀσφαλτοῦν ἐκδοῦναι, τείχος
κατεσκεύασεν, ὅς δὲ καὶ ὕψος, ὡς καὶ Κτησίας φησὶ,
πεντήκοντα ὀργυῶν, ὡς δὲ ἐνίοι τῶν νεωτέρων ἐ-
γχαφᾶν, τεχνῶν πεντήκοντα ὅς δὲ πλάτος, πλάτος
ἢ διὰ τῶν ὧν αὖτε ἐκαστὸν.

Εἰ τῷ αὐτῷ αὐτῷ βιβλ.

Οὕτως δὲ ὁ ἀρχιτέκτων [ὁ ἑστὶς Βαβυλωνίους ὁ
εἰς τὴν πόλιν] καὶ ὁ καὶ μὴ μῆκος, σαδείων τελαχόσιον ὅς δὲ πλάτος, ὅτι τελαχόσιον πλάτος
δὲ ὕψος, ὡς Κτησίας φησὶ, ὀργυῶν πεντήκοντα. τῶν δὲ παλαιῶν ὡς ἔρχεται ὁ ὕψος ὀργυῶν ἐξή-
κοντα.

Et sequentia forte quod, e Ctesia bona parte tenet, et in prioribus fragmentis apud Diodorum, quod
Ctesiam in historia Assyriorum sequentium ex ipsius indicio constat, quem tamen totum exscribere a nostro
proposito alienum fuit.

Εκ τ' Ἰζέτ' 8 καλ. θ'. σιχ. φέη.

Ἡ πάντα δὲ ἀείρεται ὡς ἔρχεται Βαβυλῶ-
νος,

Στάδιον τελαχόσιον ἐξήκοντα, Κτησία.

vrbs [Ninus], iuxta Euphratem in
nicie iaceat, moles illa apud per multa
inde stadia conspiciendam crebat.

Apud eundem lib. I.

Nec me fugit, diuersa de vrbibus i-
stis [Babylone & Troia in Aegypto
conditis] à CTESIA Cnidio referri,
dum ait, quosdam ex illorum numero,
qui cum Semiramide quondam in E-
gyptum transierunt, vrbes à se conditas
patriis nominibus indigetasse.

Apud eundem Diodorum lib. II.

Tum cccxlx stadiorum muro, crebris
intercepto turribus, vrbem [Babylone-
nem] ita circumdedit [Semiramis],
mediam amnis interfueret, et quia
tanta operis magnificentia ut moenium
latitudo sex iuxta curribus vehendis
sufficeret. Altitudo vero omnium qui
audirent fidem (ut CTESIAS scribit)
excederet. Ut vero Clitarchus, & qui
cum Alexandro in Asiam postea traie-
cerunt, litteris prodiderunt, ambitus
cccxlx stadiorum, quod anni dies sta-
diorum numero equare studuisset. Mu-
rum lateribus bitumine conglutinatis
coagmentauit l orgyias, teste CTESIA,
altum: vel, ut alij referunt, l cubi-
tos tantum; ut latitudo aliquanto plus,
quam duobus curribus satis esset, spatij
obteneret.

Eodem libro secundo.

Is [alter intrinsecus in orbem ductus
ambitus Babylonis] auctore CTESIA
xl stadia longus, lateres trecentos latus,
& l orgyiarum altus erat. Turres ad
lxx orgyias surgebant.

Ex Tzerze chil. IX. v. 568.

Omnis autem ciuitas fuit Babylonis,
Stadiorum trecentorum sexaginta, CTESIAE
SIAE

De isto diffensu auctorum in muris Babylonis determinandis v. doctiss. Brisson. l. i. de reg. Pers. v. 5. et doctiss. I. Capellum in ac-
tiss. tractatu de mensur. lib. i. non longe ab initio ubi de pedit. Babylonio. examinatur, cum ibi praesertim Diodori vel Ctesiae haec, et am-
bitus, ut indicio. 2 vox πῆχυς superflua est, ait Capellus, quoniam videtur haec plane explicans, et non habet, ut a Diodoro tradita.
3 Persicas orgyias intellige Capellus. 4 lego ὅτι πλάτος ὡς ἔρχεται, et non πλάτος, ut a Diodoro tradita. 5 Murorum Babylonis
ambitus erat Babyloniorum cubitorum 45, et latitudo sex, Atticorum 60, hoc idem Capellus.

Secundum

Secundum vero Clitarchum ipsum, & eos
qui post Alexandrum,
Et secundum Diodorum ipsum Siculum,
Trecentorum sexaginta & quinque sta-
diorum.

Coccianus autem Casius Dion, scripturis
Latinis

Quadringentorum scripsit hanc stadio-
rum esse.

Herodotus autē historicus in Mysis novem,

Et Philostratus ipse in vita Tyanei,

Stadiorum octuaginta, cum quadringen- 10
tis.

Altitudo quinquaginta passuum muro-
rum, iuxta CTESIAM,

Aliis quinquaginta cubitorum. videtur
autem CTESIAS

Tzetza veriora describere, quam alii:

Saltem in iis qua scripsit de Babylone.

Trecentorum enim ipse sexaginta stadio-
rum

Omnem illius perimetrum esse describit.

Alii autem augment plus & amplius hanc.

Qui igitur circuitum minuit longitudine, 20
Non longe ab eo quod deceat, auxit altitu-
dinem.

Sed quando hac aequae quidem conspexit.
CTESIAS,

Erant sexaginta ulnarum altitudines tur-
rium,

Et sane quinquaginta ulnarum murorum
altitudines.

Abellis atque commotionibus autem for-
te deiectas,

Postea videlicet Clitarchus, atque omnes
post Alexandrum

Conspexerunt sic humiles ulnarum altitu- 30
dines,

Velut ad cubitorum diminutionem vix
quantitatem accipientes.

Latitudine autem Babylonis erat, iuxta a-
liquos, murus

Sex curribus equitabilis: tribus autem, se-
cundum alios.

Apud Diodorum lib. II. bibl. hist.

Sepulturas mortuorum peculiari Aethiopes ritu instituunt. Cadaver enim 40
salitum, & multo vitro circumfufum in
cippo statuunt, ut per vitrum defuncti
corpus videri queat, sicut Herodotus
scriptum reliquit. At CTESIAS Cni-
dus nugari eum confirmat, ostēdens, sa-
liri quidem cadaver, sed nudis corpori-
bus vitrum nequaquam circumfundi.
Nam sic futurum, ut ambusta & prorsus
fœdata similitudinē retinere nequeant.

Κατὰ δὲ Κλείταρχοι αὐτῶν, καὶ τοῖς μετ' Ἀλε-
ξάνδρου,

Καὶ κατὰ Διόδωρον αὐτῶν δὲ Σικελόνδε,

Τριακσὲς ἔκγοντα καὶ πέντε ὃ σταδίων.

Κοκκίανός δὲ Κάσιος Δίων, γραφαῖς Λατίνων

Τετρακσίων ἔγραψε τῶν τῆς σταδίων ὅτι.

Ἡ ἑρῶτος δὲ ὁ συγγραφεὺς ἐν Μύσῳ τῆς ὁ-
νείας,

Καὶ ὁ Φιλόστρατος αὐτῶς ἐν βίῳ Τυανέως,

Σταδίων ὀγδοήκοντα σὺν τοῖς τετρακσίοις.

Υποστῆκοντο γὰρ τῶν τειχῶν, κατὰ Κτησίαν,

Ἄλλοις πεντηκοντάπηχυ. φαίνεται δὲ Κτησίας

Τὸ Τζέτζη ἀληθέστερα συγγραφέν τῷ ἐπι-
ρῶν,

Τέως εἰς ἃ ἔγραψε περὶ τῆς Βαβυλώως.

Τριακσίων γὰρ αὐτῶς ἔκγοντα σταδίων,

Πᾶσαι αὐτῶς ἐμείψαντο ἀρχὴν ἀναγράφει

Οἱ δὲ ἄλλοι τῶν ἀντιθέτων πλέον καὶ πλέον ἰσχυ-
ρίων.

Ὁ δὲ τῶν ἐμεικτῶν γινώσκων ὁ μὲν,

Οὐκ ἀμικρὸν τῷ δρόμῳ ἀρνούσασθαι τὰ ὑψη-
λὰ.

Ἀλλ' ὅτε τῶν ἰσῶς μὲν κατείδεν ὁ Κτησίας,

Ἦσαν ἑκκοντὶ ὅργυια τὰ ὑψηλὰ καὶ τῶν πύργων,

Καὶ δὴ πεντηκοντὶ ὅργυια τότε τειχῶν τὰ ὑψη-
λὰ.

Υπὸ πολέμῳ καὶ σεισμῷ δὲ ἴσως κατεβύβη-
νται,

Υστερὶν αὐτῶν Κλείταρχος, καὶ πᾶς μετ' Ἀλεξάν-
δρου,

Κατείδον, ὅτι τὰ πεινὰ τῶν ὀργυῶν τὰ ὑψη-
λὰ.

Ὡς περὶ πηχῶν ἐλάττωσιν μάλιστα ποσὶν λα-
βοῦντα.

Πλάττει τῆς Βαβυλώως δὲ ὡς κατὰ πέντε ὃ τετ-
ρακσίων

Ἐξ ὁρμασιν ἰσὺ πασίμοι, τρεῖς δὲ καὶ ἑπτὰ.

Περὶ τῶν ἀποδόντων, βιβλ. ις. δὲ
τέρῳ βιβλ.

Ταφὰς δὲ τῶν τελευτησάντων ἰδίως οἱ κατὰ
τὴν Αἰθιοπίαν ποιοῦνται. περιχέουσιν γὰρ τὰ
σώματα, καὶ περιχέουσιν αὐτοὺς πολλὴν ὕλην,
ἵνα σὺν ὅτῳ ἔλῃ, ὥστε τοῖς περιούσι φαίνεται ὅτι
τῆς ὑέλου ὃ τῷ τελευτηκότῳ σώματι, καὶ ὅπως
Ἡρόδοτος εἶρηκε. Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος ἀποφανόμε-
νος τῷ πονηρῷ ἀφ' ἑαυτοῦ, αὐτῶς φησὶ ὅτι τὸν σῶμα περι-
χέεται, καὶ μὴ τῶν ὑέλων μὴ περιχέεται γυνυῖς
τοῖς σώμασι κατὰ καὶ ὅτι τῶν ὑέλων, καὶ λυμαι-
νόμενα τελείως τὴν ὁμοιότητα μὴ δύνησθαι ὁρμασθῆναι.

ὅτι καὶ χρυσὸν εἰκόνα κατασκευάζουσαι κρίλλου,
εἰς αὐτὸν ἐπιτέλειοντες τὴν νεκρῶν, καὶ τὴν εἰκόνα χρί-
ουσαι ἢ ὑέλων. τὴν δὲ κατασκευάζουσαν τετέλειοντες
ὅτι δὲ πόποι, ἀλλὰ τῆς ὑέλου φασκίωαι δὲ χρυσὸν
ἐφωμοιωμένον τῷ πεπλάτῃ. τὴν δὲ οὕτω
πλοισίους αὐτῶν οὕτω θάπτουσαι φησὶ· τὴν δὲ ἐ-
λάτῃονας καταπλάτῃ οὐσίας, ἀργυρῶν τευχά-
νιν εἰκόνας· τὴν δὲ πείνητας, κεραμίνας. τὴν δὲ ὑ-
έλων πᾶσιν ὀξαρκαῖν, ἀλλὰ δὲ πλείεσσιν ἡμιᾶλ, καὶ
ἢ Ἀθιοπῆαι, καὶ τελέως τῶν ἐν χωρίοις ὅτι- 10
παλάζῃ.

Περὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ.

Τὸ δὲ πλῆθος τῆς ἀθροισθείσης στρατίας, αὐ-
τὴς Κτησίας ὁ Κνίδιος συνενέειπεν, πεζῶν μὲν
πεντακισμυριάδας, ἵππων δὲ πέντηκτα μυ-
ριάδας, ἀργυρῶν δὲ δέκα μυριάδας. ἔτι φησὶ
καὶ ἀνδρες ὅτι καμήλων ὀχλοῦμενοι, μαχαίρας
πετρασὴν χεῖρας ἔχοντες, δὲ ἀριθμῶν ἴσοι τοῖς ἀρ-
μασι. ταῦς δὲ πόδας κατεσκεύασεν ἀργυ- 20
ρῶν δισχιλίας, αἷς κατασκευάσαντο καμήλων· ταῖς
πεζὴν τῶν ἀνδρῶν ἔχοντας τὰ σκάφη.

Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ὅτι δὲ πᾶσι χρόνοι ὑπὸ Νινύου τῷ υἱοῦ δι-
δουχοῦ πρὸς ἐπιβουλὰς αὐτῷ [Σεμίραμις.] καὶ
ὅτι παρ' Ἀμμωνίου λόγον· αἰανέωσα μὲν, δὲ ἐπι-
βουλεύσαντα κακὸν ὄντι· εἰργάτα τοῦ πινυατίου
δὲ τῆ βασιλείας αὐτῶν ὄντα δούσα, καὶ ταῖς ὑπὸ ἀρ-
χοῖς ἀνύειν ἐκείνου πορσεύεσθαι, ταχέως ἢ φά- 30
νισιν ἐκείνῃ, εἰς εἰς ἡμέρας δὲ χρῆσθαι μετὰ τῆς
μῆνης. ἐνίοι δὲ μυθολογῶντες φασὶν αὐτὴν ἡμιᾶλ
πείνηται, καὶ πολλῶν ὀρέων εἰς τὴν οἰκίαν καταπα-
θεῖν, μετὰ ἐκείνῃ ἐκπεπλάτῃ. ἀλλὰ καὶ
τὴν Ἀσσυρίαν τῇ πείνῃ ἡμιᾶν ὡς πᾶσι παθα-
νατίοντες τῇ Σεμίραμι. αὐτὴ μὲν ἐν βασιλεύσει
τῆς Ἀσίας ἀπέσις πλείω Ἰδῶν, ἐπελάτῃσι δὲ
πορσεύμενοι τρέποντες, βύσσας μὲν ἔτη ἔχοντες καὶ
δύο, βασιλεύσαντες δὲ δύο πρὸς πενταετία. 40
Κτησίας μὲν οὕτω ὁ Κνίδιος περὶ Σεμεράμιδος τοῦ-
αὐτῷ ἱστορεῖ.

Μνημονεύει καὶ Ἀθηνῶν οὗτος ὁ Ἀθηνῶν ἐν πε-
σείᾳ περὶ Χρυσανῶν, τῶν δὲ Κτησίας.

Καὶ ἔτι τῇ Δερκετῇ, καὶ τῇ πείνῃ καὶ τῇ Σε-
μίραμι σέβουσι Σύροι (ὅτι δὲ ἀδυνάτον, εἰς πείνηται μετέβαλεν ἡ γυνὴ ὁ μῦθος περὶ Κτησίας)

1 lege iou. L. Rhod. 2 De quo Diodorus eodem libro paullo ante. 3 Quam itaque Diodorus tota ista narratione de Semira-
mide lib. 2 sequitur non verisimile est. ego sane non excerpssi ubi Ctesia nominatim mentio.

Ideo eandem ex auro statuas confici, circa quam cadauere incluso, vitrum tandem liquetur, & hac edito posita loco, speciem mortuo similem per vitrum exhiberi. Atque eo modo ditiorum funera curari tradit. Tenuioris autem fortunæ hominibus argenteas poni statuas, pauperibus fictiles. Et abunde sat vitri cunctis esse; quod plurimum eius gignatur in Æthiopia, & passim incolis sit obuium.

Apud eundem ibidem.

Peditum numerus, ut Ctesias recenset, arctics centena millia, equitum, millia quingenta; currus, ad millia centum. Totidem quoque viri camelis vehabantur, gladios quatuor cubitorum stringentes: Navium resolutilium numerus erat duo millia &c. [De Semiramidis copiis contra Indiam]

Ibidem.

Tempore aliquanto post, insidiis filii per quendam eunuchum appetita [Semiramis,] pristinum Hammonis responsum in memoriam reuocat. Ideo nihil acerbum in insidiatorem statuit. Sed regno ipsi tradito, omnibusque, ut legitimo regi parere iussis, confestim ex hominum conspectu, ut ad Deos iuxta oraculi fidem migratura, se subduxit. Sunt qui in columbā conuersam fabulantur. Compluribus enim auibus in palatium eius delapsis, una cum illis auolasse creditur. Et hinc factum, ut Assyrii dum Semiramidē Diis immortalibus accensent, columbam pro Dea honorant. Huiusmodi, prout iam dictum est, Semiramis totius Asiae, præter Indiam, regina, vitæ exitum habuit; cum vixisset annos LXXI, regnassetq; XLII. Et hæc quidem Ctesias ille Cnideus de Semiramide litteris tradidit.

Mementis & Athenagoras Atheniensis legatione pro Christianis, horum à Ctesia traditorum.

Et propter eandem Derectam, columnas & Semiramis honorant Syrii (in columbam enim mutata est mulier, ut nūgatur Ctesias.)

Apud

Φησὶν ὁ [Κτησίας] μὲν κατὰ λεινὸν Ἀσσυ-
ρίων ἡγεμονίας Μήδους ποροσῆναι τὴν Ἀσίαν, Ἀρβὰ-
κιν βασιλεύοντος, τῷ Σαρδανάπαλον καὶ Ἀπολε-
μήσαντος, καὶ ὅτι ποροεῖρη. τέτταρτον δὲ ὁ ἄρξαιος ἐστὶν
διοισι λείπονται τὴν τελευτῶντα, ὅθεν δεξασθὶ τὴν βασιλείαν
τὴν ὑπὸν Μαδασύκην, ὃν ἄρξαι τὴν Ἀσίαν ἐπὶ πεντήκον-
τα. μὲν ὅ τῷ τὸν τελευτῶντα μὲν ἐπὶ βασιλεύσας Σώ-
σαρμον, πεντήκοντα ὅ Ἀρπὰς, δύο ὅ τὸς εἰς
σι τὸ ποροπαρβόλῳ Μονοῦ Ἀρβὰς, τεσσαράκοντα ὅ
Ἀρσάμ. ὅτι ὅ τέτταρτον συνηναι μέγας πόλεμος τοῖς
Μήδους πρὸς Καδυσίους, ὅθεν ποροσῆναι αἰτίας. Παρ-
σώδην τὴν Πέρσην, θύμω ζυμῶν ἐπὶ ἀνδρεία ἐ συν-
έσθαι τὴν ἀνδρείαν ἀρτὶ, φίλον τὴν ὑπάρξαι τῷ βασιλεῖ,
ἐν μέγιστον ἰσχύσαι τὴν μετεχόντων τῷ βασιλικῷ συν-
εδρίῳ τῷ τὸν ὑπὸ τὸν βασιλεῶς, ἐν τῇ κρῖσι λυσι-
γῆντα, φυγῇ μετὰ πεζῶν μὲν τετραχίλων, ἰππέων ὅ
χιλῶν εἰς Καδυσίους παρ' οἷς ἦν ἐκδεδομένος τὴν ἰδί-
αν ἀδελφῶν τῷ μάλιστα δυνατεύοντι καὶ τέτταρτος τῶς
τόπας. ἡρόδοτος ὅ ὁ ποροσῆναι, ἐν πείσαντα ὁ σύμπαν
ἔθνος ἀντέχεσθαι τὴν ἐλευθερίαν, αἰρεθῆναι στρατηγὸν
ὅθεν τὴν ἀνδρείαν. ἐπὶ τῷ ποροπαρβόλῳ Μονοῦ ἀνδρείαν
ἐπὶ αὐτὴν μεγάλην δύναμιν, καὶ ποροπλίσαι τῶς Καδυσ-
ίους, ποροπλίσαι, καὶ κατὰ στρατοπεδεύσαι πρὸς ταῖς εἰς
τὴν χώραν ἐκβολαῖς, ἔχοντα τῶς σύμπαντας οὐκ ἐ-
λατῆρας εἰς μισθὰς. τῷ ὅ βασιλεῶς Ἀρσάμ
συγρατεῖσαντος ἐπὶ αὐτὴν μυριάσιν ὁδοῖς ἔχοντα, κατὰ
σαι, ἐν πλείους μὲν τὴν πεντακισμυρίων ἀνδρῶν, τὴν δὲ
ἀνδρείαν δύναμιν ἐκβαλῆναι ἐπὶ τὴν Καδυσίωνν χώραν. ὁ
καὶ τῷ τῶς ἐκβολαῖς θαυμάζοντες, αἰρεθῆναι βα-
σιλέα, καὶ τὴν Μήδων συνηναι, λεηλατῆν, καὶ πᾶσι τό-
ποις κατὰ φθέρῃ, μεγάλης ὅ δόξης τυχόντα, καὶ γῆρας
μέλλοντα κατὰ φθέρῃ τὴν βίον, ἀρτὶ τῷ τῷ τῷ
σάμῳ τὴν ὅθεν δεχόμενοι τὴν ἀρχὴν, ὅπως μηδέποτε
ὅθεν λυσιγῆναι τὴν ἔχθραν Καδυσίωνν πρὸς Μήδους. εἰ ὅ
συνηναι ὁμολογίαν, ὅθεν ὅθεν ὅθεν τῶς πρὸς τῷ
ἡρώδους αὐτὸν καὶ Καδυσίους ἀποπλίσαι. ὅθεν ὅ τῷ τῷ τῷ
αἰτίας αἰεὶ πολεμικῶς ἐχθρῶν Καδυσίωνν πρὸς Μή-
δους, καὶ μηδέποτε τοῖς τῶν βασιλεύσων ὑπηκόους
κατὰ φθέρῃ, μέγας ὅς ἐστιν εἰς Πέρσας ποροσῆναι
τὴν ἡγεμονίαν. ὅ τὴν Μήδων βασιλεύσας μετὰ τὴν Ἀρβὰς
τελευτῇ Ἀρβάνῃ μὲν ἐπὶ δύο πρὸς τοῖς εἰς, Ἀρπ-
βάρῃ ὅ μ'. ὅτι ὅ τέτταρτον Παρβὸς ποροσῆναι Μή-
δων, Σάκας τὴν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐν χερσίν. ὅθεν
ποροσῆναι πρὸς τὸν πόλεμον ὅς ἐστιν Σάκας πρὸς Μήδους ἐπὶ
ἐπὶ πλείους ἡρώδους τὴν μέγας ἐκβολαῖς, καὶ συχινῶν
παρ' ἀμφοτέρων ἀναιρεθῆναι, ὅ τῷ τελευτῶν ἐπὶ τὴν αὐ-
τὴν εἰσέλθαι, τὴν ὅ τῷ ποροπαρβόλῳ Μονοῦ ἐκβολαῖς κυριεύσας,

1 Sequuntur haec statim post honorificum illud testimonium Diodori de Ctesia, quod habuisti supra pag. 635. 2 Haec lectio nem
reposuimus iubente L. Rhodmano, alias vulgari condidit. 3. vero Kadusius, h. condidit. 4. rai.

At percussio postea fœdere quum illa quam alioqui deperibat, potiri non posset, statuerat quidem inedia vitam finire: scribit tamen prius illi hanc epistolam, qua expostulat, Ego quidem te seruauui: & tu quidem per me seruata es, ego autem per te perii.* Hic virgula censoria arrepta aliquis qui se breuem in dicendo putat, reprehendat, bis nimirum posita nulli rei esse istud Seruauui, & istud Per me seruata es. idem enim hæc significare ambo. Verum si alterutrum sustuleris, simul & perspicuitatem sustuleris, & ex illa virtute qui nascitur, affectum. Quin & quod ad illa redditur Peribam scilicet, pro Pereo, euidentius est propter clausulam. Quod enim accidit, id maiorem vim & efficaciam habet eo quod futurum est, vel adhuc fit. Et omnino &c. [Ait eum singularem perspicuitatis artificem esse: quæ infra cum alia narratione ponemus]

Ex Τζετζε chil. XII. versu 894.

Sacas gentem scito, quorum inuentum scutum:
Et mulieres horum autem pugnant cum viris,
Vt CTESIAs inquit, atque alii complures:
Sacarum autem mulieres pugnant sane ex equis.
Et rursus vero: Stryalius, vir quidam Medus,
Mulierem Sacam quidem deturbans ab equo.

EX LIBRO NONO PERSICORUM.

Apud Theonem in præexercitamentis rhetoricis, siue Libanius sit auctor, ut alii volunt, cap. de descriptione.

In nono autem CTESIAs, quemadmodum simulacra Persarum super longis perticis, cum viderent mane diluculo iuxta arcem Lydi è longinquo, rati plenam Persarum, ac iam occupatam esse arcem, in fugam conuersi fuerint.

κατὰ δὲ τὸ τοιοῦτον, ἀποιδὼν ἡμιόμοτον, ἐρεῖς αὐτὴς τῆς γυναικὸς, ἀπὸ τῆς γυναικὸς. ἐδίδκετο μὲν αὐτῇ ἡ παρτερρεῖν, γὰρ δὲ πᾶσι περὶ ὅτις οὐκ ἔστιν, τῇ γυναικὶ μεμφομένης, τοιαύτη, Ἐγὼ μὲν σε ἔσωσα, καὶ σὺ μὲν δὲ ἐμὲ ἐσώθης, ἐγὼ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀπώλεμαι. ὅτι αὐτὰ ὅτι τιμῆσαι αὐτῶς πρὸς βραχυλόγους οἰόμενος ἐστίν, ὅτι οὗτος ἐπὶ τῇ πρὸς αὐτὴν ὁ ἔσωσα ἐστὶν αὐτῇ ἐμὲ ἐσώθης. Ἐγὼ δὲ γὰρ στήθεσι ἀμφίπερα. ἀλλ' εἰ ἀφ' ἐλπίδος γὰρ περὶ, σιωπῆσαι φησὶ καὶ τὴν ἀναρχίαν, καὶ δὲ ἐκ τῆς ἀναρχίας πάθος. καὶ ὅτι περὶ αὐτῶν δὲ ὁ ἀπώλεμαι, αἰτίῃ ἂν ἀπώλεμαι, ἀναρχίαν περὶ αὐτῇ τῇ σιωπῇ ἐστὶν. ὅτι γὰρ δὲ γενοῦς, δεινότερον τῷ ἀλλοτρίῳ ἢ γινομένου ἐστὶν. καὶ ὅπως ἐστὶν.

Ἐκ τοῦ Τζετζεου χιλ. ια', εἰς χ. ω. ι. δ.

Τοὺς Σάκας ἔθνος γίνωσκε, ὦν ὄρεμα δὲ σάκας,
Καὶ αἱ γυναῖκες τοῦτων δὲ συμμαχοῦνται αὐτοῖς,
Ὡς καὶ Κτησίας εἶρηκε, καὶ ἕτεροι μύελοι.
Αἱ τῶν Σακῶν γυναῖκες δὲ, μάχονται δὴ ἀφ' ἴσων,
Καὶ πάλιν δὲ: Στρυάλιος αἰὴρ πρὸς ἐκ τῶν Μήδων,
Γυναῖκα τῶν Σακίδων μὲν καὶ βαλὼν δὲ ἴσων.

Ἐκ τοῦ Ἐνναίου τοῦ τῶν Γερσίου.

Περὶ τῶν θείων ἐν περὶ γυναικῶν, ἡ τῶν Λεονίδου κατ' ἄλλους, καὶ φ. πρὸς ἐκφορῆς.

Εἰς τὴν ἐκείνην Κτησίας οἶον, τὰ εἰδωλὰ τῶν Περσῶν ὅτι πρὸς μακροῖς ξύλοις ὁραίντες ὑπὸ τῶν ὀρέων πρὸς τὰ ἀκροπόλεις ὁρῶντες οἱ Λυδοὶ, εἰς φυγὴν ἐτρέποντο, νομίσαντες τὴν ἀκροπόλιν πλήρη εἶναι Περσῶν, καὶ ἥδη ἐαλωκέ-
ναι.

1 Sic Ald. editio. sed scribendum puto: συμπίον. Ceterum non inepte posse hic locum obtinere ista de Stryaglio inest fragmenta putari. Videntur enim in isto eodem bello, de quo præcedentia quæ ex Ctesia retulit Diodorus, accidisse. Certe utrobique sitas de Sacidarum virilitate eadem narrari, quod ista ἐστὶν Μαρτίου ἀλεα viris fida & assidue sociis.

2 Στρυάλιος ἐπὶ prioribus Phaleras apud Τζετζε reponendum videtur potius.

3 Ita optime ὁ μὲν ὁ αὐτὸς αὐτὸς αὐτὸς ad oram restituit, & in versione sua expressit, quum alias mendose legeretur αὐτῶν. Εἰς vero οὗτος hoc fragmentum, cuius mentio etiam historia in Excerptis Photsii supra Persic. c. 4.

EX EIVSDEM CTESIAE PERSICO, numero librorum non addito ab auctoribus.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡΣΙΚΩΝ, βιβλίων ἀριθμῶν οὐ προστιθέντων, ὑπὸ τῆς συγγραφῆς.

Apud Tzetzen chil. III. versu 641.

Παρά τῷ Τζέτζη χιλ. γ'. 641. χμα'.

Lex communis quadam Persica est contra ingratos,

Omnes eos qui possunt gratias exhibere, Nec exhibent, valde castigans, atque puniens.

Ingratos arbitrantur enim in patriam, Et in parentes, & in Deum, impiissimos esse.

Hanc quidem Cyri, Xenophon hanc autem Persica legis,

CTESIAS atq; Herodotus scribunt historiam.

Apud Athenaeum Dipnosoph. IV.

Rex autem Persarum (ut scribunt CTESIAS & Dinon in Persicis) cum virorum millibus quindecim cenabat, & in cenam talenta quadraginta insu- mebantur.

Apud eundem libro II.

Rex Persarum, ut scribit libro primo Herodotus, aquam in potum suum secum vehit à Choaspi fluvio, qui Susa præterfluit, atque ex hoc solo bibit. Huius autem aquæ decoctæ plena vasa argentea portantes plurimi currus, rotarum quatuor, quos muli trahunt, ipsum sequuntur. At CTESIAS Cnidius narrat etiam quomodo regia hæc Choaspis fluvii aqua coquatur, & quomodo vasis imposita, portetur ad regem. additque, illam & leuissimam & suavissimam esse.

Libro XI.

Verum repudianda sunt nobis fictilia pocula. Apud Persas enim, ut testatur CTESIAS, quemcunque rex inhonoratum esse voluerit, fictilibus poculis vitur.

Νόμος κοινός τις Περσικός ἐστὶ κατ' ἀχαρί- τωι,

Τοῖς δυναμένοις σύμπται χάριν ἀποδίδου,

Καὶ μὴ δίδου, ἰσχυρὰς δ' ἐπιβίων, καὶ ἐλά- ζων.

Τοῖς ἀχαρίστοις οἶονται καὶ γὰρ πρὸς τὴν πα- τερίαν,

Καὶ πρὸς γονεῖς, καὶ πρὸς θεόν, ἀσεβεῖσθαι οὐκ ἐπι-

Τὴν μὲν τῷ Κύρου, Ξενοφῶν τὴν δ' ἢ Πέρ- σου νόμου

Κτησίας καὶ Ἡρόδοτος γράφουσιν ἱστορίας.

Παρά τῷ Ἀθηναίῳ Δειπνοσοφ. δ'.

Οἱ δὲ Πέρσων βασιλεῖς, (ὡς φησὶ Κτησίας καὶ Δίων ἐν ταῖς Περσικαῖς) ἐδίπνη μετὰ αἰδρωμένοι μυνεῖων πεντακισχίλιων καὶ αἰαλίσκετο εἰς τὸ δειπνῶν πάλαι τετρακίσια.

Παρά τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ.

Οἱ Πέρσων βασιλεῖς, ὡς φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ Ἡρόδοτος, ὕδωρ ἀπὸ τῆς Χοάσπιδος ποτῆς ἀγεται πρὸς Σούσα ῥέοντος· τῆ δὲ μόλις πίνει ὁ βασιλεὺς. τῷ δὲ τοιοῦτου ὕδατος ἀπὸ τῆς ἡμέρας πολλὰ καὶ ἄλλα ἄμαξαι πετρελκυκλοι ἡμιόνους καμίζουσαι ἐν ἀγγείοις ὀρυγείοις ἐπονταί οἱ. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος καὶ ἱστορεῖ ὅπως ἐπὶ τῷ βασιλικῷ τῆ τοῦ ὕδατος, καὶ ὅπως ἐκ ἀποτῆκιδων πῖς ἀγγείοις, φέρεται πρὸς βασιλῆα λέγων αὐτῷ καὶ ἐλαφροῦσιν καὶ ἡδίοις ἐπ'.

Ἐν τῷ 1^ῳ βιβλίῳ.

Παρατηρεῖν δὲ ἡμῖν τὰ κεράμεια ποτήρια. καὶ γὰρ Κτησίας, ὡς καὶ Πέροτος, φησὶν, ὅτι οἱ βασιλεῖς ἀπμάση, κεράμείοις χρῆται.

1. Ante hac nimirum Tzetzes multa de Cyro iuxta Xenophontem desumpta.

2. Hac efficere ait Athenaeus ἡ πεντακισχίλιον καὶ τετρακίσια ποτήρια, duas & quadraginta myriadas denariorum italicorum id est, aureorum sexaginta millia, ut ad eum locum Dalechampius, qui Dindorfum lib. 3. de Affestum locum diligensissime exposuisse ait.

3. De aqua huius potu, quo utebantur soli reges Persarum, v. copiose Briffon. l. 1. de reg. Pers.

Εκ τῶν Αἰγίου πρὸς Ζώνων ιδιότ. Βιβ.
Ζ, κεφ. α.

*Ex Aeliani de natura animal.
lib. VII. caput 1.*

[illegible]

Παρά τῳ Ἀ' Θ' Λωάφ, Δεκτισσοφ. β'.

Κτησίας δ' ἰσ' ορ' Ἀ' ν' αρον' ὄν' βασιλέως ὕπαρ-
 χον, ἐν τ' Βαβυλωνίας διωατ' ὄσσαι πα, σολ' ἡ χρῆ-
 σθαι γυναικεία καὶ κόσμῳ· καὶ ὅτι βασιλέως δούλω 20
 ὄντι αὐτῷ, εἰς τὸ δ' ἔμπροσθεν εἰσέησθαι πεντήκοντα καὶ ἑ-
 κατὸν· ψαλλοσθαι καὶ ἄδουσαι γυναικας. ἑψαλλοι δὲ
 αὐτῶν καὶ ἡδοι· ὅχει, ὅ δεῖ πν. ἰω πς.

Παρά τῷ Σπυρίδωνι

Βαριών, πόλις Μηδίας, ἐγγὺς Ἀγδαταίων.

Παρά τῷ αὐτῷ ἐν Ἀγίασμα

Κτησίας ὁ πρῶτος χε τῶν Περσικῶν, τὰ ὅτι
Μήδους Ἀγβάτατα διὰ τὴν ἀγοράν.

Εν τῷ αὐτῷ.

Δερβίνα, ἔθνος πλησίον τῷ Ὑρκαίν. Α-
πολλώνιος ὁ δὲς ὅ κε γράφει. Κτησίας ὁ Δερβίνας
αὐτοὺς φησιν, ἢ Τερβίνας.

Παρά τῳ Α' Στωάῳ, Δεκτισοφ. ἡ'.

Καὶ ἡ ἐπ' Αἰγυπτον ὃ Καμβύσις βασιλεύς, ὡς
 φησὶ Κτησίας, διὰ γυναικα ἐχλύετο. ὃ δὲ Καμβύ-
 σης πικροθυμὸς τὰς Αἰγυπτίας γυναικας ἐν ταῖς
 στυγοῖσις διὰ φέρειν τῶν ἄλλων, ἐπεμψεν πρὸς
 Ἀμασιν, ὃν Αἰγυπτίων βασιλέα, μίαν αὐτῶν πρὸς
 γάμον τῶν θυγατέρων. ὃ δὲ τῶν μὲν ἑαυτὸν ἐκέλευεν,

Susidas boues numerandi scientiam
nere C T E S I A S scribit. Nam Susi
gi singulæ quotidie centum cados in
ptos sicciore & minus riguos hau-
unt. Quem quidem laborem, siue
od sit eis certus & constitutus, siue
iam quia diu multumque in eo se ex-
cuerint, promptissime obeunt: nul-
m enim earum ad opus remollesce-
videres. Ad alterum vero supra quam
ximus cadum exhauriendum, nec
erberibus nec blanditiis inducere pos-
s.

*Apud Athenienses digno-
soph. XII.*

CTESIAS vero Annarum regis *insuper*
præfectum, & qui Babyloniz regionis
imperium obtinuerat, veste & ornatu
muliebri vsum esse tradit: & ad eum
cœnantem, quum regis seruus esset, ac-
cedere solitas centum quinquaginta
psallentes & canentes mulieres. Psalle-
bant autem hæ & canebant illo cœ-
nante.

Apud Stephanum.

Barene, vrbs Medix, vicina Agba-
tanis.

Apud eundem, voce Agbatana.

CRESIAS vero ubique in Persicis;
Medorum Agbatana per A scribit.

Ibidem.

Derbica, gens vicina Hyrcanis. Apollonius vero cum duplici κκ scribit. Ctesias autem Derbios eos dicit, Græce Terbisfos.

Apud Athenæum Dipnosoph. XIII.

Quinetiam Cambyſi ſuſcipiendæ in Imag. 2.
Ægyptum expeditionis (vt ſcribit CTE- Stroph.
SIAS) cauſa fuit mulier. Nam quū Æ-
gyptias mulieres in congreſſu præſtare
ceteris intellexiſſet, ad Amaſin Ægypti
regē miſit, vnā ex eius filiab. in vxorē po-
ſcēs. At hic è ſuis quidem vnā haud miſit,

1. Ita scripti. vulgo *magis*. 2. v. Th. Marcell. in corp. ad Suetonii Titum in cap. 3. ad ista: et qui cantaret & psalleret. ad ista in primis de his *pueris* & mulieribus doctis. Brissonium lib. 1. de reg. Perf. 3. Non facti Stephanus Cresia mentionem de hac urbe. Ex eo tamen cum A. Schotto puto. & epitomator quidam nomen Cresia omiserit. v. Excerpta Perficorum supra c. 4. 4. De huius nominis *derio* & *ia* plura sibi idem scripser. 5. Ita scripti. male vulgo *derisium*. quod notavit & H. Stephanus supra pag. 63. 3. suadet id & *derio* nomen in Stephano. Et ait Apollonium per duplex *ia* scribere, quod a *i* minime per *u*men *magis* & *ia*, ut primum itaque posuisse videtur Stephanus.

fuspiciatus illi non habitum iri honorem vxori debitum, sed pallacæ: verum Aprix filiam, Neutetin. Exciderat autem regno Apries, propter cladem in pugna aduersus Cyrenenses acceptam, & ab Amasi fuerat interfectus. Cambyfes Neuteridis consuetudine delectatus, & valde in amorem eius illectus, omnia ex illa discit: & quum orasset eum vt cædem Aprix patris vlcisceretur, persuadet vt bellum Ægyptiis inferat.

Apud Aelianum lib. XVI de nat. animal. cap. 42.

ex interpre. Gillii à C. Ggfr. recogn.

Porro CTESIAs Cnidius refert, in flumine cui nomen Argades, quod ad Persicam Sittacen est, serpentes abunde gigni, capite albas, reliquo corpore nigras. quatuor cubitorum longitudinem habere, & quos percusserint interimere. interdium eas haudquaquam videri solere, sub aqua natantes: non autem vero vel lintea lauandis (quod non patiri faciunt vel propter aquæ deficientis necessitatem, vel quod impediti negotiis interdium vestes non ablucunt) perniciem inferre.

Quæ subiiciuntur iam de Artaxerxe & Cyro, Cyrique aduersus fratrem expeditione &c. patet ex superioribus quæ Phlegon excerpfit, cap. 58. 59. Persic. fuisse e libro Persicorum CTESIÆ XIX, & potissimum, nisi fallor, ex XX, & posterioribus etiam aliqua.

Apud Plutarchum, in Artaxerxis vita.

Παρά τῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ Ἀρταξέρξευ βίῳ.

interpr. ni fallor H. Crus.

Ac Cyrus à Cyro prisco nomen mutatus est: illi à sole aiunt inditum. Cyrum enim vocare Persas solem. Artaxerxes ante Arficas dictus fuit, quamuis Oarsen ferat nuncupatum Dinon. Verum CTESIAM, etfi alioquin absurdarum & insulsarum in libros suos variam fabularum colluuiem infarferit, haud probabile sit tamen appellationem fugisse, in cuius contubernio agebat regis, medicus eius, vxoris, matris & liberorum.

Ὁ μὲρ οὖν Κύρος ἀπὸ Κύρου τῆ παλαιῶν τένημα ἔσχεν, ἐκείνῳ δὲ ἀπὸ τῆ ἡλίου γένεσθαι Φασί. Κύρος γὰρ καλεῖται Πέρσης τῆ ἡλίου. ὁ δὲ Ἀρτοξέρξης, Ἀρσίκας πρῶτον ἐκαλεῖτο. καὶ τοὶ Δείων φησὶν ὅτι Ὁ δρῆτης ἀλλὰ δὲ Κτησίαν, εἰς τὰ λαμβάνων ἀπιδάμῳ καὶ τῷ ἀφ' ὧν ἐμβέβληκεν εἰς τὰ βιβλία περὶ τοῦ ἀπὸ πύλας, ὅς ἐστιν αἰγρὸν τένομα τῆ βασιλείας, παρ' ᾧ δὲ τέλει, θεράπευον αὐτὸν καὶ γυναικαὶ καὶ μητέρας καὶ πατέρα.

Δ. Θεοφ. ὁ Ἀρσίκας. codex Vnicob.

Apud Xenophontem libro I de expeditione Cyri.

Παρά τῷ Ξενοφῶντι, ἐν τῷ Ἀ τῆς Κύρου ἀναβάσεως.

Quum Cyrus vna cum his esset, regem & globum qui illum circumstabat

Συνὸν τοῦτοις δὲ ὦν [ὁ Κύρος] καθορᾶ βασιλείαν καὶ δ' ἀμφοῖν ἐκείνων σίφος καὶ ὕψος ὅς ἐστιν

1 Potuit hoc & ex Indicis Ctesia excerpisse Aelianus, e quibus forte quæ ex hoc auctore apud eum legas. 2 itaq; hoc non nego: ut hic sequi libris amicis nostrum, clariss. A. Schottum, qui ad Persicam hæc quæ, retulisse videtur.

2 Supra in excerpt. Pers. c. 48. v. doctiss. Briffon. l. 2. de reg. Pers. non longe à fine, ubi errorem Suida notat in huius nominis etyma.

3 Ἀρσίκας supra excerpt. Pers. c. 48. § 56.

4 in quibusd. mss. Plus hoc adnotatur, ut primo scholion: πύλας τὰς ψάδας ἔδδοι, τὴν μὲν ὑγίαν, μήτε λίγαντα, μήτε σφάττωται.

τὸς ἀνέστη δὲ πάλιν Εὐφράτης ὁ ποταμὸς καὶ
 μέγας, ἀπὸ πολλῶν σαδίων ἐφάνητο δὲ χάσμα κα-
 τὰ τὸν ποταμὸν ἀκρόπολιν.

Παρά τῷ αὐτῷ ἐν τῷ α'.

Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι παλαιῶν εἰρηλίκων πόλε-
 ων [Βαβυλωνος, καὶ Τροίας τῶν παλαιῶν Νείλων]
 Κτησίας ὁ Κνίδιος ἀφ' ὧν ὁρῶντες ἔρρησε, φησὶας τῷ
 μετὰ Σεμίραμιδος παλαιῶν βαλόντων εἰς Αἴγυπτον
 πηλὸς ἐκπέσαι ταύτας, ἀπὸ τῶν ἰδίων πατερίων
 θυμῶν τὴν παροσηλείαν.

Παρά τῷ αὐτῷ Διοδώρῳ ἐν
 τῷ β'.

Ἀπολαβοῦσα [Σεμίραμις] δὲ τὸν Εὐφράτην
 ποταμὸν εἰς μέσον, ἐξείβαλετο τείχος τῷ πλάτει
 [Βαβυλωνί] σαδίων τετρακοσίων ἐξήκοντα, διὰ τὴν με-
 γάλειον πόλιν, πυκνοῖς καὶ μεγάλοις. τῆλικῶν
 δὲ ἡ δὲ βαρὺς τῷ ἔργῳ, ὥς δὲ μὲν πλάτος εἶ-
 τῷ πτεῖχον ἐξ ὁρῶντων ἰσχυροῖς, δὲ ἡ ὕψος
 ἀπὸ τοῖς ἀκροῦσιν, ὥς φησι Κτησίας ὁ Κνίδιος
 ὡς δὲ Κλείταρχος καὶ ὁ ὕψος μετ' Ἀλεξάνδρου
 ἀφ' ὧν εἰς τὴν Ἀσίαν πῆες ἀνέγχεσθαι, τε-
 τράκοσιν ἐξήκοντα καὶ πεντήκοντα, καὶ παρὰ τῶν ἰσχυρῶν
 τῶν ἰσχυρῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐφίλοπμή-
 θη δὲ ἴσων ὁρῶντων τῷ σαδίων ὡς πῆες ἴσων.
 τὰ δὲ πλῆθος εἰς ἀσφαλτοῦς ἐπὶ τῇ πόλει, τείχος
 καὶ πεντήκοντα, δὲ μὲν ὕψος, ὡς μὲν Κτησίας φησι,
 πεντήκοντα ὀργύων, ὡς δὲ εἰσὶ τῶν νεωτέρων ἐ-
 γεγῆσιν, πεντήκοντα δὲ πλάτος, πλῆθος
 ἢ διὰ τὸν ὁρῶντων ἰσχυροῖς.

Εἰς τῷ αὐτῷ δευτέρῳ βιβλίῳ.

Οὗτος δὲ ὁ πτεῖχος [ὁ ὅτιος Βαβυλωνος]
 εἰς τὸν ποταμὸν ἡ δὲ μὲν μήκος, σαδίων τετρακοσίων
 δὲ ὁ πλάτος, ὅτι τετρακοσίων πλῆθος
 δὲ ὁ ὕψος, ὡς Κτησίας φησι, ὀργύων πεντήκοντα.
 τῷ δὲ παλαιῶν ὡς ἴσων δὲ ὁ ὕψος ὀργύων ἐξήκοντα.

Et sequentia forte quos, e Ctesia bona parte, et in prioribus fragmentis apud Diodorum, quos
 Ctesiam in historia Assyriorum sequuntur ex ipsius indicio constat, quem tamen totum exscribere a nostro
 proposito alienum fuit.

Εἰς τὸ Τζέτζε χαλ. θ'. σιχ. φξή'.

Ex Tzetze chil. IX. v. 568.

Ἡ πάντα δὲ πτεῖματερος ὡς ἴσων Βαβυλω-
 νος,

Στὰ δὲ τετρακοσίων ἐξήκοντα, Κτησία.

Omnia autem circumitus fuit Babylonis,
 Stadiorum trecentorum sexaginta, Ctesia
 SIAE

De isto dissenfu auctorum in muris Babylonis disputandi v. doctiss. Briffon. l. 1. de reg. Pers. v. 5. et doctiss. I. Capellum in acce-
 ptiss. tractatu de mensura lib. 1. non longe ab initio ubi de pedo Babylonio. examinatur, ubi praesertim Diodori vel Ctesiae haec, et cum
 dat, ut indicio. 2. vox πτεῖμα superflua est, ait Capellus, quoniam videtur hac plane explicari, ut ait a Diodoro tradita.

3. Persicas ergo mensure intellige Capellus. 4. lego δὲ πτεῖμα ὡς πτεῖμα, ut ait in τῷ 5. c. Murorum Babylo-
 nis latitudo erat Babyloniorum cubitorum 450, ut ait in τῷ 6. c. Murorum Babylonis altitudo erat Babyloniorum cubitorum 50, ut ait in τῷ 7. c. Capellus.

Secundum

Secundum vero Clitarchum ipsum, & eos
qui post Alexandrum,
Et secundum Diodorum ipsum Siculum,
Trecentorum sexaginta & quinque sta-
diorum.

Coccianus autem Casius Dion, scripturis
Latinis

Quadringentorum scripsit hanc stadio-
rum esse.

Herodotus autem historicus in Mysis novem,
Et Philostratus ipse in vita Tyanei,
Stadiorum octuaginta, cum quadringen- 10
tis.

Altitudo quinquaginta passuum muro-
rum, iuxta CTESIAM,

Aliis quinquaginta cubitorum. videntur
autem CTESIAS

Tzetze veriora describere, quam alii:
Saltem in iis qua scripsit de Babylone.

Trecentorum enim ipse sexaginta stadio-
rum

Omnes illius perimetrum esse describit.

Alii autem augent plus & amplius hanc.

Qui igitur circuitum minuit longitudine, 20
Non longe ab eo quod deceat, auxit altitu-
dinem.

Sed quando hac aequae quidem conspexit.

CTESIAS,

Erant sexaginta ulnarum altitudines tur-
rium,

Et sane quinquaginta ulnarum murorum
altitudines.

Abellis atque commotionibus autem for-
te deiectas,

Postea videlicet Clitarchus, atque omnes
post Alexandrum

Conspexerunt sic humiles ulnarum altitu- 30
dines,

Velut ad cubitorum diminutionem vix
quantitatem accipientes.

Latitudine autem Babylonis erat, iuxta al-
liquos, murus

Sex curribus equitabilis: tribus autem, se-
cundum alios.

Apud Diodorum lib. II. bibl. hist.

Sepulturas mortuorum peculiari Aethiopes ritu instituunt. Cadaver enim 40
salitum, & multo vitro circumfufum in
cippo statuunt, ut per vitrum defuncti
corpus videri queat, sicut Herodotus
scriptum reliquit. At CTESIAS Cni-
dus nugari eum confirmat, ostendens, fa-
liri quidem cadaver, sed nudis corpori-
bus vitrum nequaquam circumfundi.
Nam sic futurum, ut ambusta & prorsus
fordata similitudinem retinere nequeant.

Κατὰ δὲ Κλείταρχον αὐτὸν, καὶ τοὺς μετ' Ἀλε-
ξανδρου,

Καὶ κατὰ Διοδώρον αὐτὸν δι' Σικελόνδε,

Τριακσεξήκοντα καὶ πέντε ἢ σταδίων.

Κοκκαίανος δὲ Κάσιος Δίων, γραφαῖς Λατίνων,

Τετρακσίων ἐγγραφὴ τῶν τῆν σταδίων ἑξή.

Ἡ ἐξόδοτος δὲ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Μίσσης τοῦ αἰ-
ῶνα,

Καὶ ὁ Φίλος στρατὸς αὐτὸς τοῦ βασιλῆος Τυανέως,

Σταδίων ὀγδοήκοντα σὺν τοῖς τετρακσίοις.

Υἱὸς πεντηκοντόργων τοῖς τοῖς, καὶ Κτησίας,

Ἄλλοις πεντηκοντάπηχυ. Φαίνεται δὲ Κτησίας

Τὸ Τζέτζη ἀληθέστερα συγγράφειν τῶν ἐπι-
ρων,

Τέως εἰς ἀπὸ ἐγγραφὴ τοῦ Βαβυλωνίου.

Τριακσίων γὰρ αὐτὸς ἐξήκοντα σταδίων,

Πᾶσαν αὐτὴν ἀξιμετρεῖται ἀρχὴν ἀφ' ἧς ἀρχή.

Οἱ δὲ ἄλλοι ἀναξάνουσι πλεον καὶ πλεον ἰσχυ-
ρίων.

Ὁ ἀπὸ τῆς ἀξιμετρίας γινώσκων ἐλαττωθῆναι τὴν μήκην,

Οὐκ ἀνὰ μακρὸν τῷ δεόντι ἀρνούμεται τὰ ὑψηλὰ.

Ἀλλ' ὅτε τῶν τοῖς ἰσως μὲν κατείδον ὁ Κτησίας,

Ἦσαν ἐξηκοντόργα τὰ ὑψηλὰ καὶ τῶν πύργων,

Καὶ διὰ πεντηκοντόργα τότε τοῖς τοῖς καὶ τῶν ὑψηλῶν.

Υἱὸς πολέμου καὶ σισμῶν δὲ ἰσως καὶ ἀνα-
στρέψαντα,

Υἱὸς αὐτὸν Κλείταρχος, καὶ πᾶς μετ' Ἀλεξαν-
δρου,

Κατείδον, ὅτε ταπεινὰ τῶν ὀργῶν καὶ τῶν ὑψηλῶν,

Ὡς πρὸς πηχῶν ἐλάττωσιν μάλιστα ποσὶν λα-
βόντες.

Πλάττει τῆς Βαβυλωνίου δὲ ὡς κατὰ πᾶσαν τὴν
χώραν,

Ἐξ ὁρμασιν ἰσχυρὰσι μὲν, τοῖς δὲ καὶ ἐπίεσιν.

Παρά τῷ Διοδώρῳ, βιβλ. ις. Ἰσχυρὰ
τέρω βιβλ.

Ταφαὶ δὲ τῶν τελευτησάντων ἰδίως οἱ κατὰ
τὴν Αἰθιοπίαν ποιοῦνται. περιχέουσιν γὰρ τὰ
σώματα, καὶ ἀποχέουσιν αὐτοὺς πολλὴν ὕλην,
ἵνα σὺν τῇ γῆτι, ὥστε τοῖς περιούσι φαίηται ὅτι
τῆς ὑέλου τῷ τε πελευτηκότος σῶμα, καὶ θάψαν
Ἡρόδοτος εἴρηκε. Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος ἀποφανόμε-
νος τῶν τοῖς ἀφ' ἧς, αὐτὸς φησὶ τὸ μὲν σῶμα περι-
χέειν, τὴν μὲν τοῖς ὑέλου μὴ ἀποχέειν, γυναι-
κοῖς σῶμασι κατακαυθῆναι γὰρ τῶν τοῖς, καὶ λυμαι-
νῆναι τελείως τὴν ὁμοιότητα μὴ δυνήσασθαι ἀναστρέψαν.

δὲ καὶ χρυσῶν εἰκόνα κατασκευάζεσθαι χρύσειον,
eis ἡν ἐπιθέντος τῆ νεκροῦ, περὶ τῷ εἰκόνα χύ-
εσθαι ἢ ὑέλαιον. τῆ δὲ κατασκευάσεως πένθος
ἔπι δὲ πόπον, ἀφ' ἧς ὑέλου φασὶν αὐτὸν χρυσὸν
ἐφωμοιωμένοι τῷ πεπλυντήρι. τὸς μὲν οὖν
πλοιοῖσις αὐτῷ οὐτω θάψεσθαι φησὶ· τὸς δὲ
λατρίους καταλίποντες οὐσίας, ἀργυρῶς τευχά-
ναι εἰκόνας· τὸς δὲ πένητας, κερμαίνης. τὴν δὲ ὑ-
έλαιον πᾶσιν ἔδωκεν, ἀφ' ἧς πλείονη ἡμιᾶς ἔχ-
ῃ Ἀθηναῖαι, καὶ τελείως τῷ τοῖς ἐγχωρίοις ἐπι- 10
πολεῖν.

Περὶ τῶ αὐτοῦ ἐν τῷ αὐτῷ.

Τὸ δὲ πλῆθος τῆς ἀθροισθείσης στρατίας ἡ,
ὡς Κτησίας ὁ Κνίδιος συνεγχεύατο, περὶ τῶν μὲν
στρατιῶν μυριάδες, ἰσπερὶ δὲ πέντην καὶ μύ-
ριαδες, ἀρμάτων δὲ δέκα μυριάδες. ὑπάρχον
δὲ καὶ ἄνδρες ἐπὶ καμήλων ὀχουῶντες, μαχαίρας
περὶ στήθεος ἔχοντες, οἱ δὲ ἄρματα ἴσοι τοῖς ἀρ-
μασι. καὶ δὲ ποταμίας κατασκευάσει ἀφ' ἧς 20
ἐκδοχίλιας, αἷς παρεσκευάσασθαι καμήλους καὶ
περὶ τῶν ἀρμάτων ἔχοντας τὰ σκάφη.

Ἐν τῷ αὐτῷ.

Ὁ δὲ πᾶσι χεῖροι ὑπὸ Νινύου τῷ υἱοῦ δι-
δούχου πρὸς ἐπιβουλήντα [Σεμίραμις] καὶ
δὲ παρ' Ἀμμωνίου λόγον· αἰσάμενος αὐτὸν, οἱ ἐπι-
βουλεύσαντα κακῶς ἐπὶ εἰρήνῃ τὸ πᾶν αὐτῶν
δὲ βασιλείᾳ αὐτῶν ὡς ἐδύσατο, καὶ τῶν ὑπάρ-
χοντες ἀντιπρὸς αὐτοῦ πορεύεσθαι, τὰ χεῖρας ἡφά- 30
τοι ἐαυτῷ, ὡς εἰς τὴν ἑαυτοῦ χρυσῶν μετὰ τῆς
μνήμης. ἐν οἷς δὲ μυθολογικῶς φασὶν αὐτῷ ἡμιᾶς
πείθεσθαι, καὶ πολλῶν ὀρέων εἰς τὴν οἰκίαν καταπα-
θεῖντων, μετ' ἐκείνῳ ἐκπεπρωμένῃ. ὅς καὶ
τῶν Ἀσσυρίων τῶν περὶ τὴν ἡμῶν ὡς ἡμῶν, ἀπαγα-
γαπῶν τῶν Σεμίραμις. αὐτὴ μὲν ἐν βασιλεύσει
τῆς Ἀσίας ἀπέσπασεν πλεονεξία, ἐπελθὼν δὲ
περὶ τὴν ἡμῶν τρέπον, βύσασα μὲν ἐπὶ ἐξήκοντα καὶ
δύο, βασιλεύσασα δὲ δύο πρὸς πενταχέοντα.
Κτησίας μὲν οὖν ὁ Κνίδιος περὶ Σεμίραμιδος τοῦ 40
αὐτοῦ ἱστορεῖ.

Μνημονεύει καὶ Ἀθηναγόρας ὁ Ἀθηνῶν ἐν πε-
σείᾳ περὶ Ἑβραίων, τῶν δὲ Κτησίας.

Καὶ ἔτι δὲ Δερκετῶν, καὶ τῶν περὶ τὴν ἡμῶν καὶ τῶν Σε-
μίραμις οὐκ οἶσι Σύροι (ὅς γὰρ ἀδυνάτον, εἰς περὶ τὴν ἡμῶν μετὰ τὴν ἡμῶν ὡς ἡμῶν Κτησίας)

1 leges. L. Rhod. 2 De quo Diodorus eodem libro paulo ante. 3 Quomodo itaque Diodorus tota ista narratione de Semira-
mide lib. 2 sequens non verificata est, ergo eandem excipit ubi Ctesia nominatum mentio.

Ideo cauam ex auro statueret confici,
circa quam cadauere incluso, vitrum
tandem liquetur, & hac edito posita
loco, speciem mortuo similem per vi-
trum exhiberi. Atque eo modo ditio-
rum funera curari tradit. Tenuioris au-
tem fortunæ hominibus argenteas po-
ni statuas, pauperibus fictiles. Et abun-
de sat vitri cunctis esse; quod plurimum
eius gignatur in Æthiopia, & passim in-
colis sit obuium.

Apud eundem ibidem.

Peditum numerus, ut Ctesias
recenset, tricenis centena millia, equi-
tum, millia quingenta; currus, ad mil-
lia centum. Totidem quoque viri ca-
melis vehabantur, gladios quatuor cu-
bitorum stringentes. Nauium resoluti-
lium numerus erat duo millia &c. [De
Semiramidis copiis contra Indiam]

Ibidem.

Tempore aliquanto post, insidiis filii
per quendam eunuchū appetita [Semi-
ramis,] pristinū Hammonis responsum
in memoriam reuocat. Ideo nihil acerbum
in insidiatorem statuit. Sed regio ipsi
tradita, omnibusque, ut legitimo regi
parere iussis, confestim ex hominū
conspēctū, ut ad Deos iuxta oraculi fi-
dem migratura, se subduxit. Sunt qui in
columbā conuersam fabulantur. Com-
pluribus enim aubus in palatium eius
delapsis, una cum illis auolasse creditur.
Et hinc factum, ut Assyrii dum Semira-
midē Diis immortalibus accensent, co-
lumbam pro Dea honorant. Huiusmo-
di, prout iam dictum est, Semiramis to-
tius Asiæ, præter Indiam, regina, vitæ e-
xitum habuit; cum vixisset annos LXXI,
regnassetq; XLII. Et hæc quidem Ctesias
ille Cnidus de Semiramide liti-
ris tradidit.

Meminit & Athenagoras Atheniensis
legatione pro Christianis, horum
à Ctesia traditorum.

Et propter eandem Derocetum, co-
lumbas & Semiramis honorant Syrii
(in columbam enim mutata est mulier,
ut nūgatur Ctesias.)

Apud

Παρεῖ τῷ Διοδώρῳ ἐν τῷ β'.

Φησὶν ὅτι [Κτησίας] μὲν κατὰ λίσιν τὸ Ἀσσυ-
ρίων ἡγεμονίας Μήδους ποροῖναι τὸ Ἀσίαν, Ἀρβὰ-
κιν βασιλεύοντος, τῷ Σαρδανάπαλον καὶ πολε-
μίσαντος, καὶ ὅτι ποροῖναι. τότε δὲ ἄρξαιτος ἔτι
διοὶ λείπονται τὴν τειάκηντα, ὅθεν δεῖξαι τὴν βασιλείαν
τὴν ὑπὸν Μαδαύκην, ὃν ἄρξαι τὸ Ἀσίαν ἔτι πεντήκον-
τα. μὲν τὴν τειάκηντα μὲν ἔτι βασιλεύουσι Σώ-
σαρμον, πεντήκοντα δὲ Ἀρπίαι, δύο δὲ πρὸς τοῖς εἰχο-
σι τὴν ποροῖναι ὁμοῦ Μήδων, Ἀρβὰκιν, τεσσάρων καὶ
Ἀρσάκην. ὅτι τὴν τότε συστῆναι μέγα πόλεμον τοῖς
Μήδους πρὸς Καδυσίους, ὅθεν ποιοῦνται αἰτίαι. Παρ-
σώδην τὴν Πέρσην, θύμαζον ἐπὶ ἀνδρείαν καὶ συν-
έσι καὶ τὴν ἀγῶν ἀντὶ τὴν φίλον τὴν ὑπάρξαι τὴν βασιλείαν,
καὶ μέγιστον ἰσχύουσι τὴν μετεχόντων τῶν βασιλικῶν συν-
εδρίαν τὴν ὑπὸν βασιλέως, ἐν τῇ κίσει λυσι-
τελεῖται, φυγὴν μετὰ πεζὸν καὶ περὶ χιλίων, ἰππέων δὲ
χιλίων εἰς Καδυσίους παρ' οἷς ἦν ἐκδεδομένος τὴν ἰδί-
αν ἀδελφίαν τὴν μάλιστα δυναστεύοντι καὶ τότε τὸς
τόπους. ἡρόδοτος δὲ ἀποσάτην, καὶ πέσαντα δὲ σύμπαν
ἔθνος ἀντὶ τῆς αἰτίας, αἰρεθῆναι στρατηγὸν
ὅθεν τὴν ἀνδρείαν. ἐπὶ τῇ περὶ ἀνδρείαν ἀντὶ τῆς
ἐπὶ αὐτὴν μετὰ τὴν δύναμιν, καὶ ὅτι πλείονα τὸς Καδυσ-
ίους πρὸς ἡμῶν, καὶ καὶ στρατοπεδεύουσι πρὸς ταῖς εἰς
τὴν χώραν ἐκβολαῖς, ἔχοντα τὸς σύμπαντας οὐκ ἐ-
λαττοῦς εἰς οὐ μιν ἀνδρῶν. τῷ δὲ βασιλέως Ἀρσάκου
συγγραφεύσαντος ἐπὶ αὐτὴν μυριάσιν ὁδοῖς ὅσοντα, καὶ ἡ
σαῖν, καὶ πλείονα καὶ πεντακισμυρίων ἀνδρῶν, τὴν δὲ
ἀντὶ τὴν δύναμιν ἐκβαλόντα καὶ τὴν Καδυσίωνων χώραν. ἀπὸ
καὶ τῶν τοῖς εἰσχωροῖς θαυμαστῶν ἀνδρῶν, αἰρεθῆναι βα-
σιλέα, καὶ τὴν Μήδων συγγῶν, λευκατῆν, καὶ πρῶτον τὸν
ποιν κατὰ φθέρην. μετὰ τὴν δὲ δόξιν τυχόντα, καὶ γὰρ
μέλλοντα κατὰ φθέρην τὴν βίον, ἀπὸ τῆς αἰτίας τῆς
σάκων τὴν δεχόμενον τὴν ἀρχὴν, ὅπως μηδέποτε
ἔλαττον τὴν ἔχθραν Καδυσίωνων πρὸς Μήδους. εἰ δὲ
συντοῦτο ὁμοῦ καὶ, ὅθεν ἀντὶ τῆς αἰτίας τῆς αἰτίας τῆς
ἡγῶν αὐτὸν καὶ Καδυσίους ἀπὸ τῆς αἰτίας. ὅθεν τὴν αἰτίας
αἰτίας αἰεὶ πολεμικῶς ἐχθρῶν καὶ Καδυσίωνων πρὸς Μή-
δους, καὶ μηδέποτε τοῖς τῶν βασιλευσάντων ὑπηκόους
ἡγῶν αὐτὸν, μέγιστον ὅθεν Κῆρος εἰς Πέρσας πορεύσθαι
τὴν ἡγεμονίαν. τὴν δὲ Μήδων βασιλεύουσαν μετὰ τὴν Ἀρβὰκιν
τελευτῇ Ἀρπίων καὶ ἔτι δύο πρὸς τοῖς εἰκοσι, Ἀρπι-
βάρων δὲ μί. ὅτι τὴν τότε Παρσάκην ἀποσάτῃ Μή-
δων, Σάκας τὴν τῆς χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐν χερσὶν αὐτοῦ.
ὅθεν τὴν Σάκας πρὸς Μήδους, Σάκας πρὸς Μήδους ἐπὶ
ἔτι πλείονα, ἡγῶν αὐτὸν τὴν μετὰ τὴν ἐκβολὰν, καὶ συχινῶς
παρ' ἀμφοτέρων ἀναιρεθῆναι, ὅθεν τελευτῶν αἰρεθῆναι αὐ-
τὸν ἐκβολὰν, τὴν δὲ ποροῖναι παρ' οἷς ἐκβολὰν κυριεύσας,

1 Sequuntur hac statim post honorificum illud testimonium Diodori de Ctesia, quod habuisti supra pag. 655. 2 Hanc lectionem reposuimus iubente L. Rhodmano, alias vulgari condita. 30. vero Kzodwus, bñ 3 on dñs pñ 3 rñw.

At percussio postea foedere quum illa quam alioqui deperibat, potiri non posset, statuerat quidem inedia vitam finire: scribit tamen prius illi hanc epistolam, qua ex postulat, Ego quidem te seruavi: & tu quidem per me seruata es, ego autem per te perii.* Hic virgula censoria arrepta aliquis qui se breuem in dicendo putat, reprehendat, bis nimirum posita nulli rei esse istud Seruavi, & istud Per me seruata es. idem enim hæc significare ambo. Verum si alterutrum sustuleris, simul & perspicuitatem sustuleris, & ex illa virtute qui nascitur, affectum. Quin & quod ad illa redditur Peribam scilicet, pro Pereo, euidentius est propter clausulam: Quod enim accidit, id maiorem vim & efficaciam habet eo quod futurum est, vel adhuc fit. Et omnino &c. [Ait cum singularem perspicuitatis artificem esse: quæ infra cum alia narratione ponemus]

Ex Τζετζε chil. XII. versu 894.

Sacas gentem scito, quorum inuentum scutum:
Et mulieres horum autem pugnant cum viris,
Et CTESIAs inquit, atque alii complures:
Sacarum autem mulieres pugnant sane ex equis.
Et rursus vero: Strygalius, vir quidam Medus,
Mulierem Sacam quidem deturbans ab equo.

EX LIBRO NONO PERSICORUM.

Apud Theonem in præexercitamentis rhetoricis, siue Libanius sit auctor, ut alii volunt, cap. de descriptione.

In nono autem CTESIAs, quem admodum simulacra Persarum super longis perticis, cum viderent mane diluculo iuxta arcem Lydi è longinquo, rati plenam Persarum, ac iam occupatam esse arcem, in fugam conuersi fuerint.

μετὰ δὲ τὸ το, ἀποιδὼν ἡμοῖον, ἐρεδὶς τῆς γυναικὸς, ἀπὶ τὴν γυναικὸν. εἰδὼς δὲ αὐτὴν αὐτὴν ἀποκαρτερεῖν, γράφει δὲ πρὸς τὴν ὁπτιολίαν, τῇ γυναικὶ μεμφομένης, πιδύδῃ, Εἰ γὰρ μὴ σε ἔσωσα, καὶ σὺ μὴ δὲ ἐμὲ ἐσώθης, ἐγὼ δὲ ἀφ' οὗ σὺ ἀπώλεμαι. ὅταν αὖτα ὁπτιολίαν αὐτὴν ἴσως πρὸς βραχυλόγους οἰόμενος ἔπῃ, ὅτι οὗτος ἐπὶ τῇ πρὸς αὐτὴν ὁρῶσα ἐπὶ Δὶ ἐμὲ ἐσώθης. αὐτὸν γὰρ στήθεσι ἀμφότερα. ἀλλ' εἰ ἀφέλεις θάτερον, στυγαφαιρήσεις καὶ τὴν ἐσάργισαν, καὶ ὅσα τῆς ἐσάργισας πάθος. καὶ ὅτι φερόμενον δὲ ὁ Ἀπώλεμαι, αὐτὶς Ἀπώλεμαι, ἐσάργισαν αὐτὴν τῇ στυγαφαιρῇ. ὁ γὰρ δὴ γένος, δεινότερον τῷ ἀέλλοντος ἢ γιομένου ἐπὶ καὶ ὅλων &c.

Εκ τοῦ Τζετζε χιλ. ια', στίχ. ωιδ.

Τοὺς Σάκας ἔθνος γίνωσκε, ὦν ἔρεμε δὲ σάκας,
Καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν δὲ συμμαχονταὶ αὐτοῖς
ὄντες, καὶ Κτησίας εἶρηκε, καὶ ἔπειτα μύειοι
Αἱ τῷ Σακίῳ γυναῖκες δὲ, μάχονται δὴ ἀφ' ἴστων,
Καὶ πάλιν δὲ Στρυάλιος αὐτῇ πρὸς αὐτὴν
Μήδων,
Γυναικαὶ τῷ Σακίῳ μὴ καθυβαλὼν ὅτι
ἴστων.

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝΝΑΤΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

Παρεῖ τῷ Θέωνι ἐν προσηγορίαις, ἡ τῷ Διόσκω κατ' ἄλλους, καὶ πρὸς ἐκφράσεως.

Εἰν' ἣ τῇ ἐσάτῃ Κτησίας οἶον, τὰ εἰδωλα τῶν Περσῶν ὅτι πρὸς μακροῖς ξύλοις ὀρώντες ὑπὸ τῶν ὄρεων πρὸς τὰ ἀκροπόλεις τῶν ὀρέων οἱ Λυδοὶ, εἰς φυγὴν ἐτρέποντο, νομίσαντες τὴν ἀκροπόλιν πληρὴ εἶναι Περσῶν, καὶ ἥδη ἐαλωκάσκειν.

1 Sic Ald. editio. sed scribendum puta: σπυρίων. Ceterum non inepte possit hic locum obtinere ista de Strygalio in ea fragmenta putari. Videntur enim in isto eodem bello, de quo præcedentia quæ ex Ctesia retulit Diodorus, accidisse. Certo virobique videtur de Sacidarum virilitate eadem narrari, quod ista & in Martii alex viris fida & assidue facit.

2 Στρυγάλιος ἐπὶ τῇ Φαλαγγίᾳ ἀπὸ Τζετζε reponendum videtur potius.

3 Ita optime ἰσοφύειν αὐτοῖς ad oram restituit, & in versione sua expressit, quum alias mendose legeretur καὶ οὐκ. Εἰ γὰρ οὐκ ἔστιν hoc fragmentum, cuius mentio etiam historia in Excerptis Phlegii supra Persic. c. 4.

Παρά Ἰωάννη τῷ Τζέτζη, χιλ. α'.
 51χ. πζ.

Τὸν Ἀστυάγη μὲν φησὶ [Κτησίας] καταβλήν-
 τα Κύρου,

Τῷ Βαρκαίῳ ἀρχόντι θυράσας τῶν τέτων.

Οἱ δὲ φησὶ τὸ στρατηγὸν τὸ μέγα τὸ τῷ Κύρῳ,

Ξύλινα λέγει παρῶσα Σαρδείοις ἐπιτιθεσθαι.

Εἰν ὑπομήκεσι χοινοῖς, νυκτὸς ἐν δειδυμῶνα.

Οὕτω Λυδοὺς ἐραξάμενος, καὶ καταχεῖν τὴν πόλιν.

Μετὰ τῷ χαλκῶσι, φάσκει τὸ τῷ Κρείσῳ,

Πρὸς Ἀστυάγη πέπομφεν ὁ Κύρος Πετεσάκαι,

Ὅπως ἐλθὼν τὴν Ἀμυτινὴν ἰδῇ σὺν Ἀστυάγῃ.

Ἡ Ἀμυτις ὑποαρχεσθαι τῷ πατρὶ τῷ Ἀστυάγῃ,

Τῶν τῷ πεπομφέντων, ἀθλιὸν Πετεσάκαι,

Εἰς τὴν λαννοῦσαν τῶν τῷ Ἀστυάγῃ,

Τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐξώρυξεν, ἐκδείρασαι τε

ζῶντα,

Ἀνεσκολέσθησε τῷ αὐτῷ, ἥιστα βορὰ ἐνέοις.

ΕΚ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΣΙΚΩΝ.

Παρά τῷ Ἰωάννῃ Τζέτζη.

Δυρβαῖοι, ἔθνος κατῆκεν εἰς Βάκτρος, καὶ Ἰνδι-
 κίω. Κτησίας δὲ Περσικῶν δεκάτη· Χώρα δὲ
 πρὸς αὐτὸν πρὸς κατῆκεν Δυρβαῖοι, διδάμνους
 αὐδρες, καὶ πλῆκιοι, καὶ δίκαιοι, οὐτ' ἀδίκαιοι, οὐτ'
 ἀποκτείνοντες ἀλλ' ἀφ' ὧν ἐὰν δὲ ὄρωσιν ἐν τῇ οὐ-
 δῇ ἢ χρυσόν, ἢ ἄλλο τι *

Παρά τῷ αὐτῷ.

Χωραμναῖοι, ἔθνος Περσικῶν ἀγρίων ἀνθρώπων.
 Κτησίας δὲ Περσικῶν δεκάτη· Οὕτω δὲ
 παχὺ ἐστὶν ὁ ἄγριος ἀνθρώπος, ἵνα δύνῃεν ἐν
 λαοῖς καταλαμβάειν. καὶ ἄλλα πλεῖστα περὶ
 αὐτῶν φησὶ.

Εκ τῶν Ἀπολλωνίου ἱστορικῶν θαυμα-
 σίων, ἱστορ. κ.

Κτησίας δὲ ἐν τῇ δεκάτῃ Περσικῶν, καμῆλαις
 πᾶσι ἐν τῇ χώρᾳ γίγνεται, ἀσέχειν πείχας πρὸς
 Μιλήσια ἔειρα τῇ μαλακότητι ἐκ τῶν τέτων τῶν ἱε-
 ρεῶν καὶ τῶν ἄλλων διωτάς ἐν ἐδῇ τῶν φέρειν.

1 Supra in excerptis Persicis à Photio cap. 5. 2 Suspecta hac non iniuria amico meo eximio, recondita eruditionis & variff. inge-
 nii iuuent. Cl. Salmasio, quia facile possent ex iis quae praecesserant intelligi, aut si haberentur. 3 Cl. Salmasius noster emendat αὐτὸν ἐν δὲ
 ὅτι παλαιὰ ἔστιν ἡ λέξις, non quod τὰς ἀλάφας improbet. vetustiss. enim Gracos vocem ἀλάφας sive de masculo, sive de femina loquentur. for-
 te exculiss. sit, itaque damnandos grammaticos qui mirantur apud poetas ceruis feminis cornua attribui, cum exploratissimum sit eas
 cornibus carere. Sed hac ipse ad suum Stephanum plus sexcentis locis restitutum nos docuit: quem paratum ad editionem habet, ut nos
 publice quia nunc habeamus, id optamus summo opere. immo docuit ante tres annos in suis ad Callimachum lectionibus, quae ipsa quae
 qua lucem publicam nondum videntur, puto. Alias de hac re & ad Pollucem nostrum in Notis quas brassi, cum huius dabimus, erit dicendi
 locus, nec enim est, quia nonnulli loco feruo, mihi soli feruata volim. 4 Sed quam illa regio? nam quod praecessit apud Apollonium
 de monte Pelio ex Heraclide, ad eum locum hac de camelis non pertinere arbitror. Latet itaque hic mendum.

Apud Ioan. Τζέτζη chiliad. I.
 vers. 87.

Astyagem quidem ait [CTESIAs] de-
 iectum à Cyro,

Barcanis ducem factum fuisse ab illo.

Oebarem autem imperatorem magnum
 illum Cyri

Ligneas dicit laruas Sardibus imposuisse,
 Super longissimis contis, nocte indutas,
 Sicque Lydos turbasse, & detinuisse vr-
 bem.

Post captiuitatem, dicit autem illam Cra-
 si,

Ad Astyagem misit Cyrus Petesacum,

Ut profectus Amytim videret cum Astya-
 ge.

Amytis autem existens filia Astyagis,

Hunc primum eunuchum, miserum Pete-
 sacum,

Insidiatorem cum intellexisset Astyagis,

Oculos effodit, excoriatumque vivum,

Suspendit cruci, ponens escam alitibus.

EX PERSICORVM DECIMO.

Apud Stephanum.

Dyrbaei, populus pertingens ad Ba-
 ctros & Indicam regionem. CTESIAs Persicorum decimo: Ad eum vero
 sita est regio, Dyrbaei, viri beati & opu-
 lenti, iidemque iusti, qui nec iniuriam
 inferant, nec mortem homini, sique in-
 ueniant in via aurum, vel aliud quip-
 piam *

Ibidem.

Choramnaei, gens Persica hominum
 agrestium. CTESIAs Persicorum
 decimo: Adeo vero veloces sunt illi a-
 grestes homines, ut cursu ceruos asse-
 quantur. Et multa refert de iis alia.

Ex Apollonii historiis mirabilibus,
 histor. xx.

Interp. Cl.
 Xyl.

CTESIAs libro rerum Persicarum
 decimo, camelos esse ea in regione pro-
 dit, quarum pili mollicie lanas Milesias
 æquant: sacerdotesque & alios proce-
 res, vestes ex iis confectas gestare.

EX CTE-

EX EIVSDEM CTESIAE PERSI-
co, numero librorum non addito
ab auctoribus.

*Apud Tzetzen chil. III. versu
64 v.*

*Lex communis quadam Persica est con-
tra ingratos,
Omnes eos qui possunt gratias exhibere,
Nec exhibent, valde castigans, atque puni-*

*ens.
Ingratos arbitrantur enim in patriam,
Et in parentes, & in Deum, impiissimos
esse.*

*Hanc quidem Cyri, Xenophon: hanc au-
tem Persica legis,
CTESIAS atq; Herodotus scribunt hi-
storiam.*

Apud Athenaeum Dipnosoph. IV.

*Rex autem Persarum (vt scribunt
CTESIAS & Dinon in Persicis) cum
virosum millibus quindecim cenabat,
& in cenam talenta quadraginta insu-
mebantur.*

Apud eundem libro II.

*Rex Persarum, vt scribit libro primo
Herodotus, aquam in potum suum se-
cum vehit à Choaspi fluuio, qui Susa
præterfluit, atque ex hoc solo bibit. Hu-
ius autem aquæ decoctæ plena vasa ar-
gentea portantes plurimi currus, rota-
rum quatuor, quos muli trahunt, ipsum
sequuntur. At CTESIAS Cnidius nar-
rat etiam quomodo regia hæc Choas-
pis fluuii aqua coquatur, & quomodo
vasis imposita, portetur ad regem. ad-
ditque, illam & leuissimam & suavis-
simam esse.*

Libro XI.

*Verum repudianda sunt nobis ficti-
lia pocula. Apud Persas enim, vt testa-
tur CTESIAS, quemcunque rex in-
honoratum esse voluerit, fictilibus po-
culis utitur.*

Ε'Κ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΤΗΣΙΟΥ ΠΕΡ-
σικῶν, βιβλίων δευτέρῳ οὐ προσδόντις ὑπὸ τῆς
συγγραφῆς.

*Περὶ τῷ Τζέτζη χιλ. γ'. στίχ.
χμα'.*

*Νόμος κοινός πρὸς Περσικὸς ἔστι κατ' ἀχαρί-
στον,*

*Τοῖς δυνάμεισι σύμπταισθαι χάριν ἀποδ-
δίδαι,*

*Καὶ μὴ διδίδειν, ἰσχυρὰς δὲ θυνῶν, καὶ χαλ-
ζων.*

*Τοῖς ἀχαρίστοις οἰοῦται καὶ γὰρ πρὸς τιμὴν πα-
τεῖσθαι,*

*Καὶ πρὸς γονεῖς, καὶ πρὸς θεόν, ἀσεβεῖσθαι αὐτοὺς
(εἶ).*

*Τὴν μὲν τῷ Κύρῳ, Ξενοφῶν· τὴν δ' ἢ Πέρ-
σου νόμον*

Κτησίας ἢ Ἡρόδοτος γράφοισιν ἰστορίας.

Περὶ τῷ Ἀ' Συναίῳ Δειπνοσοφ. σθ'.

*Ο' δὲ Περσῶν βασιλεὺς, (ὡς φησὶ Κτησίας καὶ
Δίων ἐν ταῖς Περσικαῖς) ἐδείπνῃ μετὰ ἀνδράσι μυ-
ρίων πεντακισχιλίων· καὶ αἰάλασκετο εἰς τὸ δειπνον
πάλαια πενταχίσια.*

*Περὶ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ δευτέρῳ
βιβλίῳ.*

*Ο' Περσῶν βασιλεὺς, ὡς φησὶν ἐν τῇ πρώτῃ
Ἡρόδοτος, ὕδωρ ἀπὸ τῆς Χοάσπιδος ποτῆς ἀγ-
γεῖ Σούσα ῥέοιτος· τῷ δὲ μόνῳ πίει οὐ βασιλεὺς.
τῷ δὲ τοιοῦτου ὕδατος ἀπὸ τῆς ἀμύμου πολλὰ καὶ
ἀμύξαι τετρακύκλοι ἡμιόνῃ καὶ χαμίζουσαι ἐν ἀγ-
γαίοις δρυγείοις ἐποιτῶσι. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος
καὶ ἰστορεῖ ὅπως ἐπιταῖς βασιλικῇ τῷ ὕδωρ, καὶ ὅ-
πως ἐκ ἀποτῆς ἀγγαίοις, φέρεται τὰ βα-
σιλεῖ λέγων αὐτὸ καὶ ἐκ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἡδιστοῦ (εἶ).*

Ἐν τῷ α' βιβλίῳ.

*Παρατηρεῖται δὲ ἡμῖν τὰ κεράμεια ποτήρια.
καὶ γὰρ Κτησίας, ὡς καὶ Πέροτας, φησὶν, ὅτι αἱ βασιλεῖς
ἀτιμάσθαι, κεράμειοις χρῆται.*

1 Ante hac nimirum Tzetzes multa de Cyro ipse à Xenophontis desumpta.

2 Has efficit ait Athenaeus ἑκατὸν μυριάδας ὡς μυριάσι Δαχρυαῖς πρὸς χεῖρας, duascentas & quadraginta myriadas denariorum Italicorum id est, aureorum sexaginta millia, ut ad eum locum Dalechampi, qui Dindamio lib. 3. de Affeissum locum de-
ligentissime exposuisse ait.

3 De aqua huius potu, quo utebantur soli reges Persarum, v. copiose Briffon. l. 1. de reg. Pers.

Ἐκ τῶν Αἰλιανοῦ περὶ ζῴων ἰδιότη. βιβ.
Ζ, κεφ. α.

Ex Aeliani de natura animal.
lib. VII. caput 1.

Πέπυσμαί ὃ καὶ Σελιμητικῆς καὶ βούς οὐκ ἀ-
μοίρουσι εἰ) καὶ Συσίδας. καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλως κέ-
πος δ' εἰρηλιδών, μάρτυς ὁ λόγος ὁ λέγων, ὅτι Συσίς
καὶ βασιλῆς βύς ἐς τὴν πρὸς θεοῖς πολλὰς, ἐς τὰ
ἥτοι ὁπότερ' αὐτὸν ἐκείνο καὶ δίδωκεν ἐκείν. καὶ
ἢ ὅτι ἐπὶ τῇ αὐτῇ, ἢ ὅτι σιωτὸν φέρει καὶ
πολλὰ μόνον πρὸς θεοῖς καὶ τελευτῇ καὶ οὐκ
αὐτὸν βαλεῖν οὐδ' ἂν πᾶσι θεοῖς. εἰ ὃ πέρα τῆς πρὸς
ρηλιδῶν ἐκείνῃ τῆς, ἢ εἰς τὴν πρὸς λιπαρήσας
καὶ δὲν αἰμυλῆσαι, καὶ πείσεις, ὅτι δ' αἰαλῆσις, ὅτι
παῖων ὅτι καὶ καλῶν, λέγει Κτησίας.

Παρά τῷ Αἰλιανῷ, Δειπνοσοφ. ιβ'.

Κτησίας δ' ἰστορεῖ Ἀναρον ὅτι βασιλέως ὑπαρ-
χον, καὶ τὴν Βαβυλωνίαν διωκῆναι, ὅτι καὶ ὅτι
αὐτὸν καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ
ἢ ὅτι αὐτῷ, εἰς τὸ δ' ἡγορεῖσθαι πεντήκοντα καὶ
καὶ ὅτι καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ
αὐτῷ καὶ ἡδοι ἐκείνῃ δειπνῶντες.

Παρά τῷ Σπινθίῳ

Βαβυλῶν, πόλις Μηδίας, ἐγγὺς Ἀγβαταίων.

Περὶ τῷ αὐτῷ ἐν Ἀγβαταίων

Κτησίας ὃ πρῶτα καὶ τῷ Περσικῶν, καὶ τῷ
Μηδίας Ἀγβαταίων ἀπὸ τῆς ἀγέλης.

Ἐν τῷ αὐτῷ.

Δερβίσις, ἔθνος πλησίον τῷ Ὑρκαιῶν. Ἀ-
πολλωνίος ὃ δὲς ὅτι καὶ γράφει. Κτησίας ὃ Δερβίσις
αὐτῇ φησιν, ἢ Τερβίσις.

Περὶ τῷ Αἰλιανῷ, Δειπνοσοφ. ιγ'.

Καὶ ἡ ἐστὶν Αἰγυπτιὸν ὃ Καμβύσου στρατὸς, ὡς
φησὶ Κτησίας, ἀπὸ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ
ὅτι καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ
συννοήσας ἀπὸ τῆς τῶν ἄλλων, ἐπεμψε πρὸς
Ἀμασιν, ὅτι Αἰγυπτίαν βασιλέα, μίαν αὐτῇ πρὸς
γάμον τῷ θυγατρῶν. ὃ ὃ τῷ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ
καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ

1 Ita scripsi. vulgo μέχθον. 2 v. Th. Marcell. interp. ad Suetonii Titum in cap. 3. ad ista: et qui cantaret & psalleret. ad ista in
primis de his μουσουργοῖς mulieribus doctis. Brissonium lib. 1. de reg. Pers. 3 Non facit Stephanus Ctesia mentionem de hac urbe.
Ex eo tamen cum A. Schotto puto. & epitomator quidam nomen Ctesia omiserit. v. Excerpta Persicorum supra c. 4. 4 De huius no-
minis διολογία plura ibi ἔχοντες. 5 Ita scripsi. male vulgo Δερβίσις. quod notavit & H. Stephanus supra pag. 633. suadet
id & ferre nomen in Stephano. Et ait Apollonium per duplicem κα scribere, quod a. ii. nomen per unum Δερβίσις, ut primum itaque
posuisse videtur Stephanus.

Sufidas boues numerandi scientiam ^{interp. p. G. H. u. c. G. H. u. c.}
tenere CTESIAS scribit. Nam Sufis
regi singulæ quotidie centum cados in
hortos sicciore & minus riguos hau-
riunt. Quem quidem laborem, siue
quod sit eis certus & constitutus, siue
etiam quia diu multumque in eo se ex-
ercuerint, promptissime obeunt: nul-
lam enim earum ad opus remolle-
re videres. Ad alterum vero supra quam
diximus cadum exhaustiendum, nec
verberibus nec blanditiis inducere pos-
ses.

Apud Athenæum dipno-
soph. XII.

CTESIAS vero Annarum regis ^{interp. p. G. H. u. c.}
præfectum, & qui Babylonis regionis
impetium obtinuerat, veste & ornatu
muliebri usum esse tradit: & ad eum
cœnantem, quum regis seruus esset, ac-
cedere solitas centum quinquaginta
psallentes & canentes mulieres. Psalle-
bant autem hæ & canebant illo cœ-
nante.

Apud Stephanum.

Barené, vrbs Mediæ, vicina Agba-
tanis.

Apud eundem, voce Agbatana.

CTESIAS vero ubique in Persicis,
Medorum Agbatana per A scribit.

Ibidem.

Derbicæ, gens vicina Hyrcaniis. Ap-
pollonius vero cum duplici κα scribit.
CTESIAS autem Derbios eos dicit, si-
ne Terbissos.

Apud Athenæum Dipnosoph. XIII.

Quinetiam Cambyssi suscipienda in ^{interp. p. G. H. u. c.}
Ægyptum expeditionis (ut scribit CTE-
SIAS) causa fuit mulier. Nam quum Æ-
gyptias mulieres in congressu præstare
ceteris intellexisset, ad Amasin Ægypti
regem misit, vnā ex eius filiabus in vxorē po-
scēs. At hic è suis quidem vnā haud misit,

suspi-

(ὑπονοήσας μὴ γυναιχὺς ἔξῃ αὐτῷ ἡμιλῶ, ἀλλὰ παλλακίδος) ἔπεμψε τῷ Ἀ' ὧρις θυγατέρα Νει-
τῆτιν. ὃν Ἀ' ὧρις ἐκπεπλῶκει τῷ Αἰγυπλίῳ βα-
σιλείᾳ, διὰ τῷ ἡμοκλήνῳ ἦτ' αὖτε πρὸς Κυριεαίους,
καὶ αὐήρητο ὑπὸ Ἀ' μάσιδος. ἡ δ' αὖτε οὖν ὁ Καμβύσης
τῇ Νετῆτιδι, καὶ σφόδρα ἐρεθισθείς, ἐκμανθάνει παρ'
αὐτῇ τὰ πύργα· καὶ δεηθείς ἐκδικῆσαι τῷ Ἀ' ὧριου
τῷ Φόιον, πέθῃ πολέμῳσιν Αἰγυπτίοις.

10 Παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ 15' περὶ ζώ.
ιδιότ. κεΦ.μβ'.

Κηποις γαμινὸ Κινδὸς· ὡς πλὴν Περσικὴν
 Σιττάκιον ποταμὸν εἶ. Ἀργάδιον ὄνομα· ὅφες δ'
 ἐπὶ αὐτῷ γινέσθαι πολλούς, μέλας δὲ σῶμα,
 πλεῖον τῆς κεφαλῆς. εἶ δ' αὖθις λευκὴν τρυ-
 γην. ὡς εἶναι δ' εἰς ὄργανον μῆκος τὸς ὅφες τὸςδε.
 τὸς οὖν ὑπὸ τέτων διηχθέντας ἀποθνήσκουσιν, μεθ' ἡ-
 μέρας μὲν μὴ ὀρεσθῆναι, ὑδρόρους δ' ἡχεσθαι· ἵκτωρ
 20 δ' ἢ τὸς ὑδρόκοιτους, ἢ τοὺς τ' ἰαθῆναι φαιδριῶντας
 ἀφαιρῆναι. πολλὰς δ' αἶα πάχειν τῶτο, ἢ χρεῖα
 ὕδατος ὅταν λείποντος, ἢ μεθ' ἡμέρας ἀχοληθέντας, καὶ
 ἀποπλῶναι τ' ἑσθ' αὖ μὴ δεδιωημένους.

*Apud Plutarchum, in Arto-
xerxis vita.*

Παρά τῳ Πλουτάρχῳ, ἐν τῳ Ἀρπύρι-
ξου βίῳ.

Ο' μὲν οὖν Κῦρος ἀπὸ Κῦρου τῷ παλαιῷ τῷ-
 νημα ἔσχεν, σκαίει δ' ὃ ἀπὸ τῷ ἡλίου θμεῖσθαι φα-
 σί. Κῦρον γὰρ καλεῖ Πέρσας τ' ἥλιον. ὃ δ' Ἀρτο-
 ξίρξης, Ἀρσίκας πρὸς τερον σκαλεῖ ὁ. καί τοι Δεί-
 νων φησὶν ὅτι Ὁ δρῆτης· ἀλλὰ ὅτι Κτήσιαν, εἰ ἐν τῷ
 λα μύθων ἀπιδάμων ἐν τῷ λαφύρων ἐμβέβληκεν εἰς
 τὰ βιβλία περὶ τοῦ πύλου· πύλας, οὐκ εἰς ὅσον
 ἀγροῦ τῷ οἶμα τῷ βασιλέως, παρ' ᾧ διέτρεβε, θε-
 ραπῶν αὖθις καὶ γυναικαὶ καὶ μητέρας καὶ πατ-
 ρας.

Παρεῖ τῷ Ξενοφῶντι, ἐν τῷ α' τῆς Κύρου
ἀναβάσεως.

Σὺν τούτοις δὲ ὦν [ὁ Κῦρος] καθ' ἁ βα-
σιλέα καὶ ὁ ἀμφ' ἐκείνων γίγνομαι καὶ διὰ τὴν οὐκ

2. *Supra in excerpt. Pers. c. 48. v. doctiss. Briffon. l. 2. de reg. Pers. non longe à fine, ubi errorem Suida notat in huius nominis etyme.*

3 Α' ροπή κης *supra* excerpt. Pers. c. 48. § 56.

4 in quibusd. mss. Plur. hoc adnotatur, ut primo scholion: πωλεσας, τὸν ψάλακα Ἰδοίαι, τὸν μετὰ ὑγίαι, μήτη λίθουται, μήτη σφάτ-
τωνται.

ἡνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν, Ὁρᾷ δὲν αὐδ' εἶπε ἐπ' αὐ-
τόν. καὶ παῖει καὶ ὁ γέρων, καὶ πτωσκει. Ἀφ' οὗ τῷ θώ-
ρακι, ὡς φησὶ Κτησίας ὁ ἰατρός· καὶ ἰαῶσαι αὐδ' εἶ-
πε τρεῦμα φησὶ. πᾶσι δὲ αὐδ' ἀκοντίζει τὴν
παλτὴν ὑπὸ δὲν ὀφθαλμὸν βιάσας· καὶ ἐπ' αὐτῷ
μαχόμενοι καὶ βασιλεύς καὶ Κύρος, καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοῖς,
ὑπὸ ἑκατέρου· ὅποσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα
ἀπέθανον, Κτησίας λέγει· (παρ' ἐκείνου γὰρ ἡ)
Κύρος δὲ, αὐτὸς τε ἀπέθανε, καὶ ὅκτωι οἱ ἀρίστοι τῶν
παρ' αὐδ' ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ.

Πάλιν ἐκ τοῦ Πλατάρχου, ἐν τῷ Ἀρ-
ξέρξε βίῳ.

Ἡ δὲ Κτησίου διήγησις, ὡς ὀπτιμένῳ πολλὰ,
διωτόμενος ἀπαγγεῖλαι, ποιότης τις ὅτι. Κύρος,
ἀποκτείνας Ἀρταγέρσην, ἡλαυνεῖ εἰς αὐδ' βασι-
λέα δὲ ἵσταται, καὶ αὐδ' εἰς ἐκείνον, ἀμφοτέρω σί-
ωπῇ. φθαίει δὲ βάλλον Ἀρτιάης ὁ Κύρου φί-
λος βασιλέα, καὶ οὐκ ἔτρωσε. βασιλεύς δὲ, ἀ-
φείδ' ὁδῶν, Κύρου μὲν οὐκ ἔτυχε, Τισσαφέρνην
δὲ, πιστὸν αὐδ' εἶπε Κύρου καὶ ἡμιόδοι, ἐβαλε καὶ κατε-
κτείνε. Κύρος δὲ ἐπ' αὐδ' ἐξακοντίσας. Ἀφ' οὗ
θώρακος, ἔτρωσε ὁ γέρων, ὅσον ἐνδυῶν δύο δακτύ-
λους ὁ ἀκόντιον, πεσὶν δὲ αὐδ' ὑπὸ τῆς πληγῆς
ἀπὸ τοῦ ἵσπου. φυγῆς δὲ καὶ ἑσπερίας τῶν παρ' αὐ-
δ' ἡμιόδοις, ὁ μὲν, αἰσας αὐτὸν ὀλίγων (ἐν οἷς
καὶ Κτησίας ἡ) λόφον ἵνα πλησίον καταλαβὼν,
ἡσυχάζει. Κύρος δὲ τοῖς πολεμίοις ἐνεδουμένον
ὅτι ποτὶς ὄξε φέρει ὑπὸ θυμοῦ μακρὰν, ἥδη σκέτους
ὄντας, ἀγνοοῦμενοι ὑπὸ τῶν πολεμίων, καὶ ζητού-
μενοι ὑπὸ τῶν φίλων. ἐπαρμένους δὲ τῇ νίκῃ,
καὶ μετ' οὗτον ὁρμῆς καὶ θράσους, διεξήλαυνε βοῶν,
Ἐξίστατε πενηχρεῖ. τῷ δὲ Περσὶς ἰ πολλὰ κίς
αὐτὸν βοῶντες, οἱ μὲν ὄξεις αὐτοῦ, πρὸς κινουῦντες ἀ-
ποπύπτει δὲ τῆς κεφαλῆς ἡ πτέρω τῷ Κύρου, καὶ
παρὰ τρέχων ἱεραίας Γέρσης, ὄνομα Μιθριδάτης,
ἀκοντὶς βάλλει δὲν κρῖνον αὐτὸν παρὰ τὸ ὀφθαλ-
μὸν. ἀγνοῶν ὅστις ὅτιν. πολὺ δὲ αἷμα τοῦ
τραύματος ἐκβαλόντος, ἰλιγγιάσας καὶ καρ-
κίς ὁ Κύρος ἔπεσε. καὶ ὁ μὲν ἵσπος ὑπεκφυ-
γὼν ἐπλάζετο. δὲ δὲ ἐφίππεον πῖλον ἀπορ-
ρύνει λαμβάνει τῷ δὲ Κύρου βαλόντος ἀχέλου-
δος, αἷματος παρὰ πλεον. δὲ δὲ Κύρου ἐκ τῆς πλη-
γῆς αἰσφύρεται χαλεπῶς καὶ μάλιστα, ἀνούχοι πι-
νὲς παρὸντες ὀλίγοι ἐπεχείρουν ἐπ' ἄλλον ἵσπον
αἰσφύρεται, καὶ σώζειν ἀδυνάτως δὲ ἔχοντα,

Vulcob.
cod. n. 1.

Sic & Vul-
cob. cod. ali-
as ἰφίππεον.

ἑξίστατε.
Vulc.

conspicatur. Ac statim continere se non
potuit: sed hæc loquutus, Video homi-
nem, in eum inuadit, & infesta hasta per
loricā pectus verberat: vt refert C T E-
S I A S medicus, qui & vulnus illud se-
curasse dicit. Dum autem regem ferit, in
eum nescio quis tragulam magno im-
petu iaculatur, & sub oculo vulnerat.
Hic pugnantibus rege & Cyro, illisque
qui circa ipsos erant, quam multi qui-
dem ceciderint eorum qui regem cir-
cumstant, C T E S I A S commemorat.
(apud illum enim erat.) Cyrus autem,
& ipse occubuit, & octo, fortissimi eo-
rum qui latus eius cingebant, super illo
iacebant.

Iterum ex Plutarcho in Ar-
taxerxis vita.

C T E S I A E narratio, vt breuibus
multa perstringam, huiuscemodi est: ^{interp. n.}
Cyrus, trucidato Artagerse, equum in ^{Cym. misal-}
regem permisit, & hic in illum, silentio ^{lor, cum qd}
vterque. Occupat Cyri amicus Arizus ^{ad hoc ex Plu-}
ferire regem, nec sauciauit eum: rex ^{hæc.}
missa lancea à Cyro aberrauit, Tissa-
phernem autem fidum Cyro & fortem
virum percussit atque interemit. Cyrus
intorto per loricam regis iaculo, vulnus
pectori illius ^{interp. n.} egessit duos digitos altū.
vnde ille ictus vi defluxit ex equo ad
terram. Fuga & tumultu cohortis regis
edito, rex assurgens cum paucis (inter
quos fuit C T E S I A S) tumultum vic-
inum cepit, vbi tenuit se quietum. Cy-
rum inter hostes volitantem equus fe-
rox longe abstulit: nec tenebris iam co-
gnoscebatur ab hostibus, & ab amicis
queriebatur. Erectus autē victoria, ar-
dorisque & fiducia plenus per medios
vehabatur hostes, clamans, Cedite mi-
feri. Dum hoc identidem lingua Persi-
ca clamat, pars venerabundi decedunt
ei via. Ibi quum tiara capiti eius deflu-
xisset, prætercutrens adolescens Perses
(Mithridati nomen erat) tempus Cyri
iaculo secundum oculum ferit, inscius
qui sit. Eructante vim sanguinis vulne-
re, captus Cyrus vertigine & sopore col-
labitur. Equus fugiens oberrabat: stratum
equi prolapsus capit comes illius
qui Cyrum percussit, sanguine redun-
dans. Cyrum ex plaga ægre tandem
colligentem se, assistentes eunuchi pau-
ci alteri equo imposuere, quo eriperent
eum. Quem equitandi impotentem,

pedi-

pedibusque connitentem ire, sustinentes ducebant: corpore quidem ob vulnus in capite acceptum grauem cespitantemque, sed victorem arbitrantem se, quod fugientes audiret, Cyrum regem alta voce appellantes, atque ut parceret ipsis orantes. Interea Caunii quidam homines, tenues inopesque, qui humilium ministeriorum gratia regis castra sequebantur, confusi forte ut amici fuere cum illis qui circa Cyrum erant. hi ut tandem punicea sagula eorum aduertere, (quum regii haberent omnes candida) intellexerunt hostes esse. Ita vnus eorum ausus est, ignarus qui esset, Cyrum iaculo à tergo ferire. Vulnerata poplitis vena prolapsus Cyrus tempus simul faucium ad saxum offendit: vnde animam exhalauit. Hæc CTESIAE verba sunt, quibus quasi plumbeo gladio vix tandem interficiens hominem eum sustulit.

Apud eundem Plutarchum, paulo post.

Eduxerat autē Artaxerxes (vix CTESIAS autor est) in aciem quadringena millia: Dinon & Xenophon multo plures fuisse qui conflixere memorant. Initio castrorum numero CTESIAS nouem millia capitum relata perhibet ad Artaxerxem: sibi vero non minus xx millia viros qui ceciderant. Verum hæc in controuersia fuere. Illud vero iam CTESIAE nobile est mendacium, qui se cum Zacynthio Phayllo & quibusdam aliis missum refert ad Græcos. Nam Xenophontem non latuit agere in regis contubernio CTESIAM. Si quidem meminit eius, & constat hosce libroseum voluisse. Quare nuncium cum & tantæ legationis interpretem nō præterisset tacitum: at Phaylli Zacynthii mentionem fecisset. Sed mire scilicet ambitiosus CTESIAS, nec secius Laconū & Clearchi studiosus, passim in historia aliquas sibi ipse attribuit partes: in quibus quum est, multa & præclara de Clearcho commemorat, & de Lacedæmone. Secundum proelium eximia dona & maxima Artageris, qui à Cyro fuerat interemptus, filio misit. Magnifice etiam CTESIAM ceterosque honorauit.

ὃ δὲ αὐτὸς περὶ θυμὸν μὲν βασιλῆος, ὑπολαβόντες ἦσαν· τὰ μὲν σώματα κερταροῦντα καὶ σφαλλόμενοι, οἰόμενοι δὲ νικᾶν, ἀκρούοντα τῆς φωνῆ των αἰσχυρῶν Κῦρον βασιλέα, καὶ φεΐεσθαι δεομένων. ὃ δὲ τοῦτο, Καύνιοι πρὸς αἰδοῦντο καὶ χεῖροι καὶ ἄπερι, καὶ λαπειῶν ὑποურγημάτων ἕνεκα τῆς βασιλείας στρατῶν ἀκροῦσθαι, ἔτυχον αἰσχυρῆτες, ὡς φίλοι, τοῖς περὶ δὲ Κῦρον, ὡς δὲ μάλιστα στυγνοὶν τὰ περὶ ὧν ἀκροῦσθαι φοιῶντα, (ἀδελφεὶς χρωμάτων τῆ βασιλικῶν ἀπόρων) ἐγνωσαι πολεμίοις οὐκ ἔστι. εἰς οὗτο ἐκείνων ἐτόλμησεν ἀγνοῶν ὅς οἱ παρὲν βασιλῆος δὲ Κῦρον ἀκροῦσθαι. τὸ δὲ περὶ τῆς γυναικὸς φλεβὸς αἰδοῦντο ἀκροῦσθαι, περὶ δὲ Κῦρος, ἀμα παῖς περὶ τῆς λίθου δὲ τετραμῶν κρόταφον, καὶ σπασθήσκει. τοῦτο μὲν ὁ Κτησίος λέγει, ὃ καὶ περὶ ἀμειβόμενοι φησὶ, μάλιστα αἰσχυρῶν δὲ αἰδοῦντο, αἰρήσκειν.

στύγναι-
μιχθ. Vulc.

Παρεὶ τῷ αὐτῷ Πλουτάρχῳ, ὀλίγω ὕστερον.

20

Ἐξεληλάκει δὲ [ὁ Ἀρξέρξης] (ὡς ὁ Κτησίας φησὶν) ἐπὶ τῷ μάχῳ, περὶ ἀκροῦσθαι μιν αἰσχυρῶν οἰδὲ περὶ Δείωνα καὶ Ξενοφῶντα, πολὺ πλείονας ἡγεῖσθαι λέγουσι τῶν μεμαχημένων. Στρεβλὸν δὲ νεκρῶν ὁ Κτησίας, ἀκροῦσθαι αἰσχυρῶν φησὶ περὶ δὲ Ἀρξέρξης αὐτῷ δὲ δισχυρῶν οὐκ ἐλάττω φησὶ τὴν κειμήλιον. Ταῦτα μὲν οὗτο ἔσχε ἀμειβόμενοι. ἐκείνο δὲ τῆς Κτησίας λαμπερὸν ἦν φῶμα, ὃ περὶ ὧν φησὶ περὶ τῶν Ἑλλήνων αὐτῷ, μὲν Φαύλλου τῆς Ζακυνθίου καὶ πῶν ἄλλων. ὁ γὰρ Ξενοφῶν ἠσέτατο στυγροῦ βασιλῆος Κτησίδου. μέμνηται γὰρ αὐτῶν καὶ τοῖς βιβλίοις τοῖς ἐπετυχῶς δηλῶς ὅτιν. ὃ καὶ αὐτῷ ἐλθόντα, καὶ λόγων πούτων ἐρμηνεύει ἡγεῖσθαι, περὶ αἰσχυρῶν, Φαύλλου δὲ Ζακυνθίου ὠνόμαζεν. ἀλλὰ δαμονίως ὁ Κτησίας, ὡς ἔοικε, φιλότιμος ὢν, καὶ οὐχ ἡττον φιλολακων καὶ φιλοκλέαρχος, αἰσχυρῶν ἐπὶ τῇ διττῇσι χώρας ἑαυτῶν διδωσιν, ἐπὶ αἰσχυρῶν, πολλὰ καὶ κατὰ μιν ἔσχε. μιν ἔσχε
Vulc.

40

Κλεάρχου καὶ τῆς Λακεδαιμόνος. μετὰ δὲ τῷ μάχῳ δῶρα κάλλιστα μὲν ὅς οἱ πέμψει καὶ μέγιστα τὰ Ἀρταγέρσου παιδὶ, τῶν περὶ τῶν Κῦρον καλῶς δὲ καὶ Κτησίας καὶ τὴν ἄλλαν ἐπέτιμήσεν.

1 Xyl. versis, Ipsi cadauera vix pauciora xx millibus esse ait. Et annotat αὐτῷ. Locus est ambiguus & obscurus. Nam neque satis liquet de Cyri ne an regis exercitu perierint qui hic numerantur: & quo illud αὐτῷ pertineat, non constat. ego ad Ctesiam potius retulerim. Minime quidem Lapo assentior, qui alterum numerum ad Cyrianos, alterum ad regios retulit. Diod. Siculus de regis exercitu plures xx millibus, de Cyri autem circiter tria millia cecidisse refert. 2 In Variis lectionibus ad Plut. adnotatur Φαύλλου, Φαύλλου & Vulcobii codice. Apud Diodor. Siculum sine lib. 14. Φαύλλου & adpellatur.

Περὶ τῷ αὐτῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ
αὐτῷ βίῳ.

*Apud eundem Plutarchum, in
eadem vita.*

Ἐπεὶ δὲ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγούς
Τισσαφέρνης ἀληπάτησεν καὶ παρεσπόνδισεν ὀρ-
κων ἡγομένων, καὶ συλλαβὴν ἀνέπερεψεν ἐν τῇ
δαίτῃ δεδεδυμένοι, δευτέρῳ αὖτε τῷ Κλέαρ-
χον ὁ Κτησίας ὅπως κτεὸς ἀπορήσειε. τυχόντα
δὲ, καὶ τῇ μελίσσῃ τὴν κεφαλὴν, ἡδυνάει τε τῇ
χερσὶ, καὶ τῷ δακτύλιον αὐτῷ δυνάει, σύμβολον
φιλίας παρὲς τοῖς ἐν Λακεδαιμόνι συγγενεῖς καὶ οἰ-
κείοις. ^{γλυφίδας} ^{Vulc.} εἴη δὲ γλυφὴν ἐν τῇ σφραγίδι Καρυα-
τίδας ὀρχουμένους. τὰ δὲ πέμποντα πάντα τὰ
Κλεάρχῳ τοῖς πενδεδεμένοις στρατιώταις ἀφαι-
ρεῖσθαι καὶ καταναλίσκειν, ὀλίγα τὰ Κλεάρχῳ
διδόντας ἀπ' αὐτῶν. ^{ἰάσασθαι} ^{Vulc.} ἰάσασθαι δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον ὁ
Κτησίας, πλείονα τὰ Κλεάρχῳ πέμπειν ὅσον
παραλαβὴν, ἰδίᾳ δὲ ἔπειτα τοῖς στρατιώταις δι-
δοῦναι. καὶ αὐτὰ μὲν ὑποσχεσθαι καὶ πείθεσθαι,
χερσὶ καὶ γνώμῃ τῆς Παρυσάτιδος. πεμπό-
ντων δὲ καὶ ἡμέραι τὰ Κλεάρχῳ καλῶντος ὅτι
τοῖς σιτίοις, πείθεσθαι αὐτὸν καὶ διδάσκειν ὡς χρὴ
μικρὸν εἰς τὸ κρέας ἐμβαλέσθαι μαχαίρειον, ἀποκρί-
ψασθαι πέμψαι, καὶ μὴ πείθεσθαι ἐν τῇ βασιλείᾳ ὡ-
μότητι τὸ τέλος αὐτῶν ἡγομένων. αὐτὸν δὲ φοβούμε-
νοι, μὴ ἐπλησθῇ. βασιλέα δὲ τῇ μὲν μητρὶ πείθε-
σθαι μὴ κτεῖναι τὸν Κλέαρχον, ὁμολογήσας καὶ
ὁμῶσαι. ^{πειθεσθαι} ^{Vulc.} πειθεσθαι δὲ αὐτῇς ὑπὸ τῆς Στατίρας
ἀποκτεῖναι πᾶν τὸ πλὴν Μένωνος. ἐκ δὲ τούτου
τὴν Παρυσάτιν ὅτι βουλόμην τῇ Στατίρᾳ, καὶ
συγκυβέσθαι τὴν Φαρμακίαν κατ' αὐτῆς.
οἷον εἰς τὰ λέγων, ἀλλὰ πολλὴν ἀλογίαν ἔχοντα
τῆς αἰτίας, εἰ δεινὸν ἔργον οὕτως ἔδρασε καὶ ὡρε-
κιδυνώδουν τὴν Παρυσάτιν, ἢ Κλέαρχον αἰ-
λεῖν πολυμήσασα τὴν γησίαν βασιλέως γυναικα,
καὶ τέκνον χρῆνον ὅτι βασιλείᾳ τρεφομένων. ἀλ-
λὰ αὐτὰ μὲν οἷον ἀδελφὸν ὡς ὅτι τρεφόμεναι τῇ
Κλεάρχου μητρὶ. καὶ γὰρ αἰαρεθέντων φησὶ
τῶν στρατηγῶν, τοῖς μὲν ἄλλοις ὑπὸ κλωσίων ἀπα-
ρεσθῆναι καὶ ὀρέων. τὰ δὲ Κλεάρχου νεκρῶ
θύελλαι αἰέμου γῆς ἵνα πολλὴν φέρονται ὅτι χῶ-
σαι, καὶ ὅτι κρύψαι τὸ σῶμα. φοινίκων δὲ πινὼν δια-
σπαρῆναι, ὀλίγα χεῖρα θαυμάζον ἄλλος ἀναφύ-
ται, καὶ κατὰ σκιάσαι τὸν τόπον. ὥστε καὶ βασιλεὺς σφόδρα
μεταμέλειν, ὡς ἄνδρα τοῖς φίλοις ἀνηκέστῃ τῷ Κλέ-
αρχον. ἡ δὲ οὖν Παρυσάτις, μίσους τε παρὲς τὴν

Postquam autem Clearchum aliof-
que duces interposito iureiurando cir-
cumvenit Tissaphernes, comprehen-
solque & vinculis astrictos ad regem
misit: rogatum refert se à Clearcho
C T E S I A S ut pectinis copiā sibi face-
ret. Quo accepto, curasse eum caput,
oblectatumque pectinis usu, & annu-
lum suum amicitiae mutuae ad necessā-
rios & familiares Lacedaemone suos in-
signe sibi dedisse. Insculptas in pala fu-
isse Caryatidas saltantes. Cibaria quae
Clearcho mittebantur, à concaptivis
militibus interversa & consumpta, pau-
ca vero ex illis relicta Clearcho. Cui rei
etiam refert se remedium C T E S I A S
adhibuisse, effecisseque ut copiosiora
mitterentur Clearcho, ac militibus se-
paratim praeberentur alia: atque hae
subministrasse & suppeditasse est bene-
ficio & sententia Parysatidis. Quum
mitteretur quotidie Clearcho inter ci-
baria perna, orasse ipsum Clearchum
ac subiecisse, modicum pugionem ut in
carnem conditum clam sibi mitteret,
neque timeret ut regis fata sua paterent
atrocitati: ceterum abnuisse metu se.
Regem deprecanti matri pro Clearchi
incolumitate iureiurando annuisse: ve-
rum impulsu inde Statirae cunctos fuisse
ab eo praefer Menonem trucidatos.
Hinc Statirae tetendisse Parysatidem in-
sidias, virusque ei concinnasse. Verum
parum probabilia affert, & coniuncta
cum absurda causa, facinus admisisse
adeo nefarium, atque in periculum sese
precipitavisse Parysatidem Clearchi
gratia, sustinentem iustam regis coniū-
gem liberorumque consortem ad regnū
educatorum necare. Ceterum non ob-
scure exaggerat haec ad Clearchi com-
mēdandā memoriā. Etenim attexit hoc
quoque, duces obrūtatos ceteros fuisse à
canibus & alitib. laniatos: Clearchi ca-
daveri venti procellā cumulū terrae ex-
citasse atque iniecisse corpori, idque contē-
xisse. quo loco enato palmeto, breui exi-
mum nemus excrevisse ac locum eunti
inumbraisse. itaque magna ductum pec-
nitentia regem, quod virum diis cha-
rum peremisset Clearchum. Parysatis
ergo, quum odium iam inueteratum

atque æmulationem concepisset in Statiram, cernens potentiam suam à rege se reuerente & honorante proficisci, illius vero amore & fide stabilem firmamque, instruxit ei insidias, de summa, vti arbitrabatur, alcam iaciens. Ancillam habebat fidam, quæ plurimum apud ipsam poterat, Gigim dictam. quam administram veneni Dinon tradit fuisse, consciam modo inuitam Ctesias. Illū qui venenū dedit, hic Belitaram appellat, ille Melantam. Instituentes autē ex superioribus suspicionibus ac similitate cōgredi denuo & vna cœnare, cum metu tamen & cautione iisdem epulis atque ab iisdem utebantur paratis. Nascitur apud Persas exigua avis, quæ omni caret excremento, habetque intestina omnia adipe differta: vnde venio arbitrantur & rore hoc animal viuente: Ryntaces dicitur. Hanc autumat Ctesias cultello, quem altero latere illeuerat toxico, dissecuisse Parysatidem, atque infecisse alteram partem veneno, partem synceram & puram ori ingestam ipsam mandisse, Statiræ vero dedisse virulentam. Dinon, non Parysatidem, sed Melantam medicatas carnes secuisse cultro & Statiræ apposuisse. Quum animam igitur magnis cum cruciatibus & doloribus ageret mulier, & ipsa olfecit maleficium, & suspicionem regi aduersus matrem attulit, feritatem illius & animum implacabilem cognoscenti. Vnde quæstioni extemplo intentus, ministros matris & struatores corripuit ac tormentis lacerauit: at Gigim diu Parysatis in cubiculo suo tenuit, deposcentique denegauit regi: verum post orante illa ut domum nocte dimitteretur, certior factus locatis insidiis cōprehendit Gigim, eamque rei capitalis ægmnauit. &c.

*De eadem re, quod Statira insidiis Parysatidis perierit, Plutarchus
idem supra in eadem
vita.*

Quia vero per bellum Dinon hoc scelus prodidit patratum, Ctesias post: (quem neque præterire tempus, quum rebus agendis interfuerit, consentaneum est: neque caussam habebat cur eam rem vltro in narrando ut

Στατίρῃ δὲ Στάρχῃς ὑποκειμένου καὶ Στατίρῃς, ὁρῶσα τὸ μὲν αὐτῆς διώσκειν, αἰδομένη βασιλέως καὶ πρῶτον οὐσαι, τὸ δὲ σκείνην, ἔρωτι καὶ σίττει βέβαιον καὶ ισχυρὸν, ἐπεβούλευσεν, ὑπὸ τῇ μεγίστῃ, ὡς ἔπειτα, πρὸς βαλλομένη. ἡ δὲ παλαιὰ εἶχε σιγῇ καὶ δεισμονίᾳ παρ' αὐτῇ μέγιστον, ὅνομα Γίγιν. ἡ δὲ μὲν Δείων ὑπουργοῦσα τῇ φαρμακίᾳ φησὶ, συγγινῶσαι τὸ μόνον ἀκουσαι ὁ Κτησίας. ὅν τ' ὁδοῖα φάρμακον εἶναι μὲν ὀνομάζει Βελιπάραι, ὃ δὲ Δείων, Μελαίται. ὅτι τῆς πρῶτης ὑποψίας καὶ ἀφ' ὧν δὲ δρᾶσθαι πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ φοιτᾷ καὶ συνεπιπῆ, ἀλλήλαις, ὁμοῦ τῷ δεινῇ καὶ φυλάττειν, τοῖς ἀνδρῶσι τοῖς καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἔχοντο. γίνεσθαι τὸ μικρὸν ἐν Πέρσῃς ὀρνίθιον, ὃ πρὸς τὴν ὁδοῖα εἶναι, ἀλλ' ὅλον ἀφ' ὧν πλεονεξίας τὰ ἄνθρωποις ἢ καὶ νομίζουσιν αἰέμα καὶ δρᾶσθαι τρέφεται τὸ ζῶον. ὀνομάζεται τὸ γινώσκων. τὸ πρὸ φησὶν ὁ Κτησίας μικρὰ μαχαιρῇ χειρὸς καὶ τῷ φαρμάκῳ καὶ ἡ δὲ παλαιὰ τὴν Πάρυστιν ἀφ' ὧν σῶσαι, ὅτι μάλιστα τῷ ἑτέρῳ μέρει τὸ φάρμακον. καὶ τὸ μὲν ἀχραινόν καὶ καθαρόν εἰς τὸ σῶμα βαλοῦσα αὐτὴ ἐδίφει, διῶσαι τὴν Στατίρῃ δὲ πεφαρμακμένον. ὃ δὲ Δείων, καὶ τὴν Πάρυστιν, ἀπὸ τῆς Μελαίταις, τέμνοντα τῷ μαχαίρῃ τὰ φαρμακώδη καὶ τὴν κρεῖναι, πρὸς τὴν Στατίρῃ. ἀποθνήσκουσα γινώσκει ἢ γινώσκει τὸν πόνον μεγάλων καὶ ἀσπαραγμῶν, αὐτὴ τὴν στυγερὰν ἐπὶ τῷ κακῷ, καὶ βαφίλῃ παρέχει ὑποψίας καὶ τῆς μητρὸς, εἰδομένη δὲ θνητῶδες αὐτῆς καὶ οὐκ ἐκείνην. ὅταν δὲ τις ἐπὶ τῇ ζήτησιν ἰρμήσῃ, καὶ μὲν ἄνθρωπος καὶ τραπεζοκόμος τὸ μὲν σιωπᾷ λαβεῖ καὶ κατεπρίβωσι τὸ γινώσκων Πάρυστιν σολῶν χρόνον εἶχει οἶον μετ' αὐτῆς, καὶ βασιλέως δὲ αἰτῆντος, ὅτι ἐδωκεν. ἀλλ' ὕστερον αὐτὴ δεινῆς εἰς τὸν οἶον ἀφ' ὧν αὐτὴν καὶ ἀφ' ὧν καὶ λόγον ὑφείκει σιωπᾷ καὶ κατέγνωθαί αὐτον.

Περὶ δὲ αὐτῆς, ὡς ἡ Στατίρῃς ἐξ ὀπιδανῆς τὴν Πάρυστιν ἀπώλετο, ὁ αὐτὸς Πλάτωνος περὶ τέτων ἐν τῷ αὐτῷ βίβλ.

Επεὶ δὲ Δείων μὲν ἐν τῷ πολέμῳ σιωπᾷ λαβοῦσα τὴν ἐπιβουλήν εἰρηκα, Κτησίας δὲ ὕστερον, (ὅν οὔτε ἀγνοεῖν τὸν χρόνον εἰκός ἐστι, παρόντα πᾶσι πρᾶξουσιν, οὔτε ἐκὼν αἰτίαι ἔχειν ἐκ τῷ χρόνῳ μεταστῆσαι τὸ ἔργον, ὡς ἐπεί.

1 Γίγιν supra in excerptis c. 60. 2 μὲν ἄλλοι ἔχουσιν ibidem. 3 Addit Plut. supplicium Ginges, quali nimirum venefici apud Persas affliciebantur. καὶ τὸ ἐν πλάτῳ; ἐφ' ὃ τὴν κεφαλὴν καταδύνει αὐτὴν, ἵνα αὐτὴν λίθῳ παύσει καὶ πείσῃ, ἀλλ' ὅτι σιωπᾷ τὸ πρῶτον καὶ τὴν κεφαλὴν.

χ. περι-
χην Vult.

ἔπειτα χην διηγήσασθαι οἷα πάρεστι πολλάκις ὁ λόγος αὐτῆς, πρὸς δὲ μυθώδεις καὶ δραματικὸν ὅτι περὶ μύθος τῆς ἀληθείας) τὸ το μὲν ἰὼ ἐκείνος ἀπέδωκε χώραι ἐξεί.

Παρεστὶ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ, ἐν τῷ περὶ ἐρμηνείας, κεφ. περὶ ἐναργείας.

Murandū
in γρόμῳ.
H.S.

Καὶ ὅλως ὅς οὐ ποιητὴς οὗτος, [Κτησίτας,] ποιητὴν γὰρ αὐτὸν καλεῖται εἰκότως, ἐναργείας δημιουργός ἐστιν ἐν τῇ γραφῇ συμπάσῃ· οἷον καὶ ἐν τοῖς τοῖςδε. δεῖ πᾶν γινόμενα οὐκ ὁμιλῆσαι λέγειν ὅτι ἐγώ περ, ἀλλὰ καὶ μικρὸν, κρεμνύτα δὲ ἀκροατῶν, καὶ αἰαγὰς ζῶντων συναγωνίαν. τὸ το οὐ Κτησίτας ἐν τῇ ἀφελείᾳ τῇ περὶ Κύρου περὶ τῆς ποιῆς. ἐλθὼν γὰρ ὁ ἀγγελος οὐκ ὁμιλῆσαι λέγει ὅτι ἀπέθανε Κύρος περὶ τὴν Παρυσάτιν, (τὸ το γὰρ ἡ λεγόμενη ἀπὸ Σκυθῶν ῥῆσις ἐστίν) ἀλλὰ περὶ τὸν μὲν ἔγγειλιν ὅτι πικρὰ· ἡ δὲ ἡδὴ καὶ ἡγωνίασι· μετὰ δὲ τὸ το ἐρωτᾷ, Βασιλεὺς δὲ πῶς περὶ αὐτῆς; ὁ δὲ, Πέφθονγε, φησὶ. καὶ ἡ, ὑπολαβοῦσα, Τισαφέρνης γὰρ αὐτῷ πύτων αἶπος. καὶ πάλιν ἐπὶ μερῶν τῶν, Κύρος δὲ πού τι; ὁ δὲ ἀγγελος ἀμείβεται, Ἐἴτα καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράς αὐλίζεσθαι. κατὰ μικρὸν καὶ τῷ βασιλῆϊ περὶ τῶν μολίς δὲ διηγήσασθαι ἀπὸ τῶν ἐξεν αὐτῷ μάλα ἡθικῶς καὶ ἐναργῶς· τὸν τε ἀγγελοῦ ἐμφήτας ἀκροάσας ἀφελούσῃ τὴν συμφορὰν, καὶ τὴν μητέρα εἰς ἀγωνίαν ἐμβαλὼν καὶ τὴν ἀκούοντα.

Ἐν τῷ Ἡσύχιῳ λεξικῷ.

Σάραπης, ἡ Περσικὴ χιτὼν μεσολόχης· ὡς Κτησίτας, Καὶ ἀφ' ἧς ἀμύθη δὲ σάραπιν, καὶ τὰς πεῖχας καλεῖται, ἐπέλετο· τε καὶ βολεῖται ποιεῖ.

Παρεστὶ τῷ Πλουτάρχῳ, ἐν τῷ Ἀρξέρξου-
ξῆς βίῳ.

Ἐξέβαλε δὲ καὶ τῆς θαλάσσης Λακεδαιμονίους, Κόνωνι τῷ Ἀθηναίῳ μὲν Φαρναβάζου στρατηγῷ χηρσαίμῳ. ὁ γὰρ Κόνων διέτελλε μὲν ἐν Κύπρῳ μετὰ τὴν ἐν Αἰγῶς ποταμοῖς ναυμαχίαν, οὐτ' ἀσφάλειαν ἀγαπῶν, ἀλλὰ τὴν περὶ ἀνταρμαχίαν μεταβολὴν, ὥσπερ ἐν πελάγει ἔσπῃν ἀριμύτων.

non securitate sectans, sed rerum conuersionem sicut in mari æstus opperiens recipratio-

1. v. eruditiss. Brissonium lib. 2. de reg. Pers. de hac veste, ubi non sine causa suspicatur apud Pollucem hanc vocem mendosam esse, cuius vulgati libri σαρῆας habent. doctiss. viri suspensionem confirmat egregie perueniens mss. Palatinus, qui diserte istum Pollucis locum (lib. 7. Onomastic. cap. 13. sub fin.) ita scribit: ὁ δὲ σάραπης, Μύδων τὸ φέρμα περὶ τῶν μεσολόχων χιτῶν. quod et in Notis meis ad Pollucem monacho. 2. Coniecturam sequor quam manu diligentiss. Sylburgii adscriptam inueni Hefychio, scilicet legendum ἰνδιδετόν. Adposui autem hoc loci illud fragmentum, quod alicui non ita vero absumisse videtur, ista de Parysatiā lucū ob intrusum filium ad Ctesia scripta fuisse, de quo Excerpt. Pers. c. 58.

fuerat gesta, ex suo loco traiceret: quod crebro ei in scribendo accidit, ut à veritate excurrat ad vana & fabulosa) hæc, quem ille tribuit, habebit locum.

Apud Demetrium Phalereum lib.
qui περὶ ἐρμηνείας inscribitur,
cap. de perspicuitate.

Et omnino hic poeta [CTESIAS,] poetam enim non immerito illum quis vocet, euidentiæ est artifex in omni descriptione: sicut & in his. * Oportet quæ facta sint, non statim fateri facta esse, sed paulatim, suspensum tenendo auditorem, & nobiscum angi cogendo. Quod CTESIAS in allato de Cyri morte nuncio facit. nec enim nuncius, simulatque ad Parysatin venit, ei Cyrum mortuum esse dicit: (hæc enim est quæ Scythica oratio appellatur) sed primum quidem, victoria potitum eum nunciauit (quæ verba illi gaudium anxietati mixtum attulerunt) postea vero interrogat, At rex quomodo se nunc gerit? Tunc ille, Fugæ se dedit, inquit. hic illa sermonem excipiens, Tissaphernes horum ei malorum est author, inquit. Rursumque interrogat, Cyrus vero vbi nūc est? Respondet nuncius, Vbi fortes viros diuersari decet. * Paullatim & breuiter progrediendo ægrè erumpit in illud ipsum quod dicendum erat, idque perquam facit morate & illustre: tum nuncium repræsentando inuitum annunciare hunc casum, tum matrē in timorem & angorem coniiciendo, sicut & auditorem.

In lexico Hefychii.

Sarapis, tunica Persicæ genus albo distinctum. ut CTESIAS: Et discindens sarapin, comamque demittens, vellebat crines & clamabat.

Apud Plutarchum in vita Artocercis.

Lacedæmonios etiā mari sustinuit *, * Artocercis Cononis Atheniensis cū Pharnabazo xxi duetu. Siquidem Conon in Cypro post prælium nauale ad Ægos flumen egit,

hem. Qui quod videret sua consilia vi-
ribus, & regis vires viro prudente ege-
re, ad regem misit de rationibus suis e-
pistolam, quam tabellario iussit potissim-
um Zenone interpretè Cretensi vel
Polycrito Mendæo reddere: (horum
fuit Zeno saltator, medicus Polycritus)
qui si abessent, C T E S I A medico. Fa-
ma est hunc accepta epistola Cononis,
scriptis eius adiecisse vt C T E S I A M
quoque ad se mitteret, ad res maritimas
conducibilem. C T E S I A S vero regem
ait sua sponte hoc sibi muneris iniun-
xisse.

Apud Diodorum Siculum
lib. XIV.

Cum hoc anno [olymp. xcv, 3, arch-
te Ithytle] C T E S I A S historiam suam
Perficam concludit, à Nino & Semira-
mide vsque deductam.

σιν Ἰθυκλοῖς] κατέσρεφεν, ὀρξάμενος ἀπὸ Νίνου καὶ Σεμιράμιδος.

νων. ὁραν ᾧ καὶ τὸς ἐαυτῷ λογιζομένους, διωκόμενος, καὶ
 πλὴν βασιλέως διώκομαι, αἰδρὸς ἔμφρονος διωκόμενος,
 ἔπεμψεν ἑπτασολὼν βασιλεὺς πρὸ ὧν διεισέτω καὶ
 ταύτην ἐκέλευσε ὅνυχαιζοντα, μάλιστ' αὖτ' ἀπο-
 δοῦναι Διὰ Ζεύωνος καὶ Κρητὸς, ἢ Πολυχρίπου τῷ
 Μειδαίου (τάτων δὲ ἡ ὁμὴ Ζεύων ὀρχηστῆς, ὁ δὲ
 Πολύκριτος, ἰατρός) αὐτῷ οὗτοι μὴ παροῖσι, Διὰ
 Κτησίου τῷ ἰατροῦ. λέγεται ᾧ ὁ Κτησίας, πλὴν ἑπτα-
 σολὼν λαβὼν, παρεῖχετο πῶς ὑπὸ τῷ Κόνωνος
 ἐπεσταλμένοις, ὅπως καὶ Κτησίαί ἀποστείλῃ πρὸς αὐ-
 τὸν, ὡς ὠφέλιμοι ὄντα ταῖς ἑπταστάσι παρεχέ-
 σιν. ὁ δὲ Κτησίας αὐτῷ ὑφ' ἐαυτοῦ βασιλέα φησὶ
 προσεῖναι τὴν λειτουργίαν αὐτῷ ταύτην.

Παρά Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ ἐν
τῷ 101.

Ἐκείνης δ' ὁ συγγραφεὺς πάλιν τῶν Γερμανικῶν
ἰσοείας εἰς τέτον δὲ ἐναυδὲν | ἀρχοῦτος Ἀ. Νιόν-

Perficam vero historiam Ctesia non obscure notare videtur Lucianus lib. πῶς δεῖ ιστορίαν συγγραφεῖν, his verbis: δὴ συγγραφεὺς ἐρῶν ἐν αἰς ἐπράχθη, ἀπὲν. ἔτ' οὐδ' αὖ διώκειτο, ἀλλ' αὖ ἡ φροῦνη Ἀρταξέρξη, ἰατρὸς αὐτῶν, ἡ ἐλπίς καὶ δυνὴρ Φυρῶν, ἔσπετον ἔρυσεν, καὶ ἵππον τῇ Νισαίῳ λήψαντα, μισθὸν τῇ ἐν τῇ γραφῇ ἐπιμύων. id est, Officium historici vnum est, rem narrare, ut acta fuit. Ille vero hoc præstare neutiquam possit, quamdiu reformidet Artaxerxem, cuius est medicus scilicet, aut dum sperat sibi purpureum candyn, & torquem aureum, Niszumque equum, mercedem nimirum pro laudibus quas historię inferuerit. Qui itaque adulationem notauerit, historia labem sane sedam. Fabulositatem tamen maxime in illis archidartibus censurant, id quod de Indicis perhagatum est. Non nemo tamen idem quoque in Persicis, quibus & Assyria comprehendo, quod ad antiquas gentis origines pertinet, notauit: & integer o si Diodorus exstaret, cognosceremus abunde de hac re. Non tacuit tamen & Strabo qui lib. XI. ita: ἀλλ' ἔτι περὶ τῶν (de Massagetis & Sacis) ῥηθὲς ἡγεῖσθαι" ἔδεν πρὸς ἀληθείαν, ἔτι τὰ παλαιὰ τῇ Περσικῶν, ἔτι τῇ Μηδικῶν, ἢ Συριακῶν, ἐς πίσιν ἀφικνεῖτο μεγάλην, διὰ τὴν τῇ συγγραφῇ ἀταλότητα, καὶ τὴν φιλομυθίαν. ὁρῶντες γὰρ τὰς φανερὰς μυθογραφίας εὐδοκίμειντας, ὠνήθησαν ἑαυτοὶ παρέχοντα τὴν γραφῇ ἡδέϊαν, ἐὰν ἐν ιστορίαις σχήματα λέγωσιν, ἀμνηστέα εἶδον μῆτε ἡκαστα, ἢ ἑσθλὰ γε εἰδῶν σκοποῦντες δι' αὐτοὶ ἡ μόνον ἔπ, ὅτι ἀκρόασιν ἡδέϊαν ἔχει, καὶ θαυμασλὴν ῥάδιον δι' αὐτοὺς ἡ σὸδω, ἔ' ὁ μῆρ' αὖ πιστεύσειεν ἡρωολογούσι, ἔ' τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς, ἢ Κτησίᾳ πε, ἔ' Ἡρόδοτῳ, ἔ' Ἑλλαντικῶ, καὶ ἄλλοις τοῖς τοῖς. id est, Xylandro interprete: Sed neque de his quisquam veritatem exacte perhibuit, neque de prisca Persarum, Medorum, Syrorum rebus, fidem admodum magnam inuenerunt scriptores: idque ob ipsorum simplicitatem, & fabulas edendi studium. Cum enim viderent in honore esse eos qui professione fabulas scriberent: existimauerunt suam quoque descriptionem lectoribus iucundam fore, si sub narrationis vere specie ea dicerent, quæ neque vidissent neque audiissent, saltem ex iis quibus cognita ista essent. id vnum spectantes, ut auditio amœna fieret atque admirabilis. Equidem facilius Hesiodo & Homero aliquis fidem adhibuerit cum de heroibus verba faciunt, itemque tragicis poetis; quam Ctesia, Herodoto, Hellanico, & eorum similibus. Ob pseudographiam itaque hosce historicos & Lucianus ἀληθείᾳ ἰσορ. β' ἐν ἀδ' collocat: ἔ' μεγίστας αἰτ, ἀπασῶν τιμωρίας ὑπέμεινον οἱ ψευδοῖ μὲν οἱ τι παρὰ τὴν βίον, ἔ' οἱ μὴ πάλῃ συγγραφεῖς ἐν αἰς ἔ' Κτησίᾳς ὁ Κνιδί' ἢ ἔ' c. Sed mittamus illum Atticum μυκητῆρα, & aliquot ex Indicis quoque δόξατας μάλιστα, vel quæ inde se hausisse auctores testantur etiam optimi, adiiciamus.

ΕΚ ΤΩΝ

EX

ΙΝΔΙΚΩΝ ΤΟΥ ΙΝΔΙCΙC Ε-

ΑΥΤΟΥ ΚΤΗ-

I V S D E M C T E -

ΣΙΟΥ.

S I A E.

Παρά τῷ Στράβωνι ἐν τῷ ἰσθμῷ.

Apud Strabonem lib. XV geograph.

Κτησίᾳ μὲν οὐκ ἐλάττω τῇ ἄλλῃς Ἀσίας ἢ Ἰνδικῇ λέγεται.

CTESIAS dicit Indiam non esse minorem reliqua Asia.

Παρά τῷ Ἀρριανῷ ἐν Ἰνδικῇ.

Apud Arrianum in Indicis.

Κτησίᾳ δ' ὁ Κνίδιος τῇ Ἰνδικῇ ἴσων τῇ ἄλλῃ Ἀσίᾳ λέγει, ὁ δὲ ἐν λέγων.

CTESIAS Cnidius Indicam reliquæ Asiæ æqualem esse magnitudine affirmat: sed errat.

Παρά τῷ Τζέτζη χιλ. η, σίχ. 8 πζ.

10

Apud Tzetzem chil. VIII, vers. 987

Ἡρόδοτος, Διόδωρος, Κτησίᾳ, πολλοὶ ἄλλοι,
 Λέγουσι τὴν Ἰνδικὴν τυχαιότερον Ἀραβίαν,
 ὡς περὶ τὴν Ἰνδικὴν, ὡς περὶ τὴν Ἀραβίαν,
 Ἀρώμασι ἐκπύεσθαι, ὡς ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν,
 Καὶ λίθοις καὶ ὁσμύρεσι τῇ αὐτῇ ὁσμύρεσι.
 Τοῖς δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἐκεῖ λυγροῖς διαδίδ-

αις,
 ὅσα πρὸς τὴν φύσιν τῆς οὐρανίας,
 Τότε καὶ πρὸς τὴν φύσιν τῆς οὐρανίας.

20

Παρά τῷ Ἀθηνᾷ ἐν τῷ ἰσθμῷ.

Κτησίᾳ δὲ παρ' Ἰνδοῦ φησὶν οὐκ εἶναι τὴν βασιλείαν
 ἐφ' ἧς μετὰ τὴν βασιλείαν. ὡς δὲ Γέροτος τὴν βασιλείαν
 ἐφ' ἧς μετὰ τὴν βασιλείαν, ἐπὶ τῇ γούρῃ τὴν
 Μίθρῃ.

Παρά τῷ Ἀρριανῷ, ἰσθ. ἀναβάσ.
 Ἀλεξ. ε.

Καὶ Κτησίᾳ (εἰ δὴ τὸ ἴκανόν ἐστι Κτησίᾳ ἐς τε-
 κμησίαν) ἵνα μὲν γενώτατος αὐτὸς αὐτῷ ὁ Ἰνδός 30
 ὅστις, περὶ τὸν ἴσθμον ὅτι δὲ χερσὶν αὐτῶν αἱ ὀ-
 χθαῖ ἵνα τὸ πλατύτατος, ἐπὶ ἐκεῖ τὸ πολὺ δὲ εἶναι
 αὐτῷ μέσθι τῶν τοιῶν.

diorum latitudine ripas inter se distare: qua vero latissimus, etiam centum summum stadio-
 rum spatium intermedium esse.

1 Ibi et aliorum sententias, ut Onesicriti, Nearchi, Megasthenis, et Delmachi sententias maxime discrepantes refert; quarum nullam probat. v. et Arrianum in Indicis.

2 An forte hic locus defectus, viri docti videant: mihi, credo, libere suspitionem meam indicare licet. Habes enim discrete initio excerptum ex Indicis à Photio eadem quidem de latitudine et de eo ubi latissimus sit, et de eo ubi angustissimus ait. quid itaque facile potuit excidere in Arriani libri numeri ducentarii nota, qua reponi debeat. Sicque adhuc etiam plenius Ctesia sententiam expositam ibi habebimus. nimirum ubi Indus angustissimus, xl stadiorum esset: ubi latissimus, cc: ubi medius, id est, nec angustiss. nec latiss. plerumque, c stadiorum esse. Sic ego suspicabar: alii diiudicent.

Apud

Apud Aelianum lib. XVII de nat.
animal. c. 29

Indorum regem hostibus bellum inferentem, bellatorum centena millia elephantorum antecedunt: tum vero aliorum maximorum & fortissimorum tria millia subsequuntur, ad hostiles muros ipso incursu evertendos institutorum: cum enim rex iubet, evertunt, idque pectorum suorum vi & impetu. Hoc se audiuisse CTESIAs scribit: idemque Babylone se vidisse dicit, palmas ab his ad moderatoris sui iussu violentissimo impetu extirpatas.

Apud Aristotelem de generat. animal.
lib. II, cap. 2.

Quæ enim CTESIAs Cnidius de femine elephantorum narrauit, illum mentitum fuisse claret. Ait enim istud desiccatum adeo indurari, ut fiat electro simile. Non verb ita fit.

Apud eundem libro tertio extremo de
hisor. animal.

Falsum veto est etiam quod CTESIAs scripsit de elephantorum gentura.

Non habebam in animo quidquam inferere ubi Ctesia non fletet nominatim mentio. Quam enim multa talia ex Aeliano alias describenda, ut ille aperte Ctesia plerisque istos Indicos logos descripsit? Hoc tamen de gallis gallinaceis, & aliud infra de auicula dicaro vel ideo inferere visum fuit, quod utrumque A. Schottus in suis Notis ad Ctesia Indica laudet, & Ctesie excerptum monens plenius ac latius, quam Photius scilicet fecit. De gallis sane ex Photio supra cap. 3. Indic. saltem habes, unde magnitus fuisse scias. Audi uaque Aelianum lib. xv. de animal. c. 2. ita scribentem:

Nascuntur & Gallinacei maximi [apud Indos]: nec rubram habent cristam ut nostri, sed ita variam & floridam, quemadmodum coronam ex floribus contextam. Pennas posteriores non inflexas habent, neque in orbem reuolutas, sed latas, quas cum non erigunt, ut pauones trahunt: eorum pennarum partim auræ, partim cærulei vel smaragdi colorem gerunt.

Apud eundem Aelianum lib. XVI. de
animal. nat. c. 31.

In his libris, quos Cnidius CTESIAs de rebus Indicis conscripsit, Cynamolgorum gentem ait canes permultos, magnitudine Hyrcanis canibus pares alere solere. Quamobrem vero

Περὶ τῶ Αἰλιανῶ, ἐν τῷ ιζ' πρὸ ζώ.
ιδιότ. κεφ. κθ'.

Τὸ Ἰνδῶν βασιλέως ἐλατύνοντος ὑπὲρ τὰς ποταμίας, δέκα μυριάδες ἐλεφαντῶν προσηρῶνται μάχισσι. ἐπέρει δ' ἀκούω τελοχιλίας τὰς μεγίστας τε καὶ ἰσχυροτάτας ἔπειθαι, οἱ φρουρῶν εἰσι παλαιδολοί τε πείχη τῶν πολεμίων αἰατρεύουσι, ἐκπιόντες ὅταν καλῶσι βασιλῆος αἰατρεύειν ὅπως γένησι. καὶ λέγει μὲν ταῦτα καὶ Κτησίας, ἀκούσας γὰρ φων. ἰδὼν δὲ ἐν Βαβυλῶνι οὐκ ἔδωκε λέγειν τὴν φωνήαν ἀλλ' ὅτι δὴ ἀναβρομῶντες ὑπὸ τῶν ἐλεφαντῶν ὄντων ἔχοντες, ἐκπιόντες αὐτοῖς θύρετρα βιάσθαι. δρῶσι δὲ, αἱ ἀρὰ οὐκ ἴδως οὐκ ἐλατύνουσιν, καλῶσι δρῶσαι τὰ αὐτοῖς.

Περὶ τῶ Αἰλιανῶ ἐν τῷ β' πρὸ ζώων
γρῶς. κεφ. β'.

Κτησίας γὰρ οὐκ ἔστιν ὁ Κνίδιος ἀλλ' ὁ Κνίδιος αὐτὸς τῷ ἀπέρματι τῶν ἐλεφαντῶν εἰρηκα, φανερὸν ὅτι ἐν ἐλεφάντι. φησὶ γὰρ ὅτι σκληρύνει τὸ ξηραίνοντο, ὥστε γίνεσθαι ἡλέκτροιμοι. τὸ δὲ ἔχεται.

Περὶ τῶ αὐτῶ ἐν τῷ ἀκρω βιβ. γ' πρὸ ζώων ἰσρ.

Ἐλεφάντες δὲ ὅτι καὶ ὁ φων Κτησίας γέγραφε ὅτι τῶν γρῶς τῶν ἐλεφαντῶν.

Ἀλλὰ βούνοες δὲ γίνονται μεγάλαι μέγισται [ἐν Ἰνδοῖς], καὶ ἔχουσι λοφον ἐκ ἐρυθροῦ, κατὰ γὰρ τὰς ἡμέρας, ἀλλὰ ποικίλοντες τὰς αἰτίας φαίνονται. τὰ δὲ πτερά τὰ πτερά ἔχουσι ἑκέρτατα, ὥστε εἰς ἑλίκας ὅταν κινῶνται, ἀλλὰ πλατεῖα, καὶ ὅταν πύρρονται αὐτὰ, ὡσπερ οὐ καὶ οἱ παῖδες, ὅταν μὴ ὀρθώσονται τε καὶ ἀναστήσονται αὐτὰ. γρῶν δὲ ἔχεται πτερά τῶν Ἰνδῶν ἀλεκτροῖν καὶ χρυσῶν τε καὶ χρυσαῖν καὶ τῶν σμαράγδων λίθων.

Περὶ τῶ αὐτῶ Αἰλιανῶ, ἐν τῷ γ' πρὸ ζώ.
ιδιότ. ις'. κεφ. λα'.

Λέγει δὲ ἀρὰ Κτησίας ἐν λόγοις Ἰνδικαῖς, τοὺς καλουμένους Κυμαλγοὺς τρέφειν κύνας πολλοὺς, κατὰ τοὺς Ὑρκανοὺς δὲ μέγιστος καὶ εἶναι γὰρ ἰσχυρῶς κυνοτέρετους, καὶ τὰς

1 Ista innotuit saltem excerpta Indic. supra c. 3. ubi dicitur τὸν φων τῶν ἐλεφαντῶν (ἵνα εἴπω κατὰ Ἡρακλείου ποιεῖν καλῶν) ἰλιφῶνται.

2 ἢ αὐτοῖς.

αἰτίας ὁ Κνίδιος ἐκείνας λέγει· ἀπὸ τῶν χειμῶν ἐξ-
πῶν εἰς μεσοῦντα χειμῶνα ἐπιφοιτῶσιν αἰεὶς ἀγέ-
λαι βοῶν, οἵονεῖ μελιτῶν σμύλως ἢ σφηκία κεκνη-
μένη, πλήθος δὲ θύμῳ κρείττους οἱ βόες. εἰσὶ δ' α-
γριοὶ καὶ ὑβρισταί, καὶ εἰς κέρας θυμουῦται δεινῶς. ἔχουσιν
ἐχόντες αὐτὰς ἀμαρτλῆν ἐτέρως οἶδε, τὰς τρυφί-
μοις αὐτῶν καὶ αἰς ἐπ' αὐτὰς ἀφίσσιν, ἐς τὸ το αὐτῶν
τρυφίμοις· οἱ αὖτε καὶ ἀγροῦνται τε καὶ ἀγρο-
φθίρουν αἰεὶς ῥά τα. εἴτα τῶν μὲν κρεῶν τα δοκῶν-
τά σφισιν εἰς ἐδωδὴν ἐπιτήδεια, ὅθεν αὖτε τα ἵλα-
10 ἵπτα τοῖς κυσὶν ἀποκρίναι, καὶ μάλα γὰρ ἀσπιδίως καὶ
νοῦντες αἰεὶς, ὡς περὶ δὲ ἐργαταῖς ἀσπιδίμοις
καὶ τῶν αὖτε καὶ ἐπ' αὐτῶν οἱ βόες, σμύ-
λως αἰεὶς ἐπὶ τοῖς ζώοις τοῖς ἄλλοις ἔχουσιν· καὶ
τῶν θηλείων ἀμέλγουσιν δὲ γάλα, καὶ ἐκ τούτου κα-
κλίσται. πῖνοι γὰρ αὐτῶν, ὡς περὶ ἡμεῖς δὲ τῶν ο-
ἶων τε καὶ τῶν αἰγῶν.

Περὶ τῶν Πολυδαίμων ἐν τῷ ὀνομαστικῷ
ε', κεφ. ε'.

Οἱ δὲ κυναμολγοί, καὶ εἰσὶ περὶ τὰ ἔλη καὶ
μεσημερινὰ, γάλα δὲ βοῶν ποιοῦνται τὴν τρυφί-
καὶ τὰς ἐπὶ τοῖς ζώοις τοῖς ἄλλοις ἔχουσιν· καὶ
ταυρίνους, ὡς ἰσχυρὴν Κτησίας.

Περὶ τῶν Τζέτζη καλ. ζ'. σ' κ. ψλθ'.

Εἰ θαῦμα δὲ νομίζοι τις, Ἄρραβων τὰς καλὰς
μοῖας,

Ὁ Τζέτζης λέγει, τοὺς Ἰνδῶν καλὰ μούς ταῖς
Κτησίας

Ὡς διοργήους· γὰρ ὡς πῶς πλάττει, τίς πιστεῖ-
30 σοι;

Καὶ τοῖς δὲ ἐν γονάτιον δύο ποῖν ὀλκὰς δας.

Περὶ τῶν Ἀριστοτέλει, περὶ ἰσχυρ. ζδ.
ἐν τῷ β', κεφ. α'.

Δις οἷχους δὲ ἐδωδὴς ὁσὶν ἔχει πούταν τῶν
θυμῶν. ἔστι δὲ πῶς ἐπὶ τῶν Κτησίας. ἐκείνους
γὰρ ἐπὶ Ἰνδοῖς δὲ θηλείων, ὅνομα ἐστὶ μέγαν χωρῶν,
τῶν ἔχειν ἐπ' ἀμφοτέρω φησὶ τρις οἷχους τοῖς ἐ-
δωδὴς. ἐστὶ δὲ μέγαν μὲν ἢ λίγαν λέοντα, καὶ δασύ

1 De Polluce nostro quid dicam, mehercule nescio. Aelianum certe rectius inspicisse Ctesiam credam. Et alii etiam certe auctores hos Cynamolgos populos tradunt, eosque canum feminarum lacte uictitasse, unde iis nimirum nomen: in illis etiam Cnidius Agazarchides, apud quem paria habes cum Ctesiani excerptis. Cur itaque Pollux canes cum gente sua, canina leos & ipsa, confundat, causam non co-
miniſcor. 2 parranis vero ex Vranii lib. III. Ἀρραβίων Τζέτζης de calamis ibi, in quibus mortuos reges, & eorum uxores, fratres ac fi-
lios sepeliunt: ἐν γόνῳ τι κελευσάντες illorum ἐπὶ τῶν καλῶν, & calamum καὶ καλῶν, πάλιν ἰσχυρῶς, quibus Ctesiana subiicit. talia scilicet
illa ψαλιδιπύκτες, quod huius delectati scriptores vani. 3 vide Excerpt Ind. supra c. 6. 4 Notanda diversitas scripturae in huius belua
vocabulo. Excerpti Ind. supra c. 7. habent κυνηχίους, vel cum Bau. libro κυνηχίους, ut etiam Aelianus & Philostratus habet. Aristote-
les κυνηχίαι vocat, & Plinius etiam mantichoram, sicut & Aelianus varia lectio. notavit & Brodus V. miscell. 24. Ctesiam super hoc
grauiter vanitatis arguens.

sit hæc natio tam canum studiosa, cau-
sam idem affert. Cum ab æstiuo solstitio
ad mediam hyemem, tanquam apum
examina, aut concitata vesparum vis, sic
armenta numero ampliora boum fero-
rum eos cornibus vehementer incitata
appetant & noceant: hi non aliter hæc
retundere valentes, canes quos magna
cura aluerunt, in ipsos immittunt, qui
facile boues debellant, & interimunt.
Deinde ante commemorati homines,
quas esculentas carnes existimant, sibi
auferunt, reliquas canibus impertiunt,
libenterque communicant, tanquam
pro accepto beneficio grati. Reliquos
anni tempore cum non amplius eo bo-
ues accedunt, ad venandas alias feras
secum ducunt. Idcircoque Cynamolgi
appellatur, quod à canibus lac expri-
munt multa, tum vero sic idipsum,
quemadmodum nos vel ouillum, vel
caprinum, bibunt.

10 Apud Pollucem Onomastic. lib. v. c. 5

Cynamolgi vero, canes sunt circa
meridionales paludes [Indiæ,] qui lacte
boum victitant, & incurſantes gentem
in ætate boues Indicos debellant, uti
scribit C T E S I A S.

Apud Tzetzen chiliad. VII, vers. 739

Si vero miraculum putet quispiam Ara-
bium calamos,

Tzetzes recenset Indorum calamos ex C T E-
S I A,

Inſtar duorum paſſuum ſcribente in lati-
tudine: quis credat?

Et illis unum internodiolum duas facere
onerarias.

Apud Aristotelem de hist. animal.
lib. II. c. I.

Duplicem vero dentium feriem ex
his generibus animal nullum habet. Im-
mo est quoddam, si C T E S I A E credere
par est. Ille enim animal apud Indos cui
nomen sit Mantic hora, habere utrinque
secus dentiū triplicē ordinē ait: magni-
tudine vero æquare leonem, & similiter

densum esse, nec pedes absimiles habere. facie autem & auribus humanis similem: oculisque glaucis. colore rubere ut cinnabari. caudam vero, scorpiorum terrestris caudæ parem esse, in qua aculeum gerat, & agnata ei aculetur spicula. vocem illi talem esse qualis fistula & tuba edatur. celeriter vero currere non aliter ac ceruos, & ferum esse, deuora- reque homines.

*De eadem bellua & Pausanias in
Bœoticis ex Ctesia:*

10

Iam vero eam belluam quam C T E S I A S in historia de Indis Mantichorā ab illis scribit appellari, à Græcis (*ob præcipuam in homines sauitiam*) Androphagū, non aliam à Tigride esse crediderim. Dentium illi in maxilla altera triplex ordo: & in extrema cauda aculeos habet, quibus & se cominus tueatur, & venatores eminustanquam sagittis petat.

Plinius l. VIII. c. XXI. Apud eodem [Indos] nasci C T E S I A S scribit, quam mantichoram appellat, triplici dentium ordine pectinatim coeuntium, facie & auriculis hominis, oculis glaucis, colore sanguineo, corpore leonis, cauda scorpionis modo spicula infigentem: vocis, ut si miscetur fistulæ & tubæ concentus: velocitatis magnæ, humani corporis vel præcipue appetentem.

*De eodem apud Aelianum lib. IV
de anim. c. 21.*

Apud Indos nascitur violento robore præditum animal, cui Indorum lingua Mantichoras nomen est, magnitudine maximi leonis, colore rubrum adeo ut cinnabarim referat: canis modo villosus: facie eadem prope quæ hominis: dentium triplici utrinque ordine mucrone acutissimorum, caninis maiorum: auribus hominis similibus, nisi quod hæ & grādiore, & villosiores sunt: oculis cæcis, & his nō dissimilibus hominis: pedibus & vnguibus eisdem qui leonis. summa cauda illi scorpionis modo, aculeo plusquā cubitali armata, uo quo letaliter pungit, si quem attigerit. reliquum etiam caudæ, utrinque aculeis cuspidatum est, quos tanquam tela, si quis insequatur, eminus iaculatur, letaliter pungit. Cum in anteriorem partem versus aculeos iaculatur, caudam intorquet: sin retrouersus Sacarum more aculeos emittit, tum extentissime

ομοίως, καὶ πόδας ἔχει ὁμοίους. προσώπον δὲ καὶ αὐτὸ ἀνθρώπου δέσ· ὁ δὲ ὄμμα γλαυκόν, ὁ δὲ χροῖμα κί-
πασσινον· τὸ δὲ κέρκον, ὁμοίαι τῇ τῆ σκορπίου τὸ χερ-
σάμ, ἐν ᾧ καὶ ἔστιν ἔχον, καὶ τὰς ἀποφυάδας ἀπακύνει-
σιν. φθονεῖται δὲ ὁμοίον φωνῇ σύριγγος καὶ σάλπιγγ-
ρος· πυχὸν δὲ θῆν ἔχει ἥπλον τῷ ἐλάφῳ, καὶ ἐπὶ ἀγρί-
ον καὶ ἀνθρώπου φαίρει.

Περὶ δὲ αὐτῆς περὶ ἐκ τῆ Κτησίου καὶ ὁ Πausanias
ἐν Βοιωτικῇς.

Θηρίον δὲ ἐστὶ τῷ Κτησίῳ λόγῳ παρὰ ἐς Ἰνδοὺς,
Μαρπίρεα ὑπὸ τῷ Ἰνδῶν, ὑπὸ δὲ Ἑλλήνων
σφίσι· αἰδρωφάγον λελέχθαι οἱ περὶ τοὺς δὲ Τί-
γριν. ὁδόν τε καὶ αὐτὸν τριτοχίον καὶ ἐπὶ τῶν πλὴν
ἡμῶν καὶ κέρκον ὅτι ἀκρας ἔχει τῆς οὐρᾶς. πύ-
τοις δὲ τοῖς κέντροις ἐγγύθι ἐσαμυνέσθαι, καὶ ἀπο-
πέμπειν ἐς τοὺς πόρρωτέρω ἑξότου αἰδρος οἷς ὁρί-
σιν.

Περὶ δὲ αὐτῆς παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ δὲ
περὶ ζῴων κ. κ.

Θηρίον Ἰνδικόν, ἑτάμον πλὴν ἀλκύν, μέγεθος κα-
τὰ τὸν λέοντα ὃν μέγιστον, πλὴν δὲ χρῶμα ἐρυθρόν,
ὡς κινάβαρι ἐπὶ δοκεῖν, δασύ δὲ ὡς κυνέες, φωνῇ
τῇ Ἰνδῶν μαρπυχόρας ὠνομάσθαι. ὁ προσώ-
πον δὲ κέκτηται τοιοῦτον. ὡς δοκεῖν οὐ θηρίον τῆ φύ-
σεως, ἀλλ' ἀνθρώπινον ὄραν. ὁδόν τε καὶ αὐτὸν τριτοχίον καὶ
ἐμπέπησιν οἱ αὐτοὶ αὐτῶν, τριτοχίον δὲ οἱ καὶ τῶν
πλὴν ἀκμῶν ὅξυτατοι, τῷ κυνέων ἐκείνοι μίξουσιν.
τὰ δὲ ὡς αἰσθάνονται ἀνθρώπων καὶ ζῴων πλὴν γε αὐτῶν
πλάσιν, μέγιστον δὲ θάλασσα. τοῖς δὲ ὀφθαλμοῖς γλαυ-
κός ἐστι, καὶ εἰσὶν αἰδρωπίνους καὶ οὔτοι. πόδας δὲ
μοινοὶ καὶ ὄνυχας οἷοις ἐπὶ λέοντος. τῇ δὲ οὐρᾷ ἀ-
κρας προσήρηται σκορπίου κέντρον, καὶ εἴη αὐτῷ ὑπὸ
τῇ χυμῇ τῆτο· καὶ παρὰ ἐκάτερα αὐτῶν οὐρὰ κέν-
τροις διείληται. ὁ δὲ οὐρῶν ὁ ἀκρον εἰς θάλασσαν
ἐκέτισε τὸν περὶ τοῦ χροῖματος, καὶ διέφθρε τὸν χροῖμα.
ἐὰν δὲ πρὸς αὐτὸν δώκη, ὅδ' ἀφίησι τὰ κέρκον πλάγια
ὡς βέλη. καὶ ἐστὶ δὲ ζῶον ἐκηρόλον. καὶ εἰς τὴν μετὰ τὸν
αὐτῶν ἀπολύει τὰ κέντρα, ἀνακλᾷ τὴν οὐρὰν· ἐὰν δὲ εἰς τοῦ σώματος, καὶ τὰς Σάκας, ὅδε ἀποτάδην

1 αὐτῶν φάρον habent Excerpta.

2 Ἐκ τῶν παλαιῶν Fr. Sylburgii, ut ὁ interpretatur, utraque mandipula tripl.

3 ἐπὶ τῶν ἀμυνόντων, καὶ ἀμυνόντων παλαιῶν idem Sylb.

αὐτὸν δὲ ἀρτὰ. οὗτοι δὲ αὐτὸν βληθέντες, ἀποκτείνονται. ἐλέφαντα δὲ οὐκ αἰσιν μόνον. τὰ δὲ ἀκοντιζόμενα κέντρα ποταμῶν δὲ μήκρ' ἔστι, χοίρου δὲ παχός. λέγει δ' ἄρα Κτησίας, καὶ Φησὶν ὁμολογεῖν αὐτὰ τὰς Ἰνδοῖς, ἐν ταῖς χώραις τῶν ἀπολυομένων ἐκείων κέντρων ὑποαφύεσθαι ἄλλα, ὡς εἶπ' ἡ κακὴ τῆς δὲ ἐπιγνῶν. φιλήδ' ὡς ὁ αὐτὸς λέγει, μάλιστα αἰθροῦς εὐδίων. καὶ αἰσιν δὲ αἰθροῦς πολλοὺς, καὶ οὐ κατ' εἶα ἐλλοχᾶ, καὶ διὸ οὐδ' αὐτὸν ἐπιθῆτο καὶ τρεῖς, καὶ κρεττὶ τῶν ποσύντων μόνος. καὶ θραυνίζεταί τ' ἐν τῶν ζώων τὰ λοιπὰ, λέοντα δὲ οὐκ αὐτὸν ἡλεῖ ποτέ. ὅπ' ἡ κρεττὶ αἰθροῦς ἐμπιπλάμηνον τὸ δὲ ζῶον ὑποφάσκειται, καὶ τηγνῶν καὶ δ' οἶονμα. ἰοῖται γὰρ τῇ Ἑλλείων Φωνῇ ἢ Ἰνδῶν, αἰθροῦς ποταμῶν αὐτὸν εἶπ' ὅτι τῶν ἐργῶν καὶ κέκλην. πέφυκε δὲ τῶν ἑλαφῶν ὡκιστός. τὰ βρέφη δὲ τῶν δὲ τῶν ζώων οἱ Ἰνδοὶ θηρῶσιν ἀκέραια, καὶ ἄρα εἰς ἑχέονα, καὶ λίθῳ γὰρ ἐπὶ ἀφθλῶσιν αὐτοῖς, ἵνα ἀδυνατῶσι τὰ κέντρα αἰσιν φῶν. φωνῶν δὲ σάλπιγξ ὡς ὅτι ἐγγυτὰ τῶν ποταμῶν. λέγει δὲ καὶ ἑωραχέναι τὸ δὲ ζῶον 20 οὐδ' Πέρσας Κτησίας, δὲ Ἰνδῶν κρημαδὲν δῶρον τῶν βασιλεῖ Περσῶν. εἰ δὲ τῶν ἱκανὸς τεκμηριῶσαι ὑποέρ τῶν ποταμῶν Κτησίας. ἀκούσας γὰρ μὲν τις τὰ Ἰνδοὺς τῶν δὲ ζώων, εἴτα μὲν τοῖς συγγραφεῖς τῶν Κνιδίων πορσιχέτω.

Περὶ Ἀντιγόνου ἐν τῇ Ἰσχυρῶν ἀποδοξῶν συναγωγῇ, ἰσχυρ. ρπα'.

Τὸ δὲ οὐκ τῆς πέτρας Ἀρμενίῳ ἐκώπτον [ὑδρ] Κτησίας ἰσχυρῶν. ὅτι συμβάλλει ἰχθὺς μέλας, ὡς εἶπ' ὁ ἀπογυμνασάμενος τελευτᾷ.

Ἐν τῇ αὐτῇ ἰσχυρ. ρβ'.

Περὶ δὲ πυρὸς Κτησίας φησὶν ἰσχυρῶν, ὅτι περὶ τῶν τῶν Φασηλῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τῇ τῆς Χιμαίρας ὄρεος ἔστι δὲ καλούμενοι ἀθάνατον πυρ. τῆς δὲ εἰς μὲν εἰς ὑδρὸς ἐμβάλλης, καί εἰς βέλτων. ἐὰν δὲ φορπὸν ἐπιβαλὼν πᾶσι τῶν, σβέννεται.

Plinius lib. XXXI. c. 2. CTESIAs in Armenia scribit esse fontem, ex quo nigros pisces illico mortē afferre in cibis, quod & circa Danubii exortum audiui, donec veniatur ad fontem alueo appositum, ubi finitur id genus piscium. Ideoque ibi caput eius amnis intelligitur fama.

Idem lib. II, cap. 106. Flagrat in Phaselide mons Chimæra, & quidem immortalibus diebus & noctibus flamma. Ignem eius accendi aqua, extingui vero terra aut fœno, Cnidiūs CTESIAs tradit.

Περὶ τῶν Αἰλιανῶν ἐν τῶν ἰσ' περὶ ζώων. κεφ. λζ'.

Περὶ γὰρ τοῖς ὕλλοις καὶ λαμῶν τῶν Ἰνδῶν, εἰς

caudam porrigit. Aculei quos iaculatur, pedali magnitudine, & schœni (iun-ci vel funis) crassitudine sunt: quibus ista omnia, præter solum elephantum percutiunt. CTESIAs Indos sibi affirmasse ait, locis emissorum aculeorum alios succrescere, ut sit huius pestis perpetua successio. Humanis, ut idem affert, carnibus maxime delectatur. quocirca complureis homines interficit: nec duntaxat in singulos homines inuadit, sed plureis collectos, vel ipse solus interimit. Reliqua item animalia vincere potest, excepto leone. Quod autem humanis carnibus sese complere ei suaue sit, eius nomen ostendit. Indicem enim ideo Mantichoras appellatur, quod bestia hominum voracissima sit, ex rebus quas agit nomen trahens. Eadem est qua perniciosissimi cerui corporis velocitate. Eius pullos aculeatis nondum caudis armatos venantur, caudasque eorum ad saxum elidunt, atque crebris ictibus confringunt, ut aculeos ne postea producere queant. Vocem edunt maxime accedentem ad sonum tubæ. CTESIAs apud Persas hoc animal se vidisse testatur, ex India regi Persarum muneri missum. Hæc CTESIAs scriptor Cnidius, penes quem horum omnium fides esto.

Apud Antigonum mirab. narrat. cong. hist. CLXXXI.

CTESIAM tradere, ex Armeniis petris aquam excidere, quæ simul pisces nigros eiciat, gustataque interficiat.

Ibidem, CLXXXII.

Deigne CTESIAM ait narrare, apud Phaselitas in Chimæra monte ignem esse qui perennis nominetur. qui ignis in aquam coniectus, melius ardeat: sin onus aliquis iniiciat, extingui.

Apud Aelianum lib. XVI de animal. c. 37.

Apud Indos Pyllos (nam sunt etiā al-

1 Hæc si fallor è Callimachi Cyrenæi ἀπολογία τῆς περὶ τοῦτον ἀφῆρτ' Ἀντιγονοῦ, ut & quod sequitur. 2 emendo πορσὶ, ἡμῶν, vel quilibet, quia alius naturalis potius alimentum est & fomes: patet ex nostri Ctesia excerptis Ind. supra c. 10. 3 Pygmaei hæc tribuunt excerpta supra c. 11.

teri Africi) arietibus non maiores equi gignuntur. Itemque oves non magnitudine agnos nostros superant. Afini quoque pares nascuntur, & similiter muli, boues, & quod illic cunque bestiarum, perparuulū est. Porro apud Indos nullum suem neq; ferum neq; cicurem nasci C T E S I A S Cnidius ait, & suilli generis vsum Indos à se detestari, & tantopere ab eo vescendō, quā ab humanis carnibus, abhorrere.

Apud eundem lib. IV. cap. 26.

Lepores & vulpes Indi hoc modo venantur. Canibus ad venationē non egent, sed captos aquilarum, coruorum, & insuper miluorum pullos alunt, & ad venatum instituunt: Nempe leporem mansuetum & vulpem cicurem carne appensa ad cursum dimittunt: & mox immittunt aues carnem eis quam appetunt adempturas. Ille igitur quanta posunt celeritate & impetu vel hanc vel illud consequitur, carnē sui laboris primum & escam desideratam sibi aufert. Sic institutas ad praeda aues, deinceps in montanos lepores & vulpes feras emittunt: quos illæ itidem spe solitæ escæ persequuntur, & mox captos dominis adferunt, ut prodit C T E S I A S. Ioco autem carnis prius appensæ, viscera captorum eis in cibum permittuntur.

Apud Stephanum in Ethnicis.

Teos. est & alia (hoc nomine) ciuitas apud Dirbas in Scythia, in qua narrant stagnum plenum esse piscibus. æ quibus, quum tranquillum est, oleum supernatat tanta copia, ut manibus illud hauriant in scapham, eoque vrantur.

Apud Aelianum lib. IV de nat. anim. c. 27.

Gryphem Indicum animal audio similiter quadrupedem ut leonem esse: robustissimis item existere unguitibus leonum similibus: tum dorsum eius pennis indui nigris, anteriorem corporis partem rubris, alas vero candidis. C T E S I A S eos ait ceruicis pennas cæruleas & floridas habere: aquilino oculo esse, & capite cuiusmodi pictores fingunt: oculis autem igneis. nidosque in

γδὲ καὶ Λιβύων ἔτερον, ἵπποι γίνονται τῷ κριδί· καὶ μίξας, καὶ τὰ παρόδοντα ἰδίῳ μικρὰ καὶ τὰς θύρας. καὶ οἱ οἶοι τὸ ποσὺν τοὶ γίνονται τὸ μέγας, καὶ οἱ ἡμίονοι, καὶ οἱ βύες, καὶ πᾶν κτελὸς ἔτερον ὅπου. Ὑπὸ δὲ Ἰνδοῦ οὐ φασι γίνεσθαι, ἕτε ἡμερον, ἕτε ἄγειον. μυσάρονται δὲ καὶ ἐσθίειν τῷ δὲ τῷ ζώῳ Ἰνδοῖ, καὶ οὐκ αἱ γὰρ σαρκοὶ ποτε βίων, ὡς περὶ αὐτῶν αἱ θηρώμεναι οἱ αὐτοί.

Παρεὶ τῷ αὐτῷ, ἐν τῷ δ', καφ. κς'.

10 Τοὺς λαγῶν καὶ τὰς ἀλώπεκας θηρεύουσιν οἱ Ἰνδοὶ τὸν τερόπον τῶν τοι. κυνῶν εἰς τὰς ἀγέρας οὐ δύνανται, ἀλλὰ νεότητες συλλαβόντες αἰετῶν καὶ τῶν κρητικῶν καὶ ἰκτινῶν προσέτι, τρέφουσιν, καὶ ἐκπαίδουσι πλεῖστα θήρας. καὶ ἐστὶ τὸ μέθρημα· πρῶτον λαγῶν καὶ ἀλώπεκα πηλασθῶν κρέας παρσαρπῶσι, καὶ μετὰ σίτην καὶ τὰς ὀρεθίας αὐτοῖς καὶ πόδας ἐπιπέμψαντες, τὸ κρέας ἀφελέσθαι συγχωρεῖσιν. οἱ δὲ αἰὰ κρέας διώκουσι, καὶ λαβόντες ἢ τὸν ἢ πλεῖον, ἔχουσιν ὑπὸ τῇ κατὰ λαβὴν ἀθλον τὸ κρέας. καὶ τῷ μὲν αὐτοῖς δέλεαρ ἐστὶ καὶ μάλα ἐφολεχόν. οὐκοῦν ὅταν ἀκριβοῦσιν τὴν σοφίαν πλεῖον θηρεύουσιν, ἐπὶ τὰς ὀρεῖας λαγῶν μετὰ σίτην αὐτοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς ἀλώπεκας τὰς ἀγέρας. οἱ δὲ ἐλπίδι τῷ δὲ πλεῖον τῷ στυγερῷ, ὅταν πύτων φαίῃ, μετατρέψιν καὶ αἰετοῖν ὠκιστα, καὶ τοῖς δεσπόταις ἀποφένουσιν, ὡς λέγει Κτησίας. καὶ ὅτι ὑπὸ τῷ πλεῖον παρσαρπηδικῶν κρέας, αὐτοῖς τὰ σπλάγχνα τῇ ἡρμηνίᾳ τὸ δὲ πλεῖον ἐστὶν. ἐκείνην καὶ τῷ πλεῖον.

Παρεὶ τῷ Στεφάνῳ ἐν ἐθνικοῖς.

30 Τέως. ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῇ πόλει ἐν Διρβάς τῇ Σκυθίας, ἐν ἣ ἡ λέγεται λίμνῃ ἰχθύων ἔχουσιν πληθύν. ἀφ' οὗ διδύας ἡμοιότης, ὅλα μὲν ἐπιπλάττει τοσοῦτον, ὅσον θέρεσθαι αὐτὸ τῆς χειρὸς εἰς σκάφος, καὶ χερσὶν αὐτῶν.

Παρεὶ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ δ', περὶ ζώων. ιδιότ. καφ. κς'.

Τὸν γρύπα ἀκέρω τὸ ζῶον τὸ Ἰνδοῦ· τὸ δὲ αὐτοῦ ἐστὶ καὶ τὰς λέοντας, καὶ ἔχει οὐχας κατερπὲς ὡς ὅτι 40 μέλισσα, καὶ τῶν μὲν τοῖς λεόντων παρσαρπηδικῶν κατὰ πλεονάζειν τὰ ἰσχυρὰ, καὶ τῶν τῶν πτερυγίων τὸ χερσὶν μέλαινα ἐστὶν ἄδυστοι· τὰ δὲ παρσαρπηδικὰ ἐρυθρὰ φασι· τὰς γὰρ μὲν πτερυγίας αὐτὰς, ἐκ ἐπὶ τοιαύτας, ὁ δὲ λευκὰς. τὴν δὲ ἐπὶ αὐτῶν κυανοῖς διελυθιάσαι τῆς πτερυγίας Κτησίας ἰσχυρῶς ὁμαῖα τὸ ἔχει ἀετῶδες· καὶ πλεῖον κεφαλὴν, ὅποια οἱ χερσὶν ἰσχυρὰς γράφουσιν καὶ πλάττουσιν. φλοῖον δὲ τὸ ἰσχυρὸν ἀφθονίαν φασὶν αὐτῷ. νεότητι δὲ

1 Pygmæi in Excerpt. c. 76. 2 Vbi hic Ctesia memio, aut fmo. Sed lege supra in excerpt. Indis, fmo c. XI. et dicat lac lacit non in fmo. 3 vide Excerpt. Ind. c. 12.

ἐπὶ τῇ ὁρῶν ποιεῖται. καὶ τέλος μὲν λαβὼν ἀδύνατον
 εἶναι, νοστοῖς δ' ἀγροῦσι. Βακτροὶ μὲν γαίην ὡς ἰν-
 δὸς, λέγουσιν αὐτοὺς φύλακας εἶναι τῆς χρυσοῦς αὐτο-
 ῦ. καὶ ὁρῶν τὴν αὐτὴν φασὶν αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλο
 καλίας ὑποπλέκειν, ὅς δ' ἀπορρέει ἰνδοὺς λαμ-
 βάνειν. ἰνδοὶ δ' ἔφασιν αὐτοὺς φερούσιν εἶναι τῆς περὶ
 φημὸς μὴ δὲ γὰρ δεῖσθαι χρυσὸν χρῆσθαι. (καὶ τῶν
 αὐτῶν λέγουσι, πρὸς ἑμὸν γε δοκῶσι λέγειν) ἀλλ'
 αὐτοὺς μὲν ἐπὶ τῇ χρυσῷ ἀφίκοιτο ἀφικνῶντες
 τῶν δ' ὑπὸ τῇ σφετέρῃν βρεφῶν δεδιέναι, καὶ τοῖς
 ἐπιτοῦσι μάχεσθαι. καὶ ἀφ' ἑαυτῶν δεδιέναι μὲν περὶ
 τὰ ἄλλα ζῶα καὶ κρατεῖν ῥᾶστα, λέγουσι δ' μὴ αἰθίσ-
 θαι, μὴ δὲ ἐλέφαντι. δεδιότες δ' ἄρα τὴν τῇ δὲ
 τῇ ζῶαν ἀλκὴν οἱ ἐπιχώριοι, μετ' ἡμέραν ἐπὶ τῇ
 χρυσοῦς οὐ γέλλονται, νύκτωρ δ' ἔρχονται. εἰσέρχονται γὰρ
 τῶν καὶ τῆς καὶ τῆς ἀνδρῶν μάλιστα. οἱ δὲ χῶ-
 ροι οὐκ ἔστιν ὅτε γῆρας ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ τὰ χῶ-
 ρα τὰ χρυσῷ εἶναι, ἔρημος πεφυκε δεινῶς. ἀφί-
 κνῶνται δ' οἱ τ' ὕλης τ' περὶ φημὸς θηρεύειν, καὶ τὰ
 χιλίοις τε καὶ δὲ τοσούτοις ὡπλισμένοι. καὶ ἄμας χρ-
 μίζουσι σάκκους τε, καὶ ὁρῶν τῇσιν, ἀσέλωνον νύκτα ἐ-
 πιτηρεῖν. εἰ μὲν γὰρ λάθωσι τῶν γῆρας, ὡ-
 νιστο διπλῆν τ' ὄνησιν. καὶ γὰρ σῶζονται, καὶ μὴ
 τοῖς οἰκιστῶν δὲ φόρτοι καὶ ζῶσι. καὶ οὐκ ἀφ' ἑαυ-
 τῶν οἱ μαλόντες χρυσωρυχεῖν σφίσι πρὸς σφετέρῃν,
 πᾶσι πολλοὺς πλοῦτοι ὑπὸ τῇ κινδύνων ἔχουσι
 τῇ περὶ φημὸν. εἰ μὲν δ' ἐκ τῆς φημὸν ἡμῶνται, ἀ-
 πολώλασιν. ἐπὶ μέρχονται δ' εἰς τὰ οἰκιστῶν, ὡς πρὸς
 θάλασσαν, δι' ἑτοὺς τρεῖς καὶ τετάρτου.

Παρά τῷ Ἀριστοτέλει, περὶ ζῴων ἱστορίᾳ.
 τῷ θ', κεφ. κη'.

Εἰ δὲ τῇ ἰνδικῇ, ὡς φησὶ Κτησίας, οὐκ ἔστιν ἀγέ-
 νιος, ὅτε ἡμερὸς ἔτ' ἀγέλιος οὗτος.

Παρά τῷ Διανῶν ἐν τῷ περὶ ζῴων ἱστορίᾳ.
 γ', κεφ. γ'.

Υἱὸν οὐτε ἀγέλιον οὐτε ἡμερὸν ἐν ἰνδοῖς ἡμέρας
 λέγει Κτησίας. περὶ τῆς δ' οὐκ ἔστιν ἡμῶν ἡμῶν
 χῶς ἔχει δὲ πλάτος πρὸς φησιν.

Hic subiicienda illa quae inter excerpta à Photio in Cod. Bazarico leguntur, pag. supra 661. cap. xv.
 ut ea pag. v. penult. ad Notas D. Hæschelii monui. Sunt autem haec:

1 Excerpt. Indic. c. 13. addit fragmentum paulo ante à Heliani lib. xvi. cap. 37. allatum, ubi de eadem re.
 2 Excerpt. Indic. supra c. 13.

mōtibz facere: utq; ætatis p̄cessu gr̄a-
 des nō capi, ita earū pullos comprehendi
 posse. Bactri autē Indis finitimi eos illic
 auri custodes esse, aurumq; effodere a-
 iunt, & simul eo ipso nidos construere:
 quod verō auri in terrā deciderit, Indos
 homines auferre. Contra Indi eos auri,
 quod veri quidem simile videtur, custo-
 des esse negant: neque enim Gryphes
 auri egere: sed cum ad colligendum au-
 rum homines accesserunt, hos de pul-
 lis suis maiorem in modum timentes,
 pro eis pugnare. atque cum aliis et-
 iam animalibus concertare, eaque fa-
 cillime vincere: contra autem leones &
 elephantos non stare. Indigenæ, quod
 ab huiusmodi animalium robore time-
 ant, non interdū, sed ad collectionem
 auri noctu proficiscuntur, quod se tum
 melius latere arbitrentur. Locus ubi
 Gryphes versantur, ac ubi aurum effo-
 ditur, desertissimus est. Quo circa aurū
 venari studentes, mille, aut bis mille
 armati eo perueniunt, simulque ligones
 & saccos afferunt, silentem lunam ob-
 seruantes. Quod si Gryphes fallant, du-
 plicem commoditatem assequuntur,
 quod & eorum vita ab illorum atroci-
 tate seruatur, & simul aurum domum
 auhunt: ubi autem purgato ab iis qui
 hanc artem callent, ingentes sibi pro
 periculis opes comparant. Sin in furto
 deprehendantur, perierunt. Cum se-
 mel eo profecti sunt, domum non nisi
 triennii, aut quadriennii intervallo re-
 vertuntur.

Apud Aristotelem de histor. animal.
 l. VIII, cap. 28.

In Indica autē regione, ut ait C T E S I A S, parum ille fide dignus, nec eicur
 nec ferus sus inuenitur.

Apud Aelianum lib. III de nat. a-
 nimal. cap. 3

Suem apud Indos neque ferum ne-
 que mansuetum nasci C T E S I A S pro-
 didit: & oues eorum alicubi caudas cu-
 bitum latas habere.

intemp. A.
Schotto.

De Seris ferri ait, itemque de vltioribus Indis, immania prorsus illos habere corpora, vt tredecim ibi cubitos alti viri reperiantur, quorum æque vita ducentefimum excedat annum. Vifos & in Gaitæ fluminis quadam parte ferinos homines, hippopotami fere cute, quam ne tela quidem ipsa perfoderent. In illa ipsa India (vt ferunt) ad intimas marinæ insulæ partes, prælongas gestare caudas incolas, quales vel Satyris adpingi solerent.

Apud Aelianum lib. IV. de nat. animal. c. 41.

Paruularum quarundam auium Indicarum natio in excelsis & inaccessis rupibus nidificat, quarum magnitudo accedit ad ouum Persicum, sandaracino colore: Indi sua lingua Dicærum solent nominare: Græci, sicut audio, Dicæum. eius stercus si quis milii magnitudine sumpserit in potionem dissolutum, ad vesperam morietur: mors suauisomno similis est, & nullum omnino sensum doloris habet. &c.

Apud Apollonium histor. mirabil. histor. XVII.

in. G. Xyl.

CTESIAS scriptum reliquit, lignum apud Indos nasci, quod appelleretur Parybum. id omnia oblata ad se trahere, aurum, argentum, cuprum, æs, & omnia alia metalla: quinetiam passerulos in propinquo locatos. Quod si maius incrementum fecerit, trahere etiam ad se capras, oues & æqualia animalia.

Apud Tzetzen chil. VII, vers. 714.

Et CTESIAS in Indis esse talia dicit, Electriferas arbores, atque Cynocephalos, Iustos valde autem dicit, viuere vero ex venationibus.

Apud Aelianum de nat. animal. lib. IV, cap. 46.

In eodem Indix tractu vbi canthari iam dicti *, Cynocephali etiam reperiuntur: quibus à facie & corporis specie nomen inditum. [nam caput caninum] cetera fere humana ha-

10

Παρά τῷ Αἰλιανῷ, ἐν τῷ δ' αὖτε ζώ.
ιδ. κεφ. μα'.

Ἔθνος ὀρίθων Ἰνδικῶν βραχυτάτων καὶ τετὸ εἶναι αὐτῶν τῶν πάγους τοῖς ὑψηλοῖς νεοττεύει, καὶ ταῖς πέδαις ταῖς καλοῦσιν Λιτῆας. καὶ ἐστὶ μέγεθος τὰ ὀρίθια, ὅσων τῶν ὡν τῶν δικῶν. παιδαρακίαν δέ μοι νόσ' ἔχουσι αὐτῶν. καὶ Ἰνδοὶ μὲν αὐτῶν φωνῇ τῇ σφετέρᾳ δικῶν φιλοῦσιν ὀνομάζειν. Ἕλληες δὲ, ὡς ἀκούω, δικῶν. τούτου δ' ἀποπάτημα εἴ τις λάβοι ὄνι κέν γε μέγεθος, λυθὲν ἐν τῷ πόματι, εἴτα εἰς ἐσπεράν αὐτῶν. ἔοικε δ' ὁ θαλάσσιος ὑπὸν, καὶ μέλας καὶ ἡδὺ καὶ αἰωδιῶδες.

Παρά τῷ Α' πολλωνίῳ ἐν ἰστορίαις θαυμασίαις, ἱστορ. ιζ'.

Κτησίας παρ' Ἰνδοῖς ξύλον ἡμέσῳ φησὶν, ὃ καλεῖται παρύβον. τετὸ ἐφ' ἑαυτῷ ἔλκει πᾶν ὃ περισκομιδὴν αὐτῷ, ὅτι χρυσὸν, ὄνυξον, κασσίτερον, χαλκὸν, καὶ πᾶσα μετ' ἀλλήλων πύματα. ἔλκει δὲ καὶ τὰ σκυῖας ἰσάμια σρουθία. εἰ δ' αὖτε μάλιστα ἢ δ' ξύλον, καὶ αἶγας, καὶ πρόβατα, καὶ τὰ ὀμήλικα ζῷα.

Παρά τῷ Τζέτζη χιλ. ζ'. σίχ. ψιδ'.

Καὶ ὁ Κτησίας ἐν Ἰνδοῖς εἶναι περὶ αὐτῶν λέγει. Ἡλεκτροφόρος δὲ δίδραμι, καὶ τὰς κυνοκεφαλῶν.

Διγχοῖς παῖν δ' φησὶ, ζῷον δὲ ἐκ τῶν αἰγρῶν μαίων.

Παρά τῷ Αἰλιανῷ, αὖτε ζώ. ιδ. βιβλ. δ', κεφ. μς'.

40

Γίνονται δ' αὖτε τῶν Ἰνδικῶν ἔνθα οἱ καὶ θᾶροι, καὶ οἱ καλούμενοι Κυνοκεφαλῶν. οἷς ἔδωκε δ' ὄνομα ἢ τὸ σῶμα τὸ ὅτις τε καὶ φύσις τὰ δ' αὖτε ἀνθρώπων.

1. Notat D. Hæschel. ex Lucian. Ζῆρας μὲν ἰσχυροὶ μίχον περιανθίσιν ζῆν ἰστέ. Et A. Schottus: De Seris Lucian. quoque proditum refert, ad trecentefimum eos vitæ annum pertingere. 2. De his prout esse & Ctesia excerpta qua Aelianus lib. xvi. de nat. animal. c. 21. qua adscribere non vacat. Et Pliniana lib. vii. c. 2. Sunt & Satyræ subfolanis Indorum montibus &c. qua addeuntur cum aliis & Ctesia de propterea. 3. v. Excerpt. c. 17. 4. πᾶσι τοῖς ἐν ἑξῆς ἐν Excerpt. Indic. c. 18. 5. v. Excerpt. c. 19. 6. v. Excerpt. c. 20.

χρῆσι. καὶ ἡμφιεσμένοι βαδίζουσιν δὲ δρας θηρίων, καὶ εἰσι
 δίκαιοι, καὶ αἰθροῦ πῶν λυποῦσι ὁσόντα, καὶ φθέρηται
 μὲν ὁσόντα, ὠρύονται δὲ τὸ γέμειν Ἰνδῶν φωνῆς ἐπ-
 αῖται. τρεφὴν δὲ αὐτοῖς τῶν ζώων τὰ ἀγρία. αἰετοῖσι δὲ
 αὐτὰ ῥάστα. καὶ γὰρ εἰσιν ὠκιστοί, καὶ ἀποκτείνουσι κα-
 τὰ λαβόντες, καὶ ὁπλῶσιν οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ εἰ-
 λῆναι τὸ ἡλίθις εἰς μοίρας ἀφαιρῶντες. τρέφουσιν δὲ
 καὶ ἀγὰς καὶ οἰς. καὶ οἶτον μὲν ποιοῦνται τὰ ἀγρία. τῶ-
 νουσι δὲ ὅτι τῶν θρεμμάτων γάλα ἐν τρέφουσιν.

Τὰ αὐτὰ κεφαλὰς τὸ πρῶτον μέρος.

Ἐν Ἰνδοῖς γίνεται θηρία ὁ μέγας ὅσον ἀνθρώ-
 νοιντο οἱ κύνες. καὶ ἐστὶν ἐρυθρὰ, κίναβαρεῖ δὲ εἰ-
 κέας αὐτοῖς εἰς τρεφόντων θεάσασθαι αὐτὰ. πόδας ἔχει τετ-
 ταμηκίς, καὶ πρὸς αὐτὰς μαλακὰ ὄντα. φύεται
 δὲ ὥστε τῶν δένδρων τῶν φερόντων ὁ ἡλεκτρον.
 καὶ σιτίζεται τὸ τῶν φυτῶν καρπὸν τῶνδε. θηράσιν δὲ
 αὐτὰ οἱ Ἰνδοὶ, καὶ ἀποθλίβουσιν, καὶ δὲ αὐτῶν βάλανουσι
 τὰς τε φοινικίδας, καὶ τὰς ἄλλας αὐτῶν χιτῆας, καὶ πᾶν
 ὅ, τι αὐτὰ ἐλέωσι ἀπὸ ἐς τὴνδε τὴν χεῖρα ὅτι τρεφ-
 αῖται καὶ χροῖται. καμίζεται δὲ ἂν ἡ τοιαύτη ἐοδὴς καὶ τῶν
 Περσῶν βασιλῆς. καὶ τότε δίδωκε τὴν ἐοδὴν δοκὴν θαν-
 μαστὸν, καὶ αὐτὸν κρινόμενον γὰρ τοῖς Περσῶν ὅτι χωρίοις,
 κρατὶς καὶ πολὺ καὶ ἐκπλήττει, ὡς φησι Κτηστὰς. ἐπὶ
 καὶ τὸ ἀδελφῶν τὸ Σαρδηνικῶν ὁξύτερα τὸ ὅτι καὶ ἡ-
 θαυρατέρη.

Πρὸς τῶν αὐτῶν ἐν τῶν αὐτῶν βιβλ. καφ. νβ'.

Οἷος ἀγρίου ἐκ ἐλάφου ἵππων ὁ μέγας ἐν
 Ἰνδοῖς γίνεται πέπυσμα. καὶ λακύνες μὲν ὁσόντα εἰ-
 σῶμα, τὴν γὰρ μὴν κεφαλὴν ἔχειν πορφύρα. τὸ δὲ
 πλησίον τῆς ὀφθαλμοῦς ἀποτέλλειν κυδὸν χρῶμα
 κέρας δὲ ἔχειν ὅτι τὸ μετώπῳ, ὅσον πηχεὺς ὁ μέ-
 γας καὶ ἡμίσειος προσέτι. καὶ ὁ μὲν καὶ τὸ μέγε-
 ρος εἶναι λακύνες δὲ αὐτῶν, φοινικῶν τὸ γὰρ μὴν
 μέγας, μέλῳ δὲ φιδῶς. ἐκ δὲ τῶνδε τὸ ποικίλων κερά-
 των πῖναι Ἰνδοὶ ἀκύνες, καὶ τὰς ἐπὶ τῶνδε, ἀπὸ τῶν
 τῶνδε Ἰνδῶν κρατῆρας ἐκ ἀφαιρῶντων αὐτοῖς χρυσὸν
 πρὸς χροῖται, οἷοι δὲ φελίοις ποιεῖν χρυσήσαντας βρα-
 χίονα ὥρατον ἀγάλατος. καὶ φασὶ νόσον ἀφύ-
 κτων αἵμα. καὶ αὐτὸν πειρῶν γινέσθαι ὅτι ἀπογευσά-
 μενον ἐκ τῶνδε τῶνδε κέρατος. μήτε γὰρ ἀσπασμὸν λυθῶναι αὐτῶν, μήτε τῇ καλουμένη ἱερᾷ νόσῳ,
 μήτε μὴν ἀφαιρῶνται φαρμάκῳ. ἐδὸν δὲ τι καὶ πρῶτον ἢ πεπωκὸς καὶ ἄλλοι, ἀνέμειν τῶνδε, καὶ ὑγρὰ
 γινέσθαι αὐτὸν. πεπίστευται δὲ τῶνδε ὁσόντα τῶνδε πᾶσι τῶνδε ὄντας καὶ ἡμέρας καὶ ἀγρίας, καὶ τὰ ὅσα τὰ

bent: & vestiti pellibus ferarum ingre-
 diuntur. Iusti sunt, hominum nemi-
 ni molesti aut iniurii. non sermone, sed
 ululatu sonant. Indorum tamen lin-
 guam intelligunt. Venatione animalium
 ferorum viuunt, quæ, ut sunt celerrimi,
 facile confecti interimunt, & frustra-
 tim diuisa ad solem assant. Capras et-
 iam & oues alunt, ut ex lacte potu fru-
 antur.

10

Eiusdem capituli prima pars.

Nascuntur Indis animalia magnitu-
 dine qua canthari, colore rubro, cinna-
 bari proximo, pedibus longissimis, tactu
 molli. Ea in arboribus quæ succino ma-
 nant gignuntur, & earundem cortici-
 bus aluntur. Indi his captis expressis-
 que, puniceas vestes exteriores interio-
 resque tingunt, & quicquid aliud eo-
 dem colore inficere libuerit. Huiusmo-
 di vestis etiam Persarum regi mittitur.
 Mirantur enim eam Persæ, & suis ver-
 naculis pulchritudine pretioque ante-
 ponunt, auctore C T E S I A. nam vel
 celebribus illis Sardonis floridior ac
 splendidior est.

Apud eundem eod. libro, c. 52

Syluestres asinos equis magnitudine
 non inferiores apud Indos nasci accepi,
 eosque reliquo corpore albos, capite
 vero purpureo, oculisque cyaneis esse:
 cornuque in fronte gerere sesquicubiti
 longitudine: cuius superius puniceum,
 inferius autem album, medium vero
 plane nigrum sit: atque non omnes qui-
 dem Indos, sed potentiores, cum tan-
 quam armillis quibusdam brachia, sic
 cornua auro ornarunt, ex his ipsis bibe-
 re solere. Ex hoc cornu bibentem ab in-
 sanabilibus morbis tutum fieri, neque
 eum ipsum conuulsionibus corripi, ne-
 que sacro morbo tentari, neque venenis
 ullis ferunt. Quinetiam si quid prius pe-
 stilens biberit, tum id euomere, tumque
 ad satietatem redire. Cum autem ceteri
 asini, quibus eunque in terris sint, tam
 domestici, quam syluestres, tum cetera

704

solipeda animalia, talos non habeant, neque fel in iecore, vt fertur: asinos Indicos cornigeros C T E S I A S inquit, talis primum, iisq; nigris, præditos esse: eosdemque si quis confregerit, interiora quoque nigra deprehensurum esse: neq; felle eos carere: neque modo corporis velocitate longe multumque ceteros asinos superare, sed & velocitate eadem multo equis & elephantis præstare. Cum autem in viam se dederunt, tardius primo ingrediuntur, deinde paulatim tantum confirmantur ad contendendum iter, eos quidem vt assequi nemo possit. Postea autem quàm femina pepererunt, patres circum pullos à partu recentes summa custodia versantur, eorumque commorationes locis Indiæ desertissimis sunt. Cum à venatoribus Indis inuaduntur, pullos suos adhuc ætate infirmos à tergo suo pascentes habent, atque pro eis propugnant: contra equites audent venire, eosque cornibus ferire. Tanto sane hi robore existunt, nihil eis vt obistere queat, quin statim vel concedat: vel, si non cesserit, frangatur, aut aliter atteratur & euadat inutile, & perdat. equorum etiam incursum latera diserpunt, ac lacerant, vt viscera effundantur: ex quo fit, vt ad eos equites appropinquare valde metuant. appropinquatio enim capitalem ipsis pariter & equis multam miserabiliter infert. Pergrauiter calcibus pugnat. Eorum morsus eatenus acerbiores existunt, vt quicquid comprehenderit, funditus diripiant. Ex his qui sunt confirmata ætate viuos non ceperis, iaculis & sagittis perimuntur. Carnes eorum quod amarissimæ sint, haudquaquam esculentæ.

μώνυχας θηρία ἀσφαλάτοις ἐκ ἔχειν, ὅσδε μὲν ὅτι
 τὰ ἥπατι χολώ. ὄνοι δὲ τὰς Ἰνδοὺς λέγει Κτησίας
 τὰς ἔχοντας δὲ κέρασιν ἀσφαλάτοις φορεῖν, καὶ ἀχό-
 λους μὴ εἶναι. λέγεται δὲ μέλαινας εἶναι οἱ ἀσφαλάτοι,
 καὶ εἴ τις αὐτοῖς σπυγνείφει, εἶναι τοῖς τοῖς ἐνδον. εἰσὶ
 δὲ καὶ ὠκιστοὶ οἵδε ὁμοῖον τῷ ὄνι, ἀλλὰ καὶ ἴσπων,
 καὶ ἐλεφαάντων. καὶ ἴσπων δέχονται μὲν ἡσυχῇ τὰ
 δρόμου, καὶ μικρὰ δὲ ἐπιπρῶνναι. καὶ διώκειν
 ἐκείνους, τὸ τοιοῦτον ποικιλικόν, μετὰ βίην τὰ ἀκίχνη-
 10 τὰ ὄνι. ὅταν γὰρ μὲν ὁ θῆλυς τέχει, καὶ πελάγη-
 ται τὰ δειπνῇ, σπυγνομοὶ αὐτοῖς οἱ πατέρες αὐτῶν
 γίνονται, φυλάττοντες τὰ βρέφη. ἀφαιρῶνται δὲ
 τοῖς ὄνοις τῶν Ἰνδικῶν πεδίων τὰ ἐρημώματα. ὅτι-
 οῦντων δὲ τῶν Ἰνδῶν ἐπὶ τῷ ἀγρῷ αὐτῶν, τὰ μὲν ἀ-
 παλά καὶ ἐπὶ νεφρά, ἐαυτῶν νέμεσθαι κατόπιν ἐ-
 ὤσιν, αὐτοὶ δὲ ἴσπων μαχῶσι, καὶ ὅτι αἰσὶ τοῖς ἰππυ-
 20 σιν ὁμοῖοι, καὶ τοῖς κέρασι παῖοι. ποσάτη δὲ δῖα
 ἡ ἰσχὺς ἡ τῶν δὲ ὄνι, ὅσδε δὲ αὐτῶν αὐτοῖς παρόμο-
 νον, ἀλλ' εἴκει καὶ ἀφαιρῶνται, καὶ ἐὰν τύχη κατ-
 30 ἔβλασται, καὶ ἀχρεῖον ὄνι. ἥδη δὲ καὶ ἴσπων
 πλοῦρας ἐμπεσόντες διέσχισαι, καὶ τὰ σπλάγ-
 χια ἐξέχειν. ἔθνη ποὶ καὶ ὀρρωδῶσιν αὐτοῖς πλη-
 σιάζειν οἱ ἴσπων. ὅ γὰρ τοῖς ἡμῖν τῶν ἡμεῶν
 πλησίον, θαυμάσιος ὄνι οἰκτιρῶς αὐτοῖς, καὶ ἀπόλ-
 λυνται καὶ αὐτοὶ καὶ ἴσπων. δεινοὶ δὲ εἰσι καὶ λα-
 κτίσαι. θῆματα δὲ δῖα ἐς ποσῶν καὶ κενεῖται
 αὐτῶν, ὡς ἀποσπᾶν ὁ περὶ ληφθῆναι πᾶν. ζῶντα
 μὲν οὖν τέλειον ὄνι αὐτῶν, βάλλοντες δὲ ἀ-
 χνητοῖς καὶ οἷς οἷς. καὶ τὰ κέρατα οὕτως τὰ δὲ ἀ-
 30 τῶν Ἰνδῶν νεκρῶν σκυλεύσαντες, ὡς εἶπον περὶ
 τοῦτον. ὄνι δὲ Ἰνδῶν ἀβρωτοὶ ὄνι κέρασιν. ὅ γὰρ αἶνον,
 καὶ φονεῖ εἶναι πικρῶν.

Παρά τῳ Αἰλιανῳ περὶ ζώων ἰδιότη. ἐν
τῳ ε', κεφ. γ'.

*Apud Aelianam lib. V de natura
animal. c. 3.*

Indus fluuius bestiarum ferarum ex-
pers est. solum in eo nasci vermem a-
iunt, speciemque eorum qui ex ligno
gignuntur & aluntur, gerere, ad septem
cubitōrū longitudinem & eo amplius
procedere. eius crassitudinem decem
annos natus puer, manibus vix cōplecti
queat. is in superiori oris sede vnus dēs
inest, in inferiori alter, ambo quadrāgu-
li cubiti fere lōgitudinē habēt: tā validi,

Ο ὁπταμός οἱ Ἰνδὸς ἀνθρώπος ἔστι. ὁ μόνος δὲ ἐν
 αὐτῇ ἴκτεται σκώληξ φασί, καὶ ὁ μὲν εἶδος αὐ-
 τῶν, ὁποῖον θήψου καὶ τοῖς ἐκ τῆς ξύλων θήψου
 40 μύοις τε καὶ τρεφομύοις. ἐπὶ αὖ τῶν χῶν ὁ μῆ-
 χος παρῆχουσιν οἱ ἐκείνη, ἀρεθεῖν δὲ αὐτὸν καὶ μεί-
 ζους ἐπὶ ἐλάτοις. ὁ πάχος δὲ αὐτῆς, δεκαέτης
 παῖς γενηὶς μόλις ταῖς χερσὶ περιβάλλειν ἄρκε-
 σι. τούτοις δὲ αὖ μὲν, εἰς ὁδοὺς περιπατέφυκε, καὶ τῶν
 ἄλλων, πετράωνοι δὲ ἀμφὺς, πυλῆνος δὲ μῆχος.
 ποσὶ τοῖς δὲ αὖ τῶν ὁδόντων αὐτοῖς ὁ κρέτος ἔστι.

1 *Ista plerumque in excerpt. supra c. 15.* 2 *Excerpt. Ind. c. 1. & descriptio vermis cap. 27.*

πρὸ ὧν ἡ πόλις αὐτοῖς λάβωσι, συνετίθουσι ῥᾶτα,
 εἰς τε ἡμέραν ζῶν ἢ ἀγχιον. καὶ μεθ' ἡμέραν μὲν
 κείτω, καὶ ἐν βυθῷ τῷ ποταμοῦ ἀφαιέβουσι, τὰ
 πηλὴ καὶ τῇ ἰλύϊ φιληδυνῶτες, καὶ ἐν τῷ ὕδατι
 εἰσὶν ἐκδιηλοί· ὑπὸ τῶν δὲ ποταμῶν εἰς πλὴν γλῶν, καὶ
 ὅτῳ αὐτῶν ἐπιτύχουσιν ἢ ἵπῳ, ἢ βοῖ, ἢ οἴῳ, συνετί-
 θουσιν αὐτῶν· εἴτα συρροῦν εἰς τὰ ἑαυτῶν ἦθη, καὶ
 ἐαδίοισιν ἐπὶ τὰς πόλεις· καὶ πρὸς βρυκῶσι τὰ
 μέλη, πλὴν τῆς τῆς ζώου χειλίδος. εἰ δὲ αὐτοῖς καὶ
 ἐν ἡμέρᾳ πείζοι λιμὸς, εἴτε καμνὸς πῖος ὅτι τῆς
 ὀχθῆς, εἴτε βροῦς, ἡ πόλις ἀερωσάμενος καὶ λαβόμε-
 νοι ἀκρωτῶν χειλέων μάλα δὲ λαβῶς, ὁρμῇ βί-
 αμοτάτη καὶ ἔλξει ἐγκρατεῖ εἰς τὸ ὕδωρ ἄγρουσι, καὶ
 δεῖπνον ἴσχυουσι. δεῖρα δὲ ἕκαστον περὶ ἀμπελῆ
 τὸ πάχος καὶ δύο δακτύλων. ἄγρια δὲ ἢ κατ' αὐ-
 τῶν καὶ θήρα τρέποι τὸνδε τετέχνηται· ἀγκιστρον
 παχὺ καὶ ἴσχυρὸν ἀλύσει σιδηρὰ πρὸς σιδηρὴν
 καθῆσσι, πρὸς δὲ ἴσχυρᾷ αὐτῶν λαβὴν πλά-
 τος ὅπλον, ἐρεῖα κατελήσαντες καὶ τὸ ἀγκιστρον
 καὶ τὸ ὅπλον, ἵνα μὴ ἀφαιέται ὁ σκῶλξ αὐτῶν.
 ἀναπλέξαντες δὲ εἰς τὸ ἀγκιστρον θῆρα ἢ εἰσφον,
 εἴτα μύποι εἰς τὸ τῷ ποταμοῦ ὕδωρ μετῴσιν. ἔχον-
 ται δὲ αὐτοὶ τῷ ὅπλῳ καὶ τριάκοντα, καὶ ἕκα-
 στος ἀκρόντιον τε σιγηκύνωται, καὶ μάχαιραν παρ-
 ῆρηται. καὶ περὶ αὐτῶν ζύλα δὲ τρεῖς, παρῆρει
 δύοι, κρανείας δὲ ὅτι τῶν, ἴσχυρᾷ ἄγαν. εἴτα
 περὶ σκεῆτα τὰ ἀγκιστρῶν, καὶ τὸ δέλεαρ κατα-
 πίνοντα, ὅν σκῶλξ ἀλκυοῖ. θῆρα δὲ δὲ πο-
 κτείνουσι, καὶ πρὸς πλὴν εἴλην κρεμῶσι τριάκοντα
 ἡμερῶν. λείβεται δὲ ὅτι αὐτῶν ἑλαῖον παχὺ εἰς ἀγ-
 γεία κρεμῶν. ἀφίησι δὲ ἕκαστον ζῶν εἰς κτύ-
 λας δέκα. τῷ τοι δὲ ὅτι ἑλαῖον βασιλεῖ τῷ Ἰνδῶν
 κημίξουσι, σιμῶν ὅτι βίλλοιτες. ἔχειν γὰρ αὐτῶν
 ἄλλον οὐδ' ὅσον ῥαμῖδα ἐφείπει. ἀχρεῖον δὲ ὅτι τὸ
 λαίπρον τῷ ζώου σκῶλξ. ἔχει δὲ θῆρα τὸ ἑλαῖον ἰ-
 σχμὸν ἐκείνην· ὅτι πᾶσι αὐτῶν σωρὸν καταπῆσαι
 τε καὶ εἰς ἀνδρακιδῶν ὁρέσαι τελήσεις, κτύλην ὅτι
 χέας τῷδε, ὅτι ἀφῆς, μὴ πρὸς τῶν ὑποχέας συ-
 ρὸς σπῆμα· εἰ δὲ κατὰ πῆσαι αὐτοὺς ἢ ζῶν,
 οὐ μὲν ὅτι χεῖς, τὸ δὲ περὶ χεῖρα ἐν τῷ ὕδατι. τῶν
 τῶν φασὶν ὅτι Περσῶν βασιλεῖα καὶ τὰς πόλεις ἀρεῖν,
 τὰς εἰς ἔχθρας πρὸς ἐλθούσας οἰ, καὶ μήτε κείνην,
 μήτε χελώνας, μήτε τὰς ἄλλας ἐλεπόλεις ἀνα-
 μύειν. ἐπὶ καταπῆσαι ἢ ἡρκεν. ἀγγεία γὰρ κρεμῶν ὅσον κτύλην ἕκαστον χωρεῖν,
 ἐμπλήσας αὐτῶν καὶ δὲ ποταμῶν, αὐτῶν εἰς τὰς πύλας σφειδῶν· ὅταν τε τύχη θυρίδων,
 τὰ μὲν ἀγγεία πρὸς ἀράττεται καὶ ἀπερράγη, καὶ τὸ ἑλαῖον κατὰ λῆσιν· καὶ τῶν θυρῶν πῶρ
 κατεχύθη, καὶ ἀσβεστοῖν ὅτι καὶ ὅπλα τῶν καὶ αὐτῶν μαχομένων, καὶ ἀπληστοῖν ὅτι ἴσχυον.

ut quodcunque animal iis corripuerint
 siue cicut siue ferum, facillime conte-
 rant. Interdiu ima in sede fluminis ver-
 satur, cano gaudens & latitans: noctu
 vero ad terram procedit, & in quod-
 cunque inciderit vel equum, vel bo-
 uem, vel asinum, conficit, atque in suas
 sedes trahit, & in flumen abstrusus, mē-
 bra omnia, excepto ventre, exedit. De
 die etiam si fame premitur, siue came-
 lus siue bos in ripa bibit, violentissimo
 impetu summa labra mordicus com-
 prehendit, & robusto tractu in aquam
 abreptum edit. Eius pellis duorum di-
 gitorum crassitudine est. Eiusmodi au-
 tem machinatione capitur: Hamum ro-
 bustum ad ferream catenam alligant,
 adiuncto etiam fune ex albo latoque li-
 no. Lanis autem & hamum & funem
 inuoluunt, ne à verme præmordeatur.
 Tum agnū aut hœdum ad illecebram
 in hamum implicant: deinde in fluuiū
 demittunt. Triginta viri, singuli cum ia-
 culo, loro inserto, & ense accincti ad fu-
 nem adstant. Adsunt & è corno fudes
 bene robustæ, si percutere sit necesse.
 deinde hamo captum trahunt, & ab-
 stradum interficiunt. Triginta dies ap-
 pensum ad solem sinunt, atque ex eo in
 fictilia vasa crassum oleum stillat. Sin-
 guli vermes quinque olei sextarios red-
 dunt, quod quidem ipsum regi Indo-
 rum apportant, vasis obsignatis. neque
 enim alii cuiquam vel guttam illius pos-
 sident licet. Corpus reliquum inutile.
 Huius ea est vis olei, ut sine ullo igne e-
 ius infusa hemina quemcunque ligno-
 rum aceruum comburat. Ac si vel ho-
 minem velis vel aliud animal exurere,
 primum ut hoc infuderis, funditus sta-
 tim deflagauerit. Eodem ipso Persæ-
 rum regem aiunt capere hostium vrbeis:
 neque arietes, neque testudines, alia-
 que bellica tormenta ad eas capiendas
 opus esse. nam cum fictilia vasa vnus
 heminz capacia eo impleta & obstru-
 cta in portas iaculatur, vasa quidem ad
 portas allisa rumpuntur, at oleum de-
 lapsum ignem circumfundit, ut restingui
 nō possit: & flamma insaturabilis cōbu-
 rit homines pugnantes pariter cū armis.

Restinguitur autem multa inutili congerie, qualis per terram & vicos conuer-
ritur, in eum iniecta. Hæc C T E S I A S
Cnidius.

*Apud Antigonum mirab. narrat.
cong. hist. CLXV.*

De paludibus Ctesiam narrare, esse
in India paludes, vnam quæ iniecta o-
mnia demittat: sicut & quæ in Sicilia &
Media, demto auro, ære & ferro. & si
quid obliquum incidat, rectum eiici:
mederi autem vitiligini albæ. aliam, in
qua statis diebus oleum supernatet.

*Ex Sotione ex iis quæ passim de fluminis,
fontibus & lacubus mirabi-
lia referuntur.*

Fons est apud Indos, qui natantes in
terram eiacularur quasi ab instrumen-
to: vt narrat C T E S I A S.

*Apud Strabonem lib. XVI rerum
geograph.*

C T E S I A M vero Cnidium obser-
uasse, fontem quendam esse, qui aquam
rubicundam, ac minio plenam in mare
emittat.

*Apud Antigonum mirab. nar-
rat. CLX.*

C T E S I A M scribere, in Aethiopia
fontem aquâ habere instar cinnabaris
rubentem, quæ pota væcordes red-
dat.

Ex eiusdem Sotionis.

C T E S I A S narrat in Aethiopia fon-
tem esse, colore cinnabari similem: bi-
bentes vero ex eo mente alienari, adeo vt & quæ clam perpetrarint eloquantur.

Plinius lib. XXXI, c. 2.

Sed ibi in potando necessarius modus, ne lymphatos agat, quod in Aethiopia accidero
his qui fonte rubro biberint C T E S I A S scribit.

Idem ibidem:

C T E S I A S tradit Siden vocari stagnum in Indis, in quo nihil innatet, omnia mergantur.

Idem lib. VII, cap. 2.

In multis autem montibus (Indiæ) genus hominū capitibus caninis, ferarū pellibus vela-

κινιζεται ὃ καὶ ἀφαιρίζεται πολλὰ φορὸν τε καὶ ἰαχὸν
ἔνι. λέγει ὁ Κνίδιος Κτησίας ταῦτα.

Περὶ τῷ Ἀντιγόνῳ, ἱστορ. πρῶτον βιβλίον.
ἱστορ. βιβλ. 1.

Περὶ τῶν λιμένων Κτησίας μὲν ἱστορεῖν λέγεται,
τῶν δὲ Ἰνδοῦ λιμένων, τὴν μὲν πρὸς αὐτὴν ἀφαιρί-
ναι καὶ ἀφαιρίζεσθαι, καὶ ὑπὲρ τὴν δὲ Σικελίαν καὶ
Μήδους, πλὴν χρυσίου καὶ σίδηρον καὶ χαλκόν. καὶ αὐ-
τὴν ἐμπύση πλάγιον, ὅρῳ ἐκβάλλειν ἰαῖσθαι δὲ
τὴν καλουμένην λυδίκην. τῇ δὲ ἑτέρα καὶ τὰς ἰ-
αζοῦσας ἡμέρας ἐπιπολεῖν ἔλαμον.

Ἐκ τῶν Σωτῶν καὶ ἀποράδων περὶ ποταμῶν καὶ κελυῶν
καὶ λιμνῶν πρῶτον βιβλίον.

Κρήνη δὲ Ἰνδοῦ, ἣ τοὺς κελυβεῖν τὰς ἐπὶ τῇ
γῆν ἐκβάλλει ὡς ἀπὸ ὀργάνου; ὡς ἱστορεῖ Κτη-
σίας.

20

Παρὰ τοῦ Στράβωνος ἐν τῷ 15
γεωγραφ.

Κτησίας ὃν Κνίδιον πηλὸν πορὶν ἐκδιδό-
ναι εἰς τὴν θαλάσσαν ἐρδύεις, καὶ μυλῶδες ὕδωρ.

Παρὰ τῷ Ἀντιγόνῳ ἱστορ. πρῶτον βιβλίον.

Κτησίας ὃ (λέγει) τὴν δὲ Αἰθιοπία δὲ μὲν ὕδωρ ἔ-
χον ἐρυθρὸν, ὡς αὐτὴν κινὰ βαρὶ τὰς δὲ ἀπὸ αὐτῆς
πίνοντες, πρῶτον βιβλίον γένεσθαι.

Πάλιν ἐκ τῶν Σωτῶν.

Κτησίας ὃ δὲ Αἰθιοπία κρήνην ἱστορεῖ τῶν χρυ-
ματι κινὰ βαρὶ τὰς δὲ πλῆσιν τὰς δὲ πίνοντες ἀπὸ
αὐτῆς, πρῶτον βιβλίον γένεσθαι, ὡς καὶ τὴν κρυφί-
ως πίνοντες ὁμολογεῖν.

1 Excerpt. Indic. c. 11. 2 forte id tradidit idem Callimachus Cyrenensis, ni fallor, à cuius περὶ Ἰνδοῦ ἀποκρί-
σεως fragmentum Antigonum decerpit. 3 A. Schott. Notis ad Excerpt. Ind. c. 30. ubi hac quoque habet, emendas inde hic non
4 supra. p. 10. Excerpt. Ind. c. 11. 5 ex Artemidoro de mari rubro tradit hac Strabo. 6 forte purissime ad c. 14. Indic. excerpto. conie-
ctat ibi A. Schottius.

ri, pro voce latratum edere, vnguibus armatum venatu & aucupio vesci. Horum supra centum viginti millia¹ fuisse prodente se, CTESIAS scribit: & in quadā gente Indiæ, feminas semel in vita parere, genitosq; confestim canescere². Item hominum genus, qui Monosceli vocarentur, singulis cruribus, mīræ pernicitatis ad saltum: eodēque³ Sciopodas vocari, quod in maiori æstu humi iacentes resupini, umbra se pedum protegant: non longe eos à Trogloditis abesse. Rursusque ab his occidentem versus quosdam sine ceruice, oculos in humeris habentes.

Ibidem:

CTESIAS gentem ex his quæ appellatur Pandoræ, in conuallibus sitā, annos ducentos viuere, in iuuenta candido capillo, qui in senectute nigrescat⁴. Contra alios quadragenos non excedere annos, iunctos Macrobiis, quorum femine semel pariant: idq; & Agatharchides tradit. Præterea locustis eos ali, & esse pernice.

Idem lib. XXXVII, cap. 2.

CTESIAS Indis flumen esse Hypobarum, quo vocabulo significetur omnia vasa ferre bona: fluere à septentrione in exortium Oceanū iuxta montem syluestrem arboribus electrum ferentibus. Arbores eas aphytaoras vocari, qua appellatione significetur prædulcis suauitas.

Λεκιανὸς ἐν τῷ ἀ' ἀληθῆς ἱστορίας λόγῳ.

Κτησίας ὁ Κτησιόχῃς, ὁ Κνίδιος, συνέγραψε περὶ τῶν Ἰνδῶν χώρας, καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς, ἀ μὴτε αὐτὸς εἶδε, μὴτε ἄλλος εἰπόντος ἤκουσεν.

Ἰωάννης ἐν τῷ ἀ' γεωγρ.

Θεόπομπος ὁ Ἰζομαλογαίτης φησας, ὅτι καὶ μύθους ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐρεῖ κρείττοι, ἢ ὡς Ἡρόδοτος, καὶ Κτησίας, καὶ Ἑλλανίχης, καὶ οἱ τὰ Ἰνδικὰ συγγράψαντες.

Ἰωάννης ὁ Τζετζης χιλ. ζ'. σίχ. χλ'.

Ὁ Σκύλαξ, ὃς ἀ' γεγράφει, καὶ ἔπειτα μυρία, Περὶ γε μονοφθαλμοῦ τε, καὶ τῶν ἐνοπκόντων.

Καὶ ἐκτεταμένῳ ἄλλων δὲ μυρίων θαυμάτων.

Ταῦτά φησι δὲ ὡς ἀληθῆ, μηδὲ τῶν ἐψευδόμενων.

Ἐγὼ τῇ ἀπειρίᾳ δὲ, ταῦτα ψευδῆ νομίζω.

Ὅτι δὲ εἰς τῶν ἀληθῶν, ἄλλοι φασὶ μύθοι,

Τοιαῦτα, καὶ χερότερα, θεάσασθαι ἐν βίᾳ.

Κτησίας, καὶ Ἰάμβουλος, Ἡσίγνωτος, Πηνίτης &c.

Lucianus lib. I. vera historia.

CTESIAS, Ctesiochi filius, Cnidius, conscripsit de Indorum regione, deque iis quæ apud illos sunt, ea quæ nec ipse vidit, nec ex vilius sermone audiuit.

Strabo lib. I. geograph.

Theopompus quidem, diserte proficitur se in historia fabulas narraturum rectius quā fecerint Herodotus, CTESIAS, Hellanicus, & Indicarum rerum scriptores.

Ioannes Tzetzes Chil. VII, vers. 638.

Stylaxiste (Caryandens) scribit & alia innumera, De Monophthalmis, atque Henorictontis, Et facietis aliis quoque compluribus spectris.

Hæc refert autem ut vera neque ut falsa. Ego autem per inexperientiam hæc falsa opinor.

Quod autem sint vera, alii dicunt innumeri,

Talia, atque absurdiora spectari in vita:

CTESIAS, & Iambulus, Hesigonius, Reginus &c.

Aeneas Platonius in Theophrasto, interprete Ambrosio Camaldulensi.

Huius vanitatis imitator Apollonius ille Cappadox postea fuit, dū de his, qui apud rudes erant sapientes, fabellas huiusmodi texeret, Græcisque referret, quod illi scilicet noscent, quinam aliquando fuissent. Bene sane nauiter ad eos testes confugit, qui extra orbem sunt. Sic tamen & ipse mendax conuincitur. Nam neque CTESIAS, qui de Indis plurima ac

¹ Excerpt. Indic. supra c. 20. ² Excerpt. Indic. c. 31. ³ Ctesia fragmentum extat apud Harpocrationem in σκιάποδις, quod tox addedit. ⁴ Excerpt. c. 31. ⁵ monstra hominum monstro in mendo cubant; atq; in auribus debebant. omnia itaque monstra & ueritate sunt (nisi & ueritate & recte) & Epoto cæcis in versione. Strabo l. xiii. ἀνοργιστὰς ὁ πῶν τὰ ἀπὸ ἡντοῦ, αἱ ἰσχυρὰ δὲ διὰ &c. ubi statim & Μονοφθαλμοῦς subiicit.

fabulosa conscripfit, vsquam has fabulas intexit, neque Arrianus, qui Alexandri historiam verius quam fabulosius scribit, vllam huius dogmatis mentionem facit, cum Brachmanum & Alexandri congressionem diligenter exequatur¹.

Gellius lib. IX. Noct. Attic. cap. 4.

Cum è Græcia in Italiam rediremus, & Brundisium iremus, egressique è navi in terrâ in portu illo incluto spatiaremur, quem Q. Ennius remotiore paulum sed admodum scito vocabulo *præpetem* appellavit: fascēs librorum venalium expositos vidimus. atque ego auide statim pergo ad libros. erant autem isti omnes libri Græci miraculorum fabularumq; plenī; res inauditæ, incredulæ; scriptores veteres non parvæ auctoritatis, Aristæas Proconnesius & Isigonus Nicæensis & Ctesias & Onesicritus & Polystephanus & Hegesias. ipsa autem volumina ex diutino situ squallebant, & habitu ad spectuque tætro erant. accessi tamen percunctatusq; pretium sum: &, adductus mira atque insperata vilitate, libros plurimos ære paucō emo; eosq; omnis duabus proximis noctibus cursim transeo: atq; in legendo carpi exinde quædam & notavi mirabilia & scriptoribus fere nostris intentata; *Græc. quæ ibidem qui vult, legat: nos pauca quæ ad Indica spectant, subiiciemus inde, ista scilicet:*

Item esse in montibus terræ Indiæ homines caninis capitibus & latrantibus; eosq; vesci auium & ferarum venatibus: atque esse item alia apud ultimas orientis terras miracula homines, qui monocoli appellantur, singulis cruribus saltuatim currentes viucissimæ pernicitatis: quosdam etiam esse nullis ceruicibus, oculos in humeris habentes. iam vero hoc egreditur omnem modum admirationis, quod idem illi scriptores gentem esse aiunt, apud extrema Indiæ, corporibus hirtis & auium ritu plumantibus nullo cibatu vescētem, sed spiritu florum naribus hausto victitantem: Pygmæos quoque haud longe ab his nasci, quorum qui longissimi sint, non longiores esse, quam pedes duo & quadrantem. Hæc atque alia istiusmodi plura legimus. sed, cum ea scriberemus, tenuit nos non idoneæ scripturæ tædium nihil ad ornandum iuvandumque vsum vitæ pertinentis. *Græc.*

E I V S D E M T O Y A Y T O Y C T E S I A E A L I A Q V A E K T H Σ I O Y A Λ Λ A T I

dam scripta, quorum fit
mentio.

τὰ συγγράμματα, ὧν μνήμην ποι-
οῦνται.

P E R I O D I.

Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ο Ι.

*Apud Scholiastem Apollonii in lib. II.
Argonaut.*

Περὶ τῶ σχολιαστῇ ἢ Ἀπολλωνίῳ εἰς τὸ β'
τῇ Ἀργοναυτ.

Meminit eius mōtis [Sacri] & C T E S I A S libro primo periodon.

Μέμνηται αὐτοῦ [Ἰερωῦ ὄρους] καὶ Κτησίας ἐν τῷ
α' περιόδου.

Item in antecessentibus.

Καὶ ἐν ταῖς προτέροις ὁ αὐτός.

Quod vero Amaranta montes sint Colchorum, exponit C T E S I A S in libro secundo.

Ὅτι δὲ Ἀμάραντα ὄρη ἔστι Κόλχων, ἰσχυρῶς
Κτησίας ἐν β'.

P E R I P L I, V E L P E R I P L V S A s i æ.

Π Ε Ρ Ι Π Λ Ο Ι, ἢ Π Ε Ρ Ι Π Λ Ο Υ Σ Ἀσίας.

Apud Stephanum in Ethnici:

Περὶ τῷ Στεφάνῳ ἐν ἔθνοσις.

Sigynus, vrbs Ægyptiorum, ut C T E S I A S primo periplus libro.

Σίγυνος, πόλις Αἰγυπτίων, ὡς Κτησίας ἐν
πρώτῳ περιπλῶν.

*Apud Harpocratonem in lexico, voce
Sciapodes.*

Περὶ τῷ Ἀρποκρατίωνι ἐν λεξικῷ ἐν
Σκιαποδῶν.

C T E S I A S in periplus Asiæ ait: Super

Κτησίας ἐν περιπλῶ Ἀσίας φησὶν, ὅτι ὑπὲρ δὲ

¹ Hæc descripta ex Aenon acceptimus à viro nob. & cl. M. Goldasto.

² Non addunt ex ævidis esse in illis scholiis: inde tamen, unde ἔστι αἰσχυρῶς, de promptum sufficit.

τῶν σκιάποδες ὄνομα. τὸς τε πόδας, ὡς περ οἱ χή-
νες ἔχουσιν κάρτα πλατείας. καὶ ὅταν θέρμῃ ᾖ, ὅτε ἴσται
αἰαπεδόντες, ἀραιεὶ τὰ σκέλη, σκιάζοντες τοῖς ποσίν.

ΠΕΡΙ ΟΡΩΝ, Εἰς ΜΗ' ΣΦΑΛ-
ΛΟΜΕΝΑ.

Περὰ τῷ Στράβωνι, λόγῳ περὶ νόσων.

Ὅρος ἐστὶ τῆς Μιθίας Τούθρας καλέμενον, ἔν-
θαται δὲ ἐν αὐτῇ λίθος αἰπιπάθης προσσημαζό-
μενος, ὃς καλλίστα ποῖς πρὸς ἀλφύς καὶ λέπρας, δι-
οῖς τελευτόμενος, καὶ τοῖς πάσχεσιν ἐπιτηδεύμενος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΙΑΝ ΦΟΡΩΝ.

Περὰ τῷ Ἀθηνάει Δειπνosoφ. Β'.

Κτησίας δὲ ἐν Καρμαίᾳ Φοσὶ γίνασθ' ἔλαμον ἁ-
καμήνιον, ὃ καλεῖται βασιλέα. ὃς καὶ καταλέγων ἐν ταῖς
ἐν τῇ καὶ τῇ Ἀσίᾳ Φόρων τρεῖς βιβλίῳ πάντα τὰ
τῆς βασιλείας τῆς σαυδοαζόμενα ἐπὶ τῷ δέφνον, οὔτε
περὶ τῶς μέμνηται, ἔτε ὅσους, ὁ μόνον δέξιν ὄν ἐστὶ τῇ
ἡδυσμάτων. ἀλλὰ μὲν ὅσους Δείνων ἐν τῇ Περσικῇ
παραγραμτεία. ὅσα Φοσὶ καὶ ἄλλας Ἀμμονιακοῖς
ἐπὶ Αἰγύπτῳ αἰαπεμπεδαὶ βασιλεῖς, καὶ ὕδωρ ἐν
τῇ Νείλῳ.

Περὰ τῷ αὐτῷ Δειπνosoφ. Γ'.

Ἀμύντας ἐν τοῖς σαθμοῖς, τῇ τῇ Ταπύρων ἐ-
θνος Φοσὶ ἔτω φίλοιον ἐστὶ, ὡς καὶ ἀλείμματι ἄλλο
μηδὲν καλεῖται ἢ τῷ οἴῳ. τα δὲ αὐτὰ ἱστορὶ καὶ Κτησίας
ἐν ταῖς ἐν τῇ καὶ τῇ Ἀσίᾳ Φόρων. ἐστὶ δὲ καὶ διχα-
σπῆτοις αὐτοῖς λέγει ἐστὶ.

*Sed fere oblitus fui loci adhuc apud Antigonum ἐν ἱστορίων τῶν σαυδοζων συναγωγῇ, ubi
tamen liquido quid scripserit Ctesias indicare tibi non possum. Postquam enim narravit
Cranone, urbe Thessalia, esse saltem duos cornos, nec unquam plures ibi visos, quibus interit-
cit de incolarū areo currū sacro, quo pulsato & deum precati impetrās pluuiam: tū ex Theo-
pompo addit, eos cornos tamdiu Cranone morari dum pullos educauerint, quibus tunc reli-
ctis ipsi abeant statim. Post quae ita ait, historia, ut signant, XVI.*

Καὶ ἐκ ἑκαταίοις καὶ ἐκ Πέρσας Κτησίας
ἱστορὶ τῶν ἀπλήσιον τι τέτοις. ἀλλὰ δὲ αὐτὸ πολλὰ
ψεύδεται, παρελείποντο τὸ ἐκλογμῷ. καὶ γὰρ ἐφαί-
νετο περὶ τῶν δῆς.

hos populus nomine Sciapodes. & habent pedes non aliter ac anseres admodum latos. quandoque calet, illi supini procidunt, & sublati crutibus, umbram sibi pedibus efficiunt.

DE MONTIBVS, SI TITV-
lus non fallit.

Apud Stobaeum, sermone de Morbo.

Est in Mysia mons, adpellatus Teuthras, in quo nascitur lapis Antipathes cognominatus, qui efficacissimus est aduersus vitiliginem & lepram, si vino conteratur, & ægtotis ita imponatur.

DE ASIATICIS TRIBVTIS.

Apud Athenaeum lib. II. Dipnosoph.

Ctesias autem Carmaniam oleum acanthinum producere, & eo regē uti, ait. Qui etiā in libro quem de Asiaticis tributis scripsit, cœnæ regiae apparatus describens, neque piperis neque acetii meminit, quod vinū inter condimenta est optimū. Ac ne Dino quidem, in Persicis scriptis: qui memorat alioqui & salem Ammoniacum & aquam Nili ad regem mitti.

Apud eundem lib. X.

Amyntas quoque, in libro qui σαθμοῖς inscribitur, Tapyrorū gentem ita vino deditam esse tradit, ut ne ad vngendum quidem alia re vlla quam vino utatur. Eadem autem & Ctesias commemorat in libro quem de Asiaticis tributis scripsit: qui & iustissimos esse illos tradit.

Narrat Ctesias aliquid huic historię adsimile, quod Ecbatanis & Persia fiat. Sed quia multa is mentitur, nos decerpere eam narrationem, cum monstrosa videatur, omisimus.

1 Opto scire Græce illos indices auctorum in Stobæo ad oram exstare: sed non nemo, credo, mecum alius. Latinius saltem hic exstat, Ctesiaz Cnidii lib. 2. de Montibus. quem inserim cum Brissonio sequuti sumus. 2 v. clariss. Casaubon. 2. Athen. 25. ubi inter alia, Oleum, aut acanthinum ex quo spicæ genere conficerent Carmani. tam incertum mihi, quam illud est certū, falli eos qui emendant Ctesiaz locum hunc, & scribunt, αἰαπεδόντες. ostendit que eodem modo hac Athenas ab Eustachio adferri. 3 Tapyrorum φιλόνειον & M. lianum commemorat, ut indicat Casaub. 10. Athen. 12.

INDEX EORVM QVÆ APVD HE- RODOTVM SVNT MEMORABILIA.

Monitus esse debes, mi lector, indicem hunc non ad paginas accommodatum esse, sed ad libros, & capita in quæ eos distribuimus, ad oram interioris paginae semper adiuncta. Prior itaque numerus Romanus libri index, alter barbaricus, capitulis. Hæc autem Homeri indicat. Nec hoc etiam ignorare debes, nos potius veritatem Græci textus sequutos esse, quam interpretem Latinum: ne nobis fraudi sit, si aliter in Latino contextu aliquam multa legantur, quàm in indicem adscriptissimus.

- A**
A, vrbs Phocensium, I, 46
(vrbs antea male Sabæ pro Abæ legebatur) & VIII, 114. ubi erat
 Apollinis delubrum locuples VIII, 33
 ibidem reddita oracula, Herodoti etiam ætate *ibidem*
Abantes, & **Evboæ** non minima portio I, 146
Abas ferebatur fuisse Hyperboreus IV, 36
 de eo & eius sagitta fabula *ibid.*
Abdera, orum, vrbs à Teis condita in Thracia. I, 138
 eam Xerxes præterit VII, 109
 cum Abderitis Xerxes hospitio tradidit
 & acinace aureo ac turremi auro intertexta eos donavit VIII, 120
Abrocomes & **Hyperanthes**, Darii filii, Xerxis fratres, super cadaver Leonidæ occumbunt VII, 224
Abrotychus, Atheniensis, filius I, 61
 speculator apud eundem VIII, 21
Abydos, vna v. b. in Hellesponto V, 117. VII, 31
 ponte à Xerxe iungitur VII, 34
Abdeni prætorum quoddam Xerxi extituerunt VII, 44
Acanthus vrbs VI, 44
Acanthus Medica veste donat Xerxes VII, 115
Acanthiorum mare VII, 22
Accensio lucernarum, festi nomen II, 62
 accipiter inter ammantes Ægyptii factas II, 65
 eum qui necaverit apud Ægyptios, siue volens, siue nolens, morte muldatur *ibid.*
 eas aves in urbem Butum asportant sepeliendos II, 67
 earum paria septem, omen sunt septem Perlis III, 76
Acephali populi IV, 191
 in pectoribus oculis habent *ibid.*
Aceratos, propheta in templo Delphico VIII, 37
Aces amnis III, 117
 vade oritur *ibid.*
Achæorum, qui Iones è sedibus suis exegerunt, partes duodecim I, 145
 ex illis terrestres copias Xerxi suppeditarunt VII, 185
 eorum in Achamantis posteros actio VII, 177
Achæz Cereris templum & orgia V, 61
Achæmenes, Darii filius, Xerxis ex utroque patre germanus III, 12. VII, 7. 97
 Ægypti præfex VII, 7
 Ægyptiacæ classis præfectus VII, 97
 bonum consilium Demarati inuenit VII, 236
 ab Inaro interfectus III, 12. VII, 7
Achæmenes alius, Cambyxis pater VII, 11
Achæmanidæ compellantur à Cambyse III, 65
 eorum tribus apud Palargadas I, 125
 ab iis reges Persidæ sunt oriundi *ib.*
Achelous fluvius II, 10. VII, 126
Acheron fluvius VIII, 47
Achilleum oppidum V, 94
Achilleus cursus, locus sic dictus IV, 55, 76
Acraphia vrbs VIII, 135
acinaces Martis, cui immolatur quotannis IV, 62
 acinacem in calicem vino & sanguine plenum tingunt Scythæ in fœdere ineundo IV, 70
 acinaces Persicus in Hellespontum abiectus à Xerxe VII, 54
Acisius Danaes pater VI, 53
Acrothoon vrbs VII, 22
 ex aculeis iaculorum ahenum factum IV, 81
Adicran, Libyæ rex, agro à Cyrenæis exutus, Aprie se dedit IV, 159
Adimantus Aristæ pater VII, 117
Adimantus Ocyri filius, Corinthiorum classis dux, fugam facere vult VIII, 5
 eius dictum in Themistoclem VIII, 59
 insolentia erga Themistoclem VIII, 61
 eius turpis fuga VIII, 94
Admetus Eumeli pater H, 2
Adraustus Phryx Midæ filius I, 35, 45
 fratris interemptor I, 35, 45
 à Cræso expiatus I, 35
 ei custodiam filii sui ad venationem exequens mandat Cræsus I, 41
 Cræsi filium transfodit, aprum volens transfigere I, 43
 sese super bustum Atyis transfodit I, 45
Adraustus, Talai filius, Sicyoniorum rex V, 67
 in Adraustum Clitthenis Sicyonii odiû V, 67
 ei honores & dies festi erepti, & Melanippotraditi V, 67
Adria à Phocensibus occupata I, 163
Adymachida Libyæ, Ægyptum versus IV, 168
 eorum mores, & vxorum *ibid.*
Æaces Sylofontis & Polycratis pater III, 139. VI, 13
Æaces, Sylofontis fil. Sami tyrannos, ab Aristagora exutus tyrannide VI, 13
 Samios ad defectionem à sociis sollicitat VI, 13
 Samum reductus VI, 45
Æacus & **Æacidæ** à classe Græcorum invocantur VIII, 64
Æacianum V, 89
Æacidæ ab Æginetis, Thebanis missi V, 80
Æacides Samius IV, 138
ædes Veneris in Cypro vnde extracta I, 105
ædes Minervæ VIII, 39
ædes Vulcani II, 110
ædes Protei, dicta Veneris hospitæ II, 112
ædes deorum & hominum lignæ IV, 108
ædes fulmine absumptæ IV, 79
 ædificii structura, in quo repositæ erant regie pecunie II, 121
 ædificio ex vrbe Elephantina afferendo triennium consumptum II, 175 & eius ex solido saxo, descriptio *ib.* & seq.
 ædificium Zamolxis subterraneum IV, 95
 ædificia humanis operibus maiora II, 148
Ægæ vrbs VII, 122
Ægæ vna ex partibus Achæorum I, 145
Ægæ ciuitas Æeolum I, 149
Ægæus mons, vnde Xerxes naualem pugnam spectabat VIII, 90
Ægesthorum pugna cum Spartanis duobus V, 46
Ægeum mare IV, 85
Ægeus Pandionis filius Lycum fratrem Athenis pellit I, 173
Ægeus, Ololyci fil. vnde **Ægidæ** IV, 149
Ægialeus, tribus, ab Ægialo Adrausti filio dicti V, 68
Ægialeus Pelægi VII, 93
Ægialus Adrausti filius V, 68
Ægicoreus Iouis filius V, 66
Ægidæ in Sparta ingens tribus à quo dicta IV, 149
Ægila, siue **Ægile**, locus ad quem Nafamones veniunt vt palmulas decerpant IV, 172, 182
Ægilea, Syreorum insula VI, 107
Ægina, (aliis Argiva) Aristodemi vxor VI, 52
Ægina & Thebe, sorores, filia Alopei V, 80
Æginez cur Samis infensi III, 59
 Samios vt mulctant *ib.*
 Epidauris quondam subditi V, 89
 eorum in Athenienses odiû principium V, 89
 terram & aquam Dario dant VI, 49
 vnde infensos habent Athenienses, & apud Spartam insimulantur *ib.*
 contraque eius rei auctores mittitur Cleomenes VI, 50
 primores ipsorum dantur obsides Atheniensibus VI, 73
 eorum cum Atheniensibus simultates V, 84
 vndeque ortæ V, 82, 83 & seq.
 ab iis illatæ Atheniensibus iniuriæ VI, 87
 auxilia rogantur à Thebanis contra Athenienses V, 80, 81
 ab iis statim repetitæ per Athenienses V, 84
 circa Æginetas & Athenienses acta *ib.* & seq.
 eorum legati contra Leutychidem, Spartam missi VI, 85
 eorum piaculum, maximum eis malorum causa VI, 91
 ab Atheniensibus navali proelio victi VI, 92
 præstantissimi in pugna navali contra Persam VIII, 93
 æneas stellas tres quæ super malum navis æreantur Delphis dedicarunt VIII, 122
 vnde iis diuitiarum principium IX, 79
 iis tumultus ipsorum rogatu structus, à quo, & cur, & quando IX, 84
Ægineticum bellum cum Atheniensibus VII, 144
Ægion vrbs Achæorum I, 145

I N D E X

Aegira urbs Aethiorum	I, 145	eorum superstitiones	II, 65	enigma Hirparchopet visionem dictum	V, 16
Aegrotilis, Aegium curtas	I, 149	& nominatum circa bestias quasdam	<i>ibidem</i>	enigma piscatorum	H, 39
Aegris Minerarum vnde	IV, 180	illis sacrificia sub Chætope interdicta	II, 124	Enybrum regio	VI, 47
Aegriopop.	III, 92	à Mycerino restituta	II, 129	Enus urbs	IV, 90. VII, 58
Egros potamos	IX, 118	eorum circa Ceterem & Rhampsin tūceremonia	II, 122	Eoles inuadit Cretasus	I, 20. eosque subegit
circa ægrotos Babyloniiorum lex	I, 197	deorum omnia ferè nomina ab his ad Græcos perueherunt	II, 50	Cyro se dedere voluit	I, 42
ægroti apud quosdam Indos deserti in deserto cubant	III, 180	duodecim deorum cognomina primi in vñ habuerunt	II, 4	Eoles & Iones hereditarii Cambysæ ferui	II, 1
apud quosdam Indos interficiuntur & comeduntur	III, 99	primi diuitas & simulacra & delubra statuerunt	<i>ibid.</i>	tributarii Dario	II, 1
super ægrotos qui ad aram sunt cinis sparsus in Deso.	IV, 35	quorum deorum nomina nesciant	II, 50	olym Polasgi vocati	VII, 15
Egyptus fluminis donum	II, 9	quorum deorum oracula babeant	II, 83	eorum sacra & pompobola	H, 37
Egypti seu Egyptiacæ regionis natura	<i>ib.</i>	dū aliquando eorum principatum obtinebant	II, 144	Eoles circa oram Iliadæ capti ab Hymæe	V, 12
eius longitudo	<i>ib.</i>	puerenda circumcidunt	II, 36. 104	Eolū in Xerxis classe arma	VII, 25
tota est palustris: vel, (ut Græcum verbum sonat) est palus	II, 4	cum feris vescuntur	II, 36	Eoles Sestum tenentes	IX, 114
AEgyptus est quam Nilus irrigat	II, 18	eorum victimæ	II, 41. 66	Eolice vnde decem civitates	I, 149
Africæ & Africæ terminus	II, 17	suum non aliunt	IV, 186	Eolice civitates insulares quinque	I, 151
Africæ finitima	II, 65. III, 91	quo tempore sues immolent & earam carne vescantur	II, 47. 48	Eolice & Ionicæ ditionis collatio	I, 149
vnde incipiat & qua pateat in eam ingressus	III, 5	eorum ablutiones post contactum suum	II, 47	Eol densū oppidum incensum	VIII, 39
in regiones (vel potius præfecturas, quæ nomen vocantur) diuisa	II, 164	qui Thebanæ provincie, ab obib. abstinent & capras immolant	II, 12	Eolus Athamantis pater	VII, 197
urbs habitari in camille & viginti	II, 17	contra faciunt AEgyptii Mendesiæ provincie	<i>ibid.</i> 46	æor apud Scythas virum significat	IV, 116
montis in Ciliciæ opposita est	II, 54	descriptio eorum qui sunt circa partem AEgypti frumentariam	II, 7	Eorpara, id est, venicidæ, Amazonas d. d. c. lingua Scythica	IV, 116
qualis sit qua parte Africam spectat	II, 8	eorum qui in paludibus sunt mores & instituta	II, 92. 93	æquitate iniquitas inuisa	I, 96
folias vnde tam multas habeat	II, 108	AEgyptiorum luctus & sepulture	II, 85. 86. 87	æti AEgyptiū nunquā immutatur	II, 77
propter quas inequtabilis & plaustris inhabilis effecta	<i>ibid.</i>	mos triplex in conuendiis cadaueribus	II, 86. 87. 88	æti mutatione existunt præcipit morbi	I, 77
æ AEgypti magnitudine Ionum sententia	II, 11. & Herodoti II, 17	eorum scripturæ & litterarum duplex vñs	II, 36	ætarium Atheniensium	VII, 144
plura mirabilia habet quam omnis alta regio	II, 35	eorum interpretes à quibus oriundū	II, 154	Ætrops Temeno hatus	VIII, 137
sub Amasi rege maxime beata	II, 177	eorum puerilinguam Græcam edocui	II, 154	Ætrops Philippi filius, Aicetæ pater	VII, 139
Ægypto minatur interitum Cambyses ciuitate decem annos natus	III, 3	Ægypti maxime salubri corpore obiectem qui est immutabilis	II, 77	Ætrops Echemi pater	IX, 28
cā potuntur Persæ	III, 7	purgant se singulis mensibus	<i>ibid.</i>	æ apud AEthiops omnium pretiosiss. & rarissimum	III, 13
Persæ tributaria	III, 91	eorum capita quam firma, & cur	III, 12	apud Scythas non est in vñ	IV, 71
Ægyptia sacra	II, 81	Ægyptii medici ceteris præstantiores	III, 129	eius copia apud Massagetas	I, 215
Ægypti cum Cyri familia cognationem sibi fingunt	III, 12	apud AEgyptios viri binas vestes habent, feminæ singulas	II, 96	pro ære aurum mercantur AEgiæti	IX, 79
pletaque omnia diuersa à ceteris hominibus constituti sunt instituta & iura, vñ cæ eorum & fluminis diuersa est natura	II, 35	vestes eorum lineæ quales	II, 91	æti alieni debitor mendacis obnoxius	I, 138
eorum instituta & iura	II, 35. 36. 37.	vn quæta	II, 94	æ alienum debere, apud Persas turpe est	I, 138
omnium hominum priores se arbitratii	II, 2	naues	II, 96	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
in septem hominum genera distributi	II, 164	eorum mysteria	II, 107. 171	æ alieno liberatur apud Spartam, id regis obitu, qui aut regi aut reipublicæ sit obstrictus	VI, 39. vi & 2. apud Persas
hominum sapientissimi	II, 160	eorum reges	II, 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.	10	
primi immortaliorem animarum affecerunt	II, 123	Ægyptii bellatores in magno contemptu Sethoni regi suo	II, 141	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
primi annum excozitarent, & menses duodecim distr. buerunt	II, 4	Ægyptii libertatem adepti duodecim sibi reges constituerunt	II, 147	æ alieno liberatur apud Spartam, id regis obitu, qui aut regi aut reipublicæ sit obstrictus	VI, 39. vi & 2. apud Persas
prodigiorum obseruantissimi	II, 82	Ægyptii a rege Aprie cui desierunt	IV, 159	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
diuinatione certis diebus vendicant	II, 83	eorū clades à Cyrenæia accepta	IV, 159	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
ignem animalis esse allerunt	III, 16	in fugam vertuntur à Persis	III, 11	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
suis moribus & institutis contenti	II, 78	monite multati à Cambysæ quū Apie celebrarent	III, 19	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
nec vili alia vi volunt	II, 91	à Cambyse subacti, à Persis desierunt	VII, 1	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
nihil à Græcis mutuati	II, 49	à Xerxe subacti de quo	VII, 7	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
eorum in Græcos desierunt	II, 13	ipsi & Phœnices commeatu sompotant exercitui Persico contra Græcos	VII, 25	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
quibus potissimum inter eos sine agricultura fruges proueniunt, vtque lacto semine in suarum sues immittant	II, 14	Ægyptius quidam vocalissimus	IV, 141	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
vitibus caent	II, 77	Ægyptio thorace in pugna vtuntur Persæ	I, 155	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
eorum vinum exordeo	<i>ibid.</i>	Ægyptiacum linum	II, 105	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
fabis abstinent	II, 37	Æneas vñs	VII, 123	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
eorum victus	<i>ibidem</i>	Æncidemus Pataici filius, satelles Hippocratis	VII, 154	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
eorum præcipui conuentus	II, 9	Æncidemus Theronis pater	VII, 165	æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
eorum cantileua	II, 79			æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
medici apud eos singulis morbis singuli	III, 84			æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
eorum sacra	II, 40			æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
eorum sacerdos	II, 17			æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116
est pontifex	II, 17			æti alieni debitor cadauer patris deponit apud AEgyptios	II, 116

IN HERODOTVM.

Aethiopia genitura nigra III, 101
Aethiopicus lapis II, 134
Aetolus Males Agastiz proci VI, 127
 germanus Titorum *ibid.*
 affines Medi & Persae similiter colunt *ibid.*
Africa termini II, 17
 deferta II, 32
 Africae superiora aetas semper obtinet II, 26 *vide* & Libya
Africus ventus pluuiosissimus II, 25
Agæus, Elei pater VI, 127
Agamemnon Pelopides VII, 159
 Orestis pater I, 67
Agarista, Clithenis filia Graecorum praestantissimo destinata VI, 126
 eius proci totius Graeciae praestantissimi iuvenes VI, 127
 nubis Megacli VI, 130
 eius liberi VI, 131
Agarista, Hippocratis ex Agarista nata filia VI, 131
 Xanthippo nupta VI, 131
 eius visum in somnis *ibid.*
 Periclis mater *ibid.*
Agasticles, vir Halicarnassens VI, 144
 legem Apollinis Triopii ausus violare *ib.*
Agathyrus IV, 12, 125
 eorum mores & instituta IV, 103
Agathyrus, Herculis filius IV, 101
Agenor Cilicis Phoenicis pater VII, 91
ager Caicus VI, 28
 Cretonicus, & Pzonius VII, 124
 Platæensis IX, 15
 Carystus IX, 104
agricultores contemptissimi apud Thracas V, 6
agricultura Aegyptiorum quibuscum nulla II, 14
Agessius Doriag filius VII, 204
Agessius Hippocratis fil. VIII, 131
Agetus, Alcides filius VI, 61
 uxorem suam amico Aristoni collocat dolo adactus VI, 62
 agger visui mirabilis à Nitocri aggestus II, 185
 agger Samiorum III, 60
Agæ Menaris pater VI, 65
Agauria Cceropis filiae templum VIII, 53
Aglaonachi turris IV, 164
Agora oppidi nomen VII, 58
Agrianes fluvius IV, 90
Agrianes pop. V, 16
Agylenses vel Agyllæi I, 67
 mala illis iniuncta propter Phocenses *ib.*
ahenum ex aculeis sagittarum factum in Scythia; cuiusque descriptio IV, 81
ahenum à Samiis factum ad exemplum crateris Argolici IV, 152
Aiax Telamonis fil. pro heroe habitus V, 66
 ab Homero celebratus H, 12
 à Graecorum classe inuocatur VIII, 64
 ab iis victoribus navis ad Salaminem ei reposita VII, 121
Aimnestus Spartiata, Mardonii interfectus IX, 63
 eius interitus cum trecentis aliis *ibid.*
Aimnestus Platæensis IX, 71
Alabanda urbs VIII, 136
Alabandenses in Caria VII, 195
Alalia à Phoenicibus condita I, 65
Alarodii III, 94
 cum Xerxe militantes VII, 79
 eorum armatura & dux *ibid.*
Alazeris Barceorum rex IV, 164
 eius interitus *ibid.*
Albæ columnæ, sic dictus locus V, 118
Albus murus Memphiticus III, 91
Album litus, ora sic dicta VII, 15
Alcæus, Herculis filius I, 97
Alcei poetæ fuga V, 95
 eius arma suspenderunt in Sigeo Athenienses *ibid.*
Alcemenes Telecli filius VII, 104
Alcetes pater Amyntæ VIII, 39
Alcibiades Cliniae pater VII, 17
Alcides Ageti pater VI, 6

Alcimachus Euphorbi pater VI, 101
Alcimus Mentoris pater H, 7
Alcinor & Chromius Argiui I, 82
Alcmæon Megacli filius VI, 125
 eius officium erga Lydos, & Croci in cum ob id munificentia *ibid.*
 quomodo se auro ridicule oneravit *ib.*
 eius domus inde diuitiz *ibid.*
 alia Croci in illum beneficia *ibid.*
 victor in Olympicis *ibid.*
 idem Megacli pater VII, 127
Alcmæonidæ obnoxii crimine piaculari I, 61
 profugi Athenis propter Pisistratum I, 64 & Pisistratidas V, 62
 ipsi Persas in Athenienses excitant necne VI, 121
 tyrannorum & tyrannidis hostes maximi *ibid.* 123
 chryseum ex composito Persis ostendunt necne VI, 125, 24
 eorum laus VI, 123
 per Graeciam quomodo celebres facti VI, 125, 126
Alcmæonides VI, 125
Alcmena mater Herculis II, 73, 145
Alcon Molossus è prociis Agastiz VI, 127
alex ludus à Lydis inuentus I, 94
alex lusuf Cereris & Rhamphini II, 122
Alex Mineræ templum I, 65 IX, 69
Alex filii VII, 130 IX, 57
Aleuada Thessaliae reges VII, 6
 eorum nuntii ad Xerxem missi ut succurrat contra Graecos *ib.*
 Thessalis iniunctis VII, 172
Alexander, Priami filius I, 3
 Helenæ raptor I, 3, II, 113
 eius cum Helena in Aegyptum aduentus &c. II, 13, 14 &c.
 ex Sparta triduo Ilium peruenit II, 117
Alexander Macedo, Amyntæ filius V, 19, VII, 173, VIII, 139
 eius genus VIII, 139
 vetusta origine Graecus V, 22 IX, 44
 Persarum insolentem libidinem in conuiuio viciatur V, 20
 eius prudentia V, 21
 in Olympia cursor primo proximus. V, 22
 Macedonum tyrannis quomodo ad eum peruenit VIII, 137
 Athenienses hortatur ad paciscendum cum Mardonio VIII, 140
 Atheniensibus Mardonii causam premit IX, 43, 44
 aurea eius apud Delphos statua VIII, 121
Alarchus fratricida IV, 160
 ab uxore fratris necatur *ibid.*
Alilat, eadem Atabibus quæ Vrania III, 8
Alitta, Venus dicta ab Arabiis I, 131
Alizones pop. IV, 52
Allesus Sidonii Tetrænesti pater VII, 98
 alluione fluminis agros decuratus, compensat Aegypti rex II, 109
 in Alopecis Atticæ bustum Anchimolii V, 63
Alpeni vicus VII, 176, 177, 229
Alpenus oppidum VII, 216
Alpheus & Maron Orisphantio geniti VII, 227
 eorum virtus ad Thermopylas *ib.*
Alpis fluvius IV, 49
Alyattes, Sadyattæ successor in regno Lydiae I, 16
 eius acta memoratu digna I, 16, 17, &c.
 quæ ratione Miletum obsidebat I, 17
 eius mortuus I, 19
 cum Thrahybulo pactioes init donaria ab eo Delphos missa I, 25
 eius obitus *ib.*
 eius sepulchrum quale; & à quibus constructum I, 93
 eius filius Pantalcon I, 92
 filia Ariana I, 74

Alysonii pop. III, 90
Amasis Aegypti rex I, 10
 ad eum se confert Solon I, 10
 eius cum Croeso foras I, 77
 eius res gestæ cum Apria, quem regno pepulit II, 162, 163, 169
 eius cum Cyrenæis amicitia II, 181
 eius res gestæ alia, solertia, contemptus, mores & ingenium II, 172, 173, 174
 eius opera magnifica II, 175, 176
 eius picturati thoraces III, 47
 eius litteræ ad Polycratem III, 46
 cum Polycrate ius hospitii soluit propter eius nimiam felicitatem III, 43
 Graecorum amator II, 178
 donaria in Graeciam ab eo missa II, 182
 primus Cyprum cepit & tributariam fecit II, 182
 contra eum Cambyses expeditio III, 1
 uxorem Cyrenæam ducit & quid ipsi acciderit II, 181
 Cambysen deludit, missa Apriz filia pro sua III, 1
 Cambyses contra eum expeditio III, 1
 eius obitus III, 10
 sepulchrum *ibid.*
 in eius cadaver Cambysæ contumelia III, 16
Amasis, vir Maraphius, dux Pers. contra Barceos IV, 167
 eius contra Barceos commentum dolosum IV, 161
 ob Cyrenen non direptam poenitentia ducitur IV, 203
Amathuntis obsidio V, 104, 105, 108 &c.
Amathusi V, 104
Amaxampeus fons IV, 52 locus etiam unde fuit, sic dictus *ibid.*
Amazones, Aeorata à Scythiis appellatæ IV, 110
 earum cum Graecis bellum *ibid.*
 earum cum Sauremaris bellum, quomodoque agnitæ sunt esse feminæ IV, 110, 111
 quomodo est Scythiis mixtæ IV, 113, 14
 viros suos Scythas à parentibus quomodo & quod abduxerint IV, 117, 118, 119
 linguam Scytharum ediscunt quum hi non possent illarum IV, 114
 in Amazonidas præclarum facinus Atheniensium IX, 27
Amestris, Otanis filia VII, 61
 Xerxis vxor VII, 61, 114
 eius amiculum IX, 108
 ciuitelitas in uxorem Mafistæ IX, 111
Amiantus Agastiz proci VI, 127
 amicus solers possessio pretiosissima V, 25
 amici casum flet Plammenitus, non liberorum, causamque reddit II, 14
 amiculum Sylofontis III, 139, 140
 amiculum Amestris IX, 108
Amilcar Hannonis filius VII, 165
 Carthaginensium rex & eius res gestæ & interitus VII, 165, 166, 167
 ipsi sacrificia instituta VII, 167
Amintas Palleneus, vit Atheniensis VII, 84
 Artemisia fugientem insequitur VIII, 93
 eius virtus & præstantia in pugna navalii *ibid.*
Aminocles Ctetinci fil. VII, 190
 è naufragio classis Persicæ diues efficitur *ibid.*
Amitres dux classis cum aliis à Xerxe relictus VIII, 130
Ammonis oraculum in Africa I, 46. II, 32
 eius origo II, 55
Ammon Iouem appellant Aegyptii II, 42
Ammonii populus IV, 181
 Aegyptiorum & Aethiopum coloni II, 42
 aduersus eos Cambyses expeditio infelix III, 25, 26
Ammoniorum rex Etearchus II, 38
Amompharetus Spartiata IX, 32, 53 &c.
 eius virtus IX, 70
Amomphareti sacerdotis sepulchrum apud Lacedæmonios IX, 84

INDEX

- amoribus puerum dediti Persæ & Græci I, 135
 amores quomodo tractent Caunii I, 172
 Amorgis Persarum ducis interitus V, 121
 Ampa vrbs VI, 20
 Ampelos promontorium Toronæum VII, 122
 Amphiarai oraculum I, 46. VIII, 134
 verax à Cræso repertum I, 49
 eique donaria à Cræso missa I, 52
 Amphiaræus, Amphilochoi pater III, 91
 Amphiarai delubrum VIII, 134
 Amphiarai expeditio in Thebas, carmen Homeri H, 9
 Amphicæa vrbs VIII, 33
 Amphicrates Samiorum rex III, 59
 Amphictyones II, 180
 epigrammatis & cippis ornantur Leonidem & alios ad Thermop. duces VII, 228
 eorum sedilia VII, 200
 templum quod nunc Delphis est quot talentis construendum locantur II, 180. V, 62
 Amphictyonis delubrum VII, 200
 Amphictionidis Cereris templum VII, 200
 Amphilochoi, Amphiarai filius III, 91
 colonia ab eo deducta *ib.*
 Amphilochoi & Calchas à Troia disiecti VII, 91
 Amphilytus Acarnan ariolus I, 62
 Amphimnestus proci Agariæ VI, 127
 Amphionis filia clauda V, 92
 Amphissa vrbs VIII, 32
 Amphitryon & Alcmena Herculis parentes II, 43
 Amphitryonis tripus V, 59
 Amyrgii Scythæ VII, 64
 Amyntas rex Aegypti II, 140
 pluribus malis Persas affecit III, 15
 Amyntas rex Maced. à Megabyzo poscitur aquam & terram V, 17
 eius prudentia circa Persas nuncios insolenter se gerentes V, 18, 19
 Alexandri pater VII, 173. VIII, 136, 139 vt & Gyge VIII, 136
 Alceæ filius VIII, 139
 Amyntas Bubaris fil. VIII, 136
 Amytheon, Melampodis pater II, 49
 Anacharsis sapiens IV, 46
 eius genus & dignitas apud reges Scytharum IV, 76
 per uigiliam matri deorū agit IV, 76
 eius de Græcis & Lacedæmoniis dictum IV, 77
 eius cades, & causæ huius IV, 76
 eum nouisse se negant Scythæ *ib.*
 Anacreon Teius familiaris Polycrati III, 121
 Anaphes, Otanis filius, dux Cissiorum in Xerxis exercitu VII, 62
 Anaphylia tribus IV, 99
 Anaxander Eurycratis fil. VII, 104
 Anaxandrides, Leontis filius, Spartæ rex I, 67. V, 39. VII, 204
 eius duæ vxores, altera iussu ephorum ducta, & liberi ex iis V, 39, 40, 41, 42
 Anaxandrides Theopōpi filius VIII, 131
 Anaua Phrygæ vrbs VII, 30
 Anaxilaus Archidami filius VIII, 131
 Anaxilaus Cretæ fil. VII, 165
 in matrimonium duxit Terilli filiam *ib.*
 Rhegi tyrannus VI, 23. VII, 167
 Scythus regis hostis, consilium dat Samiis Zanclem occupandi VI, 23
 Anchimolius, Asteris filius, ad pellendos Pisistratidas Sparta missus V, 63
 eius interitus *ib.*
 eius sepulcrum V, 63
 ancillarum opus maximum circa Alyatis sepulcrum I, 193
 ancora ferrea à Sophane gestari solita in prælio IX, 73
 Anderica, pagus Assyriæ I, 185
 Anderica regionis Cissia stathmus VI, 119
 Andreus Myronis pater VI, 126
 Andrit pecunias Themistocli dare negant VIII, 111
 Androbulus Timonis pater VII, 141
 Androcratis herois sanum IX, 25
 Andromeda Persæ vxor, Persem ex Persæo peperit VII, 61
 Cæphei filia *ib.* VII, 150
 Andromachus Theomestoris pater VIII, 85. IX, 89
 Androphagi IV, 18, 102, 106
 eorum mores & descriptio IV, 106
 eorum fuga IV, 125
 androsphinges II, 175
 Andrus V, 31
 à Græcis obfessa, cur VIII, 111
 Aneristus Sperthiei pater IV, 134
 Aneristus alius, Sperthiei filius IV, 137
 angarion Persæ quid appellent VIII, 98
 Angites flumen VII, 113
 Angrus fluius IV, 49
 anguis ingens arcis custos in templo ab Atheniensibus obseruatus VIII, 41
 anguilla sacra Aegyptiis II, 72
 animalia quæ ab hominibus comeduntur, feracia & fetuosa: quæ noxia sunt, parum fetuosa III, 107
 animalia in faxis primi sculpsérunt Aegyptii II, 4
 animalia quomodo in suis vestibus pingant qui Caucasum incolunt I, 203
 animal nullum interimunt Indi quidam III, 100
 animalia tam volucres quam quadrupedes, in India maiora quam aliis in locis III, 100 præter equos *ibid.*
 animam hominis immortalem & de corpore in corpus migrare primi dixerunt Aegyptii II, 123
 quod sibi quidam Græcorum vindicarunt *ibid.*
 annum primi Aegyptii compererunt & distinxerunt in menses II, 4
 anni humanæ vitæ LXX. I, 32
 anni vitæ Æthiopum, & Persarum III, 22, 23
 annorum XV millia à Dionysio ad Amasia regem numerant Aegyptii II, 145
 annulum signatorium gestant Babylonii singuli I, 105
 annulus Polycratis signatorius III, 41
 Anopæa, via & mons VII, 216
 antaxi, ceteræ ingentia sic dicta IV, 35
 Antagoras Hegetoridæ pater I, 275
 Antandrus ab Otane capta V, 26
 Antandrus Pelasgis VII, 142
 Anthela oppidum VII, 176, 210
 Anthemus Hippæ oblata V, 94
 Antylla vrbs II, 98
 in calcamenta datur vxoti eius qui in Aegypto regnat *ibid.*
 Antichares Elconius V, 43
 Anticyra vrbs VII, 108
 Antidorus Lemnius Græcus à Xerxe ad Græcos transfugit VIII, 11
 Antiochus, Tisamenius pater IX, 32
 Antiophemus & Rhodus VII, 153
 Antipater, Orgis filius, VII, 118
 Xerxianus vt excepit copias *ib.*
 Anylis rex Aegypti, successor Alychis, cæcus II, 147
 fugatur à Sabaco II, 137
 ubi interim latuerit & vt imperium suum recuperarit II, 140
 Anylis vrbs II, 137
 Anytia plaga II, 166
 Aorizus, Mafangis pater VII, 71
 Aparytæ pop. II, 91
 Apaturia festa I, 147. H, 29
 aper immanis Myforum deuastat operam I, 36
 apri in Libya nulli IV, 192
 apes loca trans Istrum an obtineant V, 10
 animal omnino frigoris intolerans *ib.*
 Aphetæ, loci nomen VII, 193
 Aphlystius Iuppiter VII, 197
 Aphidnæ Tyndaridis proci IX, 72
 Aphrodisias insula IV, 169
 Aphthitana plaga II, 166
 Aphytis vrbs VII, 122
 Apios vrbs II, 18
 Apia, Tellus dea Scythiæ IV, 59
 Apidanus fluius VII, 129, 196
 Apis Aegypti Deus, Græcis Epaphus II, 133. III, 27, 28
 eius descriptio, signa III, 28
 quū appareret, Aegyptiorū festū III, 28
 aula eius II, 153
 illus à Cambyse & vulneratus II, 29
 moritur eo vulnere *ib.*
 Apollo, Græcorum Deus I, 90
 præcipue à Cræso cultus I, 90
 inuocatus à Cræso, ignem pyræ extinguit I, 87
 enumerat sua in Cræso beneficia I, 91
 Apollo Iliacenus I, 92. VIII, 134
 eius templum V, 59. VIII, 134
 Apollo Triopius I, 144
 Apollinis oraculū apud Aegypti. II, 83
 Apollo, Ophiis apud Aegypti. seu Dionysii, & Iudis filius II, 156
 à Latona nutrice occultatus II, 156
 Apollo ad Metapontinos soles Italorum venit IV, 155
 Apollinis templum Buti II, 155, 156
 Apollinis templū à M. Iulius structū II, 78
 Apollinis delubrum apud Abas VIII, 33
 Apollinis Ptois sanum VIII, 135
 Apollinis fons IV, 158
 Apollo, Aegyptiacè Orus I, 56
 Scythicæ, Oecolysus IV, 59
 Apollinis simulacrum apud Laconiam in Thornace I, 62
 Apollinis arma sponte apparentia Delphis VIII, 37
 Apollo Sileni Marfyæ pellem ubi suspendit VII, 26
 Apollonia in Ponto Euxino IV, 90
 Apollonia quæ est in sinu Ionico IX, 91
 ubi sacrisolis oues IX, 92
 Apolloniates ager IX, 92
 Apollonophanes Bisaltis pater VI, 25
 apologetus Cyri ad Iones I, 141
 Apries Aegypti rex, Psammis filius, regnum longo tempore fortunatissimus II, 161
 res ab eo gestæ *ibid.*
 ab ea Aegyptii desceiscunt, rege electo Amasi II, 161, 162
 ab Amasi prælio victus, & viuis captus II, 169
 eius interitus & sepultura *ibid.*
 Apstinthi Thaces VII, 34
 Piesthoro indigenæ deo, Oeobazum immolant IX, 18
 aquæ sacrificant Persæ I, 31
 aqua quomodo importetur in arida Syria loca III, 6
 aquam in arida loca quomodo deportant per canalem Arabū rex III, 9
 aqua quædam adeo inualida vt nihil super eam inuolare possit, sed omni a vel ligno leuiora in profundum eant III, 23
 aqua fontana miræ apud Ammonios natura IV, 81 alia similis IV, 182
 aqua Stygis IV, 74 perque eam iusurandum *ibid.*
 aquimmaria Delphos à Cræso missa I, 51
 ara Delphis à Chus donata II, 135
 ara Apollinis ab Antica extrui iussa IV, 55
 ara Dianæ Orthosie IV, 87
 Iouis forensis V, 46
 ara ventis statuta in Thya VII, 178
 ra Herculis VII, 176
 aras non extruunt Persæ I, 31
 aras primi statuere Aegyptii II, 4
 aræ

IN HERODOTVM.

arx & delubra præterquam Marti in
 Scythia nulla IV, 59
 Arabiæ situs & qualis ea regio III, 107
 eius iucundissimus odor III, 112
 Arabiæ mons II, 8
 Arabiæ humus II, 12
 Arabes cum mulieribus suis vt miscen-
 tur I, 198
 maximè fidem seruant inter homines
 III, 8
 fœderis apud eos inuendi mos III, 8
 Dario immorigeri III, 88
 tributorum immunes III, 91
 Cambyſi aditum permiscere in Aegy-
 ptum III, 88
 millena talenta thuris Dario pendunt
 III, 89
 Arabum in exercitu Xerxis dux & ar-
 matura VII, 69
 camelis vehuntur in bello VII, 86
 Arabicus sinus II, 11. IV, 39
 Arctus Philippi pater VIII, 119
 Ararus fluuius IV, 49
 aratrum in Scythia cam regionem calitius
 demissum IV, 5
 Araxes fluuius I, 202
 eius accola *ibid.*
 contra foem orientem fuit IV, 40
 ponte iunctus a Cyro I, 205
 Arbalus Nerbali pater VII, 98
 arbores fructus odore perinde ac vinum,
 inebriantes I, 202
 arbores omnes in Thera præter vnam
 arda factæ IV, 151
 Arcades I, 146. II, 171. V, 49
 Arcadas inuafuri Lacedæmonii a Py-
 thia prohibentur I, 66
 Arcades glandiuori I, 66
 eos cõtra Spartam sollicitat Cleome-
 nes VI, 74
 Arceſilaus Batti filius rex Cyren. VI, 159
 Arceſilaus alius Batu ſciſciſ fil. IV, 160
 eius clades a Libybus accepta IV, 60
 interitus a fratre ſtrangulari *ibid.*
 Arceſilaus alius Batti claudi fil. IV, 162
 in Samum profugit IV, 162
 redux in patriam Cyrenem oraculi
 imminemor, eiusque crudelia faci-
 nora IV, 164
 Cambyſi Cyrenem tradidit tributariã
 IV, 165
 eius interitus IV, 164
 Archander, Donai gener, Phthii Achæi
 tius II, 98
 Archandri vrbs II, 97
 Archelai, tribules V, 68
 Archelaus Ageſilai filius VII, 204
 Archeſtratus Athenagoræ pater IX, 89
 architecti Eupalinus III, 60 Rhœcus *ib.*
 Mandrocles Samius IV, 87
 Archiæ & Lycopæ virtus ad Samũ III, 55
 Archias alius Archiæ Samii filius III, 55
 Archidamus Zeuxidami filius VI, 71
 Archidamus Anaxandridæ filius VII, 131
 Archidices nobilis meretricis fama per
 Græciam II, 135
 Archilochus Parius I, 11
 eius iambus trimeter *ibid.*
 arcus vtendi Scytharum artificio I, 73
 arcus ab Æthiope Perſarum regi-
 miffus III, 21, 30
 arcus Herculis IV, 10
 arcus ſemper intentus, rumpitur II, 173
 Ardyſ, Gygis filius, Sadyattæ pater, Sar-
 dium tyrannus, & eius geſta I, 15
 Areius pagus Athenienſium VIII, 52
 arena aurore III, 102
 arenæ cumuli Cambyſis exercitum
 obruunt III, 26
 Argadeus, Ioniſ filius V, 66
 Argæus Philippi pater VIII, 139
 Perdicæ filius *ibid.*
 Arganthonius Tatteſſi rex I, 61
 eius longæuitas *ibid.*
 eius cum Phocenſibus amicitia I, 163
 argentum apud Scythas non in vſu IV, 71

nec apud Maſſageras I, 215
 argentum Aryandicum IV, 166
 argenti ferax Lydia V, 49
 Argilus vrbs VII, 115
 Argiopius, loci nomen IX, 56
 Argippæi pop. qui eorum mōres, victus
 &c. IV, 23
 Argis & Opis virgines Hyperboreæ IV, 35
 earum hymni, ſepulcrum *ibid.*
 Argiua. *vide* Ægina
 Argonauis ædificata IV, 179
 Argō, primus Heraclidarũ, Sardii rex I, 7
 Argos olim Græciæ ciuitates omnes an-
 tecellens I, 1
 Argos viris deſolatum a ſeruis tenetur
 VI, 83
 Argos Perſis quàm amica VII, 150
 ab Homero celebratũ maximè H, 28
 Argi lucus a Cleomene incenſus VI, 80
 Argiurum regio I, 82
 Argui, mercede a Piſiſtrato conducti
 contra Athenienſes I, 61
 eorũ totidem cũ ccc Lacedæmoniis
 contentio de agro Thyrea I, 82
 Argiurum clades I, 82
 & eorum lex ideo tonſis capitis eſſe
 velle donec Thyreas recupera-
 rent, & mulieribus aurum gerere
 interdictum I, 82
 Argui mulica præſtantes inter Græ-
 cos III, 131
 Argui contra Athenienſes ab Ægine-
 tis acceſſuntur V, 66
 multũ indicunt Ægineſis, & reculan-
 tibus, auxilia negant VI, 92
 Argiurũ clades a Cleomene VI, 87, 79
 Argiurum ſerui res & magiſtratus,
 vbe eã clade afflicti ſuſcipiunt
 VI, 83, & a filiis eorũ poſt eie-
 cti, Tyrinthem obtinent *ibid.* eorũ
 quæque bellum diuturnum cum
 dominiſ *ibid.*
 Argiurum ſex millia a Lacedæmoni-
 is interempta VII, 148
 cum Lacedæmoniis paciſci volunt,
 VII, 148 ſed partem imperii a La-
 cedæmoniis poſcunt in bello Per-
 ſico *ibid.*
 oraculum conſulunt an auxilium cõ-
 tra Medos ſeſe debeant *ibid.*
 nuncii ab iis Suſa miſſi VII, 151
 Perſam in Græciam acceſſiſſe ſerun-
 tur VII, 152
 eorum cum Perſis affinitas VII, 150
 mittunt nuncium ad Mardoniu IX, 12
 Argui contra Thebas cum Polynice
 militantes IX, 27
 Argiæ feminæ a Phœnicibus raptæ I, 1
 Argiurum mulierum furor & inſania
 IX, 33
 Argonautarum poſteri Minyæ, a Lemno
 eiecti, a Lacedæmoniis recepti,
 & circa vtroſque acta IV, 145 &c.
 Ariantes rex Scytharum IV, 81
 Ariazus Gergis pater VII, 82
 Ariabignes, Darii filius, præfectus claſſi
 Xerxis VII, 97. VIII, 89 Xerxis
 frater VIII, 89 eius interitus *ibid.*
 Ariaramnis Perſæ interitus VIII, 90
 in arida loca aquam quomodo per cana-
 lem deportarit Arabum rex III, 9
 Aridius Nervalus dux in claſſe Xerxis
 VII, 98
 Aridolis Alabandenſiũ tyrannus VII, 195
 Ariena Alyattis filia I, 74
 Aſtyagi nubit fœderis cauſa ſeruandi
ibid.
 arietes Thebanis Ægyptiis ſacri II, 42
 Ariti pop. III, 93
 eorum in exercitu Xerxis armatura &
 dux VII, 65
 Ariti olim dicti Medi VII, 62
 arima Scythæ vnum vocant IV, 27
 Arimaſpi III, 116
 viri vnoculi III, 116. IV, 27
 qui & vbi III, 116. IV, 23

Arimaſpei verſus IV, 14
 Ariomardus, Artyphil germanus, Caſpi-
 orum dux VII, 67
 Ariomardus, Darii & Parmyſi filius VII, 78
 dux Moſchorum & Tibarenorum *ib.*
 Arion Methymneus, citharædus I, 23
 primus docuit dithyrambum *ib.*
 de delphino inſidente Arione I, 24
 eius donarium apud Tænarum I, 24
 Ariphron Xanthippi pater VI, 131, 136
 VIII, 131
 Aripithes rex Scytharum IV, 78
 eius interitus *ibid.*
 Arisba Methymneus ſubiecta I, 151
 Ariſtagoras Cumæus IV, 138
 Ariſtagoras Cyzicenus IV, 138
 Ariſtagoras, Molpagoræ filius, Hiſtizi
 gener, ac conſobrinus V, 30
 Mileti procurator *ibid.*
 a Naxius exulibus ſollicitatur ad eos
 reducendos *ibid.*
 rebellionis Ionicæ autor V, 36, 37
 circa eum & Naxius acta V, 33, 34
 maniſte a Dario deſicit V, 37
 iſonomiam inſtituit, & tyrannos e-
 uertit, quaſi ipſe alienus a tyran-
 nide V, 37, 38
 Spartam miſſus ad ſocietatem com-
 parandam V, 38 & eius cum Cle-
 omene acta V, 49, 50, 51
 Sparta ſuſtineat excedit V, 51
 Athenas venit, eoſque ad belli ſocieta-
 tem inducit V, 97
 Pæones ad defectionẽ ſollicitat V, 98
 expeditio eius contra Sardis V, 99,
 100. VII, 8
 turbis tantis commotis, conſilii ino-
 pia laborat V, 124
 eius interitus V, 126
 Ariſtagoras Heraclidis filius Cumæus
 captus V, 37 dimiſſus *ib.*
 Ariſtagoras Hegeliſtrati pater IX, 89
 Ariſteas Adimanti filius VII, 137
 Ariſteas Proconneſius, verſificator, Ca-
 ſtrobii filius IV, 13, 15 *ubi* de eius
 præſigiis.
 eius itatua IV, 15
 Ariſtides Lyſimachi filius. VIII, 79, 95
 Athenienſis, in exilium a populo eie-
 ctus VIII, 79
 Themistocli haud amicus VIII, 79
 ſimulatem miſſam facit pro bono cõ-
 muni patriæ *ibid.*
 vir optimus Athenienſium atque iu-
 ſtiſſimus *ibid.*
 nuncium aſſert Græcis, eos vndiq; ad
 Salaminẽ citæuēntos VIII, 79, 81
 Perſas multos interficit VIII, 95
 dux Athenienſiũ ad Platæas IX, 28
 Ariſtocrates, Caſambi pater VI, 73
 Ariſtocypſus, Soliorum rex VI, 113
 eius interitus *ibid.*
 Ariſtodemus rex Laced. IV, 147. VIII, 131
 eius interitus VI, 52
 Ariſtodemus Spartiata a Leonida re-
 miſſus emanet è prælio VII, 229, 230
 fugax dictus, & probro notatus VII, 231
 inſamiam in pugna ad Platæas deſet
 VII, 231. IX, 70. in qua occumbēs
 honore deſunctorum caret ob de-
 tractores IX, 70
 Ariſtodemus, Ariſtomachi filius VII, 204
 Ariſtodicus, Heraclidis filius, Cumæus I,
 158
 oraculum vt tentarit I, 159
 Ariſtogiton & Harmodius, Gephyrii,
 interfectores Hipparchi V, 55
 Ariſtolaidis filius Lyeurgus I, 59
 Ariſtomachus Cleodari filius VI, 52. VII,
 204. VIII, 131
 Ariſton Byzantius IV, 138
 Ariſton rex Spartæ I, 67. VI, 6
 circa eius vxores duas & tertiam acta
 VI, 61, 62, 63
 quo commento ab amico Ageto vxor-
 em abduxit VI, 62

INDEX

- eius dictum super filio nato Demarato VI, 63
 eius vxor ex heroe Astrobaco grauida VI, 69
 Aristonice Pythia VII, 140
 Aristonymus Clisthenis pater VI, 126
 Aristophantus, Cobonis pater VI, 65
 Aristophilides Tarctinorum rex III, 136
 Arizanti Medorum gens I, 101
 arma sacra sponte extra templū Delphicum apparent VIII, 37
 Armenii cum Xerxe militantes VII, 73
 eorum armatura & dux *ibid.*
 Armenii pecuarii I, 194. V. 49
 Armenus mons I, 72
 Arpoxais Targitai apud Scythas filius IV, 5
 ab eo oriundi Scythae IV, 6
 Arsames, (vel potius Arfaces) pater Hyastaspis I, 109. VII, 11
 Arsames Darii filius & Artystonē Cyni filius dux Arabū & Aethiopū VII, 69
 Arsames Darii filius, Vtiurum & Mycorum dux VII, 68
 artaba, mensura Persica I, 12
 Artabanus Hyastaspis filius, Darii frater, Xerxis pater IV, 83
 bellum contra Scythas Dario dissuadet IV, 23
 eius oratio qua Xerxi dissuadet bellū Græcis inferre VII, 10, 11
 ei mirū in solio regio somniū VII, 17, 18
 eius de Xerxis expeditione, & copiis cumq; Xerxe colloquium VII, 46
 47, 48 &c.
 Susa à Xerxe remissus, commissio regno VII, 52, 53
 Artabanus Artysti pater VII, 66
 Artabanus Bagafacis pater VII, 76
 Artabates Pharnazatis pater VII, 65
 Artabazus Pharnacis fil. Chorasmodorum & Parthorū dux VII, 66. VIII, 126
 cū Mardonio remanet in Europa *ibid.*
 Potidream obsidet VII, 127
 Olynthum capit VIII, 12
 ad Potidream maris aestu & restagnatione male affligitur VIII, 129
 dissuasor relinquendi in Græcia Mardonio & pugna contra Græcos à Mardonio suscipiendæ IX, 60, 65
 eius fuga, defuncto Mardonio IX, 65
 &c. &c.
 fuga quomodo per Thessaliā sit elapsus IX, 88
 Artace vrbs IV, 14. incensa VI, 3
 Artachzus Artysti fil. VII, 11
 Artachzus, Hotsaspis pater VII, 63
 Artachzus Artysti pater VII, 110
 Artachzus felle apud Acanthum faciendæ præfectus VII, 117
 eius statua *ibid.*
 interitus & funus *ibid.*
 ei sacrificant Acathii ex oraculo *ib.*
 Artachzus Artysti pater VII, 130
 Artæus Artachzi pater VII, 121
 Artæus Azanis pater VII, 66
 Artæi olim, qui Persæ VII, 61
 Artaphernes Darii frater, Sardibus præfectus V, 25, 30, 73
 sollicitatur ab Aristagora ad reducendos Naxiorum cives V, 131
 vna contra Ionas delectus imperator, resque gesta V, 23
 eius ad Aristagoram dictum VI, 1
 Artaphernes, Artaphernis filius, contra Athenas & Eretriā missus VI, 94
 idem Datis ad Marathonem collega, VII, 74
 dux Lydorum & Myforum in exercitu Xerxis *ibid.*
 Artaxerxes fil. Xerxis VII, 106 VII, 151
 quid nomen significet VI, 98
 Artayctes, Cherasinis fil. dux Macronū & Mosyncæcorum VII, 79
 Sesti præses *ibid.* & IX, 115
 eius facinorosa nefaria VII, 33, IX, 115
 obsidet Sesti IX, 115
 capitur à Græcis IX, 118
 suspenditur ab Atheniensibus VII, 33
 IX, 119
 Artayctes filius corā patre saxis obruit
 Artayntes Artachzi fil. dux classis à Xerxe rebellat VIII, 130 ei fuga IX, 101
 probis impetibus à Mafistē, cū stringit acinacem IX, 106
 Artaynta, Mafistæ filia, Dario filio à Xerxe collocata IX, 107
 eadē tamē amasia Xerxis IX, 107, 108
 Artaxæ, Persarum genus I, 115
 Artabares vir inter Medos clarus I, 114, 115, 116
 Artembares auus paternus Artayctæ IX, 121 instruit Persas qua oratione à Cyro petant meliorem regionem sibi eligere liceat *ibid.*
 Artemisia contra Græcos expeditionem sequuta VII, 99
 eius genus & animi præstantia, virilitas *ibid.*
 eius imperium *ibid.*
 eius naues post Sidonias illustriss. *ibid.*
 sententiæ inter socios optimæ *ibid.*
 consilium de non tentanda ad Salaminem pugna VIII, 8
 eius facinorosa pugna nauali VIII, 87, 88
 eam insequitur Amantius Palleneus, & vterueta VIII, 93
 præmium propositum ei qui viua cepisset, & quantum *ibid.*
 in consilium à Xerxe adhibita separatim VIII, 101, 102
 deducit liberos regios VIII, 103
 Artemisium IV, 35, VII, 117
 Artimpasa, Venus Scythice IV, 19
 Artiscus amnis IV, 92
 Artobazanes, Darii filius, cū Xerxe fratre de regno cōtendit frustra VII, 23
 Artocles Darii gener VII, 73
 Artontes, Bagæi pater III, 28
 Artontes, Mardonii filius IX, 83
 Artoxerxes quid significet VI, 98
 Artystus vir inter Persas eximius V, 108
 eius ipsius bellicosus V, 111
 Artystus filius Artabani VII, 66
 Artystus Artionardi germanus VII, 87
 Artysta Cyri filia III, 88, VII, 69
 a iura quid apud Egypt. II, 168
 Artystes Aeg. pti prætor eiusque interitus IV, 166
 Aryaticum argentum IV, 166
 Asbystæ vrbs IV, 170
 Asaton, Palastrinæ vrbs I, 105
 aschy, liquoris genus IV, 23
 Asia, Proæthei vxor IV, 45
 Asia magnitudo descripta qualis & quāta IV, 37, 38, 39, 40
 vnde nomen accepit IV, 45
 peruectigata à Dario IV, 44
 Lybia par, præter eam quæ ad solem orientem *ibid.*
 India tenus habitatur IV, 46
 Asia termini II, 17
 Asiam Persæ putant sibi necessitudinem coniunctam I, 4
 Asia superioris imperio quamdiu potuit Assyrii I, 95
 Asia subacta à Phraorte I, 102
 Asiæ imperiū amittunt Medi, eoq; Scythæ potiuntur I, 103, 105, idque quando Medi recuperantur I, 106
 Asiæ quedam planities III, 117
 Asias vrbs, Sardibus sic vocata IV, 45
 Asina ciuitas VIII, 73
 asini Armeniorum in nauigiis Babylonē commendant I, 194
 asini in Scythia nulli IV, 28, 29
 asinorum vocem & formam equi Scythici non ferunt IV, 29, asini cornibus præditi vbi IV, 191. asini nūquam bibentes vbi IV, 192
 asinarii cum matre Demarati concubitus falso sparsus VI, 68, 69
 Asius Cotyis filius IV, 45
 Asinach, quid II, 30
 Asonides natarchus VII, 181
 Asopii populus IX, 15
 Asopus amnis VI, 108, VII, 100. IX, 15, 20
 (IX, 119)
 Asopodorus Timandri filius IX, 68
 Aspathines à Persarū primoribus I, 1, 76
 in femore percussus à mago III, 78
 asphaltus Babylonica I, 79
 asphaltus vbi è puteo hauritur VI, 110
 Asia vrbs VII, 122
 Asseus, & Asseia Minerua I, 19
 Assyria II, 17 IV, 39, eius sitcitas I, 193
 oppida habet magna & celeberrima I, 178
 Assyrii à Græcis d. c. Syrii VII, 63 quando diu Asiæ superioris imperio potuit I, 95, ab his Medi deficiunt *ibid.* eosque subigunt I, 106 eorū belii cū Phraorte I, 102 cum Cyaxare I, 103
 eorū arma in exercitu Xerxis VII, 82
 eos aggredditur Cyrus I, 177 &c.
 Astacus Melampipi pater V, 67
 Aster, Anchimolii pater, V, 63
 Astrobaci herois conditorum VI, 69
 Astyages, Medorum rex I, 46, 73, 107
 auus maternus Cyri I, 34 acerbe imperat Medis I, 123 magos cruci figit I, 128 à Cyro bello victus & captus I, 75, 128 &c. Ariemam vxorem ducit I, 74, eius somnia I, 107, 108
 gesta cum filia Mādane *ibid.* Harpagus filii comedendū proponit I, 119
 Astyagis & Cræsi affinitas vnde I, 73
 Asychis rex Egyptiorum II, 136
 res ab eo gesta & pyramis eius *ibid.*
 asylum Herculis II, 114
 Atarbecis vrbs II, 41
 Atarnes vrbs VII, 42
 Atarnis regio VI, 128, 129
 Atarnes ager I, 160, VII, 106
 Atarnes flumens IV, 49
 Atarnes, Hyastaspis filius VII, 124
 Athamas Aoli filius inito cū Inone consilio, necē Phrixo machinatur VI, 197
 Athenades Trachinus VII, 213
 Athenagoras, legatus Samius IX, 89
 Athenæ, Ionicarum vrbum sola quondam insignis I, 143 laudat ab Homero H, 28
 oppressa tyranide à Pisistrato I, 59, 60
 tyranni de liberata V, 15, &c. 64, 65
 capta à Xerxe VIII, 51
 iterum à Mardonio & incensa IX, 313
 Athenarū arx occupata à Cleomene V, 2 incensa a Peris VII, 153
 Atheniensium origo vetustiss. VII, 161
 eorum diuersis temporib. diuersæ appellationes VIII, 44
 in Ionico genere præcellit I, 56 & Ionæ appellatæ. nolebant I, 113
 Ionibus auxiliatur aduersus Persas V, 97
 Iones ab illis deferuntur V, 103
 inter Græcos sapientia primi I, 60
 eorum prudentia in bello Xerxi VIII, 3. IX, 27
 eorum virtus in prælio IX, 70, 101
 laus, fortitudinis ad Marathonem VI, 112, 113, IX, 27
 Atheniens. trecentorum virtus IX, 21
 Athen. Græciæ liberatores; & regis repositores VII, 129
 nautici necessitate facti VII, 144
 eorum vires è nauibus quantæ VIII, 61
 Atheniens. leges à Solone cond. I, 29
 eorum vxores vxorem & liberos Lycide lapidib. obruerunt, post obrutum à suis maritis Lycidam IX, 5
 earum vestis mutatio V, 87
 Athē. vxores à Pelasgis captæ VII, 138
 Atheniensium prytaneum I, 146
 quando tribuū apud eos nomina fuerint immutata V, 69
 Atheniensium panegyries VI, 111
 nunquam solū mutauit I, 56, VII, 161
 eorum cum Mitylenæis pugna V, 24
 reditus metallici ex Latro VII, 144
 sub tyrannis infirmi V, 62, 21
 Græcorum præstantiss. I, 56
 periti in oppugnand. muris IX, 39
 Tegeatis præstantiores VIII, 127, 128
 cum Aeginetis gesta V, 48 &c. VI, 49
 &c. 87. VII, 145
 in Atheniens. & Aeginetarū præsidio manere

IN HERODOTYM.

mare contra Xerxem VII, 103
 Athenenses in pugna navali præstantiss. post a g. neras VIII, 93
 Græcorum præstantiss. pugna navali ad Eubœam VIII, 17
 eorum prælium cum finitiis apud Eleusinensia I, 33
 contra Peloponneses egrediuntur V, 74 &c.
 eorum contra Carystios bellum IX, 104
 Scythum obsident IX, 113
 urbem suâ deferunt bello contra Xerxem VIII, 44
 Sardis mittunt ad contrahendam cum Persis societatem, & Dario terrâ & aquam promittunt legati V, 73
 Sardis invadunt VII, 138
 apud Darium in simulati VI, 94 & contra eos expeditio sumpta VI, 4
 in Salaminê quomodo ualuerint IX, 6
 Atheniensium legatio Spartâ missa IX, 7
 Attica oppressa à Pisistrato I, 59
 Atticam quater ingressi Dares V, 76
 Atticæ magnam partem vastant Persæ VI, 101.
 Attica multo magis ad austrum vergit quam Lemnus VI, 139
 Attica regio non equitabilis IX, 13
 Attica gens. Pelasgica, in Hellenes transfens. lingua Pelasgorum perditur I, 57
 Atticus medicus I, 192 medicus farrinæ, non adicere vocab. Atticus VI, 17
 Atticarum mulierum cædes VI, 138
 Athos mons VI, 44 VII, 21
 eius descriptio VII, 22
 circa Athon iactura classis Persicæ VI, 44. 91 VII, 21
 effusus à Persarum copiis VII, 21. &c. 122
 Athres fluvius IV, 49
 Athribitana plaga II, 166
 Atlas fluvius IV, 49
 Atlas mons IV, 184
 eius descriptio ib.
 Atlantes homines innoctuari eorumque defensionem I, 184 unde dicti ibi.
 Atlantem mare I, 203
 Atossa, Cambyxis soror & Smerdis, eadê Cambyxis vxor & magi, post Darii III, 68, 68
 eius vultus in mamilla à Democede factum III, 133, 134
 potentia eius apud Darium VII, 3
 Attramyctum urbs VII, 44
 Attagetes, Itramitis filius VII, 67
 Attaginus Maræ nium cennitio, excipit Thebis IX, 15
 cum sibi dedi voluit Græci victores IX, 85 ipse profugit IX, 87
 Attica, vide p. Athenæ & Athenienses
 Atys Cressi filius, adolescens eximius I, 34, 35
 eius interitus I, 43
 Atys, Lydorum rex, Mantis regis filius, Lydi & Tyrrheni pater I, 7, 94. VII, 74
 Avcharæ Scytharum genus IV, 6
 Avras & Atlas fluvii ex Hami iugis fluentes IV, 49
 auri maiorem partem quomodo Indi sibi comparent à formicis III, 102, 103, 104, 105
 auri magna copia in septentrionalibus Europæ plagis III, 116
 auriamenta à Tmolos I, 93
 auriamenta à quodam lacu ut virgines à limbo extrahant IV, 15
 aurum inmensa vis à Gygæ Delphis dicata, quod inde denominatur Gygæum I, 14
 ex auro & argento ubi primum percussu sunt I, 94
 auri creber usus, in armis & ornatu & quorum apud Massagetas I, 115
 auro & argento constrati lecti, tentoriaque, referta in exercitu Pers. Maræ duxi IX, 72

auro oneratus Alcæon VI, 115
 aurum sacrum Scytharum IV, 7
 auro metes vt commutant Carthaginenses cum Libybus IV, 196
 aurum vili mercantur Ægnetæ à feris Laced. IX, 9
 auri thesaurissimus regum Pers. III, 96
 aureus tr. pes apud Delphos IX, 80
 aurea phiala in balneo Herculis IV, 10
 aurei crateres & phialæ, & alia vasa potoria &c. Persarum in exercitu Mardonii X, 9
 aurea pocula oblata sibi Cleomenes recusat accipere III, 148
 aureum aratrum, iugum, securis, & phiala, czlo delapsa in Scythiam IV, 5
 aureæ compedes Democedi donatæ III, 130
 autem compedes apud Æthiopes III, 13
 aurea metallum IX, 74
 aurea platanus acvitis VII, 27
 atrofa arena, quæ a formicis egeritur III, 102
 aures hominibus magis incredulæ quam oculi I, 8
 aures ignominie causæ præcisæ II, 162 III, 69, 118
 aures sibi præcidit Zopyrus III, 134
 in auribus animum habitare VII, 39
 Avschizæ Libyes IV, 171
 Avies IV, 180
 aratores IV, 191
 auster pluviosissimus ventus II, 24
 Pyllos contra se bellantes arena obruit IV, 173
 Autefion Tisameni fil. IV, 147. VI, 52
 Autodocus Cleadis pater IX, 84
 Avtomolus qui II, 30
 Autonous & Phylacus herodes, eorumque fana VIII, 39
 Auxes & Dathæ simulacra V, 82, 83
 Axius fluvius VII, 123
 Azanes Artaxi fil. Sogdorum dux VII, 66
 Azinis, a Cyrenensis habitata IV, 165
 Azinios insula IV, 155
 Azotos, S. n. v. b. d. n. i. s. m. a. m. i. n. t. o. m. n. e. t. o. b. s. i. d. i. o. n. e. m. s. u. s. t. i. n. u. i. t. II, 177

Babylon urbs celebr. & validiss. Assyriae I, 178
 eius situs & magnitudo ibid.
 eius centum portæ I, 179
 vt extracta I, 179, 180, 181, &c. vbi eius descriptio.
 primo capta à Cyro I, 193
 eius potentia, quæ certam Asie partem æquat I, 194
 eius principatus sine Sacerapia lege maxima I, 91
 secundo capta à Dario post diuturnam obsidionem III, 158
 eius muri & portæ delectæ III, 159
 Babyloniorum leges I, 196 197 198
 eorum amicitia & cultus I, 195
 eorum navigia I, 194
 sepulchra & luctus funebres I, 198
 cum mulieribus fordes miscendi mos I, 199
 eorum tres tribus nullo alio nisi piscibus victitant I, 200
 à Babyloniciis Græci quæ acceperint II, 109
 eorum cura erga ægyptos I, 197
 eorum ablutio post totum I, 198
 eorum sedes cum Croeso initu I, 77
 eorum cum Cyro conflictus & fuga I, 190
 eorum rebellio sub Dario adque bellum apparatus II, 150 obsidentur diebus III, 151, &c.
 mulieres stragulant fere omnes neres frumentariam obsessorum abstant III, 151
 eorum tria millia patibulis affixa III, 159
 Babylonis reginæ dux insignes I, 184 185
 Babyloniarum virginum auctus I, 196
 Babylonice regionis feracitas I, 193
 Babylonieum talentum quid valeat III, 89
 Bactria. Egypt. Osima II, 44

eius festum sacra phalli I, 130. II, 48, 49
 Bacchanalia Scythæ cur improbet IV, 79
 bacchantium vox VIII, 65
 Bacchica & Orphica II, 81, IV, 79
 Bacchiadæ apud Corinthios V, 92
 Bacidis oraculum VIII, 20, 77, 96
 Bactrii in Xerxis exercitu militantes, & eorum dux & armatura VII, 64
 eorum equites ibid. 86
 Bactriana natio I, 153, III, 92
 Badres Pafirgades nauticis copiis dux contra Bactros IV, 107
 Badres Hytans filius, Cabeleum & Milyarum dux VII, 77
 Bagæus, Artontis filius, ad Orontem interimendum delectus III, 128
 Bagæus Mardonis pater VII, 80
 Bagafaces Artabani filius, dux Thracum VII, 76
 balteus Herculis, in extrema commissa habens phialam auream IV, 10
 barba proluxa nasces sacrifici seu aristotiz Mineturæ res ominosa I, 175, VIII, 104
 barbara gens minus dextra quam Græca, vel potius; minus dexteritatis habet I, 60
 barbaros potius quam Græcos in mortuum servare decere IX, 78
 barbarorum vociferatio in pugna IX, 58
 Barce oppid. III, 91
 eius origo & conditores IV, 108
 oblecta à Persis IV, 200
 Barcei Cambyxi se dedunt III, 13
 interficiunt Arcefilam IV, 104, 107
 circa eos & Persas acta IV, 201, 202
 subacti à Pheretima, Arcefilæ matre, misere tractati IV, 201, 203
 ad Darium transportati, vicum Bactrianæ regionis incolunt cni quoque; Barce nomen IV, 204
 Bares dux nauticus Pers. Cyrenen vult diripi, cui obstat Amasis IV, 203
 baris nauigii nomen II, 96
 Basilides Herodoti tuusdam pater VIII, 132
 bassaria, s. r. z. quædam IV, 192
 batrachomyomachia Homeri II, 24
 Battus Libya lingua rex IV, 158
 Battus rex, Polymnesti filius ex Phronima concubina IV, 159, 155
 eius vinum linguæ, IV, 155
 unde dictus sit Battus IV, 155 quot annos regnavit IV, 159
 Battus claudus, Arcefilæ successor IV, 161
 Battus tertius felix appellatus IV, 159
 Battiadæ inter ceteros Bactros cur non direpti IV, 203
 beatus ante obitum nemo appellandus I, 32
 beatus ex viuentibus nemo I, 86
 Beatorum insula, regio sic dicta III, 26
 beccos, panem Phryges vocant, eaq; prima vox à pueris edita in loco solo educatis II, 2
 bellariis multis vtuntur Persæ I, 133
 à bello & rapto vivere, pulchrum apud Thracas V, 6
 Belus Nini pater I, 7
 Belus Cephei pater VII, 67
 Belides portæ Babylonis III, 155, 158
 benemeriti de rege, Orofanz Persis dicti VIII, 85 honoresque consequuntur III, 154
 benemeriti seu benefici Spartiatarum I, 76
 Bermius mons VIII, 138
 Bessi vaticinantes VII, 111
 bestia apud Ægyptios sacra II, 65 &c.
 Bias Priæzus, I, 27
 eius saluberrimum consilium Ionibus datum I, 170
 Bias Melampodis frater IX, 33
 bibli olim de pellibus V, 18
 Bisaces, Apollonias filius, Abydenus VI, 25
 Bisalip regio VII, 115

INDEX

- Bisaleorum regis eximium facinus in
filios qui contra Græciam milita-
rant VIII, 126
Bisanthe urbs in Hellesponto V, 1, 137
Bistones pop. Thraciæ VII, 110
Bistonis lacus VII, 109
Bitonis & Cleobis historia I, 31
Bithyni à Cræso subacti I, 28
Bithyni, Thracæ in Asia dicti VII, 75
Borbeislacus (vel potius palus) VII, 129
Bœotia II, 49, V, 57
Bœoti ad Thermopylas VII, 102
OEnoe & Hyfias occupant V, 74
Chalcidenfibus auxiliantur contra
Athen. V, 77
sed infelicitet ib.
cum Medis vniuersi sentientes VIII,
34
eorum equitatus quantopere iuuerit
Mardonii milites fugientes IX, 67
Boges præfect. Eionis VII, 113
Xerxi fidelissimus VII, 107
in roguum se coniecit VII, 107
Bolbitinum ostium II, 7
Bolissus, loci nomen H, 23, 24
bonis hominibus viuere ut malos ha-
beant feruos VIII, 68
Boreas Atheniensium goner VII, 183
ab eis contra Xerxem inuocatus VII,
189
eius vxor Orithyia ibid.
eius delubrum ibidem
Borysthenes fluius IV, 45, 47
eius descriptio IV, 53
Borysthenis IV, 18, 19
eorum emporium IV, 17
boryes feræ ubi gignantur IV, 192
bonæ mares Aegyptii immolant, femi-
næ sacræ sunt II, 18, 41
bous immolandos ut explorent Aeg-
ypii II, 38
boum sepulture apud Aegyptios II,
41
bos lignea inaurata Mycerini filii se-
pulturæ II, 129
bos apud Cyrenæos etiam sacra pro-
pter Isidem IV, 186
bobus ubi cornua non succrescant
IV, 29
bous præpostere palcentes, cornua
inflexa antennis habentes IV, 192
bous agrestes prægrandibus corni-
bus VII, 126
Bosphorus Cimærius IV, 12, 100
Bosphorus Thracicus à Dario pōne iunctus
IV, 87, 85, 86, ubi eius descriptio
Bottæ populus VII, 185, VIII, 127
Bottæ terra siue Bottæensis ager VII,
123, 127
Branchidæ populus, ubi oraculum Apol-
linis I, 46, 42, 157
Brauron Atheniensium IV, 149, VI, 138
Briantica regio, ante Galaica VII, 108
Brongus fl. IV, 49
Brundisium urbs IV, 99
Bryges, qui postea dicti Phryges VII, 73
Brygi, populus VII, 87
bubali IV, 192
Bubares Persæ, Megabyzi filius V, 21,
VII, 21, VIII, 136
Bubastis urbs II, 59, 137, 156
Bubastis Aegyptiæ, Diana II, 137, 156
Bubastiana plaga II, 166
Bucolicum ostium Nili estiosum II, 17
Budii, Medorum gens I, 61
Budini populus IV, 21, 108
eorum mores etc. IV, 108
Bulis Spartiata, Nicolai filius VII,
134
offert se sponte ad Ta'thybii iram
placandam, vna cum Spentbie: &
eorum acta VII, 134, 135, 136, 137
Bura Achæzorū opp. I, 145
Burræ Medorum gens I, 61
Busris urbs II, 59, 61
Busritana plaga II, 165
Butus (vel potius Buto) urbs Aegypti, ubi
oraculum Latonæ II, 59, 63, 155
Byblefia I, 174
byblus Aegyptiorum eiusque descriptio
II, 92
Byzantium ab Ionibus subactum V, 103
Byzantium ab Otanecapti V, 166
C
Cabaes gens Libyæ IV, 171
Cabali, populus III, 90
Cabeles Meones, qui & Lafonii, cum
Xerxe militantes, & eorum armatura
& dux VII, 77
Cabirotum sacra II, 51
eorum templum Cambyfes profanæ
III, 37
Cadmus Agenoris fil. IV, 147, V, 59
Semeles pater II, 45
Theram appellit IV, 47
venit in Bœotiam II, 49
Cadmei I, 146
Pelagos eliciunt I, 56
Cadmei ab Argiuis eiekti V, 57, 61
in eos expeditio Atheniensium IX, 17
Cadmez litere V, 59
Cadmea quædam victoria Phocenibus
obtigit I, 106
Cadmus Cous, Scythi filius, homo ig-
nitæ amantiss. VII, 163, 164
Cadycis, magna Syriæ vel Palæstinae urbs
II, 159, III, 5
à Neco rege occupata ib.
urbs non minor quam Sardis III, 5
Caicus ager qui erat Myforum VI, 28
Caicus fluius VII, 42
Caira vestis V, 88
Calantia Indi III, 97 vide Callia-
calasiris vestis nomen II, 31
Calasiries Aegyptii pugnatrices II, 164,
IX, 1
soli arti militari operam dant, II, 166,
168 ubi et alia
Calasirium plage II, 166
Calchas VII, 91
caluorum ludus inuentus à Lydis I,
94
Callatebus urbs VII, 91
Callatæ, Indi parentibus veltuntur. III,
38 ut Cap. 97. vocantur Calantia
Calliæ Phœniippi filii odium in tyrannos
VI, 121
solus bona Pististrati Athenis eiekti
ausus emere ibi ubi alia de eodem
filii nuptiam dat ex Atheniensibus
quem quæque deligat VI, 122
Callias Eleus Lamiæorum vaticinus V,
44, 45
Callias Hipponici filius VII, 101
Calliades summum Athenis magistra-
tum gerit VIII, 51
Callicrates eiusque virtus & moribus li-
dictus IX, 71
eius sepulcrum apud Lacædæmonios
IX, 84
Callimachus Aphidneus polemarchus
VI, 109
eius virtus & interitus VI, 114
Callipidæ populus Scythiæ, idem & Gra-
coletyæ IV, 17
Callipolitani pop. VII, 154
Callista in ula IV, 147
calui populi ab ipso natali, itidemque
femine caluæ IV, 23
calui paucissimi apud Aegyptios, & cur
III, 14
caloiciem quid impediatur III, 12
Calydnei pop. VII, 99
Calyndentium nauis demersa VIII, 87
Calyndici montes I, 72
Camarina quondam Syracusanorum
VII, 154
euecta à Gelone VII, 156
Cambyfes, Cyri pater I, 46, 107, 112, 207
VII, 11
ei in matrimonium tradita filia Astya-
gis I, 107
Cambyfes rex Pers. Cyri & Cassandane
Pharnaspe genitæ filius I, 108 II, 117, 2
eius genus sibi vendicant Aegyptii
III, 2
regnum Cyri suscepit II, 1
eius in Aegyptios expeditio ib. & III,
1, 6. quidque eum præcipue mouerit
ad hanc expeditionem III, 1, 2, 3, 4
Agypto potitur I, 181 III, 7, 6
cum Arabum rege sedes init III, 7, 9
ei dedunt se Libyæ, Cyrenæac Bar-
cæ munera mittunt III, 13
triplex mouet bellum III, 17
exploratores mittit ad Aethiopas
III, 20
temeraria & infelix expeditio in Aethi-
opas III, 25
iubet Ammenios diripere & Iouis o-
raculum incendere III, 25
Cambyfis infania III, 25, 29, 30, 33,
34, 38
Apim Deum vulnerat lethaliter III,
29
fratrem occidi curas ex falso somnio
III, 30, 61
sororem, eandemque vxorem, inter-
ficat III, 31, 32
morbo sacro laborat ab ipsis natali-
bus III, 33
eius violentia, & inde scelera III,
34, 35
religionis derisor III, 37
eius fatum, & imprecationes in se
III, 64, 65
eius interitus III, 66
cur Dominus à Persis adpelletur III,
89
Cameirus ciuitas I, 144
cameli I, 80, III, 103, VII, 86
cameli Indorum ib.
id animal non solent inuadere leones
VII, 125
camelos piment equi I, 186
Camicus oppidum, eiusque obsessio
VII, 169, 170
caminus poemation Homeri H, 32
Campsa urbs VII, 123
canales coriacei miræ longitudinis III, 9
Canastrem promontorium VII, 122
Candaules Myrsi filius, Sardium tyran-
nus I, 7
Myrsius à Græcis cognominatus
vxorem suam conspici nudam à Gy-
ge vult I, 8, 9, 10
vxoris & Gygis consilio & dolo inte-
rimitur I, 12, 14
Candaules alius Damasthymi pater
VII, 98
Canes mons VII, 44
canes custodes domus H, 22
canes Indici I, 192
Canobus II, 97
Canobicum Nili ostium II, 17, 113, 119
caput nullam futuram habens IX, 182
è capitibus inimicorum calicorum po-
tant Sythæ IV, 65
capita animantium non degustant
Aegyptii II, 59
capita Aegyptiorum cur firma, Persa-
rum vero fragilia III, 16
Capita quercus, locus sic dictus, aliter,
Tria capita IX, 38
Cappadocæ fertilitas I, 73
Cappadocæ à Græcis Syri nominati I,
72, V, 49, VII, 72
Cappadocibus bellum infert Cræsus
I, 71
capras Mendefi cur non madent II, 42,
46
capri in honore apud Mendefios II,
46
capripedes homines IV, 25
capræ & bubali apud Libyas IV, 192
captiuorum immolatio apud Scythas
VI,

IN HERODOTVM.

IV, 62. & apud Tauros IV, 103
 Car fratres habuit Lydum & Mysum I, 171
 Caria, pars Ionie I, 142
 à Persis capitur VI, 25
 Cares olim Leleges, eorumque status antiquus I, 171
 eorum tria inuenta I, 171
 aiunt se aborigines I, 171
 à Cræso subacti I, 128
 subacti & ab Harpago I, 174
 quidam Ægyptum incolentes II, 61, 152, 154. III, 11
 eorum à Persis defectio & pugna V, 117, 118, 119, 120
 naues & armatura in Xerxis exercitu VII, 93
 Caricatum mulierum factum contra maritos I, 146
 Carius Iuppiter I, 171. V, 66
 Carcinis vrbs IV, 55, 99
 Cardamyla Laconica VIII, 73
 Cardia vrbs VI, 33. VII, 58. IX, 114
 Carina vrbs VII, 42
 Carinus Euzetii pater VII, 173
 Carnia festa VIII, 106
 Carpathium mare III, 45
 Carpis fluuius IV, 49
 Carthaginensium bellum cum Phoenicibus I, 168
 iis vult bellum inferre Cambyfes, sed omittit III, 17, 19
 colunt imaginem Amilcaris VII, 167
 Carystus opp. IV, 33 obfessa VI, 99
 Carystii se dedunt Persis VI, 9
 pecuniam dant Themistocli exigenti VIII, 112
 contra Athen. bellum gerunt IX, 104
 eorum ager vastatur VIII, 121
 Castambus, Aristocratis filius, Atheniensibus traditus ab Æginetis VI, 73
 casta vbi & quomodo nascatur & metatur III, 110
 Castus mons II, 6, 158. III, 5
 Castmen oppidum VII, 155
 Calpatyrus vrbs III, 102. IV, 44
 Caspii III, 92, 93
 eorum armatura in exercitu Xerxis VII, 67
 eorum equites VII, 86
 Caspium mare I, 202, 203
 Cassandane Cyri vxor, mater Cambyfis II, 1. III, 2
 Cassiteros, id est, flannum III, 115
 Cassiterides insula III, 115
 Cassalia loci nomen VIII, 39
 Casthanza vrbs VII, 183, 188
 Castor & Pollux Tyndaridæ II, 43
 excepti ab Euphorione domo VI, 127
 castores in quo lacu capiuntur IV, 109
 eorum testiculi morbis matricis auxiliantur *ibid.*
 Castra Tyrurum, locus sic dictus II, 112
 Castra, nomen loci Ionibus & Caribus ad habitandum in Ægypto dati II, 154
 Castrobis, Aristæ pater IV, 13
 Catadusi Ægypti, vel potius Catadopa II, 11
 Cataractes amnis Mæandro par VII, 24
 Catari & Traspies, Scytharum genus IV, 6
 Caucasus mons I, 203, 104. III, 97
 Caucōnes pop. I, 147. IV, 148
 Caunus ab Harpago capta I, 176
 ad Ionas deficit V, 103
 Cauni eorumque genus & mores I, 172
 Cayster fl. V, 100
 Cebreniorum origo H, 10
 Cecrops rex VIII, 44
 vnde Cecropidæ dicti Athenienses
 Ceiorum cœnaculum Delphis IV, 15
 Celæna vbi Mæandri fontes VII, 26
 Celænes socius Dorici V, 46
 Celæne populus I, 39

omnium extremi in Europa ad solis occasum IV, 49
 Centum appellata insula I, 151
 Ceos VIII, 76
 Cephænes olim, qui Persæ VII, 61
 Cepheus Andromedæ pater VII, 61, 150
 Cepheus Beli fil. VII, 61
 Cephissus Thææ pater VII, 178
 Cephissus amnis VIII, 33
 Cetaunius sinus I, 174
 Cercaforum vrbs II, 15, 17
 Cercopes Homerii H, 1
 Cercopon hedræ VII, 216
 Ceres, Ægyptiæ Isis II, 156
 cum Cerere alea ludis Rhampsinitus rex II, 122
 Ceres & Bacchus inferorum principes II, 123
 Cæteris templum in Scythia IV, 53
 Cæteris Eleusiniæ templum IX, 61, 96, 100. & lucus IX, 54
 Amphidionidis templum VII, 200
 Achæiæ templum & orgia VI, 62
 Ceres legiferæ sacra VI, 16
 Cæteris & Proserpinæ solennia VIII, 65
 cerui in Libya nulli IV, 192
 Chalcedonii cur cæci à Megabyzo dicti IV, 142 ab Otane capti V, 16
 Chalcidenses oram Atticā populantur V, 74 Olynthum obtinent VIII, 127
 illis opem ferunt Milesii V, 99
 Chalcidicum genus VII, 185
 Chaldæi VII, 63
 Chaldæi inter Assyrios VII, 63
 Chaldæi sacerdotes I, 181, 183
 Chalestra vrbs VII, 123
 Chalybes à Cræso subacti I, 128
 champsæ crocodili dicti II, 69
 Charadra oppidum VIII, 33
 Chæraxus, vir Mitylenæus, Sapphus frater II, 3. IV, 135
 Charilus EVnomi filius VIII, 111
 Charopinus Aristagoræ frater V, 99
 Chemmis insula, II, 156
 Chemmis oppidum grande Thebaicæ provincie II, 91
 Chemmitæ II, 91
 Chemmitana plaga II, 165
 Cheopes vel potius Cheops, rex Ægypti, Rhampsinitus successor II, 124
 eius gesta, pyramides II, 124, 125, 126
 Ephemrenis regis Ægypti tyrannis, & pyramis II, 127, 128
 Chæramis Persa VIII, 78
 Chæris Gortii pater VII, 98
 Chæris Onesili pater V, 104
 Chæronesi vrbs subactæ & euerse à Phœnicibus VI, 33
 Chæronesi tyrannus Miltiades VI, 34
 Chæronesus quæ est in Hellesponto, Atheniensitionis fuit VI, 140
 Chæronesus trachea, id est, aspera IV, 99
 Chæronitæ portas Sesti Atheniensibus aperiant IX, 117
 Chæronitatum primores in vincula cōiecti à Miltiade, & quo actu capti VI, 39
 Chidori fluuii aqua copiis Xerxis deficit VII, 127 eius origo VII, 24
 Chilei viri Tegearum consilium IX, 9
 Chilo vir Spartæ sapientiss. VII, 35
 eius consilium Hippocrati datum I, 59
 Chilo Demarmeni filius VI, 65
 Chius Ionum ciuitas I, 142. II, 78
 à Persis capta VI, 31
 Chii soli Milesiis contra Lydos opem ferunt I, 18
 Chiorum tyrannus Stratius VIII, 73
 eorum lingua I, 142
 vt Atarneum obtinuerint I, 160

eorum clades VI, 15, 16, 16 & prodigia quæ præcesserunt VI, 17
 Choaspes fluuius I, 188. J, 2
 eius aquam solam rex potat I, 188
 chœnix mensura VI, 57
 Chœreatæ (q. d. porcales) tribus Sicyonia V, 68
 Chœreatæ nomen loci VI, 101
 Chœrus Micynthi pater VII, 170
 Choralini populus III, 33
 eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 66
 Chromius Argivus I, 92
 Cicones gens Thraciæ VII, 59. 105, 110
 Cilices II, 28, 72. V, 49, 52
 eorum armatura VII, 51
 eorum tributum III, 90
 Cilicia II, 1, 14
 Ciliciæ præfectura IX, 108
 Cilix Agenoris filius, à quo dicti Cilices VII, 91
 Cilla, Æolum ciuitas I, 49
 Cimmerii I, 6, 15, 16, 103. IV, 5, 104
 Cimmerius Bosphorus IV, 12, 21, 100
 Cimmeria portoria IV, 105
 Cimmerii muri IV, 12
 Cimo Miltiadæ pater VI, 34, 35
 Cimon Stefagoræ pater V, 38
 Cimon, Miltiadis filius VII, 107 multa patri impositam exoluit VI, 36
 Cineas rex Thesal. V, 23
 cinnamomum vbi gignatur, & quomodo colligatur I, 111
 Cinyps fluuius IV, 75
 Cinyps tellus Libyæ fertilis, fluuii cognominis IV, 103
 circumcisio Ægyptiorum II, 36 & eorum quorundam populorum II, 104
 Cissii in exercitu Xerxis militantes VII, 62
 eorum dux & eorum armatura *ibidem*
 eorum equitatus VII, 86
 eorum tributum III, 71
 Cissia terra V, 49, 52
 Cissii portæ Babylonis III, 155, 158
 coitus in templis II, 4
 Cithæron s radices IX, 10, 15
 Cius Myfia capitur V, 12
 Cius fluuius IV, 49
 Claues Cypri, promontorium dictum V, 108
 Clazomæa Ionum ciuitas I, 142. II, 78
 hæc inuaditur ab Alyatte, qui cladem accipit I, 6
 capitur ab Artapherne & Otane V, 123
 eorum thesaurus I, 51
 Cleades Autodic filius IX, 84
 Cleanax Argivus H, 1, 2
 Cleander vates, genere Phigæus VI, 33
 Cleander & Euclides Hippocraus filii VII, 115
 Cleander Patærcus Gelæ tyrannus VII, 154
 Cleobis & Bitonis historia I, 31
 Cleodæus Hyllii filius VI, 52. VII, 204. VIII, 31
 Cleombrotus & Leonides gemini V, 41, 1. VIII, 71 Anaxandridæ filius *ib.* & IX, 10
 Cleomenes Anaxandridæ filius V, 41, 64. VII, 148
 inopæ mentis V, 48
 Sparæ rex creatus, non propter fortitudinem, sed propter genus V, 39
 aut non corrupti potest à Mæadrio, ideoque visorum iustis, audit III, 148
 discordia inter illum & Demaratum VI, 51, 61, 73, 74
 Clitthenem Athenis eicit V, 70, 72
 eius cum Anaxagora acta V, 49, 50, 51

INDEX

- inter Cleomenem & Argiosacta VI,
76,77,78,79,80
proficiscitur contra Pisistratidas V,
64
Achzum se esse ait, non Dorem V,
72
profugit Sparta & Arcadas sollicitat
contra Spartanos VI,74
aduersus Athenienses bellum gerit V,
74,75
ad infantiam redactus V,75,84
eius interitus V,48
Cleonz urbs VII,22
Cleonidus *vel potius* Cleodorus, Hylli
filius VII,204
Clinias Alcibiadis filius Atheniensium
præstantissimus in classe contra
Xerxem VIII,17
Clithenes, Sicyonis tyrannus VI,126
eius odium in Adrastum V,67
circa Clithenem & filiam Agaristam
ac procossacta VI,126,127,64
Clithenes Alcmonides Atheniensis
Sicyonii Clithenis nepos V,66,67,
VI,131
eius & Iliagoræ factiones V,66,69,
70
Clytiades Tisamenus IX,12
Cnidus ciuitas I,114,117,178
Cnidii Lacedæmoniorum coloni I,178
eorum cum Tarentinis amicitia III,
138
suam ditionem in insulæ formam per-
fodiendo tentant redigere I,174
& isthmum perfodere volentes quo-
modo impediti *ibid.*
Harpago se dedant I,174
Cyrenzoræ quod seruant IV,164
Cobo, Aristophanti filius VI,66
Codrus Atheniensium rex V,65,76
Codrus Nelei pater IX,96
Coryrorum & Ænyrorum locus prope
quem metalla Thasia VI,47
Coes Erxandri filius IV,97
Mitylenes tyrannidem à Dario acce-
pit V,11
captus ab Iatragora V,37
à Mitylenæis lapidibus interfectus V,
38
Colzus, Samiz naui gubernator IV,
112
Colaxais Targitai filius IV,4
ab eo oriundi Scythæ IV,6
trifarium filius constituit regnum IV,
7
Colchi I,104, II,104, III,97, IV,40
eorum armatura & dux in Xerxis ex-
ercitu VII,79
Colchicum linum Sardonicum dictum
II,105
Colias ora Atticæ VIII,96
collestes panis Ægypti I,77
Colophon Smyræ conditor I,164
Colophon Ionum ciuitas I,142, II,8
vi capta à Gyge I,14
Colophonii soli cur ex Ionibus ab Apa-
turiis festis arcentur I,147
Colophoniorum profugi, Smyrnæ
occupant I,110
Colossæ oppidum Phrygiæ VII,30
colossi II,110, 143, 153, 175, 176
colossi apud Ægyptios cuiusque pœni-
ficis II,143
columbæ Dodonæ nigræ II,55
columbas albas cur expellant Persæ I,
138
comam Lacedæmonii ex quo alant &
Argiui non I,82
comam vt Babylonii gerant I,195
comam vt alant & rondeat Macæ IV,
175
comam quomodo gestant Maxyes
IV,191
Combreæ urbs VII,123
comedunt in ylis Ægyptii, ventrem de-
mi exonerant II,35
Complatus fluuius VII,109
conchylia in montibus Ægypti II,12
conos pini fructus II,20
consultant Persæ inter pocula, & quid
derebus etiam maxime seriis, sed
ab iisdem sobriis confirmari o-
portet consilia quæ tum capta fue-
rint I,33
consulante bene maximum est lucrum
VII,10, 5, 4
Comadeflus fluuius IV,90
Comapal palus VIII,135
Corcyra à Corinthiis condita III,49
ei imperitat Periander III,52
Corcyra III,48, 49
eorum cum Corinthiis perpetua dis-
cordia III,49
interficiunt Periandri filium III,53
in bello Xerxiano astute neutrarum
partium VII,168
Corefus in agro Ephesio V,100
Corinthiorum tyranni Ection & Perian-
der filius V,92
Corinthii cœce aduersus Persam missi
VII,400
Corinthii minime contemptui habet
opifices II,167
Corinthiorum thesaurus I,50
eorum & Samiorum similitates II I,
48
eorum cum Corcyrae discordia III,
49
Corinthii Peloponneses cœca Athe-
nienses deserunt V,75
Corinthii naues numo vendunt Athe-
niensibus, dono dare lege pro-
hibiti VI,89
eorum fuga socios deferentium in bel-
lo Persico VIII,94
eorund. virtus IX,101
Corinthiæ mulieres vniuersæ exutæ à
Periandro & cur V,92
Corinthia vetus cui simillima est Do-
ris V,87
coronæ pecoribus vbi mature aut sero
nascuntur IV,29
Corobius quidam purpurarius IV,151
corona oleagina Olympiorum præmium
VIII,16
Coronæ Thebanorum vicini V,79
Corycium antrum VIII,36
Corydæus Anacyrensis VII,214
Corys Arabiæ flumen III,9
Cos ciuitas I,144
Cotys Asiæ pater IV,45
Cranapes, Mitrobatis filius, vna cū pa-
re ab Orecte cæsus III,126
Cranæ dicti Athenienses VIII,44
Crastis, & Crastia Minerua V,45
crater, qui Creso portabatur, interce-
ptus I,111, 7
crater in ostio Ponti, à Paulania dedi-
catus IV,81
crater Argolicus IV,152
crateres Lesbii IV,61
Crathis Ægarum fluuius perennis à quo
& Italicus ille vocatus est I,
145
Cremni, emporium paludis Mæotidis
IV,20
Creston urbs I,57
Crestonæi V,3
Crestoniata I,57
Crestonicæ ager VII,124
Cretomicæ terræ rex. *vide* Bisalceorum
rex
Creta vniuersa à barbaris habitata I,
173
Cretenses cur auxilium nō tulerint Græ-
cis contra Persam VII,167, 170,
171 *ubi alia* decorum migratio-
ne & fortuna.
Cretineus Amineolis pater VII,
190
Cretæ aut
Crinippus Terilli pater R,78
Crisus campus VII,149
crissas galeis imponere primi ostenderūt
Cares I,171
Critala in Cappadocia VII,26
Criteis Melanopi filia H,2
furtiuo concubitu prægnans H,2
parit Homerum H,3
nubit Phemio H,4
eius mors H,5
Criton Ithagenis pater H,1
Cretineus (*vel potius* Cretineus) Anaxi-
lai pater VII,165
Critobuli filia, Amasis vxor II,
181
Critobulus Toronæus VIII,127
Crisus Polycriti filius VI,40
circa eum & Cleomenem acta *ibi-
dem*
Atheniensibus traditus ab Æginetia
VI,73
Crisus Æginetæ, Polykriti pater VIII,
92
Croyzi Thraces IV,49
crocodili descriptio II,68, 69, 70
crocodili sacri II,69, 148
eorum sepulcra II,148
crocodili Libyæ IV,192
Crocodilorum urbs II,148
Crocus rex Lydorum eiusque genus I,
67, 92
Ephesios inuadit I,26
bonus vir, & religiosus, ac deorum cul-
tor I,87
cum Aslyage affinitas I,73
primus Græcos ad tributum penden-
dum adigit I,627
Iones & Eoles subegit I,27
cum Ionibus insularum hospitium co-
trahit I,27
per eum aucta Lydorum potentia I,
28, 29
eius cum Solone colloquium I,30, 31,
32, 33
eum deorum indignatio excipit I,
34
Gygis tritæ crimen luit I,91
eius somnium I,33
eius luctus super filio interfecto I,
44
Cyrum inuasurus oraculum consultit
varie I,46, 47 &c.
donaria & hostiæ ab eo consecrata &
iugulatæ I,50, 51 & V, 6
potentiss. Græcorum amicitiam petit
I,16, 69
eius expeditio contra Cyrum I, 73,
73
Halyn fl. traiecit I,75
Petræam expugnat I,76
pugna cum Cyro I,76
Sardis redit I,77, 78
vincitur à Cyro & obsideretur I,51
in obseruantia & amore a Cyro habe-
tur, qui eius consilii vtiutur I,88,
89, 90, 155, 156, 207
Pytho mittit compedes I,90, 91
alia eius in Græcia donaria I,92
fratrem Pantaleontem interfecit I,92
Cambysem desipientem admonet, &
vix mortem effugit III,36
alia sententia Cambysi approbata III,
34
eius munificentia in Alcmonem VI,
125
liberat Miltiadem VI,37
Sardibus capitis & ipse capitur, & vi-
uus ad Cyrum perducitur I,86
rogo impositus ab Apolline inuocato
seruatur, immissa pluvia I, 86,
87
Crosus filius mutus, quando vocem rupit
I,85
Cro-

IN HERODOTVM.

Crophi mons II, 28
Crotilia regio VII, 123
Crotoniataz, genere Achzi VIII, 47
 eorum cum Sybaris bellum V, 44,
 45
Crotonicenses, *vel potius* Crotoniataz me-
 dicodicti primi, secundi Cyrenzi
 III, 131
cubiti regii mensura I, 178
cubitum mensura II, 149
cubitus Aegyptius Samio par I, 168
culicem vis ingens apud Aegyptios pa-
 lustris & contra eos ab Aegyptiis
 excogitata II, 95
Cuma ciuitas Aeliaz I, 49. H, 1, 32
 vocata & Phrixonis I, 49. H, 38
 eius origo H, 32
 capitur a Persis V, 123
Cumazifine Cumani oraculum consultur
 dereddendo Paetia I, 157, 158,
 159
 Paetiam in Chium deportant I, 165
 tyrannum suum viuum dimittunt V,
 38
 sperant inepre Homerum H, 11, 13,
 14, 15
Cuphagoras Epizeli pater VI, 117
Cutium V, 113
Curientes, Argiuorum coloni V, 113
Curitropho sacra Sami, sunt a feminis
 H, 30
cursus sacer Iouis in Xerxis exercitu VII,
 55
 quomodo amissus VIII, 115
eurus Achilles loci nomen IV, 55
Cyanez insula, errabundè a Graecis exi-
 stimata VII, 85
Cyaxares, Iphraortis filius, Deiocis ne-
 pos, Medorum rex I, 3, 103
 eius res gestae I, 103, 104, 106
 in ira peracerbus I, 73
 eius interitus & anni regni I, 107
Cybeles templum, Sardibus copremeratū
 V, 102
Cybernica, Lycius VII, 98
Cydrapa, Anaxilai vxor, Terilli filia VII,
 115
Cyclades insulae V, 30
Cydonia in Creta condita a Samio III,
 114, 115
Cydra oppidum VII, 30
Cyllium Syracusanorum quondam serui,
 dominos eiciunt VII, 155
Cylon Atheniensis tyrannidis affectat
 compertus V, 71
Cynagirus, Euphorionis filius, nauem
 aduersariam prebensans, manu
 truncatur VI, 114
Cynethi populus I, 33
Cynetz Celtarum accola in vltimis Eu-
 ropae occidentalis plagis IV, 49
Cyneus Philagri pater VI, 101
Cynicus appellatus Zeuxidamus VI,
 71
Cyno, siue Spaco, Mitradataz, bubulci
 Astyagis vxor I, 110
 quomodo Cyrum seruauerit I, 112, 113
 Cyno, semper in ore Cyri I, 122
Cynoccephali populi IV, 191
 in Cynolarge Herculis templum VI, 116
Cyhosura VIII, 76
Cynthii gens VIII, 46
Cynurus, soli putantur Iones, Dore effe-
 cti VIII, 73
cypselus quid sit V, 92, 95
Cypselus, Eetionis filius I, 114. V, 92. VI,
 128
 vnde nomen hoc ei impositum V,
 92, 95
Corinthiorum tyrannus, vte contra-
 erat V, 92
Cypselus Miltiadaz pater VI, 35
Cypria carmina, Homeri non sunt II,
 118
Cyprus primum ab Amasi capta & tri-

butaria facta II, 182
Persis tributaria III, 91
Cypriorum lex I, 109
Cyprii se dedunt Cambyfi III, 19
 eorum bella & defectiones a Persis V,
 104, 105, 106, 106
 in seruitutem redacti V, 116
 eorum armatura VII, 90
 gentes variae *ibid.*
Cypri clauis, promontorium V, 108
Cyranis insula IV, 195
 lacus capicifer *ibid.*
Cyrene circumflua IV, 164
 Cyrenen, quam non diriperant quā
 esset occasio, frustra adoriuntur
 postea Persae IV, 203
Cyrenaicae regionis plagae tres mirae
 secunditatis IV, 199
Cyrenzi IV, 154, 155, 159, 169, 170
 Cambyfi se dedunt III, 13
 eorum & Aegyptiorum conflictus III,
 161. IV, 159
 agros Libyū vastant IV, 159
 cladem a Libybus accipiunt IV, 160
 eorum amicitia cum Samiis IV, 152
 oraculum consulunt IV, 161
 Cyrenzi medici, secundi sunt: vt Cro-
 toniataz, primi III, 131
 Cyrenaz feminae bonem superstitione
 obseruant IV, 186
Cyrmianz Thracae IV, 93
 apud Cyrum ciuitas a Phocensibus co-
 dita nomine Alalia I, 165
 apud Cyrum facta pugna Carystia IX,
 104
Cymii VII, 185
Cyrus pater Cambyfis Cyri patris I, 111
Cyrus Persa I, 120, VII, 11
 eius parentes, auus &c. I, 75, 91, 107,
 108, (ubi & eius natiuitas) III
 mulus oraculo I, 55, d. ctus, quia Se-
 mimesus & Semiperfa I, 92
 Harpago traditus interimendus, &
 quomodo seruatus I, 109, 110,
 114
 educatur ab vxore bubulci I, 113
 cur a cane educatus dicatur I, 122
 bubulci filius cognominatus I, 114
 regalis indoles vt enituit in puero I,
 114
 vt a materno auo Astyage agnitus fue-
 rit I, 116
 peruenit ad suos veros parentes I, 122
Cyrus laudatur III, 89. *ubi dicitur* pa-
 ter suis appellatus. Item III, 160
ubi dicitur de eo, cui comparari
 (vol potius, cui se comparare) nul-
 lus vnquam Persarum dignum se
 (vol rem se dignam) existimauit.
Videtur autem hac fuisse illorum
opinio ob ea praesertim qua dicuntur
de eius genitura, ob quam se exi-
 stimabat maius quiddam homine
 esse I, 104. & de eius felicitate *ibi-*
dem. Sic vero & I, 126. diuina
 quadam sorte genitum se dicit.
Cyrus qua prudentia dixerit, cum ali-
 bi, sum. X, vlt.
Cyri prudentia in alienandis animis
 Persarum a Medis I, 125, 126, 127.
 & in eo quod commentus est vt
 Persas ad rebellandum induce-
 ret I, 125 & tamen stultè Gyndi
 amni minatur I, 189
 omnem Asiam adeptus I, 130
 eius cum Croeso praelium I, 76, &c. vt
 se aduersus Croesum gesserit in
 iisdem vsq. 91. vt se gesserit contra
 rebellantes Lydos I, 154, &c.
 eius apologus ad Ionas I, 141
 Smerdi mago aures amputat III, 69
 bellum aduersus Labynitum, & Ba-
 bylonios, quorum urbem capit I,
 188, 189, 190. 191 bellum contra
 Tomyrin, Massagetarum reginā
 I, 105, 106, &c. in quo occumbit

I, 114 ubi narratur & quae alia cir-
ca mortui caput.
Cythera insula Argiuorum ditionis I,
 82
 eam conducibilis Lacedaemoniis ob-
 rui quam exare VII, 235
Cytissorus, Phrixo genitus VII, 197
 eius posterorum calamitas *ib.*
Cyzicum, vnum ex oppidis Chersonesi
 VI, 33
Cyziceni Oebari Persae se dedunt VI,
 33
Cyzicenorum festum in honorem ma-
 tris deum IV, 76

D

Dadice populus III, 91
 eorum in Xerxis exercitu dux &
 armatura VII, 66
Dadalum vestigat Minos VII, 170
Dai, Persarum genus I, 125 pecuari *ib.*
Damas Samyris fil. VI, 127
Damasthymus Candaulis filius, dux in
 classe Xerxis VII, 98
Damasthymus, Calyndensium rex
 VIII, 87
 demersus ab Artemisia *ibid.*
Damas Sicitanus VI, 127
Damiz & Auxez simulacra V, 82,
 83
Danae, Acrisii filia, Persei mater I 91. VI,
 13. VII, 150
Danaus & Lynceus Chemmitz II,
 91
Danaus Archandri socer II, 98
Danae filiae thesmophoria in Aegyptum
 afferunt II, 171
 templum Mineruz quod Lind est,
 extruxerunt filios Aegypti fugen-
 tes II, 182
Danae & Xuthi in Peloponnesum adue-
 tus VII, 94
Daphne Peusae II, 30
Daphnis Abydenus IV, 138
Dardanos vrbs V, 117. VII, 43
Dardanei I, 188
Dar ex populus III, 62
Darius rex, Hytaspis filius I, 183, 210. II,
 110. III, 70. VI, 28. VII, 1. VII,
 11
 & conuictus in magos fuit vnus III,
 70
Darius idem sonat quod & &c., id est,
 coercitor VI, 98
 eius vxores III, 88
Darii liberi III, 12. VII, 2, 64, 68, 69,
 72, 78, 87, 124. VIII, 89. IX,
 106
 de Darii futuro regno Cyri visio I, 209,
 210
 qua arte ad adipiscendum regnum v-
 sus III, 85, 86, 87
 eum Persae aiunt fuisse κακῶν (id est,
 infitorem) quoniam omnia quae
 sui habebat III, 89
Darii reditus & auri thesaurus III,
 95, 96
 statua eiusque sequestris III, 88
 pecuniarum spe frustratus sepulto
 Nitocridis aperto I, 187
 vnde Graeciae infensior redditus VII, 1
 eius expeditio in Scythas IV, 185, 186,
 &c.
Alia eius facta pra aliis memoratu di-
gna vide pag. II, 110. III, 88. IV, 44,
88, 135. V, 11, 12. VII, 174
item quadam eius dicta III, 160. IV, 143,
V, 105
 eius cum Indathyrso colloquium per
 quandam equitem IV, 116, 117
 eius oratio pro monarchia III, 82
 oratio eius ad priores Persarum de
 Otrecte interficiendo III, 127
 oratio ad Iones de ponte ad Istan cu-
 stodiendo IV, 98

INDEX

- Darius quondam Cambysis satellites III, 139
bene de se meritis remunerat III, 140, V, 1
laxato pede à Democede sanatur, & acta cum eo. III, 129, 130, 131 &c.
Babylonē obsidet, capit, & diruit portas murosque III, 150, 151, 152 &c.
Indos subegit III, 44
eius crudele factum IV, 14
à Macedonibus poscit terram & aqua V, 17, & à Græcis VI, 48. VII, 133
eius moneta ex auro puris. IV, 166
eius legati à Græcis in batathrum & puteum proiciuntur VII, 133
eius obitus VII, 4
Darius Xerxis filius Artayntam ducit IX, 107
Dascylus Gygis pater I, 8
Dascylium, præfectura VI, 33
Datis Medus contra Athenas missus à Dario VI, 94
reuocat Delios metu fugientes ipsum VI, 97
visionem in somnis videt VI, 118
eius filii VII, 88
Darus IX, 74
Dauliorum oppidum incensum VIII, 35
Daurises Darii gener V, 116
Daurises aduersus Cariam tendit V, 112
eius interitus V, 121
Decelea IX, 15
Decelus IX, 72
Decelensium circa Helenæ inuestigationem acta IX, 72
eorum in Sparta vectigalium immunitas & dignitas præsidendi *ibidem*
Decelensis tribus *ibidem*
decima redemptionis captiuorum conscripta V, 77
decimum quemque sorte comedunt inter se Cambysis milites fame adacti III, 25
Deioces, Phraortis fil. I, 16, 37, 56
vir sapiens & iuris dicundi peritus I, 50
ad tyrannidem Medorum quo commento peruenit I, 97, 98
rex Medorum declaratus I, 98
ab eo regnum obtinente acta, & quomodo seueritatem in exercenda iustitia exercuerit I, 98, 99, 100, 101
eius mors, & anni regni I, 102
Deiphonius Eueni filius Apolloniata IX, 91
Delphi I, 51
ad eos missa donaria à Gyge I, 14 Croeso I, 50, 51, 52
apud Delphos. primus quis munera posuerit I, 14
in numerum Delphorum adscribi volentibus perpetuum datum Lydis I, 54
Delphi oraculum pro se & Græcia consultant VII, 178
extreme formidantes Xerxem, urbem deserunt VIII, 37
barbatos à deo suo male affectos credunt VIII, 38
Delphicum oraculum, *in finis loci*
Delphicum templum sua sponte conflauit I, 50. II, 180
aliud Amphictyones trecentis talentis constituendum locarunt II, 180. & quinam conduxere V, 62
Delta Ægyptiorum II, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 179
solum Delta, Ægyptum esse aiunt Iones non recte II, 15
delubrum Iouis Carii I, 171, Iouis Olympii II, 7 Cereris IV, 53 Bæchi IV, 87, Amphiarai VIII, 134, Laii & Oedipodis IV, 149
in fano Latonæ admirabilissimum, ex vno factum lapide II, 152
delubra primi statuere Ægyptii II, 4
delubra à Persis incensa IV, 96. VIII, 144
Delus insula IV, 33, 34, 35
expiata à Pisistrato I, 64
Delus tremuit antea inconcussa VI, 98
Deliorum fuga ob Persas VI, 97
reuocati à Persis & nihil passi *ibidem*
Delium Thebanorum VI, 118
Demaratus Aristonis filius, rex Spartæ V, 75. VI, 63, &c.
de eius genere & procreatione varia circumferuntur VI, 63, &c.
89
matrem sciscitatur qui verus ipse patens VI, 68
Demarati, *id est*, à populo votis petiti, unde nomen impositum VI, 63
Cleomenem deserit in expeditione V, 75
eius cum Cleomene similitudines & odium VII, 51, 63, 64, &c.
fuga ipsius ad Persas VI, 70. VII, 3
eius elogium VI, 70
eius colloquia de rebus Græcorum cum Xerxe VII, 101, 102, 103, 104, 209, 238, 235, 236
eius ingenuitas per pugillares clam nunciandi ratio VII, 239
Demaritus V, 41. VI, 65
Democedes, Calliphōtis filius, medicus, quantus vir, eius fortuna, & in quanto honore habitus à Dario III, 124, 129, 130, 131, 132
quo actu è Persia in patriam rediit III, 132, 133, 134, &c.
democratiam laudat Otanes III, 80. VI, 41
Improbant Megabyzus & Darius III, 81, 82
eius incommoda III, 81
eam constituit in Græcia Mardonius V, 43
Democritus, vir illustris, & Naxiorum trierarchus VII, 46
Demonax à Mantineis, Cyrenæis missus reip. constituendæ IV, 161
Demonous Penthylis pater VII, 195
Demophilus Diadromei filius VII, 222
dens Hippiz tussi excussus euanescebat & quid hac re portentum VI, 107
dentes ex vno osse vniuersi, tam molares quam ceteri, in quadam maxilla IX, 81
de deposito nihil aliud cogitandum quam ut repetenti reddatur, quidque acciderit euidam depositum neganti VI, 86
Derusian. Persarum genus I, 125
Deriszi Thraciæ populus VII, 110
detractio res deterr. VII, 10, 57
Deucalion rex I, 56
deus eminentissima gaudet deprimere VII, 10, 55
deum tentare, idē quod facere VI, 86, 53
deus quod fieri vult, nemo effugiat IX, 16
deorum *in finis loci* I, 34. III, 40. VII, 10, 55
deorum acres vindictæ IV, ult. VIII, 106
deus ab Ægyptiis verberatur quidam II, 132
deorum ira in nepotes etiam extenditur VII, 137
duodecim deorum cognomina ab Ægyptiis Græci sunt mutuati II, 4
omnia fere deorum nomina ex Ægypto in Græciā peruenerunt II, 50
dii Arabum III, 8. Libyū, IV, 188, Scytharum IV, 59, Thracum V, 7
deos externos exigunt Caunii II, 172
Diacæle via quædam nominata VI, 103
Diactorides pater Eurydanes vxoris Leutychidis VI, 71
Diactorides Cranonius, vnus è procis Agaristæ VI, 129
Diadromeus Demophili pater VII, 221
Diana Ostris seu Dionysi filia II, 156
eam Cereris filiam unde fecerit Æschylus
Bubastis ab Ægyptiis dicta *ibidem* 137
Dianæ festum in Ægypto II, 137
aliud apud Braurionem VI, 138
Dianæ templum maxime memorabile apud Bubastin II, 137, 138
Dianæ templum Sami III, 48
Diana regia IV, 39
Dianæ Orthosiz ara IV, 87
Dianæ oraculum II, 83
Dianæ urbem suam donant Ephesii obfessi I, 26
Dicæa vrbs VII, 109
Dicæus, Theocydis filius, exul, apud Medos illustris VIII, 65
quædam sibi visa portenta narrat, Demaratum testem citans VIII, 65
dictyes, animal IV, 192
Dictynnes delubrum & à quibus structū III, 59
Dienecis Spartani virtus ad Thermopylas VII, 226
eius dictum *ibidem*
dies, repente nox factus I, 47, 103. VII, 37
certo die non egrediuntur Lacedæmonii ad bellum VI, 106
diei natalis obseruatio apud Ægyptios II, 42
diei in horas distributio à quibus facta II, 4
Dindymene mater I, 82
Dinomenes Gelonis pater VII, 140
Diomedis *in finis loci* II, 212
Dion vrbs VII, 26
Dionysiphanes, vir Ephesus IX, 83
Dionysius hocensis, classis Ionum dux eiusque ad Iones oratio VI, 11
res ab eo gestæ *ibidem* & seq.
post cladem Ionum quo deuenerit VI, 17
Dionysius, Apollinis & Dianæ pater II, 116
è Semele Cadmæ filia à Græcis putatur genitus, II, 145
educatus in cinnamomifera III, 111
ab Ioue iactus in femore II, 146
è deorum nouissimis apud Græcos non & apud Ægyptios II, 145
Ægyptiace Ostris dictus II, 144
Dionysii festum III, 97
Dionysii trieterica IV, 108
Dionysius & Vrania ab Arabibus inuocantur in scedere iacundo III, 8
Arabibus Vroalt dictus *ibidem*
Dioscouri VI, 127
eorum

IN HERODOTVM.

eorum nomen *Aegyptis* ignotum II, 50
 Dipzenſium proclium IX, 34
 dipodes, murum genus IV, 192
 Dithyrambus Harmatidei filius VII, 217
 dithyramborum autor quis fuerit I, 21
 diuinariorum *Aegyptiorum* II, 83; *Nafamonum* IV, 172; *Scytharum* IV, 67
 diuinitatis ſolers prudentia erga homines III, 108
 Doberes pop. *Pzonie* V, 16. VII, 113
 Dodona II, 52, 58
 Dodonum oraculum I, 46. II, 52, 55
 Dodonorum antiſtites II, 55
 Dodonzi IV, 33
 Dodonæ columbæ II, 55, 57
 dolia argentea Delphos à Cræſo miſſa I, 11
 Dolonci Thracæ VI, 34
 ab Abſinthii bello vexati *ibidem*
 oraculum conſulant *ibidem*
 Mitiadem regem creant VI, 35, 36
 Dolopes VII, 185
 domus ſubterraneæ *Æthiopum* III, 97
 domos non poſſident Indi nonnulli III, 100
 domeſtica mala Plammeniti maiora quàm ea deſlere poſſit II, 14
 domicilia ſubterranea pyramidis II, 148
 domicilia ex micis ſalis IV, 185
 domicilia è virgultis, & verſatilia; eleutiſcis ſuſpenſa IV, 190
 dona ad *Æthiopes* explorandi gratia miſſa II, 20
 dona Amafiſ Delphiſ data II, 180
 dona Græcorum *Aegyptum* incolentium ad templum Delphiſ inſtaurandum II, 180
 dona Democedi medico ab rege & vxoribus data III, 130
 dona quantum apud milites poſſint VII, 45
 dona ei qui primus muros Sardium aſcenderit pollicetur Cyrus I, 84
 donaria Alyattiſ Delphos miſſa I, 25
 donaria Cræſi varia I, 92
 donaria diuis data à Cræſo ex bonis aduerſarii I, 92
 donaria Delphos à Cræſo miſſa & rurfus alta I, 51, 52
 donaria Delphos à Gyge miſſa I, 14
 donarium Midæ Delphos miſſum, regis ſella I, 14
 donaria in templo Delphico VIII, 35
 donarium Lacedæmoniorum I, 51
 Amafiſ donaria II, 182
 Pheroniſ regis donaria II, 111
 donaria Rhodopiſ Delphos miſſa II, 135
 donarium Arioniſ apud Tanarum I, 25
 donaria è præda Perſica IX, 80
 Doreſ Euryanactiſ pater IX, 10
 Doreſ I, 144, 146
 Doreſ à Cræſo ſubacti I, 6, 28
 eorum migratio crebra I, 56
 Doreſ & Ioneſ ex inſulis egredientes in continenti ſedes ponunt I, 171
 eorum prima expeditio aduerſus Aſiam III, 56
 Doreſ in claſſe Xerxiſ militante VII,

93
 Doreſ in Atticam quarto proſecti V, 76, ubi & quando iterum ac ter-
 110
 Dorieneſ Pentapoliſ incolenteſ I, 144
 Dorieneſium principes ex *Aegypto* oriundi VI, 53
 Donenſium ciuitateſ multæ & inſigneſ VIII, 73
 Dorieneſium ſacra I, 144
 Dorica gens vnde cognominata I, 56
 Dorici tribus mutantur V, 68
 Dorieus Anaxandridæ filiuſ ex prima vxore V, 41
 inter æqualeſ excellit V, 42
 nolens ſibi à fratre imperari, coloniã alio ducit V, 42
 eiſque fortuna V, 42, 43, 44, 45, 46
 eiſque morſ V, 45, 46. VII, 158, 205
 Doris regio incurſata à Mediſ Theſſalorum conſilio & odio VIII, 31
 Doris veſtiſ V, 87
 Doriceuſ VII, 25, 106
 Doriceuſ muruſ VII, 59
 Doriceuſ, Thraciæ lituſ & campuſ ingenuſ VII, 59
 Doruſ Helleniſ filiuſ I, 56
 Doiyaguſ Leobotiſ filiuſ VII, 204
 Dotuſ Megafidiſ filiuſ Paphlagonuſ & Matienoruſ dux VII, 72
 Dropici, Perſaruſ genuſ I, 125
 Dnme Achæzoruſ I, 145
 Drymuſ oppiduſ VIII, 33
 Dryopiſ regio I, 56. VIII, 31
 Dryopeſ pop. I, 146
 Dryopuſ ciuitateſ VIII, 73
 Dyma Achæzoruſ (*Gr. Drime*) I, 145
 Dymanatæ tribuſ Sicyonioruſ V, 68
 Dyraſ amniſ VII, 198
 Dyſoruſ monſ V, 17
 dyſenteria in Xerxiſ exercitu VII, 115

E

E Benum vbi naſcatur III, 114
 Ecbatana Syriæ I, 98. III, 62 & eorum caſtruccio atque ſituſ I, 98
 Ecbatana Mediæ III, 65
 Echecrateſ Eetioniſ pater V, 92
 Echemuſ Aeropiſ filiuſ IX, 26
 Hylluſ in monomachia interfecit *ibidem*
 Echelſtratuſ Hegeſiſ filiuſ VII, 204
 Echinadeſ inſulæ II, 10
 echineſ muruſ genuſ ſic dictuſ IV, 191
 eccliſiſ ſoliſ VII, 37
 Edoni pop. VII, 110, 114
 Ection Echecrateſiſ filiuſ eiſque genuſ V, 92
 ei datum oraculuſ *ibidem*
 Eion vrbuſ ſuper Strymonem VII, 25, 113
 Elateæ vrbuſ VIII, 33
 Elbo inſula II, 140
 electruſ vnde venire feratur III, 115
 elephanteſ ſupramoduſ grandeſ in Libya IV, 191
 Elephantiua vrbuſ *Aegypti* II, 9, 17, 28, 29, 30, 31, 69, 175
 Eleuſ Cheriſoneſi VII, 21
 Eleuſ, Agæiſ filiuſ, vnuſ è prociſ Agariſtæ VI, 127
 Eleuſ quidam vateſ III, 132
 Eleuſiſ VIII, 65
 apud Eleuſineſ Athenienſiuſ præliuſ I, 30
 Eleuſineſ Cleomeneſ cum Peloponneſiſ ſub inuadiſ V, 74, 75, 76
 Eliſ, & Coloruſ ciuitateſ VIII, 73
 Eleoruſ agonothea VI, 127

Eleoruſ iuſſiſſimuſ, ac maximuſ ceſſatamen II, 160 quod tamen arguit *Aegypti* *ibidem*
 Elei Minyarum oppida deleuere IV, 148
 Elei venienteſ poſt præliuſ ſuoſ duceſ exilio cur mulctarint IX, 76
 in Eleo agro muli cur nequeant gigni IV, 30
 Eleuntini Xathippuſ orant de vltione Proteſilai ſumenda IX, 119
 Eleuſiniæ Cereſiſ templuſ IX, 56, 100
 Eloruſ flumen VII, 154
 Enageeſ, id eſt piacularuſ I, 61. V, 71
 Enarieſ, diuinationem à Venere habeteſ IV, 67 at, L105 Enareceſ.
 Encheleeſ V, 61
 Eacti, qui ſunt ex Illyriiſ & eorum lex I, 196
 Eneti, in Adria V, 9
 Eneneſeſ VII, 185, 199
 Enipeuſ flumiſ Theſſaliæ VII, 119
 Eordi populi VII, 185
 Epaphuſ, qui & Apia II, 153, III, 27, 28
 Epaphi boueſ mareſ II, 38
 Epheſuſ, ciuitateſ Ionuſ I, 42. II, 10
 ex Epheſo ad Sardideſ iter V, 54
 Epheſiuſ templuſ II, 148
 Epheſi obſeſſi à Cræſo vrbeſ ſuã donant Dianæ I, 26
 Epheſi ſoli ex Ionibuſ ab Apaturiiſ ſeſtiſ arcentur, & cur I, 147
 Epialteſ Eurydemiſ filiuſ VII, 213
 Thermopylaruſ proditor VII, 213, 214 &c.
 eiſ fuga & interituſ VII, 213
 Epic chlideſ Homeri H, 24
 Epicydideſ Glauciſ pater VI, 86
 Epidauruſ, inſula, antea OEnone dicta VIII, 46
 Epidauruſ expugnata III, 52
 Epidauri tyrannuſ Procleſ III, 50
 Epidauri I, 146
 Epidauriſ oraculuſ conſulant, quum eorum telluſ nihil produceret V, 82
 Epidauriſ oleaſ permitteſt Athenieſeſ, & inter eoſ paſta & acia V, 82, 83, 84
 iſ *Ægineſ* antea parenteſ, ab iſ deſciſcunt, & cladeſ inferunt V, 83
 Epigoni Homeri, ſi modo eiſ ſunt IV, 32
 epigramma vatiſ Megiſtiæ VII, 225
 Mandroclideſ Samii IV, 88
 epigrammata Spartiatuſ qui occubere ad Thermopylaſ VII, 228
 tripoduſ litteriſ Cadmaſiſ inciſa V, 59, 60, 61
 Epicythiſon, id eſt, *Age Scytham*; hoc eſt, intemperantiuſ bibe VI, 84
 Epitrophuſ Amphimneſtiſ pater VI, 127
 Epimuſ oppiduſ IV, 148
 Epizeluſ Cuphagoræ filiuſ VI, 117
 catuſ in acie quomodo factuſ *ibidem*
 equa leporeſ eniza VII, 57
 equæ treſ Olympiacaſ victoriaſ adopræ, vbi ſepultæ VI, 103
 equi piſceſ pro pabulo vbi V, 16
 equi colubroſ vorant I, 78
 equi ſacri candidi in Cyri exercitu I, 189
 equi ſacri in exercitu Xerxiſ VII, 55
 equi ſtutialeſ *Aegyptiſ* ſacri, eorum natura, & deſcriptio II, 71
 equoſ præcipue immolant Scythæ IV, 61
 equi vbi Soli immolantur I, 216
 equuſ cameluſ reformidat & ideo contra equoſ cameliſ inſtructi I, 80. VII, 57

INDEX

equos quadriungos iungere Graeci à
Libybus didicere IV, 189
equos ad venatum in ventrem cubare
edoctos ducunt Lycæ IV, 22
equi S-gynarum quales V, 59
equi sitrapæ Babylonii I, 192
equi Indorum III, 106
equi siluestres candidi IV, 52
equorum iube pro cristis VII, 70
equæ Theffalæ optimæ VII, 196
equi vim hyemis ferant in Scythia,
quam nec muli nec asini IV, 28
equi quinquaginta strangulantur ad
sepulcræ regum Scytharum IV, 72
equi Nili III, 108. VII, 40
equi albi tricerati à Cilicibus Dario pē-
di soliti II, 90
equi hincitu Darius quomodo regnū
nactus III, 85, 86, 87
equus Masistii ipsum excutit IX, 22
equo crura cū genibus abscissa, quod
dominum strauerat VII, 88
equus Arybii in armatum erigi do-
ctus V, 111
equifonem regis Scythæ cum rege defū-
cto sepeliunt IV, 74
equifonis & equi virtute Darius ad re-
gnum promouit III, 85, 86, 87
equitatus Xerxis quantus VII, 84, 86
equitare docent liberos statim à quinto
anno Persæ I, 136
Erasinus fluuius VI, 76
Cleomenis de eo dictum *ibid.*
Erechtheus ætheniensium VIII, 44
Orithyæ pater VII, 89
ab Homero laudatus H, 38
ei apud Athen. sacra afferunt Epidau-
rion V, 82
eius templum in arce ætheniensium
VIII, 55
Eresione Homeri H, 33
contra Peretiam & Athenienses, duces
Perfarum missi V, 94
Eretiensium & Perfarum actis pugna
VI, 101
Eretia & Eretienfes à Persis subacti
VI, 101
Eretiorum naues Milesis auxiliatur.
v. gratiam reddant V, 99
Eretienfes Iones VIII, 46
Eretienfes Susa abducti clementer à
Dario tractati VII, 19
Eridanus fluuius fabula Herodoto III, 115
Erinyum oraculum IV, 149
Erochus vrbs VIII, 33
Erkander, Cois pater IV, 97. V, 37
Erycis regio. Heraclidarum V, 43
Erycina regio V, 45
Erythra insula IV, 8
ἐρυθρὰ θάλασσα vrbs sic dicta, *id est, rubra
gleba* II, 111
Erythra I, 142
Erythrorum cum Chii bellum I, 18
Erythri & Chii eandem sermonis
proprietatem seruant I, 12
Erythra vrbs aspera & montosa H, 18
Eryxo, Atcesfilæ vxor, mariti interem-
ptorem necat IV, 160
Etearchus rex Oazi VI, 154
alius Ammoniorum rex II, 12
Eteocles Laodamantis pater V, 61
etestas non esse causas augmētī Nili II, 20
Euxnetus Carini filius VII, 173
Euxporas Iaco VI, 103
Eualides Eretiorum dux, vir illustris V,
101
Euboea insula, magna ac beata, Cypro nō
inferior V, 31
ad eam proelium Græcorum cū Persis
gestum VIII, 4. 6.
Eubœenses vt tractati à Gelone VII, 156
Eubœensibus datum oraculum, quidd
male spernunt VIII, 20
Euboicum talentum III, 89
Euboicæ minæ III, 80
Euclidis & Cleander Hippocratis filii

¶ II, 155
Euenius Deiphoni haruspici pater IX,
91
sacrarum solis onium eustos IX, 92
excæcatus misere, & vitio ob id de A-
polloniatis sumpta IX, 92
cæcus diuinationem obtinet IX, 93
Euclithon Salaminis rex IV, 162. V, 104
ab eo thuribulum dedicatum Delphis
ibid.
circa eam & Phœretimam acta *ib.*
Euciperidæ bonum solum incolentes IV,
171
Eumelus Admeti fil. H, 2
Eumenes Anagrasius Atheniensis præ-
stantissimus in pugna nautali VIII,
93
Eunomus Polydectis filius VIII, 131
eunuchi apud Persas pretiosiores quam
qui non castrati VII, 105
Eupalinus, Nautrophæ filius, architectus
III, 60
Euphorbus, Alcimachi filius VI, 108
proditor Eretiensium *ib.*
Euphorion, Elichyli poætæ pater II, 156
Euphorion Cynægi pater VI, 114
Euphorion Laphanis pater, qui Castorē
& Pollucem in domum suam re-
cepit & in omnes homines fure
hospitalis VI, 127
Euphrates flumen I, 180. V, 12
contusus à N. Coeti redditus I, 85
Eurus VII, 173. VIII, 15
Europa à Cretensibus rapta I, 2
Europæ filii Sarpedon & Minos I,
173
Europa Tyriaan nomen Europæ de-
derit IV, 45
Europa longitudine Asiam & Libyam,
nob & latitudine, assequitur IV,
42, 45
Europæ commoditates VII, 5
Europæ nomen vnde impositum IV,
45
Europæ extrema III, 115, 116
Euryanax Doris filius, collega Pausanias
IX, 10, 14
Eurybates quinque palmarum vir VI,
92
eius clades & interitus *ib.* IX, 74
Eurybiades, Euryclidæ filius, dux classis
Græcorum V, 11, 12
in Eurybiade consilii inopia VIII, 74
Eurybiadæ laus VIII, 124
Eurycrates Polydori filius VII, 104
Eurycrates Anaxandri filius VII, 104
Eurydame Leutyichidis vxor VI, 71 eius
genus *ib.*
Eurydemus Epialtæ pater VI, 213
Euryleon cum Dorico coloniæ deductor
vnus superstes è bello V, 46
Eurylium tyrannus V, 46
eius interitus *ib.*
Eurymachus Leontiadis pater VII, 205
Eurymachus Leontiadis filius interem-
ptus VII, 233
Euryphron Proclis filius VIII, 111
Eurypylus frater Thoracis Larissæ IX,
57
Eurysthenes, Aristodemi filius VII, 104
Eurysthenis familia VI, 51
Eurysthenes & Procles gemini, Spartæ
reges IV, 147. VI, 12
oraculum super eis consultum *ib.*
eorum dissensio per omnem vitam *ibi-
dem*
circa eos & Theram anunculum pro
regno acta IV, 149
Euryrheus IX, 26, 27
genus eius nolunt labefici Lacæ-
dæmonii V, 59
Eurytus & Aristodemus ob extremam
lippitudinem è castris à Leonide
remituntur VII, 229
Euryti virtus & interitus *ib.*
Euthocæus Hæmolyçi pater IX, 104

Eurychides Sophantis pater IX, 72
Euxinum mare I, 4, 72
Euxini ponti nationes IV, 46
Exampæus locus inter Borysthenem &
Hypania IV, 86
exercitu donari apud Persas, eximium
IX, 108
exitus rerum inspicendus I, 32
expandi modus idem fere apud Lydos
qui apud Græcos I, 35
expatio Adraffi fratricidæ I, 35
expatio Deli I, 64

F

Fabes nec seruat Egypti, nec edunt
II, 37
fabæ in sortitionibus VI, 109
ad famem arendam quid Lydi excogi-
tauerint I, 94
fames immanis in castris Cambysæ
II, 17
fames in Xerxis exercitu, in reditu
VIII, 115
fames obsessorum Sesti IX,
117
fanum Iouis Thebani I, 182 Iouis Beli I,
181 Iouis sub fago conditum II,
56 Protei II, 112 Veneris Vranis
vetustissimum I, 105 Apollinis
VIII, 135 Pallenis Mineræ I,
62 Aæni V, 89 Phylaci VIII, 39
Autonoi *ibid.* Androcraæ he-
rois I, 25 fanum Græcum
maximum & celeberrimum in
Egypto II, 178
fata sortem destinaram deo quoque fu-
gere impossibile I, 91
fati necessitas I, 91. III, 43, 63. V,
92
fax Vulcani VIII, 98
felis amantissima feruam II, 66
Ægyptiorum circa hoc animal super-
stitio *ib.*
felium sepultura II, 67
felicitas humana in eodem tenore non
perstat I, 5
felicitas Polycraæ insidiosa III, 40
6.
ferri compactionem solus omnium ex-
cogitauit Glaucus Chius I, 25
festum Cyzicentium, matris deorū IV, 76
festum Ægyptiorū abrogatum à Cam-
byse III, 29
festa Ægyptiorum, Dianæ, Idis, Mi-
neræ, Solis, Latonæ, Martis II, 59
festum Mineræ IV, 180
festum Dionysi II, 48. III, 97
festum Theophanis I, 51 festum Per-
farum, *μαρτυρία* dictū III, 79 festa
Apaturia I, 47 festi nomen, Accessio
lucetnarum II, 62
fidei dandæ modus apud Nasamones
IV, 172
fides Arabum firmissima III, 8
finitimos Medi & Persæ colunt I, 134
flama è pectore simulacri effulget VI,
82
fluuius intet omnia religiose colunt Per-
sæ I, 138
fluuiorū Scythiæ nomina, Ister, Tyres,
Hypanis, Borysthenes, Panticaipes,
Hypacrys, Gerrhus, Tanais IV, 47
fluuiorū Thraciæ nomina, Tearus,
Contadælus, Agriantes, Hebrus,
Ænus, IV, 90 Theffalæ si p. æcipui
hi quinque, Peneus, Ap. da. us, O-
mo. honus, Enipeus, Pamilus. VII,
129 Penei autem si mētis & cap. pro-
xime præced. Araxes qualis & quan-
tus I 202 Afopis IX, 15, 30 Achelæ
II, 10 Axius VII, 23 Corys in Ara-
bia III, 9 Cinyps IV, 179 Cræthe I,
245 Carus VII, 21 Cbradælus IV,
90 Chœasps V, 49 Gerrhus IV, 19
Gyndes V, 52 Halys I, 72 Hypanis
IV, 47

IN HERODOTVM.

IV, 47 Is I, 179 Melas VII, 58 Phas-
sis II, 103. IV, 18 Parthenius II, 104
Pirus ingens fluvius I, 145 Páricapés
IV, 54 Sperchius VII, 198, 228
Thermodon II, 104. I, 27 Tigris
I, 189 Tanais IV, 20 Tyres IV, 11, 51
Tiroh IV, 191
fluvii duorum aqua exercitui Xerxis
defecerit VII, 42, 108, 196
per autem mentio huius defectionis
§ c. 21, § 187
fœdus affinitate firmatum I, 74
fœderis iniqui ratio apud Scythas
IV, 70 apud Arabes III, 8
fœdus à Babylonis cum Croeso iniqui
77
fœdus Croesi cum Amasi Ægyptiorum
rege *ibid.* Polycratis cum Amasi
rege III, 39
fœdus perfidum Persarum cum Bar-
catis IV, 201
fœmina exuta tunica verecundiam pari-
ter exuit I, 8
fœminæ Ægyptiæ humeris baſulant,
viri capiti onera imponunt II, 35
fœminæ apud Ægyptios negociantur
ibid.
fœminæ Zævetum curtus auripantur
in bellum IV, 193
fœminas Athenienſium à Braſerone
prædanti Pelasgi IV, 145. VI, 138
fœminæ ex Asia raptæ I, 23, 4
fœminarum Barcearum mamillæ cir-
ca muros appenſæ V, 308
fœminæ à Babylonis strangulatæ ne
frumentum abſumerent III, 190
earum quinquaginta millia Ba-
byloniis à Dario ſuppeditata, vt
ſuccreſceret ſoboles III, 159
fœminæ colo & ſimilibus rebus do-
nandæ, non exercitu IV, 102
fœminas adducere; Perſarum conui-
vantium mos V, 18
fœminæ virili virtute VIII, 88
fœminæ agreſtes IV, 19
fœmina vugo quæ erat ſemiuipera IV,
9
fœminicus morbus ſani Venetis ſpo-
liatoribus immiſſus I, 105
fons Theſtis IV, 159 fons Apollinis I, 118
fons Solis IV, 181 fons Garga-
phius VII, 25 fons Meandri
VII, 26 fons, in quo qui loti ſunt,
efficiuntur petinde atque oleo in-
uncti, violam olerites III, 43
fons quidam amariffimus IV, 52, 81
fontes nouem aquarum, vide Nouem
fontes
formicæ Indiæ vbi naſcantur canum
magnitudine, earumq; descriptio
III, 102 *§ c. vbi vt illis Indi aurum*
ſuffruntur
fortuna bonam in vita & in morte ex-
periri difficile eſt III, 43
fortuna conſilium aliquando ſuperat
VII, 10, § 4
fortunati iudent ſemper non ſunt I, 207
fortum huiusmodi eſt Perſis I, 155
fora Græcorum *ibid.*
ſtatrem præ marito & liberis vxor ſtra-
phernis ſaluum cupit, & ſui deſi-
derii rationem reddit III, 119
frigoris vis apud Cimmericum Boſporum
IV, 28
fructus quarundam arborum qui laſtus
in ignem odore ſuo circumſtantes
inebriat I, 202
tonitrua & fulgura in Xerxis exercitum
ingruunt, & complures occidunt
VII, 12
ſed apud Herodotum eſt ætæ ætatis quod
veris fulgura
fulmen in ædes Scylæ regis deſapſum IV,
79
fulmina grandes arbores aut ædificia

percutiunt VII, 10
fulmina in barbaros Delphis & cœlo
deſiſſa VIII, 37
fures pecuniæ Sardanapali II, 10
fures regiarum Rhampſiniti pecuniæ
rum & eorum ſolertia II, 121
fuſtuaria pugna apud Ægyptios in ſacris
II, 73
G
Gades IV, 8
Gæſon IX, 96
Galaica regio, ætate Herodoti Briantia
VII, 108
Galeſus, Græca vrbs VII, 122
Gamori Syracuſani VII, 155
Gandarii pop. III, 91
eorum armatura & dux in Xerxis ex-
ercitu VII, 66
Garamantes pop. & eorum mores IV,
174
Gargaphius fons IX, 25, 48
Gauanes Temeno oriundus VIII,
137
Gebeleizis dæmon IV, 94
Gela à Lindiis condita VII, 153
eius tyrannus Hippocrates VI, 23
Gela Hieroni à Gelone fratre deman-
data VII, 156
Geleon Ionis filius V, 56
Gelo Siciliæ tyrannus, cuiusque potentia,
& opes VII, 145, 153, 157
158
quomodo creuerit & ad regnum perue-
nerit VII, 153, 154, 155 *§ c.*
circa eum & legatos Græcorum acta
VII, 153, 154 *§ c.*
eius res geſtæ VII, 155, 156, 158
Gelonus Herculis filius IV, 10
Gelonus Budinorum vrbs IV, 102
Geloni quondam Græci IV, 108
eorum mores IV, 109
gelu maximum vbi IV, 28
genitura Indorum qualis III, 201
geometria vnde ad Græcos venerit II,
111
Gephyræi vnde oriundi V, 57
Athenas commigrant, & cur V, 57,
62
vbi templa ſeorum ab eis extructa
§ c. V, 64
Geræſtus IX, 104
Gergis Ariazi filius imperator in Xerxis
exercitu VII, 81
Gergithæ VII, 43
è priſcis Teucris V, 122
Germanii, Perſarum genus I, 125
gera Perſarum IV, 60, 61, 98
Gerrhus locus IV, 53
Gerrhus fluvius IV, 19, 47
eius descriptio IV, 56
Geryonis vacca IV, 8
Geta immortales à Dario ſubacti IV, 93
qui dein exercitum Darii ſequun-
tur IV, 96
eorum dæmon Zamolxis IV, 94
Gigantæ Libyæ & eorum descriptio
IV, 169
Gigonus vrbs VII, 123
Gillius Tarentinus exul, rediit Perſas
& ad Darium reportat III, 138
Darius eum fruſtra pet Cnidios reſe-
dere Tarentum conatur *ib.*
Gindanes populus IV, 178
vxorum eorum ſimbriz pellice in ve-
ſtimentis *ib.*
Glaucôn Leagri pater IX, 74
Glaucûs Chius I, 25
ſolus omnium compactionis ferri ex-
cogitator I, 25
Glaucûs Chius captivus H, 21, 22, 13
Glaucûs Epicydidis fil. VI 86, § 1
eius laus *ibid.* deſcriptum ſuſcipit
ab hoſpite Mileſio *ibid.* id poſtea
ſuſcepſiſſo negat VI, 86, § 2
Pythiam conſultat an iuſturando pe-

cuniam interuertat VI, 86,
§ 3
eius genus funditus interit VI, 86,
§ 4
Glaucus Hippolochi fil. I, 247
Glišantem & Tanagram Thermodon
interfluunt IX, 42
Gnurus Lyci filius, Anacharſidis pater
IV, 76
gnomonis inuētores Babylonii II, 109
Gobryas è magi occiſoribus III, 70, 73,
78
Gobryas Mardonii pater VII, 82
Gobryæ conſilium de abeundo è Scy-
thia, Dario datum IV, 132, 134
Gobryæ vxor, Darii foror VII, 5
Gobryæ filia, vxor Darii VII, 2
Gobryas Darii & Artaxerxes filius VII,
72
Gonnus vrbs VII, 128, 97
Gordius, Midæ pater I, 14. VIII, 138
auus Adraſti I, 35, 55
Gorgo Cleomenis filia IV, 48
patrem ſcite monet vt ſibi cancat ab
Ariſtagora V, 51
eadem Leonidæ vxor, vt Demarati
tabellas aperiri monuent VII,
239
Gorgonis caput ex Libyâ affert Perſeus
II, 91
Gorgus Salaminiorum rex V, 104. VIII, 2
oppido ſpoliatus à fratre V, 104
Salaminem recipit V, 115
Gorgus, vt Gorgus, Cherſis filius, dux in
claſſe Xerxis VII, 98
Græcia temperatiſ. anni tempeſtaſes
ſortita II, 106
Græcia paupertatis alumna, hoſpes
virtutis VII, 102
non imperatorum indiga in bello Perſi-
ſed exercitus VII, 101
in eâ primi à Dario exploratores miſſi
III, 135, 138
Græciæ inferior vnde redditus Da-
rius VII, 51
in Græciâ caduceatores miſſi ad pe-
tendum terram & aquam VI, 48.
VII, 31
Græcia à quo tempore & ſub quibus
plus mali paſſa VI, 98
Græcorum & Perſarum in cultu deorum
collatio I, 131
Græcorum cenæ quæ dictæ à Perſis
perſtringantur I, 133
Græcorum feſta eadem littera ſiſunt
I, 148
Græcorum negociationes I, 153
Græcorum litteræ & calculi II, 36. V,
58
Græciab Ægyptiis pleraque ſumpſere
II, 49, 50, 51, 58
Græca lingua quando primum in Æ-
gypto introducta II, 54
Græcorum in Ægypto negociationes,
ſana, vrbes II, 178
Græcorum deorum ætas cum Ægy-
ptiorum collata II, 144. 145.
146
Græcorum natalitia IV, 16
Græci in templis non coeunt, vt æges
Ægyptii, ſicut alii mortales II,
64
Græci veſtem & ægidas Mineræ &
alia à Libyibus mutuati IV, 189
Græcorum & Lydorum leges prope
ſimiles I, 94
Græcorum ampla fora I, 153
Græci pueros amoribus dediti I,
135
Græca gens dexterior quam barbara
& ab ineptis abhorrens I, 60
Græci virtutis certamen agunt, non
pecuniæ VIII, 26
Græcos auctores iniuriarum aiunt
barbari I, 24

I N D E X

in iustitiam Croci imperium liberi
 I, 6
 Graecorum potentissimos sibi concili-
 atus I, 56
 Graecorum discordiae principium cum
 Persis quod extiterit I, 5
 Graecorum & barbaris malorum initium
 V, 97
 Graecorum variae sententiae de loco
 pugnae navali constituendo VIII,
 49
 Graecorum decem dissensus in bello
 Persico VIII, 74
 Graecorum concilium contra Xerxem
 VII, 145
 Graecorum consultatio insequatur ho-
 stes necne VIII, 108, 109
 Graecorum consilium de bello Thebis
 inferendo IX, 85
 Graecorum à Mycale profectorum cō-
 sultatio IX, 113
 Graecorum duces ad pylas VII,
 204
 Graecorum duces ad Salaminem qui
 fuerint praestantissimi & praemia
 iis data VII, 123, 124
 Graecorum praestantissimi Lacedae-
 monii I, 69
 Graecorum strenuissimi & civitatum
 & virorum contra Medos IX,
 70
 Graecorum praestantissimi ad Mycalen
 IX, 104
 Graecorum praestantissimi in pugna
 navali VII, 17
 Graeci Aegyptum incolentes cum Cā-
 byle cōgrediantur sanguine epo-
 to. III, 11
 contra Graecos expeditionem Xerxis
 quid mouerit VII, 6
 vbi Xerxem excipere statuerit VII,
 177
 Xerxem qui Graecorum opperieban-
 tur ad Thermopylas VII, 202
 eorum foedus contra eos qui non ada-
 cti necessitate cum Xerxe pepige-
 rant VII, 132
 à Graecis qui terrestres copias Xerxi
 praebuerint, & qui nauticas VII,
 185 & alii qui se recens adiunxe-
 runt Xerxis exercitui VIII, 66
 Graecorum exercitus contra Mardo-
 nium ad Platæas quibus & quo-
 modo comparatus & instructus
 IX, 21, 29
 Graeci contra Mardonium castra vbi
 locarint IX, 19 quem locum per-
 mutant IX, 50, 51
 Graeci praedam Mardonii inter se di-
 partiuntur IX, 80
 Graeci qui naues ad classem Graecorum
 suppeditarunt VII, 43, 44 & f.
 Graecorum proelium ad Euboram ge-
 stum VIII, 11, 12
 Graecorum classis ad Salaminem per-
 staq. Atheniensium rogaru VIII,
 40
 Graeci classem ad Samum applicant
 IX, 95
 Graeci fugam facere volentes vt à
 Themistocle retenti VIII, 4
 Graeci Olympia agentes & alia cer-
 tamina in medio bello VIII,
 26
 Graecolychae IV, 17
 Gratiarum collis IV, 175
 Grinus Aesani filius, Therae insula rex
 IV, 150
 Gynaecia vrbs I, 149
 guttes, plagae Scythicae hyemem fugien-
 tes quo se conferant II, 11
 gtypes aurum seruantes III, 116. IV,
 13
 Gygeum aurum I, 14
 Gygeus lacus, proximus Alypaeis sepul-

cro I, 93
 Gygea, Amyntae filia V, 21. VIII, 136
 Bubari collocata à fratre Alexandro
 V, 21. VIII, 136
 Gyges, Dascyli filius I, 8
 Candaulis satellites I, 8 vel Heraclidarū
 I, 91
 eius circa uxorem Candaulis acta I, 8,
 9 & f.
 Candaulum obruncat I, 12, 91
 uxore Candaulis & regno potitur I,
 13, 91
 donaria Delphos ab eo missa I, 14
 & primus barbarorum is munera a-
 pud Delphos posuit I, 14
 Mileto & Smyrnae arma infert, Colo-
 phonem vi capit I, 14
 quot annos regnavit *ibid.*
 eius filius Ardyx I, 15
 Gyges pater Myrri III, 122
 gymnicum certamen II, 91
 gymnopaediae Lacedaemoniorum VI,
 67
 Gyndes fluvius unde oritur, & quo inde
 fluat I, 189. V, 52 à Cyro in coeas
 sexaginta riuos ductus I, 202. V,
 52

H

Haemus mons Scythiae, cuius è iugis
 tres fluvii manant IV, 49
 Halicarnon amnis VII, 127
 Halicarnassus ciuitas II, 178
 cur priuata sacrorum participatione I,
 144
 à Pedasensibus habitata VIII, 104
 Halizones Scythiae populi IV, 17
 Halys amnis I, 5. VII, 26
 quos populos interfluat I, 72
 eius fluxum quomodo auertit Tha-
 les Milesius I, 75
 intra Halym fluvium populi à Croeso
 subacti I, 28
 Hannon Amilcaris pater VII, 165
 Harmamithres & Tirhaeus Xerxis equi-
 tatus praefecti VII, 88
 Harmaudeus Dirhyrambi pater VII,
 227
 Harmocydes, Phocensium dux IX, 17
 Harmodius & Aristogiton Hipparchi in-
 terfectores V, 55
 tyrannidis olores V, 123
 Harpago Medi familiaritas & autoritas
 apud Astyagem I, 108
 ei negotium datur interimendi Cyri
ibid. & domus in luctu ideo I,
 111
 quia iussu non exequutus, carnibus
 filii ab Astyage pastus I, 119
 & eius constantia in perferenda Astya-
 gis crudelitate *ibid.*
 Astyagis viciendi cupidus, quo pa-
 cto defectionem molitus fuit I,
 123 & seq.
 Astyagi à Cyro capto insultat I,
 129
 Mazati defuncto succedit I, 162
 gesta ab eo aduersus Ionas I, 162, 163,
 & seq.
 litterae eius ad Cyrum scriptae missaeq.
 occulte I, 123, 124
 Harpagus alius Persa dux VI, 28
 capit Histiaeum vinum & in crucem a-
 git VI, 28, 30
 haruspicina Menelai nefaria II, 119
 Hebes tesseram dat Leutychides militib.
 IX, 97
 Hebrus fluvius IV, 90. VII, 59
 Hecataeus, Hegesandri filius, historio-
 graphus II, 143. V, 125. VI,
 137
 eius genus, &c. II, 143 & seq.
 bellum aduersus Persas dissuadet Ari-
 stagorē V, 46

eiusdem consilium Aristagorae datum
 V, 125
 Hector natu maior & virtute praestantior
 Alexandro III, 120
 Hegesis Eurysthenis filius VII, 204
 Hegesicles & Leo, Spartae reges I, 65
 Hegesander, Hecataei pater V, 125. VI,
 137
 Hegesipyle, Olori, regis Thracum, filia,
 Miltiadae collocata VI, 39
 Hegesistratus Sigei tyrannus V, 94
 eius pugna cum Mitylenensis pro Sigeo
ibid.
 Hegesistratus haruspex, Telliadecorum
 praestantissimus, in Mardonii ex-
 ercitu IX, 36
 eius audacia mira & interitus *ibid.*
 Hegesistratus Aristagorae filius, legatus
 Samius IX, 89, 90
 Hegetorix, filii Antagorae, filia IX,
 75
 Hegias Tisamemi frater IX, 34
 Helenes Tyndari filia, & eius raptus hi-
 storia II, 112. & seq. V, 94. IX,
 72
 Helice Achaeorum I, 245
 Heliconius Neptunus I, 148
 Heliopolis, vrbs solis II, 3, 7, 8, 9, 59,
 63
 Heliopolitani Aegyptiorum solertissimi
 II, 3
 Hellen, Dori pater I, 56
 Hellenica gens I, 56, 57
 Helles Athamantis filii sepulcrum VII,
 58
 Hellepontici vrbes VI, 33
 Hellepontus vbi angustissimus IV,
 85
 Hellepontus ex Asia in Europam cō-
 iungitur à Xerxe VII, 33
 de nouo ponte iunctus VII, 36 & priore
 ponte rupto, quomodo à Xerxe
 castigatus VII, 35
 Hellepontici traiectus Itadorum septe
 VII, 34
 Helleponto phiala aurea datur à Xer-
 xe, aureus crater, & gladius Persi-
 cus eius placandi VII, 54
 Hellepontici in Xerxis classe militantes
 VII, 95
 eis pontium custodia demandata *ibi-
 dem*
 Hellepontias ventus VII, 88
 Hephastienenses populus VI, 119
 Heracles, siue Hercules, Heraclei condi-
 tor V, 43
 Heraclides Iardanae ancilla & Hercule
 geniti I, 7
 eorum imperium quamdiu durauerit
 in Asia & vt fuerit translatum I,
 7
 eorum vitio in atropotem Gygis de-
 uoluta I, 13
 Heraclidae in Peloponnesum redire conati
 IX, 26
 Heraclides Ibanolis fil. V, 121
 eius insidiae Persis structae V, 121
 Heraclides Aristodici Cumaei pater I,
 158
 Heraclides Aristagorae Cumaei pater V,
 37
 Hercules Amphitryone & Alcmena ge-
 nitus II, 43, 44, 45, 145, 146
 eius tres liberi ex Echidna IV, 10
 ex Hercule & Iardanae ancilla geniti
 Heraclides I, 7
 Hercules Hylli pater VII, 204. VIII,
 131
 autor generis Leonidae VII, 204
 Hercules è deorum nouissimis apud
 Graecos apud Aegyptios secus II,
 145
 Hercules Olympius II, 44
 Hercules Graecorum II, 43
 Herculis templum in Cynosarge VI, 116
 Her-

IN HERODOTVM.

Herculis in Marathonē templum VI, 105, 16
Herculis templum seruis pro asylo II, 138
Herculis Tyri templum II, 44
Herculis Thaci templum *ibidem*
Herculi bifaria templa cur dentur *ibidem*
Herculis oraculum II, 83
Herculis in Scythia aduentus &c. IV, 8, 9
eius arcus, baltheus IV, 10
eius tres filii IV, 10
Scytharum deus IV, 59
eius vettagi in petra IV, 82
Herculis ara apud pylas VII, 126
Hercules relictus ab Argonautis VII, 193
Herculi fert opem & Dyas VII, 194
Herculeæ columnæ IV, 185
Hermæus tinus H, 1
Hermion Lasi pater VII, 6
Hermiona Dyonopum ciuitas VIII, 73, VII, 44
Hermionenses III, 59
Hermippus Atarniteus, vel potius Atarnites VI, 4
Hermolycus Atheniensis, Eurhœni filius, in pancratio celebris IX, 104
Hermophantus Mileſis præfectus, contra Sarda V, 99
Hermotimus Pedasensis inter eunuchos apud regē magnæ autotitatus VIII, 104
exfectorem suum Panionium quomodo vltus VIII, 105, 106
Hermorybides, Ægyptiorum pugnator & genus II, 64, IX, 31 quas plagas incoant II, 165 tantum rei militari vacant II, 165, 108 *ubi & alia*
Hermus amnis I, 55, 80. V, 101. H, 9
heroibus Troianis parentatum à Xerxe VII, 43
Herodotus posterior Homero & Hesiodo annis quadringentis II, 53
eius cautio circa ea quæ ad rem diuinam pertinent II, 3, 65, 171
eius colloquium cum Vulcani sacerdotibus II, 3 & item cum quodâ Archia III, 55
eius sententiæ de Ægypto II, 17 de Nilo II, 24 de Persarum moribus I, 137 de hoc, an, si intra illum fuisset Helena, reddita fuisset II, 120
eius peregrinationes *quæ sunt in gratia* IX, 2, 44
Herodotus Basilidis filius VIII, 131
Herophantus Parienus IV, 138
heroum Astrobaci VI, 69
Herpy Timogenidæ pater IX, 37
Hesiodus quadringentis annis extitit ante Herodotum II, 53
Hesiodus & Homerus de diis scripserunt &c.
eius mentibus sit & IV, 36
Hesapropolis quæ sæculo Herodoti Pentapolis dicta I, 144
Hieron Gelonis frater VII, 196
Hieronimus Andrius IX, 32
Himera Sicilia VII, 165
hippagogæ naues, quibus æqui vehuntur VI, 48. VII, 97
Hipparchus, Pisistrati filius, Hippæ frater V, 15
Onomactium Athenis cur egreditur VII, 5
eius somnium V, 55

ab Harmodio & Aristogitone interfectus V, 55. VI, 123
Hippias, Pisistrati filius I, 61
cum Athenas reducere voluit Lacedæmonii V, 91 sed frustra V, 93
Athenienses apud Persas insimulat V, 96
ei visum in somnis oblatum VI, 107
ei dens rulliendo ex eussus *ibidem*
Hippobatarum prædia V, 77
Hippoclidēs, Tisandri filius prociis Agaristæ VI, 127
eius maiores Cypseli Corinthii propinqui VI, 128
eius laus præ ceteris prociis *ibidem*
eius saltationes & gestulationes propter quas excidit nuptiis VI, 130
Hippoclius Lampfacenus IV, 138
Hippocoon Scæri pater V, 60
Hippocrates Pisistrati pater, Athenarum tyranni I, 59. V, 65
Hippocrates Megælis fil. VI, 131
Hippocrates Gelæ tyrannus, Cleædri frater VI, 23. VII, 114 a Zancleis accersitu, eos Samiis prodia *ibidem*
eius interitus VII, 55
Hippocrates, Smindyridis pater VI, 127
Hippocrades Leutychidis filius VIII, 231
Hippoleon promont. IV, 53
Hippolochus Glauci pater I, 147
Hippomachus, Græcorum qui erant cū Mardonio haruspex IX, 117
Hipponeus Calliæ pater VII, 111
Hippomachus Calliæ filius VI, 121
hippotoxæ IX, 48
hircus, Ægyptiace mendes dictus II, 46
hirci vrina spasmo liberat pueros suos Libyes IV, 187
hircorum barbis innatum ledanum apud Arabes III, 112
hircus cum muliere coiens II, 46
Histiaz VIII, 23
Histiaz VIII, 23
Histiazotis ora I, 56. VII, 175
Histiazus Miæsius, Lytagoræ filius V, 30
vir solers & industrius V, 23
eius de ponte non deferendo sententiæ, qua re de Dario & Persis bene meritis IV, 137. V, 11. VI, 30. VII, 10
à Dario defectionis Ionum insimulatus V, 106
Anistagoram ad defectionem quam occulte sollicitat V, 15
eius ad mare fuga VI, 2
à Chiis in vincula coniectus, sed liberatus consilio eius intellecto VI, 4
Miletum reductus, à quibus relictitur & vulneratur VI, 5
eius res circa Byzantium VI, 26 res gestæ contra Chios VI, 26, 27
contra Thasum contendit VI, 28
quomodo captus & interfectus VI, 29
in crucea sublatas ab Artapherne & Harpago VI, 30
eius gratia etiam mortui apud Dariū VI, 30
Histiazus Tynanæ filius captus V, 37
dux in classe Xerxis VII, 98
Histiazus Phylaci pater VIII, 85
Homerus poeta VII, 161
quadringentis annis extitit ante Herodotum II, 53
vetitatem cognouit de Alexandri & Helenæ erroribus II, 110
finxit nomen Occani II, 23

Homeri loci citati *ibidem* IV, 29
Homeri carmina Argos celebrantur, & ideo summo à Clithene V, 67
Homeri non sunt versus Cyprii II, 117
nec forte epigoni IV, 32
homo è deo non gignitur II, 143
homo hominem fato impendenti crepere non potest III, 43
in hominis natura situm non est auertere quod sit euentum III, 64
hominem omnia consequi est impossibile I, 32
hominum iniuriarum est rapere seminas: raptis viciscendis operam dare, amentium: prudentium, pro nulla habere raptarum pulchritudinem I, 34
homini sauius mori quam viuere I, 31
homines in arbitrio fortuitorū & non contra VII, 49
homo sibi malorum autor, non deus I, 91
homines molles molli fert regio IX, 216
homines vniculi v. Arimaspi
homines & femine calsi nascuntur simis naribus & ingenui mentes IV, 23
homines hominibus vescentes I, 216
homines senos menses dormientes IV, 25
homines radicibus vescentes I, 102
homines piscibus crudis victitantes *ibidem*
homines capripedes in montibus IV, 25
homines excoquant Scythæ IV, 64
hominum quorund. cum mulieribus concubitus in propatulo I, 203
humanæ vitæ anni I, 32
humanæ vitæ breuitas, & erumne VII, 46
humanis in rebus nihil stabile I, 86
humanarum rerum vicissitudo, & cōdicio I, 32
humanarum rerum circulus I, 207
horarum inuentio II, 109
Hoples Ionis filius V, 66
hordei foliorum quanta latitudo apud Babylonios I, 193
horti Midæ Gordio genit VIII, 138
Hotaspes Artachæ filius, Assyriorum dux VII, 63
Hyacinthia Lacedæmonis solennia IX, 6, 11
hyænz, feræ IV, 592
Hyampetæ vates Parnassi VIII, 39
Hyampolis vrbs VIII, 28, 33
Hyænz, nomen vnus è tribus Sicyoniis quod sonat suales V, 64
Hybla oppidum VII, 155
Hydras regio V, 118
Hydarnes Persæ III, 70. VI, 33
Asianæ oræ præfectus VII, 35
Hydarnes Hydarnis filius imperator in Xerxis exercitu, eorum qui immortales appellabantur VII, 83, 211, 213
Hydarnes Sisamnis pater VII, 65
Hyela ciuitas in agro OEnotriæ à quibus condita I, 167
Hygæenses pop. III, 90
Hylæa IV, 18 54, 55
eius regionis situs IV, 76
Hylæes, nomen vnus è tribus Sicyoniorum V, 8
Hyllæ VI, 51 Herculis filius VII, 104. VIII, 131
ab Echemo in monomachia interfectus IX, 26
Hymæes Darii gener V, 116

INDEX

Ithmus

IN HERODOTVM.

Isthmus Caidiz I, 174
Isthmus Cheronei muro pra septus
 a Milriade VI, 36
Mizoris locus proximus Osi 8 Olym-
 po I, 56. v. & Histizoris
Ithaca 17
Ithagenes Crithonis fil. H, 1
Isanus oppidum IV, 151
Itramitos Persa VII, 6
iudices regii apud Persas III, 14,
 31
iudicis corrupti iuste vindicta exem-
plum V, 25
Iunonis festum Y, 31
Iunonis duae imagines vbi II,
 182
Iunonis templa IV, 90. IX, 51,
 60
Iuppiter expiator. hospitalis I, 44
Iuppiter apud Persas caelum I, 131
Bel apud Babylonios I, 181
Ammus II, 42
Thebanus II, 14
liberator, & eius templum III,
 142
Scytharum deus IV, 59
Papazis apud Scythas *ibid.*
Lycus IV, 203
Carius V, 66
Lacedaemonius VI, 56
caelestis *ibid.*
arcus decem cubitorum vbi IX,
 80
Ioni decimae necessario redduntur I,
 89
Iouis Carii fanum apud Mylaffos I,
 171
Iouis Beli templum & simulacrum I,
 181. III, 158
Iouis Thebani templum I, 182. II, 42
 IV, 181
Iouis simulacrum arietina facie II,
 42
Iouis fanum apud Thesprotos II,
 56
Iouis cultus apud Meroen II, 39
Iouis oraculum apud Aegyptios II,
 83
Iouis Ammonii templum a Cambysa
incendi iussum III, 25
Iouis forensis ara V, 46
Iouis militaris templum V, 119
Iouis Olympii delubrum II, 7
Iouis facer currus in Xerxiano exer-
titu VII, 40. VII, 135
Iouis Aphlystii templum VII,
 197
jurare per aquam Stygis VI, 74
iusti principis officium III, 21
lyreus populus Scythiae IV, 22

K.

K **Ki: Aegyptiorum** II, 94
L

L **Abda Amphionis filiae historia** V,
 93
Labdacus Laii pater V, 59
Labranda, loci nomen V, 129
Labynetis Babyloniorum tyrannus I,
 74. 77
Labynirus Assyrii rex I, 188
Lacedaemonii Croeso amici I, 641
Gracorum potentissimi I, 96
eorum leges a Lycurgo latae I, 65
bellum Tegeatibus inferunt I, 66
eorum compedes apud Tegeatas I,
 66
quomodo Tegeatibus facti sunt supe-
tores I, 99

eorum Argineumque pro agro Thy-
rea dimicatio I, 82
Lacedaem. coma post victoriam de Ar-
giis *ibid.*
eorum mandata ad Cyrum I, 153
eorum aduersus Polycratem expedi-
tio III, 44 in Samum expeditio
ibid.
mos in sumendis suppliciis noctu IV,
 146
de seipsis opinio VI, 52
regum apud eos iura, funera *ibid.*
 VI, 56, 57, 58
eorum observatio lunae VI, 106
eorum oratio ad Platzenfes VI,
 108
ad Athenienses VIII, 142
eorum virtus bellica VII, 102,
 104
gymnastico ludo se exercent, & comā
peccant VII, 208
Lacedaemoniorum ecc ad pylas, cla-
des VII, 214
occisorum sepultura ad Platzen IX,
 84
Lacmon mons IX, 92
Lacrine legatus ad Cyrum I, 152
lactis emulgenti mos apud Scythas IV,
 2
lacus Tritonidis IV, 179
lacus vnde pix hauritur IV, 195
lacus Symphalius VI, 76
lacus Borbeis VII, 119
lacus Gygeus I, 93
lacus famosissimus Ismaris *ibid.* VII,
 109
Lada insula VI, 7
Lacide vxor Amasis, eiusque votum II,
 181
Laii delubrum IV, 149
oraculum V, 43
eius genus V, 59
Lampito Leutychidis filia VI, 71
Lampon, Pytheci filius IX, 77
eius nefandum consilium Pausanias
resquit IX, 77
Lampon Thirasycei fil. IX, 89
Lampon Olympiodori pater IX, 21
Lamponium captum ab Otane V,
 26
Lampacus vrbs V, 117
lana arborea vbi III, 106
Laodamas Samius IV, 138
Laodamas Phocensis IV, 138
Laodamas Eteoclis filius monarchus V,
 61
Laodamas Softrati pater IV, 152
Laodice hyperborea puella IV, 33
Laos oppidum VI, 21
Laphanes Euphorionis filius VII,
 127
Laurei metalla VII, 144
lapidicinae ad pyramides Memphios II,
 8
lapis Porinus, & Parius V, 62
lapis Melampyrgus VII, 216
lapidum acerui a Darii copiis congesti
 IV, 92
lapidens leo VII, 225
Larissa Aetoliae ciuitas H, 11
Lafonii pop. VII, 77
Lafus Hermonis filius VII, 6
leque partus vnus in vita car III,
 108
Leager Glauconis fil. IX, 74
Lebadia VIII, 134
Lebaea vrbs VIII, 137
Lebedus I, 142
Leetos insula IX, 119
ledanum, alias ladanum, vbi nascitur &
quomodo comparatur, eiusque
medica vis III, 112
legati Darii in puteum coniecti VII,
 133

legati non violandi VII, 137
leges Athenienfium a Solone conditae I,
 29
leirum Achei vocant curiam VII,
 197
Lemnus capta ab Otane V, 26
Lemno poritur Miltiades VI, 140
Lemnii VIII, 73
Lemnia facinora VI, 138
Leo, viri nomen VII, 180
Leo Sardius I, 84
Leo rex Spartae I, 65
Leobotes Spartiatarum rex I, 65
Echestrati fil. VII, 204
Leocides Phidonis Argiuorum tyranni
filius VI, 127
Leon & Hegesicles Spartiatarum reges
 I, 65
Leon Eurycratidis fil. VII, 104
leonis ex auro effigies I, 50
leonum natura atque loca & vbi tantum
gignantur VII, 125, 126
leo lapideus VII, 125
Leonides rex Spart. nascitur V,
 41
eius genealogia VII, 204
eius strenuitas ad Thermopylas &
mors VII, 20 & 224
tollitur in crucem eius cadaver a Xer-
xe VII, 238
eius cedis vindicta VII, 114. IX,
 63
Leontiades Eurymachi fil. VII, 205
 233
Leontini populus VII, 154
Lepreum oppidum IV, 148
leptos abominantur Persae I, 138
lepus ex equa natus VII, 57
leporis fecunditas III, 102
Leros insula V, 124
Lesbus insula I, 160
a Persis capta VI, 31
quando habitari coepta H, 38
Lesbi a Polycrate victi III, 39
Leucadii Dorica gens VII, 45
Leucas H, 67
Leuce acie VII, 25
Leucon oppidum Libyae IV, 160
Leutyches Menaris filius VI, 65. VIII,
 131
eius genealogia VIII, 131
eius cum Demarato inimicitiae VI, 65
ibid.
causae inimicitiae ex precepta sibi spo-
sa VI, 65
iurat Demaratum non esse legitimum
regem *ibid.*
eius regis facti in locum Demarati ca-
uillium in Demaratum spectan-
tem gymnopaidias VI, 67
Spartiatarum rex VI, 67
eius fuga & mors VI, 72
eius oratio de deposito reddendo VI,
 86
praefectus classis VIII, 131
eius strategema IX, 97
Leutyches Anaxilai fil. VIII, 131
lex omnium rex & domina VII,
 104
Liberi cultus apud Meroen II,
 38
Liber Graecis Osiris dictus II, 144
 v. Dionylus
Libya vnde sortita nomen IV, 45
Libyae ambitus & magnitudo IV, 41
 42, &c.
arboribus nuda IV, 175
Libya theriodes IV, 181
Libyae incolae IV, 168, &c.
Libyes primi Neptuni nomen habuerunt
 II, 50
solis deorum omnium soli & lunae fa-
cificant IV, 188

I N D E X

<i>Aegyptiis</i> se quidam eorum dedit IV, 159	<i>Lycomedes</i> Aeschrei fil. vir strenuus VIII, 11	<i>Sami</i> procurator eius gesta cū Samiis III, 142, 143, 144
<i>Cambyſi</i> se dedunt III, 13	<i>Lycopz</i> Lacedzm. strenuitas III, 53	<i>Mæetes</i> IV, 113
<i>Libyū</i> tributum III, 91	<i>Lycophronis</i> Periantri filii interitus III, 53, de eo & in precedentibus cap.	<i>Mæotis palus</i> vbi I, 104. IV, 3, 45, 86, 101
<i>Libyū</i> variaz nationes IV, 168	<i>Lycurgus</i> Aristolaidis filius I, 19	<i>Mæus</i> oppidum vbi II, 159
<i>Libyes</i> Nomades, id est pastoritii IV, 181, 186, 187, 88.	<i>Lycurgus & Megacles</i> Pisistratum ciuitatē I, 59	<i>Magi</i> populus Mediæ I, 101
<i>saluberrimo</i> sunt corpore IV, 187	<i>Lycurgus</i> Spartiata, integerrimæ vitæ I, 15	<i>magi</i> Persarum I, 140
<i>Libyū</i> pastoritiorum sacrificia IV, 188, <i>Libyū</i> inuenta quæ Græci didicerunt IV, 189	<i>ei</i> oraculum à Pythia redditur <i>ibid.</i>	<i>magorum</i> commentum vt Persarum imperium occupant III, 61, 62, & eorum interitus III, 78
<i>Libyū</i> in Xerx. exercitu armatura VII, 71, 86	<i>legumlator</i> est apud Lacedæmonios I, 65	<i>magorum</i> promiscua cædes III, 79
<i>Libycus</i> mons II, 8	<i>Leobotæ</i> Spartiatarum regis tutor <i>ibid.</i>	<i>Magophonia</i> Persarum festum celebre III, 79
<i>Libyſſaram</i> mulierum ciuitas IV, 189	<i>Lycurgi</i> delubrum apud Spartiata I, 50	<i>Magistum</i> oppidum IV, 148
<i>Liches</i> Spartiata vnus ex benemeritis I, 67, 68	<i>Lycurgus</i> Amianti pater VI, 127	<i>magna</i> negocia cum periculis suscipiuntur VII, 50
<i>Ligyū</i> in Xerx. exercitu armatura VII, 72	<i>Lycus</i> fluuius VII, 30, 113	<i>Magnesiæ</i> vrbs H, 1
<i>liliorum</i> ingens vis vbi II, 91	<i>Lycus</i> Anacharſidis auus IV, 76	<i>Magnetes</i> populus III, 90
<i>eorum</i> radices eſui aptæ <i>ibid.</i>	<i>Lycus</i> Pandionis filius VII, 91 à fratre	<i>malæ</i> dextræ in contumeliam deratæ II, 121
<i>Limencion</i> regionis Milesiorum I, 18	<i>Ægeo</i> pellitur Athenis I, 173	<i>Malea</i> promontorium I, 82. IV, 179
<i>Lindi</i> populus è Rhodo VII, 153	<i>Lyda</i> mons I, 174	<i>Makna</i> in regione Atarnit. VI, 19
<i>Lindos</i> oppidum I, 144. II, 182	<i>Lydus</i> Artyis filius VII, 74	<i>Males</i> Ætolus VI, 117
<i>linum</i> Colchicum, Sardonicum, Ægyptiacum II, 105	<i>Lydicus</i> fluuius VII, 127	<i>Mandane</i> Aſtyagis filia I, 107
<i>Linus</i> , modulationis genus apud Ægyptios I, 79	<i>Lydia</i> auri ramenta è Tmolō prouenientia habet I, 93 argenti etiam feracissima V, 49	<i>Cambyſi</i> nuptum datur <i>ibid.</i>
<i>Lipaxus</i> vrbs VII, 123	<i>Lydi</i> populus ante Meones vocati I, 7. VII, 74	<i>Mandrocles</i> Samius architectus IV, 47
<i>Lipoxais</i> Targitai filius IV, 5	<i>strenua</i> gens I, 79	<i>monumentum</i> ab eo positū IV, 88
<i>ab eo</i> oriundi Scythæ IV, 6	<i>equitandi</i> peritissima <i>ibid.</i>	<i>Maneros</i> Ægyptiis quid I, 79
<i>Lipſydrium</i> oppidum V, 62, 123	<i>Lydorum</i> mores & leges I, 93, 94	<i>Manes</i> rex Lydiæ I, 94. IV, 45
<i>Lisæ</i> oppidum VII, 123	<i>ritus</i> inuendi fœderis idem qui apud Græcos I, 74, vt & expiandi I, 35	<i>Mantici</i> montes I, 189, 202
<i>Lisſus</i> fluuius VII, 108 eius aquæ Xerx. copiis non ſuffecerunt VII, 109	<i>Lydorum</i> filiz omnes proſtituntur I, 93	<i>Mantine</i> veniunt poſt prælium IX, 76
<i>litteræ</i> Hiſtiaz proditæ VI, 4	<i>Lydi</i> primi caupones inſtitutoresque I, 94	<i>Mantineæ</i> vrbs VII, 98
<i>litterarum</i> mira occultatio VII, 239	<i>eorum</i> partes primæ in conſulendo oraculo Delphico I, 54	<i>Mapen</i> Tyrius VII, 98
<i>litteræ</i> Themioctolis ad Iones lapidi incisæ VIII, 22	<i>eorum</i> Medorumque fœdus I, 74	<i>Marathon</i> locus VI, 107
<i>litterarum</i> per ſagittam tranſmiſſio VII, 28	<i>Lydorum</i> Medorumque quinquennale bellum I, 74, 103	<i>Matathionem</i> occupat Piſiſtratus I, 62
<i>litteræ</i> capiti impreſſæ V, 35	<i>Lydotum</i> cum Perſis conſiſtus & fuga I, 76, 70	<i>Matathonia</i> clades VI, 113
<i>litteræ</i> Græcorum à Phœnicibus V, 38	<i>primi</i> omnium aurum argentumque ad vtendum percuſſerunt I, 94	<i>Mardonius</i> Xerxis exercitus imperator VII, 82 Gobryæ fil. VI, 43. VII, 5, 82
<i>litteræ</i> Cadmeæ V, 59	<i>primi</i> inuectores ludorum <i>ibi.</i>	<i>vulceratur</i> VI, 45
<i>Phœnicæ</i> V, 58	<i>in Thulciam</i> colonias deduxerunt <i>ibid.</i>	<i>à præfectura</i> ſemometur VI, 94
<i>Litus</i> pulchrum, vbi VI, 23	<i>Lydorum</i> diuiſio <i>ibid.</i>	<i>eius</i> ad Xerxem oratio de bello Græciæ inferendo VII, 10
<i>Locri</i> Epizephyrii populus VI, 23	<i>Lydi</i> quomodo à Cyro effeminati I, 155, 157	<i>eius</i> cædes IX, 62, 69
<i>Locri</i> Ozolæ populus VIII, 12	<i>Lydi</i> Canibus germani I, 171	<i>Mardontes</i> Perſæ VII, 80. VIII, 130
<i>lotos</i> vbi plurima II, 92	<i>eorum</i> tributum III, 90	<i>Mardi</i> pop. Persarum genus I, 125. III, 94
<i>loti</i> radix eſculenta <i>ibid.</i>	<i>eorum</i> in Xerxis exercitu armatura VII, 74	<i>Mardus</i> Hyrcædes v. Hyrcædes
<i>loti</i> fructus deſcriptio IV, 177	<i>Lygdamis</i> Artemiſiæ pater VII, 99	<i>mare</i> Sardonium vbi I, 106 Caſpium I, 202 mare Atlanticū, rubrum, australe I, 203. II, 158. III, 93. IV, 13
<i>lotus</i> Cyrenæa II, 96	<i>Lygdamis</i> Naxius I, 60, 64	<i>VII, 80</i> mare Echinadum inſularum II, 10
<i>lotio</i> muliebris viſum recipit Phero II, 111	<i>Lynceus</i> Chemmita II, 91	<i>Mares</i> vrbs II, 18, 30
<i>Lotophagi</i> populus IV, 177	<i>Lyſagoras</i> Tiſiæ fil. VI, 133	<i>Mares</i> quam armaturam in Xerxiano exercitu tulerint VII, 79
<i>lucernarum</i> accenſarum feſtum apud Ægyptios II, 62	<i>Lyſagoras</i> Hiſtiaz patet V, 30	<i>Mariandeni</i> populus III, 90
<i>lucernarum</i> accenſio, pro crepuſculo VII, 215	<i>Lyſanias</i> , è prociſ Agariſtæ VI, 127	<i>Mariandyni</i> à Croſo ſubacti I, 28
<i>Lucinæ</i> tributum IV, 35	<i>Lyſimachus</i> Ariſtidis pater VIII, 79, 95	<i>Mariandynorum</i> in Xerxiano exercitu armatura VII, 72
<i>lucus</i> platanorum V, 119	<i>Lyſiſtratus</i> Athenienſis. VIII, 96	<i>Mariandynus</i> ſinus vbi IV, 38
<i>ludorum</i> primi inuectores Lydi I, 94		<i>Maris</i> fluuius IV, 49
<i>Luna</i> Persarum præſes VII, 37		<i>Maron & Alpheus</i> , Orſiphanti fil. VII, 117
<i>Lunæ</i> feſtum II, 47		<i>eorum</i> strenuitas ad Thermopylas <i>ibid.</i>
<i>lupex</i> hominibus effici dicuntur Nerui IV, 105		<i>Matonea</i> Græca vrbs VII, 109
<i>luporum</i> ſepultura II, 67		<i>Martis</i> oraculum II, 23. VII, 76
<i>lutræ</i> vbi capiuntur IV, 109		<i>Marti</i> ſoli ſimulacra faciunt Scythæ IV, 59, 61
<i>Ægyptiis</i> ſacræ II, 72		<i>eius</i> delubrum apud Scythas IV, 62
<i>luxu</i> Persarum IX, 81		<i>Mariſys</i> fluuius V, 119
<i>Lycidas</i> ſenator Athen. cum vxore & liberis lapidatur IX, 3		<i>Mariſys</i> Sileni pellis VII, 26
<i>Lycæus</i> Iupiter IV, 203		<i>Mafanges</i> Aotizi filius dux Libyū VII, 71
<i>Lycæreus</i> Mæandri germanus V, 127		<i>Mafcamis</i> elogiunt VII, 106
<i>Lycii</i> in poteſtatem Croſi redacti I, 28		<i>Mafſi</i> , Persarum genus I, 115
<i>eorum</i> è Creta origo I, 173		<i>Mafſes</i> Daniſſus, Xerxis exercit. imperator VII, 82. IX, 106
<i>à Lyco</i> nomen acceperunt VII, 92		<i>Mafſiæ & liberorum</i> eius cædes IX, 112
<i>ab Harpago</i> victi I, 176		<i>Mafſſius</i> à Græcis Maciſius dictus IX, 20 eius intemtus IX, 224
<i>populus</i> Dario tributarius III, 90		<i>Mafſſius</i> Sirometris fil. VII, 79
<i>eorum</i> in Xerxis exercitu armatura VII, 92		<i>Maſſagæ</i> populus ferus & robuſtus I, 204, 217
<i>quondam</i> Termilæ vocati I, 173		
<i>eorum</i> nomen & leges I, 173		
<i>Lycii</i> arcus VII, 97		

IN HERODOTVM.

eorum deus sol I, 212, 216
 eorum mores Græc. I, 216, 216
 vxores communes I, 216, IV, 172
 senes immolant I, 216
 Cyrum vincunt I, 214
 Malties & Pigres fratres V, 12
 maternū genus paterno nobilius apud Lycios I, 173
 Matieni populus I, 72. III, 94
 eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 72
 matris Martis templum vbi II, 64
 Maxes Libyes IV, 191
 Mazæres Medus I, 156
 Prieneſes ſubigit I, 161
 Mæandri campum incurſat I, 161
 eius mors I, 161
 Medi populus III, 93
 Mecyberna Græca vrbs VII, 122
 Medea Colchorum regis filia I, 2. VII, 62
 Medææ raptus à Græcis I, 2
 Medææ regionis tractus I, 110
 Medi IV, 40
 Medorum appellatio vnde VII, 62
 eorum tyrannus Cyaxares I, 73
 Medorum & Lydorum mos incundi fœderis I, 74
 Medorum bellum quinquennale cum Lydis *ibid.*
 Medorum & Lydorum bello dies repente nox facta *ibid.*
 Medorum ab Aſſyriis defectio I, 95
 Medi Aſſyrios ſubigunt I, 106
 Medorum à Dario defectio I, 190
 imperium vt ad Perſas primum translatum I, 130
 Medorum in Xerxis exercitu armatura VII, 62, 86
 Deiocem ſibi iudicem conſtituunt I, 95
 regi ſuo regiam ædificant I, 98
 à Scythiſ pælio fuſi, Aſiæ imperium amittunt I, 104
 Ninum ciuitatem expugnant I, 106
 inebriatos Scythas interimunt I, 106
 Medis canis ſpæcio dicitur I, 110
 Medicum imperium Halys fluuius terminat I, 72
 Medicum nomen Græcis terrore incutere ſolet VI, 112
 medici ſinguli ſingulorum morborum apud Aegyptios II, 84
 medici Crotoniatæ primi dicti, ſecundi Cyrenæi III, 131
 medicus iſtarum VI, 157
 medicus Atticus I, 192
 Megabates Perſa V, 32
 Megabazus Megabatis filius VII, 97
 Megabyzus Perſa vnus ex VII, qui conſiſtunt in magum III, 70
 eius oratio ad ſuos pro oligarchia III, 81
 eius elogium IV, 143, 144
 in Pæones exercitum ducit V, 12
 Xerxis exercitus imperator VII, 82
 Megabyzus Zopyri fil. III, 160
 dux aduerſus Athenienſes. III, 160
 Megacles Alcmaeonis pater VI, 124
 Megacles Alcmaeonis filius I, 59. VI, 127
 130
 Megacles & Lycurgus Piſiſtratum imperio Athenienſium eiciunt I, 59, vide de eo ſc 60, 61
 Clitthenis gener factus VI, 130
 Megacles Hippocratis filius VI, 131
 Megacreon Abderites VII, 120
 Megapanus Hyſcanorum dux VII, 62
 Megarenſis populus VII, 166
 Megarenſis plebs venundatur *ibid.*
 Megasthenes Dou pater VII, 72
 Megasthenes vates VII, 219, 221
 eius intrepidus animus VII, 221
 eius carmen epitaphium VII, 228

Melampus Amytheonis filius II, 49
 eius poſtulata ab Argiuis IX, 33
 primus Bacchica Græcis expoſuit, vt & alia ab Aegypto accepta II, 49
 Melampygos lapis VII, 216
 Melanchlæni populus IV, 10, 102, 106
 eorum mores & nomenclatura IV, 107
 eorum victus humana caro *ibid.*
 Melanippus Aſtaci filius V, 67
 Melanippus Alcxi ſodalis V, 95
 Melanopus Ithagenis filius H, 1
 Melanthus Codri pater I, 147
 rex Athen. V, 65
 Melas fluuius VII, 198
 Melas ſinus & fluuius eiſdem nominis VII, 58
 Meles primus rex Sardium I, 84
 Meleſigenes vnde appellatus H, 3
 Meles fluuius H, 3, *ibid.*
 Melibœa vrbs VII, 188
 Melienſes populus VII, 196
 Melienſis ſinus IV, 33
 Melis regio VII, 198
 Meliſſa Periantri vxor III, 50. V, 92
 à Perianthro occiſa *ibid.*
 melis vbi maxima copia IV, 194
 Melyenſes populus III, 90
 Memnonia regia V, 53
 Memnonis ſuſæ VII, 151
 Memnonis vrbs V, 54
 Memphis vrbs II, 163
 à Mene primum condita II, 99
 eiſ ſitus *ibid.*
 Menares Leutychildis pater VI, 65. VIII, 131
 mendacium dicere quando expediat III, 72
 Menda vrbs VII, 122
 Mendes lingua Aegyptiaca Pan & hircus II, 46
 Mendetis templum II, 42
 Mendesium oſtium Nili II, 17
 Mendefia prouincia II, 42, 46
 plaga II, 46
 Mendefii cur ones immolent, capris abſtinentes II, 42
 capras & maxime capros venerantur II, 46
 caprarum præcipuo honore afficiunt *ibid.*
 Menelaus Helenam recipit II, 119
 Menelaus portus IV, 119
 Menes primus regnaſſe fertur II, 4, 99
 Menelæus dux Athen. H, 28
 Menius Eurydames frater VI, 71
 mentis ſolis III, 18, 23
 menſis intercalaris I, 32
 à Græcis tertio quoque anno introductus II, 4
 Mentis nauicularius H, 6, 7
 vbi laudatus ab Homero H, 26
 mentiri apud Perſas turpiſſimum I, 138
 Mentor Ithacenis ægrum Homerum ſedulo curat H, 7
 vir iuſtus & humanus *ibid.*
 ab Homero vbi laudatus H, 26
 mentulæ circumgeſtatio apud Aegyptios II, 48
 Meones Lydorum nomina aſſumpſerunt I, 7
 Meraphii Perſarum genus I, 125
 Mercurii ſtatua porroctum veterum habens II, 51
 eiſ templum II, 38
 à quibus gentibus colatur V, 7
 Mermadae I, 7
 quomodo regnum Lydiæ obtinuerit I, 14
 Meroe, metropolis II, 29
 Meſambria vrbs IV, 93. VII, 128
 eiſ origo VI, 33
 Meſſana olim Zancle VII, 164
 Meſſapii pop. VII, 170
 metalla aurea atque argentea VII, 112

de metallis aureis æſtimate IX, 74
 metallum ſalis IV, 138
 metalla Thafia VI, 46, 47
 Metapontini populi IV, 15
 Metiochus Miltiadis filius captus VI, 41
 Metra Venus Perſis I, 131
 Metrodorus Proconneſius IV, 138
 Micythus Anaxilai famulus VII, 170
 Midas Gordii fil. rex Phrygiæ I, 14. H, 11, apud Delphos munera poſuit I, 14
 eiſ ſella regia *ibid.*
 Midæ horri VIII, 138
 Midæ epigrammata epitaphia ſcripta ab Homero H, 11
 Mileſiorum cum Alyatæ bellum diuturnum I, 17, 18, 19, 20
 Cyro conſederati I, 11
 Mileſiorum correctio à Pariſi delecta V, 28, 29
 Mileſiorum & Carum fuga cōtra Perſas prælio V, 120
 Miletus vrbs Ioniz prima I, 142
 oppugnatur à Gyge I, 14
 inuaditur ab Araye I, 15
 capta diripitur à Perſis VI, 18
 militi Babylonici proceritas I, 93
 militiæ ordine à quo primum diſtribuitur Aſiani I, 103
 militum Cambyſis depaſtio mutua ob famem III, 25
 Milo Crotoniates luctator III, 137
 Miltiades Cypſeli filius quomodo Chersoneso potitus VI, 34, 35, 36
 eiſ hoſpitalitas VI, 35
 victor in Olympia VI, 36
 eiſ geſta & captiuitas VI, 36, 37
 Croſo charus VI, 37
 eiſ mors VI, 38
 Miltiades Cimonis filius Chersonesi tyrannus IV, 137. VI, 34
 Athenienſium dux IV, 137
 vt Lemnum obtinuit VI, 137, 36
 Paros fruſtra obſidet VI, 133, 134
 eiſ accuſatio & obitus VI, 136
 Milyas Aſiæ regio I, 173
 Milyæ Solymi dicti *ibid.*
 Milyarum in Xerx. exercitu armatura VII, 77
 Mimas mons H, 17
 Mineræ Aſſeſiæ templi deſlagratio I, 19
 pro eo duo ædificata I, 22
 Mineræ Pallenidis fanum I, 62
 Mineræ ſeſto virginum pugna ab Auſibus inſtituta IV, 180
 Mineræ Pedafiz ſacrificæ barba pululata I, 175. VIII, 104
 Mineræ Aleæ templum apud Tegeatas I, 76. IX, 69
 tutelaris apud Chios templum I, 160
 Mineræ oraculum apud Aegyptios II, 83
 veſtibulum apud Saïos II, 175
 ipaurata ſtatua ab Amaſi Cyrenas miſſa II, 182
 lapidea duo ſimulacra ab eodem Lindum *ibid.*
 Mineræ parentes IV, 81
 templum in Sigeo V, 95
 Pronææ fanum VIII, 57
 Sciradis templum VIII, 94
 Mineræ ægis I, 176
 Craſtiz fanum V, 45
 Mineræ in arce Athen. adytum Doriensibus non accedere licitum V, 72
 Mineræ vrbana V, 82
 Mineræ Iliadi mille boues immolantur à Xerxe VII, 43
 Mineræ procomparis VIII, 19
 Minæa Solinæſium colonia V, 46

I N D E X

Minos & Sarpedon Europæ filii I, 170
 Minos cædes VII, 169, 170
 Minyæ populus I, 146 IV, 145
 Minyæ commento suarum virorum li-
 berantur IV, 146
 Mitradates pastor, Cyzi nutritus I, 110
 111
 Mitrobates Dascylii præfectus II, 110
 ab Orontæ cæsus III, 126, 127
 Mitylene II, 178
 Macarchus Pythagoræ pater IV, 95
 Mæcophilus Atheniensis VIII, 58
 mœnia lignea Budinorum IV, 108, 113
 Mæris Ægyptiorum rex II, 101
 eius præclara opera *ibid.*
 Mæris stagnum II, 69, 148
 eius descriptio II, 149
 eius proventus II, 91
 Molochi filii IX, 56
 Molochi populus I, 146
 Molpagoras Aristagoræ pater V, 30
 mons Arabicus II, 8, 124
 mons ingens euersus indagandis metal-
 lis VI, 47
 Mophi mons II, 128
 mortis utilitas VII, 10
 morbus femininus Scythas inuadit I, 105
 mors optatissimum perfugium ærimo-
 nis vitæ VII, 46
 mortui exemplar apud Ægyptios II, 78
 85
 mortuorum apud eosdem conditura
 II, 85, 86, 87
 mortui cum læticia vbi humentur V, 4
 morum vis III, 38
 Moschi populus III, 94
 eorum in Xerxiano exercitu armatu-
 ra VII, 78
 Mosynæci populus III, 94
 eorum in Xerxiano exercitu armatu-
 ra VII, 78
 mola mulum ancipitia genitalia habentem
 peperit VII, 57
 mulæ partus III, 52
 muli vbi non gignantur IV, 30
 mulorum species Scythis horrida IV, 129
 mulier exuendo tunicam & verrecundiam
 patiter exiit I, 8
 mulierum raptus illicitus I, 4
 mulieris offensio vindictam quaerit I, 11
 mulieres mulierem prædicant I, 31
 mulieris simulacrum ex argenteo I, 51
 mulierum Babylonicarum mos fœ-
 das I, 196
 mulierum Ægyptiarum mores II, 35
 36
 mulieres quæ oracula in Græciam in-
 tulerunt columbæ vocantur II, 57
 mulierum pudenda cippis à Sesostris
 inscripta II, 101
 mulieris quæ cum marito suo solo cõ-
 cuberat vrina Pheroni vitus re-
 stitutus II, 111
 mulieres Corinthiorum denudatæ V, 32
 mulier ex turpissima, formosissima
 facta VI, 61
 mulierum Atticarum vna cum liberis
 cædes VI, 138
 mulieres stuprando extinctæ VIII, 33
 munerum regiorum apud Persas eximi-
 tum IX, 108
 Munychia VIII, 70
 Mus Europeus à Martonio missus ad
 oracula consulenda VII, 133, 134
 135
 Musæus VIII, 96
 Musæi sortes & earundem ediffertator
 VII, 8
 musici Argiui III, 131
 mustelæ Libyæ IV, 192
 murium tria genera apud pastorales Li-
 byes IV, 192

IN HERODOTVM.

OEbares Darii equiso III,85
 OEbares Megabyzi filius VII,33
 OEbazus Siromitris pater VII,68
 OEceor Gelonis progenitor VII,153
 OEedipus Laii fil. V,60
 ei delubrum extractum IV,449
 OEnoen Borotii occupant V,74
 OEnone insula VIII,46
 OEnotria ager I,167
 OEnuſſa insula I,165
 OEobazus Perſa IV,84
 eius liberorum fatum ib.
 OEobazus Perſa in obſidione Seſſi IX,114
 eius interitus IX,118
 OEroe fil. IX,50
 OEta montes vbi VII,217
 OEtoſyruſ Apollo apud Scythas IV,59
 Oolycus vnde appellatus IV,249
 Olbiopolitæ populus IV,18
 olea in arte Athenienſ. VIII,55
 oleaginâ corona Olympiorum præmium VIII,26
 Olen Lycius IV,35
 Olenus pars Achæorum I,145
 Olyarus Myſſenſis V,37
 olus pulſandi mos VI,58
 Olophryxus vrbs VIII,22
 Olorus rex Thraciæ VI,39
 Olympienſi, Myſi VII,74
 à monte Olympo dicti ibidem
 Olympus mons Myſiæ I,36, 43. VII,74
 Olympus Theſſaliæ mons I,56. VII,128,129
 Olympii Iouis delubrum II,7
 Olympiorum præmium corona oleagina VIII,26
 Olympiodorus Lamponis filius IX,21
 Olynthus vrbs VII,122
 Olynthiorum ab Artabazo obſeſſio & expugnatio VIII,127
 Omyretis ſilia H,2
 Oræatæ, tribus Sicyoniorum V,68
 Onæſilus Gorgi frater V,104
 ſolo fratrem Salaminiæ excludit V,124
 Amathuntem obſidet V,104, 108
 Cyprios ad rebellionem inducit V,124
 eius vrbi caput ſupra portas ſuſpenſum ab Amathuſiſ V,114
 ei tamē dein vt heroi Amathuſii ſacra faciunt ſolemnia V,114
 Onetes Phanagoræ filius VIII,214
 Onochonus Theſſaliæ ſtupius VII,129
 Xerxis exercitui deſecit VII,196
 Onomacritus ſortilegus Athenis eiſcitur VII,6
 Onophitana plaga II,186
 Ophryneus vrbs VII,43
 opitices vbi ignobiles II,167
 Opis vrgo hyperborea IV,35
 Opis ciuitas I,189
 Opota vxor regis Scyllis IV,78
 ſ oraculorū origo ſecundum ſententiā Herodoti II,54
 oracula Græcorum I,46
 oracula apud Ægyptios quæ II,83
 oraculum Alyatti à Pythia redditum I,19
 oraculum Delphicum Cræſo redditur I,47 id quomodo Cræſus verū deprehendit I,48
 oraculum Lycurgo à Pythia redditur I,65
 oraculum capioſum Spartiatis redditum I,66
 oraculum Pythiæ de offibus Oreſtis I,67
 oraculum Cræſo redditum de muto filio I,85
 oraculi ad Cræſum extuſatio I,91

oraculum Branchidarum de Paſſya I,118, 159
 oraculum Hammonis de Ægyptiis II,18
 oraculum Dodonæum omnium vetuſtiſſimum II,52
 oraculi Hammonis origo II,55
 oraculum Phæroni regi redditum II,111
 oraculum Mycerini regis ex vrbe Buti II,136
 oraculum de ærea phiala II,151
 oraculum Pſammiticho datum II,152
 oraculum Batto datum IV,115
 Thæris IV,156, 157, 159, Arceſilao IV,163. Clitheni V,66
 Mileſis VI,77
 Glauco VI,86
 Athenienſibus VII,140, 141
 oraculum Latonæ ſacrum II,152
 oraculum Siphniis redditum III,57
 Corinthiis V,92
 Argiuis VI,19, VI,77. VII,148
 Doloncis VI,34
 oraculum Martis VII,76
 Dionyſi VII,111
 oraculum datum Cretenſibus VII,169
 Spartiatis VII,120
 oraculum Bacidis VIII,20, 77, 96
 Amphiarai I,46. IX,134
 oraculum Perſis à Bacide redditum IX,42
 oracula Æthiopum II,139
 Oratio Prexapiſ ad Perſas III,75
 Orationes de triplici ſtatu regio, optimatum, plebis III,80, 81, 82
 Cois Mitylenæorum præſecti I V,97
 Hiſtiæzi Mileſii ad Scythas IV,139
 Ariſtagoræ ad Cleomenem V,49
 Seſichis V,92
 Hiſtiæzi ad Darium V,106
 Cypriorum ad Iones V,109
 Perſarum ad Ionem tyrannos VI,9
 Leucyridis de reddendo deſcripto VI,86
 Datis ad Delios VI,97
 Clithenis ad procos ſiliæ ſuz VI,130
 Xerxis de inferendo bello Græciæ VII,8 & Mardonii VII,9 & de bello ad uerſus Græcos ſuſcepto VII,10
 Xerxis ad Perſas VII,53
 Harmocydis ad Photenſes IX,17
 alia infinita
 Orbelus mons V,16
 orbis partitiō ſecūdm Herodotū IV,36
 Orchomenii populus I,146
 Orchomeniorum ager VIII,34
 Ordilius Seythiæ ſtupius IV,48
 Orges pater Antipatri VII,118
 Oreſtes Agamemnonis filius I,67
 eius proceritas & locus I,69
 Oticus portus IX,92
 Oticus regis Aripithis fil. IV,78
 Orithyia Boreæ vxor VII,189
 Orneatæ populus VIII,73
 Oroetes Sardium præſes potētis III,120, 127
 indignè Polycratem ſuffigit cruci & eius rei cauſæ III,120, 121, 125
 eius interitus III,128
 Oromedon Syennetiſ pater VII,98
 Oropus VI,100
 Oroſangæ qui Perſica lingua VIII,85
 Orphica II,81
 Orſiphantus Alpei & Maronis pater VII,227
 orthium carmen I,24
 Orthocorybantes populus III,92
 Orus Oſiris filius rex Ægypti II,144
 Græcis Apollo dicitur ibidem
 oryxes vbi gignantur IV,192
 Oſiris Ægyptiis, Bacchus & Dionyſus dictus II,144
 Oſſa Theſſaliæ mons I,56. VII,128, 129
 oſſa viri quinque cubitorum IX,92
 oſſata Xerxi oblata VII,57

oſſenta Delphis quæ barbaris congerunt VIII,37, 38
 oſſia Nili ſeptem numero II,17
 Otanes Pharnapſis filius III,68
 conſurationis in magum auroz III,70
 oratio eius de ſtatu populari ad Perſas III,80
 Otanes Ameſtris pater dux Perſarum VII,61
 Otanis morbus III,149
 Otanes miſſus contra Samum III,141
 Otanes dux Perſarum Darii gener V,116
 eius geſtes in Ionia & Aeolia V,123
 Otanes Siſamnis fil. ſuper pelle patris ſedens iudicat V,25
 Othrys mons Theſſaliæ VII,119
 ouium mira duo genera quæ habet Arabia III,133
 oues ſacræ Solis vbi IX,92

P
 PACTOLVS ſtupius qui ramentâ aurea è Tmoloz deſert V,101
 Paſſyas Lydus à Cyro deſecit I,154
 Perſis traditus I,160
 Paſſyca regio III,92, 102. IV,44
 Paſſyes quam armaturam in Xerxis exercitu tulerint VII,67
 præna cātant Perinthii ante victoriā V,1
 Præniæ ſitus V,13
 Prænes V,13, 98. VII,113
 magna pars transportati in Aſiā V,15
 Præmuis ager vbi VII,124
 Præpſa pop. VII,113
 abducti in Aſiam V,15
 Præſus vrbs V,117
 Præti Thraciæ populus VII,119
 Palæſtina & Palæſtini L. 105. III,5. VII,89
 Palæſtinorum armatura VII,89
 Palladis ſacerdotis barba portatum I,171. VIII,104
 Pallena Pblegra prius appellata VII,122
 Pallenidis Minervæ templum I,62
 palmarum Babyloniarū diuerſitas I,93
 palmarum ſpathæ VII,69
 palmæ vbi multæ IV,172, 182
 Panamon Scyrius VII,183
 Panmiſus Theſſaliæ ſtupius VII,120
 Pamphyliorum in Xerxis exercitu armatura VII,1
 Pamphyli tribules Sicyonii V,68
 Pamphyli populus III,90
 à Cræſo ſubacti I,28
 Pan vnus inter viti. deos II,46
 Pan Ægyptius vetuſtiſſimus deorum II,145
 Panis templum VI,106
 Panis ſimulacrum II,16
 Pan quib. parentibus ortus II,145, 146
 Panætius Sofimenis filius VIII,92
 panegyries Athenienſium VI,111
 panes Perdicæ dupli effecti VIII,137
 Pangæus mons V,16. VII,113
 Panionium locus ſacer I,143, 148, 170
 Panionius Chius exſector indigna pœnâ ſed ſe digna affectus VIII,105, 106
 Panitiſ Meſſenii conſilium in diſcretendis geminis VI,52
 Panopea vrbs VIII,34, 35
 Panos portus vbi I,157
 Pantagnotus Polycratiſ frater III,39
 Pantaleon Alyattiſ E. à Cræſo fratre occiſus I,92
 Panthelæi Perſarum genus I,125
 pantheræ Libyæ IV,192
 Pantimathi populus III,92
 Panticapæ ſtupius VI,18, 47
 eius fluxus IV,54
 Pantites ſeſeſtrangulat VII,232
 Papæus Iupiter apud Scythas IV,59
 Paphlagonæ populus I,672. III,90
 à Cræſo ſubacti I,28
 eorum in Xerxis exercitu armatura VII,72
 papæes piſces V,16
 Papremis oppidum II,59. III,4

INDEX

Papremitanis equi flumiales sacri II, 71	Pellena Achæzorū pars I, 145	Perfæ crinitæ VI, 19
Papremitana plaga II, 165	Pelops Phryx Perfarum feruus VII, 11	Cephenes appellari & Aræmi VII, 61
Paralata Scythæ IV, 6	Pelopsis Phrygiæ regio VII, 8	Perfæ immortales qui VII, 83
Parapotamii populus VIII, 33	Peloponnesi gentes septem VIII, 73	Perfæ luxus IX, 79, 81
paralanga mensura II, 6, V, 53	Peloponnesium bellum IX, 72	Perfarū vxores per vices concubunt III, 69
Parcoratæ pop. IV, 148	Pelulium ostium Nili II, 17, 154, III, 10	Perfæ oraculum redditum IX, 42
Parotaceni populus Media I, 101	πελοποννησια Æolium H, 37	Perfarum tabellionum cursus & modus VIII, 198
Paris Alexander ad Proteum ducitur II, 115	Pencus flumius Thessaliæ VII, 20, 128, 129, 173	magi I, 140
Pariis lapis V, 62	penis oppletum ærem Scythæ narrant IV, 31	satrapeiæ III, 89
Parion vrbs VI, 117	Pentapolis ante Hexapolis appellata I, 149	clementia I, 137
Parmys filia Smerdis filii Cyni VII, 78	Penthylus dux Paphius captus VII, 195	capita cur fragilia III, 12
Parnassus mons VIII, 27	Peræbi populus VII, 128	eorum cum Lydis confictus I, 80
eius vertices duo VIII, 32	Percalos, Chilonis filia VI, 65	in potestate Medorum à Phraorte redditi I, 182
Paricanii pop. III, 94	Percotes vrbs V, 117	Perfarum ab Astyage defectio I, 27, 56
Paroreatæ populi IV, 148, VIII, 73	Pardiccas, Gananæ, & Aëropus fratres VIII, 137	Perfarum bellica arma V, 49 cum Caribus confectum bellum V, 119, 56
Parthenius flumius II, 104	Perdicez pueri panes dupli effecti VIII, 138	Perfarum minz Ionibus intentatæ V, 9
Parthenius mons vbi VI, 105	quomodo Macedoniæ tyrannus factus VIII, 137, 138	Perfarum ornatus in Xerxiano exercitu VII, 61
Parthi populus III, 93, 117	Pergamum Priami VII, 43	Perfarum equestrium copiarum numerus VII, 87
eorum in Xerxis exercitu armatura VII, 66	Pergamum murosua Pierum vnus VII, 112	Perfarum cum Lacedæmoniis congressio VII, 211
partus leonæ & viperæ cur nō copiosus III, 108	Periælla vaticina VI, 66	Perfarum naufragium ad Euboram VIII, 12
partus diuersa tempora decem, nouē, septem menses VI, 69	Periander Cypseli filius Corinthiorum tyrannus I, 20, III, 48	Perfæ mare IV, 39
Parus insula V, 31	ei maximum miraculū oblatum I, 23	Perfici equitatus præfecti VII, 88
Parus à Miltiade obsidetur frustra VI, 133, 134	vxorem necat III, 50	Perficarum copiarum apud Platæas ordo IX, 36
Parycanii populus III, 92	cum defuncta vxore concubuit V, 93	Perfidæ reges I, 25
Parycaniorum in Xerxis exercitu armatura VII, 68, 86	eius filii III, 50	Perfæ Perfi fil. VII, 61
Pasargadæ Perfarum genus I, 125	gesta cum minore III, 50, 51, 56	Perfæus Ahyrius VI, 54
Pasicles Philisti pater I, 96	Pericles VI, 131	Danaes & Iouis filius VII, 61
pata Scythice, pro occidere IV, 10	Perileus IX, 102	Perfi specula II, 152
Pataicus Ænesidem pater VII, 154	Perinetades Demaræni filius V, 41	eius templum, simulacrum, sandalium vbi II, 91
Pataierdii II, 37	Perinthus vrbs IV, 90	gymnicorum ludorum institutor ibidem
Patarbemi aures nasusque præscinduntur II, 162	eius expugnatio V, 2	eius profectio in Ægyptum II, 91
Patara oppidum Lyciæ I, 182	Perinthii a Perfis subacti V, 1	Petra tribus V, 92
pateræ auræ sex a Gyge apud Delphos posite I, 14	eorum cum Pzonibus singulare certamen ibidem	Petræ Trachiniæ VII, 198
pateræ auræ & argenteæ Delphos à Cræso militæ I, 51	Perfarum erigo vnde VII, 150	Phædyma Otanis filia III, 68
pateræ aheneæ mira capacitas I, 70	complura genera I, 125	prodit II, 19
paterna in opificia vbi succedant & filii VI, 60	aspera regio I, 71, IX, ult.	Phænippus Calliæ pater VII, 121
patiramphes Xerxiani currus auriga VII, 40	Perfæ aratores, Perfæ pecuarii I, 125	Phalerus vrbs V, 63
Patizthes magus III, 61, 63	præstantissimi Pasargadæ ibidem	auale Atheniens. VI, 116
Patrenses pars Achæzorū I, 145	institutio qualis I, 136	phalli in sacris II, 49
Patumus oppidum Arabiæ II, 158	numina quæ & religio I, 131	Phanagoras Onetæ pater VII, 214
Pausanias Cleombroti filius IV, 81, IX, 10, 63	ritus dum Ioui immolant I, 131	Phanes Halicarnassicus genere III, 4
eius exercitus ordo permutatus IX, 46	ritus in sacrificiis I, 132	eius astutia & effugium ibidem
victoria aduersus Mardonium IX, 62	Perfæ Vranæ Veneri sacrificant ibidem	filii in eius conspectu mactari III, 11
Pausaniz præda IX, 79	Perfæ Venus Metra appellatur ibidem	Pharandates Theaspis filius IX, 75
eius dictum de luxu Perfico IX, 81	Perfarum natalitia I, 133	Pharbatitana plaga II, 166
Pausiaz populus III, 94	Perfæ inter pocula consulant I, 133	Pharæses pars Achæzorū I, 145
Pausiris Amyrtæ filius III, 15	Perfarum necessitudo vicinitatis maxima I, 134	Pharnaces pater Artabazi VII, 66
pecuarii Armenii vbi I, 194	eorum philautia ibidem	Pharnaspes Achæmenides III, 2
pecuarii Indi III, 99	externarum rerum studiosissimi I, 135	Pharnazathes dux Indorum VII, 65
pecuarii Perfæ I, 125	flumina religiosissime colunt I, 138	Pharapthes præfectura cedit infelici æ qui lapsu VII, 88
Pedafii populus ab Harpago expugnatus I, 175, VIII, 104	mos in sepeliendis cadaveribus defunctorum I, 140	Phaselis vrbs II, 178
Pediaz oppidum vbi VIII, 33	gyrum cæli Iouem appellant I, 131	Phasis I, 104, II, 103, IV, 38, 86
pediculus comestores IV, 109	deos ex hominibus ortos esse negant I, 131	Phayllus pythionices VII, 47
eos vicissim mordet feminæ Adyrmachidarum IV, 168	ignem deum arbitrantur III, 16	Phægeus Aëropi pater IX, 26
Pelasgi populus I, 145, 146, II, 50, VII, 43 & eorum lingua I, 57	eorum victus habitusque prisca I, 21	Phemius Smyrnæus Homeri præceptor H, 5
Pelasgi Ægialees prius, Iones dicti VII, 94	victus viuendique spatium III, 12	etiam pater eiusdem adoptiuus H, 4
Pelasgi ex Attica exacti VI, 136	eorum ingenium I, 89	vbi laudatus ab Homero H, 26
Pelion mons vel Pelion vbi IV, 179, VII, 129	Perfarum conuiuia lasciuia V, 18	Pheneum vrbs V, 63
Pella vrbs Botætidis terræ VII, 123	Perfarum cades in conuiuio V, 20	Pherendates Megabazi fil. VII, 67
		Pherendates Teaspis fil. VI, 79
		Pheretime Arechilai regis mater IV, 112

IN HERODOTVM.

exercitū poscit ab Euelthone, & co-
lum accipit	V, 162	Pieria pix	IV, 195	Potida vrbs VII, 122. obfessio eius VIII,
127, 128, 129	
in Barceos crudelitas eius	IV, 202	Pierres pop.	VII, 112	Posidonius Spart.	IX, 84
eius miserranda mors	IV, 205	Pierum muri	VII, 112	præda Græcorū è Persarum clade IX, 79	
Phetron Ægypti rex cæcus	II, 111	Pigres & Maltes fratres	V, 12	præda Paulaniæ	IX, 80
ei oraculum redditur	ibidem	Pindarus poeta	III, 38	præsepe Mardonii totum ex ære à Græ-
cis diripitur	IX, 69
eius donaria	ibidem	Pindus mons Thessaliæ	I, 56, VII, 129	Præfii Greces	VII, 170, 171
phiala in balteis Scytharum	IV, 10	Pinus, locus	H, 20	Præfias paludis inhabitatores	V, 16
Phidippides Athen.	VI, 105	pini fructus nomina	H, 20	Praxinus nauarchus Troezen. VIII, 180	
Phidon Argiuorum tyran.	VI, 127	pini natura quæ	VI, 37	Praxilaus Xenagoræ pater	IX, 106
Philæus Æaci filius	VI, 35	Pirus, ingen. fluuius	I, 145	Præaspes Persæ	III, 34
Philagrus & Euphorbus proditores Ere-
trienfium	VI, 104	Piromis ex Piromi Ægyptiorum	II, 143	se præcipitem dat, è turri habita ante
oratione ad Persas	III, 75
Philaon Cherfis filius	VIII, 11	Pisâ vrbs	II, 7	Præaspes Alpathinis filius	VII, 97
Philes pater Rhœci	III, 160	piscatorum ænigma	H, 35	Priami Pergamum	VII, 43
Philippus Butacides Olympionices V, 47		piscibus Ægyptus abstinet	II, 37	Priene vrbs Ioniz	I, 142
Philittus Paficlus fil.	IX, 96	piscium qui Ægypto sacri	II, 72	eam Ardy expugnat	I, 15
Philippus Macedo	VIII, 139	piscium genitura in stagnis apud Æ-
gyptios II, 93 pisces pabulum e-
quorum vbi	V, 16	Prienenfes populus	VI, 8
Philutio pastor	II, 123	Pisistratus Hippocratis filius Athenienf.		à Mazare subiguntur	I, 161
Phillis regio	VII, 113	tyrannus	I, 59	primogenitus ex lege Spart. succedit in
regnum	VI, 12
Philoceyon Spartani.	IX, 84	eius nobile commentum, quo Athe-
narum imperio potitus	ibid.	Procles rex Spart. VIII, 131. IV. 147. vide
Euryfthenes.	
Philocypsus à Solone versibus cele-
bratus	VI, 113	Athenis eiicitur	I, 59	Procles Epidauri tyrannus	III, 50
Phirmus Athenienfis	VII, 182	per feminam mire reducitur	I, 60	capitur	III, 52
Phla insula	IV, 178	illegitime cum vxore coit I, 51 Mara-
thonem occupat	I, 2	prodigiorum maxima obfervatio apud
Ægyptios	II, 22
Phlegra regio	VII, 122	eius contra Athen. copiæ	I, 61, 62	Præconneus incensa	VI, 33
Phocæus Homeri	H, 16	tertio vrbe Athenis potitur	I, 64	Promeneæ Dodoneorum sacerdos II, 55	
Phocæa vrbs	I, 142, II, 178	Naxum insulam subegit	ibid.	Promethei vxor Asia	IV, 45
Phocæa quomodo capta & à Persis
occupata	I, 164	Delum insulam expiat	ibid.	Propontidis dimensio	IV, 85
Phocenses	I, 146	Pisistratus Athenis pulsus	V, 63 &c.	Proterpinæ & Cereris festum	VIII, 65
primi longis nauibus vsi sunt	I, 163	Pisistratus Nestoris fil.	V, 65	Protopitus insula & eius lautudo	II, 41
Phocenium murus	I, 163	Pisyrus vrbs, & lacus in ea falsus & pi-
scosus	VII, 109	eius plaga	II, 165
eorum demigratio in Cyrum	I, 65	pistricis Cræsi effigies apud Delph. I, 51		Proteus Pheronis in regno Ægypt. suc-
cessor	II, 112
Phocenium mutua execratio nequis
in patriam rediret	I, 165	Pitane ciuitas Æoliæ	I, 140	Proteifanam apud Memphin	ibid.
cum Tyrrenis & Carthaginiensibus
nauale bellum	I, 166	Pitane, tribus	III, 55	protemplanis Minerva	VIII, 39
proelio victi Cyro secedunt	I, 166	Pittaci Mylenæ responsum ad Cræsum	I, 27	Protesilai templum vbi	VII, 33, IX, 115
Phocenibus Cadmea victoria obtigit	ibid.	pituitæ fluxus remedia	IV, 187	Protothyes Madyis pater	I, 103
in Rhegium demigrant	ibid.	pix Pieria vbi	IV, 195	Præuerbia,	
Phocenses capti lapidantur	I, 167	Cyranensis IV, 195, Zacynthia	ibid.	Animus in auribus habitat	VII, 39
Phocenium in Thessalos eruptio VIII,
27, 28		Pixadorus Cindycensis	V, 118	Cadmea victoria	I, 166
Phocenium regio à barbaris vastatur	VII, 32	Piacanorum lingua	I, 57	Dolosi homines, dolosa & eorum ve-
stimenta	III, 22
Phocia vrbs	I, 80	Plataea insula Libyæ IV, 151, 153, 156, 169		Episcythion	VI, 84
Phœbi fanum	VI, 61	Plataea vrbs incenditur	V II, 50	E tripode oraculum	IV, 179
Phœnices	II, 104	Platenfis clades	IX, 62, 64, 100	Hunc calceum tu quidem constiti:
Aristagoras aurē sibi induit VI, 1	
Phœnices diffensionū auctores cū Græ-
cis	I, 1	Platenfis ager	IX, 15	In frig dū furnū panes ingerere V, 92	
Phœnices Palæstini	II, 104	platanus aurea atque vitis	VII, 27	Isthmum fodere	I, 174
Phœnices ad Libyam cognoscendam
missi	IV, 42	platanorum ingens lucus	V, 119	Longæ regum manus	VIII, 140
Phœnices primi litteras in Græciam
adtulere	V, 58	platanus aureo monili a Xerxe dona-
ta	VII, 31	Lemnia facinora	VI, 138
Phœnicii armatura in exercitu Xerxis
VII, 89		Pleuræus deus	IX, 118	Molles viri ex mollibus regionibus	IX, 46
Phœnices quidā decollati iussu Xer-
xis	VII, 90	Plinthinetes sinus	II, 6	Mulæ partus	III, 152
Phœniciæ litteræ	V, 58	Plutarchus Leonidæ fil.	IX, 10	Mulere ignauior	I, 206
phœnix Ægypt. auis sacra II, 73 eius de-
scriptio	ibid.	pluuia nulla apud Theræos per septem
annos	IV, 111	Nō est istud curæ Hippocida VI, 119	
Phœnix fluuius	VII, 176, 100	pluuia apud Ægyptios portetosa III, 18		Quem lupis relinquere	IV, 149
Phraortes filius Deiocis rex Mediæ I, 102		Plynis portus vbi	IV, 169	Sylofontis amiculum	III, 139
eius res gestæ & interitus	ibid.	podeon Doridis	VIII, 31	Ver ex anno exauille	VII, 62
Phrataguna Darii regis vxor	VII, 224	pœnæ modus apud Persas	I, 137	Prytanis rex Spart.	VIII, 131
Phronima Etearchi filia eiusque fortuna	IV, 154	Pœni, vide supra Libyes		Prytaneum Athen. I, 146. VI, 103. VII,
197	
concubina Polymnesti	IV, 155	pogon Troezeniorum portus	VII, 42	Pſammenitus Amasis filius Ægypti rex	II, 10
Phryges à Cræfo subacti	I, 28	poli & gnomonis inuentio	II, 109	captus à Cartibys, eiusque captiui di-
cta	II, 14
Phryges antiquissimi hominum	II, 2	Polichnitani Cretes	VII, 170	liberatus res nouas moliens epoto
taurino sanguine obiit	II, 15
eorum in Xerxiano exercitu armatu-
ra	VII, 73	Pollux & Castor IV, 145 v. Tyndaridæ		Pſammis rex Ægypti, Neci fil. II, 159, 160	
Phryges Bryges dicti antea	ibid.	Polyas Anticyrenfis speculator	VIII, 21	eius mors	ibid.
Phrynichi comœdia	VI, 21	Polycratis prodigiola fortuna IV, 39, &c.		Pſammichus Ægypti rex	I, 105
Phrynon pater Attagiti	IX, 15	Polycratis smaragdus	III, 41	II, 2, 28, 151, &c.	
Phthioris ater	I, 56	eius callidum commentum	III, 56	Pſylli, populus	IV, 173
Phya mulier ex tribu Pzanica	I, 59	Polycratis, cædis occasio	III, 120, 121	eorum expeditio infelix aduersus au-
strum	ibid.
ab ea Pisistratus vi reductus	ibi.	Polycratis filiz somnium	III, 124	Pſyttalea insula	VIII, 95
Phylacus Histiaei fil.	VIII, 85	Polycrates cruci affixus	III, 125	Pteria locus Cappadociæ munitissimus	1, 76
Phylacus & Autonous Delphorum he-
roes & eorum delubrum VIII, 39		Polycritus Aegineta eiusq; strenuitas VIII,
92, 93		Pteriorum vrbs à Cræfo expugnatur di-
ripiturque	ibi.
Pidorus vrbs	VII, 122	Polydectes rex Spart.	VIII, 131	Proum	VIII, 135
Pieria ora Bœotiæ	III,	Polydorus Alcamenis fil.	VII, 204	pudenda pueris qui præcitant	III, 104
		Polydorus auus Laii	V, 39		
		Polymnestus Theræus	IV, 155		
		Polynices	IV, 147. VI, 52		
		ponticum, genus arboris	IV, 43		
		Pontus Euxinus	IV, 46, eius dimensio
IV, 85, 88		
		Porata fl.	IV, 48		
		Porinus lapis	V, 62		
		Posidæum vrbs	III, 91		

INDEX

pudenda *Ægyptii* munditiæ causa
 præcidunt II, 37
 pugna *Sagartiorum* cum *restibus* VII,
 85
 putens trifarias rerum species exhibens
 VI, 119
 pygargi IV, 292
 Pygres *Seldomi* filius VII, 98
 Pylus locus VII, 168
 Pylæ VII, 201
 Pylæa VII, 213
 Pylæi I, 147. V, 65
 pyramides apud *Memphin* II, 8
 pyramides *Mœris* regis *Ægypti* II, 102
 pyramis regis *Cheopis* II, 124, 125
 pyramis è quæstu meretricio II, 126
 pyramis *Chéphrenis* *Ægypti* regis
 II, 127
 pyramides *Philitionis* pastoris II, 128
 pyramis *Mycerini* regis II, 134
 pyramis *Rhodopis* mulieris falso cre-
 dita II, 134
 pyramis regis *Asychis* lateritia II, 136
 Pyrene vrbs II, 33
 Pyretos fluvius *Scythiæ* IV, 48
 Pyrgus oppidum IV, 148
 Pythagoras *Mnefarchi* filius IV, 95
 sophista celebris *ibid.*
 Pythagoras monarcha *Selinuntis* V, 46
 Pythagoras *Mileti* procurator V, 126
 Pytheas *Ischenoi* f. vir strenuus captus
 VII, 181
 liberatus VIII, 92
 Pythermus *Phocensis* I, 152
 Pytheus *Lamponis* pater IX, 77
 Pytheus *Nymphodori* pater VII, 137
 Pythæ oraculum *Lycurgo* redditum I,
 65
 de offibus *Orestis*, *Lacedæmoniis* red-
 ditum I, 67
 ad *Croæum* I, 91
 de *Isthmo* *Cnidiis* datum I, 174. v. o-
 racula
 Pythii qui VI, 57
 Pythius *Atyis* f. *Lydus* VII, 17
 eius ingentes facultates VII, 128
 eius filius à *Xerxe* dilectus VII, 39
 Pythogenes in *Inicum* oppidum relega-
 tur VI, 23

R

R A. V. R. A. Argiuorum I, 82
 regem vbi conspici nefas I, 149
 rex vbi statura maximus deligitur III,
 20
 rerum humanarum inconstantia I, 5
 rerum omnium inspicendus exitus
 I, 32
 res diuinitus futuræ signis declaratur
 IX, 99
 restibus instructa pugna VII, 84
 rhadinæ genus olei VI, 119
 Rhampsinus rex *Ægypti* & eius simu-
 lachra II, 121
 filiam prostituit *ibid.*
 eius ingentes pecuniæ *ibid.*
 Rhampsinus descendit ad infernas se-
 des II, 122
 rhapsodi *Homerorum* carminum ex-
 plofi *Sicyone* V, 67
 Rhegium I, 176, 177
 Rheginorum maxima cædes VII,
 170
 Rhenea VI, 97
 Rhodium mare vbi I, 174
 Rhodopis meretrix famosa II, 135
 eius an pyramis vna II, 134, 135
 eius donarium in templo *Delphico*
 II, 135
 Rhodope mons IV, 49
 Rhodus ciuitas II, 178
 Rhœcus architectus III, 50
 Rhegium opp. VII, 43
 Rhypes pars *Achæorum* I, 145

rose sexagenum foliorum VIII, 138
 Rubrum mare I, 203. II, 8, 158, 159
 ruinæ hominibus disciplinæ sunt I, 207
 S
S A. A. C. V. S. rex *Æthiopum* II, 137, 142
Ægyptum subigit *ibid.*
 eius acta in *Ægypto* II, 137, 138
 viso in somnis *Ægyptum* relinquit II,
 139
 Sabyllus Gelous VII, 154
 Sacæ populus III, 93
 Sacas omnes *Scythas* *Perse* vocant
 VII, 63
 Sacarum in *Xerxiano* exercitu ar-
 matura & dux VII, 64
 sacerdotes *Ægyptiorum* II, 37
 sacrum *Panionium* I, 143
 sacra *Triopii* *Apollinis* *ib.*
 sacra *Cabirorum* à *Pelægis* sumpta II,
 51
 Sadyattes *Ardis* fil. rex *Lydiæ* I, 16, 18
 Sagartii, *Perfarum* genus I, 125. III, 23.
 VII, 84
 eorum tributum III, 93
 sagitta ad cœlum excussa à *Dario* III, 105
 Sais vrbs *Ægypti* II, 28, 59, 163, 170
 Saitanorum regum sepultura II, 169
 Saitana plaga II, 165
 Saiticum ostium *Nili* II, 17
 sal sua sponte crescens IV, 53
 salis colles vbi IV, 181, 182, 183
 salinarum *Ægyptii* concubitus cum mu-
 liere mortua II, 89
 Sala vrbs *Samothraciæ* VII, 59
 Salamis *Atheniensium* refugium VIII, 54
 Salaminii H, 28
Samothraciæ populus *Pelægi* II, 51
Samothracii muri VII, 108
Samothracæ iaculatores VIII, 90
 Samus & *Samiorum* lingua I, 142
 Sami euerfionis per *Darium* causa
 III, 139
 Samus *Sylofonti* traditur III,
 149
Samiorum *Æschronia* tribus III,
 26
Samiorum crater IV, 152
Samii *Zancleam* occupant VI, 23
Samiorum apertura H, 29
Samiorum tria miranda III, 90
Samyris sapiens VI, 127
 San Dorum I, 139
 ea littera *Perfarum* nomina terminan-
 tur I, 139
 Sana vrbs VII, 22, 122
 Sanacharibus rex *Arabum* & *Assyriorum*
Ægyptum inuadit II, 141
 fugatur *ibidem*
 sandalium *Persei* II, 91
 Sandanis *Lydus* I, 71
 Sandoces *Thaulmasii* f. cruci affigitur, &
 liberatus tandem capitur VII,
 194
 Sapæi *Thraciæ* populus VII, 110
 sapientes non esse potentes, acerbum I, A,
 16
 Sappho poetria II, 135
 Sarangæ populus III, 93, 117
 Sarangarum in *Xerxis* exercitu armatu-
 ra VII, 67
 Sardanapalus rex *Nini* II, 150
 eius thesaurus *ibidem*
 Sardena mons H, 9
 Sardis à *Cimmeriis* captæ I, 15
 Sardis vna parte saltem expugnabiles
 & eorum expugnatio I, 84
 captæ & conerematæ ab *Ionibus* V,
 101, 105
 Sardinum reges *Heraclidæ* I, 7
 Sardinum primus rex *Argon* I, 7 Meles
 I, 86
 Sardinus *Leo* circumlatys vbi I, 86
 Sardinum expugnatio in tertium annū
 dilata à deo I, 91
 Sardonium linum II, 105

Sardonium mare I, 166
 Sarga vrbs VII, 112
 Sarpedon & *Minos* *Evropæ* filii I,
 173
 Salspires populus III, 94
 eorum armatura VII, 79
 Satalpes *Achæmenides* IV, 43
 cruci affixus IV, 43
 Satræ *Thraciæ* populus VIII, 110,
 111
 Satripiæ *Perfarum* I, 192. III, 89, 90,
 91
 Sattagyda populus III, 91
 Saulius rex *Scytharum* IV, 76
 interficit patruelem *Anacharsin* IV,
 76, 77
 Sauromatæ *Amazonibus* miscentur IV,
 110, 113, 114
 solæcissant lingua *Scythica* IV, 117
 eorum vxores & coniugia IV, 116, 117
 Scæus pugil V, 60
 Scamander fluvius V, 65
 eius aqua exercitui *Xerxis* defecit
 VII, 42
 Scamandronymus pater *Charaxi* II,
 135
 scepta gerendi ratio apud *Babylonios* I,
 195
 Schœnus mensura II, 6
 Scythus insula VII, 176. VIII, 7
 Scidrus oppidum VI, 21
 Sciona vrbs in *Pallena* VII, 122
 Sciradis *Mineræ* templum VIII, 94
 Scironis via VIII, 71
 scholæ lectum in pueros corruens VI,
 27
 Scolus oppid. IX, 15
 Scolopoc s IX, 96
 Scoloti, *Scythæ* vnde nominati IV, 6
 Scopades *Thessali* VI, 120
 Scopafis rex IV, 127
 scutum *Perfis* ostēdisse dicuntur *Alcmæo-*
nidæ VI, 121 & *Herodoti* de ea re
 sententia VI, 123, 124
 Scylace vrbs I, 57
 Scylax *Caryandeus* IV, 44
 Scylacis cuiusdam supplicium V, 33
 Scyles *Aripithis* filius rex *Scytharum* IV,
 78
 eius interitus IV, 80
 Scyllias vrinator VIII, 8
 Scythæ *Herculis* filius IV, 10
Scytharum origo IV, 5
Scytharum regum origo IV, 10
Scythæ nomades pecuarii I, 73. IV, 19,
 50. VI, 84
Scytharum nomadum seditio I, 73.
 IV, 11
Scythæ trucidatum coctumque pue-
 rum *Cyaxari* loco venationis of-
 ferunt I, 73
 ad *Al yartem* confugiunt *ibid.*
 in *Asiam* transeunt I, 103. IV, 12
Cimmerios ex *Europa* pellunt I, 103.
 IV, 11
Mediam occupant I, 104
 eorum cum *Medis* ad *Caucasum* cō-
 gressio *ib.*
 fusis *Medis* *Asia* potiuntur I, 105
Vranæ *Veneris* templū depeculantur:
 vnde femineo morbo corripiuntur
 I, 105
 à *Medis* inebriati, quum *Asiam* ali-
 quandiu obtinuisent, occiduntur
 I, 106
 à *Selostre* subacti II, 103, 111
Scytharum serui cur oculis orbentur IV, 2
Scytharum ratio emulgenti lactis *ib.*
Scythæ *A Vchatæ* IV, 6
Scythæ aratores IV, 18, 19, 53, 54
Scythæ regii IV, 57
Scytharum mores IV, 46 & c.
 dii IV, 59
 iusiurandum IV, 68
 eorum mos in cædendis victimis IV, 60
 in

IN HERODOTVM

in hostes fruxia IV,62,64
 mos inuend. foderis IV,70
 Scyth. regum sepultura IV,71,72
 à Scyle Scytharum defectio IV,80
 Scythæ suorum iustitutorum obser-
 quantissimi IV,76,80
 • Scythæ eorumque equis asinorum &
 mulorum vox infusa IV,129
 Scyth. munera ad Dariam IV,130
 Scyth. intemperantia VI,84
 Scythæ Persis Sacæ appellati VII,63
 Scythia vetus vbi IV,99
 Scythiæ duæ partes *ib.*
 Scythiæ flumina IV,47
 Scythia lignorum inops IV,61
 Scythicæ græcæ vbi hybernent II,22
 Scythicum gramen IV,58
 Scythicus exercitus contra Mediam
 VII,10
 Scythis Zancleorum regis fortuna &
 laus VI,23,24
 Scythes Cadmi pater VII,163
 Sebennitana plaga II,166
 Sebenniticum ostium Nili II,17
 Seldomus Vignis pater VII,98
 Selinuffi pop. V,46
 Selymbria oppidum VII,33
 semen Indicum quale III,100
 Semiramis Babyl. regina I,184
 eius egregia monumenta *ib.*
 senectæ maximus honos apud Ægyptios
 II,80
 senes vbi macentur III,99
 Sepias litus VII,183,188
 sepulcrum Alyattis apud Lydos I,23
 sepulcra Babyloniorum I,198
 sepulcra vitrea III,24
 sepulcrum Helles filiz Athamantis
 VII,18
 Serbonis lacus II,6.III,5
 Seriphii populus VIII,46
 Sermyla Græca vrbs VII,122
 serpentum sacrorum descriptio II,74
 serpentū sepultura in Iouis templo *ib.*
 serpentes cornuti IV,192
 serpentes alati II,75,76
 serpentum alatorum generatio IV,
 108, 109 thuriferas arbores ob-
 seruantes III,107
 • serpentum vis apud Neuros IV,105
 serpentibus vefcentes IV,183
 serpens arcis Atheonarum custos VIII,
 41
 Serrium promontorium VII,59
 serui Scytharum cur oculis priuētur IV,
 2
 serui boni interdum hominibus ma-
 lis, & contra VIII,68
 seruorum bellum VI,83
 selami Babylonici proceritas I,193
 Sesostris rex Ægypti II,102,66
 quas gentes lubegerit II,103
 eius cippi & inscriptiones & monu-
 menta II,106
 Sestus vrbs IV,142.VII,33
 a Græcis obsidetur IX,113 &c.
 Sethon Ægypti rex, Vulcani sacerdos II,
 141
 eius mira victoria de Assyriis *ibidem*
 eius statua *ibidem*
 Sicas Cybernisci pater VII,98
 Sicania, nunc Sicilia dicta VII,170
 Sicyon V,67
 Sicyoniarum tribuum nomina V,68
 Sicyoniis & Ægyptiis irrogata multa
 ab Argiuis VI,92
 Sidon Græca vrbs II,117.III,136
 Sidonia nauis Xerxis VII,128
 Sigæum & eius occupatio V,65,94
 Sigæum Troicum IV,38
 signa litterâ Persarum nomina termi-
 nantur I,139
 Sigynæ populus vbi V,9
 sigynarum appellatio quid apud Alios
 notet V,10

Silenus vbinam captus fuerit VII,1,
 138
 Sileni Marfyæ pellis in vitrem formata v-
 bi suspensa VII,26
 silicipria eorumque fructus II,94
 Silphium vbi IV,170,192
 simiarum eomestres IV,194
 simiarum vbi maxima vis *ib.*
 Simonides Ceus V,102
 Simonides Leoprepis f. & eius epigram-
 mata VII,228
 simulacrum pistricis Cræsi I,51
 simulacra ab Ægyptiis primum diis
 consecrata II,4
 simulacrum Iouis arietina facie II,45
 Panis II,46 æstatis & hyemis II,
 121
 simulacrum ex pelui factum ab Amasi
 & cur II,172
 simulacrum Veneris in Cyrene, ob
 preces exauditas II,181
 simulacra Mineræ lapidea duo II,
 182
 simulacrum Iſidis bubulis præditum
 cornibus II,41
 simulacrum Mercurii porrectum ve-
 rerum habens II,51
 simulacrum Dari lapideum III,88
 simulacrū Vulcani Pataicis simile III,
 37
 simulacra soli Marti faciunt Scythæ
 IV,59
 simulacra ex oleis, Damiz & AVxesiæ
 V,82
 Sindus vrbs VII,123
 Singus vrbs VII,122
 Sinope vrbs I,76.II,34.IV,12
 sinus Arabici maris descriptio II,11
 Sipia, locus VI,77
 Siphnaus insula locupletissima III,57
 multata a Samis III,58
 Siphni quas naues Salaminem miserint
 VIII,46
 Siris Italiz VIII,62
 Siromitres OEbazi f. Patricianorum dux
 VII,8
 eius filius Mastitius VII,79
 Sironus Mapenis pater VII,98
 Sisamaces dux VI,121
 Sisamnes Hydarnis fil. Ariorū dux VII,
 65
 Sisamnes Otanis pater iniuste iudicans
 mira pœna à Cambyse affectus
 V,25
 sisyræ genus penulæ VII,67
 Sitalces Thracum rex IV,80.VII,137
 Sithonia regio VII,122
 Siuph vrbs Ægypti II,172
 smaragdus Polycratis III,41
 Smerdis Cambyſis fr. II,30
 eius à fratre perpetrata cædes *ib.*
 occisum à se Cambyſes luget III,
 65
 Smerdis fictitius regno ponitur III,65
 ex auribus amputatis agnoscutur III,
 69
 occiditur III,78
 Smerdonis Otanis fil. Xerxis exercitus
 dux VII,82,121
 Smila oppidum VII,123
 Smindyrides Sybarita vnus ex procis fi-
 liz Clithenis VI,127
 Smyrnæ origines I,16
 à Gyge oppugnata I,14
 ab Alyatte capitur I,16
 à Colophonis condita *ib.*
 vti ab Ionibus dirempta I,149
 Smyrna Theſei vxor H,2
 Smyrna Æoliæ ciuitas condita eaque
 celeberrimum emporium H,5
 vt amissa ab Æolibus I,149
 sobolis procreandæ præmia apud Persas
 I,136
 Sogdi populus III,93
 eorum in Xerx. exercitu armatura

VII,66
 Sol Massagetarum deus I,212 soli Mas-
 getæ equos immolant I,216 sol
 auctor exundationis Nili II,25
 solis insoliti ortus, quos referunt Æ-
 gyptii II,142
 solis mensa vbi III,18
 solis fons IV,181
 solem execrantes IV,184
 solis eclipsis Xerxe mouente exercitū
 contra Græcos VII,37
 sol Græcorum deus *ib.*
 sol pro mercede redditus VIII,117
 sol obscuratus IX,10
 solis sacra oues vbi IX,91
 Soli vrbs & eius obsessio V,115
 Solon legislator Athen. I,29
 eius peregrinatio in Ægyptum I,30
 versibus celebrat Philocypum V,113
 eius cum Cræſo de beatitudine collo-
 quium I,20,31,32,33
 Solonis lex Athen. data II,177
 Soloeis promontorium II,32.IV,43
 Solymi olim Milyæ dicti I,73
 somnium filiz Polycratis III,124
 Hipparchi V,56
 Sophanes Eurychidis f. Decelenſis VI,
 92.IX,72
 eius ancora & præclara facinora IX,
 73,74
 sophistarum totius Græciæ peregrinatio
 I,29
 sororem Cambyſes ducit, occidit, & aliā
 superinducit II,41,32
 Sotilis Corinthii de restituendo Hippia
 oratio V,92
 Sotimenes Papæti pater VIII,82
 Sostratus Laodamantis fil. IV,152
 Spaco Medis canis appellatur I,110
 Spargapites Tomyridis f. a Cyro capitur
 I,211
 seipsum interimit I,213
 Spargapithes Agathysorum rex IV,76
 78
 Sparta vrbs Lacedæmonis VII,234
 Spartiarum instituta à quo I,65
 Spartiatæ Lycurgum delubrum ædi-
 ficato colunt I,66
 Spartiatarum cum Argiuis de Thyrea
 agro contentio I,82
 Spartiatarum regum dignatio & iura
 VI,55 &c.
 eorum lenatus VI,75
 de regibus V,75
 Spart. cædes ad Thermopylas VII,224
 eorumque epigrammata VII,228
 spasma remedia IV,187
 spathæ palmarum VII,69
 Sperchius amnis Anticyram præterlabi-
 tur VII,198,228
 Spertibies Aneristi f. cum Bule se ostent
 ad placandam iram Talthybii, eo-
 rumque acta VII,137, 135,136,
 137
 Sphendaleæ opp. IX,15
 spina Ægypti & eius gummi II,96
 sponsa vbi dorem concubitu quærat IV,
 172
 squamosus piscis Ægypt. facer II,72
 stadium, pallus, cubitus, pes II,149
 Stagirus Græca vrbs VII,115
 stathmi regii quid V,52
 Stelagoras Cimonis pater VI,103
 Stelagoræ cædes VI,38
 Stefanor Curti tyrannus V,113
 Stefileus Thraſylei fil. VI,114
 Stentoris lacus VII,58
 Stratus Chiorum tyrannus IV,138.VIII,
 132
 strobilos, pini fructus H,20
 Struchates populus Mediæ I,101
 struthi subterranei IV, 192. IV, 175,
 192
 Strymon fluius I,64.V,13.VII,113
 Strymonii prius, qui Thraeces VII,75
 2

INDEX

Stryma Thasiarum vrbs VII,108.109
 Stymphalius lacus VI,76
 Syracis vsus ad thus legendum III,107
 Syreenfes gens Dryopica VIII,46
 Styx & eius aqua VI,74
 sua quenque inspicere debere I,8
 Suadela numen VIII,111
 subulci apud Aegyptios profani II,47
 successio nis ius apud Spartiatas VII,3
 Suniacum iugum IV,99
 sua animal spureu apud Aegyptios II,47
 sua hostia Lunæ & Liberi patris *ibid.*
 sua apud Scythas IV,63
 sua abstinent Aegyptii II,47. IV,186
 Sufa oppidum I,188. V,49,52
 Syagrus Lacedæmoniorum legatus ad Gelonem VII,153,159
 Sybaris vrbs capitur V,44. VI,21
 Sybaritanum bellum V,45
 Syene vrbs Thebaidos II,18
 Syennesis Cilicum rex I,74. V,118
 Syennesis Cilix dux in classe Xerxiana VII,98
 Syleos campus VII,115
 Sylofon Polyeratis fr. Aeci fil. III,19
 139.140 & 149
 Syloes promontorium IV,43
 Symanum mare vbi I,174
 Syrgis fluius in Mæotidē infuit IV,123
 Syri, Græcis Cappadoces I,6,72. III,90
 Syrorum prædia Cræsus deuastat, eosque exterminat I,76
 Syrorum in exercitu Xerxiano armatura VII,72.89
 Syrii Græcis, qui barbaris Assyrii VII,63
 Syria Aegyptio contermina II,116
 Syria Palæstina III,91. VII,89
 Syropæones in Asiam abducti V,15

T

TABELLA totius orbis V,49
 tabellionum Persarū cursus & modus VIII,98
 Tabiti Scythia Vestra IV,59
 Tachompho insula II,29
 Tænarus locus VII,168
 talentum Babylonicum III,89
 Talthybiū ita in Lacedæmonios VI,134,137
 Talthybiū templum apud Spartiatas VII,134
 Talthybius Agamemnonis præco VII,134
 Talthybiadarum honos apud Spart. VII,134
 Tanagra interfuit Thermodon IX,42
 Tanagraz Thebanorum vicini V,79
 Tanagricus tractus V,57
 Tanais fluius IV,20,123
 Tanitana plaga II,166
 Tarentum vrbs III,138. IV,99
 Tarentini III,138
 eorum maxima cædes VII,170
 Targiteus & eius tres filii IV,5
 Tarteſſus emporium nobile IV,152
 Tarteſſum Phocenses occupant I,163
 Tarteſſorum rex Arganthonius *ib.*
 Tauchira oppidum IV,171
 Tauri Iphigeniam Agamemnonis filiam colunt IV,103
 eorum mons *ibid.*
 Taurica gens IV,99,103
 Taurici montes IV,3
 Taurica regio IV,99
 Taxacis Scythiarum rex IV,120
 Tearus fluius, & eius medica vis V,90
 eius fontes partim calidi partim frigidii *ibid.*
 cippus ei à Dario erectus IV,91
 Teaspes Persa VII,79. IX,75
 Tegea Arcadum VI,105. VII,170
 Tegeates I,65
 Tegeatibus à Lacedæmonii bellū infertur I,66

Teos oppidum I,142. II,178
 capta ab Harpago I,168
 Teus à Græcis in Aegypto condita II,178
 Teii demigrant in Thraciam capta sua vrbe, & Abdera condunt I,68
 Telamon heros VIII,64
 Teleſearchus II,142
 Teleion Persis Tyſta, id est, scena IX,111
 Teleclus fil. Archelai VII,204
 Telines & eius gesta VII,153
 Tellas vaticinius VIII,27
 Telli Athenienſis historia I,30
 tellus eadem non fert omnia I,32
 Tellus Scytharū dea, & Apia Scythia dicitur IV,59
 Telmiffes coniectores I,78
 Telus insula VII,153
 Telys Sybaritarum rex V,44
 Temenidæ fratres VIII,137,138
 Tempe locus vbi VII,173
 Tenedus I,151
 capta à Persis VI,31
 Tenus Aëoliz ciuitas I,149. VI,97
 Terillus, Crinippi fil. Himerz tyrannus VII,165
 Termilæ vocantur Milyæ I,173
 terram & aquā poſcere IV,126. V,18
 terræ diuifio tripartita II,16
 terræ motus tanquam prodigium in Scythia IV,28
 teſſerarum ludi inuētores I,94
 tethrippotrophus VI,35
 Tethronium oppidum VIII,33
 Tetramæſtus Sidonius VII,88
 Teucri VII,43
 Teuthrania II,10
 Teus ciu. II,178
 Thales Mileſius defectionem ſolaris luminis Ionibus prædixit I,74
 eius inuenum in traducendo per fluuium Cræſi exercitu I,75
 conſilium Ionibus datum I,170
 eius de incremento Nili ſententia inuēnitur II,20
 Thamanzi populus II,93
 Thamimafades Neptūnus apud Scythas IV,59
 Thannya Inari Lybiis filius III,15
 Thafus & eius conditores II,44. VI,47
 Thafii ſubacti à Dario VI,44
 Thafii muros diruere iuſſi VI,48
 Thafia metalla VI,46,47
 Thaumafius Sandocis pater VII,194
 Theafides Spartiata VI,87
 Thebæ Aegyptia II,3
 ibi pluuiam decidiſſe, maximum miraculum II,10
 Thebæ olim Aegyptus vocata II,15
 Thebani Iouis fanum I,182
 Thebanis arietes ſacroſancti II,42
 Thebana plaga II,166
 Thebanis ſtigmata inuruntur regia VII,233
 Thebani à Græcis obſidentur IX,85
 Thebani eligunt Amphiarum auxiliatorem VIII,134
 Thebe, Aſopi filia V,80
 Themifthocles Neoclis f. VII,143,173
 corrumpit duces, vt maneat VIII,5
 eius ſtrategia VIII,22
 litteræ ad Iones lapidi inticæ VIII,22
 cum Anſtide ſimultas VIII,79
 vaſtities, exactio, auaritia VIII,75,112
 omnium Græcorum prudentiſſ. VIII,110
 ſecundas retuliſſe iudicatur è prælio nauali contra Perſas VIII,123
 vt honoratus Spartæ VIII,124
 reſponſum liuido cuidam datū VIII,125
 Themifcyra IV,86
 Themifon Therzus IV,154
 Theocydes pater Dicæi VII,65
 Theogoniz cantus in ſacrificiis Perſarū I,132

Theomettor Androdanici fil. VIII,85, IX,89
 Theophaniz feſtum I,51
 Theopompus rex Spart. VIII,131
 Thera infula quondam Calliſta IV,147
 à conditore Thera vocata IV,148
 ſeptem annos pluuiā nō ſentit IV,151
 Therzorum colonia IV,156
 Therambus in Pallena vrbs VII,122
 Therapne locus VI,61
 Theres Autefionis f. Cadmeus genere IV,147,148
 Therna vrbs VII,122,127
 Thermeus ſinus VII,123
 Thermodon flu. II,104. IV,86. IX,27,42
 Thermopylarum mons VII,176,179
 ad eas prælium Lacedæmoniorum & Perſarum VII,223 &c.
 Theron Acragantinorum monarchus VII,165
 Therſander Therzæ auus & Autefionis IV,147. VI,52
 Theſeus Theſſalus cōditor Smyrnæ H,1
 Theſinophoria ſacra II,171
 Theſpia vrbs incenditur VIII,50
 Theſpienſes V,79
 Theſproti populus V,92.7. VIII,47
 Theſſalæ deſcriptio VII,128,129
 equæ ibi omnium optimæ VII,126
 Theſſalus ſocius Dorici V,46
 Theſtis fons IV,159
 Theſtorides litterarum profeſſor H,35
 eius perſida erga Homerum H,16
 quæ illi non bene ſemper vertit H,24
 Thmuitana plaga II,166
 Thetidi ſacificant magi VII,191
 thoës in Libya IV,192
 Thomani populus III,117
 Thonis præfectus Canobici oſtii II,114
 thoraces picturati Amafis regis III,47
 Thorax Lariffæus IX,57
 Thorica tribus IV,59
 Thraces à Cræſo ſubacti I,28
 à Seſoſtre ſubiungantur II,103
 populus Aſiæ III,90
 cannabe veſtiuntur IV,74
 aduerſus tonitrua ſagittas excutunt IV,94
 Bithyni & Strymonii qui appellati VII,75
 Xerxis focii VII,185
 Iouis ſacrum currum cum equis abegerunt VIII,115
 Thracum ſepulturæ quales V,8
 Thracum in Xerxiano exercitu armatura VII,75,76
 Thracia tellus deſcripta IV,99
 Thracia gens cuiusque mores V,3 &c.
 Thraciæ muri VI,33
 Thraſybuli Mileſiorum tyranni commētum I,11,22. aliud V,92
 Thraſydius Aleuades IX,57
 Thraſyleus Steſilei pater VI,114
 Thraſycles Lamponis pater IX,89
 Thraſius campus VIII,65. IX,7
 Thrix oppidum IV,148
 thus vbi & quomodo colligatur III,107
 Thyæ Cephiſſi filiz fanum VII,178
 Thyni à Cræſo ſubacti I,28
 Thyrea ager & de eo cōtentio I,82. III,59
 Thyſſagetz populus IV,22
 Thyſus vrbs VII,12
 Tiarantus ſi. Scythiæ IV,48
 Tibareni populus III,94
 corū in Xerx. exercitu armatura VII,78
 Tibelis ſi. Scythiæ IV,49
 Tigranes Achæmenides Medorum dux VII,62
 eius generoſa ſententia VIII,26
 Tigranidis ducis ſpecies & ſtatura IX,95
 Tigris fluius in rubrum mare infūdatur I,189. V,21
 Tigres tres & eorum ortus V,52
 Tigris oſtium VI,20
 ſilones piſces V,16
 Time-

IN HERODOTVM.

Timareta anthes Dodona 24. II, 94
 Timegenides Theban. IX, 85
 Timolus Clazomenius I, 168
 Timnes Spargapithis tutor IV, 76
 Timo sacrificia, Paria genere VI, 134, 135
 Timon Androboli fil. VII, 141
 Timodemus Aphidneus VIII, 125
 Timogenides Thebanus IX, 37
 Timonax Timagoræ filius VII, 98
 Timoxenus Scionzorū imper. VIII, 128
 Tiryx VI, 77, 83. VII, 137
 Tirythia regio VI, 78
 Tisamenus Græcorum aruspex IX, 32
 Tisamenus Spart. IV, 147. VI, 12
 Tisander Hippoclidis pater VI, 127, 129
 Tisias Lyfagoræ pater VI, 133
 Titacus Aphidneus IX, 72
 Tithæus Datis filius VII, 88
 Titormus Ætolus frater Malis VI, 127
 Tmolus fluuius & mons I, 84, 93. V, 101
 Tmolus fluuius auri ramenta profert I, 93
 Tomiris Massagetarum regina à Cyro bello petitur I, 205, 6c
 eius magnanimitas I, 212
 Cyri caput cruori immergit I, 214
 tonitrua in Xerxis exercitum ingruunt VII, 42
 Torona Græca vrbs VII, 22, 122
 Trachea personæ IV, 99
 Trachinæ petra VII, 198
 Trachis vrbs VII, 199
 Traspies Scythæ IV, 6
 Trausi populus Thraciæ V, 4
 Traus fl. VII, 109
 Tria capita, seu capita quercus, locus sic dictus IX, 38
 Trintarchmes Persædux VII, 82
 Triopii Apollinis sacrum atq; certamen I, 144
 Triopium Cnidiorum regio I, 174, 38
 Tritæenses Achæzorū pater I, 145
 Tritæchmes Attabazi filius I, 92
 Triballica planities IV, 49
 Trieterica & Bacchanalia apud Gelonos IV, 108
 Tritæ oppid. VIII, 33
 Triton. fl. & Tritonis palus IV, 178, 191
 Trophonium oraculum VIII, 134
 tutelaris Mineræ templum apud Chios I, 160
 Tychius coriarius, Homerij hospes H, 9
 ab Homero celebratur H, 26
 Tycta, Persice cœnæ regalis nomē IX, 111
 Tymnes Histiaz pater V, 37. VII, 98
 ubi occultatus III, 5
 Typhon III, 5
 tyrannis lubrica res III, 53
 tyrannidis incommoda V, 92
 tyrannorum mores III, 80
 Tyres Scythæ IV, 80
 Tyres fl. IV, 11, 47, 51, 53, 82
 Tyreus Sitaleis pater VII, 137
 Tyrizæ, Græci IV, 51
 Tyrus quando extracta II, 44
 Tyriorum castra, locus II, 112
 Tyrodiza Perinthiorum VII, 25
 Tyrrhenus Atyis f. colonias in Tyrrheniam ducit I, 94
 Tyrrheni Phocenses oppugnant I, 163

Tyrrhenia seu Thuscia I, 49
 Tyrrheniâ Phocenses occupant I, 163
 V
 Vaccæ Ididi sacra II, 41
 vaccinam non gustantes IV, 186
 vaticini Scytharum IV, 67
 Veneris Vraniz templum à Scythis compilatum I, 105
 Veneris sanum apud Cyprum *ibid.*
 templum apud Cythera *ibid.*
 Mylitta Assyriis dicta, Arabibus Alitæta. Persis Metra I, 131
 Veneris templum apud Atarbecim II, 41
 Veneris hospitædes II, 112
 Scytharum dea & ab eisdem Artimpas dicta IV, 59
 venti etefiz non sunt causa exundationis Nili II, 20
 ventorum ara in Thyia VII, 178
 verua quina Acolum H, 37
 Vesta Scytharum dea IV, 59
 vestes laneæ ubi profanæ II, 81
 vicinos Medi & Persæ colunt I, 134
 victimæ cadendæ ritus apud Scythas IV, 60
 vinum ex hordeo apud Ægyptios II, 77
 viperarum generatio cur rara III, 108, 109
 virginum auctio apud Babylonios I, 196
 virgines ubi deuringentur à rege IV, 168
 virginum anniuersarius confictus IV, 180
 vitæ humanæ breuitas & calamitas VII, 46
 viuos defodere Persis in vsu VII, 114
 Vlyses H, 7, 26
 Vmbri pop. I, 94. IV, 49
 vocalissimus Ægyptius IV, 141
 Vrbana Minerua V, 82
 vrbium Græciæ incrementa decremen-
 taque I, 5
 vrbes à Dario in Scythia conditæ IV, 124
 Vraniz Veneris sanū verustissimū I, 105
 eius templum à Scythis diripitur *ibid.*
 apud Persas sacrificia I, 111
 Vrania Venus Alilat Arabibus dicta III, 8
 vrina hirci spasmū remedium IV, 187
 vrforū ac lutorū sepultura II, 67
 Vrotalt Arabibus Dionysus III, 8
 Vcii populus III, 23 & eorum in Xerx.
 exercitu armatura VII, 68
 Vulcani sacerdotes II, 3
 maximum templum Memphi II, 99
 vestibula II, 101
 Vulcani colossus II, 176. & fax VII, 98
 Vulcani templum & statua III, 37
 vulpanferes Ægyptiis sacri II, 72
 vxor Candaulis Gygi nuda visa I, 9
 vxorem mactatio ad mariti funus V, 5
 vxores Atheniensium raptae VII, 138
 X
 Anthius campus VI, 1
 Xanthii populus I, 176
 Xanthippus Ariphronis f. VI, 121, 136
 VII, 33. VIII, 131
 Xanthippus dux Atheniensium cruci fi-
 git Artaycten IX, 119

Xanthus Samius I, 84
 Xenagoras Praxilai f. Halicarnass. IX, 106
 xeni, hostes IX, 11
 Xerxes Darii filius I, 183
 Xerxis genealogia VII, 11
 Xerxes quid Græcis significet VI, 98
 rex Persarum declaratur VII, 3
 cur bellum Græcis intulerit VII, 6, 7
 copiz Xerxis maximæ VII, 20
 Xerxes Hellefponto compedes iniicit VII, 35
 Xerxis crudelitas VII, 39. IX, 111
 Xerxis donum in Hellefpontum collata VII, 54
 Xerxis exercitus in Europâ traiectus VII, 56
 Xerxi quæ ostenta oblata sint VII, 57
 Xerxes exercitum suum lustrat VII, 59
 eius copiarum catalogus & numerus VII, 60, 61, 62 &c. 184, &c.
 Xerxis duces qui fuerint VII, 82, 98
 Xerxis magnanimitas VII, 136
 confidentia VII, 146
 Xerxiana classis VII, 184
 Xerxis formæ dignitas *ibid.*
 Xerxi naues quadringentæ submerse VII, 190
 Xerxis ad Thermopylas clades VIII, 24
 Xerxis ridiculum factum *ibid.*
 Xerxis impietas VIII, 109
 eius copias fames & pestis extinguit VIII, 115
 eius reditus in Asiam VIII, 117, &c.
 Xerxis athores IX, 107. & passim plu-
 rima de eo toto libro VII, & VIII
 Xuthus Ionis pater VII, 94
 xystum autem Amphiaræo donatum I, 52

Z

Zabeces, Libyes IV, 103
 Zacynthus VI, 70
 Zacynthii pop. III, 59. VI, 70
 Zancle, nunc Messana dicta VII, 163
 pulcherr. vrbs VI, 25
 Zanclei populus VI, 22
 prodiit ab Hippocrate VI, 22
 Zamolxis dæmon eiusque cultus IV, 19
 95 ubi alia de ea
 Zegeries, muriū genus in Libya IV, 192
 Zeuxidamus Leutyichidis f. VI, 71
 Zira amiculi genus VII, 69
 Zona vrbs Samothraciæ VII, 59
 Zopyrus se mutilat III, 154
 eius ad Babylonios facta fuga III, 156
 Babylonici exercitus dux declaratur III, 157
 eius præstantia III, 160
 Megabyzi pater *ibid.*
 Zopyri filia vitata à Sataſpe IV, 43
 Zopyrus Megabyzi fil. III, 160
 Zopyrus a rege deficit & Athenas fu-
 git III, 160
 Zoster locus VIII, 107
 Zygantes Libyes IV, 194
 limiarum comestores *ibid.*

F I N I S.

LECTORI BENEVOLO.

In testimoniis veterum de Herodoto p. 39. Photij Latina interpretatio est A. Schotti: Marcellini verborum, nisi fallor, Casauboni. Diodori, Rhodomani. In Latina interp. Herodoti pag. 18. v. 21. scribe Alyattæ. 28, 33. dele extrinsecus 41. v. pen. scr. reddere 44. ad v. 44. in ora adpone numerum capitis CIV. 56. v. 13. post Persis potius interpungendum, non post annos quod sequitur. 57. v. 42. nusa dicunt v. sequenti omissa ab interprete. Stephani versio sequitur extrema pagina sequenti 58. 78, 7 scr. portulæ 76, 25. aggeres 78, 17 pecuaria 84, 35 est sexaginta. Græcus tamen textus vult quadraginta. Sed nostra emendamus vitia. 87, 11. scr. Cyrus in somnis 89, 2 interminata 21, Græci 107. 41. Ægyptum 116, 7. hirudinibus 126, 13. videtur pro eareponendum eo. scilicet stagno. 134, 28 scr. autem 143. v. pen. extrema pag. absque dubio scribendum septem licet septem utraque editio H. Stephani habeat. αἰμαίν. 145, v. 8. numerum adoram emenda ita CXLIII. v. 32, scr. imagines 156. ad versus quinti oram repone numerum capitis CLXX. qui paullo inferius. v. 10. interp. mille & viginti male. διομύται enim viginti mille. sed iterum memoror in aliis. alias pag. seq. 159. v. 8. Ἑλλήνων, Hellenium, servato nomine Græco verterem potius, quam Græcum. 161. v. antep. dele capitis notam in margine, & adpone initio sequ. pag. 162. 169, 36. numerum 2 ante dat, repone ante quando, quod statim sequitur. 173 extr. pag. v. 4. a fine ὅσων 177, v. pen. tantopere 180, v. 1. de quem illud quod post remi. 207, 11, Hyrcanorum 215, 18 ad mare dimisit 216 extr. pag. vir amicus 221, 29 dele numerum 1 ante Persas & v. 39 pro numero 5, corige 4 230, v. 3 a fin scr. emporio 232, 38. pro 2 emenda 3. 229, 5. Boryst. 239, v. 3. pro 5, repone 6. & v. 44 pro 6, scribe 7. 246 caput LXX. paullo inferius colloca ad versus qui incipit λέξις 249, 8 Saulii 260 v. 7. ante quorum pone numerum 1, spectantem ad interpretationem diversam in extr. pag. 296, 45. autem 558, 9 Heidelbergæ 644 adoram Græci contextus versus 10. pone numerum 5. Vt iterum per operas non licet. Tu alius, si qua reppereris, ignosce, quod terrogamus. Vale.

Series & ordo Chartarum.

(:) ternio

b c d e f g duerniones, h vnica charta

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh
Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy Zz Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg
Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn terniones omnes

α β γ δ ε ζ vnica charta, exceptis α & ζ quæ sunt duerniones.

